BIBLIOTEKA
CZYTELNI AKADEMICKIEJ
W LWOWIE.

ALEGATY

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

drugiej sesyi ósmego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

z roku 1905

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

8820

od 338 do 675.

I. 82

BIBLIOTHECA JAGELL. CRACOVIENSIS
418423
III
1905,
al. 338-361

Skrócenia:

Spraw. . . .	czytaj	sprawozdanie
Wydz. . . .	„	Wydziału
kraj.	„	krajowego
p.	„	posła
kom.	„	komisyi
w przedm. . . .	„	w przedmiocie.

BIBLIOTEKA
CZYTELNI AKADEMICKIEJ
we LWOWIE

INDEKS ALEGATÓW

Treść alegatów do stenogramów z 2. sesyi VIII. peryodu.

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
338.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności urzędowych za czas od 1. maja 1904 do końca czerwca 1905 r.	1768
339.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. odnowienia Król. Zamku na Wawelu.	1768
340.	Spraw. Wydziału kraj. w przedm. zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży urzędników Wydziału krajowego i zakładów krajowych	1768
341.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. kosztu druków sejmowych .	1768
342.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Wydziału krajowego	1768
343.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, zmiany ustaw budowniczych i ustawy o Reprezentacyi powiatowej i w przedm. ustawy o policyi ogniowej.	1768
344.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaliczenia gmin Borysławi Tustanowice powiatu drohobyckiego do kategoryi gmin objętych ustawą krajową z dnia 3. lipca 1896.	1768
345.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce .	1768
346.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce .	1768
347.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce . .	1769
348.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia przysiółka Gody ze związku gminy Kamionki małe i utworzenia z tego przysiółka tudzież z rozparcelowanej części posiadłości tabularnej Kamionki małe nowej gminy administracyjnej pod nazwą Gody. . .	1769
349.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 K na pokrycie połowy kosztów rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie	1769

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
350.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. galic. Kasy oszczędności we Lwowie	1769
351.	Spraw. Wydz. kraj. o krajow. funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905	1769
352.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków fund. Stanisława hr. Skarbka za rok 1903	1769
353.	Spraw. Wydz. kraj. z przedłożeniem spraw. c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1903/4	1769
354.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie wyznaczenia wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej wymienionych w art. IV. l. 4—7 ustawy z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39 Dz. u. kr.	1769
355.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi gmin o uwolnienie, wzgl. obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich	1769
356.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyj czynnych, byłych i emerytowanych nauczycieli i nauczycielek, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski i t. p.	1770
357.	Spraw. Wydz. kraj. w spr. przeznaczenia funduszu ś. p. Xawerego Polanowskiego na rzecz szkoły ludowej w Równi	1770
358.	Spraw. Wydz. kraj. o budżecie krajowym na rok 1906	1770
359.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za r. 1904	1770
360.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego	1770
361.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. rozszerzenia ulg podatkowych dla zakładów przemysłowych	1770
362.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. spraw górniczych	1770
363.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej sprzedaży soli	1770
364.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	1770
365.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie, za rok 1904/5	1771
366.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1904/5	1771
367.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Suchodole, tudzież o założeniu niższej szkoły rolniczej w Miłocinie	1771
368.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1904/5	1771
369.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju	1771
370.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za r. 1904/5	1771
371.	Spraw. Wydz. kraj. o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa	1771

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
372.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podniesienia chowu koni . .	1771
373.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1904	1771
374.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju	1771
375.	Spraw. Wydz. kraj. o subwencyonowanie z funduszu krajowego exportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogaciznę w mieście Krakowie	1771
376.	Spraw. Wydz. kraj. o zarządzie Krajowym Składem publicznym połączonym ze Składem wolnym w Krakowie . . .	1771
377.	Spraw. Wydz. kraj. o czynnościach w sprawie wprowadzenia w życie ustawy o włościach rentowych tudzież z uzasadnieniem preliminowanych wydatków na akcyę tworzenia włości rentowych	1771
378.	Spraw. Wydz. kraj. o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi spółkami rolniczemi . .	1771
379.	Spraw. Wydz. kraj. o parcelacyi i środkach celem pokierowania parcelacyą zgodnie z wymogami interesów publicznych .	1771
380.	Spraw. Wydz. kraj. o Banku krajowym	1772
381.	Spraw. Wydz. kraj. o zmianach w statucie Banku krajowego.	1772
382.	„ „ „ o melioracyach	1772
383.	„ „ „ o regulacyi rzek kanałowych	1772
384.	„ „ „ o budowie dróg wodnych	1772
385.	„ „ „ o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie	1772
386.	Spraw. Wydz. kraj. o zmianie §. 47. ust. wodnej . . .	1772
387.	„ „ „ o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów	1772
388.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. operacyi agrarnych . . .	1772
389.	„ „ „ z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za czas od 1. stycznia 1904 do końca czerwca 1905 .	1773
390.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. powiększenia etatu Oddz. techniczno-drogowego Wydz. krajowego	1773
391.	Spraw. Wydz. kraj. o powiększeniu etatu kraj. biura kolejowego o trzy posady techniczne	1773
392.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie poparcia budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia	1773
393.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany §. 11. i 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych	1773
394.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem noweli do ustawy z dnia 4. listopada 1891 r. Nr. 80. Dz. u. kr., urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem	1773
395.	Spraw. Wydz. kraj. z usprawiedliwieniem kredytu nadzwyczajnego w sumie 5.000 K, wstawionego do Rubr. XVII. poz. 97. preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1906 tytułem podwyższonego ryczałtu dla szpitala św. Zofii we Lwowie za leczenie i utrzymanie dzieci odesłanych ze szpitala lwowskiego	1773
396.	Spraw. Wydz. kraj. o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie	1774

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
397.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. projektu budowy suszni i rozszerzenia pralni przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.	1774
398.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. udzielenia Wydziałowi Rady powiatowej w Sokalu subwencyi na rozszerzenie domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu	1774
399.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie zezwolenia na rozszerzenie budynku szpitala powszechnego w Husiatynie	1774
400.	Spraw. Wydz. kraj. tyczące się wprowadzenia w życie ustawy z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kraj. Nr. 26. o krajowym funduszu sierocym	1774
401.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gm. Bodzów wraz z obszarem dworskim z okręgu sądu powiatowego w Skawinie a przyłączenia do okręgu sądowego w Podgórzu	1774
402.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. przeniesienia gminy i obszaru dworskiego „Bonarówka“ i „Wysoka“ z okręgu ich dotychczasowych Reprezentacyi powiatowych do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie	1774
403.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. przeniesienia gminy Chocimierz wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gmin Dobra szlachecka i Dobra rustykalna wraz z obszarami dworskimi z okręgu Reprezentacyi powiat. w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku	1775
404.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi gm. Dąbie powiatu pilzneńskiego o wyłączenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. sądu powiatowego w Pilźnie, a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Radomyślu, powiatu mieleckiego	1775
405.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi z okręgu sądowego w Załoźcach, a przydzielenia do okręgu utworzyć się mającego sądu powiatowego w Podkamieniu, powiatu brodzkiego	1775
406.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za r. 1904, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na r. 1906	1775
407.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaprowadzenia kraj. opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	1798
408.	Wniosek p. Szajera w sprawie ćwiczeń wojskowych rezerwistów przy c. k. obronie w 11. i 12. roku	1800
409.	Wniosek p. Szajera i tow. w sprawie przymusowej asekuracyi	1801
410.	Wniosek p. Szajera i tow. o założenie szkoły koszykarskiej w pobliżu gmin: Staromieścia, Nowej wsi Zaczerskiej, Terliczki i Łukawca	1802
411.	Wniosek p. Trzecieskiego i tow. w sprawie drogi z Rymanowa do Królika Polskiego	1854
412.	Wniosek p. T. Merunowicza i tow. o utworzenie funduszu pod nazwą: „Fundusz krajowy na specyalne cele wychowawcze“	1856
413.	Wniosek pp. Władysława Leopolda Jaworskiego, Juliusza Leo, Jana Kantego Federowicza i tow. w sprawie polepszenia płac nauczycielskich	1858
414.	Wniosek p. Huryka i tow. w sprawie urzędu ksiąg gruntowych w Stanisławowie	1860

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
415.	Wniosek p. Dra Głąbińskiego i tow. w sprawie podwyższenia płac nauczycieli lud. we Lwowie	1861
416.	Wniosek pp. Małachowskiego i Głąbińskiego w sprawie przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej wniosku w przedm. uregulowania płac nauczycielskich	1861
417.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego i tow. w sprawie utworzenia Sądu przemysłowego w Białej	1890
418.	Wniosek p. Juliusza Leo, Wład. Leopolda Jaworskiego, Jana Kantego Federowicza i tow. w sprawie pomocy nauczycielstwu krakowskiemu z powodu drożyzny	1892
419.	Wniosek p. Gniewosza i tow. w sprawie zbadania stosunków urzędników Rad powiatowych	1893
420.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. o utworzenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach	1893
421.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich	1895
422.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. w sprawie budowy budynku dla ruskiego gimnazyum w Tarnopolu	1897
423.	Spraw. kom. bankowej o petycyi Zarządu głównego Tow. Kółek rolniczych, w przedm. zaprowadzenia obrotu przekazowego (pieniężnego) między Stanami Zjednoczonemi Ameryki a Galicyą	1902
424.	Spraw. kom. podatkowej o wniosku p. Tomaszewskiego i tow. z projektem ustawy o poborze opłat od majątków, podlegających należytości ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego	1906
425.	Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. Oleśnickiego w przedm. zwołania przez Wydział kraj. ankiety w celu zebrania materyałów do zamierzonej reformy austryackiej ustawy cywilnej	1906
426.	Spraw. kom. prawniczej co do wniosku p. Filipa Włodka z dnia 13. października b. r. L. 1905/04 o wezwanie c. k. Rządu, aby zniósł opłatę po 35 h. za doręczenia sądowe . . .	1912
427.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Jana Gnoińskiego w przedm. wyznaczenia kwoty 25.000 K na cel wycieczek młodzieży szkolnej po kraju	1912
428.	Wniosek pp. Małachowskiego i Głąbińskiego i tow., ażeby Wydział krajowy na najbliższej sesyi przedłożył wnioski w przedm. uregulowania płac nauczycielskich	1932
429.	Wniosek p. Jana Stapińskiego i tow. w sprawie budynków szkół ludowych	1932
430.	Wniosek p. Łazarskiego i tow. w sprawie dodatku drożyźnianego dla nauczycieli w pow. bialskim	1935
431.	Wniosek p. ks. Szpondra i tow. w sprawie powtórnego płacenia podatku, a przez strony już raz uiszczonego	1936
432.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 wzgl. z 21. marca 1868 r. (o członkach Rad gminnych)	1938
433.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany §. 8. ord. wyborczej powiatowej	1938
434.	Wniosek p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany §. 14. sejmowej ord. wyborczej	1938

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
435.	Wniosek p. Schätzla i tow. o założenie seminaryum nauczycielskiego żeńsk. w Brzeżanach	1939
436.	Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. ks. Wilczkiewicza o przyznanie urzędom gminnym i parafialnym prawa uwolnienia od opłat za rekomendacye korespondencyj urzędowych . . .	1940
437.	Wniosek p. ks. Wesolińskiego i tow. w sprawie szkół gospodyń wiejskich	1978
438.	Wniosek p. Jana Stapińskiego i tow. o zapłacenie z funduszu kraj. kwot 126 K 88 h. i 1.216 K 18 h. egzekwowanych od gminy Komborni tytułem kosztów leczenia ubogich .	1981
439.	Wniosek pp. Kramarczyka, Szweda i tow. o ograniczenie przymusu szkolnego w szkołach ludowych wiejskich . .	1981
440.	Wniosek p. ks. Wilczkiewicza i tow. o poprawienie regulaminu dla sług	1984
441.	Wniosek p. Szweda i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli w pow. żywieckim	1989
442.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego i tow. o zmianę ustawy kraj. z 15. sierpnia 1895 r. o uwolnieniu spraw hipotecznych drobiazgowych od przymusu notaryalnego	1989
443.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego i tow. w sprawie podwód dla wojska	1990
444.	Wniosek p. Franciszka Krempy i tow. o założenie szkoły średniej w Tarnobrzegu	1993
445.	Wniosek p. Korola i tow. o założenie ruskiego gimnazyum w Samborze	1994
446.	Wniosek p. K. Lubomirskiego i tow. w sprawie dodatku drożyźnianego dla nauczycieli pow. myślenickiego i założenia stowarzyszenia spożywczego dla nauczycieli . . .	1996
447.	Spraw. kom. szkolnej w sprawie przeznaczenia funduszu ś. p. Ksawerego Polanowskiego na rzecz szkoły ludowej w Równi w pow. Lisko	1997
448.	Spraw. kom. szkolnej o rezolucyi p. Szajera (l. s. 1.436) w sprawie zakładania szczepników przy szkołach ludowych .	1997
449.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi gminy m. Stryja o zezwolenie na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów, widowisk, balów etc. na rzecz funduszu miejscowych ubogich	2027
450.	Wniosek p. Tarnawskiego i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli w Przemyślu	2027
451.	Wniosek p. Fruchtmana i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli w Stryju	2028
452.	Wniosek p. Wesolińskiego i tow. o wyjednanie zakazu otwierania szynków w dnie świąteczne	2029
453.	Wniosek p. St. Potoczka i tow. w sprawie zniesienia myt na drogach i mostach	2032
454.	Wniosek p. Fruchtmana i tow. o pomnożenie posad radców w c. k. najwyższym trybunale we Wiedniu	2034
455.	Wniosek p. Filipa Włodka i tow. o zwolnienie od opłaty podatku spożywczego gospodarzy przy sprzedaży mięsa z bydląt dorżniętych z konieczności	2035

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
456.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904	2038
457.	Spraw. kom sanitarnej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie rozszerzenia budyku szpitala powszechnego w Husiatynie . .	2042
458.	Spraw. kom. administracyjnej nad wnioskiem p. Wursta o pokrywanie z funduszów państwa kosztów popisowych, przeznaczonych do badania szpitalnego	2043
459.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów dwóch odrębnych gmin administracyjnych . .	2080
460.	Wniosek pp. Vayhingera, Buynowskiego i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli od r. 1906	2080
461.	Wniosek rektora Gluzińskiego i tow. o zaprowadzenie instytucyi lekarzy szkolnych	2081
462.	Wniosek p. Wursta i tow. w sprawie desinfekcyi używanej odzieży.	2082
463.	Wniosek p. J. Gnoińskiego i tow. w sprawie budowy i konserwacyi dróg powiatowych i gminnych I. kl	2082
464.	Wniosek p. Schätzla i tow. o rozpoczęcie budowy kolei Lwów-Brzeżany-Podhajce jeszcze w ciągu roku 1905	2084
465.	Wniosek p. Maissa i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli w Bochni	2084
466.	Wniosek p. Tomaszewskiego i tow. o przeniesienie do wyższej klasy płac nauczycieli w gminach podmiejskich . .	2084
467.	Wniosek p. Stapińskiego i tow. o podwyższenie subwencyi dla Kółek rolniczych	2086
468.	Wniosek p. Wursta i tow. w sprawie zaopatrzenia wszystkich gmin w kraju w zdrową wodę do picia.	2088
469.	Wniosek p. Wilczkiewicza i tow. w sprawie procentów zwłoki od nieuiszczonych podatków	2090
470.	Wniosek p. Szpondra i tow. o dodatek drożyźniany dla nauczycieli powiatu krakowskiego	2091
471.	Spraw. kom. dla reform agrarnych w przedm. spraw. Wydz. kraj. o czynnościach w sprawie wprowadzenia w życie ustawy o włościach rentowych, tudzież z uzasadnieniem preliminowanych wydatków na akcyę tworzenia włości rentowych	2095
472.	Wniosek p. Szweda i tow. o zniżenie podatku domowo-klasowego od domów drewnianych o jednej izbie mieszkalnej .	2110
473.	Wniosek p. Vayhingera, Rayskiego i tow. w sprawie zmiany ordynacyi wyborczej	2110
474.	Wniosek p. Stapińskiego i tow. w sprawie ustawy łowieckiej .	2119
475.	Wniosek p. Krempy i tow. z projektem ustawy, znoszącej ustawę o obszarach dworskich	2119
476.	Wniosek p. Skołyszewskiego, Maryewskiego i tow. w sprawie obwałowania Wisły	2120
477.	Spraw. kom. szkolnej o spraw. c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich za rok 1904/05.	2129
478.	Wniosek p. Szpondra i tow. w sprawie rozszerzenia biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	2150

Liczba alegatu		Stronica sten sprawozdania
479.	Wniosek p. Gorayskiego i tow. o zmianę obowiązującej lokalnej taryfy c. k. kolei państwowych dla ropy galicyjskiej na czas zawieszenia cła rosyjskiego	2151
480.	Wniosek p. Bohaczewskiego i tow. o założenie gimnazyum ruskiego w Dolinie	2152
481.	Wniosek p. Buynowskiego o przyspieszenie regulacyi rzeki Wisłoki	2187
482.	Wniosek p. Paygerta w sprawie refakcyi dla transportu kolejowego spirytusu przeznaczonego do eksportu	2188
483.	Wniosek p. Huryka o zniesienie a przynajmniej złagodzenie przepisów o paszportach bydlęcych	2189
484.	Wniosek p. Michałowskiego o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Tarnopolu dodatku z powodu drożyzny . .	2189
485.	Wniosek p. Witosławskiego w sprawie dodatku drożyźnianego dla nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych w Kołomyi .	2191
486.	Wniosek p. Mogilnickiego w przedmiocie dodatku z powodu drożyzny dla nauczycielstwa ludowego w Rohatynie . .	2191
487.	Wniosek p. Schätzla o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w Brzeżanach i Złoczowie .	2229
488.	Spraw. kom. petycyjnej o petycyi urzędników szpitala powszechnego we Lwowie w sprawie wydania kaucyj służbowych . .	2233
489.	Spraw. kom. gminnej o przedłożeniu Wydz. kraj. w sprawie zaliczenia gmin Borysław i Tustanowice do kategoryi gmin podlegających ustawie krajowej z 3. lipca 1896 .	2233
490.	Wniosek p Starucha o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu powiatu Liskiego . . .	2276
491.	Wniosek p. Oleśnickiego o budowę pawilonu wenerycznego przy szpitalu powszechnym w Stryju	2276
492.	Wniosek p. Oleśnickiego o wezwanie c. k. Rządu do zmiany ustawy o swojszczyźnie i przekazanie krajom spadków bezdziedzicznych	2277
493.	Spraw. kom. szkolnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyj nauczycieli oraz wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie lub podwyższenie emerytury, darów z łaski i t. p.	2300
494.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1904 i preliminarzu tego fuduszu na rok 1906	2302
495.	Spraw. kom. bankowej o petycyi p. Adeli Smolkowej, wdowy po dyrektorze Banku krajowego, o podwyższenie pensyi wdowiej . .	2305
496.	Spraw. kom. petycyjnej o petycyi służby oddziałowej w zakładzie Kulparkowskim w sprawie unormowania prowizyi służbowej .	2305
497.	Spraw. kom. petycyjnej o petycyi miasteczka Kołaczyc w sprawie pomocy technicznej do rekonstrukcyi wodociągów .	2306
498.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gminy Bodzów wraz z obszarem dworskim z okręgu Sądu powiatowego w Skawinie, a przyłączenia do okręgu sądowego w Podgórzu	2306
499.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dwor-	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	skimi z okręgu Sądu powiatowego w Założcach a przydzielenia do okręgu otworzyć się mającego Sądu powiatowego w Podkamieniu powiatu brodzkiego	2306
500.	Spraw. kom. prawnicsej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi gminy Dąbie o wyłączenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Pilźnie a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k. Starostwa w Mielcu	2307
501.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. przeniesienia gminy Chocimierz wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gmin Dobra szlachecka i Dobra rustykalna wraz z obszarami dworskimi z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do Reprezentacyi powiatowej w Sanaku	2307
502.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. przeniesienia gmin i obszarów dworskich „Bonarówka“ i „Wysoka“ z okręgu ich dotychczasowych reprezentacyi powiatowych do okręgu reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie . . .	2308
503.	Wniosek p. Sali o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Brodach dodatku drożyźnianego na rok 1905/6 . .	2321
504.	Wniosek p. ks. Effinowicza o pomoc dla nauczycielstwa ludowego w Brodach	2321
505.	Wniosek p. Wiśniewskiego o przyznanie nauczycielstwu ludowemu miasta Drohobycza dodatku do płacy z powodu drożyzny	2321
506.	Spraw. kom. szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1903/04	2339
507.	Wniosek p. Tomaszewskiego o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w Samborze. . . .	2368
508.	Wniosek pp. Maryewskiego i Jahla o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Podgórzu, Jarosławiu, Rzeszowie i Wieliczce doddatku do płacy z powodu drożyzny. . . .	2432
509.	Wniosek p. Skrzyńskiego o wezwanie c. k. Rządu do wydania niektórych zarządzeń zmierzających do dalszego rozwoju krajowej organizacyi sprzedaży soli. . . .	2433
510.	Wniosek p. ks. Pastora o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w Gorlicach i Jaśle. . . .	2434
511.	Spraw. kom. bankowej o Banku krajowym.	2454
512.	Spraw. kom. agrarnej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. unormowania parcelacyi.	2499
513.	Wniosek p. Szweda o wstawienie do budżetu kraj. na r. 1906 kwoty 30.000 K. na budowę szkół w powiecie Żywieckim. .	2522
514.	Wniosek p. Ostapczuka o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w pow. Zbaraskim dodatku z powodu drożyzny. . .	2523
515.	Wniosek p. Tyszkiewiczaa w sprawie budowy kolei lokalnej z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszowę, Majdan do Tarnobrzega.	2523
516.	Wniosek p. Starucha w przedm. zmiany ustawy o paszportach bydlęcych.	2523

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
517.	Wniosek p. Merunowicza z projektem ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.	2564
518.	Wniosek pp. Andrzeja Lubomirskiego i Pinińskiego o wezwaniu c. k. Rządu do powiększenia liczby wagonów towarowych na kolejach lokalnych w Galicyi.	2565
519.	Spraw. kom. budżetowej w przedm. zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.	2579
520.	Sprawozdanie Wydz. kraj. o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.	2643
521.	Wniosek pp. Skołyszewskiego i ks. Pastora w sprawie drenowania i melioracyi gruntów rolnych.	2644
522.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydz. kraj. o melioracyach.	2662
523.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Tomaszewskiego w sprawie przeznaczenia w budżecie krajowym pewnej kwoty na zaliczki dla nauczycieli ludowych.	2705
524.	Spraw. kom. kolejowej w sprawie poparcia budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia. . . .	2708
525.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. ks. Wilczkiewicza mającym na celu zmianę obowiązujego regulaminu dla sług. .	2712
526.	Spraw. kom. administracyjnej o petycyi Reprezentacyi powiatu krakowskiego o założenie zakładu poprawczego dla nieletnich przestępców.	2715
527.	Spraw. Kom. gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydz. kraj. o krajowym praktycznym kursie dozorców drenarskich. . .	2716
528.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Gniewosza w sprawie zbadania stosunków urzędników Rad powiatowych. . .	2717
529.	Wniosek p. ks. Effinowicza o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w powiecie Brodzkim. .	2762
530.	Wniosek p. Skołyszewskiego w przedm. zalesienia stoków górskich i źródlisk rzek.	2762
531.	Spraw. Wydz. kraj. jako komisyi o petycyi gminy Żywca w sprawie przekształcenia 6-klasowej szkoły żeńskiej na wydziałową.	2767
532.	Spraw. kom. solnej o krajowej sprzedaży soli. . . .	2767
533.	Dodatkowe spraw. kom. solnej o krajowej sprzedaży soli i o wniosku p. Skrzyńskiego.	2776
534.	Spraw kom. kolejowej o wniosku p. Schätzla co do wezwania Rządu do niezwłocznego rozpoczęcia budowy kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce.	2776
535.	Spraw. kom. gminnej w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiat. w Podhajcach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce. .	2777
536.	Spraw. kom. gminnej w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiat. w Przemyślanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce. .	2778
537.	Spraw. kom. gminnej w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanah na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.	2778

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
538.	Spraw. kom. kolejowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Kamionce strumiłowej w sprawie uchwalenia i przyspieszenia budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa.	2779
539.	Spraw. kom. sanitarnej w sprawie wniosku p. Marsa o zakładanie domów przytułkowych dla kalek i uzdrowieńców.	2780
540.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w sprawie powiększenia etatu krajowego biura kolejowego o trzy posady techniczne.	2783
541.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w sprawie powiększenia etatu oddziału techniczno-drogowego w Dep. IV.	2785
542.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o przedłożeniach Wydz. kraj. o zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie. .	2785
543.	Wniosek p. Białoskórskiego w sprawie zmiany ustawy o należytościach z 18. czerwca 1901 Nr. 74. Dz. u. p. . . .	2799
544.	Wniosek p. Szweda o podwyższenie dotacyi z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkół ludowych. . . .	2800
545.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1903 i o rezolucyach posłów Oleśnickiego i Kramarczyka wniesionych na posiedzeniu Wys. Sejmu z 21. października 1904. .	2807
546.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. udzielania pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.	2812
547.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i popieraniu sadownictwa w kraju.	2823
548.	Spraw. kom. wodnej o budowie dróg wodnych.	2833
549.	Spraw. kom. przemysłowej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej odnoszącem się do państwowych szkół przemysłowych i handlowych.	2852
550.	Wniosek p. Krempy o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w powiatach Mieleckim, Tarnobrzeskim i Ropczyckim.	2864
551.	Spraw. kom. przemysłowej z czynności Wydziału krajowego w zakresie krajowego przemysłu (szkoły zawodowe). .	2865
552.	Spraw. kom. administracyjnej o przedłożeniu Wydz. kraj. w sprawie wprowadzenia w życie ustawy o krajowym funduszu sierocym.	2869
553.	Spraw. kom. przemysłowej w sprawie petycyi Stowarzyszenia rękodzielników i przemysłowców w Skawinie o konkurencyi wytworzonej przez domy karne.	2874
554.	Spraw. kom. przemysłowej o wniosku p. Paygerta w sprawie refakcyi dla transportu kolejowego spirytusu przeznaczonego do eksportu.	2875
555.	Spraw. kom. przemysłowej w sprawie petycyi gminy m. Lwowa o przyczynienie się kraju do kosztów budowy i utrzymania gmachu Muzeum przemysłowego.	2875

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
556.	Spraw. kom. drogowej o wniosku p. Trzecieskiego w przedm. objęcia w zarząd państwowy drogi gminnej z Rymanowa do Królika Polskiego i tymczasowego subwencyonowania tej drogi z funduszów krajowych.	2875
557.	Spraw. kom. sanitarnej o wniosku p. Trzecieskiego w sprawie rozwoju zdrojowiska w Rymanowie i petycyi krakowskiego Towarzystwa balneologicznego w sprawie zdrojowisk krajowych. . . .	2877
558.	Spraw. kom. sanitarnej o wniosku p. Wursta w sprawie dezinfekcyi używanej odzieży.	2877
559.	Spraw. kom. sanitarnej o wniosku p. Wursta w sprawie zaopatrzenia wszystkich gmin w kraju w zdrową wodę do picia. .	2878
560.	Spraw. kom. sanitarnej o wniosku p. Oleśnickiego w sprawie budowy pawilonu wenerycznego przy szpitalu powszechnym w Stryju.	2878
561.	Spraw. kom. gminnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki 30.000 kor. na pokrycie kosztów rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie.	2879
562.	Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie petycyi gminy m. Stryja o zezwolenie na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów itp. na rzecz funduszu ubogich.	2879
563.	Spraw. kom. górniczej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. spraw górniczych.	2881
564.	Spraw. kom. bankowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmian statutu Banku krajowego i o akcyi w kierunku przyspieszenia budowy gmachów publicznych.	2890
565.	Spraw. kom, administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów (pow. Jarosławski) dwóch odrębnych gmin administracyjnych. . .	2899
566.	Spraw. kom. podatkowej w przedm. prośby gminy m. Lwowa o nadanie prawa do poboru opłat gminnych od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich.	2899
567.	Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. Fruchtmanna w przedm. powiększenia liczby posad radców dworu przy c. k. Najwyższym Trybunale w Wiedniu	2900
568.	Spraw. kom. gminnej o petycyi m. Tarnopola w przedm. wydania ustawy o obowiązku właścicieli domów w tem mieście do wybudowania kanałów domowych i połączenia ich z publicznymi kanałami miejskimi oraz o prawie gminy m. Tarnopola do pobierania taks za to połączenie	2901
569.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o petycyi Towarzystwa rolniczego krakowskiego w przedm. powiększenia dotacyi dla zakładu rolniczo-doświadczalnego w Krakowie	2903
570.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Huryka w przedm. odpowiedniego pomieszczenia dla urzędu ksiąg gruntowych przy c. k. Sądzie w Stanisławowie . . .	2903
571.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. ks. Szpondra w przedm, rozszerzenia zakresu działania krajowego biura melioracyjnego.	2909
572.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału kraj. o zarządzie krajowym składem publiczny m połączonym ze składem wolnym w Krakowie . . .	2910

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
573.	Spraw. kom. administracyjnej z przedłożenia Wydz. kraj. o biurach pośrednictwa pracy	2911
574.	Wniosek p. Oleśnickiego o wezwanie c. k. Rządu, aby w warstatach c. k. państwowych kolei w Galicyi wschodniej uwzględniano uroczyste święta gr. kat. obrządku . . .	2935
575.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie	2937
576.	Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, zmiany ustaw budowniczych i ustawy o reprezentacyi powiatowej i w przedmiocie ustawy o policyi ogniowej	2942
577.	Wniosek p. Szajera o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w powiatach Rzeszowskim, Strzyżowskim i Kolbuszowskim.	3030
578.	Wniosek p. Szweda o objęcie w zarząd państwowy drogi powiatowej „Pietrasina“ zwanej, w powiecie Żywieckim .	3030
579.	Wniosek p. Głąbińskiego w sprawie zmiany ustawy krajowej z 23. maja 1895 nr. 57. Dz. u. kr.	3030
580.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży w czynnościach urzędowych, tudzież o petycyi urzędników Wydziału krajowego o podwyższenie ich poborów	3031
581.	Spraw. kom. budżetowej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu	3037
582.	Spraw. kom. agrarnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedm. operacyj agrarnych	3043
583.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o spraw. Wydz. kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1904/905	3050
584.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych	3052
585.	Spraw. kom. sanitarnej o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w kraj. Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie	3055
586.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczartwa w kraju	3056
587.	Spraw. kom. bankowej o wykonywaniu przez Wydział krajowy patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek, oraz nad innemi spółkami rolniczemi	3058
588.	Wniosek posła Merunowicza o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu okręgu Lwowskiego zamiejskiego	3073
589.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Dep. V. Wydziału krajowego	3074
590.	Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. w przedm. budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Wydziału krajowego	3081
591.	Spraw. kom. administracyjnej o petycyi gminy m. Dębicy w przedm. udzielenia tej gminie przez Bank krajowy pożyczki komunalnej 214.293 K na budowę gmachu gimnazyalnego .	3082

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
592.	Spraw. kom. prawniczej o spraw. z czynności Dep. VI. Wydziału kraj.	3083
593.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zmiany §§. 11. i 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych	3086
594.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. podniesienia chowu koni	3087
595.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie	3093
596.	Spraw. kom. przemysłowej o stanie przemysłowych szkół uzupełniających w roku szk. 1903/904	3095
597.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyboru ośmiu członków Wydziału galic. Kasy Oszczędności we Lwowie	3096
598.	Spraw. Wydz. kraj. z propozycyą do uzupełniającego wyboru 6 członków i tyluż zastępców do komisyi apelacyjnej dla podatku osobisto-dochodowego i do wyboru 4 członków oraz 5 zastępców do komisyi krajowej powszechnego podatku zarobkowego	3097
599.	Spraw. kom. budżetowej o wniosku naglącym p. Marsa w sprawie budowy klinik we Lwowie	3100
600.	Spraw. kom. administracyjnej o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska	3101
601.	Spraw. kom. drogowej o petycyi Wydziału powiatowego w Gródku w przedm. podwyższenia subwencyi krajowej na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Jaryna do wysokości 75%	3101
602.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku rektora Gluzińskiego o zaprowadzenie instytucyi lekarzy szkolnych w szkołach ludowych i seminaryach nauczycielskich	3101
603.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku posłów Kramarczyka i Szweda w sprawie ograniczenia przymusu szkolnego . . .	3102
604.	Spraw. kom. szkolnej o rezolucyi p. ks. Wilczkiewicza w sprawie zwinięcia kursów sadowniczych dla nauczycieli, a zaprowadzenia regularnej nauki sadownictwa w c. k. seminaryach nauczycielskich	3103
605.	Spraw. kom. petycyjnej o petycyi centralnego Związku galic. przemysłu fabrycznego w przedmiocie braku wagonów na kolejach państwowych	3106
606.	Spraw. kom. budżetowej o budżecie krajowym na rok 1906 .	3110
607.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Cieleckiego w przedm. założenia kosztem kraju jednego seminaryum nauczycielskiego z kierunkiem rolniczym	3158
608.	Spraw. kom. kolejowej o spraw. Wydz. kraj. z czynności w sprawach kolejowych	3160
609.	Spraw. kom. bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedm. galic. Kasy oszczędności	3161
610.	Spraw. kom. przemysłowej w przedm. rozszerzenia ulg podatkowych dla zakładów przemysłowych	3161
611.	Spraw. kom. gminnej o petycyi osady Berezów średni o wyłączenie jej ze związku gminy Berezowa wyższego i utworzenie samoistnej gminy administracyjnej	3233

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
612.	Spraw. kom. gminnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia przysiółka Gody ze związku gminy Kamionki małe i utworzenia z tego przysiółka tudzież z rozparcelowanej części posiadłości tabularnej Kamionki małe nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Gody“	3233
613.	Spraw. kom. podatkowej o petycyach w sprawie ulg podatkowych dla lasów dotkniętych klęskami elementarnemi .	3234
614.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi . . .	3235
615.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o subwencyonowaniu z funduszu krajowego eksportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogaciznę w Krakowie	3237
616.	Spraw. kom. kolejowej o petycyach w sprawie budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy	3238
617.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku naglącym posła ks. Stojałowskiego w sprawie nauki religii w szkole niemieckiego „Schulvereinu“ w Lipniku	3239
618.	Spraw. kom. szkolnej o wnioskach i petycyach w sprawie polepszenia płac nauczycieli szkół ludowych . . .	3239
619.	Spraw. kom. budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1906	3240
620.	Spraw. kom. szkolnej o petycyach wdów po nauczycielach i innych	3255
621.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Głąbińskiego w sprawie zmiany ustawy z 23. maja 1893 Nr. 57. Dz. u. kr. . . .	3313
622.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Stapińskiego w sprawie polecenia Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt nowej ustawy łowieckiej	3314
623.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie wyznaczenia wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej krajowej, wymienionych w art. IV. l. 4—7. ustawy z 15. lutego 1905 nr. 39. Dz. u. kr.	3315
624.	Spraw. kom. administracyjnej o wnioskach pp. Stapińskiego, Oleśnickiego, Vayhingera i Rayskiego w sprawie zmiany statutu kraj. i sejmowej ordynacyi wyborczej	3466
625.	Wniosek mniejszości kom. administracyjnej w sprawie reformy wyborczej	3466

Bibl. Jag.

Nie przyszły pod obrady sejmu:

626. Spraw. kom. administracyjnej o spraw. Wydz. kraj. z dnia 30. czerwca 1904 LW. 94.720/03 w przedm. opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju.

627. Spraw. mniejszości kom. administracyjnej w przedm. opodatkowania Zakładó w ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju.

628. Spraw. kom. administracyjnej nad wnioskiem p. Szajera w sprawie zaprowadzenia przymusu ubezpieczenia od ognia.

Liczba alegatu

629. Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z projektem noweli do ustawy z dnia 4. listopada 1891 roku Nr. 80. Dz. ust. kraj. urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

630. Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. L. 53.229/04 z dnia 5. lipca 1904 w sprawie wydzielenia gminy i obszaru dworskiego Zwiniacz z okręgu sądowego i starostwa w Czortkowie a przydzielenia do okręgu sądu powiatowego w Budzanowie i starostwa w Trembowli.

631. Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Szajera w przedm. odłączenia gminy Wilkowyji od gminy Malawy.

632. Spraw. kom. administracyjnej nad wnioskiem p. Szweda o zmianę §. 34. ustawy wojskowej w tym kierunku, ażeby młodszy syn, prowadzący gospodarstwo rolne uwolniony był od czynnej służby wojskowej, jeżeli potrzebny jest do utrzymania rodziny.

633. Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Szajera w sprawie powoływania rezerwistów do ćwiczeń wojskowych.

634. Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. ks. Wesolińskiego o wyjednanie ustawy zakazującej otwierania szynków i sprzedaży trunków w niedziele i święta katolickie.

635. Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Starucha o zmianę ustawy o paszportach bydlęcych.

636. Spraw. kom. budżetowej, odnoszące się do zamknięcia rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka a opracowane na podstawie sprawozdania Wydz. kraj.

637. Spraw, kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności Biura prezydyalnego za czas od 1. maja 1904 do 30. czerwca 1905.

638. Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności w Departamencie II. za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

639. Spraw. kom. budżetowej ze sprawozdania Wydz. kraj. w przedm. petycyi gmin o uwolnienie względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyi nauczycielskich.

640. Spraw. kom. budżetowej o wniosku p. Szajera w sprawie pomocy dla ludności dotkniętej klęską posuchy w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim.

641. Spraw. kom. drogowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności Departamentu IV. w zakresie dróg za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

642. Spraw. mniejszości kom. drogowej o części sprawozdania z czynności departamentu IV. Wydz. kraj. dotyczącej zmiany ustawy drogowej.

643. Spraw. kom. gminnej o wniosku p. ks. Stojałowskiego w przedm. zmiany ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr.

644. Spraw. kom. gminnej o wniosku p. ks. Stojałowskiego w przedm. budowy domów gminnych i ustanawiania pisarzy gminnych l. s. 1316.

645. Spraw. kom. gminnej o petycyi Wydziału powiatowego w Stryju i innych o zmianę przepisów, normujących obowiązek gmin do

Liczba alegatu

utrzymywania z ubożałych i niezdolnych do pracy przynależnych, tudzież przepisów odnoszących się do postępowania z rekonwalescentami i chorymi nieuleczalnymi, którzy nie mogą pozostawać w szpitalach.

646. Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu z czynności Departamentu III. Wydz. kraj. za czas od 1. sierpnia 1904 po koniec czerwca 1905.

647. Spraw. kom. gospodarstwa kraj. z wniosku p. Huryka i towarzyszy w sprawie zniesienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 odnoszącego się do wydawania paszportów na rogate i nie rogate bydło, oraz z petycyi o zniesieniu przymusu kolczykowania świń.

648. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. Kramarczyka w sprawie zmniejszenia pasu pogranicznego dla katastru bydła.

649. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o petycyach Stowarzyszeń rzeźników i masarzy w sprawie otwarcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla dowozu bydła i nierogacizny.

650. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o rezolucyach posła Oleśnickiego postawionych przy sprawozdaniu kom. gospodarstwa krajowego o niższych szkołach rolniczych.

651. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa i o rezolucyach p. Huryka wniesionych na posiedzeniu Sejmu z dnia 19. października 1904.

652. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o petycyi c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie w sprawie utworzenia katedry dla melioracyj rolnych.

653. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. ks. Wesolińskiego w sprawie organizacyi powiatowych szkół gospodyń wiejskich i założenia szkoły tego rodzaju w powiecie jasielskim.

654. Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Wieliczce w sprawie zalesienia gruntów lotnych w gminie Zakrzowie l. p. 49, 485 i 1.180.

655. Spraw. kom. kolejowej o petycyi komitetu obywatelskiego we Lwowie do l. 2.835 w sprawie przyczynienia się kraju do zrealizowania projektu kolei elektrycznej ze Lwowa do Kulparkowa.

656. Spraw. kom. prawniczej z powodu żądania c. k. Sądu powiatowego O. VI. w Nowym Sączu o zezwolenie na karno-sądowe ściganie p. Stanisława Potoczka o przekr. §. 20. i 21. ust. pras.

657. Spraw. kom. prawniczej o petycyi Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych w sprawie reformy ksiąg gruntowych.

658. Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. ks. Stojałowskiego o utworzenie Sądu przemysłowego w Białej.

659. Spraw. kom. prawniczej o wniosku p. ks. Stojałowskiego w sprawie wykonania nowej ustawy o dostarczeniu podwód dla wojska.

660. Spraw. kom. prawniczej względem petycyi Reprezentacyi powiatowej w Stryju o uregulowanie sprawy szupaśników nadsyłanych z Węgier.

Liczba alegatu

661. Spraw. kom. podatkowej o wniosku p. Kramarczyka i towarzyszy w przedm. wezwania c. k. Rządu, aby ustawę państwową z dnia 12. lipca 1896 Nr. 118 Dz. p. p. w zastosowaniu do kraju koronnego Galicyi w całości zniósł, a natomiast przedłożył projekt ustawy o stworzenie funduszu celem wynagradzania poszkodowanym straty klęskami elementarnemi spowodowanej.

662. Spraw. kom. podatkowej w przedm. petycyi krakowskiego Towarzystwa lekarskiego o zwolnienie domu własnego przy ulicy Radziwiłłowskiej w Krakowie od krajowych dodatków do podatków.

663. Spraw. kom. przemysłowej o sprawozdaniu Wydz kraj i kom. kraj. co do bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem.

664. Spraw. kom. przemysłowej o wniosku p. Szajera w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w powiecie rzeszowskim.

665. Spraw. kom. przemysłowej o petycyi Ligi pomocy przemysłowej w sprawie przemysłowego wyzyskania surowców tatrzańskich w Zakopanem.

666. Spraw. kom. szkolnej o czynnościach Departamentu I. Wydziału krajowego w sprawach stypendyjnych, szkolnych, naukowych i artystycznych za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 r.

667. Spraw. kom. szkolnej o rezolucyach posłów: I. Oleśnickiego, II. Bohaczewskiego, III. Małachowskiego, IV. Brunickiego, V. Głąbińskiego, wniesionych podczas rozpraw nad sprawozdaniem kom. szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej kraj. o stanie szkół średnich i ludowych w dniach 4. i 7. listopada 1905.

668. Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach, tudzież o wnioskach p. Korola i tow., Oleśnickiego i tow., Bohaczewskiego i tow., Mazikiewicza i tow. i Oleśnickiego o założenie gimnazyum resp. szkoły realnej z ruskim językiem wykładowym w Samborze, Brzeżanach, Dolinie, Rawie i drugiego ruskiego gimnazyum we Lwowie, wreszcie o 20 petycyach o założenie gimnazyum ruskiego w Drohobyczu.

669. Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Oleśnickiego i tow.

670. Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Głąbińskiego w sprawie podwyższenia płac nauczycieli ludowych we Lwowie.

671. Spraw. kom. wodnej w sprawie regulacyi rzek kanałowych.

672. Spraw. kom. wodnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

673. Spraw. kom. wodnej z przedłożonego przez Wydz. kraj. projektu ustawy normującej datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek mającej się wykonać w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.

674. Spraw. kom. wodnej z przedłożonego przez Wydz. kraj. projektu ustawy zmieniającej ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103. o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1 ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

675. Spraw. kom. wodnej o rezolucyach proponowanych przez posła Oleśnickiego w sprawie postępowania przy regulacyi rzek.

LW. 69.086/05.

We Lwowie, dnia 24. lipca 1905.

Aleg. 338

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności urzędowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowienia §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 1. maja 1904 do końca czerwca 1905 r.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

„BIURA PREZYDYALNEGO"

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. maja 1904 do końca czerwca 1905.

Biuro prezydyalne.

Kondolencye i gratulacye.

Z powodu śmierci ś. p. Tadeusza Romanowicza złożył Wydział krajowy u trumny wieniec z napisem: „zasłużonemu koledze Wydział krajowy“, wystosował do wdowy pismo kondolencyjne i in corpore wziął udział w pogrzebie.

Z powodu śmierci matki posła na Sejm kraj. Dr. Władysława Jahla przesłał temuż Wydział krajowy pismo z wyrazami współczucia.

Z okazyi siedmdziesięcioletniej rocznicy urodziu Marszałka krajowego Czech, ks. Jerzego Lobkowicza, przesłał Wydział kraj. Jubilatowi pismo z życzeniami.

Zmiany w składzie Wys. Sejmu.

Przy wyborach uzupełniających, przedsięwziętych w dniu 14. czerwca 1904 wybrani zostali posłami na Sejm krajowy z kuryi gmiu wiejskich powiatu:

1) Stryjskiego, dr. Eugeniusz Oleśnicki,
2) Doliniańskiego, ks. Teodor Bohaczewski,
3) Stanisławowskiego, Józef Huryk,
4) Rohatyńskiego, dr. Andronik Mogilnicki,
5) Zbarazkiego, Dymitr Ostapczuk,
6) Liskiego, Antoni Staruch,
7) Bohorodczańskiego, Aleksy Barabasz,
8) Rawskiego, ks. Wiktor Mazikiewicz,
9) Żółkiewskiego, dr. Michał Korol,
10) Brodzkiego, ks. Teodozy Effiuowicz.

W dniu 29. maja 1904 zmarł poseł na Sejm krajowy z miasta Lwowa, Tadeusz Romanowicz. Przy wyborze uzupełniającym, przedsięwziętym 15. września 1904 w tem ciele wyborczem, wybrano posłem na Sejm kraj. profesora Uniwersytetu we Lwowie, dra Stanisława Głąbińskiego.

Poseł z kuryi gmin wiejskich powiatu jasielskiego, ks. Karol Krementowski, pismem z dnia 4. września 1904 do JE. hr. Marszałka krajowego przesłanem złożył mandat poselski. Przy wyborze uzupełniającym, przedsięwziętym dnia 15. listopada 1904. wybrano w jego miejsce w powyższem ciele wyborczem księdza Adama Wesolińskiego, katechetę we Lwowie.

W dniu 24. października 1904 zmarł poseł na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego złoczowskiego, Apolinary Jaworski. Wybór uzupełniający w tem ciele wyborczem rozpisany został na dzień 10. lipca 1905.

Zmiany w składzie Członków Wys. Sejmu.

W składzie Członków Wys. Sejmu zasiadających na mocy §. 3. lit. a) i b) statutu krajow. zaszły następujące zmiany:

Rektorami na rok szkolny 1904/5 zostali wybrani:

C. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Dr. Napoleon Cybulski; c. k. Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr. Antoni Kalina, a po jego rezygnacyi prof. Dr. Józef Puzyna; Szkoły politechnicznej we Lwowie prof. Leon Syroczyński.

Zmiany w składzie Członków Wydz. kraj.: urlopy — urzędowanie zastępców.

Wskutek śmierci Członka Wydziału krajowego, ś. p. Tadeusza Romanowicza, urzędował od dnia 6. czerwca 1904 Zastępca Członka Wydziału krajowego, Dr. Władysław Jahl do dnia 11. listopada 1904, w którym to dniu został wybrany z kuryi miast i izb handlowych i przemysłowych Członkiem Wydziału krajowego.

W czasie urlopu Członka Wydziału krajowego, p. Mieczysława Onyszkiewicza, urzędował przez sierpień jako Zastępca p. Jerzy Trzecieski.

Nominacye i zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału kraj.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

I. Oddział konceptowy.

1) Koncepista Dr. Joachim Bartoszewicz zrezygnował z posady z końcem maja 1904.

Uchwałą z dnia 28. czerwca 1904 LW. 64801 mianował Wydział krajowy: koncepistę Władysława Wrabeca adjunktem, nadetatowego koncepistę Jana Bartosińskiego etatowym koncepistą, aplikanta Dra Stanisława Koncewskiego koncepistą, aplikanta z adjutum niższem Zdzisława Brezaniego aplikantem z adjutum wyższem, nadetatowego prowizorycznego aplikanta z adjutum niższem Stanisława Grocholskiego prowizorycznym etatowym aplikantem.

Uchwałą z dnia 13. grudnia 1904 LW. 111401 przeniósł Wydział krajowy wicesekretarza Dra Tadeusza Rutowskiego na jego własne żądanie, na podstawie skonstatowanej z powodu choroby niezdolności do służby, w stały stan spoczynku — wymierzając mu emeryturę za 21 lat służby w kwocie 3187 K. rocznie.

Uchwałą z dnia 14. lutego 1905 LW. 14523 przeniósł Wydział krajowy adjunkta konceptowego Tytusa Romańczuka na jego własne żądanie, na podstawie skonstatowanej czasowej wskutek choroby niezdolności do służby, w czasowy stan spoczynku, przyznając mu pensyę emerytalną za 12 lat służby w kwocie 1254 kor. rocznie.

Uchwałą z dnia 28. lutego 1905 LW. 21201 mianował Wydział krajowy: koncepistę Mieczysława Thulliego adjunktem, koncepistę Dr. Zbigniewa Pazdrę nadetatowym adjunktem, aplikanta z adjutum wyższem Bronisława Jaśniewskiego koncepistą, aplikanta z adjutum niższem Juliusza Birkenmaiera aplikantem z adjutum wyższem, dyetaryusza Kazimierza Ostrowskiego-Bełzę aplikantem z adjutum niższem.

Uchwałą z 24. marca 1905 LW. 26501 mianował Wydział krajowy prowizorycznego aplikanta Stanisława Grocholskiego stale aplikantem.

Korzystając z upoważnienia §. 37. ustanowy służby krajowej, Wydział krajowy uchwałą z dnia 24. marca 1905 LW. 29421 przyznał adjunktowi konceptowemu Konstantemu Jasińskiemu dodatek osobisty o rocznych 400 K. na tak długo, dopóki normalne jego pobory przez awans się nie zwiększą.

II. Oddział techniczno-drogowy.

Uchwałą z dnia 13. maja 1904 LW. 43630 mianował Wydział krajowy praktykantem technicznym II. klasy Józefa Łukawskiego ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Uchwałą z dnia 10. czerwca 1904 LW. 47045 mianował Wydział krajowy prowizorycznych inżynierów adjunktów: Władysława Piotrowskiego i Adolfa Gawalewicza stale inżynierami adjunktami.

Uchwałą z dnia 20. lipca 1904 LW. 70.558 przeniósł Wydział krajowy w stały stan spoczynku starszego inżyniera Felicyana Pintowskiego na własne jego żądanie, na podstawie skonstatowanej zupełnej z powodu choroby niezdolności do służby — wymierzając mu emeryturę za 25 lat służby w kwocie 4256 K rocznie.

Uchwałą z d. 20. lipca 1904 LW. 71542 mianował Wydział krajowy nadetatowym praktykantem technicznym I. klasy Szymona Gołowina, ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Uchwałą z dnia 20. września 1904 LW. 749 6 mianował Wydział krajowy prowizorycznego inżyniera adjunkta Zygmunta Geberta, a uchwałą z dnia 16. grudnia 1904 LW. 100997 prowizorycznego inżyniera adjunkta Ignacego Drexlera stale inżynierami adjunktami.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1904 LW. 117082 mianował Wydział krajowy inżyniera adjunkta Włodzimierza Dydyńskiego inżynierem II. kl.

Uchwałą z dnia 16. grudnia 1904 LW. 125973 mianował Wydział krajowy nadetatowego praktykanta Szymona Gołowina etatowym praktykantem, a uchwałą z tego samego dnia do LW. 125974 praktykanta I. klasy Ludwika Skórskiego prowizorycznie inżynierem adjunktem.

Uchwałą z d. 7. lutego 1905 do LW. 9801 mianował Wydział krajowy prowizorycznego inżyniera adjunkta Wiktora Tołoczkę stale inżynierem adjunktem ,a do LW. 10425 Stanisława Świerczyńskiego nadetatowym praktykantem II. klasy.

III. Krajowe Biuro melioracyjne.

Uchwałą z 3. czerwca 1904 LW. 52566 mianował Wydział krajowy nadetatowym praktykantem technicznym Kazimierza Sawickiego, ukończonego uczenia wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, a do LW. 55450 nadetatowego praktykanta Karola Klimowicza etatowym praktykantem.

Uchwałą z 1. lipca 1904 do LW. 65471 mianował Wydział krajowy nadetatowymi praktykantami ukończonych uczniów wydziału inżynieryi

w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Tadeusza Baeckera i Zdzisława Pierożyńskiego.

Uchwałą z 12. lipca 1904 LW. 67720 mianował Wydział krajowy prowizorycznego nadetatowego inżyniera adjunkta Teofila Wszelaczyńskiego stale inżynierem adjunktem extra statum.

Uchwałą z d. 9. września 1904 LW. 69600 mianował Wydział krajowy Romana Janika, nkończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, nadetatowym praktykantem technicznym — a uchwałą z 7. stycznia 1905 LW. 438 została ta nominacya zmienioną na etatową.

Uchwałą z d. 13. stycznia 1905 LW. 2538 mianował Wydział krajowy:

1) Starszymi inżynierami inżynierów I. kl. Dyonizego Howartha i Tadenzza Korasadowicza.

2) Inżynierami I. klasy inżynierów II. klasy Władysława Zgorlakiewicza i Maryana Prokopowicza.

3) Inżynierami II. klasy inżynierów adjunktów Stanisława Przybylskiego i Antoniego Dyląga.

Tą samą uchwałą przyznano inżynierowi I. kl. Józefowi Gryzieckiemu dodatek osobisty o rocznych 400 K. na tak długo, dopóki pobory jego przez awans się nie powiększą.

Uchwałą z 17. marca 1905 LW. 26559 mianowano inżynierami adjunktami praktykantów technicznych:

I. Tadeusza Baeckera,
II. Kazimierza Sawickiego,
III. Kazimierza Hubera,
IV. Karola Klimowicza.

Dekretem z 21. marca 1905 LW. 26821 mianowano nadetatowego praktykanta technicznego Zdzisława Pierożyńskiego etatowym praktykantem.

Z okazyi 25-letniej rocznicy istnienia krajow. biura melioracyjnego i wstąpienia do służby Dyrektora tegoż biura p. Andrzeja Kędziora, wystosował Wydział krajowy do Dyrektora Andrzeja Kędziora pismo z wyrażeniem pełnego uznania za znakomitą, przechodzącą miarę normalnych obowiązków, a tak doniosłymi rezultatami uwieńczoną pracę.

IV. Oddział rachunkowy.

Uchwałą z 20. września 1904 L. 89859 przeniósł Wydział krajowy adjunkta Zygmunta Kossowskiego na podstawie skonstatowanej czasowej niezdolności do służby w czasowy stan spoczynku, przyznając mu emeryturę za 21 lat służby w rocznej kwocie 1736 kor.

Uchwałą z 1. listopada 1904 LW. 95541 mianowano:

1) Oficyałami asystentów:

I. Gustawa Neussera,
II. Antoniego Gorgoscha.

2) Asystentami praktykantów:

I. Michała Babija,
II. Maryana Antonowicza.

3) Praktykantami aplikantów:

I. Władysława Bielicha,
II. Michała Mazarakiego.

4) Aplikantami dyetaryuszy:

I. Bolesława Gergowicza,
II. Stanisława Wojnarowicza.

Uchwałą z 12. października 1904 LW. 101261 mianowano adjunktem oficyała Karola Frydmana.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 11. listopada 1904 L. s. 1445, wliczającej emerytowanemu archiwiście rachunkowemu Adamowi Zielińskiemu wyjątkowo 10 lat do emerytury, wymierzył mu Wydział krajowy dodatkowo emeryturę za tych 10 lat w kwocie 520 K. rocznie.

Uchwałą z dnia 3. stycznia 1905

a) przeniósł Wydział krajowy adjunktów Konstantego Olszewskiego i Wiktora Żórawskiego na własne ich żądanie w stały stan spoczynku, przyznając pierwszemu z nich emeryturę za 37 lat służby, a drugiemu za 35 lat służby;

b) mianował praktykanta Edmunda Dąbrowskiego asystentem i przeniósł go w stały stan spoczynku, przyznając mu emeryturę za 17 lat służby;

c) przeniósł asystenta kasy krajowej Ludwika Szczepańskiego na etat oddziału rachunkowego;

d) mianował:

1) Rewidentami adjunktów:

I. Alojzego Paklerskiego,
II. Władysława Janikowskiego;

2) Adjunktami oficyałów:

I. Antoniego Bilińskiego,
II. Włodzimierza Drwęskiego,
III. Jana Nosarzewskiego,
IV. Mikołaja Horodyskiego.

3) Oficyałami asystentów:

I. Emeryka Polaka,
II. Erazma Ostrowskiego,
III. Kazimierza Złotnickiego,
IV. Juliana Wołoszyńskiego.

4) Asystentami praktykantów:

I. Aleksandra Lisiewicza,
II. Mirosława Czekońskiego,
III. Józefa Urbańskiego.

5) Praktykantami aplikantów:

I. Stanisława Przemyckiego,
II. Bolesława Gergowicza,
III. Stanisława Wojnarowicza,
IV. dyetaryusza Eugeniusza Hermana.

5) Aplikantami dyetaryuszy:

I. Marcelego Fischera,
II. Ludwika Mikułę,
III. Stanisława Pacześniowskiego,
IV. Józefa Lewickiego,
V. Romana Mazurkiewicza,
VI. Jana Nowickiego,
VII. Fryderyka Dembca,
VIII. Grzegorza Pelechatego,
IX. Stanisława Dąmbskiego,
X. Bolesława Kotkowskiego.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. listopada 1904, ustanawiającej w etacie urzędników rachunkowych posadę lustratora rachunkowego dla szpitali powszechnych, nadał Wydział krajowy posadę tę urlopowanemu rządcy krajow. szpitala powszechnego we Lwowie, Janowi Jasińskiemu, przyznając mu pobory w wysokości przez Wys. Sejm dla tej posady unormowanej, tj. płacę o rocznych 3600 K., dodatek aktywalny o rocznych 600 K., prawo do trzech dodatków pięcioletnich po 400 K., nadto roczny bilet jazdy II. klasy na galic. kolejach państwowych tudzież ryczałt o rocznych 500 K. na wydatki połączone z wyjazdami. Nadto przyznał mu Wydział krajowy po myśli powołanej wyżej uchwały Wys. Sejmu dodatek osobisty o rocznych 1300 K. na tak długo, jak długo pełnić będzie obowiązki lustratora szpitali.

V. Oddział kasowy.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. października 1904 Ls. 1364, znoszącej kaucye służbowe funkcyonaryuszów kasy krajowej, zarządził Wydział krajowy reskryptem z 8. listopada 1904 LW. 107696 wydanie funkcyonaryuszom kasy krajowej ich kaucyi, w ogólnej sumie 16772 K. 8 gr.

Uchwałą z 30. czerwca 1905 LW. 60443 przeniósł Wydział krajowy kasyera Seweryna Krogulskiego na podstawie skonstatowanej zupełnej niezdolności skutkiem choroby do dalszej służby, w stały stan spoczynku — przyznając mu, z policzeniem 5 lat spędzonych w służbie w charakterze dyetaryusza, emeryturę za 32 lat służby w kwocie 3276 K. rocznie.

VI. Oddział manipulacyjny.

Uchwałą z 17. maja 1904 LW. 50241 mianowano aplikantami dyetaryuszów rachunkowych:

I. Mikołaja Cudziłę,
II. Walentego Darlaka,
i III. dyetaryusza manipulacyjnego Teodozego Rożejowskiego.

W dniu 23. czerwca 1904 zmarł emerytowany kancelista Włodzimierz Berezowski, — pozostałym po nim 2 sierotom przyznał Wydział krajowy pensyę sierocińską w kwocie 500 K rocznie.

Z dniem 13. września 1905 zwolnił Wydział krajowy pisarza etatowego Stanisława Schmida ze służby, wskutek wniesionej przezeń rezygnacyi.

Uchwałą z 3. stycznia 1905 LW. 2531 mianowano:

1) ekspedytorem kancelistę Józefa Szima;

2) etatowym kancelistą nadetatowego kancelistę Jana Lenczowskiego,

a uchwałą z 7. stycznia 1905 LW. 2534:

1) pisarzem etatowym aplikanta Mikołaja Cudziłę,

2) aplikantem dyetaryusza rachunkowego Józefa Telakowskiego.

Uchwałą z 17. czerwca 1905 LW. 425. przeniósł Wydział krajowy kancelistę Epifaniusza Jaremowicza na jego własną prośbę w stały stan spoczynku — wymierzając mu, z policzeniem 5 lat przebytych w charakterze dyetaryuza, emeryturę za 28 lat służby w kwocie 2128 K. rocznie

Uchwałą z 27. czerwca 1905 LW. 60908 mianowano:

1) kancelistą asystenta Włodzimierza Szewczuka,
2) asystentem pisarza Konstantego Wójcika,
3) pisarzem aplikanta Walentego Darłaka,
4) aplikantem, dyetaryusza Rudolfa Webera z zastrzeżeniem, że do roku ma uzupełnić swe studya.

VII. Krajowe Biuro kolejowe.

Uchwałą z 1. lutego 1904 LW. 66721 mianowano prowizorycznie inżynierem adjunktem dyetaryusza Maksymiliana Komorowskiego.

Uchwałą z 5. sierpnia 1904 LW. 74122 mianowano inżynierem II. klasy inżyniera adjuukta Ferdynanda Gismana.

Uchwałą z dnia 29. lipca 1904 uwolnił Wydział krajowy ze służby adjunkta rachunkowego Władysława Wnękiewicza i asystenta rachunkowego Andrzeja Imiała.

Uchwałą z 12. sierpnia 1904 LW. 77020 uwolnił Wydział krajowy z dniem 15. sierpnia 1904 od obowiązków Jana Stenzla czasowego pomocniczego referenta biura kolejowego, zatrzymując go nadal w charakterze dyetaryusza.

W dniu 26. września 1904 LW. 95861 zmarł referent administracyjny Leon Paszkowski. Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział krajowy przypadający kwartał pośmiertny i pensyę wdowią.

Dekretem z d. 3. października 1904 LW. 97066 powołał Wydział krajowy emer. rewidenta c. k. kolei państw. Rudolfa Rzehaczka prowizo-

rycznie jako siłę pomocniczą, bez żadnych praw urzędników stałych do kontroli rachunków eksploatacyjnych kolei lokalnych, przyznając mu wynagrodzenie w kwocie 250 K. miesięcznie i prawo do dyet po 9 K. dziennie.

Uchwałą z dnia 17. marca 1905 przyjął Wydział krajowy do wiadomości rezygnacyę czasowego urzędnika z tytułem geometry Teofila Fedorowicza i zwolnił go ze służby z końcem marca 1905, wypłacając mu zastrzeżoną kontraktem odprawę w kwocie 3000 K.

VIII. Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek.

Wskutek potrzeby zmiany w ustroju biura patronatu rozwiązał Wydział krajowy z końcem września 1904 stosunek służbowy z prowizorycznym Instratorem Janem Kubiszem i prowizorycznym korespondentem Maryanem Górnickim.

Uchwałą z dnia 8. lipca 1904 LW. 65477 mianował Wydział krajowy Leona Twaroga, konceptowego praktykanta magistratu lwowskiego, prowizorycznie korespondentem biura z płacą 2400 K. rocznie z zastrzeżeniem, że stabilizacya i przyznanie pełnych poborów może nastąpić najwcześniej po roku.

Z dniem 15. listopada 1904 zwolnił Wydział krajowy wskutek rezygnacyi od obowiązków Karola Turskiego, prowizorycznego lustratora.

Dekretem z dnia 2. września 1904 LW. 87962 powołał Wydział krajowy do pełnienia obowiązków lustratora Zygmunta Chmielewskiego byłego asystenta stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, przyznając mu tytułem płacy 2400 K. rocznie, a ze względu na jego fachowe wiadomości w zakresie mleczarstwa i zużytkowania gruntów torfowych dodatek osobisty w kwocie 400 K. rocznie.

Uchwałą z 8. listopada 1904 LW. 113028 powołał Wydział krajowy Kazimierza Powidzkiego do pełnienia obowiązków lustratora — przyznając mu płacę 2400 K. rocznie.

Uchwałą z 22. listopada 1904 LW. 116561 mianował Wydział krajowy prowizorycznego lustratora Walentego Drozdowicza stale etatowym lustratorem.

IX. Krajowy zarząd sprzedaży soli.

Dekretem z dnia 26. kwietnia 1904 LW. 30825 zwolnił Wydział krajowy praktykanta Włodzimierza Karpiaka na jego własną prośbę ze służby z końcem marca 1904.

Uchwałą z 3. czerwca 1904 LW. 52565 mianował Wydział krajowy dyetaryusza Jana Zarembę aplikantem, a następnie uchwałą z 27. września 1904 LW. 78264 praktykantem biura sprzedaży soli.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 11. października 1904 Ls. 688 normującej pobory kierownika biura solnego, przyznał Wydział krajowy uchwałą z 16. grudnia 1904 LW. 121650 Radcy Dr. Stanisławowi

Miziewiczowi płacę o rocznych 6400 K i dodatek aktywalny o rocznych 960 K., z zastrzeżeniem nadal P. Miziewiczowi uprawnień; wynikających z jego charakteru urzędnika konceptowego.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z tego samego dnia wyasygnował Wydział krajowy sierotom po ś. p. Bronisławie Szwarce małoletnim Maryi, Józefowi i Annie Szwarce, przyznany przez Wys. Sejm dodatkowo dar z łaski w kwocie 480 K na tak długo, jak długo sieroty te pobierać będą przyznaną im na podstawie statutu emerytalnego płacę sierocą.

X. Krajowe Biuro opłaty konsumcyjnej od piwa.

Uchwałą z 5. lipca 1904 LW. 66308 zwinął Wydział krajowy posadę inspektora z siedzibą we Lwowie — wskutek czego rozwiązał z dniem ostatnim sierpnia 1904 stosunek służbowy z Władysławem Hickiewiczem, inspektorem w biurze opłaty konsumc. od piwa.

Zarazem postanowił Wydział krajowy powiększyć od 1. września 1904 personal biura o jednego referenta pomocniczego i zastrzegł Władysławowi Hickiewiczowi pierwszeństwo do tej posady przed innymi kandydatami.

Uchwałą z 2. września 1904 LW. 83905 powołał Wydział krajowy Władysława Hickiewicza do pełnienia obowiązków referenta pomocniczego za wynagrodzeniem dziennem w stosunku 2000 K. rocznie.

XI. Krajowe Biuro pośrednictwa pracy.

Stosując się do postanowienia §. 13. ustawy z d. 16. marca 1904 o publicznych biurach pośrednictwa pracy, utworzył Wydział krajowy przy Dep. IV. krajowe biuro pośrednictwa pracy, powierzając prowadzenie tego biura adjunktowi konceptowemu Dr. Zbigniewowi Pazdrze.

Do pełnienia obowiązków referenta pomocniczego powołał Wydział krajowy Stanisława Duszyńskiego, urzędnika w Biurze pośrednictwa pracy śląskiej Izby rolniczej we Wrocławiu — przyznając mu płacę w kwocie 2160 K rocznie — prawo do dyet po 8 K dziennie i zwrot kosztów podróży według norm dla urzędników Wydziału krajowego.

Biuro czynne jest od początku r. 1905. Sprawozdanie z czynności biura przedkłada się osobno.

XII. Służba stała.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 10. listopada 1904 Ls. 1907 przyznał Wydział krajowy dekretem z d. 16. grudnia 1904 LW. 115585 woźnym Wydziału krajowego, biura kolejowego i biura solnego wyższe o 150 K rocznie dodatki aktywalne, a woźnemu kasy wyższy o 200 K dodatek aktywalny — począwszy od 1. stycznia 1905.

W dniu 15. czerwca 1905 zmarł Józef Bojkowski, emerytowany portyer w gmachu sejmowym. Pozostałej po nim wdowie przyznał Wydział

krajowy należący się jej według statutu emerytalnego kwartał pośmiertny w kwocie 171 K. — pensyę wdowią o rocznych 400 Kor. i dodatki na wychowanie 2 pozostałych sierót po 20% pensyi wdowiej dla każdego.

Załatwienie przekazanych Wydziałowi krajowemu petycyi.

Uchwałą z dnia 10. listopada 1904 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu:

1) petycyę Agnieszki Matkowskiej i Doroty Policz do zbadania i załatwienia;

2) petycye: Jadwigi Kalickiej, Zofii Biegańskiej, Anieli Gustyny i Michała Orłowicza — do zbadania i przedłożenia ewentualnych wniosków;

a uchwałą z dnia 11. listopada 1904 petycyę Natalii Łuniewskiej do zbadania i możliwego uwzględnienia z funduszu dyspozycyjnego.

Wydział krajowy zbadał wszystkie te petycye, a nie mając dla nich właściwego pokrycia budżetowego i nie znajdując w nich podstawy do przedstawienia Wys. Sejmowi wniosków, zwrócił je petentom.

Dar modelu popiersia śp. Kazimierza Grocholskiego.

Zamieszkały we Wiedniu artysta rzeźbiarz Stanisław Roman Lewandowski ofiarował w darze krajowi model popiersia ś. p. Kazimierza Grocholskiego, którego odlew z bronzu znajduje się w gmachu Rady państwa w Wiedniu. Wydział krajowy dar ten przyjął i wyraził ofiarodawcy pismem z d. 14. marca 1905 LW. 25001 swe podziękowanie.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Z. I. Związkowej drukarni we Lwowie.

Departament I.

Szef Departamentu: Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego.

Departament I. przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy:

1. Sprawy powiatowe i gminne z odnośnemi fundacyami, oraz sprawy policyi ogniowej i straże ochotnicze pożarne.
2. Administracya funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska.
3. Sprawy szkolne, teatralne, archiwa krajowe i pomniki historyczne.
4. Sprawy fundacyjne i stypendyjne.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działy spraw powiatowych i gminnych, policyi ogniowej, stypendyjnych i fundacyjnych, oraz szkolnych i teatralnych.

Sprawy funduszów koszarowych są przedmiotem osobnego sprawozdania.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Pożyczka gminy Zakopane 400.000 K.

Najwyższem postanowieniem z 23. grudnia 1903 otrzymała sankcyę uchwała Wysokiego Sejmu z 12. lipca 1902 w przedmiocie gwarancyi kraju dla pożyczki inwestycyjnej w kwocie 400.000 koron dla gminy Zakopane.

Najwyższem postanowieniem zaś z 20. marca 1904 uzyskała zatwierdzenie uchwała Wysokiego Sejmu z 27. października 1903 zmieniająca częściowo uchwałę z 12. lipca 1902.

Na tej podstawie zeznała gmina Zakopane wspólnie z Wydziałem krajowym skrypt dłużny w formie aktu notaryalnego na $4^1/_2\%$ pożyczkę w galic. Kasie oszczędności we Lwowie w kwocie 400.000 koron, zwrotną w 50 latach, w ratach półrocznych po 10.030 koron 50 hal. począwszy od 15. lipca 1905.

Walutę pożyczki ulokowano w myśl tutejszego zarządzenia w galic. Kasie oszczędności na 3·6% rachunku bieżącym a każda wypłata z tego rachunku może nastąpić tylko w miarę rzeczywistej potrzeby i za osobnem każdorazowem zezwoleniem Wydziału krajowego.

Dla zapewnienia regularnej spłaty rat pożyczki w sumie 400.000 koron, Wydział krajowy wydał zarządzenie, na podstawie którego przeznaczone w myśl powołanych na wstępie uchwał Wysokiego Sejmu na spłatę pomienionej pożyczki dochody gminne mianowicie z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa w kwocie 7.000 koron rocznie,

dalej dochód z osobnego 20% dodatku gminnego do rządowego podatku domowo-czynszowego, jak wreszcie datek dobrowolny stacyi klimatycznej o rocznych 5000 koron, wpływać mają bezpośrednio do funduszu krajowego, z którego natomiast również bezpośrednio uiszczane być mają półroczne raty anuitetowe pomienionej pożyczki.

Niedobory tych rat pokrywać ma fundusz krajowy w myśl powołanej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu z 27. października 1903.

W r. 1905 rozpoczęła gmina budowę wodociągu kosztem obliczonym na kwotę około 300.000 koron, pokryć się mającym z funduszów powyższej pożyczki inwestycyjnej.

Budowa prowadzoną jest przez przedsiębiorcę pod nadzorem kierownika technicznego ustanowionego z ramienia Wydziału krajowego na podstawie rozpisanego przez gminę konkursu a to z pośród trzech przez Radę gminną przedstawionych kandydatów.

Prócz tego pozostaje budowa pod kontrolą komitetu złożonego z naczelnika gminy i czterech przez Radę gminną powołanych osób, tudzież z kierownika budowy.

Nadto porucza Wydział krajowy starszemu inżynierowi biura melioracyjnego w razie potrzeby rewizyę robót tudzież rozpatrywanie ewentualnych sporów w kwestyach technicznych.

Wyłączenie ze związku gminy Skowierzyn przysiółka Nowiny i u worzenie z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 28. maja 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. lipca 1901 projekt ustawy o wyłączeniu ze związku gminy Skowierzyn przysiółka Nowiny i utworzeniu z niego samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Nowiny“.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnobrzegu rozporządzeniem z 1. lipca 1904 l. 59367.

Dodatek gminy do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina w Mikulińcach.

Najwyższem postanowieniem z 6. stycznia 1904 uzyskała sankcyę uchwała Wysokiego Sejmu z 15. września 1903 o zezwoleniu gminie Mikulińce na pobór przez lat 6 od r. 1904 do końca r. 1909 150% dodatku gminnego do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnopolu rozporządzeniem z 5. lutego 1904 l. 9541.

Dodatek gminy Liszna na r. 1903 i 1904.

Najwyższem postanowieniem z 12. lutego 1904 zatwierdzone zostały uchwały Wysokiego Sejmu z 15. września i 12. października 1903 o zezwoleniu gminie Liszna na pobór 177% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich w r. 1903, zaś 173% takiego dodatku w r. 1904 z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z 11. marca 1904 l. 22.696.

Opłaty od napojów spirytusowych i od piwa w Zakopanem i Ustrzykach dolnych.

Najwyższem postanowieniem z 16. grudnia 1903 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. września 1903 projekty ustaw o zezwoleniu gminie Zakopane i Ustrzyki dolne na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiszniaku, maliniaku, dereniaku i t. p.

O tem zawiadomiono odnośne Wydziały powiatowe.

Poręka powiatu wielickiego dla pożyczki 50.000 koron

Najwyższem postanowieniem z 29. maja 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce, dla sanacyi powiatowej Kasy oszczędności w Wieliczce, na poręke powiatu dla pożyczki 500.000 koron względnie w przedmiocie

zezwolenia tejże Reprezentacyi na zaciągnięcie przez powiat pożyczki w sumie 500.000 koron.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Wieliczce rozporządzeniem z 28. czerwca 1904 l. 61.837.

Dodatki gminy Skomielna biała na r. 1903.

Najwyższem postanowieniem z 27. kwietnia 1904 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 3. października 1903 o zezwoleniu gminie Skomielna biała na pobór w r. 1903 180% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Myślenicach rozporządzeniem z 20. maja 1904 l. 48.775.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Zaleszczykach 80.000 K.

Najwyższem postanowieniem z 13. marca 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Zaleszczykach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 80 000 koron, celem skonwertowania dawnej pożyczki i częściowego pokrycia kosztów budowy szpitala.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Zaleszczykach rozporządzeniem z 8. kwietnia 1904 l. 31.131.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie 20.000 K.

Najwyższem postanowieniem z 7. lutego 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 20.000 koron na budowę drogi powiatowej Probużna-Dębówka.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Husiatynie rozporządzeniem z 27. maja 1904 l. 44.860.

Opłata od psów w Skolem.

Najwyższem postanowieniem z 3. grudnia 1903 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 5. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Skole na pobór opłaty gminnej od psów.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Stryju rozporządzeniem z 29. grudnia 1903 l. 119.057.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu 20.000 K.

Najwyższem postanowieniem z dnia 17. kwietnia 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 12. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki 20.000 koron na budowę drogi Radomyśl-Nowiny-Chwałowice.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnobrzegu rozporządzeniem z 20. maja 1904 l. 48.773.

Ustawa o połączeniu w m. Lwowie zbiorników z kanałami oraz o opłatach gminnych za to połączenie.

Najwyższem postanowieniem z 8. grudnia 1903 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. października 1903 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w mieście Lwowie połączenia domowych zbiorników kloacznych z kanałami miejskimi publicznymi, oraz o opłatach gminnych za to połączenie.

O tem zawiadomiono Magistrat m. Lwowa rozporządzeniem z 8. stycznia 1904 l. 519.

Opłaty od napojów spirytusowych w Leżajsku.

Najwyższem postanowieniem z d. 23. grudnia 1903 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 23. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Leżajsk na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Łańcucie rozporządzeniem z 15. stycznia 1904 l. 2.377.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Kałuszu 17 000 K.

Najwyższem postanowieniem z 23. maja 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 23. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi

powiatowej w Kałuszu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 17.000 koron na urządzenie i utrzymanie szpitala powszechnego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kałuszu rozporządzeniem z 21. czerwca 1904 l. 58.726.

Opłaty od napojów spirytusowych i piwa w Chyrowie, Dobromilu, Skolem i Jordanowie.

Najwyższem postanowieniem z 30. marca 1904 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. października 1903 projekty ustaw o zezwoleniu gminie Chyrów i Skole na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku, zaś gminie Dobromil na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa, tudzież uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 28. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Jordanów na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

O tem zawiadomił Wydział krajowy rozporządzeniem z 22. kwietnia 1904 l. 39.704 odnośne Wydziały powiatowe.

Opłaty od napojów w m. Krakowie.

Najwyższem postanowieniem z 4. grudnia 1903 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. października 1903 projekt ustawy o zezwoleniu gminie król. stoł. m. Krakowa na pobór opłat od napojów rozpalających do miasta wprowadzanych lub w mieście wyrabianych i w niem zużywanych.

O tem zawiadomiono magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z 29. grudnia 1903 l. 119.329.

Wcielenie do m. Krakowa niektórych parcel z gminy Grzegórzki.

Najwyższem postanowieniem z 1. stycznia 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 3. listopada 1903 projekt ustawy, którą wcielono do miasta Krakowa podane w ustawie parcele, należące do gminy Grzegórzki.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy i Magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z 9. lutego 1904 l. 3.864.

Opłata od psów w Czarnym Dunajcu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 2. grudnia 1904 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 19. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Czarny Dunajec na pobór opłaty gminnej od psów.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nowym Targu rozporządzeniem z 17. stycznia 1905 l. 129.537/04.

Opłaty od napojów spirytusowych w Dąbrowie.

Najwyższem postanowieniem z dnia 28. grudnia 1904 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Dąbrowa na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Dąbrowie rozporządzeniem z 20. stycznia 1905 l. 2.919.

Opłaty od napojów spirytusowych w Żabnie.

Najwyższem postanowieniem z 28. grudnia 1904 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Żabno na obór opłat od napojów spirytusowych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Dąbrowie rozporządzeniem z 20. stycznia 1905 l. 2.919

Dodatki powiatowe w Przemyślanach.

Najwyższem postanowieniem z 24. stycznia 1905 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 22. października 1904 o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na pobór w r. 1904 dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich w wysokości 46 % obok 10 % dodatku ustawowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Przemyślanach rozporządzeniem z 28. marca 1905 l. 17.427.

Opłata od psów w Dębnikach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 16. czerwca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 1. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Dębniki na pobór opłaty gminnej od psów.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Wieliczce rozporządzeniem z 12. lipca 1905 l. 44.851.

Zaliczenie gminy Ulanów pod ustawę gminną z r. 1896.

Najwyższem postanowieniem z dnia 7. maja 1905 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 31. października 1904 projekt ustawy o zaliczeniu gminy Ulanów do rzędu gmin, podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nisku rozporządzeniem z 6. czerwca 1905 l. 49.678.

Zmiana niektórych postanowień statutu miasta Krakowa.

Najwyższem postanowieniem z 12. kwietnia 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 5. listopada 1904 projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia statutu miasta Krakowa.

O tem zawiadomiono Magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z 6. czerwca 1905 l. 52.009.

Dodatki powiatowe w Turce.

Najwyższem postanowieniem z dnia 5. czerwca 1905 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 31. października 1904, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Turce pobierać w roku 1904 dodatki do podatków bezpośrednich na cele powiatowe w wysokości 54% obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Turce rozporządzeniem z 30. czerwca 1905 l. 59.963.

Najwyższem zaś postanowieniem z 16. czerwca 1905 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1904, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Turce pobierać w r. 1905 dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich w wysokości 51% obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Turce rozporządzeniem z 20. lipca 1905 l. 67.567.

Opłata od piwa w Bóbrce.

Najwyższem postanowieniem z dnia 16. czerwca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 1. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Bóbrka na pobór opłaty gminnej od piwa.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Bóbrce rozporządzeniem z 4. lipca 1905 l. 62.244.

Opłaty od napojów w Knihininie wsi.

Najwyższem postanowieniem z dnia 16. czerwca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 1. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Knihinin wieś na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i t. d.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Stanisławowie rozporządzeniem z 11. lipca 1905 l. 62.244.

Opłaty od napojów w Tłustem.

Najwyższem postanowieniem z 16. czerwca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 1. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Tłuste na na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i t. d.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Zaleszczykach rozporządzeniem z 11. lipca 1905 l. 62.244.

Opłaty od napojów w Tuchowie.

Najwyższem postanowieniem z 16. czerwca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 27. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Tuchów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnowie rozporządzeniem z 11. lipca 1905 l. 62.244.

Zmiana §. 33. ust. bud. m. Krakowa.

Najwyższem postanowieniem z 28. marca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy zmieniającej postanowienia §. 33. ustawy budowlanej dla m. Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63.

O tem zawiadomiono Magistrat m. Krakowa rozporządzeniem z 18. kwietnia 1905 l. 34.913.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej 50 000 K.

Najwyższem postanowieniem z dnia 3. lipca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na zaciągnięcie pożyczki 50.000 koron na budowę dróg.

O tem zawiadomiono Wydział powiat w Kamionce strumiłowej rozporządzeniem z 18. lipca 1905 l. 66.625.

Pożyczka Reprezentacyi powiatowej w Horodence w kwocie 45 000 K.

Najwyższem postanowieniem z dnia 3. lipca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 7. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 45.000 koron na pokrycie niedoboru budżetowego tudzież na budowę dróg.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Horodence rozporządzeniem z 18. lipca 1905 l. 66.623.

Dodatki w gm. Liszna.

Najwyższem postanowieniem z 16. czerwca roku 1905 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 19. października 1904 zezwalająca gminie Liszna na pobór w roku 1905 137% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z 20. lipca 1905 l. 67.569.

Zmiana §§. 19. i 42. ustawy o Reprezentacyi powiat.

Najwyższem postanowieniem z dnia 12. lipca 1905 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 12. listopada 1904 projekt ustawy, którą zmieniono postanowienia §§. 19. i 42. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

b) Ustawy i uchwały, o których sankcyonowaniu Wydział krajowy nie otrzymał wiadomości do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

1. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 11. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Złoczowie na zaciągnięcie pożyczki 120.000 koron na pokrycie połowy kosztów odbudowania zgorzałego w Złoczowie szpitala powszechnego.

2. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 24. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Zakopane na dalszy pobór od roku 1911 opłat gminnych od napojów spirytusowych.

3. Uchwalony na tem samem posiedzeniu projekt ustawy o zezwoleniu gminie Zakopane na pobór od r. 1905 20% dodatku gminnego do państwowego podatku domowo-czynszowego.

4. Uchwalony na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o utworzeniu z rozparcelowanych dóbr Stopnica, samoistnej gminy administracyjnej pod nazwę Stopnica polska w powiecie Samborskim.

5. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Rawie ruskiej na zaciągnięcie pożyczki 175.000 koron.

6. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1904 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatu Dąbrowa na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei Tarnów-Szczucin.

7. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Lwowa na pobór opłat gminnych od biletów wstępu na przedstawienia teatralne i t. p. widowiska na cele dobroczynne.

8. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Krakowa na pobór podatku gminnego od biletów jazdy kolejami drogowemi w granicach miasta.

9. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 10. listopada 1904 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z 18. grudnia 1881 Dz. u. kr. Nr. 48. ex 1883 o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Lwowie.

c) Rezolucye do c. k. Rządu.

Rewizya przepisów o rejonach fortecznych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi prawniczej w sprawie rewizyi przepisów o rejonach fortecznych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 następujące uchwały.

1. Wzywa się Rząd, aby przedsięwziął rewizyę obecnych rozwój miast w wysokim stopniu tamujących i w stosunki ekonomiczne ludności wprowadzających niepewność, przepisów o zakazie budowania w rejonach twierdz i magazynów prochowych w miastach, i aby w możliwie najkrótszym czasie we właściwej drodze odnośną ustawę doprowadził do skutku.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby wdrożył badania w tym kierunku, czy istniejące w miastach zakazy budowania w obrębie rejonów twierdz i magazynów prochowych są jeszcze w obecnych stosunkach ze względów wojskowych niezbędne, a w razie twierdzącym, aby je zniósł, względnie odpowiednio zmienił.

Pismem z 14. kwietnia 1905 l. 4.532/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że powyższą rezolucyę przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i c. k. Ministerstwu obrony krajowej.

Na tem samem posiedzeniu powziął Wysoki Sejm następujące dalsze uchwały:

„a) Wzywa się c. k. Rząd, aby wobec rozporządzenia c. k. Starostwa w Przemyślu 4. sierpnia 1904 l. 32 849 spowodował bezzwłocznie w ścisłem zastosowaniu Art. IX. przepisów rozporządzenia z 21. grudnia 1859 Dz. p. p. Nr. 10. z r. 1860 tylko co do głównych komunikacyi w dalszym rejonie fortecznym położonych, jakoteż przystępów do tegoż z zewnątrz;

b) ażeby, jeżeli rozporządzeniem powyższem miałyby objęte być także i drogi wewnątrz twierdzy położone, właściciele gruntów zostali odszkodowani.“

Pismem z 5. maja 1905 l. 4.575/pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że powyższe uchwały przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, lecz nie otrzymało dotąd zawiadomienia, czy i jakie c. k. Rząd powziął w tej mierze postanowienia.

Kontrola ck. Rządu nad kasami oszczędności.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmia Wydział krajowy, iż na rezolucye Wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1903 w sprawie ustanowienia przez c. k. Rząd fachowego nadzoru nad kasami oszczędności, otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. kwietnia 1905 l. 1.667/pr., podług której c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 11. lutego 1905 l. 7.370/M. I. ex 1904, systemizowało z dniem 1. lipca 1905 przy departamencie rachunkowym tutejszego c. k. Namiestnictwa, jedną posadę radcy rachunkowego, którego zadaniem będzie przeprowadzać peryodyczne rewizye kas oszczędności w kraju.

Przymusowe ubezpieczenie budynków od ognia.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku w sprawie zaprowadzenia w Galicyi przymusu asekuracyi od ognia powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 następujące uchwały:

„Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby jak najspieszniej umożliwił ustawodawstwu krajowemu zaprowadzenie przymusu asekuracyi budynków od ognia wedle potrzeb kraju

Tem samem zostają załatwione petycye wniesione w tej samej sprawie do Sejmu przez poszczególne gminy.“

Na powyższą rezolucyę, jak i rezolucyę Wysokiego Sejmu z 19. października 1903, c. k. Prezydyum Namiestnictwa powołując się na rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia 1905 l. 54.686/04, pismem z 5. lutego 1905 l. 1.284/pr. oznajmiło, co następuje:

„Rząd wniósł jeszcze w r. 1897 w XIII. sesyi obrad izby posłów Rady państwa (Nr. 195. dodatków do protokołów stenograficznych), projekt ustawy w sprawie ubezpieczenia budynków od ognia jako przedłożenie rządowe, który to projekt w rozdziale III. postanawiał, że przymus ubezpieczenia nieruchomości od ognia może być wprowadzony drogą ustawodastwa krajowego.

Wskutek zamknięcia sesyi nie mógł jednak projekt ten przyjść pod obrady.

Od tego czasu nie widział Rząd powodu tego projektu ustawy ponownie wnosić, a wyjaśnił powody w oświadczeniach, które dał w Izbie posłów dnia 22. października 1901 i dnia 18. grudnia 1902, przy sposobności odpowiedzi na interpelacye posłów Krempy i Dr. Conci'ego. Rząd uważał, że obecne stosunki a w szczególności postępy nowego ustawodawstwa zagranicznego nie usprawiedliwiałyby uregulowania wyłącznego ubezpieczenia od ognia, przeciwnie dojrzało przeświadczenie, że należałoby dążyć do przeprowadzenia ustawowego uregulowania wszystkich gałęzi prywatnego ubezpieczenia tak pod względem publiczno-prawnym, jak i prawno-prywatnym.

Stosunki publiczno-prawne ma uregulować projekt ustawy o zakładach ubezpieczenia, stosunki zaś prywatno-prawne, projekt ustawy o kontrakcie ubezpieczenia. Te prace kodyfikacyjne są w pełnym toku i zostaną prawdopodobnie wkrótce udzielone znawcom do zaopiniowania.

Ponieważ projekty te mają uregulować w szczególności także i sprawę ubezpieczenia od ognia, przeto kwestyę zapro-

wadzenia przymusu ubezpieczenia budynków od ognia będzie można skutecznie wziąć pod dalszą rozwagę dopiero po wypracowaniu wspomnianych dwóch projektów ustaw.

Przytem zauważyć należy, że życzenie zaprowadzenia przymusu ubezpieczenia objawia się tylko sporadycznie i to właśnie w tych krajach, w których korzysta się stosunkowo mało z ubezpieczenia dobrowolnego. Jakkolwiek ten ostatni objaw jest pod względem ekonomicznym godnym ubolewania i jakkkolwiek poprawa tych stosunków jest bardzo pożądaną, to jednak nie można pominąć okoliczności, że przeciw zaprowadzenin przymusu przemawiają poważne względy.

Nie da się bowiem zaprzeczyć, że przyczyny zaniedbania ubezpieczenia, w szczególności u ludności wiejskiej, szukać należy nie tyle w obojętności właścicieli, jak raczej w ich ciężkich stosunkach gospodarczych, wobec których premia asekuracyjna, która nadto z powodu większego niebezpieczeństwa ognia dotyczących objektów jest po największej części wyższą, daje się odczuwać jako wielki ciężar.

W tym względzie jednak nie wiele tylko zmieniłoby się w razie zaprowadzenia przymusu ubezpieczenia, gdyż i przy takim przymusie musi być premia wyższą lub niższą, stosownie do niebezpieczeństwa ognia asekurowanych budynków. Byłaby więc błędna nadzieja znacznego zniżenia premii przez zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia.

Takie zniżenie mogłoby nastąpić jedynie przez finansową pomoc z funduszów krajowych n. p. przez utworzenie osobnego funduszu krajowego, z którego udzielanoby właścicielom mniejszych posiadłości gruntowych zasiłki do premii od ubezpieczenia od ognia".

Poruczony zakres działania gmin.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie, podaje Wydział krajowy do wiadomości, że nie otrzymał dalszej wiadomości, czyli i jakie postanowienie powziął c. k. Rząd na rezolucye Wysokiego Sejmu z 4. lipca 1902 i 19. października 1903 w sprawie przyznania gminom w drodze osobnej ustawy wynagrodzenia za sprawowania czynności poruczonego zakresu działania.

d) Uchwały nie podlegające sankcyi.

Petycya gminy Ujście solne o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Uchwałą z 6. paździetnika 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Ujście Solne o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Petycyę powyższą przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 24. października 1904 l. 103.705 Wydziałowi powiatowemu w Bochni z oznajmieniem, iż dla braku uzasadnionej potrzeby zaprowadzenia rzeczonych opłat, nie może przedstawić Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie przychylnego wniosku.

Petycya gminy Mszana dolna o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa.

Przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm uchwałą z 24. października 1904 petycyę gminy Mszana dolna o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa, przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 24. listopada 1904 l. 113.337 Wydziałowi powiatowemu w Limanowej celem zaopiniowania przez Radę powiatową.

W sprawie tej nie przedłożył Wydział powiatowy dotychczas relacyi.

*

Petycya gminy Żywiec o opłatę gminną od psów.

Z powodu przekazanej przez Wysoki Sejm uchwałą z 10. października 1904 petycyi gminy Żywiec o ustawowe zezwolenie jej na pobór opłaty gminnej od psów, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobno odpowiedni projekt ustawy.

Petycya gminy Jaśliska o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z 26. października 1904 petycyę gminy Jaśliska o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu, przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 4. listopada 1904 l. 105.374 Wydziałowi powiatowemu w Sanoku do uzupełnienia w kierunku powyższem rozporządzeniem wskazanym.

Petycya gminy Kołaczyce o zaliczenie jej do rzędu gmin podlegających ustawie gminnej z r. 1896.

Uchwałą z 31. października 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Kołaczyce o zaliczenie jej do rzędu gmin, objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 z poleceniem, aby zasięgnął zdania Wydziału powiatowego w Jaśle, czy gmina ta może podołać obowiązkom wynikającym z pomienionej ustawy gminnej, a w razie odpowiedzi twierdzącej, przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy poddającej miasto Kołaczyce pod przepisy powyższej ustawy gminnej.

Stosując się do polecenia Wysokiego Sejmu, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z 15. listopada 1904 l. 109.729 rzeczoną petycyę Wydziałowi powiatowemu w Jaśle do zbadania i przedłożenia sprawozdania.

Sprawa ustawowego zezwolenia na pobór opłat gminnych spadkowych we Lwowie i w Krakowie na rzecz ubogich.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego i o wniosku posła Małachowskiego w przedmiocie ustawowego zezwolenia dla miast Lwowa i Krakowa na pobór gminnych opłat spadkowych na rzecz ubogich, postanowił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. listopada 1904, ażeby Wydział krajowy w tym przedmiocie przeprowadził pertraktacye z c. k. Rządem.

Wydział krajowy przeto pismem z d. 22. listopada 1904 l. 110.547 odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o zasięgnięcie zdania c. k. Rządu, czy odnośne projekty ustaw mogłyby liczyć na uzyskanie najwyższej sankcyi, względnie, jakie przyczyny stałyby temu na przeszkodzie.

Na późniejsze tutejsze zaś przypomnienie, pismem z d. 20. kwietnia 1905 l. 4.747/pr oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że odpowiedź ministra spraw wewnętrznych w powyższym przedmiocie dotychczas nie nadeszła.

Kwalifikacya inżynierów w 30 miastach i w Radach powiatowych.

Na posiedzeniu z 27. października 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał o ile Rady miast 30 i Rady powiatowe mianują technicznymi urzędnikami osoby nieukwalifikowane.

II. Jakie są takiego postępowania skutki.

III. Aby wynik swych badań i wnioski z tego wypływające na najbliższej sesyi przedłożył.

Wykonując powyższe uchwały, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

Podług §. 51. ustawy z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24., której podlegają 30 miast w tej ustawie szczegółowo wymienionych, urzędnicy tychże miast muszą mieć przepisaną kwalifikacyę a Wydział krajowy w porozumieniu z c. k Namiestnictwem miał oznaczyć, jakie kwalifikacye dla każdej kategoryi posad są potrzebne.

Na podstawie tych przepisów ustawy Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, rozporządzeniem z d. 29. maja 1891 ogłoszonem w Dz. ust. kr. pod Nr. 67., ustano-

wił dla urzędników 30 miast kwalifikacye a pomiędzy innemi także kwalifikacyę dla budowniczego miejskiego a mianowicie:

„Od budowniczego miejskiego wymagać należy wykazania się z odbytych studyów technicznych i ze złożonego egzaminu na budowniczego w myśl §. 23. ustawy przemysłowej z dnia 20. grudnia 1859 Dz. pr. p. Nr. 227, względnie ces. rozp. z d. 16. września 1883 Dz. p. p. Nr. 147, lub koncesyi na budowniczego. Czas przejściowy dwa lata".

Rozporządzenie to zakomunikował Wydział krajowy w swoim czasie wszystkim Magistratom 30 miast dla wiadomości i zastosowania się, polecając przytem złożyć sobie sprawozdanie o kwalifikacyi urzędników w służbie wówczas pozostających.

Stosownie do nadsyłanych odpowiedzi wydawał Wydział krajowy odpowiednie zarządzenia, do których gminy zastosowały się w zupełności.

Z powodu ponowienia zaś tej sprawy przez Wysoki Sejm uchwałą na wstępie przytoczoną, zażądał Wydział krajowy okólnikiem swym z 17. lutego 1905 LW. 108.906/04 od Magistratów 30 miast wykazania kwalifikacyi pozostających obecnie w służbie budowniczych miejskich.

Z nadesłanych odpowiedzi okazuje się (jedynie Magistrat Bialski mimo przypomnień dotąd nie odpowiedział), że tylko w trzech gminach budowniczy miejski nie posiada przepisanej kwalifikacyi, wobec czego Wydział krajowy zarządził, ażeby posada budowniczego nadaną została osobie ukwalifikowanej.

Powołanym wyżej okólnikiem zażądał Wydział krajowy również od Wydziałów powiatowych wykazania kwalifikacyi pozostających w służbie a pełniących obowiązki inżynierów powiatowych.

Z nadesłanych odpowiedzi (jedynie tylko Wydziały powiatowe w Skałacie i Tarnopolu mimo przypomnień nie nadesłały odpowiedzi) okazuje się, że z wyjątkiem kilku, żaden powiat nie posiada ukwalifikowanej siły technicznej (techników z dwoma egzaminami państwowymi z inżynieryi).

Skutków podobnego braku sił ukwalifikowanych Wydział krajowy nie badał, wymagałoby to bowiem wysłania szeregu komisyi na miejsce celem rewizyi robót i budowli wykonywanych przez dotychczasowe siły techniczne powiatów, na coby jednak trzeba zbyt wiele czasu i zbyt wielkich kosztów.

Skutkiem widocznym są przedewszystkiem liczne żądania Wydziałów powiatowych, ażeby Wydział krajowy swojemi siłami sporządzał plany i kosztorysy projektowanych robót, prowadził je własnemi siłami a przynajmniej kontrolował lub kolaudował, oraz liczne wypadki, w których Wydział krajowy przeprowadza własnemi siłami rewizyę lub wykonanie projektów na miejscu oraz kontrolę wykonywanych robót i ich kolaudacyę.

Kwalifikacyi dla urzędników technicznych Wydziałów powiatowych, Wydział krajowy ustanawiać nie może, należy to bowiem do wyłącznej atrybucyi Rady powiatowej w myśl postanowień §. 26. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Wprawdzie na podstawie polecenia Wysokiego Sejmu z 16. lutego 1894, przedłożył był Wydział krajowy sprawozdaniem z 4. grudnia 1894 LW. 67548 projekt ustanowienia kwalifikacyi dla urzędników Wydziałów powiatowych a pomiędzy nimi i dla inżynierów — przez odpowiednią zmianę powołanego wyżej §. 26. ustawy o Repr. pow. i projekt ten ponowił sprawozdaniem z 12. listopada 1895 LW. 66673, Wysoki Sejm

jednakże uchwałą z 31. stycznia 1896 przeszedł nad tym projektem do porządku dziennego.

Wydział krajowy wobec tego nie uważał za wskazane ponawiać swego projektu a już tem mniej przedstawiać wniosek o zmianę §. 26. ust. o Repr. pow. wyłącznie tylko dla ustanowienia kwalifikacyi inżynierów powiatowych.

Sprawa utworzenia funduszu pożyczkowego dla fabrykacyi dachówek i sprawa zmiany ustaw budowniczych.

W sprawie powziętych przez Wysoki Sejm dnia 14. października 1904 i 26. października 1904 uchwał co do utworzenia funduszu pożyczkowego dla fabrykacyi dachówek i zmiany ustaw budowniczych w kierunku obowiązku krycia dachów ogniotrwałym materyałem, przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Rozszerzenie miasta Krakowa.

Na posiedzeniu z 12. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w celu rozszerzenia terytoryum król. stoł. m. Krakowa, przeprowadził jak najspieszniej rokowania z gminą m. Krakowa oraz z temi w pobliżu Krakowa leżącemi gminami, których połączenie ze stoł. król. m. Krakowem okaże się potrzebnem ze względu na przyszły rozwój m. Krakowa, ze względu na kulturalne i ekonomiczne interesa ludności te gminy zamieszkującej a zwłaszcza ze względu na potrzebę takiego usytuowania głównego portu, by ten port położony był na terytoryum król. stoł. m. Krakowa i czynił najskuteczniej zadość interesom handlowym i przemysłowym tego miasta.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w powyższej sprawie przeprowadził jak najspieszniej rokowania z ck. Rządem celem uregulowania łączącej się z nią kwestyi rozszerzenia rejonu akcyzowego i zmiany granic politycznych powiatów.

III. Na podstawie przeprowadzonych rokowań przedłoży Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy krajowej, regulującej sprawę połączenia wyż określonych gmin z król. stoł. m. Krakowem, względnie złoży Sejmowi sprawozdanie".

Celem wykonania powyższych uchwał Wysokiego Sejmu zarządził Wydział krajowy komisyę pod przewodnictwem Szefa Dep. I., której poruczył przeprowadzenie czynności wskazane pomienionemi uchwałami a zarazem lustracyę gospodarki gminnej w Krakowie, Podgórzu i w tych gminach, w których komisya uznałaby tego potrzebę.

Komisya tutejsza przeprowadziła lustracyę obydwu gmin a zarazem konferencyę najpierw osobno z przedstawicielami gminy miasta Krakowa.

Na tej konferencyi otrzymała komisya oświadczenie, że wszelkie dalsze pertraktacye czynią zastępcy m. Krakowa zawisłemi przedewszystkiem od wyniku pertraktacyi z m. Podgórzem o wcielenie jego do Krakowa.

Przeprowadzona w tym kierunku konferencya z zastępcami m. Podgórza a następnie z zastępcami obu gmin na wspólnej konferencyi, nie doprowadziła do pożądanego rezultatu, zastępcy bowiem gminy Podgórze otrzymali od Rady miejskiej w Podgórzu jedynie upoważnienie do złożenia deklaracyi oświadczającej się wprost przeciwko wcieleniu Podgórza do Krakowa a nie otrzymali upoważnienia do przeprowadzenia jakichkolwiek pertraktacyi.

O to ostatnie upoważnienie mieli zastępcy m. Podgórza następnie postarać się u swej Rady miejskiej a wówczas komisya tutejsza miała ponownie podjąć swe czynności.

Tymczasem jednak Rada m. Podgórza ponownie uchwaliła nie wchodzić w żadne pertraktacye w sprawie wcielenia

miasta do Krakowa i wniosła memoryał do Wydziału krajowego skierowany przeciw wszelkim zamiarom co do rzeczonego wcielenia.

W obec tego musi Wydział krajowy pozostawić miejscowym czynnikom starania o doprowadzenie sprawy przynajmniej do takiego stadyum, które umożliwiłoby dalszą interwencyę Wydziału krajowego, do czego Wydział krajowy każdej chwili z całą gotowością przystąpi.

Zmiana ustawy o Repr. pow. z powodu kolizyi członków Wydz. pow. będących zarazem członkami Repr. gm.

Przy sposobności zmiany §§. 19. i 42. ust. o Repr. pow. powziął Wysoki Sejm dnia 12. listopada 1904 następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu wziąć pod rozwagę, czyby nie należało ustawy o Reprezentacyi powiatowej, w tym kierunku zmienić, aby członek wydziału powiatowego nie mógł brać udziału w głosowaniu w takich sprawach, gdzie Wydział powiatowy rozstrzygać ma w drugiej instancyi o odwołaniu przeciw uchwale, nad którą głosował w instancyi pierwszej.“

Wskutek powyższej rezolucyi Wydział krajowy na swem posiedzeniu z dnia 17. lutego 1905 uchwalił oświadczyć się przeciw zmianie ustawy o Reprezentacyi w powyższym kierunku.

Przy powzięciu tej uchwały kierował się Wydział krajowy przedewszystkiem względem na to, że władze autonomiczne nie powstają tak jak rządowe — przez nominacyę osób w skład tych władz wchodzących, ale przez swobodny a ograniczony tylko szczegółowymi przepisami ordynacyi wyborczej — wybór ze strony uprawnionych do głosowania — tych osób, do których wyborcy mają zaufanie.

Ordynacya wyborcza nie zna jednak ograniczenia wymienionego w powołanej na wstępie rezolucyi, wprowadzenie więc podobnego ograniczenia w drodze zmiany ustawy o Reprezentacyi powiatowej nie byłoby zgodne z postanowieniami ordynacyi wyborczej. Nadto byłoby ono niesłuszne, skoro ograniczenie takie miałoby się wprowadzić nie wyłącznie przez wzgląd na kolizyę prywatnych względnie osobistych interesów dotyczącego członka Wydziału powiatowego ale jedynie z powodu sprawowania przez niego także urzędu opartego na prawie publicznem autonomicznem.

Ograniczenie podobne jest przytem zbyteczne.

Ustawa bowiem o Reprezentacyi powiatowej zawiera dostateczne rygory dla zapobieżenia uchwałom rzekomo stronniczym zatem sprzecznym z obowiązującemi ustawami, względnie z interesem powiatu, gminy lub pojedynczego jej członka, mianowicie:

W myśl §. 34. ustawy o Repr. pow. Wydział powiatowy jest odpowiedzialny Radzie powiatowej za swoje urzędowe czynności i winien zdawać jej sprawę z tych czynności.

W myśl §. 44. tejże ustawy dalej, przewodniczący ma nietylko prawo, ale i obowiązek zawiesić uchwałę Wydziału powiatowego względnie Rady powiatowej, jeżeli sądzi, że uchwała podobna sprzeciwia się ustawom lub przekracza zakres działania Wydziału lub Rady powiat.

Takie same prawo przysługuje władzom politycznym w myśl §§. 50. i 51. powołanej ustawy.

Wreszcie w myśl §. 49. tejże ustawy wolno stronom interesowanym przeciw jakimkolwiek uchwałom Reprezentacyi powiatowej wnieść rekurs do Wydziału krajowego.

Nad treścią zatem uchwał Wydziału powiatowego czuwa prezes Rady powiatowej, Rada powiatowa i władze polityczne a niezawiśle od tego wszystkiego może jeszcze Wydział kra-

jowy na rekurs w toku instancyi wniesiony, uchylić w danym razie uchwałę czy też orzeczenie Wydziału powiatowego o ile uchwała byłaby powziętą przeciw obowiązującym ustawom, na szkodę interesów gminy lub o ile naruszałaby ona prawa publiczne pojedynczych członków gminy.

Wreszcie wprowadzenie podobnego ograniczenia, niejednokrotnie miałoby niepraktyczne a nawet szkodliwe skutki dla interesów powiatu, gminy lub strony.

We wielu bowiem wypadkach posiedzenie Wydziału powiatowego zostałoby uniemożliwione dla braku kompletu, na który obecnie składają się także członkowie Wydziału powiatowego należący do miejscowej Reprezentacyi gminnej, niemożliwe zatem byłoby powzięcie uchwały w przedmiocie niejednokrotnie dla gminy lub dla strony pilnym lub żywotnym a nadto Wydział powiatowy byłby pozbawiony na swych posiedzeniach najlepszych informacyi o stosunkach lokalnych i właściwych potrzebach gminy.

Stacya klimatyczna w Zakopanem.

Na posiedzeniu z dnia 20. października 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmując do wiadomości kroki podjęte przez Wydział krajowy, celem reformy stacyi klimatycznej w Zakopanem, poleca Wydziałowi krajowemu, aby o wyniku tych usiłowań zdał Sejmowi sprawę a ewentualnie wziął pod rozwagę i przedłożył Sejmowi projekt osobnego statutu dla Zakopanego.

2. Sejm oczekuje, że Wydział krajowy przedłoży na najbliższej sesyi osobną ustawę budowlaną dla gminy Zakopane, a przynajmniej ustawę, poddającą gminę tę pod przepisy ustaw budowlanych z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. a przynajmniej z dnia 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr. i ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891 Nr. 18. Dz. u. kr.“

W sprawach poruszonych powyższemi uchwałami, mianowicie w sprawie reformy zarządu stacyi klimatycznej w Zakopanem, osobnego statutu dla gminy Zakopane i ustawy budowlanej dla tej gminy, wniosła następnie Zwierzchność gminna memoryał do Wydziału krajowego z dnia 10. grudnia 1904 l. 4324, dołączając do tegoż memoryału, zarazem projekt zmiany statutu dla stacyi klimatycznej.

W memoryale tym i projekcie zmiany statutu stacyi, domaga się Zwierzchność gminna pomiędzy innemi zmianami, oddania gminie w zarząd funduszów stacyi i wykorzystania uchwał komisyi klimatycznej.

Równocześnie, gdyż relacyą również z 10. grudnia 1904 l. 401 przedłożyła komisya klimatyczna Wydziałowi krajowemu drukowany swój program czynności i budżet na rok 1905 w ten sposób ułożony, jakoby wykonywanie uchwał komisyi, a właściwie administracya funduszami stacyi przechodziły z dniem 1. stycznia 1905 na Zwierzchność gminną w Zakopanem, co Komisya stwierdziła w swym drukowanym programie, pisząc:

„Na razie uznała Komisya klimatyczna za właściwe oddanie na rok 1905 administracyi funduszem klimatycznym w ręce gminy, zastrzegając sobie odpowiednią kontrolę“.

Wobec powołanych wyżej uchwał Wysokiego Sejmu i stanu rzeczy wywołanego uchwałami Zwierzchności gminnej i komisyi klimatycznej w Zakopanem, zaproponował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu pismem swem z 14. lutego 1905 LW. 104.756/04 dalsze zmiany statutu stacyi klimatycznej a względnie zupełne jego przerobienie na następujących zasadach głównych:

1. Stanowcze ograniczenie prawa Komisyi klimatycznej jedynie tylko do uchwalania rozmaitych zarządzeń i wniosków, uchwalania funduszów, oraz celu i sposobu ich użycia.

2. Przekazanie Zwierzchności gminnej względnie Naczelnikowi gminy wykonywania uchwał komisyi, wydawania zarządzeń, realizowania dochodów i wydatków funduszu klimatycznego, a to ściśle podług uchwał komisyi i pod jej kontrolą.

3. Zmiana składu Komisyi klimatycznej w tym kierunku, iżby zamiast dotychczasowych dwóch, dopuścić zgodnie z żądaniem wyrażonem w memoryale gminy, trzech delegatów Rady gminnej, a pomiędzy nimi zastępcę naczelnika gminy; zamiast dwóch delegatów lekarzy posiadających koncesyonowane Zakłady lecznicze w Zakopanem, wprowadzić dwóch lekarzy wybranych z tej kategoryi właścicieli zakładów; wreszcie zamiast „delegata właścicieli takich wil, które leżą w obszarze stacyi klimatycznej i składają się przynajmniej z pięciu pokoji, wprowadzić jednego delegata lekarzy praktykujących w Zakopanem.

4. Organem stacyi klimatycznej w miejsce lekarza komisyi, ustanowić Zwierzchność gminną, zaś naczelnika gminy względnie jego zastępcę ustanowić gospodarzem stacyi przy pomocy delegatów Rady gminnej do komisyi.

5. Wprowadzić obok c. k. Namiestnictwa także Wydział krajowy jako władzę nadzorczą stacyi, prawo zaś wnoszenia rekursów ograniczyć w ten sposób, iżby c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydawało orzeczenie ostateczne.

Razem z wypracowanym przez Wydział krajowy projektem nowego statutu stacyi, zakomunikował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu także uchwałę Wysokiego Sejmu w sprawie zmiany ustawy budowniczej dla Zakopanego dla oświadczenia się, w jakim kierunku pożądaną byłaby zmiana ustawy dzisiejszej.

Równocześnie zaś zażądał Wydział krajowy od Zwierzchności gminnej w Zakopanem przedłożenia za pośrednictwem Wydziału powiatowego uchwały Rady gminnej, upoważniającej Zwierzchność gminną do objęcia obowiązku wykonywania uchwał Komisyi klimatycznej i objęcia w zarząd funduszów stacyi.

Nadto zażądał Wydział krajowy od Zwierzchności gminnej i komisyi klimatycznej, ażeby we wspólnem porozumieniu za pośrednictwem Wydziału powiatowego przedłożyły tu wnioski swoje co do zmiany ustawy budowniczej dla Zakopanego.

W ten sposób, na podstawie zmiany statutu zamierzał Wydział krajowy zreformować administracyę stacyi klimatycznej, uznając ponownie, że nie uważa za konieczne przystępować już obecnie do zaprojektowania osobnej ustawy gminnej dla Zakopanego.

Zmianę zaś ustawy budowniczej zamierza Wydział krajowy przeprowadzić, przedkładając Wysokiemu Sejmowi do uchwały wnioski po wysłuchaniu czynników w tem interesowanych.

C. k. Namiestnictwo wszakże pismem z 14. kwietnia 1905 l. 39.470 podniosło wspólnie z c. k. kraj. Radą zdrowia wątpliwości, czyli projektowane zmiany statutu dadzą się pogodzić z ustawą zdrojową i ustawą gminną, dla wyjaśnienia zaś tych wątpliwości zaproponowało ankietę złożoną z delegatów Wydziału krajowego, c. k. Namiestnictwa i c. k. kraj. Rady zdrowia. Ankieta ta miała zająć się także kwestyą zmiany ustawy budowniczej dla Zakopanego.

Zdawało się natomiast nie ulegać żadnej wątpliwości, że Rada gminna w Zakopanem bez żadnych przeszkód poweźmie żądaną przez Wydział krajowy uchwałę w sprawie wykonywania uchwał komisyi i administracyi funduszami stacyi.

Tymczasem uchwałą z 25. lutego 1905 wprawdzie upoważniła Rada gminna naczelnika gminy, względnie jego zastępcę do wykonywania uchwał komisyi i administracyi funduszami klimatyki, wszakże pod warunkiem, aby przewodniczącym komisyi nie był komisarz sprawujący policyę miejscową. Zarazem wyraziła Rada gminna życzenie, ażeby tym przewodniczącym był naczelnik gminy oraz aby zastępca naczelnika gminy wchodził w skład komisyi klimatycznej.

Kiedy zaś Wydział krajowy rozporządzeniem z 24. marca 1905 LW. 21.255 zwrócił uwagę Zwierzchności gminnej, że stawianie przez Radę gminną warunków podobnych zdolne jest uniemożliwić całą akcyą dla reformy zarządu klimatyki i zażądał przedłożenia uchwały niezawierającej żadnych warunków, (warunkowa bowiem uchwała Rady gminnej nie ustaliłaby zamierzonej reformy w drodze zmiany statutu) Rada gminna uchwałą z 20. maja 1905 ponowiła swój warunek z 25. lutego 1905 i postanowiła nowe dalsze warunki, mianowicie, ażeby przewodniczącym komisyi był naczelnik gminy lub jego zastępca, oraz ażeby do składu komisyi zamiast dotychczasowych dwóch, wchodzili czterej delegaci Rady gminnej (obok naczelnika gminy i jego zastępcy).

Wydział krajowy reskryptem z 27. czerwca 1905 LW. 57.662 zwrócił ponownie uwagę Zwierzchności gminnej na skutki podobnego stawiania coraz to nowych warunków utrudniających całą akcyę, i wezwał raz jeszcze gminę do przedłożenia uchwały wolnej od wszelkich warunków, przyczem zaznaczył, że podług postanowień §. 5. ustawy z 4. listopada 1891 r. Dz. u. kr. Nr. 80., przewodniczącym Komisyi jest delegat c. k. Namiestnictwa, a nie komisarz rządowy i że poruczenie delegatowi Namiestnictwa także funkcyi komisarza było i jest faktem odosobnionym i stan taki w razie potrzeby uzasadnionej, może być przez c. k. Namiestnictwo usunięty.

Mimo to Wydział krajowy otrzymał uchwałę Rady gminnej z dnia 14. lipca 1905., którą oświadczyła ona, że od warunków swych odstąpić nie może.

Podaje ona przytem ujemnej krytyce administracyę klimatyki i domaga się nadania komisyi formy autonomicznej, oraz zapewnienia Reprezentacyi gminnej większości w składzie tejże komisyi klimatycznej.

W ten sposób na razie udaremniła Rada gminna przeprowadzenie reformy w drodze zwykłe zmiany statutu stacyi, gminie bowiem nie można w tej drodze wbrew jej woli narzucić obowiązku wykonywania uchwał komisyi i administracyi jej funduszami, tem samem więc stała się na razie bez przedmiotową zaproponowana przez c. k. Namiestnictwo ankieta dla rozpatrzenia opracowanych przez Wydział krajowy zmian statutu i Wydział krajowy rozpatrzeć musi obecnie kwestyę, w jaki inny sposób reformę pożądaną, a tak pilną przeprowadzić należy, o wyniku zaś zda sprawę Wysokiemu Sejmowi w odpowiednim czasie.

Natomiast uchwaliła Rada gminna i Komisya klimatyczna pewne wnioski co do zmiany ustawy budowniczej dla Zakopanego i skoro wnioski te nadejdą z Wydziału powiatowego w Nowym Targu, weźmie je Wydział krajowy pod rozwagę i ewentualnie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłoży Wysokiemu Sejmowi stosowne wnioski.

Zaliczenie Krynicy do miejscowości podlegających ustawie gminnej z r. 1896.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmia Wydział krajowy, że wskutek pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 24. lipca 1904 l. 9 387/pr. przeprowadził Wydział krajowy komisyjne dochodzenie na miejscu przy współudziale delegata c. k. Namiestnictwa, tudzież stron interesowanych, dla stwierdzenia potrzeby utworzenia z pewnego terytoryum gminy Krynicy nowej gminy administracyjnej „Krynica zdrój“ i zaliczenia tej nowej gminy do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

Na podstawie wyniku przeprowadzonego dochodzenia i pertraktacyi ze stronami interesowanemi, oznajmił Wydział krajowy pismem z 6. września 1904 l. 81.629 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że skłonny jest opracować i przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośny projekt ustawy pod warunkiem, że do tej nowej gminy wcielone zostaną wszystkie oznaczone przez Komisyę grunta obszaru dworskiego wraz z budynkami.

Ponieważ zaś obszar dworski w Krynicy stanowi własność funduszu religijnego, przeto zarazem zażądał Wydział krajowy od c. k. Rządu oświadczenia w imieniu tego funduszu, czy zgadza się na wcielenie pomienionej części obszaru dworskiego do nowej gminy.

Na powyższe pismo nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas oświadczenia c. k. Rządu.

Ordynacya wyborcza dla 30 miast objętych ustawą z 13. marca 1889.

W sprawie wypracowanego przez Wydział krajowy projektu ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. przesłanego c. k. Namiestnictwu do wyrażenia opinii, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Skutki ustania prawa propinacyi.

Uchwałę Wysokiego Sejmu z 29 października 1903 w kwestyi skutków ustania prawa propinacyi, przydzielono do załatwienia Dep. II. Wydziału krajowego.

Gminne kasy pożyczkowe.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania, podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że biuro statystyczne zarządziło uzupełnienie materyału o stanie gminnych Kas pożyczkowych.

Wydział krajowy jednak ze swej strony przy każdej sposobności wzywa Wydziały powiatowe, ażeby czuwały nad stanem i rozwojem Kas rzeczonych, oraz nad urzędowaniem ich Zarządów.

Wyłączenie przysiółka Sajków z gminy Werbiż i przyłączenie do gminy Horożany małej.

W sprawie wyłączenia przysiółka Sajków z gminy Werbiż i przyłączenia go do gminy Horożany małej, oznajmiło c. k. Namiestnictwo pismem z 30. marca 1905 l. 7.041, iż wstrzymuje się od udzielenia swej opinii w powyższym kierunku, gdyż mieszkańcy rzeczonego przysiółka podaniem z 22. października 1904 odstąpili bez żadnych zastrzeżeń od swej prośby.

O tem zawiadomił Wydział krajowy pismem z 11. maja 1905 l. 32.869 Wydział powiatowy w Rudkach z uwagą, że wobec powyższego uznaje sprawę jako bezprzedmiotową.

e) Inne sprawy ważniejsze.

Nadzór nad majątkami gmin i zakładów gminnych, nad działalnością Reprezentacyi gminnych, tudzież nad Reprezentacyami powiatowemi.

W okresie od 1. stycznia 1904 aż do 1. lipca 1905 dokonał Wydział krajowy lustracyi w następujących gminach:

a) W gminach objętych ustawą gminną z r. 1889: w Gorlicach, Kołomyi, Krośnie, Nowym Sączu, Podgórzu, Sokalu, Wieliczce i Żółkwi.

b) W gminach objętych ustawą z 3. lipca 1896: w Bełzie, Bołszowcach, Budzanowie, Bursztynie, Ciężkowicach, Dębicy, Dobromilu, Horodence, Kętach, Kolbuszowie, Krynicy, Lubaczowie, Mostach wielkich, Nowym Targu, Rohatynie, Zakopanem i Zaleszczykach.

Nadto delegował Wydział krajowy bądź to na prośbę Wydziałów powiatowych, bądź na skutek zażalenia członków komisyi, do następujących gmin małomiejskich i wiejskich, podlegają — cych ustawie gminnej z r. 1866: Borysław powiat Drohobycz, Czarny Dunajec (dobra) powiat Nowy Targ, Ceniawa powiat Kołomyja, Horożanka powiat Podhajce, Jastkowice i Jadachy powiat Tarnobrzeg, Kropiwnik nowy powiat Drohobycz, Kobyłowłoki powiat Trembowla, Kozłów powiat Brzeżany, Michałówka powiat Borszczów, Schodnica powiat Drohobycz, Tustanowice powiat Drohobycz, Ulanów powiat Nisko i Werbiąż wyżny powiat Kołomyja.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych lustracyi i komisyjnych dochodzeń, wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenia, przedkładając nadto w niektórych wypadkach c. k. Namiestnictwu wnioski na złożenie z urzędu członków Zwierzchności gminnych, względnie także na rozwiązanie Rad gminnych.

W tymże półtorarocznym czasie nastąpiło rozwiązanie Rady gminnej: w Borysławiu, Kopyczyńcach, Kutach starych, Kozłowie, Ottynii, Opulsku, Tłustem i w Żabiu.

Nadto rozwiązało c. k. Namiestnictwo Radę gminną w Waldorfie powiat Gródek z tego powodu, ponieważ wszyscy dotychczasowi członkowie gminy i wszyscy członkowie Reprezentacyi gminnej i ich zastępcy wysprzedawszy swe mienie, wyemigrowali w r. 1904 za granice państwa. Z pomiędzy nabywców gruntów ustanowiony został tymczasowy zarząd.

Wreszcie dokonał Wydział krajowy lustracyi gospodarstwa następujących Reprezentacyi powiatowych: w Białej Brodach, Cieszanowie, Dąbrowie, Dobromilu, Gorlicach, Horodence, Kosowie, Nisku, Nowym Sączu, Rawie, Rohatynie Samborze, Starym Samborze, Tarnowie, Trembowli, Wieliczce Zaleszczykach, Zbarażu, Żółkwi i Żywcu. Spostrzeżone podczas lustracyi wadliwości i usterki podano do wiadomości właściwego Wydziału powiatowego z wezwaniem do ich usunięcia, a nad wykonaniem zarządzeń właściwych czuwa Wydział krajowy.

Kurs dla pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym.

Nawiązując do ostatniego sprawozdania w tym przedmiocie, uzupełniamy uczynioną tam wzmiankę o otwartym w marcu 1904 siódmym kursie dodatkiem, iż z przyjętych 47 kandydatów jeden opuścił kurs dobrowolnie, — dwóch nie otrzymało świadectwa uzdolnienia, zaś 44 uczniów, uznanych zostało za ukwalifikowanych do pełnienia funkcyi pisarskich w gminach wiejskich — a to

6-ciu	z postępem	celującym
16-tu	„ „	bardzo dobrym
12-tu	„ „	dobrym
10-ciu	„ „	dostatecznym.

Z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1903 zarządził Wydział krajowy w r. 1905 wprowadzenie dwóch kursów pisarskich. Pierwszy otwarto 22. marca 1905 a zakończono 22. lipca b. r. Był to z rzędu ósmy kurs, na który przyjęto 50 uczniów. Z tych nie zgłosiło się pięciu, zaś czterech opuściło kurs dobrowolnie.

Z pozostałych 41 uczniów otrzymało świadectwo uzdolnienia z postępem:

celującym 5-ciu
bardzo dobrym 8-miu
dobrym 13-tu
dostatecznym 15-tu

Najbliższy kurs — dziewiąty rozpocznie się 16. sierpnia b. r.

Urządzane dotąd kursy w liczbie ośm wydały ogółem 358 ukwalifikowanych pisarzy dla gmin wiejskich, z których wielu przystąpiło następnie do egzaminu kwalifikacyjnego na sekretarzy i kontrolorów gmin miejskich, podlegających ustawie gminnej z r. 1896; niektórzy zaś otrzymują posady w biurach Rad powiatowych.

Kandydaci rekrutują się wyłącznie z gmin wiejskich i małomiejskich a z zawodu są oni bądź pisarzami lub pomocnikami pisarzy, bądź djakami i organistami, bądź też wiejskimi rzemieślnikami (szewcy, tkacze, cieśle i t. p.), bądź wreszcie rolnikami na szczupłych gospodarstwach.

Zachowanie się uczniów w szkole i poza szkołą jest bez zarzutu; nie zdarzył się bowiem jeszcze ani jeden wypadek, któryby dał powód do zastósowania rygoru z wykluczeniem w regulaminie szkolnym przewidzianego.

Uczniowie okazują wielkie zainteresowanie się udzielanemi naukami, słuchają lekcyi z natężoną uwagą, oddają się naukom z wielką pilnością i przyswajają je sobie w miarę tego, z jakim zasobem wiedzy i zdolności na kurs przyszli.

Wydział krajowy uważa za wskazane zaznaczyć także, iż na każdy kurs zgłaszają Wydziały powiatowe tak wielką liczbę kandydatów, iż niepodobnem jest spełnić wszystkich życzeń.

Wydział krajowy uwzględniać jednak musi w zasadzie przedewszystkiem ile możności wnioski tych Wydziałów powiatowych, które ze swoich funduszów przyznają zasiłki kandydatom na koszta utrzymania, tudzież prośbę tych, którzy pragną kurs odbyć na koszt własny.

Wydział krajowy musi przytem mieć na względzie powiaty zbyt obciążone lub mające słabą siłę podatkową niemniej też powiaty, które skarzą się na dotkliwy brak uzdolnionych pisarzy.

Fundacya śp. Edwarda Lewińskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego, rozdzielił Wydział krajowy odsetki od majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie 2.700 K. w r. 1904 między 27 włościan powiatu podhajeckiego, zaś w r. 1905 między 27 włościan powiatu grybowskiego.

Od r. 1883, w którym fundacya weszła w życie, aż do r. 1905 otrzymały zapomogi następujące powiaty: Żydaczów, Mościska, Kraków, Żywiec, Stary Sambor, Bochnia, Turka, Chrzanów, Rohatyn, Wieliczka, Borszczów, Brzozów, Ropczyce, Przemyślany, Nowy Targ, Jaworów, Dąbrowa, Cieszanów, Tarnów, Dobromil, Wadowice, Podhajce i Grybów.

Pożyczka gminy miasta Lwowa.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie, zaznacza Wydział krajowy, że w roku 1904 tudzież w pierwszej połowie roku 1905 zezwolił Wydział krajowy na użycie następujących funduszów pożyczki w sumie 10,000.000 złr. czyli 20,000.000 Koron:

a) z kredytu 500.000 złr. przeznaczonego na budowę kanałów i przesklepienie Pełtwi i Pasieki pozwolił Wydział krajowy użyć na budowę brakującej części kanału publicznego

w ulicy Kurkowej	5.000 K.
poprzednio już przyzwolono	301.000 „ 46 gr.
wyczerpano przeto kredyt do wysokości . . .	306.000 K. 46 gr.

b) z kredytu 600.000 K. na budowę koszar pozwolił Wydział krajowy użyć na pobudowanie na gruntach miejskich przy ul. Arciszewskiego koszar normalnych dla XI. dywizyi trenu wojskowego . . . . . 139.191 złr.
poprzednio już pozwolono . . . . . 460.809 „
razem . . . . . 600.000 złr.

Pozostają jeszcze nie wyczerpane względnie w r. 1904 i pierwszej połowie r. 1905 nie użyte fundusze:

a) z kredytu 250.000 złr. przeznaczonego na adaptacyę gmachu ratuszowego zezwolił Wydział krajowy w poprzednich latach użyć 3.219 złr.;

b) z kredytu 635.315 złr. przeznaczonego na pokrycie wydatków połączonych z przeprowadzeniem inwestycyi i zrealizowania pożyczki, przyzwolił Wydział krajowy już w poprzednich latach użyć 596.209 złr.

Fundacya książąt Jabłonowskich w Podkamieniu.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania, podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. k. Namiestnictwo mimo tutejszych przypomnień, nie uwiadomiło jeszcze Wydziału krajowego, jakie wydało zarządzenia celem wprowadzenia w życie fundacyi Książąt Jabłonowskich dla ubogich w Podkamieniu, i że Wydział krajowy prowadzi tę sprawę w ewidencyi.

Rekursy w sprawach zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. stycznia 1904 do końca czerwca 1905 wpłynęło do Wydziału krajowego 458 rekursów w przedmiocie administracyi majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów. Z tych rekursów uwzględniono w całości lub częściowo 72, nie uwzględniono zaś 249, zwrócono do uzupełnienia 109. Reszta pozostaje w toku załatwienia.

Rekursy w sprawach budowniczych.

Od 1. stycznia 1904 do końca czerwca 1905 wpłynęło do Wydziału krajowego 582 rekursów w sprawach budowniczo-policyjnych. Z tych załatwiono merytorycznie, mianowicie uwzględniono 101, odrzucono 311, zwrócono do uzupełnienia 136. Reszta pozostaje w toku załatwienia.

Złożenie z urzędu naczelników gmin.

Od 1. stycznia 1904 do 1. lipca 1905 złożyło c. k. Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego 51 naczelników gmin na podstawie wyników dyscyplinarnych dochodzeń przeciw nim przeprowadzonych, z czego w 19 wypadkach polecono Starostwom spowodowanie wdrożenia śledztwa karno-sądowego z powodu zarzutu sprzeniewierzenia funduszów gminnych.

Orzeczenia ck. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1) Juliusza Reicha w Dolnej wsi przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 4. marca 1902 l. 12.376 w sprawie dodatków gminnych do podatku zarobkowego

2) Michała Hahna we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 5. grudnia 1902 l. 87.732 w sprawie budowlanej.

3) Franciszka Schabenbeka w Oświęcimie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 21. października 1902 l. 51.832 w sprawie użytkowania dobra gminnego.

4) Abrahama Federbuscha w Narolu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. marca 1902 l. 16.236 w sprawie zwrotu dodatków gminnych.

5. Juliana Celewicza w Uhnowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 2. lipca 1902 l. 17.779 w sprawie lasu gminnego.

6. Małż. Jana i Zofii tudzież Józefa i Katarzyny Cieciorów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 4. grudnia 1903 l. 104.330 w sprawie użytkowania dobra gminnego.

7. Maryi Deutscher w Krakowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 5. maja 1903 l.23.731 w sprawie budowlanej.

8. Antoniego Styły z Choczni przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 19. czerwca 1903 l. 52.224 w sprawie rekursowej.

9. Karola Gutkowskiego i Mosesa Mendla Klapholza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 1. grudnia 1903 l. 105 524 w sprawie wykluczenia od udziału w wyborach do Kasy oszczędności w Nowym Sączu.

10. Joanny Wykupiel i Katarzyny Pondo w Sędziszowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 27. lutego 1903 l. 96.166 w sprawie budowlanej.

11. Wincentego Eminowicza w Krakowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 13. czerwca 1903 l. 48.793 w sprawie uwolnienia go ze służby przy Magistracie m. Krakowa.

12. Franciszka Kozłowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. lipca 1903 l. 54.032 w sprawie uwolnienia ze służby przy Magistracie m. Krakowa.

13. Gminy Rosenberg i towarz. przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 5. września 1903 l. 72.533 w sprawie budowlanej.

14. Chaima Józefa Meizelesa w Busku przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 29. stycznia 1904 l. 7.604 w sprawie budowlanej.

15. Tobiasza Hellmana w Tarnobrzegu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 23. lutego 1904 l. 17.799 w sprawie użytkowania dobra gminnego.

16. Michała Bystrzyckiego w Przemyślu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 27. listopada 1903 l. 105.525 w sprawie budowlanej w rejonie fortecznym.

17. Iwana Bojko i towarz. w Podborcach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 5. lutego 1904 l. 10.313 w sprawie zamiany pastwiska gminnego.

18. Gminy Sokołów przeciw orzeczeniu Wydziału krajojowego z 27. lutego 1904 l. 16.618 w sprawie dodatków gminnych do podatku dochodowego sprawą propinacyi w latach 1872—1889.

19. Samuela Grossbarda w Łącku przeciw orzeczeniu Wydziału kraj.z 4. grudnia 1903 l. 110.016 w sprawie budowlanej.

20. Fischla Chajeta w Rzeszowie przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 11. marca 1904 l. 23.805 w sprawie budowlanej.

21. Wienczysława Budzynowskiego we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 19. kwietnia 1904 l. 34.501 w sprawie oddania gruntu gminnego pod budowę kościoła i klasztoru Redemptorystów.

22. Maryi Westreich w Krynicy przeciw orzeczeniu Wydziału kraj. z 31. grudnia 1903 l. 120.120 w sprawie budowlanej.

C. k. Trybunał administracyjny częściowo odrzucił a częściowo uwzględnił zażalenie Ozyasza Lindenbauma i towarz. przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 28. lipca 1902 l. 37.806 w sprawie budżetu gminy Doliny na r. 1902 i udzielenia remuneracyi zastępcy naczelnika gminy.

C. k. Trybunał administracyjny uchylił natomiast następujące orzeczenia Wydziału krajowego:

1) orzeczenie z 28. maja 1902 l. 11.090 w sprawie dodatków gminnych od podatku dochodowego z prawa propinacyi przypisanego przy gminie Peczeniżyn za lata 1893—1897.

2) orzeczenie z 10. lipca 1903 l. 56.500 w sprawie podatku gminnego wodociągowego od zakładu fryzyerskiego i kantoru wymiany we Lwowie.

3) orzeczenie z 9. maja 1902 l. 23.136 w sprawie budowy wychodków w realności Aschera i Sary Luftów we Lwowie.

4) orzeczenie z 25. sierpnia 1903 l. 56.360 w sprawie wymiaru gminnego podatku czynszowego w gmachu fundacyi Stanisława hr. Skarbka we Lwowie.

5) orzeczenie z 21. października 1903 l. 76.352 w sprawie budowlanej Bernarda i Hindy Niedrigów we Lwowie.

6) orzeczenie z 20. listopada 1903 l. 84.175 w sprawie użytkowania pastwiska gminnego w Bykowie.

Nadto uchylił c. k. Trybunał administracyjny dla braków w postępowaniu orzeczenia Wydziału krajowego wydane z powodu pretensyi kilkunastu gmin do byłych właścicieli prawa propinacyi o uiszczenie dodatków gminnych do podatku dochodowego z prawa propinacyi za lata 1872—1889.

Wskutek tego zarządził Wydział krajowy uzupełnienie sprawy w kierunku przez c. k. Trybunał administracyjny wskazanym.

Rachunki i preliminarze powiatów i gmin.

Zestawione przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy zamknięć rachunkowych i preliminarzy tudzież wykazy dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi, a mianowicie:

Aleg. A. 1. Zamknięcie rachunków za r. 1903 w dochodach funduszów powiatowych.

Aleg. B. 2. Zamknięcie rachunków za r. 1903 w wydatkach funduszów powiatowych.

Aleg. C. 3. Zamknięcie rachunków za r. 1903 w dochodach 30 miast.

Aleg. D. 4. Zamknięcie rachunków za r. 1903 w wydatkach 30 miast.

Aleg. E. 5. Zamknięcie rachunków za r. 1902 w dochodach gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. F. 6. Zamknięcie rachunków za r. 1902 w wydatkach gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. G. 7. Preliminowane na r. 1904 dochody funduszów powiatowych.

Aleg. H. 8. Preliminowane na r. 1904 wydatki funduszów powiatowych.

Aleg. I. 9. Preliminowane na r. 1904 dochody 30 miast.

Aleg. K. 10. Preliminowane na r. 1904 wydatki 30 miast.

Aleg. L. 11. Preliminowane na r. 1903 dochody gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. M. 12. Preliminowane na r. 1903 wydatki gmin małomiejskich i wiejskich.

Aleg. N. 13. Wykaz dodatków na cele gminne podług budżetów na r. 1903.

Autonomiczne instytucye kredytowe w r. 1902.

Sporządzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego wykazy autonomicznych instytucyi kredytowych podług stanu za r. 1902 przedkłada się Wysokiemu Sejmowi a mianowicie:

Alegat. I-IV.

1. Wykaz gminnych kas pożyczkowych.
2. Wykaz powiatowych kas pożyczkowych.
3. Wykaz powiatowych kas oszczędności.
4. Wykaz miejskich kas oszczędności.

Dodatki gminne do podatków bezpośrednich.

Z mocy ustawy krajowej z dnia 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36 względnie z mocy §. 82 ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51 i §. 86 ustawy z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24 zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z ck. Namiestnictwem na pobór dodatków gminnych do podatków bezpośrednich w wysokości ponad 50% następującym gminom:

Powiat Biała.

w roku 1904 . . . . . 22 gminom
w „ 1905 . . . . . 21 „

Powiat Bóbrka.

w roku 1904 . . . . . 19 gminom
„ 1905 . . . . . 33 „

Powiat Borszczów.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Brody.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 1 „

Powiat Brzeżany.

w roku 1904 . . . . . 24 gminom

Powiat Brzozów.

w roku 1904 . . . . . 2 gminom
„ 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Chrzanów.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Dobromil.

w roku 1904 . . . . . 40 gminom
„ 1905 . . . . . 64 „

Powiat Dolina.

w roku 1904 . . . . . 42 gminom
„ 1905 . . . . . 44 „

Powiat Drohobycz.

w roku 1904 . . . . . 21 gminom
„ 1905 . . . . . 20 „

Powiat Gorlice.

w roku 1904 . . . . . 23 gminom
„ 1905 . . . . . 16 „

Powiat Horodenka.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 3 gminom

Powiat Husiatyn.

w roku 1904 . . . . . 3 gminom
„ 1905 . . . . . 4 „

Powiat Jaworów.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie

Powiat Kałusz.

w roku 1904 . . . . . 4 gminom

Powiat Kraków.

w roku 1904 . . . . . 17 gminom
„ 1905 . . . . . 21 „

Powiat Mielec.

w roku 1905 . . . . . 7 gminom

Powiat Myślenice.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 1 „

Powiat Nowy Sącz.

w roku 1905 . . . . 6 gminom

Powiat Przemyśl.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 2 gminom

Powiat Przemyślany.

w roku 1905 . . . . . 9 gminom

Powiat Rawa ruska.

w roku 1904 . . . . . 6 gminom
„ 1905 . . . . . 8 „

Powiat Rohatyn.

w roku 1905 . . . . . 2 gminom

Powiat Sambor.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Sanok.

w roku 1904 . . . . . 16 gminom
„ 1905 . . . . . 2 „

Powiat Skałat.

w roku 1904 . . . . . 3 gminom
„ 1905 . . . . . 3 „

Powiat Sokal.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 9 gminom

Powiat Stary Sambor.

w roku 1904 . . . . . 4 gminom
„ 1905 . . . . . 5 „

Powiat Stryj.

w roku 1904 . . . . . 26 gminom
„ 1905 . . . . . 33 „

Powiat Tarnów.

w roku 1904 . . . . . 5 gminom
„ 1905 . . . . . 7 „

Powiat Tarnobrzeg.

w roku 1904 . . . . . 41 gminom
„ 1905 . . . . . 47 „

Powiat Tłumacz.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Trembowla.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Turka.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Wadowice.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie
„ 1905 . . . . . 4 gminom

Powiat Wieliczka.

w roku 1904 . . . . . 16 gminom
„ 1905 . . . . . 28 „

Powiat Złoczów.

w roku 1905 . . . . . 1 gminie

Powiat Żółkiew.

w roku 1904 . . . . . 19 gminom
„ 1905 . . . . . 19 „

Powiat Żydaczów.

w roku 1904 . . . . . 1 gminie

Dodatki gminne od podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy ustawy krajowej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24 (§. 86.) i ustawy krajowej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51 (§. 82.) zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z ck. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków gminnych do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina:

Bochnia — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Brzeżany — 100% od mięsa na lat 5 od r. 1905
Buczacz — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Budzanów — 80% od mięsa na lat 5 od r. 1904.

*

Horodenka — 100% od mięsa na lat 5 od r. 1904.
Ottynia — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Podgórze — 100% od wina na 5 lat od r. 1905.
Rzeszów — 100% od wina na lat 5 od r. 1904.
Śniatyn — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Sokal — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Tłumacz — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1905.
Wieliczka — 100% od wina na lat 5 od r. 1905.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

Na mocy postanowień §. 87. ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24, jakoteż z mocy §. 83. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51 zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, następującym gminom na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. p.

Kalwarya zebrzydowska od r. 1905 do końca 1908;
Krakowiec od r. 1905 do końca 1909;
Maków od r. 1905 do końca 1909;
Mielec od r. 1905 do końca 1910;
Podgórze od r. 1905 do końca 1910;
Rozwadów od r. 1905 do końca 1910;
Sambor od r. 1905 do końca 1909;
Sieniawa od r. 1905 do końca 1907;

ponadto zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa na pobór opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych, gminom: Gorlice od r. 1905 do końca 1907 i Radymno od r. 1905 do końca 1910.

Policya ogniowa.

Subwencya dla kraj. Związku ochot. straży pożarnych.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 2. listopada 1903 i dnia 11. listopada 1904 subwencye po 9.000 K. dla krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie wypłacił Wydział krajowy na ręce Rady zawiadowczej tego Związku w dwóch ratach półrocznych t. j. 1. stycznia i 1. lipca.

Lustracye straży pożarnych.

Podobnie jak i w poprzednich latach przeprowadzał krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych lustracye tych straży.

Na podstawie odnośnych sprawozdań rzeczonego Związku wydał Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku stosowne zarządzenia.

Krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych.

W czasie od 4. do 18. maja 1904 odbył się we Lwowie VII. krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych, urządzony staraniem krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych. W kursie tym uczestniczyło 18 kandydatów.

Powiatowe kursa pożarnictwa.

W r. 1904 przeprowadzono przy współudziale krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych powiatowe kursa pożarnictwa: w Buczaczu, Dąbrowie, Jaśle, Jarosławiu, Komarnie, Krowodrzy i Rzeszowie.

Statystyka pożarów.

Podług przedłożonych przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych statystycznych zestawień pożarów z lat 1903 i 1904 było w kraju 2.383 wypadków pożaru.

W szczególności spaliło się 8.820 domów mieszkalnych, 10.120 budynków gospodarczych, 130 zakładów przemysłowych, 20 kościołów.

Szkodę materyalną obliczono na 42,461.700 Koron, z czego ubezpieczono szkody do wysokości 10,800.900 K.

Wypadków śmierci z powodu pożaru było 87.

Powodem pożarów było w 210 wypadkach podpalenie, w 479 wypadkach nieostrożne obchodzenie się z ogniem, w 136 wypadkach nieprzestrzeganie przepisów budowlanych, w 60 wypadkach pożar wzniecił piorun, zaś co do reszty wypadków przyczyny pożaru nie dało się wcale wykryć.

Strażacka kasa pośmiertna.

W roku 1904 powstała przy Związku ochotniczych straży pożarnych obok kasy zapomóg także strażacka kasa pośmiertna, której zadaniem jest przy możliwie niskiej opłacie, zapewnić strażakom stałą wypłatę dla ich rodziny (po śmierci) spowodowanej nie tylko wypadkiem w służbie strażackiej, lecz też po śmierci w ogólności.

Wydział krajowy uznając potrzebę i użyteczność tej dobroczynnej instytucyi strażackiej okólnikiem z 2. grudnia 1904 l. 114.780 wezwał Wydziały powiatowe o poparcie powyższej strażackiej kasy pośmiertnej przez zachęcenie gmin do udzielania niezamożnym swoim strażom pomocy dla ułatwienia ich członkom przystąpienia do tej kasy.

Kontrola nad wykonywaniem przepisów o policyi ogniowej i budowniczej.

Okólnikiem z 24. stycznia 1904 l. 127.247/04 wydanym w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe, ażeby zaostrzyły kontrolę swoją nad ścisłem wykonywaniem w gminach przepisów o policyi ogniowej i budowniczej i aby w tym celu wydały stosowne polecenie zarówno swoim funkcyonaryuszom jak i odpowiednie wskazówki dla swych miejscowych delegatów.

Obok ścisłej kontroli w powyższym kierunku wezwano Wydziały powiatowe, ażeby z całą energią zniewalały gminy do zawiązywania straży pożarnych, o ile ich dotąd niema, do zaopatrywania tych straży w odpowiednie przybory do gaszenia pożarów, do ustanawiania odpowiednich stałych pogotowi pożarnych, a na wsi odpowiednich wart nocnych o ile możności zaś i dziennych, wreszcie przeprowadzania przynajmniej dwa razy do roku rewizyi ogniowych po domach.

W końcu wezwano Wydziały powiatowe, ażeby odniosły się do c. k. Starostw z prośbą o dopilnowanie powyższych zarządzeń za pośrednictwem swych organów służby bezpieczeństwa, a zarazem o łączną akcyę c. k. Starostwa skierowaną do wprowadzenia bezpieczeństwa ogniowego i obrony przed pożarem.

Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, towarzystw dobroczynności i ochronek.

Ustawa zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dn. 15. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 28 o konkurencyi kościelnej.

Dotąd nie nadeszło do Wydziału krajowego zawiadomienie o sankcyonowaniu tej ustawy, uchwalonej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. listopada 1904.

Petycya gminy Łękawica pow. tarnowskiego o subwencyę na kościół.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 26. października 1904 Wydziałowi krajowemu jako komisyi. Mandat ten zgasł zatem wskutek zamknięcia Wysokiego Sejmu.

Sprawa utworzenia i udotowania stacyi parafialnej obrz. łac. w Dołhej wojniłowskiej.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1904 l. 103.686 zaszła przy sporządzeniu kontraktu zamiany gruntów przyszłego probostwa omyłka, która spowodowała zwłokę w przeprowadzeniu tej zamiany, a tem samem i w całej akcyi. Sprostowanie tej omyłki zostało zarządzone. Późniejszej wiadomości nie otrzymał Wydział krajowy.

Sprawa ekspozytury w Skomielnej białej.

Odezwą z d. 31. lipca 1904 l. 104.380 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dochodzenia w sprawie przyznania datku z funduszu religijnego na dotacyę ekspozyta w Skomielnej Białej jeszcze nie zakończono, że jednak gmina złożyła już oświadczenie co do charakteru przyszłej ekspozytury i zobowiązała się do częściowego zabezpieczenia dotacyi. Akty te miały być przedłożone Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia, poczem miano uzupełnić dochodzenia ze względu na charakter tej stacyi duszpasterskiej. Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 24. czerwca 1905 l. 88.545 nie ukończono jeszcze dochodzeń w niniejszej sprawie.

Sprawozdanie o rozdziale kredytu 4500 K. wyznaczonego w rubr. IV. p. 85 budżetu na r. 1905 na zasiłki dla weteranów z r. 1831. tudzież reszty takiegoż zasiłku za r. 1904 w kw. 500 K.

Z kredytu na r. 1904 przyznał Wydział krajowy Towarzystwu opieki weteranów z r. 1831 w Krakowie kwotę 750 koron, lwowskiej Komisyi wykonawczej tegoż Towarzystwa 750 koron, Przytulisku uczestników powstania z r. 1863/4 w Krakowie (które nadto z rubr. IV. p. 85 a. zasiłek w kwocie 1.500 koron otrzymało), 500 koron i Towarzystwu wzajemnej pomocy uczestników powstania z r. 1863/4 we Lwowie 2.500 koron, którymi to zasiłkami kredyt na r. 1905 w całości został wyczerpany.

Temu ostatniemu Towarzystwu przyznał też Wydział krajowy resztę kredytu z r. 1904 w kwocie 500 koron, uzupełniając w ten sposób zasiłek za r 1904 do kwoty 2.500 koron.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 5000 K. wyznaczonego w rubryce IV. p. 73 budżetu na r. 1905 na zasiłki dla ochronek tudzież reszty takiegoż kredytu na r 1904 w kw. 50 K.

Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki: Towarzystwu ochronek chrześcijańkich małych dzieci we Lwowie 1000 koron, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ 200 koron, ochronce SS. Felicyanek we Lwowie na Żółkiewskiem 100 koron, zakładowi św. Heleny 150 koron, ochronce SS. Felicyanek w Krakowie 100 koron, ochronce św. Wojciecha w Gorlicach 100 koron, ochronce im. Leona XIII. w Rzeszowie 100 koron, ochronce w Podgórzu 250 koron, ochronce polskiej w Drohobyczu 200 koron, ruskiej ochronce w Stanisławowie 50 koron, ochronce Towarzystwa ruskich kobiet w Stryju 50 koron, ochronce w Śniatynie 100 koron, ochronce towarzystwa pp. Ekonomek w Tarnopolu 150 koron, ochronce w Peczenižynie 100 koron, ochronce w Chrzanowie 100 koron, ochronce w Krośnie 100 koron, ochronce w Obertynie 50 koron, zakładowi sierót pod wezwaniem św. Kazimierza w Iwoniczu 100 koron, Towarzystwu ochronek w Samborze 100 koron, komitetowi ochronek w Szynwałdzie, Strzyszowie, Czchowie, Zdżarach, Wałkach, Jastrzębce, Jodłówce, S. Górze — 200 koron, ochronce PP. Ekonomek w Kołomyi 100 koron, ochronce w Jodłowniku 50 koron i ochronce w Dublanach 200 koron. Do dyspozycyi jest jeszcze (po doliczeniu reszty kredytu z r. 1904 w kwocie 50 koron), kwota 1400 koron dla ochronek, które zwykle otrzymywały zasiłki, a w r. 1905 wcale się nie zgłosiły, przedewszystkiem zaś dla Komitetu ochronek w Krakowie, który dotąd otrzymywał 1100 koron, a o zasiłek na r. 1905 dotąd wcale się nie zgłosił.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 6000 K. wyznaczonego w rubr. XIV. p. 520 na misye katolickie i załatwieniu przekazanych do uwzględnienia z tej pozycyi petycyi ks. Edwarda Ortveda w Mariebo o subwencyę na misye katolickie między polskimi

Ryczałt w kwocie 6.000 koron uchwalony na ten cel w rubr. XIV. poz. 520 budżetu na r. 1905 rozdzielił Wydział krajowy jak następuje: dla rz.-kat. Archidyecezyi lwowskiej 1400 koron, dla rz.-k. Archidyecezyi krakowskiej 1000 koron' dla rz.-k. dyecezyi przemyskiej 600 koron, dla rz.-k. dyecezyi tarnowskiej 650 koron, dla gr. k. Archidyecezyi lwowskiej 1000 koron, dla gr.-kat. dyecezyi przemyskiej 400 koron, dla gr.-k. dyecezyi stanisławowskiej 400 koron, dla ks. Ortveda w Mariebo na misye katolickie między polskimi robotnikami

robotnikami w Danii i Wydziału Towarzystwa św. Apostoła Pawła we Lwowie o subwencyę na misye duchowne w kraju.

w Danii 400 koron. Kwota 150 koron pozostała jeszcze do dyspozycyi.

Petycya Towarzystwa św. Apostoła Pawła, które urządza misye w Archidyecezyi lwowskiej obrz. gr.-kat. jest załatwiona przychylnie, przyznaniem subwencyi na misye w tejże archidyecezyi.

Masa spadkowa śp. Wiktora hr. Baworowskiego.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi na swą prośbę o rozłożenie spłaty należytości rządowej w kwocie 476.430 koron 33 halerzy od spadku po ś. p. Wiktorze hr. Baworowskim wymierzonej, na dwanaście półrocznych rat od roku 1905 z opuszczeniem odsetek zwłoki. Na razie wstrzymała c. k. kr. Dyrekcya skarbu rozporządzeniem z dnia 12. grudnia 1904 l. 149.738 egzekucyę w celu ściągnięcia tej należytości. Na wniosek Wydziału krajowego zabezpieczono należytość rządową na nieruchomościach spadkowych, poczem c. k. Sąd krajowy lwowski w sprawach cywilnych wydał dnia 29. października 1904 do l. cz. IV. 162/598/94 dekret przyznania spadku, przekazujący cały spadek po ś. p. Wiktorze hr. Baworowskim pozostały krajowi Galicyi i Lodomeryi z W. K. Krakowskiem na podstawie testamentu z daty Lwów 17. maja 1881 jako uniwersalnemu spadkobiercy.

Biblioteka fundacyi, oddana już do publicznego użytku, będzie teraz w wyższej niż dotąd mierze przystępną do użytku. Wskutek rezygnacyi dra Józefa Korzeniowskiego, dotychczasowego p. o. bibliotekarza, który uzyskawszy posadę przy bibliotece uniwersyteckiej w Krakowie, przeniósł się stale do Krakowa, powierzył Wydział krajowy tymczasowe pełnienie obowiązków bibliotekarza prowizorycznie p. Edmundowi S. Naganowskiemu, znanemu publicyście, zobowiązując go do pięciogodzinnego urzędowania i zastrzegając zmianę instrukcyi w tym kierunku, że tak ilość dni, w których pracownia jest otwarta, jak i ilość godzin, w których z niej korzystać można, zostanie powiększoną. P. Naganowski objął swe obowiązki z dniem 1. lipca 1905. Pod jego kierownictwem odbywa się też dalsza praca nad uporządkowaniem biblioteki.

Gospodarkę w dobrach fundacyjnych prowadził Wydział krajowy, jak dotąd, łącznie z kuratorem fundacyi, wedle zasad administracyi, ułożonych w porozumieniu z nim a przyjętych w swoim czasie przez sąd pertraktacyjny. Dobra fundacyjne i młyny są wydzierżawione, we własnej administracyi pozostają tylko lasy, zagospodarowane wedle nowego planu, który Wydział krajowy w r. 1898 zatwierdził. — Delegowany przez kuratora za zezwoleniem Wydziału krajowego dyrektor krajowej szkoły gospodarstwa lasowego p. Maryan Małaczyński przeprowadził dokładną lustracyę lasów niniejszej fundacyi i przedłożył szczegółowe sprawozdanie z tej czynności. Sprawozdanie to konstatuje, że dotychczasowy kierunek gospodarstwa jest racyonalny, że wszelakoż przy sposobności przypadającej na r. 1906 rewizyi planu gospodarczego należałoby usunąć pewne niedokładności i wprowadzić niektóre zmiany. Zarazem zwrócił sprawozdawca uwagę na wielkie szkody, wyrządzane w gospodarstwie leśnem przez zwierzynę i proponował odstrzelenie odpowiedniej liczby sarn. Wskutek tego poczynił Zarząd miejscowy kroki o zezwolenie zastrzelenia 40 sarn, prośba ta jednak odniosła skutek dopiero na interwencyę Wydziału krajowego i tylko częściowo. c. k. Namiestnictwo zezwoliło bowiem tylko na zastrzelenie sztuk 20. Wobec nowych doniesień o wielkich szkodach, odniósł się Wydział krajowy powtórnie do c. k. Namiestnictwa o dodatkowe zezwolenie na zastrzelenie dalszych sztuk dwudziestu.

W dobrach fundacyjnych zarządzono w r. 1904/5 następujące budowle i restauracye: budowę domu mieszkalnego dla nadleśniczego, budowę domu mieszkalnego dla adjunkta, budowę szopy w Myszkowicach, budowę szopy w Krowince i naprawę młyna w Łoszniowie i pokrycie jego dachu blachą.

Zamknięcie rachunkowe przedkładamy osobno. Tu nadmieniamy tylko, że w roku 1904 wydano na inwestycye i konserwacye 36.411 koron 13 halerzy, na podatki 24.053 koron 58 hal. Pozostałość kasowa wyniosła sumę 162.478 koron 6 hal., której ze względu na możliwe znaczne wydatki nieprzewidziane, nie wcielono na razie do majątku zakładowego, tylko pozostawiono, po tymczasowem ulokowaniu, do dalszej dyspozycyi w majątku obrotowym.

Budżet na rok 1905, ustanowiony przez Wydział krajowy na wniosek kuratora, wykazuje dochody (bez wliczenia pozostałości z r. 1904, powyżej wymienionej), z doliczeniem należytości czynnych 51.834 koron 18 halerzy w kwocie 363.943 koron 18 hal., wydatki w kwocie 166.136 koron, nadwyżkę dochodów w kwocie 197.807 koron.

W dochodach wynoszą czynsze dzierżawne z dóbr 120.984 koron, czynsze dzierżawne z gruntów oddzielnie wydzierżawionych, karczm i domów 4.899 koron, czynsze dzierżawne z młynów 41.311 koron, dochody z lasów 40.950 koron, odsetki od kapitałów fundacyjnych 96.000 koron.

W wydatkach wynoszą płace łącznie z honoraryum syndyka i p. o. bibliotekarza 45.480 koron, gracye 1 816 koron, odsetki od kapitału hipotekowanego 105 koron, konkurencye 4.000 koron, podatki rządowe 26.000 koron, asekuracya budynków 1.230 koron, wydatek na lasy 5.700 koron, zwrot dawnych długów 14.237 koron. Na nowe budowle i konserwacye preliminowano 53.265 koron, w tem 24.500 koron jako resztę I. i II. raty kosztów budowy kościoła w Myszkowicach.

W bieżącym roku załatwił Wydział krajowy ciągnącą się od długiego czasu sprawę dotacyi probostwa obrz. łac. w Łoszniowie. Na dotacyę tego probostwa, które głównie staraniem śp. Wiktora hr. Baworowskiego przyszło do skutku, wskutek czego przyznano mu nawet prawo patronatu, wykonywane obecnie przez Wydział krajowy imieniem kraju, przeznaczył był śp. Wiktor hr. Baworowski między innemi także 30 morgów gruntu.

Darowizny tej nie zdołał on za życia faktycznie i formalnie przeprowadzić i przy zgonie fundatora było probostwo w posiadaniu tylko 10 morgów gruntu, a i co do nich nie miało należytego dokumentu.

Mimo całego przeświadczenia o woli śp. Wiktora hr. Baworowskiego, której brakło tylko należytej formy prawnej, nie czuł się Wydział krajowy uprawnionym do spełnienia tej woli, jak długo trwał spór o spadek i dekret dziedzictwa nie był jeszcze wydany. Obecnie, gdy te przeszkody ustały, polecił Wydział krajowy kuratorowi fundacyi, iżby w porozumieniu z Najprzewielebniejszym Konsystorzem metropolitalnym obrz. łac. we Lwowie wygotował odpowiedni dokument i przedłożył go Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

Budowa kościoła w Myszkowicach jest w toku; w celu jej wykonania zaszła potrzeba dokupienia 540 sążni gminnego gruntu za 600 koron. Budową kieruje inżynier architekt Wydziału krajowego, P. Adolf Kamienobrodzki, który wykonywa oraz nadzór nad nią. Prowadzenie budowy na miejscu poruczono zarządcy P. Franciszkowi Narajewskiemu. Budowę prowadzi się wedle planów, wypracowanych przez P. Adolfa Kamienobrodzkiego, a przyjętych przez Wydział krajowy i przez

Najprzewielebniejszy Konsystorz metropolitalny obrz. łac. we Lwowie. Ogólny koszt wraz z kosztem nadzoru wynosić ma, jak to już w poprzedniem sprawozdaniu nadmieniliśmy, 45.000 koron.

Cerkiew w Baworowie, niegdyś kaplica zamkowa, nie wystarcza na potrzeby miejscowej ludności. Na przestrzeni 60 m. kw. ma się pomieścić ilość pobożnych dochodząca do 2.000. Komitet cerkiewny zamierza rozszerzyć ten budynek i wniósł prośbę o udzielenie na ten cel datku 4.000 koron, nadmieniając, że resztę wydatku pokryją parafianie.

Po sprawdzeniu możności rozszerzenia przyznał Wydział krajowy na ten cel żądany zasiłek 4.000 koron, z tem, że wypłata nastąpi po przedłożeniu Wydziałowi krajowemu planów projektowanego rozszerzenia i przyjęcia tych planów przez Wydział krajowy.

W końcu nadmieniamy, że Wydział krajowy przyznał byłemu słudze w dobrach fundacyi śp. Wiktora hr. Baworowskiego, Antoniemu Bandurze dożywotni dar z łaski w kwocie 15 koron miesięcznie, Edmundowi Korytyńskiemu byłemu oficyaliście w tychże dobrach, uwolnionemu przy objęciu dóbr w administracyę sądownie ustanowioną, jednorazową odprawę w kwocie 600 koron i Eudokii Sysakowej, wdowie po długoletnim słudze i gracyaliście, dożywotnie wsparcie w kwocie 36 koron rocznie.

Zapis śp. Dra Władysława Florkiewicza na rzecz kraju w celu utworzenia w Zakopanem średniej szkoły sanatoryjnej.

Dział majątku spadkowego został już dokonany i legat niniejszy jest należycie zabezpieczony. Pora do dalszej akcyi nadejdzie po zgaśnięciu dożywocia, którem zapis jest z woli testatora obciążony na rzecz Kasyldy Florkiewiczównej, siostry fundatora.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Ogólne sprawozdanie o funduszach stypendyjnych.

Z początkiem r. 1904/5 miał Wydział krajowy w swoim zarządzie dwieście sześć fundacyi stypendyjnych czynnych, z których wszelakoż trzy są tylko warunkowo stypendyjnemi, a gdy warunek ten się nie ziścił, czynne są na razie w inny sposób. Właściwa zatem ogólna liczba czynnych w r. 1904/5 fundacyi stypendyjnych wynosiła 203. Stan rzeczy przedstawiony w zeszłorocznem sprawozdaniu co do stosunku między stypendyami dostępnemi dla wszystkich posiadających odpowiednie kwalifikacye a stypendyami zarezerwowanemi z woli fundatorów dla kandydatów pewnego pochodzenia (np. szlacheckiego, miejscowego i t. p.) nie uległ zmianie a raczej przedstawia się jeszcze niekorzystniej dla kategoryi pierwszej, albowiem między nowo aktywowanemi fundacyami są dwie wyłącznie szlacheckie i w pierwszym rzędzie familijne, jedna w pierwszym rzędzie familijna, a trzy mają charakter specyalny. Liczba ogólnych stypendyów nie zwiększyła się wcale.

Sprawozdanie o rozdawnictwie stypendyów w r. 1901/5.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1905 nadał Wydział krajowy wystawione z początkiem roku 1904/5 na konkurs stypendya z fundacyi swego rozdawnictwa.

Posunięcie z niższego stypendyum na wyższe, czyli nadanie wyższego stypendyum w miejsce pobieranego dotąd niższego uzyskało 48 uczniów. Nadanie to nastąpiło w granicach kwalifikacyi wymaganych przez przepisy stypendyjne i akty fundacyjne w pięciu wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w czternastu z tytułu szlachectwa, w dwudziestu dziewięciu jedynie na podstawie ogólnych warunków.

Co do stanu rodziców było między nimi: jeden syn lekarza, jeden syn aptekarza (sierota), 17 synów urzędników (do których zaliczono też nauczycieli z wyjątkiem ludowych) z tych 7 osieroconych, 2 synów inżynierów pryw. (z tych jeden sierota), jeden sierota po rzemieślniku, sześciu synów nauczycieli ludowych (z tych dwaj osieroceni), czterech synów oficyalistów prywatnych (z tych jeden sierota), dwóch synów dzierżawców, 2 synów robotników, 1 syn właściciela realności (z tytułu pokrewieństwa), 7 synów włościan (z tych trzech osieroconych), jeden syn sługi rządowego (listonosza) i trzech uczniów, u których stanu ojca nie sprawdzono, dwaj z nich byli zupełnie osieroceni, trzeci opuszczony wraz z matką przez ojca.

Nowych nadań było ogółem 124 a to w 26 wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w 4-ech z tytułu specyalnego, w 22 z tytułu szlachectwa, w 72 jedynie na podstawie ogólnych warunków. Pomiędzy obdarzonymi było pięć uczenic, z tych trzy z tytułu pokrewieństwa.

Z ogólnej liczby obdarzonych (124) było 109 obrz. łac., 11 obrz. greck. (z tych 3 fam. 1 spec.), 1 obrz orm. 3 wyzn. mojższ. (2 famil.)

Co do stanu rodziców było między nimi: 4 synów właścicieli dóbr (z tych 2 osieroceni), 28 synów urzędników (z tych 12 osieroconych), 5 synów adwokatów lub notaryuszów (z tych 4 osieroceni), trzech synów księży ruskich (z tych 2 osieroceni), 3 synów lekarzy (wszyscy osieroceni), 1 sierota po kandydacie adwokackim, 2 synów aptekarzy (z tych 1 sierota), 2 synów oficerów (obaj osieroceni), 2 synów inżynierów prywatnych, 3 synów kupców, 12 synów rzemieślników (z tych trzej osieroceni), 4 synów właścicieli realności, 2 synów robotników, 2 synów dyurnistów, 7 synów nauczycieli ludowych (z tych jeden sierota), 16 synów urzędników i oficyalistów prywatnych, 12-tu synów sług przy rozmaitych instytucyach publicznych i prywatnych, 13 synów włościan (z tych 3 osieroconych) i 3 uczniów osieroconych, co do których stanu ojca nie sprawdzono.

Fundacye aktywowane z początkiem r. 1904/5.

Z początkiem roku 1904/5 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1) fundacyę stypendyjną Irmy Hailig. W fundacyi tej istnieje jedno stypendyum, wynoszące na teraz 140 koron rocznie, przeznaczone dla ubogiego ucznia c. k. II. niemieckiego gimnazyum we Lwowie, religii katolickiej, sieroty po urzędniku sądowym, wykazującego dobry postęp w naukach.

2. fundacyę śp. Leona Jana Kantego dw. im. Ślepowrona Kuczyńskiego. W fundacyi tej istnieją 2 stypendya po 1000 K., 2 po 800 K. i 2 po 600 K. Otrzymać je mogą tylko uczniowie z rodu polskiego, obrządku łacińskiego, a to w pierwszym rzędzie krewni fundatora, w drugim szlachta polska, w trzecim uczniowie do szlachty nienależący. Stypendya po 1000 K. przeznaczone są dla uczniów akademii technicznych, stypendya po 800 koron dla uczniów gimnazyów, stypendya po 600 kor. dla uczniów szkół przemysłowych lub rolniczych. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

3) Fundacyę Zygmunta i Fryderyki Michalewiczów. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 300 koron przeznaczone dla ubogich chłopców, w kraju urodzonych wyznania rzymsko- lub grecko-katolickiego, uczęszczających do szkół średnich. Pierwszeństwo służy synom c. k. urzędników podatkowych. Rozdawnictwo wykonywa kurator, na teraz JW. Radca Dworu Dr. Kazimierz Szczurowski, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

4) Fundacyę śp. Edwarda Adama hr. Stadnickiego. W fundacyi tej istnieje jedno stypendyum, wynoszące na teraz 800 koron rocznie, przeznaczone dla młodzieńca, pochodzącego z polskiej rodziny szlacheckiej, kształcącego się w zawodzie rolniczym, w kraju lub zagranicą. Pierwszeństwo służy Stadnickim i członkom rodów z rodziną fundatora blisko spokrewnionych, po nich zaś kandydatom o nazwiskach historycznych. Rozdawnictwo należy do syna fundatora, małoletniego Adama Zbigniewa Leona trzech im. hr. Stadnickiego i do tegoż potomstwa w porządku primogenitury.

W ciągu roku 1904/5 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

Fundacye aktywowane w ciągu r. 1904/5.

1) Fundacyę imienia Leopoldyny z Rylskich Horodeńskiej. Fundacya ta posiada 100.000 koron majątku, którego dochody są przeznaczone w jednej piątej części przez lat 20 na zakład wychowawczy ks. Bosko w Miejscu Piastowem, potem zaś na 2 stypendya dla dziewcząt rz. katol. wyznania, w jednej piątej części na zakłady wychowawcze OO. Zmartwychwstańców we Lwowie i Krakowie (po połowie przez lat 20), potem zaś na jednorazowe wsparcia dla dziewcząt pochodzenia szlacheckiego, wyznania rz. kat, w jednej piątej części na jednorazowe zasiłki dla uczniów krajowych seminaryów nauczycielskich wyznania rz. kat., w jednej piątej części na jednorazowe wsparcia dla dziewcząt pochodzenia szlacheckiego wyznania rzym. kat., w ostatniej piątej części zaś na inne narodowo- i chrześcijańsko-religijne humanitarne cele.

Rozdawnictwo tej ostatniej części należy do kuratora fundacyi, którym jest Wny Eustachy Rylski, a to przy nadzorze Wydziału krajowego. Zresztą wykonywa to prawo, co do pierwszych czterech piątych części dochodu, Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków kuratora. Na teraz wykonywa Wydział krajowy prawo rozdawnictwa bez współudziału kuratora, gdyż Wny Eustachy Rylski obejmie kuratoryę wedle woli fundatorki dopiero po ukończeniu trzydziestego roku życia.

2. Fundacyę im. śp. Ignacego Łukasiewicza. W fundacyi tej istnieją trzy nagrody honorowe po 100 koron, Wydział krajowy ma je przyznawać w roku takim wójtom (naczelnikom) gmin wiejskich w kraju, którzy wyróżnili się korzystnie wśród wójtów swego powiatu wzorowem spełnianiem obowiązków i poruczonego zakresu działania. Rozdawnictwo odbywa się kolejno, powiatami, przyczem na jeden powiat przypada jedna nagroda. Porządek powiatów ustanawia Wydział krajowy.

3) Fundacyę śp. Dra Tytusa Przesmyckiego. Ukonstytuowanie i aktywowanie tej fundacyi jest tylko prowizoryczne. Definitywne zaś ma nastąpić dopiero po zgaśnięciu dożywocia, którem część dochodów fundacyi jest obciążona. Na teraz przeznaczone są dyspozycyjne dochody fundacyi w połowie na stypendya po 300 koron dla całkiem biednych zupełnie lub przynajmniej po ojcu osieroconych uczniów krajowych szkół średnich i wyższych, pochodzenia polskiego, w drugiej połowie zaś na wsparcia po 600 koron dla takich starców i kalek narodowości polskiej' którzy w służbie sprawie narodowej polskiej poświęcali życie i mienie, w jakikolwiek sposób służyli sprawie narodowej i na starość bez przytułku zostają. Wydział krajowy może albo wypłacić obdarzonym wsparcia w gotówce albo też zapewnić im utrzymanie w przytulisku dla takich osób założonem, wypłacając wsparcie do rąk zarządu przytuliska. W r. 1904/5 ogłoszono konkurs na 2 wsparcia, konkurs na stypendya ogłoszony zostanie z początkiem roku 1905/6.

Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

*

4. Fundacyę imienia Ściborów Rylskich z Pisarowiec. W fundacyi tej istnieje na teraz ośm wsparć stałych w maksymalnej kwocie po 800 koron rocznie. Wsparcia te mogą być nadane albo jako stypendya, albo jako stałe zapomogi, mające zapewnić utrzymanie osobom, które często ze starości czy z jakiejkolwiek innej przyczyny stały się niezdolnemi do pracy. Prawo do ubiegania się służy przedewszystkiem potomkom pradziada fundatorki śp. Józefa Ścibora Rylskiego, po nich potomkom śp. Antoniego Rylskiego z Kołomyi, po tych Rylskim wykazującym szlachectwo należącym do narodowości polskiej i do wyznania rzymsko-katolickiego, a wreszcie osobom narodowości polskiej, należącym do szlachty polskiej i wyznającym religię katolicką. W pierwszych dwóch kategoryach potomkowie po mieczu mają pierwszeństwo przed potomkami po kądzieli, zresztą zaś rozstrzyga w nich bliższy stopień pokrewieństwa. Rozdawnictwo wykonywa Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków kuratora, którym jest na teraz JW. Władysław Grodzki, c. i k. szambelan, kierownik c. k. Starostwa w Bóbrce.

Fundacye ukonstytuowane w ciągu roku 1904/5.

W ciągu roku 1904/5 ukonstytuowaliśmy fundacye ś. p. Ezechiela Berzewiczego, Wojciecha Bursoka, Zofii z Puzowskich Łuszczyńskiej, Antoniego Małeckiego z Głogowa, Zygmunta i Fryderyki Michalewiczów, dra Tytusa Przesmyckiego (prowizorycznie) i fundacyę p. n. Stypendyum Eligiusza i Karoliny Sobolewskich. Z tych weszła w życie fundacya Zygmunta i Fryderyki Michalewiczów, częściowo zaś także fundacya dra Tytusa Przesmyckiego.

Sprawozdanie o fundacyach dawniejszych, dotąd nieukonstytuowanych.

Nawiązując do dawniejszych swych sprawozdań za czas od 1. lipca 1890 do końca grudnia 1903, podajemy w dalszym ciągu, co następuje:

Fundacya śp. Dyonizego Bertolego.

Ukonstytuowanie tej fundacyi i wprowadzenie jej w życie nastąpi, skoro jej majątek (książeczka gal. Banku krajowego na 1.084 koron 40 hal.) urośnie przez kapitalizacyę do takiej wysokości, iżby z jego dochodów można było utworzyć odpowiednie stypendyum dla młodzieży polskiej, kształcącej się w muzyce. Należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya śp. Ezechiela Berzewiczego.

Podpisanie aktu fundacyjnego przez egzekutora testamentu nastąpiło dopiero w ciągu roku 1904/5. Następnie został akt ten zatwierdzony przez c. k. Namiestnictwo i fundacya będzie mogła wejść w życie z początkiem r. 1905/6.

Fundacya śp. Józefa Blichar-kiego na utrzymanie nauczyciela przy szkole ludowej w Jamnicy.

Z wyjątkiem jednej pretensyi w kwocie 700 koron, którą c. k. Prokuratorya Skarbu ściąga od r. 1903 w drodze ugodowej (spłata miała się skończyć w r. 1905), jest już cały majątek fundacyi zrealizowany i znajduje się w Wydziale krajowym. Odsetki służą w myśl woli fundatora na częściowe pokrycie płacy nauczyciela szkoły ludowej w Jamnicy.

Fudacya śp. Wojciecha Bursóka.

Fundacya ta jest już ukonstytuowana i wejdzie w życie w r. 1906.

Fundacya śp. Dra Jana Buszka.

Fundacya ta jest już ukonstytuowana i wejdzie w życie, skoro jej dochody (wynoszące teraz 555 koron), urosną przez kapitalizacyę do takiej wysokości, że wystarczą na wypłatę stypendyum w rocznej kwocie 600 koron.

Fundacya śp. Edwarda Chrzanowskiego.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi po śmierci brata fundatora, Władysława Chrzanowskiego, któremu służy prawo dożywotniego poboru odsetek od majątku fundacyjnego i obracania ich wedle swego uznania na cele dobroczynne i nabożne.

Fundacya śp. Kazimierza Czarniakowskiego.

Majątek tej fundacyi jest już oddawna zabezpieczony. Ciążące na nim dożywocia nie zgasły dotąd, nie można zatem przystąpić do ukonstytuowania i aktywowania fundacyi.

Fundacya śp. Jana Drelichowskiego dla lwowskiej pierwszej szkoły realnej.

Fundacya ta, już ukonstytuowana, wejdzie w życie, gdy jej dochody wystarczą na wypłatę dwóch stypendyów po 500 koron. Na teraz wynoszą dochody 1.024 koron.

Fundacya śp. Izabeli Duszyńskiej.

Mimo kilkakrotnie ponawianych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy od marca 1902 żadnej wiadomości o postępie sprawy zrealizowania majątku tej fundacyi.

Fundacya śp. ks. Franciszka Foxa.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w sprawie projektu aktu tej fundacyi, widocznie zatem nie wydało jeszcze c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia swej decyzyi względem wniesionego w tej sprawie przez Wydział krajowy jeszcze w grudniu 1901 przedstawienia (ewentualnie rekursu). Jestto jedyna okoliczność, stojąca na przeszkodzie ukonstytuowaniu i aktywowaniu fundacyi, gdyż majątek jest już zrealizowany i fundusz na pokrycie należytości rządowej przygotowany.

Fundacya śp. Michała Gątkiewicza.

Fundacya ta, której majątek jest już zrealizowany, ma wedle woli fundatora wejść w życie po śmierci jego żony Anny. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacya śp. Dra Kornela Hoffmanna.

Majątek tej fundacyi, znajdujący się już od dawna w Wydziale krajowym, obciążony jest dożywociem na rzecz Amalii Kozakiewiczowej, która pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacya śp. Ludwika Jankowskiego.

Legat fundacyjny, płatny po śmierci żony fundatora, jako dożywotniczki, został jeszcze w r. 1877 na dobrach Bożyków z przyległościami zaintabulowy. Dożywotniczka pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacye śp. Anny Olimpii Jankowskiej.

Majątek wszystkich trzech fundacyi jest już należycie zabezpieczony przez intabulacyę zapisanych na nie rent w stanie biernym realności pod l. 11. dz. l. w Krakowie. Instytucye powołane do udziału w rozdawnictwie, przyjęły przekazane im prawa i obowiązki i oświadczyły się co do wypracowanych przez Wydział krajowy projektów aktów fundacyjnych. Obecnie znajdują się te projekty w c. k. Namiestnictwie, które swej decyzyi jeszcze nie wydało.

Fundacya śp. Stanisława Karzykiewicza.

Zrealizowanie majątku niniejszej fundacyi potrwa w myśl kontraktu dzierżawy i warunkowej sprzedaży spadkowej apteki i realności do końca roku 1911, do tego bowiem czasu wpłynąć mają ratami cena kupna. Raty wpływają do Wydziału krajowego. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi winno nastąpić po całkowitem zrealizowaniu jej majątku.

Fundacya śp. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów, będzie można po odtrąceniu 10 % na pomnożenie majątku zakładowego, wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 1.000 koron, 800 koron i 600 koron. Aż do tej chwili, która nadejdzie, gdy czysty stały dyspozycyiny dochód fundacyi kwoty 2.666 kor. 66 hal. dosięgnie, będą dochody kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 1.778 koron.

Fundacya kopca Unii lubelskiej.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. III. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 240 koron. Obecnie kapitalizuje się dochody, gdyż wynoszą one tylko 160 K.

Fundacya śp. Jana i Leopoldyny z Görtzów małż. Krzyżanowskich.

Zrealizowanie majątku fundacyi nie mogło nastąpić, gdyż spadkobiercy ś. p. Jana Krzyżanowskiego zakwestyonowali ważność rozporządzenia ostatniej woli i otrzymali od sądu

pertraktacyjnego polecenie wdrożenia odpowiedniego sporu. Nadto wytoczyła Marya Krzyżanowska pozew o uznanie własności walorów, w spadku po fundatorze pozostałych, tworzących fundusz zaspokojenia zapisów przez spadkodawcę zdziałanych, a zatem także niniejszej fundacyi.

Fundacya śp. Wojciecha Kucharskiego.

Zrealizowanie tej fundacyi wymaga ściągnięcia jeszcze 22 różnych dotąd tylko częściowo umorzonych pretensyi, które fundacya ma do dłużników prywatnych. Ściągnięcie tych pretensyi jest w toku.

Fundacya im. Hillela Lechnera.

Odezwą z dnia 14. maja 1905 l. 5013 uznało c. k. Namiestnictwo zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego potrzebę ułożenia nowego zarysu aktu fundacyjnego i poruczyło tę czynność Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z egzekutorami testamentu. Wobec tego jest prawdopodobnem, że ukonstytuowenie fundacyi nastąpi w ciągu r. 1905/6.

Fundacya im. Teofila Lenartowicza.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. XV. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy jej dochód wystarczy na pokrycie jednego stypendyum w rocznej kwocie 200 K. Na razie kapitalizuje się dochody, które obecnie wynoszą 208 K. rocznie.

Ewentualna fundacya śp. Józefa Lityńskiego.

Fundacya ta jest już zabezpieczoną. O ewentualnem ziszczeniu się warunku ma c. k. Starostwo w Stanisławowie zawiadomić c. k. Prokuratoryę Skarbu.

Fundacya Zofii z Pazowskich Łuszczyńskiej.

Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie z początkiem roku 1905/6.

Fundacya imienia Antoniego Małeckiego z Głogowa.

Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie z początkiem roku 1905/6.

Fundacye śp. Dra Kajetana Maramorosza.

Ukonstytuowanie i aktywowanie obu tych fundacyi, ubezpieczonych na teraz na znajdujących się w depozycie sądowym papierach wartościowych masy spadkowej, nastąpi dopiero po zgonie dożywotniczek i zapłaceniu należytości rządowej.

Fundacya śp. Ignacego Marynowskiego.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl woli fundatora dopiero po uporządkowaniu nabytego na jej rzecz majątku ziemskiego Kłodzienko i po umorzeniu znacznej części długu.

Fundacya śp. Michała Missbergera.

Fundacya niniejsza już jest zabezpieczoną. Jej zrealizowanie, ukonstytuowanie i aktywowanie nastąpi dopiero po zgonie wdowy po ś. p. fundatorze pozostałej, której służy dożywotnie użytkowanie całego majątku.

Fundacya śp. Antoniego Monsona.

Od ostatniego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości o postępie akcyi około zrealizowania majątku niniejszej fundacyi, która zresztą nie opłaciła jeszcze należytości rządowej.

Fundacya familijna śp. Dra Adama Morawskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego nastąpi reaktywowanie niniejszej fundacyi, skoro jej dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 210 K. Dochody te kapitalizuje się na teraz, wynoszą bowiem dopiero 207 K.

Fundacya śp. Adama Jelity Neronowicza.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi w myśl woli fundatora i zapadłej stosownie do niej decyzyi c. k. Namiestnictwa, dopiero po śmierci żony fundatora, Anny z Gaszyńskich Neronowiczowej, w każdym zaś razie nie wcześniej, jak w r. 1916.

Fundacya śp. Jana Oberca.

Majątek fundacyi, którego zrealizowaniem zajmuje się c. k. Prokuratorya Skarbu, składa się przeważnie z wierzytelności, których spłatę rozłożono dłużnikom na lat kilka a nawet kilkanaście. Ostateczna realizacya nastąpi zatem dopiero po upływie dłuższego czasu.

Fundacya śp. Ignacego Ohanowicza.

Majątek tej fundacyi jest już zrealizowany i znajduje się w c. k. Urzędzie płatniczym w Czerniowcach. Należytość rządowa nie jest jeszcze zapłaconą. Fundacya była obciążona dożywociem na rzecz dwóch braci fundatora. Jeden z nich zmarł w r. 1900, drugi zaś w listopadzie r. 1904. Wobec tego odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 6. grudnia 1904 l. 119.082 do c. k. Namiesnictwa z prośbą o przelanie zarządu i rozdawnictwa tej fundacyi na Wydział krajowy i zarządzenie, iżby majątek jej wydano już teraz Wydziałowi krajowemu, który należytość rządową z bieżących dochodów fundacyi umorzy. Na to pismo nie ma jeszcze odpowiedzi.

Fundacya śp. Magdaleny Pasieczańskiej.

Z pomiędzy osób, którym fundatorka łączny pobór odsetek od zrealizowanego już majątku niniejszej fundacyi zastrzegła, zmarła jedna, a mianowicie Marya Mokłowska, trzy zaś, a mianowicie Joanna Nowak, Malwina Kulczycka i Karolina Łukasiewicz pozostają jeszcze przy życiu.

Fundacya śp. Antoniego Pierzchały.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. IV. aktu fundacyjnego z początkiem roku szkolnego 1906/7.

Fundacya śp. Oktawa Pietruskiego.

Fundacya ta nie może być jeszcze ukonstytuowaną z powodu, że bliższe określenie jej przeznaczenia ze strony dawców dotąd nie nastąpiło. Na razie kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacya śp. Dra Tytusa Przemyckiego.

C. k. Namiestnictwo wydało prowizoryczny akt fundacyjny wedle wniosku Wydziału krajowego. Fundacya weszła już w życie na podstawie tegoż aktu, a mianowicie ogłoszono już konkurs na wsparcia. Konkurs na stypendya ogłosi Wydział krajowy z początkiem r. 1905/6.

Fundacya Karoliny Remerowej.

Oba akty fundacyjne zostały już wygotowane, akt fundacyi szpitalnej przedłożono już c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia, akt fundacyi stypendyjnej zostanie również przesłany c. k. Namiestnictwu, skoro wróci od Grona profesorów wydziału lekarskiego w Krakowie, gdzie go odesłano do zaklauzulowania. Wydania majątku Wydziałowi krajowemu nie zarządziło jeszcze c. k. Namiestnictwo, gdyż rachunki z administracyi realności fundacyjnej nie są dotąd uregulowane.

Fundacya śp. Wincentego Rucińskiego.

Majątek tej fundacyi jest już zrealizowany i wynosi około 22.000 koron. C. k. Namiestnictwo przelało odezwą z d. 18. lipca 1905 l. 54.689 także prawo rozdawnictwa niniejszej fundacyi na Wydział krajowy. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi prawdopodobnie w roku 1905/6, a jej aktywowanie z początkiem roku 1906/7.

Fundacya bursy im. ks. Leona Sapiechy.

Stosownie do decyzyi c. k. Namiestnictwa, kapitalizuje się dochody aż do czasu, w którym majątek wystarczy na wybudowanie bursy i zapewnienie jej utrzymania.

Fundacya śp. ks. Antoniego Słowińskiego.

Fundacya posiada już dostateczny fundusz na umorzenie (niewymierzonej dotąd) należytości rządowej, zostanie zatem wprowadzona w życie z początkiem r. 1905/6.

Fundacya im Eligiusza i Karoliny małżonków Sobolewskich.

Fundacya ta jest już ukonstytuowana i wejdzie w życie z początkiem r. 1905/6, gdyż należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya śp. Józefa Soleskiego.

Majątek tej fundacyi jest już zrealizowany, spłata należytości rządowej odbywa się za zezwoleniem c. k. Ministerstwa skarbu w ratach bez procentu. Ponieważ realności do fundacyi należące dotąd nie znalazły nabywcy, któryby ofiarował odpowiednią cenę, zachodzi potrzeba odłożenia pewnego funduszu na możliwe inwestycye. Mimo tego można będzie prawdopodobnie aktywować fundacyę z początkiem r. 1906/7 i w tym celu przystąpi Wydział krajowy w najbliższej przyszłości do jej ukonstytuowania.

Fundacya śp. Franciszka Stachiewicza.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. XII. aktu fundacyjnego, gdy jej dochody wynoszące na teraz 554 koron rocznie wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 600 K. Na teraz kapitalizuje się te dochody.

Fundacya im. Magdaleny i Bonifacego Stillerów.

Ukonstytuowanie tej fundacyi nie mogło dotąd nastąpić, gdyż c. k. Namiestnictwo przyjęło wprawdzie ułożony przez Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego, ale dotąd ani nie wydało Wydziałowi krajowemu majątku fundacyi, ani też nie podało znamion efektów fundacyjnych. Spodziewać się wszelakoż należy, że stanie się to w najbliższej przyszłości i że fundacya już z początkiem r. 1905/6 będzie mogła wejść w życie, gdyż należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca i dla Dębicy.

W myśl woli fundatora kapitalizuje się dochody obu tych fundacyi, dokąd ich majątki, wynoszące pierwotnie po 1.000 K., nie urosną każdy do sumy 512.000 K. Potem dopiero ma nastąpić ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi.

Ewentualna fundacya Leopolda Szmoniewskiego.

Zabezpieczenia tej fundacyi nie można żądać, ponieważ pozostała po testatorze wdowa ma z tegoż woli nieograniczone prawo rozporządzania przeznaczonym na fundacyę majątkiem aktami między żyjącymi.

Fundacya śp. Dra Józefa Trybulca.

Ukonstytuowanie tej, już zrealizowanej fundacyi nastąpi, skoro c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia załatwi rekurs, wniesiony przez Wydział krajowy w lutym 1904 w przedmiocie projektu aktu fundacyjnego. Po ukonstytuowaniu można będzie fundacyę wprowadzić w życie, gdyż należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya śp. Juliusza i Filomeny z Mamczyńskich małż. Weberów.

Hipotecznie ubezpieczono tę fundacyę już w r. 1899. Jej ukonstytuowanie i aktywowanie może nastąpić dopiero po zgonie żony fundatora, której służy prawo dożywotniego użytkowania całego majątku.

Fudacya im. Konrada Wilczyńskiego.

W myśl art. IV. aktu fundacyjnego wynosić ma stypendyum 360 koron rocznie. Obecnie wynosi dochód brutto 380 koron, aktywowanie nastąpi prawdopodobnie z początkiem roku szkolnego 1906/7

Fundacya śp. Bazylego Wolana.

Aktywowanie tej już ukonstytuowanej fundacyi nastąpi z początkiem r. 1905/6.

Fundacya Jędrzeja i Maryi Zemlów.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 22. grudnia 1902 l. 131 226 miała realizacya majątku niniejszej fundacyi skończyć się w roku 1904, w którym przypadała do zapłaty druga i ostatnia rata ostatniej podówczas jeszcze nieściągniętej pretensyi spadkowej, poczem miało nastąpić ukonstytuowanie fundacyi Mimo kilkakrotnych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy żadnej dalszej wiadomości o losach niniejszej fundacyi.

Ewentualna fundacya śp. Mikołaja Zubrzyckiego.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy ani odpowiedzi c. k. Namiestnictwa na swe pismo w sprawie zabezpieczenia tej ewentualnej fundacyi, ani też żadnej wiadomości o przebiegu sporu, który Franciszek Zubrzycki w celu unieważnienia kodycylu funtatora wytoczył.

Fundacye nowo przybyłe i nowo powstałe.

Fundacya Jana i Leonildy Konopków.

Zmarły w Szkle 20. stycznia 1905 śp. Jan Konopka, właściciel dóbr, przeznaczył całą resztę swego spadku po wypłacie legatów i należytości pozostałą na fundacyę stypendyjną pod nazwą „fundacya Jana i Leonildy Konopków“,

a mianowicie na dwa stypendya dla panienek pochodzących z podupadłej rodziny szlacheckiej i nie mających potrzebnego stosownego utrzymania.

Pierwszeństwo służy sierotom zupełnym i sierotom po ojcu. Zarząd i rozdawnictwo należą do Wydziału krajowego. Fundacya ma wejść w życie dopiero po zgaśnięciu dożywocia, które fundator zastrzegł dla swych dwóch sióstr, a mianowicie w pierwszym rzędzie dla Leonildy Konopkównej, w drugim zaś dla Maryi Zawadzkiej.

Odezwą z dnia 21. kwietnia 1905 l. 31.994 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje przekazane mu co do niniejszej fundacyi prawa i obowiązki.

Zarazem upraszał o wydanie stosownych zarządzeń w celu zrealizowania, a względnie należytego zabezpieczenia majątku fundacyjnego.

Fundacya im. Dra Józefa Skąpskiego.

Dr. Józef Skąpski, adwokat w Krakowie, przesłał Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 5. grudnia 1904 kwotę 2.405 koron z oświadczeniem, że pobrawszy w ciągu studyów taką kwotę tytułem stypendyów, zwraca ja do wolnego rozporządzenia Wydziału krajowego na identyczne lub podobne cele.

Wydział krajowy postanowił uchwałą z dnia 16. grudnia 1904 l. 121.536 obrócić złożoną kwotę na fundacyę imienia Dr. Józefa Skąpskiego i dochody jej przeznaczyć na jednorazowe zapomogi dla uczącej się młodzieży. Zapomogi te rozdawać ma Wydział krajowy bez konkursu, przy dorocznem nadaniu stypendyów, osobom, które jakkolwiek godne pomocy przy rozdawnictwie stypendyów uwzględnione być nie mogły.

Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi, gdy z bieżących dochodów uzbiera się fundusz dostateczny na opłatę należytości rządowej. Zaraz potem nastąpi też jej aktywowanie, które, jeżeli się stosunki nie zmienią, powinno przypaść na rok 1907/8.

Fundacya Dra Jozefa Szajny.

Zmarły w Nadwórnie dnia 18. czerwca 1904 śp. Dr. Józef Szajna, c. k. lekarz powiatowy, ustanowił testamentem z daty Nadwórna 20. lutego 1904 dwie fundacye. W szczególności przeznaczył sumę 10.000 koron na fundacyę stypendyjną dla młodzieży płci obojej, uczęszczającej do szkół z wyjątkiem szkół ludowych, a to w pierwszym rzędzie dla potomków rodziców fundatora, zresztą dla osób religii rz. kat. i sumę 20.000 koron na fundacyę zapomogową dla potomków rodziców fundatora. Zarząd i rozdawnictwo obu fundacyi, obciążonych na razie dożywociem na rzecz wdowy po fundatorze pozostałej, Michaliny Szajnowej, służy Wydziałowi krajowemu.

Pismem z dnia 9. września 1904 l. 86.158 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje zarząd i rozdawnictwo obu powyższych fundacyi. Majątek ich jest już złożony w depozycie sądowym, a należytość rządowa jest na nim zabezpieczona przez sądowe zajęcie.

Fundacya im. Wandy Śmiałowskiej.

Zmarła we Lwowie 16. lutego 1905 śp. Wanda ze Śmiałowskich Liskowacka ustanowiła testamentem z daty Lwów 10. listopada 1904 swą uniwersalną spadkobierczynią fundacyę stypendyjną imienia Wandy Śmiałowskiej. Dochód tej fundacyi przeznaczony jest na stypendyum dla jednego ślubnego ucznia lub jednej ślubnej uczenicy w szkołach krajowych, wyznania katolickiego. Potomkom śp. Feliksa Śmiałowskiego, adwokata lwowskiego, służy pierwszeństwo. Zarząd fundacyi należy do Wydziału krajowego, rozdawnictwo zaś do Wydziału krajowego wspólnie z najstarszym członkiem rodziny Śmiałowskich.

Majątek fundacyi stanowi głównie realność l. k. 1.265¹/₄ we Lwowie, która wedle woli fundatorki ma być sprzedaną.

Pismem z dnia 18. kwietnia 1905 l. 28.884 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje wszystkie prawa i obowiązki przekazane mu co do niniejszej fundacyi.

Zarząd spadkowej realności oddano na wniosek Wydziału krajowego jednemu z urzędników Wydziału krajowego. Realność ta przynosi 90 koron i 80 hal. miesięcznego czynszu brutto.

Fundacya Dra Józefa Ostoi Zagórskiego.

Testamentem z daty Wiedeń 19. stycznia 1895 przeznaczył zmarły dnia 11. lipca 1897 Dr. Józef Zagórski, były aptekarz, we Wiedniu zamieszkały, cały swój majątek na fundacyę stypendyjną swego imienia. Z dochodów tej fundacyi obracać się ma przedewszystkiem 2.000 koron rocznie na premie za wyuczenie się nadobowiązkowo wskazanych w testamencie obcych języków, z pierwszeństwem dla stypendystów fundacyi. Reszta ma służyć na stypendya po 240 koron rocznie, w równej liczbie dla szkół rzemieślniczych, handlowych i przemysłowych i niższych rolniczych, z których to stypendyów tylko Polacy chrześcijańskiej religii korzystać mogą. Zagórskim służy pierwszeństwo. Zarząd i rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego w porozumieniu z kuratorem fundacyi. Pierwszym kuratorem fundacyi, a oraz egzekutorem testamentu jest Dr. Kazimierz Junosza Gałecki c. k. Radca sekcyjny w Ministerstwie skarbu we Wiedniu.

Majątek niniejszej fundacyi stanowią realności we Wiedniu i w Krakowie. Realności te są znacznie obciążone, to też mimo, że dekret przyznania spadku jeszcze dnia 19. listopada 1902 wydano, nie ulega wątpliwości, że mimo usilnych starań egzekutora testamentu uporządkowanie masy potrwa jeszcze długi czas.

Wydział krajowy, który dopiero w r. 1904 otrzymał (od prywatnej osoby) wiadomość o ustanowieniu niniejszej fundacyi, oświadczył c. k. Namiestnictwu lwowskiemu pismem z dnia 2. września 1904 l. 84.818, że przyjmuje wszystkie prawa i obowiązki, co do niej mu przekazane.

I. Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych.

A. W efektach:

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1904 r. (z wyłączeniem fundacyi):

a) Adamskich Teofila i Pauliny,
b) ks. Michny Wojciecha,
c) Stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika,
d) Wystawy kraj. rolniczej i przemysłowej, we Lwowie z roku 1877 należących do Dep. II.,
e) Brześciańskiej Kunegundy,
f) Bodziocha Tomasza,
g) Bohdanowicza Dominika,
h) Jeleńskiego Napoleona.
i) Krzeczunowicza Ignacego,
j) „ Waleryana,
k) Kucharskiego Jana, które znowu należą do Dep. III.,
l) Cesarza Franciszka Józefa I. jubileuszowej, należącej do Dep. VI., wynosił . . . . . 8,776.187 K 66 g

2. Zakupiono po dzień 31. grudnia 1904	224.872 K	48 g
3. Wpłynęło po dzień 31. „ „ efektami	87.629 „	41 „
Razem . .	9,088.689 K	55 g
4. Spieniężono po dzień 31. grudnia 1904	348.289 „	57 „
Pozostaje .	8,740.399 K	98 g

B. W realnościach i dobrach:

Winniki z przyległościami .	135.750 K	06 g	
Godowa	79.944 „	— „	
Realność w Strzyżowie . .	54.040 „	12 „	
Realność w Rzeszowie .	75.547 „	60 „	
Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . .	156.845 „	48 „	
Gmach internatu przy temże seminaryum w Rzeszowie	118.408 „	20 „	
Kłodzienko	320.000 „	— „	
Jacowce	234.650 „	— „	
Szypowce	231.570 „	— „	
Realność w Tarnopolu . .	138.544 „	— „	
Grunta pod budowę gimnazyum w Rzeszowie . .	30.000 „	— „	
Dwie realności we Lwowie	— „	— „	
Kochanówka	— „	— „	
Kuźmina	— „	— „	
Urlów	— „	— „	1,575.299 „ 46 g

(nie oszacowano)

C. W należytościach czynnych:

Fundacya Lipińskich, wierzytelności do Konst. Lipińskiego .	1.239 K	18 g
Fundusz Cieszewskiego i Zawadzkiego kapitał hipotekowany na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie	16.425 „	09 „
„ hr. Łosia kapitał hipotekowany na dobrach Werchrata	12.727 „	29 „
„ Olszewskiego kapitał hipotekowany na dobrach Sietnica z przyległościami	8.400 „	— „
„ Głowińskiego kapitał hipotekowany na realności Popijarskiej:		
a) od funduszu obłąkanych .	56.322 „	39 „
b) od funduszu położnic . . .	14.080 „	60 „

Fundusz Karzykiewicza, reszta ceny kupna apteki w Podhajcach w kwocie .	81.869 K 77 g	191.064 K 32 g
Ogółem wynosi stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych po koniec r. 1904		10,506.763 K 76 g
Z końcem roku 1903 wynosił stan majątku zarodowego		9,900.761 K 63 g
W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym zwiększył się majątek zarodowy w czasie od 1. stycznia 1903 do 31. grudnia 1904		606.002 K 13 g

II. Stan majątku zarodowego funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych.

A. W e f e k t a c h:

Fundusz „Macierzy polskiej“			77.090 K 12 g
„ Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej			6.316 „ 42 „
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących			9.818 „ 96 „
„ Ludwiki Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi			18.400 „ 94 „
„ Aleksandra hr. Stadnickiego . .			48.005 „ 54 „
„ pomnika Kościuszki w Krakowie			31.714 „ 95 „
„ Komarnickich			4.013 „ 15 „
„ Jędrzejowiczowej			16.329 „ 68 „
„ Russanowskiej			131.204 „ 34 „
„ stanowy sierociński			95.323 „ 70 „
„ Ludwika i Anny Helclów . . .			1,894.706 „ 80 „
„ Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych) .			46.709 „ 67 „
„ Siemianowskich IV. (posagowa dla ubogich dziewcząt)			43.708 „ 40 „
„ Bursy im. ks. Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“			46.733 „ 02 „
„ Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich)			52.284 „ 41 „
„ Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich)			7.641 „ 37 „
„ Kośvitzkye'go Józefa II. dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie			7.664 „ 25 „
„ Niezabitowskiej Ludwiki:			
a) dla „domu pracy pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie	4.298 K 10 g		
b) dla „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie . . .	21.459 K 33 g		25.757 „ 43 „
„ z legatu Józefa Ciemierzyńskiego:			
a) dla akademii rolniczej w Dublanach	1.281 K 52 g		

	b) na cele oświaty ludowej . . .	1.281 K 52 g	2.563 K 04 g
Fundusz	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce		20.000 „ — „
„	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn		20.000 „ — „
„	Wacława Tyzenhauza		6.809 „ 97 „
„	Mariem Gewürtz dla ubogich izraelitów miasta Dębicy		2.684 „ 19 „
„	Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierót w zakładzie św. Heleny“ we Lwowie . . .		51.713 „ 38 „
„	Antoniego Schiffnera		4.955 „ 96 „
„	Franciszka Kochmana:		
	a) dla literatów polskich . . .		61.062 „ 67 „
	b) posagowa dla dziewcząt służących		45.913 „ 81 „
„	ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej:		
	a) dla Czarnego Dunajca . . .		1.348 „ 11 „
	b) dla Dębicy		1.348 „ 56 „
„	Maryi Feliksy Czarkowskiej dla rzemieślników pochodzenia polskiego		575.227 „ 93 „
„	Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych .		121.910 „ 75 „
„	Teofili z Łukowskich Wirt i Malwiny z Łukowskich dla osieroconych dziewcząt		17.260 „ 58 „
„	Franciszka Steczkowskiego z Jasła na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych		7.272 „ 17 „ 2.504 „ 56 „
„	Dr. Józefa Kazimierza dw im. Malinowskiego:		
	Dział I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“ . .		49.186 „ 35 „
	„ II. „ku wspieraniu artystów i literatów“		44.493 „ 79 „
	„ III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego“		42.774 „ 68 „
	„ IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“ . .		45.110 „ 98 „
	„ V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących . .		25.318 „ 14 „
	„ VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła		37.049 „ 54 „
Fundusz	Józefa Krupacza dla ck. inwalidów		711 „ 94 „
„	Pietruskich		1.408 „ 20 „
„	Eustachego Szumańskiego . . .		120.000 „ — „
„	Łukasiewicza		9.281 „ 91 „
„	Kowalewskiego Izydora . . .		18.930 „ 88 „
„	Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po wojskowych		7.150 „ 63 „
„	Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po włościanach		7.555 „ 86 „
„	Potockiego hr. Jakóba . . .		8.930 „ 54 „

Fundusz pam. Tadeusza Kościuszki [1] . .	47.331 K 80 g
„ Oktawa Pietruskiego	10 000 „ — „
„ Wojciecha Bursika	3.267 „ 52 „
„ Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach .	133.737 „ 57 „
Razem w efektach .	4,120.659 K 39 g

B. W należytościach czynnych.

Fundusz Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami .	15.909 K 10 g	
Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	3.181 „ 82 „	
Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy pod godłem Opatrzności“, pożyczka udzielona na budowę własnego domu . .	20.664 „ —	
Fundusz pamiąt. im. Kościuszki kapitał hipotekowany na realności szkoły lud. w Białej	30.000 „	
Razem w należytościach czynnych		69.754 K 92 g

C. W realnościach:

Fundusz Ludwika i Anny Helclów, kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie	1,467.335 „ 10 g
Ogółem wynosi majątek zarodowy funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytościach czynnych i realnościach z końcem roku 1904 .	5,657.749 K 41 g
Z końcem roku 1903 wynosił majątek zarodowy powyższych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach .	5,494.667 „ 06 „
Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie tych funduszów o	263.082 K 35 g
Do wyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych, naukowych i pomnikowych	5,657.749 K 41 g
Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	10,506.763 „ 76 „
Okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyi, departamentowi I. przydzielone, wynoszą ogółem	16,164.513 K 17 g
a gdy z końcem roku 1903 ogół tych majątków wynosił	15,395.428 „ 69 „
przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o	769.084 K 48 g

[1] Kapitał powyższej fundacyi zmniejszył się o 20.000 K, gdyż w takiej wysokości spieniężono efekta majątku zakładowego na wydatki dla Komitetu administracyjnego.

Doliczywszy do wykazanego powyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi I. w sumie . . 16,164.513 K 17 g

stan majątków zarodowych z końcem roku 1904 dwudziestu jeden funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielonych innym departamentom *) a pozostających w zarządzie Wydziału krajowego, w łącznej sumie . . . . . 924.424 „ 69 „

okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych pomnikowych w sumie . . . 17,088.937 K 86 g

Sprawy szkolne.

Ustawa o Radzie szkolnej krajowej.

Najjaśn. Pan najw. postanowieniem z 15. lutego udzielił sankcyi uchwalonemu przez W. Sejm projektowi ustawy o Radzie szkolnej krajowej.

Stosownie do postanowienia Art. IV. tej ustawy Wydział krajowy

---

*) Dep. II. fund. styp. Adamskich

				a) zapas	61.194 K 11 g	
				b) należytość czynna	8.606 „ 40 „	69.800 K 51 g
Dep. II.	fund.	styp.		Michny		12.908 „ 61 „
„	„	„	„	Stowarzyszenie Urzędników kolei Karola Ludwika		3.228 „ 73 „
„	„	„	„	Wystawy kraj. przemysłowej i rolniczej 1877		48.284 „ 44 „
„	„	„	dobr.	Edwarda Lewińskiego		68.394 „ 70 „
„	„	„	„	Piotra hr. Wodzickiego		54.756 „ 78 „
„	„	„	„	Stanisława Piotrowskiego dla domu ubogich w Strzeliskach nowych . .		18.905 „ 31 „
„	„	„	„	Sącz „dom roboczy“		85.759 „ 59 „
„	„	„	„	Straszewskiego dla ubogich robotników w Boguchwale		5.596 „ 02 „
„	„	„	„	zbiorowych kas sierocych		
„	III.	„	„	Wężyków		7.036 „ 10 „
„	„	„	styp.	Brześciańskiej Kunegundy . . .		10.675 „ 53 „
„	„	„	„	Bodziocha Tomasza		35.918 „ 48 „
„	„	„	„	Bohdanowicza Dominika		24.738 „ 19 „
„	„	„	„	Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie		58.340 „ 12 „
„	„	„	„	Krzeczunowicza Ignacego		33.556 „ 81 „
„	„	„	„	„ „ Walerego		18.804 „ 31 „
„	„	„	„	ks. Kucharskiego Jana		16.507 „ 55 „
„	V.	„	dobr.	Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców		5.323 „ 51 „
„	„	„	„	Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką ch robą . .		17.558 „ 93 „
„	„	„	„	Kośvitzky'ego dla ciemnych w Krakowie		3.282 „ 56 „
„	„	„	„	Morawieckiego Mich. dla podrzutków		70.910 „ 13 „
„	VI.	„	„	galic. inwalidów wojsk.		75.827 „ 32 „
„	„	„	„	niżankowicki inw. wojsk.		6.305 „ 58 „
„	„	„	„	Kośvitzky'ego dla popraw. złoczyńców		3.362 „ 05 „
„	„	„	styp.	Jubil. ces. Franciszka Józefa I. . .		168.642 „ 83 „
				Razem jak wyżej .		924.424 K 69 g

1) zamianował trzech delegatów swoich do Rady szkolnej krajowej w osobach pp.:

Dr. Józefa Wereszczyńskiego, członka Wydziału kraj.;

JE. Leona hr. Pinińskiego, honorowego profesora Uniwersytetu Lwowskiego, członka Izby Panów i posła na Sejm krajowy; i

Dr. Emila Sawickiego, radcy cesarskiego i profesora c. k. gimnazyum akademickiego we Lwowie.

2) Zaproponował do nominacyi przez Najj. Pana sześciu zawodowych znawców szkolnictwa a mianowicie:

a) trzech z grona nauczycieli szkół wyższych w osobach pp:

Dr. Kazimierza Morawskiego, radcy dworu i profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;

Tadeusza Fiedlera, profesora c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie; i

Dr. Cyryla Studzińskiego, profesora Uniwersytetu Lwowskiego;

b) jednego z grona nauczycieli szkół średnich w osobie p. Tomasza Sołtysika, dyrektora c. k. III. gimnazyum w Krakowie;

c) jednego ze szkół ludowych względnie Seminaryów nauczycielskich, w osobie p. Aleksandra Barwińskiego, profesora Seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie i posła do Rady Państwa;

d) jednego z szkół handlowych lub przemysłowych, w osobie p. Antoniego Pawłowskiego, dyrektora Akademii handlowej we Lwowie.

Propozycyę tę raczył Najj. Pan w całości zatwierdzić.

Sankcya ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli.

Jego Ces. i król. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z 11. czerwca 1905, udzielił Sankcyi uchwalonemu przez W. Sejm projektowi ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

W sprawie przyspieszenia budowy szkół ludowych.

Uchwałą z 11. listopada 1904 polecił W. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi przedłożył wnioski zmierzające do uzupełnienia ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, tudzież ustawy o konkurencyi parafialnej w tym kierunku, aby było możliwem koszta budowy szkół ludowych, jakoteż kościołów, cerkwi i budynków parafialnych rozkładać obowiązanym do konkurencyi na dłuższy okres lat w drodze pożyczek amortyzacyjnych.

Przy bliższem rozpatrywaniu tej uchwały, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że o ile ona odnosi się do konkurencyi parafialnej, wykonanie jej byłoby trudnem a nawet prawie wprost niemożliwem z powodu, że obowiązanymi do konkurencyi parafialnej są parafianie właściwego wyznania i obrządku a przeto osoby prywatne, udzielanie zaś takim osobom pożyczek amortyzacyjnych, hipoteczne ich ubezpieczanie i ściąganie rat amortyzacyjnych przy ciągłej zmienności stanu parafian, byłoby niesłychanie trudnem, a nieraz wprost niewykonalnem.

Przystępując zaś do wykonania polecenia W. Sejmu, o ile ono odnosi się do budowy szkół ludowych, Wydział krajowy wychodzi z założenia, że właściwym powodem i głównym celem powyższej uchwały jest umożliwienie i przyspieszenie budowy nowych szkół, ulga zaś dla stron konkurujących polegająca na rozłożeniu im datków konkurencyjnych na dłuższy szereg lat w drodze pożyczek amortyzacyjnych, jest raczej środkiem mającym prowadzić do tego celu.

Wobec wątpliwości, czyli wprowadzenie w życie takiego postanowienia byłoby w ogóle możliwem i uderzających odrazu trudności w praktycznem jego przeprowadzeniu, musiało Wydziałowi krajowemu nasunąć się pytanie, czyli istotna i konieczna potrzeba wymaga wprowadzenia do ustawy takiej innowacyi. Na to pytanie Wydział krajowy na podstawie swoich własnych doświadczeń i aktów, tudzież na podstawie aktów i sprawozdań sejmowych nie może dać twierdzącej odpowiedzi, przeciwnie stwierdzić musi, że mu niewiadomo, aby skargi z powodu przeciążenia datkami konkurencyjnemi na budowę szkół były powszechnemi w kraju i aby strony konkurencyjne domagały się, ulg w tej mierze wychodzących poza granice dopuszczalne w ustawie obecnie obowiązującej.

Natomiast powszechnemi są narzekania i zażalenia tak stron konkrencyjnych jak i Rad szkolnych miejscowych na to, że fundusze szkolne miejscowe nie otrzymują w czasie właściwym zasiłków z funduszu szkolnego krajowego, których w myśl art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49, Dz. u. kr. mają prawo żądać, skoro strony konkurencyjne nałożone na nie w tym Art. datki konkurencyjne w całości uiściły. Skutkiem tego budowa szkoły, nieraz bardzo potrzebna, na całe lata musi być odraczaną, jeżeli strony konkurencyjne przyciśnięte koniecznością nie zgodzą się ponieść same wszystkich kosztów budowy, albo też podnieść dobrowolnie datku konkurencyjnego ponad wymiar w ustawie oznaczony, co według utartej już praktyki zapewnia im niekiedy pierwszeństwo w uzyskaniu zasiłku.

Anormalne te stosunki mają swą przyczynę w tem, że dotacya w kwocie 400.000 K. corocznie do budżetu funduszu szkolnego krajowego na zasiłki na budowę szkół wstawiana, wystarcza zaledwie na pokrycie pewnej części zapotrzebowania, bardzo liczne zaś i uzasadnione żądania zasiłków muszą, z powodu niedostateczności dotacyi pozostać niezaspokojonemi i czekać nieraz długie lata, póki na nie kolej nie przyjdzie. Aby temu skutecznie zaradzić, należałoby dotacyę dotychczasową bardzo znacznie podwyższyć, co jednak wobec stanu finansów krajowych ani teraz ani w najbliższych latach nie byłoby możliwem.

W tem trudnem położeniu nasunęła się Wydziałowi krajowemu myśl, że coroczna dotacya dotychczasowa mogłaby wystarczyć na zaspokojenie nietylko wszystkich dotąd nagromadzonych potrzeb, ale także na pokrycie zapotrzebowania, które powstanie w całym szeregu lat najbliższych, jeżeliby tę dotacyę traktowano jako fundusz amortyzacyjny długotrwałej pożyczki, którąby realizowano częściowo w miarę potrzeby i udzielano z niej zasiłków na budowę szkół. Dotacyi teraźniejszej w kwocie rocznej 400.000 K. odpowiada przy 4% oprocentowaniu wraz z amortyzacyą kapitał 8 milionów koron, który możnaby ewentualnie uzyskać w drodze emissyi nowych obligacyj pożyczki krajowej. Do zrealizowania tej myśli, nasuwającej się przy bliższem rozpatrywaniu uchwały sejmowej, możnaby zdaniem Wydziału krajowego dążyć tylko w razie stanowczej poprawy obecnych stosunków skarbu krajowego i w takim razie, jeżeliby można było nabrać przekonania:

1) że sumą 8 milionów K. pokryte zostaną w zupełności wszystkie obecne potrzeby w zakresie budowy szkół a to na pewien dłuższy szereg lat;

2) że po zupełnem wydaniu tej sumy będzie można bez wielkiej ujmy dla rozwoju szkolnictwa znacznie zwolnić dotychczasowe tempo w budowaniu dalszych nowych szkół

a wskutek tego znacznie obniżyć kwotę obecnie na ten cel z funduszu szkolnego krajowego corocznie przeznaczaną.

Myśl tę zakomunikował Wydział krajowy pismem z dnia 20. stycznia b. r. l. 124.458 Radzie szkolnej krajowej z prośbą o udzielenie Wydziałowi krajowemu opinii, czy w ogóle jednorazowe przeznaczenie tak znacznej kwoty na budowę szkół byłoby odpowiednie, i o nadesłaniu dat i cyfr potrzebnych do prowadzenia dalszych studyów w tym względzie.

Sprawa podwyższenia płacy katechetów szkół ludowych.

Uchwałą z 7. listopada 1904 wezwał Wys. Sejm Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę podwyższenia płac samoistnych katechetów przy szkołach ludowych.

O tej uchwale W. Sejmu Wydział krajowy uwiadomił Radę szkolną krajową z prośbą o udzielenie opinii a względnie o przedstawienie wniosków w powyższej sprawie.

Ulgi dla abituryentek gimnazyalnych.

Zgodnie z uchwałą W. Sejmu z dnia 26. października 1904 przyznał P. Minister wyznań i oświecenia, kobietom składającym egzamin dojrzałości w gimnazyach te same dyspensy przy egzaminie ustnym, jakie przyznają się abituryentom.

Organizacya szkół wydziałowych.

W roku 1904 przeprowadziła Rada szkolna krajowa w myśl ustawy z dnia 23. maja 1895 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 57 po zasięgnięciu opinii Wydziału krajowego co do ponoszenia zwiększonych z tego powodu wydatków na płace nauczycieli organizacyę następujących szkół wydziałowych:

1. W Krakowie przekształcono czteroklasową szkołę pospolitą żeńską jako XVIII. im. Św. Anny na trzyklasową szkołę wydziałową żeńską połączoną pod wspólną dyrekcyą z 4-klasową szkołą pospolitą żeńską. Nadwyżkę wydatku na płace nauczycielskie, wynikającą z powodu powyższej reorganizacyi, w kwocie 7.600 koron pokryje fundusz szkolny kraj.

2. W Rzeszowie zreorganizowano szkołę wydziałową żeńską im. S. Scholastyki przez rozdzielenie IV. klasy tej szkoły na dwa równorzędne oddziały. Nadwyżkę spowodowanego tym rozdziałem wydatku w kwocie 1780 koron obowiązaną jest złożyć gmina m. Rzeszowa. Wspomniany rozdział nastąpił począwszy od 1. września 1904 i obowiązuje gminę na rok szkolny 1904/905.

3. W Bochni zreorganizowano szkołę wydziałową żeńską im. Ś tej Kunegundy przez otwarcie na r. szkolny 1904/05 równorzędnego oddziału IV. klasy tej szkoły. Zwiększony z tego powodu wydatek na ten czas w kwocie 1.120 koron, obowiązaną jest uiścić gmina m. Bochni. Rozdział ten obowiązuje gminę na rok szkolny 1904/1905.

Ustanowienie nowych stałych posad nauczycieli religii w szkołach ludowych.

Na wniosek c. k. Rady szkolnej krajowej, na zasadzie §. 1. ustawy z dnia 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. i rozp. kraj., zgodził się Wydział krajowy na utworzenie następujących dalszych posad stałych nauczycieli religii, a mianowicie posady:

1. osobnego nauczyciela religii rz. kat. i osobnego nauczyciela religii gr. kat. dla 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej w Janowie z obowiązkiem udzielania nauki religii rz. kat., względnie gr. kat. także w innych szkołach ludowych w Janowie i w miarę potrzeby w szkołach ludowych istniejących w gminach należących do parafii rz. i gr. kat. w Janowie. W szczególności będą obowiązani ci nauczyciele udzielać nauki religii także w 4-klasowej szkole pospolitej żeńskiej w Janowie, a zarazem nauczyciel rz. kat.

religii w szkołach ludowych jednoklasowych w Jamelnie, Lelechówce i Stradczu, nauczyciel zaś gr. kat. religii w szkole ludowej jednoklasowej w Lelechówce;

2. dwóch posad osobnych nauczycieli religii. rz. kat. dla szkół w Rudkach, a mianowicie:

a) jednej posady dla 6-klasowej szkoły męskiej w Rudkach z obowiązkiem udzielania nauki w szkołach istniejących w gminach wcielonych do tamtejszej rz. kat. parafii, a to 2-klasowej w Podhajczykach, i 1-klasowych w Michalewicach i Beńkowej Wiszni;

b) drugiej posady dla 6-klasowej szkoły żeńskiej w Rudkach z obowiązkiem udzielania nauki w szkołach istniejących w gminach wcielonych do tamtejszej parafii rz. kat, a to jednoklasowych w Nowosiółkach gościnnych, Chłopczycach i Zagórzu;

3. osobnego nauczyciela religii rz. kt. dla 4-klasowej szkoły ludowej w Skolem i 4-klasowej szkoły ludowej na Demni w Skolem tudzież dla szkoły istniejącej w gminie wcielonej do rz. kat. parafii w Skolem, a mianowicie 2-klasowej szkoły w Synowódzku wyżnem;

4. osobnego nauczyciela religii rz. kat. dla 5-klasowej szkoły pospolitej mieszanej w Zabłotowie tudzież dla szkół istniejących w gminach wcielonych do rz. kat. parafii, a mianowicie 2-klasowej w Dżurowie i 1-klasowych w Borszczowie, Rudnikach i Trójcy, jeżeli istnieją pełne ustawowe warunki do ustanowienia tej posady;

5. dwóch posad, a to posady osobnego nauczyciela religii rz. kat. i posady osobnego nauczyciela religii gr. kat. dla szkół ludowych w Czortkowie, jeżeli zachodzą ustawowe warunki do ustanowienia tych posad z obowiązkiem udzielania nauki religii przez nowo ustanowić się mających katechetów także w szkołach istniejących w gminach do parafii rz. kat., a względnie gr. kat. w Czortkowie należących;

6) dwóch posad a to:

a) posady osobnego nauczyciela religii rz. kat. dla 5-klasowej szkoły pospolitej męskiej w Bieczu z obowiązkiem udzielania nauki religii w szkołach do parafii w Bieczu należących, a to w 1-klasowej szkole eksponowanej na Bełnej i w 1-klasowej szkole w Klęczanach;

b) jednej osobnej posady nauczyciela religii rz. kat. dla 5-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w Bieczu z obowiązkiem udzielania nauki religii w szkole 2-klasowej w Strzeszynie i w 1-klasowej w Kwiatonowicach, istniejących w gminach do parafii rz. kat. wcielonych.

Fundusz szkolny krajowy.

Zaległości czynne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych.

Należytości czynne byłych funduszów szkolnych okręgowych, przelanych do funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1903 wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . . 80.302 K. 92 g.

z której, wedle budżetu miała wpłynąć w roku 1904 kwota 5.000 K.

Na podstawie obrachunków, przeprodzonych przez c. k. Radę szkolną krajową

ze stronami konkurencyjnemi, tudzież z powodu przeniesienia do rubryki prestacyi szkolnych, odpisano w ciągu roku 1904 od powyższej zaległości ogółem 25.518 K 28 g. natomiast dopisano . . 20 „ — „

czyli w porównaniu odpisano ogółem . 25.498 „ 28 „

Ogólne należytości czynne z powyższego tytułu wynosiły kwotę . . . 54.804 K. 64 g.

Na poczet tej należytości spłacono w roku 1904 . . . . . 7.249 „ 78 „

pozostało zatem w zaległości z końcem roku 1904 . . . . . 47.554 K. 86 g.

Oprócz tego miał fundusz szkolny krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego, tytułem zwrotu udzielonych z funduszu krajowego po koniec roku 1894 zaliczek — wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . . 187.002 K. 01 g.

Na poczet tej zaległości zapłaciła gmina Kraków w r. 1904 jedną ratę w kwocie 7.536 „ 70 „

obecna zatem zaległość z powyższego tytułu wynosi jeszcze . . . . . 179.465 K. 31 g.

W księgach kontowych funduszu szkolnego krajowego znajdowała się na przypisie — jakto w ostatniem sprawozdaniu wykazano — kwota 57.540 K. 44 g., jako zwrot zaliczki, udzielonej miejskiemu funduszowi szkolnemu okręgowemu krakowskiemu w r. 1895.

Po sprawdzeniu przez c. k. Radę szkolną krajową zamknięcia rachunków za rok 1895, zarządzono odpisanie tej zaliczki, a natomiast orzeczeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 13. grudnia 1904 L. 38.505 (akt LW. 126.525/04) nałożono na gminę Kraków obowiązek dopłacenia funduszowi szkolnemu krajowemu z tytułu ustawowej 12% prestacyi szkolnej za rok 1895 kwoty 59.448 K. 62 g.

Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina Kraków rekurs, jak akt LW. 51.577/05, którego załatwienie jest w toku.

Prestacye szkolne.

Należytość zaległa z początkiem roku 1904 z tytułu wszystkich prestacyi szkolnych wynosiła wedle zamknięcia rachunków za r. 1903 kwotę ogólną . . . 1,897.816 K 87 g

z tego odpisano w ciągu roku 1904 . . . 198.708 „ 29 „

pozostało . . 1,699.108 K 58 g

Należytość bieżąca za rok 1904 wedle zamknięcia rachunków za ten rok wynosiła 2,876.692 „ 69 „

razem . . . . 4,575.801 K 27 g

Na to zapłacono w roku 1904 . . . 2,856.668 „ 41 „

pozostała zaległość z końcem r. 1904 . . 1,719.132 K 86 g

a po strąceniu zaległości biernej z końcem roku 1904 wynoszącej wedle zamknięć rachunków . . . . . 68.607 „ 85 „

właściwa zaległość czynna z końcem roku 1904 wynosi . . . . . 1.650.525 K 01 g.

Celem spiesznego i energicznego ściągania tych zaległych prestacyi — o ile one nie są spłacone razem z podatkami — przesyła się w roku szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom, a zarazem uprasza się Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie w tej sprawie.

Ostatnie takie zarządzenie dotyczące stanu zaległości po koniec r. 1904 zostało już wydane.

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niepłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem r. 1903 wynosił wedle zamknięć rachunków i ostatniego sprawozdania ogólną kwotę . . . . . 5.955 K 84 g
w ciągu r. 1904 odpisano gminie Wylewa jak akt LW. 111.028/04 łączną kwotę . . . 1.666 „ 32 „
pozostało . . . 4.289 K 52 g
na to spłacono w roku 1904 . . . . 1.106 „ 52 „
stan niespłaconych zaliczek z końcem roku 1904 wynosi . . . . . 3.183 K — g

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół, nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz tylko ściąga się raty dotychczas nie spłacone.

Taksy szkolne.

Zaległe należytości taks spadkowych, przypadające na rzecz funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1903 . . . . . 195.977 K 17 g
w ciągu roku 1904 odpisano . . . . . 13.545 „ 56 „
pozostało . . . 182.431 K 61 g
należytość za rok 1904 wedle zamknięcia rachunków . . . . . 196.916 „ 63 „
razem . . . . 379.348 K 24 g
na to zapłacono w ciągu r. 1904 . . . 195.007 „ 23 „
pozotaje w zaległości z końcem r. 1904 . 184.341 K 01 g

Szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1904 taks szkolnych przesłano już wszystkim c. k. Starostwom z prośbą o rychłe przymusowe ich ściągnięcie, a równocześnie proszono Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie Starostw do tej czynności

Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie z c. k. Sądami, Starostwami ,Urzędami podatkowymi, Dyrekcyami skarbowemi i Magistratem lwowskim bardzo liczne korespondencye.

Inne należytości funduszu szkolnego krajowego.

Inne należytości czynne wynosiły z końcem roku 1903:
Odsetki od kapitałów . . . . . 1.123 K 44 g
Dochody z dóbr, realności i innych praw . 5.865 „ 11 „
Daniny . . . . . 605 „ 50 „
Rozmaite wpływy . . . . . 33.861 „ 76 „
razem . . . . 41.455 K 81 g.

Należytości bieżące za rok 1904 wedle zamknięcia rachunków:

Odsetki od kapitałów . .	72.351 K 40 g	
Dochody z dóbr, realności i innych praw . . .	43.539 „ 08 „	
Daniny	704 „ 20 „	
Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670 „ — „	
Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	109.885 „ 92 „	
Rozmaite wpływy . . .	231.430 „ 25 „	463.580 „ 85 „
ogółem . . .		505.036 K 66 g
Z tego odpisano w ciągu roku 1904 . .		1.917 „ 07 „
pozostało . . .		503 119 K 59 g
Na to zapłacono w ciągu roku 1904 . .		463.505 „ 7o „
pozostaje w zaległości z końcem r. 1904 .		39.613 K 83 g.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek tego funduszu wynosił z końcem roku 1903 w efektach nominalnej wartości . . . . 204.155 K 86 g

Odsetki od efektów w roku 1904 przyniosły dochodu 8.130 K 12 g, z którego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół, a to:

po 800 K gminom: Lipniki i Krzesławice, razem	1.600 K — g
po 700 K gminom: Bratkowice i Glinik górny, razem	1.400 „ — „
po 600 K gminom: Dulczówka, Byszów, Rzeszotary i Rybitwy, razem	2.400 „ — „
po 500 K gminom: Mystków i Dornbach, razem	1.000 „ — „
po 400 K gminom: Wola przemykowska, Zakliczyn i Grabowa, razem	1.200 „ — „
gminie: Ruda kameralna	300 „ — „
gminie: Falkenberg	200 „ — „
Ogółem rozdzielono w r. 1904	8.100 K — g

Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach.

Petycyę Ignacego Meyera o subwencyę dla prywatnego seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Brodach, przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Według pisma c. k. Rady szkolnej kraj. z 10. kwietnia 1905 l. 13.776. Zakład ten mający w roku bieżącym 46 uczenic, rozwija się pomyślnie pod starannem kierownictwem dyrektora gimnazyum i może przysporzyć krajowi znaczniejszą liczbę dobrze przygotowanych nauczycielek. Ponieważ zaś do seminaryum uczęszczają przeważnie córki niezamożnych rodziców, którym z trudnością przychodzi uiszczać tytułem opłaty szkolnej po 10 koron miesięcznie, dlatego dyrekcya niektóre uczennice uwalnia od tej opłaty, a od kilku pobiera jedynie po 5 koron miesięcznie. Stąd pochodzi, że utrzymujący to seminaryum profesor Meyer narażony jest na roczny niedobór wynoszący przeszło 1.600 koron. Rada szkolna popiera przeto gorąco petycyę prof. Meyera o subwencyę, a Wydział krajowy na podstawie tej opinii postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi w preliminarzu na r. 1906 wniosek na udzielenie subwencyi w kwocie 500 koron.

Subwencya dla Zakładu wychowawczego SS. Nazaretanek we Lwowie.

Od r. 1903 wstawia Wysoki Sejm do budżetu funduszu szkolnego krajowego subwencyę dla Zakładu SS. Nazaretanek w kwocie 800 koron rocznie.

W r. 1905 wniosło Zgromadzenie petycyę, aby mu tę subwencyę przyznano stale i podwyższono. Wydział krajowy po zbadaniu tej petycyi za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej, która prośbę Zgromadzenia gorąco poparła, zgodził się na coroczne wstawianie subwencyi w dotychczasowej kwocie do preliminarza budżetu funduszu szkolnego krajowego począwszy od r. 1906.

Szkoła SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach.

Siostry Miłosierdzia utrzymują w Nowosiółkach Zahalczynych (pow. Złoczowskiego) publiczną szkołę ludową i wybudowały tamże w r. 1896 nowy budynek szkolny przy pomocy pożyczki w kwocie 12.000 koron.

Na spłatę tego długu udzielił Wysoki Sejm w r. 1899 zasiłek jednorazowy w kwocie 1.000 koron. W r. 1904 wniosły siostry ponownie prośbę o udzielenie zasiłku 2.000 koron, a Wysoki Sejm odstąpił tę petycyę Wydziałowi krajowemu

do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1906.

Gdy Rada szkolna krajowa oświadczyła się za wyjednaniem na cel powyższy zasiłku w kwocie 1.000 koron, zgodził się Wydział krajowy na wstawienie tej kwoty do preliminarza fund. szk. kraj. na rok 1906.

Szkoła PP. Klarysek w Starym Sączu.

Ksieni klasztoru św. Kingi w Starym Sączu wniosła w r. 1903 do Wysokiego Sejmu petycyę o podwyższenie subwencyi na płace nauczycielek świeckich z 3.000 koron na 4.000 koron rocznie, którą to petycyę Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza.

Według odezwy Rady szkolnej kraj. szkoła ta posiadająca od r. 1892 charakter i prawa szkoły publicznej, a od r. 1902 przekształcona na 3-klasową wydziałową połączoną z 4 klasową pospolitą, spełnia zadanie swoje dobrze i zastępuje w zupełności szkołę publiczną. Liczba uczennic dochodzących z poza konwiktu do szkoły wynosiła w roku bieżącym 323, liczba konwiktu 48. Klasztor nie posiada żadnego majątku, a środki swego utrzymania czerpie z funduszu religijnego, konwikt zaś utrzymywany przez klasztor nie przynosi żadnych dochodów, gdyż konwiktorki umieszczone są albo bezpłatnie, albo za bardzo małem wynagrodzeniem. Z uwagi, że dotychczasowe fundusze klasztorne nietylko nie wystarczają na utrzymanie wspomnianej szkoły, ale od kilku lat wykazują niedobór, Rada szkolna krajowa poparła petycyę o podwyższenie subwencyi, a Wydział krajowy upoważnił Radę szkolną do wstawienia w preliminarz funduszu szkolnego krajowego zamiast dotychczasowej subwencyi 3.000 koron — kwoty 4.000 koron.

Szkoła PP. Dominikanek w Bielinach.

Wskutek petycyi Rady szkolnej miejscowej w Bielinach o subwencyę dla szkoły PP. Dominikanek tamże, odniósł się Wydział krajowy do Rady szkolnej kraj. z prośbą o objawienie zdania, czyli petycya ta na uwzględnienie zasługuje.

Rada szkolna krajowa stwierdziła, że szkoła ta istniejąca od r. 1870, posiada prawa szkoły publicznej i rozwija się coraz pomyślniej, zastępując w zupełności szkołę publiczną, której w Bielinach nie ma.

Utrzymanie dwóch sił nauczycielskich w szkole publicznej kosztowałoby fundusz krajowy szkolny około 1700 koron rocznie. Klasztor PP. Dominikanek rozporządza na ten cel jedynie kwotą około 600 koron, co wystarcza zaledwie na utrzymanie jednej siły nauczycielskiej, dla drugiej zaś brak jakiegokolwiek funduszu. Wobec tego Rada szkolna krajowa przedstawiła wniosek na przyznanie klasztorowi stałego zasiłku corocznie w kwocie 800 koron na utrzymanie jednej nauczycielskiej siły ukwalifikowanej.

Wydział krajowy zgodził się na wstawienie na ten cel do preliminarza funduszu szkolnego krajowego subwencyi w rocznej kwocie 600 koron.

Budowa schroniska dla nauczycielek we Lwowie.

O uchwałach Wysokiego Sejmu powziętych w tej sprawie na posiedzeniu z dnia 31. października 1904 zawiadomił Wydział krajowy Zarząd Stowarzyszenia „Związek Nauczycielek“ z oznajmieniem, że wypłatę wstawionej do budżetu na r. 1905 kwoty 4.000 koron zarządzi, skoro Stowarzyszenie wykaże się z dopełnienia warunków w uchwale sejmowej zawartych, a w szczególności skoro przedłoży Wydziałowi krajowemu dowód, że gmina m. Lwowa odstąpiła Stowarzyszeniu bez-

płatnie grunt pod budowę schroniska, złoży deklaracyę, że budynek na tym gruncie stanąć mający służyć będzie wyłącznie na schronisko dla nauczycielek, zgodzi się na hipoteczne ubezpieczenie tego przeznaczenia i przyzna Wydziałowi krajowemu prawo nadzoru i kontroli nad działalnością instytucyi.

Rozdział subwencyi uchwalonych ryczałtowo.

Zasiłki dla kształcących się w naukach i sztukach.

W budżecie krajowym na r. 1905 przeznaczył Wysoki Sejm ryczałt w kwocie 6.000 koron do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłki dla kształcących się w naukach i sztukach.

Z powyższej kwoty, jakoteż z kwoty 750 koron, pozostałej wskutek nie podjęcia przez obdarzonych przyznanych zasiłków na cel powyższy z ryczałtów r. 1903 i 1904, przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

a) na kształcenie się w malarstwie:

Franciszkowi Janczykowi 200 K, Michałowi Kowalowi 300 K, Włodzimierzowi Błockiemu 300 K, Józefowi Wodyńskiemu 200 K, Jerzemu Merklowi 200 K, Józefowi Kaniakowi 300 K, Tymonowi Niesiołowskiemu 200 K, Julii Józefie Zielińskiej 200 K, Maryi Karpińskiej 100 K, Helenie Flakowiczównej 200 K, Annie Ziembickiej 500 K, Romanowi Voelplowi 200 K;

b) na kształcenie się w rzeźbiarstwie: Włodzimierzowi Koniecznemu 400 K;

c) na kształcenie się w spiewie:

Maryi Mokrzyckiej 300 K, Irenie Sołłohub 400 K, Józefowi Sternalowi 400 K, Czesławowi Muszyńskiemu 600 K, Michałowi Nicopolemu 300 K, Felicyi Paszczukównej 200 K, Anastazyi Pepłowskiej 200 K, Tadeuszowi Ławczyńskiemu 400 K;

d) na kształcenie się w muzyce: Kazimierzowi Hetfleisch Wysockiemu 150 K, Władysławowi Szczepańskiemu 300 K. Leopoldynie Birkenmajerównej 200 K.

Zarazem stosownie do powziętej na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 31. października 1903 uchwały, zażądał Wydział krajowy od kształcących się w spiewie złożenia obowiązującej deklaracyi, iż w razie zaangażowania na scenie obcej obowiązują się otrzymaną subwencyę zwrócić.

Wszyscy obdarzeni zastosowali się do tej uchwały i złożyli odpowiednie deklaracye.

Budowa domów dla internatów.

Ryczałt w kwocie 40.000 K. uchwalony w budżecie r. 1905 na budowę domów dla internatów rozdzielił Wydział krajowy w sposób następujący:

Internat im. Piramowicza we Lwowie	12.000	K
„ męski w Krakowie	12.000	„
„ w Krośnie	8.000	„
„ w Zaleszczykach	3.000	„
„ żeński we Lwowie	2.000	„
„ SS. Nazaretanek w Krakowie	1.500	„
„ SS Felicyanek w Przemyślu	1.500	„

Subwencya na utrzymanie internatów.

Z ryczałtu 14.000 K, na utrzymanie istniejących internatów przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki:

a) dla internatów męskich:

św. Jozafata we Lwowie . .	600 K
im. Piramowicza we Lwowie .	800 „
w Krakowie	1.500 „
w Stanisławowie	700 „
w Sokalu	800 „
w Tarnowie	1.000 „
w Samborze	1.100 „
w Krośnie	600 „
w Tarnopolu	600 „
w Zaleszczykach	700 §
w Rzeszowie	600 „

b) Internaty żeńskie:

Rodziny Maryi we Lwowie	700 K
Prywatny Heleny Zawadzkiej we Lwowie	600 „
Ruski we Lwowie	300 „
Benedyktynek w Przemyślu	700 „
Felicyanek w Przemyślu	800 „
Bazylianek w Przemyślu	800 „
Nazaretanek w Krakowie	1.100 „

Rozdział ryczałtów tak na budowę domów dla internatów jak i na utrzymanie internatów istniejących nastąpił po wysłuchaniu zdania Rady szkolnej krajowej.

Zasiłki dla Towarzystw opiekujących się ubogą młodzieżą szkolną.

Ryczałt na te zasiłki w kwocie 1200 kor. rozdzielono na wniosek ck. Rady szkolnej krajowej w ten sposób, że 10 towarzystwom polskim i ruskim przyznano po 100 K, jednemu zaś 150 K. Kwota 50 K pozostała do dalszej dyspozycyi w ciągu bieżącego roku.

Zasiłki dla stowarzyszeń akademickich.

W roku 1905 przypadła do rozdziału między stowarzyszenia akademickie kwota 3.650 K, na którą złożyły się:

1) pozostałość z roku 1902	400 K
2) „ „ 1904	250 „
3) nieprzyjęte przez Ruską Hromadę akademiczną subwencye za lata 1903 i 1904	200 „
4) ryczałt na rok 1905. (Rubr. V. poz. 179) . .	2.800 „
Razem . .	3.650 K

Kwotę tę rozdzielił Wydział krajowy w sposób następujący:

Czytelni akademickiej we Lwowie 400 K, tudzież na pracownię naukową dodatkowo 100 K, Tow. Bratniej pomocy słuch. wszechnicy lwowskiej 300 K, tudzież na utrzymywaną przez to towarzystwo „kuchnię akademicką“ 200 K, temu samemu towarzystwu jako komitetowi budowy domu akademickiego 200 K, Bratniej pomocy techników we Lwowie i Ruskiej akademicznej Hromadzie po 300 K, Bratniej pomocy uczniów Uniw. Jagiell. 400 K; po 200 K: Bibliotece słuch. prawa we Lwowie, Czytelni akademickiej w Krakowie, Bibliotece słuchaczów prawa w Krakowie, Tow. słuch. polit. „Osnowa“ we Lwowie i Domowi techników we Lwowie; Bratniej pomocy słuch. akademi weterynaryi we Lwowie 150 K, zaś Bibliotece słuch. wydz. lekarskiego we Lwowie, Bibliotece medyków w Krakowie i Bratniej pomocy uczniów akad. sztuk pięknych w Krakowie po 100 K.

Wskutek takiego rozdziału wyczerpano na zasiłki cały fundusz na to przeznaczony.

Zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na rok 1904 i 1905 ryczałty w kwotach po 10.000 K. na „zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską“ rozdzielił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową w następujący sposób:

W roku 1904:

Bursie Św. Kazimierza w Tarnowie 550 K., ruskiej Św. Mikołaja w Przemyślu 500 K., Domowi Kościuszki we Lwowie i Instytutowi Św. Mikołaja we Lwowie po 450 K.; **po 400 K.**: Bursie Ks. Dymnickiego w Rzeszowie, Kraszewskiego w Stanisławowie, Kopernika w Jarosławiu, ruskiemu Tow. pedagogicznemu we Lwowie; **po 350 K.**: Bursie Batorego w Wadowicach, Mickiewicza w Drohobyczu, przemyskiej w Przemyślu, Franciszka Józefa w Sanoku, Jakóbowicza w Brzeżanach, Kościuszki w Złoczowie, ruskiej w Tarnopolu i ruskiej w Nowym Sączu; **po 300 K.**: Bursie gimn. w Samborze i ruskiemu Tow. pedagogicznemu w Stanisławowie; **po 250 K.**: Bursie Mickiewicza w Bochnii i Kościuszki w Nowym Sączu; **po 200 K.**: Bursie Mickiewicza w Stryju, Św. Jadwigi w Dębicy, chrześciańskiej w Brodach, bursie synów nauczycieli szkół ludowych w Krakowie, bursie ruskiej Św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu, ruskiej Św. Włodzimierza w Samborze i ruskiej w Brzeżanach; **po 150 K.**: bursie polskiej w Rohatynie, w Tarnopolu i bursie ruskiej Św. Onufrego w Jarosławiu; **po 100 K.**: bursie polskiej ludowej w Samborze, ruskim bursom w Stryju i Brodach, ruskim bursom włościańskim we Lwowie i w Stanisławowie, bursie ruskiej Św. Michała w Kołomyi i bursie polskiej w Zaleszczykach.

W roku 1905:

po 450 Koron: Bursie ruskiej św. Mikołaja w Przemyślu, bursie ruskiej w Tarnopolu i Domowi Kościuszki we Lwowie; **po 400 K.**: bursie Ks. Dymnickiego w Rzeszowie, Kopernika w Jarosławiu i ruskiemu Tow. pedag. we Lwowie; **po 350 K.**: bursie im. Jakóbowicza w Brzeżanach, Kraszewskiego w Stanisławowie, polskiej w Przemyślu i Batorego w Wadowicach; **po 300 K.**: ruskiemu Tow. pedag. w Stanisławowie i ruskiej bursie w Brzeżanach; **po 250 K.**: bursie im. Kościuszki w Nowym Sączu, polskiej w Kołomyi, Franciszka Józefa w Sanoku i gimnazyalnej w Samborze; **po 200 K.**: bursie im. św. Jadwigi w Dębicy, polsko-ruskiej w Tarnopolu, Mickiewicza w Stryju, chrześciańskiej w Brodach, polskiej w Tarnopolu, bursie dla synów nauczycieli w Krakowie, polskiej ludowej w Samborze, Mickiewicza w Bochni, Kościuszki w Złoczowie, bursie „Szkilna Pomicz“ w Samborze, filii Proświty w Nowym Sączu, bursie ruskiej w Nowym Sączu i ukraińskiej w Brodach; **po 150 K.**: bursie im. św. Jana Kantego w Krakowie, ruskiej św. Onufrego w Jarosławiu, św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu, bursie polskiej w Rohatynie i ruskiej w Stryju; **po 100 K.**: bursie ludowej w Kołomyi, bursie ludowej polskiej w Zaleszczykach, bursie im. Sobieskiego w Kałuszu, Mickiewicza w Sokalu, włościańskiej polskiej w Brzeżanach, bursie ruskiej im. św. Michała w Kołomyi, bursie „Szkilna Pomicz“ w Śniatynie, filii Proświty w Złoczowie, bursie ruskiej im. św. Mikołaja w Złoczowie, Effinowicza w Brodach, włościańskiej we Lwowie, bursie im. św. Mikołaja w Tarnopolu, bursie „Szkilna Pomicz“ w Sokalu, włościańskiej w Stanisławowie, im. św. Jerzego w Tarnopolu i włościańskiej filii Proświty w Stryju.

Subwencya dla stowarzyszeń rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi.

Z ryczałtu uchwalonego przez Wysoki Sejm w kwocie 3.000 K. otrzymały w roku 1905 zasiłki, następujące towarzystwa:

„Przyjaźń" we Lwowie 400 K., „Zorja" we Lwowie 250 K.; **po 200 K.**: „Skała" we Lwowie i „Gwiazda" we Lwowie; **po 150 K.**: „Przyjaźń" w Rzeszowie i „Gwiazda" w Krakowie; **po 125 K.:** „Praca" w Tarnowie; **po 100 K.:** „Gwiazda" w Kołomyi, „ruska bursa rzemieślniczo przemysłowa" we Lwowie, „grupa amatorska polskich robotników i robotnic chrześciańskich" w Białej, „Gwiazda" w Drohobyczu, „Gwiazda" w Samborze, w Jarosławiu i Brodach, „Jad Charuzim" we Lwowie, „Gwiazda" w Tarnopolu, w Rzeszowie i w Stanisławowie, „Gwiazda" w Tarnowie, „Ojczyzna" w Tarnowie i „Przyjaźń" w Limanowej; „Wspólność" we Lwowie 75 K., a Towarzystwo polskiej młodzieży rękodzielniczej im. Kilińskiego we Lwowie 50 Koron.

Ryczałt dla towarzystw muzycznych i śpiewackich.

Uchwałą z dnia 10. listopada 1904 wstawił Wysoki S-jm do budżetu na rok 1905 kwotę 3.000 K. tytułem ryczałtu do rozporządzenia Wydziału krajowego i przyznania zasiłków po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki Towarzystwom muzycznym „Lutni", „Bojanowi" i „Echu" we Lwowie, „Lutni" w Krakowie, Towarzystwom im. „Moniuszki" w Kołomyi i Stanisławowie i „Harmonii" w Jaśle. — Wydział krajowy rozdzielił te ryczałty w ten sposób, że przyznał z nich tytułem subwencyi za rok 1905: „Lutni" we Lwowie 1000 K., „Lutni" w Krakowie i „Bojanowi" we Lwowie po 600 K., zaś „Echu" we Lwowie 800 K.

Sprawy konserwatorskie.

Kościół św. Floryana w Krakowie.

Komitet parafialny kościoła św. Floryana w Krakowie wniósł w październiku 1904 petycyę do W. Sejmu o subwencyę na restauracyę tego kościoła, którą to petycyę W. Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Wydział krajowy w styczniu 1905 odniósł się do grona c. k. konserwatorów w Krakowie z prośbą o dokładne wyjaśnienia tak co do rozmiaru i kosztów restauracyi jakoteż co do funduszów, jakie na ten cel są już lub będą do dyspozycyi z innych źródeł. Zaznaczył przy tem wyraźnie, że mógłby ewentualnie wziąć pod rozwagę sprawę wyjednania pewnej subwencyi z funduszu krajowego tylko dla robót wchodzących w zakres ściśle konserwatorski z wykluczeniem robót należących z natury swojej do konkurencyi parafialnej — i tylko w takim razie, jeżeliby reszta kosztów restauracyi miała zapewnione pokrycie z innych źródeł.

Grono c. k. konserwatorów w Krakowie pismem z dnia 14. czerwca 1905 l. 678 przedłożyło Wydziałowi krajowemu żądane wyjaśnienia wraz z kosztorysem projektowanych robót restauracyjnych. Kosztorys opiewa na sumę 75.000 koron i odnosi się głównie do dekoracyi wnętrza kościoła. Przebudowa budynku kościelnego przeprowadzoną została przez poprzedniego proboszcza śp. ks. Smoczyńskiego i przeważnie jego własnym kosztem, a dopiero po jego śmierci komitet parafialny uchwalił złożyć w drodze konkurencyi 10 000 K na pokrycie niedopłaconych należytości. W czasie prowadzenia robót około mu-

rów kościoła przystąpiono jeszcze za życia śp. X. Smoczyńskiego do uporządkowania wnętrza a zaczęto od tego, że pozdejmowano bogate drewniane ozdoby wykonane dobrą robotą snycerską i złocone, któremi pokryte były całe partye pilastrów, gzemsów i fryzów a które jako bardzo piękna, złocista galerya obiegały dokoła ściany nawy i presbiteryum. Ornamentacya ta tworzyła część wewnętrznego urządzenia danego w XVIII. wieku i razem ze stalami, ołtarzami, amboną, konfesyonałami i obramieniami wejść do kaplic bocznych stanowiła ozdobę w stylu *rococo*, w swoim rodzaju jedyną a przynajmniej rzadką w Krakowie, gdzie zachowało się więcej zabytków wcześniejszych z XV. XVI. i XVII. wieku.

Projekt restauracyi obejmuje przywrócenie tej cennej niedawno usuniętej dekoracyi wnętrza kościoła a nadto odnowienie ołtarzy, ambony, konfesyonałów, ławek i t. d. Na te roboty i inne, wchodzące w zakres konserwatorstwa zabytków, potrzeba w przybliżeniu około 60.000 koron. Funduszów na pokrycie tego wydatku nie ma na razie żadnych, suma bowiem 64.000 koron, która według uchwały komitetu parafialnego z 2. lipca 1904 ma być uzbieraną w drodze konkurencyi, przeznaczona jest przeważnie na restauracyę budynków plebańskich i na roboty kosztorysem nie objęte.

Ze względu na stwierdzoną przez c. k. konserwatorów wartość artystyczną zabytków kościoła św. Floryana w Krakowie, Wydział krajowy uznał, że petycya o subwencyę krajową na restauracyę tych zabytków zasługuje w zasadzie na uwzględnienie. Gdy jednak wydatki na cele tego rodzaju nie mogą obciążać wyłącznie tylko Skarbu krajowego, ponieważ do ich ponoszenia powołane są także inne czynniki a w szczególności Skarb państwa i czynniki lokalne, postanowił Wydział krajowy oświadczyć petycyonującemu komitetowi parafialnemu i gronu c. k. konserwatorów w Krakowie, że gotów jest przedstawić W. sejmowi wniosek na przyznanie subwencyi 20.000 koron płatnej w 5 ratach rocznych po 4.000 koron pod warunkiem, jeżeli c. k. Skarb państwa przyzna ze swej strony subwencyę w tej samej wysokości i jeżeli reszta kosztów potrzebnych na restauracyę zostanie z innych źródeł zabezpieczoną.

Subwencya dla Muzeum narodowego w Krakowie.

Wskutek petycyi gminy m. Krakowa jako właścicielki Muzeum narodowego o podwyższenie stałej rocznej subwencyi do wysokości 10.000 koron, upoważnił Wys. Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 Wydział krajowy do wstawienia do preliminarza na r. 1906 dla tego Muzeum nieco wyższej subwencyi niż dotychczasowa.

Po zbadaniu tej petycyi i sprawdzeniu, że wydatki stałe na utrzymanie Muzeum od czasu rozszerzenia lokalu i reorganizacyi ogromnie wzrosły (z 25.114 koron w roku 1902 na 50.720 koron w r. 1904) postanowił Wydział krajowy na mocy powyższego upoważnienia wstawić do preliminarza na r. 1906 subwencyę stałą w kwocie 5.000 koron t. j. o 1.000 koron wyższej od uchwalonej w budżecie na r. 1905.

Petycya konwentu Franciszkanów w Krakowie o subwencyę na restauracyę krużganków.

Wskutek tej petycyi przekazanej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, oznajmił Wydział krajowy Konwentowi OO. Franciszkanów w Krakowie, że ze względu na wysoką wartość artystyczną i zabytkową krużganków klasztornych i znajdującej się w nich galeryi portretów biskupów krakowskich gotów jest przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie z funduszu krajowego subwencyi na restauracyę tych zabytków

aż do wysokości sumy, jaka na ten cel ze Skarbu państwa przyznaną zostanie. Uchwałę tę podał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do wiadomości.

Kościół św. Katarzyny w Krakowie.

Wskutek petycyi Zgromadzenia OO. Augustynów w Krakowie, przyznał Wysoki Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 na restauracyę kościoła św. Katarzyny subwencyę w takiej samej wysokości, jaka ze Skarbu państwu na ten cel przyznaną została t. j. w kwocie 35.000 koron i upoważnił Wydział krajowy, aby tę subwencyę rozłożył na odpowiednią liczbę rat rocznych począwszy od roku 1906.

Subwencya ze Skarbu państwa przyznaną została w 7 równych ratach rocznych po 5.000 koron począwszy od roku 1904. Wydział krajowy po stwierdzeniu, że pierwsza rata tej subwencyi została już wyasygnowaną, i że reszta kosztów restauracyi ma zapewnione pokrycie z innych źródeł, postanowił rozłożyć wypłatę subwencyi krajowej na 5 rat rocznych po 7.000 koron i pierwszą ratę wstawił do preliminarza na rok 1906. W ten sposób subwencya krajowa wypłaconą zostanie całkowicie równocześnie z subwencyą ze Skarbu państwa.

Petycya klasztoru Bernardynów w Brzeżanach o subwencyę na restauracyę kościoła.

Wskutek tej petycyi odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. listopada 1904 do zbadania i sprawozdania odniósł się Wydział krajowy do koła c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej o oznajmienie, czyli petycya ta zasługuje na uwzględnienie. Wydział krajowy zaznaczył przytem, że tylko w takim razie mógłby ewentualnie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na uwzględnienie tej petycyi, gdyby kościół OO. Bernardynów w Brzeżanach posiadał znaczenie jako zabytek artystyczny lub historyczny, gdyby plany i kosztorysy były sporządzone w porozumieniu z c. k. konserwatorami, a czynniki miejscowe zabezpieczyły większą część kosztów tej restauracyi.

Petycye o subwencyę na restauracyę starożytnej cerkwi w Brodach i na podmurowanie starożytnej dzwonicy przy cerkwi w Jaworowie.

Obie te petycye przesłał Wydział krajowy Gronu c. k. konserwatorów we Lwowie z prośbą o zbadanie i objawienie zdania, czyli i w jakiej mierze na uwzględnienie zasługują.

„Metryki Józefińskie“.

Koło c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej wyjednało u c. k. władz skarbowych pozwolenie na oddanie w depozyt kraj. Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie t. z. „Metryk Józefińskich“ t. j. ksiąg katastralnych Galicyi z końca 18. stulecia.

Depozyt ten obejmuje około 2.000 foliantów, które zdaniem Dyrektora Archiwum, prof. Dr. Balzera zawierają pierwszorzędny materyał źródłowy do badań historyczno-statystycznych w zakresie dziejów gospodarstwa społecznego, przedewszystkiem zaś rolnictwa w Galicyi w pierwszych czasach po przyłączeniu tego kraju do Austryi, a zarazem nieocenionem źródłem do odtworzenia stosunków gospodarczych naszego kraju w ostatnich latach istnienia Rzeczypospolitej polskiej. Dotychczasowe nieodpowiednie umieszczenie i trudność uzyskania dostępu do tych ksiąg katastralnych uniemożliwiały uczonym korzystanie z tak ważnego źródłowego materyału, to też Dyrektor kraj. Archiwum ze względu na wielką doniosłość naukową sprawy, poparł wobec Wydziału krajowego z całym naciskiem wniosek na przyjęcie metryk Józefińskich w depozyt archiwalny, żądając zarazem kredytu 800 koron na sprawienie półek dla pomieszczenia wspomnianych foliantów.

Z tych powodów Wydział krajowy zgodził się na przyjęcie „metryk Józefińskich“ w depozyt krajowego Archiwum i wstawił do preliminarza budżetu kraj. na rok 1906 kredyt w kwocie 800 koron na sprawienie półek.

Subwencye, petycye i rozmaite.

Petycya o przyspieszenie budowy szkoły w Hermanowie.

W tej sprawie oznajmiła Rada szkolna kraj. Wydziałowi krajowemu, że reskryptem z 17. kwietnia 1904 l. 14.060 zezwoliła na nabycie drogą zamiany za dotychczasowy grunt szkolny innego gruntu w Hermanowie uznanego przez lekarza powiatowego za przydatny pod budowę szkoły. Po zabezpieczeniu w ten sposób gruntu budowlanego zarządzi Rada szkolna krajowa budowę szkoły o dwóch salach naukowych przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego.

Petycya Stowarzyszenia „Dom rodzinny“ w Krakowie o subwencyę.

Petycyę tę przekazaną Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1906 udzielił Wydział krajowy Radzie szkolnej kraj. z prośbą o objawienie zdania, czyli i w jakiej mierze na uwzględnienie zasługuje.

Petycya Zboru izraelickiego w Mielnicy o uwolnienie od prestacyi rocznych 105 K. na opał szkoły miejscowej.

Wobec przychylnej uchwały Rady szkolnej miejscowej w Mielnicy i ze względu na szczupłe dochody zboru izraelickiego postanowił Wydział krajowy w porozumieniu z Radą szkolną krajową uwolnić gminę wyznaniową od uiszczenia zaległej po koniec r. 1904 prestacyi. Nie uwzględnił natomiast dalszego żądania tej petycyi o stałe uwolnienie gminy od obowiązku uiszczania rocznej kwoty 105 K na opał dla szkoły, ponieważ zobowiązanie to w myśl ustawy z r. 1894 musi być i nadal w mocy utrzymane.

Petycya mieszkańców Niżankowiec o budowę szkoły.

Z powodu petycyi tej przekazanej Wydziałowi krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową i sprawozdania, otrzymał Wydział kraj. od Rady szkolnej kraj. następujące wyjaśnienie:

Do zakresu szkoły 4-klasowej w Niżankowicach należą Niżankowice, Zabłotce i Malchowice. Z powodu, że w każdej z tych gmin liczba dzieci w wieku szkolnym jest znaczna i prócz 4 klas etatowych czynne są tam trzy klasy nadetatowe umieszczone w lichych najętych budynkach, zarządziła Rada szkolna krajowa przedewszystkiem pertraktacye o wyłączenie gmin Zabłotce i Malchowice z związku szkolnego w Niżankowicach i zorganizowanie w tych gminach osobnych szkół.

Po rozstrzygnięciu tej kwestyi przystąpi Rada szkolna krajowa do budowy szkoły w Niżankowicach przy pomocy zasiłku z funduszu szkolnego krajowego.

Budowa szkoły w Wołoszczyźnie.

Wskutek petycyi Rady szkolnej miejscowej i Zwierzchności gminnej w Wołoszczyźnie o budowę szkoły — oznajmiła Rada szkolna krajowa pismem z 8. kwietnia br. l. 13.330 Wydziałowi krajowemu, że załatwiła tę petycyę we własnym zakresie działania a mianowicie zarządziła zabezpieczenie gruntu pod budowę a następnie przeprowadzenie rozprawy konkurencyjnej.

Petycya gminy Zręcina w sprawie fundacyi śp. Karola Klobasy.

Były właściciel dóbr Zręcina śp. Karol Klobasa w r. 1873 odstąpił na własność szkoły w Zręcinie kawałek gruntu, na którym własnym kosztem postawił budynek murowany na umieszczenie szkoły i mieszkanie dla nauczyciela a nadto prze-

znaczył na uposażenie nauczyciela kapitał 8000 K, zastrzegając się przytem, aby na przyszłość tak on jak i jego spadkobiercy byli zupełnie wolni od wydatków na utrzymanie szkoły w Zręcinie.

Zastrzeżenie to zostało przez Radę szkolną krajową przyjęte i we wszystkich orzeczeniach organizacyjnych co do szkoły w Zręcinie umieszczano stale postanowienie, że przypadający na obszar dworski w Zręcinie udział w rzeczonych wydatkach na szkołę w Zręcinie ma być pokrywany przez resztę stron konkurencyjnych w stosunku do ich udziałów a to tak długo, dopóki majętność Zręcin będzie w rękach Karola Klobasy i jego spadkobierców.

Wskutek tego 10% prestacyę przypadającą na obszar dworski w Zręcinie, która wynosi corocznie około 53 K pokrywa reszta stron konkurencyjnych tj. gmina Zręcin oraz gmina z obszarem dworskim w Świerzowie polskiej.

Przeciw orzeczeniom zawierającym to postanowienie, żadna ze stron konkurencyjnych nie rekurowała, urosły one przeto w moc prawa.

Dopiero w r. 1903 a następnie w r. 1904, Zwierzchność gminna w Zręcinie wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę w tej sprawie, domagając się uwolnienia od płacenia prestacyi w zastępstwie obszaru dworskiego w Zręcinie. Petycye te nie zostały wprawdzie przez Wysoki Sejm załatwione, jednakże Wydział krajowy na podstawie ogólnej uchwały przekazującej mu niezałatwione petycye, odniósł się w tej sprawie do Rady szkolnej krajowej a po wysłuchaniu jej opinii zgodził się na przyjęcie na fundusz szkolny krajowy kwoty, jaka począwszy od dnia 1. stycznia 1905 przypada corocznie na obszar dworski w Zręcinie z tytułu 10% prestacyi na potrzeby, rzeczowe szkoły w Zręcinie tj. tej kwoty, którą dotychczas za ten obszar dworski w stosunku do podatków uiszczają gmina Zręcin i gmina wraz z obszarem dworskim w Świerzowie polskiej.

Wskutek tego Rada szkolna krajowa zmieniła odpowiednio swe orzeczenie organizacyjne, uwalniając gminę Zręcin i inne strony konkurencyjne od prestacyi nałożonych na nie w zastępstwie obszaru dworskiego w Zręcinie.

Subwencya dla Towarzystwa „Proświta".

Towarzystwo „Proświta" przedłożyło Wydziałowi krajowemu z końcem roku 1904 następujące dziełka ludowe wydane w ciągu r. 1904 a to: Kalendarz na r. 1904 (książka 1—2) Smert Tymona (3), Jak hoduwaty małych ditej (4), Istorya Ukrainy Rusy przez Aleksandra Barwińskiego (5 i 6), Dońka i maty i Na myłowanie nyma syłowania (7), Oleksij Popowicz (8 i 9), Pro nowi spiłky hospodarski (10), S rasznyj woroh (pro alkohol) (11 i 12)

Po przejrzeniu tych książeczek zarządził Wydział krajowy uchwałą z 7. marca 1905 wypłatę Towarzystwu „Proświta" subwencyi sejmowej za rok 1904 w kwocie 6.000 K.

Wydawnictwo dziełek ludowych.

Uchwałą z dnia 31. października 1903 polecił się Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę przeniesienie funduszu przeznaczonego na „Wydawnictwo dziełek ludowych" do funduszu „Macierzy Polskiej".

Uchwałę tę zakomunikował Wydział krajowy w grudniu 1903 obu interesowanym stronom celem przedstawienia opinii i wniosków w tej sprawie.

Rada wykonawcza „Macierzy Polskiej" udzieliła pismem z 27. lipca 1904 l. 96 następującej odpowiedzi:

Jakkolwiek pomnożenie funduszów byłoby dla Macierzy Polskiej wielce pożądanem, mogłoby bowiem dopomódz jej do szerszego rozwinięcia działalności skrępowanej brakiem dosta-

tecznego uposażenia, Rada wykonawcza sądzi, że odjęcie subwencyi „Wydawnictwu dziełek ludowych“ nie byłoby korzystnem dla sprawy oświaty ludowej w ogólności.

Wydawnictwo to ma bowiem swój specyalny zakres działania i wydaje peryodycznie drobniejsze broszurki, omawiające niejednokrotnie kwestye polityczne bieżącej chwili, a ogłaszane nie tylko w języku polskim lecz także w języku ruskim. Posiada też dość liczną swoją klientelę.

Macież Polska mając kilka na większą skalę rozpoczętych wydawnictw, nie mogłaby równocześnie podjąć się spełnienia tych zadań.

Wedle listu fundacyjnego (Art. I.) celem „Macierzy Polskiej“ jest tylko szerzenie oświaty narodowej, a chociaż art. VII. tegoż listu orzeka, że językiem wydawnictw Macierzy jest „język polski, a względnie język ruski, jakiego używa lud ruski w Galicyi wschodniej“, Rada wykonawcza sądzi, że obecna chwila nie nadaje się do rozpoczęcia wydawnictw w języku ruskim.

Komitet „Wydawnictwa dziełek ludowych“ powołuje się w swej odpowiedzi przedewszystkiem na swą działalność dotychczasową, której wyniki podane zostały do wiadomości Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za r. 1904. Wyniki 23 letniej działalności „Wydawnictwa“ streszczają się w fakcie, że po koniec roku 1903 z wydanych przez nie książeczek rozeszło się 634 tysięcy egzemplarzy w języku polskim, a blisko 208 tysięcy w języku ruskim, nie licząc książeczek do nabożeństwa. Fakta te świadczą, że Towarzystwo w stosunku do środków, jakimi rozporządza, spełnia dobrze swoje zadanie i nie ma słusznego powodu, aby dalszą swą działalność miało powstrzymać.

Ze względu, że „Macierz Polska“ w przytoczonem powyżej piśmie, również stanowczo oświadczyła się przeciw myśli w uchwale sejmowej poruszonej, Wydział krajowy postanowił rezultat zbadania tej sprawy przedstawić Wysokiemu Sejmowi, a subwencyę dla Wydawnictwa dziełek ludowych także na r. 1906 zapreliminować w dotychczasowej wysokości.

Petycye gminy m. Brzozowa o odpisanie zaległych po koniec roku 1903 prestacyj szkolnych w kwocie 3712 K. 67 h., tudzież o zniżenie do ustawowej stopy począwszy od 1. stycznia 1904 prestacyj szkolnych.

Uchwałą z dnia 4. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm obok wymienione petycye Wydziałowi krajowemu celem ponownego zbadania stanu majątkowego i w ogóle siły podatkowej gminy.

Wskutek tej uchwały Wydział krajowy po zbadaniu sprawy i po otrzymaniu opinii ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej oznajmił gminie, że nie może przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku na uwzględnienie tych petycyj, z powodu, iż fundusz szkolny krajowy ponosi już obecnie stosunkowo bardzo znaczne ciężary na cele szkolnictwa w tamtejszej gminie. Opłacana bowiem przez gminę Brzozowa prestacya na płace nauczycielskie wynosząca rocznie 2.278 koron 8 hal. stanowi w stosunku do ogólnej kwoty wydatków na płace nauczycielskie, dochodzącej rocznie do sumy 15.000 koron mniej niż $^1/_5$ ogólnych wydatków z tego tytułu, a reszta ciąży na funduszu szkolnym krajowym.

Uwzględniając jednak nie bardzo wydatną siłę podatkową mieszkańców tej gminy, rozłożył Wydział krajowy pismem z dnia 17. lipca 1905 LW. 34.970 gminie Brzozowa całą po koniec roku 1904 pozostałą zaległość prestacyjną na płace nauczycielskie wynoszącą kwotę 4.647 koron 76 hal. do spłaty na 10 rocznych rat począwszy od roku 1906 pod warunkiem terminowej spłaty tych rat i bieżącej należytości prestacyjnej od roku 1905 począwszy.

Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania uchwałami Wys. Sejmu z 10. listopada 1904.

Petycya towarzystwa pedagogicznego o subwencyę na budowę własnego domu.

W sprawie tej petycyi odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą sejmową z dnia 10. listopada 1904 do zbadania i sprawozdania, Wydział krajowy przedstawia W. Sejmowi następujący wynik badania:

Towarzystwo pedagogiczne kupiło w r. 1901 realność we Lwowie przy ul. Zimorowicza l. 17 obejmującą 333 sążni kwadr. przestrzeni za cenę 63.000 koron. Realność ta składa się z parterowego domku, chylącego się do upadku, drugiego nowszego domu, w którym znajduje się duża sala i kawałka gruntu od str. ul. Friedrichów. Na tym gruncie wybudowało Towarzystwo w jesieni 1904 trzypiątrową kamienicę na pomieszczenie biur i magazynów własnych wydawnictw. Koszta budowy tej kamienicy wynoszą 75.000 koron pokryte zostały częściowo pożyczką udzieloną przez Galic. Kasę Oszczędności w kwocie 55.000 koron, reszta w kwocie 20.000 koron nie ma pokrycia, bo cały zapas gotówki wydało Towarzystwo na kupno swej realności.

Niedoboru tego nie może Towarzystwo pokryć z własnych funduszów z powodu, że zyski, jakie ma z własnych wydawnictw, służą na pokrycie niedoborów. czasopisma „Szkoła“ i „Praktyka Szkolna“, na zapomogi, kolonię wakacyjną, rozdawnictwo 20 stypendyów po 100 koron dla synów nauczycielskich a reszta czystego zysku przypada w myśl statutu do rozdziału między oddziały Towarzystwa, które funduszów tych używają na zapomogi dla członków tudzież dla wdów i sierót po nich pozostałych.

Petycya o subwencyę na wydawnictwo „Obrazów do nauki poglądu“.

Petycyę Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o subwencyę na wydawnictwo obrazów do nauki poglądu przekazał Wys. Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Według odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z 13. marca b. r. l. 6.104 wspomniane wydawnictwo jest pomocniczym środkiem naukowym używanym do nauki poglądu na pierwszym a po części i drugim roku nauki szkolnej. Celem tej nauki jest ćwiczenie dziatwy szkolnej prawidłowej obserwacyi ułatwiającej tworzenie się w duszy dzieci dokładnych i jasnych wyobrażeń jako pierwszych elementów myślenia. Zadaniu temu odpowiadają Obrazy do nauki poglądu w należytej mierze i z tego powodu Rada szkolna krajowa stara się usilnie o rozpowszechnienie ich w szkołach ludowych, nie może jednak z kredytu 36.000 koron uchwalanego rocznie przez Sejm krajowy na przybory naukowe ogólnej natury, obracać znaczniejszych kwot na zakupno pożytecznego tego wydawnictwa, gdyż wydatki na dostarczanie szkołom ludowym najniezbędniejszych środków naukowych wyczerpują w zupełności przyzwoloną na ten cel dotacyę. Z tego powodu mogła Rada szkolna krajowa w ciągu ostatnich lat trzech zakupić wspomnianych obrazów zaledwie za łączną kwotę 4.787 K 88 h. Liczba egzemplarzy zakupywanych corocznie przez Radę szkolną krajową jest przeto bardzo nieznaczna w stosunku do zapasów Towarzystwa, ponieważ zaś wydawnictwo tego rodzaju na zakupno przez strony prywatne liczyć nie może, przeto Towarzystwo pedagogiczne znalazło się w tem przykrem położeniu, że wyłożywszy znaczne koszta na wydawnictwo pożyteczne i potrzebne, musi być przygotowane na znaczne straty, jeżeli zbyt istniejących zapasów wydawnictwa nie zostanie mu ułatwiony. Z tych po-

wodów Rada szkolna krajowa uważa, że prośba Towarzystwa pedagogicznego zasługuje ze wszech miar na uwzględnienie.

Petycya Zakładu naukowo-wychowawczego „Rodziny Maryi“ w Łomnej

Założony staraniem śp. X. Arcybiskupa Felińskiego Zakład naukowo-wychowawczy „Rodziny Maryi“ w Łomnej w pow. Turzańskim wychowuje przeszło 50 dziewcząt, które pobierają naukę w 8-klasowej szkole zakładowej mającej prawa szkoły publicznej i zostającej pod kierownictwem Sióstr Zgromadzenia „Rodziny Maryi“.

Zakład posiada 5-morgową realność, na której znajdują się oprócz budynku głównego, gdzie pomieszczoną jest szkoła i internat, jeszcze trzy budynki. Jeden z nich jest tak zniszczony, że nie może służyć do żadnego użytku, drugi służy z konieczności na mieszkanie dla zakonnic ale wymaga koniecznie jaknajrychlejszej restauracyi. Czwarty budynek służy na pomieszczenie służby.

Aby zakład mógł się należycie rozwinąć i mieć wygodne pomieszczenie, drugi i trzeci budynek muszą być odrestaurowane, co wymaga znacznego nakładu. Na ten cel zakład nie posiada żadnych funduszów, Rada szkolna okręgowa w Turce uchwałą z 11. kwietnia 1905 postanowiła przeto zwrócić się do Rady szkolnej krajowej z prośbą o wyjednanie u Wys. Sejmu na restauracyę budynków Zakładowych zasiłku w kwocie 8.000 koron, bez której to pomocy wspomniane niezbędne restauracye nie mogłyby być przeprowadzone.

Rada szkolna krajowa w piśmie z 6. maja br. l. 15.598 popiera ze swej strony petycyę, nadmieniając, że zasługuje ona ze wszech miar na uwzględnienie.

Petycya ruskiego Instytutu muzycznego we Lwowie.

W r. 1903 powstało we Lwowie ruskie Towarzystwo muzyczne pod nazwą „Sojuz spiwackych i muzycznych Towarystw“. Towarzystwo to założyło z początkiem r. szk. 1903/04 szkołę muzyczną pod nazwą: „Wyższyj instytut muzycznyj“ z programem konserwatoryum. Na czele tego instytutu jako dyrektor stoi emer. profesor p. Anatol Wachnianin. Instytut pobiera od uczniów i uczennic opłaty za naukę w kwotach od 75—240 koron za rok szkolny, stosownie do stopnia nauki. Sześciu uczniów pobierało w r. 1904/905 naukę bezpłatnie a 12 za opłatą zniżoną. W pierwszym roku szkolnym zapisało się do instytutu na naukę 66 uczni i uczennic, z których 42 uzyskało pełną kwalifikacyę; w roku 1904/5 z 95 zapisanych uczniów uzyskało kwalifikacyę 80.

Inwentarz Towarzystwa wykazuje stan czynny majątku 2779 koron
Stan bierny 1970 „

Zamknięcie rachunkowe za rok 1903/904 wykazuje
w dochodach . . . . . 7.816 koron
w wydatkach . . . . . 7.554 „
zatem nadwyżka dochodów . . . . 261 koron.

Nadmienić jednak należy, że w dochodach mieści się nadzwyczajna pozycya 1.935 koron pochodząca z jubileuszowego koncertu ku uczczeniu Łyseńki.

Zamknięcie rachunkowe za rok 1904/905 przy
dochodach . . . . . 9.886 koron
a wydatkach . . . . . 10.105 „
wykazuje niedobór . . . . . 219 koron.

Dyrekcya Instytutu wniosła podczas sessyi jesiennej 1904 r. do W. Sejmu petycyę o przyznanie stałej subwencyi, która

to petycya przekazaną została Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania z ewentualnym wnioskiem przy preliminarzu na r. 1906.

Jakkolwiek z dat powyżej przytoczonych wnosić można, że nowo założona instytucya posiada warunki rozwoju i pożyteczności dla ogółu, to jednak ze względu na zbyt krótki czas jej istnienia Wydział krajowy nie przedstawia W. Sejmowi wniosku co do przyznania stałej subwencyi dla tej instytucyi.

Petycya Towarzystwa przyjaciół ukraińskiej literatury, nauki i sztuki.

W r. 1904 zawiązało się we Lwowie Towarzystwo przyjaciół ukraińskiej literatury nauki i sztuki, którego celem jest urządzanie i popieranie odczytów, wystaw i przedstawień, rozpisywania konkursów, przyznawanie premij i nagród. Prezesem Towarzystwa jest prof. Dr. Hruszewski, sekretarzem artysta malarz Iwan Trusz. Działalność swą rozpoczęło Towarzystwo w lecie 1904. urządzeniem kursów naukowych, które odbyły się w sali hotelu Belle-vue we Lwowie w czasie od 23. czerwca do 22. lipca 1904. Wykłady odbywały się codziennie od godziny $8^1/_2$ do $12^1/_2$, ogólna liczba godzin wykładowych wynosiła 90, liczba słuchaczy zaś 135. Koszta urządzenia tych kursów wynosiły według sprawozdania 1.700 K., na pokrycie tych kosztów złożyli uczestnicy 345 K., resztę pokryło Towarzystwo.

W petycyi wniesionej do W. Sejmu a przekazanej Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, prosi Towarzystwo o subwencyę 2.000 K. Wydział krajowy zażądał przedłożenia statutów oraz bliższych informacyj o stanie Towarzystwa, jego działalności i środkach, jakimi rozporządza. Z wyjaśnień udzielonych Wydziałowi krajowemu w lipcu 1905 r. okazuje się, że Towarzystwo liczy 23 członków a majątek jego wynosi 2402 K. i pochodzi z darów osób prywatnych. Na początku roku 1905 urządziło Towarzystwo wystawę obrazów artystów ukraińskich i rzeźb w drzewie majstrów huculskich a w najbliższej przyszłości ma zamiar wydać Album pamiątek ukraińskiej artystycznej twórczości z zakresu przemysłu i sztuki, Podręcznik mowy ukraińskiej i Historyę ukraińskiej literatury.

Petycya Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego.

Uchwałą z 10. listopada 1904 przekazał W. Sejm petycyę Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego o subwencyę na wydawnictwa, Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Według sprawozdania przedłożonego Wydziałowi krajowemu przez centralny wydział Towarzystwa im. Kaczkowskiego, posiada to Towarzystwo następujący majątek:

1) Dom 2-piętrowy we Lwowie przy ul. Wałowej l. 14, wartości 166.000 K, obciążony długiem bankowym 99.980 K.;

2) Realność w Brodach, podarowaną Towarzystwu przez Przew. Ks. Efinowicza, posła na Sejm krajowy. Realność ta, wartości 35.000 K. służy na pomieszczenie Bursy im. ks. Effinowicza dla młodzieży szkolnej;

3) Dom piątrowy w Samborze, wartości 44 000 K., obciążony długiem 24.000 K., służący na pomieszczenie bursy dla młodzieży szkolnej i rzemieślniczej;

4) Parcelę budowlaną w rynku w Sokalu, wartości 6.000 K. Na tej parceli zamierza Towarzystwo wznieść budynek na pomieszczenie bursy dla młodzieży szkolnej i rzemieślniczej.

Zamknięcie rachunków Towarzystwa za rok 1901/1902 wykazuje nadwyżkę kasową w kwocie . . . . 1314 K. 10 h.
za r. 1902/1903 nadwyżkę kasową w kwocie . 2.963 K. 39 h.
za r. 1903/1904 nadwyżkę kasową w kwocie 2.429 K. 65 h.

Dochód brutto Towarzystwa wynosi rocznie około 20.000 K.

Zarząd główny Towarzystwa podnosi w swem sprawozdaniu, że z powodu niedostateczności funduszów nie jest w możności spełnić wszystkich zadań włożonych statutem na Towarzystwo a w szczególności nie może zakładać spółek mleczarskich i Kółek rolniczo-przemysłowych, rozpowszechniać między ludem wiejskim narzędzi i machin rolniczych, dostarczać swoim członkom nasion, nawozów i zwierząt rozpłodowych, zakładać Towarzystw rękodzielniczych i t. p.

Petycya prof. Werchrackiego o subwencyę na wydawnictwo ruskich podręczników szkolnych.

Po zbadaniu tej petycyi Wydział krajowy z uwagi, że do budżetu kraj. wstawianą jest od szeregu lat dotacya na wydawnictwo ruskich podręczników w kwocie 12.000 K. i że ta kwota okazała się zupełnie wystarczającą na pokrycie potrzeb w tym kierunku, zwrócił uwagę petenta, że może nawiązać rokowania z Radą szkolną krajową celem zapewnienia sobie subwencyi z tego kredytu na zamierzone wydawnictwa.

Petycye o subwencye na cele kursu dla analfabetów.

Petycye ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie i Zarządu głównego Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie o subwencyę na cele kursów dla analfabetów, przesłał Wydział krajowy z odwołaniem się do poprzedniego swego pisma w tej sprawie z 18. marca 1904 l. 106.930, Radzie szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania.

Petycye: 1) Zgromadzenia SS. Felicyanek o subwencyę w kwocie 10.000 K. na rozszerzenie i odrestaurowanie Domu głównego w Krakowie; 2) Zgromadzenia XX. Redemptorystów o subwencyę w kwocie 50.000 K. płatną w 5 rocznych ratach na dokończenie budowy kościoła i domu misyonarskiego w Pogdórzu; 3) Instytutu ubogich chrześcijan we Lwowie o subwencyę na lwowski Dom ubogich; 4) Felicyty Żurowskiej przełożonej Zakładu dla opuszczonej dziatwy w Krakowie o udzielenie rocznej subwencyi; 5) Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków gr. kat. dyecezyi w Przemyślu o zapomogę; 6) Stowarzyszenia chrześcijańskich robotników i robotnic „Ojczyzna“ we Wiedniu.

Wszystkie obok wymienione petycye wniesione we wrześniu i październiku 1904 załatwił W. Sejm. uchwałą z dnia 10. listopada 1904, powziętą przy rozprawach nad Rub. IV. budżetu funduszu krajowego na r. 1905, w ten sposób, że petycye ad 1—3) przekazał Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia lub sprawozdania, petycye zaś ad 4—6) przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania.

Wskutek tej uchwały W. Sejmu Wydział krajowy, jakkolwiek uznaje pożyteczną i skuteczną działalność petentów, musi jednak pozostawić W. Sejmowi inicyatywę w przyznaniu petentom proszonych subwencyj, a to z tego powodu, że niektórzy z petentów upraszają bądź to o znaczniejsze zasiłki, bądź też o przyznanie stałych subwencyj, jak również z przyczyny, że pierwszemu z petentów uchwalił Wys. Sejm dopiero w roku poprzednim subwencyę w kwocie 2.000 K. na r. 1905 na utrzymanie Domu głównego w Krakowie, a petentom ad 5) i 6) przyznał w latach poprzednich t. j. w roku 1901, 1902, 1903 względnie 1903 i 1904 z własnej inicyatywy zasiłek o rocznych 200 K.

Petycye nauczycieli czynnych, byłych i emerytowanych oraz nauczycielek jakoteż wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski itp.

Na posiedzeniu dnia 12. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę;

„Wszystkie petycye, przydzielone komisyi szkolnej, które albo nie zostały przez komisyę załatwione, albo mimo załatwienia przez komisyę nie weszły na porządek dzienny Izby, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej“.

Wskutek tej uchwały, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi osobne zbiorowe sprawozdanie w przedmiocie takich petycyj, pochodzących ze sfer nauczycielskich o policzenie

w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski i t. p. (L. 57.950/905.)

Petycye nauczycieli szkół ludowych podmiejskich w Krakowie, w Knihininie górce, Knihininie wsi, Knihininie kolonii, Rady szkolnej miejscowej w Przemyślu, w Dębnikach, Oleszycach mieście o zaliczenie nauczycieli tamtejszych szkół pod względem poborów do wyższej klasy płac nauczycielskich.

Uchwałą z dnia 3. listopada 1903 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu obok poszczególnione petycye do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia Sejmowi w tym przedmiocie swych wniosków względnie rezultatu sprawdzenia. Wskutek tej uchwały Wydział krajowy po otrzymaniu opinii ze strony Rady szkolnej krajowej oznajmia, że uważa te petycye za załatwione przez uchwalenie na ostatniej sesyi sejmowej nowej ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych, zwłaszcza, że W. Sejm wszystkie analogiczne petycye, a nawet takąż późniejszą petycyę nauczycieli szkół podmiejskich w Krakowie, wniesioną w r. 1904, uznał w powyższy sposób za załatwione i temu stanowisku swemu dał wyraz w uchwale swej z dnia 3. listopada 1904.

Sprawy teatralne.

Teatr polski we Lwowie.

Z ogłoszonego drukiem sprawozdania miejskiej komisyi teatralnej, w której zasiada także delegat Wydziału krajowego, wyjmujemy niektóre szczegóły o działalności teatru miejskiego w roku 1904. W ciągu tego roku z dwumiesięczną przerwą w lipcu i sierpniu dano w teatrze Lwowskim ogółem 381 przedstawień. Z tego przypada na dramat i komedyę 195, na operetkę 143, na operę 43 przedstawień.

Po zniżonej cenie dano w ogóle przedstawień 69, a mianowicie w dziale dramatu i komedyi 40, w dziale operetki 24, zaś w dziale opery 4. Dramatów i komedyj po raz pierwszy we Lwowie wystawionych było 35 tak, że na każdy niemal tydzień roku teatralnego przypadała jedna premiera. Z tych 35 sztuk było 16 oryginalnych polskich, a 19 tłómaczonych. Z nowości polskich odniosło wielki sukces artystyczny i kasowy dzieło sceniczne J. Żuławskiego „Eros i Psyche“ grane 24 razy w ciągu roku, oraz „Betleem polskie“ trzyaktowe jasełka z kolendami Łucyana Rydla. Utwór ten poetycki zdobył sobie na scenie Lwowskiej wielką i zasłużoną popularność dzięki urokowi prostoty i poezyi, jakim jest owiany i dzięki szlachetnej tendencyi religijno patryotycznej.

Wystawiła też Dyrekcya w ciągu r. 1904 z wielką starannością i znacznym nakładem wszystkie na konkursie Wydziału krajowego nagrodzone sztuki, co z uznaniem podnieść należy.

O kierownictwie artystycznem teatru Lwowskiego, reżyseryi i personalu dramatu i komedyi wyrazić się można tylko słowami najwyższej pochwały. Niestety zapisać trzeba ciężkie i niepowetowane straty, jakie personal teatru poniósł w roku 1905 — a to przez zgon ś. p. Romana, artysty pełnego temperamentu i samorzutnej twórczości i przez ustąpienie wskutek objęcia teatru Krakowskiego p. Ludwika Solskiego, w którym teatr Lwowski traci nietylko pierwszorzędną siłę aktorską ale zarazem niezrównanego reżysera. Ta ostatnia strata jest tem cięższą, że pociąga za sobą oraz ubytek p. Ireny Solskiej, artystki, która w całym szeregu ról zwłaszcza nastrojowych niełatwo znaleść może godną następczynię.

Subwencya dla opery polskiej uchwalona w budżecie na rok 1905 nie została dotychczas wypłaconą, ponieważ sezonu operowego w tym roku dotychczas nie urządzono.

O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, sezon operowy rozpocząć się ma już w październiku i trwać aż do końca marca 1906.

Petycya gminy m. Lwowa o dodatkową subwencyę na koszta budowy teatru.

Petycyi gminy m. Lwowa wniesionej w październiku 1904 o przyznanie dodatkowej subwencyi równającej się $^1/_3$ części rzeczywistych kosztów budowy teatru miejskiego, a przekazanej Wydziałowi krajowemu do zbadania, postanowił Wydział krajowy wobec uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1905, którą oznaczono maksymalną granicę subwencyi w wysokości 600.000 koron, nie popierać, przekroczenie bowiem pierwotnego kosztorysu, nie ulegające zresztą wątpliwości, nie może uzasadnić wniosku na podwyższenie subwencyi.

Teatr polski w Krakowie.

Subwencyę dla teatru Krakowskiego wypłacał Wydział krajowy na podstawie wniosków Komisyi teatralnej, która pomimo niektórych zarzutów podnoszonych przeciw dotychczasowemu kierownictwu tego teatru, nie odmawiała mu nigdy dobrej woli i staranności mianowicie w kierunku dekoracyjnym, wyrabiania sił młodszych, utrzymaniu całości w harmonii i sumiennem dopełnianiu zobowiązań względem artystów.

Z końcem czerwca 1905 roku dotychczasowy dzierżawca teatru p. Józef Kotarbiński ustąpił, a miejsce jego zajął pan Ludwik Solski, artysta i reżyser teatru Lwowskiego.

Teatr ruski.

Kierownictwo teatru pozostawało w ręku p. Michała Hubczaka, który pod kontrolą Wydziału Ruskiej Besidy urządzał w czasie od kwietnia 1904 do końca marca 1905 przedstawienia we Lwowie i na prowincyi z personalem w liczbie 42 do 46 osób.

Uchwałą z dnia 9. czerwca 1905 LW. 52.003 powołał Wydział krajowy do sprawowania artystycznego nadzoru nad ruskim teatrem narodowym komisyę artystyczną złożoną z pp. Michała Glidziuka, członka Wydz. kraj., profesorów uniw. lwowsk. pp.: Dra Aleksandra Kolessy i Dra Stanisława Dniestrzańskiego, profesorów gimn. pp. Eliasza Kokorudza i Dra Jana Kopacza, prof. semin. p. Dra Włodzimierza Kocowskiego i sekretarza sądowego p. Jana Czerniawskiego, wszystkich ze Lwowa. Sprawozdania komisyi teatralnej są pochlebne dla kierownictwa teatru.

Budowa ruskiego teatru narodowego we Lwowie.

W odpowiedzi na zakomunikowaną przez Wydział krajowy Komitetowi budowy ruskiego teatru narodowego uchwałą Wys. Sejmu z dnia 12. listopada 1904 oznajmił Komitet, że z powodu warunków w wspomnianej uchwale Wys. Sejmu postawionych, nie może przyjąć uchwalonej przez Wysoki Sejm subwencyi w kwocie 300.000 koron na budowę teatru.

Konkurs dramatyczny ruski.

Ze względu, że ostatni konkurs dramatyczny ruski rozstrzygnięty został jeszcze w r. 1902, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 5. maja 1905 LW. 30.452 wstawić do preliminarza budżetu na rok 1906 kwotę 1.500 koron na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich, niemniej wstawiać na cel powyższy do preliminarza co lat 3, od czasu rozstrzygnięcia każdego poprzedniego konkursu dramatycznego taką samą kwotę. Licząc zaś na to, że wniosek ten zostanie uchwalonym przez Wysoki Sejm, postanowił Wydział krajowy rozpisać jeszcze w bieżącym roku konkurs na ruskie utwory sceniczne z terminem do nadsyłania prac po koniec grudnia 1905. Do komisyi konkursowej powołał Wydział krajowy na wniosek Wydziału Ruskiej Besidy pp. Dra Stanisława Dniestrzańskiego, Dra Michała Hruszewskiego, Dra Aleksandra Kolessę i Dra Cyryla Studzińskiego, profesorów uniwersytetu lwowsk., dalej posłów sejmowych pp. Michała Glidziuka i Dra Eugeniusza Oleśnickiego, wreszcie profesorów szkół średnich pp. Eliasza Kokurudza, Hilaryona Ogonowskiego

i Włodzimierza Szuchiewicza. — Przewodniczącym komisyi jest członek Wydziału krajowego, Dr. Józef Wereszczyński.

Fundusz wyniesie tym razem wyjątkowo 2.000 koron, a to 1.500 koron z budżetu na rok 1906 i 500 koron jako kwotę pozostałą wskutek nieprzyznania przez komisyę w r. 1902 pierwszej nagrody. — W myśl propozycyi Ruskiej Besidy nagród będzie cztery, a to pierwsza 800 koron, druga 500 koron, trzecia i czwarta po 350 koron, rozstrzygnięcie zaś konkursu i przyznanie nagród nastąpi w kwietniu 1906.

Teatr ludowy we Lwowie.

Teatr ludowy we Lwowie ma ciągle do walczenia z brakiem sali odpowiedniej na przedstawienia teatralne. Z tego powodu zaprzestał od kwietnia br. dawania przedstawień we Lwowie i przebywa stale na prowincyi, skąd wrócić ma do Lwowa na sezon zimowy we wrześniu, spodziewając się, że do tego czasu zakontraktowana już sala zostanie odpowiednio urządzoną.

W czasie swej wędrówki po prowincyi dał teatr ludowy w większych miastach i miasteczkach sto kilkadziesiąt przedstawień sztuk grywanych przedtem we Lwowie, a w przedstawieniach tych występowali niekiedy jako goście pierwszorzędni artyści i artystki, jak Kamiński, Żelazowski i Siemaszkowa.

Nadto urządzał teatr ludowy przedstawienia popularne i dla młodzieży szkolnej po zniżonej cenie, te ostatnie w porozumieniu z władzami szkolnemi. Personal teatru składał się z 16 osób.

Z subwencyi uchwalonej dla tego teatru na rok 1905 wypłacił Wydział krajowy dotychczas połowę w kwocie 1.000 koron.

Teatr ludowy w Krakowie.

Od 15. września 1903 do 15. września 1904 prowadziło Towarzystwo Oświaty Ludowej teatr we własnym przeważnie zarządzie, w czasie tym zaś powierzono kierownictwo p. Kazimierzowi Gabryelskiemu. — Suma dochodów w roku 1904 w kwocie 23.629 koron 01 gr. uzyskana mimo niskich cen miejsc w teatrze, świadczy wymownie o pożytecznej jego działalności. — Ważnego znaczenia jest układ teatru z dyrekcyami gimnazyów, na mocy którego zobowiązał się teatr urządzać przedstawienia nadzwyczajne przeznaczone wyłącznie dla młodzieży szkolnej za przystępną cenę 230 koron od przedstawienia, z czego korzysta kilkuset uczniów gimnazyów krakowskich. — Prócz tego wyjeżdża teatr do miast prowincyonalnych, gdzie zyskuje powszechne uznanie dla dobrej gry artystów. — Stosunek Towarzystwa do dyrekcyi teatru ułożony jest w ten sposób, że dyrekcya otrzymuje budynek przy ul. Krowoderskiej, za który czynsz roczny 3.600 koron opłaca Towarzystwo Oświaty Ludowej, ponosząc przytem wydatki na konieczne adaptacye budynku i widowni, wszelkie zaś dochody i reszta wydatków należą do dyrektora teatru. — Niedobory pokrywa Towarzystwe subwencyą Wysokiego Sejmu, w znacznej zaś części z własnych funduszów.

Macierz polska i fundacya im. Tadeusza Kościuszki.

Ze sprawozdania z działalności Macierzy Polskiej i Komitetu fundacyi im. Tadeusza Kościuszki za r. 1904 wyjmujemy szczegóły najważniejsze:

W składzie członków Zarządu Fundacyi Macierzy Polskiej nie zaszły w roku 1904 zmiany znaczne.

Urząd Kuratora piastuje nadal Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

W Radzie Nadzorczej zasiadają, jak w roku ubiegłym, JE. Najprzewielebniejszy Ksiądz Arcybiskup Józef Bilczewski i książę Andrzej Lubomirski. Dwa miejsca są opróżnione.

Przewodniczącym Rady wykonawczej pozostaje nadal prof. dr. Ludwik Finkel, zastępcą przewodniczącego Członek Wydziału krajowego i Zastępca marszałka dr. Tadeusz Pilat, w skład zaś Rady wchodzą jako członkowie: pp. adwokat krajowy i poseł na Sejm, dr. Tadeusz Skałkowski, Najprzewielebniejszy ks. Arcybiskup Józef Teodorowicz, prof. dr. Ignacy Zakrzewski i radca szkolny ck. inspektor krajowy Mieczysław Zaleski. W miejsce dyrektora Władysława Tynieckiego, który zrezygnował, zaprosiła Rada wykonawcza w skład swego grona prof. dr. Kazimierza Miczyńskiego.

W obradach Rady wykonawczej biorą udział członkowie komitetu Fundacyi im. Kościuszki dyrektor Jan Soleski i Korneli Jaworski, ostatni w miejsce prof. dr. Antoniego Kaliny, który z Komitetu ustąpił.

Sekretarzem Macierzy Polskiej jest prof. dr. Konstanty Wojciechowski.

Czynności administratora pełni p. Józef Bałaban.

Konkurs ogłoszony przez Macierz P. w r. 1903 na utwór dramatyczny, przeznaczony dla teatrów ludowych, wywołał szereg sztuk scenicznych. Utwór nagrodzony wydała Rada wykonawcza w Bibliotece Macierzy. Ażeby zaś sprawę teatrów ludowych poprzeć tem skuteczniej, ogłosiła Rada w. drukiem wskazówki praktyczne, pouczające, jak przedstawienia wiejskie należy organizować, choćby przy najskromniejszych środkach.

W Bibliotece Macierzy wyszło w roku 1904 ogółem sześć książek, zatem o dwie więcej, niż tego wymagają obowiązujące uchwały. Oto wykaz tych dziełek:

1) „Za Dunajem“ (Bułgarya, Serbia, Czarnogóra), podług dzieła Janka z Grzegorzewic wydał B. G., stron 390, z 17 ryc. i mapką Państw Bałkańskich.

2) „O komasacyi gruntów rolnych“, napisał Leopold Popiel, str. 22, z 2 mapkami.

3) „W obronie matki ziemi“, powieść, napisała J. Stablewska, str. 195.

4) „Jasiek Sierota“, obrazek dramatyczny w jednym akcie, nagrodzony na konkursie Macierzy Polskiej, napisał Jan Smotrycki, str. 30.

5) „Poradnik w sprawach pieniężnych i podatkowych“, ułożył Paweł Ciompa, str. 206.

6) „Kilka rad praktycznych dla organizatorów teatrów ludowych-amatorskich“, napisał Jan Smotrycki, str. 32 z 19 ryc.

Cena księgarska wszystkich tych dziełek wynosi 3 kor. 70 h; prenumeratorowie „Biblioteki“ otrzymali je za cenę 2 K.

W „Wydawnictwach“ wybito w tym roku, podobnie jak w poprzednim, 5.000 egzemplarzy Pana Tadeusza. Cena egzemplarza 20 h. pozostała nie zmieniona. Ogółem złożyła Macierz społeczeństwu polskiemu w darze 110.000 egzemplarzy arcydzieła Mickiewicza, w darze, bo do każdego egzemplarza dokłada Macierz kilka halerzy.

Zamówiono też w drukarni dalszych 5000 Pism poetycznych Mickiewicza.

Prace przygotowawcze do drugiego wydania Encyklopedyi rozpoczęto jeszcze w r. 1903, pierwszy bowiem nakład dawno już wyczerpano. W roku bieżącym przystąpiła Rada wykonawcza do druku wydania drugiego, pomnożonego i objaśnio-

nego ilustracyami. W listopadzie 1904 r. wyszedł zeszyt pierwszy Encyklopedyi. Zeszyt ten liczy 16 arkuszy i zawiera 60 ilustracyi. Całość wyjdzie w 8 zeszytach, w odstępach trzechmiesięcznych. Cena zeszytu 1 korona. Jest to najtańsza encyklopedya polska. Redakcyą wydawnictwa zajmuje się obok dawniejszego redaktora, prof. dr. Ludwika Finkla, prof. Henryk Kopia.

* * *

Z dochodów, płynących z kapitałów Fundacyi im. Tadeusza Kościuszki, wydała Macierz Polska w roku 1904 pierwsze dwa zeszyty dzieła „Polska, obrazy i opisy“. W obiegu księgarskim okazały się one później, niż Rada Wykonawcza się spodziewała, a powodem zwłoki była robota map, która trwała nad miarę długo — nie z winy Macierzy. Trzeba też było uzupełniać zbiór rycin do Etnografii, ponieważ śp. Karłowicz, zmożony chorobą, części ich tylko zdołał udzielić Macierzy — ryciny zaś brakujące przyszło zbierać po obszarach całej Polski. Druk zeszytu III. jest już ukończony, wszelako i ten zeszyt mógł był okazać się znacznie wcześniej, gdyby jeden z autorów nie zrobił był Macierzy zawodu, nie dostarczając jej przyrzeczonego rękopisu. Zeszyt I. i II. liczą po 8 arkuszy druku wielkiej ósemki i mieszczą w sobie krajobraz Polski Konopnickiej, Geografię fizyczną Dr. E. Romera i Etnografię śp. J. Karłowicza i A. Jabłonowskiego. Zeszyt III. zawiera Geografię historyczną Dr. F. Konecznego i Ustrój społeczny i polityczny Polski Dr. A. Winiarza, liczy zaś również 8 arkuszy druku. Wszystkie trzy zeszyty razem mieszczą 162 ilustracyj, oprócz rysunków zdobiących tekst Krajobrazu Konopnickiej. Cena każdego zeszytu wynosi 1 koronę.

* * *

Ogółem wydała Macierz Polska w r. 1904 z obydwóch funduszów, którymi rozporządza, książek 7 i 3 zeszyty (1 Encyklopedyi, 2 Polski) w ogólnej ilości 37.000 egzemplarzy. Rozeszło się wydawnictw z funduszu Macierzy 31.490, z Funduszu im. T. Kościuszki 5.700 egzemplarzy, razem 37.190, czyli w porównaniu z rokiem 1903, o 1351 egzemplarzy więcej.

Stosownie do przepisu Art. 26. aktu fundacyi „Macierz Polska“ przedkłada Wydział krajowy z zarządu majątku tej fundacyi następujące sprawozdanie:

Rok 1904.

A) Dochody:

	Gotówka	Efekta
1) Subwencya i datki dobrowolne:		
a) subwencya z funduszu krajowego	10.000 K — g	
b) subwencya od gminy m. Lwowa	400 „ — „	
c) datki rozmaite . . .	10 „ — „	
2) Dochód ze sprzedaży wydawnictw własnych . .	13.170 „ — „	
3) Zwrot pobranych honorarów	1.300 „ — „	
4) Odsetki od efektów . .	3.172 „ 50 „	
5) Efekta zakupione . . .		12.273 K 20 g
Suma dochodów	28.052 K 50 g	12.273 K 20 g
6) Do tego zapas z początkiem r. 1904	5.385 „ 01 „	77.016 „ 92 „
Razem . .	33.437 K 51 g	89.290 K 12 g

B) Wydatki:

	Gotówka	Efekta
1) Koszta wydawnictw własnych	18.897 K 28 g	
2) Koszta administracyi . .	9.307 „ 76 „	
3) Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców .	1.320 „ — „	
4) Odsetki bierne i podatek rentowy od kuponów . .	11 „ 80 „	
5) Efekta spieniężone . .		12.200 K — g
Suma wydatków .	29.536 K 84 g	12.200 K — g
6) Do tego zapas z końcem r. 1903	3.900 „ 67 „	77.090 „ 12 g
Razem j. w. .	33.437 K 51 g	89.290 K 12 g.

Wykazany powyżej pod poz. 6 wydatków zapas z końcem r. 1904 w gotówce 3.900 K 67 g. jest zapasem majątku obrotowego; zaś w efektach 77.090 K 12 g. jest zapasem majątku zarodowego fundacyi.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58. ustawy fundacyjnej Zakładu narod. im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których na podstawie asygnat kuratora literackiego daje zasiłki w miarę potrzeby kasie podręcznej, będącej pod zarządem tegoż kuratora.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Obrót pieniężny w r. 1903 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem r. 1902 wynosił:

a) w papierach wartościowych		927.000 K 47 g	
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerwow.	67.327 K 64 g		
kaucyi dzierżawcy i depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej	8.000 „ — „		
	20.132 „ 19 „	95.459 „ 83 „	
pozostaje jako majątek zakładowy			831.540 K 64 g
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:			
Chołoniewskiego .	6.300 K — g		
Neronowicza . .	1.050 „ — „		
Pawlikowskiego .	4.725 „ — „		12.075 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:			
1) dobra i realności .		685.887 K 33 g	
2) zbiory		349.842 „ 20 „	
3) nakłady		15.829 „ 50 „	
4) sprzęty		12.065 „ 91 „	1,063.624 „ 94 „
d) w gotówce i należytościach czynnych:			5.735 „ 21 „
		Razem . .	1,912.975 K 79 g
Po potrąceniu należytości biernych			16.005 „ 45 „
okazuje się stan majątku z końcem r. 1902 .			**1,896.970 K 34 g**

Tenże majątek wynosił z końcem r. 1903:

a) w papierach wartościowych . . . . . 932.980 K 02 h
a po potrąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerwow. 72.158 K 01 g
kaucyi dzierżawcy 8.000 „ — „
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej . . 20.784 „ 91 „
i funduszu pensyjnego . . . . . 263 „ 55 „ 101.206 „ 47 „

pozostaje jako majątek zakładowy . . . . . 831.773 K 55 g.

b) w kapitałach hipotekowanych (jak w roku 1902) . . . . . 12.075 „ — „

c) w funduszach bibliotecznych:

1) dobra i realności .	685.887 K 33 g	
2) zbiory	357.812 „ 42 „	
3) nakłady	15.296 „ 54 „	
4) sprzęty	12.340 „ 81 „	1,071.337 „ 10 „

d) w gotówce i należytościach czynnych 4.547 „ 30 „

Razem . . 1,919.732 K 95 g
Po potrąceniu należytości biernych . . . . . 162 „ 85 „
okazuje się stan majątku z końcem roku 1903 **1,919.570 K 10 g**

Z porównania stanu majątku z końcem r. 1902 z takimże stanem z końcem roku 1903 okazuje się ogólny przyrost majątku o . 22.599 „ 76 „

Z porównania stanu poszczególnych rubryk tego funduszu z końcem lat 1902 i 1903 okazuje się przyrost lub ubytek, jak następuje:

a) stan majątku zakładowego w efektach wynosił z końcem r. 1902 831.540 K 64 g
z końcem zaś r. 1903 wynosił . . . . 831.773 „ 55 „
okazuje się zatem przyrost o . 232 K 91 g.

b) stan kapitałów hipotekowanych bez zmiany.

c) stan fund. bibliotecznych:

1) dobra i realności bez zmiany
2) zbiory w r. 1902 349.842 „ 20 „
3) „ „ 1903 357.812 „ 42 „
przyrost o . . . . . 7.970 „ 22 „

3) nakłady w roku 1902 . . . . 15.829 „ 50 „
nakłady w r. 1903 . . . . 15.296 „ 54 „
ubytek o . . . . . 532 „ 96 „

4) sprzęty w roku 1902 . . . 12.065 K 91 g
sprzęty w r. 1903 . . . . 12.340 „ 81 g
przyrost o . . . . . 274 „ 90 „

d) w gotówce i należytościach czynnych:		
w r. 1902 . . . . 5.735 K 21 g		
w r. 1903 . 4.547 „ 30 „		
ubytek o	1.187 K 91 g.	
e) w należytościach biernych:		
w r. 1202 . . . . 16.005 K 45 g		
w r. 1903 . 162 „ 85 „		
przyrost majątku o	15.842 K 60 g	
Razem przyrosty w sumie . .	24.320 K 63 g	
od tego ubytki pod c) 3) i d) .	1.720 „ 87 „	
Okazuje się tedy ogólny przyrost jak wyżej		22.599 K 76 g

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1903.

A. Dochody:

a) Dochody w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Rata od kuratora ekonomicznego	12.600 K — g	
Czynsz z gmachu i rozmaite .	2.640 „ — „	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	9.897 „ 80 „	
Odsetki od kapitałów	20.437 „ 85 „	
„ „ legatów	868 „ — „	
Odsetki od gotowizny lokowanej w Banku	86 „ 50 „	
Ze sprzedaży własnych wydawnictw	504 „ — „	
Stała roczna opłata od wydawnictwa książek szkolnych	20.000 „ — „	
Zwroty rozmaite	11 „ 70 „	67.045 K 85 g.

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych .	1.000 K — g	
Zaliczka od wydawnictwa książek szkolnych	20.000 „ — „	
Zwrot zaliczki od Administracyi dóbr fundacyjnych . .	13 „ 10 „	
Pobrano z gotówki ulokowanej na rachunek bieżący Banku krajowego	3.313 „ 50 „	
Rozmaite: Depozyt Goldsteina	52 „ 50 „	24.379 K 10 g
Suma		91.424 K 95 g
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1903 . .		1.388 „ 11 „
Razem		**92.813 K 06 g.**

b) Dochody w efektach:

Depozyt kuratoryi ekonomicznej	5 K 36 g
Fundusz rezerwowy	4.830 „ 37 „

Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego	652 K 72 g	
Fundusz zapasowy	2 „ 40 „	
„ Brodzkiego	2 „ 40 „	
„ Stadnickiego	222 „ 75 „	
„ pensyjny urzędników i sług	263 „ 55 „	5.979 K 55 g
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1903 . . .		927.000 „ 47 „
Razem		**932.980 K 02 g.**

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno książek i manuskryptów	5.371 K 28 g	
Prenumerata czasopism . . .	2.386 „ 29 „	
Oprawa książek, czasopism i manuskryptów	2.338 „ 94 „	
Drobne wydatki na bibliotekę .	795 „ 20 „	
Naprawy i ulepszenia w gmachu	5.062 „ 18 „	
Ekwiwalent i podatki od gmachu zakładowego	3.139 „ 04 „	
Asekuracya gmachu	87 „ 45 „	
Koszta administracyjne . . .	1.174 „ 29 „	
Opał i światło	4.909 „ 40 „	
Płace urzędników i sług łącznie z podatkiem od płac . .	32.915 „ 84 „	
Remuneracye, zapomogi i emerytalne pensye	3.720 „ 55 „	
Koszta kancelaryjne	1.553 „ 76 „	
Płace stypendystów	4.980 „ — „	
Drobne muzealne wydatki . .	183 „ 94 „	
Ruchomości biurowe i biblioteczne	878 „ 20 „	
Zakupione obrazy	200 „ — „	
Koszta sprawozdań zakład. .	2.537 „ 30 „	72.233 K 66 g.

II. Przenośne:

Zakupione przedmioty za subwencyę sejmową i zapłacone koszta podróży w sprawie zabytków historycznych	895 K 10 g.	
Zwrot zaliczki Wydawnictwu książek szkolnych pobranej na rachunek opłaty w latach ubiegłych	16.000 „ — „	16.895 K 10 g
Suma		89.128 K 76 g
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1903 . .		3.684 „ 30 „
Razem jak wyżej		**92.813 K 06 g.**

b) Wydatki w efektach:

Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1903 . .	932.980 K 02 g
Zgodnie z dochodami . .	**932.980 K 02 g.**

C. Zaległości czynne wynoszą:

Na rachunku bieżącym w Banku krajowym	863 K — g.

D. Zaległości bierne:

1) Zaliczka sejmowa na ochronę zabytków historycznych	110 K 35 g	
2) Depozyt Goldsteina: Nadpłata odsetek dla f. Neronowicza	52 „ 50 „	162 „ 85 „
Nadwyżka należytości czynnych z końcem r. 1903		**700 K 15 g.**

Alegat A. do sprawozdania Wydziału kraj. z czyn

do

1	2	3	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czyns z dor i gr i	
1	Biała. .		
2	Bóbrka .		
3	Bochnia		
4	Boboro		
5	Borsz		
6	Brod		
7	Br		
8			
9			
10			
11			
12			

Sumaryczne zestawienie
wydatków 74 Wydziałów powiatowych
podług zamknięć rachunkowych za rok 1903.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur	Podatki	Koszta komisyjne	Subwencye na cele: oświaty, szkolne	Subwencye na cele: sanitarne itp.	Subwencye na budowle, konserwacye wodne itp.	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp.	Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych	Nadzwyczajne wydatki: spłata długów zasiłków itp.	Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki na cele komunikacyjne: koszta administracyjne drogowe	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie dróg powiatowych	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie dróg gminnych	Wydatki na cele komunikacyjne: budowa i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych	spłata długów	zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe	zapas kasowy pozostały z końcem roku	Hodowla bydła	Razem	Długi i zaległości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	11.718 60	. .	1.876 79	456 70	273 41	3.324 22	3.405 26	2.214 33	. .	68.358 36	5.105 54	1.658 08	24.596 96	4.950 80	535 .	18.151 98	12.855 47	76.588 79	1.788 .	. .	14.176 65	48.859 24	400 .	301.292 06	84.303 59	
2	Bóbrka . . .	6.160 .	1.500 .	602 52	800 .	. .	. .	. .	1.999 44	. .	4.999 25	. .	. .	. .	. .	. .	8.231 40	. .	53.746 01	7.317 84	. .	4.520 36	957 31	. .	90.834 33	20.300 .	
3	Bochnia . . .	9.460 .	2.587 38	853 40	418 61	57 21	2.322 .	730 .	5.686 84	. .	7.922 88	1.045 78	. .	2.000 .	17.082 49	14.032 84	19.735 83	5.901 17	46.562 86	192 .	2.400 .	7.920 43	33.407 31	702 01	180.420 99	62.464 47	
4	Bohorodczany	5.478 20	. .	638 01	600 .	160 27	1.182 79	460 .	3.600 .	. .	2.388 64	1.707 14	4.500 .	. .	1.433 32	5.615 63	4.175 64	. .	27.266 83	. .	600 .	896 .	162 25	844 .	61.708 72	23.557 47	
5	Borszczów . .	10.176 .	260 .	1.368 37	1.279 22	95 40	1.880 16	2.640 .	1.874 .	. .	7.807 48	. .	. .	. .	5.326 06	4.315 94	13.605 .	15.003 79	22.321 77	1.514 .	4.753 02	8.239 14	7.150 52	. .	109.609 37	138.667 15	
6	Brody	17.996 40	2.490 .	1.271 93	160 65	1.225 88	2.462 96	. .	4.266 68	. .	75.790 13	11.574 83	. .	. .	1.612 20	3.775 28	13.429 99	57.869 19	36.973 80	9.685 16	22.075 42	3.075 26	17.241 75	234 72	283.210 28	158.470 74	
7	Brzesko . . .	9.260 .	1.700 .	1.015 39	. .	. .	1.000 38	1.328 .	4.771 64	. .	2.453 74	4.414 39	. .	. .	. .	6.800 .	7.840 .	39.409 62	58.933 17	271 80	3.500 .	7.000 .	240 98	200 .	150.139 11	68.266 70	
8	Brzeżany . .	14.008 .	2.181 16	1.438 56	1.348 98	. .	779 68	1.500 .	4.066 64	. .	23.237 38	131 38	. .	33 75	9.068 53	1.641 08	6.784 16	. .	39.992 36	18.652 10	. .	3.242 99	157 94	600 .	128.864 39	127.931 55	
9	Brzozów . . .	6 359 37	. .	643 .	1.560 .	. .	235 .	960 .	775 .	. .	3.059 09	33 64	. .	. .	. .	. .	6.836 98	400 .	7.065 57	27 673 88	41.966 56	1.000 .	7.968 90	19.032 70	. .	125.574 39	9.866 22	
10	Buczacz . . .	11.720 .	2.616 56	2.652 54	819 95	133 20	1.960 92	3.714 .	7.233 03	. .	50.188 81	22.471 05	. .	. .	4.536 18	22.196 26	17.289 .	12.158 23	79.398 89	3.743 14	10.212 01	4.548 26	12.647 09	1.855 21	272.094 33	72.159 24	
11	Chrzanów . .	12.780 .	1.385 .	1.259 96	751 47	282 80	162 30	2.045 .	6.289 96	256 63	46.103 90	9.854 70	. .	. .	9.759 36	6.361 79	17.690 05	56.330 98	69.416 12	5.103 62	. .	13.382 91	6.380 83	309 98	245.907 36	109.015 70	
12	Cieszanów . .	9.583 84	110 .	523 92	1.200 .	. .	254 46	240 .	2.450 .	. .	3.235 69	234 53	4.328 11	6.543 81	3.734 64	1.506 94	2.851 92	15.198 93	21.288 32	3.559 60	4.401 .	12.401 33	46.905 67	. .	140 552 71	122.864 70	
13	Czortków . .	6.970 .	1.676 40	793 10	833 39	. .	148 40	. .	4.400 .	. .	2.524 91	997 85	. .	16.000 .	4.380 .	651 08	7.000 .	5.858 46	21.584 63	1.554 83	. .	98 20	32.627 16	300 .	108.398 41	40.639 34	
14	Dąbrowa . . .	7.989 85	1.480 .	1.206 03	387 67	. .	849 56	125 .	991 56	. .	5.017 92	. .	1.856 28	3.300 .	1.666 66	12.821 50	10.521 85	20.587 10	27.134 40	. .	3.500 .	16.052 40	49.324 72	259 90	165.066 40	71.866 86	
15	Dobromil . .	12.340 .	530 .	1.115 32	2.090 47	200 96	30 20	290 .	5.540 .	. .	38.783 66	956 11	. .	. .	. .	4.347 84	4.439 40	. .	45.997 84	5.757 86	5.980 90	4.224 75	1.191 52	75 07	133.891 90	39.394 27	
16	Dolina . . .	9.920 .	3.440 .	1.357 34	759 81	. .	4.418 12	. .	25.002 .	. .	21.148 06	4.416 98	. .	11.914 90	2.563 34	19.361 32	5.553 14	888 12	27.040 28	. .	. .	5.451 80	5.561 28	. .	148.796 49	48.033 34	
17	Drohobycz . .	19.936 .	1.450 .	2.360 80	1.902 21	466 65	1.021 99	3.978 10	1.691 55	. .	12.254 07	1.002 27	. .	. .	9.312 28	16.535 .	22.672 24	77.859 30	155.806 06	. .	10.778 96	32.161 02	1.360 68	806 10	373.355 28	222.770 80	
18	Gorlice . . .	12.072 30	2.000 .	1.598 72	1.067 71	116 .	1.634 16	2.525 31	2.764 08	. .	6.307 74	38 .	7.500 .	12.319 33	18.293 47	910 .	17.158 26	. .	64.973 36	700 .	2.000 .	3.003 30	1 62	1.115 47	158.098 83	174.652 30	
19	Gródek . . .	8.288 .	1.579 48	1.585 68	679 51	. .	2.200 47	. .	4.324 52	. .	40.647 75	8.138 28	. .	. .	11.835 71	1.505 40	9.778 18	13.296 38	41.532 59	29.455 99	. .	. .	. .	200 .	175.042 91	87.628 15	
20	Grybów . . .	4.650 17	1.040 .	564 92	410 .	. .	1.489 90	200 .	2.120 .	3.307 34	3.257 79	193 28	7.067 34	. .	2.204 95	40 .	7.847 08	8.493 88	8.381 35	33 .	500 .	4.401 04	120 39	200 .	56.522 43	56.478 35	
21	Horodenka . .	7.551 96	800 .	625 20	346 16	260 65	223 80	1.200 .	10.145 63	. .	31.477 74	. .	. .	. .	9.319 88	1.142 39	9.353 62	25.506 41	26.922 65	. .	. .	10.746 89	2.310 .	200 .	138.132 98	155.600 95	
22	Husiatyn . .	10.680 70	228 50	1.358 61	1.429 43	. .	1.324 90	. .	3.140 .	. .	6.536 27	7.833 37	. .	. .	9.876 50	300 .	9.091 59	29.631 98	29.072 82	7.299 86	46.493 50	410 52	682 04	. .	165.390 39	221.629 16	
23	Jarosław . . .	14.144 .	1.180 .	1.450 50	2.491 78	847 75	903 78	200 .	4.788 34	. .	5.774 12	9.326 83	. .	. .	17.918 76	13.567 84	20.150 46	14.297 11	131.777 67	419 .	23.170 14	12.419 56	19.060 08	607 08	294.494 80	208.756 05	
24	Jasło	8 040 .	2.000 .	638 90	1.505 39	. .	1 614 94	720 .	3.283 33	. .	2.990 .	2.397 70	2.233 15	5.000 .	. .	. .	14.738 26	7.096 92	45.463 11	700 28	. .	2.692 52	17.469 20	600 .	119.178 70	. .	
25	Jaworów . . .	8.712 .	1.010 .	835 48	1.680 86	. .	. .	5.820 66	1.749 96	. .	6.527 54	2.166 56	. .	. .	4.815 06	9.665 12	4.628 .	. .	68.225 47	9.513 59	. .	3.246 19	3.377 34	240 .	132.213 83	75.535 46	
26	Kałusz . . .	7.759 91	1.000 .	639 49	196 55	497 75	2.229 42	800 .	8.292 82	. .	14.960 89	1.266 40	. .	16.255 50	6.493 80	5.420 60	8.804 58	. .	21.910 15	. .	. .	8.608 49	6.644 50	400 .	111.880 85	75.522 04	
27	Kamionka . .	11.680 .	808 .	1.344 76	675 15	. .	722 20	1.947 27	6.933 23	. .	4.361 48	1.450 98	. .	. .	4.960 90	. .	17.288 21	76.763 67	69.276 .	763 55	50.190 91	35.521 43	19.950 82	640 .	805.278 56	204.819 27	
28	Kolbuszowa .	6.880 .	989 60	598 96	400 .	. .	581 30	804 .	2.480 .	. .	1.009 35	766 06	. .	. .	1.666 69	100 .	10.451 01	24.904 12	8.180 80	. .	14.618 .	3.240 79	4.305 32	. .	81.976 .	16.865 72	
29	Kołomyja . .	10.240 11	1.000 .	1 574 22	177 37	845 90	1.601 86	4.770 .	3.881 .	. .	19.327 64	1.969 35	31.412 89	40.399 81	29.523 48	6.975 62	15.604 81	11.714 67	41.965 97	289 19	6.765 88	3.156 93	17.119 89	. .	250.316 59	26.211 66	
30	Kossów . . .	7.370 .	2.132 .	442 .	1.232 80	. .	1.072 48	2.451 .	3.933 14	. .	580 67	400 07	. .	. .	840 .	3.700 .	11.394 68	62.775 34	13.769 11	. .	200 .	6.487 67	26.528 55	750 33	145.059 84	14.844 88	
31	Kraków . . .	14.121 80	2.000 .	779 94	3.264 46	. .	323 96	200 .	4.853 86	. .	55.163 29	7.738 67	. .	82.659 47	13.368 07	8.253 42	15.993 26	8.418 56	64.778 72	. .	3.484 .	4.266 49	596 15	94 68	290.353 30	54.038 24	
32	Krosno . . .	6.280 .	820 .	1.047 25	1.020 .	. .	199 50	5.328 .	719 80	. .	2.794 30	38.889 03	87.848 99	30.000 .	4.170 50	9.000 .	9.098 10	38.489 16	36.628 03	1.060 80	2.800 .	16.030 93	3.647 51	416 80	296.288 75	173.429 43	
33	Limanowa . .	5.900 .	576 .	791 24	181 15	. .	787 35	. .	596 .	. .	22.513 47	872 71	. .	. .	1.879 12	. .	6 389 82	17.762 18	30.196 48	256 16	8.400 .	3.488 22	5.554 09	. .	106.138 99	27.620 81	
34	Lisko	5.376 .	. .	397 19	800 .	. .	638 95	180 .	3.360 .	. .	1.906 45	23 19	. .	. .	100 .	719 .	13.598 50	22.308 52	62.121 67	. .	1.350 .	1.552 28	4.338 79	358 17	119.128 71	33.664 78	
35	Lwów	18.862 .	1.050 .	1.762 64	2.991 23	3.066 90	2.360 56	670 .	2.184 .	. .	64.415 14	3.045 29	. .	. .	10.679 36	3.505 44	10.108 54	. .	78.168 67	45.341 45	8.306 30	. .	2.609 28	961 12	255.087 92	187.254 52	
36	Łańcut . . .	11.746 .	144 .	600 89	1.200 .	. .	1.162 .	230 .	4.647 80	. .	8.186 91	4.330 51	. .	. .	9.995 70	7.345 62	10.964 69	59.069 82	81.481 21	721 70	10.983 97	25.689 52	3.158 54	520 81	242.179 69	142.305 02	
37	Mielec	7.929 20	2.043 34	365 19	1.187 60	. .	. .	. .	. .	. .	33.489 38	5.978 89	. .	1.400 .	26.138 86	9.260 .	8.733 32	16.608 06	49.191 20	650 .	8.000 .	2.221 47	327 29	68 17	173.591 97	112.751 09	
38	Mościska . .	8.624 .	2.164 .	1.042 51	381 17	. .	1.916 92	854 20	4.144 .	. .	1.680 18	. .	. .	. .	10.307 07	878 .	5.941 16	12.630 73	45.191 94	. .	9.045 77	5.481 05	. .	500 .	110.782 70	151.265 82	
39	Myślenice . .	7.540 .	694 .	1.006 25	109 08	121 80	588 80	368 75	6.275 32	6.187 98	10.939 44	944 36	. .	4.000 .	6.000 .	890 .	6.837 24	2.412 89	54.209 72	6.114 73	. .	1.569 14	2.398 06	266 23	119.473 79	24.457 .	
40	Nadwórna . .	9.800 .	. .	892 55	800 .	. .	2.237 97	1.000 .	4.506 62	. .	7.329 72	727 70	. .	8.000 .	. .	301 .	5.000 .	. .	18.550 11	. .	800 .	820 .	1.468 57	840 .	62.574 24	3.200 .	
41	Nisko	9.448 19	192 .	935 75	1.242 74	. .	1.015 84	4.096 48	7.688 05	. .	40.309 53	9.127 86	17.962 86	17.020 .	10.000 .	10.315 95	933 36	. .	84.702 08	50.575 80	. .	166 66	. .	200 .	265.928 15	81.776 34	
42	Nowy Sącz . .	9.100 .	2.800 .	1.536 50	2.193 03	. .	1.606 91	1.660 .	150 .	. .	38.841 86	23.306 65	. .	. .	12.747 85	900 .	17.749 70	39.058 68	51.762 66	. .	. .	4.464 52	10.073 21	596 48	218.543 05	39.743 64	
43	Nowytarg . .	8.440 .	353 97	957 06	242 88	. .	1.302 76	760 .	4.083 20	. .	13.099 46	589 13	. .	. .	8.936 44	1.470 80	8.587 32	19.493 40	20.249 92	686 32	. .	6.633 32	12.667 47	926 62	109.480 07	1.721 76	
44	Pilzno	4.360 .	. .	376 47	751 30	. .	103 44	405 .	800 .	. .	1.201 98	972 36	. .	. .	7.581 20	340 86	6.225 90	14.976 61	17.389 97	. .	800 .	573 35	6.441 77	433 14	63.736 35	48.581 28	
45	Podhajce . . .	10.544 .	2.000 .	1.101 86	. .	. .	476 80	650 .	1.525 .	. .	20.537 04	. .	788 60	. .	29.839 63	1.419 16	14.676 06	14.002 98	56.206 92	. .	19.649 77	4.400 71	2.281 50	. .	180.100 03	98.743 76	
46	Przemyśl . . .	15.080 .	1.800 .	2.986 78	. .	40 89	357 14	1.180 .	2.900 .	1.958 42	25.817 20	637 32	. .	. .	46.507 43	6.784 14	9.658 20	. .	73.160 98	2.498 36	. .	439 44	1.050 79	. .	192.857 09	54.731 88	
47	Przemyślany .	6.210 .	. .	1.019 96	197 44	. .	917 64	1.400 .	3.741 60	. .	2.571 45	. .	. .	. .	. .	200 .	9.247 76	14.420 31	67.691 70	5.499 58	11.247 76	4.915 54	41 54	400 .	129.722 28	123.245 80	
48	Rawa	5.120 .	600 .	500 .	1.185 37	. .	2.739 38	. .	2.583 40	. .	1.155 71	2.254 75	2.812 97	. .	7.796 66	64.113 95	8.747 59	50.949 05	40.749 60	13.844 25	. .	66.776 76	. .	. .	271.429 44	231.688 53	
49	Rohatyn . . .	8.151 50	368 64	1.509 82	1.608 27	. .	1.567 38	600 .	3.887 98	. .	7.054 32	. .	. .	. .	. .	11.628 17	4.003 68	. .	73.555 11	. .	. .	. .	. .	610 28	114.545 15	27.454 13	
50	Ropczyce . . .	4.874 84	. .	1.372 37	. .	. .	1.009 40	1.485 30	2.600 .	. .	1.288 36	941 05	. .	50 .	. .	2.062 43	7.993 93	12.595 32	54.775 25	. .	800 .	2.332 79	. .	. .	94.181 04	11.531 82	
51	Rudki	9.680 .	2.100 .	. .	359 88	. .	918 44	800 .	780 .	. .	2.840 15	. .	. .	27.100 .	1.032 71	1.308 14	5.271 71	11 085 95	24.122 20	46.695 84	5.151 22	4.084 56	14.013 49	228 68	157.572 97	13.720 53	
52	Rzeszów . . .	18.774 70	1.350 .	1.552 24	1.600 .	. .	108 .	2.900 .	2.200 .	401 33	6.978 85	2.415 .	. .	. .	7.378 51	50 .	30.293 29	124.037 27	57.047 83	4.942 32	18.553 24	5.187 29	55.032 65	234 17	336.031 69	213 489 53	
53	Sambor	13.121 34	5.172 17	1.007 93	306 18	. .	2.533 95	440 .	2.696 92	. .	2.624 49	5.656 32	. .	3.000 .	10.589 02	4.391 13	14.070 36	5.315 83	37.966 56	6.725 51	1.928 10	8.830 66	32.623 90	171 73	159.172 10	63 993 59	
54	Sanok	9.149 08	1.299 04	654 33	779 56	507 20	502 92	755 .	8.519 96	. .	9 150 47	1 99 .	. .	. .	3.474 92	3.217 44	11.389 21	1.317 82	35.306 35	834 99	4.805 84	11.166 02	14 76	234 83	98.081 73	108.448 35	
55	Skałat	8.830 .	400 .	1.040 .	. .	13 40	1.566 52	400 .	2.083 30	. .	3.856 75	1.193 19	. .	. .	8 574 39	577 43	15.587 72	. .	58.515 93	275 33	. .	. .	24 16	. .	102.938 12	135.523 10	
56	Śniatyn . . .	8.240 .	240 .	804 10	582 88	. .	629 21	5.852 .	3.416 52	. .	4.156 50	. .	. .	30.406 25	17.955 10	5.233 90	11.418 20	18.785 21	24.723 77	. .	13.996 08	22.258 33	39 79	. .	168.737 84	204.276 55	
57	Sokal	13.329 98	1.704 .	2.681 80	670 09	507 16	1.284 80	1.300 .	2.083 17	. .	87.717 55	2.342 41	. .	16.106 86	14.692 48	5.810 .	17.036 52	123.160 86	34.196 56	. .	. .	3.840 03	4.181 18	. .	332.445 45	239.687 67	
58	Stanisławów .	10.415 .	3.220 .	2.139 28	359 48	447 78	1.334 31	4.190 .	4.236 53	. .	9.907 85	700 26	. .	6.500 .	4.194 90	16.122 37	15.632 44	4.032 49	43.028 47	. .	3.551 42	13.904 60	8.426 47	. .	152.843 65	40.502 72	
59	Stary Sambor .	9.696 84	2.404 90	704 76	952 84	. .	968 59 .	. .	2.899 34	. .	160 .	1.520 60	3.807 93	. .	5.946 58	3.129 56	4 931 89	25.934 95	6 315 65	. .	. .	6.066 14	5.451 56	520 .	80.912 64	20.368 82	
60	Stryj	16.992 .	1.685 12	1.631 93	1.122 19	. .	474 24	540 .	1.076 63	. .	9.862 92	870 55	. .	8.056 .	. .	2.597 26	15.402 89	22.185 93	36.006 08	7.905 71	7.936 42	20.187 46	29.104 78	2.220 15	185.808 26	122 972 05	
61	Tarnobrzeg .	10.108 .	513 70	1.165 83	1.233 59	354 64	645 88	1.534 .	2.153 30	4.200 .	3.499 83	10 98 .	. .	. .	15.840 36	23.411 81	7.325 44	20.709 17	70 035 26	1.336 79	4.312 90	31.007 32	. .	. .	199.398 75	216.368 33	
62	Tarnopol . .	12.510 .	2.648 12	931 23	618 93	197 35	4.327 47	1.400 .	5.593 30	. .	21.231 88	. .	. .	. .	12.083 34	7.867 18	17.591 76	8.762 12	103.080 81	3.791 63	24.260 45	2.360 32	5.955 82	382 04	235.598 75	209.071 80	
63	Tarnów	6.710 16	1 608 .	658 93	2.200 .	. .	763 30	5.100 14	2.364 02	. .	3.294 11	2.710 17	. .	. .	. .	740 68	14.951 40	85.303 20	55.827 62	. .	2.000 .	7.710 04	58.950 44	198 74	201.090 95	454 08	
64	Tłumacz . . .	9.269 98	. .	1.738 52	3.540 46	. .	1.692 91	1.350 .	5.876 56	. .	12.444 04	277 17	1.071 64	448 92	1.803 98	3.540 .	10.435 58	. .	53.778 69	270 10	17.384 98	10.098 73	7.395 69	600 .	143.017 90	28.207 33	
65	Trembowla . .	8.838 .	1.912 .	1.188 79	148 32	191 75	1.438 87	1.450 .	6.616 66	. .	20.791 75	685 29	. .	4.000 .	5.271 28	2.353 92	7.455 27	16.549 24	49.835 76	87 40	8.328 05	32.335 89	15.517 90	1.200 .	186.196 14	99.819 49	
66	Turka	11.062 .	2.220 12	1.122 19	113 90	. .	3.419 02	2.074 40	13.253 28	. .	30.033 27	654 24	. .	119 32	9.181 66	1.326 86	3.099 83	6.905 58	18.859 79	. .	1.550 .	4.375 31	19 30	. .	109.389 12	60.723 10	
67	Wadowice . .	6.967 68	240 .	1.232 12	1.200 .	. .	912 56	900 .	7.167 06	. .	15.179 02	200 .	. .	. .	48.468 65	4.881 92	14.172 05	5.010 20	55.490 41	950 86	. .	3.341 39	. .	24 82	166.288 24	105.967 62	
68	Wieliczka . .	10.400 .	1.077 40	3.381 66	737 75	668 48	803 54	550 .	3.641 68	. .	4.736 03	7 92 .	. .	5.450 .	31.132 12	460 .	17.711 21	21.666 27	76.111 90	4.852 14	18.000 .	8.221 11	6 29	885 38	210.500 88		
69	Zaleszczyki .	11.804 .	1.164 .	1.434 88	104 04	22 49	301 40	3.981 60	2.500 .	. .	29.055 40	3.671 39	. .	. .	3.397 84	1.300 .	8.060 48	2.852 70	28.883 27	1.502 22	15.573 .	23.470 .	7.885 52	215 20	146.629 43	154.885 24	
70	Zbaraż	6.480 .	660 .	2.107 30	. .	. .	489 38	. .	4.420 47	. .	1.783 96	1.668 48	. .	. .	14.000 .	3.985 18	5.666 29	. .	103.798 43	. .	17.090 83	1.033 22	1.025 02	. .	164.208 56	119.293 94	
71	Złoczów . . .	12.820 .	837 53	1.374 39	4.571 74	781 45	2.115 04	300 .	2.949 98	. .	127.645 98	17.249 13	. .	. .	14.482 82	1.120 .	9.102 81	33.186 11	68.417 95	23.633 87	. .	19.328 01	6.883 56	1.000 .	347.802 37	210 726 60	
72	Żółkiew . . .	8.499 94	1.600 .	886 28	550 07	. .	204 86	400 .	1.869 92	. .	1.238 20	78 91	. .	. .	4.986 .	4.905 29	7.425 68	. .	69.287 84	8.158 28	5.000 .	3.041 69	19.875 63	600 .	138.558 09	72.678 51	
73	Żydaczów . .	10.944 .	1.900 .	1.269 78	1.616 20	738 68	2.553 96	. .	2.396 78	. .	5.505 59	476 88	. .	. .	10.744 88	3.900 24	11.185 98	28.953 23	28.540 92	. .	3.484 32	14.135 87	11.998 65	. .	130.295 96	32.905 35	
74	Żywiec	5.709 92	40 .	902 46	640 .	. .	624 30	1.085 .	1.166 80	. .	1.154 82	61 26	. .	. .	. .	6.890 89	4.335 68	31.774 23	58.458 57	. .	. .	1.171 76	. .	. .	114.014 69	29.479 59	
	Razem . .	722.780 56	92.726 08	86.882 87	71.025 66	13.128 80	90.058 02	100.223 47	288.902 08	16.311 70	1,294.172 05	242.718 68	173.746 82	882.680 88	651.244 47	412.483 61	808.806 48	1,506.687 36	3,671.818 30	347.521 55	471.714 16	647.769 22	741.562 12	27.441 61	12,856.950 90	6,867.995 77	

Wykaz dochodów
podług zamknięć rachunkowych za rok 1903
30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
		Czynsze i opłaty							Z dzierżawy praw i przywilejów					Dodatki na cele ściśle gminne					Wpływy nadzwyczajne								
															konsumcyjne				ze sprzedaży								
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp	z lasów, wiklin itp.	z fabryk cegielń, wapienników i wodociągów	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołostwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	od podatków bezpośrednich	od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	. .	40.921 75	5.414 46	12.593 96	48.482 80	. .	149 18	12.000 .	10.313 48	. .	4.930 60	. .	108.059 12	. .	. .	98.537 30	27.121 97	. .	. .	. .	110.905 11	26.404 89	. .	505.834 62	96.060 57	
2	Bochnia	. .	11.298 36	9.315 47	86 .	. .	7.424 67	421 70	103.660	15.099 27	103 52	2.333 68	. .	9.615 36	20.090 .	1.160 75	3.022 .	1.490 68	. .	30.816 .	. .	41.977 .	5.707 80	622 97	264.245 23	39.540 01	
3	Brody	. .	12.170 .	636 .	. .	. .	54.688 90	465 36	91.777 76	8.999 .	. .	2.065 38	. .	27.872 27	17.009 .	2.100 .	10.305 32	3.493 24	. .	. .	. .	4.771 32	28.167 40	1.097 .	265.617 95	43.601 64	
4	Brzeżany	. .	28.376 20	260 40	. .	400 .	19.213 26	1.202 93	102.042 43	808 60	100 .	93 08	892 32	5.815 93	8.900 04	2.315 62	397 20	2.427 09	.	3.498 85	38.131 50	16.140 66	3.862 95	. .	234.879 06	4.918 43	
5	Buczacz	. .	7.992 .	. .	. .	. .	. .	80 .	10.008 60	. .	. .	239 06	. .	13.433 10	14.150 .	900 .	4.556 78	980 36	. .	. .	. .	509 .	18.069 57	21.204 82	92.123 29	1.637 40	
6	Drohobycz	. .	19.229 53	1.000 .	6.708 32	8.733 85	. .	11.935 19	108.084 .	3.071 32	102 .	6.935 90	. .	46.982 12	21.040 32	. .	6.385 83	2.713 57	. .	305.589 73	. .	16.412 44	35.853 17	. .	600.777 59	28.176 18	
7	Gorlice	. .	11.361 22	59 40	. .	. .	. .	7.308 40	92.347 79	3.705 12	30 90	144 20	2.250 .	. .	. .	675 .	24.433 37	4.931 74	. .	. .	10.000 .	1.200 66	3.187 69	8 40	161.643 89	66.002 91	
8	Gródek	. .	29.809 81	10.335 98	2.188 .	. .	17.731 67	6.124 85	74 480 54	5.225 45	286 .	1.879 87	.	5.724 54	. .	. .	4.018 86	1.366 36	6.199 52	. .	17.500 .	3.201 32	7.690 70	515 22	194.278 69	50.905 23	
9	Jarosław	. .	32.795 81	1.337 40	. .	106.009 10	58.748 65	989 65	200.000 .	4.580 92	251 .	5.796 26	2.325 .	20.658 50	50.000 .	4.500 .	2.186 03	3.998 83	. .	. .	1,065.447 81	155.979 .	54.097 91	1.453 .	1,771.154 87	390.425 86	
10	Jasło	. .	19.028 62	720 95	. .	20.662 96	.	5.706 97	60 596 50	4.439 72	.	3.886 08	. .	14.852 33	11.520 .	1.078 .	7.207 45	4.201 94	. .	79.051 37	. .	32.535 55	2.977 94	3.082 .	271.548 38	17.064 76	
11	Jaworów	. .	7.204 59	5.656 76	9.501 28	9.559 15	5.318 35	12.344 41	65.850 .	4.658 99	73 90	1.313 22	. .	10.184 45	7.668 50	305 .	9.249 28	666 83	. .	. .	68.776 .	4.333 48	3.783 01	6.413 82	232.861 02	21.027 77	
12	Kołomyja	. .	4.342 62	8 508 40	. .	84.594 88	55.640 97	18.270 62	227.450 18	12.189 54	507 60	684 20	. .	64.152 08	64.800 .	7.694 84	252.633 44	17.982 49	975 07	92.256 92	375.000	41.716 90	45.500 59	10.610 11	1,385.511 45	146.478 17	
13	Krosno	6.685 .	6.345 32	3.697 99	. .	. .	.	1.260 03	72.936 70	5.850 88	175 43	984 34	. .	6.271 39	8.108 26	. .	252 24	2.838 66	305 36	190.491 25	250.000 .	44.274 63	6.914 03	2.000 .	609.391 51	49.476 10	
14	Nowy Sącz	1.604 60	12.689 62	2.303 97	22.434 72	. .	59.867 95	13.399 69	105.427 11	5.689 93	66 56	3.675 18	. .	22.024 15	18.200 .	1.200 .	104.819 05	8.557 89	1.016 08	32.450 .	200.000 .	23.041 37	37.746 49	2.916 .	679.130 36	30.651 13	
15	Podgórze	. .	36.146 20	9.030 82	. .	103.922 53	. .	8 761 72	124.201 26	33.163 54	89 70	1.469 48	. .	. .	20.879 90	700 .	10.009 84	403 54	. .	. .	1.050 .	4.945 14	17.589 61	. .	367.363 28	24.795 24	
16	Przemyśl	1.000 .	66.022 19	2.801 18	999 80	. .	60.530 11	2.145 03	438.063 72	5.538 10	. .	6.710 96	6.250 .	. .	. .	. .	71.494 69	78.403 63	716 30	.	130.000 .	37.638 91	11.658 27	. .	919.972 89	33.520 23	
17	Rzeszów	. .	41.527 17	1.695 68	237 50	58.515 20	97.491 96	204 55	113.110 .	3.490 50	46 .	5.069 24	. .	15.256 78	45.200 .	2.400 .	16.056 89	724 82	. .	14.029 62	. .	31.366 40	. .	. .	446.422 31	111.179 40	Zamknięć drogowych nie przedłożono.
18	Sambor	. .	48.500 15	8.013 32	. .	. .	. .	2.055 73	101.400 .	5.290 .	. .	3.729 86	179 10	43.863 50	12.886 70	338 .	18.350 62	36 55	. .	21.000 .	44 400 .	18.109 37	11.128 54	. .	339.281 44	50.586 28	
19	Sanok	6.469 50	15.865 45	2.842 85	2.216 .	. .	22.627 21	1.006 15	68.259 98	5.755 68	101 .	1.617 16	. .	14.236 18	10.305 90	. .	1.317 33	873 02	. .	. .	3.600 .	16.168 74	5.338 40	. .	178.600 55	20.026 27	
20	Sniatyn	. .	11.054 80	10.477 55	. .	4.058 53	. .	78 38	57.529 83	5.860 66	115 96	2.456 90	. .	19.759 68	11.506 01	1.574 76	8.193 96	11.538 .	. .	5.000 .	. .	5.199 82	6.041 58	. .	161.046 37	15.042 98	
21	Sokal	. .	12.633 80	509 10	. .	. .	80 .	1.414 45	47.000 .	711 12	1.150 68	1.421 70	. .	29.664 66	6.417 36	300 .	5.541 .	7.161 04	473 10	20.805 94	.	2.957 30	6.726 11	. .	144.467 36	8.955 01	
22	Stanisławów	. .	78.659 42	9.637 94	. .	114.560 15	111.956 36	31.475 23	341.620 52	1.164 60	78 60	5.000 52	3.150 .	.	91.092 .	6.275 55	60.402 06	4.583 35	50 .	149.156 66	50.000 .	37.299 94	119.059 25	. .	1,215.222 15	302.549 35	
23	Stryj	12.760 88	42.905 14	9.647 33	5.523 50	. .	23.596 57	4.415 46	186.476 .	6.038 28	637 76	2.003 50	. .	29 962 62	28.100 60	. .	1.432 49	13.421 22	115 94	35.055 .	280.000 .	75.279 76	21.654 36	. .	774.026 41	64.383 03	
24	Tarnopol	6.351 40	2.617 20	.	. .	. .	40.182 65	192 70	196.253 04	5.298 80	. .	9.356 20	. .	99.114 66	53.032 07	. .	7.757 60	14.991 42	. .	2.001 67	.	32.481 18	57.212 80	. .	526.843 39	13.796 01	
25	Tarnów	4.155 36	28.403 92	3.655 48	. .	190 .	44.463 33	541 60	356.900 .	7 528 79	489 72	5.904 90	3.250 .	58.186 08	66.690 .	4.000 .	1.054 93	4.765 69	105 .	143.700 .	100.000 .	20.146 04	61.778 76	. .	915.909 60	42.239 85	
26	Trembowla	. .	7.738 .	23.228 75	47.476 56	.	39.139 92	30 34	32.600 .	2.040	334 10	233 72	. .	. .	9.244 58	432 .	1.172 15	44 60	354 16	26.000 .	. .	9.804 34	12.977 04	. .	212.850 26	12.454 05	
27	Wadowice	. .	12.455 .	730 84	5.051 57	. .	. .	4.530 02	61.000 .	6.134 27	132 .	429 60	. .	17.034 65	10.241 78	. .	30.636 54	2.201 70	. .	46.891 50	. .	15.185 40	17.730 94	. .	230.385 81	9.285 86	
28	Wieliczka	. .	9.454 34	16.594 85	. .	. .	. .	4.425 90	36.036 17	6.492 99	68 20	1.071 92	. .	24.607 49	7.400 11	540 .	10.122 06	4.657 49	. .	. .	. .	6.257 17	7.739 14	. .	135.467 83	4.574 22	
29	Złoczów	. .	13.371 59	243	. .	17.098 02	15.113 54	1.978 08	94.000 .	2.577 43	. .	2.053 06	. .	10.245 60	27.266 35	. .	15.370 10	1.508 82	. .	. .	. .	8.639 05	4.285 36	. .	213.750 .	11.801 90	
30	Żółkiew	. .	15.084 56	10.188 60	5.042 93	2.000 .	70.843 98	40 .	53.500 .	2.394 05	61 .	756 .	. .	. .	12.000	850	7.195 78	2.758 66	. .	11.867 68	.	19.818 59	16.034 06	. .	230.435 89	15.533 01	
	Razem	39.026 74	686.004 38	158.544 47	120.060 14	578.787 17	804.660 05	137.954 27	3,634.612 13	184.111 03	5.001 63	84.245 77	18.296 42	717.577 24	648.749 78	39.339 52	794.112 19	230.845 20	10.310 53	1,209.162 19	2,633.905 31	888.295 59	657.518 36	49.923 34	14,281.043 45	1,726.639 05	

Wykaz wydatków
podług zamknięć rachunkowych za rok 1903
30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
						Czynsze za dzierżawę													Wydatki na cele			Wydatki nadzwyczajne								
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	prawa propinacyjnego	krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne i wodociągi	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	szkolne i oświaty	parafialne i wyznaniowe	drogowe	kupno gruntów, domów, budowli itp.	kupno papierów wartościowych	spłata długów	zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	28.856 .	3.336 66	3.977 74	49.500 21	.	.	352 45	25.372 78	18.316 50	790 36	1.675 08	9.842 68	10.067 85	11.352 60	38.357 35	. .	540 82	60.590 17	84 .	40.797 52	39.577 55	. .	27.458 94	109.575 65	16.490 80	8.922 91	505.884 62	2,298.915 95	
2	Bochnia . . .	35.231 57	8.510 06	1.272 08	5.020 39	15.600 .	. .	16.363 45	2.364 50	910 95	. .	2.294 89	. .	1.516 40	4.431 29	2.220 50	144 17	3.738 08	33.925 01	888 14	11.481 49	. .	34.716 .	37.983 90	34.950 37	8.358 14	1.878 85	264.245 23	550.606 14	
3	Brody	31.194 17	8.324 18	2.972 50	9.908 52	6.200 .	. .	12.230 64	5.892 11	19.611 58	994 86	4.087 53	. .	9.863 11	7.793 84	. .	694 .	24.116 02	19.448 29	. .	28.820 72	. .	2.034 .	57.016 .	4.718 20	9.227 42	475 31	265.617 95	741.638 94	
4	Brzeżany . .	20.507 78	1.049 .	2.809 43	6.505 33	49.368 26	1.000 .	10.292 37	1.417 29	11.180 52	46 08	8.205 22	. .	5.627 30	3.123 29	717 66	. .	2.861 28	8.832 77	. .	3.477 95	29.456 61	. .	43.811 84	10.504 33	3.574 41	11.060 84	234.879 06	587.014 06	
5	Buczacz . . .	10.076 10	1.080 .	2.466 61	2.861 51	. .	. .	24 50	2.100	11.819 94	145 82	1.702 31	.	3.330 56	6.113 16	. .	456 92	.	22.801 63	. .	18.069 57	.	. .	3 136 11	500	5.713 50	231 05	92.123 29	14.492 82	
6	Drohobycz . .	52.632 99	6.976 98	2.509 82	16.650 66	. .	. .	15.260 72	12.148 79	18.333 25	77 69	15.526 38	1.538 40	4.217 84	3.414 18	5.790 82	403 48	339 20	59.656 23	1.580 .	42.247 67	237.790 35	. .	. .	86.667 96	12.629 30	4.434 38	600.777 59	539.558 79	
7	Gorlice . . .	23.958 44	2.428 96	1.345 81	4.205 12	50.586 14	2.250 .	12.133 21	1.170 88	1.350 62	101 98	2.240 .	. .	1.263 90	2.268 48	. .	362 .	90 .	11.160 .	1.163 32	3.624 06	10.674 64	. .	14.970 26	1.596 10	4.380 54	8.324 43	161.648 89	282.039 76	
8	Gródek . . .	23.263 60	4.060 75	3.529 51	10.805 06	8.500 .	. .	32.557 24	4.084 73	4.733 90	168 78	2.326 20	802 03	7.901 81	1.388 65	. .	888 74	8.081 60	22.504 81	1.534 24	10.232 72	. .	6.199 52	27.040 .	1.184 53	8.347 40	4.142 87	194.278 69	372.563 10	
9	Jarosław . . .	38.704 90	4.493 62	10.582 52	17.714 97	3.000 .	2.325 .	37.514 19	2.925	27.172 92	375 25	24.611 35	. .	30.051 79	13.554 35	76.305 65	115 .	26.172 13	46.906 43	167 45	71.057 94	37.899 68	20.000 .	1,057.644 36	139.048 .	61.585 97	21.226 40	1,771.154 87	1,457.203 33	
10	Jasło	12.400 .	2.112 .	2.842 79	9.149 57	. .	. .	10.821 86	191 84	10.135 51	. .	2.800 60	. .	6.946 86	3.590 40	20.529 46	698 16	912 79	24.665 96	. .	10.537 64	85.375 94	. .	23.563 84	26.201 78	16.262 51	1.809 87	271.548 38	430.284 96	
11	Jaworów . . .	14.414 26	1.922 91	944 76	11.576 33	46.000 .	. .	7.522 13	2.590 50	5.608 52	154 77	1.002 28	1.358 .	7.352 71	1.092 21	7.156 89	162 49	94 26	20.597 76	158 37	7.061 31	68.769 98	. .	16.667 50	6.426 80	2.249 33	1.976 95	232.861 02	178.125 69	
12	Kołomyja . .	53.324 81	8.142 77	5.826 87	26.495 38	. .	. .	37.372 89	12.725 67	40.478 09	902 63	12.985 95	720 .	18.749 35	20.981 60	85.408 30	187 50	3.015 58	55.225 34	1.000 .	53.227 90	224.725 08	112.427 51	170.608 43	39.889 52	253.429 70	147.665 58	1,385.511 45	2,923.267 04	
13	Krosno . . .	11.709 51	2.570 90	1.600 77	4.386 68	17.500 .	. .	21.186 16	2.365 81	3.652 27	127 18	1.472 22	200 .	2.501 48	2.002 06	. .	226 60	72 64	28.666 55	442 97	8.511 59	. .	381.127 50	68.405 45	43.876 93	3.790 17	2.996 07	609.391 51	504.551 57	
14	Nowy Sącz . .	43.809 10	7.448 12	5.864 51	19.682 59	. .	. .	19.507 18	5.557 86	15.463 95	91 93	14.598 15	1.886 .	5.914 65	7.999 33	. .	1.914 11	5.894 49	26.402 78	. .	43.600 78	42.224 17	309.585 08	69.410 65	16.195 48	14.757 36	1.482 09	679.180 36	1,555.741 01	
15	Podgórze . . .	44.508 .	3.101 16	2.928 15	24.647 55	. .	. .	23.357 05	9.321 48	20.595 14	40 22	8.411 85	740 .	13.387 48	31.383 37	. .	829 20	. .	26.276 73	8 70	30.395 08	. .	. .	80.725 53	4.882 49	41.558 22	265 88	367.368 28	1,049.223 18	
16	Przemyśl . .	80.029 91	8.678 31	10.146 34	18.851 70	. .	6.250 .	71.554 20	6.850 34	22.316 73	816 72	36.816 .	2.755 66	25.292 19	30.780 .	. .	.	76.295 35	61.401 26	250 .	67.932 83	225.705 19	497 30	62.043 14	38.196 48	17.441 28	49.076 96	919.972 89	715.653 57	
17	Rzeszów . . .	42.154 42	10.178 24	5.212 61	18.620 08	. .	. .	12.502 62	961 50	22.387 80	100 60	9.988 21	. .	11.045 60	19.099 17	19.495 32	346 40	37.961 58	49.318 99	800 .	7.200 .	27.862 91	15.154 43	90.770 08	19.157 30	26.398 73	310 77	446.422 31	1,547.465 79	Zamknięć drogowych nie przedłożono.
18	Sambor . . .	37.966 40	8.207 34	3.829 67	25.175 14	. .	. .	17.345 39	1.200 .	13.500 59	159 13	12.359 83	. .	10.562 19	3.782 63	. .	. .	12.873 73	38.605 16	. .	35.100 32	51.099 14	12.000 .	47.424 57	3.780 38	3.997 64	362 19	339.281 44	776.870 76	
19	Sanok	18.228 .	2.168 42	1.154 48	13.256 70	4.800 .	. .	11.054 85	375 .	10.440 55	41 21	2.080 18	840 .	4.886 72	2.888 94	. .	447 30	7.399 39	18.934 87	1.642 55	8.052 23	8.701 14	. .	38.053 07	14.781 80	7.372 45	1.051 20	178.600 55	590.860 23	
20	Śniatyn . .	15.281 52	3.737 96	2.707 80	3.582 56	10.855 52	. .	15.811 16	2.574 99	13.330 91	677 31	812 53	144 .	4.632 63	2.539 56	3.031 25	768 46	73 09	18.216 75	536 .	9.711 57	14.056 21	5.000 .	17.511 80	3.759 43	7.365 31	4.928 05	161.046 37	248.508 45	
21	Sokal	13.667 12	1.968 66	2.637 58	7.886 37	. .	. .	4.655 33	4.216 .	7.678 15	355 67	2.422 70	484 80	7.891 94	3.564 11	. .	90 .	292 58	22.795 91	378 .	31.941 37	7.822 52	305 94	17.269 95	1.390 54	4.162 58	589 59	144.467 36	267.008 65	
22	Stanisławów .	77.438 97	16.624 16	11.346 67	10.921 75	57.000 .	3.150 .	57.157 29	24.089 37	57.331 76	2.311 54	35.165 12	. .	59.086 57	20.045 98	101.035 04	294 77	29.414 74	55.594 97	5.669 10	141.682 11	149.057 73	62.536 18	172.530 08	34.207 11	26.441 86	5.089 28	1,215.222 15	2,819.985 87	
23	Stryj	28.496 34	12.752 40	5.755 33	20.383 04	6.000 .	. .	23.608 40	10.380 56	25.355 36	803 03	19.530 88	2.901 80	8.041 57	8.263 35	. .	76 48	6.620 80	77.981 09	4.592 98	34.916 06	77.049 31	54.770 94	262.563 39	65.537 .	7.415 94	10.235 36	774.026 41	776.690 35	
24	Tarnopol . .	73.497 62	10.032 22	13.295 42	12.466 23	. .	. .	28.273 40	26.108 11	32.320 33	634 41	11.632 17	1.178 60	13.070 31	5.742 56	. .	. .	2.981 33	35.944 72	2.413 53	53.198 09	10.335 60	1.000 .	97.114 98	20.905 74	57.671 21	17.026 81	526.843 39	1,516.098 56	
25	Tarnów . . .	39.083 13	11.604 71	3.529 39	22.202 93	. .	3.250 .	52.516 65	18.729 59	48.440 22	457 60	14.400 81	. .	8.247 08	23.894 23	. .	134 40	10.989 93	39.486 71	320 94	64.254 57	271.881 63	85.000 .	154.980 51	7.234 77	25.995 73	9.324 12	915.909 60	2,265.202 48	
26	Trembowla . .	12.066 24	3.782 .	1.545 37	17.752 67	. .	. .	13.779 24	2.500 .	5.554 07	214 71	1.585 77	6.458 80	6.930 02	1.067 19	. .	169 46	799 74	25.529 21	321 20	12 552 22	744 91	24.000 .	66.464 43	4.235 39	3.729 37	1.118 25	212.850 26	838.042 27	
27	Wadowice . .	14.158 30	1.863 32	1.389 38	8.458 31	35.500 .	. .	7.688 63	4.691 65	6.974 82	134 88	2.714 81	. .	4.080 01	3.511 18	. .	520 .	. .	19.386 49	. .	25.726 96	17.123 84	27.192 50	14.704 72	15.378 89	19.113 09	78 73	230.385 81	348.742 55	
28	Wieliczka . .	26.249 99	6.196 56	910 96	6.081 29	. .	. .	11.474 70	2.326 70	11.312 27	205 52	2.229 35	. .	4.018 79	1.516 61	. .	41 50	125 75	16.246 70	33 .	12.223 65	. .	. .	11.695 26	1.453 98	6.017 40	15.107 85	135.467 83	259.589 68	
29	Złoczów . . .	23.728 30	7.433 17	6.068 97	13.006 .	. .	. .	9.254 35	4.209 41	19.093 46	150 70	4.692 52	. .	7.272 22	3.103 91	13.369 74	547 90	1.607 56	20.210 74	. .	13.855 93	12.307 36	. .	35.008 .	6.975 09	7.985 80	3.868 87	213.750 .	515.747 01	
30	Żółkiew . . .	21.371 67	4.262 .	2.688 79	6.303 20	7.000 .	. .	6.870 01	3.442 .	9.449 06	286 81	6.875 69	1.284 .	12.886 22	2.521 19	. .	. .	5.458 61	6.330 07	. .	16.006 06	1.300 .	14.905 17	76.330 70	16.081 62	7.142 93	1.840 09	230.435 89	978.296 80	
	Razem . .	967.948 46	174.992 54	123.642 58	423.502 79	317.909 92	18.225 .	599.581 76	208.381 46	514.794 69	11.317 39	267.189 58	33.034 77	316.586 60	252.759 42	373.417 98	10.519 54	268.218 07	973.644 10	23.884 49	917.497 91	1,651.491 49	1,168.402 07	2,862.406 49	779.293 66	690.606 09	336.841 60	14,281.043 45	27,939.984 36	

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1902

gmin małomiejskich i wiejskich.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Czynsze i opłaty: z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk, cegielń, wapienników i tp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i tp.	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołostwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich	konsumcyjne: od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	ze sprzedaży papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Należytości czynne pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	zł. ct	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	8.257 74	18.462 12	27.442 55	23.783 24	6.482 02	3.801 34	20.212 62	10.489 09	11.232 41	4.394 46	5.088 46	. .	108.121 81	8.809 89	1 947 52	20.578 51	35.472 12	351 70	31.831 46	350 .	2.513 66	110 85	38.156 20	16.084 80	7.928 91	411.847 48	30.340 63	
2	Bóbrka	8.987 11	2.934 94	7.013 55	651 75	901 44	. .	3.710 12	2.000 .	7.280 66	2.393 31	. .	2.988 24	58 953 80	5.761 .	. .	8.868 04	12.221 18	850 70	. .	3.608 81	788 16	1.075 .	19.582 40	18.329 77	6.834 63	175.729 61	12.729 06	
3	Bochnia	5.022 .	10.907 87	33.433 86	1 277 28	190 .	. .	12.608 78	. .	8 132 41	3.847 63	6.422 56	2.303 38	20.757 16	5 983 .	557 .	8 460 15	13.888 30	1.492 58	5.006 24	5.956 69	20 .	801 08	32.256 .	. .	32.686 04	212.010 01	20.809 42	
4	Boboroczany	. .	3.088 20	10.320 61	319 50	2.206 .	. .	2.565 25	. .	3.253 56	1.288 40	3.721 64	1.040 69	30.982 07	5.342 68	. .	6.228 45	8.810 74	. .	. .	530 .	1.169 69	. .	. .	110 .	2.428 77	80.980 57	8.561 91	
5	Borszczów	. .	5.067 60	3.648 84	30 .	. .	. .	10.545 27	. .	4.422 97	1.541 08	914 79	. .	55.582 67	9.588 20	. .	2.827 31	13.050 52	. .	. .	6.420 70	1.676 54	. .	20.809 50	. .	23.673 15	163.394 .	1.052 83	
6	Brody	11.953 15	6.951 45	5.324 82	59.146 23	341 30	. .	19.570 57	1.550 56	1.491 25	1.541 08	914 79	. .	66.472 66	741 26	. .	9.720 32	15.836 14	41.727 10	7.495 70	13.610 21	4.033 44	. .	37.464 36	9.484 21	10.524 .	325.894 55	16 220 03	
7	Brzesko	. .	18.903 14	27.773 68	9.042 52	5.368 30	. .	26.803 47	. .	17.579 48	3.533 77	12.963 49	3.534 .	60.245 39	1.747 .	2.500 .	6.493 48	31.539 74	. .	1.247 96	44.053 99	2.703 11	. .	16 50	31 88	32.102 85	307.683 25	21.705 70	
8	Brzeżany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
9	Brzozów	. .	11.191 59	7.175 66	713 .	. .	. .	5.692 34	3.835 72	7.743 90	862 88	4.563 07	. .	23.849 06	2.624 59	1 413 33	2.506 82	26.418 16	. .	936 54	5.252 80	. .	. .	28.036 70	. .	18.920 .	151.736 16	36.300 90	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
10	Buczacz	. .	2.686 85	21.280 44	6.102 03	. .	. .	3.720 60	. .	1.378 50	1.413 33	8.982 59	. .	58.056 93	9.437 91	463 90	7.597 05	12.576 45	1.048 .	5.348 04	6.378 72	5.989 72	. .	34 541 .	. .	35.563 55	223.265 11	12.143 49	
11	Chrzanów	. .	25.630 58	11.411 58	2.799 89	. .	. .	2.623 21	. .	8.373 92	3.253 10	5.239 72	7.091 48	77.802 61	15.037 28	1.240 .	6.212 31	27.702 06	4.261 41	13.413 45	5.866 13	170 .	. .	40.942 80	51.610 90	55.802 86	366.485 29	3.745 85	
12	Cieszanów	9.139 96	2.611 82	6.516 65	2.494 30	. .	300 .	4.110 79	10.300 .	2.426 57	2.961 68	2.889 12	. .	35.742 88	16.552 24	. .	5 975 76	16.897 89	1.444 .	. .	. .	68.807 15	500 .	. .	. .	. .	189 670 81	14.302 18	
13	Czortków	. .	1.389 02	9.587 19	. .	. .	. .	6.201 14	. .	62 40	932 51	1.396 84	. .	55.993 95	. .	. .	1 364 35	2.419 93	2.459 85	. .	6.635 .	. .	. .	. .	. .	. .	78.442 18	14.593 96	
14	Dąbrowa	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
15	Dobromil	299 70	15.731 63	3.767 88	2.495 54	. .	. .	6.710 82	28.141 01	3.969 29	712 45	. .	. .	40.920 61	3.557 42	8 .	15.971 90	10.470 31	. .	500 .	63.869 53	498 34	. .	. .	. .	. .	197.624 43	. .	
16	Dolina	. .	18.963 48	23.527 54	8.786 55	762 88	. .	25.265 82	10.800 .	4.306 72	2.632 34	6.765 23	. .	77.381 60	3.507 13	. .	12.621 37	12.233 88	2.988 40	. .	10.779 23	5.789 99	. .	. .	. .	. .	227.111 66	55.641 .	
17	Drohobycz	24.482 63	6 089 30	14.686 73	9.451 61	22.174 40	. .	8.903 74	. .	472 50	1.694 86	41 08	. .	136.637 64	10.457 76	. .	5.433 29	16.097 60	. .	. .	352 92	200 .	. .	43 302 .	3.742 80	. .	304.220 86	. .	
18	Gorlice	. .	688 09	1.828 47	383 40	208 .	. .	4.729 18	. .	472 69	1.650 03	2.340 95	. .	34.985 74	. .	. .	464 50	27.431 60	. .	. .	4.083 51	1.584 09	. .	27.121 60	18.439 70	28.373 04	154.779 54	1.929 44	
19	Gródek	. .	568 40	25.077 39	2.323 16	. .	. .	5.076 37	1.400 .	563 .	1.388 20	. .	. .	29.536 15	1 831 .	20 .	9.882 97	4.332 98	773 .	. .	640 .	. .	. .	. .	. .	. .	83 412 62	. .	
20	Grybów	. .	8.998 64	2.109 92	1.664 11	. .	. .	2.949 44	20 000 .	4.427 74	327 51	20 .	. .	33.120 11	369 .	1.177 26	8.013 74	4.399 70	1.394 54	. .	6.518 83	1.349 22	. .	. .	. .	6.520 99	96.839 76	5.922 25	
21	Horodenka	9.200 88	6.986 64	2.402 78	114 .	. .	. .	3.633 55	385 54	2.011 94	730 30	10.055 75	. .	63.370 49	10.645 .	. .	4 003 93	7.322 47	22 .	. .	5.500 89	1.515 60	4.881 .	. .	. .	. .	132.782 26	. .	
22	Husiatyn	. .	6.679 .	6.842 34	400 72	669 72	135 45	10.076 51	. .	9.863 67	985 33	6 987 80	. .	46.912 02	13.255 .	. .	10.632 98	9.480 74	50 .	2.923 50	7.269 79	680 57	. .	14.231 10	5.850 29	23.389 92	177.316 45	24.535 08	
23	Jarosław	. .	3.778 .	13.986 99	49 60	. .	. .	6.834 04	. .	1.100 .	1.040 84	. .	1.600 .	65.532 19	3 623 54	2.381 58	6.858 06	11.512 14	. .	. .	5.459 15	1.147 67	. .	35.059 68	. .	22.078 24	164.268 57	. .	
24	Jasło	. .	7.454 75	1.251 97	1.715 46	. .	. .	14.159 38	60 .	7.166 90	1.877 04	2.112 78	. .	20.339 04	831 .	. .	1 028 22	4.504 64	3.324 49	. .	413 54	494 81	. .	. .	. .	. .	66.729 02	4.622 48	
25	Jaworów	. .	508 17	15 388 47	51 709 08	. .	. .	2.838 13	1.007 .	7.742 04	772 80	1.040 .	. .	45.641 80	11.380 .	. .	941 95	449 06	2.600 .	. .	2.400 .	120 .	. .	26.850 .	. .	. .	114.617 65	. .	
26	Kałusz	1.234 88	4.674 24	18.666 92	8.307 03	1.030 .	. .	10.488 90	7.919 21	8.659 15	2.382 54	2.075 06	. .	37 616 94	9.630 16	366 41	7.577 53	12.117 33	. .	. .	48.474 90	5.576 15	565 69	. .	. .	20.197 01	207.555 55	100.124 84	
27	Kamionka	22.786 89	14.658 34	2.613 93	8.268 19	473 82	. .	14.479 48	828 14	3.492 68	2.256 52	5.350 13	1.944 26	90.540 85	7.743 50	1.429 80	16.110 87	18.870 03	2.175 01	. .	13.751 68	19.870 52	. .	. .	. .	6.520 99	254.160 63	28.137 54	
28	Kolbuszowa	. .	7.439 24	3.961 28	4.758 40	. .	. .	4.988 35	3.341 46	13 329 16	1.786 04	5.162 65	1.473 12	40.572 95	8.111 70	201 36	4.187 97	12.498 24	. .	52 46	2.517 84	73 06	29 30	. .	. .	289 56	114.724 14	18.497 68	
29	Kołomyja	22 659 19	2.374 .	1.807 70	. .	. .	. .	1.799 49	1.135 .	9.364 70	2.182 99	1.866 68	3.599 76	91.268 23	509 40	. .	2.010 47	15.997 69	6.826 02	998 70	16.862 76	451 74	. .	21.354 60	. .	. .	208 069 12	. .	
30	Kossów	. .	4.394 60	23.770 82	8.970 73	. .	. .	1.098 10	5.800 .	2.703 30	828 07	2.801 81	. .	56.081 .	13.526 76	2 458 04	7.108 03	13.794 79	533 34	. .	3.072 52	1.350 91	. .	27.911 28	. .	27.117 46	203.321 56	27.819 58	
31	Kraków	. .	14.240 88	5.752 74	13.316 87	. .	. .	3.687 59	880 .	2.298 54	6.120 12	5.634 99	. .	59.639 36	4.660 41	21 .	23.976 15	22.119 16	209 94	14.337 .	36.750 .	1.155 42	. .	. .	1.556 68	44.687 58	260.994 43	. .	
32	Krosno	. .	8.778 .	13.986 99	49 60	. .	. .	6.834 04	. .	1.100 .	1.040 84	. .	1.600 .	65.532 19	3 623 54	2.381 58	6.858 06	11.512 14	. .	. .	. .	. .	. .	30.612 20	45.007 26	. .	193.916 44	. .	
33	Limanowa	. .	7.454 75	1.251 97	1.715 46	. .	. .	14.159 38	60 .	7.166 90	1.877 04	2.112 78	. .	20.339 04	831 .	. .	1 028 22	4.504 64	3.324 49	. .	413 54	494 81	. .	. .	. .	. .	66.729 02	4.622 48	
34	Lisko	. .	10.488 47	260 40	88 .	. .	. .	2.838 13	1.007 .	7.742 04	772 80	1.040 .	. .	45.641 80	11.380 .	. .	941 95	449 06	2.600 .	. .	2.400 .	120 .	. .	26.850 .	. .	. .	114.617 65	. .	
35	Lwów	19.524 71	11.713 95	41.232 43	5.456 12	. .	. .	9.995 40	5.610 .	7.782 93	5.221 91	495 40	. .	115.841 15	7.844 84	80 60	15 156 67	19.517 77	1.762 40	. .	17.986 22	8.552 42	. .	39.031 50	87.615 76	316 19	420.748 37	100.567 41	
36	Łańcut	756 91	23.852 41	25.064 23	902 15	1.765 96	5.201 50	15.056 95	3.328 20	12.395 82	4.862 11	11.235 61	. .	86.507 59	12.825 94	17.110 08	12.831 .	19.962 54	612 .	. .	40.510 66	2.127 90	480 50	34.509 20	. .	. .	331.399 21	12.051 55	
37	Mielec	. .	4.805 58	13.752 71	3.085 99	63 .	. .	7.981 02	. .	6.331 02	2.044 08	3.084 13	. .	48.816 94	14.248 75	669 .	5.362 49	9.294 46	2.185 58	13.449 82	6.506 .	958 49	. .	15.163 20	10.074 72	3.927 60	171.754 53	5 525 68	
38	Mościska	. .	12.625 77	23.042 54	1.279 62	72 22	. .	12.862 89	10.516 90	7.069 10	1.424 46	3.472 17	. .	45.655 36	3.144 55	200 08	7.049 90	11.458 67	282 .	1.614 42	3.770 62	1.240 67	. .	15.046 60	8.597 97	. .	170.426 51	58.990 18	
39	Myślenice	. .	17.876 57	3.129 08	9.930 36	. .	. .	13.395 54	39.924 40	9.349 29	2.636 53	3.622 25	3.600 .	51.042 89	247 64	570 80	7.185 18	7.384 92	. .	1.030 46	4.938 26	2.887 93	. .	33.970 .	. .	. .	212.722 10	11 859 85	
40	Nadwórna	. .	9 888 16	18.932 27	713 22	5.302 36	. .	5.867 81	2.400 .	4.720 30	3.025 86	3.202 70	3.600 .	83.589 94	8.358 .	. .	8.486 18	10.098 90	. .	1.145 72	7.787 23	2.471 10	236 .	37.335 50	34.224 47	23.664 10	224.549 82	19.815 12	
41	Nisko	. .	1.913 55	10.942 78	3.424 30	972 16	. .	2.411 55	. .	1.673 37	2.011 34	. .	. .	44.189 20	1.299 88	. .	8.408 82	7.317 57	. .	. .	5.436 24	1.845 98	. .	9.830 60	. .	. .	101.677 34	21.052 97	
42	Nowy Sącz	. .	15.546 34	9.240 03	15.890 34	1.575 13	. .	29.420 09	35.500 .	9.097 39	5.869 58	3.827 87	. .	53.633 01	3.701 09	1.593 32	2.925 48	17.690 68	1.300 .	. .	6.483 78	14.955 84	. .	. .	. .	. .	228.249 97	. .	
43	Nowytarg	. .	24.518 87	8.487 61	33.005 55	7.546 05	. .	14.090 59	58.566 50	6.588 17	1.419 83	5.980 40	. .	41.686 88	6.650 .	1 568 .	11.319 12	10.965 22	. .	11.962 99	11.105 38	6.223 66	. .	. .	207 .	19.682 77	281.524 59	1 961 10	
44	Pilzno	. .	2.095 70	2.408 86	358 76	. .	. .	4.910 77	19.080 .	7.086 93	1.142 43	. .	. .	12.731 91	1.788 50	1.788 50	6.288 23	6.189 97	31 48	2.505 24	. .	217 .	12.008 20	16.781 33	9.037 75	106 396 56	4.163 89	
45	Podhajce	. .	1.772 63	15.899 87	449 05	. .	. .	3.855 49	1.285 34	8.119 34	572 47	7.896 71	. .	47.105 35	6.750 .	381 .	2.901 80	8.056 14	407 .	. .	20.229 59	293 .	25 84	24.862 60	. .	. .	148.863 22	. .	
46	Przemyśl	. .	8.114 54	34.935 48	4.140 .	. .	. .	14.813 77	. .	907 75	3 228 32	. .	. .	26.584 03	2.207 04	. .	8.696 41	9.799 40	644 40	14 640 39	10.203 65	2.450 77	. .	. .	. .	. .	141.455 95	24.304 07	
47	Przemyślany	. .	1.506 90	15.831 93	6.800 49	923 81	364 .	3.244 69	. .	3.550 40	4.734 50	20 .	4.200 .	58.125 49	1.890 .	. .	8.763 40	9.508 89	343 .	460 .	3.680 .	878 21	. .	21.021 18	. .	. .	145.346 89	7.259 32	
48	Rawa	. .	11.335 39	11.144 84	49.556 94	952 33	988 40	18.017 67	2.948 68	10.359 72	2.132 68	4.673 20	2.818 75	68.954 37	13.364 60	505 60	3.174 11	10.739 90	1.771 44	. .	16.278 61	6.082 80	284 15	12.498 30	234 69	2.028 44	250 843 61	. .	
49	Rohatyn	9.511 77	13.611 17	23.883 90	3.507 21	1.066 75	146 .	3.170 76	39.785 98	9.041 49	2.084 15	3.788 46	2.467 .	38.376 91	8.353 88	44 .	13.114 40	25.444 42	209 73	16.295 65	10.317 45	17.583 70	402 .	36.841 67	45.049 32	17.514 59	341.612 36	38.180 66	
50	Ropczyce	. .	30.848 17	7.638 56	73 .	. .	. .	6.866 63	7.269 .	8.469 71	2.238 55	3.239 75	. .	43.509 94	543 23	448 20	2.666 59	11.570 02	. .	. .	17.488 96	2.786 26	. .	. .	. .	. .	145 656 57	. .	
51	Rudki	. .	6.915 15	10.512 08	1.377 28	. .	. .	3.395 70	. .	9.614 .	990 94	6.038 04	5.342 .	27.680 11	. .	. .	4.895 57	6.725 60	6.932 40	1.050 40	3.907 38	. .	. .	. .	. .	19.816 89	115.193 54	. .	
52	Rzeszów	. .	7.665 50	8.673 05	1.483 78	. .	. .	7.683 85	1.918 94	8.465 22	2.969 33	4.570 64	6 32	93.303 32	7.575 44	62 .	4.175 42	30.758 65	3.345 .	. .	42.920 26	100 .	. .	51.514 .	. .	8.614 50	285.750 22	191.342 68	
53	Sambor	. .	1.702 60	41.743 50	8.488 40	. .	. .	8.211 45	. .	31 .	2.547 73	678 41	. .	38.956 02	. .	. .	13.080 24	9.850 45	6.456 58	. .	3.974 56	2.564 72	1.230 40	. .	. .	1.569 76	141.080 77	24.524 63	
54	Sanok	. .	3.546 46	13.457 97	18.686 20	1.404 41	. .	18.346 93	1.776 24	4.020 14	1.242 20	3.311 66	. .	41.885 89	1.866 .	384 13	15.440 61	7.472 75	1.000 .	7.104 20	8.778 20	. .	300 .	33.584 40	23.519 52	. .	207.127 91	8.614 85	
55	Skałat	. .	3.484 64	8.855 28	. .	. .	. .	13.315 56	2.210 20	4.630 20	159 20	. .	. .	64.219 57	13.796 48	. .	8.076 57	11.543 99	. .	6.942 39	9.920 49	. .	. .	. .	. .	21.431 60	168 590 17	. .	
56	Śniatyn	. .	20.337 81	38.910 30	9.318 .	1.142 76	. .	3.161 72	58.963 05	8.224 93	1.087 79	5.638 17	. .	53.071 46	15.265 25	1.818 .	17.345 .	18.024 89	1.854 90	. .	56.890 13	4.459 80	. .	. .	. .	. .	315.013 54	45.014 98	
57	Sokal	. .	7.436 89	26.899 31	4.599 01	279 .	. .	46.381 03	10.358 45	2.079 30	1.413 03	10.465 81	. .	71.663 04	4.342 73	. .	14.319 60	31.546 80	20 .	. .	8.372 76	1.110 47	572 50	. .	86 26	43.184 48	285.130 47	. .	
58	Stanisławów	. .	11.501 62	54.406 89	8.548 41	2.225 44	. .	7.078 05	63 94	411 48	4.346 08	5.205 62	. .	54.210 52	16.002 78	407 50	17.784 06	18.724 95	4.584 79	. .	130.571 63	12.185 80	. .	150 .	. .	2.222 76	350.632 32	24.153 92	
59	Stary Sambor	. .	9.906 48	6.253 48	19.360 55	3.035 73	. .	4.583 31	24.589 20	5.238 46	533 60	362 12	. .	24.643 08	4.000 .	56 .	25.571 68	5.234 71	. .	. .	11.429 87	2.365 16	. .	822 34	. .	. .	147.935 77	. .	
60	Stryj	. .	4.395 62	14.093 61	1.562 42	90 .	. .	4.382 68	. .	5.183 88	4.047 28	640 .	. .	48.228 03	5.582 44	. .	6.556 20	13.716 98	. .	. .	7.147 .	. .	. .	. .	. .	20.548 88	131.174 52	. .	
61	Tarnobrzeg	25.412 67	8.163 41	12.127 27	11.503 17	3.758 .	. .	3 198 67	4.915 80	4.713 86	4.536 81	5.740 87	. .	52.661 88	7.655 73	260 .	21.984 52	18.339 80	4.469 07	1.000 .	11.516 14	4.304 73	. .	21.688 40	4.280 69	2.204 11	234.435 10	31.689 79	
62	Tarnopol	. .	1.374 15	13.487 11	233 12	607 .	. .	10.373 60	16.684 .	. .	2.396 80	2.720 19	. .	45.983 21	51 54	. .	6.681 63	9.408 63	915 .	. .	63.365 41	194 30	. .	13.598 .	69.617 15	80.287 10	287.972 94	63.486 99	
63	Tarnów	54 88	6.005 44	6.153 15	909 59	. .	106 28	9.282 65	120 .	2.904 37	2.774 18	249 92	71 28	27.638 57	141 .	435 14	14.063 70	15.490 13	27 .	88 88	1.241 76	2.062 61	. .	. .	. .	10.560 42	100.380 95	. .	
64	Tłumacz	13.716 55	7.281 49	10.871 48	6 .	. .	. .	3.987 93	. .	3.086 96	1.864 86	3.701 33	6.757 56	87.052 60	13.621 12	70 50	5.575 64	18.950 69	. .	. .	39.870 75	250 .	. .	50.349 60	. .	18.187 88	285.202 91	24.377 33	
65	Trembowla	. .	1.614 16	17.950 40	. .	. .	. .	4.260 76	1.588 32	2.550 84	609 21	952 66	4.757 62	62.601 47	. .	. .	5.991 97	14.393 99	. .	. .	7.079 42	. .	. .	11.767 40	10.438 83	. .	146 556 45	24.417 26	
66	Turka	. .	2.454 .	2.864 30	3.015 76	. .	. .	2.828 16	. .	2.041 58	54 60	1.866 98	1.739 66	36 078 36	5.734 14	. .	3.965 03	2.925 55	. .	235 46	4.586 98	712 06	. .	23.502 .	15.961 15	. .	110.565 77	. .	
67	Wadowice	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
68	Wieliczka	. .	4.249 42	16.359 12	3.308 16	. .	. .	20.254 91	. .	2.589 48	4.578 46	. .	. .	35.714 51	211 20	. .	26.448 08	24.477 99	200 .	. .	400 .	20.884 86	. .	35.939 40	8.469 66	11.794 96	215.880 21	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
69	Zaleszczyki	. .	630 .	3.878 89	. .	. .	. .	10.407 02	4.538 94	1.391 .	1 830 23	2.431 04	600 .	60.628 52	6.499 93	740 .	772 55	10.616 86	1.098 36	. .	10.879 62	2.278 05	. .	. .	. .	5.852 53	125.068 54	13.464 25	
70	Zbaraż	3.659 02	459 64	3.383 59	109 50	90 .	. .	6 744 08	8.020 .	1.341 56	978 83	721 70	. .	42.307 28	4.652 .	. .	5.273 13	7.633 97	350 .	2.121 .	103.147 60	7.253 77	. .	13.923 .	14.882 20	827 88	227.874 75	. .	
71	Złoczów	. .	9.393 64	25.464 43	20.010 52	2.142 67	. .	8.588 32	. .	2.547 27	3.242 02	7.079 01	. .	74.198 17	4.031 30	1.805 30	5.388 76	22.394 71	720 .	. .	8.778 26	2.665 63	. .	. .	. .	4.254 .	202.699 01	47.949 46	
72	Żółkiew	187 60	5.151 46	17.492 36	4.880 66	97 .	. .	9.593 74	. .	4.445 40	4.249 40	4.852 13	1.665 .	47.871 25	6.040 .	251 .	8.309 28	13.987 16	42 97	. .	4.522 19	1.593 72	800 .	. .	. .	9.164 56	145.196 88	. .	
73	Żydaczów	. .	13.573 51	73.072 12	11.606 43	280 .	. .	25.290 22	. .	3.654 37	4.931 30	2.598 29	. .	44.094 96	1.667 07	199 78	29.016 96	17.059 87	1.361 30	379 18	11.263 85	2.404 37	47 22	. .	. .	273 35	242.769 10	12.668 94	
74	Żywiec	. .	23.340 08	3.946 70	20.470 21	27.643 61	. .	1.529 38	. .	13.404 16	3.642 98	2.050 75	3.002 80	103.336 72	. .	9.901 87	5.715 25	10.006 08	1.400 .	. .	8.822 77	1.941 74	1.778 36	. .	282 12	659 44	242.875 02	13.269 08	
	Razem	186.848 24	599.979 60	1,050.929 83	523.142 14	104.192 37	11.042 97	656.448 40	472.529 81	363.946 93	160.611 55	237.281 92	68.397 29	3,761.247 11	403 620 94	57.637 50	629.923 97	969.512 71	118.858 43	169.031 20	1,064.817 32	278.496 79	14.119 89	1,040.796 41	528.007 21	702.073 27	14,178.488 20	1,379.143 86	

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1902

gmin małomiejskich i wiejskich.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwiterunek i inne cele wojskowe	Wydatki na cele: szkolne i oświaty	Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	Wydatki na cele drogowe: gotówką	Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj	Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku	Wydatki nadzwyczajne kupno: gruntów, domów, budowli itp.	Wydatki nadzwyczajne kupno: papierów wartościowych	Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Wydatki na cele melioracyjne	Zapas kasowy z końcem roku	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	42.233 53	962 98	7.926 90	12.438 48	. .	. .	18.438 34	11.344 21	19.690 51	674 38	6.683 98	2.571 74	10.732 09	5.111 10	9.254 09	. .	968 95	50.584 11	14.275 90	7.592 62	40.666 96	2.530 45	26.568 56	28.628 19	20.988 85	1.864 12	40.188 48	. .	34.514 15	411.847 48	272.173 48	
2	Bóbrka	23.547 21	. .	2.871 87	2.965 08	. .	. .	13.128 39	688 68	7.736 54	1.059 33	2.464 58	2.018 50	10.555 13	1.495 09	3.403 61	. .	1.743 17	17.993 17	1.983 83	2.212 11	35.513 60	1.261 46	3.109 52	123 70	7.337 95	3.665 55	15.852 91	. .	13.898 63	175.729 31	59.030 29	
3	Bochnia	35.361 85	110 .	10.045 03	5.957 96	. .	. .	17.298 71	3.420 05	1.817 89	751 58	3.107 09	. .	2.159 98	455 44	2.979 35	. .	1.142 12	32.686 04	4.278 66	911 25	32.256 .	. .	318 79	9.111 67	20.174 49	777 72	8.436 94	. .	18.451 40	212.010 01	13.155 84	
4	Bohorodczany	12.193 06	11 53	2.459 93	5.340 24	. .	. .	6.521 38	283 44	4.569 75	8 97	1.441 07	1.778 54	5.069 81	. .	. .	1.803 22	307 .	16.842 44	1.811 68	. .	. .	. .	230 02	. .	4.273 87	3.430 60	4.952 77	. .	7.451 25	80.890 57	12.479 59	
5	Borszczów	38.657 71	102 22	5.029 88	4.073 56	. .	. .	7.646 30	384 40	6.342 94	234 54	1.804 67	150 .	5.525 50	638 14	. .	7.263 53	1.021 77	29.381 51	724 31	35 50	20.899 50	. .	1.467 .	400 .	10.377 89	1.988 57	9.082 76	. .	9.651 80	163.391 .	13.695 83	
6	Brody	28.514 42	. .	4.313 41	16.718 93	. .	. .	18.233 65	503 99	4.540 .	216 77	2.806 86	3.409 60	4.097 25	233 43	4.393 49	1.767 77	1.531 81	21.880 26	4.680 90	9.618 88	34.785 84	1.124 07	91.162 27	9.839 44	14.572 79	12.339 11	12.568 75	. .	22.010 36	325.894 55	62.314 38	
7	Brzesko	38.739 58	. .	4.920 58	20.146 71	. .	. .	12.918 95	2.179 21	4.517 02	764 41	1.434 06	2.013 15	4.997 05	853 15	6.023 93	3.926 48	1.429 26	82.813 02	25.874 22	1.524 10	. .	. .	30.953 07	252 60	20.992 60	2.015 29	6.880 28	. .	31.514 53	307.683 25	100.145 32	
8	Brzeżany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
9	Brzozów	15.515 78	63 58	1.925 52	6.307 53	. .	. .	6.456 98	432 44	7.781 71	169 .	706 39	344 .	10.710 25	557 05	. .	. .	1.373 84	22.655 54	. .	498 88	28.036 70	. .	5.031 79	4.182 64	8.186 52	2.601 59	6.342 09	. .	21.881 34	151.736 16	86.282 59	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
10	Buczacz	32.270 80	. .	3.704 46	2 683 71	. .	. .	15.277 83	879 22	3.984 29	81 28	2.329 14	1.150 32	14.749 04	1.165 25	. .	4.409 97	510 76	40.150 96	2.119 04	1.066 60	34.541 .	. .	14.868 45	6.687 27	5.238 02	1.110 13	12.072 08	. .	22.215 49	223.265 11	17.735 81	
11	Chrzanów	36.801 59	600 .	7.822 10	41.980 58	. .	. .	10.119 35	3.372 31	28.967 96	1.186 39	3.747 66	2.050 51	. .	4.274 36	. .	. .	1.599 07	55.802 86	6.699 03	51.385 38	40.942 80	225 52	2.213 42	10.660 80	20.067 15	420 .	12.239 95	. .	23.403 50	366.485 29	4.811 06	
12	Cieszanów	24.593 61	. .	3.041 46	5.031 66	6.990 55	. .	16.352 60	488 78	2.375 44	147 66	1.423 88	1.231 70	3.728 66	443 03	4.624 36	. .	626 41	78.645 95	. .	2.679 98	. .	. .	. .	. .	6.704 93	2.347 20	11.322 73	. .	16.421 32	189.670 31	82.477 88	
13	Czortków	15.127 19	100 .	3.137 26	2.505 69	. .	. .	7.779 96	136 80	3.478 30	131 74	1.193 08	4.310 .	62 92	42 86	. .	. .	1.387 08	11.516 99	1.404 39	435 32	. .	. .	2.205 40	1.510 40	7.516 79	2 10	5.708 29	. .	8.513 12	78.442 18	17.097 66	
14	Dąbrowa	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
15	Dobromil	27.525 95	823 80	3.140 37	4.678 59	6.012 44	. .	12.128 23	1.198 44	3.448 82	245 75	1.684 42	2.278 25	1.172 17	406 16	. .	. .	1.658 55	21.196 97	3.883 37	3.071 97	. .	. .	. .	61.618 24	14.774 34	1.307 52	20.463 55	. .	4.956 33	197.624 43	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
16	Dolina	35.985 09	2.339 27	4.638 43	13.419 38	. .	. .	19.288 19	3.458 72	12.755 07	324 03	3.394 59	3.323 87	11.468 84	2.775 26	320 70	3.850 34	1.148 27	48.030 64	1.880 07	400 .	. .	. .	4.092 46	. .	9.615 34	10.073 79	16.245 46	. .	18.843 35	227.111 68	1.384 48	
17	Drohobycz	48.474 52	301 20	3.865 80	9.426 77	. .	. .	40.475 37	14.026 05	22.335 37	689 37	2.280 80	3.580 47	4.757 54	10.200 .	. .	5.615 .	382 48	18.754 37	7.369 65	. .	43.287 50	. .	. .	. .	4.337 51	600 .	36.529 57	. .	26.981 52	304.320 86	. .	
18	Gorlice	16.578 60	. .	1.631 03	2.049 72	. .	. .	2.721 67	377 66	4.679 86	172 24	229 .	945 16	3.013 93	. .	. .	. .	715 97	27.044 82	1.909 05	18.696 59	27.121 60	. .	7.312 50	. .	8.711 30	903 26	6.524 80	. .	23.441 38	154.779 54	4.117 10	
19	Gródek	21.687 74	. .	1.740 70	3.227 59	. .	. .	14.622 74	128 66	60 64	2.018 01	. .	99 12	237 86	. .	. .	1.985 76	438 31	4.821 13	305 80	844 98	. .	. .	. .	. .	776 56	. .	25.409 55	. .	5.018 47	83.412 32	. .	
20	Grybów	14.558 42	. .	2.708 29	3.668 27	. .	. .	10.854 01	808 03	6.017 70	266 92	836 39	1.518 80	6.161 37	764 59	72 40	977 05	605 44	15.165 77	3.750 95	. .	. .	. .	51 42	. .	11.962 96	2 842 82	7.205 52	. .	5.747 61	93.839 76	43.219 65	
21	Horodenka	40.501 38	. .	8.401 33	6.037 10	. .	. .	9.851 51	2.058 71	2.874 50	86 76	2.342 63	54 .	5.590 19	530 77	5.101 62	. .	425 56	25.829 51	588 40	108 .	. .	. .	. .	. .	5.347 54	2.299 85	9.249 37	. .	5.503 23	132.782 26	. .	
22	Husiatyn	25.505 32	76 65	6.401 29	1.684 26	. .	. .	6.030 84	215 .	8.621 67	116 56	7.693 91	40 .	15.518 13	889 83	. .	2.325 53	902 30	26.835 .	3.137 14	5.218 21	14.230 90	619 88	690 .	. .	22.378 35	443 20	17.311 07	. .	10.436 41	177.316 45	144.608 97	
23	Jarosław	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
24	Jasło	26.661 97	. .	3.345 57	4.888 54	. .	. .	3.937 80	227 11	9.726 82	201 55	1.842 59	1.082 60	3.211 99	649 76	585 11	. .	1.420 23	27.354 64	10.484 49	. .	35.059 68	. .	100 .	. .	14.907 74	468 64	10.838 82	. .	7.322 92	184.288 57	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
25	Jaworów	14.854 65	. .	1.520 85	1.119 60	. .	. .	14.040 88	1.262 64	1.725 86	119 52	6.558 01	2.354 81	8.078 13	273 33	. .	. .	1.602 95	16.326 01	3.988 29	7.436 08	13.598 40	. .	56.587 85	. .	10.558 99	1.202 24	19.085 49	. .	18.310 92	195.570 03	62.419 63	
26	Kałusz	27.169 20	74 12	5.759 76	9.421 05	. .	. .	8.540 38	432 95	9.705 76	18 33	3.170 46	1.831 01	7.067 86	987 36	1.227 51	. .	514 44	11.758 08	2.122 96	2.344 59	71 60	. .	53.588 41	6.131 70	20.983 55	1.363 94	22.233 05	. .	11.031 95	237.555 55	261.563 65	
27	Kamionka	35.085 47	982 .	5.538 81	14.959 49	. .	. .	20.556 .	2.080 10	6.862 40	319 15	4.184 18	3.361 27	5.983 05	526 .	5.733 76	4.274 80	1.378 60	49.763 63	2.198 30	. .	. .	1.420 .	5.536 03	7.729 51	30.190 39	6.215 48	20.181 72	. .	19.105 49	234.160 83	120.545 04	
28	Kolbuszowa	19.033 74	51 .	5.008 14	4.596 68	. .	16 24	5.702 98	811 65	6.559 90	202 85	200 .	1.847 36	6.227 08	1.026 78	195 10	. .	841 56	16.030 23	10.460 18	360 50	. .	. .	. .	662 .	14.458 70	30 .	10.733 20	. .	9.649 61	114.724 14	43.548 56	
29	Kołomyja	29.491 94	. .	5.446 80	11.733 41	. .	710 80	16.487 45	. .	7.478 74	6 .	1.925 87	1.777 48	2.923 76	179 40	404 42	3.257 77	766 52	40.176 67	. .	. .	16.864 02	. .	2.914 .	1.460 .	26.320 73	1.340 93	16.142 89	. .	15.259 18	203.039 12	. .	
30	Kossów	24.748 18	. .	6.512 59	6.695 16	. .	. .	16.524 19	705 80	14.945 45	52 44	590 38	3.588 31	15.028 66	2.007 50	1.962 25	. .	619 42	40.563 72	1.254 52	. .	27.911 28	. .	1.236 92	5.000 .	5.603 33	1.043 82	11.336 69	. .	15.400 95	203.321 53	52.336 05	
31	Kraków	27.352 80	. .	5.026 43	4.396 75	. .	. .	8.974 31	2.147 52	6.462 03	508 92	2.136 72	2.344 50	17.232 85	913 69	. .	4.422 46	2.543 26	42.294 67	19.317 13	5.861 30	. .	. .	49.757 48	. .	22.652 88	3.718 66	10.965 04	. .	21.965 08	260.994 43	140.365 79	
32	Krosno	13.745 82	. .	2.304 34	1.378 41	. .	. .	5.887 30	218 .	3.446 40	20 .	722 .	2.076 80	1.507 50	500 .	8.400 .	. .	755 90	18.775 06	17.240 23	45.007 26	29.045 80	. .	4.000 .	. .	8.180 .	. .	12.077 15	. .	18.643 47	193.916 41	1.279 81	
33	Limanowa	13.521 58	. .	2.431 50	2.356 09	. .	. .	3.731 37	1.206 26	5.544 12	340 25	910 96	752 .	738 28	501 33	. .	3.991 49	848 89	11.239 87	4.116 47	164 67	. .	. .	818 26	3.345 43	5.311 74	550 06	2.537 81	. .	1.773 09	63.729 02	2.846 39	
34	Lisko	26.704 .	376 .	2.987 40	4.216 .	. .	. .	6.542 92	100 .	1.536 .	129 .	526 .	2.029 69	5.984 .	506 .	1.662 .	. .	1.808 05	11.353 80	. .	300 .	26 850 .	2.400 .	. .	. .	13.053 .	1.460 .	4.099 29	. .	. .	114.617 65	. .	
35	Lwów	59.980 36	. .	7.066 93	33.580 25	. .	. .	23.499 60	2.081 78	9.476 98	495 92	4.521 01	4.529 52	1.499 51	539 25	. .	10.121 72	3.788 45	45.952 72	5.478 95	87.020 10	39.031 50	595 66	2.874 62	. .	30.562 75	8.056 81	18.939 06	. .	21.059 97	421.748 37	145.433 44	
36	Łańcut	34.975 45	2.068 .	5.051 14	10.360 23	384 53	. .	25.585 40	5.585 32	19.772 62	336 03	4.687 43	2.108 04	14.944 72	3.598 16	1.230 24	. .	1.551 49	41.648 98	4.168 63	10.428 31	34.434 30	74 90	25.775 54	10.088 20	20.474 20	2.168 94	22.861 52	. .	27.141 89	331.399 21	174.686 51	
37	Mielec	31.761 17	. .	2.869 63	4.793 87	. .	. .	7.906 80	207 49	3.350 65	254 18	3.779 22	82 .	13.497 23	1.573 08	. .	. .	1.541 74	21.234 84	4.540 98	10.074 72	14.702 40	460 80	1.931 20	2.851 06	17.231 97	160 .	15.583 71	. .	11.883 23	171.754 53	53.331 97	
38	Mościska	21.987 21	1.748 .	3.088 74	4.105 92	. .	. .	23.144 23	1.850 45	8.156 55	197 40	1.482 19	2.248 87	8.793 11	1.866 96	. .	3.435 65	1.194 45	24.920 22	3.524 88	7.711 57	15.046 60	886 40	6.343 45	2.100 .	5.221 72	468 46	9.996 85	. .	11.407 63	170.423 51	92.574 83	
39	Myślenice	28.772 .	373 .	1.984 59	11.813 98	14.968 .	. .	11.792 74	2.113 48	6.811 80	365 01	1.852 02	2.000 14	2.895 20	1.346 13	. .	. .	1.078 51	31.694 77	18.215 54	. .	33.970 .	. .	888 09	4.997 91	16.409 65	2.839 83	14.259 47	. .	11.800 21	212.722 10	95.428 92	
40	Nadwórna	30.321 89	480 .	3.195 13	3.403 02	. .	. .	11.197 21	643 88	11 974 49	230 09	2.804 65	4.808 11	1.841 78	2.200 15	3.713 67	. .	163 18	23.664 10	118 .	34.224 47	37.335 50	. .	9.670 55	. .	7.587 58	7.007 .	20.747 25	. .	7 273 17	224.519 82	82.249 23	
41	Nisko	13.686 65	. .	1.218 92	584 26	. .	. .	13.178 18	228 60	2.185 77	233 .	575 74	4.243 36	5.296 33	. .	. .	2.954 55	911 42	14.257 75	2.118 91	. .	9.830 60	. .	4.609 24	. .	8.949 53	980 .	7 709 32	1.757 12	6.163 06	101.677 34	14.300 41	
42	Nowy Sącz	43.439 93	1.709 68	5.404 73	9.027 10	. .	. .	20.145 28	1.875 48	6.293 37	146 99	1.681 12	5.227 86	3.385 15	1.186 81	. .	5.840 41	1.222 58	32.405 46	9.517 92	. .	. .	. .	5.379 23	2.495 .	16.446 79	10.831 63	20.151 20	. .	24.496 30	228.219 97	. .	
43	Nowytarg	25.871 89	617 50	3.897 31	10.819 59	. .	. .	17.067 86	1.478 84	11.601 94	268 91	5.829 45	5.356 09	3.270 69	3.297 74	32.470 10	4.271 88	1.664 69	36.822 82	15.728 50	6.855 32	. .	. .	545 82	758 80	59.263 80	5.059 23	14.668 84	. .	14.531 07	281.521 59	2.710 83	
44	Pilzno	17.153 10	. .	1.014 23	4.654 24	. .	. .	5.387 51	2.030 24	5.999 29	184 32	1.073 46	22 .	995 61	830 81	. .	. .	481 18	13.158 15	2.085 58	16.781 33	12.008 20	. .	. .	. .	2.658 98	. .	5.858 20	1.578 38	7.133 59	. .	5.358 21	106.396 56	18.444 77	
45	Podhajce	32.925 15	680 .	4.175 67	1.969 49	. .	. .	12.388 97	688 40	3.116 99	28 02	2.809 66	. .	3.533 48	409 88	610 48	. .	486 01	13.884 39	. .	. .	21.058 45	. .	8.919 73	1.002 90	11.142 08	3.370 17	10.752 63	. .	9.980 17	143.883 22	. .	
46	Przemyśl	21.293 58	. .	2.601 79	3.857 55	. .	. .	20.952 26	527 20	3.141 66	167 78	284 38	2.765 62	4.925 14	286 10	. .	4.848 37	676 07	12.427 70	2.207 43	215 19	. .	. .	12.824 80	947 57	21.632 01	650 10	13.589 44	1.335 26	9.845 95	141.455 95	32.579 15	
47	Przemyślany	22.092 26	655 40	2.490 60	2.621 17	209 76	. .	11.643 83	561 95	4.567 80	150 41	176 25	2.513 42	2.177 56	1.660 .	8.108 55	3.588 30	1.638 24	20.425 55	76 44	. .	21.021 18	. .	3.508 .	1.395 67	12.363 78	379 96	8.902 47	. .	12.471 84	145.349 89	6.166 61	
48	Rawa	29.602 29	. .	3.437 24	14.133 26	. .	. .	16.518 84	2.671 72	9.899 38	688 97	1.942 76	4.078 78	4.752 27	2.302 69	3.999 41	4.067 11	1.768 88	32.292 60	972 21	17.871 72	. .	. .	60 389 77	. .	20.198 75	2.489 76	3.828 28	. .	12.941 95	25.843 61	. .	
49	Rohatyn	35.972 05	1.656 17	4.342 51	9.082 38	21.000 .	. .	19.634 94	3.137 88	6.517 49	354 71	3.042 28	3.352 18	3.983 68	847 68	15.989 01	4 768 30	1.097 61	16.938 84	. .	44.837 71	38.841 67	647 61	8.253 60	7.709 83	20.816 49	30.512 69	17.421 49	. .	22.253 68	341.612 36	130.411 05	
50	Ropczyce	23.829 50	. .	5.843 90	6.238 90	. .	. .	8.036 69	885 97	8.025 95	841 61	1.002 71	346 .	74 20	1.532 11	. .	. .	742 54	21.909 51	5.310 54	60 84	. .	. .	11.100 94	. .	25.382 43	4.278 28	9.551 97	. .	10.672 58	145.656 57	516 01	
51	Rudki	15.803 .	. .	1.962 89	15.907 75	. .	. .	8.228 75	. .	4 862 78	. .	1.005 19	3.262 .	2.188 .	513 84	. .	. .	1.599 50	23.939 73	360 .	. .	. .	. .	9.148 30	2.295 51	3.009 45	. .	9.996 90	. .	11.200 05	115.193 54	. .	
52	Rzeszów	26.582 08	. .	3.243 76	8.792 94	. .	. .	7.093 10	1.602 .	6.980 18	591 .	5.361 77	491 40	4.414 37	1.038 .	220 .	4.841 31	1.754 51	24.846 03	2.095 32	. .	51.514 .	. .	. .	. .	4.754 74	3.812 78	16.806 14	. .	108.974 79	285.750 22	. .	
53	Sambor	15.513 37	. .	1.900 19	15.337 48	. .	. .	31.603 10	2.142 42	3.878 75	41 40	357 92	2.669 86	1.289 49	. .	391 40	2.762 17	1.187 20	15.682 88	5.352 55	780 47	. .	. .	4.831 .	4.857 77	9.291 46	5.896 51	9.471 19	. .	6.842 69	141.030 77	20.379 88	
54	Sanok	20.787 24	. .	3.297 99	9.604 67	. .	. .	11.087 78	186 87	4.813 70	174 08	1.503 02	2.168 40	455 60	428 79	1.383 .	. .	2.479 41	13.514 06	8.081 80	1.475 65	31.881 56	24.249 12	14.774 58	6.000 .	26 143 84	. .	16.620 74	. .	6.016 01	207.127 91	10.823 36	
55	Skałat	27.790 41	. .	4.438 56	1.214 66	. .	. .	6.292 29	. .	14.261 20	237 03	661 08	. .	11.432 97	. .	. .	6.761 50	1.003 82	21.551 02	1.678 15	. .	. .	. .	18.471 96	. .	22.258 41	. .	9.478 39	. .	20.569 22	168.590 17	. .	
56	Śniatyn	40.420 07	3.941 42	6.094 90	4.719 86	10.817 30	. .	27.314 31	64 .	15.027 43	719 60	1.970 02	60 .	15.946 29	3.064 89	1.743 74	3.027 43	449 28	32 787 14	536 .	5.354 30	. .	. .	51.948 31	15.981 46	26.810 07	8.687 20	15.811 51	. .	22.214 01	815 018 54	299.814 47	
57	Sokal	36.557 81	1.290 08	5.183 12	30.536 61	. .	. .	19 575 49	1.574 82	5.479 75	239 05	1.846 10	2.578 32	8.130 31	424 96	4.965 18	. .	993 24	53.487 36	2.060 .	. .	. .	. .	14.112 60	. .	19.565 86	5.521 77	30.240 01	. .	40.767 53	285.140 47	. .	
58	Stanisławów	28.074 35	2.432 .	5.113 75	9.337 21	. .	. .	17.163 79	1.607 54	18.968 75	312 02	3.560 50	3.412 77	5.760 58	1.777 19	6.716 12	. .	804 68	44.528 27	. .	. .	. .	. .	24.793 48	6.875 55	125.432 48	5.508 39	18.925 77	. .	19.427 18	350.632 32	6.545 05	
59	Stary Sambor	17.022 69	1.132 .	1.769 86	10.362 56	. .	. .	26.511 96	1.513 88	5.906 68	379 32	2.560 24	2.346 40	1.231 55	953 88	239 .	1.626 26	1.016 88	17.358 71	7.192 38	75 40	. .	. .	. .	. .	39.255 16	771 .	7.662 06	. .	1.045 90	147.935 77	. .	
60	Stryj	20.250 20	. .	1.717 50	17.864 35	. .	. .	16.216 57	6.994 05	8.702 86	37 78	1.074 68	4.216 74	1.733 72	67 49	1.984 80	. .	4.309 98	13.885 59	7.923 87	. .	. .	. .	950 .	. .	7.929 88	547 67	6.986 89	. .	7.799 35	131.171 52	. .	
61	Tarnobrzeg	27.251 18	100 .	4.107 22	9.480 54	. .	. .	24.801 28	1.078 89	11.624 84	169 41	2.877 20	3.283 95	8.025 85	735 93	4.620 04	. .	1.445 03	17.043 48	5.287 72	6.663 95	16.871 .	2.634 14	18.322 69	5.591 39	16.075 50	6.028 55	25.561 76	. .	14.981 06	234.435 10	62.822 08	
62	Tarnopol	19 624 69	279 20	5.389 28	13.034 80	. .	. .	9.853 42	. .	7.864 99	135 37	1.949 32	838 20	12.031 93	. .	. .	10.299 99	558 66	31.784 81	17.705 27	69.617 15	13.598 .	. .	3.054 68	9.288 70	48.860 39	476 10	9.007 75	. .	8.725 24	287.972 94	40.949 95	
63	Tarnów	18.102 81	20 .	1.452 60	1.104 04	. .	. .	4.703 26	457 23	3.858 82	43 21	1.155 93	38 .	324 80	37 46	6 .	1.767 15	393 78	23.728 05	5.728 25	. .	. .	. .	. .	6 .	3.258 81	1.897 31	14.554 65	. .	18.252 78	100.387 95	. .	
64	Tłumacz	43.892 04	76 65	4.289 87	3.295 45	. .	. .	9.484 58	1.305 74	1.941 43	82 96	1.728 41	. .	6.414 63	1.752 64	. .	. .	855 31	28.692 16	. .	. .	50.349 60	. .	59.944 24	. .	26.620 22	. .	19.541 22	. .	24.935 76	285 202 91	120.006 48	
65	Trembowla	19.288 98	88 .	3.457 60	3.905 39	. .	. .	5.556 25	90 52	7.423 72	91 41	1.224 61	567 .	5.114 28	400 90	. .	. .	820 18	28.196 49	. .	9.716 05	11.767 40	722 78	. .	. .	5.307 19	10.332 15	14.885 99	. .	12.711 84	146.556 45	38.628 57	
66	Turka	12.252 88	338 97	2.415 71	988 61	. .	. .	5.451 90	712 27	3.334 03	30 .	498 60	1.796 03	5.631 74	644 22	. .	. .	507 19	11.970 59	5.778 14	16.078 75	23.502 .	. .	40 .	1.107 54	4.857 58	1.042 24	7.452 27	. .	3.531 51	110.566 77	. .	
67	Wadowice	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
68	Wieliczka	33.635 82	. .	6.256 45	13.199 35	. .	. .	7.622 95	2.120 24	432 38	344 96	337 07	100 .	404 94	. .	. .	. .	888 25	29 839 25	6.443 44	8.910 51	35.939 40	. .	9.477 74	7.868 75	1.467 74	289 53	12.098 30	. .	38.228 14	215.880 21	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
69	Zaleszczyki	22.143 12	376 64	5.563 97	4.929 37	. .	. .	4.921 97	. .	9.589 89	150 49	2.968 48	. .	3.490 41	1.461 14	877 32	3.722 37	409 29	20.171 84	257 94	. .	. .	. .	. .	. .	14.124 98	. .	15.032 61	. .	14.877 21	125.068 54	45.880 49	
70	Zbaraż	17.069 59	793 27	2.022 76	5.501 58	. .	. .	4.368 91	3.380 30	4.721 35	212 25	2.459 04	414 .	2.162 17	1.170 32	. .	. .	879 27	17.335 29	1.068 .	14.882 20	13.238 84	684 16	102.550 10	1.276 60	9.189 42	6.018 85	8.845 44	. .	7.631 04	227.874 75	. .	
71	Złoczów	32.531 78	. .	6.608 98	18.642 18	. .	. .	19.769 67	851 39	6.561 31	357 75	4.616 02	3.840 05	8.425 90	331 50	1.372 89	5.957 99	1.580 20	23.980 14	8.298 52	2.941 71	. .	. .	4.817 72	. .	12.912 52	1.451 07	13.042 22	1.145 20	27.662 80	202.699 01	59.241 61	
72	Żółkiew	21.544 55	229 .	7.743 73	16.694 36	. .	. .	12.475 52	1.081 01	1.476 .	169 45	1.072 90	2.503 30	7.257 66	1.351 .	8.200 .	347 50	1.222 43	15.360 30	4.088 73	354 98	. .	. .	3.208 62	. .	9.587 49	1.485 87	20.129 89	. .	12.617 59	145

Sumaryczne zestawienie
dochodów 74 Wydziałów powiatowych
podług budżetów na rok 1904.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
							Wpływy nadzwycz.			Dochody komunikacyjne														
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek i t. p.	Dodatki na cele administracyjne	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	z zaciągniętych pożyczek	zaliczki otrzymane i zwrócone	Budowle i konserwacye wodne	dodatki do podatków i dotacye na: fundusz dróg powiatowych	dodatki do podatków i dotacye na: powiatowy fundusz dróg gminnych	subwencye na drogi: powiatowe	subwencye na drogi: gminne	pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: powiatowe	pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: gminne	myta drogowe mostowe, przewozowe	wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale	zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych	zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe	zapas kasowy z roku poprzedniego	Bonifikacya z funduszu propinacyjnego	Razem	Wysokość opłaconych w gminie podatków	Uwaga
		K gr.	K gr.	% K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	% K gr.	% K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	1.728 .	26 20	7 28.441 .	. .	. .	. .	. .	. .	6 24.378 .	21 77.234 .	. .	. .	. .	. .	2.430 .	. .	. .	280 .	. .	2.276 .	136.798 20	418.810 55	
2	Bóbrka	. .	. .	8 15.338 24	. .	. .	. .	. .	. .	. .	28 57.968 02	. .	2.332 39	. .	. .	. .	5.021 24	. .	957 61	1.558 .	83.176 .	211.938 26		
3	Bochnia	. .	. .	9 18.900 .	23.280 .	. .	. .	4.533 33	. .	7 14.700 .	22 44.800 .	. .	. .	2.000 .	170 .	500 .	100 .	19.750 .	4.000 .	1.176 .	133.909 33	296.337 37		
4	Bohorodczany	. .	. .	16 18.509 28	3.760 .	4.000 .	. .	4.910 63	. .	. .	10 11.568 30	. .	2.600 .	. .	. .	. .	. .	. .	2.191 44	. .	744 .	48.288 65	104.955 91		
5	Borszczów	. .	. .	10 31.417 .	. .	. .	. .	7.650 .	. .	9 28.275 30	10 31.417 .	. .	. .	. .	. .	2.300 .	100 .	400 .	2.460 .	4.000 .	1.120 .	109.139 30	337.073 56	
6	Brody	920 .	. .	29 84.363 03	32.762 66	1.667 68	. .	6.430 .	. .	. .	60.708 25	10 31.270 09	16.000 .	. .	. .	12.221 .	1.500 .	10.930 90	36.793 11	21.738 18	1.666 .	318.965 90	331.803 85	
7	Brzesko	150 .	. .	8 16.000 .	200 .	7.014 39	. .	8.483 33	. .	15 30.000 .	20 40.000 .	6.300 .	25.288 30	. .	. .	. .	300 .	. .	3.400 .	7.204 28	1.320 .	145.655 30	264.030 56	
8	Brzeżany	7.265 39	. .	11 27.930 .	100 .	879 95	. .	5.788 88	. .	. .	19 43.852 .	. .	16.062 29	. .	. .	. .	1.400 .	8.970 36	3.112 89	1.079 46	1.646 .	118.087 22	291.351 55	
9	Brzozów	. .	8 .	11 16.500 .	. .	. .	. .	2.278 34	. .	14 21.000 .	10 15.000 .	. .	9.750 .	. .	. .	8.251 .	210 .	. .	450 .	12 379 64	802 .	86.628 96	157.197 77	
10	Buczacz	1.892 .	. .	26½ 79.500 .	5.362 .	. .	. .	. .	. .	3½ 10.500 .	10 30.000 .	. .	48.000 .	. .	. .	5.710 .	1.000 .	. .	. .	14.400 .	3.242 .	199.606 .	310.507 90	
11	Chrzanów	1.278 .	173 .	6 24.438 .	8.975 .	. .	. .	7.374 .	. .	15 61.095 .	16 65.168 .	. .	. .	. .	. .	210 .	3.700 .	1.272 .	1.371 .	. .	2.976 .	178.030 .	287.888 52	
12	Cieszanów	50 .	. .	12 22.197 .	2.862 .	1.193 .	. .	2.270 .	. .	12 20.278 .	12 20.400 .	16.000 .	. .	. .	. .	8.130 .	200 .	2.068 .	7.824 .	12.361 .	866 .	116.699 .	177.898 24	
13	Czortków	. .	. .	10 24.469 59	. .	. .	. .	1.756 66	. .	6 14.681 76	20 24.469 59	. .	. .	. .	. .	. .	1.200 .	. .	. .	2.252 50	1.302 .	70.132 10	244.695 90	
14	Dąbrowa	240 .	336 .	11 20.603 .	3.127 .	. .	. .	1.000 .	20.000	10 18.730 .	13 24.349 .	1.000 .	13.355 .	. .	. .	13.229 .	. .	. .	266 .	. .	556 .	116.791 .	202.686 .	
15	Dobromil	. .	. .	8 8 760 .	5.400 .	. .	. .	7.640 .	. .	. .	37 36.680 .	. .	. .	. .	. .	2.400 .	2.000 .	10.000 .	600 .	. .	1.310 .	74.790 .	111.367 67	
16	Dolina	. .	100 .	30 55.500 .	700 .	. .	. .	6.720 .	. .	. .	10 18.500 .	. .	13.000 .	. .	. .	2.961 .	2.500 .	. .	870 .	. .	1.632 .	102.488 .	193.878 79	
17	Drohobycz	. .	. .	5 33.011 50	. .	. .	. .	9.377 47	. .	12 79.227 72	10 66.023 10	. .	10.000 .	. .	. .	34.970 .	200 .	. .	47.851 19	. .	1.522 .	282.182 98	689.170 81	Niedobór 150 K zostanie pokryty z zaoszędzeń.
18	Gorlice	2.994 .	. .	20 56.000 .	. .	. .	. .	2.459 58	. .	8 22.400 .	10 28.000 .	. .	. .	. .	. .	5.820 .	2.000 .	466 .	10 212 .	. .	1.760 .	132.111 58	337 165 49	
19	Gródek	1.200 .	. .	14 25.970 .	1.200 .	509 17	. .	2.305 83	. .	4 7.420 .	26 48.230 10	. .	. .	. .	. .	6.310 .	2.000 .	. .	3.386 90	. .	848 .	99.380 .	198.593 50	
20	Grybów	100 .	. .	20 16.400 .	. .	. .	3.000 .	2.270 .	. .	21 17.220 .	10 8.200 .	. .	4.020 .	. .	. .	5.420 .	200 .	. .	. .	. .	754 .	57.584 .	83.183 86	
21	Horodenka	. .	. .	19 46.289 24	6.221 52	. .	. .	9.530 40	. .	14 34.908 .	10 25.880 .	11.000 .	. .	. .	. .	1.880 .	4.527 57	. .	2.608 .	10.579 89	1.568 .	154.942 62	304.325 01	
22	Husiatyn	300 .	. .	12½ 35.000 .	464 .	. .	. .	. .	. .	10 28.000 .	10 28.000 .	5.000 .	. .	22.000 .	. .	4.000 .	. .	. .	5.600 .	. .	1.236 .	129.600 .	314.595 64	
23	Jarosław	4.516 .	. .	8½ 31.450 .	20 .	. .	. .	7.076 04	. .	4 14.800 .	27½ 137.450 .	6.000 .	16.000 .	. .	. .	. .	1.500 .	288 .	4.322 .	. .	1.776 .	225.198 04	501.819 .	
24	Jasło	1.600 .	2.371 67	8 20.052 34	4.324 40	. .	. .	332 14	. .	7 17.508 .	18 43.809 .	. .	. .	. .	. .	1.300 .	200 .	402 .	400 .	. .	990 52	93.290 07	250.279 22	
25	Jaworów	70 .	. .	14 28 931 .	4 240 .	2.166 56	. .	5.791 76	. .	. .	10 17.337 40	. .	36.248 12	. .	. .	5.868 26	1.000 .	9.316 29	9.542 87	3.377 34	924 .	124.808 60	188.186 44	
26	Kałusz	1.700 .	. .	16 28.190 33	. .	1.266 40	. .	5.800 .	. .	. .	19 31.260 37	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	2.239 63	1.320 .	71.776 73	170.161 30	
27	Kamionka	325 .	. .	9 24.723 .	2.699 20	. .	. .	2.813 45	. .	11 31.218 .	11 32.252 .	24.000 .	22.000 .	. .	. .	21.114 50	2.000 .	. .	6.463 38	12.000 .	876 .	182.484 53	289.702 75	
28	Kolbuszowa	. .	. .	9½ 12.659 .	800 .	. .	. .	1.020 .	. .	17 22.653 .	11½ 15.323 .	4.000 .	. .	. .	. .	10.400 .	1.800 .	. .	1.860 .	500 .	786 .	71.801 .	135.784 03	Niedobór 148 K j. w.
29	Kołomyja	. .	21 30	19 62.130 40	40 .	1.850 .	. .	6.033 26	. .	1 3.500 .	19 60.400 .	. .	. .	. .	. .	9.354 .	600 .	1.332 67	810 78	. .	1.398 .	147.470 41	402 929 40	
30	Kossów	400 .	. .	10 16 010 .	1.864 .	. .	. .	4.500 .	. .	25½ 40.829 .	10 16.011 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	2.300 .	. .	1.796 .	83.710 .	158.743 11	
31	Kraków	85 .	517 .	9 25.174 .	7.360 .	. .	. .	6.333 .	. .	3 8.390 .	25 72.775 .	. .	18.498 .	. .	. .	3.120 .	1.000 .	. .	700 .	. .	2.906 .	146.853 .	308.207 .	
32	Krosno	2.385 33	. .	10 24.000 .	1.975 .	41.800 .	. .	1.780 .	. .	10 24.000 .	10 24.000 .	. .	. .	10.000 .	. .	. .	600 .	588 .	1.460 .	3.200 .	682 .	136.470 33	243.388 89	
33	Limanowa	. .	. .	10⅘ 10 888 80	4.200 .	850 .	. .	600 .	. .	15⅔ 15.914 40	15⅘ 16.084 80	. .	. .	. .	. .	. .	420 .	566 86	200 .	5.343 .	1.374 .	56.441 86	108.057 10	
34	Lisko	. .	. .	6 10.650 .	5.039 78	23 19	. .	1 839 .	. .	7 12.425 .	17 30.175 .	3.500 .	32.675 .	. .	35.000 .	13.984 .	400 .	. .	1.090 .	4.338 79	774 .	151.913 76	177.500 .	
35	Lwów	13.232 90	. .	21 90.300 .	3.000 .	2.485 29	. .	3.207 20	. .	. .	10 102.000 .	. .	. .	. .	. .	200 .	3.200 .	. .	800 .	2.609 28	2.360 .	223.394 67	442.655 08	
36	Łańcut	. .	. .	12 38.400 .	4.020 80	. .	. .	5.548 .	. .	12 38.400 .	26 83.200 .	6.000 .	200 .	. .	. .	. .	800 .	. .	3.456 .	. .	1.970 .	181.994 80	339.717 39	
37	Mielec	40 .	602 06	15 30.000 .	. .	. .	. .	17.856 24	. .	6½ 13.000 .	23½ 47.000 .	. .	6.000 .	. .	. .	8.946 22	800 .	. .	566 36	. .	1.160 .	125.970 88	206.456 85	
38	Mościska	. .	. .	15 27.000 .	889 61	. .	. .	2.489 40	. .	7 13.900 .	15 27.000 .	. .	10.844 84	. .	. .	12.696 .	1.249 70	. .	1.264 96	. .	1.078 .	98.412 51	207.189 75	
39	Myślenice	500 .	. .	10 15.352 40	2.264 76	10.052 84	. .	580 .	. .	. .	20 30.704 80	. .	15.000 .	. .	1.400 .	4.127 .	40 .	2.140 .	2.150 .	2.000 .	1.180 .	87.491 80	153.524 63	
40	Nadwórna	. .	. .	20 28.000 .	. .	. .	. .	6.600 .	. .	. .	10 14.000 .	. .	8.000 .	. .	. .	7.700 .	. .	. .	. .	. .	1.536 .	65.836 .	142.057 66	
41	Nisko	400 .	. .	40 54.400 .	. .	7.800 .	. .	10.000 .	. .	. .	10 54.400 .	. .	. .	. .	. .	4.560 .	5.000 .	5.799 97	1.600 .	. .	1.298 .	145.257 97	142.498 40	
42	Nowy Sącz	2.800 .	. .	7 24.150 .	. .	. .	. .	. .	. .	9 31.050 .	10 37.500 .	1.000 .	. .	. .	. .	16.657 .	200 .	. .	40 .	. .	1.702 .	115.099 .	345.000 .	
43	Nowy Targ	1.000 .	. .	18 18.480 .	. .	. .	. .	2.530 80	. .	14 21.560 .	10 15.400 .	. .	5.000 .	. .	. .	2.550 .	400 .	. .	100 .	9.778 57	944 .	77.743 37	169.081 48	
44	Pilzno	1.200 .	. .	10 11.860 .	. .	972 36	. .	. .	. .	9 10.674 .	21 24.906 .	. .	8.000 .	. .	. .	5.395 .	400 .	. .	. .	6.441 77	540 .	70.389 13	117.463 19	
45	Podhajce	. .	. .	8 20.160 .	3.000 .	. .	. .	5.484 36	. .	11 27.600 .	21 52.920 .	. .	12.360 .	. .	. .	16.240 .	7.600 .	. .	785 68	. .	1.554 .	147.704 04	252.000 .	
46	Przemyśl	. .	. .	5 35.000 .	3.150 .	637 .	. .	5.813 .	2.170 .	. .	10 59.500 .	. .	11.980 .	. .	. .	. .	6.000 .	. .	6.234 93	1.044 75	1.140 .	182.669 68	782.358 10	
47	Przemyślany	. .	. .	14 19 470 .	. .	. .	. .	. .	. .	14 24.780 .	31 54.870 .	. .	. .	. .	. .	. .	2.329 .	1.779 73	200 .	. .	1.570 .	104.998 73	199.330 07	
48	Rawa	2.000 .	. .	10 23.137 90	. .	980 .	. .	. .	. .	6 13.882 .	10 23.137 90	4.000 .	5.750 .	. .	. .	6.300 .	100 .	1.906 .	2.950 .	. .	1.020 .	85.164 54	217.406 92	
49	Rohatyn	. .	. .	8 21.493 37	1.758 .	. .	. .	. .	. .	1.749 .	20 53.733 40	. .	. .	. .	20.000 .	. .	. .	934 33	. .	. .	1.240 .	100.908 70	268.667 14	
50	Ropczyce	. .	. .	5½ 11.080 .	200 .	871 85	. .	1.146 15	. .	8 6.050 .	25 50.000 .	. .	. .	. .	. .	2.762 .	1.103 .	. .	237 45	. .	1.354 .	74.804 45	205.539 34	
51	Rudki	340 .	. .	14 21.000 .	. .	. .	. .	. .	. .	7 10.500 .	22 33.000 .	. .	. .	. .	. .	2.160 .	500 .	3.505 .	440 .	612 55	1.342 .	73.399 55	127.000 .	
52	Rzeszów	200 .	. .	7 30.800 .	. .	. .	. .	1.209 50	. .	20 84.000 .	15 61.000 .	49.000 .	19.000 .	6.000 .	. .	39.643 .	1.000 .	42.342 .	8.370 .	28.009 34	2.088 .	372.661 84	467.123 18	
53	Sambor	100 .	1.106 83	12 28.132 92	7.376 02	1.015 36	. .	1.173 60	. .	. .	20 42.780 .	4.000 .	4.000 .	. .	. .	8.538 .	2.000 .	90 .	10.841 96	15.333 33	932 .	127.420 02	315.978 54	
54	Sanok	2.904 .	106 .	12 26.544 21	1.100 .	. .	. .	3.216 40	. .	1½ 3.619 .	20 51.817 52	. .	14.331 32	. .	. .	. .	1.000 .	. .	2.640 .	. .	962 .	108.740 45	241.265 09	Niedobór 117·59 K j. w.
55	Skałat	. .	. .	12 31.200 .	. .	1.193 19	. .	965 81	. .	. .	31 80.600 .	. .	9.000 .	. .	. .	8.782 .	2.934 19	. .	. .	. .	1.670 .	136.345 19	310.139 72	
56	Śniatyn	10 .	. .	11 19.800 .	200 .	. .	. .	10.695 76	. .	12 21.600 .	15 27.000 .	. .	. .	. .	. .	12.900 .	650 .	. .	1.400 .	. .	706 .	94.961 76	204.606 60	Niedobór 18·32 K j. w.
57	Sokal	1.560 .	1.000 .	22 61.600 .	300 .	. .	. .	4.800 .	. .	5 14.000 .	19 53.200 .	30.000 .	3.000 .	. .	. .	13.310 .	800 .	. .	11.884 .	1.000 .	1.476 .	197.930 .	348.244 91	
58	Stanisławów	930 .	. .	6¾ 42.525 .	2.210 .	700 .	2.728 .	514 .	. .	. .	10 51.000 .	. .	. .	. .	. .	6.660 .	852 .	. .	360 .	426 .	1.156 .	113 211 .	698.225 50		
59	Stary Sambor	1.368 .	. .	29 30.541 93	. .	. .	. .	7.140 78	. .	8 8.425 .	10 17.071 .	. .	. .	. .	. .	3.544 .	. .	. .	2.059 56	. .	740 .	70.890 27	105 818 06	
60	Stryj	. .	57 60	8 30.400 .	240 .	870 55	. .	5.000 .	2.708 .	3 11.751 .	12 38.474 .	. .	. .	. .	. .	8.860 .	. .	6.185 .	2.320 .	26.480 .	1.240 .	134.536 15	406.234 .	
61	Tarnobrzeg	. .	. .	15 20 250 .	340 .	. .	8.500 .	9.270 .	. .	5 6.750 .	22 29.700 .	. .	. .	. .	20.000 .	16.704 .	1.500 .	. .	2.134 .	. .	1.420 .	116.568 .	175.747 68	
62	Tarnopol	600 .	780 .	8 44.000 .	9.700 .	. .	. .	9.266 .	. .	. .	23 119.500 .	. .	16.000 .	. .	. .	13.140 .	3.823 .	24.600 .	. .	. .	1.778 .	243.187 .	765.825 03	Niedobór 4.985 K j. w.
63	Tarnów	767 .	. .	5 18.458 .	1.800 .	1.232 .	. .	508 .	. .	7 25.830 .	15 46.990 .	3.200 .	14.000 .	. .	. .	20.365 60	4.200 .	. .	1.993 93	28.908 16	344 76	168.597 45	446.508 65	
64	Tłumacz	1.796 .	. .	28 63.784 .	. .	2.500 .	. .	3.413 .	. .	. .	14 31.892 .	. .	6.000 .	. .	. .	. .	2.800 .	. .	34.448 29	2.500 .	1.948 .	151.081 29	233.787 18	Niedobór 100 K j. w.
65	Trembowla	100 .	. .	8 16.800 .	520 .	685 29	. .	13.180 .	. .	13 27.300 .	15 31.500 .	25.000 .	3.000 .	. .	. .	7.080 .	2.100 .	. .	10.684 70	715 26	1.377 50	140.042 75	236.645 84	
66	Turka	. .	. .	37 47.766 10	100 .	. .	. .	8.506 04	. .	9 31.618 78	18 23 237 55	. .	2.000 .	. .	. .	4.500 .	. .	. .	500 .	. .	1.452 .	119.680 47	129.097 56	
67	Wadowice	40 .	334 11	14 35.282 03	2.968 31	. .	125.490 .	12.309 .	. .	5 16.207 75	12 46.440 25	1.900 88	62.337 83	. .	. .	3.080 .	400 .	1.145 24	6.217 08	. .	2.542 .	316.694 48	252.014 51	
68	Wieliczka	1.040 .	. .	18 55.800 .	840 .	. .	. .	21.360 .	. .	2 6.200 .	13 40.300 .	. .	. .	. .	. .	29.050 .	1.000 .	3.634 .	7.682 .	. .	1.584 .	168.490 .	377.560 68	Niedobór 1.568·98 K j. w.
69	Zaleszczyki	. .	. .	11 28.485 27	500 .	. .	. .	1.200 .	. .	5 12.947 85	11½ 29.884 35	. .	10.000 .	. .	. .	. .	200 .	. .	. .	. .	706 .	83.928 47	258.956 96	
70	Zbaraż	800 .	. .	10 17.401 30	50 .	. .	. .	9.847 44	. .	. .	22 40.076 74	. .	24.000 .	. .	23.000 .	5.600 .	. .	. .	500 .	374 .	288 .	121.887 48	222.526 17	
71	Złoczów	5.700 .	200 .	23 90.551 .	10.000 .	2.000 .	. .	2.638 .	. .	4 15.748 .	10 93.242 61	. .	. .	. .	. .	8.650 .	1.028 40	. .	. .	500 .	2.106 .	232.364 01	453.390 17	
72	Żółkiew	960 .	. .	9 18.900 .	. .	88 85	. .	2.620 .	. .	. .	23 48.300 .	. .	20.000 .	. .	30.000 .	6.021 .	1.200 .	324 .	1.139 99	18.994 70	1.000 .	149.548 54	225.629 02	
73	Żydaczów	800 .	470 .	12½ 19 900 .	2.444 98	. .	. .	3.994 92	. .	11½ 18.308 .	26 41.448 33	5.000 .	. .	. .	. .	7.430 .	1.000 .	. .	. .	. .	998 .	101.794 23	205.173 76	
74	Żywiec	20 .	. .	5 12.292 .	20 .	1.000 .	. .	2.428 .	. .	7 17.210 .	25 61.468 .	. .	. .	. .	. .	. .	12.505 .	. .	. .	. .	1.024 .	107.962 .	244.080 73	
	Razem	70.406 62	8.209 77	. 2,280.893 18	185.969 04	98.304 92	139.718 .	333.208 50	24.878 .	. 1,222.566 15	. 3,144.076 22	221.900 88	560.118 59	38.000 .	131.400 .	495.653 58	103.771 86	146.107 59	304.176 45	267.629 03	99.958 78	9,876.947 16	20,439 234 99	

Sumaryczne zestawienie
wydatków 74 Wydziałów powiatowych
podług budżetów na rok 1904.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
								Subwencye				Nadzwyczajne wydatki				Wydatki na cele komunikacyjne								
								na cele				kupno					budowa i utrzymanie							
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur	Podatki	Koszta komisyjne	oświaty, szkolne	sanitarne itp.	na budowle, konserwacye wodne itp.	Wydatki rozmaite	gruntów, domów itp.	papierów wartościowych	spłata długów zasiłków itp.	zaliczki udzielone i spłacone	koszta administracyjne drogowe	dróg powiatowych	dróg gminnych	publicznych dojazdów kolejowych	spłata długów	zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe	Hodowla bydła	Razem	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	12.515 60		1.250 .	325 .	230 .	2.000 .	1.400 .	2.200 .	. .	7.199 80	. .	. .	4.950 80	. .	18.484	20.657	60.150	745		4.286	400 .	136.793 20	
2	Bóbrka	7.000 .	1.500 .	600 .	800 .			300 .	3.400 .	. .	1.684 48	. .	. .			8.884		39.785	2.580	11.000 .	5.242 52	400 .	83.176 .	
3	Bochnia	9.580 .	2.968 .	900 .	300 .	. .	1.900 .	1.590 .	5.360 .	. .	8.678 .	. .	. .	11.380 .	4.533 33	20.608 .	16.340 10	44.200 .	548 .	2.000 .	2.323 90	700 .	133.909 33	
4	Bohorodczany	5.800 .	800 .	640 .	600 .	. .	1.600 .	760 .	4.560 .	. .	2.600 .	4.000 .	. .	1.433 32	. .	5.240 .		9.319 74		600 .	1.200 .	1.200 .	40.353 06	
5	Borszczów	10.460 .	. .	1.800 .	982 .	100 .	2.200 .	2.200 .	2.300 .	. .	5.745 30	. .	. .	6.600 .	7.799 67	15.040 .	16.654 80	22.763 70	856 40	10.560 .	3.077 40	. .	109.139 27	
6	Brody	20.027 40	2.490 .	1.272 .	70 .	740 .	2.400 .		4.620 .	. .	81.349 41	10.000 .	. .	1.601 90	2.050 .	13.185 .	69.754 .	36.735 76	5.782 .	27.849 29	6.640 .	800 .	287.366 76	
7	Brzesko	10.568 .	1.800 .	1.000 .	. .	. .	600 .	900 .	5.738 36	. .	3.148 03	. .	. .	8.333 33	. .	8.120 .	34.800 .	49.740 .	5.644 28	13.063 30	2.000 .	200 .	125.655 30	
8	Brzeżany	11.430 .	3.635 52	1.400 .	248 .	800 .	1.200 .	1.500 .	3.400 .	. .	6.780 .	. .	. .	8.978 53	. .	8.636 70	. .	51.084 22	8.548 54	575 .	230 76	600 .	108.497 27	
9	Brzozów	6.500 .	300 .	648 .	1.200 .	. .	270 .	400 .	1.600 .	. .	2.100 .	. .	. .	5.371 72	. .	8.221 23	27.813 40	30.037 84	. .	1.000 .	400 .	. .	85.862 19	
10	Buczacz	12.540 .	1.848 .	2.300 .	700 .	500 .	2.200 .	3.500 .	10.610 .	. .	50.400 .	. .	. .	4.467 80	. .	19.788 .	18.700 .	59.600 .	1.000 .	10.070 40	431 60	800 .	199.455 80	
11	Chrzanów	12.930 .	1.395 .	1.050 .	1.370 .	. .	200 .	. .	5.000 .	. .	16.320 .	. .	. .	5.939 .	600 .	17.695 .	43.597 12	64.534 .	1.909 .	2.000 .	900 .	. .	175.439 12	
12	Cieszanów	12.644 .	120 .	600 .	800 .	. .	200 .	200 .	2.400 .	. .	7.674 .	. .	. .	4.000 .	. .	4.990 .	53.282 .	24.539 .	. .	4.450 .	. .	800 .	116.699 .	
13	Czortków	7.920 .	1.396 .	1.000 .	800 .	220 .	400 .	. .	4.300 .	. .	2.457 06	. .	. .	5.265 60	. .	6.320 .	8.363 67	18.472 25	. .	. .	300 .	300 .	57.514 58	
14	Dąbrowa	7 330 .	1.330 .	720 .	480 .	. .	975 .	250 .	5.200 .	22.626 .	2.189 .	. .	. .	2.750 .	1.000 .	10.948 .	23.764 .	33.968 .	. .	. .	2.611 .	650 .	116.791 .	
15	Dobromil	12.370 .	500 .	800 .	800 .	200 .	. .	300 .	5.940 .	. .	2.100 .	. .	. .	. .	. .	7.000 .	. .	28.000 .	10.740 .	3.340 .	2.600 .	100 .	74.790 .	
16	Dolina	10.920 .	2.000 .	1.100 .	800 .	. .	2 000 .	200 .	29.562 .	. .	17.970 .	. .	. .	. .	. .	4.874 .	1.270 .	25.176 .	. .	2.000 .	3.100 .	100 .	101.072 .	
17	Drohobycz	16.216 .	1.500 .	1.600 .	2.000 .	300 .	800 .	2.050 .	3.840 .	. .	5.029 13	. .	. .	5.975 84	4.000 .	23.308 .	70.837 17	97.570 49	. .	10.775 84	35.930 51	600 .	282.332 98	Niedobór 150 K zostanie pokryty z zaoszczędzeń.
18	Gorlice	11.174 .	5.940 .	1.830 .	700 .	. .	600 .	3.200 .	2.332 .	. .	7.050 .	. .	. .	28.907 .	. .	15.000 .	37.450 .	10.000 .	700 .	1.000 .	4.748 .	700 .	131.331 .	
19	Gródek	8.388 .	1.000 .	1.500 .	1.200 .	. .	1.600 .	. .	4.900 .	. .	1.600 .	. .	. .	11.645 .	. .	9.884 .	11.666 .	37.797 .	8.000 .	. .	. .	200 .	99.380 .	
20	Grybów	4.650 .	1.060 .	500 .	. .	. .	1.400 .	. .	2.320 .	3.307 .	3.737 .	3.000 .	. .	2.350 .	. .	8.280 .	7.560 .	9.537 .	46 .	1.000 .	8.637 .	200 .	57.584 .	
21	Horodenka	8.024 .	800 .	800 .	1.000 .	. .	1.000 .	1.880 .	15.623 76	. .	24.381 40	. .	. .	9.300 .	600 .	10.265 .	41.923 .	32.600 .	. .	4.071 52	2.473 94	200 .	154.942 62	
22	Husiatyn	11.100 .		1.200 .		700 .	1.600 .		3.000 .	. .	7.400 .	. .	. .	4.400 .	7.600 .	10.900 .	25.450 .	29.400 .	. .	26.800 .	50 .	. .	129.600 .	
23	Jarosław	10.115 83	1.000 .	1.340 .	2.818 .	1.325 .	990 .	1.260 .	5.954 .	. .	5.232 17	. .	. .	9.443 04	1.000 .	24.809 32	13.404 .	123.878 .	432 .	11.968 56	9.673 12	560 .	225.198 04	
24	Jasło	8.040 .	6.720 .	810 .	1.300 .	. .	500 .	480 .	3.600 .	. .	3.910 .	. .	. .	. .	. .	15.554 .	10.110 .	32.440 .	750 .	. .	5.500 .	600 .	90.314 .	
25	Jaworów	8.722 .	1.240 .	950 .	2.000 .	. .	. .	. .	600 .	. .	15.256 52	. .	. .	10.494 80	. .	5.588 .	. .	61.600 .	9.316 29	4.500 .	1.680 99	360 .	124.808 60	
26	Kałusz	9.232 .	1.200 .	700 .	660 .	. .	1.000 .	700 .	8.400 .	. .	2.300 .	. .	. .	9.084 73	4.800 .	9.400 .	. .	20.600 .	. .	. .	3.500 .	200 .	71.776 73	
27	Kamionka	12.848 .	600 .	1.200 .	600 .	. .	600 .	570 22	7.412 26	. .	2.412 27	. .	. .	4.693 90	. .	15.769 .	66.451 .	45.218 .	. .	22.080 45	1.529 43	500 .	182.484 53	
28	Kołbuszowa	7.460 .	720 .	540 .	400 .	. .	800 .	1.200 .	2.480 .	. .	1.170 .	. .	. .	. .	700 .	12.070 .	20.667 .	13.300 .	. .	10.000 .	442 .	. .	71.949 .	Niedobór 148 K j. w.
29	Kołomyja	13.110 .	1.000 .	1.600 .	620 .	1.477 80	1.500 .	5.000 .	4.320 .	. .	11.640 .	2.852 32	. .	26.852 84	. .	16.620 78	9.404 .	42.510 .	1.462 67	4.900 .	1.100 .	1.500 .	147.470 41	
30	Kossów	8.400 .	2.084 .	436 .	2.200 .	. .	400 .	1.400 .	6.700 .	. .	1.710 .	. .	. .	840 .	. .	8.860 .	37.129 .	9.251 .	. .	. .	3.900 .	400 .	83.710 .	
31	Kraków	14.730 .	2.000 .	1.570 .	2.700 .	. .	270 .	200 .	5.260 .	. .	1.820 .	. .	. .	11.625 .	2.000 .	17.787 .	8.618 .	69.642 .	. .	3.083 .	5.348 .	200 .	146.853 .	
32	Krosno	7.020 .	820 .	1.200 .	695 .	550 .	280 .	5.120 .	2.000 .	. .	4.142 33	42.450 .	. .	7.545 .	800 .	9.260 .	29.164 .	16.912 .	1.364 .	4.300 .	2.848 .	. .	136.470 33	
33	Limanowa	5.900 .	576 .	655 .	199 .	. .	800 .	1.776 .	. .	6.164 40	. .	. .	. .	1.877 46	. .	6.064 .	12.516 72	15.930 07	850 28	2.400 .	732 93	. .	56.441 86	
34	Lisko	5.820 .		600 .	800 .	. .	1.400 .	180 .	3.360 .	. .	1.260 .	. .	. .	3.664 78	1.179 .	16.896 .	23.200 .	58.616 .	. .	30.900 .	3.400 .	. .	151.275 78	
35	Lwów	17.777 .	1.000 .		5.571 43	4.862 49	1.820 .		2.200 .	. .	65.352 85	. .	. .	16.001 62	. .	13.998 .	. .	56.200 .	13.433 85	21.362 80	3.815 13	. .	223.394 67	
36	Łańcut	13.860 .	144 .	700 .	1.200 .	. .	600 .	350 .	4.800 .	. .	23.524 80	. .	. .	12.890 .	. .	15.956 .	33.200 .	67.319 .	. .	6.000 .	691 .	760 .	181.994 80	
37	Mielec	8.320 .	1.860 .	400 .	1.160 .	. .	. .	. .	240 .	. .	6.096 30	. .	3 500 .	13.803 76	13.778 24	8.550 .	12.819 .	51.886 39	576 67	. .	2.480 52	500 .	125 970 88	
38	Mościska	9.324 .	2.640 .	1.100 .	300 .	. .	1.900 .	1.260 .	4.200 .	. .	1.604 87	. .	. .	8.228 14	400 .	5.808 .	20.126 99	25.201 38	. .	6.853 21	8.965 92	500 .	98.412 51	
39	Myślenice	8.000 .	740 .	1.000 .	200 .	150 .	750 .	600 .	6.440 .	. .	3.650 .	. .	. .	8.000 .	. .	7.650 .	4.310 .	37.941 80	6.200 .	. .	1.460 .	400 .	87.491 80	
40	Nadwórna	10.980 .		1.000 .	800 .	. .	2.400 .	1.000 .	5.600 .	. .	13.356 .	. .	. .	. .	. .	8.200 .	. .	20.700 .	. .	800 .	. .	1.000 .	65.836 .	
41	Nisko	9.130 .		980 .	600 .	500 .	1.200 .	3.000 .	200 .	. .	45.568 .	. .	. .	12.320 .	. .	288 .	. .	50.771 .	8.699 97	2.000 .	9.601 .	400 .	145.257 97	
42	Nowy Sącz	9.000 .	2.800 .	1.200 .	2.300 .	. .	600 .	1.320 .	1.300 .	. .	6.680 .	. .	. .	2.860 .	. .	18.203 .	37.536 .	26.769 .	. .	. .	3.700 .	800 .	115.068 .	
43	Nowytarg	8.440 .	364 .	1 380 .	530 .	. .	1.600 .	700 .	4.500 .	. .	1.900 .	. .	. .	2.150 .	1.070 80	9.772 .	18.319 57	19.445 .	452 .	. .	6.800 .	320 .	77.743 37	
44	Pilzno	4.560 .		500 .	700 .	. .	. .	400 .	800 .	. .	700 .	. .	. .	5.476 40	. .	6.585 .	10.530 40	33.915 .	. .	800 .	3.300 .	1.000 .	69.266 80	
45	Podhajce	10.960 .	1.400 .	750 .	1.000 .	. .	. .	1.000 .	1.700 .	. .	3.000 .	. .	. .	7.581 46	45 60	14.240 .	30.799 75	68.372 23	. .	4.047 48	750 .	. .	145.646 52	
46	Przemyśl	15.100 .	1.800 .	2.892 .	. .	. .	. .	1.680 .	2.900 .	1.533 .	15.429 .	. .	. .	6.626 .	. .	10.166 .	. .	73.618 .	. .	200 .	777 68	. .	182.669 68	
47	Przemyślany	6.160 .	1.770 .	1.144 .	190 .	. .	1.200 .	2.560 .	3.700 .	. .	2.646 .	. .	. .	. .	. .	10.518 .	13.844 60	43.338 .	2.609 60	10.560 .	1.660 .	400 .	102 240 20	
48	Rawa	6.270 .	1.250 .	600 .	1.200 .	. .	1.600 .	. .	3.000 .	. .	2.000 .	1.000 .	. .	7.776 .	. .	9.100 .	10.000 .	23.231 .	7.150 .	2.400 .	1.600 .	. .	78.177 .	
49	Rohatyn	7.973 .	372 78	1.852 .	200 .	. .	1.400 .	517 .	4.038 .	. .	7.538 59	. .	. .	. .	. .	4.147 92	1.749 60	67.585 48	934 33	2.000 .	. .	600 .	100.908 70	
50	Ropczyce	5.590 .		1.400 .	. .	. .	1.000 .	1.600 .	2.950 .	. .	2.100 .	. .	. .	. .	. .	8.149 .	7.562 .	37.067 45	. .	6.721 37	200 .	. .	74.339 82	
51	Rudki	7.640 .	2.940 .	640 .	700 .	1.078 .	1.000 .	1.000 .	1.400 .	. .	1.860 .	3.000 .	. .	1.024 .	. .	5.633 .	11.400 .	24.979 55	3.505 .	5.200 .	. .	400 .	73 399 55	
52	Rzeszów	14.363 28	1.860 .	2.700 .	400 .	. .	400 .	2.700 .	2.700 .	2.200 .	3.285 72	. .	. .	4.108 50	. .	31.472 .	139.669 .	97.098 34	41.542 .	17.525 .	11.063 .	80 .	372.661 84	
53	Sambor	13.400 .	4.742 .	1.050 .	995 60	20 .	2.330 .	200 .	3.180 30	200 .	3.300 39	1.200 .	. .	5.606 44	3.200 .	15.411 .	19.959 50	40.200 .	1.502 50	1.000 .	9.510 29	412 .	127 420 02	
54	Sanok	12.504 .	1.177 20	600 .	397 .	500 .	600 .	900 .	5.600 .	. .	6.962 .	. .	. .	5.410 .	. .	13.066 60	3.218 .	47.150 .	. .	5.879 24	4.594 .	300 .	108.858 04	Niedobór 117·59 K j. w.
55	Skałat	13.200 .	400 .	880 .	160 .	50 .	1.600 .	400 .	2.300 .	. .	7.969 .	. .	. .	8.070 .	. .	15.922 .	. .	85.894 19	. .	. .	. .	. .	136.345 19	
56	Śniatyn	8.720 .	240 .	950 .	800 .	. .	450 .	. .	60 .	. .	2.600 .	. .	. .	17.058 32	. .	11.906 .	20.000 .	19.360 .	. .	10.295 76	2.000 .	. .	94.980 08	Niedobór 18·92 K j. w.
57	Sokal	10.760 .	2.184 .	2.000 .	500 .	500 .	600 .	1.300 .	2.200 .	. .	7.800 .	. .	. .	32.425 .	4.600 .	15.410 .	52.539 .	58.920 .	2.707 .	1.800 .	825 .	800 .	197.870 .	
58	Stanisławów	15.100 .	5.620 .	2.110 .	1.000 .	. .	2.300 .	1.440 .	5.116 .	. .	10.013 .	. .	. .	6.154 .	910 .	11.740 .	5.010 .	35.610 .	. .	7.728 .	2.360 .	1.000 .	113 211 .	
59	Stary Sambor	9.812 .	1.080 .	743 .	170 58	400 .	700 .	670 .	2.800 .	. .	8.955 .	1.883 .	. .	4.412 98	6.009 56	5.528 .	8.740 80	16.700 .	. .	. .	. .	1.090 .	69.194 92	
60	Stryj	17.307 .	1.603 02	1.650 .	900 .	. .	500 .	940 .	2.500 .	6.786 .	6.619 94	. .	. .	4.000 .	1.000 .	17.188 .	15.550 .	40.000 .	5.850 .	7.932 .	3.422 .	400 .	134.147 96	
61	Tarnobrzeg	10.388 .	2.000 .	832 .	360 .	200 .	600 .	2.630 .	3.600 .	. .	8.329 64	. .	. .	5.840 36	4.000 .	7.122 .	13.100 .	33.400 .	950 .	19.437 .	3.779 .	. .	116.568 .	
62	Tarnopol	12.390 .	2.648 .	1.400 .	840 .	380 .	4.000 .	1.000 .	4.440 .	. .	10.260 .	1.088 .	. .	17.360 .	11.449 .	19.412 .	11.164 .	97.700 .	36.041 .	14.200 .	2.000 .	400 .	248.172 .	Niedobór 4.985 K j. w.
63	Tarnów	7.390 40	1.760 .	1.032 20	2.200 .	. .	1.000 .	2.900 .	2.400 .	. .	3.985 84	. .	. .	. .	. .	15.348 93	46.264 12	83.849 26	. .	. .	266 70	200 .	168.597 45	
64	Tłumacz	11.220 .	. .	1.100 .	1.500 .	. .	1.800 .	5.000 .	6.200 .	. .	43.997 56	1.000 .	. .	903 44	. .	12.240 .	. .	54.250 .	. .	6.480 .	4.770 29	720 .	151.181 29	Niedobór 100 K j. w.
65	Trembowla	9.500 50	800 .	1.000 .	200 .	200 .	500 .	850 .	6.500 .	. .	6.674 79	. .	. .	5.260 .	. .	7.047 50	62.000 .	17.000 .	. .	9.800 .	12.409 96	300 .	140.042 75	
66	Turka	11.828 .	1.240 .	1.050 .	100 .	. .	3.280 .	1.100 .	13.546 .	. .	16.174 .	. .	. .	8.816 04	. .	4.864 .	33.000 .	22.500 .	. .	. .	1.400 .	200 .	119.098 04	
67	Wadowice	7.060 .	240 .	1.300 .	1.200 .	. .	1.900 .	1.400 .	7.583 32	. .	80.328 54	. .	7.943 18	117.009 63	1.164 .	15.516 .	12.108 78	107.506 23	1.437 80	. .	2.522 .	475 .	316.694 48	
68	Wieliczka	10.494 .	1.173 .	2.200 .	965 .	. .	1.300 .	650 .	3.500 .	. .	5.100 .	. .	. .	55.628 98	600 .	19.548 .	18.700 .	39.800 .	4.000 .	. .	5.500 .	900 .	170.058 98	Niedobór 1.568·98 K j. w.
69	Zaleszczyki	9.604 50	912 .	1.300 .	116 .	80 .	600 .	3.900 .	3.440 .	. .	6.450 .	. .	. .	3.359 .	. .	7.837 20	2.202 .	23 890 .	. .	7.489 04	10.000 .	200 .	81.373 74	
70	Zbaraż	6.960 .	1.040 .	500 .	1.600 .	. .	800 .	1.066 66	5.80 .	. .	2.070 08	. .	. .	9.000 .	. .	5.828 .	. .	71.000 .	. .	16.186 06	536 68	. .	121.887 48	
71	Złoczów	11.760 .	675 .	1.420 .	2.655 .	1.000 .	1.550 .	900 .	9.200 .	. .	57.500 .	. .	. .	14.511 70	. .	10.100 .	23.521 .	90.683 46	4.067 .	. .	. .	1.000 .	230.498 16	
72	Żółkiew	9 584 .	600 .	800 .	800 .	. .	400 .	400 .	2.540 .	. .	2.224 86	. .	. .	3.480 .	2.139 99	8.678 80	. .	108.120 .	2.000 .	6.900 .	280 89	600 .	149.548 54	
73	Żydaczów	11.420 .	1.900 .	900 .	500 .	610 22	2.000 .	300 .	4.190 .	. .	3.140 .	. .	. .	2.673 42	. .	11.860 .	25.588 .	26.915 .	173 93	2.460 .	5.900 .	. .	100.479 97	
74	Żywiec	5.640 .		950 .	640 .		800 .	1.200 .	2.400 .	. .	4.454 .	. .	. .	. .	400 .	4.348 .	24.455 .	61 468 .			912 .	200 .	107.862 .	
	Razem	750.974 51	102.817 52	82.116 20	65.817 61	17.173 51	80.265 .	87.899 88	332.496 .	42.816 40	779.646 67	70.978 32	11.448 18	655.590 58	89.429 19	858.706 98	1,509.483 09	3,331.644 83	205.106 51	430.348 82	256.630 16	29.627 .	9,791.001 96	

Wykaz dochodów
podług budżetów na rok 1904
30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
		Czynsze i opłaty							Z dzierżawy praw i przywilejów				Dodatki na cele ściśle gminne					Wpływy nadzwyczajne							
														konsumcyjne				ze sprzedaży								
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk cegielń, wapienników i wodociągów	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołóstwo	Taksy	od podatków bezpośrednich	od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	gruntów i realności	papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Wysokość opłacanych w gminie podatków	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	% K gr.	% K gr.	% K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	. .	37.586 .	6.471 52	10.245 76	48.390	. .	149 12	12.000	11.360	440	600 .	92.915 20	. .	. .	108.318 09	. .	. .	. .	. .	. .	25.604 84	. .	354.080 33	109.311 96	
2	Bochnia	. .	11.116 .	9.000	75 .	1.200 .	7.422	400	103.660	15.300	106 .	2.600 .	20 10.420	. 20.090 .	. 1.160 75	2.528 48	5.428 77	. .	10.000 .	26.000	2.560 .	4.044 .	950 .	234.061	50.222 36	
3	Brody	. .	8.420 .	666 66	. .	. .	53.592 22	394 40	91.777 77	8.935 20	. .	1.950	35 27.500 .	73½ 17.703 .	100 2.100 .	6.742 44	307 80	. .	. .	. .	8.338 .	. .	1.000 .	229.427 49	90.622 52	
4	Brzeżany	.	28.650 .	. .	. .	. .	18.524	1.871 40	115.000	800 .	100	20 .	. .	50 8.800 .	100 2.000 .	2.600	5.816 43	. .	. .	. .	10.584 29	. .	. .	194.796 12	52.239 20	
5	Buczacz	.	8.194 40	. .	. .	. .	. .	40	10.000 .	100 .	.	. .	20 11.399 36	100 14.150 .	100 900 .	15.705 95	231 05	. .	. .	. .	652 01	. .	17.884 94	79.257 71	43.762 19	
6	Drohobycz	.	17.500 .	1.088	5.500 .	53.060	. .	21.600	108.084	2.799 .	36 .	5.750 .	41 52.382	75 31.500	50 2.000	18.750	2.000	. .	. .	. .	11.874 .	26.829 86	. .	360.752 86	127.761 27	
7	Gorlice	. .	13.291 48	.	.	.	.	8.742 03	96.403 60	4.155 .	30 40	150 .	. .	50 13.050	. 900 .	2.333 02	. .	. .	. .	.	650 .	3.943 60	101 24	143.750 37	38.069 50	
8	Gródek	.	29.885 85	9.685 21	5.600 .	.	18.012 18	7.785 07	73.500	4.700 .	448 40	1.880 .	20 6.462 20	.	. .	1.772 65	.	. .	. .	.	2.530 .	5.218 80	21 .	167.501 36	37.277 20	Niedobór 395·86 K zostanie pokryty z zaoszczędzeń.
9	Jarosław	. .	20.534 85	1.344 80	. .	110.180	57.063 38	753 34	200.000	3.181 50	251	12.610 .	14 18.383 22	100 50.600	100 5.400 .	3.552 19	4.000 .	. .	. .	.	33.530 .	50.598 73	800 .	572.788 01	150.007 71	
10	Jasło	.	19.867 .	856	. .	17.500	. .	1.680 60	74.751 .	4.680 .	16	3.400 .	30 12.074 40	100 11.520 .	100 1.050	902 .	. .	11.000 .	. .	. .	. .	2.796 80	2.800 .	164.893 80	51.276 21	
11	Jaworów	. .	6.414 33	3.925 36	4.050 .	4.000 .	5.318 35	11.857 01	65.850 .	4.180	185	1.072 83	70 15.000 .	100 7.668 50	. 305 .	24.200	.	. .	. .	100 .	. .	2.207 85	413 82	156.748 05	24.531 27	Niedobór 1.004·24 K zostanie pokryty j. w.
12	Kołomyja	5.620 .	4.734 .	1.322 .	. .	65.861 .	59.689	15.400 .	228.600 .	15.493	22 .	500 .	40 53.000 .	100 64.800 .	100 7.000	81.470 33	2.000	. .	. .	. .	858	. .	. .	606.369 33	132.500 .	Niedobór 1.456 32 K zostanie pokryty j. w.
13	Krosno	6.665 .	39.304	4.421	. .	. .	.	6.288 .	74.454 .	6.188 .	149	1.010 .	24 7.369	100 8.934 .	. .	7.620 .	600 .	5.000	137.491	27.509 .	5.121 .	7.288 .	. .	345.411 .	31.411 72	
14	Nowy Sącz	1.419 04	12.460	2.019 30	18.000 .	.	64.901 46	12.377 68	110.000 .	6.783 .	112 33	1.050	15 25.000	45 18.200 .	50 1.200	5.049 .	6.448 15	200 .	264.281 33	.	6.000	. .	3.023 10	558.524 39	166.700 .	Niedobór 1.718·67 K zostanie pokryty z opustu ceu kosztorys. now. bud.
15	Podgórze	.	34.716 .	10.070 .	.	90.000	1.436 .	2.748 .	124.200 .	19.750 .	89	6.140	. .	. 21.000 .	700	16.160	22.723 62	. .	. .	. .	5.150 .	21.000	. .	375.877 62	95.580 .	Niedobór 22.645·80 K zostanie pokryty częściowo z funduszu zakładowego, częściowo z funduszu amortyzacyjnego w sumie 17.053·80 K, reszta zaś 5.592 K z zaoszczędzeń.
16	Przemyśl	1.000 .	25.007	2.480 .	1.660 .	.	67.565 42	1.241 38	444.090	5.090 .	68	5.800 .	. .	. .	. .	52.253	49.076 96	174 48	. .	100.000	7.000 .	. .	.	762.506 24	.	*Ad. 16.* Niedobór 190.371·97 K zostanie pokryty długotermin. pożyczką.
17	Rzeszów	. .	41.060 .	1.654 .	250 .	49.552 80	99.011 .	238 .	113.110 .	4.824	21 .	4.537 .	33 63.292 68	100 45.200 .	100 3.000	2.025 .	.	. .	10.627	. .	27.852 29	. .	2.000	468.254 77	191.796 99	
18	Sambor	.	23.096	8.968	.	.	18.795 .	3.701 52	108.600 .	6.308	.	3.840	40 39.200	40 12.000	. 312	17.000 .	. .	. .	. .	. .	4.175 .	11.664 .	. .	257.659 52	106.000	Niedobór 720 59 K zostanie pokryty z zaoszczędzeń.
19	Sanok	4.509	15.638 04	4.106 14	2.306 .	. .	23.739 07	750 .	77.260 .	6.135 70	101 .	1.560 .	32 16.800	. 10.305 90	. .	1.350 88	.	. .	. .	. .	3.971 32	.	. .	168.538 05	52.648 19	
20	Śniatyn	. .	14.511 77	10.325 80	. .	5.177 44	. .	. .	46.674 31	4.277 77	115 .	2.243	10 3.650 27	100 11.000 .	100 1.720	22.754 43	. .	. .	. .	. .	3.115 .	7.940	21.171 60	154.676 39	36.502 76	
21	Sokal	. .	14.610 .	650 .	. .	.	80 .	. .	47.000 .	619 50	405 .	1.300 .	25 8.992 69	6.400 .	800	5.060 .	.	2.930	. .	. .	1.100 .	5.200 .	24.760 16	119.407 35	33.899 25	
22	Stanisławów	. .	74.513	7.912	. .	119.085 .	110.424	23.419 .	343.948	2.721	102 .	4.780 .		100 91.591	100 6.831	101.522	1.000	.	.	25.000 .	25.317 .	119.275	.	1,057.440 .	449.418 .	Niedobór 7·44 K zostanie pokryty j. w.
23	Stryj	12.760 88	53.360 32	8.455 94	4.215 .	. .	21.449 75	5.043 54	186.476 .	7.195 .	825 .	1.550 .	18 29 314 82	50 23.100 60	. .	350 .		. .	. .	. .	5.842 .	.	. .	359.938 85	162.860 11	
24	Tarnopol	. .	17.318 .	1.177 20	. .	. .	42.672 .	2.188 .	184.000 .	16.150 .	400 .	2.050 .	45 106.632 45	. 52.000 .	. 3.720 68	4.042 40	6.000	. .	. .	. .	9.850 .	35.016 .	. .	483.216 73	246.892 43	Niedobór 1.749·10 K zostanie pokryty j. w.
25	Tarnów	4.219 50	25.732 .	1.450 24	. .	. .	56.665 01	820 .	356.900 .	6.460 .	437 .	5.349 .	16 41.524 32	100 66.690 .	100 4.000	3.467 .	.	. .	. .	. .	28.951	.	. .	602.665 07	259.527 .	Niedobór 1.175·38 K zostanie pokryty j. w.
26	Trembowla	.	7.121 .	33.662 55	44.848 .	.	38.726 90	281 19	39.500 .	2.215 .	234 10	725 .	. .	100 7.941 .	50 450	1.800 .		. .	. .	. .	1.366 14	6.735 53	. .	185.606 41	18.278 40	
27	Wadowice	. .	9.311 .	2.123 60	2.200 .	.	.	7.525 .	61.000 .	5.773 .	132 .	430 .	57 23.572 96	100 10.000 .	. .	27.505 60	60 .	. .	. .	44.000 .	6.307 .	16.745 40	. .	216.685 56	42.528 81	
28	Wieliczka	. .	9.448 .	16.150 .	. .	. .	. .	4.908	36.036 .	6.619 .	68 .	970 .	65 16.978	7.400 .	540 .	3.012 .	10.000 .	. .	. .	3.500 .	2.205 .	6.577 72	12.000 .	136.406 72	30.641 30	
29	Złoczów	. .	13.200 .	302 .	. .	32.500 .	15.114	2.004 .	94.000 .	2.524 .	150	1.900 .	22 14.952 .	100 24.400 .	100 3.234 .	5.133 .	. .	. .	11.213 .	. .	8.663 .	7.012 48	. .	236.301 48	67.414 43	
30	Żółkiew	. .	18.167	9.412 87	200 .	1.550 .	71.010 23	40	53.500 .	2.372 .	61 .	1.410 .	. .	100 12.002 .	100 850 .	10.109 99	1.840 09	14.012	.	4.333 24	5.408 50	19.824 90	. .	226.103 82	26.055 28	
	Razem	36.193 42	654.767 04	159.700 19	99.149 76	598.056 24	851.210 97	144.241 28	3,680.374 68	187.688 67	5.104 23	77.176 83	. 696.810 57	. 668.046	. 49.678 43	555.089 45	117.562 87	33.316 48	433.612 33	230.442 24	228.970 55	385.523 31	86.925 86	9,979.636 40	2,925.732 36	

Wykaz wydatków

podług budżetów na rok 1904

30 miast (objętych ustawą z r. 1889).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
																		Wydatki na cele			Wydatki nadzwyczajne						
																					kupno						
Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę prawa propinacyjnego	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne i wodociągi	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	szkolne i oświaty	parafialne i wyznaniowe	drogowe	gruntów, domów, budowli itp.	papierów wartościowych	spłata długów	zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Razem	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	29.066 .	3.176 66	3.630 .	11.404 40	.	10.185	23.677 45	18.000 .	700 .	1.700 .	1.460	18.085 33	11.269 .	51.867 28	. .	750 .	59.352 .	234	23.004 64	10.000 .	. .	35.421 43	30.000 .	10.780 .	353.763 19	
2	Bochnia . . .	17.056 40	9.492 24	1.525 .	4.962	15.600	16.402	2.200 .	9.573 .	. .	7.192 .	213 60	5.160 .	3.534 .	600 .	200 .	2.305 .	33.057 .	204 30	12.911 .	26.000 .	10.000 .	38.976 50	2.560 .	14.336 96	234.061	
3	Brody	28.352	9.090 02	2.450	3.400 .	6.200 .	9.622 60	5 018	19.428 .	900 .	3.784 .	. .	7.716	8.600 .	. .	400 .	21.000 .	20.830 .	. .	. .	2.000 .	. .	57.000 .	3.000 .	19.432 14	228.222 76	
4	Brzeżany . .	21.672 50	1.200 .	1.675 40	2.740 .	49.200 .	8.900 .	1.800 .	10.766 .	130 .	7.680 .	. .	5.213 .	2.600 .	2.144 .	400	4.780 .	10.900 .	. .	2.200 .	5.000 .	5 000 .	41.286 .	1.500 .	7.610 .	194.396 90	
5	Buczacz . . .	12.920	1.480 .	1.100	228	. .	19	2.000	9.949 .	200 .	1.382 .	. .	3.850 .	3.860 .	1.488 .	400 .		19.324 94	.	.	. .	. .	17 259 18	. .	1.175 56	76.635 68	
6	Drohobycz . .	43.768 .	7.010 .	2.053	17.280	.	19.294	12.120	25.380	200 .	15.534 .	480	10.586 .	21.168 .	51.310	300 .	400 .	60.986	7.561	31 329 86	. .	. .	17.200	. .	16.950 .	360.909 86	
7	Gorlice . . .	12.730 .	2.219 .	1.392 .	3.684	54.653 60	8.621 10	900 .	9.141 74	100 .	1.600 .	240 .	3.940 .	2.500 .	400	400 .	90	14.929 35	1.200	4.584 43	. .	. .	14.506 34	. .	5.689 64	143.521 20	
8	Gródek . . .	19.102 68	4.833	3.038 60	7.443 99	7.000 .	23.427 77	3.204	6.637 74	237	6.701 02	320 .	5.122 40	1.388 30	.	514 .	7.346 .	27.903 .	534 24	8.898 42	. .	. .	32.573 06	. .	1.672	167.897 22	Niedobór 395·86 K zostanie pokryty z zaoszczędzeń.
9	Jarosław . . .	43.104 .	4.737 34	3.804 40	19.526 .	3.000 .	35.140 60	5.700	28.618	. .	27.721 34	. .	14.852	16.800 .	110.180	300	25.103 04	38.912 .	35 56	66.298 73	28.400 .	. .	77.450 .	14.000	9.100	572.783 01	
10	Jasło	13.200	1.016	1.900 .	6.700	12.500 .	12.310 .	1.620	9.104	100 .	2.960	240 .	6.840 .	3.900 .	8.000 .	800 .	306	35.093 .	.	7.396 80	7.350 .	. .	23.564	. .	5.000 .	159.904 80	
11	Jaworów . . .	15.636 .	2.027 12	850	12.150 .	46 000 .	3.795 55	2.814	4.964 .	200 .	2.028 .	1.378 .	4.022 .	1.200 .	3.500 .	200 .	140 .	16.106 .	159 42	5.732 85	. .	. .	11 228 85	16.126 50	7.494 .	157.752 29	Niedobór 1.004·24 K zostanie pokryty j. w.
12	Kołomyja . .	49.474 62	7.555 .	4.488 .	27.979 .	. .	22.518 .	13.550	42.180	1.014	13.970	720 .	9.149	22.462 .	65.504 .	800 .	3.140	67.586 .	.	11.000	. .	. .	155.548 96	. .	89.187 07	607.825 65	Niedobór 1.456 32 K zostanie pokryty j. w.
13	Krosno . . .	10.192 .	1.080 .	1.640	3.060 .	20.454	13.850 .	2.280	5.662	100 .	3.296	360 .	6.871	2.100 .	300	300 .	150 .	24.996 .	110 .	7.468 .	170.000 .	. .	61.463 .	2.300 .	6.389 .	344.421	
14	Nowy Sącz . .	39.325 50	7.608 12	5.576 .	9.080	.	23.411 .	5.734	31.332 16	100 .	10.632 35	1.892 92	11.682	9.500 .	2.672 .	500 .	3.268 .	35.767 92	620 .	650 .	266.000 .	. .	80.005 93	. .	14.885 16	560.243 06	Niedobór 1.718·67 K zostanie pokryty z opustu cen kosztorys. now. bud.
15	Podgórze . . .	48.376 .	3.182	5.100 .	7.200	. .	26.900 .	8.752	22.529 .	100 .	7.984	760 .	12.930	27.000 .	8.105 .	700 .	600	31.300	1.695 .	24.989 51	39.587 91	. .	80.651	8.500 .	31.682	398.523 42	Niedobór 22.645·80 K zostanie pokryty częściowo z funduszu zakładowego, częściowo z funduszu amortyzacyjnego w sumie 17.053·80 K, reszta zaś 5.592 K z zaoszczędzeń.
16	Przemyśl . .	84.877 90	9.933 03	9.451 60	30.073 52	. .	45.347 80	9.216 .	18.055 06	400 .	35.930 60	2.392 .	30.339 76	34.216 .	15.219 50	. .	32.664 76	54.995 22	6.350 .	55.830 .	282.378 .	174 48	160.832 98	7.000 .	27.800 .	952.878 21	
17	Rzeszów . . .	46.523 31	10.515 .	5.404 .	8.782 .	. .	39.130 48	962	24.435 66	150 .	10.390 .	. .	12.753 .	21.013 .	33.308 48	321 .	41.500 .	52.238	500 .	15.000	17.661 .	. .	100.346 99	7.400 .	19.920 67	468.254 59	*Ad. 16.* Niedobór 190.371·97 K zostanie pokryty długotermin. pożyczką.
18	Sambor . . .	31.136 .	8.382 30	4.865	16.720 .	. .	20.315 .	1.550 .	16.290 50	150	14.765 .	. .	9.440 .	4.600 .	. .	400 .	13.851 .	31.872 74	. .	18.064 .	4.000 .	. .	49.340 24	1.500 .	10.417 22	257.659 .	
19	Sanok	18.628	1.850 20	1.047 16	7.840 .	13.800 .	14.513 .	50	10.186 66	100 .	2.550 .	1.464 .	5.250	3.800 .	. .	600	7.211 .	16.823 80	1.352 34	3.500 .	. .	1.000 .	37.443 48	15.000 .	5.244 .	169.253 64	Niedobór 720·59 K zostanie pokryty z zaoszczędzeń.
20	Śniatyn . .	17.574 .	3.850 .	2.386 .	3.389	.	15 828 89	3.926 73	13.000 .	815 .	2.048 .	. .	5.136	2.430 .	1.095 .	600 .	100	21 102 28	700 .	10.440 .	6.100 .	. .	17.604 14	2.500 .	19.760 73	150.385 77	
21	Sokal	13.220 .	2.534 .	2.470 .	5.535 .	. .	13.850 .	5.030	7.251 .	300 .	2.532	480 .	6.280 .	3.000 .	. .	300 .	250 .	23.260 16	378	10.900	1.568 .	. .	17.169 19	800	2.300 .	119.407 35	
22	Stanisławów .	82.882 .	15.600 .	11.051 .	25.609	57.000 .	55.620	25.460 .	73.771	2.606 .	36.319	.	45.535	20.000 .	98.534	. .	14.603 .	52.575	3.620 .	148.921 .	61.838 .	. .	185.938	17.850 .	22.902 .	1,058.184 .	Niedobór 744 K zostanie pokryty j. w.
23	Stryj . . .	35.585 52	11.759 10	5.119 46	17.397 60	6.060	30.601 .	8.083 30	27.216 68	597 .	20.286 18	3.001 80	10.661 .	8.400 .	6.276 08	. .	6.100 .	78.850 10	150 56	7.000	6.000 .	600 .	51.566 61		18.626 56	359.938 85	
24	Tarnopol . .	58.588 .	9.172 .	5.320	14.330 30	. .	24.814 31	26.880 .	33.816 .	600 .	25.958	1.200 .	41.429 .	12.800 .	.	400	3.000 .	31.126	4.958 .	47.299 06	7.650 .	. .	98.127 16	5.000 .	32.498	484.965 83	Niedobór 1.749·10 K zostanie pokryty j. w.
25	Tarnów . . .	37.652 .	14.022 50	2.547 90	13.846 .	. .	45.291 01	15.925 .	47.845 93	408 .	17.282 75	. .	10.973 42	25.496 .	.	798 .	9.821	39.422	320 94	1.606 .	113.600 .	. .	162.240	11.325 .	33.417	603.840 45	Niedobór 1.175·38 K zostanie pokryty j. w.
26	Trembowla . .	12.636 .	3.774 54	1.367 44	11.993 40	. .	13.900 24	2.300 .	5.208 .	200 .	3.143 60	6.526 .	9.358 .	1.000 .	. .	300 .	7.408 .	27.388 95	428 04	7.835 53	.	. .	62.466 61	850 .	5.679 21	183.763 56	
27	Wadowice . .	13.720 .	2.153 32	1.818	5.436	35.500 .	4.497 50	6.779 41	7.290	200 .	2.448	. .	4.212 .	3.588	. .	200 .	.	17.458 .	. .	22.729 30	47.866 .	. .	17.349	1.700 .	21.741 03	216.685 56	
28	Wieliczka . .	27.247 .	7.895 .	1.665 .	8.058 .	. .	12.313 .	2.342 .	10.750	300 .	2.240 .	500 .	3.590 .	2.200 .	2.480 .	600 .	300 .	18.583 .	. .	9.777 72	3 500	33 .	13.978	1.855 .	6.200 .	136.406 72	
29	Złoczów . . .	30.800 40	4.552 .	3.954	20.673 .	. .	14.592 .	5.980	15.743 .	200 .	4.749 .	192	12.560 60	5.188 .	25.000 .	2.600 .	1.000 .	20.841 .	1.200 .	12.602 48	5.202 .	.	30.844 .	9.150 .	8.678 .	236.301 48	
30	Żółkiew . . .	20.576 .	4.312 .	1.450 .	7.730 .	7.000 .	5.009 90	3.662	9.122 .	250 .	7.081 .	939 .	6.823 .	2.000 .	500 .	800 .	426 .	18.798 03	. .	25.876 49	3.559 49	. .	75.787 70	1.000 .	23.398 21	226.100 82	
	Razem . .	935.571 83	175.411 49	100.138 96	334.250 21	333.967 60	590.020 75	209.515 89	573.246 13	11.357 .	301.888 14	24.759 32	340.259 51	287.612 30	488.483 34	14.133 .	207.612 80	1,002.382 49	32.311 40	603.845 82	1,115.260 40	16.807 48	1,825.168 35	160.916 59	499.966 16	10,184.886 87	

BIBL. JUC

Wykaz dochodów
podług budżetów na rok 1903
gmin małomiejskich i wiejskich.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Czynsze i opłaty: z dóbr	z domów, rzeźni, budek itp.	z gruntów, kamieniołomów itp.	z lasów, wiklin itp.	z fabryk, cegielń, wapienników itp.	z koszar i kwaterunku wojska	Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	placowe, targowe, straganowe, sprzedaż śmiecia	miary i wagi, polowanie i rybołóstwo	Taksy	Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich	konsumcyjne: od mięsa	od wina	Dochody rozmaite	Zapas kasowy z roku poprzedniego	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności	ze sprzedaży papierów wartościowych	z pożyczek zaciągniętych	zaliczki otrzymane i zwrócone	Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze	subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	Na cele szkolne: dodatki i inne	Razem	Wysokość opłaconych podatków	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	zł. ct	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	9.461	19.292 27	27.061 35	12.028 44	400 .	4.053 50	17.388 65	10.486 .	12.946 80	4.105 82	5.695 34	. .	96.048 33	8.826 60	1.161 10	13.096 35	8.172 97	. .	5.000 .	. .	. .	42 20	35.305 70	3.619 40	16.356 12	310.543 34	261.246 44	
2	Bóbrka	681 54	2.240 .	6.739 50	108 .	. .	. .	3.560 36	5.400 .	7.119 10	1.170 .	. .	. .	69.287 74	6.219 50	. .	1.312 36	520 99	. .	. .	. .	. .	1.000 .	19.695 .	. .	. .	125.002 09	148.151 42	
3	Bochnia	. .	7.226 96	44.881 36	1.196 93	. .	. .	13.807 87	. .	7.748 70	3.780 48	4.944 72	1.656 .	38.053 73	6.764 86	. .	2.538 35	4.295 46	. .	. .	. .	160 .	600 .	31.900 .	. .	42.246 41	200.452 42	193.243 96	
4	Bohorodczany	. .	5.557 50	9.661 30	350 .	. .	. .	3.368 49	1.350 .	3.320 .	1.428 30	5.630 59	. .	72.317 52	7.708 67	. .	1 022 80	533 67	. .	. .	. .	600 .	20 .	497 .	. .	2.667 47	86.103 35	76 510 52	
5	Borszczów	. .	5.821 39	3.641 32	. .	. .	. .	10.217 32	. .	4.473 .	1.218 60	6 471 70	2.350 .	55 290 51	845 .	. .	11.708 61	4.390 53	929 31	. .	. .	71 35	. .	38.249 .	20.344 03	29.651 05	197.870 96	173.966 53	
6	Brody	2.540 .	5.483 10	10.861 50	2.664 20	. .	. .	8.075 70	. .	3.170 .	1.507 47	1.809 50	. .	54.721 14	1.700 .	. .	3.976 .	14.913 24	. .	. .	286 .	. .	. .	. .	. .	. .	204.494 62	174.752 29	
7	Brzesko	. .	20.168 10	27.112 20	10.294 .	5.500 .	. .	23.603 66	2.500 .	16 611 72	3.271 65	10.472 80	3.534 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	2.266 68	3.649 43	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
8	Brzeżany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
9	Brzozów	. .	11.371 30	5.613 62	238 .	. .	. .	5.375 62	3.645 .	7.381 30	902 38	3.245 40	. .	30.008 53	2.505 07	1.413 33	358 22	9.432 36	. .	. .	. .	. .	. .	27.485 80	. .	17.212 71	126.188 64	118.375 93	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
10	Buczacz	. .	2.642 .	15.127 47	26 .	. .	. .	3.163 23	. .	4.473 40	2.635 20	8.130 60	1.862 .	56.078 34	7.335 .	382 80	3.152 77	730 99	. .	. .	. .	. .	. .	37.851 .	. .	40.158 26	184.252 02	211.570 06	
11	Chrzanów	. .	16.516 .	10.122 06	1.069 .	. .	. .	2.038 91	. .	7.996 .	3.238 30	4.632 92	6.000 .	79.958 03	22.167 .	1.464 .	2.692 75	4.915 55	16 .	4.000 .	1.420 .	. .	. .	46.521 20	31.496 18	74.388 99	320.647 89	313.720 .	
12	Cieszanów	10.497 78	2.585 .	5.335 46	446 20	424 .	600 .	4.411 84	26.000 .	1.802 70	3.080 79	3.912 52	. .	32.566 75	1.688 .	. .	60 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	10.502 50	103.913 54	133.181 18	
13	Czortków	. .	11.869 .	6.891 14	. .	. .	22.644 64	4.746 60	. .	1.898 .	777 22	4.186 .	. .	76.249 75	11.086 .	4.520 .	1.009 56	1.618 52	. .	. .	. .	400 .	. .	. .	. .	. .	147.896 43	159.550 29	
14	Dąbrowa	. .	11.541 04	21.719 62	40 .	3.400 .	. .	2.767 98	. .	10.737 .	4.018 70	3.546 99	1.200 .	24.205 77	4.695 .	475 .	7.857 72	2.658 77	. .	. .	681 07	. .	. .	23.699 90	. .	19.341 71	142.580 57	138.888 .	
15	Dobromil	. .	13.480 55	4.178 71	2.096 82	. .	. .	6.365 19	33.287 17	3.380 .	1.112 66	16 .	450 .	26.228 70	. .	. .	350 60	2.026 72	. .	. .	14.718 .	628 76	. .	. .	. .	16.183 12	124.503 .	86.581 25	
16	Dolina	. .	14.936 40	21.145 86	1.540 .	110 .	. .	25.961 95	10.800 .	6.011 35	2.581 20	14.441 49	. .	70.808 89	. .	320 .	3.487 93	684 81	. .	. .	44.147 24	3.220 .	. .	. .	156 28	24 96	220.378 36	146.367 82	
17	Drohobycz	27.482 61	6.852 .	19.204 22	1.678 07	16.365 32	. .	7.560 07	. .	430 .	1.563 24	39 93	. .	145.383 62	10.973 17	. .	18.137 03	3.616 84	. .	. .	. .	. .	. .	51.118 60	6.252 16	. .	316.807 38	411.487 49	
18	Gorlice	. .	745 34	2.015 21	20 .	. .	. .	3.955 36	. .	600 84	1.635 18	2.287 48	. .	39.407 72	. .	. .	619 11	. .	. .	. .	. .	. .	. .	27.121 60	10.856 05	31.010 21	120.278 60	139.103 55	
19	Gródek	. .	446 .	21.067 35	. .	. .	. .	5.167 39	1.150 .	570 .	1.314 62	30 .	. .	28.712 23	1.673 .	200 .	9.042 39	152 32	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	69.525 30	114.319 92	
20	Grybów	. .	9 758 90	2.199 12	1.426 .	. .	. .	4.263 20	20.000 .	3.434 50	804 18	102 .	. .	31.494 87	2.071 .	. .	4.314 58	1.776 92	. .	20 .	54 26	480 .	. .	. .	. .	30 .	82.229 03	69.015 23	
21	Horodenka	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
22	Husiatyn	. .	8.986 .	5.116 30	378 .	551 .	. .	8.650 26	. .	10.343 .	1.358 30	6.875 .	3.200 .	58.097 31	12.850 .	. .	6.924 66	1.953 83	. .	. .	640 .	. .	. .	19.751 40	9.014 60	35.235 47	189.925 13	189.148 27	
23	Jarosław	. .	4.561 34	35.640 87	1.657 26	. .	. .	12.514 58	2.400 .	4.084 .	7.292 16	10.691 70	. .	34.355 28	7.427 17	1.851 .	3.646 10	707 06	. .	. .	. .	80 .	. .	34.188 .	2.390 .	21.662 45	185.148 97	203.991 94	
24	Jasło	. .	2.981 20	5.766 09	3.765 .	. .	. .	8.223 64	. .	6.835 42	1.940 88	2.133 17	2.200 .	48.674 86	5.544 .	. .	1.699 87	7.200 53	. .	. .	2.650 55	. .	. .	35.084 40	. .	31.587 42	166.286 98	162.329 93	
25	Jaworów	. .	270 .	7.461 50	254 .	. .	. .	3.674 40	800 .	1.797 60	1.459 74	2.807 .	. .	42.874 36	2.220 .	70 .	5.141 57	869 .	. .	. .	. .	. .	. .	13.921 .	4.457 60	22.019 64	110.097 71	121.633 14	
26	Kałusz	2.370 .	6.045 .	18.515 36	4.623 76	. .	. .	5.668 18	10.676 .	8.708 .	2.569 33	4.114 16	. .	43.756 75	9.778 .	361 44	3.819 01	1.682 09	7.000 .	1.400 .	. .	. .	. .	. .	. .	836 74	130.043 80	118.541 05	
27	Kamionka	. .	7.859 46	27.891 92	2.130 .	. .	. .	14.044 98	. .	8 077 .	2.977 61	8.710 56	. .	45.963 41	8.541 80	7.626 .	674 20	352 89	. .	. .	92.142 .	708 81	2.012 .	. .	. .	55.602 75	280.718 97	198.299 06	
28	Kolbuszowa	16 .	12.344 42	3.690 64	1.089 .	. .	. .	5.144 95	17 93	10.374 .	2.275 20	2.009 46	6.700 .	19.589 63	4.181 40	294 86	13.596 95	4.375 15	. .	. .	. .	. .	. .	. .	137 60	10.791 92	96.620 71	101.385 66	
29	Kołomyja	25.317 96	1.675 .	10.458 42	. .	. .	. .	1.047 09	. .	3.988 06	2.334 29	2.790 .	. .	103.518 08	620 .	. .	1.933 .	200 .	20 .	. .	13.788 05	120 .	. .	21.066 .	. .	. .	194.790 41	196.106 16	
30	Kossów	. .	4.484 50	20.491 58	7.407 .	. .	. .	1.129 46	5.825 .	2.676 32	633 17	4.736 06	. .	61.285 33	4.640 42	42 .	15.372 40	2.794 25	. .	787 .	. .	516 .	. .	29.176 .	. .	58.813 09	203.934 07	121.822 86	
31	Kraków	. .	15.699 06	4.107 86	13.800 77	. .	. .	3.361 48	1.120 .	1.699 .	6.060 90	. .	1.600 .	41.537 53	3.603 54	1.781 58	15.824 28	617 77	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	50.342 65	185.799 18	227.725 .	
32	Krosno	. .	3.696 .	25.088 74	44 97	. .	. .	6.883 64	. .	1.392 62	1.035 24	. .	. .	27.169 43	620 .	. .	. .	359 83	. .	. .	. .	. .	. .	31.646 40	23.242 66	. .	157.944 97	207.329 01	
33	Limanowa	. .	8.233 10	1.288 56	1.281 60	. .	. .	13.752 57	. .	7.284 45	1.920 79	2.051 96	. .	45.265 .	11.388 .	. .	1.629 .	342 .	1.581 49	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	65.493 78	90.438 88	
34	Lisko	. .	10.252 .	429 .	296 .	. .	. .	2.818 24	. .	10.149 .	366 70	1.411 .	. .	112.385 44	8.840 .	. .	10.609 46	10.982 72	2.615 .	. .	. .	160 .	. .	27.036 .	. .	. .	114.606 94	135.255 59	
35	Lwów	30.325 61	9 645 42	46.690 02	1.806 18	. .	. .	12.826 31	6.077 50	9.711 37	7.749 21	. .	1.985 .	50.385 02	17.690 50	988 40	1.598 .	1.377 99	459 20	. .	6.114 26	2.141 71	. .	53.501 .	97.553 75	54.862 78	484.362 49	319.215 62	
36	Łańcut	. .	34.951 78	28.811 24	1.051 20	1.785 .	. .	21.995 33	13.005 .	12.288 89	3.347 92	9.936 10	5.009 30	55.624 10	14.211 50	869 .	932 40	1.134 .	1.000 .	. .	. .	120 .	566 .	33.489 20	8.706 23	72.001 64	318.979 74	279.589 04	
37	Mielec	. .	5.558 30	9.618 76	69 .	. .	. .	5.187 12	2.400 .	5.720 68	1.518 01	2.008 .	. .	45.093 77	3.800 .	200 .	2.658 93	1.078 71	. .	. .	10.000 .	601 .	. .	15.699 30	3.804 .	919 88	126.694 05	125.722 77	
38	Mościska	. .	13.031 .	20.884 49	1.035 52	. .	. .	13.125 78	10.520 90	7.928 20	1.291 48	2.919 20	. .	23.352 76	270 .	607 60	15.195 03	989 80	. .	. .	. .	1.000 .	. .	15.241 50	6.349 70	17.683 61	172.893 79	148.562 74	
39	Myślenice	. .	18.010 70	1.896 91	8.552 84	. .	. .	14.207 88	36.524 .	9.039 54	2.194 67	3.510 60	7.494 .	36.148 91	8.184 40	. .	10.052 86	1.285 22	. .	. .	. .	. .	. .	33.970 .	. .	29.502 80	206.319 13	134.472 75	
40	Nadwórna	. .	10.642 40	23.999 38	2.127 98	3.800 .	. .	4.783 91	6.000 .	4.995 02	2.734 74	3.191 .	. .	32.379 39	1.307 .	. .	1.773 05	1.285 22	. .	. .	250 .	30 .	. .	39.839 .	9.509 .	19.190 90	186.885 02	107.117 76	
41	Nisko	. .	3.264 .	10.021 04	1.182 40	800 .	. .	2.845 30	. .	724 .	2.010 26	1.411 .	. .	47.937 68	3.850 05	1.509 10	895 54	1.673 81	. .	. .	. .	3.500 .	120 .	16.043 20	. .	22.738 81	95.039 33	88.598 82	
42	Nowy Sącz	. .	15.047 24	8.725 51	15.176 72	2.530 .	. .	26.545 58	35.500 .	7.913 05	4.482 56	4.155 19	. .	66.438 78	10.935 75	2.352 80	2.747 16	2.730 56	. .	12.000 .	2.000 .	820 .	. .	. .	. .	. .	178.921 98	301.062 88	
43	Nowytarg	. .	22.480 02	7.038 46	20.736 32	5.290 .	. .	14.023 36	67.954 .	5.618 .	1.646 53	4.476 32	1.000 .	13.332 31	1.350 .	1.350 .	4.869 04	1.242 52	166 88	. .	75 63	1.260 .	. .	. .	. .	12.377 31	81.247 64	82.544 34	
44	Pilzno	. .	4.187 90	2.558 44	. .	. .	. .	4.824 87	24.000 .	7.628 50	1.023 94	. .	. .	51.935 84	6.780 .	250 .	430 .	1.626 52	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	128.818 42	151.842 08	
45	Podhajce	. .	1.961 50	20.801 83	261 90	. .	. .	3.694 74	. .	6.331 .	901 39	9.099 .	. .	35.231 26	1.767 .	. .	4.653 36	6.469 55	. .	. .	4.512 .	. .	. .	24.743 20	. .	. .	125.934 42	178.789 55	
46	Przemyśl	. .	8.160 60	42.027 08	1.824 10	. .	. .	16.047 77	. .	1.099 60	4.142 10	. .	. .	40.092 64	4.966 .	. .	730 11	8.945 86	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	124.317 62	132.670 10	
47	Przemyślany	. .	3.534 .	9.039 31	480 .	. .	. .	3.184 50	. .	5.927 .	1.110 94	. .	4.200 .	49.189 37	5.974 50	422 40	1.272 21	11.397 55	2.000 .	. .	. .	. .	. .	14.693 20	6.299 13	21.114 93	166 769 61	161.639 44	
48	Rawa	901 61	9.282 90	14.245 83	2.962 45	843 10	1.000 04	14.878 49	. .	5.733 75	5.919 40	3.270 .	18.392 28	42.932 81	8.215 .	91 20	1.999 29	2.667 25	. .	. .	. .	304 90	720 .	. .	15.830 .	228 83	166 769 61	161.639 44	
49	Rohatyn	194 80	18.304 53	23.080 64	2.093 50	500 .	. .	2.207 09	48.292 17	12.254 50	2.756 47	1.221 .	800 .	49.529 10	541 .	518 60	1.370 .	2.418 36	. .	. .	1.936 42	771 93	402 .	37.051 28	45.241 71	21.481 22	274.497 81	191.678 60	
50	Ropczyce	. .	32.786 40	5.998 41	43 60	. .	. .	6.758 88	6.869 .	7.961 36	2.374 51	3.260 .	. .	33.989 85	. .	. .	2.509 84	. .	. .	. .	25.260 91	948 .	. .	. .	. .	. .	146.633 13	143.156 24	
51	Rudki	. .	5.585 85	10.834 60	20 .	. .	. .	3.259 01	. .	10.475 .	649 07	6.160 .	4.531 52	47.347 74	3.915 80	2.289 .	4.696 70	279 27	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	78.014 74	123.647 50	
52	Rzeszów	. .	13.040 93	7.615 77	299 .	400 .	600 .	7.966 77	1.200 .	6.371 42	2.714 72	1.990 16	340 .	34.168 56	100 .	. .	612 20	600 .	. .	. .	48.500 55	. .	. .	56.693 .	. .	. .	206.200 33	230.778 71	
53	Sambor	. .	4.801 .	32.496 28	3.017 20	. .	. .	5.418 16	400 .	44 50	2.871 17	46 .	. .	48.601 01	1.853 .	762 20	3.666 99	. .	. .	. .	16.683 70	. .	. .	. .	. .	. .	101.253 77	157.311 68	
54	Sanok	178 40	3.986 .	14.155 84	2.059 89	900 .	. .	10.143 21	1.774 .	3.958 .	1.451 40	2.179 64	. .	65.579 40	13 743 40	. .	1.076 .	509 .	. .	. .	. .	. .	. .	41.905 .	. .	. .	137.574 58	138.039 70	
55	Skałat	. .	4.725 80	6.803 76	. .	. .	. .	8.055 30	. .	7.633 .	358 70	. .	. .	22.068 16	11.500 .	1.818 .	18.689 59	6.235 48	18 .	. .	. .	2.500 .	. .	. .	. .	25.799 08	134.283 44	205.987 .	
56	Śniatyn	. .	24.356 44	42.316 12	1.322 04	1.280 .	. .	2.954 47	59.474 31	8.303 17	919 23	4.455 81	. .	36.824 78	4.110 .	. .	12.924 30	1.118 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	29.032 59	237.243 41	179.802 82	
57	Sokal	. .	14.921 64	13.193 40	1.270 .	. .	. .	13.559 37	8.196 22	87 .	4.015 72	8.896 .	7.500 .	68.606 60	16.284 72	405 .	1.095 80	1.515 85	3.185 .	. .	520 .	. .	1.025 .	. .	. .	48.634 91	176.796 34	200.016 43	
58	Stanisławów	. .	11.668 75	57.931 14	4.863 .	611 .	35 58	7.348 31	84 .	17 25	4.431 13	5.075 02	. .	19.874 37	12.886 92	100 .	3.078 70	208 03	. .	. .	1.253 56	1.698 81	. .	. .	. .	215 .	186.265 52	173.171 49	
59	Stary Sambor	. .	8.643 18	5.368 93	3.006 .	1.840 .	. .	2.718 24	34.720 .	277 60	919 58	. .	. .	44.519 65	5.000 .	. .	312 04	. .	. .	. .	468 78	714 70	40 .	. .	. .	. .	94.850 03	82.870 13	
60	Stryj	. .	1.723 .	16.333 47	9.064 .	180 .	. .	4.772 51	5.300 .	4.247 26	4.231 17	9.033 80	. .	56.549 47	8.330 .	410 .	1.667 94	1.277 45	849 .	. .	. .	125 .	. .	. .	. .	25.588 96	118.357 37	288.398 50	
61	Tarnobrzeg	26.089 33	8.873 .	9.181 78	1.392 18	487 66	. .	3.799 94	. .	2.788 .	3.219 91	3.103 01	. .	85.009 94	4.502 .	. .	787 68	435 16	. .	. .	. .	. .	. .	21.922 .	. .	19.259 90	183.401 23	112.331 79	
62	Tarnopol	. .	3.691 .	11.242 20	. .	900 .	. .	10.391 64	. .	3.058 .	2.688 98	17 .	. .	21.224 89	. .	156 95	10.918 08	1.693 11	. .	. .	. .	. .	. .	20.943 65	15.160 .	29.575 71	191 697 90	214.935 87	
63	Tarnów	158 .	8.534 .	5.371 32	180 .	. .	240 .	7.115 74	120 .	6.086 .	1.651 86	1.390 60	7.000 .	58.782 34	16.194 88	354 50	5 174 10	2.074 07	. .	. .	. .	106 .	. .	. .	. .	14.914 96	76.496 13	121.908 44	
64	Tłumacz	14.064 02	5.498 80	1.934 .	. .	. .	. .	4.328 .	. .	2.227 .	200 .	2.000 .	11.000 .	24.460 88	. .	. .	3.876 55	852 08	. .	2.400 .	762 46	300 .	. .	50.349 60	. .	36.401 42	216.848 31	161.084 96	
65	Trembowla	. .	4.571 05	15.659 34	. .	. .	. .	3.069 90	1.700 .	2.497 37	832 28	922 .	3.737 .	49.628 32	. .	. .	1.920 75	. .	. .	. .	. .	153 .	. .	12.558 40	13.029 65	27.643 16	137.917 22	146.806 20	
66	Turka	. .	765 .	4.521 21	991 48	. .	. .	1.972 38	. .	200 .	. .	. .	. .	36.183 08	. .	7.471 .	20.562 76	11.142 92	. .	1.730 .	. .	220 .	. .	32.949 .	10.392 15	34.680 06	228.846 94	158.238 24	
67	Wadowice	. .	15.454 50	6.682 94	6.665 71	40 .	. .	12.357 52	7.250 .	17.256 50	4.716 72	3.326 08	. .	39.688 66	240 .	. .	20.578 93	11.886 21	. .	. .	. .	3.193 90	. .	35.405 30	5.718 14	51.448 14	207.087 16	329.600 23	
68	Wieliczka	. .	3.592 10	14.099 48	2.502 .	. .	. .	11.715 62	. .	2.683 .	4.395 68	. .	. .	40.992 19	7.412 57	605 .	4 .	8.600 85	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	81.140 72	169.874 54	
69	Zaleszczyki	. .	2.650 .	1.971 .	. .	. .	. .	10.827 20	4.200 .	1.381 .	2.080 91	466 .	. .	50.947 70	3.565 .	. .	845 65	1.017 18	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	95.372 80	152.208 64	
70	Zbaraż	2.564 71	1.940 .	2.351 10	16 .	. .	. .	5.226 58	6.820 .	1.512 .	788 93	770 .	. .	102.268 63	5.266 20	. .	261 80	9.468 69	. .	. .	1.516 58	220 .	. .	14.218 .	2.500 .	496 .	179.369 16	259.972 29	
71	Złoczów	. .	4.661 94	28.548 20	5.945 40	114 .	. .	9.090 31	. .	3.488 08	2.666 13	5.598 08	. .	48.327 19	6.032 .	253 .	2.853 54	3.531 77	. .	. .	. .	. .	820 .	. .	. .	310 12	122.862 85	146.888 81	
72	Żółkiew	. .	4.288 .	12.284 34	182 .	. .	. .	9.229 54	4.700 .	5.450 .	4.314 .	4.752 55	1.668 .	25.212 39	4.154 .	218 .	11.333 24	10.989 36	. .	. .	70.000 .	1.008 .	. .	. .	. .	21.278 78	243.386 17	128.687 79	
73	Żydaczów	. .	9.102 75	66.729 58	4.655 04	. .	. .	21.414 49	249 18	17.248 .	3.099 14	6.258 58	. .	73.551 65	. .	7.428 .	6.874 72	14.365 60	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	823 79	198.858 88	235.447 04	
74	Żywiec	. .	26.348 40	2.041 40	17.198 58	25.306 16	. .	8.188 14	. .	2.963 05	1.337 .	100 .	2.000 .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	
	Razem	152.793 37	659.861 75	1,095.574 71	195.859 20	76.357 74	29.173 76	590.645 90	528.487 38	408.694 99	180.103 49	240.294 85	107.409 10	3,554.988 50	411.855 05	56.105 83	867.806 53	226.695 98	19.915 88	27.287 .	373.264 82	32.511 30	7.367 20	1,167.758 63	364.194 97	1,280.927 55	12,155.925 48	13,089.494 84	

1	Bi					
2	Bo					
3	Boc					
4	Bor					
5	Bors					
6	Brod					
7	Brzes					
8	Brzeź					
9	Brzozó					
10	Brzozo					
11	Chrzan					
12	Cieszan					
13	Gorzów					
14	Dębrow					
15	Dobrom					
16	Dolina					
17	Drohobyc					
18	Gorlice					
19	Grodek					
20	Grybów					
21	Hniezn					
22	Jarosla					
23	Jasło					
24	Jaworó					
25	Kalusz					
26	Kamion					
27	Kolbusz					
28	Kolomy					
29	Kossów					
30	Krakó					
31	Krosno					
32	Limanow					
33	Lisko					
34	Lwow					
35	Mielec					
36	Mościska					
37	Myślenice					
38	Nadwórna					
39	Nisko					
40	Nowy Sącz					
41	Nowytarg					
42	Podhajce					
43	Przemyśl					
44	Przemyślany					
45	Rawa			301	81	
46	Robiatyn			194	80	
47	Rohozyce					
48	Rudki					
49	Rzeszów					
50	Sambor					
51	Sanok			178	10	
52	Skałat					
53	Śniatyn					2.
54	Sokal					14
55	Stanisławów					11.
56	Stary Sambor					8.
57	Stryj					1.7
58	Tarnobrzeg			26.089	83	8.8
59	Tarnopol					8.46
60	Tarnów			158		8.56
61	Tłumacz			14.064	02	5.168
62	Trembowla					4.371
63	Turka					765
64	Wadowice					15.414
65	Wa[illegible]owska					8.392
66	Ze[illegible]szyń					2.050
67	Zbaraż			2.564	71	1.940
68	Złoczów					4.881
69	Żółkiew					4.285
70	Żydaczów					9.102
71	Żywiec					28.344
72	Razem			152.793	87	659.861

Wykaz wydatków
podług budżetów na rok 1903
gmin małomiejskich i wiejskich.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwalent, opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	Wydatki na cele: szkolne i oświaty	Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe	Wydatki na cele drogowe: gotówką	Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj	Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku	Wydatki nadzwyczajne kupno: gruntów, domów, budowli itp.	Wydatki nadzwyczajne kupno: papierów wartościowych	Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	Wydatki rozmaite	Wydatki na cele melioracyjne	Zapas kasowy z końcem roku	Razem	Uwaga
		K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	K gr.	
1	Biała	41.588 26	958 90	6.522 43	13.709 54	. .	. .	16.946 26	11.700 17	20.478 11	1.091 22	4.996 07	2.578 .	11.757 74	5.491 13	. .	. .	1.803 04	14.701 10	6.190 20	5.093 86	34.062 50	. .	3.396 38	500 .	16 880 46	1.000 .	47.134 66	. .	. .	308.573 63	
2	Bóbrka	23.229 45	. .	2.127 .	2.642 91	. .	. .	8.127 20	334 .	6.480 .	440 13	2.082 .	2.224 .	12.545 78	1.960 .	1.800 .	. .	788 52	18.482 15	554 77	1.000 .	19.693 .	. .	1.040 .	. .	8.735 20	10.715 68	. .	. .	. .	125.002 09	
3	Bochnia	35.100 55	12 50	8.582 60	2.587 09	. .	. .	19.481 70	2.346 .	3.166 .	954 56	1.702 93	. .	2.019 .	600 .	4.304 34	. .	1.148 36	42.246 41	7.024 59	715 .	31.900 .	. .	. .	. .	12.858 57	. .	13.439 29	. .	. .	190.190 59	
4	Bohorodczany	14.058 .	. .	8.358 .	2.574 13	. .	. .	7.168 58	1.076 80	5.280 .	134 .	3.687 .	1.920 .	7.423 86	250 .	300 .	1.717 .	884 40	19.428 31	569 30	. .	. .	. .	5.465 .	. .	6.702 17	1.225 .	3.341 39	. .	. .	86.064 04	
5	Borszczów	47.210 .	103 .	5.698 02	10.598 41	. .	. .	11.423 56	763 .	7.495 .	106 .	7.391 .	130 .	3.770 .	710 .	900 .	. .	956 .	33.582 92	802 74	100 .	21.839 .	. .	. .	. .	6.367 50	. .	11.456 03	. .	. .	171.452 18	
6	Brody	26.311 42	. .	4.066 87	13.799 85	. .	. .	13.549 72	723 64	4.918 .	239 08	3.276 80	3.707 .	5.794 02	100 .	. .	3.780 .	2.490 70	30.816 85	793 94	21.825 91	37.687 .	. .	390 .	. .	18.066 07	. .	4.933 43	. .	. .	197.300 30	
7	Brzesko	38.921 80	. .	4.063 20	12.424 11	. .	. .	13.678 91	1.843 80	6.092 60	372 .	1.630 40	1.746 .	10.223 20	1.052 .	11.860 .	3.907 .	1.584 32	60.086 46	4 643 05	. .	. .	. .	8 .	. .	24.424 96	. .	4.822 39	. .	. .	203.384 20	
8	Brzeżany	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
9	Brzozów	18.184 28	. .	2.024 10	4.397 64	. .	. .	4.978 11	386 .	7.348 80	167 60	952 .	373 .	6.014 88	700 .	. .	. .	926 48	24.550 79	. .	800 .	27.485 80	. .	1.515 .	. .	8.318 01	. .	8.518 11	. .	. .	117.635 60	
10	Buczacz	35.195 .	. .	3.722 50	4.780 42	. .	. .	13.487 99	40 .	4.272 .	158 28	1.862 .	1.558 .	15.675 60	2.658 .	. .	4.392 56	497 .	42.120 10	470 43	1.074 48	37.854 .	. .	1.736 .	300 .	2.894 66	712 40	8.790 60	. .	. .	184.252 02	
11	Chrzanów	37.347 50	600 .	8.042 11	35.994 46	. .	. .	11.516 44	1.488 50	27.928 93	1.219 58	2.978 70	2.823 .	1.659 67	3.894 .	. .	. .	1.144 74	74.888 99	3.447 88	31.496 18	46.521 20	. .	. .	100 .	15.976 52	. .	10.695 42	. .	1.384 07	320 647 89	
12	Cieszanów	24.364 .	. .	3.367 85	3.792 68	. .	. .	16.058 58	97 .	3.212 .	160 .	1.307 .	1.608 33	6.709 90	570 .	2.000 .	. .	357 .	18.515 58	84 .	2.800 .	. .	. .	200 .	. .	3.689 70	8 832 48	7.440 54	. .	. .	102.916 54	
13	Czortków	24.919 .	. .	4.558 97	18.327 74	. .	. .	8.645 06	215 48	6.641 .	91 70	3.478 .	7.308 .	4.083 82	2.190 .	1.582 .	5.176 75	1.353 40	22.799 88	355 50	600 .	. .	. .	. .	. .	32.806 15	400 .	2.187 74	. .	126 24	147.896 43	
14	Dąbrowa	24.047 39	414 26	2.872 65	1.639 .	. .	. .	14.384 40	744 .	5.034 .	305 66	6.546 .	122 40	9.797 77	680 .	. .	. .	581 42	24.496 89	2.210 30	600 .	28.699 20	. .	. .	. .	14.629 10	. .	5.780 70	. .	1.100 .	137.885 14	
15	Dobromil	28.490 56	808 80	2.050 40	10.637 .	6.000 .	. .	16.224 56	1.586 .	4.240 .	211 92	3.158 .	2.082 .	3.299 26	720 .	100 .	. .	994 80	24.350 41	3.033 28	1 220 .	. .	. .	. .	. .	4.992 11	600 .	8.887 99	. .	. .	123.587 09	
16	Dolina	30.643 45	2.890 92	4.546 37	12.658 55	. .	. .	25.985 78	1.934 .	18.789 .	343 .	5.021 .	4.966 .	16.491 15	3.100 .	348 .	3.233 .	1.024 60	61.145 52	454 96	. .	. .	. .	1.260 .	. .	13.751 99	1.000 .	10.791 07	. .	190 38	220.569 04	
17	Drohobycz	51.417 .	316 80	4.843 16	4.906 32	. .	. .	49.379 09	13.700 .	19.801 .	575 .	6.504 28	4.328 .	21.824 38	22.200 .	. .	6.076 64	518 .	18.189 .	1.640 56	6.252 16	50.785 20	. .	. .	. .	7.138 17	. .	15.717 52	. .	. .	306.107 28	
18	Gorlice	17.229 70	. .	1.710 .	6.297 .	. .	. .	1.893 99	220 .	4.507 74	32 .	660 60	1.110 34	2.853 .	. .	. .	. .	643 .	31.010 21	400 .	11.061 05	27.121 60	. .	200 .	. .	6.146 21	. .	7.169 16	. .	. .	120.265 60	
19	Gródek	20.266 20	. .	1.730 .	3.094 35	. .	. .	15.553 59	. .	1.736 .	142 .	4.028 11	6 .	214 .	. .	. .	2.213 60	345 .	. .	. .	400 .	. .	. .	. .	. .	1.857 60	. .	20.019 24	. .	. .	71.605 69	
20	Grybów	14.815 60	. .	2 245 18	4.497 40	. .	. .	8.100 10	260 .	6.221 94	218 .	974 .	1.526 .	7.401 .	640 .	. .	. .	1.298 .	561 06	15.782 36	807 50	. .	. .	. .	1.200 .	10.695 41	680 .	4.139 56	. .	. .	82.061 11	
21	Horodenka	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
22	Husiatyn	26.862 .	76 .	6.505 10	3.349 22	. .	. .	5.135 09	880 .	9.478 .	168 .	11.131 26	40 .	17.910 21	1.800 .	. .	. .	961 46	37.387 68	. .	9.014 60	19.751 40	. .	. .	. .	19.151 76	. .	20.323 38	. .	. .	189.925 13	
23	Jarosław	34.332 .	. .	3.104 78	4.025 77	. .	. .	31.324 54	1.211 .	8 566 .	89 20	1.232 .	1.563 .	. .	1.235 .	. .	. .	583 76	28.065 18	2.020 22	2.390 .	34.188 .	. .	300 .	. .	16.101 21	47 72	13.434 27	. .	1.335 32	185.148 97	
24	Jasło	25.495 50	. .	2.598 94	6.499 62	. .	. .	4.166 09	370 80	11.128 34	112 .	1.075 .	1.542 .	3.154 57	640 .	500 .	. .	1.433 40	33.031 28	9.416 19	. .	35.084 40	. .	459 .	. .	13.504 81	1.585 13	13.031 89	. .	. .	164 828 96	
25	Jaworów	15.412 68	. .	1.559 50	1.914 68	. .	. .	12.064 17	508 .	1.975 .	149 .	5.053 02	2.379 28	7.289 90	120 .	. .	. .	902 70	15.685 87	4.094 47	4.457 60	13.921 .	. .	. .	. .	3.096 80	. .	18.263 97	. .	1.250 07	110.097 71	
26	Kałusz	24.395 64	. .	4.399 80	13.214 12	. .	. .	12.167 84	90 .	11.291 .	15 .	2.952 10	3.287 22	6.596 22	1.200 .	2 232 .	. .	489 .	11.480 77	1.193 13	132 .	. .	. .	456 .	. .	23.730 63	. .	8.880 70	. .	. .	128.154 17	
27	Kamionka	33.347 .	192 .	4.767 02	10.365 04	. .	. .	21.842 49	1.293 70	9.816 20	217 37	2.616 91	3.496 .	5.260 38	5.042 .	1.260 72	5.064 94	492 20	55.928 01	120 70	. .	. .	. .	958 .	95 .	110.461 91	. .	8.286 38	. .	. .	280.718 97	
28	Kolbuszowa	25.234 90	. .	3.544 90	2.480 08	. .	. .	3.691 95	750 40	4.898 40	184 .	150 .	1.119 .	5.150 22	580 .	. .	. .	648 81	19.251 22	7.621 92	. .	. .	. .	. .	. .	9.285 66	61 76	10.162 20	. .	1.805 29	96.620 71	
29	Kołomyja	31.291 .	. .	5.089 50	10.377 95	. .	. .	16.574 88	2.050 .	7.954 .	224 .	4.554 40	3.148 .	3.952 04	. .	990 .	3.293 .	683 80	54.855 23	. .	. .	20.902 70	. .	800 .	. .	17.632 02	. .	10.467 89	. .	. .	194.790 41	
30	Kossów	25.718 20	96 .	6.114 40	4.228 09	. .	. .	13.939 22	316 .	17.751 .	165 .	880 17	4.118 .	17.418 88	1.430 .	2.280 .	. .	585 .	60.050 99	2.067 72	1.200 .	29 176 .	. .	610 .	. .	7.251 52	550 .	6.737 98	. .	1.249 90	203.934 07	
31	Kraków	27.930 96	. .	4.627 32	4.201 54	. .	. .	10.276 60	981 .	6.786 .	939 .	2.507 52	2.505 50	20.197 08	1.875 .	. .	. .	3.167 82	51.589 89	11.979 66	3.446 84	. .	. .	820 .	. .	21.672 17	366 05	6.029 22	. .	. .	185.799 18	
32	Krosno	13.075 82	. .	2.304 34	1.278 41	. .	. .	5.887 30	218 .	3.446 40	20 .	622 .	2.076 80	1.507 50	1.090 .	10.300 .	. .	755 90	27.615 98	9.370 .	23.147 66	31.630 80	. .	2.255 .	. .	6.360 .	. .	10 672 72	. .	4.301 81	157.936 44	
33	Limanowa	13.823 18	. .	2.698 55	2.610 96	. .	. .	3.141 90	833 88	6.091 80	87 75	607 .	780 .	608 50	430 .	. .	3.684 90	819 92	14.900 47	4.007 46	271 78	. .	. .	420 .	. .	5.593 21	. .	3.819 98	. .	. .	65.231 19	
34	Lisko	28.559 .	546 .	3.142 .	6.084 .	. .	. .	6.498 40	. .	1.170 .	384 .	354 .	2.225 .	8.190 .	120 .	1.100 .	. .	2.011 .	12.088 80	. .	. .	27.036 .	. .	. .	. .	11 018 .	330 .	3.800 74	. .	. .	114 606 94	
35	Lwów	67.669 78	. .	7.040 40	25.382 39	. .	. .	36.708 52	1.084 .	9.403 12	436 31	6.122 96	5.586 66	2 190 40	576 40	. .	10.766 45	2.238 55	63.931 42	419 12	97.558 73	53.501 .	. .	600 .	200 .	52.989 53	300 .	37.084 54	. .	2.637 19	484.362 49	
36	Łańcut	36.939 80	2.503 .	4.699 02	13.942 13	400 .	. .	29.820 66	3.008 82	21.802 28	686 90	6.010 40	2.041 60	17.234 73	3.665 .	. .	. .	909 20	67.524 55	4.477 09	8.706 23	33.489 20	. .	14.563 08	. .	16.735 33	. .	18.674 18	. .	11.146 54	318.979 74	
37	Mielec	31.490 06	. .	2.803 20	5.928 95	. .	. .	7.824 82	200 .	3.228 .	140 .	2.616 .	. .	5 861 .	1.465 .	. .	. .	1.174 32	21.934 05	1.747 20	3.804 .	15.699 30	. .	600 .	. .	8 091 64	. .	11.912 92	. .	178 59	126.691 05	
38	Mościska	21.557 50	1.748 .	3.086 80	4.810 19	. .	. .	21.807 22	1.529 .	8.770 50	282 .	7.240 .	2.140 20	8.798 62	1.175 .	. .	2.792 .	845 18	31.674 36	3.223 87	5.738 .	15.241 50	611 70	11.986 .	. .	10.000 48	380 .	7.461 65	. .	67 52	172.893 79	
39	Myślenice	28.170 20	288 .	2.080 .	7.921 04	14.968 .	. .	11.057 63	2.328 48	6.328 .	697 .	2.825 .	2.454 .	4.628 46	2.080 .	. .	. .	1.094 .	41.044 17	3.904 95	. .	33.970 .	. .	1.700 .	. .	15.318 86	1.000 .	25.526 81	. .	. .	204.874 60	
40	Nadwórna	31.791 .	480 .	2.923 20	3.528 92	. .	. .	12.782 44	723 .	11 446 .	297 65	4.418 .	5.618 .	3.126 17	2.392 .	333 10	. .	182 .	19.190 90	150 .	9.505 .	39.889 .	. .	980 .	. .	22.225 79	200 .	14.019 89	. .	678 96	186.831 02	
41	Nisko	18.690 .	. .	1.315 50	. .	. .	. .	10.896 15	. .	2 200 .	. .	574 .	2.032 .	5.977 74	492 .	2.481 .	2.745 86	528 20	21.843 71	554 62	. .	16.043 20	. .	. .	. .	3.726 28	. .	4.643 50	730 .	. .	90.473 76	
42	Nowy Sącz	37.034 .	670 .	4.714 92	4.903 .	. .	. .	21.666 82	1.423 50	8.796 .	224 .	1.188 80	7.783 .	5 822 .	3.065 .	1.000 .	4.444 83	1.029 87	34.289 16	8.867 76	. .	. .	. .	8.729 95	. .	11.993 84	2.178 82	14.044 21	. .	. .	183.958 98	
43	Nowytarg	31.158 40	330 .	3.947 98	8.391 86	. .	. .	28.686 39	1.278 .	13.015 .	405 .	3.908 90	3.840 07	2.649 20	820 .	. .	2.927 80	792 79	43.374 55	5.878 .	4.084 28	. .	. .	22.191 .	. .	52.133 97	5.777 .	8.528 55	. .	. .	244.113 74	
44	Pilzno	18.518 74	. .	940 .	2.999 .	. .	. .	6.546 58	1.300 50	6.110 .	288 40	1.510 .	40 .	500 .	760 .	11.000 .	. .	269 28	17.218 29	2.402 95	. .	. .	. .	. .	. .	5.080 03	149 46	7.008 94	. .	. .	82.612 17	
45	Podhajce	31.962 24	680 .	3.698 70	2.682 85	. .	. .	14.264 05	600 .	3.120 .	50 .	6.307 .	290 50	3.880 40	500 .	600 .	. .	341 20	14.215 68	. .	. .	19.124 50	. .	. .	. .	9.588 22	1.444 12	6.676 32	. .	11 08	120.431 88	
46	Przemyśl	25.419 60	. .	3.185 94	4.126 45	. .	. .	33 321 96	557 .	3.518 04	216 .	836 .	3.459 50	6.306 10	200 .	. .	. .	697 30	6.571 62	408 .	910 25	. .	. .	6.270 88	. .	8.147 68	. .	13.132 44	563 .	. .	117.845 76	
47	Przemyślany	21.823 70	770 70	2.236 80	1.413 44	. .	. .	11.551 75	24 .	5.789 40	194 .	2.136 .	2.608 .	2.914 .	798 .	8.840 89	3.209 .	1.168 78	20.736 83	. .	. .	14.839 60	. .	700 .	. .	8.772 12	644 71	8.198 70	. .	. .	119.370 42	
48	Rawa	29.047 78	. .	3.514 25	5.462 65	. .	. .	19.376 60	1.971 30	10.737 64	629 .	2.303 08	4.535 30	3.857 52	1.606 .	22.493 54	4.585 32	1.611 .	2.742 53	400 .	4.904 07	. .	. .	4.284 .	. .	35.177 15	1.093 99	4.713 22	. .	1.723 67	166.769 61	
49	Rohatyn	35.488 .	2.486 82	4.028 18	19.631 10	. .	. .	20.511 38	2.266 .	8.365 .	405 .	2.237 16	2.790 .	8.803 .	940 .	29.000 .	4 885 94	660 60	21.806 08	. .	45.648 71	36.744 68	306 50	. .	2.466 67	15.110 68	1.252 57	8.729 24	. .	. .	274.497 81	
50	Ropczyce	25.290 04	. .	5.991 53	10.661 30	. .	. .	6.949 30	675 .	8.380 .	760 .	1.460 60	30 .	1.438 40	1.480 .	. .	. .	819 81	30.463 13	6.225 96	80 .	. .	. .	9.000 .	. .	24.100 14	4.475 .	7.585 16	. .	. .	145.815 87	
51	Rudki	16.931 .	. .	2.155 .	20.709 38	. .	. .	13.601 22	. .	5.248 .	. .	788 .	2.671 80	2.789 .	950 .	. .	. .	1.018 .	4.811 14	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	6.347 20	. .	. .	78.014 74	
52	Rzeszów	30.695 16	33 12	3.194 84	25.781 78	. .	. .	6.917 40	560 46	7.312 18	242 96	2.636 64	288 .	106 .	1.042 .	. .	. .	1.533 03	40.029 95	9.353 52	. .	56 693 .	. .	. .	. .	11.686 80	. .	8.143 49	. .	. .	206.200 33	
53	Sambor	15.958 .	. .	1.932 10	1.771 70	. .	. .	31.581 20	189 27	4.011 .	20 .	437 60	2.878 .	1.253 40	. .	240 .	3.117 54	471 46	20.226 10	. .	300 .	. .	. .	. .	. .	6.612 26	. .	10 491 74	. .	. .	101.253 77	
54	Sanok	19.686 82	. .	2.698 43	7.628 98	. .	. .	11.224 08	. .	5.790 .	153 84	2.121 .	3.386 .	1.610 .	310 .	572 72	. .	2.072 20	12.828 88	262 40	. .	41.905 .	. .	. .	. .	9.061 57	. .	15.518 43	. .	. .	136.830 35	
55	Skałat	28.349 04	. .	4.687 40	1.410 66	. .	. .	6.414 97	. .	13.576 .	284 .	727 .	86 .	12.908 88	4.620 .	. .	7.317 .	1.047 80	25.947 80	1.007 56	. .	. .	. .	3.649 .	. .	11 491 42	. .	9.336 .	. .	. .	132.860 58	
56	Śniatyn	46.226 56	3.815 64	5.825 66	12.707 55	10.800 .	. .	24.175 39	1.638 .	17.203 .	891 .	2.424 .	460 .	14.374 60	2.220 .	888 .	3.120 48	430 .	34.569 27	536 .	3.500 .	. .	. .	. .	. .	25.422 65	2.598 60	13.395 83	. .	10.021 18	237.243 41	
57	Sokal	35.487 50	1.340 .	6.821 48	9.009 78	. .	. .	37.631 91	1.454 .	5.461 80	319 .	2.372 .	3 014 .	13.340 35	540 .	. .	. .	931 08	12.280 89	100 .	4.760 .	. .	. .	860 .	. .	4.959 35	500 .	25 877 76	. .	9.735 44	176.796 34	
58	Stanisławów	34.127 .	. .	6.993 88	5.058 70	. .	. .	17.800 94	. .	19.058 99	. .	4.945 06	2.782 .	4.965 31	2.429 70	1.818 06	. .	980 74	45.302 80	. .	. .	. .	. .	3.994 59	500 .	20.479 78	839 37	10.885 66	. .	3.352 94	186.265 52	
59	Stary Sambor	19 241 .	536 .	1.886 91	16.256 85	. .	. .	10.093 67	1.122 80	8.271 .	169 03	1.790 .	2.740 80	2.209 40	970 .	. .	1.485 40	785 76	7.676 .	2.084 92	40 .	. .	. .	. .	. .	4.956 96	1.768 68	8.335 27	. .	. .	92.119 95	
60	Stryj	19.759 80	. .	2.176 55	8.479 08	. .	. .	18.377 22	300 .	10.468 .	115 .	1.194 22	4.730 .	3.258 66	420 .	1.800 .	. .	4.469 85	19.959 74	9.628 22	. .	. .	. .	250 .	. .	7.845 49	1.144 .	7.428 01	. .	556 08	118.357 37	
61	Tarnobrzeg	25.395 .	200 .	3.899 .	6.015 56	. .	. .	27.143 87	407 27	15.829 68	181 .	4.029 20	3.708 14	10.244 77	956 .	. .	. .	1.176 66	19.730 12	1.188 57	2.592 .	19.330 .	. .	3.406 .	. .	8.675 01	1.191 38	28.107 50	. .	. .	183.101 23	
62	Tarnopol	22.065 .	393 80	5.262 60	9.133 28	. .	. .	10.020 84	380 .	8.067 .	63 .	3.547 .	703 .	11.386 74	700 .	. .	10.232 80	368 80	32.124 95	766 24	15.160 .	20.948 65	. .	5.760 .	. .	7.400 56	19.926 01	7 047 66	. .	247 47	191.697 90	
63	Tarnów	18.329 70	52 .	1.307 .	416 .	. .	76 32	4.594 76	240 40	3.780 .	144 .	966 .	344 .	370 .	490 .	34	1 850 .	308 .	20.229 87	8.538 50	. .	. .	. .	. .	. .	1.188 75	1.250 .	12 238 01	. .	. .	76.742 83	
64	Tłumacz	43.098 .	. .	16 944 .	2.207 68	8 .	. .	6.588 17	1.932 .	5.308 .	48 .	1.250 .	. .	15.631 20	3.286 .	. .	. .	994 32	34.469 53	. .	. .	50.349 60	. .	2.251 60	. .	16.582 87	. .	15.949 39	. .	. .	216.948 81	
65	Trembowla	19.791 .	108 .	3.951 80	3.701 07	. .	. .	5.491 48	100 .	7.758 .	168 10	2.712 .	630 .	8.111 03	300 .	. .	4.298 80	681 50	27.615 61	. .	13.029 65	12.558 40	. .	. .	. .	3.020 .	10.158 53	18.742 25	. .	. .	137.917 22	
66	Turka	13.487 60	216 .	2.163 64	3.225 38	. .	. .	5.550 98	592 .	6.215 .	56 .	820 .	2.810 40	4.772 82	700 .	. .	. .	478 36	13.570 09	5.637 92	12.134 95	23.390 50	. .	100 .	. .	5.131 81	. .	4.369 41	. .	517 32	105.435 18	
67	Wadowice	30.028 05	1.200 20	4.124 68	5.270 25	. .	. .	8.581 09	3.101 90	7.811 14	819 .	2.521 88	759 40	9.444 08	1.712 .	2.374 .	3.468 .	1.442 50	46.705 34	14.714 18	10.702 79	32 949 .	. .	310 .	. .	31.152 87	128 88	16.652 64	. .	. .	235.422 87	
68	Wieliczka	43.330 26	. .	6.017 71	2.190 82	. .	. .	9.216 10	2.818 32	578 20	1.919 .	50 .	3.340 .	1.130 .	1.000 .	744 61	988 20	45.712 74	11.685 27	6.219 97	35.405 30	. .	10.259 60	2.727 89	2.885 08	. .	15.022 29	. .	3.855 30	207.087 16	
69	Zaleszczyki	24.114 04	. .	3.548 12	2.749 98	. .	. .	5.110 29	. .	10.320 .	196 .	2.527 74	. .	2.967 94	1.110 .	3.188 64	3.702 .	314 70	1.547 .	140 .	1.500 .	. .	. .	100 .	. .	12.895 63	. .	4.988 33	. .	. .	80.960 41	
70	Zbaraż	17.827 .	754 .	2.080 .	4.800 98	. .	. .	4.392 96	3.500 .	4.124 .	116 .	2.282 .	180 .	2.305 .	800 .	. .	. .	767 .	21.759 93	208 88	1.254 .	12.184 .	3.280 .	60 .	. .	4.030 09	1.447 65	7.951 51	. .	17 85	95.572 80	
71	Złoczów	37.300 10	. .	7.239 67	15.089 33	. .	. .	27.279 77	1.002 .	7.321 10	210 67	5.328 20	3.944 64	11.761 47	340 .	. .	6.697 08	2.044 .	25.220 50	520 26	2.958 25	. .	. .	145 36	. .	11.602 41	1 96	9.738 21	2.196 39	1.432 77	179.369 14	
72	Żółkiew	20.494 20	240 .	7.590 34	11.910 88	. .	. .	12.720 05	1.000 .	2.814 .	228 .	1.140 .	2.862 .	8.345 02	1.350 .	3.200 .	. .	1.296 35	24.777 58	979 60	. .	. .	. .	1.300 .	6 30	3.869 78	. .	17.230 80	. .	. .	122.863 85	
73	Żydaczów	37.599 80	1.000 .	9.414 80	32.882 70	. .	. .	37.300 06	218 .	7.285 .	128 16	2.560 .	1.332 .	6.789 69	2.036 .	300 .	. .	410 97	36.870 79	460 .	. .	. .	. .	86.050 .	. .	35.063 10	791 01	7.768 21	. .	. .	256.255 79	
74	Żywiec	40.871 51	1.634 .	2.790 51	34.988 61	. .	. .	7.011 55	1.617 69	231 80	612 88	1.895 20	. .	2.921 64	2.233 46	. .	3.761 .	1.228 04	40.202 70	1.953 54	. .	. .	. .	. .	. .	27.973 64	. .	21.307 65	. .	. .	193.225 37	
	Razem	2,021.079 02	28.488 46	297.239 60	604.700 08	32.176 .	76 32	1,065.780 88	90.055 38	577.207 93	21.171 40	200.559 01	153.449 88	485.988 27	115.786 69	132.783 91	133.839 01	72.222 51	2,103.250 95	193.787 62	388.979 47	1.154.534 28	4.198 20	172.784 41	8.095 86	1,054.965 15	88.787 96	824.886 68	3 489 39	58.921 28	12,084.080 49	

Wykaz

uchwalonej stopy procentowej na cele gminne podług budżetów na r. 1903.

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Ilość gmin i przeciętna stopa procentowa dodatków gminnych przez nie pobieranych bez dodatku drogowego (%)					Razem gmin		Ogółem gmin	Uwaga.
		do 20	21 - 50	51—100	ponad 100	przeciętnie	z dodatkami gminnymi	bez dodatków gminnych		
1	Biała	9	36	16	—	27	61	7	68	
2	Bóbrka	3	74	13	—	48½	90	—	90	
3	Bochnia	72	43	—	—	19½	115	24	139	
4	Bohorodczany	4	32	—	—	48½	36	1	37	
5	Borszczów	10	65	—	—	36	75	—	75	
6	Brody	9	91	—	—	35	100	2	102	
7	Brzesko	21	83	—	—	45	104	8	112	
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
9	Brzozów	15	37	1	—	29	53	3	56	
10	Buczacz	16	67	—	—	30	83	2	85	
11	Chrzanów	13	68	—	—	38½	81	3	84	
12	Cieszanów	20	44	—	—	30	64	2	66	
13	Czortków	5	37	—	—	34	42	2	44	
14	Dąbrowa	35	56	—	—	26	91	14	105	
15	Dobromil	11	68	14	—	39	93	3	96	
16	Dolina	5	41	41	—	54	87	—	87	
17	Drohobycz	15	47	12	—	34	74	5	79	
18	Gorlice	14	50	22	—	43	86	1	87	
19	Gródek	19	47	—	—	31	66	3	69	
20	Grybów	2	69	—	—	50	71	1	72	
21	Horodenka	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano
22	Husiatyn	8	39	3	—	37	50	1	51	
23	Jarosław	70	28	—	—	19	98	12	110	
24	Jasło	35	116	—	—	29½	151	4	155	
25	Jaworów	6	63	1	—	39½	70	3	73	
26	Kałusz	11	54	1	—	36½	66	3	69	
27	Kamionka	35	55	—	—	26	90	2	92	
28	Kolbuszowa	19	36	—	—	30	55	7	62	
29	Kołomyja	4	71	—	—	50	75	—	75	
30	Kossów	2	38	2	—	40½	42	3	45	
31	Kraków	24	68	12	—	35	104	4	108	
32	Krosno	20	57	—	—	33	77	6	83	
33	Limanowa	25	63	—	—	37½	88	3	91	
34	Lisko	20	132	—	—	36	152	2	154	
35	Lwów	41	66	—	—	26	107	24	131	
36	Łańcut	45	53	—	—	24½	98	10	108	
37	Mielec	4	91	—	—	42½	95	1	96	
38	Mościska	5	69	—	—	39½	74	4	78	
39	Myślenice	33	21	1	1	24	56	9	65	
40	Nadwórna	—	31	—	—	42½	31	2	33	
41	Nisko	3	55	—	—	36½	58	1	59	

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Ilość gmin i przeciętna stopa procentowa dodatków gminnych przez nie pobieranych bez dodatku drogowego %					Razem gmin		Ogółem gmin	Uwaga.
		do 20	21—50	51—100	ponad 100	przeciętnie	z dodatkami gminnymi	bez dodatków gminnych		
42	Nowy Sącz .	36	109	—	—	33½	145	22	167	
43	Nowytarg . .	5	64	—	—	50	69	6	75	
44	Pilzno . . .	23	32	—	—	26½	55	6	61	
45	Podhajce . .	8	55	—	—	41	63	2	65	
46	Przemyśl . .	27	76	—	—	32½	103	20	123	
47	Przemyślany .	10	50	4	—	34	64	5	69	
48	Rawa . . .	21	44	5	—	32	70	4	74	
49	Rohatyn . .	24	70	—	—	27½	94	6	100	
50	Rop zyce . .	20	55	—	—	33	75	4	79	
51	Rudki . . .	20	51	—	—	29	71	2	73	
52	Rzeszów . .	48	61	—	—	24	109	6	115	
53	Sambor. . .	33	44	1	—	26½	78	8	86	
54	Sanok . . .	9	97	12	1	42	119	9	128	
55	Skałat . . .	16	45	2	—	31	63	1	64	
56	Śniatyn . .	4	20	—	—	27½	24	17	41	
57	Sokal . . .	14	53	—	—	34	67	33	100	
58	Stanisławów .	5	64	—	—	43½	69	5	74	
59	Stary Sambor	7	49	—	—	32	56	3	59	
60	Stryj . . .	22	54	19	—	38	95	5	100	
61	Tarnobrzeg .	6	25	40	—	54	71	—	71	
62	Tarnopol . .	10	72	—	—	50	82	1	83	
63	Tarnów. . .	11	68	1	—	43	80	5	85	
64	Tłumacz . .	10	55	—	—	35½	65	—	65	
65	Trembowla .	6	34	2	—	38½	42	—	42	
66	Turka . . .	12	60	—	—	29½	72	2	74	
67	Wadowice. .	33	51	—	—	27	84	19	103	
68	Wieliczka . .	44	70	23	—	33	137	28	165	
69	Zaleszczyki . .	24	31	—	—	25	55	2	57	
70	Zbaraż . . .	22	35	—	—	24½	57	1	58	
71	Złoczów . .	24	114	—	—	34	138	2	140	
72	Żółkiew . .	7	53	12	—	41	72	1	73	
73	Żydaczów . .	12	31	—	—	32	43	31	74	
74	Żywiec . . .	21	48	—	—	25½	69	1	70	
	Razem .	1.302	4.101	260	2	—	5.665	439	6.104	

Wykaz

gminnych kas pożyczkowych za rok 1902.

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Ilość gmin	Ilość kas pożyczkowych	Stan kasy z końcem roku 1902 K.	Stan kasy z końcem roku 1902 gr.	Uwaga.
1	Biała . . .	68	—	—	—	Nie ma żadnych kas.
2	Bóbrka . . .	90	72	302.789	03	
3	Bochnia . .	139	106	151.140	15	
4	Bohorodczany	37	16	86.472	22	
5	Borszczów. .	75	55	164.870	98	
6	Brody . . .	102	67	210.871	17	
7	Brzesko. . .	112	110	557.175	45	
8	Brzeżany . .	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
9	Brzozów . .	56	44	235.918	96	
10	Buczacz . .	86	81	291.497	75	
11	Chrzanów . .	84	2	8.854	68	
12	Cieszanów. .	66	6	26.306	22	
13	Czortków . .	44	45	327.495	40	
14	Dąbrowa . .	105	97	307.240	25	
15	Dobromil . .	96	9	19.499	21	
16	Dolina . . .	87	54	183.846	—	
17	Drohobycz .	79	43	224.834	82	
18	Gorlice . . .	87	77	204.635	47	
19	Gródek . . .	69	2	19.704	79	
20	Grybów. . .	72	77	173 395	06	
21	Horodenka .	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
22	Husiatyn . .	51	53	447.551	62	
23	Jarosław . .	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
24	Jasło . . .	155	146	320.742	64	
25	Jaworów . .	73	28	50.404	96	
26	Kałusz . . .	69	66	320.402	47	
27	Kamionka. .	92	83	365.357	72	
28	Kolbuszowa .	62	57	280.859	40	
29	Kołomyja . .	75	62	220.734	75	
30	Kossów. . .	45	12	206.799	10	
31	Kraków . .	108	1	3.350	—	
32	Krosno . . .	83	83	351.968	19	
33	Limanowa .	91	88	201.883	90	
34	Lisko . . .	154	4	10.907	78	
35	Lwów . . .	131	92	402.461	51	
36	Łańcut . . .	108	82	612.955	—	
37	Mielec . . .	96	95	379.595	82	
38	Mościska . .	78	20	98.519	77	
39	Myślenice . .	65	7	24 380	39	
40	Nadwórna. .	33	9	32.509	—	
41	Nisko . . .	59	42	169.598	81	
42	Nowy Sącz .	167	56	176.328	65	
	Do przeniesienia .	3.349	2.049	8,173.859	09	

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1902		Uwaga.
		gmin	kas pożyczkowych	K.	gr.	
	Z przeniesienia .	3.349	2.049	8,173.859	09	
43	Nowytarg . .	75	12	41.726	26	
44	Pilzno . . .	61	41	134.335	22	
45	Podhajce . .	65	52	292.034	—	
46	Przemyśl . .	123	84	231.515	05	
47	Przemyślany .	69	16	78.192	71	
48	Rawa . . .	74	29	186.793	12	
49	Rohatyn . .	100	70	245.883	50	
50	Ropczyce . .	79	52	86.464	81	
51	Rudki . . .	73	7	74.760	90	
52	Rzeszów . .	115	107	304.775	27	
53	Sambor. . .	86	22	67.943	77	
54	Sanok . . .	128	58	175.153	07	
55	Skałat . . .	64	63	612.559	73	
56	Śniatyn . .	41	14	76.978	87	
57	Sokal . . .	100	78	386.533	63	
58	Stanisławów .	74	31	129.865	34	
59	Stary Sambor	59	21	64.261	20	
60	Stryj . . .	100	34	198.606	66	
61	Tarnobrzeg .	71	63	327.409	34	
62	Tarnopol . .	85	82	694.684	82	
63	Tarnów. . .	85	82	324.691	85	
64	Tłumacz . .	65	37	153.382	—	
65	Trembowla .	42	31	276.958	55	
66	Turka . . .	74	2	12 361	51	
67	Wadowice. .	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
68	Wieliczka . .	165	4	8.307	57	W r 1901 ubyło 47 kas z powodu likwidacyi.
69	Zaleszczyki .	57	40	175.141	55	
70	Zbaraż . . .	58	50	274.451	72	
71	Złoczów . ,	140	107	382.988	86	
72	Żółkiew . .	74	15	83 235	14	
73	Żydaczów . .	74	62	409.251	34	
74	Żywiec . . .	70	2	9.741	84	
	Razem .	5.895	3.417	14,694.848	29	

Wykaz

powiatowych kas pożyczkowych za rok 1902.

Liczba porządkowa	Powiat	Stan kasy z końcem roku 1902 K.	gr.	Uwaga
1	Borszczów	21.437	12	W likwidacyi.
2	Brzesko	38.894	28	
3	Dobromil	124.191	16	
4	Drohobycz	—	—	Mimo licznych urgensów wykazu nie nadesłano.
5	Jaworów	39.309	62	W likwidacyi.
6	Kossów	134.718	05	
7	Nadwórna	52.543	07	
8	Pilzno	69.131	63	
9	Przemyśl	60.058	58	
10	Rzeszów	158.418	37	
11	Sambor	372.803	43	
12	Turka	46.304	05	W likwidacyi.
13	Wieliczka	236.516	55	
14	Złoczów { a) Stan kasy dawnej b) „ „ nowej	459 11 550	22 43	W likwidacyi.
15	Żydaczów	6.776	56	W likwidacyi.
	Razem	1,373.112	12	

Wykaz

powiatowych kas oszczędności za rok 1902.

L. porz.	Powiat	Wysokość wkładek oszczędności K	gr.	Pożyczki hipoteczne K	gr.	Pożyczki komunalne K	gr.	Weksle K	gr.	Zastaw papierów wartościowych K	gr.	Fundusz rezerwowy K	gr.	Stan z końcem roku 1902 K	gr.	Uwaga
1	Bochnia . .	1,848 721	68	1,200.289	48	50.072	67	409.449	—	12.208	—	84 335	23	2,001.086	93	
2	Bohorodczany	164.911	15	52.410	89	2.174	58	113.551	—	485	—	8.848	94	181.510	45	
3	Brody . . .	793.593	34	594.459	88	7.334	43	158.745	04	37.182	09	45.545	15	829.322	97	
4	Brzeżany . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazu nienadesłano.
5	Buczacz . .	454.944	86	327.961	41	2.647	92	135.278	—	5.596	—	6.298	55	499.347	20	
6	Dolina . . .	977.302	77	600.674	60	35.426	66	115.259	—	1 650	—	48 513	35	1,068.897	98	
7	Gorlice . . .	625.584	37	426.541	95	6.056	39	168.071	90	1.080	—	5.465	47	645.689	67	
8	Horodenka .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazu nie nadesłano.
9	Kałusz . . .	717.910	38	335 952	51	97.640	16	184.136	97	1.275	—	35 818	69	821.509	42	
10	Kolbuszowa .	205.750	10	170.720	46	—	—	26.510	—	—	—	7.950	16	223.474	55	
11	Kraków . .	15,511.605	09	11,036.707	84	101.871	82	1,481.627	37	7.145	—	584.673	48	16,425.995	73	
12	Mielec . . .	287.901	29	250.190	32	—	—	7.090	—	—	—	5 384	69	294.762	61	
13	Myślenice . .	1,041.293	29	731.290	96	22.985	34	150.277	—	1.288	—	48.961	93	1,113 507	80	
14	Nowytarg . .	759.001	93	448.299	94	—	—	274.380	13	5 429	—	8 490	59	788.823	25	
15	Ropczyce . .	970.141	65	745.968	28	—	—	103.251	32	4.692	—	47 696	50	1,045.711	94	
16	Sambor . . .	296.428	91	175.484	11	7.488	90	93.660	11	—	—	26.307	43	299.474	73	
17	Śniatyn . .	424.795	55	542.256	74	—	—	285.850	60	—	—	10 931	49	943.379	85	
18	Tarnobrzeg .	636.071	02	627.420	13	—	—	16.038	09	—	—	7.371	98	656.819	50	
19	Trembowla .	598.063	04	264.763	80	2.243	22	267.485	37	6.434	—	41.218	65	663.883	14	
20	Wadowice . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazu nie nadesłano.
21	Wieliczka . .	2,669.472	42	1,391.840	30	—	—	109.543	04	9.433	44	—	—	2,813.407	16	
22	Zaleszczyki .	324.549	54	244.069	72	4.845	74	66 093	66	6.650	62	14.113	75	339.302	26	
	Razem .	29,308.047	38	20,167.303	36	340.787	83	4,166.297	60	100.548	15	1,037.926	03	31,655.907	14	

Wykaz

miejskich kas oszczędności za rok 1902.

L. porz.	Miejscowość	Wysokość wkładek oszczędności K	gr.	Pożyczki hipoteczne K	gr.	Pożyczki komunalne K	gr.	Weksle K	gr.	Zastaw papierów wartościowych K	gr.	Fundusz rezerwowy K	gr.	Stan z końcem roku 1902 K	gr.	Uwaga
1	Biała . . .	12,821.018	37	9,028.359	91	493.759	74	203.943	29	24.130	—	819.206	27	13,056.606	40	
2	Bochnia . .	2,361.826	16	1,696.653	14	—	—	509.014	40	27.806	—	213.859	18	2,667.044	90	
3	Dobromil . .	318.683	66	224.076	85	—	—	113.430	—	670	—	6.875	39	359.093	27	
4	Drohobycz .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
5	Jarosław . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Jasło . . .	2,874.236	75	1,494.627	84	31.648	36	700.182	63	3.701	—	239.590	44	3,021.091	14	
7	Kołomyja . .	3,745.388	74	2,805.445	—	2.485	14	737.425	76	29.614	29	313.739	23	4,039.803	65	
8	Kraków . .	29,824.383	92	18,583.172	47	285.877	24	1,018.465	07	419.001	—	2,391.140	98	34,277.880	75	
9	Nowy Sącz .	4,285.560	93	2,973.557	33	143.292	12	298.865	35	77.278	—	329.937	39	4,384.176	31	
10	Podgórze . .	1,936.100	24	892.766	60	—	—	804.082	08	7.206	—	18.851	60	1,973.435	62	
11	Rzeszów . .	3,121.864	34	2,190.003	39	59.515	90	720.601	—	1.624	—	377.247	83	3,644.484	17	
12	Sambor. . .	4,791.635	40	3,250.830	69	588.093	80	317.390	—	13.602	72	464.050	72	4,824.584	54	
13	Śniatyn . .	226.112	78	139.914	02	—		103.576	—	415	—	6.762	55	268.122	67	
14	Sokal . . .	655.717	20	514.676	85	1.666	67	107.115	91	677	—	27.516	57	686.569	52	
15	Stanisławów .	6,785.565	38	4,605.477	66	357.116	67	701.670	42	20.334	37	490.147	64	7,541.411	37	
16	Stryj . . .	1,484.777	53	815.228	92	28.983	10	419.593	22	5.064	—	96.550	26	1,626.168	72	
17	Tarnopol . .	5,398.017	49	2,985.005	14	191.184	72	1,631.421	48	126.120	—	565.413	51	5,760.871	02	
18	Tarnów . .	9,816.720	11	5,745.329	38	1,080.594	26	760.981	82	43.479	—	658.758	57	9,966.806	82	
19	Żywiec . . .	1,404.051	10	1,031.038	50	—	—	325.530	21	—	—	114.516	26	1,454.827	29	
	Razem .	91,851.660	10	59,376.163	69	3,264.217	72	9,473.288	64	800.722	38	7,132.164	39	99,552.978	16	

Wykaz

miejskich kas oszczędności za rok 1902.

L. porz.	Miejscowość	Wysokość wkładek oszczędności K	gr.	Pożyczki hipoteczne K	gr.	Pożyczki komunalne K	gr.	Weksle K	gr.	Zastaw papierów wartościowych K	gr.	Fundusz rezerwowy K	gr.	Stan z końcem roku 1902 K	gr.	Uwaga
1	Biała . . .	12,821.018	37	9,028.359	91	493.759	74	203.943	29	24 130	—	819 206	27	13,056.606	40	
2	Bochnia . .	2,361.826	16	1,696.653	14	—	—	509.014	40	27.806	—	213.859	18	2,667 044	90	
3	Dobromil . .	318.683	66	224.076	85	—	—	113.430	—	670	—	6.875	39	359.093	27	
4	Drohobycz .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mimo licznych urgensów wykazów nie nadesłano.
5	Jarosław . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Jasło . . .	2,874.236	75	1,494.627	84	31.648	36	700.182	63	3.701	—	239.590	44	3,021.091	14	
7	Kołomyja . .	3,745.388	74	2,805.445	—	2.485	14	737.425	76	29 614	29	313.739	23	4,039.803	65	
8	Kraków . .	29,824.383	92	18,583.172	47	285.877	24	1,018.465	07	419.001	—	2,391.140	98	34,277.880	75	
9	Nowy Sącz .	4,285.560	93	2,973.557	33	143.292	12	298.865	35	77.278	—	329.937	39	4,384.176	31	
10	Podgórze . .	1,936.100	24	892.766	60	—	—	804.082	08	7.206	—	18.851	60	1,973.435	62	
11	Rzeszów . .	3,121.864	34	2,190.003	39	59.515	90	720.601	—	1 624	—	377.247	83	3,644.484	17	
12	Sambor. . .	4,791.635	40	3,250.830	69	588.093	80	317.390	—	13.602	72	464.050	72	4,824.584	54	
13	Śniatyn . .	226.112	78	139.914	02	—		103.576	—	415	—	6.762	55	268.122	67	
14	Sokal . . .	655.717	20	514.676	85	1.666	67	107.115	91	677	—	27.516	57	686.569	52	
15	Stanisławów .	6,785.565	38	4,605.477	66	357.116	67	701.670	42	20.334	37	490.147	64	7,541.411	37	
16	Stryj . . .	1,484.777	53	815.228	92	28.983	10	419.593	22	5.064	—	96.550	26	1,626.168	72	
17	Tarnopol . .	5,398.017	49	2,985.005	14	191.184	72	1,631.421	48	126.120	—	565.413	51	5,760.871	02	
18	Tarnów . .	9,816.720	11	5,745.329	38	1.080.594	26	760.981	82	43.479	—	658.758	57	9,966.806	82	
19	Żywiec . . .	1,404.051	10	1,031.038	50	—	—	325.530	21	—	—	114.516	26	1,454.827	29	
	Razem .	91,851.660	10	59,376.163	69	3,264.217	72	9,473.288	64	800.722	38	7,132.164	39	99,552.978	16	

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU II.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Departament II.

Szef Departamentu: Dr. Władysław Jahl, członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, sprawy przemysłowe, sprawy fundacyi stypendyjnych, przeznaczonych dla przemysłowców i rękodzielników, sprawy górnicze, sprawy krajowej sprzedaży soli, sprawy poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

I. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Ustawa o pobieraniu odsetek zwłoki od zaległych dodatków krajowych.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie projektu ustawy o pobieraniu odsetki zwłoki od zaległych dodatków krajowych uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 31. października 1904 ustawę o pobieraniu takich odsetek od nieuiszczonego w przepisanym terminie dodatku krajowego.

Ustawa ta uzyskała sankcyę Najwyższem postanowieniem z dnia 26. grudnia 1904.

Pismem z dnia 3. stycznia 1905 l. 130124/04 zwrócił się Wydział krajowy do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z prośbą o wydanie polecenia c. k. Administracyi podatków i wszystkim c. k. urzędom podatkowym, ażeby obliczały i ściągały rzeczone odsetki na rzecz funduszu krajowego począwszy od 1. stycznia 1905, jako terminu, w którym ustawa wchodzi w życie.

Odpowiadając na to pismo, c. k. krajowa Dyrekcya skarbu udzieliła Wydziałowi krajowemu odezwą z 24. stycznia 1905 l. 2760 dołączony ·/. odpis swego rozporządzenia do wszystkich c. k. Dyrekcyi okręgów skarbowych, c. k. Administracyi podatków we Lwowie i Krakowie, oraz wszystkich c. k. starostw i urzędów podatkowych, zawierające szczegółowe wskazówki co do sposobu przypisywania tych odsetek.

Alegat

Uchwała finansowa na r. 1905 i ustawa o zaciągnięciu pożyczki 6,150.000 koron na regulacyę rzek karpackich.

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 10. i 11. listopada 1904 budżet funduszu krajowego na r. 1905, a zarazem powziął następujące uchwały:

I. Na rok 1905 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie . . . . 27,211.151 K.
a dochody własne tego funduszu, wraz z częścią pożyczki zaciągnąć się mającej na systematyczną regulacyę rzek karpackich w sumie . 10,921.128 K.

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1905 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i 5%-wego podatku od domów wolnych, po 65 halerzy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 71 halerzy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1 ad a) wymienionych w wysokości 57 halerzy, zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych po 63 halerzy od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Sejm przelewa pozostały i niezużyty z lat dawniejszych kredyt, wyznaczony na regulacyę rzek niespławnych w kwocie 230.000 K., do dochodów funduszu krajowego w roku 1905.

4) Kwoty przyzwolone na rok 1905 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5. 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, b, c, d pozycyi 25;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 223 i 224, tudzież między pozycyami 228, 229, 230 i 231;

d) w rubryce X. między pozycyami 295 ad c) i 297, dalej 269, 301 i 306; dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XI. między pozycyami 347, 348 i 349;

f) w rubryce XII. między pozycyami 411 i 489, między pozycyami 485 a 497, między pozycyami 487 i 488, między pozycyami 494 i 496 a), wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warstatami wzorowemi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej do wysokości 193.060 K., a to bądź z funduszów zostających pod zarządem Wydziału krajowego, bądź w jednym z zakładów finansowych; pożyczka ta ma być użytą na pokrycie niedoboru budżetu krajowego na rok 1905.

IV. Ustawa o zaciągnięciu pożyczki na pokrycie kosztów regulacyi rzek karpackich:

Art. I.

Celem pokrycia datku krajowego do kosztów regulacyi rzek karpackich, a mianowicie: Biały z dopływami i obwałowania prawego brzegu Dunajca, Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, górnego Dniestru z dopływami, Soły i Łomnicy, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w 4% obligacyach krajowych z 50 letnim terminem umorzenia, w imiennej wartości 6,150.000 K.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

V. 1. Sejm wzywa Wydział krajowy do podjęcia kroków u c. k. Rządu, celem zapewnienia nowych dochodów dla skarbu krajowego.

2. Przedewszystkiem zaś poleca Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie rozpoczął rokowania z c. k. Rządem co do sposobu zabezpieczenia krajowi, względnie miastom po roku 1910, dziś płynącego dochodu z prawa wyłączności wyszynku, t. j. propinacyjnego, i by o wyniku tych rokowań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

3 Zarazem poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby poczynił badania, jaki sposób zabezpieczenia dochodów z propinacyi na rzecz kraju rokowałby największą wydatność tego źródła funduszów krajowych, a najmniejsze niebezpieczeństwo dla utrzymania i postępu trzeźwości wśród społeczeństwa, a w szczególności, czy wyłączne prawo wyszynku, wykonywane w bezpośrednim zarządzie kraju, nie byłoby najwłaściwszym sposobem. O badaniach tych zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi, z ewentualnem przedstawieniem konkretnych wniosków.

Najwyższem postanowieniem z dnia 25. stycznia 1905 zostały sankcyonowane uchwały wymienione pod II. o poborze dodatku krajowego za r. 1905. Temże samem postanowieniem uzyskała Sankcyę uchwalona pod IV. ustawa o zaciągnięciu pożyczki 6,150.000 koron.

Ustawa o zaciągnięciu pożyczki 7.000.000 kor. na regulacyę rzek kanałowych, uchwalona w r. 1903.

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności podał Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, iż projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki w imiennej wartości 7,000.000 K. na pokrycie datku krajowego do kosztów regulacyi rzek kanałowych, uzyskał Najwyższą sankcyę.

Konfekcya i emisya walorów tej pożyczki dokonaną zostanie równocześnie z konfekcyą i emisyą pożyczki imiennej wartości 6,150.000 K, przeznaczonej na pokrywanie datku krajowego do kosztów regulacyi rzek karpackich, a przyzwolonej uchwałą sejmową wyżej przytoczoną i również już sankcyonowaną. Obie te pożyczki w myśl ich przeznaczenia będą częściowo wypuszczane w miarę każdorocznej potrzeby, oznaczonej ściśle w budżecie funduszu krajowego.

Termin umarzania i oprocentowania rozpocznie się z dniem 1. maja 1906; pierwsze losowanie wyznaczone zostało na 1. lutego 1906.

Wzory i teksty druku uzyskały już zatwierdzenie c. k. Ministerstwa skarbu, zarządzone roboty typograficzne są w pełnym toku i będą tak ukończone, aby można było w dniu oznaczonym, t. j. 1. listopada b. r. wypuścić w obieg część wedle budżetów za r. 1904 i 1905 do emisyi przeznaczoną.

Pożyczka 7,000.000 K. przeznaczona na pokrycie datków do kosztów regulacyi rzek kanałowych składać się będzie z:

1000	sztuk	ser. A	po	100 K.	100.000 K.
2500	„	„ B	„	200 „	500.000 „
1200	„	„ C	„	1.000 „	1,200.000 „
1100	„	„ D	„	2.000 „	2,200.000 „
300	„	„ E	„	10.000 „	3,000.000 „
6.100	sztuk	na		razem	7,000.000 K.

Pożyczka zaś 6,150.000 K. na regulacyę rzek karpackich składać się będzie z:

1000	sztuk	po	100 K.	100.000 K.
2500	„	„	200 „	500.000 „
1200	„	„	1.000 „	1,200.000 „
675	„	„	2.000 „	1,350.000 „
300	„	„	10.000 „	3,000.000 „
5675	sztuk	na	razem	6,150.000 K.

Starania u c. k. Rządu celem zapewnienia nowych dochodów dla skarbu krajowego.

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu powyżej pod V. przytoczonych odniosło się Prezydyum Wydziału krajowego do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, przedkładając propozycye co do zapewnienia krajowi i uprawnionym miastom dochodów po r. 1910 płynących obecnie z wyłącznego prawa wyszynku i sprzedaży trunków propinacyjnych. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła w tej sprawie odpowiedź.

Wydział krajowy po nadejściu odpowiedzi c. k. Rządu przedłoży w tej sprawie osobne sprawozdanie.

Ustawa o uwolnieniu od dodatków krajowych i gminnych 181 domów we Lwowie, jakie w miejsce istniejących będą nowo dla celów asanacyjnych w okresie 10 letnim wybudowane.

Najwyższem postanowieniem z dnia 12. grudnia 1904 uzyskała Sankcyę uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 31. października 1903 ustawa o czasowem uwolnieniu od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od dodatków gminnych tych budowli w m. Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 181 domów, wymienionych w wykazie dołączonym do ustawy państwowej z 5. kwietnia 1893 D. z. p. p. Nr. 55, a sprostowanym §. 1. Al. 2. ustawy państwowej z 27. sierpnia 1903 Dz. pp. Nr. 185 jako przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych.

Projekt ustawy o uwolnieniu od dodatku krajowego i dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego tych budowli w Krakowie, które będą dla asanacyi nowo wybudowane w miejsce 294 domów przez Magistrat wskazanych.

Pismem z dnia 23. marca 1905 oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych za pośrednictwem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że przedłożenie tego projektu ustawy do Sankcyi jest obecnie przedwczesne, a to ze względu, że projekt ten powołuje się na ustawę państwową, która ma dopiero uwolnić budowle krakowskie od podatku domowo-czynszowego. Nadto wymienia projekt ilość domów w liczbie 294, którymby to uwolnienie od autonomicznych dodatków miało przysługiwać, a dotąd w ogóle niewiadomo, czy całej tej liczbie i pod jakimi warunkami i ograniczeniami przyznanem zostanie uwolnienie od podatku domowo-czynszowego.

Wobec tego sądziło c. k. Ministerstwo, że byłoby wskazanem, aby tego projektu do Sankcyi nie przedkładać, a natomiast

aby Wysoki Sejm w najbliższej sesyi uchwalił nowy projekt o całkiem ogólnem brzmieniu, któreby nie przesądzało przyszłej ustawie państwowej.

Wydział krajowy odpowiedział jednak, że nie podziela tego zapatrywania, że przeciwnie, jego zdaniem, uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy nie przesądza wcale postanowień przyszłej ustawy państwowej, owszem od dojścia do skutku takiej ustawy czyni zależnem wejście w życie ustawy krajowej, a liczbę domów uwolnić się mających od autonomicznych dodatków oznacza maksymalnie na 294. Wobec tego uprasza zatem Wydział krajowy o przedłożenie tego projektu do Najwyższej Sankcyi.

II. Inne sprawy departamentu II-go.

Uchwała w sprawie zamknięcia rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1903.

Uchwałą z dnia 14. października 1904 udzielił Wysoki Sejm absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze skarbu krajowego, tudzież funduszów samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok 1903, która to uchwała objęła także absolutoryum dla c. k. krajowej Rady szkolnej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego za tenże rok.

O tej uchwale zawiadomiono c. k. Radę szkolną krajową pismem z dnia 14. listopada 1904 l. 102769.

Petycya pierwszej galic. fabryki gotowej odzieży we Lwowie o subwencyę.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę Towarzystwa pierwszej galic. fabryki gotowej odzieży we Lwowie o subwencyę.

Na wniosek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, której Wydział krajowy zbadanie petycyi poruczył, a która stwierdziła, że przedsiębiosrtwo jeszcze w życie nie weszło, Wydział krajowy odmówił powyższej prośbie.

Petycya Heleny Kwiatkowskiej o subwencyę na pracownię krawatów we Lwowie.

Wskutek odstąpienia Wydziałowi krajowemu niezałatwionego przez Wysoki Sejm sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o petycyi Heleny Kwiatkowskiej, o subwencyę na pracownię krawatów we Lwowie, zarządził Wydział krajowy zbadanie tej petycyi za pośrednictwem krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Po tem zbadaniu. Wydział krajowy ze względu na bardzo małe rozmiary pracowni, na jej charakter przemysłu domowego, prośbę tę załatwił odmownie.

Petycya Spółki przemysłowej w Maniowcach o pożyczkę na piec kaflarski i Maryi Standejskiej, wdowy po instruktorze tkackim, o zapomogę.

Przy rozprawach nad rubryką XII. wydatków budżetu krajowego, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye Spółki przemysłowej w Maniowcach o pożyczkę na piec kaflarski i Maryi Standejskiej, wdowy po instruktorze tkackim, o zapomogę.

Petycye te po wysłuchaniu zdania z krajową komisya dla spraw przemysiowych załatwił Wydział krajowy odmownie.

Petycya Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie o subwencyę na cele robót w Tatrach.

Uchwałą z 11. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycyę Towarzystwa tatrzańskiego w Krakowie o subwencyę na budowę hotelu przy Morskiem Oku.

W tym celu zażądał Wydział krajowy nadesłania sprawozdania Towarzystwa za rok 1904.

Pismem z 26. lutego 1905 zawiadomiło Towarzystwo, że przedłoży żądane sprawozdanie w ciągu miesiąca kwietnia. Sprawozdania tego jednak po dzień zamknięcia sprawozdania nie przedłożono.

Inne petycye przekazane Wydziałowi krajowemu zamiast Komisyi budżetowej.

Uchwałą z 26. października 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wszystkie petycye, które mogłyby obciążyć budżet krajowy, od 26. października 1904.

W myśl tej uchwały otrzymał Wydział krajowy do załatwienia następujące petycye: Stowarzyszenia pracownic konfekcyi damskiej we Lwowie o subwencyę, Filomeny Dziubińskiej o zapomogę, Michaliny Borowskiej o subwencyę, Kuratoryi fundacyi Ozyasza Gottfelda o subwencyę na szkołę handlową w Samborze.

Powyższe petycye po wysłuchaniu zdania z krajową komisyą dla spraw przemysłowych załatwił Wydział krajowy odmownie.

Sprawa przeznaczenia części zysków tarnopolskiej Kasy oszczędności na rzecz szkoły stolarstwa w Tarnopolu

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 wezwał Wysoki Sejm ponownie c. k. Rząd do przyspieszenia załatwienia wniosków tarnopolskiej Kasy oszczędności co do przeznaczenia części zysków na rzecz krajowej szkoły stolarskiej w Tarnopolu.

Pismem z dnia 27. kwietnia 1905 L. 21744 przypomniał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu tę uchwałę.

Odpowiadając na to pismo, zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo w odezwie z 4. sierpnia 1905 L. 102768 pismo Wydziału Kasy oszczędności m. Tarnopola, wystosowane do miejscowego c. k. Starostwa, w którem to piśmie wspomniany Wydział oświadcza, iż w jego łonie powstała myśl przelania funduszów, przeznaczonych pierwotnie na założenie szkoły stolarskiej do funduszu budowy szkoły dla mechanicznego ślusarstwa, by w ten sposób umożliwić aktywowanie tego tak bardzo w tamtejszych stronach potrzebnego przemysłowego Zakładu naukowego.

Rezolucya do Rządu w sprawie ulg w opodatkowaniu i obłożeniu opłatami spirytusu denaturowanego.

Jak to już w zeszlorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi, nie powzięło c. k. Ministerstwo skarbu i c. k. Ministerstwo kolei żadnej decyzyi na uchwaloną przez Wysoki Sejm dnia 12. października 1903 rezolucyę, żądającą zmienienia istniejących ustaw i rozporządzeń w opodatkowaniu spirytusu ze względu na zniżenie ceny spirytusu denaturowanego, a mianowicie co do zniesienia opłaty kontrolnej i poboru akcyzy miejskiej od spirytusu denaturowanego, oraz zniesienia taryfy kolejowej dla tego artykułu.

Dalsze przypomnienie tej sprawy c. k. Namiestnictwu zostało Wydziałowi krajowemu zwrócone z oznajmieniem, że odnośne Ministerstwa jeszcze decyzyi nie powzięły. Wobec tego Wydział krajowy zaprzestał przypominania tej sprawy.

Fundacya ś. p. Teofila i Pauliny małż. Adamskich.

Fundacya ta została już ukonstytutowaną i weszła w życie. Konkurs ogłoszono w drugiem półroczu 1904/5, nadanie nastąpi od początku roku 1905/6. Fundacya ta, obciążona częściowo dożywociem, ma dyspozycyjny dochód 2140 K. Z tej kwoty nadać ma Wydział krajowy stypendya wedle swego uznania, bacząc na to, iżby stypendya krajowe przynajmniej po 200 K., pozakrajowe przynajmniej po 400 K. rocznie wynosiły.

Stypendya te są przeznaczone na kształcenie młodzieży rękodzielniczej, a mianowicie dla młodzieńców urodzonych w Galicyi, wyznania rzymsko-katolickiego, narodowości polskiej, wykazujących wzorowe zachowanie się i dobry postęp. Pierwszeństwo służy urodzonym w Tarnowie i tamże w terminie pozostającym. Stypendyści mogą się kształcić w kraju, lub za granicą, praktycznie, albo też w szkołach zawodowych.

Sprawa rozdawnictwa stypendyów i pożyczek z fundacyi ś. p. z hr. Golejewskich Czarkowskiej.

W zeszłorocznem sprawozdaniu zawiadomił Wydział krajowy Wysoki Sejm, że w sporze kuratora fundacyi ś. p. z hr. Golejewskich Czarkowskiej z Wydziałem krajowym co do rozdawnictwa stypendyów i pożyczek z tej fundacyi c. k. Trybunał administracyjny rozstrzygnął jedynie zasadniczą kwestyę sporną, t. j. orzekł, że kurator przy nadaniu stypendyów i pożyczek jest związany propozycyą ternalną Wydziału krajowego, t. j. może wybierać kandydatów tylko w ternach umieszczonych, natomiast pozostawił nierozstrzygniętem zażalenie kuratora co do sposobu układania rzeczonych tern, zaznaczając, że wskutek orzeczenia zasadniczego powstał nowy stan prawny, wobec którego dopuszczalnem jest wznowienie sporu o sposób układania tern. Gdy w roku bieżącym Wydział krajowy przedłożył kuratorowi fundacyi propozycye ternalne dla rozdania wakujących stypendyów i pożyczek, kurator, mylnie interpretując umieszczenie jednego i tego samego kandydata w kilku ternach, nadał jednej i tej samej osobie po kilka rozmaitych stypendyów lub pożyczek. Wobec tego zwrócił Wydział krajowy uwagę kuratora, że kumulacya stypendyów i pożyczek jest przeciwną postanowieniom aktu fundacyjnego, że wybór kandydatów przez kuratora dokonany Wydział krajowy o tyle tylko uznaje za ważny, o ile wybranym kandydatom nadano po jednem stypendyum lub po jednej pożyczce, że skutkiem tego pozostają do nadania stypendya i pożyczki niewłaściwie po raz drugi lub trzeci tym samym osobom nadane i upraszał kuratora, aby dalszego wyboru dokonał w ciągu 14-stu dni.

Już po upływie tego terminu wniósł kurator przeciw powyższej rezolucyi Wydziału krajowego rekurs do c. k. Namiestnictwa.

Wobec tego wstrzymał Wydział krajowy nadanie wakujących stypendyów w drodze dewolucyi i rekurs przedłożył c. k. Namiestnictwu do rozstrzygnięcia dnia 8. lipca 1904 l. 59316.

Fundacya stypendyjna Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej z r. 1877.

Z fundacyi Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej z r. 1877, przeznaczonej dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo już w kraju wykształceni, wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną, pobierali w r. szk. 1904/5 stypendya po 800 K. rocznie: Feliks Gretschel na studya ślusarskie w Wiedniu i Tadeusz Kwaśniewski na naukę zawodową w zakresie złotnictwa we Wiedniu.

Fundacya stypendyjna Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Stypendyum z fundacyi Franciszka Steczkowskiego z Jasła w rocznej kwocie 200 K. posiadał w roku szkolnym 1904/5 Józef Paszkiewicz, uczeń krajowej szkoły szewskiej w Starym Sączu.

Fundacya stypendyjna ks. Wojciecha Michny.

Z fundacyi stypendyjnej ks. Wojciecha Michny, przeznaczonej dla uczniów szkoły tkackiej w Krośnie pochodzących z Krościenka, pobierali w r. szk. 1904/5 stypendya o rocznych

200 K.: Ignacy Wawszkowicz i Kazimierz Podkul, obaj uczniowie szkoły tkackiej w Krośnie.

Oddzielne sprawozdania departamentu II.

W oddzielnych przedłożeniach zdaje Wydział krajowy sprawę z czynności Departamentu II.:

1) o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1906;
2) o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za r. 1904;
3) w zakresie przemysłu krajowego łącznie ze sprawozdaniem kraj. komisyi przemysłowej;
4) w sprawach górniczych;
5) w sprawach krajowej sprzedaży soli;
6) w sprawie poboru kraj. opłaty spożywczej od piwa.

Odpis

okólnika c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 24. stycznia 1905 L. 2760 do wszystkich c. k. Dyrekcyi okręgów skarbowych, c. k. Administracyi podatków we Lwowie i w Krakowie, tudzież do c. k. Starostw i c. k. Urzędów podatkowych.

Z dniem 1. stycznia 1905 weszła w życie ustawa krajowa z 26. grudnia 1904 Dz. u. kr. Nr. 136 o pobieraniu odsetek zwłoki od nieuiszczonych w przepisanych terminach dodatków krajowych do podatków bezpośrednich. Trzy pierwsze paragrafy tej ustawy brzmią, jak następuje:

§. 1.

W razie nieuiszczenia dodatku krajowego, przypisanego do bieżącego bezpośredniego podatku państwowego, najpóźniej w 14 dni po upływie terminu wyznaczonego do płacenia podatków mają być pobierane na rzecz funduszu krajowego odsetki zwłoki od zaległego podatku krajowego, jeżeli całoroczna należytość w podatku państwowym, do którego dodatek ten jest przypisany, przenosi kwotę 100 Koron.

§. 2.

Przepisy prawne, obowiązujące przy odsetkach zwłoki od nieuiszczonych w terminie bezpośrednich podatków państwowych, mają także zastosowywanie przy obliczaniu, pobieraniu i ściąganiu odsetek zwłoki od zaległego dodatku krajowego.

§. 3.

Odsetkom zwłoki pobieranym z mocy tej ustawy służą przy ich ściąganiu te same prawa, jak i dodatkowi krajowemu, od którego te odsetki przypadają.

Odsetki zwłoki od nieuiszczonych w przepisanych terminach dodatków krajowych należy zatem pobierać tylko od kontrybuentów, opłacających dodatek krajowy, których łączna rządowa należytość roczna w jednym i tym samym rodzaju podatku (przy podatku gruntowym, domowo-klasowym i domowo-czynszowym po potrąceniu opustów według artykułu VIII. ustawy o podatkach osobistych) przekracza kwotę 100 koron. Wysokość rocznej kwoty dodatku krajowego nie ma żadnego znaczenia przy ocenianiu, czy odsetki zwłoki mają być pobierane od dodatku krajowego.

Od dodatku krajowego pobieranego podług idealnego (niepłatnego) podatku domowo-klasowego i domowo-czynszowego z domów uwolnionych czasowo w części lub w całości od podatku państwowego nie należy nigdy pobierać odsetek zwłoki, gdyż podatek ten, jakkolwiek bywa wymierzany, nie jest należytością rządową (§. 1. ustawy).

Odsetki zwłoki od zaległych dodatków krajowych mają być pobierane w takiej samej wysokości, jak odsetki zwłoki od zaległych podatków państwowych, zatem w myśl artykułu I. ustawy z dnia 23. stycznia 1892 Dz. p. p. Nr. 26 (Dz. rozp. Min. skarbu Nr. 11. z 1892 r.) od każdych 100 koron dodatku krajowego i za każdy dzień

zwłoki po 1·3 halerza od dnia następującego bezpośrednio po terminie płatności aż do zapłaty zapadłej należytości.

Od rat dodatku krajowego, które do spłaty zapadły jeszcze przed wejściem w życie powyższej ustawy, tj. przed dniem 1. stycznia 1905, zatem od dodatków krajowych przypisanych do podatków za czas po koniec 1904 roku, jakoteż od dodatkowych przypisów tego dodatku, które dotyczą jeszcze podatków z okresu czasu po koniec roku 1904, zaprowadzonych powyższą ustawą, nie należy pobierać odsetek zwłoki.

Począwszy od roku 1905 mają urzędy podatkowe dla odsetek zwłoki od dodatków krajowych zakładać co roku osobną księgę główną na druku przepisanym dla księgi głównej odsetki zwłoki od podatków stałych według wzoru VIII. do §. 3 pouczenia o zarachowaniu podatków stałych z 14. listopada 1903 L. 117.814 i w tym celu zmieniać odpowiednio napisy w nagłówku tego druku po lewej stronie, a mianowicie:

W przedziałce poziomej „Podatek“ na „Dodatek krajowy“, w kolumnie 6-tej „roczna należytość podatku“ na „roczna należytość dodatku krajowego“.

Podstawę do corocznego zakładania tej księgi stanowić będzie zawsze księga główna odsetek zwłoki od podatków stałych względnie indeks kartkowy wszystkich do opłacenia odsetek zwłoki obowiązanych kontrybuentów, który zaprowadzony został tutejszem rozporządzeniem z dnia 18. listopada 1904 L. 56.968 (dodatek do Dz. rozp. skarbowych Nr. 21).

Przy prowadzeniu, zamykaniu i wykazywaniu końcowych sum zamknięcia tejże księgi głównej do rachunku rocznego podatków stałych, jakoteż przy poborze, zarachowaniu i wykazywaniu wszelkich obrotów odsetek od dodatku krajowego mają urzędy podatkowe stosować się ściśle do postanowień zawartych w pouczeniu o zarachowaniu podatków stałych z dnia 14. listopada 1903 L. 117.814, o ile się odnoszą do odsetek zwłoki od podatków stałych.

Przy nowym nakładzie druków według wzorów dołączonych do powołanego wyżej pouczenia ustanowione będą w celu wykazywania obrotów odsetek zwłoki od dodatków krajowych osobne kolumny z napisem „lata ubiegłe“ i „rok bieżący“.

Na razie należy aż do wyczerpania pierwotnych druków używać w tym celu osobnych wolnych kolumn, zaopatrując je w odpowiednie napisy, a to:

na druku wzór	X.	kolumn	. . .	16. i 17.
„ „ „	XI. i XIV.	„	. . .	17. i 18.
„ „ „	XII.	„	. . .	21. i 22.
„ „ „	XIII. i XVII.	„	. . .	18. i 19.
„ „ „	XV.	„	. . .	19. i 20.
„ „ „	XVI.	„	. . .	41. i 42.
„ „ „	XVIII.	kolumny	. . .	17.
„ „ „	XX.	względnie XXI. kolumn	.	73. i 74.
„ „ „	XXII.	(wykaz zrealizowanych rozporządzeń względnie rachunek roczny, dział: podatek gruntowy) kolumn	. .	36. i 37.
„ „ „	XXIV.	kolumny	. .	17.
„ „ „	XXV.	„	. .	29.
„ „ „	XXVI.	kolumn	. .	67. i 68.

Wyniki przychodów względnie rozchodów w odsetkach zwłoki od dodatków krajowych należy przy miesięcznem zamknięciu rachunków przenosić z dziennika podatków stałych (tak samo jak dodatek krajowy) do dziennika konto-korrente i uwidaczniać tamże pod osobnemi pozycyami w kolumnie przedmiotowej wyniki za lata ubiegłe oddzielnie od wyników za rok bieżący.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu III.
Wydziału krajowego

za czas

od 1. sierpnia 1904 po koniec czerwca 1905.

Departament III.

Szef departamentu: Dr. Tadeusz Pilat, Członek Wydziału krajowego; jego zastępca: Stanisław Jędrzejowicz.

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Sprawy hodowli. Bank krajowy. Sprawy kredytu rolniczego i włościańskiego. Organizacya Spółek oszczędności i pożyczek i innych stowarzyszeń rolniczych. Sprawy agrarne. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Departament przedkłada osobne sprawozdania w następujących przedmiotach:

1. Sprawozdanie o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni, folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych doświadczalnych stacyach rolniczych w Dublanach i we Lwowie
2. Sprawozdanie o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.
3. Sprawozdanie o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.
4. Sprawozdanie o krajowych niższych szkołach rolniczych.
5. Sprawozdanie o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.
6. Sprawozdanie o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i podniesieniu sadownictwa w kraju.
7. Sprawozdanie z czynności odnoszących się do podniesienia gospodarstwa nabiałowego i o szkole mleczarskiej w Rzeszowie.
8. Sprawozdanie o krajowych szkołach zimowych i o czynnościach nauczycieli wędrownych.
9. Sprawozdanie z czynności dotyczących podniesienia hodowli bydła.
10. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu koni.
11. Sprawozdanie o Banku krajowym.
12. Sprawozdanie o zmianie statutu Banku krajowego.
13. Sprawozdanie z czynności biura patronatu Wydziału krajowego nad spółkami oszczędności i pożyczek.
14. Sprawozdanie o krajowym publicznym Składzie w Krakowie.
15. Sprawozdanie o subwencyi dla targowicy eksportowej bydła i trzody w Krakowie.
16. Sprawozdanie o włościach rentowych.
17. Sprawozdanie w sprawie parcelacyi.
18. Sprawozdanie o melioracyach.
19. Sprawozdanie o regulacyi rzek kanałowych.
20. Sprawozdanie o budowie dróg wodnych.
21. Sprawozdanie o czynnościach agrarnych (komasacya gruntów).
22. Sprawozdanie o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie.
23. Sprawozdanie o zmianie §. 47. kraj. ustawy wodnej.

Ustawy i uchwały wymagające najwyższej Sankcyi lub zatwierdzenia c. k. Rządu.

Ustawa o tworzeniu włości rentowych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego 1905 została sankcyonowana ustawa o „tworzeniu włości rentowych“, uchwalona przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 31. października 1904. O tem został Wydział krajowy zawiadomiony odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 7. marca 1905. r. L. 2634/pr.

O czynnościach dalszych zmierzających do wprowadzenia tej ustawy w życie, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Ustawa o tępieniu myszy polnych.

Uchwalony przez Wys. Sejm projekt ustawy „o tępieniu myszy polnych“ został przedłożony pismem Marszałka krajowego z dnia 12. listopada 1903. r. L. s. 2075. c. k. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o przedstawienie go do Najwyższej Sankcyi. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości ani o przeszkodach, któreby zdaniem c. k. Rządu miały stać w drodze udzieleniu Sankcyi, ani o jej udzieleniu.

Ustawy i uchwały w sprawach regulacyi rzek i melioracyi.

O uchwalonych przez Wys. Sejm projektach ustaw o: 1) regulacyi Wereszycy, 2) uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy, 3) osuszeniu bagien rzemieńskich i 4) o regulacyi górnej Trześniówki, zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu „o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych“.

Inne uchwały Wysokiego Sejmu, przekazane wnioski i petycye, tudzież ważniejsze sprawy z zakresu działania Departamentu.

Wniosek w sprawie krajowej ustawy lasowej.

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiono, postanowił Wydział krajowy uchwałą swą z dnia 1. lutego 1904 r LW. 85748 903 przed przedłożeniem Wys. Sejmowi projektu ustawy lasowej, — co zostało Wydziałowi krajowemu polecone uchwałą Wys. Sejmu z dnia 18. września 1903 r. powziętą w załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Gniewosza z projektem ustawy lasowej, — zasięgnąć opinii c. k. Rządu o projekcie ustawy lasowej wypracowanym przez posła Gniewosza, niemniej jak o projekcie takiej ustawy przedłożonym Wys. Sejmowi w r. 1901.

Mimo kilkakrotnych odezw Wydziału krajowego do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, któremi Wydział krajowy sprawę tę przypominał i ważność jej wykazywał i mimo takichże przedstawień ze strony c. k. Prezydyum Namiestnictwa, nie objawiły dotąd interesowane Ministerstwa swych zapatrywań w tej sprawie. Wobec tego Wydział krajowy nie może także w tym roku przedłożyć Wys. Sejmowi wniosków w tej doniosłej dla krajowego gospodarstwa sprawie, sądzi, bowiem że podjęcie tak ważnej reformy ustawodawczej bez uprzedniego porozumienia się z c.k. Rządem nie mogłoby skutecznie sprawy naprzód posunąć.

Uchwała przekazująca wniosek p. Merunowicza w sprawie budowy gmachów publicznych.

O wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 11. listopada 1904, którą Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu wniosek p. Merunowicza w sprawie budowy gmachów publicznych z poleceniem, by o nim złożył swe sprawozdanie na najbliższej sesyi po porozumieniu się z Zarządem Banku krajowego, zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu o „zmianach statutu Banku krajowego“.

Uchwała polecająca wdrożenie rokowań z c. k. Rządem w sprawie przyznania ze Skarbu państwa funduszów na środki tępienia myszy polnych.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu z 12. listopada 1904 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, by „bezzwłocznie przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w sprawie przyznania ze skarbu Państwa odpowiednich datków na cel utworzenia funduszu na środki tępienia myszy polnych“ i upoważnił Wydział krajowy, „by w preliminarzu budżetu funduszu krajowego na rok 1906 wstawił na cele akcyi tępienia myszy polnych taką kwotę, jaka w rokowaniach z c. k. Rządem wyznaczoną zostanie na ten cel z funduszów Państwa.“

W wykonaniu tej uchwały zwrócił się Wydział krajowy pismem z dnia 4. marca 1905. r. LW. 116198 04 do c. k. Namiestnictwa i opierając się na dotychczasowych kosztach tępienia myszy polnych, obliczył, iż celem skutecznego zwalczania tych szkodników potrzeba corocznie dotować fundusz na

ten cel przeznaczony przynajmniej kwotą 16000 koron. Oświadczając gotowość wstawiania połowy tej kwoty w preliminarze wydatków funduszu krajowego, upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u Rządu przyznania na ten cel takiej samej kwoty. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi na powyższe pismo, a wobec tego jakoteż wobec faktu, iż z dawniej przez Wys. Sejm uchwalonych funduszów ma Wydział krajowy zaoszczędzone dostateczne na wypadek wystąpienia myszy środki, nie preliminuje Wydział krajowy na r. 1906 żadnego wydatku na cel tępienia myszy polnych.

Uchwałą z dnia 20. października 1903 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek p. Żardeckiego, żądający zmian ustawy łowieckiej, „do zbadania, czy nie zachodzi potrzeba zmian niektórych postanowień obowiązującej dziś ustawy łowieckiej.“

Uchwała przekazująca wniosek p. Żerdeckiego w sprawie zmiany ustawy łowczej.

Wydział krajowy nie będąc powołanym do wykonywania ustawy łowieckiej, nie mógł z bezpośredniego swego doświadczenia wyrazić o jej zastosowaniu w praktyce sądu, opartego na szczegółowej znajomości faktów. Skoro zaś jedynie taki sąd wypływający z rzeczowej analizy faktów, może być podstawą reformy ustaw administracyjnych, więc musiał się Wydział krajowy postarać przedewszystkiem o potrzebne urzędowe informacye. W tym celu ułożył Wydział krajowy szczegółowy kwestyonaryusz, dotyczący stosowania ustawy łowieckiej i jej skutków dla ludności wiejskiej, przedłożony już Wys. Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności i przesłał go c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie wypełnienia przez c. k. Starostwa.

Materyał dostarczony przez wypełnienie kwestyonaryuszy znajduje się w Wydziale krajowym i został już uporządkowany i zestawiony w tablicach.

Najważniejsze daty sumaryczne zestawione na podstawie tego materyału dają się ująć w następujące zestawienie:

W całym kraju ustanowiono okręgów polowania samodzielnego: 3246, gminnego: 5233. Przytem zastósowano postanowienie §. 8. ustawy łowieckiej o złączeniu przymusowem obszaru polowania gminnego z obszarem polowania samodzielnego w 71 wypadkach, postanowienie zaś tego § u ustawy o ustanowieniu wspólnego obszaru polowania na podstawie zgodnego życzenia gmin i obszarów dworskich w 59 wypadkach.

Postanowienie §-u 11. ustawy łowieckiej o wcieleniu do okręgów samodzielnego polowania ułamków okręgów polowania gminnego, zastósowano w 201 wypadkach.

Przeciwko uskutecznionym podziałom okręgów polowań wniesiono ze strony gmin 28 zażaleń, ze strony zaś obszarów dworskich 37.

Czynsze roczne za wydzierżawienie okręgów polowań gminnych wynosiły ogółem w kraju 180.631 K. 81 gr.

Zgłoszeń do licytacyi na polowania gminne odrzucono z powodu niezdolności kompetentów określonej w §. 15. ustawy łowieckiej 33. Rekursów do c. k. Starostw przeciwko aktom licytacyi wpłynęło 80, a z nich nieuwzględniono 28.

Przedłużono dzierżawy okręgów polowań bez rozpisania ponownej licytacyi na nowy okres dzierżawy w 887 wypadkach stósownie do postanowień §. 29. ustawy łowieckiej.

Odebrano nieuprawnionym do polowania 1936 strzelb.

Ukarano za stawianie łapek na zwierzynę 85 razy.

Wniesiono do c. k. Starostw doniesień o szkodach zrządzonych przez szkodliwą zwierzynę (dziki) 590. Skutkiem tych doniesień:

Starostwa uznały właściciela lub dzierżawcę polowania odpowiedzialnym za szkody zrządzone w 60 wypadkach, a wypłacone poszkodowanym wynagrodzenia wyniosły 7.483 K.

Starostwa wydały bezpłatnych certyfikatów myśliwskich dla tępienia szkodliwej zwierzyny sztuk: 1878.

Starostwa zarządziły 347 obław na dziki, z których 316 nie przyniosło żadnego skutku.

Wydział krajowy zamierza materyał zebrany przedstawić konferencyi, której zakomunikuje sformułowane na podstawie materyału pytania co do potrzeby zmiany poszczególnych postanowień ustawy łowieckiej.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem przedstawiał się stan funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, jak następuje:

Sumy dochodów i wydatków funduszu w r. 1904 przedstawione szczegółowo w zamknięciu rachunkowem tegoż funduszu, przedłożonem Wys. Sejmowi osobno, podajemy tu jedynie ogólnie. Wynoszą one wedle tegoż zamknięcia:

I. Dochody wraz z pozostałością kasową, czyli zapasem gotówki ulokowanym z końcem r. 1903 w Banku krajowym 232.766 koron 56 groszy (a wchodzą w nie zwroty udzielonych z funduszu pożyczek, odsetki od nich, odsetki zwłoki, odsetki od lokacyi w Banku krajowym i zwroty podatkowe.)

II. Wydatki wyniosły ogólną sumę: 164.149 K. 56 gr. (a złożyły się na nią wypłacone pożyczki, podatki, koszta administracyjne i odpisy, o których poniżej jeszcze wspominamy).

Z porównania sumy dochodów . . .	232.766 K. 56 gr
Z sumą wydatków	164.149 „ 56 „
Wynika zapas gotówki	68.617 K. — gr.

który z końcem roku 1904. ulokowany był w Banku krajowym.

Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły z końcem r. 1904 w 99 pozycyach 500.297 K. 58 gr., suma ta więc wraz z zapasem gotówki z końcem roku uzyskanym stanowi stan czynny funduszu który wynosi 568.914 K i 58 gr.

Wedle rachunku za pierwsze półrocze r. 1905. przedłożonego przez Bank krajowy, podaj możemy następujące cyfry odnośnie do tego okresu czasu:

Dochody:	
1 Zwroty udzielonych pożyczek i odsetki od nich .	44.417 K. 50 gr.
2. Odsetki od lokacyi w Banku krajowym . .	1.045 „ 54 „
3. Zapas gotówki przeniesiony z 31 grudnia 1903.	68.617 „ — „
Suma dochodów	114.080 K, 04 gr.
Wydatki:	
1. Wypłata pożyczek	36.556 K. 66 gr.
2. Podatki i koszta administracyjne . . .	210 „ 38 „
Suma wydatków	36.767 K. 04 gr.

Z porównania dochodów z wydatkami wynikła pozostałość w kwocie 77.313 K, która została ulokowana w Banku krajowym na rachunek funduszu.

Od dnia 30. czerwca 1904 r., po który to termin sięgało sprawozdanie przedłożone Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym, do dnia 30 czerwca 1905 r., wniesiono do Wydziału krajowego 23 podań o pożyczki z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego. Suma żądanych w tych podaniach pożyczek wynosiła: 416.700 K. a żądania te odnosiły się do następujących gałęzi przemysłu rolniczego:

I. Na rozszerzenie fabryki konserw i suszonych owoców i jarzyn żądano w 1 podaniu 150.000 K.

II. Na fabryki rurek drenarskich już to połączonych z cegielniami lub fabrykami dachówek, już to mających się wyłącznie zajmować wyrobem rurek żądano w 4 podaniach: 70.000 K

III. Na założenie mleczarń bądź spółkowych, bądź stanowiących własność i przedsiębiorstwo jednostek, żądano w 8 podaniach: 99.500 K.

IV. Na przedsiębiorstwa ogrodniczo-sadownicze, żądano w 3 podaniach: 4000 K.

V. Na kulturę torfowisk. żądano w 2 podaniach: 3000 K.

VI. Na rozszerzenie cegielń, żądano w 1 podaniu: 2000 K.

VII. Na założenie stawu, żądano w 1 podaniu: 4000 K.

VIII. Na wyrób nowo wynalezionej maszyny rolniczej, żądano w 1 podaniu: 2.200 K.

IX. Na rozszerzenie przedsiębiorstwa handlowo rolniczego, żądano w 1 podaniu: 80.000 K.

X. Na założenie magazynu Spółki rolniczej magazynowej. żądano w 1 podaniu: 2000 K.

Wszystkie powyższe podania załatwił Wydział krajowy w zaznaczonym okresie czasu, uwzględniając z nich 16, odrzucając zaś 7. Suma żądanego kredytu w 16 uwzględnionych podaniach wynosiła 209.500 K. a została zredukowaną do kwoty udzielonych pożyczek: 179.500 K. tak, że miasto żądanego kredytu przyznał tu Wydział krajowy tylko 85·20% żądanej sumy ogólnej, dokonał więc ogólnej redukcyi żądań jedynie o 14·80%. Suma żądanego kredytu w 7 podaniach załatwionych odmownie, wynosiła: 207.200 K., co stanowiło 49·72% całego żądanego w omawianym okresie czasu kredytu.

W załatwieniu podań uwzględnionych przyznano pożyczki:

I. Na założenie fabryki rurek drenarskich, cegielni w połączeniu z młynem wodnym: (Spółce rolniczej w Albigowej) pożyczkę w kwocie 20.000 K., a gdy podania w tej kategoryi w liczbie 4. przedstawiały sumę żądań 70.000 K., przeto zredukowano żądania o przeszło 71%.

II. Na założenie mleczarń przyznano 8 pożyczek w łącznej sumie 89.500 K., gdy zaś w ogóle podań o pożyczki na cele mleczarskie było 8 z łącznem żądaniem kredytu w sumie 99.500 K., w dziale tym więc zredukowano żądanie tylko o 10·6%.

III. Na przedsiębiorstwa ogrodniczo-sadownicze przyznano 2 pożyczki w łącznej sumie 3000 K. a gdy ogólne żądanie w 3 podaniach wynosiło 4000 K. przeto uwzględniono — odrzucając jedno podanie, 75% żądania.

IV. Na kulturę torfowisk przyznano 2 pożyczki zawiązanym spółkom kultury torfowisk w Chochołowie i Stojanowie i uwzględniono żądanie zgłoszone w pełnej mierze.

V. Na rozszerzenie cegielni włościańskiej, przyznano jedną pożyczkę w kwocie 2000 K., a że wpłynęło tu tylko to 1 podanie, uwzględniono więc żądanie w pełnej mierze.

VI. Na rozszerzenie przedsiębiorstwa handlowo-rolniczego przyznano pożyczkę w kwocie 60.000 K., a gdy żądanie w tej kategoryi wynosiło 80.000 K., przeto wyniosła redukcya: 25% pierwotnego żądania.

VII. Na założenie rolniczej Spółki magazynowej w Zassowie przyznano pożyczkę 2000 K., uwzględniając przedstawione w podaniu żądanie w całej pełni.

Na cyfrę 7 podań nie uwzględnionych złożyły się: 1) podanie z żądaniem 150.000 K. na rozszerzenie fabryki konserw i suszonych jarzyn i owoców, którego Wydział krajowy nie mógł uwzględnić jedynie ze względu na rozporządzalną gotówkę funduszu pożyczkowego, która tak wysokiej pożyczki udzielić nie pozwalała; 2) trzy podania o pożyczki na założenie fabryk rurek drenarskich, połączonych z cegielniami; 3) jedno podanie o pożyczkę na cele założenia sadu; 4) jedno podanie na założenie stawu i gospodarstwa rybnego i wreszcie: 5) jedno podanie na wyrób maszyny rolniczej. Podań tych nie uwzględnił Wydział krajowy, trzymając się zasad wyłuszczonych w zeszłorocznem sprawozdaniu o niniejszym przedmiocie.

Spłata pożyczek dotąd udzielonych odbywa się, wyjąwszy nieliczne wypadki, prawidłowo i regularnie.

Z 2 pożyczek, o których w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniono, iż zachodzi obawa straty z powodu złego stanu finansowego przedsiębiorstw, na które były udzielone, postanowił Wydział krajowy odpisać jedną a mianowicie pożyczkę udzieloną „Spółce owocarskiej“ w Nadwórnie. Strata, którą fundusz poniósł wskutek tego odpisania, wynosi 2000 K. Odpisanie było uzasadnione niemożnością ściągnięcia kwoty z członków tej spółki, włościan, bez narażenia ich na ruinę finansową.

Pomoc kraju z powodu klęski posuchy w r. 1904.

Na posiedzeniu w dniu 13. października 1904 r. Wysoki Sejm na wniosek komisyi budżetowej powziął uchwały, dotyczące udzielenia pomocy ze strony kraju ludności nawiedzonej zeszłoroczną klęską posuchy. Mianowicie upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy:

1) do przyjęcia imieniem kraju gwarancyi do wysokości jednego miliona koron za spłatę pożyczek, zaciąganych przez powiaty lub gminy, celem udzielania pomocy rolnikom, dotkniętym klęską posuchy w r. 1904;

2) i do użycia reszty funduszu zapomogowego, wyznaczonego uchwałą z 26. października 1903., na udzielenie pomocy okolicom, dotkniętym brakiem paszy w taki sposób, jaki Wydział krajowy za odpowiedni uzna.

W wykonaniu pierwszej uchwały zawiadomiliśmy wszystkie Wydziały powiatowe okólnikiem z dnia 7. grudnia 1904 r. LW. 102201, pod jakimi warunkami udzielać będziemy gwarancyi kraju za pożyczki, które mają być zaciągnięte przez powiaty lub przez gminy dla poratowania miejscowej ludności. Pozostawiając dowolny wybór instytucyi finansowej, w którejby tego rodzaju pożyczka miała być zaciągniętą, zważaliśmy tylko na to, aby żądany procent od tych pożyczek nie był zbyt wysoki. W tym celu porozumiał się nawet Wydział krajowy z Dyrekcyą Banku krajowego, pragnąc, aby w pierwszym rzędzie w tej instytucyi mogły znaleść interesowane strony kredyt łatwy i na dogodnych warunkach. To też w przeważnej liczbie wypadków przy zaciąganiu pożyczek korzystano z tego źródła.

Sądząc ze sprawozdań Wydziałów powiatowych, z licznych petycyi wnoszonych do Wysokiego Sejmu i do Wydziału krajowego, w których rozmiary klęski spowodowanej posuchą były przedstawione w zastraszający sposób, a potrzeba udzielenia zapomóg czy pożyczek uznana za konieczną i na miliony obliczoną, przypuszczał Wysoki Sejm, że w takich warunkach wiele powiatów i gmin skwapliwie zechce skorzystać z dobrodziejstwa gwarancyi. Tymczasem okazało się, że liczba zgłoszeń była stosunkowo niewielką, a suma pożyczek zaciągniętych na tej podstawie dosięgła zaledwie $^1/_6$ części kwoty wyznaczonej w tym celu przez Wysoki Sejm.

Jakkolwiek skutki posuchy okazały się mniej dotkliwe, jak się na to w samych początkach klęski zanosiło, to jednak nie do tego stopnia, ażeby można było przypuszczać, że tą skromną kwotą pożyczek zdołano już zaspokoić najkonieczniejsze potrzeby, ale raczej, przyczyny nie wyzyskania tej pomocy szukaćby należało w tem, że po większej części powiaty, dla których była przeznaczoną, nie mogły, czy nie chciały zaciągać nowych pożyczyk, będąc już nadmiernie obciążonymi skutkiem dawniejszych zobowiązań i klęsk poprzednich. Wśród gmin zaś wiejskich w ogólności jeszcze mniejsza była skłonność do zaciągania pożyczek, za które musiałyby następnie odpowiadać bez względu na to, czy ich członkowie uiściliby się w terminie lub nie. Dalszym powodem, dlaczego ludność domagająca się pożyczek, nie korzystała z nich przy tem ułatwieniu, był obowiązek opłacania procentów, od którego gwarancya bynajmniej nie uwalniała jeszcze, ten zaś warunek — pomimo potrzeby zadecydował w wielu wypadkach o niezaciągnięciu pożyczki. Że tak było w istocie, najlepszym na to dowodem powiat Jarosławski, z którego początkowo zgłosiły się prawie wszystkie gminy do Wydziału krajowego, opierając się na mylnej informacyi, że pożyczki z powodu posuchy będą bezprocentowe, z chwilą zaś, skorośmy sprostowali tę omyłkę, żadna

gmina z tego powiatu nie korzystała z samej tylko gwarancyi. W każdym razie podobny fakt mógł nas tylko upewnić o tem, że potrzeba zaciągnięcia pożyczek w tej okolicy nie musiała być do tego stopnia gwałtowną, skoro obowiązek opłacania małych procentów powstrzymał ludność od tej konieczności.

Dalszą jeszcze przyczyną, dla której w ograniczonej mierze skorzystały powiaty i gminy w gwarancyi kraju była także okoliczność, że z inicyatywy JEksc. p. Namiestnika przy pomocy funduszów rządowych oba krajowe towarzystwa rolnicze i towarzystwo kółek rolniczych przy udziale Wydziału krajowego a właściwie bióra patronatu spółek Raiffeisena zorganizowały akcyę pomocniczą celem sprowadzenia paszy pod najprzystępniejszymi warunkami. Również i ilość pożyczek w obrębie spółek Raiffeisenowskich wzrosła w tym czasie znacznie, chroniąc ludność od nieuniknionej w innym razie lichwy.

Ogółem udzielił Wydział krajowy gwarancyi za pożyczki w sumie 176.479 K. a mianowicie:

a) za pożyczki zaciągnięte przez Wydziały powiatowe;

1) w Nowym Targu	. . .	50.000 K,
1) w Limanowej	. . .	12.000 „
3) w Rzeszowie	. . .	20.000 „
4) w Wieliczce I-sza	. . .	25.000 „
5) w Wieliczce II-ga	. . .	6.000 „
	Razem .	113.000 K.

b) Za pożyczki zaciągnięte przez Zwierzchności gminne:

1) dla 11-tu gmin powiatu Rawskiego (Bełzec 2000, Einsingen 4.000, Werchrata 2.000, Dziewięcierz 5.000, Sałasze 4.000, Biała piaskowa 1600, Wulka mazowiecka 3.000, Zaborze 5.000, Hujcze 10.000 Hołe rawskie 4000, Wulka 7.000)	47,600 K.
2) dla jednej gminy (Mokrotyn kolonia) powiatu Żółkiewskiego	1000 K.
3) dla jednej gminy (Milcza) pow. Sanockiego	4000 K.
4) dla jednej gminy (Janów) pow. Samborskiego	1600 „
5) dla 2-óch gmin (Oskrzesińce 6000 i Hrehorów 600) powiatu Rohatyńskiego . . .	6600 „
6) dla 2-óch gmin (Zelczyna 1100 i Facimiech 1570) powiatu Wielickiego . . .	2670 „
Razem .	63.470 K

Pożyczki dla Wydziału powiatowego w Nowym Targu (50.000), Wieliczki II-ga (6.000 K.) jak nie mniej dla jednej gminy w pow. Samborskim (1600 K.) i dla dwóch gmin w pow. Wielickim (2670 K.), zaciągnięte zostały w tamtejszych powiatowych Kasach oszczędności, inne zaś w łącznej kwocie 116.200 K. w Banku krajowym.

Zapomóg w gotówce nie udzielał Wydział krajowy w r. 1904. Wprawdzie upoważnieni zostaliśmy przez Wysoki Sejm do zużycia na doraźne zapomogi reszty funduszu zapomogowego z r. 1903, jednakże po zrealizowaniu pożyczki stanowiącej ten fundusz, okazało się zrazu że żadnego zaoszczędzenia nie było, później zaś przy sposobności zamknięcia rachunków z wiosną r. 1905, wystąpiła stosunkowo nie wielka pozostałość, jak to wykazuje następujące zestawienie:

W myśl uchwał Wys. Sejmu z d. 23. i 26. października 1903 zaciągnął Wydział krajowy w Banku krajowym 4% pożyczkę komunalną (IV. emisyi) w nominalnej wartości 850.000 K. a mianowicie:

a) na zasiłki i bezprocentowe pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903 700.000 K.

b) na podwyższenie wałów nadwiślańskich 150.000 K.

Po zrealizowaniu tych pożyczek po kursie 98 za 100, po strąceniu brakującego za 15 dni kuponu, opłat i t. d., uzyskano gotówkę na fundusz zapomogowy zamiast 700.000 K. tylko 684.805 K. 34 gr.; z tego pokryto następujące wydatki:

a) wygotowanie obligacyi	. . .	700 K.	— gr.
b) stemple	. . . . .	4.682 „	67 „
c) kaucya	. . . . .	2.305 „	88 „
	Razem .	7.688 K.	55 gr.,

czyli że pozostała w gotówce na zapomogi i pożyczki w r. 1903 kwota 677.116 K. 79 gr., z której wydano w latach 1903 i 1904:

na pożyczki	. . . . .	401.000 K.	— gr.
„ bezzwrotne zasiłki	. . . .	218.093 „	85 „
„ roboty melioracyjne	. . .	49.476 „	57 „
„ inne	. . . . .	151 „	38 „
	Razem .	668.721 K.	80 gr.

a zatem przy zamknięciu rachunków za r. 1904 okazała się pozostałość 8.394 K. 99 gr., która w ciągu r. 1905 powiększy się skutkiem zwrotu zapłaconej należytości stemplowej wraz z narosłym procentem o 4.747 K. 50 gr. i skutkiem zwrotu kaucyi o 2.305 K. 88 gr., łącznie zatem wzrośnie o 7.053 K. 38 gr. i wynosić będzie 15.448 K. 37 gr. Kwota ta przeniesiona do rachunku na r. 1905 stanowi fundusz potrzebny Wydziałowi krajowemu w razie nieprzewidzianych wypadków i klęsk elementarnych jak gradów, pożarów itd.

Nie mogąc gminom ani powiatom udzielać w r. 1904 pomocy doraźnej, zawiadomiliśmy o tem Wydziały powiatowe w okólniku z dnia 7. grudnia 1904 r. LW. 102.201. Prośby, jakie pomimo tego nadchodziły co prawda w niezbyt wielkiej ilości, o ile tylko zasługiwały zdaniem naszem na przychylne załatwienie, odstępowaliśmy z poparciem c. k. Prezydyum Namiestnictwa, celem przyznania zapomóg z państwowego funduszu zapomogowego.

Najcięższa dla rolników chwila, jakiem bywa zazwyczaj przednowek zwłaszcza po roku klęski elementarnej, nie wystąpił w tym roku zbyt groźnie, w każdym razie nie w tym stopniu, jak się tego powszechnie obawiano. Wytłumaczyć to należy tą okolicznością, że z powodu klęski posuchy w r. 1904 największy niedostatek okazał się w paszach, te zaś skutkiem sprzyjającej wiosny w roku 1905 dały zbiory wczesne i dobre a tem samem w najkrytyczniejszej chwili wyratowały nie jedno drobne gospodarstwo hodowlane od zagrażającej mu ruiny. W wiosennych sprawozdaniach Wydziałów powiatowych o stanie zasiewów i o ekonomicznem położeniu powiatów, jakie nam co roku bywają nadsyłane przez Wydziały powiatowe, nie znaleźliśmy w tym roku żadnych użalań na brak ziarna do siewu i na wyżywienie ludności.

Petycye Wydziałów powiatowych i gmin, przekazane nam przez Wys. Sejm do załatwienia, mógł Wydział krajowy uwzględnić tylko przy sposobności udzielenia gwarancyi za pożyczki, zwłaszcza że nie było powodu do wyjątkowego traktowania petentów.

Stypendya: a) dla kandydatów kształcących się na nauczycieli Kraj. szkół rolniczych.

Z funduszów uchwalonych przez Wys. Sejm w rubr. X. budżetu krajowego na rok 1904 w kwocie 10.000 K. i na rok 1905 w kwocie 8.000 K., pobierali w okresie sprawozdawczym stypendya następujący kandydaci:

Witold Obrąpalski, b. uczeń instytutu agronomicznego w Berlinie i zarządca majątku Kijewo w Poznańskiem, otrzymał stypendyum w kwocie 2.000 K. na uzupełnienie fachowych studyów na uniwersytecie berlińskim w czasie od kwietnia 1904 do lutego 1905 z szczególnem uwzględnieniem chowu zwierząt gospodarskich. Po złożeniu w lutym b. r. w Berlinie egzaminu, wstąpił p. Obrąpalski bezpośrednio na praktykę nauczycielską do kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole a we wrześniu b. r. obejmie w charakterze suplenta wykłady hodowli w kraj. szkole rolniczej w Czernichowie.

Jan Stępek, ukończył Akademię rolniczą w Dublanach w r. 1902 i po dwuletniej praktyce gospodarskiej w dobrach ordynacyi przeworskiej otrzymał we wrześniu 1904 stypendyum w kwocie 1600 K na odbycie praktyki nauczycielskiej w kraj. niższej szkole rolniczej w Jagielnicy.

Paweł Byczyński, ukończony uczeń instytutu agronomicznego w Berlinie, wstąpił w styczniu b. r. na praktykę nauczycielską do kraj. niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy, poczem w marcu b. r. otrzymał zasiłek w kwocie 800 K. na dalsze studya za granicą z obowiązkiem powrotu do pracy w kraj. zakładach naukowych rolniczych.

Zygmunt Żurakowski, ukończony uczeń szkoły ziemiańskiej we Wiedniu, otrzymał zasiłek w kwocie 300 K. na odbycie praktyki gospodarskiej w dobrach Uwisła. Pan Żurakowski zamierza obrać zawód nauczycielski w szkołach rolniczych.

b) Stypendya mleczarskie.

W okresie sprawozdawczym pobierali stypendya na naukę mleczarstwa i serkarstwa następujący kandydaci:

Jan Liczner ski, od r. 1903 praktykant kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, otrzymał w marcu b. r. stypendyum w kwocie 1000 K. na naukę serkarstwa w szkole serkarskiej w Rütti, tudzież na zapoznanie się z urządzeniami małych serowni szwajcarskich i handlem sera. Pan Licznerski obejmie w listopadzie b. r. obowiązki serkarza w szkole mleczarskiej w Rzeszowie.

Ludwik Garbowski, inżynier-chemik, od r. 1902 asystent stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, otrzymał w lipcu b. r. stypendyum w kwocie 2000 K. na studya w zakresie umiejętnego mleczarstwa i bakteryologii w celniejszych zakładach naukowych w Niemczech i Szwajcaryi.

Mniejsze zasiłki na praktyczną naukę mleczarstwa w szkole mleczarskiej w Rzeszowie otrzymali: Dymitr Petrow z Horodenki, polecony przez Towarzystwo „Proświta“, Wincenty Manierski, kierujący nauczyciel szkoły ludowej w Jedliczu; Zenon Noszczyński, praktyczny mleczarz z Poznańskiego; Tadeusz Szulc, uczeń Akademii rolniczej w Dublanach.

c) Fundacye stypendyjne dla uczniów kraj. szkół rolniczych.

Z fundacyi stypendyjnych, przydzielonych do czynności Dep. III. a przeznaczonych dla uczniów krajowych szkół rolniczych, pobierali w r. 1903/4 stypendya następujący uczniowie:

Z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziocha uczniowie szkoły rolniczej w Czernichowie: Wolski Kazimierz (kurs II.), Peszkowski Władysław (II), Rudzki Maryan (II), Juchniewicz Czesław (II), Danysz Żelisław (I), Hawranek Izydor (I), po 200 K. Z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego uczniowie szkoły rolniczej w Czernichowie: Juchniewicz Czesław (II kurs), Lelesz Stefan (II), Łempicki Zygmunt (II), Ganze Stefan (I), Grodecki Roman (II), po 400 K. Z fundacyi ś. p. Dominika Bohdanowicza uczniowie Akademii rolniczej w Dublanach: Piotrowski Andrzej (III k), Ludkiewicz Zdzisław (II k), Odyniec Leon (II k), Ślaski Władysław (II k), po 200 K. Stypendyum w kwocie 380 K. z fundacyi ś. p. Kunegundy Brześciańskiej pobierał Zdzisław Bańkowski, uczeń III r. Akademii rolniczej w Dublanach. Z fundacyi ś. p. Ignacego Krzeczunowicza uczniowie Akademii w Dublanach: Matecki Stefan

(III kurs), Bańkowski Zdzisław (III k), Żółtowski Stanisław (II k), po 400 K. Z fundacyi ś. p. Waleryana Krzeczunowicza uczniowie Dublańscy: Dyduszyński Jan (III kurs) pobierał 280 K. Stypendyum w kwocie 600 K. z fundacyi ś. p. Ks. Jana Kucharskiego pobierał uczeń III. r. Akademii, Kawecki Józef.

Z wakujących na rok 1904/5. stypendyów nadano:

Z fundacyi ś. p. Dominika Bohdanowicza uczniowi I. kursu Akademii Dublańskiej, Dobkiewiczowi Tadeuszowi w kwocie 200 K. Z fundacyi ś. p. Kunegundy Brześciańskiej uczniowi III. kursu Akademii Dublańskiej, Hanickiemu Julianowi, w kwocie 400 K. Z fundacyi ś. p. Ignacego Krzeczunowicza uczniowi Akademii Dublańskiej, Bilińskiemu Henrykowi (II k) i Wygodzie Benedyktowi (I kurs) po 400 K. Z fundacyi ś. p. Waleryana Krzeczunowicza uczniom Akademii Dublańskiej: Szulcowi Tadeuszowi (II) i Jasienieckiemu Konradowi (I) po 280 K. Stypendyum z fundacyi ś. p. Ks. Jana Kucharskiego w kwocie 600 K. nadano Zdzisławowi Ludkiewiczowi, uczniowi III r. Akademii Dublańskiej.

Stypendya państwowe dla uczniów c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie.

Uchwałą z 11. listopada 1904 ponowił Wysoki Sejm wezwanie wystosowane do c. k. Rządu 2. listopada 1903 w sprawie przyznania odpowiedniej liczby stypendyów dla uczniów c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie.

Wydział krajowy wystosował do c. k. Namiestnictwa odezwę z 6. grudnia 1904 l. 117.548, w której zwracając uwagę c. k. Rządu na to, że kwota przeznaczona na cel powyższy ze strony kraju wynosi na rok 1905 3.500 K., wyraził nadzieję, że c. k. Rząd przyzna ze skarbu państwa subwencyę na ten cel w wysokości równej subwencyi krajowej a to w myśl wezwania zawartego w zacytowanych powyżej uchwałach Wysokiego Sejmu.

Odezwą z 6. czerwca 1905 l. 75.701 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo, że Pan Minister wyznań i oświaty ustanowił reskryptem z 10. maja 1905 l. 4 328 trzy stypendya po 600 K. dla uczniów tej Akademii. Odpowiednią kwotę wstawiono do preliminarza budżetu państwowego na rok 1906. Użycie jej na ten cel zawisło w myśl powyższego reskryptu od ustawowego zatwierdzenia preliminarza.

Stypendyum państwowe na wyjazd za granicę dla studyów nad chowem bydła.

Reskryptem z 13. czerwca 1905 l. 16.910 rozpisał Pan Minister rolnictwa konkurs na stypendyum w kwocie 800 K. dla ukończonego słuchacza c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie na wyjazd za granicę celem uzupełnienia studyów w zakresie chowu i pielęgnowania bydła.

Stypendya krajowe dla uczniów c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie.

Na rok 1904/5 nadał Wydział krajowy siedm stypendyów po 500 K. z funduszu krajowego uczniom c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie. Z subwencyi krajowej mianowicie 2.500 K. uchwalonej na rok 1904 pozostało na ten cel do dyspozycyi 1.500 K., do których dobrał Wydział krajowy z subwencyi 3.500 K. na rok 1905 uchwalonej kwotę 2.000 K., razem więc 3.500 K.

Z powyższej kwoty przyznał Wydział krajowy ponownie stypendya pięciu uczniom, którym nadał je na rok 1903/4 z prawem do ubiegania się o nie i w następnym roku, skoro złożą dowody dobrych postępów w nauce i wzorowego prowadzenia się. Na tej podstawie otrzymali stypendya uczniowie III. roku Akademii: Piotr Lech i Spirydyon Matreńczuk, tudzież uczniowie II. roku Akademii: Władysław Guzek, Jan Gromczakiewicz i Eustachy Borodyewicz. Nadto zaś po raz pierwszy otrzymali stypendya uczniowie I. roku Akademii: Kazimierz Wiktor Barski i Kazimierz Widota.

Zasiłki dla uczniów szkoły kucia koni.

Podobnie, jak na rok 1904, tak i w preliminarzu na rok 1905 uchwalił Wysoki Sejm w miejsce dawnej pozycyi „na stypendya dla uczniów szkoły kucia koni przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie“ kwotę 1.500 K. „na utrzymanie internatu“ dla tych podkowaczy. Ze względu jednak na to, że internat taki nie został dotąd zorganizowany, przeznaczył Wydział krajowy powyższą kwotę podobnie jak w roku 1904 na zasiłki dla uczniów szkoły kucia koni przy Akademii. Zasiłki te po 180 K. otrzymali, na wniosek Rektoratu Akademii, następujący uczniowie 6. miesięcznego kursu kucia koni urządzonego w pierwszej połowie 1905 roku: Dymitr Bezgacki, Józef Czerwiński, Jakób Kotyk i Emil Lazor w łącznej kwocie 720 K. Nadanie zasiłków dla uczniów drugiego kursu, urządzonego w drugiej połowie 1905 r. jest właśnie w toku.

Kurs bakteryologiczny dla weterynarzy państwowych w Akademii weterynaryi we Lwowie.

Załatwiając wnioski pp. Szajera i Stapińskiego w sprawie ograniczenia handlu nierogacizną, uchwalił Wysoki Sejm 3. listopada 1903 r. na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego między innemi rezolucyę (24-tą) następującą: „Sejm wzywa c. k. Rząd, by dążył do podniesienia stopnia zawodowego wykształcenia weterynarzy szczególnie w dziedzinie bakteryologii przez hojniejsze wyposażenie Akademii weterynaryi we Lwowie i jej klinik, przez połączenie z nią zakładu dla badania naukowego chorób zaraźliwych, oraz przez wydatniejsze poparcie instytutu weterynaryjnego w Krakowie“.

Odezwą z 5. października 1904 l. 127.081 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 13. sierpnia 1904 l. 29.394 przyznało kredyt w wysokości do 2.500 K. na odbycie w roku 1904/5 kursu bakteryologicznego dla lekarzy weterynaryjnych, pozostających w służbie państwowej. Kurs ten, na który powołano dziewięciu weterynarzy, odbył się w c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie w czasie od 21. listopada do 10. grudnia 1904 pod kierunkiem profesora dra Józefa Szpilmana i dra Mieczysława Grabowskiego.

Opinia w sprawie reformy kształcenia podkowaczy.

Na zapytanie wystosowane ze strony c. k. Rządu w sprawie kierunku reformy podkownictwa, oświadczył się Wydział krajowy w odezwie do c. k. Namiestnictwa z 15. listopada 1904 l. 73.647 za ułatwieniem przedewszystkiem znaczniejszej liczbie podkowaczy fachowego wykształcenia a to przez powiększenie stypendyów, staranny dobór kandydatów, następnie przez ścisłe przestrzeganie przepisów obowiązujących na kursie kucia koni przy Akademii weterynaryi we Lwowie, tudzież przez należyte organizowanie w porozumieniu z Towarzystwami rolniczemi i Towarzystwem Kółek rolniczych takich kursów w odpowiednich miejscowościach kraju. Skoro po kilku latach zwiększy się ilość uzdolnionych podkowaczy, będzie można obostrzyć kontrolę i zwiększyć wymagania przy uzyskaniu dowodu uzdolnienia Przyczynę bowiem niepomyślnego stanu podkownictwa u nas upatruje Wydział krajowy w dwóch przedewszystkiem okolicznościach: w braku sposobności do przygotowania się fachowego do tego zawodu i w braku kontroli nad jego wykonywaniem.

Petycya Towarzystwa gosp. w sprawie subwencyi kursu weterynaryi i kucia koni.

Uchwałą z 11. listopada 1904 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego w sprawie subwencyi na kursa weterynaryi i kucia koni. Wydział krajowy zwrócił się do komitetu z wezwaniem do przedłożenia szczegółowego planu i preliminarza. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy odpowiedzi na to wezwanie.

Petycya Towarzystwa gospodarskiego o subwencyę na szkołę chmielarską w Starem Siole.

Uchwałą z tegoż samego dnia odstąpił również Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę tegoż samego komitetu w sprawie subwencyi na szkołę chmielarską w Starem Siole. Wydział krajowy i w tej sprawie zwrócił się do powyższego komitetu z wezwaniem do przedłożenia szczegółowego programu reorganizacyi tej szkoły. Programu tego dotąd nie przedłożono.

Krajowy nauczyciel weterynaryi

Krajowy nauczyciel weterynaryi, p. Teofil Sochaniewicz, udzielał w miesiącu maju i czerwcu 1905 nauki hodowli w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie w zastępstwie prof. Malsburga, powołanego do wykładu tego przedmiotu w Akademii rolniczej w Dublanach.

W czasie objętym sprawozdaniem przeszczepił krajowy nauczyciel weterynaryi na wniosek komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego następujące obory:

1. pełnej krwi Simmenthal w Zarszynie (pow. Sanok)
2. „ „ „ w Firlejówce (pow. Złoczów)
3. „ „ „ w Kamionce wołoskiej (pow. Rawa)
4. „ „ „ w Pełkiniach (pow. Jarosław)
5. „ „ „ w Tłusteńkiem (pow. Husiatyn)
6. „ „ „ w Rudzie rożanieckiej (pow. Cieszanów)
7. pół „ „ w Firlejówce jw.
8. „ „ „ w Kamionce wołoskiej jw.
9. „ „ „ w Rymanowie (pow. Sanok)
10. „ „ „ w Pełkiniach jw.
11. „ „ „ w Tłusteńkiem jw.
12. „ „ „ w Bilczu złotem (pow. Borszczów)
13. „ „ „ w Lisieczyńcach (pow. Zbaraż)
14. „ „ Oldenburg w Przeworsku
15. „ „ „ w Pełkiniach jw.
16. „ „ „ w Hawłowicach górnych (pow. Jarosław)
17. „ „ „ w Balicach (pow. Mościska)
18. prywatną mieszaną w Firlejówce jw.
19. „ „ w Kamionce wołoskiej jw.

Nadto przeszczepił krajowy nauczyciel weterynaryi 19 sztuk w oborze zarodowej pół krwi Oldenburg w Boguchwale, zakupionych dla obory zarodowej w Pełkiniach, tudzież 22 cieląt chowanych wedle ścisłych instrukcyj dla doświadczeń na folwarku Podzamczu.

Sprawozdanie szczegółowe o przebiegu i wynikach rozpoznawczego szczepienia bydła w oborach zarodowych w Galicyi w ciągu roku 1904, dokonanych tak przez krajowego nauczyciela weterynaryi jak i przez weterynarzy przy komitetach krajowych Towarzystw rolniczych, załączone jest jako alegat sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia chowu bydła w r. 1904.

Krajowy nauczyciel weterynaryi wygłosił ponadto na zaproszenie odnośnych Towarzystw i za zezwoleniem Wydziału krajowego odczyty na walnych Zgromadzeniach Oddziałów tarnopolskiego i jarosławskiego Towarzystwa gospodarskiego o rozpoznawczem szczepieniu bydła tuberkuliną.

Jarmarki na konie (remonty)

Podobnie jak w poprzednich latach zawiadamiało c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o terminie jarmarków na konie dla pułków kawaleryi c. k. obrony krajowej i dla dywizyi konnych strzelców tyrolskich. Wydział krajowy podawał termina tych jarmarków do wiadomości Wydziałom z wezwaniem do powiadomienia o nich kół interesowanych. Jarmarki takie odbyły się we wrześniu 1904 roku w 12 miejscowościach a w marcu 1905 roku w 13. miejscowościach kraju.

Premiowanie koni.

Wydział krajowy wzywał również Wydziały powiatowe do zawiadamiania zwierzchności gminnych i przełożonych obszarów dworskich o terminach premiowania koni, połączonych z przyznawaniem subwencyi właścicielom licencyonowanych ogierów prywatnych.

Jesienne premiowanie odbyło się w roku 1904 w miesiącu wrześniu w Stryju, Mikuliczynie, Kołomyi, Skałacie, Busku, Jaworowie i Gródku. Nagro-

dy państwowe w liczbie 17, w wysokości od 20 do 70 K., rozdano w łącznej kwocie 500 K. a nadto srebrne medale państwowe za chów koni.

Wiosenne premiowanie w 1905 roku odbyło się w maju w: Rzeszowie, Tarnowie, Wadowicach, Jaśle i Sanoku. Premiowanie w Nowym Sączu odbędzie się 28. sierpnia 1905 r., z okazyi wystawy okręgowej Towrzystwa rolniczego. Na 20 premii w wysokości od 20 do 70 K. przeznaczono kwotę 590 K., nadto srebrne medale państwowe za chów koni.

Krajowa komisya dla spraw rolniczych.

Od ostatniego sprawozdania Sekcya stała kraj. komisyi dla spraw rolniczych odbyła posiedzenie w dniu: 30. lipca 1904 r., 11. lutego, 20. maja i 30. czerwca 1905 roku; nadto pełna komisya rolnicza obradowała w dniu 1. lipca 1905 r. Do zaopiniowania przedłożył w tym czasie Wydział krajowy Sekcyi stałej ogółem 97 spraw, z pośród których następujące wymagały szczegółowej dyskusyi i głębszego zastanowienia, jak n. p.

1. Sprawa wydania ustawy krajowej o składzie komisyi przy licencyonowaniu koni włościańskich.
2. Sprawa rewizyi ustawy o licencyonowaniu ogierów prywatnych.
3. Założenie krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.
4. Zakładanie małych i średnich wędliniarni.
5. Sprawa przeszczepiania drzew owocowych.
6. Sprawa podziału kraju na strefy dla ras buhajów licencyonowanych.
7. Wreszcie tak Sekcya stała w dniu 30. czerwca jak niemniej i pełna Komisya na dniu następnym odbyły posiedzenia, poświęcone wyłącznie sprawie wydania ustawy o parcelacyi w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 26. października 1904 roku.

Uchwały w sprawie Towarzystwa Kółek rolniczych i sprawy dotyczące tego Towarzystwa.

W czasie ostatniej sesyi sejmowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 r. wśród rozpraw nad rubryką X. wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1905 następujące subwencye dla Towarzystwa Kółek rolniczych:

1.	na koszta zakładania i lustracyi kółek rolniczych .	K. 15.000
2.	na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	„ 8.000
3.	na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy kółek rolniczych . . .	„ 4.000
4.	na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności kółek pod kierownictwem i kontrolą zarządu	„ 10.000
5.	na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	„ 5.000
	Razem wyniosły subwencye kraju .	K. 42.000

W wykonaniu uchwały powyższej wyasygnował Wydział krajowy powyżej podane subwencye uchwałami z d. 30. grudnia 1904 L. W. 128597/904, z dnia 21. kwietnia 1905 r. L. W. 38168/905 i z dnia 21. czerwca 1905 L. W. 54278. Subwencyę na wydawnictwo „Przewodnika Kółek“ asygnowano uchwałą z dnia 30. grudnia 1904 L. W. 128596/904 i z dnia 7. stycznia 1905 L. W. 117426/904.

Sprawozdanie za rok bieżący, na który zostały udzielone powyższe subwencye, przedłoży oczywiście Zarząd Towarzystwa dopiero w roku przyszłym. Sądząc wszakże ze sprawozdania za rok ubiegły, działalność Towarzystwa Kółek rolniczych rozwija się nadal coraz silniej. Liczba kółek, które nadesłały sprawozdania, wzrosła w porównaniu do r. 1903 z 972 na 1094, a ilość członków z 44.054 na 47.622. Coraz żywszym jest też ruch umysłowy w kółkach.

W 1903 odbyły kółka zebrań ogólnych 3243, z. zwyczajnych 8789 z. zarządów 5931
w 1904 „ „ „ „ 5354, „ „ 19.663 „ „ 7165

Wprawdzie można odnosić się z niejakim sceptycyzmem do cyfr tych opartych na sprawozdaniach poszczególnych kółek. Nie jest wykluczonem, że niejeden zarząd kółka, choć i nie zwoływał zebrań wcale, lub parę ledwie do roku, podaje w sprawozdaniu swem znaczną ich ilość, by się pochwalić przed Zarządem głównym swą gorliwością lub napomnień odeń uniknąć. Niemniej przeto wskazują one dowodnie, że i w łonie poszczególnych kółek, które przeważnie dotychczas, o ile nie chodziło o sklepik, zupełną się odznaczały apatyą, zaczyna budzić się jakieś życie.

Wszakże i dziś jeszcze działalność Towarzystwa kółek rolniczych polega przedewszystkiem na pracy głównego Zarządu.

Praca ta, ogromnie intenzywna, wzmaga się coraz bardziej z roku na rok zarówno pod względem rozmiaru prowadzonych akcyi, jak i ich wszechstronności. W każdym zakresie działalności Zarządu widać stały postęp, a prócz tego działalność ta obejmuje coraz to dalsze pola.

Pól doświadczalnych, a raczej demonstracyjnych, mających na celu zaznajomienie włościan z lepszemi odmianami zbóż i wykazanie im na żywym przykładzie korzyści siania dobrego ziarna, założono u członków kółek:

Rok	Ilość poletek doświadczalnych					
	z pszenicą ozimą	z żytem ozimem	z owsem	z jęczmieniem jarym	z jęczmieniem ozimym	z pszenicą jarą
1903	35	36	150	130	—	—
1904	70	70	220	120	40	—
1905	68	72	142	138	40	76

Prób z nawożeniem łąk i pastwisk, urządzono u członków kółek w 1902/3 r. — 36 w 21 powiatach, w 1903/4 — 67 w 23 powiatach, w 1904/5 — 98 w 27 powiatach.

Pól, demonstrujących porównawczo korzyści nawozów sztucznych i działanie każdego z nich, urządził Zarząd u członków kółek w 1902/3 r. 6 w 1 powiecie, w 1903/4 r. 30 w 6 powiatach, w 1904/5 — 74 w 6 powiatach.

Dla lepszego zaś zaznajomienia włościan z roślinami pastewnemi rozesłał Zarząd Towarzystwa kółkom, dla rozdania wśród członków w 1904 r.: 202 kg. nasienia buraków półcukrowych oryg.; 52 kg. nasienia marchwi białej z ziel. główkami; 40 kg. nasienia marchwi saalfeldzkiej żółtej, 600 klg. nasienia końskiego zębu; 200 kg. nasienia seradeli; 50 kg. nasienia esparcety; 400 kg. nasienia soczewicy szelązkowej; 200 kg. nas. wyki różowej.

Nasiona te zostały rozdane bezpłatnie, pod warunkiem wszakże złożenia Zarządowi Towarzystwa relacyi z przeprowadzonych doświadczeń. I rzeczywiście znaczna większość obdarowanych niemi włościan z obowiązku tego sumiennie się wywiązała.

Co się tyczy pośrednictwa Zarządu głównego w handlu towarami rolniczymi, to ilość zakupionych przy jego pomocy przez kółka i ich członków nasion zmalała w pewnym stopniu w roku bieżącym. Jest to aż nadto naturalny skutek tych klęsk, które w przeszłym i zaprzeszłym roku nawiedziły rolnictwo nasze. Dobrze, że zniżka ta nie była o wiele większą.

Rok	Ilość zakupioych przy pośrednictwie Zarządu głównego nasion w kilogramach.											
	koniczyny czerwonej	koniczyn różnych	traw różnych	seradeli	esparcety	buraków pastewnych	marchwi pastewnej	końskiego zębu	łubinu, bobiku, grochu i wyki	sporku, rzepy, gorczycy białej, sorga	Zbóż kłosowych	ziemniaków najnowszych
1902	30.801	365	345	164	7	1200	29	439	150	—	—	—
1903	53.100	444	828	865	28	1780	36	452	285	—	—	—
1904	62.286	1260	1444	997	22	1528	77	836	4791	—	5190	500
1905	23.435	1472	1125	930	27	1604	51	1142	4428	156	5345	—

Również zmniejszyła się ilość kupowanych maszyn. W 1902 r. kupili członkowie kółek i kółka za pośrednictwem Zarządu głównego maszyn i narzędzi rolniczych za summę 82 tysięcy koron, w 1903 już tylko za 52 tysięcy koron, a w 1904 jeszcze mniej, bo tylko za 49 tysięcy.

Natomiast jednak wzrosła ilość kupowanych przy pomocy Zarządu Towarzystwa nawozów. W 1903 wynosiła ona 125 wagonów w cenie 73.544 K, w 1904 207 wagonów w cenie 149.000 K. To samo dotyczy i wspólnych zakupów opału. W 1903/4 r. dostarczył Zarząd kółkom 93 wagonów węgla kamiennego; w 1904/5 — 173 wagonów. Prócz tych, że tak powiemy, tradycyjnych prac swych w zakresie organizacyi handlu towarami rolniczymi, rozwinął jeszcze Zarząd Towarzystwa w roku 1904/5 energiczną działalność w kierunku handlu paszą, by dotkniętym klęską posuchy włościanom ułatwić zaopatrzenie się możliwie najtaniej w środki przekarmienia inwentarza. Zakupił więc on i rozesłał kółkom po najniższych cenach: grysu pszennego i żytniego 2,940.850 kg. za 285.527 K., omiecicy 107.450 kg. za 11.663 K., mąki pastewnej 131.700 kg. za 16.909 K., grysu żytniego z magazynów wojskowych 660.000 kg. za 35.640 K., makuchów 105.000 kg. za 13.287 K., buraków pastewnych 45.000 kg. za 1.155 K., siana 18 wagonów za 7.268 K., słomy 92 wagonów za 17.377 K., owsa obrocznego 294.650 kg. za 41.952 K., jęczmienia pastewnego 119.550 kg. za 16.777 K., ziemniaków 220.000 kg. za 8.459 K.. grochu, wyki, łubinu i t. d. 36.250 kg. za 6.375 K., — razem 526 wagonów po 100 q. wartości 462.389 K. Z innych prac, które Zarząd Towarzystwa tak jak i lat poprzednich w celu podniesienia fachowego wykształcenia rolniczego włościan i społecznej ich kultury podejmywał, wymienić przedewszystkiem należy: lustracyę sklepików, propagandę za lepszem używaniem obornika złączoną z premiowaniem odpowiednio urządzonych stajeń i gnojowni, organizowanie odczytów z zakresu rolnictwa i hodowli i sadownictwa i lustracye gospodarstw członków kółek, urządzanie konkursów na rozprawki rolnicze dla członków kółek, organizowanie w porozumieniu z c. k. Towarzystwem gospodarskiem kilkudniowych kursów sadowniczych, udział w urządzeniu wystawy ogrodniczej w Krakowie i wystawy rolniczo-przemysłowej w Dębicy. Prócz tego podjął jeszcze Zarząd usilną propagandę za używaniem do robót polnych krów zamiast koni.

Że te starania Zarządu Towarzystwa o rozbudzenie wśród włościan dążeń postępowych na polu gospodarczem nie pozostają bez rezultatu, świad-

czą sprawozdania kółek, wedle których włościanie wprowadzili u siebie nowe odmiany zbóż w 139 kółkach, zaprowadzili nawożenie łąk w 127 kółkach, uprawę nowych roślin pastewnych — w 269 kółkach, zmiany w uprawie — w 365 kółkach, robotę krowami — w 101 kółkach, zorganizowali ochotnicze straże ogniowe w 206 kółkach.

Wszystkie te jednak rezultaty zawdzięczać należy wyłącznie niemal pracy głównego Zarządu. Kółka i zarządy powiatowe minimalnie się do nich przyczyniły.

Towarzystwo Kółek rolniczych wzrosło dziś już tak dalece, obejmuje ono przeszło tysiąc kółek i koło 50 tysięcy członków, że nie sposób, by nadal Zarząd główny mógł sam jeden za wszystkich, — za członków, za zarządy kółek, za zarządy powiatowe pracować.

Dziś Zarząd główny Towarzystwa kółek rolniczych jest raczej dobroczynną instytucyą, opiekującą się włościanami, oraz wspomagającą i pouczającą ich, niż naczelnym organem kierowniczym związku włościańskich stowarzyszeń zawodowych, jakiemi przecież są kółka w zasadzie i być winny rzeczywiście.

Było to konieczne, było to dobre na początek. Lecz jeżeli stan ten trwać będzie dalej, stworzy on taką dysproporcyę między zadaniami zarządu a środkami, którymi rozporządza, że Towarzytwo w postępie swym ustanie; — a kto nie postępuje naprzód, ten się cofa.

Już dziś daje się zauważyć w niejednym względzie, jak zapotrzebowanie usług głównego Zarządu siły jego przerasta.

Podejmuje więc n. p. Zarząd główny inicyatywę zakładania pól demonstracyjnych z nasionami i nawozami sztucznemi. Tłumaczy rzecz w Przewodniku kółek rolniczych, ogłasza wezwanie do członków, by zaofiarowali swój grunt i swą pracę dla prób tych. A gdy większa ilość chętnych się zgłosi, Zarząd jest w stanie połowę ledwo ofert uwzględnić — bo brak mu i pieniędzy i instruktorów dla nadzoru nad temi próbami. A przecież mają one tak bardzo doniosłe znaczenie.

Tak samo podejmuje Zarząd Towarzystwa ogromnie ważną akcyę organizacyi wspólnego zakupywania towarów rolniczych. Wiadomo bowiem, jak wiele tracą włościanie nasi wskutek tego, że handlarze od których nabywają nawozy sztuczne i ziarno do siewu, dają im towar mało wartościowy lub całkiem zły, nieczysty. Zaradzić temu można tylko przez skoncentrowanie całego zapotrzebowania włościan na te towary w ręku Towarzystwa kółek rolniczych, któreby wspólnie przez Zarząd swój je zakupywało, oczywiście w odpowiednim gatunku. I Zarząd podjął tę sprawę, ofiarowując kółkom i ich członkom pośrednictwo swe przy zakupnie nasion, nawozów i maszyn. Tymczasem znaczna większość członków kółek, jak dawniej tak nadal kupuje nawozy i nasiona, szczególniej nasienie koniczyny, u prywatnych handlarzy, bo ci sprzedają je taniej, chociaż zgoła niemal bezwartościowe. I nietylko czynią tak poszczególni członkowie kółek. Również i kółka, jako takie, nie rzadko dają więcej wiary handlarzowi małomiasteczkowemu, niż Zarządowi Towarzystwa.

Według sprawozdania Zarządu kółka i ich członkowie zakupili w 1904 r. przy jego pośrednictwie nawozów sztucznych za sumę 149.000 K., tymczasem według sprawozdań kółek zakupiły one nawozów tych za 280 973 K.

Zarząd ofiarowuje swe pośrednictwo, lecz z niego znaczna część kółek korzystać nie chce! A wobec tego nie tylko nie sposób Zarządowi wyrugować z kraju, jakby chciał i mógł, znalazłszy odpowiednie poparcie u dołu, niesumienny handel nawozami, lecz nawet nie może tych zakupów, jakie robi, przeprowadzić z tą swobodą, jaką posiadają stowarzyszenia zakupowe francuskie i niemieckie, z góry wiedzące ściśle cyfrę zapotrzebowania.

Również nie jest w stanie Zarząd Towarzystwa przy obecnym stanie rzeczy ująć całkowicie w swe ręce kierownictwa sklepików. Ze sklepikami jest

też co raz gorzej. W 1903 r. na 744 sklepików było 283 t. j. 38% wydzierżawionych, których więc kółko nie umiało we własnym poprowadzić zarządzie. W 1904 r. wydzierżawionych sklepików było już 378 z ogólnej ilości 833 tj. przeszło 45%. Zarząd główny zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa, jakiem stosunki takie Towarzystwu grożą. To też rozwinął usilną akcyę w celu obudzenia żywszego udziału w pracach Towarzystwa kółek i zarządów powiatowych. Organizował więc on zjazdy powiatowe, urządzał odczyty po kółkach, konkursy na rozprawki z zakresu rolnictwa i t. d. Chcąc zaś nadać Towarzystwu wyraźniejszy charakter asocyacyi, samopomocą stojącej, unikał o ile można świadczenia jakichkolwiek przysług darmo. I próby te przekonały że: 1) włościanin nasz nie wzdraga się płacić, gdy ma za co, a nawet, że oddaną sobie usługę, czy dostarczone dobro, znacznie więcej ceni, gdy za nie zapłacił, niż gdy mu ich dostarczono darmo; 2) że Zarząd cieszy się istotnem zaufaniem u włościan i że nie mało jest już wśród włościańskiego ludu naszego ludzi, którzy cele jego potrafią zrozumieć i do współpracownictwa z nim stanąć. Wszakże jednocześnie okazało się, że to ożywienie działalności kółek, które dzięki powyższym zabiegom Zarządu Towarzystwa dało się osiągnąć, jest jeszcze znikomo małem wobec całego rozmiaru potrzebnej dla spełnienia zadań Towarzystwa pracy, że więc bez gruntownej reformy Towarzystwa obejść się nie da.

Towarzystwo kółek rolniczych rozrosło się ogromnie; objęło ono szeroki zakres prac pierwszorzędnej doniosłości społeczno-gospodarczej. I osiągnęło ono ten rezultat nader małymi stosunkowo środkami, wyłącznie niemal pracą swego Zarządu.

Teraz nadszedł czas wewnętrznej jego konsolidacyi, któraby uruchomiła tę wielką siłę społeczną, jaką zawiera w sobie organizacya samopomocy obejmująca ¼ gmin kraju i 50 tysięcy gospodarzy włościańskich, czoło włościaństwa stanowiących.

Wypadałoby mianowicie: 1) zreoganizować sklepiki, wprowadzając na początek podział zysków wedle ilości zrobionych przez członka zakupów, by je stopniowo przemienić w osobne zarejestrowane stowarzyszenia spożywcze; 2) wprowadzić przymus zakupna towarów rolniczych za pośrednictwem Zarządu, organizując zarejestrowane powiatowe spółki udziałowe zakupna towarów rolniczych, których członkami byłyby kółka i łącząc spółki te w centralny związek przy Zarządzie głównym istniejący; 3) utworzyć instytucyę mężów zaufania po powiatach, obowiązanych do lustrowania kółek za zwrotem kosztów i odpowiednią remuneracyą; 4) oprzeć byt finansowy Towarzystwa także i na własnych dochodach, wprowadzając opodatkowanie członków kółek na rzecz Towarzystwa.

Wobec wielkiej doniosłości podobnej reformy, któraby działalności Towarzystwa Kółek rolniczych trwalsze zapewniła podstawy, Wydział krajowy skłonny byłby, jeśli Towarzystwo to odpowiednią reorganizacyę swych sił podejmie, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na przyszłej sesyi wniosek o udzielenie mu subwencyi, ułatwiającej przeprowadzenie reformy.

Zamknięcie rachunków Towarzystwa kółek rolniczych za czas od 1. stycznia 1904 do 31. grudnia 1904 przedstawia sie, jak następuje:

Przychód:

			Koron
1. Subwencye:	A)	Wysokiego Sejmu:	
		1. Na cele ogólne . .	15000 K. — gr.
		2. Na podniesienie wiedzy techniczno-rolniczej .	10000 „ — „
		3. Na lustracye handlowe .	8000 „ — „
		4. na kursa handlowe .	4000 „ — „
	B)	Wysokiego Wydziału krajowego:	
		„Na Przewodnik Kółek roln.“	2000 „ — „

C. k. Rządu:

C)	1. przez c. k. Tow. gosp. na lustracye gospodarcze	10000 K	— gr.
	2. Przez c. k. Tow. gosp. na wzorowe gnojownie	500 „	— „
	3. Przez c. k. Tow. rolnicze na cele rolnicze	2000 „	— „
	4. Przez c. k. Ministerstwo rolnictwa na lustracye	12000 „	— „
D)	Powiatowej kasy oszczędności w Krakowie	400 „	— „
E)	Związku handl. w Krakowie	600 „	— „
F)	Tow. Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie	600 „	— „
G)	Rad powiatowych	325 „	— „
2.	Wkładki członków wspierających	4556 „	60 „
3.	Wkładki członków założycieli	800 „	— „
4.	Ze sprzedaży wydawnictw	398 „	78 „
5.	Ze sprzedaży książek	591 „	72 „
6.	Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewodnika“	8010 „	83 „
7.	Ze zwrotu kosztów lustracyi przez Kółka rolnicze	2072 „	46 „
8.	Odsetki z lokacyi funduszów	401 „	97 „
9.	Zwroty Kółek rolniczych za koszta manip. przy pośrednictwie w zakupnie	749 „	17 „
10.	Nadzwyczajne i nieprzewidziane	1492 „	— „
11.	Bazar Kółka rolniczego w Czernichowie za kierownictwo sklepu	600 „	— „
12.	Na rachunek przechodowy z Kółkami rolniczemi	86473 „	94 „
13.	Pozostałość w kasie z roku 1903.	6236 „	43 „
	Suma przychodu	177.808 K.	90 gr.

Rozchód:

1.	Najem lokalu	1852 K.	— gr.
2.	Opał i światło	312 „	30 „
3.	Druki i litografie	3185 „	61 „
4.	Wydatki kancelaryjne	2664 „	79 „
5.	Portorya, stemple, podatki i ogłoszenia	2874 „	21 „
6.	Podróże delegatów	767 „	06 „
7.	Zwroty kosztów wyłożonych przez Zarządy powiatowe	1417 „	69 „
8.	Na koszta ogólnej rady	177 „	26 „
9.	Koszta pól doświadczalnych a) nasiona, nawozy itd.	7480 „	11 „
10.	„ „ „ b) podróże, inspekt. roln. i instr. sad.	4678 „	33 „
11.	Subwencye przy zakupnie nasion	1627 „	12 „
12.	Nagrody na ulepszenie gnojowni	720 „	— „
13.	Kursa handlowe w Czernichowie	6100 „	— „
14.	Pensye Dyrektora biura, urzędników i usługa	11495 „	68 „
15.	„ inspektorów rolnictwa i instruktora sadownictwa	8470 „	— „
16.	Pensye instruktorów handlowych	6266 „	66 „
17.	Udział wkładek członków wspierających dla Zarządów powiatowych	68 „	— „

18. Depozyt wkładek członków założycieli w Kasie oszczędności	800	K	— gr.
19. Na wydawnictwa Towarzystwa Kółek rolniczych	445	„	74 „
20. Na zakupno książek do bibliotek Kółek i czasopisma	2900	„	55 „
21. Wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	11771	„	18 „
22. Lustracye handlowe	10030	„	24 „
23. Na rozbudzenie życia towarzyskiego w Kółkach rolniczych	282	„	99 „
24. Na organizacyę ochotniczych straży pożarnych	433	„	06 „
25. Nadzwyczajne i nieprzewidziane	2587	„	86 „
26. Na koszta porady prawnej w sprawach prawnych i taryfowych	500	„	— „
27. Na rachunek przechodowy z Kółkami rolniczemi	86473	„	94 „
28. Zaliczki na pensye	776	„	— „
Pozostałość w kasie na r. 1905	650	„	52 „
Suma rozchodu	177808	K.	90 h.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych.

Stan funduszu pożyczkowego, utworzonego przez Wysoki Sejm dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1904., które równocześnie przedkłada się Wys. Sejmowi w sprawozdaniu „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“, przedstawiamy tu w ogólnych cyfrach. Wynoszą one dla roku 1904:

Dochody: . . . . . 30.481 K. 84 gr.
(a wchodzą w nie: pozostałość kasowa z r. 1903 ulokowana w gotówce w Banku krajowym, spłaty pożyczek udzielonych, odsetki zwłoki i odsetki od lokacyi w Banku).

Wydatki: . . . . . 20.576 K. 84 gr.
(na które się złożyły: wypłaty udzielonych pożyczek i koszta administracyjne).

Z porównania dochodów: . . . . . 30.481 K. 84 gr.
Z wydatkami . . . . . 20.576 K. 84 gr.

Wynika pozostałość . . . . . 9.905 K. — gr.
którą z końcem roku 1904 ulokowano w Banku krajowym.

Gdy stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1904 r. wynosił: 60.115 K. 67 gr. (rozdzielonych między 115 kółek rolniczych), przeto wraz z pozostałością kasową wyżej wykazaną, wynosił stan czynny funduszu z końcem roku 1904: 70.020 K. 67 gr.

Wedle rachunków Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1905 przedstawiały się w pierwszem półroczu r. 1905 dochody i wydatki funduszu pożyczkowego Kółek rolniczych, jak następuje:

Dochody:

Przeniesiony z końcem roku 1904 zapas gotówki	9.905	K.	— gr.
Ze zwrotów pożyczek i odsetek od lokacyi w Banku	11.149	K.	37 gr.
Suma dochodów	21.054	K.	37 gr.

Wydatki:

Wypłacone pożyczki	20.100	K.	— gr.
Wydatki administracyjne	6	K.	37 gr.
Suma wydatków	20.106	K.	37 gr.
Z porównia dochodów:	21.054	K.	37 gr.
Z wydatkami:	20.106	K.	37 gr.

Wynika pozostałość kasowa: . . 948 K. — gr.
ulokowana na rachunku bieżącym w Banku krajowym.

W okresie od 30. czerwca 1904 r. do 30. czerwca 1905 wydał Wydział krajowy następujące promesy na pożyczki dla Kółek rolniczych:

Kółku rolniczemu	w	Buczaczu	na pożyczkę	w	kwocie	2.000	K.
„	„	Buczkowicach	„	„	„	1.200	„
„	„	Buszczu	„	„	„	800	„
„	„	Bzowicach	„	„	„	300	„
„	„	Czyszkach	„	„	„	800	„
„	„	Dobrzanach	„	„	„	1.000	„
„	„	Frysztaku	„	„	„	1.000	„
„	„	Grębowie	„	„	„	1.000	„
„	„	Hałuszczyńcach	„	„	„	600	„
„	„	Handzlówce	„	„	„	1.200	„
„	„	Jastrzębkowie	„	„	„	400	„
„	„	Korościatynie	„	„	„	800	„
„	„	Laszkach murowan.	„	„	„	800	„
„	„	Leśniowicach	„	„	„	400	„
„	„	Łysej górze	„	„	„	800	„
„	„	Medusze	„	„	„	500	„
„	„	Mystkowie	„	„	„	600	„
„	„	Oleśnie	„	„	„	800	„
„	„	Ostapiu	„	„	„	800	„
„	„	Pietryczu	„	„	„	400	„
„	„	Pustomytach	„	„	„	400	„
„	„	Rzochowie	„	„	„	1.000	„
„	„	Sokołowie	„	„	„	2.000	„
„	„	Strzelcach wielkich	„	„	„	1.500	„
„	„	Tłustem	„	„	„	1.500	„
„	„	Wicyniu	„	„	„	400	„
„	„	Woli przemykowskiej	„	„	„	600	„
		Razem 27 promes na ogólną sumę				23.600	K.

Ogółem przedstawił Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych próśb 27. Żądania kredytowe zawarte w tych prośbach wynosiły łączną sumę: 36.100 K. Sumę tę zredukował w swych wnioskach Zarząd Główny do kwoty: 32.700 K., a zatem redukcya wyniosła kwotę 3.400 K., czyli: 9·41% żądań pierwotnych. Wydział krajowy w promesach zredukował ogólną sumę do wykazanej kwoty 23.600 K., a więc przyznał kółkom o 12.500 K. mniej, niż żądały, czyli zredukował ich żądanie o 34 62% pierwotnej sumy, a o 9.100 K. mniej, niż wniósł Zarząd główny, zredukował więc propozycyę Zarządu o 27·82%. Redukcyę tak znaczną musiał Wydział krajowy przeprowadzać, mając na względzie zarówno zapasy gotówki w funduszu, będące do dyspozycyi jak i stan majątkowy Kółek żądających kredytu, jak wreszcie rzeczywistą potrzebę kredytu.

Z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych udziela Wydział krajowy od szeregu lat pożyczek także Czytelniom „Proświty“ na podniesienie ich działalności handlowej. W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem wystawił Wydział krajowy następujące promesy dla Czytelń:

w	Bunowie . . .	800 K.
„	Niemirowie . . .	1000 „
„	Rabczycach . . .	500 „
	Razem .	2300 „

Ogółem wpłynęły tylko te 3 podania. Ogół żądań pierwotnych w tych podaniach przedstawiał sumę: 3.100 K. i takiej też sumy domagał się

w swych wnioskach centralny Wydział „Proświty“. Jak z wyżej podanego zestawienia widoczne, zrekukował Wydział krajowy powyższą sumę żądań o 800 K., czyli o 25·8% pierwotnie żądanej sumy a to powodując się tymi samymi względami, które już wyżej podano, mówiąc o pożyczkach Kółek rolniczych.

W czasie sprawozdaniem objętym nie zaszła potrzeba odpisania jakiejkolwiek kwoty z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych.

Spłata pożyczek odbywa się regularnie tak, że jedynie przeciw 3 Kółkom musiał Bank krajowy jako zarządca funduszu spowodować kroki egzekucyjne.

Sprawa podniesienia uprawy tytoniu; instruktor uprawy tytoniu.

Na cele Towarzystwa dla podniesienia uprawy tytoniu w Śniatynie wyasygnował Wydział krajowy w r. 1904 subwencyę uchwaloną w rubryce X. budżetu krajowego w sumie 6000 K., subwencyę rządową w kwocie 2000 K. na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu i 1000 K. z nadzwyczajnej subwencyi państwowej, którą c. k. Ministerstwo rolnictwa wyasygnowało w r. 1903 w sumie 4000 K. na ręce Wydziału krajowego.

Przedłożone zamknięcie rachunków Towarzystwa uprawy tytoniu w Śniatynie za rok 1904. przedstawia się następująco:

A. Dochody.

Zapas kasowy z r. 1903 . .	479 K.	13 gr.
Subwencya z funduszów krajowych	6000 „	— „
Subwencya z funduszów państwow.	3000 „	— „
Razem .	9479 K.	13 gr.

B. Rozchody.

Płaca, honorarya, koszta objazdów instruktora	3399 K.	92 gr.
Stacya doświadczalna w Ilińcach .	800 „	— „
Koszta kursu praktycznego dla nauczycieli szkół ludowych . .	495 „	— „
Budowa murowanych suszarń, zakupno rozsadników i narzędzi dla małych plantatorów . . .	1390 „	— „
Wydatki administracyjne . .	713 „	54 „
Razem .	6798 K.	46 gr.
W porównaniu z dochodami .	9479 K	13 gr.
Pozostaje reszta kasowa .	2680 K.	67 gr.

która została wstawioną do preliminarza Towarzystwa na r. 1905 jako pierwsza pozycya dochodów.

Rozmiary plantacyj tytoniu i wynik zbioru w r. 1904 przedstawiają się według sprawozdania Towarzystwa uprawy tytoniu w Śniatynie w porównaniu z r. 1903 następująco:

	ilość plantatorów	ilość gmin	obszar pod uprawę	wykupiono materyału	wypłacono
r. 1903	28,641	384	2.7[illegible]3 ha.	49.459 cet.metr.	2,150.402 K.
r. 1904	36.970	?	3.611 „	39.745 „ „	1,635.102 „

Rok 1904 był niekorzystny dla uprawy tytoniu, to też mimo zwiększenia obszaru plantacyj zbiór był mniejszy aniżeli w r. 1903 i produkt pośledniejszy, za który wypłacono w magazynach tytoniowych średnio po 41 K. 16 gr. za cetn. metr., podczas gdy w roku 1903 przeciętna cena wynosiła 44 K. 30 gr. Szlachetne gatunki tytoniu uprawiane w stacyi doświadczalnej w Ilińcach zupełnie zawiodły.

W roku sprawozdawczym postawiło Tow. upr. tytoniu dalsze dwie wzorowe suszarnie w Gwoździcu i Olejowej Królewskiej (razem pobudowano już 12 suszarń) i rozdano plantatorom 100 specyalnych konewek do podlewania rośliny tytoniowej. W dziesięciodniowym kursie praktycznym uprawy tytoniu, urządzonym w Trembowli w lipcu b. r., wzięło udział 13 nauczycieli ludowych.

Instruktor upr. tytoniu, p. Antoni Mack, skupiał swą czynność głównie na te gminy, w których plantowanie tytoniu dopiero od niedawna się przyjęło. Objeżdżał nadto z pouczeniem wszystkie gminy okręgu fabryki zabłotowskiej i te miejscowości rejonu fabryk w Jagielnicy, Monasterzyskach i Borszczowie, gdzie pobudowano wzorowe szopy dla suszenia liści. Oceniając działalność instr. p. Macka, pełniącego obowiązki od r. 1901 i w uzwględnieniu rozszerzenia się plantacyi tytoniu na około 400 gmin, położonych w 16 powiatach politycznych, co wymaga coraz to intenzywniejszej pracy instruktora i ciągłych podróży, zaprelimino wał Komitet Tow. uprawy tytoniu w Śniatynie podwyższenie poborów instruktora od stycznia 1905. roku począwszy, mianowicie płacy na 3000 K. rocznie i ryczałtu na objazdy w sumie 1000 K. rocznie, razem 4000 K., podczas gdy obecne pobory wynosiły razem 3200 K. t. j. 2400 K. płaca i 800 K. koszta objazdów. Po wysłuchaniu opinii Sekcyi stałej Komisyi spraw rolniczych, Wydział krajowy zatwierdził preliminowane podwyższenie poborów instruktora uprawy tytoniu od r. 1905 począwszy.

W sprawie petycyi gminy miasta Trembowli o utworzeni tamże urzędu do odbioru tytoniu, petycyi wniesionej do Wys. Sejmu na ubiegłej sessyi i uchwałą Wys. Sejmu z d. 12. listopada 1904 odstąpionej c. k. Rządowi do uwzględnienia, oznajmiło c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z d. 26. lutego 1905/3723, że nie może obecnie przystąpić do utworzenia takiego urzędu w Trembowli a to z następujących powodów: W r. 1900 utworzono w Galicyi nowy urząd dla odbioru tytoniu w Borszczowie. Od tego czasu nie wzmogła się uprawa tytoniu w Galicyi, w tym stopniu, by potrzebne było utworzenie nowego urzędu odbiorczego. Na dowód słuszności tego zapatrywania przytoczyło c. k. Ministerstwo skarbu daty produkcyi tytoniu za trzechlecie 1895—1897, które w swoim czasie wpłynęły decydująco na utworzenie urzędu w Borszczowie, i zestawiło te daty z analogicznemi datami za trzechlecie 1901—1903, które to zestawienie oświetla zdaniem Ministerstwa należycie szanse spełnienia się nadziei wyrażonej w petycyi gminy m. Trembowli, że uprawa tytoniu po otwarciu nowego urzędu przybierze większe rozmiary. I tak wynosiły:

		powierzchnia uprawy w ha	ilość plantatorów	zbiór w cet. metr.
w roku	1895	2961	34624	51704
„ „	1896	3495	38721	51599
„ „	1897	3118	35254	47018
natomiast „ „	1901	2521	26673	33429
„ „	1902	2623	27735	39097
„ „	1903	2723	28641	49459

Dalej zauważyło c. k. Ministerstwo, że z liczby 11.326 plantatorów, odstawiających obecnie tytoń do Jagielnicy, tylko 1837 miałoby bliżej do Trembowli, a ci dostarczyliby razem około 2344 q. tytoniu, ilość za małą, by można projektować utworzenie nowego urzędu odbioru tytoniu. W uzwględnieniu stosunków transportowych w Galicyi podwyższyło c. k. Ministerstwo dotychczasowy datek przyznawany plantatorom tytułem przyczynku do kosztów transportu z 2 g do 3 g za 1*q* i 1 *km.* Na koniec zaznaczyło c. k. Ministerstwo skarbu, że gdyby uprawa tytoniu w powiecie trembowelskim przybrała z czasem znacznie większe rozmiary, wówczas zarząd monopolu wziąłby petycyę gminy m. Trembowli ponownie pod rozwagę.

Powyższy reskrypt zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi powiatowemu i Magistratowi w Trembowli.

Subwencya Krajowa na zalesienia ochronne.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. stycznia 1896 wyznaczoną została subwencya z funduszów krajowych na zalesienie wydm piaszczystych w okresie dziesięcioletnim od r. 1896—1905. Ostatnia X. rata tej subwencyi w kwocie 5.000 koron wstawiona została w Rubr. X. budżetu krajowego na r. 1905. Począwszy od roku 1906. zalesienia wydm piasczystych w kraju dokonywane będą na zasadzie ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1904 roku o zalesieniach ochronnych (Dz. u, kraj. Nr. 94). W myśl §. 19 tej ustawy utworzony zostanie osobny fundusz pod nazwą „galicyjskiego kraj. funduszu zalesień ochronnych", potrzeby tego funduszu wykazane w każdoczesnym preliminarzu pokrywane będą po połowie przez Skarb państwa i Skarb krajowy, ponieważ kraj. Komisya dla zalesień ochronnych nie została jeszcze złożoną, przeto i preliminarz kosztów zalesienia w r. 1906 nie został uchwalony. W porozumieniu zatem z c. k. Namiestnictwem wstawiamy do preliminarza budżetu kraj. na zalesienie ochronne tę samą kwotę, jak w ubiegłem 10-leciu tj. 5.000 K.

Podniesienie chowu drobiu.

Przy rozprawach nad Rubryką X. wydatków budżetu krajowego na rok 1905 odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 11. listopada 1904 na wniosek Komisyi budżetowej petycyę Komitetu c. k. Gal. Towarzystwa gospodarskiego w sprawie podwyższenia subwencyi na podniesienie chowu drobiu Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, tudzież polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w celu podwyższenia zasiłku państwowego na podniesienie chowu drobiu. Załatwiając zaś na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego, sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu drobiu, polecił Wysoki Sejm uchwałą z 11. listopada 1904 r. Wydziałowi krajowemu wstawiać do preliminarzy budżetu krajowego w latach 1906—1909 stałą subwencyę do dyspozycyi Wydziału krajowego na podniesienie chowu drobiu w wysokości 6.000 K.

Wykonanie powyższych uchwał Wysokiego Sejmu łączy się ściśle ze sprawą organizacyi całej w ogóle akcyi na polu podniesienia chowu drobiu w naszym kraju. Potrzebę takiej organizacyi podnieśliśmy w osobnem sprawozdaniu, w z. r. Wysokiemu Sejmowi przedłożonem. Wykonując powyższe polecenia Wysokiego Sejmu, zwrócił się Wydział krajowy do c. k. Rządu w sprawie podwyższenia subwencyi państwowych na podniesienie chowu drobiu w Galicyi, popierając gorąco odnośne petycye Komitetów obu krajowych Towarzystw rolniczych. Zarazem też wstawił Wydział krajowy kwotę 6.000 K. na cel powyższy do preliminarza wydatków budżetu krajowego na rok 1906. Nie spuszczał wreszcie Wydział krajowy z oka tych spraw, które w przyjętem przez Wysoki Sejm do wiadomości w zeszłorocznem sprawozdaniu wymienił Wydział krajowy jako najważniejsze i najnaglejsze zadania w tej dziedzinie. Przedewszystkiem więc zwrócił Wydział krajowy uwagę swą i skupił swą działalność na urzeczywistnieniu pierwszego i podstawowego warunku całej dalszej akcyi na tem polu, mianowicie dążył w pierwszej linii do podniesienia wiedzy fachowej w zakresie hodowli drobiu. W tym celu użyczał Wydział krajowy materyalnego poparcia właścicielce przemysłowego zakładu chowu drobiu w Zielonej pod Rawą ruską i kierowniczce prywatnej szkoły chowu drobiu przy tym zakładzie, p. Klementynie Stasiniewiczowej, na urządzenie kursów chowu drobiu przy tym zakładzie. Wydział krajowy udzielił z funduszu krajowego zasiłki na odbycie takich kursów następującym stypendystkom: Maryi Zawistowskiej, Helenie Adamczakównie, Jadwidze Ziemiańskiej, Maryi Knyszewskiej i Eleonorze i Zofii Czoponowskim. Pp. Adamczakówna i Eleonora Czoponowska są nauczycielkami ludowemi. Na urządzenie zimowych kurników przyznał Wydział krajowy p. Stasiniewiczowej subwencyę w kwocie 600 K. W lutym b. r. wykładała p. Stasiniewiczowa o chowie drobiu w 13 miejscowościach powiatu stryjskiego i żydaczowskiego na popularnych kursach dla

ludności wiejskiej, urządzonych przez tamtejszy Oddział Towarzystwa gospodarskiego. We wrześniu zaś b. r. weźmie udział p. Stasiniewiczowa w sześciotygodniowym kursie gospodarstwa wiejskiego dla kobiet, który odbędzie się w krajowej zimowej szkole rolniczej w Niewiarowie. Wydział krajowy zakupił też dla tej ostatniej szkoły garnitur wylęgarni kurcząt. Drugi taki garnitur otrzyma zapewne szkoła gospodyń wiejskich w Albigowej. Egzamina na zakończenie kursów chowiu drobiu w Zielonej odbywają się w obecności delegata Wydziału krajowego i wypadają zupełnie zadowalniająco. Dalsza organizacya tej szkoły a w szczególności przyznanie jej stałej krajowej subwencyi i uregulowanie jej stosunku, praw nadzoru nad nią itp., zależy od przeniesienia jej w inne dogodniejsze miejsce, jak to podnieśliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu. Sprawa przeniesienia szkoły jest właśnie w toku.

Prócz kierowniczki szkoły chowiu drobiu w Zielonej pracują nad podniesieniem umiejętności tej hodowli specyalne Towarzystwa chowu drobiu przy pomocy subwencyi kraju i państwa. Wydział krajowy wyasygnował z subwencyi 3.000 K. przez Wysoki Sejm na podniesienie chowu drobiu na rok 1904 przyznanej, 900 K. Lwowskiemu Towarzystwu chowu drobiu a 700 K. analogicznemu Towarzystwu jarosławskiemu tytułem subwencyi rocznej, nadto udzielił Wydział krajowy Towarzystwu lwowskiemu zasiłku na urządzenie wystawy drobiu 600 K. a szkole chowu drobiu w Zielonej 600 K. na kurniki zimowe i inne potrzebne urządzenia.

Wymienione powyżej Towarzystwa ogłosiły drukiem obszerne sprawozdania ze swych czynności, wykazujące bardzo pomyślny ich rozwój. Do utworzenia centralnego Związku Towarzystw chowiu drobiu, o czem wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, dotychczas nie przyszło. Sprawa ta pozostaje w bezpośrednim związku ze wspomnianą przez nas na wstępie sprawą ściślejszej organizacyi akcyi na tem polu. Warunki zewnętrzne tej akcyi przedstawiają się na przyszłość tem pomyślniej, że prócz podwyższonej subwencyi krajowej na ten cel, od r. 1906 począwszy, także c. k. Rząd podwyższył subwencyę państwową na ten cel i to już od r. 1905 począwszy przeszło w dwójnasób, podnosząc ją z 4.700 K. w r. 1904, na 11.500 K. w r. 1905. Tworzą się też nowe ogniska pracy na tem polu, zawiązało się mianowicie Towarzystwo chowu drobiu w Tarnowie a powstała świeżo nowa filia Towarzystwa lwowskiego w Brzeżanach. Ukończoną też została i ogłoszoną drukiem praca, przedstawiająca wyniki ankiety w sprawie chowu drobiu na podstawie odpowiedzi na kwestyonaryusz. Nawiązując wreszcie do memoryału wysłanego do Galicyi przez c. k. Ministerstwo rolnictwa fachowego konsulenta dla spraw chowu drobiu, wypracowały Komitety obu krajowych Towarzystw rolniczych szczegółowe programy akcyi na tem polu, na dalszą obliczone metę. Z tych wszystkich materyałów nie omieszka Wydział krajowy skorzystać dla ustalenia i ujęcia w odpowiednią formę dalszej akcyi w tej dziedzinie, z której też w stosownym czasie zda sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Rybactwo

Wysoki Sejm, przyjmując na ostatniej sesyi sprawozdanie Wydziału krajowego o popieraniu rozwoju gospodarstwa rybnego w kraju, objęte sprawozdaniem z czynności Dep. III., nie powziął żadnych uchwał, któreby Wydziałowi krajowemu służyć mogły jako dyrektywa dalszej jego pracy około podniesienia tej tak ważnej dla kraju gałęzi gospodartwa.

To też w roku sprawozdawczym trzymał się Wydział krajowy dróg dotychczasowych, zwracając swoje do podniesienia rybactwa dążące usiłowania głównie w dwóch kierunkach.

A. Przez bardzo chętne i daleko idące uwzględnianie próśb, wnoszonych przez interesowanych do Wydziału krajowego o udzielenie bezpłatnej pomocy fachowej do wypracowania zdjęć i projektów przy założeniu nowych stawów dla chowu ryb, do odpowiedniego urządzenia i uporządkowania stawów istniejących, jako też do zagospodarowania stawów, starał się Wydział krajowy wpływać

na rozpowszechnienie i podniesienie gospodarstwa stawowego, nie wahając się w niektórych wypadkach iść jeszcze dalej z pomocą, n. p. udzielając bezpłatnie narybku potrzebnego do zagospodarowania stawów włościańskich i t. p.

B. Z drugiej strony zwracał Wydział krajowy usiłowania swoje ku podniesieniu gospodarstwa rybnego na rzekach, przez przestrzeganie, by przepisy ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887. należycie zachowywane były, przez ochronę rybactwa od wszelkich szkodliwie na rozwój jego oddziałujących wpływów, a w końcu przez bezpośrednie zarybianie rzek. W jednym wypadku wydzierżawił nawet Wydział krajowy prawo rybołowstwa w ważnym pod względem gospodarczym rewirze rybackim (XIV. rewir Bugu), by w ten sposób bez szkody dla właścicieli rybołostwa utworzyć rewir ochronny.

Dla przeprowadzenia tej w ogólnych zarysach wskazanej tu akcyi, rozporządzał Wydział krajowy bardzo szczupłymi środkami, bo ani obowiązująca dziś ustawa nie daje dostatecznych środków do spełnienia określonych ustawą tą zadań, ani też środki finansowe, które Wydział krajowy na ten cel ma do rozporządzenia* nie pozwalają na podjęcie szerszej i intenzywniejszej akcyi. — Mimo to zaznaczyć trzeba, że przecież gospodarstwo rybne powoli lecz stale podnosi się w kraju — a akcya Wydziału krajowego, obok usiłowań Towarzystwa rybackiego w Krakowie i obu Towarzystw rolniczych, nie poślednią odgrywa rolę.

ad A. Bezpłatną pomoc fachową, jaką Wydział krajowy udzielił w roku sprawozdawczym (od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905) przy zakładaniu, uporządkowywaniu i zagospodarowaniu stawów, najlepiej przedstawią następujące cyfry.

Wytyczono założenie nowych stawów w 7-miu miejscowościach na powierzchni 35·15 ha, a nadto opracowano projekta założenia stawów w trzech jeszcze miejscowościach na przestrzeni 148·00 ha. — Następnie udzielono porady co do uporządkowania i zagospodarowania istniejących stawów w 16tu miejscowościach, a zalana stawami tymi powierzchnia wynosi łącznie 581 ha. W trzech miejscowościach stwierdzono, że warunki lokalne nie pozwalają na założenie tam stawów.

Mówiąc o podniesieniu gospodarstwa stawowego, zaznaczyć tu należy dwa korzystne objawy, jakie w ostatnich czasach zauważyć się dały. Jeden, to co raz częściej wśród właścicieli dzikich stawów w wschodniej części kraju objawiające się usiłowania, by usunąć dotychczas praktykowany sposób exploatacyi stawów przez trzechletnie spusty — a natomiast stawy te racyonalnie zagospodarować.— Drugi, to co raz bardziej wzrastające zainteresowanie się włościan sprawą gospodarstwa stawowego i sprawą chowu ryb i co raz liczniej zjawiające się prośby włościan o poradę do zagospodarowania stawków włościańskich.

Dla dalszego rozszerzenia się i podniesienia gospodarstwa stawowego we wschodniej części kraju, koniecznemby było, ułatwienie i obniżenie kosztów przewozu kolejowego przy transportach ryb. Uwzględniając tę potrzebę, uchwalił Wysoki Sejm w dniu 26. października 1903. r. wezwanie do c. k. Rządu, by obniżono taryfy przewozowe dla ryb i transport ich ułatwiono. Odezwą z dnia 4. sierpnia 1905. L. $\frac{\text{IX } 664}{31}$ nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odpowiedź c. k. Ministerstwa rolnictwa w tej sprawie, które, opierając się na opinii konferencyi, jaka w tej sprawie w dniach 17. i 18. lutego 1905 we Lwowie obradowała, nie uważa za potrzebne wprowadzenia ułatwień przez Wysoki Sejm wskazanych. Żałować należy, że do udziału w wspomnianej powyżej konferencyi nie powołał c. k. Rząd przedstawicieli hodowców ryb, — a przedewszystkiem zastępców Wydziału krajowego, którzy byliby w możności udzielić zebranym na konferencyi bliższych w tej sprawie wyjaśnień. Wydział

*) Kredyta przyznane przez Wysoki Sejm w budżecie krajowym na rok 1905. na cele podniesienia rybactwa, łącznie z poborami służbowemi referenta fachowego dla spraw rybactwa, wynoszą razem biorąc 7570 Koron.

krajowy ze swej strony nie ustanie w dalszych usiłowaniach doprowadzenia do korzystnego załatwienia sprawy, tem wiecej, że jak z przesłanej przez c. k. Ministerstwo opinii konferencyi kolejowej okazuje się, nie brano zupełnie pod rozwagę wielu kwestyi, które uwzględnione być powinny.

ad B. Tworzenie rewirów rybackich na rzekach, rozpoczęte jeszcze w r. 1892 w myśl postanowień ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 — zostało już prawie ukończone. W dwudziestu dorzeczach, na jakie rzeki kraju przy tworzeniu rewirów podzielono, utworzono 491 rewirów rybackich, w tem 20 rewirów własnych, a reszta dzierżawnych. Dotychczas wydzierżawiono wykonywanie prawa rybołowstwa w 336 rewirach za łącznym czynszem rocznym 36,646 koron, a taksy rewirowe z wydzierżawionych i własnych rewirów rybackich wynoszą obecnie 4.570·99 koron. — Należy spodziewać się, że przy energii, z jaką obecnie c. k. Namiestnictwo sprawy rybactwa traktuje i reszta utworzonych rewirów do końca r. 1906. wydzierżawioną będzie.

Przyjąwszy jako najmniejszą długość koryta rzeki w jednym rewirze tylko 5 kilometrów, dostaniemy, biorąc w przybliżeniu, 2500 kilometrów, jako sumaryczną minimalną długość rzek, nad których zagospodarowaniem czuwać ma Wydział krajowy, jest to już przestrzeń tak duża, że Wydział krajowy będzie musiał zająć się obmyśleniem pewnej organizacyi nadzoru nad rewirami rybackimi, w ogóle zająć się pewnem zorganizowaniem działu rybactwa odpowiednio do obecnych potrzeb.

Obecnie usiłowania Wydziału krajowego zwracają się głównie w tym kierunku, by uzyskać uwzględnianie interesów rybactwa przy regulacyi rzek, co we wielu wypadkach bez szkody dla regulacyi da się osiągnąć — dalej, aby ochronić wody rzek naszych od zanieczyszczania odpływami i odpadkami fabrycznymi, zatruwającymi we wielu wypadkach wody rzek naszych na dużych przestrzeniach, w końcu, aby przez utworzenie tarlisk ochronnych, przez ustawienie przepławek na jazach i t. p. umożliwić rybom wędrówki, rozmnażanie się i rozwój w wodach naszych.

Usiłowania Wydziału krajowego mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami fabrycznemi odniosły w jednym wypadku zupełnie zadowalniający skutek, mianowicie w sprawie zanieczyszczania wód rzeki Wisłoki odpływami rafineryi olei mineralnych w Niegłowicach pod Jasłem.

Wspominamy tu o tem dlatego, by wykazać, że obawy, iż ochrona rzek przed zanieczyszczaniem zabić może powstający w kraju przemysł, są płonne, i że oczyszczanie odpływów fabrycznych, przed wypuszczaniem ich do rzek, jest możliwe, i często jak w danym wypadku z korzyścią materyalną dla zakładu da się przeprowadzić. Mimo to ciągle nadchodzą do Wydziału krajowego skargi, że władze polityczne nie pilnują, by przestrzegano zakazów przez nie wydanych co do wpuszczania szkodliwych odpadków do rzek. Świeżo stwierdził takie wypadki zanieczyszczania wód mimo zakazów władz referent rybactwa przy Wydziale krajowym co do dwóch rafineryi w Ustrzykach, w skutek czego odniósł się Wydział krajowy do c. k. Starostwa w Lisku.

W czasie sprawozdawczym zarybiono dorzecze Bugu i Świcy, wpuszczając do wód tych 100.000 narybku sandacza i 80,000 narybku pstrąga. Koszta zarybiania ponosi fundusz dla podniesienia rybactwa, do którego wpływają grzywny za przekroczenia ustawy o rybołostwie i taksy rewirowe.

Subwencyonowany przez kraj. Zakład chowu ryb w Oparach, rozwija się, o ile pozwalają na to stosunki lokalne normalnie i już obecnie, w rozwoju gospodarstwa rybnego w kraju dość ważną odgrywa rolę. — Nie da się jednak zaprzeczyć, że należyty, na zupełnem wyzyskaniu naturalnych warunków oparty, rozwój tego zakładu będzie dopiero wówczas możliwy, gdy Towarzystwo gospodarcze uzyska dla Zakładu tego inteligentnego, fachowo wykształconego człowieka, który przebywając stale w zakładzie i zdając sobie sprawę z jego celów, przez rozumne i świadome celu postępywanie zakład ten należycie mógłby rozwinąć. Zadaniu temu dzisiejszy personal zakładu odpowie-

dzieć nie może, a kierownik zakładu, który tylko od czasu do czasu do zakładu dojeżdżać może, nie jest w stanie, bez należytej pomocy na miejscu, przeprowadzić tego, co wskazanemby było.

Wykaz czynności służbowych referenta fachowego dla spraw rybactwa, objęto ogólnym wykazem prac krajowego biura melioracyjnego, tu więc tylko zaznaczyć należy, że tenże referent pełnił i dalej funkcye kierownika zakładu chowu ryb w Oparach, a na polecenie Wydziału krajowego z dnia 4. lipca 1905 l. 59653 dokonał objazdu wód niektórych rewirów rybackich w dorzeczach Soły, Dunajca, Wisłoki, Strwiąża i Prutu.

Czynności krajowego biura statystycznego

W okresie będącym przedmiotem sprawozdania, oddało krajowe biuro statystyczne do druku statystykę własności tabularnej w Galicyi, statystykę zawodową ludności Galicyi według wyznania i narodowości, tudzież nowy „Skorowidz dóbr tabularnych“. Dwie pierwsze prace wyjdą w zeszycie drugim i trzecim tomie XX. „Wiadomości statystycznych“ i będą w ciągu sesyi Wysokiemu Sejmowi przedłożone. Skorowidz dóbr tabularnych wyjdzie jako osobna publikacya w październiku b. r.

Oprócz prac powyższych zajęte było biuro wypracowaniem tablic do V. rocznika statystyki krajów koronnych, wydawanego przez centralną Komisyę statystyczną we Wiedniu przy współpracownictwie wszystkich Wydziałów krajowych, względnie krajowych biur statystycznych. Do tego rocznika a zarazem dla własnej publikacyi opracowało biuro statystyczne oprócz paru mniejszych, następujące obszerne tablice:

I. Przyjęcia do Związku gminnego w r. 1901 i 1902 w miastach o własnym statucie, w gminach podlegających ustawom gminnym z r. 1889 i 1896, tudzież w gminach wiejskich, liczących wyżej 5.000 mieszkańców.

II. Statystyka gminnych kas pożyczkowych z końcem r. 1902.

III. Statystyka dochodów i wydatków funduszów dróg powiatowych i powiatowych funduszów dróg gminnych I. klasy i dróg dojazdowych.

IV. Statystyka dochodów i wydatków, tudzież stanu czynnego i biernego majątku kraju i zarządzanych przez kraj funduszów.

V. W toku jest opracowanie tablic, przedstawiających stan zadłużenia gmin miejskich i miasteczek z końcem roku 1904.

Na żądanie c. k. Ministerstwa handlu zajęło się biuro zebraniem dat o socyalno-politycznej działalności gmin miejskich w Galicyi. Dane te będą wydrukowane w „Sociale Rundschau“, organie istniejącym przy c. k. Ministerstwie handlu urzędu dla statystyki pracy.

W ciągu okresu sprawozdawczego rozpoczęło biuro pracę nad wydaniem tomu VIII. „Podręcznika statystyki Galicyi“, tudzież nad obszerniejszem przedstawieniem stanu i gospodarki w gminnych kasach pożyczkowych. Równocześnie przystąpiono do opracowania obszernych tablic, przedstawiających ilości rozmiary i kategorye gospodarstw rolniczych w naszym kraju na podstawie pierwszego spisu gospodarstw rolniczych (der landwirtschaftlichen Betriebe) z r. 1902. Praca ta do czasu sporządzenia statystyki własności ziemskiej i jej podziału, której rząd dotąd w Galicyi nie rozpoczął, podczas gdy dla innych krajów już ją dokonał i ogłosił, zoryentuje nas w liczbie posiadłości rolniczych w każdej kategoryi obszaru (niżej 1 hektara, nad 1—2 hektarów, nad 2—5 hektarów i t. d.) Możliwie spieszne ukończenie tej ważnej pracy będzie jednym z głównych zadań biura w przyszłym okresie sprawozdawczym.

Z drukarni Szczęsnego Bednarskiego we Lwowie, Rynek, L. 9.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu IV. Wydziału krajowego

w zakresie dróg

za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

(z 9 alegatami).

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Departament IV.

Szef Departamentu: Dr. Stanisław Dąmbski, członek Wydziału krajowego.

A.

Ustawy i uchwały, podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Uchwały sankcyonowane.

Uchwały o udzieleniu koncesyi na pobór myta.

Najwyższemi postanowieniami z dnia 23. grudnia 1904 i z dnia 10. lutego 1905 zatwierdzone zostały uchwały Wysokiego Sejmu, któremi udzielono koncesyi na pobór myta:

Obszarowi dworskiemu w Przecławiu od przewozu przez rzekę Wisłokę w Przecławiu;

Wydziałowi powiatowemu w Podhajcach na drogach gminnych I. klasy Podhajce-Bożyków i Podhajce-Denysów;

Radzie powiatowej w Podhajcach na drodze powiatowej Podhajce-Halicz.

Wydziałowi powiatowemu w Żółkwi na drodze gminnej I. klasy Żółkiew-Kamionka strumiłowa;

Radzie powiatowej w Kolbuszowie na drodze powiatowej Kolbuszowa-Mielec;

Gminie miasta Sokala od dwóch mostów na rzece Bugu w Sokalu;

Obszarowi dworskiemu w Bobrowie od przewozu przez rzekę Wisłokę między Bobrową i Kędzierzem;

Radzie powiatowej w Rawie ruskiej na drodze powiatowej Rawa ruska-Niemirów;

Obszarom dworskim w Kutyskach i Ostrej od przewozu przez rzekę Dniestr między Kutyskami i Ostrą;

Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu od przewozu przez rzekę Wisłokę pod Rzochowem;

Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie na drodze gminnej I. klasy Puków-Stratyn.

b) Ustawy jeszcze nie sankcyonowane.

Ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Dotychczas nie została sankcyonowana: Ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych, uchwalona dnia 2. listopada 1904.

Ustawa zezwalająca na pobór kopytkowego w Stanisławowie i Brzeżanach.

Ustawa o udzieleniu gminie miasta Stanisławowa koncesyi na pobór opłat kopytkowych przy 15 rogatkach, uchwalona dnia 26. października 1904 i

Ustawa o udzieleniu gminie miasta Brzeżany koncesyi na pobór opłat kopytkowych, uchwalona dnia 2. listopada 1904.

c) Uchwały jeszcze nie sankcyonowane.

Koncesya mytnicza dla spółki Harklowskiej od przewozu pod Skołyszynem. Zaliczenie gmin Czarna Wieś, Dąbie, Krowodża i nowa Wieś narodowa do tych gmin, w których obowiązuje §. 43 ust. drog.

Dotychczas nie otrzymała Najwyższego zatwierdzenia uchwała sejmowa z dnia 23. czerwca 1902 o udzieleniu koncesyi mytniczej spółce Harklowskiej „Edward Dzwonkowski i Spółka w Harklowej“ od przewozu przez rzekę Ropę pod Skołyszynem, tudzież uchwała sejmowa z dnia 11. października 1904 o zaliczeniu gmin Czarna Wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa Wieś narodowa do tych gmin, w których obowiązują postanowienia §. 43 ustawy drogowej.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające najwyższej sankcyi i sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecone.

Uchwała, polecająca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie z c. k. Rządem rokowań, aby rury betonowe, używane do budowy studzien, uznano jako wyroby użyteczności publicznej.

W poprzedniem sprawozdaniu z czynności za czas od 1. listopada 1902 r. do 31. grudnia 1903 r. oznajmiliśmy, iż wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1903 r., polecającej Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w tym kierunku, aby rury betonowe, używane do budowy studzien, uznano jako wyroby użyteczności publicznej, Wydział krajowy odniósł się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z przedstawieniem tej sprawy w memoryale z dnia 4. lutego 1904 LW. 95.717/03, w którem upraszał c. k. Prezydyum Namiestnictwa, ażeby zgodziło się, by w krajowych warsztatach wyrobów betonowych mogły być wyrabiane rury betonowe do użytku przy budowie studzien i ażeby c. k. Prezydyum Namiestnictwa uznając powszechną użyteczność rzeczonych wyrobów, zgodziło się zarazem, by wyroby te były odstępywane po cenach własnej produkcyi gminom, względnie także osobom prywatnym do budowy studzien bez podciągania z tego powodu warsztatów pod przepisy ustawy przemysłowej, wreszcie żeby c. k. Prezydyum Namiestnictwa wyjednało uwolnienie dla wyrobów w warsztatach autonomicznych rzeczonych rur betonowych do ocembrowywania studzien w gminach od podlegania podatkowi zarobkowemu według II. działu ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220 Dz. u. p.

W odpowiedzi na powyższy memoryał Wydziału krajowego c. k. Prezydyum Namiestnictwa reskryptem z dnia 26. maja 1905 r. L. 467/pr. oznajmiło, iż zgadza się, aby w krajowych warsztatach dla wyrobów betonowych, nie będących zakładami przemysłowymi, względnie przedsiębiorstwami w znaczeniu ustawy przemysłowej i służących wyłącznie celom publicznym, tudzież w warsztatach dla wyrobów betonowych, założonych i utrzymywanych przez powiaty wyłącznie dla celów drogowych, a więc służących również wyłącznie celom publicznym i jako takie wyjętych również z pod przepisów ustawy przemysłowej, wyrabiano także rury betonowe do użytku przy budowie studzien i odstępywano je po cenie własnej produkcyi, bez żadnego zysku, gminom do budowy gminnych studzien publicznych bez podciągania tych warsztatów z tego powodu pod przepisy ustawy przemysłowej i że poczyniło stosowne kroki celem wyjednania uwolnienia wyrobu rur betonowych do użytku przy budowie studzien gminnych w odnośnych warsztatach krajowych i powiatowych od obowiązku uiszczania podatku zarobkowego wedle II. działu ustawy z dnia 25. października 1896 r. Nr. 220 Dz. u. p.

Powyższy reskrypt c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzielił Wydział krajowy do wiadomości wszystkim Wydziałom powiatowym i wszystkim inżynierom okręgowym Wydziału krajowego.

Uchwała w sprawie uznania za państwowe dróg mających doniosłe znaczenie wojskowe i ekonomiczne.

W sprawozdaniu z czynności departamentu IV. za czas od 1. listopada 1902 do 31. grudnia 1903 Wydział krajowy zdał sprawę o podjętych staraniach celem wykonania uchwały sejmowej z 12. października 1903, którą Wysoki Sejm wezwał Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania od c. k. Rządu uznania za państwowe tych dróg, które mają doniosłe znaczenie pod względem ekonomicznym i wojskowym.

Na pismo Wydziału krajowego z dnia 4. lutego 1904 l. 97.837, wystosowane do c. k. Prezydyum Namiestnictwa w wykonaniu powyższej uchwały dotychczas nie nadeszła odpowiedź.

Uchwała w sprawie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1903 w przedmiocie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych, wezwał Wydział krajowy okólnikiem z 4. lutego 1904 l. 97 836 wszystkie Reprezentacye powiatowe, ażeby przedłożyły należycie umotywowane wykazy dróg, ważnych pod względem ekonomicznym, które w najbliższej przyszłości winny być uporządkowane względnie zbudowane.

Sprawozdania nadesłane w tym przedmiocie względnie życzenia Reprezentacyi powiatowych w nich przedstawione są już zestawione i opracowane w obszernym elaboracie. Na podstawie tych materyałów Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu odniesie się do c. k. Rządu.

Uchwała w sprawie projektu drogi gm. I. klasy ze Szczawnicy do Piwnicznej.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. listopada 1904 r. L. s. 1.991 poruczono Wydziałowi krajowemu sprawę wypracowania szczegółowego projektu na budowę drogi gminnej I. klasy Piwniczna - Szczawnica.

Wydział krajowy w wykonaniu powyższej uchwały rozporządzeniem z dnia 29. kwietnia 1905 r. do L. 40.723, delegował z oddziału techniczno-drogowego dwóch inżynierów dla przeprowadzenia zdjęć na gruncie w celu wypracowania projektu

Uchwała w sprawie budowy drogi pow. Krystynopol-Brody.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1903 przeprowadzono pertraktacye z Wydziałami powiatowymi w Sokalu, Kamionce strumiłowej i Brodach i w roku 1904 wykonano trasę na całej przestrzeni Krystynopol-Brody długości 79 km., na podstawie czego ułożono program budowy i opracowano szczegółowy projekt dla części drogi w terytoryum powiatu sokalskiego.

W roku 1905 budowę rozpoczęto od Krystynopola.

Uchwała w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy.

Uchwałą z dnia 27. października 1904 Wysoki Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu do załatwienia wniosek posła Oleśnickiego w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 25. stycznia 1905 do l. 108 609 oświadczył Wydziałowi powiatowemu w Stryju i Drohobyczu gotowość udzielenia subwencyi w wysokości 50% kosztów ogólnych na budowę drogi Synowódzko-Schodnica wraz z mostem na Stryju w Kruszelnicy, leżącej w granicach powiatu Stryjskiego i Drohobyckiego, a to pod zwykłymi warunkami subwencyonowania dróg.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła od żadnego z wymienionych Wydziałów powiatowych relacya w powyższej sprawie.

Uchwała o petycyach trzynastu Wydziałów powiatowych w sprawie

Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi drogowej o petycyach trzynastu Wydziałów powiatowych o podwyższenie w budżecie krajowym kwoty 80.000 K do wysokości 600.000 K na zasiłki dla powiatowych funduszów drogowych na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych, udzielane w myśl ostatniego ustępu §. 28. ustawy drogowej, Wysoki Sejm uchwałą z 17. października 1904 odstąpił Wydziałowi krajo-

wie powiększenia zasiłku z funduszu krajowego na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

wemu powyższe petycye do zbadania i możliwego uwzględnienia w budżecie na rok 1906.

Wskutek powyższej uchwały dla ocenienia stanu funduszów drogowych wszystkich powiatów, sporządzono zestawienia na podstawie preliminarzy funduszów dróg powiatowych i powiatowych funduszów dróg gminnych. W zestawieniach tych, znajdujących się w aktach Wydziału krajowego, wykazano ogólne kwoty, preliminowane na cele drogowe w 74 powiatach, tudzież kwoty 10% wych ustawowych dodatków na cele drogowe. W zestawieniach tych wykazano również:

1. powiaty, w których dodatki do podatków bezpośrednich na cele drogowe, wraz z 10%-wym dodatkiem ustawowym nie przekraczają 20% podatków bezpośrednich, w powiatach tych przypisanych;

2. powiaty, w których dodatki te na wszystkie wydatki drogowe, t. j. na konserwacyę, budowę i na spłatę długów, zaciągniętych na cele drogowe, przekraczają 20% przepisanych podatków bezpośrednich i

3. te powiaty, w których dodatki drogowe, potrzebne na pokrycie kosztów konserwacyi dróg, po potrąceniu dochodów własnych, przenoszą 20% przepisanych podatków bezpośrednich.

Wskutek trudnego położenia finansowego kraju Wydział krajowy nie mógł przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosku o podwyższenie kredytu na zasiłki dla powiatowych funduszów drogowych, na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych i wstawił na ten cel do preliminarza budżetu krajowego na rok 1906 dotychczasową kwotę 80.000 K.

Uchwała w sprawie zmiany ustawy drogowej.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. lisstopada 1904 powziął następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę zmiany ustawy drogowej poddał gruntownym studyom, a przedewszystkiem w tym kierunku, czem należałoby zastąpić ubytek w dochodach drogowych przy zniesieniu obecnie obowiązującej prestacyi osobistej tudzież, jak należałoby zaradzić temu, aby w wykonywaniu tej zmiany cały ciężar administracyjny nie spadał na reprezentacye powiatowe, które nie byłyby w stanie objąć pod własny wyłączny zarząd i kontrolę tak licznych dróg gminnych II. klasy".

Wykonując tę uchwałę Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

Zawsze głównym powodem żądania zmiany ustawy drogowej był i jest przepis, ustanawiający wogóle szarwarki dla dróg gminnych. Żądanie zmiany innych przepisów jest tylko następstwem i rozwinięciem tej zmiany.

Wskutek tego Wydział krajowy okólnikiem z dnia 23. grudnia 1903 L. 109.967, podanym już do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Departamentu IV., polecił Wydziałom powiatowym, aby przedłożyły wszechstronnie umotywowaną opinię, czy i o ile gospodarka drogowa, oparta na prestacyach w naturze, dała wyniki dodatnie lub ujemne.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie odpowiedziało 14 wydziałów powiatowych a mianowicie: Borszczów, Gorlice, Kałusz, Kolbuszowa, Krosno, Lwów, Podhajce, Rawa ruska, Nowy Sącz, Skałat, Tarnopol, Wadowice, Wieliczka i Żywiec.

Z pomiędzy 60-ciu Wydziałów powiatowych, które na okólnik odpowiedziały, tylko 13 cie (t. j. Brzozów, Buczacz, Dobromil, Grybów, Jaworów, Mielec, Nadwórna, Przemyśl, Ropczyce, Sambor, Stanisławów (żąda zostawienia przynajmniej 1 dnia prestacyi), Stryj i Złoczów) nie żąda żadnej zmiany ustawy drogowej. Natomiast 47 Wydziałów powiatowych oświadcza się za przeprowadzeniem reformy ustawy Mianowicie 19 Wydziałów powiatowych (t. j. Chrzanów, Brzeżany, Czortków, Dąbrowa, Kołomyja, Limanowa, Lisko, Nowy Targ, Przemyślany, Rohatyn, Rzeszów, Rudki, Sanok, Śniatyn, Stary Sambor, Tarnobrzeg, Tarnów, Zaleszczyki i Żółkiew) żąda zmiany ustawy w tym kierunku, aby zamiast dotychczasowej swobody uiszczania prestacyj w naturze lub gotowiźnie

służyło Radom powiatowym prawo uchwalania przymusowej spłaty bądź w poszczególnych gminach, bądź też w całym powiecie.

Wydział powiatowy w Cieszanowie chce, by prestacye były zamienione na relutum, lub zastąpione dodatkami do podatków bezpośrednich.

Wreszcie 27 Wydziałów powiatowych (t. j. Biała, Bóbrka, Bochnia, Bohorodczany, Brody, Brzesko, Dolina, Drohobycz, Gródek, Horodenka, Husiatyn, Jarosław, Jasło, Kamionka str., Kosów, Kraków, Łańcut, Mościska, Myślenice, Nisko, Pilzno, Sokal, Tłumacz, Trembowla, Turka, Zbaraż i Żydaczów) oświadczyło się za zupełnem zniesieniem prestacyj w naturze i pokrywaniem potrzeb drogowych wyłącznie dodatkami do podatków bezpośrednich.

Stosunkowo zatem największa ilość powiatów żąda zastąpienia prestacyj dodatkami do podatków. Wobec tego Wydział krajowy zebrał daty w tym właśnie kierunku i przedkłada je Wysokiemu Sejmowi
Aleg. 1. i 2. w dwóch wykazach pod 1/. i 2/.

W pierwszym wykazie zestawił Wydział krajowy wartość prestacyj istniejących według cen wykupna, uchwalonych przez powiaty. W drugim przeprowadził zamianę tych prestacyj na dodatki do podatków bezpośrednich. W obu wykazach przeprowadził Wydział krajowy obliczenie osobno dla gmin wiejskich, dla gmin miejskich i dla obszarów dworskich.

Według pierwszego wykazu wartość prestacyj w całym kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, do których ustawa drogowa nie ma zastosowania, wynosi 2,351.976 K 17 h. — z tych przypada na gminy wiejskie 1,854.851 K 36 h czyli 78·86% ogólnej wartości prestacyjnej, na gminy miejskie 434.198 K 91 h czyli 18·46%, na obszary dworskie 62.925 K 90 h czyli 2·68%.

Największą wartość prestacyj wraz z ekwiwalentem prestacyjnym w większych gminach miejskich wykazuje powiat Drohobycz (73.614 K 50 h) i Przemyśl (61.968 K), — najmniejszą powiat Zbaraż (13.968 K 30 h) i Pilzno (12.876 K 40 h).

Na gminy wiejskie w stosunku do gmin miejskich i obszarów dworskich przypada najwięcej prestacyj w powiecie limanowskim (95·82%), najmniej w powiecie przemyskim (45·34%).

Gminy miejskie w stosunku do gmin wiejskich i obszarów dworskich mają najwięcej prestacyj w powiecie przemyskim (51·47%), najmniej w powiecie limanowskim (2·93%).

Wreszcie na obszary dworskie w stosunku do gmin wiejskich i miejskich wypada najwięcej prestacyj w powiecie sokalskim (10·93%), najmniej w powiecie kałuskim (zaledwie 0·22%).

Chcąc uzyskać z dodatków do podatków bezpośrednich tę sumę, jaką przedstawiają prestacye obliczone na pieniądze według cen wykupna, trzebaby nałożyć — według dołączonego 2/. wykazu — w całym kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa przeciętnie 11·471%. Największy dodatek z tego obliczenia wypada w powiecie wielickim (32·943%), najniższy w powiecie sokalskim (5·099%), zależnie od siły podatkowej powiatów a w przeciwstawieniu do wartości dni prestacyjnych.

Z naciskiem tutaj jednak zaznaczyć musimy, że wyżej wymieniona wartość prestacyj została obliczona ściśle według cen wykupna, uchwalonych przez Rady powiatowe. Wartość ta jednak — jak powszechnie wiadomo — nie odpowiada rzeczywistej wartości prestacyj i dlatego czyniąc potrzebne obliczenia lub porównania, tę okoliczność zawsze należy mieć na względzie.

W ustawodawstwie drogowem innych państw i krajów znajdujemy dwa główne systemy prestacyj drogowych: jeden, który ustanawia stałą, w przybliżeniu z góry oznaczoną powinność drogową — i drugi, który nie wymaga żadnego stałego zasobu, lecz stosuje ciężary do każdorazowej potrzeby.

Myślą przewodnią pierwszego systemu jest zabezpieczenie na cele drogowe zasobu stałego i niezawisłego od różnych względów.

Drugi system nakładania prestacyi drogowych bądź w naturze bądź też w gotówce jest ściśle administracyjny. Zaletą jego jest ta oko-

liczność, że nie wymaga od kontrybuentów większego świadczenia, aniżeli potrzeba, a sumę zasobów stosuje do zakresu zadania, które przy ich zużyciu spełnić należy.

Pierwszy system znajdujemy we Węgrzech, Francyi i u nas, drugi we wszystkich krajach austryackich, w Królestwie polskiem, Hanowerze, prowincyach pruskich, Wirtembergii, Wisbadenie i Bawaryi.

Wszystkie prestacye w ustawodawstwie europejskiem opierają się głównie na sześciu podstawach. Są to: 1. ludność męska do roboty zdolna, 2. rodzina, 3. bydło robocze, 4. dom, 5. grunt i 6. podatek.

Z tych podstaw jeden tylko podatek stanowi częstokroć wyłączną podstawę wymiaru prestacyj — inne natrafiamy tylko połączone w pewnej kombinacyi ze sobą. I tak np. we Francyi według ustawy z dnia 21. maja 1836, dotąd obowiązującej, podstawą wymiaru prestacyi drogowej jest ludność do roboty zdolna (18—60 lat), podatek bezpośredni, zaprzężny wóz lub powóz i zwierzę dojne, robocze lub wierzchowe.

We Węgrzech wedle ustawy z dnia 4. lutego 1890, prestacye piesze lub ciągłe wymierza się od zwierząt pociągowych, domów mieszkalnych i od osób.

We Wisbadenie w myśl ustawy z dnia 8. czerwca 1891 rozdział potrzeb drogowych uskutecznia się według danin gminnych, a w braku tychże według wysokości podatków bezpośrednich.

W siedmiu prowincyach pruskich roboty ciągłe mają wykonywać posiadacze gruntowi, utrzymujący zaprzęgi, w stosunku do ilości zwierząt pociągowych, jaka jest konieczna do prowadzenia gospodarstwa, roboty zaś piesze wszyscy obowiązani do danin gminnych. W razie uchwalenia przez Reprezentacyę gminną świadczeń pieniężnych, rozdział następuje według bezpośrednich danin gminnych, a gdzie ich niema, według bezpośrednich podatków państwowych.

W Królestwie Polskiem na podstawie ukazu z dnia 19. czerwca 1870 r. drogi trzeciej (najniższej) kategoryi t. j. wiejskie i polne mają być utrzymywane kosztem gromad albo właścicieli gruntów, przez które prowadzą.

W ustawach drogowych krajów austryackich istnieją z małymi wyjątkami prawie wszędzie jednakowe postanowienia, według których do gminy należy budowa i utrzymanie potrzebnych dla niej dróg i gościńców gminnych. „Dla uzyskania potrzebnych do tego świadczeń pieniężnych „i roboczych obowiązują przepisy ustawy gminnej“.

Wydział krajowy, zastanawiając się nad obecną ustawą drogową, przyszedł do przekonania, że ona — o ile utrzymała prestacye drogowe w naturze — nie przyczyniła się do poprawy dróg gminnych II. klasy w mierze oczekiwanej.

Powodem takiego stanu rzeczy jest ta okoliczność, że zarządy drogowe, ograniczone na posługiwanie się tylko szarwarkami, nie mają robotników wówczas, kiedy ich dla drogi potrzebują, lecz zwykle wtenczas, kiedy kontrybuenci nie mają co innego do czynienia. Naturalną jest rzeczą, że taka niesystematyczna i nie do potrzeb drogi zastosowana lecz dorywcza robota nie może dodatnio wpływać na stan komunikacyi.

Także podnieść należy, że jest w kraju wiele małych gmin, posiadających nieliczne dnie szarwarkowe, a potrzebujących utrzymywać albo wielką ilość dróg albo drogi bardzo trudne do utrzymania.

Natrafia się dosyć często na odwrotny stosunek. Siły gminy są o wiele większe, aniżeli ich potrzeba do utrzymania dróg. Te gminy nie dążą do udoskonalenia dróg, lecz przyprowadzają je do stanu zaledwie znośnego. Setki dni zostają rokrocznie stracone.

Wreszcie są dziś i takie gminy, które nie mają żadnych dróg gminnych. Tam prestacyj całkiem nie potrzeba. Robocizna drogowa jest po największej części mało wydatna. Latami bowiem uświęconym zwyczajem, którego mimo wszelkich starań wykorzenić nie można, ludność obowiązana do prestacyi uważa ją jako robotę darmą i narzuconą, od której można się wyłamać albo ją zbyć kimbądź i jakbądź. To też są gminy, w których zamożniejsi i mający głos w gminie wpływami swymi

wyłamują się z pod tego obowiązku, tak, że cały ciężar prestacyjny spada na mieszkańców uboższych, żyjących z pracy rąk. Oni zaś wychodzą do roboty z reguły późno, później jak do każdej innej roboty płatnej, a wracają z niej wcześniej.

Nadto prestacye drogowe odrabiają częstokroć niedorostki i dzieci lub starcy, do innych robót nie przydatni.

Nie można i tego pominąć, że w regule zarząd drogowy tworzy naczelnik gminy, który nie zawsze ma dostateczną chęć i kwalifikacyę dla dobrego spełnienia powierzonych mu funkcyj, które w dodatku wymagają pracy biurowej dla niego uciążliwej.

Wydział powiatowy nie posiada dostatecznych sił, aby przeprowadzić nadzór nad wykonywaniem prestacyj i należytem ich użyciem zwłaszcza, że roboty prestacyjne odbywają się zwykle równocześnie we wszystkich gminach. Tylko tam, gdzie Wydział powiatowy udziela pewnego zasiłku na cele drogowe, skutek z prestacyj jest widoczny, bo są one odrabiane pod bezpośrednim nadzorem powiatowych organów drogowych.

Z niezużytych w ciągu roku prestacyj wpływa bardzo nieznaczny dochód do kasy powiatowej, albowiem zarządy drogowe wykazują po największej części prestacye jako zupełnie wyrobione. Jeśli zaś wykażą jakie zaległości, to ściąganie ich natrafia na niezwykłe trudności i wywołuje u kontrybuentów rozgoryczenie co pociąga za sobą zniechęcenie zarządów drogowych, a w dalszym ciągu przepadanie i odpisywanie tych należytości.

Są to względy, które przemawiają za zupełnem zniesieniem obecnych prestacyj drogowych. Zresztą już dzisiaj znaczna część robót i dostaw np. przy budowie mostów i przepustów nawet po wsiach tylko za gotówkę da się uskutecznić.

Robota za gotówkę będzie rzetelniejszą i wydatniejszą. Przeważnie wykonają ją ludzie ciągle przy naprawie dróg pracujący, a tem samem z takiemi robotami obznajomieni. Nadto wykonają ją w czasie właściwym pod nadzorem odpowiednich organów.

Mając taką gospodarkę na oku jest, zdaniem Wydziału krajowego, wskazanem przejść w administracyi dróg na system gospodarstwa pieniężnego — znieść prestacye w naturze a potrzebne dla utrzymania dróg wydatki pokryć funduszami zebranymi zapomocą dodatków do podatków.

Dla uzyskania funduszów drogowych jest to sposób najłatwiejszy, najwygodniejszy i względnie najsłuszniejszy.

Tych zalet nie posiada inny sposób pozyskania gotówki dla celów administracyi drogowej, mianowicie nałożenie na rodziny obowiązku przymusowej spłaty obecnej prestacyi, jak to proponuje Wydział powiatowy w Chrzanowie, a wraz z nim i dalszych 18 Wydziałów powiatowych.

Ten sposób zbierania funduszów na cele drogowe byłby właściwie rodzajem opodatkowania rodzin i z tego względu w praktycznem zastosowaniu natrafiłby na wielkie niechęci, przypominając zniesione niegdyś pogłówne, do którego ludność kraju naszego czuje wstręt nieprzezwyciężony.

Nadto sporządzenie do tego celu spisu rodzin i prowadzenie ich ewidencyi jest bardzo uciążliwe i nie może być dokładne szczególnie w miastach i w miejscowościach przemysłowych, przez ludność robotniczą zamieszkałych. Głównie z tego właśnie względu już dzisiaj nie tylko w większych miastach, lecz nawet w takich gminach jak Lipnik, Oświęcim, Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Krowodża i Dąbie zamiast prestacyj musiał być zaprowadzony dodatek do podatków bezpośrednich.

Nie możemy też pominąć, że ściąganie tej gotówki wszędzie byłoby połączone z trudnościami a mogłoby tu i ówdzie dać sposobność do różnych nadużyć znacznie cięższych, aniżeli dzieją się one przy szarwarkach. Nadto szarwarki są marnowane przez samych kontrybuentów z ich własną szkodą, zaś gotówka przepadałaby u całkiem kogo innego ze szkodą dobra publicznego.

Także znaczna część dochodu z tego źródła musiałaby być odpisywana z powodu nieściągalności.

Wreszcie — co najważniejsza — system przymusowego wykupna prestacyj wymierzanych od rodzin jest bardzo niesprawiedliwy.

Na pierwszy rzut oka mogłoby się zdawać, że pod tym względem niema wielkiej różnicy między tym systemem i dzisiejszym stanem rzeczy. Tak jednak nie jest!

Obecnie każda rodzina odrabia lub spłaca dwa dni piesze; jeśli zaś posiada inwentarz pociągowy, natenczas jest obowiązana odrobić zamiast dwóch dni pieszych jeden dzień ciągły. Prestacya ciągła ma znaczną wartość — w każdym razie większą, aniżeli dwa dni piesze. Ponieważ odrabiają ją posiadacze zaprzęgu, a więc ludzie zamożniejsi, zatem w ten sposób obecne ich świadczenia przedstawiają większą wartość, aniżeli świadczenia ludności uboższej w dniach pieszych.

W razie przymusowej spłaty prestacyi, wszyscy przyczynialiby się jednakową kwotą, wskutek czego powstałaby nierównomierność świadczeń z krzywdą dla ludności niezamożnej.

To też takiego sposobu zbierania funduszów na cele drogowe nie znajdujemy w żadnej ustawie drogowej.

Dlatego Wydział krajowy oświadcza się przeciw temu systemowi i nie doradza Wysokiemu Sejmowi jego przyjęcia.

Jak już wyżej zaznaczyliśmy — ze zniesieniem prestacyj musiałyby uledz zmianie także inne postanowienia a zwłaszcza postanowienia co do administracyi dróg gminnych.

Miejscowe zarządy drogowe są niepraktyczne. Dualizm ich — o ile w praktyce istnieje — nadzwyczaj utrudnia sprężyste i szybkie działanie, bowiem dzieli i osłabia władzę, która z natury swojej powinna być energiczną i spiesznie działającą, dzieli także i osłabia jej odpowiedzialność. Należałoby więc znieść miejscowe zarządy drogowe i całą administracyę dróg gminnych II. klasy powierzyć Wydziałom powiatowym.

Wyjątek zachodziłby tylko w gminach miejskich, z których część i dzisiaj prowadzi administracyę wszystkich dróg gminnych bez zarzutu.

W ten sposób należyte utrzymanie dróg już nie byłoby zależne od dobrej lub złej woli i od słabych dziś jeszcze sił intelektualnych niektórych zarządów drogowych, lecz spoczywałoby w ręku czynnika, którego zasoby i intelektualne i materyalne dawałyby gwarancyę należytego spełnienia zadania.

Jednak jeśli administracya dróg ma spoczywać w rękach Wydziałów powiatowych, to sprawiedliwość nakazuje uczynić krok dalszy ku słusznemu rozdzielaniu ciężarów stąd wynikłych.

Wiele Wydziałów powiatowych, objąwszy wszystkie drogi gminne w swój zarząd, nie mogłoby sprostać zadaniu z powodu ubóstwa ludności i temsamem małej siły podatkowej. Byłoby więc rzeczą słuszną i nastąpiłaby równomierność w rozkładzie ciężarów pomiędzy powiaty, gdyby pewna pomoc przyszła tu z funduszu krajowego. Pomoc ta mogłaby być udzielaną w dwojaki sposób: albo przez bezpośrednie udzielenie wydatniejszej subwencyi na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych, albo też przez przejęcie szczególnie ważnych albo kosztownych dróg na fundusz krajowy.

Pierwszy system przyjęły niemal wszystkie kraje w monarchii w swych ustawach drogowych. W Czechach istnieje nawet osobna kategorya dróg „subwencyonowanych“.

W naszych stosunkach jest bardziej wskazane zastosowanie drugiego systemu, bowiem sprawiałby on ulgę nie tylko funduszowi powiatowemu ale i administracyi powiatowej. Dlatego Wydział krajowy mniema, że reforma ustawy drogowej, oparta na zasadach nakreślonych powyżej w ogólnym zarysie, powinna przyjść do skutku równocześnie ze zrealizowaniem programu przejęcia w zarząd krajowy nowej sieci dróg w kraju — a przeprowadzenie równocześnie tych obu spraw powinno nastąpić przy pierwszej sposobności, przy której siły budżetu krajowego znajdą się w tem położeniu, że będzie można na nie nałożyć nowe większe zadanie finansowej natury.

C.

Drogi krajowe.

Utrzymanie dróg krajowych.

Stan dróg krajowych w r. 1904 był normalny.

Pomniejszych mostów drewnianych i przepustów zamieniono przy normalnej konserwacyi na stałe (murowane, kryte płytami lub o żelaznych trawersach, sklepione względnie betonowe lub o konstrukcyi żelazno-betonowej) sztuk 84.

W budżecie na r. 1906 preliminowano na konserwacyę dróg krajowych o 40.000 K więcej aniżeli w latach ubiegłych, a to ze względu na średni wynik zamknięcia z lat poprzednich, na stale zwiększające się ceny robocizny i materyałów, oraz na konieczną potrzebę wzmocnienia pokładu szutrowego, z powodu zwiększającego się ruchu na niektórych przestrzeniach dróg krajowych. Niedostateczność dotacyi na cel powyższy skonstatowała także komisya drogowa w swem sprawozdaniu za r. 1903, przytaczając również te motywa i oświadczyła się za podniesieniem tej dotacyi.

Rekonstrukcye dróg krajowych.

W przedmiocie rekonstrukcyi dróg krajowych Wydział krajowy zdaje sprawę, jak następuje:

1. W następstwie sprawozdania za r. 1903, dotyczącego rekonstrukcyi drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową, zaznacza się, że c. k. Prezydyum Namiestnictwa (LW. 82.485/1904) na podstawie decyzyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrzych nie zgodziło się na ponowne zbadanie trudności, zachodzących przy wykonaniu tej rekonstrukcyi z powodu powtarzających się usuwisk, przez delegata ministeryalnego przy udziale zastępców c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego — mianowicie z uwagi, że już przy komisyonalnem dochodzeniu na gruncie w dniach 13. i 14. października 1903 sprawę tych usuwisk należycie wyjaśniono.

Zarazem c. k. Ministerstwo oznajmiło, że pozostawia decyzyi Wydziału krajowego jako władzy, która samodzielnie postanawia we wszystkich sprawach, odnoszących się do dróg krajowych, bądź prowadzenie tej rekonstrukcyi w dalszym ciągu, bądź też jej zaniechanie przez budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami, lub też inne odpowiedniejsze połączenie tej drogi, byleby połączenie to odpowiadało także wymogom wojskowym.

Wobec powyższego, jakoteż wobec skonstatowania w r. 1904 dalszego pogarszania się stanu drogi na tej samej przestrzeni, objętej usuwiskiem, Wydział krajowy postanowił zaniechać pomienionej rekonstrukcyi, a przystąpić natomiast do budowy mostu stałego na Dunajcu dla połączenia się z drogą krajową Słotwina-Brzesko-Sącz.

W tym celu opracowano projekt wstępny dla tej budowy, jakoteż wstawiono I. ratę w preliminarz na r. 1906.

2. Rekonstrukcya drogi krajowej Jarosław-Bełzec w Oleszycach ukończona.

3. Rekonstrukcya drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica w Nowym Sączu na długości 280 m, w czem budowa nowego mostu na Kamienicy systemu Hennebique'a o dwu otworach po 30 m, wraz z obustronymi chodnikami długości 72 m na tym moście, wykonaną została w roku 1904, przyczem podniesiono drogę na długości 55 m i ułożono krawężniki ze ściekami na długości 208 m z obu stron drogi.

4. Rekonstrukcya drogi krajowej Przemyśl-Sanok w Olszanach w km. 15. wraz z budową mostu stałego systemu Hennebique'a o trzech otworach łącznej rozpiętości 33 m, przyczem przebudowano drogę na długości 194 m.

5. Przebudowa mostu na stały systemu Hennebique'a w Tłumaczu przy drogze kraj. Tłumacz-Zaleszczyki o świetle 12 m.

6. Przebudowa mostu na stały systemu Hennebique'a o świetle 14 m na drodze kraj. Tyśmienica-Kołomyja.

7. Zamiana pokładu drogowego na bruk na drodze kraj. Buczacz-Czortków w Buczaczu powierzchni 250 m.

Wskutek budowy ścieków z krawężnikami względnie chodników uregulowano drogi krajowe:

a) Dętica-Nadbrzezie w Tarnobrzegu i Dzikowie na długości 315 m.

b) Jarosław-Bełzec w Oleszycach na dług. 280 m jednostronnie.

c) Żółkiew-Krystynopol w Mostach wielkich jednostronne na dług. 300 m.

d) Buczacz-Tłuste w Jazłowcu jednostronne ścieki na dług. 90 m.

e) Krościenko Szczawnica w Szczawnicy ścieki jednostronne na dług. 200 m.

f) Czortków-Skała w Skale ścieki jednostronnie na dług. 200 m.

g) Skała-Zaleszczyki w Dobrowlanach ścieki jednostronne na dług. 255 m.

h) Kraków-Chełmek w km. 37. i 38. ścieki jednostronne 630 m. długości.

i) Czyżyny-Cło w km. 2·7 ścieki 40 m. długości.

Sprawa budowy mostu stałego na Dniestrze pod Haliczem na drodze kraj. Bursztyn-Stanisławów.

Ze względu na zły obecny stan mostu na Dniestrze pod Haliczem i potrzebę zabezpieczenia stałej komunikacyi między stacyą kolejową a miastem Haliczem, Wydział krajowy postanowił przystąpić do budowy stałego mostu żelaznego na filarach murowanych wraz z rekonstrukcyą przyległych części drogi krajowej.

W tym celu Wydział krajowy zarządził opracowanie projektu generalnego, na podstawie którego odniósł się do c. k. Rządu odezwą z d. 27. lutego 1903 LW 95 271/02 z prośbą: 1. o wyjednanie 50% subwencyi państwowej, oraz: 2. o udzielenie konsensu na budowę.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą do LW. 81.282/03 oznajmiło, że c. k. Rząd przyznał zasiłek w wysokości 25% ogólnych kosztów budowy, a zarazem wyznaczyło komisyjne zbadanie projektu na miejscu.

Komisya ta odbyła się w d. 24. września 1903 przy udziale zastępców państwowego funduszu drogowego i wodnego oraz c. k. wojskowości — jakoteż zastępców Wydziału krajowego.

W myśl żądań przedstawionych przy powyższej komisyi przez delegatów funduszu wodnego i c. k. wojskowości, zarządzono opracowanie szczegółowego projektu na podstawie sondowania gruntu. Odezwą z d. 4. maja 1905 udzielono c. k. Prezydyum Namiestnictwa powyższy projekt na wszystkie wymagane roboty, przyczem przedstawiono dwie alternatywy konstrukcyi żelaznej mostu, jakoteż długości przestrzeni drogi krajowej, przeznaczonej do rekonstrukcyi w związku z budową tego mostu. Zarazem odniesiono się o wyjednanie wyższej subwencyi państwowej a to przynajmniej do 50% ogólnych kosztów.

Co do zakresu projektowanych robót i kosztów zaznacza się, że według wymogów zastępców c. k. wodnego funduszu państwowego i c. i k. wojskowości, koszta budowy mostu i rekonstrukcyi drogi na przestrzeni między profilami 12.200—18.300 t. j. na długości 6 km. 100 m. (wraz z mostem) wyniosłyby ogółem 915.000 K; Wydział krajowy jednak oświadczył się za alternatywą tańszą, obejmującą przestrzeń drogi mniejszą t. j. od km. 16.480—18.300, t. j. na długości 1.820 mb (wraz z mostem), której koszt wyniósłby 651.840 K.

W razie nadejścia decyzyi c. k. Rządu, budowa ta mogłaby być rozpoczętą w r. 1906 i do trzech lat ukończoną. Na rzecz tej budowy wstawiono do budżetu krajowego na rok 1906 drugą ratę w kwocie 100.000 K.

Sprawa ukończenia budowy drogi krajowej Lwów-Stojanów.

Uchwałą Wys. Sejmu z r. 1878 postanowiono budowę drogi krajowej ze Lwowa (od Zboisk) na Kamionkę strumiłową do granicy państwa w Stojanowie.

Budowa ta została w r. 1885 doprowadzona do środka miasteczka Stojanowa, budowa zaś końcowej przestrzeni do granicy długości 3 kilometrów została odroczoną.

Obecnie interesowane gminy i Wydział powiatowy w Kamionce, które w swoim czasie na rzecz tej budowy datki dobrowolne zadeklarowały, dopominają się o wykonanie wspomnianej przestrzeni końcowej a to wobec potrzeb miejscowych i zwiększonego ruchu ku granicy.

Wskutek czego Wydział krajowy postanowił w wykonaniu uchwały sejmowej przystąpić do tej budowy w r. 1906.

Koszt powyższej budowy oceniono na 60.000 K i wydatek ten zamieszczono w preliminarzu budżetu na r. 1906.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1904 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 57 stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Na dzierżawę tych myt rozpisał Wydział krajowy licytacyę.

Cena wywołania przyjęta do tej licytacyi w wysokości dotychczasowego czynszu wynosiła łączną kwotę . . 167.647 K 56 h

Gdy rezultat częściowych licytacyi wykazał łączną kwotę. . . . . 173.623 „ 72 „

zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł korzystniej o . . . . . 5.976 K 16 h

Z wymienionych wyż 57 stacyj mytniczych wydzierżawiono:
29 wyżej ceny wywołania,
5 w wysokości pobieranego czynszu,
23 niżej ceny wywołania.

Rezultat ogólny administracyjny myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych preliminowano na rok 1904 w kwocie . . . . . 486.300 K — h

według zaś zamknięcia rachunkowego z tego roku przyniósł on w rzeczywistości łączną kwotą . . 515.227 „ 54 „

Ponieważ dochód z tych myt za rok 1903 wynosił tylko . . . . . 507.946 „ 66 „

zatem z porównania wynika, iż dochód za rok 1904 zwiększył się o kwotę . . . . . 7.280 K 88 h

Podług kontraktów dzierżawnych na rok 1905 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi łączną kwotę . . . . . 520.450 K 32 h

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległość czynszów mytniczych z końcem roku 1903 wynosiła . . . . . 37.359 K 72 h

z której w ciągu roku 1904:

ściągnięto . . . . 678 K 33 h

odpisano . . . . 2.568 „ 25 „ 3.246 „ 58 „

Pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie . . . . . 34.113 K 14 h

Zaległość ta przedstawia się szczegółowo w sposób, jak następuje:

a) cięży na zawodnych dzierżawcach myta a mianowicie:

w Bagienicy . . .	1.929 K 90 h	
„ Horodence zwanej „Raszków“ i Serafińcach .	4.931 „ 56 „	
„ Jabłonowie (Suchostawie)	4.589 „ 70 „	
„ Miechocinie . . .	662 „ 38 „	
„ Niedzicy . . .	1.453 „ 32 „	
„ Pomorzanach i Rozhadowie . . .	10.560 „ 97 „	
„ Repechowie i Szpilczynie	1.550 „ 56 „	
„ Rozwadowie . . .	3.825 „ 39 „	
Do przeniesienia . .		29.503 K 78 h

Z przeniesienia . .		29.503 K 78 h
w Żółkwi	956 K 36 h	
„ Żydatyczach (Podliskach małych) . . .	2.437 „ 62 „	32.897 „ 76 „
b) pochodzi z dzierżawy myt na drodze krajowej Jarosław-Bełzec		1.215 „ 38 „
Razem . .		34.113 K 14 h

Przeciw dzierżawcom *ad a)* wdrożono kroki sądowe, dzierżawcy zaś *ad b)* zezwolono na ratalną spłatę należytości.

Rewizya i regulacya myt na drogach krajowych.

W porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zniósł Wyeział krajowy od 1. stycznia 1905 rogatkę w Poroninie, a opłaty mytnicze na niej pobierane przyłączył do myta na Ustupiu w Zakopanem. Rogatkę w Krogulcu zamierza Wydział krajowy przenieść ze środka wsi po za miejsce zamieszkałe. W tym celu odniósł się do c. k. Namiestnictwa o objawienie swej opinii.

Domki mytnicze.

Wydział krajowy wybudował domek mytniczy w Kruhelu małym i zarządził budowę domku w Jasionce. W Przyszowie kameralnym pertraktuje Wydział krajowy o kupno karczmy na domek mytniczy.

Uskuteczniono naprawę domków w 34 stacyach mytniczych, mianowicie w Bagienicy, Biegonicach, Bieńczycach, Gołkowicach, Horodyszczu, Husiatynie, Jamnicy, Jarosławiu, Jasionce, Jeżowem, Koniecznej, Koszyłowcach, Kozaczówce, Kozaczyźnie, Kozowej Kruhelu, Krzyżu, Makowisku, Młynowcach, Nowosielcu, Pętnie (Magórze), Radwaniu, Repechowie, Rozwadowie, Siarach, Słobódce leśnej, Smykowcach, Sokołowie, Stojanowie, Suchostawie, Wielowsi, Zabełczu, Zagrobeli i Załużu.

Sprzedano stary domek mytniczy w Kozowie i Zalesiu gorzyckiem.

Alegat 3. Sprawa datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych.

Według załączonego ·/. wykazu datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych pozostała z końcem roku 1903 do spłacenia należytość w kwocie 5.736 K.

Zmiana w etacie służby dróg krajowych.

1. Dekretem z dnia 22. listopada 1904 LW. 116.562/904 mianował Wydział krajowy tyt. starszego inżyniera p. Władysława Turskiego, etatowym starszym inżynierem Wydziału krajowego, pozostawiając go na dotychczasowej posadzie inżyniera okręgowego w Krakowie.

Tymże dekretem mianował Wydział krajowy dotychczasowego inżyniera II. klasy, p. Juliusza Orzelskiego etatowym inżynierem I. kl. z pozostawieniem go na posadzie inżyniera okręgowego w Nowym Sączu.

Wiadomość o dalszych nominacyach w biurze techniczno-drogowem podaje sprawozdanie biura prezydyalnego.

2. Dekretem z dnia 21. grudnia 1904 r. LW. 123.998/904 mianował Wydział krajowy konduktorów III. klasy:

a) Józefa Marka w Borszczowie,

b) Franciszka Piotrowskiego w Ropicy ruskiej etatowymi konduktorami II. kl., zaś prowiz. konduktora III. kl. Franciszka Sołowkowa, prowizorycznym konduktorem II. klasy.

3. Dekretem z dnia 4. lutego 1905 LW. 8.927 mianował Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl. Edwarda Podlewskiego w Skałacie, stałym etatowym konduktorem III. kl.

4. Rozporządzeniem z dnia 5. kwietnia 1905 r. LW. 27.716 przeniósł Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl., Karola Klape z Lubienia w. do Husiatyna, poruczając mu dozór nad drogą krajową Husiatyn-Kopyczyńce, w miejsce konduktora III. kl. Romana Woj-

towicza, którego równocześnie przeniesiono do Lubienia, poruczając mu dozór nad drogą krajową Zimnawoda-Hoszany.

5. Rozporządzeniem z dnia 26. kwietnia 1905 r. LW. 28.205 Wydział krajowy wskutek prośby prowiz. konduktora III. kl., Jana Bojarskiego uwolnił go ze służby, przyznając mu równocześnie odprawę w kwocie 300 K.

6. Dekretem z dnia 2. czerwca 1905 r. LW. 25.481 mianował Wydział krajowy Gustawa Simona prowizorycznym konduktorem III. kl., przydzielając go na razie do czynności w oddziale techniczno-drogowym.

D.

Drogi powiatowe i gminne.

O ogólnym stanie budowy dróg powiatowych i gminnych, tudzież o pomocy technicznej, udzielonej powiatom, przedłożymy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

SUBWENCYE

udzielone z funduszu krajowego w roku 1904 na budowę dróg powiatowych i gminnych

Lp.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	g	Ogółem K	g
1	Biała	Na budowę drogi gminnej I. kl. Jawiszowice-Osiek-Wadowice . .	12.000	—		
		„ budowę mostu przy drodze j. w.	969	68	12.969	68
2	Bóbrka	„ budowę drogi gm. I. kl. Strzeliska nowe-Chodorów	10.000	—		
		„ budowę drogi gm. I. kl. j. w. koszta komisyjne	74	05	10.074	05
3	Bochnia	„ budowę drogi gm. I. kl. Chorostkowa-Nieszkowice	1.254	87		
		„ budowę drogi gm. I. kl. j. w. koszta komisyjne	52	70		
		„ budowę drogi gm. I. kl. Zagórzany-Lubomierz j. w.	103	55	1.411	12
4	Bohorodczany	„ budowę drogi gm. I. kl. Dźwiniacz-Sołotwina	8.000	—	8.000	—
5	Brody	„ budowę drogi powiatowej Brody-Leszniów Szczurowice	10.785	20		
		„ budowę drogi powiatowej Brody-Krystynopol c. k. archiwum map	80	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	5.038	04	15 903	24
6	Brzesko	„ budowę drogi powiatowej Mokrzyska Radłów	2.824	64	2.824	64
7	Brzeżany	„ budowę drogi gmin. I. kl. Bożyków-Potutory	5.000	—		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. Horodyszcze-Kozłów	2.000	—		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. j. w. koszta komisyjne.	90	10	7.090	10
8	Brzozów	„ budowę drogi gmin. I. kl. Brzozów-Wara	2.000	—		
		„ budowę drogi gmin I. kl. j. w. koszta komisyjne	80	27	2.080	27
9	Buczacz	„ budowę drogi gmin. I. kl. Niżniów-Jazłowiec	30.000	—		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. j. w. c. k. archiwum map	38	08		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. j. w. koszta komisyjne.	1.633	09		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. j. w. Zakład ubezpiecz. robotników za I. półrocze	438	61		
		Do przeniesienia . .	32.109	78	60.353	10

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	g	Ogółem K	g
		Z przeniesienia . .	32.109	78	60.353	10
9	Buczacz	Na budowę drogi gmin. I. kl. j. w. Zakład ubezpiecz. robotników za II. półrocze	745	66		
		„ budowę drogi gmin. I. kl. Niżniów-Sokołów-Nowosiółki koszta komisyjne	196	32	33.051	76
10	Cieszanów	„ budowę drogi powiatowej Lubaczów-Hruszów	1.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej Oleszyce-Cewków	7.000	—	8.000	—
11	Czortków	„ budowę drogi gminnej I. kl. Kolędziany-Probużna	5.000	—	5.000	—
12	Dąbrowa	„ rekonstrukcyę drogi powiatowej Żabno-Ujście jezuickie	1.000	—	1.000	—
13	Dobromil	„ budowę drogi powiatowej Hubicze-Schodnica w Rybotyczach .	10.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej Lodzinki-Bircza	8.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Komarowice-Nowe miasto . . .	2.500	79		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	20	—		
		„ budowę drogi powiatowej Hubicze-Bircza	2.957	95		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	2.781	86		
		„ budowę drogi powiatowej Dobromil Jureczkowa j. w. . . .	78	90	26.339	50
14	Drohobycz	„ budowę drogi powiatowej Hubicze Sohodnica	867	38		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Lisznia-Podbuż	10.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Schodnica-Rybnik	10.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej Hubicze-Drohobycz	2.706	98		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. w Truskawcu koszta komisyjne	1.283	93	24.858	29
15	Gorlice	„ budowę drogi gminnej I. kl. Gładyszów-Ujście ruskie . . .	3.000	—	3.000	—
16	Grybów	„ budowę drogi gminnej I. kl. Krużlowa-Chodorowa-Wojnarowa .	1.000	—	1.000	—
17	Horodenka	„ budowę drogi gminnej I. kl. Horodenka-Obertyn	12.000	—	12.000	—
18	Husiatyn	„ budowę drogi powiatowej Probużna-Dębówka	8.000	—		
		„ budowę dróg subwencyonowanych	8.000	—	16.000	—
19	Jarosław	„ budowę drogi gminnej I. kl. Próchnik-Kańczuga	4.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Łazy-Nowagrobla	2.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Bystrowice-Przeworsk	10.557	50	16.557	50
		Do przeniesienia . .			207.160	15

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .			207.160	15
20	Jasło	Na budowę drogi gminnej I. kl. Kęty-Desznica-Rozstojne . . .	5.000	—	5.000	—
21	Jaworów	„ budowę drogi gminnej I. kl. Hruszów Okopy	6.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Jaworów-Niemirów	105	—	6.105	—
22	Kałusz	Most na Czeczwi w Tużygłowie koszta komisyjne	49	81	49	81
23	Kamionka	Na budowę drogi gminnej I. kl. Lisko-Streptów	17.985	51		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. c. k. archiwum map . . .	95	13		
		„ budowę drogi powiatowej Radziechów-Kulików	10.000	—		
		„ budowę drogi Busk-Żelechów .	2.000	—	30.080	64
24	Kossów	„ budowę drogi powiatowej Kossów-Jasienów górny	40.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. remuneracya inż. Grocha . . .	150	—		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. Zakład ubezpiecz. robotników za I. półrocze	501	43		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. Zakład ubezpiecz. robotników za II. półrocze	258	33		
		„ budowę drogi powiatowej j. w. koszta komisyjne	2.430	48	43 340	24
25	Krosno	„ budowę drogi Krosno-Korczyn-Luterna koszta komisyjne . .	32	25	32	25
26	Limanowa	„ budowę drogi gminnej I. kl. Młynowce-Ujanowice	2.000	—	2.000	—
27	Lisko	„ budowę drogi gminnej I. kl. Lutowiska-Cisna	29.647	22	29.647	22
28	Lwów	„ budowę drogi Lwów-Kulparków ubezpieczenie robotników. . .	513	19	513	19
29	Łańcut	„ budowę dróg gminnych Przeworsk-Markowa i Przeworsk-Bystrowice	12.000	—	12.000	—
30	Mościska	„ budowę drogi gminnej I. kl. Pakość-Hussaków-Radochońce .	8.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	186	36	8.186	36
31	Myślenice	„ budowę drogi gminnej I. kl. Jordanów-Spytkowice	5.393	67		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Lubień-Mszana dolna	1.483	27		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Siepraw-Myślenice	7.296	62		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	40	70		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Chabówka-Bielonka	745	01		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Biertowice-Zembrzyce koszta kom. .	46	63		
		Do przeniesienia . .	15.005	90	344.114	86

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .	15.005	90	344.114	86
	Myślenice	Na budowę drogi gminnej I. kl. w Brzaszczowicach j. w. . . .	39	12		
		„ szkody elementarne z r. 1903 .	165	85	15.210	87
32	Nadwórna	„ budowę drogi gminnej I. kl. Łanczyn-Młodniatyn c. k. arch. map	19	25		
		Badanie rzeczki Strymby w Nadwórnie koszta komisyjne . .	54	64	73	89
33	Nisko	Na budowę drogi gminnej I. kl. Bojanów-Cisów las-Jeżowe, Cisów las-Nart nowy i Nisko-Maziarnia-Sojkowa	12.000	—		
		„ budowę drogi gminnej Majdan-Stany-Rozwadów koszta kom. .	22	40	12.022	40
34	Nowy Targ	„ budowę drogi Pienińskiej za rury	107	20		
		„ „ „ „ nadzór drogi	60	—		
		„ budowę drogi Pienińskiej koszta komisyjne	119	22		
		„ budowę dróg Zakopiańskich . .	60.490	—		
		„ „ „ „ koszta komisyjne	2.556	20		
		„ budowę drogi Łysa Polana, Morskie Oko j. w.	34	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Klikuszowa-Raba wyżna	4.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Chabówka-Bielonka	349	80	67.716	42
35	Pilzno	„ budowę drogi gminnej I. kl. Kamienica-Głobikowa	294	66		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Pilzno-Szynwałd	8.866	38		
		„ budowę drogi gminnej I. kl j. w. koszta komisyjne	31	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Pilzno-Dąbie j. w.	30	—	9.222	04
36	Podhajce	„ budowę drogi gminnej Podhajce-Bożyków i Podhajce-Denysów .	2.000	—	2.000	—
37	Przemyśl	„ budowę drogi gminnej I. kl. Chałupki medyckie-Torki	3.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Stroniowice-Medyka	5.000	—	8 000	—
38	Przemyślany	„ budowę drogi gminnej I. kl. Kurowice-Bohdanówka	15.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	49	24	15.049	24
39	Rawa	„ budowę drogi powiatowej Rawa ruska-Niemirów	20.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Rawa ruska-Wulka mazowiecka	6.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	114	58	26.114	58
40	Rohatyn	„ budowę drogi gminnej I. kl. Rohatyn-Czercze	2.000	—		
		Do przeniesienia . .	2.000	—	499.524	30

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .	2.000	—	499.524	30
	Rohatyn	Na budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne	93	03		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Puków-Stratyn	6.719	44		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Konkolniki-Słoboda konkolnicka. .	261	02	9.073	49
41	Rudki	„ budowę drogi gminnej I. kl. Uherce niezabitowskie-Koropuż .	2.820	01		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Komarno-Tuligłowy	2.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne.	24	60	4.844	61
42	Rzeszów	„ budowę drogi powiatowej Tyczyn-Błażowa	10.000	—		
		„ budowę drogi powiatowej Rzeszów-Strzyżów koszta komisyjne	56	86	10.056	86
43	Sambor	„ budowę drogi gminnej I. kl. Sambor-Podbuż	4.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Przemyśl-Rudki	4.000	—	8.000	—
44	Sącz nowy	„ budowę dróg gminnych I. kl. .	10.049	83		
		„ budowę j. w. koszta komisyjne.	18	98		
		„ budowę j. w. Tegoborze-Witkówka j. w.	23	—		
		„ budowę j. w. Chełmiec-Naszacowice	15.391	65	25.483	46
45	Skałat	„ budowę j. w. Skałat-Orzechowce	8 000	—	8.000	—
46	Śniatyn	„ budowę mostu na Prucie pod Zabłotowem	60.000	—		
		„ budowę mostu na Prucie pod Zabłotowem koszta komisyjne .	2.981	14		
		„ budowę mostu j. w. ubezpieczenie robotników za I. półrocze .	85	93		
		„ budowę mostu j. w. ubezpieczenie robotników za II. półrocze.	85	93		
		„ budowę mostu j. w. Kasa chorych	49	65	63.202	65
47	Sokal	„ budowę drogi gminnej I. kl. Bełz-Waręż	1.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Sokal-Uhrynów	11.720	—		
		„ budowę mostu na Bugu . . .	21.000	—		
		„ budowę mostu na Bugu Bank krajowy (pożyczka)	10.000	—		
		„ budowę mostu na Bugu koszta komisyjne	1.908	64		
		„ budowę mostu na Bugu koszta sondowania	526	31	46.154	95
48	Tarnobrzeg	„ budowę drogi gminnej I. kl. Radomyśl-Chwałowice	5.307	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Gorzyce-Czekaj	1.000	—	6.307	—
		Do przeniesienia. .			680 647	32

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .			680.647	32
49	Tarnopol	Na budowę drogi gminnej I. kl. Hłuboczek wielki Kokutkowce .	6.451	95	6.451	95
50	Tarnów	„ budowę drogi gminnej I. kl. Tarnów-Ryglice	10.000	—	10.000	—
51	Trembowla	„ budowę drogi gminnej I. kl. Semenów-Buczacz	9.657	02		
		„ budowę mostu w Gnieźnie . .	15.000	—		
		„ budowę mostu w Gnieźnie koszta komisyjne	288	79	24.945	81
52	Turka	„ budowę drogi gminnej I. kl. Turka-Czarna	29.258	97	29.258	97
53	Wadowice	„ budowę drogi gminnej I. kl. Brody-Skawinki-Budzanów . .	254	07		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne.	107	10		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Wadowice-Osiek	10.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne.	99	49		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Leśnica-Zakrzów koszta komisyjne	42	33		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Kalwarya Zebrzydowska-Zakrzów-Skawce	6.015	38		
		„ szkody elementarne drogi gmin. I. kl. Biertowice-Zembrzyce . .	3.204	40	19.724	77
54	Wieliczka	„ szkody wyrządzone powodzią .	3.159	64		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Gorzków-Dobczyce	4.435	48		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Gorzków-Stojowice	3.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne.	43	87		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Kokotów-Brzegi Grabie j. w. . .	52	14		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Zagórzany-Lubomierz j. w. . . .	22	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Świątniki-Siepraw	3.379	68	14.092	81
55	Złoczów	„ budowę drogi powiatowej Złoczów-Dunajów.	13.114	93		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Krasne Ostrowczyk	3.000	—	16.114	93
56	Żółkiew	„ budowę drogi gminnej I. kl. Żółkiew-Kamionka	24.000	—		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. j. w. koszta komisyjne.	1.415	43		
		„ budowę drogi gminnej I. kl. Fujna-Dąbrowica.	9.482	81		
		„ budowę drogi gminnej I kl. j. w. koszta komisyjne	471	39	35.369	63
57	Żydaczów	„ budowę drogi powiatowej Stryj-Żurawno.	6.000	—	6 000	—
		Do przeniesienia. .			842.606	19

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .			842 606	19
58	Żywiec	Na budowę drogi gminnej I. kl. Jeleśna-Lachowice	1.233	07		
		„ budowę drogi gminnej Juraczów-Glinka c. k. archiwum map . .	82	60		
		„ budowę drogi gminnej Juraczów-Ujsoły koszta komisyjne . . .	6.951	90	8.267	57
59	Zbaraż	„ budowę drogi gminnej Zbaraż-Podwołoczyska i Berezowica .	24 000	—	24.000	—
60	—	Pozostała reszta kredytu przeniesiona na r. 1905	66.428	49	66.428	49
		Razem . .			941.302	25
		Po potrąceniu zwrotów:				
		1. Z gminy Zakopane, datek na budowę drogi Zakopane-Kościeliska dolina	1.698	44		
		2. Z Wydziału powiatowego w Drohobyczu, reszta zaliczek na utrzymanie oraz za ułożenie i użycie rurociągów przy drodze Hubicze-Schodnica	2.689	80		
		3. Z Wydziału powiatowego i Magistratu we Lwowie udział w budowie drogi Lwów-Brzuchowice oraz zwrot od dyr. Szyszkowskiego	16.525	88		
		4. Z Wydziału powiatowego w Nadwórnie reszta zaliczek inż. Ramsa i Drexlera	382	32		
		5. Z Wydziału powiatowego w Ropczycach reszta z kredytu na zasilenie powiatowego funduszu drogowego	—	96	21.301	40
		Pozostają wydatki . .	—	—	920.000	85
		od tego: odpisane w powiecie myślenickim	—	—	—	85
		Pozostają wydatki netto . .	—		920.000	—
		zgodne z zamknięciem rachunków za r. 1904 do LW. 51.120/05.				

SUBWENCYE

dla powiatowych funduszów drogowych udzielone z funduszu krajowego w r. 1904 z mocy §. 28. ustęp czwarty ustawy drogowej.

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
1	Bochnia	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	2.000	—	2.000	—
2	Brzesko	„ zasilenie powiatowych funduszów drogowych	8.000	—	8.000	—
3	Brzozów	Zasiłek na budowę drogi Izdebki-Hłudno	3.000	—		
		Na zasilenie pow. fund. drogowych	3.000	—	6.000	—
4	Chrzanów	„ „ „ „ „	1.400	—	1.400	—
5	Dąbrowa	„ „ „ „ „	2.000	—	2.000	—
6	Dobromil	„ „ „ „ „	4.000	—	4.000	—
7	Kolbuszowa	„ szkody elementarne	1.000	—	1.000	—
8	Kossów	„ zasilenie pow. fund. drogowych	6.000	—	6.000	—
9	Kraków	„ „ „ „ „	8.000	—		
10	Mielec	„ „ „ „ „	4.000	—		
11	Nowy Targ	Koszta komisyjne z powodu dozoru dróg w Zakopanem	152	40		
		Koszta komisyjne na drodze gmin. I. kl. Zakopane-Morskie Oko .	29	97		
		Na utrzymanie drogi Pienińskiej .	100	—		
		Za nadzór drogi j. w.	30	—		
		Orzelski ryczałt na objazdy drogi j. w.	10	50		
		Sołowków dtto	14	28		
		Zasiłek na budowę drogi gmin. I. kl. Zakopane-Łysa Polana Morskie Oko.	3.270	—		
		Śliwiński konduktor za nadzór drogi j. w.	1.910	—		
		Na budowę dróg w Zakopanem . .	4.844	—		
		„ zasilenie pow. fund. drogowych	3.000	—		
		„ utrzymanie drogi gm. I. kl Zakopane-Jaszczurówka-Łysa Polana-Morskie Oko	13.000	—	38.361	15
12	Rohatyn	Koszta komisyjne na budowę drogi gmin. I. kl. Rohatyn-Czercze .	32	70	32	70
		Do przeniesienia . .			68.793	85

L. p.	Powiat	Droga	Szczegółowo K	Szczegółowo g	Ogółem K	Ogółem g
		Z przeniesienia . .			68.793	85
13	Ropczyce	Na zasilenie pow. fund. drogowych	1.000	—	1.000	—
14	Rzeszów	„ „ „ „ „	6.000	—	6.000	—
15	Sanok	„ „ „ „ „	3.000	—	3.000	—
16	Śniatyn	„ „ „ „ „	4 000	—	4.000	—
		Razem . .			82 793	85
		Po potrąceniu zwrotów:				
		Datków na utrzymanie dróg gminnych I. kl. Pienińskiej i Zakopane-Jaszczurówka-Łysa Polana-Morskie Oko	2.835	—	2.835	—
		Pozostają wydatki netto . .	—	—	79.958	85
		zgodnie z zamknięciem rachunków za r. 1904 do LW. 51.120/05.				

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg gminnych i powiatowych.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił z dniem 31. grudnia 1903 . . 840.000 K — g
Dotacya z funduszu krajowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1898 z przyznanych 15 rat:
VI rata na rok 1904 . . . 40.000 „ — „
Razem . . 880.000 K — g

Po koniec roku 1904 udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek w sumie . . . . . 2,090.538 K — g
zaś w roku 1904 następującym powiatom:

1. Husiatyn . . .	20.000 K	— g	
2. Lwów . . .	7.823 „	54 „	
3. Nowy Targ . . .	40 000 „	— „	
4. Rohatyn . . .	20.000 „	— „	
5. Ropczyce . . .	20.000 „	— „	
6. Sokal	50.000 „	— „	
7. Śniatyn	21.000 „	— „	
8. Tarnobrzeg . . .	20.000 „	— „	
9. Wadowice . . .	13.000 „	— „	
10. Zbaraż	23.000 „	— „	
11. Żółkiew	30.000 „	— „	264.823 „ 54 „
Razem . .			2,355.361 K 54 g

Na poczet tych pożyczek spłacono po 31. grudnia 1903 . . . . . 1,383.037 K 76 g .
zaś w roku 1904 . . . . 159.598 „ 12 „
Ogółem spłacono . . 1,542.635 „ 88 „

Po porównaniu z sumą udzielonych pożyczek j. w. pozostaje do zwrotu w latach następnych . . 812.725 K 66 g
jak to w zamknięciu tego funduszu za rok 1904 wykazano.

Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym uzyskano odsetki

a) po 31. grudnia 1903	27.861 K	20 g
b) w roku 1904	2.869 „	48 „
razem uzyskano .	30.730 K	68 g

Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminu płatności rat pożyczkowych

a) po 31. grudnia 1903	6.727 K	83 g
b) za rok 1904	1.681 „	61 „
razem . .	8.409 K	44 g

Bilans z 31. grudnia 1904.

Należytość czynna:

1. Od Wydziałów powiatowych:			
a) z tytułu zwrotu kapitału	812.725 K	66 g	
b) „ „ „ 6% odsetek	28 „	33 „	812.753 K 99 g
2. Na 3% rach. bieżącym funduszu krajowego .			104.549 „ 70 „
Suma należytości czynnych			917.303 K 69 g
Należytości bierne			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			917.303 K 69 g
Z końcem roku 1903 czysty stan czynny wynosił			873.018 „ 93 „
wobec czego okazuje się przyrost majątku o kwotę .			44.284 K 76 g

zgodnie z tymże przyrostem wykazanym w zamknięciu rachunku tegoż funduszu za rok 1904.

Aleg. 4. 5. Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów drogowych.

W załączeniu jako alegaty 4. 5. przedkładamy wykazy dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za r. 1903, tudzież wykazy wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za r. 1903.

Sprawa uznania dróg za drogi gminne I. klasy.

Wydział krajowy na wniosek odnośnych Wydziałów powiatowych uznał w r. 1904 za drogi gminne I klasy:

W pow.	Bohorodczańskim	5 dróg dług.:	55·000 km.
„	Borszczowskim	11 dróg „	85·000 „
„	Dobromilskim	2 drogi „	24·600 „
„	Grodeckim	1 droga „	9·836 „
„	Grybowskim	3 drogi „	17 300 „
„	Horodeńskim	17 dróg „	149·000 „
„	Jasielskim	2 drogi „	8·300 „
„	Kołomyjskim	1 droga „	7·000 „
„	Limanowskim	17 dróg „	165·088 „
„	Myślenickim	5 „ „	29·000 „
„	Nowotarskim	1 droga „	7·700 „
„	Podhajeckim	11 dróg „	172·500 „
„	Przemyślańskim	7 dróg „	85·645 „
„	Rohatyńskim	4 drogi „	46·000 „
„	Starosamborskim	1 droga „	31·300 „
„	Tarnobrzeskim	1 „ „	3·729 „
„	Tarnopolskim	1 „ „	11·000 „
„	Tarnowskim	1 „ „	13·000 „
„	Żywieckim	2 drogi „	48·180 „

E.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 1. stycznia 1904 r. do dnia 30. czerwca 1905 r. przedstawiają się dalsze wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych, jak następuje:

1. W powiecie Brzeskim.

Dojazd kolejowy od stacyi Biadoliny szlacheckie linii kolei Lwów-Kraków do gościńca państwowego Bochnia-Tarnów w Dębnie o długości 5.400 mb. kosztem 50.000 K został uznany za publiczny orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 3. marca 1905 L. 30074.

2. W powiecie Brzozowskim.

Dojazd kolejowy od stacyi w Dynowie do drogi krajowej Dynów-Sanok, uznany za publiczny orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 4. stycznia 1905 L. 187.775/04, został wybudowany i do publicznego użytku oddany.

3. W powiecie Drohobyckim.

Wydział powiatowy w Drohobyczu nie podjął w r. 1904 ani też do dnia 30. czerwca 1905 r. jakiejkolwiek dalszej akcyi ani co do dojazdu kolejowego w Borysławiu, ani też co do dojazdu w Dobrowlanach.

4. W powiecie Dobromilskim.

Wydział powiatowy w Dobromilu zamierza przedstawić władzom orzekającym potrzebę budowy dojazdu kolejowego w Starzawie. W tym celu Wydział powiatowy przeprowadził w dniu 7. czerwca 1905 r. rozprawę konkurencyjną.

5. W powiecie Grodeckim.

Dojazd kolejowy w Stawczanach w drugiej połowie jeszcze nie wykończony.

6. W powiecie Horodeńskim.

Pomimo wydanego orzeczenia przez c. k. Namiestnictwo z dnia 21. września 1899 r. L. 94961, uznającego potrzebę wybudowania publicznego dojazdu kolejowego od stacyi Horodenka miasto kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka do gościńca państw. Kołomyja-Horodenka, Wydział powiatowy w Horodence nie wykonał budowy rzeczonego dojazdu i dopiero w roku 1904 Rada powiatowa powzięła uchwałę mającą na celu zaniechanie budowy według pierwotnego projektu a natomiast wybudowanie dojazdu według kierunku po dotychczasowej drodze gminnej, prowadzącej od gościńca państwowego do Głuszkowa.

C. k. Namiestnictwo na wniosek Wydziału krajowego zmieniło orzeczenie pierwotne i obecnie dojazd kolejowy Horodenka miasto znajduje się w toku budowy.

7. W powiecie Husiatyńskim.

Dojazd kolejowy od stacyi w Hadynkowcach do miasteczka w Probużnej pozostaje zawsze jeszcze niewykończony na przestrzeni grobli w Hadynkowcach. Właściciel obszaru dworskiego w Hadynkowcach zobowiązał się znajdujący się przy dojeździe staw spuścić do końca roku 1905, po czem będzie można przystąpić do wykończenia dojazdu.

8. W powiecie Lwowskim.

Dojazdy kolejowe: *a)* od stacyi w Barszczowicach do miasteczka Jaryczowa nowego i *b)* od stacyi Szczerzec do miasta Szczerca zostały wybudowane i do publicznego użytku oddane.

9. W powiecie Łańcuckim.

a) Dojazd kolejowy w Grodzisku na linii kolei Przeworsk-Rozwadów do miasteczka w Grodzisku o dług. 5 km. 613 m. znajduje się w toku budowy.

b) Dojazd kolejowy w Manasterzu od stacyi kolei w Manasterzu do drogi krajowej Przeworsk-Dynów o dług. 329 m. b. uznany za publiczny jest w toku budowy.

10. W powiecie Nowotarskim.

Rozszerzenie i urządzenie chodnika na dotychczasowym publicznym dojeździe kolejowym od stacyi Nowy Targ linii kolei Chabówka-Zakopane z drogą powiatową Nowy Targ-Czarny Dunajec, uznane za potrzebne orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. stycznia 1904 L. 4571, zostało wykończone i do publicznego użytku oddane.

11. W powiecie Rohatyńskim.

Wydział powiatowy w Rohatynie wznowił w r. b. usiłowania w celu doprowadzenia do skutku budowy publicznego dojazdu kolejowego od stacyi w Psarach do drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej w Podkamieniu, uważając dojazd ten jako najbardziej potrzebny dla interesów mieszkańców południowej części powiatu Bobreckiego i północnej części powiatu Rohatyńskiego. W tym celu została przeprowadzona rozprawa konkurencyjna w dniu 24. czerwca b. r.

12. W powiecie Rzeszowskim.

1. Dojazd kolejowy w Strzyżowie jest obecnie w toku budowy.

2. Z dwóch zaprojektowanych przez Radę powiatową w Rzeszowie dojazdów kolejowych od stacyi w Rzeszowie: *a)* do gościńca państwowego w mieście Rzeszowie, *b)* przez Ruską wieś do drogi krajowej w mieście Rzeszowie orzekło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolei reskryptem z 28. czerwca 1904 L. 26927 potrzebę tylko jednego dojazdu kolejowego, mianowicie od stacyi w Rzeszowie przez Ruską wieś do drogi krajowej w mieście Rzeszowie.

3. Dojazd kolejowy od stacyi Szklary kolei lokalnej Przeworsk-Bachórz-Dynów do drogi krajowej Przeworsk-Dynów, uznany za publiczny orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 20. sierpnia 1904 L. 116429, został zbudowany i do publicznego użytku oddany.

13. W powiecie Starosamborskim.

Dojazdy kolejowe: *a)* w Starym Samborze, *b)* w Busowiskach i *c)* w Strzyłkach zostały zbudowane i do publicznego użytku oddane.

14. W powiecie Stryjskim.

Dojazd kolejowy od stacyi w Chodowicach linii kolei Stryj-Chodorów do drogi powiatowej Stryj-Żurawno o dług. 4 klm. 600 m. b. uznany za publiczny w roku 1899 (orzecz. c. k. Namiestnictwa z 18/XI. 1899 r. L. 113.326) wybudowany został przez Wydział powiatowy w Stryju w roku 1904.

15. W powiecie Tarnobrzeskim.

Dojazd kolejowy od stacyi kolei „Grębów“ do drogi powiatowej Tarnobrzeg-Stale Grębów w Grębowie o dług. 5 klm. 260 m. kosztem

72.000 koron został uznany za publiczny orzeczeniem c. k Namiestnictwa z dnia 17. maja 1905 r. L. 67630.

16. W powiecie Tarnopolskim.

Sprawa projektowanego dojazdu kolejowego od stacyi Denysów-Kupczyńce w powiecie Tarnopolskim do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol w powiecie Brzeżańskim została przedłożoną c. k. Namiestnictwu do wydania orzeczenia.

17. W powiecie Turczańskim.

Dojazdy kolejowe: *a)* w Jasienicy zamkowej, *b)* w Turce i *c)* w Jabłonce niżnej są w toku budowy.

18. W powiecie Wielickim.

Rozszerzenie dojazdu kolejowego Podgórze-Bonarka zostało uznane za potrzebne orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 16. maja 1905 r. L. 58419.

Przeciw powyższemu orzeczeniu wniosła c. k. uprzyw. kolej północna Cesarza Ferdynanda zażalenie do Trybunału administracyjnego.

19. W powiecie Żywieckim.

W sprawie dojazdu kolejowego w Zwardoniu została przeprowadzona w dniu 17. czerwca 1905 r. rozprawa konkurencyjna, dotychczas jednak Wydział powiatowy w Żywcu nie przedłożył Wydziałowi krajowemu wyniku rozprawy.

F.

Inne ważniejsze sprawy.

Szkoła konduktorów drogowych.

O wyniku I-go roku nauki (1904/1905) trzeciego trzechlecia praktycznej szkoły konduktorów drogowych przedkładamy następujące sprawozdanie:

Zgłosiło się 119 kandydatów, z których przypuszczono do egzaminu wstępnego 70 a przyjęto do szkoły 39 uczniów, z których po ukończeniu nauki zimowej 1904/905 pozostało 31 uczniów, gdyż ośmiu nie odpowiedziało wymogom i opuściło szkołę.

Pomiędzy uczniami 26 pobierało stypendyum krajowe, pozostałych 5 było na własnym koszcie.

Naukę zimową rozpoczęto d. 16. listopada 1904 r. a zakończono dnia 15. kwietnia 1905 r. po egzaminach kursowych przeprowadzonych od 28. marca do 14. kwietnia rb. jak LW. 28697/05.

Nauka zimowa klasy I. obejmowała następujące przedmioty, których udzielanie pod kierownictwem starszego inżyniera p. J. Kinela poruczono, jak następuje:

1. Planimetrya i stereometrya inżynierowi adjunktowi p. J. Drexlerowi,
2. Arytmetyka i algebra prakt. techn. biura drogowego p. K. Pielechowi,
3. Geometrya wykreślna i rysunek geometryczny star. inżyn. p. H. Czaplickiemu,
4. Rysunek techniczny i kaligrafia inżynierowi adjunktowi p. J. Ramsowi,
5. Materyały budowlane inżyn. adj. p M. Stróżeckiemu,
6. Wiadomości przyrodnicze inżyn. adj. p. M. Czajkowskiemu,
7. Miernictwo inż. adj. p. L. Grochowi,

8. Budowa dróg starsz. inż. p. K. Strońskiemu,
9. Język polski prof. seminaryum naucz. p. Dr. K. Nittmanowi,
10. „ ruski emer. kierownikowi szkoły ludowej p. M. Sawickiemu.

Z dniem 16. kwietnia r. b. wysłano uczniów na praktykę letnią r. b. w myśl §. 6. regulaminu szkoły. Tak wynik egzaminu kursowego jak również umieszczenie uczniów na praktyce letniej 1905 r. znajduje się w dołączonym zestawieniu. */.

Alegat 6.

Wydatki rozdzielone na kategorye w powyższym roku szkolnym wynoszą, jak następuje:

1. Dodatek od płacy za kierownictwo	600.—	K.
2. Płaca nauczycieli	4 192·—	„
3. Stypendya dla 26 uczniów	5.475·—	„
4. Niezwrócone jeszcze koszta wyjazdu uczniów na praktykę	39·44	„
5. Obsługa	100·—	„
6 Przybory do pisania i rysowania	1.301·10	„
ogółem	11.707·54	K

Krajowe warsztaty dla wyrobów betonowych.

Ruch wyrobów betonowych w 5 krajowych warsztatach, a mianowicie, w Rzeszowie, Jarosławiu, Żółkwi, Kamionce Strum. i Borszczowie w roku 1904 przedstawia się, jak następuje:

1. Na budynki i narzędzia wydano	9.820·61	K.
2. „ roboty betonowe	88.232·80	„
razem	98.053·41	K.

Wyrobiono:

a) rur	15.352	sztuk
b) krawężników, płyt itp.	20.851	„
razem	36 203	sztuk

co stanowi 2.293 metr. sześć. betonu.

Sprzedano (z pozostałych wyrobów betonowych z roku 1903 i wyprodukowanych w roku 1904):

a) rur	13.596	sztuk
b) krawężników, płyt itp.	19.110	„
razem	32.706	sztuk

Ze sprzedaży uzyskano . . 96.242 K. 21 h.

Koszta założenia warsztatów, oraz koszta wyrobów betonowych od roku 1899, t. j. od założenia warsztatów do końca roku 1904 przedstawiają się, jak następuje:

1. Na założenie warsztatów wydano	47.451·21	K.
2. „ wyroby betonowe	364.347·76	„
Razem	421.798·97	K.

Wyrobiono: rur, krawężników itp.

	168.830	sztuk objętości	9009 m³
Sprzedano	151.604	„ „	7872 „
Pozostało	17.226	„ „	1137 „

Ze sprzedaży uzyskano	370.526·99	K.
Należytość czynna za wyroby wynosiła z końcem r. 1904	9.648·70	„
Wartość pozostałych wyrobów, według cen z r. 1904	52.223·11	„
„ „ materyałów surowych	1.302·58	„
razem	433.701·38	K.

Nadwyżkę wartości pozostałych wyrobów i materyałów w kwocie 11.902 K. 41 h. przeznaczono na pokrycie kosztów administracyi, dalszej produkcyi i na zakupno nowych narzędzi.

Zniżono przytem ceny wyrobów w 4 krajowych warsztatach, a mianowicie: w Rzeszowie, Żółkwi, Kamionce Strum. i Borszczowie.

Przytem zaznacza się, że w roku bieżącym założono krajowy warsztat w Brzeżanach.

Według sprawozdań przedłożonych przez Wydziały powiatowe (L. W. 48613/902) tudzież według dat zebranych w krótkiej drodze założono dotychczas w 25 powiatach 27 warsztatów do wyrobów betonowych.

Z powyższego okazuje się, że oprócz kilku prywatnych fabryk do wyrobów betonowych, a mianowicie we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Tarnowie, Kołomyi i t. d. znajduje się obecnie w kraju 33 warsztatów autonomicznych.

Alegat 7. Rachunki funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Podług załączonego pod ·/. wykazu (od poz. 1 do 7 i 8) funduszu *pro praeterito* budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec r. 1903 (rachunków za rok 1904 dotychczas nie przedłożono) przedstawiają się wynikłości rachunków sześciu dróg w 3 powiatach, jak następuje:

Należytość od stron konkurencyjnych . .	100.624 K	81 g
Zapas gotówką i efektami	10.011 „	22 „
Razem . .	110.636 K	03 g
Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne (jak w roku 1902)	185 450 „	35 „
okazuje się niedobór . .	74.814 K	32 g
który od niedoboru wykazanego w sprawozdaniu za rok 1903 w kwocie .	42.802 „	34 „
zwiększył się o kwotę . .	32.011 K	98 g

Z przyczyn podniesionych w poprzednich sprawozdaniach (za lata 1897 po koniec roku 1903) mianowicie, że pierwotne przypisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe, a temsamem płynność należytości konkurencyjnych udowodnioną być nie mogła, odpisano z należytości czynnych:

a) w roku 1903 podług powołanego wyżej wykazu datki konkurencyjne z funduszu *pro praeterito* budowy drogi:

α) Tarnopol-Brody	20.697 K 01 g	
β) Brzeżany-Podwołoczyska . .	1.468 „ 07 „	
γ) Grzymałów-Skałat-Smykowce .	9.896 „ 13 „	32.061 K 21 g

b) w czasie od 1. stycznia 1904 po koniec czerwca 1905 r. takie same datki z funduszu *pro praeterito* budowy drogi krajowej Brzeżany-Podwołoczyska na podstawie zatwierdzonych już przez Wydział krajowy aktów do L. W.: 62242/904, 67633/904 i 7120/905 w kwotach 49 K 50 g + 9 K + 101 K 35 g = 159 „ 85 „

Razem . . 32.221 K 06 g

Stan zebranych dotychczas zapasów kasowych ulokowanych na książeczki wkładkowe Banku krajowego — przechowane tymczasowo w depozytach funduszu krajowego — wynosił wedle sprawozdania za rok 1903 numer:

a) 8229 kwotę . . .	12.597 K 16 g	
b) 9556 „ . . .	13.575 „ 04 „	26.172 K 20 g

Doliczając do tego odsetki za obydwa półrocza 1904 — jak L. W.: 68860/904 i 16880/905 od książeczki numer:

ad a) 8229 w kwotach 226·75 + 230·82 = . 457 K 57 g

ad b) 9556 w kwotach 244·35 + 248·75 = . 493 „ 10 „ 950 K 67 g

wynosi razem stan zebranych zapasów po koniec roku 1904 (L. W. 16880/905) kwotę . . . . . 27.122 K 87 g.

Sprawa podniesiona w sprawozdaniu za rok 1903 co do żądania rychłego zakończenia rachunków funduszu *pro praeterito* budowy wszystkich dróg krajowych i powiatowych wznowioną zostanie przy załatwieniu dotyczących rachunków za rok 1904.

Ubezpieczenia robotników od wypadków.

W myśl ustawy z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. p. p. z r. 1888 Nr. 1) ubezpieczono w r. 1904 tych robotników i drożników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych we własnym zarządzie.

Z tego zobowiązania wynikłe koszta poniesiono z funduszu krajowego:

1. Na roboty zwyczajne wykonywane przy utrzymaniu dróg krajowych i przy robotach w warsztatach betonowych w kwocie . . . . . 698 K 22 g

2. na roboty nadzwyczajne (przy budowie mostów, w kamieniołomach i cegielniach) a to:

a) na drogach krajowych . . . . 637 „ 37 „

b) „ „ subwencyonowanych i dojazdach kolejowych . . . . 4 006 „ 95 „ 5.342 K 54 g

Gdy w r. 1903 wypłacono z powyższego tytułu kwotę . . . . . 3.659 „ 60 „

okazuje się, że koszt ubezpieczeń wynosił w r. 1904 więcej o . . . . . 1.682 K 94 g.

Wydatek ten większy spowodowanym został większą ilością robót wykonanych na drogach subwencyonowanych.

Interpelacya posła ks. Bohaczewskiego w sprawie drogi z Sołukowa do dworca kolejowego w Dolinie.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 28. października 1904 wniósł poseł ksiądz Bohaczewski interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie złego stanu drogi gminnej II. kl. prowadzącej z Sołukowa przez przedmieście Dąbrowę do dworca kolejowego w Dolinie.

Wydział krajowy polecił Wydziałowi powiatowemu w Dolinie, ażeby zbadał stan powyższej drogi, wydał potrzebne zarządzenia w celu jej naprawy i zdał sprawę o wyniku.

Wydział powiatowy według jego relacyi z 25. lipca 1905 l. 2375 wezwał Dyrekcyę lasów i dóbr skarbowych we Lwowie jako koncesyonaryuszkę kolejki lasowej i miejscowy zarząd drogowy w Dolinie do gruntownej naprawy powyższej drogi a roboty te mają być wkrótce rozpoczęte.

przedłużenie udzielonych koncesyj mytniczych.

Na podstawie postanowienia §. 9. ust. drog. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył koncesye na dalszych lat pięć do pobierania opłat mytniczych, a mianowicie:

Gminie w Kaniowie starym od mostu względnie przewozu na rzece Wiśle w Kaniowie starym;

Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu na rzecz utrzymania mostu na rzece Bystrzycy w Urożu i na rzecz utrzymania ośmiu mostów w Podbużu;

Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie na drodze gminnej I. kl. Załucze-Ilińce;

Wydziałowi powiatowemu w Samborze na rzecz utrzymania mostów na rzekach Czerchawce i Błażówce przy drodze gminnej w Czerchawce;

Radzie powiatowej w Dobromilu na drodze powiatowej Krościenko-Kuźmina;

Radzie powiatowej w Turce na drodze powiatowej Turka-Czarna;

Radzie powiatowej w Kolbuszowej na drodze powiatowej Kolbuszowa-Rzeszów;

Obszarowi dworskiemu w Rozhurczu od przewozu przez Stryj w Rozhurczu;

Obszarowi dworskiemu w Dołpotowie od mostu na rzece Siwce w Dołpotowie;

Radzie powiatowej w Borszczowie na drodze powiatowej Iwanków-Germakówka w Germakówce;

Obszarowi dworskiemu w Sieniawie wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy od przewozu przez rzekę San pod Sieniawą;

Gminie w Kamionce strumiłowej od mostu na rzece Bugu;

Radzie powiatowej w Drohobyczu na drodze powiatowej Hubicze-Borysław-Schodnica;

Radzie powiatowej w Samborze na drodze pawiatowej Samborsko-Mościskiej;

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej od mostu powiatowego na rzece Bugu w Dobrotworze;

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej na drodze Busk Toporów;

Radzie powiatowej w Żydaczowie od mostu powiatowego na rzece Stryju pod Żydaczowem;

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej na drodze powiatowej Radziechów-Niedźwiedzie Kulików;

Wydziałowi powiatowemu w Gródku na drodze gminnej Gródek-Załuż;

Wydziałowi powiatowemu w Zbarażu na drogach gminnych ze Zbaraża do Podwołoczysk i ze Zbaraża do Berezowicy;

Radzie powiatowej w Rudkach na drodze powiatowej Komarniańsko-Gródeckiej;

Wydziałowi powiatowemu w Jaśle od przewozu przez rzekę Wisłokę pod Kłodawą,

Radzie powiatowej w Żydaczowie na drodze powiatowej Brzezina-Rozdół-Rozwadów;

Obszarowi dworskiemu w Kołodrubach od mostu na rzece Dniestrze;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Czułowicach od mostu na rzece Wereszycy;

Radzie powiatowej w Kamionce strumiłowej na drodze powiatowej z Jabłonówki do Chołojowa w Połonicznej;

Radzie powiatowej w Złoczowie na drodze powiatowej złoczowsko-ożydowskiej;

Wydziałowi powiatowemu w Skałacie na drodze gminnej Podwołoczyska-Grzymałów;

Radzie powiatowej w Śniatynie na drogach powiatowych z Załucza do Rożnowa i z Zabłotowa do Rożnowa;

Gminie w Bukaczowcach od mostu na rzece Świerzu;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Nadolanach od dwóch mostów na drodze gminnej w Nadolanach;

Radzie powiatowej w Żółkwi na drodze powiatowej Żółkiew-Krechów i od mostu powiatowego na rzece Racie w Mostach wielkich;

Wydziałowi powiatowemu w Żółkwi na drodze gminnej Żółkiew-Batiatycze-Kamionka strumiłowa.

Przedłużenie koncesyi na pobór kopytkowego.

Nadto przedłużył Wydział krajowy, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, gminom miast w Jarosławiu, Tarnowie, Brodach i Nowym Sączu koncesyę do pobierania myta kopytkowego.

Kontrola nad miastami, pobierającemi kopytkowe.

Tak jak w latach poprzednich wykonywał Wydział krajowy kontrolę nad miastami, które na mocy specyalnych ustaw uprawnione są do pobierania myta kopytkowego, a w szczególności: w Brodach, Brzeżanach, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnowie, Tarnopolu, Żółkwi, jako też nad Wydziałem powiatowym w Buczaczu, pobierającym powyższą opłatę w zastępstwie gminy miasta Buczacza.

Magistraty wszystkich tych miast i Wydział powiatowy w Buczaczu przedłożyły preliminarze drogowe na rok 1904, które były na miejscu badane, a następnie były przedmiotem odpowiednich zarządzeń Wydziału krajowego.

W ten sam sposób załatwione zostały rachunki drogowe za rok 1903 wszystkich wymienionych miast z wyjątkiem miasta Brzeżan, którego rachunków, mimo wezwań, dotychczas nie przedłożono.

Dotychczas załatwiono również preliminarze drogowe na rok 1905 wymienionych miast, z wyjątkiem Przemyśla i Tarnowa. Zamknięć drogowych za rok 1904 nie przedłożyły jeszcze miasta: Brody, Brzeżany, Jarosław, Przemyśl, Rzeszów, Stanisławów, Tarnów. Magistraty tych miast zostały ponaglone do nadesłania zaległych przedłożeń.

Aleg. 8. i 9. Subwencye państwowe na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykazy zezwolonych w roku 1904 i w roku 1905 kredytów ze Skarbu państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny

I. odrzucił zażalenie Adolfa Rappaporta, właściciela dóbr Lewniowej, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 10. lutego 1003 l. 95.806, zatwierdzającemu orzeczenie Wydziału powiatowego w Brzesku z dnia 1. października 1902 l. 2.059, którem wezwano żalącego się do naprawienia drogi gminnej publicznej, wiodącej z Lewniowej do Tworkowej.

Nadto c. k. Trybunał administracyjny wstrzymał dalsze postępowanie w sprawie zażalenia c. k. Dyrekcyi kolei państwowej w Krakowie przeciw c. k. Namiestnictwu we Lwowie i Wydziałowi krajowemu z powodu orzeczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 15. kwietnia 1903 l. 132.523, w sprawie budowy drugiego dojazdu kolejowego do stacyi Strzyżów, linii kolei Jasło Rzeszów, ponieważ zażalenie powyższe zostało cofnięte.

II. C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 4. listopada 1902 l. 33.127, którem nałożono na Salomona Brülla z Zawoi osobny datek za niezwykłe używanie drogi gminnej II. klasy Biała - Skawica - Zawoja transportami drzewa w latach 1897 i 1898, po 60 koron rocznie;

2. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 4. listopada 1902 l. 33.127, którem nałożono na Löwiego Schönguta osobny datek za niezwykłe zużywanie nieomyconej drogi gminnej II. klasy Skawica-Biała - Zawoja transportami drzewa w latach 1897 i 1898, po 60 koron rocznie;

3. orzeczenie Wydziału krajowego z d. 14. stycznia 1903 l. 97.272, którem nałożono na Szaję Guttera z Krakowa osobny datek w kwocie 2.000 koron, za niezwykłe zużywanie nieomyconych dróg gminnych Jabłonica, Lipnica górna, Bączal górny, Lisów i Skołyszyn w latach 1893 do 1897 transportami drzewa z lasów w Lisowie, Jabłonicy i Lipnicy górnej;

4. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 24. stycznia 1902 l. 79.846, którem nałożono na Eliasza Lufta i tow., właścicieli fabryki gipsu w Ostrowie, obowiązek uiszczenia datku konkurencyjnego na budowę dojazdu kolejowego w Szczercu w kwocie 1.000 koron i na przyszłą jego konserwacyę corocznie po 100 koron;

5. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 27. lutego 1903 l. 12.167, którem nałożono na Jana Bielawskiego, właściciela dóbr i cegielni w Nehrybce, osobny datek począwszy od roku 1900 po 65 koron rocznie za niezwykłe zużywanie drogi gminnej II. klasy, utrzymywanej przez administracyę wojskową w Nehrybce, jak długo zużywać ją będzie w tej samej mierze;

6. orzeczenie Wydziału krajowego z d. 18. sierpnia 1903 l. 66.550, którem nałożono na Maurycego Schwarza z Zabłocia osobny datek za niezwykłe zużywanie nieomyconej drogi gminnej w Radziechowcach transportami kamienia po 40 koron rocznie od roku 1900, jak długo w tej samej mierze zużywanie przez niego rzeczonej drogi trwać będzie.

III. C. k. Trybunał administracyjny nie rozstrzygnął dotychczas zażalenia wniesionego przez gminę Dorożów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 17. stycznia 1905 l. 125.044, zatwierdzającemu orzeczenie Wydziału powiatowego z dnia 30. kwietnia 1904 l. 1.240 o obowiązku gminy Dorożów do utrzymywania mostu nad rzeką Bystrzycą w dolnej części wsi Dorożowa.

Akademia im. Maryi Teresy w Wiedniu.

Odezwą z dnia 3. czerwca 1904. r. l. 76.334 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o opróżnieniu jednego miejsca funduszowego w Akademii im. Maryi Teresy w Wiedniu. Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 9. czerwca 1904 do l. 56.658 uczyniono przedstawienie do Najwyższego Tronu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 6. września 1904 r. nadał Najjaśniejszy Pan to miejsce funduszowe Karolowi Franciszkowi Kazimierzowi 3-im. Smolce.

Następnie odezwą z dnia 16. września 1904 r. l. 130.276 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że z końcem roku szkolnego 1903/04 jest opróżnione jeszcze jedno miejsce funduszowe w Akademii im. Maryi Teresy, prosząc o rychłe przedstawienie wniosku co do obsadzenia tego miejsca funduszowego.

Ze względu na opóźnienie w nadaniu tego miejsca funduszowego, jakie rozpisanie konkursu z końcem września musiałoby sprowadzić, Wydział krajowy konkursu nie rozpisał, ograniczając się do przedstawienia terna z kandydatów, którzy o miejsce funduszowe w c. k. Akademii Maryi Teresy ubiegali się na mocy konkursu z dnia 9. czerwca 1904 l. 56.658.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 11. listopada 1904 l. 158.511 zawiadomiło Wydział krajowy, że Najjaśniejszy Pan postanowieniem z dnia 30. października 1904 r. nadał to galicyjskie miejsce funduszowe zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, Floryanowi Waleryanowi Bolesławowi 3-im. Dylewskiemu.

Sprawy szlachectwa i zmiany nazwisk.

W czasie od 1. czerwca 1904 do końca czerwca 1905 r. załatwiono w dziale szlachectwa trzysta exhibitów (podań), które rozdzielamy na następujące sprawy:

I. Co do staropolskiego szlachectwa:

1. jedno podanie przedłożono z poparciem do Najwyższej decyzyi;

2. przy dziewięciu podaniach udzielono opinii na żądanie c. k. Namiestnictwa we Lwowie;

3. trzy podania zwrócono proszącym do uzupełnienia dowodami.

Najwyższa decyzya nastąpiła w trzech wypadkach i to co do prośb dawniejszych.

II. Certyfikatów szlachectwa wydano czterdzieści cztery, z tych czternaście po poprzedniem zasięgnięciu upoważnienia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, ponieważ legitymujący się pochodzili w trzecim, względnie w czwartym stopniu od osób zapisanych w metrykach szlacheckich galicyjskich.

III. Spraw szlachectwa ogólnej treści, a mianowicie co do różnych wyjaśnień, wypisów z metryk szlacheckich galicyjskich i innych żądań, załatwiono sto piętnaście, a w tych mieści się także wykaz peryodyczny

wpisów, dokonanych w metrykach szlacheckich galicyjskich w ciągu roku 1904, przedłożony z początkiem roku 1905 c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

IV. W sprawie zmiany nazwisk, oznajmiono c. k. Namiestnictwu we Lwowie — na żądanie tegoż — do stu dwudziestu pięciu podań, czy nadać się mające nazwiska przysługują lub nie przysługują rodom szlacheckim.

Taksa za sporządzenie wypisu z metryk i aktów szlacheckich galicyjskich.

Uchwałą z dnia 2. września 1904 r. ustanowił Wydział krajowy taksę za sporządzenie wypisu z metryk i aktów szlacheckich galicyjskich i oznaczył wysokość tej taksy na dwie (2) korony od jednej stronicy wypisu.

Taksa za streszczony extrakt (wyciąg) z legitymacyi szlachectwa i odnośnych aktów.

Uchwałą z dnia 14. listopada 1904 r. ustanowił Wydział krajowy taksę na streszczony extrakt (wyciąg) z legitymacyi szlachectwa, zapisanych w metrykach szlacheckich galicyjskich i oznaczył wysokość tej taksy na cztery (4) korony za jeden streszczony extrakt (wyciąg) z jednej legitymacyi szlachectwa i odnośnych aktów.

Taksy te pobierane są do funduszu krajowego, na rubrykę III. poz. 12. *a)* dochodów, a od czasu ustanowienia tych taks po koniec czerwca 1905 r. wpłynęło z nich około 180 koron.

Prestacye drogowe w Galicyi.

(Obliczenie dokonano na podstawie dat, przedłożonych przez Wydziały powiatowe.)

Liczba porz.	Nazwa powiatu autonomicznego	Ilość rodzin względnie partyj obowiązanych do prestacyi drogowej				Wartość dwudniowej prestacyi (§. 16. ust. drog.) według ceny wykupna oraz stosunek procentowy tej konkurencyi										
		w gminach		na obszarach dworsk.	Razem	w gminach						na obszarach dworskich			Razem (100%)	
						wiejskich			miejskich							
		wiejsk.	miejsk.			K	h	%	K	h	%	K	h	%	K	h
1	Biała	11.887	3.308	272	15.467	37.416	40	75·98	10.961	86	22 26	867	60	1·76	49.245	86
2	Bóbrka	9.529	2 059	646	12.234	15.246	40	77·89	3 294	40	16·83	1 033	60	5·28	19.574	40
3	Bochnia	14.572	3.461	100	18.133	29.144	—	80·36	6.922	—	19·09	200	—	0·55	36.266	—
4	Bohorodczany	8.725	1.481	111	10.317	20.937	60	84·56	3.554	40	14·35	268	80	1·09	24.760	80
5	Borszczów	14.951	5.703	1.042	21.696	36.917	40	68·92	14.124	—	26·37	2.524	20	4·71	53.565	60
6	Brody	14.706	5.018	1.084	20.808	29.412	—	68·52	11.345	60	26·43	2.168	—	5·05	42.925	60
7	Brzesko	13.413	1 504	203	15.120	26.826	—	88·71	3.008	—	9·95	406	—	1·34	30.240	—
8	Brzeżany	14.620	2 380	685	17.685	20.512	20	74·30	5.997	40	21·72	1.096	—	3·98	27.605	60
9	Brzozów	12 123	1.467	242	13.832	14 246	—	75·20	4.107	60	21·68	591	60	3·12	18.945	20
10	Buczacz	15.563	4.818	710	21.091	31.126	—	73·79	9.636	—	22·84	1.420	—	3·37	42.182	—
11	Chrzanów	13.929	1.636	422	15.987	41.787	—	87 13	4 908	—	10·23	1.266	—	2·64	47.961	—
12	Cieszanów	10.071	2.435	306	12.812	20.142	—	78·61	4.870	—	19·01	612	—	2·38	25.624	—
13	Czortków	10.941	1.770	641	13.352	15.317	40	81·94	2 478	—	13·26	897	40	4·80	18.692	80
14	Dąbrowa	10.399	721	447	11.567	20.768	—	87·63	2.034	—	8·58	897	20	3·79	23.699	20
15	Dobromil	9.698	1.166	194	11.058	23.344	—	89·76	2.118	—	7·56	546	80	2 68	26.008	80
16	Dolina	14.971	2.195	350	17.516	45.718	80	86·72	5.872	—	11·14	1.128	80	2·14	52.719	60
17	Drohobycz	20 771	3.910	415	25 096	52.241	20	70·96	20.167	70	27·40	1.205	60	1·64	73.614	50
18	Gorlice	10 767	1.245	105	12.117	25.854	40	87·66	3.284	80	11·14	355	20	1·20	29.494	40
19	Gródek	9.130	2.643	322	12.095	14.608	—	75·49	4 228	80	21·85	515	20	2·66	19.352	—
20	Grybów	6.856	1.142	122	8.120	13.712	—	84·43	2.284	—	14·06	244	—	1·51	16.240	—
21	Horodenka	12.923	3.899	412	17.234	17.952	20	69·71	7.198	20	27·95	603	20	2·34	25.753	60
22	Husiatyn	12.334	3.281	847	16.462	14.803	20	74·94	3 934	80	19·92	1.016	40	5·14	19.754	40
23	Jasło	15.442	1.922	413	17.777	31 827	20	87·93	3.290	40	9·09	1.076	40	2·98	36.194	—
24	Jarosław	15 369	3 661	857	19.887	31.338	—	77·62	7.322	—	18·14	1.714	—	4·24	40.374	—
25	Jaworów	10.663	2.515	302	13.480	12 795	60	79 64	2.909	—	18·11	362	40	2·25	16.067	—
26	Kałusz	13.892	2.721	46	16.659	34.069	60	87·87	4.617	20	11·91	87	60	0·22	38.774	40
27	Kamionka strum.	11.596	5.015	821	17.432	11.596	—	66·52	5.015	—	28·77	821	—	4·71	17.432	—
28	Kolbuszowa	11 096	1.731	199	13.026	15.644	40	85·79	2.313	40	12·69	278	60	1·52	18.236	40
29	Kołomyja	18.358	8.219	316	26.893	18.996	40	66·31	9.332	20	32·57	320	—	1·12	28.648	60
30	Kosów	12 545	1.670	43	14.258	25.090	—	87·99	3.340	—	11·71	86	—	0·30	28.516	—
31	Kraków	12 825	3.824	757	17.406	30.780	—	69·85	11.472	—	26·03	1.816	80	4·12	44.068	80
32	Krosno	12.382	1.505	144	14.031	29.716	80	88·25	3.612	—	10·73	345	60	1·02	33.674	40
33	Limanowa	11.999	367	157	12.523	23.998	—	95·82	734	—	2·93	314	—	1·25	25.046	—
34	Lisko	11.330	1.609	514	13.453	22.660	—	84·22	3.218	—	11·96	1.028	—	3·82	26.906	—
35	Lwów	18.983	1.110	913	21.006	43.048	80	90·89	2.362	—	4·99	1.955	—	4·12	47.365	80
36	Łańcut	22.257	2 252	197	24.706	31.159	80	90 09	3.152	80	9·12	275	80	0·79	34.588	40
37	Mielec	11 134	992	510	12.636	13.360	80	88·11	1.190	40	7·85	612	—	4·04	15.163	20
38	Mościska	21 842	3.732	770	26.344	13.105	20	82·91	2.239	20	14·17	462	—	2·92	15.806	40
39	Myślenice	13 834	1.079	58	14 971	32.129	—	92·32	2.472	—	7·10	200	—	0·58	34.801	—
40	Nadwórna	10.635	1.925	814	13.374	31.905	—	79·52	5.775	—	14·39	2.442	—	6·09	40.122	—
41	Nisko	9.492	1.880	151	11.523	15.193	60	82·38	3.008	—	16·31	241	60	1·31	18.443	20
42	Nowy Targ	13.135	1.346	88	14.569	33.263	60	87 99	4.307	20	11·39	234	—	0·62	37.804	80
43	Pilzno	6.629	974	218	7.821	10.578	40	82·16	1.948	—	15·13	350	—	2·71	12.876	40
44	Podhajce	14.242	720	797	15.759	22.787	20	90·38	1.152	—	4·57	1.275	20	5·05	25.214	40
45	Przemyśl	14 049	7.106	987	22.142	28.098	—	45·34	31.896	—	51·47	1.974	—	3·19	61.968	—
46	Przemyślany	9.822	1.986	604	12.412	11.786	40	79·13	2.383	20	16·00	724	80	4·87	14.894	40
47	Rawa	13.252	3.217	805	17.274	15.902	40	76·72	3.860	40	18·62	966	—	4·66	20.728	80
48	Rohatyn	13.851	3.373	591	17.815	27.647	40	75·27	7.878	80	21·45	1.203	20	3·28	36.729	40
49	Ropczyce	11.681	1.699	267	13.647	20.011	60	80·65	4.369	20	17·62	430	60	1·73	24.811	40
50	Rudki	10.602	1.422	397	12.421	16.963	20	85·35	2.275	20	11·45	635	20	3·20	19.873	60
51	Rzeszów	23.512	4.939	641	29 092	47.024	—	80·06	10.428	—	17·75	1.282	—	2·19	58.734	—
52	Sambor	13.832	2.664	292	16.788	44.262	40	82·59	8.396	80	15·67	934	40	1·74	53.593	60
53	Sanok	12 741	2 398	277	15.416	38.223	—	82·65	7.194	—	15·56	831	—	1·79	46.248	—
54	Sącz nowy	12.476	4.315	312	17.103	23.899	—	56 87	17.523	76	41·69	607	—	1·44	42.029	76
55	Skałat	12.001	1 799	755	14.555	14.401	20	82·45	2.158	80	12·36	906	—	5·19	17.466	—
56	Śniatyn	13 698	3.140	198	17.036	16.437	60	71·60	6.280	—	27·35	240	—	1·05	22.957	60
57	Sokal	11 727	2.806	1.875	16.408	11.727	—	66·72	3.928	40	22·35	1.922	60	10·93	17.578	—
58	Stanisławów	17.336	5 760	215	23 311	25.226	80	65·86	12.707	20	33·18	366	—	0·96	38.300	—
59	Stary Sambor	7.834	1.572	110	9.516	18.888	—	82 38	3 772	80	16·46	266	—	1·16	22.926	80
60	Stryj	13.736	4.195	629	18.560	39.496	—	77·02	9.780	—	19·07	2.004	—	3·91	51.280	—
61	Tarnobrzeg	10.399	1.559	583	12.541	18.110	—	84·12	2.472	80	11·49	945	60	4.39	21.528	40
62	Tarnopol	15.369	3.069	941	19.379	18.442	80	65·18	8.722	96	30·83	1.129	20	3·99	28.294	96
63	Tarnów	10.617	5.430	683	16.730	16.987	20	63·46	8.688	—	32·46	1.092	80	4·08	26.768	—
64	Tłumacz	16.101	5.227	269	21.597	39.182	60	70·30	15.958	—	28·63	596	40	1·07	55.737	—
65	Trembowla	9.526	3 042	435	13.003	11.430	76	73·04	3.696	24	23·62	522	—	3·34	15.649	—
66	Turka	11.152	890	218	12.260	22.304	—	90·96	1.780	—	7·26	436	—	1·78	24.520	—
67	Wadowice	14.798	2.206	207	17 211	29.596	—	85·98	4.412	—	12·82	414	—	1·20	34.422	—
68	Wieliczka	18.596	1.910	224	20.730	46.949	40	88·92	5.126	80	9·72	687	30	1·36	52.763	50
69	Zaleszczyki	12 326	1.255	594	14 175	24.652	—	86·96	2.510	—	8·85	1.188	—	4·19	28.350	—
70	Zbaraż	9.528	851	426	10 805	11.648	—	83·39	1.769	10	12·67	551	20	3·94	13.968	30
71	Złoczów	19 919	6.915	1 224	28.058	39.838	—	73·50	11.916	29	21·98	2.448		4·52	54.202	29
72	Żółkiew	11.938	2.645	535	15.118	11.938	—	77·88	2.855	80	18·63	535	—	3·49	15.328	80
73	Żydaczów	8.688	1.995	391	11.074	17.276	—	78 36	3.990	—	18·10	782	—	3·54	22.048	—
74	Żywiec	16.029	1 564	51	17.644	43.427	—	90·61	4.357	—	9·09	144	—	0·30	47.928	—
	Razem	969.695	198.960	34.499	1,203.154	1,854.851	36	78·86	434.198	91	18·46	62.925	90	2·68	2,351.976	17

Zamiana prestacyj

na dodatki do podatków bezpośrednich.

(Obliczenie przeprowadzono na podstawie wykazów podatków bezpośrednich, otrzymanych z c. k. Urzędów podatkowych).

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu autonomicznego	Podatki bezpośrednie za r. 1903 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego: w gminach wiejskich K	h	w gminach miejskich K	h	na obszarach dworskich K	h	Razem K	h	Stosunek procentowy podatku bezpośredniego do wartości prestacyi	Wartość prestacyi drogowej przypisanej w r. 1903. K	h	Rozdział prestacyi jako dodatku do podatku bezpośredniego wedle opłacanego podatku w Rubr. podatki: Gminy wiejskie K	h	%	Gminy miejskie K	h	%	obszary dworskie K	h	%	Uwaga
1	Biała	202.433	86	181.108	04	44.092	34	427.634	24	11·5158	49.245	86	23.312	05	47·34	20 856	19	42·35	5 077	62	10·31	
2	Bóbrka	116.853	60	32.207	72	65.653	23	215.714	55	9·0742	19.574	40	10.603	55	54·71	3.013	34	15·39	5.957	51	30·44	
3	Bochnia	171.839	99	69.575	95	55.464	22	296 880	16	12·2157	36.266	—	20.991	66	57 88	8 498	94	23·44	6.775	40	18·68	
4	Bohorodczany	68.440	14	17.223	64	17.270	06	102.933	84	24·055	24.760	80	16.463	31	66·49	4.143	16	16·73	4.154	33	16·78	
5	Borszczów	158.806	47	64 829	88	117 362	—	340 998	35	15·7084	53.565	60	24.946	05	46·58	10.183	78	19·—	18.435	77	34·42	
6	Brody	140.651	90	107.398	33	91.053	94	339.104	17	12 6585	42.925	60	17.804	46	41·48	13.595	05	31·67	11.526	09	26 85	
7	Brzesko	149.470	39	31.486	33	86.598	92	267.555	64	11·3023	30.240	—	16.893	73	55 86	3.558	71	11·77	9.787	56	32·37	
8	Brzeżany	140.775	18	74.750	73	74.071	56	289.597	47	9 5324	27.605	60	13.419	26	48 60	7.125	54	25·80	7.060	80	25·60	
9	Brzozów	97.858	48	21.814	26	38.554	11	158.226	85	11·9735	18 945	20	11.717	—	61·85	2.611	93	13·79	4 616	27	24·36	
10	Buczacz	179.142	55	77.802	69	95.444	07	352.389	31	11·9702	42.182	–	21.442	75	50·83	9.313	08	22·08	11.426	17	27·09	
11	Chrzanów	299.957	08	70.628	26	49 353	53	419.938	87	11·4209	47.961	—	34 257	88	71·43	8.066	40	16·82	5.636	72	11·75	
12	Cieszanów	105.352	51	32.041	93	42.225	18	179.619	62	14 2657	25 624	—	15.029	27	58·66	4.571	—	17·84	6.023	73	23·50	
13	Czortków	135.265	80	31.634	34	77.564	15	244 464	29	7·6464	18.692	80	10.343	—	55·33	2.418	91	12·94	5.930	89	31·73	
14	Dąbrowa	120.688	68	23.113	98	61.544	49	205.347	15	11·541	23.699	20	13.928	75	58 77	2.667	58	11·26	7 102	87	29·97	
15	Dobromil	67.070	76	21.766	75	25.095	18	113.932	69	22 8282	26.008	80	15 311	05	58·90	4.968	97	19·07	5.728	78	22 03	
16	Dolina	116 434	07	38.739	22	46.556	61	201.729	90	26·1337	52.719	60	30 428	60	57 72	10.124	—	19 20	12 167	—	23·08	
17	Drohobycz	402.770	53	148.309	14	59.343	22	610 422	89	12·0595	73.614	50	48.572	47	65·98	17.885	47	24·30	7.156	56	9·72	
18	Gorlice	231.440	66	25.423	52	21.488	77	278.352	95	10·596	29.494	40	24.523	55	83·14	2.693	89	9·14	2.276	96	7·72	
19	Gródek	111.807	99	43.110	26	51.367	83	206.286	08	9·3811	19.352	—	10.488	87	54·20	4.044	24	20·80	4.818	89	25·—	
20	Grybów	51.979	61	17.471	64	14 083	53	83.534	78	19·441	16.240	–	10.105	41	62 23	3.396	69	20·92	2.737	90	16 85	
21	Horodenka	243.906	86	63.634	90	106.910	08	414.451	84	6·2139	25.753	60	15.156	18	58·85	3.954	12	15·35	6.643	30	25·80	
22	Husiatyn	134.364	65	53.641	16	122 698	05	310.703	86	6 3579	19.754	40	8 542	86	43·24	3.410	47	17·22	7.801	07	39·54	
23	Jarosław	225.020	52	146 029	46	109.915	48	480 965	46	8·3943	40.374	—	18.889	12	46·79	12.258	21	30·36	9.226	67	22 85	
24	Jasło	112.329	82	74.429	95	37.857	71	224.617	48	16·1136	36.194	–	18.100	40	50 —	11.993	35	33·13	6.100	25	16·87	
25	Jaworów	114.824	31	31.356	47	36.176	12	182.356	90	8·8113	16.067	–	10.117	01	62 96	2.762	91	17·20	3.187	08	19·84	
26	Kałusz	108.375	93	30.662	67	31 880	27	170.918	87	22·68585	38.774	10	24.586	—	63·41	6.956	09	17·94	7.232	31	18·65	
27	Kamionka	143.566	73	60.334	60	86.158	81	290.060	14	6·0097	17.432		8.628	—	49·47	3.626	—	20·82	5.178	—	29·71	
28	Kolbuszowa	90 459	72	19.488	20	25 043	27	134.991	19	13·0593	18.236	40	12.220	49	67 02	2.632	73	14·43	3.383	18	18·55	
29	Kołomyja	160.896	61	197.665	64	63.103	94	421.666	19	6 7948	28 648	60	10.931	67	38·15	13.429	45	46·87	4.287	48	14·98	
30	Kosów	114.407	36	22.699	09	19.347	05	156.453	50	18·2265	28 516	–	20.852	46	73·12	4.137	25	14 58	3.526	29	12 30	
31	Kraków	301.030	95	111.341	87	88.507	62	500.880	44	8·798267	44.068	80	26.485	51	60·10	9.796	15	22·23	7.787	14	17 67	
32	Krosno	123.961	62	44.234	15	30 795	59	198.991	36	16·9225	33.674	40	20 977	45	62·59	7.485	55	22 22	5.211	40	15 19	
33	Limanowa	83.831	54	6.907	29	18.422	03	109.160	86	22 9441	25.046	–	19.234	40	76·80	1.584	82	6 32	4.226	78	16·88	
34	Lisko	105.199	65	35.068	60	42.486	—	182.754	25	14 7225	26.906	—	15.488	—	57·57	5.163	—	19·19	6.255	—	23·24	
35	Lwów	326 271	48	16.868	55	101.445	40	444.585	43	10·6536	47.365	80	34.760	72	73·39	1.797	16	3·80	10.807	92	22·81	
36	Łańcut	241.509	75	38.434	—	62.992	67	342.936	42	10 085951	34 588	40	24 358	56	70·42	3.876	43	11·21	6.353	41	18 37	
37	Mielec	113.240	36	30.069	84	66.349	61	209.659	81	7·232287	15.163	20	8.189	87	54·02	2.174	74	14·34	4.798	59	31 64	
38	Mościska	118.999	77	31.012	32	57.179	06	207.191	15	7 628897	15.806	40	9 078	37	57·43	2.365	90	14·97	4.362	13	27·60	
39	Myślenice	110.396	79	21.364	13	20 441	38	152.202	30	22 8649	34.801	—	25.242	19	72·53	4.884	90	14·03	4.673	91	13·44	
40	Nadwórna	84.764	48	24.854	44	38.860	70	148.479	62	27 02192	40.122	—	22.904	97	57·09	6.716	13	16 74	10.500	90	26·17	
41	Nisko	84.587	05	23.102	25	44.595	38	152.284	68	12 1106	18.443	20	10.244	36	55·54	2.797	92	15·17	5.400	92	29·29	
42	Nowy Targ	125.954	61	29.458	93	9.655	35	165.068	89	22·9024	37.804	80	28 816	78	76·34	6.746	76	17·08	2.211	26	6·68	
43	Pilzno	65.444	54	17 631	41	32.273	83	115.349	78	11·163	12.876	40	7.305	53	56·73	1.968	18	15·28	3.602	69	27·99	
44	Podhajce	267.235	—	29.768	94	118 300	88	415.304	82	6 0712	25.214	40	16.224	61	64·34	1 807	34	7·16	7.182	45	28·50	
45	Przemyśl	165.390	13	504.867	16	100.891	98	771.149	27	8 0552	61 968	—	13.290	42	21·46	40.570	09	65 46	8.107	49	13·08	
46	Przemyślany	83.883	35	55.716	48	50.150	39	189.750	22	7·8494	14.894	40	6.584	40	44·21	4 373	46	29·36	3 936	54	26·43	
47	Rawa ruska	130.040	20	37.421	65	60.915	91	228.377	76	9·07654	20.728	80	11 803	15	56·94	3.396	59	16·39	5.529	06	26·67	
48	Rohatyn	148.399	10	45.464	48	79.717	44	273.581	02	13·4252	36.729	40	19.923	17	54·24	6.103	78	16·62	10.702	45	29·14	
49	Ropczyce	116.476	42	34.790	03	55.130	27	206.396	72	12·821218	24.811	40	14.001	88	56·43	4 182	19	16·85	6.627	33	26·72	
50	Rudki	104.850	48	21.020	63	51.397	20	180.268	31	11·024455	19.873	60	11.559	20	58·16	2 317	41	11·66	5 996	99	30·18	
51	Rzeszów	256.727	62	218.477	13	80.273	10	555.477	85	10·57359	58.734	—	27.144	—	46·22	23.102	—	39·33	8.488	—	14·45	
52	Sambor	165.530	38	105.067	94	50 660	21	321.258	53	16·682389	53.593	60	27.614	42	51·53	17.527	84	32·70	8.451	34	15·77	
53	Sanok	126.213	56	70.597	53	43.735	91	240.547	—	19·22618	46.248	—	24.266	—	52·47	13.573	—	29·35	8.409	—	18·18	
54	Sącz nowy	151.805	67	199.718	54	25 265	78	376.789	99	11·154691	42.029	76	16.933	16	40·29	22.278	27	53·01	2.818	33	6·70	
55	Skałat	157.949	80	70.823	74	97.421	87	326.195	41	5·354459	17.466	—	8.457	—	48·42	3.792	—	21·71	5.217	—	29·87	
56	Śniatyn	136.257	56	51.238	95	27.905	56	215.402	07	10 658021	22 957	60	14.522	36	63·25	5.461	06	23·79	2.974	18	12·96	
57	Sokal	178.916	81	59.649	33	106.131	85	344 697	99	5·099507	17.578	—	9.123	87	51·91	3 041	82	17·30	5.412	31	30 79	
58	Stanisławów	167.665	58	391.444	65	39.586	05	598.696	28	6·3974	38 300	—	10.726	—	28 —	25.042	—	65 —	2.532	—	7·—	
59	Stary Sambor	58.084	47	23.142	62	20.786	37	102.013	46	22·474289	22.926	80	13.054	07	56·94	5.201	14	22·68	4.671	59	20·38	
60	Stryj	161.249	59	181.972	93	74.122	69	417.345	21	12·287192	51.280	—	19.813	04	38·64	22 359	36	43·60	9.107	60	17·76	
61	Tarnobrzeg	91.517	58	21.446	90	65.556	12	178.520	60	12·059336	21.528	40	11.036	42	51·27	2.586	35	12·01	7.905	63	36·72	
62	Tarnopol	214.594	95	109.883	61	119.992	57	444 471	13	6 365983	28.294	96	13.661	08	48·28	6.995	17	24·72	7.638	71	27·—	
63	Tarnów	112.054	13	303 392	60	51.265	34	466.712	07	5·735441	26.768	—	6.426	80	24·—	17.400	90	65·—	2.940	30	11·—	
64	Tłumacz	115.275	58	73.815	22	54.970	86	244.061	66	22 836851	55.737	–	26.326	–	47 23	16.857	—	30·24	12 554	—	22·53	
65	Trembowla	122.417	38	40.546	31	71 675	47	234.639	16	6·669389	15.649	—	8.164	49	52·17	2.704	19	17·28	4.780	32	30·55	
66	Turka	89.725	05	21.525	51	20.012	59	131 263	15	18·680003	24.520	—	16.760	60	69·—	4 021	—	16·—	3.738	40	15·—	
67	Wadowice	134.857	97	70.839	20	50 411	54	256 108	71	13·440386	34.422	—	18.125	40	52·66	9.521		27·66	6.775	60	19·68	
68	Wieliczka	88.696	57	45.241	82	26 223	16	160.161	55	32·943924	52.763	50	29.220	14	55·38	14.904	44	28 25	8 638	92	16·37	
69	Zaleszczyki	140.018	36	34 801	51	88.866	82	263.686	69	10·751395	28.350	—	15 053	95	53·10	3.741	64	13·20	9.554	41	33 70	
70	Zbaraż	138.770	63	37 407	53	63.368	59	239.546	75	5 831137	13.968	30	8.091	91	57·93	3 695	11	26·45	2.181	28	15·62	
71	Złoczów	206.407	41	83.651	15	105.105	33	395.163	89	13 716407	54.202	29	28.311	68	52·23	11.473	93	21·17	14.416	68	26·60	
72	Żółkiew	135.338	33	44.830	71	47.919	57	228.088	61	6·720546	15.328	80	9.095	47	59 34	3 012	87	19·66	3.220	46	21·—	
73	Żydaczów	103.553	39	34.591	22	57.587	28	195.732	39	11·264350	22.048	–	11.664	39	52·91	3.896	71	17·67	6.486	90	29 42	
74	Żywiec	142.513	57	40.536	92	67 098	37	250.148	86	19·159791	47 928	—	27.306	–	56·97	7.767	—	16·22	12.855	—	26·81	
	Razem	10,814.802	47	5,324.419	47	4,363.729	41	20,502.951	35	11·471402	2,351.976	17	1,286.008	65	54 68	578.961	75	24·61	487.005	77	20·71	

WYKAZ

datków deklarowanych na budowę drogi krajowej Lwów - Stojanów po koniec r. 1904.

Liczba porz.	Przedmiot	Należytość						Odpisano		Pozostaje		Uiszczono		Pozostaje należytość					
		zaległa		bieżąca		razem								z lat ubiegł.		z roku bież.		razem	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
	Droga krajowa Lwów - Stojanów.																		
1.	Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	3.000	—
2.	Gmina Kamionka strumiłowa . .	3.236	—	—	—	3.236	—	—	—	3.236	—	500	—	2.736	—	—	—	2.736	—
	Razem . .	8.236	—	—	—	8.236	—	—	—	8.236	—	2.500	—	5.736	—	—	—	5.736	—

Zestawienie

wykazów dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1903.

Liczba porządkowa	Powiat	Długość dróg gminnych Klm.	m.	Ilość rodzin obowiązanych do prestacyi	Wartość prestacyi K	h	Dochody w gotówce: Dotacya z funduszu powiat. K	h	Czynsze z myta K	h	Inne dochody K	h	Razem K	h	Zużyto prestacyi wartości K	h	Wydatki w gotówce K	h	Pozostałość nieodrobionych prestacyi K	h	Zapas kasowy w gotówce K	h	Uwaga
1	Biała	468	516	10.919	31.608	80	9.188	41	—	—	857	94	10.046	35	27.883	54	10.046	35	3.725	26	—	—	
2	Bóbrka	731	427	12.234	19.574	40	16.130	74	925	—	4.957	24	22.012	98	18.728	10	18.703	—	846	30	3.309	98	
3	Bochnia	628	966	35.859	35.235	—	9.555	17	—	—	—	—	9.555	17	34.066	50	9.555	17	1.168	50	—	—	
4	Bohorodczany	453	—	10.315	24.756	—	27.266	83	—	—	151	—	27.417	83	24 609	60	27.417	83	146	40	—	—	
5	Borszczów	523	682	21.839	21.839	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.581	—	—	—	258	—	—	—	
6	Brody	995	269	19.443	38.886	—	26 015	—	—	—	—	—	26.015	—	35.570	—	26.015	—	3.316	—	—	—	
7	Brzesko	715	749	14 852	29.704	—	18 555	15	—	—	941	72	19.496	87	29.005	—	19.259	51	699	—	237	36	
8	Brzeżany	588	887	12.518	20.028	80	18.868	87	—	—	—	—	18.868	87	19.700	80	18.868	87	328	—	—	—	
9	Brzozów	274	290	13.814	28 852	—	31.801	93	—	—	17.000	—	48 801	93	27.947	20	48.801	93	904	80	—	—	
10	Buczacz	793	30	18.800	37 780	—	—	—	—	—	990	38	990	38	36.420	—	989	24	1.360	—	1	14	
11	Chrzanów	455	600	13.083	47.098	80	33.753	13	—	—	14.265	04	48.018	17	44 694	10	46.835	70	2.404	70	1.182	47	
12	Cieszanów	760	376	12.618	25.236	—	9.147	28	—	—	—	—	9.147	28	25.035	—	9.147	28	201	—	—	—	
13	Czortków	459	—	13 352	18.692	80	6.237	10	—	—	—	—	6 237	10	17.468	50	6.237	10	1.224	30	—	—	
14	Dąbrowa	637	227	11 567	23.699	20	687	52	—	—	6.126	—	6.813	52	22.404	05	6.813	52	1.295	15	—	—	
15	Dobromil	401	563	11.058	26.008	80	14.785	88	—	—	—	—	14.785	88	24 945	—	14 785	88	1.063	80	—	—	
16	Dolina	524	860	16.866	51.590	20	13.000	—	2.961	—	100	—	16.061	—	49.008	20	16.061	—	2.582	—	—	—	
17	Drohobycz	592	100	25.823	68.616	92	—	—	—	—	6.252	16	6 252	16	67.94	52	6.252	16	675	40	—	—	
18	Gorlice	376	970	12.117	29.455	60	51.267	32	7.458	58	—	—	58.725	90	29.276	80	58.725	90	178	80	—	—	
19	Gródek	618	520	9.849	20.977	20	12.344	45	—	—	149	60	12.494	05	19.329	—	12.492	79	1.648	20	1	26	
20	Grybów	376	025	7.468	16.744	60	11.611	61	1.050	—	1.343	75	14.005	36	16 202	17	14.005	36	542	43	—	—	
21	Horodenka	544	167	17.234	25.753	60	6 445	80	—	—	5 606	70	12.052	50	19.298	50	10.178	37	6.455	10	1.874	13	
22	Husiatyn	742	057	16.462	19.754	40	4.564	10	—	—	2 303	—	6.867	10	14.263	80	5.703	40	5.490	60	1.163	70	
23	Jarosław	1.030	009	17.223	34.446	—	36.873	86	—	—	864	56	37.738	42	33.720	—	34.406	30	726	—	3.332	12	
24	Jasło	676	980	17.155	35 197	80	12.707	82	—	—	4.636	88	17.344	70	34.676	30	16.563	42	521	50	781	28	
25	Jaworów	722	255	11.604	13.924	80	5.032	—	—	—	—	—	5.032	—	13 583	43	5.032	—	341	37	—	—	
26	Kałusz	554	241	13.468	37.735	—	—	—	400	—	68	12	468	12	36.272	10	424	02	1.462	90	44	10	
27	Kamionka	774	250	17.496	17.496	—	6.391	51	—	—	2.550	54	8.942	05	15.639	75	8.062	10	1.856	25	879	95	
28	Kolbuszowa	489	906	12.952	19.508	70	3.988	89	—	—	2.472	29	6.461	18	14.601	—	6 153	96	4.907	70	307	22	
29	Kołomyja	421	—	20.197	21.353	60	40 699	37	—	—	—	—	40.699	37	17.586	—	40.699	37	3.767	60	—	—	
30	Kosów	—	—	15.279	30.558	—	200	—	—	—	3.345	68	3.545	68	30.172	—	3.545	68	386	—	—	—	
31	Kraków I. kl.	101	247	13.513	10.432	80	36.046	36	—	—	—	—	36.046	36	4.963	20	36.046	36	5.469	60	—	—	
	Kraków II. kl.	348	892		21.998	40	27.657	21	—	—	—	—	27.657	21	19 989	40	27.657	21	2 009	—	—	—	
32	Krosno	371	923	13.186	31.646	40	22.530	06	—	—	10.128	87	32.658	93	31 630	80	31 506	80	15	60	1.152	13	
33	Limanowa	563	285	12.523	25.046	—	16.298	25	—	—	20.343	69	36.641	94	24.262	50	35.427	08	783	50	1.214	86	
34	Lisko	691	852	13.386	26.772	—	6.116	20	—	—	—	—	6.116	20	26.772	—	6.116	20	—	—	—	—	
35	Lwów	1.081	770	21.007	47 666	—	34.531	95	—	—	5.896	20	40.428	15	41.112	65	39.652	44	6 553	35	775	71	
36	Łańcut	1.005	700	24.678	34.549	20	11.477	80	—	—	—	—	11.477	80	34.474	10	11.477	80	75	10	—	—	
37	Mielec	888	316	12.636	15.163	20	36.739	19	—	—	—	—	36.739	19	14 641	—	36.739	19	522	20	—	—	
38	Mościska	541	202	13 202	15.842	40	5.721	72	—	—	1.042	40	6.764	12	14 962	40	6.764	12	880	—	—	—	
39	Myślenice	471	100	14.831	33.691	—	8.992	35	—	—	—	—	8 992	35	33.589	—	8.992	35	102	—	—	—	
40	Nadwórna	406	312	13.374	40.122		18 550	11	—	—	4.014	53	22 564	64	38.050	—	22 490	32	2 072	—	74	32	
41	Nisko	512	700	11.376	18 201	60	3.059	60	—	—	—	—	3.059	60	6 483	—	3.059	60	11.718	60	—	—	
42	Nowy Targ	571	400	14.551	39.860	—	24.443	48	—	—	—	—	24.443	48	37.152	40	24.443	48	2.707	60	—	—	
43	Pilzno	272	894	7 955	13.156	—	14.161	55	—	—	—	—	14 161	55	12.293	60	14 161	55	862	40	—	—	
44	Podhajce	632	150	15.759	25.214	40	—	—	—	—	—	—	—		21 933	80	—	—	3 280	60	—	—	
45	Przemyśl	—	—	15.643	31.286	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.792	—	—	—	1.494	—	—	—	
46	Przemyślany	738	201	12.483	14 980	20	16.130	14	—	—	—	—	16.130	14	13.268	60	16 130	14	1.711	60	—	—	
47	Rawa ruska	—	—	17.293	20.751	60	—	—	—	—	—	—	—	—	18.942	40	—	—	1.809	20	—	—	
48	Rohatyn	779	700	17 815	37.036	80	71.001	19	406		—	—	71.407	19	36.578	20	71.407	19	458	60	—	—	
49	Ropczyce	592	033	13 663	16.395	60	65.823	42	—	—	—	—	65.823	42	15.239	20	65.823	42	1.156	40	—	—	
50	Rudki	622	305	12.421	19.873	60	20.456	98	—		—	—	20.456	98	19.027	40	20.456	98	846	20	—	—	
51	Rzeszów	885	400	25.990	51 980	—	32.028	75	—	—	—	—	32 028	75	51.980	—	32.028	75	—	—	—	—	
52	Sambor	494	558	14.261	45 635	20	37.617	56	—	—	—	—	37.617	56	44.019	20	37 617	56	1.616	—	—	—	
53	Sanok	500	735	14.394	43.182	—	20 201	24	—	—	—	—	20.201	24	41.504	21	20.201	24	1.677	79	—	—	
54	Sącz nowy	476	638	15 094	27 609	20	15.145	31	—	—	13.115	69	28.261		24.312	53	15 530	31	3.396	67	12.730	59	
55	Skałat	604	500	14.382	17.258	80	25.872	61	—	—	3.879		29.751	61	14.073	40	29.751	61	3.185	40	—	—	
56	Śniatyn	347	800	17 036	27.473	29	—	—	—	—	—	—	—	—	21.452	27	—	—	6 021	02	—	—	
57	Sokal	770	008	16 743	21.102	57	36.432	40	—	—	7.343	44	43 775	84	19.541	87	43.646	25	1.560	70	129	59	
58	Stanisławów	341	060	15.981	27.714	40	19.035	18	—	—	1.121	—	20.156	18	24.324	10	20.011	58	3.399	30	144	60	
59	Stary Sambor	270	050	9.421	22.736	80	6 330	—	—	—	—	—	6.330	—	21.352	20	6.330	—	1.384	60	—	—	
60	Stryj	522	—	9.975	23.940	—	20.768	43	—	—	—	—	20.768	43	23.151	60	20 768	43	788	40	—	—	okręg stryjski
		349	900	5.085	20.340	—	10.383	07		—		—	10.383	07	19.620	—	10.383	07	720	—	—	—	„ skolski
61	Tarnobrzeg	592	273	13.002	22.324	40	64	80	—	—	3.113	54	3.178	34	16.748	10	3.178	34	5.576	30	—	—	
62	Tarnopol	1.075	—	16.272	19.526	40	58.458	21	—	—	—	—	58.458	21	16.134	60	58.458	21	3.391	80	—	—	
63	Tarnów	691	908	12.039	20.262	40	32.570	14	—	—	—	—	32.570	14	12 947	80	32.570	14	7.314	60	—	—	
64	Tłumacz	581	515	20 426	50.889	60	91.697	93	—		—	—	91.697	93	50.889	60	91.697	93	—	—	—	—	
65	Trembowla	473	500	11.518	13.821	60	12.213	87	—	—	16 315	40	28.529	27	12 337	20	26.610	91	1.484	40	1.918	36	
66	Turka	489	550	12.244	24 507	—	12.102	95	—		—	—	12.102	95	23.399	50	12.102	95	1.107	50	—	—	
67	Wadowice	748	817	17.255	34 510	—	14.376	32	—	—	—	—	14.376	32	34 092	—	14.376	32	418	—	—	—	
68	Wieliczka	822	030	15.688	37.590	20	16.972	39	—	—	—	—	16.972	39	36.148	15	16.972	39	1.442	05	—	—	
69	Zaleszczyki	887	648	14.175	28.350	—	18 552	74	—	—	—	—	18.552	74	26.453	—	18 552	74	1.897	—	—	—	
70	Zbaraż	677	314	11.126	13 919	—	16.046	46	—	—	—	—	16.046	46	13.074	—	16.046	46	845	—	—	—	
71	Złoczów	1.430	490	25.220	50 440	—	2.238	59	—	—	3 452	23	5.690	82	47.921	—	3.532	97	2 519	—	2.157	85	
72	Żółkiew	688	500	13.887	13.887	—	27.954	13	—	—	—		27.954	13	11.639	25	27.954	13	2.247	75	—		
73	Żydaczów	483	700	11.074	22.148	—	41.263	82	—	—	—	—	41.263	82	21 479	—	41.263	82	669	—	—	—	
74	Żywiec	456	245	17.644	47.898	—	46.200	58	—		28	—	46.228	58	46.249	—	46.228	58	1.649	—	—	—	
	Razem	44.160	043	1,124.691	2,140.843	08	1,481.384	78	13.200	58	164.776	59	1,659.361	95	1,991.620	19	1,625.949	13	149.222	89	33.412	32	

Wykaz wynikłości

zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za rok 1903.

L. porz.	Nazwa powiatu	Drogi gminne						Drogi powiatowe					
		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	Biała	91.169	50	89.224	44	1.945	06	81.250	53	73.116	09	8.134	44
2	Bóbrka	56.144	99	55.187	38	957	61	—	-	—	—	—	—
3	Bochnia	94.012	39	92.736	02	1.276	37	29.721	05	28.090	11	1.630	94
4	Bohorodczany	33.100	72	32.938	47	162	25	—	—	—	—	—	—
5	Borszczów	38.002	83	33.878	14	4.124	69	33.798	61	30.772	78	3.025	83
6	Brody	50.068	18	49.537	53	530	65	90.551	51	83.884	23	6.667	28
7	Brzesko	66.509	87	66.473	17	36	70	50.685	70	50.481	42	204	28
8	Brzeżany	50.177	45	50.019	51	157	94	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	67 256	66	52 340	68	14.915	98	37.450	95	33.320	23	4.130	72
10	Buczacz	113.971	84	107.831	10	6.140	74	23.192	43	16.686	08	6 506	35
11	Chrzanów	92.516	25	86.260	23	6.256	02	75.788	26	75.663	45	124	81
12	Cieszanów	32.334	90	32.073	92	260	98	71.225	35	67.958	23	3.267	12
13	Czortków	49.681	51	49.235	33	446	18	11.796	17	8.758	46	3.037	71
14	Dąbrowa	77.147	55	77.084	32	63	23	49.972	92	49.911	43	61	49
15	Dobromil	62.799	11	61.812	66	986	45	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	41.417	76	41.269	56	148	20	—	—	—	—	—	—
17	Drohobycz	172 242	70	171 523	29	719	41	128.395	56	127.754	29	641	27
18	Gorlice	87.836	54	87.834	92	1	62	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	79.621	76	79 621	76	—	—	14 436	38	14.436	38	—	—
20	Grybów	14.237	67	14 178	01	59	66	15.464	52	15.445	34	19	18
21	Horodenka	48.182	56	45.872	56	2.310	—	26.657	01	26.657	01	—	—
22	Husiatyn	52.441	55	52.220	02	221	53	59.840	01	59.814	10	25	91
23	Jarosław	179.767	26	177.590	41	2.176	85	41.526	76	24 643	53	16.883	23
24	Jasło	66.455	84	60.520	92	5.934	92	21.699	45	15.245	17	6.454	28
25	Jaworów	77.471	94	77.469	20	2	74	11.957	99	8.583	39	3.374	60
26	Kałusz	45.667	72	43.429	15	2.238	57	—	—	—	—	—	—
27	Kamionka	144.667	90	139.654	28	5.013	62	125.086	69	110.149	49	14.937	20
28	Kolbuszowa	18.275	59	16.775	06	1.500	53	47.424	45	44.619	66	2 804	79
29	Kołomyja	80.797	15	80.785	23	11	92	15.531	—	15 505	83	25	17
30	Kossów	30.024	56	28.794	40	1.230	16	42.294	89	37.962	29	4.332	60
31	Kraków	85.725	84	85.725	84	—	—	11.806	34	11.210	19	596	15
32	Krosno	47.947	54	46.390	63	1.556	91	59.807	04	57.716	44	2.090	60
33	Limanowa	46.458	82	42.343	74	4.115	08	24.786	97	23.347	96	1.439	01
34	Lisko	75.520	96	72.502	17	3.018	79	29.748	80	28.428	80	1.320	—
35	Lwów	139.534	24	136.924	96	2.609	28	—	—	—	—	—	—
36	Łańcut	121.329	85	118.171	31	3.158	54	70.017	90	70.017	90	—	—
37	Mielec	64.211	75	64 176	46	35	29	21.519	59	21.227	59	292	—
	Do przeniesienia	2,694.731	25	2,620.406	78	74.324	47	1,323.434	83	1,231.407	87	92.026	96

L. porz.	Nazwa powiatu	Drogi gminne						Drogi powiatowe					
		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
	Z przeniesienia	2,694 731	25	2,620.406	78	74.324	47	1,323.434	83	1,231.407	87	92.026	96
38	Mościska	60 243	24	60.243	24	—	—	18.047	41	18.047	41	—	—
39	Myślenice	70.496	11	70.496	11	—	—	5.485	05	3.086	99	2.398	06
40	Nadwórna	26.138	68	24.670	11	1.468	57	—	—	—	—	—	—
41	Nisko	85.802	10	85.802	10	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Nowy Targ	30.464	92	26.743	48	3.721	44	37.852	83	28.906	80	8.946	03
43	Pilzno	26.702	11	20.613	40	6.088	71	19.705	49	19.352	43	353	06
44	Podhajce	84.198	31	81.916	81	2 281	50	27.019	63	27.019	63	—	—
45	Przemyśl	84 303	37	83.258	62	1 044	75	—	—	—	—	—	—
46	Przemyślany	80.939	45	80.939	45	—	—	26.583	62	26.583	62	—	—
47	Rawa	68.265	97	68.265	97	—	—	112.801	28	112.801	28	—	—
48	Rohatyn	77.558	79	77.558	79	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Ropczyce	65.823	42	65.823	42	—	—	12 673	87	12.673	87	—	—
50	Rudki	90 006	84	90.006	84	—	—	14 117	45	14.117	45	—	—
51	Rzeszów	110.546	16	75.353	69	35.192	47	184.547	73	164.707	55	19 840	18
52	Sambor	86.362	12	75.108	52	11.253	60	17.693	20	16.786	73	906	47
53	Sanok	61.074	95	61.067	60	7	35	2 919	06	2.917	64	1	42
54	Sącz nowy	73.490	18	63 416	97	10 073	21	49.613	59	49 613	59	—	—
55	Skałat	74.127	81	74.103	65	24	16	—	—	—	—	—	—
56	Śniatyn	40 537	01	40.497	37	39	64	50.684	22	50.684	22	—	—
57	Sokal	49.261	38	45.081	13	4.180	25	133.153	77	133.152	84	—	93
58	Stanisławów	83.619	40	83.192	93	426	47	4.956	49	4.956	49	—	—
59	Stary Sambor	13 454	66	9.652	15	3 802	51	35.245	54	33.596	48	1 649	06
60	Stryj	102.740	97	102.740	96	—	01	28.082	58	28.082	57	—	01
61	Tarnobrzeg	86.999	63	86 999	63	—	-	47.727	25	47.727	25	—	—
62	Tarnopol	151.384	44	151.384	44		-	14.418	47	14 418	47	—	—
63	Tarnów	56.355	11	42.447	31	13.907	80	71.587	89	45 392	23	26.195	66
64	Tłumacz	99.093	62	91.697	93	7 395	69	—	—	—	-	—	—
65	Trembowla	76.046	55	75.911	43	135	12	53.972	92	53.392	78	580	14
66	Turka	23.407	33	23.397	70	9	63	11.395	53	11.385	86	9	67
67	Wadowice	63.352	92	63.352	92	—	—	15.611	99	15 611	99	—	—
68	Wieliczka	108.970	51	108.964	22	6	29	37.598	41	37.598	41	—	—
69	Zaleszczyki	56.670	05	56 596	55	73	50	28.270	24	21.692	90	6.577	34
70	Zbaraż	128.613	79	127.588	77	1.025	02	—	-	—	—	—	—
71	Złoczów	99.431	18	96.854	77	2.576	41	33.186	11	33.186	11	—	—
72	Żółkiew	105.425	84	86.431	14	18.994	70	—	—	—	—	—	—
73	Żydaczów	52.713	85	47.797	09	4.916	76	35.535	12	28.453	23	7.081	89
74	Żywiec	59.630	33	59.630	33	—	—	36.109	91	36.109	91	—	—
	Razem	5,408.984	35	5,206.014	32	202.970	03	2,490.031	48	2,323.464	60	166.566	88

Trzecie trzylecie. **Pierwszy rok nauki.**

Zestawienie

klasyfikacyi uczniów Szkoły konduktorów drogowych za rok szkolny 1904—1905.

Numer lokacyi egzaminu kursowego	Nazwisko, imię i rok urodzenia ucznia		Rok szkolny 1904 — 1905 klasa I.			Ogólny wynik praktyki letniej w roku 1905	Uwagi
			Nauka zimowa		Roboty drogowe, do których przydzielono ucznia na praktykę letnią		
			Ostateczna ilość punktów egzam. kursow.	Ogólny wynik egzaminu kursowego			
1	**Śpiewak Władysław** (styp.)	1879	511	bardzo dobry	W biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy budowie drogi Bołszowce-Sarnki.	Z powodu, że praktyka letnia kończy się 15. listopada 1905 r., wypełnienie tej kolumny pozostawia się do roku przyszłego.	
2	**Skórski Kazimierz** (styp.)	1883	483	dobry	przy budowie drogi Krystynopol-Brody.		
3	**Jost Aloizy** (styp.)	1874	474	dobry	w okręgu nowotarskim.		
4	**Damse Józef** (styp.)	1885	466	dobry	przy budowie drogi Kosów-Jasionów Górny.		
5	**Brzeziński Józef** (styp.)	1880	464	dobry	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy trasie drogi Piwniczna Szczawnica.		
6	**Bleinzand Albin**	1887	463	dobry	w okręgu lwowskim.		
7	**Staszkiewicz Wincenty** (styp.)	1887	460	dobry	w okręgu buczackim.		
8	**Jarosz Edward** (styp.)	1880	452	dobry	w okręgu jarosławskim.		
9	**Kaczor Karol** (styp.)	1883	449	dobry	przy budowie mostu w Zabłotowie.		
10	**Mizgalewicz Franciszek** (styp.)	1888	448	dobry	przy budowie drogi Fujna-Dąbrowica.		
11	**Rysz Józef** (styp.)	1880	447	dobry	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy budowie drogi Przemyślany-Pomorzany.		
12	**Janicki Leon** (styp.)	1880	445	dobry	w okręgu lwowskim przy warsztacie wyrobów betonowych w Żółkwi.		
13	**Jarominek Ludwik** (styp.)	1886	442	dobry	przy budowie drogi Kosów-Jasionów-Górny.		
14-15	**Lityński Dyonizy** (styp.)	1886	441	dobry	przy budowie drogi Ławrów-Mszanice.		
	Onyszczyszyn Aleksander	1888	441	dobry	przy budowie drogi Fujna-Dąbrowica.		
16	**Kiwała Zygmunt**	1882	436	dobry	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy trasie drogi Bohorodyczyn-Korszów.		
17	**Szargut Eustachy** (styp.)	1887	432	dobry	w okręgu brzeżańskim przy warsztacie wyrobów beton. w Brzeżanach.		
18	**Dyga Bolesław** (styp.)	1884	425	dobry	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy trasie drogi Piwniczna-Szczawnica.		
19	**Jaworczak Paweł** (styp.)	1878	416	dobry	w okręgu rzeszowskim.		
20	**Juchnowicz Włodzimierz** (styp.)	1887	412	dobry	przy budowie drogi Krystynopol-Brody.		
21	**Misslik Adolf** (styp.)	1885	410	dobry	w okręgu stanisławowskim.		
22	**Bochyński Romuald** (styp.)	1887	408	dobry	w okręgu buczackim.		
23	**Nitosi Ludwik** (styp.)	1879	401	dobry	w biurze Oddziału techniczno drogowego, następnie w służbie *Wydziału powiatowego w Nowym Sączu.*		
24	**Szwedzicki Tadeusz** (styp.)	1879	398	dostateczny	w okręgu nowo-sądeckim.		
25-26	**Jarocki Maryan** (styp.)	1885	396	dostateczny	w okręgu borszczowskim.		
	Palewicz-Golejewski Maryan (styp.)	1881	396	dostateczny	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie w okręgu nowotarskim.		
27	**Nawrocki Stanisław** (styp.)	1982	373	dostateczny	w okręgu borszczowskim.		
28	**Terlecki Kazimierz**	1886	365	dostateczny	w okręgu rzeszowskim.		
29	**Mach Kazimierz**	1886	353	dostateczny	w biurze Oddziału techniczno-drogowego, następnie przy budowie dojazdu kolejowego do stacyi Jabłonka niżna.		
30	**Janicki Emil**	1884	340	dostateczny	w biurze Oddziału techniczno drogowego, następnie przy budowie drogi Krystynopol-Brody.		
31	**Baster Józef**	1888	332	dostateczny	w okręgu krakowskim.		

Wy-

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg

Liczba porząd.	Fundusz pro praeterito budowy drogi	Administruje c. k. Starostwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1902 wykazanych w kwocie K	g	odpisano w roku 1903 kwotę K	g	Wynikłości Akty- Należytości czynne od stron konkurencyjnych K	g
1	kraj. Lwów-Rohatyn . .	Bóbrce	10.646	57	—	—	10.419	17
2	pow. Tarnopol-Brody . .		20.933	54	20.697	01	195	04
3	kraj. Brzeżany - Podwołoczyska	Tarnopolu	23 339	34	1.468	07	21.833	94
4	„ Brzeżany-Tarnopol.		91	59	—	—	91	59
5	„ Strussów-Buczacz .		23.966	—	—	—	23.966	—
6	„ Jarosław-Bełzec . .	Jarosławiu	—	—	—	—	—	—
7	pow. Grzymałów - Skałat-Smykowce	Skałacie	54.208	03	9.896	13	44.087	22
8	Drogi obwodowe byłego obwodu nowo-sądeckiego	Limanowej	31	85	—	—	31	85
		Razem .	133.216	92	32.061	21	100.624	81

kaz

krajowych i powiatowych z końcem roku 1903.

z końcem roku 1903 z braku rachunków za rok 1904.

Aktywa				Passywa		Z porównania okazuje się				Uwagi
Zapas kasowy gotówką i efektami		razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		zwyżka		niedobór		
K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	
3.345	64	13.764	81	10.578	65	3.186	16	—	—	LW. 87.638/04.
2	04	197	08	19.626	17	—		19.429	09	
1.768	96	23.602	90	39.549	42	—	—	15.946	52	LW 82 840/04.
506	50	598	09	—	—	598	09	—	—	
806	54	24.772	54	45.432	62	—	—	20.660	08	
—	—	—	—	8.841	90	—	—	8.841	90	Jak w roku 1902.
3.581	54	47.668	76	61.421	59	—	—	13.752	83	LW. 88.573/04.
—	—	31	85	—	—	31	85	—	—	Jak w roku 1902.
10.011	22	110.636	03	185.450	35	3.816	10	78.630	42	
								74.814	32	

WYKAZ

kredytów zezwolonych **na rok 1904** ze skarbu państwa na budowę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

L. porz	Nazwa drogi	Powiat, w którym droga jest położona	Długość drogi w klm.	Zezwolono			Uwaga
				zasiłek państwowy	kredyt do r. 1903	kredyt na r. 1904	
				w walucie koronowej			
	I. Budowy wykonane przez c. k. Rząd.						
1	Żurawno-Knihinicze z mostem na Dniestrze	Rohatyn i Żydaczów	21.780	310.400	290.000	20.000	Budowa ukończona
2	Iskań-Bircza	Dobromil i Przemyśl	16.680	100.800	50.000	20.000	nierozpocz.
3	Mikołajów-Krzywula	Żydaczów	16.340	239.000	120.000	61.000	W budowie
	II. Przyznane lub udzielone zasiłki na budowę dróg powiatowych lub gminnych						
4	Fujna-Dąbrowica	Żółkiew	4.200	24.000	12.000	6.000	Zasiłek podwyższony z 12.000 na 24.000 K.
5	Okopy-Hruszów	Jaworów	4.000	20.000	5.000	10.000	
6	Wadowice-Jawiszowice	Wadowice i Biała	30.760	70.000	15.000	15.000	
7	Mokrzyska-Biskupice	Brzesko	26.000	20.000	10.000	5.000	
8	Podliski małe-Jaryczów nowy-Żelechów wielki	Lwów i Kamionka strumił.	24.971	203.000	110.000	5.000	
9	Błażowa-Rzeszów	Rzeszów	9.118	30.000	30.000	—	
10	Busk-Żelechów	Kamionka strum.	9.142	119.200	100.000	19.200	
11	Jaworów-Niemirów-Rawa ruska . . .	Jaworów i Rawa ruska	37.975	240.000	220.000	20.000	
12	Krasne-Ostrowczyk polny-Bełzec-Poczapy .	Złoczów	—	24.000	—	8.000	
13	Hruszów-Niemirów-Magierów-Rawa ruska .	Żółkiew-Rawa ruska-Jaworów	—	200.000	—	—	
14	Nestinki-Pomorzany	Złoczów	—	24.000	—	—	
15	Florynka-Krzyżówka	Grybów i Nowy Sącz	—	60.000	—	—	
	Razem . .			1,684.400	962.000	189.200	

WYKAZ

kredytów zezwolonych **na rok 1905** ze skarbu państwa na budowę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat, w którym droga jest położona	Długość drogi w klm.	Zezwolono			Uwaga
				zasiłek państwowy	kredyt		
					do r. 1904	na r. 1905	
				w walucie koronowej			
	I. Budowy wykonane przez c. k. Rząd.						
1	Iskań-Bircza	Dobromil-Przemyśl	16.680	100 800	70.000	20.000	
2	Mikołajów-Krzywula	Żydaczów	16.340	239.000	181.000	61.000	
	II. Zasiłki na budowę dróg krajowych, powiatowych lub gminnych.						
3	Fujna-Dąbrowica	Żółkiew	4.200	24.000	12.000	6.000	
4	Okopy-Hruszów	Jaworów	4.000	20.000	15.000	5.000	
5	Wadowice-Jawiszowice	Wadowice i Biała	30.760	70.000	30.000	15 000	
6	Mokrzyska-Biskupice	Brzesko	26.000	20.000	15.000	5.000	budowa ukończona i kolaudowana w r. 1904 reszta zasiłku wypł. w r. 1905.
7	Podliski małe-Jaryczów nowy-Żelechów wielki	Lwów i Kamionka strumił.	24 971	203.000	115.000	5.000	
8	Krasne-Ostrowczyk polny-Bełzec-Poczapy .	Złoczów	—	24.000	8.000	8.000	
9	Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin . .	Żółkiew-Rawa ruska-Jaworów	—	200.000	—	25.000	
10	Nestinki-Pomorzany	Złoczów	—	24 000	—	12.000	
11	Florynka-Krzyżówka	Grybów i Nowy Sącz	—	60.000	—	20.000	
12	Jarosław-Pruchnik-Nienadowa	Jarosław	—	80 000	—		
13	Pakość-Hussaków-Radochońce	Mościska	—	30.000	—	—	
	Razem . .			1,094.800	446.000	182.000	

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU IV.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

(w sprawach kolejowych)

za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Departament IV.

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

Ustalenie kapitałów budowy.

Załączona tablica I. (str. 5) przedstawia kapitały zakładowe kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych, których budowa jest już ukończona:

Z końcem roku 1904 zamknięto rachunki budowy następujących kolei lokalnych:

a) **Borki wielkie - Grzymałów** z przekroczeniem w kwocie **12.883·27** koron, którą pokryło Towarzystwo czystymi zyskami z lat 1903 i 1904.

b) Rachunek budowy kolei miejscowej **Łupków-Cisna** zamknięto pozostałością w kwocie 2.260·73 K., którą udotowano fundusz rezerwowy.

c) Z kapitału budowy kolei żelaznej **Chabówka-Zakopane** pozostała kwota 23.573·24 K., z której utworzono fundusz rezerwowy dla tej linii.

Zaznaczamy jednak, że w pierwszej linii z funduszu rezerwowego budowy linii Chabówka-Zakopane A) pokryte być mają następujące wydatki:

Odprowadzenie wody deszczowej na stacyi Zakopane	K 2.000·—
Ewentualna budowa stacyi wodnej w Białym Dunajcu (z powodu wymiany dawnych lokomotyw na maszyny tendrowe)	„ 8.000·—
Udział kolei w kosztach rozszerzenia dojazdu kolejowego w Nowym Targu	„ 883·70
Urządzenie celem napełniania wagonów gazem w Chabówce	„ 625·89
Uzupełnienie stacyi wodnej w Zakopanem . .	„ 323·04
Łącznie . . .	K 11.832·63

Rachunek budowy przedłużenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno nie mógł być wprawdzie formalnie jeszcze zamknięty; możemy jednak stwierdzić, że fundusze stojące do dyspozycyi na przeprowadzenie tej budowy okazały się wystarczające.

Wyniki eksploatacyjne.

Wyniki eksploatacyjne zestawione są w załączonych tablicach II, III i IV.

Stosunki na kolei Piła-Jaworzno poprawiły się znacznie, albowiem nadwyżka eksploatacyjna za r. 1904 pokryła nietylko obie raty umorzenia i oprocentowania pożyczki bieżącej 370.000 K. użytej na budowę przedłużenia kolei tej, ale nadto raty umorzenia i oprocentowania pożyczki pierwszeństwa 928.000 K. użytej na budowę pierwotnej linii. Przy utrzymaniu się na przyszłość tych samych dochodów będą pokryte tymi dochodami i raty dodatkowej pożyczki w kwocie 330.000 K., tak że gwarancya kraju, dla kolei tej przyznana, będzie zwolniona na tak długo, dopóki c. k. Zarząd kolei państwowych węgiel zakupiony dla swych celów administracyjnych w kopalniach gwarectwa Jaworznickiego przewozić będzie tą koleją lokalną.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy rachunku eksploatacyjnego kolei wąskotorowej Przeworsk-Dynów, którą dnia 9. września 1904 otwarto dla ruchu publicznego. Z prowizorycznego zamknięcia rachunków wnosić można jednak, że niedoboru ruchowego nie będzie, a nawet spodziewaną jest mała nadwyżka ponad koszta ruchu.

Zresztą prócz kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, dochody gwarantowanych przez kraj kolei za rok 1904 pokryły w zupełności raty oprocentowania i umorzenia pożyczek pierwszeństwa; dochody zaś kolei miejscowej Łupków-Cisna wystarczyły na spłatę wylosowanych w r. 1904 według planu umożenia akcyi pierwszeństwa tej kolei.

Gdy roczne zobowiązania krajowego funduszu z tytułu gwarancyi dochodów dla 5 kolei lokalnych pierwszego programu nominalnie wynosiły kwotę 564.981·20 K., w rzeczywistości wydatek ten w r. 1904 ograniczył się do kwoty 227.742 K., t. j. do 40·3% nominalnego obciążenia.

Tablica I.

Zestawienie

kosztów budowy kolei lokalnych, będących w ruchu, popartych przez kraj na podstawie ustawy krajowej z dnia 17-go lipca 1893, Dz. u. kr. Nr. 42 i stosunku udziałów w kapitale budowy.

Nazwa kolei lokalnej	Dzień otwarcia ruchu	Długość budowlana linii	Kapitał zakładowy	Kapitał budowy na 1 kilometr	Udział w kapitale budowy											
					kraju			państwa		interesentów lokalnych			kraju	państwa	interesentów miejscowych	
					pożyczka pierwszeństwa gwarantowana przez kraj	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w funduszu bezzwrotnym				
		Km.	w Koronach										procentowo			
Borki wielkie-Grzymałów	12/8 1897	32·638	1,800.000	55.150	1,200.000	—	—	—	420.000	—	180.000	—	66·67%	23·33%	10·00%	
Łupków-Cisna	22/1 1898	24.941	1,580.000	63.349	—	1,050.000	—	—	—	60.000	470.000	—	66·46%	—	33·65%	
Trzebinia-Skawce	15/8 1899	59.783	6,928.800	115.900	a) 3,320.000 b) 720.000	266.000	—	—	1.148.800	634.000	840.000	—	62·13%	16·59%	21·27%	
Chabówka-Zakopane	25/10 1899	43.284	5,800.000	133.999	2,260.000	—	—	470.000	2,600.000	470.000	—	—	39·00%	52·80%	8·20%	
Delatyn-Kołomyja Stefanówka	18/10 1899	111.977	9,184.000	82.017	a) 5,200.000 b) 900.000	—	—	—	1,214.800	—	1,869.200	—	66·42%	13·23%	20·35%	
Piła-Jaworzno	27/10 1900	25.087	1,909.000	76.091	a) 928.000 b) 330.000	—	—	—	364.800	—	257.200	29.000	65·89%	19·91%	15·00%	
Przeworsk-Bachórz	8/9 1904	46.248	4,446.000	96.130	a) 2,266.000 b) 698.000	—	—	—	1,152.000	—	330.000	—	66·67%	25·92%	7·41%	
		343.958	31.647.800		17.822.000	1.316.000	—	470.000	6,900.400	1,164.000	3,946.400	29.000				
					19,138.000			7,370.400		5,139.400						

Ponadto przyczynił się kraj do budowy c. k. kolei państwowych Chodorów-Podwysokie i Przeworsk-Rozwadów bezzwrotnym datkiem w wysokości 2,500.000 Koron, oraz przejął akcye zakładowe kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów nominalnej wartości 200.000 Koron, kolei lokalnej Lwów-Jaworów nominalnej wartości 300.000 Koron, Tarnopol-Zbaraż nominalnej wartości 600.000 Koron.

Tablica II.

Wyniki eks-

kolei lokalnych popartych przez kraj na podstawie

Nazwa kolei lokalnej	Rok	1	2	3	4	5	6	7
		Dochody z przewozu						Dochody różne
		osób cywilnych	osób wojskowych	pakunków	towarów pośpiesznych	towarów zwykłych	Razem (rubr. 1—5)	
		Korony						
Borki wielkie-Grzymałów	1901	28.524·38	444·91	383·98	4.700·47	86.218·85	120.272·59	1.687·—
	1902	29.225·17	698·60	359·55	5.794·47	86.009·39	122.087·18	1.160·55
	1903	30.444·79	712·59	373·98	4.868·69	94.584·67	130.884·72	3.595·91
	1904	30.870·26	501·21	497·93	4.740·24	108.146·34	144.755·98	1.309·97
Łupków-Cisna	1901	4.713·62	15·97	108·85	255·67	71.945·09	77.039·20	184·88
	1902	5.215·17	4·26	159·30	381·27	84.667·11	90.427·11	761·10
	1903	6.324·29	22·64	190·18	588·69	104.291·41	111.417·21	757·38
	1904	6.437·01	2·—	137·40	665·37	96.923·97	104.165·75	824·28
Trzebinia-Skawce	1901	34.730·62	777·54	347·16	1.073·29	290.322·10	327.250·71	6.572·79
	1902	34.788·73	906·52	381·03	2.037·99	302.584·13	340.698·40	32.855·59
	1903	34.620·37	782·25	326·28	2.644·91	520.206·47	558.580·28	35.344·35
	1904	36.959·79	1.230·62	443·35	3.745·94	646.350·18	688.729·88	21.794·96
Chabówka-Zakopane	1901	138.286·70	3.595·02	9.082·53	10.660·18	114.741·98	276.366·41	5.890·80
	1902	140.642·55	4.012·21	9.415·97	14.906·38	112.930·13	281.907·24	2.358·54
	1903	144.106·55	4.512·32	9.839·07	16.129·26	133.578·78	308.165·98	9.061·03
	1904	181.848·58	3.079·07	9.777·73	14.033·65	133.650·63	342.389·66	3.909·19
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1901	108.053·97	10.538·40	1.936·48	13.617·12	252.723·71	386.870·18	25.549·50
	1902	115.009·02	14.840·79	1.906·53	17.570·06	272.187·89	421.514·29	10.403·32
	1903	122.702·18	9.312·98	1.954·59	15.847·55	363.991·74	513.809·04	3.994·15
	1904	131.904·15	11.937·81	2.451·32	17.964·86	319.857·54	484.115·68	7.415·82
Piła-Jaworzno	1901	2.913·14	25·94	7·34	63·81	22.358·80	25.369·03	37·06
	1902	2.498·38	28·90	11·21	157·69	32.188·97	34.885·15	8.157·70
	1903	6.062·26	47·83	38·58	285·19	80.238·84	86.672·70	7.528·64
	1904	10.457·63	223·24	69·54	724·06	211.196·90	222.671·37	5.802·82
Kraków-Kocmyrzów	1901	21.235·54	480·09	175·14	977·38	77.484·92	100.353·07	2.150·06
	1902	22.385·81	647·84	150·72	3.211·08	75.142·48	101.537·93	2.166·22
	1903	24.703·58	778·06	180·22	2.959·58	73.891·36	102.512·80	2.148·10
	1904	26.221·69	814·82	178·80	3.612·89	81.042·77	111.870·97	9.078·89

ploatacyjne

ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893. Dz. u. kr. Nr. 42.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Suma dochodów (rub 6 i 7)	Wydatki					Wydatki różne	Suma wydatków (rub. 13 i 14)	W porównaniu rubr. 8 i 15	
	Zarząd ogólny	Nadzór i konserwacya	Obsługa ruchu i spraw komercyalnych	Obsługa parowozów i warsztaty	Razem (rubr. 9—12)			Nadwyżka	Niedobór
Korony									
121.959·59	3.394·24	21.714 70	14.264·45	31.905 59	71 278·98	10.591·82	81.870·80	40.088·79	—
123.247·73	2.873·31	18.102·66	12.968 06	25.825·38	59.769·41	17.905·21	77.674·62	45.573·11	—
134.480·63	2.533 90	18.159·06	12.471·10	20.047 86	53.211·92	20.517·73	73.729·65	60.750·98	—
146.065·95	2.880·86	18 077·35	12.904 67	26.635·14	60.498·02	21.5 .9·39	82.027·41	64.038 54	—
77.224·08	2.403·23	20.535·26	13.060·74	14.468·59	50.467·82	5.738·39	56.206·21	21.017·87	—
91.188·21	2.123·14	15 493·16	14.181 14	12.788·69	44 586·13	5 571·83	50.157·96	41.030·25	—
112.174·59	1.865·55	15.931·04	6.392·02	14.987 92	39.176·53	15.858·64	55.035·17	57.139·42	—
104 990·03	2.006·27	16 855·97	6.394·35	16.875 04	42.131·63	15.230·87	57.362·50	47.627·53	—
333.823·50	8·896 62	53.690·76	63.653·70	60.588·15	186.829·23	46.562·07	233.391·30	100.432·20	—
373.553·99	8.183·16	52.434·10	52.703·15	58 526 12	171.846·53	40.462·53	212.309·06	161.244·93	—
593.924·63	10 059 12	82.322·92	50.056·15	68 803·50	211.241·69	77.080·44	288.322·13	305.602·50	—
710.524·84	11.381 18	90.884·67	46 870·47	89.868·55	239.004·87	94.557·16	333.562·03	376.962·81	—
282.257·21	7 143·85	54.750·53	39.030·95	49·095·66	150 020·99	22.251·60	172.272·59	109.984·62	—
284.265·78	5.767·49	35.894·84	34.636·20	44.819 01	121 117·54	19.512·52	140.630·06	143.635·72	—
317.227·01	6.960·61	63.572·23	35.352·23	40.287·39	146.172·46	45.678·17	191.850·63	125.376·38	—
346.298·85	7.932·62	72.908·50	39.777·14	45.966·77	166 585·03	47.092·33	213.677.36	132.621·49	—
412.419 68	13 935·66	124.195·43	43.393·39	106.497·97	288.022·45	69.528·—	357.550·45	54.869·23	—
431.917 61	14.473·46	150.812·46	35 400 58	103.256·18	303·942·68	75.806·11	379.748·79	52.168·82	—
517.803 19	18.155 98	225.902·82	39.568 86	97.647·93	381.275·59	58.438·02	439.713·61	78.089·58	—
491.531·50	20.003·68	241.939·52	38.810·30	119.323·79	420 077·29	57.964·11	478.041·40	13.490·10	—
25.406·09	1.565 91	12.488·58	7·866·45	10.963·60	32 884·54	7.215·46	40.100·	—	14.693·91
43.042·85	1 370·84	10.268·96	5.996·57	11.151·56	28.787·93	13.853·35	42.641·28	401·57	—
94.201·34	2.086·44	13.885·13	9.697·62	18.146·13	43.815·32	25.525·70	69.341·02	24.860·32	—
228.474·25	3.962·30	26.406·95	15.708·69	37.230·60	83 308·54	89.048 11	172.356·65	56.117·60	—
102.503 13	3.376·24	11.399.51	21.866·26	34.259·37	70.901·38	8.702·90	79.604·28	22.898·85	—
103.704·15	3.229·08	13.388·33	20.389·17	30 803·95	67.810·53	12.215·68	80.026·21	23.677·94	—
104 660.90	3 541 98	18.712·48	23.882·87	28.244·21	74.381·54	20.510·93	94.892·47	10.997·08	—
122.023·64	3.516·57	16.053·69	26.141·91	28.135·72	73.847·89	20.076·11	93.924·—	28.098·64	—

Tablica Nr. III.

Daty sta-

dotyczące ruchu i wyników eksploatacyjnych kolei lokal-

Nazwa kolei lokalnej	Długość eksploatacyjna	Przewieziono osób								Przewieziono towarów w tonnach			
		ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km
		w r. 1901		w r. 1902		w r. 1903		w r. 1904		w r. 1901		w r. 1902	
Borki wielkie-Grzymałów	33	33.083	1.015	31.319	949	37.393	1.133	37.949	1.150	26 419	810	28.652	869
Łupków-Cisna	25	6.758	271	7.539	302	8.650	346	8.101	324	21.822	875	28.583	1.143
Trzebinia-Skawce	60	51.542	862	51.791	866	54.514	906	45.776	763	296.705	4.962	184.713	3.078
Chabówka-Zakopane	43	122.533	2.830	131.137	3.030	134.609	3.130	123.779	2.879	29.442	680	37.435	871
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	112	189.143	1.689	120.978	1.081	100.464	897	133.837	1.195	42.268	377	55.557	496
Piła-Jaworzno	21 od 5/8 1903 26	8.484	398	7.098	332	14.438	628	21.477	826	31.935	1.500	74.094	3.528

tystyczne

nych, których zarząd jest w krajowem biurze kolejowem.

Przewieziono towarów w tonnach				Dochody na 1 klm.				Wydatki na 1 klm.				Stosunek procentowy wydatków do dochodów w roku			
ogółem	na 1 km	ogółem	na 1 km	w koronach				w koronach				1901	1902	1903	1904
w r. 1903		w r. 1904		w r. 1901	w r. 1902	w r. 1903	w r. 1904	w r. 1901	w r. 1902	w r. 1903	w r. 1904				
31 386	951	35.682	1.081	3.741	3.735	4.075	4.458	2.511	2.354	2.234	2.487	67·12%	63·02%	54·82%	56·16%
32 357	1.294	31.255	1.252	3.137	3 675	4.486	4.200	2.254	2.006	2.301	2.254	71·82%	55·00%	49·06%	54·64%
326.098	5.435	419 959	6.999	5 582	6.226	9.899	11.842	3.904	3.538	4.805	5.559	69·94%	56·83%	48·54%	46 94%
50.057	1.164	44 868	1.043	6.518	6.611	7.377	8.053	3.978	3.270	4.461	4.969	61·03%	49·47%	60·40%	61·70%
67.894	606	67.839	606	3.682	3.856	4.623	4.389	3.192	3.391	3.926	4.268	86·70%	87·92%	84·91%	97·25%
111.572	4.880	210.059	8.079	1.193	2.050	4.096	8.787	1.884	2 030	3.015	5.423	157·92%	99·06%	73 60%	61 70%

Tablica Nr. IV.

Zesta-

użycia dochodów

popartych przez kraj na podstawie ustawy

Nazwa kolei lokalnej	Rok	1	2	3	4	5	6	7	8
		Dochody kolei lokalnych						Użycie	
		Pozostałość z roku poprzedniego	Nadwyżka eksploatacyjna (tabl. II, rubr. 16)	Inne dochody (odsetki i t. p. [2])	Suma dochodów (rubr. 1, 2, 3)	w stosunku do całego kapitału zakładowego	w stosunku do udziału kraju	Pokrycie niedoborów z lat poprzednich	Raty pożyczek pierwszeństwa przez kraj gwarantowanych
		k o r o n y						k o r.	
Borki wielkie-Grzymałów	1901	—	40.088·79	447·58	40.536·37	2·25%	3·378%	—	40.536·37
	1902	—	45.573·11	1.195·54	46.768·65	2·60%	3·9%	—	46.768·65
	1903	—	60.750·98	1.014·95	61.795·93	3·43%	5·15%	—	50.665·93
	1904	—	64.038·54	1.032·98	65.071·52	3·61%	5·42%	—	50.680·36
Łupków-Cisna	1901	—	21.017·87	—	21.017·87	1·33%	2·00%	21.017·87	—
	1902	—	41.030·25	267·43	41.297·68	2·61%	3·93%	21.854·09	—
	1903	19.443·11	57.139·42	1.151·10	77.734·11	3·70%	5·57%	—	—
	1904	33·11	47.627·53	2.142·30	49.803·94	3·15%	4·74%	—	—
Trzebinia-Skawce	1901	—	100.432.20	1.270·37	101.702·57	1·47%	2·36%	—	101.702·57
	1902	—	161.244·93	171·18	161.416·11	2·33%	3·74%	15.621·62	140.668·71
	1903	—	305.602·50 [1]	80.830·44	386.432·94	5·58%	8·97%	{36.580·10 78.710·23	140.660·52
	1904	—	376.962·81	—	376.962·81	5·42%	8·75%	—	140.692·92
Chabówka-Zakopane	1901	—	109.984·62	—	109.984·62	1·88%	4·86%	—	96.097·47
	1902	12.120·12	143.635·72	—	155.755·84	2·68%	6·89%	—	97.786·53
	1903	5.132·29	125.376·38	819·03	131.327·70	2·26%	5·81%	—	95.499·90
	1904	1.036·24	132.621·49	1.839·90	135.497·63	2·33%	5·99%	—	97.226·53
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1901	—	54.869·23	—	54.869·23	0·59%	0·90%	54.869·23	—
	1902	—	52.168·82	484·42	52.653·24	0·57%	0·86%	52.168·82	484·42
	1903	—	78.089·58	316·98	78.406·56	0·85%	1·29%	78.089·58	—
	1904	—	13.490·10	—	13.490·10	0·14%	0·22%	13.490·10	—
Piła-Jaworzno	1901	—	—	88·66	88·66	—	—	88·66	—
	1902	—	401·57	—	401·57	0·02%	0·03%	401·57	—
	1903	—	24.860·32	—	24.860·32	1·30%	1·98%	21.205·54	—
	1904	—	56.117·60	1.504·91	57.622·51	3·01%	4·59%	—	39.683·29

wienie
kolei lokalnych
krajowej z 17. lipca r. 1893 Dz. u. kr. Nr. 42.

9	10	11	12	13	14	15	16	17
nadwyżki dochodów								
Umorzenie akcyi pierwszeństwa	Oprocentowanie akcyi pierwszeństwa	Umorzenie akcyi zakładowych	Oprocentowanie akcyi zakładowych	Inne przeznaczenie (odsetki i t. p. [3])	Wyposażenie funduszu rezerwowego	Przeniesienie na rachunek roku następnego	Z końcem roku niepokryty niedobór eksploatacyjny	**Uwaga**
korony								
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	[1]) Kwota 74.746·64 K. wynik z obrachunku kartelowego z r. 1902.
—	—	—	—	—	11.090·00	—	—	
—	—	—	—	—	14.293·27	97·89	—	
—	—	—	—	—	—	—	21.854·09	[2]) Rubryka dochodów „Inne dochody“ zawiera wyłącznie czynne odsetki od funduszów Towarzystw.
—	—	—	—	—	—	19.443·11	—	
44.400	33.300	—	—	—	—	34·11	—	
44.400	—	—	—	—	—	5.403·94	—	[3]) Rubryka wydatków „Inne przeznaczenie“ mieści w sobie odsetki bierne, przyczem się zaznacza, że czysty zysk kolei Piła-Jaworzno za r. 1904 użyto na zwrot funduszowi budowy za zaliczkowo poniesione procenta od zaliczek z funduszu krajowego na tymczasowe pokrycie zwiększonych kosztów budowy.
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	5.125·78	—	—	
—	36.000	—	67.200	—	27.262·09	—	—	
—	[4])	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1.767·03	—	12.120·12	—	
—	37.600·00	—	—	14.364·94	872·08	5.132·29	—	[4]) Użycia czystych zysków kolei Trzebinia-Skawce za rok 1904 z chwilą zamknięcia niniejszego sprawozdania jeszcze nie postanowiono.
—	34.075·00	—	—	—	716·56	1.036·24	—	
—	37.012·50	—	—	—	765·42	493·18	—	
—	—	—	—	—	—	—	276.134·15	
—	—	—	—	—	—	—	223.965·33	
	—	—	—	316·93	—	—	145.875·75	
—	—	—	—	—	—	—	132.385·65	
—	—	—	—	—	—	—	20.781·79	
—	—	—	—	825·32	—	—	21.205·54	
—	—	—	—	3.654·78	—	—	—	
—	—	—	—	17.939·22	—	—	—	

II. Koleje lokalne będące w budowie w okresie sprawozdawczym.

Kolej wąskotorowa Przeworsk Dynów.

Budowa kolei wąskotorowej z Przeworska do Dynowa ukończona została z końcem sierpnia 1904; otwarcie jej nastąpiło 8. września 1904. Rachunek budowy nie jest jeszcze zamknięty, obecnie już jednak możemy stwierdzić, że przy budowie tej uzyskano zaoszczędzenie, które wpłynie do funduszu rezerwowego.

Kolej Nowy Targ-Sucha Hora.

Otwarcie tej linii przez Rząd wybudowanej nastąpiło dnia 1. lipca 1904. Wyników eksploatacyjnych tej linni kolejowej nie wykazujemy, ani na przyszłość wykazywać nie będziemy, ponieważ linia ta wybudowana została wyłącznie funduszami państwowymi i wyniki eksploatacyjne nie mają żadnego wpływu na krajowy fundusz kolejowy.

III. Projektowane koleje lokalne.

Kolej lokalna Tarnów-Szczucin.

Na posiedzeniu z dnia 13. października 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina na czas do końca 1968 roku, począwszy od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu, potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 2,000.000 koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełniona będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od spełnienia następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 3,400.000 koron;

b) Na kapitał akcyjny przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei wpłaci c. k. Skarb państwowy sumę 900.000 koron w terminie, który będzie ułożony w porozumieniu z Wydziałem krajowym; interesenci miejscowi zaś wpłacą 500.000 koron w terminach, które Wydział krajowy ustanowi.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcye zakładowe, którym nie będą przysługiwać procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego; przyczem Wydział krajowy ma baczyć, by kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 Dz.u. p Nr. 2 z r. 1895

takie ulgi, ułatwienia i korzyści, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i w ogóle zarząd kolei, względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;

2 raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.);

3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;

4. umorzenie akcyi zakładowych;

5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowanie i umorzenie pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina, o ileby to Wydział krajowy uznał za wskazane.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie poczynił kroki potrzebne i wydał odpowiedne zarządzenia, by budowa kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina już w roku 1905 rozpoczętą została".

Uchwały te zyskały Najwyższą sankcyę na podstawie Najwyższego postanowienia z 18. marca 1905, o ile przez te uchwały kraj został trwale obciążony.

Wydział krajowy przeprowadził w kwietniu 1905 r. pertraktacye koncesyjne dla tej kolei. Udzielenie koncesyi nastąpić będzie mogło do-

piero po ustawowem zapewnieniu państwowej subwencyi w kwocie 900.000 K. Ustawa dotycząca uchwalona już jest przez obie Izby Rady państwa, a uzyskanie Najwyższej sankcyi nastąpi prawdopodobnie w najbliższej przyszłości.

Wydział krajowy chcąc umożliwić jak najszybsze rozpoczęcie robót około budowy tej linii, rozpisał już rozprawę ofertową dla przyznania budowy, wyznaczając termin do wnoszenia ofert na 15. lipca 1905.

Ukończenie budowy przewidziane jest na połowę października 1906 roku.

Kolej lokalna Lwów-Podhajce.

Na posiedzeniu z dnia 13. października 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„Sejm zmienia uchwały powzięte na posiedzeniu dnia 29. października 1903 w sprawie poparcia budowy kolei lokalnej Lwów-Podhajce i ustala je w następujący sposób:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa przyszłego towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Lwów-Podhajce w sumie nie przekraczającej kwoty 2,150.000 t. j. dwóch milionów sto pięćdziesiąt tysięcy koron przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to pod warunkami:

1. że interesenci miejscowi wpłacą na akcye zakładowe tego Towarzystwa przynajmniej kwotę 1,350.000 t. j. milion trzysta pięćdziesiąt tysięcy koron,

2. że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci miejscowi uiszczą gotówką wpłatę na akcye zakładowe, a od gwarantujących ciał autonomicznych ich ewentualne zobowiązania gwarancyjne, oprocentowania i umorzenia pewnej części zakładowego kapitału akcyjnego będą prawnie zabezpieczone,

3. że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego co do porządku użycia dochodów kolei, ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego,

4. że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Lwów-Podhajce, i

5. że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla tej kolei i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei przeprowadzona będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia imieniem kraju z koncesyonaryuszami kolei lokalnej Lwów-Podhajce umowy spółkowej, w której będą zastrzeżone wszystkie powyżej wymienione warunki udziału kraju w kapitale budowy tej kolei i w której będzie ustanowiony sposób i termina wpłaty tego udziału.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby w razie potrzeby zaciągnął w Banku krajowym, lub też w innym zakładzie finansowym pożyczkę w wysokości potrzebnej do wpłaty w pełnej imiennej wartości na akcye pierwszeństwa kolei lokalnej Lwów-Podhajce, które ma objąć kraj w sumie nie przekraczającej kwoty 2,150.000 koron (ustęp I.) i aby roczne raty na oprocentowanie najwyżej po 4 od sta i umorzenie tej pożyczki najdalej do końca

r. 1968 wraz z bankowym dodatkiem administracyjnym pokrywał z dochodów krajowego funduszu kolejowego.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty przez ciała autonomiczne na akcye zakładowe, przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego zakładowego, upoważnia Sejm Wydział krajowy do objęcia zrealizowania tej gwarancyi i pokrycia tem spowodowanego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze wprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy ustaleniu trasy projektowanej kolei Lwowsko-Podhajeckiej poparł interesa m. Lwowa, o ile to będzie zgodnem z interesami finansowymi i ekonomicznymi kraju".

Najwyższem postanowieniem z 18. marca 1905 r. uchwały te uzyskały Najwyższą sankcyę, o ile wskutek nich kraj został trwale obciążony.

Według zawiadomienia c. k. Rządu kapitał ustawowo zabezpieczony w kwocie 15,500.000 K. nie wystarczy na pokrycie kosztów budowy linii kolejowej koncesyą objętej z Podzamcza na Zniesienie, Łyczaków do Podhajec wraz z odnogą z Łyczakowa do linii kolei państwowej Lwów-Czerniowce koło Persenkówki. Z tego powodu budowa tej odnogi na razie będzie odroczona.

Udzielenia koncesyi spodziewać się należy w najbliższej przyszłości, poczem będzie mogło nastąpić rozdanie budowy.

Przeprowadzenie budowy spoczywa w ręku c. k. Rządu.

Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż.

Budowę kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż przeprowadza c. k. Rząd.

Kolej lokalna Podgórze-Myślenice-Lubień, Nowy Sącz-Szczawnica i Borysław-Stebnik.

Sprawy projektowanych kolei lokalnych Podgórze-Myślenice-Lubień, Nowy Sącz-Szczawnica i Borysław-Stebnik nie postąpiły w okresie sprawozdawczym o tyle naprzód, by mogły być przedmiotem konkretnych wniosków.

Kolej lokalna Lwów-Stojanów.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. października 1903 Wydział krajowy po przeprowadzeniu porozumienia z c. k. Rządem podjął wypracowanie projektu wstępnego projektowanej kolei lokalnej Lwów-Stojanów. a to z głównego dworca we Lwowie do punktu złączenia tej trasy z trasą projektu wstępnego. wypracowanego przez Radcę budownictwa p. Gwalberta Ziembickiego, którego projekt ma stanowić podstawę dla projektu szczegółowego.

Wspomniany projekt wstępny, opracowany przez krajowe biuro kolejowe, jest na ukończeniu, poczem Wydział krajowy przystąpi do wypracowania projektu szczegółowego dla całej linii.

Kolej lokalna Kołomyja-Kossów-Żabie.

Na posiedzeniu dnia 13. października 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby przyspieszył przeprowadzenie zamierzonych studyów pod względem technicznym, komercyalnym i finansowym co do budowy kolei z Kołomyi przez Kossów, Kuty, a w dalszym ciągu do Żabiego i przedstawił wyniki dochodzeń ze swym wnioskiem o ile możności na najbliższej sesyi sejmowej“.

W wykonaniu tej uchwały zarządził Wydział krajowy przeprowadzenie studyum komercyalnego dla tej kolei. Czynność ta została wykonana i odnośne sprawozdanie Wydziałowi krajowemu przedłożone.

Niezaprzeczenie dla powiatu kossowskiego jest pozyskanie nowego, dobrego środka komunikacyi w formie połączenia kolejowego postulatem żywotnym i interes ekonomiczny tej okolicy kraju poważnie za budową tej kolei przemawia. Na podstawie studyum komercyalnego najodpowiedniejszy dla interesów gospodarczych powiatu kossowskiego kierunek przedstawia linia kolejowa, która wychodząc z Kołomyi, przechodziłaby przez Jabłonów, Pistyń, Kossów do Kut lub Wyżnicy, a następnie z Kut lub Wyżnicy do Uścieryk.

Jako konieczne uzupełnienie badań komercyalnych przeprowadzone być musi dla tej kolei studyum techniczne, które do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania wykonanem jeszcze nie zostało. Studyum to zarządzi Wydział krajowy w ciągu jesieni bieżącego roku. Na podstawie tego studyum będzie mógł Wydział krajowy określić z pewnem prawdopodobieństwem wysokość kapitału, jakiby był potrzebny do budowy tej kolei, a tem samem i jej prawdopodobną rentowność.

Bez technicznych dat jednak już na podstawie doświadczeń dotychczasowych w budowie kolei w kraju i na podstawie ogólnej znajomości trudnego terenu górzystego, jaki powiat kossowski przedstawia, twierdzić można, że problem zbudowania kolei Kołomyja-Kossów-Uście-ryki o długości około 80 km. wymagać będzie kapitału nie mniejszego, jak 10,000.000 koron.

Już w teraźniejszej fazie studyowania tego problemu kolejowego uważa Wydział krajowy za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na tę okoliczność, że kolej ta tak, jak jej trasę wyniki studyum komercyalnego określają, od Kut lub Wyżnicy do Uścieryk, zatem na przestrzeni około 40 km., idąc granicą kraju, przedstawia interes ekonomiczny nietylko dla Galicyi, ale i dla Bukowiny. Okoliczność ta nadaje niewątpliwie tej kolei charakter ogólniejszego państwowego znaczenia, a przy zrealizowaniu projektu wymagać musi porozumienia i współdziałania obydwóch interesowanych krajów. Zaznaczyć także pragnie już teraz Wydział krajowy, że zdaniem jego, połączenie kolejowe Wyżnicy z Kutami a nawet ewentualnie i z Kossowem, projektowane ze strony „Towarzystwa nowych bukowińskich kolei lokalnych“, w pełni interesom powiatu kossowskiego odpowiedziećby nie mogło. Interesa bowiem ogólne, społeczne i kulturalne i interes ekonomiczny tej części kraju domaga się połączenia kolejowego ku zachodowi z siecią kolei galicyjskich.

Za najbliższy wskazany krok dalszy w realizacyi problemu kolei dla powiatu kossowskiego uważa Wydział krajowy, po wykonaniu powyżej wzmiankowanego studyum technicznego, przedłożenie wyników swych studyów tak komercyalnych, jak i technicznych c. k. rządowi dla zasięgnięcia informacyi o stanowisku, jakieby rząd wobec tej sprawy

zająć zechciał i równoległe z tem udzielenie tych wyników do wiadomości powiatu kossowskiego dla zainicyonowania ewentualnego starań o udział interesentów miejscowych w pokryciu kosztów budowy tej kolei.

Kolej lokalna Złoczów-Sasów-Usznia.

Na posiedzeniu z 11. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„*Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził studya techniczne i komercyalne dla projektowanej linii kolejowej Złoczów (stacya) Złoczów (miasto) Sasów-Usznia i na najbliższej sesyi sejmowej zdał sprawę*“.

Studyum komercyalne zostało dla tej kolei przeprowadzone. Przedewszystkiem ma ta kolej znaczenie dla zakładów przemysłowych w Sasowie. Zakłady te, a przedewszystkiem istniejąca tam fabryka papieru cygaretowego przedstawiają poważną sumę gospodarczych interesów, wykazują obrót około 1.500 wagonów produktów surowych i przerobionych rocznie i jakkolwiek lokalny tylko jednak w gospodarce krajowej nieobojętny stanowią czynnik ekonomicznego rozwoju kraju. Przez usytuowanie stacyi tej kolei w mieście Złoczowie poprawiłyby się stosunki komunikacyjne tego miasta dzisiaj od stacyi kolejowej tej nazwy o $3^1/_2$ km. odległego, a pozyskanie ruchu miasta Złoczowa, który przedstawia dzisiaj rocznie około 190.000 osób podróżujących i około 6.000 nadanych lub odebranych wagonów z towarami, wpłynęłoby korzystnie na rentowność projektowanej do Sasowa kolei.

Szersze, ogólniejsze znaczenie mógłby projekt tej kolei nabyć przez przedłużenie projektowanej linii w dalszym ciągu ku Brodom lub do Podkamienia.

Studyum techniczne dla projektowanej kolei zostało zarządzone, jednak do chwili zamknięcia tego sprawozdania przeprowadzonem jeszcze nie jest.

Kapitał potrzebny na budowę określa starający się o koncesyę na 1,400.000 koron. Przeprowadzone studyum komercyalne daje podstawę do mniemania, że na pokrycie udzielonej w formie kredytowania należytości (Stundung) gwarancyi państwowej w kwocie 860.000 K. dochody projektowanej kolei wystarczą; nie pozwala jednak na twierdzenie, że i ponad tę sumę potrzebne dla budowy fundusze znajdą zaraz w pierwszych latach ruchu tej kolei pełne oprocentowanie. Starający się o koncesyę ze swej strony deklaruje udział w kosztach budowy w sumie 100.000 K. na akcye zakładowe przedsiębiorstwa.

Po przeprowadzeniu studyum technicznego będzie Wydział krajowy w możności strutynować i ustalić kosztorys tej budowy, a na tej podstawie ocenić, jakie jeszcze dla zrealizowania tego projektu potrzebne będą fundusze i Wysokiemu Sejmowi przedłożyć wniosek, czy i w jakiej wysokości miałby się kraj przyczynić do pokrycia kosztów budowy tej kolei.

IV. Krajowy fundusz kolejowy.

Obciążenie: Obciążenie funduszu kolejowego przedstawia się, jak następuje:

	Suma imienna pożyczki	Raty półroczne pożyczki i stemple od kwitów na te raty
	Koron	Koron
I. Pożyczki kraju na pokrycie subwencyi bezzwrotnych:		
a) na rzecz kolei Chodorów Podwysokie .	2,000.000	43.645·50
b) „ „ „ Przeworsk-Rozwadów .	500.000	10.950·—
Suma I. . . .	2,500.000	54.595·50
II. Pożyczki kolejowe gwarantowane przez kraj:		
c) na kolej Borki wielkie-Grzymałów . .	1,200.000	26.158·50
d) „ „ Trzebinia-Skawce	3,320.000	72.616·78
e) „ „ Chabówka-Zakopane	2,260.000	49.362·38
f) „ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	5,200.000	113.871·—
g) „ „ Piła-Jaworzno	928.000	20.481·94
h) „ „ Przeworsk-Bachórz (Dynów) .	2,266.000	50.082·22
i) „ „ dodatkowa na kolej Trzebinia-Skawce	720.000	16.032·70
k) dodatkowa na kolej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	900.000	20.040·86
l) dodatkowa na kolej Piła-Jaworzno . .	330.000	7.350·40
m) dodatkowa na kolej Przeworsk-Bachórz-Dynów	698.000	15.544.33
Suma II. . . .	17,822.000	391.541·11
*III. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat za objęte przez kraj *):*		
n) akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna .	930.000	20.296·22
o) akcye zakł. kolei Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 koron, tudzież akcye pierwsz. kolei Trzebinia-Skawce w sumie imiennej 266.000 K. (z powodu powiększenia kapitału zakładowego) i akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna w sumie imiennej 120.000 koron (podobnież z powodu powiększenia kapitału zakładowego) .	600.000	13.176·—
Suma III. . .	1,530.000	33.472·22
Ogółem	21,852.000	479.608·83

*) Nie wykazuje się tu zaciągniętej przez kraj w sumie 1,574.000 koron pożyczki celem zastąpienia gwarantujących interesentów kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka w objęciu i wpłacie akcyi tej kolei. Raty tej pożyczki wynoszą półrocznie kor. 34.336·94 Gwarancya tych rat jest pewna, raty wpływają, — chociaż więc i za tę pożyczkę odpowiada fundusz kolejowy, nie wynika z niej stały ciężar dla tego funduszu.

Zobowiązania te obciążają roczną dotacyę krajowego funduszu kolejowego i jego zasoby do końca roku 1968 r o c z n i e w kwocie . . . . . 959.217·66 K.

Ponadto udzielił krajowy fundusz kolejowy kolei lokalnej Piła-Jaworzno pożyczkę bieżącą w kwocie 370.000 koron, która ma być spłaconą z dochodów tej kolei w ciągu lat 20, począwszy od 1. stycznia 1904. Ponieważ pożyczkę powyższą wypłacono kolei lokalnej gotówką z zasobów funduszu kolejowego, przeto nie wypływa dla tego funduszu z tytułu tej pożyczki obciążenie na przyszłość.

Zasoby. Stan zasobów krajowego funduszu kolejowego przedstawia się z dniem 31. maja 1905 następująco:

1. w zaległych ratach interesentów . .	1.638·00 K.
2. w bieżących zaliczkach zwrotnych udzielonych kolejom lokalnym na tymczasowe pokrycie przekroczeń budowy, na sporządzenie projektów kolejowych i w 4%-ej pożyczce bieżącej udzielonej na budowę przedłużenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno	837.567·58 „
3. na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym	3,834.991·55 „
4. w 4%-wych obligacyach kolejowych Banku krajowego imiennie 22.000 K., nabytych po kursie 97% .	21.340·00 „
5. w oprocentowanych przez gwarantów akcyach pierwszeństwa kolei Chabówka-Zakopane	370.000 00 „
łącznie	5,065.537·13 K.

Nadto wpłynie do funduszu kolejowego:

6. po odbyciu walnego zgromadzenia akcyonaryuszy Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Trzebinia-Skawce tytułem zwrotu zaliczek gwarancyjnych . .	45.630·22 „
7. i tytułem dywidendy od akcyi pierwszeństwa tej kolei będących własnością funduszu kolejowego imiennej wartości 266.000 koron	10.640 00 „
8. tytułem umorzenia wylosowanych akcyi pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna	42.400 00 „
razem . . .	5,164.207·35 K.

Jeżeli się od tej kwoty straci subwencyę na kolej Lwów-Podhajce (2,150.000 K.) i niewypłaconą część subwencyi na kolej Tarnopol-Zbaraż (600.000—200.000 = 400.000 K.), razem . . . . . 2,550.000·00 „

wynoszą zasoby funduszu kolejowego sumę . 2,614.207·35 K.

Stan funduszu kolejowego. Na posiedzeniu z dnia 13. października 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm oznacza zwolnienie rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych przez kraj popartych w sumie 300.000 koron“.

Na tej podstawie przedstawia się stan funduszu kolejowego, jak następuje:

Nominalne obciążenie, jak wyżej		959.217·66 K.
Zwolnienia oznaczone przez Wysoki Sejm powyższą uchwałą		300.000·00 „
zatem rzeczywiste obciążenie . .		659.217·66 K.
Na pokrycie tego rocznego obciążenia służą dochody funduszu kolejowego, a mianowicie:		
a) dotacya roczna z funduszu krajowego w kwocie	750.000·00 K.	
b) 3% od zasobów funduszu kolejowego, które stale utrzymywać należy, lokowane na rachunku bieżącym w kwocie 1,000.000 koron	30.000·00 „	780.000·00 „
Pozostaje przeto roczna renta		120.782·34 K.
czyli w kapitale imiennym		2,600.000·00 „
Z kapitału tego kwota		2,000.000·00 „
przeznaczona jest po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1904 dla kolei lokalnej Tarnów-Szczucin, tak, że do dyspozycyi pozostaje kapitał imiennej wartości w sumie		600.000·00 „
Nadto z powyżej wykazanych zasobów funduszu kolejowego jest rozporządzalna po odciągnięciu aktywów tego funduszu uwięzionych w pożyczce bieżącej dla przedłużenia kolei Piła-Jaworzno w sumie 370.000 koron i w akcyach pierwszeństwa kolei Chabówka-Zakopane w sumie 370.000 koron — a nadto po odciągnięciu jednego miliona koron mającego być stale utrzymywanym, gotówka w sumie okrągłej. .		800.000·— K.

V. Uchwały Wysokiego Sejmu ogólnego znaczenia.

Uchwała w sprawie zwolnienia gminy Dynów od zapłaty rat gwarancyjnych.

Na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Nad petycyą reprezentacyi miasta Dynowa względem zwolnienia jej z zapłaty dwu półrocznych rat za rok 1904 w kwocie 1638 kor., oraz kosztów sporządzenia umów w kwocie 78·60, zatem łącznie w kwocie 1716·60 K. z tytułu zobowiązania gwarancyjnego dla budowy kolei Przeworsk-Dynów — przechodzi się do porządku dziennego“.

Wydział krajowy uwiadomił Zwierzchność gminy Dynów o powyższej uchwale — a uwzględniając ciężkie materyalne położenie gminy dotkniętej w zeszłym roku pożarem, przy zawarciu z gminą umowy gwarancyjnej przesunął termin oprocentowania i spłacenia kapitału na rzecz kolei przez gminę subskrybowanego (LW. 11.897/05), oznaczając spłatę pierwszej raty na dzień 30. czerwca 1905.

Wezwanie do c. k. Rządu w sprawie zniesienia ramp kolejowych

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 2. listopada 1904 wezwał c. k. Rząd do zniesienia ramp kolejowych we Lwowie na Żółkiewskiem, w Kołomyi i w Stanisławowie.

Wezwanie to zostało c. k. Rządowi udzielone; dotychczas nie mamy żadnej odpowiedzi w tej mierze, wiadomo jednak, iż w Stanisławowie zarządzono już budowę podjazdu w miejsce istniejącej dotychczas rampy.

Otwarcie ruchu publicznego na kolei Tłumacz-Pałahicze-Tłumacz miasto

Uchwałą z 3-go listopada 1903 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, *„aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie jako koncesyonaryusza kolei lokalnej Tłumacz-Pałahicze-Tłumacz miasto do bezzwłocznego dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu towarowego na tej kolei“*.

Pismem z dnia 7. lutego 1905 L. 58799/1 uwiadomiło c. k. ministerstwo kolejowe, że c. k. rząd zajmuje się kwestyą zaprowadzenia ruchu publicznego na tej linii kolejowej. Wobec jednak inwestycyi, które na linii musiałyby być na wypadek otwarcia jej dla ruchu publicznego przeprowadzone, a w szczególności wobec potrzeby rozszerzenia stacyi Tłumacz miasto podjęcie tego ruchu najwcześniej w późnej jesieni b. r. mogłoby nastąpić. Od chwili otrzymania tego pisma rządowego żadna wiadomość o podjęciu przygotowawczych czynności dla umożliwienia otwarcia ruchu na tej kolei nie doszła do Wydziału krajowego. Natomiast pod dniem 16. czerwca 1905 do LW. 56902 zwróciło się akcyjne Towarzystwo chropińskie do Wydziału krajowego z propozycyą, by kolej tę kraj nabył na własność. Zdaniem Wydziału krajowego nie jest ani zadaniem, ani interesem kraju nabycie choćby nawet rentującej się, już istniejącej kolei lokalnej. Udział funduszu krajowego w akcyi kolejowej ma swoje uzasadnienie jedynie w momencie, jaki dla rozwoju ekonomicznego kraju przedstawia możność powstawania przy tej pomocy nowych kolei w kraju. Wydział krajowy zatem zajął odmowne stanowisko wobec propozycyi Towarzystwa chropińskiego a równocześnie zawiadamiając o tem swojem negatywnem stanowisku c. k. rząd, ponowił żądadanie, by rząd w swoim zakresie działania zarządził co potrzeba, by przewidziany w koncesyi ruch publiczny na kolei Tłumacz-Pałahicze istotnie był wprowadzony.

VI. Działalność kr. biura kolejowego pod względem komercyalnym i taryfowym.

Pod tym względem rozciągała się działalność krajowego Biura kolejowego w dwóch kierunkach.

Odnośnie do istniejących krajowych kolei lokalnych starało się krajowe Biuro kolejowe tak przeprowadzeniem pewnych reform taryfy lub rozkładów jazdy, jak i ścisłą rewizyą rachunków eksploatacyi wpłynąć na podniesienie rentowności.

Rezultat był pomyślny.

Równocześnie badało krajowe Biuro kolejowe pod względem komercyalnym zgłoszone projekty nowych kolejowych połączeń i prowadząc ewidencyę wszystkich krajowych, austryackich i węgierskich, oraz niektórych zagranicznych taryf, śledziło według możności tok spraw kolejowych ogólnego dla kraju znaczenia.

Spostrzeżenia w tym kierunku uczynione znajdują wyraz w taryfowych sprawozdaniach, które krajowe Biuro kolejowe składa od czasu do czasu.

Z fachowych informacyi Biura korzystało w krótkiej drodze wielu interesentów.

VII. Wniosek Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905“.

We Lwowie, dnia 1. lipca 1905.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, pl. Bernardyński l. 7.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Departament V.

Szef Departamentu: Mieczysław Onyszkiewicz, Członek Wydziału krajowego.

Al. I.

W r. 1903 wydał fundusz krajowy z Rubr. III. na cele zdrowia publicznego 3,316.214 K. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 501.804 K., od kwoty, wydanej w r. 1902 większa o 345.866 K.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

pod poz.	39 i 43	za koszta leczenia	2,726.541 K.
„ „	46	za utrzymanie podrzutków w kraju i za granicą .	60.608 „
„ „	49 i 50	za szczepienie ochronne	147.341 „
„ „	47	na lekarzy okręgowych	96.000 „
„ „	48	na leki podczas epidemii	9.558 „
„ „	50 a)	na zwalczanie chorób wenerycznych . .	3.695 „
„ „	51 do 63	na zasiłki dla zakładów sanitarnych . .	14.400 „
„ „	64	na dokończenie budowy szpitala w Iwoniczu .	10.000 „
„ „	40 i 42	na dotacyę zakładom	248.071 „
		Razem .	3,316.214 K.

W ciągu roku wpłynęło do rubr. II. dochodów:

pod poz.	6	Nadwyżka od szpitala w Krakowie . . .	27.382 K.
„ „	8	„ „ zakładu Kulparkowskiego . .	66.326 „
„ „	9	Zwroty od szpitali prowincyonalnych . .	50.047 „
„ „	11	„ za sprawdzanie rachunków aptekarskich .	1.025 „
„ „	116	„ zaliczek na płace lekarzy okręgowych .	236 „
		Razem .	145.016 K.

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 3,316.214 K pozostaje czysty wydatek 3,171.198 K. W porównaniu z rokiem 1902 wypłacono pod poz. 39 i 43 o 132.706 K więcej, pod poz. 46 o 7.577 K mniej, pod poz. 49 i 50 o 3.154 K mniej; pod poz. 47 o 7.670 K więcej; pod poz. 48 o 3.694 K więcej; pod poz. 50 a) o 1.855 K więcej; pod poz. 51—63 o 4.200 K mniej; pod poz. 64 o 10.000 K więcej; (w r. 1902 nie było z tego tytułu żadnego wydatku); pod poz. 40 i 42 o 204.872 K. więcej.

Al. II.

Dni leczenia było 1,956.790 t. j. o 69.410 więcej, aniżeli w r. 1902. Umarło 4.885 to jest o 279 mniej, aniżeli w roku poprzednim. W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych wraz z klinikami 8·4; u położnic wraz z ginekologicznemi 1·6, u obłąkanych 11·0, u dzieci wraz

z oseskami 18·5, w szpitalach prowincyonalnych 5·0; we wszystkich zaś zakładach leczniczych w kraju 6.5%. Średni pobyt chorego trwał w zakładach krajowych i klinikach 21·0 dni; w zakładach położnic 17·5; w zakładach obłąkanych 162·1 dni; w szpitalach dla dzieci 25·3; w szpitalach prowincyonalnych 21·3; wogóle we wszystkich zakładach 25·9 dni. Przeciętna dzienna ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych była 1.188 osób; w szpitalach prowincyonalnych 2.680; w zakładach położnic 166; w zakładach obłąkanych 1129; w zakładzie dla chorych dzieci 197, w ogóle zaś 5.361 osób.

Wydatki wynosiły we wszystkich szpitalach razem 2,895.623 K 70 gr. z tego przypada na szpitale krajowe 880.168 K 87 gr., na szpitale prowincyonalne 1,138.602 K 29 gr., na zakłady położnic 188.428 K 10 gr., na zakłady obłąkanych 606.834 K 08 gr., na szpitale dla dzieci 81.290 K 36 gr., razem 2,895.623 K 70 gr.

Cała kuracya chorego kosztowała w szpitalach krajowych wraz z klinikami 42 K. 54·9 gr., w szpitalach prowincyonalnych 24 K 78 gr., w zakładach położnic 54 K. 28·7 gr., w zakładach obłąkanych 238 K 63 gr., w szpitalach dla dzieci 28 K 64·4 gr., we wszystkich zakładach w ogóle 38 K 35·6 gr.

Żywienie chorych kosztowało: w szpitalach krajowych i klinikach 58·4 gr., w szpitalach prowincyonalnych 40·8; w zakładach dla położnic 71·8; w zakładach dla obłąkanych 57·2 gr.

W 1903 roku fundusz krajowy wypłacił na utrzymanie podrzutków i płace żywicielek.

Za dzieci we Lwowie	. . .	130	K.
„ „ w Krakowie	. . .	3.134	„
„ „ w Bobrku u ks. Ogińskiej	. .	24.308	„
„ „ w Wiedniu	. . .	35.261	„
„ „ w Pradze	. . .	785	„
„ „ w Gracu	. . .	124	„
	Razem	63.742	K.

Zapomogi we Lwowie dla położnic udzielono 13.944 K.; w Krakowie 5.892 K.

Al. III. Załączony wykaz wydatków w trzech zakładach krajowych w roku 1903 zawiera te wydatki, które wpływają na koszta utrzymania chorego i dokładny obraz gospodarności zarządów.

Wydatki w rubr. III. budżetu krajowego na koszta leczenia ubogich, które wynosiły w r. 1872 — 495.028 K, a w roku 1875, gdy były przyjęte koszta leczenia ubogich w całości na fundusz krajowy, 585.780 K, w 30 lat urosły do kwoty 2,726.541 K.

Zaległości kosztów leczenia wynoszą w szpitalu lwowskim 384.707 K, w krakowskim 187.017, w kulparkowskim 264.533; w zakładach prowincyonalnych 546.106 K, a razem 1,382.413 K.

Dla porównania, jak w latach poprzednich, przedstawiamy tablicę kosztów leczenia ubogich w pięciu najludniejszych prowincyach Monarchii według dat rządowych za pięć lat i drugą tablicę ułożoną w naszem biurze statystycznem dla porównania ilości zakładów dla chorych w różnych prowincyach Monarchii ilości łóżek, ludności, kosztów leczenia i procentu śmiertelności.

Koszta leczena chorych od r. 1897 do r. 1901 — podług Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen".

Rodzaj szpitala	Galicya					Czechy					Dolna Austrya					Styrya					Tyrol b. Vorarlbergu				
	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień
Szpitale powszechne	27	51.857	1,143.071		0 61	73	80.611	1,864.993		0·92	28	76.570	1.859.147		1·18	14	29 622	739.751		0·83	24	15.347	521.907		0·86
Zakłady obłąkanych	2	1.833	294.733		0·76	5	6.244	1,468.854		0·72	5	4.026	910.090		1·00	2	1 733	441 408		0·62	2	821	188.911		0·92
Zakłady położnic	2	2 205	29.917		0·92	1	3 941	93.893		1·46	1	10 810	161.734		1·29	1	555	10 205		1·50	1	731	18.997		1·63
1897.	31	55.895	1,467,721	975.303		79	90.796	3,427.740	2,956.083		34	91.406	2.930.971	3,323.991		17	31.910	1,191 364	939.602		27	16.899	729.815	652.312	
Szpitale powszechne	28	56.307	1,198.790		0·62	75	86.624	1,927.972		0·98	28	80.007	1,912.803		1·24	15	31.275	750.728		0·88	24	15.740	516.436		0·88
Zakłady obłąkanych	2	1.914	301.949		0·78	5	6 272	1,507.325		0·76	5	4.083	928.724		1·00	2	1.854	460.995		0·59	2	883	200.318		0·89
Zakłady położnic	2	2.327	35.491		0·91	1	3.533	82.151		1·73	1	11.551	162.291		1·29	1	652	11.092		1·43	1	783	19.753		1·40
1898.	32	60.548	1,536.230	1,026 572		81	96.429	3,517.448	3,252.703		34	95.641	3,003.818	3,520.238		18	33.781	1,222.815	991.539		27	17.406	736 507	687.709	
Szpitale powszechne	29	57.311	1,252.782	766.469	0 61	77	88.062	1,989.890	1,974.261	0·99	28	83.372	1,986 201	2,443.544	1·23	15	32.414	781.033	692.919	0·89	24	16.229	533 042	484.585	0·91
Zakłady obłąkanych	2	2.031	311.766	205.049	0·78	5	6.394	1,564.044	1,275.705	0·78	5	4.556	993.322	1,118.156	1 06	2	1.732	465.238	345.594	0·65	2	920	205.387	174.105	0·87
Zakłady położnic	2	1.700	27.324	64.255	0.91	1	3.511	78 635	156.182	1·99	1	10.824	153.088	216.742	1·41	1	1.292	22.212	22.568	1 01	1	790	20.384	50.959	1·38
1899.	33	61.098	1,591.872	1,035.773		83	97.967	3,332.569	3,406.148		34	98.752	3,032.611	3,778.442		18	45 438	1,268 488	1,061.081		27	17.939	758.813	709.649	
Szpitale powszechne	29	59.876	1,294.746	1,623.215	1·25	76	90.350	2,078.927	4,173 072	2·00	29	82 494	2,009.766	5,808.115	2·89	15	41.767	784 735	1.433.006	1·83	24	16.780	546.292	1,017.423	1·86
Zakłady obłąkanych	2	2.032	334.160	410.100	1·23	5	6.686	1,552.800	2,776.987	1·77	5	5.004	1,062.723	2,311.721	2·08	2	1.794	481.422	742.437	1·34	2	989	215.041	379.025	1·78
Zakłady położnic	2	1.690	25 685	?	?	1	3.368	77.534	285.346	3·66	1	11.169	158.330	441.108	2·78	1	1.449	25.217	58.244	2·31	1	736	18.993	102.873	3·10
1900.	33	63.598	1,654.591	?	?	82	100.404	3,709.261	7,233.405		35	98 667	3,230.819	8,560.944		18	35.010	1,291.374	2,233.687		27	18,505	780.326	1,499.321	
Szpitale powszechne	31	61.076	1,302 621	1,671.759	1·28	79	100 084	2,245.821	4.518.910	2·01	30	84.303	2,037.263	6,054 437	2·97	16	32.478	830.915	1,578.338	1·90	24	17.731	589.862	1,124.155	1·91
Zakłady obłąkanych	2	2.089	345.421	488.775	1·42	5	6.694	1,653.977	2,823.322	1·71	5	5.054	1,114.613	2,334.052	2·09	2	1.916	499.897	820.111	1·64	1	976	224.085	388.712	1·73
Zakłady położnic	2	1.705	26 511	76.274	2 88	1	3 239	71.041	266.760	3 76	1	10.905	154.472	452 360	2·93	1	1.519	24.689	54.708	2·22	1	775	19.422	103.234	2·99
1901.	35	64 870	1,674.553	2,236.808	1·34	85	110.017	3,970.839	7,608.992	1·92	36	100 262	3,306.348	8,840.849	2·67	19	35.913	1,355.501	2.453.157	1·81	26	19.482	833.369	1,616.101	1·94

Ilość szpitali publicznych, łóżek, koszta leczenia i śmiertelność chorych w roku 1901.

Kraj	Ilość zakładów dla chorych			Ilość łóżek			Ludność cywilna z końcem r. 1900 (wedle spisu ludności)	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	W szpitalach publicznych	
	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem			Koszt dnia leczenia K.	Procent śmiertelności
Dolna Austrya	36	44	80	10.061	2.678	12.739	3,061.724	240	2·67	7·87
Górna „	10	45	55	1.327	1.443	2.770	803.788	290	1·83	6·67
Salzburg . .	4	24	28	664	620	1.284	190.823	149	2·06	6·18
Styrya . . .	19	62	81	4.282	1.989	6.271	1,347.155	215	1·81	6·24
Karyntya .	5	14	19	1.299	299	1.598	363.002	227	1·59	6·35
Kraina . . .	4	12	16	746	480	1.226	505.460	412	1·98	5·19
Tryest . . .	5	4	9	1.938	324	2.262	176.383	78	2·19	8·56
Gorycya i Gradyska . . .	4	2	6	418	294	712	231.050	325	1·53	12·05
Istrya . . .	3	4	7	560	84	644	337.362	524	1·72	6·20
Tyrol . . .	26	21	47	3.477	703	4.180	842.974	202	1·94	5·35
Vorarlberg . .	1	5	6	140	292	432	128.715	298	1·78	3·88
Czechy . . .	85	92	177	13.006	2.255	15.261	6,277.793	411	1·92	7·88
Morawa . .	17	56	73	3.595	1.376	4.971	2,420.445	487	1·87	7·13
Śląsk . . .	6	20	26	1.013	607	1.620	676.242	417	2·14	5·87
Galicya . . .	35	58	93	4.578	1.683	6.261	7,245.074	1 158	1·34	6·37
Bukowina . .	6	2	8	696	70	766	726.308	948	1·76	4·74
Dalmacya . .	9	—	9	731	—	731	587.373	804	1·57	6·56
Razem .	276	465	741	48.531	15.197	63.728	25,921.671	407	1·98	7·13

Sprawa pretensyi funduszu krajowego z tytułu wydatków na kliniki.

Telegramem z dnia 28. kwietnia 1904 p. Minister wyznań i oświecenia upoważnił c. k. Namiestnictwo we Lwowie do złożenia deklaracyi, iż na częściową spłatę zwrotów na rzecz funduszu krajowego z tytułu zaliczonych wydatków na utrzymanie klinik uniwersyteckich we Lwowie, wypłaconą będzie kwota 100.000 K. jeszcze przed 1. września.

14. września otrzymaliśmy uwiadomienie, iż c. k. Namiestnictwo poleciło c. k. głównej kasie krajowej we Lwowie wypłacić wyż wspomnianą kwotę kasie krajowej. Przytem jednak p. Minister oznajmił, iż zastrzega sobie zbadanie płynności kwot zarachowanych Skarbowi Państwa po koniec roku 1904, ponieważ zarachowanie ich na Skarb państwa nastąpiło jednostronnie, bez ingerencyi Ministerstwa i że badanie to zostanie przeprowadzonem szczególnie w tym kierunku, czy zarachowania te są uzasadnione w umowie z roku 1892 we wszystkich rubrykach potrzeb. Dla uskutecznienia tych badań i uregulowania sposobu pokrywania wydatków klinicznych, począwszy od r. 1905, p. Minister uwiadomił, iż wyszle delegata do Lwowa w celu ustnych rokowań w powyższej sprawie. LW. 93.227/904.

Odpowiadając na odezwę c. k. Namiestnictwa, zwróciliśmy uwagę, iż twierdzenie, że zarachowane nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych nastąpiło jednostronnie, t. j. bez ingerencyi c. k. Rządu, nie jest słusznem, bo Wydział krajowy zgodnie z postanowieniem umowy z r. 1892 corocznie przedstawiał c. k. Namiestnictwu udokumentowane rachunki wydatków klinicznych i wypadającej nadwyżki do zbadania i sprawdzenia, a licznemi wezwaniami upraszał o unormowanie sposobu spłaty tej nadwyżki, co też Wysoki Sejm kilkakrotnie rezulucyami do c. k. Rządu usilnie popierał.

Wobec tego twierdzenie, że zarachowanie wydatków klinicznych było jednostronne, nie jest uzasadnionem, a nie jest rzeczą Wydziału krajowego dochodzić dlaczego c. k. Ministerstwo przez szereg lat nie otrzymywało rachunków przez nas wysłanych i było przez to pozbawione możności ograniczenia nadmiernych wydatków, na które Wydział krajowy przy każdej sposobności zwracał uwagę rządu.

Oświadczyliśmy więc, że zapowiedziane rokowania przy współudziale delegata c. k. Ministerstwa mogą odnosić się jedynie do sposobu pokrywania wydatków klinicznych i ich wysokości tylko na przyszłość t. j. począwszy od roku 1905; natomiast należytość funduszu krajowego pro praeterito kwestyonowaną być nie może. LW. 93.227/904.

Konferencya z delegatami Ministerstwa oświaty w sprawie zaległych należytości za utrzymanie chorych klinicznych we Lwowie i dalsze pertraktacye z rządem.

Na konferencyi odbytej w dniach 12, 13, 14. i 15. października 1904 z delegatami c. k. Ministerstwa oświaty i skarbu, zbadane zostały szczegółowo i wyjaśniono wszystkie pozycye rachunków, złożonych z administracyi oddziałów klinicznych przy szpitalu lwowskim, począwszy od roku 1897 po koniec r. 1902, tudzież cyfry wykazanych do zwrotu z c. k. Skarbu państwa należytości funduszu krajowego z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania i leczenia chorych klinicznych, przekraczających normę szpitalną.

Po wyczerpujących debatach Wydział krajowy zgodził się na żądanie delegatów c. k. Ministerstwa oświaty i skarbu, ażeby przypadająca do zwrotu ze Skarbu państwa nadwyżka kosztów utrzymania i leczenia chorych klinicznych obliczaną była od r. 1905 nie w porównaniu z każdorazową taksą szpitalną, lecz z rzeczywistemi wydatkami połączonemi z utrzymaniem i leczeniem chorych według normy w szpitalu obowiązującej, jak je wykaże zamknięcie rachunków, po wyłączeniu wszakże wydatków na płace emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski, tudzież na zapomogi dla położnic.

W myśl żądań delegatów, obliczanie nadwyżki i prowadzenie rachunków z administracyi oddziałów klinicznych do końca r. 1904 mają być sporządzane jeszcze według dotychczasowego systemu. Na przyszłość zaś od 1. stycznia 1905 rachunki mają być prowadzone dla każdej kliniki z osobna, według szematu przez Ministerstwo przepisanego i zestawiane miesięcznie, aby mogły być udzielane PP. kierownikom klinik do przejrzenia. Wykazy te ma sporządzać urzędnik rachunkowy płatny z c. k. Skarbu państwa.

Wreszcie delegat c. k. Ministerstwa oświaty oświadczył, że Skarb państwa spłaci już wykazane należytości w ratach począwszy od r. 1905 po

100.000 K. rocznie na zaległość, na bieżące zaś potrzeby będzie asygnował zaliczki kwartalne po 25.000 koron z zastrzeżeniem wyrównania reszty nadwyżki po przedłożeniu rachunku za rok przedmiotowy. LW. 105.141/904.

C. k. Namiestnictwo dnia 28. grudnia 1904 do L. 184.970 zakomunikowało nam, że c. k. Ministerstwo oświaty zatwierdziło wynik powyższej konferencyi, zapytuje jednak: a) czy ze względu na doniosły wpływ i znaczenie ambulatoryów dla ciążącego na kraju obowiązku leczenia chorych ubogich, nie bylibyśmy skłonni przyjąć na fundusz krajowy czwartej części kosztów ambulatoryjnych; b) czy byśmy nie zaproponowali zarządzeń, któreby mogły wpłynąć na zmniejszenie kosztów żywienia chorych klinicznych i nareszcie c) czy nie zgodzimy się na opust 50 do 60 tysięcy K. z należytości, wynoszącej po koniec 1903 r. kwotę 228.479 K. 63 gr.

W odpowiedzi na tę odezwę zaznaczyliśmy: 1. Co do żądania przyjęcia na fundusz krajowy pewnej części kosztów na ambulatorya kliniczne, że nie możemy się przyczynić do tych kosztów, bo ambulatorya te są zbędne dla szpitala, który ma ambulatorya własne, owszem szkodliwe, bo powodują przepełnienie szpitala. 2) Co do zmniejszenia kosztów żywienia chorych w klinikach oświadczyliśmy gotowość do udzielenia rad i wskazówek, jakie zmiany możnaby zaprowadzić w normie opracowanej przez pp. profesorów i zatwierdzonej przez c. k. Namiestnictwo, nareszcie 3) że Wydział krajowy, administrując klinikami lwowskiemi, składał niejednokrotnie dowody jak najbardziej lojalnej i życzliwej interpretacyi warunków umowy, z zdziwieniem przyjął żądanie c. k. Ministerstwa o przyznanie opustu 50 do 60 tysięcy K. i nie tylko zgodzić się nie może na jakikolwiek opust z należytości funduszu krajowego, zalegającej u Skarbu państwa, lecz mógłby domagać się z wielką słusznością odsetek zwłoki od należnych zwrotów w terminie niespłaconych, gdyż Wydział krajowy z braku pokrycia był zmuszony do zaciągania oprocentowanych pożyczek LW. 130.222/904.

W dalszym ciągu wskutek reskryptów ministeryalnych c. k. Namiestnictwo dnia 18. stycznia 1905 do L. 8.905 poleciło Dyrektorom klinik, aby rachunki wydatków na cele ambulatoryów klinicznych były utrzymywane w osobnej ewidencyi na asygnatach dla użytku ambulatoryów sporządzonych, aby wszystkie relewy i asygnaty kliniczne były podpisywane przez dyrektora kliniki, lub pod jego odpowiedzialnością przez innego funkcyonaryusza kliniki, o którym zarząd szpitala ma być uwiadomiony, nareszcie aby wykazy miesięczne były udzielane przez Dyrekcyę szpitala każdej klinice w celu zwrócenia uwagi na każdoczesny stan kredytu klinicznego, a jednocześnie i c. k. Namiestnictwu, aby c. k. Ministerstwo miało możność w ciągu roku częstszego wglądania w gospodarkę funduszem klinicznym. LW. 8.020/905.

W sprawie budowy brakujących klinik w uniw. lwowskim.

Uchwałą z d. 3 listopada 1904 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby podjął wszelkie możliwe kroki w celu usunięcia z krajowego szpitala lwowskiego kliniki dermatologicznej i okulistycznej, jak nie mniej 8 siostr Miłosierdzia klinicznych, do innego budynku w celu poprawy warunków hygienicznych tego szpitala i w celu pomieszczenia lekarzy, którzy w szpitalu mieszkać powinni.

Jednocześnie Sejm wezwał ponownie c. k. Rząd, aby nie tylko wyznaczył odpowiednią wydatną kwotę, któraby po przyczynieniu się kraju była dostateczną do pokrycia kosztów wzniesienia budynków dla brakujących klinik Wydziału lekarskiego we Lwowie, lecz aby zarazem pokrył ze Skarbu państwa nadwyżkę, która będzie potrzebna, aby w tych budynkach znalazły pomieszczenie nie tylko klinika chorób nerwowych i umysłowych, jako też kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu, lecz także klinika syfilityczno-dermatologiczna i okulistyczna.

Nadto polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w rokowaniach z c. k. Rządem w sprawie budowy potrzebnych gmachów klinicznych we Lwowie dążył do jaknajrychlejszego przeprowadzenia szerszego projektu budowy klinik.

W wykonaniu tych uchwał Wydział krajowy uwiadomił c. k. Namiestnictwo, iż gotów jest przedstawić Wys. Sejmowi wniosek partycypowania w kosztach budowy klinik według alternatywy obszerniejszej, umożliwiającej pomieszczenie w nowych budynkach także kliniki ocznej i dermatologicznej, zatem w kosztach budowy wszystkich czterech klinik w stosunku po 2.400 koron za jedno łóżko wraz z urządzeniem wewnętrznem, — a to pomimo poniesionych już przez fundusz krajowy wydatków na pomieszczenie tych dwóch klinik w gmachu szpitala. Ponadto zaś fundusz krajowy pokryłby połowę kosztów zakupna gruntu pod budowę gmachów klinicznych. Wreszcie z uwagi na okoliczność, iż c. k. Ministerstwo oświaty zażądało ograniczenia przedłożonych projektów do najściślejszej konieczności, zastrzegliśmy, ażeby wprowadzić się mające w myśl żądań c. k. Ministerstwa redukcye w planach i kosztorysach budowy przed ostateczuem zatwierdzeniem dokonane zostały w porozumieniu z Wydziałem krajowym. LW. 107.680/904.

Odezwą z d. 24 marca b. r. (LW 30192) zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odpis reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z d. 16. marca b. r. l. 43413/904, wedle którego za podstawę do rokowań o budowę nowych klinik przyjętym został projekt obszerniejszy obejmujący pomieszczenie w nowych budynkach czterech klinik a mianowicie laryngologicznej i psychiatrycznej, tudzież klinik dla okulistyki i dermatologii pomieszczonych dotąd w gmachu szpitalu głównego.

Reskryptem powyższym zgodziło się również c. k. Ministerstwo na żądanie Wydziału krajowego, ażeby plany i kosztorysy projektowanej budowy sporządzone zostały przez organa techniczne rządowe, i ażeby projekta budowy przed zatwierdzeniem udzielone były Wydziałowi krajowemu do zaopiniowania.

C. k. Ministerstwo wzywając wreszcie c. k. Namiestnictwo o jak najrychlejsze zarządzenie podjęcia pracy nad wykonaniem planów i kosztorysów budowy nowych klinik — poleciło zarazem zaproszenie do udziału w tej pracy delegata Wydziału krajowego — a to celem umożliwienia wywierania wpływu na odnośne projekta budowy już w toku ich wykonywania. — Reskryptem z d. 5. kwietnia b. r. l. 30.192 delegował Wydział krajowy architektę p. Adolfa Kamienobrodzkiego do współudziału przy opracowaniu powyższych projektów i kosztorysów.

Klinika laryngologiczna we Lwowie.

C. k. Namiestnictwo na podstawie reskryptu Ministerstwa Wyznań i Oświaty d. 1 grudnia 1904 L 28632 wezwało Wydział krajowy, aby wyznaczył lokalności w gmachu szpitala krajowego, które byłby gotów na tymczasowe pomieszczenie kliniki laryngologicznej odstąpić i zaadaptować i podał warunki, pod jakimi lokalności te mogłyby być odstąpione oraz kosztorys tych adaptacyj.

Odpowiedzieliśmy na to, że zmienione w kilkuletnim okresie czasu stosunki zmuszają nas do odstąpienia od złożonej przed kilku latami deklaracyi, wskutek zwiększającego się z każdym rokiem przepełnienia, wykluczającego jakiekolwiek zmniejszenie lokalności, przeznaczonych na pomieszczenie chorych.

Nadto, ze względu na stosunkowo krótki przeciąg czasu takiego prowizorycznego pomieszczenia, przeróbki dokonane, a potem doprowadzenie budynku do dawnego stanu spowodowałyby dla rządu niestosunkowo wielkie koszta. Uważamy więc opracowywanie kosztorysów za rzecz zupełnie bezcelową, zwłaszcza że już są podjęte i akceptowane przez Ministerstwo kroki o wynajęcie upatrzonej realności na pomieszczenie kliniki laryngologicznej, co będzie kosztować daleko taniej, niżeli przeróbki te wyniosą (LW 126.351/904).

Budowa zakładu położniczego w Krakowie.

Nawiązując do odnośnego ustępu sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep: V za czas od 1/XI 1902 do 31/XII 1903 oznajmiamy, że dotychczas nie zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo o wyniku komisyonalnego zbadania projektu budowy nowego zakładu położniczego w Krakowie ani o decyzyi c. k. Rządu co do udziału Skarbu państwa w kosztach owej budowy.

Załatwienie tej sprawy przynaglił Wydział krajowy odezwą z dnia 24/VI 1905 l. 59473. Na to odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z 16/VII 1905 l. 95059 (:LW: 70295), że w tej sprawie decyzya c. k. Rządu jeszcze nie zapadła i że o decyzyi będzie Wydział krajowy w swoim czasie zawiadomiony.

Katedra psychiatryi w Krakowie.

W. Sejm. uchwałą z 11/XI 1904 wezwał c. k. Rząd do jak najspieszniejszego urządzenia c. k. kliniki psychiastycznej w Krakowie i do kreowania odpowiedniej katedry przy Uniwersytecie Jagielońskim, a zarazem upoważnił Wydział krajowy do odstąpienia pod budowę powyższej c. k. kliniki potrzebnej części gruntu szpitala św. Łazarza.

Odezwą z dnia 6/I 1905 l. 698 (:akt przy LW: 19781/905:) zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty, postanawiający, że wykłady z psychiatryi zostaną już w roku szkolnym 1904/905 zaprowadzone w Uniwersytecie krakowskim — na razie prowizorycznie aż do czasu postawienia i urządzenia specyalnej kliniki psychiatrycznej.

C. k. Namiestnictwo zażądało dla celów nauki praktycznej pozwolenia używania materyału oddziału obłąkanych szpitala św. Łazarza.

Ponieważ wydzielenie kilku sal oddziału szpitalnego dla tej nauki okazało się niemożliwem ze względu na rozkład ubikacyj, z powodu braku sali wykładowej, sali na pomieszczenie kancelaryi klinicznej a nawet braku sali na demonstrowanie wypadków chorobowych, dlatego sprawa ta została ostatecznie tak unormowaną, że do demonstrowania przyprowadza służba szpitalna chorych do sali wykładowej c. k. kliniki syfilitycznej umieszczonej w szpitalu, a c. k. Skarb państwa ponosi koszt utrzymania jednego dozorcy, o którego zwiększoną być musiała służba szpitalna z powodu nowej czynności.

W maju b. r. rozpoczął nowo mianowany profesor psychiatryi, p. Dr. Piltz wykłady.

W ciągu korespondencyi w tej sprawie zapytało też c. k. Namiestnictwo, czy Wydział krajowy zgodziłby się na to, aby administracyę c. k. kliniki psychiatrycznej, stanąć mającej na gruncie szpitala św. Łazarza, objął tenże szpital i prowadził na tych samych zasadach, na jakich administruje umieszczoną w szpitalu c. k. kliniką dermatologiczną. Na to oświadczył Wydział krajowy (:LW: 19781/905:), że to jest niemożliwem, ponieważ już dla samego szpitala obecny budynek administracyjny, pralnia, kuchnia, suszuia i magazyn odzieży zaledwie wystarczają.

W końcu na zapytanie c. k. Namiestnictwa, czy i w jakiej mierze fundusz krajowy przyczyniłby się do kosztów budowy c. k. kliniki psychiatrycznej, projektowanej kosztem 500.000 K na 40 łóżek dla umysłowo chorych a na 20 łóżek dla nerwowo chorych, odpowiedzieliśmy (:LW: 19781/905:), że Wydział krajowy nie mógłby przedłożyć W. Sejmowi wniosku na finansowe przyczynienie się kraju do kosztów budowy owej c. k. kliniki, a to tem bardziej, iż już samo zezwolenie W. Sejmu na odstąpienie pod budowę tego c. k. zakładu gruntu szpitala św. Łazarza uważać musimy za bardzo poważną ofiarę, połączoną nawet ze szkodą szpitala, który od lat wielu pozbywa się na rzecz c. k. klinik najlepszych swych gruntów budowlanych tak, że sam nie będzie miał dla siebie gruntu pod budowę.

W sprawie kliniki laryngologicznej.

Petycyę profesora Dra Pieniążka o pomieszczenie oddziału laryngologicznego w budynku po oddziale zakaźnych chorób Wysoki Sejm uchwałą z d. 5. lipca 1902 przekazał Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia i właściwego zarządzenia.

Po rozpatrzeniu tej sprawy Wydział krajowy uwiadomił c. k. Namiestnictwo, iż zgadza się na przeniesienie oddziału laryngolicznego do mającego się opróżnić budynku szpitala S. Łazarza w Krakowie po zakaźnych, i na utworzenie zeń kliniki na 20 łóżek, z tem, że roboty adaptacyjne w tym budynku będą musiały być wykonane kosztem funduszu państwowego po poprzedniem porozumieniu się z Wydziałem krajowym co do projektowanych zmian w tym budynku. Ponieważ szpital św. Łazarza będzie prowadzić administracyę tej kliniki, zażądaliśmy zaliczek z góry z funduszu państwowego na wydatki bieżące, na rachunek nadwyżki klinicznej w kwocie 800 koron rocznie, która ma być w czterech ratach kwartalnych płacona szpitalowi. (LW. 20324/904).

C. k. Namiestnictwo przyjmując do wiadomości odezwę naszą w sprawie przeniesienia oddziału laryngologicznego szpitala św. Łazarza w Krakowie mającego 10 łóżek do dawnego budynku dla chorób zakaźnych i utworzenia z tego oddziału kliniki laryngologicznej, oznajmiło, iż równocześnie poleciło starostwu w Krakowie wypracowanie planu i kosztorysu na adaptacye w tym budynku, poczem ten operat techniczny ma być nam udzielony; przyczem c. k. Namiestnictwo oświadcza, iż spodziewa się, że Wydział krajowy zgodzi się na sprawienie urządzenia jeszcze dla 10 łóżek prowadzić się mających w sposób kliniczny, oczywiście tylko w granicach potrzeb szpitalnych.

Na to odpowiedzieliśmy c. k. Namiestnictwu, że oddając budynek należący do szpitala św. Łazarza na pomieszczenie c. k. kliniki laryngologicznej i nie uchylając się od administrowania tą kliniką, uważamy to jako ofiarę zrobioną przez kraj na korzyść uniwersytetu Jagiellońskiego i w interesie wiedzy lekarskiej, lecz nie możemy przyjmować na kraj zobowiązania wzięcia udziału w kosztach urządzenia owych 10 łóżek, o które klinika ma być rozszerzona, gdyż nie mamy żadnego prawnego obowiązku przyczyniania się do kosztów budowy lub urządzania klinik krakowskich. (LW. 108.698/904).

W dalszym ciągu tej korespondencyi oświadczyliśmy, że z wyjątkiem zwykłych kosztów konserwacyjnych, które ponosić będzie fundusz szpitala św. Łazarza, wszystkie koszta adaptacyjne jak obecnie tak i w przyszłości winien będzie pokryć fundusz państwowy. Budynek do użytku klinice oddany nie może być przez dobudowę rozszerzony, a gdyby stał się z czasem nieodpowiednim na pomieszczenie kliniki laryngologicznej, to kraj nie będzie miał obowiązku przeistoczenia tego budynku, ani dostarczenia gruntu pod nową budowę, ani obowiązku prowadzenia administracyi tej kliniki. Z tytułu uznania prawa własności szpitala św. Łazarza do tego budynku c. k. Rząd będzie opłacać za czynsz po 10 kor. rocznie. Nareszcie zastrzegliśmy się, iż c. k. Rząd winien jest zaprowadzić w tym budynku kosztem swoim wodomierz, gazometr, a ewentualnie elektromierz. (LW. 19.071/905).

Dostarczanie leków klinikom krakowskim z apteki szpitala św. Łazarza.

W roku ubiegłym przedstawiliśmy Wys. Sejmowi, że na wezwanie c. k. Namiestnictwa, aby Wydział krajowy zezwolił na dostarczanie klinikom krakowskim leków z apteki szpitala św. Łazarza oświadczyliśmy, iż zgadzamy się na to, jeżeli rząd wypłaci ryczałt 4000 K w 4 rocznych ratach na uzupełnienie inwentaryalnych urządzeń apteki i laboratoryum szpitala św. Łazarza, a oprócz tego przyczyni się do stosunkowego opłacania personalu aptecznego, który ze względu na zwiększoną czynność apteki musiałby być zwiększony.

Wobec poważnych korzyści i dogodności wynikających stąd dla Skarbu państwa i klinik uniwersyteckich, c. k. Ministerstwo oświaty zgodziło się na postawione warunki (LW. 95.615/904).

W dalszym ciągu na prośbę c. k. Namiestnictwa, upoważniliśmy Dyrekcyę szpitala św. Łazarza do wydawania klinikom nietylko lekarstw, lecz także opatrunków i innych potrzeb sanitarnych, które magazyn sanitarny szpitala św. Łazarza ma na składzie. (LW. 3716/905).

Elektryczne oświetlenie

Uchwałą z dnia 10. listopada 1904 polecił W. Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać sprawę zaprowadzenia elektrycznego światła w szpitalu

w szpitalu św. Łazarza w Krakowie

św: Łazarza w Krakowie. Wydział krajowy wezwał Lustratora szpitali do porozumienia się w tym względzie z Zarządem szpitala i przygotowania potrzebnych dat.

Odniesiono się do elektrowni miejskiej w Krakowie, która przyrzekła wypracować plany i kosztorysy bezpłatnie.

Plany i kosztorysy, nadesłane do LW: 50555/905, wykazują: że koszta instalacyi światła elektrycznego wynosić mają 12.083 K 40 h, a koszta rocznej konsumcyi prądu (bez kosztów oświetlenia i instalacyi w pawilonie chorób zakaźnych) 17.138 K; doprowadzenie zaś prądu i urządzenie wewnętrzne w pawilonie chorób zakaźnych kosztowałoby 1.268 K 09 h.

W dodatkowem piśmie (LW. 53.438) Dyrekcya miejskiej elektrowni przyznaje szpitalowi pewną zniżkę od cen pierwotnych t. j. o 45 h za kilowatgodzinę 10% jednak tylko na rok pierwszy; dalej przypuszcza taż Dyrekcya, że podana w pierwotnym rachunku roczna konsumcya światła na 17.138 K. jest za wysoko policzoną i że roczne koszta konsumcyi prądu wynosić będą tylko około 10.000 K.

Ponieważ zachodzi tu zbyt wielka różnica między oboma obliczeniami kosztów, sprawa wymaga dalszego ,dokładnego przestudyowania i dlatego Wydział krajowy, zarządzając jeszcze ponowne zbadanie sprawy, nie przedkłada W. Sejmowi na razie żadnych wniosków.

Zakład prof. Dr. Bujwida szczepienia przeciw wściekliźnie.

Uchwałą z 19. października 1904 zezwolił W. Sejm, aby za pielęgnowanie i żywienie ubogich, przynależnych do Galicyi, poddających się ochronnemu szczepieniu przeciw wściekliźnie w zakładzie prof. Dr. Bujwida w Krakowie opłacał fundusz krajowy $^1/_3$ część każdoczesnej najniższej taksy, statutem ustanowionej.

Zarazem wyznaczył W. Sejm 2.060 K jako jednorazowy zasiłek na pierwsze urządzenie tego zakładu.

Zakład został otwarty 1. stycznia 1905, a Wydział krajowy wyasygnował 2.060 K przeznaczone na pierwsze urządzenie.

Budowa domu dla czeladzi w Tropiszowie.

W położonym w Królestwie polskiem Tropiszowie, majątku szpitala św. Łazarza w Krakowie, musiały być w ostatnich latach (1903 i 1904) częścią odbudowane po spaleniu, częścią nowo postawione budynki gospodarskie, jak stajnia dla bydła, dwie stodoły i spichrze.

Ponieważ w roku bieżącym okazała się konieczna potrzeba postawienia jeszcze domu czeladnego w miejsce starego walącego się budynku, dlatego uchwalił Wydział krajowy (LW. 35.501/905) zezwolić także na tę budowę kosztem 10.000 K, pod warunkiem, jeżeli dzierżawca opłacać będzie 2% od powyższej sumy kosztorysowej.

Na koszta tej budowy zaciągnięta będzie — podobnie jak na postawienie wyżej wymienionych gospodarskich budynków — pożyczka z majątku zarodowego szpitala św. Łazarza w Krakowie i będzie zwróconą wraz z odsetkami 4% z dochodów dóbr Tropiszowa w latach 10 analogicznie do uchwały W. Sejmu z 10. listopada 1904 (jak akt LW. 115.611/904); część odsetek (2%) opłacać będzie — jak wyżej — przez czas dzierżawy obecny dzierżawca, który zgodził się na ten warunek.

W sprawie ustawodawczej reformy opieki nad obłąkanymi.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych urządziło ankietę w sprawie reformy ustawodawczej opieki nad obłąkanymi i przysłało wynik ankiety Wydziałowi krajowemu z prośbą o udzielenie opinii.

Na wezwanie to odpowiedzieliśmy, że przedewszystkiem uważalibyśmy za rzecz szkodliwą, gdyby ustawa miała posunąć się za daleko w usiłowaniu ujednostajnienia norm i postanowień odnoszących się do spraw opieki nad obłąkanymi. Każdy niemal z krajów koronnych pod wpływem stosunków i zwyczajów zamieszkującej go ludności, a także obowiązujących ustaw krajowych i rozporządzeń autonomicznych urobił sobie właściwą mu normę; sposób zaspokajania występujących w tej dziedzinie potrzeb, z czem ustawa winna się liczyć.

Zalecając przeto unikania wszelkiego szablonu w podjęciu tak donośnej reformy, zauważyliśmy, że przyszła ustawa winna być jednolitą tylko w tych zasadniczych momentach, które ze stanowiska prawnego i wiedzy psychiatrycznej już ogólnie uznane i przyjęte zostały. W szczególności zaś zastrzegliśmy się przeciwko ewentualnym postanowieniom, które mogłyby w jakikolwiek sposób przesądzać o finansowych świadczeniach kraju, co musi być pozostawione wyłącznie swobodnej decyzyi Sejmu krajowego.

Odpowiadając na różne pytania, zawarte w przysłanym referacie, zaznaczyliśmy, że dla uniknięcia niesprawiedliwego internowania osoby podejrzanej o obłąkanie jest wskazanem tworzenie instytucyi obserwacyjnych, których zadaniem byłoby przedwstępne badanie podejrzanych o umysłową chorobę, zanim oddanym zostanie do zakładu dla obłąkanych. Dalej oświadczyliśmy się przeciw tworzeniu osobnych komisyj do opiekowania się umysłowo-chorymi, pozostającymi na wolności, jako instytucyami nieprzedstawiającemi prawie żadnej korzyści. Zastrzegliśmy się przeciw wykonywaniu ze strony Rządu jakiejś współczynnej opieki nad obłąkanymi, umieszczonymi w publicznych zakładach, pod zarządem kraju zostających. Zwróciliśmy uwagę na to, że Rząd dotychczas nie przyczyniał się niczem do kosztów utrzymania krajowych zakładów dla obłąkanych, chociaż zakłady te leczą zbrodniarzy, uznanych za umysłowo chorych i idyotów, którzyby powinni leczyć się w zakładach detenacyjnych na wyłączny koszt państwa. Co do prywatnych zakładów dla obłąkanych, oświadczyliśmy się za tego rodzaju instytucyami jako bardzo pożytecznemi lecz pod ścisłym dozorem państwowym dla uniknięcia nadużyć. LW. 125.853/1904.

Petycya p. Emilii Neusserowej.

Przy rozprawach nad rubr. III. poz. 41 wydatków budżetu krajowego powziął Wys. Sejm d. 10. listopada 1904 r. następującą uchwałę:

„Petycyę l. 396 p. Emilii Neusserowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania".

Odnośnie do tej uchwały Wys. Sejmu zauważa Wydział krajowy, że rozporządzeniem swem z 5. lutego 1904 LW. 9.654 wymierzył p. Emilii Neuserowej, wdowie po Dyrektorze kraj. Zakładu dla obłąk. w Kulparkowie ś. p. Gustawie Neusserze, emeryturę należną w kwocie 1.400 koron od 1. lutego 1904 na podstawie §. 18. alin. 2) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wys. Sejm w dniu 21. stycznia 1889 oraz dodatek na wychowanie jednego dziecka (syna) w kwocie 140 koron t. j. 10% pensyi wdowiej na podstawie §. 22. cyt. statutu. Dodatek ten wypłacany będzie do ukończenia wieku normalnego tj. lat 20 syna, który upłynie z dniem 5. kwietnia r. 1907.

Nagroda dozorczyń umysłowo chorych w Kulparkowie.

Dnia 25. listopada udzielono uchwaloną przez Wys. Sejm nagrodę po 10 dukatów dwom dozorczyniom przy chorych obłąkanych, które przebyły przy chorych dziesięć lat, jedna na infirmeryi (Łuczków Parańka), a druga na oddziale separatkowym (Wyłyczakowska Paulina). LW. 115.757/904.

Nowe szpitale powszechne.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1904 uchwalił ustawę nadającą szpitalowi w Turce, charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Ustawa ta wraz ze sprawozdaniem Komisyi sanitarnej, przesłaną została c. k. Namiestnictwu, celem wyjednania Najwyższej sankcyi. Na żądanie c. k. Prezydyum Namiestnictwa, przedłożyliśmy nadto opis budynku szpitalnego wraz z wyjaśnieniem, co do odległości najbliższych szpitala, ich pojemności i frekwencyi chorych — wreszcie podaliśmy daty co do stosunków sanitarnych i zarobkowych Turki i okolicy.

C. k. Namiestnictwo pismem z dnia 1 lipca 1905 l. 8.108 zawiadomiło Wydział krajowy, że ustawa powyższa otrzymała Najwyższą sankcyę. Wskutek tego rozpisał Wydział krajowy konkurs na posadę dyrektora szpitala,

polecając Wydziałowi powiatowemu, aby przygotował wszystko do oddania szpitala w zarząd Wydziałowi krajowemu.

W sprawozdaniu z czynności roku ubiegłego wymieniliśmy cztery nowe szpitale, dla których Wys. Sejm uchwalił ustawy, nadające im charakter powszechności i publiczności.

Z pomiędzy tych szpitali, szpital w Tarnobrzegu otrzymał pierwszy Najwyższą sankcyę ustawy, o czem doniosło Wydziałowi kraj. c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dnia 22. października 1904 l. 14.386. Po ustanowieniu Komitetu szpitalnego i zamianowaniu dyrektorem szpitala dr. Ryszarda Urbanika, objął Wydział krajowy szpital ten w swój zarząd i zarządził otwarcie w dniu 22. grudnia 1904 r.

Pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 18. grudnia 1904 l. 17.254 Wydział krajowy powiadomionym został, że ustawa dla szpitala w Kałuszu otrzymała Najwyższą sankcyę. Po dokonaniu przez Wydział powiatowy kałuski wszystkich przygotowawczych czynności, potrzebnych do otwarcia tego szpitala, okazało się, że wewnętrzne urządzenie szpitala przedstawiało braki i że pewne usterki w budowie należało usunąć przed otwarciem. To sprawiło, że szpital w Kałuszu mógł zostać otwartym dla użytku chorych dopiero 10. maja 1905. Dyrektorem zamianowany został dr. Dyonizy Markiewicz, dotychczasowy dyrektor szpitala pow. w Przemyślanach.

Pismem z dnia 30. czerwca 1905 l. 7.793 c. k. Prez. Namiestnictwa zawiadomiło nas o udzieleniu Najwyższej sankcyi ustawie przyznającej prawo publiczności szpitalowi w Skałacie.

Wskutek tego zawiadomienia Wydział krajowy rozpisał konkurs na posadę dyrektora i zamianował delegata i zarazem przewodniczącego Komitetu szpitala. Otwarcie zaś tego, zarówno jak i szpitala w Turce nastąpi w najbliższym czasie.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie otrzymała jedynie dotąd Najwyższej sankcyi ustawa dla szpitala w Dolinie. C. k. Namiestnictwo bowiem pismem z dnia 6. kwietnia 1905 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że dopóki drugi filtr przy urządzeniu wodociągów nie zostanie zaprowadzonym dla zmiany w razie popsucia pierwszego i urządzenie wewnętrzne szpitala nie będzie dopełnionem, dotąd nie przedłoży ustawy nadającej prawo powszechności szpitalowi w Dolinie do Najwyższej sankcyi. Wydział krajowy wniósł w tej sprawie przedstawienie do c. k. Namiestnictwa, motywując odmienne zapatrywanie swoje co do sprawy przedłożenia ustawy do sankcyi. Wydział powiatowy w Dolinie jednak dopełnił warunków żądanych przez c. k. Namiestnictwo, wprowadzając drugi filtr i składając dla przyspieszenia przedłożenia ustawy do Najwyższej sankcyi, odpowiednią kwotę, wystarczającą na opędzenie kosztów wewnętrznego urządzenia szpitala.

Nowe budowy i przeistoczenia szpitali prowincyonalnych.

Budowa szpitala w Kołomyi i szpitala w Zaleszczykach ukończoną została w terminie umówionym przed końcem 1904 r., i oba te szpitale, po skompletowaniu wewnętrznego urządzenia, oddane zostały do użytku chorych z wiosną b. r.

Postanowiona uchwałą Wys. Sejmu z dnia 9. lipca 1902 budowa szpitala w Przemyślu, z powodu trudności w wyborze i zakupnie odpowiedniego gruntu, mogła być rozpoczętą dopiero z wiosną 1904 r. Wykonanie robót budowlanych poruczył Wydział krajowy firmie Karol Meissner i Piotr Damaszko w Przemyślu za kwotę 370.000 koron, urządzenie zaś wodociągów objęła firma Zygmunt Rodakowski we Lwowie za cenę 28.900 K. W myśl pozawieranych z przedsiębiorcami umów, budowa ma być ukończona w jesieni b. r. Nowy szpital, po uzupełnieniu wewnętrznego urządzenia, zostanie też prawdopodobnie oddany do użytku w jesieni b. r. a chorzy ze starego szpitala, jeszcze przed zimą, będą mogli być doń przeniesieni.

Rozszerzenie szpitala Drohobyckiego przez dobudowanie skrzydła zostało w b. r. wykonane, a po przeprowadzeniu adaptacyi starego gmachu i zaprowadzeniu wodociągów zostanie już w sierpniu r. b. do użytku oddane.

Po przerobieniu planów budowy domu administracyjnego i pawilonu dla zakaźnych w powszech. szpitalu w Śniatynie oddaną została budowa ta p. Wincentemu Korytyńskiemu, budowniczemu w Śniatynie, za cenę ryczałtową 33.000 koron. Roboty te rozpoczęte z wiosną b. r. doprowadzone zostały z końcem czerwca 1905 pod dach.

Uchwałą z dnia 19. października 1904 l. s. 1104 Wys. Sejm 1) uznał potrzebę odbudowania spalonego szpitala w Złoczowie na 100 łóżek, oraz zabudowań ubocznych, na innem odpowiedniejszem miejscu.

2) Upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli.

W wykonaniu powyższej uchwały, oddał Wydział krajowy budowę szpitala złoczowskiego, po przeprowadzeniu licytacyi ofertowej, p. Janowi Lewińskiemu architekcie we Lwowie, za ryczałtową kwotę 219.000 koron, który z wiosną b. r. budowę tę rozpoczął. Koszta urządzenia wodociągów i kanalizacyi nie zostały jeszcze depinitywnie oznaczone, cała jednak budowa ukończoną zostanie we wrześniu 1906 roku.

Dnia 20. października 1904 l. s. 1379 powziął Wys. Sejm następujące uchwały:

1) Uznaje się potrzebę zbudowania w Nowym Sączu nowego szpitala, oraz zabudowań ubocznych, na innem odpowiedniejszem miejscu.

2) Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli i nabycia gruntu. Po zapewnieniu funduszów ze strony gminy miasta Nowego Sącza na postawienie nowego szpitala o 100 łóżkach, rozpisany został konkurs na budowę szpitala a po przeprowadzeniu licytacyi ofertowej, otrzymało budowę, przedsiębiorstwo budowy w Przemyślu pod firmą Karol Meissner i Piotr Damaszko, za ryczałtową kwotę 197.876 koron. Budowa została już rozpoczętą i ma być ukończoną we wrześniu 1906 r.

W dniu 19. października 1904 powziął Wys. Sejm następujące uchwały: 1) Sejm uznaje potrzebę budowy pawilonu izolacyjnego, domu gospodarskiego trupiarni i lodowni, tudzież rozszerzenia domu administracyjnego przy szpitalu powszechnym w Stryju, 2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli. Projekta techniczne nowych budowli i przekształceń, uchwałą tą poleconych, zostały już opracowane, natomiast sprawa urządzenia kanalizacyi i urządzeń wodociągowych z powodu szczególnych trudności terenomych, nie mogła być dotąd stanowczo zdecydowaną — i z tych powodów do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania wykonanie budowli w Stryju nie zostało jeszcze zabezpieczone.

Sprawa budowy szpitali w Kosowie i Nadwórnej.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. października 1904 l. s. 1102 zapewniającej pokrycie z funduszu państwowego i krajowego $^2/_3$ części kosztów budowy szpitali w Kosowie i Nadwórnej i upoważniającej Wydział krajowy do zaciągnięcia na ten cel pożyczki w wysokości 168.000 K wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe w Kosowie i Nadwórnej do uzupełnienia resztującej $^1/_3$ części potrzebnego funduszu na budowę, t. j. kwotą 40.000 koron dla każdego z tych szpitali i do wyszukania i przedstawienia Wydziałowi krajowemu do nabycia odpowiedniego gruntu pod szpital, w objętości co najmniej 2 morgów, nie zbyt oddalonego od miasta, w zdrowem położeniu z dogodną komunikacyą, bez utrudnień dla odpływów nieczystości i posiadającego w obfitości dobrą wodę do picia.

W odpowiedzi na ten reskrypt Wydziału krajowego przedstawił Wydział powiatowy w Kosowie cztery oferty na grunta, z których wydelegowana ad hoc komisya, złożona z delegata c. k. rządu, Wydziału krajowego i powiatu, wybrała grunt najodpowiedniejszy, położony w Kosowie starym, za cenę 6000 koron, obejmujący razem przestrzeni 1 morg 880 sąż. kw. — Wydział krajowy zatwierdził propozycję komisyi i zarządził zakupno tego gruntu.

Na podstawie planów opracowanych w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem a obliczonych na 40 łóżek, oddaną została budowa szpitala w Kosowie p. Janowi Lewińskiemu architekcie we Lwowie. Budowa ta rozpoczętą będzie dopiero z wiosną roku 1906. Co do szpitala w Nadwórnie, to nie napotkaliśmy u reprezentacyi powiatu Nadwórniańskiego na równe zainteresowanie się i gorliwość dla zamiarów państwa i kraju, mimo że nastręczają one powiatowi wyjątkową sposobność ufundowania szpitala przy udziale tylko w $^1/_3$ kosztów budowy i urządzenia.

Na powyższy reskrypt Wydziału krajowego z 2. lutego 1905 otrzymaliśmy odpowiedź dopiero dnia 27. czerwca 1905 l. 1632 z prośbą o przedłużenie terminu do ostatecznego oświadczenia się w tej sprawie i z zapowiedzią, że sprawa ta niebawem przedłożoną będzie do decyzyi nowo wybranej Radzie powiatowej. Wydział krajowy postanowił wyczekać jeszcze tej decyzyi do dnia 15. września b. r. — Gdyby jednak i tym razem miał się objawić brak dobrych chęci dla szpitala w Nadwórnie — bylibyśmy zmuszeni przedstawić W. Sejmowi wniosek cofnięcia przyrzeczonego przyczynienia się z funduszów krajowych dla tej fundacyi szpitalnej.

Z tych też powodów wstawiamy do Rubr. III. preliminarza budżetu krajowego na r. 1906 tylko połowę przyzwolonej uchwałą W. Sejmu z dnia 19. października 1904 kwoty, tytułem raty amortyzacyjnej, zaciągnąć się mającej pożyczki na budowę obydwu szpitali.

Sprawa zaprowadzenia łóżek klasowych płatnych, dla zamożniejszej publiczności

Uchwałą z dnia 3. listopada 1904 l. s. 1595, Wys. Sejm polecił Wydziałowi krajowemu: aby w szpitalach, dla których Wydział krajowy uznał potrzebę zaprowadzenia łóżek klasowych płatnych dla zamożniejszej publiczności t. j. w szpitalach krajowych, a nadto w szpitalach w Przemyślu, Tarnowie, Stanisławowie, Stryju, Białej, Gorlicach i Tarnopolu, wdrożył badania, jakim sposobem z korzyścią dla funduszu krajowego łóżka takie urządzićby można. — Wykonując powyższe polecenie, Wydział krajowy przedewszystkiem zaznacza, że w siedmiu szpitalach prowincyonalnych były już dotąd łóżka dla chorych zamożniejszych, jednak taksy II-iej klasy za te łóżka, nie były równe dla tych wszystkich szpitali, gdyż wynosiły od 2 do 4 koron. Szpitale, w których takie taksy istniały, są: 1) Biała, 2) Brody, 3) Brzeżany, 4) Przemyśl, 5) Śniatyn, 6) Tarnopol, 7) Żywiec.

Oprócz powyższych szpitali, w których II. klasę już dawniej zaprowadzono, postanowił Wydział krajowy wprowadzić ją w następujących siedmiu szpitalach a to: w Drohobyczu, Gorlicach, Jarosławiu, Kołomyi, Samborze, Stanisławowie i w Zaleszczykach a wreszcie po zbudowaniu nowych gmachów, względnie po zamierzonem przekształceniu starych gmachów także w dalszych czterech szpitalach a mianowicie: w Nowym Sączu, Stryju, Tarnowie i Złoczowie.

Dla wypośrodkowania wysokości taksy dla II. klasy, polecił Wydział krajowy pp. inspektorowi szpitali i lustatorowi administracyjnemu szpitali, ułożonie normy żywienia chorych na II. klasie, i obrachowanie kosztów urządzenia separatek. Na podstawie wniosków przez nich przedstawionych uchwalił Wydział krajowy ustanowić w szpitalach krajowych i wszystkich szpitalach prowincyonalnych taksę II-iej klasy w wysokości 4 korony.

W sprawie otworzenia jeszcze dwóch szkół dla położnych w kraju.

Wysoki Sejm w uchwałach powziętych w 1898 i 1899 latach przy badaniu rocznych sprawozdań z czynności Departamentu sanitarnego, polecił Wydziałowi krajowemu rozpoczęcie rokowań z c. k. Rządem, celem utworzenia w kraju dwóch nowych szkół akuszerek.

C. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 11. marca 1905 do l. 43.618 uwiadomiło nas, że według opinii c. k. krajowej Rady zdrowia, dyrektora i profesorów szkół akuszerek we Lwowie i Krakowie, tworzenie nowych dwóch szkół dla położnych należy odroczyć aż do chwili, w której sprawa budowy krajowego zakładu dla położnic w Krakowie i pomieszczenia w nim tamtej-

szej szkoły akuszerek będzie ukończoną. Stosując się do tego życzenia, oświadczyliśmy, że się zgadzamy na to odroczenie. (LW. 26.044/905).

Okręgi sanitarne.

Na mocy postanowień ustawy z d. 2. lutego 1901 r. Nr. 17 d. u. k. i uchwały Wysokiego Sejmu z d. 31. października 1904 l. s. 1584, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zarządziliśmy utworzenie okręgów sanitarnych: w Tymbarku pow. Limanowa, w Jedliczu pow. Krosno, w Rudkach pow. Rudki, w Ołpinach pow. Jasło, w Dobrowodach pow. Zbaraż, w Zawoji pow. Myślenice i w Radgoszczy pow. Dąbrowa.

Zarządzenia co do aktywowania dalszych okręgów z uchwalonej seryi na r. 1905 są w toku. Nadto na skutek prośby Wydziału pow. w Cieszanowie wniesionej już po przedłożeniu sprawozdania i wniosków co do pomnożenia okręgów sanitarnych w r. 1905. Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii kraj. Rady zdrowia zarządził aktywowanie okręgu sanitarnego w Horyńcu pow. Cieszanów.

Stosownie do uchwały z d. 11. listopada 1904 l. s. 1663 przedkładamy Wys. Sejmowi osobnem sprawozdaniem wnioski co do przyznania zapomóg wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych, a to z kredytu przeznaczonego na ten cel w roku 1906 w kwocie 10.000 K.

Odwołując się do szczegółów i motywów naprowadzonych w sprawozdaniu naszem z dnia 16. września 1904 do l. 93.201, tudzież wobec powyższej uchwały Wys. Sejmu, którą przeznaczonym został już w pierwszym roku kredyt w tak wydatnej kwocie na zapomogi i stałe zaopatrzenia wdów i sierót po lekarzach okręgowych, przez co odjętą im została w znacznej mierze troska o byt rodziny na wypadek śmierci, zaznaczamy odnośnie do ustępu 4. wyżej przytoczonej uchwały, iż Wydział krajowy nie podejmował dalszych badań w kierunku przyznania nadto lekarzom okręgowym prawa do emerytury. Rozwiązanie tej kwestyi bowiem jako powodującej bardzo daleko idące obciążenie funduszów powiatów i kraju, należałoby zdaniem naszem pozostawić późniejszej przyszłości, a to ze względu na trudne położenie materyalne kraju i ponoszone już znaczne ofiary na cele publicznej służby zdrowia, które z każdym rokiem się zwiększają. Z tych powodów Wydział krajowy uważał za przedwczesne, a właściwie za bezprzedmiotowe zwracanie się ponownie w tej sprawie do lekarzy okręgowych, a nadto do c. k. Rządu, zwłaszcza, iż postulaty tychże lekarzy w tym względzie są już znane. C. k. Rząd zaś w razie delegowania lekarzy okr. do zwalczania chorób epidemicznych, przyznaje w wypadkach nieszczęśliwych wdowom i sierotom po nich pozostałym, normalne pensye wdowie względnie dodatki na wychowanie.

Dotąd otrzymały takie pensye dwie wdowy po lekarzach okręgowych.

Leczenie »wilka« metodą Finsena w Wiedniu.

W ostatnich czasach urządzony został przy szpitalu powszechnym w Wiedniu zakład leczenia choroby „wilka“ metodą Finsena, polegającą na poddawaniu miejsc, chorobą dotkniętych, działaniu światła.

Liczni petenci zgłaszają się do Wydziału krajowego o udzielenie zasiłku na pokrycie kosztów tej kuracyi, która jest kosztowną, gdyż leczenie jest długotrwałe, a za godzinę oświetlenia żąda zakład 2 K 80 h., a czasem potrzebnych jest dziennie kilka godzin oświetlenia.

Ponieważ rezultaty leczenia tą nową metodą nie są jeszcze dostatecznie znane, oraz dla braku stosownego na ten cel kredytu odmawiał Wydział krajowy z reguły prośbom petentów i tylko w dwu przypadkach udzielił zasiłków na przeprowadzenie owej kuracyi, na próbę, dla ocenienia doniosłości tego nowego sposobu leczenia. Do L. W. 59.474/905 zażądaliśmy od Dyrekcyi szpitala wiedeńskiego przedstawienia wyników kuracyi w owych dwu wypadkach, a jeżeli na tej podstawie uzyskamy dość wcześnie potrzebne daty i jeżeli nabędziemy przekonania o zbawiennych skutkach tej metody, wsta-

wimy stosowną kwotę do preliminarza budżetu funduszu krajowego już na r. 1906 na koszta leczenia ubogich na „wilka“ metodą Finsena.

W sprawie kas chorych robotników.

Zarząd kasy chorych robotników budowlanych we Lwowie wniósł do Wydziału krajowego prośbę o odpisanie należnych szpitalowi lwowskiemu zaległych kosztów leczenia uczestników kasy po koniec roku 1903 w kwocie 13.600 koron, dla braku funduszów spowodowanego defraudacyą Kornela Żelaszkiewicza.

Na to oświadczyliśmy, iż Wydział krajowy nie może przychylić się do prośby i żąda spłacenia tej kwoty pod zagrożeniem egzekucyi; zresztą w razie prośby i w uwzględnieniu chwilowo trudnego położenia zarządu, spłatę należytości można będzie rozłożyć na raty. Jednocześnie odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o przeprowadzenie ścisłej rewizyi wszystkich kas chorych i zabezpieczenia pretensyi funduszu krajowego na majątkach kas (LW. 12.983/905).

Następnie w uwzględnieniu prośby, wniesionej przez Zarząd kasy. robotników budowlanych, Wydział krajowy zezwolił na ratalną spłatę powyższych kosztów, a to po 1000 K półrocznie pod warunkiem regularnego uiszczania należytości bieżących (LW. 53.420/905) i 59.072/905.

Petycya gminy Brzostek o subwencyę na budowę Domu ubogich w połączeniu ze szpitalem.

Przy rozprawach nad Rubr. III. budżetu wydatków funduszu kraj. na r. 1905 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę gminy Brzostek (L. 1907) o subwencyę na budowę domu ubogich w połączeniu ze szpitalem odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku“.

Reskryptem z d. 6. grudnia 1904 do l. 115.681, wezwaliśmy w tym kierunku Wydział pow. w Pilźnie.

Z przedłożonego do L. W. 64.997/905 sprawozdania Wydziału pow. względnie relacyi Zwierzchności gminnej w Brzostku i dołączonej uchwały Rady gminnej wynika, iż gmina ta domaga się wybudowania szpitala kosztem funduszu krajowego, ofiarując tylko plac pod budowę i zobowiązanie lekarza miejskiego do bezpłatnej ordynacyi w tym szpitalu.

Wedle przedłożonego kosztorysu projektowanym jest budynek na 4 łóżka dla chorych i kosztować ma ogółem około 14.400 koron. Szpital ubogich w Brzostku posiada fundusz żelazny składający się z efektów w ogólnej kwocie 2947 K, tudzież gruntu o obszarze 6 morgów 901 sążni wydzierżawionego za czynszem rocznym 186 K. Dochody służą na utrzymanie ubogich, których liczba wynosi 4 osoby.

Ze względu na ściśle lokalny charakter projektowanej budowy nowego domu ubogich w Brzostku i szczegóły wyżej przytoczone, Wydział krajowy nie znajduje podstawy do przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku o udzielenie subwencyi na projektowaną budowę względnie całkowitego pokrycia odnośnych kosztów z funduszu krajowego, tak jak tego domaga się gmina Brzostek.

W sprawie wniosku posła Maissa.

Poseł Dr. Maiss postawił dnia 1. lipca 1902 w Sejmie wniosek, żądający założenia przy salinach galicyjskich kąpieli solankowych lub też uczynienia ułatwień dla towarzystw, mających zamiar wprowadzić w życie podobne kąpiele. Ministerstwo skarbu, załatwiając tę sprawę, oznajmiło d. 19. marca 1904 r., że urządzenie zakładów solankowych przy salinach nie jest łatwem do przeprowadzenia, bo przedewszystkiem niema planów stosownych pod budowle i na ogrody spacerowe. Nadto jest brak odpowiedniej ilości solanki i słodkiej wody tudzież hoteli w siedzibie salin. Zresztą i klimat nie we wszystkich miejscach salin jest temu sprzyjający. Wreszcie nie można pominąć milczeniem i tej okoliczności, iż jak z jednej strony urządzenie zakładów solankowych przy salinach byłoby połączone z wielkimi kosztami bez widoku zamortyzowania włożonego kapitału z powodu zbyt krótkiego sezonu kąpielowego, tak z drugiej strony już istniejące podobne prywatne zakłady, jak w Iwoniczu, Truskawcu,

Morszynie i Rabce byłyby zagrożone w swej dalszej egzystencyi. Z tych więc powodów administracya skarbowa nie może wchodzić w ocenienie wniosku posła Maissa. Co się zaś tyczy ułatwień, jakieby należało poczynić prywatnym towarzystwom mającym zamiar urządzić podobne zakłady, to ułatwienia takie mogłyby być przyznawane w każdym konkretnym wypadku dopiero po poprzedniem przeprowadzeniu odnośnych badań.

Wydział krajowy przyjął do wiadomości pismo odnośne c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie i postanowił przedstawić Wys. Sejmowi szczegóły powyższe wyjęte z udzielonego reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu. (LW. 83.013/1904).

Leczenie kiłowych.

Według wykazów, zakomunikowanaych nam z c. k. Namiestnictwa, w ciągu dwóch ostatnich lat leczono w kosowskim i nadwórniańskim powiecie, w których ta choroba wśród ludności wielkie przybrała rozmiary:

w pow. kosowskim	mężczyzn 838,	kobiet 784,	dzieci 319,	razem 1941
„ „ „	„ 461,	„ 465,	„ 178,	„ 1104
Razem	„ 1299,	„ 1249,	„ 497,	„ 3045,

z tych wyleczono 2.201 osób, czyli 72·6% wszystkich leczonych.

W dniu 30. czerwca 1904 zostało w leczeniu w pow. kosowskim 160, a w nadwórniańskim 188. Eksponowanie przeto lekarzy do leczenia tej epidemii miało rzeczywiście zbawienne skutki i wzbudziło zaufanie do leczenia się.

„Narodna licznycia".

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na r. 1904 odstąpił W. Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku petycyę „narodnej licznyci" we Lwowie o subwencyę 10.000 K.

Wydział krajowy zażądał za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa opinii c. k. Rady zdrowia co do działalności owej lecznicy i na podstawie tej opinii uchwalił (LW. 36.271/905) wstawić do Rubr. III. preliminarza budżetu funduszu krajowego na r. 1906 kwotę 1.000 K. tytułem subwencyi dla powyższej instytucyi.

W sprawie kosztów leczenia rosyjskich poddanych na klinice w Krakowie.

C. k. Namiestnictwo przesyłając zwrócone z c. k. austryacko-węgierskiego konsulatu w Warszawie udokumentowane protokoły kosztów leczenia piętnastu rosyjskich poddanych, przynależnych do Królestwa Polskiego i pielęgnowania w różnych czasach w c. k. klinikach uniwersyteckich w Krakowie, zażądało, aby ze względu, iż narosłych z tytułu tego należytości od leczonych, ani od ich krewnych w drodze dyplomatycznej ściągnąć nie zdołano, koszta te przyjąć na fundusz krajowy. Odpowiedzieliśmy na to, że po myśli ustawy krajowej z d. 6. stycznia 1879 N. 7. dz. u. kr. fundusz krajowy jest obowiązany do pokrycia kosztów leczenia tylko tych ubogich, którzy przynależą do Galicyi. LW. 93.603/1904.

Prośba o przyjmowanie do szpitala akademików na klasę II. bezpłatnie.

Na podanie Towarzystwa bratniej pomocy Wszechnicy lwowskiej gorąco poparte przez senat akademicki o przyjmowanie chorych członków tegoż Towarzystwa do szpitala krajowego bezpłatnie na II. klasę, odpowiedzieliśmy, iż zgadzamy się na przyjmowanie do szpitala lwowskiego na klasę II. członków Towarzystwa za opłatą różnicy taksy między II. a III. klasą, która wynosić będzie 1 K. 40 gr. dziennie, bez osobnego podania, jedynie na pisemne zlecenie, wystawione przez Towarzystwo i widymowane przez lekarza, oraz za deklaracyą opłaty powyższej różnicy taksy w kasie szpitala lwowskiego co 14 dni. Na zupełnie bezpłatne przyjmowanie na drugą klasę Wydział krajowy zezwolić nie może. LW. 32.364/1905.

Sprawozdanie Inspektora szpitali

o stanie szpitali powszechnych w roku 1905.

Relacya

z odbytej inspekcyi lekarskiej w szpitalu lwowskim w czasie od 7. do 17. stycznia 1905 r.

Ruch chorych według oddziałów w szpitalu powszechnym lwowskim w 1904 roku.

Oddziały szpitalne	Ilość łóżek	Chorych było	Dni leczenia	Średni pobyt	Łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczbowa	Śmiertelność %	Leczono dziennie chorych
I. Oddział chorób wewnętrznych . . .	91	2.008	24.549	12·2	269	304	15·1	67
II Oddział chorób wewnętrznych . . .	103	1.678	26.791	12·4	202	239	14·2	57
III. Oddział chorób nerwowych i umysłowych . .	47	645	8.486	13·2	181	26	4·0	23
Oddział chirurgiczny	138	2.341	49.599	21·2	359	130	5·6	136
„ kiłowo-skórny męski	137	1.261	29.759	23·6	217	8	0·6	81
Oddział kiłowo-skórny kobiecy . . .	116	1.412	35.901	25·4	309	16	1·1	98
Oddział oczny . . .	80	1.268	21.252	16·8	265	1	0·08	58
„ położniczy .	48	1.107	14.518	13·1	302	16	1·4	40
„ ginekologiczny	31	271	5.140	19·0	166	12	4·4	14
Oddział zakaźny . .	49	321	4.497	14·0	92	35	10·1	12
Razem .	840	12.312	214.492	17·4	255	787	6·4	586
W roku 1904 było .	840	11.556	215.143	18·6	256	775	6·7	589
Szpital św. Zofii dla dzieci	110	1.716	33.683	19·6	306	258	15·0	92
Klinika chorób wewnętrznych	59	455	12.409	27·3	210	32	7·0	45
Klinika chorób chirurgicznych	59	323	11.655	36·1	198	24	7·4	42
Klinika chorób dermatologiczno-syfil. . .	35	278	9.841	35·4	281	—	—	35
Klinika chorób ocznych	46	606	10.301	17·0	223	—	—	38
„ „ położniczych	63	670	9.123	13·6	145	9	1·3	34
Klinika chorób ginekologicznych . . .	25	321	7.743	24·1	310	3	0·9	29
w klinikach razem .	287	2.653	61.072	23·7	212	68	2·3	167

Uwaga. Ilość leczonych i dni leczenia jest zgodną z protokołami oddziałowymi, nie zgadza się jednak z ogólnym protokołem stanu, prowadzonym w zarządzie, z powodu dość częstego przenoszenia chorych z jednego oddziału na drugi.

Sprawy administracyjno-gospodarskie i lekarskie załatwiają się na zebraniach prymaryuszów pod przewodnictwem dyrektora. W posiedzeniach tych przyjmuje udział Inspektor szpitali z głosem doradczym. Posiedzeń takich w r. 1904 było 6.

Budynki szpitalne. W roku ubiegłym zrobiono w szpitalu następujące ulepszenia i przekształcenia:

Na oddziale chorób nerwowych utworzono seperatkę dla chorych klasowych na 5 łóżek i przepierzono korytarz oddziału, przez co usunięto możność bezpośredniej styczności umysłowo chorych mężczyzn i kobiet.

Oddziały skórne oba i połowa oddziału I. chorób wewnętrznych zostały gruntownie odrestaurowane.

Na oddziale chirurgicznym polakierowano sale operacyjne, zakupiono cztery nowe miednice i doprowadzono do nich ciepłą i zimną wodę; w tymże oddziale ulepszono wentylacyę w sali przyjęcia, na korytarzu i w miejscach ustępowych.

W gmachu głównym postawiono 8 pieców nowych, kaflowych, w miejsce kamyczkowych.

Zrestaurowano gruntownie łazienki główne, kuchnię, lokal dla wyrębu mięsa i urządzono dwa mieszkania dla służby.

Powiększono aptekę przez dodanie jeszcze jednej ubikacyi.

Do oddziału kiłowo-skórnego kobiet, na parterze i do mieszkania Sióstr Miłosierdzia doprowadzono gorącą wodę.

Postawiono szopę na sprzęty i narzędzia gospodarcze.

Wymurowano śmieciarkę i popielnik.

W zakładzie położnic odnowiono kaplicę ze składek dobrowolnych.

Na klinikach polakierowano na nowo wszystkie lamperye i ściany w separatkach, ambulatoryach i salach operacyjnych.

W klinice chirurgicznej izolowano ścianę, w której przebiegały kanały kominowe i kaloryferowe, ogrzewające nadmiernie salę operacyjną.

W salach kliniki dermatologicznej urządzono wentylatory, a w ambulatorym pokryto podłogę linoleum i urządzono zlew.

W ogrodzie szpitalnym zwiększono ilość ławek dla rekonwalescentów, uzupełniono ogrodzenia wewnętrzne i założono szkółkę drzewek i krzewów.

Woda z wodociągów miejskich zaopatruje gmach główny szpitala, budynki kliniczne i zakład położnic. Z wodociągów miejskich w r. 1904 użyto wody w szpitalu 19.817 m^3; to jest 101 litrów na chorego; w ogóle zaś mniej o 7549 m^3, aniżeli w roku poprzednim. Cztery kliniki zużyły 14.518 m^3 wody, to jest 237 l. na głowę; oddział położnic ze szkołą akuszerek 6849 m^3 to jest 348 litrów na głowę; klinika położnicza 5420 t. j. 594 litrów na głowę. Za jeden metr sześcienny wody szpital płaci 40 groszy.

Woda pompowana z zakładowej studni za pomocą siły elektrycznej zaopatruje wyłącznie kotłownię, kuchnię i pralnię w budynku administracyjnym. Wody tej potrzeba przeciętnie dziennie 42 m^3, którą maszyna dostarcza w ciągu 6—7 godzin dziennej pracy Koszt pompowania jednego metra sześciennego wody wynosi 18·3 gr. Baczna uwaga jest zwrócona na oszczędność w wydatkowaniu wody, zwłaszcza w porze nocnej.

Akumulatory szpitalne, zrekonstruowane we własnym zarządzie, dostarczają 600—650 amper-godzin o napięciu 60 wolt, któremi oświeca się 145 lamp żarowych.

Węgli na opał i do ruchu maszynowego użyto w roku przeszłym o 32 wagonów mniej (319.915 kil.) w skutek ścisłej kontroli nad paleniem.

Wina lekkiego wypotrzebowano o 2829 litrów mniej aniżeli w r. 1903.

Służba lekarska, jak w roku ubiegłym, składa się z dyrektora i 46 lekarzy. Stosunki wzajemne między lekarzami i stosunki do Sióstr Miłosierdzia są prawidłowe.

Sióstr zakonnych wraz z przełożoną jest 38; z nich 20 przy oddziałach i klinikach, reszta zaś przy administracyi.

Posługi niższej jest 158; z tego na oddziałach szpitalnych i w klinikach przy chorych jest 104.

Chorych w ciągu ubiegłego roku liczono 12.312 w ciągu 214.492 dni.

O przepełnieniu wszystkich oddziałów szpitalnych i niedpowiednim stosunku ilości powietrza do ilości leczonych przedstawiłem szczegółowe sprawozdanie w roku przeszłym.

Choroby przyjmowane do szpitala należą przeważnie do działu chirurgii, następnie choroby organów oddechowych, weneryczne i skórne. Przeciętny czas leczenia wynosił 17·4 dni, co świadczy, że chorych nie przytrzymują w szpitalu bez potrzeby. Na gruźlicę w roku 1904 leczono 609, z tej liczby zmarło 197 to jest 32.3%. Na oddziale położniczym odbyło się 1006 porodów siłami natury, a między nimi z pomocą lekarską 520.

Wizyty lekarskie odbywają się zawsze dwa razy dziennie. Na wszystkich oddziałach bardzo starannie prowadzą się historye chorób wszystkich leczonych, a ciekawsze wypadki są opublikowane w pismach lekarskich, tak polskich, jak i niemieckich. Śmiertelność wynosiła 6·4%, za zatem o 0·3 mniej aniżeli w roku przeszłym. Największa śmiertelność była na oddziałach chorób wewnętrznych, na których zawsze wiele leczonych jest dotkniętych gruźlicą, lub zapaleniem płuc w starszym wieku.

Kuchnia. Wszystkie potrawy przygotowane w kuchni były dobre i smaczno przyrządzone. Mięso i pieczywo nie pozostawiają nic do życzenia; wiktuały w spiżarni doborowe. Skargi na wikt, które słyszałem na oddziale wenerycznym męskim, odnosiły się właściwie do wymiaru, a zwłaszcza do ilości chleba; rzeczywiście 250 grm. chleba na śniadanie, obiad, podwieczorek i wieczerzę jest zamało dla mężczyzn pełnych sił i przywykłych do jedzenia wielkiej ilości chleba. W razie budowy dwóch nowych klinik potrzeba będzie powiększyć w kuchni ilość kotłów przynajmniej o dwa; obecnie jest tylko 8. Nie sądzę, aby termofory mogły znaleść zastosowanie w szpitalu, bo większe są zbyt ciężkie. Wina owocowe dostarczone przez prof. Ciesielskiego były dobre tylko w małych próbkach; w większych zaś ilościach nie odpowiadały oczekiwaniom, tak iż potrzeba było znowu wrócić do win węgierskich.

W pralni wszystko jest w porządku; w razie zbudowania jeszcze dwóch klinik potrzeba będzie dokupić płuczarkę, jeden magiel i powiększyć suszarnię.

Mieszkanie Sióstr Miłosierdzia. Wspólnie z dyrektorem oglądaliśmy pomieszkanie Sióstr Miłosierdzia. Pomieszczenie 38 zakonnic jest do wysokiego stopnia niezdrowe, bo na przestrzeni, gdzie może stanąć najwyżej 25 łóżek, stoi 38, a w skutek tego jedne łóżka stoją około pieców, drugie około okien, narażając spiące na choroby. Ponieważ zakonnice oprócz zakładowej kaplicy mają jeszcze drugą własną, zwróciłem uwagę przełożonej, że wobec braku miejsca byłoby wskazanem opróżnienie tej kaplicy i obrócenie ubikacyi tej na sypialnię. W ciągu pięciu lat pięć zakonnic umarło na gruźlicę, spowodowaną w części złem pomieszczeniem. Zmiana taka, choć na lat kilka, dopóki nie będą wybudowane kliniki, mogłaby uchylić wszystkie żale na złe pomieszczenie i istniejące niebezpieczeństwo. Przełożona obiecała pomówić ze swoją zwierzchnością i zapytać, czy da się to zrobić.

Przechodzę do inspekcyi poszczególnych oddziałów.

Pierwszy oddział chorób wewnętrznych. Chorych znalazłem 74. Na każdego chorego przypada 27·51 m². W całym szpitalu jest to oddział najlepiej pomieszczony i urządzony. Wielką niedogodnością jest bardzo znaczne oddalenie miejsca ustępowego i łazienek dla chorych, leżących w drugim końcu długiego skrzydła. Poprawić to dałoby się sprawieniem wanny przenośnej i po-

stawieniem klozetu we framudze okiennej nadzwyczaj grubego muru, za drzwiami prowadzącemi na boczne schody. Dyrektor obiecał sprawę tę załatwić komisyonalnie. W ostatnim pokoju niewielkim, w którym się mieszczą zwykle klasowi, potrzeba będzie urządzić wentylacyę do komina, a we framudze ściennej postawić szafę na rzeczy chorych. Na oddziale tym znalazłem bardzo wiele dotkniętych gruźlicą. Z narzędzi lekarskich brakuje przyrządu dla stałego elektrycznego prądu. Na użytek szpitala prymaryusz dał własny mikroskop.

Drugi oddział chorób wewnętrznych, żeński. Chorych znalazłem 68. Łóżek jest 103; na każde łóżko przypada 25·22 m^2 powietrza i 5·60 kwadratowej przestrzeni. Prawie cała jedna sala była obłożona chorymi na gruźlicę. Czystość wszędzie wielka i pomimo braku sztucznej wentylacyi powietrze dość czyste. W leczeniu gruźlicy największe usługi oddaje chorym arsycodyl. Na oddziale tym prowadzi się protokół sekcyjny wszystkich zmarłych na oddziale, jest to rzecz niezmiernie pożyteczna dla młodych lekarzy tu pracujących, bo mogą sprawdzić dyagnozę postawioną za życia i wyjaśnić objawy, które przy badaniu nie znalazły wyjaśnienia.

Prymaryusz podał myśl, aby w sali dla gruźliczych z jednego okna z obić drzwi na mający urządzić się balkon, aby w piękne dnie można było wynosić chorych na czyste powietrze. Oddział ten potrzebuje przyrządu do elektryzowania stałym prądem lampy Auerowskiej w sali przyjęcia, bo przy świetle zwykłej lampy nie można wieczorem zrobić dokładnej dyagnozy, i nareszcie spluwaczek szklannych.

Oddział ten ma separatkę na 2 łóżka dla klasowych.

Trzeci oddział chorób wewnętrznych, choroby nerwowe. Oddział ten posiada 18 łóżek dla mężczyzn, 12 dla kobiet i 6 dla służby oddziałowej. Dla chorych klasowych, których tu nie brakuje, jest 5 łóżek. Czystych form chorób umysłowych, jak manii lub melancholii jest zwykle bardzo nie wiele; zato Dementia paralitica stanowi główny kontyngent oddziału; amentia jest także rzadsza. Najwięcej chorych tej kategoryi przychodzi po różnych społecznych kataklizmach, n. p. po strajkach, wiele też właścicieli ziemskich, dotkniętych utratą mienia, a nareszcie wiele księży ruskich i żydów. W roku ubiegłym leczono 642 chorych, a przeciętny stan leczonych wynosił 23. Środki lecznicze używane na tym oddziale przeważnie są: pilokarpina i duboisina aplikowane za pomocą wstrzykiwań podskórnych, a także organoterapia. W porażeniach dobre usługi oddawały wstrzykiwania $^1/_2\%$ kwasu karbolowego w glicyrynie. Największą wadą tego oddziału jest brak własnego miejsca ustępowego i łazienki, tak, że każdy chory musi wychodzić z dozorcą. Separatka też dla niespokojnych jest zimną w porze zimowej, a zaduszną w porze letniej.

Pierwszy oddział kiłowo skórny męski. To samo przepełnienie, jak w roku ubiegłym, ten sam brak miejsca, ta sama niemożność polepszenia warunków hygienicznych, pochodzących z tego przepełnienia. A wielka szkoda, bo przy lepszem pomieszczeniu, oddział ten mógłby służyć za wzór pod względem porządku i rygoru, nadzwyczajnie skrupulatnego badania i leczenia, wielkiej oszczędności leków i opatrunków. Tu się nic nie marnuje, chociaż dla usunięcia choroby niczego się też nie żałuje. W kancelaryi oddziałowej znajdują się wszelkie narzędzia i przyrządy do postawienia dyagnozy i do leczenia, a historye choroby prowadzą się wraz ze skorowidzem od 35 lat i przedstawiają nieoceniony materyał naukowy, są bowiem prowadzone nadzwyczaj szczegółowo. Przeciętny stan dzienny w ciągu roku wynosił 81; w dniu inspekcyi znalazłem 96.

Drugi oddział kiłowo-skórny żeński. Chorych znalazłem 98. Na jedno łóżko przypada 18·60 m^3 powietrza i 370 kwadratowej przestrzeni. Czystość i porządek wszędzie bez zarzutu. Historye choroby prowadzą się bardzo dobrze. Przeciętny pobyt chorych na oddziale kiłowym 27 dni, na oddziale zaś skórnym 14. Rozmieszczenie chorych na dwóch piętrach utrudnia administracyę oddziałową, lecz ma tę dogodność, że prostytutki, stanowiące najniesforniejszy element, są bardzo dobrze odosobnione, w salach zwróconych na ogród szpitalny, a zatem wszelka komunikacya z ulicą jest przecięta, a krzyki i hałasy, dość częste wśród tej klasy chorych, nie sprawiają publicznego zgor-

szenia. Mikroskop kupiony w r. 1903 daje możność rekonwalestowania chorych wenerycznych na podstawie ścisłego badania mikroskopo-baktyryologicznego. Na oddziale tym potrzeba będzie poprawić ustępowe miejsca, które mocno cuchną i sprawić większą ilość wzierników i kanek ołowianych.

Oddział chorób ocznych. Na oddziale tym w r. 1904 leczono 1266 chorych w ciągu 21.252 dni. Przeciętny pobyt chorych wynosił 16·7 dni. Na egipskie zapalenie oczu leczono ogółem 543. Przypadki jaglicy bez powikłań są leczone tylko ambulatoryjnie. Na oddziale tym wykonują się nawet najtrudniejsze operacye oczne, jak zaćmy powikłane lub operacye plastyczne na powiekach. Operacyj dokonano 105, a mianowicie na soczewce 20, na tęczówce 28, na rogówce 9, na powiekach 36, na spojówce 6, na woreczku łzowym 1, wyłuszczenie gałki ocznej 3, Sclerotomia 2.

W dniu inspekcyi znalazłem chorych 45. Oddział posiada 2 miejsca dla chorych klasowych. Pomieszczenie oddziału na dwóch przeciwległych końcach szpitala jest bardzo niedogodne, chore bowiem kobiety zajmują trzy sale na parterze zachodniego skrzydła i trzy małe, wilgotne ubikacye w suterenach, przerobione na sypialnie, mężczyźni zaś mieszczą się na piątrze w przeciwległym końcu. Wskutek tego dla badania perimetrem bystrości wzroku potrzeba mężczyzn sprowadzać do kancelaryi kobiecego oddziału, bo tam są ustawione przyrządy, których przenosić nie można; instrumenta zaś do operacyi i dezynfekcyi muszą być przenoszone z kancelaryi żeńskiego oddziału na męski, skutkiem czego psują się narzędzia. Jeszcze większą wadą tego oddziału są miejsca ustępowe, bo kobiety mają wychodki wspólne z chorymi z oddziału obserwacyjnego dla chorób umysłowych (III), a chore z suteren muszą chodzić po schodach na parter; u mężczyzn zaś miejsca ustępowe są urządzone na korytarzu i pomimo największych starań o czystość, cuchnące gazy dostają się do sal, gdyż skutecznej wentylacyi urządzić niepodobna.

Dalsze potrzeby, które należy uwzględnić przy robotach konserwacyjnych są następujące: a) okna na oddziale kobiet są bardzo stare i źle się przymykają; b) w sali operacyjnej na oddziale kobiet w jednym oknie potrzebaby dać większe szyby, aby było więcej światła; c) zaprowadzić gaz w kancelaryi oddziału dla wziernikowania.

Oddział chirurgiczny męski i kobiecy. Oddział ten prawie nieustannie cierpi, na wielkie przepełnienie, przeciętna bowiem liczba leczonych w roku ubiegłym wynosiła 136 na 138 łóżkach, a były dnie, kiedy ilość chorych dochodziła do 180 i 190 Pomimo to zaległości operacyjnych tu prawie nigdy niema, bo często operuje się tu na dwu lub trzech stołach, a ilość operacyj dziennie zrobionych dochodzi nieraz do 10. W dniu inspekcyi na oddziale było 4 sekundaryuszów i 6 praktykantów. Młodzi lekarze operują pod doświadczonem okiem profesora-prymaryusza i to im daje możność nabrać pewności siebie i zręczności w operowaniu. Czystość na oddziale wszędzie bardzo wielka. Wypadki operowane na oddziale mogłyby przynieść zaszczyt najlepszym chirurgom. W ciągu r. 1904 leczono 764 kobiet i 1579 mężczyzn, a razem 2341. Wykonano większych i mniejszych operacyj 1669. W ambulatoryum chirurgicznem dano radę i pomoc 5542 osobom, w ambulatoryum zaś usznem i laryngologicznem 1331. W tym oddziale potrzebaby sprawić nowe stoły operacyjne, a do ambulatorium doprowadzić wodę i urządzić zlewy.

Oddział chorób zakaźnych. Oddział ten ma 49 łóżek, na których leczono 321 chorych, a mianowicie na odrę 41, na szkarlatynę 16, na błonicę 14, na tyfus wysypkowy 82, na tyfus brzuszny 39. Dni leczenia 4497; przeciętny pobyt 14·0 dni, śmiertelność 10%. W dniu inspekcyi znalazłem na oddziale 4 dotkniętych tyfusem wysypkowym, 1 z szkarlatyną, 2 z tyfusem brzusznym i 1 z różą.

Zakład położniczo-ginekologiczny, który obejmuje zarazem c. k. Szkołę akuszerek, rozwinął się bardzo pięknie i stanął na równi z pierwszorzędnemi instytucyami podobnemi. W celu oddzielenia operacyj aseptycznych od septycznych urządzono drugą salkę operacyjną, która posiada osobne narzędzia,

opatrunki i stół operacyjny; wszystkie stare narzędzia z trzonkami drewnianymi zastąpiono nowymi, metalowymi, dającymi się łatwo wyjałowić, a oprócz tego zakupiono dużo nowych narzędzi i przyrząd do leczenia gorącem powietrzem. Kilka stołów operacyjnych starej konstrukcyi zastąpiono nowymi, sprawiono wagi dla ważenia noworodków, zaprowadzono druki wzorowane na szematach pierwszorzędnych klinik, a sprawiające, że materyał uzyskany na chorych nie ginie, lecz może i później być użyty do prac naukowych lub wykazów statystycznych. Ponadto urządzono pracownię, pozwalającą na ścisłe badania chemiczne, patologiczne i bakteryologiczne, nareszcie zebrano okazy muzealne preparatów pooperacyjnych i prawidłowych przeznaczonych do ilustracyi wykładów w szkole akuszerek.

Zasady ścisłej aseptyki są tu zastosowywane rygorystycznie zwłaszcza podczas ginekologicznych operacyj, do których wszystkie narzędzia i opatrunki wyjaławiają się gorącą wodą, parą lub gorącem powietrzem i podają się operatorowi suche, bez szkodliwych dla rany płynów dezynfekcyjnych, używanych dotąd jeszcze w wielu zakładach naukowych. Środki dezynfekcyjne są używane tylko do oczyszczenia rąk i pola operacyjnego i to wyłącznie sublimat i lisol; karbolu zaś zakład nie używa zupełnie.

W położnictwie jest zachowywany w wysokim stopniu system wyczekujący. Tylko przy wyraźnych objawach niebezpieczeństwa dla matki i dziecka przystępuje się do operacyi; zresztą kontroluje się tylko przebieg porodu, przyczem zaznaczyć należy, że żadne przyjęcie chorej, ani żaden poród, choćby prawidłowy nie odbywa się w nieobecności lekarza. W tym celu zorganizowane są dyżury lekarskie w ten sposób, że zawsze w zakładzie znajduje się przynajmniej dwu lekarzy pełniących służbę. Na oddziale ginekologicznym operacye stosunkowo są znacznie częstsze, a wobec doskonałej aseptyki, dokładnego wyjałowienia kalgutu sposobem Mikulicza i nowożytnego urządzenia sali operacyjnej, zabiegi nawet nadzwyczajnie trudne i radykalne prowadzą do dobrych wyników.

Aby podać choć w ogólnych zarysach wyniki działalności zakładu, dodaję, że w r. 1904 przyjęto na oddział położniczy 1006 osób i wykonano na nich 520 zabiegów operacyjnych, wliczając w to przebicia pęcherza płodowego, wygniecenia łożyska sposobem Czedego itp. Pomimo dość znacznej ilości chorych, przyjętych już z zakażeniem połogowem, ogólny procent śmiertelności wynosił 1.44%, a procent śmiertelności z powodu zakażenia w zakładzie 0.10%. Pomimo wykonywanych operacyj 88.5 połogów przebiegało prawidłowo i bez gorączki. Z ciężkich zabiegów wykonano 8 razy dekapitacyę, 4 wymożdżenia płodu, 1 raz rozkawałkowanie, 1 raz cesarskie cięcie, 9 razy rozszerzenie ujścia sposobem Bossiego, 58 razy kleszcze, a 25 razy obrót wewnętrzny.

Na oddziale ginekologicznym wykonano 147 operacyj, a w tem 37 laparotomij. Procent śmiertelności wynosił 4.47%. Zauważyć przy tem należy, że kilka chorych zmarło bez zabiegów operacyjnych, niemożliwych już do wykonania, z powodu przedawnienia sprawy, i że operowano często przypadki, których nikt już operować nie chciał. Z ciężkich zabiegów wyszczególnić należy 9-krotne wyjęcie macicy z guzami drogą jamy brzusznej i jeden raz wyjęcie wszystkich części rodnych wraz z ciążą sześciomiesięczną, metodą Wertheima, z powodu raka macicy.

Prócz tego zadania leczenia chorych, wykonał zakład i drugie mu przeznaczone, wykształcił bowiem 100 akuszerek i przygotował do praktyki cały zastęp lekarzy mu przydzielonych, dając im szkolne, jednolite podstawy do postępowania samoistnie w przypadkach położniczych i ginekologicznych.

Zakład S. Zofii dla dzieci jako oddział szpitalny. W 1904 r. leczono 989 chłopców i 807 dziewcząt, razem 1716 w ciągu 33.683 dni; przeciętny pobyt wynosił 19.6, śmiertelność 15%. Średni stan chorych w jednym dniu 93 chorych. W pawilonie zakaźnym w ciągu ubiegłego roku leczono na błonicę 236, na szkarlatynę 93, na odrę 76, na inne zakaźne choroby 17. Operacyj chir. dokonano 682, w tej liczbie 184 większych i założono 307 opatrunków ustalających, a 700 opatrunków przeciwgnilnych. Operacyj ocznych 43.

Sióstr zakonu Rodziny Maryi jest 5. (1 Przełożona, 1 w kuchni, 3 na oddziałach). Służby męskiej 3 (portyer i 2 stróżów); służby żeńskiej 14 (8 przy chorych dzieciach, 3 w zakaźnym pawilonie, 2 w pralni, 1 w kuchni).

Ilość lekarzy jest w nieproporcyonalnym stosunku do ilości chorych, jest bowiem dyrektor, prymaryusz i profesor, asystent jego, drugi prymaryusz na oddziale syfilitycznym, trzeci prymaryusz na od. chirurgicznym, jeden sekundaryusz i nareszcie konsulent okulistyczny, wszyscy oni wraz z emeryturą dawnego dyrektora pobierają do 8 tysięcy koron, jeden zaś lekarz przypada na 13 chorych.

Twierdzenie komitetu, iż szpital lwowski, który pobiera 32 tys. kor. dotacyi na utrzymanie chorych dzieci w szpitalu S. Zofii, zarabia na tym ostatnim, jest oparte na błędnem obliczeniu. Szczegółowy obrachunek okazuje owszem, że szpital lwowski traci rocznie 8544 K 29 gr., jak wykazują książki rachunkowe. Dyrektor więc lwowskiego szpitala uznaje, iż niema podstawy do podwyższenia ryczałtu z funduszów szpitalnych i że przyczynę smutnych stosunków majątkowych szpitala S. Zofii szukać należy przedewszystkiem w nieodpowiednim sposobie prowadzenia administracyi i w nieproporcyonalnym stosunku wydatków na służbę lekarską. Sanacyę stosuków tego szpitala można przeprowadzić przedewszystkiem zapomocą ułożonego odpowiednio budżetu szpitalnego, opartego na zamknięciach rachunkowych z dawnych lat, ustalenie instrukcyi szpitalnej na wzór szpitali prowincyonalnych i ograniczenie ilości lekarzy do cyfry odpowiadającej rzeczywistej potrzebie.

W dniu inspekcyi znalazłem 80 chorych, a w tej liczbie 16 w pawilonie zakaźnym (8 chorych na szkarlatynę i 8 na dyfteryę).

Komitet szpitala na posiedzenia swoje nie wzywa najważniejszej osoby dyrektora, aby wysłuchać jego żądań.

Wikt dzieci dobry i smacznie przyrządzony; mleko dzieci otrzymują wprost od krowy.

Najważniejsze potrzeby szpitala Ś. Zofii są następujące:

Brak dezynfektora, wtedy gdy tu jest największa potrzeba tego przyrządu, bo choroby zakaźne są najczęstsze u dzieci.

Dużo jest łóżeczek bez poręczy, ochraniających dziecko od spadnięcia, dużo też jest łóżek drewnianych z sienniczkami.

Niema kołysek dla dzieci, przyjmowanych wraz z matkami; dzieci takie spią z matką w jednym łóżku i są narażone na uduszenie.

Dzieci kiłowe nie są oddzielone i bawią się razem z innemi, które się mogą od nich zakazić. Potrzeba byłoby oddzielić część pokoju choćby zapomocą drewnianej przegrody.

Niema miejsca dla przechowywania zwłok, zanim zostaną wyniesione do zakładu anatomii patologicznej i do prosektoryum.

Pralnia i kuchnia potrzebują radykalnej naprawy i urządzenia suszarni.

Bielizny jest brak wielki.

Miejsca ustępowe na parterze są zimne i popsute, na piątrze zaś nie mają żadnej wentylacyi.

Apteka. W aptece znalazłem czystość i porządek wzorowe, a wszystkie zapasy świeże i doskonale przechowywane. Wskutek obsługiwania klinik i dokładnego prowadzenia drobiazgowych aptecznych rachunków, robota jest ciężka i nieustanna.

Laboratoryum chemiczne. Pracownia chemiczna, jak już donosiłem w roku ubiegłym, oddaje wielkie usługi szpitalowi, bo szybka analiza wydzielin jest nadzwyczajnie ważną dla postawienia dokładnej dyagnozy i do leczenia, a tej szybkości niepodobna wymagać od pracowni uniwersyteckiej; koniecznie potrzeba będzie tam i w aptece wprowadzić gaz, bo palenie spirytusem jest nieodpowiednie i kosztowne.

Kasa. Wspólnie z dyrektorem zrobiłem szkontrum kasy szpitalnej i wszystko znaleźliśmy zgodne z książkami i rachunkami.

Leki i opatrunki w roku ubiegłym w całym szpitalu kosztowały 18 gr. za dzień i chorego.

Narzędzia chirurgiczne są utrzymywane w należytej czystości, stoły operacyjne, starej konstrukcyi, drewniane nie nadają się do aseptycznych operacyj.

Łazienki. Każdy wstępujący do szpitala chory, jeżeli stan jego nie sprzeciwia się temu, otrzymuje kąpiel czystości, a w ciągu choroby tyle kąpieli, ile wymaga leczenie.

Dozór domowy. W gmachu szpitalnym mieszkają dwaj chirurdzy, a oprócz tego jest lekarz dyżurny, zmieniający się co 12 godzin; na oddziale położniczo-ginekologicznym mieszkają asystent i sekundaryusz, a we wszystkich klinikach asystenci; niema więc obawy, aby w razie potrzeby nie znalazł się lekarz dla pomocy choremu.

Telefony łączą szpital z mieszkaniem dyrektora i ze wszystkimi budynkami, gdzie znajdują się chorzy.

Dezynfektor doskonały, do którego może być wstawione całe łóżko, jest w zupełnym porządku, oprócz tego są dezynfektory formalinowe i przyrząd do oczyszczania pierza zapomocą przegrzanej pary. Aparaty te nie psują przedmiotów oddanych do dezynfekcyi.

Obejrzałem ubikacye kliniczne, a życzenia profesorów zakomunikowałem p. dyrektorowi szpitala lwowskiego dla zadośćuczynienia im w ramach oznaczonych budżetem. Klinika położnicza jest tak pięknie i praktycznie urządzona, że nie ustąpi żadnemu zagranicznemu oddziałowi. Profesor kierujący tą ostatnią przekonał mnie, że obecnie żadna chora, szukająca tu pomocy lekarskiej, nie podlega badaniu uczącej się młodzieży.

O wszystkich potrzebach na oddziałach szpitalnych i w klinikach zakomunikowałem p. dyrektorowi szpitala, który mi oświadczył, iż rozpatrzy, co z tego da się zrobić, nie przekraczając granic budżetu, które z tych spraw należy poruszyć na administracyjno-gospodarczych posiedzeniach starszych lekarzy, a które należy zbadać komisyonalnie, aby obmyślić środki dla usunięcia tej lub owej niedogodności, środkami jakie ma szpital w swem rozporządzeniu, lub które należy przedstawić do decyzyi Wys. Wydz. krajowego, po obliczeniu, co taka zmiana lub przeobrażenie może kosztować.

Nie stawiam więc żadnych wniosków, bo to uczyni dyrektor, po bliższem zbadaniu poruszonych spraw, a przejdę do wyliczenia tego, co należałoby w przyszłości zdziałać w szpitalu, aby ten zakład, zbudowany w innych celach, mógł choć w części dorównać nowszym szpitalom pod względem hygienicznym i udzielić chorym tych dogodności, jakie nowsze zakłady dają chorym i ułatwiają leczenie.

1. Potrzebnem jest urządzenie w środkowej części budynku głównego windy dla przenoszenia chorych na piętra, a jedną lub dwie mniejsze na skrzydłach dla przenoszenia różnych ciężarów. Obecnie zwyż 500 chorych, zwłaszcza z oddziału chirurgicznego przenosi posługa z izby przyjęcia do sal na noszach po wąskich schodach w sposób nieodpowiadający przepisom hygieny i bezpieczeństwu przenoszonych. Oprócz tego siłą rąk ludzkich winduje się na piątra rocznie 129 tys. sztuk bielizny, 3612 centnarów drzewa opałowego, 520 łóżek, sienników i żywność dla 600 osób dziennie.

2. Bardzo jest potrzebnem urządzenie spustów na brudną bieliznę, która obecnie jest noszona na plecach parobków po schodach, uczęszczanych przez chorych służbę, młodzież medyczną, ambulantów, odwiedzających i lekarzy.

3. Zwiększyć urządzenia kuchenne o dwa kotły, gdyż obecnie brak ten bardzo się czuć daje, tak, że w jednym i tym samym kotle często gotuje się i barszcz i mleko.

4. Usunąć ze strychu do suteren magazyn rzeczy chorych. Magazyny na strychu w myśl przepisów policyjnych nie powinny istnieć, a nadto dlatego,

że w razie pożaru i spłonięcia ubrań, poszkodowani miary nie mają w pretensyach,

5. Sprawić maszynę do pisania z multyplikatorem dla kancelaryi szpitalnej dla ułatwienia i skrócenia manipulacyi.

6. Do pracowni chemicznej i do apteki wprowadzić gaz, bo palenie spirytusem jest kosztowne i nieodpowiednie.

7. W suterenach, w miejscu obok łazienek, gdzie była dawniej pomieszczona maszyna do pompowania, urządzić łaźnię parową tak potrzebną przy leczeniu, zwłaszcza chorób skórnych.

8. Potrzebną jest restytucya chemika szpitalnego.

9. Zdałoby się wybudowanie baraku letniego dla chorych z oddziału chirurgicznego.

10. Potrzebnem jest rozszerzerzenie pawilonu zakaźnego.

11. Potrzeba postarać się o polepszenie wentylacyi w salach szpitalnych.

12. Lepiej urządzić pokoje dla klasowych.

13. Urządzić ustępowe miejsca na obu skrzydłach.

14. Urządzić lepszy rozkład oddziałów szpitalnych jak obecuie, aby nie było rozrzuconych chorych jednego budynku na kilku piętrach.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Ruch chorych w oddziałach szpitala S. Łazarza w Krakowie w 1904 roku.

Oddziały	Łóżek	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Łóżko było zajęte	Śmiertelność liczbowa	Śmiertelność %	Leczono dziennie
Od. chor. wewnętrz. .	222	4.242	66.626	15.7	300.1	715	16.8	182
„ zakaźnych .	28	162	2.448	15.1	87.5	23	14.2	6
Od. chirurg. i laryng.	126	1.981	54.517	27.8	432	137	6.4	149
„ oczny.	20	465	8.257	17.7	412	1	—	22
„ położniczo-ginek.	30	936	18.589	19.8	619.6	12	1.1	50
„ wener.-skórny .	130	1.909	41.490	21.7	319.1	11	0.5	114
„ umysł.-chorych .	115	408	48.025	117.7	417.6	52	12.7	131
„ c. k. Szkoła położnych . . .	30	714	11.624	16.2	387.4	7	0.4	32
„ c. k. klinika weneryczno-skórna	65	610	13.008	21.3	200.1	2	0.3	35
Razem .	766	11.427	264.584	23.1	353.2	960	8.4	722
Szpital S. Ludwika dla dzieci	108	1.139	33.034	29.0	305.8	263	2.3	90
Oseski	32	261	7.591	26.7	237.2	104	39.9	21
Razem .	140	1.400	40.625	29.0	283.0	367	26.2	111

Dni utrzymania mamek przy oseskach — 6053; osesków 7591.

Średni pobyt chorego w szpitalu Ś. Łazarza, bez oddziału obłąkanych 19.7,

Nie przyjęto do szpitala z powodu, iż choroba była długotrwałą lub nieuleczalną 1729 (848 męzcz. i 881 kobiet).

Komitet administracyjny zbiera się tylko dla spraw ważniejszych, jak naprzykład dla wydania opinii na żądanie Wydziału krajowego, w sprawie nominacyi lekarzy, lub dla przeprowadzenia dochodzeń dyscyplinarnych i t. p. Komitet zwykle urzęduje 3—4 razy do roku i uchwały jego zapisują się do protokołu.

Budynki szpitalne. Oprócz corocznych robót konserwacyjnych wykonano jeszcze: 1. W dwóch pawilonach chorób wewnętrznych urządzono bardzo dobrze miejsca ustępowe, a w kuchenkach oddziałowych cztery zlewy z nowemi muszlami. 2. W kuchence oddziałów kobiet wyrzucono sufit i podłogi zupełnie zgniłe i dano sufit sklepiony; 3. Na oddziale kobiet przedzielono korytarz ścianką murowaną, dano drzwi nowe; postawiono piec kaflowy w celu utworzenia nowej ubikacyi dla chorych. 4. W pawilonie administracyjnym, na oddziale ocznym urządzono nową stałą umywalnię, urządzono wodociąg i rurę odpływową. 5. W pawilonie ekonomicznym wymieniono dwa zużyte kotły z bulierami, na dwa nowe z całą armaturą. 6. W łazienkach wymieniono stare rury żelazne wodociągowe i odpływowe na nowe z dodaniem dla każdej wanny po dwa kurki z fabryki E. Zieleniewskiego w Krakowie. 7. W starym gmachu w dwóch aptecznych ubikacyach dano nową posadzkę dębową, przeniesiono magazyn sanitarny do ubikacyi, gdzie było laboratoryum, a laboratoryum do dotychczasowego magazynu sanitarnego. W obecnem laboratoryum urządzono wodociąg z nową muszlą i odpływem i dano posadzkę kamionkową. Nadto sprowadzono z Wiednia aparat destylacyjny, kuchnię aptecznią z aparatem do suszenia, oraz zaprowadzono oświetlenie gazowe. 8. W pomieszkaniu zakonnic dano w korytarzu nową posadzkę z płyt cementowych. 9 Na oddziale położniczo-ginekologicznym pierwszym i drugim zaprowadzono oświetlenie gazowe z lampami Auera. Tamże w miejsce dwóch okien wstawiono dwie jednolite tafle szklanne w żelaznych ramach, zakupiono trzy stałe umywalnie z miednicami porcelanowemi z zaprowadzeniem wodociągów i rur odpływowych. 10. Zrobiono dziesięć żelaznych kołysek dla noworodków. 11. W pawilonie chirurgicznym, w dwóch kotłach kaloryferowych wymieniono przepalone rury płomienne na nowe z fabryki Zieleniewskiego w Krakowie. Tamże sprowadzono z Wiednia nowy sterylizator w miejsce zużytego, zużyty zaś naprawiono z dodaniem nowych części i ustawiono na oddziale położniczo-ginekologicznym, do którego doprowadzono ogrzewanie gazowe. 12. W łazienkach pawilonu obłąkanych wymieniono stare zepsute rury wodociągowe i odpływowe na nowe, z dodaniem do każdej wanny po dwa nowe kurki. Trzy wanny miedziane naprawiono, a czwartą dano nową, w miejsce zupełnie zużytej. 13. Nowy pawilon izolacyjny jest ukończony i urządzony wewnętrznie. Firma Goreckiego w Krakowie dostarczyła mebli żelaznych, to jest łóżek, szafek, krzeseł i stołów; zrobiono drogę dojazdową z kamienia bitego z głównego budynku do pawilonu zakaźnych, drogę oświetlono sześciu latarniami na drewnianych słupach. Dla tegoż pawilonu firma Dudek w Krakowie dostarczyła trzy wózki do wożenia potraw, do wożenia rzeczy do dezynfekcyi i do przewożenia chorych.

Woda. Szpital używa częścią wodę z wodociągu miejskiego (od. chirurgicz.), a częścią z własnej studni ocembrowanej kamieniem. Ta ostatnia jest doskonałą i nie ustępuje w dobroci wodzie z wodociągów miejskich. W pawilonie chirurgicznym przypada po 91 litrów na dzień i chorego, a roczna potrzeba wynosiła w r. 1904 — 4.987·20 l., co czyni 1318 kor. 93 gr. wraz z użyciem wodomierza (120 kor.). Ogród szpitalny przedstawia grunt podmokły i bagnisty.

Służba lekarska jest taż sama co i w roku przeszłym. Dyrektor 1, prymaryuszów 9, sekundaryuszów I. klasy — 7, II. klasy — 7, praktykantów etatowych 3, praktykantów bezpłatnych 22. Oprócz tego chemik szpitalny, prosektor i aptekarz z pomocnikiem.

Sióstr Miłosierdza jest 37, a mianowicie: 17 na oddziałach, 2 wspólne, 3 emerytki, 4 postulantki, 5 w kuchni, 2 w pralni, 2 w szwalni, 2 w aptece. Dozorca domu jest 1, służby oddziałowej 80, służby wspólnej 13, kuchennej 11, w pralni 12, w piekarni 2, przy koniach 1, w szwalni , w aptece 2, w kościele 1. Razem więc 1 dozorca i służby 124.

W dniu inspekcyi w całym szpitalu chorych było 665. W ciągu roku ubiegłego leczono 11.427 w ciągu 264.584 dni leczenia. Cyfry te podaję przed sprawdzeniem protokołu stanu przez oddział rachunkowy.

Statystyczne cyfry dotyczące leczenia chorych na oddziałach szpitalnych w roku ubiegłym były następujące:

Oddział I. chorób wewnętrznych. Leczono 1943 osób; z tego wyszło uleczonych 763; nieuleczonych 790, umarło 324. Główne choroby leczone na tych oddziałach były: gruźlica 344, zapalenie płuc 62, zapalenie opłucnej 66, zapalenie oskrzeli 180. Z zakaźnych chorób: tyfus brzuszny 40 i róża 34; nowotwory 116. Choroby narządów trawienia i moczowe: gastro-enteritis 111, icterus 16, apendicitis 1, nephritis 89; choroby narządu krążenia krwi: endocarditis 97, endoarteritis 73, myocarditis 66; choroby nerwowe: myelitis 24; Inne: contusio 22, observatio 137, vulnus mors. 231, moribundi 33.

Na oddziale II. chorób wewnętrznych leczono 2179 (męzcz. 1045 i kob. 1134) Na choroby krwi i przemiany materyi 163; na choroby przewodu pokarmowego 167, narzędzi krążenia krwi 181; narzędzi oddechowych 710; narządu oddechowego 710; moczowego 109; nerwowego 93; na choroby zakaźne ostre 407; na nowotwory 77. Z chorób narzędzi oddechowych na zapalenie płuc 380; na gruźlicę 124; na influencę 92; z innych róża 161; nephritis 109, tyfus 29, nowotwory 77, moribundi 19.

Na oddziale zakaźnym: na skarlatynę 14, na czerwonkę 17, enteritis 6, angina follicularis, morbilli 14, pyemia 1, erysipelas 35, variola 2. Pawilon chorób zakaźnych jest już zupełnie urządzony i zapełniony; w dniu inspekcyi znalazłem w nim: chorych na ospę 1, na skarlatynę 2, na epidemiczne zapalenie opon mózgowych 1, na tyfus brzuszny 2, na różę 2. Ponieważ cały teren ogrodu szpitalnego jest niski, więc przy wysokiej wodzie w Wiśle, występuje woda i zalewa piwnicę, w której się przechowuje węgiel.

Na oddziale chirurgicznym leczono: carcinoma 116, abscessus 160, caries ossis 90, gonitis 78, fractura 84, hernia 150, lymphomata 97, neoplasma 104, struma 92; zaległości operacyjnych w dniu inspekcyi nie znalazłem.

Na oddziale laryngologicznym leczono 130; w tej liczbie scleroma 48, neoplazma 29, corp. alien 7, stenosis laryngis 10, laryng. croupos 4. Do urządzenia kliniki chorób gardlanych i usznych rząd jeszcze nie przystąpił; chorzy więc mieszczą się fatalnie w suterenach oddziału chirurgicznego.

Na oddziale ocznym leczono 491, a mianowicie: exophtalmit 1, conjunctivit. catarrhal 26, keratitis 32, leucoma 16, ulc. corn. 81, trachoma 68, panophtalmitis 10.

Na oddziale położniczo-ginekologicznym. Na od. położniczym było porodów 186; z tego 43 nieprawidłowych, ukończonych operacyjnie; chorób ginekologicznych 520. Na oddziale tym w r. 1904 dokonano wiele ulepszeń, a mianowicie: Wyrestaurowano salę przeznaczoną na operacye aseptyczne, wprawiono duże okno i urządzono umywalnię z ciepłą wodą. Sala operacyjna, kancelarya i sala do badań otrzymały gazowe oświetlenie: przeznaczono osobną salę do badań i małych zabiegów ginekologicznych; kupiono sterylizator; wstawiono piec do zamkniętego korytarza, dotąd nieopalanego, a służącego za miejsce noclegu dla ciężarnych.

Oddział syfilityczno skórny. Leczono 1909 chorych; w tej liczbie skórnych 900, wenerycznych 920; innych 89. Ze skórnych chorób ważniejsze: ecrema 190; favus 19; lupus 91; pediculos. 30; prurit. senilis 31; scabies 240; ulc. varicos 86; psoriasis 66. Z wenerycznych: honorrhoca 215, syfilis pierwszorzędny 47, drugorzędny 269, trzeciorzędny 72, ulcus. mol. 119.

Oddział umysłowo chorych. Leczono ogółem 408; z tego najwięcej na niedołęstwo następowe (dementia) 115; na pomieszanie ostre 69 i chroniczne (Paranvia) 56. Wyleczonych wyszło 70, niewyleczonych 154; zmarło 52; pozostało w leczeniu 132. Najczęstszą przyczyną choroby były: wzruszenia umysłowe 61; wrodzone 38; dziedziczne 25, alkoholizm 30, kiła 29, sprawy połogowe 27, nowotwory 23.

Sekcyj patologicznych dokonano 1093; oprócz tego dokonano 179 rozbiorów drobnowidowych tkanek, nadsyłanych w tym celu z oddziału chirurgicznego, ginekologicznego, laryngologicznego dermatologicznego i ocznego.

Chemicznych rozbiorów moczu dokonano 858.

Woda tak dostarczana z wodociągu miejskiego, jak i pompowana ze studni szpilalnej jest dobra zupełnie. Bardzo byłoby wskazanem, aby staw istniejący w ogrodzie szpitalnym był zasypany, a miejscowość cała zdrenowana dla osuszenia jej.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie w godzinach wyznaczonych instrukcyą. Stosunki lekarzy z Siostrami zakonnemi są prawidłowe. Pożywienie chorych bardzo dobre.

Narzędzi chirurgicznych na oddziałach jest ilość dostateczna i są dobrze utrzymane.

Łazienki, naprawione w roku przeszłym, odpowiadają potrzebom szpitala Narzędzi do dezynfekcyi i sterylizacyi jest tyle, ile potrzeba.

Apteka została w roku ubiegłym odnowiona, rozszerzona i bardzo ładnie urządzona.

Wnioski:

1. W aptece, wskutek włożonego na nią obowiązku dostarczania klinikom leków i sanitarnych przedmiotów, czynności tak wzrosły, że nie podobna obejść się dwoma służącemi, które upadają pod nawałem pracy. Potrzeba będzie dodać tam koniecznie jeszcze jedną posługaczkę, samo bowiem mycie naczyń, przysyłanych z oddziałów i klinik kompletnie absorbuje czas jednej z nich; druga zaś jest użyta w laboratoryum i w magazynie; w aptece zaś do różnych posług niema nikogo.

2. Służba dozorców i dozorczyń w szpitalu jest nader uciążliwa, bo nie mają oni ani świąt ani odpodczynku, to też bardzo prędko zużywa zdrowie i siły ludzi. Należałoby choć dla starszych zezwolić na odpoczynek choć miesięczny w roku z zachowaniem płacy.

3. Potrzebny jest stół operacyjny na oddział położniczo-ginekologiczny szpitalny, którego tu niema.

4. Należy polecić Dyrektorowi, aby wezwał pp. lekarzy ordynujących do większej oszczędności w przepisywaniu, takich dodatków do leków, które nie są koniecznie potrzebne do uleczenia, np.: orszady, linch. gummos i t. d. a bardzo zwiększają koszt leczenia. Toż samo dotyczy leków nowych, nie wypróbowanych, często nie tylko bezskutecznych, ale nawet szkodliwych, lub co najmniej obojętnych, a kosztownych.

Zakład dla umysłowo-chorych w Kulparkowie.

Ruch chorych w zakładzie dla umysłowo-chorych w Kulparkowie w ostatnich 6 latach.

Rok	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Opuścili zakład				Śmiertelność		Średni pobyt	Leczono dziennie
				wyleczono	za rewersem	do innych zakładów	zbiegło	liczbowa	%		
1899	652	1.565	261.751	272	369	10	1	184	11·7	167	716
1900	652	1.605	284.045	248	325	9	—	219	13·6	176	778
1901	652	1.669	296.450	221	121	4	4	214	12·7	177	812
1902	700	1.829	319.895	223	87	11	6	237	12·9	174	876
1903	700	2.119	365.359	275	73	6	10	230	10·8	171	1.001
1904	700	2.258	387.879	278	260	9	13	369	16·3	171	1.062

Ilość dni leczenia wykazano według niesprawdzonego jeszcze protokołu stanu. Największa ilość chorych przyjętych w r. 1904 przypada na czerwiec (135), najmniejsza zaś na październik (80). Niekwalifikujących się do dalszego pobytu w zakładzie wydalono 340.

Budynki. W roku ubiegłym zaczęto i doprowadzono pod dach budowę dwóch pawilonów dla chorych, pawilon dla dotkniętych chorobami zakaźnemi i trzech domów dla pomieszczenia funkcyonaryuszów zakładu. Oprócz tego przystąpiono do rekonstrukcyi pralni, której rozmiary już nie odpowiadają wielkiemu rozwojowi zakładu i prawie zdwojonej ilości chorych.

Oprócz corocznych robót konserwacyjnych w zakładzie w r. 1904 wykonano: 1. Oskrobanie, wyprawienie na nowo i polakierowanie dolnych części ścian na wysokość dwóch metrów przy klatkach schodowych, na korytarzach, i w przeważnej części sal, przeznaczonych dla chorych, a zwłaszcza tam, gdzie przebywali chorzy dotknięci durem brzusznym i czerwonką.

2. Dla przeszkodzenia ucieczkom chorych, umieszczonych na oddziałach separatkowych, przerobiono całkowicie 26 krat w oknach tych oddziałów, tak, że obecnie wydostanie się chorych na zewnątrz tą drogą jest niemożliwe.

3. Została wybudowana i oddana do użytku linia kolei żelaznej o normalnym torze, od linii czerniowieckiej do zakładu, służąca przeważnie do ładug cało-wagonowych węgla kamiennego, drzewa opałowego, wiktuałów i materyałów przeznacznych do budowy pawilonów i nowych domów mieszkalnych. Ruch na tej linii rozpoczął się 27. lipca 1904 r. i do początku tego roku dostawiono do zakładu 224 wagonów. W ciągu 1905 ruch na tej kolei, z powodu budowy jeszcze czterech pawilonów, bez wątpienia zwiększy się znacznie.

4. Ważenie ciężarów wozowych, jak słomy, siana, węgla itp. dla braku wagi pomostowej przedstawiało znaczne trudności z powodu, iż fury z ładunkiem musiano odsyłać do rogatki, aby je zważyć na wadze miejskiej pod kontrolą urzędnika, wyznaczonego ze strony zarządu zakładu, poczem znowu wracać musiały pod konwojem do zakładu, a następnie jeszcze raz ważyć próżne wozy. Cała ta długa i mozolna manipulacya była niezmiernie uciążliwa, szczególnie w dnie targowe. W r. 1904 ustawiono w zakładzie własną wagę pomostową o wytrzymałości 6.000 kilogramów, wykonaną przez lwowskiego fabrykanta wag za kwotę 2.280 koron.

Wodę w studni zakładowej wskutek przedłużenia dwu rur wodociągowych o jeden metr głębiej, otrzymuje się w ilości, która mogłaby zadość uczynić potrzebom zakładu, gdyby jakość jej była odpowiednia, lecz niestety jest to woda kompletnie nie nadająca się do użytku innego nad przepłukiwanie miejsc ustępowych i kanałów, a także do łazienek, bo według badania prof. dr. Bądzyńskiego twardość jej wynosi 86%, z powodu ogromnej ilości znajdującego się w niej gipsu i żelaza. Co więcej, w jednym sześciennym centymetrze wody znaleziono 8.708 bakteryi, wśród których była znaczna ilość Baster. coli comune i bast. fluorescens putrida, wywołujących tyfus i różę. Obecnie dla ochronienia wody w studni od zanieczyszczenia jak zarówno w rezerwoarach na wieży, urządzono w studni dwa przykrycia, jedno przy włazie, drugie wewnątrz studni, a rezerwoary także zostały pokryte żelaznemi płytami. Woda zaś przeznaczona do picia i gotowania pożywienia przegotowuje się w dwóch kotłach, o pojemności 200 litrów każdy, a następnie po oziębieniu przepuszcza się dla lepszego oczyszczenia przez filtr asbestowy Lefleura. Woda wychodząca z filtru jest przeźroczystą i pozbawioną szkodliwych przymieszek, lecz zostaje twardą i niesmaczną. Rury wodociągu miejskiego są już doprowadzone do linii drogi kolejowej z jednej strony, a z drugiej do zakładu. W marcu b. r. ma być przeprowadzony rurociąg popod tor kolei lwowsko-czerniowieckiej, poczem zaraz przystąpi się do zakładania rurociągów w budynkach zakładu. Gdyby nie trudności, jakie w ostatniej chwili wynikły ze strony c. k. Dyrekcyi państwowej w Stanisławowie przy przeprowadzaniu rurociągu pod torem kolejowym, którego uniknąć niepodobna, wodociąg byłby funkcyonował już w końcu 1904 roku , ale pomimo zgody Wydziału krajowego na wszelkie warunki stawiane przez Dyrekcyę tak się opóźniło prowadzenie robót, iż należało odłożyć je do wiosny 1905 roku.

Dla dokładnego dezynfekcyonowania sal, w których pielęgnowano dotkniętych zakaźnemi chorobami, zakupiono trzy dezynfektory formalinowe: jeden systemu Zarewicza, a dwa systemu Flüggiego. Dla odrażania rzeczy chorych służy stary dezynfektor systemu Rychnowskiego, zupełnie odnowiono w r. 1904

Celem uzyskania dogodnego miejsca na postawienie stajni i budynków gospodarskich zakupiono grunt Łozińskiego o przestrzeni 800 sążni kw., przylegający do wschodniej części ogrodu warzywnego. Tu też ma być urządzony nowy filtr kloaczny systemu biologicznego.

W r. 1904 sprawiono w zakładzie 50 łóżek żelaznych dla chorych i 2 łóżka dla Sióstr Miłosierdzia. Łóżka te, wykonane we własnym rarządzie są silne i tańsze aniżeli roboty ślusarzy lwowskich; oprócz tego naprawiano we własnym też zarządzie 47 łóżek żelaznych, starych już wyłączonych z użycia.

W całym zakładzie czystość i porządek są utrzymywane dobrze, ale z powodu braku sztucznej wentylacyi, złego urządzenia miejsc ustępowych i niezmiernego przepełnienia zakładu, powietrze jest stale tak zepsute i cuchnące w salach, gdzie chorzy przebywają, że pomimo przyzwyczajenia do szpitalnego powietrza, w czasie inspekcyi czułem, że zemdleję i musiałem wyjść z sali na czyste powietrze. Było to około godziny 11 z rana; Dyrektor mówił mi, że w godzinach wstawania chorych z nocnego spoczynku powietrze jest jeszcze więcej zgęszczone wyziewami chorych i jeszcze więcej cuchnące. Dzięki Bogu, że latem dwa nowe pawilony już będą oddane do użytku chorych, bo taki stan rzeczy mógłby się stać fatalnym.

Służba lekarska, składała się w r. 1904 z Dyrektora, dwóch prymaryuszów, dwóch sekundaryuszów i dwóch asystentów, z których jeden (Dr. Wisłocki) został mianowany stałym.

Dyrektor bada każdego chorego przybywającego do zakładu, a następnie jest obecnym przy wizycie lekarskiej jednego dnia na oddziale męskim, a drugiego na oddziale żeńskim. Prymaryusze kierują leczeniem, sekundaryusze mają sobie oddane badania chorych pod względem psychicznym, asystenci zaś wykonują wszelkie rękoczyny i badają chorych pod względem fizycznym.

Wzajemne stosunki lekarzy i do Sióstr zakonnych są prawidłowe. Sióstr oddziałowych jest 21 a przy gospodarstwie 9. Siostry oddziałowe mają obowiązek przedstawiać codziennie prymaryuszowi raport o wszelkich wypadkach na oddziale, a mianowicie który chory był niespokojny, który gorączkował lub był odosobniony, jaki skutek wywarły przepisane leki i t. d.

Służby niższej oddziałowej było 122, a mianowicie 68 mężczyzn i 54 kobiet. Przy gospodarstwie było 54 a mianowicie w kuchni i magazynach 14, w pralni 14, parobków 14, furmanów 3, w szwalni 2, w krowiarni 1, przy trzodzie chlewnej 1, w ogrodzie 1, przy filtrach 1, w piekarni 1, przy gospodarstwie rolnem 2. W ubiegłym roku dwom dozorczyniom za 10 letnią służbę bez zarzutu w zakładzie udzielono nagrody po 10 dukatów w złocie.

Chorzy. W dniu wizytacyi chorych było w zakładzie 1.074 a mianowicie 575 mężczyzn i 499 kobiet. W roku ubiegłym leczono w zakładzie wogóle 2.258 w ciągu 387.879 dni; przeciętnie więc leczono dziennie 1.062 chorych, w tej liczbie około 300 osób, które pod wpływem choroby popełniły zbrodnie lub przestępstwa, wypuszczono uleczonych 218, oddano rodzinom za rewersem 243, a do innych zakładów przeniesiono 9. Średni pobyt chorych w zakładzie wynosił 171 dni.

Główne formy obłąkania były następujące:

Szał	6	Paranoia r. częściowe spaczenie umysłu . . .	163
Zaduma	29	Paraliż postępowy . .	284
Amentia czyli bezład umysłowy	598	Zmiany ogniskowe . .	7
Maciunictwo . . .	18	Padaczka	189
Neurastenia	11	Ogłupienie (dementia) . .	593
Opilstwo	86	Idiotyzm	47
Obłąkanie okresowe . .	105	Imbecilitas	114

Najważniejszemi przyczynami obłąkania były: Dziecinność 284 (186 m. 58 k.), syfilis 106 m. i 25 k., alkoholizm 103 m i 6 k.; epilepsya 43 m. i 24 kobiet.

Wysoką w ubiegłym roku śmiertelność przypisują obok braku czystego powietrza wskutek przepełnienia także wodzie, która wskutek długiej posuchy w roku przeszłym tak się zepsuła, że stała się niemożliwą do użycia i wymagała filtrowania.

Chorzy na umyśle, o ile możność pozwala, są zajmowani pracą odpowiadającą ich usposobieniom, aby odrywać umysł od urojeń i wyobrażeń chorobowych, którymi są dotknięci. Chorzy z klasy inteligencyi mają do wyboru muzykę, zajęcia pisemne w kancelaryi zakładowej lub lekarskiej, gry i zabawy towarzyskie, dzienniki polityczne i t. d. Rzemieślnicy mogą zajmować się swym rzemiosłem, wszelkie bowiem narzędzia ku temu zakład posiada. Rzeczywiście wielu z nich pod kierunkiem fachowych majstrów robi obówie i ubranie dla chorych. Rolnicy pracują w ogrodzie i w polu. Praca ich, jakkolwiek mało produkcyjna, przynosi im pewien mały zarobek, który zapisuje się na ich imie i wydaje się im przy wyjściu z zakładu. W roku ubiegłym naprzykład chorzy (652) zapracowali 3.099 K 76 gr. Zakład jednak trzyma się zasady tylko zachęcać chorych do pracy, ale do niej nie przymuszać, bo według obecnych poglądów, które wydają mi się nieco przesadnymi, wszelki przymus ma być usunięty.

Chorzy, dotknięci umysłową chorobą z większem zdenerwowaniem są trzymani w łóżkach zwykłych lub siatkowych. W wypadkach chwilowego podrażnienia są oni zawijani w mokre prześcieradła i przymocowywani do łóżka, na którem pozostają dopóty, póki sen zbawienny nie wpłynie na zmniejszenie rozdrażnienia. Odosobnienie w separatkach używa się bardzo rzadko i na krótki przeciąg czasu, w chwili napadu gwałtownego szału. Nakładanie kaftanu przymusowego używa się tylko u chorych godzących na własne życie.

Przy takiem postępowaniu ilość nieszczęśliwych wypadków w zakładzie była bardzo niewielką pomimo niezmiernego przepełnienia; w każdym razie wypadków tych było mniej w samym zakładzie, aniżeli pokaleczeń przy przywożeniu do zakładu przez najbliższe chorym osoby.

Chorzy zakaźni są oddzieleni od innych. W r. 1904 na czerwonkę (dyzenteryę) leczono 132 (16 m. i 116 k.), na tyfus brzuszny 43 (18 m. 25 k.), na różę 46 (10 m. i 36 k.), na jaglicę (Trachoma) 163 (104 m. i 59 kobiet); chorzy na jaglicę prawie wszyscy przynieśli ją z sobą, choroba ta bowiem jest niezwykle pospolitą w naszym kraju.

Czynnosci lekarzy. Jak już podniosłem w roku przeszłym, lekarze zakładu kulparkowskiego od rana do nocy, a często i w ciągu tej ostatniej, mają mnóstwo czynności do spełnienia. Wizyta lekarska, zaczynająca się o g. 8 z rana, zwykle się kończy w południe lub o 1 g.; o 5 po południu zaczyna się druga wizyta sekundaryuszów i asystentów, którzy muszą natychmiast po wizycie dopełniać historye choroby pielęgnowanych w zakładzie, aby nie dopuścić do zaległości, nad któremi czuwa Dyrektor i Inspektor. Praca ta jest bardzo ciężka, wyczerpująca i denerwująca, bo każdy nieszczęśliwy przypadek w zakładzie może sprowadzić dyscyplinarkę dla lekarza, który nigdy niema ani w dzień ani w nocy tego spokoju, którego życie wymaga, bo co chwilę mogą go wezwać na oddział wskutek nagłego zasłabnięcia, bójki, lub jakiegoś nadzwyczajnego wypadku. Nawet w chwilach gdy opuszcza zakład, dla załatwienia własnych interesów, niema spokoju, bo go ciągle ściga myśl, czy z powrotem nie znajdzie czego w zakładzie, za co potrzeba odpowiadać przed sądem, przełożonymi lub nareszcie przed publicznością, która zawsze staje po stronie uszkodzonych, a winy przypadku szuka nie we właściwości zakładu jego przepełnieniu lub w braku nadzoru i niedbałego pełnienia obowiązku.

Żywienie chorych. Ze względu na to, że wszystkie wiktuały dostarczane dla zakładu są pod względem jakości doborowe, żywienie chorych pozostawia bardzo wiele do życzenia i nie dorównuje żywieniu chorych w lwowskim i krakowskim szpitalu. Według zdania p. Dyrektora pochodzi to stąd, że Siostry Miłosierdzia nie są przyzwyczajone do gotowania pożywienia na tak wielką jednocześnie liczbę osób i że w przygotowywaniu potraw niema tej różnorodności, której wymaga sztuka kulinarna. Wskutek tego chorzy nie mają apetytu, opychają się chlebem, wtedy gdy całe sagany wypełnione kaszą, kluskami i makaronem są wynoszone z zakładu na karm nierogacizny. Zaradzić temu potrzeba zmianą normy, w której należy wprowadzić większą różnorodność potraw, zmianą sióstr zakonnych prowadzących kuchnię, albo usunięciem ich od tej czynności i najęciem dobrego na ich miejsce kucharza.

Dla oszczędności Dyrektor wprowadził dwurazowy post w tygodniu i wtedy chorzy mięsa nie dostają. Jest to myśl dobra i odpowiada przyzwyczajeniom ludu naszego. Wódki w zakładzie nie używa się, a w dniach uroczystych chorzy otrzymują piwo.

Bielizny zakład posiada bardzo niedostateczną ilość, bo w stosunku do tego, co być powinno, jest zaledwie trzecia część. Dlatego też większa część koców nie jest podszyta, a z prania bielizna przychodzi niedostatecznie wysuszona i chorzy ją suszą na własnym ciele. W roku ubiegłym wyprano 393.312 sztuk; w tej liczbie 373.112 dla chorych, a 20.200 dla sióstr zakonnych.

Opał. Zakład pochłania ogromną ilość opału. W roku ubiegłym zużyto $399^1/_2$ stosów czterometrowych drzewa bukowego i $267^1/_2$ drzewa jodłowego (w kuchni, pralni, piekarni, w filtrze, w desynfektorze i w maszynie parowej); Węgla kamiennego użyto do pieców i kaloryferów 490.600 k., w kuchni 180.080 a razem 670.068 kgr.

Leki kosztowały po 0.2 gr. na dzień i chorego. Podręczne apteczki zawierające wszystko co potrzeba dla chorych, są pod kluczem zakonnic. Opatrunki sprowadzają się z fabryki „Tlen“. Narzędzia chirurgiczne potrzebne zakładowi i sterylizator są utrzymane w porządku.

Porządek domowy. Dyżury lekarskie są stałe we dnie i w nocy, a oprócz tego jest urządzony stały dozór 1go piętra, gdzie są pomieszczeni najniespokojniejsi chorzy, w pawilonach dla niespokojnych i w salach dla ciężko chorych i zakaźnych. Jeden z dozorców chorych spokojnych z 2-go piętra ma poleconą sobie codzienną kontrolę nocną nad separatkowym oddziałem pierwszego piętra. Dyżurna zaś zakonnica codziennie od godziny 9 wieczorem do 4 z rana z dozorczynią i jednym dozorcą cztery razy obchodzą wszystkie sale chorych.

Przyjmowanie chorych. Gdy chory jest zapowiedziany i przybywa do zakładu ze wszystkimi dokumentami, to przyjmuje go do zakładu lekarz dyżurny. Gdy nie jest spodziewany, to każdego chorego przyjmuje Dyrektor. Dyżurny lekarz ogląda każdego wstępnjącego chorego osobno dla przekonania się, czy niema jakich uszkodzeń na ciele. Na drugi dzień po przybyciu chory jest ponownie poddawany oględzinom przez Prymaryusza i Dyrektora.

Telefon. Zakład ma telefoniczne połączenie z miastem.

Łazienki. Kąpiel czystości otrzymuje każdy przybywający chory, jeżeli stan zdrowia jego nie sprzeciwia się temu. Każdy, zanieczyszczający się otrzymuje kąpiel tyle razy ile potrzeba. Bardzo niespokojni otrzymują kąpiele, trwające czasami godzinę i dwie dla uspokojenia nerwów. Nadto każdy chory otrzymuje jedną kąpiel tygodniowo.

Dom przedpogrzebowy pod względem wewnętrznego urządzenia nie przedstawia nic do życzenia. Umarło w 1904 roku 369. Większa część zwłok chorych, których choroba przedstawiała jakikolwiekbądź interes naukowy, są sekcyonowane, a protokół sekcyi dołącza się do historyi choroby.

Wnioski. Dyrektor uprasza o pozwolenie zakupna większej ilości bielizny dla chorych, bo brak jej dotkliwie czuć się daje.

Inspektor prosi o zarządzenia dotyczące zmiany normy żywienia dla umysłowo-chorych i zreorganizowanie kierownictwa kuchni. Pierwszu może być dokonaną przez komisyę złożoną z Inspektora, Dyrektora zakładu i Lustratora; druga zaś może być załatwiona w porozumieniu z wizytatorką zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia.

Na radzie 17. marca 1905. Zarządzenia dla zapewnienia lepszego wiktu nastąpią po przeprowadzeniu poprzednio pertraktacyi w tej sprawie z Wizytatorką o przeznaczenie do prowadzenia kuchni należycie ukwalifikowanych Sióstr Miłosierdzia.

Biała. Na miejsce posła Łazarskiego przewodniczącym Komitetu szpitalnego i delegatem Wydziału krajowego został mianowany p. rejent Myciński, który jako miejscowy i bardzo poważny obywatel może oddać szpitalowi wielkie usługi, zwłaszcza w czasie przyszłej nowej budowy.

W budynku szpitalnym nic się nie zmieniło na lepsze, owszem wilgoć w nim, wskutek częstych zalewów suteren przez rzekę Białkę, występuje coraz silniej, tak, że przeniesienie chorych w inne, pod względem sanitarnym, stosowniejsze miejsce, staje się rzeczą naglącą, tem więcej, że wskutek stałego przepełnienia zakładu chorymi, pomimo wszelkich wysiłków niepodobna go utrzymać w należytej czystości. Woda utrzymywana z wodociągów miejskich jest zupełnie dobra do picia i do prania.

Służba lekarska składa się z Dyrektora szpitala Dr. Antoniego Jurasa i sekundaryusza Dra Czyżyka. Stosunek ich wzajemny i do Sióstr zakonnych jest bardzo dobry. Lekarze w szpitalu pracują zawsze wspólnie i podziału pracy niema.

Ilość służby zakonnej, zajętej przy chorych i posługi jest dostateczna. Sióstr zakonnych jest 6 i służby niższej 7.

Chorych w dniu wizytacyi znalazłem 93. W roku ubiegłym leczono 1279 chorych w ciągu 34.618 dni. Przeciętny pobyt wskutek bardzo wielkiej ilości chirurgicznych przypadków wynosił 27 dni. Sześcienna ilość powietrza przypadająca na jednego chorego jest bardzo niska i daleko odstępuje od wymagań, jakie stawi hygiena, na jedno bowiem łóżko przypada nie więcej nad 20 m^3 w nowej części budynku, w starej zaś jeszcze jest mniejsza.

Wizyty lekarskie odbywają się codziennie w godzinach oznaczonych instrukcyą.

Z ważniejszych chorób, leczonych w roku ubiegłym były: gruźlica 51 (zmarło 11), zapalenie płuc 37, skórnych chorób 281, róża 12, szkarlatyna 6, tyfus brzuszny 9, wenerycznych 149, ocznych 72, usznych 12.

Operacyj dokonano 24. W tej liczbie: herniotomij 41, lymphomati 29, Amputatio 4, Extirpatiouteri 1, laparotomij 10, struma 11, plastica 4, castratio 2.

Historye chorób prowadzą się, tak jak przy poprzedniku, bardzo starannie i szczegółowo. Śmiertelność wynosiła 5.3%.

Chorzy, zgłaszający się do szpitala do ambulatoryjnego leczenia, otrzymują poradę i opatrunki.

Pożywienie w szpitalu dobre, wiktuały dobroci należytej, ale koszt żywienia jest bardzo wysoki. bo dochodzi do 48 a nawet 49 i 50 gr. na dzień i chorego.

Przepisywanie leków jest oszczędne i nie przenosi 6·5 groszy na chorego dziennie, opatrunków za to wychodzi sporo, bo ilość chorych chirurgicznych wynosi tu zawsze zwyż trzecią część t. j. 35%.

Narzędzi chirurgicznych na razie ilość dostateczna i dobrze są utrzymane.

Łazienek jest trzy. Chorzy otrzymują tyle kąpieli, ile potrzeba wymaga.

Szpital posiada telefon łączący go z pomieszkaniem prymaryusza.

Dezynfektora szpital nie ma, w razie potrzeby miasto pożycza swój.

Dom przedpogrzebowy jest dobrze urządzony. Karawan, który sprawił szpital, jest ładny. Pogrzeb jednej osoby kosztuje w szpitalu 14 K.

Z powodu braku miejsca szpital nie prowadzi żadnego gospodarstwa.

W komisyi, która się zebrała w Białej dla wyboru gruntu pod nowy szpital, przyjęli udział: Przewodniczący Komitetu szpitalnego, wiceburmistrz, lekarz powiatowy i miejski, delegat Wydziału powiatowego, budowniczowie miejski i powiatowy i delegaci Wydziału krajowego.

Staraniem Rady powiatowej, aby otrzymać z dóbr Arcyksięcia Stefana grunt odpowiedniejszy na szpital, nie odniosły pożądanego rezultatu. Potrzeba więc było szukać innych w gminie miasta Biały lub w sąsiedniej gminie Lipniku.

Przedstawiono nam trzy grunta:

1-o Grunt mieszczanina Pongratza, w gminie bialskiej, przedstawia dość wąską (64 m) parcelę mającą około 200 metrów długości, a zatem około 2·5 morga obszaru. Grunt ten ciągnie się ze wschodu na zachód, jest nierówny z mnóstwem jam, zrobionych przy kopaniu gliny do wyrobu cegły, przednia część leżąca przy ulicy Halcnowskiej jest nasypiskiem, a tylna niska i prawdopodobnie wilgotna. Wzdłuż długiego boku ze strony północnej grunt ten dotyka cmentarza żydowskiego, z południowej zaś strony jest ogród miejscowej szkoły i stoją dość niepokaźne domy sąsiadów. Grunt ten zupełnie nie nadaje się pod budowę nowego gmachu szpitalnego, dlatego tego też odrzuciśmy go. Cena tego gruntu 40.000 Koron.

2. Grunt należący do Krynickiego, A, B, C, D, przy tejże samej ulicy, bliżej do miasta położony, ma obszaru 3·5 morgi. Teren wznosi się lekko od zachodu ku wschodowi, a figurę ma wydłużonego prostokątu. Na gruncie tym w oddaleniu 100 metrów od drogi jest budynek mieszkalny, postawiony przed

40 laty i mający 14 sklepionych pokojów. Na tymże gruncie znajdują się jeszcze dwie stodoły murowane, z których materyał może się przydać do budowy szop gospodarskich. Cena gruntu 70.000 K.

3. Trzeci grunt Nissena, także na obszarach gminy lipnickiej, przedstawia plac dość równy, około 3 morgów wielki, przecięty drogą prywatną obsadzoną większemi drzewami. Cena za sążeń 8 K. czyli około 36.000 K.

Grunt ten jest dość oddalony od miasta, leży na wzgórzu, kanalizacya byłaby kosztowną, a dostawa wody byłaby utrudniona.

Z tych więc powodów za najodpowiedniejszy uznaliśmy grunt Krynickiego, gdyż połączenie jego z wodociągiem miejskim jest bardzo łatwe, a kanał miejski przebiega wzdłuż ulicy Halcnowskiej. Fizyk powiatowy jest także za tym gruntem.

Oglądnęliśmy wnętrze domu. Jest on obszerny, dobrze zbudowany, mający pokoje sklepione po 3.70 wysokości, a szerokości po 5.75 do 5.83 m. Budynek więc ten może się dobrze przydać, po przerobieniu na dom administracyjny i gospodarczy. Na strychu znajdują się dwa pokoje, mogące być użyte na pomieszczenie służby.

Cena tej realności jest dość wysoka, ale według cen tu istniejących nie jest przesadną, zwłaszcza że względu na budynki, które się dadzą użyć.

Bochnia. — Budynki. Wady w budynkach szpitala bocheńskiego są dokładnie znane Wydziałowi krajowemu. Najważniejszą wadą jest niemożność dokładnego oddzielenia chorych męzczyzn od chorych kobiet, szczupłość miejsca, a wskutek tego ciągłe przepełnienie, wspólne miejsca ustępowe, brak wodociągów i dobrze urządzonej sali operacyjnej, łazienek i t. d.

Wszelkie kombinacye dla polepszenia stanu budynku traciły na wartości wobec braku funduszów i przekonania, iż tu nic się nie da zrobić. W ostatnim jednak czasie pojawiła się myśl, nad którą, z braku czegoś lepszego warto się zastanowić. Budynek główny w szpitalu jest dobrze zbudowany i posiada mury grube, mogące podnieść jeszcze jedno piętro, a nadbudowa piętra mogłaby odrazu usunąć bardzo wiele wadliwości. Przedewszystkiem oddzielenie kobiet od męzczyzn stanie się dokładnem znajdzie się miejsce na salę operacyjną i na łazienki; stawiając piętro, można będzie zaprowadzić rezerwoar z wodą na strychu i wodociągi, miejsca ustępowe będą także oddzielone. Kuchnia i pralnia mogą pozostać w suterenie bez żadnej niedogodności, zwłaszcza jeżeli rozszerzą się nieco okna, aby dać więcej światła. Budowniczy miejski podjął się zrobienia planu i kosztorysu tych przekształceń. Prosiłem Dyrektora, aby plan ten, razem z planem przebudowy domu administracyjnego, trupiarni i studni wraz z kosztorysami przedstawił Wysokiemu Wydziałowi krajowemu na rozpatrzenie. Sądzę, że to będzie najlepszy i najtańszy sposób rozwiązania trudnego zadania, które od tylu lat oczekuje tego.

Miasto Bochnia ubogie, obciążone długami i w przededniu budowy wodociągów, nie jest w stanie pokryć ustawą oznaczonej na nie przypadającej części, lecz jest nadzieja, że powiaty bocheński i brzeski, z których chorzy leczeni w szpitalu stanowią dwie trzecie wszystkich leczonych, przyjmą udział w tych wydatkach, gdyż na czele tych powiatów stoją obecnie ludzie szerokich poglądów i pojmujący, jakim jest dobrodziejstwem dla okolicy dobrze urządzony szpital.

Urzeczywistnienie tego planu podniosłoby szpital. Obecne położenie jego na wzgórzu nie jest złem, bo powietrze wokoło jest czyste, a i chorzy mają ogródek do spaceru, przytem byłby to najtańszy sposób naprawienia zakładu tego.

Studnia wykopana w podwórzu ma 8 metrów głębokości, woda, która się pokazała jest dobra do picia i prania, lecz mało jej, potrzeba jeszcze koniecznie pogłębić ją, a woda będzie. Studniarz z Tarnowa wezwany, podejmuje się dostarczenia wody, żądając po 20 K. za każdy dzień pracy. Sądzę, iż sprawę tę potrzeba będzie załatwić jak najprędzej, bo szpital utrzymuje dwóch stróżów, którzy od rana do wieczora wodę dla szpitala wożą beczkami, a pomimo to brak jej czuje się ciągle tak w łazience jak i w pralni.

Służba lekarska. W szpitalu bocheńskim obecnie jest jeden tylko lekarz — Dyrektor. Sekundaryusz wyjechał przed paru miesiącami, nie opowiadając się, dokąd jedzie i dotąd nie wrócił. Słyszałem, iż przyjął prywatną służbę w jednym ze szpitali utrzymywanych przez Siostry Miłosierdzia w okolicy Złoczowa. Tylko niezmiernej pracowitości i sumienności Dyrektora, szpital zawdzięcza, iż chorzy na tem nie cierpią. Mniejsze operacye Dyrektor wykonuje przy pomocy Siostry zakonnej, do większych dopomagał dotychczas lekarz wojskowy, którego niestety w ostatnim czasie przetranslokowano do innego pułku. Stosunek Dyrektora do Sióstr Miłosierdzia jest zupełnie prawidłowy, gdyż obie strony są z siebie zadowolone.

Służby zakonnej jest mało. Jedna siostra, przełożona prowadzi wszystkie rachunki gospodarskie i całą administracyę, druga kuchnię, trzecia pralnię, czwarta jest przy chorych, dopomaga przy operacyach, zawiaduje apteczką szpitalną i przyrządza napary i nastoje. Potrzeba jeszcze jednej do pomocy tej ostatniej i dla pawilonu zakaźnych.

Dozorców i dozorczyń, a także stróżów jest 7. W razie wykopania studni jeden ze stróżów będzie wydalony, obecnie bowiem jest używany prawie wyłącznie do wożenia wody.

Chorzy. W dniu wizytacyi znalazłem 71 chorych. W 1904 r. leczono 1 037 chorych w ciągu 21.975 dni. Przeciętnie leczono dziennie 62 na 55 etatowych łóżkach, było więc stałe przepełnienie. Nadetatowi byli pomieszczani na siennikach rozciągniętych na ziemi, a dzieci po dwóch na jednem łóżku. Średni pobyt chorych w szpitalu wynosił 21·1 dni, co świadczy, iż chorzy nie są przetrzymywani bez potrzeby.

Z chorób leczonych w szpitalu było najwięcej na gruźlicę 56 (umarło 15), na zapalenie płuc 66 (umarło 13), na choroby skórne 97, weneryczne 59, zakaźne 29, oczne 53. Operacyj mniejszych i większych dokonano 135. Śmiertelność wynosiła 6·9, bo i tu jak w okolicach Tarnowa ludność umierających swoich odwozi do szpitala, aby uniknąć kosztów pogrzebu, a szpital nie może im odmówić przyjęcia.

Chorzy mężczyźni zajmują trzy pokoje, chore kobiety cztery. Zakaźni są pomieszczeni w altanie, znajdującej w ogrodzie i mogącej pomieścić 8 łóżek, lub w pokoju urządzonym w suterenach (trzy łóżka).

Wizyty lekarskie odbywają się zawsze dwa razy dziennie z rana i popołudniu.

Wiktuały w spiżarni znalazłem w dobrym gatunku, a pożywienie chorych dobrze i smacznie przygotowane. Chorzy z wiktu są zadowoleni. Koszt żywienia wynosi 40 gr. na dzień i chorego.

Leki i opatrunki nie są drogie. Dzień leczenia kosztuje przeciętnie około 10 groszy.

Narzędzia chirurgiczne są w porządku i czysto utrzymane, ilość ich jest dostateczna. Stół operacyjny bardzo dobry.

Łazienki są połączone z kuchenką, brak wody nie pozwala wydawać kąpieli czystości w takiej ilości, jak w szpitalach posiadających wodociągi.

Do posług w szpitalu używani są rekonwalescenci i weneryczni kończący kuracyę.

Dezynfektor jest wspólny z miastem.

Izba przedpogrzebowa jest fatalnie pomieszczona w suterenie od strony domu administracyjnego. Przeniesienie jej na inne miejsce jest wskazane wymogami hygienicznemi.

Wnioski:

1. Zezwolić na piątą Siostrę zakonną.
2. Polecić dokończenie studni.
3. Zcentralizować szycie bielizny we Lwowie, pragną bowiem tego siostry zakonne i będzie to znacznie taniej.
4. Polepszyć dotacyę sekundaryusza przynajmniej o 100 K., bo życie w Bochni drogie, a praktyka lekarska bardzo szczupła, jest tam bowiem 6 lekarzy oprócz wojskowych.
5. Wezwać p. Kwiatkowskiego do lepszej dostawy węgla, bo uskarżano mi się, że w dostarczonym w ostatnim czasie było bardzo dużo kamieni.
6. Wezwać „Towarzystwo przemysłowe“, aby płótno dostarczane szpitalom odpowiadało próbkom i trzymało oznaczoną miarę, Siostry bowiem zakonne skarżyły się na złą dostawę w tym względzie.

Brody. Skład komitetu szpitalnego jest ten sam jak i w roku przeszłym. Na czele jego stoi marszałek powiatu poseł Sala, szczerze zajmujący się szpitalem, bo powstanie zakładu tego z upadku, w jakim się znajdował, jest związane z imieniem jego.

Budynek. Staranna coroczna konserwacya budynku jest powodem, że szpital przedstawia się bardzo czysto i ładnie. W roku ubiegłym naprawiono ogrodzenie, otaczające cały teren szpitalny, a dach nad kuchnią i pralnią został pokryty papą smołowcową. Miejsca odchodowe, poprawione przed dwoma laty, już nie zanieczyszczają powietrza jak było poprzednio, a w łazienkach został urządzony przyrząd do kąpieli natryskowych. Oprócz tego sprawiono 80 poduszek napełnionych pierzem, co kosztowało 170 K 48 gr. W całym obejściu szpitala schludność jaknajwiększa, bo dyrektor należy do ludzi lubiących porządek i czystość i umiejących utrzymać należyty rygor wśród posługi szpitalnej.

Służba lekarska składa się z dyrektora i sekundaryusza; stosunek ich wzajemny jest prawidłowy. Obaj pracują jednocześnie, tak, że każdy zna wszystkich chorych i przebieg ich choroby. Posługi niższej jest 6 osób: dozorca chorych, stróż, dwie dozorczynie chorych, kucharka i praczka.

Chorzy. W dniu inspekcyi było 58 chorych, w ciągu zaś ubiegłego roku leczono w szpitalu 1076 osób, w ciągu 20.736 dni; przepełnienia więc nie było, bo przeciętnie leczono po 56 osób na 70 łóżkach. Średni czas pobytu w zakładzie wynosił 19.2 dni, co wskazuje, że chorzy nie są przetrzymywani bez potrzeby.

Ważniejsze choroby leczone w szpitalu były: gruźlica 46 (z tego umarło 9), zapalenie płuc 50 (umarło 8), z chorobami skóry 52, wenerycznych 91, ocznych 76, umysłowo-chorych leczono 2, zakaźnych 2, na różę 20, na zimnicę, która w okolicach panuje, 20; porodów bez pomocy lekarskiej 5, z pomocą 8. Operacyj większych i mniejszych dokonano 145; z większych było: resekcyj 9, amputacyj 15, nowotworów 24, operacyj przepukliny 4 itd.

Jakkolwiek w szpitalu niema pawilonu zakaźnego, a jeden z przypadków chorób zakaźnych był tyfus wysypkowy, jednak nie pociągnęło to za sobą żadnych złych następstw.

Wizyty lekarskie odbywają się dwurazowo dziennie w godzinach ustanowionych instrukcyą. Rezultaty leczenia są bardzo dobre: w roku ubiegłym śmiertelność wynosiła 5·3%; w agonii przyjęto 2.

Nie wiele jest szpitali w kraju, gdzieby ambulatoryjne leczenie było rozwinięte na tak wysoką skalę jak w Brodach. W roku ubiegłym leczono ambulatoryjnie 3586 osób, to jest prawie po 10 dziennie, w tym zaś roku 650. Ambulatoryjnie leczy się bardzo wiele chorych na oczy.

Wiktuały w szpitalu znalazłem bardzo dobre, zwłaszcza mięso i pieczywo. Byłem w czasie obiadu; potrawy były przygotowane smacznie i cho-

rzy chwalili pożywienie szpitalne. Koszt jednego dnia żywienia wynosi 38 groszy.

Leki i opatrunki w ubiegłym roku kosztowały około 10 gr. na dzień i chorego.

Narzędzia chirurgiczne w dostatecznej ilości i bardzo dodrze utrzymane.

Łazienki pod względem samego urządzenia i lokalu zostawiają wiele do życzenia, ale przyrząd do natryskowych kąpieli pozwala większej liczbie chorych udzielić możności utrzymania ciała w czystości.

Nad utrzymaniem porządku domowego we dnie i w nocy czuwa rządca, mieszkający w samym zakładzie. Przydałby się jednak tu telefon łączący szpital z pomieszkaniem lekarza, znacznie oddalonego od zakładu, tem więcej, że jest to zezwolonem bardzo wielu szpitalom.

Do posług w szpitalu używają się przeważnie rekonwalescenci i oczni.

Szpital ma dezynfektor, zakupiony wspólnie z miastem, systemu Rychnowskiego. Dezynfektor ten znajduje się w Magistracie, a w razie potrzeby przywozi się do szpitala.

Dom przedpogrzebowy jest urządzony bardzo dobrze. Zmarłych w roku 1904 było 57. Obdukcye naukowe odbywają się tylko w wypadkach przedstawiających interes naukowy.

Szpital posiada mały kapitalik rezerwowy w ilości 1065 koron. W roku ubiegłym dochód z samopłacących wynosił 2354 koron. Skarzono mi się bardzo, że starostwa nie odpowiadają na wezwania w sprawach przynależności i ściągnięcia należytości za leczenie.

Brzeżany. Wskutek śmierci byłego dyrektora szpitala, a zarazem burmistrza miasta skład komitetu szpitalnego zmienił się. Obecny komitet składa się z Marszałka powiatowego p. Kazimierza Traczewskiego, p. Edwarda Mayerburga, wiceburmistrza, p. Tomasza Blaskiewicza i dyr. szpitala dr. A. Kowenickiego. Posiedzenia komitetu odbywają się tyle razy, ile potrzeba tego wymaga.

Aktem fundacyjnym hr. Potockiego nowo wybudowany szpital stał się własnością gminy chrześcijańskiej miasta Brzeżan, która wynajęła budynek funduszowi szpitalnemu za 2 tys. koron tytułem najmu. Z tej kwoty tytułem aktu fundacyjnego gmina odkłada 1000 koron na dom dla nieuleczalnych imienia hr. Potockich, a 1000 obowiązaną jest użyć na wszelkie naprawy i inwestycye w szpitalu.

Od paru lat zaczęły pokazywać się różne braki w budynku szpitalnym wymagające kosztowniejszej naprawy, które tylko w części i po długich naleganiach wykonane zostały. Obecnie wskutek stałego przepełnienia szpitala chorymi zachodzi konieczna potrzeba rozszerzenia budynku szpitalnego, a w tym celu przykupienia sąsiedniej realności, zabezpieczenia szpitalnego budynku od wilgoci, która zaczyna pojawiać się w różnych miejscach, zbudowania piwnicy i suszni, przeniesienia domu przedpogrzebowego w inne miejsce, położenie jego bowiem obecne, w niewielkiem oddaleniu od kuchni i zakaźnego pawilonu jest ze względów sanitarnych niebezpieczne.

Gmina chrześciańska dla braku funduszów robót tych podjąć się nie może, a wskutek tego, za zgodą fundatora, d. 25. lutego b. r. powzięła jednogłośną uchwałę, aby pod pewnymi warunkami odstąpić budynek szpitalny na własność funduszu szpitalnego i uchwałę tę przedstawiła Wydziałowi krajowemu pod decyzyę. Komitet szpitalny wystosował w tej sprawie prośbę, aby w razie zgody na ten projekt Wydział krajowy dał pełnomocnictwo komitetowi do rozpoczęcia rokowań z fundatorami, jako też i z gminą chrześciańską miasta Brzeżan.

W roku ubiegłym budynek główny został zamiast obrukowania — obetonowany, a rynny zostały wpuszczone do kanału; obetonowanie jednak, od

mrozów, już popękało w różnych miejscach. Wskutek wielkiego napływu chorych, kuchnia jest już niedostateczną i potrzebuje powiększenia i naprawy. W pralni niema odpływu dla zużytej wody, tak, że praczki stoją po kostki w wodzie; niema suszni a ilość bielizny na zwiększony napływ chorych jest niedostateczną; zakonnice upraszają o maszynę do prania dla ułatwienia pracy; dezynfektor jest już zupełnie zużyty; w dachu między dachówkami porobiły się dziury, ustępowe miejsca dotychczas nienaprawione itd.

Rozszerzenie szpitala przez nadbudowanie parterowej części, zdaje się, że będzie niemożliwe, bo mury są za słabe ($1^1/_2$ cegły); potrzeba będzie to zbadać przez rzeczoznawców.

Zakład jest utrzymany czysto i porządnie. Studnia w tym roku została oczyszczoną i naprawioną. Woda jest dobra.

Służba lekarska składa się z dyrektora i sekundaryusza; ruch chorych wzmógł się bardzo znacznie, wskutek czego praca dwóch lekarzy stała się nader uciążliwą. Stosunek lekarzy do Sióstr zakonnych jest jak najlepszy. Zakonnic jest sześć: przełożona, druga na oddziale chorych mężczyzn, trzecia u chorych kobiet, czwarta w zakaźnym, piąta w kuchni, a szósta w kancelaryi. Jedna z sióstr, która odsłużyła 12 lat w szpitalu i upadła na zdrowiu, została zastąpiona młodszą i przeszła na emeryturę. Służby niższej jest 9 osób: 1. odźwierny dla sprzątania kancelaryi i posyłek do miasta, 2. dozorca na oddziale mężczyzn, 3. dozorczyni na oddziale kobiet, 4. w zakaźnym, 5. praczka, 6. w kuchni, 7. pomaga w sali operacyjnej, 8. i 9. dwóch stróżów.

W dniu wizytacyj znalazłem 117 chorych, w roku ubiegłym na 82 etatowych łóżkach leczono 1273 chorych w ciągu 32.686 dni; przeciętnie więc leczono 89 dziennie; przepełnienie więc było stałe; w tym zaś roku nieustannie prawie chorych niżej 100 nie było. Nadliczbowi spali po dwóch na jednem łóżku. Przeciętny czas leczenia w 1904 r. wynosił 25·6 Przy zbliżającej się budowie kolei ruch chorych zwiększy się znacznie. Ważniejsze choroby leczone w tym szpitalu w 1904 były: gruźlica 35 (z tych zmarło 9), zapalenie płuc 22, na choroby skóry 79, na choroby zakaźne 34, na weneryczne 89, porodów odbyło się w szpitalu 27, a 2 z pomocą lekarską; ocznych 222; operowano 207 (Struma 4, plastyka 6, trepanatio 3, laparatomij 4, herniotomij 14, amputacyj 6). Umysłowo chorych pielęgnowano 7.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie i dwurazowo dziennie w godzinach wyznaczonych instrukcyą. Obaj lekarze bardzo pracowici odbywają wizytę jednocześnie. Wyniki leczenia były dobre: na 1273 leczonych w szpitalu umarło 71, to jest 5·5%.

Ambulatoryjnie są leczeni tylko rekonwalescenci po ocznych chorobach i chirurgicznych, którzy byli wypuszczeni ze szpitala z poleceniem przychodzenia dla zmiany apatrunku, lub dokończenia leczenia.

Żywienie chorych według zdania dyrektora i samych chorych, pytanych o to w różnych salach jest dobre. Wiktuały średniej dobroci. Koszt żywienia w ostatnim czasie wynosił 41 gr.

Koszt leków i opatrunków w tym roku wynosił 12 gr. na dzień i na chorego. W tym szpitalu jak i w innych jest podręczna apteczka zawierająca wszystkie leki, które w szpitalu powinny być pod ręką.

Narzędzi chirurgicznych ilość dostateczna; inwentarz jest należycie utrzymany.

Sala operacyjna jest bardzo skromnie urządzona, brak bowiem dwóch umywalni, które stały się obecnie konieczną potrzebą przy operacyach, brak stolików żelaznych na narzędzia, niema szafki na narzędzia w sali położnic, potrzeba będzie niektóre instrumenta naprawić i trochę dokupić.

Dla zachowania należytej czystości w łazienkach potrzeba będzie ściany wyszurować, a następnie polakierować, tak samo potrzeba będzie corocznie lakierować 5 wanien, jakie szpital posiada. Do różnych robót w szpitalu są używani rekonwalescenci.

Dezynfektor systemu Rychnowskiego jest zużyty zupełnie i zbyt mały na tę ilość zakaźnych, jaką zwykle pielęgnuje i leczy szpital corocznie. Dom przedpogrzebowy wewnątrz jest urządzony dobrze; obdukcye odbywają się tylko w wypadkach ważniejszych, przedstawiających interes naukowy. Położenie trupiarni w pobliżu kuchni jest bardzo nieodpowiednie, bo latem muchy stamtąd wylatują i wpadają do kuchni i do blisko stojącego domu dla zakaźnych.

Dyrektor i przełożona zakonnic proszą o normę dla utrzymania w szpitalu drugoklasowych, bo płacąc nieco wyższą taksę dzienną (2 K 40 gr), chorzy są bardzo wymagający. Taksa ta nie może być niższą jak 4 K dziennie, bo chorych tych jest nie wiele a potrzeba dla nich gotować pożywienie osobno.

Braki szpitala, które jaknajprędzej uchylić potrzeba, są następujące:

1. Naprawić kuchnię i wmurować jeszcze jeden kocioł lub zamiast dwóch istniejących małych wstawić 2 większe.

2. Zrobić odpływ wody zużytej z pralni. Tamże sprawić rurę blaszaną, lub wąż gumowy dla skierowania wody z kurka do różnych miejsc pralni.

3 Naprawić sedesy w miejscach ustępowych, które nie pozwalają utrzymać żadnego porządku, bo chorzy na nich siadać nie mogą.

4. Dozwolić na zakupno większej ilości bielizny, 10 przynajmniej żelaznych łóżek.

5. Nakazać urządzenie składów na rzeczy chorych na strychu.

6. Polecić zakupno nowego dezynfektora.

7. Polecić zmianę popękanych dachówek i zakrycie dziur w dachu głównego budynku i pawilonu dla zakaźnych.

8. Nakazać wykopanie jamy krytej na śmiecie i opatrunki zużyte.

9. Pozwolić na zakupno maszyny do prania, o którą zakonnice proszą.

10. Zezwolić na lepsze urządzenie sali operacyjnej, zakupno 2 umywalni, stołu operacyjnego skromnego dla operacyj septycznych, stolików i sterylizatora.

Urządzenie suszni, piwnicy, zmianę systemu wywozu nieczystości kloacznych, który obecnie jest fatalnym, lepsze urządzenie łazienek i rozszerzenie szpitala musi być odłożone do czasu decyzyi Wydziału krajowego co do objęcia zakładu w swój zarząd, po odebraniu go od gminy.

Drohobycz — Namiestnictwo, po zasięgnięciu opinii c. k. Rady zdrowia oświadczyło, że nie uważa za odpowiednie rozszerzenie szpitala drohobyckiego według przedłożonych planów, ze względu, iż powstałby korytarz około 50 m. długi, prawie ciemny i trudny do przewietrzania, a także, że izolacya chorych zakaźnych w szpitalu byłaby niemożliwą, a co najmniej iluzoryczną i doradzało postawienie nowego pawlonu izolacyjnego.

Na to dać muszę wyjaśnienie.

Wejście do sal, gdzie są pomieszczeni zakaźni obecnie i gdzie pozostaną po ukończeniu wszystkich przekształceń w budynku głównym, będzie zupełnie osobne i usunięte od wszelkiej styczności z innymi chorymi. W tenże sam sposób są umieszczeni zakaźni w wielu naszych, nawet większych szpitalach i ani razu nie zdarzyło się, żeby to było przyczyną miejscowej epidemii. Przesadna ostrożność pociąga za sobą wielkie wydatki, których wystrzegać się musimy w naszym niebogatym kraju. Przeniesenie administracyi całej i sal operacyjnych do nowego południowego skrzydła ma tą wielką korzyść, że w głównym budynku będą znajdować się tylko chorzy i ci, co ich pielęgnują, dozór więc będzie lepszy i utrzymanie porządku łatwiejsze, przytem opróżnienie wielkich sal, gdzie były pomieszczone kuchnia i zakonnice, da możność lepszego rozmieszczenia chorych.

Wprawdzie korytarz, przebiegający wzdłuż budynku, będzie mniej jasny, ale dostatecznie widny i dający się dobrze przewietrzyć.

Słyszałem zarzut, iż pomieszczenie domu przedpogrzebowego w północno-wschodniej części placu szpitalnego jest niestosowne. Zarzut ten uwa-

żam za niesłuszny, bo takie pomieszczenie ma tę dogodność, że usuwa to smutne miejsce z przed oczu chorych, a odwiedzającym zmarłych nie pozwala chodzić po ogrodzie szpitalnym i powodować nieporządek. Przytem budynek ten stoi tuż obok drogi łączącej budynki gospodarskie z drogą publiczną, przez którą wywożą się zwłoki zmarłych. Pomieszczenie to jest więc bardzo dogodne i dla administracyi szpitala i dla publiczności, która nie niepokojąc nikogo, może tu urządzać nawet wspaniałe pogrzeby. Jeszcze jedna korzyść z pomieszczenia w tem miejscu domu przedpogrzebowego jest ta, że w nim będzie znajdować się dezynfektor, w którym będą oczyszczać się rzeczy przyniesione z oddziału zakaźnego tuż obok pomieszczonego.

Pomieszczenie szop gospodorczych przy północnej granicy terenu szpitalnego jest także lepsze, aniżeli było poprzednio, bo więcej pozostało miejsca dla urządzenia ogrodu spacerowego dla chorych, a wszelkie roboty zanieczyszczające podwórze gospodarskie są usunięte w kąt najbardziej oddalony.

W nowem skrzydle na piątrze będzie kaplica i pomieszkanie Sióstr zakonnych; na parterze dwie sale operacyjne i sala opatrunkowa, kancelarya lekarska i kancelarya zarządu, a wreszcie sala przyjęcia. Na dole zaś, w suterenie kuchnia, pralnia, łazienki, spiżarnia i piwnica na skład jarzyn.

Roboty wewnętrznego urządzenia, jak mówił mi p. Jelonek, przedsiębiorca, będą ukończone w ostatnich dniach sierpnia.

Obecnie jest jedna tylko trudność budowlana: kociół, mający parą swą ogrzewać wodę gorącą, dostarczaną do łazienek, i suszarnię, postawiono za nisko, tak, że w czasie ostatniej ulewy woda zaczęła występować ze wszystkich stron i zalała fundamenta, na których kociół stoi. Potrzeba więc będzie zrobić jeszcze jeden głęboki kanał, odprowadzający wodę do kanału już istniejącego. Wkrótce p. budowniczy przedstawi, jak ma być ten kanał zbudowany i co będzie kosztować, a Dyrektor mówił mi, że ma na to pieniądze z oszczędności budżetowych (około 3 tys. koron).

W składzie komitetu, w personalu lekarskim, Sióstr pielęgnujących i w ilości posługi od roku przeszłego nie zaszły żadne zmiany.

W roku ubiegłym budynek obrukowano tak, że prawdopodobnie wilgoci na parterze nie będzie. Oprócz tego pokryto budynek cały cynkową blachą, urządzono rezerwoary na ciepłą i zimną wodę na strychu, wodociągi, zlewy i sześć miejsc ustępowych na obu piątrach, sprawiono wiele narzędzi chirurgicznych, przyrząd do gotowania wody za pomocą gazu, którym oświetlono budynek, nareszcie kupiono 15 nowych żelaznych łóżek.

Pomimo robót konserwacyjnych i budowlanych, które zmusiły chorych poprzenosić na korytarze, porządek znalazłem wszędzie, ale chorych było więcej aniżeli łóżek, bo 157. W roku ubiegłym leczono tu 3232 osób w ciągu 54.423 dni; przeciętnie więc leczono 149 chorych. Śmiertelność wynosiła 4·1%.

Służba lekarska odbywa się tu z wielkim rygorem, bo dyrektor jest służbistą i szpital stawia zawsze na pierwszem miejscu, więc i pomocnicy stosują się do tego. Wypadków chirurgicznych znalazłem bardzo wiele. W roku ubiegłym między innemi leczono na gruźlicę 109 (umarło 18), na zapalenie płuc 101, na choroby skórne 164, na choroby zakaźne 113, na różę 44, na choroby weneryczne 190. Porodów odbyło się w szpitalu siłami natury 42, z pomocą 15. Operacyj dokonano 497 (laparotomij 19, herniotomij 12, resekcyj 30, neoplasma 44, intubacyj 17 i t. d.

Szpital leczy także ambulatoryjnie, lecz z braku czasu lekarze nie prowadzą żadnych zapisków. Chorzy mogący zapłacić za opatrunek i za receptę składają pewną kwotę na rekonwalescentów do puszki, w dniu inspekcyi w puszce było 17 koron.

Pożywienie chorych bardzo dobre, pieczywo doskonałe. Koszt wiktu na dzień i osobę wynosi 36 gr. Bielizny pomimo przepełnienia, szpital posiada ilość dostateczną, bo oprócz tego, co się znajduje w magazynie bielizny wyro-

bionej, jest jeszcze część płótna z r. 1904 i z całego 1905 niewyrobionej, jest to więc jeden ze szpitali najbogatszych w bieliznę.

Leki i opatrunki w roku ubiegłym kosztowały 16·5 gr. ze względu na ogromną ilość wypadków chirurgicznych; nie jest to wiele.

Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna i nic tu nie brakuje; większa część narzędzi jest sprowadzona ze światowej sławy fabryki Collin'a z Paryża. Dyrektor śledzi bardzo za nauką i dlatego wprowadza wszystko to, co jest uznanem za korzystne czy to w wewnętrznem leczeniu, czy w chirurgicznem, tak, że dla młodego lekarza szpital drohobycki jest doskonałą szkołą praktyki lekarskiej.

Nowe łazienki w suterenie dobrze urządzone; wanien będzie cztery z natryskami, dwie dla zwykłych chorych, a dwie dla wenerycznych.

Dezynfektor, sprowadzony z Dortmundu, fundcyonuje bardzo bardzo.

Szpital posiada odpowiednie dwie separatki, mogące służyć dla 4 chorych klasowych.

Za pozwoleniem Wys. Wydziału krajowego szpital jest połączony z mieszkaniem dyrektora i pierwszego sekundarzysza telefonem.

Dom przedpogrzebowy jest urządzony należycie. W r. 1904 było zmarłych 131; sekcye odbywają się jedynie w wypadkach przedstawiających szczególny interes naukowy.

Kancelarya, dzięki jej kierowniczce Siostrze Laurencyi, funkcyonuje doskonale; w przeszłym roku samopłacący zapłacili 10.124 koron.

W ogóle gospodarstwo tego szpitala nie pozostawia nic do życzenia, co należy przypisać dyrektorowi i dzielnej, pracowitej, energicznej i zapobiegliwej przełożonej zakonnic Teresie Wróbel.

Husiatyn. — Komitet szpitalny składa się z Przewodniczącego Hr. Adama Gołuchowskiego, Zastępcy jego p. Jana Chlamtacza, p. Kaz. Cieńskiego, p. R. Ujejskiego i Dyrektora szpitala. Posiedzenia odbywają się tak często, jak tego potrzeba wymaga, a gdy przewodniczący nie jest w Radzie państwa, to dwa razy na miesiąc. Komitet nie zapomina, iż szpital jest dziełem powiatu i otacza zakład prawdziwie ojcowską opieką, pamięta o jego potrzebach, a przewodniczący odwiedza zakład tak często, jak tylko może, i nie mało rzeczy szpital otrzymał w darze od niego.

Budynki. Szpital ten pierwotnie był zbudowany na 40 chorych. Świetne wyniki leczenia, zwłaszcza chirurgicznego, zaimponowały okolicznej ludności, a następstwem tego był taki napływ chorych, iż nastąpiła konieczność rozszerzenia zakładu przez obrócenie pawilonu chirurgicznego na oddział chorób wewnętrznych, a domu przedpogrzebowego na oddział zakaźny. Zmiana ta pozwoliła pomieścić w szpitalu od 60—70 łóżek, lecz nie było to dostatecznem, bo pomimo zaprowadzenia ambulatoryjnego leczenia i utrudniania przyjęcia, napływ chorych tak się wzmógł, że w 1904 r. przeciętnie leczono dziennie po 105 chorych, a niekiedy liczba leczonych dochodziła do 135. Przepełnienie było tak wielkie, że na jednem łóżku spało po dwóch dorosłych, a po 3 dzieci. Stan taki nie może być cierpianym w zakładzie pod nadzorem Wydziału krajowego pozostającym, ba może przy sprzyjających okolicznościach doprowadzić do fatalnych następstw i zrodzić miejscową epidemię.

Budowa nowych szpitali w Skale, Czortkowie i Trembowli nastąpi zaledwie za lat kilka, nie podobna więc czekać, czy to nie zmniejszy napływu chorych do szpitala husiatyńskiego, a należy przystąpić jaknajprędzej do wybudowania pawilonu, mogącego pomieścić nadmiar chorych i wszystkie te ubikacye, których szpital obecnie ma, a mianowicie drugiej sali operacyjnej, spiżarni, suszni i t. d. Badałem bardzo ściśle w dniu inspekcyi, czy nie ma ta-

kich chorych, których możnaby wydalić ze szpitala i nie znalazłem, przeciętny zaś pobyt chorych w tym szpitalu wynosi 18·6 dni, co świadczy, że chorzy nie przetrzymują się tu bez potrzeby.

W roku ubiegłym sprawiono w szpitalu 13 łóżek żelaznych, między nimi 3 z materacami; kuchnię przerobiono na kaflową, naprawiono palowisko pod kotłem w pralni i pobielono tamże kotły, sprawiono trzy śmieciarki, a nareszcie urządzono motor kaloryczny do pompowania wody, który oddaje bardzo wielkie usługi szpitalowi. Motor ten obsługuje stróż, znający się dobrze na tem.

Studnia ma 36 m. głębokości, a woda jest dobra do picia i prania.

W roku ubiegłym za ambulatoryjne leczenie dyrektor zebrał do puszki zwyż 1000 koron, które użył na kupno dla szpitala mikroskopu, narzędzi do operacyi ucha i ginekologiczne, a także nabył Jahresbericht Vierchowa od r. 1872—1894.

Służba lekarska składa się z dyrektora i pomocnika jego sekundaryusza; ilość ta przy wielkiej ilości chirurgicznych operacyj nie jest dostateczną; praca jest tak wielka, że nie łatwo jej podołać. W dniu inspekcyi wizyta poranna zaczęła się o 8, a skończyła się o 4 po południu; zrobiono 12 opatrunków i 4 większe operacye. Siły lekarzy tak były wyczerpane fizycznie i moralnie, że parę operacyj potrzeba było odłożyć na dzień następny. Obecny dyrektor zasłynął jako bardzo zdolny i szczęśliwy chirurg, więc do szpitala garną się nie tylko z miasta, ale i z dalekich okolic i z zagranicy. W roku ubiegłym leczono tu 2062 chorych w ciągu 38.512 dni, a oprócz tego ambulatoryjnie 4.462. Dokonano w szpitalu 647 operacyj, a ambulatoryjnie 564.

Sióstr Miłosierdzia jest sześć: Przełożona, 2. na oddziale chorych wewnętrznych, 3. przy chorych chirurgicznych, 4. przy zakaźnych, 5. w kuchni i 6. w kancelaryi. Wobec bardzo wielkiej pracy kancelaryjnej ta ostatnia prosi o pomoc, bo nie może podołać, pomimo pomocy chorych inteligentnych.

Służby niższej jest 8: 1 stróż do rąbania drzewa, do dozoru nad pompą, noszenia korespondencyi i t. d., dwóch dozorców i jedna dozorczyni przy oddziale chirurgicznym, 5. dozorczyni przy oddziale chorych wewnętrznych, 1. dozorca przy zakaźnych, 7. kucharka, 8. praczka.

Wobec wielkiego i nieustannego napływu chorych, komitet będzie prosić o pozwolenie przyjęcia jeszcze jednego dozorcy i stałej szwaczki, bo siostry zakonne nie mają czasu zająć się szyciem i łataniem bielizny, której jest nieustannie bardzo niedostateczna ilość.

W dniu inspekcyi znalazłem 96 chorych, a mianowicie 30 chirurgicznych, 24 ocznych, 12 wenerycznych, 22 na choroby wewnętrzne i 8 na zakaźne. Najczęstszemi chorobami są nephritis i malaria. W roku ubiegłym leczono na gruźlicę 17, na zapalenie płuc 58, na choroby skórne 103, oprócz tego na różę 36. Operacyj dokonano 1211, to jest zwyż 3 operacyj dziennie; niektóre z nich należą do największej rzadkości w sztuce lekarskiej, jak naprzykład pneumotomia, laminotomia czyli wycięcie łuków kręgowych z wynikiem dodatnim; są to operacye rzadkie, dokonywane tylko przez znakomitych chirurgów.

Pomimo tak niekorzystnych warunków w jakich odbywa się leczenie chorych, śmiertelność w tym szpitalu w r. 1904 była zdumiewająco mała, wynosiła bowiem zaledwie 37 osób, to jest 1·7%.

Żywienie chorych jest dobre. Chorzy pytani w różnych salach oświadczyli, że z wiktu są zupełnie zadowoleni. Szpital nie posiada miejsca na spiżarnię, a wskutek tego może zakupywać produkta potrzebne tylko na bardzo krótki czas, co utrudnia gospodarstwo. Koszt wiktu wynosi 44 groszy na dzień i chorego.

W szpitalu jest apteczka domowa, w której przyrządzają się napoje nalewy i odwary, okłady i smarowania plastrów, według wskazówek lekarza przez Siostrę, która dawniej pracowała w aptece. Aptekarz skarży się na to,

ale jest to zezwolonem reskryptem ministeryalnym z r. 1901 17/III. L. 12.995. Z powodu wielkiej ilości chirurgicznych przypadków, opatrunki wychodzą w wielkiej ilości. Koszt jednak leków wraz z opatrunkami wynosi około 15 gr. na dzień i chorego.

Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna i są one utrzymane w bardzo dobrym stanie, ale sala operacyjna jest bardzo mała i w niej się odbywają wszelkie opatrunki i operacye.

Wanien jest zaledwie 3 dla zwykłych chorych, a jedna dla zakaźnych. Potrzeba dokupić jeszcze dwie wanny.

Dezynfektor systemu Lantenschlägera z Berlina, jest w zupełnie dobrym stanie; stoi on w jednej ubikacyi domu przedpogrzebowego; dezynfekcya odbywa się pod okiem zakonnicy znającej sposób użycia tego przyrządu.

Wnioski:

1. Potrzeba koniecznie przystąpić do rozszerzenia szpitala, na co Wydział powiatowy jest zupełnie przygotowany.

2. Zezwolić na przyjęcie jeszcze jednej Siostry Mił. do pomocy w kancelaryi, jednego dozorcy i stałej szwaczki.

3. Zezwolić na postawienie lodowni.

4. Zezwolić na zakupno jeszcze dwóch wanien.

5. Nakazać, aby urządzono schody na strych w pawilonie zakaźnym, dla suszenia tam bielizny zakaźnych i przechowywania ich rzeczy.

6. Zezwolić na postawienie kilku piecyków żelaznych dla ogrzewania miejsc ustępowych i korytarzy.

7. Wyznaczyć w budżecie na r. 1906 większą sumę na bieliznę, bo ilość tej ostatniej jest bardzo niedostateczną, a ta, co jest, zużyta.

Jarosław. Skład komitetu szpitalnego jest następujący: Przewodniczący ks. kanonik Czorba, Burmistrz miasta Dr. Dietzius, p. Rohm aptekarz i Dyrektor szpitala Dr. Fechter. Komitet zbiera się zwykle co miesiąc i w każdym ważniejszym przypadku dla naradzenia się nad przedłożeniami, które ma przedstawić Wydziałowi krajowemu lub nad poleceniami otrzymanemi ze Lwowa.

Właśnie trafiłem na jedno z tych zebrań i przyjąłem udział w naradzie. Chodziło bowiem o przedstawienie Wydziałowi krajowemu obecnego stanu szpitala wskutek niezmiernego przepełnienia zakładu, które wkłada na barki pracujących taki nadmiar pracy, jakiemu podołać nie mogą.

Na prośbę komitetu zezwolono powiększyć ilość łóżek ze 100 na 110, tymczasem liczba chorych w dniu inspekcyi była 171. Natę liczbę ani sienników ani koców niema, tak, że chorych potrzeba pomieszczać po 2 i po 3 na jednem łóżku, sienników bowiem jest 153, a koców 147.

Przepełnienie to nie jest chwilowem, bo w r. 1904 leczono 1444 chorych w ciągu 40.012 dni, a zatem przeciętnie po 110 dziennie. Lekarze, zakonnice i posługa są tak utrudzeni pracą, że niekiedy są zupełnie fizycznie wyczerpani. Dyrektor mówił, że były dnie, w których musiał zostawać w szpitalu od 8 z rana do 8 wieczorem i operował przy pomocy jednej tylko zakonnicy, która chloroformowała operowanych, bo lekarz pomocniczy nie był jeszcze mianowany. Teraz gdy już ma sekundaryusza, wizyta lekarska nieraz ciągnie się od 8 z rana do 3 popołudniu, bo często potrzeba zrobić po trzy i więcej operacyj i po kilkanaście opatrunków.

Komitet wskutek tego powziął uchwałę prosić Wydział krajowy o mianowanie jeszcze jednego lekarza pomocniczego, jeszcze jednej siostry zakonnej dla oddziału zakaźnych i o drugiego stróża, bo jeden nie może podołać pom-

powaniu wody, rąbaniu drzewa, utrzymaniu porządku w podwórzach i miejscach ustępowych, w ogrodzie i przy budynkach gospodarskich. Nadto komitet będzie prosić o powiększenie płacy stróżów o 1 K. miesięcznie, a odźwiernemu, który pełni zarazem obowiązki woźnego w szpitalu oddalonym od miasta prawie o 2 kilometry, o 2 K. Prośbę tę popieram bardzo, przekonałem się bowiem, że jest zupełnie uzasadnioną.

Obecnie w szpitalu jest 6 zakonnic: 1. Przełożona, 2. w kancelaryi, 3. także w kancelaryi do pomocy, 4. przy chorych gorączkowych, 5. przy chirurgicznych i 6. w pralni. Przełożona dozziera kuchni, gdyż kucharką jest konwerska. Służby niższej 11. 1 Portyer a zarazem woźny, z) 3 dozorczyni, 4) 5) i 6) dozorcy, 7) praczka 8) i 9) kuchni, 10) w sali operacyjnej i 11) stróż.

Stosunek lekarzy do Sióstr zakonnych prawidłowy. Obaj lekarze odbywają wizytę jednocześnie.

Choroby przeważnie leczone w szpitalu w r. 1904 były następujące: gruźlica 22 przypadków (umarło 10). Zapalenie płuc 57, choroby skórne 307, zakaźne 12, na różę 19, na choroby weneryczne 207, porodów siłami natury było 9, z pomocą lekarską 6, ocznych 127, w agonii przywieziono 16, operacyj wykonano 550 (ważniejsze: operacyj wola 9, herniotomij 7, resekcyj 5, extirpatio uteri 8, laparotomij 27, plastyki 11, uretrotomij 3, neoplasma 16, i t. d.).

Izolacyjny pawilon ma 6 sal, z których każda może pomieścić 6 chorych. Pawilon jest próżny dla braku łóżek. Komitet zamierza ponownie prosić Wydział krajowy o zezwolenie tych nie wielu przekształceń, któreby pozwoliły połowę pawilonu izolacyjnego oddać dla dotkniętych chorobami zakaźnemi, a drugą połowę na pomieszczenie prostytutek, robiących wiele niepokoju innym chorym i nieporządku. Przekształcenie to nie będzie kosztowne (około 1.200 koron), a pozwoli ulżyć przepełnieniu i użytkować zbyt obszerny pawilon zakaźnych. W wielu szpitalach naszych (Biała, Bochnia, Brody, Drohobycz, Lubaczów, Stanisławów itd.) zakaźni są pomieszczeni pod jednym dachem z innymi chorymi i wchód jest tylko oddzielny, a nie było ani razu przypadku rozszerzenia się chorób zakaźnych na innych chorych.

Pożywienie chorych jest dobre i dostateczne, kosztuje jednak dość drogo, bo 43 gr. na dzień i chorego, pochodzi to z wielkiej drożyzny wiktuałów w mieście zajętym tak znacznym wojskowym garnizonem.

Wyniki leczenia dobre. Na 1444 chorych leczonych, umarło 89, to jest 6.1%.

Leki i opatrunki kosztowały w r. 1904 14 gr. na dzień i chorego. Narzędzia chirurgiczne sprowadzono w większej części od Collin'a z Paryża, są doskonałe, ilość narzędzi dostateczna. Inwentarz prowadzony przez Dyrektora utrzymuje się w porządku.

Łazienek ilość dostateczna, kąpieli udziela się tyle, ile potrzeba wymaga.

Dezynfektor systemu Thurfelda z Wiednia w dobrym stanie. Dom przedpogrzebowy należycie urządzony. Sekcye odbywają się tu albo sądowe, albo w interesie nauki. Zakład posiada telefon łączący go z mieszkaniem dyrektora.

Na posiedzeniu Komitetu szpitalnego wzięto pod obradę na propozycyę moją, sprawę zaintabulowania gruntu i budynków szpitalnych na fundusz szpitalny i sprawę kanału.

Co do pierwszej p. Burmistrz oświadczył, że zaintabulowanie własności realności i budynków na fundusz szpitalny nie przedstawia najmniejszej trudności, gdyż to było przewidzianem w 5. punkcie fundacyjnego aktu i że się tem zajmie osobiście, jak tylko otrzyma oryginalny akt fundacyjny odesłany do Wydziału krajowego w r. 1902 przez Namiestnictwo, dla przedstawienia go do sądu.

Co do drugiej rzecz ma się następująco:

Gdy szpital był już zbudowany, ale jeszcze nie przyjęty, Namiest-

nictwo przysłało referenta sanitarnego Dra Merunowicza, który oświadczył, że dla osiągnięcia zupełnej nieszkodliwości wód zużytkowanych w szpitalu mają być urządzone zbiorniki z podwójną dezynfekcyą. Zbiornik taki zawiera dwa oddziały, w pierwszym zatrzymują się części stałe, które po zdezynfekcyonowaniu wywozi się beczkami za miasto, w drugim zaś płyny zdezynfekcyonowane za pomocą niegaszonego wapna i wpuszczone do kanału kończącego się w parowie, odgraniczającym teren szpitalny od północy.

Warunek ten, pomimo znacznego kosztu przerabiania zbiorników, przez gminę został spełniony. Oryginał tego zarządzenia znajduje się w aktach Wydziału krajowego r. 1902.

Ze względu, iż właścicielka sąsiedniego gruntu zażądała 400 K. rocznie za udzielenie prawa na wypuszczanie wód gospodarskich do parowu, który w dalszym ciągu należy do niej i do hr. Siemieńskiego, komitet na propozycyę moją postanowił zrobić natychmiast próbę wiercenia, aby się przekonać, czy nie uda się wody te skierować do warstwy przepuszczalnej, a wtedy wykopać studnię, któraby pochłaniała i filtrowała te wody, nie naruszając praw niczyich.

Po inspekcyi szpitala w Lubaczowie wstąpiłem ponownie do Jarosławia i przekonałem się, że sprawa zużytkowanych wód da się załatwić tanim kosztem, gdyż już w dziesiątym metrze świder natrafił na piasek gruboziarnisty, dalej więc nastąpi szuter. Potrzeba będzie wybudować studnię, a koszt jej zbudowania na podstawie 3. punktu fundacyi w połowie ponosić będzie gmina.

W drugim dniu inspekcyi byłem przy dokonaniu dwóch większych operacyj w szpitalu (resekcyi kolana i resekcyi żebra). Obie te operacye były dokonane z nadzwyczajną szybkością i dokładnością (3 kwadranse). Wogóle muszę przyznać p. Dyrektorowi znakomite zdolności chirurgiczne, nadzwyczajną pracowitość, oszczędność, energię w kierownictwie zakładem i punktualność w spełnianiu poleceń Wydziału krajowego.

Ambulatoryjnie leczono w szpitalu w r. 1904 osób 725, a w roku 1905 osób 265. Dochód z chorych złożony został na książeczkę kasy oszczędności i wynosi około 300 K; stanowi to obecnie fundusz rezerwowy szpitala.

Dyrektor uprasza o decyzyę w sprawie Jarosławskiej kasy chorych, która jest już dłużną szpitalowi około 2.000 K. i pomimo mnogich przypomnień — nie płaci.

Kałusz. Dnia 10. maja b. r. o godzinie 2 popołudniu, po obejrzeniu szpitala i przekonaniu się, że wszystkie roboty, które miały być dokonane do dnia otwarcia szpitala w Kałuszu są ukończone, przystąpiłem do odebrania szpitala od reprezentacyi powiatowej, i do oddania go pod zarząd Komitętu szpitalnego i Dyrektora.

Protokół odebrania szpitala i oświadczenie Prezesa Rady powiatowej, że wszystkie żądane przez Wydział krajowy naprawy usterek i dopełnienie tego, co jeszcze zostaje do zrobienia, będzie dokonane do 10. listopada to jest do dnia objęcia szpitala w zarząd Wydziału krajowego, przedstawiam.

Inwentarz rzeczy, stanowiących wewnętrzne urządzenie szpitala, po sprawdzeniu jego przez przełożoną siostrę zakonną i po porównaniu z wykazem danym z Wydziału krajowego, co w nim być powinno, podpisany przez Prezesa Rady powiatowej i siostrę przełożoną załączam.

Od 14. marca, kiedy komisya wykazała wady i usterki, istniejące w szpitalu, do 10. maja wykonano:

1. Wstawiono 8 wolnostojących klozetów wodnych, połączonych z wodociągiem.

2 Zrobiono posadzkę z płytek szamotowych w sali operacyjnej i w pralni. Tamże urządzono ścieki w środku z podwójnymi syfonami dla lepszego zamknięcia przed powrotem cuchnących gazów.

3. Połączono wszystkie odpływy z głównym kanałem, do którego dołączono również wszystkie rynny dachowe od północnej strony budynku.

4. Ścieki pod wannami w łazienkach opatrzono również podwójnymi syfonami.

5. Nad wannami urządzono natryski.

6. Zabezpieczono rezerwoar wodny na strychu należytem oszalowaniem.

7. Naprawiono wszystkie piece, które dymiły, lub były zrujnowane, a w łazienkach postawiono nowe piecyki kaflowe dla ogrzewania tych ubikacyj

8. Zrobiono inne drzwi do spiżarni, przez co uchroniono ją od wilgoci, pochodzącej od osiadania pary wodnej, napływającej z kuchni.

9. Zamówiono płyty trembowelskie (75 cm. długie i 50 szerokości dla obłożenia głównego budynku, pawilonu dla zakaźnych, a także do wyłożenia ścieżek łączących budynki szpitalne.

10. Wszystkie wentylatory opatrzono i naprawiono, jakoteż i parapety okienne tam, gdzie się one ruszały.

11. Ogród szpitalny uporządkowano i zasadzono kilkadziesiąt nowych drzewek.

12. Lampa do pokoju opatrunkowego już kupiona, do sali zaś operacyjnej zamówiona.

13. Większa część narzędzi chirurgicznych jest już dostarczona, a resztę zamówiona.

14. Stół sekcyjny jest już zamówiony.

15. Automatyczne przyrządy do zamykania drzwi wchodowych i w miejscach ustępowych już są zrobione.

16. Dodano jeszcze jedną kadź do moczenia bielizny.

17. Cztery latarnie dla oświetlenia podwórza są zamówione.

18. Spluwaczki na korytarzach i w kancelaryi zamówiono.

19. Urządzenie dzwonku elektrycznego między bramą i mieszkaniem stróża — zamówiono.

20. Dezynfektor oczyszczony i przeniesiony do pawilonu zakaźnych.

21. Uzupełnienie urządzenia mieszkania i inwentarza Sióstr zakonnych, stosownie do wymagań kontraktu będzie wkrótce dokonane. Po zasięgnięciu informacyi od Przewodniczącego komitetu szpitalnego, Przełożonej sióstr i Dyrektora szpitala o miejscowych cenach, okazuje się, iż wobec wielkiej drożyzny wszelkich produktów, małej na razie liczby chorych, potrzeby trzymania konia dla komunikacyi z miastem, oddalonym prawie o 2 kilometry, taksa leczenia musi tu wynosić 1.50 gr.

Najbliższe szpitale: Stryjski ma taksę 1·34 K i 68 gr. dla dzieci; Stanisławowski 1·20 i 60 dla dzieci; Brzeżany 1·18 i 60 dla dzieci.

Lubaczów. — Od roku w składzie Komitetu nic się nie zmieniło; posiedzenia odbywają się wtedy, gdy potrzeba wymaga.

Budynki szpitalne są w dobrym stanie; zaczęta w roku przeszłym budowa pralni obecnie doprowadza się do końca; za 10 dni zostanie oddaną do użytku zakładu. Porządek i czystość znalazłem wszędzie wzorową, pomimo fabryki odbywającej się na podwórzu. Woda czysta i smaczna, ale ilość jej nie jest dostateczną na wszelkie potrzeby szpitalne; wodociągu szpital ten wewnątrz nie posiada, co jest bardzo ujemną stroną jego.

Służba lekarska składa się z dyrektora i sekundaryusza. Stosunek lekarzy do Sióstr zakonnych jest prawidłowy. Obaj lekarze odbywają wizity lekarskie razem. Sióstr zakonnych jest pięć: 1. przełożona, 2. na oddziale chorych mężczyzn, 3. na oddziale chorych kobiet, 4. w kancelaryi 5. w kuchni. Ilość ta pomimo przepełnienia zakładu chorymi jest dostateczna. Sług jest 7, a mianowicie: 1 stróż do podwórza, furty i ogrodu, 2. do koni, 3. do posługi przy chorych, 4. kucharka, 5. dozorczyni przy chorych, 6. praczka, 7. na zakaźnym oddziale, w którym są dwa pokoje mogące pomieścić 4—5 chorych każdy.

Chorych w dniu inspekcyi znalazłem 82, w ciągu ubiegłego roku było 1244 chorych, leczono przez 24.302 dni; przeciętnie więc leczono po 66 dziennie (na 50 łóżkach), a średni pobyt chorego wynosił 19·5. Obecnie, w początku wiosny we wszystkich szpitalach jest nader wielka liczba chorych na oczy; i tak w dniu inspekcyi na 82 chorych było 48 ocznych, wewnętrznych 16, chirurgicznych 14, wenerycznych 2 i skórnych 2. W roku ubiegłym leczono w tym szpitalu na gruźlicę 52, na zapalenie płuc 31, na zakaźnym 5, na różę 6, na choroby skórne 328, na choroby weneryczne 37, operacyj dokonano 148. Chorych obłąkanych do szpitala nie przyjmowano.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwa razy dziennie w godzinach oznaczonych instrukcyą. Wyniki leczenia były bardzo dobre, umarło bowiem 39, a zatem 3·1%.

Ambulatorym stanowią przeważnie chorzy na oczy. Pożywienie dobre, wiktuały średniej dobroci, koszt dzienny żywienia 38 groszy.

Leki kosztują 7·3 gr. na dzień i chorego, opatrunki prawie tyleż. Opatrunki w większej ilości kupione z fabryki „Tlen“, przechowują się w magazynie bielizny.

Stół operacyjny, który nareszcie został kupiony przez Wydział powiatowy za 300 koron, jest bardzo dobry i praktyczny. Narzędzi ilość dostateczna i są dobrze utrzymane, inwentarz prowadzi sam dyrektor.

Ilość łazienek i wanien (4) jest dostateczną, tylko z powodu małej ilości wody w studni zwłaszcza w czasie suchego lata niepodobna dawać tyle kąpieli, ileby potrzeba ze względów czystości.

Szpital jest oddalony od miasta o 2 kilometry, musi więc trzymać konia, który dość dużo kosztuje, a w szczególności w takich latach suchych, kiedy furaż jest drogi, jak w roku poprzednim.

Pod względem czystości powietrza otaczającego zakład, szpital lubaczewski znajduje się pomiędzy wszystkimi szpitalami w najszczęśliwszem położeniu, bo stoi w lasku sosnowym, który go otacza ze wszystkich stron.

Dom przedpogrzebowy jest dobrze urządzony, a stół sekcyjny i narzędzia lekarskie tu potrzebne zostały zakupione przez Wydział powiatowy.

Desynfektora szpital nie posiada, ale Wydział powiatowy upoważnił dyrektora do zakupna tego przyrządu, gdzie uzna za odpowiednie. Radziłem mu, aby udał się do Jarosławia i przyjrzał się dezynfektorowi, którym posługuje się ten szpital, albo zapisał z fabryki narzędzi rolniczych przy Podhajcach, albo nareszcie z fabryki Franciszka Rychnowskiego. Bielizny szpital posiada mało.

Podhajce. W składzie komitetu szpitalnego zaszła zmiana: dawny przewodniczący umarł, a na miejsce jego wybrano obywatela Fortunata Skarzyńskiego. Komitet zbiera się zwykle raz na miesiąc dla załatwiania bieżących spraw i odczytania rozporządzeń, przychodzących z Wydziału krajowego.

Jak wiadomo, szpital podhajecki tak pod względem położenia swego w nizinie jak też i co do budowy należy do najmniej odpowiednich na zakład leczniczy. Niktby nie uwierzył temu, że budynek ten nie miał nawet fundamentów. Sale i korytarze są niskie, źle oświetlone, bez wentylacyi, drzwi i okna w części już zbutwiałe, a szpital jest tak zasunięty w jeden róg placu,

że obejść go na około nie można, nie przechodząc przez budynek. Z północnej strony jest pagórek, z którego wody opadowe ściekają do rowu, wykopanego z tej strony szpitala dla uchronienia od wilgoci, choć to nie na wiele służy, bo woda dostaje się do jedynej piwniczki, jaką szpital posiada. Skrzydło nowe, postawione przed kilkunastu laty, z braku należytego dozoru w czasie budowy, a następnie wskutek przesadnej oszczędności komitetu, który nie naprawiał natychmiast miejsc porujnowanych, jest nie wiele lepsze od głównego budynku, w różnych bowiem miejscach tynki poodpadały, dachówki popękały i woda zaciekа, wilgocąc ściany i sufity. Miejsca ustępowe, łączące dwa te budynki, pomimo kilkakrotnej i kosztownej naprawy, są fatalnie urządzone i zatruwają powietrze, zwłaszcza podczas oczyszczania zbiornika, wykopanego tuż obok budynków, bo odprowadzenie nieczystości do blisko znajdującego się potoku zostało zabronione przez zwierzchność gminną.

Ofiarowano na sprzedaż sąsiedni ze szpitalem grunt, ale muszę się oświadczyć stanowczo przeciwko kupnu, bo jest to grunt w dolnej części swej nizinny, podobny do gruntu szpitalnego, a cena niezmiernie wysoka bo za przestrzeń, mającą $^3/_4$ morga, żądają 16 tysięcy koron.

W ogóle, według zdania mego, szkoda większych wkładów w ten budynek, który potrzeba będzie opuścić wcześniej czy później, bo jest nie tylko nieodpowiedni pod względem sanitarnym, ale jest ciasny na pomieszczenie przeciętnej ilości chorych, zgłaszających się do leczenia i nie da się doprowadzić do lepszego stanu. W Podhajcach, obiedniałych wskutek częstych pożarów, jest mnóstwo doskonałych placów do kupienia po bardzo dostępnych cenach.

W roku ubiegłym oczyszczono i ocembrowano na nowo studnię i ogrodzono terytoryum szpitalne siatką drucianą, postawioną na kamiennem podmurowaniu od strony ulicy, a porządnym parkanem w dalszych częściach; naprawiono pralnię i piwnicę. Wszystkie te roboty dokonano bardzo niedokładnie, ilość bowiem wody w studni zmniejszyła się, druciany parkan już się chwieje, bo cement, którym umocowano słupy, popękał, a betonowa podłoga w pralni już się popsuła.

Sióstr zakonnych jest pięć: 1) przełożona 2) 3) przy chorych, 4) przy zakaźnych, a 5) w kuchni.

Niższej posługi jest 11: 1 stróż 2) i 3) dozorcy na oddziale męzczyzu, 4) 5) i 6) dozorczynie na oddziele kobiet i w zakaźnym, 7) i 8) w kuchni 9) i 10) w pralni, a oprócz tego 11) pastuszek, przyjęty do paszenia krowy i do pomocy przy rąbaniu drzewa, płacę tego ostatniego (5 koron miesięcznie) pokrywa dochód z gospodarstwa domowego.

Lekarzy jest trzech: dyrektor i dwóch sekundaryuszów, stosunek ich do Sióstr zakonnych jest zupełnie prawidłowy.

W dniu inspekcyi chorych znalazłem 127. W roku ubiegłym na, etatowych łóżkach leczono 2034 chorych w ciągu 41.013 dni; dziennie więc w przecięciu leczono 112. Było więc stałe przepełnienie. Przeciętny czas leczenia wynosił 20·1 dni, świadczy to, że chorych nie przetrzymywano bez potrzeby.

Z ważniejszych chorób w roku ubiegłym leczono: na gruźlicę 76 (z nich zmarło 13) na zapalenie płuc 97, na choroby skórne 55, na choroby zakaźne 46, na różę 14, na choroby umysłowe 7, porodów siłami natury było 26, a z pomocą lekarską 11, na oczy 179, na choroby weneryczne 153. Operacyj dokonano 248. Główniejsze między temi ostatniemi były: 2 laparotomie, 3 ligatury, 1 tracheotomia, 3 trepanacye, 7 plastycznych, 7 herniotomij, 4 fistuły i t. d. Izolacya zakaźnych jest należyta; nie było ani jednego wypadku zakażenia innych chorych w samym zakładzie

Wizyty lekarskie odbywają się bardzo regularnie i prawowicie, dwurazowo dziennie. Podziału chorych między lekarzami niema i dlatego każdy zna wszystkich chorych, znajdujących się w szpitalu. Wyniki leczenia są bardzo dobre: na 2034 leczonych umarło 105, a zatem 5·1%; w tej liczbie było 11 przywiezionych w stanie agonii.

Ambulatoryjnie w ciągu ubiegłego roku leczono zwyż 7.000 chorych. Od mogących zapłacić lekarze pobierają po 20 gr. na wdowy i sieroty po lekarzach; leczenie ambulatoryjne zajmuje wiele czasu, ale chroni szpital od przepełnienia i niepotrzebnych kosztów.

Pożywienie chorych jest dobre i należycie przyrządzone; wiktuały średniej dobroci. Dyrektor mówił mi, że chorzy niegorączkujący uskarzają się na mały wymiar porcyj; potrzeba będzie normę poddać nowej rewizyi.

Ilość bielizny jest dostateczna, nawet na zwiększoną potrzebę wskutek przepełnienia zakładu.

Ordynacya leków jest bardzo oszczędna, ale ile wypada na chorego i dzień leczenia wykazać nie mogę, bo pomimo wielokrotnych upominań, aptekarz jest niepoprawny i dotąd nie przedstawił rachunków za trzy ubiegłe kwartały. Opatrunki szpital otrzymuje z fabryki „Tlen".

Sala operacyjna jest nader skromnie urządzona. Dyrektor bowiem jest bardzo oszczędnym i nie hołduje przesadnym poglądom na dezynfekcyę, gdyż wyniki leczenia ma dobre. Stół operacyjny jest drewniany, starej konstrukcyi i potrzebujący naprawy. Niema sterylizatora na opatrunki, niema stołu do badań ginekologicznych, ani przyrządu do gotowania wody; niema umywalni na płyny dezynfekcyjne ani miednic w dostatecznej ilości; pokój operacyjny niema ścian lakierowanych. Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna i są one utrzymane bardzo czysto. Inwentarz prowadzi dyrektor.

Łazienki są ciasne, ciemne, a ściany wilgotne, w ogóle zaś bardzo prymitywnie urządzone, oddział męski i żeński mają każdy po dwie wanny. Kąpiele ordynują się tylko jako środek leczniczy, a bardzo rzadko dla czystości ze względu na nieodpowiednie ich urządzenie.

Chorych do szpitala przyjmuje sam dyrektor, a w razie nieobecności jego jeden z sekundaryuszów. Do posług w szpitalu są używani rekonwalescenci chirurgiczni i oczni.

Dezynfektor, kupiony za 500 koron w podhajeckiej fabryce maszyn rolniczych jest zupełnie odpowiedni, próbowałem go osobiście w czasie inspekcyi, para przegrzana dezynfekcyonująca miała 110°/C.

Dom przedpogrzebowy jest dobrze urządzony. Sekcye pośmiertne odbywają się tylko w wypadkach mających szczególny interes naukowy.

Dyrektor uprasza o wyznaczenie mu większej kwoty w budżecie dla urządzenia sali operacyjnej, na kupno sterylizatorów, umywalni, miednicy i przerobienia okna dla lepszego oświetlenia pola operacyjnego. Będzie to kosztować około 1000 koron.

Potrzeba koniecznie naprawić miejsca ustępowe, bo obecny stan jest nie do zniesienia, jak dla chorych, tak i dla pielęgnujących, ale muszę zwrócić uwagę, że na miejscu niema ludzi, którzyby mogli się podjąć tej sprawy i dokonać jej należycie.

Przemyślany. — W tym roku szpital w Przemyślanach poniósł bardzo wielką stratę. Umarł prezes Rady powiatowej śp. Roman Wybranowski, twórca fundacyi, najgorliwszy członek komitetu i niezmiernie życzliwy opiekun zakładu, który nie zadowalniał się puszczeniem szpitala w ruch, ale widząc, jak okoliczna chora ludność garnie się do szpitala, miał ciągle na myśli rozszerzenie tego zakładu przez nadbudowanie piątra nad parterowemi skrzydłami.

Miejsce zmarłego zajął prezes Rady powiatowej p. Tretter, także bardzo przychylny tej instytucyi i dbały o jej rozwój.

W roku bieżącym pożar, powstały wskutek wadliwie ustawionego pieca, dwukrotnie zniszczył suszarnię szpitalną, strata jednak została powetowaną przez Tow. ubezpieczenia od ognia i naprawa będzie urządzona tak, że mo-

żność podobnego wypadku usuniętą będzie na przyszłość, piec bowiem będzie przeniesiony do piwnicy.

W budynku szpitalnym potrzebną jest naprawa zbutwiałej podłogi na parterze w korytarzu i w salach chorych; zamiana zrujnowanych pieców kamyczkowych na kaflowe. Komitet oczekuje w tym względzie decyzyi Wys. Wydziału krajowego. Potrzeba też koniecznie dobrze obrukować cały budynek szpitalny, zwłaszcza z zachodniej strony i urządzić tam głęboki rynsztok dla odprowadzania do kanału wód atmosferycznych, które spływają ze wzgórza, u którego podnóża stoi szpital, powodując wilgoć w budynku.

Sprawa kupna lub zawarcia kontraktu najmu na przeciąg lat kilkunastu budynku należącego do funduszu szpitalnego tutejszemu starostwu nie jest jeszcze dotychczas załatwioną. Niedawno oglądał budynki inżynier rządowy i oświadczył, iż są porządnie i trwale zbudowane. Prawdopodobnie wskutek tego orzeczenia Starostwo zaproponowało komitetowi szpitalnemu dobudowanie jeszcze skrzydła i zrobienia wewnątrz pewnych przekształceń, których koszt, według obrachowania komitetu, wynosiłby 20 tys. koron. Komitet odpowiedział Starostwu, że tylko w takim razie zgodzi się na spełnienie tych życzeń, jeżeli Rząd da deklaracyę, że po spełnieniu tych żądań kupi budynek za 64 tys. koron. Na to odpowiedź jeszcze nie otrzymał.

Komitet prosi o przysłanie znajdującego się w Wydziale krajowym kontraktu zawartego ze Starostwem o najem tego budynku.

Czystość i porządek w całym budynku, w obejściach i składach — wzorowy Wody obecnie szpital ma w obfitości; jest ona doskonała do picia i prania. Przyrząd do pompowania funkcyonuje obecnie doskonale, dziennie zużywa on 22 kil. koksu. I tu w dolnej części ogrodu kopią obecnie studnię, do której mają być spuszczone wody gospodarskie i płynne odchody. Studnia będzie obmurowana kamieniem z kamieniołomów należących do szpitala. W czasie inspekcyi studnia miała już 4 metry głębokości; jest nadzieja, że w 8. lub dziewiątym metrze znajdzie się warstwa szutru, a wtedy sprawa kanalizacyi będzie rozwiązaną. Rada powiatowa wydatek na kopanie studni ma pokryć z własnych funduszów.

Służba lekarska. Na miejsce Dra Markiewicza, który przeniesiony został do szpitala w Kałuszu, został mianowany Dyrektorem Dr. Edward Schutt, który już się obznajomił z gospodarstwem i właściwościami zakładu i bardzo umiejętnie kieruje szpitalem. Sekundaryusz Dr. Lewicki starannie pełni swe obowiązki, ale oświadczył mi, że chce porzucić Przemyślany z powodu braku pobocznego zarobku.

Zakonnic w szpitalu jest pięć, a mianowicie: 1. Przełożona, 2. i 3. w kancelaryi, 4. w kuchni, 5. przy chorych i prowadzi apteczkę szpitalną. Konwerska zaś jest w pralni i ma pod swoim dozorem magazyny.

Niższej służby jest 9: 1. Parobek do koni i krów. 2. Stróż, dozorujący pompowania wody i wodociągów, a zarazem zajęty rąbaniem drzewa. 3. Dozorca chorych, 4. i 5. dozorczyni chorych, 6. i 7. w kuchni i piekarni, 8. i 9. w pralni. Obejść się mniejszą liczbą niepodobna.

Chorzy. W dniu inspekcyi chorych było 77. W ubiegłym roku leczono 1569 chorych w ciągu 30.673 dni; przeciętnie więc 84 chorych na 66 etatowych łóżkach. Średni pobyt 19·5 dni. Najczęstszemi chorobami były: zapalenie płuc 49, choroby skórne 235, róża 25, choroby weneryczne 45, oczne 259. Na oddziale zakaźnym był tylko 1 chory; na gruźlicę — 4. Porodów było 7. Operacyi w zakładzie w r. 1904 dokonano 266; w tym roku już zrobiono 145 operacyi. W dniu wizytacyi było 27 chorych chirurgicznych, 20 dotkniętych chorobami wewnętrznemi, 25 ocznych, 3 skórnych i 2 ginekologicznych. Nadliczbowi chorzy są umieszczani po dwóch, a dzieci po 3 na jednem łóżku.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwa razy dziennie. Kartkę przyjęcia zwykle wydaje sam Dyrektor.

Wyniki leczenia były bardzo ładne; na 1569 leczonych umarło 52, to jest 3·3%.

Ambulatoryjnie daje się pomoc tylko tym chorym, których wypuszczono z zakładu z warunkiem, aby przychodzili do szpitala dla zmiany opatrunku.

Pożywienie chorych dobre. Chleb doskonały pieką same zakonnice; one też robią wino owocowe. Koszt żywienia wynosi po 40 gr. na dzień i osobę. W roku ubiegłym postawiono tu bardzo ładną żelazną kuchnię na miejsce zrujnowanej.

Narzędzia chirurgiczne w wielkim porządku. Szpital posiada ładny mikroskop, i bardzo dobry przyrząd do elektryzowania tak stałym jak i przerywanym prądem. Ilość narzędzi jest dostateczna. Inwentarz bielizny jest bardzo szczupły zwłaszcza przy przepełnieniu szpitala chorymi.

Leki kosztują dziennie i na chorego 5·1 gr. opatrunki dwa razy tyle. Apteka daje 15% opustu. Przy mnie przybył bardzo piękny stół operacyjny, kupiony za kwotę 340 koron; stary drewniany, będzie pomieszczony w sali dla operacyj nieczystych.

Wanien z natryskami jest 5; ponieważ wody tak zimnej tak i ciepłej jest ilość dostateczna, udzielanie kąpieli tak leczniczych jak i dla czystości nie spotyka się z żadną trudnością.

Do usług w szpitalach są używani rekonwalescenci.

Dezynfektor systemu Rychnowskiego jest w zupełnym porządku.

Dom przedpogrzebowy jest utrzymany w porządku. Sekcye odbywają się tylko w razie, gdy zmarły przedstawia interes naukowy.

Wnioski:

Komitet prosi o decyzyę 1. w sprawie zastąpienia zbutwiałych podłóg nowemi i zamiany pieców kamyczkowych na kaflowe i 2. o przysłanie kontraktu zawartego ze starostwem przemyślańskiem co do najmu domu należącego do funduszu szpitalnego.

Ja zaś upraszam o polecenie obrukowania szpitala i urządzenia głębokiego rynsztoku dla przyjęcia wody ściekającej z pagórka znajdującego się w zachodniej stronie szpitala i odprowadzenia jej do kanału. Wszelkie bowiem naprawy w szpitalu nie odniosą skutku, dopóki przyczyna wilgoci na parterze nie będzie usunięta.

Przemyśl. — Skład komitetu szpitalnego nie uległ żadnej zmianie. Komitet tutejszy, dzięki energii przewodniczącego, należy do bardzo czynnych i zbiera się tyle razy, ile przedstawi się potrzeba.

Stan budynku szpitalnego znanym jest Wydziałowi krajowemu z poprzednich relacyj moich.

Służba lekarska składa się z pięciu lekarzy: dyrektora, trzech sekundaryuszów i praktykanta. Stosunek ich wzajemny i do sióstr zakonnych jest bardzo dobry. Każdy z lekarzy ma sobie wydzielony osobny oddział.

Służby zakonnej jest dziesięć: 1. Przełożona, 2. i 3. w kancelaryi, 4. w kuchni, 5. w pralni 6. w zakaźnym pawilonie a 7. 8. 9. i 10. na oddziałach chorych.

Służby niższej jest 17, a mianowicie 1. odźwierny, 2. woźny, 3. 4. 5. 6. dozorcy chorych, 7. lampiarz i do utrzymania w czystości miejsc ustępowych, 8. stróż rębacz, 9. 10. 11. 12. i 13. dozorczynie chorych, 14. i 15 praczki, 16. i 17. w kuchni; jedna z tych ostatnich jest konwerską.

Chorzy. W dniu inspekcyi znalazłem 198 chorych, a mianowicie 99 mężczyzn i 99 kobiet. W roku ubiegłym leczono ogółem 3.007 chorych w ciągu 68.316 dni. Średni pobyt był 22·7 Przeciętnie na 175 etatowych łóżkach leczono 187 chorych, było więc nieustanne przepełnienie.

Najważniejsze choroby leczone w szpitalu były następujące: Gruźlica

66 (z nich umarło 26), zapalenie płuc 134, na zakaźnym oddziale leczono 79, na różę najczęściej przynoszoną z zewnątrz 23; na choroby syfilityczne 467, porodów odbyło się w szpitalu 53 siłami natury a 31 z pomocą lekarską. Ocznych chorób leczono 222; operacyj dokonano 207 (operacyi wola 4, plastyka 6, trepanacyj 3, laparotomij 4, herniotomij 14, amputacyj 6 i t. d.). Umysłowo chorych leczono 13. Posługa w zakaźnym pawilonie jest zupełnie osobna i nie było ani jednego wypadku zakażenia i innych chorych w szpitalu zakaźną chorobą, chociaż pomieszczenie ich jest bardzo nieodpowiednie. W dniu inspekcyi w pawilonie tym znalazłem 2 chorych na szkarlatynę, dwóch rekonwalescentów po tyfusie i jednego po epidemicznem zapaleniu opon mózgo-rdzeniowych. Ten ostatni był leczony dwukrotnem nakłuciem i wypuszczeniem 30 cm^3 płynu rdzeniowego.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwa razy dziennie; oprócz tego w szpitalu są zaprowadzone codzienne dyżury, tak że każdy pomocniczy lekarz co czwarty dzień ma całodzienny dyżur.

Ambulatoryjnie leczą się tylko chorzy oczni; w 1904 udzielono porady przychodzącym z chorobą oczną 10.023. W 1905 roku większych operacyj ocznych dokonano 9, w tej liczbie zdjęcie katarakty 3. Ambulatoryjnie udzielono porady i pomocy 3.358. Operacyj chirurgicznych w r. 1905 dokonano 53, w tej liczbie laparotomij 6 a herniotomij 9.

Ilość zmarłych była 244, to jest 8·1%.

Pożywienie chorych dobre i dostateczne; wiktuały średniej dobroci.

Bielizny mało wskutek ciągłego przepełnienia.

Przeciętny koszt za leki i opatrunki wynosi 14·5 gr. na dzień i chorego.

Narzędzia chirurgiczne w ilości dostatecznej i dobrze utrzymane.

Łazienki i pralnia przedstawiają stan bardzo smutny. Wanny są udzielane tylko tym z chorych, których choroba tego wymaga.

Mieszkanie dyrektora jest połączone ze szpitalem za pomocą telefomu.

Do usług w szpitalu używają się rekonwalescenci po chorobach chirurgicznych.

Sekcye naukowe odbywają się tylko w wypadkach przedstawiających wątpliwość pod względem dyagnozy.

Po skończonej wizycie lekarskiej starego szpitala udałem się w towarzystwie przewodniczącego komitetu szpitalnego, a zarazem budowlanego, dyrektora szpitala i przedsiębiorców nowej budowy, aby przekonać się o stanie robót.

Wszystkie budynki wewnątrz już są otynkowane, zewnętrznie zaś tylko kuchnia i pralnia. Dwa główne pawilony zaczynają otynkowywać zewnętrznie, a gzymsy, stosownie do polecenia, wykonują się z cementu. Lodownia jest już całkowicie gotowa.

Studnia ma 11 metrów głębokości, a zwierciadło wody zaczyna się w szóstym metrze. Pompowanie wody wykazało, że przypływ jest tak silny, że studnia jest wprost nie do wyczerpania. Przyrządu dla odżelaźnienia wody jeszcze nie zrobiono. Ze studni woda będzie pompowana do trzech zbiorników, nad dwoma powilonami i nad kuchnią umieszczonymi.

Grunt szpitalny nieco pochyły w tylnej części jego wyrównuje się ziemią, nawożoną z budowy miejskiego domu ubogich.

Sprawa wpustu kanału głównego do Sanu, poniżej miasta, jeszcze nie została załatwioną. Przewodniczący komitetu p. Dworski obiecał dowiedzieć się, jak etoi ta sprawa w Starostwie i przedstawi ją Wydziałowi krajowemu.

Kupiony grunt zaraz po nabyciu jego został zaintabulowany na fundusz szpitalny.

Są pewne kontrawersye między przedsiębiorcami, budującymi zakład i kierownikiem budowy, naprzykład: 1. wielkie sale na krańcach głównych pawilonów, które są wystawione z trzech stron na wiatry i mają ośm okien

i 431 m³ pojemności mają być ogrzewane dwoma piecami, które według zdania przedsiębiorców są za małe, a według zdania kierownika dostateczne. 2. Powietrze czyste, wprowadzone kanałami znajdującemi się pod podłogą powinno przechodzić przez piece dla ogrzania, a nie wchodzić bez ogrzania, jak zarządził kierownik. 3. Ten ostatni nie daje komitetowi budowy dziennika robót do przejrzenia i nie dostarcza przedsiębiorcom niektórych szczegółów budowy, przez co samo budowa może być spóźnioną, bez winy przedsiębiorców. Wogóle zauważyłem pewne niezadowolenie z kierownika budowy. Dla tego też posiłem przewodniczącego, ażeby zebrał wszelkie sprawy, w których są wątpliwości i nieporozumienia i przedstawił do decyzyi Wydziałowi krajowemu. Potrzeba będzie przysłać tu p. Kamieniobrodzkiego, aby te wątpliwości rozpatrzył dokładnie i zarządził to, co należy.

Rzeszów. — W budynkach szpitalnych od roku 1903 żadnych zmian nie dokonano, z wyjątkiem zwykłych robót konserwacyjnych, malowania ścian i lakierowania lamperyj. Czystość i schludność wszędzie wzorowa. Budynek główny jest wszędzie suchy z wyjątkiem suteren, gdzie odbywa się prawie i są wanny dla chorych.

Służbę lekarską pełnią trzej lekarze: Dyrektor, prymaryusz oddziału ocznego i sekundaryusz. Obsługę oddziału żeńskiego Dyrektor wziął na siebie, oddział zaś męski prowadzi sekundaryusz; po miesiącu nastąpi zmiana: dyrektor obejmie oddział męski, sekundaryusz zaś oddział kobiecy. Stosunek lekarzy do Sióstr zakonnych jest prawidłowy. Ilość służby niższej obecnie zupełnie dostateczna.

Chorzy. W dniu inspekcyi znalazłem w zakładzie 161 chorych, a mianowicie 54 na oddziale chor. wewnętrznych, 36 na odziale chirurgicznym, 36 na oddziale ocznym, 33 na oddziale syfilitycznym i 2 na oddziale położnic; Na 116 etatowych łóżkach leczono w roku przeszłym przeciętnie 126 chorych. przepełnienie więc jest stałe: nadliczbowi chorzy leżą na siennikach rozciągniętych na ziemi; pomimo to dzięki wysokim salom i częstemu otwieraniu okien, powietrze w salach było czyste. Przeciętny czas leczenia wynosił 24·8 dni; jest to więcej aniżeli przeciętna ogólna w naszych szpitalach, ale pochodzi to stąd, że oddział oczny jest dość wielki, a oczne choroby wymagają dłuższego przeciętnego czasu leczenia. Zakaźni są oddzieleni zupełnie i mają osobną posługę i osobną Siostrę zakonną. W roku ubiegłym leczono 61 osób na choroby zakaźne, a oprócz tego chorych na różę było 8. Na gruźlicę leczono 36 (umarło 12), na zapalenie płuc 43 (umarło 19), na choroby skórne 116, na choroby weneryczne 179, porodów odbyło się w szpitalu 38 bez pomocy lekarskiej i 32 z pomocą. Umysłowo chorych leczono tylko chwilowo, było 9. Ocznych chorych ambulatoryjnie leczonych w 1904 r. było 1.502; świadczy to, jak wielkie usługi okazuje urządzony w tym szpitalu oddział chorób ocznych.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie, dwurazowo dziennie i w godzinach oznaczonych instrukcyą; w razie zaś potrzeby częściej.

Operacyj w roku ubiegłym dokonano 344 w tej liczbie: amputacyj 7, herniotomij 10, neoplasma 21, luxalis 2, resekcyj 2, trepanacyj 2, necrotomij 10: intubacyj u dzieci 87 i t. d. Wyniki leczenia były dobre; śmiertelność wynosiła 5·5%; dziewięć było przywiezionych do szpitala już w stanie konania.

Pożywienie chorych — dobre; chorzy pytani na wszystkich salach chwalili wikt i jego przygotowanie. Koszt dzienny wiktu wynosił 46 gr. Jest to najwyższy koszt żywienia ze wszystkich szpitali prowincyonalnych, oprócz Wadowic. Na tak wysoki wikt wpłynęła wielka drożyzna wiktuałów w Rzeszowie i zamiana gotowanego śniadania na kawę, do której ludność tutejsza jest przyzwyczajoną.

Wydatki na leki i opatrunki są bardzo umiarkowane (do 8 gr. na dzień i chorego). Jest apteka do nowa pod kluczem zakonnic, pielęgnujących chorych.

Ilość narzędzi chirurgicznych dostateczna; inwentarz dobrze utrzymany. Sala operacyjna została urządzona w roku ubiegłym: kupiono ładny stół operacyjny, stojaki, miednice, sterylizatory, umywalnie, nosze dla noszenia chorych i t. d.

Woda do picia i prania beczkami przywozi się z miasta. Do wożenia jej jest dwu stróżów w szpitalu. Brak wody wpływa także na możność wydawania chorym tyle kąpieli ile tego potrzeba, dlatego też kąpieli dla czystości wydaje się mniej, aniżeli by to wypadało.

Ilość bielizny z powodu przepełnienia szpitala jest niedostateczną, bo wystarcza zaledwie na trzy zmiany.

Do posług w szpitalu używają się rekonwalescenci, oczni i syfilityczni.

Szpital jest połączony z Magistratem i z pomieszkaniem Dyrektora za pomocą telefonu.

Dezynfektor systemu Rychnowskiego służy do odrażania zakażonych rzeczy; przyrząd ten był kupiony na połowę z miastem.

Dom przedpogrzebowy jest bardzo porządnie a nawet ładnie urządzony. Zmarłych było 103; tylko ważniejsze przypadki podlegały sekcyi naukowej.

Jest w szpitalu rzeszowskim jedna wielka wada, a mianowicie brak dobrego odpływu płynów z miejsc ustępowych na parterze wskutek niedostatecznej pochyłości kanału. Poleciłem p. Dyrektorowi, aby wezwał budowniczego i obmyślił, jak zapobiedz obecnemu wstrętnemu sposobowi oczyszczania kanału za pomocą wyczerpywania, odbywającego się wewnątrz zakładu.

Przy obecnym rozwoju chirurgii jeden pokój dla wszelkiego rodzaju operacyi już nie wystarcza, nie można bowiem pozwolić sobie robić laparotomii tam, gdzie otwierają się ropnie i gdzie opatrują się zgangrenowane rany. Dlatego też i w Rzeszowie z wiosną przystąpi się do urządzenia dwóch sal operacyjnych, na co Dyrektor już otrzymał zezwolenie ze strony Wydziału krajowego. Będzie to wielki i pożądany postęp w leczeniu.

W wykazie operacyi dokonanych w szpitalu uderza wielka liczba intubacyi (87), dokonanych na chorych dyfterytycznych. Dzięki użyciu serum antibłonicowego i intubacyi, dyfterya obecnie stała się chorobą znacznie już mniej niebezpieczną, wtedy gdy dawniej procent śmiertelności z tej choroby dochodził do 80%. Leczenie to jednak wymaga bardzo wielkiej dbałości i nieustannego lekarskiego dozoru. Dlatego też p. Dyrektor udał się do mnie z prośbą, aby na wypadek wielkiej ilości leczonych na dyfteryę, co się zdarza dość często, dla urządzenia stałej obserwacyi Wydział krajowy udzielił choć niewielkiej remuneracyi dla tych lekarzy, którzy będą musieli stale przebywać w zakładzie w ciągu leczenia chorych tego rodzaju.

Sambor. — Komitet szpitalny nie zbiera się tak często, jak przypisuje tego instrukcya, ale Przewodniczący komitetu zwiedza szpital często i komunikuje osobiście otrzymane z Wydziału krajowego polecenia. W dniu inspekcyi mojej był także w szpitalu i naradzał się ze mną w różnych sprawach dotyczących zakładów.

Budynki szpitalne, po dokonaniu tych napraw, jakie okazały się potrzebnemi w wodociągach, w łazienkach i miejscach ustępowych przedstawiają się dobrze, zwiedziłem wszystkie budynki od strychu do piwnicy i wszędzie znalazłem należytą czystość i porządek. Brakuje tylko śmietnika i gnojarni, które są konieczne dla utrzymania podwórza gospodarskiego w należytej czystości.

Woda jest dobra i obawa zanieczyszczenia studni szpitalnej, z powodu znajdującej się nad nią pralni, jest płonną, bo gruba warstwa betonu pokrywająca sklepienie, znajdujące się nad studnią nie dopuści do tego. Ale pompowanie wody z powodu dość wielkiego kalibru rur i oddalenia studni od

rezerwoaru jest bardzo uciążliwe i męczące służbę. Jak tylko znajdą się środki, potrzeba będzie urządzić mechaniczne pompowanie.

Sióstr Miłosierdzia jest cztery: Przełożona zajmuje się całem gospodarstwem i prowadzeniem rachunków, druga Siostra jest na oddziale chorych kobiet, trzecia na oddziale chorych mężczyzn i taż sama obsługuje oddział zakaźny, czwarta jest w kuchni, dozoruje prania bielizny i ogrodu. Brakuje jednak zakonnicy, któraby doglądała zakaźnych, prania bielizny i ogrodu, dzisiejszy bowiem podział pracy nie jest odpowiedni.

Służby niższej jest 8, a mianowicie: 2 stróżów, którzy ciągną wodę, rąbią drzewo, utrzymują podwórze w czystości, wywożą zmarłych i są posyłani do miasta po lekarstwa i dla różnych drobnych zakupów, dwóch dozorców przy chorych mężczyznach i jedna dozorczyni na tymże oddziale. Jedna dozorczyni na oddziale kobiet i po jednej w kuchni i pralni. Komitet upraszał o dozwolenie przyjęcia jednej dozorczyni jeszcze do prania i pomocnicy do kuchni, ale dotychczas nie otrzymał odpowiedzi. Zbadawszy czynność każdego ze służby, wobec ciągłego przepełnienia szpitala chorymi, znajduję, iż prośba ta zasługuje na uwzględnienie.

Chorych w dniu inspekcyi znalazłem 104 na 100 etatowych łóżkach; według oświadczenia Dyrektora od nowego roku przeciętna ilość chorych jest ciągle większa, aniżeli ilość łóżek, były zaś dnie, kiedy nawet koców brakło dla przykrycia wszystkich chorych, tak że potrzeba było mieścić po dwóch na jednem łóżku.

Lekarzy jest dwóch: Dyrektor i Sekundaryusz. Stosunek ich do Sióstr zakonnych jest zupełnie dobry. Wizyty lekarskie odbywają się tylko z rana i wtedy gdy obecność lekarza jest konieczną. Poobiedniej wizyty lekarz pomocniczy nie odbywa tak regularnie, jak przypisuje instrukcya i oświadczył mi, że nie może tego robić z powodu znacznego oddalenia szpitala i wielkiej wskutek tego straty czasu, gdyby zaś tego żądano koniecznie, to będzie zmuszony zrezygnować z posady, bo płaca szpitalna nie wynagrodzi mu strat, jakie poniesie w praktyce prywatnej.

Z ważniejszych chorób leczono w szpitalu samborskim w 1904 roku: na gruźlicę 61 (umarło 23), na zapalenie płuc 48, na choroby skórne 111, na różę 8, na choroby zakaźne 25, na choroby weneryczne 160, porodów było 8 siłami natury i 14 z pomocą lekarską, ocznych przypadków leczono 140, operacyj dokonano 250.

W zakaźnym pawilonie znalazłem dwóch rekonwalescentów po tyfusie i kilku gruźliczych w ostatniem stadyum choroby.

Przeciętny pobyt chorych w tym szpitalu w roku ubiegłym wynosił 23.0, śmiertelność 5.0. Ambulatoryjnego leczenia w tym zakładzie nie ma dla braku czasu.

Chorzy pytani na salach oświadczyli mi, że są z żywienia zupełnie zadowoleni, wiktuały w spiżarni znalazłem średniej dobroci, pieczywo dobre ale z dostawcą mięsa często są zatargi. Koszt dzienny wiktu wynosi 40 gr. na dzień i chorego.

Koszt leków i opatrunków na dzień i chorego wynosił w roku ubiegłym 11.5 gr.

Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna; inwentarz jest dobrze utrzymany. Samborska kasa oszczędności z dochodów swoich przeznaczyła w tym roku 500 K. na urządzenie ogrodu dla chorych w szpitalu.

Łazienki obecnie są należycie utrzymane. Wanien jest pięć w głównym budynku i w zakaźnym. Każdy chory, który potrzebuje tego, otrzymuje kąpiel.

Telefonu szpital nie posiada, nie ma też i dezynfektora własnego.

Dom przedpogrzebowy jest dobrze urządzony. Sekcye odbywają się, kiedy tego sąd wymaga, lub w wypadkach wątpliwych pod względem postawienia dyagnozy.

Bielizny szpital posiada bardzo mało, bo ma zaledwie na trzy zmiany.

Szpital samborski w ciągu swego istnienia miał bardzo wiele niesumiennych zarządców, a wskutek tego był zawsze nader ubogi w sprzęty i bieliznę. Dlatego też, gdy przyszedł do nowego budynku i na większą ilość łóżek, aniżeli było dawniej, okazało się wiele braków, które znikną jednak przy uczciwej gospodarce i należytej kontroli w krótkim czasie, jeżeli taksa leczenia będzie odpowiednią, jest bowiem nieco za małą z powodu potrzebnej opłaty zbyt wysokich rat budowlanych. Szpital płaci rocznie z dochodów swoich 4.600 K., przypada więc 15.1 gr. na dzień i chorego. Na pokrycie więc wszelkich potrzeb pozostaje i K. 14.2 gr. to jest mniej aniżeli w szpitalu przemyskim mającym dwa razy większą ilość dni leczenia.

Wnioski.

1. Proszę o zezwolenie na przyjęcie jeszcze jednej Siostry zakonnej dla dozoru pawilonu zakaźnego i prania.

2. Zezwolić na przyjęcie dwóch jeszcze dziewcząt do kuchni i pralni, jak o to prosi Komitet.

3. Polecić komitetowi szpitalnemu aby nad drzwiami do kuchni zrobiono daszek blaszany, gdyż w czasie deszczu i panujących wiatrów woda dostaje się nawet do kuchni.

4. Wstawić nieco większą sumę na bieliznę w budżecie na r. 1906

Skałat. Szpital w Skałacie stanął na polu ornem w niedalekiej jednak odległości od miasta. Zakład zbudowany na 40 łóżek może z łatwością pomieścić do 70 chorych. Obszar gruntu zajętego przez zakład wynosi około 10.000 metrów to jest zwyż półtora morga. Wszystkie sale chorych w głównym i zakaźnym budynku z wyjątkiem separatek są obrócone na południe, te ostatnie zaś, korytarze i łazienki — na północ. Budynki gospodarcze także stanęły na północnej stronie zakładu.

Wody deszczowe i gospodarcze są spuszczone do kanału kończącego się na gruncie szpitalnym, gdzie wykopano wielką jamę aż do warstwy przepuszczalnej, która pochłania wszystkie płyny. Kał zaś będzie wywożony.

Wszystkie budynki są połączone ze sobą drożynami z ubitego szutru.

Woda w studni głębokiej na 44 metrów jest dość obfita, nieco żelazista, ale być może, że to pochodzi z rur żelaznych używanych przy wierceniu i że przy większem użyciu stanie się lepszą.

Całe terytoryum szpitala jest otoczone z trzech stron bardzo dobrym parkanem, a ze strony dojazdowej siatką z plecionego drutu na podmurowaniu.

W głównym budynku na parterze znajdują się 4 wielkie sale, które mogą pomieścić po 7—8 łóżek każda, separatka na dwa łóżka, obszerne ambulatoryum, sień z wejściem do kancelaryi zarządu, kancelarya lekarska, sala operacyjna, dwie łazienki i dwa miejsca ustępowe i kuchenka.

Na piątrze są trzy sale na 7—8 łóżek każda, kaplica, pomieszkanie Sióstr zakonnych, łazienki, dwa miejsca ustępowe i magazyn. Wszędzie piece kaflowe, a w salach chorych posadzki deszczułkowe.

W pawilonie zakaźnym są 4 pokoje na 8 chorych i pokój dla dozorującego, łazienka i ustęp.

W budynku gospodarczym są: kuchnia, spiżarnia, pralnia i maglownia, a oprócz tego pomieszczenie dla 3—4 osób służby żeńskiej.

Pod tym budynkiem są trzy porządne piwnice. Szopy gospodarskie mają trzy przedziały: na drzewo, na słomę i dla trzody.

Lodownia z drzewa pokryta z zewnątrz darniami, a z wierzchu grubą warstwą słomy.

Dom przedpogrzebowy zawiera salę do wystawy ciał, salę sekcyjną, pokój dla lekarza i pomieszczenie na dezynfektor.

Budowa całego zakładu, która kosztowała dotychczas do 130 tys. koron, jest porządną; urządzenie wodociągów i łazienek było oddane p. Reklewskiemu.

Inwentarz zakupionej bielizny i sprzętów jest dostateczny i sprawiony według danych z Wydziału krajowego wskazówek.

Braki i wady szpitala tego są następujące:

1. Rezerwoar na strychu głównego budynku powinien być dobrze zrewidowany, gdyż woda przecieka na powałę.

2. Salę operacyjną potrzeba będzie polakierować, a podłogę zrobić tafelkową po poprzedniem należytem zniwelowaniu, aby woda prędko mogła spływać do kanału.

3. Dla służby kuchennej i praczek potrzeba postawić miejsce ustępowe, o którem zapomniano.

4. Na strychu zrobić zamykane oszalowanie na rzeczy chorych i półki. Tamże dać długie żerdki do rozwieszania bielizny, a także zrewidować dach, gdyż są tam popękane dachówki, które wymienić należy.

5. Południową część ogrodu potrzeba będzie odgrodzić nie wysokim parkanem na ogród warzywny.

6. Nad studnią potrzeba będzie postawić altanę zabudowaną ze wszystkich stron, aby ludzie zajęci pompowaniem mogli dokonywać tę czynność w czasie słoty, wiatru lub w zimie.

7. W jednym pokoju na oddziale zakaźnym potrzeba dać kraty.

8. Kupić wózek do wożenia wiktuałów z miasta i karawan dla wywożenia zmarłych na cmentarz.

9. W podwórzu potrzeba postawić jedną lub dwie latarnie.

10. Kupić dla zakładu zegar bijący kwadranse i godziny.

11. Urządzić kancelaryę lekarską i kancelaryę zarządu według wykazu przedmiotów, które tam znajdować się powinny.

12. Do rur doprowadzających wodę do łazienek dodać przyrząd do natryskowych kąpieli.

13. W domu przedpogrzebowym potrzebne są lichtarze do katafalku, stół sekcyjny i narzędzia do sekcyi.

14. W pralni potrzebną jest rura blaszana lub gutaperkowa do skierowania wody do różnych miejsc w pralni.

15. Należy obejrzeć wszystkie drzwi i naprawić, są bowiem niektóre zacinające się.

16. Cały główny budynek obrukować, bo obecne obrukowanie szutrem nie uchroni fundamentów od zamakania.

17. Łazienki należy dobrze polakierować.

18. Nad każdą salą mają być numera lub napisy, do czego są przeznaczone.

19. Należy kupić dezynfektor, którego jeszcze niema.

Trzy pierwsze punkty powinny być spełnione przed otwarciem szpitala, następne zaś w ciągu 6 miesięcy przed oddaniem szpitala w zarząd Wydziału krajowego.

W szpitalu tym potrzeba będzie mieć pięć zakonnic: 1. przełożoną, 2. do zwykłych chorych, 3. do kuchni i do pralni, 4. do pawilonu zakaźnego, a nareszcie 5. do kancelaryi.

Służby niższej potrzeba będzie 7: stróża do pompowania wody, rąbania drzewa, do posyłek do miasta; dwie dozorczynie chorych na pierwszem piątrze i na parterze, kucharkę, praczkę i do pawilonu zakaźnego, a oprócz tego odźwiernego, który będzie usługiwał w sali operacyjnej i doglądał ogrodu.

Według informacyj zebranych na miejscu, życie tu jest drogie, tak, że taksa 1 K 40 g. dziennie zaledwie będzie wystarczającą.

Inwentarz sprawdzony rzeczy zakupionych dla szpitala przedstawiam.

Sokal. Skład komitetu szpitalnego pozostał ten sam jak w roku poprzednim. Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeby. W r. 1904 posiedzeń takich było cztery. Komitet pod przewodnictwem p. marszałka Kraińskiego bardzo szczerze zajmuje się sprawami szpitala, starając się, aby zakład ten odpowiedział wszystkim wymogom sanitarnym, a jednocześnie, aby zawsze miał na oku oszczędność, nakazywaną ubóstwem kraju naszego.

W budynku szpitalnym w roku ubiegłym zmieniono podłogę w pomieszkaniu Sióstr zakonnych i futrynę we drzwiach na oddziale męskim dotknięte grzybem i postawiono nad studnią szpitalną pompę, poruszaną rozgrzanem powietrzem, wytwarzanem maszyną o sile $^1/_2$ konia. Maszyna ta funkcyonuje bardzo dobrze i napełnia rezerwoar umieszczony na strychu domu administracyjnego w $1^1/_2$ — 2 godzin, tak, że to nie wiele zajmuje czasu stróżowi zakładowemu, któremu polecono tę pracę; maszyna utrzymana w czystości i porządku, a kierujący jest dobrze obznajomiony z tą czynnością. W ogrodzie są zrobione dwa hydranty dające możność polewania ogrodu w czasie posuchy. Woda jest doskonała tak do picia i gotowania, jakoteż do prania.

Kanał mający odprowadzać nieczystości ze szpitala jest doprowadzony tylko do wylotu ulicy Tartakowskiej, z ranną wiosną będzie przedłużony ulicą Słoneczną, według gościńca, mimo młynu do Bugu poniżej miasta. Zmiana kierunku, jakkolwiek spowodowała opóźnienie, a w następstwie i większe koszta wywozu, ale za to po otwarciu kanału wszelkie nieczystości ze szpitala tak stałe, jak płynne były usuwane z zakładu bez żadnych kosztów.

Wszystkie budynki gospodarskie i chlewy są tak oddalone od szpitala, że w niczem nie szkodzą zakładowi. Ogród, zasadzony różnorodnemi, a nawet bardzo cennemi drzewami przez dyrektora, rozrasta się i obiecuje być bardzo pięknem miejscem przechadzki dla rekonwalescentów.

Służba lekarska składa się z prymaryusza i jego pomocnika, ludzi sumiennych, gorliwych i doświadczonych lekarzy, których wzajemne stosunki i stosunki do Sióstr zakonnych są jak najlepsze. Lekarze pracują wspólnie, tak, że każdy z nich zna doskonale wszystkich chorych i przebieg każdej choroby.

Sióstr zakonnych jest 6: przełożona, 2 w kancelaryi, jedna w kuchni, a 2 przy chorych w pawilonie męskim i kobiecym. Ilość ta nie jest dostateczną, bo niema zakonnicy dla dozoru nad praniem i nad szwalnią, a także dla pielęgnowania zakaźnych, bez potrzeby komunikowania się z innymi chorymi.

Posługi niższej jest 12: jedna w kuchni, 2 w pralni, 2 w pawilonie chorych kobiet; starszy dozorca dopomagający przy operacyach, odźwierny, dwóch dozorców w pawilonie męskim i 2 stróżów, którzy rąbią drzewo, utrzymują czystość w obejściu, pompują wodę i służą do posyłek do miasta, nareszcie jeden w pawilonie zakaźnym dla obsługi chorych. Przełożona uprasza o pozwolenie przyjęcia jeszcze jednej posługaczki, bo potrzebuje szwaczki stałej; prośbę tę popieram, bo przy bardzo częstem przepełnieniu zakładu chorymi, a małej ilości bielizny (zaledwie na 3 zmiany) same siostry nie mogłyby podołać licznym naprawkom i szyciu bielizny. Co do tego ostatniego, byłoby wielkim postępem i bardzo pożądaną nowością, dostarczanie szpitalom już użytej bielizny z centralnego miejsca, według przedstawionego z każdego szpitala wykazu.

W dniu wizytacyi znalazłem 156 chorych na 104 etatowych łóżkach, przeciętna zaś dzienna liczba chorych w ciągu roku wynosiła 106. Nadliczbowi są pomieszczani na siennikach rozciągniętych na ziemi. W szpitalu w roku ubiegłym leczono: na gruźlicę 72 (umarło 10), na zapalenie płuc 84 (umarło 23), na choroby skórne 277, na umysłowe 4, na choroby zakaźne 102 (szkarlatyna 23, błonica 33, krup 14), na oczne 177, porodów było 10, z tej liczby 5 z pomocą lekarską, syfilitycznych 30. Operacyj większych i mniejszych dokonano 168, z tego w narkozie 150. Najwięcej chorych było dotkniętych cierpieniami narządu oddechowego, skrofułami i chorobami ócz. Przeciętny czas leczenia

wynosił 14.1 dni, świadczy to dobitnie, że chorzy nie są przetrzymywani w zakładzie bez potrzeby.

W odosobnionym zakaźnym pawilonie znalazłem 5 chorych na szkarlatynę, 2 na dyfteryę, a 2 na tyfus brzuszny. Na różę leczono 18, ale prawie wszystkie wypadki przychodziły z zewnątrz szpitala, było też kilka wypadków przywiezienia chorych do szpitala w stanie agonii. Wyniki leczenia były bardzo dobre, procent bowiem śmiertelności wynosił 3.8%.

Pożywienie chorych i posługi dobre, wiktuały świeże i doborowe; chorzy pytani przezemnie oświadczyli, że z wiktu są zupełnie zadowoleni; cena żywienia chorego dziennie wynosi 39 groszy. Siostry zakonne wyrabiają wino owocowe, które bardzo się podoba chorym. Z gospodarstwa ogrodowego i z trzody chlewnej otrzymano zysku czystego 269 K 65 gr., które zostały odesłane do kasy.

Koszt przeciętny leków na dzień i chorego był około 10 gr., z opatrunków dostarczonych przez Andrychów wszyscy są bardzo zadowoleni. Podręczne apteczki na każdym oddziale prowadzą pielęgnujące Siostry Miłosierdzia.

Narzędzia chirurgiczne są utrzymane czysto i porządnie, ale są poważne braki, niema bowiem instrumentów do intubacyi, które stały się obecnie niezbędnemi przy leczeniu dyfteryi. Potrzebny jest także przyrząd Kosmińskiego do rozkawałkowywania płodu. Leczenie błonicy (dyfteryi) surowicą, dopomagając sobie w razie potrzeby intubacyą, przestało już być rzeczą nową i uznane jest przez wszystkich lekarzy za największą zdobycz medycyny nowoczesnej i obecnie już nikt nie wątpi w jej skuteczność zbawienną. Wysypki posurowiczne przy użyciu surowicy profesora Bujwida i zapalenia nerek zdarzają się b. rzadko.

Łazienki i parnia są urządzone dobrze, każdy wstępujący do szpitala, jeżeli stan choroby nie sprzeciwia się temu, otrzymuje kąpiel czystości, a w ciągu leczenia jest kąpany tyle razy, ile choroba wymaga.

Telefonu szpital nie posiada, co jest wielką niedogodnością, zwłaszcza w porze nocnej, kiedy potrzeba posyłać po lekarza, spracowaną w ciągu dnia posługę, pozbawiając ją spoczynku.

Do posług w szpitalu używają się rekonwalescenci chirurgiczni i chorzy na oczy, których we wszystkich szpitalach jest wiele.

Dezynfektor własny systemu Rychnowskiego szpital posiada. Raz tylko przysyłano z miasta rzeczy po zmarłym na gruźlicę dla dezynfekcyi, za 2 korony.

Zmarło w tym szpitalu w ubiegłym roku 105, to jest 3.8% wszystkich leczonych.

Wnioski. Przełożona Sióstr zakonnych i Dyrektor szpitala upraszają:

1. O przyjęcie jeszcze jednej siostry dla pielęgnowania zakaźnych i doglądania, prania i szycia.

2. O pozwolenie przyjęcia szwaczki.

Ja zaś wnoszę o pozwolenie zakupna przyrządu do intubacyi i o polecenie szycia bielizny dla szpitali prowincyonalnych we Lwowie i posyłania tym zakładom już gotowej bielizny według wykazów, które będą przedstawiać zarządy w końcu każdego roku.

Stanisławów. — Komitet szpitalny składa się z tychże osób co i w roku przeszłym. Zebrania odbywają się raz na miesiąc i wtedy kontrolują się rachunki i uchwalają się wypłaty miesięczne.

W roku ubiegłym czwarta część szpitala została zrestaurowaną zupełnie, dano bowiem nowe sufity, parkiety, piece kaflowe zamiast kamyczkowych, ściany polakierowano; przerobiono salę opatrunkową, dano tam podłogę beto-

nową i urządzono odpływ z syfonowem zamknięciem, postawiono piec do grzania wody. Drugą salę na pierwszem piątrze przerobiono tak samo, ściany wylakierowano, a podłogę urządzono z terazzo i postawiono tam piec kaflowy.

Zbudowano szopy gospodarcze na drzewo rąbane i na słomę. Podwórze uporządkowano i urządzono na niem klomby kwiatowe. W zakaźnym pawilonie dano w jednej sali nową podłogę drewnianą.

Woda do picia w studni zakładowej jest dobra i smaczna.

W szpitalu pracuje obecnie pięciu lekarzy: 1. dyrektor, 2. dr. Dobrucki sekundaryusz, który mieszka w szpitalu i zastępuje dyrektora zawsze, gdy ten nie jest w zakładzie, on ma sobie poruczone położnice i oddział chorób wewnętrznych, 3. dr. Kreitz sekundaryusz zajmuje się przeważnie chorobami ocznemi, jeszcze są obecnie dwaj praktykanci lekarscy, specyaliści chorób weneryczno-skórnych dr Pacyna, b) asystent kliniki dermatologicznej uniwersytetu Jagielońskiego, dr. Mondschein, którym dyrektor oddał prowadzenie oddziałów weneryczno-skórnych męskiego i żeńskiego, sobie zostawiając operacye i pielęgnowanie chorób chirurgicznych.

Stosunek lekarzy do Sióstr zakonnych jest bardzo dobry. Tych ostatnich jest dziesięć: Przełożona, 2 na oddziale chorych mężczyzn, 2 u chorych kobiet, 1 na zakaźnym oddziale, 2 w kancelaryi, 1 w kuchni, a 1 prowadzi gospodarstwo mleczne, polowe i t. d.

Niższej służby jest 15 osób: 3 dozorców na oddziale chorych mężczyzn, 2 dozorczynie na oddziale kobiet, 1 na oddziale operacyjnym, 2 w kuchni, 2 w pralni, 1 dziewka i 2 parobków przy gospodarstwie, nareszcie furman.

Chorzy. W dniu wizytacyi w szpitalu znalazłem na 120 etatowych łóżkach 191 chorych, a mianowicie na oddziale ocznym 31, na oddziale weneryczno-skórnym 67, na wewnętrznym 16, położowym 11 i chirurgicznych 66.

W roku ubiegłym leczono 2957 w ciągu 61.318 dni, czyli przeciętnie po 167 dziennie. Ilość ta wzrosła niezmiernie od początku bieżącego roku, tak, że przeciętnie od stycznia w szpitalu jest 210 chorych, a przepełnienie takie musi prowadzić do braku tej czystości i porządku, jaki panuje w szpitalach obsłużonych przez Siostry Miłosierdzia. Chorzy nadliczbowi mieszczą się po dwóch na jednem łóżku, lub na siennikach rozciągniętych na ziemi. Ważniejsze choroby leczone w tym szpitalu w roku ubiegłym były: gruźlica 80, (umarło 22), zapalenie płuc 36, choroby skórne 158, na choroby zakaźne 46, na różę, która dotykała przeważnie chorych na oczy lub na choroby skórne w skutek przepełnienia chorowało 26 osób, na choroby weneryczne 238, porodów było 42, z pomocą lekarską 17, ocznych 448. Z operacyj ocznych kataraktę zdjęto razy 11, irydectomyę dokonano 20 razy, a plastykę 28 razy. Operacyj chirurgicznych zrobiono 1049, w tej liczbie laparotomij 18, herniotomij 21, struma 13, Limphomata 23, amputacyj 13, resekcyj 6, raków 36.

Ambulatoryjnie leczono 3316 w tej liczbie 727 ocznych, operowano 520.

Od 1. stycznia 1905 leczono ambulatoryjnie 1380 osób, w tem ocznych było 271.

Przeciętny czas leczenia wynosił 20·7 dni; świadczy to, że chorzy nie przetrzymują się w szpitalu bez koniecznej potrzeby. W roku ubiegłym były dwa wypadki zakażenia dyfterytycznego przez osoby odwiedzające chorych, obaj wyzdrowieli. Obłąkanych do szpitala nie przyjmuje się dla braku odpowiedniego pomieszczenia.

Czynność lekarzy. Przy takiem przepełnieniu i przy prowadzeniu ambulatoryum czynność lekarzy jest bardzo wielka, to też wizyta lekarska zaczyna się o 8 z rana i nieraz ciągnie się do 1. lub 2. po południu. Poobiednią wizytę w godzinach przeznaczonych instrukcyą dokonuje lekarz mieszkający w szpitalu.

Wyniki leczenia są bardzo dobre, na 2957 chorych leczonych w roku 1905 umarło 99 t. j. 3·3%.

Pożywienie chorych jest dostateczne i smacznie przyrządzone; chorzy pytani w różnych salach chwalili wikt szpitalny; wiktuały w spiżarni znala-

złem należytej dobroci. Wikt chorych kosztował w styczniu b. r. 48 groszy, a w lutym 42 groszy.

Leki w szpitalu tym kosztują bardzo nie drogo, bo wynoszą nie więcej nad 3 grosze na dzień i na chorego, ale opatrunki z powodu wielkiej ilości operacyj, pomimo wszelkiej oszczędności kosztują drogo. W szpitalu jest apteczka domowa pod kluczem przełożonej zakonnic i wszystkie prostsze leki przyrządzają się w zakładzie.

Bielizny wobec przepełnienia szpitala jest za mało, a brak suszni jest powodem częstszego prania, które razem z brakiem wyżymaczki zużywa bieliznę.

Narzędzia chirurgiczne są bardzo dobre i czysto utrzymane; brakujące i zużyte będą kupione w tym roku.

Łazienki nie są dobrze urządzone i pozostawiają wiele do życzenia z powodu braku dogodnego miejsca na ich urządzenie.

Szpital jest połączony z mieszkaniem dyrektora telefonem.

Chorzy używani do posług w szpitalu są przeważnie rekonwalescenci i weneryczni.

Dezynfektor systemu Rychnowskiego funkcyonuje dobrze.

Dom przedpogrzebowy jest urządzony należycie; sekcye naukowe odbywają się tylko w ważniejszych przypadkach.

W szpitalu tym jest bardzo potrzebną suszarnia, pomieszczenie na magazyn bielizny i na szwalnię, a nareszcie brak pomieszczenia dla służby zajętej przy gospodarstwie, która obecnie śpi w różnych szopach.

Wobec ogromnego rozwoju szpitala i ilości dziennej chorych, przekraczającej 210 osób, potrzeba mianować jeszcze jednego płatnego sekundaryusza.

Należy też naprawić kuchnię, która zepsuła się w ostatnim czasie i dymi, komitet w tym względzie zrobi osobne przedstawienie, bo to pociągnie za sobą większy wydatek, potrzeba też będzie kupić wyżymaczkę do pralni.

Stryj. — W składzie komitetu szpitalnego nastąpiła zmiana: delegat miejski p. Witkiewicz, inżynier, bardzo czynny członek komitetu przeniósł się do Lwowa, a na jego miejsce został wybrany p. Wehrstein, właściciel zakładu fabrycznego. Komitet pod przewodnictwem prezesa sądu p. Hinze zbiera się tyle razy, ile potrzeba dla załatwienia spraw szpitalnych, lub zastanowienia się nad spełnieniem poleceń, otrzymywanych z Wydziału krajowego.

Ponieważ miasto zgodziło się na dostarczenie tej sumy, której wymagał kosztorys za postawienie nowych budowli i wykonanie koniecznych przekształceń, komitet oczekuje z wielkiem upragnieniem zarządzenia robót uchwalonych. W roku ubiegłym naprawiono w budynku głównym sufity, podłogi i piece, a cały budynek dla uchronienia od wilgoci, która zagrażała w roku przeszłym parterowi, został obrukowany.

Woda w studni szpitalnej jest dość smaczna i czysta, a zwierciadło jej podnosi się lub opada, według stanu wody w rzece Stryju, jest to bowiem woda zaskórna, a nie czerpana z głębokich warstw ziemi.

Służba lekarska składa się z dyrektora i dwóch pomocników, między którymi stosunki są zupełnie prawidłowe. Każdy z lekarzy pomocniczych ma przydzielone osobne sale chorych.

Sióstr Miłosierdzia jest sześć: Przełożona Siostra pielęgnująca chorych na oddziale męskim, trzecia na oddziale żeńskim, czwarta w kuchni, piąta w pralni, szósta w kancelaryi. Stosunek ich do lekarzy jest jaknajlepszy.

W ostatnim czasie przysłała wizytatorka jeszcze jedną zakonnicę, przeznaczoną do Skałatu dla obuczenia jej czynności kancelaryjnych pod kierownictwem bardzo zdolnego pisarza szpitalnego.

Służby niższej jest 13 osób: 3 posługaczy do chorych męzczyzn, 3 dozorczynie do chorych kobiet, 2 w pralni, 2 w kuchni, stała szwaczka do łatania starej i szycia nowej bielizny, nareszcie dwaj stróże dla utrzymania całego obejścia w porządku, chodzenia do oddalonego miasta, utrzymania konia i krów i do robót w ogrodzie.

Chorych znalazłem w dniu inspekcyi 145 na 99 etatowych łóżkach. W roku ubiegłym leczono 2265 chorych w ciągu 50.529 dni, przeciętnie było pielęgnowanych po 138 osób dziennie; przepełnienie więc jest trwałe i nie przemijające.

Wśród chorych nie znalazłem ani jednego nie kwalifikującego się do szpitalnego leczenia, dyrektor bowiem bardzo jest dbałym, ażeby szpital nie był przytuliskiem dla chronicznie chorych. Przeciętny czas leczenia wynosi 22·3 dni. Jak na męskim, tak i na kobiecym oddziale chorzy są oddzieleni według rodzaju chorób. W dniu inspekcyi było 44 chirurgicznych, 42 syfilitycznych, 14 ocznych i 45 dotkniętych chorobami wewnętrznemi. W roku ubiegłym na gruźlicę leczono 50 osób (zmarło 8), na zapalenie płuc 60, na choroby skórne 398, na zakaźne 49, na różę 17, na choroby weneryczne 446, oczne 133, porodów odbyło się 36, z tego przy pomocy lekarskiej 28. W agonii przywieziono 8, operacyj dokonano 345. Zakaźni pomieszczają się w separatkach na wspólnym korytarzu i jeszcze nie było przypadku zakażenia się innych chorych.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwurazowo dziennie w godzinach przepisanych instrukcyą. Wtedy też otrzymują poradę ambulanci, których liczba rocznie wynosi najmniej 600; zamożniejsi płacą do puszki za opatrunek i za receptę według możności; pieniędzy tych używa się na upiększenie ogrodu, na udzielenie pomocy rekonwalescentom i na potrzeby kaplicy.

Śmiertelność w szpitalu w roku ubiegłym wynosiła 4·8%.

Pożywienie dobre, chorzy z wiktu zadowoleni, ale z powodu panującej tu drożyzny kosztuje zwyż 40 gr. dziennie i na chorego.

Przy ciągłem przepełnieniu ilość bielizny nie jest dostateczną, bo niema nawet czterech zmian.

Wydatek na leki i na opatrunki nie jest wysoki, wynosi bowiem 6·3 gr. na dzień i chorego.

Narzędzi chirurgicznych ilość dostateczna, inwentarz prowadzi dyrektor, urządzenie sali operacyjnej, tak dla wypadków septycznych jak i dla aseptycznych nic nie pozostawia do życzenia. Dyrektor jest bardzo zręcznym chirurgiem, wyniki więc bardzo licznych operacyj są znakomite i zrobiły mu rozgłos w okolicy.

Kąpiel dostaje każdy, czyj stan zdrowia tego wymaga, ale łazienki potrzebnją gruntownej naprawy. Bardzo byłoby do życzenia, aby w łazienkach ustawiono kilka miednic ze zlewami i urządzono kilka kurków z wodą, obecnie bowiem chorzy myją się na salach, co nie przyczynia się do czystości tych sal. Zakład posiada telefon, łączący go z mieszkaniem dyrektora.

Dezynfektora w szpitalu jeszcze niema, będzie sprowadzony, gdy pomieszczenie dla tego przyrządu będzie już zbudowane.

Dom przedpogrzebowy jest utrzymywany w porządku, ale niema osobnego pokoju przeznaczonego dla sekcyj pośmiertnych. Ilość zmarłych w roku ubiegłym wynosiła 107. W trupiarni szpitalnej odbywają się sekcye sądowe i sekcye ważniejszych przypadków w interesie nauki.

Liczba wenerycznych leczonych corocznie w tym szpitalu przeciętnie dochodzi do 500, a ponieważ leczenie tego rodzaju chorych trwa zwykle około 30 dni, ilość więc dni leczenia wynosi 18.000, czyli prawie 50 chorych dziennie. Liczba ta jest tylko słabym wyrazem rozpowszechnienia tej strasznej choroby w powiecie, a przedewszystkiem w okolicach górskich. Po większej części chorzy są to ludzie niespokojni, hałaśliwi, zepsuci, bardzo niepokojący ciężko chorych, tak, że często z powodu niesforności, karygodnych wybryków, kradzieży,

potrzebnem jest wzywanie policyi dla przywrócenia domowego porządku i odstawienia winnych do aresztów policyjnych. Dla dobra więc chorych komitet uznał, iż jest wskazanem, a nawet koniecznem, aby chorych wenerycznych pomieszczono w osobnym pawilonie, zbudowanym na gruncie szpitalnym, a ponieważ sprawa ta bardzo obchodzić powinna powiat, komitet odniósł się z odpowiedniem przedstawieniem do Wydziału powiatowego w Stryju, najwięcej interesowanego, do zmniejszenia tej prawdziwej epidemii.

Tarnopol. — Skład komitetu szpitalnego jest tenże sam jak i w przeszłym roku. Posiedzenia komitetu odbywają tyle razy, ile naradzić się potrzeba w sprawach ważniejszych.

Budynki szpitalne. Jest to zakład jeden z najładniejszych pomiędzy szpitalami powszechnymi w kraju. Czystość i porządek wzorowe tak w salach chorych jak i we wszystkich zabudowaniach gospodarskich. Zauważane w roku ubiegłym braki w łazienkach i w miejscach ustępowych, jako też w uszczelnieniu rur wodociągowych zostały usunięte, piece popsute naprawiono, a co najważniejsza urządzono nareszcie pompowanie wody za pomocą maszyny dynamo, co dało możność zmniejszenia służby o jednego człowieka. Koszt dostarczenia elektryczności z miejskiej centrali wynosi miesięcznie około 14 koron. Dwa pokoje, mogące pomieścić każde po dwa łóżka zostały urządzone bardzo dobrze dla chorych płacących drugą klasę. Jeden z pokojów jest na oddziale męskim, drugi na kobiecym. Szpital oprócz ogrodu spacerowego dla chorych posiada ogród warzywny i na małą skalę urządzone inspekta dla przygotowania pflanzów. Usunięcie pralni z głównego budynku wpłynęło bardzo dobrze na osuszenie suteryn i dało możność urządzonia suszni na bieliznę. Magiel jest starej konstrukcyi, ale jeszcze może posłużyć dobrze lat kilka, bo został naprawiony. Nakazane zakupno dezynfektora, wyżymaczki do pralni i wagi do kuchni na miejsce zepsutej będą dokonane w tym roku.

Woda w studni szpitalnej doskonała, smaczna do picia i dobra do prania.

Służba lekarska składa się obecnie z trzech lekarzy: dyrektora dra Eckhardta, sekundaryusza dra Topolnickiego i praktykanta lekarskiego dra Hordyńskiego. Dyrektor nie urządzał żadnego podziału pracy, aby każdy z lekarzy znał wszystkich chorych. Wizyty więc lekarskie odbywają wszyscy razem. Sióstr zakonnych jest sześć: przełożona, dwie siostry przy zwykłych chorych, a jedna przy zakaźnych, jedna w kuchni i jedna w kancelaryi dopomaga pisarzowi szpitalnemu.

Niższej służby jest 9: Odźwierny, który zarazem posługuje w sali operacyjnej, 2 dozorców na oddziale chorych mężczyzn i 2 dozorczyni, na oddziale żeńskim, kucharka, podkuchenna i praczka; do pomocy tej ostatniej przynajmuje się chwilowo, na czas prania jeszcze jedną, nareszcie stróż. Dla pawilonu zakaźnych, gdy są chorzy, wynajmuje się dozorczynię z płacą 6 koron miesięcznie z rubryki budżetu: „drobne“.

Chorzy. W dniu inspekcyi znalazłem 98 chorych; przeciętna ilość chorych leczonych w roku przeszłym na 100 łóżkach wynosiła 101, to jest że prawie wszystkie etatowe łóżka były stale obłożone. Na 98 chorych w dniu inspekcyi było 27 chirurgicznych, 26 ocznych, 18 syfilitycznych, 2 położnice i 25 dotkniętych chorobami wewnętrznemi. Przeciętny czas leczenia wynosi tu 21·4. Nie znalazłem ani jednego, któryby był trzymany w szpitalu bez potrzeby.

Z ważniejszych chorób leczono tu w roku ubiegłym: na gruźlicę 30 (z nich umarło 22), na zapalenie płuc 36 (umarło 10), na choroby skórne 158, na zakaźne 46, oprócz tego na różę przynoszoną z zewnątrz 26, na syfilis 238, na oczy 225; na obłąkanie 4. Operacyj chirurgicznych dokonano w roku

ubiegłym 265, w bieżącym zaś 90. Pomiędzy operacyami było wiele należących do bardzo trudnych i niebezpiecznych.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwurazowo w godzinach oznaczonych instrukcyą. Śmiertelność w tym szpitalu wynosiła 6·7%. Ambulatoryjnie leczono w roku ubiegłym 8.921 a w tym roku 2.422; samych ocznych dochodzących było 268. Ambulatoryjne leczenie chorób ocznych oddaje wielkie usługi szpitalowi i chorym, nie dopuszczając do przepełnienia zakładu tymi chorymi.

Pożywienie chorych wogóle jest dobre; chorzy pytani w różnych salach oświadczyli, iż z wiktu są zadowoleni; pieczywo jednak nie jest smaczne, krupy miernego gatunku, zwłaszcza ryż. Przełożona zaniosła skargę, że węgiel jest złego gatunku, daje płomień bardzo mały; potrzeba dopomagać w kuchni drzewem, a węgla używać więcej, tak że obawia się, iż opał będzie kosztować więcej, aniżeli w roku ubiegłym.

Leki i opatrunki w roku ubiegłym kosztowały 15·5 gr. Sala operacyjna jest dobrze urządzona; aseptyczne operacye dokonują się w tej sali, septyczne zaś na dole, do czego jest stół osobny. Narzędzi chirurgicznych jest ilość dostateczna i są one dobrze utrzymane.

Łazienki, jak powiedziałem wyżej, są naprawione, natryski znajdujące się nad każdą wanną dają możność udzielać chorym większą ilość kąpieli dla czystości.

W szpitalu jest telefon łączący zakład z pomieszkaniem Dyrektora.

Dom przedpogrzebowy jest dobrze urządzony; zmarłych w roku ubiegłym było 116.

Zaległości kosztów leczenia do dnia 1. kwietnia wynosiły 5.329 K. Samopłacący w roku przeszłym zapłacili 1.051 koron.

Dyrektor szpitala uprasza, aby przy zatwierdzeniu budżetu na r. 1906 akuszerce szpitalnej wstawiono pewien ryczałt, naprzykład 120—140 koron, zamiast płacenia po 6 koron od porodu, bo to dogodniej akuszerce i korzystniej dla szpitala, gdyż ilość porodów w zakładzie coraz się wzmaga i w ostatnich latach nie było mniej nad 32—35.

Siostra przełożona prosi o przysłanie jej normy żywienia dla drugoklasowych chorych; według jej zdania taksa dla tego rodzaju chorych nie może być niższą nad 4 korony dziennie.

Omówiłem z Dyrektorem sprawę tańszego ordynowania leków i zakupna dezynfektora z fabryki w Podhajcach, gdzie się wyrabiają podobne przyrządy na zamówienie.

Na radzie dnia 2. maja 1905 przyjęto do wiadomości.

Tarnów. — Szpital tarnowski należy jeszcze do tych starych budynków leczniczych, które stawiane były bez zachowania tych zasad hygienicznych, jakie obecnie są warunkiem każdego porządnego zakładu leczniczego. Tylko część dobudowana przed dwudziestu laty i stanowiąca prawe skrzydło jest więcej odpowiednią dla pomieszczenia chorych, ale i tu jest jeszcze wiele braków. Przedewszystkiem szpital nie posiada wodociągów, chociaż więc woda w studni szpitalnej jest dobra do picia, gotowania i prania, jednak dostarczanie jej dla wszystkich chorych, do pralni, kuchni i łazienek jest utrudnione. Łazienki są bardzo szczupłe, posiadają bowiem tylko dwie wanny na 140 chorych łóżek, a miejsca ustępowe, niespłukiwane wodą cuchną i zatruwają powietrze w zakładzie zwłaszcza latem. Piece w kuchni i w pralni są zrujnowane i potrzebują natychmiastowej naprawy, bo w obecnym stanie zużywają bardzo wiele paliwa. Spiżarnia jest wilgotna, bo para wodna, wytwarzająca się w kuchni, osiada na ścianach; da się to uchylić, robiąc inne wejście

do spiżarni. Nareszcie niema tu miejsca na postawienie dezynfektora, na zakupno którego Wys. Wydział krajowy zezwolił.

W tym roku dach będzie pokrywany nową blachą. Przy tej sposobności byłoby bardzo do życzenia, aby na głównym budynku można było ustawić rezerwoar na wodę i przeprowadzić rury wodociągowe choć w głównym budynku a przytem usunąć i inne braki, których naprawa nie przedstawia wiele trudności, jak przekonaliśmy się wspólnie z p. lustratorem i dyrektorem.

Służba lekarska. W szpitalu tarnowskim jest dyrektor i dwóch lekarzy pomocniczych. Jeden z sekundaryuszów, starszy, leczy dotkniętych chorobami wewnętrznemi, drugi ma oddane sobie sale wenerycznych, zakaźnych i dopomaga dyrektorowi przy operacyach.

Sióstr zakonnych jest 8, z nich dwie pracują w kancelaryi, jedna w kuchni, jedna w pralni, a trzy przy chorych; ósma jest przełożona, która prowadzi całą administracyę i gospodarstwo a także rachunkowość szpitalną. Siostry zakonne, otrzymawszy w spadku bardzo wielkie zaległości kosztów leczenia, nie mogą dać sobie rady w tej sprawie, pomimo przynajęcia dyurnistki. Zdaje się, iż nie obejdzie się bez męskiej pomocy, bo zaległości już doszły do zastraszającej cyfry 36.000 K.

Niższej służby szpitalnej jest 14; ilość ta wystarcza zupełnie.

Stosunek lekarzy do siostry przełożonej, który był nieco zaostrzony w ostatnim czasie, został zupełnie naprawiony.

Chorzy W dzień inspekcyi było w szpitalu 159 chorych. W ubiegłym roku leczono tu 2.508 chorych w ciągu 51.785 dni; przeciętnie więc leczono po 141 chorych na 140 etatowych łóżkach. Średni czas leczenia wynosił 20.6 dni. Nadliczbowi chorzy są umieszczeni na siennikach położonych na ziemi. Z ważniejszych chorób leczonych w szpitalu były następujące: na gruźlicę 36 (z nich zmarło 30), na zapalenie płuc 33 (zmarło 26), na choroby skórne 289, na zakaźne 35, oprócz tego na różę 39, na choroby weneryczne 218. Porodów w zakładzie było 39, z tego z pomocą lekarską 35, na oczy leczono 120.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie w godzinach wyznaczonych instrukcyą dwa razy dziennie. Operacyj mniejszych dokonano 298, większych 168; z liczby tych ostatnich nowotworów — 20, przepuklin 20, amputacyj 10, laparotomij 9, operacyj wola 8, trachotomij 2, operacyj plastycznych 6, intubacyj 50, trepanacyj 7. W agonii przywieziono 47.

Śmiertelność w tym szpitalu w roku ubiegłym była wysoka, bo wynosiła 10·2%, ale na to wpłynęła przedewszystkiem wielka ilość przywiezionych w agonii, ludność tu bowiem okoliczna, dla uniknięcia znacznych kosztów pogrzebu, umierających odwozi do szpitala, gdzie każdy otrzymuje przyzwoity pogrzeb.

Pożywienie chorych dobre; chorzy pytani w różnych salach odpowiadali, że wikt jest dostateczny i smacznie sporządzony. Koszt żywienia 42 gr. na dzień i chorego. Wiktuały najwyższego sortu, co wytknąłem przełożonej jako nieusprawiedliwioną rozrzutność i brak oszczędności; przy większej dbałości w tym względzie, bez żadnej ujmy dla chorych koszt wiktu możnaby zniżyć na 39 gr. na dzień leczenia.

Leki i opatrunki nie są drogie, bo wynoszą około 15 gr. na dzień i chorego; domową apteczkę najpotrzebniejszych leków prowadzi siostra zajmująca się pielęgnowaniem chorych.

Stół operacyjny, naprawiony, będzie mógł jeszcze służyć długie lata; narzędzia chirurgiczne są utrzymane bardzo czysto, a ilość ich jest zupełnie dostateczna.

Urządzenie łazienek, jak wspomniałem wyżej, jest bardzo skromne, dla tego też ilość kąpieli dla chorych musi być ograniczoną.

Nad utrzymaniem porządku domowego w szpitalu w chwilach, gdy niema dyrektora, czuwa lekarz mieszkający w szpitalu i siostry zakonne.

Wys. Wydział krajowy zezwolił w tym roku na zaprowadzenie telefonu łączącego szpital z pomieszkaniem dyrektora.

Chorzy używani do posług w szpitalu są rekouwalescenci i oczni.

Dezynfektor będzie zakupiony w tym roku. Dom przedpogrzebowy jest urządzony dobrze. Zmarłych w roku ubiegłym było 258. Sekcye naukowe odbywają się tylko w ważniejszych przypadkach, przedstawiających szczególny interes dla nauki

Wniosek. Upraszam o wysłanie do Tarnowa p. budowniczego Kamienobrodzkiego, aby obejrzał budynek szpitalny i zrobił kosztorys koniecznych przekształceń i ulepszeń. Dyrektor przedstawi mu wszystko, co było omówionem na miejscu wspólnie ze mną i p. lustratorem.

Wadowice. — Przewodniczący komitetu szpitalnego p. Stanisław Szlachtowski z powodu licznych zajęć, musiał złożyć obowiązek ten i w jego miejsce został obrany notaryusz Dr. Robert Han, który już kilkakrotnie przewodniczył w komitecie przy załatwianiu spraw szpitalnych.

Budynek szpitalny przedstawia się czysto i porządnie, ale w piwnicy po każdym większym deszczu występuje woda. Ogródki owocowe i warzywne są utrzymywane bardzo schludnie, czysto i gruntownie. W roku ubiegłym przerobiono rezerwoar, który miał dostarczać wodę gorącą do łazienek i od lat ośmiu nie funkcyonował, tak, że obecnie doskonale pełni swe przeznaczenie. Sprawiono, według wskazówek przezemnie udzielonych, tusz w łazience na parterze i ten oddaje bardzo wielkie usługi. Oprócz bielenia i polakierowania wszystkich podłóg i lamperyj, postawiono pięć pieców kaflowych i kuchenkę, naprawiono kanał, w pralni postawiono piec nowy z dwoma nowymi kotłami, jednym słowem szpital corocznie podnosi się. Zezwolenie na kupno sąsiedniego gruntu, mającego około 2.000 sążni kwadr. znacznie rozszerzy terytoryum szpitalne i uchroni go od niepożądanego sąsiedztwa.

Służbę lekarską pełni Dyrektor i lekarz pomocniczy, stosunek ich wzajemny i do Sióstr zakonnych jest zupełnie prawidłowy. Sióstr jest sześć: 1. Przełożona. 2. W kancelaryi. 3. W kuchni. 4. na oddziale chorych mężczyzn. 5. u chorych kobiet, 6. na oddziale zakaźnym i w magazynie bielizny, w szwalni itd.

Służby niższej jest 8: dwóch przy zwykłych chorych i jeden w zakaźnym; dwie w pralni, jedna w kuchni, jedna do posyłek do miasta i stróż. Siostra prowadząca kancelaryę jest chora i potrzebuje bardzo starannego leczenia się i czystego powietrza. Prosiłem więc przełożoną, aby postarała się o inną pracownicę, obecna bowiem może uledz chorobie, jeżeli się ją zostawi przy robocie kancelaryjnej, wymagającej bardzo uciążliwej pracy,

Woda w studni szpitalnej (26 m. głęboko) jest dobra, lecz sama studnia i pompa są zrobione wadliwie, a ciągłe naprawy pochłaniają dużo pieniędzy. W roku ubiegłym sześć tygodni potrzeba było wozić wodę z miasta płacąc za każdą beczkę po koronie. Dobry studniarz, sprowadzony z Bielska, oświadczył, że naprawa studni i pompy będzie kosztować około 600 K.

Chorych w dniu inspekcyi znalazłem 63, w tej liczbie jest 15 chorych na oczy, w roku ubiegłym leczono 1206 osób w ciągu 23.071 dni, średni pobyt chorych w szpitalu wynosił 19.1 dni, przeciętnie w ciągu roku leczono 63 na 41 etatowych łóżkach, jest więc stałe przepełnienie, któremu zapobiega się tem, że w czasie gdy niema zakaźnych, sześć chorych przenosi się do pawilonu przeznaczonego dla tych ostatnich.

Ważniejsze choroby leczone w roku ubiegłym były następujące: Na gruźlicę leczono 58, z tych zmarło 14, na zapalenie płuc 22, na choroby skórne 484, na zakaźne 81, na różę 6, na choroby weneryczne 46, porodów siłami natury było 6, a z pomocą lekarską 2, na oczy leczono 62, przywieziono w stanie agonii 4. Operacyj chirurgicznych dokonano 120, w tej liczbie

Żywiec. — W Żywcu d. 15. lipca byłem na posiedzeniu Komitetu szpitalnego. Naradzano się nad sprawą dokupna niewielkiego kawałka gruntu obok szpitala położonego (174 sąż. kw.) i nad koniecznością jaknajprędszego przystąpienia do budowy domu administracyjnego, mającego pomieścić kuchnię, pomywalnię, spiżarnię, pralnię, maglownię z prasownią, susznię i pomieszkanie dla posługi. Rozwój szpitala wymaga większej kuchni, gdyż obecna jest zbyt szczupłą, a częste zalewy suteren wodą po dniach słotnych występującą naglą do postawienia pralni w innem miejscu. Plany były już rozpatrzone w Wydziale krajowym i uznane za zupełnie odpowiednie. Komitet rozpatrzywszy się w stanie funduszów szpitalnych znalazł, iż fundusz rezerwowy, zbierany od lat już wielu na tę budowę, wynosi zwyż 12 tys. kor., dalej, że wskutek oszczędnego i prawidłowego gospodarstwa budżet zatwierdzony na r. 1905, z nadwyżką 2.300 K nie będzie przekroczony w żadnej pozycyi, rezerwowy więc kapitał wzrośnie do 15 tysięcy. Taki stan finansowy pozwala mu zwrócić się do Wydziału krajowego z prośbą o udzielenie pożyczki 5—6 tys. K, spłacanych w ratach kwartalnych po 1000 kor. rocznie na sześć lat i przystąpić natychmiast do budowy tego tak potrzebnego budynku, którego kosztorys opiewa na 18 tys. koron., a wraz z zakupnem gruntu około 20.000 K. Komitet szpitalny i rada powiatowa mają nadzieję, iż dotychczasowa zapobiegliwa i oszczędna gospodarka szpitalna przekonają Wydział krajowy, iż można im zaufać, że i nowa budowa będzie dokonana możliwie oszczędnie, trwale i dobrze.

Na temże posiedzeniu Komitet prosił p. rejenta Udzielę, marszałka powiatowego, aby zajął się uregulowaniem hipoteki szpitalnej, gdyż tego nie dokonano jeszcze dotychczas.

W szpitalu tym znalazłem wzorowy porządek wszędzie i stosunki jak najlepsze między pracującymi w zakładzie. Sióstr zakonnych jest ośm: przełożona, dwie w kancelaryi, dwie przy zwykłych chorych i jedna przy zakaźnych, jedna w kuchni i jedna w pralni. Posługi niższej jest jednaście, a mianowicie 5 przy chorych zwykłych i zakaźnych, dwie w kuchni, dwie w pralni, szwaczka i stróż. Zmniejszyć tej liczby bez szkody chorych — nie można.

W dniu wizytacyi znalazłem 83 chorych, a mianowicie, dotkniętych chorobami wewnętrznemi 30, kobiecemi 7, chirurgicznemi 14, ocznemi 13, zakaźnemi 12, skórnemi 2, wenerycznemi 4 i umysłowemi 1. Ta ostatnia nieustannym krzykiem we dnie i w nocy niepokoiła już od dni kilku, nie dając spać nikomu. Poleciłem p. dyrektorowi na przyszłość do szpitala obłąkanych nie przyjmować, a tę odesłać do zakładu jaknajprędzej. W roku ubiegłym leczono tu 1786 chorych w ciągu 42.076 dni. Przeciętny pobyt chorego wynosił 23.6 dni. Średni stan dzienny chorych był 118 na 110 etatowych łóżkach.

Z ważniejszych chorób leczonych w 1905 roku w szpitalu tutejszym wymienię gruźlicę 79 (zmarło 19), zapalenie płuc 25, zakaźnych 131, samej róży 17, na choroby weneryczne 118, skórne 255, porodów było 8, ocznych 181. Operowano 205. W tym roku dokonano operacyj 119.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie w godzinach instrukcyą nakazanych. Śmiertelność w szpitalu wynosiła 6.2%.

Ambulatoryjne leczenia odbywają obydwaj lekarze. Pożywienie chorych dobre, smacznie przygotowane, a koszt żywienia dziennie i na chorego wypada 41 gr. Skarżono mi się bardzo na węgiel dostarczany przez p. Kwiatkowskiego, że jest drobny, zawiera wiele kamieni i miału, bardzo wiele sadzy pozostawia w kominach i zawiera mało kaloryj, a wskutek tego wiele bardzo wychodzi.

Bielizny jest ilość zupełnie dostateczna; zakupiona maszyna do prania oddaje wielkie usługi.

Koszt leków wynosił w I. kwartale 4.7 groszy. Na każdym oddziale jest apteczka, którą prowadzi Siostra Miłosierdzia i ma od niej klucze. W sali operacyjnej w roku przeszłym kupiono bardzo ładną miednicę i kilka przyrządów chirurgicznych. Ambulatoryum wyłożono linolcum. Narzędzia chirurgiczne są utrzymane w wielkim porządku, inwentarz prowadzi sekundarjusz.

Ilość tych narzędzi jest zupełnie dostateczną. Łazienki i natryski w porządku, tak, że kąpiel mogą chorzy otrzymywać nietylko w celach leczniczych, ale i dla zastosowania czystości.

Chorych zwykle przyjmuje dyrektor, a w razie nieobecności jego, drugi lekarz.

Dezynfektor jest własny, znajduje się w domu dla zakaźnych, funkcyonuje dobrze. Telefonu zakład niema, bo miasto nie posiada jeszcze tego urządzenia, ale wkrótce będzie zrobione.

Dom przedpogrzebowy bardzo pięknie urządzony. W ubiegłym roku zmarło w szpitalu 111 osób.

W szpitalu nie znalazłam ani jednego chorego, któryby nie kwalifikował się do szpitalnego leczenia.

Instytucye subwencyonowane.

1 *Towarzystwo ratunkowe*, subwencyonowane kwotą 600 K rocznie.

Już dwanaście lat ubiegło od założenia tego Towarzystwa we Lwowie. Pięknemu i szlachetnemu zadaniu niesienia pomocy cierpiącym, bez różnicy stanu, religii i narodowości, pogotowie ratunkowe odpowiada w zupełności, zwłaszcza od przeprowadzonej przed dziesięciu laty reorganizacyi. Nieprzerwaną służbę pełnią tam rutynowani lekarze, posiadający dłuższą praktykę szpitalną na trzech oddziałach chirurgii, położnictwa i chorób wewnętrznych. Służba sanitarna zorganizowaną jest z byłych dozorców szpitalnych, również doświadczonych i umiejących się obchodzić z chorymi. Zarząd Towarzystwa zamierza zaprowadzenie podwójnych dyżurów lekarskich, pogotowie bowiem wzywane bywa często równocześnie w dwie odległe dzielnice miasta, co czasami opóźnia rychłą pomoc, środki jednak materyalne, jakimi rozporządza Towarzystwo, nie pozwalają na razie na to, ilość bowiem członków Towarzystwa nie dochodzi 1400 osób.

Według ścisłej statystyki prowadzonej przez Towarzystwo do końca 1904 r. udzielono doraźnej pomocy w 35.614 wypadkach. Największej liczby wypadków dostarczają miesiąc od maja do końca września, przyczyną tego — zwiększony ruch publiczności w ulicach miasta, jak też i ruch handlowy. Ilość złamań kości i zwichnięć zwiększa się w miesiącach zimowych, skutkiem wypadków spowodowanych pośliźnięciem się. Samobójstw najwięcej zdarza się w czerwcu. W historyi samobójstw pierwsze miejsce zajmują otrucia i śmierć od kul.

W r. 1904 wzywano pomocy pogotowia w 3368 nagłych wypadkach.

2. *Stonarzyszenie opieki nad niemowlętami pod nazwą „Dzieciątka Jezus“*. Zakład ten dawniej był pomieszczony przy ulicy Kurkowej w budynku należącym do Towarzystwa św. Józefa, starym, przegniłym, pozbawionym światła i powietrza.

Na podstawie kontraktu najmu z daty 6/11 1899 r. L.83.556 Wydział krajowy oddał stowarzyszeniu, imieniem fundacyi domu podrzutków, w posiadanie dwa stare domy i dwie parcele budowlane we Lwowie przy ulicy Paulinów, za czynszem rocznym 300 koron.

Stowarzyszenie przystąpiło do zbierania środków na zbudowanie zakładu odpowiadającego przeznaczeniu. Plany zostały wykonane przez budowniczego Halickiego, a kosztorys wynosił 70.000 koron, na wewnętrzne zaś urządzenie potrzeba było jeszcze 12.000 koron.

Fundusz zebrany przez Towarzystwo ze składek, darów i zasiłku z loteryi państwowej wynosił zaledwie 17.515 koron. Z tym kapitałem Stowarzyszenie zaczęło budowę Dla pokrycia brakującej sumy komitet wyjednał subwen-

laparotomij 3, herniotomij 7, amputacyj 1, operacyj woła 4, resekcyj 8, tracheotomij 8 i trepanacyj 1.

Wizyty lekarskie codziennie odbywają się w godzinach oznaczonych instrukcyą. Obaj lekarze odbywają wizytę razem, aby każdy znał stan wszystkich chorych.

Ambulatoryum lekarze nie prowadzą, bo leczenie ubogich miejskich jest obowiązkiem lekarza miejskiego.

Wiktuały w spiżarni znalazłem w średnim gatunku. Przełożona przedstawiała mi, że przy obecnej w Wadowicach drożyźnie wszelkich produktów, przekarmienie chorego za kwotę 42 do 43 groszy dziennie jest niepodobieństwem. Chcąc zadość uczynić wezwaniom do oszczędności, przełożona zaprowadziła kury, kaczki, pantarki, króliki, utrzymuje 4 świnie i stara się rozszerzyć warzywne ogrody, o ile tylko można, a nawet zakupuje zboże i sama oddaje go do młynu, aby mieć mąkę i krupy taniej.

Takie folwarczne gospodarstwo potrzebuje wielkiego nadzoru ze strony zakonnic i posługi, a wskutek tego coraz to częściej powstają żądania powiększenia ilości sióstr i posługi. Sądzę, że nie może to być zadaniem zakonnic, bo na tem musi cierpieć dozór i opieka nad chorymi. Jedyną rzeczą słuszną i potrzebną jest trzymanie kilku sztuk trzody chlewnej, aby się nie marnowały różne odpadki, i tylko tyle, na ile odpadki te wystarczą. Upraszam o danie mi dyrektywy, czego mam żądać od Sióstr pod względem gospodarstwa szpitalnego.

W szpitalu tym w roku ubiegłym zakonnice zrobiły dobry jabłecznik i bardzo smaczny porzecznik, które będą mogły zastąpić liche wino szpitalne w zupełności.

Leki i opatrunki w tym szpitalu kosztują 11.7 gr. na dzień i chorego. Jest to wydatek umiarkowany. Narzędzi chirurgicznych jest ilość wystarczająca, utrzymanie ich w czystości jest poruczone jednej z sióstr zakonnych. Inwentarz utrzymuje w porządku sekundaryusz. W roku ubiegłym kupiono bardzo praktyczny sterylizator i dużo innych narzędzi chirurgicznych.

Łaziene jest ilość dostateczna tak na potrzebę leczniczą, jak i na utrzymanie czystości u chorych.

Sala operacyjna jest obszerna i dobrze urządzona. Chorych do przyjęcia kwalifikuje dyrektor, a w razie nieobecności jego sekundaryusz. Telefonu i dezynfektora szpital nie posiada, ten ostatni wypożycza od miasta, płacąc temu ostatniemu po 1 K. 90 h. za każdą dezynfekcyę jednorazową.

Dom przedpogrzebowy jest urządzony dobrze, ilość zmarłych w ubiegłym roku była 51 czyli 4·2%. Obdukcye odbywają się tylko w razach wątpliwej dyagnozy lub w wypadkach sądowych.

Wnioski.

1. Upraszam o zezwolenie na naprawę studni i pompy.

2. o zezwolenie zakupna dezynfektora, bo używanie przyrządu miejskiego za drogo kosztuje.

Żółkiew. — Komitet szpitalny zbiera się według potrzeby. W roku ubiegłym były zaledwie dwa posiedzenia, a w bieżącym jedno.

Jak wiadomo, zakład dla chorych składa się z dwóch budynków: w jednym z nich mieści się oddział chorych mężczyzn, w drugim od. chorych kobiet. Ten ostatni, budynek parterowy, jakkolwiek zbudowany przed 30 laty, lecz bez piwnic i nadzwyczajnie oszczędnie, z biegiem czasu zniszczył się mocno; grzyb pokazał się tu i ówdzie, posadzka ceglana w kurytarzu zupełnie zniszczona i rozbita, ustępowe miejsca bardzo cuchnące, drzwi i okna zmurszałe, a piece przepalone. Naprawia się to corocznie, ale budynek te nie wytrzyma długo.

W szpitalu są cztery studnie, ale wody w nich jest bardzo mało, bo ta co była, uciekła w czasie pogłębiania i wiercenia. Szpital musi sprowadzać wodę ze studni miejskiej, oddalonej i ze złym dostępem, tak że koń szpitalny, wożąc od 5-tej zrana do nocy, może zrobić zaledwie 6 obrotów. Ponieważ przemysłowiec p. Krzysztofowicz, wiercąc studnię głęboką na 65 metrów, do-

szedł do bardzo zdrowej, smacznej i obfitej wody, miasto więc wydzierżawiło na rok świder z Sokala i najęło majstra do wykopania 7 studzień; według umowy metr wywiercony w przecięciu ma kosztować 10 K. studnia więc będzie kosztować najwyżej 800—900 koron. Jest więc nadzieja, że i szpital tanim sposobem przyjdzie do zdrowej i obfitej wody.

Służba lekarska składa się z dyrektora i dwóch lekarzy pomocniczych. Stosunki pomiędzy nimi i do zarządu zupełnie prawidłowe. Jeden z sekundaryuszów prowadzi oddział męski, drugi kobiecy. Dyrektor ma ogólny kierunek i wykonuje operacye.

Zarząd szpitala składa się z rządcy, pisarza i pomocnika kancelaryjnego, dozorców, dozorczyń i stróżów jest 15.

Chorych w dniu inspekcyi znalazłem 165 na 120 etatowych łóżkach; przeciętny stan dzienny wynosi 149 chorych. Nadliczbowi spią na ziemi, lub trzech na dwóch łóżkach.

Z powodu, iż dyrektor jest dobrym chirurgiem i ma, to co zowią — „szczęśliwą rękę“ chorych chirurgicznych bywa tu prawie stale 40%. Gruźliczych leczono 96 (zmarło 25); na zapalenie płuc 72 (zmarło 15); na choroby umysłowe 2; na choroby skórne 638; na choroby zakaźne 79 (błonica 32, skarlatyna 4, tyfus plamisty 3, tyfus brzuszny 40); na różę chorowało 36 i tu większa część chorych nią dotkniętych przychodziła z zewnątrz szpitala. Porodów zwykłych było 7, z pomocą lekarską 6, ocznych 204, z tego 6 operowanych; wenerycznych 88; operacyi chirurgicznych większych i mniejszych dokonano 409. Z większych wspomnę: wyłuszczenie nowotworów 16, resekcyi stawów 10, operacyi plastycznych 3, amputacyi 7, laparatomyj 10, przepukliny 2, tracheotomij 3, trepanacyi czaszki 3 itd. Przywieziono do szpitala w stanie agonii 5. Średni pobyt chorych w szpitalu był 17.0 dni, świadczy to, iż tu nie byli przetrzymywani chorzy bez potrzeby. W dniu inspekcyi na oddziale dla zakaźnych leczono 3 na tyfus plamisty. Jest to choroba bardzo zaraźliwa, ale mniej niebezpieczna aniżeli dur brzuszny, bo na pierwszą zmarłych nie było, wtedy gdy z powodu drugiej umarło 7. Zakażenia innych chorych w samym zakładzie nie było ani razu.

Wizyty lekarskie odbywają się regularnie dwa razy dziennie, w godzinach oznaczonych instrukcyą. Lekarze pracują sumiennie, starannie i z wielką ludzkością względem chorych. Zmarłych było 169, a zatem 5.2%; wszelkie wypadki niejasne i przedstawiające szczególny interes są sekcyonowane.

Żywienie chorych dobre i smaczne; wiktuały w dobrym gatunku i świeże; chorzy pytani w różnych salach oświadczyli, że są z wiktu zadowoleni.

Koszt leków wynosi około 8 gr.; opatrunki są dobre, a zwłaszcza przysłane w tym roku od Grünspana z Andrychowa.

Narzędzia chirurgiczne są dobre i czysto utrzymane, ilość ich jest dostateczna. W końcu ubiegłego roku urządzono tu drugą salę operacyjną do operacyi septycznych; sala ta jest dobrze i pięknie urządzona i tu się odbywają mniejsze operacye, przecinania ropni, opatrunki gipsowe i opatrunki oczne i badania chemiczne wydzielin.

W okolicy Żółkwi znajdują się fabryki garncarskie i huta szklanna; z pierwszej wiele chorych przychodzi z zatruciem ołowianem, z drugiej zaś przychodzi największa część gruźliczych wskutek zatrucia się przez używanie tych samych narzędzi. Za to od chwili osuszenia błot w mieście i w okolicach ilość wypadków malaryi nadzwyczajnie się zmniejszyła.

Telefonu ani do dyrektora, ani do lekarzy pomocniczych niema.

Do usług w szpitalu są używani przeważnie rekonwalescenci chirurgiczni i oczni.

Dezynfektor jest własny, systemu Rychnowskiego, obsługiwany przez stróża i dozorowany przez rządcę.

Kanał szpitalny w czasie suchych miesięcy zatyka się czasami i powowoduje nieznośny smród na oddziale kobiet; po obfitych deszczach kanał się przemywa, a powietrze oczyszcza się.

Wniosków żadnych co do tego szpitala, rozwijającego się zupełnie prawidłowo, nie przedstawiam.

cyę udzieloną ze strony Wysokiego Sejmu w wysokości 60.000 koron w formie pożyczki zwrotnej w rocznych ratach z funduszów krajowych. Oprócz tego gmina miasta Lwowa przyszła w pomoc subwencyą bezzwrotną 10.000 koron, a 5000 koron Stowarzyszenie otrzymało w r. 1902 z loteryi państwowej na cele dobroczynne. Budowa z wewnętrznem urządzeniem kosztowała 75.253 K. 20. grudnia 1902 r. po poświęceniu zakładu przez arcybiskupa, przeniesiono cały zakład do nowego budynku.

Jest to budynek ładny, jasny, wzniesiony na pagórku, o obszernych i światłych salach ze wszystkiemi potrzebnemi urządzeniami. Niemowlęta są trzymane w metalowych wózkach, w czystych poduszkach i pieluszkach. Kuchnia, spiżarnia, pralnia i łazienki nic nie pozostawiają do życzenia. Wydział krajowy zgodził się na wypłacenie odsetek z fundacyi ś. p. Morawieckiego w kwocie 2684 koron Stowarzyszeniu w zamian za przyjęty obowiązek utrzymania 6-go dzieci na rachunek tej fundacyi.

Dzieci pielęgnowanych w zakładzie było:

W 1902	w zakładzie	162,	u żywicielek	138
„ 1903	w „	199,	u „	160
„ 1904	w „	188,	u „	174

Dochody w r. 1903 wynosiły 24.872; wydatki 24.818
„ „ „ 1904 „ 23.736; „ 25.332. Niedobór 1583.

Stowarzyszenie ma 177 członków.

Wydział krajowy na wyprostowanie i na urządzenie ulicy Paulinów ofiarował część gruntu, należącego do fundacyi w ilości 128 sążni, w zamian za parkan, chodniki i utrzymanie ulicy w dobrym stanie, do czego zobowiązało się miasto.

3. Zakład Sióstr Miłosierdzia w Rozdole subwencyonowany kwotą 600 koron. Chorych pielęgnowano 330, z tego zmarło 10, dni leczenia 3270. Sierot było 29: przychodzących na naukę szkolną 300, na naukę robót 225. Dochody wynosiły 6827 koron. Wydatki 9342 koron.

4. Zakład dla ciemnych. Jest to jedyny zakład na całą Galicyę i Bukowinę oparty na subwencyi Wysokiego Sejmu (6.000 koron) miasta i na dobroczynności publicznej. Popis roczny odbył się 30. czerwca b. r. Dziatwa z oddziału ochronki odpowiadała na pytania z religii, historyi świętej, czytała i deklamowała. Na program popisu starszych złożyły się produkcye chóru mięszanego, gra na fortepianie solowa, na 4 i na 6 rąk, spiew solowy i choralny i solowy na skrzypcach. Popis wypadł świetnie.

Suma dochodów w roku administracyjnym 1904 wynosiła 59.002 koron 76 groszy. Suma wydatków zaś 58.994 kor. 76 gr. W ubiegłym roku szkolnym było w zakładzie w ogóle 53 wychowańców. Z tego w oddziale wyższym chłopców 24, dziewcząt 17, w oddziale ochronki chłopców 4, dziewcząt 8.

Na wystawie prac wychowanków można było oglądać roboty dziewcząt: szydełkowe i widełkowe, a także włóczkowe, rękawiczki, chustki, pończochy. Wyroby te zbywane są następnie do sklepów. Wystawa prac chłopców obejmowała roboty koszykarskie, kosze na kwiaty, koszyki podróżne, walizki i t. p. Majątek zakładu przedstawia łączną wartość 703.215 kor. 62 gr.

Galicyjski zakład głuchoniemych subwencyonowany przez W. Sejm kwotą 25.400 K, przez miasto Lwów 6230 K. Majątek czysty zakładu w r. 1904 wynosił 552.823 K 82 gr. Zamknięcia rachunkowe w r. 1904 wykazały w przychodach 54.800 K 38 gr. w gotówce i 800 K w papierach. Wydatki zaś 53.677 K 38 gr. na utrzymanie 65 chłopców i 48 dziewcząt, razem 113, z których było dochodzących 8 chłopców i 5 dziewcząt. Wydatki te rozpadają się na następujące pozycye: utrzymanie realności 1203 K 23 gr., utrzymanie wychowanków 17.390 K 66 gr. Koszt zarządu, nauczycieli 23.130 K, datki na fundusz emerytalny 1400 K, służba 5238 K 19 gr. Inwentarz, opał, oświetle-

nie i drobne wydatki 5315 K. Budżet na r. 1905 wynosi w przychodach 51.011 K 40 gr. Rozchody 54.642 K, niedobór 3630 K 60 gr., który znajdzie pokrycie w oszczędnościach i ze spodziewanych nowych darów i legatów.

5. *Poliklinika powszechna.* Ilość ordynujących lekarzy wynosiła 19. Leczono w r. 1904 na oddziale chorób wewnętrznych 1211, nerwowych 365, dzieci 702, chirurgicznych 852, kobiecych 603, gardła i uszu 810, ocznych 1300, jamy ustnej 517, skórnych i wenerycznych 1185, a razem 7642. W r. 1904 wykonano operacyj: na oddziale chirurgicznym 341, na od. chorób kobiecych 71, krtani 36, ocznych 12. razem 460.

W roku 1905 do 1. lipca leczono: Na oddziale chorób wewnętrznych 87, nerwowych 389, dzieci 541, kobiecych 395, chirurgicznych 698, gardła i uszu 653, ocznych 1048, zębów 668, skórnych i wenerycznych 837. Razem 6099. Ilość ordynacyj w tym czasie wynosiła 63.493.

Porównanie

rzeczywistych wydatków na cele zdrowia publicznego w roku 1903 z takimiż wydatkami w roku 1902.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków — Wydatki	1903 Wydano K	1903 Preliminowano K	1903 Różnica K	1902 Wydano K	1902 Różnica K
III.	39	Koszta leczenia	2,714.541	2,410.000	+ 304.541	2,579.816	+ 134.725
	43	„ „ przyjęte na fund. kraj. w zastępstwie gmin	12.000	12.000	—	14.019	— 2.019
	47—50 a	Publiczna służba zdrowia (lekarze okręgowi, szczepienie i t. p.)	256.594	258.200	— 1.606	246.529	+ 10.065
		Zasiłki dla zakładów sanitarnych:					
	51	Zakład szczepienia wścieklizny Dr. Bujwida w Krakowie 2.000 K					
	52	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie 1.800 „					
	53/54	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach 600 „					
	55	Kolonia lecznicza w Iwoniczu 1.600 „					
	56	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem 600 „					
	57	Dla OO. Bonifratrów Krakowie na dokończenie budowy szpitala i ulżenie w kosztach utrzym. chorych 1.000 „					
	58	Zakład św. Józefa we Lwowie 2.000 „					
	59	Lecznica powszechna we Lwowie 2.000 „					
	60	Kolonia lecznicza w Rymanowie 1.000 „					
	61	„ „ „ Rabce 600 „					
	62	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie 600 „					
	63	„ „ „ w Krakowie 600 „	14.400	14.400	—	18.600	— 4.200
	64	Na dokończenie budowy szpitala w Iwoniczu	10.000	10.000	—	—	+ 10.000
		Dotacye zakładów:					
	40	Lwów oddź. chorych i położnic z klinikami	227.900	38.742	+ 189.158	43.199	+ 184.701
	41	Kulparków	—	—	—	—	—
	42	Kraków szpital św. Łazarza — oddź. chorych 9.121 K					
		„ położnic 11.050 „	20.171	16.068	+ 4.103	—	+ 20.171
	45	Kraków podrzutki	—	—	—	—	—
	46	Utrzymanie podrzutków w kraju i zagranicą	60.608	55.000	+ 5.608	68.185	— 7.577
		Razem	3,316.214	2,814.410	+ 501.804	2,970.348	+ 345.866

Rubryka	Pozycya	Dochody	Wpłynęło K	Preliminowano K	Różnica K	Wpłynęło K	Różnica K
II.	6	Nadwyżka od szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddź. syfilitycznych 9.965 K					
		„ obłąkanych 17.417 „	27.382	45.574	— 18.192	24.938	+ 2.444
	7	Nadwyżka od szpitala lwowskiego oddź. chorych i położnic	—	—	—	—	—
	8	„ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	66.326	26.878	+ 39.448	100.914	— 34.588
	9	Zwroty od szpitali powszechnych	50.047	55.000	— 4.953	59.703	— 9.656
	10	„ „ gmin	—	150	— 150	125	— 125
	11	„ za rachunki aptekarskie	1.025	1.020	+ 5	903	+ 122
	11 b)	„ zaliczek na płace lekarzy okręgowych	236	—	+ 236	—	+ 236
		Razem	145.016	128.622	+ 16.394	186.583	— 41.567
		Wydatek rzeczywisty	3,171.198	2,685.788	+ 485 410	2,783.765	+ 387.433

Uwaga. Suma wydatków w r. 1905 w niniejszym wykazie podana różni się od takiejże sumy w wykazie z roku poprzedniego o 82.635 K wskutek wciągnięcia do niniejszego wykazu wydatków tu należących, wykazem z poprzedniego roku nieobjętych, a mianowicie:

1) z dawniej rubryki XVII. poz. 467 (obecnie r. III. p. 43) na koszta leczenia przyjęte na fund. kraj. w zastępstwie gmin . 14.019 K
2) „ „ „ VI. „ 45 („ „ III. „ 56) dla szpitala komisyi klimatycznej w Zakopanem . . . 600 „
3) „ „ „ III. „ 37 („ „ III. „ 45) na koszta utrzymania podrzutków w kraju i zagranicą . . 68.016 „

Razem j. w. . 82.635 K

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w roku 1903.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: dni leczenia	Procent śmiertelności	+ Przeciętna dzienna ilość choryoh	średni czas leczenia: dni	Wydatki na chorych: K	Wydatki na chorych: h.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: K	Koszta: całej kuracyi jednego chorego: h.	Koszta: jednego dnia leczenia: h.	Koszta: jednego dnia wiktu chorych i służby: h.	Koszta: sanitarne leki i t. p.: h.	Taksa od: dorosłych: h.	Taksa od: dzieci: h.
A. Szpitale powszechne krajowe:																
we Lwowie oddział chorych . . .	761	10.320	752	195.933	7.3	537	19·0	341.630	18	33	10·3	174·4	45·0	16·0	160	80
„ „ kliniki	287	1.786	80	47.473	4.5	130	26·6	215.190	49	120	48·7	453·3	143·6	120·7		
w Krakowie } oddział chorych . . .	526	7.888	908	177.369	11.5	486	21·6	323.648	20	37	69·0	170·1	50·9	19·5	126	126
w Krakowie } kliniki	65	699	8	12.872	1.2	35	18·4								160	160
Suma A. . .	1.639	20.693	1.748	433.647	8.4	1.188	21·0	88[illegible].468	87	42	54·9	203·0	58·4	28·9	—	—
B. Szpitale prowincyonalne:																
gminny w Białej	105	1.500	87	39.582	5·8	108	26·4	43.297	70	28	86·5	109·4	43·4	11·5	114	60
„ „ Bochni	55	1.060	58	18.750	5·5	53	18·2	25.944	91	24	47·6	134·6	38·	8·4	134	68
„ „ Brodach	70	1.077	49	20.186	4·5	55	18·7	23.567	92	21	8[illegible]·3	116·8	41·5	13·4	120	60
„ „ Brzeżanach	82	1.232	86	31.365	7·0	85	25·3	32.932	76	26	73·1	105·7	38·5	14·4	118	60
„ „ Drohobyczu	120	2.719	113	52.721	4·2	144	19·4	47.184	57	17	35·4	89·5	34·6	13·3	106	53
powiatowy w Gorlicach	85	952	31	27.197	3·3	75	28·6	31.817	28	33	42·1	117·	42·2	13·5	120	60
„ „ Husiatynie	70	1.599	36	33.577	2·3	92	21·	40.195	78	25	13·8	119·7	43·	21·5	120	60
„ „ Jarosławiu od 1. maja 1903 r.	75	557	49	13.798	8·8	56	24·8	20.053	74	36	—	145·3	43·8	30·8	120	60
gminny w Jaśle	100	770	53	17.710	6·9	49	23·	22.513	51	29	24·	127·1	49·6	7·6	124	60
„ „ Kołomyji	70	1.356	50	29.803	3·7	82	22·	37.913	58	27	96·	127·2	43·1	19·1	128	64
powiatowy w Krośnie	35	642	34	13.873	5·3	38	21·6	18.458	93	28	75·2	133·	37·2	24·2	120	60
„ „ Lubaczowie	50	1.000	40	19.120	4·	52	19·1	21.598	23	21	59·8	113·	36·6	13·	120	60
gminny w Nowym Sączu	60	936	72	21.729	7·7	60	23·2	25.791	34	27	55·5	118·7	40·	10·4	134	68
powiatowy w Podhajcach	85	2.251	100	44.628	4·4	122	19·8	45.368	48	20	15·5	101·7	36·6	11·6	120	60
gminny w Przemyślu	175	3.020	239	73.964	7·9	203	24·5	79.485	03	26	32·	107·5	38·	17·4	120	6[illegible]
powiatowy w Przemyślanach . . .	66	1.648	46	27.996	2·8	77	17·1	38.465	25	23	33·9	136·5	42·8	14·8	120	[illegible]
gminny w Rzeszowie	116	1.647	96	42.603	5·8	117	25·9	50.979	82	30	95·3	119·7	44·3	11·7	128	64
„ „ Samborze	100	1.179	87	31.405	7·4	86	26·6	41.253	08	34	99·	131·4	42·4	20·5	130	65
„ „ Sanoku	80	1.175	55	27.483	4·7	75	23·4	34.438	49	29	31·	125·3	44·	9·2	130	64
„ „ Śniatynie	72	1.159	37	25.369	3·2	70	21·9	36.507	55	31	49·9	143·9	44·9	15·6	156	78
powiatowy w Sokalu	100	2.806	79	39.461	2·8	115	15·	51.020	74	18	18·	121·5	36·4	12·9	120	60
gminny w Stanisławowie	120	2.881	91	56.639	3·2	155	19·7	67.933	74	23	58·	119·9	40·1	12·1	114	60
„ „ Stryju	99	1.879	85	45.474	4·5	125	24·2	5[illegible].412	10	28	42·6	117·5	41·9	13·6	120	60
„ „ Tarnopolu	100	1.475	97	35.317	6·6	97	23·9	42.655	57	28	91·9	120·8	38·9	12·8	128	64
„ „ Tarnowie	140	2.449	169	48.125	6·9	132	19·7	52.150	91	21	29·5	108·4	41·9	6·3	124	62
„ „ Wadowicach	41	959	51	22.156	5·3	61	23·1	31.249	40	32	58·5	141·	48·1	13·8	152	76
„ „ Zaleszczykach	52	1.435	45	27.739	3·1	76	19·4	27.455	16	19	13·3	98·9	29·9	24·2	102	52
powiatowy w Złoczowie (zamknięty z powodu pożaru)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
gminny w Żółkwi	120	2.919	123	53.342	4·2	146	18·3	58.248	52	19	95·5	109·2	38·9	16·7	110	56
powiaty w Żywcu	92	1.666	118	37.059	7·1	102	22·2	36.710	20	22	03·5	99·1	44·	10·5	106	54
Suma B. . .	2.535	45.948	2.276	978.171	5·	2.680	21·3	1,138.602	29	24	78·	116·4	40·8	14·6	—	—
C. Zakłady położnicze:																
Krajowy we Lwowie oddział szpitalny	79	1.226	23	18.159	1·9	49	14·8	61.817	15	50	42·2	340·4	52·7	27·8	160	—
„ „ „ klinika poł. gin.	88	971	14	16.589	1·4	46	17·1	74.063	94	76	27·6	446·5	112·3	66·0	160	—
„ w Krakowie oddział szpit. i klinika poł. gin.	60	1.274	17	26.131	1·3	71	20·5	52.547	01	41	24·6	201·1	59·4	21·9	126	—
Suma C. . .	227	3.471	54	60.879	1·6	166	17·5	188.428	10	54	28·7	309·5	71·8	35·7	—	—
D. Zakłady dla obłąkanych:																
Krajowy w Kulparkowie	700	2.129	230	363.640	10·8	996	170·8	524.614	45	246	41·4	144·3	56·1	03·0	160	—
„ „ Krakowie	115	414	51	48.648	12·3	133	117·5	82.219	63	198	59·7	169·0	65·5	05·7	160	—
Suma D. . .	815	2.543	281	412.288	11·0	1.129	162·1	606.834	08	238	63·	147·2	57·2	03·4	—	—
E. Szpitale dla dzieci:																
Szpital św. Zofii we Lwowie . . .	110	1.405	206	34.543	14·7	95	24·6	32.000	—	22	77·5	92·6	—	—	160	80
„ „ Ludwika w Krakowie . .	108	1.132	211	30.618	18·6	84	27·0	32.000	—	28	26·9	104·5	—	—	126	126
Oddział osesków z mamkami . . .	32	301	109	6.644	36·2	18	22·1	17.290	36	57	44·9	260·2	—	—	126	126
Suma E. . .	250	2.838	526	71.805	18·5	197	25·3	81.290	36	28	64·4	113·2	—	—	—	—
Suma A., B., C., D. i E. . .	5.466	75.493	4.885	1,956.790	6·5	5.361	25·9	2,895.623	70	38	35·6	148·	—	—	—	—

Bibl. Jag.

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w r. 1903.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Lwów — Oddział szpitalny	Lwów — Oddział kliniczny	Kraków	Kulparków	Lwów — Oddział szpitalny		Lwów — Oddział kliniczny		Kraków		Kulparków	
		Ilość dni leczenia w roku 1903				na dzień leczenia przypada							
		214.092	64.062	265.020	363.649								
		K	K	K	K	K	gr.	K	gr.	K	gr.	K	gr.
1	Żywienie chorych (od żywienia do wina)	97.679	86.802	144.152	204.101	—	45·62	1	35·49	—	54·39	—	56·13
2	Bielizna (od zakupna do utrzymania szwaczek)	12.735	12.270	18.052	25.028	—	5·95	—	19·15	—	6·81	—	6·88
3	Pranie	10.241	4.861	12.518	13.607	—	4·78	—	7·59	—	4·72	—	3·74
4	Opał sal	19.206	23.990	14.105	20.449	—	8·97	—	37·44	—	5·32	—	5·62
5	Oświetlenie	8.675	15.351	9.777	5.390	—	4·05	—	23·96	—	3·69	—	1·48
6	Leki i apteka	12.484	25.969	19.165	928	—	5·83	—	40·53	—	7·23	—	0·26
7	Koszta sanitarne i instrumenta chirurgiczne	26.034	46.667	31.586	10.077	—	12·16	—	72·84	—	11·92	—	2·77
8	Sprzęty	4.147	3.834	4.650	6.775	—	1·93	—	5·98	—	1·76	—	1·87
9	Słoma do sienników	1.324	—	1.102	1.771	—	0·62	—	—	—	0·42	—	0·48
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	2.926	1.274	3.309	4.172	—	1·36	—	1·99	—	1·25	—	1·15
11	„ koni	—	—	1.154	3.765	—	—	—	—	—	0·44	—	1·04
12	„ ogrodów, pól i folwarków	1.287	404	2.140	38.263	—	0·60	—	0 63	—	0·81	—	10·52
13	Koszta pogrzebowe (prosektoryum)	2.260	675	1.890	705	—	1·05	—	1·05	—	0·71	—	0·19
14	Utrzymanie budynków (asekuracya, drogi, kominiarze)	16.558	7.635	9.772	22.124	—	7·74	—	11·92	—	3·69	—	6·08
15	„ dyrektora, lekarzy, akuszerek, stypendya akuszerek, dyetaryusze, wikt dyżurny	63.616	4.685	53.263	18.700	—	29·75	—	7·31	—	20·10	—	5·14
16	Koszta zarządu	16.353	6.273	22.375	20.026	—	7·64	—	9·79	—	8·45	—	5·51
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	10.813	4.874	14.066	11.768	—	5·05	—	7·60	—	5·31	—	3·24
18	Służba wyższa i niższa	41.098	24.359	49.974	75.685	—	19·19	—	38·02	—	18·86	—	20·81
19	Czynsze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne	2.812	2.107	2.347	1.728	—	1·31	—	3·29	—	0·89	—	0·48
21	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	5.156	5.510	4.672	5.339	—	2·41	—	8·60	—	1·76	—	1·47
22	Pensye i emerytury	22.500	4.132	14.233	16.805	—	10·51	—	6·45	—	5·33	—	4·62
23	Zaopatrzenia, dary z łaski, odprawy i kwartały pośmiertne	1.134	258	3.698	192	—	0·53	—	0·40	—	1·40	—	0·05
24	Remuneracye i zapomogi	6.833	966	6.000	2.000	—	3.19	—	1·51	—	2·26	—	0·55
25	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	—	1·64	—	—	—	—	—	—
26	Zapisy	—	—	214	—	—	—	—	—	—	0·09	—	—
27	Podatki i daniny	271	81	2.391	754	—	0·12	—	0·12	—	0·90	—	0·21
28	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	131	—	—	—	—	—	—	—	0·04
29	Dyety i koszta podróży	—	—	149	—	—	—	—	—	—	0·06	—	—
30	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	—	16	1.079	—	—	—	—	0·02	—	0·41	—	—
31	Rozmaite wydatki	1.970	789	3.252	12.773	—	0·92	—	1·30	—	1·23	—	3·51
	Razem	391.632	283.782	451.085	523.056	1	82·92	4	42·98	1	70·21	1	43·84
	Do tego:												
	Zaliczki na płace (Rubr. I.)	3.343	—	1.438	1.558	—	—	—	—	—	—	—	—
	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	32.000	—	49.290	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nadzwyczajne budowle, urządzenia mechaniczne klinik, apteki, ogrodów i t. p.	12.809	7.834	79.276	18.296	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zapomogi dla położnic	8.472	5.472	5.892	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogólny wydatek	448.256	297.088	586.981	542.910	—	—	—	—	—	—	—	—

WYKAZ

dochodów rzeczywistych oraz stanu czynnego i biernego w szpitalach prowincyonalnych w roku 1903

według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Liczba porządkowa	Szpitale	Koszta leczenia od: galicyjskiego funduszu krajowego K	h.	kas chorych i obcych funduszów krajowych K	h.	samopłacących K	h.	Dochody własne i rozmaite wraz z zapasem kasowym K	h.	Ogólne dochody K	h.	Stan czynny z końcem roku 1903: Zaległe koszta leczenia K	h.	Rozmaite inne należytości K	h.	Razem K	h.	Stan bierny z końcem roku 1903: Niespłacone należytości dostawców i t. p. K	h.	Zaliczki i pożyczki K	h.	Razem K	h.	Czysty stan: czynny K	h.	bierny K	h.
1	Biała	24.522	54	13.468	56	831	93	132	17	38.955	20	24.050	51	1.925	52	25.976	03	10.131	33	8.231	92	18.363	25	7.612	78	—	—
2	Bochnia	24.415	98	—	—	1.544	58	5.089	23	31.049	79	9.636	50	9.583	09	19.219	59	660	89	6.171	45	6.832	34	12.387	25	—	—
3	Brody	17.601	26	755	60	1.598	90	164	97	20.120	73	8.188	24	3 745	35	11.933	59	2.933	07	3.850	—	6.783	07	5.150	52	—	—
4	Brzeżany	30.195	90	1.422	94	919	24	1.944	09	34.482	17	23.939	69	6.047	94	29.987	63	13	48	—	—	13	48	29.974	15	—	—
5	Drohobycz	56.903	30	1.218	16	4.146	42	4.256	07	66.523	95	20.823	80	36.230	24	57.054	04	515	91	—	—	515	91	56.538	13	—	—
6	Gorlice	31.008	60	1.244	20	564	—	880	49	33.697	29	8.919	10	3.634	30	12.553	40	1.694	72	4.600	—	6.294	72	6.258	68	—	—
7	Husiatyn	33.910	20	3.711	60	—	—	5.712	39	43.334	19	18.028	40	807	06	18.835	46	1.719	39	3.400	—	5.119	39	13.716	07	—	—
8	Jarosław za czas od 1. maja 1903	5.392	80	462	—	734	40	5.559	92	12.149	12	9.637	20	4.450	82	14.088	02	8.915	36	3.440	08	12.355	44	1.732	58	—	—
9	Jasło	20.528	—	825	32	90	52	525	56	21.969	40	7.455	12	710	45	8.165	57	2.443	96	1.900	—	4.343	96	3.821	61	—	—
10	Kołomyja	31.175	72	1.832	05	766	82	565	85	34.340	44	17.612	69	4.502	94	22.115	63	2.432	68	115.171	65	117.604	33	—	—	95.488	70
11	Krosno	15.424	20	806	—	199	60	1.087	78	17.517	58	5.843	80	175	83	6.019	63	2.601	15	6.200	—	8.801	15	—	—	2.781	52
12	Lubaczów	20.957	52	—	—	1.037	48	473	09	22.468	09	8.622	62	5.439	46	14.062	08	1.951	03	400	—	2.351	03	11.711	05	—	—
13	Nowy Sącz	24.816	38	1.418	06	314	40	41	07	26.589	91	23.043	18	121	70	23.164	88	1.637	74	—	—	1.637	74	21.527	14	—	—
14	Podhajce	48.019	34	130	70	2.792	27	604	14	51.546	45	22.777	83	6.988	23	29.766	06	1.120	—	13.291	98	14.411	98	15.354	08	—	—
15	Przemyśl	76.043	10	6.173	34	1.868	06	48.774	21	132.858	71	39.624	02	6.944	76	46.568	78	16.152	63	800	—	16.952	63	29.616	15	—	—
16	Przemyślany	33.633	60	—	—	931	20	6.981	98	41.546	78	13.112	40	1.347	57	14.459	97	—	—	33.995	52	33.995	52	—	—	19.535	55
17	Rzeszów	50.489	30	4.113	78	1.157	90	253	04	56.014	02	25.825	58	3.879	27	29.704	85	4.677	38	21.000	—	25.677	38	4.027	47	—	—
18	Sambor	36.143	70	1.177	50	338	20	85	81	37.745	21	19.085	14	3.155	96	22.241	10	5.548	96	65.380	82	70.929	78	—	—	48.688	68
19	Sanok	31.760	90	2.585	12	1.266	04	1.115	23	36.727	29	13.689	84	5.337	99	19.027	83	1.485	37	15.610	04	17.095	41	1.932	42	—	—
20	Śniatyn	36.135	70	3.892	78	537	84	1.310	96	41.877	28	29.331	88	14.596	25	43.928	13	984	07	40.464	—	41.448	07	2.480	06	—	—
21	Sokal	52.660	32	76	80	1.015	—	871	67	54.623	79	21.609	90	2.946	22	24.556	12	4.073	56	48.803	86	52.877	42	—	—	28.321	30
22	Stanisławów	49.952	98	7.898	60	1.065	30	4.429	56	63.346	44	36.670	34	6.163	17	42.833	51	3.678	99	14.096	19	17.775	18	25.058	33	—	—
23	Stryj	47.467	22	9.410	36	1.038	50	512	98	58.429	06	35.065	93	3.340	11	38.406	04	3.417	74	15.200	—	18.617	74	19.788	30	—	—
24	Tarnopol	39.798	76	3.736	12	819	76	950	11	45.304	75	20.776	76	406	61	21.183	37	5.631	09	83.710	80	89.341	89	—	—	68.158	52
25	Tarnów	55.299	88	4.113	38	857	70	793	89	61.064	85	35.906	07	5.034	15	40.940	22	853	81	35.181	73	36.035	54	4.904	68	—	—
26	Wadowice	31.656	28	1.042	64	654	58	252	98	33.606	48	9.395	64	305	76	9.701	40	—	—	49.858	94	49.858	94	—	—	40.157	54
27	Zaleszczyki	24.923	90	3.047	32	437	08	790	42	29.198	72	9.945	78	15.915	34	25.861	12	1.327	28	49.084	55	50.411	83	—	—	24.550	71
28	Złoczów (zamknięty z powodu pożaru)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Żółkiew	58.029	58	1.083	40	636	58	137	42	59 886	98	16.104	48	146	55	16.251	03	8.004	74	23.050	—	31.054	74	—	—	14.803	71
30	Żywiec	30.781	54	3.495	74	2.176	50	3.341	34	39.795	12	11.383	68	5.704	36	17.088	04	149	—	—	—	149	—	16.939	04	—	—
	Razem	1,039.648	50	79.142	07	30 340	80	97.638	42	1246769	79	546.106	12	159.587	—	705.693	*12	94.755	33	662.893	53	757.648	86	290.530	49	342.486	23
	Z porównania przewyżka stanu biernego																									51.955	74

*) Powyższą sumą stanu czynnego nie jest objęta wartość budynków, gruntów i inwentarza, której szpitale nie podały.

Zamknięcia rachunków

z obrotów wydatków na chorych i potrzeb administracyjnych funduszów szpitali prowincyonalnych — zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1903

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.	K h.
WYDATKI. a) Rzeczywiste.								Wyniki tylko za czas od 1. maja 1903																						
Czynsz najmu	— —	— —	— —	2.000 —	2.700 —	— —	— —	—	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bielenie i restauracya zwykła	288 51	3 237 71	779 77	320 82	686 57	707 63	695 26	17 82	436 66	609 29	528 18	797 57	534 35	404 22	1 808 77	1 078 91	556 96	621 50	401 03	485 43	2.414 —	501 82	1.841 12	1.265 41	762 73	665 19	74 88		2.304 65	703 12
Budowy nadzwyczajne	2 520 76	— —	946 74	— —	3.431 40	1.261 36	3.230 56	— —	— —	— —	206 80	927 85	— —	— —	47.743 10	20 500 42	305 69	546 74	274 —	144 —	— —	10.860 40	16.740 —	1.026 67	1.569 36	858 73	— —		2.432 80	209 —
Podatki od budynków szpitalnych	4 40	53 69	2 55	— —	461 40	1 99	— —	— —	— —	7 97	— —	— —	— —	12 32	14 14	2 621 96	— —	— —	— —	5 92	— —	44 70	— —	7 98	12 95	— 55	7 37		16 75	22 93
Asekuracya od ognia	61 30	43 03	69 —	— —	37 70	137 59	94 11	74 43	38 95	57 62	65 20	65 38	36 34	75 02	67 71	340 73	6 02	132 45	74 80	48 17	113 02	168 34	36 98	5 83	89 14	20 86	36 40		274 18	67 54
Czyszczenie kominów	40 —	20 72	67 08	15 60	24 —	96 —	100 —	— —	30 —	24 —	49 04	30 —	50 —	100 —	60 —	80 —	20 —	60 —	91 16	62 50	78 68	124 74	200 —	80 —	229 30	59 40	— —		140 —	50 —
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	488 36	84 —	280 —	80 —	250 —	30 —	6 —	31 90	— —	250 —	12 10	118 —	47 —	132 —	110 40	120 —	71 —	176 —	74 —	57 —	1.051 55	10 —	163 60	640 —	114 —	101 80	120 —		440 —	68 60
Żywność chorych, SS. Miłosierdzia i służby	18.058 63	8 781 80	9.113 53	13.692 43	20.479 62	13.583 50	16.851 26	5.712 12	8.939 27	13.175 26	6.310 50	8.225 36	10.970 86	18.088 01	34.665 85	14.092 50	22.325 99	15.164 62	17.243 25	13.280 58	18.764 29	25 032 48	24.521 90	16.172 53	27.490 67	13.134 03	9.291 64		25.942 77	18.881 58
Wino, piwo i wódka	839 2	167 46	5 60	128 32	479 23	439 51	481 37	477 15	54 30	222 97	62 56	398 51	320 37	268 14	1 510 02	310 33	812 60	499 46	538 80	531 42	61 27	533 60	637 16	678 28	558 40	369 18	191 42		698 80	833 04
Lekarstwa	2.531 38	1.364 13	1.649 09	3.271 49	3.704 11	2.088 21	3.678 29	— —	1.464 07	3.253 75	1.044 07	1.324 20	137 20	4.800 —	8.258 75	1.861 68	3.356 13	3.316 33	1.337 14	2.207 09	2.967 61	2.176 85	3.382 86	3.674 23	2.300 02	2.586 9	4.314 02		4.655 21	2.157 55
Sanitarne	1.698 17	218 08	763 18	1.045 57	2.638 14	1.373 37	2.277 50	69 90	115 56	1.322 56	1.449 10	598 30	1.901 59	84 53	4.645 48	2.011 81	2.700 14	1.146 33	1.146 40	1.120 89	1.878 79	3.128 69	2.379 77	1.455 58	1.317 43	590 54	1.554 54		5.155 41	1.110 48
Zakupno nowych i naprawa narzędzi chirurgicznych	358 48	35 70	234 03	155 17	669 09	217 69	440 16	12 20	109 50	278 86	537 38	264 72	461 58	279 20	430 27	301 45	306 68	919 12	91 70	514 15	320 90	476 16	535 70	280 09	254 90	385 75	788 24		904 47	469 63
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	913 40	101 10	263 40	355 80	436 20	79 70	96 70	185 15	158 77	380 —	218 —	110 80	386 20	386 —	1.237 40	234 60	424 —	444 60	265 79	71 80	823 40	287 60	412 —	668 —	388 33	262 80	163 60		518 20	492 10
Koszta kapliczne	— —	100 —	— —	— —	100 —	102 —	91 36	— —	200 —	100 74	174 38	107 83	— —	— —	99 93	100 —	98 11	200 —	97 45	100 —	100 —	300 —	104 20	106 88	99 03	127 53	104 96	100 —		— —	100 66
Bielizna, pościel i odzież	2.233 40	986 64	1.223 39	1.755 11	1.755 28	1.854 41	698 18	34 80	30 09	1.243 97	261 94	1.023 06	1.490 50	4.483 41	1.130 46	1.653 84	2.016 18	1.254 42	2.523 87	1.159 02	2.669 57	5.070 07	2.536 67	1.302 75	2.698 25	2.468 40	1.509 06		5.749 72	1.799 75
Pranie (mydło, soda i farbka)	99 14	174 12	113 08	68 38	186 90	277 59	411 48	85 67	98 88	158 99	314 91	239 44	227 69	455 89	784 10	489 12	551 47	177 83	164 99	416 31	250 11	400 77	360 40	528 —	474 81	156 25	85 28		575 36	256 38
Sprzęty	1 535 25	302 18	450 03	398 95	591 09	657 9	1.234 13	201 21	85 59	508 37	237 58	403 94	144 28	798 73	924 28	366 37	636 6	1 746 46	1.115 17	920 73	687 70	1.075 —	1.257 0	443 77	631 53	889 83	178 54		871 90	549 97
Opał	1.586 41	1.184 60	1.082 —	2.405 —	1.418 —	3.017 19	2.543 —	1.327 10	1.886 30	1.840 62	1.08 8 20	899 44	1.682 60	2.280 —	4.482 40	1.828 22	2.328 —	2.385 30	2.330 80	1.992 —	4.204 44	4 056 —	2.696 75	2.250 05	3.439 51	1.379 —	53 —		5.190 36	1.778 18
Światło	872 04	168 58	375 16	435 49	404 26	341 47	277 0	164 78	193 85	208 58	223 22	269 54	583 68	397 10	674 58	432 23	445 64	308 65	363 0 4	4 8 04	482 09	1.238 66	386 86	548 15	521 95	609 39	98 —		1.229 86	563 88
Słoma i siano do leży	140 —	64 —	60 —	12 66	154 30	69 10	53 64	— —	67 65	79 76	60 —	261 99	125 32	99 34	345 80	291 94	225 82	124 61	58 20	33 60	712 66	368 99	296 24	34 54	198 15	169 25	25 20		651 36	200 04
Potrzeby kancelaryjne	675 90	180 27	350 10	304 48	361 02	310 95	333 03	55 90	50 02	329 41	185 28	182 11	355 68	506 04	557 15	295 83	453 05	609 74	339 85	229 81	824 29	998 40	602 70	258 28	428 64	223 91	211 62		471 03	168 04
Opłata telefonów	— —	— —	— —	— —	75 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100 —	— —	— —	— —	25 —	— —	— —	100 —	— —	199 31	— —	— —	— —		— —	76 30
Utrzymanie koni z uprzężą	— —	— —	— —	— —	405 10	456 70	217 57	— —	— —	300 —	376 11	385 38	— —	— —	— —	511 40	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
Płaca dyrektora	2.700 —	1.840 —	1.840 —	1 840 —	2.070 —	1.516 68	1 699 99	933 42	1.840 —	1 600 —	1.300 86	1 400 08	1 400 —	1.840 —	2 760 —	1 747 76	2.070 —	1 610 —	1.600 —	1.811 —	1.837 84	2.000 —	1 358 32	2 070 —	2.000 —	1.610 —	1.840 —		2.300 —	1.840 —
„ sekundaryuszów	1.200 —	1.150 —	1.150 —	1.150 —	1.796 65	1.0 3 37	1.000 —	— —	1.150 —	1.000 —	500 —	1.000 04	1.150 —	1.150 —	3.580 —	1.000 —	2 400 —	920 —	1.000 —	874 96	1 149 12	2 680 —	2 586 64	1.000 —	2.400 —	416 67	1.000 —		2.380 —	1.000 —
„ akuszerek i cyrulika	316 —	68 —	72 —	186 —	188 —	2 —	— —	— —	51 —	52 —	— —	16 —	469 90	52 —	472 —	52 —	152 30	— —	78 —	42 —	42 —	200 —	117 —	100 —	288 —	72 —	112 —		57 99	44 —
„ SS. Miłosierdzia (rządcy)	1.200 —	640 —	1.320 —	800 —	1. 86 72	960 —	960 —	394 58	640 —	640 —	640 —	800 —	640 —	800 —	1.332 —	800 —	1.120 —	640 —	960 —	640 —	640 —	1.332 —	960 —	960 —	1.280 —	800 —	640 —		1.320 —	1 120 —
„ pisarza	999 98	— —	— —	1 000 —	— —	— —	— —	— —	1.000 —	1.320 —	— —	— —	1 320 —	1.000 —	1.200 —	— —	— —	1.000 —	— —	1.100 —	999 84	1.300 —	1.09 1 41	1.100 —	— —	— —	1.100 —		— —	— —
„ dyurnistów	— —	— —	392 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	200 —	300 —	— —	792 —	— —	— —	— —	— —	400 —	496 —	— —	480 —	— —	— —	— —		720 —	— —
Wynagrodzenie za prowadzenie kasy i rachunków	216 70	200 —	200 —	200 —	200 —	300 —	200 —	— —	240 —	200 —	100 —	200 —	200 —	100 —	400 —	200 —	360 —	200 —	200 —	200 —	200 —	— —	200 —	160 —	400 —	200 —	100 —		240 —	200 —
Fiakrowe dla kapelanów	160 —	120 —	100 —	100 —	50 —	100 —	50 —	3 40	24 90	100 —	50 20	100 —	200 —	150 —	120 —	200 —	50 —	160 —	97 87	100 —	236 66	200 —	160 46	97 70	300 —	50 —	100 —		160 —	160 —
Płaca służby szpitalnej niższej	1.104 —	1.464 —	912 —	956 —	1.238 —	1.3 0 70	1.237 —	1.061 50	710 —	1 272 —	858 —	840 —	1.144 —	1.014 —	2.736 —	1 056 —	2.080 —	1.390 90	1.206 76	982 80	1.815 —	2.400 —	2 016 —	1.560 —	2.221 —	1.027 —	672 —		2.643 —	1.318 —
Za sprawdzanie rachunków aptekarskich	20 44	26 35	20 05	38 30	52 48	8 52	19 68	— —	20 84	38 74	4 66	11 91	6 12	74 02	88 56	18 23	29 04	22 51	48 31	41 74	49 —	49 70	33 65	31 88	45 44	22 07	40 95		29 39	23 03
Odprawy, prowizye i emerytury	416 67	1.291 20	— —	— —	1.476 —	— —	— —	— —	1.056 —	1.293 —	— —	— —	447 22	1.120 —	1.80 —	— —	739 99	144 —	1.594 —	— —	659 84	2 296 34	3.309 59	474 42	1.760 —	330 —	476 —		528 —	— —
Remuneracye (zależne od Wydziału krajowego)	60 —	70 —	44 —	340 —	190 —	90 —	100 —	46 —	— —	160 —	50 —	70 —	70 —	190 —	280 —	80 —	210 —	140 —	180 —	160 —	226 66	530 —	340 —	500 —	280 —	70 —	150 —		150 —	90 —
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	200 —	149 98	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
Spłata długów a) w kapitale	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	734 35	— —	— —	— —	1.357 12	— —	1.952 62	— —	689 71	1.303 —	— —	3.329 —	— —	— —	1.102 86	— —	683 30	315 45		— —	— —
„ „ b) w odsetkach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.428 25	— —	— —	— —	366 08	— —	1.015 14	— —	2 910 29	587 —	— —	421 20	— —	— —	3 266 54	— —	1.787 90	1.043 05		— —	— —
Rozmaite drobne, jak miotły, szczotki i t. p.	705 34	138 35	145 48	47 05	3 80	269 56	1.517 70	221 65	65 94	89 44	43 50	357 18	135 53	105 38	431 19	306 01	239 49	15 24	486 77	160 58	854 30	463 73	777 42	367 80	205 57	395 09	65 31		216 65	416 40
Suma wydatków rzeczywistych	44.043 78	24.275 71	24.023 26	33.102 62	50.100 06	32.840 38	40 596 17	11.138 38	20.758 14	35.480 90	17.101 75	21.428 63	26.828 21	43 368 48	125.330 41	57.949 21	81.585 75	39.713 26	37.903 70	29.900 54	52.015 83	70 705 24	71 848 98	44.455 68	55.267 61	32.500 72	27.157 57		68.967 86	36.761 20	1.227.150 03
b) Przenośne.																														
Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu	2.300 —	1.600 —	— —	— —	— —	1.000 —	2.000 —	— —	1.200 —	— —	— —	400 —	— —	— —	2.000 —	3.200 —	1.000 —	2 000 —	1.285 33	— —	6.584 —	1.200 —	2.000 —	— —	800 —	4.800 —	2.000 —	— —		2.800 —	— —	38.169 33
„ „ „ powiatowemu i gminnemu	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 290 54	— —	— —	— —	— —	— —	1.291 —	— —	2.940 —	— —	— —	— —	— —		5.600 —	— —	11.121 54
Zaliczki do wyrachowania	2.600 —	2.100 —	40 —	14.140 —	4.200 —	32.300 —	9.100 —	2.300 —	436 90	3.000 —	— —	— —	900 —	4.200 —	— —	7.150 —	— —	— —	2.800 —	1.220 —	2.800 —	2.000 —	— —	7.200 —	1 000 —	2.900 —	1.400 —	600 —	— —		165 —	— —	104.551 90
„ na płace	— —	— —	80 —	200 —	— —	— —	— —	— —	— —	360 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —	640 —
Gotówka na zakupno efektów	— —	600 94	3.850 —	1.201 79	21.036 —	24.829 45	— —	— —	— —	93 47	— —	1.000 —	— —	43 28	9.509 38	— —	— —	— —	4 400 —	7.000 —	100 —	12.150 —	114 07	— —	4.143 29	— —	— —		— —	2.946 88	93.018 55
Zwrócone kaucye i depozyta	150 —	— —	— —	— —	87 70	— —	— —	30 —	25 —	47 50	— —	— —	30 —	— —	— —	— —	— —	472 50	— —	167 50	58 20	148 34	50 03	290 50	— —	— —	— —		— —	— —	1.557 27
Przeprowadzenia rachunkowe	39 —	— —	32 50	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	59 53	— —	— —	— —	— —	160 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	24 20	70 58	— —	— —		— —	— —	385 81
Wydatki ogólne	49.132 78	28.576 65	28.025 76	48.644 41	75.423 76	90.969 83	51.696 17	13.468 38	22.420 04	38.981 87	17.501 75	23.328 63	31 058 21	46.702 30	145.349 32	58 949 21	56.385 75	42.691 09	45.263 70	45.652 04	54.665 03	92.203 58	75 953 08	48.470 38	65.681 43	35.100 72	27.157 57		77.532 86	39 708 08	1.476.594 43
Dochody ogólne	49.148 45	33.249 79	28.565 59	48.722 15	77.811 65	90.969 83	52.434 19	17.719 20	22.496 81	41.013 94	17.517 58	23.368 09	31.179 91	51.546 45	145.777 62	59 546 78	58.814 02	43 723 04	45 387 29	46.309 75	54.802 11	92.496 77	76.419 08	48.876 99	65.865 39	35.206 48	29.823 66		77.651 98	39.795 12	1.506.439 72
Od tego potrąciwszy dochody przenośne	10.193 25	2.200 —	8.444 86	14.239 98	11.287 70	57.272 54	9 100 —	5.570 08	527 41	6 673 50	— —	— —	900 —	4.590 —	— —	— —	12.918 91	18.000 —	2.800 —	5 977 83	8.660 —	4.632 47	178 32	29 150 33	17.990 03	3 572 24	4 800 54	1.600	624 94		17.765 —	— —	259.669 93
Okazują się dochody rzeczywiste	38.955 20	31.049 79	20.120 73	34.482 17	66.523 95	33.697 29	43.334 19	12.149 12	21.969 40	34.340 44	17.517 58	22.468 09	26 589 91	51.546 45	132.858 71	41 546 78	56.014 02	37.745 21	36.727 9	41.677 28	54.623 79	63.346 41	58.429 06	45.304 75	61.064 85	33.606 48	29.198 72		59.886 98	39 795 12	1.246.769 79

Z powodu pożaru szpitala zamknięty.

BUDŻETY

szpitali prowincyonalnych zatwierdzonych przez Wydział krajowy na rok 1905.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Dolina	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kołomyja	Kron.	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	w a l u t a								k o r o n o w a									w a l u t a					k o r o n o w a								
Dochody.																																
Z własnych dochodów:																																
Z dóbr, realności, gruntów, legatów i odsetek od efektów i t. d.	9	360	112	454	—	682	440	400	150	200	700	100	300	100	340	750	6.900	140	50	68	150	400	1.962	100	150	1.000	50	120	—	6	350	
Z kosztów leczenia:																																
Od gal. fund. kraj. samopłacących i obcych fund.	45.000	29.000	24.000	36.000	—	53.000	31.800	37.000	43.800	22.300	38.400	20.250	23.000	28.500	52.800	88.200	33.000	54.400	36.400	35.900	35.000	48.000	66.000	60.300	48.300	60.000	33.500	29.600	—	57.750	38.700	
Rozmaite dochody	—	—	—	20	—	20	—	—	20	20	50	50	15	—	—	100	20	20	10	60	—	50	50	—	22	100	50	30	—	50	10	
Suma dochodów	45.009	29.360	24.112	36.474	—	53.702	32.240	37.400	43.970	22.520	39.150	20.400	23.315	28.600	53.140	89.050	40.520	54.560	36.460	36.028	35.150	48.450	68.012	60.400	48.472	61.100	33.600	29.750	—	57.806	39.060	1,227.810
Wydatki.																																
Czynsz najmu	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bielenie i restauracya zwykła	600	934	500	350	—	600	500	500	500	200	200	500	600	400	600	800	800	375	400	300	500	500	600	1.000	828	800	300	50	—	800	500	
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.550	—	—	1.286	—	—	3.650	—	810	2.500	1.000	—	—	500	—	
Podatki	2	50	30	—	—	—	8	—	4	8	10	20	—	—	30	20	1.150	4	50	—	20	—	70	—	10	13	1	20	—	16	30	
Asekuracya od ognia	50	43	70	30	—	40	100	200	75	40	60	70	70	50	150	80	350	7	118	75	60	280	85	40	60	90	22	120	—	274	100	
Czyszczenie kominów	50	20	70	20	—	50	80	100	100	30	24	50	30	50	100	60	100	20	50	90	65	100	124	160	80	190	75	80	—	70	50	
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	500	100	280	100	—	380	40	50	180	30	250	50	120	50	260	80	200	125	300	80	60	800	50	180	640	120	120	50	—	220	50	
Żywność chorych, SS. Miłosierdzia i służby	17.600	10.200	9.200	13.500	—	20.400	12.800	15.000	17.000	8.700	13.300	6.600	9.100	10.300	18.500	32.650	13.300	20 800	12.600	13.800	11.600	17.700	26.000	21.500	15.800	24.400	11.600	10.700	—	22 800	18.500	
Wino, piwo i wódka	750	200	40	120	—	600	400	500	600	130	300	100	400	320	300	1.000	300	700	500	400	400	500	600	500	500	500	500	300	—	640	800	
Lekarstwa	2.900	1.700	1.600	2.500	—	3.850	2.000	2.500	2.920	1.400	2.400	1.100	1.550	400	4.400	7 350	2.240	2.670	2.800	1.600	2.000	3.200	2.300	3.200	2.800	3.300	2.000	2.900	—	4.200	2.500	
Sanitarne	1.800	500	500	1.000	—	2.400	1.060	1.600	1.460	150	1.000	800	750	1.300	1.800	3.675	1.120	1.820	1.100	1.200	1.200	1.500	2.500	3.000	1.400	1.460	600	1.200	—	3.100	1.300	
Instrumenty chirurgiczne	350	200	200	500	—	500	400	500	500	50	200	400	350	300	500	450	470	800	150	500	600	300	700	1.400	300	600	1.250	150	—	1.000	400	
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	1.000	150	300	350	—	350	150	100	600	130	300	250	120	300	400	1.200	250	400	350	300	150	600	400	400	840	370	300	200	—	380	500	
Utrzymanie kaplicy	—	100	—	100	—	100	100	150	300	100	100	100	100	—	100	100	100	100	100	100	100	200	150	100	100	100	100	100	—	—	150	
Bielizna, pościel i odzież	2.500	1.128	1.200	2.000	—	2.000	1.800	2.500	2.500	400	1.800	500	1.000	1.500	1.500	5.000	2.000	4.000	1.800	1.500	1.100	2.200	4.500	3.000	2.150	3.000	1.800	800	—	1.650	1.300	
Pranie (mydło, soda i farba)	420	300	120	100	—	300	300	450	450	200	200	300	200	250	450	700	450	500	200	250	300	300	450	400	500	450	250	200	—	400	260	
Sprzęty	400	300	260	600	—	1.000	400	300	980	80	200	200	1.000	200	1.500	2.000	600	1.260	500	500	850	500	1.000	1.000	650	600	400	200	—	650	1.110	
Opał	1.600	1.300	1.400	2.000	—	1.400	2.600	2.600	3.000	1.500	1.400	1.200	1.200	1.200	2.300	4.500	1.600	2.500	1.800	1.650	2.000	3.500	3.400	2.800	2.500	3.200	1.400	1.100	—	4.800	1.800	
Światło	900	200	300	250	—	700	400	300	500	200	300	250	300	500	400	700	400	450	350	400	400	400	1.512	400	550	500	350	200	—	1.000	570	
Słoma	200	200	150	100	—	150	100	100	400	75	100	80	250	150	200	400	300	180	180	200	60	400	400	300	100	200	200	75	—	350	230	
Potrzeby kancelaryjne	500	200	300	300	—	500	200	300	300	150	280	200	180	300	400	500	300	360	200	320	250	500	600	500	250	400	200	250	—	350	200	
Opłata telefonów	100	—	—	—	—	100	80	—	100	—	100	—	—	—	—	100	—	80	—	60	—	—	100	180	150	80	—	—	—	—	70	
Utrzymanie konia z uprzężą	—	—	—	—	—	500	400	300	—	—	—	400	400	—	—	—	500	—	300	—	—	—	400	300	—	—	—	300	—	400	—	
Płaca dyrektora	2.000	1.600	1.840	1.600	—	2.300	1.600	1.600	1.600	1.840	1.800	1.400	1.600	1.780	2.070	2.760	1.840	2.070	1.840	1.600	1.840	2.070	2.200	2.300	2.300	2.200	1.610	1.840	—	2.300	1.840	
„ sekundaryuszy	1.200	1.000	1.150	1.000	—	2.380	1.000	1.000	1.000	1.150	1.000	500	1.013	1.150	2.150	3.580	1.000	1.075 1.150	1.150	1.075	1.200	1.380	2.580	2.380	1.200	2.400	1.000	1.000	—	2.380	1.000	
„ akuszerki i cyrulika	360	100	60	150	—	200	60	50	200	60	40	50	20	450	70	480	100	150	—	80	50	60	200	120	100	328	100	100	—	100	40	
„ sióstr zakonnych (rządcy)	960	640	1.320	960	—	1.440	960	960	960	800	800	800	800	640	800	1.440	800	1 120	640	960	800	960	1.600	960	960	1.280	960	800	—	1.320	1.120	
„ pisarza	1.000	—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	1.320	—	—	1.320	1.100	1.220	—	—	1.100	—	1.100	—	1.320	1.211	1.100	—	—	1.100	—	—	—	
„ dyurnistów	—	—	480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	360	—	—	876	—	—	—	—	—	—	—	720	—	—	—	720	—	
Wynagrodzenie urzędników gminnych	300	250	200	200	—	200	200	200	300	240	200	100	200	200	100	400	200	360	200	200	200	200	200	200	200	400	200	100	—	240	200	
Płaca kapelanów (fiakrowe)	160	100	100	100	—	100	100	50	100	50	100	60	100	100	150	240	200	100	80	100	100	200	200	—	100	200	50	100	—	160	160	
„ służby niższej	1.248	1.464	936	1.152	—	1.224	1.392	1.250	1.800	720	1.560	948	1.110	1.150	1.152	2.904	1.224	2.016	1.392	1.152	1.188	2.004	2.568	2.340	1.488	2.140	1.176	1.044	—	2.376	1.392	
Za sprawdzanie recept	30	30	20	40	—	50	10	20	50	25	45	10	12	30	70	100	20	50	34	40	40	30	40	40	50	50	20	40	—	48	24	
Odprawy, prowizya i emerytury	334	2.946	—	920	—	1.476	—	—	—	1.056	1.293	—	—	800	1.120	1.800	—	720	144	1.588	—	660	2.239	3.215	422	1.760	200	710	—	528	—	
Remuneracye	170	120	110	180	—	190	140	150	110	100	200	100	70	70	200	290	90	220	180	80	170	170	300	230	190	260	80	170	—	250	90	
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	
Spłata długów w kapitale	2.000	2.000	1.000	—	—	4.100	1.200	2.000	1.800	1.000	1.584	1.600	—	—	3.786	11.400	4.510	3.200	1,763	1.890	5.570	4.940	4.000	4.385	2.808	4.800	2.748	680	—	2.800	—	
„ odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.741	—	—	—	287	—	858	—	2.837	1.200	—	410	—	—	3.162	—	1.723	2.037	—	—	—	
Rozmaite drobne	300	150	60	53	—	25	200	200	610	70	460	50	240	200	120	100	300	200	200	300	160	300	280	1.000	350	700	460	660	—	250	420	
Suma wydatków	42.284	28.225	23.796	33.275	—	49.605	30.780	36.130	40.999	20.884	38.167	18.788	22.885	25.760	48.575	88.079	39.222	54.058	35.408	34.876	34.133	46.864	67.318	59.141	45.448	60.111	32.795	29.376	—	57.069	36.706	1,180.757
Preliminowana zatem nadwyżka dochodów wynosi																															47.053	

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU VI.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Departament VI.

Szef Departamentu: Michał Glidziuk, Członek Wydziału krajowego.

W zakresie czynności tego Departamentu nie zaszły żadne zmiany, prócz tej, że na mocy ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1905 Nr. 26 Dz. u. kr. przybył mu zarząd krajowym funduszem sierocym, powstałym z udziałów w nadwyżkach z obrotu zbiorowych kas sierocych, przekazanych krajowi ustawą państwową z 3. czerwca 1901 Nr. 62.

W czasie od 1. lipca 1904, t. j. od czasu ostatniego sprawozdania z czynności tegoż Departamentu, po koniec czerwca 1905 wpłynęło do Departamentu VI. 5873 exhibitów, z których wszystkie zostały załatwione; poprzednie sprawozdanie obejmowało czasokres od 1. listopada 1902 po koniec czerwca 1904.

Sprawy terytoryalne.

Rezolucya Wys. Sejmu z 27. października 1904.

Na posiedzeniu z 27. października 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Sejm ponawia w całej osnowie uchwałę swoją z 19. października 1903, wzywającą c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie sądu obwodowego w Czortkowie i sądu powiatowego w Jabłonowie, które już cesarskiem rozporządzeniem z 18. września 1899 są ustanowione;

b) po myśli uchwał sejmowych z dnia 15. lutego 1897, 10. marca 1899 i 28. kwietnia 1900 roku poczynił jak najspieszniej przygotowania do utworzenia sądów obwodowych w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie, tak, iżby corocznie przynajmniej jeden sąd obwodowy i dwa sądy powiatowe w życie wprowadzone być mogły i wzywa ponownie c. k. Rząd o wykonanie tej uchwały;

c) wzywa się c. k. Rząd, ażeby w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 6. lutego 1895, z dnia 15. lutego 1897, następnie z dnia 28. kwietnia 1900 i z dnia 6. lipca 1901 przyspieszył utworzenie c. k. sądu powiatowego w Jeleśni.

Wydział krajowy odniósł się w powyższych sprawach do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, otrzymał jednak tylko wiadomość, że c. k. Namiestnictwo uchwalone przez Sejm wezwania przedłożyło p. Ministrowi sprawiedliwości, którego decyzyi jeszcze nie otrzymało i że o zapadłej decyzyi nie omieszka w swoim czasie zawiadomić Wydział krajowy.

Przeniesienie gminy Chocimierz z okręgu sądowego w Obertynie do obręgu sądowego w Tłumaczu.

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1126 i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 16. kwietnia 1905 L. 3332 została stosownie do uchwały Wys. Sejmu z 8. marca 1899 — wydzielona gmina i obszar dworski Chocimierz z okręgu c. k. sądu powiatowego w Obertynie, c. k. sądu obwodowego w Kołomyi i c. k. starostwa w Horodence i wcieloną do okręgu c. k. sądu powiatowego i c. k. starostwa w Tłumaczu, a do obwodu c. k. sądu w Stanisławowie.

Wydzielenie gminy i obszaru dworskiego Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu sądowego w Birczy do okręgu sądowego w Sanoku.

Stosownie do uchwały Wys. Sejmu z 30. września 1903 zostały na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1125 i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 26. kwietnia 1905 L. 3331/5 — wydzielone gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu c. k. sądu powiatowego w Birczy i c. k. starostwa w Dobromilu i wcielone do okręgu c. k. sądu powiatowego w Sanoku i starostwa w Sanoku.

Sąd w Bołszowcach.

Pismem z 17. października 1904 L. 13792/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 13. września 1904 L. 18005 rozpocznie ustanowiony rozporządzeniem rzeczonego Ministerstwa z dnia 24. września 1899 D. u. p. Nr. 189, c. k. sąd powiatowy w Bołszowcach swoją działalność urzędową z dniem 1. czerwca 1905.

Wniosek posła Krempy i towarzyszy w sprawie wydzielenia ze związku gminy katastralnej Ostrowy tuszowskie ekwiwalentów lasowych 17 gmin, a przydzielenia do gminy katastralnej Toporów.

Poseł Krempa i towarzysze postawili na dniu 17. października 1904 wniosek na wydzielenie ze związku gminy katastralnej Ostrowy tuszowskie ekwiwalentów lasowych 17 gmin powiatu mieleckiego, a przydzielenie ich do gminy katastralnej Toporów w powiecie mieleckim, a temsamem na wydzielenie tego obszaru z starostwa i sądu w Kolbuszowej, a przydzielenie go do starostwa i sądu w Mielcu, — który to wniosek uchwałą Wys. Sejmu z 4. listopada 1904 odstąpiony został Wydziałowi krajowemu do zbadania, zdania sprawy i postawienia odpowiedniego wniosku.

W tej sprawie odnosiliśmy się do sądu powiatowego w Kolbuszowej i wyższego sądu krajowego w Krakowie, starostwa i Wydziałów powiatowych w Mielcu i Kolbuszowej — rzecz znajduje się jeszcze w toku dochodzenia.

Odezwą z 29. marca 1905 L. 9536 (LW. 31760) nadesłało c. k. starostwo w Kolbuszowej arkusze gruntowe tych 17 posiadłości z oznajmieniem, że żądane wydzielenie uważa za wskazane, a c. k. sąd powiatowy w Kolbuszowej pismem z 7. grudnia 1904 L. 1763/4 oznajmił, że do księgi gruntowej gminy katastr. Ostrowy tuszowskie wpisane zostały ekwiwalenta lasowe 17 gmin powiatu mieleckiego na podstawie protokołu dochodzeń przy zakładaniu ksiąg gruntowych. Nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi z wyższego sądu krajowego w Krakowie, czyli że

względu na księgi gruntowe jest to wydzielenie możliwe i opinii z Wydziałów powiatowych.

Wniosek posła Mogilnickiego w sprawie budowy budynków sądowych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Mogilnickiego w sprawie budowy budynków rządowych na umieszczenie sądów powiatowych w Galicyi powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z 31. października 1904 następującą uchwałę:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najspieszniej pomieszczenie sądów powiatowych i obwodowych w całym kraju zbadał i gdzie się tylko okaże potrzeba, natychmiast do budowy odnośnych budynków przystąpił, używając pod względem technicznym wyłącznie sił krajowych — potrzebne materyały zakupywał w kraju i do roboty używał o ile możności miejscowych sił roboczych, ewentualnie zaś. przy oddawaniu budowy w przedsiębiorstwo, powyższe żądania w kontraktach zastrzegał.

Na zapytanie Wydziału kraj. z 3. maja 1905 LW. 41379 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, czy i o ile c. k. Rząd zamierza zadość uczynić powyższej rezolucyi Wys. Sejmu, nadeszła odpowiedź z Prezydyum Namiestnictwa z 17. maja 1905 L. 5833 (LW. 47761/905), że uchwałę Sejmu krajowego z 31. października 1904 w sprawie budowy gmachów rządowych dla pomieszczenia c. k. sądów powiatowych i obwodowych w kraju przedłożyło c. k. Ministrowi sprawiedliwości relacyą z 9. stycznia 1905 L. $\frac{15283}{\text{pr.}}$/04. odpowiedź jednak w tej sprawie dotąd nie nadeszła.

Wniosek posła Głąbińskiego o powołanie urzędników tutejszych do ministerstw i trybunałów centralnych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku p. Głąbińskiego w sprawie powołania odpowiedniej liczby urzędników, obznajomionych z językiem polskim i stosunkami kraju, do ministerstw, urzędów i trybunałów centralnych powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 następującą uchwałę:

Sejm wzywa Wys. c. k. Rząd, aby do wszystkich ministerstw, urzędów i trybunałów centralnych powołać odpowiednią do liczby spraw galicyjskich ilość urzędników i referentów z pośród urzędników kraju naszego.

Odezwą z 3. maja 1905 LW. 41378 Wydział krajowy odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z zapytaniem, czy i jakie zarządzenia c. k. Rząd z powodu powyższej uchwały Wys. Sejmu powziął, które następnie powtórzył, lecz nie otrzymał odpowiedzi ze strony c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Wniosek posła Szajera i towarzyszy o utworzenie sądu powiatowego w Jaworniku mieście.

Poseł Szajer i towarzysze wnieśli do Sejmu na dniu 10. lipca 1902 wniosek o utworzenie sądu powiatowego w Jaworniku mieście, który uchwałą Wys. Sejmu z 19. października 1903 odstąpiony został Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Wskutek tej uchwały zarządzone zostało rozporządzeniem do LW. 97350/903 dochodzenie przez Wydziały powiatowe w Rzeszowie i Łańcucie, które następnie do LW. 41300/904 udzielono wyższemu sądowi krajowemu w Krakowie celem udzielenia swojej opinii.

Wyższy sąd krajowy w Krakowie w odezwie z 11. stycznia 1905 L. $\frac{27}{312/5}$ (W. 4477/905) oznajmił, iż nie uznaje potrzeby

utworzenia sądu powiatowego w Jaworniku mieście i oświadcza się przeciw kreowaniu tego sądu, a natomiast uważa za pożądane utworzenie sądów powiatowych w Błażowej i Kańczudze, za któremi oświadczył się był już w swym memoryale do Ministerstwa sprawiedliwości z 25. lutego 1895 L. 9501, a na który Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z 11. listopada 1896 L. 23135 odpowiedziało, że utworzenia tych sądów nie ma w projekcie.

Wyższy sąd w Krakowie motywuje swoje odmowne oświadczenie tem, że ani rozwinięty przemysł i handel, ani liczba spraw z gmin, któreby okręg sądu powiatowego w Jaworniku mieście tworzyć miały, nie przemawiają za utworzeniem sądu powiatowego w Jaworniku mieście, a dalej i to, że Jawornik miasto leży na samej granicy okręgu rzeszowskiego sądu obwodowego, że niektóre gminy wskutek połączenia kolejowego mają łatwiejszą możność dostania się do Przeworska niż do Jawornika i te gminy oświadczyły się przeciw przydzieleniu ich do sądu w Jaworniku mieście, i że wreszcie w Jaworniku mieście nie ma odpowiednich domów dla pomieszczenia sądu, urzędników i sług. — Za utworzeniem sądu powiatowego w Jaworniku mieście przemawia zdaniem wyższego sądu to, że gminy, któreby okręg sądu powiatowego w tej miejscowości tworzyły — są więcej oddalone od Przeworska i Tyczyna, ależąbliżej Jawornika, w razie więc utworzenia sądu powiatowego w Jaworniku mieście wymiar sprawiedliwości byłby szybszym i tańszym. Zważyć jednak należy, że prawie w okręgu każdego sądu powiatowego znajdują się gminy bliżej i dalej od siedziby sądu oddalone i że w okręgu każdego prawie sądu powiatowego są równie a nawet i więcej oddalone od siedziby sądu gminy, niż te, które by okręg sądu powiatowego w Jaworniku mieście tworzyć miały.

Z proponowanych we wniosku posła Szajera gmin, oświadczyło się tylko 8 gmin i obszarów dworskich powiatu rzeszowskiego za sądem w Jaworniku mieście, jedna gmina z obszarem dworskim Hyżne sprzeciwiła się przydzieleniu do Jawornika miasta, ponieważ do obecnego sądu w Tyczynie ma lepszą komunikacyę. — Z 4 zaś gmin powiatu łańcuckiego, które we wniosku posła Szajera zostały do sądu w Jaworniku mieście podane, wszystkie 4 oświadczyły się przeciw temu przydzieleniu.

Z Reprezentacyj powiatowych Rada powiatowa w Rzeszowie na posiedzeniu z 14. lipca 1904 uznała potrzebę utworzenia tego sądu, natomiast Rada powiatowa w Łańcucie uchwałą z 30. kwietnia 1904 nie uznała potrzeby kreowania tego sądu, a oświadczyła się za ustanowieniem sądu w Kańczudze.

Z władz rządowych za utworzeniem sądu w Jaworniku mieście oświadczyły się przeważnie władze powiatu rzeszowskiego, jak starostwo w Rzeszowie, sądu powiatowego w Przeworsku i Tyczynie; natomiast starostwo w Przeworsku wyraziło zdanie, że wobec ułatwionej komunikacyi koleją nowo otwartą nie widzi potrzeby wyłączenia gmin z okręgu sądu w Przeworsku dla sądu w Jaworniku mieście.

Z 8 gmin, które się oświadczyły za sądem w Jaworniku mieście, są wszystkie z okręgu sądowego w Tyczynie, a to dlatego, że miałyby do Jawornika miasta bliżej, aniżeli obecnie do sądu w Tyczynie; — są to gminy:

Grzegorzówka	z ludnością	wedle	skorowidza	z r. 1893	467 dusz
Hadle szklarskie	„	„	„	„	783 „
Dylągówka	„	„	„	„	1105 „
Jawornik miasto	„	„	„	„	1008 „

Jawornik przedm. z ludnością wedle skorowidza z r. 1893				911	dusz
Hucisko jawornickie	„	„	„	687	„
Szklary	„	„	„	797	„
Widaczów	„	„	„	307	„
razem . . .				6065	dusz.

Dla 8 gmin z ludnością tak małą utworzenie sądu nie dałoby się uzasadnić. Wobec tego i ze względu na oświadczenie się wyższego sądu krajowego w Krakowie Wydział krajowy również nie może popierać kreowania sądu powiatowego w Jaworniku mieście.

Wniosek posła Olešnickiego o interwencyę na rzecz gminy Szydłowce.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej w sprawie akcyi dyplomatycznej na rzecz mieszkańców gminy Szydłowiec powiatu Husiatyn, niepokojonych w posiadaniu swych gruntów położonych na terytoryum państwa rosyjskiego przez poddanych rosyjskich, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 31. października 1904 następującą uchwałę:

1) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najspieszniej drogą dyplomatyczną postarał się u rządu rosyjskiego o surowe ukaranie poddanych rosyjskich z Andryjewki i Bereżanki, którzy w napadzie na mieszkańców Szydłowiec brali udział, o zmuszenie tychże poddanych do zupełnego zadośćuczynienia za wyrządzone Szydłowianom szkody na zdrowiu i majątku, o zabezpieczenie na przyszłość mieszkańców Szydłowiec przed napaściami rosyjskich poddanych na ich majątek i życie na gruntach na terytoryum rosyjskiem położonych.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby celem niesienia ewentualnej pomocy mieszkańcom Szydłowiec odpowiednie dochodzenia poczynił i z c. k. Rządem rokowania przeprowadził i sprawozdanie swe wraz z wnioskami przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

W wykonaniu tej uchwały Wysokiego Sejmu Wydział krajowy rozporządzeniem z 22. listopada 1904 roku LW. 108952 polecił Wydziałowi powiatowemu w Husiatynie, ażeby zbadał na miejscu, jaki jest faktyczny stan rzeczy co do stosunków mieszkańców Szydłowiec w ogólności i ich praw własności do gruntów z tamtej strony Zbrucza położonych w szczególności i przedstawił takowy Wydziałowi krajowemu z opinią, jakiej ewentualnej pomocy mieszkańcom Szydłowiec ze strony kraju i państwa udzielićby należało.

Dochodzenie w tej mierze dotychczas nie jest ukończonem.

Petycya gminy Skały o utworzenie sądu powiatowego.

Gmina miasta Skały wniosła na dniu 17. września 1903 petycyę do Wysokiego Sejmu o utworzenie w tej miejscowości sądu powiatowego, która jako niezałatwiona przekazaną została Wydziałowi krajowemu.

Przeprowadzone zostało dochodzenie, w wyniku którego Rada powiatowa w Borszczowie na posiedzeniu z 12. stycznia 1905 oświadczyła się za petycyą miasta Skały; natomiast wyższy Sąd krajowy we Lwowie odezwą z 18. kwietnia 1905 L. $\frac{4976}{3/12/75}$ oznajmił, iż nie może udzielić prośbie gminy o utworzenie w Skale sądu powiatowego swego poparcia, a to z następujących powodów:

Sąd krajowy wyższy nie zapoznaje wcale, że miasteczko Skala z szeregiem sąsiednich gmin i obszarów dworskich mogłyby tworzyć okręg tak co do obszaru jak i co do ilości mieszkańców dostateczny dla utworzenia nowego sądu powiatowego, jednak licząc się ze stosunkami okręgu apelacyjnego lwowskiego, oznajmia,

iż musi trwać na stanowisku, jakie zajął w r. 1896 w przedstawieniu do Ministerstwa sprawiedliwości w sprawie kreowania nowych sądów kolegialnych i powiatowych, a w szczególności „aby oddalenie poszczególnych miejscowości od siedziby sądu nie było zbyt odległe“.

Wszędzie tam, gdzie siedziba sądu leży w pośrodku okręgu i nie ma trudności komunikacyjnych, nie czyniono ze strony wyższego sądu krajowego wniosku o zmianę, choćby zaludnienie dotychczasowego okręgu było nader gęste. Z tej zasady wychodząc, nastąpiło oświadczenie się wyższego sądu krajowego w przedmiocie utworzenia w okręgu sądu powiatowego w Borszczowie, jako najbardziej rozległego i zaludnionego, nowego sądu powiatowego w Jezierzanach. Gdy jednak dotąd nawet te sądy, których utworzenie reskryptem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 14. listopada 1896 Nr. 23355 zostało zapowiedziane, tylko w małej części zostały faktycznie utworzone, i gdy po ich otwarciu sąd krajowy wyższy będzie się musiał starać w pierwszym rzędzie o otwarcie sądów w tych miejscowościach, w których naglącą potrzebę w porozumieniu z Wydziałem krajowym i z władzami rządowemi w kraju już w roku 1896 uznał — to jasnem jest wedle zdania wyższego sądu krajowego, iż utworzenie sądu w Skale mogłoby być chyba tylko rzeczą bardzo dalekiej przyszłości.

Wkońcu zauważył wyższy sąd krajowy, że niedogodnościom wynikającym dla ludności ze znaczniejszego oddalenia niektórych gmin od siedziby sądu możnaby ewentualnie zaradzić utworzeniem dla Skały i najbliższego otoczenia — roków sądowych, jak to już w innych miejscowościach wśród niekorzystniejszych znacznie stosunków odległości ku zupełnemu zadowoleniu ludności zostało uskutecznionem.

Uznając, że utworzenie roków sądowych w Skale może w znacznej części zaradzić niedogodnościom z powodu oddalenia, Wydział krajowy odezwą z 26. kwietnia 1905 LW. 38768 odniósł się do wyższego sądu krajowego we Lwowie z wnioskiem, ażeby zechciał utworzyć dla Skały i najbliższych miejscowości, o ile to za odpowiednie uzna, roki sądowe.

Petycya gminy Łapanów.

Gmina Łapanów i 22 gmin okolicznych wniosły w roku 1903 petycyę do Wysokiego Sejmu o utworzenie sądu w Łapanowie.

Wydział krajowy, któremu ta petycya jako przez Wysoki Sejm niezałatwiona przydzieloną została, zarządził pod dniem 18. grudnia 1903 LW. 104200 zbadanie tej sprawy przez Wydział powiatowy w Bochni, który sprawozdaniem z 17. grudnia 1905 L. 593 oznajmił, iż Rada powiatowa uchwałą z 14. lutego 1905 na wniosek Wydziału powiatowego postanowiła oświadczyć się za utworzeniem sądu w Łapanowie, uznając, że utworzenie tego sądu jest bardzo pożądane ze względu na odległość gmin obok Łapanowa położonych od sądów powiatowych w Wiśniczu, Bochni, Niepołomicach, Dobczycach i Limanowej i zarazem wyszczególniła gminy, które do tego sądu powinny być przydzielone.

W tej sprawie odniósł się następnie Wydział krajowy do c. k. wyższego sądu krajowego, który odezwą z 17. maja 1905 L. 4735/pr. oznajmił, iż za utworzeniem sądu w Łapanowie oświadczył się był już w swej uchwale do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 22. lutego 1896 L. 1195, podnosząc, że utworzenie tego sądu jest ze względu na prawidłowy wymiar sprawiedliwości wskazane i połączone z korzyścią dla ludności, jednak Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 11. listopada

1896 L. 23135 oznajmiło, że obecnie nie ma zamiaru kreowania sądu w Łapanowie. Od tego czasu stosunki o tyle uległy zmianie, że w Łapanowie zaprowadzone zostały z dniem 1. stycznia 1898 roki sądowe dla 16 gmin, które okazały się dla zaspokojenia prawnych potrzeb ludności bardzo odpowiednie, z których ludność nader chętnie i licznie korzysta i że czynności na tych rokach coraz bardziej się wzmagają.

W uchwale z 22. lutego 1896 L. 1195 proponował wyższy sąd w Krakowie utworzenie sądu w Łapanowie z przydzieleleniem do tego sądu 22 gmin z sądu wiśnickiego, 9 gmin z sądu dobczyckiego i 12 gmin z innych okręgów sądowych, jak niepołomickiego i limanowskiego.

Przy przedłożeniu obecnie sprawy przez Wydział powiatowy w Bochni sprawozdaniem z 17. grudnia 1905 okazało się jednak, że przeważna ilość gmin z powiatu dobczyckiego w ilości 7 gmin, dalej 6 gmin z powiatu wiśnickiego, 2 gminy z sądu niepołomickiego i 1 gmina z okręgu sądowego limanowskiego, razem 16 gmin i 2 obszary dworskie nie życzą sobie przydzielenia do projektowanego sądu w Łapanowie.

Wobec tego wyniku dochodzeń, mianowicie oznajmienia wyższego sądu krajowego w Krakowie, że sytuacya co do kreowania sądu w Łapanowie od roku 1896 nie uległa zmianie, że z proponowanych w roku 1896 przez wyższy sąd krajowy w Krakowie 43 gmin — obecnie 16 gmin i 2 obszary dworskie oświadczyły się przeciw ich przydzieleniu do projektowanego sądu w Łapanowie, a wedle oznajmienia wyższego sądu w Krakowie zaprowadzone z dniem 1. stycznia 1898 w Łapanowie dla 16 gmin roki sądowe dla zaspokojenia potrzeb ludności okazały się odpowiednie i skutecznie — postanowił Wydział krajowy nie popierać petycyi gminy Łapanów i 22 gmin okolicznych z r. 1903 o zaprowadzenie sądu powiatowego w Łapanowie i zdać tylko o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z czynności.

Petycya gminy Narol o utworzenie sądu powiatowego.

O utworzenie sądu powiatowego w Narolu była wniesiona dnia 30. grudnia 1902 petycya do Wysokiego Sejmu, która jako niezałatwiona przesłaną została Wydziałowi krajowemu.

Dochodzenie, jakie w tej sprawie przeprowadził Wydział powiatowy w Cieszanowie, wykazało, że za utworzeniem sądu w Narolu oświadczyło się 14 gmin i 4 obszary dworskie z powiatu cieszanowskiego, Rada powiatowa w Cieszanowie i jedna gmina z obszarem dworskim z powiatu rawskiego, t. j. Bełzec, zaś przeciw oświadczyły się 2 gminy z obszarami dworskimi z powiatu cieszanowskiego i 3 gminy z obszarami dworskimi z powiatu rawskiego z pomiędzy tych gmin, które w petycyi wskazane zostały jako mające należeć do tego sądu. — Przeciw utworzeniu sądu w Narolu oświadczyła się również Rada powiatowa w Rawie.

W tej sprawie zażądano różnież opinii wyższego sądu krajowego we Lwowie, który odezwą z 28. lutego 1905 L. 3720 oznajmił, iż wynik przeprowadzonych dochodzeń nie daje podstawy do poparcia żądania petycyounjącej gminy, gdyż sama odległość gmin od siedziby sądu obecnego nie może stanowić podstawy do tworzenia sądu i nie może tu być miarodajną; pominąwszy bowiem fakt powszechnie znany, iż powiaty tak sądowe jak i polityczne w kraju naszym są w ogóle zbyt rozległe, a organizacya taka, któraby je postawiła zgodnie z życzeniem ogółu na równi z krajami zachodniemi, a choćby je tylko znacznie do tamtejszych okręgów zbliżyła, rozbiłaby się zapewne, w obecnych przynajmniej stosunkach, o względy finansowe, sto-

jące jak wiadomo na przeszkodzie i temu, by trybunały i sądy powiatowe, których utworzenie już dawno postanowione zostało, czynność swą rozpocząć mogły. Przegląd poszczególnych gmin, w okręg projektowanego sądu w Narolu wcielić się mających, wykazuje, iż według naszych ustalonych stosunków zaledwie kilka miejscowości oddzielonych jest od siedziby sądu w Cieszanowie znaczniejszą istotnie odległością, mianowicie gminy:

Wola wielka	odległość	25	klm.
Huta stara	„	24	„
Łukawiec	„	27	„
Narol wieś	„	22	„
Cblewiska	„	25	„

z ludnością około czterotysięczną. Odległość innych gmin równa się najzupełniej stosunkom terytoryalnym, zachodzącym we wszytkich prawie powiatach tutejszego okręgu apelacyjnego, nie biorąc już nawet w rachubę znacznie rozleglejszych okręgów bukowińskich.

Atoli trudnościom stąd wypływającym dla owych gmin przy poszukiwaniu wymiaru sprawiedliwości można zapobiedz, a względnie usunąć, jeżeli nie w całości, to choć w części, przez żądanie zaprowadzenia dla Narola i okolicy, względnie dla najdalej od siedziby sądu położonych gmin — roków sądowych. Jestto bowiem wedle oznajmienia wyższego sądu krajowego środek, którego skuteczność wypróbowaną została we wielu okręgach sądowych ku zupełnemu zawodoleniu ludności, tak, że obecnie odbywają się one w okręgach prawie wszystkich trybunałów I. instancyi, w tych miejscowościach, w których niekorzystny układ terytoryalny lub zbyt wielka rozległość albo zaludnienie powiatu, szczególnie jednak względy odległości, wymagały zbliżenia ludności do sądu, a raczej do osoby sędziego, dla użyczenia jej skutecznej pomocy i opieki nietylko w sprawach spornych, ale i niespornych, a szczególnie w działach spadkowych, opiekuńczych i tabularnych.

Takie właśnie zbliżenie ludności do sądu okazuje się skuteczne w tym względzie, że chroni ją w niezliczonych wypadkach od zetknięcia się z wszelkimi pokątnymi doradcami, a uchylając za wpływem odpowiedniego pouczenia sędziego w samym zarodku pieniacze nieraz spory, działa czasem dobroczynniej, jak nawet bliskość siedziby sądu. Jeśli tedy o utworzeniu sądu dla kilku gmin o kilkutysięcznej ludności mowy być nie może, to nawet całość petycyonujących miejscowości o ludności około 15.000 byłaby zdaniem sądu krajowego wyższego za szczupłą jako obszar dla okręgu sądowego.

Sprawa wydzielenia gminy Sarnki dolne z sądu w Bursztynie do sądu w Bołszowcach.

O wydzielenie gmin Sarnki dolne i Sarnki średnie z okręgu sądu powiatowego w Bursztynie do okręgu powiatowego w Bołszowcach starali się Helena i Maurycy hr. Mycielsy i wnieśli byli w tym względzie podanie do Wydziału krajowego na dniu 1. lutego 1904.

Ze względu, że o to wydzielenie starał się tylko sam obszar dworski a nie gminy, podanie to nie mogło być uwzględnione i zmieniła się zaś rzecz, gdy o to wydzielenie wniosła podanie gmina Sarnki dolne. Przeprowadzone zostało dochodzenie przez Wydział powiatowy, w następstwie czego Rada powiatowa oświadczyła się za wydzieleniem Sarnek dolnych z sądu w Bursztynie do sądu w Bołszowcach.

Sąd krajowy wyższy we Lwowie oznajmił, że wydzielenie żądane mogłoby tylko z gminą Sarnki średnie nastąpić. Wydział powiatowy i Rada powiatowa co do tej gminy oświadczyły się od-

mownie, ponieważ Rada gminna z Sarnek średnich była przeciwną temu wydzieleniu.

Przeciw projektowanemu wydzieleniu wnieśli następnie mieszkańcy z Sarnek dolnych protest, przedstawiając przedłożoną uchwałę Rady gminnej jako wymuszoną.

Wreszcie odezwą z 23. maja 1905 L. $\frac{8926}{17\ N/5}$ c. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie oznajmił Wydziałowi krajowemu, iż zmiany tej t. j. wydzielenia gminy Sarnki dolne z okręgu sądu powiatowego w Bursztynie, a przydzielenia do nowego okręgu sądowego w Bołszowcach — nie uważa za wskazaną; nietylko bowiem mieszkańcy Sarnek dolnych według osnowy podania do LW. 9725/5 są temu projektowi przeciwni i co też z podania z 7. lutego 1905 do Rady powiatowej wniesionego przynajmniej co do części mieszkańców tej gminy się okazuje, ale także opinia sądów podwładnych w przedmiocie tym przez wyższy sąd zasięgnięta jest stanowczo ujemna.

W szczególności okazuje się ze sprawozdania naczelnictwa c. k. sądu powiatowego w Bursztynie z 6. maja 1905 L. 196/pr., iż według oświadczenia naczelnika gminy Ilka Figola ogół mieszkańców zmiany tej sobie nie życzy; naczelnictwo sądu zaś uważa ją jako pozbawioną rzeczowej podstawy, a to przedewszystkiem ze względów bliższej odległości z Sarnek do Bursztyna jak do Bołszowiec, który to moment i przez zbudowanie gościńca do Bołszowiec zmianie nie ulegnie; — nadto wobec faktu, iż Sarnki należą do parafii rz. kat. w Bursztynie, gdzie znajduje się także najbliższy urząd podatkowy, telegraficzny i pocztowy oraz uczęszczane targi, cały ruch gospodarczy i ogół interesów Sarnek złączony jest z Bursztynem, nie zaś z Bołszowcami, w czem żadnej nie stanowi różnicy, iż w sporadycznych wypadkach mieszkańcy Sarnek materyał budowlany możliwie z Bołszowiec sprowadzają.

Z tych samych powodów c. k. sąd obwodowy brzeżański w piśmie z 8. maja 1905 Lpr. 769 oświadcza się za pozostawieniem Sarnek przy sądzie bursztyńskim, zaznaczając, iż za zmianą omawianą żadne poważniejsze nie przemawiają względy a nawet zmiana taka, zwłaszcza w obecnem stadyum, wydaje się trybunałowi niekorzystną dla ogółu ludności.

Ze stanowiska względów ściśle sądowych, zdaniem wyższego sądu krajowego, dla należytego wymiaru sprawiedliwości, a szczególnie dla rozwinięcia skutecznej — a tak pożądanej w naszych stosunkach działalności sądowej w zakresie sądownictwa niespornego, mianowicie w sprawach spadkowych i opiekuńczych wielce pożytecznem jest pewnego rodzaju zżycie się ludności z dotyczącym sądem, umożliwiające dokładne poznanie ludzi i stosunków — zaczem związku tego rodzaju bez istotnej potrzeby i widocznej stąd dla ludności korzyści, naruszać nie należy.

Zielona.

C. k. Namiestnictwo udzieliło nam protokół spisany w Dep. XI. c. k. Namiestnictwa z 25. lutego 1905 w przedmiocie obliczenia i wypłaty reszty ceny kupna gruntów w Zielonej, Wasylkowie, Sidorowie i Kociubińczykach, nabytych dla włościan gminy Zielona od pp. Honorata i Spirydyona Wachowiczów przy subwencyi państwowej i krajowej.

Alegat I.

Protokół ten załączamy przy końcu sprawozdania. (Al. 1.).

Nowe sprawozdania.

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o przeniesienie gminy Chocimierz wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi

powiatowej w Horodence do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gmin: Dobra szlachecka i Dobra rustykalna wraz z obszarami dworskimi z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

2) Sprawozdanie w przedmiocie wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskiemi z okręgu sądowego w Załoźcach, a przydzielenia do okręgu utworzyć się mającego sądu powiatowego w Podkamieniu powiatu brodzkiego.

3) Sprawozdanie w przedmiocie wydzielenia gminy Bodzów wraz z obszarem dworskim z okręgu sądu powiatowego w Skawinie, a przydzielenia do okręgu sądowego w Podgórzu.

4) Sprawozdanie w przedmiocie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego „Bonarówka“ i „Wysoka“ z obrębu ich dotychczasowych Reprezentacyj powiatowych do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

5) Sprawozdanie w przedmiocie wyłączenia gminy Dąbie wraz z obszarem dworskim z okręgu sądu powiatowego w Pilźnie, a przyłączenie do okręgu sądowego w Radomyślu, starostwa mieleckiego.

Żandarmerya.

Uchwała Sejmu z d. 27. października 1904 w sprawie żandarmeryi.

W załatwieniu sprawozdania komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. listopada 1902 po koniec czerwca 1904 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 27 października 1904 następującą uchwałę:

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przeprowadził zmianę istniejącej ustawy o kwaterunku c. k. żandarmeryi w tym duchu, iżby kwaterunek ten i koszta z tem połączone były ponoszone przez c. k. Skarb państwa, albo przynajmniej, ażeby fundusz krajowy był obowiązany przyczyniać się do tych kosztów tylko pewną proporcyonalną kwotą.

IV. Wzywa się c. k. Rząd ponownie, ażeby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniono przemysł krajowy.

W tej sprawie c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 4. kwietnia 1905 L. 3967 — wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 29. marca 1905 l. $\frac{138}{XIX.}$ zawiadomiło Wydział krajowy, co następuje:

W chwili obecnej jest rzeczą niemożliwą uregulować na nowo postanowień ustawy co do ponoszenia kosztów połączonych z kwaterunkiem żandarmeryi, — która to sprawa jest zresztą zastrzeżoną ustawodawstwu państwowemu, gdyż wynagrodzenie, zwrócone funduszom krajowym ze skarbu państwa za kwaterunek żandarmeryi, zostało ustawą o żandarmeryi z dnia 25. grudnia 1894 Dz. p. p. Nr. 1 z roku 1895 (§. 40) podwyższone z 5 na 9·4 halerzy od głowy za dzień, odpowiednio do postanowień o kwaterunku wojska.

Co się zaś tyczy uwzględnienia przemysłu galicyjskiego przy zakupnie przedmiotów potrzebnych dla żandarmeryi, to życzeniu Wysokiego Sejmu stało się w tym względzie już o tyle zadość, że w obrębie krajowej komendy żandarmeryi Nr. 5 zakupuje się w kraju w zupełności ubrania ze sukna i futra, przedmioty do wewnętrznego urządzenia koszar, tudzież przybory kancelaryjne, zaś obuwie w przeważnej części.

Co do zakupna obuwia zauważa Namiestnictwo, że choć dostawa obuwia ze względu na szczególne potrzeby żandarmeryi jest kontraktowo zabezpieczoną, to jednak nie zabrania się żandarmom wcale nabywać obuwia według wyboru u szewców w pojedynczych stacyach posterunkowych, z czego — specyalnie w Galicyi — robią żandarmi jak największy użytek, tak, że w rzeczywistości przeważną część zapotrzebowania obuwia (około $^4/_5$ całego zapotrzebowania) pokrywa się w kraju.

Uwolnienie budynku żandarmeryi w Czortkowie od podatku domowego.

C. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z 27. lipca 1904 L. 25953 przyznało na rekurs Wydziału krajowego przeciw orzeczeniu c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z 3. czerwca 1903 L. 49502 dla budynku pod L. 497 w Czortkowie przeznaczonego na pomieszczenie c. k. żandarmeryi w Czortkowie stałe uwolnienie od podatku domowego z tytułu przeznaczenia na koszary wojskowe po myśli postanowień §. 2. ces. patentu z 23. lutego 1820 — na czas trwania warunków w powołanym §. 2. unormowanych, począwszy od r. 1897 jako następnego po wniesieniu podania z 19. listopada 1896 L. 28488. Na powzięcie powyższego rozstrzygnięcia była decydująca ta okoliczność, że budynek ten należy uważać jako koszary wojskowe, gdyż kraj jako właściciel jego za używanie go przez żandarmeryę nie bierze czynszu we właściwem znaczeniu (LW. 116201/905), a tylko opłatę taryfową.

Ustanowienie przewodów telefonicznych na gmachu komendy żandarmeryi i szpitala krajowego we Lwowie.

Na prośbę c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie o ustanowienie przyrządów telefonicznych na gmachu krajowej komendy żandarmeryi i krajowego szpitala powszechnego we Lwowie udzielił Wydział krajowy na przedstawienie tejże c. k. Dyrekcyi z 21. lutego 1905 L. 18662/XII. (LW. 19937) swego zezwolenia na ustawienie na budynku krajowej komendy żandarmeryi przy ulicy Leona Sapiehy Nr. 1. we Lwowie — jednej komory kablowej, zaś na budynku krajowego szpitala powszechnego we Lwowie jednego podwójnego stojaka na bocznym budynku szpitala powszechnego, a dwóch podwójnych stojaków na głównym budynku tegoż szpitala, z tem zastrzeżeniem, że w razie jakich dalszych reparacyj, jakieby były wymagane przez c. k. Dyrekcyę poczt i telegrafów po ustawieniu tych przyrządów, ma Wydział krajowy zawsze poprzednio być zawiadomionym o czasie, kiedy roboty będą wykonywane, zwłaszcza o ile rozchodzić się będzie o wykonanie jakich robót na gmachu szpitala krajowego.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów złożyła zarazem deklaracyę z 19. grudnia 1905 L. 18662/XII., że z umieszczenia technicznych przyrządów telefonicznych na obu powyższych budynkach krajowych, t. j. gmachu żandarmeryi i krajowego szpitala powszechnego we Lwowie — nie wyniknie żadna jakakolwiek służebność, obciążająca budynki w mowie będące. Zarazem zobowiązała się c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów w tejże deklaracyi do wynagrodzenia szkody z umieszczenia tych urządzeń powstać mogącej — tudzież na wypadek, gdyby z jakiegobądź powodu zażądała ich usunięcia osoba do tego uprawniona — usunąć urządzenie to na koszt rządowy najdalej w ciągu trzech miesięcy po wypowiedzeniu, a odnośne części budynku przyprowadzić do stanu pierwotnego.

Roboty konserwacyjne w gmachu żandarmeryi.

Prócz zwykłych robót konserwacyjnych w gmachu żandarmeryi, jak lakierowanie okien, drzwi i bram, przestawiania pie-

ców kaflowych, kuchen, ułożenie podłogi w sieniach głównej bramy wjazdowej i t. d., i t. d. wykonane zostały w ostatnich 2 latach w gmachu komendy żandarmeryi przeistoczenia wychodków znacznym nakładem.

W r. 1905 wykonane zostały w gmachu żandarmeryi:

1. wymiana umywalń za cenę 1020 kor. przez firmę Chylewski & Hruby;

2. przemalowano 4 klatki schodowe kosztem około 550 kor.;

3. urządzono ganeczek w parterze przy kuchni kosztem 240 kor.;

4. polakierowano wedle potrzeby okna w gmachu oraz wykonano inne pomniejsze reparacye, jak bielenie ubikacyj, kuchen, pieców i t. d., i t. d.

Wzmaganie się wydatków na konserwacye gmachu żandarmeryi.

Z powodu wzmagających się coraz bardziej wydatków na konserwacyę budynku gmachu żandarmeryi i coraz większych wymagań na poszczególne reparacye przez lokatorów gmachu, jak n. p. malowań pokojów, lakierowań i t. d, odniósł się Wydział krajowy pismem z 10. czerwca 1905 L. 54433 do c. k. krajowej komendy żandarmeryi z przedstawieniem i zwrócił jej uwagę na to, że zajmujący w gmachu mieszkania w naturze niejednokrotnie stawiają przesadne wymagania pod względem malowań pokojów, kuchen i nbocznych ubikacyj, nie bacząc na to, że istotna potrzeba takich reparacyj nie zachodzi i że istnieje z komendą żandarmeryi umowa z 31 lipca 1892 L. 7949 A. (LW. 38149/902 i 31080/902), zapewniająca Wydział krajowy, że malowanie ubikacyj w gmachu żandarmeryi nie częściej, jak raz na lat 8 do 10 będzie potrzebne, — wreszcie że ciągłe reparacye przypisać należy nieoględnemu uszkadzaniu mieszkań przez niektórych lokatorów, czego dowodem są n. p. kilkakrotne pęknięcia pieców kaflowych nawet nowo postawionych, co przypisać należy nieoględnemu masowemu paleniu węglem w tych piecach, dalej ciągłe uszkadzania umywalni i klozetów wodnych przez zasypywanie śmieci i różnych odpadków do odpływów i zatykanie tym sposobem rur odpływowych, — wreszcie nadmierne zużytkowanie wody z wodociągów miejskich.

Wydział krajowy wyraził nadzieję, że komenda żandarmeryi zarządzi co potrzeba, celem usunięcia tych niewłaściwości i przyczyni się do ochrony szkód i nadmiernych wydatków, jakie przysparza administracya i konserwacya gmachu.

Światło elektryczne w gmachu komendy żandarmeryi.

Na przedstawienie komendy żandarmeryi z 13. października 1904 L. 3389 o zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego w gmachu komendy odpowiedział Wydział krajowy pismem z 1. listopada 1904 LW. 101.920, że nie ma nic przeciw temu, ażeby z funduszu 100.000 kor., znajdującego się w zawiadywaniu komendy żandarmeryi, a powstałego z zaoszczędzeń na pauszalach kwaterunkowych c. k. żandarmeryi, zaprowadzoną została w gmachu c. k. 5. komendy instalacya oświetlenia elektrycznego tegoż gmachu wedle przedłożonych przez c. k. 5. komendę planów i kosztorysów.

Co do obowiązku funduszu krajowego ponoszenia kosztów utrzymania oświetlenia elektrycznego na gankach i korytarzach w ilości 30 lampek elektrycznych, wykazanych w przedłożonych planach, oznajmiliśmy komendzie żandarmeryi, że Wydział krajowy od obowiązku tego się nie uchyla i gotów jest ponieść koszta te, jakkolwiek znacznie wyższe od kosztów dotychczasowego oświetlenia lampami naftowemi, przeznaczając na to ry-

czałtowe wynagrodzenie w wysokości 700 kor. rocznie; zaznaczył przytem, że do oświetlenia schodów i korytarzy są w zupełności wystarczające lampki o sile 8 świec, co koszta oświetlenia znacznie obniży. Światło elektryczne jednak dotychczas nie zostało przez komendę żandarmeryi w gmachu zaprowadzone.

Opłata za wodę z wodociągów miejskich w gmachu krajowej komendy żandarmeryi.

Przedłożony przez zarząd miejskiego zakładu wodociągowego pismem z 5. maja 1905 rachunek za wodę zużytą w gmachu c. k. żandarmeryi w czasie od 13. stycznia do 7. kwietnia 1905 na kwotę 2431 kor. 85 hal. — postanowił Wydział krajowy udzielić komendzie żandarmeryi do zapłacenia, a to z następujących powodów:

Pod względem zaopatrzenia budynku krajowego, przeznaczonego na pomieszczenie c. k. żandarmeryi w wodę z wodociągów miejskich, względnie ponoszenia z funduszu krajowego opłaty za wodę w tym budynku zużywaną — nie istnieje żadna umowa między Wydziałem krajowym a komendą c. k. żandarmeryi lub Ministerstwem obrony krajowej.

W tej kwestyi zatem mogą mieć zastosowanie tylko przepisy o należytościach c. k. żandarmeryi z 25. marca 1897 (Gebührenvorschrift für die k. k. Gendarmerie) i ustawa krajowa z dnia 27. listopada 1900 Nr. 16 D. u. k. o obowiązku właścicieli domów w król. stoł. mieście Lwowie połączenia swoich domów z wodociągiem miejskim tudzież zezwolenie tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągów miejskich.

Przepisy o należytościach c. k. żandarmeryi obejmują w części III. postanowienia co do obowiązków kraju przyczynienia się z funduszu krajowego do utrzymania c. k. żandarmeryi. Te postanowienia specyfikują szczegółowo i dokładnie, co i w jakiej mierze jest kraj zobowiązany dostarczyć dla c. k. żandarmeryi, oraz na jakie potrzeby i w jakiej wysokości dawać ryczałty.

Między tymi obowiązkami kraju niema postanowienia, iżby wynagrodzenie względnie opłata za wodę dostarczaną czy to dla posterunków c. k. żandarmeryi czyli do mieszkań w naturze dla oficerów i kancelaryi c. k. żandarmeryi z funduszu krajowego miały być ponoszone.

W tym względzie postanawia §. 10. powoł. przepisów, że gdy zachodzi potrzeba dowozu wody dla posterunku c. k. żandarmeryi, mają być te koszta pokrywane ze skarbu państwa, zaś przy mieszkaniach w naturze nie mogą być takowe ze skarbu państwa pokrywane.

Z tego wypływa, że przy mieszkaniach w naturze winien używający wodę z własnego koszta ponosić, a nie mogą one być przerzucane na fundusz krajowy, nie należąc do ciężarów z funduszu krajowego pokrywać się mających.

Dalej powołana wyżej ustawa krajowa z dnia 25. listopada 1900 Nr. 16 Dz. u. kr., którą gminie miasta Lwowa przyznano w §. 5. lit. b) prawo pobierania opłaty za spotrzebowanie wody w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych i t. p. według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie — postanowia w §. 7, że opłaty za używanie wody (§. 5. lit. b, c) mają ponosić lokatorowie względnie używający wodę.

Z powyższego nie ulega zatem żadnej wątpliwości, że opłata za wodę zużytkowaną w gmachu przez c. k. żandarmeryę zajmowanym nie może być ponoszoną z funduszu krajowego — lecz że mają ponosić ją lokatorowie tego gmachu.

Wydział krajowy zawiadamiając o tem swojem postanowieniu c. k. 5. komendę krajowej żandarmeryi pismem z 7. czerwca 1905 L. 47635, przesłał też rachunek miejskiego zakładu wodociągowego, ażeby przypadającą należytość za używanie wody w gmachu kraj. komendy zechciała uiścić w oznaczonym przez zarząd miejskiego zakładu wodociągowego terminie w kasie miasta Lwowa.

Zarazem postanowił Wydział krajowy przy załatwieniu przedłożonego przez c. k. 5. komendę krajowej żandarmeryi preliminarza potrzeb kwaterunkowych c. k. żandarmeryi na r. 1906 nie wstawiać do budżetu w poz. 212 na r. 1906 należytości za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich w preliminowanej sumie 8500 kor. (LW. 37466/905).

Oszczędności na ryczałtach i zwrot nadwyżek reszty kasowej przy obliczeniach rachunków z końcem roku.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem za czas od 1. listopada 1902 do 30. czerwca 1904 Wydział krajowy zaznaczył, że wprawdzie nie rości sobie pretensyi do zwrotu funduszowi krajowemu oszczędności uzyskanych przez oszczędne i gospodarne postępowanie krajowej komendy żandarmeryi z ryczałtami ustawowo unormowanemi, które od całego szeregu lat do sumy 100 000 kor. urosły, jednak przystąpi do każdej akcyi, o ile takową zamierzanoby do zmiany postanowień co do pauszałów w kierunku zmniejszenia takowych, i że o tem zawiadomił inne Wydziały krajowe, o ile w sprawie tego funduszu odnosiły się do galicyjskiego Wydziału krajowego.

Konsekwentnie do tego oświadczenia w końcowym ustępie złożonego, odniósł się Wydział krajowy pismem z 30. listopada 1904 L. 102291 z zapytaniem do wszystkich Wydziałów krajowych, czy w sprawie zmniejszenia pauszałów dla c. k. żandarmeryi poczyniły jakie kroki i wniosły jakie przedstawienia do Ministerstwa obrony krajowej.

Z otrzymanych odpowiedzi nabraliśmy przekonania, że żaden Wydział krajowy nie wniósł dotychczas przedstawienia do Ministerstwa obrony krajowej w kierunku zmniejszenia jednostki wymiarowej dla pauszałów c. k. żandarmeryi udzielanych z funduszu krajowego i że w ogólności żaden z Wydziałów krajowych akcyi takiej przedsiębrać nie zamierza, a nawet Wydział krajowy niższo-austryacki w Wiedniu, który pierwszy odniósł się do nas w kwestyi istniejących przy komendach żandarmeryi oszczędności i zastrzeżenia takowych na rzecz funduszu krajowego — oznajmił pismem do LW. 127.334/904, że wobec niezgodności Wydziałów krajowych na poruszoną przez niego kwestyę odstąpił od zamierzonej wspólnej akcyi do Ministerstwa, a ograniczył się jedynie na dowiedzeniu się o wysokości tego funduszu przy komendzie żandarmeryi w Wiedniu i jedynie o to odnosił się do Ministerstwa obrony krajowej, a to w celu ewentualnego zażądania zwrotu nadwyżek.

Zauważamy przytem, że Wydziałowi krajowemu niższo-austryackiemu nie rozchodziło się wcale o wspólne wystąpienie przeciw wysokości jednostki wymiarowej dla pauszałów c. k. żandarmeryi, lecz jedynie o dowiedzenie się o wysokości zaoszczędzeń, a to w celu zastrzeżenia dla funduszu krajowego zwrotu nadwyżek i reszty kasowej.

Jedynie tylko Wydział krajowy morawski wyszedł z założenia, że jak skoro komenda żandarmeryi czyni tak znaczne oszczędności na pauszalach, to przyczyną tego musi być za wysoka jednostka wymiarowa i opierając się na tem uzasadnianiu, zastrzegł w piśmie do c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 16. czerwca 1904 (LW. 79634/904) zwrot nadwyżki i reszty kasowej przy obliczeniach dotacyi za lipiec 1904 roku.

Wystąpienie do Ministerstwa ze strony galicyjskiego Wydziału krajowego o zwrot nadwyżek i reszty kasowej stało się jednak zdaniem naszem bezprzedmiotowem, gdyż przez przyjęcie i wprowadzenie w r. 1904 przez c. k. Ministerstwo obrony krajowej nowego sposobu sporządzenia obrachunku pomiędzy funduszem krajowym a funduszem kwaterunkowym c. k. żandarmeryi i nowego formularza dla zamknięć rachunkowych — na co Wydział krajowy również się zgodził i zdał o tem sprawę w sprawozdaniu za czas od 1. listopada 1902 do 30. czerwca 1904 — zwrot nadwyżki i reszty kasowej przy obrachunku z końcem każdego roku samo przez się następuje, co też miało miejsce i przy zamknięciu rachunkowem za r. 1904 przedłożonem przez c. k. 5. komendę żandarmeryi pod dniem 10. marca 1905 L. $\frac{2656\ A.}{976/R}$ (LW. 24371/905).

Mianowicie wykazuje obrachunek należytości kwaterunkowych za r. 1904, zatwierdzony przez c. k. Ministerstwo obrony krajowej, nadwyżkę dochodów w kwocie 16.312 kor. 40 hal., którą komenda żandarmeryi zwróciła funduszowi kraj. galicyjskiemu.

W szczególności wynosiła dotacya na r. 1904 na pokrycie potrzeb kwaterunkowych c. k. żandarmeryi . . .	356 148 K. 51 h.
rozmaite dochody	196.801 „ 82 „
suma dochodów .	553.010 K. 33 h.
Wydatki zaś komendy żandarmeryi we własnym zakresie wynosiły . .	536.727 „ 93 „
z porównania okazała się jak wyżej nadwyżka dochodów w kwocie . .	16.312 K. 40 h.

która została pobraną przez Kasę krajową do funduszu krajowego na r. 1905 tytułem zwrotu reszty nieużytej dotacyi wynikłej z obrachunku za r. 1904.

Również przekonaliśmy się z obrachunku za r. 1904, przedłożonego przez c. k. komendę żandarmeryi, iż komenda żandarmeryi wstawiła tytułem 4% odsetek od zaoszczędzeń w kwocie 100.000 kor. zarządzanych przez c. k. 5. komendę żandarmeryi — kwotę 4.000 kor. w dochodach, a to pod pozycyą 4. zamknięcia.

O to więc, o co rozchodziło się innym Wydziałom krajowym t. j. o zwrot nadwyżek i reszty kasowej nie było potrzeby odnosić się z zastrzeżeniem do Ministerstwa, gdyż, jak to wyżej wykazaliśmy, samo przez się nastąpiło z zaprowadzeniem nowego sposobu obliczania rocznych rachunków opartych na podstawie faktycznych dochodów i wydatków.

Wobec tego stanu rzeczy, gdy w sprawie zniżenia jednostki wymiarowej dla pauszalów żandarmskich żadna wspólna akcya ze strony Wydziałów krajowych nie została podjętą, jak to zamierzaliśmy w piśmie naszem z 7. czerwca 1904 LW

14824/904, — Wydział krajowy nie miał podstawy do wdrożenia jakich dalszych kroków, zwłaszcza, że te oszczędności przeznaczone są na zakupno nowych urządzeń kancelaryjnych dla pojedyńczych posterunków w miarę okazującej się niezbędnej potrzeby pozbycia starych i nieużytecznych, a zastąpienia ich nowemi.

Stan żandarmeryi w Galicyi.

Według listy dyslokacyjnej c. k. żandarmeryi, nadesłanej przez c. k. 5. komendę żandarmeryi, wynosi stan żandarmeryi w Galicyi z 1. stycznia 1905:

1 pułkownik,
4 majorów,
61 oficerów (+ 2, jak w roku zeszłym),
2.947 żandarmów,
624 posterunków (+ 3, jak w r. z.),
28 komend oddziałowych,
79 komend powiatowych żandarmeryi,
226 żandarmów przeznaczonych dla katastru bydła.

Sprawy propinacyjne.

Spis okręgów dzierżawnych i dzierżawców i wykaz opłacanych przez nich czynszów.

Przy załatwianiu sprawozdania komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1901 i preliminarzach na rok 1903 uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby dopilnował, iżby w przyszłorocznem sprawozdaniu Dyrekcyi funduszu propinacyjnego podano szczegółowo:

a) spis okręgów dzierżawnych i dzierżawców,
b) wykaz, jakie ci dzierżawcy płacą czynsze.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy odezwą z dnia 1. października 1903 L. 86.969 odniósł się do c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego z wezwaniem do zastosowania się na przyszłość do powyższej rezolucyi Wys. Sejmu. W odpowiedzi c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego nadesłała Wydziałowi krajowemu odezwą z 27. maja 1905 L. 1.804 spis okręgów dzierżawnych i dzierżawców prawa propinacyi, oraz wykaz uzyskanych za te dzierżawy czynszów według stanu z końcem kwietnia 1905. Są one załączone przy sprawozdaniu z roku 1905 LW. 51.291/905, w którem przedłożono zamknięcie rachunkowe galic. funduszu propinacyjnego za r. 1904, tudzież preliminarze tegoż funduszu na r. 1906.

Stan funduszu propinacyjnego miast

Stan funduszu propinacyjnego zostającego pod zarządem Wydziału krajowego 37 miast uprawnionych wynosił po koniec 1904 roku 7,406.485 kor. 79 hal., który jest ulokowany w następujących efektach:

1)	w 4% pożyczce krajowej z r. 1893 w kw.	140.400 K. — g.
2)	w 4% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego w kw. . .	495.600 „ — „
3)	w 4% listach zastawnych Banku krajowego w kw.	3,628.000 „ — „
4)	w 4½% listach zastawnych Banku krajowego w kw.	418.400 „ — „
	do przeniesienia . .	4,682.400 K. — g.

z przeniesienia . .	4,682.400 K. — g.
5) w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego w kw.	1,522.900 „ — „
6) w książeczkach wkładkowych Banku krajowego w kw.	1,201.185 „ 79 g.
razem j. w. .	7,406.485 K. 79 g.
Pozostała reszta kasowa w gotówce z końcem roku 1904 wynosi . .	139.488 „ 58 „

Zaległości propinacyjne.

Ponieważ c. k. starostwa nie pilnują terminów uiszczania opłat przez ustawę wskazanych i nie egzekwują dość energicznie i wcześnie przypisanych należytości, a po upływie dłuższego czasu, gdy zaległości się wzmogą, okazuje się w bardzo licznych wypadkach spowodowanych opóźnieniem niemożliwość ściągnięcia zaległości bądź z powodu ubóstwa lub wydalenia się restanta, przeto znaczne zaległości muszą być odpisywane ze szkodą funduszów, — Wydział krajowy odnosił się z przedstawieniem do c. k. Namiestnictwa 6 i 21. grudnia 1904 LL. 57.643, 117.389 i 26. maja 1905 L. 49.779 z żądaniem wydania zarządzenia, ażeby c. k. starostwa jak najenergiczniej ściągały te zaległości w drodze przymusowej.

Promesy na pożyczkę 4% z funduszu propinacyjnego miast:

a) dla Drohobycza

Na przedstawienie Magistratu miasta Drohobycza z 5. maja 1905 L. 3.025 Wydział krajowy z mocy ustawy z 13. lipca 1898 Nr. 69 D. u. kr. zatwierdził uchwałą z 27. maja 1905 LW. 46.371. uchwałę Rady miejskiej z 15. września 1905, którą postanowiono na budowę szkoły wydziałowej męskiej i 4-klasowej żeńskiej, na rozszerzenie szkoły wydziałowej żeńskiej na budowę nowej targowicy, jatek dla rzeźników wieprzowych i na budowę rzeźni zaciągnąć w funduszu propinacyjnym miasta Drohobycza pożyczkę w wysokości 590.000 koron pod warunkiem, że pożyczka ta wraz z 4% odsetkami zwróconą będzie w ciągu lat 25 z bieżących dochodów miejskich. Na częściową sumę 340.000 koron przesłano Zwierzchności gminnej projekt zeznać się mającego skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego, z tem, że pożyczka ta w miarę zapotrzebowań przy postępie robót będzie wypłacana, a co do sumy 250.000 koron na budowę rzeźni przeznaczonej zrealizowaną będzie dopiero po przedłożeniu Wydziałowi krajowemu przyjętych przez Radę miejską szczegółowych planów i kosztorysów tej budowy.

b) dla Podgórza.

Na przedstawienie magistratu miasta Podgórza postanowił Wydział krajowy uchwałą z 14. lutego 1905 LW. 4.658 udzielić gminie m. Podgórza pożyczkę w kw. 150.000 koron z funduszu propinacyjnego miasta Podgórza na budowę nowego kościoła w Podgórzu. — Magistrat m. Podgórza postanowił korzystać ze zezwolonej pożyczki dopiero w r. 1906, tak, ażeby rata do płacenia w ciągu lat 16, rozpoczynała się dopiero od 1. stycznia 1907 roku (LW. 36.389/905).

Rekursy w sprawach propinacyjnych.

W sprawach propinacyjnych wniósł Wydział krajowy rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych:

1) od orzeczenia Namiestnictwa z dnia 21. września 1904 L. 128.434 znoszącego rezolucyę starostwa w Sanoku z 18. kwietnia 1896 L. 7.925, którą wymierzono Eisigowi Herzigowi od wyszynku wykonywanego w ogrodzie publicznym w Sanoku na-

leżytość na rzecz funduszu propinacyjnego miasta Sanoka za lata 1885 do 1894 w kw. 187 kor. 60 g. (LW. 106.713/904);

2) od orzeczenia Namiestnictwa z 7. stycznia 1905 L. 186.080, którem uchyloną została rezolucya starostwa ze Złoczowa z 18. sierpnia 1904 L. 35.842, nieuwzględniająca prośby Chaniny Fundyka o uwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty szynkarskiej na rzecz funduszu propinacyjnego miasta Złoczowa wymierzonej w kw. rocznej 40 koron od wyszynku wykonywanego w kantynie koszar 15. pułku ułanów w Złoczowie.

Sprawy szupasowe.

Zamknięcie rachunkowe szupaśnictwa dotyczące za r. 1904 i preliminarz szup. na r. 1906.

Zamknięcie rachunkowe dotyczące szupaśnictwa za r. 1904 (Rub. VII. p. 198. wyd.) wykazuje wydatki większe od budżetu o 2.006 K., a dochody (Rub. IV. poz. 18. doch.) mniejsze od budżetu o 1.952 koron.

W preliminarzu na r. 1906 do LW. 67.376/905 wstawiliśmy w wydatkach zapotrzebowanie w kw. 40.000 koron, tj. tyle, ile było uchwalonych na r. 1905, zaś osobny preliminarz dochodów ze zwrotu wydatków szupasowych opiewa na kwotę 12.000 K., czyli o 1.000 koron mniej niż uchwalono na r. 1905, a to na podstawie przecięcia trzech lat ostatnich, które wynosi 12.230 K.

Kierunek odsyłania szupaśników i uwzględnienie tego przez c. k. komisaryat policyi w Przemyślu.

Na przedstawienie Magistratu m. Rzeszowa, że stacye szupasowe miast sąsiednich, a przeważnie stacya szupasowa w Przemyślu, wysyłają, wbrew istniejącym rozporządzeniom, szupaśników koleją za paszportami przymusowymi nie wprost na miejsce przeznaczenia, tylko od stacyi do stacyi i po wyjaśnieniu Magistratu w Przemyślu, że w sprawie odsełania osób za paszportem przymusowym Magistrat wykonuje tylko orzeczenia c. k. komisaryatu policyi w Przemyślu, który, jako władza szupasowa, wymienia w wyroku stacye, przez które ma przejść osoba szupasowana, — odniósł się Wydział krajowy pismem z 27. maja 1905 L. 19.938 do c. k Namiestnictwa o wydanie odpowiedniego polecenia c. k. komisaryatowi policyi w Przemyślu, ażeby przy wydawaniu wyroków szupasowych i przy oznaczaniu kierunku odstawiania szupaśnika, zastosowywał się ściśle do art. 4. i 5. rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z d. 21. sierpnia 1875 L. 4 287/pr., wedle którego władza szupasowa, wskazując w wyroku kierunek odesłania, winna uwzględnić najkrótszą drogę do najbliższej stacyi szupasowej zbiorowej i do postanowienia art. III. rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 2. listopada 1879 L. 27.860 Dz. u. kr. Nr. 84, wedle którego każda stacya szupasowa przy kolei żelaznej między Lwowem a Krakowem ekspedyująca szupaśnika na pociąg peryodyczny zakupywać winna bilet jazdy kolejowej dla niego na całą przestrzeń kolei duktu peryodycznego, którą tenże szupaśnik odbyć ma.

Gmach sejmowy.

Wymiana dwóch kaloryferów w gmachu sejmowym.

Kaloryfery ogrzewające archiwum Wydziału krajowego okazały się całkiem przepalone i zużyte; na wymianę dwóch kaloryferów ogrzewających archiwum, zatwierdziliśmy na dniu 25. października 1904 LW. 101.384 ofertę przedsiębiorców Chy-

lewskiego i Hruby'ego za 3.200 koron, — roboty te zostały wykonane w listopadzie 1904, a przypadająca należytość zapłaconą z zatrzymaniem 320 koron na jednoroczną gwarancyę do 1. grudnia 1905.

Przerobienie sali wykładowej dozorców melioracyjnych na trzy biurowe pokoje.

Z powodu braku miejsca i pokoi dla pracowników biura melioracyjnego postanowił Wydział krajowy na dniu 21. kwietnia 1905 LW. 37.467 przekształcić salę dotąd używaną jako wykładową dla dozorców melioracyjnych w skrzydle melioracyjnem, na 3 pokoje i przyjął przedstawioną na tę robotę ofertę przedsiębiorcy Jana Lewińskiego za cenę ryczałtową w kwocie 1.150 koron 68 hal.

Roboty w gmachu sejmowym.

Na rok 1905 zatwierdzono w gmachu sejmowym następujące oferty na roboty rekonstrukcyjne:

1) Jana Daschka na wykonanie przeddachu na galeryi drugiego piętra na kwotę 317 koron, celem uchronienia galeryi od zniszczenia.

2) Andrzeja Lisowskiego na przemalowanie 3 sal komisyjnych, bufetu sejmowego, poprawienie ścian w restauracyi i czytelni, pomalowanie wszystkich wychodków gmachu oraz 6 pokoi na drugiem piątrze w biurach oddziału rachunkowego na kwotę 560 koron.

3) Leona Kaczorowskiego, lakiernika, na polakierowanie muszli wodociągowych na korytarzach na kwotę 32 koron.

4) Stolarza Mikłaszewskiego, na oczyszczenie i odnowienie bram wchodowych w gmachu na kwotę 610 koron; tegoż na zrobienie 3 podłóg w suterenach na kwotę 210 koron.

5) Leiby Arbeitera, majstra szklarskiego, na kitowanie i naprawę dachu szklanego nad salą sejmową i klatką schodową na kwotę 300 koron.

6) Zygmunta Rodakowskiego na urządzenie waterklosetów dla sali sejmowej na kwotę 640 koron.

7) Sprawienie nowych chodników kokosowych na schody i klatkę schodową na czas trwania Sejmu kosztem około 1.000 kor-

Czyszczenie kominów w gmachu sejmowym.

Czyszczenie kominów i wykonywanie innych robót kominiarskich w gmachu sejmowym i budynku biura melioracyjnego oddano na czas od 1. stycznia 1905 do końca grudnia 1910 za ryczałtowem wynagrodzeniem w kwocie 739 koron dotychczasowemu majstrowi kominiarskiemu Zygmuntowi Leskiemu (LW. 54002/905).

Sprawy wojskowe.

Uchwała Wysokiego Sejmu z 27. październ. 1904 wzywająca c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przeprowadził uwolnienie gmin od wydatków w gotówce ponoszonych z polecenia władz przy współdziałaniu gmin w sprawach wojskowych.

Pismem z dnia 30. marca 1905 L. 3714/ pr. oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że uchwałę tę Wys. Sejmu zakomunikowało p. Ministrowi spraw wewn. i p. Ministrowi obrony krajowej, których odpowiedzi dotychczas jednak niema.

Fundacya inwalidów wojskowych z lat 1813—1815.

Jak Wysokiemu Sejmowi wiadomo z poprzednich sprawozdań, odbywały się od dawna rokowania między Wydziałem krajowym a c. k. Rządem o oddanie funduszu tego w zarząd Reprezentacyi kraju.

Alegat 2.

Dotychczasowy wynik tych rokowań przedstawia się następująco: W załączonej ·/. w odpisie odezwie z dnia 30. sierpnia 1904 L. 88077 przedstawiło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu projekt ministeryalny odmiennego podziału tego funduszu między kraje: Galicyę i Bukowinę, mianowicie nie jak pierwotnie w stosunku $^{11}/_{12}$ i $^{1}/_{12}$ — lecz w stosunku do liczby mieszkańców obu krajów, więc $^{10}/_{11}$ i $^{1}/_{11}$, oraz zakomunikowało inne w tem piśmie określone warunki, w których Wydział krajowy miał się oświadczyć do przyjęcia w swój zarząd wypadającej części tego funduszu, a którego stan majątku c. k. Namiestnictwo równocześnie dołączyło.

Na pismo powyższe oznajmił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z 22. października 1904 LW. 102191, że zgadza się na wymienione w jego piśmie z 30. sierpnia 1904 L. 88.077 warunki, pod którymi nastąpić ma oddanie w zarząd Reprezentacyi krajowej wypadającej na Galicyę części majątku galicyjskiego funduszu zapomogowego dla inwalidów wojskowych i że gotów jest wśród zmienionych warunków przyjąć w swój zarząd ten fundusz.

Alegat 3.

Co do podziału wspomnianego majątku (236.364 kor. 65 gr). pomiędzy Galicyę i Bukowinę przesłał zarazem Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu załączoną w odpisie ·/. odezwę bukowińskiego Wydziału krajowego z dnia 13. października 1904 L. 6885 z oznajmieniem, że na wyrażoną w tej odezwie propozycyę podziału majątku galicyjskiego funduszu zapomogowego dla inwalidów wojskowych Wydział krajowy zgodził się w zupełności.

Wkońcu upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o udzielenie mu w swoim czasie do zaopiniowania projektu aktu fundacyjnego ułożyć się mającego przez c. k. Namiestnictwo i Prokuratoryę skarbu o wyjednanie, by fundusz, o którym mowa, o ile możności z końcem roku 1904 wydany został w zarząd Wydziału krajowego.

Alegat 4.

Wspomniany projekt aktu fundacyjnego, który w odpisie dołącza się ·/. — przesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odezwą z 19. grudnia 1904 L. 181.250.

Alegat 5.

Wydział krajowy pismem z dnia 3. stycznia 1905 LW. 127.779 w odpisie tu ·/. dołączonym zgodził się w zasadzie z tym zarysem, domagając się jedynie niektórych drobniejszych zmian w poszczególnych ustępach tego projektu.

Alegat 6.

Na uwagi te Wydziału krajowego nadesłało c. k. Namiestnictwo dołączone w odpisie ·/. wyjaśnienie z 13. lutego 1905 L. 20.236, które Wydział krajowy przyjął do wiadomości i uchwałą z 28. lutego 1905 LW. 19.686 zgodził się ostatecznie po myśli tej odezwy c. k. Namiestnictwa na przedłożony zarys aktu fundacyjnego.

Nakoniec nadmienia Wydział krajowy, że wedle nadesłanego wykazu c. k. Namiestnictwa z funduszu, o którym tu mowa, korzysta 68 inwalidów wojskowych, z których 67 pobiera wsparcia dożywotnie o rocznych po 60 koron, jeden zaś inwalida wyjątkowo 360 koron.

Galicyjski fundusz inwalidów wojskowych z roku 1866.

Z fundacyi tej pobiera roczne wsparcie dożywotnie: 59 inwalidów po 50 koron, a 1 inwalida 60 koron.

Fundusz ku wspieraniu okaleczonych w wojnie z r. 1866 żołnierzy przynależnych do dawniejszego powiatu niżankowickiego.

Z fundacyi tej korzystają trzej inwalidzi wojskowi, pobierając roczne wsparcia dożywotnie po 72 koron.

Fundacya jubileuszowa im. Najjaśniejszego Pana dla utrzymywania kształcących się w zakładach wojskowych wyższych.

Z aspirantów, którym wskutek Najwyższego postanowienia z dnia 16. lipca 1904 nadano na rok szkolny 1904/5 miejsca z fundacyi tej, przyjęto do terezyańskiej akademii wojskowej: Ernesta Zimmermanna, Jana Dąbrowskiego i Władysława Gołąba, a nie przyjęto wskutek niedostatecznego wyniku egzaminu wstępnego: Adama Michalskiego, Stefana Ostoję Słońskiego i Władysława Żebrackiego.

Na rok szkolny 1905/6 było do obsadzenia z tej fundacyi 7 miejsc opróżnionych, na które wskutek rozpisanego konkursu zaproponował Wydział krajowy do c. i k. technicznej akademii wojskowej:

1. Władysława Galasa,
2. Władysława Mroczyńskiego,
3. Kazimierza Święcickiego;

a do c. i k. akademii wojskowej w Wiener-Neustadt:

1. Stanisława Cięciela,
2. Adama Michalskiego,
3. Olgierda Niedziałkowskiego,
4. Jana Popiela.

Najwyższa decyzya co do przyjęcia tych kandydatów dotąd nie nadeszła.

Galicyjskie miejsca funduszowe w c. i k. niższych wojskowych zakładach wychowawczych i naukowych.

Wskutek najwyższego postanowienia z dnia 17. lipca 1904 zostali przyjęci na I. rok wojskowej niższej szkoły realnej w Fischau następujący aspiranci z roku 1904/5 na państwowe miejsca funduszowe galicyjskie: Julian Karniewski, Leon Remiszewski, Tadeusz Machalski, Oskar Stetkiewicz, Leopold Lukacz, Otto Urbani i Roman Szuchowski.

Z tych zostali relegowani z zakładu wychowawczego wojskowego: Julian Karniewski z powodu ogólnego złego postępowania i Roman Szuchowski z powodu niedostatecznej konduity.

Na rok szkolny 1905/6 było do nadania wolnych 10 miejsc państwowych w zakładach wojskowych, na które wskutek rozpisanego konkursu, zaproponował Wydział krajowy do c. i k. wojskowych niższych szkół realnych, ze stanu szlacheckiego:

1. Jana Karniewskiego,
2. Tadeusza Wojciechowskiego,
3. Karola Osuchowskiego,

ze stanu nieszlacheckiego:

4. Wacława Schustera,
5. Władysława Orłowskiego,
6. Tadeusza Rybkę,
7. Erharda Pollaka,
8. Aleksandra Pragłowskiego,
9. Bazylego Korytowskiego,
10. Adama Ligęzę.

Najwyższa decyzya co do przyjęcia tych kandydatów dotąd nie nadeszła.

Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego i karnego.

Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. października 1904, któremi wezwano c. k. Rząd:

1. by jaknajrychlej w drodze konstytucyjnej przeprowadził reformę postępowania sądowego w sprawach niespornych;
2. aby pertraktacye spadkowe z urzędu c. k. Sądy powiatowe przeprowadzały, a nie Notaryaty, jak obecnie w wielu miejscach jeszcze się to praktykuje.

Odezwą z dnia 12. kwietnia 1905 L. 4.397 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że uchwały te Wysokiego Sejmu przedłożyło p. Ministrowi sprawiedliwości, którego decyzya dotąd nie nadeszła.

Fundacya ś. p. Józefa Kośvitzky'ego dla poprawionych złoczyńców wypuszczonych z domu karnego w Krakowie.

Jednorazowe wsparcie z fundacyi tej, wynoszące na rok 1905 kwotę 132 koron, nadał Wydział krajowy uchwałą z 1. lutego 1905 LW. 9.917 w myśl aktu fundacyjnego i na wniosek Prezydyum c. k. sądu krajowego karnego w Krakowie do rozdziału pomiędzy: Feliksa Górnisiewicza, dozorcy stacyjnego przy kolei północnej w Krowodrzy, Wincentego Kurnika, wyrobnika kolejowego w Krakowie i Jana Czubaja, fiakra w Krakowie.

Krajowy fundusz sierocy.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 17. października 1904 projekt ustawy, zawierającej bliższe postanowienia co do użycia części nadwyżek z obrotu kas sierocych zbiorowych, uzyskał Najwyższą sankcyę w dniu 2. lutego 1905 i ustawa ta ogłoszoną została w dzienniku ustaw krajowych z roku 1905 pod Nr. 26.

O wykonaniu tej ustawy i wprowadzeniu jej w życie przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi oddzielne sprawozdanie.

Sprawy pocztowe.

Uwolnienie od opłaty pocztowej korespondencyj urzędowych Wydziałów

Na skutek zażalenia Wydziału powiatowego w Przemyślu na orzeczenie c. k. Dyrekcyi poczt we Lwowie, iż korespondencyom urzędowym Wydziałów powiatowych z lekarzami okręgo-

powiatowych z lekarzami okręgowymi.

wymi nie przysługuje uwolnienie od opłaty pocztowej po myśli ustawy z dnia 2. października 1865 Dz. u. p. Nr. 108, odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 7. stycznia 1905 LW. 880 ze stosownem przedstawieniem do c. k. Dyrekcyi poczt przeciw wspomnianej rezolucyi i uzyskał przychylne załatwienie sprawy w tym kierunku, iż c. k. Dyrekcya poczt w odpowiedzi swojej z 28. lutego 1905 L. 5.740/V. uznała uprawnienie lekarzy okręgowych do bezpłatnej korespondencyi między Wydziałami powiatowymi w sprawach sanitarno-policyjnych w takiej samej rozciągłości, jak z urzędami gminnymi, a więc w granicach art. II. ustęp 6. względnie 7. ustawy wyżej powołanej. O ile zaś lekarze okręgowi spełniać będą z polecenia Wydziału krajowego, względnie władz rządowych specyalne obowiązki, jak np. szczepienie ospy, natenczas mają prawo używać zakładu pocztowego na pewien oznaczony czas w tej mierze co i organa w art. II. ustęp 1. ustawy wymienione; na odnośnych pismach musi być jednak wymieniony ich charakter, jako lekarzy do szczepienia powołanych. W tym wypadku mogą oni z urzędami parafialnymi bezpłatnie korespondować.

Powyższe orzeczenie c. k. Dyrekcyi poczt podał Wydział krajowy okólnikiem z 8. marca LW. 21.217 do wiadomości wszystkim Wydziałom powiatowym.

Sprawy tyczące się podatków i należytości.

Wadliwe wykonywanie ustaw i przepisów podatkowych tudzież należytościowych.

Wydział krajowy nie otrzymał dotąd odpowiedzi na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1904, wzywającą c. k Rząd do licznych zarządzeń mających na celu uchylenie w kraju wadliwości w wykonywaniu ustaw i przepisów podatkowych i należytościowych. W myśl ustępu IX. powołanej uchwały Wysokiego Sejmu wystosował Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych załączony */. w odpisie okólnik z dnia 10. stycznia 1905 LW. 112.416 celem pouczenia włościan o ulgach podatkowych należących się im przy przeniesieniu gospodarstw wiejskich w myśl ustawy z 18. czerwca 1901, o opustach podatkowych na wypadek szkód elementarnych i o uwolnieniu nowych domów od podatku domowego.

Alegat 7.

Uwolnienie gmin od ciężaru doręczania pism, wezwań, rezolucyj i nakazów płatniczych w sprawach podatkowych.

Na skutek podania Magistratu miasta Jasła z dnia 27. sierpnia 1904 L. 3.968 o wdrożenie akcyi obronnej, mającej na celu uwolnienie gminy od coraz wzmagającego się ciężaru doręczania różnych pism urzędowych w sprawach podatkowych, wystosował Wydział krajowy pod dniem 24. października 1904 LW. 103.620 przy dołączeniu wspomnianego podania do c. k. Prezydyum Namiestnictwa następujące pismo:

„Ustawa z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220 postanawia w §. 267, że wezwania, rezolucye, zarządzenia i orzeczenia tudzież nakazy płatnicze, wydawane w sprawach podatków osobistych bezpośrednich, będą doręczane albo bezpośrednio przez organa władzy skarbowej, albo za pośrednictwem zwierzchności gminnej lub poczty.

„Przepis ten ustawowy, zdaniem Wydziału krajowego, rozumieć należy pod względem wykonywania go w ten sposób, że rzeczone pisma urzędowe winny być w pierwszym rzędzie, a mianowicie w siedzibie c. k. Starostwa względnie władzy skarbowej doręczane bezpośrednio przez własne organa tej władzy, zaś za pośrednictwem zwierzchności gminnych lub poczt, jeśli adresat mieszka poza obrębem siedziby władzy skarbowej.

„Z brzmienia powołanego paragrafu nie można przypisywać ustawodawcy intencyi, jakoby miał być stosowanym bezwzględnie jeden z podanych w ustawie sposobów doręczania, mianowicie taki sposób, który c. k. Starostwo, względnie władza skarbowa dowolnie i bezwzględnie obierze, jak u. p. doręczanie jedynie za pośrednictwem zwierzchności gminnych; przeciwnie ustawodawca, podając możność trojakiego sposobu doręczania, zastosowanie jednego z tych sposobów uczynił zawisłem — nie od bezwzględności władzy skarbowej — lecz od okoliczności, które uzasadniają w danych wypadkach użycie jednego ze sposobów doręczania, mianowicie od okoliczności, gdzie adresat mieszka".

Wydział krajowy upraszał więc c. k. Prezydyum Namiestnictwa o zarządzenie zbadania tej sprawy i o zawiadomienie o wyniku i postanowieniu swojem, wreszcie o oznajmienie, czy i o ile skłonnem byłoby c. k. Prezydyum Namiestnictwa w myśl powyższego zapatrywania Wydziału krajowego i po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. lipca 1902 zmienić, względnie uzupełnić okólnik swój z dnia 24. lipca 1904 L. 8.101/pr. wydany do c. k. Starostów w sprawie doręczania pism w sprawach podatkowych.

Alegat 8.

W odpowiedzi na powyższe przedstawienie nadesłało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu odezwą z 18. lutego 1905 L. 1935/pr. załączone w odpisie pismo Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z 13. lutego 1905 L. 6189, które jednakże nie czyni bynajmniej zadość ani uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 4. lipca 1902 ani powyższemu przedstawieniu Wydziału krajowego.

Należytości prawne wedle poz. tar. 40. ustawy z 13. grudnia 1862 Dz. u. p. Nr. 89 od posad służbowych urzędników i sług krajowych.

Wymiary należytości tych dokonywane od roku 1889 bezpośrednio przez Wydział krajowy wyniosły w dalszym ciągu:

1) za I. półrocze 1904 . . . 6.721 K. 72 gr.
2) za II. „ „ . . . 3.876 „ 46 „

Z kwot tych pokrył fundusz krajowy na mocy uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 20. października 1882 i 15. października 1883 tytułem połowy tych należytości:

ad 1) kwotę . . . . . 2.566 K. 45 gr.
ad 2) kwotę . . . . . 1.674 „ 22 „

Przeprowadzanie peryodycznych rewizyj stanu posiadania gruntowego i dokładne utrzymywanie ewidencyi katastru podatku gruntowego.

C. k. krajowa Dyrekcya skarbu wystosowała do Wydziału krajowego odezwę z dnia 23. czerwca 1905 L. 72 369 następującej treści:

„Według reskryptu z dnia 19. maja 1905 L. 37.104 spostrzegło c. k. Ministerstwo skarbu, że przy przeprowadzaniu przepisanych §. 24. ustawy z 23. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 83 o ewidencyi katastru podatku gruntowego peryodycznych rewizyj stanu posiadania nie postępuje się z potrzebną dokładnością.

„To spostrzeżenie spowodowało Ministerstwo skarbu do poczynienia między innemi następujących uwag:

„Według postanowień powołanej ustawy należy operaty katastru podatku gruntowego utrzymywać w dokładnej zgodności z faktycznym stanem, a to przez podatkowe uwidocznianie w tych operatach wszystkich zmian, jakie, tak co do osoby posiadacza, jakoteż co do samego przedmiotu zaszły.

„Przedmiot uzupełniania tych operatów stanowią po myśli ustawy z 12. lipca 1896 Dz. u. p. Nr. 121 o rewizyi katastru podatku gruntowego także i zmiany w uprawie, które zaszły od roku 1897.

„Ze względu na to nałożono powołanemi ustawami na posiadaczy gruntowych obowiązek donoszenia geometrom ewi-

dencyjnym o tego rodzaju zmianach. Temu obowiązkowi jednak przeważna część posiadaczy gruntowych nie czyni zadość, wskutek czego też należyte przeprowadzenie w mowie będących rewizyj przez urzędników pomiarowych wielce jest utrudnione Wpływa to także ujemnie na wyniki dochodzeń tych urzędników, które służą zarówno do uporządkowania hipotecznego stanu posiadania.

„Ze względu na doniosłość potrzeby jak najdokładniejszego przeprowadzania peryodycznych rewizyj stanu posiadania gruntowego, oraz ze względu na istotne korzyści dokładnego utrzymywania ewidencyi katastru podatku gruntowego krajowa Dyrekcya skarbu uprasza Wydział krajowy o wydanie do podwładnych Rad powiatowych zarządzeń, mających na celu nietylko pouczanie wszystkich gmin i obszarów dworskich o korzyściach w mowie będących rewizyj i o potrzebie prowadzenia dokładnej ewidencyi katastru podatku gruntowego, lecz także wezwania tychże gmin i obszarów, aby przybywającym w celu przeprowadzenia tych rewizyj ewidenc. urzędnikom pomiarowym przydzielano do pomocy przy ich urzędowaniu mężów zaufania bez pretensyi do wynagrodzenia ich ze strony c. k. Rządu — obznajomionych dobrze z miejscowymi stosunkami, oraz by dostarczano tym urzędnikom, odpowiednich do urzędowania lokalów tudzież podwód na ich żądanie, w ogóle, aby tak zwierzchności gminne jak i obszary dworskie ułatwiały ewidenc. urzędnikom pomiarowym dokładne a rażne przeprowadzenie peryodycznych rewizyj".

Czyniąc zadość życzeniom c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu i ze względu na ważność i pożytek sprawy, powyższe pismo c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu podał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 4. lipca 1905 LW. 61.922 do wiadomości wszystkim Wydziałom powiatowym, zalecając im odpowiednie poucze nie o powyższem gmin i obszarów dworskich.

Kolonia poprawcza dla małoletnich przestępców.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi administracyjnej o wniosku p. Maryewskiego w sprawie założenia kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 31. października 1904 następujące uchwały:

„Wniosek p. Maryewskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku. Wydział krajowy w swem przedłożeniu zechce się obracać możliwie w tych ramach, aby koszt założenia zakładu nie przenosił sumy krajowego funduszu policyjnego, który na to ma być przeznaczony, dalej 40% dotacyi rządu, jakoteż pożyczki hipotecznej do połowy wartości projektowanego zakładu zaciągnąć się mającej.

„Wydział krajowy w pierwszym rzędzie przedłoży plany na zakład kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców".

W odniesieniu się do powyższej uchwały Wysokiego Sejmu i rozważywszy ponownie cały dotychczasowy przebieg tej sprawy, postanowił Wydział krajowy odstąpić od zamiaru nabycia pierwotnie projektowanej majętności Bylice na cele osady poprawczej dla nieletnich przestępców, a to z powodu, że majętność ta nie nadaje się na podobne cele ze względu na jakość roli oraz pod względem sanitarnym, a także i ze względu na wiadome znaczne koszta zakupna tej majętności (248 000 koron) oraz wysokie koszta wystawienia budynków zakładowych, ich urządzenia, sprawienia inwentarza żywego i martwego, wynoszące łącznie około

672.000 koron, jak i ze względu na znaczne koszta administracyi, jakieby połączone były z utrzymaniem samego tylko folwarku.

Wydział krajowy postanowił zatem wysznkać na oznaczony cel inny mniejszy, a odpowiedni obszar gruntowy, mogący obejmować wraz z lasem i łąkami około 200 morgów, tak iżby korygenci mogli rolę sami uprawiać i z produktów żywić się; a do obranej majętności takiej przystosować plany i kosztorysy budowli, zbadawszy poprzednio jej położenie i stosunki sanitarne.

O wyniku nie omieszka Wydział krajowy zdać Wysokiemu Sejmowi szczegółowo i oddzielnie sprawę z odpowiednimi wnioskami.

Zapomogi i subwencye.

Z rubryki IV. wydatków budżetu krajowego.

a) Udzielone przez Wysoki Sejm uchwałą z 10. listopada 1904 subwencye na rok 1905:

1) Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie w kwocie 2.400 koron i

2) Dla ks. Kazimierza Siemaszki, domu schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie, w kwocie 1.600 koron i

3) Stowarzyszeniu opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie, w kwocie 200 koron.

wypłacił Wydział krajowy pomienionym rozporządzeniami z 2. stycznia 1905 LW. 116.156, 116.157 i 116 527.

b) Uchwałą z dnia 10. listopada 1904 udzielił Wysoki Sejm jednorazowe zapomogi dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta (do dyspozycyi Wydziału krajowego):

1) gminie miasta Brzeska . . . . 10.000 kor.
2) „ „ Sokołowa. . . . 10.000 kor.

Przytem polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by zbadał sprawę potrzeby przyjścia gminie miasta Brzeska z dalszą pomocą i w razie uznania potrzeby takiej pomocy, upoważnił Wydział krajowy do wstawienia zapomogi w kwocie 10.000 kor. dla pogorzelców tej gminy w preliminarz budżetu krajowego na rok 1906.

W załatwieniu powyższych uchwał Wysokiego Sejmu i po poprzedniem zażądaniu od gminy miasta Brzeska oświadczenia, na jaki cel zamierza użyć przyznanego wyżej przez Wysoki Sejm zasiłku 10.000 koron, gdy gmina ta żądane sprawozdanie, poparte nadto przez Wydział powiatowy, przedłożyła, Wydział krajowy podzielając zawarte w tem sprawozdaniu motywa i uwzględniając wyrażoną prośbę, wypłacił gminie miasta Brzeska uchwałą z 24. marca 1905 LW. 26.454 powyższą zapomogę z tem zastrzeżeniem, że zapomoga ta — tak w myśl uchwały Wysokiego Sejmu, jak i uchwały Reprezentacyi miasta — ma być użytą wyłącznie na odbudowę spalonych budynków gminnych, jak Magistratu, strażnicy pożarnej, szpitala izolacyjnego, aparatu desinfekcyjnego i t. p., przyczem wezwał Wydział krajowy Wydział powiatowy w Brzesku do baczenia, by rzeczona subwencya z funduszów krajowych na inne cele użytą nie została.

W wykonaniu zaś rezolucyi Wysokiego Sejmu, tyczącej się ewentualnego udzielenia gminie miasta Brzeska dalszej zapomogi, to celem zbadania potrzeby tej pomocy odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o oznajmienie, czy, a w razie twierdzącym w jakiej formie i wysokości i na jakie cele ściśle oznaczone otrzymała dotąd gmina miasta Brzeska

wsparcie z funduszów państwowych z powodu pożaru w r. 1904 i czy pomieniona gmina ponadto nie poczyniła u c. k. Rządu, a w razie twierdzącym z jakim skutkiem dalszych kroków mających na celu uzyskanie dalszych zasiłków w tym względzie.

Zarazem upraszał Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa o udzielenie szczegółowych dat o rozmiarach klęski pożarowej, którą miasto Brzesko w roku 1904 nawiedzone zostało, o ile daty te urzędownie przez organa c. k. Namiestnictwa zebrane zostały.

Odpowiadając na pismo to, oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestwa Wydziałowi krajowemu w odezwie z 13. marca 1905 L. 2.949/pr., co następuje:

„Klęska pożaru, która dnia 25. lipca 1904 nawiedziła miasto Brzesko, wyrządziła według otrzymanych informacyj szkodę ocenioną w przybliżeniu na 5,000.000 koron.

„Ofiarą pożaru padło 330 domów (na 400 istniejących), między tymi: gmach urzędu podatkowego, kościół z plebanią i synagoga. Szkoda ubezpieczona była tylko na pół miliona koron.

„Na pierwszą wieść o klęsce pożaru, wyasygnowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa na doraźną pomoc dla pogorzelców z państwowych funduszów zapomogowych kwotę 1000 koron, a Najjaśniejszy Pan raczył ze swej prywatnej szkatuły udzielić na ten sam cel 15.000 koron.

„Na akcyę ratunkową dla pogorzelców miasta Brzeska przeznaczyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa z państwowych funduszów zapomogowych kwotę 100.000 koron, a c. k. Starosta w Brzesku w porozumieniu z tamtejszym Wydziałem powiatowym przedłożył c. k. Prezydyum Namiestnictwa projekt na użycie powyższej kwoty w całości na wykupno gruntów pod ulice i place celem przeprowadzenia regulacyi spalonego miasta.

Ten projekt użycia powyższej zapomogi zatwierdziło c. k. Prezydyum Namiestnictwa w całości.

Już parokrotnie zwracały się deputacye miasta Brzeska i powiatu tamtejszego o dalszą pomoc.

Czy udzielenie jej będzie możliwem, to zależeć będzie od rozporządzalności funduszów zapomogowych. Nie da się jednak zaprzeczyć, że istnieje rzeczywista i wielka potrzeba jeszcze dalszej pomocy“.

Wydział krajowy zatem opierając się na tem zdaniu c. k. Prezydyum Namiestnictwa i uwzględniając przykre położenie finansowe gminy miasta Brzeska, przedstawione zresztą w załączonem w odpisie l. sprawozdaniu Magistratu miasta Brzeska z 15. marca 1905 L. 614, uznał potrzebę przyjścia pogorzelcom miasta Brzeska z dalszą pomocą z funduszów krajowych i w tym celu wstawił w rubr. IV. preliminarza wydatków budżetu krajowego na rok 1906 kwotę 10.000 koron.

Alegat 9.

Co się tyczy zaś udzielonej przez Wysoki Sejm zapomogi 10.000 koron dla pogorzelców miasta Sokołowa, Wydział krajowy nie zgodził się na uchwałę Rady gminnej z 13. kwietnia 1905, by kwota ta — wbrew uchwale Wysokiego Sejmu — obróconą została na udzielenie pogorzelcom chociażby bezprocentowej pożyczki, ani też nie zgodził się na wniosek Wydziału powiatowego w Kolbuszowej, by kwota ta w całości przeznaczoną została na budowę cegielni, a zatem, by stała się tak w pierwszym jak i drugim wypadku funduszem zakładowym gminy miasta Sokołowa.

Wydział krajowy zgodził się natomiast, żeby gmina miasta Sokołowa przy pomocy 1000 koron z owej zapomogi sejmowej wystawiła własnymi funduszami cegielnię, a za resztę tejże za-

pomogi, t. j. za 9.000 koron dała najbiedniejszym pogorzelcom cegłę za połowę ceny własnej produkcyi. Przytem oznajmił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Kolbuszowej, że jeśli gmina miasta Sokołowa nie mogłaby lub nie chciała przyjąć powyższej propozycyi Wydziału krajowego, zapomogę tę w całości przeznaczy Wydział krajowy na stosowne rozdzielenie pomiędzy najuboższych pogorzelców.

Sprawozdanie Wydziału powiatowego w tym przedmiocie dotąd nie nadeszło.

c) Z ryczałtu 10.000 koron, udzielonego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. listopada 1904 do rozporządzalności Wydziału krajowego, rozdzielił Wydział krajowy stosownie do ilości poszkodowanych i wyasygnował rozporządzeniem z dnia 23. grudnia 1904 LW. 116.154 wsparcia następującym pogorzelcom:

1)	gminy miasta Bóbrki w kwocie . .	200 kor.
2)	„ „ Toporowa w powiecie brodzkim	1.800 „
3)	gminy Hinowice w powiecie brzeżańskim .	70 „
4)	„ miasta Dynowa w powiecie brzozowskim	500 „
5)	gminy miasta Buczacza w kwocie .	1.200 „
6)	„ Nieczajna w powiecie dąbrowskim	250 „
7)	„ Artyszczów i Czerlany w powiecie gródeckim	400 „
8)	gminy Liczkowce w powiecie husiatyńskim	50 „
9)	miasta Wojniłowa w powiecie kałuskim . przeznaczając 200 koron dla pogorzelców; a 500 koron na odbudowanie spalonego kościoła.	700 „
10)	gminy Ciechania w powiecie krośnieńskim	400 „
11)	gminy Chałupki ad Leżajsk, Siedleczka, Urzejowice i Grodzisko dolne w powiecie łańcuckim	400 „
12)	gminy Olszanica i Stefkowa w pow. liskim (200 koron dla Olszanicy a 220 koron dla Stefkowej);	420 „
13)	gminy Werbiż w powiecie lwowskim .	350 „
14)	„ Babule w powiecie mieleckim . .	200 „
15)	„ Jaktorów w powiecie przemyślańskim	350 „
16)	gminy Szczepiatyn, Rzeczyca, Dziewięcierz, Domaszów i Uhnów w powiecie rawskim	500 „
17)	gminy Zalipie w powiecie rohatyńskim .	300 „
18)	„ Łąka w powiecie rzeszowskim .	1000 „
19)	„ Dłużniów w powiecie sokalskim .	100 „
20)	„ Zbydniów w powiecie tarnobrzeskim	60 „
21)	„ Nastasów w powiecie tarnopolskim	450 „
22)	„ Żukotyn w powiecie Turka . .	300 „
	Razem j. w. .	10.000 kor.

W powyższem znalazły także załatwienie przekazane Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm uchwałą z 26. października 1904 petycye o wsparcie pogorzelców gmin: Bóbrka, Hinowice i Liczkowce, natomiast takich petycyj: Zwierzchności

gminnej w Rymanowie, Iwana Andryjczyna w Krzywem i Pawła Krupy z Krowinki Wydział krajowy nie uwzględnił.

Z rubryki XIV. wydatków budżetu krajowego (fundusz dyspoz.).

d) Nakoniec wskutek wniesionych bezpośrednio do Wydziału krajowego próśb pogorzelców o zapomogi udzielił Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego w czasie od ostatniego sprawozdania na tem miejscu umieszczonego po dzień dzisiejszy, pogorzelcom:

1)	gminy	Wołoszczyzna w powiecie Bóbrka	300 kor.
2)	„	Kozłówka w pow. borszczowskim	100 „
3)	„	miasta Brzeska	500 „
4)	„	Lgota w powiecie chrzanowskim .	150 „
5)	„	Jankowice	100 „
6)	„	Byczyna w pow. chrzanowskim	200 „
7)	„	Dachnów	100 „
8)	„	Podemszczyzna w pow. cieszan.	250 „
9)	„	Rożniatów w powiecie dolińskim .	150 „
10)	„	Jaśniska w powiecie gródeckim .	150 „
11)	„	Piskorowice w powiecie jarosławskim	450 „
12)	„	Nowy Kałusz w powiecie kałuskim	400 „
13)	„	Sokołów	600 „
14)	„	Raniżów w pow. kolbuszowskim	320 „
15)	„	Olszanica	170 „
16)	„	Stefkowa w powiecie liskim	100 „
17)	„	Babula w powiecie mieleckim .	190 „
18)	„	Buców w powiecie przemyskim .	310 „
19)	„	Połonice w powiecie przemyślańskim	200 „
20)	„	Rzyczki	290 „
21)	„	Ulhówek w powiecie rawskim	220 „
22)	„	Dytiatyn w powiecie rohatyńskim	280 „
23)	„	Hoszany w powiecie rudeckim .	80 „
24)	„	Łąka	400 „
25)	„	Zaczernie w pow. rzeszowskim	540 „
26)	„	Sokal	310 „
27)	„	Boratyn w pow. sokalskim	150 „
28)	„	Tuturkowice	160 „
29)	„	Rozwadów w pow. tarnobrzeskim	300 „
30)	„	Żukotyn w powiecie Turka . .	250 „
31)	„	Zabłotowce w pow. żydaczowskim	390 „
32)	„	Harklowa w powiecie nowotarskim	670 „

Emigracya.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd:

1) aby w jak najkrótszym czasie doprowadził do skutku ustawę, zapewniającą emigrantom ochronę; nim zaś ustawa ta wejdzie w życie, tudzież o ile ochrona i organizacya emigracyi nie da się przeprowadzić w drodze ustawy, aby zapobiegał nadużyciom w drodze systematycznej działalności administracyjnej;

2) aby wszystkimi środkami, którymi rozporządza państwo, ruch emigracyjny skierował na Tryest;

3) ażeby dla ochrony wychodźców z Galicyi od wyzysku w drodze — a zwłaszcza czasowej emigracyi zarobkowej do Niemiec, ustanowił w Mysłowicach albo we Wrocławiu agenta konsularnego, rozumiejącego po polsku i po rusku.

Odnośnie do powyższej uchwały Wysokiego Sejmu c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmiło Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 12. kwietnia 1905 L. 4398/pr., że uchwałę tę przedłożyło p. Ministrowi spraw wewnętrznych, którego odpowiedzi dotychczas niema.

Krajowe opłaty konsumcyjne.

Kwestya, czy krajowa opłata konsumcyjna od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwów i Kraków ma być pobierana tylko w wypadkach przekroczenia wolnej od podatku 5% nadwyżki i czy przy obliczeniu ilości mającej służyć za podstawę dodatkowego wymiaru opłaty krajowej należy przyjmować tę ilość stopni hektolitrowych ekstraktu, jaka się okaże po strąceniu 5% nadwyżki.

Z odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 24. stycznia 1903 L. 148.840 powziął Wydział krajowy wiadomość, że ta władza skarbowa reskryptem z dnia 15. września 1902 L. 76.655 wydała zarządzenie do c. k. Dyrekcyj okręgu skarbowego we Lwowie i w Krakowie, iż krajowa opłata konsumcyjna od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwów i Kraków ma być pobierana tylko w wypadkach przekroczenia wolnej od podatku 5% nadwyżki i że przy obliczeniu ilości mającej służyć za podstawę dodatkowego wymiaru opłaty krajowej należy przyjmować tę ilość stopni hektolitrowych ekstraktu, jaka się okaże po strąceniu 5% nadwyżki.

Temu zarządzeniu c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, jako nieuzasadnionemu w ustawie o poborze krajowych opłat konsumcyjnych z dnia 4. lipca 1899 dz. u. kr. Nr. 93, sprzeciwił się Wydział krajowy w piśmie z dnia 6. lutego 1903 LW. 8662, prosząc o cofnięcie powyższego rozporządzenia i o wynagrodzenie funduszowi krajowemu ubytku, jaki tenże skutkiem tego rozporządzenia poniósł w dochodach z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa wyrobionego we Lwowie i w Krakowie.

Wskutek tego przedstawienia Wydziału krajowego c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 9. kwietnia 1903 L. 24.054 uchyliło wprawdzie powołane zarządzenie c. k. krajowej Dyrekcyi z dnia 15. września 1902 L. 76.655, a to z powodu, że do rozstrzygnięcia pytania, czy ilość brzeczki piwnej, która w myśl §. 20. I. części cesarskiego rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 dz. u. p. Nr. 120 jest wolną od podatku państwowego, ma być także wolną od opłaty krajowej, nie władze skarbowe są powołane, jednakże co do drugiego żądania Wydziału krajowego o wynagrodzenie strat ewentualnych funduszowi krajowemu c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, powołując się na wspomniany reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu, oznajmiła Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 11. maja 1903 L. 55.840, że ocenienie kwestyi, czy fundusz krajowy poniósł jaki ubytek w dochodach z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwowie i Krakowie, oraz ewentualnie wydanie stosownych w tej mierze zarządzeń, musi być pozostawione aż do chwili, gdy zostanie prawomocnie rozstrzygnięte wspomniane wyżej pytanie, które z pod kompetencyi władz skarbowych się usuwa.

Wobec tego i w myśl §. 7. ustawy o poborze krajowych opłat konsumcyjnych z dnia 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93, który stanowi, że spory z tej ustawy wynikające podlegają rozpoznaniu i orzeczeniu władz politycznych, z przedstawieniem i żądaniem swojem w powyższej sprawie odniósł się Wydział krajowy pismem z 14. maja 1903 LW. 41.744 do c. k. Namiestnictwa.

Władza ta jednak rezolucyą z dnia 24. listopada 1904 L. 148 966 odmówiła merytorycznego załatwienia powyższego przedstawienia Wydziału krajowego, a Wydział krajowy, nie po-

dzielając motywów wyrażonych w tem orzeczeniu odmownem, wniósł pod dniem 12. grudnia 1904 do LW. 119.683 załączony tu ℓ. w odpisie rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, na który dotąd odpowiedzi nie otrzymał.

Alegat 10.

Kompetencya pod względem orzekania w sprawach o ukrócenie 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego i pod względem wydawania orzeczeń co do obowiązku płacenia rzeczonego dodatku krajowego.

Odezwą z dnia 9. stycznia 1905 L. 150.825, zawiadomiła c. k. krajowa Dyrekcya skarbu Wydział krajowy o odpowiedzi swej udzielonej równocześnie c. k. Dyrekcyi okręgu skarbowego w Krakowie, a która to odpowiedź brzmiała następująco:

„Na zapytanie postawione w sprawozdaniu z dnia 5. grudnia 1904 L. 37.531, czy władze skarbowe są powołane do karania ukróceń 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego i moszczu owocowego, tudzież do orzekania o obowiązku uiszczania tego dodatku, oświadcza c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, że ze względu na przepis §. 6. ustawy karnej w przekroczeniach skarbowych władze skarbowe **nie** są kompetentne do orzekania w sprawach o ukrócenie wspomnianego dodatku i że wobec braku pozytywnego ustawowego przepisu, przyznającego władzom skarbowym kompetencyę do orzekania w sprawach co do należności tego dodatku, **nie** są one również kompetentne do wydawania orzeczeń co do obowiązku płacenia rzeczonego dodatku".

Alegat 11.

Sprawę powyższą jako zasadniczą przedstawił Wydział krajowy ze swojem zdaniem c. k. Namiestnictwu w załączonem w odpisie ℓ. piśmie z 25. stycznia 1905 LW. 4.151, prosząc c. k. Namiestnictwo o oznajmienie Wydziałowi krajowemu postanowienia, względnie o przedłożenie tej sprawy do decycyi c. k. Ministerstwom spraw wewnętrznych i skarbu, jako powołanym do wykonania ustawy z 23. grudnia 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 146.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi na to pismo swoje.

Sprawa zaległych czynszów z tytułu dzierżawy poboru krajowych opłat konsumcyjnych.

Zaległości z tego tytułu wynosiły, jak w poprzedniem sprawozdaniu wykazano, za lata: 1899, 1900, 1901, 1902 i I. kwartał 1903 łączną kwotę . . . . . 9.559 K. 74 gr.

Od tego czasu ściągnięto od dłużników kwotę . . . . . 3.619 „ 11 „

pozostaje jeszcze w zaległości . . . 5.940 K. 63 gr., które znajdują się w toku egzekucyjnego ściągnięcia.

Dochód z poboru 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Dochód netto funduszu krajowego z tego dodatku wyniósł za rok 1904:

z prowincyi . . . . . 71.688 K. 06 g.
z miasta Lwowa . . . . . 10.000 „ — „
z miasta Krakowa . . . . . 10.418 „ 30 „
razem sumę . . . 92.106 K. 36 g.

Dodatek ten w mieście Lwowie i Krakowie pobierają gminy tych miast na rachunek funduszu krajowego za umówionem wynagrodzeniem 25% od dochodu brutto.

Alegat 1. do sprawozdania z czynności Depart. VI. za rok 1904/5.

Protokół

spisany w Dep. XI. c. k. Namiestnictwa dnia 25. lutego 1905 w przedmiocie obliczenia i wypłaty reszty ceny kupna gruntów w Zielonej, Wasylkowie, Sidorowie i Kocinbińczykach nabytych przez włościan gminy Zielona od pp. Honorata i Spirydyona Wachowiczów.

Obecni podpisani.

Wedle ustalonego w protokole w Zielonej dnia 9. października 1902 spisanego, a przez sprzedających w zupełności uznanego obliczenia wynosił cały obszar nabytych przez włościan gruntów 425 morgów 218 □°, z czego rozparcelowano między włościan 422 m. 695 □°, zaś na nowo utworzone drogi dojazdowe użyto 2 m. 1123 □°. Cała cena kupna za ten obszar, licząc po 600 K. za 1 morg, wynosiła wedle zestawionego we wspomianym protokole a przez sprzedających również uznanego obliczenia sumę 255.081 K. 75 h., z której zatem przypada kwota 253.460 K. 62 h. na grunta rozparcelowane pomiędzy włościan, zaś kwota 1.621 K. 13 h. na grunta zajęte pod drogi dojazdowe.

Według uchwały powziętej przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z galic. Wydziałem krajowym zapłaconą być miała z subwencyi rządowej i krajowej włościanom w sumie 150.000 K. udzielonej cała cena kupna gruntów użytych na drogi dojazdowe, tj. kwota, 1.621 K. 13 h., tudzież połowa ceny kupna gruntów rozparcelowanych pomiędzy włościan tj. kwota 126.730 K. 31 h. czyli razem kwota 128.351 K. 44 h., reszta zaś sumy potrzebnej na zaspokojenie ceny kupna tj. druga połowa ceny kupna gruntów rozparcelowanych między włościan, czyli kwota 126.730 K. 31 h. uzyskaną być miała z pożyczek hipotecznych przez włościan w galic. Banku krajowym zaciągnąć się mających. Gdy zaś wedle postanowień co do sposobu wypłaty ceny kupna zawartych w ofercie PP. Sprzedających z daty Husiatyn 6. kwietnia 1902 i Czortków 8. kwietnia 1902, tudzież odnośnych 105 kontraktów kupna-sprzedaży z daty Zielona 30. listopada 1902 połowa ceny kupna wypłaconą być miała przy podpisaniu kontraktów względnie przy oddaniu gruntów w posiadanie włościan, uskutecznionem w dniu 7. października 1902, druga zaś połowa tejże wraz z 5% odsetkami bieżącymi od dnia 1-go października 1902, jako przyjętego przez strony kontraktujące dla wzajemnego rozliczenia, uiszczoną być miała w terminie 6 miesięcy, przeto zgodnie z wspomnianą powyżej decyzyą c. k. Namiestnictwa i galic. Wydziału krajowego w powyższym protokole z daty Zielona dnia 9. października 1902 kwotę przypadającą do wypłaty z subwencyi rządowej i krajowej na sumę 128.351 K. 44 h., z której postanowiono za zgodą PP. Sprzedających zatrzymać tytułem kaucyi na zabezpieczenie obowiązku P. P. Sprzedawców uporządkowania stanu hipotecznego i zupełnego eksoncrowania części zakupionych gruntów kwotę 6218 K. 68 h. zaś tytułem kaucyi na zabezpieczenie obowiązku wykazania się z zaspokojenia podatków z gruntów w Kocinbińczykach po koniec III. kwartału r. 1902 kwotę 100 K., czyli razem kwotę

6.318 K. 68 h. Zgodnie z tem wypłacono za świadectwem protokołu spisanego w c. k. Starostwie w Husiatynie dnia 10. października 1902 kwotę 122.032 K. 76 h. w tymże dniu Wnemu Honoratowi Wachowiczowi, występującemu tak imieniem własnem, jak i imieniem W-go Spirydyona Wachowicza z mocy protokolarnego pełnomocnictwa z daty Zielona 8. października 1902.

Zauważa się tutaj, iż odbiór połowy ceny kupna za sprzedane grunta pokwitowali PP. Sprzedawcy w odnośnych 105 kontraktach kupna-sprzedaży z daty Zielona 30. listopada 1902.

Gdy następnie PP. Sprzedawcy dopełnili w zupełności obowiązku uporządkowania stanu hipotecznego i eksonerowania części zakupionych przez włościan gruntów a tem samem odpadła potrzeba dalszego zatrzymania kaucyi na zabezpieczenie tego obowiązku w kwocie 6.218 K. 68 h., przeto na skutek prośby przedłożonej do protokołu w c. k. Namiestnictwie w dniu 28. września 1903 spisanego przez W-go Ignacego Wachowicza jako wykazanego pełnomocnictwem z daty Husiatyn 22. września 1903 pełnomocnika PP. Honorata i Spirydyona Wachowiczów, zarządziło c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 28. września 1903 L. 130.285/03 wydanie temuż pełnomocnikowi całej zatrzymanej jak wyżej kaucyi w kwocie 6.318 K. 68 h. ulokowanej na książeczkę wkładkową gal. Banku krajowego Nr. 18.611, pozostawiając zgodnie z prośbą tegoż pełnomocnika PP. Sprzedawców kwestyę wykazania się z zapłacenia podatków z gruntów w Kociubińczykach po koniec III. kwartału r. 1902 do uregulowania przy obliczeniu i wypłacie drugiej połowy ceny kupna. W ten sposób wypłaconą została PP. Sprzedawcom cała suma 128.351 K. 44 h. przypadająca do wypłaty z subwencyi państwowej i krajowej, a obejmująca całą cenę kupna za grunta użyte na drogi dojazdowe i połowę ceny kupna za grunta rozparcelowane między włościan.

Przystępując do ustalenia wysokości pretensyi PP. Sprzedawców z tytułu drugiej połowy ceny kupna gruntów rozparcelowanych między włościan w kwocie 126.730 K. 31 h. zauważa się, że wedle ust. VI. wspomnianej powyżej oferty PP. Wachowiczów na poczet tejże przekazanym został do zapłaty resztujący kapitał 4% pożyczek gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumach 2.000 K. i 48.800 K. (z konwersyi 4½% pożyczki w kwocie 50.000 K.) na dobrach Zielona ciężących, a to wedle stanu po zapłaceniu raty lipcowej z r. 1902 al pari obliczony i że reszta ceny kupna, jaka po zapłaceniu połowy ceny kupna gotówką i po potrąceniu wspomnianego resztującego kapitału pożyczek galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego do wypłaty pozostanie, spłaconą być ma wraz z 5% odsetkami od dnia 1. października 1902 liczyć się mającymi do sześciu miesięcy od daty kontraktów, że dalej wedle ust. V. tejże oferty PP. Sprzedawcy obowiązani byli procent od tych pożyczek gal. Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu po dzień 1. października 1902 z własnych funduszów zapłacić, a w razie udowodnienia nadpłacenia tych rat pożyczkowych poza dzień 1. października 1902 będzie obowiązaną strona kupująca zwrócić PP. Sprzedawcom wykazaną nadpłatą.

Stan obu powyższych pożyczek gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego z dniem 31. grudnia 1902, tj. po zapłaceniu raty lipcowej z r. 1902 al pari obliczony wynosił wedle zawiadomienia tegoż Towarzystwa w kapitale 49.248 K. 45 h. Strąciwszy tę kwotę od wspomnianej połowy ceny kupna w kwocie 126.730 K. 31 h. otrzymuje się kwotę 77.481 K. 86 h. jako należącą się PP. Sprzedawcom resztę ceny kupna, od której obliczone być miały 5% odsetki zwłoki od 1. października 1902 po dzień zapłaty. Ponieważ jednak na skutek oświadczenia W. Honorata Wachowicza z daty Zielona 1. kwietnia 1904 złożonego imieniem własnem i imieniem W. Spirydyona Wachowicza c. k. Namiestnictwo reskryptem z 6. kwietnia 1904 L. 48.849/04 wypłaciło PP. Sprzedawcom kwotę 5.000 K. jako ugodzony ryczałt na zupełne zaspokojenie 5% odsetków od tej resztującej ceny kupna za czas od 1. października 1902 do 31. maja 1904, przeto należą się PP. Sprzedawcom obecnie 5% odsetki od powyższej sumy 77.481 K. 86 h. tylko za czas od 1. czerwca 1904 do 23. sierpnia 1904 jako dnia, w którym c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 21. sierpnia 1904 L. 119841 zawiadomiło W. Honorata Wachowicza, iż reszta ceny kupna może być wypłaconą i podjętą. Odsetki te wynoszą kwotę 891 K. 24 h. Ponadto należy się PP. Sprzedawcom zwrot nadpłaconych przez nich rat i procentów od wspomnianych pożyczek gal. To-

warzystwa kredytowego ziemskiego poza czas 1. października 1902. W tej mierze skonstatowano potwierdzeniem Dyrekcyi tegoż Towarzystwa, że PP. Sprzedawcy zapłacili w dniu 19. września 1902 półroczne raty lipcowe, t. j. raty po dzień 31. grudnia 1902 w sumie 1.143 K., zaczem należy im się zwrot z tytułu nadpłaty za czas od 1. października 1902 do 31. grudnia 1902 t. j. połowa tych rat w kwocie 571 K. 50 h., że dalej zapłacili w dniu 1. maja 1903 ratę styczniową z r. 1903 od pożyczki 2.000 K. w kwocie 45 K. 90 h., która im również przypada do zwrotu, ileże nadpłaty te gal. Towarzystwo kredytowe ziemskie uwzględniło, t. j. potrąciło przy spłacie pożyczek. Wreszcie uwzględniło gal. Towarzystwo kredytowe ziemskie przy tejże spłacie znajdującą się na korzyść sprzedawców nadwyżkę na rachunku tychże w kwocie 192 K. 76 h. uiszczoną przez nich również w dniu 1. maja 1903, której zwrot również należy się PP. Sprzedawcom.

W ten sposób wynosi pretensya PP. Sprzedawców z tytułu reszty ceny kupna z dniem dzisiejszym:

w kapitale	77481 K. 86 h.
5% odsetki od tegoż za czas od 1. czerwca 1904 do 23. sierp. 1904	891 K. 24 h.
zwrot nadpłat uiszczonych gal. Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu, obliczony jak wyżej	810 K. 16 h.
t. j. razem sumę	79.183 K. 26 h.

wyraźnie siedmdziesiąt dziewięć tysięcy sto ośmdziesiąt trzy koron 26 h.

Na poczet tej resztującej ceny kupna w kwocie 79183 K. 26 h. wypłacono w dniu 27. października 1904 W. Ignacemu Wachowiczowi jako wykazanemu pełnomocnictwem z daty Husiatyn dnia 20. października 1904 pełnomocnikowi W. Honorata Wachowicza kwotę 7.5000 K., pozostaje zatem jeszcze do wypłaty kwota 4.183 K. 26 h.

Nadmienia się w końcu, że odbiór pierwszej połowy ceny kupna pokwitowany został, jak już nadmieniono, przez PP. Sprzedawców w kontraktach kupna-sprzedaży z daty Zielona 30. listopada 1902, zaś odbiór reszty ceny kupna został pokwitowany przez tychże w kwicie z deklaracyą ekstabulacyjną z daty Zielona 31. marca 1904, wobec czego odpada potrzeba wystawiania osobnych kwitów przez PP. Sprzedawców, względnie ostemplowania dodatkowych potwierdzeń odbioru na wypłacane tymże z tytułu tej reszty ceny kupna kwoty.

Alegat 2. do sprawozdania z czynności Depart. VI. za r. 1904/5.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 30. sierpnia 1904 L. 88.077 do Wydziału krajowego.

Odezwą z 14. października 1902 L. 71.884 oświadczył Wydział krajowy gotowość przyjęcia w zarząd kraju $^{11}/_{12}$ części całego majątku galic. funduszu zapomogowego dla inwalidów wojskowych z zastrzeżeniami w tej odezwie wyrażonemi.

Również zgodził się Wydział krajowy bukowiński wedle udzielonego tu odezwą c. k. Rządu krajowego w Czerniowcach z 11. września 1902 L. 25.577 pisma tej władzy z d. 1. września 1902 L. 4.799, które w odpisie przesyła się — na przyjęcie w swój zarząd $^{1}/_{12}$ części wspomnianego funduszu inwalidów.

Stosownie do wydanych wielokrotnie poprzednich poleceń, a szczególnie do reskryptu byłego c. k. Ministerstwa stanu z 28. listopada 1866 Nr. 6.746, przedstawiło c. k. Namiestnictwo przed wydaniem dalszych zarządzeń stan rzeczy c. k. Ministerstwu obrony

krajowej relacyą z 20. lipca 1903 L. 56.988, które w porozumieniu z powołanemi władzami centralnemi oznajmiło reskryptem z 16. czerwca b. r. L. 7.949 — XVIII, że odpowiednią miarą podziału w mowie będących funduszów może stanowić tylko stosunek liczby mieszkańców obu krajów koronnych. Ponieważ wedle ostatniego obliczenia ludności z 31. grudnia 1900 tutejszy okręg administracyjny liczył 7,315.939, bukowiński 730.195 mieszkańców, należałoby wedle cytowanego reskryptu ministeryalnego — uwzględniając także, że w czasie powstania funduszu inwalidów Wielkie Księstwo Krakowskie nie było jeszcze z Galicyą złączone, — przyjąć jako miarę podziału nie $^{11}/_{12}$ i $^{1}/_{12}$ lecz $^{10}/_{11}$ i $^{1}/_{11}$.

C. k. Ministerstwo obrony krajowej oznajmiło zarazem, że uwzględniając zastrzeżenia Wydziałów krajowych, pod któremi gotowe byłyby przyjąć w zarząd w mowie będące fundusze — należałoby przekazać Wydziałowi krajowemu w zarząd należące do funduszu inwalidów 5% losy państwowe z r. 1860 w nominalnej kwocie 9.600 K. z obowiązkiem przesyłania każdocześnie bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu $^{1}/_{11}$ przypadających odsetek, ewentualnie losów niewygrywających (Nieten) i wygranych (Gewinnste) w celu zużytkowania dla celów fundacyjnych względnie kapitalizowania.

W celu zaś odpowiedniego podziału reszty poszczególnych efektów wartościowych, które wedle możności grupami zestawione i na korzyść galicyjskiego, względnie bukowińskiego prowincyonalnego funduszu inwalidów zawinkulowane być winny, miałyby obydwa kraje koronne wejść w bliższe porozumienie i o wyniku tegoż zawiadomić c. k. Namiestnictwo.

C. k. Ministerstwo obrony krajowej oznajmiło dalej, że w aktach fundacyjnych, ułożyć się mających wedle projektu dotyczącej c. k. Prokuratoryi skarbu przez c. k. Namiestnictwo względnie Rząd krajowy bukowiński w porozumieniu z Wydziałami krajowymi należałoby przyjąć wyraźnie postanowienie, że uprawnieni do zapomóg inwalidzi mieliby wnosić podania u Zwierzchności gminnej miejsca pobytu, że prawo prezentacyi przysługuje c. i k. 11. komendzie korpusu we Lwowie, prawo zaś nadania Wydziałowi krajowemu, który miałby zadanie podawać od czasu do czasu nazwiska obdzielonych do wiadomości c. i k. Ministerstwa wojny za pośrednictwem wymienionej Komendy korpuśnej.

Wkońcu oznajmiło c. k. Ministerstwo obrony krajowej, że celem ostatecznego przeprowadzenia podziału należy jeszcze odnieść się o udzielenie ministeryalnego upoważnienia i w tym celu przedłożyć wykaz projektowanego podziału efektów wartościowych, projekt ułożonych aktów fundacyjnych i oświadczenia obydwu reprezentacyi krajowych, że są skłonne przyjąć wypadające części funduszów w swą administracyę.

C. k. Namiestnictwo zawiadamiając o tem Wydział krajowy odnośnie do odezwy z 9. czerwca 1904 L. 56.893, uprasza przedewszystkiem o oświadczenie, czy Wydział krajowy skłonnym jest w powyższych, zmienionych warunkach przyjąć w swój zarząd wypadającą część funduszu inwalidów.

W danym razie zechce Wydział krajowy wejść w porozumienie z bukowińskim Wydziałem krajowym, któremu treść reskryptu ministeryalnego w drodze Rządu krajowego w Czerniowcach zakomunikowaną zostaje, co do podziału poszczególnych efektów i udzielić swe oświadczenie i wynik porozumienia c. k. Namiestnictwu o ile możności jak najspieszniej, gdyż c. k. Ministerstwo poleciło sobie przedłożyć odnośny operat do 1. listopada 1904.

Zestawiony przez tutejszy Departament rachunkowy wykaz stanu majątku funduszu inwalidów dołącza się.

Drugi egzemplarz tego wykazu udziela się równocześnie c. k. Rządowi krajowemu w Czerniowcach dla użytku tamtejszego Wydziału krajowego.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Dep. VI. za rok 1904/5.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego w Czerniowcach z dnia 13. października 1904 L. 6.885 do Wydziału krajowego.

Unter Bezugnahme auf die Zuschrift vom 13. September 1904 Zl. 89.238 betreffend die Aufteilung des galizischen Provinzialinvalidenfondes deren Beilage sub ./. rückfolgt, beehrt sich der buk. Landesausschuss zu eröffnen, dass behufs tunlichster gruppenweiser Zusammenstellung der den galizischen Provinzialinvalidenfond bildenden Wertpapiere auf die für Galizien und Bukowina zu separirenden Invalidenstiftungen im Sinne der vom hohen Landesverteidigungsministerium dargelegten Modalitäten hierämtlicherseits Nachstehendes in Vorschlag gebracht wird:

Der galizische Provinzialinvalidenfond besteht, — die Wertpapiere, Lose und das Bargeld eingerechnet — aus 236.364 K. 65 h.

Werden die 1860-er Staatslose im Betrage von 9.600 K. — weil dieselben für Rechnung bei der Stiftungsfonde vom galizischen Landesausschusse gesondert zu verwalten sind — ausgeschieden, so verbleibt ein Betrag von 226.764 K. 65 h., welcher im Verhältnisse $^{1}/_{11}$ und $^{10}/_{11}$ zu $^{11}/_{11}$ zur Aufteilung zu gelangen hat.

Ein Eilftel von 226.764 K. 65 h. ergibt den auf den Bukowinaer Teil entfallenden Betrag von 20.614 K. 97 h., für welchen nachbezeichnete Wertpapiere bis zum Betrage von 20.600 K. Nominale in Anspruch genommen werden:

1) die Notenrenten vom 1. August 1868 Nominale à 2.000 K. *a)* Nr. 22.228, *b)* Nr. 39.876, *c)* Nr. 42.916, *d)* Nr. 142.481, *e)* Nr. 157.829. Summe: 10.000 K.

2) Die Silberrente vom 1. Juli 1868 Nominale à 2.000 K. *a)* Nr. 302.869, *b)* Nr. 305 442, *c)* Nr. 312.621, *d)* Nr. 322.616, *e)* Nr. 354.831. Summe: 10.000 K.

3) die Notenrenten vom 1. August 1868 Nominale à 200 K. *a)* Nr. 8.843, *b)* Nr. 71.513, *c)* Nr. 76.214. Summe: 600 K. Hauptsumme: 20.600 K.

4) Den Restbetrag von 14 K. 97 h. im Baren.

Zu allen den ad 1), 2) und 3) genannten Wertpapieren müssten selbstverständlich auch die Coupons mit 31. Juli 1904 und zum Betrage von 14 K. 97 h. die Zinsen ab 31. Juli 1904 hinzugerechnet werden.

Der Landesausschuss beehrt sich nunmehr das Ersuchen zu stellen bis 22. Oktober l. J. die dort ortige Wohlmeinung bezüglich dieses Verteilungsantrages anher mitteilen zu wollen, damit bis 1. November l. J. die k. k. Statthalterei in Lemberg im Wege der hierortigen k. k. Landesregierung von der im Gegenstande getroffenen Vereinbarung verständigt werden kann.

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Dep. VI. za rok 1904/5.

Odpis.

zarysu aktu fundacyjnego.

L. W. 127.779/04.

Nadzwyczajny wzrost liczby inwalidów wojskowych spowodowany, długoletniemi wojnami na początku ubiegłego stulecia, a zwłaszcza w latach 1813, 1814 i 1815 prowadzonemi i wynikłe stąd dla skarbu państwa zwiększone ciężary, spowodowały rząd do zwrócenia się w r. 1815 do gmin, dominiów i ogółu mieszkańców z wezwaniem,

by ile możności przyczyniły się dobrowolnymi datkami do utrzymania niezaopatrzonych, a wsparcia potrzebujących inwalidów wojskowych.

Z tych dobrowolnych datków, jakie wskutek powyższego wezwania z Galicyi i Bukowiny złożono, a które przez ofiarodawców dla pewnych bliżej oznaczonych inwalidów przeznaczone nie zostały, — został stosownie do postanowień dekretu kancelaryi nadwornej z d. 28. listopada 1817 L. $\frac{24.367}{3.381}$ utworzony osobny krajowy fundusz zaopatrzenia inwalidów, mający służyć na wsparcia niezaopatrzonych inwalidów z Galicyi i Bukowiny pochodzących, a przedewszystkim inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815.

Dekretem tym postanowiono w szczególności, że odnośny kapitał ma być z pupilarnem biezpieczeństwem ulokowany i jedynie roczne odsetki na wsparcia dla inwalidów obracane, przyczem wysokość pojedynczych zapomóg stosowaną być miała do potrzeb i stosunków czasu. Zarząd powyższym funduszem powierzony został generalnej komendzie, zaś prawo nadawania zapomóg specyalnej komisyi mięszanej, przez rząd krajowy i generalną komendę złożonej. — Z biegiem czasu ustalił się sposób wykonywania tego rozdawnictwa tak, że generalna komenda uwiadamiała Rząd krajowy o wypadkach opróżnienia się miejsc funduszowych, ten ostatni zaś nadawał je według własnego uznania na podstawie terna ułożonego przez generalną komendę lub otrzymanego od niej wykazu nkwalifikowanych do uczestnictwa inwalidów.

Wysokość rocznych zapomóg, pierwotnie na kwotę 10 złr. 50 ct. ustanowiona, wzrosła stopniowo wskutek wymarcia podeszłych w latach inwalidów na 17 złr., następnie 34 złr., a wreszcie 60 złr., wypłacanych w kwartalnych ratach z dołu w urzędach podatkowych miejsca zamieszkania uczestników zasiłek pobierających.

Reskryptem z 24. sierpnia 1821 D. 3.339 przyjęło Ministerstwo wojny fundusz ten w swój zarząd, wykonując go przez ogólną administracyę depozytów wojskowych i oddziały rachunkowe politycznej i wojskowej władzy krajowej.

W r. 1866 uchwaliło Ministerstwo stanu w porozumieniu z Ministerstwami wojny i skarbu, tudzież z najwyższą izbą obrachunkową wezwać reprezentacye krajowe do objęcia w swój zarząd funduszów prowincyonalnych wskutek Najwyższego postanowienia z 7. października 1815 dla wsparcia inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815 utworzonych za ustąpieniem tymże reprezentacyom krajowym prawa rozdawnictwa zapomóg w porozumieniu z generalną komendą wykonywać się mającego, — pod warunkiem, iż fundusze powyższe i ich dochody nie mogą być na inne cele użyte i że po śmierci inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815 mających prawo pierwszeństwa, przejść ma prawo korzystania z tych funduszów na inwalidów z okresów następnych.

W odpowiedzi na to wezwanie oświadczył Wydział krajowy król. Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem pismem z 2. listopada 1870 L. 3.355, że w zasadzie gotów jest objąć zarząd galicyjskiego funduszu inwalidów pod warunkiem, że z administracyą tą nie przejdą na Wydział krajowy żadne inne zobowiązania i ciężary, jak tylko te, które są połączone ze zwykłą administracyą funduszów.

Ponieważ atoli z funduszu rzeczonego od chwili jego powstania obok mieszkańców Galicyi korzystali w równej mierze także i mieszkańcy Bukowiny, okazała się przedewszystkiem potrzeba odpowiedniego rozdziału tego funduszu między powyższe dwa kraje koronne. — W braku wszelkich dat i zapisków co do pojedynczych datków i ofiarodawców, z którychby dojść można, o ile księstwo bukowińskie do uposażenia tej fundacyi się przyczyniło, nie pozostawało nic innego, jak przyjąć za podstawę rozdziału wzajemny stosunek ludności obu interesowanych krajów, — a gdy wedle ostatniego spisu ludności z 31. grudnia 1900 Galicya 7,315.939, zaś Bukowina 730.195 dusz liczy — przyjęto za zgodą obu Wydziałów krajowych jako podstawę rozdziału stosunek $^{10}/_{11}$ do $^{1}/_{11}$.

Majątek fundacyi stanowiły z dniem 31. lipca 1904 roku następujące papiery wartościowe:

1) 5% losy państwowe z r. 1860 Serya 3.478 Nr. 11 i 12, Serya 4.991 Nr. 2, Serya 5.474 Nr. 6, 7, 8, 9 i 10, Serya 7.201 Nr. 16 po 1000 K.; Serya 5.324 Nr. 9, oddz. II, Serya 7.968 Nr. 4 oddz. V i Serya 9.140 Nr. 4 oddz. IV. po 200 K., — razem 12 sztuk losów łącznej wartości nominalnej 9.600 koron,

2) obligacye jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 Nr. 1.771, 4.065, 6.863 i 8.552 po 20.000 kor.; Nr. 22.228, 39.876, 42.916, 142.481,

157.829 po 2.000 kor.; Nr. 8.843, 71.513, 76.214 po 200 kor.; — oraz takież obligacye z 1. listopada 1868 Nr. 517.032, 517.033, 527.237, 532.669 po 2.000 kor.; Nr. 258.705, 265.824, 266.591, 272.827, 299.058, 341.713 i 367.012 po 200 kor.; wreszcie Nr. 1.340 na 100 kor., — łącznej wartości nominalnej 100.000 koron;

3) obligacye jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1868 Nr. 302.869, 305.442, 312.621, 322.616, 354.831 po 2.000 kor., oraz Nr. 2.932 na 100 kor., — łącznej wartości nominalnej 10.000 koron;

4) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Serya II. Nr. 7.038 na 10.000 kor.; Serya III. Nr. 28.212, 44.112 i 44.113 po 2.000 kor; Serya IV. Nr. 1 661, 15.324 po 1.000 kor. i Serya V. Nr. 32.673 na 200 kor., — zatem łącznej wartości nominalnej 18.200 kor.;

5) książeczki gal. kasy oszczędności Nr. 59.522, 59.540, 59.543, 59.553, 59.557 59.558, 59.575, 59.581, 59.596, 59.604, 59.645, 59.652, 59.655, 59.661, 59.699, 59.700, 59.705, 59.709, 59.717 i 59.725 po 4.000 kor.; Nr. 64.077 na 42 K. 88 h.; Nr. 57.127 na 1.000 K. Nr. 135.964 na 158 K. 23 h.; Nr. 143.083 na 4.300 K. 26 h.; Nr. 143.084 na 6 462 K. 54 h.; Nr. 141.658 na 500 K. 76 h; Nr. 141.663 na 5.508 K. 30 h.; Nr. 154.599 na 352 K.; Nr. 122.580 na 7 K. 04 h. i Nr. 154.598 na 32 K. 64 h. — łącznie zatem 30 książeczek na sumę 98.364 K. 65 h.

Z powyższych efektów wartościowych pod 2, 3, 4 i 5 wymienionych wydzielono na podstawie zgodnego porozumienia Wydziałów krajowych Galicyi i Bukowiny na rzecz bukowińskiego funduszu zaopatrzenia inwalidów, pozostającego pod zarządem tamtejszego Wydziału krajowego, następujące walory:

a) obligacye jednolitego długu państwa renty papierowej z dn. 1. sierpnia 1868 Nr. 22.228, 39.876, 42.916, 142 481 i 157.829 po 2 000 K. i Nr. 8.843, 71.513 i 76.214 po 200 K.;

b) obligacye jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1868 Nr. 302.869, 305.442, 312.621, 322.616 i 354.831 po 2.000 K., zatem obligacye w łącznej wartości nominalnej 20.600 K., oraz kwotę 14 K. 97 g. w gotówce — a nadto postanowiono zgodnie, że wymienione powyżej pod 1) 5% losy państwowe z r. 1860 w nominalnej wartości 9.600 K. pozostać mają wprawdzie pod zarządem galicyjskiego Wydziału krajowego, że jednak tenże obowiązany będzie przesyłać bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu $^1/_{11}$ część przypadających corocznych odsetek od powyższych losów, względnie $^1/_{11}$ część losów niewygrywających (Nieten) i wygranych (Gewinnste), a to celem zużytkowania odnośnych kwot dla celów fundacyjnych, względnie kapitalizowania tychże.

W ten sposób jako majątek zakładowy galicyjskiego prowincyonalnego funduszu inwalidów pozostały następujące efekty wartościowe:

a) obligacye jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 Nr. 1.771, 4 065, 6.863 i 8.552 po 20 000 K.; takież obligacye z 1. listopada 1868 Nr. 517.032, 517.033, 527.237, 532.669 po 2.000 K.; Nr. 258.705, 265.824, 266.591, 272.827, 299.058, 341.713 i 367.012 po 200 K. i Nr. 1.340 na 100 K., — łącznej wartości nominalnej 89.500 K.;

b) obligacya jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1868 Nr. 2.932 na 100 K;

c) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego: Serya II. Nr. 7.038 na 10.000 K.; Serya III. Nr. 28.212, 44.112 i 44.113 po 2.000 K.; Serya IV. Nr. 1.661, 15.324 po 1.000 K. i Serya V. Nr. 32.673 na 200 K. zatem łącznej wartości nominalnej 18.200 K.;

d) książeczka gal. Kasy oszczędności Nr. 59.522, 59 540, 59.543, 59 553, 59.557, 59.558, 59.575, 59.581, 59.596, 59.603, 59.645, 59.652, 59.655, 59.661, 59.699, 59.700, 59.705, 59.709. 59.717 i 59.725 po 4.000 K.; Nr. 64.077 na 42 K. 88 h; Nr. 57.127 na 1.000 K; Nr. 135.964 na 158 K. 23 h.; Nr. 143.083 na 4.300 K. 26 h.; Nr. 143.084 na 6.462 K. 54 h.; Nr. 141.658 na 500 K. 76 h.; Nr. 141.663 na 5 508 K. 30 h.; Nr. 154.599 na 352 K.; Nr. 122.580 na 7 K. 04 h. i Nr. 154.598 na 32 K. 64 h; oraz $^{10}/_{11}$ części dochodu z corocznego procentu od wymienionych wyżej 5% losów państwowych z r. 1860 Serya 3.478 Nr. 11 i 12, Serya 4.991 Nr. 2, Serya 5.474 Nr. 6, 7, 8, 9 i 10, Serya 7 201 Nr. 16 po 1.000 K.; Serya 5.324 Nr. 9 oddz. II, Serya 7.968 Nr. 4 oddz. V i Serya 9.140 Nr. 4 oddz. IV po 200 K. — w łącznej nominalnej wartości 9.600 K.; tudzież $^{10}/_{11}$ części dochodu uzyskanego ze zrealizowania losów niewygrywających (Nieten) i z wygranych (Gewinnste).

Wszystkie wymienione wyżej efekty wartościowe, majątek zakładowy gal. funduszu inwalidów stanowiące, zostały na rzecz tegoż „galicyjskiego prowincyonalnego funduszu inwalidów“ należycie zawinkulowane i wraz z wyszczególnionymi 5% losami państwowymi z r. 1860 w nominalnej wartości 9.600 K. Wydziałowi krajowemu król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem w przechowanie i zarząd oddane.

Podpisany Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem potwierdzając tedy niniejszem odbiór powyższych efektów wartościowych majątek zakładowy galic. prowincyonalnego funduszu inwalidów stanowiących, tudzież odbiór wymienionych wyżej 5% losów państwowych z r. 1860 w łącznej nominalnej wartości 9.600 K., które na wspólny rachunek galicyjskiego i bukowińskiego funduszu inwalidów mają być administrowane, oświadcza, że powyższy galicyjski prowincyonalny fundusz inwalidów w swój zarząd przyjmuje, z zastrzeżeniem, że z administracyą tą nie przejdą na Wydział krajowy, względnie na kraj Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem żadne inne zobowiązania i ciężary, jak tylko te, które ze zwykłą administracyą funduszów są połączone.

Zarazem oświadcza Wydział krajowy, że w wykonywaniu tego zarządu trzymać się będzie zasad następujących:

1. Galicyjski fundusz inwalidów, względnie dochody tegoż przeznaczone są na wsparcia dla niezamożnych i innego dostatecznego zaopatrzenia niemających żołnierzy wszelkiej broni z Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. ks. Krakowskiem pochodzących, bez różnicy narodowości i wyznania religijnego, którzy powołani do wojska z kontyngentu przypadającego na Królestwo Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, w czynnej służbie wojennej, nie mając rangi oficerskiej, stali się inwalidami.

Wydział krajowy obowiązuje się zatem coroczny dochód z procentów od kapitału zakładowego powyższego funduszu obracać na stypendya (zapomogi) dla inwalidów wyżej wymienionych. Na inny cel fundusz powyższy, tak co do kapitału, jak i co do procentu użyty być nie może.

2. Prawo pierwszeństwa do wsparcia mają wszyscy inwalidzi krajowcy z lat wojennych 1813, 1814 i 1815 i o ileby tacy jeszcze przy życiu pozostawali — po nich zaś inwalidzi z późniejszych lat wojennych z Galicyi i Lodomeryi wraz z W. ks. Krakowskiem pochodzący, w porządku chronologicznym lat, w których stali się inwalidami.

3. Wysokość rocznych wsparć oznacza Wydział krajowy w porozumieniu z c. i k. Komendą 11. korpusu armii we Lwowie, z tem jednakże ograniczeniem, że wsparcia, jakie dotychczas przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. i k. Komendą poszczególnym inwalidom zostały już nadane, nie mogą być zmniejszone.

4. Ewentualne nadwyżki w rocznym dochodzie fundacyi uzyskane przez korzystniejsze ulokowanie kapitału fundacyjnego, lub z innego jakiego powodu, użyte zostaną bądź to na pomnożenie liczby stypendyów (zapomóg), bądź też na stosowne podwyższenie (wszystkich lub niektórych) dotychczasowych wsparć, a to stosownie do uznania Wydziału krajowego w porozumieniu z c. i k. Komendą 11. korpusu we Lwowie.

W tym celu Wydział krajowy zawiadomi c. i k. Komendę 11. korpusu armii o uzyskanej rozporządzalnej nadwyżce dochodu, a też c. i k. komendy objawią swoje zdanie co do pomnożenia ilości miejsc stypendyjnych, względnie podwyższenia dotychczasowych zapomóg, udzielając zarazem w tym wypadku Wydziałowi krajowemu dokładne wykazy wszystkich inwalidów wsparcia z tegoż funduszu pobierających, z uwidocznieniem wysokości pobieranych zapomóg i z wnioskiem, którym inwalidom i do jakiej kwoty dotychczasowe roczne zapomogi podwyższyćby należało.

Jako najniższą kwotę, do jakiej coroczne zapomogi podwyższone być mogą, ustanawia się kwotę roczną ..... koron łącznie z dodatkami z innych źródeł przez dotyczącego inwalidę pobieranymi.

Podwyższenie zapomóg ponad tę cyfrę może Wydział krajowy w porozumieniu z c. i k. Komendą 11. korpusu armii we Lwowie postanowić jedynie w takim wypadku, jeśliby z powodu znacznego obniżenia waluty, lub też wskutek stałego podskoczenia cen żywności, lub wreszcie z powodu innych okoliczności na wyjątkowe uwzględnienie zasługujących zaszła rzeczywista i niezbędna potrzeba czasowego lub też stałego podwyższenia.

5. Prawo nadawania zapomóg przysługuje Wydziałowi krajowemu, który wykonywać je będzie na podstawie przedstawienia c. i k. Komendy 11. korpusu we Lwowie.

O każdem opróżnieniu się miejsca fundacyjnego zawiadomi Wydział krajowy c. i k. Komendy korpusów armii we Lwowie, Krakowie i Przemyślu (a zarazem zamieści stosowne obwieszczenie w krajowym dzienniku urzędowym).

Prawo do ubiegania się o nadanie stypendyum (wsparcia) mają inwalidzi posiadający warunki w ustępie 1. wymienione.

Podania zaopatrzone w odpowiednie świadectwa mają ubiegający się wnosić do Wydziału kraj. za pośrednictwem swej zwierzchności gminnej, która je wraz ze swem poświadczeniem co do stosunków majątkowych petenta przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Wniesione w ten sposób podania przeszle Wydział krajowy Komendzie 11. korpusu armii we Lwowie, ta zaś w wykonaniu przysługującego jej prawa prezenty przedstawi Wydziałowi kraj. wybranego przez siebie kandydata, uwzględniając przy tym wyborze najbardziej zasłużonych i wsparcia najwięcej potrzebujących inwalidów. Zaprezentowanemu w ten sposób kandydatowi nada Wydział krajowy opróżnione miejsce fundacyjne i wyasygnuje przypadającą zapomogę.

6. Wsparcia te wypłacane będą uprawnionym jak dotychczas za pośrednictwem c. k. urzędów podatkowych ich miejsca zamieszkania w ratach kwartalnych (miesięcznych) z dołu.

7. Prawo poboru zapomóg jest w zasadzie dożywotniem, z wyjątkiem wypadków takiego polepszenia się stosunków majątkowych uprawnionego do poboru, które w razie wcześniejszego zaistnienia wykluczyłoby bezwarunkowo dotyczącego inwalidę od prawa ubiegania się o wsparcie.

Prawo orzekania o utracie stypendyum przysłuża Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z c. i k. Komendą 11. korpusu we Lwowie.

8 Corocznie zamieści Wydział kraj. w krajowym dzienniku urzędowym sprawozdanie z czynności zarządu tym funduszem, tudzież od czasu do czasu udzielać będzie za pośrednictwem Komendy 11. korpusu we Lwowie c. k. Ministerstu obrony krajowej wykaz inwalidów z funduszu tego korzystających. Zresztą stosować się będzie Wydział krajowy do zasad w ogóle co do fundacyi obowiązujących.

9. Wkońcu obowiązuje się Wydział krajowy przesyłać corocznie Wydziałowi krajowemu księstwa Bukowiny $^1/_{11}$ część rocznych odsetek od wspomnianych wyżej 5% losów państwowych z r. 1860 w nominalnej łącznej wartości 9.600 kor., względnie $^1/_{11}$ część losów niewygrywających (Nieten) i wygranych (Gewinnste), a to tak długo, dopóki losy te w zupełności wylosowane nie zostaną.

Niniejszy akt fundacyjny wystawia się w trzech równo brzmiących egzemplarzach, z których jeden przechowany będzie w Wydziale krajowym, drugi w c. i k. Komendzie 11. korpusu we Lwowie, a trzeci w c. k. Namiestnictwie we Lwowie.

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Dep. VI. za rok 1904/5.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1905 L. 127.779/04 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Wydział krajowy oznajmia c. k. Namiestnictwu, że zgadza się w zasadzie z zarysem aktu fundacyjnego dla galic. prowincyonalnego funduszu zapomogowego dla inwalidów wojskowych, udzielonego tu odezwą z dnia 19. grudnia 1904 L 181.250, z tą zmianą względnie uzupełnieniem tego aktu:

1) że wymieniony w tym zarysie zapewne przez omyłkę numer 36.012 obligacyi jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 na 200 kor. sprostowany zostanie zgodnie z wykazem c. k. Namiestnictwa z 30. sierpnia 1904 L. 88077 na numer 367.012;

2) że jako maksymalną zapomogę roczną z tego funduszu przyjmie się zgodnie z reskryptem c. k. Ministerstwa wojny z 19. maja 1873 Nr. 2517 — kwotę 360 kor.;

3) że wypłata wsparć z tego funduszu udzielanych miałaby się odbywać — jak dotychczas — w ratach miesięcznych z dołu; i

4) że wykazu inwalidów korzystających z tego funduszu udzielać będzie Wydział krajowy c. k. Ministerstwu obrony krajowej na jego wyraźne żądanie, zamiast, jak projektowano w art. 8. aktu fundacyjnego, „od czasu do czasu"; nałożenie bowiem takiego obowiązku nieograniczonego jedynie na Wydział krajowy nie wydaje się uzasadnionem wobec okoliczności, iż c. i k. Komenda korpusowa współdziałając wedle aktu fundacyjnego przy nadawaniu zapomóg, posiadać będzie także i zawsze dokładną ewidencyę inwalidów korzystających z funduszu. Zresztą pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę c. k. Namiestnictwa na postanowienia ustępu 5. aktu fundacyjnego.

W ustępie tym powiedziano, że prawo nadawania zapomóg wykonywać będzie Wydział krajowy na podstawie przedstawienia c. i k. Komendy 11. korpusu we Lwowie, a o opróżnieniu miejsc fundacyjnych mają być zawiadamiane także Komendy korpuśne w Krakowie i Przemyślu.

Postanowieniu temu nie miałby Wydział krajowy nic do zarzucenia w tym razie, jeśli lwowska Komenda utrzymuje w ewidencyi inwalidów wojskowych z całego kraju, więc zamieszkałych także w okręgach korpusów krakowskiego i przemyskiego; jeśli zatem propozycya Komendy korpuśnej we Lwowie obejmować będzie w danych wypadkach także kandydatów pochodzących z okręgów krakowskiego i przemyskiego, tak iżby przy nadawaniu wsparć, mianowicie wsparć nowo utworzonych, inwalidzi z całego kraju mogli być równomiernie traktowani.

Inaczej należałoby w ustępie 5. al. 1. zarysu aktu fundacyjnego po słowie: „przedstawienia" dodać: „c. i k. Komend korpuśnych", zamiast „c. i k. Komendy 11. korpusu we Lwowie".

Również wydaje się Wydziałowi krajowemu za rozwlekły i niepotrzebny zresztą sposób, względnie forma co do ubiegania się kandydatów o wsparcia za pośrednictwem gmin, a na podstawie ogłaszanego każdocześnie przez Wydział krajowy konkursu.

Wobec okoliczności bowiem, że c. i k. Komendy korpuśne utrzymują w dokładnej ewidencyi inwalidów wojskowych i ich wszelkie stosunki tak familijne jak i majątkowe, sądzi Wydział krajowy, że byłoby wystarczającem — tak jak to ma miejsce przy nadawaniach wsparć z galic. funduszu inwalidów wojskowych z r. 1866, zatwierdzonego reskryptem c. k. Namiestnictwa z 14. września 1867 L. 47363, — gdyby c. i k. Komendy korpuśne, — po otrzymaniu ze strony Wydziału krajowego zawiadomienia o opróżnionych wsparciach, — przedkładały same Wydziałowi krajowemu listy kwalifikacyjne kandydatów z propozycyą nadania wsparcia. A wtedy należałoby zmienić w odpowiedni sposób odnośne postanowienia zawarte w ustępie 5. alin. 4 i 5 zarysu aktu fundacyjnego. Wydział krajowy, komunikując c. k. Namiestnictwu powyższe zdanie swoje i uwagi i zwracając załączniki powołanej odezwy tamtejszej, uprasza c. k. Namiestnictwo o zawiadomienie o postanowieniu, jakie w niniejszej sprawie powezmie.

Alegat 6. do sprawozdania z czynności Dep. VI. za rok 1904/5.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 13. lutego 1905 L. 20.236 do Wydziału krajowego.

C. k. Namiestnictwo, przesyłając odnośnie do odezwy z dnia 3. stycznia 1905 L. 127779 ex 1904 ponownie zarys aktu fundacyjnego dla galic. prowincyonalnego funduszu zapomogowego dla inwalidów wojskowych, zawiadamia Wydział krajowy, że wymieniony w ustępie 1. przytoczonej odezwy przez omyłkę numer 36.012 obligacyi jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 na 200 koron został w zarysie sprostowany na numer 367.012 i że uzupełniono zarys po myśli ustępu 2. i 3. przytoczonej odezwy co do ustanowienia maksymalnych zapomóg i co do sposobu wypłat wsparć. Co do uwag poczynionych co do ustępu 5. zarysu aktu fundacyjnego, oznajmia się, że c. i k. Komenda 11. korpusu we Lwowie na mocy obowiązujących dotąd wyższych zarządzeń utrzymuje wyłącznie ewidencyę wszystkich inwalidów z całego kraju, tak że inne tutejszo-krajowe Komendy korpuśne nie mają w tej sprawie żadnej ingerencyi, wobec czego zmienia się też postanowienie ustępu 5. alinea 2. zarysu w tym kierunku, iż o opróżnieniu się miejsc fundacyjnych tylko c. i k. 11. Komenda korpuśna we Lwowie zawiadomioną być ma.

Ze względu wreszcie na uwagę Wydziału krajowego co do ustępu 8. zarysu aktu fundacyjnego c. k. Namiestnictwo proponuje, by ustęp ten od słów „tudzież“ do „korzystających“ zmieniony został: „tudzież zawiadamiać będzie za pośrednictwem c. i k. Komendy 11. korpusu we Lwowie c. k. Ministerstwo obrony krajowej o każdym poszczególnym wypadku nadania inwalidzie wojskowemu zapomogi z tegoż funduszu“.

Co do dalszych zmian przez Wydział krajowy proponowanych, a odnoszących się do sposobu ubiegania się o zapomogi i do prawa prezentowania kandydatów przez c. i k. Komendę 11. korpusu we Lwowie, zaznacza c. k. Namiestnictwo, że ze swej strony nie miałoby nic do zarzucenia przeciw wprowadzeniu tychże do zarysu aktu fundacyjnego, gdy jednak dotyczące postanowienia opierają się na osnowie reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 16. czerwca 1904 L. 7949 — XVIII., udzielonego Wydziałowi krajowemu do wiadomości odezwą tutejszą z dnia 30. sierpnia 1904 L. 8877, to uwzględnienienie tych uwag pozostawićby należało c. k. Ministerstwu obrony krajowej.

C. k. Namiestnictwo uprasza więc Wydział krajowy o spieszne udzielenie ostatecznej swej opiini co do w mowie będącego zarysu aktu fundacyjnego.

Alegat 7. do sprawozdania z czynności Dep. VI. za rok 1904/5.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 10. stycznia 1905 L. 112.416 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Podczas obrad Wysokiego Sejmu w ubiegłej sesyi nad sprawozdaniem Komisyi podatkowej o wadliwem wykonywaniu ustaw i przepisów podatkowych i należytościowych podniesiono, że nasza ludność wiejska w przeważnej części nie korzysta z ulg

podatkowych należących się jej przy przeniesieniu gospodarstw wiejskich, dalej z opustków podatkowych na wypadek szkód elementarnych i z ulg w podatku domowym, pomimo, że odnośne ustawy zawierają w tym względzie jasne i kategoryczne postanowienia i że częstokroć zachodzą u ludności tej faktyczne i ustawowe warunki domagania się rzeczonych ulg podatkowych.

I tak:

I. Przy przeniesieniu gospodarstw wiejskich ustawa z dnia 18. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 74 przyznała osobne ulgi dla gospodarstw włościańskich małych, t. j. takich, które prowadzi sam właściciel względnie jego rodzina osobiście, przy pomocy sług lub najemnych robotników, albo bez takiej pomocy. Dla przeniesień takich gospodarstw (realności) ustanowioną została opłata zniżona, której wysokość jest znowu rozmaitą, stosownie do tego, między jakiemi osobami następuje przeniesienie.

Dla przeniesień między bliskimi krewnymi, a mianowicie jeśli przenoszone są nieruchomości podpadające pod powyższe pojęcie gospodarstwa włościańskiego z rodziców na dzieci, tychże małżonków albo dalszych potomków lub też odwrotnie, z adoptujących na adoptowanych, z jednego małżonka na drugiego, a także między zaręczonymi przez kontrakty przedślubne jest przeniesienie własności, zarówno sposobem nieodpłatnym (darmym), jak i odpłatnym, jeśli wartość nie przewyższa kwoty 5.000 kor., wolne od opłaty, a jeśli wartość przenosi 5.000 kor., a nie przewyższa 10.000 kor., przypada opłata $^1/_2\%$ wartości. Gdy zaś przeniesienie następuje na inne osoby, jak wyżej wymienione, a osoby te używają nieruchomości w ten sam sposób, wtedy, jeśli wartość nie przewyższa 5.000 kor., opłaca się za nieodpłatne (darme) przeniesienie $0{\cdot}75\%$, jeśli wartość przewyższa 5.000 kor., a nie przekracza 10.000 kor., opłaca się $1{\cdot}125\%$; jeśli zaś przeniesienia są odpłatne, a nie przewyższają wartości 5000 kor., wyniesie opłata $1^1/_2\%$, jeśli przewyższają 5.000 kor., a nie przekraczają 10.000 kor., wynosi opłata $2{\cdot}25\%$.

Nadto ustawą tą zniesiony został 25% dodatek rządowy pobierany dotychczas przy tych należytościach.

II. O opustach znowu podatkowych na wypadek szkód elementarnych stanowią: ustawa z dnia 12. lipca 1896 Dz. u. p. Nr. 118, względnie ustawa z dnia 19. lipca 1902 Dz. u. p. Nr. 1. ex 1903 i rozporządzenie wykonawcze c. k. Ministerstwa skarbu z 16. lipca 1896 Dz. u. p. Nr. 119. Wedle tych postanowień prawnych — na wypadek uszkodzenia plonu wskutek wydarzeń żywiołowych — ma być odpisywany podatek gruntowy tak co do gruntów sposobem rolniczym uprawianych, jak i co do lasów. Mianowicie odpisania podatku żądać można przy kulturach rolniczych:

1. jeżeli grad, powódź, pożar, zrośnięcie się zboża, wyjątkowa posucha lub wilgoć, albo myszy zniszczyły na parcelach gruntowych o przestrzeni do dwóch hektarów co najmniej czwartą część naturalnego przychodu z parceli, na takich zaś parcelach, których przestrzeń wynosi więcej aniżeli dwa hektary, zniszczyły co najmniej przychód naturalny z pół hektara;

2. jeżeli wskutek innych klęsk nadzwyczajnych, jak: wymarznięcie w zimie, mróz, zniszczenie przez owady, choroby pasożytnicze, śnieć wszelkiego rodzaju, dalej sporysz itp. bez winy posiadacza na parcelach gruntowych powstały straty co najmniej w rozmiarach w ustępie 1. określonych, a przychód naturalny odnośnego przedmiotu gospodarczego tym sposobem w takiej rozciągłości uległ zniszczeniu, że ta część czystego dochodu — przypadająca według operatu podatku gruntowego na parcele szkodą dotknięte — którą stosownie do stopnia zniszczenia za straconą uważać należy, wynosi więcej, aniżeli czwartą część całego czystego dochodu z gruntów pod uprawę użytych, stanowiących posiadłość podatnika w jednej gminie podatkowej.

Co się tyczy lasów prawo do odpisania podatku powstaje:

1. jeżeli pożar zniszczył najmniej czwartą część drzewostanu parceli katastralnej, gdyby zaś parcele miały więcej niż po 20 hektarów rozległości, drzewostan najmniej na 5 hektarach takich parcel.

Za szkodę pożarową uważać należy także zniszczenie drzewostanów ogniem lub przez wyrąb, gdy wskutek toczenia drzewa przez owady okaże się to koniecznem dla zapobieżenia dalszemu rozszerzaniu się szkody.

2. gdy śnieżnica zrządzi w obrębie leśnym takie spustoszenie, że na jednej lub kilku parcelach katastralnych tego obrębu leśnego do tego samego właściciela

należących, a czyniących najmniej trzecią część tego obrębu, całe partye drzewostanu są zgniecione lub połamane tak, że przestrzenie takie jedynie przez zalesienie mogą być znowu uczynione urodzajnemi.

O każdem uszkodzeniu plonu, za które posiadacz żąda odpisania podatku na zasadzie niniejszej ustawy, winien tenże lub jego pełnomocnik, pod utratą tego prawa, uwiadomić władzę podatkową pierwszej instancyi (starostwo, komisyę podatkową miejscową) w przeciągu dni ośmiu od poniesienia szkody.

Uwiadomienia o szkodzie i wszelkie inne podania do tego przedmiotu odnoszące się, są wolne od stempla.

III. Co się tyczy nakoniec ulg podatkowych w podatku domowym, to na ulgi te zwrócono już uwagę Wydziału powiatowego okólnikiem tutejszym z dnia 30. września 1902 LW. 62.000, którym zalecono Wydziałom powiatowym do nabycia i rozpowszechnienia pomiędzy gminami dotyczącej broszurki wydanej przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych, a traktującej w sposób przystępny o rodzajach podatku domowego, podstawach i wysokości wymiaru, o uwolnieniu od podatku nowych budowli, o obniżeniu podatku domowego dla lepianek i chat samotnych, o odpisaniu podatku z powodu nieużytkowania budynku, z powodu pogorzeli, powodzi i innych klęsk elementarnych, wreszcie z powodu zburzenia budynku lub zmiany właściciela.

Wydział krajowy zatem, nawiązując do tego okólnika i w wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1904, gdy niekorzystanie z rzeczonych ulg podatkowych ze strony naszej ludności włościańskiej przypisać należy jej nieznajomości przepisów i własnej niezaradności, wzywa Wydział powiatowy, ażeby w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy celowi, pouczył za pośrednictwem Zwierzchności gminnych ludność włościańską o przysługujących jej w danych wypadkach, a uzasadnionych jednakże w ustawie prawach domagania się ulg podatkowych: przy przeniesieniach nieruchomości, na wypadek szkód elementarnych i w podatku domowym.

W tym celu zechce też Wydział powiatowy polecić swym urzędnikom, by przy sposobności czynności komisyjnych ludność o tych ulgach pouczali, a Zwierzchnościom gminnym, by w danych razach, zwłaszcza w razie klęsk elementarnych lub też przy ulgach co do podatku domowo klasowego — ze stronami interesowanemi protokoły w danej sprawie spisywały i te prośby protokolarne bezzwłocznie przynależnej władzy przesyłały.

Alegat 8. do sprawozdania z czynności Departamentu VI. za r. 1904/5.

Odpis

pisma Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 13. lutego 1905 L. 6189/pr. do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Zwracając załączniki pisma z dnia 14. grudnia 1904 L. 15.898/pr. oznajmia Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, że mimo wywodów Wydziału krajowego w dołączonem piśmie z 24. października 1904 L. 103.620 nie może zmienić swego stanowiska prawnego, przedstawionego Prezydyum c. k. Namiestnictwa w piśmie z 9. czerwca 1904 L. 142.957 co do obowiązku zwierzchności gminnych doręczania pism urzędowych c. k. Starostw, jako władz podatkowych, wydawanych w wykonaniu ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220.

W pismach z 30. czerwca 1904 L. 70.930 i 11. listopada 1904 L. 87.865 wskazała już krajowa Dyrekcya skarbu Wydziałowi krajowemu z powodu zażaleń zwierzchności gminnych w Kutach i Myślenicach, jak c. k. Trybunał administracyjny (Zbiór

Budwińskiego tom XXII, część skarbowa Nr. 11.602) interpretuje postanowienia §. 2 7 tej ustawy.

Mimo to jednak po otrzymaniu odbitki tamtejszego okólnika z dnia 24. lipca 1904 L. 8.101/pr. poleciła krajowa Dyrekcya skarbu swoim okólnikiem z dnia 11. listopada 1904 L. 87.865 Starostwom, aby zarządzały doręczanie pism wydawanych w wykonaniu ustawy z 25. października 1896 N. 220 Dz. p. p. przez zwierzchności gminne w siedzibie Starostw tylko o tyle, o ile czynność ta nie może być uskutecznioną przez woźnych, względnie przez stałe sługi pomocnicze, przyzwolone dla oddziałów podatkowych.

Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu sądzi, że czynności te nie powinny bynajmniej obciążać nad miarę zwierzchności gminnych

---

Alegat 9. do sprawozdania z czynności Departamentu VI. za r. 1904/5.

odpis

sprawozdania Magistratu m. Brzeska z dnia 15. marca 1905 L. 614 do Wydziału powiatowego w Brzesku.

Odnośnie do polecenia z dnia 12. b. m. L. 1.289 pospieszamy przedłożyć Wydziałowi powiatowemu w sprawie użycia jednorazowej zapomogi w kwocie 10.000 kor. przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. listopada 1904 w celu ułatwienia odbudowania spalonego miasta, następujące sprawozdanie. Wprawdzie Reprezentacya tutejszej gminy petycyami z dnia 28. sierpnia i 16. października 1904 roku L. 1.684 i 2.157 upraszała Wysoki Sejm krajowy o łaskawe udzielenie bezprocentowej pożyczki w kwocie 300.000 koron, a później 112.000 koron dla tutejszych pogorzelców celem ułatwienia odbudowania spalonego miasta, — jednak gdy Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 27. października 1904 L. 58.412 oświadczyła się za udzieleniem pożyczki w kwocie 107.000 koron pod tym warunkiem, iż z waluty tej spłaconą być ma 5% pożyczka komunalna L. 297 wpierw przez gminę zaciągnięta w resztującej kwocie 12.422 koron 02 hal., przeto Reprezentacya miejska przyszła do przekonania, iż z pożyczki tej otrzymałaby niecałe 95.000 koron, którą zaledwie kilkudziesięciu pogorzelcom mogłaby przyjść z pomocą i to z najuboższej klasy, gdyż zamożniejsi nie mogliby korzystać z tak małej kwoty, a gdy nadto Bank krajowy żądał zabezpieczenia hipotecznego na majątku gminy, a także obciążenia tą pożyczką dochodów i dodatków gminy, przeto uchwalono wstrzymać się od zaciągnięcia tej pożyczki, gdyż ubodzy ci nie dają najmniejszej gwarancyi, iżby pożyczkę tę w ratach przepisanych spłacić mogli, przez co szczupłe dochody gminy zostałyby na szwank narażone, a gmina na różnorodne spory sądowe i ogromne nieprzyjemności wystawiona.

Gmina miasta Brzeska zalicza się do najuboższych prawie z gmin miejskich w kraju, majątek zarodowy tejże wynosi zaledwie 800 koron w obligacyach, z dochodów rzeźni pokrywamy spłatę pożyczki krajowej na budowę tejże zaciągniętej i koszta administracyi, a 6-morgowe pastwisko bardzo mały dochód, bo zaledwie 130 koron rocznie przynosi, zaś prawie wszelkie wydatki bywają pokrywane dodatkami do podatków pośrednich i bezpośrednich, albowiem samo utrzymanie szkół z pożyczką na budowę szkoły żeńskiej zaciągniętą rocznie 4.035 koron wynosi, skutkiem czego na rok 1905 nałożono 20% dodatku do podatków bezpośrednich, a 50% dodatku do podatków pośrednich a gdy się zważy, że Wydział powiatowy wziął za podstawę przy zatwierdzeniu budżetu na rok 1905 opłacane podatki w roku 1903, które z po-

wodu spalenia się miasta ani $^1/_3$ części nie przyniosą, to przyjdzie się do przekonania, że dodatki do podatków bezpośrednich nie 20 lecz 50% wynosić winny.

Ponieważ budowa spalonego kościoła i budynków plebańskich dotknie boleśnie ludność katolicką wydatkiem co najmniej 80.000 koron i ludność ta jużby w tym roku została była narażoną na spłatę 1-ej raty datku konkurencyjnego, a wynoszącego co najmniej po 200% od sta przez lat 15-cie od opłacanych podatków bezpośrednio i tylko ofiarności W. Pana Götza Okocimskiego zawdzięczyć należy, że budynki te buduje i zwrotu własnych wydatków do pewnego lepszego czasu czekać przyrzekł.

Także i izraelickich mieszkańców czeka niemniejszy ciężar, bowiem nie mają oni żadnego domu modlitwy ani łaźni rytualnej, budowę których bezzwłocznie rozpocząć muszą, to wobec tak krytycznego położenia przyjdzie się równie do przekonania, że miasteczko tutejsze nigdy się nie podniesie, gdyż przed tymi ciężarami konkurencyjnymi odstrasza się prawie każdy od budowy. Ponieważ wreszcie przy tym pożarze spłonęły prócz rzeźni wszystkie budynki gminne oraz budki i stragany, a budowa tychże, jak: Magistratu, strażnicy pożarnej, szpitala izolacyjnego, aparatu desynfekcyjnego etc. etc. jest nagłą i konieczną, gdyż czynsz za wynajęty lokal na kancelaryę (bez aresztów, drewutni, składu) rocznie w kwocie 528 koron opłacamy, a mimo to ze względu na ogromną drogość mieszkań i ten ostateczny lokal wypowiedział nam właściciel i wypada pod gołem niebem chyba urzędować, wobec czego jesteśmy zniewoleni przystąpić do bezzwłocznej budowy tych budynków, które około 45.000 koron kosztować będą, a na których budowę z 2-letniej lokacyi i zwrotu asekuracyi posiadamy zaledwie 4.180 koron, przeto Reprezentacya miasta, nie mogąc na ubogą i nędzną ludność tutejszą większych ofiar nałożyć, jak wyżej opisano, uchwaliła w celu odbudowy tych budynków owe 10.000 koron użyć, aby tym sposobem przyjść w pomoc tutejszym mieszkańcom i uchronić ich od opłaty jeszcze większych i niemożliwych ciężarów na cel powyższy.

Upraszamy tedy, Wydział powiatowy raczy jak najprzychylniej słuszne to zapatrywanie tutejszej Reprezentacyi poprzeć w Wysokim Wydziale krajowym.

Alegat 10. do sprawozdania z czynności Departamentu VI. za r. 1904/5.

Odpis

rekursu Wydziału krajowego z dnia 12. grudnia 1904 L. 119.683/04 do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych we Wiedniu na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 24. listopada 1904 L. 148.966, którem odmówiono merytorycznego załatwienia podania Wydziału krajowego z dnia 14. maja 1903 LW. 41.744 o rozstrzygnięcie kwestyi, czy krajowa opłata konsumcyjna od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwów i Kraków ma być pobierana tylko w wypadkach przekroczenia wolnej od podatku 5% nadwyżki i czy przy obliczeniu ilości mającej służyć za podstawę dodatkowego wymiaru opłaty krajowej należy przyjmować tę ilość stopni hektolitrowych ekstraktu, jaka się okaże po strąceniu 5% nadwyżki, wnosi niniejszem Wydział krajowy następujący

Rekurs:

Z odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 24. stycznia 1903 L. 148.840 powziął Wydział krajowy wiadomość, że władza ta skarbowa reskryptem

z dnia 15. września 1902 L. 76.655, wydała zarządzenie do c. k. Dyrekcyi okręgu skarbowego we Lwowie i w Krakowie, iż krajowa opłata konsumcyjna od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwów i Kraków ma być pobierana tylko w wypadkach przekroczenia wolnej od podatku 5% nadwyżki i że przy obliczeniu ilości mającej służyć za podstawę dodatkowego wymiaru opłaty krajowej należy przyjmować tę ilość stopni hektolitrowych ekstraktu, jaka się okaże po strąceniu 5% nadwyżki.

Temu zarządzeniu c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, jako nieuzasadnionemu w ustawie o poborze kraj. opłat konsumcyjnych z dnia 4. lipca 1899 Dz. u. kr. Nr. 93 sprzeciwił się Wydział krajowy w piśmie z dnia 6. lutego 1903 LW. 8.662, prosząc o cofnięcie powyższego rozporządzenia i o wynagrodzenie funduszowi krajowemu ubytku, jaki tenże skutkiem tego rozporządzenia poniósł w dochodach z kraj. opłaty konsumcyjnej od piwa wyrobionego we Lwowie i w Krakowie.

Wskutek tego przedstawienia Wydziału krajowego c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 9. kwietnia 1903 L. 24.054 uchyliło wprawdzie powołane zarządzenie c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z dnia 15. września 1902 L. 76.655, a to z powodu, że do rozstrzygnięcia pytania, czy ilość brzeczki piwnej, która w myśl §. 20. I. części ces. rozporz. z dnia 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 jest wolną od podatku państwowego, ma być także wolną od opłaty krajowej, nie władze skarbowe są powołane; jednakże co do drugiego żądania Wydziału krajowego o wynagrodzenie strat ewentualnych funduszowi krajowemu, c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, powołując się na wspomniany reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu, oznajmiła Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 11. maja 1903 L. 55.840, że ocenienie kwestyi, czy fundusz krajowy poniósł jaki ubytek w dochodach z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwowie i w Krakowie, oraz ewentualne wydanie stosownych w tej mierze zarządzeń musi być pozostawione aż do chwili, gdy zostanie prawomocnie rozstrzygnięte wspomniane wyżej pytanie, które z pod kompetencyi władz skarbowych się usuwa.

Z przedstawionego wyżej stanu rzeczy zechce Wysokie c. k. Ministerstwo powziąć, że skoro władza skarbowa nie uznała się kompetentną do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, zadanie to przypaść może jedynie władzy politycznej, powołanej do tego postanowieniem §. 7. ustawy o poborze kraj. opłat konsumcyjnych z dnia 4. lipca 1899 dz. u. kr. Nr. 93, a który to paragraf stanowi, że spory z tej ustawy wynikające, podlegają rozpoznaniu i orzeczeniu władz politycznych.

Wydział krajowy nie podziela zapatrywania c. k. Namiestnictwa, jakoby w obecnym wypadku nie było sporu między uprawnionym do pobierania krajowej opłaty konsumcyjnej a obowiązanym do jej uiszczenia i jakoby nie było w ogóle dla władz politycznych podstawy do orzekania na zasadzie §. 7. wspomnianej ustawy krajowej.

Przeciwnie, spór taki w niniejszym wypadku niewątpliwie istnieje, jeśli się zważy, że wedle ustawy o poborze kraj. opłat konsumcyjnych z dnia 4 lipca 1899 dz. u. kr. N. 93 fundusz, względnie Wydział krajowy, był uprawnionym do poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa wyrobionego w okręgach akcyzowych miast Lwowa i Krakowa w tej wysokości i rozciągłości, jak powyższą ustawą zostało unormowane, i że z drugiej strony wedle §. 3. kontraktów zawartych przez c. k. Administracyę skarbową z gminami miasta Lwowa i Krakowa o dzierżawę prawa poboru liniowego podatku konsumcyjnego na lata 1903, 1904 i 1905 — c. k. główne urzędy cłowe, a więc urzędy skarbowe, jako organa pobierające krajową opłatę konsumcyjną od piwa wyrobionego we Lwowie i w Krakowie, były obowiązane pobierać tę opłatę wedle powołanej ustawy i odwozić ją na rzecz funduszu krajowego, względnie we Lwowie na rzecz dzierżawcy, t. j. gminy miasta Lwowa, a w Krakowie na ręce Magistratu jako wykonującego ten pobór na rachunek funduszu krajowego.

Lecz i przedmiot sporu w obecnym wypadku istnieje, gdyż Wydział krajowy twierdzi, że krajowa opłata konsumcyjna od piwa wyrobionego w miastach zamkniętych Lwów i Kraków w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93 winna być pobieraną od każdego hektolitra wyrobionego piwa bez żadnych potrąceń, podczas gdy c. k. władza skarbowa odmiennego była zapatrywania, wydając polecenie potrącania przy tym poborze 5% nadwyżki i narażając tym sposobem fundusz krajowy na ubytek w dochodzie z tego źródła, zapewnionym mu powołaną ustawą o poborze krajowych opłat konsumcyjnych. Również nie zgadza się Wydział krajowy z twierdze-

niem c. k. Namiestnictwa, ażeby do rozpoznania i orzekania w niniejszej sprawie miały być powołane przedewszystkiem Magistraty we Lwowie i w Krakowie, jako władze I. instancyi.

Magistraty te bowiem, a mianowicie Magistrat miasta Lwowa jako były dzierżawca prawa poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa wprowadzonego i wyrobionego w okręgu akcyzowym miasta Lwowa, zaś Magistrat miasta Krakowa jako wykonujący ten pobór w okręgu akcyzowym miasta Krakowa na rachunek funduszu krajowego za wynagrodzeniem procentowem, a więc Magistraty te, jako interesowane w niniejszej sprawie, nie mogą być zarazem sędziami wyrokującymi we własnej sprawie.

Zresztą — jak u wstępu zaznaczono — sprawa niniejsza początek swój wywodzi i spowodowaną została przez c. k. władzę skarbową wyższą II. instancyi, zatem decyzya tej władzy wyższej nie może chyba podlegać rozpoznaniu i orzeczeniu władzy niższej I. instancyi, t. j. Magistratom miasta Lwowa i Krakowa.

Z tych tedy powodów i gdy — jak już wspomniano — c. k. władza skarbowa załatwienie żądania Wydziału krajowego o wynagrodzenie funduszowi krajowemu ubytku spowodowanego wydaniem orzeczenia z dnia 15. września 1902 L. 76.655 uczyniła zawisłem od poprzedniego prawomocnego rozstrzygnięcia pytania, czy ilość brzeczki piwnej, która w myśl §. 20. I. części ces. rozporz. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 jest wolną od podatku państwowego, ma być także wolną od krajowej opłaty konsumcyjnej, czy też jej podlegać; — Wydział krajowy uprasza Wysokie c. k. Ministerstwo o zniesienie decyzyi c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 24. listopada 1904 L. 148.966 i o polecenie temuż c. k. Namiestnictwu, by wdało się w merytoryczne załatwienie przedstawienia Wydziału krajowego z dnia 14. maja 1903 L\V. 41.744 i wydało orzeczenie po myśli §. 7. ustawy z dnia 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93.

Aleg at 11. do sprawozdania z czynności Departamentu VI. za r. 1904/5.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 25. stycznia 1905 L. 4151 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W załącznym w odpisie reskrypcie z dnia 9. stycznia 1905 L. 150.825, wystosowanym do c. k. Dyrekcyi okręgu skarbowego w Krakowie, oświadczyła c. k. krajowa Dyrekcya skarbu, że władze skarbowe nie są kompetentne do orzekania w sprawach o ukrócenie 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego i nie są również kompetentne do wydawania orzeczeń co do obowiązku płacenia rzeczonego podatku krajowego.

Zapatrywanie to c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu Wydział krajowy podziela, a to nietylko dla formalnego braku w ustawie z dnia 23. grudnia 1903 Dz. ust. kraj Nr. 146 pozytywnego przepisu, któryby przyznawał władzom skarbowym kompetencyę do orzekania w powyższych sprawach, ale także z tego względu, że co do dodatków do podatków na cele autonomiczne (kraju, powiatu, gmin) organom skarbowym, — jakkolwiek z mocy odnośnych przepisów zajmują się one repartycyą i poborem tych dodatków — nie przysługuje temsamen żadne prawo dysponowania tymi dodatkami, a więc i prawo orzekania co do tej należytości w jakichkolwiek spornych wypadkach (vide orzeczenie c. k. Trybunału administr. z 5. marca 1896 Nr. 9.403 zbioru Budw. ex 1896).

Wedle §. 22. bowiem statutu krajowego, a także w myśl zasady wypowiedzianej w rozporządzeniu Ministerstwa spraw wewnętrznych z 25. czerwca 1875 L. 4.979

opodatkowanie na cele krajowe jest sprawą krajową i należy do zakresu działania Reprezentacyi krajowej, względnie Wydziału krajowego, i wedle tegoż postanowienia ustawowego rozpisanie dodatków krajowych należy do tego samoistnego zakresu działania tych organów autonomicznych i tworzy istotę prawa opodatkowania tym korporacyom przysługującego.

Z powyższego wywodu wynika niewątpliwie, że do wydawania w wypadkach spornych orzeczeń co do obowiązku uiszczania 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego jest powołanym Wydział krajowy; natomiast usuwa się z pod kompetencyi Wydziału krajowego sprawa karania ukróceń rzeczonego dodatku i orzekania w tym względzie.

Ponieważ jednak dodatki do stałych lub niestałych dodatków są z mocy ustaw pobierane łącznie z tymi podatkami i przez organa powołane do poboru tychże podatków środkami przymusowymi ku temu istniejącymi; gdy dalej dodatki takie prawomocnie ustalone i płynne, pozostające w ścisłej i nierozerwalnej łączności z podatkami pod względem ich ściągania, podlegać mogą jedynie tym samym normom, co podatki; gdy wreszcie wedle §. 2. ces. rozporz. z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96 płynne dodatki do podatków ściągane być winny za rozporządzeniem władz politycznych; przeto zdaniem Wydziału krajowego władze polityczne zarazem jako władze podatkowe I. instancyi powołane są do orzekania w sprawach ukróceń 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego i do karania takich ukróceń.

Co do rodzaju kar, jakie w tym wypadku miałyby być stosowane, wydają się Wydziałowi krajowemu miarodajne przepisy ustawy z 25. maja 1829 o powszechnym podatku konsumcyjnym z tem zastrzeżeniem, że grzywny i kary kontrawencyjne wpływałyby do funduszu krajowego.

Sprawę niniejszą poddaje więc Wydział krajowy rozwadze c. k. Namiestnictwa z prośbą o jak najrychlejsze oznajmienie mu swojego postanowienia, ewentualnie o przedłożenie tej sprawy do decyzyi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i skarbu, jako powołanym do wykonania ustawy z 23. grudnia 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 146.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 339

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. Zamku na Wawelu.

Wysoki Sejmie!

Sprawa królewskiego Zamku na Wawelu weszła obecnie w nowe stadyum, które w całym kraju powitane zostało z wielką radością.

W dniu 7. sierpnia b. r., w terminie kontraktowo oznaczonym, objął Wydział krajowy imieniem kraju w posiadanie część historyczną Zamku królewskiego na Wawelu wraz z wieżą Senatorską. Wraz z Zamkiem objęto również w posiadanie parcele, wymienione szczegółowo w kontrakcie podanym do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1902 do końca kwietnia 1904 (biuro prezydyalne LW. 73.819/1904, aleg. 1).

Reszta ubikacyj zamkowych, a mianowicie jedno skrzydło zamkowe t. zw. oficyny, oraz budynki wzniesione na Wawelu już w czasach ostatnich, — przejdzie w posiadanie kraju, według zawartej umowy, stopniowo w czasie od 1. stycznia 1906 do 31. grudnia 1909 roku.

W chwili objęcia przez kraj w posiadanie Zamku królewskiego na Wawelu, z którym łączy się tak wiele historycznych wspomnień, w chwili, w której kraj przystąpić ma do odnowienia dawnej siedziby Królów polskich, Wydział krajowy poczytuje sobie za obowiązek przypomnieć pokrótce przebieg przeprowadzonych po myśli uchwały Wysokiego Sejmu starań, w celu objęcia przez kraj Zamku na Wawelu, oraz zdać szczegółowo sprawę z czynności i wydanych przez Wydział krajowy zarządzeń w okresie ostatniego roku, a zwłaszcza od chwili, w której król. Zamek na Wawelu objęty został w posiadanie kraju.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1897 powziął Wysoki Sejm na wniosek Marszałka krajowego, Stanisława hr. Badeniego następującą uchwałę:

„Celem uczczenia jubileuszu 50 letniego panowania Najmiłościwszego Cesarza i Króla Franciszka Józefa I. Sejm krajowy postanawia:

„1. Wybudować w Krakowie kosztem kraju i oddać na własność c. k. Skarbu wyjskowego nowe budynki i zakłady dla c. k. wojska, a to w tych rozmiarach, jakich potrzeba dla obecnej załogi i zakładów wojskowych, pomieszczonych w zabudowaniach zamkowych na Wawelu.

„ Po zupełnem opróżnieniu w ten sposób Wawelu, złoży Sejm u stóp Tronu ponowną prośbę, by Najjaśniejszy Pan Zamek Wawelski w Swe posiadanie objąć raczył.

„Zarazem Sejm wyznaczać będzie co roku w budżecie odpowiednią sumę na odbudowanie zamku królewskiego na Wawelu.

„2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w celu wykonania powyższej uchwały poczynił bezzwłocznie potrzebne kroki, tak, aby budowa nowych budynków wojskowych w r. 1898 się rozpoczęła i aby przedłożył przy preliminarzu na rok 1898 odpowiednie wnioski finansowe.“

W odpowiedzi na powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu nadszedł w dniu 15. lutego 1897 od Najjaśniejszego Pana następujący telegram, wystosowany do Marszałka krajowego:

„Dringend. Der Kaiser und Koenig an Landmarschall Grafen Badeni Lemberg. Indem Ich den Beschluss des galizischen Landtages betreffend das Krakauer Residenzschloss Wawel zur Kenntniss nehme, spreche Ich dem Landtage fuer die durch diese Kundgebung neuerdings bewaehrte patriotische und dynastische Gesinnung Meinen Kaiserlichen Dank aus.

Franz Joseph“.

Telegram Monarchy w tłumaczeniu polskiem opiewa, jak następuje:

„Pilne. Cesarz i Król do Marszałka krajowego hrabiego Badeniego we Lwowie. Przyjmując do wiadomości uchwałę Sejmu galicyjskiego, w sprawie Zamku rezydencyjnego na Wawelu w Krakowie, wyrażam Sejmowi za ponownie stwierdzone tą manifestacyą patryotyczne i dynastyczne uczucia, Moje Cesarskie podziękowanie.

Franciszek Józef“.

Na podstawie powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, przyjętej przez Jego Ces. i Król. Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 18. kwietnia 1897 do Najwyższej wiadomości, wdrożył Wydział krajowy rokowania z władzami wojskowemi w sprawie przyczynienia się kraju do kosztów budowy koszar dla wojska, celem przeprowadzenia ewakuacyi Zamku na Wawelu.

Z corocznych sprawozdań Wydziału krajowego wiadomo Wysokiemu Sejmowi, jak długo trwały rokowania z władzami wojskowemi i jak wielkie trudności miał Wydział krajowy do zwalczenia, zanim układ formalny przyszedł do skutku.

Wydział krajowy pomny wzniosłego celu uczczenia 50 letniej rocznicy panowania Najmiłościwszego Cesarza i Króla i pragnąc przyspieszyć ile możności chwilę odbioru i przywrócenia do dawnej świetności tej drogiej narodowi rezydencyi Królów polskich, sądził, że odpowie intencyom Wysokiego Sejmu, przyjmując ostatecznie warunki, przez władze wojskowe postawione.

W sprawozdaniu z czynności z dnia 23. lipca 1904 L. 73 819 (Aleg I. ex 1904) podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu dosłowny tekst umowy zawartej w dniu 15. lipca 1903 między c. k. Skarbem państwa a Królestwem Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w sprawie przeznaczenia dawnego Zamku królewskiego na Wawelu na rezydencyę Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości. Wydział krajowy podał zarazem w powyższem sprawozdaniu do wiadomości Wysokiego Sejmu dosłowny tekst dodatkowej umowy zawartej ze Skarbem państwa, mocą której przyjął kraj na siebie obowiązek na placach budowlanych, przeznaczonych na budynki wojskowe, urządzić drogi dojazdowe, trotuary, oświetlenie, kanały i wodociągi. Wykonania tych robót podjęła się gmina miasta Krakowa za ryczałtowem wynagrodzeniem z funduszu krajowego w sumie 125 000 K.

Jak wiadomo Wysokiemu Sejmowi z tekstu zawartej ze Skarbem państwa umowy, kraj zobowiązał się do uiszczenia sumy ryczałtowej 3,300.000 K, z której kwota 252.000 K przeznaczoną została na zakupno gruntów pod budowę, *in natura* dostarczonych, reszta zaś w kwocie 3,048.000 K ma być Skarbowi wojskowemu w gotówce w oznaczonych ratach wypłaconą i posłużyć ma na pokrycie kosztów budowy nowych koszar dla pomieszczenia wojska z Zamku na Wawelu usuniętego.

W uwzględnieniu wniosków Wydziału krajowego przedstawionych w sprawozdaniu z dnia 30. kwietnia 1900 L. 27.229/1900 (Aleg. 155), upoważnił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. maja 1900 Wydział krajowy do pokrycia na razie zaliczkowo z własnych funduszów potrzebnych wydatków na rzecz ewakuacyi Wawelu, oraz do wstawienia do preliminarza funduszu krajowego na rok 1901 potrzebnej kwoty na oprocentowanie pobranych zaliczek.

Wydział krajowy korzystał z powyższej uchwały Wysokiego Sejmu poraz pierwszy dopiero w r. 1904, wstawiając w Rubr. XIV. poz. 500 wydatków funduszu krajowego (nadzwyczajne) kwotę 16.000 K „na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia Zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie na rezydencyę Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości“.

Jak zamknięcie rachunków funduszów krajowych za rok 1904 wykazuje, wydano na powyższy cel tylko kwotę 11.112 K 59 h, Wydział krajowy nie zaciągał bowiem także w roku 1904 specyalnej pożyczki, a wydatki na rzecz Zamku na Wa-

welu pokrył w części z subwencyi krakowskiej Kasy oszczędności wynoszącej sumę 800.000 K, zaś w części tylko z ogólnych zapasów kasowych funduszu krajowego. Kwotą 11.112 K 59 h w poz. 500 pokryto zatem odsetki tylko od chwilowych pożyczek funduszu krajowego.

Wydział krajowy uważa za swój obowiązek przypomnieć na tem miejscu, że Wielki Wydział Kasy oszczędności miasta Krakowa uchwałą z dnia 26. kwietnia 1897 przeznaczył sumę 800.000 K jako „fundusz jubileuszowy Cesarza Franciszka Józefa I." z przeznaczeniem na ewakuacyę Zamku królewskiego na Wawelu.

Zamknięcie rachunków funduszów krajowych za rok 1904 objaśnia dalej, że wykazany w wydatkach na rzecz Wawelu niedobór w sumie 874.088 K 63 h, jako niemający w roku 1904 pokrycia, przeniesiono do Rubr. XIV. poz 531 z roku 1905.

Dla przedstawienia Wysokiemu Sejmowi dokładnego obrazu, podaje Wydział krajowy szczegółowy wykaz wszystkich wydatków poniesionych dotąd z funduszu krajowego na rzecz ewakuacyi Zamku na Wawelu, jako też wykaz tych wydatków, które z tego tytułu ponieść jeszcze będzie musiał fundusz krajowy na rzecz Skarbu wojskowego w czasie do dnia 31. grudnia 1909, w którym to terminie reszta budynków i gruntów na Wawelu ma być przez wojsko opróżnioną i krajowi w posiadanie oddaną.

Poniesione dotychczas wydatki:

1. Kupno realności w Krakowie lk. 33 wraz z należytością od kontraktu	52.428 K	26 h.
2. Kupno gruntu na Olszy	195.050 „	— „
3. Pięć rat wypłaconych Skarbowi wojskowemu na budowę koszar	1,600.000 „	— „
4. Na adaptacyę traktu Skarbowi wojskowemu	12.000 „	— „
5. Gminie miasta Krakowa na roboty około dróg, wodociągów i t. p.	125.000 „	— „
6. Odsetki bierne zapłacone funduszowi solnemu od chwilowych pożyczek	11.112 „	59 „
7. Koszta podróży i komisye	1.936 „	08 „
8. Za projekty kanałów	342 „	06 „
9. Rzeczoznawcy sądowi	132 „	39 „
10. Prokuratoryi skarbu koszta spisania umowy	581 „	08 „
11. Odbitki litograficzne, porta, telegramy, książki i t. p.	139 „	99 „
Razem	1,998.722 K	45 h.

W tym czasie wpłynęły na rzecz Wawelu następujące dochody:

1. Subwencya krakowskiej Kasy oszczędności	800.000 K	— h		
2. Legat ś. p. Kazimierza Rysza *(netto)*	904 „	63 „		
3. Legat ś. p. ks. Krokowskiego	210 „	93 „	801.115 „	56 „
Czysty wydatek funduszu kraj. wynosił tedy			1,197.606 K	89 h.

Wydatki ponieść się mające:

1. Szósta rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. listopada 1905	115 000 K	— h.
2. Siódma rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. maja 1906	110.000 „	— „
3. Ósma rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. maja 1907	250.000 „	— „
4. Dziewiąta rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. listopada 1907	250.000 „	— „
Do przeniesienia	725.000 K	— h.

*

Z przeniesienia . .	725.000 K — h.
5. Dziesiąta rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. maja 1908.	250.000 „ — „
6. Jedenasta rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. maja 1909.	250.000 „ — „
7. Dwunasta rata Skarbowi wojskowemu, płatna dnia 1. października 1909	223.000 „ — „
8. Ryczałt jednorazowy Skarbowi wojskowemu za czyszczenie kanałów, płatny w roku 1905	4.000 „ — „
9. Gminie m Krakowa przyznana subwencya na budowę kanału do Wisły dla obsłużenia nowych koszar wojskowych, — płatna w dwóch ratach w roku 1905 i 1906	65.000 „ — „
Razem . .	1,517.000 K — h.

Czysty wydatek funduszu krajowego z tytułu samej ewakuacyi Wawelu wynosić zatem będzie (1,197 606 K 89 h + 1,517.000 K) = 2,714.606 K 89 h, nie licząc wydatku na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie tego wydatku

W roku 1905 ponieść będzie musiał nadto fundusz krajowy wydatek nieprelimiowany w budżecie w sumie około 15.000 K na pierwsze roboty zabezpieczające Zamek na Wawelu przed rozpoczęciem odnowienia, oraz na płace po koniec grudnia b. r. architekty-kierownika, inspicyenta i służby nadzorującej w Zamku, który to wydatek znajdzie jednakowoż swe pokrycie w dotacyi preliminowanej na rok 1906 na odnowienie Zamku, jeśli Wysoki Sejm raczy odnośny wniosek Wydziału krajowego uchwalić.

W podanym powyżej wykazie wydatków ponieść się jeszcze mających na rzecz ewakuacyi Wawelu, zamieścił Wydział krajowy jedną pozycyę, mianowicie subwencyę dla gminy miasta Krakowa w sumie 65.000 K na budowę kanału do Wisły, która to pozycya wymaga bliższego wyjaśnienia.

Według umowy dodatkowej zawartej między Wydziałem krajowym i Skarbem państwa, obowiązany był Wydział krajowy wybudować własnym kosztem kanał, mający odwodnić plac nr. 3. pod budowę koszar artyleryi przeznaczony, z ujściem do rzeki Białuchy Zarząd wojskowy czynił jednak od pierwszej chwili usilne zabiegi o zmianę trasy tego kanału na dłuższy z ujściem do Wisły. Starania te napotykały jednak na trudności, głównie z powodu znacznych kosztów budowy tego kanału, gdyż miał on być zarazem przedłużeniem kanału, który gmina miasta Krakowa budować miała na swem terytoryum

Budowa tego kanału z ujściem Wisły leżała w interesie wojskowości, jako też gminy miasta Krakowa, projekt ten jednak musiał być zaniechanym, gdy gmina miasta Krakowa oświadczyła, iż nie posiada na ten cel potrzebnych funduszów.

Dopiero w r. b. prezydent miasta Krakowa po przeprowadzeniu przedwstępnych rokowań z komendantem I. korpusu odniósł się z prośbą do Wydziału krajowego o wdrożenie komisyjne rokowań celem doprowadzenia budowy tego kanału do skutku i o przyznanie gminie miasta Krakowa odpowiedniego zasiłku, zwłaszcza, że administracya wojskowa oświadczyła również gotowość poniesienia ze swej strony na ten cel pewnej pomocy materyalnej.

Wydział krajowy zarządził komisyonalne zbadanie. Koszt budowy nowego kanału obliczony został na kwotę 205.000 K. Przy rozprawie reprezentanci gminy miasta Krakowa oświadczyli gotowość wybudowania kosztem gminy kolektora kanałowego od Rakowic do Wisły, jeśli kraj i administracya wojskowa przyczyni się do kosztów budowy wspólnie sumą 120.000 K. Gmina miasta Krakowa oświadczyła zatem gotowość pokrycia z własnych funduszów części kosztów budowy w sumie 85.000 koron.

Reprezentant wojskowości złożył zaś oświadczenie przyczynienia się do kosztów budowy tego kanału zasiłkiem w sumie 55.000 K.

Okazał się zatem brak pokrycia części kosztów budwy kanału w sumie 65.000 K, którą według żądania reprezentantów wojskowości i gminy miał kraj przyjąć na siebie. Rezultat ten zdołano osiągnąć dopiero po długich i mozolnych rokowaniach.

Po dokładnem zbadaniu stanu rzeczy, Wydział krajowy uznał za wskazane pójść za zdaniem wyrażonem przez jego delegata przy rozprawie komisyjnej i przy-

znać gminie miasta Krakowa na pokrycie reszty kosztów budowy kanału do Wisły zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 65.000 K. Na decyzyę Wydziału krajowego wpłynęły następujące okoliczności.

Na podstawie dodatkowej umowy zawartej ze Skarbem państwa z tytułu ewakuacyi zamku na Wawelu, kraj obowiązany był wybudować własnym kosztem kanał do Białuchy kosztem 43.500 K. Okazało się zatem, że właściwy zwiększony wydatek, jaki spaść miał na fundusz krajowy, w razie zmiany projektu budowy kanału na kolektor prowadzący do Wisły, wynosił tylko 21.500 K.

Projekt budowy kanału do Białuchy traktowany był nie tylko przez zarząd wojskowy z pewną nieufnością w praktyczność tego przedsięwzięcia, także Wydział krajowy obawiał się, ażeby w przyszłości nie spadły na kraj z tego powodu pewne z góry obliczyć się nie dające wydatki.

Zarząd wojskowy postawił mianowicie między innymi warunek ustanowienia wzdłuż kanału 1 metrowego pasu gruntu na ścieżkę, a prócz tego ustanowienia prawa służebności dla zajęcia przestrzeni 5 metrowej po obu stronach osi kanałowej, w razie potrzeby naprawy kanału oraz na skład materyałów, a to bez względu na stan zasiewów na gruncie obciążonym służebnością i bez obowiązku zawiadamiania o tem właściciela gruntu. Nadto w poważnych kołach fachowych podnoszono kwestyę, że rzeka Białucha w lecie często ma tak mało wody, że przy wpuszczeniu kanału do tej rzeki, zachodziła uzasadniona obawa, iż najbliższa okolica zatrutą być może wyziewami kanałowemi. Okoliczność ta podnoszoną nawet była swego czasu podczas komisyi politycznej, zarządzonej dla zbadania projektów budowy kanału do Białuchy i tylko z wielką trudnością zdołał Wydział krajowy uzyskać konsens na budowę tego kanału.

W następstwie nowego układu Wydział krajowy formalnie zwolniony został ze strony zarządu wojskowego od obowiązku budowy kanału, a gmina miasta Krakowa zawrzeć ma z wojskowością osobny układ z pełną odpowiedzialnością za jakość wykonanych robót, podczas gdy przy innych robotach dodatkowych wykonanych przez gminę w zastępstwie Wydziału krajowego (drogi, wodociągi itp), na kraju mimo to ciężył obowiązek kontraktowy wykonania wszystkich tych robót i urządzeń w terminie oznaczonym. Był to zatem również ważny powód, dla którego Wydział krajowy, za uwolnienie kraju od dalszych świadczeń i odpowiedzialności, zdecydował się ponieść ofiarę z sumy 21.500 K, uwzględniając, że dla gminy miasta Krakowa w obecnych stosunkach było rzeczą niemożliwą pokrycie całego wydatku budowy tak kosztownego kanału, pomimo skromnego zresztą zasiłku administracyi wojskowej. Wydział krajowy sądzi, że Wysoki Sejm z uwagi, że sprawa była nagłą i musiała być w miesiącu czerwcu b. r. stanowczo załatwioną, raczy zarządzenie Wydziału krajowego uznać za uzasadnione.

W lutym b. r. na sześć miesięcy przed terminem, w którym nastąpić miało opróżnienie z wojska i oddanie krajowi w posiadanie części historycznej Zamku królewskiego na Wawelu wraz z wieżą senatorską, postanowił Wydział krajowy poczynić pierwsze przygotowania do przyszłej restauracyi Zamku na Wawelu. Reskryptami z dnia 7. lutego 1905 L 29/pr. i z dnia 3. marca 1905 L. 61/pr. postanowił Wydział krajowy powołać komitet krajowy, którego zadaniem będzie ustanowić przedewszystkiem ogólny plan odnowienia Zamku na Wawelu.

Na podstawie Najwyższego upoważnienia zamianował pierwszy ochmistrz dworu ks. Liechtenstein członkiem komitetu i zastępcą Najwyższego urzędu ochmistrzowskiego, starszego Mistrza ceremonii J. E. Edwarda hr. *Chołoniewskiego*.

Wydział krajowy zaś zaprosił do tego komitetu pp.:

JE. Andrzeja hr. *Potockiego*, c. k. Namiestnika;

JE. Leona hr. *Pinińskiego*, Członka Izby Panów i Posła na Sejm krajowy;

JE. Karola hr. *Lanckorońskiego*, Członka Izby Panów;

Dra Józefa *Wereszczyńskiego*, Członka Wydziału krajowego;

Dra Władysława *Łozińskiego*, Członka Izby Panów;

Dra Jana Bołoz *Antoniewicza*, Profesora Uniwersytetu lwowskiego;

Dra Juliusza *Leo*, Prezydenta miasta Krakowa i Posła na Sejm krajowy:

Dra Maryana *Sokołowskiego*, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego;

Dra Stanisława *Tomkowicza*, c. k. Konserwatora dla zabytków sztuki i pomników historycznych w Krakowie;

Dra Bolesława *Ulanowskiego*, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego i członka wielkiego wydziału krakowskiej Kasy oszczędności, oraz rady miejskiej.

Na zaproszenie Wydziału krajowego, Komitet krajowy zebrał się poraz pierwszy pod przewodnictwem *Marszałka krajowego* w Krakowie w dniu 9. marca 1905. Członkowie Komitetu zwiedzili przedewszystkiem szczegółowo wszystkie ubikacye zamkowe, następnie zaś odbyło się posiedzenie Komitetu krajowego, w którem wzięli udział wszyscy zaproszeni członkowie tegoż Komitetu. Po wyczerpującej dyskusyi, wyraził Komitet jednomyślnie następującą opinię:

1. Restauracya rozpocząć się ma od usunięcia najnowszych przez wojskowość wzniesionych ścian i przepierzeń, od gruntownej naprawy i ubezpieczenia dachów, od troskliwego uwydatnienia i utrwalenia tego, co się dotąd w rzeźbach i ornamentach zachowało i od restytucyi pierwotnego kształtu arkad podwórza, a to wszystko na podstawie studyów nad architektonicznym rozwojem Zamku.

2. Komitet zastrzega sobie w toku robót zasięgać rady artystów polskich i innych sił fachowych.

3. Restauracyę Zamku na Wawelu należy poruczyć architekcie Zygmuntowi Hendlowi, dyrektorowi państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie.

Na podstawie opinii wyrażonej pod 3., odniósł się Wydział krajowy do J. E. Pana Namiestnika z prośbą wyjednania p. Hendlowi urlopu, w celu poruczenia mu kierownictwa odnowienia Zamku królewskiego na Wawelu — a gdy prośba ta odniosła pożądany skutek, przystąpił Wydział krajowy do ułożenia warunków, na jakich p. Hendel miałby objąć tak zaszczytny obowiązek.

W warunkach, które przyjął p. Hendel, zastrzegł Wydział krajowy między innemi, że z chwilą objęcia kierownictwa restauracyi zamku obowiązany będzie p. dyrektor Hendel zamieszkać stale w Krakowie. Roboty około odnowienia Zamku na Wawelu odbywać się mają przy ścisłem przestrzeganiu zasady, że p. dyrektor Hendel corocznie w miesiącach zimowych a najdalej do końca stycznia każdego roku przedłożyć ma Wydziałowi krajowemu szczegółowy program prac z potrzebnymi planami i kosztorysami robót, które w granicach z góry oznaczonego rozporządzalnego kredytu w ciągu odnośnego roku wykonane być mają.

Wszystkie roboty około odnowienia Zamku na Wawelu, zaproponowane na podstawie umotywowanego wniosku p. dyrektora Hendla, będą mogły być rozpoczęte i prowadzone, po zasięgnięciu przez Wydział krajowy opinii Komitetu znawców i na podstawie pisemnego zatwierdzenia i zezwolenia ze strony Wydziału krajowego.

W ciągu roku 1905, zaraz po usunięciu wojska z Zamku na Wawelu i opróżnieniu części historycznej Zamku, mają być przedewszystkiem usunięte ściany i przepierzenia, które wojskowość w ostatnich czasach pobudowała. Również ma się przeprowadzić najniezbędniejsze naprawy dachu, bram, okien i t. p., o ile one będą konieczne dla zabezpieczenia murów zamku przed zimą. Roboty konserwacyjne, gdyby dla zabezpieczenia Zamku okazały się do wykonania ewentualnie także w latach następnych potrzebne, obowiązany będzie p. dyrektor Hendel zaprojektować i przeprowadzić po zatwierdzeniu proponowanych robót przez Wydział krajowy.

Wydział krajowy ustanowił jako zasadę, iż wszystkie roboty przy odnowieniu Zamku na Wawelu oddawać będzie w drodze ograniczonej konkurencyi przedsiębiorcom od wymiaru, t. j. za ugodzonem z góry wynagrodzeniem pracy od metra kwadratowego lub kubicznego, na podstawie ofert zaopiniowanych przez p. dyrektora Hendla. Wyjątek od tej zasady dopuszczalnym będzie w wypadkach, w których p. dyrektor Hendel, ze względu na odkryte ślady zabytków rzeźbiarskich lub malarskich, uzna za konieczne powierzenie robót za wynagrodzeniem od dnia pracy (dniówki) szczególnie uzdolnionym pracownikom.

Wobec zainteresowania się świata naukowego i ogółu robotami na Wawelu obowiązany będzie p. dyrektor Hendel z końcem każdego kwartału przedkładać Wydziałowi krajowemu szczegółowe sprawozdania o stanie robót i poczynionych odkryciach na Zamku na Wawelu. Wydział krajowy zastrzegł sobie prawo podawania tych sprawozdań do publicznej wiadomości.

Przy ukończeniu robót restauracyjnych Zamku na Wawelu obowiązanym będzie p. dyrektor Hendel bez osobnego wynagrodzenia, bądź samodzielnie, bądź też przy współpracownictwie któregoś z historyków, zająć się opracowaniem monografii dokonanego dzieła restauracyi. Monografia ta przedłożoną być ma Wydziałowi krajowemu, który stosownie do swego uznania zajmie się jej publikacyą.

Wydział krajowy zastrzegł sobie w każdem stadyum robót restauracyjnych Zamku na Wawelu, według własnego uznania i w sposób, jaki uzna za stosowny, i przez osoby, które w tym celu wydeleguje, przeprowadzać kontrolę wszelkich wy-

konywanych lub projektowanych robót na Wawelu. P. dyrektor Hendel zobowiązany jest delegatom Wydziału krajowego udzielić w tym celu wszelkich żądanych wyjaśnień i wskazówek. Częściowe kolaudacye wykonanych na Zamku robót zarządzać będzie Wydział krajowy w porozumieniu z p. dyrektorem Hendlem, w terminach w każdym specyalnym wypadku przez Wydział krajowy oznaczonych.

Biuro technicznego zarządu odnowienia Zamku, oraz mieszkanie kierującego architekty urządzone zostaną na Wawelu.

Dla inspekcyi i kontroli robót, prowadzenia dziennika budowy, rachunkowości oraz zarządu gospodarczego Zamku ustanowił Wydział krajowy osobny organ.

Tak Wydziałowi krajowemu, jakoteż p. dyrektorowi Hendlowi przysługać będzie prawo wypowiedzenia obowiązków w ściśle oznaczonym terminie. P. dyrektor Hendel z tytułu rozwiązania umowy nie może sobie rościć żadnych pretensyi do Wydziału krajowego, Wydział krajowy natomiast będzie miał prawo żądać od p. dyrektora Hendla złożenia wszystkich rachunków, oraz oddania zapasów gotówki, materyałów budowlanych, narzędzi, inwentarzy, ksiąg, aktów i wogóle wszystkiego, co stanowić będzie własność funduszu budowy, co wszystko w czasie trwania kierownictwa budowy znajdować się będzie pod jego naczelnym zarządem a przez osobny organ Wydziału krajowego ma być dozorowane. Wydanie p. dyrektorowi Hendlowi absolutoryum będzie mogło nastąpić po przeprowadzeniu kolaudacyi wszystkich wykonanych robót i po dokonanym odbiorze kierownictwa budowy wraz z funduszami i wszystkimi materyałami.

Prócz kierującego architekty ustanowił Wydział krajowy drugi organ w osobie p. Aleksandra Denkera ze Lwowa, któremu poruczył pełnienie obowiązków technicznego inspicyenta i kontrolora budowy przy robotach około odnowienia Zamku na Wawelu, oraz obowiązki zarządcy Zamku. Obowiązki te określił Wydział krajowy szczegółowo w dwóch instrukcyach, t. j. instrukcyi dla technicznego inspicyenta budowy, oraz w instrukcyi rachunkowo kasowej. Do obowiązków inspicyenta technicznego należeć będzie:

1. Kontrola nad robotami około odnowienia Zamku, tak pod względem zakresu i rozmiarów, jak i nad należytem wykonaniem tychże.

2. Zarząd i trzymanie w ewidencyi materyałów zakupionych we własnym zarządzie.

3. Sprawdzanie rachunków, list tygodniowych i asygnat wystawionych przez kierownika budowy.

4. Prowadzenie dziennika budowy.

5. Zarząd budynków Zamku, tak co do utrzymania w należytym stanie, jak i w stosunku na zewnątrz.

Wydział krajowy zastrzegł, iż tak jemu, jakoteż p. Denkerowi przysługuje prawo rozwiązania stosunku służbowego w każdej chwili za stosownem wypowiedzeniem.

P. Denkerowi przeznaczył Wydział krajowy również mieszkanie na Wawelu. Tak kierownik budowy p. Hendel, jakoteż inspicyent techniczny p. Denker, objęli już swe obowiązki.

Prócz tego przyjął Wydział krajowy dla dozoru nad Zamkiem jednego woźnego i dwóch stróżów.

Jak to już na wstępie niniejszego sprawozdania zaznaczono, w dniu 7. sierpnia 1905 nastąpiło oddanie w posiadanie kraju części historycznej Zamku królewskiego na Wawelu, wraz z wieżą senatorską. Odpis protokołu spisanego z okazyi tego oddania dołączony jest do niniejszego sprawozdania ℣. (Aleg 1)

Aiegat I.

Zaraz po odebraniu w posiadanie Zamku na Wawelu, zarządził delegat Wydziału krajowego zabezpieczenie Zamku od ognia i wydał inspicyentowi technicznemu instrukcyę w sprawie zwiedzania Zamku przez gości.

Według tej instrukcyi kierownik budowy oznaczyć ma każdocześnie, które ubikacye, lub części Zamku mogą być zwiedzane, zaś inspicyent techniczny oznaczyć ma godziny, względnie dnie, w których zwiedzanie Zamku może być dozwolone. Zwiedzanie Zamku ma być bezpłatne a odbywać się może jedynie za kartami wstępu, które jednakowoż wszystkim zgłaszającym wydawane być mają — z wyjątkiem osób, których pobyt na Wawelu mógłby być połączonym z pewnem niebezpieczeństwem dla całości znajdujących się w Zamku zabytków.

Wydział krajowy zarządził nadto wydanie planu szczegółowego Zamku oraz umieszczenie stosownych napisów w Zamku, które ułatwią zwiedzającym oryentowa-

nie się. Wydział krajowy nie ustanowił wprawdzie żadnego oficyalnego przewodnika dla oprowadzania zwiedzających gości, zezwolił jednak, aby zwiedzającym Zamek towarzyszył oraz objaśnień i pouczeń udzielał ten sam przewodnik, który od szeregu lat czynność tę ku zadowoleniu wszystkich spełniał.

W kwestyi projektu rozpoczęcia odnowienia Zamku na Wawelu, może Wydział krajowy w tej chwili Wysokiemu Sejmowi o tyle zdać sprawę, iż kierownik architekt, p. Hendl ma z końcem b. r. przedłożyć Wydziałowi krajowemu przybliżony ogólny projekt odnowienia Zamku, a nadto szczegółowy projekt z kosztorysami tych robót, które w Zamku w ciągu roku 1906 mają przyjść do wykonania. Architekt kierownik opracować ma nadto i przedłożyć projekt podziału ubikacyj zamkowych na rezydencyę Cesarską i muzeum. Podział ten zostanie przeprowadzony w porozumieniu z Najwyższym urzędem ochmistrzowskim, względnie w porozumieniu z architektą, którego ten urząd do tej czynności wyznaczy. Po otrzymaniu tych materyałów, zwoła Wydział krajowy posiedzenie Komitetu krajowego i zasięgnie jego opinii, poczem dopiero ustalony zostanie program robót, wykonać się mających w ciągu roku 1906.

Komitet krajowy będzie musiał wówczas na podstawie wniosków architekty-kierownika zaopiniować zarazem, czy obecnie istniejące wiązanie i pokrycie dachu na Zamku da się ze względów architektonicznych utrzymać. Ostateczna decyzya pod tym względem będzie miała wielki wpływ na cały tok robót w pierwszym roku

Komitet krajowy nie mógł na pierwszem swem posiedzeniu zająć się kwestyą ewentualnej możliwości pomieszczenia w Zamku na Wawelu prócz rezydencyi Cesarskiej także muzeum, gdyż według uchwały Wysokiego Sejmu cały Zamek na Wawelu przeznaczony został na rezydencyę Cesarską.

Dopiero Najjaśniejszy Pan, w Swej łaskawości w Najwyższem piśmie odręcznem, wydanem z okazyi mającego nastąpić oddania Zamku na Wawelu w posiadanie kraju, raczył także kwestyę przeznaczenia Zamku rozstrzygnąć.

W dniu 11. czerwca b. r. otrzymał Marszałek krajowy następujące pismo od J. E. Pana Namiestnika z daty 10. czerwca 1905:

„Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

W myśl Najwyższego rozkazu mam zaszczyt przesłać Waszej Ekscelencyi odpis Najwyższego pisma odręcznego z dnia 30. maja b. r., które Najjaśniejszy Pan raczył najłaskawiej do mnie wystosować i proszę o udzielenie tegoż treści do wiadomości Reprezentacyi kraju.

Proszę przyjąć wyraz wysokiego poważania.

C. k. Namiestnik

Potocki w. r.“

Najwyższe pismo odręczne opiewa w oryginale, jak następuje:

»An Meinen Statthalter in Galizien und Lodomerien Andreas Grafen Potocki.

Lieber Graf Potocki!

Mit Befriedigung habe Ich zur Kenntnis genommen, dass die vom galizischen Landesausschusse im Einvernehmen mit der Militär-Verwaltung getroffenen Vorbereitungen wegen Räumung des königlichen Schlosses Wawel bereits so weit fortgeschritten sind, dass schon demnächst jene Arbeiten in Angriff genommen werden können, deren Ausführung der Landtag Meines Königreichs Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogtume Krakau in seiner Sitzung am 8. Februar 1897 zur Feier Meines fünfzigjährigen Regierungs-Jubileums in der Absicht beschlossen hat, dieses alterwürdige Denkmal bei pietätvoller Schonung des Erhaltenen zu neuer Pracht erstehen zu lassen.

Den Wunsch des Landes erfüllend, habe Ich gerne gestattet, dass Mir auf dem Schlosse Wawel eine Residenz für den Fall Meines Aufenthaltes

in der königlichen Hauptstadt Krakau eingerichtet werde. Ich wünsche, dass dabei auch entsprechende Räume zur Unterbringung von national- und kunsthistorischen Sammlungen gewidmet werden, welche auch nach Verjüngung dieses stolzen Baues, die Erinnerung an dessen ruhmreiche Tradition wachzuerhalten bestimmt sein sollen.

Ich weise Mein Obersthofmeisteramt an, zu den Wiederherstellungs-Kosten aus den Mitteln der Hofstattsdotation alljährlich einen entsprechenden Beitrag zu leisten und hierüber mit dem galizischen Landesausschusse das Einvernehmen zu pflegen.

Hievon haben Sie die Landesvertretung in Kenntnis zu setzen.

Wien am 30. Mai 1905.

Franz Joseph m. p.«

Powyższe pismo Monarsze opiewa w tłumaczeniu polskiem, jak następuje:

»Kochany hrabio Potocki!

Z zadowoleniem dowiedziałem się, że przygotowania podjęte przez galicyjski Wydział krajowy wspólnie z Administracyą wojskową, celem opróżnienia królewskiego zamku na Wawelu tak dalece postąpiły, że niebawem już będzie można przystąpić do tych prac, które Sejm Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwalił na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1897 ku uczczeniu 50-letniego jubileuszu Moich rządów, w zamiarze, by chroniąc z pietyzmem to wszystko, co się zachowało, przywrócić ten czcią wieków otoczony zabytek do nowej świetności.

Spełniając życzenia kraju, chętnie zezwoliłem, by Mi na Wawelu urządzono Rezydencyę na czas Mego pobytu w królewskiem mieście stołecznem Krakowie.

Jest także Mojem życzeniem, aby przy tem przeznaczono odpowiednią część zamku na przechowanie pamiątek narodowych i zbiorów sztuki, by one i po odrodzeniu tego dumnego gmachu utrzymywały w żywej pamięci jego pełną chwały tradycyę.

Memu Urzędowi ochmistrzowskiemu polecam, aby z funduszów nadwornej dotacyi przyczyniał się rok rocznie odpowiednim udziałem do kosztów odnowienia zamku i w tej mierze porozumiał się z galicyjskim Wydziałem krajowym.

O tem zawiadomi Pan Reprezentacyę kraju.

Wiedeń 30. maja 1905.

Franciszek Józef w. r.«

Wydział krajowy podając do wiadomości Wysokiego Sejmu Najwyższe pismo odręczne wspaniałomyślnego Monarchy, dodaje zarazem, że pod dniem 14. czerwca 1905 wystosował do J. E. Pana Namiestnika następujące pismo dziękczynne:

„Jaśnie Wielmożny Panie Namiestniku!

Treść Najwyższego pisma odręcznego z dnia 30. maja b. r., wystosowanego do Waszej Ekscelencyi w przedmiocie przeznaczenia Zamku na Wawelu, przesłanego następnie pismem Waszej Ekscelencyi z dnia 10. czerwca b. r. Marszałkowi krajowemu, podamy w swoim czasie do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Wzniosłe i łaskawe słowa orędzia Monarszego znajdą pełny oddźwięk w Reprezentacyi kraju jak i w sercach całej ludności.

Wyrazy tych uczuć przesyłamy imieniem kraju na Twoje, Ekscelencyo, ręce z prośbą, byś raczył złożyć je u stóp Tronu z zapewnieniem, że do wdzięczności za obranie rezydencyi Monarszej w drogim nam Zamku Wawelskim, zaskarbił sobie Najjaśniejszy Pan nowe prawo przyrzeczoną pomocą przy odbudowie i zezwoleniem, że na Wawelu znajdą pomieszczenie zabytki narodowej sztuki i naszych dziejów.

Tak przeszłość zwiąże się z teraźniejszością i przyszłością i przechowa się dla potomności przekazane dawne tradycye obok szczerego przywiązania i wdzięczności dla Najmiłościwszego Monarchy".

Jakkolwiek sprawa pomieszczenia muzeum narodowego w Zamku na Wawelu została przez Najjaśniejszego Pana rozstrzygniętą, Wydział krajowy nie może w tej chwili przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosków co do umieszczenia, organizacyi, utworzenia i utrzymania muzeum, gdyż rzecz ta stanie się aktualną dopiero wówczas, skoro ubikacye zamkowe, przeznaczone na Cesarską rezydencyę zostaną ściśle odgraniczone od tych, które przeznaczone zostaną na muzeum.

W ślad za odręcznem pismem Monarszem otrzymał Marszałek krajowy zawiadomienie z Najwyższego urzędu ochmistrzowskiego z daty 30. czerwca 1905 l. 6.749, iż Najjaśniejszy Pan Najwyższem postanowieniem z dnia 24 czerwca 1905 raczył rozporządzić, ażeby do kosztów odnowienia Zamku na Wawelu przeznaczano z dotacyi Najwyższego Dworu corocznie zasiłek w sumie 100.000 koron. Odpis pisma
Alegat 2. Najwyższego urzędu ochmistrzowskiego dołącza się ℣. (Aleg. 2.).

W zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności swych podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż istnieją dwa legaty na rzecz odnowienia Zamku na Wawelu, a mianowicie: ś. p. Cypryana Jaworskiego w sumie 1.000 K, oraz ś. p. Konstantego Mireckiego z Radomia w Królestwie Polskiem w sumie 50.000 rubli. Oba te legaty nie mogły być dotąd zrealizowane.

Prócz tych legatów istnieje jeszcze inny fundusz, zbierany drogą składek za staraniem pani Ulanowskiej z Krakowa, a z przeznaczeniem na restauracyę części Wawelu, w której mieścić się ma muzeum narodowe.

Według sprawozdań zamieszczonych w pismach publicznych, fundusz ten wynosić miał w dniu 28. maja b. r. sumę 110.003 K 46., która złożoną jest na książeczkach krakowskiej Kasy oszczędności.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1897 postanowił Wysoki Sejm wyznaczać co roku w budżecie odpowiednią sumę na odbudowanie Zamku królewskiego na Wawelu.

Wobec tego, że odnowienie Zamku na Wawelu rozpocznie się w roku 1906, a nawet częściowo jeszcze w b. r. pewne roboty wykonane być muszą, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby aż do zupełnego wykończenia odbudowy Zamku na Wawelu, przeznaczał Wysoki Sejm na ten cel corocznie dotacyę w sumie 100.000 K t. j. w wysokości, jaką przyznał Monarcha z dotacyi Najwyższego Dworu. W przypuszczeniu, że Wysoki Sejm ten wniosek uchwalić raczy, wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906, Rubr. XIV. poz. 531 *a)* wydatków (nadzwyczajne), na koszta restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu kwotę 100.000 K.

Zarazem w myśl uzasadnienia zamieszczonego w preliminarzu, wstawił Wydział krajowy pod poz. 531 Rubr. XIV. wydatków, sumę 57.091 K, na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki, na koszta przeistoczenia Zamku królewskiego na Wawelu na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

Wydział krajowy przedkładać będzie Wysokiemu Sejmowi w przyszłości corocznie osobne sprawozdanie o postępie i sposobie wykonania robót na Wawelu w roku ubiegłym, oraz o dalszych projektach robót, mających się wykonać w roku

następnym, — ażeby w każdem stadyum robót dać możność Wysokiemu Sejmowi ocenienia tego, co zostało wykonane i dawanie Wydziałowi krajowemu poleceń i wskazówek na przyszłość.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu.

II. Na koszta odnowienia Zamku na Wawelu i przeistoczenia go na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, oraz na Muzeum narodowe przeznacza Sejm przez czas odbudowy począwszy od roku 1906 coroczną dotacyę w sumie 100.000 K i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania tej dotacyi w budżet funduszu krajowego.

III. Sejm wstawia na powyższy cel na rok 1906 do preliminarza wydatków funduszu krajowego w Rubr. XIV. poz. 531 *a)* sumę 100.000 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Józef Wereszczyński**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego l.W. 86.801/905.

Odpis.

Protokoll aufgenommen am 7. August 1905.

Gegenstand ist die Übergabe eines Teiles des »Wawel« an das Land Galizien.

Gegenwärtig:

Als Vertreter des Landesausschusses des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogtume Krakau, Herr Dr. Josef Wereszczyński, Landesausschussbeisitzer.

Als Vertreter des k. k. Ärars, beziehungsweise der k. u. k. Heeresverwaltung: Herr k. u. k. Oberstlieutnant Peter Fiałkowski, Vertreter des Festungskomandos, Herr Militär-Oberintendant Ladislaus Ritter von Czerkawski, Vertreter der Korpsintendanz.

Herr Major Karl Lustig von Preanfeld
Herr Militär-Oberbaurechnungsrat Josef Keller } Vertreter der Militär-Bauabteilung des I. Korps.

Verhandlung. Nachdem auf Grund des zwischen dem k. k. Ärar einerseits und dem Königreiche Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogtume Krakau anderseits abgeschlossenen Übereinkommens vom 15. Juli 1903, betreffend die Umstaltung des ehemaligen Königschlosses »Wawel« in Krakau in eine Residenz Sr. kais. und königl. Apostolischen Majestät die in der 1. Bauperiode auszuführenden Ersatzbauten fertig gestellt wurden, werden nachstehende Grund und Bauparzellen des »Wawel« in das unbeschränkte Eigentum des Landes Galizien seitens der k. u. k. Heeres-Verwaltung als dem bisherigen Benützer übergeben, und vom Vertreter des galizischen Landesausschusses übernommen:

In der beigehefteten Situationsskizze rot bezeichnet:

a) Der historische Teil der Baulichkeit, d. i. das ganze ehemalige Königsschloss sammt Senatorenturm (derzeitige Bauparzelle Nr. 573. bezeichnet mit den Buchstaben *a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m), n), o), p), q), r), s), a)* also mit Ausnahme des sogenannten Siechenhaustraktes, Stallgebäudes und Stallgebäudeanbaues (bezeichnet mit den Buchstaben *a), s), o), n), t), u), a).*

b) Die Bauparzelle 587, welche bisher als Bauhof von der k. u. k. Geniedirektor benützt wurde.

c) Die Grundparzellen Nr. 5, 7, 10, 11, 12, 32, 37, 38, 39, 42, 45, 46, 2.525, 2.529, 2.531.

d) Die Bauparzellen Nr. 590/2 und 590/3.

e) Die Umfassungsmauern, Bauparzelle Nr. 569, 571 u. 572.

f) Die Tore, bezw. Wachhäuser auf den Bauparzellen Nr. 570, 590/1, und 589.

g) Das Kirchengebäude auf den Bauparzellen Nr. 575 und 576.

Ausser den vorbezeichneten Bau- und Grundparzellen werden nahweil in untrennbaren Zusammenhang mit den vorstehenden Parzellen stehend, übergeben, bezw. von dem Vertreter des galizischen Landesausschusses übernommen, die in der zugegefteten Situationsskizze blau bezeichneten Parzellen, bezw. Parzellenteile:

h) ein Teil der Bauparzelle 17 samt Abschlusstor.

i) der sogenannte Zwingerhof (bezeichnet mit *z).*

k) der innere Schlosshof (bezeichnet mit den Buchstaben *o)*, *p)*, *q)*, *r)*, *s)*, *o)*.

Ein Teil der Bauparzelle 576, dann die ganze Bauparzelle 575 befinden sich im Besitze des Domkapitels, dagegen ein Teil der Grundparzelle 2529 im Besitze der Stadtgemeinde Krakau.

Die Vertreter der k. u. k. Heeresverwaltung sind daher nicht in der Lage diese Parzellen bezw. Parzellenteile zu übergeben.

Diesen Umstand nimmt der Vertreter des galizischen Landesausschusses mit dem Beifügen zur Kenntniss, dass er diese Parzellen bezw. Parzellenteile als von der k. u. k. Heeresverwaltung übergeben annimmt und an dieselbe weitere Forderungen seitens des Landes Galizien nicht gestellt werden können.

Beschluss.

Nach Besichtigung aller in Frage kommenden Bau- und Grundparzellen werden seitens der Vertreter der k. u. k. Heeresverwaltung nachstehende Anträge gestellt:

1. Alle vorangeführten Bau- und Grundparzellen übergehen mit dem heutigen Tage in das unbeschränkte Eigentum des Landes Galizien, welchem daher die weitere Instandhaltung, sowie die Abstaltung aller Steuern und Abgaben obliegt.

2. Um die Komunikation in den Hof H des Siechenhaustraktes zu ermöglichen ist das Eingangstor des Schlossgebäudes auf Kosten des Landes Galizien entsprechend zu versetzen.

3. Um die Verwendung des Wassers aus der städtischen Wasserleitung in dem übernommenen Teile des Wawelschlosses kontroliren und den Entgelt desselben durch das Land Galizien ermöglichen zu können, ist in den in den Schloss führenden Strang der städtischen Wasserleitung ein Wassermesser vor Benützung der Wasserleitung auf Kosten des Landes Galizien einzubauen.

4. Den im ehemaligen Offiziersinspecktionszimmer in gutem Zustande befindlichen Feuerautomaten übernimmt das Land Galizien gegen Zahlung eines Betrages von 300 Kronen sage Dreihundert Kronen um die Aufstellung eines gleichen Automaten im Garnisonsspital zu ermöglichen.

5. Die im nicht übergebenen Siechenhaustrakt befindlichen zwei Tore, welche auf den inneren Schlosshof münden, sind seitens der Heeresverwaltung versperrt zu halten, und können, wenn nötig, seitens des Landes Galizien abgemauert werden.

6. Im Falle der grosse offene Kastelhof als Komunikation für die Zufuhr von Baumaterialien seitens des Landes Galizien benützt wird, verpflichtet sich der Landesausschuss eine entsprechende Strasse daselbst herzustellen und instandzuhalten.

7. Da die Zufahrtstrasse zum Garnisonsspital zur Nachzeit seitens des Landes nicht benützt wird, so sind die Kosten für die Beleuchtung in der gleichen Weise wie bisher seitens der Heeresverwaltung zu tragen.

Den sub 1. bis 7. gestellten Anträgen der Vertreter der k. u. k. Heeresverwaltung schliesst sich der Vertreter des galizischen Landesausschusses im Namen des Landes Galizien vollinhaltlich an.

Dieses Protokoll wurde in drei gleichlautenden Parien ausgefertigt, wovon eines für die k. k. Finanzverwaltung, das zweite für den Landesausschuss des Königreiches Galizien, das dritte für die k. u. k. Heeresverwaltung bestimmt ist.

(Unterschriften).

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 86.801/905.

Odpis

pisma Najwyższego urzędu ochmistrzowskiego Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości z dnia 30. czerwca 1905 l. 6.749. wystosowanego do J. E. Marszałka krajowego Stanisława hr. Badeniego (L. 204/pr. W. kr.).

Seine K. u. K. Apost. Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. Juni l. J. im Sinne des an den Herrn Statthalter in Galizien erlassenen Allerhöchsten Handschreibens vom 30. Mai l. J. allergnädigst anzuordnen geruht, dass zu den Wiederherstellungskosten des Wawel-Schlosses in Krakau alljährlich ein Beitrag von einhunderttausend Kronen aus den Mitteln der Hofstaatsdotation geleistet werde und diese Summe in vierteljährigen Anticipativraten vom 1. Jänner 1906 angefangen an den galizischen Landesausschuss zur Auszahlung gelange.

Ich beehre mich Euere Excellenz von dieser Allerhöchsten Schlussfassung mit dem Beifügen in die Kenntnis zu setzen, dass ich unter Einem an Seine Excellenz den Herrn Finanz-Minister das Ersuchen stelle, die k. k. Landes-Hauptkassa in Lemberg anzuweisen, dem löblichen Landes-Ausschusse für das Königreich Galizien und Lodomerien die jeweils fällig werdenden Beitragsquoten für Rechnung der Hofstaatsdotation zu erfolgen.

Wien, am 30. Juni 1905.

Seiner K. u. K. Apost. Majestät Zweiter Obersthofmeister:
Montenuovo, *m. p.*

L. W. 78.000/905.

We Lwowie, dnia 26. września 1905.

Nr. 340

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży urzędników Wydziału krajowego i zakładów krajowych.

Wysoki Sejmie!

Sprawa zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży, obowiązujących obecnie urzędników Wydziału krajowego i zakładów krajowych, przedstawiona została Wys. Sejmowi po raz pierwszy w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. listopada 1893 L. 59221.

Wydział krajowy wychodząc z założenia, że uchwalone przez Wysoki Sejm w d. 15. października 1881 przepisy o wysokości dyet i kosztów podróży nie odpowiadały już wówczas faktycznym stosunkom i potrzebom, przedłożył Wys. Sejmowi wniosek na podwyższenie dyet urzędnikom Wydziału krajowego, ale ograniczył swój wniosek do urzędników delegowanych na komisye z tytułu nadzoru Wydziału krajowego nad gminami i reprezentacyami powiatowemi. Komisya administracyjna, której Wys. Sejm przedłożenie Wydziału krajowego przydzielił, w sprawozdaniu swem z dnia 7. lutego 1894 Ls. 1451, po zbadaniu dat przytoczonych przez Wydział krajowy, podniosła, iż ponowne uregulowanie przepisów o dyetach i kosztach podróży ze względu na zmienione od r. 1881 stosunki, jest konieczne. Komisya administracyjna nie przedłożyła jednakowoż Wys. Sejmowi wówczas wniosku na zmianę przepisów obowiązujących, gdyż — jak w sprawozdaniu podniosła — o ile chodziło o koszta podróży, które przedewszystkiem jako niewystarczające uznane zostały, Wydział krajowy żadnej, nie przedstawił zmiany, a nadto z powodu, że Wydział krajowy ograniczył wydanie nowych przepisów jedynie do urzędników odbywających lustracye gmin i powiatów. Komisyi administracyjnej nie wydawało się rzeczą słuszną, aby urzędnik odbywający lustracye gmin i powiatów pobierał wyższe wynagrodzenie kosztów podróży i dyet, niż wszyscy inni urzędnicy, udający się na komisye w sprawach należących do admi-

nistracyi, n p. drogowej, szkolnej lub sanitarnej Zdaniem komisyi przepisy tego rodzaju muszą odnośnie do dyet stosować się do rangi urzędnika, a koszta podróży do faktycznie istniejących w kraju stosunków.

Na podstawie tego sprawozdania i zgodnie z wnioskiem komisyi administracyjnej, uchwałą z dnia 13. lutego 1894 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby w przedmiocie uregulowania należytości dyet i kosztów podróży urzędników Wydziału krajowego ponownie sprawę w kierunku przez komisyę administracyjną wskazanym zbadał i wniosek swój na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

Wykonując to polecenie, Wydział krajowy przedłożył Wys. Sejmowi sprawozdaniem z dnia 18. stycznia 1895 LW. 10185/94 projekt zmiany niektórych postanowień przepisów o dyetach i kosztach podróży, opierając wysokość tych dyet i kosztów na normach obowiązujących urzędników państwowych jeszcze od roku 1873. Sprawozdania tego Wys. Sejm dla braku czasu nie załatwił.

Wydział krajowy ponowił swe wnioski sprawozdaniem z dnia 24. listopada 1895 LW. 75855, a gdy i to przedłożenie nie zostało dla krótkości sesyi przez Wys. Sejm załatwione, Wydział krajowy nie ponawiał więcej swych wniosków w tej sprawie.

Dziś po upływie lat dziesięciu, gdy Wydział krajowy w pojedyńczych dość licznych wypadkach przekonał się, że obowiązujące dotychczas przepisy o kosztach podróży i dyetach urzędników krajowych w interesie samej służby dłużej utrzymać się nie dadzą, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi nowy projekt zupełny tychże przepisów, oparty częściowo na przedłożeniach Wydziału krajowego z lat 1894 i 1895, częściowo zaś na doświadczeniach poczynionych w ostatnim lat dziesiątku.

Podstawą obecnego przedłożenia Wydziału krajowego, tak jak przedłożeń poprzednich, są przepisy rządowe, wydane dla urzędników państwowych w r. 1873, z powołaniem się jednakowoż na liczne dawniejsze przepisy z czasów przedkonstytucyjnych. W szczegółach nie trzymał się jednakowoż Wydział krajowy niewolniczo wszystkich tych zastarzałych postanowień, sięgających często początku wieku zeszłego, lecz wprowadza do swego projektu pewne nowe przepisy, które uważał za wskazane i konieczne w interesie prawidłowego i sprężystego pełnienia obowiązków służby publicznej.

Wypracowując nowy projekt przepisów o dyetach i kosztach podróży, miał Wydział krajowy przedewszystkiem na oku, z jednej strony interes służby, z drugiej zaś interes funduszu krajowego, musiał jednakowoż także zwrócić swą uwagę na to, ażeby w przyszłości zapobiedz przynajmniej temu, żeby — jak się to dotąd w pojedyńczych wypadkach zdarza — faktyczny koszt podróży urzędnika nie był wyższym od przyznanego mu z tego tytułu wynagrodzenia.

Przechodząc do szczegółów, podnosi Wydział krajowy, że w nowym projekcie wymiar dyet oparty został ściśle na przepisach rządowych z r. 1873, a powtórzony bez zmian z przedłożeń Wydziału krajowego z lat 1894 i 1895. Projekt w tym kierunku normuje pewne nieznaczne podwyższenie dyet dwom najwyższym rangom urzędników krajowych i postawienie ich na równi z urzędnikami państwowymi. Znosi natomiast dotychczasową podstawę wymiaru dyet, mianowicie, iż w przyszłości, analogicznie do przepisów rządowych, dodatki pięcioletnie nie będą miały wpływu na wymiar dyet, ale jedynie pierwsza stała płaca z posadą połączona.

W przepisach o kosztach podróży koleją żelazną wprowadza Wydział krajowy, stosownie do obowiązujących od lat kilkudziesięciu, a ostatni raz w r. 1873 wydanych przepisów dla urzędników państwowych, zmianę w tym kierunku, iż dwom najwyższym rangom urzędników krajowych przyznaje się prawo do użycia I-szej klasy. Zmianę tę proponował Wydział krajowy także w przedłożeniach swych w latach 1894 i 1895. Chodzi tutaj o przyznanie urzędnikom krajowym tych praw, jakie mają urzędnicy państwowi od roku 1873, dalej o to, ażeby przy mięszanych komisyach reprezentantów władz rządowych i krajowych, odbywanych wspólnie często przez dłuższy przeciąg czasu, nie zdarzały się podobne wypadki, iż młodszy rangą urzędnik

państwowy używa w podróży koleją I. klasy, zaś starszy rangą urzędnik krajowy zmuszony jest odbywać podróż osobno w II. klasie. Okoliczność ta nie może wpływać dodatnio na znaczenie i powagę reprezentanta władzy autonomicznej. Zresztą chodzi tutaj tylko o rozciągnięcie tego przepisu na wszystkich starszych urzędników i przyznania im tego prawa, które przyznane już zostało najmłodszej instytucyi Wydziału krajowego, t. j. urzędnikom starszym krajowego biura kolejowego.

W przepisach rządowych istnieje dalej postanowienie, iż urzędnik, delegowany na komisyę trwającą dłużej niż dwa dni aż do sześciu, ma prawo do pakunku podróżnego o wadze 30 klg., zaś jeżeli komisya trwa dłużej niż sześć dni, ma prawo zaliczyć 80 klg. wagi pakunku. Wydział krajowy nie uważa jednakowoż za wskazane przepisu tego wprowadzać i stosować w całej rozciągłości do urzędników krajowych. Wydział krajowy zatrzymuje jedynie istniejące już dziś prawo zaliczenia pakunku w wadze maksymalnej 30 klg. bez względu na liczbę dni spędzonych na komisyi, a wprowadza tę zmianę, że ogranicza na przyszłość to prawo analogicznie do przepisów rządowych w tym kierunku, iż do dwóch dni komisyi urzędnik nie ma prawa zaliczać osobno pakunku. Wydział krajowy sądzi, że postanowienie to czyni zadość faktycznej potrzebie, a chroni fundusz krajowy do zbytecznego wydatku.

Najważniejsza zmiana w projektowanych przez Wydział krajowy przepisach tyczy się kosztów podróży odbywanej końmi.

Już w przedłożeniach swych z lat 1894 i 1895 podnosił Wydział krajowy, że przyjęta przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 15. października 1881 norma wynagrodzenia za jazdę końmi w wysokości 1 złr. od mili, czyli 2 koron 64 hal. od jednego myriametra, do tego stopnia nie odpowiada faktycznym stosunkom, iż urzędnik, delegowany na komisyę, z reguły nie mógł pokryć wydatku jazdą kołową przyznanem przez Wydział krajowy wynagrodzeniem. Przyznała to zresztą komisya administracyjna Wys. Sejmu, a w następstwie Wys. Sejm, polecając Wydziałowi krajowemu przedłożyć wnioski, mające na celu podwyższenie normy wynagrodzenia za jazdę końmi.

Według przepisów obowiązujących urzędników państwowych wszyscy urzędnicy, należący do rang odpowiadającym posadom istniejącym w Wydziale krajowym, mają prawo zaliczenia należytości za parę koni pocztowych. Taryfa, na podstawie której oblicza się tę należytość wedle myriametrów, ogłaszana bywa co pół roku dla każdego kraju. Cały kraj podzielony jest na kilkanaście okręgów, a ceny są różne, odpowiednio do miejscowych stosunków.

Podobnie jak w r. 1894, tak i obecnie Wydział krajowy nie proponuje Wys. Sejmowi przyjęcia w całości norm w służbie rządowej obowiązujących, ponieważ tak częste zmiany w skali i rozmaitość skali w poszczególnych powiatach nie miałyby racyi przy komisyach Wydziału krajowego, pomijając nawet fakt wielkich trudności przy sprawdzaniu partykularzy.

W przedłożeniu swem w roku 1894 proponował Wydział krajowy ustanowienie taryfy za jazdę końmi po 4 kor od myriametra, biorąc za podstawę przeciętną cenę jazdy pocztowej w całym kraju. Dziś po 11 latach cena tych jazd poszła w górę i przy ogłoszeniu każdej nowej półrocznej taryfy wykazuje tendencyę zwyżkową.

Według urzędowych wykazów wynosi dziś najwyższa należytość pocztowa za parę koni od myriametra 7 kor. 55 hal., zaś najniższa 6 kor. 72 h. Przeciętna tych dwóch cen wynosiłaby tedy 7 kor. 14 hal.

Wydział krajowy postanowił jednakowoż nie iść tak daleko, ale zaproponować Wys. Sejmowi stałą taryfę za jazdę końmi w wysokości 5 koron od myriametra. Wydział krajowy sądzi, że cena ta powinna odpowiadać faktycznym stosunkom dzisiejszym ceny furmanki dwukonnej, a nadto powodowały Wydziałem krajowym jeszcze następujące inne okoliczności:

Z długoletniego doświadczenia przyszedł Wydział krajowy do przekonania, iż jazdy końmi używane są przeważnie przy komisyach urzędników technicznych oddziałów: techniczno-drogowego, melioracyjnego i kolejowego. Inni urzędnicy krajowi rzadziej zmuszeni są używać podczas komisyi koni, korzystając przeważnie w podróżach swych służbowych niemal wyłącznie z kolei żelaznej.

Dla urzędników technicznych w służbie rządowej istnieją zaś odmienne przepisy co do zaliczania kosztów podróży końmi, a pod pewnym względem także co do wymiaru dyet.

Na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1. kwietnia 1850 r., do dziś dnia obowiązującego, mają urzędnicy techniczni w służbie państwowej prawo przy podróżach końmi zaliczać należytość według rangi. Mianowicie urzędnicy rangi VI-ej pobierają po 7 kor. za myriametr, urzędnicy rangi VII-ej po 5 koron 60 hal. za myriametr, wszyscy zaś inni urzędnicy techniczni po 3 kor. 70. hal. za myriametr.

Przy komisyach mają również prawo do poboru dyet według rang oznaczonych dla wszystkich urzędników państwowych, jednakowoż z tem ograniczeniem, że jeżeli komisya w jednej i tej samej miejscowości trwa dłużej niż 4 dni, potrąca się począwszy od piątego dnia jedną trzecią normalnej dyety.

Wydział krajowy po dokładnej rozwadze przyszedł do przekonania, że stosowanie tego zastarzałego przepisu do urzędników technicznych krajowych nie miałoby racyonalnej podstawy.

Przedewszystkiem nie chciał Wydział krajowy wprowadzać w grono urzędników krajowych pewnego rozdziału i odmiennego traktowania urzędników technicznych w porównaniu z wszystkimi innymi urzędnikami krajowymi.

Dlatego przy ustanowieniu normy dla jazd końmi wziął Wydział krajowy za podstawę wszystkie ceny wyznaczone dla 3 rang urzędników technicznych państwowych, tj. 7 kor., 5 kor. 60 hal., 3 kor. 70 hal. co czyni razem 16 kor. 30 hal. — zatem przeciętna wyniosłaby 5 kor. $43^1/_2$ hal.

Wydział krajowy poszedł jeszcze dalej i poniżej tej przeciętnej przyjął jako normę wynagrodzenia 5 kor. od myriametra dla wszystkich w ogóle urzędników krajowych. Redukcyi dyet urzędników technicznych, o ile przez dłuższy czas niż pięć dni w jednej miejscowości komisyonują, nie proponuje Wydział krajowy z powodów powyżej przytoczonych, a nadto z powodu, że — jak to Wydział krajowy miał sposobność przekonać się — postanowienie to w służbie państwowej faktycznie nie ma, a w służbie krajowej również nie miałoby żadnego praktycznego znaczenia.

Inżynierowie eksponowani do budowy nie pobierają tak w służbie państwowej, jako też w służbie krajowej dyet i kosztów podróży lecz tylko zryczałtowane dodatki budowlane, zaś inżynierowie delegowani z Wydziału krajowego na lustracyę i kontrolę dokonywanych robót, nigdy 5 dni nie zużywają na komisyi w obrębie jednej i tej samej miejscowości, ale przeciwnie po kilka, a nawet kilkanaście miejscowości zwiedzają w ciągu dnia jednego. Wydział krajowy zredukował im natomiast należytość za jazdę końmi a w randze VII. o 60 hal, a w randze VI. o 2 kor. na myriametrze, a nadto skreślił prawo do poboru należytości za 50 klg. wagi pakunku, a te należytości obciążyłyby fundusz krajowy, w o wiele wyższej mierze. Wydział krajowy zaostrzył zresztą przepis ogólny, iż przy dłuższych komisyach ma z reguły być wyznaczony zamiast dyet odpowiedni ryczałt.

W dalszym ciągu wprowadza Wydział krajowy pewną zmianę co do terminu do składania partykularzy. Oznaczony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 15. października 1881 termin trzymiesięczny do składania partykularza okazał się w praktyce zbyt długim i niedogodnym i dlatego proponuje Wydział krajowy skrócenie tego terminu do miesiąca, jak to Wys. Sejm uchwalił już co do urzędników kraj. biura melioracyjnego.

Wszelkie inne postanowienia dotychczasowych przepisów mają dalej obowiązywać, a drobne zmiany projektowane mają tylko na celu zaostrzenie tych postanowień, które okazały się potrzebnemi dla skutecznego wykonywania kontroli nad czynnościami urzędników na komisyi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące:

Przepisy

w sprawie dyet i kosztów podróży Marszałka krajowego, Członków Wydziału krajowego, urzędników, dyetaryuszów i sług Wydziału krajowego, oraz zakładów krajowych.

§. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyetaryuszom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych poza miejsce swego urzędu, należą się koszta utrzymania, czyli dyety i koszta podróży.

§. 2. Tylko z polecenia Wydziału krajowego mogą być podróże w celach urzędowych przedsiębrane a to pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.

§. 3. Wysokość dyet wyznacza się:

a) dla Marszałka krajowego 30 kor., dla Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców 20 kor. dziennie;

b) dla urzędników z płacą 6400 kor. rocznie i wyżej 16 kor. dziennie;

c) dla urzędników z płacą 4800 kor. do 6400 kor. rocznie 13 kor. dziennie;

d) dla urzędników z płacą 3600 kor. do 4800 kor. rocznie 10 kor. dziennie;

e) dla urzędników z płacą 2800 kor. do 3600 kor. rocznie 8 kor. dziennie;

f) dla urzędników z płacą 2200 kor. do 2800 kor. rocznie 7 kor. dziennie;

g) dla wszystkich innych urzędników i aplikantów 6 kor. dziennie;

h) dla dyetaryuszów po 4 kor. dziennie;

i) dla sług po 3 kor. dziennie;

Poza obrębem granic kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem dyety będą liczone w dwójnasób.

Przy obliczaniu dyet służyć ma za podstawę tylko pierwsza stała płaca z daną posadą połączona, z pominięciem dodatków pięcioletnich i wszelkich innych dodatków.

§. 4. Dyetami opędzone być mają wszystkie koszta utrzymania, t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło i t. d. Gdyby zaś urzędowanie na komisyi wymagało niezbędnie oprócz pomieszkania osobnego pokoju na kancelaryę, wydatek na taki pokój może być osobno policzony.

§. 5. Urzędnikowi, który wysłany na komisyę po za miejsce swego urzędu zachorował, należą się za udowodnieniem choroby dyety przez czas słabości.

§. 6. Urzędnik, który z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został, wydala się, czy to we własnej sprawie, czy też w jakiejkolwiek innej sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia prawo do dyet, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowolne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

§. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca urzędowania na wyznaczoną komisyę i z powrotem.

§. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam, gdzie tych środków komunikacyjnych nie ma, można użyć koni.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich zastępcom tudzież urzędnikom z płacą 4800 kor. i wyżej (§. 3. lit. b i c) I. klasa.

b) wszystkim innym urzędnikom, tudzież aplikantom i dyetaryuszom II. klasa.

c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym należy się:

a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyetaryuszom I. klasa;

b) sługom II. klasa.

Nadto należy się osobom wymienionym w §. 3 a do włącznie b, jeśli podróż służbowa trwa dłużej niż dwa dni, wynagrodzenie za 30 kilogramów wagi pakunku podróżnego przy podróżach odbywanych koleją żelazną lub statkiem parowym, a to według taryfy obowiązującej w tych zakładach przewozowych.

Za transport narzędzi, lub innych przyborów nader ciężkich, lub wielkiej objętości, usprawiedliwiony celem podróży służbowej, można żądać osobno zwrotu uiszczonej należytości przewozowej, jednakowoż za przedłożeniem urzędowego potwierdzenia, że pakunek taki rzeczywiście wożono i że wpłacono zań należytość w wysokości zarachowanej.

Za podróż końmi należy się:

a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyetaryuszom po pięć koron od myriametra, oraz wynagrodzenie za myto;

b) sługom po 1 kor. 50 hal. od myriametra, oraz wynagrodzenie za myto.

§. 10. Przy wysyłaniu kilku urzędników w podróż urzędową do jednej i tej samej miejscowości, może po dwóch zarachować wspólnie tylko jedną należytość za podróż końmi. Jeśli komisya składa się z nieparzystej liczby urzędników, najstarszy rangą, zaś przy równej randze najstarszy w służbie ma prawo zaliczyć dla siebie osobno należytość za podróż końmi.

§. 11. Jeśli czynność urzędowa ma być dokonaną na przestrzeni kolei żelaznej, albo bezpośrednio przy kolei, wolno zaliczyć tylko należytość poniesioną rzeczywiście za użycie kolei żelaznej. Jeśli w tym wypadku zmuszony jest urzędnik delegowany na komisyę, użyć z powodów od niego niezależnych innego środka komunikacyjnego, zarachowana należytość tylko wówczas zostanie przyznaną, gdy przedłoży urzędowe potwierdzenie, że istotnie zamiast kolei żelaznej użył innego środka komunikacyjnego i że faktycznie poniósł wydatek w zarachowanej wysokości.

§. 12 Czy i w jakiej wysokości należy osobom w §. 1. wymienionym wynagrodzić wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, czy to w tej samej miejscowości, czy też w najbliższej okolicy, orzecze Wydział krajowy w każdym pojedyńczym wypadku.

§. 13. Przy wysyłaniu urzędników do czynności urzędowych, które prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednem miejscu potrwają, ma być zamiast dyet z reguły oznaczony pewien ryczałt z góry.

Również urzędnikom, którzy z obowiązku swego urzędowego odbywać mają częste podróże w swych okręgach urzędowych, ma Wydział krajowy z reguły wyznaczyć zamiast dyet i kosztów podróży odpowiedni roczny ryczałt.

§. 14. Z odbytej podróży urzędowej należy najdalej w przeciągu miesiąca po powrocie do miejsca stałego urzędowania złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasygnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyetaryusz winien prowadzić podczas całego trwania swej misyi dziennik, w którym z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte. Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

§. 15. Rachunek (partykularz) zbadają:

a) Oddział techniczny co do odległości kilometrowej i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;

b) Oddział rachunkowy co do cyfry należytości za podróż i co do czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych:

c) Szef odnośnego departamentu co do czasu potrzebnego do czynności komisyjnych urzędników innych oddziałów.

§. 16. Na rachunek dyet i kosztów podróży można asygnować czy to przed rozpoczętą podróżą, czy w czasie trwania komisyi, czy też po powrocie, stosowną zaliczkę. Jeśli wydalenie się w sprawie urzędowej trwa dłużej, można dawać zaliczki ponownie.

§. 17. Dotychczasowe przepisy co do konduktorów dróg krajowych i dozorców melioracyjnych, oraz co do takich osób, które, pozostając w służbie kraju, lub instytucyj przez kraj utrzymywanych lub subwencyonowanych, nie mają charakteru urzędników, a względnie dyetaryuszów lub sług Wydziału krajowego albo zakładów krajowych, — pozostają w mocy. Do nich zatem nie stosują się przepisy niniejsze.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstw. Krakowskiem

Marszałek krajowy:

***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Józef Wereszczyński**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 115.582/904.

We Lwowie, dnia 5. września 1905.

Aleg. 341

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kosztu druków sejmowych.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawach nad Rubr. I. wydatków budżetu krajowego na r. 1905 powziął Wysoki Sejm dnia 10. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadać przyczyny bardzo znacznego powiększenia w latach ostatnich kosztu druków sejmowych, zastanowić się nad sposobem możliwego zmniejszenia tego wydatku i przedłożyć wynik tych badań Sejmowi na najbliższej sesyi".

Stosując się do powyższej uchwały, przedkłada Wydział krajowy w niniejszem sprawozdaniu wynik przeprowadzonych badań.

Wydatki na druki w okresie 20-letnim tj. od r. 1885 do 1904 wynosiły:

Rok	Wynikłość		Kredyt	Przekroczenie		Zaoszczędzenie		Uwaga
	Kor.	gr.	Kor.	K.	g.	K.	g.	
1885	35.777	28	22.000	13.777	28	—	—	
1886	34.537	12	22.000	12.537	12	—	—	
1887	40.500	10	26.000	14.500	10	—	—	
1888	41.844	58	30.000	11.844	58	—	—	
1889	35.944	44	36.000	—	—	55	56	
1890	38.976	72	40.000	—	—	1.023	28	
1891	47.872	26	40.000	7.872	26	—	—	
1892	40.847	70	40.000	847	70	—	—	
1893	39.640	18	40.000	—	—	359	82	
1894	40.437	08	40.000	437	08	—	—	

Rok	Wynikłość Kor.	gr.	Kredyt Kor.	Przekroczenie K.	g.	Zaoszczędzenie K.	g.	Uwaga
1895	43.436	92	40.000	3.436	92	—	—	
1896	39.914	03	40.000	—	—	85	97	
1897	41.200	—	41.200	—	—	—	—	Wydatek w r. 1897 wynosi właściwie **34.797 K 24 g.** *Zaoszczędzenie* 6.402 K 76 g. przeniesiono na r. 1898.
1898	41.200	—	41.200	—	—	—	—	
1899	41.411	39	41.200	211	39	—	—	
1900	41.758	63	41.200	558	63	—	—	
1901	46.957	36	41.200	5.757	36	—	—	
1902	44.038	43	41.500	2.538	43	—	—	
1903	41.500	—	41.500	—	—	—	—	Wydatek w r. 1903 wynosi właściwie **52.350 K.** *Przekroczenie* 10.850 K pokryto z kredytu r. 1904.
1904	50.453	82	41.500	8.953	28	—	—	Z wydatku w r. *1904* . . 50.453 K 82 g. po potrąceniu przekrocz. r. 1903 10.850 » — » okaże się właściwy wydatek 39.603 K 82 g. Zatem w r. 1904 zaoszczędzono 1.890 K 18 g.

Powyższe cyfry podają ogólny koszt wszystkich druków sejmowych, a więc koszt druku przedłożeń Wydziału krajowego dla Wys. Sejmu i koszt druków ściśle sejmowych jak: sprawozdań komisyjnych, stenograficznych sprawozdań z obrad, protokołów, i t. d.; w jakim zaś stosunku ogólny ten wydatek rozdziela się na obie kategorye druków, uwidacznia poniżej podane zestawienie z 3 ostatnich lat:

R. 1902.

Koszt druków ściśle sejmowych.		Koszt druków przedłożeń Wydziału kr.	
drukarnie . . .	17.194·20 K	drukarnie . . .	15.447·74 K
papier	1.579·45 „	papier	1.441·58 „
korekty	940·80 „	korekty	1.117·18 „
oprawa	385·28 „	oprawa . . .	1.083·91 „
tłumaczenia . . .	670·80 „	tłumaczenia . . .	414·80 „
wynagrodzenia za indeksy .	1.458·75 „	statystyka . . .	2.003·94 „
		za spisywanie obrad ankiety szpitalnej . . .	300·— „
	22.229·28 K		21.809·15 K

44.038 K 43 gr.

R. 1903.

drukarnie	24.013·44 K	drukarnie	17.290·87 K
papier	1.317·18 „	papier	1.002·— „
korekty	755·25 „	korekty	1.460·67 „
oprawa	466·80 „	oprawa	1.358·27 „
tłumaczenia	278·— „	tłumaczenia	278·— „
indeksy	70·— „	statystyka	4.059·52 „
	26.900·67 K		25.449·33 K

52.350 K

R. 1904.

drukarnie	10.239·37 K	drukarnie	14.820·55 K
papier	1.512·10 „	papier	2.403·47 „
korekty	1.447·15 „	korekty	925·46 „
oprawa	482·99 „	oprawa	1.379·15 „
tłumaczenia	1.272·80 „	tłumaczenia	222·40 „
indeksy	2.365·— „	statystyka	2.533·38 „
	17.319·41 K		22.284·41 K

39.603 K 82 gr.

Tylko przedłożenia Wydziału krajowego a tem samem i wydatek, połączony z ich drukowaniem podlega wpływowi Wydziału krajowego, druga kategorya druków tj. ściśle sejmowych z pod tego wpływu się usuwa.

Jeżeli pomimo usilnych starań Wydziału krajowego, dążących do zapewnienia sobie w drodze ofert, dostawy papieru po cenach najniższych i zawierania kontraktów z drukarniami na warunkach, możliwie najkorzystniejszych, wydatek na druki w tych 20 latach tak znacznie się zwiększył, to objaw ten można wytłumaczyć jedynie ogromnym wzrostem materyału, stanowiącego przedmiot sprawozdań i przedłożeń Wydziału krajowego a następnie obrad Wys. Sejmu, który to wzrost jest koniecznym wynikiem zwiększenia się w tym czasie agend Wydziału krajowego. Wszak w tych 20 latach rozwinęło biuro melioracyjne całą swą, dziś tak szeroką działalność, wszak w tym czasie powstało i rozrosło się biuro kolejowe, biuro sprzedaży soli, biuro patronatu, biuro opłaty od piwa, biuro pośrednictwa pracy, w tym czasie powstały niemal wszystkie, dziś istniejące szkoły przemysłowe, przeważna część niższych szkół i zakładów rolniczych, za czem pójść musiało ogromne zwiększenie się spraw, stanowiących przedmiot przedłożeń Wydziału krajowego.

Na sprawę wzrostu wydatków na druki sejmowe zwracał Wydział krajowy już dawniej baczną swą uwagę, starając się zapobiedz mu, jak to już wyżej zaznaczono, przez zapewnienie dostawy papieru po cenach najniższych i zawieranie z drukarniami umów, pod warunkami możliwie najkorzystniejszymi — a równocześnie przestrzegając, by w sprawozdaniach do Wys. Sejmu unikano zbytniej rozciągłości, o ile to tylko bez uszczerbku dla samej sprawy nastąpić może.

Zastanawiając się nad sposobem zmniejszenia wydatku na druki sejmowe, przychodzi Wydział krajowy do przekonania, że bez uszczerbku dla sprawozdań, można będzie osiągnąć pewną oszczędność przez zaniechanie drukowania:

1. w sprawozdaniu z czynności Dep. I. — „tablic, obejmujących zestawienia dochodów i wydatków Wydziałów powiatowych, 30 miast (objętych ustawą z r. 1889), gmin małomiejskich i wiejskich, dalej wykazu stopy procentowej dodatków na cele gminne, wykazu gminnych kas pożyczkowych, powiatowych kas oszczędności a wreszcie miejskich kas oszczędności“;

2. w sprawozdaniu z czynności Dep. III., — „wykazu czynności krajow. biura melioracyjnego“.

3. w sprawozdaniu z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła, — „przebiegu i wyniku licencyonowania i wykazu komisyi licencyonujących“ (w b. r. już znacznie skrócone).

4. w zamknięciach rachunkowych, — „obrotu w fundacyach stypendyjnych majątku obrotowego i zarodowego“.

Zaoszędzenie, które z zaniechania tych druków da się osiągnąć, wynosić będzie około półtrzecia tysiąca kor. — dla samej zaś rzeczy nie będzie stąd uszczerbku — gdyż odnośne wykazy, przepisane i wyłożone w kancelaryi sejmowej mogą służyć do użytku interesującym się.

Wydział krajowy zamierza przeto, o ileby Wys. Sejm inaczej nie postanowił, zaniechać na przyszłość drukowania wymienionych wyżej wykazów.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kosztów druków sejmowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 77.655/905. We Lwowie, dnia 1. sierpnia 1905.

Aleg. 342

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Z powodu zwiększających się z każdym rokiem czynności Wydziału krajowego, a zwłaszcza z powodu powstania w ostatnich latach kilku nowych biur krajowych okazuje się dzisiejszy gmach sejmowy za szczupły na pomieszczenie wszystkich biur.

Już obecnie istnieje przy Wydziale krajowym 6 specyalnych biur, a mianowicie:

1) Krajowe biuro kolejowe,
2) „ „ zarządu sprzedaży soli,
3) Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek,
4) Krajowe biuro opłaty konsumcyjnej od piwa,
5) Krajowe biuro dla spraw mleczarskich,
6) Krajowe biuro pośrednictwa pracy,

w najbliższej zaś przyszłości powstać ma nadto krajowe biuro dla włości rentowych.

Niektóre z tych biur, jak biuro kolejowe, biuro opłaty od piwa, biuro zarządu sprzedaży soli, mają personal po kilkanaście a nawet kilkadziesiąt osób liczący.

Wskutek braku miejsca zmuszony jest Wydział krajowy wynajmować na pomieszczenie biur I. i II. piętro w gmachu Krakowskiego Towarzystwa wzajemn. ubezpieczeń przy ul. 3. maja pod l. 16 położonym.

Pomieszczenie jednak biur w budynku, przeznaczonym na mieszkania prywatne, a nie na biura, z natury rzeczy dogodnem być nie może, przedstawia nadto tę ujemną stronę, że mieszkanie każdej chwili, zwłaszcza przy ewentualnej zmianie właściciela domu, wypowiedziane być może.

Lokal najęty obejmuje wraz z kuchniami i pokojami dla służby 29 ubikacyj o 46 oknach; czynsz najmu wynosi 13.000 koron rocznie, prócz 5% należytości wodociągowej. Wydatek ten pokrywa się w ten sposób, że 6.000 K. wstawionych jest w Rub. VIII. budżetu na rok 1906, resztę zaś w kwocie 7.000 K. ponosi w połowie fundusz sprzedaży soli, a w połowie administracya dochodów krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

Już w r. 1898 Wydział krajowy, licząc się z koniecznością rozszerzenia w przyszłości gmachu sejmowego, zakupił za cenę 133.000 K. od Gal. Banku kredytowego we Lwowie parcelę położoną obok gmachu sejmowego na rogu ul. Marszałkowskiej i Mickiewicza i polecił architekcie Michałowi Kowalczukowi wypracować projekt skrzydła gmachu sejmowego.

Zaprojektowany przez P. Kowalczuka trzypiętrowy budynek o czterech kondygnacyach obejmuje przy zabudowanej powierzchni 745·00 m². oprócz suterenu:

na	parterze	11	pokoi	o	pow.	365·00	m²,	19	oknach
„	I. piętrze	13	„	„	„	400·00	„	21	„
„	II. „	13	„	„	„	410·00	„	21	„
„	III „	13	„	„	„	425·00	„	21	„
		Razem	50	pokoi	o	pow. 1600·00	m²,	82	oknach.

Kosztorys obliczony był na 245.400 koron.

Obecnie, gdy brak miejsca z każdą chwilą coraz dotkliwszy się staje, podjął Wydział krajowy na nowo myśl budowy skrzydła gmachu sejmowego i zarządził rewizyę planów i kosztorysów, a to celem urządzenia mieszkalnych suteren i zaprowadzenia tych urządzeń, które skutkiem powstania w międzyczasie wodociągów są dziś niezbędne, a które pierwotnym planem i kosztorysem nie były objęte, a nadto celem zastosowania kosztorysu do wyższych dziś cen materyałów i robocizny.

Odpowiednio zmieniony kosztorys wynosi 260.000 K.

Przyjmując dla tej kwoty oprocentowanie po 4%, wynosiłby roczny wydatek za 50 pokoi o 82 oknach w nowem skrzydle, 10.400 K., t. j. o 2.600 K. rocznie mniej, niż wynosi dzisiejszy czynsz za lokal, obejmujący tylko 29 ubikacyj o 46 oknach, a nadto pozostałby do dyspozycyi na uboczne cele cały suteren

Z powyższych powodów postanowił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na wybudowanie na parceli, na rogu ul. Marszałkowskiej i Mickiewicza położonej, a własnością funduszu krajowego będącej, trzypiątrowego skrzydła o czterech kondygnacyach kosztem 260.000 K. Plany i kosztorys wyłożone są w kancelaryi sejmowej do przejrzenia.

W nowym budynku mieściłby się cały Dep. IV., a w szczególności oddział konceptowy tego depart., oddział techniczno-drogowy, krajowe biuro kolejowe, oddział rachunkowy drogowy i kolejowy, szkoła konduktorów drogowych, krajowe biuro pośrednictwa pracy, a nadto mające powstać krajowe biuro dla włości rentowych.

Wydział krajowy nie przedstawia Wys. Sejmowi wniosku o przyznanie kredytu na budowę, gdyż zamierza ulokować w niej fundusz emerytalny solny.

Fundusz ten wynosił z końcem 1904 r. 205.818 K. 50 g., gdy zaś w latach 1905 i 1906 wzrośnie jeszcze blisko o 60.000 K., przeto z końcem r. 1906 wynosić będzie przeszło 260.000 K.

Od kwoty, użytej na budowę, opłacałby fundusz krajowy funduszowi emerytalnemu solnemu takie same, t. j. 4% odsetki, jakie fundusz ten ma z lokacyi w papierach.

Gdyby fundusz emerytalny solny na budowę nie wystarczył, odniesie się Wydział krajowy do Wys. Sejmu o pozwolenie zaciągnięcia pożyczki hipotecznej.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy na parceli l. k. 490 1/1 w realności l. k. 717 1/4 lit. A) będącej własnością funduszu krajowego, trzypiątrowego skrzydła gmachu sejmowego kosztem nie przekraczającym sumy 260.000 K.

Z Rady Wydziału Krajowego król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński *w. r*

Członek Wydziału krajowego.

LW 61.477/1905

We Lwowie, dnia 9. września 1905

Aleg. 343

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, zmiany ustaw budowniczych i ustawy o Reprezentacyi powiatowej, i w przedmiocie ustawy o policyi ogniowej.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 14. października 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

I. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby po stwierdzeniu praktyczności dachówek cementowych, przedłożył projekt utworzenia funduszu pożyczkowego celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom na zakładanie warstatów dachówek cementowych.

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby równocześnie wziął pod rozwagę, czy obok popierania wyrobu dachówek cementowych, nie możnaby także popierać finansowo zakładania fabryk w kraju naszym wyrobu dachówek glinianych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, popierał także powstawanie miejskich albo powiatowych spółek właścicieli domów, zakładanych w celu przyspieszenia krycia dachów ogniotrwałym materyałem przy pomocy wspólnego kredytu, za poręką gmin i powiatów.

Wydział krajowy zechce w tym kierunku działać w porozumieniu z Bankiem krajowym, zakładami asekuracyjnymi, kasami oszczędności i wogóle z zakładami pieniężnymi, które akcyę zmierzającą do szerzenia w kraju krycia dachów materyałem ogniotrwałym, mogłyby i zechcą poprzeć kredytem".

W ścisłym związku z przytoczonemi wyżej uchwałami pozostają uchwały Wysokiego Sejmu powzięte na posiedzeniu z 26. października 1904, a opiewające, jak następuje:

„1. Wniosek posła Jana Gnoińskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania, o ile pozwolenie na krycie dachów materyałem łatwo zapalnym nieogniotrwałym, ograniczonem być może i które przepisy obecnie obowiązujących ustaw budowlanych wymagają zmiany lub uzupełnień, aby niebezpieczeństwo pożarów wedle możności zmniejszonem zostało.

O wyniku badań, podczas których opinię Towarzystw asekuracyjnych w Galicyi działających poznać należy, złoży Wydział krajowy sprawozdanie Sejmowi w możliwie najkrótszym czasie.

2. Wzywa się Wydział krajowy, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o policyi ogniowej.

Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie starań u Rządu, aby dla przewozu dachówek do miejscowości dotkniętych pożarem, taryfy przewozowe na kolejach państwowych zniżone zostały do połowy dzisiejszej normy".

Wreszcie w związku ze sprawą zmiany ustaw budowniczych pozostaje także punkt drugi uchwały Wysokiego Sejmu z 20. października 1904, opiewający: „Sejm oczekuje, że Wydział krajowy przedłoży na najbliższej sesyi osobną ustawę budowlaną dla gminy Zakopane, a przynajmniej ustawę poddającą gminę tę pod przepisy ustaw budowlanych z dnia 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77, a przynajmniej z dnia 4. kwietnia 1889 dz. u. kr. Nr. 31 i ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. lutego 1891 dz. u. kr. Nr. 18.

Wykonując powyższe uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

Od całego szeregu lat starał się Wydział krajowy usilnie przy każdej sposobności swojemi specyalnemi rozporządzeniami i częstem ich ponawianiem przypominać Wydziałom powiatowym konieczność ciągłego i sprężystego czuwania nad ścisłem wykonywaniem przez Zarządy gminne ustawowych przepisów budowniczych i ogniowych, oraz podawanych przez Wydział krajowy wskazówek i przepisów o organizacyi obrony pożarnej.

Z czynności tych przedkładał i przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi każdego roku szczegółowe sprawozdania, a z licznych swych okólników przytacza tu Wydział krajowy tylko niektóre ważniejsze z lat ostatnich i tak:

1. Okólnik z 5. stycznia 1897 LW. 55.218/896 o zaprowadzenie obrony pożarnej w gminach wiejskich; okólnik ten obowiązuje tylko o tyle, o ile idzie o dobrowolne tworzenie takiej obrony, przymusowi bowiem pod tym względem sprzeciwiło się c. k. Namiestnictwo.

2. Okólnik z 6. grudnia 1898 LW. 61.943 o rewizyach ogniowych w miastach i miasteczkach.

3. Okólnik z 10. maja 1899 LW. 9952, którym rozesłano instrukcyę o powyższej rewizyi.

4. Okólnik z 10. lipca 1899 LW. 35.440 z instrukcyą co do zorganizowania pomocniczych straży pożarnych w miastach i miasteczkach.

5. Okólnik z 16. stycznia 1900 LW. 3481 z powodu wejścia w życie ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek z 13. października 1899 dz. u. kr. Nr. 133.

6. Okólnik z 3. stycznia 1901 LW. 69.121/900 o wprowadzenie powiatowych kursów pożarnictwa.

7. Okólnik z 11. lutego 1901 LW. 5162 wprowadzający rewizyę ogniową w gminach wiejskich.

8. Okólnik z 6. listopada 1902 LW. 77.564 z instrukcyą o pogotowiu pożarnem podczas publicznych widowisk.

9. Okólnik z 22. czerwca 1903 LW. 39.300 o środkach zaradczych przeciw pożarom.

10. Okólnik z 9. lutego 1904 LW. 11.854 o zawiązywaniu ochotniczych straży pożarnych w gminach wiejskich przy pomocy Kółek rolniczych.

11. Okólnik z 5. kwietnia 1904 LW. 17.994 z instrukcyą o rewizyi ogniowej w gminach wiejskich.

12. Okólnik z 5. sierpnia 1904 LW. 75.193 o obowiązku ścisłego przestrzegania postanowień ustaw budowniczych, oraz ustaw i przepisów ogniowo-policyjnych.

Zarówno jednak liczne tutejsze okólniki, jak niemniej dotychczasowa ingerencya Reprezentacyi powiatowych, nie zdołały wobec dotychczasowych przepisów ustawowych zapobiedz chociaż większym klęskom pożaru.

Dokładnego wykazu szkód Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożyć nie może. W przybliżeniu jednak szkody te materyalne przedstawiają wykazy statystyczne za czas od roku 1888 do 1899, zebrane przez biuro statystyczne Wydziału krajowego z wydawnictwa c. k. statystycznej centralnej Komisyi w Wiedniu, a ogłoszone w „Podręczniku statystyki Galicyi“ tom VII. część druga, stronica 230 i 231, oraz wykazy za rok 1900, 1901 i 1902 wydawnictwa wspomnianej centralnej Komisyi statystycznej pod tytułem „Oesterreichisches statistisches Handbuch“ za rok 1902, stronica 183 do 186 i za rok 1903 stronica 205 i 206.

W powyższym okresie czasu od roku 1888 do 1902, zatem lat 15, było w kraju ogółem:

Miejscowości nawiedzonych pożarem 22.435, przeciętnie więc rocznie 1495.
Pożarów 30.538, przeciętnie więc 2035.
Uszkodzonych pożarem budynków 129.929, czyli przeciętnie 8662.
Z tego słomą krytych 111.484, a przeciętnie 7432.
Gontem lub papą 14.275, więc przeciętnie 951.
Dachówką, łupkiem, blachą lub mięszanym materyałem 4170; przeciętnie zaś 278.
Z uszkodzonych 129.929 budynków było ubezpieczonych 64.953, zaś w przecięciu 4330.

Wysokość szkody wynosiła w budynkach i ruchomościach ogółem sumę 139,125.206 K, czyli przeciętnie 9,275.014 K.

Przeciętna ta wysokość szkody według tych samych dat urzędowych z czasu od roku 1870 do włącznie 1889 wynosiła sumę 3,363.076 złr., czyli 6,726.152 K., wzrosła więc po koniec roku 1902 o sumę roczną 2,548.862 K, zaś tylko w ostatnich trzech latach tj. 1900, 1901 i 1902 o sumę 364.680 K rocznie. (Daty z czasu od roku 1870 do 1889 zamieszczone są w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 2. grudnia 1892 LW. 55.540 (alegat sten. spr. Nr. 77 z r. 1893).

Daty niniejszem podane nie obejmują wyników z roku 1903 i 1904, z których mianowicie w roku 1904, jak to Wysokiemu Sejmowi wiadomo, szkody przez pożary wyrządzone, do niezmiernej doszły wysokości. Podług niezupełnych wiadomości kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, zebranych z raportów urzędów gminnych, szkody te w roku 1904 wynosiły 23,979.000 K (LW. 36.308/05).

W procentowym stosunku cyfr z roku 1888 do 1902 przedstawia się stan rzeczy w ten sposób, że na każdych 100 pożarów, względnie 100 budynków przez pożar zniszczonych lub uszkodzonych jest 86% budynków słomą krytych, 11% budynków krytych gontem lub papą, a 3% budynków krytych ogniotrwale.

Wskutek szkód więc z pożaru, kraj traci bezpowrotnie w przecięciu kwotę 9,275.000 K rocznie, wzrastającą do tego z roku na rok, względnie o taką kwotę zmniejsza się każdego roku siła ekonomiczna właścicieli 8662 budynków, z których tylko połowa ubezpieczona.

Krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń podaje w swym memoryale z 28. marca 1905 do Wydziału krajowego wystosowanym, że z ogólnej sumy szkód pożarem spowodowanych przypadło:

w roku	1900 . .	43·08%
	1901 . .	46·50%
	1902 . .	43·03%
	1903 . .	47·00%

na takie pożary, które powstały przez przenoszenie się ognia z budynków palących się na inne budynki.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że powodem takich rozmiarów pożarów, jest pokrywanie dachów nieogniotrwałym materyałem a w szczególności słomą; udowadnia to mianowicie okoliczność stwierdzona w powyższym memoryale, że w 47% wypadków powstały pożary przez przenoszenie się ognia z budynku na budynek.

Zbytecznem byłoby udowadniać, że prawie wszystkie wielkie pożary powstają w powyższy sposób, że zatem gdyby znane były szczegółowe daty co do szkód z pożarów i przyczyny tych pożarów, owych 47% wypadków, wzrosłoby może i do 90% ogólnej szkody. Potwierdza to także podana wyżej data, że na ogólną sumę budynków pożarem uszkodzonych, było 86% budynków słomą krytych.

Przyczyną, że tak mało u nas budynków ogniotrwale krytych jest przedewszystkiem brak pod tym względem ustawowego przymusu, niezaprzeczenie ubóstwo ludności i trudność uzyskania ogniotrwałego materyału.

Tak częste i tak wielkich rozmiarów pożary wtedy dopiero przestaną nawiedzać kraj nasz, gdy wszystkie budynki pokryte będą ogniotrwale a w miastach i miasteczkach będą one stawiane także z ogniotrwałego materyału.

Nierychło jednak może to nastąpić a nie nastąpiłoby to nigdy, jeżeli i nadal powstawać będą mogły budynki pokryte nieogniotrwałym materyałem.

Zmierzając zatem choćby do powolnej zmiany dzisiejszych opłakanych stosunków, należy przedewszystkiem zasadniczo wzbronić pokrywania wszystkich nowych budynków materyałem nieogniotrwałym, w gminach zaś podlegających ustawom budowniczym z 28. kwietnia 1882 dz. u. kr. Nr. 77. i z dnia 4. kwietnia 1889 dz. u. kr. Nr. 31. w brzmieniu ustawy z 14. lipca 1898 dz. u. kr. Nr. 70. wzbronić także nieogniotrwałego pokrywania istniejących budynków, choćby położonych po za rejonem ustanowionym dla ogniotrwałych i ogniotrwale krytych budynków.

Stwierdzić należy, że odnośne postanowienia ustawowe nałożą na jednostki znaczne, niejednokrotnie ciężkie do poniesienia ofiary.

Ofiary te jednak jednostek są nieodzowne, jeżeli ogół i nadal niema być narażony na milionowe straty.

Dlatego też Wydział krajowy przedstawia wniosek, ażeby w drodze ustawodawczej, obok innych zmian, wprowadzić się mających do ustaw budowlanych, zabronić pokrywania nieogniotrwałym materyałem wszystkich nowo powstających budynków.

Potrzebę zaradzenia złemu stwierdzają też liczne głosy posłów, ich wnioski przez Wysoki Sejm uchwalone, jak niemniej charakterystyczna interpelacya do Wydziału krajowego posła Stanisława Potoczka i tow. wniesiona na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 22. października 1904 w przedmiocie policyi budowlanej i ogniowej, wreszcie starania Krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i Towarzystwa „Dniestr“, przedstawione w memoryałach z 8. lipca 1904., 28. marca 1905 i 30. czerwca 1905., wystosowanych do Wydziału krajowego.

Stawiając wniosek, ażeby w drodze ustawodawczej przedewszystkiem zabronić pokrywania nieogniotrwałym materyałem wszystkich nowo powstających budynków, zastanawiał się Wydział krajowy zarazem, czyli i w jakich wypadkach bądź to ze względu na położenie powstać mającego budynku, ze względu na stosunki miejscowe a niemniej także na stan materyalny budującego, należy a przynajmniej można wyjątkowo zezwolić na pokrycie budynku nieogniotrwałym materyałem.

We wielu gminach lub ich częściach budynki tak są rozłożone, że nie zachodzi niebezpieczeństwo, by pokrycie dachu nieogniotrwałym materyałem mogło stać się powodem wielkiego pożaru.

Takie gminy lub ich części można uwolnić — jednak tylko czasowo — od przymusu krycia ogniotrwałym materyałem, zastrzedz jednak należy, ażeby o uwolnieniu takiem orzekał Wydział krajowy i to tylko na wniosek Wydziału powiatowego.

W gminach zaś podlegających ustawie budowlanej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr. i z 4. kwietnia 1889 dz. u. kr. Nr. 31. w brzmieniu ustawy z 14. lipca 1898 Nr. 70., wniosek Wydziału powiatowego winien opierać się na uchwale Rady gminnej względnie miejskiej a uwolnienie powyższe przyznane być może tylko ściśle określonym częściom gminy.

Decyzya Wydziału krajowego uwalniająca gminy lub ich części od obowiązku krycia ogniotrwałym materyałem powinna być powziętą przed rozstrzyganiem pojedynczych wypadków rekursowych i dlatego Wydział krajowy przed wejściem w życie zmian ustaw budowlanych zawezwie Wydziały powiatowe do przedłożenia wspomnianych wyżej wniosków.

Budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, jeżeli staną w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy, mogą być pokrywane nieogniotrwałym materyałem tak w gminach podlegających ustawie z 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. kr., jak i w gminach podlegających powołanym wyżej ustawom z r. 1882 i 1889.

Innych wyjątków w gminach podlegających ustawom z roku 1882 i 1889 dopuszczać nie można, jeżeli cel główny zmiany ustaw osiągnięty być ma.

O ile zaś łatanie istniejących dachów gontowych w tych gminach jest dopuszczalne, przewiduje §. 72. rzeczonych ustaw.

Natomiast przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że w gminach wiejskich i małomiejskich (ustawa 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. k.) należy pozwolić na nieogniotrwałe pokrycie w razie odbudowania na tem samem miejscu i w dotychczasowych rozmiarach budynku starego lub spalonego, jeżeli ubóstwo budującego się zostanie przez Wydział powiatowy stwierdzone.

Zmiany powyższe wprowadza Wydział krajowy do §. 20. punkt. 1., 2. i 6. ustawy z r. 1899., §§. 47. i 48. ustawy z r. 1889., i §§. 44. 45. i 46. ust. z roku 1882.

Niedostatecznymi okazały się dalej przepisy §§. 19. i 24. ustawy z roku 1889., oraz §§. 21 i 62 ustawy z r. 1882. o ustanowieniu przez Rady gminne rejonów dla ogniotrwałych budynków i uchwaleniu planów regulacyjnych.

Powyższe prawo należy Radom gminnym względnie miejskim odjąć a przenieść na Wydział krajowy — i zarazem znieść, względnie ograniczyć wszelkie takie postanowienia powyższych ustaw, które wprowadzenie rejonów dla ogniotrwałych budynków utrudniają albo nawet czynią je niemożliwe, jak np. postanowienia w §. 24. ustęp drugi lit. a., b., c., ustęp trzeci i czwarty, §. 25. ustęp piąty, §. 48. §. 64. §. 72. i §. 86. ustawy z roku 1889., oraz §. 21. ustęp drugi, §. 44. ustęp drugi, §. 45., 46. ustęp drugi, §. 64. i 72. ustawy z roku 1882.

Swobodę ustanowienia rejonów dla ogniotrwałych budynków i uchwalenia planu regulacyjnego pojęły Rady gminne w ten sposób, że z małymi wyjątkami w większych miastach, albo uchwalono rejony i plany regulacyjne nieodpowiadające faktycznym wymogom bezpieczeństwa publicznego, albo nawet nie powzięto dotąd żadnej uchwały.

Niema bowiem rygoru do zniewolenia Rady gminnej, ażeby powzięła odpowiednią uchwałę. Nawet rozwiązanie Rady gminnej nie mogło by odnieść pożądanego skutku, ponieważ komisarz rządowy nie mógłby skutecznie ustanowić rejonu ani wprowadzić planu regulacyjnego.

Wobec tego decyzya co do rejonów i co do planu regulacyjnego powinna należeć do Wydziału krajowego a to na podstawie wniosku Wydziału powiatowego opartego na opinii Rady gminnej; mianowicie, Wydział powiatowy winien i to do dwóch lat od wejścia w życie proponowanej obecnie zmiany, na koszt gminy sporządzić komisyonalnie plan regulacyjny i ustanowić rejony dla ogniotrwałych budynków a po zażądaniu opinii Rady gminnej, przedłożyć wnioski swe Wydziałowi krajowemu do decyzyi.

Jeżeli zaś Rada gminna już przedtem uchwaliła plan regulacyjny lub rejony dla ogniotrwałych budynków, winien je Wydział powiatowy również komisyonalnie poddać rewizyi i po zasięgnięciu opinii Rady gminnej przedłożyć swoje wnioski Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Przepisy §. 72. ustaw z roku 1882 i 1889 o łataniu dachów gontowych należy zmienić. Należy bowiem stanowczo orzec, w jakim czasie dachy takie zamienione być muszą na ogniotrwałe.

Brak takiego postanowienia jest przyczyną, że nawet w gminach, gdzie Rada gminna uchwaliła rejon dla ogniotrwałych i ogniotrwale krytych budynków, wśród tego rejonu znajdują się liczne budynki gontem kryte a dachy te pod pozorem łatania ciągle bywają odnawiane.

Dlatego proponuje Wydział krajowy ustanowienie dla wymiany dachów gontowych na ogniotrwałe termin dziesięciu lat w gminach podlegających ustawie z roku 1889., zaś pięciu lat w gminach podlegających ustawie z roku 1882.

Na łatanie zaś dachów gontowych w powyższym okresie czasu 10 względnie 5 lat można zezwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca dachowego jest zdrowe i niewięcej jak czwarta część całego dachu wymaga odnowienia.

Wyjątki oczywiście stanowić będą budynki w częściach gminy, gdzie Wydział krajowy zezwoli na pewien czas kryć nieogniotrwale, albo budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie płodów rolniczych, stojące w odległości conajmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

Gmina Zakopane i Komisya klimatyczna we wnioskach swych popartych przez Wydział powiatowy w Nowym Targu co do zmiany ustawy budowniczej z r. 1899 przedstawiły potrzebę, ażeby w interesie uzdrowiska pewne przestrzenie na obszarze stacyi pozostały wolne od wszelkich zabudowań.

Wydział krajowy uznaje, że żądanie to jest słuszne i we wszystkich uzdrowiskach potrzebne a nawet konieczne. Nieda się zaprzeczyć, że zabudowanie dowolne, choćby w odległościach ustawą określonych — zdrojowisk i stacyi klimatycznych, niepowetowane tym zakładom w przyszłości przynieść może szkody.

Ponieważ jednak zachodzi uzasadniona obawa, że nie wszystkie Reprezentacye gminne lub obszary dworskie, gdzie znajdują się uzdrowiska, przystąpią rychło do ustanowienia podobnych rejonów, przeto Wydział krajowy wnosi (§. 20. punkt. 14. ustawy z r. 1899), żeby na obszarze zdrojowisk lub stacyi klimatycznych Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem oznaczył przestrzenie gruntów, które zabudowane być nie mogą.

Zdarzają się wypadki, choć nieliczne, że Reprezentacye gminne w dobrze zrozumianym interesie policyi ogniowej powzięły uchwałę, na podstawie której pewne części gminy wcale nie mogą być zabudowane.

Do powzięcia jednak takiej uchwały Rady gminne na podstawie dziś obowiązujących ustaw nie mają prawa.

Jeżeli zatem na podstawie takiej uchwały Zwierzchność gminna odmówi konsensu na budowę, wyższe instancye wskutek odwołania się, zmuszone są stanąć w obronie jednostki niepoczuwającej się do obowiązków wobec ogółu i znieść lub zmienić uchwały Zwierzchności gminnej i Rady gminnej działających w interesie gminy a popartych opinią wszystkich innych mieszkańców gminy.

Wydział krajowy dlatego wnosi (§. 20. punkt 13. lit. d. ustawy z r. 1899 i §. 74. punkt 4. ustaw z r. 1882 i 1889), by Rada gminna była uprawnioną do zakazu stawiania nowych budynków w pewnej części gminy.

Uchwała taka jednak musi być w gminie należycie ogłoszoną a przeciwko niej mogą strony w terminie dni 14 wnieść rekurs do wyższej instancyi.

Obok powyższych zmian, okazały się potrzebnemi jeszcze następujące zmiany dotychczasowych ustaw budowniczych:

§. 20. projektu Wydziału krajowego zastąpić ma w całości postanowienia dotychczasowego §. 20. ustawy z 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. kr.

Ustępy 1, 2., 6., 8., 13. lit. d. i 14. tego projektowanego paragrafu zawierają postanowienia już wyżej uzasadnione.

Ustęp 3-ci zawiera postanowienia co do odległości nowych budynków nieogniotrwałych wogóle.

Dotychczasowe przepisy nie zawierają wyraźnego postanowienia, że odnoszą się także do podobnych budynków ale ogniotrwale krytych. Brak ten usuwa projekt Wydziału krajowego.

Ustęp 4ty projektu zawiera postanowienia co do odległości budynków murowanych, ogniotrwale krytych od jakiegokolwiek budynku. Ustępy trzynasty i czternasty dotychczasowej ustawy odnosiły się oczywiście także do nieogniotrwale krytych budynków murowanych. Gdy zaś nieogniotrwałe pokrywanie ma być na przyszłość wzbronione, nie proponuje Wydział krajowy żadnych ograniczeń co do odległości ogniotrwałych domów ani od własnych ani od obcych budynków. Jedynie w wypadku, jeśli budynek stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, musi on swym murem ogniochronnym bądź przypierać do sąsiedniego domu lub obcego gruntu, bądź też odległość jego wynosić ma najmniej 6 metrów od gruntu obcego. Dotychczasowa ustawa z r. 1899 ustanawiała podobną odległość na 3 m., zaś ustawy z roku 1882 i 1889 w §. 54. ustęp ostatni, względnie §. 56. ustęp ostatni, ustanawiały 6 m. bez bliższego oznaczenia, czy odległość ta ma być liczoną od granicy sąsiada czy też od domu.

Wydział krajowy proponuje, ażeby i w gminach podlegających ustawie z roku 1899 postanowić odległość 6-metrową, całe to postanowienie bowiem dąży do usunięcia zaułków przy drogach, ulicach i placach publicznych.

W powołanych zaś wyżej paragrafach ustaw z r. 1882 i 1889 proponuje Wydział krajowy równobrzmiące postanowienia, określające jasno, że odległość ma być liczoną od granicy gruntu obcego.

Ustęp 5-ty §. 20 projektu zmiany ustawy z roku 1899: Pierwsze trzy ustępy dotychczasowego §. 20., ustanawiając odległość dla budynków nieogniotrwale krytych od obcego budynku względnie obcego gruntu niezabudowanego, postanawiają zarazem wyjątki, które w praktyce stawały się regułą tak, że zasadnicze postanowienia ustawy o odległości prawie nigdy nie były stosowane.

Zdaniem Wydziału krajowego postanowienie wyjątkowe w jednym tylko wypadku byłoby usprawiedliwione i wskazane, mianowicie, jeżeli budynek stary lub spalony ma być odbudowany a rozmiary gruntu nie dozwalają na odsunięcie budynku do 10-metrowej odległości; w tym wypadku należy dozwolić na to odbudowanie wszakże pod warunkiem, że budynek stanie w dotychczasowych rozmiarach i na tem samem miejscu.

Ustępy 7. i 9. nie wymagają bliższego uzasadnienia, ustępy zaś 10, 11, 12 część pierwsza oraz 13, lit. a, b, c zawierają wogóle dotychczasowe postanowienia, w ustępie 12. część druga wnosi Wydział krajowy dokładne oznaczenie sposobu obliczania odległości.

§. 15. ustaw z r. 1882 i 1889, oraz §. 61. ustęp drugi ustawy z roku 1889 należy zmienić przez wzgląd na drogi gminne pierwszej klasy i publiczne dojazdy kolejowe w ustawach tych nieprzewidziane, dalej ze względu na potrzebę ustalenia i zrównania z §. 12. ust. z r. 1899—60 cm. odległości ogrodzeń od dróg, oraz ustalenia obowiązku gmin do zawiadamiania zarządów drogowych o rozprawach budowlanych na 6 dni przed terminem rozprawy.

§. 20. ustawy z r. 1889 i §. 63. ustawy z r. 1882, z powodu potrzeby wprowadzenia obowiązku gmin obsadzania dróg drzewami, zaś §. 17. ustawy z roku 1899 z powodu słusznego domagania się stacyi klimatycznej i gminy Zakopane, ażeby plan regulacyjny uwzględniał potrzebę obsadzania drzewami dróg po obydwu ich stronach, potrzebę urządzania chodników i utworzenia placow wolnych od zabudowań czy to na założenie lub rozszerzenie parku, czy też placu na cele użyteczności publicznej.

§. 73. ustawy z roku 1882 i 1889 (ta ostatnia w brzmieniu ustawy z 14. lipca 1898 Nr. 70 dz. u. kr.) proponuje Wydział krajowy zmienić w ten sposób, ażeby główny nacisk położyć na obowiązek Zwierzchności gminnej przestrzegania przedewszystkiem najważniejszych postanowień ustawy, a przytem w ustawie z roku 1882 unormować tok instancyi zgodnie z postanowieniami §§. 36. i 104. ustawy gminnej z 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., oraz §§. 35. i 100. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr.

§. 74. projektu obydwu powyższych ustaw skraca dotychczasowe postanowienia, ustanawia jednolity 14-dniowy termin do rekursów od wszelkich uchwał Rady gminnej i wprowadza prawo Rady gminnej zakazujące stawiania nowych budynków w pewnej części gminy, co Wydział krajowy już wyżej uzasadnił.

§§. 75. i 76. obydwu ustaw uzupełnić należy wyraźnem postanowieniem o obowiązku Wydziału powiatowego i Wydziału krajowego czuwania nad wykonywaniem ustawy, a §. 75. nadto postanowieniem co do sposobu i terminu wnoszenia rekursów od orzęczeń Wydziału powiatowego, o czem niewłaściwie postanawia §. 76.

§. 77. obydwu ustaw należy zmienić przez opuszczenie daty ustawy gminnej z roku 1866, z pomiędzy gmin bowiem podlegających ustawom budowniczym z roku 1882 i 1889/1898, część podlega ustawie gminnej z roku 1866, część ustawie gm. z roku 1889 a część ustawie gminnej z roku 1896.

W §. 79. obydwu ustaw budowniczych zmienić należy walutę austryacką na koronową a nadto wprowadzić zgodność z postanowieniem §. 53. ustawy gminnej z roku 1889. i §. 51. ustawy gminnej z roku 1896. w tym kierunku, iż w gminach podlegających tym ustawom gminnym, prawo karania przysługuje naczelnikowi gminy względnie jego zastępcy.

Wreszcie w §. 82. obydwu ustaw i w §. 55. ustawy z roku 1899 zmienić należy wyraz „kary“ na wyraz „grzywny“. Wyraz ten bowiem bywa tak rozumiany, jakoby do nałożenia tej kary potrzeba wpierw wezwać stronę do jawienia się celem przesłuchania do rejestru karnego a potem dopiero można wydać orzeczenie względnie nałożyć karę.

W znaczeniu jednak postanowień powołanych wyżej paragrafów ustaw budowniczych, jest ta „kara“ niczem innem, jak tylko jednym ze środków egzekucyjnych, do czego nie potrzeba jawienia się i przesłuchania strony do rejestru karnego.

Należy więc usunąć wątpliwość, która może być powodem długotrwałej zwłoki w wykonaniu prawomocnych poleceń władzy.

Inne proponowane zmiany ustaw budowniczych, są albo następstwem wprowadzonych zmian głównych, albo tylko pomniejszego znaczenia.

Uchwałą z 20. października 1904 wyraził Wysoki Sejm życzenie, ażeby Wydział krajowy przedłożył osobny projekt ustawy budowniczej dla gminy Zakopane, albo też projekt podciągający tę gminę pod ustawę budowniczą z roku 1882, a przynajmniej z roku 1889 i pod ustawę o policyi ogniowej z 10. lutego 1891, Nr. 18 dz. u. kr.

Wydział krajowy uznał, że wobec projektowanych obecnie zmian ustawy budowniczej z roku 1899, gmina Zakopane jako taka może i nadal podlegać tej zmienionej ustawie. Projektowane bowiem zmiany czynią zadość bezpieczeństwu ogniowemu i sanitarnemu w dostatecznej mierze.

Natomiast nie czynią zadość postanowienia tej ustawy wymogom i potrzebom Zakopanego na tym jego obszarze, który tworzy stacyę klimatyczną.

Dlatego też wezwał Wydział krajowy Zwierzchność gminną i komisyę klimatyczną w Zakopanem, oraz Wydział powiatowy w Nowym Targu do przedstawienia wniosków, które postanowienia ustawy budowniczej z 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. kr. należałoby dla obszaru stacyi zmienić lub rozszerzyć i w jakim kierunku. Wydział krajowy zaznacza przytem, że jedynie powołana wyżej ustawa zawiera specyalne postanowienia dla uzdrowisk, posiadających własne statuta.

Nadesłane przez Wydział powiatowy i przez niego poparte wnioski Zwierzchności gminnej i komisyi klimatycznej Zakopane nie usprawiedliwiają jednak potrzeby specyalnej ustawy budowniczej dla Zakopanego jako stacyi klimatycznej. Wszystkie te wnioski są bowiem tego rodzaju, że mogą odnosić się i do innych stacyi klimatycznych lub zdrojowisk w kraju, że zatem potrzeba jedynie rozszerzyć względnie zmienić odnośne postanowienia dotychczasowej ustawy.

W ten sposób zapobiegłoby się także ewentualnej potrzebie tworzenia nowych ustaw dla innych uzdrowisk.

Najważniejsze postulaty gminy i komisyi klimatycznej w Zakopanem, poparte również przez Wydział powiatowy w Nowym Targu, są następujące:

1. Prawo wstrzymania robót budowlanych w miesiącach głównego sezonu tj. w lipcu i sierpniu.

2. Ustanowienie odległości budynku od dróg publicznych na 6 m. od zewnętrznej krawędzi chodnika lub rowu przydrożnego.

3. Ogólny obowiązek krycia dachów ogniotrwałym materyałem.

4. Przy sporządzeniu planu regulacyjnego uwzględnienie potrzeby urządzenia chodników po obydwu stronach dróg i obsadzenia ich drzewami, wreszcie potrzeby utworzenia przestrzeni gruntów wolnych od wszelkich zabudowań.

5. Zakaz zabudowania pewnych gruntów.

6. Prawo wywłaszczenia podobnych gruntów dla utworzenia placów na cele użyteczności publicznej.

7. Prawo przymusowego usunięcia za wynagrodzeniem — istniejących piekarni, kuźni, ślusarni itp. zakładów przemysłowych ze względu na zdrowie i spokój mieszkańców.

8. Urządzenie wychodków w domach mieszkalnych i w taki sposób, żeby je można ogrzewać.

9. Dozwolenie na budowę suszarni, wędzarni, piekarni, cegielni, wapniarek, kuźni, ślusarni itp. tylko poza obszarem uzdrowiska w odległości przynajmniej 300 m. od budynków mieszkalnych położonych na obszarze uzdrowiska, kuźnie i ślusarnie nadto tylko z ogniotrwałego materyału i ogniotrwale kryte.

Wnioski powyższe uważa Wydział krajowy za usprawiedliwione ze względu na przyszłość i rozwój uzdrowiska. Mogą one jednak i powinny być zastosowane i w innych uzdrowiskach, wobec czego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na stosowne uzupełnienie, względnie zmianę ustawy z 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. kr., a to w §§. 7, 12, 14, 17, 18, 32 i 36 tejże ustawy. Żądania zawarte w ustępach 3, 4 i 5 uwzględnione zostały już przy projekcie zmiany §. 20. ustawy z roku 1899.

Wprowadzając tak daleko idącą, niezaprzeczenie uciążliwą dla ludności zmianę, jaką jest obowiązek ogniotrwałego krycia wszystkich nowych budynków, należy równocześnie przyjść z pomocą niezamożnej ludności wiejskiej i małomiejskiej przez udzielanie jej za pośrednictwem Wydziałów powiatowych bezprocentowych w odpowiednim terminie zwrotnych, a przez gminy poręczonych pożyczek na ogniotrwałe krycie budynków.

Ubóstwo ludności bowiem jest niezawodnie powodem, że z własnej woli bez ustawowego przymusu dotychczas budynków swoich nie pokrywała ogniotrwale i uzasadniona zachodzi obawa, iż w licznych wypadkach budujący byłby zmuszony zupełnie zaniechać budowy, jeżeli nie otrzyma pożyczki, ułatwiającej mu poniesienie zwiększonych przez ogniotrwałe pokrycie kosztów budowy.

Słusznie podnosi Komisya krajowa dla spraw przemysłowych w swej niżej podanej opinii, że trudności w nabyciu ogniotrwałego materyału na pokrycie dachu, niejednokrotnie są przyczyną, iż ludność zwłaszcza włościańska ogniotrwale dachów nie kryje.

Sprowadzenie dachówki z odległych miejsc wyrobu, sprowadzenie jej w małych partyach, co nadzwyczajnie transport podraża, wreszcie niemożność otrzymania jej na czas, jeżeli nie była zamówioną dość wcześnie, konieczność zapłacenia za nią całej ceny kupna, są to dla włościanina częstokroć trudności nie do zwalczenia.

Trudności te można usunąć, gdyby w każdym powiecie, a zwłaszcza w powiatach odległych od miejsca wyrobu dachówek, założyć składy.

Do tych składów sprowadzanoby dachówkę całymi wagonami. Ludność włościańska i małomiejska mogłaby ją otrzymać w każdym czasie, a powinna ją otrzymać po cenie fabrycznej i li za doliczeniem kosztu dostawy do składu w powiecie.

Składy takie, zdaniem Wydziału krajowego, powinny w celu poparcia sprawy tak wielkiej doniosłości, zakładać przy pomocy kraju Wydziały powiatowe, a pomoc ta polegałaby na przyznawaniu tymże Wydziałom powiatowym bezprocentowych, zwrotnych w 10 latach pożyczek na pokrycie kosztów założenia składu i na uzyskanie potrzebnego kapitału obrotowego.

Z tych powodów przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie samoistnego funduszu pożyczkowego, udotowanego kwotą 1,000.000 K pod nazwą: „Krajowy fundusz pożyczkowy dla Reprezentacyi powiatowych na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem“.

Z funduszu tego udzielać będzie Wydział krajowy Reprezentacyom powiatowym bezprocentowych, zwrotnych w 10 latach pożyczek:

1. Na udzielanie ubogiej ludności włościańskiej i małomiejskiej za poręką gmin bezprocentowych, zwrotnych w 10 latach pożyczek dla ułatwienia krycia budynków ogniotrwałym materyałem wogóle.

2. Na zakładanie w miarę uznania Wydziału krajowego powiatowych składów dachówek glinianych lub cementowych pod warunkiem, że Wydziały powiatowe zaopatrywać będą z tych składów ludność włościańską i małomiejską w dachówkę za zwrotem ceny fabrycznej z doliczeniem jedynie kosztów dostawy do składu powiatowego.

Kwotę 1,000.000 K potrzebną na utworzenie proponowanego funduszu pożyczkowego, zamierza Wydział krajowy uzyskać przez zaciągnięcie pożyczki oprocentowanej najwyżej na 4% bądź to we własnych funduszach, bądź w Banku krajowym i dlatego Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na upoważnienie go do zaciągnięcia takiej pożyczki.

Jeżeli proponowany ten fundusz spełnić ma zadanie, jakie mu Wydział krajowy zakreśla, utworzonym być musi równocześnie z uchwaleniem proponowanych zmian ustaw budowniczych i dotowanym odrazu pełną kwotą.

Wydatek funduszu krajowego na raty anuitetowe od zaciągnąć się mającej pożyczki, uważać należy jako zupełnie usprawiedliwiony i nie jest nadmierną ofiarą w porównaniu ze szkodą, jaką kraj ponosi corocznie przez pożary.

Wydział krajowy zeznacza przytem, że rok rocznie wskutek petycyi gmin nawiedzanych pożarem i na wnioski poselskie, Wysoki Sejm uchwala bezzwrotne zapomogi jedynie tylko na zaspokojenie najpierwszych i najniezbędniejszych potrzeb pogorzelców, zapomogi, które nikną, nie przyniósłszy żadnych trwałych korzyści z wyjątkiem oczywiście wypadków nie licznych, w których Wysoki Sejm przeznaczył kredyt wyłącznie na odbudowanie spalonych domów.

Wydatki te przez Wysoki Sejm uchwalone w latach od roku 1900 do 1904 wyniosły kwotę 142.050 K.

Prócz tego Wydział krajowy z własnego funduszu dyspozycyjnego wydał w tym czasie 47.065 K., nie licząc subwencyi i bezprocentowych lub nisko oprocentowanych pożczek na regulacyę gmin pożarem nawiedzionych i nie licząc swojej pomocy technicznej.

Proponowany fundusz pożyczkowy uważa Wydział krajowy na razie za wystarczający, a to wobec równoczesnej akcyi Krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i takiegoż Towarzystwa „Dniestr“.

Krakowskie Towarzystwo bowiem przeznaczyło fundusz 1,000.000 K. na 4% zwrotne w 5 latach pożyczki, przeznaczone:

1) Na zakładanie fabryk dachówek cementowych,

2) na popieranie ogniotrwałego krycia dachów i

3) na zaopatrywanie gmin w wodę.

Z sumy powyższej przeznaczono 700.000 K. na pożyczki niewyższe jak 20.000 K. dla reprezentacyi powiatowych, bądź na własny wyrób dachówek cementowych, bądź na subwencye, lub 4% pożyczki dla przedsiębiorców, właścicieli budynków włościańskich, obszarów dworskich i gmin — w gminach wiejskich, zaś 300.000 K. na 4% niewyższe jak 50.000 K. pożyczki dla gmin miejskich na cele powyższe, — wszakże pod warunkiem pierwszeństwa dla tych, którzy są ubezpieczeni lub ubezpieczą się w Krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń i ubezpieczenie to przez następnych lat 10 podtrzymywać będą. Spłacona do połowy pożyczka może być uzupełnioną do pierwotnej wysokości.

Z funduszu tego skorzystały dotychczas za zezwoleniem Wydziału krajowego następujące Wydziały powiatowe:

1)	Bochnia	20.000 K.
2)	Borszczów	20.000 K.
3)	Brzesko	20.000 K.
4)	Brzeżany	20.000 K.
5)	Drohobycz	2.000 K.
6)	Husiatyn	20.000 K.
7)	Kraków	20.000 K.
8)	Limanowa	8.000 K.
9)	Nisko	18.000 K.
10)	Sokal	20.000 K.
11)	Zbaraż	2.000 K.
12)	Żydaczów	15 000 K.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń „Dniestr“ w odpowiedzi swej z 20. czerwca 1905 zawiadomiło Wydział krajowy, że przez swoich ajentów i delegatów wpływa na włościan, by ci zamiast słomą i deskami pokrywali domy swoje ogniotrwale. W tym celu udziela „Dniestr“ swoim członkom pożyczek ze swego „Towarzystwa wzajemnego kredytu“ na ogniotrwałe pokrycie lub zakładanie fabryk dachówek cementowych i obniżyło stopę procentową dla tego rodzaju pożyczek.

Na ten cel udzielił „Dniestr“ Wydziałowi powiatowemu w Sokalu (za zezwoleniem Wydziału krajowego) 4% pożyczki w kwocie 10.000 K., a filii „Prosvity“ w Stryju 2.400 K. Ponadto udziela 5% pożyczek gospodarzom wiejskim na ogniotrwałe pokrycie dachów bez różnicy, czy to będzie blacha, dachówka gliniana lub cementowa, oraz gminom

wiejskim lub miejskim 4% pożyczek na 5 lat na zakupno sikawek, z czego jednak gminy dotąd mało korzystały.

Towarzystwo to doradza zarazem, ażeby ludności wiejskiej podać taki materyał do użycia, jaki ona sama wyrabiać może, mianowicie polecić pokrywać dachy ogniotrwałymi słomianymi snopkami, przyrządzonymi sposobem Adamowa, a używanymi obecnie z bardzo dobrym skutkiem na Ukrainie, na materyał zaś budowlany polecić wyrób t. zw. „hołomuców“ używanych w południowej Rosyi i w Zbarażczyźnie.

Dodaje ono dalej, że również stara się wpłynąć na gminy wiejskie w kierunku zakładania ochotniczych lub gminnych straży ogniowych, a w końcu zapewnia, że w miarę sił swoich popierać jest gotowe rozpoczętą akcyę Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego.

W ścisłym związku ze sprawą udzielania pożyczek Reprezentancyom powiatowym na cele popierania ogniotrwałego krycia dachów, pozostaje kwestya upoważnienia Wydziału krajowego do zezwalania na te pożyczyki w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Co raz częstsze bowiem zdarzają się wypadki, w których Reprezentacye powiatowe są już zobowiązaniami swemi zaciągniętemi przeważnie na cele inwestycyjne, obciążone w ten sposób, że wartość tych zobowiązań łącznie z nową pożyczką przekraczać będzie ustanowioną w powołanym wyżej §. 24. ustawy o Repr. pow. granicę 50% rządowych podatków bezpośrednich. W takich wypadkach zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki byłoby zawisłem od zezwolenia Wysokiego Sejmu i sankcyi cesarskiej.

Zwłoka stąd wynikła trwająca niejednokrotnie i kilkanaście miesięcy, utrudni i odroczy akcyę powiatu, a w razie znaczniejszego pożaru nawet ją niejednokrotnie udaremni.

To samo odnosi się również do częstych w naszym kraju klęsk elementarnych, z powodu wylewów, posuchy, gradobicia i t. d.

W tych wypadkach zatem, gdzie zależy na natychmiastowej pomocy Reprezentacyi powiatowej dla dania np. zarobku ludności klęską dotkniętej, cała akcya ratunkowa, zależąca od zaciągnięcia pożyczki, wstrzymaną być musi z powodu formalnych przeszkód ustawowych.

Dlatego też wnosi Wydział krajowy nowelę do §. 24. ustawy o Repr. powiat., upoważniającą Wydział krajowy do zezwalania Reprezentacyom powiatowym na zaciąganie pożyczek nawet w wypadku, jeżeli wartość ich zobowiązań przekracza 50% podatków bezpośrednich, a pożyczka zaciągnięta ma być na pomoc dla ludności powiatu dotkniętej klęską elementarną lub na cele ułatwienia krycia dachów ogniotrwałym materyałem.

Powołaną na wstępie uchwałę Wysokiego Sejmu z 14. października 1904 w sprawie popierania przemysłu dachówkarskiego, a zwłaszcza dachówek cementowych, przydzielił Wydział krajowy Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych. Komisya ta zaproponowała przedewszystkiem zwołać ankietę i przedstawić jej następujący kwestyonaryusz do zaopiniowania:

1.) Jaką jest wartość ogniotrwała dachówki cementowej szarej, mazionej lub kolorowanej.

2.) Jaki stawia opór dachówka cementowa szara, maziona, kolorowana wpływom atmosfery i temperatury, jakim zmianom i w jakim czasie wpływom ich ulega.

3.) Czy i jakim zmianom ulega dachówka cementowa przy transporcie, tak pod względem swego kształtu jak i pod względem układu swego wewnętrznego.

4.) Jak długo trwać może pokrycie dachówką cementową w porównaniu z pokryciem dachówką z gliny.

5.) Jakie są różnice w cenie między pokryciem dachówką cementową, a dachówką glinianą, licząc w to nietylko cenę samej dachówki, ale także wartość konstrukcyi wiązania dachowego.

6. Czy w ogóle w naszych warunkach jest praktycznem krycie dachów, zwłaszcza włościańskich dachówką cementową.

7. Jaki gatunek dachówki glinianej, tak pod względem rozmiarów, kształtu, wagi i ceny przeciętnej nadawałby się najbardziej do krycia chałup włościańskich i zbliżał się ceną do dachówki cementowej.

8. Jakiego personalu i jakiego kapitału zakładowego i obrotowego wymagałoby założenie a) średniej, b) mniejszej rolniczej fabryki dachówek glinianych.

Wydział krajowy uchwałą z 14. lutego 1905 przyjął powyższy wniosek Komisyi, ustanowił termin ankiety na 15. marca 1905 i zaprosił do niej:

Wnioskodawcę p. Miecz. Urbańskiego, pp. Hipolita Bohdana i Henryka hr. Starzeńskiego, dwóch prof. polit. Bronisława Pawlewskiego i Tadeusza Fiedlera, prof. szkoły przem. Gustawa Steingrabera, emer. radcę budown. Józefa Braunseisa, delegatów Krak. Tow. wzaj. ubezp. i takiegoż Tow. „Dniestr", delegatów Kółek rolniczych, kierownika stacyi keranicznej Edmunda Krzena, właść. fabr. dachówek Jana Lewińskiego, dyrektora takiejże fabryki Karola Lewickiego, firmę Bernard Liban i Sp. w Podgórzu-Bonarce, dyrektora fabryki dachówek w Niepołomicach Wład. Wimmera, Płaszowską fabrykę parową dachówek i fabrykę dachówek cementowych w Szczakowej Dawida Schneebauma.

Członkom tej ankiety rozesłał Wydział krajowy podany wyżej kwestyonaroyusz.

Protokół ankiety przeprowadzonej pod przewodnictwem Szefa Dep. I. Wydziału krajowego, znajduje się w aktach, a treść tego protokołu jest następująca:

W ogólnej dyskusyi oświadczyli członkowie ankiety prof. Fiedler i Steingraber, że jakość dachówki cementowej zależy od jakości cementu i piasku, odpowiedniej przymieszki i związania tych materyałów, odpowiedniego uleżenia się dachówki, że musi ją podrażać znaczny koszt transportu cementu, że mniej odporną jest na ogień aniżeli gliniana, że wreszcie dobrze urządzona fabryka dachówek cementowych, w każdym razie tańszą jest od dobrze urządzonej fabryki dachówek glinianych.

Członek ankiety Lewicki zarzucał, że jakość dachówki cementowej zależy także od pory roku, w której jest wyrabianą i od jakości wódy, że w czasie posuchy wyrabiana dachówka rozsypuje się, a dachówka gliniana tańszą jest i lepszą, byle miała ułatwiony dostęp, że wreszcie dachówka cementowa nigdzie nie może wytrzymać konkurencyi z glinianą.

Zastępca firmy Liban i Sp. odpierał zarzut co do potrzeby dobrej wody i co do rozsypywania się dachówki cementowej, wreszcie co do potrzeby intelligentnego robotnika. Potrzeba tylko rzecznego piasku, a wystarczy zwykły wprawiony robotnik. Sprzeciwia się terowaniu tych dachówek. Założenie fabryki bardzo tanie i dlatego łatwe do rozpowszechnienia, podczas gdy na rozpowszechnienie fabryki dachówek glinianych potrzeba większych kapitałów, których niema, konkurencya więc między obydwoma fabrykami nie może być niebezpieczną. Uznaje dachówki cementowe za ogniotrwałe na równi z glinianemi. Koszt 1.000 sztuk podaje na 60 K.

Członek ankiety p. Hipolit Bohdan, przemawia również za dachówką cementową, opierając się na własnem doświadczeniu i podnosi, że włościanin w dwóch tygodniach wyuczy się ich wyrobu i może produkować 200 do 400 sztuk tygodniowo, pracując w małej izdebce.

P. Krzen oświadczył się przeciw dachówkom cementowym. Zależą one od dobroci cementu. W 7 fabrykach znalazł zły materyał. Są one zdyskredytowane w Niemczech, gdzie komisya osobna na 35 fakryk odrzuciła je 18-tu fabrykom. Uznaje je za nieogniotrwałe i przestrzega przed zawodem ludności co do dobroci tych dachówek.

P. Wiemmer przemawia za dachówkami glinianemi. Wprawdzie założenie fabryki droższe, ale wyrób przy wielkiej produkcyi będzie tańszy.

Delegat Znamirowski uważa walkę w Niemczech przeciw dachówkom cementowym za walkę konkurencyjną fabrykantów, podnosi, że odpowiedzi nadesłane krakowskiemu Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń z Berlina, Szwajcaryi, Holandyi, z Węgier i od austryackich Towarzystw asekuracyjnych, uznają dachówki cementowe za ogniotrwałe, że niemieckie fabryki nie mogą podołać zamówieniom na te dachówki, a praktyczne próby jej w ogniu wykazały, że nie pękają, wreszcie, że Towarzystwa asekuracyjne stawiają je

na równi z glinianemi. Fabryki obydwu tych dachówek mogą w kraju swobodnie obok siebie istnieć.

Prof. Szuchewicz przytoczył daty z ministerstwa rolnictwa w Rosyi, zebrane z 34 gubernii, podług których blacha, dachówka cement., dachówka falcowana i holandzka gliniana okazały się mniej odpowiedniemi dla włościan, natomiast dobrym materyałem ogniotrwałym okazała się słoma w glinie maczana. Przestrzega przed udzielaniem ludności na ten cel pożyczek gotówką, gdyż byłaby to tylko sposobność do dalszego zadłużania się i podnosi potrzebę dostarczenia ludności materyału do krycia dachów najtańszego, lekkiego, trwałego i takiego, aby go ludność mogła sama sobie przyrządzać.

Hr. Starzeński uznaje dachówki cementowe z własnej praktyki za ogniotrwałe i dobre, nie podziela żądania, aby każdy włościanin mógł je sam sobie wyrabiać, gdyż to zdyskredytowałoby samą dachówkę.

Delegat Popławski przemawia za dachówkami cementowemi. Słomę maczaną w glinie uznaje za ogniotrwałą, przeciw używaniu jej jednak przemawia drożyzna słomy, co raz mniejsza jej ilość i co raz gorsza jakość.

Prof. Pawlewski nadesłał listownie oświadczenie swe przeciw dachówkom cement. Stwierdza, że powstały one dopiero około roku 1845 i aż dotąd mają opinię nieprzychylną, sposób ich bowiem fabrykacyi jest wprost tandetny, byle tani. Cement przy dzisiejszym sposobie wyrobu będzie zawsze złym, a twierdzenie to opiera na spostrzeżeniach zjawisk zachodzących w cemencie już w czasie jego przechowywania i w czasie zastosowania go w wyrobie, dalej na podstawie opinii fachowej prasy zagranicznej i spostrzeżeń, poczynionych w kraju. Zła opinia o dachówkach cementowych zmusiła fabrykantów niemieckich do badań i przytem odrzucono 50% nawet bez bliższego badania, a z pozostałych okazało się 25% lichemi. Cement jest dotąd zagadkowem ciałem, a dopiero od roku zaczęto go uważać za „roztwór stały“ i na tej podstawie tłumaczyć zjawiska w niem zachodzące. Wprowadzenie norm podniesie wyrób, lecz nie zrówna z glinianemi. Nadto cement przy przechowywaniu często ulega zmianom niekorzystnym, a wtedy wyda zły wyrób, jak to stwierdziły głosy zagranicznej prasy fachowej. Przyczyną złego wyrobu może być również często nie cement, ale sama robota. Tego wszystkiego niema przy dachówkach glinianych. Oświadcza się wreszcie przeciw przerzuceniu się na subwencyonowanie dachówek cementowych, spowodowałoby to bowiem podkopanie przemysłu dachówek glinianych kosztem eksperymentów na dachówkach cementowych.

W szczegółowej dyskusyi złożyli członkowie ankiety następujące odpowiedzi na postawione im pytania:

Ad. 1. Pp. Paszkowski, Znamirowski, Urbański i Liban oświadczyli, że dachówka cementowa jest ogniotrwałą. Do ich zdania przystąpili pp. Steingraber i Wimmer, ale z zastrzeżeniem, że odnosi się to tylko do dachówki najlepszego gatunku, wyrabianej pod ścisłą kontrolą fachową. Natomiast pp. Krzen i Lewicki oświadczyli się przeciw ogniotrwałości dachówek cementowych.

Ad. 2. Pp. Urbański, hr. Starzeński, Znamirowski i Liban stawiają odporność dachówek cementowych na równi z glinianemi, zaś pp. Wimmer i Lewicki oświadczają się przeciw odporności dachówek cementowych, zwłaszcza, jeśli one nie są terowane lub nie polerowane cementem. P. Steingraber oświadczył w nadesłanym liście, że dachówka cementowa z dobrego materyału, umiejętnie sporządzona i po zupełnem związaniu będzie należycie odporna. P. Krzen wreszcie złożył oświadczenie oparte na praktyce zagranicy, że dachówka cementowa nieprawidłowo złożona, ze złych materyałów lub nie fachowo, pod wpływem atmosfery i temperatury dostaje rysów, przepuszcza wilgoć, staje się kruchą, łuszczy się i rozpada, bądź już w pierwszym roku, bądź w latach następnych.

Ad. 3. Pp. Lewicki, Liban, hr. Starzeński, Znamirowski i Krzen stwierdzili, że dachówki cementowej nie można w świeżym stanie transportować, ale dopiero najmniej po trzech miesiącach, przyczem p. Lewicki stwierdził, że transportować ją można dopiero po roku, a p. Krzen — po sześciu miesiącach, inaczej osłabia się związanie cementu z piaskiem. Za łamliwością w transporcie oświadczyli się pp. Lewicki i Krzen, przeciw tej łamliwości zaś pp. hr. Starzeński, Znamirowski i Liban.

Ad. 4. P. Liban wyraził, że czasu trwania dachówki cementowej niepodobna oznaczyć, zaś p. Krzen podaje, że powstała ona dopiero 1846 r. w Niemczech i że przypuszczalnie

dłużej jak 20 kilka lat trwać nie może — i to tylko wówczas, gdyby wszystkie warunki były ściśle zachowane, t. j. z dobrego materyału i fachowo wyrobiona. Natomiast dachówka gliniana choćby w pierwszych latach przypuszczała wodę, to przez zamulenie kurzem staje się nieprzepuszczalną, a jako wypalona w temperaturze 800 do 1100° jest wytrzymałą na wszelkie wpływy ognia i zmiany temperatury.

Pp. Paszkowski, Znamirowski i Liban przemawiają za trwałością dachówek cementowych, a p. Lewicki przeciw. P. Steingraber w nadesłanym liście podaje, że z powodu braku wiekowego doświadczenia, nie można wydawać ani dodatniej, ani ujemnej o tem opinii.

Ad. 5. P. Liban podaje, że ze 100 kg. cementu przy mieszaninie 1 : 3, wyrabia się 125 dachówek cement., z 800 kg. — 1000 sztuk kosztem 34 K, piasku 1 m kub. w Krakowie 3 K, robocizna 16 K, farba 2 K, amortyzacya 7 K, razem 62 K własnych kosztów. W Kętach i Rzeszowie kosztuje 1 m kw. na dachu z ułożeniem 1 K. 40 h. Dachówka cementowa jest nieco cięższą od glinianej.

Prof. Szuchewicz podaje koszt 1000 sztuk na 98 K, a jeden metr kwadratowy dachu na 1 K 40 h do 1 K 50 h dachówki na miejscu wyrobionej. Wagę zaś podaje na 34 kg., a glinianej na 38 kg. Cena drugiej sorty dachówki glinianej równa się cenie dachówki cementowej we Lwowie. W Drohobyczu kosztuje 1 m^3 piasku 16 K, a we Lwowie 2 K 40 h. P. Urbański podaje, że 1000 sztuk nie będzie więcej kosztować jak 90 K. P. Lewicki przytacza, że fabryka dachówek glinianych w Göding pod Wiedniem daje do Kołomyi 1000 sztuk za 96 K, a na miejscu po 44 K. W Sokalu koszt własny dachówki cementowej wynosi 115 K za 1000, zaś za metr kwadrtowy 1 K 20 h własnego kosztu, a 1 K 70 h w handlu. Wobec małej produkcyi dachówek glinianych w kraju, żadna fabryka nie może dać za tę cenę co Göding. Gdyby założono fabrykę dachówek glinianych z kapitałem 700.000 K, wypadałby 1 m. kw. na 48 K własnego kosztu. Przy poparciu fabrykacyi dachówek glinianych będą one o połowę tańsze i lepsze.

P. Wimmer przyłącza się do tych wywodów i oświadcza, że popieranie wyłączne dachówek cementowych byłoby niebezpiecznym experymentem. Hr. Starzeński stwierdza, że dachówka cementowa lżejszą jest od glinianych, sądząc podług dachówek w Kołomyi. Delegat Popławski podnosi, że w Jasielskiem dachówki cementowej (falcowanej) koszt własny wynosi 69 K, a w handlu 80 K. Delegat Paszkowski przemawia przeciw popieraniu obydwu gatunków dachówek, natomiast za organizowaniem handlu ich przez pośredników i zbliżenie do konsumentów.

Ad. 6. Pp. Urbański i Znamirowski oświadczają się za praktycznością i łatwością krycia dachów włościańskich dachówką cementową ale domagają się pomocy kraju do zakładania warsztatów.

Pp. Krzen i Lewicki oświadczyli się przeciw temu. P. Wimmer przemawiał przeciw jednostronnemu popieraniu przez kraj fabrykacyi dachówek cement., gdyż konkuróncya wolna nie jest szkodliwą. Stałaby się zaś ona niemożliwą, gdyby kraj popierał dachówki cementowe. Prof. Szuchewicz oświadczył, że Tow. asek. „Dniestr“ popierać będzie to, co Wydział krajowy uzna za dobre. Zastępca Płaszowskiej fabryki obawia się, aby poparcie przez kraj dachówek cement. nie wywołało złej fabrykacyi a w takim razie popieranie to byłoby szkodliwe dla ludności. Doradza, aby kraj i powiaty pomagały kółkom rolniczym w zakupnie materyału ogniotrwałego. P. Liban nie upatruje różnicy między dachówką glinianą i cementową. P. Steingraber w nadesłanym liście podnosi, że przy dopełnieniu wszystkich warunków co do materyałów, roboty i uleżenia się, można pokrywanie dachów cementową dachówką uważać za praktyczne, należy jednak wystrzegać się niezdrowej konkurencyi. P. Lewicki podaje, że najlepszą i najtańszą dachówką glinianą jest wstęgowa (Strang-Falz-Ziegel) w cenie po 44 K. za 1.000 sztuk a w handlu po 76 K. z powodu małego zbytu. P. Krzen przemawia za prasowaną z poprzecznym falcem, gdyż ten falc uszczelnia dach przed zawianiem śniegu; wstęgowa falcowana za to łatwiejsza do fabrykacyi więc i tańsza. Znamirowski oświadcza się za równem traktowaniem dachówek glinianych i cementowych.

Ad 8. P. Krzen doradza zakładanie małych rolniczych fabryk dachówek glinianych, któreby zarazem wyrabiały cegłę. W Dynowie założono taką fabrykę kosztem 12.000 K. a wyrabia ona 60.000 dachówek glin. prasowanych i 20.000 cegieł a ma zysku w jednym roku 500 K. Glina jest doskonałą w 26 powiatach i na 36 obszarach dworskich.

Przy kapitale 20.000 K. może taka fabryka wyprodukować 120.000 dachówek i 40.000 cegieł a ceglarz wyuczony na dwumiesięcznym kursie dachówkarskim w szkole rolniczej może fachowo czynności swe spełniać. Średnia fabryka wymaga już wykształconego kierownika technika i funkcyonaryusza administracyjnego. Przy produkcyi 500.000 dachówek potrzebuje ona kapitału na założenie i prowadzenie 120.000 K. Fabryki małe rurek drenarskich powiodły się a można tylko zmienić mundsztuk maszyny do wyrabiania dachówek. P. Fraenkel stwierdza, że 20.000 K. nie wystarczy na założenie małej fabryki a razem z p. Ehrenpreisem i Lewickim podnoszą, że tylko wielka fabryka może zniżyć cenę dachówek glinianych, do założenia zaś takiej fabryki potrzeba 1,000.000 koron. P. Lewicki podaje nadto, że małe fabryki obydwu gatunków dachówek są złe, cegła produkowana na prowincyi jest złą a wyrób dachówek glinianych nie jest łatwy i zwykły strycharz nie zrobi dobrej dachówki.

Wreszcie razem z p. Znamirowskim, który zaznacza, że i przy dobrej glinie zła produkcya techniczna może wielkim fabrykom zaszkodzić, zwracają uwagę, że zły wyrób dachówek glinianych odstraszy włościan i nie przełamie ich uporu.

Już po odbyciu ankiety rozesłał p. Wimmer nadto drukowany swój wywód, z którego przytaczą się tu ceny wyrobu dachówek cementowych i glinianych, mianowicie:

Wartość materyałów surowych przy doborowej ich jakości na 1.000 szt. dach. glin. 1·7 m. gliny po 2 K. i 600 kg. węgla do pieca i pod kocioł parowy po 1·70 K. za 100 kg., czyli razem 13 K. 60 h. Natomiast 1.000 szt. dach. cement. 1·7 m^3 piasku po 2 K. i 800 kg. cementu z transportem po 5 K. za 100 kg. razem 43 K. 40 h. prócz farby, różnica zatem 30 K. na korzyść dachówek glinianych.

Ponadto dachówka gliniana znosi zaraz po wypaleniu i najdalszy transport, dachówka cement. zaś dopiero po roku i to nie zawsze. Ubytek w transporcie i przy kryciu bywa przy dachówkach cement. znacznie wyższy, co również podnosi ich cenę.

Koszta fabrykacyi wynoszą:

1·7 m^3 piasku po 2 K.	3 K.	40 h.
800 kg. cementu z trasportem à 5 K.	40 „	— „
4 dni majstra po 2 K.	8 „	— „
4 dni pomocnika	4 „	— „
Uszczelnienie powierzchni wraz z materyałem	8 „	— „
Amortyzacya wkładu na lat 10	10 „	— „
Oprocentowanie kapitału po 5 %	5 „	— „
Podatki i t. d.	2 „	— „
Administracya	2 „	— „
Ubytek przy fabrykacyi, transporcie i kryciu	8 „	— „
Razem	90 K.	40 h.

bez żadnego zysku.

Kapitał potrzebny na założenie fabryki dachówek cementowych:

Jeden warsztat ręczny wyrabiający 250 sztuk dziennie wraz z podkładami z blachy żelaznej z cłem i transportem	2.500 K.
Szopa letnia, sztelarze i t. d.	1.000 K.
Razem	3.500 K.

Warsztat taki wyrobi przez lato około 35.000 sztuk a więc każdych 1.000 sztuk rocznej produkcyi wymaga nakładu 100 K.

Każdych 1.000 sztuk zaś dachówki glinianej wymaga przy fabrykacyi na większą skalę również 100 K., zaś przy fabrykacyi na małą skalę około 150 K.

Dzisiejsza produkcya dachówek glinianych w kraju wynosi około 20 milionów sztuk, ażeby zaś podwoić tę ilość, potrzebaby 600 warsztatów dachówek cementowych, co wymagałoby kapitału przeszło dwóch milionów koron.

Opierając się na oświadczeniach tych członków ankiety, którzy stwierdzili, że dotychczasowa praktyka w kraju nie potwierdziła poważniejszych zarzutów podnoszonych przeciw dachówkom cementowym i że Towarzystwa asekuracyjne zaliczają je do ogniotrwałych materyałów, Wydział krajowy zawiadomił Wydziały powiatowe okólnikiem z 22. marca 1905 L.W. 27447, iż ze swej strony nie będzie podnosił zarzutów przeciw pożyczkom powiatów na zakładanie lub popieranie wyrobu dachówek cementowych. Rozporządzeniem bowiem z 14. lutego 1905 L. 11697 wezwał był Wydziały powiatowe, ażeby aż do wyniku wspomnianej wyżej ankiety, wstrzymały się ze swą w tym kierunku akcyą.

Zarazem przekazał Wydział krajowy protokół ankiety z uchwałami Wysokiego Sejmu z 14. października 1904 ponownie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych celem wydania żądanej przez Wysoki Sejm opinii.

Opinia ta opiewa, jak następuje:

Dachówka gliniana pierwszej klasy porównana z takąż dachówką cementową, okazuje się w praktyce lepszą od tej ostatniej, chociaż nie ulega wątpliwości, że dachówka cementowa nadaje się też do krycia dachów, jeżeli zrobioną jest z p zednich materyałów przez siły umiejętnie wyszkolone pod fachowym nadzorem, jeżeli stosunek piasku do cementu jest odpowiedni i gdy się jej nie pierwej użyje, aż po należytem związaniu i odleżeniu się.

Zwrócić jednak należy uwagę na to, że łatwo zdarzyć się może w praktyce, że producenci dachówek cementowych mniej sumienni, celem osiągnięcia wyższych zysków, używają mniej cementu niżby należało, jak to się już i obecnie dzieje, tembardziej, że konsument nie jest w stanie na oko to stwierdzić i dopiero po roku lub dwu, gdy dachówka taka zacznie się rozsypywać, po niewczasie się przekonuje, na jaką stratę materyalną narażony został. Dachówka gliniana z reguły nie może być produkowana na małą skalę, i wymaga wielkich kapitałów na inwestycye fabryczne, co też daje do pewnego stopnia rękojmię dobroci wyrobu, podczas gdy do wyrobu dachówek cementowych potrzeba tak mało kapitału, że lada nieukwalifikowany małomieszczanin lub spekulant, mający na oku chwilowy zysk, bez ryzyka wyrobnię dachówek cementowych założyć może.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych zwraca uwagę, że tak dachówka gliniana jak i cementowa tylko wtedy może być z reguły dobrą, i na poparcie zasługiwać, gdy jest wyrobioną fabrycznie przez ludzi wyszkolonych w zakładach przemysłowych, zaopatrzonych w odpowiednie urządzenia maszynowe i pod fachowem kierownictwem.

Popieranie zaś wszelkich drobnych wyrobni prowadzonych często przez ludzi nieukwalifikowanych tak krajowi jak i samemu przemysłowi tylko szkodę przynieść może. Wobec tego, że celem całej akcyi nie powinno być forytowanie jednej gałęzi przemysłu, ze szkodą drugiej, lecz przedewszystkiem dążenie do tego, by umożliwić najszerszym warstwom, zwłaszcza włościańskim krycie dachów ogniotrwale, i to materyałem dobrym, streszcza Komisya krajowa dla spraw przemysłowych swą opinię, jak następuje:

I. Przy kryciu dachów, zwłaszcza włościańskich należy dawać pierwszeństwo dachówkom glinianym. W tych miejscowościach jednak, w których wskutek złej komunikacyi, odległości od kolei, lub też z innych powodów otrzymanie odpowiedniej dachówki glinianej po cenie przystępnej sprawia trudności, można również zalecić do krycia dachów włościańskich dachówkę cementową, o ile ta będzie wykonaną pod odpowiednią kontrolą, z przednich materyałów i przez ludzi odpowiednio wyszkolonych.

II. Utworzenie funduszu pożyczkowego celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom na zakładanie warsztatów dachówek cementowych nie jest wskazanem, gdyż byłoby to forytowaniem jednej gałęzi przemysłu ze szkodą drugiej.

III. Natomiast jest wskazanem dążenie do tego, by Rady powiatowe porozumiały się z fabrykami dachówek glinianych, względnie i cementowych celem utworzenia składów dachówek po powiatach, tak, by możliwić włościanom nabywanie tychże pod dogodnemi warunkami. Jedynie w tych Radach powiatowych, gdzie prowadzonym jest we własnym zarządzie wyrób rur betonowych dla użytku drogowego możnaby z nim łączyć wyrób dachówek cementowych dla użytku włościan, jeżeli nie ma na miejscu lub w pobliżu odpowiedniej dachówki glinianej.

IV. Celem umożliwienia, by z jednej strony fabrykanci nie byli zmuszeni udzielać zbyt wysokich i długoterminowych kredytów, a z drugiej strony by włościanie mający zamiar pokryć swe domostwa ogniotrwale, mogli korzystać z dogodnego kredytu, należy stworzyć fundusz pożyczkowy celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom na utworzenie składów dachówek glinianych względnie i cementowych, gdyż tą drogą najlepiej cel osiągniętym zostanie, do którego zmierza uchwała Wysokiego Sejmu.

Wobec poważnych głosów, wyrażonych na ankiecie, wobec powyższej opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, nie może Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosku na bezpośrednie popieranie wyrobu dachówek czy to glinianych, czy też cementowych.

Popieranie dachówek cementowych jest zbyteczne wobec małego kosztu potrzeb ego do założenia podobnej fabryki, popieranie zaś wyrobu dachówek glinianych, pominąwszy, iż na to potrzebaby poważniejszych funduszów, nie jest wskazane, gdyż wyrób ten opłaca się doskonale i powinien znaleść i znachodzi dostateczne fundusze prywatne.

Natomiast przedstawił Wydział krajowy już wyżej wniosek na utworzenie funduszu jednomilionowego celem ułatwienia ludności krycia dachów ogniotrwałym materyałem i zakładania powiatowych składów dachówek, a w ten sposób znajdą pośrednio poparcie fabryki dachówek i glinianych i cementowych.

Do popierania powstawania miejskich albo powiatowych Spółek właścicieli domów zakładanych w celu przyspieszenia krycia dachów materyałem ogniotrwałym przy pomocy wspólnego kredytu za poręką gmin i powiatów, Wydział krajowy nie mógł przystąpić w przekonaniu, że inicyatywa Wydziału krajowego tworzenia takich Spółek bez objawionego dotychczas w kraju ze strony ludności zamiaru ich zakładania, byłaby bezskuteczną.

Przytoczoną na wstępie uchwałą z 26. października 1904 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu poczynić starania u c. k. Rządu, aby dla przewozu dachówek do miejsc dotkniętych pożarem, taryfy przewozowe na kolejach państwowych zniżył do połowy dzisiejszej normy.

Uchwałę tę przydzielił Wydział krajowy swojemu fachowemu biurowi kolejowemu do załatwienia.

Biuro to złożyło jednak w tej sprawie następującą relacyę:

Dla przewozu zwykłych cegieł murarskich jakoteż dachówek niepolewanych w ładugach całowozowych obowiązuje na c. k. kolejach państwowych ogółem taryfa wyjątkowa II. Jest to najtańsza taryfa, jaką kolej państwowa w zwykłych warunkach rozporządza; stawka jednostkowa wynosi:

od 1— 50 km.	— 0·24 gr.	za 100 kgr. i 1 km. i 6 gr. należytości manipulacyjnej za 100 kgr.
„ 51—150 „	— 0·20 „	
„ 151—300 „	— 0·18 „	
nad 300 km.	— 0·16 „	

Podług tej taryfy przewozi kolej państwowa wogóle artykuły najmniejszej wartości jak: lód i śnieg, ziemię, piasek, wodę, żużle, drzewo opałowe, torf, kamień łamany, trociny etc. — Żądanie zniżenia tej najtańszej taryfy do połowy dzisiejszej normy dla przewozu dachówek do miejscowości dotkniętych pożarem będzie bezowocnem, jeżeli się zważy, że stawka jednostkowa 0·2 gr. od 100 kg. przedstawia tak zwane koszta własne administracyjne, poniżej której kolej państwowa w swym układzie taryf wogóle nie schodzi.

Taryfę tę zastosowuje kolej państwowa w nader rzadkich wypadkach jako nadzwyczajną wyjątkową zniżkę dla materyałów budowlanych np. do budowy dróg. Zwykle udzielane przygodne zniżki taryfowe, np. tak zwane przednowkowe dla karmy bydlęcej etc. nie schodzą nigdy popod wymiar tej taryfy wyjątkowej II-giej.

Przy tym rzeczywistym stanie sprawy taryfowej należy przeto zaniechać starań o zniżkę, na której uzyskanie liczyć nie można.

Czyniąc zadość uchwale Wysokiego Sejmu z 20. października 1904, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, mocą której gmina Zakopane poddaną zostaje postanowieniom ustawy o policyi ogniowej z 10. lutego 1891 Nr. 18. dz. u. kr.

Przedkładając sprawozdanie niniejsze i wnioski w niem przedstawione, załatwił Wydział krajowy temsamem przytoczone na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu z wyjątkiem jedynie uchwały w przedmiocie przedłożenia projektu ustawy o policyi ogniowej dla wsi.

Wydział krajowy zaznacza, że projekt wspomniany przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem swem jeszcze z 2. grudnia 1892 LW. 55.540 na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 24. kwietnia 1893 (aleg. sten. spr. Nr. 77).

Projekt ten jednak nie wszedł w drugiem czytaniu na porządek dzienny Wysokiego Sejmu.

Obecnie Wydział krajowy rozporządzeniem z 3. maja 1905 LW. 18.331 udzielił projekt rzeczony krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych do zbadania, czyli i w jakim kierunku z powodu upływu dłuższego czasu i nabytych doświadczeń należałoby go uzupełnić lub zmienić.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał jeszcze Wydział krajowy odpowiedzi Związku.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy powziąć dołączoną uchwałę i uchwalić dołączone ·/. projekty ustaw.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Uchwała.

1. Sejm ustanawia krajowy fundusz pożyczkowy dla Reprezentacyi powiatowycu na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

2. Fundusz ten ustanawia się w sumie 1,000.000 koron.

3. Z funduszu tego udzielać będzie Wydział krajowy Reprezentacyom powiatowym bezprocentowych, zwrotnych w 10 latach pożyczek:

a) Na bezprocentowe, zwrotne w 10 latach, poręczone przez gminy pożyczki dla ubogiej ludności włościańskiej i małomiejskiej w celu ułatwienia jej krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

b) Na zakładanie w miarę uznania Wydziału krajowego powiatowych składów dachówek glinianych i cementowych pod warunkiem, że Wydziały powiatowe zaopatrywać będą z tych składów ludność włościańską i małomiejską w dachówkę za zwrotem ceny fabrycznej z doliczeniem jedynie kosztów dostawy do składu powiatowego.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby imieniem kraju na cel wyszczególniony pod 1) zaciągnął we własnych funduszach lub w Banku krajowym pożyczkę w sumie 1,000.000 koron, oprocentowaną najwyżej na 4%, oraz ażeby na spłatę tej pożyczki stosowne raty anuitetowe wstawiał do wydatków corocznego budżetu funduszu krajowego od roku 1907.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Nr. 21. dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Nr. 21. dz. u. kr. uchyla się a natomiast mają one opiewać:

Pożyczki.

§. 24. Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa % podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych.

Do zaciągania pożyczek, lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacyj kredytowych, potrzebną jest ustawa krajowa.

Wyjątek stanowią pożyczki przeznaczone na pomoc dla ludności powiatu, dotkniętej klęską elementarną lub na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

W tych wypadkach Wydział krajowy może zezwolić na zaciągnięcie pożyczki, chociażby wartość obciążenia powiatu przekraczała 50% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 Nr. 133. dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 7., 12., 14., 17., 18., 20., 32., 36., 40. i 55. ustawy z 13. października 1899 Nr. 133. dz. u. kr. uchyla się a natomiast mają one opiewać:

§. 7.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stał się prawomocnym.

Roboty zaś przy budowlach włościańskich i gospodarskich poszczególnione w §. 1. ustęp 2. mogą być rozpoczęte w sześć dni po zgłoszeniu ich u zwierzchności gminnej, jeżeli ta ostatnia, czy to podług własnego uznania, czy też z powodu sprzeciwienia się zamierzonej robocie ze strony sąsiada, nie zarządzi rozprawy budowlanej.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych może miejscowa władza policyjna ze względów publicznych (zdrowotnych, komunikacyjnych, spokoju mieszkańców itp.), w miesiącach lipcu i sierpniu wstrzymać wykonanie prawomocnie dozwolonych robót

wymienionych w §. 1. niniejszej ustawy, z wyjątkiem wszakże robót podanych w punkcie a)., c)., f)., i)., k)., m) tegoż §. 1.

§. 12.

Budowy obok dróg i placów, na polu górniczem, na granicy monarchii i w rejonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry a od publicznej drogi gminnej II. kl. conajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych wynosić ma co najmniej 60 cm, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne.

Przy takich ulicach i placach należy domy stawiać bezpośrednio przy ustanowionej linii regulacyjnej.

Jeśli przed rzeczonymi domami ma być urządzony ogród lub zajazd, wówczas cofnięcie domu może być dozwolone tylko pod następującymi warunkami:

a) Odległość domu od ulicy lub placu nie może wynosić mniej jak 3 m, a przestrzeń ta nie może być użytą pod budynki uboczne, magazyny, składy, lub na cel, któryby przestrzeń tę szpecił.

b) Przestrzeń rzeczona ma być od ulicy lub placu odpowiednio oddzieloną.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych odległość budynku od którejkolwiek drogi publicznej, jeśli droga ta niema ustalonej linii regulacyjnej, wynosić ma sześć metrów, licząc od zewnętrznej krawędzi chodnika lub rowu przydrożnego.

O rozprawie zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach krajowych powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem badania planu (§. 4.) uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na eksploatowanem polu górniczem lub naftowem, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także zarząd odnośnego przedsiębiorstwa, o ile tenże znajduje się w gminie lub w najbliższem jej sąsiedztwie.

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie dwu kilometrów od granicy monarchii, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem rozprawy uwiadomić o tem c. k. Starostwo, które może do rozprawy delegować zastępcę na koszta rządowe albo też pisemnie przesłać odnośne swe uwagi.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg państwowych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Regulacya zdrojowisk lub stacyi klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzić w myśl §. 13. sporządzenie planu regulacyjnego.

Plan taki sporządzi komisya zesłana na miejsce z ramienia Wydziału powiatowego.

W komisyi mają wziąć udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) Naczelnik gminy i jeden delegat Rady gminnej;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy (w sprawach budowlanych, sanitarnych i t. p.) przez Wydział powiatowy powołani;

e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Strony interesowane należy uwiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Dalsze czynności mają być dokonane podług postanowień §. 13.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego może Zwierzchność gminna, względnie Wydział powiatowy (§.9.) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w §. 1. wszakże pod następującymi warunkami:

Przy drogach, ulicach i placach, przy których bądź już znajdują się, bądź według uznania komisyi zdrojowej powstać mogą mieszkania, przeznaczone dla gości kąpielowych:

1. Można stawiać tylko budynki główne (mieszkalne) frontem do tych dróg, ulic i placów, uboczne zaś względnie gospodarskie tylko w podwórzu poza budynkami głównymi.

2. Budynki główne (mieszkalne) mają być albo murowane, albo stawiane na podmurowaniu 50 cm. wysokiem.

3. Odległość budynków nieogniotrwałych tak głównych (mieszkalnych) jak i ubocznych (gospodarskich) czy to od budynków własnych czy sąsiednich głównych i ubocznych, wynosić ma przynajmniej 10 metrów oraz 5 metrów od granicy gruntu sąsiedniego.

4. Przy budowie budynków mieszkalnych przestrzegać należy postanowień §. 21. ustęp ostatni, oraz postanowień §. 25.

5. Budynki mieszkalne należy, o ile to możliwe, obsadzać drzewami, a to w odległości około 5 m od tych budynków.

Na miejscach podlegających powodzi nie wolno stawiać mieszkań dla gości kąpielowych.

W miejscowościach, w których powstaną nowe zdrojowiska lub stacye klimatyczne, obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

§. 17.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego (§§. 13. 14. i 15.) lub planu linii regulacyjnej (§. 16.) należy przestrzegać głównie:

a) ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym, ogniowo-policyjnym i wogóle względom bezpieczeństwa;

b) ażeby drogi i ulice były ile możności proste, równe i jeśli stosunki miejscowe na to pozwalają, tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami przynajmniej po jednej stronie;

c) ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ, a sposób odprowadzenia nieczystości został należycie ustanowiony.

Na obszarze zaś zdrojowisk i stacyi klimatycznych należy nadto przestrzegać:

d) ażeby po obydwu stronach dróg i ulic można urządzić chodniki i zasadzić drzewa;

e) ażeby utworzyć wolne przedstrzenie gruntów dla założenia lub rozszerzenia parku względnie uzyskać place wolne od zabudowań.

§. 18.

Wywłaszczenie.

Jeżeli ze względów publicznych a mianowicie ze względów sanitarnych, komunikacyi, bezpieczeństwa od ognia lub wskutek ustanowienia linii regulacyjnej, okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi, ulicy lub nowego placu albo zajdzie potrzeba sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi, ulicy lub istniejącego placu, względnie także potrzeba cofnięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, winien będzie właściciel gruntu, ewentualnie, o ile zachodzą warunki określone w §. 365. ust. cyw., w drodze wywłaszczenia odstąpić gminie na własność potrzebną przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeśli zaś wskutek regulacyi okaże się potrzeba wysunięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący obowiązany będzie przed przystąpieniem do wykonania zamierzonej budowy, nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dotychczasową linią frontową a nową linią regulacyjną, a tenże właściciel, o ile zachodzą warunki określone w §. 365. ust. cyw., może być przymuszonym do odstąpienia budującemu tej części gruntu w drodze wywłaszczenia.

Orzeczenie o wywłaszczeniu należy do władzy politycznej.

Gdyby w powyższych wypadkach strony interesowane co do wysokości wynagrodzenia nie zgodziły się, oznaczy ją orzeczenie sądowe.

Niedojście do skutku ugody nie wstrzymuje dalszej rozprawy budowlanej.

W razie zajęcia obcego gruntu pod budowę, może być konsens budującemu tylko wówczas udzielony, jeżeli tenże wykaże się, iż otrzymał na to zezwolenie właściciela gruntu, lub też, że dostatecznie zabezpieczył kwotę odszkodowania, którą sąd ją oznaczy.

Przepisy niniejszego paragrafu należy stosować i do wypadków, gdzie na obszarze zdrowiska lub stacyi klimatycznej ze względów publicznych okaże się potrzeba zajęcia obcych gruntów dla utworzenia wolnych od zabudowań placów na cele użyteczności publicznej, albo też okaże się potrzeba usunięcia istniejących piekarni, kuźni, ślusarni i t. p. zakładów przemysłowych (§ 36), o ile zakłady takie mogą ujemnie wpływać na zdrowie i spokój mieszkańców.

§. 20.

Materyał i odległość budowli.

1. Nowe budowle stawiane po wejściu w życie niniejszej ustawy należy pokrywać ogniotrwałym materyałem.

2. Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego może w wypadkach uwzględnienia godnych, uwolnić na pewien ściśle określony czas pojedyncze gminy lub jej części od obowiązku krycia nowych nieogniotrwałych budynków materyałem ogniotrwałym.

3. Odległość nowego nieogniotrwałego budynku, bez względu na to, czy ma być ogniotrwale lub nieogniotrwale pokryty, od jakiegokolwiek obcego budynku, wynosić ma najmniej dziesięć metrów. Jeżeli budynek taki stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, odległość jego od granicy niezabudowanego gruntu obcego wynosić ma najmniej pięć metrów.

4. Budynek z materyału ogniotrwałego może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego.

Jeżeli jednak budynek taki nie ma przylegać do budynku lub gruntu obcego a stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, wówczas odległość jego wynosić ma najmniej sześć metrów od obcego gruntu.

5. Budynek nieogniotrwały stary lub spalony można zezwolić odbudować z materyału nieogniotrwałego na tem samem miejscu i w dotychczasowych rozmiarach nawet w wypadku braku 10-metrowej odległości, jeżeli rozmiar gruntu nie dozwala na odsunięcie budynku do 10-metrowej odległości.

6. Pokrycie materyałem nieogniotrwałym dachu budynku pod 5. wspomnianego, nieogniotrwale dotąd krytego, można dozwolić tylko po urzędowem stwierdzeniu przez Wydział powiatowy ubóstwa właściciela.

7. Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych wyjątki pod 5. i 6. przewidziane, nie są dozwolone.

8. Dach budynku przeznaczonego wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, można pokryć materyałem nieogniotrwałym, jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości co najmniej dwustu metrów od zabudowanej części gminy.

9. Budynek piątrowy należy w każdym razie pokryć ogniotrwałym materyałem.

10. Sciany budynków nieogniotrwałych, przy których stanąć mają kominy, piece i ogniska, muszą być murowane, od takiej zaś ściany można postawić komin w odległości pół metra, a piec lub ognisko w odległości jednego metra.

11. Budynek, którego ubikacye na piątrze przeznaczone są do zebrań większej ilości osób (zgromadzenia wszelkiego rodzaju, koncerty, domy modlitwy i tp.), musi być ogniotrwale zbudowany i ogniotrwale kryty.

12. Odległości niniejszym paragrafem ustanowione nie naruszają postanowień przewidzianych w §§. 12., 14., 32., 35., 36., i 37., liczyć je zaś należy zawsze od najbliższej wystającej ku zamierzonej budowie części (ganek, okap i t. p.) jednego budynku do takiej samej najbliższej części drugiego budynku, lub do obcego gruntu.

13. Radzie gminnej wolno:

a) Uchwalić obowiązek pokrywania ogniotrwałym materyałem wszystkich budynków w gminie.

b) Uchwalić obowiązek ogniotrwałego budowania wszystkich budynków w gminie, w pewnej jej części lub tylko pojedyńczych ważniejszych budynków.

c) Ustanowić większą odległość między budynkami obcymi, aniżeli ją ustawa niniejsza przewiduje, ustanowić odległość między budynkami na jednym i tym samym gruncie, a także większą odległość budynków od szkół, kościołów i cerkwi i większych palenisk od zabudowanej części gminy.

d) Zakazać stawiania nowych budynków w pewnych nawet niezabudowanych częściach gminy.

Uchwałę odnośną należy jednak w gminie odpowiednio ogłosić, a przeciw niej mogą strony interesowane wnieść rekurs w sposób przewidziany w §. 47.

14. Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy przestrzenie gruntów, które zabudowane być nie mogą.

§. 32.

Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z odpowiednim zbiornikiem. W poszczególnych jednak wypadkach może Wydział powiatowy, a w toku instancyi Wydział krajowy uwolnić budującego od obowiązku urządzenia wychodku.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy o urządzaniu i wypróżnianiu zbiorników kloacznych.

Przepisy te zatwierdzić ma Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo zmienić je stosownie do miejscowych warunków.

Każdy zbiornik winien być tak urządzony, aby nieczystości nie przenikały jego ścian i spodu i ma być oddalony przy-

najmniej na 2 *m* od granicy sąsiedniej, a 10 *m* od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą mieć wejścia z kuchni albo spiżarni i nie mogą być widoczne z ulicy lub placu publicznego.

Zbiorniki na nawóz mogą być urządzane w odległości co najmniej 10 *m* od najbliższej studni, a co najmniej 2 *m* od granicy sąsiedniej.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska i stacye klimatyczne i we wszytkich znaczniejszych miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, winna Rada gminna określić te części gminy, w których nawet w domach już istniejących, w ciągu jednego roku od dnia tego rozporządzenia Wydziału krajowego mają być dobudowane brakujące wychodki. Przyczem mają być zastosowane przepisy uchwały Rady gminnej co do urządzania zbiorników i odprowadzania nieczystości.

Na przestrzeni zdrojowisk i stacyi klimatycznych wychodki należy urządzać w domu mieszkalnym i w taki sposób, iżby je można ogrzewać.

§. 36.

Budynki o większych paleniskach.

Suszarnie na owoce, len, konopie, wędzarnie, piekarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i budynki o większych paleniskach w ogóle, winny być od innych budynków przynajmniej na 30 *m.* oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie po za obrębem zabudowanego obszaru miejscowości.

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 *m.* lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

W zdrojowiskach i stacyach klimatycznych budynki, o których wyżej mowa, niemniej kuźnie i ślusarnie można stawiać tylko po za obszarem zdrojowiska i stacyi klimatycznej w odległości przynajmniej 300 *m* od budynków mieszkalnych położonych na obszarze uzdrowiska, a kuźnie i ślusarnie tylko z ogniotrwałego materyału i ogniortwale kryte.

§. 40.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 55.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

III.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz u. kr. w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 70.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 15., 19., 20., 24., 25., 45., 46., 47., 48., 56., 61., 64., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 79., 82. i 86. ustawy z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 Dz. u. kr. w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Nr. 70 Dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

§. 15.

Inne wyjątkowe postanowienia.

Przy budowie w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rown drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rorprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną drogą, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata, bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowem, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §§. 8. i 9. zawezwać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawianym być ma na ustroniu w niewiększem oddaleniu, jak dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

§. 19.

Plan regulacyjny.

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy na jej koszt sporządzić się mający.

W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisyonalne dochodzenie na miejscu.

W skład komisyi wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony Zarządu gminy zawiadomić o terminie komisyi.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi komisya plan regulacyjny (§. 20.) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawezwie następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej, o ile w powyższym terminie wydaną zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzyi.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przedtem plan regulacyjny, obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia, lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, przed wdrożeniem czynności przez Wydział powiatowy, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia względnie rewizyi planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§. 1. i 2. niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

§. 20.

Sporządzając plan regulacyjny, należy przestrzegać:

1. Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały względom ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i wogóle bezpieczeństwa publicznego.

2. Ażeby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie, ażeby można je ująć w należyty system.

3. Ażeby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami.

§. 24.

Materyał do budowy.

Do budowy należy używać wogóle tyko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w §. 19. i w sposób w tymże §. 19. określony zbadać i ile możności równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia, oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czyli w całej gminie lub tylko w pewnych jej częściach budynki należy stawiać tylko z ogniotrwałego materyału, względnie w których częściach gminy można stawiać budynki także z muru pruskiego, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§. 19.) uwidocznić ma komisya części gminy (rejony) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzyi przez Wydział krajowy używać materyału nieogniotrwałego przy budynkach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami, lub wolnymi placami.

Odnośne postanowienia §. 19. należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i warunku udzielania konsensów, wreszcie co do zmiany rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydziału powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

§. 25.

Mury.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy.

Komisya badająca plany orzeka, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna uledz zmiane.

Grubość murów ceglanych w budynkach mieszkalnych parterowych i jednopiętrowych powinna wynosić przy ścianach zewnętrznych co najmniej 45 cmt. a 30 ctm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej piąter, dwa piątra najwyżej położone winny mieć grubość murów takich samych rozmiarów, tj. najmniej 45 cm., względnie 30 cmt., w każdych zaś następujących dwóch niżej położonych piątrach, grubość murów o 15 cmt. powiększoną być musi.

Mury fundamentów mają być o 15 cmt. grubsze od ściany na nich spoczywającej.

Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

Budynki nieogniotrwałe należy stawiać na podmurowaniu 50 cm. wysokości ponad powierzchnię terenu,

§. 45.

Stodoły, szopy i t. p.

Stodoły, szopy i inne budynki, przeznaczone na przechowywanie łatwo zapalnych materyałów, jeżeli są zbudowane z materyału nieogniotrwałego choćby ogniotrwale kryte, muszą być od budynku mieszkalnego, równie jak od kuchni przestrzenią 10 m. oddzielone. Takie budynki tylko wówczas przybudować można do domu mieszkalnego lub do kuchni, jeżeli przyległe izby mieszkalne, względnie kuchnie od nich oddzielone zostaną trwałym murem ogniochronnym.

Izb mieszkalnych zaś ani kuchni do takich budynków dobudowywać nie wolno.

§. 46.

Suszarnie, piece do wypalania wapna lub cegły i kuźnie.

Suszarnie na owoce, len lub konopie, winny być od innych budynków przynajmniej o 30 m. oddalone.

Piece do wypalania wapna lub cegły mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejskiego.

Kuźnie winny być oddalone od innych budynków przynajmniej o 30 m., lub urządzane w budynkach ogniotrwale zbudowanych.

§. 47.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków należy wogóle pokrywać tylko ogniotrwałym materyałem.

Który materyał uważać należy za ogniotrwały, orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego oparty na opinii Rady gminnej może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas pojedyncze części gminy, nie objęte rejonem dla budynków ogniotrwałych, od obowiązku krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

§. 48.

Pokrywanie dachów słomą.

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzciną lub szuwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana itp. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

§. 56.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach i placach publicznych wolno na froncie stawiać tylko budynki główne. Inne budynki służące na gospodarcze lub podobne cele, jako to: stajnie, wozownie i t. d. mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki takie tylko przy froncie ulicy postawionymi być mogły, a względy publiczne nie przemawiały przeciw temu, można na to wyjątkowo zezwolić. W takim wypadku jednak budynki te winny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu, a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

§. 61.

Ogrodzenia, płoty i t. p.

Jaki materyał dozwalany być może do urządzenia ogrodzeń, zastosować się należy do zwyczajów miejscowych.

Na odgrodzeniach wzdłuż dróg publicznych, jakoteż na odgrodzeniach takich, które dotykają zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich, nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, pężu, odpadków łodyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 72.

Naprawa dachów.

Istniejące dachy gontowe należy do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§. 47. ustęp pierwszy).

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i niewięcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§. 47. i 48.

§. 73.

Zwierzchność gminna.

Naczelnik gminy względnie Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, a przedewszystkiem nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§. 1., 2, a względnie i §. 3. niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i obowiązku krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń naczelnika gminy względnie zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego peryodycznem uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§. 18., 19., 24., 47., 52., 57., 59. i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno.

Uchwały przewidziane w §§. 18., 24., 52., 59. i 68., oraz w punkcie 4. niniejszego paragrafu należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 75.

Wydział powiatowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 19., 24., 47.
3. Rozstrzyga rekursy przewidziane w §§. 73. i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały, wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

§. 76.

Wydział krajowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności przewidziane w §§. 19., 24. i 47.
3. Rozstrzyga w ostatniej instancyi rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnych ustaw gminnych, pozostają nienaruszone.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma aserorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 10 do 200 koron, a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do 20 dni.

W gminach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. względnie z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. przysługuje naczelnikowi gminy względnie jego zastępcy przewidziane niniejszem prawo orzekania kary.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynków pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

IV.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§., 15., 21., 42., 44., 45., 46., 54., 62., 63., 64., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 79. i 82. ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

§. 15.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg publicznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynków od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rozprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną

drogą, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

§. 21.

Materyał do budowy.

Do budowy należy używać w ogóle tylko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w §. 62. i w sposób w tymże §. 62. określony, zbadać i ile możności równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czyli w całej gminie lub tylko w pewnych jej częściach budynki należy stawiać tylko z ogniotrwałego materyału, względnie w których częściach gminy można stawiać budynki także z pruskiego muru, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§. 62.) uwidocznić ma komisya części gminy (rejony) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego, a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzyi przez Wydział krajowy, używać materyału nieogniotrwałego przy budowlach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami lub wolnymi placami.

Ściany budynków, przy których stanąć mają kominy, piece i ogniska, muszą być murowane.

Odnośne postanowienia §. 62. należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i zmian tych rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydziału powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

§. 42.

Stodoły, szopy, drewutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materyału nieogniotrwałego (choćby ogniotrwale kryte), muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane, jeżeli przylegle izby mieszkalne, a względnie kuchnie oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym. Do takiej stodoły, szopy, drewutni i innych tego rodzaju budynków, nie mogą być dobudowane izby mieszkalne lub kuchnie.

§. 44.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków należy wogóle pokrywać tylko ogniotrwałym materyałem.

Który materyał uważać należy za ogniotrwały, orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

§. 45.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materyałem.

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego oparty na opinii Rady gminnej, może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas pojedyncze części gminy, nieobjęte rejonem dla budynków ogniotrwałych od obowiązku krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

§. 46.

Pokrywanie dachów słomą.

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzciną lub sznwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana itp. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

§. 54.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jakoto: stajnie, wozownie, itd. mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

§. 62.

Plan regulacyjny.

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy, na jej koszt sporządzić się mający.

W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisyonalne dochodzenie na miejscu.

W skład komisyi wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony zarządu gminy zawiadomić o terminie komisyi.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi komisya plan regulacyjny (§. 63.) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawezwie następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej, o ile w powyższym terminie wydaną zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzyi.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przedtem plan regulacyjny, obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar przed wdrożeniem czynności przez Wydział powiatowy, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia względnie rewizyi planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma Zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§. 1. i 2. niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

§. 63.

Sporządzając plan regulacyjny, należy przestrzegać:

1. Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały względom ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i wogóle bezpieczeństwa publicznego.

2. Ażeby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie ażeby można je ująć w należyty system.

3. Ażeby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby o obsadzić można drzewami.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 72.

Naprawa dachów.

Istniejące dachy gontowe należy do lat pięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§. 44).

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 5, może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca est zdrowe i niewięcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§. 45 i 46.

§. 73.

Naczelnik gminy i Zwierzchność gminna.

Naczelnik gminy względnie zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, a przedewszystkiem nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§. 1, 2, a względnie i §. 3. niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń Naczelnika gminy względnie Zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce Naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego peryodycznem uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia, względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§. 21., 45., 50., 55., 57., 61., 62. i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno.

Uchwały przewidziane w §§. 21., 50., 57., 61. i 68., oraz w punkcie 4. niniejszego paragrafu należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 75.

Wydział powiatowy:

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 21., 45., i 62.
3. Rozstrzga rekursy przewidziane w §§. 73. i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

§. 76.

Wydział krajowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 21., 45. i 62.
3. Rozstrzyga w ostatniej instancyi rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnych ustaw gminnych pozostają nienaruszone.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych prawo karania służy naczelnikowi gminy, względnie jego zastępcy.

Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego, pieniężnie w wysokości od 10 do 200 K., albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§ 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia grzywny pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

V.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zaliczenia gminy Zakopane powiatu Nowy Targ pod przepisy ustawy z dnia 10. listopada 1891 Nr. 18. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Zakopane powiatu Nowy Targ podlega postanowieniom ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. listopada 1891 roku Nr. 18. Dz. u. kr.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 91.441/1905. We Lwowie dnia 30. września 1905.

Aleg. 344

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gmin Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego do kategoryi gmin objętych ustawą krajową z dnia 3. lipca 1896.

Wysoki Sejmie!

Gminy Borysław i Tustanowice były już od dawna ogniskiem produkcyi wosku ziemnego w Galicyi. W miarę rozwoju stosunków kopalnianych wzmagała się potrzeba jednolitego wykonywania policyi miejscowej w pomienionych gminach bezpośrednio ze sobą sąsiadujących.

W roku 1890 zawartą została między temi gminami tudzież obszarem dworskim w Borysławiu następująca umowa:

„Gmina Tustanowice i Borysław, tudzież obszar dworski Borysław, łączą się na podstawie §. 95. ustawy gminnej z dnia 12. września 1866 Dziennik ustaw krajowych Nr. 19. na czas potrzeby, t. j. jak długo obecnie istniejące stosunki produkcyi wosku ziemnego na Wolance w Tustanowicach i w Borysławiu wymagać będą, o czem decydować ma c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Radą powiatową, — celem jednolitego wykonywania policyi miejscowej na terenach kopalnianych w Borysławiu i Wolance i przenoszą przysługujące gminom, względnie obszarowi dworskiemu prawo własnego zakresu działania w wykonywaniu policyi budownictwa, ogniowej, drogowej, sanitarnej, bezpieczeństwa nad obcymi i robotnikami w zakresie poniżej wyszczególnionym Inspekcyi kopalnianej ustanowionej i mianowanej przez c. k. Rząd.

Zakres działania tej Inspekcyi w wykonywaniu policyi budownictwa, ogniowej, drogowej, sanitarnej i bezpieczeństwa ogranicza się jedynie na tereny kopalniane już istniejące lub w przyszłości powstać mogące na obszarach połączonych gmin i obszarze dworskim w Borysławiu.

Co do policyi budownictwa, oddanej Inspekcyi kopalń, czyni się zastrzeżenie, że takowa będzie miała prawo udzielać policyjnego pozwolenia do budowy budynków w rejonie kopalnianym, które wyłącznie mają służyć do celów przemysłowych, z wyjątkiem wypadków należących do kompetencyi Starostwa jako władzy przemysłowej. Udzielanie zaś pozwolenia na budynki mieszkalne w tym rejonie i pozwolenia na przekształcenie budynku do celów przemysłowych służącego na budynek mieszkalny ma należeć i nadal do kompetencyi połączonych gmin i obszaru dworskiego“.

Nadto ustanowiono maximum rocznego wydatku na Inspekcyę w kwocie 3.000 zł i zastrzeżono, że personal Inspekcyi ma być niezawisłym od c. k. urzędu górniczego, jako też od połączonych gmin i obszaru dworskiego.

C. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z 3. czerwca 1892 l. 41.263 za zgodą Rady powiatowej zatwierdziło po myśli §. 95. ustawy gminnej powyższą umowę, przyczem zaznaczyło, że zastrzeżone c. k. Rządowi w tej umowie prawo ustanowienia Inspekcyi kopalnianej, tudzież mianowania jej personalu, nie zmienia prawnej natury tego organu jako autonomicznego.

Umowa rzeczona weszła w życie 1. lipca 1892.

W roku 1900 przedstawiła Reprezentacya powiatowa c. k. Namiestnictwu wniosek na zniesienie Inspekcyi kopalnianej, a to ze względu na zmniejszenie się ruchu eksploatacyi wosku ziemnego.

C. k. Namiestnictwo w piśmie z 10. marca 1902 l. 25.189 uznało słuszność powyższego motywu, mimo to sprzeciwiło się stanowczo zwinięciu Inspekcyi, podnosząc konieczną potrzebę zatrzymania jej nadal ze względu na nowo wytworzone w Borysławiu i Tustanowicach-Wolance i ciągle szybkim krokiem rozwijające się wówczas stosunki kopalni oleju skalnego.

W tym względzie powołało się c. k. Namiestnictwo na sprawozdanie c. k. Starostwa w Drohobyczu z 26. lutego 1902 l. 4.981, podług którego pracowało w tym czasie w Borysławiu 44 przedsiębiorstw z 108 rygami i 2.100 robotnikami, prócz 2.000 robotników zajętych przy kopalniach naftowych

Jako ważny moment podniosło starostwo tę okoliczność, że gdy w początkach rozwoju kopalnictwa naftowego w Borysławiu przedsiębiorstwa wiertnicze trzymały się więcej poza obrębem części gminy zamieszkałej, to później, gdy przekonano się, że tereny, na których stoją domy mieszkalne, są najlepsze, przemysł naftowy posuwać się zaczął w głąb Borysławia, skutkiem czego zaczęto demolować domy, a na ich miejsce powstały otwory wiertnicze lub budynki pomocnicze. Z tego powodu wytworzyły się w licznych wypadkach bardzo zawiłe stosunki tak pod względem policyi górniczo-policyjnej, jako też policyi ogniowej i budowniczej.

Wobec tego oświadczyło c. k. Namiestnictwo, że dla uregulowania tych stosunków i prawidłowego wykonywania policyi miejscowej na terenach naftowych w Borysławiu i Tustanowicach zachodzi konieczna potrzeba nietylko pozostawienia nadal rzeczondj. Inspekcyi jako organu od interesentów, t. j. właścicieli przedsiębiortw kopalnianych niezawisłego, lecz nadto rozszerzenia jej zakresu działania także na tereny naftowe.

W końcu zaznaczyło c. k. Namiestnictwo, że byłoby skłonne ograniczyć trwanie inspekcyi czasowo, n. p. na lat 5, a po upływie tego czasu ją zwinąć, chybaby stosunki po latach 5 nadspodziewanie tak się wytworzyły, że dalsze istnienie inpekcyi byłoby wskazane, a w takim razie na podstawie na nowo przeprowadzonych pertraktacyi mogłaby być znowu na pewien czas za wszechstronną zgodą przedłużona.

Uchwałą z 6. maja 1902 Rada powiatowa przychyliła się do powyższego wniosku c. k. Namiestnictwa.

Że tak gmina Borysław, jak i gmina Tustanowice nie są wstanie wykonywać należycie policyi miejscowej, świadczy dowodnie okoliczność, iż głównie z tego powodu rozwiązane zostały w r. 1904 Reprezentacye tych gmin.

Ustanowiony w ich miejsce tymczasowy Zarząd gminy, istnieje dotychczas, sprawując wszystkie czynności, do zakresu działania gmin należące, z wyjątkiem spraw policyi miejscowej na terenach kopalnianych przekazanych Inspekcyi kopalń. Ten jednak stan rzeczy nie może długo potrwać. W myśl bowiem powołanego wyżej oświadczenia c. k. Namiestnictwa z 10. marca 1902 l. 25.189 trwanie obecnej Inspekcyi ograniczone jest jeszcze tylko do okresu około 2 lat, poczem agendy pomienionego organu przejść mają napowrót na Reprezentacye pomienionych gmin, co ze względu na przedstawiony wyżej stan rzeczy sprowadzićby musiało smutne następstwa.

Dla zapobieżenia zatem tej ewentualności przedstawił tymczasowy Zarząd gminny w Borysławiu w relacyi z 18. września 1905 do c. k. Namiestnictwa wystosowanej wniosek o ustawowe zaliczenie obu pomienionych gmin do gmin, podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51., a tem samem umożliwienie zastosowania §. 108. cyt. ust., podług którego w razie zaniedbywania lub wadliwego wykonywania policyi miejscowej, sprawowanie całej tej policyi miejscowej lub pewnej jej części poruczone być może na czas, z góry oznaczony, komisarzowi rządowemu, ustanowionemu przez polityczną władzę powiatową względnie krajową, za zgodą Wydziału powiatowego względnie Wydziału krajowego.

Zaliczenie gminy Borysław do gmin podlegających wyżej cytowanej ustawie gminnej jest zdaniem pomienionego wyżej Zarządu gminnego także i z innych względów w zupełności uzasadnione. Podług ostatniego spisu ludności, liczy Borysław 11.631 mieszkańców i 1.400 domów mieszkalnych, przeszło 300 sklepów i 100 domów gospodnich, posiada 3 kopalnie wosku i sto kilkadziesiąt kopalń naftowych, które prócz kilkuset urzędników zatrudniają około 7.000 robotników, zatem prawie dwa razy więcej jak w r. 1902, nadto istnieją w Borysławiu dwie fabryki narzędzi wiertniczych, dwie rafinerye nafty, krajowa szkoła górnicza i wiertnicza, kościół, cerkiew, 5 klasowa szkoła mieszana, do której uczęszcza około 1.500 dzieci, 4-klasowa szkoła męska fundacyi br. Hirscha, eraryalny urząd pocztowy i telegraficzny, telefon z 58 miejscowemi stacyami telefonicznemi, oddział straży skarbowej i posterunek c. k. żandarmeryi, apteka, dwa szpitale kas brackich, szpital gminny, rzeźnia, 3 lekarzy, weterynarz, targi tygodniowe, oświetlenie elektryczne na przestrzeni 5 kilometrów, wreszcie chodniki i inne inwestycye.

Podług budżetów gminnych wynosiły:

W roku 1903.

Dochody: *a)* własne		16.263 K 17 g
b) zaległe dodatki		14.000 „ — „
	razem	30.263 K 17 g
Wydatki		73.438 „ 32 „
	niedobór	43.175 K 15 g,

na którego pokrycie nałożono 50% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 86.350 K 31 g.

W roku 1904.

Dochody: *a)* własne		17.246 K — g
b) zaległe dodatki		27.000 „ — „
	razem	44.000 K — g
Wydatki		99.984 „ 45 „
	niedobór	55.738 K 45 g,

na pokrycie którego nałożono również 50% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 119.096 K 90 g.

W roku 1905.

Dochody: *a)* własne		20.541 K 92 g
b) zaległe dodatki		12.000 „ — „
	razem	32.541 K 92 g
Wydatki		105.917 „ 86 „
	niedobór	73.375 K 94 g

znajduje pokrycie w 50% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 146.751 K 88 g.

Podług inwentarza za rok 1904 stan czyny majątku gminnego wynosił . . . . . 137.775 K 52 g
bierny . . . . . 25.021 „ 14 „
przewyżka stanu czynnego . . . 112.754 K 38 g

Majątek gminny stanowią:

1. Grunta w obszarze 102 arów 42 *m* wartości .	17.000 K
2. Budynki	74.600 „
3. Prawa i przywileje	6.500 „
4. Kapitały	24.266 „

Przez zaliczenie gminy Borysław do gmin podlegających wspomnianej wyżej ustawie gminnej z roku 1896 nie wynikną dla gminy żadne znaczniejsze ciężary i wydatki administracyjne.

Już obecnie bowiem personal służbowy gminy jest liczny i odpowiednio dotowany, a wydatki połączone z utrzymaniem tego personalu dosięgły w roku 1905 kwoty 50.000 K t. j. połowy wszystkich wydatków.

Zresztą, jak wykazano powyżej, siła podatkowa gminy wzrasta niepomiernie, a podług urzędowego wykazu z 25. września 1905 dosięgła już kwoty 259.890 K.

Podobne stosunki istnieją w Tustanowicach.

Gmina ta z przysiółkiem Wolanka położonym na granicy Borysławia przybiera według pomienionej wyżej relacyi Zarządu gminnego z każdym dniem ze względu na rozwijający się przemysł naftowy i woskowy wygląd i charakter miasta. Pobudowano przeważnie w części zwanej Wolanka przeszło 100 domów krytych blachą lub dachówką; istnieje tam wspaniały kościół, cerkiew gr. kat., urząd pocztowy, publiczna mównica telefoniczna, szpital kasy brackiej. zaprowadzono po części oświetlenie elektryczne tak na ulicach jak i w domach prywatnych, pobudowano znaczną ilość dużych domów dla pomieszczenia urzędników górniczych i robotników kopalnianych; istnieje nadto w Tustanowicach kilkadziesiąt sklepów; założono kilkadziesiąt szybów naftowych, a prócz tego znaczną ilość przedsiębiorstw przemysłowych, mających z przemysłem naftowym i woskowym bezpośrednią łączność. Ruch naftowy i woskowy w pomienionej gminie z każdym dniem się wzmaga, skutkiem czego Tustanowice już obecnie mają warunki miasteczka.

Podług budżetów gminnych wynosiły:

W roku 1903.

Dochody	3.017 K 60 g
Wydatki	4.785 „ 19 „
niedobór . .	1.767 K 59 g

pokryty 23% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 7.851 K 48 g.

W roku 1904.

Dochody	4.217 K 60 g
Wydatki	6.553 „ 82 „
niedobór . .	2.336 K 22 g

pokryty 24% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 9.795 K 87 g.

W roku 1905.

Dochody	9.309 K 60 g
Wydatki	13.642 „ 10 „
niedobór . .	4.332 K 50 g,

na którego pokrycie nałożono 50% dodatek do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 8.665 K 10 g.

Podług inwentarza za rok 1904 wynosił:

stan czynny majątku gminnego	948.226 K — g
stan bierny	— „ — „

Główny majątek gminy stanowią grunta wydzierżawiane pod exploatacye olejów skalnych, których wartość podano w inwentarzu na 800.000 K.

Prócz tego posiada gmina ulokowany w Kasie pożyczkowej Wydziału powiatowego w Drohobyczu kapitał w kwocie 99.872 K 02 g, uskładany z 9% dochodu brutto z wydobywanych produktów naftowych, — nadto siła podatkowa gminy wzrosła w ostatnich czasach również niepomiernie; gdy bowiem z końcem roku 1904 wynosiła, jak wyżej podano, kwotę 8.665 K 10 g, to podług urzędowego wykazu z 26. września 1905 wzrosła obecnie do kwoty 17.094 K.

C. k. Namiestnictwo w piśmie z 22. września 1905 l. 138.222 oznajmiło, że uznaje zupełną słuszność motywów przytoczonych w powołanej wyżej relacyi Zarządu gminnego w Borysławiu i że wniosek tego Zarządu usilnie popiera.

Z uwagi zatem, że Borysław i Tustanowice mają wszelkie warunki, aby były zaliczone do wyższej kategoryi gmin objętych ustawą z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51, pomiędzy któremi znajdują się również gminy wiejskie, z uwagi, że w ten sposób możliwe będzie zorganizowanie odpowiedniej policyi, ewentualnie zastosowanie odpowiednich w ustawie wskazanych środków zaradczych, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o zaliczeniu gmin Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego do miejscowości objętych ustawą z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego zaliczone zostają do miejscowości objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 (dz. ust. kraj. Nr. 51 z r. 1896).

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 63.376/905.

We Lwowie, dnia 18. lipca 1905.

Aleg. 345

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 13. października 1904 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do dostarczenia części kapitału zakładowego kolei lokalnej ze Lwowa do Podhajec w zastępstwie interesowanych powiatów i gmin przez objęcie w pełnej imiennej wartości akcyi zakładowych przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei.

Na tej podstawie postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu brzeżańskiego akcye rzeczonego Towarzystwa w imiennej wartości 100.000 K pod warunkiem, że powiat brzeżański przyjmie wobec funduszu krajowego gwarancyę czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% od sta rocznie od tych przez Wydział krajowy objętych akcyi zakładowych, a to na przeciąg 75 lat począwszy od dnia wydania koncesyi rządowej na budowę pomienionej kolei.

Żądaną gwarancyę uchwaliła Rada powiatowa w Brzeżanach na posiedzeniu z 23. stycznia 1905.

Zezwolenie jednak na przyjęcie przez powiat powyższego zobowiązania nastąpić może tylko w drodze ustawowej

Podług bowiem zamknięcia rachunków i inwentarza powiatowego długi i zaległości bierne powiatu z końcem r. 1904 są następujące:

1. funduszowi emerytalnemu reszta pożyczki zaciągniętej w r. 1897 na kupno placu pod budynek Rady powiatowej. . .		10.329 K 45 gr.
2. Bankowi krajowemu reszta pożyczki komunalnej zaciągniętej w r. 1899 na konwersyę długu w galicyjskiej Kasie oszczędności i na budowę domu Rady powiatowej.		111.599 „ 35 „
3. zaległości bierne:		
a) funduszu powiatowego . .	239 K 45 gr.	
b) powiatowego funduszu dróg gminnych	28 „ — „	267 „ 45 „
Do tego przyjąć się mające zobowiązanie powiatu . .		100.000 „ — „
co czyni razem		222.196 K 25 gr.

Ponieważ przypisane na r. 1904 w powiecie dodatki do podatków bezpośrednich, wynoszą 291.351 K 55 gr., z czego 50% jako maksimum dozwolonego w myśl §. 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej obdłużenia powiatu czyni . . . . . 145.675 K 77 gr.
przeto okazuje się, że w razie przyjęcia pomienionego zobowiązania, maksymalna granica obciążenia powiatu przekroczona zostanie o kwotę 76.520 K 48 gr.

Podług budżetów powiatowych z 3 lat ostatnich nałożyła Rada powiatowa na pokrycie niedoborów budżetowych dodatki do podatków bezpośrednich.

W r. 1903:

na rzecz	funduszu administracyjnego	9%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	7%
„ „	funduszu dojazdów kolejowych . . .	1%
	razem .	17%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

W r. 1904:

na rzecz	funduszu administracyjnego	11%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	9%
	razem .	20%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Na r. 1905:

na rzecz	funduszu administracyjnego	12%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	4½%
„ „	funduszu dojazdów kolejowych . . .	3½%
	razem .	20%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie pomienionego zobowiązania jest uzasadnione względami na korzyści, jakie powiat odniesie z powodu rzeczonej kolei, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek:

/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod */.* projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Brzeżanach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu Brzeżańskiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 100.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 39.162/05.

We Lwowie, dnia 18. lipca 1905.

Aleg. 346

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 13. października 1904 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do dostarczenia części kapitału zakładowego kolei lokalnej ze Lwowa do Podhajec w zastępstwie interesowanych powiatów i gmin przez objęcie w pełnej imiennej wartości akcyi zakładowych przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei.

Na tej podstawie postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu przemyślańskiego akcye rzeczonego Towarzystwa w imiennej wartości 140.000 koron, pod warunkiem, że powiat przemyślański przyjmie wobec funduszu krajowego gwarancyę czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% od sta rocznie od tych przez Wydział krajowy objętych akcyi zakładowych, a to na przeciąg 75 lat począwszy od dnia wydania koncesyi rządowej na budowę pomienionej kolei.

Żądaną gwarancyę uchwaliła Rada powiatowa w Przemyślanach na posiedzeniu z 30. grudnia 1904.

Zezwolenie jednak na przyjęcie przez powiat powyższego zobowiązania nastąpić może tylko w drodze ustawowej.

Podług bowiem zamknięcia rachunków i inwentarza powiatowego długi i zaległości bierne powiatu z końcem r. 1904 są następujące:

1. Bankowi krajowemu reszta z pożyczki konwersyjnej, zaciągniętej w kwocie 112.000 K na podstawie ustawy z 22. sierpnia 1898 Nr. 86 dz. u. kr.			106.647 K 83 gr.
2. Funduszowi krajowemu:			
a) reszta z pożyczki na budowę drogi Przemyślany-Pomorzany			10.000 „ — „
b) reszta pożyczki na budowę drogi Dusanów-Korzelice .			800 „ — „
c) reszta pożyczki na budowę drogi Kurowice-Bohdanówka zaciągniętej w kwocie 20.000 K na podstawie ustawy 3. kwietnia 1903 dz. u. kr. Nr. 42.			18.000 „ — „
3. Zaległości bierne:			
a) funduszu administracyjnego . .	3.659 K 70 gr.		
b) funduszu dróg powiatowych . .	2.360 „ 78 „		
c) powiatowego funduszu dróg gminnych .	7.353 „ 68 „	13.374 „ 16 „	
	Razem .		148.821 K 99 gr.

Ponieważ przypisane na r. 1904 podatki bezpośrednie w powiecie wynoszą 191.330 K 07 gr., z czego 50% jako maksimum dozwolonego w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej obciążenia powiatu czyni kwotę . . . . . 95.665 K 03 gr.

przeto okazuje się, że już z końcem r. 1904 maksymalna granica obciążenia powiatu jest przekroczoną o kwotę . . . 53.156 K 96 gr.

W razie zaś przyjęcia rzeczonego zobowiązania na . . 140.000 „ — „

przekroczenie zwiększy się do kwoty . . . . 193.156 K 96 gr.

Podług budżetów powiatowych z lat 1902—1904 nałożyła Rada powiatowa na pokrycie niedoborów dodatki do podatków bezpośrednich.

W r. 1902:

na rzecz	funduszu administracyjnego	8%
„ „	dróg powiatowych	11%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	21%
	razem .	40%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

W r. 1903:

na rzecz	funduszu administracyjnego	9%
„ „	funduszu dróg powiatowych	12%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	19%
	razem .	40%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

W r. 1904:

na rzecz	funduszu administracyjnego	11%
„ „	funduszu dróg powiatowych	14%
„ „	powiatowego funduszu dróg gminnych . .	21%
	razem .	46%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Na pobór powyższego 46% dodatku otrzymał powiat zezwolenie uchwałą Wysokiego Sejmu z 20. października 1904 zatwierdzoną Najwyższem postanowieniem z 24. stycznia 1905.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie pomienionego zobowiązania jest uzasadnione względami na korzyści, jakie powiat odniesie z powodu rzeczonej kolei, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Przemyślanach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu przemyślańskiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 140.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 62.249/905. We Lwowie, dnia 18. lipca 1905.

Aleg. 317

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 13. października 1904 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do dostarczenia części kapitału zakładowego kolei lokalnej ze Lwowa do Podhajec w zastępstwie interesowanych powiatów i gmin przez objęcie w pełnej imiennej wartości akcyi zakładowych przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei.

Na tej podstawie postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu podhajeckiego akcye rzeczonego towarzystwa w imiennej wartości 100.000 koron pod warunkiem, że powiat podhajecki przyjmie wobec funduszu krajowego gwarancyę czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% od sta rocznie od tych przez Wydział krajowy objętych akcyi zakładowych, a to przez przeciąg 75 lat, począwszy od dnia wydania koncesyi rządowej na budowę tej kolei.

Żądaną gwarancyę uchwaliła Rada powiatowa w Podhajcach na posiedzeniu z 9. lutego 1905.

Zezwolenie jednak na przyjęcie przez powiat pomienionego zobowiązania nastąpić może tylko w drodze ustawowej.

Podług bowiem zamknięcia rachunków i inwentarza powiatowego długi i zaległości bierne powiatu z końcem r. 1904 są następujące:

I. Fundusz powiatowy administracyjny.

1.	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki zaciągniętej na dotacyę Towarzystwa zaliczkowego w Podhajcach . .	2.000 K — g	
2.	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki hipotecznej	9.189 „ 86 „	
3.	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki wekslowej	15.000 „ — „	
4.	Krakowskiemu Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń na zakupno sikawek	6.000 „ — „	
5.	Towarzystwu zaliczkowemu zwrot pożyczki wekslowej	15.800 K — g	47.989 K 86 g

II. Fundusz dróg powiatowych.

Towarzystwu zaliczkowemu . . .		12.526 K 88 g

III. Powiatowy fundusz dróg gminnych.

1. Bankowi krajowemu spłata pożyczki komunalnej	48.880 K 42 g	
2. Towarzystwu zaliczkowemu zwrot pożyczki	18.975 K 43 g	67.855 K 85 g
IV. Zaległości bierne	458 K 02 g	458 K 02 g
Razem . . .		128.830 K 61 g
do tego przyjąć się mająca gwarancya powiatu		100.000 K — g
co czyni razem . .		228.830 K 61 g

Ponieważ do obliczenia dodatków powiatowych na r. 1904 przyjęto podatki bezpośrednie w powiecie w sumie 252.000 K, z czego 50% jako maksimum dozwolonego w myśl §. 24. ust. o Repr. powiat. obdłużenia powiatu czyni kwotę . . 126.000 K — g

przeto okazuje się, że w razie przyjęcia pomienionego zobowiązania, powyższa maksymalna granica obciążenia powiatu przekroczoną zostanie o kwotę . . . . . 102.830 K 61 g

w czem mieści się dotychczasowe już przekroczenie tej granicy w kwocie 2.830 K 61 g, spowodowane zaciągnięciem przez Reprezentacyę powiatową w r. 1904 chwilowych pożyczek, które z powodu klęsk elementarnych w powiecie, nie znalazły zupełnego pokrycia w bieżących dochodach powiatu.

Podług budżetów powiatowych z lat 1902—1904, nałożyła Rada powiatowa na pokrycie niedoborów budżetowych dodatki do podatków bezpośrednich:

w r. 1902.

na rzecz funduszu administracyjnego	16%
„ „ „ dróg powiatowych	5%
razem . . .	21%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych;

w r. 1903.

na rzecz funduszu administracyjnego	16%
„ „ „ dróg powiatowych	5%
razem . . .	21%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu drogowego.

w r. 1904.

na rzecz funduszu administracyjnego	19%
„ „ „ dróg powiatowych	11%
razem . . .	30%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie wyżej wymienionego zobowiązania jest uzasadnione względami na korzyści, jakie powiat odniesie z powodu budowy nowej kolei, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod ⁄. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu podhajeckiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 100.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 41.329/05.

We Lwowie, dnia 27. czerwca 1905.

Aleg. 318

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Gody ze związku gminy Kamionki małe i utworzenia z tego przysiółka tudzież z rozparcelowanej części posiadłości tabularnej Kamionki małe, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Wysoki Sejmie!

Przysiółek Gody stanowi osobną gminę katastralną o powierzchni 843 morgów. Należy on do związku gminy administracyjnej Kamionki małe w powiecie Kołomyjskim, i jest od niej o 8 kilometrów oddalony.

Głównie z powodu tego oddalenia utrudniającego należyte sprawowanie przez Reprezentacyę gminną w Kamionkach małych czynności administracyjnych na terytoryum rzeczonego przysiółka, wnieśli mieszkańcy w r. 1895 do Wysokiego Sejmu prośbę o wyłączenie pomienionego przysiółka ze związku gminy Kamionki małe i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Na poparcie tej prośby przytoczono, iż rzeczony przysiółek składa się z 40 gospodarstw, że posiada odrębną cerkiew i szkołę, tudzież własną kasę pożyczkową z kapitałem 5.529 złr. i własne pastwisko.

Nadto Rada gminna w Kamionkach małych uchwałą z 29. listopada 1894 zgodziła się na odłączenie przysiółka, a Rada powiatowa na posiedzeniu z 11. stycznia 1895 prośbę przysiółka przychylnie zaopiniowała. Wydział krajowy, któremu Wysoki Sejm petycyę powyższą do załatwienia odstąpił, po szczegółowem rozpatrzeniu sprawy rozporządzeniem z 3. grudnia 1895 l. 63.315 postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi przychylnego wniosku, a to dla braku dostatecznej siły podatkowej mieszkańców przysiółka, wobec czego przyszła gmina administracyjna nie mogłaby podołać ciężarom, wypływającym z własnego i poruczonego zakresu działania.

W szczególności projekt budżetu przyszłej gminy wykazywał wówczas dochody w kwocie 70 K., wydatki 268 K., niedobór 198 K., na pokrycie którego wypadałoby nałożyć dodatki do podatków bezpośrednich w wysokości 53%, nie licząc dodatków na cele szkolne. Na ponowną prośbę wniesioną w r. 1904 do Wydziału krajowego, zarządzone zostało dodatkowe dochodzenie, które wykazało, iż w latach 1896 i 1903 zakupili mie-

szkańcy tego przysiółka z miejscowego obszaru dworskiego około 620 morgów gruntu, które wydzielono z księgi tabularnej dla dóbr Gody i Kamionki małe i przeniesiono do ksiąg gruntowych dla gminy katastralnej Gody, tak iż obecnie idzie o utworzenie samoistnej gminy nie tylko z przysiółka Gody, lecz także z powyższego rozparcelowanego terytoryum obszaru dworskiego.

Majątek przysiółka stanowi obecnie 90 morgów pastwiska wydzierżawionego pod uprawę rolną za czynsz roczny w kwocie 1.460 K. Czynsz ten służy na umorzenie pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym na zakupno części rzeczonego pastwiska, a mianowicie na umorzenie rat odnośnych wynoszących rocznie 1.120 K, tudzież na częściowe pokrycie innych potrzeb przysiółka. Podług projektu budżetu przysiółka na r. 1904 przedstawiają się wydatki w kwocie . . . . . 1.539 K. 80 gr.
dochody w kwocie . . . . . 1.457 K. — gr.
niedobór 72 K. 80 gr.,
do którego pokrycia wystarcza nałożenie 14% dodatku do samego tylko podatku gruntowego przypisanego na rok 1904 w kwocie 543 Koron 08 hal.

Okazuje się przeto, że przyszła gmina Gody mogłaby podołać obowiązkom wypływającym z własnego i poruczonego zakresu działania gminy samoistnej. Przez wyłączenie przysiółka Gody nie poniesie gmina Kamionki małe żadnego uszczerbku. Według relacyi bowiem Wydziału powiatowego w Kołomyi z 14. stycznia 1905 l. 418 gmina ta pokrywała dotychczas swoje potrzeby własnymi dochodami i dodatkami tylko przez mieszkańców Kamionek małych opłacanymi, przysiółek zaś Gody pokrywał dotąd swoje potrzeby również własnymi dochodami i dodatkami osobno na jego członków nakładanymi i osobno przypisywanymi.

Podług projektu budżetu przyszłej gminy administracyjnej Kamionki małe na pokrycie niedoboru wystarczy jej 26% dodatków do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 1.737 K.

Rada gminna w Kamionkach małych uchwałą z 17. grudnia 1904 oświadczyła ponownie, iż nie ma w zasadzie nic przeciw projektowanemu wyłączeniu przysiółka Gody, że jednak nie może na razie zgodzić się na to wyłączenie z powodu utrudnienia w ten sposób akcyi utworzenia w tej gminie samoistnej parafii, co zależnem jest od wykazania dostatecznej ilości parafian. Zarzut ten jednak nie może decydować o utworzeniu osobnej gminy Gody. C. k. Starostwo pismem z dnia 16. września 1904 l. 24.622, tudzież c. k. Sąd powiatowy w Kołomyi pismem z 14. września 1904 l. VIII. 3¼ oświadczyły, iż nie mają nic przeciw projektowanemu utworzeniu nowej gminy administracyjnej i stwierdziły zarazem, że przysiółek Gody wraz z rozparcelowaną częścią dóbr Kamionki małe i Gody stanowią odrębną gminę katastralną. Wreszcie Rada powiatowa w Kołomyi uchwałą 20. grudnia 1904 objawiła również przychylną opinię w tej sprawie.

Z uwagi przeto, iż, jak wykazano wyżej, przysiółek Gody z rozparcelowaną częścią obszaru dworskiego stanowi już obecnie faktycznie odrębną gminę administracyjną i katastralną, że jest on w stanie podołać obowiązkom wypływającym z własnego i poruczonego zakresu działania gminy, oraz że przeciw projektowanemu utworzeniu nowej gminy administracyjnej nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych, Wydział krajowy wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z przysiółka Gody należącego do związku gminy Kamionki małe powiat Kołomya, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych w Kamionkach małych i Godach, samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Gody wyłącza się ze związku gminy Kamionki małe powiat Kołomya, i razem z rozparcelowaną częścią obszaru dworskiego w Kamionkach małych i Godach stanowiącą z tym przysiółkiem osobną gminę katastralną, tworzy się w granicach dotychczasowej gminy katastralnej samoistną gminą administracyjną pod nazwą Gody.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po ogłoszeniu niniejszej ustawy, rozpisać należy wybory do nowych Reprezentacyi gminnych w Kamionkach małych i Godach.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye gminne w Kamionkach małych i Godach ukonstytuują się, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 349

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 koron na pokrycie połowy kosztów rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie.

Wysoki Sejmie!

Osobnem sprawozdaniem z dnia 29. lipca 1905 L. 72.761 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na rozszerzenie budynku szpitala powszechnego w Husiatynie i upoważnienie kraju do zaciągnięcia pożyczki, pokrywającej połowę kosztów tej budowy w myśl §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 dz. u. kr. Nr. 47.

Rada powiatowa w Husiatynie uchwałą z dnia 21. czerwca 1904 postanowiła na pokrycie drugiej połowy kosztów odnośnej budowy zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 30.000 koron.

Gdy obciążenie powiatu husiatyńskiego przenosi 50% podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, zezwolenie na zaciągnięcie tej pożyczki udzielone być może w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej.

Według bowiem zamknięcia rachunkowego i inwentarza majątku powiatu husiatyńskiego za r. 1904 i podług stanu obecnego obciążenie powiatu przedstawia się, jak następuje:

a) długi funduszu administracyjnego:

1)	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki komunalnej 40.000 koron, reszta do spłaty	32.004 K. 54 g.
2)	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki hipotecznej 20.000 koron, zaciągniętej na hipotekę realności powiatowej, reszta do spłaty	18.363 „ 84 „
3)	Bankowi krajowemu zwrot pożyczki hipotecznej 10.000 koron, reszta do spłaty	9.522 „ 80 „
4)	powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowych pożyczek“	7.550 „ — „

5) pożyczka na założenie w powiecie fabryki dachówek cementowych	20.000 K.	— g.
b) długi funduszu dróg powiatowych:		
6) Bankowi krajowemu zwrot pożyczki komunalnej 60.000 koron, reszta do spłaty	42.339 „	24 „
7) Bankowi krajowemu zwrot pożyczki komunalnej 40.000 koron, reszta do spłaty	29.964 „	80 „
8) Wydziałowi krajowemu zwrot pożyczki drogowej .	31.818 „	— „
9) powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowych pożyczek“	25.785 „	— „
c) długi fund. powiat. warstatu dla wyrobów betonow.:		
10) Wydziałowi krajowemu zwrot pożyczki na założenie warstatu	4.000 „	— „
11) powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowych pożyczek“	2.400 „	— „
d) długi fund. dojazdu kolejowego w Chorostkowie:		
12) powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowych pożyczek“	350 „	— „
13) funduszowi dróg powiatowych z „chwilowych pożyczek“	8 .	— „
e) dług dojazdu kolejow. w Chadyńkowcach:		
14) powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowej pożyczki“	4.000 „	— „
f) długi funduszu dojazdu kolejowego w Kopyczyńcach:		
15) powiatowemu funduszowi dróg gminnych z „chwilowej pożyczki“	1.000 „	— „
16) funduszowi dróg powiatowych z „chwilowej pożyczki“	1.000 „	— „
17) funduszowi administracyjnemu z „chwilowej pożyczki“	100 „	— „
g) 18) zaległości bierne powiatowego funduszu dróg gminnych	141 „	54 „
razem . .	230.347 K.	76 g.

Ze sumy tej potrącić jednak należy wykazane wyżej reszty pożyczek, a mianowicie:

a) wykazaną pod poz.	2	kwotę	18.363 K.	84 g.
b) „ „ „	3	„	9.522 „	80 „
c) „ „ „	13	„	8 „	— „
d) „ „ „	16	„	1.000 „	— „
e) „ „ „	17	„	100 „	— „
f) „ „ „	5	„	20.000 K.	— g.

gdyż pożyczki pod poz. 2 i 3 są hipoteczne, zaś pożyczki pod poz. 13, 16 i 17, jako zaciągnięte między własnymi funduszami znoszą się, a pożyczka pod poz. 5. jest inwestycyjną, — razem . 48.994 K. 64 g.

Rzeczywista więc suma obdłużenia powiatu wynosi . 181.353 K. 12 g.

Ponieważ suma przypisanych w powiecie podatków bezpośrednich wynosi — okrągło biorąc — kwotę 310.000 koron, z czego 50% wynosi 155.000 koron, przeto okazuje się, że już obecnie obciążenie powiatu przenosi 50% podatków o sumę 26.353 koron

Przekroczenie to powstało przez zaciąganie, bez wyższego zezwolenia, w powiatowym funduszu dróg gminnych pożyczek t. z. „chwilowych“, których suma wynosi kwotę 41.085 koron. — Z tego powodu Wydział krajowy reskryptem z dnia 7. lipca 1905 L. 59.376 wezwał Wydział powiatowy, ażeby na przyszłość nie zaciągał takich pożyczek bez wyższego zezwolenia, i polecił wyrównać dotychczasowe pożyczki chwilowe w jak najkrótszym czasie.

Gdyby powiat nie zaciągał był wspomnianych pożyczek chwilowych, obciążenie jego wynosiłoby sumę . . . . 140.268 K. — g.

doliczywszy zaś do tej sumy zaciągnąć się mającą obecnie pożyczkę w kwocie . . . . . 30.000 „ — „

ogólna suma obdłużenia powiatu wyniosłaby . . . 170 268 K. — g.

maksymalna więc granica 50% obciążenia powiatu przekroczoną być musi co najmniej o kwotę 15.268 koron.

Wydział krajowy ze swej strony uznaje potrzebę zaciągnięcia przez powiat powyższej pożyczki, tudzież jej pożyteczność i na tej podstawie wnosi:

⁄. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie. pl. Bernardyński l. 7.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej zaciągnąć imieniem powiatu pożyczkę w kwocie 30.000 koron na pokrycie połowy kosztów rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 58.400/1905. We Lwowie, dnia 1. sierpnia 1905.

Aleg. 350

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 7. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. lipca 1904 o rachunkach galic. Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1903.

2) Sejm udziela Zarządowi galic. Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tejże Kasy za rok 1903.

3) Sejm zmieniając Art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899 (dz. u. kr. Nr. 35) i z dnia 18. listopada 1902 (dz. u. kr. Nr. 100), postanawia:

Jak długo trwa gwarancya kraju w Art. I. powyższej uchwały z 27. lutego 1899 (dz. u. kr. Nr. 35) określona, nie może stan kapitałów wkładkowych, w galic. Kasie oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższać sumy 90,000.000 K.

4) Sejm wzywa Wydział krajowy, aby Zarządowi galic. Kasy oszczędności polecił w interesach likwidacyjnych co do wkładów jak najoględniej postępować i zmierzać usilnie do zakończenia sprawy likwidacyjnej".

Wszystkie uchwały powyższe zakomunikował Wydział krajowy reskryptem z 19. listopada 1904 LW. 111.733 Zarządowi galic. Kasy oszczędności we Lwowie z wezwaniem do Dyrekcyi, ażeby zastosowała się do punktu czwartego uchwały i o wyniku zdała sprawę Wydziałowi krajowemu.

Uchwała Wysokiego Sejmu w punkcie 3) podana, a odnosząca się do podwyższenia gwarancyi kraju za kapitał wkładkowy z kwoty 80 milionów na sumę 90 milionów, nie uzyskała dotąd Najwyższej sankcyi.

Na rezolucyę zaś Wysokiego Sejmu przytoczoną w punkcie 4) zapowiedziała Dyrekcya Kasy przedłożenie osobnego sprawozdania, które służyć będzie do dyspozycyi Komisyi bankowej i pp. posłów.

Wydział krajowy podaje zarazem do wiadomości Wysokiego Sejmu, że na rezolucyę Wysokiego Sejmu z 4. maja 1900 i 17. października 1903, wzywającą c. k. Rząd, ażeby przy c. k. Namiestnictwie ustanowił przynajmniej dwie posady fachowo uzdolnionych, wyższych urzędników, celem wykonywania zastrzeżonego c. k. Rządowi nadzoru nad Kasami oszczędności, oraz, aby c. k. Rząd wstawił w budżet

państwowy odpowiednią na ten cel kwotę, otrzymał podaną równocześnie w sprawozdaniu z czynności Dep. I. odpowiedź c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 21. kwietnia 1905 L. 1.667/pr., podług której c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 11. lutego 1905 L. 7.370/M.I. z roku 1904 systemizowało z dniem 1. lipca 1905 przy Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa we Lwowie jedną posadę radcy rachunkowego, którego zadaniem będzie przeprowadzać peryodyczne rewizye Kas oszczędności w kraju.

Zarazem zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo nie wydało dotychczas żadnego postanowienia w sprawach dopuszczenia Wydziału krajowego do nadzoru nad Kasami oszczędności, założonemi za poręką gmin i powiatów, zmiany regulatywu dla Kas oszczędności i wydanego dla nich wzorowego statutu.

W myśl §. 38. ustęp drugi statutu galic. Kasy oszczędności we Lwowie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi rachunki rzeczonej Kasy za rok 1904, sporządzone i sprawdzone w sposób, jak to Wydział krajowy przedstawił w swych sprawozdaniach przy przedłożeniu poprzednich rachunków.

Rachunki powyższe za rok 1904 przyjął Wydział Kasy uchwałą z 18. kwietnia 1905, zaś Walne Zgromadzenie Towarzystwa galic. Kasy oszczędności we Lwowie uchwałą z 10. maja 1905, przyczem uchwaliło ono jednomyślnie upraszać Wysoki Sejm o przyznanie Zarządowi Kasy absolutoryum ze wspomnianych rachunków Kasy za rok 1904.

Na tem samem posiedzeniu z 10. maja 1905 uchwaliło Walne zgromadzenie na wniosek Zarządu Kasy zmianę §§. 2. i 33. statutu Kasy, mianowicie:

1. zmianę §. 2. z powodu podwyższenia przez Wysoki Sejm gwarancyi kraju za wkładki do sumy 90 milionów koron i

2. zmianę § 33. w kierunku rozszerzenia sposobu lokacyi wkładek:

a) na udział w obrocie żyrowym austro-węgierskiego Banku (ustęp 12),

b) na rachunki bieżące za podkładem papierów wartościowych, dopuszczonych do przyjmowania na zastaw (ustęp 13),

c) na oprocentowane pożyczki dla utworzyć się mającego przy Kasie Zakładu zastawniczego (ustęp 14),

d) na takie same pożyczki dla Kasy zaliczkowej, powstać mającej również przy Kasie oszczędności (ustęp 15).

Dyrekcya Kasy przedkładając Wydziałowi krajowemu powyższe zmiany do zatwierdzenia, uzasadniła ich potrzebę, jak następuje:

I. uchwalona zmiana §. 2-go dotyczy powołania uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z 7. listopada 1904, którą podwyższono gwarancyę krajową za wkładki galicyjskiej Kasy oszczędności ze sumy 80,000.000 K na sumę 90,000.000 K. — jest tedy jedynie wykonaniem rzeczonej uchwały.

II. Ustęp 12-ty §. 33. uzupełniamy słowami: „i w obrocie żyrowym austro-węgierskiego Banku", albowiem przy dzisiejszych formach obrotów pieniężnych umożliwienie gal. Kasie oszczędności udziału w obrocie żyrowym austro-węgierskiego Banku jest prostą koniecznością.

III. Do §. 33-go dodajemy nowy ustęp 13. mający na celu rozszerzenie dozwolonych Kasie lokacyi na rachunki bieżące z podkładem papierów wartościowych, albowiem ta forma kredytu osobistego jest dla stron nadzwyczaj wygodną, zaś dla Kasy zupełnie pewną lokacyą kapitałów, a nadto między nią a lombardem, prócz formalnej różnicy, polegającej na wypowiedzialności długu, niema żadnej innej merytorycznej. Zmiana ta została już raz zatwierdzoną przez Wysoki Wydział krajowy uchwałą z dnia 7. kwietnia 1900 do L. 22.205.

C. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 25. września 1900 L. 93.108 nie zgodziło się wprawdzie na powyższą zmianę statutu, z powodu, że interes rachunku bieżącego, jako interes handlowy, nie należy do przewidzianych regulatywem zadań Kas oszczędności. Jest jednak wszelka nadzieja, że Wysoki c. k. Rząd, za staraniem Związku Kas oszczędności, zmieni obecnie powyższe zapatrywanie, przez wzgląd na zupełną analogię rachunków bieżących z lombardami z jednej, a na konieczność za-

stosowania się Kas oszczędności do wymogów dzisiejszych, obrotu pieniężnego i kredytowego z drugiej strony. Zresztą nadmienić musimy z naciskiem, że w tym wypadku rozchodzi się o zaliczki w rachunku bieżącym na podkład takichże samych efektów, jakie do lombardu statutowo są dopuszczone.

IV. Do tegoż samego §. 33. statutu dodajemy nowy ustęp 14-ty, mający na celu umożliwienie galic. Kasie oszczędności powołanie do życia Zakładu zastawniczego. Czynimy to dlatego, albowiem w mieście Lwowie istnieje bezsprzecznie konieczna potrzeba założenia takiego Zakładu zastawniczego i nie jest wykluczonem, że galic. Kasa oszczędności wobec starań gminy miasta Lwowa o założenie takiego zakładu znajdzie się w położeniu aktytowania tegoż. O wprowadzeniu tego zakładu już teraz w życie niema jednak mowy. Rodzaj czynności tego zakładu i jego wewnętrzna organizacya musiałyby być określone w odrębnym statucie, który byłby przedłożony do zatwierdzenia zarówno Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, jak i Wysokiemu c. k. Rządowi.

V. Do tegoż samego §. 33-go statutu dodajemy ustęp 15-ty, dotyczący założenia przy galic. Kasie oszczędności Kasy zaliczkowej, uposażonej pewną kwotą z funduszu obrotowego Kas. Instytucyę tę wprowadzić zamierzamy, idąc za zasadą, że pieniądze w Kasach oszczędności składane powinny popierać przedewszystkiem kredyt produkcyjny tych warstw, z których pochodzą; uwzględniając nadto okoliczność, że gal. Kasa oszczędności w swym obecnym zakresie działania niema możności popierania kredytu osobistego drobnych przemysłowców i kupców. Ta Kasa zaliczkowa miałaby na celu udzielanie tym właśnie warstwom ludności kredytu osobistego na skrypty dłużne, zwrotnego w ratach kwartalnych, miesięcznych lub tygodniowych. W razie aktywowania tejże Kasy zaliczkowej ułożonym będzie dla niej odrębny statut, określający zarówno wysokość dotacyi, jak i sposób udzielania kredytu. Statut ten przedłożonym zostanie do zatwierdzenia tak Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, jak i Wysokiemu c. k. Namiestnictwu.

VI. W ustępie ostatnim §. 33-go w alinei drugiej dodajemy po cyfrze 11 cyfry 13, 14 i 15 w tym celu, aby pożyczki dla zakładu zastawniczego, uposażenie własnej Kasy zaliczkowej, oraz zaliczki w rachunku bieżącym mieściły się w 10% każdoczesnego stanu wkładek.

Uchwalone przez Walne zgromadzenie brzmienie zmiany §. 33 statutu w ustępach 12 do 15 opiewa, jak następuje:

12. Na udział w obrocie przekazowym c. k. pocztowych Kas oszczędności i w obrocie żyrowym austro-węgierskiego Banku.

13. Na zaliczki w rachunku bieżącym na podstawie własnych książeczek wkładkowych, papierów wartościowych, na giełdzie wiedeńskiej notowanych, pupilarne bezpieczeństwo mających, oraz losów prywatnych, które za hipotecznem zabezpieczeniem i za przyzwoleniem władzy zostały wydane.

Te zaliczki mogą być udzielane tylko do trzech czwartych części wartości kursowej, jednak nie wyżej od wartości imiennej.

Kasa oszczędności ma prawo 8-dniowego wypowiedzenia rachunku.

14. Na oprocentowane pożyczki dla połączonego z Kasą oszczędności Zakładu zastawniczego, opartego na statutach, podlegających zatwierdzeniu władzy państwowej.

15. Na uposażenie funduszu jako Kasy zaliczkowej, celem udzielania kredytu osobistego właścicielom mniejszej własności i małym przemysłowcom, uznanym za zdolnych i godnych przyznania im kredytu.

Urządzenie takiej Kasy i warunki przyznawania z niej pożyczek podlegają zatwierdzeniu władzy państwowej.

Kwoty użyte według ustępów 7, 8, 10, 11, 13, 14 i 15 nie mogą razem przekraczać 10% każdoczesnego stanu wkładek.

Wydział krajowy zaznacza przedewszystkiem, że na zmiany projektowane w ustępie 12 i 13 zgodził się już w roku 1900, co też Wysoki Sejm przyjął do wiadomości uchwałą swą z 4. maja 1900. Na zmiany te jednak nie zgodził się wówczas c. k. Rząd. Dyrekcya Kasy zaś, jak to wynika z podanego wyżej jej sprawozdania, wyraża nadzieję, że obecnie c. k. Rząd zgodzi się na te ponownie proponowane zmiany.

Na postanowienia zawarte w ustępach 14 i 15, dopuszczone wzorowym statutem dla Kas oszczędności, Wydział krajowy obecnie zgodził się, jednak pod warunkiem uzupełnienia projektu wyraźnem postanowieniem, że dopóki trwa gwarancya kraju, statuty i przepisy dla Zakładu zastawniczego i Kasy zaliczkowej, niemniej zmiany tych statutów i przepisów, zależą od zatwierdzenia Wydziału krajowego, oraz, że brzmienie ustępu 15. będzie analogicznem z ustępem 14.

Zmiany te, objęte ustępem 14 i 15, podaje Wydział krajowy niniejszem do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Zmiana §. 2. zależną jest tylko od sankcyi uchwały Wysokiego Sejmu z 7. listopada 1904, podwyższającej gwarancyę kraju za wkładki do sumy 90 milionów koron, a która to sankcya dotąd nie nadeszła.

Wydział krajowy podaje dalej do wiadomości Wysokiego Sejmu, że rozporządzeniem swem z 8. listopada 1904 LW. 100.045 zatwierdził „Postanowienia dla książeczek deponowanych i obrotu przekazowego“, oraz instrukcyę dla tegoż działu.

Dział ten jednak, mający na celu ułatwienie stronom dyspozycyi swojemi wkładkami, nie wszedł w życie, ponieważ c. k. Rząd odmówił na to swego zezwolenia, uważając, że regulatyw dla Kas oszczędności nie dopuszcza podobnego działu.

Wreszcie podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że w roku bieżącym upływa trzechletni okres czasu, na jaki Wysoki Sejm w myśl §. 50. statutu Kasy uchwałą z 25. czerwca 1902 — na dwunastu członków Wydziału Kasy — wybrał ośmiu członków.

Walne zgromadzenie Towarzystwa galic. Kasy oszczędności we Lwowie na posiedzeniu swem z 10. maja 1905 wybrało już ze swej strony czterech członków Wydziału Kasy, a mianowicie:

1) Dra Józefa Pająka, adwokata krajowego,
2) Karola Sklepińskiego, aptekarza i właściciela realności,
3) Dra Edwarda Stroynowskiego, lekarza i
4) Ludwika Winiarza.

Propozycyę zaś wyboru 8 członków ze strony Wysokiego Sejmu na nowe trzechlecie przedkłada Wydział krajowy osobno.

Na podstawie niniejszego sprawozdania, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. sierpnia 1905 LW. 58.400 w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie, a tem samem także objęte tem sprawozdaniem zmiany §. 33. punkt 14 i 15 statutu Kasy.

2) Sejm udziela Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tejże Kasy za rok 1904.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ksiestw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *mp.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *mp.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, pl. Bernardyński l. 7.

LXI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

GALICYJSKIEJ

KASY OSZCZĘDNOŚCI

WE LWOWIE

za rok

1904.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU.

L. 2647
——/1905.
L.

Szanowne Zgromadzenie!

W myśl §. 44. punkt 1. i §. 51. punkt 6. statutu galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie, Wydział Kasy przedkłada Szanownemu Zgromadzeniu sporządzone przez Dyrekcyę, a sprawdzone w myśl §. 58. statutu przez Komisyę rewizyjną Wydziału rachunki galic. Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1904. i uprasza:

Szanowne Zgromadzenie raczy uchwalić następujący wniosek do Wysokiego Sejmu:

Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie, przyjmując do wiadomości rachunki galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie za rok 1904, wnosi: Wysoki Sejm raczy w myśl §. 38. statutu udzielić Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków za rok 1904.

We Lwowie, dnia 18. kwietnia 1905.

Z Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie:

Przewodniczący:
Stanisław Niezabitowski wlr.

SPRAWOZDANIE DYREKCYI.

L. $\frac{2792}{I.}$/05

Szanowny Wydziale!

Rok 1904., z którego zamknięcie rachunków mamy zaszczyt przedłożyć Szanownemu Wydziałowi, ustalił niską stopę procentową i stosunki pieniężne dwóch lat ostatnich, wobec czego ogłosiliśmy w kwietniu obniżenie odsetek, płaconych przy dawnych wkładkach, z 4% na 3·6% od sta, a to dla książeczek z wkładkami poniżej K. 10.000·— od 1. lipca, dla książeczek zaś z wkładkami wyższemi, od 1. sierpnia, więc z zachowaniem terminów statutem ustanowionych.

Po zrównaniu stopy procentowej, przyjmowaliśmy nowe wkładki nad K. 10.000·— do oprocentowania tylko po $3\frac{1}{2}$% od sta.

W ciągu roku 1904 wydała kasa 27.553 nowych książeczek i przyjęła wkładki:

poniżej koron 200 od	stron	65.893	w kwocie K.	3,220.202·81
powyżej » 200 »	»	29.915	» »	32,522.516·77
razem od	stron	95.808	K.	35,742.719·58,

to jest 47·59% kapitału wkładek z dnia 1. stycznia 1904., umorzyła zaś 27.153 książeczek i wypłaciła

113.621 stronom . K. 36,502.861·75,

czyli 48·60% pierwotnego kapitału wkładkowego, a 102·13% wkładek, wpłaconych w roku 1904. Łączny ruch wynosił 96·19% kapitału wkładkowego z dnia 1. stycznia 1904., a zwroty przewyższyły wkładki o K. 760.142·17. W porównaniu z rokiem 1903. okazuje się przy wkładkach ruch większy o stron 5.029 i w kapitale o K. 1,627.695·81, a przy zwrotach ruch większy o stron 12.001 i w kapitale o K. 5,792.583·54.

Wogóle załatwiono w roku 1904. 209.429 stron, a obrót kapitału wkładkowego wynosił K. 72,245.581·33.

W porównaniu z rokiem poprzednim ruch w roku 1904. był większy o 17.030 stron, a obrót kapitału zwiększony o K. 7,420.279·35.

W ciągu 299. dni powszednich załatwiono przeciętnie dziennie

przy wkładkach po 320 stron
» zwrotach » 380

przeciętna wkładka jednej strony wynosiła K. 373·06
zwrot » 321·26

a na jeden dzień wypada K. 119.541·86 wkładek
zaś » 122.083·14 zwrotów.

Ilość stron zgłaszających się w poszcz gólnych dniach różniła się znacznie od ilości przeciętnej i wahała się przy wkładkach:

w granicach od 162. (23. marca)
do 711. (3. lutego) a przy
zwrotach od 230. stron (10. września)
do 834. » (4. stycznia).

W terminach 30. czerwca i 31. grudnia dopisaliśmy do wkładek narosłe odsetki w łącznej kwocie K. 2,690.355·44, a stan kapitału wkładkowego rozłożony na 93.340 książeczek wynosił K. 77,034.608·04,

w czem » 3,108.034·16 wkładek 3½%owych.

Kapitał wkładkowy wzrósł w roku 1904. o K. 1,930.213·27, a ilość książeczek o sztuk 400.

Przeciętnie na jedną książeczkę wypada kapitał K. 825·31, a inwentarz wkładek wykazuje:

48.010	książeczek	ze	stanem	kapitału		poniżej		K.	200
24.765	»	»	»	»	od K.	200	do	»	1.000
8.888	»	»	»	»	» »	1.000	»	»	2.000
6.807	»	»	»	»	» »	2.000	»	»	4.000
3.106	»	»	»	»	» »	4.000	»	»	6.000
790	»	»	»	»	» »	6.000	»	»	8.000
337	»	»	»	»	» »	8.000	»	»	10.000
514	»	»	»	»	» »	10.000	»	»	20.000
123						nad		»	20.000

Stan pożyczek hipotecznych na dobra i realności oraz pożyczek, udzielonych gminom i powiatom, wynosił z końcem roku 1903. . K. 40,029.959·43

W ciągu roku 1904. zaliczono nowych pożyczek na dobra i realności tudzież komunalnych w sumie K. 5,166.863·80
natomiast spłacono doraźnie i amortyzacyą . » 4,085.248·06
zaliczono tedy więcej o . . . . K. 1,081.615·74 » 1,081.615·74

tak, że stan tych pożyczek z dniem 31. grudnia 1904. wynosił K. 41,111.575·17

Ten dość znaczny przyrost w pożyczkach hipotecznych przypisać należy ważnemu od 1. stycznia 1904. zniżeniu stopy procentowej od pożyczek hipotecznych na dobra i komunalnych z 5%, względnie 4¾% na 4½ od sta, a od nowych pożyczek hipotecznych na realności miejskie z 5% na 4·75% od sta, jak niemniej zwiększonemu ruchowi budowlanemu we Lwowie i w miastach prowincyonalnych.

Zaległe odsetki od tych pożyczek zmniejszyły się w roku 1904. w porównaniu z r. 1903. o sumę K. 57.774·75 i wynoszą obecnie K. 445.000·88, to jest 1·082% kapitału tych pożyczek.

Z trzema i więcej ratami zalegało w dniu 31. grudnia 1904. 9. pożyczek hipotecznych na dobrach a 86. pożyczek na realnościach.

Z końcem roku 1903. były 32. hipoteki w egzekucyi. A gdy w ciągu roku 1904. dano do egzekucyi 22. hipotek, zaś w tym samym czasie z powodu częściowego lub całkowitego wyrównania zaległości ratalnych cofnięto 27. spraw egzekucyjnych, zaś przymusową sprzedażą nieruchomości załatwiono 9, przeto z końcem r. 1904. pozostało w egzekucyi 18. hipotek.

Odsprzedaż nabytych dawniej nieruchomości czyni zadawalniające postępy. I tak w r. 1904. sprzedaliśmy 6. realności we Lwowie, jedną w Brzuchowicach i 2. grunta budowlane we Lwowie. A ponieważ dla ratowania naszych wierzytelności nabyliśmy we Lwowie 2. realności i 1. grunt budowlany, przeto ilość nabytych realności czynszowych zmniejszyła się wogóle o 5, a gruntów o 1. Z końcem roku 1904. pozostały w naszem posiadaniu 3. grunta budowlane we Lwowie, 11. domków robotniczych w Zamarstynowie, 6. kamieniczek w Zamarstynowie, 1. parterowy dom we Lwowie i 12. piątrowych domów czynszowych we Lwowie.

Dokonana już sprzedaż naszej realności »Dom naftowy« we Lwowie c. k Skarbowi Państwa za sumę 437.000 K. znajdzie swój wyraz w bilansie za rok 1905, jest bowiem ważną dopiero od 1. lipca 1905.

Skutkiem dokonanych sprzedaży pozycya bilansu »dobra i realności nabyte« zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 1903. o K. 266.523·91 i wynosi obecnie K. 1,584.079·16.

Dochody z dóbr i realności nabytych figurują w rachunku strat i zysków y-iztkwotą K. 78.945·18, równającą się oprocentowaniu 4·984% od sta tego ak wum bilansu.

Tak zwane »Interesa w likwidacyi«, t. j. przedsiębiorstwa kopalniane, objęte po śp. Szczepanowskim, śp. Odrzywolskim i p. Wacławie Wolskim, wynoszące w bilansie za rok 1903. . . . . K. 10,180.653 48
zwiększyły się znowu o przeniesioną z bilansu za rok 1903. z pozycyi »Różni dłużnicy«, a dotąd z powodu nieukończonej likwidacyi nie zrealizowaną wierzytelność Kasy do związku produktów »Ropa« w kwocie . . . . . » 219.229·00
oraz o wydaną przez Kasę na pokrycie niedoboru tych kopalń kwotę . . . . . » 1,007.042·57
i wynoszą z 31. grudnia 1904. . . . . K. 11,406 925·05

Po uwzględnieniu jednak dopłaty należącej się Kasie za ropę dostarczoną w kampanii bieżącej rafineryi w Trzebini, a płatnej w lipcu 1905. w przypuszczalnej kwocie około 250.000 K., oraz po uwzględnieniu już przyzwolonego za lata poprzednie zwrotu podatku z kopalń w kwocie około 50.000 K., wykazany wyżej niedobór redukuje się do kwoty około 700.000 K.

Nie jest to wszakże niedobór w ścisłem tego słowa znaczeniu, gdyż przeważną część kosztów popędu tych kopalń stanowiły w roku 1904. koszta wiercenia nowych szybów, które, jako inwestycya, bywają w innych przedsiębiorstwach kopalnianych w szeregu lat amortyzowane, a nie, jak u nas, w 100% odpisywane.

I tak w roku 1904. uwiercono:

w kopalni Borysławskiej	3.073·09	metrów
» » Schodnickiej	407·21	»
» » Kosmackiej	343·18	»
» » Nahujowickiej	231·90	»
razem tedy	4.055·38	metrów.

Tak intenzywne inwestycyjne roboty wiertnicze w połączeniu ze znacznym spadkiem produkcyi naszych kopalń, która w roku 1904. wynosiła tylko 1.778 wagonów ropy, a więc mniejszą była od produkcyi w roku 1903. o 972 wagonów,

wywołały wprawdzie w roku 1904. konieczność znacznej dopłaty do tych kopalń, zostały jednak uwieńczone bardzo pomyślnym rezultatem. Obecnie bowiem dzienna produkcya naszej kopalni w Borysławiu wynosi do 30. wagonów ropy, a jest wszelka nadzieja, że się jeszcze zwiększy wobec faktu, iż w kilku innych szybach dochodzimy do ropodajnej głębokości.

Przypuszczać należy, że dopiero teraz wobec dużej produkcyi naszych kopalń i idącej za tem ich rentowności, nadeszła odpowiednia chwila możliwie korzystnej sprzedaży. To też Zarząd Kasy bez względu na chwilowe powodzenie, dołoży wszelkich starań, aby sprzedaż tę do skutku doprowadzić, zabezpieczając jednak dla Kasy w odpowiedniej formie obiecujące szanse na przyszłość.

Gdy jednak zupełnej pewności sprzedaży nie ma, a oddzielenie tego przedsiębiorstwa od normalnych interesów Kasy jest rzeczą konieczną, przeto poczyniliśmy już kroki przygotowawcze celem utworzenia z naszych przedsiębiorstw naftowych samoistnego Towarzystwa akcyjnego. W ten sposób, zachowując możność całkowitej lub tylko częściowej sprzedaży kopalń przez sprzedaż akcyi, uzyskamy rękojmię, iż Kasa z powodu tych przedsiębiorstw na dalsze ryzykowne wydatki nie będzie narażona.

Wszelkie szczegóły o zmianach zaszłych na poszczególnych rachunkach w ciągu roku, podaje i wyjaśnia zestawienie ruchu do wszystkich pozycyi bilansowych

Suma aktywów wynosiła w 1904. roku K. 87,534.112·51, i była większą od sumy aktywów w roku poprzednim o K. 4,243.811·66, a obrót ogólny osiągnął kwotę K. 390,290.530·33.

Rachunek zysków i strat wykazuje dochody . . K. 3,637.561·35
wydatki zaś na procent i prowizyę . . K. 3,076.642·99
płace, koszta ogólne, podatki . . . » 388.597·01
straty na papierach wartościowych, dobrach i
realnościach nabytych i na wekslach . . » 8.243·18
adaptacye i utrzymanie gmachu . . . » 8.145·95 » 3,481.629·13
okazuje się nadwyżka z obrotu . . . K. 155.932·22
a z niej użyliśmy: na wzmocnienie rezerwy na pokrycie dubiozów K. 100.880·52
na amortyzacyę gmachu . . . . . » 23.562·60
» » ruchomości . . . . . » 31.489·10
które, podobnie jak gmach, dotąd umarzane nie były.

Z całego kapitału wkładkowego K. 77,034.608·04 kwota K. 63,604.120·39
mogła być fruktyfikowana, zaś od K. 11,406.925·05 interesa w likwidacyi
» 2,023.562·60 gmach własny
razem K. 13,430.487·65 wprowadzono w rachunek zysków i strat za czynsze gmachu . . . . . K. 12.360·00
a po odliczeniu wydatków na adaptacye i utrzymanie . . » 8.145·95
właściwie K. 4.214·05
które na zwiększenie dochodów wpłynęły.

Część kapitału wkładkowego w kwocie K. 63,604.120·39 użyta na normalne aktywa, dała w rezultacie dla całego kapitału wkładkowego oprocentowanie w wysokości . . . . . K. 2,847.425·72
i wykazaną powyżej nadwyżkę . . . K. 155.932·22
zmniejszoną o dochód z gmachu . . . » 4.214·05 » 151.718·17
razem K. 2,999.143·89,
czyli 4·72% od sta i opłaciła całe koszta administracyi.

Procenta od interesów w likwidacyi obliczone w rachunku bieżącym po 4½ % od sta, od salda z dnia 1. stycznia 1904. z uwzględnieniem wpływów i wypłat w ciągu roku, przy półrocznem oprocentowaniu wynoszą . K. 500.231·93,
4½ % odsetki od wartości bilansowej gmachu, zmniejszone o K. 4.214·05 do rachunku zysków i strat już wprowadzonych » 86.846·28
razem K. 587.078·21
i dają w przybliżeniu kwotę, o którą dochód byłby większy, gdyby znaczna część kapitału wkładkowego nie była unieruchomiona.

Bilans i rachunek zysków i strat stacyi elektrycznej, zestawiony oddzielnie stwierdza jej korzystny rozwój i wykazuje, że prócz prawidłowej amortyzacyi budynków i urządzeń wynoszącej . . . . . K. 13.852·81
kapitał na stacyę wyłożony dał 6% od sta . . . . » 12.368·80
i nadwyżkę . . . . . » 123·34
użytą na wzmocnienie osobnej rezerwy dla tejże stacyi.

Porównawcza tabela głównych lokacyi, zestawiona na zasadach regulaminu, który postanawia, by kwoty, użyte na poszczególne lokacye, obliczać w stosunku do kapitału wkładkowego zmniejszonego o wartość gmachu, wykazuje z końcem roku następujące cyfry procentowe:

I. Pożyczki hipoteczne i komunalne, ich procenta zaległe, dobra i realności nabyte . . . . . 59·20%
II. Weksle, pożyczki Towarzystw zaliczkowych, Spółek oszczędności i pożyczek . . . . . 17·51%
III. Efekta funduszu obrotowego . . . . . 19·90%
IV. Zaliczki na efekta, eskontowane obce, lokacye w bankach i wkładki w austryackich Kasach oszczędności . . . 1·25%
V. Kasa, zaliczki, rachunki różnych osób i przechodne, ruchomości 0·91%
VI. Interesa w likwidacyi . . . . . 15·20%

Szanownemu gronu Panów cenzorów, którzy z poświęceniem czasu i pracy w ocenie przedłożonych do skupu weksli tak skutecznie nas wspierali składamy wyrazy podziękowania.

We Lwowie, dnia 18. kwietnia 1905.

Dyrekcya galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie:

Antym Nikorowicz w. r. *Dr. Jan Kanty Steczkowski* w. r.
Dr. Edward Stroynowski w. r.

A.

FUNDUSZ OBROTOWY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu obrotowego z dniem 31. grudnia 1904.

1. Ruch kasy i ogólny obrót rachunków za rok 1904.
2. Wykaz efektów funduszu obrotowego.
3. Zestawienie ruchu za rok 1904. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1904.
4. Zamknięcie rachunku strat i zysków za rok 1904.
5. Bilans z dniem 31. grudnia 1904.

RUCH KASY I OGÓLNY OBRÓT RACHUNKÓW ZA ROK 1904.

POBORY				Wyszczególnienie	WYPŁATY			
kasowe i rachunkowe		kasowe			kasowe		kasowe i rachunkowe	
296.669	44	296.669	44	Zapas gotówki z dnia 1. stycznia 1904.	. . . .	.	. . . .	.
12.360	—	. . . .	.	Czynsze z gmachu własnego	. . . .	.	12.360	—
616.918	99	153.872	62	Dobra i realności nabyte	205.758	28	350.395	08
138.981	78	130.584	27	Dochody z dóbr i realności nabytych	24.762	12	136.603	27
1,409.214	48	409.175	80	Efekta funduszu obrotowego	1,341.532	40	3,268.000	38
5.366	37	4.469	69	Eskontowane obce	374	20	5.376	47
6,669.604	35	750.525	37	Giro-obligo z weksli reeskontowanych	1,170.961	78	5,765.121	86
23.562	60	. . . .	.	Gmach własny	. . . .	.	. . . .	.
325.187	53	18.108	96	Interesa w likwidacyi	1,320.289	33	1,551.459	10
8.163	95	18	—	Koszta utrzymania gmachu	8.070	68	8.930	62
332.838	13	1.425	81	Koszta utrzymania zakładu	299.705	72	355.422	18
1,553.005	55	. . . .	.	Lombard efektów własnych	1,553.005	55	1,553.005	55
61.239	86	99	80	Podatki i należytości rządowe	61.024	50	61.289	46
1,489.557	68	1,489.557	68	Pożyczki hipoteczne na dobra	1,255.000	—	1,255.004	12
2,520.624	37	2,466.458	41	Pożyczki hipoteczne na realności miejskie	3,825.800	—	3,825.866	29
530	91	530	91	Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie	. . . .	.	. . . .	.
74.541	71	74.541	71	Pożyczki komunalne	86.000	—	86.000	—
1.600	—	1.600	—	Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych	5.000	—	5.000	—
25.800	—	25.800	—	Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek	133.000	—	133.000	—
7,519.964	53	3,001.210	43	Procenta pobrane i wypłacone	33.650	59	7,810.618	74
504.349	15	. . . .	.	Procenta zaległe	. . . .	.	533.251	96
459.367	69	. . . .	.	Procenta pobrane na rok przyszły	. . . .	.	36	23
3,221.885	15	10	—	Procenta wkładek oszczędności	157.080	28	3,221.885	15
113.517	71	104.334	78	Prowizye pobrane i wypłacone	269	41	113.429	56
212.746	09	198.746	09	Rachunki bieżące pokryte efektami	167.749	49	175.626	59
24,749.452	03	15,626.578	86	Rachunki bieżące z bankami (lokacye i długi)	10,800.869	06	23,595.961	91
52,347.050	05	24,754.318	63	. . . . Do przeniesienia	22,449.903	39	53,823.644	52

POBORY				Wyszczególnienie	WYPŁATY			
kasowe i rachunkowe		kasowe			kasowe		kasowe i rachunkowe	
52,347.050	05	24,754.318	63	. . . . . Z przeniesienia	22,449.903	39	53,823.644	52
7,565.282	96	6,660.458	29	Rachunki różne (dłużnicy i wierzyciele)	5,259.043	86	7,430.407	04
21.075	51	. . . .	.	Rachunki przechodnie (stan czynny i bierny)	. . . .	.	8.032	59
82.931	66	82.931	66	Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych . . .	. . . .	.	425.700	—
100.880	52	. . . .		Rezerwy specyalne	. . . .	.	32.207	52
37.363	99	5.579	62	Ruchomości	1.682	75	1.682	75
38,177.257	59	30,414.323	68	Weksle w portfelu	35,273.845	77	37,578.884	45
5,765.121	86	. . . .	.	Weksle w reeskoncie	. . . .	.	6,669.604	35
354.032	16	69.431	96	Weksle w procesie	2.848	55	136.757	88
79,955.183	78	35,742.719	58	Wkładki oszczędności	36,502.861	75	78,024.970	51
7,210.513	58	6,137.186	—	Wkładki na rachunek bieżący	3,777.837	88	6,877.105	68
31.782	21	. .		Wkładki w austryackich kasach oszczędności	70.000	—	88.253	11
313.707	30	313.507	30	Zaliczki na zastaw terminowy efektów	319.975	—	342.475	—
3,592.645	60	. . .	.	Zyski i straty za rok 1904	. . . .	.	3,592.645	60
. . .	.	. . .	.	Pozostałość gotówki z dniem 31. grudnia 1904. . . .	522.457	77	522.457	77
195,554.828	77	104,180.456	72		104,180.456	72	195,554.828	77

Pobory kasowe w roku 1904. . . .	103,883.778·28
Wypłaty kasowe w roku 1904. . . .	103,657.998·95
Obrót kasowy w roku 1904.	207,541.786·23
Ogólny obrót rachunków w roku 1904. .	390,290.530·33

WYKAZ EFEKTÓW FUNDUSZU OBROTOWEGO.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. kor. kor.	h.	Wartość po kursie %	Wartość obiegowa w walucie koronowej kor.	h.	Wartość kuponu bieżącego do 31	12. 1904. kor.	h.
4% austryackie losy państwowe z roku 1860. (sztuki po fl. 500)	1	5. 1905.	23.000	—	156.00	35.880	—	184	87
4% austryackie losy państwowe z roku 1860. (sztuki po fl. 100)	1	5. 1905.	5.200	—	187.00	9.724	—		
4% austryacka jednolita renta papierowa	1	5. 1905.	1,100.000	—	100.20	1,102.200	—	7.211	11
4·2% austryacka jednolita renta papierowa	1	2. 1905.	201.100	—	100.30	201.703	30	3.495	78
4% austryacka jednolita renta srebrna	1	7. 1905.	542.000	—	100.20	543.084	—	—	—
4·2% austryacka jednolita renta srebrna	1	4. 1905.	20.200	—	100.30	20.260	60	209	74
4% austryacka renta koronowa	1	3. 1905.	1,000.000	—	100.30	1,003.000	—	13.222	22
3½% austryacka renta inwestycyjna	1	2. 1905.	300.000	—	91.35	274.050	—	4.345	83
3% pryorytety towarzystwa austryackich kolei lokalnych z roku 1894.	1	7. 1905.	50.000	—	82.00	41.000	—	—	—
4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893.	1	5. 1905.	721.700	—	99.00	714.483	—	4.731	14
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	30	6. 1905.	1,012.100	—	99.40	1,006.027	40	—	
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896.	1	5. 1905.	1,109.000	—	97.20	1,077.948	—	7.270	11
4½% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1900.	1	3. 1905.	163.000	—	101.25	165.037	50	2.424	62
4½% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1	5. 1905.	1,726.800	—	101.40	1,750.975	20	12.735	15
4% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipoteczego	1	5. 1905.	371.200	—	98.80	366.745	60	2.433	42
4% listy zastawne galicyjskiego towarzystwa kredytowego ziemskiego 56-letnie	30	6. 1905.	2,514.400	—	99.10	2,491.770	40	—	—
4½% listy zastawne banku krajowego	30	6. 1905.	186.000	—	101.50	188.790	—	—	—
4% listy zastawne banku krajowego	30	6. 1905.	1,287.000	—	99.00	1,274.130	—	—	—
4½% obligacye komunalne banku krajowego III. emisyi	1	4. 1905.	473.200	—	101.50	480.298	—	5.264	35
4% obligacye komunalne banku krajowego IV. emisyi	1	4. 1905.	200.000	—	98.80	197.600	—	1.977	78
4% obligacye kolejowe banku krajowego	1	4. 1905.	1,135.000	—	98.90	1,122.515	—	11.223	89
4% listy zastawne banku austro-węgierskiego 50-letnie	1	4. 1905.	710.000	—	100.60	714.260	—	7.021	11
akcye banku austro-węgierskiego (sztuk 40)	II. 1904.	56.000	—	1623.00*)	64.920	—	1.392	22
		14,906.900	—		14,846.402	—	85.143	34
Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1904.					85.143	34		
efekta funduszu obrotowego z dniem 31. grudnia 1904. przedstawiają wartość					14,931.545	34		

*) za sztukę.

ZESTAWIENIE

ruchu za rok 1904. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu z dniem 31. grudnia 1904.

Pozycya bilansu	Stan czynny.				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
I.	**Kasa:**							
	Pozostałość z dniem 31. grudnia 1904. (patrz ruch kasy str. 3.)				. .	.	522.457	77
II.	**Gmach własny:**							
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.				2,023.562	60		
	W zamknięciu rachunków za rok 1904. z wartości bilansowej gmachu na rachunek zaległej amortyzacyi odpisano (patrz rachunek strat i zysków za rok 1904. str. 16.)				23.562	60		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .				. .	.	2,000.000	—
III.	**Pożyczki hipoteczne na dobra:**							
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	154		16,447.236	85		
	W ciągu roku 1904. zaliczono .	„	10		1,255.000	—		
	a jedną pożyczkę podzielono na dwie, skutkiem czego przybyła	sztuka	1					
	łącznie . .	sztuk	165		17,702.236	85		
	W ciągu roku 1904.: strony spłaciły . .	sztuk	13	1,407.138·76				
	na ciężar dóbr nabytych zlikwidowano	„	1	82.414·80 „ 14	1,489.553	56		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. .	sztuk	151		. .	.	16,212.683	29
IV.	**Pożyczki hipoteczne na realności miejskie:**							
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	1561*)		21,024.161	79		
	W ciągu roku 1904. zaliczono .	„	166		3,825.800	—		
	i ze spłat w roku 1903. pobranych wystornowano				63	80		
	łącznie . .	sztuk	1727		24,850.025	59		
	W ciągu roku 1904.: strony spłaciły . .	sztuk	166	2,466·455·92				
	na ciężar realności nabytych zlikwidowano	„	2	54.165.96 sztuk 168	2,520.621	88		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. .	sztuk	1559		. .	.	22,329.403	71
	Do przeniesienia . .				. .	.	41.064.544	77

*) do wykazanych w zamknięciu rachunków za rok 1903. sztuk 1559 doliczono 2 sztuki skutkiem dokonanego w roku 1903. podziału dwu pożyczek, każdej na dwie części.

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . . .			. .	.	41,064.544	77
V.	**Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuka	1	3.352	02		
	W ciągu roku 1904. spłacono .	„	—	530	91		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	sztuka	1	. .	.	2.821	11
VI.	**Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	22	463.411	96		
	Przy hipotece dóbr i realności, w ciągu roku 1904. odsprzedanych, pozostawiono . .	„	8	425.700	—		
	łącznie . .	sztuk	30	889.111	96		
	W ciągu roku 1904. spłacono .	„	4	82.931	66		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	sztuk	26	. .	.	806.180	30
VII.	**Pożyczki komunalne:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	49	2,555.208	77		
	W ciągu roku 1904. zaliczono .	„	3	86.000	—		
	łącznie . .	sztuk	52	2,641.208	77		
	W ciągu roku 1904. spłacono .	„	1	74.541	71		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	sztuk	51	. .	.	2,566.667	06
VIII.	**Pożyczki towarzystw zarobkowych i gosp.:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	2	6.700	—		
	W ciągu roku 1904. zaliczono .	„	1	5.000	—		
	łącznie . .	sztuk	3	11.700	—		
	W ciągu roku 1904. spłacono .	„	—	1.600	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	sztuk	3	. .	.	10.100	—
IX.	**Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .	sztuk	36	167.875	—		
	W ciągu roku 1904. zaliczono .	„	23	133.000	—		
	łącznie . .	sztuk	59	300.875	—		
	W ciągu tegoż roku spłacono .	„	—	25.800	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	sztuk	59	. .	.	275.075	—
	Do przeniesienia . . .			. .	.	44,725.388	24

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . . .	. . .		44.725.388	24
X.	**Zaliczki na zastaw terminowy efektów:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . stron 194 i podkład w efektach wartości imiennej . . 236.169·27	178.858	—		
	W ciągu roku 1904. zaliczono dla . . . . „ 315 i przyjęto efekta wartości imiennej . . . 536.984·17	342.475			
	łącznie . . . 773.153·44 stron 509	521.333	—		
	W ciągu roku 1904. pobrano od . . . . . „ 268 i wydano efekta wartości imiennej . . . 470.085·87	313.707	30		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . . . stron 241 i podkład w efektach wartości imiennej . . 303.067·57	. . .		207.625	70
XI.	**Rachunki bieżące pokryte efektami:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . . . . rach. 15 i podkład w efektach wartości imiennej . . 788.023·72	182.754	50		
	W ciągu roku 1904. zaliczono	168.082	15		
	dopisano procentów	7.544	44		
	i przyjęto efekta wartości imiennej . . 65.351·83				
	łącznie . . . 853.375·55 rach. 15	358.381	09		
	W ciągu roku 1904. pobrano na spłatę	212.746	09		
	zwinięto rachunków . . . . 2 i wydano efekta wartości imiennej . . . 245.289·64				
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . . . rach. 13 i podkład w efektach wartości imiennej . . 608.085·91	. . .		145.635	—
XII.	**Eskontowane obce:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . . .	19	90		
	W ciągu roku 1904. eskontowano efekta wylosowane i kupony w kwocie . . .	5.376	47		
	łącznie	5.396	37		
	W tymże czasie zrealizowano . . .	5.366	37		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. . .		30	—
	Do przeniesienia . . .	. . .		45,078.678	94

Pozycya bilansu		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . . .	. .	.	45,078.678	94
XIII.	**Weksle**:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . sztuk 5.117	10,945.381	78		
	W ciągu roku 1904. eskontowano „ 22.936	35,499.889	77		
	łącznie . . sztuk 28.053	46,445.271	55		
	W ciągu roku 1904. ubyło:				
	przez spłatę szt. 19.127 29,345.744·06				
	przez reeskont . „ 4.024 6,669.604·35				
	przez przeniesienie na rk. weksli w procesie „ 25 82.914·50 „ 23.176	36,098.262	91		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.:				
	w portfelu . . . . . sztuk 4.877	10,347.008	64		
	w reeskoncie . . . . „ 462	2,044.945	05		
	łącznie . . sztuk 5.339	. .	.	12,391.953	69
XIV.	**Efekta funduszu obrotowego:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. nom. 12,985.700	12,987.616	10		
	W ciągu roku 1904. zakupiono „ 3,292.100	3,259.889	90		
	łącznie . . nom. 16,277.800	16,247.506	—		
	W ciągu roku 1904.:				
	spieniężono . nom. 994.000 991.863·90				
	ze stratą . . . 743·52				
	zrealizowano wylosowane „ 376.900 376.932·				
	ze stratą . . . 5.024·—				
	na zniżce kursu dnia 31. grudnia 1904. stracono . 26.540·58 „ 1,370.900	1,401.104	—		
	Stan efektów z dniem 31. grudnia 1904. . . nom. 14,906.900	14,846.402	—		
	Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do dnia 31. grudnia 1904.	85.143	34		
	wartość efektów wynosi łącznie, jak wykaz szczegółowy strona 4.	. .	.	14,931.545	34
	Do przeniesienia . . .	. .	.	72,402.177	97

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . . .			. .	.	72,402.177	97
XV.	**Lokacye w bankach:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904			340.131	76		
	W ciągu roku 1904. ulokowano w bankach	23,587.127·49					
	za procenta od lokacyi przybyło	8.834·42		23,595.961	91		
	łącznie			23,936.093	67		
	W ciągu roku 1904.:						
	podjęto z banków . . .	24,728.396·85					
	i od długów w bankach zapłacono odsetki w kwocie .	21.055·18		24,749.452	03		
	Z dniem 31. grudnia 1904. saldo na dobro banków wynosi			813.358	36		
	W tem saldzie mieści się dług banków w kwocie			. .	.	169.125	89
	zaś banki mają do żądania kwotę . . .			982.484	25		
XVI.	**Wkładki w austryackich kasach oszczędności:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.			364.330	01		
	W ciągu roku 1904. ulokowano w kasach .			70.000	—		
	z procentów dopisanych przybyło . . .			18.253	11		
	łącznie			452.583	12		
	W tymże czasie podjęto z kas . . .			31.782	21		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .			. .	.	420.800	91
XVII.	**Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1904.:**						
	od pożyczek hipotecznych na dobra . .			162.696	83		
	od pożyczek hipotecznych na realności miejskie			282.304	05		
	od pożyczek hip. na posiadłości wiejskie .			70	13		
	od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych			1.385	46		
	od pożyczek komunalnych			1.289	71		
	od zastawów			282	44		
	od efektów funduszu obrotowego . . .			80	—		
	Stan zaległości procentowych z dniem 31. grudnia 1904.			. .	.	448.108	62
XVIII.	**Dobra i realności nabyte:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . . .			1,850.603	07		
	W ciągu roku 1904.:						
	wydano w gotówce:						
	na zakupno dóbr i realności, obciążonych wierzytelnościami Zakładu .	67.941·86					
	na rekonstrukcyę realności nabytych .	98.744·10	166.685·96				
	Do przeniesienia		166.685·96	1,850.603	07	73,440.213	39

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia .		166.685·96	1,850.603	43	73,440.213	39
	na ciężar dóbr i realności nabytych zlikwidowano pretensye Zakładu pochodzące:						
	z pożyczek hipotecznych . .	151.341·66					
	z weksli t. z. kaucyjnych . . .	1.343·34	152.685·—	319.370	96		
	łącznie . .			2,169.974	03		
	W ciągu roku 1904.						
	pobrano na rachunek odsprzedaży dóbr i realności:						
	wpłaty w gotówce .	159.800·89					
	pozostawione przy hipotekach odsprzedanych reszty cen kupna . . .	425.700·—	585.500·89				
	stracono na odsprzedaży . .		393·98	585.894	87		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .			. . .		1,584.079	16
XIX.	**Weksle w procesie**:						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.			568.814	07		
	W ciągu roku 1904.:						
	oddano do zaskarzenia 25 weksli na kwotę		82.914.50				
	wyłożono na koszta kwotę .		13.303·58				
	rachunkom uregulowanym dopisano tytułem procentów kwotę		33.606·60	129.824	68		
	łącznie . .			698.638	75		
	W ciągu roku 1904. otrzymano pokrycie:						
	w spłatach dłużników	331.073·80					
	z rachunku realności nabytych . .	1.343·34	332.417·14				
	odpisano pretensye nieściągalne:						
	z rezerwy na dubiosa	5.666·94					
	przez rk. strat i zysków . . .	9.014·88	14.681·82	347.098	96		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .			351.539	79		
	Na to saldo składają się dłużnicy z kwotą .			. . .		354.048	75
	zaś pozostałość na wekslach spłaconych, przeznaczona na pokrycie kosztów procesowych i należytości skarbowych, wynosi			2.508	96		
	Do przeniesienia . .			. . .		75,378.341	30

Pozycya bilansu				W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .			. .	.	75,378.341	30
XX.	**Interesa w likwidacyi:**						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. .		10,180.653·48				
	z doliczeniem należytości od Związku galic. producentów ropy we Lwowie . . .		219.229·—	10,399.882	48		
	W ciągu roku 1904. zaliczono:						
	na należytości skarbowe i inne od zabezpieczenia pretensyj do St. Szczepanowskiego, W. Wolskiego&K. Odrzywolskiego		12.661·78				
	na rachunek galic. kraj. gwarectwa węglowego we Lwowie		4.200·—				
	na rachunek ruchu kopalń:						
	centralnemu zarządowi kopalń na bieżące wydatki . .	500.000·—					
	zarządowi kopalni w Kosmaczu .	41.800·—					
	na pokrycie rachunków i należytości od centralnego zarządu, w kasie naszej do zapłaty prezentowanych . .	744.788·13					
	na koszta podróży w sprawie kopalń . . .	4.143·12					
	na podatki . .	19.473·92	1,310.205·17	1,327.066	95		
			łącznie . .	11,726.949	43		
	W ciągu roku 1904. pobrano:						
	na rachunek galic. krajow. gwarectwa węglowego we Lwowie		4.893·25				
	na rachunek centralnego zarządu kopalń:						
	od towarzystwa akcyjnego dla przemysłu naftowego Trzebinia . .	296.970·37					
	za różne należytości tegoż zarządu .	17.162·76					
	odszkodowanie za pogorzel w kopalniach . . .	998·—	315.131·13	320.024	38		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .			. .	.	11,406.925	05
	Do przeniesienia . .			. .	.	86,785.266	35

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. .	.	86,785.266	35
XXI.	**Różni dłużnicy:**				
	gmina miasta Lwowa (zaliczki na dokończenie budowy muzeum przemysłowego) . .	269.860	—		
	stacya elektryczna (kapitał zakładowy i obrotowy)	198.773	40		
	wadya licytacyjne	16	—		
	zaliczki na płace urzędników i woźnych .	18.289	67		
	zaliczki syndyka na koszta procesowe . .	259	66		
	zaliczki do kasy podręcznej	223	77		
	protesty wekslowe	20	40		
	rachunki różnych osób	233.370	67		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	720.813	57
XXII.	**Ruchomości:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.	55.681	24		
	W ciągu roku 1904. dokupiono za kwotę .	1.682	45		
	łącznie . .	57.363	69		
	W tymże czasie pobrano od stron za druki . . . . . 5.874·59				
	odpisano w całości wartość druków i ksiąg . . . . 8.392·52				
	a z wartości bilansowej sprzętów i urządzeń biurowych na rachunek zaległej amortyzacyi odpisano . . . . 23.096·58	37.363	69		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	20.000	—
XXIII.	**Rachunki przechodnie:**				
	zaległe z dniem 31. grudnia 1904. należytości, przypadające do zainkasowania w roku 1905. na rachunek roku 1904., a to:				
	dochody z dóbr i realności nabytych . . . . . 5.472·53				
	należytości za przechowanie depozytów obcych. . . . 196·20				
	zwroty na rachunek kosztów utrzymania Zakładu . . . 1.952·65	7.621	38		
	należytości w roku 1904. naprzód zapłacone na rachunek roku 1905., a to:				
	nadpłata podatku osobisto-dochodowego . . . . . 41·67				
	wydatki na koszta utrzymania Zakładu 369.54	411	21		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	8.032	59
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1904.	. .	.	87,534.112	51

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan bierny.				
XXIV.	**Wkładki oszczędności 3 6%:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. książecz. 92.940	75,104.394	77		
	W ciągu roku 1904.:				
	przyjęto wkładki od 95808 stron . . .	35,742.719	58		
	i wydano nowych książeczek . . 27.553				
	dopisano do kapitału niecdebrane z dniem 30. czerwca i 31. grudnia 1904. procenta	2,690.355	44		
	łącznie . . książeczek 120.493	113,537.469	79		
	W tymże czasie:				
	zwrócono 113.621 stronom	36.502.861	75		
	i ściągnięto z obiegu książeczek . 27.153				
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. książeczek 93.340	. .	.	77,034.608	04
	W ciągu roku 1904. załatwiono ogółem 209.429 stron.				
XXV.	**Wkładki na rachunek bieżący:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.	5,93.2611	62		
	W ciągu roku 1904. pobrano . 7,044.789·92				
	i dopisano procentów . . 165.060·77	7,209.850	69		
	łącznie	12,503.462	31		
	W tymże czasie wypłacono	6,876.442	79		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	5,627.019	52
XXVI.	**Giro-obligo z weksli reeskontowanych:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . sztuk 235	1,140.462	56		
	W ciągu roku 1904. reeskontowano „ 4.024	6,669.604	35		
	łącznie . . . sztuk 4.259	7,810.066	91		
	Do dnia 31. grudnia 1904. wykupiono „ 3.797	5,765.121	86		
	Z dniem 31. grudnia 1904. pozostało w reeskoncie . . . sztuk 462	. .	.	2,044.945	05
XXVII.	**Lombard efektów własnych:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.	—	—		
	W ciągu roku 1904. na lombard efektów własnych pobrano	1,550.000	—		
	W tymże czasie spłacono	1,550.000	—		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	—	—
	Do przeniesienia . .	. .	.	84,706.572	61

Pozycya bilansu		W walucie koronowej kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. .	.	84,706.572	61
XXVIII.	**Długi w bankach**:				
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.: patrz pozycya XV. strona 9. . . .	. .	.	982.484	25
XXIX.	**Rezerwy specyalne:**				
	na pokrycie różnicy kursu efektów:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . 401.816·22				
	nadwyżka strat rachunkowych ponad zyski rachunkowe na różnicy kursu efektów z dnia 31. grudnia 1904. . . 26.540·58				
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	375.275	64		
	na pokrycie dubiosów:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . 415.089·46				
	W zamknięciu rachunków za rok 1904. udotowano rezerwę kwotą . . . . . 100.880·52				
	łącznie . . 515.969·98				
	Z tego pokryto straty za rok 1904. na wekslach t. z. kaucyjnych 5.666·94				
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.:				
	na pokrycie dalszych strat na wekslach t. z. kaucyjnych, i na interesach w likwidacyi . 508.303·04				
	na pokrycie nadpłaty z dnia 16 2. 1899. z rachunku różnych osób . 2.000·—	510.303	04		
	Stan obu rezerw łącznie			885.578	68
XXX.	**Różni wierzyciele**:				
	fundusz dyspozycyjny dyrekcyi . . .	309	43		
	rachunki bieżące z pożyczek hipotecznych .	249.293	38		
	kaucye z pożyczek hipotecznych . . .	106.168	99		
	oświadczenia asekuracyjne	2.275	—		
	należytości stemplowe od zastawów . .	78	30		
	kaucye wekslowe	8.637	46		
	pozostałość na rachunku weksli w procesie spłaconych, jak pod pozycyą XIX. . .	2.508	96		
	rachunki różnych osób	109.798	48		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	479.070	—
	Do przeniesienia . .	. .	.	87,053.705	54

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Z przeniesienia . .	. .	.	87,053.705	54
XXXI.	**Rachunki przechodnie:**				
	przypadające do uregulowania w roku 1905. wydatki za rok 1904.:				
	na rachunek utrzymania Zakładu 5.453·05				
	na rachunek utrzymania gmachu . 339·14				
	na rachunek podatków . . 9·60				
	prowizye 1.27	5.803	06		
	pobrane w roku 1904. należytości, przypadające na rok 1905.:				
	dochody z dóbr i realności nabytych . . . . 9.386·12				
	należytość za przechowanie depozytów obcych . . . 45·50	9.431	62		
	rezerwa na pokrycie zapadłych do dnia 31. grudnia 1904. procentów od rachunków bieżących z pożyczek hipotecznych .	5.840	83		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	21.075	51
XXXII.	**Procenta pobrane na rok 1905.:**				
	od pożyczek hipotecznych na dobra . .	115.287	34		
	od pożyczek hipotecznych na realności miejskie	151.994	77		
	od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	6.686	02		
	od pożyczek komunalnych	33.217	94		
	od pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarczych	65	97		
	od pożyczek spółek oszczędności i pożyczek	3.468	81		
	od zastawów	837	—		
	od weksli	147.773	61		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	459.331	46
	Stan bierny bilansu z dn. 31. grudnia 1904.	. .	.	87,534.112	51

Zamknięcie rachunku

za rok

Wydatki			W walucie koronowej koron	h.	koron	h
Procenta wypłacone i dopisane:						
od wkładek oszczędności:						
wypłacone w ciągu roku 1904. .	157.070·28					
skapitalizowane dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1904. . .	2,690.355·44		2,847.425	72		
od wkładek na rachunek bieżący . . .			165.060	77		
od rachunków bieżących i kaucyj z pożyczek hipotecznych			11.597	85		
od weksli reeskontowanych			27.416	09		
od lombardu efektów własnych . . .			3.005	55		
od długów w bankach			21.055	18		
od rachunków różnych			1.018	23	3,076.579	39
Prowizye wypłacone			. .	.	63	60
Koszta utrzymania Zakładu:						
płace stałe i dodatki funkcyjne . . .			166.736	11		
koszta ogólne			160.797	63	327.533	74
Koszta utrzymania gmachu			. .	.	8.145	95
Podatki i należytości rządowe:						
podatek rentowy			44.101	44		
podatki za funkcyonaryuszów			6.662	91		
należytość ekwiwalentowa od majątku nieruchomego			4.500	—		
podatki od gmachu własnego			5.798	92	61.063	27
Straty i odpisy:						
straty:						
na efektach funduszu obrotowego .	5.767·52					
na dobrach i realnościach nabytych .	393·98					
na wekslach . . .	9.014·88					
za potrąceniem strat w roku 1904. odzyskanych .	6.933·20	2.081·68	8.243	18		
dotacya rezerwy na dubiosa			100.880	52		
odpisy:						
amortyzacya części wartości gmachu własnego	23.562·60					
amortyzacya części wartości ruchomości	31.489·10		55.051	70	164.175	40
					3,637.561	35

Kasyer:
Wiktor Osiadacz.

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

We Lwowie, dnia

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Zygmunt Skowroński.*

Dr. Adolf Lilien.

strat i zysków

1904.

Dochody	W walucie koronowej koron	h.	koron	h.
Procenta pobrane:				
od pożyczek hipotecznych na dobra	747.422	08		
od pożyczek hipotecznych na realności miejskie	1,080.313	44		
od pożyczek hipotecznych na posiadłości wiejskie	128	08		
od reszt cen kupna dóbr i realności odsprzedanych	23.575	40		
od pożyczek komunalnych	119.023	07		
od pożyczek towarzystw zarobkowych i gospodarczych	481	70		
od pożyczek spółek oszczędności i pożyczek	10.540	63		
od zastawów	10.620	41		
od rachunków bieżących pokrytych efektami	7.544	44		
od weksli	770.376	41		
od efektów funduszu obrotowego	606.169	47		
od lokacyi w bankach	8.834	42		
od wkładek w austryackich kasach oszczędności	18.253	11		
od zaliczek udzielonych gminie miasta Lwowa	11.745	60		
od stacyi elektrycznej	12.368	80		
od różnych rachunków	6.041	47	3,433.438	53
Prowizye pobrane:				
od wkładek niewypowiedzianych	31.882	82		
od rat hipotecznych i komunalnych za zwłokę	69.513	33		
różne	11.421	49	112.817	64
Czynsze z gmachu własnego	. .	.	12.360	—
Dochody z dóbr i realności nabytych	. .	.	78.945	18
			3,637.561	35

31. grudnia 1904.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz,
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski,
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski,
zastępca Dyrektora.

Bilans

z dniem 31.

Pozycya bilansu	Stan czynny		Koron	h.
I.	Kasa		522.457	77
II.	Gmach własny		2,000.000	—
III.	Pożyczki hipoteczne na dobra		16,212.683	29
IV.	Pożyczki hipoteczne na realności miejskie		22,329.403	71
V.	Pożyczki hipoteczne na posiadłości wiejskie		2.821	11
VI.	Reszty cen kupna dóbr i realności odsprzedanych		806.180	30
VII.	Pożyczki komunalne		2,566.667	06
VIII.	Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych		10.100	—
IX.	Pożyczki spółek oszczędności i pożyczek		275.075	—
X.	Zaliczki na zastaw terminowy efektów		207.625	70
XI.	Rachunki bieżące pokryte efektami		145.635	—
XII.	Eskontowane obce		30	—
XIII.	Weksle:			
	w portfelu	10,347.008·64		
	w reeskoncie	2,044.945·05	12,391.953	69
XIV.	Efekta funduszu obrotowego		14,931.545	34
XV.	Lokacye w bankach		169.125	89
XVI.	Wkładki w austryackich kasach oszczędności		420.800	91
XVII.	Procenta zaległe z dniem 31. grudnia 1904		448.108	62
XVIII.	Dobra i realności nabyte		1,584.079	16
XIX.	Weksle w procesie		354.048	75
XX.	Interesa w likwidacyi		11,406.925	05
XXI.	Różni dłużnicy		720.813	57
XXII.	Ruchomości		20.000	—
XXIII.	Rachunki przechodnie		8.032	59
			87,534.112	51

Kasyer:
Wiktor Osiadacz.

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

We Lwowie, dnia

KOMISYA REWIZYJNA WYDZIAŁU:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Zygmunt Skowroński.*
Dr. Adolf Lilien.

Zakładu

grudnia 1904.

Pozycya bilansu	Stan bierny		Koron	h.
XXIV.	**Wkładki oszczędności**		77,034.608	04
XXV.	**Wkładki na rachunek bieżący**		5,627.019	52
XXVI.	**Giro-obligo z weksli reeskontowanych**		2,044.945	05
XXVIII.	**Długi w bankach**		982.484	25
XXIX.	**Rezerwy specyalne**:			
	na pokrycie różnicy kursu efektów.	375.275·64		
	na pokrycie dubiosów	510.303·04	885.578	68
XXX.	**Różni wierzyciele**		479.070	—
XXXI.	**Rachunki przechodnie**		21.075	51
XXXII.	**Procenta pobrane na rok 1905.**		459.331	46
			87,534.112	51

31. grudnia 1904.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

DYREKCYA GAL. KASY OSZCZĘDNOŚCI:

Antym Nikorowicz,
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski,
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski,
zastępca Dyrektora.

B.

STACYA ELEKTRYCZNA.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków stacyi elektrycznej z dniem 31. grudnia 1904.

1. Zestawienie ruchu w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1904.
2. Zamknięcie rachunku strat i zysków za rok 1904.
3. Bilans z dniem 31. grudnia 1904.

ZESTAWIENIE

ruchu w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu

z dniem 31. grudnia 1904.

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan czynny.				
I.	**Urządzenia do centralnego ogrzewania gmachu:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1904. . . .	49.980	—		
	6⅔% amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1904.	3.570	—		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1904. .	. .	.	46.410	—
II.	**Urządzenia mechaniczne do światła elektrycznego:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1904. . . .	147.781	64		
	w ciągu roku 1904. dokupiono za . . .	1.930	—		
	łącznie . .	149.711	64		
	6⅔% amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1904. (z wyłączeniem akumulatorów o wartości zabezpieczonej kor. 19.680·—)	9.224	72		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1904. .	. .	.	140.48	92
III.	**Budowle stacyjne:**				
	wartość z dnia 1. stycznia 1904. . . .	20.103	63		
	5% amortyzacya wartości pierwotnej za rok 1904.	1.058	09		
	wartość bilansowa dnia 31. grudnia 1904. .	. .	.	19.045	54
IV.	**Zaległe z dniem 31. grudnia 1904. należytości od konsumentów:**				
	zaległość z dnia 31. grudnia 1903. wynosiła	7.448	68		
	w roku 1904. przypisano konsumentom za światło elektryczne i za ogrzewanie .	67.850	59		
	na rachunek łącznej należytości . . .	75.299	27		
	w roku 1904. pobrano od konsumentów . . . . 66.793·15				
	i z należytości za światło odpisano . . . . . 90·10	66.883	25		
	zaległość z dniem 31. grudnia 1904. wynosi	. .	.	8.416	02
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1904.	. .	.	214.358	48

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		kor.	h.	kor.	h.
	Stan bierny.				
V.	**Kapitał zakładowy i obrotowy stacyi:**				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . . .	210.240	83		
	gotowe wydatki za rok 1904.:				
	na nowe urządzenia stacyi . 3.898·—				
	na koszta ruchu stacyi . . 38.704·16				
	na podatki . . . . . 354·76	42.956	92		
	łącznie . .	253.197	75		
	pobory na rachunek stacyi za rok 1904.:				
	zainkasowane należytości od konsumentów światła elektrycznego i centralnego ogrzewania	66.793	15		
	pozostałość	186.404	60		
	z doliczeniem należnego za rok 1904. oprocentowania	12.368	80		
	stanowi pretensyę funduszu obrotowego do stacyi z dniem 31. grudnia 1904. . .	. .	.	198.773	40
VI.	**Należytości obce z dniem 31. grudnia 1904. niezapłacone:**				
	należytości obce z dnia 31. grudnia 1903. wynosiły	13.686	69		
	w roku 1904. zapadły do zapłaty należytości obce:				
	za nowe urządzenie stacyi . 1.930·—				
	za koszta ruchu stacyi . . 41.060·78	42.990	78		
	na rachunek należytości łącznej . . .	56.677	47		
	zapłacono w roku 1904.	42.602	16		
	należytości obce z dniem 31. grudnia 1904., a to:				
	za nowe urządzenia stacyi. . 9.840·—				
	za koszta ruchu stacyi . . 4.235·31				
	wynoszą łącznie	. .	.	14.075	31
VII.	**Rezerwa specyalna stacyi:**				
	przeznaczona na pokrycie ewentualnych niedoborów obrotowych i strat stacyi:				
	stan z dnia 1. stycznia 1904.	1.386	43		
	przyrost za rok 1904. (patrz rachunek strat i zysków za rok 1904.)	123	34		
	stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	1.509	77
	Stan bierny bilansu z dniem 31. grudnia 1904.	. .	.	214.358	48

Zamknięcie rachunku

za rok

Wydatki	W walucie koronowej			
	koron	h.	koron	h.
Koszta ruchu stacyi za rok 1904.:				
nadzór i służba	6.308	65		
paliwo	25.013	60		
konserwacya urządzeń maszynowych i budowli	1.838	70		
przybory do maszynowych urządzeń	2.554	23		
materyały	3.344	42		
przybory do oświetlenia	644	85		
uzupełnienie inwentarza	13	—		
prowizye	1.343	33	41.060	78
Amortyzacya urządzeń mechanicznych i budowli za rok 1904.			13.852	81
Oprocentowanie kapitału zakładowego i obrotowego za rok 1904.			12.368	80
Podatek zarobkowy			354	76
Odpisane należytości za światło			90	10
Nadwyżka dochodów za rok 1904.			123	34
			67.850	59

Bilans z dniem

Pozycya bilansu	Stan czynny	koron	h.
I.	**Urządzenia do centralnego ogrzewania gmachu**	46.410	—
II.	**Urządzenia mechaniczne do światła elektrycznego**	140.486	92
III.	**Budowle stacyjne**	19.045	54
IV.	**Zaległe należytości od konsumentów**	8.416	02
		214.358	48

Kasyer: *Wiktor Osiadacz.*

Likwidator: *Leopold Wilimowski.*

We Lwowie, dnia

KOMISYA REWIZYJNA WYDZIAŁU:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Zygmunt Skowroński.*

Dr. Adolf Lilien.

strat i zysków stacyi

1904.

Dochody	W walucie koronowej koron	h.	koron	h.
Należytości przypisane konsumentom za światło elektryczne i ogrzewanie centralne za rok 1904.	. .	.	67.850	59
			67.850	59

31. grudnia 1904.

Pozycya bilansu	Stan bierny	koron	h.
V.	Kapitał zakładowy i obrotowy stacyi	198.773	40
VI.	Niezapłacone należytości obce	14.075	31
VII.	Rezerwa specyalna stacyi	1.509	77
		214.358	48

31. grudnia 1904.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

DYREKCYA GAL. KASY OSZCZĘDNOŚCI:

Antym Nikorowicz,
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski,
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski,
zastępca Dyrektora.

C.

FUNDUSZ EMERYTURY.

Spis załączników

do zamknięcia rachunków funduszu emerytury z dniem 31. grudnia 1904.

1. Wykaz efektów funduszu emerytury.
2. Zestawienie ruchu za rok 1904. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz wykaz ich stanu z dniem 31. grudnia 1904.
3. Rachunek strat i zysków za rok 1904.
4. Bilans z dniem 31. grudnia 1904.

Wykaz efektów funduszu emerytury.

Wyszczególnienie efektów	Pierwszy kupon płatny dnia	Wartość imienna wal. koron. kor.	h.	Wartość po kursie %	Wartość obiegowa w walucie koronowej kor.	h.	Wartość kuponu bież. do 31/12. 1904. kor.	h.
4% austryackie losy państwowe z roku 1860.:								
a) sztuki po koron 1.000·—	1/5. 1905.	3.000	—	156.00	4.680	—	47	20
b) sztuki po koron 200·—	1/5. 1905.	4.200	—	187.00	7.854	—		
4% austryacka jednolita renta papierowa z roku 1868. . .	1/5. 1905.	14.000	—	100.20	14.028	—	91	78
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1896. . .	1/5. 1905.	7.000	—	97.20	6.804	—	45	88
4½% obligacye pożyczki miasta Lwowa z roku 1900. . .	1/3. 1905.	30.200	—	101.25	30.577	50	449	22
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	30/6. 1905.	70.000	—	99.40	69.580	—	—	—
4% listy zastawne galic. Tow. kredytowego ziem. 56-letnie .	30/6. 1905.	361.000	—	99.10	357.751	—	—	—
4% listy zastawne Banku krajowego	30/6. 1905.	225.000	—	99.00	222.750	—	—	—
4½% obligacye komunalne Banku krajowego III. emisyi .	1/4. 1905.	45.000	—	101.50	45.675	—	500	62
4½% listy hipoteczne galicyjskiego Banku hipotecznego .	1/5. 1905.	169.200	—	101.40	171.568	80	1.247	85
		928.600	—		931.268	30	2.382	55
Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do 31. grudnia 1904. . .		. .	.	. .	2.382	55		
efekta z dniem 31. grudnia 1904. przedstawiają wartość . .		. .	.	. .	933.650	85		

ZESTAWIENIE

ruchu za r. 1904. w poszczególnych rachunkach bilansu oraz ich stanu

z dniem 31. grudnia 1904.

Pozycya bilansu	Stan czynny			W walucie koronowej koron	h.	koron	h.
I.	**Kasa** w rachunku bieżącym u Zakładu:						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.			4.057	23		
	W ciągu roku 1904. wpłynęło do kasy:						
	od Zakładu wpłata		8.501·75				
	od dyrektorów, urzędników i woźnych wpłaty		6.253·27				
	za efekta wylosowane		6.200·—				
	za kupony od efektów		38.055·—				
	za procent od rachunku bieżącego		316·77	59.326	79		
	łącznie			63.384	02		
	W tymże czasie wypłacono:						
	na pensye emerytów, wdów i sierót		24.941·96				
	na odprawy pośmiertne		2.043·—				
	na zakupno efektów		25.183·33				
	na podatki i należytości rządowe		309·98	52.478	27		
	Pozostałość na rachunku bieżącym z dniem 31. grudnia 1904.					10.905	75
II.	**Efekta funduszu emerytury**:						
	Stan z dnia 1. stycznia 1904.	nom. 909.800		914.140	20		
	W ciągu roku 1904.:						
	zakupiono	„ 25.000		24.850	—		
	łącznie	nom. 934.800		938.990	20		
	W tymże czasie:						
	zrealizowano wylosowane	nom. 6.200	6.200·—				
	ze stratą		108·50				
	na zniżce kursu dnia 31. grudnia 1904. stracono		1.413·40	„ 6.200	7.721	90	
	Stan z dniem 31. grudnia 1904.	nom. 928.600		931.268	30		
	Z doliczeniem wartości kuponów bieżących do dnia 31. grudnia 1904.			2.382	55		
	wartość efektów z dniem 31. grudnia 1904. wynosi łącznie, jak wykaz szczegółowy str. 29.					933.650	85
III.	**Rachunek przechodni**:						
	zaległe z dniem 31. grudnia 1904. wpłaty do funduszu należne					112	—
	Stan czynny bilansu z dniem 31. grudnia 1904.					944.668	60

Pozycya bilansu		W walucie koronowej			
		koron	h.	koron	h.
	Stan bierny.				
IV.	**Fundusz emerytury**:				
	Stan z dnia 1. stycznia 1904. . . .	920.664	10		
	Przyrost, jak rachunek strat i zysków za rok 1904. str. 32.	24.004	50		
	Stan z dniem 31. grudnia 1904. . . .	. .	.	944.668	60
	Stan bierny bilansu z dniem 31 grudnia 1904.	. .	.	944.668	60

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW FUNDUSZU EMERYTURY

za rok 1904.

WYDATKI	Wal. koron. kor.	h.	DOCHODY	Wal. koron. kor.	h.
Pensye emerytów, wdów i sierót . . .	24.941	96	Wpłata Zakładu	8.501	75
Odprawy pośmiertne	2.043	—	Wpłaty dyrektorów. urzędników i woźnych .	6.326	87
Podatki i należytości rządowe . . .	309	98	Kupony od efektów	37.675	95
Strata na różnicy kursu efektów . . .	1.521	90	Procent od rachunku bieżącego . . .	316	77
Nadwyżka dochodów za rok 1904. . .	24.004	50			
	52.821	34		52.821	34

BILANS FUNDUSZU EMERYTURY

z dniem 31. grudnia 1904.

Pozycya bilansu	STAN CZYNNY	Wal koron. kor.	h.	Pozycya bilansu	STAN BIERNY	Wal. koron. kor.	h.
I.	Kasa	10.905	75	IV.	Fundusz emerytury	944.668	60
II.	Efekta funduszu emerytury . . .	933.650	85				
III.	Rachunek przechodni	112	—				
		944.668	60			944.668	60

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1904.

Kasyer:
Wiktor Osiadacz.

Likwidator:
Leopold Wilimowski.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eug. Pierożyński. *Dr. Zygmunt Skowroński.*
Dr. Adolf Lilien.

Dyrekcya galic. Kasy oszczędności:

Antym Nikorowicz, Dyrektor. *Dr. Jan Kanty Steczkowski,* Dyrektor.
Dr. Edward Stroynowski, zastępca Dyrektora.

Naczelny buchalter:
Karol Czauderna.

D.

FUNDUSZE ODRĘBNE

i

DEPOZYTA OBCE.

Spis załączników.

1. Fundusze odrębne, zostające pod zarządem Zakładu.
2. Depozyta obce.
3. Wykaz depozytów obcych według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

FUNDUSZE ODRĘBNE,

zostające pod zarządem Zakładu.

Oznaczenie funduszu			W walucie koronowej	
			kor.	h.
1. Fundacya imienia F. K. Laskowskiego na nagrody dla sług lwowskich:				
Stan z dnia 1. stycznia 1904.:				
4½% listy hipoteczne galic. Banku hipotecznego im. wart. koron 20.800 po kursie 101·75%		21.164·—		
gotówka na rachunku bieżącym u Zakładu		63·80	21.227	80
W ciągu roku 1904. przybyło:				
za kupony od efektów		936·—		
za procent od lokacyi na rku bieżącym .		14·13	950	13
łącznie			22.177	93
W tymże czasie wydano:				
na nagrody dla sług za rok 1904..	705·—			
na plakatowanie obwieszczeń o premiowaniu sług	6·—			
na podatek giełdowy od zakupna listu hipotecznego w miejsce wylosowanego	—·40	711·40		
stracono:				
na wylosowaniu listu hipotecznego im. wart koron 10.000·— . . .	175·—			
na zniżce kursu efektów dnia 31. grudnia 1904.	127·80	302·80	1.014	20
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1904.:				
4½% listy hipoteczne galic. banku hipotecznego z kuponami pr. 1/5. 1905. wart. imiennej koron 20.800 po kursie 101·40%		21.091·20		
gotówka na rachunku bieżącym u Zakładu		72·53	. . .	21.163 73
2. Fundacya stypendyjna dla dzieci urzędników i sług Zakładu:				
Stan z dnia 1. stycznia 1904. na 4% książeczkach wkładkowych Zakładu Nr. 28856. i 10 035. . . .			19.321	98
W ciągu roku 1904. przybyło:				
z procentu od wkładki		731·14		
z daru urzędnika Zakładu		20.—	751	14
łącznie			20.073	12
W tymże czasie wypłacono na stypendyum			400	—
Stan fundacyi z dniem 31. grudnia 1904. na 3·6% książeczkach wkładkowych Zakładu:				
Nr. 28856.		9.672·72		
Nr. 100635.		10.000·40	. . .	19.673 12
Stan funduszów odrębnych z dniem 31 grudnia 1904.			. . .	40.836 85

DEPOZYTA OBCE.

Rodzaj depozytu	Wartość imienna efektów	
1. Kaucye urzędników	4.502	—
2. Efekta przyjęte na zastaw	303.067	57
3. Efekta na pokrycie rachunków bieżących	608.085	91
4. Depozyta w przechowaniu	1,514.459	85
5 Depozyta różne	393.213	89
Stan depozytów obcych z dniem 31. grudnia 1904. . .	2,823.329	22

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1904.

Kasyer: *Wiktor Osiadacz.*

Likwidator: *Leopold Wilimowski.*

Naczelny buchalter: *Karol Czauderna.*

Dyrekcya Gal. Kasy Oszczędności:

Antym Nikorowicz,
Dyrektor.

Dr. Jan Kanty Steczkowski,
Dyrektor.

Dr. Edward Stroynowski,
Zastępca Dyrektora.

Komisya rewizyjna Wydziału:

Eugeniusz Pierożyński. *Dr. Zygmunt Skowroński.*
Dr. Adolf Lilien.

WYKAZ DEPOZYTÓW OBCYCH

według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Akcye galicyjskiego banku hipotecznego	1|1. 1905.				28.000 —		28.000 —
Akcye galicyjskiego banku kredytowego w likwidacyi						36.000 —	36.000 —
Akcye banku anglo-austryackiego	1|1. 1905.			12.000 —			12.000 —
Akcye wiedeńskiego banku związkowego	1|1. 1905.			14.800 —			14.800 —
Akcye austryackiego Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	1|1. 1905.			20.000 —			20.000 —
Akcye lwowskiego akcyjnego zakładu zastawniczego	dyw. 1904.					6.000 —	6.000 —
Akcye kolei lwowsko-czerniowieckiej	1|5. 1905.			10.000 —	10.000 —		20.000 —
Akcye kolei koszycko-bogumińskiej	1|1. 1905.			45.600 —			45.600 —
Akcye kolei północnej cesarza Ferdynanda	1|1. 1905.			39.200 —			39.200 —
Akcye kolei Elbethal	1|1. 1905.			19.600 —			19.600 —
Akcye wschodnio-czeskiego towarzystwa górniczego	1|1. 1905.				1.600 —		1.600 —
Akcye fabryki papieru „Steyermühle“	1|1. 1905.			3.000 —			3.000 —
Akcye cukrowni przeworskiej	dyw. 1904.					8.000 —	8.000 —
Do przeniesienia				164.200 —	39.600 —	50.000 —	253.800 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Z przeniesienia				164.200 —	39.600 —	50.000 —	253.800 —
Akcye towarzystwa tkackiego w Łańcucie	dyw. 1904.				200 —		200 —
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego nieokresowe	30 6. 1905.			40.000 —			40.000 —
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 41-letnie	30 6. 1905.			8.000 —	600 —		8.600 —
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 56-letnie	30 6. 1905.		36.400 —	184.000 —	326.200 —	23.000 —	569.600 —
4½% listy zastawne banku krajowego	30 6. 1905.		400 —	3.200 —	34.000 —		37.600 —
4% listy zastawne banku krajowego	30 6. 1905.		4.500 —	58.300 —	77. 00 —		140.000 —
4½% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1 5. 1905.		6.200 —	38.400 —	210.400 —	800 —	255.800 —
4% listy hipoteczne galicyjskiego banku hipotecznego	1 5. 1905.		200 —	3. 00 —	40.400 —		43.600 —
4% listy zastawne banku austro-węgierskiego 50-letnie	1 4. 1905.		200 —				200 —
5% listy zastawne domen państwowych	1 3. 1905.			2.640 —			2.640 —
4% austryackie losy państwowe z roku 1860.	1 5. 1905.		5.000 —	200 —	400 —	200 —	5.800 —
Austryackie losy państwowe z roku 1864.			1.100 —	100 —	400 —		1.600 —
Węgierskie losy państwowe z roku 1870.			2.900 —		300 —	500 —	3.700 —
Do przeniesienia			56.900 —	502.040 —	729.700 —	74.500 —	1,363.140 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Z przeniesienia			56.900 —	502.040 —	729.700 —	74.500 —	1,363.140 —
Węgierskie losy „Basilika“ z roku 1886.					90 —	10 —	100 —
4% losy regulacyi Cisy z roku 1880.	1/4. 1905.		2.200 —	400 —	800 —	400 —	3.800
Losy austryackiego czerwonego krzyża z r. 1882.					280 —	60 —	340 —
Losy węgierskiego czerwonego krzyża z r. 1882.					40 —	10 —	50 —
Losy włoskiego czerwonego krzyża z r. 1885.						25 —	25 —
5% losy regulacyi Dunaju z r. 1870.	2/1. 1905.		200 —				200 —
Węgierskie losy „Jó-Sziv“ z r. 1888.					8 —		8 —
Austryackie losy kredytowe z r. 1858.			2.200 —	600 —	400 —		3.200 —
3% losy ogólnego austryackiego Zakładu kredytowego ziemskiego I. emisyi	1/6. 1905.		14.400 —	5.600 —	2.400 —	400 —	22.800 —
3% losy ogólnego austryackiego Zakładu kredytowego ziemskiego II. emisyi.	1/2. 1905.		23.800 —	10.400 —	2.200 —	200 —	36.600 —
4% losy węgierskiego banku hipotecznego z r. 1884.	1/6. 1905.		8.800 —		3.000 —		11.800 —
Losy księcia Palffy z r. 1858.			80 —				80 —
Losy miasta Budy z r. 1859.			320 —				320 —
Losy miasta Insbruka z r. 1871.			40				40 —
Do przeniesienia			108.940 —	519.040 —	738.918 —	75.605 —	1,442.503 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Z przeniesienia			108.940 —	519.040 —	738.918 —	75.605 —	1,442.503 —
Losy miasta Lublany z r. 1879.			40 —				40 —
Losy miasta Krakowa z roku 1872.			2.480 —	80 —	280 —	280 —	3.120 —
Losy miasta Wiednia z r. 1874.			1.200 —		200 —		1.400 —
Losy miasta Solnogrodu z r. 1872.					40 —		40 —
Serbskie losy tytoniowe z r. 1888.					80 —	100 —	180 —
2% serbskie losy państwowe z r. 1881.	1|1. 1905.				200 —	200 —	400 —
5% rosyjskie losy państwowe z r. 1864.	1|1. 1905.				200 —	100 —	300 —
Losy tureckie z r. 1870.					2.000 —	8.000 —	10.000 —
4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z. r. 1893.	1|5. 1905.		4.800 —		2.200 —		7.000 —
4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego	30|6. 1905.		2.000 —	15.600 —	86.600 —	200 —	104.400 —
4½% obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1900.	1|3. 1905.		3.000 —	4.100 —	1.500 —		8.600 —
4% obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896.	1|5. 1905.		6.000 —		1.200 —	200 —	7.400 —
4% obligacye indemnizacyjne węgierskie	1|5. 1905.				3.000 —		3.000 —
5% obligacye komunalne banku krajowego II. emisyi	1|4. 1905.		20.000 —	10.000 —	200 —		30.200 —
Do przeniesienia			148.460 —	548.820 —	836.618 —	84.685 —	1,618.583 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Z przeniesienia . .	. .	. .	148.460 —	548.820 —	836.618 —	84.685 —	1,618.583 —
4½% obligacye komunalne banku krajowego III. emisyi	1/4. 1905.	. . .	. . .	2.400 —	1.600 —	. . .	4.000 —
4% obligacye komunalne banku krajowego IV. emisyi	1/4. 1905.	. . .	. . .	10.000 —	17.000 —	. . .	27.000 —
4% obligacye kolejowe banku krajowego. . .	1/4. 1905.	. . .	. . .	7.200 —	. . .	. . .	7.200 —
4% obligacye kolei Rudolfa z r. 1884. . . .	1/4. 1905.	. . .	. .	7.600 —	800 —	. . .	8.400 —
4% obligacye kolei Rudolfa z r. 1893. . . .	1/1. 1905.	. . .	. . .	800 —	. . .	. . .	800 —
4% pryorytety kolei Karola Ludwika . . .	1/1. 1905.	. . .	. . .	. . .	400 —	. . .	400 —
4% pryorytety kolei lwowsko-czerniowieckiej nieopodatkowane	1/5. 1905.	. . .	. . .	. .	600 —	. . .	600 —
4% pryorytety I. węgiersko-galicyjskiej kolei z r. 1887.	1/1. 1905.	. . .	. . .	. . .	800 —	. . .	800 —
4% pryorytety kolei północnej cesarza Ferdynanda z r. 1886.	1/3. 1905.	. . .	. . .	. . .	800 —	. . .	800 —
4% pryorytety kolei Pilsen-Prisen z r. 1894. . .	1/1. 1905.	. . .	. . .	. . .	300 —	. . .	300 —
4·2% austryacka jednolita renta papierowa . .	1/2. 1905.	. . .	300 —	2.300 —	1.000 —	200 —	3.800 —
4% austryacka renta papierowa skonwertowana .	1/5. 1905.	. . .	8.400 —	4.000 —	4.200 —	. . .	16.600 —
4·2% austryacka jednolita renta srebrna . . .	1/4. 1905.	. . .	200 —	. .	. . .	. . .	200 —
Do przeniesienia . .	. .	. .	157.360 —	583.120 —	864.118 —	84.885 —	1,689.483 —

Nazwa efektu	z kuponem płatnym	RODZAJ DEPOZYTU					Razem
		kaucye urzędników	zastawy	podkład rków bieżących	depozyta w przechowaniu	depozyta różne	
Z przeniesienia . .	. .	. . .	157.360 —	583.120 —	864.118 —	84.885 —	1,689.483 —
4% austryacka renta srebrna skonwertowana . .	1|1. 1905.	. . .	. .	200 —	400 —	400 —	1.000 —
4% austryacka renta koronowa	1|3. 1905.	. . .	. .	. . .	5.200 —	. . .	5.200 —
4% węgierska renta złota	1|1. 1905.	. . .	. . .	21.600 —	. . —	. . .	21.600 —
4% węgierska renta koronowa	1|6. 1905.	4.000 —	. . .	. .	21.000 —	. . .	25.000 —
Książeczki udziałowe, wkładkowe i oszczędności .	. .	502 —	145.707 57	3.165 91	623.741 85	307.928 89	1,081.046 22
Razem . .	. .	4.502 —	303.067 57	608.085 91	1,514.459 85	393.213 89	2,823.329 22

WYKAZ

ruchu wkładek, zysków i stanu funduszów:

rezerwowego i emerytury

od powstania Zakładu

po dzień 31. grudnia 1904. roku.

Wy-

ruchu wkładek, zysków i stanu

od powstania Zakładu po

	Ruch wkła											
	Wkładki				Zwrócenia				Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej			
		mon. konw.				mon. konw.				mon. konw.		
	stron	Zł.	kr.	dr.	stron	Zł.	kr.	dr.	stron	Zł.	kr.	dr.
W roku 1844	10.062	1,092.852	15	1	1.620	152.601	26	1	7.771	955.278	21	.
„ „ 1845	11.496	1,254.205	30	.	5.864	544.584	05	1	13.731	1,707.994	38	3
„ „ 1846	11.986	1,148.946	03	.	9.520	895.373	13	3	17.091	2,021.836	23	1
„ „ 1847	11.839	1,017.916	38	.	10.644	858.736	39	1	19.412	2,255.281	50	.
„ „ 1848	4.958	420.468	22	.	12.665	1,183.470	31	3	14.188	1,549.604	42	.
„ „ 1849	5.972	775.541	17	2	5.980	551.752	37	2	13.487	1,832.291	36	1
„ „ 1850	5.058	689.842	12	2	6.704	741.623	28	.	12.273	1,846.091	51	3
„ „ 1851	5.604	724.084	34	.	6.366	713.356	31	1	11.953	1.923.812	49	2
„ „ 1852	7.356	1,136.221	47	.	6.371	703.483	24	1	12.929	2,433.166	.	.
„ „ 1853	8.231	1,429.076	50	.	7.167	940.560	39	3	13.900	3,021.945	40	1
„ „ 1854	7.060	1,104.421	01	.	9.186	1,390.058	42	.	12.518	2,840.836	40	3
„ „ 1855	7.427	1,395.558	43	.	7.543	1,101.586	40	1	12.791	3,246.873	04	.
„ „ 1856	7.265	1,061.516	06	2	8.222	1,291.589	32	2	12.490	3,130.138	17	.
„ „ 1857	8.054	1,033.513	52	.	7.255	1,047.486	45	2	13.076	3,234.489	18	3
„ „ 1858	8.664	979.303	07	3	7.190	1,009.115	59	3	14.013	3,325.201	01	1
Do przeniesienia .	121.032	15,263.468	19	02	112.297	13,125.380	17	.				
czyli w austr. wal . . .		16,026.641	74	.		13,781.649	30	.				

KAZ

funduszów: rezerwowego i emerytury

dzień 31. grudnia 1904.

dek						Wykaz zysków						Stan funduszów					
Prowizya przez wkładających uzyskana						Straty			Zyski								
skapitalizowana			wypłacona			funduszu rezerwowego					obrotowego	rezerwowego			emerytury		
mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.			mon. konw.		
Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.	Zł.	kr.	dr.
15.027	32	.	855	36	.	.	.	.	458	25	3	2.830	48	1	13.674	44	.
43.094	53	.	3.754	13	3	.	.	.	551	.	.	9.553	02	1	23.922	25	1
60.268	55	1	5.544	53	.	.	.	.	966	27	3	6.633	14	3	31.522	07	3
74.265	28	.	6.319	27	2	.	.	.	1.273	29	2	11.670	45	3	44.466	23	.
57.325	01	3	9.562	11	2	.	.	.	1.796	27	.	16.078	31	.	62.341	21	.
58.898	14	1	3.674	06	.	.	.	.	2.518	35	1	4.462	10	.	68.322	06	1
65.581	31	.	4.675	51	.		.	.	2.760	12	3	7.117	21	2	78.199	40	2
66.992	55	.	4.780	58	.	.	.	.	3.159	15	2	6.717	21	3	87.076	17	3
76.614	47	3	4.059	23	2	.	.	.	3.767	03	.	8.679	09	1	99.522	30	.
100.263	30	.	5.808	05	.	.	.	.	4.187	47	.	16.266	31	3	109.976	48	3
104.528	41	2	8.079	01	1	.	.	.	4.333	16	.	18.166	52	2	132.476	57	1
112.064	20	2	6.884	47	2	14.300	44	2	.	.	.	10.578	36	3	128.754	49	2
113.338	39	.	8.197	41	.	3.482	30	.	.	.	.	15.361	09	2	140.633	29	.
118.323	55	1	6.417	01	2	.	.	.	4.457	47	2	16.706	39	1	161.797	55	3
120.524	34	2	6.139	23	2	.	.	.	6.870	51	1	12.943	12	2	181.611	59	2
1,187.112	58	3	84.732	40	.	17.783	14	2	37.100	38	1	163.765	26	3			
1,246.468	63	.	88.969	30	.	18.672	40	.	38.955	67	.	171.953	71	.	190.692	59	.

Powstał w roku 1860.

(Ciąg

Ruch wkła

	Wkładki			Zwrócenia			Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej		
		wal. austr.			wal. austr.			wal. austr.	
	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.
Z przeniesienia .	121.032	16,026.641	74	112.297	13,781.649	30	.	.	.
W roku 1859	7.992	987.339	50	7.969	1,164.611	95	14.190	3,437.058	73
„ „ 1860	8.991	1,159.301	98	7.885	1,055.347	59	15.284	3,672.835	01
„ „ 1861	8.492	931.673	57	8.681	1,203.193	54	15.606	3,532.409	36
„ „ 1862	8.752	1,018.777	54	9.184	1,182.619	86	15.705	3,496.834	85
„ „ 1863	7,850	780.714	10	8.393	1,042.541	70	15.191	3,360.739	24
„ „ 1864	8.352	825.899	24	8.029	1,016.178	56	15.194	3,292.705	65
„ „ 1865	7.111	545.066	49	8.932	1,050.634	38	14.038	2,898.895	73
„ „ 1866	10 496	1,348.005	79	9.314	1,168.208	85	14.801	3,216.425	66
„ „ 1867	14.745	1,826.213	15	9.736	1,192.401	06	17.916	4,023.550	15
„ „ 1868	13.798	1,630 026	87	11.890	1,408.179	21	19.359	4,435.684	82
„ „ 1869	16.035	2,196.056	15	12.270	1,624.708	66	21.722	5,230.285	12
„ „ 1870	17.638	2,283.201	40	16.952	2,282.174	30	22.868	5,478.627	86
„ „ 1871	20.719	2 831.039	59	19.115	2,383.131	88	24.463	6,200.115	43
„ „ 1872	22.181	2,877.938	27	21.460	2,821.081	73	25.495	6,551.062	29
„ „ 1873	22.897	3,291.711	75	22.925	3,208.314	23	25.885	6,937.945	11
„ „ 1874	27.554	3,884.572	28	22.454	3,318.084	41	28.445	7,841.120	44
„ „ 1875	29.054	4,612.705	37	25.057	3,823.148	63	30.651	9,018.306	92
„ „ 1876	28.921	5,176.495	90	29.376	5,148.521	52	31.185	9,457.521	05
„ „ 1877	28.145	4,380.405	27	28.519	4,326.987	20	32.097	9,958.015	75
„ „ 1878	29.924	4,721.115	90	28.770	4,480.746	90	33.284	10,677.273	.
„ „ 1879	31.034	4,066.762	29	28.552	3,792.507	84	35.363	11,474.927	33
„ „ 1880	28.093	2,229.725	55	26.466	2,451.878	23	36.377	11,804.417	24
„ „ 1881	27.614	3,193.956	02	26.586	3,077.889	72	37.278	12,396.418	43
„ „ 1882	30.961	4,767.383	11	29.629	4,169.220	58	38.980	13,487.801	40
„ „ 1883	30 885	4,481,798	51	33.955	4,932.936	89	38.974	13,539.957	01
„ „ 1884	35.372	5,880.902	20	38.695	5,800.712	12	40.629	14,135.761	78
„ „ 1885	36.942	5,715.256	72	39.389	5,642.114	38	42.354	14,744.971	89
„ „ 1886	39.214	6,493.447	54	41.008	5,688.051	98	44.731	16,135.396	56
„ „ 1887	40.027	7,267.282	46	41.577	7,133.569	90	46.290	16,874.447	83
„ „ 1888	41.764	8,059.701	29	42.905	6,754.388	07	49.086	18,837.432	96
„ „ 1889	45.339	7,986.053	99	46.724	7,367.520	99	52.351	20,188.872	24
Do przeniesienia .	847.924	123,477.081	53	824.694	115,493.256	16			

d a l s z y.)

d e k				Wykaz zysków						Stan funduszów			
Prowizya przez wkładających uzyskana				Straty		Z y s k i				rezerwowego		emerytury	
skapitalizowana		wypłacona		funduszu rezerwowego				obrotowego					
Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.
1,246.468	63	88.969	30	18.672	40	38.955	67	171.953	71				
122.870	11	8.043	27	3.790	11	.	.	14.070	52·5	199.973	00·5		
131.821	89	6.936	49	.	.	15 651	98·5	24 120	53	159.204	08	28.065	84
131.094	32	6.412	41	.	.	4.511	20	20.159	36	179.216	47	35.980	06
128.267	81	7 866	97	.	.	11.212	80	22.468	62·5	200.725	89·5	46.3 6	96
125.731	99	6.403	66	7.039	33·5	.	.	18.497	94	201.409	50	58.225	48
122.335	73	6.335	45	.	.	8.493	01	17.395	39·5	215.153	90·5	69.920	87
111.757	97	6.205	72	10.944	47·5	.	.	16 178	02	215.938	61	79.311	66
137.732	99	9.138	43	.	.	16.692	83	22.108	89	253·440	33	83.398	42
173.312	40	9.399	33	.	.	19.633	21	18.574	39	285.047	93	76.620	10
190.287	1	11 395	11	.	.	11.929	39	29 234	25	312.411	57	82.247	18
223.252	81	14.321	59	.	.	23.585	33·5	27.328	81	361.040	60·5	88.334	66
247.315	64	18.912	75	.	.	11.738	22·5	27.898	96	308.347	31	101.285	26
273.579	86	19.888	26	.	.	20 888	30	32.474	63·5	416.322	07	108.494	86
294.090	32	22.557	58	.	.	6.335	84	34.970	37	406.779	48	115.373	04
303.485	30	26.268	50	.	.	13.616	83	5.534	52	408.408	16	120.625	77
336.687	46	26.399	58	.	.	21 269	76	67.607	12	432.998	63	132.610	83
387.629	74	31.493	99	.	.	37.063	29	53.029	51·5	507.019	14	148.711	13
411.239	75	44 399	99	9·143	32	.	.	8.409	06	528.008	72	156.108	07
447.076	63	34.154	70	.	.	46.932	21	79.401	46	587.805	62	168.328	66
478.888	25	35.444	21	.	.	38.983	15	66.491	.	669.333	44	181.665	91
523.399	88	27.196	94	.	.	81.849	23	137.317	54	794.715	01	206.805	61
551.642	59	18.088	16	.	.	56.647	44	127.885	44	892.910	02	218.567	26
475.934	89	21.359	23	.	.	57.134	31	138.562	05	1,000.030	91	228.833	94
493.220	44	26.716	84	.	.	16.078	52	76.875	92	1,119.391	57	234.985	25
503.293	99	32.415	18	.	.	48.848	84	104.998	69	1,423.138	43	243.131	10
515.614	69	32.814	87	.	.	86.696	17	69.041	31	1,535.494	13	266.875	67
536.067	77	35.015	63	.	.	91.971	99	70.922	10	1,617.678	96	275 761	82
585.029	11	33.089	33	.	.	61.818	19	83.388	52	1,656.585	30	284.231	54
605.338	71	44.502	66	6.945	54	.	.	60.157	35	1,647.406	47	285 705	56
657.671	91	38.594	63	.	.	146.825	25	131.139	25	1,840.496	36	300.927	56
732.906	28	44.003	93	.	.	133.206	01	121.764	43	2,024.914	78	312.813	22
12,205.046	87	794.744	69	56.535	18	1,128.568	98·5	1,899.959	68·5				

(Ciąg

	Ruch wkła								
	Wkładki			Zwrócenia			Stan kapitału włożonego po zważeniu wkładek ze zwróceniami i po dopisaniu prowizyi narosłej		
		wal. austr.			wal. austr.			wal. austr.	
	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.	stron	Zł.	kr.
Z przeniesienia . . .	847.924	123,477.081	53	824.694	115,493.256	16	.	.	.
w roku 1890.	47.299	8,992.362	40	47.779	7,862.308	02	56.167	22,114.705	45
„ „ 1891.	48.871	8,738,568	47	50.777	8,355.093	19	59 206	23,358.637	53
„ „ 1892.	54.428	9,510.636	59	59.854	9,585.299	03	61.531	24,173.497	97
„ „ 1893.	61.276	10.551.460	33	62.090	10,008.532	59	65.356	25,658.149	36
„ „ 1894.	60.918	10,592.125	53	66.953	9,940.017	88	67.415	27.300.539	25
„ 1895.	64.170	11,447.473	31	72.049	11,694.436	71	69.510	28,081 738	61
„ „ 1896.	69.972	12,587.636	87	75.530	11,716.655	83	73.669	30.050,121	88
„ 1897.	73.976	13,452.663	67	81.872	12,650.056	26	76.675	32,022.248	45
„ „ 1898.	72.877	13,516.698	58	86.380	13,513.508	52	78.973	33,259.555	19
„ 1899.	68.863	18,290.015	41	87.725	21,196.195	92	73.789	31,446.338	84
		241,156.722	69		232,015,360	11			
w walucie koronowej		koron	h.		koron	h.		koron	h.
		482,313.445	38		464,030.720	22			
w roku 1900.	78.108	29,342.659	96	86.872	27,609.506	96	77.154	67 089.936	59
„ 1901.	88.265	32,354.893	52	96.555	33,036.260	61	81.755	68,932.488	41
„ 1902.	83.900	29,002.861	88	104.537	31,469.582	90	89.141	69,020.500	—
„ „ 1903.	90.789	34,115.024	77	101.620	30,710.273	21	92.940	75,104.394	77
„ „ 1904.	95.808	35,742.719	58	113.621	36.502.861	75	93.340	77,034.608	04
	1,907.434	642,871.604	09	2,018.908	623,359.210	65			
Dodawszy do zwróceń wkładki				1,907.434	642,871.604	09			
okazuje się 61-letni obrót				3,926.342	1.266,230.814	74			

Dodawszy obie
okazuje się zysk wkła-

d a l s z y.)

d e k				Wykaz zysków i strat						Stan funduszów			
Prowizya przez wkładających uzyskana				Straty		Zyski		Straty		Zyski		rezerwowego		emerytury	
skapitalizowana		wypłacona		funduszu rezerwowego				funduszu obrotowego							
Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr.	Zł.	kr
12,205.046	87	794.744	69	56.535	18	1,128.568	98·5	.	.	1,899.959	68·5	.	.	.	.
795.778	83	44.943	07	.	.	127.972	60	.	.	120·352	82	2,162.069	41	323.760	80
860.456	80	49 923	69	.	.	118.994	08	.	.	135.133	18	2,339.059	88	330.141	82
889.522	88	53.435	73	.	.	131.061	04	.	.	115.102	76	2,478.110	08	339.376	91
941 723	65	59.480	66	.	.	111.415	33	.	.	104.521	61	2,584.051	65	348.728	68
990.282	24	53.212	14	.	.	160.444	08	.	.	150.713	01	2,733.282	12	355.643	59
1,028.162	76	74.339	64	.	.	113.624	61	.	.	138.841	58	2,853.395	39	363.508	27
1,097.402	23	64.328	97	.	.	145 399	50	.	.	158.048	.	3,004.577	79	373.575	82
1,169.519	16	68.932	42	.	.	145.634	15	.	.	169.931	13	3,150.211	94	383.845	32
1,225.116	68	72.465	83	.	.	119.662	69	1,990.989	53	.	.	4,106.063	40	391.047	18
1,101.964	16	128.908	33	.	.	6.867	12·5	975.661	10·5	.	.	2,121.940	99	391.653	93
22,304.976	26	1,464.715	17	56.535	18	2,309.644	19	2,966.650	63·5	2,992.603	77·5				
koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.	koron	h.
44,609.952	52	2,929.430	34	113.070	36	4,619.288	38	5,933.301	27	5,985 207	55				
2,464.105	91	129.086	18	7.138	84	. .	.	2,088 601	63	. .	.	2,285.420	94	803.120	33
2,523.918	91	124.869	64	.	.	16.834	22	213.653	53	. .	.	213.653	53	827.852	80
2,554.732	61	133.940	78	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	867.903	63
2,679.149	21	127.895	01	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	920.664	10
2,690 355	44	157.070	28	.	.	. .	.	. .	.	. .	.	. .	.	944.608	60
57,522.214	60	3,602 202	23	120.209	20	4,636 122	60	8,235.556	43	5,985.207	55				
prowizye		57,522 214	60					od tego straty		8,235.556	43				
dających		61,124.506	83					strata funduszu obrotowego		2,250.348	88				
Do zysków funduszu rezerwowego doliczywszy dary i zwroty od kosztów utrzymania						154.816	83								
a od kwoty łącznej						4,790.939	43								
odliczywszy straty funduszu rezerwowego						120.209	20								
okazuje się nadwyżka zysku . .						4,670.730	23								
Ze stratą funduszu obrotowego zestawiwszy zysk funduszu rezerwowego										4,670.730	23				
okazuje się nadwyżka zysków w ogóle										2,420.381	35				
Z tego użyto: na dary dobroczynne								623.444·59							
do dyspozycyi Dyrekcyi na różne cele humanitarne								721.548·56							
na wyposażenie różnych funduszów								385.427·38							
na umorzenie pożyczki ciężącej na gmachu własnym								689.960.82		2,420.381	35				
Zatem majątek własny Zakładu w funduszu rezerwowym z dniem 31. grudnia 1904. wynosi, jak wykaz										—	—				

TOWARZYSTWO
GALICYJSKIEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
WE LWOWIE.

(Po wyborach na Walnem Zgromadzeniu z dnia 10. Maja 1905).

*1. Dr. Władysław Abraham
*2. Julian Abrysowski
*3. Stanisław Agopsowicz
4. J. E. Stanisław hr. Badeni
5. Dr. Oswald Balzer, R. Dworu
6. Aleksander Barwiński
7. Jakób Beiser
8. J. E. Dr. Leon Biliński
9. Władysław Biliński
10. Antoni Bohdanowicz
11. Jerzy hr. Borkowski
*12. Mieczysław hr. Borkowski
*13. Leon Bratkowski
*14. Stanisław Ciuchciński
*15. Dr. Stanisław Dobiecki
*16 Ignacy Drexler
17. Dr. Władysław Dulęba
*18. Edmund Duniewicz
19. Stanisław Dydyński
*20. Dr. Jan Dylewski
21. Alfred Dzikowski
*22. Dr. Józef Ekielski
23. Dr. Karol Maryan Engel, R. Dworu
*24. Dr. Edward Festenburg
25. Aleksander Getritz
26. Józef Gizowski
27. Dr. Stanisław Głąbiński
*28. Wincenty Gnoiński
*29. Roman br. Gostkowski
*30. Ferdynand Gross
*31. Władysław Gubrynowicz
32. Seweryn Henzel
33. Antoni Jaegermann, R. Dworu
*34. Zygmunt Kędzierski
35. Dr. Henryk Kolischer
36. Władysław Kraiński
37. Dr. Jarosław Kułaczkowski
*38. Kazimierz Laskowski, R. Dworu
*39. Ks. Zygmunt Lenkiewicz
*40. Jan Lerski
*41. Dr. Adolf Lilien
*42. J. E. Herman br. Loebl
43. J. O. Ks. Andrzej Lubomirski
44. Jan Ludwig
45. Dr. Godzimir Małachowski
46. Dr. Antoni Małecki
*47. Stanisław Markiewicz
48. Dr. Henryk Max
49. Józef Mysłowski
*50. Julian Niedźwiecki
*51. Stanisław Niezabitowski
52. Dr. Władysław Ochenkowski
53. Ks. Ludwik Ollender
54. Zdzisław Onyszkiewicz
*55. Dr. Józef Pająk
*56. Eugeniusz Pierożyński
57. J. E. Dr. Leonard Piętak
58. Dr. Tadeusz Pilat, R. Dworu
59. Dr. Edward Podlewski, R Dworu
*60. Stanisław Przyłuski
61. Dr. Bronisław Radziszewski
*62. Edmund Riedl
*63 Dr. Erazm Romanowski
*64. Andrzej Romaszkan
65. Dr. Rudolf Różycki, R. Dworu
66. Jan Schulz
67. Stefan Sękowski
*68. Karol Sklepiński
69. Gustaw Seyfarth
*70. Dr. Zygmunt Skowroński
71. Wacław Smakowski
72. Dr. Tadeusz Sołowij
*73. Dr. Edward Stroynowski
*74. Leon Syroczyński
*75. Albert Szkowron
76. Władysław Tustanowski
*77. Narcyz Ulmer
*78. Ludwik Winiarz
*79. Korneli Winter
*80. Ks. Feliks Zabłocki

* Oznaczeni gwiazdką byli obecni na Walnem Zgromadzeniu dnia 10. Maja 1905.

LW. 66622/905. We Lwowie, dnia 21. lipca 1905.

Aleg. 354

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie wyznaczenia wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej wymienionych w art. IV. l. 4—7 ustawy z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Artykuł V. ustawy krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. dz. u. kr. o Radzie szkolnej krajowej postanawia w ostatnim ustępie, że członkom tejże Rady wymienionym pod l. 4—7 art. IV. przyzna Wysoki Sejm odpowiednie wynagrodzenie z funduszów krajowych.

Gdy ustawa ta weszła w życie i członkowie Rady szkolnej krajowej są już zamianowani, zachodzi potrzeba powzięcia uchwały w sprawie przyznania wynagrodzenia wymienionym powyżej członkom Rady szkolnej krajowej i Wydział krajowy przedstawia niniejszem Wysokiemu Sejmowi swój wniosek w tym względzie.

Za najstosowniejsze wynagrodzenie uważa Wydział krajowy wynagrodzenie takie, które jest połączone nie z samem piastowaniem godności członka Rady szkolnej krajowej, tylko z faktycznym udziałem w pracach tegoż ciała i którego wysokość od tego udziału zależy. Co do miary wynagrodzenia zaś uważa Wydział krajowy za najodpowiedniejszą tę miarę, jaką się stosuje do członków Sejmu krajowego. Wydział krajowy proponuje zatem wynagrodzenie po dziesięć koron od posiedzenia.

Zamiejscowym członkom wypada przyznać nadto zwrot kosztów podróży przynajmniej koleją. Gdy jednak wobec wielkiej liczby posiedzeń wydatek ten, ponoszony za każdym razem osobno, przybrałby zbyt wielkie rozmiary i nie byłby usprawiedliwiony, proponuje Wydział krajowy natomiast dla zamiejscowych członków roczne karty kolejowe pierwszej klasy. Dla takich, którzy mieszkają w odległości przeszło 100 km. od Lwowa nie mogą podróży tam i z powrotem odbyć w samym dniu posiedzenia, proponuje Wydział krajowy nadto od każdego posiedzenia dyety w kwocie 10 K za podróż do Lwowa i w takiej samej kwocie za drogę z powrotem.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W wykonaniu ostatniego ustępu art. V. ustawy z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. dziennika ustaw krajowych postanowia Sejm, co następuje:

Wymienieni w art. IV. ustawy z d. 15. lutego 1905 Nr. 39. dz. u. kr. pod liczbami 4 do 7 członkowie Rady szkolnej krajowej pobierać mają z funduszów krajowych

tytułem wynagrodzenia po dziesięć (10) koron za udział w każdem posiedzeniu pełnej Rady szkolnej krajowej oraz tej sekcyi, do której ich w myśl art. VII. ust. trzeciego tejże ustawy Rada szkolna krajowa przeznaczyła. Ci, którzy stałe swe miejsce zamieszkania mają poza obrębem miasta Lwowa, otrzymają nadto roczne karty kolejowe klasy pierwszej od tegoż miejsca do Lwowa, jeżeli odległość tego miejsca od Lwowa sto kilometrów przenosi, po dziesięć (10) koron dziennie za dwa dni t. j. za podróż do Lwowa i za podróż napowrót, od każdego posiedzenia, w którem wezmą udział. Jeden i ten sam dzień nie może być liczony dwukrotnie ani jako podróż i posiedzenie, ani jako dwukrotna podróż.

Postanowienia niniejsze wchodzą w życie równocześnie z ustawą krajową z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39 dz. u. kr. z tem, że aż do czasu otrzymania biletów rocznych będą członkom zamiejscowym zwracane koszta jazdy koleją na posiedzenia, od stałego miejsca zamieszkania do Lwowa, według klasy pierwszej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 52 We Lwowie, dnia 30. czerwca 1905.

Aleg. 355

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 27. października 1903 i 10. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm petycye kilku gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj na płace nauczycieli Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Stosownie do powyższego polecenia, Wydział krajowy po otrzymaniu opinii co do tych petycyj od Rady szkolnej krajowej ma zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

1. Gmina ***Zapytów*** powiatu Lwowskiego uiszczała, według orzeczenia organizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. stycznia 1875 L. 5985 na płacę nauczyciela gotówką rocznie 231 K. oraz dziesięć korcy zboża wartości 120 K.

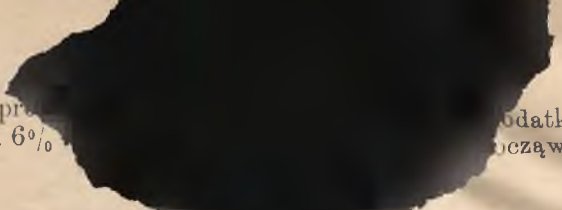
Orzeczeniem reorganizacyjnem z 28. listopada 1894 l. 27314 nałożono na gminę obowiązek dostarczania nauczycielowi corocznie 10 korcy zboża wartości 120 K i uiszczania dodatków pieniężnych w wysokości 3% corocznie opłacanych w gminie podatków, tytułem uzupełnienia wymienionej prestacyi w naturze do ustawowej wysokości.

Wskutek przekształcenia szkoły miejscowej na dwuklasową i dobrowolnego zobowiązania się gminy zmieniono powyższą prestacyę mieszaną na obowiązek uiszczania corocznie tytułem prestacyi kwoty 380 K począwszy od 1. września 1898

Prestacya ta, którą gmina uiszcza, przedstawia obecnie $9^1/_2\%$ dodatków do podatków bezpośrednich w gminie opłacanych. Z uwagi, że ta prestacya nie jest zbyt znaczną i że opiera się na dobrowolnem zobowiązaniu gminy, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby o obniżenie tej prestacyi.

2. Gmina ***Buczacz*** obowiązaną jest uiszczać na podstawie orzeczenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. lipca 1899 L. 13.683 dobrowolną prestacyę roczną w kwocie 2.000 K. na płace nauczycielskie szkół wydziałowych męskiej i żeńskiej w Buczaczu. Ponieważ prestacya ta dobrowolnie została przez gminę przyjętą, ponieważ nadto z powodu organizacyi powyższych szkół, fundusz szkolny krajowy znacznie został obciążony, przeto Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie przemawia za uwzględnieniem prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania powyższej prestacyi i odpisania zaległej, zwłaszcza, że taką samą prośbę gminy odrzucił już raz Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. listopada 1904.

3. Gmina ***Dębno*** powiatu Brzeskiego uiszcza corocznie tytułem dobrowolnej prestacyi na płacę nauczycieli miejscowej szkoły kwotę 107 K 98 h. Z uwagi, że gmina jest ubogą, że nie posiada żadnego majątku zakładowego, a wszystkie wydatki pokrywa dodatkami do podatków, że siła podatkowa mieszkańców gminy jest bardzo słabą, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obni-

żenie w drodze łaski dotychczasowej pr… …odatków do podatków, do ustawowej wysokości 6% … …począwszy od 1. stycznia 1906.

4. Gmina *Leszczowate* powiatu Liskiego … zobowiązania dobrowolnego prestacyę na płacę nauczyciela miejscowej … wocie rocznej 95 K 64 h. odpowiadającej 12% dodatków do podatków. Zważ… gmina nie ma żadnego majątku, a na pokrycie potrzeb gminnych nałożono stosunkowo bardzo znaczne, bo 50% wynoszące dodatki, że siła podatkowa mieszkańców gminy jest małą, wreszcie z uwagi, że gminę nawiedziły liczne klęski elementarne, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie, począwszy od 1. stycznia 1906, dotychczasowej prestacyi z 12% do 6% podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w gminie opłacanych.

5. Gmina *Mełna* powiatu Rohatyńskiego uiszcza na podstawie przeł… reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 14. października 1894 L. 16.726 tytułem prestacyi na płacę nauczyciela miejscowej szkoły kwotę 160 K 72 h., odpowiadającą 35% dodatków do podatków.

Z uwagi, że gmina prócz niewielkiego pastwiska nie ma innego majątku, jest nieliczną, bo zaledwie około 50 numerów liczącą, że dalej w r. 1904 nałożono na pokrycie potrzeb ściśle gminnych znaczne, bo 42%, a na potrzeby szkolne 25% wynoszące dodatki, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie począwszy od 1. stycznia 1906 dotychczasowej prestacyi na płacę nauczyciela z 35% na 10% podatków.

6. Gmina *Huta rożaniecka* powiatu Cieszanowskiego uiszcza na podstawie orzeczenia organizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 22. maja 1895 L. 11.739 prestacyę na płacę nauczyciela miejscowej szkoły w kwocie rocznej 115 K 28 h.

Ze względu, że obowiązek gminy do płacenia tej prestacyi opiera się na akcie fundacyjnym z 12. sierpnia 1891 zatwierdzonym przez Reprezentacyę powiatową w Cieszanowie z 1. września 1891 L. 2044, oraz z powodu, że prestacya ta przedstawia zaledwie 9% dodatków do podatków w gminie opłacanych, Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku płacenia tej prestacyi.

7. Gmina *Zator* powiatu Wadowickiego uprasza o odpisanie zaległej po koniec roku 1894 prestacyi szkolnej w kwocie 2892 K.

Z uwagi, że zaległość ta wynikła ze zobowiązań tej gminy wobec funduszu szkolnego krajowego, polegających na prawomocnych orzeczeniach c. k. Rady szkolnej krajowej a nie zachodzą żadne szczególne na wyjątkowe uwzględnienie zasługujące okoliczności, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu petycyi gminy o odpisanie tej zaległej prestacyi, zwłaszcza, że rozporządzeniem z dnia 4. czerwca 1904 LW. 26.795 zgodził się na proszone przez Zwierzchność gminną w Zatorze w podaniu z 30. marca 1904 l. 583 rozłożenie powyższej zaległej prestacyi 2892 K. na pięć rat rocznych po 578 K 40 h. płatnych począwszy od r. 1905.

8. Gminy *Gorzyce, Motycze poduchowne* i *Zalesie Gorzyckie* powiatu Tarnobrzeskiego uiszczają na mocy dobrowolnych zobowiązań, a mianowicie pierwsza rocznie 197 K 14 h., druga 62 K 56 h., trzecia zaś tytułem prestacyi na płacę nauczyciela szkoły ludowej w Gorzycach kwotę odpowiadającą 12% dodatków do podatków.

Ze względu, że opłacane prestacye zwłaszcza przez pierwsze dwie gminy nie wiele są wyższe od wysokości ustawowej prestacyi, a wszystkie powyższe gminy posiadają znaczny stosunkowo majątek zakładowy i należą do najzamożniejszych gmin w powiecie, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie jest za uwzględnieniem petycyi tych gmin o uwolnienie ich od obowiązku uiszczania wspomnianej powyżej prestacyi.

9. Gmina *Bratkowice* powiatu Rzeszowskiego uiszcza na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 12. stycznia 1895 L. 32243/94 począwszy od 1go stycznia 1895 na płacę nauczyciela szkoły w Bratko-

wicach tytułem prestacyi rocznie 282 K 56 h. i na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego z dnia 13. lipca 1904 L. 22.320 rocznie 30 K. na potrzeby szkolne i urzędowe. Oprócz tego uiszcza gmina na budowę szkoły przez lat trzy nadzwyczajną prestacyę po 40% dodatków do podatków na podstawie art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. i rozp. kr., od której to ostatniej prestacyi nie może być uwolnioną.

Z uwagi, że zwykła prestacya szkolna przedstawia zaledwie około 8% dodatków do podatków, prócz 30 K. rocznie na potrzeby szkolne i urzędowe, tudzież ze względu na fakt, że potrzeby gminne bywają pokrywane z procentów od obligacyj stanowiących majątek gminy, a po wybudowaniu szkoły, kancelaryi i aresztów gminnych wydatki na opędzenie wszelkich potrzeb gminnych i szkolnych znajdą zupełne pokrycie w tych procentach, Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie może oświadczyć się za uwzględnieniem petycyi gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania prestacyi na płacę nauczyciela, na potrzeby szkolne i urzędowe tudzież na budowę szkoły, zwłaszcza, że od 1. września 1904 przekształcono w gminie szkołę na dwuklasową, a spowodowaną tą zmianą nadwyżkę wydatku na pobory nauczycieli pokrywa fundusz szkolny krajowy.

10. Gmina ***Ropczyce*** winna uiszczać w myśl orzeczenia z dnia 4. lutego 1895 L. 30.596 na płace nauczycielskie swoich pięcioklasowych szkół męskiej i żeńskiej z mocy dawniejszego dobrowolnego zobowiązania rocznie kwotę 2.200 K. Ponieważ gmina m. Ropczyc oprócz powyższego dobrowolnego datku nie uiszcza na ten cel żadnej ustawowej prestacyi, a stosunki majątkowe gminy nie przemawiają nawet za obniżeniem prestacyi, tem bardziej, że gmina posiada własny majątek zarodowy o przeciętnym rocznym czystym dochodzie 6.000 K., z którego nie płaci w myśl końcowego ustępu art. 16. ust. z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. i rozp. kr. żadnej prestacyi, przeto Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k Rady szkolnej krajowej nie jest za uwzględnieniem petycyi gminy o uwolnienie jej od obowiązku płacenia powyższej prestacyi w zamian za odpowiadającą 9% dodatków do podatków, a to tem bardziej, że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. listopada 1904 odrzucił już taką samą petycyę tej gminy jako nieuzasadnioną.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Począwszy od 1. stycznia 1906 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom: *a)* ***Dębno*** powiatu Brzeskiego z 10% do wysokości 6%; *b)* ***Leszczowate*** powiatu Liskiego z 12% do wysokości 6%; *c)* ***Mełna*** powiatu Rohatyńskiego z 35% do wysokości 10% całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w tych gminach corocznie opłacanych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. 57.950/905. We Lwowie, dnia 18. lipca 1905.

Aleg. 356

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj czynnych, byłych i emerytowanych nauczycieli i nauczycielek, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski itp.

Wysoki Sejmie!

Ogólnemi uchwałami z dnia 3. listopada 1903 i 12. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm i polecił Wydziałowi krajowemu, by cały szereg petycyj ze sfer nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie, względnie podwyższenie emerytury lub pensyi wdowiej, daru z łaski itp., badał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami. Wskutek tych uchwał Wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy obecnie niniejsze sprawozdanie, nadmieniając, że w chwili wygotowania tegoż otrzymał od c. k. Rady szkolnej krajowej opinię o następujących petycyach:

I. Czynnych, byłych i emerytowanych nauczycieli:

1. Jana Juśkowa, byłego nauczyciela szkół ludowych, o przyznanie renty dożywotniej. (LW. 50.042/905).

2. Józefa Wysoczańskiego, kierownika szkoły ludowej w Warężu, o policzenie do emerytury lat służby przed złożeniem egzaminu kwalifikacyjnego. (LW. 48.040/905).

3. Jana Filipowicza, nauczyciela w Chomczynie, o policzenie do emerytury lat służby przed uzyskaniem kwalifikacyi. (LW. 34.906/905).

4. Piotra Słapy, nauczyciela w Zakopanem, o policzenie do emerytury lat służby niewliczonych z powodu przerwy w tejże. (LW. 93.674/904).

II. Czynnych, byłych i emerytowanych nauczycielek tudzież wdów i sierót po nauczycielach.

5. Ludwiki Zawadzkiej, nauczycielki w Olchowczyku, o policzenie do emerytury lat służby przed uzyskaniem kwalifikacyi. (LW. 94.504/904).

6. Zofii Kaszelewskiej, nauczycielki w Zakopanem, o policzenie do emerytury lat służby niepoliczonych z powodu przerwy w tejże. (LW. 86.534/904).

7. Maryi Chrzanowskiej, nauczycielki we Lwowie, o przyznanie pięciolecia zamkniętego wskutek przeniesienia się na inną posadę. (LW. 106.570/904).

8. Amalii Mściwujewskiej, nauczycielki w Banuninie, o policzenie do emerytury lat służby spędzonych w zawodzie nauczycielskim bez kwalifikacyi. (LW. 32.866/905).

9. Karoliny Krasickiej, emerytowanej nauczycielki, o wliczenie do emerytury 4 lat służby niepoliczonych z powodu przerwy lub o udzielenie zapomogi. (LW. 35.402/905).

10. Waleryi Turusiewiczówny, emerytowanej nauczycielki, o policzenie do emerytury lat służby niepoliczonych z powodu zatrudnienia w niepełnej liczbie godzin. (LW. 21.249/905).

11. Leopoldyny Pollowej, byłej nauczycielki, o przyznanie emerytury. (LW. 85.590/904).

12. Julii Leszczyńskiej, wdowy po nauczycielu, o przyznanie zaopatrzenia i dodatku dla dwojga dzieci. (LW. 57.954/905).

13. Anny Bednarskiej, wdowy po nauczycielu, o przyznanie pensyi wdowiej i dodatku na wychowanie syna. (LW. 35.406/905).

14. Eufrozyny Fedusiewiczowej, wdowy po nauczycielu, o przyznanie pensyi wdowiej i dodatku dla dwojga dzieci. (LW. 89.159/904).

15. Ludwika Hordyńskiego, sieroty po nauczycielu, o przedłużenie poboru dodatku na wychowanie aż do ukończenia studyów uniwersyteckich. (LW. 41.678/905).

16. Romana Teodora Kulczyckiego, sieroty po nauczycielu, o przyznanie pensyi dożywotniej. (LW. 114.388/904).

17. Aleksandry Pragłowskiej, sieroty po nauczycielu, o przyznanie pensyi sierocińskiej. (LW. 47.789/905).

Nadto oznajmiła c. k. Rada szkolna krajowa, że trzy petycye, a mianowicie: *a)* Tadeusza Ostrowskiego, emerytowanego nauczyciela, o podwyższenie emerytury; *b)* Ludwika Urbańskiego, nauczyciela w Branicach, o policzenie lat służby do emerytury; i *c)* Tadeusza Holzera, nauczyciela w Czyżynach, o policzenie lat służby do emerytury; stały się bezprzedmiotowe wskutek okoliczności, że Tadeusz Ostrowski umarł dnia 17. września 1903, Ludwik Urbański wycofał, a Tadeusz Holzer odstąpił od wniesionej petycyi.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie, uważa Wydział krajowy za swój obowiązek uzasadnić w kilku słowach przedłożone poniżej wnioski.

Owóż treścią wszystkich tych petycyj są żądania petentów, by Wysoki Sejm wbrew obowiązującej ustawie o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 16. policzył im wyjątkowo w drodze łaski dodatkowo lata służby do emerytury, przyznał względnie podwyższył wymierzoną emeryturę, stałe zaopatrzenie lub pensyę wdowią.

Uzasadnieniem zaś przeważnej części tych petycyj jest wyłącznie wzgląd na opłakane stosunki materyalne, w jakich się petenci znajdują.

Jakkolwiek Wydział krajowy pragnąłby przyjść z pomocą petentom i jakkolwiek dla pracy petentów, której skuteczność stwierdza c. k. Rada szkolna krajowa w pewnej ilości wypadków, jest z uznaniem; to jednak przy załatwieniu tej sprawy i stawianiu odnośnych wniosków stoi Wydział krajowy na tem zasadniczem stanowisku, że ma na oku przedewszystkiem przepisy obowiązującej ustawy, a nie może także pominąć milczeniem tej okoliczności, że uwzględnienie życzeń w poszczególnych wypadkach zachęca do podobnych petycyj i wywołuje poczucie niesprawiedliwości, gdyby Wysoki Sejm wszystkich takich życzeń nie uwzględniał.

W takim jednak razie ścisłe stosowanie przepisów obowiązującej ustawy stałoby się wyjątkiem, a ten regułą, co znowu nie mogłoby być bez żadnego znaczenia i wpływu na zwiększające się z każdym rokiem wydatki na cele szkolnictwa ludowego.

Wychodząc zatem z tego zasadniczego stanowiska, popiera Wydział krajowy wobec Wysokiego Sejmu tylko te petycye i co do nich dodatnie czyni wnioski, które same i opinia o nich c. k. Rady szkolnej krajowej niezbicie stwierdzają, że ścisłe stosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy, stawiałoby proszących względnie pozostałe po nich rodziny w niezwykle trudne i godności stanu nauczycielskiego ubliżające położenie materyalne, lub gdzie nadzwyczajne i na wyjątkowe traktowanie sprawy zasługujące okoliczności przemawiają za petentami.

Słuszność takiego właśnie stanowiska w tej sprawie uznał już i Wysoki Sejm, który uchwałą z dnia 4. listopada 1904 przyjął do wiadomości analogiczne sprawozdanie Wydziału krajowego z petycyj o tych samych względnie podobnych żądaniach pochodzących ze sfer nauczycielskich, a wnioski Wydziału krajowego na tej zasadzie oparte uczynił uchwałą.

Opierając się więc na tej zasadzie, nie może Wydział krajowy samych tylko niepomyślnych stosunków finansowych petentów uważać za decydujące w uwzględnieniu tych petycyj, w których petycyonujący proszą o przyznanie im wyjątkowych ulg nieuzasadnionych w obowiązującej ustawie.

W razie bowiem ich uwzględnienia musiałoby nastąpić również stałe obciążenie budżetu funduszu szkolnego krajowego, który wobec wejścia w życie z dniem 1. września 1905 nowej ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego ma i tak stosunkowo bardzo znaczny wzrost wydatków.

Ale nawet i w tych wypadkach, w których głównie bardzo niepomyślne stosunki materyalne petentów przemawiają za uwzględnieniem ich petycyj, wnosi Wydział krajowy na przychylne ich załatwienie, o ile nabrał przekonania, że zasługują na uwzględnienie i gdzie przez udzielenie jednorazowych zasiłków można przyjść ze skuteczną pomocą.

Wnioski te opiewają na udzielenie petentom wskutek ich przykrych materyalnych stosunków, jednorazowych darów z łaski.

Wkońcu przedkłada Wydział krajowy wnioski na przejście do porządku dziennego nad petycyami tych petentów, dla których rezultat badania ich próśb wypadł niekorzystnie.

Wreszcie zaznacza Wydział krajowy, że podobnie jak w latach ubiegłych zwrócił bezpośrednio petentom ich prośby z oznajmieniem, że nie będzie przedkładał Wysokiemu Sejmowi żadnych wniosków co do takich petycyj, których treść jest identyczną z treścią petycyj już poprzednio przez Wysoki Sejm nieuwzględnionych, lub które nie uzyskały poparcia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej, względnie sejmowej komisyi szkolnej, a jako niezałatwione przez Wysoki Sejm zostały ogólną uchwałą sejmową z dnia 12. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu przekazane.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. Józefowi Wysoczańskiemu, kierownikowi szkoły ludowej w Warężu, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od r. 1881 do r. 1892 i te 11 lat wlicza do emerytury na wypadek spensyonowania petenta;

2. Ludwice Zawadzkiej, nauczycielce w Olchowczyku, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 15. maja 1892 do 30. września 1898 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyonowania petentki;

3. Zofii Kaszelewskiej, nauczycielce w Zakopanem, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 10. września 1878 do 31. sierpnia 1880 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyonowania petentki;

4. Waleryi Turusiewiczównej, emerytowanej nauczycielce, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 7. października 1876 do 31. maja 1882 i odpowiednio podwyższa emeryturę począwszy od 1. stycznia 1906;

5. Julii Leszczyńskiej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 300 K. rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Piotra i Klementyny w kwocie 150 K. rocznie aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1906, z zastrzeżeniem potrącenia odprawy przyznanej petentce i jej dzieciom, w razie pobrania tej odprawy:

6. Eufrozynie Fedusiewiczowej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 200 K. rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Sofroniusza Józefa dw. im. i Olgi w kwocie 100 K. rocznie aż do osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1906 z zastrzeżeniem potrącenia odprawy przyznanej petentce i jej dzieciom, w razie pobrania tej odprawy;

7. Ludwikowi Hordyńskiemu, sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek na wychowanie a to od chwili ukończenia przez petenta 20. roku życia t. j. od 15. września 1904 aż do końca roku szkolnego 1906/1907 t. j. do ukończenia przez petenta studyów uniwersyteckich w stosunku po 125 K. rocznie.

II. Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) Janowi Juśkowi, byłemu nauczycielowi (poz. 1.), w kwocie dwustu (200) koron;

b) Leopoldynie Pollowej, emerytowanej nauczycielce (poz. 11.), w kwocie dwustu (200) koron;

c) Romanowi Teodorowi dw. im. Kulczyckiemu, sierocie po nauczycielu (poz. 16), w kwocie stu pięćdziesięciu (150) koron;

III. Nad petycyami: Jana Filipowicza (poz. 3), Piotra Słapy (poz. 4), Maryi Chrzanowskiej (poz. 7), Amalii Mściwujewskiej (poz. 8), Karoliny Krasickiej (poz. 9), Anny Bednarskiej (poz. 13), Aleksandry Pragłowskiej (poz. 17), przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r

Członek Wydziału krajowego.

LW. 44.612/04.

We Lwowie, dnia 10. lipca 1905.

Aleg. 357

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie przeznaczenia funduszu ś. p. Xawerego Polanowskiego na rzecz szkoły ludowej w Równi.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. lipca 1902 przekazał Wys. Sejm petycyę współwłaścicieli dóbr Równi w sprawie użycia funduszów przez ś. p. Xawerego Polanowskiego dla szkoły ludowej w Równi przeznaczonych, Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Petycya zawiera prośbę, aby z funduszu aktem donacyi z 30. listopada 1848 przez ś. p. Xawerego Polanowskiego na założenie szkoły w Równi przeznaczonego, odsetki narosłe i do tej pory fruktyfikowane użyte zostały przedewszystkiem na pokrycie kosztów budowy szkoły ludowej w Równi, dalej, aby kapitał zakładowy wraz z ewentualną resztą odsetków stanowił nadal wyłączną własność szkoły ludowej w Równi, a dochody z niego płynące były używane corocznie na pokrycie rzeczowych potrzeb tej szkoły, wreszcie aby strony interesowane t. j. obszar dworski i gmina w Równi konkurowały do wydatków rzeczowych i kosztów budowy tylko o tyle, o ileby wydatki te z dochodów powyższego funduszu nie mogły być pokryte.

Według aktów udzielonych Wydziałowi krajowemu przez c. k. Radę szkolną krajową, sprawa ta przedstawia się, jak następuje:

Aktem donacyi z dnia 30. listopada 1848 przeznaczył ówczesny właściciel dóbr Równi, ś. p. Xawery Polanowski sumę 358 zł. 17½ kr. m. k. na rzecz szkoły ludowej w Równi.

Mimo ścisłych poszukiwań zarządzonych przez Radę szkolną krajową, nie udało się dotychczas odszukać ani oryginalnego dokumentu donacyi ani nawet kopii tego dokumentu, a w braku autentycznego tekstu niepodobna stwierdzić, czyli donacya zawierała bliższe określenie celu, na jaki darowany kapitał miał być użyty. Ze znajdujących się w aktach śladów wnosić można jedynie, że donacya powyższa przeznaczoną była prawdopodobnie na założenie szkoły w Równi. I tak w piśmie c. k. Urzędu obwodowego w Sanoku z dnia 4. kwietnia 1850 l. 16.413 zawarte jest podziękowanie dla fundatora „za znamienity dar, jaki dokumentem z 30. listopada 1848 ofiarował na założenie szkoły ludowej w Równi“, zaś w sprawozdaniu lwowskiej c. k. Izby obrachunkowej z 3. lipca 1864 l. 7.701 jest wzmianka, z której wysnuć można wniosek, że kapitał wspomniany przeznaczony był na założenie wspomnianej szkoły.

Kwestya przeznaczenia funduszu z donacyi ś. p. Xaw. Polanowskiego pochodzącego stała się aktualną dopiero w chwili, gdy rozpoczęła się akcya w celu założenia szkoły w Równi i wtedy strona najbardziej interesowana t. j. sama gmina Równia rozstrzygnęła ją na własną niekorzyść. Przy rozprawach konkurencyjnych, przeprowadzonych w latach 1884 i 1888 w c. k. Starostwie w Lisku w sprawie założenia szkoły w Równi, oświadczyli bowiem reprezentanci tej gminy do protokołów z 27. marca 1884 i z 30. kwietnia 1888, że zgadzają się, aby odsetki od kapitału pochodzącego z donacyi ś. p. Xawerego Polanowskiego były używane na płacę nauczyciela szkoły w Równi. Na tej podstawie c. k. Rada szkolna krajowa w orzeczeniu z dnia 22. września 1888 l. 10.136 organizującem szkołę w Równi, a następnie w orzeczeniu z 4. grudnia 1894 l. 27.219 przeznaczyła dochody z obligacyj na rzecz szkoły w Równi zastrzeżonych, w nominalnej wartości 2300 zł. w. a., na częściowe pokrycie płacy nauczyciela szkoły. Orzeczenia te urosły w moc prawa i na ich podstawie dochody z tego kapitału wpływały począwszy od 1. września 1889 do funduszu szkolnego okręgowego, zaś od r. 1894 do funduszu szkolnego krajowego. Obecny stan tego funduszu, przechowanego w Wydziale krajowym, wynosi 4765 K 70 h. z dochodem rocznym w kwocie około 190 K.

Budowa szkoły w Równi z powodu wielkiego ubóstwa gminy bardzo długo się przewlekała i dopiero w r. 1903 została o tyle ukończoną, że szkoła począwszy od 1. października 1903 mogła wejść w życie. Koszta budowy wynoszą blisko 4.300 K., z czego około 3.500 K. pokryli mieszkańcy gminy. Budynek szkolny, zbudowany z drzewa wymaga jednak jeszcze znacznych nakładów, którym uboga gmina sprostać nie jest w stanie.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, że niema prawnego uzasadnienia żądanie petycyi, aby kapitału darowanego przez ś. p. Xawerego Polanowskiego wraz z całym przyrostem dotychczasowym użyto przedewszystkiem na pokrycie kosztów budowy szkoły w Równi, dochody zaś z pozostałej reszty tego kapitału przeznaczono nadal na rzeczowe potrzeby tej szkoły. Z drugiej strony trudno zaprzeczyć, że za pewnem uwzględnieniem tej petycyi w drodze łaski przemawiają niektóre ważne okoliczności. Przedewszystkiem niedająca się usunąć wątpliwość co do celu, na jaki donacya ta została przeznaczoną, dalej fakt, że uboga gmina znaczne stosunkowo koszta budowy szkoły poniosła przeważnie z własnych funduszów, wreszcie okoliczność, że fundusze szkolne, okręgowy i krajowy pobierały dochody z tego funduszu już od r. 1889, podczas gdy szkoła dopiero od r. 1903/04 weszła w życie. Wszystkie te okoliczności tudzież wzgląd na wielkie ubóstwo gminy, która nadzwyczajnym wydatkom na dokończenie i większe restauracye budynku szkolnego z trudnością tylko podołaćby mogła, skłaniają Wydział krajowy do przedstawienia W. Sejmowi wniosku:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Kapitał pochodzący z zapisu ś. p. Xsawerego Polanowskiego na rzecz szkoły w Równi przechowany w Wydziale krajowym, ulokowany w papierach wartościowych nominalnej wartości 4.700 K. i w książeczce Banku krajowego na 65 K. 70 h. razem w sumie 4765 K. 70 h. przekazuje Sejm na własność funduszowi szkolnemu miejscowemu w Równi z tem przeznaczeniem, że dochody z tego kapitału począwszy od r. 1906 mają być używane na pokrywanie nadzwyczajnych wydatków na budynek szkolny w Równi, określonych w Art. 9. ustawy krajowej z 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński
Członek Wydziału krajowego.

LW. 69.321/905.

We Lwowie, dnia 19. września 1905.

Aleg 258

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 11. listopada 1904 ustanowił Wysoki Sejm wydatki funduszu krajowego na rok 1905 w kwocie 27,211.151 K, zaś dochody własne tego funduszu wraz z częścią pożyczki na systematyczną regulacyę rzek karpackich w kwocie 10,921.128 K.

Na pokrycie niedoboru, wynoszącego 16,290.023 K, upoważnił Wysoki Sejm do pobierania dodatku krajowego w wysokości 65% (w Krakowskiem 57%) przy podatkach realnych, zaś w wysokości 71% (w Krakowskiem 63%) przy podatkach bezpośrednich osobistych. Dochód z tego źródła obliczył Wysoki Sejm na 16,096.963 K, a niepokrytą resztę w kwocie 193.060 K polecił pokryć krótkoterminową pożyczką, zaciągniętą bądźto w funduszach, będących pod zarządem Wydziału krajowego, bądź też w jednym z zakładów finansowych.

Nadto polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu podjęcie bezzwłoczne rokowań z c. k. Rządem co do sposobu zabezpieczenia krajowi, względnie miastom po roku 1910, dziś płynącego dochodu z prawa wyłączności wyszynku, t. j. propinacyjnego i zdanie sprawy o wyniku tych rokowań na najbliższej sesyi sejmowej.

W przedmiocie tym przedkłada Wydział krajowy oddzielne sprawozdanie, w którem szczegółowo zdaje Wysokiemu Sejmowi sprawę tak o toku i przebiegu prowadzonych rokowań, jak niemniej o ich ostatecznym wyniku. Że zaś wynik ten wpłynie decydująco na całokształt finansowej gospodarki kraju w najbliższem piętnastoleciu, Wydział krajowy nie chcąc na tem miejscu powtarzać szczegółów, zamieszczonych w zapowiedzianem sprawozdaniu, nadmienia tylko, że preliminarz budżetu krajowego na rok 1906, zestawiony z całą ostrożnością i z uwzględnieniem tylko najniezbędniejszych potrzeb, mimo to wykazał — jak to zresztą Wydział krajowy w swem zeszłorocznem sprawozdaniu rachunkowo przedstawił — w porównaniu z budżetem roku 1905, i wliczeniu kwoty 193.060 K pokrytej krótkoterminową pożyczką — niedobór większy o 1,450.974 K.

Z uwagi, że podniesienie stopy dodatku krajowego o dalsze 6% po — co dopiero dokonanem na rok 1905 podwyższeniu, nie tylko nie byłoby wskazanem, ale przez wzgląd na obciążenie opodatkowanych wprost niemożliwem, Wydział krajowy postanowił przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie tego niedoboru drogą pożyczki krótkoterminowej, zwrotnej najpóźniej dnia 1. stycznia 1911, a oprocentowanej najwyżej po 4 od sta rocznie.

Że zaś Wydział krajowy w odpowiedniej rubryce wydatków nie zamieścił odsetek od tej pożyczki, wynoszących, licząc już po 4%, kwotę 58.040 K, przeto uprasza o pozwolenie zaciągnięcia tej pożyczki w takiej wysokości, by kwota ta posłużyła na pokrycie wykazanego niedoboru i na opłacenie odsetek, zatem, by wynosiła w gotówce 1,509.014 K.

W rubryce dochodów nie zamieścił też Wydział krajowy spodziewanego dochodu z odsetek zwłoki od nieuiszczonego w terminie dodatku krajowego. Brakło mu do tego obliczenia wszelkiej podstawy. Ustawa bowiem, wprowadzająca te odsetki, obowiązuje dopiero od 1. stycznia 1905, a odnosi się jedynie do nie-

uiszczonych w terminie dodatków, począwszy od dnia wejścia w życie ustawy, nie ma zaś zastosowania do zaległości, pochodzących z przed tego terminu. Wobec tego, w chwili zestawienia preliminarza na rok 1906, a więc zaledwie w pół roku od wejścia w życie wymienionej ustawy, nie można było nawet w przybliżeniu ocenić jej efektu finansowego. Wprawdzie dołączony do budżetu wykaz preliminowanych podatków państwowych na rok 1906 zawiera także pozycyę „procenta zwłoki“ w kwocie spodziewanej 230.000 K., że jednak skarb państwa oblicza swe procenta zwłoki od wszystkich zaległości podatkowych, a więc i pochodzących z przed roku 1905, że dalej oblicza je od wszystkich podatków, więc i od osobisto-dochodowego, a w części i rentowego, do których się nie przypisuje dodatku krajowego, że wreszcie procenta te obliczone są od całej należytości podatkowej, podczas gdy podatkowa należytość na rzecz kraju wynosi tylko 65%, względnie 71% należytości państwowej, z tego więc powodu nawet drogą rachunku prawdopodobieństwa niepodobna by było oznaczyć, jak wysokim może być dochód dla funduszu krajowego z odsetek zwłoki na rok 1906. Mając jednak wyniki roku 1905 i znając przybliżony dochód z tego źródła w pierwszej połowie roku 1906, będzie mógł Wydział krajowy, zestawiając preliminarz na rok 1907 wstawić do rubryki dochodów pochodzącą z tego źródła kwotę, która przynajmniej w przybliżeniu odpowie rzeczywistości.

Kończąc na tych uwagach wstępnych, przystępuje Wydział krajowy do omówienia szczegółów preliminarza budżetu krajowego na rok 1906. Obejmuje on:

A) Ogólny preliminarz na rok 1906.

B) Preliminarz funduszu krajowego, wraz ze specyalnymi preliminarzami, a mianowicie:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, wraz ze szczegółowymi preliminarzami:

do	rubr.	V.	poz.	98	funduszu szkolnego krajowego,
„	„	„	„	99	funduszu szkolnego emerytalnego,
„	„	X.	„	272	szkoły gospodartwa lasowego we Lwowie,
„	„	„	„	273	stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie,
„	„	„	„	274 i 175	Akademii rolniczej i niższej szkoły rolniczej w Dublanach,
„	„	„	„	276—279	szkoły gorzelniczej, gorzelni krajowej i folwarku, tudzież stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach,
„	„	„	„	280 i 281	średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie,
„	„	„	„	282—286	szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i Suchodole,
„	„	„	„	288 *a)*	krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie,
„	„	„	„	288 *b)* i *c)*	szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach,
„	„	„	„	316	składu publicznego w Krakowie,
„	„	XII.	„	—	37 preliminarzy szkół przemysłowych zawodowych,
„	„	XIV.	„	522	funduszu koszar krajowych.

C) Preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie (oddziału chorych i położnic z klinikami),

D) „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie,

E) „ szpitala św. Łazarza w Krakowie (czterech oddziałów),

F) „ funduszu policyi krajowej.

II. Fundusze samoistne.

G) Preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie,

H) „ „ kultury krajowej,

I) „ „ stanowego sierocińskiego,

K) „ „ Aleksandra hr. Stadnickiego.

W przedłożonym projekcie budżetu na rok 1906 zachował jeszcze Wydział krajowy dotychczasowy układ, przyjęty przez Wysoki Sejm uchwałą z 21. października 1903, jednakże stosownie do życzenia Komisyi budżetowej poczynił już studya nad układem budżetów innych krajów i budżetu państwowego w celu zastosowania przyjętej w tych budżetach formy przy układaniu projektu preliminarza. Przy układaniu najbliższego projektu budżetu na rok 1907 będzie mógł wprowadzić te zmiany, jakie na podstawie powyższych studyów, jako korzystne się okażą dla osiągnięcia celu, przez Komisyę budżetową wskazanego.

Przy poszczególnych pozycyach preliminarza zamieszczone są wynikłości z ostatniego roku, z którego rachunki są zamknięte, t. j. za rok 1904.

W wyjaśnieniach zaś do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo wysokość preliminowanych kwot wydatków i dochodów, tudzież różnic między cyframi wstawionemi do projektu na rok 1906, a uchwalonym budżetem na rok 1905.

Porównanie to wykazuje w roku 1906:

dochody *wyższe* o	835.762 K
wydatki *wyższe* o	2,093.676 „
wynik *niekorzystniejszy* o	1,257.914 K
a ponieważ budżet roku 1905 zamknięto **niedoborem**	193.060 „
zatem preliminarz roku 1906 zamyka się **niedoborem** w kwocie	1,450.974 K

nie uwzględniając raty dotacyi, jaką należało wstawić w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 18. października 1903 na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych (rubr. IX. poz. 268 a) w kwocie 100.000 K, której podobnie jak w r. 1905, nie preliminowano i na r. 1906 z powodu niepomyślnego stanu finansów krajowych.

Po tych ogólnych uwagach przystępujemy do szczegółowego przedstawienia różnic, między poszczególnemi rubrykami preliminarza obecnego a poprzedniego, jak następuje:

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu.

A) W wydatkach:

			więcej	*mniej*
W rubryce	I.	„Reprezentacya kraju“ bez zmiany, jak w r. 1905.	— K	— K
„ „	II.	„Zarząd“ *więcej* o .— . . . . z powodu podwyższenia remuneracyi za zastępstwo rzecznika prawnego o 1.000 K, pensyi i zaopatrzeń w poz. 30. o 22.441 K, na wydawnictwo rozporządzeń krajowych o 2.400 K i wstawienia zaliczki na płacę Jerzego Jabłonowskiego w kwocie 10.000 K, razem zwiększenia wydatków o 35.841 K, natomiast obniżenia pięcioleci urzędników o 6.856 K, dodatków osobistych poz. 27. o 108 K, stałych darów z łaski o 660 K, kosztów utrzymania gmachu o 520 K i wypuszczenia wydatku na polepszenie płac dla sług poz. 26. a) w kwocie 1.000 K, tudzież jednorazowych darów z łaski w poz. 31. na 3.600 K. Razem obniżenia o 12.744 K.	23.097 „	— „
„ „	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . wskutek podwyższenia kosztów leczenia ubogich poz. 38. o 170.000 K,	221.051 „	— „
		Do przeniesienia .	244.148 K	— K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia .	244.148 K	— K
		podwyższenia dotacyi dla Kulparkowa o 34.547 K, kosztów utrzymania chorych w zastępstwie gmin o 2.500 K, $^1/_3$ kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych o 2.300 K i wstawienia nowych wydatków na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych 10.000 K, na amortyzacyę pożyczki na szpital w Kosowie 5.112 K na dom starców i kalek w Sokalu 10.000 K i na „Narodną Licznycię“ 1.000 K; razem zwiększenia wydatków o 235.459 K, a natomiast obniżenia dotacyi dla szpitala we Lwowie i w Krakowie o 9.248 K i wypuszczenia subwencyi w kwocie 2.060 K dla zakładu Dra Bujwida, który stał się publicznym, tudzież datków jednorazowych na lecznicę powszechną we Lwowie 1.500 K, Tow. hygieniczne 400 K i na szpital SS. Miłosierdzia w Przeworsku 1.200 K, razem obniżenia o 14.408 K.		
W rubryce	IV.	„Dobroczynność“ *mniej* o . . z powodu opuszczenia jednorazowych wydatków z r. 1905 dla zgromadzenia SS. Służebnic Serca Jezusowego na przytulisko dla sług 200 K, dla przytuliska dla Braci Alberta nadzwyczajnych 8.000 K, dla przytuliska uczestników powstania 1863/4 w Krakowie 1.500 K i dla pogorzelców Sokołowa 10.000 K, tudzież wypuszczenia dla dyaków we Lwowie i Stanisławowie 400 K i ryczałtu ogólnego dla pogorzelców 10.000 K, wreszcie zmniejszenia subwencyi dla ks. unitów chełmskich o 400 K.	— „	30.500 „
„ „	V.	„Oświata“ *więcej* o . . . . głównie z powodu podwyższenia niedoboru funduszu szkolnego krajowego o 459.968 K i niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego o 115.007 K.	555.975 „	
„ „	VI.	„Pomniki historyczne“ mniej o . z powodu, że w miejsce wydatków jednorazowych i ostatnich rat płatnych w r. zeszłym na łączną sumę 35.500 K, weszły nowe wydatki na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu i św. Katarzyny w Krakowie w poz. 205. a) i b), tudzież podwyższono subwencye dla Muzeum narodowego w Krakowie dla Archiwum aktów grodzkich i dla Grona konserwatorów na studya do restauracyi Wawelu w poz. 188. i 189. i 200. a) łącznie na sumę 15.040 K.	— „	20.460 „
„ „	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *więcej* o	21.413 „	— „
		Do przeniesienia .	821.536 K	50.960 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia .	821.536 K	50.960 K
		z powodu zwiększenia ryczałtu kwaterunkowego żandarmeryi poz. 206. i wydatku na najem mieszkań i koszar w poz. 207. łącznie o 28.113 K, a natomiast nieprelimonowania wynanagrodzenia za wodę z wodociągów miejskich w poz. 212. w kwocie 6.700 K.		
W rubr.	VIII.	„Komunikacye“ *więcej* o . . . z powodu podwyższenia w dziale I. *A)* „Koszta zarządu“ o 15.579 K, I. *B)* Nowe budowy i rekonstrukcye dróg a to na budowę mostu na Dunajcu w kwocie 100.000 i na ukończenie drogi Lwów-Stojanów 60.000 K, I. *C)* Utrzymanie dróg krajowych o 40 000 K, I *F)* Pensye i zaopatrzenia o 5.646 K i w dziale II., Koleje żelazne o 17.890 K, razem podwyższono o 239.115 K a natomiast zniżono w dziale I. *D)*, Zasiłki o 19.000 K.	220 115 „	— „
„	„ IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o z powodu wstawienia 40% datku z pierwszego okresu budowy regulacyi rzek kanałowych w kwocie 773.600 K, która ma być pokrytą z zaciągnąć się mającej pożyczki, jak rubr. XIII. *a)* dochodów. W szczególności w dziale *A)* „Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze“ podwyższono o 748.217 K, zaś w dziale *B)* „Wykonanie budowli wodnych“ obniżono o 565 K.	747.652 „	— „
„	„ X.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . . z powodu wprowadzenia kosztów założenia szkoły rolniczej w Miłocinie, mleczarskiej w Rzeszowie i włości rentowych, tudzież podwyższenia subwencyi na tępienie gruźlicy u bydła, na podniesienie chowu koni i drobiu, na instruktora sadownictwa i na zakładanie spółek oszczędności. W szczególności podwyższono w dziale I. „Kraj. komisya dla spraw rolniczych i pensye urzędników fachowych“ o 176 K. II. „Krajowe zakłady naukowe, rolnicze, stypendya i zasiłki rolnicze“ o 108.325 K w dziale III. „Wydatki na ogólne cele rolnictwa“ o 2 515 K, w dziale IV. „Wydatki na poszczególne cele rolnictwa“ o 11 300 K, w dziale V. „Na organizacye spółek kredytowych wśród ludności rolniczej“ o 14.940 K i w dziale VI. „Włości rentowe“ (dział nowy) o 50.000 K, razem o 187.256 K. Obniżono natomiast w dziale VII. „Na zapobieganie rolniczym klęskom elementarnym i na łagodzenie ich skutków“ o 3.309 K.	183.947 „	— „
		Do przeniesienia .	1,973.250 K	50.960 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia .	1,973.250 K	50.960 K
W rubryce	XI.	„Górnictwo“ *więcej* o . . . z powodu podwyższenia dotacyi na utrzymanie kraj. szkoły górniczej w Borysławiu.	220 „	— „
„ „	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o . z powodu wstawienia kredytu na oddział statystyczny 5.600 K i zasiłku na maszyny dla spółki stolarskiej w Krakowie w kwocie 4.000 K. W szczególności podwyższono w dziale I. „Szkoły uzupełniające przemysłowe“ o 419 K, w IV. „Wydatki Komisyi przemysłowej“ o 7.600 K, w V. „Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe“ o 4.000 K, razem 12.019 K natomiast obniżono w dziale II. „Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe“ o 2.021 K w III. „Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysł.“ o 27 K, razem obniżono o 2.048 K.	9.971 „	— „
„ „	XIII.	„Długi krajowe“ *mniej* o . . . głównie z powodu mniejszego wydatku o 3.000 K jaki wstawia się z przecięcia ostatnich trzech lat na odsetki bierne od chwilowych pożyczek.	— „	3.143 „
„ „	XIV.	„Rozmaite“ *więcej* o . . . z powodu wstawienia nowego wydatku na restauracyę Wawelu 100.000 K, na raty od pożyczki dla Zakopanego na wodociągi 20.061 K i I. raty na rozszerzenie targowicy dla bydła wywozowego w Krakowie 10.000 K tudzież podwyższenia dodatku kraj. do podatku zarobkowego opłacanego w XI. doch. przez fund. propinacyjny o 25.333 K, kosztów utrzymania biura pośrednictwa pracy o 15.000 K i wydatku na odsetki od pożyczki na przeistoczenie Wawelu o 13.284 K razem zwiększenia wydatków o 183.678 K, — natomiast obniżenia dotacyi na pokrycie odsetek od pożyczki funduszu koszar krajowych o 5.340 K, i wypuszczenia jednorazowej pożyczki 14.000 K, na Czytelnię polską w Białej, razem zmniejszenia wydatków o 19.340 K.	164.338 „	„ „
		W ogóle preliminuje się na rok 1906 *więcej* o . . .	2,147.779 K	
		mniej o . . .		54.103 K
		w rezultacie preliminuje się na rok 1906 wydatki *większe* o . . .		2,093.676 K
		ogółem zaś wszystkie wydatki na rok 1906 w kwocie 29,304.827 K.		

B) W dochodach.

			więcej	*mniej*
W rubryce	I.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . z powodu większego o tyleż dochodu ze zwrotu zaliczek od urzędników krajowych.	1.000 K	— K
„	„ II.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . z powodu podwyższenia przewidywanej nadwyżki dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie o 12.728 K, zwrotu od c. k. Rządu nadwyżki za leczenie chorych w klinikach w latach ubiegłych o 100.000 K razem podwyższenia o 112.778 K a natomiast obniżenia na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat zwrotów zaliczek od szpitali powszechnych o 1.000 K	111.778 „	— „
„	„ IV.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *więcej* o z powodu podwyższenia nadwyżki od funduszu policyi krajowej o 1.214 K noclegowego żandarmeryi o 892 K, i udziału administracyi politycznej za kwaterunek o 501 K oraz wstawienia nowych dochodów na podstawie preliminarza żandarmeryjnego ze sprzedaży starych sprzętów, z odsetek od kapitału powstałego z zaoszczędzeń w latach ubiegłych i z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę w łącznej kwocie 16.666 K, razem podwyższenia o 19.273 K a natomiast obniżenia zwrotów szupasowych o 1.000 K.	18.273 „	— „
„	„ V.	„Komunikacye“ *więcej* o . . . z powodu zapreliminowania od Towarzystw kolejowych zwrotu płac urzędników eksponowanych do budowy kolei Tarnów-Szczucin w kwocie 18.560 K i większego zwrotu kosztów komisyjnych o 7.400 K wreszcie podwyższenia na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat myt o 6.300 K, grzywien o 100 K, od stron rozmaitych ze spraw drogowych o 3.400 K i zwrotów zaliczek urzędników o 100 K razem zwiększenia o 35.860 K natomiast obniżenia subwencyi z c. k. Skarbu państwa na budowę drogi gminnej Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin stosownie do zobowiązania o 19.000 K.	16.860 „	— „
„	„ VI.	„Budowy wodne i melioracye“ *mniej* o z powodu iż odpada preliminowany w zeszłym roku zwrot nieużytych kredytów z lat ubiegłych na regulacye rzek niespławnych 230.000 K i przewidywanych niższych zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych o 12.173 K.	— „	242.173 „
„	„ VII.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . . . z powodu wstawienia nowej subwen-	41.391 „	— „
		Do przeniesienia .	189.302 K	242.173 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia .	189 302 K	242.173 K
		cyi z c. k. Skarbu państwa na budowę szkoły ogrodniczej w Tarnowie 7.000 K i na tępienie gruźlicy u bydła 5.000 K oraz zwiększenia subwencyi na koszta licencyonowania buhajów o 1.500 K i na kurs rolniczy dla nauczycieli ludowych o 570 K, następnie wyższych dochodów z zaliczek od nauczycieli o 300 K ze szkół i zakładów rolniczych o 19.676 K, zakładu sadowniczego w Zaleszczykach o 4.200 K szkoły mleczarskiej w Rzeszowie o 150 K, i dochodów Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek o 6.720 K, ogółem zwiększenia dochodów o 45.116 K a natomiast obniżenia dochodów gorzelni kraj. w Dublanach o 1.100 K, szkoły rol. w Czernichowie o 300 K, składu publicznego w Krakowie o 325 K i subwencyi państwowej na zakład sadowniczy w Zaleszczykach o 2.000 K, razem obniżono o 3.725 K.		
W rubr.	IX.	„Przemysł i rękodzieła“ *mniej* o . z powodu niższych o 700 K zwrotów zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych.	— „	700 „
„ „	X.	„Długi krajowe“ *mniej* o . . z powodu preliminowania niższego dochodu z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów o 14.000 K, a natomiast podwyższenia na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat odsetek zwłoki od obowiązanych o 200 K.	— „	13.800 „
„ „	XI.	„Rozmaite“ *mniej* o . . . z powodu zapreliminowania niższego dochodu o 130.000 K z bonifikacyi c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się dodatku do podaku osobisto-dochodowego i wypuszczenia ostatniej raty pożyczki spłaconej już przez powiat bohorodczański w kwocie 834 K, natomiast podwyższenia dochodu za karty myśliwskie o 1.000 K i wstawienia dochodów z opłat gminnych od napojów spirytus. i datku od stacyi klimatycznej w Zakopanem w łącznej kwocie 12.000 K — na pokrycie rat od zaciągnąć się mającej pożyczki dla gm. Zakopane na wodociągi, jak rubr. XIV. poz. 532 *a)* wydatków.	— „	117.834 „
„ „	XII.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o . z powodu wyższych dochodów z opłat krajowych od piwa o 200.000 K i od wina o 1.000 K, natomiast niższego dochodu o 80.000 K z tytułu udziału kraju w nadwyżce dochodu z podatku państwowego od spirytusu.	121.000 „	— „
		Do przeniesienia .	310.302 K	374.507 K

		więcej	*mniej*
	Z przeniesienia .	310.302 K	374.507 K
W rubr. XIII.	„Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych“ *więcej* o	126.367 „	
	W ogóle preliminuje się na rok 1906 w dochodach własnych bez dodatków do podatków:		
	więcej o . .	436.669 K	— K
	mniej o . .	„	374.507 „
	W rezultacie preliminuje się na rok 1906 dochody własne *większe* o .	62.162 K	— K
„ „ XIII.	*a)* Dochód z pożyczki w kwocie 7,000.000 K zaciągnąć się mającej na pokrycie 40% datku, przypadającego do wypłaty w r. 1906 na regulacyę rzek kanałowych, wstawionego do rubr. IX. wydatków . . .	773.600 „	„
	Razem przeto dochody preliminuje się *większe* o	835.762 K	— K

Reasumując ogólne wyniki różnic niniejszego preliminarza:

w wydatkach *większe* o	2,093.676 K
w dochodach *większe* o	835.762 „
okazuje się w rezultacie preliminarz na rok 1906 *wyższy* od budżetu roku 1905 o	1,257.914 K
gdy zaś budżet roku 1905 zamknięto niedoborem .	193.060 „
zatem **niedobór** na rok 1906 wynosi . . .	1,450.974 K

II. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego

	Dochody	*Wydatki*
Suma ogólna tego działu wynosi	1,872.519 K	1,975.748 K
na rok 1905. uchwalono	1,805.281 „	1,898.636 „
przeto na rok 1906. preliminuje się *więcej* o . .	67.238 K	77.112 K

Uzasadnienie różnic, przedstawione w preliminarzach specyalnych funduszów tego działu; wynik zaś ostateczny uwidocznia rubryka III. wydatków, tudzież II. dochodów funduszu krajowego.

III. Fundusze samoistne.

	Dochody	*Wydatki*
Suma ogólna w tym dziale wynosi	22.540 K	21.870 K
z porównania wynika *nadwyżka dochodów* . .	670 K	

a to w funduszu stanowym sierocińskim.

Wedle preliminarza państwowego na rok 1906 podatki państwowe, od których ma być pobierany dodatek krajowy wynoszą jak następuje:

I. Podatek gruntowy.	8.500.000 K
II. Podatek domowo-klasowy i domowo czynszowy . . .	9,100.000 „
III. Podatek 5% od domów wolnych od podatku czynszowego .	690.000 „
IV. Podatek zarobkowy i inne	5,315.000 „
Razem . .	23,605.000 K

Gdy jednak rzeczywiście uzyskana wydatność 1 grosza w ostatnich trzech latach dała:

w r. 1902. . . .	256.295 K	
„ „ 1903. . . .	254.461 „	
„ „ 1904. . . .	251.424 „	
razem .	762.180 K,	czyli przeciętnie

254.060 K. przeto pozostawia się zeszłoroczną wydatność 1 grosza na 245.000 K, czyli ogół państwowych podatków na rok 1906 na 24,500.000 K i zachowuje ten sam stosunek jak na r. 1905 (co do ulg dla miasta Krakowa i powiatu Krakowskiego i Chrzanowskiego, wynikających z ustawy z 31. lipca 1894), a to na:

Galicyę wschodnią i zachodnią w wysokości 92·3%
Wielkie Księstwo Krakowskie „ „ 7·7%

Obliczone w ten sposób dodatki przy zachowaniu tej samej stopy dodatków jak na r. 1905 od sumy podatków 24 500.000 K przyniosą:

1. Od podatku gruntowego i domowych w kwocie	19,118.610 K:	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią, t. j. **17,646.477** K po **65** g =		11,470.210 K
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. **1,472.133** K po **57** g =		839.116 „
2. Od podatku zarobkowego i innych w kwocie	5,381.390 „	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią, t. j **4,967.023** K po **71** g =		3,526.586 „
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. **414.367** K po **63** g =		261.051 „
Ogółem		16,096 963 K

Gdy zaś do sumy tej dodamy preliminowane w niniejszym projekcie budżetu dochody własne w kwocie 10,520.722 K
wraz z dochodami zaciągnąć się mającej pożyczki 7,000.000 K w kwocie 773.600 „
i pożyczki 6,150.000 w kwocie 462.568 „
razem w kwocie 11,756.890 „

a więc ogółem całe dochody w kwocie 27,853.853 K
w porównaniu z preliminowanymi wydatkami w sumie 29,304.827 „
okaże się **niedobór** w kwocie 1,450 974 K

którego pokrycie proponuje się za pomocą krótkoterminowej pożyczki, poniżej we wniosku ad III. wymienionej.

Na zasadzie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone preliminarze funduszów krajowych na rok 1906.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1 Na pokrycie niedoborów funduszu krajowego w roku 1906 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych po 65 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków,

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220. z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego, w wysokości 71 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad *a)* wymienionych, w wysokości 57 h, zaś do podatków w tymże ustępie ad *b)* wymienionych, po 63 h od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1906 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5., 6. i 7. i między pozycyą 8. i 10.;

b) w rubryce II. między literami *a*, *b*, *c*, *d*, pozycyi 26.;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 223. i 224., tudzież między pozycyami 228., 229., 230. i 231.;

d) w rubryce X. między pozycyami 295. ad *c)* i 297., dalej 269., 301. i 306., dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XI. między pozycyami 347, 348 i 349;

f) w rubryce XII. między pozycyami 411 i 489, między pozycyami 485 a 497, między pozycyami 487 i 488, między pozycyami 494 a 496 *a)*, wreszcie między pozycyami działów *A*, *B*, *C*, *D* i *F* wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 1,450.974 K i przypadających od tej kwoty odsetek w kwocie 58.040 K, a zatem w ogólnej kwocie 1,509.014 K, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4 od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 69.321/1905.
Alegat A. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. A.

PROJEKT

BUDŻETU KRAJOWEGO

NA ROK

1906.

Projekt budżetu fun-

Liczba porz.	Aleg. pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się	
						Nadwyżka dochodów	Przewyżka wydatków nad dochody czyli niedobór
				Korony			
I.	*B)*		**Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.**				
		I.	Reprezentacya kraju . . .	253.772			
		II.	Zarząd	835.252			
		III.	Sprawy zdrowotne . . .	3,447.401			
		IV.	Dobroczynność	72.973			
		V.	Oświata	11,071.281			
		VI.	Pomniki historyczne . . .	84.680			
		VII.	Bezpieczeństwo publiczne . .	668.631			
		VIII.	Komunikacye	3,990.880			
		IX.	Budowy wodne i melioracye .	2,704.916			
		X.	Rolnictwo	1,898.232			
		XI.	Górnictwo	37.628			
		XII.	Przemysł i rękodzieła . . .	675.095			
		XIII.	Długi krajowe	2,936.457			
		XIV.	Rozmaite	627.629			
		I.	Zarząd		72 700		
		II.	Sprawy zdrowotne . . .		288.478		
		III.	Pomniki historyczne . . .		450		
		IV.	Bezpieczeństwo publiczne . .		250.010		
		V.	Komunikacye		621.270		
		VI.	Budowy wodne i melioracye .		42.078		
		VII.	Rolnictwo		531.136		
		VIII.	Górnictwo		9.000		
		IX.	Przemysł i rękodzieła . . .		3.780		
		X.	Długi krajowe		4.294		
		XI.	Rozmaite		1,183.020		
		XII.	Opłaty konsumcyjne . . .		7,260.000		
		XIII.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych		254.506		
		XIII *a)*	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 7,000.000 K na pokrycie 4% datku kraju przypadającego do wypłaty w r. 1906 na regulacyę rzek kanałowych		773.600		
		XIII *b)*	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 6,150.000 K na pokrycie rat przypadających do wypłaty w r. 1906 na systematyczną regulacyę rzek karpackich		462.568		
		XIV.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 24,500.000 K (wedle poszczególnienia w sumaryuszu lit. B) . . .		16,096.963		
			Ogólna suma funduszu kraj.	29,304.827	27,853.853	—	1,450.974

duszów na rok 1906.

Liczba porz.	Aleg. pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się	
						Nadwyżka dochodów	Przewyżka wydatków nad dochody czyli niedobór
				Korony			
II.			**Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.**				
	C)		Krajowy szpital powszechny we Lwowie	755.695	700.732	—	54.963
	D)		Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie . . .	660.427	598.735	—	61.692
	E)		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	553.193	562.017	8.824	—
	F)		Fundusz policyi krajowej . .	6.433	11.035	4.602	—
			Suma . .	1,975.748	1,872.519	13.426	116.655
							103.229
III.			**Fundusze samoistne.**				
	G)		Fundusz podrzutków w Krakowie	3.678	3.678	—	—
	H)		„ kultury krajowej . .	13.018	13.018	—	—
	J)		„ stanowy sierociński	3.154	3.824	670	—
	K)		„ Aleksandra hr. Stadnickiego	2.020	2.020	—	—
			Suma . .	21.870	22.540	670	—

LW. 69.321/1905.
Alegat B. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. B.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

W załączeniu *a)* Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
b) „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego;
c) „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
d) „ stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie;
e) „ akademii rolniczej w Dublanach;
f) „ szkoły niższej rolniczej w Dublanach;
g) „ folwarku w Dublanach;
h) „ szkoły gorzelniczej w Dublanach;
i) „ krajowej gorzelni w Dublanach;
k) „ szkoły rolniczej w Czernichowie;
l) „ folwarku w Czernichowie;
m) „ szkoły rolniczej w Horodence;
n) „ „ „ w Jagielnicy;
o) „ „ „ w Kobiernicach;
p) „ „ „ w Bereźnicy;
r) „ „ „ w Suchodole pod Krosnem;
s) „ krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie;
t) „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie;
u) „ zakładu sadowniczego w Zaleszczykach;
w) „ krajowego składu publicznego w Krakowie;
x) „ 37 zakładów przemysłowych zawodowych;
y) „ funduszu koszar krajowych;
z) Wykazy podatków.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Prelimi- Zwyczajne Korony
	Wydatki.	
I.	Reprezentacya kraju	244.172
II.	Zarząd	824.452
III.	Sprawy zdrowotne	3,429.689
IV.	Dobroczynność	37.948
V.	Oświata	10,997.481
VI.	Pomniki historyczne	40.680
VII.	Bezpieczeństwo publiczne	668.631
VIII.	Komunikacye	3,416.066
IX.	Budowy wodne i melioracye	2,704.916
X.	Rolnictwo	1,598.355
XI.	Górnictwo	37.628
XII.	Przemysł i rękodzieła	501 385
XIII.	Długi krajowe	2,936.457
XIV.	Rozmaite	470.538
	Suma wydatków	27,908.398
	Dochody.	
I.	Zarząd	72.700
II.	Sprawy zdrowotne	288.478
III.	Pomniki historyczne	450
IV.	Bezpieczeństwo publiczne	250.010
V	Komunikacye	532.835
VI.	Budowy wodne i melioracye	42.078
VII.	Rolnictwo	496.836
VIII.	Górnictwo	9.000
IX.	Przemysł i rękodzieła	1.500
X.	Długi krajowe	4.294
XI.	Rozmaite	1,183.020
XII.	Opłaty konsumcyjne	7,260.000
XIII.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—
	Suma dochodów własnych	10,141.201
XIII*a)*	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 7,000.000 K na pokrycie 40% datku kraju, przypadającego do wypłaty w roku 1906 na regulacyę rzek kanałowych	773.600
XIII*b)*	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 6,150.000 K na pokrycie rat, przypadających do wypłaty w roku 1906 na systematyczną regulacyę rzek karpackich	462.568
XIV.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 24,500.000 K, (wydatność 1 grosza = 245.000 K) a mianowicie:	
	1. od podatku gruntowego i domowego w sumie **19,118.610 K**	
	a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią 17,646.477 K po 65 g = 11,470.210 „	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie 1,472.133 K po 57 g = 839.116 „	
	2. od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie **5,381.390 K:**	
	a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią 4,967.023 K po 71 g = 3.526.586 „	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie 414.367 K po 63 g = 261.051 „	16,096 963
	Ogólna suma dochodów	27,474.332
	W porównaniu z wydatkami	
	Pozostaje **niedobór do pokrycia pożyczką**	

na rok 1906 z uchwalonemi na rok 1905.

nuje się na rok 1906		Na rok 1905 uchwalono w budżecie razem	Na rok 1906 preliminuje się zatem ogółem		Uwaga
Nadzwycz.	Razem		więcej	mniej	
Korony					
9.600	253.772	253.772	—	—	
10.800	835.252	812.155	23.097	—	
17.712	3,447.401	3,226.350	221.051	—	
35.025	72.973	103.473	—	30.500	
73 800	11,071.281	10,515.306	555.975	—	
44.000	84.680	105.140	—	20.460	
—	668.631	647.218	21.413	—	
574.814	3,990.880	3,770 765	220.115	—	
—	2,704.916	1,957.264	747.652	—	
299.877	1,898.232	1,714.285	183.947	—	
—	37.628	37.408	220	—	
173.710	675.095	665.124	9.971	—	
—	2,936.457	2,939.600	—	3.143	
157.091	627.629	463.291	164.338	—	
1,396.429	29,304.827	27,211.151	2,147.779	54.103	
			2,093.676		
—	72.700	71.700	1.000	—	
—	288.478	176.700	111.778	—	
—	450	450	—	—	
—	250.010	231.737	18.273	—	
88.435	621.270	604.410	16.860	—	
—	42.078	284.251	—	242.173	
34.300	531.136	489.745	41.391	—	
—	9.000	9.000	—	—	
2.280	3.780	4.480	—	700	
—	4.294	18.094	—	13.800	
—	1,183.020	1,300.854	—	117.834	
—	7,260.000	7,139.000	121.000	—	
254.506	254.506	128.139	126.367	—	
379.521	10,520.722	10,458.560	436.669	374.507	
—	773.600	—	773.600	—	
—	462.568	462.568	—	—	
—	16,096.963	16,096.963	—	—	
379.521	27,853.853	27,018.091	1,210.269	374.507	
	29,304.827		835.762		
	1,450.974				

Część I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
I.		**Reprezentacya kraju.**				
		A) Sejm krajowy.				
	1	Koszta podróży p. p. posłów	8.972	—	9.597	8.972
	2	Dyety p. p. posłów	72.000	—	62.260	72.000
	3	Koszta druków	46.500	—	50.454	46.500
	4	Spisywanie sprawozdań	8.000	—	11.468	8.000
	5	Pisarze dzienni	1.300	—	1.111	1.300
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	2 400	—	2.400	2.400
	7	Służba	2.400	—	2.558	2.400
	8	Opał	3.000	—	1.647	3.000
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	200	—	222	200
	10	Potrzeby kancelaryjne	2.000	—	1.426	2.000
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . .	400	—	—	400
	12	Rozmaite drobne wydatki	1.000	—	1 013	1.000
		B) Wydział krajowy.				
	13	Marszałek krajowy . . . . 12.000 K i dodatek na reprezentacyę 8000 „	20.000	—	20.000	2.000
	14	Sześciu członków Wydziału krajowego po 12.000 K.	72.000	—	66.000	72.000
	15	Zastępcy	4.000	—	6.755	4.000
	16	Pietruska Stefania, stały roczny dodatek ze skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	—	3.600	3.600	3.600
	17	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski .	—	600	600	600
	18	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia	—	2.400	2.400	2.400
	18*a*)	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia	—	3.000	1.750	3.000
		Suma rubryki I. .	244.172	9.600	245.261	253.772
			253.772			

Wyjaśnienia.

Wszystkie pozycye rubr. I. wstawiono w wysokości uchwalonej na r. 1905.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		**Zarząd.**				
	19	Oddział konceptowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) 4 radców, płaca po 6.400 K 25.600 K dodatek aktywalny po 960 „ 3.840 „	29.440	—	29.440	29.440
		b) 8 sekretarzy, pł. po 4.800 „ 38.400 K dodatek aktywalny po 840 „ 6.720 „	45.120	—	45.523	45.120
		c) 7 wicesekr., pł. po 3.600 „ 25.200 K dodatek aktyw. po 720 „ 5.040 „	30.240	—	29.880	30.240
		d) 6 adjunktów, pł. po 2.800 „ 16.800 K dodatek aktywalny po 600 „ 3.600 „	20.400	—	18.983	20.400
		e) 6 koncepist., pł. po 2.200 „ 13.200 K dodatek aktywalny po 480 „ 2.880 „	16.080	—	16.973	16.080
		f) 3 aplikantów, adj. po 1.400 „ 4.200 K 3 „ „ „ 1.200 „ 3.600 „	7.800	—	8.127	7.800
			149.080	—	148.926	149.080
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Radcom po 800 K: Dr. Ekielskiemu (3) 2.400 K; Antoniewiczowi (1) 800 K; *sekretarzom* po 400 K: Stadnickiemu (2) 800 K, Zeńczakowi (2) 800 K, Abgarowiczowi (2) 800 K, Kucharskiemu (1) 400 K; *wicesekretarzom* po 400 K: Jędrzejowskiemu (1) 400 K, Starzeckiemu (1) 400 K; *adjunktowi* Dr. Przygodzkiemu (1) 200 K. . . .	7.000	—	5.067	5.664
			156.080	—	153.993	154.744
	20	Oddział rachunkowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) dyrektor, płaca . . . . 6.000 K dodatek aktywalny . . . 800 „	6.800	—	6.800	6.800
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4.800 K dodatek aktywalny . . . 720 „	5.520	—	5.520	5.520
		c) 9 rewidentów, płaca po 3.600 K . . . . . 32.400 K dodatek aktywalny 600 K 5.400 „	37.800	—	29.400	37.800
		d) 12 adjunktów, płaca po 2.800 K . . . . . 33.600 K dodatek aktyw. po 480 K 5.760 „	39.360	—	39.260	39.360
		e) archiwista, płaca . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . . 400 „	2.600	—	2.166	2.600
		Do przeniesienia . .	92.080 156.080	— —	83.146 153.993	92.080 154.744

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.	20	Z przeniesienia . .	156.080	—	153.993	154.744
			92.080	—	83.146	92.080
		f) protokolista, płaca . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . . 400 „	2.600	—	—	2.600
		g) 8 oficyałów, pł. po 2.200 K 17.600 K dodatek aktyw. po 360 „ 2.880 „	20.480	—	23.322	20.480
		h) 9 asystentów, pł. po 1.600 K 14.400 K dodatek aktyw. po 360 „ 3.240 „	17.640	—	17.640	17.640
		i) 12 praktyk., pł. po 1.200 „ 14.400 K dodatek aktyw. po 360 „ 4.320 „	18.720	—	18.720	18.720
		k) 10 aplikantów, adjutum po 1.000 K	10.000	—	2.998	10.000
		l) woźny, płaca . . . . 1.000 K dodatek aktywalny . . 250 „	1.250	—	1.100	1.250
		m) lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych, płaca . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . 600 „ „ osobisty . . . 1.300 „ bilet roczny kolejowy II. kl. 560 „ ryczałt roczny na fiakry i inne wydatki połączone z wyjazdami . . . . 500 „	6.560	—	5.560	6.560
			169.330	—	152.486	169.330
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Zastępcy dyrektora Krobickiemu pierwszy od 12. lipca 1906 z rocznych 400 K = 188 K; *rewidentom* po 400 K: Niedzielskiemu (3) 1.200 K, Olpińskiemu (3) 1.200 K, Holuce (2) 800 K, Marcinkowskiemu (2) 800 K, Schmidtowi (1) 400 K, Papèemu (1) 400 K, Kopaczyńskiemu pierwszy od 12. lipca 1906 w kwocie 188 K; *adjunktom* po 300 K: Jabłońskiemu (2) 600 K, Wronowskiemu (1) 300 K i drugi od 1. maja 1906 w kwocie 200 K razem 500 K, Olszańskiemu (1) 300 K, Natallemu (1) 300 K, Mamczyńskiemu (1) 300 K; *oficyałom* po 180 K: Krasuskiemu (1) 180 K, Hupertowi (1) 180 K; *asystentowi* Szczepańskiemu (2) 200 K; *praktykantowi* Kulczyckiemu (2) 200 K; woźnemu Lewickiemu (2) 120 K	8.056	—	11.267	13.431
			177.386	—	163.753	182.761
		Do przeniesienia . .	333.466	—	317.746	337.505

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		Z przeniesienia . .	333.466	—	317.746	337.505
	21	Oddział kasowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) dyrektor, płaca . . . . 4.800 K dodatek aktywalny . . . 840 „	5.640	—	5.640	5.640
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4 000 K dodatek aktywalny . . . 600 „	4.600	—	4.600	4.600
		c) kontrolor, płaca . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . 480 „	4.080	—	4 080	4.080
		d) kasyer, płaca . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . 480 „	4.080	—	4.080	4.080
		e) 2 adjunktów, pł. po 2.800 K 5.600 K dodatek aktywalny po 480 „ 960 „	6.560	—	6.560	6.560
		f) 2 oficyałów, pł. po 2.200 „ 4.400 K dodatek aktywalny po 360 „ 720 „	5.120	—	5.120	5.120
		g) 2 asystentów, pł. po 1.600 „ 3.200 K dodatek aktywalny po 360 „ 720 „	3.920	—	5.880	3.920
		h) 2 praktyk., pł. po 1.200 „ 2.400 K dodatek aktywalny po 360 „ 720 „	3.120	—	3.120	3.120
		i) 2 woźnych, pł. po 1200 „ 2 400 K dodatek aktywalny po 300 „ 600 „	3.000	—	1.300	3.000
			40.120	—	40.380	40.120
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Dyrektorowi: Silkiewiczowi (1) 400 K i drugi od 1. października 1906 w kwocie 100 K razem 500 K; *zastępcy dyrektora:* Kotiersowi (1) 400 K i drugi od 1. października 1906 w kwocie 100 K razem 500 K; *kontrolorowi* Rudzkiemu (1) 300 K; *adjunktowi* Kubemu (1) 300 K; *asystentowi* Kirchnerowi (1) 100 K	1.700	—	1.441	2.576
			41.820	—	41 821	42.696
	22	Oddział sanitarny.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		Inspektor szpitali, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 840 „	5.640	—	5 640	5.640
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Inspektorowi szpitali Drowi Stelli Sawickiemu (3)	1.200	—	1.200	1 200
			6.840	—	6.840	6.840
		Do przeniesienia . .	382.126	—	366.407	387.041

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		Z przeniesienia . .	382.126	—	366.407	387.041
	23	Oddział statystyczny.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) naczelnik oddziału, płaca	5.600	—	1.774	5.600
		b) wice-sekretarz, płaca . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 720 „	4 320	—	5.520	5 520
		c) koszta urzędowych odpisów posiadłości gruntowej dla zestawienia statystycznej pracy o własności tabularnej w Galicyi	—	—	411	—
			9.920	—	7.705	11.120
	24	Oddział manipulacyjny.				
		A) Płace i dodatki aktywalne.				
		a) dyrektor płaca	4.800	—	4.800	4.800
		b) archiwista, płaca . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 600 „	4.200	—	4.200	4 200
		c) ekspedytor, płaca . . . 2.800 K dodatek aktywalny . . 540 „	3.340	—	—	3 340
		d) protokolista, płaca . . . 2.800 K dodatek aktywalny . . 480 „	3.280	—	3.280	3.280
		e) 5 kancelist., pł. po 2.200 K 11.000 K dodatek aktywalny po 400 „ 2.000 „	13.000	—	15.600	13.000
		f) 6 asystentów, pł. po 1.600 „ 9.600 K dodatek aktywalny po 360 „ 2.160 „	11.760	—	11.760	11.760
		g) 3 pisarzy, płaca po 1.200 „ 3.600 K dodatek aktywalny po 360 „ 1.080 „	4.680	—	4.290	4.680
		h) 3 aplikantów, adjutum po 1.000 K	3.000	—	2.283	3.000
		i) odźwierny, płaca	1.200	—	1.200	1.200
		k) portyer, płaca	1.000	—	1.000	1.000
		l) 5 woźnych, płaca po 1.000 K 5.000 K dodatek aktywal. po 250 „ 1.250 „	6.250	—	5.500	6.250
			56.510	—	53.913	56.510
		B) Dodatki pięcioletnie.				
		Archiwiście: Chudzikiewiczowi (1) 400 K, *protokoliście:* Sobkowi (2) 600 K; *kancelliście:* Stelmachowowi (2) 400K; *asystentom* po 100 K, Chmielewskiemu (1) 100 K, Paszkowskiemu (1) 100 K; *odźwiernemu* Niewiadomskiemu (5) 300 K; *portyerowi* Podlasze (1) 60 K; *woźnym* po 60 K; Chermińskiemu (6) 360 K, Woł-				
		Do przeniesienia . .	56.510 392.046	—	53.913 374.112	56.510 398.161

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.	24	Z przeniesienia . .	392.046	—	374 112	398.161
			56.510	—	53.913	56 510
		kowi (3) 180 K i czwarty od 1. kwietnia 1906 w kwocie 45 K razem 225K; Mortce (3) 180 K	2.725	—	2 800	3.466
			59.235	—	56.713	59.976
		Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi	451.281	—	430.825	458.137
	25	**Dyurna.**				
		a) dla oddziału konceptowego . . .	6.954	—	5.694	6 954
		b) „ „ rachunkowego . . .	17.376	—	23.946	17.376
		c) „ „ statystycznego . . .	5.000	—	2.300	5 000
		d) „ „ manipulacyjnego . .	28.100	—	28.452	28 100
			57.430	—	60.392	57.430
	26	**Zasługi.**				
		15 stróżów: z tego 11 po 600 K, 3 po 720 K 1 840 K, tudzież zastępca woźnego 730 K	10.330	—	11.403	10.330
	26*a)*	Na polepszenie poborów sług niestałych, do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—	—	1.000
			10.330	—	11.403	11.330
	27	**Emolumenta.**				
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . .	100	—	100	100
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 9·25 K	444	—	444	444
		c) ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 100 K, tudzież dla zastępcy woźnego 60 K	960	—	800	960
		d) ubranie dla portyera	200	—	186	200
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ drzewa i dla portyera 10 m³ drzewa . . .	204	—	204	204
		f) dodatki osobiste:				
		1. dla adjunkta Oddziału konceptowego Konstantego Jasińskiego . . 400 K				
		2. dla zastępcy dyrektora Oddziału rachunkowego Wiktora Krobickiego z rocznych 400 K do dnia 12. lipca 1906 tj. do 1-go pięciolecia . . 212 „				
		Do przeniesienia . 612 K	1.908	—	1.734	1.908
			519.041	—	502.620	526.897

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.	27	Z przeniesienia . 612 K	519.041	—	502 620	526.897
			1.908	—	1.734	1.908
		3. dla rewidenta rachunkowego Alojzego Paklerskiego . . . . . 180 „				
		4. dla aplikanta rachunkowego Józefa Dzieciniaka 22 „	814	—	1.000	922
			2.722	—	2.734	2.830
	28	**Remuneracye.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	6.000	—	5.000	5.000
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa .	1.200	—	1.300	1.200
		c) Tłumacze	1.900	—	1.876	1.900
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	4.000	—	4.000	4.000
			13.100	—	12.176	12.100
	29	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) W ogóle	16.000	—	21.988	16.000
		b) Dla inspektora szpitali	800	—	800	800
			16.800	—	22.788	16.800
	30	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		1. Olewińska Julia	700	—	700	700
		2. Kalicka Jadwiga	700	—	700	700
		3. Sternalowa Emilia	700	—	700	700
		4. Zienkiewiczowa Wanda	700	—	700	700
		5. Mrozowicka Emilia	700	—	700	700
		6. Terlecka Marya	433	—	433	433
		7. Kukawska Maryanna	333	—	333	333
		8. Kraczyłowa Julianna	1.200	—	1.200	1.200
		9. Pierożyńska Sydonia	1.600	—	1.600	1.600
		10. Strnadowa Kornelia	700	—	700	700
		11. Obertyński Emil	1.200	—	1.200	1.200
		12. Chermińska Katarzyna	720	—	720	720
		13. Ziembicka Jadwiga	1.200	—	1.200	1.200
		14. Ziembicka Jadwiga, dla sieroty Feliksa Erazma 120 K rocznie do 13. stycznia 1909	120	—	120	120
		15. Wolański Julian	5.200	—	5.200	5.200
		16. Walterowa Marya	600	—	600	600
		17. Walterowa Marya dla sierót: Wiktora Franciszka i Maryi Zofii dla każdej po 60 K.	120	—	120	120
		18. Szajnokowa Olimpia	1.200	—	1.200	1.200
		19. Stocki Bolesław	650	—	650	650
		Do przeniesienia . .	18.776	—	18.776	18.776
			551.663		640.318	558.627

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II	30	Z przeniesienia . .	551.663	—	640.318	558.627
			18.776	—	18.776	18.776
		20. Kunischowa Zofia	1.200	—	1.200	1.200
		21. Gołębski Władysław	2.376	—	2.376	2.376
		22. Czajkowskiego sierota, syn Czesław Ludomir	600	—	600	600
		23. Schmitt Mieczysław	1.566	—	1.566	1.566
		24. Jelonkowa Anna	1.200	—	1.200	1.200
		25. Giziński Władysław	1 421	—	1.421	1.421
		26. Świerczewski Erazm	2.738	—	2.738	2.738
		27. Bieńkowska Walerya	1.400	—	1.400	1.400
		28. Bieńkowska Walerya dla sierót: Józefy Maryi do 19. marca 1906 i Janiny Apolonii do 24. września 1906 z rocznych 280 K	269	—	560	560
		29. Rożanowska Joanna	1.200	—	1.200	1.200
		30. Jasińska Marya	1.000	—	1.000	1.000
		31. Jasińska Marya dla sierót: Heleny i Mieczysława Remigiusza po 200 K	400	—	400	400
		32. Trandowa Lubina	1.200	—	1.200	1.200
		33. Kiszelkowa Franciszka	1.000	—	1.000	1.000
		34. Kiszelkowa Franciszka, dla sieroty Włodzimiry Wandy (do 17. kwietnia 1906)	58	—	200	200
		35. Zawadzki Michał	1.285	—	1.285	1.285
		36. Brzyski Wincenty	1.685	—	1.685	1.685
		37. Bielska Rozalia	1.800	—	1.800	1.800
		38. Wilczyńska Olga	1.400	—	1.400	1.400
		39. Dr. Dulęba Bronisław	5.600	—	5.600	5.600
		40. Tyblewiczowa Wanda	1.180	—	1.180	1 180
		41. Urbańskiego Aurelego sierota Edmundyna Urbańska	900	—	900	900
		42. Topolnicki Jan	1.634	—	1.634	1.634
		43. Węgrzynowiczowa Marya	800	—	800	800
		44. Węgrzynowiczowa Marya, dla sieroty Aleksandry	160	—	160	160
		45. Mochnacka Józefa	2.400	—	2.400	2.400
		46. Orzechowskiego sierota syn Tadeusz Saturnin	350	—	350	350
		47. Grottowa Fryderyka	1.800	—	1.800	1.800
		48. Grottowa Fryderyka, dla sieroty Piotra Faustyna do 29. czerwca 1907 .	360	—	360	360
		49. Dr. Lewicki Witołd	3.072	—	3.072	3.072
		50. Kowalska Marya, wdowa po woźnym	810	—	810	810
		51. Majewska Teresa	1.200	—	1.200	1.200
		52. Majewska Teresa dla sierót: Jana Tadeusza Teodora 3-ga im., Tadeusza Adama Feliksa 3-ga im., i Maryi Anastazyi Zofii 3-ga im., dla każdego po 240 K rocznie	720	—	720	720
		Do przeniesienia . .	63.560	—	63.993	63.993
			551.663	—	640.318	558.627

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.	30	Z przeniesienia . .	551.663	—	640.318	558.627
			63.560	—	63.993	63.993
		53. Michałczewski Józef, radca . . .	8.800	—	8.066	8.800
		54. Hupczycowa Janina, wdowa po protokoliście rachunkowym	1.200	—	1.200	1.200
		55 Kossowski Zygmunt, adjunkt rachunkowy	1.736	—	434	—
		56. Berezowskiego sieroty Irena Anna i Stanisława Jadwiga do 17. października 1919	500	—	250	—
		57. Rutowski Tadeusz, wicekretarz . .	3.187	—	—	—
		58. Zieliński Adam, archiwista rachunkowy	1.872	—	312	—
		59. Olszewski Konstanty, adjunkt rachunkowy	3.478	—	—	—
		60. Żórawski Wiktor, adjunkt rachunkowy	3.330	—	—	—
		61. Dąbrowski Edmund, asystent rachunkowy	864	—	—	—
		62. Romańczuk Tytus, adjunkt konceptowy	1.254	—	—	—
		63. Jaremowicz Epifaniusz, kancelista .	2.128	—	—	—
		64. Bojkowska Franciszka, wdowa po b. portyerze gmachu sejmowego. . .	400	—	—	—
		65. Bojkowska Franciszka dla 2-ga dzieci Maryana Antoniego do 25. marca 1908 i Zofii Julii do 3. kwietnia 1914 po 80 K rocznie	160	—	—	—
		66. Krogulski Seweryn, emeryt. kasyer Kasy krajowej	3.276	—	—	—
		67. Bilińskiego Antoniego sieroty . .	600	—	—	—
		68. Tarnawskiego Teofila sierota Stefania	1.200	—	—	—
		— Bojkowski Józef	—	—	684	684
		— Kraczyłowa Julia dla sieroty Joanny Bronisławy do 27. stycznia 1905 .	—	—	120	9
		— Ziembicka Jadwiga dla syna Józefa Wiktora do 27. lipca 1905 . . .	—	—	120	69
		— Bielska Rozalia dla syna Teofila Wiktora do 19. grudnia 1905 . .	—	—	360	349
		— Trandowa Lubina dla syna Edwarda Zdzisława do 22. września 1904. .	—	—	155	—
		— Grottowa Fryderyka dla córki Jadwigi do 11. sierpnia 1904 . . .	—	—	221	—
		— Berezowski Włodzimierz, kancelista.	—	—	408	—
			97.545	—	76.323	75.104
	31	**Dary z łaski.**				
		1. Kopertyńska Krystyna. . . *stale*	200	—	200	200
		2. Kopertyńska z Repichowskich M. „	200	—	200	200
		3. Sternalowa Apolonia . . . „	400	—	400	400
		4. Zajączkowska Marya . . . „	300	—	300	300
		Do przeniesienia . .	1.100	—	1.100	1.100
			649.208		716.641	633.731

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.	31	Z przeniesienia . .	649.208	—	716.641	633.731
			1.100	—	1.100	1.100
		5. Gergel Augusta . . . . *stale*	300	—	300	300
		6. Orłowicz Michał . . . . „	360	—	360	360
		7. Borkowski Leon . . . . „	240	—	240	240
		8. Bubesowa Marya (wraz z córką Maryą) . . . . . „	560	—	840	720
		9. Bojarska Józefa . . . . „	—	—	183	200
		10. Markowski Władysław . . . „	—	—	300	300
		11. Piotrowska Rozalia . *jednorazowo*	—	—	500	500
		12. Sapałaczyńska Leontyna „	—	—	300	300
		13. Kratochwilowa Franciszka „	—	—	200	200
		14. Barycka Marya . . . „	—	—	200	300
		15. Sternalowa Emilia . . „	—	—	300	300
		16. Dziubińska Wanda . „	—	—	400	400
		17. Zakrzewska Marcyanna „	—	—	200	200
		18. Wojtynowa Anna . . „	—	—	200	200
		19 Sternalowa Apolonia . „	—	—	200	200
		20. Pogorzelska Katarzyna . „	—	—	200	200
		21. Strnadowa Kornelia . „	—	—	200	200
		22. Babińska Helena . . „	—	—	200	200
		23. Markowski Władysław . „	—	—	—	100
		24. Gerard d' Festenburg Marya „	—	—	400	—
		25. Rzeczycka Teofila . . „	—	—	—	200
		26. Bubesowa Marya . . „	—	—	—	100
			2.560	—	6.823	6.820
	32	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	4.500	—	4.317	4.500
	33	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajow.	11.000	—	12.196	8.600
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów .	3.000	—	13.884	3.000
		c) Potrzeby do pisania i rysowania .	6.000	—	7.275	6.000
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	5.600	—	5.529	5.600
		e) Oprawa ksiąg i druków	1.600	—	1.129	1.600
		f) Opał	10.200	—	7.564	10.200
		g) Utrzymanie biblioteki: na książki . . . 1.600 K; na gazety . . . 1.400 „	3.000	—	3.722	3.000
		h) Rozmaite pomniejsze	3.400	—	6.360	3.400
			43.800	—	57.659	41.400
	34	**Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa** . . .	50.000	—	48.745	50.000
		Do przeniesienia . .	750.068	—	834.185	736.451

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		Z przeniesienia . .	750.068	—	834.185	736.451
	35	**Architekt:** *a)* płaca	3.600	—	3.600	3.600
		b) bilet roczny kolejowy II-ej klasy	560	—	560	560
		c) dyety (w miarę odbytych podróży) i premia zabezpieczenia od wypadków . .	2.000	—	1.705	2.000
			6.160	—	5.865	6.160
	36	**Gmach sejmowy i jego utrzymanie.**				
		a) Maszynista: płaca 1.440 K, dodatek pięcioletni 100 K, 12 m³ drzewa opałowego 111 K, 45 l. nafty 18 K .	1.669	—	1.669	1.669
		b) Kominiarz	800	—	431	520
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	2.000	—	1.684	2.000
		d) Mycie podłóg	200	—	212	200
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . .	200	—	6	200
		f) Wywóz nieczystości	100	—	257	100
		g) Zabezpieczenie od ognia	520	—	397	520
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy . . . . . 300 K tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1906 z VI-go dziesięciolecia 1901 — 1910 rocznie po . . . . . 135 „	435	—	423	435
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . . . 200 K wynagrodzenie ogrodnika . 100 „	300	—	300	300
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane.	11.000	800	18.727	13.000
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	15.000	—	16.724	15.000
		m) Opłata gminna za zużycie wody z wodociągu miejskiego	6.000	—	6 794	5.600
			38.224	800	47.624	39.544
	37	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby:				
		a) zwyczajne	30.000	—	29.672	30.000
		b) nadzwyczajne: dla radcy Jerzego Jabłonowskiego, zwrotna w 120 ratach	—	—	5 036	—
			—	10.000	—	—
			30.000	10.000	34.708	30.000
		Suma rubryki II. .	824.452	10.800	822.382	812.155
			835.252			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się	835 252 K
„ „ 1905 uchwalono	812.155 „
Zatem na r. 1906 preliminuje się *więcej* o . . .	23.097 K

Do poz. 19. Płace i dodatki aktywalne Oddziału konceptowego preliminuje się *bez zmiany* jak uchwalono na r. 1905, zaś dodatki pięcioletnie *więcej* o 1.336 K, stosownie do przypadających w r. 1906 należytości.

„ „ *20.* Płace i dodatki aktywalne Oddziału rachunkowego preliminuje się *bez zmiany* jak uchwalono na r. 1905, zaś dodatki pięcioletnie *mniej* o 5 375 K, wskutek zmiejszenia się należytości na r. 1906 z powodu awansów i pensyonowań w r. 1905.

„ „ *21.* Płace i dodatki aktywalne Oddziału kasowego preliminuje się *bez zmiany* jak na r. 1905, zaś dodatki pięcioletnie *mniej* o 876 K, stosownie do przypadających w r. 1906 należytości.

„ „ *23.* Dla Oddziału statystycznego preliminuje się *mniej* o 1.200 K t. j. o kwotę jaka była poprzednio wstawiona na (3) pięciolecia dla wicesekretarza Dra Rutowskiego przeniesionego w r. 1905 w stan spoczynku.

„ „ *24.* Płace i dodatki aktywalne Oddziału manipulacyjnego preliminuje się *bez zmiany* jak w r. 1905, zaś pięciolecia *mniej* o 741 K, skutkiem zmniejszenia się należytości na r. 1906 z powodu awansu w r. 1905.

„ „ *26. a) Mniej* o 1.000 K z powodu opuszczenia wydatku na polepszenie poborów słng niestałych.

„ „ *27.* „Emolumenta“ w ogóle *mniej* o 108 K, ponieważ w r. 1905 odpadły dodatki osobiste adjunktów rachunkowych: Olszewskiego 300 K, Żurawskiego 200 K, Paklerskiego 200 K, aplikanta rachunkowego Mazarakiego 22 K, zaś od 12. lipca odpadnie skutkiem pięciolecia część dodatku osobistego zastępcy dyrektora Oddziału rachunkowego Krobickiego w kwocie 188 K a przybyły natomiast dodatki osobiste: adjunkta konceptowego Jasińskiego 400 K, rewidenta Paklerskiego 180 K i aplikanta rachunkowego Dzieciniaka 22 K.

„ „ *28 lit. a)* „Rzecznik prawny za zastępstwo“ preliminuje się *więcej* o 1 000 K ponieważ uchwałą do Lw. 90763/904 podwyższono remuneracyę z 5000 K na 6.000 K rocznie.

„ „ *30.* „Pensye i zaopatrzenia“ preliminuje się *więcej* o 21.241 K, wedle faktycznego stanu emerytur w chwili układania preliminarza.

„ „ *31.* „Dary z łaski“ *mniej* o 4 260 K, ponieważ opuszcza się kwoty jednorazowo na rok 1905 uchwalone i odpadły stałe dary z łaski: Bojarskiej Józefy 200 K, Markowskiego Władysława 300 K i Bubesowej Maryi dla jednego dziecka 160 K.

„ „ *33. lit. a)* „Wydawnictwo rozporządzeń krajowych“:

Wynikłości wynosiły: w r. 1902 . . .	7.503 K	07 g
„ „ 1903 . . .	14.076 „	13 „
„ „ 1904 . . .	12.196 „	50 „
Razem .	33.775 K	70 g
Przeciętnie .	11.258 K	57 g
Preliminuje się w zaokrągleniu . . .	11.000 K	

t. j. *więcej* o 2.400 K, aniżeli na r. 1905 uchwalono.

Do poz. 34. „Administracya dochodów kraj. z opłaty konsumcyjnej od piwa“. Na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 63646/905 preliminuje się wydatki jak następuje:

a) Płace urzędników, dyurnistów i służby	28.000 K
b) Doradca prawny	1.000 „
c) Koszta komisyjne	3.000 „
d) Koszta manipulacyi i prowizyi c. k. pocztowej Kasy oszczędności	4.000 „
e) Koszta kancelaryjne, materyały i odnowienie sprzętów . .	2.500 „
f) Papier i druki	5.000 „
g) Najem mieszkania i 5% podatek wodociągowy (z ogólnej kwoty 8.000 K pokrywają po połowie fund. opłat piwnych i funduszu sprzedaży soli)	4.000 „
h) Opał i światło	500 „
i) Rozmaite	2.000 „
Razem . .	50.000 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. 36 lit. b) więcej o 280 K ponieważ wedle kontraktu zawartego do LW. 54002/905 podwyższono wynagrodzenie kominiarza z 431 K 32 g na 739 K rocznie.
Ze względu na nieprzewidziane roboty kominiarskie (pozakontraktowe) preliminuje się w zaokrągleniu 800 K.

„ „ *36. lit. k)* Wedle obliczenia przedłożonego w krótkiej drodze przez p. architektę Kamienobrodzkiego, jako inspicyenta gmachu sejmowego, oprócz zwyczajnych robót konserwacyjnych zachodzi niezbędna potrzeba poprawienia podłogi w 4 ubikacyach na II. piętrze nr. 92, mianowicie:
wstawienie posadzki dębowej o powierzchni 145·80 m^2 po 5·50 K wyniesie koszt 801 K 90 g preliminuje się *w zaokrągleniu* 800 K.

„ „ *36. lit. m)* „Opłata gminna za zużycie wody z wodociągu miejskiego:

Wynikłości wynosiły: w r. 1902	. . .	5.506 K 84 g
„ „ 1903	. . .	5.895 „ 58 „
„ „ 1904	. . .	6.794 „ 09 „
Razem	.	18.196 K 51 g
Przeciętnie	.	6.065 K 30 g
Preliminuje się w zaokrągleniu	. . .	6 000 K

„ „ *37. lit. b)* Wedle osobnego sprawozdania.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
III.		**Sprawy zdrowotne.**				
		I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.				
	38	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych .	2,910.000	—	2,788.889	2 740.000
	39	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych .	10.000	—	6.877	10.000
	40	Dotacya dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, oddział chorych i położnic z klinikami.	54.963	—	196.023	60.560
	41	Dotacya dla krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	61.692	—	—	27.145
	42	Dotacya dla krajowngo szpitala św. Łazarza w Krakowie: 1. oddział położnic . . 16.774 K 2. „ obłąkanych . 4.760 „	21.534	—	26.277	25 185
	43	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundnsz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo) .	14.500	—	10.000	12.000
	44	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	—	200	200	200
	45	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	—	400	400	400
		II. Koszta utrzymania podrzutków.				
	46	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	—	—	—	—
	47	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	61.000	—	34 296	61.000
		Do przeniesienia . .	3,133.689	600	3,062.962	2,936.490

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
III.		Z przeniesienia . .	3,133.689	600	3,062.962	2,936.490
		III. Publiczna służba zdrowia.				
	48	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	110.000	—	96.485	110.000
	48*a)*	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych	10.000	—	1.600	—
	49	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	10.000	—	14.870	7.700
	50	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	24.000	—	24.000	24.000
	51	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej . .	125.000	—	127.156	125.000
		IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.				
	52	Dla zakładu szczepienia wścieklizny Dr. Bujwida w Krakowie, stała subwencya	—	—	2.000	2.060
	53	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie . .	1.800	—	1.800	1.800
	54	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach	600	—	600	600
	55	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600	—	1.600	1.600
	56	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem	600	—	600	600
	56*a)*	Na amortyzacyę pożyczki 42.000 K zaciągnąć się mającej na pokrycie udziału (1/3 części) funduszu krajowego w kosztach budowy szpitala powszechnego w Kosowie	—	5.112	—	—
	57	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K, na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (V. rata z 33-lecia w myśl uchwały sejm. z 10. lipca 1902) . .	3.600		1.799	3.600
	58	Dla OO Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	1.000	—	1.000	1.000
	59	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie.	2.000	—	2.000	2.000
	59*a)*	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych, *nadzwyczajne*	—	2.000	—	2.000
	59*b)*	Powiatowy dom starców i kalek w Sokalu do rozporządzalności Wydziału kraj.	—	10.000	—	—
	60	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	2.000
	60*a)*	Lecznica powszechna we Lwowie, na rozszerzenie i wewnętrzne urządzenie	—	—	1.500	1.500
		Do przeniesienia . .	3,425.889	17.712	3,341.972	3,221.950

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
III.		Z przeniesienia . .	3,425.889	17.712	3,341.972	3,221.950
	60*b*)	„Narodna Licznycia“ we Lwowie, subwencya	1.000	—	—	—
	61	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . .	1.000	—	1.000	1.000
	62	„ „ w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	600	600
	63	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	600	600
	64	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie	600	—	600	600
	65	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia wydaniu „Przeglądu hygienicznego“	—	—	400	400
	66	Szpital SS. Miłosierdzia w Przeworsku .	—	—	1.200	1.200
	66*a*)	Reszta wydatków wedle zamknięcia rach. za r. 1904, nie odnoszących się do preliminarza na r. 1906	—	—	2.910	—
		Suma rubryki III. .	3,429.689	17.712	3,349.282	3,226.350
			3,447.401			

Wyjaśnienia:

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 3,447 401 K
„ „ 1905 preliminowano . . . . . 3,226.350 „
Zatem na rok 1906 preliminuje się *więcej* o . . . . . 221.051 K

Do poz. 38. Wedle zamknięć rachunkowych, wydatki tej pozycyi wynoszą:

	W latach 1902	1903	1904	Razem	Przeciętnie
	K	K	K	K	K
A) Koszta leczenia.					
Lwów, szpital powszechny . .	352.911	355.639	353.053	1,061.603	353.867
Kulparków, zakład dla obłąkanych	446.379	478.549	483.062	1,407.990	469.330
Kraków, szpital św. Łazarza .	372.793	376.117	395.697	1,144.607	381.536
„ c. k. Klinika . . .	50.569	10.566	91.194	152.329	50.776
Szpitale prowinc. w kraju . .	1,013.059	1,146.001	1,103.230	3,262.290	1,087.430
Sanatorya w Alland i w Zakopanem	1.347	2.640	6.877	10.864	3.621
Szpitale zagraniczne	332.185	339.342	355.291	1,026.818	342.273
B) Koszta przewozu chorych, sprawdzanie taks aptekarskich, stemple, druki i inne . . .	10.573	5.687	7.362	23.622	7.874
Razem . .	2,579.816	2,714.541	2,795.766	8,090.123	2,696.707

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Gdy jednak wydatki w ostatnich trzech latach wzrosły:

między r. 1901 a 1902 o	120.486 K
„ „ 1902 a 1903 o	134.725 „
„ „ 1903 a 1904 o	81.225 „
Razem . .	336.436 K
przeciętnie zaś o	112.145 K
przeto dodając tę przeciętną kwotę do sumy rzeczywistych wydatków z r. 1904	2,795.766 „
Otrzymamy kwotę	2,907.911 K

jako co najmniej potrzebną na r. 1906.

Preliminuje się zatem w zaokrągleniu 2,910.000 K, czyli o 170.000 K więcej niż na r. 1905 uchwalono.

Kwota ta będzie pewnie potrzebna z uwagi także na coroczny wzrost ilości zapłaconych dni leczenia, który cyfrowo przedstawia się:

		wzrosły zatem o
w r. 1901	1,761.378 dni	109.980 dni
„ 1902	1,871.358 „	
„ 1903	1,952.712 „	81.354 „
„ 1904	2,049.413 „	96.701 „
razem		288.035 przeciętnie 96.012 dni.

Nadto należy wziąć w rachubę podwyższenie taks leczenia w niektórych szpitalach i przybywanie nowych szpitali prowincyonalnych (W r. 1905 przybył już szpital w Tarnobrzegu, a przybędą jeszcze w Kałuszu, Turce i Skałacie, które Wys. Sejm uznał już za powszechne i publiczne).

Do poz. 39. Jak na rok 1905 uchwalono.

„ „ *40, 41* i *42.* Wedle osobnych preliminarzy.

„ „ *43.* W pozycyi tej preliminuje się przeciętną kwotę z 3 lat.

Wedle zamknięć rachunkowych faktyczne wydatki wynosiły:

w r. 1902	14.019 K	
„ 1903	12.000 „	
„ 1904	17.479 „	= 43.498 K

przeciętnie 14.499 K preliminuje się więc 14.500 K (LW. 32 611/905).

„ „ *44* i *45.* Jak corocznie.

„ „ *46.* Wedle osobnego preliminarza.

„ „ *47.* Preliminuje się tak samo jak na r. 1905, uchwalono Wydatki w roku 1904 wynosiły wprawdzie tylko 34.296 K albowiem wiedeński zakład podrzutków nie przedłożył rachunku za jedno półrocze.

„ „ *48.* Jak na r. 1905 uchwalono.

„ „ *48 a)* Pozycyę tę preliminuje się w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 11/II 1904.

„ „ *49.* Wydatki w 3 latach wynosiły:

w r. 1902	5.865 K	
„ 1903	9.558 „	
„ 1904	14 870 „	= 30.293 K

przeciętnie 10.097 K preliminuje się w zaokrągleniu 10.000 K.

„ „ *50* i *51.* Jak na r. 1905 uchwalono.

„ „ *52.* Odpada w myśl uchwały Sejmowej z d. 19. października 1904, gdyż zakład prof Bujwida został już otwarty z dniem 1/I 1905 (LW. 1642/905).

„ „ *56 a)* Pozycyę tę preliminuje się w częściowem wykonaniu punktu II-go *c)* uchwały Wys. Sejmu z dnia 10/XI 1904 — (LW. 48.095/904) bliższe uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. V.

„ „ *59 a)* Pozycyę tę preliminuje się w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 10/XI 1904.

„ „ *59 b)* Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu z czynności z Dep. V

„ „ *60 a)* i *66.* Odpadają jako jednorazowo na r. 1905 — uchwalone

„ „ *60 b)* Pozycyę tę preliminuje Wydział krajowy w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 10/XI. 1904 L. S. 1907 (LW. 36.271/905) powziętej przy rozprawach nad **Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na r. 1904.**

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IV.		**Dobroczynność.**				
	67	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	10.848	—	10.848	10.848
	68	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—	2.000	2.000
	69	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2 400	—	2.400	2.400
	70	Zakład osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000	—	1.000	1.000
	71	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, subwencya zwyczajna .	400	—	400	400
	72	Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K, udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem Dzieciątka Jezus we Lwowie, III. i IV. półroczna rata z 35-lecia, do 1. października 1938 włącznie	—	3.575	100	3.575
	73	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 5. lutego 1896	5.000	—	5 000	5.000
	74	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200	200
	75	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, *zasiłek stały*	400	—	400	400
	76	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200	—	200	200
	77	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200	—	200	200
	77*a*)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, *jednorazowo*	—	—	—	200
	78	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	—	200	400
	79	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej . . .	200	—	200	200
	80	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	1.000	1.000
	81	Zakład św. Jadwigi w Krakowie (*stała subwencya*)	1.200	—	1.200	1.200
	82	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie *stała subwencya* . .	2.000	—	2.000	10.000
	83	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia“ i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600	—	1.600	1.600
		Do przeniesienia . .	29.048	3.575	28.948	40.823

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IV.		Z przeniesienia . .	29.048	3.575	28 948	40.823
	84	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VI. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . . .	—	1.600	1.600	1.600
	85	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863 do dyspozycyi Wydziału kraj. . . .	4.500	—	4.500	4.500
	85*a)*	Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4 w Krakowie	—	—	1.500	1.500
	86	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000	—	2.400	2.400
	87	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	200	200
	88	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200	—	200	200
	88*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej . .	—	—	200	200
	88*b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi stanisławowskiej .	—	—	200	200
	89	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami) . . .	1.000	—	1.000	1.000
	90	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (z przyznanych na lat 10 po 3.000 K VII. rata — myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. kwietnia 1900 r.) .	—	3.000	3.000	3.000
	91	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 400.000 K zaciągniętych na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XII. rata z przyznanych przez 20 lat)	—	16.000	16.000	16.000
	92	Gminie m. Mikuliniec, na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (III. rata)	—	850	850	850
	92*a)*	Gminie miasta Brzeska, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	—	10.000	—	10.000
	92*b)*	Gminie miasta Sokołowa, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców celem ułatwienia odbudowania miasta (do dyspozycyi Wydziału krajowego) . .	—	—	—	10.000
		Do przeniesienia . .	36.948	35.025	60.598	92.473

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IV.		Z przeniesienia . .	36.948	35.025	60.598	92.473
	92*c*)	Dla pogorzelców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	—	—	—	10.000
	93	Zgromadzenie SS. Służebniczek N. M. P. w Starej wsi — *stała subwencya*. .	1.000	—	—	1.000
	93*a*)	Wydatki rubr. IV. wedle zamknięcia rachunku za rok 1904 nie odnoszące się do preliminarza roku 1906 . .	—	—	800	—
		Suma rubryki IV. .	37.948	35.025	61.398	103.473
			72.973			

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 72.973 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . „ . . . 103 473 „
Zatem na r. 1906 preliminuje się *mniej* . . . 30.500 K

Do poz. 77 a), 88 a), 88 b) i *92 b)*. Nie preliminuje się jako pozycyj jednorazowo uchwalonych na rok 1905.

„ „ *82.* Nie preliminuje się subwencyi *nadzwyczajnej* 8.000 K jako jednorazowo na rok 1905 uchwalonej.

„ „ *85 a)* Nie się nie preliminuje — gdyż z woli W. Sejmu z zasiłków wyznaczonych w poz. 85 korzystają przeważnie uczestnicy powstania z r. 1863/4.

„ „ *86.* Preliminuje się *mniej* o 400 K z powodu zmniejszenia się liczby potrzebujących wsparcia z tej pozycyi.

„ „ *92 a)* Preliminuje się *jednorazowo* subwencyę nadzwyczajną — na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904 r. po zbadaniu i uznaniu potrzeby przyjścia z dalszą pomocą gminie spalonego miasta Brzeska. (LW. 26454/905).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		**Oświata.**				
		I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.				
	94	Akademia umiejętności w Krakowie:				
		a) zasiłek stały . . . . . 70.000 K				
		b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem, na trzechlecie 1904/5—1907/8 . . . . 4.000 „				
		c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . . 5.000 „	79.000	—	79.000	79.000
		Do przeniesienia . .	79.000	—	79.000	79.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	79.000	—	79.000	79.000
	95	Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (dyety i koszta podróży) . . .	20.000	—	13.320	14.400
	96	Sawczyńska Jadwiga, wdowa po śp Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej . .	—	1.000	1.000	1.000
	97	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej śp Bazylim Ilnickim, stały dożywotni datek roczny .	—	720	720	720
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.				
	98	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego .	9,545.539	—	8,727.336	9,085.571
	99	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego	991.356	—	764.221	876.349
	100	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	14.000	—	12.000	14.000
	101	Na budowę domów dla internatów . .	—	40.000	40.000	40.000
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.				
	102	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 . . .	30.000	—	22.000	30.000
	102*a*)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	—	—	2.000	2.000
	102*b*)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	—	—	2.000	2.000
	102*c*)	Zakład naukowy żeński im. królowej Jadwigi, gminy miasta Lwowa . . .	—	—	—	2.000
	102*d*)	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego *(jednorazowo)*, do rozporządzalności Wydziału krajowego pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd przyzna subwencyę z funduszów państwowych	—	—	—	2.000
	102*e*)	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie *(jednorazowo)*, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	—	—	—	1.000
	102*f*)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach, *jednorazowo* . . .		1.500	—	—
		Do przeniesienia . .	10,679.895	43.220	9,663.597	10,150.040

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,679.895	43.220	9,663.597	10,150.040
	103	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“ . . .	—	—	—	1.000
	104	Prywatna szkoła żeńska w Krakowie, zasiłek stały	1.000	—	1.000	1.000
	105	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, w myśl uchwały Sejmu z d 11. lipca 1902 .	800	—	800	800
	106	Instytut naukowo-wychowawczy żeński im. Lenartowicza w Stanisławowie .	—	—	—	600
	107	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8 000	—	8 000	8.000
	108	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200	—	200	200
	109	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu: *a)* stała subwencya . . . . . *b) jednorazowy* zasiłek na pokrycie szkód pożarem spowodowanych	400	—	400	400
			—	—	2.000	2.000
	110	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	600	—	600	600
	111/112	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową .	19.500	—	19.000	19.500
	113	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 85 wychowanków à 240 K . . . . . 20.400 K *b)* na utrzymanie zakładu . . 5.000 „ *c)* na amortyzacyę pożyczki 36.000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, VII. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.) . 1.990 „	27.390	—	27 390	27.390
	114	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	800	—	800	800
	115	Zakład dla ciemnych we Lwowie: *a)* na utrzymanie zakładu . 7.600 K *b)* na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K . . 2.400 „	10.000	—	10.000	10.000
	116	Towarzystwo gimnast. „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	2.000	2.000
	117	„ „ „ w Krakowie	2.000	—	2.000	2.000
	118	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	6.500	—	6.000	6.500
	119	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa . . .	—	1.000	600	1.000
		Do przeniesienia . .	10,759.085	44.220	9,744.387	10,233.830

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,759.085	44.220	9,744.387	10,233.830
	120	Zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu, dla kształcenia wzorowych gospodyń	600	—	600	600
	121	Zgromadzenie sióstr Urszulanek w Kołomyi, sasiłek na częściową amartyzacyę pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego, IV. rata z 20-lecia . .	—	500	500	500
	122	Na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS, Bazylianek w Jaworowie — II. rata z 15 lecia z przyznanych 6.000 K	—	400	—	400
	123	Zakład wychowawczy PP. Bazylianek w Stanisławowie	—	—	—	400
	124	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie .	—	—	—	2.000
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.				
	125	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	125*a*)	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie. . . .	—	—	—	1.000
	126	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	400	—	400	400
	127	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	3.000
	127*a*)	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	—	—	—	500
	128	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.000	—	3.000	3.000
	129	Towarzystwo j. w. w Tarnowie . . .	200	—	200	200
	130	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	200	200
	131	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200	—	200	200
	132	Biblioteka polska we Wiedniu. . . .	400	—	400	400
	133	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozp. Wydz. krajowego	3.000	—	3.000	3.000
	134	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na koszta walnego zgromadzenia . . .	300	—	300	300
	135	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych.	10.000	—	10.000	10.000
	136	Towarzystwo pedagogiczne, zasiłek na wydawnictwo „Szkoły“	1.000	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia . .	10,782.385	45.120	9,768.187	10,261.930

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,782 385	45.120	9,768.187	10,261.930
	136*a*)	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	—	—	—	300
	136*b*)	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie, *jednorazowo*	—	—	—	500
	137	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . .	2.000	—	2.000	2.000
	138	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos„ .	1.000	—	1 000	1.000
	139	Wydawnictwo dziełek ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	2.000	—	2.000	2.000
	140	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400	—	1.400	1.400
	141	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł tegoż, do rozporządzalności Wydz. kraj. i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa . .	800	—	800	800
	142	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	400	—	200	400
	143	Towarzystwo miłośników history i zabytków Krakowa, na wydawnictwo .	800	—	500	800
	144	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie . .	300	—	300	300
	145	Redakcye pism dla dzieci „Mały Światek“ i „Wiek młody“ we Lwowie . . .	200	—	200	200
	146	*a*) Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . . 3.000 K *b*) Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . 12.000 „	15.000	—	15.000	15.000
	147	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo czasopisma „Dzwinok“ .	400	—	400	400
	147*a*)	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwo „Praktyki szkolnej“	—	—		400
	148	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo rusko-ukraińskiej biblioteki	600	—	600	600
	148*a*)	Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży“ .	—	—	—	400
	149	Zasiłek dla ruskiego Tow. pedagog. dla ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	1.000	—	1.000	1.000
	150	Towarzystwo „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego (*z zastrzeżeniem, iż subwencya ta wypłaconą być ma z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897*) .	6.000	—	6.000	6.000
		Do przeniesienia . .	10,814.285	45.120	9,799.587	10,295.430

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,814.285	45.120	9,799.587	10,295.430
	151	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	1.000	1.000
	152	Komisya archeograficzna Towarzystwa imienia Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.500	—	3.000	3.500
	153	Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie na wydawnictwa naukowe, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	4.500	—	4.000	4.500
	154	Komisya etnograficzna Towarzystwa im. Szewczenki, na wydawnictwa, do rozporządzalności Wydz. krajowego. .	2.000	—	1.000	2 000
	155	Ks. Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800	—	800	800
	156	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści	400	—	400	400
	156*a*)	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	—	—	500	1.000
	156*b*)	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	—	400	400	400
	156*c*)	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“ . .	—	—	—	400
	157	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, II. rata z subwencyi 10.000 K płatnej w 10 latach	1.000	—	1.000	1.000
		Teatry i sztuki piękne.				
	158	Teatr polski w Krakowie	16.000	—	16.000	16.000
	158*a*)	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Józefowi Kotarbińskiemu (w uznaniu jego usiłowań, celem rozwoju i utrzymania tej sceny na wysokości jej bezpośredniej przeszłości i istotnych jej cywilizacyjnych i narodowych zadań, *zasiłek nadzwyczajny* do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	4.000	2.000
	159	Budowa teatru w Krakowie, XXIII. i XXIV. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15 000	—	15.000	15.000
		Do przeniesienia . .	10,858 485	45.520	9,846.687	10,343.430

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,858 485	45.520	9,846.687	10,343.430
	160	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . 28.400 K *b)* opera polska . . . . 20.000 „	48.400	—	48.400	48.400
	160*a)*	Dyrektorowie teatru miejskiego we Lwowie p. Tadeuszowi Pawlikowskiemu w uznaniu niepospolitych jego zasług i poniesionych ofiar ku postawieniu dramatycznej sceny polskiej we Lwowie na równi z pierwszorzędnemi scenami) zasiłek *nadzwyczajny* na r. 1906 do rozprządzalności Wydziału krajowego	—	8.000	8.000	8.000
	160*b)*	Na nagrody konkursowe dla utworów dramatycznych polskich, zwłaszcza dla utworów ludowych	—	—	—	—
	161	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XIV. i XV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)	33.696	—	33.696	33.696
	162	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500	—	18.500	18.500
	162*a)*	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich . .	—	1.500	—	—
	163	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	2.000	2.000
	164	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	2.000	2.000
	165	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie XVIII. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie).	—	14.000	14.000	14.000
	166	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki VIII. rata z 33-lecia)	—	1.000	1.000	1.000
	167	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, II. rata z rozdzielonej na 3 lata subwencyi nadzwyczajnej po	—	2.000	—	2.000
	168	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Matejki Jana w Krakowie .	1.000	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia . .	10,960.081	72.020	9,975.283	10,474.026

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . . .	10,960.081	72.020	9,975.283	10,474.026
	169	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	6.000	—	6.000	6.000
	170	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902	10.000	—	10.000	10.000
	171	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	1.600	—	1.600	1.600
	172	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	8.400	8 400
	173	Towarzystwo muzyczne w Brodach . .	—	400	400	400
	173*a*)	Towarzystwo muzyczne w Samborze . .	—	200	200	200
	174	Towarz. muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	600	600
	175	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600	—	600	600
	175*a*)	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, zasiłek do rozporządzalności Wydziału krajowego	400	—	600	400
	176	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutni“, „Bojana“, i „Echa“ we Lwowie, „Lutni“ w Krakowie, Towarzystwom imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie i „Harmonia w Jaśle, ryczałt w kwocie .	3.000	—	3.000	3.000
	177	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej	—	—	100	100
	178	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim	—	300	300	300
		VI. Rozmaite.				
	179	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydz. kraj. .	2.800	—	2 800	2.800
	180	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozp. Wydziału kraj., w porozumieniu z Radą szkolną krajową	1.200	—	1.200	1.200
	181	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200	—	200	200
	182	Stowarzyszenie nauczycielek w Lwowie .	600	—	600	600
	183	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski — rocznie	—	160	120	160
	184	Dla wdowy po profesorze Ogonowskim, Faliny Ogonowskiej, *stały* roczny dożywotni datek	—	720	720	720
		Do przeniesienia . .	10,995.481	73.800	10,012.723	10,511.306

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		Z przeniesienia . .	10,995.481	73.800	10,012.723	10,511.306
	185	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek w Lwowie, trzecia rata subwencyi 40.000 K. płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904) . . .	2.000	—	—	4.000
	185*a)*	Wydatki wedle zamknięcia rachunku r. 1904 nie odnoszące się do niniejszego preliminarza.	—	—	1.700	—
		Suma rubryki V. .	10,997.481	73.800	10,014.423	10,515.306
			11,071.281			

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się w tej rubryce . . . . 11,071.281 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 10,515.306 „
Zatem na rok 1905 preliminuje się *więcej* o . . . 555.975 K

Do poz. 98. i *99.* Na podstawie osobnych preliminarzy.

„ „ *102 a)—102 e), 109 lit. b), 123, 124, 125 a), 127 a), 136 a), 136 b), 147 a), 148 a), 156 a), 156 c), 158 a), 163, 164* i *177.* Nie preliminuje się jako wydatków jednorazowo uchwalonych na r. 1905.
102 f) 162 a). Pozycye nowe, uzasadnione w sprawozdaniu z czynności Departamentu I. (LW. 37111/05, 30452/05)

„ „ *111/112.* W myśl uchwały Sejmu z 30/X. 1903 podwyższono ryczałt dla burs o 9.000 K włączając zarazem do tej pozycyi osobną dotychczas preliminowaną subwencyę dla internatu księży Zmartwychstańców we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VI.		**Pomniki historyczne.**				
	186	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju . .	8.000	—	8.000	8.000
	187	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	188	Dla Muzeum narodowego w Krakowie:				
		a) stała subwencya.	5.000	—	3.000	4.000
		b) na reorganizacyę, adaptacye i rozszerzenie Muzeum narodowego, IV. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5 po	—	6.000	6.000	6.000
		Do przeniesienia . .	14.000	6.000	18.000	19.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VI.		Z przeniesienia . .	14.000	6.000	18.000	19.000
	189	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. Dyrektor we Lwowie . . 2.400 K				
		2. „ w Krakowie . . 2.400 „				
		3. Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K 4.000 „				
		4. Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K i dodatek pięcioletni z rocznych 200 K od 14. maja 1906 w kwocie 126 K . . . 2.806 „				
		5. Adjunkt I klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i dodatek pięcioletni z rocznych 160 K od 12. kwietnia 1906 w kwocie 114 K . . . 3.514 „				
		6. Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K . . 2.680 „				
		7. 2 aplikantów we Lwowie, adjutum roczne po 600 K. 1.200 „				
		8. 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne . . . . 600 „				
		9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1906 . 80 „ 1.680 „				
		10. Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 840 K, dodatek aktywalny po 100 K, dodatek na mundur po 100 K 2.080 „				
		11. Opał potrzeby kancelaryjne i rozmaite wydatki. . . 1.200 „				
		12. Na sprawienie nowych półek dla Archiwum lwowskiego . . . . . 800 „	25.360	—	24.240	24.320
	190	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, rata roczna z przyznananej na lat 10 subwencyi 200.000 K . .	—	—	20.000	20.000
	190a)	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	—	—	4.000	4.000
		Do przeniesienia . .	39.360	6.000	66.240	67.320

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VI.		Z przeniesienia . .	39.360	6.000	66.240	67.320
	191	Komitetowi budowy pomnika Ad. Mickiewicza we Lwowie, rata z przyznanych 20.000 K na lat 5 po 4.000 K (uchwała Sejmu z 9. lipca 1901)	—	—	4.000	4.000
	192	Na restauracyę kościoła katedralnego obrz łaciń. w Przemyślu, z przyznanych 10.000 K w 5 ratach rocznych, rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 9. lipca 1901	—	—	2.000	2.000
	193	Na konserwacyę zamku w Olesku . .	600	—	600	600
	194	Na restauracyę bram fortecznych w Okopach św. Trójcy, z przyznanych 4.000 K rata roczna	—	—	2.000	2.000
	195	Na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, III. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904	—	2.000	2.000	2.000
	196	Na dalszą restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie, III. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 4 ratach rocznych od roku 1904	—	3.000	3.000	3.000
	197	Szaraniewiczowej Annie, wdowie po c. k. prof. Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, *stale* . . .	720	—	720	720
	198	Na restauracyę starożytnej bożnicy w Żółkwi, *jednorazowo*	—	—	—	1.000
	199	Na dokończenie restauracyi historycznych obrazów w kościele parafial. w Żółkwi	—	—	—	2.000
	200	Na restauracyę kościoła św. Trójcy w Okopach, II. rata z subwencyi 6.000 K w 3 ratach rocznych od r. 1905. .	—	2.000	—	2.000
	200*a)*	Gronu konserwatorów dla Galicyi zachodniej, na studya i wydawnictwo przygotowawcze do restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu, subwencya 14.000 K płatna w r. 1905 2.000 K, a od roku 1906 w 3 ratach rocznych po 4.000 K (I. rata)	—	4.000	2.000	2.000
	201	Na restauracyę starożytnego kościoła w Felsztynie II. (ostatnia) rata z subwencyi 6.000 K płatnej w 2 ratach rocznych od roku 1905 po	—	3.000	—	3.000
	202	Na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie, z subwencyi 20.000 K płatnej w 5-ciu ratach rocznych, II. rata	—	4.000	—	4.000
	203	Na restauracyę wieży Maryackiej w Krakowie, z subwencyi 70.000 K płatnej w 10-ciu ratach rocznych, II. rata .	—	7.000	—	7.000
		Do przeniesienia . .	40.680	31.000	82.560	102.640

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VI.		Z przeniesienia . .	40.680	31.000	82.560	102.640
	204	Na restauracyę kościoła parafial. w Brzozowie, z subwencyi 4.000 K, płatnej w 2 ratach rocznych, II. rata (ostatnia)	—	2.000	—	2.000
	205	Na restauracyę cerkwi w Laszkach murowanych, *jednorazowo*.	—	—	—	500
	205*a*)	Na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu z subwencyi 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, I. rata	—	4.000	—	—
	205*b*)	Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie, z subwencyi 35.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, I. rata	—	7.000	—	—
	205*c*)	Wydatki wedle zamknięcia rachunku roku 1904 nie odnoszące się do niniejszego preliminarza	—	—	10.600	—
		Suma rubryki VI. .	40.680	44.000	93.160	105.140
			84.680			

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 84.680 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 105.140 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *mniej* o . . . . . 20.460 K

Do poz. 188. Więcej o 1.000 K w myśl uzasadnienia w sprawozdaniu z czynności Depart. I. (LW. 56.958/05).

„ „ *189 ad 4.* i *5. Więcej* o 240 K z powodu przypadających dodatków pięcioletnich.

„ „ *189 ad 12.* Preliminuje się wydatek 800 K na sprawienie nowych półek w Archiwum lwowskiem. Uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 20.911/05).

„ „ *190, 191, 192* i *194.* Nic się nie preliminuje, gdyż zobowiązania co do tych pozycyj skończyły się z rokiem 1905.

„ „ *190 a), 198, 199* i *205.* Nie preliminuje się, jako wydatków jednorazowo uchwalonych na rok 1905.

„ „ *197.* Jak w latach dawniejszych w myśl corocznych uchwał Wysokiego Sejmu (LW. 54.053/05).

„ „ *200 a).* Preliminuje się *więcej* o 2.000 K niż w roku 1905, w myśl uchwały Wys. Sejmu z 10. listopada 1904.

„ „ *205 a)* i *205 b).* Pozycye nowe uzasadnione w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 31.285/05).

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VII		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi.				
	206	Ryczałty:				
		a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie miotieł	23.904	—	—	23.517
		b) Oświetlenie koszar	8.613	—	—	8.325
		c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156	—	—	156
		d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	7.658	—	—	7.270
		e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	2.938	—	—	2.881
		f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących	8.351	—	—	8.122
		g) Naprawa bielizny pościelnej . . .	750	—	—	709
		h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosiennych	1.999	—	—	1.890
		i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . .	4.685	—	—	4.430
		k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . .	18.666	—	—	17.718
		l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych	6.073	—	—	4.163
		m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych	11.423	—	—	7.028
		n) Rekwizyta kancelaryjne	797	—	—	—
		o) Rozmaite inne wydatki	1.920	—	—	1.724
		Razem ryczałty . .	97.933	—		87.933
	207	Najem mieszkań i koszar	479.940	—	—	461.827
	208	Wartość czynszowa:				
		a) dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K				
		b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . 11.486 „				
		c) realności w Czortkowie . 1.400 „	38.758	—	—	38.758
	209	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków . .	2.000	—	—	2.000
	210	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków . . .	4.000	—	—	4.000
	211	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie . .	6 000	—	—	6.000
	212	Na wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	—	—	—	6.700
		Suma działu I. . .	628.631	—	—	607.218
		II. Szupaśnictwo.				
	213	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	40.000	—	—	40.000
		Suma rubr. VII. .	668 631	—	637.630	647.218

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się w tej rubryce . . . . . 668.631 K
„ „ 1905 preliminowano „ „ . . . . . 647.218 „
zatem na rok 1906 preliminuje się *więcej* o . . . 21.413 K

Do poz. 206 a—o). ryczałty *więcej* o 10.000 K na podstawie szczegółowego wykazu c. k. żandarmeryi.

„ „ *207.* Najem mieszkań i koszar *więcej* o 18.113 K, a to na podstawie kontraktów w chwili układania preliminarza, w których podwyższono czynsze najmu w 33 dawnych i 8 nowo utworzonych posterunkach, natomiast zaś zniżono czynsze w 2 posterunkach.

„ „ *212.* Nic się nie preliminuje — gdyż należytość za dostarczaną wodę ponosić ma c. k. Komenda żandarmeryi. (Patrz uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Departamentu VI.)

Preliminarz kwaternnkowego żandarmeryi ułożony jest na podstawie projektu, przedłożonego przez c. k. 5. kraj Komendę żandarmeryi, do LW. 37.466/05, z uwzględnieniem zmian, jakie zaszły od chwili przedłożenia projektu po dzień 14. lipca 1905.

Wedle tabeli dyslokacyjnej stan czynny korpusu c. k. żandarmeryi w Galicyi był w dniu 1. stycznia 1905 następujący:

Przy sztabie: 1 pułkownik-komendant, 4 majorów, 2 poruczników i 1 podporucznik (adjutant), 1 kapitan-rachmistrz, 1 porucznik-rachmistrz, 1 podporucznik-rachmistrz, 3 wachmistrzów rachunkowych, 2 komendantów posterunkowych, 3 pisarzy adjutantury (2 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy) i 3 woźnych.

Przy oddziale naukowym: 1 rotmistrz, 2 podporuczników, 1 podporucznik rachunkowy, 2 wachmistrzów-podoficerów instrukcyjnych, 2 podoficerów rachunkowych (1 wachmistrz i komendant posterunkowy).

Przy komendach oddziałowych: 14 rotmistrzów, 12 poruczników, 9 podporuczników, 9 poruczników rachunkowych, 5 podporuczników rachunkowych, 79 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 579 komendantów posterunkowych, 2 274 żandarmów, czyli razem 2.932 żandarmów.

Komend oddziałowych 28, komend powiatowych 79, stacyj posterunkowych 625.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
VIII.		**Komunikacye.**					
		I. Na drogi.					
		A) Koszta zarządu.					
	214	Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej:					
		a) Dyrektor, płaca	6.400 K				
		dodatek aktywalny . . .	960 „	7.360	—	7.360	7.360
		b) Zastępca dyrektora, płaca .	4.800 K				
		dodatek aktywalny . . .	840 „				
		dodatek funkcyjny . . .	800 „	6.440	—	6.440	6.440
		c) 5 inżynierów starszych:					
		płaca po 4.800 K . . .	24.000 K				
		dodatki aktyw. po 840 K	4.200 „	28.200	—	26.461	28.200
		Do przeniesienia . .		42.000	—	40.261	42.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	214	Z przeniesienia . .	42.000	—	40.261	42.000
		d) 11 inżynierów I. klasy: płaca po 3.600 K . . 39.600 K; dodatki aktywalne: *α)* dla 5 po 720 K . . 3.600 „; *β)* „ 5 po 600 „ . . 3.000 „; *γ)* „ 1 po 480 „ . . 480 „	46.680	—	38 130	38.160
		e) 11 inżynierów II. klasy: płaca po 2.800 K . . . 30.800 K; dodatki aktywalne: *α)* dla 8 po 600 K . . 4.800 „; *β)* „ 2 „ 500 „ . . 1.000 „; *γ)* „ 1 „ 400 „ . . 400 „	37.000	—	30.110	30.100
		f) 12 inżynierów-adjunktów: płaca po 2.200 K . . . 26.400 K; dodatki aktywalne po 480 K 5.760 „	32.160	—	29.020	32.160
		g) 4 praktykantow techniczn: *α)* dla 2 adjutum po 1.400 K 2.800 K; *β)* „ 2 „ „ 1.200 „ 2.400 „	5 200	—	5.296	5.200
		h) asystent manipul. — płaca 1.600 K; dodatek aktywalny . . 360 „	1.960	—	1.960	1 960
		i) 10 konduktorów starszych: płaca po 1.800 K . . . 18.000 K; dodatek aktywalny po 300 K 3.000 „	21.000	—	21.134	21.000
		k) 10 konduktorów I. klasy: płaca po 1.600 K . . . 16.000 K; dodatek aktywalny po 200 K 2.000 „	18.000	—	18.594	18.000
		l) 10 konduktorów II. klasy: płaca po 1.400 K . . . 14.000 K; dodatek aktywal. po 150 K 1.500 „	15.500	—	8.137	15.500
		m) 12 konduktorów III. klasy: płaca po 1.200 K . . . 14.400 K; dodatek aktyw. po 150 K 1 800 „	16.200	—	16.183	16.200
		n) rysownicy i dyetaryusze	2.556	—	8.684	2.556
		o) 342 drożników: *α)* zasługi	103.000	—	101.929	103.000
		β) ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna	—	46.000	46 000	46.000
		Suma płac . .	341.256	46.000	365.438	371.836
	215	**Zaliczki na płace.**				
		Dla inżynierów i konduktorów . . .	6.000	—	5.888	6.000
	216	**Pięciolecia i dwulecia:**				
		Dyrektorowi Szyszkowskiemu od 1. lutego 1906 r. 733 K, *Zastępcy dyrektora*				
		Do przeniesienia . .	347.256	46.000	371.326	377.836

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	216	Z przeniesienia . .	347.256	46.000	371.326	377.836
		Jankowskiemu (2) po 400 K = 800 K. *Inżynierom starszym* po 400 K: Czaplickiemu (2) 800 K, Kinelowi (1) 400 K, Strońskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 300 K, Biernackiemu od 1. grudnia 1906 r. 33 K. *Inżynierom I. klasy* po 300 K: Barancewiczowi (2) 600 K, Stojowskiemu (1) 300 K, Kesslerowi (1) 300 K, Barańskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 225 K, Barzykowskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 225 K, Englowi od 1. maja 1906 roku 200 K, Czajkowskiemu od 1. grudnia 1906 r. 25 K. *Inżynierom II. klasy* po 200 K: Katyllowi (1) 200 K, Żebrowskiemu Tadeuszowi (1) 200 K, Ziemińskiemu (1) 200 K, Bronikowskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 150 K, Stróżeckiemu od 1. kwietnia 1906 r. 150 K, Zinkiewiczowi od 1. grudnia 1906 r. 17 K, Oxińskiemu od 1. grudnia 1906 r. 17 K. *Inżynierom adjunktom* po 120 K: Libańskiemu (1) 120 K, Żebrowskiemu Eustachemu (1) 120 K, Borowiczce (1) 120 K, Grochowi (1) 120 K. *Praktykantom technicznym* po 200 K: Pielechowi (3) 600 K, Jakubikowi (2) 400 K, Gołowinowi od 2. sierpnia 1906 r. 83 K, Łukawskiemu od 20. maja 1906 r. 123 K. *Starszym konduktorom* po 100 K: Przetockiemu (1) 100 K, Jańskiemu (1) 100 K, Lisiewiczowi (1) 100 K, Brzezińskiemu (1) 100 K, Brandtowi (1) 100 K, Laskowskiemu (1) 100 K, Komorowskiemu (1) 100 K, Holinkowskiemu (1) 100 K. *Konduktorom I. kl.* po 100 K: Mikusińskiemu (1) 100 K, Dąbrowskiemu (1) 100 K, Stronczakowi (1) 100 K, Bilińskiemu (1) 100 K, Gackiemu (1) 100 K, Bergerowi od 1. maja 1906 r. 67 K. *Konduktorom II. kl.* po 100 K: Czajkowskiemu (1) 100, Baranowi (1) 100 K. *Konduktorom III. kl.* po 100 K: Wojtowiczowi od 1. grudnia 1906 r. 8 K, Farbowskiemu od 1. grudnia 1906 r. 8 K, Podlewskiemu od 1. grudnia 1906 r. 8 K, Łopatyńskiemu od 1. grudnia 1906 r. 8 K	9.160	—	6.517	7.701
		Do przeniesienia . .	356.416	46.000	377 843	385.537

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.		Z przeniesienia . .	356 416	46.000	377.843	385.537
	217	**Dodatki osobiste.** Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza	600	—	957	1.000
	218	**Ryczałty.** *a)* na obowiązkowe objazdy dróg krajowych: 1. dla 12 inżynierów okręgowych . . . . . 13.600 K 2. dla 42 konduktorów . 22.682 „	36.282	—	37.494	36.282
		b) na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 240 K 2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K . . 1.080 „	1.320	—	1.320	1.320
		c) na przybory kancelaryjne: 1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K 2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . . 1.344 „	2.304	—	2.101	2.304
			39.906	—	40.915	39.906
	219	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	7.000	—	6.940	7.000
	220	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—	8.970	9.000
	221	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	17.800	—	17.003	16.000
	222	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	10.500	—	13.200	13.200
	223	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.* *a)* Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów.	—	170.000	169.841	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze w Haliczu II. rata	—	100.000	—	100.000
		c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami I. rata.	—	100.000	—	—
		d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów.	—	60.000	—	—
			—	430.000	169.841	270.000
		C) Utrzymanie dróg krajowych.				
	224	Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów	900.000	—	876.178	860.000
		Do przeniesienia . .	1,341.222	476.000	1,511.847	1,601.643

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.		Z przeniesienia . .	1,341.222	476.000	1,511.847	1,601.643
	225	*D) Zasiłki.*				
		a) Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	—	920.000	920.000
		b) Na zasiłki dla powiatów, na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych, w myśl §. 28 ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek.*	80.000	—	79.959	80.000
		c) Ze subwencyi c. k. Rządu, na budowę drogi powiatowej Jaworów-Niemirów-Rawa 20.000 K i na budowę drogi gminnej I. klasy Przemyślany-Pomorzany 24.000 K	—	—	—	44.000
		d) Ze subwencyi c. k. Rządu na budowę drogi Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów (obacz Rub. V. doch. poz. 25.)	—	25.000	—	—
	226	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	80.000	—	81.938	80.000
	227	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) VIII. rata	—	40.000	40.000	40.000
			1,080.000	65.000	1,121.897	1,164.000
		E) Wydatki na myta.				
	228	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	—	6.025	7.000
	229	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi .	2.700	—	2.864	2 700
	230	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	—	1.036	1.300
	231	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	—	160	300
			11.300	—	10 085	11.300
	232	*F) Pensye i zaopatrzenia.*				
		1. Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier	6.490	—	6.490	6.490
		2. Świtkowski Mieczysław, emerytowany starszy inżynier	3 952	—	3.952	3.952
		3. Pintowski Felicyan, j. w.	4.256	—	3.248	—
		4. Jodłowski Stanisław, emerytowany inżynier I. klasy	3.897	—	1.773	3.897
		5. Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor	988	—	988	988
		6. Darowski Stanisław, emerytowany konduktor	460	—	460	460
		7. Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor	1.024	—	1.024	1.024
			21.067	—	17.935	16.811
		Do przeniesienia . .	2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943
			21.067	—	17.935	16.811
		8. Reicher Stanisław, emerytowany konduktor	1.092	—	1.092	1.092
		9. Rieger Karol, emerytowany konduktor	1.008	—	1.008	1.008
		10. Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor	962	—	962	962
		11. Widy Feliks, emerytowany konduktor	800	—	800	800
		12. Korycki Mieczysław, emerytowany konduktor	1.824	—	1.216	1.824
		13. Kwiatkowski Zygmunt, b. konduktor, stałe zaopatrzenie	400	—	400	400
		14. Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze, pensya . . . . 2.400 K — g i dla syna Leona do 14. kwietnia 1907 . . . 480 „ — „	2.880	—	2.880	2.880
		15. Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze	700	—	700	700
		16. Grzegorzewska Helena, j. w. . .	1.800	—	1.800	1.800
		17. Łatkowska Karolina, j. w. . . .	800	—	920	887
		18. Łuniewska Natalia, j. w.	700	—	700	700
		19. Baranowska Augusta, jak wyżej, pensya . . 1.200 K — g i dla dzieci: Maryi Antoniny do 29. maja 1907. 120 „ — „ i Jana do 8. października 1915 r. . . . . 120 „ — „	1.440	—	1.560	1.453
		20. Bieńkowska Stanisł., j. w. 1.400 K — g i dla syna Tadeusza z rocznych 140 K do 16. lutego 1906 . . . . . 18 „ — „	1.418	—	1.540	1.540
		21. Brochocka Joanna, j. w. 1.400 K — g i dla syna Romana do dnia 4. lipca 1915 . . 280 „ — „	1.680	—	1.680	1.680
		22. Jawornikowa Marya, j. w. 1.000 K — g i dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920 . . 200 „ — „ Heleny do 8. maja 1921 200 „ — „ Stefanii Zofii do 19. sierpnia 1923 . . . 200 „ — „	1.600	—	1.600	1.600
		23. Zielińska Katarzyna, j.w. 1.000 K — g i dla syna Tadeusza do 9. marca 1910 . . . 100 „ — „	1.100	—	1.100	1.100
		24. Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu technicznym, dożywotni dar z łaski	600	—	600	600
		25. Chrzanowska Ignacya, j. w. . . .	600	—	600	600
		Do przeniesienia . .	42.471	—	39.093	38.437
			2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943
			42.471	—	39.093	38 437
		26. Zielińska Marya, sierota po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie . .	100	—	100	100
		27. Kurniewiczówna Aldona Ewa, sierota po emer. inżynierze z rocznych 700 K do 14. października 1906	550	—	700	700
		28. Dziakiewicz Bertold, sierota po śp. konduktorze, zaopatrzenie z rocznych 65 K do 27. czerwca 1906 . . .	32	—	238	65
		29. Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze	500	—	500	500
		30. Hrankowska Julia, j. w.	440	—	458	447
		31. Hlawaty Józefa, j. w.	600	—	650	600
		32. Hryniewicz Emilia, j. w.	650	—	650	650
		33. Helferowa Anna, j. w.	520	—	520	520
		34. Rząśnicka Helena, j. w.	650	—	650	650
		35. Szeliska Laura, j. w., dożywocie .	334	—	333	334
		36. Chodorowska Leokadya, j. w. . .	200	—	200	200
		37. Chamcowa Anna, j. w.	800	—	800	800
		38. Podbielska Anna, j. w.	900	—	900	900
		39. Borzęcka Marya, j. w.	500	—	500	500
		40. Baumanowa Jadwiga j. w. 800 K — g i dla dzieci: Bolesławy Heleny do 14. sierpnia 1915 . . . . . 160 „ — „ Jadwigi Wincentyny do 10 marca 1917 . . . 160 „ — „ Tadeusza Mieczysława do 18. października 1918 160 „ — g Wandy Maryi do 20. lutego 1920 . . . . 160 „ — g i Józefy Zuzanny do 11. sierpnia 1925 . . 160 „ — „	1.600	—	1.067	—
		41. Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze 800 K — g dla dzieci: Romana Marcina do 11. listop. 1907 160 „ — „ Eugeniusza Maryana do 25. czerwca 1911 . . 160 „ — „	1.120	—	1.120	1.120
		42. Schönthalerowa Michalina, j. w. . . . . 800 K — g dla dzieci: Maryi do 15. czerwca 1908 . . . 160 „ — „ Bernardy do 20. maja 1921 . . . . . 160 „ — „	1.120	—	1.120	1.120
		43. Van-Roy Aniela, j. w. 800 K — g dla syna Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 . . 160 „ — „	960	—	960	960
		Do przeniesienia . .	54.047	—	50.559	48.603
			2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943
			54.047	—	50.559	48.603
		44. Żukowska Marya, j. w. 800 K — g dla syna Romana do 18. marca 1911 . . . . 124 „ — „	924	—	924	924
		45. Rachwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie	180	—	180	180
		46. Dziedzic Jan, j. w.	180	—	180	180
		47. Harasym Jan, j. w.	189	—	189	189
		48. Kamiński Jan, j. w.	150	—	150	150
		49. Malik Jan, j. w.	150	—	150	150
		50. Rzeszotko Jędrzej, j. w.	120	—	120	120
		51. Tyz Onufry, j. w.	90	—	90	90
		52. Gabryś Wojciech, j. w.	150	—	150	150
		53. Dobosz Jan	132	—	88	132
		54. Zajączkowski Franciszek, j. w. . .	180	—	180	180
		55. Michalski Tomasz, j. w.	195	—	194	195
		56. Opach Józef, j. w.	168	—	168	168
		57. Kaliński Jan, j. w.	140	—	140	140
		58. Kondecki Józef, j. w.	128	—	128	128
		59. Turczyniak Jurko, j. w	142	—	142	142
		60. Sowiński Grzegorz, j. w.	178	—	178	178
		61. Mazur Michał, j. w.	151	—	150	151
		62. Majocha Kazimierz, j. w. . . .	67	—	67	67
		63. Duchowicz Jacko, j. w.	178	—	74	178
		64. Klak Józef, j w.	151	—	150	151
		65. Kardasz Seńko, j. w.	195	—	194	195
		66. Nowak Jan, j. w.	161	—	161	161
		67. Leszczyszyn Sawa, j. w.	106	—	106	106
		68. Pesyk Stefan, j w.	167	—	167	167
		69. Dańko Józef, j. w.	151	—	150	151
		70. Kułaj Bazyli, j. w.	184	—	184	184
		71. Radowicki Jan, j. w.	178	—	163	178
		72. Soroka Jan, j. w.	151		137	151
		73. Kozak Hawryło, j. w.	173	—	158	173
		74. Krawczyszyn Dymitr, j. w. . . .	178	—	148	178
		75. Miekisz Walenty, j. w.	117	—	19	—
		76. Schmal Józef, j w.	112	—	—	—
		77. Junik Piotr, j. w.	67	—	—	—
		78. Szpaler Ignacy, j. w.	89	—	—	—
		79. Ziembowicz Stanisław, j. w. . . .	122	—	—	—
		80. Popów Prokop j. w.	134	—	—	—
		81. Faliński Paweł, j. w.	161	—	—	—
		82. Łupinosowa Marya, wdowa po drożniku, j. w.	151	—	—	—
		83. Koziara Michał, j. w.	—	—	138	151
		84. Van-Roy, wdowa po konduktorze, jednorazowo	—	—	200	200
		85. Gering Julia, córka po konduktorze, jak wyżej	—	—	200	200
		Do przeniesienia . .	60.587	—	56.476	54.741
			2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,432.522	541.000	2,643.829	2,776.943
			60.587	—	56.476	54.741
		86. Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze j. w.	—	—	—	100
		87. Niewiadomska Sabina, j. w. . . .	—	—	—	100
			60.587	—	56.476	54.941
		Suma wydatków na drogi	2,493.109	541.000	2,700.305	2,831.884
		II. Na koleje żelazne.				
		Koszta zarządu.				
	233	Płace i emolumenta etatowe:				
		a) dyrektor, płaca . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 960 „	7.360	—	7.360	7.360
		b) zastępca dyrektora, płaca. 4.800 K dodatek aktywalny . . 840 „ „ funkcyjny . . . 800 „	6 440	—	6.440	6.440
		c) 2 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . 9.600 K dodatek aktyw. po 840 K 1.680 „	11.280	—	11.280	11.280
		d) 2 inżynierów I. klasy: płaca po 3.600 K . . . 7.200 K dodatek aktywalny po 720 K 1.440 „	8.640	—	8 232	8 640
		e) 3 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . . 8.400 K dodatek aktyw. po 600 K 1.800 „	10.200	—	5.100	6.800
		f) 4 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . . 8.800 K dodatek aktyw. po 480 K 1.920 „	10.720	—	4.273	5.360
		g) referent administr., płaca . 4.800 K dodatek aktywalny . . 840 „	5 640	—	5.530	5.640
		h) sekretarz, płaca . . . 4.800 K dodatek aktywalny . . . 840 „	5.640	—	5.640	5.640
		i) adjunkt konceptowy, płaca 2.800 K dodatek aktywalny . . . 600 „	3.400	—	3.400	3.400
		k) koncepista, płaca . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 480 „	2.680	—		2.680
		l) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca . . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . 720 „	4.320	—	4.320	4.320
		m) adjunkt rachunkowy, płaca 2.800 K dodatek aktywalny . . 480 „	3.280	—	3.083	3.280
		n) oficyał rachunkowy, płaca 2.200 K dodatek aktywalny . . 360 „	2.560	—	2.560	2.560
		Do przeniesienia . .	82.160	—	67.218	73.400

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba lozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
VIII.	233	Z przeniesienia . .		82.160	—	67.218	73.400
		o) asystent rachunkowy, płaca	1.600 K				
		dodatek aktywalny . .	360 „	1.960	—	1.143	1.960
		p) adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca . . .	2.800 K				
		dodatek aktywalny . .	480 „	3.280	—	3.280	3.280
		r) inspicyent-rysownik, płaca	1.600 K				
		dodatek aktywalny. . .	360 „	1.960	—	1.960	1.960
		s) asystent manipulacyjny, pł.	1.600 K				
		dodatek aktywalny . .	360 „	1.960	—	1 960	1.960
		t) woźny, płaca	1.000 K				
		dodatek aktywalny . . .	250 „				
		„ na ubiór . . .	100 „	1.350	—	1.200	1.350
		Suma płac . . .		92.670	—	76.761	83 910
	234	**Dodatki pięcioletnie.**					
		1. *Zastępcy dyrektora* Motylewskiemu od 15. lutego 1906 z rocznych 400 K . . .	350 K				
		2. *Starszemu inżynierowi* Machalskiemu (1) rocznie . .	400 „				
		3. *Inżynierowi I. klasy* Bobrowskiemu (1) rocznie . .	300 „				
		4. *Inżynierowi II. klasy* Filipiemu Stanisławowi od 1. kwietnia 1906 z rocznych 200 K	150 „				
		5. *Inżynierowi-adjunktowi* Ruebenbanerowi od 1. kwietnia 1906 z rocznych 160 K .	120 „				
		6. *Sekretarzowi* Skwarczyńskiemu (1)	400 „				
		7. *Adjunktowi konceptowemu* Czołowskiemu od 1. marca 1906 z rocznych 200 K .	167 „				
		8. *Konsulentowi* dla spraw komercyalnych Chodkiewiczowi, (1) rocznie	400 „				
		9. *Inspicyentowi rysownikowi* Grabowiczowi (1) . . .	100 „				
		10. *Asystentowi manipulacyjnemu* Salutryńskiemu (1) . . .	100 „				
		11. *Woźnemu* Stroblowi (1). .	60 „	2.547	—	1.664	1.710
		Do przeniesienia . .		95.217	—	78.425	85.620

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.		Z przeniesienia . .	95.217	—	78.425	85.620
	235	**Dodatki osobiste.**				
		1. Dyrektorowi Kułakowskiemu rocznie . . . . . 6.000 K				
		2. Bronisławowi Chodkiewiczowi, konsulentowi dla spraw taryfowych i komercyalnych . . . . . 400 „				
		3 Inżynierowi Gissmanowi . — „	6.400	—	6.828	7.120
	236	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników	2.500	—	2.548	2.500
	237	**Zasługi.**				
		Dwóch stróżów po 600 K	1.200	—	1.200	1.200
	238	**Remuneracye i zapomogi.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	2.000	—	1.000	1.000
		b) Dla urzędników i funkcyonaryuszów	2.000		2.000	2.000
			4.000	—	3.000	3.000
	239	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, pensya wdowia 2.400 K dla dzieci: Stanisława do 14 lutego 1913 i Feliksa do 21. sierpnia 1916 po 480 K 960 „	3.360		3.400	3.360
		b) Paszkowska Leonia, wdowa referencie administracyjnym, pensya wdowia .	1.800	—	450	—
		c) Langnerowa Marya, wdowa po prowizorycznym urzędniku administracyjnym biura kolejowego, dar z łaski *jednorazowo*	—	—	500	500
			5.160	—	4.350	3.860
	240	**Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**				
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .	2.400	—	1.765	2.400
	241	**Koszta komisyjne.**				
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów:				
		α) w sprawach funduszu krajowego . . . . 10.000 K				
		β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow.. 25.000 „	35.000	—	27.711	27.600
		b) Dla członków kraj. Rady kolejowej	1.500	—	312	1.500
			36.500	—	28.023	29.100
		Do przeniesienia . .	153.377	—	126.139	134.800

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII		Z przeniesienia . .	153.377	—	126.139	134.800
	242	**Na badanie techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejow.**	—	6.000	—	6.000
	243	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów** . . .	1.480	—	1.248	1.480
	244	**Koszta kancelaryjne.** Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	4.000	—	4.765	4.000
	245	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego**	—	23.814	28.634	26.551
	246	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskutecznione przez obcych funkcyonaryuszy	6.250	—	4.517	6.250
	247	**Utrzymanie lokalu na biuro.**				
		a) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem wodociągowym	6.250	—	5.225	4.200
		b) Opał i oświetlenie	1.600	—	—	1.600
			7.850	—	5.225	5.800
		Suma kosztów zarządu .	172.957	29.814	170.528	184.881
	248	**Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych,** VIII. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—	750.000	750.000
	249	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałahicze do Tłumacza XV. (ostatnia) rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 28. listopada 1890 przez 15 lat	—	4.000	4.000	4.000
		Suma wydatków na koleje .	922 957	33 814	924.528	938.881
		do tego: Suma wydatków na drogi. .	2,493.109	541.000	2,700.305	2,831.884
		Ogólna suma Rubr. VIII. . . .	3,416.066	574 814	3,624 833	3,770.765
			3,990.880			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się wydatki w kwocie . . . . 3,990.880 K
Na rok 1905 uchwalone wydatki wynoszą . . . . . 3,770.765 „

Z porównania okazują się wydatki preliminowane na rok 1906 *większe* o kwotę . . . . . 220.115 K

Do poz. 214. Pod lit. *d)* i *e)* Preliminuje się 4 nowe posady, a mianowicie:
2 inżynierów I. kl. z płacą o rocznych 3.600 K i dod. aktyw. po 720 K łącznie 8.640 K
2 „ II. „ „ „ 2.800 „ „ „ „ 600 „ „ 6.800 „
razem kwotę . . . 15.440 K
Nadto w pozycyi tej preliminuje się *mniej* o . . . . 20 „
na dodatki aktywalne stosownie do miejsca zamieszkania inżynierów.
Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o . . . 15.420 K
a potrzebę powiększenia etatu uzasadnia oddzielne sprawozdanie.
Pod lit. *o) β)* pozostawia się nadzwyczajny wydatek w kwocie. 46.000 K
jako *stały* ryczałt na wynagrodzenie drożników.

„ „ *216.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 1.459 K
odpowiednio do przypadających pięcioleci i dwuleci.

„ „ *217.* Preliminuje się *mniej* o . . . . . 400 K
o dodatek osobisty inżyniera Wł. Turskiego, zamianowanego w roku 1904 starszym inżynierem. (LW. 116.562/1904

„ „ *221.* Preliminuje się *więcej o* . . . . . 1.800 K
Wydatki w r. 1902 wynosiły . . 15 741 K
„ „ „ 1903 „ . . 20.595 „
„ „ „ 1904 „ . . 17.003 „
razem . . . 53.339 K
przeciętnie 17 780 K,
preliminuje się zaś w zaokrągleniu . . . . 17.800 K

„ „ *222.* Preliminuje się *mniej* o. . . . . 2.700 K
w przewidywaniu pokrycia kosztów urządzenia kursu praktycznego dla konduktorów drogowych z zaoszczędzeń w roku 1905

„ „ *223.* Pod lit. *a)* pozostawia się *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 170.000 K na rekonstrukcye dróg krajowych, pod lit. *b)* preliminuje się drugą ratę w kwocie 100.000 K na koszta budowy mostu na Dniestrze w Haliczu.
Pod lit. *c)* Pozycya nowa w kwocie . . . . . 100.000 K
na budowę mostu na Dunajcu między Zbyszycami a Dąbrową. Most ten zastąpić ma zaniechanie rekonstrukcyi drogi kraj. Zakliczyn-Sącz-Niedzica, a połączy ją z drogą kraj Słotwina-Brzesko-Nowy Sącz. Bliższe uzasadnienie w sprawozdaniu Oddziału technicznego.
Pod lit. *d)* Preliminuje się również nową pozycyę z kwotą . 60.000 K
na ukończenie budowy drogi kraj. Lwów-Stojanów od Stojanowa do granicy Państwa.

Ogółem wydatki w poz. 223. *większe* o . . . . . 160 000 K

„ „ *224.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 40.000 K
Wydatki w r. 1902 wynosiły. . . . . 865.605 K
„ „ „ 1903 „ . . . . . 972.784 „
„ „ „ 1904 „ . . . . . 876.178 „
razem . . . . . 2,714.567 K
przeciętnie 904.856 K, preliminuje się zaś 900.000 K i przeznacza podwyżkę ponad dotychczas preliminowany kredyt t. j sumę 40.000 K na wzmocnienie pokładu szutrowego tych dróg krajowych, na których grubość szutru przez długoletnie użycie zredukowaną została ad minimum.

„ „ *225.* W pozycyi tej odpada jednorazowy wydatek *nadzwyczajny*, preliminowany pod lit. *c)* w kwocie . . . . . 44.000 K
natomiast pod lit. *d)* wstawia się nową pozycyę *nadzwyczajną* w kwocie 25.000 K
równającą się spodziewanemu na ten sam cel dochodowi wstawionemu do rubr. V. poz. 25 dochodów.

Ogółem wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o . . . . 19.000 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. *232.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 5.646 K
na podstawie statutu emerytalnego t. j. kwotę 60.587 K.

„ „ *233.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 8.760 K
a mianowicie nowe posady:

1 inżyniera II. klasy z płacą		2.800 K
i dodatkiem aktywalnym		600 „
		3.400 K
2 inżynierów adjunktów z płacą po 2 200 K	4.400 K	
i dodatkiem aktywalnym po 480 K . .	960 „	5.360 „
razem j. w. o kwotę .		8.760 K

jak oddzielne sprawozdanie

„ „ *234.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 837 K
wskutek przypadających pięcioleci.

„ „ *235.* *Odpada* dodatek osobisty inżyniera adjunkta Gissmanna w kwocie 720 K
z powodu zamianowania go inżynierem II. klasy (LW. 74.122/1904).

„ „ *238. a)* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 1.000 K
z powodu podwyższenia remuneracyi rzecznika prawnego za zastępstwo od 1. stycznia 1905 (LW. 90.763/1904).

„ „ *239. b)* i *c)* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 1.800 K
jako emeryturę przyznaną Leonii Paszkowskiej, wdowie po zmarłym referencie administracyjnym, natomiast *odpada* jednorazowy dar z łaski dla Maryi Langnerowej w kwocie . . . . . 500 K
Ogółem więc preliminuje się w pozycyi 239. *więcej* o . . . . 1.300 K

„ „ *241. a β)* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 7.400 K
z powodu nastąpić mającej budowy linii Tarnów-Szczucin, a wydatek ten odpowiada dochodowi wstawionemu w tej samej wysokości do do rubryki V. dochodów.

„ „ *242.* Pozostawia się *nadzw.* wydatek w kwocie . . . . . 6.000 K
na dalsze zamierzone badania nowych linii.

„ „ *245.* Preliminuje się *mniej* o . . . . . 2.737 K
na podstawie wynagrodzeń porsonalu nieetatowego wedle stanu w chwili układania preliminarza t. j. kwotę 23.814 K.

„ „ *247. a)* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 2.050 K
z powodu podwyższenia czynszu za lokal dla Biura kolejowego wraz z 5% podatkiem wodociągowym (LW. 50.567/1904).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.		**Budowy wodne i melioracye.**				
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	250	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) Dyrektor biura:				
		płaca . . . . . 6.400 K				
		dodatek aktywalny . . . 960 „	7.360	—	—	7.360
		b) zastępca dyrektora:				
		płaca . . . . . 4.800 K				
		dodatek aktywalny . . . 840 „				
		„ osobisty . . . 800 „	6.440	—	—	6.440
		Do przeniesienia . .	13.800	—	—	13.800

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.	250	Z przeniesienia . .	13.800	—	—	13.800
		c) 12 starszych inżynierów: płace po 4.800 K . . . 57.600 K; dodatki aktyw. po 840 K 10.080 „; Razem . 67.680 K. Z tego pokryją fundusze budowy, płace i dodatki aktywalne 2 starszych inżynierów po 5.640 K . . . 11.280 „	56.400	—	—	50.760
		d) referent administracyjno-prawny: płaca . . . . . 4.800 K; dodatek aktywalny . . . 840 „	5.640	—	—	5.640
		e) 12 inżynierów I. klasy: płace po 3.600 K . . . 43.200 K; dodatki aktywalne: dla 8 inżynierów we Lwowie po 720 K . . . . 5.760 „; dla 3 inżynierów w Tarnowie, Stanisławowie i Jarosławiu po 600 K . . . 1.800 „; dla 1 inżyniera w Jaśle . 480 „; Razem . 51.240 K. Z tego pokryją fundusze budowy pobory 3 inżynierów po 4.320 K . . . . . 12.960 K	38.280	—	—	34.200
		f) 14 inżynierów II. klasy: płace po 2.800 K . . . 39.200 K; dodatki aktyw. po 600 K . 8.400 „; Razem . 47.600 K. Z tego pokryją fundusze budowy, pobory 11 inżynierów po 3.400 K . . . 37.400 „	10.200	—	—	13.400
		g) 14 inżynierów-adjunktów płace po 2.200 K . . . 30.800 K; dodatki aktyw. po 480 K. 6.720 „; Razem . 37.520 K. Z tego pokryją fundusze budowy, pobory 11 inżynierów adjunktów po 2.680 K 29.480 „	8.040	—	—	13.400
		h) dwóch praktykantów technicznych, adjuta po 1.400 K . . .	2.800	—	—	2.800
		i) dodatki pięcioletnie: dla dyrektora Andrzeja Kędziora (2) po 800 K razem 1.600 K; dla zastępcy dyrektora Józefa Jankowskiego 2 po 400 K, razem 800 K; dla sekretarza Leopolda Bragiewicza 2 po 400 K, razem 800 K; dla star-				
		Do przeniesienia . .	135.160	—	—	134.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.	250	Z przeniesienia . .	135.160	—	—	134.000
		szych inżynierów po 400 K: dla dra Jana Blautha (1) 400 K; dla Stanisława Szczepanowskiego (1) 400 K; dla Pawła Dyrdonia (1) 400 K; dla Jana Hapanowicza (1) 400 K; dla Franciszka Vetulaniego (1) 400 K; dla inżynierów I. klasy po 300 K dla Ferdydanda Hilbrichta (2) 600 K; dla Józefa Gryzieckiego (1) 300 K; dla Stanisława Rübenbauera (1) 300 K; dla Maksymiliana Czernika pierwszą od 16. stycznia 1906 w kwocie 288 K; — dla inżynierów II. klasy po 240 K: dla Sylwerego Strzelbickiego pierwszy od 23. kwietnia 1906 w kwocie 165 K; dla inżynierów adjunktów po 200 K; dla Henryka Smulikowskiego, pierwszy od 9 listopada 1906 w kwocie 29 K . . .	6.882	—	—	6.694
		k) dodatki osobiste: dla 2 inżynierów I. klasy po 400 K	800	—	—	800
		l) dyetaryusze: 2 dyetaryuszy w biurze centralnem po 4 K . . . 2.920 K ryczałt na rysownika ekspozytury w Krakowie . . 960 „	3.880	—	—	3.880
		m) utrzymanie ekspozytur i biur inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi robót publicznych: ekspozytury: w Krakowie . . . . . 1.500 K „ Jaśle . . . . . 800 „ „ Tarnowie, Jarosławiu i Stanisławowie po 700 K . 2.100 „ Razem . 4.400 K biuro 1 inżyniera sekcyjnego dla konserwacyi . . 500 „	4.900	—	—	4.400
		n) stypendyum dla 1 słuchacza wydziału inżynieryi na 2 miesiące po 60 K .	120	—	—	720
		Suma pozycyi 250 .	151.742	—	151.399	150.494
	251	Utrzymanie służby dozorców meliora cyjnych i wynagrodzenie 64 dozorców i 23 ukończonych uczniów przez 5 miesięcy zimowych przy pracach biurowych (11 starszych dozorców po 90 K, 53 dozorców po 60 K i 23 ukończonych uczniów po 50 K miesięcznie)	26.600	—	17.308	21.750
		Do przeniesienia . .	178.342	—	168.707	172.244

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.		Z przeniesienia . .	178.342	—	168.707	172.244
	252	Dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000	1.000
	253	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	2.000	—	1.392	2.000
	254	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . .	6.000	—	6.000	6.000
	255	Pensye i zaopatrzenia:				
		a) Biegański Antoni, emeryt. inżynier adjunkt . . . . . 848 K				
		b) Misiakiewicz Julian, emeryt. inżynier II. klasy . . . 1.120 „				
		c) Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze I. klasy . . . 1.400 „				
		d) Chrząszczewska Marya, wdowa po starszym inżynierze: pensya wdowia . 1.800 K i dodatek na wychowanie syna Konrada . . . 360 „ 2.160 „	5.528	—	8.558	7.858
	256	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	8.000	—	8.573	8.000
	257	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	3.667	—	10.559	11.000
	258	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	16.000	—	16.000	16.000
	259	Na zdjęcia i projekty:				
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z 27. września 1882 r.) . . . . . 30.000 K				
		b) dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . 35 000 „				
		c) dla wyzyskanie sił wodnych 5.000 „	70.000	—	62.057	70.000
	260	Koszta komisyjne:				
		a) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów . . . . . 2.000 K				
		b) z powodu konserwcyi publicznych robót melioracyjnych . . . . . 3.000 „	5.000	—	1.797	2.000
		Suma działu A.. .	295.537	—	284.643	296.102

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.		*B) Wykonanie budowli wodnych.*				
	261	$12^1/_2$ % datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z d. 2. marca 1904 Dz. u. kraj. nr. 36	—	—	13.185	16.148
	262	III. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K zaciągniętej na pokrycie 40% dodatku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych w (myśl ustawy z d. 22. stycznia 1904 Dz. u. kraj. nr. 23	18 047	—	18 047	72.186
	262*a)*	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093/8602	773.600	—	—	—
	263	II. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150 000 K, zaciągniętej na pokrycie datków kraju na systematyczną regulacyę rzek karparkich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. nr. 22).	33.550	—	—	11 298
	264	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek ten pokryty pożyczką wstawia się do dochodów):				
		a) na regulacyę Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, XV. rata (ostatnia) . . . . . 86.634 K				
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem XIV. rata (z 15 lecia) 85.334 „				
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, VIII. rata (z 28-lecia) . . . . . 131.428 „				
		d) na regulacyę Soły, VII. rata (z 18-lecia) . . . 79.556 „				
		e) na gulacyę Łomnicy, VII. rata (z 24-lecia) . . . . 79.616 „	462.568	—	462.569	462.568
	264*a)*	Na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej, II. rata z $12^1/_2$% zasiłku krajowego (z 5-lecia) . .	14 050	—	—	14.050
	265	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. nr. 116):				
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru XI. rata (z 15-lecia) . 40 400 K				
		b) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami VIII. rata (ostatnia) . . 31.950 „				
		Do przeniesienia . 72.350 K	1,301.815	—	493 801	576.250

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
IX.	265	Z przeniesienia .	72.350 K	1,301.815	—	493.801	576.250
		c) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa VII. (z 8 lecia)	43.548 „				
		d) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, VI. rata (ostatnia)	33.066 „				
		e) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki) z dopływami, V. rata (z 10-lecia). . .	33.280 „				
		f) na regulacyę potoku Sołotny i Rokitny II. rata .	— „				
		g) na regulacyę rzeki Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim V. rata (z 8-lecia)	30.000 „				
		h) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. Dąbrowskim IV. rata (z 11-lecia) . .	90.000 „				
		i) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby III. rata (z 15-lecia) . .	92.832 „				
		k) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej III. rata (z 20-lecia)	90.000 „				
		l) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego na podwyższenie wałów nadwiślański od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, III. rata na kapitał 15.000 K a na odsetki 4.800 K	19.800 „				
		m) na regulacyę potoku Błotni z dopływami II. rata (14-lecia)	36.800 „				
		n) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich II. rata (z 19-lecia)	80.000 „				
		o) na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami, I. rata (z 10-lecia)	81.600 „				
		Do przeniesienia	703.276 K	1,301.815	—	493.801	576.250

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
IX.	265	Z przeniesienia	703.276 K	1,301.815	—	493.801	576.250
		p) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, I. rata (z 10-lecia)	70 000 „				
		r) na osuszenie bagien Rzemieńskich, I. rata (z 4-lecia)	25.333 „	798 609	—	750.033	787.091
	266	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:					
		a) regulacyi Trześniówki . .	1.000 K				
		b) „ Łęgu	1.500 „				
		c) „ Przegnojówki .	1.000 „				
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do r. 1910)	1.000 „				
		e) regulacyi Krzemienicy . .	2.500 „				
		f) „ Gniłej Lipy (sekcyi górnej)	500 „				
		g) regulacyi Złotej Lipy . .	1.000 „				
		h) „ potoku Dumnego	750 „				
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim	4.500 „				
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach .	500 „				
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich . .	500 „	14.750	—	7.000	7.000
	267	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z d. 26. listopada 1889):					
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800 K				
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 „				
		c) na konserw cyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 „				
		d) na drenowanie gruntów włościańskich VI. rata (z 10-lecia)	80.000 „				
		e) na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami III. rata (ostatnia) . . .	6.389 „				
		f) na zabudowanie potoku Psarka w pow. Chrzanowskim, (II. rata (ostatnia) .	17.300 „				
		Do przeniesienia	108.689 K	2,115.174	—	1,250.834	1,370.341

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
IX.	267	Z przeniesienia	108.689 K	2,115.174	—	1,250.834	1,370 341
		g) na zabudowanie potoków Narbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, II. rata (z 3-lecia)	12.100 „				
		h) na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (w pow. Nowy Targ) II. rata (ostatnia) . . .	17.250 „				
		i) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, II. rata (z 3-lecia) .	7.050 „				
		k) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-lecia) . . .	8.929 „				
		l) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia)	6.432 „				
		m) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice, I. rata (z 3-lecia)	12.000 „				
		n) na regulacyę Strwiąża pod Czaplami	5.900 „				
		o) na zabudowanie potoku Jaworzyny (powiat Nowy Sącz)	7.750 „				
		p) na regulacyę potoku Paleczli	1.500 „				
		r) na zabudowanie potoku Byczynki (pow. Chrzanów) .	5.310 „				
		s) na regulacyę potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa).	1.240 „				
		t) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia)	9.367 „				
		u) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ) . . .	11.125 „				
		w) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowie (pow. Grybów)	12.750 „				
		x) na regulacyę Jasiółki pod Brzezówką i Moderówką .	5.280 „				
		y) na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich	3.700 „				
		z) na regulacyę potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec), I. rata (z 2-lecia)	13.333 „				
		a α) do dyspozycyi Wydziału krajowego	40.000 „	289.705	—	196.111	285.121
		Do przeniesienia . .		2,404.879	—	1,446.945	1,655.462

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.		Z przeniesienia . .	2,404.879	—	1,446.945	1,655.462
	268	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:				
		1. w Jadachach . . . 500 K				
		2 „ Rzochowie . . . . 500 „				
		3. „ Ohladowie . . . . 500 „				
		4. „ perymetrze regulacyi Pustej (Radosławki) . . 1.000 „				
		5. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie 2.000 „	4.500	—	6.980	5.700
	268*a)*	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata z dziesięciolecia (w myśl uchwały sejmowej z 18 października 1903)	—	—	100.000	—
		Suma działu B. .	2,409.379	—	1,553.925	1,661.162
		„ „ A. .	295.537	—	284.643	296.102
		Suma rubryki IX. .	2,704.916	—	1,838.568	1,957.264
			2,704.916			

Wyjaśnienia.

Na rok 1905 uchwalono w tej rubryce . . . . . 1,957.264 K
„ „ 1906 preliminuje się . . . . . 2,704.916 „
zatem *więcej* o . . . . . 747.652 K

a mianowicie:

W poz. 250. preliminuje się *więcej:*

pod lit. *c)* o . . . . . 5.640 K
gdyż jeden ze starszych inżynierów, którego pobory pokrywał fundusz budowy, przeznaczony jest do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych,

pod lit. *e)* o . . . . . 4.080 „
gdyż zamiast 4 inżynierów I. klasy, będzie przydzielonych do budowy tylko 3 inżynierów, których pobory pokryją fundusze budowy,

pod lit. *f)* o . . . . . 7.000 „
z powodu powiększenia liczby personalu o 2 inżynierów II. klasy (wniosek w przedłożeniu o melioracyach),

pod lit. *g)* o . . . . . 5.360 „
z powodu powiększenia personalu o 2 inżynierów-adjunktów (wniosek w przedłożeniu o melioracyach),

pod lit. *i)* na pięciolecia *więcej* o . . . . . 188 „
pod lit. *m)* o . . . . . 500 „
na utrzymanie biura jednego inżyniera sekcyjnego na prowincyi dla konserwacyi publicznych robót melioracyjnych.

razem *więcej* o . . . . . 22.768 K

Natomiast preliminuje się *mniej:*

pod lit. *f)* o . . . . . 10.200 K
gdyż przewiduje się przydzielenie do budowy 11 zamiast 8 inżynierów II. klasy, których pobory pokryją fundusze budowy,

pod lit. *g) mniej* o . . . . . 10.720 „

Do przeniesienia . . 20.920 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Z przeniesienia . .		20.920 K
ponieważ przewiduje się przydzielenie do budowy 11 zamiast 7 inżynierów-adjunktów, których pobory pokryją fundusze budowy,		
pod lit. *n) mniej* o		600 „
ponieważ 1 stypendysta ukończył studya w r. 1905, a drugi kończy wydział inżynieryi w lutym 1906 r.		
razem *mniej* o		21.520 K
w porównaniu z wykazanym powyżej wydatkiem *większym* o .		22.768 „
okazuje się w poz. 250 wydatek na r. 1906 *większy* o . .		1.248 K

W poz. 251. preliminuje się na utrzymanie służby dozorców melioracyjnych *więcej* o . . . . . 4.850 K
z powodu powiększenia personalu (z 68 na 87 dozorców i ukończonych uczniów).

W poz. 252., 253. i *254.* preliminuje się wydatek jak na rok 1905.

W poz 255. preliminuje się na pensye i zaopatrzenia wydatek *mniejszy* o . 2.330 K
w wysokości pensyi emerytalnej inżyniera ś. p. Seweryna Nowakowskiego, który umarł 11. lipca 1905.

W poz. 256. jak na rok 1905.

W poz. 257. preliminuje się wydatek na 4-miesięczny kurs dozorców drenarskich w wysokości $^1/_4$ potrzeby (11.000 K), t. j. w kwocie 3.667 K, gdyż kurs ten zostanie otwarty dopiero 1. grudnia 1906 r.

W poz. 258. jak na rok 1905.

W poz. 259. preliminuje się na zdjęcia i projekty ogólny wydatek 70.000 K w tej samej wysokości jak na rok 1905. W pozycyi tej preliminuje się pod lit. *b)* 35.000 K o 5.000 K *więcej* niż na rok 1905 ze względu na zamierzoną akcyę koło osuszenia gruntów rowami i drenami przy pomocy pożyczek bezprocentowych ze Skarbu państwa, a równocześnie wydatek *mniejszy* o 5.000 K pod lit. *c)* na studya dla wyzyskania sił wodnych, gdyż kredyt uchwalony na rok 1904 w kwocie 10.000 K został tylko częściowo użyty, mianowicie w kwocie 4.320 K 60 g.

W poz. 260. preliminuje się *więcej* o 3.000 K na pokrycie kosztów komisyjnych dwóch inżynierów sekcyjnych przeznaczonych do konserwacyi publiczyych robót melioracyjnych (szczegółowe wyjaśnienie w przedłożeniu o melioracyach).

W poz. 261. nie preliminuje się na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo na budowę dróg wodnych w r. 1906 żadnego kredytu, gdyż Wydział krajowy ma na ten cel do dyspozycyi niezużyty kredyt z r. 1905 w kwocie 16.148 K, tudzież kredyt z r. 1904 w kwocie 13.185 K razem 29.333 K, co wedle preliminarza c. k. Ministerstwa handlu odpowiada kapitałowi efektywnej wartości 10,967.200 K, gdyż dotychczas roboty koło budowy dróg wodnych nie zostały rozpoczęte, a suma blizko 11 milionów koron nie może być w ciągu jednego roku 1906 przebudowaną, nie zachodzi — zdaniem Wydziału krajowego — potrzeba wstawiania dalszego kredytu do budżetu na rok 1906.

W poz. 262. Na rok 1905 wstawiono w tej pozycyi dwie półroczne raty anuitetowe dla $^2/_9$ części 4% pożyczki 7,000.000 K na regulacyę rzek kanałowych, która ma być spłaconą w latach 50, w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 Dz. u. kr. Nr. 23.

W roku 1906 na dalsze zrealizowanie $^1/_9$ części tej pożyczki, przypadną do uiszczenia dwie półroczne raty anuitetowe w stosunku $^3/_9$ części całej pożyczki.

Gdy półroczna rata anuitetowa od całej pożyczki wynosi 162.419 K, wypadałoby wstawić do preliminarza na rok 1906 dwie półroczne raty anuitetowe po $^3/_9 \times 162.419 = 54.140$ . . . . . 108.280 K
gdy jednak raty pożyczki tej płatne są od roku 1906, przeto strąca się z tej kwoty I. ratę wstawioną do budżetu roku 1904 w kwocie . . . . . 18.047 K
i II. ratę wstawioną do budżetu roku 1905 w kwocie . 72.186 „ 90.233 „
i preliminuje się na rok 1906 kwotę . . . . . 18.047 K
czyli w porównaniu z r. 1905 . . . . . 72.186 „
mniej o . . . . . 54.139 K

W poz. 262 a) wstawia się 40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych z pierwszego okresu budowy. Równocześnie wstawia się tę kwotę do dochodów funduszu krajowego w rubr. XIII *a).*

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

W poz. 263 W roku 1906 przypadnie do oprocentowania i umorzenia z pożyczki 4% zaciągniętej w myśl ustawy z dnia 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 22 na systematyczną regulacyę rzek karpackich, a spłacalnej w latach 50 kapitał efektywny równy datkom kraju na tę regulacyę w kwocie 2×462 568 K . . . . . 925.136 K
przy kursie zaś 95% kapitał nominalny . . . . . 973.827 „

Półroczna rata anuitetowa 4% pożyczki spłacalnej w latach 50 wynosi 23.027·43 5% czyli od kapitału nominalnego 973.827 K, 22.424 K.

Na rok 1906 przypadają dwie raty półroczne po 22.424 K . 44.848 „
Gdy jednak pierwsze raty tej pożyczki płatne są od roku 1906, a już do budżetu roku 1905 wstawiono na I. ratę anuitetową kwotę . 11.298 „

przeto preliminuje się na rok 1906 . . . . . 33.550 K
czyli w porównaniu z rokiem 1905 . . . . . 11.298 „

więcej o . . . . . 22.252 K

„ „ *264.* Datki kraju na systematyczną regulacyę rzek karpackich, które wedle obowiązujących ustaw wyniosą w roku 1906 kwotę 462.568 K, wstawia się w tej pozycyi tylko dla ewidencyi, gdyż wydatek ten zostanie pokryty z pożyczki, zaciągniętej w myśl ustawy z dnia 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 22. Równocześnie wstawia się tę kwotę do dochodów funduszu krajowego, w rubr. XIII *b).*

„ „ *264 a).* Jak na rok 1905.

„ „ *265* W pozycyi tej odpadły ostatnie raty:

1. na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim . 89.740 K
2. na obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do Bogumiłowic . . . . . 26.000 „
3. na zabudowanie debr w Mikołajowie nad Dniestrem . . 21.075 „
4. na zabudowanie debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego . . . . . 28.000 „

Dalej preliminuje się mniej na umorzenie 4% pożyczki, zaciągniętej na pokrycie I. raty datku kraju na obwałowanie Wisły poniżej Krakowa . . . . . 600 „

Ogółem preliminuje się *mniej* w tej pozycyi o . . 165.415 K

Natomiast preliminuje się pierwsze raty zasiłków krajowych dla następujących trzech przedsiębiorstw, których projekty techniczne zatwierdziło już c. k. Ministerstwo rolnictwa, a dla których wstawiono także pierwsze raty zasiłków państwowych do preliminarza funduszu melioracyjnego na rok 1905 tak, iż sankcya uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów ustaw oczekiwaną jest w roku 1905, mianowicie:

regulacya Wereszycy . . . . . 81.600 K
„ górnej Trześniówki . . . . . 70.000 „
osuszenie bagien Rzemieńskich . . . . . 25.333 „

więcej o . . 176.933 K
w porównaniu z wykazanym powyżej wydatkiem *mniejszym* . . 165.415 „

w rezultacie *więcej* o . . 11.518 K

Zauważa się przytem, że roboty przy regulacyi górnej Trześniówki i osuszeniu bagien Rzemieńskich rozpoczął Wydział krajowy w roku 1905 na rachunek datków zaliczonych przez Spółki wodne.

Na regulacyę potoków Sołotwy i Rokitny, tudzież na podwyższenie wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa nie wstawia się II. raty zasiłków krajowych, gdyż uchwalone przez Wysoki Sejm projekty ustaw nie uzyskały jeszcze Najwyższej sankcyi.

„ „ *266 a—e).* Jak na rok 1905. Wydatek *ad f—l)* na konserwacyę dalszych sześciu publicznych robót melioracyjnych zostanie uzasadniony w sprawozdaniu o melioracyach, przy którem przedkłada Wydział krajowy projekty ustaw konserwacyjnych.

„ „ *267* i *268.* Wydatek zostanie uzasadniony w przedłożeniu o melioracyach.

„ „ *268 a).* Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych nie wstawia się IV. raty dotacyi z powodu niepomyślnego stanu finansów krajowych.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		**Rolnictwo.**				
		I. Krajowa komisya dla spraw rolniczych, pensye i emerytury urzędników fachowych.				
	269	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	6.000	—	1.917	6.000
	270	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych:				
		a) radca: płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . 960 „ i dodatek pięcioletni 800 „ *b)* adjunkt konceptowy: płaca 2.800 „ dodatek aktywalny . 600 „ i dodatek 5-letni z rocznych 200 K od 15. lutego 1906 . . . 176 „	11.736	—	11.560	11.560
	271	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczyczych, pensya wdowia rocznie . . . . 1.200 K dodatek do pensyi wdowiej 400 „	1.600	—	1.600	1.600
		II. Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.				
	272	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	49.647	2.180	50.540	53.057
	273	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	21.736	2.070	20.876	22.301
	274	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	230 175	25.376	207.393	230.502
	275	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	34.140	2.400	36.545	34 510
	276	Szkoła gorzelnicza „ .	12.330	5.300	9.363	9.930
	277	Gorzelnia krajowa „ . .	13.080	30.200	14.741	23.115
	278	Folwark „ . .	42.107	11.260	53.818	46.964
	279	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	32.488	360	27.628	52.162
	280	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	147 135	3.060	144.135	178.965
	281	Folwark w Czernichowie	15.858	2.434	21.047	16.868
	282	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence	29.190	2.130	30.551	30.607
	283	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	39 470	3.812	38.837	38.210
	284	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	39.794	960	45.598	42 724
	285	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Berezńicy	44.707	1.100	48.152	44.000
	286	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	46.509	812	47.244	40.842
	286*a)*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie, koszta założenia I. rata z 28.620 K	—	19 000	—	2.500
	286*b)*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie — koszta utrzymania . . .	10 438	—	—	—
		Do przeniesienia . .	828.140	112.454	811.545	886.417

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		Z przeniesienia . .	828.140	112.454	811.545	886.417
	287	Szkoły zimowe rolnicze:				
		a) w Niewiarowie	2.122	—	2.077	2.122
		b) Na utrzymanie drugiej szkoły zimowej	1.910	—	760	1.910
	288	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie — koszta założenia	—	74.586	12.000	16.000
	288*a)*	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie — koszta utrzymania	15.400	—	14.077	15.530
	288*b)*	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	27.880	6.300	25.853	31.800
	288*c)*	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	23.480	9.400	21.355	30.962
	288*d)*	Na koszta kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole . . . . . 2.000 K i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . . 2.300 „	4.300	—	1.270	3.730
	289	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . . .	16.000	—	16.000	16.000
	290	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa, *do rozporządzalności Wydziału krajowego*	—	—	4.000	4.000
	291	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . . 1.600 K i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . 300 „	1.900	—	1.600	1.900
	292/294	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej .	2.000	1.500	3.500	3.500
	295	Akademia weterynaryi we Lwowie:				
		a) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K *b)* asekuracya budynku . . 82 „ *c)* stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . . . 1.500 „	5.582	—	5.568	5.582
	296	Krajowy nauczyciel weterynaryi:				
		płaca . . . . . 3.000 K dodatek aktywalny . . . 600 „ ryczałt na koszta podróży . 1.000 „ 2 dodatki pięcioletnie . . 800 „	5.400	—	5.400	5.400
	297	Na stypendya dla uczniów Akademi weterynaryi we Lwowie	3.500	—	2.500	3.500
	298	Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	8.000	—	10.000	8.000
	299	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie .	5.000	—	4.058	5.000
		Do przeniesienia . .	950.614	204.240	941.563	1,041.353

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		Z przeniesienia . .	950.614	204.240	941.563	1,041.353
	300	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.400	—	791	1.400
	301	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000	—	2.000	2.000
	302	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000	2.000
	303	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	1.920	2.000
	304	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	6.000	—	5.944	6.000
	305	Na szkołę gospodyń wiejskich w Albigowy	—	1.000	1.000	1.000
	305*a)*	Na przyczynienie się do kosztów budowy dla studyum rolniczego w Krakowie, (uchwała Sejmu z d. 2. listopada 1903)	—	—	5.000	5.000
		III. Wydatki na ogólne cele rolnictwa.				
	306	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000	—	12.083	10.000
	307	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie.	16.000	—	16.000	16.000
	308	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie .	12.000	—	12.000	12.000
	309	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	8.000	—	4.000	8.000
	309*a)*	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, za zasilenie działalności Oddziałów	14.000	—	—	14.000
	310	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych . .	5.000	—	2.500	5.000
	310*a)*	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	—	5.000
	311	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	1.500	—	1.500	1.500
	312	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000	—	1.000	1.000
	313	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	1.000	—	1.000	1.000
	313*a)*	Na organizacyę działu handlowego w Towarzystwach rolniczych okręgowych	—	—	—	1.000
		Do przeniesienia . .	1,037.514	205.240	1,010.301	1,135.253

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
				Korony			
X.		Z przeniesienia . .		1,037.514	205.240	1,010.301	1,135.253
	313*b*)	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na premie dla sług		—	—	—	1.000
	313*c*)	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe		2.000	—	—	2.000
	314	Dla Kółek rolniczych:					
		a) na koszta zakładania i lustracyę tychże		15.000	—	15.000	15.000
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich . . .		8.000	—	8.000	8.000
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych		4.000	—	4.000	4.000
		d) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu		10.000	—	10.000	10.000
		e) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa . . .		5.000	—	—	5.000
		f) na lustratora rolniczego		4.000	—	—	—
	315	Na wydawnictwa czasopism:					
		a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“		2.000	—	2.000	2.000
		b) Na wydawnictwo „Rolnika“ . . .		3.000	—	2.000	3.000
		c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“		2.000	—	2.000	2.000
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“		400	—	400	400
		e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego		3.000	—	3.000	3.000
	316	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie		34.417	—	35.052	33.980
	317	Na zalesienie ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz u. kraj. Nr. 94)		5.000	—	5.000	5.000
	318	Na koszta komisyj komasacyjnych:					
		A) Personal techniczny:					
		a) 3 inżynierów komasacyjnych, płaca po	2.800 K	8.400 K			
		dodatek aktyw. .	600 „	1.800 „			
		b) 3 asystentów komasacyjnych, płaca po 1 600 K .	4.800 K				
		dodatki aktywalne po 360 K . .	1.080 „	5.880 K			
		c) 1 technik pomocniczy, płaca miesięczna 140 K . . .		1.680 „			
		Do przeniesienia .	17.760 K	1,135.331	205.240	1,096.753	1,229.633

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.	318	Z przeniesienia . 17.760 K	1,135.331	205.240	1,096.753	1,229.633
		d) Ryczałty kancelaryjne dla 6 geodetów pod *a)* i *b)* po 30 K rocznie . 180 K dla 1 technika pomocniczego rocznie . . . . 24 „ 204 „ Razem . . 17.964 K				
		B) Fundusz podręczny.				
		Dla c. k. komisarza agrarnego: Fundusz podręczny . . 12.885 K Koszta komisyjne . . 10.115 „ 23.000 „	40.964	—	28.921	40.886
	318*a)*	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych. .	—	1.000	—	1.000
		IV. Wydatki na poszczególne cele rolnictwa.				
		A) Na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.				
	319	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902:				
		a) ósma i dziewiąta półroczna rata z 10 lecia od 1. lipca 1902 począwszy .	75.000	—	75.000	75.000
		b) na koszta komisyj licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. VII. dochodów) .	20.000	—	20.538	19.500
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:				
		α) Towarzystwu gospodar. galicyjskiemu . . . 2.500 K *β)* Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . . 1.500 „	4.000	—	4.000	4.000
		d) na kontrolę mleczności: *α)* Towarzystwu gospodar. galicyjskiemu . . . 2.500 K *β)* Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . . 2.500 „	5.000	—	—	5.000
	320	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży 1.000 „	4.000	—	4.000	4.000
		Do przeniesienia . .	1,284.295	206.240	1,229.212	1,379.019

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		Z przeniesienia . .	1,284.295	206.240	1,229.212	1,379.019
	321	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem, (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego) .	4.000	—	4.000	4.000
	322/323	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . . . . . 5.000 K i subwencya rządowa . . 5.000 „	10.000	—	4 400	4 400
	324	Towarz. hodowców czerwonego bydła .	4.000		4 000	4.000
	325/326	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	20.000	—	16.000	16.000
	32 *a)*	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego .	1.000	—	—	1.000
	327/328	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym. . .	20.000	—	20.000	20.000
	329	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) krajowy instruktor mleczarstwa — płaca z ryczałtem na koszta podróży i wolnym biletem kolejowym .	5.560	—	3.660	4.560
		b) instruktor-adjunkt, płaca z ryczałtem na koszta podróży i wolnym biletem kolejowym	3.360	—	2.000	2.960
		c) pomocnik instruktora mleczarstwa płaca . . . . 1.440 K na koszta objazdów . . 800 „	2.240	—	2.592	2.240
		d) stypendya dla serkarzy	2 000	—	2.000	2.000
		e) na potrzeby biura mleczarskiego i na koszta ocen masła	1.000	—	—	1.000
	330	Na podniesienie chowu drobiu, do dyspozycyi Wydziału krajowego (I. rata z trzechlecia, w myśl uchwały W. Sejmu z 11/XI. 1904)	6.000	—	3 000	3.000
	331	Zakład produkcyi narybku w Oparach, III. rata z pięciolecia, do roku 1908 włącznie	2.450	—	2.450	2.450
	332	Towarzystwo rybackie w Krakowie . .	800	—	800	800
		B) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.				
	333	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, I. rata z 6-lecia od r. 1906 (uchw. Sejmu z 4/XI. 1904 6.000. K i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . . 2.000 „	8.000	—	8.000	8.000
	334	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600	—	600	600
	335	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie *(subwencya zwyczajna)*	1.300	—	1.300	1.300
		Do przeniesienia . .	1,376.605	206.240	1,304.014	1,457.329

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		Z przeniesienia . .	1,376.605	206.240	1,304.014	1,457.329
	336	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakupno gruntu — VI. rata (ostatnia z sześciolecia od r. 1901), w myśl uchwały sejmowej z 24. czerwca 1901	—	6.000	6.000	6.000
	337	Subwencye na cele sadownictwa:				
		a) na kursa sadownicze w Kołomyi .	—	—	600	600
		b) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000	1.000
		c) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400	—	400	400
		d) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500	—	1.500	1.500
		e) na utrzymanie instruktora sadownictwa w pow. śniatyńskim . . .	1.000	—	600	600
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski hospodar“ w Olesku	—	1.000	1.000	1 000
	338	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach . . .	—	—	1.000	1.000
	338*a)*	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych	—	—	2.000	2.000
	338*b)*	Dla p. Jadwigi Głuchowskiej, wdowy po krajowym instruktorze chowu bydła.	500	—	—	500
		V. Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.				
	339	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000 000 K, VIII. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899)	40.000	—	40.000	40.000
	340	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:				
		a) utrzymanie biura:				
		1. Dyrektor, płaca . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . . 960 „ dodatek 5-letni 800 „ 8.160 K				
		2. korespondent, płaca . . . 2.400 K dodatek aktywalny . . . 600 „ 3.000 „				
		Do przeniesienia . 11.160 K	1,421.005	213.240	1,358.114	1,511.929

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.	340	Z przeniesienia . 11.160 K	1,421.005	213.240	1,358.114	1,511.929
		3. lustrator, stała płaca . . . 2.600 K dodatek aktywalny . . . 400 „ 3.000 „				
		4 czterech lustratorów młod. — płace po 2.400 K 9.600 K i piąty od 1/7 1905 r.. . . 1.200 „ oraz dodatek osobisty dla lustratora Spółek mleczarskich . 400 „ 11.200 „				
		5. praktykant rachunkowy, płaca . . . . 1.200 K dodatek aktywalny . . . 240 „ 1.440 „				
		6. dyurna . . . . . 4.200 „				
		7. służący . . . . . 600 „				
		razem . 31.600 K				
		b) na podróże lustracyjne i organizacyjne . . . . . 27.750 „				
		c) sprzęty, przybory kancelaryjne i portorya. . . . 2 000 „				
		d) wydawnictwa . . . . 30.000 „				
		e) praktyczne kursy naukowe 4.000 „				
		f) zasiłki dla 70 nowych Spółek . . . . 28.000 K dla Spółek mleczarskich i innych rolniczych . . 4.000 „ 32.000 „	127.350	—	114.645	112.410
		VI. Włości rentowe.				
	340*a)*	Ryczałt na utrzymanie biura Komisyi .	25.000	—	—	—
	340*b)*	Dotacya funduszu na oprocentowanie listów zastawnych	25.000	—	—	—
		VII. Na zapobieganie rolniczym klęskom elementarnym i na łagodzenie ich skutków.				
	341	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło . .	—	—	—	—
	342	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i dalsze doświadczenia . . .	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1,598.355	213.240	1,472.759	1,624.339

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		Z przeniesienia . .	1,598.355	213.240	1,472.759	1,624.339
	343	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1899, VI. rata, ostatnia z sześciolecia, na opłatę odsetek od pożyczek zaciągniętych przez Wydziały powiatowe (w myśl uchw. sejm. z dnia 30. grudnia 1899) . .	—	—	4.152	1.702
	344	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1900 (w myśl. uchw. sejm. z d. 21. grudnia 1900 r.) przez 6 lat, od r. 1901 począwszy .	—	1.447	3.530	3.054
	345	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K, zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903:				
		a) w kapitale III. i IV. rata 59.771 K 88 g				
		b) w 4% odsetkach . . 23.922 „ 76 „				
		c) dodatek na administr.. 1.495 „ 36 „	—	85.190	—	85.190
	345*a)*	Wydatki wedle zamknięcia rachunków, nie wpływające na preliminarz . .	—	—	3.000	—
		Suma rubryki X. .	1,598.355	299.877	1,483.441	1,714.285
			1,898.232			

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się	1,898.232 K
„ „ 1905 uchwalono	1,714.285 „
zatem na rok 1906 preliminuje się *więcej* o	183.947 K

Do poz. 270. Więcej o 176 K z powodu przypadającej od 15 lutego 1906 dodatku pięcioletniego dla adjunkta konceptowego.

„ „ *272—286, 288 a), 288 b), 288 c) i 316.* Różnice uzasadnione w specyalnych preliminarzach tych zakładów.

„ „ *286 a).* Pozycya nowa, uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. III.

„ „ *286 b).* Wedle preliminarza uchwalonego do LW. 67.222/905 wydatki przedstawiają się jak następuje:

Preliminarz kosztów

utrzymania szkoły rolniczej w Miłocinie w roku 1906.

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik, zarazem nauczyciel do nauk fachowych, płaca od 1. czerwca 1906 .	2.156 K	
2. Nauczyciel elementarny od 1. sierpnia 1906.	640 „	
3. Instruktor do robót praktycznych od 1. czerwca 1906	700 „	(z rocznych 1.200 K)
4. Katecheta od 1. września 1906 . . .	332 „	(„ 500 „)
Suma rubryki I. . .	3.828 K	

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

II. Koszta administracyjne:

Przyjmuje się koszta administracyjne podobnie jak w innych niższych szkołach rolniczych w sumie 5.000 K, tj. od 1. września 1906	1.600 K

III. Utrzymanie uczniów:

Utrzymanie 20 uczniów przez 4 miesiące (od września)	2.100 K

IV. Wydatki na gospodarstwo:

1. Utrzymanie 20 sztuk inwentarza przez pół roku po 100 K	2.000 K
2. Zasiewy 30 q. zboża po 16 K	480 „
3. Nawozy pomocnicze	480 „
4. Robocizna	200 „
Suma wydatków na gospodarstwo .	3.160 K
Od wydatków na gospodarstwo potrąca się dochód za mleko 7.500 litrów × 10 g.	750 „
Wydatki na gospodarstwo netto .	2.410 K

Zestawienie wydatków:

1, Płace nauczycieli	3.828 K
2. Koszta administracyjne	1.600 „
3. Utrzymanie uczniów	2.100 „
4. Potrzeby naukowe	500 „
5. Wydatki na gospadarstwo	2.410 „
Razem	10.438 K

Do poz. 287 a):

a) Krajowa zimowa szkoła rolnicza w Niewiarowie:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z rubr. X poz. 289	— K	
2. Wynagrodzenie katechety	100 „	
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych	300 „	400 K

II. Koszta administracyjne:

4. Koszta dzierżawy ogrodu i sadu koło szkoły . .	200 K	
5. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	112 „	
b) stróż	360 „	
6. Opał i oświetlenie	240 „	
7. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.) .	200 „	1.112 „

III. Potrzeby naukowe:

8. Przybory do nauki	40 K	
9. Środki naukowe: *a)* książki	40 „	
b) przedmioty demonstracyjne .	60 „	
c) sad szkolny i ogród . .	20 „	
10. Próby demonstracyjne w okolicy z uprawą i nawożeniem	240 „	
11. Na zakładanie i ulepszenie gnojarń włościańskich .	150 „	550 „
IV. Rozmaite nieprzewidziane . . .		60 „
Suma wydatków . .		2.122 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. 287 b) Zamiast uchwalanych dotychczas kosztów utrzymania *zimowej szkoły rolniczej w Wojsławiu* — preliminuje się *„na utrzymanie drugiej szkoły zimowej“* — w myśl wyjaśnienia w sprawozdaniu z czynności Dep. III., a mianowicie:

b) na utrzymanie drugiej szkoły zimowej:

I. Płace nauczycieli:			
1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z rubr. X. poz. 289	— K		
2. Wynagrodzenie katechety	100 „		
3. „ nauczyciela do nauk elementaruych	300 „	400 K	
II. Koszta administracyjne:			
4. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	100 K		
b) stróż	360 „		
5. Opał i oświetlenie	240 „		
6. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	200 „	900 „	
III. Potrzeby naukowe:			
7. Przybory do nauki	40 K		
8. Środki naukowe: *a)* Książki	40 „		
b) Przedmioty demonstracyjne .	60 „		
c) Sad szkolny	20 „		
9. Próby demonstracyjne w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi	240 „		
10. Na urządzanie i ulepszenie gnojarń włościańskich	150 „	550 „	
IV. Rozmaite nieprzewidziane: . . .		60 „	
Suma wydatków . .		1.910 K	

Do poz. 288. Więcej o 58.586 K wedle wyjaśnienia w sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach mleczarstwa.

„ „ *288 d) Więcej* o 570 K w myśl uchwały do LW. 55.591/905.

„ „ *290.* Nic nie preliminowano, ponieważ z kredytów uchwalonych na rok 1904 i 1905 pozostało z dniem 1. sierpnia b. r. do dyspozycyi 5 170 K.

„ „ *305 a) Nie preliminowano* wydatku, gdyż w budżecie na rok 1905 uchwalono II. (ostatnią) ratę.

„ „ *313 a) i b)* Wydatki odpadają jako jednorazowo na rok 1905 uchwalone.

„ „ *314 f)* Wniosek na podstawie prośby wniesionej przez Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych.

„ „ *317.* Preliminuje się jak na rok 1905. Uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. III.

„ „ *318.* Na podstawie szczegółowego preliminarza uchwalonego do LW. 72.824/905.

„ „ *319 b) Więcej* o 500 K. Uzasadnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o chowie bydła.

„ „ *322/323.* Uzasadnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o chowie bydła.

„ „ *325/326.* Uzasadnienie w szczegółowem sprawozdaniu Wydziału krajowego do LW. 70.490/905.

„ „ *329 a) i b)* Uzasadnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o mleczarstwie.

„ „ *330.* Preliminowano I. ratę z trzechlecia w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904.

„ „ *337.* Wyjaśnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o popieraniu sadownictwa.

„ „ *338. Wydatek odpada*, gdyż w budżecie na rok 1905 uchwalono ostatnią (III.) ratę.

„ „ *338 a) Wydatek odpada*, jako jednorazowo no r. 1905 uchwalony.

*

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. 340. Więcej o 14.940 K wedle preliminarza uchwalonego do LW. 47.678/905, jak następuje:

I. Utrzymanie biura.

1. Płace:

a) Dyrektor, płaca	6.400 K		
dodatek aktywalny	960 „		
„ 5-cioletni	800 „	8.160 K	
b) korespondent, płaca	2.400 K		
dodatek aktywalny	600 „	3.000 „	
c) lustrator starszy, płaca	2.600 K		
dodatek aktywalny	400 „	3.000 „	
d) czterech lustratorów młodszych, płace po 2.400 K	9.600 K		
i piąty od 1. lipca 1906	1.200 „		
oraz dodatek osobisty dla lustratora Spółek mleczarskich	400 „	11.200 „	
e) praktykant rachunkowy, płaca	1.200 „		
dodatek aktywalny	240 „	1 440 „	
f) dyurna		4.200 „	
g) służący		600 „	31.600 K

2. Podróże lustracyjne i organizacyjne:
   Lustracyj zwyczajnych 520, nadzwyczajnych 130 po 1½ dnia z podróżą — 975 dni. Zebrań organizacyjnych 90 po 1½ dnia — 135. — Razem 1.110 dni á 25 K . . . . . 27.750 „
3. Sprzęty, przybory kancelaryjne etc. . . . . 1.000 „
4. Portorya . . . . . 1.000 „

II. Wydawnictwa i przedmioty dla spółek:

1. Rocznik, broszury i czasopisma	4.000 K	
2. Książki rachunkowe, formularze i inne przedmioty dla spółek	26.000 „	30.000 „

III. Praktyczne kursy naukowe (letni i zimowy) . 4.000 „

IV. Zasiłki:

1. dla 70 nowych spółek po 400 K	28.000 K	
2. dla spółek mleczarskich i innych rolniczych	4.000 „	32.000 „
Suma wydatków		127.350 K

Do poz. 340 a) i 340 b) Wyjaśnienie w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego.

„ „ *343. Wydatek odpada*, gdyż na rok 1905 uchwalono ostatnią (VI. ratę)

„ „ *344. Mniej* o 1.067 K w miarę zmniejszenia się dłużnych kapitałów, mianowicie:

1. Odsetki za Wydział powiatowy w Myślenicach	25 K	— g
2. „ „ „ „ „ Krośnie	130 „	50 „
3. „ „ „ „ „ Zbarażu	300 „	— „
4. „ „ „ „ „ Brzesku	937 „	52 „
5. „ „ „ „ „ Bochni (Wedle planu umorzenia do LW. 24.652/902)	54 „	— „
Razem	1.447 K	02 g

Do poz. 345. Wedle planu umorzenia do LW. 92.404/904.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XI.		**Górnictwo.**				
	346	Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym	3.328	—	3.328	3.328
	347	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000	—	2.432	5.000
	348	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	19.000	—	32.800	18.780
	349	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	3.400	—	2.770	3.400
	350	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600	—	—	600
	351	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	1.000	1.000
	352	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademij górniczych	5.000	—	4.045	5.000
	353	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300	—	300	300
		Suma rubryki XI. . .	37.628	—	46.675	37.408

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 37.628 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 37.408 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *więcej* o . . . . . 220 K

z powodu prawdopodobnej większej ilości uczniów na kursie przygotowawczym w kraj. szkole górniczej i wiertniczej w Borysławiu (poz. 348), której preliminarz specyalny uchwalony do LW. 58.401/05 przedstawia się następująco:

I. Płace nauczycieli:

1. Nauczyciel fachowy górnictwa:		
a) płaca	2.200 K	
b) dodatek aktywalny	480 „	
c) „ osobisty	400 „	3.080 K
2. Nauczyciel fachowy wiertnictwa:		
a) płaca	2.200 K	
b) dodatek aktywalny	480 „	
c) „ osobisty	400 „	3.080 „
3. Wynagrodzenie za naukę pomocniczą.		1.200 „
4. Nauczyciel religii		100 „
5. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny, pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach i nadzwyczajne wykłady . .		100 „
6. Koszta wycieczek nauczycieli		400 „
Do przeniesienia . .		7.960 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Z przeniesienia . .	7.960 K
II. Koszta administracyjne:	
7. Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły	800 „
8. Koszta kancelaryjne	700 „
9. Usługa szkoły	720 „
III. Utrzymanie szkoły.	
10. Najem budynku szkolnego	1.800 „
11. Utrzymanie budynku, mycie podłóg, czyszczenie kominów etc. .	150 „
12. Sprzęty szkolne	100 „
13. Opał	350 „
14. Oświetlenie	100 „
IV Potrzeby naukowe.	
15. Książki i czasopisma	250 „
16. Przybory do nauki	100 „
17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertniczego .	75 „
18 „ „ „ „ „ górniczego . .	75 „
V. Utrzymanie uczniów.	
19. Czynsz za dom na internat	1.800 „
20. Utrzymanie budynku i sprzętów	170 „
21 Nowe sprzęty	150 „
22. Stypendya uczniów	2.500 „
23. Wycieczki	500 „
24 Opał i oświetlenie internatu	500 „
VI. Wydatki nieprzewidziane	200 „
Suma wydatków . .	19.000 K

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		**Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XII.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające .	72.904	2.400	69.733	74.885
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:				
		A) dla wyrobów z drzewa i łoziny .	86.898	28.380	90.245	111.871
		B) „ „ garncarskich . .	21.108	1.000	19.903	18.498
		C) „ „ ze skóry	12.578	800	8.702	11.488
		D) „ „ tkackich	44.287	550	56.633	55.468
		E) „ „ powrożniczych . .	800	—	600	800
		F) „ „ koronkarskich i haftu	11.254	—	10.619	11.536
		G) „ „ kapeluszniczych . .	1.680	—	—	3.480
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych . . .	9.600	—	6.340	9.860
		I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze Skarbu krajowego	11.732	18 580	28.564	28.267
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	106.770	—	113.650	106 797
		Do przeniesienia . .	379.611	51.710	404.989	432.950

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII		Z przeniesienia . .	379 611	51.710	404.989	432.950
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	27.960	—	26.031	20.360
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe	56.800	122.000	158.181	174.800
		VI Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego . .	37.014	—	35.600	37.014
		Razem	501 385	173.710	624.801	665.124
		Suma rubryki XII..	675.095			
		Poszczególnienie.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
	354	W Białej	2.060	—	1.830	2 060
	355	„ Bochni	1.084	—	1.068	1.092
	356	„ Brodach	884	—	946	873
	357	„ Brzeżanach	1.109	—	839	1.106
	358	„ Buczaczu	1.100	—	1.000	1 100
	359	„ Chrzanowie	1.100	—	929	1.152
	360	„ Drohobyczu	1.920	—	1.815	1.961
	361	„ Gorlicach	1.200	—	1.046	1.161
	362	„ Jarosławiu	1.398	—	605	1.088
	363	„ Jaśle	1.170	—	1.085	1.171
	364	„ Kałuszu	1.228	—	1.018	1.200
	365	„ Kętach	695	—	700	800
	366	„ Kołomyi I.	1.070	—	2.242	1.070
	367	„ „ II.	1 412	—		1.356
	368	„ Krakowie na Kleparzu	2.400	—		2.392
	369	„ Krakowie przy ul. Lubomirskiego (dawn. w Ogrodzie angielsk.). . .	1.290	—		1.302
	370	„ Krakowie na Smoleńsku	1.290	—	7.830	1.302
	371	„ „ „ Kazimierzu	1.370	—		1.272
	372	„ „ „ przy ul. Dietla (dawn. na Dajworze)	1.390	—		1.412
	373	„ Krośnie	1.346	—	1.316	1.346
	374	We Lwowie im. św. Anny.	1.975	—		2.025
	375	„ „ „ „ Antoniego . . .	1.475	—		1.595
	376	„ „ „ króla Sobieskiego (dawn. Czackiego) . . .	1.547	—		1.625
	377	„ „ „ Elżbiety	955	—	12.188	955
	378	„ „ „ Konarskiego	1.335	—		1.315
	379	„ „ „ św. Marcina	1.475	—		1.595
	380	„ „ „ Mickiewicza	1.315	—		1.295
	381	„ „ „ Piramowicza. . . .	955	—		955
	382	„ „ „ Staszica	1.555	—		1.625
	383	„ „ „ Bernsteina (izrael.) . .	950	—	1.000	950
	384	W Łańcucie	1.015	—	652	1.015
	385	„ Myślenicach	910	—	838	910
	386	„ Nowym Sączu	1.746	—	1.774	1.527
	387	„ Nowym Targu	997	—	587	1.082
	388	„ Podgórzu	1.354	—	1.430	1.061
		Do przeniesienia . .	46.075	—	42.738	45.746

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		Z przeniesienia . .	46.075	—	42.738	45.746
	389	W Przemyślu I.	1.175	—	1.964	1.175
	390	„ „ II..	1.311	—		1.311
	391	„ Rzeszowie	1.338	—	1.300	1.381
	392	„ Samborze	1.495	—	1.466	1.421
	393	„ Sanoku	1.126	—	1.150	1.151
	394	„ Sądowej Wiszni	—	—	795	1.256
	395	„ Stanisławowie	2.250	—	2.349	2.410
	396	„ Starym Samborze	900	—	—	800
	397	„ „ Sączu.	896	—	890	896
	398	„ Stryju	1.110	—	555	1.110
	399	„ Tarnopolu	1.172	—	1.571	1.177
	400	„ Tarnowie	1.655	—	1.770	1.360
	401	„ Tarnobrzegu	898	—	641	834
	402	„ Trembowli	—	—	—	800
	403	„ Turce	—	—	—	800
	404	„ Wadowicach	882	—	809	947
	405	„ Wieliczce	1.225	—	1.190	1.225
	406	„ Złoczowie	1.316	—	1.225	1.405
	407	„ Żółkwi.	880	—	874	880
	408	„ Żywcu	1.200	—	1.210	1.200
	409	Na uzupełnienie przyborów i na druki .	1 500	—	3.200	1.200
	410	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	1.000	—	688	1.000
	411	Na nowo założyć się mające szkoły i oddziały handlowe	2.500	—	948	1.000
	411*a*)	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne	1.000	—	—	—
	412	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli	—	2.400	2.400	2.400
		Razem	72.904	2 400	69.733	74.885
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	413	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu (dawniej w Jurkowie)	1.212	—	990	1 010
	414	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	2.400	—	2.400	2.400
	415	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie . .	1.290	—	1.033	1.250
	416	„ „ „ „ Dżurowie . .	1.590	—	265	1.530
	417	„ „ „ „ Leżajsku . .	1.117	—	1.053	1.077
	418	„ „ „ „ Nieznanowicach	1.340	—	2.423	1.440
	419	„ „ „ „ Niżniowie . .	1.420	—	1.468	1.330
	420	„ „ „ „ Warzycach .	1.350	—	2.006	1.530
	421	„ „ „ „ Wielowsi . .	940	—	1.349	940
	422	„ „ „ „ Wojsławiu .	690	—	393	860
	423	„ „ „ „ Zatorze . .	1.220	—	425	950
	424	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	500	—	600	600
	425	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Bilince	600	—	800	800
	426	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Chyszewicach	500	—	—	600
		Do przeniesienia . .	16.169	—	15.205	16.317

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		Z przeniesienia . .	16.169	—	15.205	16.317
	427	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Milczycach	500	—	600	600
	428	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Przewrotnem	600	—	—	600
	429	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach:				
		a) na utrzymanie	1.200	—	1.402	1.810
		b) na budowę	—	—	5.000	5.000
	430	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Siekierczycach	400	—	—	—
	430*a)*	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Trembowli	—	—	—	—
	431	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Żurawnie	600	—	840	840
	432	Centralny kurs koszykarski we Lwowie .	8.260	—	2.500	3 000
	433	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:				
		a) na utrzymanie	3.190	—	1.070	3.380
		b) na budowę III. i IV. rata pożyczki komunalnej 54.000 K	—	3.240	—	3.240
	434	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	3 374	1.500	2.501	4.284
	435	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej.	11.900	—	11.409	11.900
	436	Kraj. szkoła kołodziejska w Tłumaczu .	5.800	—	8.767	6.480
	437	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:				
		a) na utrzymanie	8.610	2.800	9.843	7.950
		b) na budowę szkoły II i III. rata pożyczki hipot 50.000 K	—	3.000		1.500
	438	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:				
		a) na utrzymanie	14.670	3.000	7.234	13.770
		b) reszta kosztów budowy i studni . .	—	5.000	17.000	6.300
		c) na wewnętrzne urządzenie maszynowe III. i IV. rata poż. hip. 33.000 K	—	1.980		1.980
	439	Kraj. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:				
		a) na utrzymanie	11.625	4.500	5.194	6.060
		b) na budowę szkoły V i VI. rata pożyczki komun. 56.000 K	—	3.360	1.680	3.360
		c) na wewnętrzne urządzenie maszynowe	—	—	—	13.500
		Razem	86.898	28.380	90.245	111.871
		B) Dla wyrobów garncarskich.				
	440	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi . .	9.790	—	9.836	9.890
	441	„ kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	10.518	1.000	9.267	7.808
	442	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800	—	800	800
		Razem	21.108	1.000	19.903	18 498

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		*C) Dla wyrobów ze skóry.*				
	443	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie	3.482	—	3.053	3.682
	444	„ „ „ „ Starym Sączu	3 296	—	2 755	3.496
	445	„ szkoła szewska w Dobczycach . .	3.010	—	2.894	3.010
	446	„ „ „ „ Kołomyi . . .	2.790	800	—	1.300
		Razem	12.578	800	8.702	11.488
		D) Dla wyrobów tkackich.				
	447	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	10.660	—	9.240	10.612
	448	Krajow. nauk. warsztat tkacki w Glinianach	3.407	—	2.769	3.146
	449	„ „ „ „ „ Gorlicach .	1.590	200	981	740
	450	„ „ „ „ „ Korczynie .		—	1.246	—
	451	„ „ „ „ „ Kosowie .	3.700	—	3.465	3 440
	452	„ „ „ „ „ Łańcucie:				
		a) na utrzymanie	3.590	—	2.216	3.290
		b) na budowę szkoły	—	—	5.000	5.000
	453	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Rychwałdzie	2.680	—	2.184	2 830
	454	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.760	—	1.541	1.800
	455	Subwencya dla Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korczynie	2.500	—	—	2.500
	456	Subwencya dla produkc. warsztatu tkackiego w Budzanowie	880	—	880	880
	457	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:				
		a) na utrzymanie	13.520	350	17.111	16.230
		b) na budowę internatu	—	—	10.000	5.000
		Razem	44.287	550	56 633	55.468
		E) Dla wyrobów powroźniczych.				
	458	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	600	800
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.				
	459	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.800	—	1.722	1.722
	460	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem.	4.700	—	4.222	5.120
	461	„ „ „ „ Bobowej .	790	—	477	850
	462	Szkoła koronkarska w Jaworowie (ryczałt)	1.200	—	1.200	1.200
	463	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie . .	2.164	—	2.398	2.044
	464	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku . . .	600	—	600	600
		Razem	11.254	—	10.619	11.536
		G) Dla wyrobów kapeluszniczych.				
	465	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:				
		a) na budowę warsztatu	—	—	—	1.800
		b) na utrzymanie instruktora i warsztatu	1.680	—	—	1.680
		Razem	1.680	—	—	3.480

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		*H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.*				
	466	Szkoła praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie.	2.000	—	2.000	2.000
	466*a)*	Kursa handlowe prze szkole św. Scholastyki w Krakowie	2.000	—	—	2.000
	467	Szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—	—	600
	468	Szkoła robót utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet“ we Lwowie . . .	1.400	—	1.400	1.400
	469	Szkoła robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu.	1.000	—	840	840
	470	Tow. „Pracy kobiet“ w Kołomyi . . .	1.600	—	1.600	1.600
	471	Stow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu.	600	—	—	420
	472	Spółka przemysłowa robót kobiecych „Trud“ we Lwowie	500	—	500	500
	473	Stow. pracownic konfekcyi damskiej św. Józefa we Lwowie.	500	—	—	500
		Razem	9.600	—	6.340	9.860
		I) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
	474	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200	2.200
	475	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem:				
		a) na utrzymanie	3.600	—	3.400	3.400
		b) na adaptacyę budynku (ryczałt) . .	—	1.800	—	—
	476	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:				
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108	3.108
		b) na zapomogi dla majstrów . . .	800	—	800	800
	477	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:				
		a) na utrzymanie	1.024	—	1.062	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	—	1.000
		— reszta na budowę szkoły i wodociąg	—	—	2.994	—
		c) na budowę hali maszynowej III. i IV. rata półroczna od 3% pożyczki w kwocie 8.000 K	—	1.780	—	1.735
	478	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu III. rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły . . .	—	15.000	15.000	15.000
		Razem	11.732	18.580	28.564	28 267

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**				
	479	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	9.660	—	9.804	10.060
	480	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.140	—	3.139	3.140
	480*a)*	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu . .	—	—	24.000	—
	481	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu . . .	4.000	—	4.000	4.000
	482	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	8.000	—	6.000	9.000
	483	„ „ w Krakowie . .	6.000	—	6.000	6.000
	484	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem (do rozp. Wydziału kraj.)	2.000	—	—	2.000
	485	Na stypendya przemysłowe:				
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających	3.600	—	2.395	3.600
		b) inne stypendya przemysłowe . . .	30.000	—	29.942	30.000
	486	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	2.400	—	—	2.400
	487	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych.	4.000	—	4.010	4.000
	488	Na kursa majsterskie	12.000	—	11.069	12.000
	489	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1906	6.000	—	5.821	8.000
	490	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów	2.500	—	1.000	500
	491	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej	4.000	—	3.752	4.000
	492	Czyrniańska Teofila, wdowa po kierowniku kraj. szkoły kołodziejskiej w Kamionce strumiłowej, stały dar z łaski	800	—	800	800
	493	Standejska Marya, wdowa po instruktorze kraj. nauk warsztatu tkackiego Korczynie:				
		a) pensya wdowia . . . . 1.140 K *b)* dla córki Alojzy Stefanii do 18. września 1908 . . 114 „	1.254	—	1.140	1.297
	493*a)*	Neuzilówna Marya Józefa, córka po kierowniczce kraj. szkoły koronkarskiej w Zakopanem, pensya sieroca. . .	216	—	—	—
	493*b)*	Celewiczowa Celina, wdowa po instruktorze kursów szewskich	1.200	—	—	—
	494	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	778	6.000
		Razem	106.770	—	113.650	106.797

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		**IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.**				
	495	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	400	—	400	400
	496	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników komisyi .	10.000	—	14.738	8.000
		b) sekretarz:				
		α) płaca . . . . . 4.800 K			4.800	5.640
		β) dodatek aktywalny . . 840 „	5.640	—	840	
		c) referent techniczny:				
		α) płaca . . . . . 3.600 K			2 700	4.320
		β) dodatek aktywalny . . 720 „	4.320	—	540	
		d) aplikant	1.400	—	1.400	1.400
		e) mundant	600	—	613	600
		f) referent dla oddziału statystycznego z poborami adjunkta konceptowego:				
		α) płaca . . . . . 2.800 K				
		β) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—	—	—
		g) pomoc kancelaryjna w biurze statystycznem	1.200	—	—	—
		h) ryczałt na badanie, ankiety i t. p. .	1.000	—	—	—
		Razem	27.960	—	26 031	20.360
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.				
	497	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	20.000	—	21.381	20.000
	497*a)*	Zasiłek dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn	—	4.000		—
	498	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000	2.000
	499	Dotacya kraj. funduszu przemysł. (III. rata z 35 lecia)	—	100.000	100.000	100.000
	500	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000	30.000
	500*a)*	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“	—	10.000	—	10.000
	501	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozp Wydziału kraj.) .	4.800	—	4.800	4.800
	502	Zasiłki na wystawy przemysłowe . . .	—	8 000	.	8.000
		Razem	56.800	122.000	158.181	174 800
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	503	Szkoła handlowa w Krakowie. . . .	16.000	—	16.000	16.000
	503*a)*	Na pokrycie niedoboru fund. emeryt. personalu naucz. wyższej szkoły handlowej w Krakowie	1.414	—		1.414
	504	Akademia handlowa we Lwowie . . .	16.000	—	16.000	16.000
	505	Stypendya dla młodzieży handlowej . .	3.600	—	3 60	3 600
		Razem	37.014	--	35.600	37.014

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1905 uchwalono	665.124 K
„ „ 1906 preliminuje się	675 095 „
zatem *więcej* o . .	9.971 K

głównie z powodu, że preliminuje się w dziale I. *więcej* o 419 K z powodu wprowadzenia kredytów na oddziały równorzędne i remuneracye dla nauczycieli; w dziale IV. *więcej* o 7.600 K, z powodu podwyższenia kredytu na podróże członków krajowej Komisyi przemysłowej o 2.000 K i wstawienie na oddział statystyczny 5.600 K; w dziale V. *więcej* o 4 000 K, z powodu wstawienia w tej kwocie zasiłku dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn; razem preliminuje się w dziale I., IV. i V. *więcej* o 12.019 K, a natomiast w dziale II. *mniej* o 2.021 K, gdyż w grupie *D)* preliminuje się *mniej* o 10.631 K, skutkiem tego, że odpada subwencya na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie i internatu w Rakszawie, w grupie *F) mniej* o 282 K, gdyż odpadają pięciolecia dla kierowniczki w Zakopanem, w grupie *G) mniej* o 1.800 K, skutkiem niepreliminowania raty od pożyczki na budowę warsztatu spółkowego dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach, w grupie *H) mniej* o 260 K, gdyż odpada subwencya dla przemysłu artystycznego kobiet w Krakowie, razem *mniej* o 12.973 K, a natomiast w grupie *A) więcej* o 3.407 K, z powodu zwiększonych kosztów utrzymania warsztatu zabawkarskiego w Jaworowie skutkiem wprowadzenia działu maszynowego, w grupie *B) więcej* o 3.610 K, z powodu rozszerzenia kursów keramicznych w Podgórzu przez wprowadzenie laboranta i budowę pieców do wyrobów szklanych, w grupie *C) więcej* o 1.890 K, skutkiem rozszerzenia szkoły szewskiej w Kołomyi, w grupie *I) więcej* o 2.045 K, skutkiem wstawienia ryczałtu na adaptacyę budynku szkoły drzewnej w Zakopanem i podwyższenia dotacyi na stróża, razem *więcej* o 10.952 K, a zatem w dziale II. mniej j. w. o 2.021 K; w dziale III. *mniej* o 27 K, gdyż w miejsce zeszłorocznych kredytów nadzwyczajnych dla stacyi keramicznej i lwowskiego Muzeum przemysłowego na 2.400 K, zmniejszonego kredytu na nowe warsztaty o 2 000 K, oraz emerytury Standejskiej o 43 K. weszła pensya emerytalna Celewiczowej i sieroca Neuzilównej 1.416 K, podwyższono subwencyę dla Muzeum lwowskiego o 1.000 K i na wzory rysunkowe i druki o 2.000 K. Razem preliminuje się w dziale II. i III. *mniej* o 2.048 K, zatem ogółem *więcej* o 9.971 K

W dziale I. *poz. 354—408.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.381 K, głównie z powodu, że odpadł kredyt 1 256 K na szkołę uzupełniającą przemysłową w Sądowej Wiszni, gdyż czynniki miejscowe nie chciały przyczyniać się odpowiednią dotacyą do utrzymania tej szkoły i kredyt 1.600 K na szkołę w Turce i Trembowli, które dotychczas nie weszły w życie, a na wypadek ich kreowania podwyższa się kredyt na nowe szkoły w poz. 61, jak szczegółowe preliminarze tych szkół, dołączone do sprawozdania kraj. Komisyi przemysłowej.

W dziale I. *poz. 409.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 300 K z powodu wejścia w życie nowych szkół i oddziałów równorzędnych.

W dziale I. *poz. 411.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.500 K, z powodu, iż dla Turki i Trembowli nie wstawiono specyalnych kredytów.

W dziale I. *poz. 411a).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.000 K, z powodu koniecznej potrzeby wprowadzenia ogólnego kredytu na oddziały równorzędne, gdyż potrzeba takich oddziałów wyłania się dopiero po wpisach uczniów i skutkiem tego jako nieprzewidziana nie może być objętą preliminarzami poszczególnych szkół.

W dziale II. grupa A) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 12 307 K, głównie z powodu podwyższenia kredytu na Centralny kurs koszykarski we Lwowie o 5.260 K w celu utworzenia stałego kursu, gdyż próba takiego kursu w r. 1905 wykazała tak dodatnie rezultaty, że niewątpliwie kursa takie znacznie przyspieszą rozwinięcie się przemysłu koszykarskiego w kraju, następnie z powodu podwyższenia dotacyi dla Jaworowa o 5.565 K, a dla Kalwaryi o 900 K, skutkiem wprowadzenia działu maszynowego, wreszcie skutkiem wstawienia subwencyi 400 K dla szkółki koszykarskiej w Siekierczycach, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

W dziale II. grupa A) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 8.900 K, z powodu iż w miejsce zeszłorocznych kredytów na budowę w Rudkach i Kalwaryi na 11.300 K, na urządzenie maszynowe w Jaworowie 13.500 K, na urządzenie w nowym budynku w Rudkach i Grybowie 1.000 K, i na materyał w Jurkowie i Grzymałowie 1.400 K, razem w miejsce 27.200 K, preliminuje się resztę potrzebną na budowę szkoły w Kalwaryi w kwocie 5 000 K skutkiem nieprzewidzianego przekroczenia kosztorysu na wiercenie studni, oraz na żądany przez c. k. Starostwo jako władzę przemysłową odpylacz przy maszynach roboczych w Kalwaryi i Jaworowie 5.500 K, na boczne schody w budynku szkoły stanisławowskiej 800 K i II-gą ratę półroczną na spłatę pożyczki zaciągniętej na tę budowę 1.500 K, wreszcie na materyały zapasowe dla Grzymałowa, Stanisławowa i Jaworowa 5.500 K, razem więc *preliminuje się* 18.300 K, zatem ogółem *mniej* j. w. o 8.900 K.

W dziale II. grupa B) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.860 K, z powodu wprowadzenia kredytu na laboranta dla krajowych kursów keramicznych w Podgórzu i na przyrządy laboratoryjne i skutkiem tego podwyższenia dotacyi o 2.960 K, a natomiast obniżenia dotacyi dla Kołomyi o 100 K, jak dołączone szczegółowe preliminarze

W dziale II. grupa B) W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 750 K, gdyż w miejsce zeszłorocznego kredytu 250 K na inwentarz dla kursu odlewania form gipsowych w Podgórzu wstawia się 1.000 K na dwa piece próbne do wyrobów szklanych.

W dziale II. grupa C) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.890 K, z powodu podwyższenia dotacyi dla Kołomyi na drugiego pomocnika, uzupełnienie inwentarza i zakupno trzech maszyn do szycia o 1 890 K, a to skutkiem wprowadzenia trzeciego roku nauki i zwiększonej frekwencyi jak dołączony szczegółowy preliminarz.

W dziale II. grupa D) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.819 K, głównie z powodu donajęcia lokalu na rozszerzenie warsztatu w Gorlicach, wyższego czynszu w Glinianach, wprowadzenia kredytu na pomocnika warsztatowego w Koscwie, zwiększonych wydatków na opał i oświetlenie w nowym budynku w Łańcucie, oraz skutkiem utworzenia internatu i potrzeby częstej wymiany akomulatorów w Rakszawie, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa D) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 13.450 K, gdy w miejsce zeszłorocznych kredytów w kwocie 14.000 K na budowę studni w Kosowie, szkoły w Łańcucie, oraz na budowę internatu, restauracyę farbiarni, wyrzymaczkę i kolektor w Rakszawie, wstawia się tylko na sprawienie dwóch krosien dla Gorlic 200 K i na naprawę podłogi w mieszkaniach instruktorów w Rakszawie 350 K, razem 550 K, czyli *mniej* o 13.450 K.

W dziale II. grupa F) W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 282 K, z powodu mniejszej dotacyi dla Zakopanego o 420 K, gdyż skutkiem śmierci kierowniczki odpadają pięciolecia i dla Bobowej o 60 K skutkiem podwyższenia subwencyi państwowej, razem mniej o 480 K, a natomiast więcej dla Kańczugi o 78 K i dla Makowa o 120 K z powodu podwyższenia płacy nauczycielki pomocniczej, razem więcej o 198 K, czyli ogółem mniej j. w. o 282 K, jak dołączone szczegółowe preliminarze szkół należących do tej grupy.

W dziale II. *poz. 465.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.800 K, z powodu, że nie preliminuje się raty, gdyż zaciągnięcie pożyczki na budowę warsztatu spółkowego w Myślenicach nie przyszło dotychczas do skutku, a zostaje jeszcze do dyspozycyi rata z budżetu r. 1905.

W dziale II. *poz. 467.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 600 K, z powodu nieprelimino-wania, gdyż szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie została zwiniętą.

W dziale II. *poz. 469.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 160 K, z powodu zwiększającej się z każdym rokiem liczby uczenic i straty poniesionej skutkiem nieotrzymania rządowej subwencyi za rok 1903.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

W dziale II. *poz. 471.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 180 K z powodu dalszego rozwijania się szkoły.

W dziale II. *poz. 475a).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 200 K z powodu zwiększonych kosztów usługi.

W dziale II. *poz. 475b).* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 1.800 K z powodu koniecznej potrzeby wstawienia ryczałtu na adaptacyę budynku szkolnego.

W dziale II. *poz. 477c).* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 45 K, na podstawie obliczenia przypadających do wypłaty odsetek.

W dziale III. *poz. 479.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 400 K, z powodu, że odpadł kredyt na przyrządy do laboratoryum, jak dołączony szczegółowy preliminarz.

W dziale III. *poz. 482.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.000 K, z powodu przeniesienia do nowego obszerniejszego budynku i zwiększonych tem samem kosztów utrzymania, tudzież z powodu urządzania wystaw czasowych i odczytów, których koszta dotychczasowego budżetu muzealnego nie obciążały.

W dziale III. *poz. 489.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.000 K, z powodu, że odpadł kredyt jednorazowy na urządzenie sal muzealnych.

W dziale III. *poz. 489.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.000 K z powodu, iż kredyt 6.000 K w zupełności wystarczy na kreowanie projektowanych przez kraj. Komisyę przemysłową.

W dziale III. *poz. 490.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu, iż okazała się konieczna potrzeba wydania przygotowanych wzorów dla szkół koronkarskich i innych.

W dziale III. *poz. 493.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 43 K z powodu, że odpada pensya sierocińska dla Jana Standejskiego, która ustała już z dniem 15. maja 1905 roku.

W dziale III. *poz. 493a).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 216 K z powodu wejścia pensyi sierocińskiej dla córki, pozostałej po kierowniczce krajowej szkoły koronkarskiej w Zakopanem od dnia 1. lutego 1905 na mocy §. 31. statutu emerytalnego 10% pensyi matki.

W dziale III. *poz. 493b).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.200 K z powodu wejścia pensyi wdowiej od dnia 1. stycznia 1905 w myśl §, 18. statutu emerytalnego.

W dziale IV. *poz. 496a).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K na podstawie wynikłości roku 1904 i z powodu potrzeby częstych wyjazdów członków kraj. Komisyi przemysłowej, referenta przemysłowego i świeżo ustanowionych korespondentów Komisyi.

W dziale IV. *poz. 496f), g), h).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 5.600 K z powodu projektowanego utworzenia oddziału statystycznego, którego potrzebę przedstawiono osobnem sprawozdaniem.

W dziale IV. *poz. 497a).* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 4.000 K z powodu wprowadzenia zasiłku dla Spółki stolarzy w Krakowie na nabycie maszyn w celu utworzenia związkowej pracowni maszynowej.

Razem w rubr. XII. Wydatki zwyczajne	*większe* o	30.462 K	
	mniejsze o	536 „	
	Ogółem *większe* o		29.926 K
Wydatki nadzwyczajne	*większe* o	6.595 K	
	mniejsze o	26.550 „	
	Ogółem *mniejsze* o		19.955 „
Ogółem w rubr. XII. wydatki *większe* o			9.971 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIII.		**Długi krajowe.**				
	506	Umorzenie pożyczki 80.800 K, zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską:				
		a) III. i IV. rata kapitału . . . . . 4.296 K 62 g				
		b) 4·75% odsetki. . . 1.101 „ 78 „	5.398	—	5.335	5.375
	507	Umorzenie pożyczki 20.000 K zaciągniętej przez Zgromadzenie SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie w galic. Kasie oszczędności:				
		II. i III. rata kapitału wraz z 4·75% odsetkami	1.250	—	1.243	1.250
	508	Umorzenie pożyczki 10.000 K zaciągniętej pszez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności . .	—	—	801	330
	509	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich — zwrot reszty kapitału 693.592 K 68 g, użytego na budowę tego szpitala, a mianowicie:				
		a) XVII. rata kapitału . 21.143 K 40 g				
		b) 4½% odsetki . . 18.013 „ 06 „	39.156	—	39.156	39.156
	510	Funduszowi szkolnemu kraj., odsetki od efektów im. wartości 584.659 K 70 g, wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej, na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775	—	25.775	25.775
	511	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:				
		a) XXVI. i XXVII. rata kapitału . . . . . 624.600 K				
		b) 4% odsetki . . . . 2,106.324 „				
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wyloso-waniu obligacyj . . . . . 3.600 „	2,734.524	—	2,768.673	2,734.680
		Do przeniesienia . .	2,806.103	—	2,840.983	2,806.566

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIII.		Z przeniesienia . .	2,806.103	—	2,840.983	2,806.566
	512	Na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		I. Obligacyj:				
		a) Galicyi wschodniej				
		b) „ zachodniej				
		c) W. Ks. Krakowskiego	3.200	—	3.150	3.000
		II. Kuponów:				
		a) Galicyi wschodniej				
		b) „ zachodniej				
		c) W. Ks. Krakowskiego				
	513	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	55.000	—	49.205	58.000
	514	Umorzenie pożyczki 160.000 K, zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego, na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego, XX. i XXI. rata:				
		a) w kapitale . . . . 2.485 K 27 g				
		b) w 4% odsetkach . . 5 566 „ 80 „				
		c) 1/8% na administracyę 347 „ 93 „				
		d) stempel do kwitu . . 30 „ — „	8.430	—	7.493	8.430
	515	Umorzenie pożyczki 800.000 K zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:				
		a) XXXV. i XXXVI. rata kapitału. . . .38.099 K 82 g				
		b) 4 1/2% odsetki z góry .14.884 „ 18 „	52.984	—	52.984	52.984
	516	Umorzenie pożyczki 200.000 K na odbudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie: XIX. i XX. rata:				
		w kapitale . . . . 3.040 K 57 g				
		w 4% odsetkach . . 7.020 „ 63 „				
		1/8% na administracyę 438 „ 80 „				
		stempel do kwitu. . 40 „ — „	10.540	—	10.540	10.540
	517	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	200	—	441	80
	517*a)*	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	—	—	1.638	—
		Suma rubryki XIII.	2,936.457	—	2,966.434	2,939.600

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się	2,936.457 K
„ „ 1905 uchwalono	2,939.600 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *mniej* o	3.143 K

Do poz. 506. Wedle zmienionego do LW. 43106/905 planu umorzenia ze zniżeniem stopy odsetek z 5% na 4·75%. Z końcem roku 1906 pozostanie dług w kapitale 26.405 K 05 g.

„ „ *507.* Wedle zmienionego planu umorzenia ze zniżeniem stopy odsetek z 5% na 4·75%. Z końcem r. 1906 pozostanie dług w kapitale 9.885 K 65 g.

„ „ *508.* Nic się nie preliminuje, gdyż pożyczka spłaconą została w r. 1904 w zupełności.

„ „ *509.* Wedle planu umorzenia do LW. 21674/890. Z końcem r. 1906 pozostanie dług w kapitale 379.146 K 78 g.

„ „ *510.* W myśl uchwały W. Sejmu z 22. września 1892, wedle obliczenia zamieszczonego przy odnośnej pozycyi dochodów funduszu szkolnego krajowego.

„ „ *511. ad a)* Na umorzenie pożyczki w sumie . . . . . 58,850.000 K
zostaną wylosowane obligacye pod koniec r. 1905 na łączną kwotę 6,037.300 „
pozostanie w kapitale . . . . . 52,812.700 K
w roku 1906 przypada XXVI. i XXVII. rata kapitału w kwocie 624.600 „
pozostanie tedy z końcem roku 1906 dług w kapitale . . 52,188.100 K

„ „ *511 ad b)* Preliminuje się na podstawie planu umorzenia.

„ „ *511 ad c)* Preliminuje się przeciętną wynikłość z ostatnich lat trzech, po wyłączeniu mylnych wydatków, a mianowicie:

w r. 1902 . .	3.101 K
„ „ 1903 . .	3.434 „
„ „ 1904 . .	4.060 „
Razem .	10.595 K a przeciętnie 3.531 K preliminuje się więc w zaokrągleniu 3.600 K.

„ „ *512.* Wedle zamknięć rachunkowych za r. 1904 wynosiła zaległość w niespłaconych obligacyach: *a)* W Galicyi wschodniej . . 43.155 K
b) „ „ zachodniej . . 27.006 „
c) „ W. Ks. Krakowskiem . . 2.625 „
Razem . 72.786 K

Z uwagi, że wynikłości z tego tytułu wynosiły w r. 1904 tylko 3.150 K, oraz ze względu, że wskutek zaginienia obligacyj, znaczna ich część do wypłaty prawdopodobnie nie przypadnie, preliminuje się na wszystkie 3 fundusze zaokrągloną wedle wyniku z r. 1904 kwotę 3.200 K.

„ „ *513* Preliminuje się odsetki bierne „*brutto*“ bez potrącania odsetek czynnych — na podstawie przecięcia z 3 lat ostatnich.
Odsetki bierne „*brutto*“ wynosiły w r. 1902 . . 58.178 K
„ „ 1903 . . 56.955 „
„ „ 1904 . . 49.205 „
razem . . 164.338 K
przeciętnie . . 54.779 „
preliminuje się w zaokrągleniu 55 000 K.

„ „ *514.* Wedle planu umorzenia do LW. 58901/1896. Z końcem r. 1906 pozostanie dług w kapitale 138.542 K 11 g.

„ „ *515* Wedle planu umorzenia do LW. 11680/1889. Z końcem r. 1906 pozostanie dług w kapitale 321.126 K 28 g.

„ „ *516.* Wedle planu umorzenia do LW. 71122/1890. Z końcem r. 1906 pozostanie dług w kapitale 174.747 K 66 g.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. 517. Wynikłość z tego tytułu wynosiła:

w roku 1902	. . .	303 K	
„ „ 1903	. . .	477 „	
„ „ 1904	. . .	441 „	razem 1.221 K
przeciętnie	. . .	. . .	407 K

Z uwagi jednak na coraz zmniejszające się wydatki z tego tytułu, preliminuje się na rok 1906, przypuszczalną kwotę 200 K.

„ „ *517 a)* Pozycya ta odnosi się tylko do wynikłości z r. 1904.

Wykaz długów objętych rubryką XIII. wydatków.

Pozycya	Pierwotna wysokość pożyczki		Kwota dłużna z początkiem roku budżetowego 1906		Rata kapitału		Odsetki		Inne		Razem	
	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
506	80.800	—	30.701	67	4.296	62	1.101	78	—	—	5.398	40
507	20.000	—	10.637	44	751	79	478	61	—	—	1.230	40
509	693.592	68	400.289	78	21.143	40	18.013	06	—	—	39.156	46
510	584.659	70	584.659	70	—	—	25.775	—	—	—	25.775	—[1]
511	58,850.000	—	52,812.700	—	624.600	—	2,106.324	—	3.600	—	2,734.524	—
514	160.000	—	141.027	38	2.485	27	5.566	80	377	93	8.430	—
515	800.000	—	359.226	10	38.099	82	14.884	18	—	—	52.984	—
516	200.000	—	177.788	23	3.040	57	7.020	63	478	80	10.540	—
Razem	61,389.052	38	54,517.030	30	694.417	47	2,179.164	06	4.456	73	2,878.038	26[2]

[1]) Preliminuje się odsetki od effektów im. wartości 584.659 K 70 g.

[2]) W sumie tej nie mieszczą się wydatki objęte pozycyami 512, 513 i 517 w łącznej kwocie 58.400 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIV.		**Rozmaite.**				
	518	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—	60.000	60.000
	519	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	24.000	24.000
	520	Na misye katolickie, do rozporz. Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	6.000
	521	Na kościół polski we Wiedniu (XI. i XII. rata z 20-rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 4. maja 1900)	3.000	—	3.000	3.000
		Do przeniesienia . .	93.000	—	93.000	93.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIV.		Z przeniesienia . .	93.000	—	93.000	93.000
	522	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 3,000.000 K, zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych . .	78.320	—	88.920	83.660
	523	Na szkołę kadetów we Lwowie, IX. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000	5.000
	524	Na pokrycie 71% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galic. fundusz propinacyjny, w myśl §. 100 ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220 Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	113.657	—	82.104	88.324
	525	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—	99.726	100.000
	526	Na koszta urządzenia i utrzymania *dwóch* kursów dla pisarzy gmin wiejskich (w myśl uchwały sejmowej z dnia 2. listopada 1903)	16.000	—	7 773	16.000
	527	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	500	—	500	500
	528	Towarzystwo tatrzańskie, *stała subwencya*	1.000	—	1.000	1.000
	529	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, *zasiłek stały*	9.000	—	9.000	9.000
	530	Na biura pośrednictwa pracy	20.000	—	5.000	5.000
	531	Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki, na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie, na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości	—	57.091	11.113	43.807
	531*a)*	Na koszta restauracyi Zamku król. na Wawelu	—	100.000	—	—
	532	Dla Czytelni polskiej w Białej — bezprocentowa pożyczka — zwrotna w ratach rocznych po 500 K	—	—	—	14.000
	532*a)*	II. i III. rata od pożyczonej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów	20.061	—	—	—
		Do przeniesienia . .	456.538	157.091	403.136	459.291

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIV.		Z przeniesienia . .	456.538	157.091	403.136	459.291
	533	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—	—	4.000
	533*a)*	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (I. rata z 10-lecia subwencyi 100.000 K)	10.000	—	—	—
		Suma rubryki XIV.	470.538	157.091	403.136	463.291
			627.629			

Wyjaśnienia.

W roku 1906 preliminuje się . . . . . 627.629 K
„ 1905 uchwalono . . . . . 463.291 „
„ 1906 preliminuje się zatem *więcej* o . . . . . 164.338 K

Do poz. 522. Wedle specyalnego preliminarza, dołączonego jako alegat do rubryki XIV. wydatków.

„ „ *524.* Preliminuje się *więcej* o 25.333 K, stosownie do podatku zarobkowego, opłacanego przez galicyjski fundusz propinacyjny (LW. 69.111/05).

„ „ *530.* Preliminuje się *więcej* o 15.000 K niż na rok 1905, w miarę rozwoju akcyi i tworzenia nowych biur pośrednictwa pracy.

„ „ *531.* Suma wydatków na koszta przeistoczenia Zamku królewskiego na Wawelu w dniu układania niniejszego sprawozdania wynosi *brutto* . 1,998.426 K 85 g
Dochody zaś ze subwencyi krakowskiej Kasy Oszczędności, tudzież z legatów ś. p. Rysza i ks. Krokowskiego . . . 801.115 „ 56 „
pozostaje . . 1,197.311 K 29 g
ponieważ jednak w sumie powyższej mieszczą się odsetki zapłacone od chwilowych pożyczek pokryte z kredytu rubr. XIV. poz. 500 z roku 1904 w kwocie . . . . . 11.112 „ 59 „
zatem pozostaje bez pokrycia suma . . . . . 1,186.198 K 70 g

W ciągu roku 1905 przypadnie do zapłaty:

a) w ciągu roku 1905 pierwsza połowa subwencyi dla gminy miasta Krakowa 65.000 K na budowę kanału do Wisły . . . . . 32.500 K
b) ryczałt na czyszczenie kanału . . . . 4.000 „
c) w dniu 1. listopada 1905 VI. rata c. k. Skarbowi wojskowemu . . . . . 115.000 „ 151.500 „ — „
razem po koniec roku 1905 braknie pokrycia dla sumy . . 1,337.698 K 70 g

W ciągu roku 1906 przypadnie do zapłaty:

a) w dniu 1. lipca 1906 — VII. rata c. k. Skarbowi wojskowemu 110.000 „ — „
b) w ciągu zaś roku 1906 druga połowa subwencyi dla gminy miasta Krakowa j. w. . . . . 32.500 „ — „
Ogółem po koniec roku 1906 wynosić będą wydatki *(oprócz administracyjnych)* sumę . . . . . 1,480.198 K 70 g

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

od której preliminuje się następujące odsetki:

a)	4% od kwoty	1,337.699 K	za cały rok 1906	53.508 K
b)	„ „ „	110.000 „	od 1. maja do 31. grudnia 1906 .	2.933 „
c)	„ „ „	32.500 „	„ 1. lipca „ 31. „ „ .	650 „
			Razem . .	57.091 K

Do poz. 531 a) Preliminuje się wydatek *nadzwyczajny* 100.000 K w myśl osobnego sprawozdania.

„ „ *532 a).* Pozycya nowa preliminowana stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z d. 27. października 1903. Wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w dochodach zarachowanych w rubryce XI. poz. 83 *a).*

„ „ *533 a).* Pozycya nowa uzasadniona w osobnem sprawozdaniu.

Część II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
I.		**Zarząd.**				
	1	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych . .	28.000	—	33.152	28.000
	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	33 000	—	35.285	32.000
	3	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	3.000	—	5.692	3 000
	4	Sprzedaż książek i druków	8.500	—	7.478	8 500
	5	Różne przygodne	200	—	20	200
		Suma rubryki I. .	72.700	—	81.627	71.700

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 72.700 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 71.700 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *więcej* o . . . . . 1 000 K

Do poz. 2. Wynikłości wynosiły: w r. 1902 . . . . . 28.429 K
„ „ 1903 . . . . . 37.487 „
„ „ 1904 . . . . . 35.285 „ 101.201 „
przeciętnie . . . 33.730 „
preliminuje się w zaokrągleniu . . . 33 000 „

Inne pozycye tej rubryki preliminuje się w wysokości na rok 1905 uchwalonej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		**Sprawy zdrowotne.**				
	6	Nadwyżka dochodów szpit. św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych . . . . 5.794 K „ syfilit. . . . . 24.564 „	30 358	—	13 863	17.630
	7	Nadwyżka dochodów szpitala lwowskiego, oddziału chorych i położnic z klinikami	—	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	47.557	—
	9	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . . .	57.000	—	61.941	58.000
	10	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia.	100	—	161	50
	11	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich . .	1.020	—	1.118	1.020
		Do przeniesienia . .	88.478	—	124.640	76.700

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
II.		Z przeniesienia . .	88.478	—	124.640	76.700
	12	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	200.000	—	—	100.000
	12*a*)	Wynikłości wedle zamknięcia rachunków nie wpływające na preliminarz . . .	—	—	2.929	—
		Suma rubryki II. .	288 478	—	127.569	176.70[illegible]

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 288.478 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 176.700 „
„ „ 1906 preliminuje się *więcej* o . . . . . 111.778 K

Do poz. 6, 7 i 8. Na podstawie szczegółowych preliminarzy tych zakładów.

„ „ *9.* Wynikłości wynosiły: w r. 1902 . . . . 59.704 K
„ „ 1903 . . . . 50.047 „
„ „ 1904 . . . . 61.941 „ 171.692 „
przeciętnie . . . . 57.231 „
Preliminuje się w zaokrągleniu . . . 57.000 „

„ „ *10.* Wynikłości wynosiły: w r. 1902 . . . . 125 K
„ „ 1903 . . . . — „
„ „ 1904 . . . . 161 „ 286 K
przeciętnie . . . 95 „
Preliminuje się w zaokrągleniu . . . 100 „

„ „ *12. Więcej* o 100.000 K, gdyż w roku 1906 wpłyną od c. k. rządu 2 raty.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
III.		**Pomniki historyczne.**				
	13	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie	450	—	730	450
	13*a*)	Wynikłości wedle zamknięcia rachunków nie wpływające na preliminarz . .		—	122	
		Suma rubryki III. .	450	—	852	450
IV.		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
	14	Nadwyżka od funduszu policyi krajowej.	4.602	—	—	3.388
	15	Kwaterunkowe żandarmeryi	58.084	—	—	58.084
	16	Noclegowe żandarmeryi.	94.044	—	—	93 152
		Do przeniesienia . .	156.730	—	—	154.624

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IV.		Z przeniesienia . .	156.730	—	—	154.624
	17	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	25 856	—	—	25.355
	18	Dochód:				
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego). . . 25.872 K				
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . . 11.486 „				
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—	—	38.758
	18*a)*	Dochód z czynszu za kantynę w gmachu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie .	—	—	—	—
	18*b)*	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów .	1.800	—	—	—
	18*c)*	4% odsetki od kapitału 100.000 K powstałego z zaoszczędzeń z lat ubiegłych	4.000	—	—	—
	18*d)*	Dochód z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę	10.866	—	—	—
	19	Zwrot wydatków szupasowych. . . .	12.000	—	—	13.000
		Suma rubryki IV. .	250.010	—	280.447	231.737

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się w tej rubryce . . . . . 250.010 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 231.737 „
„ „ 1906 preliminuje się *więcej* o . . . . . 18 273 K

Do poz. 14. Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza.

„ „ *15.* Kwaterunkowe zawiera w sobie wynagrodzenie z c. k. Skarbu Państwa za kwatery:

9 oficerów przy sztabie	11.128 K
2 majorów eksponowanych w Krakowie i w Przemyślu	3.068 „
15 rotmistrzów	14.468 „
45 oficerów niższych stopni . . .	24.164 „
3 wachmistrzów rachunkowych . .	1.368 „
3 woźnych	1.368 „
na kancelaryę dla sztabu	2.520 „
razem jak wyżej . .	58.084 K

„ „ *16.* Noclegowe obliczone jest za 2.741 głów po 9·4 g za 1 żołnierza za cały rok.

„ „ *17.* Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty kwaterunkowego 2 oficerów i za umieszczenie w koszarach posterunkowych 226 żandarmów, przeznaczonych dla kontroli bydła.

„ „ *18 b), c) d).* Pozycye nowo preliminowane wedle preliminarza żandarmeryjnego, przedłożonego do LW. 37.466/05.

„ „ *19.* Wedle zamknięcia rachunków wynosiły dochody:

w r. 1902	12.770 K	
„ „ 1903	12.365 „	
„ „ 1904	11.556 „	
razem		36.691 K
przeciętnie . . .		12.230 „
preliminuje się w zaokrągleniu . .		12.000 „

czyli o 1.000 K *mniej* niż na rok 1904 uchwalono.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
V.		**Komunikacye.**				
	20	Myta na drogach krajowych	504.500	—	515.228	498.200
	21	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	2.600	—	2.452	2.600
	22	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	550	—	620	450
	23	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów	1.500	—	2.500	1.500
	24	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna na rurociąg naftowy	1.582	—	1.689	1.582
	25	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na budowę drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin. . .	—	25.000	—	44.000
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	8.900	—	15.903	5.500
	27	Zwroty od Towarzystw kolejowych:				
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 13.625 K				
		b) koszta komisyjne personalu krajowego biura kolejowego w sprawach eksploatacyi i budowy . . . . . 25.000 „				
		c) płace urzędników eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnej Tarnów-Szczucin . . . . . 18.560 „				
		d) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowem biurze kolejowem. . 6.250 „	—	63.435	61.011	37.475
	28	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych na płace urzędników Oddziału techniczno-drogowego i krajowego biura kolejowego	8.100	—	8.447	8.000
	29	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej tranwersalną (c. k. państwową):				
		a) Buczacz, rata roczna . 2.000 K — g				
		b) Sanok, „ „ . 1.592 „ „				
		c) Stanisławów, rata roczna 1.510 „ 82 „	5.103	—	4.011	5.103
	29*a)*	Zwroty kosztów wywłaszczania gruntów pod budowę drogi kraj. Przeworsk-Dynów (Rada pow. w Łańcucie). .	—	—	3.857	—
		Suma rubryki V. .	532.835	88.435	615.718	604.410
			621.270			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Do poz. 20. Dochody z myt wedle zamknięć rachunkowych wynosiły:

w roku 1902	490.586 K
„ „ 1903	507.947 „
„ „ 1904	515.228 „
razem	1,513.761 K
przeciętnie	504.587 „
preliminuje się zatem w zaokrągleniu	504.500 K

„ „ *21.* Wynikłości wedle zamknięć rachunkowych wynosiły:

w roku 1902	2.675 K
„ „ 1903	2.825 „
„ „ 1904	2.452 „
razem	7.952 K
przeciętnie	2.650 „
wstawiono więc w zaokrągleniu	2.600 K

„ „ *22.* Dochody z grzywien wedle zamknięć rachunkowych wynosiły:

w roku 1902	412 K
„ „ 1903	627 „
„ „ 1904	620 „
razem	1.659 K
przeciętnie	553 „
preliminuje się w zaokrągleniu	550 K

„ „ *23.* Preliminuje się raty datków dobrowolnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów, jak w roku 1905.

„ „ *24.* Preliminuje się jak w roku 1905 stosownie do przypadającego czynszu w kwocie 1.582 K 40 g.

„ „ *25.* Preliminuje się stosownie do zobowiązania c. k. Rządu, objętego budżetem państwa z 1905 r. pierwszą ratę subwencyi w kwocie 25.000 K, w przewidywaniu, że wpłata tej subwencyi zależna od postępu budowy na razie jeszcze nierozpoczętej, nastąpi dopiero w 1906 roku. Preliminowany dochód odpowiada wydatkowi wstawionemu równocześnie do rubr. VIII. lit. D. poz. 225 c.

„ „ *26.* Wynikłości wedle zamknięć rachunkowych wynosiły:

w roku 1902	2.043 K
„ „ 1903	8.769 „
„ „ 1904	15.903 „
razem	26.715 K
przeciętnie	8.905 „
preliminuje się w zaokrągleniu	8.900 K

„ „ *27.* Preliminuje się *więcej* o . . . . . 25.960 K

a mianowicie: *w poz. 27 b) więcej* o 7.400 K, odpowiadającej wydatkowi preliminowanemu równocześnie w rubr. VIII. Dział II. pozycya *241 a) β)* wydatków; *w pozycyi 27 c)* wstawia się 18.560 K, jako zwrot płac urzędników i funkcyonaryuszów kraj. Biura kolejowego, którzy mają być eksponowani do zamierzonej budowy linii Tarnów-Szczucin. Ogółem preliminuje się *więcej* j. w. o 25.960 K.

„ „ *28.* Zwroty zaliczek wedle zamknięć rachunkowych wynosiły:

w roku 1902	8.459 K
„ „ 1903	7.422 „
„ „ 1904	8.447 „
razem	24.328 K
przeciętnie	8.109 „
preliminuje się w zaokrągleniu	8.100 K

„ „ *29.* Preliminuje się jak w roku 1905 stosownie do przypadających rat.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VI.		**Budowy wodne i melioracye.**				
	30	Zwroty zaliczek na płace	1.900	—	2.427	1.900
	31	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	18 178	—	52 749	30.351
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla biura melioracyjnego	16.000	—	16.000	16.000
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla dozorców melioracyjnych . . .	4.000	—	4.000	4.000
	34	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk.	2.000	—	2.000	2.000
	35	Zwrot niezużytych kredytów dyspozycyjnych z lat ubiegłych na regulacye rzek niespławnych	—	—	—	230.000
	35*a*)	Wynikłości wedle zamknięcia rachunków, nie wpływające na preliminarz . .	—	—	48	—
		Suma rubryki VI. .	42.078	—	77.224	284.251

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 42.078 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 284.251 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *mniej* o . . . . . 242.173 K

Do poz. 31. Preliminuje się zwroty kosztem zdjęć i projektów dla:
a) regulacyi Wereszycy . . . . . 5.612 K 06 g
b) „ górnej Trześniówki . . . 12.565 „ 86 „
Razem . . 18.177 K 92 g

„ „ *35.* Dochód *odpada* jako jednorazowo na r. 1905 uchwalony.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VII.		**Rolnictwo.**				
	36	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół rolniczych	4.600	—	5.251	4.300
	37	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	14 780	—	14.610	14.780
	38	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	104.144	—	106.275	102.698
	39	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	7.740	—	7.260	7.540
	40	Folwark „ „ . .	46.000	—	49.201	43.700
	41	Szkoła gorzelnicza „ „ . .	5.500	—	4.800	5.300
	42	Gorzelnia krajowa „ „ . .	10.400	—	9.132	11.500
	43	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	5.500	—	7.031	4.300
		Do przeniesienia . .	198.664	—	203.560	194.118

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VII.		Z przeniesienia . .	198 664	—	203.560	194.118
	44	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	61.200	—	59.157	61.500
	45	Folwark w Czernichowie	15.140	—	16.414	14.540
	46	Szkoła niższa rolnicza w Horodence . .	8.300	—	8.009	7.400
	47	„ „ „ „ Jagielnicy . .	17.560	—	16.055	14.560
	48	„ „ „ „ Kobiernicach .	17.960	—	23.621	14.880
	49	„ „ „ „ Bereźnicy . .	19.630	—	24.392	18.180
	50	„ „ „ „ Suchodole . .	19.502	—	21 290	14.202
	51	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . .	9.760	7.000	9.734	9.760
	52	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	15.700	—	11.211	11.500
	53	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	4.500	—	3.869	4.500
	54	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie	6.150	—	5.000	6.000
	55	Dochody krajowego składu publicznego w Krakowie.	33.710	—	29.452	34.035
	56	Subwencya z c. k. Skarbu państwa — na założenie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach. VI. i ostatnia rata z przyrzeczonych 40.000 K	—	5.000	7.000	7.000
	57	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . . .	8.000	—	8.000	8.000
	58	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	—	10.000	—	10.000
	59	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora mleczarstwa	2.000		2.000	2.000
	60	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200	—	1.200	1.200
	61	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów. .	9.500		8 000	8.000
	62	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 instruktorów hodowli bydła . .	4.000	—	4.000	4.000
	63	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu . . .	2.000	—	2.000	2 000
	64	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000	2.000
	64*a)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych	—	2.300	1.270	1.730
	64*b)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . .	5.000	—	—	—
	65	Dochody biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:				
		a) zwroty za druki i książki. . . .	27.200	—	33.254	27.200
		b) subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek	—	10.000	20.000	10.000
		Do przeniesienia . .	488.676	34 300	520.488	488.305

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VII.		Z przeniesienia . .	488.676	34.300	520.488	488.305
	65	*c)* zwrot od fund. pożyczk. za prowadzenie zbiorowych rachunków (płaca prakt. rach. i dyetaryusza) . . .	2.160	—	1.440	1.440
		d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“ za r. 1904	6.000	—	—	—
	65*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunków, nie wpływające na preliminarz . .	—	—	835.654	—
		Suma rubryki VII. .	496.836	34.300	1,357.582	489.745
			531.136			

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 531.136 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 489.745 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *więcej* o . . . . . 41.391 K

Do poz. 36. Wynikłości wynosiły wedle zamknięcia rachunków:

w r. 1902 . . . . 4.164 K
„ „ 1903 . . . . 4.434 „
„ „ 1904 . . . . 5.251 „ 13.849 K Przeciętnie 4.616 K
Preliminuje się w zaokrągleniu . . . 4.600 K

„ „ *37—55.* Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach.

„ „ *56.* Na poczet subwencyi z c. k. Skarbu państwa . . . . . 40.000 K
wpłynęło do funduszu krajowego 5 rat po 7.000 K . . . 35.000 „
Na r. 1906 preliminuje się VI. (ostatnią ratę) . . . . 5.000 K

„ „ *61.* *Więcej* o 1.500 K na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 72836/905).

„ „ *64 a)* *Więcej* o 570 K na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 55591/905).

„ „ *64 b)* Pozycya nowa na podstawie zobowiązania c. k. Rządu (LW. 10209/905).

„ „ *65.* Ogółem *więcej* o 6.720 K na podstawie osobnego preliminarza uchwalonego do LW. 47678/905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
VIII.		**Górnictwo.**				
	66	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	9.000	—	9.000	9.000

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
IX.		**Przemysł i rękodzieła.**				
	67	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół i i zakładów przemysłowych . . .	1.500	—	987	2.200
	68	Konwent P. P. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki, udzielonej w sumie 10.000 K na budowę szkoły robót kobiecych, X. rata	—	600	600	600
	69	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki 5.000 K, udzielonej na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie, VIII. rata . .	—	400	—	400
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki 600 K na zakupno materyału i wypłatę robocizny, spłacalnej w 5 ratach rocznych po 120 K, od roku 1902 począwszy	—	120	120	120
	71	Stary Sącz, warsztat szewski, zwrot pożyczki 800 K na zasilenie kapitału obrotowego (VII. i VIII. rata) . .	—	160	160	160
	72	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1.200 K, udzielonej na przeprowadzenie kultury łoziny, w 3 równych po sobie następujących ratach po 400 K (III. rata)	—	400	400	400
	73	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1.000 K, udzielonej na utworzenie przemysłowo-handlowego związku między szkołami koszykarskiemi: w Rudkach, Wilczycach i Pohorcach, spłacalna w 5 równych ratach rocznych (II. rata)	—	200	—	200
	74	Świątniki, szkoła ślusarska, zwrot zaliczki 1.000 K, udzielonej na utworzenie funduszu obrotowego dla prowadzenia dalszej produkcyi wyrobów ślusarskich — w 5 ratach rocznych po 400 K (I. rata)	—	400	—	400
	74*a)*	Wynikłości wedle zamknięcia rachunków nie wpływające na preliminarz . .	—	—	8.530	—
		Suma rubryki IX. .	1.500	2.280	10.797	4.480
			3.780			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się		3.780 K
„ „ 1905 uchwalono		4.480 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *mniej* o		700 K
Do poz. 67. Wynikłości wynosiły w r.: 1902		1.430 K
1903		1.990 „
1904		987 „
razem		4.407 K
przeciętnie		1.469 „
preliminuje się w zaokrągleniu		1.500 „

Inne pozycye tej rubryki preliminuje się w wysokości na rok 1905 uchwalonej, z uwagą *do poz. 74*, że spłatę I. raty pożyczki prolongowano do r. 1906 (LW. 13.932/905), wobec czego na rok 1906 preliminuje się I. a nie IV. ratę.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
X.		**Długi krajowe.**				
	75	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		I. Od obowiązanych:				
		a) Wpłata kapitałów i rent:				
		Galicya wschodnia . . . 94 K				
		„ zachodnia . . . — „				
		W. Ks. Krakowskie . . — „	94	—	528	94
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:				
		Galicya wschodnia . . . 1.700 K				
		„ zachodnia . . . 90 „				
		W. Ks. Krakowskie . . 10 „	1.800	—	1.940	1.600
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:				
		Galicya wschodnia . . . 1.500 K				
		„ zachodnia . . . 400 „				
		W. Ks. Krakowskie . . 100 „	2.000	—	1.258	16.000
	76	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z roku 1873 (6-ta rata z 16-lecia)	400	—	460	400
		Suma rubryki X. .	4.294	—	4.186	18.094

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się		4.294 K
„ „ 1905 uchwalono		18.094 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem mniej o		13.800 K

Do poz. 75 ad I. a) Preliminuje się na podstawie planu umorzenia.

Do poz. 75 ad I. b) Wynikłości z 3 lat ostatnich wynoszą:

w r. 1902	1.506 K		
„ „ 1903	1.849 „		
„ „ 1904	1.940 „	5.295 K przeciętnie	1.765 K
Preliminuje się w zaokrągleniu			1.800 „

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Do poz. 75 ad II. Wedle zamknięć rachunkowych zaległości w dodatkach indemnizacyjnych z końcem roku 1904 wynosiły:

w Galicyi wschodniej	72.550 K 91 g
„ „ zachodniej	7.638 „ 21 „
„ W. Ks. Krakowskiem	3.986 „ 54 „
Razem	84.175 K 66 g

zaś wpływy wynosiły:

w roku 1902 . . .	11.284 K	
„ „ 1903 . . .	6.120 „	
„ „ 1904 . . .	1.258 „	18.662 przeciętnie 6.220 K

z uwagi jednak na znacznie zmniejszone wpływy z ostatnich dwu lat i coraz większą trudność w ściągnięciu zaległości preliminuje się przypuszczalną zaokrągloną kwotę z 1904 r. 2.000 K.

Do poz. 76. Preliminowany dochód stanowi ratę z pożyczki udzielonej powiatowi gryboWskiemu, która w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. maja 1900 r. ma być spłaconą w 16-tu latach po 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1901 roku (LW. 40.994/903 i 5.807/904).
Wierzytelność z końcem r. 1906 wyniesie 3.600 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XI.		**Rozmaite.**				
	77	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	24.000	—	23.539	24.000
	78	Bohorodczany, powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 8.339 K 20 g z tytułu zapłaconej c. k. Skarbowi państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 10.000 K udzielonej w roku 1899 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju	—	—	833	834
	79	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich .	25.000	—	28.602	24.000
	80	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	720.000	—	827.359	850.000
	81	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego: *a)* dla kraju . . . . 300.000 K *b)* dla powiatów . . . 100.000 „	400.000	—	400.000	400.000
	82	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.520	—	860	1.520
	83	Czytelnia polska w Białej — zwrot bezprocentowej pożyczki 14.000 K, w 28 ratach po 500 K rocznie od 1. grudnia 1904 (III. rata)	500	—	—	500
		Do przeniesienia . .	1,171.020	—	1,281.193	1,300.854

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XI.		Z przeniesienia . .	1,171.020	—	1,281.193	1,300.854
	83*a*)	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem: *a*) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych; *b*) z datku od stacyi klimatycznej; *c*) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem .	12.000	—	—	—
	83*b*)	Dochody wedle zamknięcia rachunków nie wpływające na preliminarz . .	—	—	4	—
		Suma rubryki XI. .	1,183.020	—	1,281.197	1,300.854

Wyjaśnienia.

Na rok 1906 preliminuje się . . . . . 1,183.020 K
„ „ 1905 uchwalono . . . . . 1,300.854 „
„ „ 1906 preliminuje się zatem *mniej* o . . . . . 117.834 K

Do poz. 78. *Dochód odpada*, gdyż ostatnią ratę pożyczki wstawiono do budżetu na rok 1905.

Do poz. 79. Wynikłości wynosiły wedle zamknięć rachunkowych:

w r. 1902 . . . . . 23.093 K
„ „ 1903 . . . . . 24.478 „
„ „ 1904 . . . . . 28.602 „
razem . . . . . 76.173 K
przeciętnie . . . . . 25 391 „
preliminuje się w zaokrągleniu . 25.000 „

Do poz. 80. Po myśli art. X. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220. otrzymują kraje z nadwyżki dochodów z podatków osobisto dochodowych kwotę 6,000.000 K, rozdzieloną wedle klucza opłacanych przez te kraje podatków realnych. Na Galicyę przypada z tego w przybliżeniu 720.000 K.

Jeżeli zaś podatki osobisto dochodowe przyniosą tyle, że po pokryciu wszystkich opustów, przewidzianych w powołanej ustawie (art. IV.—art. XI.), pozostanie jeszcze nadwyżka, to połowę tej nadwyżki otrzymują dodatkowo kraje koronne wedle podanego wyżej klucza.

W latach 1901—1903 przyniosły podatki te rzeczywiście taki dochód, że pozostawała nadwyżka, z której na Galicyę przypadało przeszło 120.000 K. Jednakowoż już w roku 1904 przyniosły te podatki wedle pisma c. k. Ministerstwa skarbu z 24. czerwca 1905 L. 42.694 zaledwie tyle, że można było pokryć ustawą przewidziane opusty, a dla rozdziału między kraje, prócz normalnych 6,000.000 K nie pozostało żadnej nadwyżki. Skutkiem tego zamiast przewidzianego budżetem krajowym dochodu z tego źródła w kwocie 850.000 K wpłynęło faktycznie tylko 701.038 K.

Wobec tego stanu rzeczy postanowił Wydział krajowy preliminować na rok 1906 w tej pozycyi tylko tyle, ile rzeczywiście na Galicyę przypada w stosunku do stałej, ustawą określonej kwoty 6,000.000 K.

Do poz. 83 a) Na częściowe pokrycie rat wstawionych w rubr. XIV. poz. 532 a) w kwocie 20.061 K preliminuje się w tej pozycyi następujące zwroty:

1. czynsz z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa od hr. Zamoyskiego w Zakopanem . . . . . 7.000 K
2. Datek od stacyi klimatycznej w Zakopanem płatny 1. stycznia i 1. lipca każdego roku . . . . . 5.000 „

Razem . . 12.000 K

Nadto wpłynie: 3.) dochód z 20% dodatku gminnego do podatku domowo-czynszowego w Zakopanem, którego wysokość nie znana, gdyż uchwalony przez Wysoki Sejm 24. października 1904 projekt ustawy, dotąd nie uzyskał sankcyi.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XII.		**Opłaty konsumcyjne.**				
	84	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych:				
		a) od piwa	1,900.000	—	1,964 059	1,700.000
		b) 30%-wy dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina	90.000	—	92 106	89.000
		c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu .	5,270 000	—	5,339 818	5,350.000
		Suma rubryki XII. .	7,260.000	—	7,395.983	7,139.000

Wyjaśnienia.

Ad a) Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych od piwa w myśl ustawy z d. 13. lutego 1903 Nr. 24 Dz. u. kr. wynosił netto za 7 kwartałów (do 31. grudnia 1904 roku) kwotę . . . . . 3,316.851 K
zatem kwartalnie . . . . . 473.835 „
czyli na cały rok . . . . . 1,895.340 „
Z uwagi na korzystniejszy wynik roku 1904 (1,964.059 K) preliminuje się w zaokrągleniu . . . . . 1,900.000 „
czyli więcej jak na rok 1905 uchwalono o kwotę . . . . 200.000 K

Ad b) 30%-wy dodatek do podatku od wina, pobierany na mocy ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93 Dz. u. k. wynosił w powiatach netto:

w roku 1902 . .	68.731 K			
„ „ 1903 . .	70.298 „			
„ „ 1904 . .	71.688 „	210.717 K	przeciętnie	70.239 K

zaś w mieście Lwowie i Krakowie obliczony na podstawie wynikłości z roku 1903 i 1904 (7 kwartałów) . . . . . 20.750 „
razem . . 90.989 K
preliminuje się więc w zaokrągleniu kwotę . . . . . 90.000 „
czyli *więcej* jak na rok 1905 uchwalono o kwotę . . . . 1.000 K

Ad c) Udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu wynosił:

w roku 1902 . .	5,099.130 K			
„ „ 1903 . .	5,358.657 „			
„ „ 1904 . .	5,339.819 „	15,797.606 K	przeciętnie	5,265.868 K

Preliminuje się w zaokrągleniu 5,270.000 K, zatem *mniej* o 80.000 K, jak na rok 1905, z powodu, że konsumcya spirytusu w r. 1905 (już za pierwsze 4 miesiące) spadła o 100.000 hl. Skutkiem tego zaś, że konsumcya spadła, a Skarb państwa wypłaca w r. 1905 udział krajów w stosunku do preliminowanej na rok 1905 kwoty 19,200.000 K, stanie się, że fundusz krajowy nadbierze znacznie w roku 1905 przypadającą nań kwotę i zwrócić ją będzie musiał w r. 1906, tak, że netto nie przypadnie mu w r. 1906 więcej, jak z trzechletniego przecięcia wypada.
W ogóle preliminuje się w tej rubryce na rok 1906 jak wyżej . 7,260.000 K
Na rok 1905 uchwalono . . . . . 7,139.000 „
zatem na rok 1906 *więcej* o . . . . 121.000 K

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota preliminowana na rok 1905.
			Korony			
XIII.	85	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	254.506	882.783	128.139
		Wyjaśnienie. Na rok 1906 wstawia się całą nadwyżkę dochodów z rachunku r. 1904, wynoszącą 254.506 K 63 g.				
XIII *a)*	86	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 7,000.000 K, na pokrycie 40% datku kraju, przypadającego do wypłaty w r. 1906 na regulacyę rzek kanałowych	773.600	—	—	—
		Wyjaśnienia obacz rubr. IX. poz. 262 *a)* wydatków.				
XIII *b)*	87	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 6,150.000 K, na pokrycie rat, przypadających do wypłaty w r. 1906, na systematyczną regulacyę rzek karpackich	462.568	—	—	462.568
		Wyjaśnienia obacz rubr. IX. poz. 263 wydatków.				
XIV.	88	**Dodatki do podatków** od ogólnej sumy podatków 24,500.000 K:				
		1. Od podatku gruntowego i domowego w sumie 19,118.610 K:				
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 17,646.477 K po 65 g . 11,470.210 K				
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 1,472.133 K po 57 g 839.116 „				
		2. Od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie 5,381.390 K:				
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 4,697.023 K po 71 g . 3,526.586 „				
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 414.367 K po 63 g . 261.051 „	16,096.963	—	15,196.153	16,096.963
		Wyjaśnienia. Na podstawie szczegółów przytoczonych w sprawozdaniu o budżecie na r. 1906.				

LW. 60.652/1905.

I. Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

Alegat do rubr. V. wydatków funduszu krajowego.

z załącznikami:

1. Wykaz posad etatowych nauczycieli szkół ludowych i wydział. systemizowanych na rok 1905/6.
2. „ „ „ religii systemizowanych na rok 1905/6.
3. „ imienny wdów po naucz. i byłych nauczycieli, którym przyznano stałe dary z łaski.
4. „ liczebny szkół według klas i ryczałtów na drobne potrzeby szkolne i urzędowe.
5. „ nauczycieli nadetatowych, oraz wynagrodzenia tychże.
6. „ przekształconych i nowo zorganizowanych szkół od 1. maja 1904 do 15. maja 1905.
7. „ konferencyi okręgowych.
8. Obliczenie „H“ wydatków na kursa ogrodnicze i pszczelnicze, tudzież na kursa słójdu.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, plac Bernardyński 7.

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Wydatki.				
I.	1-7	**Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych** . .	11,642.400	—	10,642.800	11,213.399
II.	8-11	**Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych rolniczych i specyalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne**	130.600	—	116.200	124.900
III.	12	**Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych** .	47.966	—	20.035	21.966
IV.	13-16	**Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski**	78.414	5.000	51.614	80.036
V.	17	**Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół** . . .	200.000	200.000	400.000	400.000
VI.	18-21	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych**	348.298	640	311.387	329.200
VII.	22	**Na przybory naukowe ogólnej natury dla nauk praktycznych**	50.000	—	50.000	50.000
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	10.000	—	10.000	10.000
IX.	24	**Na konferencye okręgowe** . . .	98.000	—	95.500	106.000
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich** . . .	200.000	—	200.000	200.000
		Do przeniesienia .	12,805.678	205.640	11,897.536	12,535.501

Preliminarz na rok 1906. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	12,805.678	205.640	11,897.536	12,535.501
XI.	26	**Na rozmaite wydatki**	24.600	—	24.600	24.600
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye**	—	55.136	55.736	50.536
		Suma wydatków . .	12,830.278	260.776	11,977.872	12,610.637
		Ogółem . .	13,091.054			
		W porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1905	12,610.637			
		okazuje się wydatek większy o . .	480.417			
		a mianowicie:				
		w rubr. I. więcej o 429.001 K.				
		„ „ II. „ „ 5.700 „				
		„ „ III. „ „ 26.000 „				
		„ „ IV. „ „ 3.378 „				
		„ „ VI. „ „ 19.738 „				
		„ „ IX. „ „ — „ mniej o 8.000 K.				
		„ „ XII. „ „ 4.600 „				
		Razem więcej o 488.417 K. mniej o 8.000 K.				
		Ogółem więcej jak wyżej o 480.417 K., co przy poszczególnych rubrykach i pozycyach wyjaśniono.				

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi.	Sumaryusz	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905
			Korony			
		Dochody.				
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	70.615	—	72.509	70.166
II.	8-15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.490	—	43.395	43.490
III.	16-26	Dodatki	3,145.704	—	2,864 701	3,155.704
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670	—	5.670	5.670
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	170.000	—	195.007	140.000
VII.	30	Rozmaite wpływy	—	—	236.192	—
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.886	—	109.886	109.886
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	150	—	1.106	150
		Suma dochodów własnych	3,545.515	—	3,528.466	3,525.066
		Z porównania ze sumą wydatków	12,830.278	260.776		
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	9,284.763	260.776		
		Razem	9,545.539	—		
		W porównaniu preliminowanych dochodów na rok 1905	3,525.066	—		
		z preliminowanymi dochodami na rok 1906	3,545.515	—		
		okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o	20.449			
		a mianowicie:				
		W rubr. I. więcej o 449 K.				
		„ „ III. „ — „ mniej o 10.000 K.				
		„ „ VI. „ 30.000 „				
		Razem więcej o 30.449 K. mniej o 10.000 K.				
		w ogóle więcej jak wyżej o 20.449 K.				

Preliminarz na rok 1906. Dochody.

Porównując zwiększone dochody o	20.449 K.
ze zwiększonymi wydatkami o	480.417 „
okazuje się zwiększony niedobór o	459.968 K

spowodowany: zorganizowaniem 104 nowych szkół, reorganizacyą 76 szkół na więcejklasowe, stałem obsadzeniem większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli kwalifikowanych, wzrostem wydatków na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych z powodu art. 9 i 10 nowej ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73, wreszcie naturalnym rozwojem szkół w ogóle.

W sprawozdaniu Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1903 podniesiono zarzut, że w wydatkach funduszu szkolnego krajowego niewłaściwie zarachowuje c. k. Rada szkolna krajowa wydatki w rubryce „Przebieżne“ zawsze znacznie wyższe, aniżeli dochody Rubr. VII. poz. 30, w której rzekomo wydatki te znajdują pokrycie i wyrażono zapatrywanie, że rzeczą Rady szkolnej krajowej byłoby preliminować w budżecie odpowiednią kwotę na zaliczki dla nauczycieli, jeżeli uważa wydatki te za nieuniknione. Mimo tego c. k. Rada szkolna w preliminarzu na rok 1906 nic na to nie wstawiła, a Wydział krajowy równie się na to godzi, gdyż w wydatkach tych nie ma wcale zaliczek dla nauczycieli, ale są to tylko mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych, tudzież zwroty niesłusznie pobranych dochodów, które z natury swej do preliminowania się nie nadają tem więcej, że żadnej pozytywnej podstawy do tego nie ma.

Wydatki te zawsze kompenzują się z dochodami, a to jeżeli nie w roku przedmiotowym, to w latach następnych lub poprzednich.

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	7,648.500	—	7,175.122	7,410.866
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych	2,154.000	—	1,786.433	2,019.533
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii . . .	506.300	—	470.850	494.400
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	140.000	—	115.313	140.000
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli	863.600	—	777.673	833.600
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	240.000	—	232.977	235.000
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	90.000	—	84.432	80.000
		Suma rubryki I. . .	11,642.400	—	10,642.800	11,213.399
II.		**Remuneracye i zasiłki.**				
	8	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	50.000	—	44.000	50.000
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:				
		1) Na 5 kursów wakacyjnych dla nieukwalifikowanych sił nauczycielskich po 2.700 K., razem . . 13.500 K.				
		2) Na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich:				
		Do przeniesienia 13.500 K.	50.000	—	44.000	50.000

Preliminarz na rok 1906. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia 13.500 K.	50.000	—	44.000	50.000
		a) całoroczny kurs rolniczy . . . . 6.000 K. *b)* 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze 10.000 K. *c)* kurs uprawy tytoniu . . . 1.000 K. 17.000 K.	30.500	—	24.800	27.500
	10	Na kursa nauki zręczności dla nauczycieli, a to: *a)* 2 kursa slöjdu drzewnego 5.000 K. *b)* 1 kurs koszykarstwa . 2.500 K. *c)* 1 kurs kartoniarstwa . 1.600 K.	9.100	—	6.400	6.400
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	41.000	—	41.000	41.000
		Suma rubryki II. . .	130.600	—	116.200	124.900
III.	12	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	47.966	—	20.035	21.966
IV.		**Dodatki i dary z łaski.**				
	13	Dodatek stały do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego . . .	25.600	—	25.600	25.600
	14	Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz funduszu szkolnego emerytalnego za I. kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich	33.464	—	—	31.936
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół	—	5.000	8.716	5.000
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to: *a)* stałe według wykazu „C“ 11.500 K. *b)* jednorazowe rocznie . 6.000 K. *c)* a oprócz tego jeszcze na rok 1906 jednorazowo 1.850 K.	19.350	—	17.298	17.500
		Suma rubryki IV. . .	78.414	5.000	51.614	80.036

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905
			Korony			
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół**	200.000	200.000	400.000	400.000
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół**	155.000	—	141.614	150.000
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	560	640	62	1.200
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	162.738	—	147.325	148.000
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	30.000	—	22.386	30.000
		Suma rubryki VI.	348.298	640	311.387	329.200
VII.	22	**Na przybory naukowe:**				
		a) ogólnej natury . . 36.000 K.				
		b) dla nauk praktycznych:				
		1) na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych . . 3.500K.				
		2) na narzędzia dla ogrodów szkolnych . . . 1.000 K.				
		3) na warstaty i narzędzi, a do slöjdu 7.300 K.				
		4) na urządzenie pracowni koszykarskich . . . 1.000 K.				
		5) na przybory do robót kartoniarskich . . . 600 K.				
		6) na urządzenie gospodarstwa kobiecego . . . 600 K. 14.000 K.	50.000	—	50.000	50.000
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	10.000	—	10.000	10.000
IX.	24	**Na konferencye okręgowe**	98.000	—	95.500	106.000
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic seminaryów nauczycielskich**	200.000	—	200.000	200.000

Prelminarz na rok 1906. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
XI.	26	**Na rozmaite wydatki, a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . 3.000 K.				
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych . 3.600 „				
		c) na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 6.000 „				
		d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . . 12.000 „				
		Razem . .	24.600	—	24.600	24.600
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . .	—	6.000	6.000	6.000
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	—	4.000	3.000	3.000
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek ob. łac. w Przemyślu . . .	—	6.336	6.336	6.336
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	—	1.600	1.600	1.600
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie . . .	—	5.000	5.000	5.000
		f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie . . .	—	2.000	—	—
		g) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	—	1.500	1.500	1.500
		Do przeniesienia . .	—	26.436	23.436	23.436

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
				Korony		
		Z przeniesienia . .	—	26.436	23.436	23.436
		h) dla szk. żeńsk. Augustyanek w Krakowie	—	2.000	2.000	2.000
		i) dla szkoły żeńskiej w Stryju, utrzymywanej przez Tow. pedagogiczne .	—	1.000	1.000	1.000
		k) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	—	12.000	12.000	12.000
		l) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	—	1.000	1.000	1.000
		m) dla szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	—	600	600	600
		n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	—	1.800	1.800	1.800
		o) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Besku	—	400	400	400
		p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu .	—	3.000	3.000	3.000
		r) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie	—	600	600	600
		s) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4 klas. szkoły utrzymywanej przez SS. Felicyanki . .	—	500	500	500
		t) dla szkoły w Bełzie utrzymywanej przez SS. Felicyanki	—	600	600	600
		u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych	—	2.000	2.000	2.000
		w) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie . .	—	800	800	800
		y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako 2. rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K.)	—	800	—	800
		z) na częściową spłatę zaciągniętego długu na budowę szkoły w Nowosiółkach utrzymywanej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia jednorazowo . .	—	1.000	—	—
		ż) dla PP. Sakramentek we Lwowie na restauracyę budynku mieszczącego szkołę wydziałową żeńską, jednoroczne	—	—	6.000	—
		ź) dla szkoły PP. Dominikanek w Bielinach	—	600	—	—
		Suma rubryki XII. . .	—	55.136	55.736	50.536

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz 1. Wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych wynoszą według załączonego wykazu A . . . . . 8,313.540 K.

z tej kwoty potrąca się tytułem interkalaryów na podstawie dotychczasowych wyników jak na rok 1905 8%, t. j. kwotę . . . 665.083 K.

pozostaje przeto . . . . . 7,648.457 K.

a preliminuje się po zaokrągleniu wydatek w kwocie . . . 7,648.500 K.

Na rok 1905 uchwalony został ten wydatek w wysokości . 7,410.866 K.

Wydatek na rok 1906 preliminowany jest większy od uchwalonego na rok 1905 o . . . . . 237.634 K.

Przyczyny tego wzrostu leżą:

1) w zorganizowaniu 104 nowych szkół wedle załączonego wykazu „F“.

2) w reorganizacyi 76 szkół na więcejklasowe wedle załączonego wykazu „F“.

3) w stałem obsadzeniu większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli kwalifikowanych.

C. k. Rada szkolna krajowa potrąciła w tej pozycyi interkalarya tylko w wysokości 5% i preliminowała . . . . . 7,897.900 K.

Do rubr I. poz. 2. Wedle wykazu „E“ przypada na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych kwota . . . . . 2,393.056 K

od tej kwoty potrąca się z powodu posad nieobsadzonych lub obsadzonych siłami niekwalifikowanemi na podstawie dotychczasowych wyników 10% jak w roku 1905, a więc kwotę . . . . 239.306 K.

zostaje przeto . . . . . 2,153.750 K.

a preliminuje się okrągło . . . . . 2,154.000 K.

zatem więcej o . . . . . 134.467 K.
niż uchwalono na rok 1905.

C. k. Rada szkolna krajowa potrącała w tej pozycyi interkalarya tylko w wysokości 5% i preliminowała . . . . . 2,273.400 K.

Do rubr. I. poz. 3. Wedle wykazu „B“ wynoszą place wraz z dodatkami na mieszkanie nauczycieli religii kwotę . . . . . 575.300 K.

od tej kwoty potrąca się tytułem opróżnionych posad na podstawie dotychczasowych wyników 12% jak w roku 1905, a więc kwotę . 69.036 K.

zostaje zatem . . . . . 506.264 K.

a preliminuje się okrągło . . . . . 506.300 K.

t. j. o 11.900 K. więcej niż uchwalono na rok 1905, a to z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religii.

C. k. Rada szkolna krajowa potrąca w tej pozycyi tylko 10% na interkalarya i preliminuje . . . . . 517.700 K

Do rubr. I. poz. 4. Preliminuje się jak na rok 1905 uchwalono, a to na podstawie dotychczasowych wyników z lat ostatnich.

C. k. Rada szkolna krajowa preliminowała w tej pozycyi kwotę 145.000 K.

Do rubr. I. poz. 5. Preliminuje się o 30 000 K. więcej, niż na rok 1905 z powodu wzrostu liczby nauczycieli i kwinkwenniów i ze względu na nową ustawę z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. i rozp kraj. Nr. 73.

C. k. Rada szkolna kraj. preliminowała w tej pozycyi kwotę 883.600 K.

Do rubr. I. poz. 6. Preliminuje się o 5.000 K. więcej, niż na rok 1905, uwzględniając wzrost naturalny na podstawie dotychczasowych wyników.

Do rubr. I. poz. 7. Preliminuje się o 10.000 K. więcej niż na rok 1905 z powodu wzrostu liczby nauczycieli i urlopów.

C. k. Rada szkolna kraj. preliminowała w tej pozycyi kwotę 100.000 K.

Do rubr. II. poz. 8. *a)* Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli . . . 36.800 K.
b) Remuneracye za prowadzenie ogrodów szkolnych . . 7.200 „
c) Na nadzwyczajne remuneracye dla uzyskania nauczycieli w szkołach nieczynnych . . . . . 6.000 „

Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. II. poz. 9. Preliminuje się więcej o 3.000 K. z powodów przytoczonych w załączonem obliczeniu „H“.

Do rubr. II. poz. 10. Preliminuje się ogółem więcej o 2.700 K. z powodów przytoczonych w załączonem obliczeniem „H“.

Do rubr. II. poz. 11. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. III. poz. 12. Preliminuje się o 26.000 K. więcej niż na rok 1905 z powodu wzrostu liczby nauczycieli, tudzież ze względu na art. 9 i 10 nowej ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73.

Do rubr. IV. poz. 13. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. IV. poz. 14. Preliminuje się wydatek w wysokości faktycznej kwoty przypadającej z powodu opróżnionych posad nauczycielskich.

Do rubr. IV. poz. 15. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Preliminarz na rok 1906. Wydatki.

Do rubr. IV. poz. 16. Preliminuje się więcej o 1.850 K. odnośnie do odezwy c. k. Rady szkolnej kraj. z 3. maja 1905 L. 12.350 i odezwy Wydziału kraj. z 12. maja 1905 L. 43.374, tudzież odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z 16. czerwca 1905 L. 18.345 na wypłacenie tej kwoty 13 petentom tytułem przyznanych im zapomóg jednorazowych przez Wys. Sejm. Wydział kraj. nie mógł przychylić się do żądania c. k. Rady szkolnej krajowej, która proponowała podwyższenie ryczałtu z kwoty 6.000 K. na 10.000 K, gdyż na ten wyższy wydatek nie zezwala ogólny stan budżetu krajowego.

Do rubr. V. poz. 17. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. VI. poz. 18. Preliminuje się o 5.000 K. więcej niż na rok 1905 z powodu wzrostu orzeczeń przyznających te zasiłki na mocy ustawy.

Do rubr. VI. poz. 19. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. VI. poz. 20. Preliminuje się wedle wykazu „D“ więcej o 14.738 K., niż na rok 1905 z powodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe i nowozorganizowania szkół ludowych.

Do rubr. VI. poz. 21. Preliminuje się tak samo jak w roku 1905.

Do rub. VII. poz. 22. Preliminuje się tak samo jak w roku 1905.

Do rubr. VII. poz. 23. Preliminuje się tak samo jak w roku 1905.

Do rubr. IX. poz. 24. Preliminuje się mniej o 8.000 K. niż na rok 1905 ze względu, że w r. 1906 nie odbywa się konferencya krajowa, tudzież ze względu na załączony wykaz „G“, wedle którego dla 10.837 nauczycieli po 9 K. jak w roku 1904 uchwalono, wynosi 97.533 K. a preliminuje się okrągło 98.000 K.

C. k. Rada szkolna krajowa proponowała na ten cel kwotę 162.555 K, licząc na każdego nauczyciela aż po 15 K.

Do rubr. X. poz. 25. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. XI. poz. 26. Preliminuje się tak samo jak na rok 1905.

Do rubr. XII. poz. 27. Preliminuje się więcej o 4.600 K. z powodu podwyższenia przez Sejm krajowy subwencyi dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu o 1.000 K. jak akt LW. 9680/905 i przyznania dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie subwencyi w kwocie 2.000 K. jak akt LW. 116.769/904, wreszcie przyznania Zgromadzeniu Siótr Miłosierdzia na częściową spłatę długu zaciągniętego na budowę szkoły w Nowosiółkach jednorazowo subwencyi w kwocie 1.000 K. jak akt LW. 45.347/905, w końcu z powodu przyznania dla szkoły żeńskiej PP. Dominikanek w Bielinach stałej rocznej subwencyi w kwocie 600 K. jak akt LW. 46.836/905.

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
		a) Ogólny fundusz szkolny krajowy.				
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół:				
		a) 6% od 10.000 K. w listach zastawnych Zakł kredyt. w Krakowie . 600 K. — g.				
		b) 4½% od 26.400 K. w listach zastawnych Banku krajowego . 1.188 „ — „				
		c) 4½% od 224.800 K. w obligacyach galic. pożyczek krajowych . 10.116 „ — „				
		d) 4½% od 186.600 K. w listach zastawnych galic. Tow. kredytow. ziemskiego . . . 8.397 „ — „				
		e) 4% od 1 200 K. w listach zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemsk. 48 „ — „				
		f) 4% od 135.000 K. w listach zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemsk. 5.400 „ — „				
		g) 4% od 659 K. 70 g. w książeczkach galic. Banku krajowego . 26 „ 38 „	25.776	—	25.776	25.776
	2	Od 4% listów zastawnych galic. Banku kraj. nominalnej wartości 17.100 K. i od 4% obligów kolejowych galic. Banku krajowego nom. wart. 24.300 K. będących własnością majątku zarodowego	1.656	—	677	1.648
		b) Fundusz poszczególnych szkół ludowych				
	3	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płace nauczycieli:				
		a) 4% od 72.100 K. w obligacyach galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 2.884 K. — g.				
		Do przeniesienia 2.884 K. — g.	27.432	—	26.453	27.424

Preliminarz na rok 1906. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia 2.884 K. — g.	27.432	—	26.453	27.424
		b) 4% od 895.000 K. w listach zastawnych galic. Banku krajowego . 35.800 „ „				
		c) 4% od 600 K. w listach zastawnych gal. Tow. kred. ziemskiego . 24 „ — „				
		d) 4% od 56.400 K. w listach zastawnych galic. Tow. kred. ziemsk. . 2.256 „ — „				
		e) 4% od 4 000 K. w obligacyach gal. funduszu propinacyjnego . . 160 „ — „				
		f) 4% od 200 K. losu państwowego z r. 1860 8 „ — „				
		g) 4% od 19.600 K. w obligacyach kolejow. galic. Banku krajowego . 784 „ — „				
		h) 3·6% od 16.612 K. 71 gr. w książeczkach galic. Banku krajow. i galic. Kasy oszczędności . 602 „ — „	42.518	—	45.190	42.069
4		5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej:				
		a) u bractwa św. Anny w Jarosławiu . . Kapitał 75 złr. — kr. Odstetki 3 K. 15 g.				
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach . 7 „ 30 „ — „ 32 „				
		c) na realności Nr. 48, 106, 202 w Mościskach . . 25 „ — „ 1 „ 05 „				
		d) u bractwa szkaplerza w Bochni . . 50 „ — „ 2 „ 10 „				
		e) u bractwa Niepok. pocz. NPM. w Łukawicy . 112 „ 30 „ 4 „ 73 „				
		Do przeniesienia 270 złr. — kr. 11 K. 35 g.	69.950	—	71.643	69.493

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia 270 złr. — kr. 11 K. 35 g.	69.950	—	71.643	69.493
		f) u bractwa różańcowego w Bruśniku . 250 „ — „ 10 „ 50 „				
		g) u bractwa różańcowego w Woli Lubeckiej . 267 „ 30 „ 11 „ 25 „				
		787 złr. 30 kr. 33 K 10 h.	33	—	48	41
	5	5% od kapitału 5.000 złp. zahipotekowanego w walucie polskiej na dobrach Branice	125	—	125	125
	6	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w wal. polskiej				
		a) Nr. 342 I., Kapitał 521 V. . . 949 złp. 13 gr. 23 K. 73 g. Odsetki				
		b) Nr. 171 I, 256 II. . 421 „ 26 „ — „ — „				
		1.371 złp. 09 gr. 23 K. 73 g.	24	—	—	24
	7	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół:				
		a) od 8.400 K. na rzecz Zwiernik i Budy dla szkoły w Zwierniku . 420 K. — g.				
		b) od 100 talarów na dobrach Niegowice dla szkoły w Niegowicach 21 „ — „				
		c) od 840 K. na dobrach Kańczuga dla szkoły w Grodzisku . . 42 „ — „	483	—	693	483
		Suma rubryki I. . .	70.615	—	72.509	70.166
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw:**				
	8	Czynsz z ogrodu szkoln. w Dunajowie .	2	—	—	2
	9	„ „ „ w Krukienicach	4	—	—	4
	10	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	10	—	—	10
		Do przeniesienia . . .	16	—	—	16

Preliminarz na rok 1906. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	16	—	—	16
	11	Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Pilźnie	704	—	704	704
	12	Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie	446	—	691	446
	13	Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego .	324	—	—	324
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000	10.000
	15	Wartość naturaliów od gmin i obszarów dworskich i innych stron . . .	32.000	—	32.000	32.000
		Suma rubryki II. . .	43.490	—	43.395	43.490
III.		**Dodatki.**				
	16	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne:				
		a) miasto Zaleszczyki . 24 K. 46 h. *b*) Zaleszczyki stare . 3 „ 24 „ *c*) obszar dworski . . — „ 30 „	28	—	—	28
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	52	—	—	52
	18	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	210	—	316	210
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łac. w Limanowie zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa . . .	84	—	84	84
	20	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela dóbr w Bolesławiu . . .	52	—	105	52
	21	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28.618 na 2.350 złr. w. a., czyli 4.700 K.	198	—	198	198
		Do przeniesienia . .	624	—	703	624

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	624	—	703	624
	22	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr., czyli 1900 koron	80	—	80	80
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast, miasteczek, nareszcie od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli	740.000	—	749.540	750.000
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych . . .	5.000	—	7.250	5.000
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,700 000	—	1,519.775	1,700.000
	26	3% dodatek okręgowy	700.000	—	587.353	700.000
		Suma rubryki III. . .	3,145.704	—	2,864.701	3,155.704
IV.	27	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	5.670	—	5.670	5.670
V.	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	29	**Taksy od spadków**	170.000	—	195.007	140.000
VII.	30	**Rozmaite wpływy**	—	—	236.192	—
VIII.	31	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa** . .	109.886	—	109.886	109.886
IX.	32	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych** .	150	—	1.106	150

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. (a—g). Preliminuje się na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 22 września 1892 i z 16. lutego 1894 a względnie z 9. lipca 1902.

Do rubr. I. poz. 2 i 3 (a—h). Preliminuje się na podstawie stanu efektów z końcem roku 1904.

Do rubr. I. poz 4—7. Preliminuje się na podstawie faktycznego stanu kapitałów hipotekowanych.

Do rubr. II. poz. 8—13. Preliminuje się na podstawie umów istniejących.

Do rubr. II poz. 14 i 15. Preliminuje się jak na rok 1905.

Do rubr. III. poz. 16—22. Preliminuje się na podstawie istniejących zobowiązań.

Do rubr. III. poz. 23. Wedle wykazu A) dołączonego do zamknięcia rachunków za rok 1904 sprostowana należytość prestacyi szkolnych na płacę nauczycieli i potrzeby szkolne opłacanych gotówką w kwotach ryczałtowych wynosi 722.030 K. 86 g.

Ponieważ jednak w sumie tej nie mieszczą się należytości za rok 1904, które zostały pokryte nadpłatami z lat poprzednich, tudzież ze względu na wynikłość roku 1904 preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 740.000 K.

Do rubr. III. poz. 24. Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne przejęte od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem roku 1904 jeszcze 47.554 K. 86 g. W roku 1904 uiszczono z tego tytułu kwotę 7.249 K. 78 g.

Dla braku innej podstawy, opierając się na tej wynikłości, preliminuje się na rok 1906 jak na rok 1905 przypuszczalny dochód 5.000 K.

Do rubr. III. poz. 25. Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących:

w roku 1902 kwotę	. .	1,554.602 K. 60 g.
„ „ 1903 „	. .	1,557.720 „ 77 „
„ „ 1904 „	. .	1,519.775 „ 43 „
Razem	. .	4,632.098 K. 80 g.
przeciętnie	. .	1,544.032 „ 94 „

Ze względu, że wynikłość roku 1904 była wyjątkowo małą, dlatego, że z powodu nadzwyczajnej posuchy rok był nieurodzajny, wskutek czego podatki, a tem samem dodatki słabo wpływały, dalej ze względu, że wielu gminom, a między innemi miastom Kołomyja, Rawa, Horodenka i Radymno, zmieniono prestacye opłacane w gotówce na dodatki do podatków, preliminuje się na rok 1906 jak na rok 1905 przypuszczalny dochód 1,700.000 K.

Do rubr. III. poz. 26. Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących:

w roku 1902 kwotę	. .	644.517 K. 64 g.
„ „ 1903 „	. .	655.607 „ 90 „
„ „ 1904 „	. .	587.353 „ 22 „
Razem	. .	1,887.478 K. 76 g.
przeciętnie	. .	629.159 „ 59 „

Dochody. Fundusz szkolny krajowy. Preliminarz na rok 1906.

Z powodu jak przy poz. 25 podano preliminuje się na rok 1906 jak na rok 1905 przypuszczalny dochód okrągło 700.000 K.

Do rubr. IV. poz. 27. Preliminuje się jak na rok 1905 uchwalono.

Do rubr. V. poz. 28. Nic się nie preliminuje dla braku wynikłości od lat wielu.

Do rubr. VI. poz. 29. Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszącej:

w roku 1902	. .	143.657 K. 67 g.
„ „ 1903	. .	126.775 „ 72 „
„ „ 1904	. .	195.007 „ 23 „
Razem	. .	465.440 K. 62 g.
przeciętnie	. .	155.146 „ 87 „

Ze względu na wynikłość roku 1904, tudzież z powodu, że w roku 1905 po koniec maja 1905 wpłynęła już z tego tytułu kwota 85.445 K. 36 g. preliminuje się przypuszczalny dochód 170.000 K.

Do rubr. VII. poz. 30. Nic się nie preliminuje jak w latach poprzednich.

Do rubr. VIII. poz. 31. Dodatek stały z c. k. Skarbu państwa.

Do rubr. IX. poz. 32. Preliminuje się przypadającą ratę na rok 1906 od gminy Gwoździec ad Cisowlas, której przyznano w roku 1894 pożyczkę spłacalną w 20 ratach rocznych od 1. listopada 1894.

Do l. 20.908 z r. 1905.
R. S. K.

Wykaz A

liczby posad etatowych nauczycieli szkół ludowych oraz nauczycieli szkół wydziałowych systemizowanych na rok 1905/1906 z przywiązanemi do nich płacami, dodatkami za kierownictwo i na mieszkanie wedle stanu posad z dniem 15. maja 1905.

Liczba posad	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	I. Klasa (miasto Kraków).		
10	Dyrektorów szkół wydziałowych z dodatkiem za kierownictwo	2.400	24.000
10	Nauczycieli szkół wydziałowych po	2.200	22.000
20	„ „ „ „	1.980	39.600
15	Kierowników szkół pospolitych	2.000	30.000
32	Nauczycieli	1.980	63.360
48	„ „ „	1.760	84.480
135	Razem	—	263·440
	II. Klasa.		
45	Dyrektorów szkół wydziałowych po	2.200	99.000
53	Nauczycieli „ „ „	1.980	104.940
98	„ „ „ „	1.760	172.480
86	Kierowników szkół pospolitych po	1.800	154.800
51	Nauczycieli „ „ „	1.760	89.760
136	„ „ „ „	1.540	209.440
273	„ „ „ „	1.320	360.360
	„ robót ręcznych śpiewu i gimnastyki	—	2.800
742	Razem		1,193.580
	III. Klasa.		
176	Kierowników szkół ludowych po	1.600	281.600
79	Nauczycieli „ „ „	1.540	121.660
255	„ „ „ „	1.320	336.600
508	„ „ „ „	1.100	558.800
	Razem		1,298.660

Liczba posad.	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem.
		Waluta koronowa	
	IV. Klasa.		
1.096	Kierowników szkół ludowych po	1.100	1,205.600
1.790	Nauczycieli „ „ „	1.000	1,790.000
1.443	„ „ „ „	900	1,298.700
1.441	„ „ „ „	800	1,152.800
	374 dodatków na mieszkanie	100	37.400
	188 „ „ „	90	16.920
	186 „ „ „	80	14 880
5.770	Razem . .		5.516.300

Liczba posad	Wyszczególnienie	Razem	Uwaga
		Koron	
	Zestawienie.		
135	Nauczycieli miasta Krakowa	263.440	
742	„ w II. klasie	1,193.580	
1.018	„ „ III. „	1,298.660	
5.770	„ „ IV. „	5,516.300	
7.665	Razem . . .	8,271.980	
	Do tego:		
43	Nauczycieli dopełniających kursów rolniczych .	41.560	
7.708	Ogółem . . .	8,313.540	
	Po strąceniu 8% tytułem interkalaryów . . .	665.083	
	Zostaje . . .	7,648.457	
	Czyli okrągło	7,648.500	

Do l. 20.908 z r. 1905
R. S. K.

Wykaz B

posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych na rok 1905/6 z przywiązanemi do nich płacami i dodatkami na mieszkanie.

Ilość posad	Poszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	I. Klasa (miasto Kraków).		
4	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po	2.200	8.800
5	„ „ „ „ „	1.980	9.900
8	„ „ „ pospolitych „	1.980	15.840
7	„ „ „ „ „	1.760	12.320
24	Razem . . .	—	46.860
	II. Klasa.		
29	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po	1.980	57.420
30	„ „ „ „ „	1.760	52.800
23	„ „ „ pospolitych „	1.760	40.480
23	„ „ „ „ „	1.540	35.420
44	„ „ „ „ „	1.320	58.080
149	Razem . . .	—	244.200
	III. Klasa.		
41	Nauczycieli religii szkół pospolitych po	1.540	63.140
79	„ „ „ „ „	1.320	104.280
39	„ „ „ „ „	1.100	42.900
159	Razem . . .	—	210.320
	IV. Klasa.		
56	Nauczycieli religii szkół pospolitych po	1.320	73.920
388	Ogółem . . .	—	575.300
	Po strąceniu 12% interkalare	—	69.036
	Zostaje . . .	—	506.264
	a preliminuje się okrągło . . .	—	506.300

Do L. 20.908 z r. 1905
R. S. K.

Wykaz C

stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.

L. porz.	Imię i nazwisko	Kwota roczna K.	g.
1	Hołubowicz Petronela	126	—
2	Horakowska Marya	78	—
3	Klos Franciszka	70	—
4	Seniów Agata	76	—
5	Klesiewicz Julia	72	—
6	Rogozińska Józefa	80	—
7	Witowska Julia	102	—
8	Dmytryk Michał	400	—
9	Januszewska Wiktorya	334	—
10	Prokopowicz Emilia	60	—
11	Guzkiewicz Aniela	160	—
12	Czaparowska Tekla	102	—
13	Rogoszewski Jan	360	—
14	Martusiewicz Marya	160	—
15	Ferencewicz Agata	250	—
16	Jałbrzykowska Agnieszka	240	—
17	Mikiewicz Eleonora	40	—
18	Trojkowska Julia	120	—
19	Praszałowicz Marya	80	—
20	Jankowska Julia	200	—
21	Nowomiejska Karolina	102	—
22	Dubiel Amalia	126	—
23	Kułtko Wiktorya	120	—
24	Kruczkowski Leopold	60	—
25	Makarewiczowa Marya	120	—
26	Iwancio Damian	240	—
27	Kamińska Tekla	78	—
28	Kołdrasińska Zofia	160	—
29	Bernadzikiewicz Antonina	40	—
30	Dąbrowska Stefania dla 3 dzieci	80	—
31	Bukowski Szymon	150	—
32	Knihinicka Jadwiga	120	—
33	Kabarowska Michalina	166	—
34	Dąbrowska Marya	140	—
35	Panek Rozalia	100	—
36	Imańska Walerya	144	—
37	Hilowa Klementyna	40	—
38	Hornatkiewicz Antoni	192	50
39	Korol Wincenty	90	—
40	Jabłoński Karol	25	—
41	Kobryniowa Joanna	120	—
	Do przeniesienia	5.523	50

L. porz.	Imię i nazwsko	Kwota roczna K.	h.
	Z przeniesienia	5.523	50
42	Zahorska Barbara	100	—
43	Boguszowa Józefa	200	—
44	Dulibowa Marya	200	—
45	Warchałowska Marya	100	—
46	Łopatyński Teofil	500	—
47	Stebnicka Albina	200	—
48	Wojnowska Marya	160	—
49	Jednakowska Teofila	300	—
50	Marecka Marya	300	—
51	Kowalska Amalia	240	—
52	Dolińska Paulina	216	68
53	Niementowska Emilia	100	—
54	Sadowa Helena	240	—
55	Picykowa Klementyna	200	—
56	Konecka Teresa	240	—
57	Płoszczak Cyryla	240	—
58	Iwanicka Bronisława	240	—
59	Hanulowa Ludwika	400	—
60	Dydyński Zacharyasz	300	—
61	Pelczar Ludwik	400	—
62	Michajlukowa Marya	200	—
63	Stojałowski Mieczysław	200	—
64	Baleyowa Józefa	200	—
65	Ludwińska Gabryela	100	—
66	Michalski Michał	400	—
	Razem . . .	11.500	18

Do l. 20.908 z r. 1905.
R. S. K.

Wykaz D.

Liczba szkół	Rodzaj szkół	Pojedyńczo	Razem
		Koron	
3.110	Szkół ludowych jedno klasowych po	20	62.200
1.043	„ „ dwu „ „	30	31.290
34	„ „ trzy „ „	40	1.360
225	„ „ cztero „ „	50	11.250
91	„ „ pięcio „ „	60	5.460
90	„ „ sześcio „ „	70	6.300
1	„ „ siedmio „ „	80	80
3	„ wydziałowych „	160	480
7	„ „ „	140	980
42	„ „ „	110	4.620
	utrzymanie warstatu w Sokalu	—	1.088
	43 dopełniających kursów rolniczych po	110	4.730
4.646	szkół dla nauczycieli etatowych razem	—	129.838
	a dla 3.129 nauczycieli nadetatowych i na chemikalia dla 161 szkół po	10	32.900
	Ogółem . . .	—	162.738

Do L. 20.908 z r. 1905
R. S. K.

Wykaz E

posad nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok szkolny 1904/5 z przywiązanemi do nich wynagrodzeniami.

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na						Uwaga
			I. kl.		II. kl.		III. kl.	IV. kl.	
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1210	1100	1100	990 i 792	880 i 660	800 i 600	
1	Biała	21	—	—	—	—	10	11	
2	Bóbrka	41	—	—	—	—	12	29	
3	Bochnia	85	—	—	6	5	11	63	
4	Bohorodczany	24	—	—	—	—	5	19	
5	Borszczów	29	—	—	—	—	—	29	
6	Brody	39	—	—	8	—	4	27	
7	Brzesko	56	—	—	—	—	7	49	
8	Brzeżany	51	—	—	—	10	5	36	
9	Brzozów	19	—	—	—	—	2	17	
10	Buczacz	50	—	—	6	4	10	30	
11	Chrzanów	55	—	—	—	—	20	35	
12	Cieszanów	41	—	—	—	—	8	33	
13	Czortków	22	—	—	—	—	8	14	
14	Dąbrowa	28	—	—	—	—	5	23	
15	Dobromil	23	—	—	—	—	6	17	
16	Dolina	64	—	—	—	—	18	46	
17	Drohobycz	53	—	—	18	6	—	29	
18	Gorlice	40	—	—	—	8	4	28	
19	Gródek	25	—	—	—	11	—	14	
20	Grybów	17	—	—	—	—	3	14	
21	Horodenka	27	—	—	—	—	6	21	
22	Husiatyn	38	—	—	—	—	2	36	
23	Jarosław	45	—	—	10	3	3	29	
24	Jasło	39	—	—	7	—	3	29	
25	Jaworów	16	—	—	—	3	1	12	
26	Kałusz	26	—	—	—	—	3	23	
27	Kamionka str.	47	—	—	—	—	11	36	
28	Kolbuszowa	37	—	—	—	—	10	27	
29	Kołomyja	115	—	—	14	36	—	65	
30	Kosów	37	—	—	—	—	13	24	
31	Kraków miasto	66	39	27	—	—	—	—	
32	Kraków okolica	59	—	—	—	—	—	59	
33	Krosno	47	—	—	—	8	10	29	
34	Łańcut	48	—	—	—	—	13	35	
35	Limanowa	28	—	—	—	—	5	23	
36	Lisko	19	—	—	—	—	8	11	
37	Lwów miasto	—	—	—	—	—	—	—	
	do przeniesienia	1.477	39	27	69	94	226	1.022	

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na						Uwaga
			I. kl.		II. kl.		III. kl.	IV. kl.	
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1210	1100	1100	990 i 792	880 i 660	880 i 600	
	z przeniesienia .	1.477	39	27	69	94	226	1.022	
38	Lwów okolica . .	82	—	—	—	—	7	75	
39	Mielec	19	—	—	—	—	7	12	
40	Mościska	33	—	—	—	—	15	18	
41	Myślenice	39	—	—	—	—	3	36	
42	Nadwórna	28	—	—	—	—	11	17	
43	Nisko	34	—	—	—	—	8	26	
44	Nowy Sącz . . .	40	—	—	20	6	5	29	
45	Nowy Targ . . .	44	—	—	—	—	11	33	
46	Peczeniżyn . . .	8	—	—	—	—	3	5	
47	Pilzno	16	—	—	—	—	6	10	
48	Podgórze	52	—	—	11	11	4	26	
49	Podhajce	22	—	—	—	—	7	15	
50	Przemyśl	81	—	—	21	26	1	33	
51	Przemyślany . . .	35	—	—	—	—	6	29	
52	Przeworsk. . . .	24	—	—	—	—	4	20	
53	Rawa	22	—	—	—	—	8	14	
54	Rohatyn	31	—	—	—	—	9	22	
55	Ropczyce	37	—	—	—	—	11	26	
56	Rudki	21	—	—	—	—	4	17	
57	Rzeszów	71	—	—	12	7	11	41	
58	Sambor	35	—	—	11	2	—	22	
59	Sanok	28	—	—	9	4	5	10	
60	Skalat	36	—	—	—	—	17	19	
61	Śniatyn	43	—	—	4	6	4	29	
62	Sokal	60	—	—	—	7	5	48	
63	Stanisławów . . .	78	—	—	17	13	4	44	
64	Staremiasto . . .	27	—	—	—	—	12	15	
65	Stryj	54	—	—	19	12	2	21	
66	Strzyżów	25	—	—	—	—	3	22	
67	Tarnobrzeg . . .	36	—	—	—	—	11	25	
68	Tarnopol	46	—	—	9	10	2	25	
69	Tarnów	38	—	—	5	16	4	13	
70	Tłumacz	50	—	—	—	—	15	35	
71	Trembowla . . .	35	—	—	4	2	3	26	
72	Turka	18	—	—	—	—	7	11	
73	Wadowice	55	—	—	1	—	6	48	
74	Wieliczka	47	—	—	12	5	1	29	
75	Zaleszczyki . . .	28	—	—	—	—	6	22	
76	Zbaraż	24	—	—	—	—	8	16	
77	Złoczów	32	—	—	9	—	5	18	
78	Żółkiew	38	—	—	—	5	4	29	
79	Żydaczów	28	—	—	—	—	8	20	
80	Żywiec.	26	—	—	—	—	10	16	
81	Zborów	6	—	—	—	—	1	5	
	Razem . .	3.129	39	27	233	226	510	2094	

Obliczenie wydatku na powyższe wynagrodzenia.

	39	nauczycieli	po 1.210 K	razem	47.190 K
	27	„	„ 1.100 „	„	29.700 „
	233	„	„ 1.100 „	„	256.300 „
226	113	„	„ 990 „	„	111.870 „
	113	„	„ 792 „	„	89.496 „
510	255	„	„ 880 „	„	224 400 „
	255	„	„ 660 „	„	168.300 „
2094	1047	„	„ 800 „	„	837.600 „
	1047	„	„ 600 „	„	628.200 „
	3129		Ogółem	„	2,393.056 K
			a potrąciwszy tytułem interkalare 10%	„	239.306 „
			zostaje	„	2,153.750 K
			a preliminuje się okrągło	„	2,154.000 K

Do l. 20.908 z r. 1905.
R. S. K.

Wykaz F

przekształconych i nowozorganizowanych szkół od 1. maja 1904 do 15. maja 1905.

Wykaz szkół przekształconych.

Ilość szkół	z klasowej	na klasową	Uwaga
1	4 kl. pospolitej	3 klasową wydz. z 4 kl. posp.	
1	3 „ wydz. z 4 kl. posp.	5 „ „ „ „ „	
1	5 „ pospol.	6 „ pospolitą	
1	5 „ mięszanej	5 „ męską	
		5 „ żeńską	
1	4 „ „	4 „ męską	
		4 „ żeńską	
1	4 „ „	5 „ mięszaną	
1	4 „ „	5 „ „	
1	2 „ „	4 „ „	
1	2 „ „	2 dwuklasowe	
1	4 „ „	4 czteroklasowe	
65	1 „ „	2 klasowe	
1	2 „ „	2 klas. z kursem rolniczym	
Razem 76			

Wykaz szkół nowozorganizowanych.

Ilość szkół	Ilo klasowa	
99	1 klasowych	
5	4 „	
Razem 104		

Do L. 20.908 z r. 1905.
R. S. K.

Wykaz G.

Konferencye okręgowe.

Liczba nauczycieli etatowych	7.708
„ „ nadetatowych	3.129
Razem . . .	10.837

Licząc na każdego nauczyciela po 9 koron wypada kwota okrągła . . . . . 98.000 K

LW. 69.321/905.

I. a) Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

Sporządzony przez departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Alegat do rubr. V. wydatków funduszu krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, plac Bernardyński l. 7

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Wydatki.				
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	115.000	—	83.383	90.000
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	720.000	—	615.638	671.446
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	290.000	—	246.540	267.266
IV.		Dodatek na wychowanie sierót po nauczycielach	80.000	—	53.886	64.933
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . . .	40.000	—	38.689	30.800
VI.		Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000	—	2 253	3.000
VII.		Koszta zarządu	100	—	48	100
VIII.		Rozmaite wydatki	—	—	4.410	—
		Suma wydatków . . .	1,248.100	—	1,044.847	1,127.565

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do L. W. 60653/905 wykazu „B“, w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe dotychczas asygnowane, a obliczone na 93.928 K 77 h.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

w roku 1902 . . 65.359 K. 10 g.
„ „ 1903 . . 73.517 „ 03 „
„ „ 1904 . . 83.382 „ 64 „

Ze względu na naturalny wzrost, tudzież ze względu na art. 40 nowej ustawy z 11. czerwca 1905 Dz. nst. kraj. Nr. 73 preliminuje się 115.000 K.

Do rubryki II. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 przytoczonej ustawy i na podstawie załączonego do L. W. 60653/905 wykazu „C“, w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotnie dotychczas asygnowane, a obliczone na 704.053 K 71 g.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

w roku 1902 . . 535.463 K. 37 g.
„ „ 1903 . . 565.028 „ 14 „
„ „ 1904 . . 615.638 „ 11 „

Wydatki.

Ze względu na naturalny wzrost, tudzież ze względu na art. 40 nowej ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73 preliminuje się 720.000 K.

Do rubryki III. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 43 i 45 przytoczonej ustawy i na podstawie załączonego do L. W. 60653/905 wykazu „D“, w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach dotychczas zaasygnowane, a obliczone na 271.081 K. 58 g.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

w roku	1902	216.790 K.	31 g.
„ „	1903	232.339 „	92 „
„ „	1904	246.539 „	93 „

Ze względu na naturalny wzrost, tudzież ze względu na art. 44 nowej ustawy z 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73 preliminuje się 290.000 K.

Do rubryki IV. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46 i 47 ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do L. W. 60653/905 wykazu „E“, w którym wyszczególnione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach dotychczas zaasygnowane, a obliczone na 69.237 K. 57 g.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

w roku	1902	51.877 K.	92 g.
„ „	1903	52.982 „	48 „
„ „	1904	53.886 „	63 „

Ze względu na naturalny wzrost, tudzież ze względu na art. 52 nowej ustawy z 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73 preliminuje się 80.000 K.

Do rubryki V. Wydatek ten polega na podstawieniach art. 40, 44 i 49 przytoczonej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono:

w roku	1902	32.782 K.	75 g.	
„ „	1903	27.131 „	25 „	
„ „	1904	38.688 „	82 „	
	Razem	98.602 K.	82 g.	przeciętnie 32.867 K. 61 g.

Ze względu na naturalny wzrost, tudzież ze względu na art. 55 nowej ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Dz. ust. kraj. Nr. 73 preliminuje się 40.000 K.

Do rubryki VI. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 53 powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono:

w roku	1902	1.733 K.	17 g.	
„ „	1903	2.828 „	61 „	
„ „	1904	2.253 „	44 „	
	Razem	6.815 K.	22 g.	przeciętnie 2.271 K. 74 g.

a preliminuje się 3.000 K. jak w roku 1905.

Do rubryki VII. Wydatek ten jest zwrotem Etatowi skarbowemu kosztów za druki przez c. k. główną kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego rocznie spotrzebowane. Na rok 1906 preliminuje się 100 K jak w roku 1905.

Do rubryki VIII. Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów „Rozmaite dochody“.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Dochody.				
I.		Odsetki od kapitałów	2.680	—	4.000	2.680
II.		Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—	25.600	25.600
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	33.464	—	960	31.936
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	170.000	—	210.471	166.000
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	25.000	—	26.395	25.000
VII.		Rozmaite dochody	—	—	12.661	—
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych	—	—	—	—
IX.		„ „ dożywotnich	—	—	—	—
X.		„ z pensyi wdów	—	—	—	—
XI.		„ z dodatków na wychowanie dzieci	—	—	286	—
XII.		„ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—	253	—
		Suma dochodów	256.744	—	280.626	251.216
		W porównaniu ze sumą wydatków	1,248.100	—	1,044.847	1,127.565
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	991.356	—	764.221	876.349

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się na podstawie załączonego wykazu „A“.

Do rubryki II. Na podstawie art. 52 ustęp b. ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) jako stały dodatek udzielony rocznie z krajowego funduszu szkolnego.

Do rubryki IV. Na podstawie artykułu 52 ust. d. przytoczonej ustawy preliminuje się tu jako dochód kwotę 33.464 K. wykazuną jako wydatek w preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1906, która z powodu opróżnionych posad nauczycielskich ma być przeprowadzoną z funduszu szkolnego krajowego do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego.

Dochody.

Do rubryki V. Na podstawie art. 52 ustęp f. przytoczonej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie:

w roku	1902 . .	166.398 K. 96 g.
„ „	1903 . .	214.017 „ 09 „
„ „	1904 . .	210.471 „ 11 „

a preliminuje się 170.000 K.

Do rubryki VI. Na podstawie art. 50 przytoczonej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie:

w roku	1902 . .	24.635 K 77 g.
„ „	1903 . .	31.090 „ 81 „
„ „	1904 . .	26.395 „ 18 „

a preliminuje się 25.000 K jak na rok 1905.

Do rubryki VII. Nie preliminuje się z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.

do l. 20.889/905.

R. s. k.

Wykaz A.

wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do preliminarza na rok 1906.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	dnia	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwoty				Odsetki			
						pojedynczo		razem		pojedynczo		razem	
						K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	I. Efekta majątku zakładowego.												
1	List zastawny galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1. lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—	—	—	800	—	—	—
2	„	„	I.	1.412	„	20.000	—	—	—	800	—	—	—
3	„	„	I.	1.413	„	20.000	—	—	—	800	—	—	—
4	„	„	III.	26.648	„	2.000	—	—	—	80	—	—	—
5	„	„	III.	26.649	„	2.000	—	—	—	80	—	—	—
6	„	1. stycznia 1894	IV.	1.197	„	1.000	—	—	—	40	—	—	—
7	„	1. lipca 1893	V.	7.137	„	200	—	—	—	8	—	—	—
8	„	„	V.	7.138	„	200	—	—	—	8	—	—	—
9	„	„	V.	7.139	„	200	—	—	—	8	—	—	—
10	„	1. stycznia 1882	V.	154	„	200	—	—	—	8	—	—	—
11	„	w r. 1903	V.	33.195	„	200	—	—	—	8	—	—	—
12	„	1. stycznia 1894	V.	3.952	„	200	—	—	—	8	—	—	—
13	„	„	V.	3.953	„	200	—	—	—	8	—	—	—
14	„	„	V.	3.954	„	200	—	—	—	8	—	—	—
15	„	„	V.	3.955	„	200	—	—	—	8	—	—	—
16	„	„	V.	25.927	„	200	—	67.000	—	8	—	2.680	—
17	książeczka wkładkowa galic. kasy oszczędności	27. styczn. 1894	—	29.748	3 6/10	89	98	—	—	—	—	—	—
18	„	3. lutego 1894	—	31.314	„	10	46	—	—	—	—	—	—
19	„	21. styczn. 1903	—	143.654	„	6	50	106	94	—	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	—	—	67.106	94	—	—	2.680	—

Uwaga: Odsetki od książeczek kasy oszczędności kapitalizuje się, zatem z tego tytułu nie wykazuje się żadnego dochodu.

LW. 69.321|1905.

Alegaty

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

PRELIMINARZE

a)—t)

na rok

1906.

a) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie . . . . . str. 2
b) Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie . . . . . „ 5
c) Akademia rolnicza w Dublanach . . . . . „ 7
d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach . . . . . „ 15
e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . . . . „ 18
f) Gorzelnia w Dublanach . . . . . „ 20
g) Folwark w Dudlanach . . . . . „ 22
h) Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . . . . . „ 26
i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie . . . . . „ 28
j) Folwark w Czernichowie . . . . . „ 35
k) Niższa szkoła rolnicza w Horodence . . . . . „ 38
l) „ „ „ „ Jagielnicy . . . . . „ 41
m) „ „ „ „ Kobiernicach . . . . . „ 44
n) „ „ „ „ Bereźnicy . . . . . „ 48
o) „ „ „ „ Suchodole . . . . . „ 52
p) Szkoła mleczarska w Rzeszowie . . . . . „ 55
r) Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . . . . „ 58
s) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach . . . . . „ 61
t) Krajowy skład publiczny w Krakowie . . . . . „ 64

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 56.152/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			k o r o n y			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . . 4.800 K. dodatek aktywalny . 840 „ dodatek osobisty . . 1.200 „ dodatek pięcioletni . 400 „	7.240	—	7.240	7.240
	2	Trzech profesorów fachowych; *a)* dla dwóch, płaca po 3.2·0 6.560 K. dodatki aktywalne po 720 1.440 „ dodatki 5-letnie dla jednego 1.200 „ *b)* dla jednego extra statum płaca . . . 3.280 „ dodatek aktywalny . 720 „	13.200	—	12.908	13 200
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów: *a)* dla dwóch, płaca po 2.400 4.800 K. dodatki aktywalne po 600 1.200 „ dodatek osobisty dla jednego 300 „ dodatki 5-letnie dla jednego 900 „	7.200	—	3.900	6.900
		b) dla jednego płaca 2.400 K. Posada dodatek aktywalny 600 „ nieobsadz				
	4	Docenci (nauczyciele pomocniczy) *a)* języka polskiego i niemieckiego 1.800 K. *b)* fizyki eksperymentalnej . 600 „ *c)* matematyki . . . 1.000 „ *d)* zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków . . 1.600 „ *e)* chemii ogólnej: *α)* za wykłady . . 600K. *β)* za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii . . 400 „ 1.000 „ *f)* ekonomii społecznej . . 400 „ *g)* encyklopedyi rolnictwa . 600 „ *h)* zarysu prawa i administracyi 500 „ *i)* nauki o pomocy w nagłych wypadkach . . . 200 „	7.700	—	7.700	7.700
		Suma rubryki I.	35.340	—	31.748	35.040
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Tyniecki Władysław, b. dyrektor emerytura	4.400	—	4.400	4.400
	6	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie . . .	120	—	120	120
	6a	Strzelecka Julia, wdowa po b. dyrektorze, pensya	—	—	1.683	1.800
		Suma rubryki II.	4.520	—	6.203	6.320
		Do przeniesienia . .	39.860	—	37.951	41.360

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.152/1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	39.860	—	37.951	41.360
III.		**Koszta administracyi.**				
	7	Koszta kancelaryjne, druki i portorya .	600	—	591	600
	8	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	480	—	330	480
	9	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . .	80	—	48	80
	10	Opał, oświetlenie i należytość za wodę .	880	—	890	880
	11	Utrzymanie budynków	400	—	1.859	400
	12	Sprzęty i ruchomości	100	—	232	100
	13	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . .	1.800	—	1.475	1 800
	14	Podatki	45	—	19	45
		Suma rubryki III. .	4.385	—	5.444	4.385
IV.		**Środki naukowe.**				
	15	Biblioteka i czytelnia	600	200	594	800
	16	Laboratorya:				
		a) chemii ogólnej i technologicznej 280 K.				
		b) botaniczno-fizyologiczne . 120 „	400	—	395	400
	17	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń:				
			zwycz.	*nadzw.*		
		a) do geografii fizycznej i politycznej	20 K.	— K.		
		b) do fizyki	40 „	400 „		
		c) „ meteorologii i klimatologii	40 „	— „		
		d) do inżynieryi leśnej .	300 „	430 „		
		e) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii .	120 „	50 „		
		f) do zoologii	40 „	— „		
		g) „ technologii chemicznej	100 „	100 „		
		h) „ leśnictwa w ogóle i uprawy lasu . . .	300 „	— „		
			960	980	1.581	1.670
	18	Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	—	1.000	1.175	1.000
	19	Wycieczki naukowe z uczniami . .	2.000	—	2.025	2.000
	20	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	300	—	326	300
		Suma rubryki IV. .	4.260	2.180	6.096	6.170
V.		**Spłata pożyczki.**				
	21	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 59 i 60 rata na kapitał i odsetki . . .	1.042	—	1.042	1.042
VI.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	7	100
		Suma wydatków .	49.647	2.180	50.540	53.057
		Razem .	**51.827 K.**			

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 56.152/1905.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się więcej o 300 K. z powodu przypadającego z dniem 1 stycznia 1906 trzeciego dodatku pięcioletniego dla nauczyciela adjunkta Bronisława Błockiego.
„ „ *II.* Z powodu śmierci wdowy po b. dyrektorze, Julii Strzeleckiej odpada 1.800 K.
„ „ *III.* Preliminuje się w wysokości kredytów przyznanych na rok 1905.
„ „ *IV.* Wydatki zwyczajne pozostają w wysokości przyzwolonych kredytów na rok 1905. W nadzwyczajnych preliminuje się: 1) pod poz. 15 na uporządkowanie biblioteki 200 K. 2) pod poz. 18 a) dalszą ratę na utworzenie gabinetu fizykalnego 400 K, b) na sprawienie pantografu drewnianego nowego typu 120 K. c) na sprawienie trzech stolików do pantografowania 90 K. d) na zakupno modeli i tablic pomocniczych do konstrukcyi z inżynieryi 220 K. e) ne modele form rozwojowych skrzypów 50 K., wreszcie f) na sporządzenie tablic do wykładów technologii chemicznej 100 K. razem 980 K.
„ „ *V.* i *VI.* Preliminuje się jak na rok 1905.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—	14.000	14.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**				
		a) wpisowe od 20 uczniów po 4 K. 80 K.				
		b) czesne od 30 uczniów po 20 „ 600 „	680	—	610	680
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	—	100
		Suma dochodów .	14.780	—	14.610	14.780
		W porównaniu z wydatkami	51.827	—	50.540	53.057
		okazuje się **niedobór**	37·047	—	35.930	38.277

Wyjaśnienia.

Dochody na rok 1906 preliminuje się w wysokości dochodów uchwalonych na rok 1905.

Na rok 1905 uchwalono:	wydatki 53.057 K.	dochody 14.780 K.	niedobór 38.277 K.
„ „ 1906 preliminuje się:	„ 51.827 „	„ 14.780 „	„ 37.047 „
Preliminuje się zatem na rok 1906:	wydatki mniejsze o . . . 1.230 K.	dochody bez zmiany,	niedobór mniejszy o 1.230 K

b) Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906 LW. 64918 905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi .	1.200	—	1.200	1.200
	2	Asystenci:				
		a) Asystent pierwszy etatowy, płaca . 2.000 K. dodatek aktywalny 200 „ 2.200 K.				
		b) 2 asystentów nieetatowych, płaca po 1.200 K. 2.400 K. na mieszkanie po 400 „ 800 „ „ opał po 78 K. . 156 „ 3.356 „	5.556	—	5.135	5.556
	3	Laborant, płaca . . . 1.100 K. na mieszkanie . . 360 „	1.460	—	1.460	1.460
		Suma rubryki I. .	8.216	—	7.795	8.216
II.		**Koszta administracyi.**				
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 800 K. *b*) służący . 720 „	1.520	—	1 599	1.520
	5	Najem pomieszkania	3.000		2.021	3 000
	6	Oświetlenie i opał	900	820	855	800
		Suma rubryki II. .	5.420	820	4.475	5.320
III.		**Utrzymanie stacyi.**				
	7	Koszta utrzymania stacyi . . .	3.500	—	3.998	3 000
	8	„ „ ogrodu górskiego na połoninach . .	1.600	1.250	1.578	3.065
	9	Utrzymywanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego .	1.200	—	804	1.200
	10	Koszta druków i wydawnictw .	400	—	551	200
	11	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych	400	—	607	500
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .	1.000	—	1.068	800
		Suma rubryki III. .	8.100	1.250	8.606	8.765
		Suma wydatków .	21.736	2.070	20.876	22.301
		Razem .	23.806 K.			

Wyjaśnienia.

Do rubryki *I.* i *II.* poz. 4 i 5. Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *II.* poz. 6. Preliminuje się więcej o 100 K., w wynajętym bowiem pod koniec roku 1904 większym lokalu dla stacyi dotychczasowy kredyt 800 K. na opał i oświetleni byłby niewystarczający.

W nadzwyczajnych wydatkach zapreliminowano 820 K. na instalacye gazu w stacyi.

b) Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 64918|1905.

Do rubryki *III.* poz. 7. Na utrzymanie pracowni stacyi preliminuje się więcej o 500 K. na podstawie wynikłości z roku 1904, które jeszcze proponowany kredyt 3.500 K. na donajęcie sił pomocniczych przewyższają.

„ „ *III.* poz. 8. Kredyt zwyczajny bez zmiany. W nadzwyczajnych wydatkach preliminuje się 1.250 K. tytułem II. i ostatniej raty na uzupełnienie przyrządów do stacyi meteorologicznej na Czarno-horze.

„ „ *III.* poz. 9. Preliminuje się w wysokości kredytu przyznanego na rok 1905.

„ „ *III.* poz. 10. Na druk certyfikatów preliminuje się więcej o 200 K. na podstawie rzeczywistych wynikłości z lat poprzednich.

„ „ *III.* poz. 11. Bez zmiany jak na rok 1905. Kredyt nadzwyczajny 100 K. przyznany na rok 1905 odpada.

„ „ *III.* poz. 12. Preliminuje się więcej o 200 K. na podstawie rzeczywistych wynikłości.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.500	—	2.500	2.500
II.	2	**Dochód z analiz**	1.600	—	1.369	1.600
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu** . . .	400	—	—	400
		Suma dochodów .	4.500	—	3.869	4.500
		W porównaniu z wydatkami .	23.806	—	20.876	22.301
		Okazuje się **niedobór**	19.306	—	17.007	17.801

Wyjaśnienia.

Dochody preliminuje się w wysokości uchwalonej na rok 1905.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 22.301 K. dochody 4.500 K. niedobór . 17.801 K.

„ „ 1906 preliminuje się „ 23.806 „ „ 4.500 „ „ 19.306 „

Preliminuje się zatem: wydatki większe o 1.505 K., dochody bez zmiany, niedobór większy o 1.505 K.

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 61.339/1904. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
			zwycz.	*nadzwycz.*		
	1	Dyrektor, płaca . .	4.800 K.	— K.		
		dodatek aktywalny	720 „	— „		
		„ pięcioletnie	1.200 „	— „		
		„ osobisty .	— „	4.480 „		
		„ na utrzymanie koni	— „	1.000 „	6.720	5.480	12.200	12.200
	2	6 profesorów fachowych:				
		płace po 4.800 K. .		28.800 K.		
		dodatki aktywalne po 720 K. . . .		4.320 „		
		dodatki pięcioletnie .		750 „	33.870	—	20.093	35.287
	3	4 profesorów fachowych:				
		płace po 3.400 K. .		13.600 K.		
		dodatki aktywalne po 480 K. . . .		1.920 „		
		dodatki pięcioletnie .		1.600 „	17.120	—	16.300	17.120
	4	2 profesorów adjunktów:				
		płace po 2.800 K. .		5.600 K.		
		dodatki aktywalne po 400 K. . . .		800 „		
		dodatki pięcioletnie .		400 „	6.800	—	7.980	7.650
	5	Asystent botaniki			1.200	—	1.120	1.200
	6	„ rolnictwa			1.200	—	1.200	1.200
	7	„ zoologii			1.200	—	1.049	1.200
	8	Docent weterynaryi			960	—	960	960
	9	„ leśnictwa			480	—	480	480
	10	„ ogrodnictwa			400	—	400	400
	11	„ meliora yi			700	—	700	700
	12	„ historyi i literatury polskiej .			1.200	—	1.200	1.200
	13	„ hodowli ryb			400	—	400	400
	14	„ hygieny			200	—	200	200
		Suma rub yki I. .			72.450	5.480	64.282	80.197
		Do przeniesienia . .			72.450	5.480	64.282	80.197

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 61.339|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	72.450	5.480	64.282	80.197
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	15	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 2.400 K. dodatki pięcioletnie . . 525 „	2.925	—	2.700	2.700
	16	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca . . . . 2.000 K. dodatki pięcioletnie . . 410 „	2.410	—	2.240	2.240
		Suma rubryki II. .	5.335	—	4.940	4.940
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	17	Kapelan, płaca . . . 600 K. dodatek osobisty . . 200 „	800	—	799	800
	18	Lekarz zakładowy, płaca . . .	1 200	—	1.200	1.200
	19	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	800	—	800	800
	20	Ogrodnik, płaca	1.200	—	1.200	1.200
	21	Pomocnik ogrodnika	480	—	480	480
	22	Zawiadujący biblioteką	400	—	400	400
		Suma rubryki III. .	4.880	—	4.879	4.880
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	23	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 560 K. na ubiór . . 100 „ 660 K *b)* Laborant w pracowni botaniki 480 „ *c)* „ mechaniki i fizyki 480 „ *d)* Laboranci w pracowniach rolniczych, dwóch po 480 K. 960 „ *e)* Laborant w pracowni chemii 480 „ *f)* „ „ „ zoologii i hodowli 480 „	3.540	—	3.503	3.540
	24	Służba niższa: *a)* Dozorca domu i magazynu . 480 K. *b)* 2 stróżów domowych po 432 K. 864 „ *c)* stróż nocny . . . 600 „	1.944	—	1.529	1.944
	25	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) . . .	250	—	200	250
		Suma rubryki IV. .	5.734	—	5.232	5.734
		Do przeniesienia . . .	88.399	5.480	79.333	95.751

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. Lw. 61.339 1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	88.399	5.480	79.333	95.751
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	26	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze	1.200	—	1.200	1.200
	27	Auowa Berta, „ „	600	—	600	600
	28	Kasprzycka Julia, „ „ ogrodniku, pensya wdowia . . . 300 K. dodatek do pensyi . . 160 „ dodatek na wychowanie 1 dziecka 100 „	560	—	560	560
	29	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy, zaopatrzenie	100	—	100	100
	30	Dendorowa Marya, wdowa po furmanie, zaopatrzenie	100	—	100	100
	31	Eberhardt Jan, b. dozorca domu, zaopatrz.	200	—	200	200
	32	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze, pensya wdowia . . 1.200 K. dodatek do pensyi . . 400 „	1.600	—	1.600	1.600
	33	Rylski Tomasz, były profesor, emerytura .	4 600	—	4.600	4 600
	34	Błaszkiewiczowa Rozalia, wdowa po tercyanie, zaopatrzenie	280	—	280	280
	35	Kubicka Helena, wdowa po docencie weterynaryi, zaopatrzenie . . .	480	—	480	480
	35a	Znatowicz Eugeniusz, były preparator, zaopatrzenie	—	—	480	480
	36	Wawnikiewicz Roman, były profesor, emerytura	6.800	—	—	—
	37	Manasterski Piotr, były prof., emerytura .	3.344	—	—	
		Suma rubryki V. .	19.864	—	10.200	10.200
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	38	Zarząd: *a*) potrzeby kancelaryjne . .	1.400	—	1.337	1.670
		b) koszta podróży w interesach zakładu . . .	200		157	200
		c) druk sprawozdań . . .	250	—	—	—
	39	Opał gmachu szkolnego . . .	3 400	—	2.092	3.400
	40	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	1.500	2 000	631	700
	41	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	5.500	2 160	9.060	13.972
	42	„ dziedzińców i ścieżek . .	600	—	528	1.344
	43	„ parku	400	—	188	400
	44	Ubezpieczenie budynków . . .	1.300	—	939	1.300
	45	Dowóz wody do zakładu . . .	2.000	—	—	2.000
		Do przeniesienia .	16.550	4.160	14.932	24.986
			108.263	5.480	89.533	105.951

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. L.W. 61.339/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	108.263	5.480	89.533	105.951
			16.550	4.160	14.932	24.986
VI.	46	Najem pomieszkań:				
		a) dla asystenta botaniki . . 192 „				
		b) „ „ rolnictwa . 192 „				
		c) „ „ zoologii . 192 „				
		d) „ sekretarza dyrekcyi . 480 „				
		e) „ dyetaryusza w kanc. dyr. 192 „				
		f) „ laboranta przy katedrze chemii . . . 192 „				
		g) „ laboranta przy katedrze mechaniki . . . 192 „				
		h) „ laboranta przy katedrze rolnictwa . . . 192 „				
		i) „ drugiego laboranta przy katedrze rolnictwa . 192 „				
		k) „ laboranta przy katedrze hodowli . . . 192 „				
		l) „ laboranta przy katedrze botaniki . . . 192 „	2.400	—	2.692	2.448
	47	Płaca kominiarza	420	—	420	420
	48	Sprzęty i ruchomości	300	—	257	300
	49	Koszta przewozu prelegentów . .	3 500	—	3 825	3.500
	50	„ lustracyi zakładu . . .	300	—	156	300
	51	„ nabożeństwa	100	3.000	189	100
	52	Apteka i inne koszta sanitarne . .	1.000	—	2.242	1 000
		Suma rubryki VI. .	24.570	7.160	24.713	33.054
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	53	Dotacye na zbiory i laboratorya:				
			zwycz.	*nadzw.*		
		a) dla profesora fizyki .	300 K.	200 K		
		a) stacya meteorologiczna	180 „	— „		
		b) dla profesora chemii i technologii . . .	1 600 „	3.000 „		
		c) dla profesora mineralogii i geologii . . .	120 „	— „		
		d) dla profesora botaniki .	900 „	500 „		
		e) dla profesora zoologii .	300 „	— „		
		ε) laboratoryum zootomiczne	520 „	— „		
		f) dla profesora fizyologii i anatomii zwierząt .	390 „	— „		
		g) dla profesora chemii rolniczej . . .	1.320 „	— „		
		h) dla profesora rolnictwa .	1.070 „	— „		
		i) „ „ hodowli .	600 „	— „		
		k) „ docenta weterynaryi	100 „	— „		
		l) „ prof. administracyi	100 „	— „		
		m) „ „ mechaniki rolniczej i budownictwa .	750 „	7.300 „		
		μ) na ćwiczenia w użyciu narzędzi rolniczych	200 „	-		
		Do przeniesienia	8.450 K.	11.000 K.	132.833	12.640	114.246	139.005

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Preliminarz za rok 1905. LW. 67.400 1/04. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . *zwycz.* 8.450 K. *nadzw.* 11.000 K.	132.833	12.640	114.246	139.005
VII.	53	*a*) dla docenta melioracyi . 100 „ — „ *o*) „ „ ogrodnictwa 100 „ — „ *p*) „ „ leśnictwa . 20 „ „	8.670	11.000	10.789	9 860
	54	Utrzymanie mleczarni: *a*) laborant, płaca . 720 K. dodatek na mieszkanie 240 „ 960 K. *b*) dokupno i naprawa przyrządów i naczyń . . 200 „ *c*) dowóz wody i lodu . . 60 „ *d*) światło i opał . . 450 „	1.670	—	1.506	1.670
	55	Biblioteka i czytelnia: *a*) przykupno dzieł . . 1.200 K. *b*) oprawa książek . . 200 „ *c*) czasopisma . . 1.000 „	2.400	—	1.985	2.000
	56	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	1.500	686	1.609	2.700
	57	Wycieczki naukowe uczniów . .	1.500	—	1.269	1.500
	58	Utrzymanie pasieki	120	—	615	120
	59	Ogród: *zwycz.* *nadzwycz.* *a*) botaniczny . 1.500 K. 750 K. *b*) owocowy . 200 „ — „ *c*) druk katalogu 50 „ — „	1.750	750	3.146	3.000
	60	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii	2.000	—	2.000	2.000
		Suma rubryki VII. .	19.610	12 436	22.919	22.850
VIII.		**Spłata długów i podatki.**				
	61	Bankowi krajowemu we Lwowie IX. i X. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K. . .	4.665	—	4.665	4.665
	62	Na spłatę zaciągnąć się mającej pożyczki inwestycyjnej	8.800	—	—	—
	63	Podatek gruntowy i domowy . . .	200	—	—	700
		Suma rubryki VIII. .	13.665	—	4.665	5.365
IX.	64	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach fundusz. po 700 K.**	8.400	—	8.400	8.400
X.	65	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	500	—	2.966	500
XI.		**Utrzymanie domu zakładowego.**				
	66	*a*) Administrator domu zakł., płaca 960 K. wikt . . . . 588 „ opał i światło . . . 200 „	1.748	—	1.776	1.748
		Do przeniesienia .	1.748	—	1.776	1.748
			175.008	25.076	153.196	176.120

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. L. 61.339 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony			
		Z przeniesienia .	175.008	25.076	153.196	176.120
			1.748	—	1.776	1.748
XI.	66	*b)* Portyer, płaca . . . 300 K.				
		wikt . . . 360 „				
		opał i światło . . . 80 „				
		ubranie . . . 120 „	860	—	520	860
		c) Magazynier (jak pobory portyera) . . . 860 K.				
		dwa pięciolecia po 80 K. . 160 „	1.020	—	950	1 020
		d) Trzech służących, płaca po 192 K. . . . 576 K.				
		wikt po 348 K. . 1.044 „				
		opał i światło po 80 K. . 240 „				
		ubranie po 120 K. . . 360 „	2.220	—	2.912	2.220
		e) Trzech stróżów po 408 K . .	1.224	—	2.330	1.224
		f) Dwóch pomocników na zimę . .	420	—	—	210
	67	Wikt 80 uczniów przez 10 miesięcy po 49 K	39.200	—	33.320	39.200
	68	Pranie i naprawa pościeli . .	1.200	—	786	1.200
	69	Opał domu zakładowego . . .	3.675	—	4.327	3 000
	70	Oświetlenie domu zakładowego . .	1.800	—	2.321	1.800
		zwycz. *nadzwycz.*				
	71	Utrzymanie *a)* budynku 1.000 K. — K.				
		b) sprzętów 800 „ 300 „	1.800	300	4.955	1.900
		Suma rubryki XI. .	55.167	300	54.197	54.382
		Suma wydatków	230.175	25.376	207 393	230.502
		Razem .	**255.551 K.**			

Wyjaśnienia.

Do rub. I. Preliminuje się ogółem mniej o 2.267 K, gdyż wskutek spensyonowania prof. Wawnikiewicza i Manasterskiego odpadły przyznane im dodatki pięcioletnie.

„ „ II. Preliminuje się więcej o 395 K. wskutek przypadającego drugiego dodatku pięcioletniego od dnia 1 kwietnia 1905 dla kasyera Popowicza z rocznych 300 K. i sekretarza dyrekcyi Wieleżyńskiego z rocznych 240 K.

„ „ III. i IV: Preliminuje się w wysokości kredytów przyzwolonych na r. 1905.

„ „ V. Wskutek przyznania emerytury prof. Wawnikiewiczowi w kwocie 6.800 K. i Manasterskiemu w kwocie 3.344 K. przybywa 10.144. K. a wskutek śmierci Znatowicza odpada 480 K. w rezultacie zatem preliminuje się w tej rubryce ogółem więcej o 9.664 K.

„ „ VI. poz. 38. W wydatkach zwyczajnych preliminuje się więcej o 450 K., podwyższa się bowiem kredyt na potrzeby kancelaryjne, druki, inseraty i portorya o 200 K. i na druk rocznych sprawozdań 250 K.

„ „ VI. poz. 39. Kredyt na opał gmachu szkolnego preliminuje się bez zmiany.

„ „ VI poz. 40. Na wyrób gazu naftowego do użytku w pracowniach i do oświetlania zakładu preliminuje się 1.500 K. to jest więcej o 800 K. niż na oswietlenie na rok 1905 uchwalono. W wydatkach nadzwyczajnych wstawia się 2.000 K. na instalacyę rur gazowych w gmachu Akademii.

„ „ VI. poz. 41 — 45. Wydatki zwyczajne w tych pozycyach pozostają bez zmiany. W nadzwyczajnych wstawia się 1) na urzadzenie drugiego zbiornika na wodę w gma-

chu 1.000 K. 2) na rekonstrukcyę ustępów 600 K. 3) na zaadaptowanie poddasza w jednem mieszkaniu profesorskiem na pokój 560 K. razem — 2.160 K

Do rubr. VI. poz. 46. Pod tą pozycyą odpada relutum 240 K na najem mieszkania dla lekarza, natomiast przybywa relutum 192 K. na mieszkanie dla laboranta przy katedrze botaniki.

„ „ VI. poz. 47—52 Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany, jak na rok 1905 uchwalono, w nadzwyczajnych preliminuje się 3.000 K. na urządzenie chóru w kaplicy zakładowej.

„ „ VII. Wydatki zwyczajne tej rubryki preliminuje się bez zmiany z wyjątkiem poz. 55, w której na przykupno dzieł wstawia sie więcej o 200 K., na oprawę książek więcej o 100 K. i na prenumeratę czasopism więcej o 100 K. stosownie do rosnących wymagań należytego uposarzenia biblioteki i czytelń. Dotacya biblioteki ustanowiona w r. 1890 nie była dotąd zwiększona.

Projektowane kredyty nadzwyczajne w tej rubryce przeznaczone są: 1) w poz. 53 a) 200 K. na skompletowanie przyrządów do ćwiczeń uczniów druga połowa nadzwyczajnej dotacyi b) 3.000 K. na pokrycie reszty kosztów przeprowadzenia przeróbek w laboratoryum chemii, sprawienie szaf i digestoryów, na zakupno przyrządów naukowych i uzupełnienie biblioteki podręcznej, c) 500 K. na potrzeby profesora botaniki, d) 7.300 K. (reszta) na budowę szopy na narzędzia w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11 listopada 1904. (Kosztorys na budowę szopy opiewa na kwotę 15.300 K., z której 8.000 K. znajduje pokrycie w zarezerwowanych kredytach z lat ubiegłych).

2) w poz. 56. kwota 686 K. na wyłożenie cegłą ce drówką ścieżek między poletkami dla stałego doświadczenia nawozowego.

3) w poz. 59 kwota 750 K. jako druga rata z przyznanej nadzwyczajnej dotacyi 2.000 K. na założenie arboretrum.

„ „ VIII. Pod nową pozycyą 62 preliminuje się półroczną ratę na spłatę zaciągnąć się mającej pożyczki inwestycyjnej w myśl uzasadnienia zawartego w sprawozdaniu o szkołach rolniczych.

„ „ IX. i X. Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ XI. W wydatkach zwyczajnych tej rubryki poczynione zmiany podwyższają kredyt o 1.085 K. a mianowicie preliminuje się: a) pod poz. 66 na utrzymanie dwóch pomocników na zimę po 210 K. jeden bowiem pomocnik nie wystarcza, b) w poz. 69 na opał domu zakładowego więcej o 675 K. to jest na opalenie 70 pieców po $1^1/_2$ sąga drzewa, czyli za 105 sągów po 35. K. co uczyni 3.675 K. c) w poz. 71. na utrzymanie sprzętów więcej o 200 K. stosownie do rozszerzonego domu zakładowego.

Pod tą ostatnią pozycyą 71. preliminuje się kredyt nadzwyczajny 300 K. na uzupełnienie zniszczonych sprzętów.

c) Akademia rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1906. LW. 61.339/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu państwa . . .	20.000	—	20.000	20.000
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .	12.988	—	9.322	11.382
		Suma rubryki I. .	32.988	—	29.322	31.382
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe od 80 uczniów po 10 K. 800 K. na uwolnienie 24 uczniów 240 „	560	—	606	560
	4	Czesne od 80 uczniów po 200 K. 16.000 K. na uwolnienie 24 uczniów 4.800 „	11.200	—	11.370	11.200
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 80 uczniów po 40 K. 3.200 K. na uwolnienie 24 uczniów 960 „	2.240	—	1.617	2.240
	6	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym *a)* od 68 uczniów po 700 K. 47.600 K *b)* od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. IX. wyd.) po 700 K. . 8.400 „	56 000	—	57.154	56.000
		Suma rubryki II. .	70.000	—	70.747	70.000
III.	7	**Dochód z pasieki**	100	—	57	100
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	480	—	314	480
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	176	—	175	176
VI.	10	**Dochody rozmaite**	400	—	134	400
	10a	Zwrot od c. k. Skarbu państwa spłaconego w latach 1898 — 1903 podatku domowo-klasowego . .	—	—	5.366	—
	11	Zwrot od szkoły gorzelniczej na korzystanie z labaratoryum . . .	—	—	160	160
		Suma rubryki VI.	400	—	5 660	560
		Suma dochodów .	104 144	—	106.275	102 698
		W porównaniu z wydatkami .	255.551	—	207.393	230.502
		Okazuje się **niedobór** .	151.407	—	101.118	127.804

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Dochód z funduszu kultury krajowej preliminuje się wyżej o 1.606 K na podstawie szczegółowego preliminarza tegoż funduszu.

„ „ *II, III, IV i V.* Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *VI.* Odpada zwrot od szkoły gorzelniczej za korzystanie z laboratoryum chemii 160 K, gdyż szkoła gorzelnicza otrzymuje na rok 1906 własną pracownię.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 230.502 K. dochody 102.698 K. niedobór 127.804 K.
Na rok 1906 preliminuje się: „ 255.551 „ „ 104.144 „ „ 151.407 „
Preliminuje się zatem więcej: wydatki o 25.049 K., dochody o 1.446 K. niedobór o 23.603 K.

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 58.293 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych *zwycz. nadzwycz.* płaca . . . 2.400 K. — K. dodatek aktywalny 240 „ — „ „ pięcioletni 300 „ — „ „ za nadzór nad internatem . — „ 300 „	2.940	300	2.830	3.240
	2	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—	2 940	2.640
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 200 „ „ pięcioletni . 160 „	1 760	—	1.760	1.760
	4	Docent weterynaryi	300	—	370	300
	5	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków . .	1.600	—	1.600	1.600
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200		1 062	1.200
		Suma rubryki I. .	10.440	300	10 562	10.740
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu do nauk fachowych, pensya . .	1.100	100	1.200	1 200
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej	800	—	800	800
	9	Opał i oświetlenie	750	—	948	750
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	800	2.000	1.746	800
	11	Dowoz wody	350	—	—	350
	12	Sprzęty i ruchomości	300	—	283	420
		Suma rubryki III. .	3.000	2.000	3.777	3 120
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie 40 uczniów po 328 K. 50 g.	13.140	—	12.062	13 140
	14	Odzież, pościel i pranie dla 40 uczniów po 120 K.	4.800	—	6.155	4 800
	15	Koszta leczenia uczniów . . .	200	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	18.140	—	18 217	17 940
		Do przeniesienia . .	32.680	2.400	33.756	33.000

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 58.293 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	32.680	2.400	33.756	33.000
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	160	—	196	160
	17	Przybory do pisania i nauki uczniów .	400	—	521	450
	18	Przykupno modeli, machin i narzędzi .	400	—	206	400
	19	Biblioteka i czytelnia	200	—	177	300
		Suma rubryki V. .	1.160	—	1.100	1.310
VI.	20	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej**	100	—	200	100
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	1.489	100
		Suma wydatków .	34.140	2 400	36.545	34.510
		Razem .	36.540 K.			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. i II. Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *III.* Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany. Zapreliminowany kredyt nadzwyczajny 2 000 K. ma służyć na pokrycie dachu na budynku niższej szkoły.

„ „ *IV.* W rubryce tej pod nową pozycyą 15 wydatków zwyczajnych preliminuje się 200 K. na pokrycie kosztów leczenia uczniów niższej szkoły. Koszta te obciążały dotychczas niesłusznie budżet Akademii.

„ „ *V. i VI.* Bez zmiany jak w roku 1905.

„ „ *VII.* Preliminuje się więcej o 100 K., gdyż nieprzewidziane wydatki w dotychczasowym kredycie nigdy nie mogą znaleść pokrycia.

d) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 58.293 1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Zarobek 40 uczniów po 36 K.** . .	1.440	—	1.260	1.440
III.	3	**Opłaty od uczniów**	200	—	—	—
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	—	100
		Suma dochodów .	7.740	—	7.260	7.540
		W porównaniu z wydatkami .	36.540	—	36 545	34.510
		Okazuje się **niedobór** .	28 800	—	29 285	26.970

Wyjaśnienia.

W dochodach pod nową pozycyą III. w przewidywaniu wpływów z opłat uczniów, wstawiono 200 K. Inne dochody preliminuje się w dotychczasowej wysokości.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 34.510 K., dochody 7 540 K., niedobór 26.970 K.
Na rok 1906 preliminuje się: „ 36.540 „ „ 7.740 „ „ 28.800 „
Preliminuje się zatem większe: wydatki o 2.030 K., dochody o 200 K., niedobór o 1.830 K.

c) Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 68.696|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca . . . 3.600 K.				
		Dodatek aktywalny . . . 720 „	4 320	—	1.200	1.200
	2	Asystent płaca . . . 1.200 K.				
		Dodatek na mieszkanie . . 318 „	1.518	—	2.000	2.000
	3	Docenci:				
		a) matematyki, fizyki i rysunków .	600	—	600	600
		a) *α*) chemii	—	—	300	300
		a) *β*) gorzelnictwa . . .	—	—	1.000	1.000
		b) nauki o kotłach i maszynach .	400	—	400	400
		c) nauki o opodatkowaniu . .	400	—	400	400
		d) administracyi i rachunkowości .	180	—	120	180
		d) *α*) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	—	—	400	400
		d) *β*) nauki o fermentach . .	—	—	300	300
		Suma rubryki I. .	7.418	—	6.720	6.780
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	120	—	38	60
	5	Służący, płaca . . . 480 K.				
		Dodatek na mieszkanie . . 192 „	672	—	—	—
	6	Koszta przewozu prelegentów . .	200	—	313	250
	7	Kurs dla straży skarbowej . . .	500	—	—	—
	8	Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych	120	—	90	120
		Suma rubryki II. .	1.612	—	441	430
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	9	Dotacya dla pracowni gorzelniczej . .	1.200	5.000	160	160
	9a	Przyrządy do laboratoryum gorzelni. .	—	—	62	100
	9b	Koszta produkcyi drożdży prasowanych .	—	—	300	300
	10	Książki i czasopisma	200	300	29	120
	11	Wycieczki naukowe z uczniami . .	200	—	222	400
		Suma rubryki III. .	1.600	5.300	773	1.080
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów:**				
		a) z funduszów krajowych 600 K.				
		b) z subwencyi państwowej 1.000 „	1.600	—	1.330	1.600
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	99	40
		Suma wydatków .	12 330	5.300	9.363	9.930
		Razem	**17.630 K.**			

e) Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 68.696 1905. **Wydatki.**

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Wskutek zreorganizowania szkoły gorzelniczej na zakład samoistny zachodzą w preliminarzu następujące zmiany: Odpadają wydatki na remuneracyę: 1) dyrektora szkoły gorzelniczej w kwocie 1.200 K. 2) adjunkta jednocześnie gorzelnika w gorzelni w kwocie 2.000 K. 3) docenta chemii, gorzelnictwa, nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych i o fermentach w łącznej sumie 2.000 K, przybywa natomiast, 1) płaca kierownika szkoły zarazem profesora w sumie 4.320 K, tudzież pobory asystenta w sumie 1.518 K. Wobec powyższych zmian suma wydatków rubryki I. wzrasta o 638 K.

„ „ *II. i III.* Z powodu oddzielenia szkoły od katedry chemii ogólnej, a zatem potrzeby przyznania szkole własnych środków naukowych, okazuje się koniecznem wyższe udotowanie szkoły, zwłaszcza że szkoła gorzelnicza ma zarazem funkcyonować jako stacya doświadczalna dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów fermentacyjnych. Z przytoczonych przyczyn preliminuje się na koszta administracyjne ogółem więcej o 1.182 K a na potrzeby naukowe ogółem więcej o 520 K. — W rubryce III. preliminuje się nadto nadzwyczajne kredyty w sumie 5.300 K mianowicie: 5.000 K jednorazowo na zakupno najniezbędniejszych przyborów (mikroskopy, przyrządy do prac bakteryologicznych, waga i zwykłe przybory laborytoryjne chemiczne), nowy bowiem kierownik zastaje pracownię pustą, bez żadnych przyrządów, a 300 K jednorazowo na założenie podręcznej biblioteki.

„ „ *IV.* Zapomogi dla uczniów jak na rok 1905

„ „ *V.* Nieprzewidziane wydatki zaokrągla się do 100 K.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—	3.000	3.000
		b) na zapomogi dla uczniów . .	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki I. .	4.000	—	4.000	4.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.300	—	800	1.300
III.	3	**Dochód z analiz**	200	—	—	—
		Suma dochodów .	5.500	—	4.800	5.300
		W porównaniu z wydatkami	17 630	—	9 363	9.930
		okazuje się **niedobór**	12.130	—	4.563	4.630

Wyjaśnienia.

Dochody preliminuje się bez zmiany z dodaniem jedynie nowej pozycyi dochodów z analiz w kwocie 200 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 9.930 K., dochody 5.300 K., niedobór 4.630 K.
„ „ 1906 preliminuje się: » 17 630 „ „ 5 500 „ » 12 130 „
Preliminuje się zatem większe: wydatki o 7.700 K., dochody o 200 K., niedobór o 7.500 K.

f) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 68.697|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Gorzelnik	1.200	—	1.650	1.400
		Maszynista (za pół roku)	700	—	—	—
	2	2 robotników po 30 K. miesięcznie przez 4 miesiące i jeden przez cały rok	600	—	812	960
		Suma rubryki I.	2.500	—	2.462	2.360
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał	1.600	—	2.835	1.600
	4	Ziemniaki (1.800 q. po 3 K.)	5.400	—	5.074	6.120
	5	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120	—	420	1.120
	6	Żyto, kukurudza i proso (40 q. po 14 K.)	560	—	789	560
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p.	400	—	398	400
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	600	—	540	10.055
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400	—	372	400
	9a	Rekonstrukcya gorzelni	—	30.200	—	—
		Suma rubryki II.	10.080	30.200	10.428	20.255
III.		**Rozmaite.**				
	10	Utrzymanie budynków i podwórza	200	—	1.338	200
	11	Podatek zarobkowy	200	—	400	200
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	100	—	113	100
		Suma rubryki III.	500	—	1.851	500
		Suma wydatków	13 080	30.200	14.741	23.115
		Razem	**43.280 K.**			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Zamiast płacy maszynisty 1.400 K. wstawia się wydatek 1.200 K na płacę gorzelnika, (mieszkanie w naturze) maszynista bowiem po zrekonstruowaniu gorzelni będzie zupełnie zbędny, wyjątkowo zaś na kampanię 1905|1906 zatrzymany będzie ze względu na potrzebę ciągłych napraw zużytego maszynowego urządzenia Liczba robotników reduk je się do trzech. — Zmiany te pociągają za sobą wydatek wyższy od uchwalonego w tej rubryce na rok 1905 o 140 K.

„ „ *II.* Koszta wyrobu spirytusu różnią się od uchwalonych na rok 1905 tylko przyjętą niższą ceną ziemniaków, przyjęto bowiem cenę niższą o 40 g. na metrycznym cetnarze. Wobec tego suma wydatków tej rubryki mniejsza jest o 720 K. W nadzwyczajnych wydatkach preliminuje się okrągło 30.200 K na konstrukcyę gorzelni a mianowicie 22.884 K jako resztę kosztów sprawienia aparatów (po strąceniu zarezerwowanego kredytu 8.230 K i dochodu ze sprzedaży starych aparatów 2.500 K) i 7.292 K na koszta przebudowy gorzelni.

„ „ *III.* Preliminuje się jak na rok 1905.

f) Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906 LW. 68.697|1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (200 hl. po 38 K.)	7.600		6.357	8.400
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (2500 Hl po 20 g.)	500	—	501	500
III.	3	**Bonifikacya** za 200 Hl. spirytusu po 10 K.	2.000	—	1.674	2.000
IV.	4	**Zwroty od zakładów dublańskich** za robotę maszynisty	300	—	600	600
		Suma dochodów .	10.400	—	9.132	11.500
		W porównaniu z wydatkami .	43.280	—	14.741	23.115
		okazuje się **niedobór** .	32.880	—	5.609	11.615

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Dochody ze sprsedaży spirytusu prelim nuje się niżej o 800 K., przyjmuje się bowiem prawdopodobną niższą cenę.

„ „ *II. i III.* Bez zmiany.

„ „ *IV.* Zwrot od zakładów dublańskich za robotę maszynisty przyjmuje się tylko za pół roku, a więc mniej o 300 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 23.115 K., dochody 11.500 K., niedobór 11.615 K.

„ „ 1906 preliminuje się: „ 43.280 „ „ 10.400 „ „ 32.880 „

Preliminuje się zatem: wydatki większe o 20.165 K., dochody mniejsze o 1.100 K., niedobór większy o 21.265 K.

g) Folwark w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 58.292 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		A) WYDATKI FOLWARKU.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	5.500	—	6.568	5.000
	2	Najem robotnika	9.500	—	9.886	9.000
	3	Zmiana i dokupno nasienia	600	—	699	600
	4	Dokupno nawozów dopełniających:				
		a) na pole 2.500 K.				
		b) na łąki 500 „	3.000		3.602	2.500
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	8 600	—	8.665	8.600
	6	Wymiana zużytych koni i uprzęży	1.200	—	1.514	1 200
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	800	3.960	7.218	4.312
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.000	—	1.504	1.000
	9	Utrzymanie dróg i rowów	200	—	102	200
	10	Melioracye łąk:				
		a) Utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materyałów 300 K.				
		b) Wynagrodzenie łąkowego 400 „	700	7.300	518	3.400
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradu	1.500	—	1.266	1.500
	12	Kuchnia folwarczna	700	—	1.274	700
	13	Koszta kancelaryjne	160	—	237	160
	14	Światło i smarowidło	100	—	166	100
	15	Kultura lasu i utrzymanie stawów	400	—	941	400
	16	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	200		161	200
		Suma rubryki I.	34.160	11.260	44.321	38.872
II	17	**Podatki, daniny i opłaty**	1.400	—	1.346	1.600
III.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	300	—	1.080	300
		Suma działu A)	35.860	11.260	46.747	40.772
		Razem	47.120 K.			
IV.		**B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.**				
	19	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	1.055	—	2.083	1.000
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:				
		a) 55 i 56 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 10.000 K. 600 K.				
		b) 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 23.200 K 1.392 „	1.992	—	1.788	1.992
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—	3.200	3.200
		Suma działu B)	6 247	—	7.071	6.192
		ZESTAWIENIE.				
		Suma działu A)	47.120	—	46.747	40.772
		„ B)	6.247	—	7.071	6.192
		Suma wszystkich wydatków	53.367	—	53.818	46 964

g) Folwark w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 58 292 1905. **Wydatki.**

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. poz. 1. i 2. Na płace i na najem robotników preliminuje się ogółem więcej o 1.000 K., gdyż wzrasta cena robocizny, wzmaga się intenzywność gospodarstwa, przeto kredyty dotychczasowe, przekraczane w latach poprzednich, równ eż i w roku 1906 musiałyby się okazać n ewystarczającymi.

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *I. poz. 4.* Na dokupno nawozów dopełniających preliminuje się więcej o 500 K. na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.

„ „ *I. poz. 5—16.* Wydatki zwyczajne w tych pozycyach pozostają bez zmiany.

W wydatkach nadzwyczajnych preliminuje się:

1) pod poz 7. a) na ułożenie 360 m. b. chodników na folwarku 960 K., b) na adaptacye w stajni dla koni i jałownika 2 400 K., c) na dwa nowe zbiorniki na gnojówkę 600 K , razem 3 960 K.

2) pod poz 10 na melioracyę łąk 7 300 K., tytułem II. raty całej inwestycyi obliczonej kosztorysem biura melioracyjnego na 42 000 K Kredyt ten wraz z krydytem z roku 1905 w kwocie 2 700 K posłuży na rozpoczęcie robót w roku 1906.

„ „ *II.* Suma wszystkich podatków i prestacyj z Dublan wynosi rocznie około 1.600 K.,t z czego Akademia pokrywa 200 K., preliminuje się zatem resztę 1.400 K., to jes o 200 K. mniej niż na rok 1905.

„ „ *III.* Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *IV.* Stosownie do definitywnego wymiaru ekwiwalentu za VI. dziesięciolecie, preliminuje się pod poz. 19 więcej o 55 K., dwie ostatnie pozycye preliminuje się jak na rok 1905.

g) Folwark w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1906. LW. 58.292 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			korony			
		DOCHODY.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	21 000	—	29.070	19.000
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	3.300	—	3.049	3.300
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia:				
		α) mleko . . 9.000 K.				
		β) przychowek . 4.200 „ 13.200 K.				
		b) Nierogacizna . . . 500 „				
		c) Owce . . . . 150 „				
		d) Braki i opasy . . . 4.000 „				
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół . . . . 2.000 „	19.850		14.787	19.850
	4	Za wynajęte konie	800	—	1.314	500
	5	Z lasu i stawów	800	—	865	800
		Suma rubryki I.	45.750	—	49.085	43.450
II.		**Z dzierżaw.**				
	6	Z polowania	50	—	50	50
III.	7	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	65	200
		Suma dochodów	46.000	—	49.200	43.700
		W porównaniu z wydatkami folwarku	47.120	—	46 747	40.772
		okazuje się **nadwyżka** **wydatków**	1.120	—	—	—
		okazuje się **nadwyżka** **dochodów**	—	—	2.453	2.928
		a po uwzględnieniu spłaty długów i renty	6.247	—	7.071	6.192
		okaże się **niedobór**	7.367	—	4.618	3.264

g) Folwark w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 58.292 1905. **Dochody.**

Wyjaśnienia.

Do rubryki I poz. 1. Ze sprzedaży ziemiopłodów preliminuje się więcej o 2.000 K. na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.

„ „ *I. poz. 4.* Również na podstawie wynikłości rzeczywistych preliminuje się za wynajęte konie więcej o 300 K.

Inne pozycye dochodów pozostają w wysokości sum uchwalonych na rok 1905.

Na rok 1905 uchwalono:	wydatki 46.964 K.,	dochody 43.700 K.,	niedobór 3.264 K.
„ „ 1906 preliminuje się:	„ 53.367 „	„ 46.000 „	„ 7.367 „
Preliminuje się zatem większe:	wydatki o 6.403 K.,	dochody o 2.300 K.,	niedobór o 4.103 K.

h) Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 62 308/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Koruny			
		WYDATKI.				
		Płace personalu.				
I.	1	Kierownik stacyi	1.200	—	1.200	1.200
	2	5 Asystentów:				
		a) Asystent pierwszy (etatowy), płaca . 2.000 K. dodatek aktywalny 200 „ dodatek pięcioletni 150 „ 2.350 K.				
		b) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po 1.600 K. 3.200 K. na mieszkanie po . 240 „ 480 „ na opał po 78 „ 156 „ 3.836 K.				
		c) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po 1.200 K. 2.400 K. na mieszkanie po . 240 „ 480 „ na opał po 78 „ 156 „ 3 036 K.	9.222	—	5.470	5.636
			zwycz.	*nadzwycz.*		
	3	Laborant, płaca . 900 K. — K. na mieszkanie 200 „ — „ dodatek nadzwycz. do płacy . . — „ 360 „	1.100	360	1.460	1.460
	4	Trzech służących, płace po 480 K. 1.440 K. dodatki na mieszkanie po 192 „ 576 „	2.016	—	1.437	2 016
		Suma rubryki I. .	13.538	360	9.567	10.312
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania stacyi . . .	7.500	—	7.726	5.500
	6	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . .	1.200	—	1.050	1.450
	7	a) Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych . 5.000 K				
		b) Doświadczenia z uprawą buraków cukrowych . 600 »	5.600	—	5.838	5.000
	8	Koszta kancelar., druk świadectw, portorya	1.000	—	1.115	1.400
	9	Druki sprawozdań	900	—	151	900
	10	Prenumerata pism i zakupno podręczników	600	—	643	500
	11	Koszta podróży kierownika i asystentów .	1.400	—	1.210	1.400
	12	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	450	—	328	400
	13	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia	300	—	—	300
	14	Na budowę domu na pomieszczenie pracowni stacyi	—	—	—	25.000
		Suma rubryki II. .	18 950	—	18.061	41.850
		Suma wydatków .	32.488	360	27.628	52.162
		Razem .	32.848 K			

h) Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 62.308|1905. **Wydatki.**

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Wobec stałego wzrostu czynności stacyi, podwyższono etat asystentów o dwie posady, a mianowicie o jednego z poborami 1.600 K. i jednego z poborami 1.200 K. oprócz dodatków na mieszkanie i opał po 318 K., ponadto preliminuje się na pokrycie pierwszego dodatku pięcioletniego dla asystenta etatowego od 1. sierpnia 1906 z rocznych 400 K. kwotę 150 K. Zmiany te pociągają za sobą podwyższenie wydatków rubryki I. o 3.586 K.

„ „ *II.* Na doświadczenia z uprawą buraków cukrowych preliminuje się pod nową pozycyą 7b) kwotę 600 K., w innych pozycyach na podstawie rzeczywistych wynikłości i wzrostu czynności stacyi preliminuje się więcej: na koszta utrzymania stacyi (poz. 5) o 2.000 K., na koszta kancelaryjne, druk świadectw i portorya (poz. 8) o 200 K., na prenumeratę pism i zakupno podręczników (poz. 10) o 100 K., wreszcie na ubezpieczenie funkcyonaryuszów od wypadków (poz. 12) o 50 K. Nadzwyczajne wydatki, uchwalone w tej rubryce na rok 1905 odpadają.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	2.500	—	2.500	2.500
II.	2	**Dochód z analiz**	3.000	—	4.531	1.800
		Suma dochodów	5.500	—	7.031	4.300
		W porównaniu z wydatkami	32.848	—	27.628	52.162
		Okazuje się **niedobór**	27.348	—	20.597	47 862

Wyjaśnienia.

Dochody z analiz podwyższa się o 1.200 K. ze względu na wynikłość z roku 1904, która przewyższyła znacznie kwotę uchwaloną.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 52.162 K., dochody 4.300 K. niedobór 47.862 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 32.848 „ „ 5.500 „ „ 27.348 „
Preliminuje się zatem: wydatki mniejsze o 19.314 K., dochody większe o 1.200 K., niedobór mniejszy o 20.514 K.

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca . . . 4.000 K. dodatek aktywalny . 640 „ dodatek osobisty . . 800 „ dodat k pięcioletni . 400 „	5.840	—	5.440	5.515
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca . . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . 520 „ „ pięcioletni . 800 „	4.120	—	3.720	3.720
	3	8 profesorów, płaca po 2.800 K. 22 400 K. dodatki aktyw. po 520 K. 4.160 „ „ pięcioletnie . 6.667 „	33.227	—	32.126	32.702
	4	Docent weterynaryi	1.600	—	1 600	1.600
	5	„ leśnictwa	800	—	800	800
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli .	400	—	400	400
	7	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200	—	200	200
	8	Nauczyciel muzyki i śpiewu . . .	1.000	—	1.000	1.000
	9	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—	1.880	1.880
	10	2 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace po 1.600 K. . . 3.200 K. dodatki pięcioletnie . . 600 „ wikt po 720 K. . . 1.440 „ światło po 20 K. . . 40 „	5.280	—	4.930	5.124
		Suma rubryki I. .	55.107	—	52.096	52.941
II.		**Płace urzędników administracyjnych, etatowych.**				
	11	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 2.400 K. dodatek pięcioletni . 240 „	2.640	—	2.640	2.640
	12	Pisarz Dyrekcyi, a zarazem magazynier, płaca	1.200	—	1.200	1.200
		Suma rubryki II. .	3.840	—	3.840	3.840
		Do przeniesienia .	58.947	—	55.936	56.781

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony			
		Z przeniesienia .	58.947	—	55.936	56.781
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	13	Lekarz zakładowy, płaca . 1.000 K. opał . . . . 100 „	1.100		1.100	1.100
	14	Ogrodnik zakładowy, płaca . . .	1.000		1 300	1.300
	14a	Pomocnik ogrodnika	—	—	976	976
		Suma rubryki III. .	2 100	—	3.376	3.376
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	15	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny: płaca z wiktem . 800 K. na ubiór . . 100 „ 900 K.				
		b) Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową: płaca z wiktem . 500 K. na ubiór . . 100 „ 600 „				
		c) Portyer bramy głównej: płaca z wiktem . 600 K. na ubiór . . 100 „ 700 „				
		d) Portyer drugiej bramy zakładowej: płaca . 350 K. na ubiór . . 100 „ 450 „				
		e) Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym: płaca z wiktem i ubranie 550 „	3.200	—	3.200	3.200
	16	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii: płaca z wiktem . . 372 K.				
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych: płace z wiktem po 372 K. 1.116 „				
		c) stróż domowy, płaca z wiktem 372 „				
		d) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku, płaca z wiktem 372 „	2.232	—	2.232	2.232
	17	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	250	—	250	250
		Suma rubryki IV. .	5.682		5.682	5.682
		Do przeniesienia .	66.729	—	64.994	65.839

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1905. zwyczajne	Wniosek na rok 1905. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	66.729	—	64.994	65.839
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**				
	18	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura .	2.496	—	2.496	2.496
	19	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor. emeryt.	1.290	—	1.505	1.290
	20	Piotrowska Antonina, wdowa po b. profesorze, pensya wdowia	1.200	—	1.200	1.200
	21	Ancuta Władysław, b. instruktor, emerytura	1.670	—	1.670	1.670
	22	Rużyczka Alojzy, były ogrodnik stałe zaopatrzenie	1.300	—	—	—
		Suma rubryki V. .	7.956	—	6.871	6.656
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	23	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 400 K.				
		b) potrzeby kancelar. szkoły. 300 „				
		c) druki i inseraty . . 200 „				
		d) portorya i przesyłki . 300 „				
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 900 „				
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . 300 „				
		g) utrzymanie koni administracyjnych . . 600 „				
		h) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego . 300 „	3.300	—	2.508	3.300
	24	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	3.000	—	3.200	3.000
	25	Oświetlenie „ „ „ .	2.200	—	1.993	2.000
	26	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	3.000	2.000	4.455	5.860
	27	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p. . .	800	—	800	800
	28	Koszta urządzenia parku . .	—	600	1.500	2.730
	29	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	800	—	513	800
	30	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	988	—	2.041	2.188
	31	Płaca kominiarza	400		360	360
	32	Sprzęty i ruchomości	400	—	700	600
	33	Koszta lustracyi zakładu . . .	400	—	400	400
	34	Koszta nabożeństwa . . .	240	—	240	300
	35	Na aptekę	400	—	400	400
	36	Utrzymanie dziedzińców i parku . .	600	—	600	600
	36a	Budowa domów mieszkalnych . .	—	—	5.000	30.000
		Suma rubryki VI. .	16.528	2.600	24.710	53.338
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	37	Żywność (60 uczniów po 540 K.) . .	32.400	—	28.377	32.400
	38	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem .	1.492	—	1.406	1.492
		Do przeniesienia .	33.892		29.783	33.892
			91.213	2.600	96.575	125.833

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112|1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	91.213	2.600	96.575	125.833
			33.892	—	29 783	33.892
VII.	39	Służba internatu:				
		a) 4 chłopców do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 372 K., 1.488 K.				
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki, płaca z wiktem . . 800 K.				
		mieszkanie, opał i światło . . . 240 „ 1.040 „				
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie . — „ 372 „	2.900	—	1.864	2.900
	40	Sprzęty:				
		a) do sal sypialnych . . 200 K.				
		b) „ infirmeryi . . 60 „				
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej . . 100 „	360	—	360	360
	41	Odzież dla 60 uczniów po 120 K. . .	7.200		6.354	7.200
	42	Pościel	200	300	400	200
		Suma rubryki VII. .	44.552	300	38.761	44.552
VIII.	43	Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego	2.800	—	—	—
IX.		**Potrzeby naukowe.**				
	44	Eksperymenta przy wykładach:				
		a) dla profesora rolnictwa . 60 K				
		b) „ „ hodowli . 50 „				
		c) „ „ zootomii . 40 „				
		d) „ „ weterynaryi 50 „				
		e) „ „ botaniki . 60 „				
		f) „ „ fizyki . 40 „				
		g) „ „ miernictwa . 50 „				
		h) „ „ chemii ogólnej 100 „				
		i) „ „ mleczarstwa 100 „				
		j) „ „ rybactwa . 50 „				
		k) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . . 100 „	700	—	750	750
	45	Zbiory i muzea:				
		a) zbiór rolniczy . . . 200 K.,				
		b) „ hodowlany . . 100 „				
		c) „ fizyczny . . . 200 „				
		d) „ geograficzny . . 50 „				
		e) „ botaniczny . . 100 „				
		f) „ zoologiczny . . 100 „				
		g) „ zootomiczny . . 50 „				
		h) „ mechaniczny . . 100 „				
		i) „ mineralogiczny . . 40 „				
		j) „ technologiczny . . 100 „				
		k) „ okazów leśnych . 60 „				
		Z przeniesienia . 1.100 K	700	—	750	750
			138.565	2.900	135 336	170.385

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112 1905

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . 1.100 K	138.465	2.900	135.336	170 385
			700	—	750	750
IX.	45	*l)* „ okazów weterynaryjn. 60 „ *m)* „ narzędzi rolnicz. . 200 „ *n)* „ modeli do budownictwa . 50 „ *o)* „ przyrządów mierniczych 100 „ *p)* „ mleczarski . . 50 „ *r)* „ ogrodniczy . . 100 „ *s)* „ melioracyjny . . 50 „ *t)* „ rybacki . . . 50 „ *u)* Stacya meteorologiczna . 60 „	1.820	60	2.080	2.080
	46	Laboratorya: *a)* chemii ogóln. i gabinet . 600 K. *b)* „ rolniczej . . 400 „ *c)* „ technologicznej . 100 „ *d)* zootomiczne . . . 100 „ *e)* roślinno-fizyologiczne . 200 „ *f)* rolnicze . . . . 200 „	1.600		1.920	1.800
	47	Biblioteka: *zwycz.* *nadzwycz.* *a)* przykupno dzieł 800 K. — K. *b)* oprawa książek . 100 „ 100 „ *c)* czasopisma naukowe i polityczne 600 „ — „	1.500	100	1.400	1.400
	48	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	1.000	—	1.000	1.000
	49	Ogród botaniczny	200	—	200	200
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	400	—	400	400
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	1.000	—	555	600
		Suma rubryki IX.	8.220	160	8.305	8.230
X.	52	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	350	—	494	350
		Suma wydatków .	147.135	3.060	144.135	178.965
		Razem .	**150.195 K.**			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Na płace nauczycieli preliminuje się ogółem więcej o 2.166 K. przedewszystkiem skutkiem przypadających w roku 1906 dodatków pięcioletnich, a mianowicie:
pod poz. 1. pełnego dodatku dla dyrektora Sikorskiego a więc więcej o 325 K.
pod poz. 2. drugiego dodatku dla kapelana ks. Jelonka od 1. stycznia 1906 o rocznych 400 K.
pod poz. 3. pełnego dodatku dla prof. Dr. Surzyckiego i Radziewanowskiego, tudzież IV. dodatku do 1. maja 1906 dla prof. Wojciechowskiego, odpada natomiast w tej pozycyi dodatek dla prof. Malsburga, czyli więcej wogóle o 525 K.
pod poz. 10. pełnego dodatku pięcioletniego dla prefekta Piętki a więc więcej o 156 K.
Pod poz. 9. wstawia się wyższe pobory dla nauczyciela instruktora do nauk fachowych o 760 K, gdyż za dotychczasowe wynagrodzenie nie można utrzymać na tej posadzie człowieka z akademickiem wykształceniem, o czem bliżej w sprawozdaniu.
„ „ II. Preliminuje się, jak na rok 1905.

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112/1905. **Wydatki.**

Do rubryki III. Skutkiem ustąpienia ogrodnika Rużyczki, odpadają przyznane jemu dodatki pięcioletnie w kwocie 300 K, gdy zaś pomocnik ogrodnika został ogrodnikiem płatnym z poz. 14, a czynności jego spełniać będzie robotnik płacony z kredytu 1.000 K. przeznaczonego na utrzymanie ogrodu, przeto pod poz. 14-a nie wstawia się żadnej sumy.

„ „ IV. Preliminuje się, jak na rok 1905.

„ „ V. Pod nową pozycyą 22 wstawia się stałe zaopatrzenie dla byłego ogrodnika, Alojzego Rużyczki jak w sprawozdaniu.

„ „ VI. poz. 23. i 24. Bez zmiany.

„ „ VI. *poz. 25.* Przybywa oświetlenie trzech pokoi, sali i trzech latarń przed nowym budynkiem, wobec czego preliminuje się się więcej o 200 K.

„ „ VI. *poz. 26.* Kredyt zwyczajny pozostaje w wysokości uchwalonej na rok 1905, preliminowane 2.000 K. w nadzwyczajnych posłużą na pokrycie granicznego muru kosztem 500 K. i na wykonanie podłogi i dachu nad muzeum machin kosztem 1.500 K.

„ „ VI. *poz. 27.* Bez zmiany.

„ „ VI. *poz. 28.* Z nadzwyczajnego kredytu tej pozycyi zużytych zostanie: 200 K. na 10 ławek, 200 K. na drzewa i krzewy i 200 K. na drugi lawn tenis.

„ „ VI. *poz. 29.* Bez zmiany.

„ „ VI. *poz. 30.* Ubywa koszt najmu mieszkań dla prefekta kasyera i rządcy, a pozostaje na mieszkanie dla lekarza 700 K. i dla pisarza 288 K., preliminuje się zatem mniej o 1.200 K.

„ „ VI. *poz. 31.* Preliminuje się więcej o 40 K, ponieważ przybywa do czyszczenia 4 kuchnie i 5 kominów w nowym domu.

„ „ VI. *poz. 32. — 36 a.* Kredyty zwyczajne pozostają niezmienione, nadzwyczajne, przyznane w tych pozycyach na rok 1905, odpadają.

„ „ VII. Kredyty zwyczajne preliminuje się jak na rok 1905. w nadzwyczajnych 300 K. przeznaczonych jest na sprawienie 60 prześcieradeł.

„ „ VIII. Pod nową rubryką wstawiono 2.800 K. na koszta utrzymania czterech uczniów na niejscach funduszowych. Bliższe uzasadnienie tego kredytu znajduje się w sprawozdaniu o szkole w Czernichowie.

„ „ IX. *poz. 44.* Wykreślono jako niepotrzebny kredyt w kwocie 50 K. na experymenta przy wykładach profesora administracyi.

„ „ IX. *poz. 45.* Stosownie do przywidywanych potrzeb preliminuje się w zwyczajnych wydatkach mniej na zbiory: hodowlany o 100 K., zootomiczny o 50 K, technologiczny o 60 K. i mleczarski o 50 K. W nadzwyczajnych wydatkach preliminowana kwota 60 K służyć będzie na zakupno dwóch stelarzy na mapy.

„ „ IX. *poz. 46.* Na laboratorya chemi i technologicznej i zootomiczne preliminuje się po 100 K mniej niż w latach poprzednich ze względu na rzeczywiste potrzeby.

„ „ IX. *poz. 47.* Na zakupno i oprawę książek dotychczasowy kredyt nie był wystarczający, preliminuje się zatem w zwyczajnych 200 K, a w nadzwyczajnych na oprawę dawniej zakupionych książek i czasopism 100 K.

„ „ IX. *poz 48. — 50.* Bez zmiany.

„ „ IX. *poz. 51.* Dawniej był na wycieczki kredyt 1.000 K, gdy spadła frekwencya do 40 uczniów, kredyt został zmniejszony do 600 K, obecnie zaś wobec stanu 60 uczniów podwyższa się kredyt o 400 K, to jest do pierwotnej wysokości 1.000 K.

„ „ X. Preliminuje się jak na rok 1905.

i) Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1906. LW. 67.112|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—	14.000	14.000
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie:				
	3	*a)* od 56 uczniów po 700 K. . . 39.200 K.				
		b) od 4 uczniów przyjętych na koszt fund. kraj. (obacz rub. VIII. wyd.) po 700 K. . 2.800 „	42.000	—	39.630	42.000
		Czesne szkolne od 60 uczniów po 100 K. . 6.000 K. po strąceniu czesnego od 20 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział kraj. 2.000 „ . .	4.000	—	4.250	4.500
		Suma rubryki II. .	46.000	—	43.880	46.500
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** .	600	—	674	400
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za admin.**	400	—	400	400
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	203	200
		Suma dochodów .	61.200	-	59.157	61 500
		W porównaniu z wydatkami	150.195	—	144.135	178.965
		okazuje się **niedobór**	88.995	—	84 978	117.465

Wyjaśnienia.

W dochodach preliminuje się pod rubr. II. p z. 3. mniej o 500 K., ponieważ w ostatnich dwóch latach okazała się potrzeba uwolnienia większej liczby uczniów od czesnego, natomiast pod rubr. III. poz. 4 więcej o 200 K ze sprzedaży płodów z ogrodów, a to ze względu na rzeczywiste wynikłości.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 178 965 K, dochody 61 500 K., niedobór 117.465 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 150.195 „ „ 61.200 „ „ 88.995 „
Preliminuje się zatem mniejsze: wydatki o 28.770 K., dochody o 300 K., niedobór o 28.470 K.

j) Folwark w Czernichowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 57 208|1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		A) WYDATKI FOLWARKU.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi: *a*) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarku . . . 400 K. *b*) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 2.800 „	3.200	—	3.250	3.200
	2	Najem robotnika: *a*) do gospodarstwa folwarcznego . . . 1.600 K. *b*) do chmielarni: 300 „	1.900	—	2.040	2.200
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	600	—	1.390	600
	4	„ nawozów dopełniających . .	400	—	400	400
	5	„ słomy i karmy . . .	1.800	—	5.800	1.800
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	450	700	400	700
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	250	300	400	650
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni	250	—	250	250
	9	Utrzymanie rowów	200	—	194	200
	10	Zabezpieczenie od pożarów i gradobicia .	120	—	100	120
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło	120	—	120	120
	12	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	100	—	60	60
		Suma rubryki I. .	9.390	1.000	14.404	10.300
II.		**Las i plantacye wikla.**				
	13	Służba, roboty i zalesienie . . .	1.700	—	1.899	1.700
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi	1.000	—	1.000	1.000
	15	Wynagrodzenie ogrodnika . . .	400	—	500	500
		Suma rubryki II. .	3.100	—	3.399	3.200
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły** . .	400	—	400	400
IV.	17	**Podatki i daniny**	960	—	902	960
IVa.	17a	**Naprawa pieca wapiennego** . .	—	—	250	—
V.	18	**Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego** . . .	300	—	—	300
VI.		**Rozmaite nieprzewidziane.**				
	19	Reszta kosztów drenowania pól na Żakowcu	—	1.434	—	—
	20	Rozmaite	40	—	383	400
		Suma działu A) .	14.550	2.434	19.738	15.560
		Razem .	16.984 K.			

i) Folwark w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. L.W. 57.208 1905

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
VII.		B) **Ekwiwalent, spłata kapitałów i odsetek dłużnych:**				
	20	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . .	700	—	702	700
	21	Bankowi krajowemu we Lwowie 20. i 21. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron . . .	608	—	607	608
		Suma działu B) .	1.308	—	1.309	1.308
		ZESTAWIENIE.				
		Suma działu A)	16.984	—	19.738	15.560
		„ „ B)	1.308	—	1.309	1 308
		Suma wszystkich wydatków .	18.292	—	21.047	16.868

Wyjaśnienia.

Do rubryki I Wydatki zwyczajne różnią się od uchwalonych na rok 1905, o nieznaczną kwotę 10 K, podwyższono bowiem stosownie do przewidywanych potrzeb kredyty na inwentarz użytkowy o 50 K, i gratyfikacye służbie o 40 K, a natomiast zniżono kredyt na najem robotnika a mianowicie na wynagrodzenie zawiadowcy chmielarni o 100 K. W nadzwyczajnych wydatkach preliminuje się pod poz. 6. kwotę 300 K. na sprawienie beczkowozu i łodzi i 400 K. na danie nowego wiązania dachowego na krowiarni, zaś pod poz. 7 kwotę 300 K. na sprawienie żniwiarki.

„ „ II. Stosownie do propozycyi Dyrekcyi na tantyemy dla ogrodnika preliminuje się mniej o 100 K.

„ „ III, IV, V, Preliminuje się w wysokości s m przyzwolonych na rok 1905.

„ „ VI. Na drenowanie pól na Żakowcu preliminuje się w nadzwyczajnych wydatkach resztę 1434 K, rozmaite jak na rok 1905.

„ „ VII. Bez zmiany.

j) Folwark w Czernichowie.

Preliminarz na rok 1906 LW. 57.208 1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	2.500	—	3.153	2.400
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: (krowiarnia)	2.500	—	2.762	2.500
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.200	—	1.273	1.200
	4	Za wynajęte konie	600	—	679	600
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów	100	—	—	100
	6	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni	600	—	—	600
		Suma rubryki I.	7.500	—	7.867	7.400
II.		**Z lasu i wikla.**				
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	3.300	—	3.050	2.800
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	3.500	—	3.927	3.500
		Suma rubryki II.	6.800	—	6.977	6.300
III.	9	**Z pieca wapiennego**	600	—	600	600
IV.		**Inne dochody.**				
	10	Olborne za łamanie kamienia	100	—	143	100
	11	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40	—	40	40
		Suma rubryki IV.	140	—	183	140
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	787	100
		Suma dochodów	15.140	—	16.414	14.540
		W porównaniu z wydatkami folwarku	16.984	—	19.738	15.560
		okazuje się **niedobór**	1.844	—	3.324	1.020
		a z uwzględnieniem ekwiwalentu i spłaty długów	1.308	—	1.309	1.308
		wzrośnie niedobór do sumy	3.152	—	4.633	2.328

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni preliminuje się więcej o 100 K. na wniosek Dyrekcyi, inne pozycye tej rubryki w dotychczasowej wysokości.

„ „ II. Również na wniosek Dyrekcyi preliminuje się większy dochód o 500 K. ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego.

„ „ III. IV. i V. Dochody tych rubryk preliminuje zię jak na rok 1905

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 16.868 K. dochody 14.540 K. niedobór 2.328 K.

„ „ 1906 preliminuje się: „ 18.292 „ „ 15.140 „ „ 3.152 „

Preliminuje się zatem większe: wydatki o 1.424 K. dochody o 600 K. niedobór o 824 K.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 53.755/905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny 300 „	3.300	—	3.300	3 567
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—	2 640	2.640
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów płaca	1.200	—	497	1 200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 160 „	1.700	—	1.700	1.700
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat . .	600	—	550	600
		Suma rubryki I. .	9.440	—	8.687	9.707
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—	1 024	1.040
	7	Opał	1 400	—	1 435	1 400
	8	Oświetlenie	300	—	375	300
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	200	1.700	1 922	1.800
	10	Sprzęty i ruchomości	300	120	524	500
	11	Dowóz wody do zakładu . . .	400	—	—	400
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	160	882	800
	13	Utrzymanie trzech sztuk bydła i chlewni	200	—	—	200
	14	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego	100	—	94	100
		Suma rubryki II. .	5.340	1.980	6 256	6.540
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie . . } dla 40 uczniów				
	16	Odzież, pościel i pranie } po 300 K.	12.000	—	13.404	12.000
	17	Lekarz i apteka	400	—	444	300
	18	Uczeń praktykant	300	—	300	300
		Suma rubryki III. .	12.700	—	14.148	12 600
		Do przeniesienia .	27.480	1.980	29.091	28.847

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Preliminarz na rok 1906. LW. 53.755|905 **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia	27.480	1.980	29.091	28 847
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	19	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	240	—	241	240
	20	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych (zwycz. 300 K. nadzwycz. 150 K.)				
		b) biblioteka i czytelnia 160 „ — „				
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) 250 „ — „	710	150	750	960
	21	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—	36	40
	22	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	101	100
		Suma rubryki IV.	1.090	150	1 128	1.340
V.		**Kursy specyalne.**				
	23	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	93	100
	24	„ mleczarstwa	100	—	47	100
	25	„ uprawy tytoniu	120	—	110	120
	26	„ stelmachstwa	100	—	—	—
		Suma rubryki V.	420	—	250	320
VI.	27	**Rozmaite nieprzewidziane.**	200	—	82	100
		Suma wydatków	29.190	2.130	30 551	30.607
			31.320 K.			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Skutkiem przeniesienia kierownika Przemysława Cholewy do Suchodołu, odpada uchwalony w roku 1905 dla niego dodatek pięcioletni 267 K.

„ „ II. Wydatki zwyczajne na administracyę preliminuje się jak w roku 1905. Nadto preliminuje się następujące wydatki nadzwyczajne: 1) pod poz. 9. kwotę 1.200 K na piece i naprawę okien i 500 K. na uzupełnienie ogrodzenia zakładu, 2) pod poz. 10. kwotę 120 K. na zakupno pościeli do pokoju gościnnego, 3) pod poz. 12. kwotę 160 K. na zakupno wozu do posług administracyjnych.

„ „ III. *W poz. 15.* preliminuje się na lekarza i aptekę 400 K. t. j. więcej o 100 K. na podstawie rzeczywistych wynikłości, inne pozycye tej rubryki pozostają niezmienione.

k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. I.W. 53.755|905.

Do rubryki IV. Wydatki zwyczajne z wyjątkiem kredytu na utrzymanie ogrodu szkolnego (poz. 20 c), który podwyższa się stosownie do rzeczywistych wynikłości o 50 K, pozostają bez zmiany. W nadzwyczajnych preliminuje się 150 K. na postawienie stebnika (poz. 20 a).

„ „ V. Podobnie jak w innych niższych szkołach rolniczych preliminuje się pod nową pozycyą 26 jako zwyczajny wydatek 100 K. na kurs stelmachstwa.

„ „ Kredyt na rozmaite wydatki podwyższa się o 100 K, gdyż w granicach dotychczasowego kredytu nie można zmieścić częstokroć nieprzewidzianych a koniecznych wydatków.

Dochody

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K . . . 900 K.				
		b) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum . . 200 „	1.100	—	1.100	1.100
III.	3	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	600	—	350	—
IV.	4	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	300	—	559	300
V.	5	Dochód z bydła i chlewni . .	300	—	—	
		Suma rubryki IV. .	600	—	559	300
		Suma dochodów .	8.300	—	8.009	7.400
		W porównaniu z wydatkami .	31.320	—	30.551	30.607
		okazuje się **niedobór**	23.020	—	22.542	23.207

Wyjaśnienia.

W dochodach preliminuje się pod nowymi pozycyami 3 i 5 dochód z opłat na utrzymanie uczniów 600 K. i z bydła i chlewni 300 K, wogóle więc więcej o 900 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 30.607 K, dochody 7.400 K, niedobór 23.207 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 31.320 „ „ 8.300 „ „ 23.020 „
Preliminuje się zatem: wydatki większe o 713 K, dochody większe o 900 K, niedobór mniejszy o 187 K.

1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Preliminarz na rok 1906 L.W. 56.810/1905. **Wydatki**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatki pięcioletnie . 1.400 „ dodatek osobisty . . 400 „	5.100	—	5.100	5.100
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K dodatek aktywalny . 240 „ dodatki pięcioletnie . 1.400 „	4.040	—	3.640	4 019
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1 200	—	1.200	1.20)
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K dodatek aktywalny . 140 „	1.540	—	1.740	1.540
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. .	500	—	500	500
		Suma rubryki I .	12.?80	- -	12.180	12.359
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—	831	1.040
	7	Opał	1.200	—	1.152	1.200
	8	Oświetlenie	200	—	160	200
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	700	3 612	3.500	2.461
	10	Sprzęty i ruchomości	400	200	614	400
	11	Ekwiwalent i podatki	50	—	20	50
		Suma rubryki II. .	3.590	3.812	6.277	5.351
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie,				
	13	Odzież, pościel i pranie } dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—	9.873	12 000
	14	Lekarz i apteka	400	—	491	400
	15	Uczeń praktykant	300	—	300	300
		Suma rubryki III. .	12.700	—	10.664	12.700
		Do przeniesienia .	28.670	3.812	29.121	30.410

1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 56.810/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	28.670	3.812	29.121	30.410
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papier, zeszyty, książki i t. p.) .	200	—	159	200
	17	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 300 K.				
		b) biblioteka i czytelnia . . 200 „				
		c) ogród szkolny . . . 60 „	560	—	514	560
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—	28	40
	19	Wycieczki z uczniami . . .	100	—	—	100
		Suma rubryki IV. .	900	—	701	900
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	100	100
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	200	—	200	200
		Suma rubryki V. .	300	—	300	300
VI.	22	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo . 8.000 K.				
		b) Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . . 1.000 „				
		c) Czynsz za odstąpione budynki 500 „	9.500	—	8 673	6.500
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	42	100
		Suma wydatków . .	39.470	3.812	38.837	38 210
		Razem . .	43.282			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się *więcej o 21 K.* ze względu na pełne czwarte pięciolecie dla nauczyciela pomocniczego do nauk fachowych (poz. 2)

„ „ *II.* Wydatki zwyczajne preliminuje się jak na rok 1905 bez zmiany W wydatkach nadzwyczajnych wstawia się pod poz. 9 kwotę 3.612 K. na budowę szopy w połączeniu z lodownią, których potrzeba oddawna została uznana, nadto pod poz. 10 wstawia się kwotę 200 K. na uzupełnienie sprzętów.

„ „ *III, IV i V.* Preliminuje się w wysokości kredytów uchwalonych na rok 1905.

„ „ *VI.* Wydatki na gospodarstwo poz. 22a preliminuje się wyżej o 3.000 K. na podstawie wynikłości z lat ubiegłych, jednocześnie jednak podwyższa się dochód z gospodarstwa o powyższą kwotę.

„ „ *VII.* Rozmaite wydatki preliminuje się jak w latach poprzednich.

1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.810|1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	—	—	—	—
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.** . .	960	—	893	960
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** .	10.600	—	9.104	7.600
V	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—	58	—
		Suma dochodów .	17.560	—	16.055	14.560
		W porównaniu z wydatkami .	43.282	—	38.837	38.210
		okazuje się **niedobór** .	25.722	—	22.782	23.650

Wyjaśnienia.

Dochody wogóle preliminuje się wyżej o 3.000 K, a w szczególności podwyższa się o powyższą sumę dochody z gospodarstwa na podstawie wynikłości z lat poprzednich.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 38.210 K. dochody 14.560 K. niedobór 23.650 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 43.282 „ „ 17.560 „ „ 25.722 „
Preliminuje się zatem *większe*: wydatki o 5.072 K. dochody o 3.000 K. niedobór o 2.072 K

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 56.812/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatek pięcioletni . 400 „	3.700	—	3.400	3.700
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—	1.793	2.640
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	1.200	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ „ pięcioletni . 160 „	1.700	—	1.700	1.700
	5	Katecheta obrz. łac., płaca . 500 K. wydatki z powodu nabożeństwa . . . 200 „	700	—	700	700
		Suma rubryki I. .	9.940	—	8.793	9.940
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura	504	—	504	504
III.		**Koszta administracyi.**				
	7	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . 240 K. *b)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 200 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—	1.039	1.040
	8	Opał	1.200	—	1.083	1.200
	9	Oświetlenie	350	—	297	300
	10	Utrzymanie budynków	1.000	—	715	6.800
	11	Sprzęty i ruchomości	300	300	525	700
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	800	800
		Suma rubryki III. .	4.690	300	4.459	10.840
		Do przeniesienia	15.134	300	13.756	21.284

III) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.812 1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony			
		Z przeniesienia	15.134	300	13.756	21.284
IV		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . .) dla 40 uczniów				
	14	Odzież, pościel i pranie) po 300 K. .	12.000	400	13.364	12 000
	15	Lekarz i apteka	400	—	791	300
	16	Uczeń praktykant	300	—	—	300
		Suma rubryki IV. .	12.700	400	14.155	12.600
V		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	240	—	239	240
	18	Środki naukowe: zwycz. nadzw.				
		a) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 300 K. — K.				
		b) biblioteka i czytelnia 200 „ 120 „				
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) 200 „ — „	700	120	861	680
	19	Wycieczki z uczniami	100	—	100	100
		Suma rubryki V. .	1.040	120	1.200	1.020
VI		**Kursy specyalne**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	100	100
	21	„ mleczarstwa	100	140	105	100
	22	„ stelmachstwa	200	—	184	200
		Suma rubryki VI. .	400	140	389	400
VII	23	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo 8.200 K.				
		b) Czynsz dzierżawny:				
		α) za folwark z inwentarzem . 2.000 K				
		β) za wynajęte mieszkanie dla służby . 120 „ 2.120 „	10.320	—	15.646	7.320
VIII	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	200	—	452	100
		Suma wydatków .	39.794	960	45.598	42.724
		Razem .	40.754 K.			

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 56.812/1905.

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. II. Wydatki zwyczajne preliminuje się w sumach przyzwolonych na rok 1905.

„ „ III. W wydatkach zwyczajnych preliminuje się pod poz. 9. więcej o 50 K, a pod poz. 10 więcej o 200 K. gdyż zabudowania szkolne i folwarku według sprawozdań kierownika wymagają lepszego oświetlenia i staranniejszej konserwacyi a dotychczasowe kredyta na ten cel nigdy niewystarczały. Inne pozycye tej rubryki preliminuje się bez zmiany. W nadzwyczajnych wydatkach preliminuje się 300 K. na częściową wymianę zużytych starych łóżek drewnianych na żelazne.

„ „ IV. W wydatkach zwyczajnych na utrzymanie preliminuje się pod poz. 15 na lekarza i aptekę więcej o 100 K, gdyż dotychczasowy kredyt okazał się podobnie jak we wszystkich innych szkołach rolniczych za mały. W nadzwyczajnych wydatkach pod poz. 13 i 14 preliminuje się 400 K. na odnowienie odzieży uczniów i koców.

„ „ V. Na środki naukowe, a wszczególności na ogród szkolny preliminuje się więcej o 100 K. z równoczesnem podniesieniem analogicznej pozycyi dochodów do sumy 200 K. stosownie do rzeczywistych wynikłości. Jako kredyt na nadzwyczajny wstawia się w poz. 18 na zakupno nowej szafy na zbiory i na oprawę książek 120 K.

„ „ VI. Zwyczajne wydatki preliminuje się bez zmiany, nadzwyczajny wydatek 140 K w poz. 21 posłuży na zakupno maślnicy.

„ „ VII. Wydatki na gospodarstwo preliminuje się wyżej o 3.000 K ze względu na rzeczywiste wynikłości z lat poprzednich z równoczesnem podwyższeniem o tę sumę analogicznej pozycy dochodów.

„ „ VIII. Preliminuje się więcej o 100 K, gdyż dotychczasowy kredyt okazał niewystarczającym.

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.812|1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa bialska 900 K.				
		b) Od ucznia na własnem utrzymaniu . . . 300 „	1.200	—	1.650	1.200
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.** . .	960	—	960	960
IV.	4	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	200		207	120
V.	5	**Dochody z gospodarstwa:**				
		Dochód z folwarku . . .	9.600	—	14.804	6.600
		Suma dochodów .	17.960	—	23.621	14.880
		W porównaniu z wydatkami .	40.754	—	45.598	42.724
		Okazuje się **niedobór** .	22.794	—	21.977	27.844

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. II. III. Preliminuje się bez zmiany, jak na rok 1905 uchwalono.
Do rubryki IV. Prelim nuje się więcej o 80 K. } ze względu na rzeczywiste wynikłości w tych
„ „ V. „ „ „ o 3.000 K. } rubrykach w latach poprzednich.
Na rok 1905 uchwalono: wydatki 42.724 K. dochody 14.880 K. niedobór 27.844 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 40.754 „ „ 17.960 „ „ 22.794 „
Preliminuje się zatem: wydatki niższe o 1.970 K. dochody wyższe o 3.080 K. niedobór mniejszy o 5.050 K.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 55 779 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatek pięcioletni . 567 „	3.867	—	3.700	3.700
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny 240 „ dodatek pięcioletni . 300 „	2.940	—	2.640	2.840
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	1 006	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 160 „	1 700	—	1.700	1.700
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. płaca . . . . 960 K. wydatki z powodu nabożeństwa . . . . 400 „	1.360	—	1.300	1 460
		Suma rubryki I. .	11.067	—	10.346	10.900
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, pensya wdowia . . 1.200 K. dodatek na wychowanie 4 ga dzieci . . . 360 „	1.560	—	1.590	1.560
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 240 K. *b)* koszta kancelaryjne 200 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—	923	1.040
	8	Opał	1.200	—	1.246	1 200
	9	Oświetlenie	350	—	466	300
	10	Utrzymanie budynków	1.200	1 100	2.865	1.300
	11	Sprzęty i ruchomości	300	—	276	660
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	806	1.400
	13	Podatek	300	—	173	50
		Suma rubryki III. .	5.190	1.100	6.755	5.950
		Do przeniesienia .	17.817	1.100	18.691	18.410

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Preliminarz na rok 1906. LW. 55.779 1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	17.817	1.100	18.691	18.410
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie . . .) dla 45 uczniów po				
	15	Odzież, pościel i pranie) 300 K.	13.500	—	12.270	13.500
	16	Lekarz i apteka	400	—	337	300
	17	Uczeń praktykant . . .	300	—	300	300
		Suma rubryki IV. .	14 200	—	12 907	14.100
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	240	—	235	240
	19	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi 300 K.				
		b) biblioteka i czytelnia 250 „				
		c) ogród szkolny . 200 „	750	—	1.076	650
	20	Wycieczki z uczniami	100	—	68	100
		Suma rubryki V. .	1.090	—	1.379	990
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	—	100
	22	„ mleczarstwa	100	—	469	100
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa . .	200	—	233	200
		Suma rubryki VI. .	400	—	702	400
VII.	24	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo . 10.000 K				
		b) Czynsz za dodzierżawienie 40 morgów gruntu . . 1.000 „	11.000	—	13.931	10.000
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	542	100
		Suma wydatków .	44.707	1.100	48.152	44.000
		Razem .	**45.807 K.**			

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 55.779|1905.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz 1. Preliminuje się więcej o 167 K. z powodu przypadającego drugiego dodatku pięcioletniego dla kierownika Rozwadowskiego od dnia 1. sierpnia 1906 z rocznych 400 K.

„ „ *I. poz. 2.* Preliminuje się pełny pierwszy dodatek pięcioletni, więcej zatem o 100 K. od kwoty na rok 1905 uchwalonej.

„ „ *I. poz. 3 i 4.* Preliminuje się jak na rok 1905. bez zmiany.

„ „ *I. poz. 5.* Pobory katechetów pozostają bez zmiany, podwyższa się jednak kredyt na wydatki z powodu nabożeństwa o 100 K. na utrzymanie księdza przez dobę w każdym tygodniu.

„ „ *II. poz. 6.*
„ „ *III. por. 7. i 8.* } Preliminuje się bez zmiany jak w roku 1905.

„ „ *III. poz. 9. i 10.* Kredyty na oświetlenie i na utrzymanie budynków okazały się niewystarczające, preliminuje się zatem pod poz. 9. więcej o 50 K, a pod poz. 10. więcej o 200 K. Jako nadzwyczajny wydatek wstawia się 1.100 K, a mianowicie: a) 300 K. na dalsze naprawy pieców, b) 300 K. na pogłębienie studni zakładowej, c) 500. K. na adaptacye z powodu pojawienia się grzyba w pomieszkaniu nauczyciela fachowego.

„ „ *IV.* Preliminuje się ogółem więcej o 100 K, a mianowicie: na lekarza i aptekę, pozycya ta bowiem, podobnie jak we wszystkich szkołach bywa stale przekraczana.

„ „ *V.* W rubryce tej podwyższa się kredyt na ogród szkolny o 100 K. ze względu na rzeczywiste wynikłości, równocześnie jednak podwyższa się dochód z ogrodu o 150 K. również na podstawie rzeczywistych wyników.

„ „ *VI.* Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1905.

„ „ *VII.* Na podstawie rzeczywistych wynikłości preliminuje sie więcej o 1.000 K. a mianowicie: na pokrycie czynszu za dodzierżawionych 40 morgów gruntu, zarazem tę samą kwotę podwyższa się dochody z gospodarstwa.

„ „ *VIII.* Preliminuje się więcej o 100 K, w granicach bowiem dotychczasowego kredytu nie można pomieścić często powtarzających się wydatków nieprzewidzianych.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Preliminarz na rok 1906. LW. 55.779|1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.** . .	1.080	—	1.008	1.560
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . 12.000 K.				
		b) „ z ogrodu . 250 „	12.250		16.736	11.100
IV.	4	**Opłaty od uczniów na utrzymanie** .	300	—	600	—
V.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	—	—	—	—
		Suma dochodów .	19.630	—	24.392	18 180
		W porównaniu z wydatkami	45.807	—	48.152	44.000
		okazuje się **niedobór** .	26.177	—	23.760	25.820

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. i II. Preliminuje się jak w roku poprzednim.

„ „ *III.* Preliminuje się dochody z gospodarstwa szkolnego wyżej o 1.000 K. ze względu na rzeczywiste wyniki w latach poprzednich.

„ „ *IV.* W przewidywaniu, że będzie w szkole uczeń na własnem utrzymaniu, preliminuje się opłatę z tego tytułu w sumie 300 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 44.000 K. dochody 18.180 K. niedobór 25.820 K.

„ „ 1906 preliminuje się: „ 45.807 K. „ 19.630 K. „ 26.177 K.

Preliminuje się zatem wyższe: wydatki o 1.807 K. dochody o 1.450 K. niedobór o 357 K.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole:

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 61.082|905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatek pięcioletni. . 400 „	3.700	—	3.700	3.900
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—	2.640	2.840
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . 1.600 „ dodatek aktywalny . 160 K.	1.760	—	1 400	1 760
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	770	1.200
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „	1.540	—	1 700	1.700
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. . .	900	—	900	900
		Suma rubryki I. .	11 740	—	11.110	12.300
II.		**Pensye i zaopatrzenia.**				
	7	Górska Paulina, zaopatrzenie . . .	—	—	600	800
	7a	Bielska Ludwika, wdowa po kierowniku .	1.200	—	—	—
	8	Sygnarski Roman były nauczyciel . .	1.139	—	—	—
		Suma rubryki II. .	2.339	—	600	800
III.		**Koszta administracyi.**				
	9	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—	1 074	1.040
	10	Opał	1.200	—	1.139	1.200
	11	Oświetlenie	400	—	363	350
	12	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	1.000	—	1.414	1.000
	13	Sprzęty i ruchomości	400	350	517	400
	14	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	764	800
		Suma rubryki III. .	4.840	350	5 271	4.790
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie . . . dla 48 uczniów po				
	16	Odzież, pościel i pranie . 300 K.	14.400	—	13.965	14.400
	17	Lekarz i apteka	400	—	420	400
	18	Uczeń praktykant	300	—	294	300
		Suma rubryki IV. .	15.100	—	14.679	15 100
		Do przeniesienia	34.019	350	31.660	32.990

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Preliminarz na rok 1906 LW. 61 082 905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia . .	34.019	350	31.660	32 990
V.		**Potrzeby naukowe**				
	19	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	240	—	235	240
	20	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 300 K.				
		b) biblioteka i czytelnia . 200 „				
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 200 „	700	—	882	700
	21	Wycieczki naukowe z uczniami . .	100	—	103	100
		Suma rubryki V. .	1.040	—	1.220	1.040
VI		**Kursy specyalne.**				
	22	Kurs mleczarstwa	100	—	100	100
	23	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—	67	100
	24	„ wyprawy lnu i konopi . . .	100	—	100	100
	25	„ stelmachstwa i koszykarstwa . .	150	—	18	150
		Suma rubryki VI. .	450	—	285	450
VII.	26	**Gospodarstwo**:				
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 9.800 K. *zwycz.* — K. *nadzwycz.*				
		b) Czynsz dzierżawny za grunta dzierżawione od gminy 1.000 „ 462 „	10.800	462	14.025	6.262
VIII.	27	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	54	100
		Suma wydatków .	46.509	812	47.244	40 842
		Razem .	47.321 K.			

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Na płace nauczycieli preliminuje się ogółem mniej o 560 K, odpadają bowiem 1) dodatek osobisty dla byłego kierownika ś. p. Bielskiego, 2) dodatki pięcioletnie dla byłego nauczyciela do nauk fachowych Fronia i byłego nauczyciela do nauk elementarnych Sygnarskiego.

„ „ *II.* Skutkiem śmierci wdowy po nauczycielu fachowym, Pauliny Górskiej, odpada 800 K. przybywa natomiast pensya wdowia dla wdowy po kierowniku, Ludwiki Bielskiej w kwocie 1.200 K. i emerytura b. nauczyciela do nauk elementarnych Romana Sygnarskiego w kwocie 1.139 K.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 61.082|905.

Do rubr. III. Wydatki administracyjne preliminuje się jak w roku 1905, z wyjątkiem podwyższenia w poz. 10. kredytu na oświetlenie do kwoty 400 K, gdyż w dużym zakładzie dotychczasowy kredyt 350 K. był niewystarczający. Jako kredyt nadzwyczajny preliminuje się w poz. 12 kwotę 350 K na odnowienie uszkodzonych stołów i krzeseł w salach wykładowych.

„ „ *IV. V. VI.* Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *VII.* Wydatki zwyczajne na gospodarstwo podwyższa się o 5.000 K. stosownie do wynikłości z lat ubiegłych. Równocześnie podwyższono dochody.

„ „ *VIII.* Na rozmaite wydatki preliminuje się więcej o 100 K, w dotychczasowych bowiem granicach nie można częstokroć nieprzewidzianych wydatków pomieścić.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	6.000	—	6.000	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	300	—	300	300
III.	3	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.** . .	1.152	—	1.080	1.152
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** .	11.750	—	13 910	6.750
		Suma dochodów .	19 502	—	21.290	14.202
		W porównaniu z wydatkami	47.321	—	47.244	40.842
		Okazuje się **niedobór**	27 819	—	25.954	26 640

Wyjaśnienia.

Dochody ogółem preliminuje się większe o 5.300 K, a mianowicie z opłat na utrzymanie uczniów więcej o 300 K, i z gospodarstwa szkolnego więcej o 5.000 K. ze względu na rzeczywiste wynikłości.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 40.842 K, dochody 14.202 K, niedobór 26.640 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 47.321 „ „ 19.502 „ „ 27.819 „
Preliminuje się zatem większe: wydatki o 6.479 K, dochody o 5.300 K, niedobór o 1.179 K.

b) Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.813/1905. **Wydatki**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		WYDATKI				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . 3.000 K. dodatek aktywalny 300 »	3.300	—	4.033	3.300
	2	Serkarz, płaca	1.800	—	610	1.800
	3	Instruktor-mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca . .	1.200	—	1.167	1.200
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	480	—	383	480
	5	Docent do nauki o kotłach parowych .	150	—	—	150
	6	Katecheta	200	—	36	200
		Suma rubryki I. .	7.130	—	6.229	7.130
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) Koszta kancelaryjne. . 200 K. *b*) sługa szkolny i stróż nocny 600 K.	800	—	845	800
	8	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz .	700	—	645	1.000
	9	Sprzęty i ruchomości	250	—	199	250
	10	Opał	700	—	608	700
	11	Oświetlenie	200	—	208	200
		Suma rubryki II. .	2.650	—	2.505	2.950
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie 12 uczniów po 360 K. . .	4.320	—	4.238	4.320
	13	Pościel i pranie	200	—	154	200
	14	Lekarz i apteka	100	—	101	100
		Suma rubryki III.	4.620	—	4.493	4.620
		Do przeniesienia .	14.400	—	13.227	14.700

p) Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Wydatki Preliminarz na rok 1906. L.W. 56.813|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	14.400	—	13.227	14.700
IV.		**Potrzeby naukowe**				
	15	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów	150	—	153	100
	16	Środki naukowe:				
		a) modele i maszyny do demonstracyi . . . 250 K.				
		b) chemikalia i środki naukowe 300 „				
		c) biblioteka i czytelnia . 200 „	750	—	697	650
	17	Na wycieczki z uczniami .	100	—	—	80
		Suma rubryki IV. .	1.000	—	850	830
		Suma wydatków .	15.400	—	14.077	15.530

Wyjaśnienia.

Do rubryki I, II, III. Preliminuje się jak na rok 1905, z tem tylko, że odpada przyznany jednorazowo kredyt nadzwyczajny 300 K.

„ „ *IV.* Ze względu na istotne potrzeby i zgodnie z propozycyą Dyrekcyi preliminuje się na potrzeby naukowe więcej o 170 K. a mianowicie: na potrzeby do nauki i pisania o 50 K, na środki naukowe o 100 K. i na wycieczki z uczniami o 20 K.

p) Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56 813 1905. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	5.000	—	5.000	5.000
II.	2	Czysty zysk z mleczarni szkolnej . .	1.000	—	—	1.000
III.	3	Opłaty od uczniów	150	—	—	—
		Suma dochodów .	6.150	—	5.000	6.000
		W porównaniu z wydatkami	15.400	—	14.077	15.530
		Okazuje się niedobór	9.250	—	9 077	9.530

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. Czysty zysk z mleczarni preliminuje się w kwocie 1 000 K. Szczegółowy preliminarz ruchu mleczarni przedstawia się:

Rozchody.

I. Zakupno mleka 450.000 l. po 10·8 g. (3·1% tłuszczu) . . .		48.600 K.
II. Wydatki administracyjne.		
1. Wynagrodzenie maszynisty	600 K.	
2. Naprawa i uzupełnienie maszyn.	500 „	
3. Opał i oświetlenie	800 „	
4. Dowóz mleka	520 „	
5. Lód	250 „	
6. Portorya	500 „	
7. Inne (opakowanie)	500 „	3.670 „
Suma rozchodów		52.270 K.

Dochody.

1. Sprzedaż 15.750 l. mleka pełnego po 13 g. . .	2.048 K.	
2. „ 600 l. śmietany po 60 g. . .	360 „	
3. „ 13 527 5 Kg. masła po 2·45 K. .	33.142 „	
4. „ 47.297 l. maślanki po 5 g. . .	2.365 „	
5. „ 122 124 l. mleka chudego po 5. g. .	6.107 „	
6. „ 20.344 Kg. sera chudego po 26 g. .	5 289 „	
7. „ 14.900 l. serwatki po 5 g. . .	745 „	
8. „ 1.875 Kg. sera podpuszkowego tłustego po 1.68 K.	3.150 „	53.206 „
Czysty zysk		936 K.

a preliminuje się w zaokrągleniu 1.000 K.

„ „ *III.* Z opłat od uczniów za utrzymanie preliminuje się pod nową pozycyą 150 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 15.530 K. dochody 6.000 K. niedobór 9.530 K

„ „ 1906 preliminuje się: „ 15.400 „ „ 6.150 „ „ 9.250 „

Preliminuje się zatem: wydatki mniejsze o 130 K. dochody większe o 150 K. niedobór mniejszy o 280 K

r) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. L.W. 55082|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatki pięcioletnie . 1.400 „	4.700	—	4.100	4.677
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy: płaca . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „ dodatki pięcioletnie . 600 „ ryczałt na mieszkanie . 400 „	3.640	—	3.340	3.403
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca . .	480	—	480	480
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ „ pięcioletni . 320 „ ryczałt na mieszkanie . 360 „	2.220	—	2.220	2.220
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca . 1.200 K. dodatek na mieszkanie . 240 „	1.440	—	840	1.440
	6	Kapelan i katecheta: płaca . 300 K. wydatki z powodu nabożeństwa . . . . 100 „	400	—	398	400
		Suma rubryki I. .	12.880	—	11.378	12.620
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: a) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 250 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . . . 720 „	1.210	—	915	1.210
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .	900	—	947	900
	9	Oświetlenie	300	—	296	300
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	400	400	496	400
	11	Sprzęty i ruchomości	200	200	354	200
		Suma rubryki II. .	3.010	600	3.008	3.010
		Do przeniesienia .	15.890	600	14.386	15.630

r) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. LW. 55082|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		Z przeniesienia . .	15.890	600	14.386	15.630
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie . . . (dla 25 uczniów				
	13	Odzież, pościel i pranie (po 330 K.	8.250	—	7.735	8.250
	14	Lekarz i apteka	240	—	214	240
	15	Uczeń praktykant	600	—	187	480
		Suma rubryki III. .	9.090	—	8.136	8 970
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	240	—	229	240
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .	200	—	232	200
	18	Biblioteka i czytelnia	200	—	179	200
	19	Wycieczki naukowe	200	—	131	200
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .	2.000	—	2.126	2.000
		Suma rubryki IV. .	2.840	—	2.897	2.840
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	60	—	434	60
	22	Koszta urządzenia 7 morgów ogrodu .	-	5.700	—	4.300
		Suma rubryki V.	60	5.700	434	4.360
		Suma wydatków .	27.880	6.300	25 853	31.800
		Razem . . .	34.180			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się ogółem więcej o 260 K. z powodu wstawienia pełnych dodatków pięcioletnich dla kierownika i nauczyciela fachowego.

„ „ *II.* Obok zwyczajnych wydatków w dotychczasowej wysokości, preliminuje się w nadzwyczajnych 400 K. na przebrukowanie chodników i naprawę innych uszkodzeń i 200 K. na kupno ławek, lamp i tablic.

„ „ *III.* Preliminuje się więcej o 120 K. a mianowicie na wynagrodzenie dla ucznia praktykanta, gdyż dyrekcya nie może zatrzymać w szkole ucznia za 480 K. rocznie.

„ „ *IV.* Bez zmiany.

„ „ *V.* Pod poz. 22 preliminuje się jako wydatek nadzwyczajny 5.700 K. na koszta urządzenia 7 morgów ogrodu.

r) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1906. LW 55.082|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa: *a*) na potrzeby szkoły *b*) na budowle . . .	6.000	7.000	6.000	6.000
	2	Od gminy miasta Tarnowa . .	500	—	500	500
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . .	600	—	600	600
		Suma rubryki I. .	7.100	7.000	7.100	7.100
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	400	—	413	400
III.	5	**Dochód z ogrodu szkolnego** . .	2.200	—	2.221	2.200
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	60	—	—	60
		Suma dochodów .	9.760	7.000	9.734	9.760
		Razem . . .	16.760			
		W porównaniu z wydatkami .	34.180	—	25.853	31.800
		okazuje się **niedobór** .	17.420	—	16.119	22.040

Wyjaśnienia.

Dochody zwyczajne preliminuje się jak na rok 1905. W nadzwyczajnych wstawia się II ratę subwencyi państwowej na budowle w kwocie 7 000 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 31.800 K. dochody 9.760 K. niedobór 22.040 K.
Na rok 1906 preliminuje się: „ 34.180 „ „ 16.760 „ „ 17.420 „
Preliminuje się zatem: wydatki większe o 2.380 K. Dochody większe o 7.000 K. niedobór mniejszy o 4.620 K.

s) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.599/905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony			
		WYDATKI.				
I		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . . . 280 „ „ pięcioletni . . . 400 „	3.280		3.013	3.280
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . . . 200 „	2.200	—	2.200	2.200
		Suma rubryki I. .	5.480	—	5.213	5.480
II		**Koszta administracyjne.**				
	3	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne . 250 K. *b*) pomoc kancelaryjna . 240 „	490	—	199	440
	4	Stróż zakładu	600	—	600	600
	5	Furman	480	—	432	432
	6	Opał	800	—	610	600
	7	Oświetlenie	250	—	214	250
	8	Utrzymanie budynków	200	—	212	200
	9	Wynagrodzenie za użytkowanie wody .	1.200	—	755	1.200
	10	Sprzęty i ruchomości	100	—	59	100
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	724	800
	12	Ubezpieczenie budynków i zbiorów oraz podatki	240	—	112	240
		Suma rubryki II .	5.160	—	3.917	4.862
III		**Potrzeby zakładu.**				
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca . 720 K. na mieszkanie . . 120 „	840	—	840	840
	14	*a*) Najem robotnika . . 2.000 K. *b*) zapłata za robociznę uczniom 2.000 „	4.000	400	4.092	4.000
	15	Materyały do opakowania . . .	700	—	1.087	600
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród .	700	—	769	700
	17	Nawozy	700	—	567	700
	18	Nasiona	700	—	793	700
	19	Środki do nauki i pracy: *a*) narzędzia . . 300 K. *b*) biblioteka . . 100 „	400	—	380	400
		Do przeniesienia .	8.040	400	8.528	7.940
			10.640	—	9.130	10.342

Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.599|1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1905. zwyczajne	Wniosek na rok 1905. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
III.		Z przeniesienia . .	10.640	—	9.130	10.342
			8.040	400	8.528	7.940
	20	Budowa wodociągów	—	1.000	—	4.000
	20a	Podwyższenie parkanu i zdrenowanie domu	—	—	2.061	—
	21	Fabrykacya przeróbek owocowych . .	4.000	—	—	7.880
		Suma rubryki III. .	12.040	1.400	10.589	19.820
IV.		**Rozmaite.**				
	22	Koszta objazdów	600	—	672	600
	23	Dokupno gruntu poszpitalnego (I. rata) .	—	8.000	—	—
	24	Wydatki nieprzewidziane . . .	200	—	964	200
		Suma rubryki IV. .	800	8 000	1.636	800
		Suma wydatków .	23.480	9.400	21.355	30.962
		Razem .	**32.880 K.**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. Preliminuje się jak na rok 1905.

„ „ *II.* W preliminarzu tej rubryki okazują się następujące zmiany:
w poz. 3. Koszta kancelaryjne wyższe o 50 K. z powodu zwiększającej się korespondencyi handlowej.
w poz. 5. Koszta utrzymania furmana wyższe o 48 K. stosownie do propozycyi Dyrekcyi.
w poz. 6. Koszta opału wyższe o 200 K z powodu podrożenia drzewa o 20% i większej liczby pokoi do opalania.

„ „ *III.* Wydatki zwyczajne tej rubryki podwyższono o 2.740 K. mianowicie:
w poz. 15. na materyały do opakowania 100 K. ze względu na rzeczywiste wynikłości.
w poz. 21. na fabrykacyę przeróbek owocowych o 2.640 K. w przewidywaniu wyższych potrzeb na ten cel.
Obydwa powyższe wydatki znajdą pokrycie w preliminowanych zwrotach z odnośnych tytułów w dochodach.
Jako wydatek nadzwyczajny wstawia się pod poz. 14 kwotę 400 K. na najem robotnika celem założenia ogrodu na gruntach poszpitalnych i pod poz. 20 kwotę 1.000 K. na nowe hydranty.

„ „ *VI.* Na dokupno gruntu poszpitalnego preliminuje się I. ratę w kwocie 8.000 K. jako wydatek nadzwyczajny, zwyczajne wydatki pozostają niezmienione.

s) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Preliminarz na rok 1906. LW. 56.599 1906. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu państwa** .	5.000	—	5.000	5 000
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego** . .	6.000	—	5.124	4.000
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania** . .	700	—	1.087	600
IV.	4	**Zwrot kosztów prowadzenia przeróbek owocowych**	4.000	—	—	1.900
		Suma dochodów .	15.700	—	11.211	11.500
		W porównaniu z wydatkami .	32.880	—	21.355	30.962
		okazuje się **niedobór** .	17.180	—	10.144	19.462

Wyjaśnienia.

Dochody w ogóle preliminuje się wyżej o 4.200 K. zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi a mianowicie:
w rubryce II. dochody z ogrodu szkolnego o 2.000 K.
„ „ *III.* zwroty kosztów opakowania o 100 K.
„ „ *IV.* zwroty kosztów prowadzenia przeróbek owocowych o 2.100 K.

Na rok 1905 uchwalono: wydatki 30.962 K. dochody 11.500 K. niedobór 19.462 K.
„ „ 1906 preliminuje się: „ 32 880 „ „ 15.700 „ „ 17.180 „
Preliminuje się zatem: wydatki wyższe o 1.918 K. dochody wyższe o 4.200 K. niedobór niższy o 2.282 K.

t) Krajowy Skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1906. L.W. 59.538 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor	3.000	—	3.000	3.000
	2	Likwidator	2.400	—	2.400	2.400
	3	Buchalter	1.500	—	1.055	1.500
	4a	Praktykant	720	—	720	720
	4b	Dyurnista	450	—	450	450
	5	Magazynier	2.000	—	2.200	2.000
	6	Woźny	940	—	934	940
	7	Odźwierny	580	—	528	580
	8	Stróż	600	—	600	600
		Suma rubryki I.	12.190	—	11.887	12.190
II		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) zarobkowy i wodociągowy	1.064	—	1.107	1.064
		b) czynszowy	1.752	—	1.752	1.670
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—	1.281	1.281
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych	125	—	32	125
		b) magazynów zbożowych	1.500	—	1.676	1.500
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia	400	—	429	400
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	350	—	350	330
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—	32	35
		b) księgi i druki	400	—	384	400
		c) telefon	100	—	100	100
		d) rozmaite kancelaryjne	250	—	203	260
	13	Opał i światło	700	—	936	500
	14	Opłata drogi dojazdowej	300	—	300	300
	15	Remuneracye	1.700	—	1.680	1.700
		Suma rubryki II.	9.957	—	10.262	9.665
		Do przeniesienia	22.147	—	22.149	21.855

t) Krajowy Skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Preliminarz na rok 1906. LW. 59.538 1905. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		Z przeniesienia .	22.147	—	22.149	21.855
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . .	600		600	600
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**				
	17	Robocizna	9.600	—	9.583	9 400
	18	Szpagat	300		265	325
	19	Asekuracya	650	—	574	750
	20	Stemple i porta	740	—	710	670
	21	Rozmaite	180	—	—	180
		Suma rubryki IV. .	11.470	—	11.132	11.325
V.	22	**Odsetki od dotacyi** .	200	—	1.171	200
		Suma wydatków .	34.417	—	35.052	33.980

Należytości wynosiły w roku:

				1902	*1903*	*1904*	*Razem*	*Przeciętnie*
W rubr.	II.	poz.	9a)	426 K.	1.765 K.	1.107 K.	3.298 K.	1.097 K.
„	„	„	9b)	1.927 „	1.671 „	1.752 „	5.350 „	1.783 „
„	„	„	10a)	41 „	100 „	32 „	173 „	58 „
„	„	„	10b)	1.205 „	2.878 „	1.676 „	5.759 „	1.919 „
„	„	„	11a)	400 „	400 „	429 „	1.229 „	409 „
„	„	„	11b)	328 „	332 „	350 „	1.010 „	337 „
„	„	„	12a)	32 „	32 „	32 „	96 „	32 „
„	„	„	12b)	543 „	445 „	384 „	1.372 „	457 „
„	„	„	12d)	288 „	251 „	204 „	743 „	248 „
„	„	„	13	746 „	506 „	936 „	2.188 „	729 „
„	„	„	14	300 „	300 „	300 „	900 „	300 „
„	„	„	15	1.600 „	1.500 „	1.680 „	4.780 „	1.593 „
„	IV	„	17	8 995 „	10.974 „	9.583 „	28.652 „	9 551 „
„	„	„	18	312 „	294 „	265 „	871 „	290 „
„	„	„	19	613 „	858 „	574 „	2.045 „	682 „
„	„	„	20	651 „	652 „	710 „	2 013 „	671 „
„	„	„	21	30 „	— „	— „	30 „	10 „
„	V	„	22	398 „	779 „	1.171 „	2 348 „	783 „

t) Krajowy Skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1906. LW. 59.538/1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów**	14.000	—	12.390	14.200
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach**				
	2	Dostawa wagonów	1 700	—		1.350
	3	Ekspedycya	160	—		155
	4	Wyładowanie	4.000	—		3.950
	5	Załadowanie	3.000	—		2.900
	6	Asekuracya	1.100	—		1.170
	7	Stemple	1.100	—		1.050
	8	Odsetki	1.250	—		1.250
	9	Rozmaite:			17 062	
		a) czyszczenie i wietrzenie	5.000	—		5.150
		b) załatwianie formalności cłowych	1.000	—		1.450
		c) wypożyczanie worów	500	—		380
		d) szpagat	500	—		560
		e) zawiadomienia odbiorcze	400	—		470
		Suma rubryki II.	19 710	—	17.062	19.835
		Suma dochodów	33.710	—	29.452	34.035
		W porównaniu z wydatkami	34.417	—	—	—
		Niedobór	707	—	—	—

Należytości wynosiły w roku:

				1902	*1903*	*1904*	*Razem*	*Przeciętnie*
W rubr.	I.	poz.	1	13.892 K.	13.241 K.	17.518 K.	44.651 K.	14.884 K.
„	II.	„	2	1.264 „	1.187 „	1.139 „	3.590 „	1.197 „
„	„	„	3	153 „	148 „	150 „	451 „	150 „
„	„	„	4	3.485 „	3.580 „	3.644 „	10.709 „	3.569 „
„	„	„	5	2.509 „	2.539 „	2.847 „	7.895 „	2.632 „
„	„	„	6	937 „	1.116 „	1.280 „	3.333 „	1.111 „
„	„	„	7	1.012 „	1.084 „	1.220 „	3.316 „	1.105 „
„	„	„	8	1.121 „	1.326 „	1.281 „	3.728 „	1.243 „
„	„	„	9a)	4.828 „	4.904 „	4.138 „	13.870 „	4.623 „
„	„	„	9b)	841 „	519 „	974 „	2.334 „	778 „
„	„	„	9c)	441 „	383 „	566 „	1.390 „	463 „
„	„	„	9d)	529 „	520 „	562 „	1.611 „	537 „
„	„	„	9e)	479 „	373 „	357 „	1.209 „	403 „

LW. 59660/1905.

Allegat do Sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
kraj. na rok 1905.

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1906.

(do rubryki XII. wydatków funduszu krajowego)

zestawione na podstawie dat podanych przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych i uchwały Wydziału krajowego do l. 59.660/05 i 63.491/05.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

1. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zapas kasowy z r. 1903 .	—	312	—	—	—	
— Zasiłki na zapomogi uczniów	—	400	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.000	1.215	1.800	—	1.800	Mniej gdyż szkoła nie trzyma ukończonych uczniów.
2. Za sprzedany materyał .	—	1.651	1.500	—	1.500	Od Tow. koszyk. w Wiązownicy.
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	
b) od c. k. Rządu . .	2.200	2.200	2.200	—	2.200	
c) z funduszów krajowych	2.400	2.400	2.400	—	2.400	Jak na rok 1905.
Razem .	7.000	8.578	8.300	—	8.300	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) koszta nadzoru . .	300	237	300	—	300	
c) remuneracye . . .	—	260	—	—	—	
— Utrzymanie lokalu . .	—	112	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. ks. Czartoryski.
2. Opał	380	370	400	—	400	
3. Oświetlenie . . .	100	57	100	—	100	
4. Materyał surowy . .	1.800	3.326	3.000	—	3.000	Więcej z powodu wpływu pod poz. 2 doch.
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	400	339	400	—	400	
6. Wynagrodzenie uczniów .	590	389	500	—	500	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1904.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	150	101	150	—	150	
8. Wydatki kancelaryjne .	80	28	80	—	80	
9. Rozmaite inne wydatki .	300	169	300	—	300	
10. Na zapomogi uczniom i przybory dla abituryentów i kasa chorych	1.700	1.912	1.870	—	1.870	Więcej na podstawie wynikłości r. 1904.
— Zapas kasowy na r. 1905 .	—	78	—	—	—	
Razem .	7.000	8.578	8.300	—	8.300	

2. Brzezowiec. Krajowa szkoła koszykarska

(przeniesiona z Jurkowa).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.200	894	1.500	—	1.500	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka na materyał z r. 1903	—	1.503	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy Tworkowa .	20	—	—	—	—	Odpada z powodu przeniesienia szkoły.
b) od Rady powiatowej .	600	600	800	—	800	Więcej gdyż Rada pow. oprócz 600 K. które daje w myśl zobowiązania z dnia 9. stycznia 1901 r. L 5202/00 (LW. 61.443/01) daje ponadto na wynajęcie lokalu w Brzezowcu 200 K.
c) od c. k. Rządu . .	800	700	800	—	800	
d) z funduszów krajowych .	1.010	990	1.212	—	1.212	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	3.630	4.687	4.312	—	4.312	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . .	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu . .	80	—	300	—	300	Więcej z powodu jak poz. 2 b.) doch.
— Utrzymanie lokalu . .	—	364	—	—	—	
3. Opał	—	—	150	—	150	Z powodu przenienia szkoły.
4. Oświetlenie . . .	—	—	40	—	40	
5. Usługa	—	—	72	—	72	
6. Materyał	1.100	1.992	1.500	—	1.500	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	379	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	63	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki .	250	489	200	—	200	
Razem .	3.630	4.687	4.312	—	4.312	

3. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	1.446	1.300	—	1.300	Więcej z powodu rozwoju szkoły. Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 13. sierpnia 1899 l. 762 poz. IV. (LW. 74 677/901) do dostarczania przez lat 6 budynku, oświetlenia, opału i usługi.
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z roku 1903	—	200	—	—	—	
— Rozmaite	—	37	—	—	—	ad 2 *a*) Rada powiatowa uchwałą z dnia 25 czerwca 1900 zobowiązała się dawać przez lat 6 po 200 K. rocznie.
2. Subwencye:						ad 2 *d*) Więcej wedle potrzeby.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
b) od Tow. zaliczkowego .	—	—	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	800	70	800	—	800	
d) z funduszów krajowych .	1.250	1.033	1.290	—	1.290	
Razem .	3.350	3.616	3.590	—	3.590	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor: a) płaca .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
b) dodatek na mieszkanie	150	—	150	—	150	
b) administrator . .	200	200	240	—	240	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
2. Utrzymanie lokalu . .	100	—	100	—	100	Kredyt ten wstawia się na bielenie sal i utrzymanie czystości w budynku.
— Restauracya mieszkania instruktora	—	90	—	—	—	
— Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora	—	110	—	—	—	
3. Materyał	800	1.135	1.000	—	1.000	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego.
4. Wynagrodzenie uczniów .	400	637	500	—	500	Więcej z powodu, jak poz. 1. doch.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy . . .	—	200	—	—	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	200	164	200	—	200	
Razem .	3.350	3.616	3.590	—	3.590	

4. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . . .	1.800	1.640	1.800	—	1.800	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	—	572	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	300	94	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (W. 16.391|92). która oprócz 300 K dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszczenia dla instruktora.
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych .	1.530	265	1.590	—	1.590	Więcej wedle potrzeby.
Razem .	4.630	3.571	4 690	—	4.690	

Rozchód.

1. Płace:						
Instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzymanie lokalu.
2. Utrzymanie lokalu . .	200	245	250	—	250	
3. Opał	170	220	200	—	200	
4. Oświetlenie . . .	50	22	30	—	30	Wedle potrzeby.
5. Usługa	60	—	60	—	60	
6. Materyał	1.000	742	1.200	—	1.200	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka Zarządowi szkoły na zakupno łoziny . .	—	500	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	800	600	600	—	600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	—	300	—	300	
9. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	200	42	200	—	200	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	650	—	650	—	650	Wstawia się z powodu koniecznej potrzeby.
Razem .	4.630	3.571	4.690	—	4.690	

5. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1.379	1.100	—	1.100	
— Zapas kasowy z r. 1903 .	—	275	—	—	—	
— Rozmaite	—	11	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	200	200	200	—	200	ad 2 *a*) Rada gminna aktem notaryalnym z dnia 13. stycznia 1903 L. R. 16.975 (L. W. 97.049/902) zobowiązała się do bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora, tudzież do płacenia 200 K. rocznie gotówką.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	ad 2 *b*) Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K. na czas istnienia szkoły.
c) od kasy zaliczkowej .	100	—	100	—	100	ad 2 *c*) Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryal. z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K. na czas istnienia szkoły.
d) od c. k. Rządu . .	1 000	500	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych .	1.077	1.053	1.117	—	1.117	ad 2 *e*) Więcej wedle potrzeby.
Razem .	3.577	3.518	3 717	—	3.717	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
b) administrator . .	240	200	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu . .	50	8	50	—	50	
3. Opał	140	163	180	—	180	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	75	69	75	—	75	
5. Usługa	72	65	72	—	72	
6. Materyał	1.000	884	1.000	—	1.000	
— Zaliczka Zarzadowi na zakupno łozy . . .	—	400	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	400	480	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	121	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki .	200	48	200	—	200	
Razem .	3.577	3.518	3.717	—	3.717	

6. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	6.643	7.800	—	7.800	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi koszykarzy pracujących przy szkole.
— Zaliczka na zakupno łozy z r. 1903	—	240	—	—	—	
— Rozmaite	—	20	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwałą z dnia 14 lipca 1899 L. 1.636 obowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 19 0 corocznie na utrzymanie szkoły 400 K. (LW. 2.770/1900).
b) Od JWP. Zdzisława Włodka datek na opał i oświetlenie	400	400	400	—	400	ad 2 *b*) Na podstawie deklaracyi do LW. 101.372/903.
c) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	–	1 000	
d) z funduszów krajowych .	1.440	2.423	1.340	—	1.340	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	10.240	11.126	10.940	—	10.940	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Czynsz za najem budynku .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	Na podstawie zawartej umowy odstępuje JW. Zdzisław Włodek za czynszem 1.000 K. rocznie osobny budynek na szkołę w Nieznanowicach a na pokrycie kosztów opału i oświetlenia składa datek w rocznej kwocie 400 K. jak poz. 2 b) doch. (LW. 101.372/903).
3. Opał i oświetlenie . .	400	248	400	—	400	
4. Materyał	3.400	4.544	4.200	—	4.200	Więcej stosownie do większej produkcyi jak poz. 1 doch
5. Wynagrodzenie uczniów .	3.600	3.334	3.600	—	3.600	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	16	200	—	200	
7. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	200	518	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
— Uprawa gruntu pod łozę .	—	26	—	—	—	
Razem .	10.240	11.126	10.940	—	10.940	

7. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.300	3.271	3.300	—	3.300	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	—	200	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	
a) od Rady powiatowej .	500	500	500	—	500	Wydział powiatowy deklaracyą z dnia 8 października 1901 r. L. 3.228/00 (LW. 71.011/00) zobowiązał się dawać coroczną subwencyę w kwocie 500 K.
b) od c. k. Rządu . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszu krajowego .	1.330	1.468	1.420	—	1.420	Więcej wedle potrzeby.
Razem .	6.330	6.639	6.420	—	6.420	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
c) katecheci . . .	160	160	160	—	160	
2. Wynajem budynku . .	500	500	500	—	500	Pomieszczenia dla szkoły dostarcza bezpłatnie WP. Jan Urbański. Wstawiony zaś kredyt służy jako III. rata na pokrycie kosztów adaptacyi budynku, gdyż rozporządzeniem do LW. 17114/01 przyrzeczono opłacać Wydziałowi pow. przez 6 lat po 500 K. rocznie za ulokowanie szkoły ad 3), 5) i 6). Więcej wedle potrzeby.
3. Utrzymanie budynku . .	80	84	100	—	100	
4. Opał	470	440	470	—	470	
5. Oświetlenie	90	150	100	—	100	
6. Usługa	90	—	100	—	100	
7. Materyał	1.800	1.679	1.800	—	1.800	Odpowiednio do poz. 1 doch.
8. Wynagrodzenie uczniów .	1.300	1.362	1.300	—	1.300	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	250	80	250	—	250	
10. Rozmaite inne wydatki .	150	175	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów . .	—	569	—	—	—	
Razem .	6.330	6.639	6.420	—	6.420	

8. Warzyce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	4.052	2.400	—	2.400	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
2. Od instruktora czynsz za ogród	100	100	100	—	100	
Ze sprzedaży materyału i inne	—	798	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	240	240	240	—	240	
b) datek właścicieli Warzyc na opał i oświetlenie .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . .	1.600	1.400	1.600	—	1.600	
d) z funduszów krajowych .	1.530	2.006	1.350	—	1.350	Mniej z powodu że odpadł kredyt na przodownika.
Razem .	6.520	8.646	5.740	—	5.740	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor (płaca z ogrodem)	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Kredyt ten odpada jako niepotrzebny na razie.
b) przodownik	240	—	—	—	—	
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych . .	360	360	360	—	360	
d) administrator . . .	180	164	240	—	240	Więcej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia.
2. Wynajem lokalu i ogrodu dla instruktora . . .	600	600	600	—	600	Na podstawie umowy z b. właścicielem Warzyc WP. Władysławem Riegerem
3. Opał	260	221	260	—	260	
4. Oświetlenie	80	60	80	—	80	Wedle potrzeby.
5. Usługa	100	—	100	—	100	
6. Materyał	2.000	3.739	1.600	—	1.600	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy . . .	—	299	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.000	1.249	900	—	900	
8. Środki naukowe . . .	100	6	150	—	150	
9. Uzupełnienie inwentarza .	200	92				
— Ubezpieczenie budynku i inwentarza	—	—	50	—	50	
10. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	200	656	200	—	200	
Razem .	6.520	8.646	5.740	—	5.740	

9. Wielowieś. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.324	3.000	—	3.000	
— Zaliczka na łożę z r. 1903 .	—	200	—	—	—	
— Rozmaite	—	35	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	100	100	100	—	100	Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 25. marca 1901 dostarczać dla szkoły budynek z ogródkiem i drewutnią tudzież po 100 K. rocznie (LW. 66.576/901)
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	ad 2 *b*) Wydział powiatowy uchwałą rady z dnia 27. marca 1901 (LW. 66.576/901 zobowiązał się na cały czas istnienia szkoły płacić na utrzymanie po 200 K. rocznie.
c) od c. k. Rządu . .	1.000	800	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	940	1.349	940	—	940	ad *d*) Jak na rok 1905.
Razem .	5.240	6.008	5.240	—	5.240	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor. . . .						
α) *płaca* . . *1.200 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *200* „	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
b) administrator . . .	200	200	240	—	240	Z powodu zwiększonej czynności.
2. Utrzymanie lokalu . .	100	88	100	—	100	
3. Opał	100	62	100	—	100	JW. Zdzisław hr. Tarnowski zobowiązał się deklaracyą z dnia 8. kwietnia 1901 dostarczać dla szkoły przez lat 10 po 3 sągi drzewa łupanego miękkiego na miejscu w lesie tudzież po 10 kóp rocznie wikliny na w pniu w kępach.
4. Oświetlenie	60	16	40	—	40	
5. Usługa	80	44	60	—	60	
6. Materyał	1.400	2.127	1.400	—	1.400	
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.600	1.617	1.600	—	1.600	ad 4) i 5) Mniej wedle potrzeby.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100	100	100	—	100	
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	354	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny . . .	—	—	—	—	—	
Razem .	5.240	6.008	5.240	—	5.240	

*

10. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	1 278	1.600	—	1.600	
— Rozmaite	—	19	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	—	400	—	400	
b) od Wnego Pana Stefana Sękowskiego . . .	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki w kwocie 100 K dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . .	1.200	1.200	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	860	393	690	—	690	Mniej z powodu, iż odpadła potrzeba wstawiania kredytu na wynajęcie nowego lokalu.
Razem .	4.160	2.890	3.790	—	3.790	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
b) administrator . . .	200	200	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy rysunków . . .	240	240	240	—	240	
2. Wynajem lokalu . .	120	—	—	—	—	Odpada, gdyż szkoła nie została przeniesioną do innego budynku.
3. Oświetlenie oraz dowóz i rąbanie drzewa . . .	200	291	250	—	250	Więcej wedle potrzeby.
4. Usługa	120	96	120	—	120	
5. Materyał	1.000	438	1.000	—	1.000	
6. Wynagrodzenie uczniów .	600	414	600	—	600	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	31	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki .	200	100	200	—	200	
Razem .	4.160	2.890	3.790	—	3.790	

11. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3 000	3.769	3.000	—	3 000	
— Zaliczka na łozę z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Rozmaite	—	7	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	360	360	360	—	360	Rada gminna uchwałą z dnia 2. grudnia 1899 zobowiązała się płacić 360 K rocznie, aż do czasu zwinięcia szkoły. (LW. 9.155/903).
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	950	425	1.070	150	1.220	Wedle potrzeby.
Razem	5.710	6.561	5.830	150	5.980	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Ponadto instruktor otrzymuje pomieszkanie w naturze jak poz. 2.
b) administrator	240	240	300	—	300	Więcej z powodu wzrostu czynności.
2. Wynajem lokalu	800	800	800	150	950	Więcej z powodu, że wstawiona kwota na podstawie kontraktu zawartego z właścicielem domu obejmuje zarazem czynsz za mieszkanie instruktora, skutkiem czego odpadł wydatek na mieszkanie dla tegoż. Kredyt nadzwyczajny wstawia się na naprawę pieców i bielenie ścian.
3. Opał	120	103	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	54	60	—	60	
5. Usługa	30	13	30	—	30	
6. Materyał	1.600	1.625	1.600	—	1.600	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny	—	600	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	1.400	1.562	1.400	—	1.400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	145	120	—	120	Więcej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	160	219	200	—	200	
Razem	5.710	6.561	5.830	150	5.980	

12. Lwów. Centralny kurs koszykarski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów własnych (modeli) . . .	—	—	4.500	—	4.500	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	—	—	1.500	—	1.500	
b) z funduszów krajowych .	3.000	2.500	8.260	—	8.260	
Razem .	3.000	2.500	14.260	—	14.260	

Rozchód.

a) kierownik kursu i nauczyciel rysunków .	—	—	3.000	—	3.000	
b) instruktor warsztatowy:						
α) *płaca . . 1.560 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 480 „*	—	—	2.040	—	2.040	
c) dwóch przodowników po 720 k.	—	—	1.440	—	1.440	
d) nauczyciel stylistyki i buchalteryi . . .	—	—	480	—	480	
	3.000	2.500				
3. Wynajęcie lokalu . .	—	—	1.500	—	1.500	
4. Opał, oświetlenie i usługa .	—	—	600	—	600	
5. Przybory szkolne i materyały warsztatowe . . .	—	—	2.000	—	2.000	
6. Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5 przez 5 mies.	—	—	2.500	—	2.500	
7. Uzupełnienie inwentarza .	—	—	500	—	500	
8. Wydatki kancelaryjne i rozmaite inne	—	—	200	—	200	
Razem .	3.000	2.500	14.260	—	14.260	

13. Grybów. Kraj. naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6 000	7.535	7.000	—	7.000	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1904.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	1.000	896	1.000	—	1.000	Zwrot wydatku do poz. 6.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Za wóz modelowy	—	110	—	—	—	
— Reszta kredytu z lat ubiegłych na restauracyę	—	4.324	—	—	—	
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
b) od c. k Rządu	3.600	3.200	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych	3.380	1.070	3.190	—	3.190	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na uzupełnienie narzędzi.
Razem	14.180	17.935	14.990	—	14.990	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
a) *płaca . . 1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*	2.100	1.800	2.100	—	2.100	
b) przodownik kowalski						
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) pomocnik kołodziejski	840	840	840	—	840	
e) pomocnik kowalski	720	—	840	—	840	Więcej wedle potrzeby.
f) administrator	480	480	480	—	480	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460	458	460	—	460	
h) katecheta	100	100	100	—	100	
2. Utrzymanie lokalu	240	51	240	—	240	
3. Opał i usługa	—	—	240	—	240	Z powodu przeniesienia do nowego budynku.
4. Materyał kołodziejski i dost.	1.400	521	1.200	—	1.200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno materyału drzew.	—	200	—	—	—	Wedle potrzeby.
5. Zakupno żelaza	2.000	2.473	2.400	—	2.400	
6. „ węgla i koksu	600	678	600	—	600	
7. Wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków	1.000	1.165	1.000	—	1.000	
8. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.600	2.434	1.800	—	1.800	Więcej stosownie do poz. 1 doch.
9. Środki naukowe	240	142	240	—	240	
10. Narzędzia warsztatowe	600	198	600	—	600	Więcej w zwyczajnych z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku.
11. Ubezpieczenie od ognia inwentarza i budynków	100	104	150	—	150	
12. Rozmaite inne wydatki	500	767	500	—	500	
— Zwrócono do rubr. IX. doch. fund. kraj. z r. 1904 resztę kredytów z lat ubiegłych na restauracyę budynku	—	4.324	—	—	—	
Razem	14.180	17.935	14.990	—	14.990	

14. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	5.000	8.185	7.000	—	7.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Rozmaite	—	5	—	—	—	
— Pozostała reszta kredytu z r. 1902 na restauracyę budynku 1.069·32 K.						
— Zwrócono z oszczędności 15.2.18 K. użytych na budowę szkoły w Stanisławowie w r. 1902 1.770·68 K.	—	2.840	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	3.400	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszu krajowego	4 284	2 501	3.374	1.500	4.874	Więcej z powodu wstawiania nadzwyczajnego kredytu na materyał drzewny zapasowy.
Razem	13.684	17.531	14.774	1.500	16.274	

Rozchód.

1 Płace:					
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.800	1.400	1.800	—	1.800
b) instruktor kowalski	1.200	1.200	1.200	—	1.200
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.200	—	1.200
d) pomocnik kowalski i kołodziejski	840	868	840	—	840
e) administrator					
α) *płaca* 1.200 *K.*					
β) *dodat. na pomieszkanie* 200 „	1.400	1.400	1.400	—	1.400
f) nauczyciel nauk. dopełn.	330	330	330	—	330
g) katecheta	100	100	100	—	100
2. Opał	140	63	140	—	140
3. Oświetlenie	100	71	100	—	100
4. Usługa	264	264	264	—	264
5. Materyał kołodziejski	2.000	1.863	2.000	1.500	3 500	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno drzewnego materyału zapasowego.
6. Zakupno żelaza	1.400	2.737	2.000	—	2.000	
7. „ koksu	300	295	400	—	400	
8. Lakiernik, tapicer i materyał	1.000	828	1.200	—	1.200	ad 6, 7, 8, 9. Stosownie do poz. 1 doch.
9. Uczniom za robotę	700	797	1.000	—	1.000	
10. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	350	255	340	—	340	
11. Ubezpieczenie budynków własnych, materyałów i inwentarza	60	78	60	—	60	
12. Rozmaite inne wydatki	500	942	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów budowy szopy i lakierni oraz ganku przed kuźnią	—	2.840	—	—	—	
Razem	13.684	17.531	14.774	1.500	16.274	

15. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich	9.000	11.860	9.000	—	9.000	
b) ciesielskich . . .	500	738	500	—	500	
— bednarskich i rożne . .	—	42	—	—	—	
2 Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) z funduszów krajowych .	11.900	11.409	11.900	—	11.900	Jak na r. 1905.
Razem .	25.000	27.649	25.000	—	25 000	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 300* „						
γ) *dod. na mieszk. 600* „	4.500	4.500	4.500	—	4.500	I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2 400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor kołodziejski .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
d) „ ciesielstwa .	1.440	1.440	1.440	—	1 440	
e) majster kowalski . .	1.840	1 840	1.840	—	1.840	
f) przodownik kołodziejski	840	280	840	—	840	
g) pomocnik kowalski .	480	460	480	—	480	
h) „ kołodziejski .	360	270	360	—	360	
i) katecheta obrz. rz. kat. .	100	233	100		100	
k) „ „ gr. kat. .	100		100	—	100	
2. Wynajem budynku . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	240	163	240	—	240	
4. Oświetlenie . . .	200	269	200	—	200	
5. Usługa	240	240	240	—	240	
6. Materyał drzewny z dostawą	1.200	1.041	1.200	—	1.200	
7. Zakupno żelaza z dostawą .	2 400	4.362	2.400	—	2.400	
8. „ węgla i koksu .	800	659	800	—	800	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.500	1.768	1.500	—	1.500	
10. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	2.000	2.098	2.000	—	2.000	
11. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza .	1.200	1.898	1.200	—	1.200	
12. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	120	301	120	—	120	
13. Wydatki administracyjne i kancelaryjne . . .	400	787	400	—	400	
Razem .	25.000	27.649	25.000	—	25 000	

16. Tłumacz. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	4.882	6 000	—	6.000	Więcej na podstawie wynikłości z r. 1904.
— Rozmaite	—	40	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.600	2.000	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych .	6.480	8.767	5 800	—	5.800	Mniej z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	15.080	16 689	16.400	—	16.400	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	2.700	2.400	2.700	—	2.700	
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 1.700 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 300 „*	2.000	2 000	2.000	—	2.000	
c) przodownik kołodziejski:						
α) *płaca . . 1200 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 150 „*	1.350	1.200	1.350	—	1.350	
d) przodownik kowalski .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
e) pomocnik kołodziejski .	360	249	360	—	360	
f) „ kowalski .	—	—	400	—	400	Z powodu większej ilości uczniów.
g) nauczyciel do nauk wieczornych . . .	480	480	480	—	480	
h) katecheci obu obrządków	240	170	240	—	240	
2. Lokal:						
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników	540	540	540	—	540	
b) utrzymanie budynku .	150	—	150	—	150	Kredyt konieczny na konserwacyę budynku.
3. Opał	300	240	300	—	300	
4. Oświetlenie . . .	160	181	200	—	200	
5. Usługa	300	260	300	—	300	Więcej z powodu większych czynności.
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.039	1.200	—	1.200	
— Zaliczka na materyał zużyta w r. 1903 z kredytu r. 1904	—	1.000	—	—	—	
7. Materyał żelazny z dostawą	1.000	826	1.200	—	1.200	
— Zaliczka Zarządowi na spłatę długów za żelazo . .	—	1.000	—	—	—	Mniej stosownie do poz. 1 doch. i z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał.
8. Węgiel i koks z dostawą .	300	572	600	—	600	
9. Na wyplatanie, lakierowanie i t. p.	1.000	1 471	1.000	—	1.000	
10. Wynagrodzenie uczniów .	500	524	600	—	600	
11. Środki naukowe . .	600	269	600	—	600	
12. Uzupełnienie inwentarza .	300	180	400	—	400	Więcej z powodu uzupełnienia inwentarza ze względu na większą ilość uczniów.
13. Rozmaite wydatki administracyjne	400	888	580	—	580	
Razem .	15.080	16.689	16.400	—	16.400	

17. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	7.397	7.000	—	7.000	
— Rozmaite zwroty	—	245	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
c) z Kasy oszczędności	200	100	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	5.000	4 000	5.000	—	5.000	
e) z funduszów krajowych	7.950	9·843	8.610	2.800	11.410	Więcej z powodu nadzwyczajnego kredytu na zakupno suchego materyału zapasowego i urządzenia bocznych schodów.
Razem	21.950	23.385	22.610	2.800	25.410	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) *płaca . . 2.700 K.*						
β) *dod. osobisty 600 „*						
γ) *I. dod. pięciolet. 200 „*	3.500	3·500	3.500	—	3.500	Dodatek pięcioletni w kwocie 200 K. pobiera kierownik od 1. marca 1903.
b) nauczyciel fachowy rysunków	1 920	1.680	1.920	—	1.920	
c) werkmistrz stolarstwa	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
d) „ tokarstwa	1.200	1.200	1.440	—	1.440	Więcej celem utrzymania odpowiednio ukwalifikowanego werkmistrza.
e) nauczyciel snycerstwa	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
f) przodownik stolarstwa	1.080	—	1.200	—	1.200	
g) pomocnik kancelaryjny	360	255	360	—	360	
h) nauczyciel stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków	750	769	800	—	800	Ad 1 f i h więcej z powodu potrzeby.
h$_1$) pomocnik stolarstwa	—	840	—	—	—	
i) katecheci obu obrządków	100	94	100	—	100	
2. Utrzymanie budynku	400	—	450	—	450	Ze względu na konserwacyę budynku.
3. Opał	600	586	600	—	600	
4. Oświetlenie	400	413	450	—	450	
5. Usługa	600	570	600	—	600	
6. Materyał	2.000	2.312	2.000	2 000	4.000	Więcej z powodu potrzeby suchego materyału zapasowego.
7. Środki pomocnicze warsztatowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.)	1.600	1.874	1.800	—	1.800	Stosownie do poz. 1 doch.
8. Wynagrodzenie uczniów	2.800	2 566	2.600	—	2.600	
9. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	600	1.140	750	—	750	Więcej wedle potrzeby.
10. Uzupełnienie inwentarza	500	1.682	500	—	500	
11. Ubezpieczenie od ognia budynku i inwentarza	300	—	300	—	300	
12. Rozmaite inne wydatki	600	1.004	600	—	600	
— Zaliczka zwrotna Zarządowi na fundusz obrotowy	—	500	—	—	—	
13. Urządzenie bocznych schodów	—	—	—	800	800	
Razem	21.950	23.385	22 610	2.800	25 410	

18. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.496	4.000	—	4.000	
— Rozmaite zwroty . .	—	100	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	200	—	200	—	200	Gmina obowiązuje się na utrzymanie szkoły, w nowym budynku płacić rocznie 200 Koron.
b) od c. k. Rządu . .	5.000	4.200	5.000	—	5.000	
c) z funduszów krajowych .	13.770	7.234	14.670	3.000	17.670	Więcej z powodu wprowadzenia kredytu na przyrządy do odpylania maszyn i wentylacyę w akumulatorach.
Razem .	22.970	13.030	23.870	3.000	26.870	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instuktor kierujący:						
α) *płaca . . 2.700 K*						
β) *dod. osobisty 300 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 200 „*	3 200	2.900	3.200	—	3.200	I. dodatek pięcioletni pobiera kierownik od dnia 1. stycznia 1904 r.
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.800	—	1 800	—	1.800	
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego:						
α) *płaca . . 1.320 K*						
β) *dod. na mieszk 300 „*	1.620	1.500	1.620	—	1.620	
d) werkmistrz snycerstwa .	1.200	1 200	1.200	—	1.200	
e) przodownik stolarski .	840	840	900	—	900	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
f) maszynista . . .	1.200	—	1.500	—	1.500	Więcej z powodu odpowiedniej kwalifikacyi zawodowej.
g) nauczyciel rysunków zawodowych . . .	1 200	1.000	1.440	—	1.440	
h) Nauka przedmiotów pomocniczych:						
α) nauka rysunków .	600	458	600	—	600	
β) język polski i korespondencya przem. .	300	237	300	—	300	
γ) język niemiecki. .	300	234	300	—	300	
δ) rachunki i rachunkowość	400	361	400	—	400	
ε) religia . . .	160	100	160	—	160	
Do przeniesienia .	12.820	8.830	13.420	—	13.420	

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
Z przeniesienia	12.820	8.830	13.420	—	13.420	
2. Konserwacya budynków i ogrodzenia	200	—	200	—	200	
3. Opał:						
a) maszynowy	1.600	129	1.600	—	1.600	
b) budynku szkolnego	400	—	400	—	400	
4. Oświetlenie	50	—	50	—	50	
5. Usługa (pomocnik maszynowy i służący)	800	156	900	—	900	Więcej z powodu potrzeby utrzymania odpowiednioj służby.
6. Materyał	1.200	232	1.200	—	1.200	
7. Środki pomoc. warsztatowe	1.200	579	1.200	—	1.200	
8. Wypłaty uczniom za roboty	1.600	562	1.600	—	1.600	
9. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	500	165	500	—	500	
10. Uzupełnienie inwentarza	400	381	400	—	400	Więcej z powodu iż z pozycyi tej płatną jest premia urządzenia maszynoweggo.
11. Rozmaite inne wydatki	800	696	1.000	—	1.000	
12. Zaliczka na wieczorny kurs majsterski w r. szkol. 1904/5	1.400	1.300	1.400	—	1.400	
13. Przyrządy do odpylania maszyn i wentylacya w akumulatorach	—	—	—	3.000	3.000	Uzupełnienia te wymagane są przez c. k. Starostwo i Władzę przemysłową.
Razem	22.970	13.030	23.870	3.000	26.870	

19. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	5.136	14.200	—	14.200	Więcej z powodu wejścia w życie działu maszynowego.
2. Zwroty za opakowanie i dostawę	300	109	800	—	800	Zwrot wydatku do poz. 6.
— Zaliczka na materyały i środki naukowe z r. 1903	—	849	—	—	—	
— Chwilowe pożyczki	—	1.900	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od gminy	—	250	1.000	—	1.000	Gmina deklarowała na opał, światło i usługę do l. 110.747/04 ad 3 *c*). Więcej z powodu utworzenia działu maszynowego.
— od Rady powiatowej	—	—	—	—	—	
b) „ c. k Rządu	3.000	1.400	4.000	—	4.000	
c) z funduszów krajowych	6.060	5.194	11.625	4.500	16.125	
Razem	16.360	14.838	31.625	4.500	36.125	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik administrac.	2.400	526	2.400	—	2.400	
b) instruktor:					
α) *płaca* 1.800 *K.*					
β) *dod. na mieszk.* 400 „	2.200	1.540	2.200	—	2.200	
c) nauczyciel rysunków:					
α) *płaca* 1.440 *K.*					
β) *dod. na mieszk.* 360 „	1.440	60	1.800	—	1.800	ad *c*). Więcej z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
d) pomocnik kancelaryjny	600	600	1.200	—	1.200	
e) „ do rzeźbiarstwa	360	390	480	—	480	
f) „ „ tokarstwa	360	360	360	—	360	
g) „ „ stolarstwa	240	24	360	—	360	
h) „ „ rzeźbiarstwa II. i III. roku	—	—	360	—	360	Z powodu większej ilości uczniów.
i) „ „ wykańczania i malowania robót	360	69	480	—	480	
k) werkmistrz maszynowy	—	—	2.400	—	2.400	
2. Opał, oświetlenie i usługa	300	353	1.185	—	1.185	Wydatek ten pokrywa gmina jak dotch.
3. Materyał drzewny	1.500	1.124	4.000	2.000	6.000	
4. Środki pomocnicze warsztatowe	1.000	1.136	4.000	—	4.000	
5. Wynagrodzenie uczniów i robotników	3 500	3.947	6.000	—	6.000	Więcej z powodu otwarcia działu maszynowego.
6. Koszta opakowania i dostawa wyrobów	300	382	800	—	800	
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	500	62	500	—	500	
8. Uzupełnienie inwentarza	700	530	700	2.500	3.200	Kredyt nadzwyczajny na przyrządy do odpylania maszyn (exhauston).
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza	—	2.000	—	—	—	
9. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	600	735	600	—	600	
10. Utrzymanie maszyn w ruchu	—	—	1.800	—	1.800	
— Zaliczka zwrotna na spłatę długów	—	1.000	—	—	—	
Razem	16.360	14.838	31.625	4.500	36.125	

B) Szkoły garncarskie.

20. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.943	4.000	—	4 000	
2. Ze sprzedaży materyałów .	50	75	50	—	50	
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służącemu 96 K.
— od Rady powiatowej . .	—	—	—	—	—	Rada powiat. przeznacza 100 K. na stypendya dla uczniów. Mniej wedle potrzeby.
a) od c. k. Rządu . .	6.000	6.000	6.000	—	6.000	
b) z funduszów krajowych .	9.890	9 836	9.790	—	9.790	
Razem .	19.940	17.854	19.840	—	19.840	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3.600 K.*						
β) *dod. na mieszk. 600 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 400 „*						
δ) *II. „ „ 400 „*	5.000	5.000	5.000	—	5.000	Pobiera II. dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1904 r. w kwocie 400 K.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 2.400 K.*						
β) *dod. na mieszk. 400 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 300 „*	3.100	3.100	3.100	—	3.100	Pobiera I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. od 13. marca 1902.
c) przodownik do nauki toczenia i formowania:						
α) *płaca . . 1440 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
d) instruktor do nauki kaflarstwa:						
α) *płaca . . 1440 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 160 „*						
δ) *II. dod. pięciol. 160 „*	2.060	1.900	2.060	—	2.060	Pobiera II. dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1905 r. w kwocie 160 K.
e) przodownik do nauki modelowania:						
α) *płaca . . 1.800 K.*						Więcej z powodu dobrych kwalifikacyi i zwiększonych czynności.
β) *dod. na mieszk. 300 „*	1.740	1.740	2.100	—	2.100	
Do przeniesienia .	13.640	13.480	14.000	—	14.000	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
Z przeniesienia .	13.640	13.480	14.000	—	14.000	
f) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	300	236	300	—	300	
g) katecheta obrz. rz. kat.	100	100	100	—	100	
h) katecheta obrz. gr. kat.	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Rąbanie drzewa . .	80	72	80	—	80	
3. Usługa	760	828	850	—	850	Więcej z powodu drożyzny.
4. Materyał	500	724	500	—	500	Wedle potrzeby i na podstawie wynikłości r. 1904.
5. Opał techniczny . .	1.000		500	—	500	
6. Wynagrodzenie uczniów, praktykantów, czeladników i majstrów . . .	1.000	516	1.000	—	1.000	
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	500	247	350	—	350	
8. Środki naukowe	400	453	500	—	500	
9. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi . .	400	112	400	—	400	
10. Ubezpieczenie inwentarza .	300	279	300	—	300	
11. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne . . .	500	347	500	—	500	
Razem .	19.940	17.854	19.840	—	19.840	

21. Podgórze. Krajowy kurs dla przemysłu keramicznego.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zaliczka na budowę pracowni i pieców z r. 1903 z odsetkami . . .	—	3.238	—	—	—	ad 1 a). W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 30. listopada 1889 obowiązującej na sześć lat (LW. 49.256/1900.
— Dotacya gminy na budowę pracowni	—	1.000	—	—	—	
— Rozmaite	—	10	—	—	—	ad 1 b). Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z d. 5. paźd. 1899 L. 5.191 postanowiła przyczyniać się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 K i przeznaczyła na stypendya również 200 K (LW. 49.256/900.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	5.000	3.400	5.000	—	5.000	
d) z funduszów krajowych	7.808	9.267	10.518	1.000	11.518	Więcej z powodu wprowadzenia wyższej płacy laboranta i kredytu na 2 piece próbne dla wyrobów szklanych.
Razem .	14.008	18.115	16.718	1.000	17.718	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik (płaca) . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) wynagrodzenie nauczycieli	4.498	3.906	4.498	—	4.498	Wynagrodzenie płatne jest od godziny udzielonej nauki mianowicie 1066 godzin po 3 K. i 266 godzin po 5 K.
c) laborant						
α) *płaca . . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*	480	400	1.740	—	1.740	ad 1 c). Więcej z powodu zwiększonych czynności.
2. Wynajem lokalu . .	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
3. Opał	500	490	600	—	600	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	300	336	360	—	360	
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	1.000	1.157	2.000	—	2.000	Więcej z powodu pozostałych należytości za pierwsze zaopatrzenia laboratoryjne.
7. Rozmaite inne wydatki .	500	478	500	—	500	
8. Na kursa odlewania form gipsowych i wyrobów szklanych	250	609	540	—	540	Więcej z powodu przybycia kursu dla wyrobów szklanych. Odpada z powodu wprowadzenia laboranta z kraj. stacyi keramicznej pod 1 c.
9. Na budowę pieców laboratoryjnych	—	—	—	1.000	1.000	Z powodu koniecznej potrzeby dwóch pieców próbnych w pracowni dla wyrobów szklanych.
— Koszta budowy pawilonu na pracownię . . .	—	4.259	—	—	—	
Razem .	14.008	18.115	16.718	1.000	17.718	

C) Szkoły dla wyrobów ze skóry.

22. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	2.933	3.000	—	3.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi tj. materyału i robocizny, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1903	—	499	—	—	—	
— Zaliczka na narzędzia z r. 1902 i 1903	—	429	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych	3.682	3.053	3.482	—	3.482	Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
Razem	8.282	8.514	8.082	—	8.082	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	720	720	720	—	720	
b) instruktor fachowy	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
— przodownik	—	—	—	—	—	
d) nauczyciele pomocniczy	720	720	720	—	720	
e) katecheta obrz. rzym. i grecko kat.	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu	150	108	150	—	150	Pomieszczenie dla warsztatu i opału dostarcza JE. JW. Stanisław hr. Badeni. Kredyt zaś ten wstawia się tylko na utrzymanie lokalu.
— Opał	—	182	—	—	—	
3. Oświetlenie	100	84	100	—	100	
4. Usługa	192	192	192	—	192	
5. Materyał	2.500	2.323	2.500	—	2.500	Stosownie do poz. 1 doch.
6. Wynagrodzenie uczniów	500	83	500	—	500	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	135	400	—	400	Mniej gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na zakupno maszyny do szycia.
— Zaliczka Zarządowi na dług za narzędzia	—	229	—	—	—	
8. Rozmaite drobne wydatki	200	112	200	—	200	
— Reszta kosztów utrzymania uczniów	—	258	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na r. 1905	—	768	—	—	—	
Razem	8.282	8.514	8.082	—	8.082	

23. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	11.000	11.765	11.000	—	11.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z roku 1903	—	898	—	—	—	
— Ze sprzedaży materyałów i różne	—	110	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898 odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu.
a) od Rady powiatowej	600	600	600	—	600	ad 2 a) Na podstawie oświadczenia Wydziału powiatowego z d. 14. sierpnia 1899 L. 1450.
b) od Rządu	1.400	1.300	1.400	—	1.400	ad 2 c) Mniej z powodu że odpadł kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
c) z funduszów krajowych	3.496	2.755	3.296	—	3.296	
Razem	16.496	17 428	16.296	—	16.296	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) przodownik	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
— pomocnik warsztatowy	—	—	—	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	656	700	—	700	
3. Opał	200	—	200	—	200	
4. Oświetlenie	100	73	100	—	100	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał	9.000	8.712	9.000	—	9.000	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	2.509	2.000	—	2.000	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	219	400	—	400	Mniej gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
9. Rozmaite inne wydatki	200	131	200	—	200	
— Z fund. obrot. spłata III. i IV. raty pożyczki fund. kraj. do rubr. IX. poz. 71 doch.	—	160	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa z fund. obrot. funduszowi stypend.	—	92	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na rok 1905	—	1.300	—	—	—	
Razem	16.496	17.428	16.296	—	16.296	

24. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	4.521	6.000	—	6.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
— Zwrot mylnych wydatków z r. 1903	—	47	—	—	—	
— Rozmaite zwroty . .	—	5	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina ma dostarczać bezpłatnie pomieszkania dla szkoły, opału oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	-	200	Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	3.010	2.894	3.010	—	3.010	Jak na r. 1905.
Razem .	10.210	8.667	10.210	—	10.210	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy .	1.200	1.200	1.200	-	1.200	
c) pomocnik instruktora .	1.080	960	1.080	—	1.080	
d) nauczyciel . . .	480	480	480	—	480	
e) katecheta . . .	120	120	120	—	120	
— Gminie za wynajem lokalu	—	200	—	—	—	
— Gminie za opał, światło i usługę	—	231	—	—	—	
2. Materyał	4.500	3.839	4.500	—	4.500	Stosownie do poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.500	813	1.500	—	1.500	
4. Środki naukowe . .	200	95	200	—	200	
5. Uzupełnienie inwentarza .	300	31	300	—	300	
6. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	230	98	230	—	230	
Razem .	10.210	8.667	10.210	—	10.210	

25. Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 000	—	3.000	—	3.000	Więcej z powodu otwarcia trzeciego roku nauki. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 (LW. 91.476|903) dostarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	300	—	300	—	300	ad 2 a). Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 11. sierpnia 1902.
b) od c. k. Rządu . .	1.400	—	1.400	—	1.400	
c) z funduszu krajowego .	1.300	—	2.790	800	3.590	Więcej z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza i wstawienia kredytu na drugiego pomocnika instruktora.
Razem .	4.000	—	7.490	800	8.290	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	500	—	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonych czynności i dla zrównania płac.
b) instruktor fachowy . .	1.400	—	1.440	—	1 440	
c) I. pomocnik instruktora .	1.000	—	1.000	—	1.000	
d) II. „ „	—	—	1.000	—	1.000	Z powodu otwarcia trzeciego roku nauki i zwiększonej frekwencyi.
2. Materyał	700	—	2.000	—	2.000	Stosownie do poz. 1 dech.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	200	—	1.000	—	1.000	
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100	—	300	800	1.100	Więcej z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza dla 12 nowych uczniów a kredyt nadzwyczajny wstawia się na zakupno trzech maszyn.
5. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	100	—	150	—	150	
Razem .	4.000	—	7.490	800	8.290	

D) Szkoły tkackie.

26. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyi Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Ze sprzedaży kartonów	800	502	800	—	800	
— Rozmaite zwroty	—	11	—	—	—	
— Saldo gotówki fund. obrot. z r. 1903	—	3.100	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
— od Rady powiatowej	—	—	—	—	—	
a) od c. k. Rządu	8.000	8.000	8.000	—	8.000	ad 2 b) Więcej wedle potrzeby.
b) z funduszów krajowych	10.612	9.240	10.660	—	10.660	
Razem	19.412	20.853	19.460	—	19.460	

Rozchód.

A) Szkoła:						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3.600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 400* „						
γ) *II.* „ „ *400* „						
δ) *III.* „ „ *400* „	4.800	4.800	4.800	—	4.800	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1904.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 2.400 K.*						
β) *dodatek na mieszk. . 400* „						
γ) *I. dod. pięciol. 300* „						
δ) *II.* „ „ *300* „	3.400	2.930	3.400	—	3.400	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. od dnia 1. stycznia 1905.
d) instruktor w tkalni ręcznej:						
α) *płaca . . 1.440 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 160* „						
γ) *II.* „ „ *160* „	1.760	1.760	1.760	—	1.760	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. kwietnia 1902 w kwocie 160 koron rocznie.
e) przodownik	1.080	960	1.080	—	1.080	
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	1.500	1.290	1.500	—	1.500	
g) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.080	960	1.080	—	1.080	
2. Opał	1.300	1.346	1.300	—	1.300	
3. Oświetlenie	260	205	260	—	260	
4. Usługa	552	600	600	—	600	Więcej z powodu drożyzny.
5. Środki naukowe	700	896	700	—	700	
6. Uzupełnienie inwentarza	400		400	—	400	
7. Ubezpieczenie inwentarza	360	33	360	—	360	
8. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	1.000	1.084	1.000	—	1.000	
— Z zapasu fund. obrotow. na utrzymanie warsztatu w Wilamowicach	—	100	—	—	—	
— Saldo kasowe fund. obrotow. na r. 1905	—	3.000	—	—	—	
Razem	18.192	19.964	18.240	—	18.240	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1909	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						
a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240	ad 1. Kierownik i nanczyciel rysnnków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na carta rigata z których wybija się kartony'
b) wynagrodzenie nanczyciela rysunków . .	160	160	160	—	160	
c) wynagrodzenie przodownika	120	120	120	—	120	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę . .	700	369	700	—	700	
Razem .	1.220	889	1.220	—	1.220	

Zestawienie rozchodu.

A) szkoła	18.192	19.964	18.240	—	18.240
B) pracownia dla wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	1.220	889	1.220	—	1.220
Suma wydatków .	19.412	20.853	19.460	—	19.460

27. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów materyałów itd.	—	212	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza, wyroby na rachunek akcyj. Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1903	—	252	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy	240	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej w w Przemyślanach	100	100	100	—	100	Gmina daje 240 K. na lo' al, opał i oświetlenie dla warsztatu.
c) od c. k. Rządu	2 500	2.400	2.500	—	2.500	
d) z funduszów krajowych	3.146	2.769	3.407	—	3.407	Więcej z powodu drożyzny mieszkań i opału.
Razem	5.986	5.973	6.247	—	6.247	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i instruktor fachowy:						
α) płaca . . 1.800 K						
β) dod. na mieszk. 300 „						
γ) I. dod. pięciol. 160 „						
δ) II. „ „ 160 „	2.420	2.092	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1905.
b) przodownik	720	720	720	—	720	
c) nauczyciel pomocniczy	240	240	240	—	240	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. kat.	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	936	918	1.068	—	1.068	Więcej z powodu drożyzny.
3. Opał	200	282	280	—	280	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	74	126	125	—	125	
5. Usługa	96	94	94	—	94	
6. Środki naukowe	700	665	700	—	700	
7. Uzupełnienie inwentarza	200		200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki	200	336	200	—	200	
— Zwrot pożyczki z r. 1903 Tow. zaliczkowemu	—	300	—	—	—	
Razem	5.986	5.973	6.247	—	6.247	

28. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	300	300	300	—	300	Gmina zobowiązała się na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły pomieszkania dla instruktora, tudzież opału, oświetlenia i usługi. Pismem jednak z dnia 18. kwietnia 1091 l. 1241 (LW. 28.848/901) postanowiła zamiast dawania pomieszkania w naturze dla instruktora, płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 koron rocznie.
b) od Rady powiatowej .	400	—	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . .	900	900	900	—	900	
d) z funduszów krajowych.	740	981	1.590	200	1.790	ad 1 b) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223. ad 1 d) więcej z powodu rozszerzenia warsztatu.
Razem .	2.340	2.181	3.190	200	3.390	

Rozchód.

1. Płace:						
Instruktor:						
α) *Płaca* . .	*1.440 K*					
β) *dodat. na pomieszkanie* . .	*300 „*	1.740	1.740	1.740	—	1.740	Dodatek na pomieszkanie pokrywa gmina jak poz. 1 a) doch.
2. Donajem lokalu . . .		—	—	500	—	500	Z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia warsztatów.
3. Opał, oświetlenie i usługa donajętego lokalu . .		—	—	350	—	350	
4. Środki naukowe i uzupeł. inwentarza		400	131	400	200	600	Kredyt nadzwyczajny na zakupno dwóch krosien.
5. Rozmaite inne wydatki .		200	310	200	—	200	
Razem .		2.340	2.181	3.190	200	3.390	

29. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
Subwencye:						
a) od gminy . . .	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	1.800	1.500	1.800	—	1.800	
d) z funduszów krajowych .	3.140	3.465	3.700	—	3.700	Więcej z powodu potrzeby pomocnika warsztatowego:
Razem .	5.320	5.345	5.880	—	5.880	

Rozchód.

I. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 1.800 K.* *β*) *dod. na mieszk. 300 „* *γ*) *I. dod. pięc ol 160 „*	2.260	2.260	2.260	—	2.260	Pobiera I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1902 r. w kwocie 160 K. rocznie.
b) przodownik . . .	840	840	840	—	840	
c) pomocnik warsztatowy .	—	—	480	—	480	Z powodu większej ilości uczniów i zwiększonych czynności w warsztacie.
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	440	410	440	—	440	
e) katecheta . . .	80	80	80	—	80	
f) pomocnik administr. .	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenie dla warsztatu dostarcza Tow. tkackie.
2. Opał	240	239	280	—	280	
3. Oświetlenie . . .	120	118	160	—	160	
4. Usługa	240	240	240	—	240	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	529	500	—	500	
6. Rozmaite inne wydatki .	300	329	300	—	300	
Razem .	5.320	5.345	5.880	—	5.880	

30. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyj. Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	500	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . .	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
d) z funduszów krajowych .	3.290	2.216	3.590	—	3.590	Więcej z powodu zwiększonych kosztów opału i oświetlenia w nowym budynku.
Razem .	5.890	4.816	6.190	—	6.190	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . . 1.800 K.*						
β) *I. dod. pięciolet. 160* „						
γ) *II. dod. pięciol. 160* „	2.120	2.320	2.120	—	2.120	Mniej z powodu, że skutkiem przeniesienia szkoły do nowego budynku odpada dodatek na mieszkanie, a natomiast przypada II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K. rocznie od dnia 1. stycznia 1905.
b) przodownik . . .	960	800	960	—	960	
— Donajem lokalu . .	—	240	—	—	—	Wydatek na donajem lokalu odpada z powodu jak poz. 2.
— Zapas kasowy z r. 1904 jako zaliczka na resztę czynszu .	—	214	—	—	—	
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . .	1.600	—	1.600	—	1.600	
3. Opał i oświetlenie . .	500	474	800	—	800	Więcej z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku.
4. Usługa	360	360	360	—	360	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	268	200	—	200	
9. Rozmaite wydatki . .	150	140	150	—	150	
Razem .	5.890	4.816	6.190	—	6.190	

31. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jako też do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—		—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
— od Rady powiatowej . .	—	200	—	—	—	Mniej gdyż Rada powiatowa odmówiła dalszego subwencyonowania tego warsztatu.
a) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) z funduszów krajowych .	2.830	2.184	2.680	—	2 680	Mniej z powodu mniejszych potrzeb szkoły.
Razem .	3.830	3.384	3.680	—	3.680	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy:						
α) *płaca* . . *1.440 K.*						
β) *dod. osobisty* *200* „	1.640	1.640	1.640	—	1.640	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków .	600	600	600	—	600	
c) przodownik warsztatowy	840	840	840	—	840	
d) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	60	300	—	300	Mniej na podstawie wynikłości r. 1904.
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	50	38	40	—	40	
4. Rozmaite inne wydatki . .	200	106	160	—	160	
Razem .	3.830	3.384	3.680	—	3.680	

32. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelimuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	102	—	—	—	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	50	25	50	—	50	
2. Subwencye.						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	7.000	6.000	7.000	—	7.000	
c) z funduszów krajowych	16.230	17.111	13.520	350	13.870	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na nową maszynę, naprawę farbiarni i i na akomulatory a natomiast wchodzi kredyt na podłogi i utrzymanie internatu.
Razem	24.280	24.238	21.570	350	21.920	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik (płaca)	3.600	3.000	3.600	—	3.600	
b) nauczyciel teoryi zawodowej (płaca)	2.400	2.180	2.400	—	2.400	
c) instruktor tkactwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
d) „ farbiarstwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
e) przodownik w tkalni	960	960	960	—	960	
f) pomocnik warsztatowy w tkalni	480	480	480	—	480	
g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	480	480	—	480	
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	720	720	—	720	
i) nauka religii	200	120	200	—	200	Kredyt konieczny.
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
l) stróż nocny	300	300	300	—	300	
2. Utrzymanie lokalu	800	282	450	350	800	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na podłogę w mieszkaniach instruktorów.
3. Opał	1.400	1.382	1.600	—	1.600	
4. Oświetlenie	400	239	400	—	400	ad 3 i 6. Więcej z powodu otwarcia internatu dla uczniów.
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Gospodyni dla internatu	—	—	360	—	360	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.740	1.557	700	—	700	Mniej iż odpada kredyt nadzwyczajny na sprawienie nowej maszyny Jaquarda do wyrobu wzorzystych koców i na wyrzymaczkę.
— Koszta osuszenia farbiarni	—	3.069	—	—	—	
8. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	300	299	300	—	300	
9. Tkalnia mechaniczna						
a) maszynista	360		360	—	360	ad 8. c. Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na wymianę akumulatorów i na zapasowy kolektor a natomiast wstawia się więcej na wymianę części składowych przy motorze.
b) pomocnik	360		360	—	360	
c) części wymienne	1.600	2.412	720	—	720	
d) benzyna i oliwa	1.260		1.260	—	1.260	
e) inne	200		200	—	200	
10. Rozmaite inne wydatki	440	478	440	—	440	
11. Na urządzenie kursu dla starszych sukienników.	1.000	1.000	—	—	—	ad 9. Z kredytu tego pokrywane są także koszta wyjazdów kierownika do Towarzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
Razem	24.280	24.238	21.570	350	21.920	

E) Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

33. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	3.042	4.000	—	4.000	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.500	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	5.120	4 222	4.700	—	4.700	Mniej z powodu iż odpadły dodatki pięcioletnie dla kierowniczki.
Razem .	10.720	8.764	10.300	—	10.300	

Rozchód.						
1. Płaca:						
a) kierowniczka *α*) *płaca* . . *1.680 K.*	2.160	2.160	1.680	—	1.680	Mniej z powodu, że dla nowej kierowniczki odpadają dodatki pięcioletnie poprzedniej kierowniczki.
b) nauczycielka pomocn. I.	840	840	840	—	840	
c) „ „ II.	520	600	520	—	520	
d) „ „ III.	480	400	480	—	480	
e) nauczyciel rysunków .	480	480	480	—	480	
f) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	240	240	240	—	240	
h) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu . . .	1.000	800	1.00	—	1.000	
3. Opał	240	360	300	—	300	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	120	69	120	—	120	
5. Usługa	200	200	200	—	200	
6. Materyał	600	199	600	—	600	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczenic .	2.800	1.764	2.800	—	2.800	
8. Środki naukowe . . .	200	73	200	—	200	
9. Uzupełnienie inwentarza .	100	17	100	—	100	
10. Rozmaite wydatki . .	280	102	280	—	280	
Razem .	10.720	8.764	10 300	—	10.300	

34. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	225	1.000	—	1.000	Więcej z powodu spodziewanego rozwoju szkoły.
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	—	75	150	—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 l. 83.337/04 gmina daje 150 K. rocznie na koszta lokalu, opału i usługi.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	1.000	900	1.400	—	1.400	
d) z funduszów krajowych .	850	477	790	—	790	Mniej z powodu podwyższenia subwencyi państwowej.
Razem .	3.050	1.877	3.540	—	3.540	

Rozchód.

1. Płaca nauczycielki . .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu czynności.
2. Wynajem lokalu z opałem i usługą	250	200	400	—	400	Więcej z powodu, że dostarczony budynek przez gminę był wprost nie do użytku. Część tego wydatku pokrywa gmina j. w.
3. Oświetlenie	100	—	100	—	100	
4. Materyał	300	78	300	—	300	
5. Wynagrodzenie uczenic .	700	280	800	—	800	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	63	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki .	200	56	200	—	200	
Razem .	3.050	1.877	3.540	—	3.540	

35. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	2.026	2.300	—	2.300	
— Rozmaite zwroty . .	—	—	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	96	96	96	—	96	
b) od Rady powiatowej .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	1.400	1.100	1.400	—	1.400	
d) z funduszów krajowych	2.044	2.398	2.164	—	2.164	Więcej z powodu podwyższenia płacy pomocniczej nauczycielki.
Razem .	5.890	5.670	6.010	—	6.010	

Rozchód.

1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
b) nauczycielka pomocnicza	840	720	960	—	960	Więcej z powodu niemożności utrzymania odpowiedniej siły za dotychczasowe wynagrodzenie.
c) katecheta . . .	200	200	200	—	200	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	250	400	—	400	
2. Opał i usługa . . .	360	360	360	—	360	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarczało na mocy umowy do L. W. 3611/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 K. rocznie. Od roku zaś 1902 podniósł się ten ryczałt na 360 K. rocznie.
3. Materyał	900	1.079	900	—	900	
4. Wynagrodzenie uczenic .	1.100	1.251	1.100	—	1.100	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	129	400	—	400	
6. Rozmaite inne wydatki .	250	241	250	—	250	
Razem .	5.890	5.670	6.010	—	6.010	

36. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów	700	784	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów, zastosowania szkliw, polew farb, emalji i nowych technik Stacyi .	100	262	100	—	100	
— Rozmaite	—	6	—	—	—	
2 Dotacya z funduszu kraj. .	10.060	9.804	9.660	—	9.660	Mniej z powodu, iż odpada kredyt nadzwyczajny na przyrządy do laboratoryum.
Razem .	10.860	10.856	10.460	—	10.460	

Rozchód.

1. Płace:						
a) Kierownik:						
α) *płaca* 4.000 K.						
β) *dod. aktywalny* 720 „						
γ) *I. dod. pięcioletni* 400 „						
δ) *II.* „ „ 400 „						
ε) *III.* „ „ 400 „	5.920	5.920	5.920	—	5.920	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od dnia 26. maja 1901.
b) Adjunkt . . .	720	638	720	—	720	
c) Laborant:						
α) *płaca* 1.440 K.						
β) *dod. na mieszk.* 300 „	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
2. Opał lokalu stacyi . .	300	323	300	—	300	
3. Usługa	720	706	720	—	720	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych . . .	200	150	200	—	200	
5. Opał pieców technicznych .	240	190	240	—	240	
6. Gaz do oświetlania i do celów technicznych . .	200	249	200	—	200	
7. Środki naukowe i uzupełnienie	400	—	—	—	—	Odpada kredyt nadzwyczajny.
8. Biblioteka i czasopisma .	160	119	160	—	160	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	160	210	160	—	160	
10. Wydatki nieprzewidziane .	100	110	100	—	100	
— Na budowę małej mufli i konserwacye . . .	—	501	—	—	—	
Razem .	10.860	10.856	10.460	—	10.460	

37. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Opłaty od stron za przeprowadzone badania . . .	2.000	2.958	2.000	—	2.000	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1903 .	—	1.739	—	—	—	
— Zaliczka jako depozyt fabr. sztucz. kamienia z r. 1903 .	—	30	—	—	—	
— Rozmaite	—	2	—	—	—	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140	3.139	3.140	—	3.140	Jak na r. 1905.
Razem .	5.140	7.868	5.140	—	5.140	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) asystent	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
c) laborant	1 440	1.440	1.440	—	1.440	
2. Opał, gaz i woda . .	100	100	100	—	100	
3. Uzupełnienie inwentarza .	200	—	200	—	200	
— Zwrot depozytu z r. 1903 .	—	30	—	—	—	
— Reszta należytości za mikroskop, piłę dyamentową, szczęki do rozrywania kamieni i wolumometry . . .	—	1.358	—	—	—	
— Zaliczka kierownikowi na dalsze uzupełnienie inwentarza	—	1 599	—	—	—	
4. Wydatki laboratoryjne . .	400	470	400	—	400	
5. Rozmaite	200	71	200	—	200	
Razem .	5.140	7.868	5.140	—	5.140	

L. W. 69.321/1905.
Alegat **C.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

L. W. 60.167/1905.

Drukarnia i litografia Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1906 — Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony						
		WYDATKI.							
I.	1-21a	Płace i emolumenta etatowe	68.704	12.034	8.606	3.882	93.226	89.441	91.172
II.	22-30	Koszta utrzymania osób nieetatowych	57.635	30.909	6.976	11.272	106.792	99.895	103.907
III.	31-49	Pensye i emerytury	21.491	2.806	1.805	1 053	27.155	24.648	23.575
IV.	50-55b	Zaopatrzenia i dary z łaski	888	140	71	53	1.152	1 432	1.572
V.	56	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	140	32	16	12	200	40	200
VI.	57-59a	Remuneracye i zapomogi	2.790	1.122	516	372	4.800	7.400	7.400
VII.	60-71	Koszta gospodarcze:							
		1. zwyczajne	148.085	99.443	26.278	41.262	315.068	359.185	308.742
		2. **nadzwyczajne**	—		—	—	—	—	**1.400**
VIII.	72-81	„ sanitarne	27.746	54.598	4.809	10.309	97.462	116.192	100 447
IX.	82	„ kancelaryjne	2.400	1.600	300	500	4.800	4.991	4 800
X.	83	„ kapliczne	420	96	48	36	600	600	600
XI.	84-88	Utrzymanie budynków:							
		1. zwyczajne	15.672	11.732	2 576	4.220	34.200	29.146	33.300
		2. **nadzwyczajne**	**4.884**	**255**	**306**	**255**	**5.700**	**3.000**	**8.813**
XII.	89-90	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	3.520	3 520	3.520
XIII.	91	Podatki i daniny	204	124	32	40	400	363	400
XIV.	92-94	Rozmaite	1.677	790	228	255	2.950	103.511	4.850
XV.	95	Zapomogi dla położnic	—	—	14.000	—	14.000	14.412	14.000
XVI.	96	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	100	—	100	47	100
XVII.	97	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii:							
		1. zwyczajne	33.500	—	—	—	33.500	32.000	33.500
		2. **nadzwyczajne**	**5.000**	—	—	—	**5.000**	—	
XVIII	98	Spłata pożyczek	5.070		—	—	5.070	—	5.070
		Razem: 1. zwyczajne	389.942	215.426	66.361	73.266	744.995	886 823	737.155
		Razem: 2. **nadzwyczajne**	**9.884**	**255**	**306**	**255**	**10.700**	**3.000**	**10.213**
		Suma wydatków	399.826	215.681	66.667	73.521	755.695	889 823	747.368
			615.507 K.		140 188 K.				
		DOCHODY.							
I.	1-2	Dodatki	57.990	—	440	—	58.430	60.485	57.430
II.	3	Opłaty pośmiertne	23 000	—	—	—	23.000	24.590	20.000
III.	4-6	Zwroty kosztów leczenia	365 544	—	56.456	—	422.000	432.174	417.000
IV.	7-8	Dochody z realności i dóbr	460	—	2.040	—	2.500	1.826	2.500
V.	9-10	Rozmaite	3.184	—	16	—	3.200	3.225	3.200
VI.	11-11a	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	145.281	—	46.321	—	191.602	171.500	186.678
		Suma dochodów	595.459	—	105.273	—	700.732	693.800	686.808
		W porównaniu z wydatkami	615.507	—	140.188	—	755.695	889.823	747.368
		Okazuje się **niedobór**	**20.048**	—	**34.915**	—	**54.963**	196.023	60.560

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Porównanie sumaryczne.

kwot preliminowanych na r. 1906 z uchwalonemi na r. 1905.

Wydatki	**preliminowane na rok** 1906 **wynoszą**			755.695 K.	
„	**uchwalone „ „** 1905 „			747 368 „	
	preliminuje się zatem na rok 1906 *więcej* **o kwotę**				8.327 K.
	a mianowicie:				
w rubr.	I. **ogółem więcej o** . . .	2.054 K.			
„ „	II. „ „ „ . . .	2.885 „			
„ „	III. „ „ „ . . .	3.580 „			
„ „	IV. „ **mniej** „		420 K.		
„ „	VI. „ „ „		2.600 „		
„ „	VII. „ **więcej** „ . . .	4.926 „			
„ „	VIII. „ **mniej** „		2.985 „		
„ „	XI. „ „ „		2.213 „		
„ „	XIV. „ „ „		1.900 „		
„ „	XVII. „ **więcej** „ . . .	5.000 „			
	Razem więcej o	18.445 K.	**mniej o** 10.118 K.		
	Z porównania więcej j. w. o		8.327 K.		

Dochody	**preliminowane na rok** 1906 **wynoszą**			700.732 K.	
„	**uchwalone „ „** 1905 „			686.808 „	
	preliminuje się zatem na rok 1906 *więcej* **o kwotę**				13.924 „
	a mianowicie:				
w rubr.	I. **ogółem więcej o** . . .	1.000 K.			
„ „	II. „ „ „ . . .	3.000 „			
„ „	III. „ „ „ . . .	5.000 „			
„ „	VI „ „ „ . . .	4.924 „			
	Razem więcej j. w.	13.924 K.			

Wynik zatem na rok 1906 *jest korzystniejszy* **o różnicę w kwocie** . . . . . 5.597 „
a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.

Uwaga do preliminarza wogóle.

Wydatki i dochody wspólne w niniejszym preliminarzu wstawiono w sposób następujący:

W przeważnej części rubryk wstawiono wydatki tak na oddz. szpitalnych jako też oddz. klinicznych wedle rzeczywistych potrzeb — natomiast w tych pozycyach, w których wydatki rzeczywiste nie mogą być ściśle podane przyjęto następujące dzielniki odpowiadające do najbardziej zbliżonych wydatków a mianowicie:

w rubr. I. poz. 1., od 10—16, od 18 - 20, w rubr. II. poz. 23 do 25—30 rubr. IX. X. i XI. poz. 85—87—88 XIV. po 94 a i c) — na podstawie dzielnika wypośrodkowanego z wysokości ogólnych rzeczywistych wydatków.

Utrzymanie personalu aptecznego rozdzielono wedle rzeczywistych wydatków poniesionych na leki.

Koszta utrzymania personalu kuchennego na podstawie wydatku poniesionego na żywność.

Wszystkie zaś inne wydatki i dochody, do których powyższych zasad nie można zastosować, rozdzielono dzielnikiem wyposrodkowanym z ilości dni leczenia 276.000 przyjętej na r. 1906 a to po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Listopada 1889 r.

Z powyższej ilości dni leczenia przypada	na fundusz chorych	195.000 dni
„	„ klinik	44.000 „
„	„ położnic	20.000 „
zaś na klinikę położniczo - ginekologiczną		17.000 „
	Razem	276.000 dni.

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
	WYDATKI							
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**							
1	Dyrektor: *a*) płaca . 5.800 K. *b*) dodatek na mieszkanie z opałem 1.200 „	3.570	2.170	560	700	7.000	7.000	7.000
2	6 prymaryuszów: *a*) płaca po 2.400 K. 14.400 K. *b*) dodatki pięcioletnie po 400 K. . 4.800 „	19.200	—	—	—	19.200	20.200	20.300
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 1.300 K. . .	1.300	—	1.300	—	2.600	2.600	2.600
4	9 sekundaryuszów I. kl. po 1.400 K.	9.800	—	2.800	—	12.600	12.600	12.600
5	7 „ II. „ „ 1.200 „	8.400	—	—	—	8.400	8.400	8.400
6	8 praktykantów lekarskich adjutum po 600 K. . .	4.800	—	—	—	4.800	1.800	1.800
7	Akuszerka I. płaca . .	—	—	800	—	800	800	800
8	Akuszerka II. płaca . .	—	—	600	—	600	600	600
9	Kierownik oddziału chorób zakaźnych *a*) płaca 1.600 K. *b*) dodatek osobisty (wliczalny do emerytury) . . 800 „	2.400	—	—	—	2.400	2.400	2.400
10	2 kapelanów: *a*) płaca po 1.200 K. 2.400 K. *b*) dodatki na mieszkanie po 400 K. 800 „	1.632	992	256	320	3.200	3.200	3.200
11	Rządca: *a*) płaca . 2.640 K. *b*) wikt I. klasy . 800 „ *c*) opał 47.736 m. drzewa po 8·— K. 382 „ *d*) oświetlenie 120 kgr. nafty i 12 kgr. świec . 70 „	1.985	1.206	312	389	3.892	3.607	4.292
12	2 oficyałów: *a*) płaca po 2.200 K. 4.400 K. *b*) dodatki aktywalne po 300 K. . 600 „ *c*) 3 dodatki pięcioletnie po 300 K. . 900 „	3.009	1.829	472	590	5.900	5.500	5.900
	Do przeniesienia .	56.096	6.197	7.100	1.999	71.392	68.707	69.892

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
I.	Z przeniesienia .	56 096	6.197	7.100	1.999	71.392	68.707	69.892
13	2 pisarzy: *a*) płaca po 1.320 K. 2.640 K. *b*) 3 dodatki pięcioletnie po 200 K. 600 „ *c*) dodatki na mieszkanie po 200 K. 400 „ *d*) dodatek osobisty dla jednego pisarza . . 400 „	2.061	1.252	323	404	4.040	3.800	4.040
14	Pisarz w izbie przyjęcia: *a*) płaca . . 1.320 K. *b*) 2. dodatki pięciol. 400 „ *c*) wikt z pieczywem II. kl. (wzmocn.). 720 „	1.245	756	195	244	2.440	2 010	2.407
15	Dozorca domu: *a*) płaca . . 1.320 K. *b*) 2. dodatki pięciol. 200 „ *c*) dodatek osob sty 200 „ *d*) wikt z pieczywem II. kl. (wzmocn.) 720 „	1 245	756	195	244	2.440	2.199	2.340
16	2 aplikantów, płaca po 1.100 K.	1 122	682	176	220	2.200	2.000	2.200
17	Aptekarz: *a*) płaca . . 1.600 K. *b*) 2. dodatki pięciol. 400 „ *c*) dod. na mieszkanie 400 „ *d*) dodatek osobisty 400 „	1.428	868	224	280	2.800	2.600	2.617
18	Maszynista: *a*) płaca . . 1.200 K. *b*) 1 dod. pięciol. . 200 „ *c*) wikt II. klasy (wzmocniony) . 720 „	1.081	657	170	212	2.120	1.920	1.970
19	Woźny: *a*) płaca . . 1.000 K. *b*) 4 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 240 „ *c*) dodatek osobisty 100 „ *d*) dodatek na ubior 100 „	735	446	115	144	1.440	1.380	1.386
20	Odźwierny: *a*) płaca . . 1.000 K. *b*) 3 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 154 „ *c*) dodatek osobisty 100 „ *d*) dodatek na ubiór 100 „	691	420	108	135	1.354	1.320	1 320
	Razem . .	65.704	12.034	8.606	3 882	90 226	85.936	88.172
	Do tego:							
21	Zaliczki na płace . . .	3.000	—	—	—	3.000	2.185	3 000
21a	Dodatek 10% do płac dla urzędników administrac.	—	—	—	—	—	1.320	—
	Suma rubryki I. .	68.704	12.034	8.606	3.882	93.226	89.441	91.172

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 2. lit. b) Preliminuje się wogóle mniej o 1.100 K., gdyż odpadają dodatki pięcioletnie Dra Rożańskiego przeniesionego w stan spoczynku, w kwocie 1.200 K. a natomiast wstawiono na uzupełnienie 1 dodatku dla Dra Wiczkowskiego kwotę 100 K.

„ „ *6* Wstawia się dla koniecznej potrzeby pomnożenia personalu lekarskiego więcej o 5 posad praktykantów z adjutum po 600 K. rocznie w łącznej kwocie 3.000 K. zgodnie z wnioskiem Dyrektora szpitala, natomiast zmniejszono o tą kwotę preliminowany w rubr. VI. poz. 58 kredyt na remuneracye dla bezpłatnych praktykantów lekarskich.

„ „ *11.* Preliminuje się mniej o 400 K. z powodu, iż nowomianowany rządca nie pobiera dodatku pięcioletniego.

„ „ *14. 15. 17. 18. 19. 20.* Wstawiono odpowiednie kwoty na uzupełnienie do pełnej wysokości przyznanych dodatków pięcioletnich.

„ „ *21. a)* Nic się nie preliminuje z powodu wliczenia pobieranych dodatków do płac stałych na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. Października 1904 r.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
22	27 Sióstr Miłosierdzia:							
	a) płaca Siostry przełożonej . . 160 K.							
	b) 26 Sióstr oddziałowych po 160 K. 4.160 „							
	c) wikt z pieczywem Siostry przełożon. 395 „							
	d) wikt z pieczywem 26 Sióstr oddziałowych po 395 K. 10.270 „							
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry przełożonej . 44 „							
	f) ryczałt za pranie bielizny 26 Sióstr oddz. po 43·50 K. 1.131 „	10.480	4.375	646	659	16.160	15.759	15.755
23	Pomocnik kapelana . .	—	200	—	200	400	400	400
24	Dyetaryusze, płaca:							
	3 po 3 K. dziennie 3.285 K.							
	2 „ 2·80 K. „ 2.044 „							
	2 „ 2·70 „ „ 1.971 „							
	3 „ 2.40 „ „ 2.628 „	5.063	3.078	794	993	9.928	10.298	9.928
	Do przeniesienia .	15.543	7.653	1.440	1.852	26.488	26.457	26.083

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
II.	Z przeniesienia .	15.543	7.653	1.440	1.852	26.488	26 457	26.083
25	Dla 2 funkcyonar. pełniących służbę w izbach przyjęcia zakładu i kliniki położ.-ginekolog. tudzież w klinikach ogólnych wikt z pieczywem po 720 K. . .	734	447	115	144	1.440	1.218	1.440
26	2 stypendya stałe dla akuszerek po 240 K. . . .	—	—	480	—	480	480	480
27	2 pomocników aptekarza, po 6 K. dziennie . .	1.446	2.322	174	438	4.380	4.332	4.380
28	Służba oddziałowa:							
	a) płaca:							
	1) Oddział chorych:							
	1 nadzorcy oddz. kił. męskiego . 480 K.							
	1 sługi na oddź. chirurgicznym . 480 „							
	2 nadzorczyń na od. kił. kob. po 288 K. 576 „							
	1 sługi po 240 K. . 240 „							
	10 „ „ 192 „ . 1.920 „							
	18 „ „ 168 „ . 3.024 „							
	21 „ „ 144 „ . 3.024 „							
	8 „ „ 120 „ . 960 „	10.704	—	—	—	10.704	—	—
	62 osób.							
	2) Służba dla klinik (oddział chorych):							
	2 sług po 240 K. . 480 K.							
	10 „ „ 192 „ . 1.920 „							
	15 „ „ 168 „ . 2.520 „							
	7 „ „ 144 „ . 1.008 „	—	5.928	—	—	5.928	—	—
	34 osób.							
	3) Oddział położnic:							
	2 sług po 168 K. . 336 K.							
	5 „ „ 144 „ . 720 „	—	—	1.056	—	1.056		—
	7 osób.							
	4) Służba dla klinik (oddział położnic).							
	1 nadzorczyni . 360 K.							
	2 sług po 192 K. . 384 „							
	3 „ „ 168 „ . 504 „							
	9 „ „ 144 „ . 1.296 „	—	—	—	2.544	2.544	—	—
	15 osób.							
	Do przeniesienia .	28.427	16.350	3.265	4.978	53.020	32.487	32.383

Wydatki # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
II.	Z przeniesienia .	28.427	16.350	3.265	4.978	53 020	32.487	32.383
	b) wikt: dla nadzorcy, 2 nadzorczyń oddziału kiłowego, tudzież nadzorczyni kliniki położniczo-ginekologicz. po 600 K	1.800	—	—	600	2.400	—	—
	c) wikt dla 114 osób po 245 K.	14 455	8.330	1.715	3.430	27.930	—	—
	d) gratyfikacye . . .	306	186	48	60	600	—	—
	e) bluzy dla 114 osób po 20 K.	1.180	680	140	280	2.280		—
	Wydatki poz. 28.	—	—	—	—	*53.442*	*48.330*	*51.612*
29	Służba domu:							
	a) płaca: 1) Oddział chorych:							
	1 łaziebnego (bez wiktu) . . 600 K.							
	2 sług po 240 K. 480 „							
	4 „ „ 216 „ 864 „							
	7 „ „ 192 „ 1.344 „							
	5 „ „ 168 „ 840 „	4.128	—	—	—	4.128	—	—
	19 osób.							
	b) wikt dla 18 osób po 245 K.	4.410	—	—	—	4.410	—	—
	2) Oddział kliniczny (oddział chorych):							
	a) płaca:							
	1 odźwierny a zarazem dozorca pompy przy ul. Piekarskiej . 360 K.							
	1 odźwierny przy ul. Pijarów . 360 „							
	1 palacz do kaloryferów . . 312 „							
	3 parobków do posług po 168 K. 504 „ 1.536 K.							
	6 osób.							
	b) wikt:							
	2 odźwiernych i 1 palacza z kolacya mięsną po 320 K. . . 960 K.							
	wikt 3 parobków po 245 K. . 735 „ 1.695 K.							
	Do przeniesienia 3.231 K.	54.706	25.546	5.168	9.348	94.768	80.817	83.995

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Fundusz chorych szpitalny	Fundusz chorych kliniczny	Fundusz położnic szpitalny	Fundusz położnic kliniczny	Razem		
		Korony						
II.	Z przeniesienia 3.231 K.	54.706	25.546	5.168	9.348	94.768	80.817	83.995
	c) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 100 K. 200 „							
	d) dodatek na umundurow. 3 parobków po 50 K. . 150 „	—	3.581	—	—	3.581	—	—
	3) Oddział położnic z kliniką położn. ginekol.							
	a) płaca:							
	1 palacza przy kaloryferach . 312 K.							
	1 parobka przy głównej bramie wchodowej . 168 „							
	4 parobków do posług po 168 K. 672 „ 1.152 K.							
	6 osób							
	b) wikt dla palacza z kolacyą mięsną . . 320 K.							
	wikt dla 5 parobków po 245 K. 1.225 „ 1.545 „	—	—	1.348	1.349	2.697	—	—
	c) gratyfikacya dla służby domu	102	62	16	20	200	—	—
	Wydatki pozycyi 29.	—	—	—	—	*15.016*	*13 731*	*14.626*
30	Służba wspólna:							
	a) płaca:							
	pomocnika maszynisty zarazem ślusarza 600 K.							
	1 chłopca w ślusarni 216 „							
	2 palaczy po 420 K. . 840 „							
	1 dozorczyni laborat. 480 „							
	1 stróża nocnego . 700 „							
	2 kaplicznych po 120 K 240 „	1.568	954	246	308	3.076	—	—
	8 osób							
	b) wikt:							
	pomocnika maszynisty 600 K.							
	2 palaczy i 1 chłopca z kolacyą mięsną po 320 K. . . 960 „							
	wikt III. klasy 2 kaplicznych po 245 K 490 „	1.045	636	164	205	2.050	—	—
	c) gratyfikacye z końcem roku	153	93	24	30	300	—	—
	d) bluzy dla 6 sług po 20 K.	61	37	10	12	120	—	—
	Wydatki pozycyi 30.	—	—	—	—	*5.546*	*5.347*	*5 286*
	Suma rubryki II. .	57.635	30.909	6.976	11.272	106.792	99.895	103.907

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 22. lit. c) d) Preliminuje się wikt wogóle więcej o 405 K. jak na rok 1905. a to z powodu podrożenia niektórych artykułów żywności.

„ „ *28. lit. a)* Wstawia się na płacę dla posługacza oddz. chirurgicznego więcej o 120 K. rocznie a to z powodu jego długoletniej i gorliwej pracy, zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala.

„ „ *28. lit. c)* Preliminuje się na wikt dla 114 sług po 15 K. rocznie więcej o kwotę 1.710 K. a to z powodu podanego przy poz. 22 lit. *c)* d).

„ „ *29.* Wstawia się na wikt dla 26 sług wogóle więcej o kwotę 390 K. a to z powodu jak przy poz. 22. lit. *c)* d).

„ „ *30* Preliminuje się na wikt III. kl. dla drugiego gr. kat. kapelicznego kwotę 245 K. zaś dla rzym. kat. kapelicznego podwyższa się o 15 K zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala, wogóle więcej o 260 K. jak na r. 1905

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
III.	**Pensye i emerytury.**							
31	Finger Fryderyka, wdowa po b. profesorze kliniki	630	—	—	—	630	630	630
32	Neuhauser Karolina, wdowa po b. prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200	1.200	1.200
33	Jaroszyńska Eugenia, wdowa po b. oficyale	466	107	53	40	666	666	666
34	Köstlich Józefa, wdowa po b. oficyale	466	107	53	40	666	666	666
35	Marczak Helena, wdowa po b. pisarzu	490	112	56	42	700	700	700
35a	Dr. Chądzyński Jan były prymaryusz (zmarł.)	—	—	—	—		826	
36	Piro Karol, b. odźwierny	431	99	49	37	616	616	616
37	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz	2.391	—	—	—	2.391	2.391	2.391
38	Gralewska Zofia wdowa po oficyale	805	184	92	69	1.150	1.218	1.150
39	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	84	192	96	72	1.200	1.200	1.200
40	Jedno małoletnie dziecko po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	200	—	—	—	200	400	220
41	Malinowski Erazm, b. rządca	2.520	576	288	216	3.600	3.600	3.600
42	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz	588	134	67	51	840	840	840
43	Bogusz Wiktor, b. oficyał	946	217	108	81	1.352	1.352	1.352
44	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor	2.828	646	323	243	4.040	4.040	4.040
45	Berthleff Klementyna, wdowa po dyrektorze	1.260	288	144	108	1.800	1.800	1.800
46	Widman Michalina, wdowa po prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200	1.200	1.200
47	Maruszczak Karolina, b. akuszerka	—	—	404	—	404	403	404
48	Jezierska Leontyna wdowa po pisarzu	630	144	72	54	900	900	900
49	Dr. Rożański Józef b. prymaryusz	3.600	—	—	—	3.600	—	—
	Suma rubryki III.	21.491	2.806	1.805	1.053	27.155	24.648	23.575

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz				Razem		
		chorych		położnic				
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
	Do poz. 40. Preliminuje się mniej o 20 K. z powodu, iż jedno dziecko ukończyło wiek normalny.							
	„ „ 49. Wstawia się nowo przyznaną statutową emeryturę dla Dr. Rożańskiego b. prymaryusza							
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**							
50	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni	144	—	—	—	144	144	144
50a	Matwijko Grzegorz, b. parobek (zmarł)	—	—	—	—	—	180	120
51	Kozłowski Dmytro, b. parobek	84	19	10	7	120	120	120
52	Wacnik Agata, b. dozorczyni .	128	—	—	—	128	128	128
53	Grochowska Rozalia, wdowa po oźwiernym, dar z łaski .	168	38	19	15	240	240	240
54	Witoszyńska Dominika, b. nadzorczyni pralni . .	280	64	32	24	400	400	400
55	Sempik Marya wdowa po parobku	84	19	10	7	120	120	120
55a	Nydza Marya, b. posługaczka jednorazowy dar z łaski .	—	—	—	—	—	100	100
55b	Kołakowski Józef b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski .	—	—	—	—	—	—	200
	Suma rubryki IV. .	888	140	71	53	1.152	1.432	1.572
	Do poz 50a. Nic się nie preliminuje z powodu śmierci emeryta.							
	„ *poz. 56a) b).* Opuszczono jako jednorazowy dar z łaski.							
V. 56	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	140	32	16	12	200	40	200
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**							
57	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych	1.530	930	240	300	3.000	2.600	2.600
58	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku	420	—	180	—	600	3.600	3.600
59	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych .	840	192	96	72	1.200	1.200	1.200
	Suma rubryki VI. .	2.790	1.122	516	372	4.800	7.400	7.400

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
	Do poz. 57. Wstawia się więcej jak na rok 1905 o kwotę 400 K., gdyż dotychczasowy kredyt dla licznego personalu okazał się niewystarczający. (LW. 122231/904).							
	„ *poz. 58.* Preliminuje się mniej o 3.000 K., z powodu utworzenia nowych 5 posad praktykantów lekarskich z adjutum o rocznych 600 K. (vide wyjaśnienia Rubr. I. poz 6 wyd).							
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
60	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki .	76.830	43.032	8.540	14.212	142.614	163.263	149.300
	b) 5 Sióstr Miłosier. w kuchni:							
	α) płaca po 160 K. 800 K.							
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 395 K. 1.975 „							
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. . 218 „	1.616	898	180	299	2.993	2.986	2.918
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:							
	α) płaca 10 sług rocznie po 144 K. . 1.440 K.							
	płaca 3 sług rocznie po 120 K. . 360 „ 1.800 K							
	β) wikt z pieczywem dla 13 sług po 245 K. 3.185 „							
	γ) gratyfikacye . . 80 „							
	δ) na fartuchy, kaftany i czepki po 10 K. 130 „	2.805	1.559	311	520	5.195	4.818	5.000
	d) opał i para do gotowania w kuchni . . .	1.620	900	180	300	3 000	3.438	3.000
	e) naczynia i sprzęty kuchenne							
	1. zwyczajne . .	486	270	54	90	900	936	900
	2. **nadzwyczajne**:	—	—	—	—	—	—	**1.400**
	f) pieczywo dla chorych .	10.430	2.772	520	700	14.422	14.264	12.710
	g) wino dla chorych . .	3.400	1.300	250	350	5.300	5.462	5.560
61	Wikt II. klasy dla akuszerki dyżurnej . . .	—	—	600	—	600	497	600
62	Wikt I. klasy dla lekarza i aptekarza dyżurnego . .	900	—	400	—	1.300	1.332	1.300
	Do przen. { 1. zwyczajne . .	98.087	50.731	11.035	16.471	176.324	196.996	181.288
	Do przen. { 2. **nadzwyoz.** .	—	—	—	—	—	—	**1.400**

Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
VII.	Z przen. zwyczajne	98.087	50.731	11.035	16.471	176.324	196.996	181.288
	Z przen. **nadzwycz.**	—	—	—	—	—	—	**1.400**
63	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi w szpitalu i klinikach, *a*) drzewem i węglem	11.000	13.000	5.300	6.700	36.000		
	b) opał gazem aparatów sterylizacyjnych, kuchenek i wentylatorów	2.200	2.500	170	1.500	6.370	37.420	36 000
64	*a*) Oświetlenie naftą i gazem z dotyczącemi potrzebami	3.500	1.100	—	200	4.800	5.630	3.900
	b) Oświetlenie elektryczne	950	13.500	2.000	8.500	24.950	26.173	25.700
65	Sprzęty, zakupno i naprawa	4.000	2.700	300	750	7.750	9.921	8.000
66	Fiakrowe dla rządcy	204	124	32	40	400	400	400
67	Utrzymanie ogrodu: *a*) spacerowego i warzywnego 400 K. *b*) płaca ogrodnika 400 K., wikt 680 K. 1.080 „	1.036	237	118	89	1.480	1.502	1.480
68	Utrzymanie pralni: *a*) opał, praczki i inne potrzeby	7.000	2.000	2.500	2.000	13 500	13.100	14.000
	b) 2 Siostry Miłosier. w pralni: *α*) płaca po 160 K. 320 K. *β*) wikt po 395 K. 790 „ *γ*) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	622	180	215	180	1.197	1.194	1.167
69	Bielizna pościel i odzież: *a*) zakupno i naprawa	11.000	7.000	2.000	2.500	22.500	17.193	19.800
	b) 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie bielizny i szwalni: *α*) płaca po 160 K. 320 K. *β*) wikt z pieczywem i dodatkami po 395 K. 790 „ *γ*) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	586	371	108	132	1.197	1.194	1.167
70	Słoma do sienników	900		—	—	900	838	1.200
71	Opłata za wodę z wodociągów miejskich	7.000	6.000	2 500	2.200	17.700	47.624	14.640
	Razem 1. zwyczajne	148.085	99.443	26.278	41.262	315.068	359.185	308.742
	Razem **2. nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	**1.400**
	Suma rubryki VII.	148.085	99.443	26 278	41.262	315.068	359.185	310.142

Wydatki # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 60. lit. a) Wydatki na wyżywienie wynosiły:

	Na oddziale chorych		na oddz. klinik		na oddz. położnic		na klinice położnic.	
	na dni:	kwotę:	na dni:	kwotę:	na dni:	kwotę:	na dni:	kwotę:
W r. 1902	201.815	67.928 K.	47 537	56.520 K.	17.128	7.222 K.	16.674	14.640 K.
„ „ 1903	195.933	69.999 „	47.473	58.564 „	18.159	8.169 „	16.589	15.983 „
„ „ 1904	194.438	89.825 „	43 862	49.979 „	19.099	8.908 „	16.769	14.550 „
Razem	592.186	227 752 K.	138.872	165.063 K.	54.986	24.299 K.	50.032	45.173 K.
Przeciętnie	197.395	75.917 „	46.290	53.021 „	18.328	8.099 „	16.677	15.057 „

Preliminuje się jednak w myśl wniosku lustratora szpitali ogółem kwotę 142.614 K. zatem mniej o 6.686 K. jak na rok 1905.

Do poz. 60b) c) Wstawia się wikt dla Sióstr i służby kuchennej więcej o 270 K. z powodu podanego przy poz 22 i 28.

„ „ *60d).* Opał do kuchni kosztował w r. 1902 2.828 K. w r. 1903 — 3.656 K. w r. 1904 — 3.438 K. razem 9.917 K. przeciętnie 3.303 K. wstawia się kwotę 3.000 K.

„ „ *60 lit e)* Wydatek wynosił w r. 1902 — 797 K. w r. 1903 — 903 K. w r. 1904 — 936 K. razem 2.636 K. przeciętnie 878 K preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1905 kwotę 900 K.

„ „ *60 lit. f.* Pieczywo kosztowało w r 1902 — 13.024 K. w r. 1903 — 12.739 K. w r. 1904 — 14.264 K. razem 40.027 K. przeciętnie 13.342 K. Preliminuje się z powodu podwyższenia porcyi na odz. kiłowych tudzież wyniku z r. 1904. zgodnie z wnioskiem dyrektora kwotę 14.422 K.

„ „ *60 lit g).* Wino kosztowało w r. 1902 — 5.835 K. w r. 1903 — 7.197 K. w r. 1904 — 5.462 K. razem 18.494 K. przeciętnie 6.164 K. wstawia się z powodu ograniczenia wydawania wina kwotę 5.300 K. zatem mniej o 260 K. jak na rok 1905.

„ „ *63a)* Opał kosztował w r. 1902 — 38.914 K. w r. 1903 — 43.196 K. w r. 1904 — 37.420 K. razem 119.530 K. przeciętnie 39.843 K. preliminuje się w myśl wniosku lustratora szpitali tylko kwotę 36 000 K. zatem mniej o 1.200 K. jak na rok 1905.

„ „ *63b)* Wydatki na ten cel ponoszono dotąd niewłaściwe z Rubr. VIII po 76. „potrzeby sanitarne“ wskutek czego pozycyę tę corocznie przekraczano — wstawia się zatem zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala wydatek w kwocie 6.370 K. jako tu należący.

„ „ *64 lit. a)* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 7.077 K. w 1903 — 8.707 K. w r. 1904 — 5.630 K. razem 21.414 K. przeciętnie 7.138 K. preliminuje się w myśl wniosku lustratora szpitali kwotę 4.800 K. t. j. więcej o 900 K. jak na r. 1905.

„ „ *64 lit. b).* Wstawia się dla braku odnośnych dat — obliczoną przez lustratora szpitali kwotę 24.950 K zatem mniej o 750 K. jak na rok 1905.

„ „ *65.* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 7.848 K. w r. 1903 — 7.981 K. w r. 1904 — 9.921 K. razem 25.750 K. przeciętnie 8 583 K. wstawia się jednak w myśl wniosku lustratora szpitali tylko kwotę 7.750 K. zatem mniej o 250 jak na r. 1905.

„ „ *68a)* Pranie kosztowało w r. 1902 — 13.553 K. w r. 1903 — 15.102 K. w r. 1904 — 13.100 K. razem 41.755 K. przeciętnie 13.918 K. wstawia się jednak zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitali kwotę 13.500 K. t. j. mniej o 500 K. jak na rok 1905

„ „ *68 b)* Na wikt Sióstr więcej o 30 K. z powodu jak przy poz. 22 podano.

„ „ *69 lit. a)* Bielizna kosztowała w r. 1902 — 17 668 K. w r. 1903 — 23.821 K. w r. 1904 — 17.193 K. razem 58.682 K. przeciętnie 19.560 K. wstawia się z powodu koniecznej potrzeby sprawienia bielizny dla oddziałów klinicznych kwotę 22.500 K. czyli więcej o 2.700 K. jak na rok 1905.

„ „ *70.* Wstawia się mniej o 300 K. jak na r. 1905 wedle wniosku lustratora szpitali.

„ „ *71.* Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala kwotę 17.700 K. więcej o kwotę 3.060 K., gdyż dotychczasowy kredyt okazał się nie wystarczający.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnie ie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	klinieczny	szpitalny	klinieczny			
		Korony						
VIII.	**Koszta sanitarne.**							
72	Lekarstwa . . .	9.500	18.000	950	4.000	32.450	35.110	28.600
73	Utrzymanie apteki: 2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym: *a*) płaca po 160 K. 320 K. *b*) wikt z pieczywem i dodatk. po 395 K. 790 „ *c*) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	359	658	48	132	1.197	1.194	1.167
74	2 laborantów do apteki: *a*) 1 laborant, płaca bez wiktu . 720 K. *b*) 1 pomocnik, płaca 240 „ *c*) wikt z pieczywem dla pomocnika . 245 „ *d*) gratyfikacye . 60 „	417	670	51	127	1.265	1.148	1.250
75	Ambulatoryum . . .	600	2 000	200	250	3 050	2.287	800
76	Potrzeby sanitarne . . .	10.000	27.500	2.500	4 000	44.000	60.606	50.000
76a	Potrzeby fotograficzne do Röntgena i aparat. zwykłych .	—	—	—	—	—	924	2.100
77	Szczudła, buty, opaski, okulary i t. p. . . .	1.770	870	210	150	3.000	3.056	3.400
78	Laboratoryum . . .	350	—	50	—	400	131	780
79	Wino stare dla ciężko chorych	—	1.200	—	100	1.300	1.251	1.850
80	Instrumenta chirurgiczne .	3.000	3.300	600	1.400	8.300	7.935	8.000
81	Koszta pogrzebowe . .	1.750	400	200	150	2.500	2 550	2.500
	Suma rubryki VIII. .	27.746	54.598	4.809	10.309	97.462	116.192	100.447

Do poz. 72. Wydatki wynosiły w r. 1902 — 29.061 K. w r. 1903 — 29.575 K. w r. 1904 — 35.110 K. razem 93.746 K. przeciętnie 31.248 K. wstawia się jednak dla większego zapotrzebowania na klinikach kwotę 32.450 K. wedle wniosku lustratora szpitali.

„ „ *73.* Wstawia się więcej o 30 K. na wikt dla Sióstr jakto przy poz. 22 podano.

„ „ *74.* Wstawiono wikt laboranta więcej o 15 K. z powodu podrożenia artykułów żywności.

„ „ *75.* Preliminuje się w myśl wniosku lustratora szpitali obliczoną kwotę 3.050 K zatem więcej o 2.250 K. jak na r. 1905.

„ „ *76 i 76a)* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 50.542 K. w r. 1903 — 56.663 K. w r. 1904 — 60.606 K. razem 167.811 K. przeciętnie 55.937 K. Wstawiono wedle wniosku lustratora szpitali tylko kwotę 44.000 K. zatem mniej o 6.000 K. jak r. 1905. z opuszczeniem wydatku na potrzeby fotograficzne do Röntgena ponoszone z kredytu na potrzeby sanitarne.

„ „ *77.* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 3.010 K. w r. 1903 — 3.395 K. w r. 1904 — 3.056 K. razem 9.461 K. przeciętnie 3.153 K. preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 3.000 K. zatem mniej o 400 K. jak na r. 1905

„ „ *78.* Preliminuje się wydatki tylko na oddziały szpitalne w kwocie 400 K. t. j. mniej o 380 K. jak na rok 1905.

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 79. Wino kosztowało w r. 1902 — 1.409 K. w r. 1903 1.886 K. w r. 1904 — 1.251 K. razem 4.546 K. przeciętnie 1.515 K. preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 1,300 K. zatem mniej o 550 K. jak w r. 1905.

„ „ *80.* Wydatki wynosity w r. 1902 — 7.481 K. w r. 1903 — 8.093 K. w r. 1904 — 7.935 K. razem 23.509 K. przeciętnie 7.836 K. Preliminuje się wedle wniosku lustratora szpitali kwotę 8.300 K. zatem więcej o 300 K. jak na r. 1905 a to wyłącznie dla oddz klinicznego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
82	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.400	1.600	300	500	4.800	4 991	4.800
X. 83	**Koszta kapliczne** . .	420	96	48	36	600	600	600
XI.	**Utrzymanie budynków.**							
84	Konserwacye i reparacye:							
	1. zwyczajne .	12.000	9.500	2.000	3.500	27.000	21.434	26.500
	2. **nadzwyczajne:**							**8.813**
—	Na odnowienie fasady .	**4.000**	—	—	—	**4.000**	**3.000**	
85	Utrzymanie maszyny i wodociągów							
	1. zwyczajne .	1.326	806	208	260	2.600	2.901	2.600
	2. **nadzwyczajne:**							
—	Na naprawę maszyn w pralni .	**884**	**255**	**306**	**255**	**1.700**	—	—
86	Pompowanie wody prądem elektrycznym . . .	1.020	620	160	200	2.000	2.221	1.600
87	Asekuracya budynków . .	408	248	64	80	800	79.	80
88	Kominiarze i straż ogniowa .	918	558	144	180	1.800	1 800	1.800
	Razem: 1. zwyczajne .	15.672	11.732	2.576	4.220	34.200	29.146	33.300
	Razem: 2. **nadzwyczajne** .	**4.884**	**255**	**306**	**255**	**5.700**	**3.000**	**8.813**
	Suma rubryki XI. .	20.556	11.987	2.882	4.475	39.900	32.146	42.113

Do poz. 84. Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1902 — 21.006 K. w 1903 — 21.599 K. w r. 1904 — 29 147 K., razem 71.752 K., przeciętnie 23.917 K., preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego tudzież koniecznej potrzeby znaczniejszych reperacyi w zakładzie położnic zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala kwotę 27 000 K. zatem więcej o 500 K. jak na r 1905. Na wydatki nadzwyczajne wstawia się ostatnią ratę na odnowienie fasady frontowej w głównym gmachu kwotę 4.000 K.

„ „ *85.* Na wydatki zwyczajne wstawia się jak na r. 1905, zaś na naprawę zniszczonej maszyny w pralni zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala kwotę 1.700 K. jako wydatek nadzwyczajny.

„ „ *86.* Wstawia się więcej o 400 K. jak na r. 1905 a to na podstawie wyniku roku ostatniego.

XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**							
89	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. = 14.080·60 K. za część budynku użytego dawniej na oddz. położnic . .	704	—	—	—	704	704	704
	Do przeniesienia .	704	—	—	—	704	704	704

Krajowy szpital powszechny we Lwowie

Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
	Z przeniesienia .	704	—	—	—	704	704	704
90	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. = 56.322.36 K. za część budynku użytego dla oddziału chorych . .	2.816	—	—	—	2.816	2.816	2.816
	Suma rubryki XII .	3.520	—	—	—	3.520	3.520	3.520
XIII.								
91	**Podatki i daniny** . .	204	124	32	40	400	363	400
XIV.	**Rozmaite.**							
92	Utrzymanie biblioteki . .	376	—	24	—	400	493	400
93	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń . . .	—	—	—	—	—	—	2.200
94	Przypadkowe:							
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	306	186	48	60	600	690	600
	b) ubezpieczenie służby od wypadków . . .	128	77	20	25	250	212	250
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane .	867	527	136	170	1.700	2.116	1.400
	d) fund. kraj. wzrot zapłaconej przez c. k. Rząd I. raty z tytułu zaległych kosztów utrzymania chorych klinicznych	—	—	—	—	—	100.000	—
	Suma rubryki XIV .	1.677	790	228	255	2 950	103.511	4.850
	Do poz. 94c). Preliminuje się na sporządzenie odpisu protokołów stanu chorych więcej o 300 K. jak na r. 1905. LW. 38870/905.							
XV.	**Zapomogi dla położnic.**							
95	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład . .	—	—	14.000	—	14.000	14.412	14.000
	Do poz. 95. Wydatki wynosiły w r. 1902 — 14.160 K. w r. 1903 — 13.944 K. w roku 1904 — 14.412 K., razem 42.516 K. przeciętnie 14.172 K., preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1905 kwotę 14.000 K.							

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
96	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały . .	—	—	100	—	100	47	100
XVII. 97	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii.**							
	1) Zwyczajne:							
	a) Ryczałt na utrzymanie i leczenie dzieci . . .	32.000	—	—	—	32.000	32.000	32.000
	b) Subwencya na emeryturę Dr. Merczyńskiego . .	1.500	—	—	—	1.500	—	1.500
	2) **nadzwyczajne:**							
	Jednorazowa subwencya na pokrycie niedoborów Tow. .	**5.000**	—	—	—	**5.000**	—	—
	Razem { 1. zwyczajne .	33.500	—	—	—	33.500	32.000	33.500
	Razem { 2. **nadzw.** .	**5.000**	—	—	—	**5.000**	—	—
	Suma rubryki XVII.	38.500	—	—	—	38.500	32.000	33.500

Do poz. 97. Na wydatki zwyczajne preliminuje się jak na r. 1905. Na pokrycie niedoborów Towarzystwa wstawia się jednorazowo jako wydatek nadzwyczajny kwotę 5.000 K. a to w załatwieniu petycyi Towarzystwa odstąpionej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904 Wydziałowi Krajowemu. W sprawie tej wnosi się osobne sprawozdanie do LW. 65.201/905.

XVIII.	**Spłata pożyczek.**							
98	Umorzenie pożyczki 101.400 K. zaciągniętej w Banku krajowym na kupno realności: dwie raty kapitału z odsetkami po 2.535 K. . .	5.070	—	—		5.070	—	5.070

Do poz 98. Wstawia się przypadające w r. 1906 Bankowi krajowemu dwie raty kapitału z odsetkami od zaciągniętej pożyczki na kupno realności p. Markowskiej w kwocie 101.400 K.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Dochody.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
	DOCHODY.							
I.	**Dodatki.**							
1	Od c. k. Skarbu za 781·58 m. drzewa opałowego po 8 K. część przypadająca na te oddziały . . .	3.990	—	440	—	4.430	3.240	4.430
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta . .	54.000	—	—	—	54.000	57.245	53.000
	Suma rubryki I. .	57.990	—	440	—	58.430	60.485	57.430
	Do poz. 2. Dochody wynosiły w roku 1902 — 51.680 K. w roku 1903 — 53.776 K. w r. 1904 — 57.245 K., razem 162.701 K., przeciętnie 54.234 K. wstawia się z uwagi na wynik roku ostatniego więcej o 1.000 K. jak na rok 1905.							
II. 3	**Opłaty pośmiertne** . .	23.000	—	—	—	23 000	24.590	20.000
	Do poz. 3. Dochody wynosiły w r. 1902—25.731 K. w roku 1903 — 19.283 K. w roku 1904 — 24.590 K., razem 69.604 K., przeciętnie 23.201 K., z powodu zmienności tych dochodów tudzież wyniku roku ostatniego prelinuje się kwotę 23.000 K. t. j. więcej o 3.000 K. jak na r. 1905.							
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**							
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego	304.000	—	50.000	—	354.000	353.053	356.000
5	Od samopłacących . . .	55.144	—	5.856	—	61.000	72 590	53.000
6	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych .	6.400	—	600	—	7.000	6.531	8.000
	Suma rubryki III. .	365.544	—	56.456	—	422.000	432.174	417.000

Dochody. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 4. Dochody wynosiły w r. 1902 — 352.911 K w r. 1903 — 355.640 K. w r. 1904 — 353.059 razem 1,061.604 K., przeciętnie 353.852 K. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 354.000 K. czyli mniej o 2.000 K. jak na r. 1905.

„ „ *5.* Dochody wynosiły w r. 1902 — 51.232 K. w r. 1903 — 60 398 K. w r. 1904 — 72.590 K. razem 184.220 K., przeciętnie 61.406 K. Preliminuje się kwotę 61.000 K. zatem więcej o 8.000 K. jak na rok 1905.

„ „ *6.* Dochody wynosiły w r. 1902 — 4.851 K. w r. 1903 — 9.161 K. w r. 1904 — 6.531 K., razem 20.543 K., przeciętnie 6 847 K. Wstawia się kwotę 7.000 K. t. j. mniej o 1.000 jak na r. 1905.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906					Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny			
		Korony						
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**							
7	Dochód z ogrodu szpitalnego .	460	—	40	—	500	466	500
8	Czynsz od c. k. Rządu za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych . .	—	—	2.000	—	2.000	1.360	2.000
	Suma rubryki IV. .	460	—	2.040	—	2.500	1.826	2.500
V.	**Rozmaite.**							
9	Rozmaite nieprzewidziane .	184	—	16	—	200	71	200
10	Zwrot zaliczek na płace . .	3.000	—	—	—	3.000	3.154	3.000
	Suma rubryki V. .	3.184	—	16	—	3.200	3.225	3.200
VI.	**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu.**							
11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach .	145.281	—	46.321	—	191.602	170.000	186.678
11a	Dodat k konkurencyjny za użytkowanie światła elektr. .	—	—	—	—	—	1.500	—
	Suma rubryki VI. .	145.281	—	46.321	—	191.602	171.500	186.678

Do poz. 11. Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2 niniejszego preliminarza *a*) na oddziale chorych . . . . 215.681 K.
straciwszy koszt utrzymania 44.000 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 1 K. 60 gr. dzienni, który fund. krajowy ponosi . . . 70.400 „
okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 145.281 K.
którą zobowiązany jest zwrócić c. k. Rząd.
b) na oddz. położnic wynoszą wydatki . . . . . 73.521 K.
straciwszy koszt utrzymania 17.000 dni po 1 K. 60 gr. dziennie, który ponosi fund. krajowy . . . . . 27.200 „
Okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 46.321 K.
która przypada do zwrotu od c. k. Rządu.

LW. 69.321/1905.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1906.

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

LW. 48.259/1905 i 69.202/1905.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy zakład dlą obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z r. 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony		
		WYDATKI.			
I.	1-14	Płace i emolumenta etatowe	62.953	54.391	59.870
II.	15-20	Koszta utrzymania osób nieetatowych . 1. zwyczajne	114.447	99.191	105.889
		2. **nadzwyczajne**	**2.000**	**800**	
III.	21-32	Pensye i emerytury	10.960	11.451	10.252
IV.	33-34	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	192	192	192
V.	35	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80	1 950	80
VI.	36-37	Remuneracye i zapomogi	3.020	2.212	2 220
VII.	38-47	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne	289.403	302.268	278 544
		2. **nadzwyczajne**	**14.860**	**16 523**	**650**
VIII.	48-51	„ „ folwarku . 1. zwyczajne	33.496	36.179	35 206
		2. **nadzwyczajne**	—	**1.000**	—
IX.	52-57	„ sanitarne . 1. zwyczajne	14.750	15.262	12.250
		2. **nadzwyczajne**	**1.000**	—	—
X.	58	„ kancelaryjne	1.500	1.963	1.500
XI.	59	„ kapliczne . 1. zwyczajne	500	572	500
		2. **nadzwyczajne**	**240**	**200**	—
XII.	60-65	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń . 1. zwyczajne	22.280	22.411	21.480
		2. **nadzwyczajne**	**190**	**1.008**	**2.490**
XIII.	66	Podatki z ekwiwalentem i daniny	80	84	80
XIV.	67-71	Rozmaite . 1. zwyczajne	7.246	7.142	7 652
		2. **nadzwyczajne**	—	**500**	—
XV.	72	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120	119	120
XVI.	73	Spłata pożyczek	81.110		70.040
		Razem 1. zwyczajne	642.137	555.387	605.875
		2. **nadzwyczajne**	**18 290**	**20.031**	**3.140**
		Suma wydatków	660.427	575.418	609.015
		DOCHODY.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	160	—	—
II.	2-3	Dodatki	1.500	1.505	1.970
III.	4-5	Dochody z dóbr	43.335	47.207	41.960
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	547.500	566.867	532.000
V.	9-12	Rozmaite	6.240	7.396	5.940
		Suma dochodów	598.735	622.975	581.870
		W porównaniu z wydatkami	660.427	575.418	609.015
		Okazuje się **niedobór**	**61.692**	—	27.145
		„ „ **nadwyżka**	—	47.557	—

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1906 z uchwalonemi na rok 1905.

Wydatki preliminowane na r. 1906 wynoszą					660.427 K	
» uchwalone » » 1905 »					609.015 „	
Wydatki większe o						51.412 K.
a to:						
w rubr.	I.	ogółem	więcej o	3.083 K.		
„	II.	»	» »	10.558 »		
»	III.	»	» „	708 „		
»	VI.	»	» „	800 »		
»	VII.	„	» »	25.069 „		
»	VIII.	»	mniej » . .		1.710 K	
»	IX.	»	więcej »	3.500 „		
„	XI.	»	» »	240 „		
»	XII.	„	mniej „ . .		1.500 »	
»	XIV.	„	» » . .		406 „	
»	XVI.	»	więcej „	11.070 »		
		Razem	więcej o	55.028 K.	mniej o	3.616 K.
Z porównania więcej j. w. o . .					51.412 K.	
Dochody preliminowane na rok 1906 wynoszą					598.735 K.	
» uchwalone » » 1905 »					581.870 »	
Dochody większe o						16.865 »
a to:						
w rubr.	I.	ogółem	więcej o	160 K.		
„	II.	»	mniej „ . .		470 K.	
»	III.	»	więcej „	1.375 »		
»	IV.	»	» »	15.500 »		
»	V.	„	» »	300 »		
		Razem	więcej o	17 335 K.	mniej o	470 K.
Z porównania więcej j. w. o . . .					16.865 K.	
Wynik zatem na r. 1906 jest *mniej korzystny* o kwotę						34.547 K.

a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony		
	WYDATKI.				
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**				
1	Dyrektor: *a)* płaca	6.000 K.			
	b) relutum za wikt . . .	816 „	6.816	6.816	6.816
2	3 prymaryuszów: *a)* płaca po 3.000 K. .	9.000 K.			
	b) relutum za wikt po 816 K.	2.448 „			
	c) dodatki pięciol. po 400 K.	1.200 „	12.648	10.032	9.794
3	2 sekundaryuszów: *a)* płaca po 2.000 K. .	4.000 K.			
	b) relutum za wikt po 816 K.	1.632 „			
	c) dodatki pięciol. po 300 „	553 „	6.185	5.932	5.932
4	3 asystentów: *a)* płaca:				
	α) jednego . 1.500 K.				
	β) dwóch po 1.400 K. 2.800 „	4.300 K.			
	b) relutum za wikt po 816 K.	2.448 „	6.748	4.432	6.748
5	2 kapelanów: *a)* płaca po 800 K. . .	1.600 K.			
	b) relutum za wikt rz. kat. kapel.	720 „			
	c) wikt w naturze gr. kat. kapel.	720 „			
	d) dodatki pięcioletnie po 100 K.	600 „	3.640	3.579	3.640
6	Rządca: *a)* płaca	2.520 K.			
	b) relutum za wikt . . .	816 „			
	c) dodatki pięcioletnie po 400 K. .	1.200 „	4.536	5.545	5.665
7	2 oficyałów: *a)* płaca po 2.220 K. . .	4.440 K.			
	b) dodatki osobiste po 600 K. .	1.200 „			
	c) dodatki pięcioletnie po 300 K.	600 „	6.240	6.040	6 240
8	3 pisarzy: *a)* płaca po 1.260 K. . . .	3.780 K.			
	b) relutum za wikt 720 K . .	2.160 „			
	c) dodatki pięcioletnie po 160 K. .	320 „	6.260	4.000	5.270
9	Maszynista: *a)* płaca	1.200 K.			
	b) relutum za wikt . . .	720 „			
	c) dodatek pięcioletni . .	100 „	2.020	1.920	1.972
10	Dozorca domu: *a)* płaca	1.260 K.			
	b) relutum za wikt . .	720 „	1.980	—	1.980
11	Woźny: *a)* płaca	1.000 K.			
	b) dodatek na ubiór . . .	100 „			
	c) dodatek osobisty . . .	50 „			
	d) dodatki pięcioletnie po 60 K. .	240 „	1.390	1.330	1.365
12	Odźwierny przy furcie zakładowej:				
	a) płaca	1.000 K.			
	b) dodatek na ubiór	100 „			
	c) dodatek osobisty	50 „			
	d) dod. pięciol. po 60 K. . .	180 „	1.330	1.270	1.288
	Do przeniesienia .		59.793	50.896	56.710

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony		
	Z przeniesienia . .	59.793	50.896	56.710
I.				
13	Odźwierny przy bramie wjazdowej:			
	a) płaca . . . . . 1.000 K.			
	b) dodatek na ubiór . . . . 100 „			
	c) „ pięcioletni . . . 60 „	1.160	1.160	1.160
	Razem . . .	60.953	52.056	57.870
	Do tego:			
—	Dodatek 5% do płac dla urzędników administracyjnych .	—	452	—
14	Zaliczki na płace	2.000	1 883	2.000
	Suma rubryki I. .	62 953	54 391	59.870

Do poz. 2. Pre'iminuje się pobory dla trzeciego prymaryusza w kwocie 3.816 K. a to na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27 października 1904 i uzupełniony dodatek pięcioletni dla Dr Maliszewskiego. Natomiast odpada relutum z mieszkanie dla jednego prymaryusza, z powodu budowy pawilonów. Wogóle wstawia się w tej pozycyi więcej o 2.854 K. jak w roku 1905.

„ „ *3.* Wstawia się na przypadający drugi dodatek pięcioletni dla Dr. Woszczyńskiego kwotę 253 K. od 27 lutego 1906.

„ „ *6.* Z powodu budowy pomieszkań dla funkcyonaryuszy odpadają dodatki na mieszkania i relutum za opał i oświetlenie.

„ „ *8.* Wstawia się pełne pobory dla trzeciego pisarza.

„ „ *9, 11 i 12.* Jak na rok 1905 z uzupełnieniem dodatków pięcioletnich do pełnej wysokości.

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony		
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
15	26 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
	1) zwyczajne: *a*) płaca rocznie po 160 K.	4.160 K.			
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 395 K. . .	10.270 „	14.430	12.877	13.020
	2) **nadzwyczajne**: Na wyprawę i koszta sprowadzenia dla 5 Sióstr Miłosierdzia przyjąć się mających po 400 K		**2 000**	**800**	—
16	2 dyetaryuszy: *a*) płaca po 2 K. 50 g. i 2 K. dziennie	1.643 K			
	b) relutum za wikt po 720 K. .	1.440 „	3.083	3.568	3.083
17	Służba wyższa:				
	a) płaca ślusarza.	600 K.			
	„ stolarza	480 „			
	„ krawca	360 „			
	„ szewca	360 „			
	„ 5 palaczy przy maszynie parowej po 360 K.	1.800 „			
		3.600 K.			
	b) wikt z pieczywem 9-ciu osób służby wyższej po 450 K.	4.050 „			
	c) gratyfikacye z końcem roku . . .	200 „	7.850	5.313	5.420
18	Służba oddziałowa:				
	a) płaca 5 dozorców rocznie po 360 K. .	1.800 K.			
	„ 10 „ „ „ 288 „ .	2.880 „			
	„ 15 „ „ „ 240 „ .	3.600 „			
	„ 46 „ „ „ 192 „ .	8.832 „			
	„ 1 łaziebnego rocznie po 192 „ .	192 „			
	„ 5 dozorczyń „ „ 288 „ .	1.440 „			
	„ 10 „ „ „ 240 „ .	2.400 „			
	„ 15 „ „ „ 192 „ .	2.880 „			
	„ 36 „ „ „ 168 „ .	6.048 „			
	„ 1 łaziebnej rocznie po 168 „ .	168 „	30.240	25.087	28.266
	razem 144 osób				
	b) dodatki z tytułu podwyższenia za każdy rok służby w tej samej kategoryi uzyskane po koniec roku 1905:				
	dla 5 dozorców rocznie po 120 K. .	600 K.			
	„ 7 „ „ „ 72 „ .	504 „			
	„ 8 „ „ „ 48 „ .	384 „			
	„ 18 „ „ „ 24 „ .	432 „			
	„ 4 dozorczyń rocznie po 120 „ .	480 „			
	„ 4 „ „ „ 96 „ .	384 „			
	„ 1 „ „ „ 72 „ .	72 „			
	„ 12 „ „ „ 48 „ .	576 „			
	„ 21 „ „ „ 24 „ .	504 „	3.936	4.205	5.640
	razem 80 osób				
	c) na podwyższenie płac w ciągu r. 1906. przypadające tak dla dozorców jak i dozorczyń		600	—	600
	Do przeniesienia { zwyczajne .		60 139	51.050	56.029
	Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .		**2 000**	**800**	—

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		W iosek na rok 1906.	Wynikłość z r. 1904.	Kwota uchwalona na r. 1905.
			Korony		
II.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne		60.139	51.050	56.029
	{ 2. **nadzwyczajne**		**2 000**	**800**	—
18	*d*) wikt z pieczywem:				
	1) dla dozorcy, pełniącego zarazem obowiązki kościelnego, wedle normy dla służby wyższej	450 K.			
	2) dla 144 osób po 300 K. . . .	43.200 „	43.650	38 693	40.050
	e) bluzy dla 144 osób po 13 K. . . .		1.872	1.690	1.846
	f) gratyfikacye z końcem roku		750	750	750
	Wydatki poz. 18. . .		81.048	70.425	77.152
19	Premia dla dozorczyń: Łątkowej Henryki i Sarneckiej Anny za wysłużonych lat 10, po 10 dukatów w złocie, czyli razem 20 dukatów po 12 koron		240	239	480
20	Służba domowa:				
	a) płaca: dla stróża nocnego . . .	288 K.			
	„ „ 15 sług po 192 K . .	2.880 „			
	„ „ dla diaka dochodzącego .	240 „			
		3.408 K.			
	b) wikt z pieczywem dla 16 sług po 255 K. .	4.080 „			
	c) bluzy dla 16 sług po 13 K. . .	208 „			
	d) gratyfikacye z końcem roku . .	100 „	7.796	6.769	6.734
	Razem { 1. zwyczajne		114.447	99.191	105.889
	{ 2. **nadzwyczajne**		**2.000**	**800**	—
	Suma rubryki II. .		116.447	99.991	105.889

Do poz. 15. 1). Preliminuje się płaca dla 5 Sióstr przyjąć się mających do obsługi nowych pawilonów, zaś na wikt zamiast po 460 K. tylko po 395 K. rocznie w myśl wniosku lustratora szpitali krajowych, zatwierdzonego przez Wydział krajowy (LW. 48259/05). Wogóle więcej jak na rok 1905, o kwotę 1.410 K.

„ „ *15.* 2). Wstawia się na koszta wyprawy i sprowadzenia 5 Sióstr po 400 K. jako wydatek nadzwyczajny kwotę 2.000 K. w myśl zawartego kontraktu ze Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia.

„ „ *17.* Z powodu dobudowy pawilonów okaże się potrzeba pomnożenia palaczy w ilości o 3 osoby. Preliminuje się tedy koszt ich utrzymania w kwocie 2.430 K. a to na płacę 1.080 K. zaś na wikt 1.350 K.

„ „ *18 lit. a*). Wstawia się na płacę dla 2 dozorczyń najniższej kategoryi przyjąć się mających kwotę 336 K., zaś na uzupełnienie płac dla 12 sług do pełnej wysokości kwotę 1.638 K. — zatem wogóle więcej jak na rok 1905 o kwotę 1.974 K.

„ „ *18. lit. b*) Na dodatki z tytułu podwyższenia płac uzyskane po koniec roku 1905, preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu kwotę 3.936 K. czyli mniej o 1.704 K. jak na rok 1905 uchwalono.

„ „ *18. lit. d i e.*) Wstawia się na wikt 43.650 K. i na bluzy 1.872 K. odpowiednio do ilości służby oddziałowej.

„ „ *19.* Wstawia się na premie dla dwóch dozorczyń, za wysłużonych 10 lat — zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu kwotę 240 K. (Uch. Wys. Sejmu z d. 17/10 1888 r.).

„ „ *20.* Preliminuje się koszt utrzymania przyjąć się mającego 1 stróża nocnego i 1 parobka dla nowo wybudowanych pawilonów, a to w myśl wniosku lustratora szpitali zatwierdzonego przez Wydział krajowy do LW. 48259/05.

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z r. 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony		
III.	**Pensye i emerytury.**				
21	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz		1.134	1.133	1.134
22	Węgrzyn Jan, były dozorca		120	120	120
23	Krzyżak Antoni, były dozorca		288	288	288
24	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz		3.596	3.595	3.596
25	Dżuła Roman, były dozorca		160	160	160
26	Długosz Apolonia, była dozorczyni		192	192	192
27	Hinke Filomena, była dozorczyni		272	272	272
28	Olszowy Jędrzej, b. dozorca		64	64	64
29	Sebzda Katarzyna, b. dozorczyni		288	288	288
30	Kalita Karol, b. oficyał		3.114	3.113	2.598
31	Neusserowa Emilia, wdowa po dyrektorze	1.400 K.			
	„ „ dod. na wychow. syna	140 „	1.540	1.412	1.540
32	Mroczko Rozalia b. dozorczyni		192	—	—
—	Krzyżanowska Michalina, wdowa po maszyniście		—	54	—
—	Dr. Neusser Gustaw, b. dyrektor		—	650	—
—	Chrestiuk Eliasz, b. dozorca		—	110	—
	Suma rubryki III.		10.960	11.451	10.252

Do poz. 30 i 32. Preliminuje się podwyższoną emeryturę b. oficyała wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3/10 1903 i nowo podwyższoną prowizyę Mroczko Rozalii b. posługaczce, po mysli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10 listopada 1904.

IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
33	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga		120	120	120
34	Kamiński Jan „ „		72	72	72
	Suma rubryki IV.		192	192	192
V. 35	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**		80	1.950	80
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**				
36	Za sprawdzanie recept		20	12	20
37	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych		3.000	2.200	2.200
	Suma rubryki VI.		3.020	2 212	2.220
	Do poz. 37. Dla pomnożonego personalu lekarskiego i administracyjnego wstawia się więcej o 800 K. jak na rok 1905.				
VII.	**Koszta gospodarcze zakładu.**				
38	Żywienie chorych:				
	a) zwykła strawa i dodatki	160.000 K			
	od tego za sprzedane odpadki z kuchni	1 500 K	158.500	169.165	155.000
	Do przeniesienia		158.500	169.165	155.000

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczegolnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Korony		
VII.	Z przeniesienia . .	158.500	169.165	155.000
38	*b)* 5 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:			
	α) płaca rocznie po . . 160 K. 800 K.			
	β) wikt z dodatkami rocznie po 395 „ 1.975 „	2.775	3.066	3.100
	c) Służba kuchenna i magazynowa:			
	α) płaca dla 2 po 168 K. . . 336 K			
	„ „ 5 „ 144 „ . . 720 „			
	„ „ 7 „ 120 „ . . 840 „ 1.896 K.			
	β) wikt 14 sług po 230 „ . . . 3.220 „			
	γ) fartuchy, czepki i bluzy dla 14 osób po 14 K. . . . . 196 „			
	δ) gratyfikacye . . . . . 80 „	5.392	5.490	5.392
	d) opał do kuchni	3.000	7.879	8.800
	e) naczynia i sprzęty kuchenne . . .	1.400	1.356	1.200
	f) pieczywo z piekarzem i drzewem . . .	30.000	35.922	28.000
	g) wino dla chorych	1.400	2.149	1.700
39	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj . . .	27.000	20.124	21.000
40	Oświetlenie naftą	8.000	6.291	5.500
41	Sprzęty gospodarcze:			
	a) zakupno i naprawa { 1. zwyczajne . . .	6.000	6.380	6.000
	{ 2. **nadzwyczajne** . . .	—	—	—
	α) na 2 wagi . . . . . 360 K.			
	β) na kasę ogniotrwałą . . . 500 „	**860**	**1.771**	—
	b) Siostra Miłosierdzia w magazynie sprzętów:			
	α) płaca, rocznie . . . . 160 K.			
	β) wikt z dodatkami . . . . 395 „	555	613	620
42	Utrzymanie 2 par koni z woźnicami naprawą wozów, uprzęży i t. p.	3.200	4.217	3.200
			102	
43	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych { 1. zwyczajne .	400	399	400
	{ 2. **nadzwyczajne**	—	**650**	**650**
44	Utrzymanie pralni:			
	a) drzewo, praczki i inne potrzeby . 10.000 K.			
	b) gratyfikacya praczek . . . . 80 „	10.080	12.462	12.080
	c) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni:			
	α) płaca, rocznie po 160 K. 320 K.			
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 395 „ 790 „	1.110	1.226	1.240
45	Bielizna, pościel i odzież:			
	a) zakupno i naprawa { 1. zwyczajne . . .	22.000	21.944	22.000
	{ 2. **nadzwyczajne** . . .	**14.000**	**14.000**	—
	b) 1 Siostra Miłosierdzia:			
	α) płaca rocznie . . . . 160 K.			
	β) wikt z dodatkami . . . . 395 „	555	613	620
	c) 2 szwaczki:			
	α) płaca, po . . 288 K. . . 576 K.			
	β) wikt z pieczywem po 230 „ . . 460 „	1.036	920	892
46	Słoma do sienników	2.000	2.052	1.800
47	Opłata za wodę z wodociągów miejskich . . .	5.000	—	—
	Razem { 1. zwyczajne .	289.403	302.268	278.544
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**14.860**	**16.523**	**650**
	Suma rubryki VII. . .	304.263	318.791	279.194

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Do poz. 38 a) Wydatki wynosiły w r. 1902 — 122.981 K., w r. 1903 — 155.970 K. w r. 1904 — 169.165 K. razem 448.116 K., przeciętnie 149.372 K. Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1902 — 322.122 dni, w r. 1903 — 363 640 dni, w r. 1904 — 389.137 dni. Preliminuje się w myśl wniosku lustratora szpitali kwotę 160.000 K. a po strąceniu dochodu 1.500 K. uzyskanego ze sprzedaży odpadków kuchennych dla nierogacizny zakładowej resztującą kwotę 158.500 K. zatem więcej o 3.500 K. jak na r. 1905.

„ „ *38 b)* Wstawia się na wikt mniej o 325 K. z powodu podanego przy poz. 15.

„ „ *38 d)* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 8.793 K, w r. 1903 — 8.566 K. w r. 1904 — 7.879 K. razem 25.238 K. przeciętnie 8.413 K. preliminuje się jednak w myśl wniosku lustratora szpitali zatwierdzonego przez Wydział krajowy LW. 48.259/05 tylko kwotę 3.000 K. zatem mniej jak na r. 1905 o 5.800 K.

„ „ *38 e)* Z powodu większej ilości chorych preliminuje się na zakupno naczyń więcej o 200 K. jak na r. 1905 uchwalono.

„ „ *38 f)* Pieczywo kosztowało w r. 1902 — 23.866 K. w r. 1903 — 28.010 K. w r. 1904 — 35.922 K. razem 87.798 K. przeciętnie 29.266 K. preliminuje się wedle wniosku lustratora szpitali kwotę 30.000 K. t. j. więcej o 2.000 K. jak na r. 1905.

„ „ *38 g)* Wino kosztowało w r. 1902 — 1.517 K. w r. 1903 — 1.736 K. w r. 1904 — 2.149 K. razem 5.402 K przeciętnie 1.801 K. Preliminuje się jednak kwotę 1.400 K. wedle wniosku lustratora szpitali.

„ „ *39.* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 21.444 K. w r. 1903 — 20.449 K. w r. 1904 — 20.124 K. razem 62.017 K. przeciętn e 20.672 K. Wstawia się z powodu opalać się mających nowych pawilonów zgodnie z wnioskiem lustratora szpitali kwotę 27.000 K. czyli więcej o 6.000 K. jak na r. 1905.

„ „ *40.* Oświetlenie kosztowało w r. 1902 — 5.535 K. w r. 1903 — 5.390 K. w r. 1904 — 6.291 K. razem 17.216 K. przeciętnie 5,739 K. Preliminuje się z powodu podanego przy poz. 39 kwotę 8.000 K. zatem więcej o 2.500 K. jak na r. 1905.

„ „ *41.* Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1902 — 6.720 K. w r. 1903 — 6.156 K. w r. 1904 — 6.380 K razem 19.256 K. przeciętnie 6.419 K. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora jak na r. 1905 kwotę 6.000 K. Na wydatki nadzwyczajne wstawia się z powodu koniecznej potrzeby zakupna 2-ch wag i wymianę zniszczonej kasy ogniotrwałej ogółem kwotę 860 K. Wreszcie za wikt Siostry mniej o 65 K.

„ „ *44.* Pranie kosztowało w r. 1902 — 11.584 K w r. 1903 — 12 288 K. w r. 1904 — 12.382 K. razem 36 254 K. przeciętnie 12.085 K. Preliminuje się z powodu zmiany systemu prania nowemi maszynami zgodnie z wnioskiem lustratora szpitali tylko kwotę 10.000 K. zatem mniej o 2.000 K. jak na r. 1905. zaś na wikt Sióstr mniej o 130 K. jak poz. 15.

„ „ *45 lit. a).* Bielizna kosztowała w r. 1902 — 17.765 K. w r. 1903 — 23.521 K. w r. 1904 — 21.944 K. razem 63.230 K. przeciętnie 21.077 K. Preliminuje się jak na r. 1905 kwotę 22.000 K. jako wydatek zwyczajny. Na sprawienie niezbędnej bielizny i pościeli dla znacznie pomnożonego stanu chorych wstawia się wedle wniosku lustratora szpitali kwotę 14.000 K jednorazowo jako wydatek nadzwyczajny.

„ „ *45 lit. b) e).* Preliminuje się na wikt Siostry mniej o 65 K. jak poz. 15 zaś dla 2-ch szwa zek pracujących nienagannie lat kilkanaście wstawia się zgodnie z wnioskiem dyrektora na płacę więcej o 144 K.

„ „ *46.* Wstawia się na podstawie wyniku roku ostatniego, tudzież większej ilości chorych kwotę 2.000 K. zatem więcej o 200 K. jak na r. 1905 uchwalono.

„ „ *47.* Z powodu połączenia zakładu z wodociągami miasta Lwowa preliminuje się na opłatę za wodę wedle wniosku lustratora szpitali przybliżoną kwotę 5.000 K.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryk. i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony		
VIII.	**Koszta gospodarcze folwarku.**			
48	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów . . .	29.586	31.345	31.086
		—	**1.000**	—
49	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	3.370	4.300	3.370
50	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	370	365	600
51	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku . . .	170	169	150
	Suma rubryki VIII. .	33.496	37.179	35.206
	Do poz. 48—51. Preliminuje się na podstawie specyalnego preliminarza folwarku dołączonego jako osobny alegat.			
IX.	**Koszta sanitarne.**			
52	Lekarstwa z apteki na recepty	1.200	1.111	900
53	„ w materyałach i potrzeby sanitarne . .	12 000	12.908	10.000
54	Instrumenta chirurgiczne	200	255	200
55	Utrzymanie prosektoryum	150	103	150
56	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie inwentarza	1.000	885	1.000
57	Laboratoryum { 1. zwyczajne:	200	—	—
	{ **2. nadzwyczajne**			
—	Na urządzenie pracowni lekarskich	**1.000**	—	—
	Razem { 1. zwyczajne .	14.750	15.262	12.250
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**1.000**	—	—
	Suma rubryki IX. .	15.750	15.262	12.250

Do poz 52. Lekarstwa kosztowały w roku 1902 — 653 K. w r. 1903 — 920 K. w r. 1904 — 1.111 K. razem 2.684 K. przeciętnie 895 K. Wstawia się z uwagi na wynik z roku ostatniego 1.200 K.

„ „ *53.* Wydatki wynosiły w roku 1902 — 10.531 K. w r. 1903 — 9.807 K. w r 1904 — 12.908 K. razem 32.246 K. przeciętnie 11.082 K. Preliminuje się 12.000 K. zatem więcej o 2.000 K. jak na rok 1905.

„ „ *57.* Z powodu umieszczenia w nowych pawilonach laboratoryum i pracowni lekarskich wstawia się wedle wniosku lustratora szpitali nową pozycyę i potrzebną na ten cel kwotę 200 K. Zaś jako wydatek nadzwyczajny 1.000 K.

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Korony		
X.	**Koszta kancelaryjne.**			
58	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp.	1.500	1.963	1.500
	Do poz. 58. Wydatki wynosiły w roku 1902 — 1.369 K. w r. 1903 — 1.728 K. w r. 1904 — 1.963 K. razem 5.060 K. przeciętnie 1.687 K. Preliminuje się jednak z powodu większego nakładu druków w ostatnim roku wedle wniosku lustratora szpitali zatwierdzonego przez Wydział krajowy, tylko jak na r. 1905 uchwaloną kwotę 1.500 K.			
XI. 59	**Koszta kapliczne** . . . . 1. zwyczajne .	500	572	500
	2. **nadzwyczajne**	—	**200**	—
—	Na kupno ornatu i pozłocenie kielicha dla gr. kat. kapelana	**240**	—	—
	Razem 1. zwyczajne .	500	572	500
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**240**	**200**	—
	Suma rubryki XI.	740	772	500
	Do poz. 59. Wstawia się wydatki zwyczajne jak na r. 1905. Zaś na sprawienie zniszczonego ornatu i pozłocenie kielicha jako wydatek nadzwyczajny kwotę 240 K.			
XII.	**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**			
60	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra: 1. zwyczajne . .	15.000	16.276	15.000
	2. **nadzwyczajne:**	—	**818**	**2.300**
61	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską . .	80	80	80
62	Utrzymanie urządzeń mechanicznych 1. zwyczajne .	1.400	1.122	1.400
	2. **nadzwyczajne:** .			
—	Urządzenie telefonu V. rata	**190**	**190**	**190**
63	Asekuracya budynków i ruchomości	2.000	1.633	1.700
64	Kominiarze i straż ogniowa	2.000	1.500	1.500
65	Utrzymanie dróg:			
	a) dojazdowej ze Lwowa do Kulparkowa . 1.500 K.			
	b) wewnątrz zakładu . . . . . 300 „	1.800	1.800	1.800
	Razem 1. zwyczajne .	22.280	22.411	21.480
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**190**	**1.008**	**2.490**
	Suma rubryki XII.	22.470	23.419	23.970

Do poz. 60. Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1902 — 15.569 K. w r. 1903 — 17.618 w r. 1904 — 16.276 K. razem 49.463 K. przeciętnie 16.488 K. Wstawia się z uwagi na konieczną potrzebę uskutecznienia licznych reperacyi w starym gmachu zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu jak na r. 1905 uchwalono kwotę 15.000 K.

„ „ *63 i 64.* Preliminuje się z powodu dobudowy pawilonów zwiększony wydatek w obu pozycyach o kwotę 800 K.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Korony		
XIII 66	**Podatki z ekwiwalentem i daniny**	80	84	80
XIV.	**Rozmaite.**			
67	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	500	521	500
68	Książki i czasopisma dla chorych	600	595	600
69	Myto drogowe	240	500	440
70	Utrzymanie toru dojazdowego	760	—	
71	Przypadkowe:			
	a) ubezpieczenie służby i robotników od wypadku	350	347	350
	b) zabawy z tańcami i wycieczki chorych	440	382	440
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	1.000	1.065	1.000
	d) koszta komisyi	100	117	100
	e) koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	160	75	160
	f) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	40	40	40
	g) liakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików	100	46	100
	h) koszta przywozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	2.400	1.794	2 400
	i) za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa	80	80	80
	k) czynsz najmu pomieszkań dla funcyonaryuszy zakładu	276	1.296	1.242
	l) inne nieprzewidziane 1. zwyczajne	200	284	200
	l) inne nieprzewidziane 2. **nadzwyczajne**	—	**500**	—
	Razem 1. zwyczajne	7.246	7.142	7.652
	Razem 2. **nadzwyczajne**	—	**500**	—
	Suma rubryki XIV.	7.246	7 642	7.652
	Do poz. 69. Wstawia się mniej o 200 K. jak na r. 1905, gdyż z powodu zaprowadzić się mającego tramwaju elektrycznego z miasta do zakładu zostanie jazda końmi ograniczoną			
	„ „ *70.* Preliminuje się odpowiedni wydatek w kwocie 760 K. potrzebny na utrzymanie nowo wybudowanego toru dojazdowego kolejowego do zakładu.			
	„ „ *71. lit. k.*) Wstawia się mniej o 966 K., gdyż oprócz pomocnika gospodarskiego znajdą funkcyonaryusze zakładu pomieszczenie w nowych budynkach.			
XV. 72	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	120	119	120

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony		
XVI.	**Spłata pożyczek.**			
73	Umorzenie pożyczek zaciągniętych na rozszerzenie zakładu kulparkowskiego:			
	a) III-cia i IV-ta rata kapitału z odsetkami od pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w kwocie 1,258.200 K. płatnych 1. kwietnia i 1. października 1906 roku po 31.455 K. (LW. 50.261 1905).	62.910	—	61.220
	b) II-ga i III-cia rata kapitału z odsetkami od dodatkowej pożyczki zaciągnąć się mającej w Banku krajowym w r. 1905 w kwocie 352.700 K. po 8.820 K. .	17.640	—	8.820
	c) I-sza rata roczna kapitału (z 10-ciu) z odsetkami od pożyczki zaciągniętej z majątku zarodowego w kwocie 4.000 K.	560	—	—
	Suma rubryki XVI. .	81.110	—	70.040
	Do poz. 73 lit. a i b). Wstawia się po dwie raty przypadające Bankowi krajowemu a to: od zaciągniętej pożyczki na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. października 1903 i od zaciągnąć się mającej pożyczki dodatkowej na mocy uchwały sejmowej z dnia 30 października 1904.			
	„ „ *73 lit. c*). Preliminuje się I-szą roczną ratę kapitału 400 K. z 4% odsetkami 160 K. od pożyczki zaciągniętej z majątku zarodowego kulparkowskiego spłacalnej w 10 rocznych ratach (uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 24 października 1903.)			

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Dochody.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony		
	DOCHODY.			
I. 1	**Odsetki od kapitałów**	160	—	—
	Do poz. 1. Preliminuje się przypadające 4% odsetki od kapitału 4.000 K wypożyczonego z majątku zarodowego funduszowi budowy na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24 października 1903.			
II.	**Dodatki.**			
2	Od c. k. Skarbu Państwa za drzewo opałowe . . .	1.300	1.305	1.770
3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	200	200	200
	Suma rubryki II. .	1.500	1.505	1.970
	Do poz. 2. Wstawia się kwotę 1.300 K. zatem mniej o 470 K. jak na r. 1905, a to na podstawie wyniku roku ostatniego.			
III.	**Dochody z dóbr.**			
4	Dochód z gospodarstwa rolnego, z chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów	38.335	39.820	37.660
5	Dochód z ogrodów	5.000	7.387	4.300
	Suma rubryki III. .	43.335	47.207	41.960
	Do poz. 4 i 5. Wstawia się więcej o kwotę 1.375 K. jak na r. 1905, na podstawie osobnego preliminarza folwarku zakładu.			
IV.	**Zwroty kosztów leczenia.**			
6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	470.000	483.062	460.000
7	Od samopłacących	75.000	80.232	70.000
8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych .	2.500	3.573	2.000
	Suma rubryki IV. .	547.500	566.867	532.000

Do poz. 6. Dochody wynosiły w r. 1902 — 446.379 K. w r. 1903 — 478.549 K. w r. 1904 — 483.062 K. razem 1,407.990 K. przeciętnie 469.330 K. Preliminuje się z powodu ciągłego wzrostu ilości dni leczenia kwotę 470.000 K. zatem więcej o 10.000 K. jak na r. 1905.

„ „ 7. Dochody wynosiły w r. 1902 — 67.877 K. w r. 1903 — 74.141 K. w r 1904 — 80.232 K. zazem 222.250 K. przeciętnie 74.083 K. Wstawia się kwotę 75.000 K. zatem więcej o 5.000 K. jak na r. 1905.

„ „ 8. Dochody wynosiły w r. 1902 — 2.131 K. w r 1903 — 1.354 K. w r. 1904 — 3.573 K. razem 7.058 K. przeciętnie 2.353 K. Preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 2.500 K. t. j. więcej o 500 K. jak na rok 1905.

Dochody. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Korony		
V.	**Rozmaite.**			
9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22. statutu . .	1.000	1.033	800
10	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia . .	2.000	1.976	2.000
11	Zwroty zaliczek udzielonych na płace	2.600	2.723	2.600
12	Przypadkowe: *a*) ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	400	462	300
	b) depozyta po zmarłych	200	247	200
	c) inne drobne nieprzewidziane . .	40	955	40
	Suma rubryki V. .	6.240	7.396	5.940

*Do poz. **9** i **12.** lit. a*). Preliminuje się w ogóle więcej o 300 K. jak na r. 1905, a to na podstawie wyniku roku ostatniego i zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu.

Alegat do projektu preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.
Rubr. VIII. poz. 48 — 51 wydatków i rubr. III. poz. 4 — 5 dochodów.

Projekt budżetu

folwarku zakładu kulparkowskiego

na rok

1906.

Sporządzony w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r.

L. W. 48259/905 i 69202/905.

Wydatki. # Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
				Korony		
	WYDATKI.					
I.	**Na gospodarstwo rolne, krowlarnię, trzodę chlewną i woły.**					
1	Płaca i zasługi:					
	a) Dozorca gospodarczy:					
	α) płaca . . .	600 K.				
	β) wikt z pieczywem .	550 „				
	γ) gratyfikacya . .	50 „	1.200 K.			
	b) Służba: 2 parobków:					
	α) płaca po 168 K. . . .	336 K.				
	β) wikt z pieczywem po 250 K. .	500 „				
	4 dziewki: *α*) płaca po 120 .	480 „				
	β) wikt z pieczywem po 230 .	920 „				
	γ) gratyfikacya dla 6 osób służby .	180 „	2.416 K.	3.616		
2	Utrzymanie 1 pary koni z furmanem i uprzeżą . .			—		
3	Zarobek robotników:					
	a) zajętych przy roli		750 K.			
	b) zajętych w krowiarni		100 „	850		
4	Zakupno nasion			1.000		
5	Zakupno nawozu (nawóz własny)			—		
6	Zakupno odpadków z kuchni dla nierogacizny . .			1.500		
7	Zakupno karmy			10.000		
8	Zakupno ściółki (z sienników)			120		
9	Zakupno krów w miejsce wybrakowanych . . .			4.000		
10	Zakupno wołów roboczych			2.000		
11	Zakupno trzody chlewnej			6.000		
12	Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych . . .			500		
					1.000	
	Suma rubryki I. .			29.586	31.345	31.086

Do poz. 2. Nic się nie preliminuje, gdyż w tym roku zaprowadzony będzie tramway elektryczny, zatem jazda końmi zakładowymi zostanie ograniczoną, w skutek czego konie zakładowe użyte będą do robót folwarcznych.

„ „ *6.* Wstawia się nową pozycyę w kwocie 1.500 K, na zakupno odpadków kuchennych dla nierogacizny w myśl wniosku lustratora szpitali, zatwierdzonego przez Wydział Krajowy do L. W. 48259/05.

„ „ *10.* Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu kwotę 2·000 K, zatem mniej o 2.000 K jak w r. 1905.

Folwark zakładu kulparkowskiego. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906.	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony		
II.	**Na ogród warzywny.**				
13	Utrzymanie ogrodnika i pomocnika:				
	a) płaca 480 K. i 240 K. . . .	720 K.			
	b) wikt z pieczywem 550 K. i 230 K. .	780 „			
	c) gratyfikacya 50 K. i 20 K. . . .	70 „	1.570		
14	Płaca robotnika dziennego i robocizna wołów . .		1.400		
15	Zakupno nasion		300		
16	Zakupno nawozu (nawóz własny)		—		
17	Reparacya, zakupno narzędzi i różne drobne . . .		100		
	Suma rubryki II. .		3.370	4.300	3 370
III. 18	**Podatek gruntowy z ekwiwalentem**		370	365	600
	Do poz. 18. Wstawia się mniej o 230 K. jak na r. 1905 na podstawie wyniku roku ostatniego.				
IV. 19	**Asekuracya budynków gospodarczych i kresceneyi od ognia i nieprzewidziane wydatki** . . .		170	168	150
	Do poz. 19 Wstawia się więcej o 20 K. jak na rok 1905 wedle wymiaru premii asekuracyjnej.				

Dochody. # Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
		Korony		
I.	**DOCHODY.**			
	Z gospodarstwa rolnego etc.			
1	Ze sprzedaży ziemiopłodów:			
	owsa . około 140 ctr. mtr. po 12 K. — gr. 1.680 K.			
	słomy owsianej „ 150 „ „ po 2 „ 50 „ 375 „			
	siana . . „ 400 „ „ po 6 „ — „ 2.400 „			
	paszy zielonej „ 3.000 „ „ po — „ 40 „ 1.200 „			
	buraków . „ 1.500 „ „ po 1 „ 40 „ 2.100 „	7.755		
2	Ze sprzedaży mleka około 970 hl. po 14 gr. za litr .	13.580		
3	„ „ lub rzezi krów wybrakowanych . .	2.000		
4	„ „ „ cieląt	1.000		
5	„ „ „ wołów	2 000		
6	„ „ „ trzody chlewnej	12.000		
	Suma rubryki I. .	38.335	39.820	37.660
	Do poz. 1—6. Wstawia się w ogóle więcej o 675 K. jak na rok 1905 zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu.			
II. 7	**Ze sprzedaży warzyw i owoców**	5.000	7.387	4.300
	Do poz. 7. Preliminuje się kwotę 5.000 K. zatem więcej o 700 K. jak na r. 1905, a to na podstawie korzystniejszego wyniku roku ostatniego.			
	SUMARYUSZ.			
	WYDATKI.			
I. 1-12	Na gospodarstwo rolne	29.586		
II. 13-17	Na ogród warzywny	3.370		
III. 18	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	370		
IV. 19	Asekuracya od ognia i nieprzewidziane	170		
	Suma wydatków .	33·496	37.178	35.206
	DOCHODY.			
I. 1-6	Z gospodarstwa rolnego etc.	38.335		
II. 7	Z ogrodów warzywnych	5.000		
	Suma dochodów .	43.335	47.207	41.960
	Zestawienie.			
	Dochody	43.335	47.207	41.960
	W porównaniu z wydatkami	33.496	37.178	35.206
	Preliminuje się **czysty dochód**	9.839	10.029	6.754

LW. 69.321/905.
Alegat **E.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1906.

Lit. E.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

LW. 58.118/1905.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony								
		WYDATKI									
I.	1-22	Płace i emolumenta etatowe	50.436	6.123	2.033	9.456	4.137	13.883	86.068	78.908	81.948
II.	23-30	Koszta utrzymania osób nieetatowych { 1. zwyczajne	41.166	3.315	3.075	6.007	5 647	21.150	80.360	75.422	77.646
		{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
III.	31-44	Pensye i emerytury	7.713	1.338	589	3.078	1.178	2.124	16.020	15.945	15.946
IV.	45-56	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	1.667	333	113	226	226	553	3.118	3.101	3.218
V.	57	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	52	5	5	10	10	18	100	1.400	100
VI.	58-59	Remuneracye i zapomogi	1.664	190	130	380	260	576	3.200	6.200	6.200
VII.	60-71	Koszta gospodarcze: { 1. zwyczajne	107.374	10 740	12.888	19.043	23.980	37.051	211.076	215.541	211.508
		{ 2. **nadzwyczajne**	**1.300**	**125**	**125**	**250**	**250**	**4 0**	**2.500**	—	**5.747**
VIII.	72-78	Koszta sanitarne: { 1. zwyczajne	21.116	3.405	5.428	4 300	6.432	6.774	47.455	55 559	43 783
		{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—	**300**
IX.	79	Koszta kancelaryjne	1.248	120	120	300	300	312	2.400	2 434	2 400
X.	80	Koszta kapliczne: { 1. zwyczajne	470	45	45	90	90	164	904	884	904
		{ 2. **nadzwyczajne**	**52**	**5**	**5**	**10**	**10**	**18**	**10 3**	—	—
XI.	81-85	Utrzymanie budynków: { 1. zwyczajne	7.132	955	955	1.410	1.410	2.238	14.100	11.674	12 10
		{ 2. **nadzwyczajne**	**7.493**	**1.283**	**33**	**2.566**	**66**	**2.369**	**13.810**	**48.006**	**5 528**
XII.	86	Podatki i daniny	2.686	—	—	—	—	—	2.686	2.259	2.686
XIII.	87-89	Rozmaite	2.033	129	129	259	259	467	3.27	5.082	3 2 .6
XIV.	90	Zapomogi dla położnic	—	6.000		-	—	—	6.000	5.940	6.000
XV.	91	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	1.300	—	-	—	—	1.300	1.381	1.200
XVI.	92-93	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie: { 1. zwyczajne	32.000	16 406	—	--	—	—	48.406	48.760	47.150
		{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	-	—	**400**
XVII.	94-96	Zapisy	214	—	—	—	—	—	214	214	214
XVIII	97	Wydatki konkurencyjne	100	—	—	—	—	—	100	—	100
XIX.	98	Dyety, koszta podróży i rózne inne	200	—	—	—	—	—	200	85	200
XX.	99	Spłata pożyczki	9.800	—	—	—	—	—	9.800	—	4.200
		Razem: { 1. zwyczajne	287.071	50.404	25.510	44.559	43.929	85.310	536.783	530.789	520.759
		{ 2. **nadzwyczajne**	**8.845**	**1.413**	**163**	**2.826**	**326**	**2.837**	**16.410**	**48.006**	**12.375**
		Suma wydatków	295.916	51.817	25.673	47.385	44.255	88.147	553.193	578.795	533.134
				77.490 K		91.640 K					
		DOCHODY.									
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	37.451	2.730	—	412	—	272	40.865	36.976	36.606
II.	4-13	Dochody z dóbr i realności	23.027	799	—	30	—	27	23.883	25.327	23.673
		Do przeniesienia	60.478	3.529	—	442	—	299	64.748	62.303	60.279

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. kliniki położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony								
		Z przeniesienia .	60.478	3.529	—	442	—	299	64.748	62.303	60.279
III	14-16	Zwroty kosztów leczenia .	239.720	46.100	—	92 200	—	82.980	461.000	476 827	459.000
IV.	17-18	Dochody rozmaite . .	1.512	60	—	120	—	108	1.800	2 237	1.800
V.	19-20	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	—	11.027	—	23.442	—	—	34.469	9.800	4.500
—		Pożyczka z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego i odbudowę spalonych budynków gospodarskich w Tropiszowie . . .	—	—	—	—	—	—	—	15.214	—
		Suma dochodów .	301.710	60.716	—	116.204	—	83.387	562.017	566.381	525.579
		w porównaniu z wydatkami	295.916	77.490	—	91.640	—	88.147	553.193	578.795	533.134
		okazuje się: **nadwyżka**	5.794	—	—	24.564	—	—	30.358	—	—
		niedobór	—	16.774	—	—		4.760	21.534	12.414	7.555
		W ogóle **nadwyżka**	—	—	—	—	—	—	8.824	—	—

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na rok 1906 z uchwalonemi na r. 1905

Wydatki	preliminowane na r. 1906 wynoszą		553.193 K.	
„	uchwalone „ „ 1905 „		533.134 „	
	preliminuje się zatem na rok 1906 *więcej* o kwotę			20.059 K.
	a mianowicie:			
	w rubr. I. ogółem więcej o .	4.120 K.		
	„ „ II. „ „ „ .	2.314 „		
	„ „ III. „ „ „ .	74 „		
	„ „ IV. „ mniej „ . . .		100 K.	
	„ „ VI. „ „ „ . . .		3.000 „	
	„ „ VII. „ „ „ . . .		3.679 „	
	„ „ VIII. „ więcej „ .	3.372 „		
	„ „ X. „ „ „ .	100 „		
	„ „ XI. „ „ „ .	10 282 „		
	„ „ XIII. „ „ „ .	20 „		
	„ „ XV. „ „ „ .	100 „		
	„ „ XVI. „ „ „ .	856 „		
	„ „ XX. „ „ „ .	5.600 „		
	Razem *więcej* o 26.838 K. *mniej* o 6.779 K.			

Z porównania *więcej* j. w. o 20.059 K.

Dochody	preliminowane na r. 1906 wynoszą		562.017 K.	
„	uchwalone „ „ 1905 „		525.579 „	
„	preliminuje się zatem na r. 1906 *więcej* o kwotę			36.438 K.
	a mianowicie:			
	wrubr. I. ogółem więcej o	4 259 K.		
	„ „ II. „ „ „	210 „		
	„ „ III. „ „ „	2.000 „		
	„ „ V. „ „ „	29.969 „		
	Razem *więcej* j. w. o	36.438 K.		
Wynik zatem na r. 1906 jest *korzystniejszym* o kwotę				16 379 K.

a zgodny z sumą niedoboru r. 1905 w kwocie 7.555 K. i nadwyżki r. 1906 w kwocie 8.824 K.

Uwaga do preliminarza w ogóle.

Wysoki Sejm uchwałą z d. 25 listopada 1889 postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków wspólnych przeprowadzono z pomocą dzielnika na podstawie ilości dni leczenia na poszczególnych oddziałach szpitala wypośrodkowanego.

Na rok 1906 przyjęto przypuszczalną ilość dni leczenia a to:

dla funduszu	I.	chorych	139.000 dni czyli	52%
„ „	II.	położnic	26.000 „ „	10%
„ „	III.	syfilitycznych . . .	51.000 „ „	20%
„ „	IV.	obłąkanych . . .	49.000 „ „	18%
		Razem . . .	265.000 dni czyli	100%

i wedle tego dzielnika uskuteczniono rozdział wspólnych dochodów i wydatków, gdzie niemożna było wstawić rzeczywistych potrzeb lub zastosować innego dzielnika. W niniejszym preliminarzu wstawiono przypuszczalne wydatki dla dwóch oddziałów klinicznych obliczone przez lustratora szpitali przy odnośnych oddziałach szpitalnych położnic i syfilitycznych a to dla jednostajności prowadzenia tych rachunków w sposób, jak to ma miejsce w kraj. szpitalu powsz. we Lwowie.

Ilość dni leczenia 265.000 przyjęto na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat, a mianowicie było dni leczenia w 1902 r. 257.791, w 1903 r. 265.020, w 1904 r. 266.707, razem 789.518 przeciętnie 263.173.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
	WYDATKI.									
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**									
1	Dyrektor: *a)* płaca . 5.800 K. *b)* 2 dodatki pięcioletnie po 600 K. . 1.200 „ *c)* relut. za mieszk. 1.200 „	4.264	410	410	820	820	1.476	8.200	7.600	8.200
2	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 2.400 K. 12.000 K. *b)* dodatki pięcioletnie po 400 K. . 3.519 „	9 200	—	—	2.719	—	3 600	15.519	15.084	15.200
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po . . . 1.300 K	1.300	1.300	—	—	—	—	2.600	2.600	2.600
4	Kierownik oddziału chorób zakaźnych . . .	1.600	—	—	—	—	—	1.600	—	1.600
5	6 sekundaryuszów I. kl. po 1.400 K. . 8.400 K.									
—	Dodatek osobisty dla sekundaryusza oddziału obłąkanych 400 „	4.200	1.400	—	1.400	—	1.800	8.800	9.757	8.800
6	7 sekundaryuszów II. kl. po 1.200 K.	6.000	—	—	1.200	—	1.200	8.400	8.363	8.400
7	8 praktykantów lekarskich adjutum po 600 K. . .	4.800	—	—	—	—	—	4.800	1.750	1.800
8	Akuszerka: *a)* płaca . 800 „ *b)* 1 dodat. pięcioletni 80 „ *c)* wikt II. klasy . 510 „	—	1.390	—	—	—	—	1.390	1.231	1.379
9	Aptekarz: *a)* płaca. . 1.600 K. *b)* dodatek osobisty 200 „ *c)* „ „ za kliniki . 400 „ *d)* dodatek na mieszkanie . . 400 „ *e)* podwieczorki . 53 „	1.423	120	120	300	300	390	2 653	2 269	2.200
10	Prosektor, płaca . .	832	80	80	160	160	288	1.600	1.600	1.600
11	Chemik patologii, płaca .	728	70	70	140	140	252	1.400	1.000	1.400
12	Kapelan: *a)* płaca . 1.200 K. *b)* dodatek na mieszkanie . . 400 „	832	80	80	160	160	288	1.600	1.600	1.600
13	Rządca: *a)* płaca . 2.640 K. *b)* dodatek osobisty 120 „ *c)* 2 dodatki pięciolet. po 400 K. . 800 „ *d)* wikt I. klasy . 800 „	2.260	215	215	443	443	784	4.360	4.120	4.360
14	2 oficyałów: *a)* płaca po 2.200 K. 4.400 K. *b)* dodatki aktywalne po 300 K. . 600 „ *c)* 3 dodatki pięciol. po 300 K. . . 900 „	3.068	295	295	590	590	1.062	5.900	5.496	5.900
	Do przeniesienia .	40.507	5.360	1.270	7.932	2.613	11.140	68.822	62.470	65.039

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
I.	Z przeniesienia .	40.507	5.360	1.270	7.932	2.613	11.140	68.822	62.470	65.039
15	2 pisarzy:									
	a) płaca po 1.320 K. 2.640 K.									
	b) dodatki na mieszkanie po 200 K. 400 „									
	c) 2 dodatki pięciol. po 200 K. . 400 „	1.789	172	172	344	344	619	3.440	2.996	3.390
16	Pisarz w izbie przyjęcia chorych:									
	a) płaca . . 1.320 K.									
	b) wikt II. klasy (wzmocniony) . 800 „									
	c) 2 dodatki pięc. w stosunku 200 K. rocz. 352 „									
	d) dodat. na mieszk. 200 „	1.390	133	133	267	267	482	2.672	2.400	2.520
17	2 aplikantów:									
	a) płaca po 1.100 K. 2.200 K.									
	b) dodatki osob. po 95 K. 190 „	1.243	120	120	239	239	429	2.390	1.944	2.390
18	Maszynista:									
	a) płaca . . 1.200 K.									
	b) relutum za wikt II. klasy . . 720 „	998	96	96	192	192	346	1.920	1.920	1.920
19	Dozorca domu:									
	a) płaca . . 1.320 K.									
	b) wikt II. kl. (wzm.) 720 „	1.061	102	102	204	204	367	2.040	1.777	1.920
20	Woźny: *a*) płaca . 1.000 K.									
	b) dodat. na mieszk. 192 „									
	c) dodat. na ubiór . 100 „	672	65	65	129	129	232	1.292	1.115	1.292
21	Odźwierny: *a*) płaca . 540 K.									
	b) dodat. na mieszk. 192 „									
	c) wikt II. kl. . . 600 „									
	d) dodatek na ubiór 100 „									
	e) 1 dodatek pięcioletni . . 60 „	776	75	75	149	149	268	1.492	1.432	1.477
	Razem	48.436	6.123	2.033	9.456	4.137	13.883	84.068	76.054	79.948
	Do tego:									
21 a)	Dodatek 10% do płac dla urzędników administracyjnych .	—	—	—	—	—	—	—	1.258	—
22	Zaliczki na płace . . .	2.000	—	—	—	—	—	2.000	1.596	2.000
	Suma rubr. I	50.436	6.123	2.033	9.456	4.137	13.883	86.068	78 908	81.948

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Do poz. 2. Preliminuje się na przypadający od 14|3 1806 r. pierwszy dodatek pięcioletni do płacy Dra Borzęckiego Eugeniusza z rocznych 400 K. kwotę 319 K.

„ „ *7.* Zwiększa się liczbę praktykantów lekarskich o 5 osób z adjutum po 600 K. rocznie, co czyni wiekszy wydatek 3.000 K. i równocześnie o tę samą kwotę zmiejsza się w rubr. VI. wyd. pod poz. 59 kredyt na remuneracye dla tychże.

„ „ *8* Wstawia się kwotę 11 K. wyższą na uzupełnienie I. dodatku pięcioletniego od 27|2 1905 przyznanego.

„ „ *9.* Wstawia się nowy dodatek osobisty za zwiększone czynności wskutek wydawania leków dla c. k. klinik w kwocie 400 K., tudzież z tej samej przyczyny za wydawany podwieczorek kwotę 53 K. za zwrotem od c. k. Rządu.

„ „ *15.* Wstawia się kwotę o 50 K. wyższą na uzupełnienie I. dodatku pięcioletniego pisarza Zacharskiego Fraciszka 1/4 1905 przyznanego.

„ „ *16.* Preliminuje się na przypadający od 27|3 1906 r. II. dodatek pięcioletni z rocznych 200 K. kwotę 152 K.

„ „ *19.* Preliminuje się na wzmocniony wikt kwotę o 120 K. wyższą jaką pobiera dozorca domu w szpitalu we Lwowie. Służba dozorcy jest uciążliwsza, aniżeli w innych szpitalach, gdyż nadzoruje on 13 budynków.

„ „ *21.* Wstawia się kwotę o 15 K. wyższą na uzupełnienie I. dodatku pięcioletniego od 1|4 1905 przyznanego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**									
23	19 Sióstr Mił.:									
	a) płaca: *α)* 17 Sióstr oddziałow. po 160 K. 2.720 K.									
	β) 2 Sióstr wspólnych po 160K. 320 „									
	b) wikt: *α)* 19 Sióstr po 430 K 8.170 „									
	β) 3 emerytek po 430 K. . 1.290 „									
	γ) 4 postulantek po 430 K 1.720 „									
	c) pranie bielizny dla 26 Sióstr Miłos. po 22 K. 64 gr. . 588 „	8.678	613	613	1 226	1.226	2.452	14.808	14.957	14.808
	nadzwyczajne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
24	Pomocnik kapelana, płaca .	416	40	40	80	80	144	800	800	800
25	2 Pomocników aptekarza, płaca po 6 K. i 5 K. dziennie .	2.087	250	250	400	400	628	4.015	2.146	1.825
26	Dyetaryusze: płaca 2 po 3.50 K. dziennie . . 2.555 K. płaca: 4 po 3 K. dziennie 4.380 K.	3.606	347	347	694	694	1.247	6.935	7.149	6.935
27	Stypendyum dla akuszerki .	—	240	—	—	—	—	240	240	240
28	Służba wyższa: *a)* płaca: *α)* 2 odźwiernych dla pawilonu chirurgicznego i oddziału obłąkanych po 312 K. 624 K. dodatek na ubiór dla tychże po 120 K. . 240 „	432	—	—	—	—	432	864	864	864
	Do przen. { 1. zwyczajne .	15.219	1.490	1.250	2.400	2.400	4.903	27 662	26.156	25.472
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
II.	Z przen. { 1. zwyczajne .	15.219	1.490	1.250	2.400	2.400	4.903	27.662	26.156	25.472
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
	β) stolarza	260	25	25	50	50	90	500	500	500
	γ) palacza do maszyny parowej	244	24	24	47	47	84	470	820	820
	δ) palacza do obsługi kaloryferów w pawilonie chirurg.	350	—	—	—	—	—	350	—	350
	η) 3 nadzorców chorych po 360 K. i 1 nadzorczyni 288 K.	360	—	—	360	—	648	1.368	720	1.368
	b) wikt: *α*) dla 6 osób po 330 K. . . 1.980 K. *β*) II. klasy dla stolarza i 2-ch odźwiernych pawilonu chirurgicznego i oddz. obłąkanych po 510 K. . . 1.530 „	1.825	176	176	351	351	631	3 510	2.643	3.660
	c) dodatek na mieszkanie dla stolarza	98	10	10	20	20	34	192	192	192
	d) gratyfikacye z końcem roku	120	15	15	25	25	40	240	240	240
	Wydatki pozycyi 28	—	—	—	—	—	—	7.494	5.979	7.994
29	Służba oddziałowa: *a*) płaca:									
	dla 1 dozorcy po — K.	—	—	—	—	—	360	360		
	„ 2 dozorców „ 336 „	—	—	—	—	—	672	672		
	„ 2 „ „ 288 „	—	—	—	—	—	576	576		
	„ 9 „ „ 240 „	720	—	—	120	120	1.200	2.160		
	„ 12 „ „ 216 „	1.944	—	—	108	108	432	2.592		
	„ 12 „ „ 192 „	1.536	—	—	384	384	—	2.304		
	„ 4 dozorczyń „ 240 „	—	—	—	—	—	960	960		
	„ 8 „ „ 216 „	864	108	108	108	108	432	1.728		
	„ 8 „ „ 192 „	384	96	96	96	96	768	1.536		
	„ 18 „ „ 168 „	2.016	252	252	—	—	504	3.024	15.647	15.552
	razem 76 osób. (Dla oddziału I. 38 osób, II. 8, III. 5, IV. 25)									
	b) wikt dla 76 osób po 260 K. rocznie	9.880	650	650	1.040	1.040	6.500	19.760	19.064	19.500
	c) bluzy dla 76 osób po 20 K.	760	50	50	80	80	500	1.520	1.540	1.500
	d) gratyfikacye z końcem roku	750	50	50	80	80	490	1.500	1.500	1.500
	Wydatki poz. 29 .	—	—	—	—	—	—	38.692	37.751	38.052
	Do przen. { 1. zwyczajne .	37.330	2.946	2.706	5.269	4.909	19.824	72.984	69.022	70.654
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
II.	Z przen. { 1. zwyczajne .	37.330	2.946	2.706	5.269	4.909	19.824	72.984	69.022	70.654
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
30	Służba wspólna:									
	a) płaca:									
	dla 1 łaziebnego i 1 stróża nocnego po 288 K . 576 K									
	dla 6 parob. po 240 K. 1.440 »									
	„ 6 „ „ 192 „ 1.152 „									
	„ 1 stróża przy bramie (bez wiktu) 288 „	1.797	173	173	346	346	621	3.456	2.795	3.072
	razem 15 osób.									
	b) wikt dla 14 osób po 260 K.	1.893	182	182	364	364	655	3.640	3.325	3.640
	c) bluzy dla 14 „ „ 10 K.	73	7	7	14	14	25	140	140	140
	d) gratyfikacye z końcem roku	73	7	7	14	14	25	140	140	140
	Wydatki poz. 30 .	—	—	—	—	—	—	7.376	6.400	6.992
	Razem { 1. zwyczajne .	41.166	3.315	3.075	6.007	5.647	21.150	80.360	75.422	77.646
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
	Suma rubr. II. .	41.166	3.315	3.075	6.007	5.647	21.150	80.360	75.422	78.046

Do poz. 25. Ze względu na zawartą z c. k. Rządem umowę o dostarczanie przez aptekę szpitalną leków i opatrunków dla c. k. klinik akademickich podniesiono pomocnikowi aptekarza płacę dzienną z 5-ciu na 6 K. i przyjęto drugiego pomocnika z dzienną płacą 5 K. za zwrotem od c. k. Rządu.

„ „ *28. α) γ)* i *b) α) β)* Zwinięto posadę drugiego palacza przy maszynie parowej z płacą 350 K. i wiktem 330 K. rocznie — jako zbyteczną, natomiast podniesiono wikt odźwiernego pawilonu chirurgicznego, używanego równocześnie do robót stolarskich na wniosek dyrektora szpitala z kwoty 330 K. na kwotę 510 K.

„ „ 29 Wstawia się koszt utrzymania 1 dozorcy więcej jak w r. 1905. dla oddziału obłąkanych, który c. k. Rząd zobowiązał się zwracać kwotą 676 K. rocznie. Obowiązkiem jego będzie konwojować umysłowo-chorych dla badań naukowych na salę wykładów.

„ „ 30 Wstawia się płacę 1 parobka więcej (bez wiktu) w kwocie 288 K. rocznie, który pełni funkcye portyera od godziny 7-ej wieczór do 7-ej rano. Nadto podnosi się płacę 1 parobka, który pełni obowiązki stróża nocnego z kwoty 192 K. na 288 K. zgodnie z wnioskiem dyrektora szpitala.

III.	**Pensye i emerytury.**									
31	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	—	700	—	—	700	700	70
32	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu . . .	500	—	—	—	—	—	500	500	500
33	Nycz Karol, b. rządca szpitala .	1.573	151	151	302	302	545	3.024	3.024	3.024
34	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	749	—	—	—	—	749	749	750
35	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	905	87	87	174	174	313	1.740	1.740	1.740
36	Huczko Jan, b. odźwierny .	312	30	30	60	60	108	600	600	600
37	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	600	—	—	—	—	—	600	600	600
	Do przeniesienia .	3.890	1.017	268	1.236	536	966	7.913	7.913	7.914

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
III.	Z przeniesienia .	3.890	1.017	268	1.236	536	966	7.913	7.913	7.914
38	Armułowicz I. v. Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu dodatek na wychowanie 2 synów po 240 K	480	—	—	—	—	—	480	480	480
39	Harajewicz Ludwika, wdowa po b. dyrektorze . . .	728	70	70	140	140	252	1.400	1.400	1.400
40	Gergiel Dominik, b. woźny .	541	52	52	104	104	187	1.040	1.040	1.040
41	Zarewicz Antonina, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	—	1.200	—	—	1.200	1.200	1.200
42	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście . 600 K. dodat. na wychowanie 6 dzieci 300 „	468	45	45	90	90	162	900	900	900
43	Jakliński Aleksander b. aptek.	1.099	105	105	211	211	381	2.112	2.112	2.112
44	Sołga Józefa, wdowa po dozorcy domu . 750 K. dodatek na wychowanie dwojga dzieci . 225 „	507	49	49	97	97	176	975	900	900
	Suma rubr. III. .	7.713	1.338	589	3.078	1.178	2.124	16.020	15.945	15.946
	Do poz. 44. Wstawia się dodatek wyższy na wychowanie 2-ga dzieci na mocy uchwały Wys. Sejmu z 10 listopada 1904.									
V.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**									
45	Flasińska Felicya, wdowa po pis.	312	30	30	60	60	108	600	500	600
46	Dudek Marya, wdowa po gazowniku . . .	62	6	6	12	12	22	120	120	120
47	Tekielska Julia, b. dozorczyni	—	—	—	—	—	146	146	146	146
48	Moskalik Andrzej, b. maszynista	375	36	36	72	72	129	720	720	720
49	Bachut Tekla b posługaczka .	192	—	—	—	—	—	192	192	192
50	Stroińska Stefania, córka b.aptek.	104	10	10	20	20	36	200	200	200
	„ „ jednorazowo	—	—	—	—	—	—	—	—	100
51	Suchoń Aniela, wdowa po odźwiernym . . .	156	15	15	30	30	54	300	300	300
52	Kudłek Elżbieta, wdowa po posługaczu . . .	62	6	6	12	12	22	120	120	120
53	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	100	—	—	—	—	100	100	100
54	Tyrała Paulina, b. dozorczyni .	—	120	—	—	—	—	120	120	120
55	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu . . .	104	10	10	20	20	36	200	200	200
	Do przeniesienia .	1.367	333	113	226	226	553	2.818	2.718	2.918

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	k. klinki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
IV.	Z przeniesienia .	1.367	333	113	226	226	553	2.818	2.718	2.918
56	Rakoczy Karolina, wdowa po odźwiernym . . .	300	—	—	—	—	—	300	300	300
—	Stępniowski Wojciech, b. piekarz	—	—	—	—	—	—	—	83	—
	Suma rubr. IV. .	1.667	333	113	226	226	553	3.118	3.101	3.218
	Do poz. 50. Odpada jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 K. w r. 1905 przez Wys. Sejm uchwalony.									
V. 57	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	52	5	5	10	10	18	100	1.400	100
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**									
58	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych	1.352	130	130	260	260	468	2 600	2.600	2.600
59	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich . . .	312	60	—	120	—	108	600	3.600	3.600
	Suma rubr. VI. .	1.664	190	130	380	260	576	3.200	6.200	6 200
	Do poz. 59. Preliminuje się mniej o 3.000 K., o które w rubr. I. wyd. pod poz. 7. powiększono adjuta.									
VII.	**Koszta gospodarcze.**									
60	Żywienie chorych:									
	a) Zwykła strawa i dodatki .	60.000	5.000	7.000	10.000	14.000	20.000	116.000	122 707	116.000
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:									
	α) płaca po 160 K. rocznie . . 800 K.									
	β) wikt po 430 K. rocznie . . 2.150 „									
	γ) pranie bielizny po 22.64 K. . 114 „	1.500	150	240	250	372	552	3.064	3 092	3.064
	c) Służba kuchenna i magazynowa:									
	α) płaca dla 5 sług po 168 K. . 840 K.									
	płaca pla 6 sług po 144 K. . 864 „									
	1.704 K.									
	β) wikt tychże po 260 K. . . 2.860 „									
	γ) gratyfikacye z końcem roku . 100 „									
	δ) kaftany i czepki dla 11 sług po 10 K. 110 „	2.400	250	300	400	565	859	4.774	4.555	4.774
	Do przeniesienia .	63.900	5.400	7.540	10.650	14.937	21.411	123.838	130.354	123.838

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba porządkowa i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
VII	Z przeniesienia .	63.900	5.400	7.540	10.650	14.937	21.411	123.838	130.354	123.838
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe . . .	1.300	125	125	200	300	450	2.500	2.500	2.500
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	300	32	40	50	70	108	600	592	600
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami . .	6.100	600	700	1.100	1.340	2.160	12.000	12.739	12.000
	g) Wino dla chorych . .	2.000	200	350	300	750	900	4.500	4.345	5.000
61	Wikt I klasy z pieczywem i winem lekarza dyżurnego .	416	80	—	160	—	144	800	832	800
62	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi *a*) węglem . .	7.520	1.200	1.200	1 600	1.600	2.880	16.000	14.930	16.000
	b) gazem sterylizatorów .	260	25	25	50	50	90	500	—	
63	Oświetlenie: *a*) koszt gazu (1 m.³ po 18 g.) . . 7.000 K. *b*) nafta, świece itp. 2.800 „	5.096	490	490	980	980	1.764	9.800	10.078	9.500
64	Sprzęty gospodarcze: 1. zwyczajne .	2.340	225	225	450	450	810	4.500	4.128	4.500
	2. **nadzwyczajne**: Waga pomostowa i budka .	**1.300**	**125**	**125**	**250**	**250**	**450**	**2.500**	—	**4.203**
65	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p. . .	624	60	60	120	120	216	1.200	1.185	1.200
66	Utrzymanie ogrodów: *a*) warzywnego . . .	830	170	—	—	—	—	1.000	859	1.000
	b) spacerowego . . .	208	20	20	40	40	72	400	397	400
	c) płaca ogrodnika . .	437	42	42	84	84	151	840	840	840
67	Utrzymanie pralni: *a*) opał, praczki, mydło itp. . 10.000 K. *b*) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) płaca po 160 K. 320 K. *β*) wikt „ 430 „ 860 „ *γ*) pranie „ 22K.64gr.45 „ 1.225 „ *c*) pranie bielizny służby . . 800 „	6.253	601	601	1.202	1.202	2.166	12.025	11.564	12.525
68	Bielizna, pościel i odzież: *a*) zakupno i naprawa: 1. zwyczajne .	7 500	1.200	1.200	1.600	1.600	2.900	16.000	16.000	16.000
	2. **nadzwyczajne:** *b*) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) płaca po 160 K. 320 K. *β*) wikt po 430 „ 860 „ *γ*) pranie po 22·64 „ 45 „ 1.225 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	**1.544**
	Do przen. { 1. zwycz. 1.225 K. 2 **nadzw.**	105.084 **1.300**	10.470 **125**	12.618 **125**	18.586 **250**	23.523 **250**	36.222 **450**	206.503 **2.500**	211.343 —	206.703 **5.747**

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
VII.	Z przen. { 1. zwycz. 1.325 K. / 2. **nadzw.**	105.084 / **1.300**	10.470 / **125**	12.618 / **125**	18.586 / **250**	23.523 / **250**	36.222 / **450**	206.503 / **2.500**	211.343 / —	206.703 / **5.747**
	c) utrzymanie 2 szwaczek: *α)* płaca po 204 K. 408 K. *β)* wikt „ 260 „ 520 „ 928 „	1.120	108	108	215	215	387	2.153	2.077	2.105
69	Słoma do sienników . .	520	50	50	100	100	180	1 000	804	1.000
70	Opłata za wodę z wodociągów miejskich (1m³ po 24 gr.)	600	100	100	130	130	240	1.300	1.317	1.700
71	Fiakrowe dla rządcy . .	50	12	12	12	12	22	120	—	
	Razem { 1. zwyczajne . / 2. **nadzwyczajne**	107.374 / **1.300**	10.740 / **125**	12.888 / **125**	19.043 / **250**	23.980 / **250**	37 051 / **450**	211.076 / **2.500**	215.541 / —	211.508 / **5.747**
	Suma rubr. VII.	108.674	10.865	13.013	19.293	24.230	37.501	213.576	215.541	217.255

Do poz 60 lit. a) Wydatki wynosiły w 1902 r. 113.891 K. w 1903 r. 116.034 K. w 1904 r. 122.707 K. razem 352.632 K. przeciętnie 117.544 K. W przypuszczeniu, iż artykuły żywności potanieją wstawia się niższą kwotę 116.000 K. jaką na r. 1905. uchwalono.

„ „ *60 lit. d)* Wydatki wynosiły w 1902 r. 2.400 K. w 1903 r. 2.500 K. w 1904 r. 2.500 K. razem 7.400 K. przeciętnie 2.467 K. Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 2.500 K. jaką na r. 1905 uchwalono.

„ „ *60 lit. f)* Wydatki wynosiły w 1902 r. 11.540 K. w 1903 r. 11.821 K. w 1904 r. 12.739 K. razem 36.100 K. przeciętnie 12.033 K. Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 12 000 K. jaką na r. 1905 uchwalono.

„ „ *60 lit. g)* Wydatki wynosiły w 1902 r. 5.075 K. w 1903 r. 5.441 K. w 1904 r. 4.345 K. razem 14.861 K. przeciętnie 4.954 K. Ze względu na wynikłość z r. 1904. preliminuje się kwotę 4.500 K. niższą o 500 K. od uchwalonej na r. 1905.

„ „ *62* Wydatki wynosiły w 1902 r. 15 272 K. w 1903 r. 14.105 K. w 1904 r. 14.930 K. razem 44.307 K., przeciętnie 14.769 K. Ze względu na opalanie nowozbudowanego pawilonu izolacyjnego preliminuje się kwotę 16.000 K., która znajduje częściowe pokrycie w rubr. II. doch. poz. 7. i 9. Zaś na opał gazem sterylizatorów wyłącza się pod lit. *b)* kwotę 500 K. poprzednio w ogólnej kwocie na opał preliminowanej zamieszczoną.

„ „ *63* Koszt gazu wynosił w 1902 r. 6.839 K, w 1903 r. 6.848 K. w 1904 r. 7.498 K. razem 21.185 K. przeciętnie 7.062 K. Ze względu na potrzebę oświetlania nowozbudowanego pawilonu izolacyjnego preliminuje się na gaz kwotę 7.000 K. a na oświetlenie naftą 2.800 K. razem kwotę 9.800 K. więcej o 300 K. jak na r. 1905 uchwalono, a która znajdzie częściowe pokrycie w poz. 8. i 9. rubr. II. doch.

„ „ *64.* Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1902, 4.496 K. w r. 1903 4.650 K. w r. 1904 4.128 K. razem 13.254 K. przeciętnie 4.418 K. Preliminuje się w zaokrągleniu jak na r. 1905 kwotę 4.500 K.
Na zakupno wagi pomostowej do ważenia węgli wstawia się na podstawie kosztorysu przedłożonego do LW. 125.914/904 obliczoną kwotę 2.500 K. jako wydatek nadzwyczajny.

„ „ *67 a)* Wydatki wynosiły w r. 1902 — 10.228 w r. 1903 — 10.503 K. w r. 1904 — 9.526 K. razem 30.257 K, przeciętnie 10.086 K. Preliminuje się kwotę 10.000 K. zatem mniej o 500 K jak na r. 1905.

„ „ *68. a)* Bielizna kosztowała w r. 1902 — 16.157 K. w r. 1903 — 15.947 K. w r. 1904 — 16.000 K. razem 48.104 K. przeciętnie 16.045 K. wstawia się na r. 1905 — 16.000 K.

„ „ *68. c)* Wstawia się na płacę dwóch szwaczek więcej o 48 K. jak na r. 1905. a to na wniosek Dyrektora szpitala.

„ „ *70* Preliminuje się o kwotę 400 K. mniej jak na r. 1905. a to na podstawie wyniku roku ostatniego.

„ „ *71.* Z powodu wydanego zakazu używania powozu i koni szpitalnych dla załatwiania czynności urzędowych przez funkcyonaryuszów szpitala, wstawia się kwotę 120 K. dla rządcy szpitala tytułem ryczałtu na fiakra (LW. 82.227/904.

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
VIII.	**Koszta sanitarne.**									
72	Lekarstwa	5.000	1.000	1.440	1.200	2.160	1.200	12.000	14.465	12.000
73	Utrzymanie apteki:									
	a) opał . . . 350 K.									
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:									
	α) płaca po 160 K. 320 K.									
	β) wikt po 430 „ 860 „									
	γ) pranie po 22 „ 64 gr. . 45 „ 1.225 „									
	c) 2 laborantki:									
	α) płaca po 180 K. 360 K.									
	β) wikt po 260 „ 520 „ 880 „	1.060	190	273	270	442	220	2.455	2 267	2.283
74	Laboratoryum chem.-patologiczne	100	—	—	50	50	—	200	200	200
75	Potrzeby sanitarne:									
	1. zwyczajne .	13.000	2.000	3.500	2.500	3.500	5.000	29.500	35.447	26.000
	2. **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—	—	—	—	**300**
76	Przybory opatrunkowe . .	600	—	—	—	—	—	600	754	600
77	Instrumenta chirurgiczne.	1.200	200	200	250	250	300	2.400	2.101	2.400
78	Koszta pogrzebowe . .	156	15	15	30	30	54	300	325	300
	Razem 1. zwyczajne .	21.116	3.405	5.428	4.300	6.432	6.774	47.455	55.559	43.783
	Razem 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—	**300**
	Suma rubr. VIII.	21.116	3.405	5.428	4.300	6.432	6.774	47.455	55.559	44.083

Do poz. 72. Wydatki wynosiły w 1902 r. 10.474 K. w 1903 r. 12.673 K. w 1904 r. 14.465 K. razem 37.612 K. przeciętnie 12.537 K. Preliminuje się kwotę 12.000 K. jak na r. 1905.

„ „ *73.* Preliminuje się więcej o 100 K. na opał w aptece, tudzież podwyższono płacę laborantek z 12 K. na 15. K. miesięcznie ze względu na zwiększone czynności wskutek dostarczania leków dla c. k. klinik.

„ „ *75.* Wydatki wynosiły w 1902 r. 30.054 K. w 1903 r. 28.283 K. w 1904 r. 35.447 K. razem 93.784 K. przeciętnie 31.261 K. Wstawia się kwotę 29.500 K. wyższą o 3.500 K. jak na r. 1905. uchwalono.

IX.	**Koszta kancelaryjne.**									
79	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne itp.	1.248	120	120	300	300	312	2.400	2.434	2.400

Wydatki tej pozycyi wynosiły: w 1902 r. 2.705 K. w 1903 r. 2.347 K. w 1904 r. 2.434 K. razem 7.486 K. przeciętnie 2.495 K. Preliminuje się ze względu na wynik r. 1904 w zaokrągleniu niższą kwotę 2.400 K. zgodnie z uchwaloną na r. 1905.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
X. 80	**Koszta kapliczne**									
	1. zwyczajne:									
	a) Utrzymanie kościoła . .	260	25	25	50	50	90	500	500	500
	b) 1 posługaczka *α*) płaca 144 K.									
	β) wikt 260 „	210	20	20	40	40	74	404	384	404
	2. **nadzwyczajne:**									
—	Na naprawę organ . .	**52**	**5**	**5**	**10**	**10**	**18**	**100**	—	—
	Razem { 1. zwyczajne .	470	45	45	90	90	164	904	884	904
	Razem { 2. **nadzwyczajne** .	**52**	**5**	**5**	**10**	**10**	**18**	**100**	—	—
	Suma rubr. X.	522	50	50	100	100	182	1.004	884	904
	Do poz. 80.2) Wstawia się nadzwyczajny wydatek w kwocie 100 K. na naprawę organ kościelnych, które jej wskutek długiego używania wymagają.									
XI.	**Utrzymanie budynków.**									
81	Konserwacye i reparacye:									
	{ 1. zwyczajne . .	5.000	750	750	1.000	1.000	1.500	10.000	8.084	8 000
	{ 2. **nadzwyczajne:** .								**48 006**	**5.528**
	a) Na budowę suszni i rozszerzenie pralni I. rata .	**6.500**	**1.250**	—	**2 500**	—	**2.250**	**12.500**		
	b) Na posadzkę cementową w magazynie rzeczy . .	**343**	**33**	**33**	**66**	**66**	**119**	**660**		
	c) Na sztachety okalające pawilon izolacyjny . .	**650**	—	—	—	—	—	**650**		
82	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej . .	520	50	50	100	100	180	1.000	872	1.000
83	Asekuracya budynków i ruchomości	364	35	35	70	70	126	700	605	700
84	Czyszczenie kominów . .	624	60	60	120	120	216	1.200	1.130	1.200
85	Wynagrodzenie za czynności techniczne . . .	624	60	60	120	120	216	1.200	983	1.200
	Razem { 1. zwyczajne . .	7.132	955	955	1.410	1.410	2.238	14 100	11.674	12.100
	Razem { 2. **nadzwyczajne** .	**7.493**	**1.283**	**33**	**2.566**	**66**	**2.369**	**13.810**	**48.006**	**5.528**
	Suma rubr. XI.	14.625	2.238	988	3.976	1.476	4.607	27.910	59.680	17.628

Do poz. 81. Preliminuje się na wydatki zwyczajne kwotę 10.000 K. wyższą o 2.000 K. jak na r. 1905 na podstawie opinii technicznej. Oprócz tych preliminuje się w ustępie 2-im wydatki nadzwyczajne i tak:
pod lit. a) na budowę suszni i rozszerzenie pralni — jak osobne sprawozdanie Wydziału krajowego do wysokiego Sejmu do LW. 57.121|05 — I. ratę tj. połowę ceny kosztorysowej 25.000 Kor. wynoszącej w kwocie . . . . . 12.500 K.
pod lit. b) na posadzkę cementową w magazynie rzeczy chorych dla ochrony od zniszczenia przez szczury wyrządzanego na podstawie fachowego kosztorysu kwotę . . 660 „
pod lit c) na sztachety drewniane, okalające pawilon izolacyjny, zapobiegające bezpośredniemu stykaniu się osób zdrowych z pawilonem — na podstawie fachowego kosztorysu kwotę . . . . . 650 „
Ogółem preliminuje się na wydatki nadzwyczajne kwotę . . . . . 13.810 K.

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
XII. 86	**Podatki i daniny.**									
	a) z gruntów i realności szpitalnych . . .	210	—	—	—	—	—	210	156	210
	b) z dóbr w Prądniku czerwon.	1.614	—	—	—	—	—	1.614	1.241	1.614
	c) ekwiwalent . . .	862	—	—	—	—	—	862	862	862
	Suma rubr. XII. .	2.686	—	—	—	—	—	2.686	2.259	2.686
XIII.	**Rozmaite.**									
87	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	208	20	20	40	40	72	400	400	400
88	Książki i czasopisma dla chorych	130	12	12	25	25	46	250	239	250
89	Przypadkowe:									
	a) Ubezpiecz. służby od wypadków	73	7	7	14	14	25	140	136	120
	b) 23. i 24. rata amortyzacyjna od pożyczki 12.000 K. na osuszenie gruntów w Tropiszowie po 342 K. 86 gr. .	686	—	—	—	—	—	686	686	686
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy .	416	40	40	80	80	144	800	783	800
	d) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane . .	520	50	50	100	100	180	1 000	2.838	1.000
	Suma rubr. XIII.	2.033	129	12	259	259	467	3.276	5.082	3.256
	Do poz. 89 lit. a) Preliminuje się kwotę o 20 K. wyższą od uchwalonej na r. 1905 na podstawie wymiaru Kasy ubezpieczeń od wypadków.									
XIV.	**Zapomogi dla położnic.**									
90	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic .	—	6.000	—	—	—	—	6 000	5.940	6.000
	Wydatki tej pozycyi wynosiły w 1902 r. 6.312 K. w 1903 r. 5.892 K. w 1904 r. 5.940 K. zazem 18.144 K. przeciętnie 6.048 K. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 6.000 K. jak na r. 1905 uchwalono.									

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	W niosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfil. i cz	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
XV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**									
91	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci . . .	—	1.300	—	—	—	—	1.300	1.381	1.200
	Wydatki tej pozycyi wynosiły: w 1902 r. 1.357 K. w 1903 r. 1.079 K. w 1904 r. 1.381 K. razem 3.817 K. przeciętnie 1.272 K. Wstawia się w zaokrągleniu kwotę 1.300 K. wyższą o 100 K. od uchwalonej na r. 1905.									
XVI.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie.**									
92	Utrzymanie mamek i dzieci ssących: 1. zwyczajne: *a*) w szpitalu św. Ludwika . 10.000 K. *b*) u Sióstr Miłosierdzia w Łobzowie . 6.000 „ *c*) rewizya lekarska w Łobzowie . . 250 „ *d*) dorożki dla odbywania wizyt do Łobzowa 156 „	—	16.406	—	—	—	—	16.406	16.760	15.150
	2. **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
93	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika . . .	32.000	—	—	—	—	—	32.000	32.000	32.000
	Razem 1. zwyczajne	32.000	16.406	—	—	—	—	48.406	48.760	47.150
	Razem 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**
	Suma rubr. XVI.	32.000	16 406	—	—		—	48.406	48.760	47.550

Do poz. 92. lit. a) i *b*) Wydatki wynosiły w 1902 r. 12.889 K. w 1903 r. 17.290 K. w 1904 r. 16.760 K. razem 46.939 K. przeciętnie 15.646 K. Ze względu na wynikłość z r. 1904. preliminuje się kwotę 16.000 K. wyższą o 1.000 K. od uchwalonej na r. 1905.

„ „ *92. lit. c*) Preliminuje się kwotę o 100 K. wyższą od uchwalonej na r. 1905. gdyż okazała się nieodzowna potrzeba częstych rewizyj.

„ „ *92 lit. d)* Wstawia się na dorożkę dla lekarza wizytującego zakład Łobzowski, licząc raz w tydzień, tj. za 52 razy licząc po 3 K. za 1 raz: 156 K.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. szkoły syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
XVII.	**Zapisy.**									
94	Szembeka na odprawian. Mszy św.	76	—	—	—	—	—	76	75	76
95	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	58	—	—	—	—	—	58	58	58
96	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	80	—	—	—	—	—	80	81	80
	Suma rubr. XVII.	214	—	—	—	—	—	214	214	214
XVIII. 97	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	100	—	—	—	—	—	100	—	100
XIX.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**									
98	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr . . .	200	—	—	—	—	—	200	85	200
XX.	**Spłata pożyczki.**									
99	*a*) Umorzenie pożyczki w kwocie 73.500 K. zaciągniętej z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego III. i IV. półroczna rata .	4.200	—	—	—	—	—	4.200	—	4.200
	b) Umorzenie pożyczki w kwocie 40.000 K. zaciągniętej z majątku zarodowego na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie spłacalnej w ciągu lat 10. 1 rata: 1) w kapitale 4.000 K. 2) w odsetkach 1.600 „	5.600	—	—	—	—	—	5 600	—	—
	Suma rubr. XX. .	9.800	—	—	—	—	—	9.800	—	4.200

Do lit. a) Wstawia się III. i IV. ratę amortyzacyjną pożyczki 73.500 K. zaciągniętej na mocy uchwały wys. Sejmu z 4-o lipca 1902. Po ostatecznem ukończeniu budowy i zamknięciu dotyczących rachunków nastąpi definitywne opracowanie planu umorzenia w ciągu lat 20.

„ „ *b)* J w tej pozycyi wstawiono tymczasowo 1 ratę amortyzacyjną pożyczki 40.000 K. a to na mocy uchwały wys. Sejmu z 10-go listopada 1904, gdyż budowy dotychczas nie ukończono, i ostateczna wysokość wydatku nie jest wiadoma.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
	DOCHODY.									
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**									
1	Od efektów:									
	a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. im. wart. 53.600 K. po strąceniu $^1/_2$% podatku rentowego . . .	2.101	32	—	—	—	—	2.133	—	2.133
	b) 4$^1/_2$% od list. zast. gal. Banku kraj. im. wart 11.400 zł. = 22.800 K. . . .	918	108	—	—	—	—	1.026	—	1.098
	c) 4% od listów zast. gal. Banku kraj.:									
	α) już w posiadaniu majątku będących im. wart. 270.000 K. . . .	9.468	1.204	—	128	—	—	10.800	—	10.772
	β) zakupić się mających za kapitał 20.077 K. 28 g. zwrócony przez fund. kraj. im. wart. 20.000 K. .	760	40	—	—	—	—	800	—	768
	d) 4% od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego im. wart. 12.350 zł. = 24.700 K	652	336	—	—	—	—	988	—	1.068
	e) 3·6% od kwoty 22.369 K. 58 gr. ulokowanej na książ. wkład. Banku krajowego. .	703	102	—	—	—	—	805	—	—
	Dochody pozycyi 1.	—	—	—	—	—	—	16.552	15.377	15.839
2	Od kapitałów:									
	a) 4$^1/_2$% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 360 028 K. 56 g. rata 16-ta . . .	16.196	908	—	—	—	—	17.104	18.797	17.969
	b) 4% od reszty kapitału wypożyczonego z majątku zarodowego na budowę pawilonu izolacyjnego w kwocie 73.500 K. i na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie w kwocie 40.000 K.	4.400	—	—	—	—	—	4.400	—	—
	Dochody pozycyi 2.	—	—	—	—	—	—	21.504	18.797	17.969
	Do przeniesienia .	35.198	2.730	—	128	—	—	38.056	34.174	33.808

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 — Fundusz: chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Korony								
I.	Z przeniesienia .	35.198	2.730	—	128	—	—	38.056	34.174	33.808
3	Od fundacyj:									
	a) Bieńkowskiego . .	353	—	—	—	—	—	353		
	b) Dąbkowskiego . .	392	—	—	—	—	—	392		
	c) Gałeckiego . .	38	—	—	—	—	—	38		
	d) Klozowej (mszalna) . .	25	—	—	—	—	—	25		
	e) Klozowej (szpitalna) . .	13	—	—	—	—	—	13		
	f) Ligęzy	525	—	—	—	—	—	525		
	g) Małeckiego . . .	190	—	—	—	—	—	190		
	h) Pruskiego . . .	411	—	—	—	—	—	411		
	i) Tarły	132	—	—	88	—	26	246		
	k) Wencla	57	—	—	—	—	—	57		
	l) Wolnych mularzy . .	117	—	—	—	—	—	117		
	m) Mszalna	—	—	—	196	—	—	196		
	n) Trzebickiego . . .	—	—	—	—	—	246	246		
	Dochody pozycyi 3.	—	—	—	—	—	—	2.809	2.802	2.798
	Suma rubr. I. .	37.451	2.730	—	412	—	272	40.865	36.976	36.606

Do poz. 1. Preliminuje się kwotę o 713 K. wyższą od uchwalonej na r. 1905. wskutek przykupna efektów.
„ „ *2. lit. a)* Preliminuje się kwotę o 865 K. niższą od uchwalonej na r. 1905. ponieważ dłużny kapitał w stosunku do r. 1905. przez spłatę 2-ch rat umniejszył się o kwotę 20.077 K. 28 gr.
„ „ *2. lit b)* Wstawiono kwotę 4.400 K. tytułem odsetek od kapitału wypożyczonego z majątku zarodowego a to: na budowę pawilonu izolacyjnego kwotę 2.800 K. zaś na budynki gospodarskie w Tropiszowie kwotę 1.600 K.
„ „ *3.* Preliminuje się kwotę o 11 K. wyższą od uchwalonej na r. 1005. wskutek zniżenia podatku rentowego od kuponów.

II.	**Dochody z dóbr i realności.**									
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa w Król. Pol. 3.590 rubli à 2 K. 54 gr. . .	9.047	—	—	—	—	—	9.047	9.065	9.047
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego . . .	8.434	—	—	—	—	—	8.434	8.433	8.434
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	100	—	—	—	—	—	100	100	100
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej . 1.100 K. ryczałt za opał i oświetlenie . . 500 „	1.600	—	—	—	—	—	1.600	2.400	1.600
8	Czynsz za lokale dla c. k. kliniki laryngologicznej .	10	—	—	—	—	—	10	—	—
9	Za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych	240	—	—	—	—	—	240	240	240
10	Dochód z ogrodów szpitalnych .	3.486	714	—	—	—	—	4.200	4.837	4.000
	Do przeniesienia .	22.917	714	-	—	—	--	23.631	25.075	23.421

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. szkoły syfilitycz.	obłąkanych			
		Korony								
II.	Z przeniesienia .	22.917	714	—	—	—	—	23.631	25.075	23.421
11	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz . . .	78	15	—	30	—	27	150	150	150
12	Czynsz od c. k. Skarbu wojskowego za grunt na drogę w Prądniku Czerwonym .	32	—	—	—	—	—	32	32	32
13	Ryczałt od c. k. Rządu za oświetlenie c. k. szkoły położnych.	—	70	—	—	—	—	70	70	70
	Suma rubr. II.	23.027	799	—	30	—	27	23.883	25.327	23.673

Do poz. 8. Wstawia się czynsz od c. k. Rządu za lokal dla c. k. Kliniki laryngologicznej w kwocie 10 K. rocznie dla zaznaczenia swoich praw własności.

„ „ *10.* Dochód wynosił w 1902 r. 4.748 K. w 1903 r. 3.058 K. w 1904 r. 4.837 K. razem 12.643 K. przeciętnie 4.214 K. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 4.200 K. wyższą o 200 K. od uchwalonej na r. 1905.

III.	**Zwroty kosztów leczenia**									
14	Od funduszu krajowego galicyjskiego	198.120	38.100	—	76.200	—	68.580	381.000	395.697	373.000
15	Od samopłacących . . .	29.120	5 600	—	11.200	—	10.080	56.000	56.653	57.000
16	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	12.480	2.400	—	4.800	—	4.320	24.000	24.477	29.000
	Suma rubr. III.	239.720	46.100	—	92.200	—	82.980	461.000	476.827	459.000

Do poz. 14. Dochody wynosiły w 1902 r. 372.793 K. w 1903 r. 376.117 K. w 1904 r. 395.697 K. razem 1,144.607 K. przeciętnie 381.536 K. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 381.000 K. wyższą o 8.000 K. od uchwalonej na r. 1905.

„ „ *15.* Dochody wynosiły w 1902 r. 54.422 K. w 1903 r. 57.585 K. w 1904 r. 56.653 K. razem 168.660 K., przeciętnie 56.220 K. preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 56.000 K. niższą o 1.000 K. od uchwalonej na r. 1905.

„ „ *16.* Dochody wynosiły w 1902 r. 28.859 K., w 1903 r. 26.291 K., w 1904 r. 24.477 K., razem 79.627 K., przeciętnie 26.542 K. Preliminuje się z uwzględnieniem wyniku roku ostatniego kwotę 24.000 K., niższą o 5.000 K. od uchwalonej na r. 1904.

IV. 17	**Dochody rozmaite** . .	312	60	—	120	—	108	600	1.268	600
	Do tego:									
18	Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	1.200	—	—	—	—	—	1.200	969	1.200
	Suma rubr. IV.	1.512	60	—	120	—	108	1.800	2.237	1.800
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**									
19	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych . . .	—	11.027	—	—	—	—	11.027	2.000	2.000
	Do przeniesienia .	—	11.027	—	—	—	—	11.027	2.000	2.000

Dochody. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906							Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
		Fundusz						Razem		
		chorych	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityez	obłąkanych			
		Korony								
V.	Z przeniesienia .	—	11.027	—	—	—	—	11.027	2.000	2.000
20	Zwrot nadwyzki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice syfilitycznej . . .	—	—	—	23.442	—	—	23.442	7.800	2.500
	Suma rubr. V.	—	11 027	—	23.442	—	—	34.469	9.800	4.500

Do poz. 19. Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. tego preliminarza na oddziale położnic kwotę . . . . . 25.673 K.
strąciwszy koszt utrzymania 11 624 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 1 K. 26 g.
który fundusz krajowy ponosi . . . . . 14.646 „
okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 11.027 K.
która przypada na c. k. Rząd.

„ „ *20.* Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. tego preliminarza na oddz. syfilitycznych kwotę . . . . . 44.255 „
strąciwszy koszt utrzymania 13.008 dni leczenia po zwykłej taksie szpitalnej 1 K. 60 g.
który fundusz krajowy ponosi . . . . . 20 813 .
okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 23.442 K.
która przypada na c. k. Rząd.

LW. 69.321/905.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. F.

Fundusz policyi krajowej

PRELIMINARZ

na rok

1906.

LW. 61.342/1905.

F. Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.	1	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy . .	6.423	—	5.609	7.629
II.	2	Rozmaite	10	—	1	10
		Suma wydatków .	6.433	—	5.610	7.639

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Domy przymusowej pracy, które weszły w życie w innych prowincyach państwa, na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885. (Dz. u. p. Nr. 90.) nie istnieją dotychczas w Galicyi, jednak koszta na utrzymanie poprawieńców i niewoleńców w tychże domach ponosi fundusz policyi krajowej.

Kosztów tych z powodu ich zmienności nie można ściśle oznaczyć, przeto preliminuje się przeciętną cyfrę na podstawie wynikłości z trzech lat.

Wydatki z tego tytułu wynosiły w r. 1902 . 6.564 K
„ „ 1903 . 7.097 „
„ „ 1904 . 5.609 „ = razem 19.270 K zatem przeciętnie 6.423 K.

Liczba poprawieńców i niewoleńców w domach przymusowej pracy wynosiła: w 1902 roku 31, w 1903 roku 34, a w 1904 roku 24.

Do rubryki II. Jak na rok 1905.

policyi krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł. p. 1 gr.	3	—	3	3
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego im. wartości 264.800 K	10.592	—	10 588	10.584
	3	4% od obligacyi kolejowych imiennej wartości 11.000 K	440	—	440	440
	4	4% od książeczki Banku krajowego na 154 K 96 g.	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	11.035	—	11.031	11.027
II.		Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów	11.035	—	11.031	11.027
		W porównaniu z wydatkami . . .	6.433	—	5.610	7.639
		okazuje się **nadwyżka dochodów,** która wpłynie do funduszu krajowego.	4.602	—	5.421	3.388

Wyjaśnienia.

Do rubryki I pozycya 1. Kapitał zahipotekowany na realności Nr. 204 Dz. VIII. w Krakowie wynosi 109 zł. p. 1 gr. czyli 54 K 50 gr.
Do rubryki I. pozycya 2. i 3. Preliminuje się według obecnego stanu efektów.
Do rubryki I. pozycya 4. Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek.
Do rubryki II. Nic się nie preliminuje, gdyż z tego tytułu nie są spodziewane dochody.

LW. 69.321/905.
Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1906.

LW. 58118/905

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Wydatki.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace urzędników.**			
	1	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu	100	100	100
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2	Druki, przybory do pisania i inne . . .	40	40	40
III.		**Remuneracye.**			
	3	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . .	50	33	50
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	4	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	3.368	2.722	3.346
V.	5	**Koszta leczenia dzieci**	20	—	20
VI.		**Rozmaite.**			
	6	Koszta pogrzebowe, podróży i inne . . .	100	59	100
		Ogólna suma wydatków .	3.678	2.954	3.656

Wyjaśnienia:

Do poz. 4. Preliminuje się *więcej* o 22 K. jak na r. 1905 uchwalono stosownie do dochodów własnych tego funduszu.

Uwaga: Podana wynikłość z r. 1904 różni się od odnośnego zamknięcia rachunków o kwotę 691 K. stanowiącą nadwyżkę dochodów oddaną do majątku zarodowego.

Fundusz podrzutków w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyi.**			
	1	Od efektów:			
		a) 4% listy zastawne gal. Banku kraj. zostające w posiadaniu 41.400 K. . . 1.656 K.			
		4% listy zastawne gal. Banku kraj. zakupić się mające za kapitał 1.066 K. 12 gr. przez fundusz krajowy do zwrotu przypadający wartości imiennej 1.000 K. . . . . 40 „	1.696	1.500	1.548
		b) 4½% listy zastawne gal. Banku krajowego 5.400 zł. = . . . 10.800 K.	486	486	486
		c) 4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego 4.900 zł. = . 9.800 „	392	465	472
		d) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego 800 „	32	32	32
		Dochody poz. 1. .	*2.606*	*2.483*	*2.538*
	2	Od kapitałów:			
		a) 4½% od reszty kapitału dłużnego przez fundusz krajowy . . . . 19.118 K. 22 gr.	908	998	954
		b) 5% od kapitału fundacyjnego Tarły . .	164	164	164
		Ogólna suma dochodów .	3.678	3.645	3.656

Wyjaśnienia:

Do poz. 1. Preliminuje się *więcej* a 68 K jak na r. rok 1905 uchwalono wskutek przykupna efektów.

„ „ 2. Preliminuje się *mniej* o 46 K jak na r. 1905 uchwalono, gdyż wskutek zapłacenia przez fundusz krajowy 15-tej raty pożyczki na budowę pawilonów, resztujący do oprocentowania kapitał się zmniejszył.

LW. 69.321/905.
Alegat H—K do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1906.

Lit. H.—K.

PRELIMINARZE

na rok

1906.

H. Fundusz kultury krajowej . . . . . str. 2
I. „ stanowy sierociński . . . . . „ 4
K. „ Aleksandra hr. Stadnickiego . . . . . „ 6

H. Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego w sumie 87.600 K	3.504	—	3.504	3.504
	2	Odsetki od 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumie 1.200 K.	47	—	47	47
II.	3	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne	9.467	—	11.432	7.861
		Suma dochodów	13.018	—	14.983	11.412

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. poz. 2. odsetki od 4% listów zastawnych Towarzystwa kred. ziemskiego, preliminuje się po potrąceniu podatku od kuponów.

Do rubryki II. poz. 3. Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne wpłynęły:

w roku 1902	5.778 K
„ „ 1903	11.193 „
„ „ 1904	11.432 „
Razem	28.403 K
przeciętnie	9.467 „

kultury krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		WYDATKI.				
I.	1	Zasiłek dla Akademii rolniczej w Dublanach	12.988	—	9.322	11.382
II.	2	Zwroty grzywien	30	—	32	30
	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego . . .	—	—	3.629	—
	4	Wydano do depozytów ogólnych . .	—	—	2.000	—
		Suma wydatków .	13 018	—	14.983	11.412

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. poz. 1. Na zasiłek dla Akademii rolniczej preliminuje się całkowite dochody, po potrąceniu wydatku jak Rubr. II. p. 2.

Do rubryki II. poz. 2. Na możliwe zwroty preliminuje się jak w latach poprzednich.

„ „ *II. poz. 4.* Pozycya ta odpada w roku 1906, gdyż w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 83.923/04, był to w roku 1904 jednorazowy wydatek. Kwotę 2.000 K przeniesiono tymczasowo do depozytów ogólnych z przeznaczeniem użycia tej kwoty w swoim czasie tytułem subwencyi dla Wydziału powiatowego w Gorlicach, na poprawę gospodarki lasowej w lasach gminnych.

I. Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki.**				
	1	4½% od listów zast. gal. Banku krajowego im. wartości 4.400 K. . .	198	—	229	207
	2	4% od listów zast. gal. Banku krajowego im. wartości 30.300 K . .	1.212	—	1.164	1.164
	3	4% od listów zast. gal. Towarzystwa kred. ziemsk. na 52.400 K (po potrąceniu podatku rentowego) . .	2.086	—	2.086	2.086
	4	4% od obligacyi pożyczki krajowej z r. 1893 na 2.800 K	112	—	112	112
	5	4% od obligacyi funduszu propinacyjnego na 1.000 K	40	—	40	40
	6	4% od obligacyi kolejowych Banku krajowego na 4.400 K	176	—	176	176
	7	3·6% od książeczki Banku krajowego na 23 K 79 g.	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3.824	—	3.807	3.785
II.	8	Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów .	3.824	—	3.807	3 785
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	126	—
		Razem . . .	3.824	—	3.933	3.785
		W porównaniu z wydatkami . .	3.154	—	3.059	3.154
		okazuje się **nadwyżka dochodów** .	670	—	874	631
		która zostanie zużytą na pomnożenie majątku zarodowego.				

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.

Odsetek od książeczki Banku krajowego nie preliminowano, gdyż odsetki te kapitalizuje się.

Do rubryki II. Nie preliminuje się nic, gdyż z tego tytułu nie są spodziewane żadne dochody.

stanowy sierociński.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 240 K . .	1.680	—	1.680	1.680
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej, utrzymywanej przez zjednoczone gal. Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie po 126 K	504	—	567	504
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 240 K . . .	960	—	812	960
		Suma rubryki I. .	3.144	—	3.059	3.144
II.	4	Rozmaite	10	—	—	10
		Suma wydatków .	3.154	—	3.059	3.154

Wyjaśnienia.

Wydatki preliminuje się jak na rok 1905.

LW. 63.154/1905.

K. Fundusz

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich	100	—	—	100
II.		**Odsetki.**				
	2	4% od listów zast. Towarzystwa kred. ziem. im. wart. 2.200 K (po potrąceniu podatku rentowego) . .	88	—	88	88
	3	4% od obligacyi pożyczki kraj. z r. 1893 na 20.700 K	828	—	828	828
	4	4½% od listów Banku kraj. na 400 K	18	—	18	18
	5	4% „ „ „ „ „ 22.700K	908	—	908	908
	6	4% od obligacyi pożyczki m. Lwowa (po potrąceniu podatku rentowego) na 2.000 K.	78	—	78	78
	7	4% od książeczki Banku krajowego na 5·54 K	—	—	—	—
III.	8	Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów	2.020	—	1.920	2.020
		Zapas z początkiem roku 1904 . . .	—	—	2.817	—
		Razem . . .	2.020	—	4.737	2.020

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się na podstawie przeciętnej wynikłości z lat 1896, 1897, 1898, albowiem w latach 1899, 1900, 1901, 1902, 1903 i 1904 nie było żadnej sprzedaży.

Do rubryki II. Odsetki od papierów wartościowych preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.

Do rubryki III. Nie preliminuje się nic, gdyż z tego tytułu dochody nie są przewidziane.

Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.	1	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich . . .	30	—	—	30
II.	2	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich	1.984	—	3.834	1.984
III.	3	Rozmaite i koszta administracyjne .	6	—	6	6
		Suma wydatków .	2.020	—	3.840	2.020
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	897	—
		Razem . . .	2.020	—	4.737	2.020

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się rabat odpowiedni wysokości rubryki 1. dochodów.

Do rubryki II. Koszta nakładu wydawnictwa w ścisłem zastosowaniu do istotnych dochodów tego funduszu.

Do rubryki III. Preliminuje się 6 K, jako przewidziany wydatek.

PRELIMINARZ

funduszu koszar krajowych

na rok

1906.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Fundusz koszar

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905.
			Korony			
		DOCHODY.				
I.	1	Pozostałość kasowa	1.962	—	1.962	—
II.	2	Wynagrodzenie za koszary i szpitale wojskowe	147.768	—	148.119	147.768
III.	3	Odsetki od kapitałów chwilowo lokonych	1.640	—	2.624	1.600
IV.	4	Dotacya z funduszu krajowego . .	78.320	—	88.920	83.660
		Suma dochodów	229.690	—	241.625	233.028

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się pełną pozostałość kasową z końcem roku 1904, dochody bowiem preliminowane na rok 1905, wystarczą na pokrycie wydatków tego roku

Do rubryki II. Wynagrodzenie roczne za koszary i szpitale wojskowe wynosi:

1.	Za koszary we Lwowie na Wulce	39.627 K	71 g
2.	„ ujeżdżalnię we Lwowie na Wulce	4.751 „	51 „
3.	„ stajnię na 24 remont we Lwowie na Wulce . . .	525 „	60 „
4.	„ koszary w Zaleszczykach	25.239 „	80 „
5.	„ „ w Trembowli	23.999 „	77 „
6.	„ „ w Rawie ruskiej	23.751 „	10 „
7.	„ „ w Mostach wielkich	19.608 „	80 „
8.	„ mieszkanie pułkownika w Mostach wielkich . . .	2.239 „	12 „
9.	„ „ sztabu i pionierów w Mostach wielkich .	3.278 „	83 „
10.	„ szpital w Mostach wielkich	2.190 „	30 „
11.	„ „ w Zaleszczykach	2.555 „	70 „
	razem . .	147.768 K	24 g

Nieco wyższa wynikłość w roku 1904 dlatego, że rok 1904 był rokiem przestępnym.

Do rubryki III. Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych wyniosły:

w roku	1902 . . .	1.308 K
„	1903 . . .	986 „
„	1904 . . .	2.624 „
	razem . .	4.918 K, przeciętnie 1.639 K,

preliminuje się okrągło 1.640 K.

Do rubryki IV. W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 preliminuje się dotacyę w wysokości odsetek przypadających funduszowi propinacyjnemu od reszty pożyczki (Rubr. II. wydatków).

krajowych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na rok 1905
			Korony			
		WYDATKI.				
I.	1	Częściowa spłata pożyczki 3,000.000 K. (19. i 20. rata)	134.000	—	130.000	132.000
II.	2	4% odsetki od reszty poż. 3,000.000 K. wziętej w c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego .	78.320	—	88.920	83.660
III.	3	Asekuracya budynków koszar krajow.	2.550	—	2.207	2 780
IV.	4	Konserwacya budynków koszar krajow.	14.310	—	14.310	14.310
V.	5	Koszta budowy	—	—	9.819	—
VI.	6	Rozmaite należytości jak: należytości prawne, koszta syndyka i inne .	510	—	827	278
		Suma wydatków .	229.690	—	246.083	233.028

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Na spłatę wypożyczonego kapitału przeznacza się całą nadwyżkę dochodów.

Do rubryki II. Dnia 31/12 1905 wyniesie reszta pożyczki . 2,058.500 K
dnia 1/1 1906 spłacona zostanie 19. rata pożyczki 67.000 „
pozostanie dług . . . . . 1,991.500 K
od którego odsetki za czas od 1/1 do 30/6 1906 wyniosą . . . . . 39.830 K
Dnia 1/7 1906 spłacona zostanie 20. rata . . 67.000 „
pozostanie dług . . . . . 1,924.500 K
od którego odsetki za czas od 1/7 do 31/12 1906 wyniosą . . . . . 38.490 K
preliminuje się przeto . . . . . 78.320 K

Do rubryki III. Asekuracya koszar kosztowała: w r. 1902 2.648 K
„ „ 1903 2.778 „
„ „ 1904 2.207 „
razem . . 7.633 K przeciętnie 2.544 K
preliminuje się okrągło 2.550 K.

Do rubryki IV. Na podstawie ugody z c. k. Skarbem wojskowym LW. 9823/1900 wstawia się stały wydatek w wysokości $^1/_2$% od kosztów budowy koszar.

Do rubryki V Wszystkie należytości z tytułu kosztów budowy zostały wyrównane, zatem żadnej sumy nie wstawia się do preliminarza.

Do rubryki VI. Na podstawie przecięcia z trzech ostatnich lat $\left(\frac{514 + 197 + 827}{3} = 513\right)$ preliminuje się okrągło 510 K.

LW. 63.152/05.

LW. 69.321/1905.

Alegat do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

PRELIMINARZ

podatków bezpośrednich

NA ROK

1906

nadesłany przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu we Lwowie odezwą z dnia 2. czerwca 1905 L. 69.082 (LW. 53.079/1905).

Liczba porządkowa	Nazwa rubryk	Opłaty netto z roku poprzedniego 1904	Przyzwolony preliminarz na rok 1905	Wniosek na rok przyszły 1906
		w walucie koronowej		
1	Podatek gruntowy	7,470.727	7,960.000	8,500.000
2	Podatek domowo klasowy	2,928.660	3,060.000	3,100.000
3	Podatek domowo czynszowy . . .	5,565.585	5,472.000	6,000.000
4	5% podatek dochodowy z domów wolnych	690.246	745.000	690.000
5	Dawny podatek zarobkowy i dochodowy .	127.194	7.000	8.000
6	Powszechny podatek zarobkowy. . .	2,317.644	2,357.000	2,360.000
7	Podatek zarobkowy od domokrążców i przedsiębiorstw wędrownych . .	6.029	7.000	7.000
8	Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw i towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków . .	2,614.093	2,950.000	2,600.000
9	Podatek rentowy	1,013.592	1,038.000	1,040.000
10	Podatek osobisto-dochodowy . . .	3,869.118	3,800.000	3,700.000
11	Podatek od wyższych poborów służbowych	109.215	100.000	100.000
12	Należytości egzekucyjne	1,010.652	1,180.000	1,000.000
13	Procenta zwłoki	233.335	260.000	230.000
14	Kary	—	—	—
	Razem . . .	27,956.090	28,936.000	29,335.000

LW. 69.321/1905.

Alegat do preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

Wykaz *A)*

podatków państwowych, preliminowanych na rok 1906 od których **mają być** pobierane dodatki krajowe.

Liczba porząd.	Nazwa podatku (rodzaj)	Pojedynczo K	Razem K	Uwaga
1	**Podatek gruntowy**	—	8,500.000	
2	**Podatek domowy:**			
	a) domowo-klasowy	3,100.000		
	b) domowo-czynszowy.	6,000.000		
	c) 5% od domów uwolnionych od podatku czynsz.	690.000	9,790.000	
3	**Inne podatki:**			
	a) ogólno-zarobkowy	2,368.000		
	b) zarobkowy od domokrążców i ogólnych przedsiębiorstw	7.000		
	c) zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków . . .	2,600.000		
	d) podatek rentowy od fasyonowanych . . .	240.000		
	e) podatek od wyższych poborów służbowych .	100.000	5,315.000	
	Suma ogólna *A)* . .	—	**23,605.000**	

Wykaz *B)*

podatków państwowych, preliminowanych na rok 1906 od których **nie mają być** pobierane dodatki krajowe.

1	Podatek rentowy, pobierany w drodze potrąceń .	—	800.000	
2	Podatek osobisto-dochodowy, cały	—	3,700.000	
3	Należytości egzekutnego	—	1,000.000	
4	Procenta zwłoki	—	230.000	
5	Kary (grzywny)	—	—	
	Suma ogólna *B)* . .	—	**5,730.000**	

Zestawienie.

Suma *A)*	23,605.000 K
„ *B)*	5,730.000 „
Ogółem . . .	29,335.000 K

zgodnie z preliminarzem podatków państwowych na rok 1906.

N. B. Wedle zasięgniętej w krótkiej drodze informacyi w c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, podatki wymienione pod poz. 1 i 2 *a)*, *b)*, *c)* wstawione są do preliminarza ***brutto***, bez wszelkich potrąceń co do opustów; zaś podatki wymienione pod 3) wstawione są do preliminarza ***netto*** po uwzględnieniu opustów.

LW. 34.763/1905.

Alog. 359

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za r. 1904.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunków wszystkich, pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów za rok 1904 a mianowicie:

pod lit. *A.* funduszów budżetem objętych,
„ „ *B.* „ „ „ nieobjętych,
„ „ *C.* funduszu propinacyjnego miast,
„ „ *D.* „ pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska,
„ „ *E.* „ krajowych koszar wojskowych,
„ „ *F.* „ byłego galic. korpusu ochotników,
„ „ *G.* „ pożyczkowego na cele melioracyjne,
„ „ *H.* „ dla gmin na budowę szkół,
„ „ *I.* „ kolejowego,
„ „ *K.* stałego funduszu przemysłowego, | administrowanych w Banku krajowym
„ „ *L.* funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, | administrowanych w Banku krajowym
„ „ *M.* stałego funduszu hodowlanego, | administrowanych w Banku krajowym
„ „ *N.* funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, | administrowanych w Banku krajowym
„ „ *O.* funduszu pożyczkowego dla Spółek kas oszczędn. i pożyczek systemu Raiffeisena, | administrowanych w Banku krajowym
„ „ *P.* sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.

Dział *A.* zawiera fundusze budżetem objęte.

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, wraz z szczegółowymi rachunkami:
   a) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
   b) doświadczalnej stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie,
   c) akademii rolniczej, szkoły niższej rolniczej, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej i stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach;
   d) szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie,
   e) szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i Suchodole,
   f) szkoły mleczarskiej w Rzeszowie,
   g) szkoły ogrodniczej w Tarnowie.
   h) zakładu sadowniczego w Zaleszczykach,
   i) składu publicznego krajowego w Krakowie.
2—3. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).
4. Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.
5—8. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).

9. Fundusz szkolny krajowy i krajowy fundusz szkolny emerytalny.
10. „ budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.
11. „ budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.
12. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
13. „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy.
14. „ „ potoku Kisieliny.
15. „ „ rzeki Łęgu.
16. „ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześni.
17. „ „ rzeki Brnia nowego z dopływami.
18. „ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Dunajca.
19. „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.
20. „ „ uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
21. „ regulacyi rzeki Bugu od Pełtwi do granicy państwa.
22. „ dla zabudowania potoku górskiego Niszkówki.
23. „ regulacyi Złotej Lipy.
24. „ osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.
25. „ regulacyi potoku Dumnego.
26. „ obwałowania lewego brzegu Dunajca.
27. „ regulacyi rzeki Przegnojówki.
28. „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.
29. „ „ „ potoku Glińsko.
30. „ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.
31. „ dla zabudowania potoku Bystry
32. „ regulacyi górnego Dniestru.
33. „ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.
34. „ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.
35. „ „ lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach.
36. „ regulacyi potoku Pustej.
37. „ „ rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.
38. „ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.
39. „ zabudowania debr w Mikołajowie.
40. „ konserwacyi rzeki Trześniówki.
41. „ zabudowania potoku górskiego Michałów.
42. „ „ obwałowania Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim.
43. „ na zabudowanie debr w Zniesieniu.
44. „ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.
45. „ „ „ od ujścia Raby do Woli rogowskiej.
46. „ związku budowlanych kas chorych.
47. „ emerytury dozorców melioracyjnych.

48—84. Fundusze krajowych zawodowych szkół i naukowych warsztatów przemysłowych.

85. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891.
86. „ „ „ „ „ 1893.
87. „ policyi krajowej.
88. „ kultury krajowej.
89. „ stanowy sierociński.
90. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
91. „ podrzutków w Krakowie.

Dział *B.* zawiera fundusze budżetem nieobjęte.

1. Fundusz pomnika Kościuszki.

2—244. Fundusze stypendyjne.

245. Administracyę dóbr Winnik.
246. Fundusz galicyjskich inwalidów wojskowych.

247. Fundusz niżankowickich inwalidów wojskowych.
248. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.
249. Zakład narodowy im. Ossolińskich.
250. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
251. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
252, „ śp. Pelagii Russanowskiej
253. „ szkół ludowych z r. 1872.
254. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego.
255. „ Franciszka Kochmana dla literatów.
256. „ „ „ „ dziewcząt służących.
257. „ śp. Maryi Jędrzejowiczowej.
258. Fundacyę sandecką „Dom roboczy“.
259. Fundusz hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców.
260. „ śp Piotra hr. Wodzickiego.
261—266. Fundusze śp. Dra Józefa H Malinowskiego.
267. Fundusz Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej
268. „ im. A. Schifnera.
269 „ Maryi Mochnackiej dla ciemnych.
270. „ Edwarda Lewińskiego dla włościan.
271. Fundacyę śp. Anny Helclowej.
272. Fundusz „Macierzy polskiej“.
273. „ Feliksy z Golejewskich Czarkowskiej.
274—275. Fundusze z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego.
276. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
277. „ Teofili i Malwiny Łukowskich.
278. Fundacyę posagową im. Siemianowskich dla dziewcząt.
279. „ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach.
280 „ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą.
281. „ śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.
282. „ bursy ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół lud.
283. „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
284. „ posagową śp Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich.
285. „ posagową śp. Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich.
286. „ domu ubogich w Strzeliskach nowych.
287. „ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych i rekonwalescentów.
288—290. Fundusze im. Józefa Kosvitzkiego.
291. Fundusz im. Henryka Straszewskiego
292. „ zboru św. Klaudyi.
293. „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.
294. „ Krupacza Józefa dla c. k. inwalidów wojskowych.
295 „ śp. Wiktora hr. Bawarowskiego.
296—297. Fundacye śp Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej.
298. Fundusz na zakupno książek dla szkół przemysłowych w kraju.
299—301. Fundacyę Tytusa Kielanowskiego.
302. „ Wacława Tyzenhausa.
303. „ ks. Karoliny Lubomirskiej.
304. „ Marjem Gewürtzowej.
305. „ ks. Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca.
306. „ ks. Szaflarskiego dla Dębicy.
307. „ hr. Róży Lanckorońskiej.
308. „ Konstantego i Michaliny Pietruskich.
309. „ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana.
310. „ Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.
311. „ Izydora Kowalewskiego.
312. „ jubileuszową Cesarza Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół etc.
313. „ Michała Morawieckiego.
314. Fundusz „Z nadwyżek wspólnych kas sierocych“.
315—316. Fundacye Angeliki de Sternhort Hoffmanowej.

317. Fundacyę im. Jakóba hr. Potockiego
318. „ „ Tadeusza Kościuszki.
319. „ „ Oktawa Pietruskiego.
320. „ „ Wojciecha Bursika.
321. „ Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.
322. Depozyta gminne serwitutowe.
323. Depozyta ogólne.

Ogółem działy A. i B. obejmują 414, zaś razem z funduszami działów C., D., E., F. G., H., I., K. L. M. N. O., ... 426 funduszów
W roku 1903 wykazano w tych działach . . . . 410 „
Z porównania okazuje się przybytek . . . . . 16 funduszów

A. mianowicie:

I. Przybyły:

1. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.
2. „ budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.
3. „ zabudowania debr w gminie Zniesieniu.
4. „ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.
5. „ obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.
6. „ Związku budowlanych kas chorych.
7. „ kraj. szkoły koszykarskiej w Leżajsku.
8. „ „ „ „ „ Nieznanowicach..
9. „ „ „ „ „ Warzycach.
10. „ stypendyjny Józefa Skąpskiego.
11. „ „ Zofii Łuszczyńskiej.
12. „ „ Józefa Trybulca.
13. „ „ Jana Buszka.
14. „ „ Bazylego Wolana.
15. „ „ Sobolewskich.
16. Fundacya im. Oktawa Pietruskiego.
17. „ „ Wojciecha Bursika.
18. „ Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

II. Ubyły:

1. Fundusz kraj szkoły koszykarskiej w Siedlcu.
2. „ „ „ „ „ Skołyszynie.

Z porównania przybytku . . . . 18 funduszów
z ubytkiem . . . . 2 „
okazuje się przybytek j. w. . . 16 funduszów

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana, trzymano się bowiem ściśle uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878, z dnia 21. grudnia 1885 i formy zamknięcia za rok 1894, którą Wysoki Sejm, uchwalając na posiedzeniu dnia 10. stycznia 1896 absolutoryum, tem samem z zatwierdzeniem do wiadomości przyjął. Szemat rubryk w wydatkach i dochodach funduszu krajowego zastosowany jest do układu budżetu uchwalonego przez Wysoki Sejm, na rok 1903.

Według sumarycznego wykazu wydatków i dochodów wszystkich budżetem objętych funduszów, wynik ogólnej gospodarki finansowej kraju w r. 1904 jest następujący:

	w funduszach krajowym i z tegoż dotowanych:	samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem *większe* o .	2,726.555 K	7.381 K
Dochody od budżetu *większe* o	2,963.638 „	5.567 „
Wynik *korzystniejszy* od budżetu . . .	237.083 K	—
Wynik *niekorzystniejszy* od budżetu . .	—	1.814 K
wogóle wynik korzystniejszy od budżetu wynosi .	235 269 K	

Poniżej objaśniamy szczegółowo, jak powstał korzystniejszy od budżetu wynik w funduszu krajowym i funduszach z niego dotowanych. Tutaj zaznaczamy tylko, że niekorzystniejszy wynik w funduszach samoistnych niedotowanych, pochodzi głównie z niekorzystniejszych różnic budżetowych w funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, w odnośnem zamknięciu rachunków bliżej objaśnionych.

W funduszu pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na bezprocentowe pożyczki Wydziałom powiatowym		264.823 K 54 g
b) na lokacyę w funduszu krajowym . . .		204.149 „ 21 „
Razem . . .		468.972 K 75 g
Wydatki te pokryto własnymi zasobami funduszu w kwocie	428 972 K 75 g.	
oraz dotacyą z Rubr. VIII. poz. 212. wydatków funduszu krajowego . .	40.000 „ — „	468.972 „ 75 „
W aktywach posiada ten fundusz:		
a) w zwrotach pożyczek od Wydz. pow. wraz z zaległemi odsetkami		812.753 K 99 g
b) na lokacyi w funduszu krajowym . . .		104.549 „ 70 „
Razem . . .		917.303 K 69 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		917.303 K 69 g

Do tego działu należą jeszcze następujące fundusze, których specyalne zamknięcia rachunków wykazują:

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem r. 1904
1 Fund. regulacyi Gniłej Lipy:			
a) fund. regulac.	21.043 K 36 g	1.220 K 16 g	19.823 K 20 g
b) „ konserwac.	21.343 „ 43 „	— „ — „	21.343 „ 43 „
2. Fund regulacyi potoku Kisieliny			
a) fund regulac	5.373 „ 46 „	4.435 „ 90 „	937 „ 56 „
b) „ konserwac.	8.507 „ 14 „	53 „ 27 „	8 453 „ 87 „
3. Fund. regulacyi rzeki Lęgu:			
a) fund. regulac.	11.201 „ 11 „	9.231 „ 91 „	1.969 „ 20 „
b) „ konserwac.			
1. bieżący	9.997 „ 54 „	9.915 „ 14 „	82 „ 40 „
2. rezerwowy	16.632 „ 33 „	4 257 „ 86 „	12.374 „ 47 „
4. Fund. regulacyi potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu:			
a) fund. regulac.	29.958 „ 34 „	26.520 „ 09 „	3.438 „ 25 „
b) „ konserwac.	6.380 „ 29 „	— „ — „	6.380 „ 29 „
5. Fund. regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływ.:			
a) fund. regulac.	119.024 „ 61 „	114.334 „ 98 „	4.689 „ 63 „
b) „ konserwac.	12.642 „ 09 „	— „ — „	12.642 „ 09 „
6. Fund. regulacyi rzeki Białej z do-			

		Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem r. 1904
	pływami i uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Dunajca:			
	a) fund. regulac.	605 653 K 06 g	563.177 K 09 g	42 475 K 97 g
	b) „ konserwac.	54.371 „ 55 „	786 „ 72 „	53.584 „ 83 „
7.	Fund. konserwac. zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	3 701 „ 82 „	2.322 „ 02 „	1.379 „ 80 „
8.	Fund. dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami:			
	a) fund. regulac.	106.638 „ 55 „	91 949 „ 64 „	14.688 „ 91 „
	b) „ konserwac.	12.367 „ 54 „	10 „ — „	12.357 „ 54 „
9.	Fund regulacyi rzeki Bugu:			
	a) fund. regulac.	278.093 „ 83 „	94.637 „ 38 „	183 456 „ 45 „
	b) „ konserwac.	13 324 „ 48 „	— „ — „	13.324 „ 48 „
10.	Fund. na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki	1 271 „ 30 „	712 „ 82 „	558 „ 48 „
11.	Fund. regulacyjny rzeki Złotej Lipy:			
	a) fund. regulac.	19.554 „ 68 „	17.526 „ 19 „	2.028 „ 49 „
	b) „ konserwac.	1.346 „ 92 „	„ — „	1.346 „ 92 „
12.	Fund. osuszenia bagien w pow. łańcuckim i jarosławskim.	57 328 „ 17 „	29 011 „ 57 „	28.316 „ 60 „
13.	Fund. regulacyi potoku Dumnego	16.621 „ 09 „	1.604 „ 30 „	15.016 „ 79 „
14.	Fund. regulacyi rzeki Przegnojówki:			
	a) fund. regulac.	7.757 „ 41 „	642 „ 78 „	7.114 „ 63 „
	b) „ konserwac.	2.063 „ 23 „	2.063 „ 23 „	— „ — „
15.	Fund. obwałowania lewego brzegu Dunajca:			
	a) fund. regulac.	77.148 „ 75 „	69.070 „ 17 „	8.078 „ 58 „
	b) „ konserwac.	8.739 „ 92 „	44 „ 89 „	8.695 „ 03 „
16.	Fund. na zabudowanie potoku Glińsko.	341 „ 42 „	179 „ 49 „	161 „ 93 „
17.	Fund. na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.	111.857 „ 35 „	52.779 „ 92 „	59.077 „ 43 „

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem r. 1904
18. Fund. regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.	116.828 K 43 g	4.069 K 77 g	112.758 K 66 g
19. Fund zabudowania potoku Bystry	13.626 „ 20 „	5.034 „ 89 „	8.591 „ 31 „
20. Fund. regulacyi górn. Dniestru:			
a) fund. regulac.	910.869 „ 81 „	492.873 „ 54 „	417.996 „ 27 „
b) „ konserwac.	829 „ 06 „	— „ — „	829 „ 06 „
21. Fund obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim:			
a) fund. regulac.	377.295 „ 44 „	364.134 „ 77 „	13.160 „ 67 „
b) „ konserwac.	12.121 „ 35 „	23 „ 47 „	12.097 „ 88 „
22. Fund obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa:			
a) fund. regulac.	121.404 „ 83 „	107.658 „ 78 „	13.746 „ 05 „
b) „ konserwac.	194 „ 77 „	— „ — „	194 „ 77 „
23. Fund. obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic:			
a) fund. regulac.	77.152 „ 43 „	73.321 „ 36 „	3.831 „ 07 „
b) „ konserwac.	72 „ 35 „	— — — „	72 „ 35 „
24. Fund. regulacyi potoku Pustej.	154.993 „ 54 „	59.878 „ 81 „	95.114 „ 73 „
25. Fund. regulacyi rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.	116.087 „ 73 „	63.123 „ 78 „	52.963 „ 95 „
26. Fund obwałowania Wisły w pow. dąbrowskim:			
a) fund. regulac.	329.402 „ 07 „	319.418 „ 39 „	9.983 „ 68 „
b) „ konserwac.	150 „ 65 „	— „ — „	150 „ 65 „
27. Fund. zabudowania debr w Mikołajowie.	75.231 „ 97 „	30.744 „ 89 „	44.487 „ 08 „
28. Fund. konserwacyi rzeki Trześniówki:			
a) fund. konserw.	8.977 „ — „	8.568 „ 94 „	408 „ 06 „
b) „ rezerw.	9.032 „ 19 „	4.429 „ 98 „	4.602 „ 21 „
29. Fund. konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów.	799 „ 68 „	150 „ — „	649 „ 68 „
30. Fund. konserwacyi obwałowania			

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem r. 1904
Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim.	98.255 K 41 g	5.821 K 82 g	92.433 K 59 g
31. Fund. emerytury dozorców melioracyjnych.	19 835 „ 82 „	3 677 „ 02 „	16.158 „ 80 „
32. Fund. zabudowania debr w gm. Zniesienie pow. lwowskiego.	95.637 „ 10 „	6 104 „ 17 „	89.532 „ 93 „
33. Fund obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.	300 628 „ 71 „	228.269 „ 88 „	72.358 „ 83 „
34. Fund. obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.	238.242 „ 57 „	220.831 „ 57 „	17.411 „ — „
35. Fund. Związku budowlanych kas chorych.	7.702 „ 84 „	1.159 „ 62 „	6.543 „ 22 „
36. Fund. szkolny kraj. emerytalny (zarodowy).	67 106 „ 94 „	„ — „	67.106 „ 94 „

Oprócz wykazanych pozostałości kasowych, fundusze te posiadają z końcem roku 1904:

a) w aktywach (po strąceniu stanu biernego):

ad	1*a*)	10.956 K 70 g
„	2*a*)	77.275 „ 53 „
„	3*a*)	8.693 „ 64 „
„	3*b*/2	4.257 „ 86 „
„	4*b*)	1.378 „ 46 „
„	5*a*)	19.003 „ 80 „
„	5*b*)	39 „ 50 „
„	6*b*)	121 „ 80 „
„	9*a*)	110.160 „ 90 „
„	11*a*)	62.186 „ 08 „
„	11*b*)	23 „ 50 „
„	14*a*)	642 „ 78 „
„	14*b*)	4.357 „ 22 „
„	18.	176.600 „ — „
„	22*a*)	64.526 „ 88 „
„	23*a*)	16.406 „ 63 „
„	24.	74.880 „ — „
„	27.	4.087 „ 40 „
„	28*a*)	1.380 „ 54 „
„	31.	744 „ 20 „
„	32.	9.333 „ 34 „

b) w passywach (po strąceniu stanu czynnego):

ad	3*b*/1	553 K 80 g
„	6*a*)	302.275 „ 22 „
„	21*a*)	128.405 „ 28 „
„	26*a*)	116.248 „ 94 „
„	33.	68.548 „ 71 „
„	34.	12.518 „ 56 „

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu przedstawia wynik ostateczny jak następuje!

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalony:	Z porównania wynik: większy:	mniejszy:
Wydatki budżetowe.	27,071.929 K	25,229.381 K	1,842.548 K	
Dochody budżetowe.	27.326.435 „	25,246.804 „	2,079.631 „	
Przewyżka dochodów roku 1906 gotówką w kasie	254.506 K			
Budżet roku 1904 wykazuje zaś przewyżkę dochodów		17.423 K		
Wynik rzeczywisty tedy cyfrowo jest *korzystniejszy* od budżetu o kwotę			237.083 K	
Gdy jednak uwzględni się, że w rubr. III. poz. 40. mieści się nadwyżka utrzymania chorych na klinikach lwowskich — w budżecie nie preliminowana a c. k. Rządowi do zwrotu przypisana	203.369 K			
i że w rubr. XIII. poz. 484 *a)* wydatków na stare długi nad budżet spłacono . .	1.638 „		205.007 „	
to wynik *w ogóle* okaże się *korzystniejszym* od budżetu o			442.090 K	

Różnice pomiędzy wynikami rzeczywistymi, a kwotami uchwalonemi w budżecie przedstawiają się w poszczególnych rubrykach jak następuje:

A) w wydatkach.

			więcej:	mniej:
W rubr.	I.	„Reprezentacya kraju“ więcej o . a mianowicie w (Dziale A) „Sejm krajowy“ wydano więcej o 2.184 K, natomiast zaś w (Dziale B) „Wydział krajowy“ wydano mniej o 1.495 K.	689 K	
„	II.	„Zarząd“ więcej o . . . . przeważnie z powodu większych wydatków na pensye i zaopatrzenia (poz. 31.) o 9.721 K i na potrzeby kancelaryjne (poz. 34.) o 21.259 K, natomiast zaś mniejszych wydatków na administracyę dochodów z kraj. opłat konsumcyjnych od piwa (poz. 35.) o 11.255 K.	20.241 „	
„	III.	„Sprawy zdrowotne“ więcej o . . głównie z powodu większych wydatków na koszta leczenia ubogich poz. 39.) o 295.766 K, na dotacyę szpitala lwowskiego (poz. 40.) o 150.554 K, na dotacyę szpitala św.	433.357 „	
		do przeniesienia . .	454.287 K	

			więcej:	mniej:
		z przeniesienia . .	454.287 K	
		Łazarza w Krakowie (poz. 42. o 7.021 K i na $^1/_3$ część lekarstw dla epidemicznie chorych (poz. 48.) o 8.371 K, a natomiast mniejszych wydatków na koszta utrzymania podrzutków (poz. 46.) o 25.704 K.		
W rubr.	IV.	„Dobroczynność“ mniej o . . . z powodu korzystniejszego zrealizowania pożyczki na budowę domu podrzutków i zapłacenia w r. 1904 zamiast preliminowanych dwóch, tylko jednej raty amortyzacyjnej.		3.475 K
„	V.	„Oświata“ więcej o . . . . głównie z powodu większych wydatków (w poz. 95.) „Niedobór funduszu szkolnego kraj.“ o 446.397 K, a natomiast mniejszego wydatku (w poz. 89.) sześciu członków Rady szkolnej z powodu intercalare o 1.080 K, i (w poz. 94.) „Niedobór funduszu szkolnego emerytalnego o 647 K.	444.630 „	
„	VI.	„Pomniki historyczne“ mniej o . z powodu mniejszych o tyleż wydatków (w poz. 178) na krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie.		80 „
„	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne więcej o z powodu większych wydatków na żandarmeryę, wedle rachunków przedłożonych przez c. k. V. Komendę o 4.999 K tudzież większych wydatków szupasowych o 2.006 K.	7.005 „	
„	VIII.	„Komunikacye“ więcej o . . . a mianowicie z powodu większych wydatków w dziale I. „Na drogi“ o 17.278 K, a natomiast mniejszych wydatków w dziale II. „Na koleje żelazne o 5.022 K.	12.257 „	
„	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ mniej o z powodu mniejszych o tyle wydatków w dziale A. „Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze“.		13.486 „
„	X.	„Rolnictwo“ więcej o . . . . z powodu zwiększonych wydatków wykazanych i usprawiedliwionych w poszczególnych pozycyach tej rubryki, a przedewszystkiem z powodu wydatku w poz. 325 a) w ogólnej sumie 831.549 K, poniesionego na zasiłki i zapomogi dla ludności dotkniętej klęską element. w r. 1903 i na obwałowanie Wisły pod Krakowem. Wydatek ten ma zupełne pokrycie w większych dochodach, wykazanych w rubr. VII. poz. 65. c doch., a uzyskanych z pożyczki 850.000 K, zaciągniętej w myśl uchwał sejmowych z dnia 23. i 26. października 1903.	901.135 „	
		do przeniesienia . .	1,819.314 K	17.041 K

			więcej:	mniej:
		z przeniesienia . .	1,819.314 K	17.041 K
W rubr.	XI.	„Górnictwo“ mniej o . . . . z powodu mniejszych wydatków w poz. 327. „na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania“ o 2.568 K w poz. 328. „Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu o 2.638 K, w poz. 329. „na stacyę doświadczalną produktów naftowych“ o 631 K, w poz. 330. „na nagrody konkursowe z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego“ o 600 K i w poz. 332 „na stypendya dla górników“ o 955 K.		7.442 „
„	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ mniej o. . z powodu mniejszych wydatków w dziale I. „Szkoły przemysłowe uzupełniające“ o 4.243 K, w dziale II. „Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe“ o 7.555 K i w dziale III. „Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego“ o 11.049 K; natomiast zaś większych wydatków w dziale IV. „Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych“ o 7.671 K i w dziale V. „Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe“ o 1.381 K.		13.795 „
„	XIII.	„Długi krajowe“ więcej o . . . głównie z powodu większych wydatków w poz. 479. „na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1893 o 33.029 K (na restanty) i wskutek zarachowania w poz. 480 a) po myśli życzenia budżetowej komisyi sejmowej, poniesionego nad budżet na odsetki bierne od chwilowych pożyczek wydatku brutto 49.206 K (wydatek ten znajduje w znaczniejszej części pokrycie w zarachowanym nad budżet w rubr. XI. poz. 76. dochodzie brutto z odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych w kwocie 23.589 K), wreszcie większego wydatku o 4.683 K w poz. 481. z powodu pokrycia od 1. września 1904 t. j. od chwili oddania Wydziałowi kraj. przez Bank kraj. skrzydła gmachu (dla biura melioracyjnego) — pełnej raty pożyczki, zaciągniętej na budowę tegoż skrzydła, zamiast dawnej płaconej $^1/_3$ części raty.	62.259 „	
„	XIV.	„Rozmaite“ mniej o kwotę . . . Z rubryki tej zapłacono w myśl uchwały Wys. Sejmu z 24. października 1904 nie wstawione do budżetu krajowego koszta pogrzebu ś. p. Apolinarego Jaworskiego 4.276 K, natomiast zaoszczędzono w poz. 500 część		747 „
		do przeniesienia . .	1,881.573 K	39.025 K

			więcej:	mniej:
		z przeniesienia . .	1,881.573 K	39.025 K
		odsetek od zaciągnąć się mającej po życzki na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu.		
		Razem wydano więcej o . . .	1,881.573 K	
		„ mniej o . . .		39.025 K
		Wogóle wydatki były większe o .	1,842.548 K	

B) W dochodach.

W rubr.	I.	„Zarząd“ więcej o . . . . głównie z powodu większych dochodów w poz. 1. z 3% wkładek emerytalnych od urzędników krajowych o 5.152 K i w poz. 2. ze zwrotu zaliczek od urzędników krajowych o 5.285 K.	11.427 K	
„	II.	„Sprawy zdrowotne“ mniej o . . głównie z powodu uzyskania mniejszej nadwyżki dochodów od szpitala św. Łazarza w Krakowie o 14.778 K, a natomiast pobrania do tej rubryki niezużytego z roku 1903 (poz. 11 *a)* i *b)* kredytów 3.941 K i większego zwrotu zaliczek od szpitali z rachunków kwartalnych o 3.941 K.		8.722 K
„	III.	„Pomniki historyczne“ więcej o . z powodu wyższych niż preliminowano dochodów za taksy w Archiwach aktów grodzkich i ziemskich o 280 K, tudzież niepreliminowanych dochodów w kwocie 122 K.	402 „	
„	IV.	„Bezpieczeństwo publiczne“ więcej o a mianowicie z powodu większej nadwyżki od funduszu policyi krajowej (poz. 13.) o 1.884 K, większych dochodów od żandarmeryi (poz. 14—17) o 22.246 K i zwrócenia przez c. k. Rząd zapłaconego niesłusznie ekwiwalentu i podatków domowo czynszowych 27.404 K, a natomiast mniejszych zwrotów wydatków szupasowych (poz. 18.) o 1.944 K.	49.590 „	
„	V.	„Komunikacye“ więcej o . . . głównie z powodu uzyskania większych dochodów w poz. 19 „Myta na drogach krajowych“ o 28.927 K, większych zwrotów kosztów wywłaszczenia gruntów pod budowę drogi Przeworsk-Dynów (poz. 24) o 3.858 K od stron prywatnych ze spraw drogowych (poz. 26) o 12.903 K, tudzież wyższych zwrotów od Towarzystw kolejowych (w poz. 27 *c)* o 25.136 K.	71.684 „	
„	VI.	„Budowy wodne i melioracye“ więcej o	7.108 „	
		do przeniesienia . .	140.211 K	8.722 K

			więcej:	mniej:
		z przeniesienia . .	140.211 K	8.722 K
		głównie z powodu większych „Zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych“ o 6.333 K.		
W rubr.	VII.	„Rolnictwo“ więcej o . . . z powodu większych dochodów Akademii rolniczej w Dublanach o 6.981 K, folwarku w Dublanach o 6.577 K, folwarku w Czernichowie o 3.474 K, szkoły rolniczej w Jagielnicy o 2.395 K, szkoły rolniczej w Kobiernicach o 8.741 K, szkoły rolniczej w Bereźnicy o 10.832 K, szkoły rolniczej w Suchodole o 7.710 K, zakładu sadowniczego w Zaleszczykach o 3.011 K, dochodów biura patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek ze zwrotów za druki i książki o 20.255 K, tudzież z powodu wpływu 10.000 K zaległej subwencyi rządowej na cele spółek oszczędności, wreszcie z powodu wpływu gotówki 831.549 K, uzyskanej ze zrealizowania pożyczki 850.000 K, zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z 23. i 26. października 1903 na zapomogi i pożyczki z powodu klęsk elementarnych i na podwyższenie wałów nadwiślańskich. — Dochód ten większy znosi się z większym wydatkiem wykazanym w Rubr. X. poz. 325 *a)* wydatk.	910.974 „	
„	IX.	„Przemysł i rękodzieła“ więcej o . głównie z powodu nieprelimiowanych zwrotów zaliczek z lat dawniejszych od zakładów przemysłowych o 8.524 K, a natomiast mniejszych niż preliminowano zwrotów zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych o 1.813 K.	5.911 „	
„	X.	„Długi krajowe“ mniej o . . . głównie z powodu mniejszych dochodów byłych funduszów indemnizacyjnych (poz. 74) o 17.648 K, tudzież innych pomniejszych różnic.		17.708 „
„	XI.	„Rozmaite“ więcej o . . . . głównie z powodu zarachowania nieprelimiowanego dochodu brutto z odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych 23.539 K (konsekwentnie do zarachowanego nad budżet wydatku brutto w rubr. XIII. poz. 480 *a)* w kwocie 49.206 K na odsetki bierne od chwilowych pożyczek) większego o 5.602 K dochodu ze sprzedaży kart myśliwskich (poz. 78), a natomiast mniejszych dochodów z bonifikacyi z c. k. Skarbu Państwa za zrzeczenie się dodatków do podatku osobisto-	5.843 „	
		do przeniesienia . .	1,062.939 K	26.430 K

			więcej:	mniej:
		z przeniesienia . .	1,062.939 K	26.430 K
		dochodowego o 22.641 K (poz. 79), tudzież rozmaitych zwrotów i nieprzewidzianych dochodów (poz. 81) o 661 K.		
W rubr.	XII.	„Opłaty konsumcyjne“ więcej o . a mianowicie: z piwa o 364.060 K, ze spirytusu o 39.819 K, z 30% dodatku od wina o 7.106 K i niepreliminowane wpływy z powyższych tytułów o 5.322 K	416.307 „	
„	XIV.	Dodatki do podatków w Galicyi wschodniej i zachodniej od podatku gruntowego i domowego po 60 g, od podatku zarobkowego po 66 g, zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem od podatku gruntowego i domowego po 52 g, zaś od podatku zarobkowego po 58 g, przyniosły ogółem więcej o tak, że wydatność grosza w r. 1904 zamiast preliminowanych 240.000 K uczyniła 251.424 K.	626.815 „	
		Razem wpłynęło dochod. więcej o	2,106.061 K	
		„ „ „ mniej o		26.430 K
		Wogóle dochody były większe o .	2,079.631 K	
		gdy zaś wydatki były więsze o .	1,842.548 „	
		okazuje się ostateczny wynik zamknięcia rachunków cyfrowo *korzystniejszy* od budżetu o kwotę	237.083 K	
		Mianowicie: zamknięcie rachunków wykazuje przewyżkę dochodów .		254.506 K
		budżet zaś przewidywał nadwyżkę .		17.423 „
		w rezultacie tedy cyfrowo przedstawia się wynik *korzystniejszym* j. w. o		237.083 K
		po uwzględnieniu zaś, jak to poprzednio wzmiankowano, że z rubr. III. wydatków mieści się niepreliminowany wydatek z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych leczonych na klinikach rządowych	203.369 K	
		i że z rubr. XIII. wydatków na stare długi, nad budżet spłacono . .	1.638 „	205.007 „
		wynik zamknięcia rachunkowego *wogóle* przedstawia się *korzystniejszym* o .		442.090 K

Szczegółowe uzasadnienie różnic budżetowych każdej pozycyi znajduje się w zamknięciu rachunkowem tegoż funduszu w zamieszczonych tam wyjaśnieniach przy poszczególnych rubrykach.

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego, stan funduszu uposażenia kasy krajowej, wynoszący z końcem roku 1904 jak następuje:

a)	w gotówce	1,876.412 K 58 g
b)	na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym	66.642 „ 30 „
c)	na lokacyi w krakowskim składzie publicznym . .	49.206 „ 94 „
	do przeniesienia . .	1,992.261 K 82 g

z przeniesienia . .		1,992.261 K 82 g
d) w należytościach czynnych z tytułu udzielenia pożyczek Wydziałom powiatowym dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchwały sejmowej z dnia 9. lutego 1894)		6.859 „ 26 „
e) w należytości od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju		878 „ 92 „
Razem .		2,000.000 K — g

W funduszu propinacyjnym miast

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego . .		10,245.592 K 62 g
Wydatki		2,699.618 „ 25 „
Pozostałość w gotówce	139.488 K 58 g	
„ „ efektach	7,406.485 „ 79 „	7,545.974 K 37 g
do tego należytości czynne		623.487 „ 39 „
Stan czynny majątku.		8,169.461 K 76 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		8,169.461 K 76 g

W funduszu pożyczkowym dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynosiły w r. 1904.		774.360 K 16 g
Wydatki		625.122 „ 96 „
Pozostałość w gotówce		149.237 K 20 g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą .		2,798.125 „ 08 „
razem .		2,947.362 K 28 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		2,947.362 K 28 g

Fundusz koszar krajowych

utworzony na budowę normalnych koszar dla strzelców i kawaleryi, tudzież na budowę szpitali wojskowych, do LW. 22.220/1895 (umowa z c, k. Ministeryum wojny przy LW. 47.769/1895).

Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku wynosiły w r. 1904.		338.443 K 78 g
Wydatki		338.443 „ 78 „
Pozostałość w gotówce . .		— K — g
Należytości czynne		1.961 „ 79 „
Razem stan czynny . . .		1.961 K 79 g
Stan bierny		2,190.500 „ — „
Czysty stan bierny . . .		2,188.538 K 21 g

pokryty wartością zbudowanych z tego funduszu koszar krajowych.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska (LW. 33.705/1891).

Dochody tego funduszu wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynosiły w r. 1904		80.325 K 08 g
Wydatki		8.484 „ 36 „
Pozostałość w efektach		71.840 K 72 g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą		56.000 „ — „
Razem stan czynny majątku		127.840 K 72 g

Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne.

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego		694.083 K 65 g
Wydatki		275.188 „ 14 „
Pozostałość *a)* w gotówce	144.220 K 83 g	
b) w efektach	274.674 „ 68 „	418.895 K 51 g
Należytości czynne		1,262.033 „ 82 „
Razem stan czynny		1,680.929 K 33 g
Stan bierny		3 952 „ 55 „
Czysty stan czynny		1,676.976 K 78 g

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół.

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 i z dnia 16. lutego 1894, przez wypożyczenie z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego efektów wartości nominalnej 584.611 K 90 g

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego		284.119 K 20 g
Wydatki		272.712 „ 45 „
Pozostałość *a)* w gotówce	— K — g	
b) w efektach	11.406 „ 75 „	11.406 K 75 g
Należytości czynne		636.371 „ 13 „
Razem stan czynny		647.777 K 88 g
Stan bierny		647.777 „ 88 „
Czysty stan czynny		— K — g

Fundusz kolejowy

utworzony na podstawie uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1894.

Dochody tego funduszu wraz z zapasem kasowym z roku ubiegłego		8,745.172 K 27 g
Wydatki		5,098.871 „ 44 „
Pozostałość *a)* w gotówce	2.700 K 83 g	
b) w efektach	3,643.600 „ — „	3,646.300 K 83 g
Należytości czynne, wykazane szczegółowo w odnośnem zamknięciu rachunków		6,635.907 „ 32 „
Razem		10,282.208 K 15 g
Należytości bierne		5,523.334 „ 06 „
Czysty stan czynny		4,758.874 K 09 g

Stały fundusz przemysłowy

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego		547.084 K 77 g
Wydatki		751.885 „ 77 „
Niedobór pokryty zaliczką z Banku krajowego		204.801 K — g
Należytości czynne:		
a) stan udzielonych pożyczek	1,760.477 K 89 g	
b) udział w przemysłowych towarzystwach	82.375 „ — „	1,842.852 K 89 g
Stan bierny		204.801 „ — „
Czysty stan czynny		1,638.051 K 89 g

Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego	30.481 K 84 g
Wydatki	20.576 „ 84 „
Pozostałość w gotówce	9.905 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek	60.115 „ 67 „
Razem stan czynny	70.020 K 67 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	70.020 K 67 g

Stały fundusz hodowlany

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego	88.118 K 70 g
Wydatki	48.975 „ 70 „
Pozostałość w gotówce	39.143 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych gminom pożyczek	62.299 „ 54 „
Razem stan czynny	101.442 K 54 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	101.442 K 54 g

UWAGA. Niezależnie od tego funduszu istnieją również na cele hodowli bydła przeznaczone datki od Wydziałów powiatowych w łącznej sumie 2.929 K 22 g, które mają być użyte wyłącznie na cele hodowli w tych powiatach, z których wpływają i dlatego do ogólnego funduszu nie mogły być wcielone. Datki te przechowane są w depozytach kasy krajowej na książeczkach Banku krajowego Nr. 9.592 i 9.835.

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

(administrowany w Banku krajowym)

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego	232.766 K 56 g
Wydatki	164.149 „ 56 „
Pozostałość w gotówce	68.617 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek	500.297 „ 58 „
Razem stan czynny	568.914 K 58 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	568.914 K 50 g

Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena.

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu utworzonego po myśli uchw. Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1899 przedstawia następujące wyniki:

Wydatki			868.779 K 27 g
Dochody			409.571 „ 58 „
Niedobór pokryty pożyczką w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek			459.207 K 69 g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek			1,725.893 K 45 g
„ „ „ odsetek i inne			28.889 „ — „
Suma stanu czynnego			1,754.782 K 45 g
Należytości bierne z tytułu pożyczek:			
a) z lat ubiegłych	986.536 K — g		
b) z roku bieżącego	459.207 „ 69 „		
„ „ funduszu rezerwowego	4.952 „ 72 „	1,450.696 „ 41 „	
Czysty stan czynny			304.086 K 04 g

Według sumarycznego zestawienia lit. P.

Stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1904.

a) w majątkach zarodowych:

1. Gotowizna w kasach	9.125 K 05 g	
2. Efekta w walucie koronowej	20,334.410 „ 06 „	
3. Dobra i realności	19,223.039 „ 22 „	
4. Kapitały hipotekowane	621.385 „ 55 „	
5. Przewyżka należytości czynnych	760.688 „ 09 „	40.948.647 K 97 g

b) w majątkach obrotowych:

1. Gotowizna w kasach	4,701.781 K 57 g	
2. Efekta	12,712.564 „ 72 „	
3. Kapitały lokowane w Bankach	2,246.570 „ 54 „	
razem stan czynny	19,660.916 K 83 g	
4. Przewyżka należytości biernych	44,326.823 „ 78 „	
Przewyżka stanu biernego		24.665.906 „ 95 „
Pozostaje stan czynny		16,282.741 K 02 g
do przeniesienia		16,282.741 K 02 g

z przeniesienia. . .		16,282.741 K 02 g
Z końcem roku 1903 stan majątku był następujący:		
a) w majątkach zarodowych stan czynny	39,050.972 K 24 g	
b) „ „ obrotowych przewyżka stanu biernego	26,011 328 „ 81 „	
Ogólny majątek wykazywał stan czynny		13,039.643 „ 43 g
Okazuje się tedy z końcem r. 1904 *przyrost* majątku o .		3,243.097 K 59 g
a mianowicie:		
w majątkach zarodowych wzrósł stan czynny o	1,897.675 K 73 g	
w majątkach obrotowych zaś zmniejszył się stan bierny o	1,345.421 „ 86 „	
Wogóle przyrost majątku jak wyżej o .	3,243.097 K 59 g	
a to głównie z powodu zwiększenia się aktywów w funduszach: propinacyjnym miast, stypendyjnych, dobroczynnych, pożyczkowym na cele melioracyjne, kolejowym i wskutek spłat pożyczek krajowych.		
Należytości czynne, nie wliczając kapitałów w Bankach lokowanych, wynoszą z końcem roku 1904:		
a) w majątkach zarodowych . .	875.576 K 89 g	
b) „ „ obrotowych . . .	21,970.603 „ 44 „	22,846.180 K 33 g
z końcem roku 1903 wynosiły te należytości:		
a) w majątkach zarodowych . .	864.928 K 23 g	
b) „ „ obrotowych . . .	20,792.184 „ 28 „	21,657.112 „ 51 „
a zatem w roku 1904:		
a) w majątkach zarodowych zwiększyły się o	10.648 K 66 g	
b) w majątkach obrotowych wzrosły o .	1,178.419 „ 16 „	
Wogóle przybyło należytości czynnych . . . . według poszczególnych zamknięć rachunków.		1,189.067 K 82 g

---

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1904.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1904.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, stałego funduszu hodowlanego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego i fun-

duszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffaisena przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1904 w kwocie 254.506 K, przenosi się na rok 1906 i wstawia się do budżetu roku 1906 w rubr. XIII. dochodów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 25. lipca 1905.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Władysław Jahl *w. r.*

Sumaryczny wykaz

wydatków i dochodów krajowych

wedle zamknięcia rachunków

za rok 1904.

i porównanie tychże z uchwalonemi przez Wysoki Sejm krajowy kwotami dochodów i wydatków.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1904 wynosiła	45,259.592 K
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 2. i 3. listopada 1903 uchwalono na potrzeby krajowe	42,533.037 „
Z porównania zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o	2,726.555 K

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła w r. 1904	25.528 K
Budżetem z dnia 3. listopada 1903 uchwalono	18.147 „
W porównaniu zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o	7.381 K

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste *wydatki* wynosiły w roku 1904			45,259.592 K
Rzeczywiste *dochody* budżetowe wynoszą			45,514.098 „
Z porównania wydatków z dochodami okazuje się *przewyżka dochodów*			254.506 K
Budżetem na rok 1904 uchwalono wydatki	42,533.037 K		
dochody	42,550.460 „		
czyli *nadwyżkę dochodów*			17 423 „
Wynik tedy *korzystniejszym* jest od budżetu o			237 083 K
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o	2,726.555 K		
dochody rzeczywiste były *większe* od budżetu o	2,963.638 „		
Z porównania okazuje się wynik *korzystniejszy* jak wyżej o			237.083 K

C. Fundusze inne.

Suma wydatków funduszu budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego (majątek zarodowy) wynosi . . . . . 3,899.479 K

Z porównania z sumą dochodów jak obok . . . . . 5,596.460 „

okazuje się *pozostałość kasowa* z końcem roku 1904 . . . . . 1,696.981 K

zgodnie z zamknięciami rachunków tych funduszów a mianowicie:

			K	g
Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne			—	—
„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	fundusz	regulac.	19.823	20
	„	konserw.	21.343	43
„ „ potoku Kisieliny	„	regulac.	937	56
	„	konserw.	8.453	87
„ „ rzeki Łęgu	„	regulac.	1.969	20
	„	konserw. bież.	82	40
		rez.	12.374	47
„ konserwacyi „ Trześniówki	„	konserw.	408	06
	„	rezerw.	4.602	21
„ regulacyi potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu	„	regulac.	3.438	25
	„	konserw.	6.380	29
„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	„	regulac.	4.689	63
	„	konserw.	12 642	09
„ „ „ Białej z dopł. i uzup. obwał. praw. brzegu Dunajca	„	regulac.	42.475	97
	„	konserw.	53 584	83
„ konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy			1.379	80
„ uzup. obw. pr. brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	„	regulac.	14.688	91
	„	konserw.	12.357	54
„ zabudowania potoku górskiego Michałów			649	68
„ dla zabudowania potoku górskiego Niszkówki			558	48
„ regulacyi rzeki Bugu	„	regulac.	183.456	45
	„	konserw.	13.324	48
„ „ Złotej Lipy	„	regulac.	2.028	49
	„	konserw.	1.346	92
„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim			28.316	60
„ regulacyi potoku Dumnego			15 016	79
„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	„	regulac.	8.078	58
	„	konserw.	8.695	03
„ regulacyi rzeki Przegnojówki	„	regulac.	7.114	63
	„	konserw.	—	—
„ dla zabudowania potoku Glińsko			161	93
„ „ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru			59.077	43
„ regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy			112.758	66
„ dla zabudowania potoku Bystry			8.591	31
„ regulacyi górnego Dniestru	„	regulac.	417.996	27
	„	konserw.	829	06
„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	„	regulac.	13.160	67
	„	konserw.	12.097	88
„ „ „ i Sanu „ „ tarnobrzeskim			92.433	59
„ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa	„	regulac.	13.746	05
	„	konserw.	194	77
„ „ „ „ Dunajca powyżej Bogumiłowic	„	regulac.	3.831	07
	„	konserw.	72	35
Do przeniesienia			1,218.625 K	66 g

	Z przeniesienia .		1,218.625 K 66 g
Fundusz regulacyi potoku Pustej			95 114 „ 73 „
„ „ rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim			52.963 „ 95 „
„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim	fundusz regulac.	9.983 „ 68 „	
	„ konserw.	150 „ 65 „	
„ zabudowania debr w Mikołajowie			44.487 „ 08 „
„ emerytury dozorców melioracyjnych			16.158 „ 80 „
„ zabudowania debr w gminie Zniesienie pow. lwowskiego			89.532 „ 93 „
„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby			72 358 „ 83 „
„ „ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej			17.411 „ — „
„ Związku budowlanych kas chorych			6.543 „ 22 „
„ szkolny krajowy emerytalny (zarodowy)			67.106 „ 94 „
Ogółem zgodnie jak wyżej . . .			1,696.980 K 69 g

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1904 wynosiła	45,514 098 K
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 2. i 3. listopada 1903 preliminowano dochody w sumie .	42,550.460 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *większą* o	2,963.638 K

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	24.356 K
Budżetem z dnia 3. listopada 1904 uchwalono	18.789 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *większą* o	5.567 K

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych wydatków w r. 1904 w sumie		25.528 K
z dochodami w sumie		24.356 „
okazuje się *niedobór* w kwocie		1.172 K
Budżetem na rok 1904 uchwalono wydatki	18 147 K	
dochody	18.789 „	
czyli *nadwyżkę* dochodów o		642 „
zatem ogólny wynik jest *niekorzystniejszy* o		1.814 K
Różnicę tę stanowią wyniki od budżetu *niekorzystniejsze* w wydatkach o .	7.384 K	
w dochodach o .	5.567 „	
Z porównania okazuje się *niekorzystniejszy* wynik jak wyżej o . .		1.814 K

C. Fundusze inne.

Suma dochodów funduszu budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego (zarodowego) w r. 1904 wynosiła	5,588.757 K

LW. 34.763/1905.
Alegat A. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

funduszów dotowanych i samoistnych budżetem objętych

za rok

1904.

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1904 zwyczajne K	g
	DZIAŁ I. Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz kraj. w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy, Suchodole, Rzeszowie, Tarnowie i Zaleszczykach, jakoteż skład publiczny w Krakowie	25,279.669	13
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	886.822	65
III.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	602.944	61
IV.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	544.651	99
V.	Fundusz szkolny krajowy	11,991.349	32
VI.	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy)	1,044.847	—
VII.	„ pożyczki krajowej z r. 1891	1.854	40
VIII.	„ „ „ „ 1893	2,768 672	93
IX.	„ policyi krajowej	11.030	74
	Suma wydatków funduszów dotowanych	43,131.842	77
	DZIAŁ II. Fundusze samoistne niedotowane.		
X.	Fundusz kultury krajowej	14 983	53
XI.	„ stanowy sierociński	3.059	40
XII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego.	3.839	74
XIII.	„ podrzutków w Krakowie	3.645	31
	Suma wydatków funduszów samoistnych niedotowanych.	25.527	98
	DZIAŁ III. Fundusze inne.		
XIV.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. zakł. dla obłąkan. w Kulparkowie	333.844	45
XV.	„ „ krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	878	92
XVI.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	468.972	75
XVII.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	1.220	16
XVIII.	„ „ potoku Kisieliny	4.489	17
XIX.	„ „ rzeki Łęgu	23 404	91
XX.	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	12.998	92
XXI.	„ regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	26.520	09
XXII.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami	114.334	98
XXIII	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	563 963	81
XXIV.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	2.322	02
XXV.	„ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	91.959	64
XXVI.	„ konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów	150	—
XXVII.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki.	712	82
XXVIII.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa	94.637	38
XXIX.	„ regulacyi Złotej Lipy	17.526	19
XXX.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	29.011	57
XXXI.	„ regulacyi potoku Dumnego	1.604	30
XXXII.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	69.115	06
XXXIII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	2.706	01
XXXIV.	„ dla zabudowania potoku Glińsko	179	49
XXXV.	„ „ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	52.779	92
XXXVI.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	4.069	77
XXXVII.	„ dla zabudowania potoku Bystry	5.034	89
XXXVIII.	„ regulacyi górnego Dniestru	492.873	54
XXXIX.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	364.158	24
XL.	„ „ Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim.	5.821	82
XLI.	„ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa	107.658	78
XLII.	„ „ „ „ Dunajca, powyżej mostu w Bogumiłowicach	73.321	36
XLIII.	„ regulacyi potoku Pustej	59.878	81
XLIV.	„ „ rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim	63.123	78
XLV.	„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim	319.418	39
XLVI.	„ zabudowania debr w Mikołajowie	30.744	89
XLVII.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	3.677	02
XLVIII.	„ zabudowania debr w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego	6.104	17
XLIX.	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	228.269	88
L.	„ „ „ od ujścia Raby do Woli rogowskiej	220.831	57
LI.	„ Związku budowlanych kas chorych	1.159	62
LII.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy)	—	—
	Suma wydatków funduszów innych	3,899.479	09

duszów budżetem objętych za rok 1904.

Wynikłości w roku 1904				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 2. i 3. listopada 1903				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
1,792.259	70	27,071.928	83	24,257 224	972.157	—	25,229.381	—	1,842.548
3 000	—	889 822	65	708.288	4.000	—	712.288	—	177.535
20.030	84	622.975	45	535.858	21.490	—	557.348	—	65.627
48.005	90	592.657	89	532.533	15.500		548.033	—	44.625
264.452	45	12.255.801	77	11,460.840	261.376	—	11,722.216	—	533.586
—	—	1,044.847	—	1,017.100	—	—	1,017.100	—	27.747
—	—	1.854	40	—	—	—	—	—	1.854
—	—	2,768 672	93	2,735 644	—	—	2,735 644	—	33.029
—	—	11.030	74	11 027	—	—	11.027	—	4
2,127 748	89	45 259 591	66	41,258 514	1,274.523	—	42,533.037	—	2 726 555
—	—	14.983	53	9.352	—	—	9.352	—	5.632
—	—	3.059	40	3.144	—	—	3.144	85	—
—	—	3.839	74	2.011	—	—	2.011	—	1.829
—	—	3.645	31	3.640	—	—	3.640	—	5
—	—	25.527	98	18.147	—		18.147	85	7.466
									7.381

B. Dochody. Sumaryusz zamknięć rachunkowych fun-

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1904 zwyczjne K	h
	DZIAŁ I. Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz kraj. w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy, Suchodole, Rzeszowie, Tarnowie i Zaleszczykach, jakoteż skład publiczny w Krakowie	25,508.126	64
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	889.822	65
III.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	622.975	45
IV.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	592.657	89
V.	Fundusz szkolny krajowy	12,255.801	77
VI.	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy)	1,044.847	—
VII.	„ pożyczki krajowej z roku 1891	1.854	40
VIII.	„ „ „ z roku 1893	2,768 672	93
IX.	„ policyi krajowej	11.030	74
	Suma dochodów funduszów dotowanych	43,695 789	47
	DZIAŁ II. Fundusze samoistne niedotowane.		
X.	Fundusz kultury krajowej	14.983	53
XI.	„ stanowy sierociński	3.807	35
XII.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego.	1.919	96
XIII.	„ podrzutków w Krakowie	3 645	31
	Suma dochodów funduszów samoistnych niedotowanych	24.356	15
	DZIAŁ III. Fundusze inne.		
XIV.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. zakł. dla obłąkan. w Kulparkowie	333.844	45
XV.	„ „ krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części krajn	878	92
XVI.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	468.972	75
XVII.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	42.386	79
XVIII.	„ „ potoku Kisieliny	13 880	60
XIX.	„ „ rzeki Łęgu	37.830	98
XX.	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	18 009	19
XXI.	„ regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	36.338	63
XXII.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami	131.666	70
XXIII.	„ „ „ Białej z dopływ. i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	660.024	61
XXIV.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	3.701	82
XXV.	„ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	119.006	09
XXVI.	„ konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów	799	68
XXVII.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki	1.271	30
XXVIII.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	291.418	31
XXIX.	„ „ Złotej Lipy	20 901	60
XXX.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	57.328	17
XXXI.	„ regulacyi potoku Dumnego	16.621	09
XXXII.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	85.888	67
XXXIII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	9.820	64
XXXIV.	„ dla zabudowania potoku Glińsko	341	42
XXXV.	„ „ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	111.857	35
XXXVI.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	116.828	43
XXXVII.	„ dla zabudowania potoku Bystry	13.626	20
XXXVIII.	„ regulacyi górnego Dniestru	911.698	87
XXXIX.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	389.416	79
XL.	„ „ „ i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	98.255	41
XLI.	„ obwał. lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa	121.599	60
XLII.	„ „ „ „ Dunajca, powyżej mostu w Bogumiłowicach	77.224	78
XLIII.	„ regulacyi potoku Pustej	154.993	54
XLIV.	„ „ rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim	116.087	73
XLV.	„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim	329.552	72
XLVI.	„ zabudowania debr w Mikołajowie	75.231	97
XLVII.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	19.835	82
XLVIII.	„ zabudowania debr w gm. Zniesienie powiatu lwowskiego	95.637	10
XLIX.	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	300.628	71
L.	„ „ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej	238.242	57
LI.	„ Związku budowlanych kas chorych	7.702	84
LII.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy)	67.106	94

duszów budżetem objętych za rok 1904.

Wynikłości w roku 1904				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 2. i 3. listopada 1903				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
1,818.308	82	27,326.435	46	24,307.033	939.771	—	25,246.804	—	2,079.631
—	—	889.822	65	712 288	—	—	712.288	—	177.535
—	—	622.975	45	557.348	—	—	557.348	—	65.627
—	—	592.657	89	548.033	—	—	548.033	—	44.625
—	—	12,255.801	77	11,722 216	—	—	11,722 216	—	533.586
—	—	1,044.847	—	1,017.100	—	—	1,017.100	—	27.747
—	—	1.854	40	—	—	—	—	—	1.854
—	—	2,768.672	93	2,735.644	—	—	2,735.644	—	33.029
—	—	11.030	74	11.027	—	—	11.027	—	4
1,818.308	82	45,514.098	29	41,610.689	939.771	—	42 550.460	—	2 963.638
—	—	14.983	53	9.352	—	—	9.352	—	5.632
—	—	3.807	35	3.786	—	—	3.786	—	21
—	—	1.919	96	2.011	—	—	2.011	91	—
—	—	3.645	31	3 640	—	—	3.640	—	5
—	—	24 356	15	18 789	—	—	18 789	91	5.658
									5 567
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1904.

Fundusz krajowy

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1904 zwyczajne K	g	nadzwyczajne K	g	razem K	g
	WYDATKI.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Reprezentacya kraju	236.910	55	8 350	—	245.260	55
II.	Zarząd	802.729	22	19.652	90	822.382	12
III.	Sprawy zdrowotne	3,341.783	04	7.499	—	3,349.282	04
IV.	Dobroczynność	38.948		22 450	13	61 398	13
V.	Oświata	9,928.462	42	85.960	—	10,014 422	42
VI.	Pomniki historyczne	36.240	—	56.920	—	93.160	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne	637.629	82	—	—	637.629	82
VIII.	Komunikacye	3,335.858	21	288.975	55	3,624.833	76
IX.	Budowy wodne i melioracye	1,738.567	69	100.000	—	1,838 567	69
X.	Rolnictwo	1,361 389	35	977.914	48	2,339.303	83
XI.	Górnictwo	29.974	34	16.700	—	46.674	34
XII.	Przemysł i rękodzieła	433.075	54	191.725	05	624.800	59
XIII.	Długi krajowe	2,966.436	25	—	—	2,966.436	25
XIV.	Rozmaite	391.664	70	16.112	59	407.777	29
	Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych	25,279 669	13	1,792.259	70	27,071.928	83
	B. Przenośne.						
	3% Lokacya w Banku krajowym na rachunku czekowym					6,888.017	44
	Z 3% lokacyi zwrócono funduszowi pożyczkowemu dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska					382.846	76
	„ „ „ zwrócono funduszowi pożyczkowemu na drogi powiatowe i gminne					264 823	54
	„ 4% „ wydano na rachunek bieżący krajowego składu publicznego w Krakowie					17.171	25
	Zaliczka udzielona funduszowi na rozszerzenie zakładu kulparkowskiego					324 830	64
	Zaliczka udzielona funduszowi budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju					878	92
	Zaliczki zwrócone depozytom					235.000	—
	Rachunek czekowy krajowych opłat konsumcyjnych w pocztowej Kasie oszczędności					1,831.093	84
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie					224.206	—
	3% pożyczka zwrócona funduszowi sprzedaży soli					2,883.147	—
	„ „ „ „ kolejowemu					621 000	—
	4% „ „ „ Bankowi krajowemu, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami, pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie					65.000	—
	Suma wszystkich wydatków					40,809.944	22
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1904.						
	a) w gotówce	2.157.727 K 54 g					
	b) w efektach	1,000.000 „ — „				3,157.727	54
	Ogółem zgodnie z sumą dochodów					43,967.671	76

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 2. i 3. listopada 1903			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
237.972	6.600	244.572	—	689
785.091	17.050	802.141	—	20.241
2,906.625	9.300	2,915.925	—	433 357
38.948	25.925	64.873	3 475	—
9,483.792	86.000	9,569.792	—	444.630
36.320	56.920	93.240	80	—
630.625	—	630 625	—	7.005
3,326 577	286.000	3,612.577	—	12.257
1,752 054	100.000	1,852.054	13.486	—
1,287.537	150.632	1,438.169	—	901.135
37.416	16.700	54.116	7.442	—
442.566	196.030	638 596	13.795	—
2,904.177	—	2,904.177	—	62.259
387.524	21.000	408 524	747	—
24,257.224	972 157	25,229.381	39.025	1,881.573
				1,842.548

Wykazany zapas w gotówce . . . . . 2,157.727 K 54 g

jest własnością:

funduszu krajowego z tytułu nadwyżki dochodów za r. 1904 . . .	254.506 K 63 g	
funduszu uposażenia kasy krajowej .	1,876.412 „ 58 „	
krajowego składu publicznego w Krakowie	26.808 „ 33 „	
Razem j. w. . . .		2,157.727 K 54 g

wykazany zaś zapas w efektach im. wart. 1,000.000 K stanowią akcye zakładowe spółki akcyjnej wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych, w zamian za otrzymaną z funduszu kraj. subwencyę w tejże wysokości, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Fundusz uposażenia kasy krajowej . . . . . 2,000.000 K — g

składa się:

a) z gotówki j. w.	1,876.412 K 58 g	
b) z lokacyi w Banku kraj. na 3% rachunku czekowym	66.642 „ 30 „	
c) z lokacyi w krajowym składzie publicznym w Krakowie . . .	49.206 „ 94 „	
d) z należytości czynnych z tytułu udzielonych pożyczek Wydziałom powiatowym z powodu klęsk elementarnych w r. 1883 . . .	6.859 „ 26 „	
e) z należytości czynnej od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju — z tytułu zaliczki udzielonej na budowę	878 „ 92 „	
Razem j. w. . . .		2.000.000 K — g

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1904 zwyczajne K	g	nadzwyczajne K	g	razem K	g
	DOCHODY.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Zarząd	81.627	04	—	—	81.627	04
II.	Sprawy zdrowotne . . .	127.568	57	—	—	127.568	57
III.	Pomniki historyczne . . .	851	85	—	—	851	85
IV.	Bezpieczeństwo publiczne . .	280.447	46	—	—	280.447	46
V.	Komunikacye	550.848	97	64.869	32	615 718	29
VI.	Budowy wodne i melioracye .	77.223	63	—	—	77.223	63
VII.	Rolnictwo	497 562	86	860.019	34	1,357 582	20
VIII	Górnictwo	9.000	—		—	9.000	—
IX.	Przemysł i rękodzieła . .	987	–	9.804	27	10.791	27
X.	Długi krajowe	4.186	47	—	—	4.186	47
XI	Rozmaite	1,280.363	26	833	32	1,281.196	58
XII	Dochód z opłat konsumcyjnych	7,401.306	68	—	—	7,401 306	68
XIII.	Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych	—	—	882.782	57	882.782	57
	Suma dochodów własnych .	10,311 973	79	1,818.308	82	12,130.282	61
XIV.	Dodatki do podatków: w Galicyi wschod. i zachod po 60 i 66 g 13,884.525 K 76 g w W. Księst. Krak. po 52 i 58 g 1,311.627 „ 09 „	15,196.152	85	—	—	15,196.152	85
	Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych . .	25,508.126	64	1.818.308	82	27,326.435	46
	B. Przenośne.						
	3% lokacya w Banku kraj. (ściągnięta z rachunku czekowego) .					6,962.718	44
	3% „ funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .					382.846	76
	3% „ „ „ na drogi powiatowe i gminne					204.149	21
	4% „ (zwrócona z rachunku bieżącego krajowego składu publicznego w Krakowie					14.000	—
	Zaliczka zwrócona z fund. na rozszerz. zakładu kulparkowskiego					324 830	64
	„ „ „ budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju					—	—
	Zaliczki pobrane z depozytów					235.000	—
	Rachunek czekowy kraj. opłat konsumcyjnych w poczt. Kasie oszcz					1,831.093	84
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie .					229.262	31
	3% pożyczka pobrana z funduszu sprzedaży soli . . .					2,883.147	—
	3% „ „ „ kolejowego					621.000	—
	4% „ „ z Banku kraj. na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie					65.000	—
	Fundusz uposażenia Kasy kraj., częściowy zwrot pożyczek udzielonych w r. 1894 Wydziałom pow. z powodu klęsk elementarnych					4.516	13
	Suma wszystkich dochodów .					41,083.999	79
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1903.						
	a) w gotówce			2,011.811 K 37 g			
	po strąceniu wydanych w myśl uchwały sejmowej z $^{14}/_{10}$ 1904 do rachunku r. 1905 (rubr. XIII. doch.)			128 139 „ 40 „			
	pozostaje zapas w gotówce . .			1,883.671 K 97 g			
	b) w efektach			1,000.000 „ — „		2,883.671	97
	Ogółem zgodnie ze sumą wydatków .					43,967.671	76

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 2. i 3. listopada 1903			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
70.200	—	70.200	—	11.427
136 291	—	136.291	8 722	—
450	—	450	—	402
230.857	—	230.857	—	49.590
508.159	35.875	544.034	—	71.684
70.116	—	70.116	—	7.108
428.408	18 200	446.608	—	910.974
9.000	—	9.000	—	—
2.800	2.080	4.880	—	5.911
21.894	—	21.894	17.708	—
1,274.520	834	1,275.354	—	5.843
6,985.000	—	6,985.000	—	416.307
—	882.782	882 782	—	—
9,737.695	939.771	10,677.466	26.430	1,479.246
14,569.338	—	14,569.338	—	626.815
24,307.033	939.771	25,246.804	26.430	2,106.061
				2,079.631

Uwaga. *) Stan lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym wynosi z końcem r. 1904 . . . . . 171.192 K — g
która to suma jest własnością:
a) funduszu uposażenia kasy krajowej . . . 66.642 K 30 g
b) „ pożyczkowego drogowego . . . 104.549 „ 70 „
Razem j. w. . . . 171.192 K — g

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	Szczegół:	Ogół:
1. Pozostałość kasowa z rach. z końcem roku 1904:		
w gotówce 2,157.727 K 54 g		
w efektach 1,000.000 „ — „	3,157.727 K 54 g	
2. Należytości czynne z roku bieżącego:		
a) w rubryce wydatków 519.620 K 87 g		
b) „ „ dochodów 1,253.821 „ 41 „		
3. Należytości czynne z lat ubiegł. (jak alegat 21) . .	4,461.173 „ 49 „	6,234.615 „ 77 „ 9,392.343 K 31 g
Z końcem roku 1903 wynosiła suma stanu czynnego .	9,079.845 K 82 g	
Z porównania z takimże stanem z końcem r. 1904	9,392.343 „ 31 „	
Okazuje się w stanie *czynnym* z końcem roku 1904 *przyrost* o . . .	312.497 K 49 g	

Stan bierny:

4. Należytości bierne z roku bieżącego:		
a) w rubryce wydatków	1,094.464 K 75 g	
b) „ „ dochodów	123.172 „ 99 „	
5. Należytości z lat ubiegłych (jak alegat 21) . .	1,215.297 „ 52 „	2,432.935 „ 26 „
Przewyżka stanu czynnego		6,959.408 K 05 g
Z końcem roku 1903 wynosiła *przewyżka* stanu czynnego .		7,545.999 „ 25 „
Stan przeto majątku z końcem r. 1904 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych wykazanych w osobnych zamknięciach rach.) przedstawia się *niekorzystniej* o		586.591 K 20 g
mianowicie: stan czynny *zwiększył się* o . . .	312.497 K 49 g	
„ bierny *zwiększył się* o . . .	899.088 „ 69 „	
Stan tedy majątku *mniejszy* jest jak wyżej o		586.591 K 20 g

Wyjaśnienia:

Wydatki budżetem uchwalone wynosiły . . .	25,229 381 K	
Suma wydatków rzeczywistych wynosi . . .	27,071.929 „	
Wydatki są tedy *większe* od budżetu o		1,842.548 K
Dochody budżetem uchwalone wynosiły . . .	25,246.804 K	
Suma dochodów rzeczywistych wynosi . . .	27,326.435 „	
Dochody są zatem *większe* od budżetu o		2,079.631 „
Ogółem tedy okazuje się *wynik obrotu korzystniejszy* od budżetu o . .		237.083 K

z powodów bliżej objaśnionych w ogólnem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków.

Część I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
I.		**Reprezentacya kraju.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki I.				
	1-12	*A)* Sejm krajowy	144.156	02	141.972	*2.184*
	13-18	*B)* Wydział krajowy: *a)* zwyczajne	92.754	53	96.000	3.245
		b) nadzwyczajne	**8.350**	—	**6.600**	*1.750*
		Razem { *a)* zwyczajne	236.910	55	237.972	—1.061
		{ *b) nadzwyczajne*	**8.350**	—	**6.600**	+*1.750*
		Suma rubryki I.	245.260	55	244.572	+*689*
		Poszczególnienie.				
		***A)* Sejm krajowy.**				
	1	Koszta podróży pp. Posłów	9.596	64	8.972	*625*
	2	Dyety pp. Posłów	62 260	—	72.000	9.740
	3	Koszta druków	50.453	82	41.500	*8.954*
	4	Spisywanie sprawozdań	11.467	75	8.000	*3.468*
	5	Pisarze dzienni	1.111	—	1.300	189
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	2.400	—	2.400	—
	7	Służba	2.558	—	2.400	*158*
	8	Opał	1.647	—	3 000	1.353
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	222	49	200	*22*
	10	Potrzeby kancelaryjne	1.425	70	800	*626*
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej		—	400	400
	12	Rozmaite drobne wydatki	1.013	62	1.000	*13*
		Suma działu *A)*	144.156	02	141.972	+*13.866* —11.682
						+*2.184*
		***B)* Wydział krajowy.**				
	13	Marszałek krajowy 12.000 K i dodatek na reprezentacyę 8.000 „	20.000	—	20.000	—
	14	Sześciu członków Wydziału kraj. po 12.000 K	66.000	—	72.000	6.000
	15	Zastępcy	6.754	53	4.000	*2.755*
	16	Pietruska Stefania, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej *nadzwyczajnie*	**3 600**	—	**3.600**	—
	17	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski, *nadzwyczajne*	**600**	—	**600**	—
	18	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia, *nadzwyczajne*	**2.400**	—	**2.400**	—
	18*a)*	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia, *nadzwyczajne*	**1.750**	—	—	*1.750*
		Razem { *a)* zwyczajne	92.754	53	96.000	—3.245
		{ *b) nadzwyczajne*	**8.350**	—	**6.600**	+*1.750*
		Suma działu *B)*	101.104	53	102.600	—1.495

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1., 2., 4., 5., 7., 8., 9., 10. i *12. Wydatki większe* lub *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 3. W wykazanej na koszta druków sejmowych, kwocie . . 50.453 K 82 g
mieści się wydatek . . . . . 10.849 „ 88 „
poniesiony na pokrycie przekroczenia w r. 1903 (LW. 35.809/904).
Wydatki zatem faktycznie poniesione na rachunek r. 1904 redukują się do kwoty . . . . . 39.603 K 94 g
W porównaniu zaś z przyzwolonym kredytem . . . . 41.500 „ — „
wydano w r. 1904 właściwie *mniej* o . . . . . 1.896 K 06 g

Do poz. 11. Wydatku nie było, gdyż w tym roku nie okazała się potrzeba korzystania z przyzwolonego kredytu.

Do poz. 14. Wydatek mniejszy z powodu *intercalare.*

Do poz. 15. Wydatek większy w miarę potrzeby zastępstwa.

Do poz. 18 a). W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1904 wypłacono p. Maryi Romanowiczowej, wdowie po śp. Tadeuszu Romanowiczu, dotacyę dożywotnią od 1. czerwca 1904 r. z rocznych 3.000 K.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.		**Zarząd.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.				
	19–25	Płace urzędników i woźnych *a)* zwyczajne .	425.265	28	434.405	9.140
		b) nadzwyczajne .	**5 559**	**96**	**6.000**	440
	26	Dyurna	60.392	08	64.000	3.608
	27	Zasługi	11.402	80	10.330	*1.073*
	28	Emolumenta	2.734	13	3.270	536
	29	Remuneracye	12.176	50	12.100	*76*
	30	Koszta podróży i dyety	22.787	62	16.800	*5.988*
	31	Pensye i zaopatrzenie	76 323	56	66.602	*9.721*
	32	Dary z łaski *a)* zwyczajne	3.323	26	3.340	17
		b) nadzwyczajne	**3.500**	—	**3 500**	—
	33	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	4.316	59	4.500	183
	34	Potrzeby kancelaryjne	57.659	37	36.400	*21.259*
	35	Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	48.744	91	60.000	11.255
	36	Architekt	5.864	79	6.160	295
	37	Gmach sejmowy i jego utrzymanie:				
		a) zwyczajne	42.066	58	37.184	*4.883*
		b) nadzwyczajne	**5.556**	**92**	**2.000**	*3.557*
	38	Zaliczki na płace *a)* zwyczajne . . .	29.671	75	30.000	328
		b) nadzwyczajne . . .	**5.036**	**02**	5.550	514
		Razem zwyczajne . .	802 729	22	785.091	*+43.000* −25.362
		Razem *nadzwyczajne* .	**19.652**	**90**	**17.050**	*+3 557* −954
		Suma rubryki II. .	822.382	12	802.141	*+46.557* −26 316
						+20.241

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *więcej* K.
II.		**Płace urzędników i woźnych.**				
		Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi.				
	19	Oddział konceptowy	153.993	29	157.013	3.020
	20	„ rachunkowy	158 193	02	159.442	1.249
	21	„ kasowy	41.821	39	41.161	*660*
	22	„ sanitarny	6.840	—	6.840	—
	23	Na administracyjno-rachunkowe lustracye w szpitalach, *nadzwyczajne*	**5.559**	**96**	**6.000**	440
	24	Oddział statystyczny	7.704	59	11.120	3.415
	25	„ manipulacyjny	56.712	99	58.829	2.116
		Suma płac *a)* zwyczajne .	425.265	28	434.405	—9.800
		Suma płac *b)* *nadzwyczajne* .	**5 559**	**96**	**6.000**	—440
						+*660*
		Razem .	430.825	24	440.405	—10.240
						+*660*
						—9.580
		Poszczególnienie.				
	19	*Oddział konceptowy.*				
		a) 4 radców, płaca po 6.400 K i dodatek aktywalny po 960 K	29.440	—	29.440	—
		b) 8 sekretarzy, płaca po 4.800 K i dodatek aktywalny po 840 K	45.523	34	45.120	*403*
		c) 7 wicesekretarzy, płaca po 3.600 K i dodatek aktywalny po 720 K . . .	29.880	—	30.240	360
		d) 6 adjunktów, płaca po 2.800 K i dodatek aktywalny po 600 K	18.983	35	20.400	1.417
		e) 6 koncepistów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 480 K	16.973	32	16.080	*893*
		f) 3 aplikantów, adjutum po 1.400 K i 3 aplikantów, adjutum po 1.200 K . . .	8.126	62	7.800	*327*
		Do tego: dodatki pięcioletnie	5.066	66	7.933	2.866
		Razem .	153.993	29	157.013	—4.643
						+*1.623*
						—3.020
	20	*Oddział rachunkowy.*				
		a) dyrektor, płaca 6.000 K i dodatek aktywalny 800 K	6.800	—	6.800	—
		b) zastępca dyrektora, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 720 K	5.520	—	5.520	—
		c) 7 rewidentów, płaca po 3.600 K i dodatek aktywalny po 600 K	29.400	—	29,400	—
		d) 12 adjunktów, płaca po 2 800 K i dodatek aktywalny po 480 K	39.259	73	39.360	100
		Do przeniesienia . .	80.979	73	81.080	100

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	20	Z przeniesienia . .	80.979	73	81.080	100
		e) archiwista, płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 400 K	2.166	60	2.600	433
		f) protokolista, płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 400 K	—	—	2.600	2.600
		g) 8 oficyałów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny 360 K	23.322	02	20.480	*2.842*
		h) 9 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	17.639	92	17.640	—
		i) 12 praktykantów, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 360 K . . .	18.720	—	18.720	—
		k) 3 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	2.998	09	3.000	2
		l) woźny, płaca 1.000 K i dodatek aktywalny 100 K	1.100	—	1.100	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	11.266	66	12.222	956
		Razem .	158 193	02	159.442	—4.091
						+*2.842*
						—1.249
	21	*Oddział kasowy.*				
		a) dyrektor, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 840 K	5.640	—	5.640	—
		b) zastępca dyrektora, płaca 4.000 i dodatek aktywalny 600 K	4.600	—	4.600	—
		c) kontrolor, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 480 K	4.080	—	4.080	—
		d) kasyer, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 480 K	4.080	—	4.080	—
		e) 2 adjunktów, płaca po 2.800 K i dodatek aktywalny 480 K	6.560	—	6.560	—
		f) 2 oficyałów, płaca po 2 200 K i dodatek aktywalny po 360 K	5.120	—	5 120	—
		g) 2 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	5.880	—	3.920	*1.960*
		h) 2 praktykantów, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	3.120	—	3 120	—
		i) woźny, płaca 1.200 K i dodatek aktywalny 100 K	1.300	—	2.600	1 300
		Do tego: dodatki pięcioletnie	1.441	39	1.441	—
		Razem .	41 821	39	41.161	+*660*
	22	*Oddział sanitarny.*				
		Inspektor szpitali, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 840 K	5.640	—	5.640	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	1 200	—	1.200	—
		Razem .	6.840	—	6.840	—
	23	**Na administracyjno-rachunkowe lustracye w szpitalach** *nadzwyczajne*. . . .	5.559	96	6.000	440

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — więcej K.
II.	24	*Oddział statystyczny.*				
		a) naczelnik oddziału, płaca	1.773	33	5.600	3.826
		b) wicesekretarz, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 720 K . . . 4.320 K dodatki pięcioletnie . . . 1 200 „	5.520	—	5 520	—
		c) koszta urzędowych odpisów posiadłości gruntowej dla zestawienia statystycznej pracy o własności tabularnej w Galicyi .	411	26	—	*411*
		Razem .	7.704	59	11 120	3 415
	25	*Oddział manipulacyjny.*				
		a) dyrektor, płaca	4.800	—	4.800	—
		b) archiwista, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 600 K	4.200	—	4.200	—
		c) ekspedytor, płaca 2.800 K i dodatek aktywalny 540 K	—	—	3.340	3 340
		d) protokolista, płaca 2.800 K i dodatek aktywalny 480 K	3.280	—	3.280	—
		e) 5 kancelistów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 400 K	15.600	—	13.000	*2.600*
		f) 6 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	11.760	—	11 760	—
		g) 3 pisarzy, płaca po 1 200 K i dodatek aktywalny po 360 K	4.290	—	4.680	390
		h) 3 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	2.283	27	3.000	717
		i) odźwierny, płaca	1.200	—	1.200	—
		k) portyer, płaca	1 000		1.000	—
		l) 5 woźnych, płaca po 1.000 K i dodatek aktywalny po 100 K	5 500	—	5.500	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	2.799	72	3.069	269
		Razem .	56.712	99	58.829	—4.716 +*2.600*
						—2.116
	26	*Dyurna.*				
		a) dla oddziału konceptowego	5.694	40	6.954	1.260
		b) „ „ rachunkowego . . .	23.946	—	23.946	—
		c) „ „ statystycznego . . .	2.300	—	5.000	2 700
		d) „ „ manipulacyjnego . . .	28.451	68	28.100	*352*
		Razem .	60.392	08	64.000	—3.960 +*352*
						—3.608
	27	**Zasługi.**				
		15 stróżów: z tego 11 po 600 K, 3 po 720 K, 1 — 840 K, tudzież zastępca woźnego 720 K.	11.402	80	10.330	+*1.073*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	28	**Emolumenta.**				
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . . .	100	—	100	—
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 9·25 K	444	—	444	—
		c) ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 100 K, tudzież dla zastępcy woźnego 60 K	800	—	960	160
		d) ubranie dla portyera	186	—	200	14
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ i portyera 10 m³ drzewa	204	—	204	—
		f) dodatki osobiste	1.000	13	1.362	362
		Razem .	2.734	13	3.270	−536
	29	**Remuneracye.**				
		a) rzecznik prawny za zastępstwo . . .	5.000	—	5.000	—
		b) za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa	1.300	—	1.200	*100*
		c) tłumacze	1.876	50	1.900	24
		d) urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	4.000	—	4.000	—
		Razem .	12.176	50	12 100	+76
	30	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) w ogóle	21.987	62	16.000	*5.988*
		b) dla inspektora szpitali	800	—	800	—
		Razem .	22.787	62	16.800	+*5.988*
	31	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		1. Olewińska Julia	699	84	700	—
		2. Kalicka Jadwiga	700	—	700	—
		3. Sternalowa Emilia	700	—	700	—
		4. Zienkiewiczowa Wanda	700	—	700	—
		5. Mrozowska Emilia	700	—	700	—
		6. Terlecka Marya	433	32	433	—
		7. Kukawska Maryanna	333	33	333	—
		8. Kraczyłowa Julianna	1.200	—	1.200	—
		9. Kraczyłowa Julianna, dla sieroty Joanny Bronisławy do 27. stycznia 1905 . .	120	—	120	—
		10. Pierożyńska Sydonia	1.600	—	1.600	—
		11. Strnadowa Kornelia	700	—	700	—
		12. Obertyński Emil.	1.200	—	1.200	—
		13. Chermińska Katarzyna	720	—	720	—
		14. Ziembicka Jadwiga	1.200	—	1.200	—
		15. Ziembicka Jadwiga, dla sierót: Józefa Wiktora i Feliksa Erazma po 120 K . .	240	—	240	—
		16. Wolański Julian.	5.200	—	5.200	—
		Do przeniesienia . .	16.446	49	16.446	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	31	Z przeniesienia . .	16.446	49	16.446	—
		17. Walterowa Marya	600	—	600	—
		18. Walterowa Marya, dla sierót: Wiktora Franciszka i Maryi Zofii po 60 K . .	120	—	120	—
		19. Szajnokowa Olimpia	1.200	—	1.200	—
		20. Stocki Bolesław	649	60	650	—
		21. Kunischowa Zofia	1.200	—	1.200	—
		22. Gołębski Władysław	2 376	—	2.376	—
		23. Czajkowskiego sierota syn Czesław Ludomir	600	—	600	—
		24. Schmitt Mieczysław	1.566	—	1.566	—
		25. Jelonkowa Anna.	1.200	—	1.200	—
		26. Giziński Władysław	1.420	80	1.421	—
		27. Świerczewski Erazm	2.738	—	2.738	—
		28. Bieńkowska Walerya	1.400	—	1.400	—
		29. Bieńkowska Walerya, dla sierót: Józefy Maryi do 19. marca 1906 i Janiny Apolonii do 24 września 1916	560	—	560	—
		30. Rożanowska Joanna	1.200	—	1.200	—
		31. Jasińska Marya	1.000	—	1.000	—
		32. Jasińska Marya, dla sierót: Heleny i Mieczysława Remigiusza po 200 K . .	400	—	400	—
		33. Trandowa Lubina	1.200	—	1.200	—
		34. Trandowa Lubina, dla syna Zdzisława Edwarda (do 22. sierpnia 1904). . .	154	66	155	—
		35. Kiszelkowa Franciszka	1.000	—	1.000	—
		36. Kiszelkowa Franciszka, dla sieroty Włodzimiry Wandy	200	—	200	—
		37. Zawadzki Michał	1.285	20	1.285	—
		38. Brzyski Wincenty	1 684	80	1.685	—
		39. Bielska Rozalia	1.800	—	1.800	—
		40. Bielska Rozalia, dla sieroty syna Wiktora Teofila (do 19. grudnia 1905) . . .	360	—	360	—
		41. Wilczyńska Olga	1.400	—	1.400	—
		42. Dr. Dulęba Bronisław	5.600	—	5.600	—
		43. Tyblewiczowa Wanda	1.180	—	1.180	—
		44. Urbańskiego Aurelego sierota Edmundyna Urbańska	900	—	900	—
		45. Topolnicki Jan	1.634	—	1.634	—
		46. Bojkowski Józef, em. portyer . . .	684	40	684	—
		47. Węgrzynowiczowa Marya, wdowa po asystencie rachunkowym	800	—	800	—
		48. Węgrzynowiczowa Marya, dla sieroty córki Aleksandry	160	—	160	—
		49. Mochnacka Józefa, wdowa po emer. radcy	2 400	—	2.400	—
		50. Orzechowskiego sierota syn Tadeusz Saturnin, do 16. kwietnia 1910 . . .	349	98	350	—
		51. Grottowa Fryderyka	1.800	—	1.800	—
		52. Grottowa Fryderyka, dla sierót: Piotra Faustyna do 29. czerwca 1907 i Jadwigi do 11. sierpnia 1904	581	—	720	139
		Do przeniesienia . .	59.850	93	59.990	139

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	31	Z przeniesienia . .	59.850	93	59.990	139
		53. Kowalski Józef, emer. woźny Kasy kraj.	—	—	1.620	1.620
		54. Dr. Lewicki Witołd, emerytowany sekretarz	3.072	—	3.072	—
		55. Majewska Teresa, wdowa po adjunkcie rach	1.200	—	1 200	—
		56 Majewska Teresa, dla dzieci: Jana Tadeusza Teodora 3 im. do d. 12. grudnia 1921, Tadeusza Adama Feliksa 3 im. do d. 25. sierpnia 1923, Maryi Anastazyi Zofii 3 im. do d. 15. lutego 1926, dla każdego po 240 K rocznie	720	—	720	—
		57. Kowalska Marya	810	—	—	*810*
		58. Michalczewski Józef	8.066	65	—	*8.066*
		59. Kossowski Zygmunt	433	98	—	*434*
		60. Hupczycowa Joanna	1.200	—	—	*1.200*
		61. Berezowski Włodzimierz	408	—	—	*408*
		62. Berezowskiego Włodzimierza, sieroty .	250	—	—	*250*
		63. Zieliński Adam	312	—	—	*312*
		Suma pozycyi 31 .	76.323	56	66.602	*+11.480* −1.759
						+9 721
	32	**Dary z łaski.**				
		1. Bojarska Józefa . . . . *stale*	183	26	200	17
		2. Kopertyńska Krystyna . . „	200	—	200	—
		3. Kopertyńska z Repichowskich Malw. „	200	—	200	—
		4. Sternalowa Apolonia . . . „	400	—	400	—
		5. Zajączkowska Marya . . . „	300	—	300	—
		6. Gergel Augusta . . . „	300	—	300	—
		7. Orłowicz Michał . . . „	360	—	360	—
		8. Borkowski Leon . . . „	240	—	240	—
		9. Markowski Władysław . . . „	300	—	300	—
		10. Bubesowa Marya . . . „	840	—	840	—
		11. Piotrowska Rozalia . . *jednorazowo*	500	—	500	—
		12. Sapałaczyńska Leontyna . „	300	—	300	—
		13. Kratochwilowa Franciszka . „	200	—	200	—
		14. Barycka Marya . . . „	200	—	200	—
		15. Gerard d' Festenburg Marya „	400	—	400	—
		16. Sternalowa Emilia . . „	300	—	300	—
		17. Babińska Helena . . . „	200	—	200	—
		18. Sternalowa Apolonia . . „	200	—	200	—
		19. Dziubińska Wanda . . „	400	—	400	—
		20. Zakrzewska Marcyanna . „	200	—	200	—
		21. Wojtynowa Anna . . „	200	—	200	—
		22. Pogorzelska Katarzyna . „	200	—	200	—
		23. Strnadowa Kornelia . . „	200	—	200	—
		Razem { zwyczajne . .	3.323	26	3.340	−17
		nadzwyczajne .	3.500	—	3.500	—
		Suma pozycyi 32 .	6.823	26	6.840	17

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	33	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	4.316	59	4 500	—183
	34	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych .	12.196	50	8.600	*3.596*
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów .	13.883	96	3.000	*10.884*
		c) Potrzeby do pisania i rysowania . .	7.275	—	4.800	*2.475*
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów .	5 529	11	4.600	*929*
		e) Oprawa ksiąg i druków	1.129	14	1.000	*129*
		f) Opał	7.563	60	8.000	436
		g) Uzupełnienie biblioteki . . .	3.721	80	3.000	*722*
		h) Rozmaite pomniejsze	6.360	26	3.400	*2.960*
		Razem .	57.659	37	36.400	*+21.695* —436
						+21.259
	35	**Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa**	48.744	91	60.000	—11.255
	36	**Architekt:** *a)* płaca . . 3.600 K — g *b)* bilet roczny kolejowy II-ej klasy . . 560 „ — „ *c)* dyety (w miarę odbytych podróży) i premia zabezpieczenia od wypadków 1.704 „ 79 „	5.864	79	6.160	—295
	37	**Gmach sejmowy i jego utrzymanie.**				
		a) Maszynista: płaca 1.440 K, dodatek pięcioletni 100 K, 12 m³ drzewa opałowego 11 K, 45 l. nafty 18 K	1.669	—	1.669	—
		b) Kominiarz	431	36	520	89
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg . .	1.683	78	1.640	*44*
		d) Mycie podłóg	211	83	200	*12*
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . . .	5	60	200	194
		f) Wywóz nieczystości	257	20	100	*157*
		g) Zabezpieczenie od ognia	397	09	520	123
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy, tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1904 z VI-go dziesięciolecia 1901—1910 .	423	02	435	12
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego i wynagrodzenie ogrodnika . .	300	—	300	—
		Do przeniesienia . .	5.378	88	5.584	*+213* —418

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
II.	37	Z przeniesienia . .	5.378	88	5.584	+*213* —418
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane:				
		a) zwyczajne	13 170	24	11.000	*2.170*
		b) nadzwyczajne	5 556	92	2 000	*3.557*
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym .	16.723	37	15.000	*1.724*
		m) Koszta instalacyi wodociągów w gmachu sejmowym	—	—	—	—
		n) Opłata gminna za użycie wody z wodociągu miejskiego	6.794	09	5.600	*1.194*
		o) Na uzupełnienie urządzeń maszynowych w gmachu sejmowym, wytwarzających światło elektryczne	—	—	—	—
		Razem { zwyczajne . .	42.066	58	37.184	+*5.301* —418
		Razem { *nadzwyczajne* .	5 556	92	2 000	+*3.557*
		Suma pozycyi 37 .	47.623	50	39.184	+*8.858* —418
						+*8.440*
	38	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby:				
		a) zwyczajne	29.671	75	30.000	328
		b) nadzwyczajne:				
		1. dla Januszkiewicza Władysława, adjunkta rachunkowego	2 783	31	3.150	367
		2. dla Złotnickiego Kazimierza, asystenta rachunkowego	2.252	71	2 400	147
		Razem { zwyczajne . .	29.671	75	30.000	—328
		Razem { *nadzwyczajne* .	5.036	02	5.550	—514
		Suma pozycyi 38 .	34.707	77	35.550	—842

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 19., 20., 21., 22., 23., 24. ad a) i b) tudzież do poz. 25. Wydatki wogóle *mniejsze* z powodu interkalaryów.

„ „ *24. lit c)* Na koszta urzędowych odpisów arkuszów posiadłości gruntowych wydano:
w r. 1903 z kredytu zaoszczędzonego w r. 1902 na płacy naczelnika Oddziału statystycznego kwotę . . . . . 3.240 K — g
w r. 1904 z kredytu niezużytego w r. b. na płacę naczelnika Oddziału statystycznego kwotę . . . . . 411 „ 26 „
Razem . . 3.651 K 26 g

„ „ *26. lit. a) — d)* wydatek wogóle *mniejszy* wedle istotnej potrzeby. — Resztę niezużytego kredytu w poz. 26. *b)*, przeniesiono do rachunku na r. 1905.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 27. Wydatek *większy* spowodowany zastępstwem chorej służby.

„ „ *28. lit. c)* i *d)* Wydatki *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *28. lit. f)* Wydatek *mniejszy*, gdyż odpadły niektóre dodatki osobiste bądź to wskutek awansu, bądź też wskutek przyznanego pięciolecia.

„ „ *29. lit. b)* Wydatek *większy* stosownie do przedłożonego rachunku przez zastępcę prawnego we Wiedniu.

„ „ *29. lit. c)* Wydatek *mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *30. lit. a)* Wydatek *większy*, głównie z powodu nadzwyczajnych komisyj, celem regulacyi spalonych miast: Brzeska, Buczacza, Dynowa, Sokołowa, Turki i Złoczowa. W ogóle wydatki poniesione w r. 1904 na ten cel wynoszą . 7.905 K 52 g

„ „ *31.* Wydatek *większy* z powodu wymiaru nowych pensyj na podstawie statutu emerytalnego.

„ „ *32.* Wydatek *mniejszy* pod 1. z powodu śmierci obdarowanej.

„ „ *33.* Wydatek *mniejszy* stosownie do wydanych dekretów nominacyjnych.

„ „ *34. lit. a)* Wydatek *większy* stosownie do przedłożonych przez c. k. Namiestnictwo rachunków za druk ustaw i rozporządzeń krajowych.

„ „ *34. lit. b)* Wydatek *większy* spowodowany konieczną potrzebą odnowienia mebli w sali portretowej, tudzież biurze marszałkowskiem (LW. 9.501/904). Wydatki poniesione na ten cel wynoszą . . . . . 9.626 K 98 g

Nadto pokryto z tej pozycyi przekroczenia wydatków na sprzęty w r. 1903 (LW. 107.719/903 w kwocie . . . . . 1.078 K 50 g

„ „ *34. lit. c), d), e), g)* i *h)* Wydatki *znacznie większe*, spowodowane stałem zwiększaniem się agend Wydziału krajowego.

„ „ *34. lit. f)* Wydatek *mniejszy* w miarę potrzeby.

„ „ *35.* Wedle specyalnego zamknięcia, przedłożonego do LW. 56.171/905 wydatki w tej pozycyi były następujące:

a) płace, dyurna i zasługi		32.635 K 65 g
b) koszta podróży		248 „ — „
c) koszta kancelaryjne		1.762 „ 54 „
d) papier i druki		4.564 „ 60 „
e) najem mieszkania		5.023 „ 16 „
f) opał i światło		303 „ 20 „
g) rozmaite:		
α) koszta manipulacyi i prowizye c. k. pocztowej kasy oszczędności	1.705 K 18 g	
β) remuneracye i zasiłki	2.482 „ — „	
γ) różne drobne	20 „ 58 „	4.207 „ 76 „
Razem		48.744 K 91 g
Przyzwolony kredyt		60.000 „ — „
Wydano zatem *mniej* o		11.255 K 09 g

wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *36. lit. c)* Wydatek *mniejszy* w miarę odbytych podróży służbowych.

„ „ *37. lit. b) c) d) e) f) g) h)* Wydatki *mniejsze* lub *większe* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *37. lit. k)* Wydatki *zwyczajne większe*, spowodowane konieczną potrzebą wymiany kaloryferów.

„ „ *37. lit. k)* Wydatki *nadzwyczajne znacznie większe* z powodu adaptacyj poczynionych w gmachu sejmowym po wyprowadzeniu się biur Banku krajowego do własnego gmachu.

Koszta tych adaptacyi wynosiły	12.799 K 52 g
Na podstawie uchwały do LW. 126.028/904 poniósł Bank krajowy część kosztów w kwocie	8.533 „ — „
Resztę . .	4.266 K 52 g

pokryto z funduszu krajowego.

Po doliczeniu wydatku budżetem przyzwolonego na naprawę posadzki terazzowej na głównym balkonie gmachu sejmowego, w kwocie	1.290 „ 40 „
Wydatki *nadzwyczajne* wynoszą . .	5.556 K 92 g
Do przeniesienia . .	**5.556 K 92 g**

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Z przeniesienia . . . 5.556 K 92 g
W porównaniu z przyzwolonym kredytem . . . . . 2 000 „ — „
wydano *więcej* j. w. o . . . . . 3.556 K 92 g

Do poz. 37. lit. n) Wydatek *większy*, spowodowany zużyciem większej ilości wody przy adaptacyi gmachu sejmowego.

„ „ *38.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* w miarę rozdanych zaliczek, zaś *nadzwyczajne mniejsze* o ściągnięte raty w ciągu roku.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K
III.		**Sprawy zdrowotne.**				
		I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.				
	39	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych . .	2,795.766	22	2,500.000	*295.766*
	40	Dotacya dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, oddział chorych i położnic z klinikami	196.022	58	45.469	*150.554*
	41	Dotacya dla krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—
	42	Dotacya dla krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie: 1. oddział chorych . . 15.083 K 22 g; 2. „ położnic . 11.194 „ 13 „	26.277	35	19.256	*7.021*
	43	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin	10.000	—	10.000	—
	44	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu, *nadzwyczajne*. . .	200	—	200	—
	44*a)*	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie *nadzwyczajne*	400	—	400	—
		II. Koszta utrzymania podrzutków.				
	45	Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—
	46	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i za granicą . . .	34.295	59	60.000	25.704
		Publiczna służba zdrowia.				
	47	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	98.084	47	95.000	*3.084*
	48	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	14.870	48	6 500	*8.371*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	3,175.316	69	2,736.225	*+ 464.796*
		{ *nadzwyczajne* .	600	—	600	— 25.704 —

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — więcej K.
III.		Z przeniesienia { zwyczajne.	3,175.316	69	2,736.225	*+464.796* —25.704
		nadzwyczajne	**600**	—	**600**	—
	49	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	24.000	—	24.000	—
	50	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	127.156	35	132.000	4.844
	50*a*)	Dyety lekarzy eksponowanych dla zwalczania chorób wenerycznych i skórnych w powiecie kosowskim.	910	—	—	*910*
		IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.				
	51	Dla zakładu szczepienia wścieklizny Dr. Bujwida w Krakowie, stała subwencya	2.000	—	2.000	—
	52	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.800	—	1.800	—
	53	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach	600	—	600	—
	54	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600	—	1 600	—
	55	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem	600	—	600	—
	56	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na amortyzacyę pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala, *nadzwyczajne*	**1.799**	—	**3.600**	1.801
	56*a*)	Dla OO. Bonifratrów w Krauowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	1.000	—	1.000	—
	57	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000	—	2.000	—
	58	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	—
	58*a*)	Lecznicą powszechna we Lwowie na rozszerzenie i wewnętrzne urządzenie, jednorazowo, *nadzwyczajne*	**1.500**	—	**1.500**	—
	59	Kolonia lecznicza w Rymanowie	1.000	—	1.000	—
	60	„ „ „ Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	600	—
	61	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	600	—
	62	„ „ „ w Krakowie	600	—	600	—
	62*a*)	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu hygienicznego“, *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**	—
	62*b*)	Szpital SS. Miłosierdzia w Przeworsku, *nadzwyczajne*	**1.200**	—	**1.200**	—
	62*c*)	Wydział gospod. 10 zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie, *nadzwyczajne*	**2.000**	—	**2.000**	—
		Razem { *zwyczajne*	3,341.783	04	2,906.625	*+465.706* —30.548
		nadzwyczajne	**7.499**	—	**9.300**	—1.801
		Suma rubr. III.	3,349.282	04	2,915.925	*+465.706* —32.349
						+433.357

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 39. Z zarachowanych wydatków przypada:

A) Na zakłady krajowe, szpitale prowincyaonalne i zagraniczne:

1. Lwów, szpital powszechny (z klinikami):	
Oddział chorych	296.805 K
„ położnic	56.248 „
2. Kulparków, zakład dla obłąkanych . .	483.062 „
3. Kraków szpital św. Łazarza (4 oddziały) .	395 697 „
4. Kraków, c. k. Klinika	91.194 „
B) Szpitale prowincyonalne w kraju . . .	1,103.230 „
C) „ zagraniczne	355.291 „
D) Sanatorya w Alland i Zakopanem . . .	6 877 „
E) Inne wydatki i zwroty	7.362 „
Ogółem wydatki . . .	2,795 766 K
Porównując powyższy wydatek z uchwaloną w budżecie kwotą	2,500.000 „
okazuje się wynikłość *większa* o .	295.766 K

Powodem tego przekroczenia jest zwiększona ilość zapłaconych dni leczenia. Do budżetu bowiem na rok 1904 przyjęto 2,500.000 K jako zaokrągloną kwotę wydatków z roku 1902 (w sumie 2,579.816 K) zapłaconą za . . . . . 1,871.350 dni
w roku 1904 zapłacono zaś faktycznie za . . . . . 2,049.413 „
w roku 1904 zapłacono zatem więcej za . . . . . 178.063 dni leczenia.

Nadto zapłacono c. k. klinice w Krakowie należytość zaległą za r. 1903 w kwocie 25.219 K.

Do poz. 40 i 42. Uzasadnienie różnic uwidoczniono w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.

Do poz. 43. Z przyzwolonego kredytu . . . . . 10.000 K — g.
wydano w tej pozycyi w r. 1904 . . . . . 17.478 „ 84 „
Przekroczenie wydatku . . . . . 7.478 K 84 g.
przeniesiono do rachunku r. 1905 (Lw. 68533/904).

Do poz. 46. Na koszta utrzymania podrzutków we Lwowie, Wiedniu, Pradze i Gracu wypłacono *mniej* o 25.704 K.
z powodu, że wiedeński zakład podrzutków nie przedłożył rachunków za jedno półrocze.

Do poz. 47. Wydatek *większy* z powodu obsadzenia wakujących posad lekarzy okręgowych i udzielenia wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych zapomóg w kwocie 1.600 K.

Do poz. 48. Wydatek *większy* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zaliczanych na podstawie rachunków nadsyłanych przez c. k. Namiestnictwo.

Do poz. 50. Wydatek nieco *mniejszy* z powodu przyjęcia przez c. k. Rząd na Skarb państwa kosztów szczepienia ospy z konieczności (Lw. 71.689/901) i zniżenia dyet dla lekarzy okręgowych i szpitalnych z 7 K na 6 K dziennie tj. zrównania dyet z c. k. lekarzami powiatowymi I. klasy (Lw. 19077/901).

Do poz. 50 a) Wydatek nie preliminowany, uzasadniony szczegółowo w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Dep. V.

Do poz. 56. Wydatek *mniejszy*, gdyż pożyczkę zaciągnięto dopiero 1/XI. 1904, skutkiem czego w roku przedmiotowym 1904 zapłacono tylko jedną ratę.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IV.		**Dobroczynność.**				
	63	Dom ubogich i sierót w Krakowie . . .	10.848	—	10.848	—
	64	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—	2.000	—
	65	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—	2.400	—
	66	Zakład osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . .	1.000	—	1.000	—
	67	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, subwencya zwyczajna	400	—	400	—
	68	Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K zaciągnąć się mającej na budowę domu podrzutków, I. rata (z okresu umorzenia 34½ lat) *nadzwyczajne* . . .	**100**	**13**	**3.575**	3.475
	69	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 5. lutego 1896	5.000	—	5.000	—
	70	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200	—
	71	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, *zasiłek stały*	400	—	400	—
	72	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . .	200	—	200	—
	73	Zgromadzenie Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200	—	200	—
	74	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	200	—	200	—
	75	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	200	—	200	—
	76	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	77	Zakład św. Jadwigi w Krakowie (*stała subwencya*)	1.200	—	1.200	—
	78	Przytulisko brata Alberta we Lwowie i Krakowie (*stała subwencya*)	2.000	—	2.000	—
	79	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie . . .	1.600	—	1.600	—
	80	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K zaciągnąć się mającej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (IV. rata z 30-to lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902 r.)	1.600	—	1.600	—
	81	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	4.500	—	4.500	—
	81*a*)	Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4 w Krakowie (*jednorazowo*)	1.500	—	1.500	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	34.948	—	34.948	—
		{ *nadzwyczajne* .	**1.600**	**13**	**5.075**	—3.475

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	34.948	—	34.948	—
		nadzwyczajne .	1.600	13	5.075	3.475
	82	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.400	—	2.400	—
	83	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	200	—
	84	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200	—	200	—
	84*a*)	Towarzystwo Wzajemnej pomocy dyaków gr. kat. archidyecezyi lwowskiej *nadzwyczajne*	200	—	200	—
	84*b*)	Towarzystwo Wzajemnej pomocy dyaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej *ndzwyczajne*	200	—	200	—
	84*c*)	Komitet herbaciarni centowej we Lwowie *nadzwyczajne*	200	—	200	—
	85	Kongregacya ruska SS. Służebniczek w Krystynopolu do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr. kat. Ordynaryatami	1.000	—	1.000	—
	86	Ks. Cyryl Sielecki gr kat. proboszcz w Żużlu, na nowicyat ruskich Sióstr Sakramentek Najśw. Maryi Panny do rozporządzenia Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr. kat. Ordynaryatami	200	—	200	—
	86*a*)	Dla stowarzyszenia sług katolickich im. św. Zyty we Lwowie *jednorazowy zasiłek*. .	200	—	200	—
	87	Gminie Kolbuszowa, na odsetek od pożyczki zaciągniętej dla pogorzelców (z przyznanych na lat 10 po 3.000 K, V. rata — w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. kwietnia 1900 r.) *nadzwyczajne* . . .	3.000	—	3.000	—
	88	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 400.000 K zaciągniętych na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (X. rata z przyznanych przez 20 lat, *nadzwyczajne* . .	16.000	—	16.000	—
	88*a*)	Gminie m. Mikuliniec, na opłatę odsetek od pożyczki 20 000 K na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (I. rata) *nadzwyczajne* .	850	—	850	—
	88*b*)	Stowarzyszenie chrześciańskich robotników i robotnic „Ojczyzna“ w Wiedniu (Ls. 3.218) *nadzwyczajne*	200	—	200	—
		Razem { zwyczajne . .	38.948	—	38.948	—
		nadzwyczajne .	22 450	13	25 925	—3.475
		Suma rubr. IV. .	61.398	13	64.873	—3.475

Fundusz krajowy. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 68. Z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w obligacyach kom. im. wartości 65.000 K a przeznaczonej na budowę Zakładu opieki nad niemowlętami, pod wezwaniem Dzieciątka Jezus we Lwowie, pozostała po zrealizowaniu jej, zapłaceniu raty wstępnej i kosztów notaryalnych, gotówka . . . . 61.687 K 47 g
Z kwoty tej, jakoteż z kredytu uchwalonego na rok 1904 na umorzenia tej pożyczki . . . . . 3.575 „ — „
razem więc z sumy . . . . . 65.262 K 47 g
wydano w r. 1904 Towarzystwu opieki nad niemowlętami na koszta budowy . . . . 60.000 K — g
i I. ratę umorzenia pożyczki . . . . . 1.787 „ 60 „ 61.787 „ 60 „
reszta zaś . . . . . 3.474 K 87 g
pozostała jako zaoszczędzenie kredytu tej pozycyi.

Do poz. 69. Z reszty kredytu nieużytego w r. 1903 w kwocie . . . 500 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego z r. 1904 . . . . . 5.000 „ — „
razem z sumy . . . . . 5.500 K — g
wydano w r. 1904 . . . . . 5.300 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 200 K — „
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. IV. poz. 73 z r. 1905.

Do poz. 74. Kredyt pozostały z r. 1903 — 200 K wraz z kredytem 200 K uchwalonym na rok 1904 wydano w całości w r. 1904.

Do poz. 84 a) Kredyt pozostały z r. 1903 — 200 K wraz z kredytem 200 K uchwalonym na rok 1904 wydano w całości w r. 1904.

Do poz. 88 a) Niewydany w r. 1904 kredyt 850 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. IV. poz. 92 z r. 1905.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
budżetu						
V.		**Oświata.**				
		I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.				
	89	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . . . 70.000 K *b)* zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem na trzechlecie (1901/2 - 1903/4) . . 4.000 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego . 5.000 „	79.000	—	79.000	—
	90	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 2.400 K	13.319	97	14.400	1.080
	91	Sawczyńska Jadwiga, wdowa po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej *nadzwyczajne* .	1.000	—	1.000	—
	92	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej śp. Bazylim Ilnickim, stały dożywotni datek roczny, *nadzwyczajne* .	720	—	720	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . *nadzwyczajne* .	92.319 1.720	97 —	93.400 1.720	1.080 —

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe — mniejsze K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne.	92.319	97	93.400	—1.080
		nadzwyczajne	1.720	—	1.720	—
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.				
	93	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	8,727.335	64	8,280.938	*446.397*
	94	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego	764.220	81	764.868	647
	95	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	12.000	—	12.000	—
	96	Na budowę domów dla internatów, *nadzwyczajne*	40.000	—	40.000	—
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.				
	97	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej *stała subwencya* (w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 i 2. listopada 1903)	20.000		20.000	—
		i nadzwyczajne	2.000	—	2.000	—
	97*a*)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie *jednorazowo*	2.000	—	2.000	—
	97*b*)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie, *jednorazowo*	2.000	—	2.000	—
	98	Prywatna średnia szkoła żeńska w Krakowie, zasiłek stały	1.000	—	1.000	—
	99	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902	800	—	800	—
	100	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000	—	8.000	—
	101	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200	—	200	—
	102	Instytut dla dziewcząt w Przemyślu:				
		a) stała subwencya	400	—	400	—
		b) *jednorazowy* zasiłek na przybory naukowe i wydanie podręcznika języka francuskiego	2.000	—	2.000	—
	103	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	600	—	600	—
	104	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	10.000	—	10.000	—
	105	Internat XX. Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	9.000	—	9.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne.	9,645.876	42	9,201.206	*+446.397* —1.727
		nadzwyczajne	49.720	—	49.720	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne.	9,645.876	42	9,201.206	*+446.397*
		nadzwyczajne	**49.720**	—	**49.720**	—1.727 —
	106	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 85 wychowanków á 240 K . . . . 20.400 K *b)* na utrzymanie zakładu . . 5.000 „ *c)* na amortyzacyę pożyczki 36.000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, V. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934) . . 1.990 „	27.390	—	27.390	—
	107	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	800	—	800	—
	108	Zakład dla ciemnych we Lwowie: *a)* na utrzymanie zakładu . . 7.600 K *b)* na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K . . . . 2.400 „	10.000	—	10.000	—
	109	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	2.000	—
	110	Towarzystwo j. w. w Krakowie	2.000	—	2.000	—
	111	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
	111*a*)	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich w Austryi na cele Towarzystwa i wydawnictwa	600	—	600	—
	112	Zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu, dla kształcenia wzorowych gospodyń . .	600	—	600	—
	113	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek w Kołomyi, zasiłek na częściową amortyzacyę pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego II. rata z 20 lecia *nadzwyczajne* . .	**500**	—	**500**	—
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.				
	114	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Uniwersytecie lwowskim .	1.000	—	1.000	—
	115	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na pokrycie kosztów walnego Zgromadzenia	400	—	400	—
	116	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
	117	Towarzystwo j. w. w Krakowie, zasiłek stały	3.000	—	3.000	—
	118	Towarzystwo j. w. w Tarnowie	200	—	200	—
	119	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	200	—
		Do przeniesienia { zwyczajne.	9,703.066	42	9,258 396	*+446.397*
		nadzwyczajne	**50.220**	—	**50.220**	—1.727 —

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przedumiawaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne.	9,703 066	42	9,258.396	+446.397 —1.727
		{ *nadzwyczajne* .	**50.220**	—	**50.220**	—
	120	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200	—	200	—
	121	Biblioteka polska we Wiedniu	400	—	400	—
	122	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozp. Wydz. krajowego	3.000		3.000	—
	123	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na koszta podróży członków na Walne Zgromadzenie	300	—	300	—
	124	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych .	10.000	—	10.000	—
	125	Towarzystwo pedagogiczne, zasiłek na wydawnictwo „Szkoły“	1 000	—	1.000	—
	126	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . . .	2.000	—	2 000	—
	127	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ . .	1.000	—	1.000	—
	128	Wydawnictwo dziełek ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	2 000	—	2.000	—
	129	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnicta	1.400	—	1.400	
	130	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł tegoż, do rozporządzenia Wydziału krajowego i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa	800	—	800	—
	131	Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“.	200	—	200	—
	132/133	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa, na wydawnictwa . . .	500	—	500	—
	134	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300	—	300	—
	135	Redakcye pism dla dzieci „Mały Światek“ i „Wiek młody“ we Lwowie . . .	200	—	200	—
	136	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . 3.000 K *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . . 12.000 „	15.000	—	15.000	—
	137	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo czasopisma „Dźwinok“ . . .	400	—	400	
	138	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo rusko ukraińskiej biblioteki . .	600	—	600	—
	139	Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	1.000		1.000	—
	140	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego	6.000	—	6 000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne.	9,749.366	42	9,304.696	+446.397 —1.727
		{ *nadzwyczajne* .	**50.220**	—	**50.220**	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne.	9,749.366	42	9,304.696	+446 397
		nadzwyczajne	**50.220**	—	**50.220**	—1.727
	141	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie do rozporządzalności Wydz. krajowego .	1.000	—	1.000	—
	142	Komisya archeograficzna Towarzystwa imienia Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwa historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	3 000	—	3.000	—
	143	Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwa naukowe, do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.000	—	4.000	—
	144	Komisya etnograficzna Towarzystwa im. Szewczenki, na wydawnictwa, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	1.000	—	1.000	—
	145	Taż sama Komisya na etnograficzną ekspedycyę naukową, do rozporządzalności Wydziału krajowego, *jednorazowo*	**1.000**	—	**1.000**	—
	146	Ks. Dżułyński, gr. kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzalności Wydziału kraj.	800	—	800	—
	147	OO. Bazylianie na wydawnictwo pism religijno moralnej treści	400	—	400	—
	147*a*)	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie, *jednorazowo*	**500**	—	**500**	—
	147*b*)	Wydawnictwo pomników Krakowa, Stanisława Cerchy, *jednorazowo*	**200**	—	**200**	—
	147*c*)	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“, *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**	—
	147*d*)	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“	1.000	—	1.000	—
		V. Teatry i sztuki piękne.				
	148	Teatr polski w Krakowie	16.000	—	16 000	—
	149	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Józefowi Kotarbińskiemu (w uznaniu jego usiłowań celem rozwoju i utrzymania tej sceny na wysokości jej bezpośredniej przeszłości i istotnych jej cywilizacyjnych i narodowych zadań, *zasiłek nadzwyczajny* na rok 1904, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	**4.000**	—	**4.000**	—
	150	Budowa teatru w Krakowie, XX. i XXI. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000	—	15 000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne.	9,791.566	42	9,346.896	+446.397
		nadzwyczajne	**56.320**	—	**56.320**	—1.727
						—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne. .	9,791.566	42	9,346 896	*+446.397* —1.727
		nadzwyczajne .	**56.320**	—	**56.320**	—
	151	Tetr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:				
		a) dramat i komedya . . . 28.400 K				
		b) opera polska . . . . 20.000 „	48.400	—	48.400	—
	152	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, p. Tadeuszowi Pawlikowskiemu (w uznaniu niepospolitych jego zasług i poniesionych ofiar ku postawieniu dramatycznej sceny polskiej we Lwowie na równi z pierwszorzędnemi scenami) zasiłek *nadzwyczajny* na r. 1904 do rozporządzalności Wydziału krajowego	**8.000**	—	**8.000**	—
	152*a)*	Na nagrody konkursowe dla utworów dramatycznych polskich, zwłaszcza dla utworów ludowych	—	—	—	—
	153	Budowa teatru we Lwowie na pokrycie XI. i XII. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I półrocza 1934) . .	33.696	—	33.696	—
	154	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału kraj.	18.500		18.500	—
	154*a)*	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie *zasiłek jednorazowy*, do rozporządzalności Wydziału krajowego	**2.000**	—	**2.000**	—
	154*b)*	Dla teatru ludowego w Krakowie, *zasiłek jednorazowy*, do rozp. Wydz. krajowego .	**2.000**	—	**2.000**	—
	155	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie XVI. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie) *nadzwyczajne*	**14.000**	—	**14.000**	—
	156	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki VI. rata z 33-lecia) *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	156*a)*	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na publikacyę historyi malarstwa i rzeźbiarstwa polskiego w drugiej połowie XIX. wieku, *jednorazowo* . .	**500**	—	**500**	—
	157	Towarzystwo imienia Matejki Jana w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	158	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
	159	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl, uchwały Sejmu z d. 10. lipca 1902 .	10.000	—	10.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	9,909.162	42	9,464.492	*+446.397* —1.727
		nadzwyczajne .	**83.820**	—	**83.820**	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne.	9,909.162	42	9,464.492	+446.397 —1.727
		nadzwyczajne	**83.820**	—	**83.820**	—
	160	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	1.600	—	1.600	—
	161	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	8.400	—
	162	Towarzystwo muzyczne w Brodach *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**	—
	163	Towarzystwo muzyczne w Samborze, *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**	—
	164	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	600	—
	165	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600	—	600	—
	165*a*)	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, *jednorazowy* zasiłek do rozporządzalności Wydziału krajowego, *nadzwyczajne*	**600**	—	**600**	—
	166	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki. Towarzystom muzycznym: „Lutni“, „Bojana“ i „Echa“ we Lwowie, „Lutni“ w Krakowie, Towarzystwom imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, „Bojana“ w Stanisławowie i „Harmonii“ w Jaśle, ryczałt w kwocie	3.000	—	3.000	—
	167	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej *jednorazowo*	**100**	—	**100**	—
	168	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim	300	—	300	—
	168*a*)	Nagrody za napisanie utworów scenicznych ruskich	—	—	—	—
		VI. Rozmaite.				
	169	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydz. krajowego	2.800	—	2.800	—
	170	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów (ryczałt do rozp. Wydziału kraj. w porozumieniu z Radą szkolną krajową)	1.200	—	1.200	—
	171	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki (opieki nad terminatorami) we Lwowie	200	—	200	—
	172	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600	—	600	—
	173	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski, *rocznie nadzwyczajne*	**120**	—	**160**	40
		Do przeniesienia { zwyczajne.	9,928.462	42	9,483.792	+446.397 — 1.727
		nadzwyczajne	**85 240**	—	**85.280**	—40

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	9,928.462	42	9,483.792	+446.397
		{ *nadzwyczajne* .	85.240	—	85.280	—1.727
						—40
	174	Dla wdowy po profesorze Ogonowskim, Faliny Ogonowskiej, stały roczny dożywotni datek, *nadzwyczajne*	720	—	720	—
	174*a)*	Na koszta wycieczek naukowych uczniów c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, *nadzwyczajne*	—	—	—	—
		Razem { zwyczajne .	9,928.462	42	9,483.792	+446.397
		{ *nadzwyczajne*	85.960	—	86.000	—1.727
						—40
		Suma rubryki V. . .	10,014.422	42	9,569.792	+446.397
						—1.767
						+444.630

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 90. Wydatek *mniejszy* o 1.080 K z powodu *intercalare*.

Do poz. 93 i 94. Obacz specyalne zamknięcia rachunku tych funduszów.

Do poz. 104. Z nieużytego kredytu przeniesionego z r. 1903 w kwocie . 850 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1904 . . . . . 10.000 „ — „
razem z sumy . . . . 10.850 K — g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 10.750 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . 100 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. poz. 111 z r. 1905.

Do poz. 121. Niezużyty w r. 1903 kredyt 400 K wraz z kredytem 400 K uchwalonym na rok 1904 — wydano w całości w roku 1904.

Do poz. 136. Z niezużytego w r. 1903 kredytu przeznaczonego na wydawnictwo polskich książek szkolnych w kwocie . . . . . 3.000 K — g
tudzież z kredytów uchwalonych na r. 1904:
na wydawnictwo polskich książek szkolnych . . . . 3.000 „ — „
zaś na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . 12.000 „ — „
razem więc z sumy . . . 18.000 K — g
wydano w ciągu roku 1904, na polskie podręczniki . . . 3.000 „ — „
resztę zaś . . . . . 15.000 K — g
t. j. cały niezużyty w r. 1904 kredyt na polskie i ruskie książki przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. poz. 146 *a)* i *b)* z r. 1905.

Do poz. 140. Kredyt 6.000 K niewydany w r. 1904 przeniesiono do rubr. V. poz. 150 z r. 1905 i w tymże roku wydano

Do poz. 168 a) Niezużyty z r. 1903 kredyt przeznaczony na utwory sceniczne ruskie, jako i w roku 1904 niespotrzebowany, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. V. z r. 1905.

Do poz. 169. Pozostałą z r. 1903 resztę niezużytego kredytu 500 K wraz z kredytem uchwalonym na r. 1904. — 2.800 K wydano w całości w r. 1904.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VI.		**Pomniki historyczne.**				
	175	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	8.000	—	8.000	—
	176	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	1.000	—
	177	Dla Muzeum narodowego w Krakowie:				
		a) stała subwencya	3.000	—	3.000	—
		b) na reorganizacyę, adaptacye i rozszerzenie Muzeum narodowego, II. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5 *nadzwyczajne* po	**6.000**	—	**6.000**	—
	178	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. Dyrektor we Lwowie . . . 2.400 K				
		2. „ w Krakowie . . . 2.400 „				
		3. Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K . . . 4.000 „				
		4. Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 480 K . . . . 2.680 „				
		5. Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K . . . . . 3.400 „				
		6. Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktyw. 480 K . . . . . 2.680 „				
		7. 2 aplikantów we Lwowie, adjuta roczne po 600 K . . . 1.200 „				
		8. 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne . . . . . 600 „				
		9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie . . . . . 1.600 „ i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1904. . . . — „				
		10. Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 840 K, dodatek aktyw. po 100 K, dodatek na mundur po 100 K . . . . 2.080 „				
		11. Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite wydatki . . . . 1.200 „	24.240	—	24.320	80
		Do przeniesienia { zwyczajne. . *nadzwyczajne* .	36.240 **6.000**	— —	36.320 **6.000**	80 —

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne. / *nadzwyczajne*	36.240 — / 6.000 —		36.320 — / 6.000 —	80 —
	179	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, IX. rata roczna z przyznanej na lat 10 subwencyi 200.000 K, *nadzwyczajne*	20.000	—	20.000	—
	179*a*)	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie, *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000	—
	180	Komitetowi budowy pomnika Ad. Mickiewicza we Lwowie, IV. rata z przyznanych 20.000 K na lat 5 po 4000 K (uchwała Sejmu z 9. lipca 1901), *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000	—
	181	Konwentowi PP. Klarysek w Krakowie, na restauracyę kościoła św. Andrzeja z przyznanych 4.000 K, IV. (ostatnia) rata roczna, w myśl uchwały z dnia 9. lipca 1901, *nadzwyczajne*	1.000	—	1.000	—
	181*a*)	Zgromadzeniu OO. Augustyanów w Krakowie, na restauracyę kościoła św. Katarzyny, *jednorazowo*	2.000	—	2.000	—
	182	Na restauracyę kościoła katedralnego obrz. łać. w Przemyślu, z przyznanych 10.000 K w 5 ratach rocznych, IV. rata w myśl uchwały sejmowej z d. 9. lipca 1901, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000	—
	182*a*)	Komitet cerkiewny parafialny w Haliczu, na restauracyę cerkwi Bogarodzicy . .	—	—	—	—
	183	Na konserwacyę zamku w Olesku, *nadzwyczajne*	600	—	600	—
	184	Na restauracyę sal zamkowych w Olesku, *nadzwyczajne*	3.000	—	3.000	—
	185	Na restauracyę kościoła farnego w Krośnie, druga połowa z przyznanych 5.000 K, *nadzwyczajne*	2.500	—	2500	—
	185*a*)	Na restauracyę bram fortecznych w Okopach św. Trójcy, I. rata z przyznanych 4.000 K, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000	—
	185*b*)	Restauracya starożytnej bramy i baszty w Bieczu	—	—	—	—
	186	Na restauracyę starożytnego ołtarza w kościele OO. Bernardynów w Rzeszowie, *jednorazowo*	600	—	600	—
	187	Na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, I. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od r. 1904, *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. / *nadzwyczajne*	36.240 — / 49.700 —		36.320 — / 49.700 —	80 —

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przeliminowaną wydatki mniejsze — zwyższe K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne. .	36.240	—	36.320	80
		nadzwyczajne .	49.700	—	49.700	—
	188	Na dalszą restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie, I. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 4 ratach rocznych od r. 1904, *nadzwyczajne*	3.000	—	3.000	—
	189	Na restauracyę zabytków w kościele św. Mikołaja w Krakowie, *nadzwyczajne* . .	1.500	—	1.500	—
	190	Szaraniewiczowej Annie, wdowie po c. k. prof. Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, *jednorazowo*	720	—	720	—
	190*a)*	Grono Konserwatorów Galicyi zachodniej, na wydawnictwo przygotowawcze do restauracyi zamku królewskiego na Wawelu (w myśl uchwały Sejmu z 2. listopada 1903), *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000	—
		Razem { zwyczajne . .	36.240	—	36.320	—80
		nadzwyczajne .	56.920	—	56.920	—
		Suma rubryki VI. . .	93.160	—	93.240	—80

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 178. ad 9. Mniej o 80 K, z powodu niezapłacenia w tym roku miejskiego podatku wodociągowego.

„ „ *181.* Przeniesiony z r. 1903 a niezużyty w tym roku kredyt 1.000 K wraz z kredytem uchwalonym na rok 1904 — 1.000 K wydano w całości w roku 1904.

„ „ *182. a)* Niezużyty w r. 1903 kredyt 9.000 K — wydano w roku 1904.

„ „ *183.* Z niezużytego w r. 1903 kredytu . . . . . 407 K 72 g
i z kwoty uchwalonej w budżecie na rok 1904 . . . . 600 „ — „
razem więc z sumy . . . 1.007 K 72 g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 101 „ 56 „
resztę zaś w kwocie . . . 906 K 16 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1905.

„ „ *185.* Niewydany w r. 1904 kredyt 2.500 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1905.

„ „ *185 b).* Kredyt przeniesiony z r. 1903 w kwocie 1.000 K wydano w r. 1904.

„ „ *190 a).* Uchwalony w r. 1904 kredyt 2.000 K jako niewydany, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1905 (LW. 30.874/905).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą rubr. 1. okazują się wydatki mniejsze — większe K
VII.		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
		Sumaryczne zestawienie rubr. VII. wydatków:				
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi	594.623	68	589.625	*4.999*
		II. Szupaśnictwo	43.006	14	41.000	*2.006*
		Suma rubryki VII. .	637.629	82	630.625	*+7.005*
		Poszczególnienie.				
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi.				
	191 *a–n* 192. 193 i 195	Na koszta kwaterunkowe	575.485	93	573.969	*1.517*
	194	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków	1.328	—	2.000	672
	196	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie	8.723	70	6.956	*1.768*
	197	Na wynagrodzenie za wodę dostarczoną z wodociągów miejskich	9.086	05	6.700	*2.386*
		Suma działu I.	594 623	68	589.625	*+5 671* *—672*
						+4.999
		II. Szupaśnictwo.				
	198	Koszta szupasowe: *a)* w kraju 34.013 K 86 g, *b)* w Austryi niższej 1 756 K 55 g, *c)* w Austryi wyższej 158 K 62 g, *d)* na Bukowinie 2.688 K 10 g, *e)* w Dalmacyi 27 K 55 g, *f)* w Gorycyi 71 K 17 g, *g)* w Istryi 13 K 20 g, *h)* w Karyntyi 10 K 98 g, *i)* w Krainie 871 K 23 g, *j)* na Morawii 1.802 K 95 g, *k)* w Solnogrodzie 92 K 24 g, *l)* w Styryi 518 K 98 g, *m)* na Śląsku 469 K 84 g, *n)* w Tryjeście 77 K 37 g, *o)* w Tyrolu 212 K 89 g, *p)* rozmaite 220 K 61 g Razem	43.006	14	41.000	*2.006*
		Suma działu II.	43.006	14	41.000	*+2 006*

Uzasadnienie różnic.

Do *poz. 191 a — n, 192, 193 i 195.* Wydatek w ogóle *większy* o 1.516 K 93 g, wedle złożonych do LW. 24.371/905 przez c. k. 5 krajową Komendę żandarmeryi rachunków kwaterunkowych za rok 1904.

„ „ *194.* Wydano *mniej* o 672 K 70 g, stosownie do ilości nowo otwartych posterunków.

„ „ *196.* Wydano *więcej* o 1.767 K 70 g, przeważnie z powodu konserwacyi budynku w Czortkowie.

„ „ *197.* Wydano *więcej* o 2.386 K 05 g, stosownie do wymiaru miejskiego biura wodociągowego.

„ „ *198.* Wydatek *większy* o 2.006 K, wedle rzeczywistej potrzeby, na podstawie rachunków, złożonych przez stacye szupasowe, a spowodowany głównie tem, że Bukowiński Wydział krajowy przedłożył dopiero w r. 1904 rachunki kosztów szupasowych za lata 1898 do 1903 włącznie, które po myśli uchwały Wydziału krajowego z d. 15. lipca 1904 LW. 67.714/1904 zostały zlikwidowane i wypłacone a wydatek z tego tytułu wynosił kwotę 2.688 K 10 g.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII		**Wydatki na komunikacye.**				
		Sumaryczne zestawienie rubr. VIII. wydatków.				
		I. Na drogi.				
	A)	Koszta zarządu: zwyczajne	419.827	70	427.483	7.655
		nadzwyczajne . . .	**46.000**	—	**46.000**	—
	B)	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg (*nadzwyczajne*)	**169.841**	**60**	**170.000**	159
	C)	Utrzymanie dróg krajowych	876.177	86	860.000	*16.178*
	D)	Zasiłki dla dróg pow. i gmin., na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych: zwyczajne .	1,081.896	93	1,080.000	*1.897*
		nadzwyczajne	**40.000**	—	**40.000**	—
	E)	Wydatki na myta	10.084	59	11.300	1.216
	F)	Zaopatrzenia	56.476	66	48.244	*8.233*
		Suma zwyczajne .	2,444 463	74	2,427.027	*+26.308* 8 871
		nadzwyczajne .	**255.841**	**60**	**256.000**	—159
		Razem .	2,700.305	34	2,683.027	*+26.308* —9.030
						+17.278
		II. Na koleje żelazne.				
	A)	Koszta zarządu: zwyczajne	141.394	47	149.550	8 156
		nadzwyczajne	**29.133**	**95**	**26.000**	*3.134*
	B)	Dotacye na cele kolejowe zwyczajne .	750.000	—	750.000	—
		nadzwyczajne .	**4.000**	—	**4.000**	—
		Suma zwyczajne .	891 394	47	899 550	8.156
		nadzwyczajne .	**33.133**	95	**30.000**	*+3.134*
		Razem .	924.528	42	929.550	—5.022
		Zestawienie sum.				
		Suma wydatków na cele drogowe zwyczajne 2,444.463 K 74 g; *nadzwycz.* **255.841 „ 60 „**	2,700.305	34	2,683.027	*+17.279*
		Suma wydatków na cele kolejowe zwyczajne 891.394 K 47 g; *nadzwycz.* **33 133 „ 95 „**	924.528	42	929.550	—5.022
		Ogółem wydatki na komunikacye zwyczajne 3,335.8 .8 K 21 g; *nadzwycz* **288.975 „ 55 „**	3,624.833	76	3,612.577	*+12.257*
		I. Na drogi.				
		A) Koszta zarządu.				
199		*Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej.*				
	a)	dyrektor, płaca . . . 6.400 K — g; dodatek aktywalny . . **960 „ — „**	7.360	—	7.360	—
		Do przeniesienia . .	7.360	—	7.360	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	199	Z przeniesienia . .	7.360	—	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4.800 K — g dodatek aktywalny . . 840 „ — „ dodatek funkcyjny . . 800 „ — „	6.440	—	6.440	—
		c) 5 inżynierów starszych, płaca po 4.800 K . . . . 22.520 K — g dodatki aktywalne po 840 K 3 941 „ — „	26.461	—	28.200	1.739
		d) 9 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . 32.385 K 07 „ dodatki aktywalne: *α)* dla 4 po 720 K . . 2.802 „ — „ *β)* „ 4 „ 600 „ . . 2.400 „ — „ *γ)* „ 1 „ 480 „ . . 542 „ 45 „	38.129	52	38 160	30
		e) 9 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . 25.199 K 94 g dodatki aktywalne: *α)* dla 5 po 600 K . . 3.000 „ — „ *β)* „ 3 „ 500 „ . . 1.510 „ 73 „ *γ)* „ 1 „ 400 „ . . 400 „ — „	30.110	67	30.100	*11*
		f) 12 inżynierów - adjunktów, płaca po 2.200 K . . 23.811 K 56 g dodatki aktywalne dla 12 po 480 K . . . . 5.208 „ — „	29.019	56	32.160	3.140
		g) 4 praktykantów technicznych: dla 2 adjutum po 1.400 K . 2.959 K 42 g „ 2 „ „ 1.200 „ . 2 336 „ 66 „	5 296	08	5.200	*96*
		h) asystent manipulacyjny, płaca . . . . . 1.600 K — g dodatek aktywalny . . 360 „ — „	1.960	—	1.960	—
		i) 10 konduktorów starszych, płaca po 1.800 K . . 18.115 K — g dodatek aktywalny po 300 K 3.019 „ 16 „	21.134	16	21.000	*134*
		k) 10 konduktorów I. klasy, płaca po 1.600 K . . . 16.620 K 09 g dodatek aktywalny po 200 K 1.973 „ 68 „	18.593	77	18.000	*593*
		l) 10 konduktorów II. klasy, płaca po 1.400 . . . . 7.349 K 94 g dodatek aktywalny po 150 K 787 „ 50 „	8.137	44	15.500	7.363
		m) 12 konduktorów III. klasy, płaca po 1.200 K . . 14.624 K 03 g dodatek aktywalny po 150 K 1.558 „ 76 „	16.182	79	16.200	17
		n) rysownicy i dyetaryusze . 3.342 K — g za akordowe kopiowanie planów . . . . 5.342 „ 49 „	8 684	49	2.556	*6.129*
		Do przeniesienia . .	217.509	48	222.836	12.289 *6.963*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	199	Z przeniesienia . .	217.509	48	222.836	12.289 *6.963*
		a) 342 drożników: *α)* zasługi — zwyczajne . . . . . *β)* ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna, *nadzwyczajne*	101.929 **46.000**	06 —	103 000 **46.000**	1.071 —
		Razem { zwyczajne . *nadzwyczajne* .	319.438 **46.000**	54 —	325.836 **46.000**	13.360 *6.963* —
		Suma płac . .	365 438	54	371 836	—13.360 +*6.963*
	200	**Zaliczki na płace.** Dla inżynierów i konduktorów	5.887	50	6.000	—113
	201	**Pięciolecia i dwulecia**	6.517	20	8.545	—2.028
	202	**Dodatki osobiste.** Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza . . . . 600 K — g Dla inżyniera I. klasy Władysława Turskiego . . . 356 „ 64 „	956	64	1.000	—43
	203	**Ryczałty.** *a)* na obowiązkowe objazdy dróg krajowych: 1. dla 12 inżynierów okręg. 15.114 K 89 g 2. „ 42 konduktorów . 22.379 „ 79 „	37.494	68	36.282	*1.212*
		b) na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie 240 K — g 2. „ 9 inżynierów okręgowych po 200 K . . 1.080 „ — „	1.320	—	1.320	—
		c) na przybory kancelaryjne: 1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K — g 2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . 1.140 „ 69 „	2.100	69	2.300	199
		Suma ryczałtów .	40.915	37	39.902	+*1.212* 199
	204	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	6 940	—	7.000	—60
	205	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	8 969	79	10.000	—1.030
		Do przeniesienia { zwyczajne. . *nadzwyczajne* .	389 625 **46.000**	04 —	398.283 **46.000**	16.833 *8.175*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	389.625	04	398.283	16.833
		{ *nadzwyczajne* .	**46.000**	—	**46.000**	*8.175* —
	206	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyi nadzwyczajnych . . .	17.002	66	16.000	*1.003*
	207	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—	13 200	—
		Razem { zwyczajne .	419.827	70	427.483	16.833
		{ *nadzwyczajne* .	**46.000**	—	**46.000**	*9.178*
		Suma kosztów zarządu .	465.827	70	473.483	—16.833 +*9.178*
						—7.655
		B) Nowe drogi i rekonstrukcye dróg.				
	208	Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów *(nadzwyczajne)*	**169 841**	**60**	**170.000**	—159
		C) Utrzymanie dróg krajowych.				
	209	Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów w 12 okręgach inżynierskich:				
		1. Borszczów-Okopy . Kilom. 53·265	12.501	30		
		2. Borszczów-Kolendziany . „ 21·550	7.384	58		
		3. Brzeżany-Złoczów . . „ 38·000	17.680	04		
		4. Buczacz-Tłuste . . „ 38·045	8.496	71		
		5. Buczacz-Czortków . . „ 29·379	10.265	22		
		6. Czorsztyn-Zabornia . . „ 40·540	20.534	68		
		7. Czortków-Skała . . „ 36·000	12.647	—		
		8. Czyżyny-Cło . . „ 12·966	10.613	42		
		9. Dębica-Nadbrzezie . . „ 83·266	22.685	08		
		10. Dynów-Kańczuga-Przeworsk „ 37·947	41.497	76		
		11. Dynów-Sanok . . „ 45·355	17.672	10		
		12. Droga dojazdowa do Dublan „ 1·760	—	—		
		13. Gorlice-Konieczna . . „ 30·580	13.416	44		
		14. Horodenka-Załucze . . „ 30·695	20 305	67		
		15. Husiatyn-Kopyczyńce . „ 34 550	10.090	80		
		16. Jarosław-Bełzec . . „ 73·218	70.660	18		
		17. Iwanie-Mossorówka . . „ 10 617	2.079	84		
		18. Kraków-Baran . . . „ 14·640	19.828	88		
		19. Kraków-Chełmek . . „ 54 620	24.317	10		
		20. Krasne-Busk . . . „ 6·257	8 623	27		
		21. Krościenko-Szczawnica . „ 5·810	5.766	62		
		22. Lwów-Rohatyn . . „ 66·925	39.741	78		
		23. Lwów-Stojanów . . „ 75·800	35.224	93		
		24. Monasterzyska-Buczacz . „ 19·000	10.740	86		
		Do przeniesienia . Kilom. 885·585	442.774	26	—	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — więcej K.
VIII.	209	Z przeniesienia . Kilom. 885·585	442.774	26	—	—
		25. Nowy Targ-Zakopane . „ 24·800	16.920	83		
		26. Przemyśl Sanok . . „ 68·420	26.167	82		
		27. Rohatyn-Tarnopol . . „ 83·900	38.834	58		
		28. Rzeszów-Nadbrzezie . „ 93 000	39.027	59		
		29. Droga Sędziszowska . „ 569	606	25		
		30. Sielec-Klubowce . . „ 29·500	7.419	74		
		31. Słotwina-Brzesko-Sącz . „ 45·157	23 312	54		
		32. Smykowce-Suchostaw . „ 60·080	17.830	49		
		33. Stanisławów-Bursztyn . „ 29·256	14.786	96		
		34. Strusów-Buczacz . . „ 42·666	19.418	80		
		35. Tarnopol Podwołoczyska . „ 43·237	23.637	06		
		36. Tarnopol-Zbaraż . . „ 19·650	6.266	80		
		37. Tarnów-Szczucin . . „ 36·570	28 882	84		
		38. Tłumacz-Zaleszczyki . „ 61·800	30.952	13		
		39. Tyśmienica-Kołomyja . „ 46·506	21.305	84		
		40. Zakliczyn-Sącz-Niedzica . „ 94·000	28.981	08		
		41. Zaleszczyki-Skała . . „ 53·100	9 866	91		
		42. Zator-Sucha . . . „ 35·075	19.362	—		
		43. Zborów-Załoźce . . „ 28·351	14.379	72		
		44. Zimnawoda-Hoszany . „ 31·520	15.285	90		
		45. Żółkiew-Krystynopol . „ 41·510	30.157	72		
		Suma kosztów utrzymania dróg, kilom 1.829·452	876.177	86	860.000	+16.178
		D) Zasiłki.				
	210	*a)* na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920 000	—	920.000	—
		b) na zasiłki dla powiatów, na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych w myśl §. 28. ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek*	79.958	85	80.000	41
	211	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych:				
		1. Biała, dojazd Jawiszowice, Kozy, Kęty . . . 344 K 68 g				
		2. Bóbrka, dojazd Bóbrka, Chlebowice, Chodorów, Stare Sioło, Wodniki . . . 2.066 „ 09 „				
		3. Bochnia, dojazd Kłaj . . 40 „ — „				
		4. Borszczów, dojazd Borszczów 107 „ 17 „				
		5. Brody, dojazd Jasionów, Zabłotce . . . . . 2.142 „ 02 „				
		6. Brzesko, dojazd Biadoliny, Bielcza . . . . . 181 „ — „				
		7. Brzeżany, dojazd Kozowa, Krzywe, Podwysokie, Potutory, Słoboda-Teofipólka . 4.303 „ 39 „				
		8. Brzozów, dojazd Dynów . 3 „ 60 „				
		Do przeniesienia . 9.187 K 95 g	999.958	85	1,000.000	41

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.	211	Z przeniesienia .	9.187 K 95 g	999.958	85	1,000.000	41
		9. Buczacz, dojazd Buczacz, Jezierzany, Korościatyn, Monasterzyska, Pyszkowce .	428 „ — „				
		10. Chrzanów, dojazd Alwernia, Regulice	1.356 „ 60 „				
		11. Cieszanów, dojazd Lubaczów, Oleszyce . . .	515 „ 65 „				
		12. Czortków, dojazd Dżuryn, Jagielnica, Szmańkowczyki .	28 „ — „				
		13. Dobromil, dojazd Dobromil, Nowe miasto . . .	3.531 „ 83 „				
		14. Gorlice, dojazd Gorlice, Wola łużańska, Biecz, Zagórzany	116 „ 64 „				
		15. Grybów, dojazd Grybów .	88 „ 58 „				
		16. Husiatyn, dojazd Chorostków, Hadynkowce, Kopyczyńce	1.628 „ 25 „				
		17. Jaworów, dojazd Jaworów .	2.059 „ 79 „				
		18. Kołomyja, dojazd Gwoździec, Podhajczyki, Tłumaczyk	50 „ 12 „				
		19. Krosno, dojazd Krosno I., II., Iwonicz . . .	234 „ 97 „				
		20. Lwów, dojazd Barszczowice, Jaryczów, Szczerzec . .	15.042 „ 60 „				
		21. Limanowa, dojazd Dobra, Tymbark	131 „ 04 „				
		22. Łańcut, dojazd Leżajsk, Manasterz, Sarzyn . . .	240 „ 58 „				
		23. Mielec, dojazd Mielec, Dąbie, Rzochów . . .	218 „ 36 „				
		24. Myślenice, dojazd Jordanów, Maków, Osielec, Zaryte .	1.139 „ 47 „				
		25. Nadwórna, dojazd Nadwórna	424 „ 05 „				
		26. Nisko, dojazd Łętownia, Nisko, Rudnik . . .	5.217 „ 59 „				
		27. Nowy Targ, dojazd Biały Dunajec, Chabówka, Nowy Targ, Poronin . . .	715 „ 28 „				
		28. Przemyśl, dojazd Medyka, Żurawica	340 „ 61 „				
		29. Przemyślany, dojazd Zadwórze	1.032 „ 28 „				
		30. Rohatyn, dojazd Lipica dolna, Puków, Rohatyn . .	764 „ 35 „				
		Do przeniesienia .	44.492 K 59 g	999.958	85	1,000.000	41

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.	211	Z przeniesienia .	44.492 K 59 g	999.958	85	1,000.000	41
		31. Rudki, dojazd Buczały, Chłopczyce, Komarno, Koniuszki siemianowskie, Rudki	747 „ 25 „				
		32. Rzeszów, dojazd Boguchwała, Czudec, Rzeszów, Staroniwa, Strzyżów, Trzciana . .	22.174 „ 14 „				
		33. Rawa, dojazd Lubycza królewska, Rawa . . .	1.534 „ 34 „				
		34. Sambor, dojazd Kalinów, Wanowce	344 „ 10 „				
		35. Sanok, dojazd Rymanów, Sanok, Załuż . . .	118 „ 04 „				
		36. Sokal, dojazd Bełz, Krystynopol, Sokal . . .	601 „ — „				
		37. Stary Sambor, dojazd Buczyna, Busowiska, Sozań, Stary Sambor, Strzyłki .	580 „ 78 „				
		38. Stryj, dojazd Dobrzany, Lubieńce, Skole, Synowódzko wyżne, Uhersko . . .	108 „ 83 „				
		39. Tarnobrzeg, dojazd Grębów, Tarnobrzeg	94 „ 80 „				
		40. Trembowla, dojazd Trembowla	14 „ 57 „				
		41. Tłumacz, dojazd Niżniów .	223 „ 21 „				
		42. Turka, dojazd Jabłonica niżna, Jasienica, Turka .	1.890 „ 90 „				
		43. Wadowice, dojazd Brzeźnica, Kalwarya, Brody, Kleczagórna, Przeciszów, Ryczów, Skawce, Wadowice, Wielkie drogi, Skawce, Zator . .	274 „ 77 „				
		44. Wieliczka, dojazd Bierzanów, Podgórze-Bonarka, Podgórze-Płaszów Skawina, Swoszowice	1.210 „ 07 „				
		45. Złoczów, dojazd Jezierna, Olesko-Ożydów, Złoczów .	7.179 „ 10 „				
		46. Żółkiew, dojazd Glińsko, Dobrosin, Kulików, Żółkiew .	1.140 „ — „				
		47. Żywiec, dojazd Lachowice, Łodygowice, Jeleśna, Milówka, Sucha, Zwardoń .	371 „ 81 „				
		Razem . .	83.100 K 30 g				
		Od tego: Datki od stron konkurencyjnych i zwrot zaliczek	1.162 „ 22 „	81.938	08	80.000	*1.938*
		Do przeniesienia . .		1,081.896	93	1,080.000	*1.938* 41

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wyższe K.
VIII.		Z przeniesienia . .	1,081.896	93	1,080.000	*1.938* 41
	212	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) VI. rata, *nadzwyczajne* . . .	**40.000**	—	**40.000**	—
		Razem { zwyczajne .	1,081.896	93	1,080.000	*+1.938* —41
		Razem { *nadzwyczajne* .	**40.000**	—	**40 000**	—
		Suma wydatków na zasiłki .	1,121.896	93	1,120.000	*+1.938* —41
						+1 897
		E) Wydatki na myta.				
	213	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	6.025	03	7.000	975
	214	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi . .	2.863	61	2.700	*164*
	215	Podatki i ekwiwalenta od własności drogowych	1.035	95	1.300	264
	216	Przerwy z powodu wypadków elementarnych .	160	—	300	140
		Suma wydatków na myta	10.084	59	11.300	—1.379 *+164*
						—1.215
	217	**F) Pensye i zaopatrzenia.**				
		1. Raciborski Ludwik, emerytow. nadinżynier	6.489	60	6.490	—
		2. Świtkowski Mieczysław, emerytowany starszy inżynier	3.952	04	3.952	—
		3. Baczyński Ferdynand, emer. konduktor .	988	—	988	—
		4. Darowski Stanisław, „ „ .	460	—	460	—
		5. Dybowski Tadeusz, „ „ .	1 024	—	1 024	—
		6. Reicher Stanisław, „ „ .	1.092	—	1.092	—
		7. Rieger Karol, „ „ .	1.008	—	1.008	—
		8. Skwarczyński Jan, „ „ .	962	—	962	—
		9. Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze . . . . 2.400 K — g i dla syna Leona do 14. kwietnia 1907 . . . 480 „ — „	2.880	—	2.880	—
		10. Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze	700	—	700	—
		11. Bieńkowska Stanisława, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . . . . 1.400 K g dla syna Tadeusza do 16. lutego 1906 . . . 140 „ „	1.540	—	1 540	—
		12. Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze, pensya rocznie . . .	700	—	700	—
		Do przeniesienia . .	21.795	64	21.796	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	217	Z przeniesienia . .	21.795	64	21.796	—
		13. Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, pensya rocznie 1.200 K — g i dla dzieci: Zofii do 10. lutego 1905, Maryi do 29. maja 1907 i Jana do 8 października 1915 po 120 K . . 360 „ — „	1 560	—	1.560	—
		14. Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze, pensya rocznie 1.000 K — g i dla syna Tadeusza do 9. marca 1910. . . . 100 „ — „	1.100	—	1.100	—
		15. Grzegorzewska Helena, wdowa po inżynierze, pensya roczna	1 800	—	1.800	—
		16. Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze, pensya do 30. kwietnia 1904 . 216 K 64 g i dla syna Bertolda do 27. czerwca 1906 z rocznych 65 K 21 „ 68 „	238	32	715	477
		17. Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze, pensya roczna	499	92	500	—
		18. Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze, pensya roczna . . . . . 440 K — g i dla córki Stanisławy do 1. marca 1905 z rocznych 44 K 18 „ 30 „	458	30	484	26
		19. Hlawaty Józefa, wdowa po konduktorze, pensya roczna 600 K — g i dla syna Karola do 4. listopada 1904 . . . 50 „ — „	650	—	651	1
		20. Hryniewiczowa Emilia, wdowa po konduktorze, pensya . . .	650	—	650	—
		21. Helferowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya	520	—	520	—
		22 Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze, pensya	650	—	650	—
		23. Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze, pensya roczna 800 K — g i dla syna Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 . . . 159 „ 88 „	959	88	960	—
		24. Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu technicznym, dożywotni dar z łaski . . .	600	—	600	—
		25. Chrzanowska Ignacowa, wdowa po inżynierze, dożywotnie zaopatrzenie	600	—	600	—
		Do przeniesienia . .	32.082	06	32.586	504

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	217	Z przeniesienia . .	32.082	06	32.586	504
		26. Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze, pensya roczna 1.400 K — g i dla syna Romana do 4. lipca 1915 . . . . 280 „ 12 „	1.680	12	1.680	—
		27. Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze, pensya roczna 1.000 K — g i dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920, Heleny do 8. maja 1921 i Stefanii (pogrobowiec) do 19. sierpnia 1923 po 200 K . . . . 600 „ — „	1.600	—	1.600	—
		28. Latkowska Karolina, wdowa po inżynierze, pensya roczna 800 K — g i dla córki Alfonsyny do 14. lipca 1905 z rocznych 160 K 119 „ 97 „	919	97	960	40
		29. Podbielska Anna, wdowa po konduktorze, pensya roczna . . .	900	—	900	—
		30. Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, dożywocie	333	32	334	1
		31. Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze, dożywocie	200	—	200	—
		32. Chamcowa Anna, wdowa po konduktorze, dożywocie	800	—	800	—
		33. Zielińska Marya, córka po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie	100	—	100	—
		34. Schönthalerowa Michalina, wdowa po konduktorze, pensya rocznie . . . . 800 K — g i dla dzieci: Maryi do 15. czerwca 1908 i Bernardy do 20. maja 1921 po 160 K . 320 „ — „	1.120	—	1.120	—
		35. Borzęcka Marya, wdowa po emerytowanym konduktorze, pensya	500	—	500	—
		36. Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze, pensya roczna . . . . 800 K — g i dla dzieci: Romana Marcina do 11. listopada 1907 i Eugeniusza Maryana do 25. czerwca 1911 po 160 K 320 „ — „	1.120	—	1.120	—
		37. Żukowska Wiktorya, wdowa po emerytowanym konduktorze, pensya roczna . . 800 K — g i dla syna Romana do 18. marca 1911 . . . . 124 „ — „	924	—	924	—
		Do przeniesienia . .	42.279	47	42.824	545

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	217	Z przeniesienia . .	42.279	47	42.824	545
		38. Rachwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie roczne	180	—	180	—
		39. Dziedzic Jan, j. w.	180	—	180	—
		40. Harasym Jan, j. w.	189	—	189	—
		41. Kamiński Jan, j. w.	150	—	150	—
		42. Malik Jan, j. w.	150	—	150	—
		43. Rzeszotko Jędrzej, j. w.	120	—	120	—
		44. Tyz Onufry, j. w.	90	—	90	—
		45 Gabryś Wojciech, j. w.	150	—	150	—
		46. Dobosz Jan, j. w.	88	—	132	44
		47. Zajączkowski Franciszek, j. w. . . .	180	—	180	—
		48. Michalski Tomasz, j. w.	194	40	195	1
		49. Opach Józef, j. w.	168	—	168	—
		50. Kaliński Jan, j. w.	139	92	140	—
		51. Kondecki Józef, j. w.	127	68	128	—
		52. Starczewski Józef, j. w.	—	—	189	189
		53. Turczyniak Jurko, j. w.	141	72	142	—
		54. Sowiński Grzegorz, j w.	177	84	178	—
		55. Mazur Michał, j. w.	150	12	151	1
		56. Majocha Kazimierz, j. w.	66	48	67	—
		57. Duchowicz Jacko, j. w.	74	15	178	104
		58. Klak Józef, j w.	150	12	151	1
		59. Kardasz Seńko, j. w.	194	40	195	—
		60. Widy Feliks, emerytowany konduktor, rocznie	800	—	800	—
		61. Koziara Michał, b. drożnik, zaopatrzenie roczne	137	61	150	12
		62. Lekczyszyn Sawa, j. w.	105	72	106	—
		63. Nowicki Jan, j. w.	161	28	161	—
		64. Kwiatkowski Zygmunt, b. konduktor, stałe zaopatrzenie	400	—	400	—
		65. Ven Roy Aniela, wdowa po konduktorze, dar z łaski, jednorazowo	200	—	200	—
		66. Gering Julia, córka po konduktorze, j. w.	200	—	200	—
		67. Jodłowski Stanisław, emerytowany inżynier, z rocznych 3.897 K 60 g od dnia 1. maja 1904	3.248	—	—	*3.248*
		68. Pintowski Felicyan, emerytowany starszy inżynier, z rocznych 4256 K od dnia 1. sierpnia 1904	1.773	34	—	*1.773*
		69. Korycki Mieczysław, emerytowany starszy konduktor, z rocznych 1.824 K od dnia 1 maja 1904	1.216	—	—	*1.216*
		Do przeniesienia . .	53.583	25	48.244	897 *6.237*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.	217	Z przeniesienia . .	53.583	25	48.244	897 *6.237*
		70. Baumanowa Jadwiga, wdowa po konduktorze, pensya z rocznych 800 K od 1. maja 1904 . . . . 533 K 28 g i dzieci: Bolesława Helena do 14. sierpnia 1905, Jadwiga Wincentyna do 10. marca 1917, Tadeusz Mieczysław do 18. października 1918, Wanda Marya do 20. lutego 1920 i Józefa Zuzanna do 11. sierpnia 1925 z rocznych po 160 K, począwszy od dnia 1. maja 1904 533 „ 37 „	1.066	65	—	*1.067*
		71. Kuźniewiczówna Aldona Ewa, sierota po emerytowanym inżynierze, zaopatrzenie do 14. października 1906	700	—	—	*700*
		72. Pesyk Stefan b. drożnik, zaopatrzenie roczne	166	80	—	*167*
		73. Dańko Józef, b. drożnik, zaopatrzenie roczne	150	12	—	*150*
		74. Kułaj Bazyli, j. w.	183	48	—	*183*
		75. Radowiecki Jan, j. w., z rocznych 177 K 96 g od dnia 1. lutego 1904 . . .	163	13		*163*
		76. Soroka Jan, j. w., z rocznych 150 K 12 g od dnia 1. lutego 1904	137	61	—	*138*
		77. Kozak Hawryło, j. w., z rocznych 172 K 32 g od dnia 1. lutego 1904 . . .	157	96	—	*158*
		78. Krawczyszyn Dymitr, j. w., z rocznych 177 K. 84 g od dnia 1. marca 1904 .	148	20		*148*
		79. Miękisz Walenty, j. w., z rocznych 116 K 76 g od dnia 1. listopada 1904 . .	19	46	—	*19*
		Suma wydatków na pensye i zaopatrzenia	56.476	66	48.244	*+9.130* *−897*
						+8.233
		II. Na koleje żelazne.				
		Koszta zarządu.				
	218	Płace i emolumenta etatowe: *a)* dyrektor, płaca . . . 6.400 K — g dodatek aktywalny . . 960 „ — „	7.360	—	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4.800 K — g dodatek aktywalny . . 840 „ — „ „ funkcyjny . . 800 „ — „	6.440	—	6.440	—
		Do przeniesienia . .	13.800	—	13.800	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	218	Z przeniesienia . .	13.800	—	13 800	—
		c) 2 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . 9.600 K — g dodatek aktywalny po 840 K 1.680 „ — „	11.280	—	11.280	—
		d) 2 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . 6.860 K — g dodatek aktywalny po 720 K 1.372 „ — „	8.232	—	8.640	408
		e) 2 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . 4.199 K 99 g dodatek aktywalny po 600 K 899 „ 99 „	5.099	98	6 800	1.700
		f) 2 inżynierów - adjunktów, płaca po 2.200 K . . 3.507 K 76 g dodatek aktywalny po 480 K 765 „ 33 „	4 273	09	5.360	1.087
		g) referent administr.. płaca . 4.900 K — g dodatek aktywalny . . 630 „ — „	5.530	—	5.640	110
		h) sekretarz, płaca . . . 4.800 K — g dodatek aktywalny . . 840 „ — „	5.640	—	5.640	—
		i) adjunkt konceptowy, płaca 2.800 K — „ dodatek aktywalny . . 600 „ — „	3.400	—	3.400	—
		k) koncepista, płaca . . — K — g dodatek aktywalny . . — „ — „	—	—	2.680	2.680
		l) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca 3.600 K — g dodatek aktywalny . . 720 „ — „	4.320	—	4.320	—
		m) adjunkt rachunkowy, płaca 2.752 K 64 g dodatek aktywalny . . 330 „ — „	3.082	64	3.280	197
		n) oficyał rachunkowy, płaca . 2.200 K — g dodatek aktywalny . . 360 „ — „	2.560	—	2.560	—
		o) asystent rachunkowy, płaca 933 K 31 g dodatek aktywalny . . 210 „ — „	1.143	31	1.960	817
		p) adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca . . 2.800 K — g dodatek aktywalny . . 480 „ — „	3.280	—	3.280	—
		r) inspicyent-rysownik, płaca 1.600 K — g dodatek aktywalny . . 390 „ — „	1.960	—	1.960	—
		s) asystent manipulac. płaca . 1.600 K — g dodatek aktywalny . . 360 „ — „	1.960	—	1.960	—
		t) woźny, płaca . . . 1.000 K — g dodatek aktywalny . . 100 „ — „ na ubiór . . . . 100 „ — „	1.200	—	1.200	—
		Suma płac . .	76.761	02	83.760	6.999
		Do przeniesienia . .	76.761	02	83.760	6.999

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wyższe K.
VIII.		Z przeniesienia . .	76.761	02	83.760	6.999
	219	**Dodatki pięcioletnie.**				
		1. Starszemu inżynierowi Machalskiemu rocznie . . . . . 400 K — g				
		2. Inżynierowi I. klasy Bobrowskiemu, rocznie . . . 300 „ — „				
		3. Referentowi administracyjnemu Paszkowskiemu, z rocznych 403 K . . . . . 299 „ 97 „				
		4. Sekretarzowi Skwarczyńskiemu, rocznie . . . . 400 „ — „				
		5. Inspicyentowi - rysownikowi Grabowiczowi . . . . 100 „ — „				
		6. Asystentowi rachunkowemu Imiałowi z rocznych 100 K . 58 „ 31 „				
		7. Asystentowi manipulacyjnemu Salutryńskiemu . . . 100 „ — „				
		8. Woźnemu Sztroblowi z rocznych 60 K, od 25. listopada 1904 . 6 „ — „	1.664	28	1.800	—136
	220	**Dodatki osobiste.**				
		a) Dyrektorowi Kułakowskiemu, rocznie . . . . 6.000 K — g				
		b) Konsulentowi dla spraw taryfowych i komercyalnych, Bronisławowi Chodkiewiczowi, rocznie . . . . 400 „ — „				
		c) Inżynierowi-adj. Gissmanowi, z rocznych 700 K do 5. sierpnia 1904 . . . 428 „ — „	6.828	—	7.120	— 292
	221	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników	2.547	50	2 500	*+48*
	222	**Zasługi.**				
		Dwóch stróżów po 600 K.	1.200	—	1.200	—
	223	**Remuneracye i zapomogi.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	1.000	—	1.000	—
		b) Dla urzędników i funkcyonaryuszów .	2.000	—	2.000	—
			3.000	—	3.000	—
		Do przeniesienia . .	92.000	80	99.380	7.427 *48*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.		Z przeniesienia . .	92.000	80	99.380	7.427 *48*
	224	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, pensya wdowia . . 2.400 K i dla dzieci: Kazimierza do dnia 31. stycznia 1904 z rocznych 480 K . . 40 K Stanisława do 14. lutego 1913 i Feliksa do 21. sierpnia 1916 po 480 K. . . . 960 „ 1.000 „	3.400		3.840	440
		b) Chylewska Olga, wdowa po czasowym starszym inżynierze, dar z łaski, *jednorazowo nadzwyczajne*	500	—	500	—
		c) Paszkowska Leonia, wdowa po referencie administracyjnym, pensya wdowia z rocznych 1.800 K od dnia 1. października 1904 r.	450	—	—	*450*
		Razem { zwyczajne . .	3.850	—	3.840	—440 +*450*
		{ *nadzwyczajne* .	500	—	500	—
			4.350	—	4.340	—440 +*450*
						+*10*
	225	**Instrumenty, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**				
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . . .	1.765	14	2.400	—635
	226	**Koszta komisyjne.**				
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów .	27.711	12	26.000	*1.711*
		b) Dla członków krajowej Rady kolejowej .	312	40	2.000	1.688
			28.023	52	28.000	+*1.711* —1.688
						+23
	227	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów**	1 247	55	1.480	—232
	228	**Koszta kancelaryjne.**				
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	4 765	04	4.000	+*765*
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	131.652	05	139.100	10.422 *2.974*
		{ *nadzwyczajne* .	500	—	500	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K	Wydatki w roku 1904. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	131.652	05	139.100	10.422
		{ *nadzwyczajne* .	500	—	500	*2.974*
	229	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego,** *nadzwyczajne*	28.633	95	25 500	— *+3 134*
	230	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskutecznione przez obcych funkcyonaryuszy .	4.517	42	6.250	—1.733
	231	**Koszta najmu lokalu na biuro** . . .	5.225	—	4.200	*+1.025*
		Razem { zwyczajne . .	141.394	47	149.550	—12.155
		{ *nadzwyczajne* .	29 133	95	26.000	*+3.999* *+3 134*
		Suma kosztów zarządu .	170 528	42	175.550	—12.155 *+7.133*
						—5.022
	232	**Dotacya dla funduszu kolejowego** na cele budowy kolei lokalnych, IV. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 70	750.000	—	750.000	—
	233	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałahicze do Tłumacza, XIII. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890 przez lat 15, *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000	—
		Razem { zwyczajne . .	750.000	—	750.000	—
		{ *nadzwyczajne* .	4 000	—	4 000	—
		Suma dotacyi na cele kolejowe .	754.000	—	754.000	—

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 199. Wydatki wogóle *mniejsze* o 6.397 K z powodu interkalaryów.

„ „ *200.* Wydatek *mniejszy* o 113 K stosownie do potrzeby.

„ „ *201.* Wydatek *mniejszy* o 2.028 K, z powodu spensyonowania starszego inżyniera F. Pintowskiego od 1. sierpnia 1904 (— 333 K 36 g), oraz inżyniera I. klasy, St. Jodłowskiego, od 1. marca 1904 (— 500 K), niewyasygnowania pięciolecia inżynierowi-adjunktowi E. Żebrowskiemu (— 200 K), wystąpienia ze służby praktykantów technicznych: K. Janiczka (— 200 K) i W. Bandrowskiego (— 187 K 78 g), wreszcie rozmaitych a licznych zmian, zaszłych w roku 1904 w składzie personalu.

„ „ *202.* Wydatek *mniejszy* o 43 K, gdyż inżynier I. klasy Władysław Turski, zamianowany w roku 1904 starszym inżynierem, pobierał dodatek osobisty z preliminowanych 400 K tylko do dnia 22. listopada 1904.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 203. Wydatek *większy* o 1.013 K, spowodowany częstszymi wyjazdami inżynierów okręgowych do nadzoru dróg krajowych.

„ „ *204.* Wydatek *mniejszy* o 60 K, stosownie do potrzeby.

„ „ *205.* Wydatek *mniejszy* o 1.030 K, gdyż w roku 1904 nie zachodziła potrzeba sprawienia kosztowniejszych instrumentów.

„ „ *206.* Wydatek *większy* o 1.003 K, zależny od kosztów koniecznej kontroli robót na drogach krajowych i subwencyonowanych.

„ „ *208.* Wydatek *mniejszy* o 159 K, wedle potrzeby.

„ „ *209.* Wydatek *większy* o 16.178 K, z powodu stałego wzrastania cen robocizny i materyałów, służących do konserwacyi.

„ „ *210. b)* Wydatek *mniejszy* o 41 K, jak wyjaśnienie do pozycyi 208.

„ „ *211.* Wydatek *większy* o 1.938 K., spowodowany kosztownemi budowami dojazdów kolejowych do stacyj Strzyżów w powiecie rzeszowskim i Barszczowice w powiecie lwowskim.

„ „ *213—216.* Wydatki w ogóle *mniejsze* o 1.215 K, nie dające się z góry ściśle obliczyć.

„ „ *217.* Wydatek *większy* o 8.233 K, z powodu wymiaru nowych pensyj na podstawie statutu emerytalnego i uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. stycznia 1898, co do stałych darów z łaski dla wysłużonych drożników.

„ „ *218.* Wydatki *mniejsze* o 6.999 K z powodu interkalaryów.

„ „ *219.* Wydatek *mniejszy* o 136 K, z powodu śmierci referenta administracyjnego ś. p. Paszkowskiego i uwolnienia ze służby oficyała rachunkowego Imiała.

„ „ *220.* Wydatek *mniejszy* o 292 K, spowodowany zamknięciem dodatku osobistego z chwilą zamianowania adjunkta-inżyniera Gissmana inżynierem II. klasy, t. j. od dnia 5. sierpnia 1904. (LW. 74.122/904).

„ „ *221.* Wydatek nieznacznie *większy* o 48 K wedle potrzeby.

„ „ *224.* Wydatek *większy* o 10 K, spowodowany przyznaniem pensyi wdowie po referencie administracyjnym p. L. Paszkowskiej (LW. 102.761/904).

„ „ *225.* Wydatek *mniejszy* o 635 K wedle potrzeby.

„ „ *226 a)* Wydatek *większy* o 1.711 K, spowodowany trasą linii Lwów-Stojanów i Tarnów-Szczucin, znajdujący pokrycie w zwrotach rachunkowych w rubryce V. poz. 27. dochodów.

„ „ *226. b)* Wydatek *mniejszy* o 1.688 K w miarę odbytych zgromadzeń krajowej Rady kolejowej.

„ „ *227.* Wydatek *mniejszy* o 232 K wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *228.* Wydatek *większy* o 765 K, spowodowany zarachowaniem na tę pozycyę kosztów opału dla biura kolejowego w kwocie 1.354 K 60 g (LW. 130.437/1904). Koszt ten zarachowany był do końca roku 1902 w rubr. II. wydatków, wspólnie z kosztami opału innych biur.

„ „ *229.* Wydatek *większy* o 3.134 K z powodu, jak uzasadnienie przy poz. 226. *a).*

„ „ *230.* Wydatek *mniejszy* o 1.733 K, wedle potrzeby.

„ „ *231.* Wydatek *większy* o 1.025 K, z powodu wydzierżawienia lokaln od dnia 1. lipca 1904 na lat trzy za wyższym czynszem (LW. 50.567/1904).

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe — mniejsze K.
IX.		**Budowy i wodne melioracye.**				
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	234	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) Dyrektor biura	7.360	—	7.360	—
		b) Zastępca dyrektora	6.440	—	6.440	—
		c) 10 starszych inżynierów 55.449 K 46 g od tego zwroty z funduszów: obwałowania Wisły w powiecie krakowskim 5.640 K obwałowania Wisły i Wisłoki . . 11.280 „ 16.920 „ — „	38.529	46	52.170	13.641
		d) Referent administracyjno-prawny . .	5.640	—	5.640	—
		e) 12 inżynierów I. klasy . 51.481 K 91 g od tego zwroty z funduszów: regulacyi Biały . 4.320 K „ Bugu . 4.320 „ „ Dniestru 4.320 „ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim . . . . 4.320 „ 17.280 „ — „	34.201	91	31.920	*2.282*
		f) 12 inżynierów II. klasy . 40.518 K 68 g od tego zwroty z funduszów: regulacyi Biały . 3.400 K „ Nowego Brnia 3.400 „ „ Dniestru . 6.800 „ obwałowania Wisły w powiecie wielickim . . . 3.400 „ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim . . 3.400 „ 20.400 „ — „	20.118	68	22.950	2.831
		g) 11 inżynierów adjunktów 26.509 K 67 g od tego zwroty z funduszów: regulacyi Pustej . 2.550 K obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby . . . 4.560 „ obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej . . 4.020 „ obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic . . . 1.340 „ obwałowania lew. brzegu Dunajca od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich 670 „ 13.140 „ — „	13.369	67	11.390	*1.979*
		Do przeniesienia . .	125.659	72	137.870	16.472 *4.261*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *więcej* K.
IX.	234	Z przeniesienia . .	125.659	72	137.870	16.472 *4.261*
		h) 1 inżynier komasacyjny	3.400	—	3.400	—
		i) 3 adjunktów komasacyjnych . . .	5.320	01	8.040	2.720
		k) 2 praktykantów technicznych . . .	4.553	77	2.800	*1.754*
		l) dodatki pięcioletnie	5.719	11	6.662	943
		m) „ osobiste	800	—	800	—
		n) dyetaryusze	496	64	3.880	3.383
		o) utrzymanie ekspozytur:				
		w Krakowie . . . 1.010 K — g				
		„ Jaśle . . . . 800 „ — „				
		„ Jarosławiu . . . 700 „ — „				
		„ Stanisławowie . . 700 „ — „				
		„ Tarnowie . . . 699 „ 96 „	3 909	96	3.800	*110*
		p) stypendya	1 540	—	1 320	*220*
		Suma pozycyi 234 . .	151.399	21	168.572	23.518 *6 345*
	235	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych	17.308	06	16.950	*358*
	236	Dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000	—
	237	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	1.392	—	2 000	608
	238	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	6.000	—	6.000	—
	239	Pensye i zaopatrzenia:				
		a) Biegański Antoni emerytowany inżynier . . . 848 K — g				
		b) Karpuszki, sierota Adam Olgierd . . . . . 100 „ — „				
		c) Misiakiewicz Julian, emerytowany inżynier . . 1.120 „ — „				
		d) Gedlowa Marya . . . 1.399 „ 94 „				
		e) Chrząszczewska Marya . 2.160 „ — „				
		f) Chrząszczewska Marya, jednorazowy dar z łaski . 400 „ — „				
		g) Biegańska Zofia, jednorazowy dar z łaski . . 200 „ — „				
		— Nowakowski Seweryn, emerytowany inżynier . . 2.329 „ 60 „	8 557	54	6 608	*1 950*
	240	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	8 572	75	8.000	*573*
	241	Utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	10.559	30	11.000	441
	242	Zasiłek krajowy dla gal. oddziału państwowego biura hydrograficznego	16.000	—	16 000	—
		Do przeniesienia . .	220.788	86	236.130	24.567 *9 226*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IX.		Z przeniesienia . .	220.788	86	236 130	24.567 *9.226*
	243	Na zdjęcia i projekty: *a)* dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z d. 27. września 1882)	19.427	94	20.000	572
		b) dla melioracyi prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . .	32.629	29	30.000	*2.629*
		c) na wyzyskanie sił wodnych . . .	10.000	—	10.000	—
	244	Koszta komisyjne z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych i konserwacyi publicznych robót melioracyjnych .	1.797	07	2.000	203
		Suma działu A. .	284.643	16	298.130	—25.342 *+11 855*
						—13.487
		B) Wykonanie budowli wodnych.				
	245	12½% datek krajowy na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo, na budowę kanałów spławnych (w myśl § 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr 66)	13.185	—	13 185	—
	246	I. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K, mającej się zaciągnąć na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych w okresie 1904 do 1912 (w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103)	18.047	—	18 047	—
	247	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich: *a)* na regulacyę Białej z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca XIII. rata (z 15 lecia) . . .	86.634	—	86.634	—
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem XII. rata (z 15 lecia) .	85.333	33	85.334	—
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopł. VI. rata (z 28-lecia)	131.428	—	131.428	—
		d) na regulacyę Soły V. rata (z 18-lecia) .	79.556	54	79.556	—
		e) na regulacyę Łomnicy V rata (z 24 lecia	79.616	66	79.616	*1*
		Suma pozycyi 247 .	462 568	53	462.568	*+1*
	248	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. pp. N. 116): *a)* na regulacyę rzeki Bugu od granicy państwa do ujścia Pełtwi XII. rata . .	39.600	—	39.600	—
		Do przeniesienia . .	39.600 493.800	— 53	39.600 493.800	— *+1*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą rubr. 11 mniejsze — więcej K.
IX.	248	Z przeniesienia . .	493.800	53	493.800	+ 1
			39.600	—	39.600	—
		b) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru IX. rata	40.400	—	40.400	—
		c) na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim VII. rata .	89.740	—	89.740	—
		d) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy VII rata	39.542	—	39 542	—
		e) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami VI. rata	31.950	—	31.950	—
		f) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa V. rata	43.548	—	43.548	—
		g) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami IV. rata	33.066	—	33.066	—
		h) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach III. rata . . .	26.000	—	26.000	—
		i) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki) z dopływami III. rata	33.280	—	33.280	—
		k) na regulacyę potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami	—	—	—	—
		l) na regulacyę rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim III. rata. .	30.000	—	30.000	—
		m) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim II. rata	90.000	—	90.000	—
		n) na zabudowanie debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem II. rata.	21.075	—	21.075	—
		o) na zabudowanie i zalesienie debr w gm Zniesienie pow. lwowskiego I. rata . .	28.000	—	28.000	—
		p) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby I. rata	92.832	—	92.832	—
		r) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej I rata	90 000	—	90.000	—
		s) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K mającej się zaciągnąć na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy Państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w przegórzkach do ujścia Białuchy I. rata . .	21 000	—	21.000	—
		Suma pozycyi 248 .	750.033	—	750.033	—
		Do przeniesienia . .	1,243.833	53	1,243.833	+ 1

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
IX.		Z przeniesienia . .	1,243.833	53	1,243.833	+1
	249	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych:				
		a) regulacyi Trześniówki	1.000	—	1.000	—
		b) „ Łęgu	1.500	—	1.500	—
		c) „ Przegnojówki	1.000	—	1.000	—
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.000	—	1.000	—
		e) regulacyi Krzemienicy	2.500	—	2 500	—
		Suma pozycyi 249 .	7.000	—	7.000	—
	250	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889 r.):				
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich	2.800	—	2.800	—
		b) na drenowanie gruntów włościańskich IV. rata	50.000	—	50.000	—
		c) na drenowanie gruntów O. O. Bonifratrów w Zebrzydowicach III. rata . . .	3.200	—	3.200	—
		d) na zabudowanie potoku Bzinki w gminie Brzyszcze III. rata.	8.333	—	8.333	—
		e) na zabudowanie potoku Szkleniec i lokalną regulacyę potoków Białki i Meszny w gm. Mikuszowice II. rata	10.630	—	10.630	—
		f) na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz) II. rata	12.525	—	12 525	—
		g) na zabudowanie potoku Wielopole (pow. Nowy Sącz) II. rata	10.167	—	10.167	—
		h) na osuszenie gruntów w gminie Rogóżno (pow. Żydaczów) II. rata	7.167	—	7.167	—
		i) na regulacyę potoku Chechło (pow. Chrzanów)	15.200	—	15.200	—
		k) na zabudowanie potoku Więckówki (pow. Brzesko)	6.000	—	6.000	—
		l) na wykopanie rowu Krzeczowskiego (pow. Bochnia)	6.400	—	6.400	—
		m) na osuszenie gruntów w gm. Wola radłowska	3.700	—	3.700	—
		n) na osuszenie gruntów w gm. Borowa (pow. Mielec)	4.500	—	4.500	—
		o) na osuszenie gruntów w gminie Żukowice stare (pow. Tarnów)	1.600	—	1.600	—
		p) na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami I. rata	6.389	—	6.389	—
		r) na osuszenie gruntów w gm. Włodzimirce (pow. Żydaczów) I. rata	7.500	—	7.500	—
		s) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	40.000	—	40.000	
		Suma pozycyi 250 .	196.111	—	196.111	—
		Do przeniesienia . .	1,446.944	53	1,446.944	+1

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IX.		Z przeniesienia . .	1,446 944	53	1,446.944	+1
	251	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:				
		1. w Korzenicy (Moszczany pow. Jarosław)	500	—	500	—
		2. w Rzęśni polskiej (w Jadochach) .	500	—	500	—
		3. w Grzędzie	500	—	500	—
		4. w Derewni	500	—	500	—
		5. w Byczowie	500	—	500	—
		6. w Wolicy Baryłowej	100	—	100	—
		7. w Wysocku (Ohladów pow. Brody) .	500	—	500	—
		8. w gminie Peozenia (pow. Przemyślany)	1.880	—	1.880	—
		9. w perymetrze bagien Stojanowskich (na gruntach włościański) . . .	1.000		1 000	—
		10. w perymetrze bagien Oleskich (na gruntach włościańskich) . . .	1.000	—	1.000	—
		Suma pozycyi 251 .	6.980	—	6.980	—
	252	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych III. rata (z dziesięciolecia w myśl uchwały Sejmu z 18. października 1903)	**100 000**	—	**100.000**	—
		Suma działu B. { zwyczajne	1.453.924	53	1,453.924	+1
		Suma działu B. { *nadzwyczajne*	**100.000**		**100.000**	—
		Suma działu A. . . .	284.643	16	298.130	—13.487
		Suma rubryki IX. .	1,838 567	69	1,852.054	+1 —13.487
						—13.486

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 234. a—p) Wydatek wogóle *mniejszy* o kwotę 17.173 K przeważnie z powodu większego zwrotu z funduszów regulacyjnych płac inżynierów, prowadzących budowy.

„ „ *235.* Wydatek *większy* o 358 K
„ „ *237.* „ *mniejszy* o 608 K } wedle istotnej potrzeby.

„ „ *239.* Wydatek *większy* o 1.950 K, a w szczególności wypłacono emeryturę inżyn. Nowakowskiego Seweryna w kwocie . . . . . 2.330 K
przyznaną do LW. 20.352/1903, natomiast wstrzymano wypłatę pensyj sierót po śp. Karpuszce w kwocie . . . . . 280 K
oraz dodatek na wychowanie Heleny Janiny Karpuszkówny w kwocie . . . . . 100 „ 380 „
a to po myśli rozporządzenia do LW. 100.042/1903 i LW. 115.445/1903, pozostał przeto wydatek *większy* jak wyżej o . 1.950 K

„ „ *240.* Wydatek *większy* o 573 K
„ „ *241.* „ *mniejszy* o 441 „ } według istotnej potrzeby.
„ „ *243. a)* „ *mniejszy* o 572 „

„ „ *243. b)* Wydatek *większy* o 2.629 K z powodu liczniejszych zgłoszeń o zdjęcia dla melioracyj prywatnych.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 243 c) Z kredytu przyznanego w kwocie . . . . . 10.000 K — g
wydano gotówką . . . . . 4.320 „ 60 „

pozostałą zaś resztę w kwocie . . . . . 5.679 K 40 g
przeniesiono na rok 1905 w myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego z d. 7. lutego 1905 LW. 9.687.

„ „ *244* Wydatek *mniejszy* o 203 K według istotnej potrzeby.

„ „ *245.* Datek krajowy w kwocie 13.185 K przeniesiono na rok 1905 z powodu, iż Państwo pożyczki na kanały w r. 1904 nie zaciągnęło.

„ „ *246.* I. ratę annuitetową w kwocie 18.047 K przeniesiono na rok 1905 z powodu, iż emisya pożyczki nastąpi w roku 1905.

„ „ *248. k)* Z datku krajowego na regulacyę potoków Sołotwy i Rokitny pozostało z końcem roku 1903 . . . . . 28 914 K 61 g
W roku 1904 wydano gotówką . . . . . 57 „ 80 „

na rok 1905 przeniesiono resztę . . . . . 28.856 K 81 g
z powodu, iż robót regulacyjnych jeszcze nie rozpoczęto.

„ „ *248. s)* Kredyt z roku 1904 w kwocie . . . . . 21.000 K
jako I. rata na umorzenie pożyczki w kwocie 150.000 K przeniesiono na r. 1905 na pokrycie raty wstępnej, wykazanej w wyjaśnieniu w Rubr. X. pozycya 325 *a)* wydatków.

„ „ *250. b—s)* Z zasiłków przyznanych na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w roku 1904 w kwocie . . . . . 196.111 K — g
oraz kredytów pozostałych na ten cel z końcem roku 1903
w kwocie . . . . . 559.075 „ 18 „
zasiłków państwowych w sumie . . . . . 152.590 „ 04 „
i zwrotów w sumie . . . . . 39.520 „ 10 „

947.296 K 32 g
wydano gotówką w roku 1904 . . . . . 449.051 „ 40 „

przeniesiono na rachunek roku 1905 kwotę . . . . 498.244 K 92 g

„ „ *251.* Z zasiłków na popieranie doświadczeń z kulturą torfów przeznaczonych na rok 1904 w sumie . . . . . 6.980 K — g
oraz z kredytów pozostałych z roku 1903 w sumie . . . 18.612 „ 65 „
tudzież zwrotów w sumie . . . . . 1.400 „ — „
i zasiłków państwowych na cel powyższy w sumie . . . 5.000 „ — „

razem w sumie . . . 31.992 K 65 g
wydano w roku 1904 kwotę . . . . . 12.824 „ 87 „

a pozostałą resztę w sumie . . . . . 19.167 K 78 g
przeniesiono na rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		**Rolnictwo.**				
		I. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, pensye i emerytury urzędników fachowych.				
	253	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	1.916	95	6 000	4.083
		Do przeniesienia . .	1 916	95	6.000	4.083

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia . .	1 916	95	6.000	4.083
	254	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych: *a)* radca: płaca . . . . . 6.400 K; dodatek aktywalny . . 960 „; i dodatek pięcioletni . 800 „; *b)* adjunkt konceptowy: płaca . 2.800 „; dodatek aktywalny . . 600 „	11.560	—	11.560	—
	255	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia, rocznie . . . . . 1.200 K; dodatek do pensyi wdowiej . 400 „	1.600	—	1.600	—
		II. Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.				
	256	Szkoła gospodarstwa lasowego w Lwowie: zwyczajne .	46.755	12	50.147	3 392
		nadzwyczajne .	**3 785**	**02**	**3.810**	25
	257	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie: zwyczajne	20.776	26	18 616	*2.160*
		nadzwyczajne	**100**		**100**	—
	258	Akademia rolnicza w Dublanach: zwyczajne .	191.948	14	193.094	1.146
		nadzwyczajne	**15 445**		**15 445**	—
	259	Szkoła niższa rolnicza „ zwyczajne .	35.584	68	33.560	*2.025*
		nadzwyczajne	**960**	—	**960**	—
	260	Szkoła gorzelnicza „ zwyczajne .	9.362	55	9.870	507
	261	Gorzelnia krajowa „ zwyczajne .	13.541	35	12.160	*1.381*
		nadzwyczajne	**1.200**	—	**1.200**	—
	262	Folwark „ zwyczajne .	48 138	40	41.452	*6.686*
		nadzwyczajne	**5 680**	—	**5.680**	—
	263	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach: zwyczajne	27.118	39	25.664	*1.454*
		nadzwyczajne . . .	**510**	—	**510**	—
	264	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie: zwyczajne .	135.345	32	140.898	5 553
		nadzwyczajne .	**8.790**	—	**8 790**	—
	265	Folwark w Czernichowie: zwyczajne . .	15.357	58	15.398	40
		nadzwyczajne . .	**5.689**	**72**	**5.690**	—
	266	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence: zwyczajne .	29.251	10	28.140	*1.111*
		nadzwyczajne .	**1.300**	—	**1 300**	—
	267	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy: zwyczajne .	35.636	52	33.740	*1.896*
		nadzwyczajne .	**3.200**	—	**3 200**	—
	268	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach: zwyczajne .	45.017	53	35.452	*9.566*
		nadzwyczajne .	**580**	—	**580**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	668.909	89	657 351	*11 458*
		{ *nadzwyczajne* .	**47.239**	**74**	**47.265**	25

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną o ile mniejsze — większe wydatki K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	668.909	89	657.351	*11.558*
		nadzwyczajne .	**47.239**	**74**	**47.265**	25
	269	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy:				
		zwyczajne .	46.464	59	36.700	*9.765*
		nadzwyczajne .	**1.686**	**94**	**1.700**	13
	269*a*)	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy — koszta założenia	—	—	—	—
	270	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole:				
		zwyczajne .	44.732	07	38.680	*6.052*
		nadzwyczajne .	**2 512**	—	**2 512**	—
	270*a*)	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole, koszta założenia	—	—	—	—
	271	Szkoły zimowe rolnicze:				
		a) w Niewiarowie	2.077	14	2.122	45
		b) w Wojsławiu	760	40	1.910	1.150
	272	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie:				
		zwyczajne .	13.399	79	14.800	1.400
		nadzwyczajne .	**677**	—	**677**	—
	273	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	15.999	96	16.000	—
	273*a*)	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa do rozporządzalności Wydziału krajowego, *nadzwyczajne* . . .	**4.000**	—	**4.000**	—
	274	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	1.600	—	1.600	—
	275	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie:				
		zwyczajne .	25.452	86	26.810	1.357
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**	—
	276	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach:				
		zwyczajne .	18.750	99	17.275	*1.476*
		nadzwyczajne .	**2 604**	**02**	**2 550**	*54*
	276*a*)	Gal. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce Kapitańskiej:				
		zwyczajne .	2.000	—	2.000	—
		nadzwyczajne .	**1.500**	—	**1.500**	—
	277	Akademia weterynaryi we Lwowie:				
		a) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K — g				
		b) asekuracya budynku . . 67 „ 58 „				
		c) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni. . . 1.500 „ — „	5.567	58	5.582	14
	278	Krajowy nauczyciel weterynaryi:				
		płaca . . . . . 3.000 K — g				
		dodatek aktywalny . . 600 „ — „				
		ryczałt na koszta podróży . 1.000 „ — „				
		2 dodatki pięcioletnie . . 800 „ — „	5.400	—	5 400	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	851.115	27	826.230	*24.885*
		nadzwyczajne .	**60.619**	**70**	**60.604**	*16*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	851.115 **60.619**	27 **70**	826.230 **60.604**	*24.885* *16*
	279	Na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	2.500	—	2.500	—
	280	Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	10.000	—	10.000	—
	281	Stypendya dla uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	4.058	—	5.000	942
	282	Stypendya dla uczniów i abituryentów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	791		2.400	1.609
	283	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000	—	2.000	—
	284	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000	—
	285	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	1.920	—	2 000	80
	286	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	5 943	50	6.000	56
	286*a*)	Na szkołę gospodyń wiejskich w Albigowej *nadzwyczajne* .	**1 000**	—	**1.000**	—
	286*b*)	Na przyczynienie się do kosztów budowy dla studyum rolniczego w Krakowie I rata z 2-lecia, *nadzwyczajne*	**5.000**	—	**5 000**	—
	286*c*)	Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole	1 270	—	—	*1.270*
		III. Wydatki na ogólne cele rolnictwa.				
	287	Na rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	12.083	05	8.000	*4.083*
	288	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie	16.000	—	16.000	—
	289	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . .	12.000	—	12.000	—
	289*a*)	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	4.000	—	4.000	—
	289*b*)	Towarzystwu gospodarskiemu galic. na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	2.500	—	5.000	2.500
	290	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze, *nadzwyczajne*	**1.500**	—	**1.500**	—
	291	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników .	1.000	—	1.000	—
	291*a*)	Towarzystwu gospodarskiemu gal. we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego . .	1.000	—	1.000	—
		Do przeniesienia { **zwyczajne** . / *nadzwyczajne* .	930.180 **68.119**	82 **70**	905.130 **68.104**	*25.051* *16*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne. . / *nadzwyczajne* .	930.180 **68 119**	82 **70**	905 130 **68.104**	*25.051* *16*
	292	Dla Kółek rolniczych:				
		a) na koszta zakładania i lustracye tychże .	15.000	—	15.000	—
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000	—	8.000	—
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—	4.000	—
		d) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	10.000	—	10.000	-
	293	Na wydawnictwa czasopism:				
		a) Towarz. rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ . .	2.000	—	2.000	—
		b) Na wydawnictwo „Rolnika“ i „Przeglądu mleczarskiego“	2.000	—	2.000	-
		c) Na wydawnictwo: „Przewodnika Kółek rolniczych“	2.000	—	2.000	—
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ . .	400	—	400	—
		e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	3.000	—	3.000	—
	294	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie	35.052	16	33.176	*1.876*
	295	Na zalesienie wydm piaszczystych, 9-ta rata z 10-lecia od r. 1896 (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. stycznia 1896) .	5.000	—	5.000	—
	296	Na koszta komisyj komasacyjnych . . .	28.921	29	10.000	*18 921*
		IV. Wydatki na poszczególne cele rolnictwa.				
		A) Na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.				
	297	Na podniesienie hodowli bydła w myśl uchwały Wys. Sejmu z 11. lipca 1902:				
		a) czwarta i piąta półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902 począwszy . . .	75.000	—	75 000	—
		b) na koszta komisyi licencyonujących po myśli §. 4. ust. z d 20. lipca 1892 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. VII. dochodów)	20.537	78	19.000	*1.538*
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:				
		α) Towarzystwu gosp. galic. . 2.500 K				
		β) Towarz. rol w Krakowie . 1 500 „	4.000	—	4 000	—
	298	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarczem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K				
		ryczałt na koszta podróży . 1.000 „	4 000	—	4 000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1 149.092 **68 119**	05 **70**	1,101.706 **68 104**	*47.386* *16*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przeliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne. .	1,149.092	05	1,101.706	*47.386*
		{ *nadzwyczajne* .	**68.119**	**70**	**68 104**	*16*
	299	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000	—	4 000	—
	300	Na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza przy galic. Towarzystwie gospodarczem we Lwowie i Towarzystwie rolniczem w Krakowie po 1.200 K . .	2.400	—	2.400	—
	301	Na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną	2.000		2.000	—
	302	Towarzystwu hodowców czerwonego bydła *(jednorazowo)*	4.000	—	4.000	—
	303	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich, do dyspozycyi c. k. Towarzystw gospodarskich w porozumieniu z komitetem doradczym przy c. k. Namiestnictwie (II. rata z nowego sześciolecia od r. 1003)	10.000	—	10.000	—
	303*a*)	Na ogólne cele chowu koni rolniczo-roboczych, dla Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i rolniczego w Krakowie . . .	6.000	—	6 000	—
	304	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarz. gospodarczym po 4.000 K, III. rata z nowego czterolecia od r. 1902, *nadzwyczajne*	**8 000**	—	**8.000**	—
	305	Na podniesienie chowu świń w okolicach dotkniętych klęską pomoru trzody — obydwu Towarzystwom gospodarczym, II. rata z trzechlecia (LW. 76.777/1002) *nadzwyczajne*	**12.000**		**12.000**	—
	306	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) na założenie krajowej szkoły mleczarskiej w Staromieściu pod Rzeszowem II. i III. rata z pięciolecia (LW. 87.598/1902) *nadzwyczajne*	**12.000**	—	**12.000**	—
		b) krajowy instruktor mleczarstwa — płaca z ryczałtem na koszta podróży . . .	3.660	—	4.560	900
		c) instruktor-adjunkt, płaca z ryczałtem na koszta podróży	2.000	—	2.960	960
		d) pomocnik instruktora mleczarstwa: płaca . . . . 1.134 K — g; na koszta objazdów . 1.457 „ 88 „ (LW. 31.126/1902)	2.591	88	2.240	*352*
		e) stypendya dla serkarzy	2 000	—	2.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	1,187.743	93	1,141.866	*45.878*
		{ *nadzwyczajne* .	**100.119**	**70**	**100.104**	*16*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne. . *nadzwyczajne* .	1,187.743 **100.119**	93 **70**	1,141.866 **100.104**	*45.878* *16*
	307	Na podniesienie chowu drobiu, do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
	308,309	Zakład produkcyi narybku w Oparach — I. rata z pięciolecia (LW. 92.840/902). zwycz.	1.200	—	1.200	—
		i wydatek *nadzwyczajny* na rozszerzenie urządzenia zakładu	**1.250**	—	**1.250**	—
	310	Towarzystwo rybackie w Krakowie . . .	800	—	800	—
		B) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa wiejskiego.				
	311	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, II. rata z trzechlecia w myśl uchwały Sejmu z 1/7 1902 . . . . 6.000 K i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . . . . 2.000 „	8.000	—	8.000	—
	312	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600	—	600	—
	313	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie *subwencya zwyczajna*	1.300	—	1.300	—
	314	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakupno gruntu — IV. rata z sześciolecia od r. 1901 (w myśl uchwały sejmowej z 24. czerwca 1901), *nadzwyczajne* . .	**6.000**	—	**6.000**	—
	315	Subwencye na cele sadownictwa:				
		a) na kursa sadownicze w Kołomyi . .	600	—	600	—
		b) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000	—
		c) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400	—	400	—
		d) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa (LW. 56.216/1903)	1.500	—	1.500	—
		e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Dżurowie	600	—	600	—
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski hospodar“ w Olesku *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	316	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach (II. rata z trzechlecie) *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	317	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych *nadzwyczajne* . .	**2.000**	—	**2.000**	—
	318	Na produkcyę nasion traw w stacyi doświadczalnej dla kultury torfów w dobrach Wysockich (pow. Jarosław) *nadzwyczajne* .	**1.000**	—	**1.000**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. . *nadzwyczajne* .	1,206.743 **112.369**	93 **70**	1,160.866 **112.354**	*45.878* *16*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne. . / *nadzwyczajne* .	1,206.743 112 369	93 70	1,160.866 112.354	*45.878* *16*
	318*a)*	Na obesłanie wystawy gorzelnianej w Wiedniu, do dyspozycyi Wydziału krajowego *nadzwyczajne*	2.000	—	2.000	—
		V. Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.				
	319	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 K, IV. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899 . .	40.000	—	40.000	—
	320	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:				
		a) utrzymanie biura . . 24.452 K 95 g				
		b) podróże lustr. i organizac. 13.729 „ 31 „				
		c) sprzęty, przybory kancelaryjne i portorya . . 3.148 „ 10 „				
		d) wydawnictwa . . . 34.201 „ 54 „				
		e) praktyczne kursy naukowe . . . . . 3.913 „ 52 „				
		f) zasiłki dla nowych spółek 35.200 „ — „	114.645	42	86.671	*27.974*
		VI. Na zapobieganie rolniczym klęskom elementarnym i na łagodzenie ich skutków.				
	321	Na koszta strzeżenia granic kraju w razie wybuchu zarazy na bydło	—	—	—	—
	322	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i na dalsze doświadczenia	—	—	—	—
	323	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1899, V. rata z sześciolecia na opłatę odsetek od pożyczek zaciągniętych przez Wydziały powiatowe (w myśl uchwały sejmowej z dnia 30. grudnia 1899), *nadzwyczajne* . . .	4.151	55	4.152	—
	324	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1900 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 21. grudnia 1900 roku) przez 6 lat, od roku 1901 począwszy, *nadzwyczajne*	3.530	34	4.126	596
	325	Odsetki od pożyczki 700.000 K, zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903, *nadzwyczajne* . .	24.313	55	28.000	3.686
	325*a)*	Zasiłki i pożyczki z powodu klęsk elementarnych w r. 1903, *nadzwyczajne* . . .	831.549	34	—	*831 549*
		Razem { zwyczajne . . / *nadzwyczajne* . .	1,361.389 977 914	35 48	1,287.537 150.632	*+73.852* *+827.283*
		Suma rubryki X. .	2,339.303	83	1,438 169	*+901 135*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 253. Z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 w kwocie . 6.000 K — g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 1.916 „ 95 „
pozostała zaś reszta w kwocie . . . . . 4.083 K 05 g
służy na podstawie dozwolonego „*virement*“ na pokrycie przekroczenia w tej samej wysokości w poz. 287. (LW. 50.701/05).

„ „ *256 - 270, 272, 275, 276 i 294.* Uzasadnienie różnic uwidoczniono w specyalnych zamknięciach rachunku poszczególnych szkół i zakładów.

„ „ *269. a)* Resztę pozostałego z r. 1903 kredytu na koszta założenia krajowej średniej szkoły rolniczej w Bereźnicy w kwocie . . . . . 518 K 77 g
wydano na ten sam cel do funduszu tej szkoły.

„ „ *270. a)* Z reszty niezużytego w r. 1903 kredytu na koszta założenia krajowej średniej szkoły rolniczej w Suchodole w kwocie . . . . 513 K 97 g
wydano w ciągu roku 1904 funduszowi tej szkoły na dalsze koszta założenia kwotę . . . . . 289 „ 89 „
resztę zaś w kwocie . . 224 K 08 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. z r. 1905.

„ „ *271. a)* Wedle przedłożonych rachunków, wydatki *zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie* w r. 1904 przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny płatny z Rubr. X. poz. 273	— K	— g
2. Wynagrodzenie katechety	100 „	— „
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych . .	300 „	— „

II. Koszta administracyjne:

4. Koszta dzierżawy ogrodu i sadu koło szkoły . . .	200 „	— „
5. *a)* „ kancelaryjne	31 „	98 „
5. *b)* Stróż	360 „	— „
6. Opał i oświetlenie	234 „	98 „
7. Utrzymanie budynków	216 „	12 „

III. Potrzeby naukowe:

8. Przybory do nauki		94 „	62 „
9. *a)* Książki		11 „	90 „
9. *b)* Przedmioty demonstracyjne		48 „	68 „
9. *c)* Sad szkolny i ogród	351 K 46 g		
od tego czynsz dzierżawny jak poz. 4. przeznaczony przez p. Władysława Struszkiewicza na ogrodzenie ogrodu	200 „ — „	151 „	46 „
10. Próby demonstracyjne z uprawą i nawożeniem	319 K 57 g		
od tego koszt zakupna gnojarki, pokryty z Rubr. X. poz. 274	80 „ — „	239 „	57 „
11. na zakładanie gnojarń włościańskich		— „	— „
IV. Rozmaite nieprzewidziane . . .		87 „	83 „
Suma wydatków w roku 1904 . . .		2.077 K	14 g

Do poz. 271 b) Wedle przedłożonych rachunków wydatki *zimowej szkoły rolniczej w Wojsławiu* przedstawiają się w roku 1904 jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny (płatny z Rubr. X. poz. 273)	— K	— g
2. Wynagrodzenie katechety	— „	— „
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych . .	— „	— „

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

II. Koszta kancelaryjne:

4. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne	—	K	— g
b) stróż	330	„	— „
5. Opał i oświetlenie	196	„	— „
6. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	24	„	48 „

III. Potrzeby naukowe:

7. Przybory do nauki	—	„	— „
8. Środki naukowe: *a)* książki	—	„	— „
b) przedmioty demonstracyjne	—	„	— „
c) sad szkolny	—	„	— „
9. Próby demonstracyjne w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi	209	„	92 „
10. Na urządzenie i ulepszenie gnojarń włościańskich	—	„	— „
IV. Rozmaite nieprzewidziane	—	„	— „
Suma wydatków w roku 1904	760	K	40 „

Do poz. 273. a) Z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1904 . . 4.000 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 1.330 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 2.670 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. (poz. 290 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

„ „ *274.* Z uchwalonego w tej pozycyi na rok 1904 kredytu . . 1.600 K — g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 121 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 1.479 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 291 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

„ „ *276 a)* Uchwalony w tej pozycyi kredyt z r. 1904 w kwocie . 2000 K — g
przeniesiono jako niezużyty do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 294 z roku 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *277.* Wydano *mniej* o 14 K z powodu zapłacenia niższej premii asekuracyjnej.

„ „ *279.* Z pozostałego z r. 1903 kredytu . . . . . 1.500 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 . . 2.500 „ — „
razem z sumy . . . . . 4.000 K — „
wydano w r. 1904 . . . . . 3.250 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 750 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 297 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

„ „ *280.* Z uchwalonego na rok 1904 kredytu . . . . . 10.000 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 7.012 „ 17 „
resztę zaś w kwocie . . . . . 2.987 K 83 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 298 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

„ „ *281. i 282.* Wydatek *mniejsze* o 942 K stosownie do ilości rozdanych stypendyów.

„ „ *283.* Z pozostałej z końcem roku 1903 niezużytej reszty kredytów z lat dawniejszych w sumie . . . . . 14.386 K 99 g
tudzież z kredytu uchwalonego z tej pozycyi na rok 1904 . 2.000 „ — „
razem więc z sumy . . . . . 16.386 K 99 g
wydano w ciągu roku 1904:
1. Dr Raciborskiemu zaliczkę zwrotną w roku 1905 na wydawnictwo zielnika . . . . . 500 K — g
2. Na pokrycie częściowego przekroczenia pozycya 287 (w myśl dozwolonego „virement“) . 8 394 „ 44 „ 8.894 „ 44 „
pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 7.492 K 55 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 301 z roku 1905 (LW. 50.701/05).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do poz. 284. Z niezużytej w r. 1903 reszty kredytu . . . . . 700 K — g
i z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1904 . . . 2.000 „ — „
czyli z sumy . . . . . 2.700 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 1.589 „ 20 „
zaś resztę w kwocie . . . . . 1.110 K 80 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 302 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

„ „ *285. i 286.* Wydatki *mniejsze* stosownie do rozdzielonych w roku 1904 zapomóg i zaliczek.

„ „ *286. a)* Niezużyty z r. 1903 kredyt 1.000 K wraz z kredytem uchwalonym w tej pozycyi na rok 1904 w kwocie 1.000 K wydano w całości w r. 1904.

„ „ *286. b)* Uchwalony w tej pozycyi na r. 1904 kredyt . . 5.000 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 305 *a)* z roku 1905. (LW. 50.701/905).

„ „ *286. c)* Wydatki niepreliminowane na urządzenie kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole wynosiły w r. 1904 . . . 2.460 K — g
Wydatki te zostały częściowo pokryte kredytem z roku 1905 w kwocie . . . . . 1.190 „ — „
na pokrycie zaś reszty w kwocie . . 1.270 K — g
służy niepreliminowana subwencya z c. k. Skarbu Państwa, wykazana w tej samej wysokości w Rubr. VII. poz. 64 *a)* dochodów.

„ „ *287.* Wydatki w tej pozycyi w roku 1904 po potrąceniu zwrotów korelatywnych wynosiły . . . . . 20.477 K 49 g
Na częściowe pokrycie tych wydatków użyto kredytu uchwalonego w tej pozycyi w roku 1904 w kwocie . 8.000 K — g
tudzież w myśl dozwolonego „virement“ części dyspozycyjnych kredytów rubr. X. poz. 283 . 8.394 „ 44 „ 16.394 „ 44 „
na pokrycie zaś reszty przekroczenia w kwocie . . . . 4.083 K 05 g
służy w myśl dozwolonego „virement“ zaoszczędzenie w tej samej wysokości wykazane w pozycyi 253.

„ „ *289. b)* Wydatki *mniejsze* o 2.500 K powodu „intercalare“.

„ „ *296.* Wydatki na koszta komisyj komasacyjnych w r. 1904 przedstawiają się jak następuje:

a)	Wydatki wedle zamknięcia rachunku przedłożonego przez c. k. miejscową Komisyę agrarną	14.514 K	68 g
b)	Płace personalu	6.984 „	10 „
c)	Koszta przesiedlenia adjunkta komas. Jana Krudysza . .	717 „	07 „
d)	„ podróży komisyjnych	2.208 „	04 „
e)	„ urządzenia biura (sprzęty, przyrządy, książki) . .	8.362 „	70 „
f)	„ kancelaryjne	15 „	84 „
	razem	32.802 K	43 g

Na pokrycie tych wydatków zużyto resztę kredytu pozostałego z roku 1903 . . . . . 3.881 K 14 g
i ryczałt na ten cel uchwalony w r. 1904 . . 10.000 „ — „ 13.881 „ 14 „
Przekroczenie w r. 1904 wynosi zatem jak wykazano w zamknięciu 18 921 K 29 g

„ „ *297. b)* Wydatek *większy* o 1.538 K w miarę odbytych komisyj licencyonujących.

„ „ *300.* Z kredytu pozostałego z rachunku r. 1903 . . . . 1.200 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1904 . 2.400 „ — „
razem więc z sumy . . . . . 3.600 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 2.400 „ — „
pozostałą zaś resztę w kwocie . . . 1.200 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do Rubr. X. poz. 322 z roku 1905 (LW. 50.701/905).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do poz. 301. Z reszty niezużytego kredytu z r. 1903 w kwocie . . 1.457 K 13 g
i z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 . . . 2.000 „ — „

razem z sumy . . 3.457 K 13 g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 2.585 „ 74 „

resztę zaś w kwocie . . 871 K 39 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz 323. z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *302.* Z uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 kredytu . . 4.000 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 2.000 „ — „

resztę zaś . . . 2.000 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X poz. 324. z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *306 a).* Dalsze wydatki na założenie krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie wynosiły w r. 1904 . . . . . 44.845 K 97 g
Ponieważ z pozycyi tej pokryto również przekroczenia wydatków z r. 1903 w kwocie . . . . . 34.200 „ 08 „

Ogólna zatem suma wydatków w r. 1904 wynosiła . . . 79.046 K 05 g
Gdy jednak na pokrycie tych wydatków był do dyspozycyi tylko nadzwyczajny kredyt, uchwalony w tej pozycyi na rok 1904 w kwocie . . . . . 12.000 „ — „

zatem pozostało przekroczenie . . 67.046 K 05 g
które jako nie mające pokrycia w r. 1904 przeniesiono na rachunek rubr. X. poz. 329 *a)* z r. 1905.

„ „ *306 b) c)* i *d).* Wydano ogółem *mniej* o 1.508 K z powodu intercalare.

„ „ *306 e).* Z niezużytej w r. 1903 reszty kredytu w kwocie . . 3.445 K 22 g
tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 . 2.000 „ — „

razem z sumy . . 5.445 K 22 g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 2.320 „ — „

pozostałą zaś resztę w kwocie . . 3.125 K 22 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 329. *e)* z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *307.* Z kredytu uchwalonego na rok 1904 . . . . . 3.000 K — g
wydano w r. 1904 tylko . . . . . 2.800 „ — „

resztę zaś . . 200 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 330 z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *315 a).* Z pozostałego kredytu z roku 1903 . . . . . 600 K — g
i z kredytu uchwalonego na rok 1904 w kwocie . . . 600 „ — „

razem z snmy . . 1.200 K — g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 600 „ — „

resztę zaś . . 600 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozyi do rubr. X. poz. 337 *a)* z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *315 c).* Niezużyty w roku 1903 kredyt 400 K, wraz z kredytem 400 K, uchwalonym na rok 1904, został w roku 1904 w całości wydanym.

„ „ *315 e).* Z pozostałego kredytu z roku 1903 . . . . . 600 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1904 . 600 „ — „

razem więc z sumy . . 1.200 K — g
wydano w roku 1904 . . . . . 600 „ — „

resztę zaś w kwocie . . 600 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 337. *e)* z r. 1905 (LW. 50.701/05).

„ „ *320.* Wydatek *większy* o 27.974 K znajduje pokrycie w wykazanych z tego tytułu większych dochodach. (Patrz rubr. VII. doch. poz. 65).

„ „ *322* Z kredytu na subwencyonowanie tępienia myszy polnych, pozostałego z r. 1903 w kwocie . . . . . 29 101 K 79 g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . . 538 „ 24 „

resztę zaś w kwocie . 28 563 K 55 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 342 z r. 1905 (LW. 50.701/05).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do poz. 324. Z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na r. 1904 w kwocie 4.126 K — g
wydano w ciągu roku 1904 . . . . 1.759 K 50 g
przeniesiono zaś do dalszej dyspozycyi do rubr. X. poz. 344 z r. 1905 kwotę . . 1.770 „ 84 „
(na opłatę odsetek od pożyczki zaciągniętej przez Wydział powiatowy w Brzesku, któremu rozporz. do LW. 118.001/03 prolongowano spłatę tej pożyczki o cały rok); razem więc wydano . . . . . 3.530 „ 34 „
zaoszczędzono zaś w kwocie . . 595 K 66 g

powstało z powodu spłaty ponad plan umorzenia zaciągniętych przez Wydziały powiatowe pożyczek.

„ „ *325* i *325 a)* W myśl uchwał W. Sejmu z dnia 23. i 26. października 1903 zaciągnięto w Banku krajowym 4% pożyczkę komunalną (IV. emisyi) w nominalnej wartości . . . . . 850.000 K — g
a mianowicie: *a)* na zasiłki i bezprocentowe pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903 . . . . . 700.000 „ — „
b) na podwyższenie wałów nadwiślańskich . 150.000 „ — „

Przypadające od powyższych pożyczek raty wstępne, tudzież kaucyę i należytości skarbowe pokryto z rubryk budżetowych, a mianowicie odnośnie do pożyczki ad *a)* rubr. X. poz. 325 z roku 1904 w kwocie . . . . . 24.313 K 55 g
odnośnie zaś do pożyczki ad *b)* z rubr. IX. poz. 248 z r. 1904 w kwocie . . . . . 5.210 „ 05 „
Ze zrealizowania powyższych pożyczek po kursie 98 za 100, po strąceniu brakującego za 15 dni kuponu i opłaty — uzyskano gotówką:
z pożyczki ad *a)* . . . . . 684.805 K 34 g
„ „ *b)* . . . . . 146.744 „ — „
razem sumę . . 831.549 K 34 g

Sumę tę zużyto w następujący sposób:

1. *Na pożyczki* dla ludności dotkniętej klęskami do rąk: Wydziałów
powiatowych . . . . . 73.000 K — g
gmin . . . . . 190.500 „ — „
osób prywat. w r. 1903 15.000 K — g
„ 1904 122.500 „ — „ 137.500 „ — „
razem . . . . . 401.000 K — g

2. *Na bezzwrotne zasiłki* dla ludności dotkniętej klęskami:
w r. 1903 7.313 K 85 g
„ 1904 210.780 „ — „ 218.093 K 85 g
3. Na roboty melioracyjne dla dostarczenia ludności zarobku . . . . . 49.476 „ 57 „
4. Na należytość skarbową od pożyczki . 151 „ 38 „
5. Przeniesiono do funduszu podwyższenia wałów nadwiślańskich w r. 1905 . 146.744 „ — „
razem . . . . . 815.465 „ 80 „
pozostałą zaś resztę w kwocie . . . . . 16.083 K 54 g

przeniesiono do dalszej dyspozycyi w r. 1905 na cele wskazane w uchwale sejmowej. Pozostałość ta zwiększy się w roku 1905 o zwrot należytości skarbowych i kaucyi złożonej w Banku krajowym.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie.	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
XI.		**Górnictwo.**				
	326	Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym	3.328	—	3.328	—
	327	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2.432	—	5.000	2.568
	327a)	Subwencya na wycieczki międzynarodowego kongresu geologicznego po Galicyi i polskie publikacye prac tegoż kongresu, dotyczących Galicyi	—	—	—	—
	328	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu, zwyczajne . .	16.099	67	18 788	2.688
		i *nadzwyczajne*	**16 700**	—	**16 700**	—
	329	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	2.769	67	3.400	631
	330	Na nagrody konkursowe za pracę z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego . .	—	—	600	600
	331	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	1.000	—
	332	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	4.045	—	5.000	955
	333	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300	—	300	—
		Razem { zwyczajne	29.974	34	37.416	7.442
		{ *nadzwyczajne*	**16 700**	—	**16 700**	—
		Suma rubryki XI. .	46.674	34	54.116	7.442

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 327. Wydatki *mniejsze* w miarę potrzeby.

Do poz. 328. Wydatki w ogóle *mniejsze* o 2.688 K. Szczegółowy zaś rachunek wydatków szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu w r. 1904 przedstawie się jak następuje:

A) Wydatki zwyczajne.

I. Płace nauczycieli.

1. Nauczyciel fachowy górnictwa:
   - *a)* płaca . . . . . 2.200 K
   - *b)* dodatek aktywalny . . . . . 480 „
   - *c)* „ osobisty . . . . . 400 „ — 3.080 K — *g*
2. Nauczyciel fachowy wiertnictwa:
   - *a)* płaca . . . . . 2.200 K
   - *b)* dodatek aktywalny . . . . . 480 „
   - *c)* „ osobisty . . . . . 400 „ — 3.080 „ — „

Do przeniesienia . . 6.160 K — *g*

Fundusz krajowy.	Wydatki.
Z przeniesienia . .	6.160 K — g
3. Nauczyciel pomocniczy, względnie asystent:	
a) płaca . . . . . 300 K	
b) dodatek aktywalny . . . . . — „	300 „ — „
4. Nauczyciel religii	— „ — „
5. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny, pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach i nadzwyczajne wykłady .	34 „ — „
6. Koszta wycieczek nauczycieli	295 „ — „
II Koszta administracyjne.	
7. Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły . . .	800 „ — „
8. Koszta administracyjne (inseraty, druki, portorya i stempie)	597 „ 42 „
9. Usługa szkoły	720 „ — „
III. Utrzymanie szkoły.	
10. Najem budynku szkolnego	1.610 „ — „
11. Utrzymanie budynku, mycie podłóg, czyszczenie kominów etc.	154 „ 61 „
12. Sprzęty szkolne	7 „ 40 „
13. Opał	332 „ 60 „
14. Oświetlenie	54 „ 47 „
IV. Potrzeby naukowe.	
15. Książki i czasopisma	440 „ 42 „
16. Przybory do nauki	1 „ 60 „
17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertniczego .	— „ — „
18. Modele i przyrządy demonstraoyjne dla kursu górniczego .	— „ — „
V. Utrzymanie uczniów.	
19. Czynsz za dom na internat	1.720 „ — „
20. Utrzymanie budynku i sprzętów.	170 „ 11 „
21. Nowe sprzęty	72 „ 63 „
22. Stypendya uczniów	1.370 „ — „
23. Wycieczki uczniów	62 „ 50 „
24. Opał i oświetlenie internatu	390 „ 71 „
25. **VI. Wydatki nieprzewidziane** . .	36 „ — „
25*a)* Kurs wakacyjny	770 „ 20 „
Suma wydatków zwyczajnych .	16.099 K 67 g
B) Wydatki nadzwyczajne.	
26. Zakupno dodatkowej parceli na budynek szkolny . .	1.200 „ — „
27. Na budowę domu szkolnego, druga połowa z 31.000 K .	15.500 „ — „
Razem . .	32.799 K 67 g
Kredyt *nadzwyczajny* pozostały z r. 1903 w kwocie . . .	15.490 K
jakoteż kredyt uchwalony na budowę szkoły w r. 1904 . .	16.700 „
w ogólnej sumie . .	32.190 K

przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. XI. poz. 348 z r. 1905.

Do poz. 329. Wydatki *mniejsze* w miarę potrzeby.

Do poz. 330. W roku 1904 nie wypłacono żadnej nagrody.

Do poz. 332. Wydatki *mniejsze* w miarę rozdanych stypendyów.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K	Wydatki w roku 1904. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K
XII.		**Przemysł i rękodzieła.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XII. wyd.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające zwyczajne .	67.333	24	71 576	4.243
		nadzwyczajne .	**2.400**	—	**2.400**	—
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny zwyczajne .	56.014	56	56.246	231
		nadzwyczajne .	**34 230**	**07**	**35 930**	1.700
		B) Dla wyrobów garncarskich zwyczajne	19.502	90	18.268	*1.235*
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**	—
		C) Dla wyrobów ze skóry	8.701	72	11.568	2.866
		D) Dla wyrobów tkackich zwyczajne .	40.233	26	39.590	*643*
		nadzwyczajne .	**16 400**	—	**16.400**	—
		E) dla wyrobów powroźniczych . .	600	—	600	—
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu	10.618	42	11.086	468
		G) Dla wyrobów kapeluszniczych *nadzwyczajne* .	—	—	**1.800**	1.800
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	5.840	—	6.440	600
		I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego zwyczajne .	10.569	86	11.532	962
		nadzwyczajne .	**17.994**	**02**	**18.800**	806
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego: zwyczajne .	113.149	43	124.200	11.050
		nadzwyczajne .	**500**	**96**	**500**	*1*
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	26.031	36	18.360	*7.671*
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe: zwyczajne .	23.880	79	22.500	*1.381*
		nadzwyczajne .	**100.000**	—	**100.000**	—
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego zwyczajne .	50.600	—	50.600	—
		nadzwyczajne .	**19 800**	—	**19.800**	—
		Razem zwyczajne .	433.075	54	442 566	—20.420 +*10.930*
		Razem *nadzwyczajne* .	**191.725**	**05**	**196.030**	—4.306 +*1*
		Suma rubryki XII. wyd.	624.800	59	638.596	—24.726 +*10.931*
						—13.795
		Poszczególnienie.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
334		W Białej	1.830	—	1 830	—
335		„ Bochni	1.068	—	1.069	1
336		„ Brodach	946	—	947	1
		Do przeniesienia . .	3.844	—	3.846	2

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba rubryki pobyczyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z rokiem poprzednim wiecej wydatki mniejsze — wydatki K.
XII.		Z przeniesienia . .	3 844	—	3.846	2
	337	W Brzeżanach	839	—	1.035	196
	338	„ Buczaczu	1.000	—	1.000	—
	339	„ Chrzanowie	929	—	929	—
	340	„ Drohobyczu	1.815	—	1.890	75
	341	„ Gorlicach	1.046	—	1.046	—
	342	„ Jarosławiu	605	—	1.210	605
	343	„ Jaśle	1.085		1.085	—
	344	„ Kałuszu	1 018	—	1.196	178
	345	„ Kętach	700	—	800	100
	346	„ Kołomyi I.	2.242	—	2.242	—
	347	„ „ II.				
	348	„ Krakowie na Kleparzu				
	349	„ „ w Ogrodzie angielskim . .				
	350	„ „ na Smoleńsku	7.830	33	7.938	108
	351	„ „ „ Kazimierzu				
	352	„ „ „ Dajworze				
	353	„ Krośnie	1.316	—	1.316	—
	354	We Lwowie im. św. Anny				
	355	„ „ „ „ Antoniego				
	356	„ „ „ Czackiego (Sobieskiego) . .				
	357	„ „ „ Elżbiety				
	358	„ „ „ Konarskiego	12.188	06	12.862	674
	359	„ „ „ św. Marcina				
	360	„ „ „ Mickiewicza				
	361	„ „ „ Piramowicza				
	362	„ „ „ Staszica				
	363	„ „ „ Bernsteina (izraelicka) . .	1.000	—	1.000	—
	364	W Łańcucie	652	05	947	295
	365	„ Myślenicach	838	—	839	1
	366	„ Nowym Sączu	1.774	-	1.550	*224*
	367	„ Nowym Targu	587	—	1.174	587
	368	„ Podgórzu	1.430	50	977	*453*
	369	„ Przemyślu I.	1.964	—	2.371	407
	370	„ „ II.				
	371	„ Rzeszowie	1.300	—	1.300	—
	372	„ Samborze	1.466	-	1.467	1
	373	„ Sanoku	1.150	-	1.151	1
	374	„ Sądowej Wiszni	794	86	1.360	565
	375	„ Stanisławowie	2.348	76	2.430	81
	376	„ Starym Samborze	—	—	800	800
	377	„ Starym Sączu	890	-	891	1
	378	„ Stryju	555	—	1.110	555
	379	„ Tarnopolu	1.570	68	842	*729*
	380	„ Tarnowie	1.770	—	1.770	—
	381	„ Tarnobrzegu	641	—	815	174
	382	„ Trembowli	—	—	800	800
	383	„ Turce	-	—	800	800
	384	„ Wadowicach	809	—	968	159
		Do przeniesienia . .	57.998	24	63.757	7.165 *1.406*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *więcej* K.
XII.		Z przeniesienia . .	57.998	24	63.757	7.165 *1.406*
	385	W Wieliczce	1.190	—	1.190	—
	386	„ Złoczowie	1.225	—	1.145	*80*
	387	„ Żółkwi	874	—	874	—
	388	„ Żywcu	1.210	—	1.210	—
	389	Na uzupełnienie przyborów i na druki administracyjne dla szkół	3 200	—	1.200	*2.000*
	390	Na nagrody za najlepsze rysunki zawodowe uczniów II. klasy przemysłowej .	688	—	1.200	512
	391	Na nowo założyć się mające szkoły w r. 1904	948	—	1.000	52
	392	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół *nadzwyczajne*	**2.400**	—	**2.400**	—
		Razem { zwyczajne .	67.333	24	71.576	— 7.729
		{ *nadzwyczajne* .	**2.400**	—	**2.400**	*+3.486* —
		Ogółem . .	69.733	24	73.976	— 7.729 *+3 486*
						— 4.243
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	393	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . .	2.400	—	2.400	—
	394	Szkoła koszykarska w Rudkach:				
		a) na utrzymanie	1.402	09	1.002	*400*
		b) na budowę	**5 000**	—	**5.000**	—
	395	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie zwyczajne .	433	24	580	147
		nadzwyczajne .	**600**	—	**600**	—
	396	„ „ „ „ Dżurowie zwyczajne .	265	09	850	585
		nadzwyczajne .	—	—	**350**	350
	397	„ „ „ „ Jurkowie zwyczajne .	390	12	410	20
		nadzwyczajne .	**600**	—	**600**	—
	398	„ „ „ „ Leżajsku zwyczajne .	652	99	892	239
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**	—
	399	„ „ „ „ Niżniowie . .	1.467	96	1.370	*98*
	400	Kraj. szkoła koszykarska w (Nieznanowicach) Siedlcu zwyczajne .	1.822	99	440	*1.383*
		nadzwyczajne .	**600**	—	**600**	—
	401	Kraj. szkoła koszykarska w Warzycach zwyczajne .	1.406	04	1.660	254
		nadzwyczajne .	**600**	—	**600**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	10.240	52	9.604	1.245 *1.881*
		{ *nadzwyczajne* .	**7.800**	—	**8.150**	350

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII		Z przeniesienia { zwyczajne .	10.240	52	9.604	1.245
		nadzwyczajne .	**7 800**	—	**8 150**	350
	402	Kraj. szkoła koszykarska w Wielowsi zwyczajne .	998	41	862	*137*
		nadzwyczajne .	**350**		**350**	—
	403	„ „ „ „ Wojsławiu .	392	80	860	467
	404	„ „ „ „ Zatorze . .	424	59	1.040	615
	405	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	600	—	600	—
	406	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Bilince	800	—	800	—
	407	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Milczycach	600	—	600	—
	408	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Zurawnie	840	—	840	—
	409	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:				
		a) na utrzymanie	1.070	12	2.980	1.910
		b) na budowę I. rata półroczca $4^1/_2$ % pożyczki komun. 45.000 K na 33 lat .	—	—	**1.350**	1.350
	410	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	2.501	07	3.180	679
	411	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	11.409	35	11 900	491
	412	Kraj. szkoła kołodziejska w Tłumaczu zwyczajne .	7.266	71	5.720	*1.547*
		nadzwyczajne .	**1 500**	—	**1 500**	—
	413	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie zwyczajne .	8.443	13	6.530	*1.913*
		nadzwyczajne .	**1.400**	—	**1.400**	—
	414	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:				
		a) na utrzymanie	7.234	06	8.070	836
		b) reszta kosztów budowy	**17.000**	—	**17.000**	—
	415	Kraj. warsztat naukowy dla wyrobu zabawek w Jaworowie:				
		a) na utrzymanie zwyczajne . . .	3.193	80	2.660	*534*
		nadzwyczajne . .	**2.000**	—	**2.000**	—
		b) na budowę II. rata $4^1/_2$ % pożyczki komun. 56.000 K na 33 lat (połowa) *nadzwyczajne*	**1.680**	**10**	**1.680**	—
	416	Kursa rysunkowe dla instruktorów koszykarskich	**2.499**	**97**	**2.500**	—
		Razem { zwyczajne .	56.014	56	56.246	—6.243
						+*6.012*
		nadzwyczajne .	**34.230**	**07**	**35.930**	—1.700
		Ogółem . .	90.244	63	92.176	—7.943
						+*6.012*
						—1.931

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		*B) Dla wyrobów garncarskich.*				
	417	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi . . .	9.835	78	9.290	*546*
	418	„ kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu zwyczajne .	8.867	12	8.178	*689*
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**	—
	419	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800	—	800	—
		Razem { zwyczajne .	19.502	90	18.268	*+1.235*
		{ *nadzwyczajne* .	**400**	—	**400**	—
		Ogółem . .	19.902	90	18 668	*+1.235*
						+1.235
		C) Dla wyrobów ze skóry.				
	420	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie .	3.052	84	4.542	1.489
	421	„ „ „ „ w Starym Sączu	2.755	39	4.136	1.381
	422	„ szkoła szewska w Dobczycach . . .	2 893	49	2.890	*4*
		Razem . .	8.701	72	11.568	*−2 870*
						+4
						2.866
		D) Dla wyrobów tkackich.				
	423	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	9.239	78	10.104	864
	424	„ nauk. warsztat tkacki w Glinianach .	2.769	48	2.946	177
	425	„ „ „ „ „ Gorlicach . .	981	46	740	*241*
	426	„ „ „ „ „ Korczynie .	1.245	74	2.800	1.554
	427	„ „ „ „ „ Kosowie . .	3.464	59	3.360	*105*
	428	„ „ „ „ „ Łańcucie:				
		a) na utrzymanie	2.216	02	2.210	*6*
		b) na budowę II. rata	**5.000**	—	**5.000**	—
	429	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Rychwałdzie .	2.184	32	2.830	646
	430	„ „ „ „ „ Wilamowicach	1.541	05	1.540	*1*
	431	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	880	—	880	—
	432	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie:				
		a) na utrzymanie . . { zwyczajne	15.710	82	12 180	*3.531*
		{ *nadzwyczajne*	**1.400**	—	**1.400**	—
		b) na budowę internatu	**10.000**	—	**10.000**	—
		Razem { zwyczajne .	40 233	26	39 590	*−3.241*
		{ *nadzwyczajne*	**16.400**	—	**16.400**	*+3 884*
		Ogółem . .	56.633	26	55.990	*−3.241*
						+3.884
						+643
		E) Dla wyrobów powroźniczych.				
	433	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	600	—	600	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		*F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.*				
	434	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.722	—	1.722	—
	435	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem . .	4.221	90	5.040	818
	436	„ „ „ „ Bobowej . .	477	04	600	123
	437	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	1.200	—	1.200	—
	438	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie . . .	2.397	48	1.924	*473*
	439	Subwencya dla szkoły koronkarskiej u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—	600	—
		Razem . .	10.618	42	11.086	— 941 + *473*
						— 468
		G) Dla wyrobów kapeluszniczych.				
	440	Subwencya na budowę warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach, I półroczna rata 4½% pożyczki komun. 60.000 K na 33 lat *nadzwyczajne*	—	—	1.800	1.800
						— 1.800
		II) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.				
	441	Szkoła rzemieślnicza dla kobiet w Krakowie .	2.000	—	2.000	—
	442	„ przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—	600	600
	443	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400	—	1.400	—
	444	Szkoła specyalna robót kobiecych PP. Benedyktynek w Przemyślu	840	—	840	—
	445	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Kołomyi. .	1.600	—	1.600	—
		Razem . .	5.840	—	6.440	600
						600
		I) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
	446	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200	—
	447	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	3.400	—	3.400	—
	448	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:				
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108	—
		b) na zapomogi dla majstrów	800	—	800	—
		Do przeniesienia . .	9.508	—	9.508	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		Z przeniesienia . .	9.508	—	9.508	—
	449	C. k. szkoła kowalska w Sułkowicach:				
		a) subwencya na utrzymanie	1.061	86	1.024	*38*
		b) na kurs majstrów	—	—	1.000	1.000
		c) reszta na budowę szkoły i wodociąg .	2.994	02	3.000	6
		d) na budowę warsztatu spółkowego I. rata od zaciągnąć się mającej pożyczki . .	—	—	800	800
	450	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu, I rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	15.000	—	15.000	—
		Razem { zwyczajne .	10 569	86	11.532	—1.000
		{ *nadzwyczajne*	17.994	02	18 800	+*38* —806
		Ogółem . .	28.563	88	30.332	—1.806
						38
						—1.768
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.				
	451	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie zwyczajne .	9.303	20	9.660	357
		nadzwyczajne .	500	96	500	*1*
	452	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	3.139	34	3.140	—
	453	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu . . .	24.000	—	24.000	—
	454	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu	4.000	—	4.000	—
	455	Muzeum przemysłowe we Lwowie . . .	6.000	—	6.000	—
	456	„ „ w Krakowie . . .	6.000	—	6.000	—
	457	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiłki dla kandydatów kształczących się na nauczycieli szkół przemysł. uzupeł.	2.395	—	3.600	1.205
		b) na inne stypendya przemysłowe . .	29.942	20	30.000	58
	458	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych	4.010	—	6.000	1.990
	459	Na kursa majsterskie	11.068	86	10.000	*1.069*
	460	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w r. 1904	5.821	28	10.000	4.179
	461	Na druki dla szkół zawodowych . . .	999	92	1.000	—
	462	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych	3.751	75	4.000	248
	463	Czyrniańska Teofila, stały dar z łaski . .	800	—	800	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	111.231	55	118.200	8.037
		{ *nadzwyczajne* .	500	96	500	*1.069* *1*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przeliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	111.231	55	118.200	8.037
		nadzwyczajne .	**500**	**96**	**500**	*1.069*
						1
	463*a*)	Standejska Marya wdowa po instruktorze tkackim w Korczynie, pensya emerytal.. .	1.140	—	—	*1.140*
	464	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłow.	777	88	6.000	5.222
		Razem { zwyczajne .	113.149	43	124.200	—13.259
		nadzwyczajne	**500**	**96**	**500**	+*2.209*
						+*1*
		Ogółem . .	113.650	39	124.700	—13.259
						+*2.210*
						—11.049
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	465	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . .	400	—	400	—
	466	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki .	14.738	02	6.000	*8.738*
		b) sekretarz: *α*) płaca	4.800	—	4.800	—
		β) dodatek aktywalny . .	840	—	840	—
		c) aplikant	1.400	—	1.400	—
		d) mundant	613	34	600	*13*
		e) referent techniczny:				
		α) płaca	2.700	—	3.600	900
		β) dodatek aktywalny . . .	540	—	720	180
		Razem . .	26.031	36	18.360	—1.080
						+*8.751*
						+*7.671*
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	467	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe .	21.380	79	20.000	*1.381*
	468	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000	—
	468*a*)	Spółka przemysłowa „Trud“ we Lwowie (z tego 200 K na szkołę a 300 K na bursę) .	500	—	500	—
	469	Dotacya krajowa funduszu pzzemysłow. (I. rata z 35-lecia)	**100.000**	—	**100.000**	—
		Razem { zwyczajne .	23.880	79	22.500	+*1.381*
		nadzwyczajne	**100.000**	—	**100.000**	—
		Ogółem . .	123.880	79	122.500	+*1.381*
						+*1.381*
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	470	Szkoła handlowa w Krakowie	16.000	—	16.000	—
	471	Akademia handlowa we Lwowie . . .	16.000	—	16.000	—
		Do przeniesienia . .	32.000	—	32.000	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		Z przeniesienia . .	32.000	—	32.000	—
	472	Na stypendya dla młodzieży handlowej . .	3.600	—	3.600	—
	473	Subwencya dla „Kraj. Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych: zwyczajne . . .	15 000	—	15.000	—
		nadzwyczajne . .	15.000	-	15.000	—
	473*a*)	Na cele lustracyi spółek przemysłowo-wytwórczych, do rozporządzalności Wydziału kraj.	4.800	—	4.800	—
		Razem { zwyczajne .	50.600	—	50.600	—
		{ *nadzwyczajne*	19.800	—	19.800	—
		Ogółem . .	70.400	—	70.400	—

Uzasadnienie różnic.

Na rok 1904 uchwalono . . . . . 638.596 K — g
wydano . . . . . 624 800 „ 59 „
wydano *mniej* o . . . . 13.795 K 41 g

głównie z powodu, że wydano w dziale I. na szkoły uzup. przemysłowe *mniej* o 4.243 K, skutkiem nieotwarcia szkół w Starym Samborze, Turce i Trembowli, zwinięcia szkoły w Sądowej Wiszni tudzież niezużycia kredytów na nowe szkoły i na nagrody uczniów za rysunki; w dziale II. na szkoły zawodowe *mniej* o 7.555 K skutkiem nieużycia kredytów budowlanych w Grybowie, Myślenicach i Sułkowicach kredytu na materyał w Dżurowie subwencyi dla kursu majsterskiego w Sułkowicach i dla szkoły przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie, oraz oszczędności z powodu intercalare i większej sprzedaży w szkołach szewskich, wreszcie z powodu zwinięcia warsztatu tkackiego w Korczynie; w dziale III. na ogólne cele szkolnictwa *mniej* o 11.049 K skutkiem niezużycia kredytu na nowe warsztaty, gdyż z kredytu tego uzupełniono tylko maszyny i narzędzia kraj. szkole szewskiej w Kołomyi prywat. szkółkom koszykarskim w Przewrotnem, Chyszewicach, Żurawnie i sprzęty szkole koronkarskiej w Jaworowie — wreszcie skutkiem niezużycia kredytu na nauczycieli wędrownych, gdyż odbył się tylko jeden kurs tkacki w Czarnym Dunajcu i jeden koszykarski w Dobczycach oraz na koszta inspekcyi i nadzoru szkół którego jednak oszczędność w myśl przyzwolonego „virement“ pokrywa przekroczenie kosztów podróży członków kraj. Komisyi przemysłowej w dziale IV., czyli **razem wydano** *mniej* o 22.847 K, natomiast wydano *więcej* w dziale IV. o 7.671 K na koszta podróży członków kraj. Komisyi przemysłowej i w dziale V. *więcej* o 1.381 K na zasiłki na cele przemysłowe, czyli razem *więcej* o 9.052 K a zatem **ogółem** *mniej* j. w. o 13.795 K.
W szczególności:

W dziale I. *poz. 334—388.* Wydatki zwyczajne w ogóle *mniejsze* o 5.679 K z powodu niezużytkowania kredytów na projektowaną szkołę w Starym Samborze, Trembowli i Turce w łącznej kwocie 2.400 K, których otwarcie w r. 1904 jeszcze nie przyszło do skutku, ze względu na nieukończone rokowania co do przyczyniania się czynników miejscowych do kosztów utrzymania tych szkół, dalej z powodu zaoszczędzenia na szkole w Sądowej Wiszni 565 K skutkiem jej zwinięcia gdyż czynniki miejscowe nie chciały podwyższyć dotychczasowej subwencyi 200 K nie stojącej w żadnym stosunku do kosztów utrzymania szkoły, tudzież z powodu zużytkowania w innych szkołach zapasów kasowych z roku ubiegłego. Wydział

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

krajowy użytkując wspomniane zapasy zaoszczędził sumę 4.200 K z której jednak na podstawie przyznanego „virement“ pokrył w innych szkołach większe według niezbędnej potrzeby wydatki na sumę 1.486 K i tym sposobem zaoszczędził z tego tytułu kwotę 2.714 K.

W dziale I. *poz. 389.* Wydatki zwyczajne *większe* o 2.000 K z powodu, iż okazała się konieczna potrzeba zaopatrzenia szkół w odpowiednie biblioteczki do lektury prywatnej, które miałyby na celu umoralnienie i ogólne kształcenie młodzieży.

W dziale I. *poz. 390.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 512 K wedle potrzeby, gdyż udzielono 43-em szkołom po 16 K.

W dziale I. *poz. 391.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 52 K z powodu, iż z kredytu tego dano tylko na pierwsze koszta założenia nowej szkoły w Starym Samborze resztę zaś użyto na środki naukowe dla szkoły w Kętach, na otwarcie kursu handlowego w Jarosławiu i na utworzenie oddziału równorzędnego I klasy przemysł w Białej.

W dziale II. grupa A) Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 231 K głównie z powodu intercalare i większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w Grybowie oraz nie wejścia jeszcze w życie oddziału maszynowego w Kalwaryi. W dziale tym ogółem jak wskazują dołączone szczegółowe zamknięcia, zaoszczędzone wskutek większych wpływów ze sprzedaży wyrobów i intercalare w Dynowie, Dżurowie Leżajsku, Warzycach, Zatorze, Grybowie i Kamionce tudzież skutkiem nieużycia kredytów na nowy lokal w Wojsławiu i na dział maszynowy w Kalwaryi, łącznie kwotę 6.243 K z tego jednak na podstawie przyzwolonego „virement“ pokryto przekroczenia skutkiem mniejszych subwencyj państwowych we Wielowsi, Tłumaczu, Stanisławowie i Jaworowie na 4.131 K skutkiem przeniesienia szkoły koszykarskiej z Siedlca do Nieznanowic i udzielenia szkole w Rudkach funduszu obrotowego na poparcie produkcyi wyrobów okolicznych oraz większych wydatków na utrzymanie uczniów w Niżniowie na 1.881 K razem przeto pokryto przekroczeń na 6.012 K, skutkiem czego ogólne zaoszczędzenie w tym dziale wynosi j. w. tylko 231 K.

W dziale II. grupa A) Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 1.700 K z powodu nieużycia kredytu 350 K na materyał dla Dżurowa, gdyż na ten cel pozostał szkole zapas z r. 1903 i kredytu 1.350 K na zapłacenie I. raty od zaciągnąć się mającej pożyczki na budowę szkoły w Grybowie skutkiem nieukończonych rokowań z gminą.
Przeniesiono zaś na r 1905 z kredytu *nadzwyczajnego* w tym dziale a) I. ratę na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K, celem wypłacenia jej z II. połową zasiłku uchwalonego na tę budowę w budżecie na r. 1905.
b) I. ratę na budowę c. k. szkoły mechaniczno-ślusarskiej w Tarnopolu w kwocie 15.000 K, celem wypłacenia jej wraz z II. ratą uchwaloną w budżecie na r. 1905 na poczet przyrzeczonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 26. października 1903 kwoty 45.000 K.

Z kredytów zaś z lat ubiegłych w tej grupie, przeniesionych wedle zamknięcia rach. za r. 1903 na rok 1904 mianowicie:
a) kwota 4.324 K 27 g na raty dla pożyczki w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 26. października 1903 na budowę szkoły w Grybowie, zwróconą została do dochodów fund. krajowego w rubr. IX. (jak zamknięcie rach. za rok 1904) z tego powodu, że w budżecie na rok 1905 uchwalone są obydwie raty półroczne od zaciągnąć się mającej pożyczki.
b) kwota 1.069 K 32 g na pokrycie reszty kosztów budowy szopy i lakierni w Grzymałowie, użytą została na przeznaczony cel jak podano w szczegółowem zamknięciu tej szkoły.
c) kwota 4.200 K (uwaga w dziale II. A) za r. 1903) na raty dla pożyczki w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. lipca 1902 na pokrycie reszty kosztów budowy szkoły stolarskiej w Stanisławowie — zwróconą została do dochodów fund. krajowego w rubr. IX. (jak zamk. rach za r. 1904) z tego powodu, że w budżecie na r. 1905 uchwaloną jest potrzebna rata od zaciągnąć się mającej pożyczki
Reszta zaś kosztów budowy tej szkoły poniesiona w r. 1903 i w r. 1904 a przeniesiona na rok 1905 w celu pokrycia z zaciągnąć się mającej pożyczki wynosi 47.439 K 55 g.

W dziale II. grupa B) Wydatki zwyczajne *większe* o 1.235 K, a to w Kołomyi o 546 K, skutkiem mniejszych dochodów ze sprzedaży wyrobów i w Podgórzu o 689 K skutkiem mniejszej subwencyi państwowej.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

W dziale II. grupa C) Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 2.866 K, gdyż skutkiem większych wpływów ze sprzedaży wyrobów i nie użycia kredytów na trzeciego przodownika w Witkowie i Starym Sączu zaoszczędzono 2.870 K a natomiast w Dobczycach wydano *więcej* o 4 K.

W dziale II. grupa D) Wydatki zwyczajne *większe* o 643 K głównie z powodu nieprzewidzianego wydatku na osuszenie farbiarni w Rakszawie. W dziale tym jak wskazują szczegółowe zamknięcia — ogółem zaoszczędzono skutkiem mniejszych potrzeb w Krośnie, Glinianach i Rychwałdzie o 1.687 K i skutkiem zwinięcia warsztatu w Korczynie 1.554 K razem zaoszczędzono 3 241 K z tego jednak na podstawie dozwolonego „virement“ pokryto przekroczenia skutkiem niewypłynięcia subwencyi powiatowej w Gorlicach na 241 K w Kosowie, Łańcucie i Wilamowicach wedle potrzeby na 112 K i w Rakszawie skutkiem nieprzewidzianego wydatku na osuszenie farbiarni oraz wpływu mniejszej subwencyi państwowej na 3.531 K razem pokryto przekroczeń na 3.884 K, skutkiem czego ogólne przekroczenie w tym dziale wynosi j. w. 643 K.

Przeniesiono zaś na rok 1905 A) z kredytów *nadzwyczajnych* w tej grupie na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie z przyznanych uchwałą Wys. Sejmu z dnia 26. października 1903 — 15.000 K.

a) przeniesiono na rok 1904 kredyt z r. 1903 na I. ratę w kwocie 5.000 K, jak zamknięcie za r. 1903.

b) kredyt z r. 1904 na II. ratę w kwocie 5 000 K.

a to celem wypłacenia całej kwoty 15.000 wraz z III. ratą uchwaloną w r. 1905.

2. na budowę internatu w Rakszawie z kredytu roku 1904 kwotę 2.500 K celem wypłacenia jej przedsiębiorcy wraz z resztą należytości uchwaloną w budżecie na r. 1905.

B) z zysków na produkcyi szkoły krośnieńskiej (jak szczegółowe zamknięcie tej szkoły) kwotę 3.000 K, na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach.

W dziale II. grupa F) Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 468 K, gdyż skutkiem większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w Zakopanem i mniejszych potrzeb w Bobowej zaoszczędzono 941 K z tego jednak skutkiem mniejszej subwencyi państwowej dla Makowa pokryto przekroczenie 473 K

W dziale II *poz. 440.* Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 1.800 K z powodu iż nie było potrzeby użytkowania tego kredytu gdyż budowa warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach nie przyszła jeszcze do skutku a w budżecie na rok 1905 jest kredyt na ratę.

W dziale II. *poz. 442.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 600 K z powodu iż nie było potrzeby użytkowania tego kredytu gdyż szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie została zwiniętą.

W dziale II. *poz. 449a)* Wydatki zwyczajne *większe* o 38 K wedle potrzeby.

W dziale II. *poz. 449b)* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.000 K, gdyż z powodu budowy szkoły nie było kursu dla majstrów.

W dziale II. *poz. 449c)* Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 6 K wedle potrzeby.

W dziale II. *poz. 449d)* Wydatki *nadzwyczajne mniejsze* o 800 K gdyż skutkiem zaciągnięcia pożyczki na budowę warsztatu spółkowego dopiero w r. 1905 (w którym to roku jest odpowiedni kredyt) nie było potrzeby użytkowania tego kredytu.

W dziale III. *poz. 451.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 357 K wedle potrzeby.

W dziale III. *poz. 451.* Wydatki *nadzwyczajne większe* o 1 K wedle potrzeby.

W dziale III. *poz. 453.* Przeniesiono na rok 1905 cały kredyt zwyczajny z r. 1904 w kwocie 24.000 K i kredyty z r. 1902 i 1903 w kwocie 16.000 K (jak zamknięcie rach. za rok 1903) razem 40.000 K o czem zdano sprawę Wys. Sejmowi przy preliminarzu na r. 1905 i w uwzględnieniu przeniesionych kredytów w budżecie na rok 1905 dla szkoły w Drohowyżu nic nie uchwalono.

W dziale III. *poz. 457.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1 263 K wedle potrzeby. Oszczędność ta służy na pokrycie przekroczenia w poz. 467.

W dziale III. *poz. 458.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.990 K z powodu iż odbyły się tylko dwa kursa tkackie w Czarnym Dunajcu i koszykarski w Dobczycach. Oszczędność ta w myśl dozwolonego virement pokrywa przekroczenie w poz. 459.

W dziale III. *poz. 459.* Wydatki zwyczajne *większe* o 1.069 K z powodu urządzenia w roku 1904 pięciu kursów szewskich, z których dwa były we Lwowie od 15. stycznia do 8. marca i od 17. października do 10. grudnia 1904, po jednym zaś kursie w Krakowie Rzeszowie i w Przemyślu, następnie urządzenia kursu murarskiego w Sieniawie i subwencyonowania kursu krawieckiego w Krakowie i kursu różnych zawodów w Jarosławiu. Przekroczenie w tej pozycyi pokrywa całkowicie oszczędność w poz. 458.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

W dziale III. *poz. 460.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 4.179 K, z powodu, iż z kredytu tego sprawiono tylko maszyny i narzędzia dla krajowej szkoły szewskiej w Kołomyi, prywatnym szkółkom koszykarskim w Przewrotnem, Chyszewicach i Żurawnie, oraz sprzęty szkole koronkarskiej w Jaworowie

W dziale III. *poz. 462.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 248 K wedle potrzeby.

W dziale III. *poz 463. a)* Wydatki zwyczajne *większe* o 1.140 K, z powodu śmierci instruktora warsztatu tkackiego w Korczynie i przyznania pozostałej wdowie w myśl statutu emerytalnego pensyi wdowiej.

W dziale III. *poz. 464.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 5.222 K, wedle potrzeby. Oszczędność ta służy na podstawie dozwolonego *virement* na pokrycie przekroczenia w pozycyi 466 *a*).

Przeniesiono zaś na rok 1905 w tym dziale z kredytów lat ubiegłych, (jak zamknięcie rachunkowe za rok 1903, dział VI.) kwotę 3.084 K 32 g na wydawnictwo wzorów rysunkowych i podręczników tkackich celem pokrycia kosztów ukończonego już wydawnictwa.

W dziale IV. *poz. 466. a)* Wydatki zwyczajne *większe* o 8.738 K pokrywa w znacznej części zaoszczędzenie w poz. 464, tak, że właściwe przekroczenie tej pozycyi wynosi tylko 3.516 K, które spowodowane zostało częstemi lustracyami fachowemi szkół i liczniejszemi badaniami przedsiębiorstw przemysłowych, podających się o zasiłki i pożyczki z funduszu przemysłowego.

W dziale IV. *poz. 466. d)* Wydatki zwyczajne *większe* o 13 K wedle potrzeby.

W dziale IV. *poz 466. c)* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.080 K z powodu zamianowania referenta technicznego dopiero od dnia 1. kwietnia 1904.

W dziale V. *poz. 467.* Wydatki zwyczajne *większe* o 1 381 K pokrywa prawie w zupełności na podstawie dozwolonego *virement* zaoszczędzenie w poz. 457, tak, że właściwe przekroczenie w tej pozycyi wynosi tylko 118 K, usprawiedliwione licznemi podaniami o zasiłki tak samoistnych producentów, jakoteż młodzieży o stypendya na kształcenie się zagranicą kraju.

W rubr. XII. ogółem wydatki zwyczajne *mniejsze* o 9.490 K, głównie z powodu nieotwarcia nowych szkół uzupełniających w Starym Samborze, Turce i Trembowli, ani też żadnego nowego warsztatu zawodowego, zwinięcia krajowego warsztatu w Korczynie i mniejszego wydatku na utrzymanie szkoły szewskiej w Witkowie i Starym Sączu. Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 4.305 K, z powodu niezużycia wstawionych rat dla zaciągnąć się mających pożyczek na budowę szkoły kołodziejskiej w Grybowie, warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach i warsztatu spółkowego kowalskiego w Sułkowicach.

Razem wydatki *mniejsze* o 13.795 K.

Z kredytów przeniesionych na rok 1904 z lat ubiegłych:

a) użyto kwotę 1.069 K 32 g na budowę szopy i lakierni w szkole kołodziejskiej w Grzymałowie;

b) zwrócono do dochodów funduszu krajowego rubr. IX. kwotę 8.524 K 27 g t. j. kwotę 4.324 K 27 g na raty dla pożyczki na budowę szkoły kołodziejskiej w Grybowie i kwotę 4 200 K na ratę dla pożyczki na pokrycie reszty kosztów budowy szkoły stolarskiej w Stanisławowie.

Przeniesiono na rok 1905:

a) z kredytów lat dawniejszych kwotę 24.084 K 32 g, t. j. 5.000 K jako I ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie, 16.000 K na założenie szkoły rzemiosł w Drohowyżu i 3.084 K 32 g na wydawnictwo wzorów rysunkowych i podręczników tkackich;

b) z zysków na produkcyi krośnieńskiej w latach ubiegłych kwotę 3.000 K na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach;

c) z kredytów roku 1904 zwyczajnych kwotę 24.000 K, jako resztę wstawioną na pierwsze koszta szkoły rzemiosł w Drohowyżu;

d) z kredytów roku 1904 nadzwyczajnych kwotę 27.500 K, t. j. I ratę na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K, II. ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie w kwocie 5.000 K, resztę na budowę internatu w szkole sukienniczej w Rakszawie w kwocie 2.500 K i I. ratę zasiłku na budowę c. k. szkoły mechaniczno-ślusarskiej w Tarnopolu w kwocie 15.000 K. Razem przeniesiono kredytów na rok 1905 na kwotę 78.584 R 32 g a wydatków z tytułu reszty kosztów budowy szkoły stolarskiej w Stanisławowie na kwotę 47.439 K 55 g do pokrycia z zaciągnąć się mającej w tym celu pożyczki w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. lipca 1902.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIII.		**Długi krajowe.**				
	474	Umorzenie pożyczki 80.800 K zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską:				
		a) L. i LI. rata kapitału . 3 747 K 70 g				
		b) 5% odsetki . . . . 1.587 „ 59 „	5.335	29	5.335	—
	475	Umorzenie pożyczki 20.000 K zaciągniętej przez Zgromadzenie SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie, w galic. Kasie oszczędności:				
		a) XLVI. i XLVII. rata kapitału . . . . . 659 K 62 g				
		b) 5% odsetki . . . . 583 „ 66 „	1.243	28	1.243	—
	476	Umorzenie pożyczki 10.000 K zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności:				
		a) XXII. rata kapitału . . 780 K 18 g				
		b) 5¼% odsetki z góry. . 17 „ 32 „				
		c) koszta stemplowe . . 3 „ 16 „	800	66	794	7
	477	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty kapitału 693.592 K 68 g, użytego na budowę tegoż szpitala, a mianowicie:				
		a) XIV rata kapitału . . 19.361 K 64 g				
		b) 4½% odsetki . . . 19.794 „ 82 „	39.156	46	39 157	—
	478	Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów im wartości 584 659 K 70 g wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej, na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół . . .	25.775	38	25.775	—
	479	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im wartości 58 850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego .				
		a) XXII. i XXIII. rata kapitału . . . . . 580.500 K — g				
		b) 4% odsetki . . . . 2,179.911 „ — „				
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowaniu obligacyi itp. 8.261 „ 93 „	2,768.672	93	2,735 644	33.029
	480	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		a) Galicyi wschodniej . . 2.940 K				
		b) „ zachodniej . . 210 „				
		c) Wielk Ks. Krakowskiego. — „	3.150	—	3.000	150
		Do przeniesienia . .	2,844.134	—	2,810.948	33.186

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIII.		Z przeniesienia . .	2,844.134	—	2,810.948	*33.186*
	480*a*)	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	49 205	38	—	*49.206*
	481	Umorzenie pożyczki 160.000 K zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego, na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego ($^1/_3$ część XVI. i XVII. raty z rocznych 8.400 K):				
		a) w kapitale . . . . 2.029 K 98 g				
		b) w 4% odsetkach . . . 5.116 „ 88 „				
		c) $^1/_8$% na administracyę . 319 „ 80 „				
		d) stempel do kwitu . . 26 „ 67 „	7.493	33	2.810	*4.683*
	482	Umorzenie pożyczki 800.000 K zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:				
		a) XXXI i XXXII. rata kapitału . . . . . 34.784 K 84 g				
		b) $4^1/_2$% odsetki z góry . 18.199 „ 16 „	52.984	—	52.984	—
	483	Umorzenie pożyczki 200.000 K na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XV. i XVI. rata:				
		w kapitale . . . . 2.790 K 24 g				
		w 4% odsetkach . . 7.256 „ 24 „				
		$^1/_8$% na administracyę 453 „ 52 „				
		stemple do kwitu . . 40 „ — „	10.540	—	10 540	—
	484	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	441	14	40	*401*
	484*a*)	Na spłatę dawniejszych długów krajowych .	1.638	40	—	*1.638*
	485/486	Na $4^1/_1$% odsetki od pożyczki 1,193.550 K, zaciągnąć się mającej na rozszerzenie budynków kulparkowskich (za $^1/_2$ roku) .	—	—	26.855	26.855
		Suma rubryki XIII. .	2,966.436	25	2,904.177	+*89.114* −26.855 +*62.259*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 476. Wydatek większy o drobną różnicę.

Do poz. 479. Wedle specyalnego zamknięcia rachunku tej pożyczki za rok 1904.

Do poz. 480. Wydatek większy w miarę zgłoszeń obligacyj do wypłaty a mianowicie:

Należytość za niezgłoszone do wypłaty obligacye, wynosiła z końcem roku 1903:

a) w Galicyi wschodniej	46.095 K	
b) „ „ zachodniej	27.216 „	
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem . . .	2.625 „	75 936 K
Do przeniesienia . .		75.936 K

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Z przeniesienia . . .		75.936 K
Na poczet tego spłacono w r. 1904		3.150 „
pozostaje przeto z końcem r. 1904 zaległość:		
a) w Galicyi wschodniej	43.155 K	
b) „ „ zachodniej	27.006 „	
c) „ Wielkiem Księstwem Krakowskiem . . .	2.625 „	72.786 K

Do poz. 480. a). Niepreliminowany ten wydatek stanowią zapłacone odsetki *bierne* od chwilowo używanych kapitałów rozmaitych funduszów, przeważnie zaś funduszów regulacyjnych i konserwacyjnych rzek. Odsetki zaś czynne od lokacyi kapitałów fnnduszu krajowego, wykazane są w rubr. XI. poz. 76 doch. W myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 106648/1903 wykazuje się począwszy od r. 1904. odsetki powyższe *„brutto“*, zaś od r. 1905 począwszy, są już w ten sposób preliminowane.

Do poz. 481. Wydatek *większy* o 4.683 K z powodu bowiem oddania w dniu 1 września 1904. przez Bank krajowy Wydziałowi krajowemu skrzydła gmachu, na którego budowę pożyczkę zaciągnięto, przestał tenże Bank płacić $^2/_3$ części raty pożyczki hipotecznej a spłatę ich objął fundusz krajowy.

Do poz. 484. Wydatek *większy* nieprzewidziany spowodowany kosztami wywalczenia sum hipotekowanych na nieruchomościach.

Do poz. 484 a). Wydatek *niepreliminowany* poniesiony na pokrycie niedoboru pożyczki krajowej z r. 1901.

Do poz. 485/486. Wydatku nie było, gdyż pożyczkę zaciągnięto dopiero w roku 1905. Wprawdzie budowę pawilonów kulparkowskich rozpoczęto już w r, 1904, ale wydatki stąd wynikłe pokryte zostały zaliczkowo z ogólnych zapasów kasowych, a zwrócone z funduszu budowy w r. 1905 z zaciągniętej pożyczki. (Patrz wyjaśnienia w zamknięciu rach. budowy pawilonów kulparkowskich za r. 1904).

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
XIV.		**Wydatki rozmaite.**				
		Wydatki w budżecie wyszczególnione:				
		zwyczajne .	387.022	53	387.524	502
		nadzwyczajne .	**16.112**	**59**	**21 000**	4.887
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione . .	4.642	17	—	*4.642*
		Suma rubryki XIV. . .	407.777	29	408.524	—5.389
						+4.642
						—747
		Poszczególnienie.				
	487	Do rozporządzalności Wydziału krajowego:				
		1. Zapomogi i gratyfikacye udzielone urzędnikom, dyurnistom, sługom i ich rodzinom	33.216 K — g			
		2. Zapomogi dla gmin z powodu pożarów i powodzi	13.215 „ — „			
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się w rozmaitych zawodach, na prace i podróże naukowe	4.150 „ 50 „			
		Do przeniesienia .	50.581 K 50 g			

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIV.	487	Z przeniesienia . 50.581 K 50 g				
		4. Koszta pogrzebów zasłużonych mężów, zakupno wieńców dla nich i zasiłki na koszta pogrzebów urzędników i sług krajowych 1.932 „ — „				
		5. Cele dobroczynne i zasłużeni starcy . . 3.371 „ 72 „				
		6. Ramy do portretu J. E. Marszałka hr. Stanisława Badeniego. . . . 320 „ — „				
		7. Koszta administracyi zamku w Olesku . . . 327 „ 88 „				
		8. Rozmaite . . . . 3.466 „ 90 „	60.000	—	60.000	—
	488	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	24.000	—
	489	Na misye katolickie, do rozporz. Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
	490	Na kościół polski w Wiedniu, (VII. i VIII. rata z 20-tu rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały W. Sejmu z d. 4. maja 1900) .	3.000	—	3.000	—
	491	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 3,000.000 K zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych .	88.920	—	88.920	—
	492	Na szkołę kadetów we Lwowie, VII. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000	—
	493	Na pokrycie 66% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez gal. fundusz propinacyjny w myśl §. 100 ustawy z d. 25. października 1896 Nr. 220. Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	82.104	—	82.104	—
	494	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych, za ubytek w dochodach opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 29. stycznia 1898	99.726	—	100.000	274
	495	Na koszta urządzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich . .	7.772	53	8.000	228
	496	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	500	—	500	—
		Do przeniesienia . .	377.022	53	377.524	502

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIV.		Z przeniesienia . .	377.022	53	377.524	502
	497	Towarzystwo tatrzańskie, *stała subwencya* . .	1.000	—	1.000	—
	498	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, *zasiłek stały*	9.000	—	9.000	—
	499	Na biura pośrednictwa pracy *nadzwyczajne* .	5.000	—	5.000	—
	500	Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apost. Mości *nadzwyczajne*	11.112	59	16 000	4.887
		Razem { zwyczajne . .	387.022	53	387.524	—502
		{ *nadzwyczajne* .	16.112	59	21.000	—4.887
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych .	403.135	12	408.524	—5.389
		Wydatki w budżecie nieposzczególnione.				
	500*a*)	Koszta pogrzebu ś. p. Apolinarego Jaworskiego *(bezzwrotne)*	4.276	06	—	*4.276*
	500*b*)	Zaliczka dopłacona przy kupnie efektów dla gminy Kobylany *(bezzwrotna)* . . .	—	05	—	—
	500*c*)	Mylny wydatek w kasie szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu *(zwrotny)* . . .	50	75	—	*51*
	500*d*)	Zaliczki dopłacone w zastępstwie gmin, przy zakupnie efektów *(zwrotne)*	315	31	—	*315*
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych	4.642	17	—	*+4.642*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 494. Wydatek *mniejszy* o 274 K z powodu niepodniesienia pełnych rat bonifikacyi przez Wydziały powiatowe.

Do poz. 495. Wydatek *mniejszy* o 228 K stosownie do potrzeby.

Do poz. 500. Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia zamku król. na Wawelu uchwalono w tej pozycyi nadzwyczajny kredyt 16.000 K — g
Ponieważ jednak na ten cel w r. 1904 specyalnej pożyczki nie zaciągano, lecz odnośne wydatki pokrywane były z ogólnych zapasów kasowych funduszu krajowego — zatem z pozycyi tej pokryto częściowe odsetki od chwilowych pożyczek funduszu krajowego w kwocie . . . . . 11.112 „ 59 „
reszta zaś . . . . . 4.887 K 41 g
stanowi zaoszczędzenie wyznaczonego kredytu.

Wydatki na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w roku 1904 ponoszone z tej pozycyi są następujące:

1. C. k. wojskowy oddział budowniczy na budowę koszar . 1,000.000 K — g

Do przeniesienia . . 1,000.000 K — g

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

	Z przeniesienia . .	1,000.000 K — g
2.	Słęk Franciszek, zaliczka na zakupno gruntu pod budowę koszar	195.413 „ 33 „
3.	Należytość depozytowa od legatu ś. p. Rysza	95 „ 37 „
4.	Wydatki kancelaryjne	4 „ 70 „
	razem	1,195.513 K 40 g

Na pokrycie tych wydatków było do dyspozycyi:

1.	Legat ś. p. Kazimierza Rysza z Krakowa	1.000 K — g	
2.	Niezużyta w r. 1903 subwencya krakowskiej Kasy oszczędności	320.061 „ 44 „	
3.	Niezużyta reszta zaliczki wydanej p. Słękowi (jak poz. 2 wyd.)	363 „ 33 „	321.424 „ 77 „
	Niedobór zaś w kwocie		874.088 K 63 g

jako niemający w r. 1904 pokrycia, przeniesiono do rubr. XIV. poz. 531 z r. 1905.

Do poz. 500 a) Wydatek nieprelimiowany w myśl uchwały sejmowej z d. 29. października 1904. LW. 107021/904.

Do poz. 500 c) i d). Wydatki nieprelimiowane mające pokrycie, w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych w kwocie 366 K.

Część II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
I.		**Zarząd.**				
	1	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych . . .	33.152	24	28.000	*5.152*
	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	35 285	17	30.000	*5.285*
	3	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	5.691	36	5.000	*692*
	4	Sprzedaż książek i druków	7.478	27	7.000	*478*
	5	Różne przygodne	20	—	200	180
		Suma rubryki I. . .	81.627	04	70.200	*+11.607* —180
						+11.427

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *większy* osiągnięty z poborów wypłaconych:

z rubr. II.	12.222 K	90	g
„ „ VIII.	9 219 „	91	„
„ „ IX.	10.825 „	10	„
„ „ X.	761 „	**33**	„
„ „ XII.	123 „	—	„
Razem j. w. . . .	33.152 K	24	g

„ „ *2.* Dochód *większy* w miarę ściągniętych zaliczek.

„ „ *3.* Dochód *większy* z powodu dostarczenia większej ilości prądu elektrycznego dla filii c. k. uprzyw. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu.

„ „ *4.* Dochód *większy* w miarę sprzedanych książek, oddanych w komis księgarniom.

„ „ *5.* Dochód *mniejszy*, nie dający się z góry przewidzieć.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
II.		**Sprawy zdrowotne.**				
	6	Nadwyżka dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddział syfilityczny . . 12.172 K 55 g „ obłąkanych . . 1 690 „ 43 „	13.862	98	28.641	14.778
	7	Nadwyżka dochodów szpitala lwowskiego oddziału chorych i położnic z klinikami .	—	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	47.556	98	48.580	1.023
	9	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	61.941	28	58.000	*3.941*
		Do przeniesienia . .	123.361	24	135.221	15.801 *3.941*

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K
II.		Z przeniesienia . .	123.361	24	135.221	15.801 *3.941*
	10	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	161	32	50	*111*
	11	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich . . .	1.117	79	1.020	*98*
	11*a*)	Niezużyta reszta kredytu z roku 1903 na instalacyę światła elektrycznego w klinikach przy szpitalu lwowskim	1.235	50	—	*1.236*
	11*b*)	Niezużyta reszta kredytu z roku 1902 na rozszerzenie mieszkania SS. Miłosierdzia przy szpitalu lwowskim	1 692	72	—	*1.693*
		Suma rubryki II. . .	127.568	57	136.291	−15.801 +*7.079*
						−8.722

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 6, 7. i *8.* Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych zakładów.
„ „ *9.* Dochód *większy* w miarę zwróconych zaliczek.
„ „ *10.* Dochód *większy*, nie dający się z powodu niestałości, z góry obliczyć.
„ „ *11.* Dochód *większy* z powodu zwrotu zaległych należytości.
„ „ *11 a)* i *11 b).* Dochody niepreliminowane. (Patrz specyalne zamknięcie rachunku szpitala lwowskiego rubr. XI poz. 89 *c)* i *d).*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
III.		**Pomniki historyczne.**				
	12	Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . .	730	—	450	*280*
	12*a*)	Taksy za wyjaśnienia z ksiąg i aktów szlacheckich	8	—	—	*8*
	12*b*)	Rozmaite	113	85	—	*114*
		Suma rubryki III. . .	851	85	450	+*402*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 12. Dochód *większy*, według rachunków złożonych przez Archiwa.
„ „ *12 a).* Dochód niepreliminowany z opłat oznaczonych przez Wydział krajowy za wyciągi z ksiąg i aktów szlacheckich.
„ „ *12 b)* Niepreliminowany ten dochód dotyczy zwrotu przez Dra Kniaziołuckiego reszty nadebranej przez niego płacy. (LW. 11.516/1903).

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody większe — mniejsze K.
IV.		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
	13	Nadwyżka od funduszu policyi krajowej . .	5.421	48	3.537	*1.884*
	14—15	Kwaterunkowe i noclegowe	154.370	79	150.432	*3.939*
	16	Udział administracyi politycznej . . .	24.867	17	24.630	*237*
	17	Dochód:				
		a) z gmachu lwowskiego (dawnego) 25.872 K				
		b) „ „ „ (dobudowanego skrzydła) . . . . 11.486 „				
		c) z realności w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—	38.758	—
	17*a)*	Dochód z czynszu za wynajęcie mieszkania w gmachu lwowskim na kantynę koszarową	416	04	—	*416*
	17*b)*	Zwrot zapłaconego po koniec roku 1903 ekwiwalentu z odsetkami zwłoki i egzekutnem i podatku domowo-czynszowego . .	27.404	19	—	*27.404*
	17*c)*	4% odsetki od kapitału 100 000 K złożonego z zaoszczędzeń kwaterunkowego w latach poprzednich	4.000	—	—	*4.000*
	17*d)*	Rozmaite dochody:				
		a) ze sprzedaży zużytych sprzęt. 1.819 K 58 g				
		b) z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę . . 10.866 „ 31 „				
		c) zwrot zaliczek i odsetek od zaliczek na poczet czynszów 815 „ 95 „				
		d) rozmaite zwroty . . . 152 „ 02 „	13.653	86	—	*13.654*
	18	Zwroty wydatków szupasowych . . .	11.555	93	13.500	1.944
		Suma rubryki IV. . .	280.447	46	230.857	+*51.534* −1.944
						+*49.590*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 13. Wedle specyalnego zamknięcia rachunków.

Do poz. 14, 15 i 16. Dochody w ogóle *większe* o 4.175 K 96 g, wedle obrachunku złożonego przez c. k. Komendę żandarmeryi do LW. 24.371/05.

Do poz. 17 a). Dochód *nieprelimiowany*, uzyskany z wynajęcia na kantynę koszarową mieszkania przeznaczonego dla wachmistrza.

Do poz. 17 b). Dochód *nieprelimiowany* tytułem zwrotu z c. k. Skarbu Państwa nienależnie zapłaconego po koniec roku 1903 ekwiwalentu z odsetkami zwłoki i podatku domowo-czynszowego z realności lwowskich — a to w myśl orzeczenia Trybunału administracyjnego (LW. 15.229/904).

Do poz. 17 c—d). Dochody *nieprelimiowane* wedle obrachunku c. k. Komendy żandarmeryi (LW. 24.371/05)

Do poz. 18. Dochód *mniejszy* o 1.944 K znajduje pokrycie w pozostałych należytościach czynnych, urgowanych do LW. 81.571/1904.

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
V.		**Komunikacye.**				
	19	Myta na drogach krajowych:				
		1. Padwa Kolonia (Annopol), 2. Dąbie, 3. Rzyszki, 4. Tuszów (Malinie) . . .	6·290	—		
		5. Babice, 6. Chełmek . .	2.222	—		
		7. Bagienica, 8. Krzyż, 9. Radwan	14.000	—		
		10. Bełzec, 11. Cieszanów, 12. Makowiska, 13. Płazów, 14. Oleszyce, 15. Zapałów .	17.443	14		
		16. Kozaczyzna, 17. Łanowce, 18. Krzywcze dolne, 19. Babińce ad Dźwinogród, 20. Kozaczówka, 21. Białokiernica ad Skała, 22. Iwanków	6.850	—		
		23. Bieńczyce, 24. Zwierzyniec, 25. Kaszów, 26. Przeginia duchowna, 27. Mogiła, 28. Branice	17.500	—		
		29. Bieśnik, 30. Gródek nad Dunajcem, 31. Nowy Sącz (Załubińce), 32. Biegonice, 33. Maszkowice, 34. Krościenko, 35. Niedzica, 36. Szczawnica niżna . .	31.550	—		
		37. Bircza z Korzeńcem, 38. Tyrawa wołoska, 39. Załuż	8.702	—		
		40. Pomorzany, 41. Rozhadów	3.635	19		
		42. Jezierzany, 43. Perejmy ad Wołkowce, 44. Mielnica z Chudykowcami, 45. Uście biskupie, 46. Borszczów, 47. Korolówka .	18.400	—		
		48. Brzeżany, 49. Kozowa, 50. Horodyszcze . . .	19.780	—		
		51. Brzeźnica	1.851	—		
		52. Monasterzyska, 53. Podzameczek, 54. Buczacz-Podlesie, 55. Zaleszczyki małe	17.800	—		
		56. Busk	6.350	—		
		57. Chołojów	6.110	—		
		58. Czortków, 59. Dżuryn, 60. Koszyłowce, 61. Dawidkowce	7.060	—		
		62. Dawidów, 63. Kozielniki .	5.005	—		
		64. Darachów, 65. Dobropole, 66. Strusów (Warwaryńce)	8.050	—		
		Do przeniesienia .	198.598	33		

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
V.	19	Z przeniesienia .	198.598	33		
		67. Dębno, 68. Nowy Targ za Białym Dunajcem, 69. Nowy Targ za Czarnym Dunajcem, 70. Poron, 71. Szaflary	17.801	—		
		72. Dobrowlany, 73. Kasperowce, 74. Tłuste . .	9.501	25		
		75. Graboszyce . . .	3.650	—		
		76. Gładyszów, 77. Konieczna, 78. Ropica ruska, 79. Siary	10.080	—		
		80. Gnojnik, 81. Iwkowa, 82. Łososina dolna na górze Just., 83. Kurów, 84. Pomianowa	12.347	—		
		85. Goryczkowce, 86. Skawce	4.807	—		
		87. Gotkowice	11.200	—		
		88. Gorzyce	1.600	—		
		89. Halicz	11.300	—		
		90. Husiatyn, 91. Krogulec, .	10.266	36		
		92. Jabłonka	2.302	—		
		93. Jasionka, 94. Sokołów .	5.920	—		
		95. Jasionów polny, 96. Serafińce (Horodenka) . .	4.030	—		
		97. Jamnica	4.620	—		
		98. Jarosław	17.540	—		
		99. Jawornik polski, 100. Kańczuga	6.000	—		
		101. Pobereże koło Jezupola, 102. Sielec	3.905	—		
		103. Jeżowe, 104. Nisko (Nowosielec)	2.882	—		
		105. Kodubińce, 106. Założce .	4.042	—		
		107. Krzywe, 108. Panasówka .	3.718	60		
		109. Kurzany, 110. Kutce . .	5.005	—		
		111. Łany polskie (Łapajówka) .	8.150	—		
		112. Miechocin	2.050	—		
		113. Mosty wielkie (drogowe), 114. Mosty wielkie (mostowe), 115. Winniki pod Żółkwią, 116. Sielec „na Błotni“, 117. Nowydwór pod Krystynopolem . .	21.180	—		
		118. Mikulińce, 119. Stecowa .	16.701	—		
		120. Młynowce	2.005	—		
		121. Niewistka	470	—		
		122. Niezwiska, 123. Horodenka zwana „Raszków“ . .	4.800	—		
		124. Nozdrzec, 125. Pakoszówka	2.110	—		
		Do przeniesienia .	408.581	54		

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — wyższe K.
V.	19	Z przeniesienia . 408.581 K 54 g				
		126. Olszany 127. Przemyśl (Pratkowce) . . . 11.128 „ — „				
		128. Miłowanie, 129. Tłumacz, 130. Tyśmienica, 131. Ottynia . . . . . 14.820 „ — „				
		132. Podkamień, 133. Zalipie, 134. Demianów . . . 6.700 „ — „				
		135. Staromiejszczyzna (Podwołoczyska) . . . . 8.005 „ — „				
		136. Żydatycze (Podliski małe), 137. Pieczychwosty (Nowystaw) . . . . . 14.700 „ — „				
		138. Porzecze lubieńskie, 139. Stawczany . . . . 3.200 „ — „				
		140. Słobódka leśna (Puchary) . 1.270 „ — „				
		141. Mokra strona pod Przeworskiem, 142. Dembów (przysiółek Wojciechówka) . 6.000 „ — „				
		143. Repiechów . . . . 1.500 „ — „				
		144. Rozwadów . . . . 1.990 „ — „				
		145. Staromieście . . . 2.801 „ — „				
		146. Smykowce, 147. Zagrobela 14.710 „ „				
		148. Szpilczyn . . . . 1.120 „ — „				
		149. Schlachcińce . . . 3.400 „ — „				
		150. Kluwińce, 151. Jabłonów (Suchostaw) . . . 5.305 „ — „				
		152. Stojanów . . . . 1.525 „ — „				
		153. Wielowieś, 154. Zaleszany 3.951 „ — „				
		155. Zbaraż . . . . 2.861 „ — „				
		156. Zakopane (Ustupie) . . 1.660 „ — „	515.227	54	486.300	*28 927*
	20	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . .	2.452	01	2.400	*52*
	21	Grzywny za przestępstwa drogowe . . .	619	67	360	*260*
	22	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	2.500	—	1.500	*1.000*
	23	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna na rurociąg naftowy . .	1.689	20	1.796	107
	24	Zwroty kosztów wywłaszczenia gruntów pod budowę drogi krajowej Przeworsk-Dynów *nadzwyczajne*	3.857	82	—	*3.858*
	25	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na budowę dróg	—	—	—	—
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych (jak rubr. VIII. poz. 209 wyd.) . . .	15.902	80	3.000	*12.903*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	538.391	22	495.356	*43.142* 107
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	3.857	82	—	*3.858*

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	538.391	22	495.356	*43.142*
		{ *nadzwyczajne* .	3.857	82	—	107
						3.858
	27	Zwroty od Towarzystw kolejowych — *nadzwyczajne* — a mianowicie:				
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 13.625 K — g				
		b) zaliczkowo poniesionych kosztów komisyjnych personalu krajowego biura kolejowego, w sprawach budowy dotyczących . . . 23.955 „ 81 „				
		c) wydatków na roboty akordowe wykonywane w krajowem biurze kolejowem za wynagrodzeniem od godziny przez obcych funkcyonaryuszów w sprawach budowy . . . . . 23.430 „ 69 „	61.011	50	35.875	*25.136*
	28	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych na płace urzędników Oddziału techniczno-drogowego i krajowego biura kolejowego (jak rubr. VIII. poz. 200. i 221. wyd.) . . .	8.446	95	7.700	*747*
	29	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):				
		a) Buczacz, rata roczna . . 2.000 K — g				
		b) Sanok, rata roczna . . 500 „ — „				
		c) Stanisławów, rata roczna . 1.510 „ 80 „	4.010	80	5.103	1.092
		Razem { zwyczajne .	550.848	97	508.159	*+43.889*
						—1.199
		{ *nadzwyczajne* .	64.869	32	35.875	*+28.994*
		Suma rubryki V. .	615.718	29	544.034	*+72.883*
						—1 199
						+71.684

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 19. Dochód *większy* o 28.927 K z powodu osiągnięcia wyższych czynszów dzierżawnych dla kilkudziesięciu stacyj mytniczych.

Do poz. 20. i 21. Dochody *większe* w łącznej kwocie 312 K nie dające się naprzód ściśle obliczyć.

Do poz 22. Dochód *większy* o 1 000 K z powodu, że Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej uiścił zaległą należytość z tytułu datku dobrowolnego, deklarowanego na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów.

Do poz. 23. Dochód *mniejszy* o 107 K z powodu zniżenia Towarzystwu akcyjnemu dla przemysłu naftowego we Lwowie opłaty dotychczasowego czynszu, Towarzystwo to bowiem usunęło rurociąg naftowy z rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna na przestrzeni 1.068 m. b. (LW. 19.562/04).

Fundusz krajowy. Dochody.

Do poz. 24. Dochód *większy* o 3.858 K ponieważ Wydział powiatowy w Łańcucie uiścił resztę zaległej należytości na wywłaszczenie gruntów pod budowę drogi krajowej Przeworsk-Dynów.

Do poz. 26. Dochód *większy* o 12.903 K według rzeczywistych wpływów.

Do poz. 27. Dochód *większy* o 25.136 K z powodu zwrotów od Towarzystw kolejowych płac personalu etatowego i nieetatowego, zajętego przy budowie linii Przeworsk-Bachorz-Dynów i przy projekcie Tarnów-Szczucin i Lwów-Stojanów, tudzież z powodu zwrotu wydatków na komisye, które inżynierzy i urzędnicy krajowego biura kolejowego dla Towarzystw kolejowych przeprowadzali.

Do poz. 28. Dochód *większy* o 747 K stosownie do faktycznych zwrotów.

Do poz 29. Dochód *mniejszy* o 1.092 K z powodu, że Wydział powiatowy w Sanoku uiścił po kilkakrotnych urgensach na częściowe pokrycie pierwszej raty datku deklarowanego na wykupno gruntów pod kolej transwersalną w kwocie 1.592 K tylko 500 K.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
VI.		**Budowy wodne i melioracye.**				
	30	Zwroty zaliczek na płace	2.427	—	1.700	*727*
	31	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	52.748	63	46.416	*6.333*
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla biura melioracyjnego	16.000	—	16.000	—
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla dozorców melioracyjnych	4.000	—	4.000	—
	34	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000	—	2.000	—
	34a)	Zwroty stypendyów od uczniów kursu drenarskiego	48	—	—	*48*
		Suma rubryki VI. .	77.223	63	70.116	*+7.108*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 30. Dochód *większy* w miarę ściągniętych zaliczek.

Do poz. 31. Dochód *większy*, ponieważ z tytułu zwrotu kosztów zdjęć i projektów wpłynęło:

a)	od funduszu obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej i regulacyi Uszwicy	38.598 K	46 g
b)	od funduszu obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby i regulacyi Drwinki	9.536 „	79 „
c)	od funduszu regulacyi Łęgu	389 „	70 „
d)	„ „ zabudowania debr w Mikołajowie . . .	89 „	91 „
e)	„ „ zabudowania debr w Zniesieniu . . .	69 „	20 „
f)	„ „ obwałowania lewego brzegu Dunajca . .	2.978 „	70 „
g)	„ innych funduszów i przedsiębiorstw melioracyjnych . .	1.085 „	87 „
	Razem j. w. . . .	52.748 K	63 g

Do poz. 34 a) Dochód nieprelimiowany z powodu zwrotu stypendyów udzielonych w latach poprzednich z funduszu krajowego.

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze — *większe* K.
VII.		**Rolnictwo**				
	35	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół rolniczych	5 251	35	4.000	*1.251*
	36	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.610	—	14.780	170
	37	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	106.275	42	99.294	*6.981*
	38	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	7.259	57	7.540	280
	39	Folwark w Dublanach	49.200	79	42.624	*6.577*
	40	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . .	4.800	—	5.300	500
	41	Gorzelnia krajowa w Dublanach . . .	9.131	91	9.700	568
	42	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	7.031	07	4.100	*2.931*
	43	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	59.157	26	61.500	2.343
	44	Folwark w Czernichowie	16.414	30	12.940	*3.474*
	45	Szkoła niższa rolnicza w Horodence . .	8.008	70	7.400	*609*
	46	„ „ „ „ Jagielnicy . . .	16.054	83	13.660	*2.395*
	47	„ „ „ „ Kobiernicach . .	23.620	86	14.880	*8.741*
	48	„ „ „ „ Bereźnicy . . .	24.391	53	13.560	*10.832*
	49	„ „ „ „ Suchodole . . .	21.289	85	13.580	*7.710*
	50	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	9.733	99	9.360	*374*
	51	Zakład ogrodniczy w Zaleszczykach . . .	11.210	95	8.200	*3.011*
	52	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	3.869	45	4.500	631
	53	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie .	5.000	—	6.000	1.000
	54	Dochody kraj. składu publicznego w Krakowie	29 451	58	33 850	4.399
	55	Od Rady pow. w Zaleszczykach, na koszta założenia tamtejszej szkoły sadowniczej przez lat 5 (5-ta rata). *nadzwyczajna* . . .	—	—	1.000	1.000
	56	Od gminy miasta Zaleszczyki, jak wyżej, *nadzwyczajne*	200	—	200	—
	57	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na założenie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, 4-ta rata z przyrzeczonych 40.000 K. *nadzwyczajne*	7.000	—	7.000	—
	58	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000	—
	59	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktora mleczarstwa . . .	2.000	—	2.000	—
	60	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200	—	1.200	—
	61	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na koszta licencyonowania buhajów	8.000	—	8.000	—
	62	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000	—	4.000	—
	63	Subwencya z c. k Skarbu państwa na podniesienie uprawy tytoniu	2.000	—	2.000	—
	64	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne	458.963	41	413.968	*54.886*
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne*	7.200	—	8.200	9.891 1.000

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
VII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	458.963	41	413.968	*54.886* 9.891
		{ *nadzwyczajne* .	**7.200**	—	**8.200**	1.000
	64*a*)	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych .	**1.270**	—	—	*1.270*
	64*b*)	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na założenie niższej szkoły roln. w Suchodole .	—	—	—	—
	64*c*)	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na zakupno środków nauk. dla zimowych szkół rolniczych w Wojsławiu i Niewiarowie . .	—	—	—	—
	65	Dochody Biura patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek:				
		a) zwroty za druki i książki	33.254	44	13.000	*20.255*
		b) subwencya rządowa na cele Spółek oszczędności i pożyczek, *nadzwyczajne* . . .	**20.000**	—	**10 000**	*10.000*
		c) zwrot od fund. pożyczk. za prowadzenie zbiorow. rachunk. (płaca prakt. rach.) .	1.440	—	1.440	—
		d) zwrot zaliczek na płace od personalu biura	276	—	—	*276*
	65*d*)	Nadwyżka dochodów z funduszu kultury krajowej	3.629	01	—	*3.629*
	65*e*)	Pożyczka 850.000 K na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903 i podwyższenie wałów nadwiślańskich .	**831 549**	**34**	—	*831.549*
		Razem { zwyczajne	497.562	86	428.408	*+79.046* —9.891
		{ *nadzwyczajne*	**860.019**	**34**	**18 200**	*+842.819* —1.000
		Suma rubryki VII.	1,357.582	20	446 608	*+921.865* —10.891
						+910.974

Uzasadnienie różnic.

Do *poz. 35.* Dochód *większy* o 1.251 K w miarę zwrotu zaliczek.

Do *poz. 36—54.* Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych zakładów.

Do *poz. 55.* Dochód *mniejszy* o 1.000 K gdyż ostatnia rata subwencyi wpłynęła z r. 1903.

Do *poz. 63.* Oprócz preliminowanej subwencyi 2.000 K wpłynęła od c. k. Rządu nieprelimiowana subwencya 3.000 K którą przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. VII. doch. poz. 63. z r. 1905.

Do *poz. 64a)* Niepreliminowany ten dochód służy na pokrycie wydatków w rubr. X. poz. 286*e*).

Do *poz. 64b)* W roku 1904 wpłynęła od c. k. Skarbu Państwa niepreliminowana subwencya na koszta założenia krajowej średniej szkoły rolniczej w Suchodole w kwocie 10.100 K. Subwencyę tę przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. VII. doch. z r. 1905.

Fundusz krajowy. Dochody.

Do poz. 64c) Pozostałą z r. 1903 resztę subwencyi z c. k. Skarbu Państwa na zakupno środków naukowych dla zimowych szkół rolniczych w Wojsławiu i Niewiarowie w kwocie 406 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rubr. VII. doch. z r. 1905.

Do poz. 65a) Dochód *większy* o 20 255 K służy na częściowe pokrycie przekroczenia w rubr. X. poz. 320.

Do poz. 65b) Dochód *większy* o 10.000 K z powodu wpływu subwencyi z c. k. Skarbu Państwa za r. 1902 i 1903.

Do poz. 65c) Dochód nieprelimiowany z tytułu zwrotu zaliczek na płace.

Do poz. 65d) Dochodu tego, jako niedającego się z góry obliczyć, nie preliminowano.

Do poz. 65e) Nieprelimiowany ten dochód uzyskany gotówką z pożyczki 850.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z d. 23. i 26. października 1903 służy na pokrycie wydatku wykazanego w tej samej wysokości w rubr. X. poz. 325*a)* na zasiłki i bezprocentowe pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903 i na podwyższenie wałów nadwiślańskich (Patrz bliższe wyjaśnienia przy rubr. X. poz. 325*a)* wyd.).

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
VIII.		**Górnictwo.**				
	66	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000	—	9.000	—
IX.		**Przemysł i rękodzieła.**				
	67	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych	987	—	2.800	1.813
	68	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki udzielonej w sumie 10.000 K na budowę szkoły robót kobiecych, VIII. r. *nadzwyczajne* . .	600	—	600	—
	69	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki 6.000 K udzielony na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dziurowie, VII. rata *nadzwyczajne*	—	—	400	400
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki 600 K na zakupno materyału i wypłatę robocizny, spłacalnej w 5 ratach rocznych po 120 K, od r. 1902 począwszy, *nadzwyczajne*	120	—	120	—
	71	Stary Sącz, warsztat szewski, zwrot pożyczki 800 K na zasilenie kapitału obrotowego III. i IV. rata) *nadzwyczajne* . . .	160	—	160	—
	72	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1.200 K udzielonej na przeprowadzenie kultury łoziny, w 3 równych, po sobie następujących ratach po 400 K (I. rata) *nadzwyczajne*	400	—	400	—
		Do przeniesienia { zwyczajne. .	987	—	2.800	1.813
		{ *nadzwyczajne* .	1.280	—	1.680	400

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
IX.		Z przeniesienia { zwyczajne. .	987	—	2.800	1.813
		nadzwyczajne .	1.280	—	1.680	400
	73	Świątniki, szkoła ślusarska, zwrot zaliczki 2.000 K udzielonej na utworzenie funduszu obrotowego dla prowadzenia dalszej produkcyi wyrobów ślusarskich — w 5 ratach rocznych po 400 K (I. rata), *nadzwyczajne*. . .	—	—	400	400
	73*a*)	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych na cele przemysłowe *nadzwyczajne*	8.524	27	—	*8.524*
		Razem { zwyczajne. .	987	—	2.800	—1.813
		nadzwyczajne .	9.804	27	2.080	+*8.524* —800
		Suma rubr. IX. .	10.791	27	4.880	+*8.524* —2.613
						+*5.911*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 67. Dochód *mniejszy* w miarę ściągniętych zaliczek.
Do poz 69. Rata pożyczki *wpłynęła* w r. 1905 (LW. 58360/905).
Do poz. 73. Spłatę I. raty tej zaliczki prolongowano do r. 1006 (LW. 13932/905).
Do poz. 73a) Dochód *nieprelimiowany*, mianowicie:

1. od warsztatu kołodziejskiego w Grybowie z tytułu reszty niezużytego kredytu z r. 1902 i 1903 na restauracyę szkoły kołodziejskiej . . 4.324 K 27 g
2. zwrot przeniesionego z r. 1903 kredytu na spłatę I. raty pożyczki hipotecznej na budowę szkoły stolarskiej (z powodu niezaciągnięcia pożyczki) . . . . . 4.200 „ — „

razem j. w. . . . . 8.524 K 27 g

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
X.		**Długi krajowe.**				
	74	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		I. Od obowiązanych:				
		a) Wpłata kapitałów i rent:				
		Galicya wschodnia . 528 K 63 g				
		„ zachodnia . — „ — „				
		W. „ Ks. Krakowskie . — „ — „	528	63	94	*434*
		Do przeniesienia . .	528	63	94	*434*

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
X.	74	Z przeniesienia . .	528	63	94	*434*
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: Galicya wschodnia . 1.939 K 69 g; „ zachodnia . — „ — „; W. Ks. Krakowskie . — „ — „	1.939	69	1 400	*540*
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów: Galicya wschodnia . . . 1.123 K 22 g; „ zachodnia . . . — „ — „; W. Ks. Krakowskie . . 134 „ 73 „	1.257	95	20.000	18.742
	75	Z aktywów funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 (4 rata z 16-lecia)	460	20	400	*60*
		Suma rubryki X. .	4.186	47	21.894	*+1.034* −18.742 −17.708

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 74. ad I. a) Dochody większe ponieważ ściągnięto więcej zaległości. — Stan aktywów przedstawia się jak następuje:

Należytość zaległa z tytułu wpłaty kapitałów i rent wynosiła z początkiem roku 1904:

a) w Galicyi wschodniej	1.870 K 78 g	
do tego należytość bieżąca . . .	6 „ 06 „	1.876 K 84 g
b) w Galicyi zachodniej		— „ — „
c) w W. Ks. Krakowskiem		— „ — „
Razem		1.876 K 84 g

Na poczet tego zapłocono w r. 1904:

a) w Galicyi wschodniej	528 K 63 g	
b) „ „ zachodniej	— „ — „	
c) w W. Ks. Krakowskiem	— „ — „	528 „ 63 „

Pozostaje z końcem roku 1904 zaległość:

a) w Galicyi wschodniej	1.348 K 21 g	
b) „ „ zachodniej	— „ — „	
c) w W. Ks. Krakowskiem	— „ — „	1.348 K 21 g

„ „ „ *ad I. b) Dochody większe* ściśle z góry obliczyć się nie dające — Stan tych aktywów wynosi z końcem roku 1904:

a) w Galicyi wschodniej	4.067 K 64 g
b) „ „ zachodniej	326 „ 66 „
c) w W. Ks. Krakowskiem	13 „ 12 „
Ogółem	4.407 K 42 g

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Do poz. 74. ad II. Dochód mniejszy według istotnego wpływu, a mianowicie:

a) w Galicyi wschodniej	7.705 K 64 g	
b) „ „ zachodniej.	757 „ 35 „	
c) w W. Ks. Krakowskiem	276 „ 26 „	8.739 K 25 g
z tego wypłacono tytułem zwrotu nadpłaconych dodatków z lat poprzednich:		
a) w Galicyi wschodniej	6.216 K 11 g	
b) „ „ zachodniej.	1.123 „ 66 „	
c) w W. K. Krakowskiem	141 „ 53 „	7.481 „ 30 „
Pozostaje czysty dochód		1.257 K 95 g

Należytości z powyższego tytułu wynosiły z początkiem roku 1904:

a) w Galicyi wschodniej	83.154 K — g	
a po uwzględnieniu odpisów na podstawie wykazów zaległości nadesłanych przez c. k. Urzędy podatkowe . .	2 897 „ 45 „	80.256 K 55 g
b) w Galicyi zachodniej. . . .	9.524 K 92 g	
a po uwzględnieniu odpisów jak w poz. *a)*	1.129 „ 36 „	8.395 „ 56 „
a) w W. Ks. Krakowskiem	4.371 K 17 g	
a po uwzględnieniu odpisów jak w poz. *a)*	108 „ 37 „	4.262 „ 80 „
Razem		92.914 K 91 g

Od tego zwroty nadpłaconych dodatków:

a) w Galicyi wschodniej	6.582 K 42 g	
b) „ „ zachodniej	757 „ 35 „	
c) w W. Ks. Krakowskiem	141 „ 53 „	7.481 „ 30 „
Pozostaje		85.433 K 61 g
Na poczet tego spłacono w r. 1904 . . .		1.257 „ 95 „

Pozostaje zatem z końcem roku 1904 zaległość:

a) w Galicyi wschodniej	72.550 K 91 g	
b) „ „ zachodniej	7.638 „ 21 „	
c) w W. Ks. Krakowskiem	3.986 „ 54 „	84.175 K 66 g

Do poz. 75. Dochód większy o 60 K powstał przez ściągnięcie nadpłaconych kuponów.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
XI.		**Rozmaite.**				
	76	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	23.539	05	—	*23.539*
	77	Bohorodczany powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 8.339 K 20 g z tytułu zapłaconej c. k. Skarbowi państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 10.000 K udzielonej w roku 1899 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, IX. rata, *nadzwyczajne* . . .	833	32	834	—
	78	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . .	28.601	86	23.000	*5.602*
		Do przeniesienia { zwyczajne. . / *nadzwyczajne* .	52.140 / 833	91 / 32	23.000 / 834	*29.141* / —

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
XI.		Z przeniesienia { zwyczajne. . / *nadzwyczajne* .	52.140 833	91 32	23.000 834	*29.141* —
	79	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto dochodowego:				
		a) za rok 1904 . . . 721.236 K — g				
		b) reszta za rok 1903 . 106.123 „ 34 „	827.359	34	850.000	22.641
	80	Bonifikacya galic. fund. propinacyjnego:				
		a) dla kraju . . . . 300.000 K				
		b) „ powiatów . . . . 100.000 „	400.000	—	400.000	—
	80*a)*	Dochód z przelania do Skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866 .	3	52	—	*4*
	81	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	859	49	1.520	661
		Razem { zwyczajne . / *nadzwyczajne* .	1,280.363 833	26 32	1,274.520 834	*+29.145* —23.302 —
		Suma rubryki XI. . .	1,281.196	58	1,275.354	*+5.843*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 76. ***Nieprelimiowany*** ten dochód, powstały z odsetek od lokacyi kapitałów funduszu krajowego w Banku kraj. służy na częściowe pokrycie odsetek biernych, wykazanych w rubr. XIII. poz. 480 *a)* wydatków.

Do poz. 78. Dochód ***większy*** w miarę sprzedanych kart i certyfikatów myśliwskich.

Do poz. 79. Dochód ***mniejszy***, wedle faktycznego wpływu bonifikacyi z c. k. Skarbu państwa.

Do poz. 80 a). Dochód nieprelimiowany jako nieprzewidziany.

Do poz. 81. Wynik ***mniejszy*** o 661 K — gdyż wysokość tego rodzaju dochodów, nie da się z góry obliczyć.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
XII.	82	**Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych,** (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93. Dz. u. k. z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86. Dz. p. p. z dnia 13. lutego 1903 Nr. 24. Dz. u. kr.	7,401 306	68	6,985.000	*+416.307*

Fundusz krajowy. Dochody.

Uzasadnienie różnic.

Poszczególne pozycye dochodów są następujące:

a) Krajowe opłaty konsumcyjne od piwa w myśl ustawy z dnia 13. lutego 1903 Nr. 24. Dz. u. kr. (z prelimin. 1,600.000 K) 1,964.640 K 34 g
po potrąceniu zwrotów . . . . . 580 „ 72 „ 1,964.059 K 62 g

b) 30%-wy dodatek krajowy pobierany od rządowego podatku od wina w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93 Dz. u. kr. (z preliminowan. 85.000 K) . . . . . 92.192 K 85 g
po potrąceniu zwrotów . . . . . 86 „ 49 „ 92.106 „ 36 „

c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego podatku konsumcyjnego od spirytusu w myśl ustawy z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86 Dz. p. p. (z prelimin. 5,300.000 K) 5,339.897 K 99 g
po potrąceniu zwrotów . . . . . 79 „ 07 „ 5,339.818 „ 92 „

d) Zaległe czynsze za dzierżawy poboru opłat od piwa i od napojów gorących w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899. Nr. 93 Dz. u. kr. (nieprelimin.) . . . . . 1.831 „ 18 „

e) Procent od lokowanych w c. k. pocztowej Kasie oszczędności sum (nieprelimin owan.) . . . . . 1.902 „ 98 „

f) Grzywny, kary kontrawencyjne, koszta sądowe i procenta zwłoki od dawnych opłat konsumcyjnych (nieprelimin owan.) 1.587 „ 62 „

Razem wynosiły dochody jak wyżej . . . . 7,401.306 K 68 g
Budżetem uchwalono . . . . . 6,985.000 „ — „
były zatem *większe*, jak wyżej, o . . . . . 416.306 K 68 g

Mianowicie uzyskano *więcej*:

α) w pozycyi ad *a)* o . . . . . 364.059 K 62 g
z powodu większej konsumcyi piwa i ściągnięcia zaległych należytości z roku poprzedniego w kwocie 47.770 K 76 g.

β) w pozycyi ad *b)* o . . . . . 7.106 „ 36 „
na podstawie wykazanych przez c. k. urzędy podatkowe wpływów.

γ) w pozycyi ad *c)* o . . . . . 39.818 „ 92 „
według obliczenia c. k. Ministerstwa Skarbu udzielonego c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu we Lwowie reskryptem z dnia 21. grudnia 1904 L. 809.973 (LW. 129.601/1904). Obliczenia przypadającego funduszowi krajowemu udziału za rok 1904, uzupełniającego pobrane w ciągu roku kwartalne zaliczki, do chwili sporządzenia zamknięcia rachunku nie nadesłano.

Do tego niepreliminowane wpływy w pozycyach ad *d)*, *e)* i *f)* łącznie . . . . . 5.321 „ 78 „
Ogółem wpłynęło *więcej*, jak wyżej, o . . . . 416.306 K 68 g

---

Dochody *większe* o . . . . . 416.306 K 68 g
Wydatki (rubr. II. poz. 35. *mniejsze* o) . . . . 11.255 „ 09 „
W ogóle wynik *korzystniejszy* od budżetu o . . . 427.561 K 77 g

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — wyższe K
XIII.	83	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** *nadzwyczajne*	882.782	57	882.782	—
XIV.	84	**Dodatki do podatków.**				
		a) W Galicyi wschodniej i zachodniej po 60 g od podatku gruntowego i domowego, po 66 g zaś od innych podatków;				
		b) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 52 g od podatku gruntowego i domowego, po 58 g, zaś od innych podatków:				
		W miesiącu styczniu 1904 . 264.480 K 51 g				
		„ lutym . . 198.067 „ 05 „				
		„ marcu . . 262.367 „ 88 „				
		„ kwietniu . . 1,250.628 „ 48 „				
		„ maju . . . 687.001 „ 39 „				
		„ czerwcu . . 786.333 „ 86 „				
		„ lipcu . . . 1,342.302 „ 33 „				
		„ sierpniu . . 594.557 „ 12 „				
		„ wrześniu . . 1,059.217 „ 79 „				
		„ październiku . 2,316.369 „ 27 „				
		„ listopadzie . . 1,987.724 „ 06 „				
		„ grudniu . . 2,097.286 „ 93 „				
		„ styczniu 1905 na rachunek r. 1904 1,115.972 „ 73 „				
		„ lutym 1905 na rachunek r. 1904 675.249 „ 33 „				
		„ marcu 1905 na rachunek r. 1904 558.594 „ 12 „				
		Suma rubryki XIV. .	15,196.152	85	14.569.338	*+626.815*

Uzasadnienie różnic.

Z ogólnej sumy dochodu 15,196.152 K 85 g przypada:

a) na Galicyę wschodnią i zachodnią . . . 13.884.525 K 76 g

b) na Wielkie Księstwo Krakowskie . . . 1,311.627 „ 09 „ 15.191.152 K 85 g

Dochód *większy* od prelimnowanego o 626.815 K. Wydatność jednego grosza dodatków krajowych obliczono na podstawie kwot wstawionych w preliminarzu Państwa na rok 1904, jako przypuszczalny dochód z podatków bezpośrednich (prócz osobisto-dochodowego) w naszym kraju na 240.000 K, t. j. od sumy podatkowej 24,000.000 K. Przyniosła ona jednak w rzeczywistości 251.424 K, a mianowicie: w Galicyi wschodniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 221.520 K) 226.775 K, zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem (zamiast preliminowanych 18.480 K) 24.649 K.

Do wyniku tego przyczyniło się także silniejsze ściąganie zaległości podatkowych, a więc i zaległości w dodatku krajowym. Zaległość ta bowiem, która z końcem r. 1903 wynosiła 4,759.298 K, spadła z końcem roku 1904 na 4,664.416 K.

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Rachunek sumaryczny

dodatków krajowych na rok 1904 przedstawia się jak następuje:

Należytość zaległa wynosiła	4,759.298 K 05 g	
„ bieżąca	15,781.772 „ 60 „	20,541.070 K 65 g
Uiszczenie *brutto*		15,876.654 „ 22 „
Zaległość z końcem roku 1904 . . .		4,664.416 K 43 g
Uiszczenie *brutto* j. w.	15,876.654 K 22 g	
Zwroty	680.501 „ 37 „	
Czysty dochód j. w. . . .	15.196.152 K 85 g	

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

ALEGATY

1—19

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1904.

(Rubr. X. wydatków i Rubr. VII. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

1	aleg.	Szkoła go podarstwa lasowego we Lwowie	str.	133
2.	„	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	„	136
3.	„	Akademia rolnicza w Dublanach	„	138
4.	„	Niższa szkoła „ „ „	„	146
5.	„	Szkoła gorzelnicza „ „	„	150
6.	„	Gorzelnia „ „	„	152
7.	„	Folwark „ „	„	154
8.	„	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.	„	160
9.	„	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	„	162
10.	„	Folwark „ „	„	168
11.	„	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	„	173
12.	„	„ „ „ „ Jagielnicy	„	177
13.	„	„ „ „ „ Kobiernicach	„	181
14.	„	„ „ „ „ Bereźnicy	„	186
15.	„	„ „ „ „ Suchodole	„	190
16.	„	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	„	194
17.	„	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	„	197
18.	„	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	„	200
19.	„	Krajowy skład publiczny w Krakowie	„	203

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

1. Krajowa szkoła gosp. lasowego we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *więcej* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkami	7.240	—	7.240	—
	2	Trzech profesorów fachowych, płace z dodatkami	12.908	33	13.200	292
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów, płace z dodatkami	3.900	—	6.900	3.000
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy)	7.700	—	7.700	—
		Suma rubryki I.	31.748	33	35.040	—3.292
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecka Julia, wdowa po b. dyr., pensya wdowia	1.283	26	1.400	117
	6	Tyniecki Władysław, były dyrektor, emerytura	4.400	—	4 400	—
	7	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, zaopatrzenie dożywotnie	120	—	120	—
	7a	Strzelecka Julia, jednorazowo **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
		Razem zwyczajne	5.803	26	5.920	—117
		Razem **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
		Suma rubryki II.	6.203	26	6.320	—117
III.		**Koszta administracyi.**				
	8	Koszta kancel. druki i portorya	591	15	600	9
	9	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	330	—	480	150
	10	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	48	—	80	32
	11	Opał, oświetlenie i należytość za wodę	889	68	880	*10*
	12	Utrzymanie budynków zwyczajne	459	10	400	*59*
		Utrzymanie budynków **nadzwyczajne**	**1.400**	—	**1 400**	—
	13	Sprzęty i ruchomości zwyczajne	82	27	100	18
		Sprzęty i ruchomości **nadzwyczajne**	**150**	—	**150**	—
	14	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	1.475	40	1.200	*275*
	15	Podatki	18	88	45	26
		Razem zwyczajne	3 894	48	3.785	*+344*
		Razem **nadzwyczajne**	**1 550**	—	**1 550**	235
		Suma rubryki III.	5.444	48	5.335	*+109*
IV.		**Środki naukowe.**				
	16	Biblioteka i czytelnia	594	54	600	6
	17	Laboratorya	394	57	400	5
	18	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń zwyczajne	920	86	960	39
		Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń **nadzwyczajne**	**660**	—	**660**	—
		Do przeniesienia zwyczajne	1.909	97	1.960	—50
		Do przeniesienia **nadzwyczajne**	**660**	—	**660**	—
		Do przeniesienia zwyczajne	41.446	07	44.745	—3.644
		Do przeniesienia **nadzwyczajne**	**1.950**	—	**1.950**	+344

Wydatki. 1. Krajowa szkoła gosp. lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
						—3.644
		Z przeniesienia zwyczajne	41.446	07	44.745	+344
		Z przeniesienia **nadzwyczajne**	**1.950**	—	**1.950**	—
		zwyczajne	1.909	97	1.960	- 50
		nadzwyczajne	**660**	—	**660**	—
IV.	19	Na założenie szkółki drzewek w Winnikach, Brzuchowicach i Zubrzy **nadzwyczajne**	**1.175**	**02**	**1.200**	**25**
	20	Wycie zk naukowe z uczniami	2.024	62	2.000	*25*
	21	Utrzymanie ogrodu przy szkole	325	98	300	*26*
		Razem zwyczajne	4.260	57	4.260	+*51*
						—50
		Razem **nadzwyczajne**	**1.835**	**02**	**1.860**	**—25**
		Suma rubryki IV.	6 095	59	6.120	—24
V.	22	**Spłata pożyczki.**				
		Gal. Kasie oszczędności we Lwowie 59 i 60 rata na kapitał i odsetki	1.041	60	1.042	—
VI.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	6	88	100	—93
						—3.787
		Razem zwyczajne	46.755	12	50.147	+*395*
		Razem **nadzwyczajne**	**3.785**	**02**	**3.810**	**- 25**
						—3.812
		Suma wydatków	50.540	14	53.957	+*395*
						—3.417

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Wydatki ogółem *mniejsze o 3.292 K* z powodu intercalariów.
» » *II* Wydatek *mniejszy o 117 K* z powodu śmierci wdowy po byłym dyrektorze, Julii Strzeleckiej.
» » *III.* Wydano *więcej o 109 K* głównie z powodu kosztów najmu mieszkania dla dozorcy domu, gdyż budynek przez niego zamieszkiwany rozebrano. Wynikłości innych pozycyj nieznacznie różnią się od dozwolonych kredytów a w ostatecznym rezultacie dają oszczędność 166 K.
» » *IV.* Mało znaczne różnice in plus i minus składają się na ostateczne *zaoszczędzenie 24 K.*
» » *VI.* Stosownie do potrzeb wydano *mniej o 93 K.*

1. Krajowa szkoła gosp. lasowego we Lwowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	14.000	—	14.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów** *a*) wpisowe . 100 K.				
		b) czesne . . 510 „	610	—	680	— 70
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	100	—100
		Suma dochodów .	14.610	—	14.780	—170
		Dotacya z funduszu krajowego . . .	35.930	14	39.177	—3.247
		Razem .	50.540	14	53.957	3.417

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochód *mniejszy o 70 K* zależny od liczby uczniów.
„ „ *III.* Dochodu nie było żadnego w roku 1904.
»*Dotacya z funduszu krajowego*« *mniejsza o 3.247 K* w miarę potrzeby pokrycia niedobo u. O powyższą sumę korzystn ejszą jest ostateczna wynikłość od sum przyzwolonych budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K — g
Stan bierny:
Należytość bierna z lat ubiegłych. Reszta pożyczki zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności (Rubr. V. wydatków) . . . . . 4.164 » 90 „
Czysty stan bierny . 4.164 K 90 „

Wartość realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 57.214/905.

Wydatki. 2. Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi	1.200	—	1.200	—
	2	Asystenci	5.135	26	5.556	421
	3	Laborant, płaca i dodatek na mieszkanie . .	1.460	—	1.460	—
		Suma rubryki I. .	7.795	26	8.216	—421
II.		**Koszta administracyi.**				
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 879 K. 24 g. *b*) służący . . . 720 „ — „	1.599	24	1.520	*79*
	5	Najem pomieszkania	2.020	87	1.680	*341*
	6	Oświetlenie i opał	855	12	600	*255*
		Suma rubryki II. .	4.475	23	3.800	+*675*
III.		**Utrzymanie stacyi.**				
	7	Koszta utrzymania stacyi	3.997	63	2.500	*1.498*
		„ ogrodu górskiego { zwyczajne .	1.477	78	1.500	22
		na połoninach { **nadzwyczajne** .	**100**	—	**100**	—
	8	Utrzymanie pól doświadczalnych . }				
		i analizy z pól, utrzymywanych kosztem }				
	9	Towarzystwa gospodarczego . . }	804	43	1.200	396
	10	Koszta druków i wydawnictw	550	47	200	*351*
	11	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych .	607	46	400	*207*
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów . .	1.068	—	800	*268*
						—418
		Razem { zwyczajne .	8.505	77	6.600	+*2.324*
		{ **nadzwyczajne.**	**100**	—	**100**	—
		Suma rubryki III. .	8.605	77	6.700	+*1.906*
						—839
		Razem { zwyczajne .	20.776	26	18.616	+*2.999*
		{ **nadzwyczajne.**	**100**	—	**100**	—
		Suma wydatków .	20.876	26	18.716	+*2.160*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Zaoszczędzenie 421 K. skutkiem intercalariów.

„ „ *II.* Wydano więcej o 675 K. Z powodu zmiany właściciela domu, w którym pomieszczona była stacya, wynajęto od października 1904 inny lokal na stacyę za rocznym czynszem 3000 K. Wobec potrzeb stacyi z jednej strony, a drożyzny pomieszkań we Lwowie z drugiej strony, nie było można wynająć tańszego lokalu. Wynajęcie obszerniejszego pomieszczenia dla stacyi spowodowało zarazem większy wydatek na opał i oświetlenie.

„ „ *III.* Wydano więcej o 1906 K. głównie z powodu większych wydatków w poz. 7, gdzie oprócz kosztów bieżących uzupełnień w urządzeniach stacyi (przybory naukowe) zarachowano 2550 K. na wynagrodzenie zajętych w stacyi przez cały rok osób pomocniczych (6 pracownic do sortowania nasion, kopiowanie świadectw i t. p.) Na pozycyę tę zarachowano również wydatki wynikłe wskutek przesiedlenia stacyi w ciągu roku 1904.

2. Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe.* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	2.500	—	2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	1.369	45	1.600	—231
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu**	—	—	400	—400
		Suma dochodów .	3.869	45	4.500	—631
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	17.006	81	14.216	*+2.791*
		Razem .	20.876	26	18.716	*+2.160*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochody *brutto* wynosiły w roku 1904 . . . . . 4.032 K. 54 g.
od tego procenta wypłacone personalowi stacyi za dokonanie analiz . . . . . 2.663 „ 09 „
dochód *netto* . . 1.369 K. 45 g.
w porównaniu z budżetem . . . . . 1.600 „ — „
mniejszy o . . 230 K. 55 g.
zależny od ilości próbek nadsyłanych do płatnej oceny.

„ „ *III.* Dochodu nie było, gdyż płody uzyskane z pola doświadczalnego na Wulce kapitańskiej przechowano do następnego roku do celów dalszych doświadczeń.

„*Dotacya z funduszu krajowego wyższa o 2.791 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o tę też sumę jest mniej korzystna ostateczna wynikłość w porównaniu z budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:
Należytości czynne za dokonane analizy . . . . . 89 K. 80 g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . 89 K. 80 g.

LW. 57215/905.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		WYDATKI.				
I.	1-14	Płace profesorów i docentów { zwyczajne	57.501	92	59.404	1.902
		nadzwyczajne	**6.780**	—	**6.780**	—
II.	15-16	Płace urzędników administracyjnych	4.939	92	4.940	—
III.	17-22	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych:	4.878	76	4.880	1
IV.	23-25	Koszta utrzymania służby szkolnej	5.232	60	5.516	284
V.	26-36	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	10 199	92	10.200	—
VI.	37-50	Koszta administracyjne { zwyczajne	22.043	03	21.276	*767*
		nadzwyczajne	**2.670**	—	**2.670**	—
VII.	51-58	Potrzeby naukowe { zwyczajne	19.183	81	19.210	26
		nadzwyczajne	**3.735**	—	**3 735**	—
VIII	59 60	Spłata długu hipotecznego i podatki	4.665	—	5.676	1.011
XI.	61	Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym	8.400	—	8.400	—
X.	62	Rozmaite nieprzewidziane	2.966	25	200	*2.766*
XI.	63-68	Utrzymanie domu zakładowego { zwyczajne	51.936	93	53.392	1.455
		nadzwyczajne	**2.260**	—	**2.260**	—
		Razem { zwyczajne	191.948	14	193.094	−4.679 +*3.533*
		nadzwyczajne	**15.445**	—	**15.445**	—
		Suma wydatków	207.393	14	208 539	−1.146
		Dochody.				
I.	1-2	Subwencye	29.323	—	29.322	—
II.	3-6	Opłaty od uczniów	70.746	61	68.656	*2.091*
III.	7	Dochód z pasieki	56	90	100	43
IV.	8	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	314	40	480	166
V.	9	Odsetki z legatu śp. Karola Skibińskiego	175	20	176	1
VI.	10-11	Dochody rozmaite	5.660	31	560	*5.100*
		Suma dochodów własnych	106.275	42	99.294	−210 +*7.191*
		Dotacya z funduszu krajowego	101.117	72	109.245	−8.127
		Suma wszystkich dochodów	207.393	14	208 539	−8.337 +*7 191* −*1.146*

3. Akademia rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami { zwyczajne .	6.120	—	6.120	—
		{ **nadzwyczajne** .	**6.080**	—	**6.080**	—
	2	4 profesorów fachowych, płace z dodatkami:	20.093	16	20.880	787
	3	5 profesorów fachowych płace z dodatkami:				
		a) zwyczajne .	15.899	76	16.884	984
		b) **nadzwyczajne** .	**400**	—	**400**	—
	4	3 profesorów-adjunktów, płace z dodatkami . :				
		a) zwyczajne .	7.680	—	7.800	120
		b) **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
	5	Asystent, botaniki płaca	1.120	—	1.200	80
	6	„ rolnictwa	1.200	—	1.200	—
	7	„ zoologii	1.049	—	1.200	151
	8	Docent weterynaryi	960	—	960	—
	9	„ leśnictwa	480	—	480	—
	10	„ ogrodnictwa	400	—	400	—
	11	„ melioracyi	700	—	480	*220*
	12	„ historyi i literatury polskiej . . .	1.200	—	1.200	—
	13	„ hodowli ryb	400	—	400	—
	14	„ hygieny	200	—	200	—
						— 2.122
		Razem { zwyczajne .	57.501	92	59.404	+ *220*
		{ **nadzwyczajne** .	**6.780**	—	**6.780**	—
		Suma rubryki I. .	64.281	92	66.184	1.902
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	15	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca . . .	2.700	—	2.700	—
	16	Sekretarz Dyrekcyi zarazem magazynier, płaca .	2.239	92	2.24[illegible]	—
		Suma rubryki II. .	4.939	92	4.940	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	17	Kapelan	798	84	800	1
	18	Lekarz zakładowy, płaca	1.200	—	1.200	—
	19	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	799	92	800	—
	20	Ogrodnik, płaca	1.200	—	1.200	—
	21	Pomocnik ogrodnika	480	—	480	—
	22	Zawiadujący biblioteką	400	—	400	—
		Suma rubryki III. .	4.878	76	4.880	— 1

Wydatki.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki niniejsze większe K.
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	23	Służba wyższa:				
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny 691 K. 71 g				
		b) Laborant w pracowni botaniki . 480 „ — „				
		c) „ mechaniki i fizyki . 480 „ — „				
		d) Laboranci w pracowniach rolniczych . . . . . 960 „ — „				
		e) Laborant w pracowni chemii . 411 „ 16 „				
		f) „ „ „ zoologii i hodowli . . . . 480 „ — „	3.502	87	3.540	37
	24	Służba niższa:				
		a) Dozorca domu i magazynu . 480 K. — g.				
		b) 2 stróżów domowych, i stróż nocny . . . . . 1.049 „ 73 „	1.529	73	1.776	247
	25	Gratyfikacya służbie	200	—	200	—
		Suma rubryki IV. .	5.232	60	5.516	284
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	26	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze . .	1.200	—	1.200	—
	27	Auowa Berta, „ „ „ . .	600	—	600	—
	28	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku pensya wdowia z dodatkami.	560	—	560	—
	29	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy . .	100	—	100	—
	30	Denderowa, wdowa po furmanie, zaopatrzenie .	100	—	100	—
	31	Eberhardt Jan, b. dozorca domu „ . .	200	—	200	—
	32	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze pensya wdowia i do atek do pensyi . . .	1.599	96	1.600	—
	33	Rylski Tomasz, były profesor emerytura . .	4.599	96	4.600	—
	34	Błaszkiewiczowa Rozalia wdowa po tercyanie .	280	—	280	—
	35	Kubicka, wdowa po docencie wetery aryi .	480	—	480	—
	36	Znatowicz Eugeniusz były preparatar zaopatrzenie	480	—	480	—
		Suma rubryki V. .	10 199	92	10 200	—

3. Akademia rolnicza w Dublanach

Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	37	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne { zwyczajne	867	17	1.200	333
		{ **nadzwyczajne**	**470**	—	**470**	—
		b) koszta podróży w interesach zakładu	157	08	200	43
	38	Opał gmachu szkolnego	2.091	97	3.400	1.308
	39	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść	630	74	700	69
	40	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne	6.860	24	5.500	*1.360*
		{ **nadzwyczajne**	**2.200**	—	**2.200**	—
	41	„ dziedzińców i ścieżek	527	59	600	72
	42	„ parku	188	36	400	212
	43	Ubezpieczenie budynków	939	10	1.300	361
	44	Najem pomieszkań	2.692		2.556	*136*
	45	Płaca kominiarza	420	—	420	—
	46	Sprzęty i ruchomości	257	31	300	43
	47	Koszta przewozu prelegentów	3.825	20	3.500	*325*
	48	„ lustracyi zakładu	155	84	300	144
	49	„ nabożeństwa	188	58	100	*89*
	50	Apteka i inne koszta sanitarne	2.241	85	800	*1.442*
						+3.352
		Razem { zwyczajne	22.045	03	21.276	—2.585
		{ **nadzwyczajne**	**2.670**	—	**2.670**	—
		Suma rubryki VI.	24.713	03	23.946	*+767*
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	51	Dotacye na zbiory i laboratorya { zwyczajne	8.254	18	8.670	416
		{ **nadzwyczajne.**	**2.535**	—	**2.535**	—
	52	Utrzymanie mleczarni	1.506	23	1.670	164
	53	Biblioteka i czytelnia:				
		a) przykupno dzieł 1.246 K 42 g.				
		b) oprawa książek 129 „ — „				
		c) czasopisma 609 „ 57 „	1.984	99	2.000	15
	54	Utrzymanie pola doświadczalnego	1.608	88	1.500	*109*
	55	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami	1.268	28	1.500	231
	56	Utrzymanie pasieki { zwyczajne	115	07	120	5
		{ **nadzwyczajne**	**500**		**500**	—
	57	Ogród (utrzymanie ogrodu botanicznego i owocowego i druk katalogu) { zwyczajne	2.446	18	1.750	*696*
		{ **nadzwyczajne.**	**700**	—	**700**	—
						—831
		Do przeniesienia { zwyczajne	17.183	81	17.210	*+805*
		{ **nadzwyczajne.**	**3.735**	—	**3.735**	—

Wydatki.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . { zwyczajne	17.183	81	17.210	—831
		nadzwyczajne	**3.735**	—	**3.735**	+805
	58	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii . .	2.000	—	2.000	—
						—831
		Razem { zwyczajne	19.183	81	19.210	+805
		nadzwyczajne	**3.735**	—	**3.735**	
		Suma rubryki VII. .	22.918	81	22.945	—26
VIII.		**Spłata długów i podatki**				
	59	Bankowi krajowemu we Lwowie V. i VI. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K.	4.665	—	4.650	*15*
	60	Podatek gruntowy i domowy	—	—	1.026	1.026
		Suma rubryki VIII. .	4.665	—	5.676	—1.011
IX.	61	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym**	8.400	—	8.400	—
X.	62	**Rozmaite nieprzewidziane**	2.966	25	200	*+2766*
XI.		**Utrzymanie domu zakładowego.**				
	63	*a)* Administrator domu zakład., płaca z emolumentami	1.775	88	1.748	*28*
		b) Portyer, płaca z emolumentami . . .	520	—	860	340
		c) Magazynier, płaca „	949	65	940	*10*
		d) Pobory lokajów, płaca z emolumentami .	2 912	—	2.220	*692*
		e) Pobory stróżów, płaca z emolumentami .	2 330	40	1.224	*1.106*
	64	Wikt	33.319	96	39.200	5.880
	65	Pranie pościeli i naprawa tejże	786	23	1.200	414
	66	Opał budynku zakładowego	4.326	36	2.600	*1.727*
	67	Oświetlenie „ „	2.321	28	1.800	*521*
	68	Utrzymanie budynku i sprzętów { zwyczajne	2.695	17	1.600	*1.095*
		nadzwyczajne	**2.260**	—	**2.260**	—
						+ *5.179*
		Razem { zwyczajne	51.936	93	53.392	—6.634
		nadzwyczajne	**2.260**	—	**2.260**	—
		Suma rubryki XI. .	54.196	93	55.652	—1.455

Uzasadnienie różnic.

Do Rubr. I. Wydatki tej rubryki ogółem *mniejsze o 1902 K.* skutkiem intercalaryów.

„ „ *III.* Różnica nieznaczna na korzyść budżetu.

„ „ *IV.* Wydano ogółem *mniej o 284 K.* z powodu intercalaryów jak najmniej z powodu podwyższenia poborów służbie niższej dopiero od 1. sierpnia 1904, podczas gdy preliminarz przewidywał podwyższenie od 1. stycznia 1904.

„ „ *VI. poz. 37.* Na kosztach zarządu *zaoszczędzono 376 K.* głównie z tego powodu, że na tę pozycyę zarachowano subwencyę gal. Towarzystwa gospodarczego w *kwocie 600 K.* na urządzenie telefonów.

„ „ *IV. poz. 38 i 39.* W wydatkach na opał *zaoszczędzono 1.308 K.* na światło *69 K.* gdyż z powodu bruku stałego profesora mechaniki rolniczej przez cały rok, tudzież profesora hodowli w I. półroczu 1904/5 odnośne pracownie mniej były opalane i oświetlane jak w zwykłych warunkach, nadto w czasie wakacyj służba internatu zajęta była rąbaniem drzewa, co również przyczyniło się do zaoszczędzenia. Zaoszczędzenie to pokrywa częściowo przekroczenie wydatków na opał internatu (XI.66).

„ „ *VI. poz. 40. Przekroczenie* wydatków konserwacyjnych kwotą *1.360 K.* spowodowane zostało głównie znacznymi kosztami budowy nowych pieców kaflowych i robót uznanych za konieczne przez architektę Wydziału krajowego.

„ „ *VI. poz. 41 i 42.* Wydano w tych pozycyach ogółem mniej o 284 K. stosownie do potrzeb rzeczywistych.

„ „ *VI. poz 43.* Wydatek mniejszy o 361 K. zależny od wysokości premij asekuracyjnych, których z góry dokładnie obliczyć nie można.

„ „ *VI. poz. 44.* Wydatek większy o 136 K. spowodowany został wypłaceniem nieprelimi-nowanego relutum na mieszkanie laborantom chemii i botaniki.

„ „ *VI. poz. 46—49.* W wydatkach tych zachodzą różnice in plus i minus w porównaniu z budżetem stosownie do rzeczywistych potrzeb. Ogólne przekroczenie tych pozycyj wynosi *227 K.*

„ „ *VI. poz. 50.* Wydatki tej pozycyi zależne są od stanu zdrowotności w zakładach dublańskich. Na tę pozycyę zarachowuje się koszta leczenia uczniów obydwu szkół rolniczych w Dublanach, koszta leczenia służby zakładowej i folwarku. *Przekroczenie* tej pozycyi wynosi *1442 K.* a bliższe szczegóły i uzasadnienie tego przekroczenia, podane są w sprawozdaniu Dyrekcyi Akademii. (Lw. 34.794/905).

„ „ *VII.* Pomimo znaczniejszych różnic w pojedyńczych pozycyach stosownie do rzeczywistych potrzeb w tym roku, ogólny wynik tej rubryki przedstawia się jako nieznaczne *zaoszczędzenie.*

„ „ *VIII. poz. 59. Przekroczenie* kredytu kwotą *15 K.* powstało skutkiem zapłacenia należytości stemplowej od spłaconych rat pożyczki.

„ „ *VIII. poz. 60.* W roku 1904 podatków nie płacono ze względu na nadpłatę podatku domowo-klasowego powstałą w latach 1898—1903. Nadpłatę tych podatków zwrócono przez c. k. Skarb Państwa zarachowano pod osobną pozycyą niebudżetową „Rozmaitych dochodów“ Akademii.

„ „ *X.* Znaczne *przekroczenie* tej rubryki, wynoszące *2.766 K.* powstało przedewszystkiem z powodu braku wody w Dublanach, na tę bowiem rubrykę zarachowano koszta dowozu wody ze Lwowa; z tego też powodu do budżetu na r. 1905 wstawiono już kredyt 2.000 K.; inne pomniejsze wydatki nieznacznie tylko kredyt przekraczają.

„ „ *XI.* Na koszta utrzymania domu zakładowego wydano ogółem *mniej o 1.455 K.* skutkiem zaoszczędzeń na wikcie i praniu wynoszących ogółem *6.291 K.*, gdyż koszta te obliczone są na przeciąg 10 miesięcy; po odliczeniu jednak feryi świątecznych wydatek dość znacznie się redukuje. Ewentualne zaoszczędzenia w tej pozycyi służyć mają na pokrycie kosztów utrzymania uczniów posiadających miejsca funduszowe w czasie feryj wakacyjnych, ci jednak w roku 1904 z tych praw prawie nie korzystali. W innych pozycyach tej rubryki okazały się przekroczenia, — kredyty bowiem odnośne w stosunku do wzrostu liczby słuchaczów i rozmiarów budynków mieszkalnych są za niskie.

Budowle.

Resztę kredytów z lat poprzednich a to:

na budowę szopy w kwocie	8.714 K. 90 g.
i na budowle w Dublanach w kwocie	1.319 „ 39 „

przeniesiono do rachunku roku 1905.

Dochody.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	20.000	—	20.000	—
	2	Z funduszu kultury krajowej	9.322	—	9.322	—
		Suma rubryki I.	29.322	—	29.322	—
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe	606	—	560	*46*
	4	Czesne	11.369	75	11.200	*170*
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach	1.617	16	896	*721*
	6	Opłaty na utrzymanie w domu zakładowym	57.153	70	56.000	*1.154*
		Suma rubryki II.	70.746	61	68.656	*+ 2.091*
III.	7	**Dochód z pasieki**	56	90	100	*— 43*
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	314	40	480	*—166*
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	175	20	176	*—1*
VI.	10	**Dochody rozmaite**	134	—	400	266
	11	Zwrot od szkoły gorzelniczej za korzystanie z laboratoryum	160	—	160	—
—	—	Zwrot od c. k. Skarbu Państwa nadpłaconego w latach 1898 do 1903 podatku domowo-klasowego	5.366	31	—	*5.366*
		Suma rubryki VI.	5.660	31	560	*+5.100*
		Dotacya z funduszu krajowego	101.117	72	109.245	*— 8.127*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochody *większe o 2.091 K* ponieważ mniej uczniów, niż preliminowano, uwolniono od opłat szkolnych, nadto preliminowano opłaty od 80 uczniów, było zaś przeciętnie w roku 1904/5 81 uczniów w Akademii.

„ „ *III, IV i V.* Dochody ogółem *mniejsze o 210 K* stosownie do rzeczywistych wpływów mniejszych w b. r. z powodu posuchy.

„ „ *VI. poz. 10.* Dochód *mniejszy o 266 K* stosownie do rzeczywistych wpływów.

„ „ *VI.* Pod osobną pozycyą niebudżetową zarachowano zwrot zapłaconych w latach 1898 do 1903 c. k. Skarbowi Państwa podatków domowych od budynków szkolnych. Rozporządzeniem c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu z dnia 11/V 1904 l. 55090 (LW. 48986|04) zostały zabudowania szkolne stale uwolnione od podatku domowego.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 8.127 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru. O powyższą kwotę *korzystniejsza* jest ostateczna wynikłość od przyzwolonych kredytów.

3. Akademia rolnicza w Dublanach. Wydatki.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		Wydatki								
VIII.	59	Reszta pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym . .	—	—	—	—	98.695	88	—	—
		Dochody.								
II.	3-6	Opłaty od uczniów . . .	1.528	95	1.213	89	—	—	—	—
VI.	10	Dochody rozmaite . . .	2.308	50	—	—	—	—	—	—
		Razem .	3.837	45	1 213	89	98 695	88	—	—
		W porównaniu ze stanem czynnym	—	—	—	—	5.051	34	—	—
		Czysty stan bierny	—	—	—	—	93.644	54	—	—

LW. 58.366/1904.

3 Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ		Wynikłości w roku 1904 K.	Wynikłości w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze większe K.
		Wydatki.					
I.	1-6	Płace nauczycieli		10.561	48	10.550	*12*
II.	7	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	zwyczajne .	1.100	—	1.100	—
			nadzwyczajne .	**100**	—	**100**	—
III.	8-11	Koszta administracyjne .	wyczajne .	3·576	86	2.650	*927*
			nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	—
IV.	12-13	Utrzymanie uczniów .	zwyczajne .	17.656	89	17.940	283
			nadzwyczajne .	**560**	—	**560**	—
V.	14-17	Potrzeby naukowe		1.100	07	1.120	20
VI.	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	zwyczajne .	100	—	100	—
			nadzwyczajne .	**100**	—	**100**	
VII.	19	Rozmaite nieprzewidziane		1.489	38	100	*1.389*
							+2.328
		Razem .	zwyczajne .	35.584	68	33.560	—303
			nadzwyczajne .	**960**	—	**960**	—
		Suma wydatków .		36.544	68	34.520	*+2.025*
		Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .		6.000	—	6.000	— —
II.	2	Zarobek uczniów		1.259	57	1.440	180
III.	3	Rozmaite nieprzewidziane		—	—	100	100
		Suma dochodów .		7.259	57	7.540	—280
		Dotacya z funduszu krajowego . . .		29.285	11	26.980	*+2.305*
		Razem .		36.544	68	34.520	*+2.025*

4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych . .	2.829	96	2.750	*80*
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	2.940	—	2.940	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.760	—	1.760	—
	4	Docent weterynaryi	370	—	300	*70*
	5	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrz.	1.600	—	1.600	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.061	52	1.200	138
						—138
		Suma rubryki I. .	10.561	48	10.550	+*150*
						+ *12*
II		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu do nauk fachowych, pensya . { zwyczajne .	1.100	—	1.100	—
		{ **nadzwyczajne** .	**100**	—	**100**	—
III		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej	800	—	800	—
	9	Opał i oświetlenie	947	88	750	*198*
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz . . { zwyczajne .	1.546	40	800	*746*
		{ **nadzwyczajne** .	**200**	—	**200**	—
	11	Sprzęty i ruchomości	282	58	300	17
						+*944*
		Razem { zwyczajne .	3.576	86	2.650	—17
		{ **nadzwyczajne** .	**200**	—	**200**	—
		Suma rubryki III. .	3.776	86	2 850	+*927*
IV		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	12.061	59	13.140	1.078
	13	Odzież, pościel i pranie . . { zwyczajne .	5.595	30	4.800	*795*
		{ **nadzwyczajne** .	**560**	—	**560**	—
						—1.078
		Razem { zwyczajne .	17.656	89	17.940	+*795*
		{ **nadzwyczajne** .	**560**	—	**560**	—
		Suma rubryki IV. .	18.216	89	18.500	—283

Wydatki 4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	14	Zaprzęgi do demonstracyi	195	80	160	*36*
	15	Przybory do pisania i nauki uczniów . . .	520	89	400	*121*
	16	Przykupno modeli, machin i narzędzi . . .	206	61	400	194
	17	Biblioteka i czytelnia	176	77	160	*17*
						+174
		Suma rubryki V. .	1.100	07	1.120	—194
						—20
VI.	18	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej** . . { zwyczajne .	100	—	100	—
		{ **nadzwyczajne** .	**100**	—	**100**	—
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	1.489	38	100	*+1.389*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Na tę pozycyę zarachowano wynagrodzenie nauczyciela pomocniczego do nauk fachowych za nadzór nad internatem w kwocie 300 K, przez co okazało się przekroczenie 80 K

„ „ *I. poz. 4.* Wydatek *większy o 70 K.* zależny od liczby godzin wykładowych.

„ „ *I. poz. 6. Oszczędzono 138 K.* skutkiem intercalare.

„ „ *III. poz. 9.* Wydatek *większy o 198 K* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *III. poz. 10.* Wydano *więcj o 746 K.* stosownie do uznania architekty Wydziału krajowego ze względu na konieczność utrzymania tarego budynku w stanie możliwym do użytku.

„ „ *III. poz. 11.* Różnica nieznaczna 17 K. na korzyść budżetu.

„ „ *IV. poz. 12.* Na wikcie *oszczędzono 1.078 K.* z owodu niższej liczby uczniów i liczniejszych urlopów udzie anych im na święta.

„ „ *IV. poz. 13. Przekroczenie 795 K.* powstało skutkiem koniecznej potrzeby gruntownej naprawy pościeli i starych kożuchów.

„ „ *V.* Wydano ogółem mniej o 20 K. pomimo nieco znaczniejszych różnic in plus i minus w pojedynczych pozycyach, stosownie do potrzeb.

„ „ *VII.* Pod tą pozycyą zarachowano 1) koszta dowozu wody ze Lwowa i z cegielni w Dublanach w kwocie 904 K., na który to cel do budżetu r. 1905 wstawiono już osobny kredyt 350 K. 2) koszta rekonstrukcyi kanału w kwocie 424 K wreszcie 3) stemple, koszta leczenia ucznia w szpitalu i inne drobne wydatki w sumie 161 K. Skutkiem tych wydatków okazało się *przekroczenie 1.389 K.*

4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim okazują się dochody mniejsze większe K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Zarobek 40 uczniów**	1.259	57	1.440	—180
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	100	—100
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	29.285	11	26.980	+2.305

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochód *mniejszy o 180 K* zależny od liczby dni roboczych uczniów na folwarku dublańskim.

» » *III.* Dochodu nieprzewidzianego nie było.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« *wyższa o 2305 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, ogólna wynikłość jest również o powyższą kwotę mniej korzystna od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Należytości czynne z lat ubiegłych. Opłaty na utrzymanie uczniów . . . . 450 K

Stan bierny: . . . . . — „

Czysty stan czynny . . 450 K

LW. 58.773/1905.

Wydatki.

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	1.200	--	1.200	—
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni . .	2.000	--	2.000	—
	3	Docenci:				—
		a) matematyki i rysunków	300	—	300	—
		b) fizyki	300	—	300	—
		c) chemii	300	—	300	—
		d) gorzelnictwa	1.000	—	1.000	—
		e) nauki o kotłach i maszynach . .	400	—	400	—
		f) nauki o opodatkowaniu	400	—	400	—
		g) administracyi i rachunkowości . . .	120	—	120	—
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych .	400	—	400	—
		i) nauki o fermentach	300	—	300	—
		Suma rubryki I. .	6.720	—	6.720	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya itp.	38	30	60	22
	5	Koszta przewozu prelegentów	313	—	250	*63*
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych.	89	50	120	30
						—52
		Suma rubryki II. .	440	80	430	+*63*
						+*11*
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Akademii rolniczej za użycie laboratoryum . .	160	--	160	—
	8	Przyrządy do laboratoryum gorzel. . . .	62	—	100	38
	9	Koszta produkcyi drożdży prasowanych . .	300	—	300	—
	10	Książki i czasopisma	28	78	120	91
	11	Wycieczki profesorów z uczniami . . .	222	23	400	178
		Suma rubryki III. .	773	01	1.080	—307
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów.**				
		a) z funduszów krajowych	330	—	600	270
		b) z subwencyi państwowej	1.000	—	1.000	—
		Suma rubryki IV. .	1.330	—	1.600	—270
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane**	98	74	40	+*59*
						—629
		Suma wydatków .	9.362	55	9.870	+*122*
						—507

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Ogólne *przekroczenie* tej rubryki wynosi nieznaczną kwotę 11 K.
„ „ *III. Zaoszczędzono* ogółem *307 K.*
„ „ *IV.* Wydano *mniej o 270 K.* } stosownie do potrzeb w tym roku.
„ „ *V.* W wydatkach nieprzewidzianych zarachowano koszta urządzenia telefonicznego, najem rob cizny do przebrania słodu na wystawę spirytusową we Wiedniu, wreszcie koszta przyjęcia komisyi egzaminacyjnej. Wskutek tego okazało się przekroczenie o 59 K.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		DOCHODY				
I.	1	**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) na utrzymanie szkoły	3.000	—	3.000	—
		b) na zapomogi dla uczniów . . .	1.000	—	1.000	—
		Suma rubryki I. .	4.000	—	4.000	—
II.	3	**Opłaty od uczniów**	800	—	1.300	—500
		Suma dochodów .	4.800	—	5.300	—500
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	4.562	55	4.570	—7
		Razem .	9.362	55	9.870	—507

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Opłaty *niższe o 500 K.* zależne są od liczby uczniów płacących czesne.
„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 7 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru. O powyższą kwotę 7 K. korzystniejsze są wynikłości rzeczywisto od budżetem przyznanych.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny,
Należytość czynna z lat ubiegłych:
Za niesprzedane egzemplarze dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych . . . . . 71 K. 22 g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . 71 K. 22 g.

Wydatki.

6. Gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Maszynista	1.649	92	1.400	*250*
	2	4 robotników po 30 K miesięcznie przez 5 miesięcy i 1 przez rok	811	70	960	148
		Suma rubryki I.	2.461	62	2.360	*+102*
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał	2.835	20	1.900	*935*
	4	Ziemniaki	5.073	96	4.320	*754*
	5	Jęczmień	420	—	1.120	700
	6	Żyto kukurudza i proso	789	04	560	*229*
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p.	397	68	400	2
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	540	34	600	60
	9	Ubezpieczenie budynków urządzeń i robotników	372	28	400	28
						+1.918
		Suma rubryki II.	10 428	50	9.300	—790
						+1.128
III.		**Rozmaite.**				
	10	Utrzymanie budyn. i podwórza { zwyczajne	138	37	200	62
		{ **nadzwyczajne**	**1.200**	—	**1.200**	—
	11	Podatek zarobkowy	400	26	200	*200*
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	112	60	100	*13*
						+213
		Razem { zwyczajne	651	23	500	—62
		Razem { **nadzwyczajne**	**1.200**	—	**1.200**	—
		Suma rubryki III.	1.851	23	1.700	*+151*
						+2.233
		Razem { zwyczajne	13.541	35	12.160	—852
		Razem { **nadzwyczajne**	**1.200**	—	**1.200**	—
		Suma wydatków	14.741	35	13.360	*+1.381*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydatek w ogóle większy o 102 K. z powodu przyznania b. maszyniście odprawy w kwocie 250 K. (LW. 12.628|1904).

» » *II.* Wydatki w tej rubryce ogółem większe o 1.128 K głównie z powodu większych kosztów zużytego w kampanii 1903|4 opału. Ceny drzewa w Dublanach są tak wyso-

6. Gorzelnia w Dublanach.

Wydatki.

kie jak we Lwowie i płacono w r. 1903|4 za 1 sąg drzewa brzozowego 28 K a bukowego 32 K. Także ilość zużywanego opału jest nadmierną wskutek przestarzałych i wadliwych urządzeń gorzelni: zupełnie nieodpowiedniego do dzisiejszych wymogów techniki kotła parowego, za małego parnika i za małej kadzi zaciern j, co powoduje konieczność dwu razowego zacieru w 2 hl. gorzelni, z upełnie wreszcie nieodpowiedni aparat odpędowy zuży ający bardzo dużo ostrej pary, bo aparaty nie mają urządzenia do użycia pary zwrotnej. Zupełna rekonstrukcya gorzelni nie daje się dł żej odwlec i Wydział kraj. przedstawia Wys. Sejmowi w innem miejscu stosowne wnioski.

Do rubr. II. p. 10. Z kredytu *nadzwyczajnego* w r. 1903 w kwocie . . 3.800 K — h
i » » » » 1904 » » . . 1.200 » — »
razem . . 5.000 K — h
przeznaczonego na budowę domu dla czeladzi gorzelni w Dublanach
wydano dotychczas . . . . . 4 497 » 76 h
resztę zaś w kwocie . 502 K 24 h
przeniesiono do rachunku roku 1905.

LW. 17.964 i 20.451|1905.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe. K.
		DOCHODY.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu**	6.357	29	6.600	—243
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	501	—	500	*+1*
III.	3	**Bonifikacya**	1.673	62	2.000	— 326
IV.	4	**Zwroty od zakładów dublańskich** . .	600	—	600	—
						—569
		Suma dochodów .	9.131	91	9.700	*+1*
		Dotacya z funduszu krajowego . . .	5.609	44	3.660	*+1.949*
						+1.950
		Razem .	14.741	35	13 360	569
						+1.381

Uzasadnienie różnic.

Dochody gorzelni były w r. 1904 ogółem mniejsze o 569 K z powodu mniejszej produkcyi alkoholu. Mi nowicie wyprodukowano 167 hl. spirytusu i osiągnięto na sprzedaży 6.357 K a tytułem bonifikacyi 1 673 K t. j. mniej o 326 K. Wywary sprzedawano folwarkowi w Dublanach po cenie 24 g. za 1 hl.

»*Dotacya z funduszu kraj. większa o 1.949 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

LW. 60.195|1905.

Wydatki

7. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Wynikłości	Wynikłości w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze większe K.
		A. Wydatki folwarku.				
I.	1-16	Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne	38.641	24	32.660	5.981
		nadzwyczajne	**5.680**	—	**5.680**	—
II.	17-18	Ekwilent i podatki	3.429	28	3.300	129
III.	19	Rozmaite nieprzewidziane	1.080	24	300	780
		Suma działu A. { zwyczajne	43.150	76	36.260	+6.890
		nadzwyczajne	**5.680**	—	**5.680**	—
		Razem	48.830	76	41.940	+6.890
IV.	20-21	**B. Spłata długów i renty**	4.987	64	5 192	—204
		Zestawienie.				
		Suma działu A.	48.830	76	41.940	+6.890
		„ „ B.	4.987	64	5.192	—204
		Suma wszystkich wydatków	53.818	40	47.132	+6.686
		Dochody.				
I.	1-5	Dochody z gospodarstwa	49.085	19	42.150	6 935
II.	6-7	Z dzierżaw	50		274	224
III.	8	Rozmaite nieprzewidziane	65	60	200	135
		Suma dochodów	49.000	79	42.624	+6.576
		Dotacya z funduszu krajowego	4.617	61	4.508	+110
		Razem	53.818	40	47.132	+6.686

7. Folwark w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	6.567	98	5.000	*1.568*
	2	Najem robotnika	9.886	10	9.000	*886*
	3	Zmiana i dokupno nasienia	699	31	600	*99*
	4	Dokupno nawozów dopełniających	3.601	95	2.500	*1.102*
	5	Dokupno karmy	8.665	60	8.600	*65*
	6	Wymiana zużytych koni i uprzęży	1.513	68	1.200	*314*
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne	1.538	30	800	*738*
		{ **nadzwyczajne**	**5.680**	—	**5.680**	—
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.503	70	1.000	*504*
	9	Utrzymanie dróg i rowów	102	06	200	—98
	10	Melioracye łąk:				
		a) Utrzymanie narz. meliorac. i dokupno mater.	117	80	300	182
		b) Wynagrodzenie łąkowego	400	—	400	—
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradu	1.265	64	1.500	234
	12	Kuchnia folwarczna	1.273	66	700	*574*
	13	Koszta kancelaryjne	236	78	160	*77*
	14	Światło i smarowidło	165	82	100	*66*
	15	Kultura lasu i utrzymanie stawów	941	32	400	*541*
	16	Rogatki, posyłki i jazdy w sprawach folwarku	161	54	200	39
						+6.534
		Razem { zwyczajne	38.641	24	32.660	—553
		{ **nadzwyczajne**	**5.680**	—	**5.680**	—
		Suma rubryki I.	44.321	24	38.340	*+5.981*
II.		**Ekwiwalent i podatki.**				
	17	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	2.082	98	1.400	*683*
	18	Podatki daniny i opłaty	1.346	30	1.900	554
		Suma rubryki II.	3.429	28	3.300	*+129*
III.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	1.080	24	300	*+780*

Wydatki.

7. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
IV.		**Spłata długów i renty.**				
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:				
		a) 51. i 52 rata kapitału z odsetkami od pożyczki . . . 10.000 K.	547	90	600	52
		b) 39. i 40. rata kapitału z odsetkami od pożyczki . . . 23.200 K.	1.239	74	1.392	152
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—	3.200	—
		Suma rubryki IV. .	4.987	64	5.192	—204

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1 i 2. Przekroczenie kredytów tych pozycyj kwotą *2.454 K.* powstało skutkiem wzrostu ceny robocizny. Brak robotnika miejscowego zmusza administracyę folwarku do sprowadzania robotników sezonowych (Mazurów) i utrzymywania ich przez cały rok gospodarczy.

„ „ *I. poz. 3, 4, 5.* Ogólne przekroczenie tych pozycyj kwotą *1.266 K.* powstało z powodu większej ilości dokupionych nasion, tudzież intenzywniejszego nawożenia gleby dokupionymi nawozami sztucznymi, przez co znacznie zwiększyła się produkcya ziemiopłodów. — Nadto w miarę potrzeby przekroczono nieznacznie kredyt na zakupno karmy.

„ „ *I. poz. 6.* W miejsce trzech starych wybrakowanych koni zakupiono cztery nowe, co spowodowało *przekroczenie* w kwocie *314 K.* (zob. wyjaśnienie do poz. 4. dochodów).

„ „ *I. poz. 7.* Na rachunek kredytu tej pozycyi wykonano w roku 1904:

Budowę domu dla robotników kosztem	4.847 K.	32 g.
Naprawę spichlerza „	180 „	„
Rekonstrukcye w stajni „	1.184 „	01 „
Zwykłe konserwacye „	389 „	29 „
Pogłębienie studni (nieprzewidziane) kosztem	965 „	— „
Razem , ...	8.085 K.	62 g.
dozwolony kredyt (zwyczajny 800 K. nadzwyczajny 5.680 K.) .	6.480 K.	— g.
przekroczenie . . .	1.065 „	62 „

7. Folwark w Dublanach. Wydatki.

	Część tego przekroczenia w kwocie . . . . . przeniesiono do rachunku roku 1905. na rubr. I. poz. 7., w której uchwalono 932 K. na pokrycie reszty kosztów budowy domu dla robotników (Lw. 17964 i 20451/905)	347 K. 32 g.
	reszta zaś w kwocie . . . . . stanowi wykazane w tej pozycyi przekroczenie, powstałe z powodu, że pokryto z niej nieprelimiowane wydatki na pogłębienie i naprawę studni na folwarku kosztem	738 K. 30 g.
		965 K. — g.

Do rubr. *I. poz. 8.* Przekroczenie 504 K wynikło głównie z częstszych reperacyj maszyn, nadto na tę pozycyę zarachowano częściowe umorzenie wydatku z lat dawnych na kolejkę żelazną do exploatacyi torfu.

„ „ *I. poz. 9.* Różnica 98 K. na korzyść budżetu
„ „ *I. poz. 10.* Różnica 182 K. na korzyść budżetu } stosownie do potrzeb.

„ „ *I. poz. 11.* Wydatek *mniejszy o 234 K.* zależny od wysokości premij asekuracyjnych i niedający się naprzód dokładnie oznaczyć.

„ „ *I. poz. 12.* Wydano *więcej o 574 K.* z powodu utrzymywania większej liczby służby na wikcie.

„ „ *I. poz. 13.* Nowy nakład druków na raporty folwarczne spowodował *przekroczenie* w kwocie 77 *K.*

„ „ *I. poz. 14.* Wydatek *większy o 66 K.* stosownie do potrzeb.

„ „ *I. poz. 15.* Skutkiem zakupna narybku karpi za 882 K. *przekroczono* kredyt kwotą *541 K.*

„ „ *I. poz. 16.* Różnica 39 K. na korzyść budżetu wedle potrzeb w tym roku.

„ „ *II.* Wydatki tych pozycyj zależne są od wysokości wymiarów uskutecznianych przez władze skarbowe. Zaznacza się przytem, że skutkiem starań Wydziału krajowego wymiar ekwiwalentu zniżono do kwoty 1.059 K. 65 g. a nadpłatę zwrócił c. k. Skarb Państwa w roku 1905.

„ „ *III.* Na tę pozycyę zarachowano koszta: sanitarne, leczenia bydła, leczenia służby folwarcznej, tępienia myszy i inne pomniejsze wydatki. Suma tych wydatków *przekroczyła* kredyt o *780 K.*

„ „ *IV.* Wydatek *mniejszy o 204 K.* z powodu konwersyi 5% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 4%.

Z pożyczek zaciągniętych w pierwotnej wysokości *a)* 10 000 K. i *b)* 23.200 K. pozostaje do spłaty reszta ad *a)* 4.954 K. 86 g. ad *b)* 14.751 K. 14 g.

Dochody.

7. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazuje się dochody mniejsze większe. K.
		DOCHODY.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	29 069	93	19.000	*10.070*
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	3.048	63	3.300	251
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia:				
		α) mleko . . 7.022 K. 56 g.				
		β) przychowek . 2.473 „ 76 „ 9.496 K. 32 g				
		b) Nierogacizna . . . 2.241 „ 82 „				
		c) Owce . . . . 161 „ 86 „				
		d) Braki i opasy oraz spieniężenie paszy i różnych karm . 887 „ 60 „				
		e) Ryczałt za zastosowanie do potrzeb Akademii . . 2.000 „ — „	14.787	60	18 850	4 063
	4	Za wynajęte konie	1.313	68	200	*1.114*
	5	Z lasu i stawów	865	35	800	*65*
						+11.249
		Suma rubryki I. .	49.085	19	42.150	—4.314
						+6.935
II.		**Z dzierżaw.**				
	6	Czynsz z karczmy	—	—	224	224
	7	Z polowania	50	—	50	—
		Suma rubryki II. .	50	—	274	—224
III.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	65	60	200	—135
		Dotacya z funduszu krajowego . .	4.617	61	4.508	*+110*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1, 2, 3. Ze sprzedaży ziemiopłodów okazała się wynikłość *korzystniejsza o* 10.070 K. natomiast *mniej korzystne* wynikłości były z wynajętych łąk i pastwisk *o 251 K.* i ze sprzedaży płodów zwierzęcych *o 4.063 K.* Powodem tak znacznych różnic były w poz. 1.) korzystne zbiory zboża jarego i ozimego, brak zaś paszy skutkiem posuchy spowodował niedobory w 2 i 3 pozycyi.

„ „ *I poz. 4.* Za wynajęte konie uzyskano *więcej o 1.114 K.* gdyż folwark dostawiał Akademii drzewo opałowe, węgiel i różne materyały.

7. Folwark w Dublanach. **Dochody.**

Zwiększony dochód pokrywa zupełnie przekroczenie wydatków na wymianę zużytych koni i uprzęży. (Rubr. I. poz. 6.)

Do rubr. I. poz. 5. Wynikłość *korzystniejsza o 65 K.* stosownie do rzeczywistych wpływów.

„ „ *II.* Karczmę oddano na „Ochronkę“ w Dublanach a więc nie uzyskano żadnego czynszu.

„ „ *III.* Z rozmaitych wpływów uzyskano tylko 65 K. 60 g.

„*Dotacya z funduszu krajowego“ większa o 110 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru daje zarazem o tyle wyższą cyfrę ogólnego niedoboru w porównaniu z preliminarzem.

Stan majątku z końcem roku 1904

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		Wydatki.								
IV.	20	Towarz. kred. ziem. we Lwowie reszta pożyczek hipotecznych .	—	—	—	—	19 706	—	—	—
IV.	21	C. k. gal. Towarz. gospodarcze .	—	—	—	—	80.000	—	—	—
		Dochody.								
I.	1	Za ziemiopłody	11	—	—	—	—	—	—	—
I.	2	Za wynajęte pastwiska . .	—	—	105	20	—	—	—	—
I.	3	Za mleko	642	89	—	—	—	—	—	—
II.	6	Z dzierżawy budynku dawnej karczmy	600	—	—	—	—	—	—	—
		Razem .	1.253	89	105	20	99.706	—	—	—
									99.706	—
		W porównaniu ze stanem czynnym	—	—	—	—	—	—	1.359	09
		Czysty **stan bierny** .	—	—	—	—	—	—	98.346	91

LW. 60196/905.

Wydatki. 8. Doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *cyfrze*
		Wydatki.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi, płaca	1.200	—	1.200	—
	2	3 asystentów, płace z dodatkami	5.469	98	5.636	166
	3	Laborant, płaca i dodatek na mieszkanie				
		zwyczajne	1.099	96	1.100	—
		nadzwyczajne	**360**	—	**360**	—
	4	3 służących płace	1.437	—	1.728	291
		Razem zwyczajne	9.206	94	9.664	—457
		Razem **nadzwyczajne**	**360**	—	**360**	—
		Suma rubryki I.	9.566	94	10.024	—457
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania stacyi	7.725	79	5.500	*2.226*
	6	Koszta prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych zwyczajne	899	62	1.200	300
		nadzwyczajne	**150**	—	**150**	—
	7	Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych	5.838	55	5.000	*838*
	8	Koszta kancelaryjne	1.115	60	800	*315*
	9	Druki sprawozdań	150	80	900	749
	10	Prenumerata pism i zakupno podręczników	643	21	500	*143*
	11	Koszta podróży kierownika i asystentów	1.210	03	1.400	190
	12	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	327	85	400	72
	13	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia	—	—	300	300
						+3.522
		Razem zwyczajne	17.911	45	16.000	—1.611
		Razem **nadzwyczajne**	**150**	—	**150**	—
		Suma rubryki II.	18.061	45	16.150	*+1.911*
						+3 522
		Razem zwyczajne	27.118	39	25.664	—2.068
		Razem **nadzwyczajne**	**510**	—	**510**	—
		Suma wydatków	27.628	39	26 174	*+1.454*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. poz. 2. Wydatek *mniejszy o 166 K* skutkiem intercalare.

» » *I. poz. 4.* W miejsce trzeciego służącego stałego był zastępca, co wpłynęło na *zaoszczędzenie 291 K.*

» » *II.* Z powodu liczniejszej w tym roku liczby dokonanych w stacyi analiz, co potwierdzają wyższe znacznie od preliminarza dochody z tego tytułu, wzrosły i wydatki na utrzymanie stacyi, jak na chemikalia, szkła laboratoryjne i t. p. wobec czego można uważać przekroczenie kredytów tej rubryki ogólną kwotą 1911 K za zupełnie usprawiedliwione, tem bardziej, że wyższe od preliminarza o 2.931 K dochody za analizy w zupełności powyższe przekroczenie pokrywają.

Kredytu uchwalonego *w poz. 13* nie wydano, albowiem ruchomości ubezpieczono dopiero od 1. stycznia 1905.

8. Doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	2.500	—	2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	4.531	07	1.600	+*2.931*
		Suma dochodów .	7.031	07	4.100	+*2.931*
		Dotacya z funduszu krajowego . . .	20.597	32	22 074	—.1477
		Razem .	27.628	39	26 174	+*1.454*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochód brutto w roku 1904 wynosił . . . . 15.103 K 55 h
od tego procenta wypłacone personalowi stacyi za dokonanie analiz 10.572 » 48 »
dochód netto . 4.531 K 07 h
w porównaniu z budżetem . 1.600 » — »
wynik korzystniejszy o . 2.931 K 07 »
zal żny od ilości przeprowadzonych analiz.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« *niższa o 1.477 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o tę też kwotę *korzystniejszy* jest ogólny wynik w porównaniu z budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny.
Należytości czynne za dokonane analizy . . . . . 1.878 K — h
Stan bierny . . . . . — » — »
Czysty stan czynny . 1.878 K — »

LW. 56.815|1905.

Wydatki 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki niniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.	1-10	Płace nauczycieli	52.096	68	52.096	—
II.	11-12	Płace urzędników administracyjnych, etatowych	3.840	—	3.840	—
III.	13-15	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych	3 376	—	3.376	—
IV.	16-18	Koszta utrzymania służby szkolnej	5 682	—	5.682	—
V.	19-22	Emerytury i zaopatrzenia	6 871	—	6.656	*215*
VI.	23-37	Koszta administracyjne zwyczajne	16.339	58	16.588	*248*
		Koszta administracyjne **nadzwyczajne**	**8 370**		**8 370**	—
VII.	38-43	Utrzymanie uczniów zwyczajne	38.561	09	44.180	5.619
		Utrzymanie uczniów **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
VIII.	44-51	Potrzeby naukowe zwyczajne	8.084	53	8.130	45
		Potrzeby naukowe **nadzwyczajne**	**220**	—	**220**	—
IX.	52	Rozmaite nieprzewidziane	494	44	350	*144*
						—5.912
		Razem zwyczajne	135.345	32	140 898	+*359*
		Razem **nadzwyczajne**	**8.790**	—	**8 790**	—
		Suma wydatków	144.135	32	149 688	5.553
		Dochody.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	14.000	—	14.000	—
II.	2-3	Opłaty od uczniów	43.880	—	46.500	2.620
III	4	Ze sprzedaży płodów z ogrodu	673	75	400	*274*
IV.	5	Zwrot z funduszu folwarku za admin.	400	—	400	—
V.	6	Rozmaite nieprzewidziane	203	51	200	*3*
						—2.620
		Suma dochodów własnych	59 157	26	61.500	+*277*
		Dotacya z funduszu krajowego	84.978	06	88.188	—3.210
						—5.830
		Suma wszystkich dochodów	144.135	32	149.688	+*277*
						—5.553

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami	5.440	—	5.440	—
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca z dodatkiem	3.720	—	3.720	—
	3	8 profesorów płace z dodatkami	32.126	68	32.126	—
	4	Docent weterynaryi	1.600	—	1.600	—
	5	„ leśnictwa	800	—	800	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli	400	—	400	—
	7	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypad.	200	—	200	—
	8	Nauczyciel muzyki i śpiewu	1.000	—	1.000	—
	9	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca z dodatkami	1.880	—	1.880	—
	10	2 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki, płace z dodatkami	4.930	—	4.930	—
		Suma rubryki I.	52.096	68	52.096	—
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	11	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca i dodatek	2.640	—	2.640	—
	12	Pisarz dyrekcyi, a zarazem magazynier płaca	1.200	—	1.200	—
		Suma rubryki II.	3.840	—	3.840	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	13	Lekarz zakładowy, płaca i opał	1.100	—	1.100	—
	14	Ogrodnik, płaca i dodatki pięcioletnie	1.300	—	1.300	—
	15	Pomocnik ogrodnika, płaca i wikt	976	—	976	—
		Suma rubryki III.	3.376	—	3.376	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
IV.	16	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny. *b*) Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakład. *c*) Portyer bramy głównej. *d*) Portyer drugiej bramy zakładowej. *e*) Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym. — płace z emolumentami	3.200	—	3.200	—
		Do przeniesienia	3.200	—	3.200	—

Wydatki. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . .	3.200	—	3.200	—
	17	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii *b*) 3 chłopców przy muzeach zbiorach i salach wykładowych . *c*) stróż domowy . . . *d*) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku . . . . . płace i wikt	2.232	—	2.232	—
	18	Gratyfikacya służbie	250	—	250	—
		Suma rubryki IV. .	5.682	—	5.682	—
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**				
	19	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura . .	2.496	—	2.496	—
	20	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emerytura .	1.505	—	1.290	*215*
	21	Piotrowska Antonina, wdowa po b. profesorze, pensya	1.200	—	1.200	—
	22	Ancuta Władysław b. instruktor emerytura . .	1.670	—	1.670	—
		Suma rubryki V. .	6.871	—	6.656	+*215*
IV.		**Koszta administracyi.**				
	23	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . *b*) potrzeby kancelaryjne . *c*) druki i inseraty . *d*) portorya i przesyłki . *e*) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . *f*) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . zwyczajne . .	2.308	40	2.400	*92*
		nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	—
	24	Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	3.200	—	3.200	—
	25	Oświetlenie „ „ „ . . .	1.993	14	2.000	*7*
	26	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	3.084	52	3.000	*85*
		{ **nadzwyczajne .**	**1.370**	—	**1.370**	—
	27	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg, okien itp.	800	—	800	—
	28	Koszta urządzenia parku **nadzwyczajne .**	**1.500**	—	**1.500**	—
	29	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . . .	512	76	900	*387*
	30	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	2 041	—	1.888	*153*
	31	Płaca kominiarza	360	—	360	—
	32	Sprzęty i ruchomości . . { zwyczajne . .	399	73	400	—
		{ **nadzwyczajne .**	**300**	—	**300**	—
	33	Koszta lustracyi zakładu	400	09	400	—
	34	Koszta nabożeństwa	240	—	240	—
	35	Na aptekę	400	—	400	—
	36	Utrzymanie dziedzińców i parku . . .	599	94	600	—
	37	Budowa domów mieszkalnych . **nadzwyczajne .**	**5.000**	—	**5.000**	—
		Razem { zwyczajne . .	16.339	58	16.588	—486
		{ **nadzwyczajne .**	**8.370**	—	**8.370**	+*238*
		Suma rubryki VI. .	24.709	58	24.958	—248

Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *wiekse* K.
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	38	Żywność	28.377	—	32.400	4.023
	39	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem	1.406	—	1.492	86
	40	Służba internatu: *a*) chłopcy do obsługi uczniów *b*) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki } płace i wikt	1.864	53	2.528	664
	41	Sprzęty: *a*) do sal sypialnych *b*) „ infirmeryi *c*) „ sali rekreacyjnej i gimn.	360	—	360	—
	42	Odzież	6.355	56	7.200	846
	43	Pościel { zwyczajne	200	—	200	—
		{ **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Razem { zwyczajne	38.561	09	44.180	—5.619
		{ **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Suma rubryki VII.	38.761	09	44.380	—5.619
VIII.		**Potrzeby naukowe.**				
	44	Eksperymenta przy wykładach	750	—	750	—
	45	Zbiory i muzea	2.080	—	2.080	—
	46	Laboratorya { zwyczajne	1.800	—	1.800	—
		{ **nadzwyczajne**	**120**	—	**120**	—
	47	Biblioteka: { zwyczajne	1.300	—	1.300	—
		{ **nadzwyczajne**	**100**	—	**100**	—
	48	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	999	95	1.000	—
	49	Ogród botaniczny	199	70	200	—
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego	400	—	400	—
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	554	88	600	45
		Razem { zwyczajne	8.084	53	8.130	—45
		{ **nadzwyczajne**	**220**	—	**220**	—
		Suma rubryki VIII.	8.304	53	8.350	—45
IX.	52	**Rozmaite nieprzewidziane**	494	44	350	*+144*

Wydatki. # Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. V. poz. 20. Wydatek *większy o 215 K.* ponieważ emeryt podniósł pensyę za listopad i grudzień 1903 dopiero w roku 1904.

„ „ *VI. poz. 23.* Z kredytu nadzwyczajnego 200 K. wydano w roku 1904 100 K. resztę zaś 100 K. przeniesiono do rachunku roku 1905 na wypłatę reszty wynagrodzenia po ukończeniu inwentarzy szkolnych i folwarcznych.

„ „ *VI. poz. 24.* Z kredytu zwyczajnego zaoszczędzono w latach 1903 i 1904 łączną sumę 2.479 K. 25 g. i sumę tę zarezerwowano na przerobienie i rozszerzenie centralnego ogrzewania w ubikacyach internatowych. Wykonanie tych robót nie mogło być na razie uskutecznione dla braku ostatecznej decyzyi, gdzie będzie umieszczona infirmerya.

„ „ *VI. poz. 37.* Na budowę domów mieszkalnych przeznaczono w roku 1903 kredyt nadzwyczajny . . . . . 12 500 K. — g.
w roku 1904 kredyt nadzwyczajny . . . . . 5.000 „ — „
razem . . . . 17.500 K. — g.
wydano na cel powyższy . . . . . 22.421 „ 90 „
nadwyżkę wydatków . . 4.921 K. 90 g.
przeniesiono do rachunku rokn 1905 na poczet kredytu dalszego na ten cel przyznanego w sumie 30 000 K.

„ „ *VI.* Wydatki ogółem *mniejsze o 248 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *VII* Wydano ogółem *mniej o 5.619 K.* z powodu mniejszej niż preliminarzem przewidziano liczby uczniów w II. półroczu r. sz. 1903/4 i wystąpienia ze szkoły kilku uczniów w ciągu roku, a nadto dla braku odpowiednio ukwalifikowanej siły, posada palacza do obsługi kaloryferów i łazienek obsadzoną była niżej płatnym zastępcą.

„ „ *VIII.* Na sprzęty do sali rekreacyjnej, które mogą być sprawione dopiero z chwilą przyłączenia do niej dwóch przyległych pokojków w sierpniu 1905, przeniesiono kwotę 186 K. 49 g.

VIII, pod. 51. Wydatek *mniejszy o 45 K.* według potrzeby rzeczywistej.
Z kredytu nadzwyczajnego na bibliotekę miała być zakupiona mapa sztabu jeneralnego Galicyi i Śląska. Ponieważ koszt zakupna takiej mapy w handlu księgarskim wyniósłby przeszło 350 K, przeto Dyrekcya poczyniła kroki w celu nabycia jej za pośrednictwem Ministeryum rolnictwa, z tego powodu kredyt na ten cel z roku 1903 i 1904 przeniesiony został do rachunku roku 1905.

„ „ *IX. Przekroczenie* w kwocie *144 K.* spowodowane zostało zarachowanymi na tę rubrykę kosztami zastępstwa chorego profesora.

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	14.000	—	14.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie	39.630	—	42 000	2.370
	3	Czesne	4.250	—	4.500	250
		Suma rubryki II. .	43.880	—	46.500	—2.620
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** . . .	673	75	400	*+274*
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za admin.** . .	400	—	400	—
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	203	51	200	*—3*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	84.978	06	88.188	—3.210

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochody *mniejsze o 2.620 K.* zależne od liczby uczniów pozostających w zakładzie.
„ „ *III.* Dochód *większy o 274 K.* z powodu lepszego zbioru owoców.
„ „ *IV.* Różnica nieznaczna na niekorzyść budżetu.
„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *mniejsza o 3.210 K.* w miarę potrzeby pokrycia ni doboru, wobec czego i ogólny wynik zamknięcia *korzystniejszy* jest o tę kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny.
Należytości czynne. Reszta opłat na utrzymanie uczniów i czesne . . . 140 K.
Stan bierny . . . . . — „
Czysty stan czynny *140 K.*

LW. 60562/905

Wydatki.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.	1-12	Wydatki na gospodarstwo } zwyczajne	9.413	84	9.380	*34*
		nadzwyczajne	**4 989**	**72**	**4.990**	—
II.	13-15	Las i plantacye wikla } zwyczajne	2.699	36	2.700	1
		nadzwyczajne	**700**	—	**700**	—
III.	16	Utrzymanie brzegów Wisły	400	—	400	—
IV.	17	Naprawa pieca wapiennego	250	-	250	-
V.	18	Podatki i daniny	1.604	18	1.660	56
VI.	19	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych	607	02	608	1
VII.	20	Rozmaite nieprzewidziane	383	18	400	17
						—75
		Razem } zwyczajne	15.357	58	15.398	+*34*
		nadzwyczajne	**5.689**	**72**	**5.690**	—
		Suma wydatków	21.047	30	21.088	— 41
		Dochody.				
I.	1-5	Z gospodarstwa	7.866	78	6.300	*1.567*
II.	6-7	Z lasu i wikla	6.977	15	5.800	*11.77*
III.	8	Z pieca wapiennego	600	—	600	—
IV.	9-10	Inne dochody	183	50	140	*43*
V.	11	Rozmaite nieprzewidziane	786	87	100	*687*
		Suma dochodów własnych	16.414	30	12.940	+*3.474*
		Dotacya z funduszu krajowego	4.633	—	8.148	—3.515
		Razem	21.047	30	21.088	—41

10. Folwark w Czernichowie.

Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki niniejsze *wcksze* K.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarku				
		b) służba folwarczna	3.250	—	3.200	*50*
	2	Najem robotnika: zwycz. n dzwycz.				
		a) do gospodarstwa folwarcz. 1.600 K g — K				
		b) do chmielarni:				
		a) zawiadowca chmiel. . 399 „ 97 „ 40 „				
		β) roboty przy chmiel. . zwyczajne .	1.999	97	2.000	—
		nadzwyczajne .	**40**	—	**40**	—
	3	Dokupno i zmiana nasienia . zwyczajne .	589	79	600	10
		nadzwyczajne .	**800**	—	**800**	—
	4	„ nawozów dopełniających . . .	400	—	400	—
	5	„ słomy i karmy . . zwyczajne .	1 800	—	1.800	—
		nadzwyczajne .	**4.000**	—	**4.000**	—
	6	Inwentarz użytkowy	400	—	400	—
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych . . zwyczajne .	250	—	250	—
		nadzwyczajne .	**149**	**72**	**150**	—
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni .	250	—	250	—
	9	Utrzymanie rowów	194	08	200	6
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia . .	100	—	100	—
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło	120	—	120	—
	12	Gratyfikacye	60	—	60	—
						+50
		Razem zwyczajne .	9.413	84	9.380	—16
		nadzwyczajne .	**4.989**	**72**	**4.990**	—
		Suma rubryki I .	14.403	56	14 370	*+34*
II.		**Las i plantacye wikla.**				
	13	Służba, roboty i zalesienie . zwyczajne .	1.699	61	1.700	1
		nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	—
	14	Utrzymanie wikli i uzupełn. plant. zwyczajne .	499	75	500	—
		nadzwyczajne .	**500**	—	**500**	—
	15	Wynagrodzenie ogrodnika	500	—	500	—
		Razem zwyczajne .	2.699	36	2.700	—1
		nadzwyczajne	**700**	—	**700**	—
		Suma rubryki II.	3.399	36	3.400	—1
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły**	400	—	400	—
IV.	17	**Naprawa pieca wapiennego**	250	—	250	—
V.	18	**Podatki i daniny**	1.604	18	1·660	—56
VI.	19	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych**: Bankowi krajowemu we Lwowie XVI i XVII rata wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 K.	607	02	608	—1
VII.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	383	18	400	—17

Wydatki

Folwark w Czernichowie.

Uzasadnienie różnłc.

Do rubr. I. Ogólne *przekroczenie* w kwocie *34. K.* spowodowane zostało zarachowaniem pod poz. I. jednorazowo przyznanego zasiłku 50 K. wdowie po fornalu, w pozycyach natomiast 3 i 9. okazały się nieznaczne zaoszczędzenia.

„ „ *II.* Różnica nieznaczna 1 K. na korzyść budżetu.

„ „ *V.* Wydatek *niższy o 56 K.* zależny od wysokości wymiaru podatków.

„ „ *VI. i VII.* Różnice nieznaazne 1 K. i 17 K. na korzyść budżetu.

Z kredytu z lat poprzednich na drenowanie pól na Żakowcu przeniesionego do rachunku roku 1904 w sumie 1.074 K. 30 g. wydano na ten cel w ciągu roku 1904 kwotę 558 K. 41 g. resztę 515 K. 89 g. przeniesiono do rachunku roku 1905 na dokończenie drenowania.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe. K.
		Dochody.				
I.		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	3.153	09	2.000	*1.153*
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych	2 761	64	2.400	*362*
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.273	50	1.200	*73*
	4	Za wynajęte konie	678	55	600	*79*
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów	—	—	100	100
						+1.667
		Suma rubryki I	7.866	78	6.300	—.100
						+1.567
II.		**Z lasu i wikla.**				
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	3.049	59	2.800	*250*
	7	Z wikla i trawy wśród wikla	3.927	56	3.000	*927*
		Suma rubryki II.	6.977	15	5.800	*+1.177*
III.	8	**Z pieca wapiennego**	600	—	600	—
		Inne dochody.				
IV.	9	Olborne za łamanie kamienia	143	50	100	*43*
	10	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40	—	40	—
		Suma rubryki IV.	183	50	140	*+43*
V.	11	**Rozmaite nieprzewidziane**	787	87	100	*+687*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	4.633	—	8.148	—3.515

10. Folwark w Czernichowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód *większy o 1.153 K* skutkiem lepszego plonu z chmielarni i uzyskania wyższych cen przy sprzedaży zboża.

„ » *I. poz. 2.* Przez zarachowanie na tę pozycyę dochodów ze sprzedaży nierogacizny uzyskano wynikłość *korzystniejszą o 362 K.*

» » *I. poz. 3.* Dochód *większy o 73 K* w miarę wpływów rzeczywisty h za wydzierżawienie.

» » *I. poz. 4.* Dochód *większy o 79 K* stosownie do zapotrzebowania koni.

» » *I. poz. 5.* Nie uzyskano preliminowanego *dochodu 100 K*, nie przeprowadzono bowiem wartości nawozu stajennego dla ogrodów szkolnych, dla braku w budżecie szkolnym dostat cznego na ogrody kredytu.

» » *II.* Wynikłości ogółem *korzystniejsze o 1 177 K.* w miarę rzeczywistych wpływów a przedewszystkiem dlatego, że skutkiem wylewów w roku 1903 okazały się w r. 1904 obfitsze plony wikla i trawy.

» » *IV. poz. 9.* Z powodu znacz ego zapotrzebowania kamienia na drogi gminne dochód *wyższy o 43 K.*

» » *V.* Dochód *wyższy o 637 K* ponieważ zarachowano na tę rubrykę spłatę zaległych należytości z roku 1903 za dzierżawę wikla i rybołostwa.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« *niższa o 3515 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, wobec czego i ogólny wynik zamknięcia *korzystniejszy* jest o tę kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K — g

Stan bierny:

1) Bankowi krajowemu reszta pożyczki . . .	12.460 K 76 g		
2) Zaległa przestacya drogowa	4 » 80 »	12.465 » 56 »	
Czysty stan bierny			12.465 K 56 g

LW. 60556/05.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence. Wydatki

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatek aktywalny	3.300	—	3.300	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	2.640	—	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	496	66	1.200	703
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.700	—	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i grec. kat.	550	—	600	50
		Suma rubryki I.	8.686	66	9.440	—753
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne 194 „ 71 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 589 „ — „	1.023	71	1.040	16
	7	Opał	1.435	42	1.400	*35*
	8	Oświetlenie	374	56	300	*75*
	9	Utrzymanie budynków { zwyczajne	772	27	700	*72*
		{ **nadzwyczajne**	**1.150**	—	**1.150**	—
	10	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	373	79	300	*74*
		{ **nadzwyczajne**	**150**	—	**150**	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	882	39	800	*82*
	12	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego	93	93	100	6
						+*338*
		Razem { zwyczajne	4.956	07	4.640	—22
		{ **nadzwyczajne**	**1.300**	—	**1.300**	—
		Suma rubryki II.	6.256	07	5.940	+*316*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	11.023	75	12.000	*1.404*
	14	Odzież, pościel i pranie	2.380	94		
	15	Lekarz i apteka	443	88	300	*144*
	16	Uczeń praktykant	300	—	300	—
		Suma rubryki III.	14.148	57	12.600	+*1.548*
						—775
		Do przeniesienia { zwyczajne	27.791	30	26.680	+*1.886*
		{ **nadzwyczajne**	**1.300**	—	**1.300**	—

Wydatki. # 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	27.791	30	26 680	—775
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1300**	—	**1.300**	+1.886 —
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	241	—	240	1
	18	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi. 238 K. 21 g.				
		b) biblioteka i czytelnia . 158 „ 15 „				
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 353 „ 47 „	749	83	660	90
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	36	—	40	4
	20	Wycieczki z uczniami	101	35	100	1
		Suma rubryki IV. .	1.128	18	1.040	+92 —4 +88
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	92	74	100	7
	22	„ mleczarstwa	47	24	100	53
	23	„ uprawy tytoniu	110	—	120	10
		Suma rubryki V. .	249	98	320	—70
VI.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	81	64	100	—18
		Razem { zwyczajne .	29.251	10	28.140	+1.978 —867
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.300**	—	**1300**	—
		Suma wydatków .	30.551	10	29.440	+1.111

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydano *mniej o 753 K.* z powodu intercalariów.
„ „ *II. 7 i 8 Przekroczenie o 110 K.* skutkiem wydatków większych na opał z powodu wczesnej i ostrej zimy i zaprowadzenia lepszego oświetlenia.
„ „ *II 9. Przekroczenie o 72 K.* w miarę rzeczywistej potrzeby.
„ „ *II. 10.* Wydano *więcej o 74* K. z powodu uzupełnienia niezbędnych sprzętów i narzędzi kuchennych i spizarnianych.
„ „ *II. 11. Przekroczenie o 82* K. z powodu drożyzny paszy i choroby konia,
„ „ *II. 12.* Nieznaczne zaoszczędzenie na korzyść budżetu.
„ „ *III. 13 i 14. Przekroczenie w kwocie 1.404* K. znajduje częściowe pokrycie w nieprelimiuowanym dochodzie 350 K. z tytułu opłaty na utrzymanie ucznia samopłacącego (Rubr. II. doch.), zresztą tłumaczy się je utrzymaniem 4 uczniów nadliczbowych i ogólną w tym roku drożyzną.
„ „ *III. 15. Wydano 144 K. więcej* stosownie do ilości chorób uczniów.
„ „ *IV. Ogólne przekroczenie 88* K. głównie skutkiem wydatków na ogród znajduje zupełne pokrycie w dochodach rubryki III. 3 dochodów, wyższych od preliminarza o 259 K.
„ „ *V.* Wydano ogółem *mniej o 70* K. w miarę rzeczywistych potrzeb.
„ „ *VI.* Różnica nieznaczna na korzyść budżetu.

Dochody.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa horodeńska . 900 K.				
		b) Gmina miasta Horodenki . . 200 „				
		c) Opłata na utrzymanie ucznia . 350 „	1.450	—	1.100	*+350*
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka** doświadczalnego tytoniowego	558	70	300	*+259*
		Suma dochodów.	8.008	70	7.400	*+609*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	22.542	40	22.040	*+502*
		Razem .	30.551	10	29.440	*+1.111*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. W roku 1904 wpłynął niepreliminowany dochód 350 K. z tytułu opłaty na utrzymanie ucznia samopłacącego.

„ „ *III.* Dochód *większy o 259 K.* służy częściowo na pokrycie przekroczenia wydatków rubryki IV. a powstał skutkiem korzystnej sprzedaży produktów.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« wyższa od preliminarza o 502 K. pobrana została w miarę potrzeby pokrycia niedoboru i stanowi ogólne budżetowe przekroczenie funduszów szkolnych.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K — g
Stan bierny: — „ — „

Wartość gruntów będących własnością szkoły, wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 60561/905

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik . .	5.100	—	5.100	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych. .	3.640	—	3.640	—
	3	Instruktor do robot ręcznych i dozorca uczniów .	1.200	—	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych { zwyczajne .	1.540	—	1.540	—
		{ **nadzwyczajne.**	**200**	—	**200**	—
	5	Katecheta (brz. łac. i g. kat.	500	—	500	—
		Razem { zwyczajne . .	11.980	—	11.980	—
		{ **nadzwyczajne** .	**200**		**200**	—
		Suma rubryki I. .	12.180	—	12.180	—
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna . 240 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 81 „ 63 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 509 „ — „	830	63	1.040	209
	7	Opał	1.152	23	1.200	48
	8	Oświetlenie	159	36	200	40
	9	Utrzymanie budynków . . { zwyczajne	700	—	700	—
		{ **nadzwyczajne**	**2.800**	—	**2.800**	—
	10	Sprzęty i ruchomości . . { zwyczajne	414	46	400	*14*
		{ **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
	11	Ekwiwalent i podatki	20	10	20	—
						—297
		Razem { zwyczajne . .	3.276	78	3.560	*+14*
		{ **nadzwyczajne** .	**3.000**	—	**3.000**	—
		Suma rubryki II. .	6.276	78	6.560	—283
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	6.018	17		
	13	Odzież, pościel i pranie	3.774	70	12.000	2.127
	14	Lekarz i apteka	491	34	400	*91*
	15	Uczeń praktykant	300	—	300	—
						+91
		Suma rubryki III. .	10.664	21	12.700	—2.127
						—2.036
						—2.424
		Do przeniesienia { zwyczajne .	25.920	99	28.240	*+105*
		{ **nadzwyczajne** .	**3.200**	—	**3.200**	—

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
						—2.424
		Z przeniesienia { zwyczajne .	25.920	99	28.240	*+105*
		nadzwyczajne .	**3200**	—	**3.200**	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	159	20	200	41
	17	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstr. i ćwiczeń prakt. . 266 K. 48 g.				
		b) biblioteka i czytelnia . . 199 „ 93 „				
		c) ogród szkolny . . . 47 „ 27 „	513	68	560	46
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	28	—	40	12
	19	Wycieczki z uczniami	—	—	100	100
		Suma rubryki IV. .	700	88	900	—199
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	100	—
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu . . .	200	—	200	—
		Suma rubryki V.	300	—	300	—
VI.	22	**Gospodarstwo:**				
		a) Wydatki na gospodarstwo . 7.872 K. 65 g.				
		b) Czynsz dzierżawny za grunta 800 „ — „	8.672	65	4.200	*+4.473*
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane . . . .**	42	—	100	—58
						—2.681
		Razem { zwyczajne . .	35.636	52	33.740	*+4.578*
		nadzwyczajne .	**3.200**	—	**3.200**	—
						—2.681
		Suma wydatków . .	38.836	52	36.940	*+4.578*
						+1897

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 4. Kredyt nadzwyczajny w roku 1903 i 1904 preliminowany na remuneracyę za naukę ogrodnictwa w łącznej sumie 400 K przeniesiono do rachunku roku 1905 na potrzeby ogrodu szkolnego. Kursu pszczelnictwa i sadownictwa w latach 1903|4 nie było, ponieważ nauczyciel wykładający te przedmioty, przeniesiony został do Zaleszczyk.

„ „ *II.* Wydano ogółem *mniej o 283 K* wedle rzeczywistych potrzeb. Z kredytu nadzwyczajnego przeniesionego z roku 1903 w kwocie 300 K i z roku 1904 w kwocie 2.800 K. wydano w roku 1904 na budowę studni i drobniejsze adaptacye 1.716 K 62 h. resztę zaś 1.383 K 38 h. przeniesiono do rachunku roku 1905 na adoptacye budynków szkolnych.

„ „ *III. poz. 12 i 13. Zaoszczędzono* w tych ryczałtach *2.127 K*, stosownie do cen artykułów żywności pobieranych dla kuchni, prowadzonej we własnym zarządzie.

„ » *III. poz. 14. Przekroczenie* w kwocie *91 K* powstało skutkiem zarachowania na tę pozycyę kosztów utrzymania dwóch uczniów podczas choroby w szpitalu w Zaleszczykach.

» » *IV.* Ogólna oszczędność w tej rubryce wynosi 199 K według rzeczywistych potrzeb w tym roku.

» » *VI.* Wydatek *większy o 4.473 K* znajduje częściowe pokrycie w wyższych o 2.404 K ponad preliminarz dochodach.

» » *VII.* Wydano mniej o 58 K stosownie do potrzeb.

Dochody. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze większe. K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Zarobek uczniów**	892	95	960	—67
III.	3	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** . .	9.104	09	6.700	+2.404
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	57	79	—	+58
		Suma dochodów .	16.054	83	13.660	— 67 +2.462
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	22.781	69	23.280	—498
		Razem .	38.836	52	36.940	—565 +2 462 +1.897

Uzasadnienie różnic

Do rubr. II. Dochód mniejszy o 67 K. obliczony na podstawie szczegółowych raportów robocizny w roku 1904.

» » *III.* Dochody *większe* od preliminowanych *o 2.404 K*, w których znajduje częściowe pokrycie przekroczenie wydatków na gospodarstwo (Rubr. VI. wydatków) wynosiły

w roku 1904	9.104 K 09 h
wydatki na gospodarstwo wynosiły	8 672 » 65 »
nadwyżka dochodów .	431 K 44 h
preliminowano zaś nadwyżkę	2.500 » — »
przeto wynik z gospodarstwa mniej korzystniejszy o . . .	2.068 K 56 h

» » »Rozmaite nieprzewidziane« dochody uzyskane ze sprzedaży płodów z ogrodu i z pasieki wynoszą 57 K 79 h.

»*Dotacya z funduszu krajowego*«. Dochód *mniejszy o 498 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, wobec czego i ogólny wynik w roku 1904 jest o powyższą kwotę korzystniejszy od budżetu.

LW. 60.557|1905.

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.399	99	3.400	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	1.793	30	2.640	847
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.699	92	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać i gr. kat.	700	—	700	—
		Suma rubryki I.	8.793	21	9.640	−847
II.		**Pensye emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura	504	—	504	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, *c*) druki i portorya 198 „ 75 „ sługa szkolny i stróż nocny 599 „ 75 „	1.038	50	1.040	1
	8	Opał	1.083	28	1.200	117
	9	Oświetlenie	297	07	300	3
	10	Utrzymanie budynków	714	74	700	*15*
	11	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	195	20	200	5
		{ **nadzwyczajne**	**330**	**20**	**400**	**70**
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	800	—
						−126
		Razem { zwyczajne	4.128	79	4.240	+*15*
		{ **nadzwyczajne**	**330**	**20**	**400**	**−70**
						−196
		Suma rubryki III.	4.458	99	4.640	+*15*
						−181
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	10.556	22		
	14	Odzież, pościel i pranie	7.802	77	12.000	*1.364*
	15	Lekarz i apteka	790	41	300	*491*
	16	Uczeń praktykant	—	—	300	300
						−300
		Suma rubryki III.	14.154	40	12.600	+*1.855*
						+*1.555*
						−1.273
		Do przeniesienia { zwyczajne	27.580	40	26.984	+*1.870*
		{ **nadzwyczajne**	**330**	**20**	**400**	— 70

Wydatki. # 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
						1 273
		Z przeniesienia { zwyczajne .	27.580	40	26 984	+1.870
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne .**	**330**	20	**400**	**—70**
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dl uczniów . .	238	69	240	1
	18	Środki naukowe: zwycz. nadzwycz. .				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 257 K. 18 g. *66 K.*				
		b) biblioteka i czytelnia 196 „ 91 „ *100* „				
		c) ogród szkolny . 241 „ 25 „ — „				
		Razem { zwyczajne .	695	34	600	*95*
		Razem { **nadzwyczajne .**	**166**	—	**180**	**14**
	19	Wycieczki z uczniami	100	—	100	—
						—1
		Razem { zwyczajne .	1.034	03	940	+95
		Razem { **nadzwyczajne .**	**166**	-	**180**	**—14**
		Suma rubryki V. .	1.200	03	1.120	+80
VI.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	99	87	100	—
	21	Kurs mleczarstwa	104	69	100	5
	22	Kurs stelmachstwa	184	03	200	16
						+5
		Suma rubryki VI. .	388	59	400	—16
						—11
VII.		**Gospodarstwo.**				
	23	*a)* Wydatki na gospodarstwo . 13.818 K. 14 g.				
		b) Czynsz dzierżawny:				
		a) za folwark z inwentarzem . . 1.608 K. 24 g.				
		β) za wynajętą ubikacyę na mleczarnię . 100 „ — „				
		γ) za wynajęte mieszkanie dla służby . 120 „ — „ 1.828 „ 24 „	15.646	38	7.028	+8.618
VIII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	451	93	100	+352
						—1.290
		Razem . { zwyczajne .	45.101	33	35.452	+10.940
		Razem . { **nadzwyczajne .**	**496**	**20**	**580**	84
						—1 374
		Suma wydatków .	45.597	53	36 032	+10.940
						+9.566

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. **Wydatki**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Posada nauczyciela do nauk fachowych obsadzona została dopiero od 1. października 1904. przedtem pełnił funkcyę nauczyciela stypendysta za wynagrodzeniem rocznem 1.600 K. *oszczędzono przeto 847 K.*

„ „ *III.* Ogólne *zaoszczędzenie* w tej rubryce wynosi *181 K.* w miarę niższych potrzeb w tym roku.

„ „ *IV. poz. 13 i 14.* Rzeczywiste koszta utrzymania uczniów przekroczyły kredyt kwotą 1.364 K. z powodu wzrostu cen artykułów żywności. Przekroczenie powyższe redukuje się częściowo do kwoty 914 K. opłatą wnie ioną przez ucznia nadliczbowego (było uczniów 41, a preliminowano utrzymanie dla 40), a zarachowaną w Rubr. II. *c*) dochodów, jako dochód nieprelimiowany w kwocie 450 K.

„ „ *IV. poz. 15. Przekroczenie* w kwocie *491 K.* wywołane zostało częstymi przyjazdami lekarza w czasie panujących chorób ocznych.

„ „ *IV. poz. 16.* Posada ucznia praktykanta nie została obsadzona, *oszczędzono* zatem pełny przyznany kredyt *300 K.*

„ „ *V. Przekroczenie* ogólne *800 K.* które powstało skutkiem wyższych wydatków na ogród szkolny, znajduje zupełne pokrycie w wyższych o 87 K. dochodach z ogrodu i pola szkolnego (Rubr. IV. doch.)

„ „ *VI.* Wydano *mniej o 11 K.* wedle potrzeb w tym roku.

„ „ *VII.* Wydatek *wyższy o 8 618 K.* znajduje częściowe pokrycie w wyższych o 8.204 K. dochodach z gospodar twa (Rubr. V. doch.)

„ „ *VIII.* Obok drobniejszych nieprzewidzianych wydatków, obciążono tę rubrykę kosztami przesiedlenia nauczyciela do nauk elementarnych Błaszkiewicza z Bereźnicy do Kobiernic. co było powodem *przekroczenia w kwocie 352 K.*

Dochody. # 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .				
		a) Rada powiatowa bialska . . 900 K.				
		b) Rada powiatowa chrzanowska . 300 „				
		c) Opłata od ucznia . . . 450 „	1.650	—	1.200	*+450*
III.	3	**Zarobek uczniów**	960	—	960	—
IV.	4	**Dochód z pola i ogrodu szkolnego** . .	206	64	120	*+87*
V.	5	**Dochody z gospodarstwa**	14.804	22	6.600	*+8.204*
		Suma dochodów .	23.620	86	14.880	*+8.741*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	21.976	67	21.152	*+825*
		Razem .	45.597	53	36.032	*+9.566*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. W rubryce tej zarachowano niepreliminowaną opłatę na utrzymanie ucznia za trzy półrocza w kwocie 450 K. Dochód ten redukuje częściowo przekroczenie w kosztach utrzymania uczniów. (Rubr. IV. poz. 13 i 14 wyd.)

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. **Dochody.**

Do rubr. IV. Dochód *wyższy o 87 K.* zależny od ilości i cen produktów uzyskanych.

„ „ *V.* Dochody *większe o 8.204 K.* od preliminowanych wynosiły . 14.804 K. 22 g.
wydatki zaś na gospodarstwo wynosiły . . . . . 13 818 „ 14 „
nadwyżka dochodów . 986 „ 08 „
preliminowano nadwyżkę dochodów . . . . . 1.400 „ — „
przeto wynik *niekorzystniejszy o* . . . . . 413 K 92 g.
gdyż po dwu latach wylewów nie można było w r. 1904 otrzymać normalnego dochodu tem bardziej, że posucha roku 1904 pociągnęła za sobą częściowy nieurodzaj.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ Wynikłość *większa o 825 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru jest zarazem ogólnem przekroczeniem uchwalonych na rok 1904 funduszów dla szkoły.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K. — g.
Stan bierny . . . . . — K. — „

LW. 28221/05

Wydatki. # 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.700	—	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	2.640	—	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.005	40	1.200	194
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.699	92	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. płaca i wydatki z powodu nabożeństwa — zwyczajne	1 100	—	1.160	60
		— **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Razem — zwyczajne	10.145	32	10.400	— 254
		Razem — **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Suma rubryki I.	10.345	32	10.600	—254
II		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, płaca i na wychowanie 3-ga dzieci	1.590	—	1.590	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne, 210 „ 15 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 473 „ — „	923	15	1.040	117
	8	Opał	1.245	91	1.200	*46*
	9	Oświetlenie	465	97	300	*166*
	10	Utrzymanie budynków — zwyczajne	1.764	76	800	*965*
	11	Utrzymanie budynków — **nadzwyczajne**	**1.100**	—	**1.100**	—
	12	Sprzęty i ruchomości	276	38	300	24
	13	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	805	76	800	*6*
		Asekuracya i podatek	173	31	200	27
						+1.183
		Razem — zwyczajne	5.655	24	4.640	—168
		Razem — **nadzwyczajne**	**1.100**	—	**1.100**	—
		Suma rubryki IV.	6.755	24	5.740	*+1.015*
						+1.183
		Do przeniesienia — zwyczajne	17.390	56	16.630	—422
		Do przeniesienia — **nadzwyczajne**	**1.300**	—	**1.300**	—

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	17.390	56	16.630	+1.183 — 422
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1300**	—	**1300**	—
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	9.562	91	12.000	*270*
	15	Odzież, pościel i pranie	2.707	38		
	16	Lekarz i apteka	337	—	300	*37*
	17	Uczeń praktykant	300	—	300	—
		Suma rubryki IV. .	12.907	29	12.600	*+307*
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów .	234	95	240	5
	19	Środki naukowe:				
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi				
		b) biblioteka i czytelnia	1 075	62	650	*426*
		c) ogród szkolny	—	—	—	—
	20	Wycieczki z uczniami	68	54	80	12
						+426
		Suma rubryki V. .	1.379	11	970	—17
						+409
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	—	—	100	100
	22	„ mleczarstwa . . { zwyczajne .	81	91	100	18
		„ mleczarstwa . . { **nadzwyczajne** .	**386**	**94**	**400**	**13**
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	233	01	200	*33*
						—118
		Razem . { zwyczajne .	314	92	400	*+33*
		Razem . { **nadzwyczajne** .	**386**	**94**	**400**	**—13**
						—131
		Suma rubryki VI. .	701	86	800	*+33*
						—98
VII.	24	**Gospodarstwo:**				
		Wydatki na gospodarstwo	13.930	47	6.000	*+7.931*
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane**	542	24	100	*+442*
						+10.322
		Razem { zwyczajne . .	46.464	59	36.700	—557
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1 686**	**94**	**1.700**	**—13**
						+10.322
		Suma wydatków .	48.151	53	38.400	—570
						+9.752

Wydatki. # 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 3,* Fukcye instruktora do robót praktycznych spełniało dwóch uczniów praktykantów, a koszta ich utrzymania pokrywają:
rubr. I. poz. 3. i rubr. IV. poz. 17. skutkiem czego powstało tu *zaoszczędzenie 194 K.*

„ „ *I. poz. 5. Zaoszczędzenie 60 K.* stosownie do liczby godzin faktycznie odbytej nauki.

„ „ *III. poz. 10* Ogólne *przekroczenie* tej pozycyi *kwotą 965 K.* powstało głównie przez znaczniejsze wydatki na utrzymanie budynków skutkiem postawienia w miejs e stare] i walącej się nowej szopy na zboże i odnowienia budynków, dalej, skutkiem postawienia pieców i poprawy lodowni. W innych pozycyach tej rubryki okazują s ę mniejsze przekroczenia względnie zaoszczędzenia w miarę potrzeb rzeczywistych.

„ „ *IV. poz. 14 i 15* Pozycye te *przekroczone* zostały ogółem *kwotą 270 K.* ponieważ utrzymywanych było uczniów 44, a preliminowano utrzymanie dla 40 uczniów. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w dochodzie nieprelimnowanym 600 K. od uczniów, którzy za swe utrzymanie zapłacili.

„ „ *IV poz. 16.* Nieznaczne przekroczenie w kwocie 37 K. wedle rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *V.* Ogólne *przekroczenie 409 K.* głównie z powodu znaczniejszych wydatków na ogród szkolny, znajduje zupełne pokrycie w wyższych ponad preliminarz o 428 K. 33 g. dochodach z ogrodu.

„ „ *IV.* Na kursa specyalne wydano ogółem *mniej o 98 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *VII.* Przekroczenie wydatków na gospodarstwo kwotą 7.931 K. znajduje zupełne po krycie w wyższych o 9.707 K. ponad preliminarz dochodach z gospoda stwa.

„ „ *VIII.* Na przekroczenie tej rubryki wpłynęły wydatki spowodowane przeniesieniem nauczyciela do nauk elementarnych Zageczka z Kobiernic do Bereźnicy.

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe.* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Zarobek uczniów**	1.056	—	960	*+96*
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego 16.207 K 20 g.				
		b) Dochód z ogrodu . . 528 „ 33 „	16.735	53	6.600	*+10.136*
		Opłaty na utrzymanie uczniów . . .	600	—	—	*+600*
		Razem .	24.391	53	13.560	*+10.832*
		Dotacya z funduszu krajowego . . .	23.760	—	24.840	—1.080
		Suma dochodów.	48.151	53	38.400	*+9.752*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód większy o 96 K. stosownie do liczby uczniów.

„ „ *III.* Dochody z gospodarstwa wynosiły w roku 1904 . . 16.735 K. 53 g.
wydatki na gospodarstwo . . . . . 13.930 „ 47 „
nadwyżka dochodów . . . 2.805 *K.* 06 g.
a ponieważ preliminowano czysty dochód . . . . 500 „ — „
przeto okazał się wynik *korzystniejszy od budżetu o* . . 2.305 K. 06 g.

„*Opłaty na utrzymanie uczniów*“ nie były w preliminarzu przewidziane.

„*Dotacya z funduszu krajowego*« *niższa* od preliminarza o *1.080 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoborn. O powyższą kwotę korzystniejszą jest ogólna wynikłość w roku 1904 od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K. — g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Wartość gruntów i realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 60560/905.

Wydatki 15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.700	—	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	2.640	—	2.640	—
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	1.399	98	1.760	360
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	770	—	1.200	430
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.700	—	1.700	—
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	900	—	800	*100*
						—790
		Suma rubryki I.	11.109	98	11.800	+*100*
						—690
II.		**Pensye i zaopatrzenia.**				
	7	Górska Paulina, zaopatrzenie	599	94	800	—200
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne 208 „ 66 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 624 „ 88 „	1.073	54	1.040	*34*
	9	Opał	1.139	46	1.200	61
	10	Oświetlenie	363	31	350	*13*
	11	Utrzymanie budynków { zwyczajne	813	51	800	*14*
		{ **nadzwyczajne**	**600**	—	**600**	—
	12	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	316	54	300	*17*
		{ **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
	13	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	764	27	800	36
						+78
		Razem { zwyczajne	4.470	63	4.490	—97
		{ **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—
		Suma rubryki III.	5.270	63	5.290	—19
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	10.233	14		
	15	Odzież, pościel i pranie	3 731	35	13.500	*465*
	16	Lekarz i apteka	419	87	400	*20*
	17	Uczeń-praktykant	294	24	300	— 6
						+*485*
		Suma rubryki IV.	14.678	60	14.200	— 6
						+*479*
						—1.093
		Do przeniesienia { zwyczajne	30.859	15	31.290	+*663*
		{ **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	30.859	15	31.290	—1.093 *+663*
		{ **nadzwyczajne** .	**800**	—	**800**	—
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	234	58	240	5
	19	Środki naukowe: a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycz. b) biblioteka i czytelnia . . c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p. . . .	881	93	700	*182*
	20	Wycieczki naukowe z uczniami . . .	103	29	100	*3*
						+185
		Suma rubryki V.	1.219	80	1.040	— 5
						+180
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs mleczarstwa	100	—	100	—
	22	» ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	66	60	100	33
	23	» wyprawy lnu i konopi	100	—	100	—
	24	» stelmachstwa i koszykarstwa . . .	18	50	150	132
		Suma rubryki VI. .	285	10	450	—165
VII.	25	**Gospodarstwo.**				
		a) Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne .	11.313	52	4.800	*6.513*
		{ **nadzwyczajne** .	**1.250**	—	**1.250**	—
		b) Czynsz dzierżawny z gruntów dzierżawionych od gminy . . . { zwyczajne .	1.000	—	1.000	—
		{ **nadzwyczajne** .	**462**	—	**460**	—
		Razem { zwyczajne . .	12.313	52	5.800	*+6.513*
		{ **nadzwyczajne** .	**1.712**	—	**1.712**	—
		Suma rubryki VII. .	14.025	52	7.512	*+6.513*
						—1.263
		Do przeniesienia { zwyczajne .	44.677	57	38.580	*+7.361*
		{ **nadzwyczajne** .	**2.512**	—	**2.512**	—

Wydatki.

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki niniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	44.677	57	38.580	−1.263 +*7.361*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne .**	**2.512**	—	**2.512**	—
VIII.	26	**Rozmaite nieprzewidziane.**	54	50	100	−46
		Razem { zwyczajne .	44.732	07	38.680	−1.309 +*7.361*
		Razem { **nadzwyczajne.**	**2.512**	—	**2.512**	—
		Suma wydatków .	47.244	07	41.192	+6.052

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 3 i 4. Łączne *zaoszczędzenie 790 K.* skutkiem intercalariów.

„ „ *I. poz. 6.* Skutkiem zarachowania na tę pozycyę kosztów dojazdu dla katechety obrz. gr. kat. *przekraczanie 100 K.*

„ „ *II. Zaoszczędzono 200 K.* z powodu śmierci wdowy po nauczycielu do nauk fachowych Pauliny Górskiej.

„ „ *III.* Rezultat nieznacznych różnic in plus i minus w pozycyach tej rubryki daje ostateczne *zaoszczędzenie 19 K.* kredyt zaś na sprawienie 10 ławek przeniesiono do roku 1905.

„ „ *IV.* Większa liczba uczniów niż preliminowano była powodem przekroczenia *kwotę 479 K.* tej rubryki. Przekroczenie to redukuje nieprzewidziana budżetem opłata na utrzymanie jednego ucznia zarachowana w kwocie 300 K. w dochodach szkoły pod osobną pozycyą.

„ „ *V. Przekroczenie* tej rubryki kwotą *180 K.* spowodowane zostało potrzebą zakupna przyborów do nauki o melioracyach rolnych i słojów na okazy. Wydatki z tego tytułu zarachowano na pozycyę „środki naukowe“.

„ „ *VI.* Wydano ogółem *mniej o 165 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.
Z nadzwyczajnego kredytu na zakupno centryfugi „Melotte“ pozostałą resztę w kwocie 320 K. 74 g. z roku 1903 (centryfugę dała fabryka bezpłatnie) przeniesiono do rachunku roku 1905 na dalsze potrzeby mleczarni.

„ „ *VII. Przekroczenie* wydatków na gospodarstwo *kwotą 6.513 K.* znajduje zupełne pokrycie w wyższych o 7.410 K. od budżetu dochodach z gospodarstwa szkolnego.

„ „ *VIII. Wydatek mniejszy o 46 K.* stosownie do potrzeb.

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Zarobek uczniów**	1.080	—	1.080	—
III.	3	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** . . .	13.909	85	6 500	+7.410
—	—	**Opłaty na utrzymanie uczniów.**	300	—	—	+300
		Suma dochodów .	21.289	85	13.580	+7.710
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	25·954	22	27.612	—1.658
		Razem .	47.244	07	41 192	+6.052

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. III. Dochody z gospodarstwa wynosiły w roku 1904 sumę . . 13.909 K. 85 g.
wydatki na gospodarstwo (Rubr. VII. poz. 25a) . . . . 11.313 „ 52 „
nadwyżka dochodów . 2.596 K. 33 g.
gdy zaś preliminowano nadwyżkę dochodów . . . . 1.700 „ — „
okazała się przeto wynikłość korzystniej za o . . . . 896 K. 33 g.
stosownie do zbiorów i cen za nie uzyskanych.

„*Opłaty na utrzymanie uczniów*“ Pod tą niebudżetową pozycyą zarachowano opłatę od ucznia, będącego na własnem utrzymaniu w kwocie 300 K. która to suma redukuje przekroczenie wydatków na utrzymanie uczniów (Rubr. IV. wydatków.)

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 1.658 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru. O powyższą sumę korzystniejsza jest wynikłość ostateczna od budżetu.

LW. 60559/05

Wydatki.

16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkiem . . . . zwyczajne	3 356	28	3.300	*56*
		Dodatek na mieszkanie i koszta dojazdów . . . **nadzwyczajne** .	**677**	—	**677**	—
	2	Serkarz, płaca	609	94	1.800	1.190
	3	Instruktor mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca	1.166	66	1.200	33
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	383	—	480	97
	5	Katecheta	36	—	200	164
						+56
		Razem { zwyczajne .	5.551	88	6.980	−1.484
		nadzwyczajne .	**677**	—	**677**	—
		Suma rubryki I. .	6.228	88	7.657	−1.428
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) koszta kancelaryjne . 245 K. 58 g.				
		b) sługa szkolny i stróż nocny 600 „ — „	845	58	800	*45*
	7	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz . .	645	15	700	55
	8	Sprzęty i ruchomości	199	—	200	*1*
	9	Opał	607	98	600	*8*
	10	Oświetlenie	207	76	200	*8*
						+ *61*
		Suma rubryki II. .	2 505	47	2.500	— 56
						+5
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	11	Stołowanie uczniów	4.237	48	4.320	82
	12	Pościel i pranie	153	90	200	46
	13	Lekarz i apteka	101	36	100	*1*
						−128
		Suma rubryki III. .	4.492	74	4.620	*+1*
						−127
						−1.668
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	12.550	09	14.100	*+118*
		nadzwyczajne .	**677**	—	**677**	—

16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
						−1.668
		Z przeniesienia { zwyczajne .	12.550	09	14.100	+118
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne .**	**677**	—	**677**	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	14	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów . .	153	20	100	53
	15	Środki naukowe:				
		a) modele i maszyny do demonstracyi . . . . 79 K. 79 g.				
		b) chemikalia i środki naukowe 505 „ 56 „				
		c) biblioteka i czytelnia . 111 „ 15 „	696	50	600	97
		Suma rubryki IV. .	849	70	700	+150
						+268
		Razem { zwyczajne .	13.399	79	14.800	−1.668
		Razem { **nadzwyczajne .**	**677**	—	**677**	—
		Suma wydatków .	14.076	79	15.477	−1.400

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Zaoszczędzenie 1.428 K. skutkiem intercalariów.

„ „ *II.* Wydatki ogółem *wyższe o 5 K.* stosownie do potrzeb. Nieco znaczniejsze przekroczenie kosztów kancelaryjnych powstało dlatego, że szkoła nie była w roku 1904 uwolniona od opłaty porta pism urzędowych. Uwolnienie uzyskano w roku 1905.

„ „ *III.* Stosownie do potrzeb uzyskano *mniej o 127* K.

„ „ *IV.* Wydano *więcej o 150* K. gdyż uczniowie zużytkowują wiele materyałów na wykonywanie wzorów do nauki rachunkowości tudzież na rozmaite tabele i wykazy, nadto wydano więcej na chemikalia stosownie do rzeczywistej potrzeby.

Dochody. # 16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	5.000	—	6.000	—1.000
		Suma dochodów .	5.000	—	6.000	—1.000
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	9.076	79	9.477	—400
		Razem . .	14.076	79	15.477	—1.400

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Subwencyę uzyskano tylko w wysokości 5.000 K. a więc *niższą* o 1000 K. od preliminarza i w tej tylko wysokości wstawiona została do budżetu na rok 1905.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 400 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru. O powyższą sumę jest korzystniejszy wynik ogólny od budżetu.

Ponadto zaznacza się, że w roku 1904 prowadzono mleczarnię nieobjętą budżetem, przyczem uzyskano rezultaty następujące:

w wydatkach na zakupno mleka, śmietany, koszta opału i inne wydatki połączone z prowadzeniem . . .	62.429 K. 74 g.
w dochodach za sprzedane produkta	63.525 „ 50 „
zysk netto	1.095 K. 76 g.

który ulokowany jest częściowo w pocztowej kasie oszczędności, częściowo pozostawał w należytościach od stron wyrównanych dopiero w roku 1905.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny.	
Należytości czynne za produkta mleczarni	1.095 K. 76 g.
Stan bierny.	
Datek na fundusz budowy kościoła w Staromieściu (Rubr. II. p. 7.) .	45 „ 30 „
Czysty stan czynny .	1.050 K. 46 g.

LW. 60558/905.

17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca z dodatkami	4.100	—	4.100	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca z dodatkami	3.340	—	3.340	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca	480	—	480	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	2.219	72	2.220	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca i dodatek na mieszkanie	840	—	1.440	600
	6	Kapelan i katecheta, płaca i wydatki z powodu nabożeństwa	397	62	400	2
		Suma rubryki I.	11.377	34	11.980	- 602
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna 240 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne, druki, portorya i t. p. 224 „ 52 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 450 „ — „	914	52	1.160	245
	8	Opał ubikacyj służbowych	947	40	900	*47*
	9	Oświetlenie	296	48	300	4
	10	Utrzymanie budynków	495	73	400	*96*
	11	Sprzęty i ruchomości	354	10	200	*154*
						—249
		Suma rubryki II.	3.008	23	2.960	+*297*
						+*48*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	5.737	07		
	13	Odzież, pościel i pranie	1.998	14	8.250	515
	14	Lekarz i apteka	214	15	240	26
	15	Uczeń praktykant	186	60	480	293
		Suma rubryki III.	8.135	96	8.970	—834
						—1.685
		Do przeniesienia	22.521	53	23.910	+*297*

V ydatki.

17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia .	22.521	53	23.910	—1.685 +*297*
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	228	98	240	11
	17	Zbiory środków do demonstracyi . . .	232	01	200	*32*
	18	Biblioteka i czytelnia	178	86	200	21
	19	Wycieczki naukowe	130	90	200	69
	20	Utrzymanie ogrodu szkolnego	2.126	34	2.000	*126*
						—101
		Suma rubryki IV. .	2 897	09	2.840	+*158*
						+*57*
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . { zwyczajne .	34	24	60	—26
		{ **nadzwyczajne** .	**400**	—	**400**	—
						—1.812
		Razem { zwyczajne . .	25.452	86	26.810	+*455*
		{ **nadzwyczajne** .	**400**	—	**400**	—
		Suma wydatków .	25.852	86	27.210	—1.357

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydano ogółem *mniej o 602 K.* dlatego głównie, że ochmistrz i instruktor nie pobierał pełnej płacy, ale niższą stosownie do dobrowolnej umowy i uzdolnienia.

„ „ *II.* Wydano ogółem *więcej o 48 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *III.* Wydatki na stołowanie zależne są od stanu uczniów i ceny artykułów spożywczych, zakupywanych dla kuchni prowadzonej we własnym zarządzie. *Oszczędność* w tej pozycyi wynosi *515 K.* Na lekarza i aptekę wydano *mniej o 26 K.* wedle potrzeby. Uczeń praktykant pełnił przez część roku obowiązki instruktora i dlate o płatny był z Rubr. I. poz. 5. a więc w pozycyi 15 okazała się *oszczędność 293 K. Ogólna osz zędność* Rubr. III. wynosi *834 K.* z powodów wyżej podanych.

„ „ *IV.* Na potrzeby naukowe wydano *więcej o 57 K.* } w miarę rzeczywistych

„ „ *V.* Na rozmaitych wydatkach *oszczędzono 36 K.* } potrzeb.

Budowle.

Z kredytu 34 800 K. uchwalonego w r. 1903 na budowę I. piętra w gmachu szkolnym i wybudowanie domu administracyjnego, wydano w r. 1903 kwotę 14 281 K. 30 g., resztę zaś niezużytego kredytu w kwocie 20.518 K. 70 g. przeniesiono do rachunku r. 1904 na dalsze koszta budowy, które wyniosły 21.595 K. 10 g. Spowodowane tem przekroczenie w kwocie 1.076 K 40 g. przeniesiono do wydatków roku 1905.

Resztę kredytu z lat dawniejszych na budowę ciepiarni w kwocie 3.240 K. przeniesiono do rachunku roku 1905.

17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000	—
	2	Od gminy miasta Tarnowa	500	—	500	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie	600	—	600	—
		Suma rubryki I. .	7.100	—	7.100	—
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	412	50	200	*+213*
III.	5	**Dochód z ogrodu szkolnego**	2.221	49	2 000	*+221*
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	60	—60
						+434
		Suma dochodów .	9 733	99	9.360	—60
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	16.118	87	17.850	—1.731
						+434
		Razem .	25.852	86	27.210	—1.791
						—1.357

Uzasadnienie różnic

Do rubr. II. Uzyskano dochód *większy o 213 K.* gdyż na własnem utrzymaniu było dwóch uczniów, preliminowano zaś dochód tylko od jednego ucznia.

„ „ *III.* Z powodu sprzedaży większej ilości owoców z ogrodu okazał się dochód *wyższy o 221 K.*

„ „ *IV.* Dochodów nieprzewidzianych w roku 1904 nie było.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *mniejsza o 1.731 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru a więc i ogólny wynik korzystniejszy jest o tę kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K. — h.
Stan bierny . . . . . — „ — „

LW. 61100/905

Wydatki. # 18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca, dodatek aktywalny i dodatek pięcio'etni .	3.013	—	3.013	—
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca i dodatek aktywalny	2.200	—	2.200	—
		Suma rubryki I. .	5.213	—	5.213	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	3	Koszta kancelaryjne	199	04	200	1
	4	Stróż zakładu	600	—	600	—
	5	Furman	432	—	432	—
	6	Opał	610	27	600	*10*
	7	Oświetlenie	213	93	250	36
	8	Utrzymanie budynków	211	40	200	*12*
	9	Wynagrodzenie za użytkowanie wody . .	755	19	600	*155*
	10	Sprzęty i ruchomości	59	20	100	41
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	723	80	800	76
	12	Ubezpieczenie budynków i zbiorów, oraz podatki .	112	11	240	128
						+177
		Suma rubryki II. .	3.916	94	4.022	—282
						—105
III.		**Potrzeby zakładu.**				
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca i dodatek na mieszkanie	840	—	840	—
	14	a) Najem robotnika b) Zapłata za robociznę uczniom . . .	4.092	37	4.000	*92*
	15	Materyały do opakowania	1.086	96	200	*887*
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród . .	769	12	400	*369*
	17	Nawozy	566	61	700	133
	18	Nasiona	793	01	700	*93*
	19	Środki do nauki i pracy: *a*) narzędzia *b*) biblioteka . .	379	53	400	20
	20	Podwyższenie parkanu i muru **nadzwyczajne** .	**1.811**	**20**	**1.800**	*11*
	21	Zdrenowanie domu . . **nadzwyczajne** .	**250**	—	**250**	—
						+1.441
		Razem { zwyczajne .	8.527	60	7.240	—153
		{ **nadzwyczajne** .	**2 061**	**20**	**2 050**	*+ 11*
						+1.452
		Suma rubryki III. .	10.588	80	9.290	— 153
						+1.299
						+1.618
		Do przeniesienia { zwyczajne .	17.657	54	16.475	— 435
		{ **nadzwyczajne** .	**2.061**	**20**	**2.050**	+ *11*

18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą pr elim. okazują się wydatki mniejsze *więcej* K.
						+1.615
		Z przeniesienia { zwyczajne .	17.657	54	16.475	— 435
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**2.061**	**20**	**2.050**	+ *11*
IV.		**Rozmaite.**				
	22	Koszta objazdów	671	87	600	*72*
	23	Wydatki nieprzewidziane . . { zwyczajne .	421	58	200	*221*
		Wydatki nieprzewidziane . . { **nadzwyczajne**	**542**	**82**	**500**	*43*
		Razem { zwyczajne .	1.093	45	800	+ *293*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**542**	**82**	**500**	+ *43*
		Suma rubryki IV. .	1.636	27	1.300	+ *336*
						+1.911
		Razem { zwyczajne .	18.750	99	17.275	— 435
		Razem { **nadzwyczajne** .	**2.604**	**02**	**2 550**	+ *54*
						+1.965
		Suma wydatków .	21.355	01	19.825	— 435
						+1.530

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Ogólne *zaoszczędzenie* w tej rubryce wynosi *105 K.* Wprawdzie wydano *więcej o 155 K.* z tytułu wynagrodzenia za użytkowanie wody a to w stosunku do całorocznego czynszu 1.200 K. jednak zaoszczędzenia w innych pozycyach nie tylko pokryły przekroczenia tej rubryki, ale nawet dały w rezultacie wynik korzystniejszy jak wyżej o 105 K.

» » *III.* Kredyty tej rubryki w stosunku do obszaru zajmującego 14 morgów ogrodu okazały się niewystarczające i *przekroczono* je kwotą *1.299 K.* przekroczenie to jednak znajduje *zupełne* pokrycie w wyższych dochodach z ogrodu szkolnego (Rubr. II i III. dochodów).

Niezużyty kredyt nadzwyczajny na zdrenowanie domu w kwocie 250 K przeniesiono w całości na ten sam cel do rachunku roku 1905.

» » *IV. poz. 22.* Wydano *więcej o 72 K* w miarę potrzeby.

» » *IV. poz. 23.* Na *przekroczenie* wydatków zwyczajnych kwotą 221 K tej pozycyi wpłynęły koszta zakupna żelaznej pompy do dołu kloacznego i należytości rządowe od kontraktu z baronem Brunickim w sprawie dostarczania wody do zakładu. Nadzwyczajne wydatki *przekroczono* kwotą *43 K*, gdyż kredyt na wzięcie udziału zakładu w wystawie ogrodniczej w Krakowie okazał się niewystarczający.

Z kredytu z lat poprzednich na zakupno 4 morgów ogrodu 8.000 K. zapłacono w r 1904 gm. Zaleszczyki stare za przełożenie drogi idącej przez Zakład 239 K 10 g. a pozostałą resztę 7.760 K 90 g przeniesiono do rachunku roku 1905 ponieważ zakupno dotychczas nie nastąpiło

Dochody. 18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe*. K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu państwa** . .	5.000	—	5.000	—
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego**				
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania** . . .	6.210	95	3.200	+*3.011*
		Suma dochodów .	11.210	95	8.200	+*3.011*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	10.144	06	11.625	—1.481
		Razem . .	21.355	01	19.825	+*1.530*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II i III. Dochody tych rubryk były *wyższe* od preliminowanych *o 3.011 K.* Głównymi artykułami sprzedaży były drzewka ze szkółek i owoce morel, które w tym roku dały zbiór obfity.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 1.481 K*, w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, przedstawia zarazem ostateczny wynik korzystniejszy o tę sumę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny . . . . . — K — h
Stan bierny . . . . . — » — »

Wartość gruntów i realności, będących własnością zakładu wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 25.844|1905.

19. Krajowy skład publiczny w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor	3.000	—	3.000	—
	2	Likwidator	2.400	—	2.400	—
	3	Buchalter	1.055	—	1.500	445
	4*a*	Praktykant	720	—	720	—
	4*b*	Dyurnista	450	—	450	—
	5	Magazynier	2.200	—	2.000	*200*
	6	Woźny	934	—	940	6
	7	Odźwierny	528	—	580	52
	8	Stróż	600	—	600	—
						— 503
		Suma rubryki I.	11.887	—	12.190	+ *200*
						— 303
II.		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) *α*) zarobkowy	562	34	425	*138*
		β) tangenta podatku zarobkowego za r. 1903 i 1904	544	27	—	*544*
		b) czynszowy	1.752	02	1.725	*27*
		c) należytość ekwiwalentowa IV. rata za II. dziesięciolecie do r. 1910	1.281	—	1.281	—
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych	32	30	150	118
		b) magazynów zbożowych	1.675	52	1.300	*376*
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia	429	—	400	*29*
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	350	10	325	*25*
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	32	—	65	33
		b) księgi i druki	383	73	340	*44*
		c) telefon	100	—	100	—
		d) rozmaite kancelaryjne	203	05	245	42
	13	Opał i światło	936	29	695	*241*
	14	Opłata drogi dojazdowej	300	—	300	—
	15	Remuneracye	1.680	—	1.700	20
						+ *1.424*
		Suma rubryki II.	10.261	62	9.051	— 213
						+ 1.211
		Do przeniesienia	**22.148**	**62**	**21.241**	+ *908*

Wydatki. 19. Krajowy skład publiczny w Krakowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia .	22.148	62	21.241	*+908*
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . . .	600	—	600	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**				
	17	Robocizna	9.583	—	9.300	*283*
	18	Szpagat, wory	265	36	360	95
	19	Asekuracya	573	73	700	126
	20	Stemple i porta	710	20	700	*10*
	21	Rozmaite	—	—	75	75
						—296
		Suma rubryki IV. .	11.132	29	11.135	*+293*
						—3
V.	22	**Odsetki od dotacyi**	1.171	25	200	*+971*
						+1.879
		Suma wydatków rzeczywistych .	35.052	16	33.176	— 3
						+1.876
		Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj.	—	—	674	— 674
		Ogólna suma wydatków .	35.052	16	33.850	*+1.202*

19. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 3. Wydatek mniejszy o 445 K. z powodu nieobsadzenia stale posady buchaltera.

„ „ *I. poz. 5.* Wydatek większy o 200 K. z powodu wypłacenia uchwalonej przez Wydział krajowy reskryptem z dnia 26/5 l. p 7487 zapomogi dla magazyniera składu.

„ „ *I. poz. 6 i 7.* Wydatki mniejsze o 58 K. z przyczyny niesprawienia w r. 1904 munduru dla służby.

„ „ *II. poz. 9a/b.* Wydatki większe o 729 K. stosownie do wymiaru c. k. Administracyi podatków tudzież z powodu zapłacenia tangenty podatku zarobkowego za rok 1903 i 1904.

„ „ *II. poz. 10a.* Wydatek mniejszy o 118 K. wedle potrzeby.

„ „ *II. poz. 10b.* Wydatek większy o 376 K. spowodowany złym stanem budynków magazynowych, które wymagają coraz znaczniejszych wkładów.

„ „ *II. poz. 11a/b.* Wydatki nieznacznie większe stosownie do wymierzonych premij.

„ „ *II. poz. 12a-d.* Wydatki wogóle mniejsze o 31 K. wedle potrzeby.

„ „ *II. poz. 13.* Wydatek większy o 241 K. spowodowany złym stanem budynku administracyjnego, który wymaga bardzo znacznego opalania.

„ „ *II. 15.* Wydatek mniejszy o 20 K. stosownie do rozporządzenia Wydziału kraj. do LW. 123523/04.

„ „ *III. poz. 17, 21.* Wydatki wogóle mniejsze o 3 K. wedle potrzeb magazynowych.

„ „ *V. 22.* Wydatek większy o 971 K. stosownie do udzielonych Składowi dotacyj.

Dochody.

19. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	Dochody w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze większe. K.
		Dochody.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . . .	12 390	16	14.000	—1.610
II.		**Manipulacya przy zbożu, względnie towarach:**				
	2	Dostawa wagonów			1.580	
	3	Ekspedycya „			150	
	4	Wyładowanie „			4.000	
	5	Załadowanie „			3.000	
	6	Asekuracya			1.160	
	7	Stemple i porta			1.160	
	8	Odsetki			1.200	
	9	Rozmaite:	17.061	42		2.789
		a) czyszczenie i wietrzenie . . .			5.100	
		b) załatwianie formalności cłowych . .			1.000	
		c) wypożyczanie worów			550	
		d) szpagat			450	
		e) zawiadomienia odbiorcze			500	
		Suma rubryki II. .	17.061	42	19.850	—2.789
		Suma dochodów rzeczywistych .	29.451	58	33.850	—4.399
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego .	5.600	58	—	+5.601
		Ogólna suma dochodów .	35.052	16	33 850	+1 202

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód w składowem mniejszy jest od budżetu o 1.610 K. a spowodowany bardzo słabym ruchem pierwszych trzech miesięcy.

„ „ *II. poz. 2—9.* Dochody z manipulacyi mniejsze od budżetu o 2.789 K. z przyczyn jak powyżej.

19. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	Należytości czynne z lat ubiegłych g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	Należytości czynne z roku bieżącego g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	Należytości bierne z lat ubiegłych g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	Należytości bierne z roku bieżącego g.
		Wydatki.								
V.	22	Odsetki od dotacyi . .	—	—	—	—	815	40	—	—
		Dochody.								
I.	1	Składowe od zboża i towarów .	—	—	5.127	62	—	—	—	—
II.	2-9	Manipulacye przy zbożu i towarach	—	—	4.284	40	—	—	—	—
		Razem .	—	—	9 412	02	815	40	—	—

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 30048/05 i 58367/05.

LW. 62088/1905

ALEGAT

(od 1 do 37)

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego

(Rubryka XII. wydatków).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1904.

			str.
1.	aleg.	Rudki . . . . Szkoła koszykarska	211
2.	„	Dynów . . . . Kraj. szkoła koszykarska	213
3.	„	Dżurów . . . . „ „ „	214
4.	„	Jurków . . . . „ „ „	215
5.	„	Leżajsk . . . . „ „ „	216
6.	„	Niżniów . . . . „ „ „	217
7.	„	Siedlec (Nieznanowice) . „ „ „	218
8.	„	Warzyce . . . . „ „ „	219
9.	„	Wielowieś . . . . „ „ „	220
10.	„	Wojsław . . . . „ „ „	221
11.	„	Zator . . . . „ „ „	222
12.	„	Grybów . . . . Krajowy naukowy warsztat kołodziejski . .	223
13.	„	Grzymałów . . . „ „ „ . . .	225
14.	„	Kamionka strum. . . Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska . .	227
15.	„	Tłumacz . . . . „ „ „	228
16.	„	Stanisławów . . . „ „ stolarska	229
17.	„	Kalwarya . . . „ „ „	231
18.	„	Jaworów . . . Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek .	232
19.	„	Kołomyja . . . Krajowa szkoła garncarska	234
20.	„	Podgorze . . . Krajowy kurs dla przemysłu keramicznego .	235
21.	„	Witków . . . . „ naukowy warsztat szewski . .	236
22.	„	Stary Sącz . . . „ „ „ „ . . .	237
23.	„	Dobczyce . . . Krajowa szkoła szewska	238
24.	„	Krosno . . . . „ „ tkacka	239
25.	„	Gliniany . . . Krajowy naukowy warsztat tkacki . .	241
26.	„	Gorlice . . . . „ „ „ „ . . .	242
27.	„	Korczyna . . . „ „ „ „ . . .	243
28.	„	Kosów . . . . „ „ „ „ . . .	244

			str.
29.	aleg.	Łańcut . . . . Krajowy naukowy warsztat tkacki . .	245
30.	„	Rychwałd . . . . „ „ „ „ . .	246
31.	„	Wilamowice . . . . „ „ „ „ . .	247
32.	„	Rakszawa . . . Krajowa szkoła sukiennicza . . .	248
33.	„	Zakopane . . . . „ „ koronkarska . . .	249
34.	„	Bobowa . . . . „ „ „ . . .	250
35.	„	Maków . . . . Krajowa szkoła hafciarska	251
36.	„	Lwów . . . . „ keramiczna stacya doświadczalna .	252
37.	„	Lwów . . . . „ mechaniczna stacya doświadczalna .	253—264

1. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód.		Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
		K. g.	K.	K.	K.	
— Zapas fund. uprawy łoziny z r. 1903 . .	449·49					
— Pożyczka z fund. wyrob. obcych .	98·53					
— Dochody z uprawy łoziny w r. 1904	2.285·20	2.833·22	—	—	2.834	Fundusze te utworzone pierwszy w r. 1902 na założenie kultury łoziny a drugi w r. 1904 dla poparcia produkcyi wyrobów okolicznych prowadzone są oddzielnie, ażeby zaliczki udzielone na założenie tych funduszów mogły być funduszowi kraj. zwrócone z dochodów własnych. Do zamknięcia wprowadza się więc tylko ogólne cyfry dochodów i wydatków; tudzież saldo kasowe jak w zamknięciu rach.za r. 1903.
— Zaliczka zwrotna na fund. wyr. obcych . . .	1.000·—					
— Dochody ze sprzedaży obcych wyrobów . . .	1.745·01	2.745·01	—	—	2.745	
1. Ze sprzed. wyrob. szkolnych		2.747·02	4.000	1.253	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 7 wyd.
— Ze sprzedaży materyałów		987·21	—	—	987	Dochód ten powstaje ze sprzedaży łozy zakupionej przez szkołę od fund. uprawy łoziny.
2. Subwencye: *a*) od Rady powiatowej .		400·—	610	210	—	Mniej zpowodu pozostałej należytości wykazanej wstanie majątkowym.
b) od c. k. Rządu .		1.200·—	1.200	—	—	
3. Z funduszów krajowych .		1.402·09	1.002	—	400	Więcej głównie z powodu udzielenia zaliczki zwrotnej 1.000 K. na założenie funduszu obrotowego dla poparcia produkcyi we wsiach okolicznych.
Suma przychodu . .		12.314·55	6.812	1.463	6.966	
					5.503	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	1.440·—	1.440	—	—	
b) administrator . . .	300·—	300	—	—	
c) przodownik . . .	20·—	120	100	—	Mniej z powodu intercalare.
d) dojazdy do Milczyc .	100·—	100	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	273·64	150	—	124	Więcej z powodu potrzeby donajęcia mieszkania dla instruktora jak w r. 1903.
3. Opał	239·42	300	60	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	43·72	50	6	—	
5. Usługa	72·—	72	—	—	
6. Materyał	1.904·89	2 000	—	105	Większy wydatek znachodzi usprawiedliwienie w dochodzie ze sprzedaży łozy j. w.
— Zaliczka na zakupno materyału	200·—				
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.002·05	1.800	798	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	13·24	200	187	—	Mniej wedle potrzeby
9. Wydatki kancelar. i porta	18·27	50	32	—	
10. Rozmaite inne . . .	109·09	230	121	—	
Do przeniesienia .	5.736·32	6·812	1.304	229	

Rozchód.		Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
		K. g.	K.	K.	K.	
Z przeniesienia .		5.736·32	6.812	1.304	229	
— Zaliczka zwrotna na fund. wyr. obcych . . .		1.000·—	—	—	1.000	Wydatek ten spowodowany konieczną potrzebą poparcia produkcyi wyrobów we wsiach okolicznych w Chyszewicach, Milczycach i Pohorcach jest tylko chwilowym, gdyż udzielona na ten cel zaliczka zostanie fund. kraj. zwrócona z dochodów własnych fund. wyrobów obcych.
— Wydatki fun. upr. łoziny . . .	2.433 22					
— Fund. kraj. I. rata na spłatę zaliczki z r. 1903 do rub. IX. doch. . .	400·—	2.833·22	—	—	2.833	Pozycye te znoszą się z odnośnemi pozycyami dochodów, a podaje się jedynie dla uwidocznienia wynikłości tych funduszów jak wstanie majątkowym ostatecznego stanu tychże.
— Wydatki fund. wyrobów obcych .	2.006 62					
— Pożycz. fund. upr. łoziny . . .	98·53					
— Zapas fund. wyr. obcych na r. 1905	639·86	2.745·01	—	—	2.745	
Suma rozchodu .		12.314·55	6.812	1.304	6.807	
					5.503	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na materyał . . .	200·—
2. Zapas fund. wyr. obcych .	639·86
3. Należytości czynne szkolne .	822·97
4. „ „ fund. wyr. obcych	98·53
5. Wartość zapasu materyałów szkolnych	1.612·—
6. Wartość sadzonek fund. upr. łoziny	1.226·—
7. Wartość zapasu wyrobów szkolnych	456·04
8. Wartość zapasu wyrobów obcych	316·44
9. Wartość inwentarza . . .	788·02
Suma . .	6.159·86

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne fund. upr. łoziny	98·53
2. Fund. krajowemu:	
a) fund. upr. łoziny resztę zaliczki z r. 1903 Lw. 37.616/03	800·—
b) fund. wyr. obcych zwrot zaliczki w. r. 1904 Lw. 35.569/05	1.000·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	4.261·33
Suma . .	6 159·86

2. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z r. 1903	200·—	—	—	200	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów .	1.445·50	600	—	846	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Rozmaite . . .	36·78	—	—	37	
2. Subwencye: . . .					
a) od Rady powiatowej .	200·—	200	—	—	
b) „ Tow. zaliczkow. .	—	100	100	—	Subwencya ta nie wpłynęła.
c) „ c. k. Rządu . .	700·—	1.000	300	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) „ z fund. kraj. zwyczajne	433·24	580	147	—	Mniej z powodu większego wpływu ze sprzedaży wyrobów.
d) „ z fund. kraj. nadzwyczajne	**600·—**	**600**	—	—	
Suma przychodu . .	3.615·52	3.080	547	1 083	
				536	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	1·080·—	1.080	—	—	
b) administrator . . .	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . .	—	100	100	—	Kredyt nieużyty z powodu pozostałej na ten cel zaliczki z r. 1903 jak doch.
3. Materyał	534·94	400	—	135	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
	600·—	**600**	—	—	
4 Wynagrodzenie uczniów	636·30	200	—	437	Więcej stosownie do poz. 1 doch.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	—	300	300	—	Kredyt nieużyty z powodu, że nie było potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	164·28	200	36	—	Mniej wedle potrzeby.
— Zaliczka zarządowi na zakupno łozy	200·—	—	—	200	Wydatek ten mający pokrycie w wyższych dochodach ze sprzedaży wyrobów okazał się koniecznym, ze względu na mały zapas łozy.
— Restauracya mieszkania instruktora	90·22	—	—	90	Wydatki te mają pokrycie w zaliczce z r. 1903 j. w.
— Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora	109·78	—	—	110	
Suma rozchodu . .	3.615·52	3.080	436	972	
				536	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na łozę . . .	200·—	1. Należytości bierne . . .	—·—
2. „ „ na restaucyę mieszkania instruktora . .	109·78		
3. Należytości czynne . .	456·26		
4. Wartość zapasu materyałów .	689·98		
5. „ „ wyrobów . .	345·80		
6. „ inwentarza . . .	898·58	Czysty stan czynny (Saldo) .	2.700 40
Suma . .	2.700·40	Suma . .	2.700·40

3. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	572·40	—	—	572	Jak zamknięcie rachunków za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	1.640·16	1.800	160	—	Mniej wedle rzeczywistego wpływu.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	93·56	300	206	—	Mniej z powodu pozostałych należytości wykazanych w stanie majątkowym.
b) „ c. k. Rządu	1.000 —	1.000	—	—	
c) Z fund. kraj. zwyczajne	265·09	850	585	—	Mniej z powodu, iż nie było potrzeby użytkowania kredytu na środki naukowe i z powodu mniejszej produkcyi.
c) Z fund. kraj. nadzwyczajne	—	**350**	350	—	Kredyt nie zużyty z powodu użycia na zakupno materyał. zaliczki z r. 1903.
Suma przychodu	3.571·21	4.300	1.301	572	
			729		

Rozchód.

1. Płace:					
Instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	244·80	200	—	45	Wedle potrzeby.
3. Opał	220·10	140	—	80	
4. Oświetlenie	22·44	50	28	—	
5. Usługa	—	60	60	—	
6. Materyał	741·76	1.000	—	242	Większy wydatek znachodzi pokrycie w zaliczce z r. 1903 j. w.
— Zaliczka na materyał	500·—	**350**	350	—	Kredyt nie zużyty z powodu użycia na materyał zaliczki z r. 1903 j. w.
7. Wynagrodzenie uczniów	599·76	800	200	—	Mniej stosownie do produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	—	300	300	—	Kredyt nie zużyty, gdyż nie było potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki	42·35	200	158	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu	3.571·21	4.300	1.096	367	
			729		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na materyał	500·—
2. Należytości czynne	206·14
3. Wartość zapasu materyałów	330·34
4. „ „ wyrobów	635·20
5. „ inwentarza	870·92
Suma	2.542·90

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	2.542·90
Suma	2.542·90

4. Jurków. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyały z r. 1903	1.502·59	—	—	1.503	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	894·55	1.500	606	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od gminy Tworkowa	—	20	20	—	Subwencya ta nie wpłynęła.
b) „ Rady powiatowej	600·—	600	—	—	
c) „ c. k. Rządu	700 —	1.000	300	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) „ z fund. kraj. zwyczajne	390·12	410	20	—	Mniej wedle potrzeby.
d) „ z fund. kraj. nadzwyczajne	**600·—**	**600**	—	—	
Suma przychodu	4.687·26	4.130	946	1.503	
				557	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
b) administrator	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	364·33	80	—	284	Więcej z powodu zapłacenia czynszu za szopę na materyały w kwocie 160 k. i dokupna nafty i drzewa za 92 k. 23 g.
3. Materyał	1.392·23	1.000	—	392	Większy wydatek ten znachodzi pokrycie w zaliczce z r. 1903 j. w.
	600·—	**600**	—	—	
4. Wynagrodzenie uczniów	378·70	500	121	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	62·72	300	**237**	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki	489·28	250	—	239	Więcej z powodu koniecznej potrzeby udzielenia instruktorowi zapomogi 200 k. na koszta leczenia.
Suma rozchodu	4.687·26	4.130	358	915	
				557	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	197·—
2. Wartość zapasu materyałów	505·40
3. „ „ wyrobów	415·84
4. „ inwentarza	768·06
Suma	1.886·30

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	1886·30
Suma	1886·30

5. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zapas kasowy z r. 1903	274·76	—	—	275	Szkoła otwartą została w r. 1903 a z zaliczek udzielonych na jej założenie z kredytu rub. XII. poz. 460 został z końcem roku 1903 podany obok zapas kasowy.
1. Ze sprzedaży wyrobów	1.279·18	1.000	—	279	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Rozmaite	10·80	—	—	11	
2. Subwencye:					
a) od gminy	200·—	200	—	—	
b) „ Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
c) „ kasy zaliczkowej	—	100	100	—	Subwencya ta nie wpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych
d) „ c. k. Rządu	500·—	600	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
e) „ fund. kr. zwyczajne	652·99	892	239	—	Mniej z powodu większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
e) „ fund. kr. nadzwyczajne	**400**·—	**400**	—	—	
Suma przychodu	3.517·73	3.392	439	565	
				126	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.080·—	1.080	—	—	
b) administrator	200·02	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	8·40	50	42	—	
3 Opał	162·57	140	—	23	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	69·16	50	—	19	
5. Usługa	64·50	72	7	—	
6. Materyał	483·54	600	116	—	Mniej wedle potrzeby.
	400·—	**400**	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	480·19	400	—	80	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	120·93	200	79	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki	48·42	200	152	—	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy	400·—	—	—	400	Wydatek ten konieczny ze względu na potrzebę zaopatrzenia szkoły w odpowiedni zapas materyału.
Suma rozchodu	3.517·73	3·392	396	522	
				126	

Stan majątku z końcem roku 1904

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na łozę	400·—	1. Należytości bierne	—·—
2. Należytości czynne	100·—		
3. Wartość zapasu materyałów	568·62		
4. „ „ wyrobów	651·80		
5. „ inwentarza	960·60	Czysty stan czynny (Saldo)	2.681·02
Suma	2.681·02	Suma	2.681·02

6. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	200·—	—	—	200	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	3.271·36	2·500	—	771	Więcej z powodu większej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	500·—	500	—	—	
b) „ c. k. Rządu	1.200·—	1 300	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) „ z funduszów kraj.	1.467·96	1·370	—	98	Więcej z powodu utrzymywania ubogich uczniów.
Suma przychodu	6.639·32	5.670	100	1.069	
				969	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
b) administrator	240·—	240	—	—	
c) katecheci	160 —	160	—	—	
d) nauczyciel rys.	—	240	240	—	Kredyt nieużyty z braku odpowiednio ukwalifikowanego kandydata.
2. Wynajem budynku	500·—	500	—	—	
3. Utrzymanie budynku	83 70	50	—	34	
4. Opał	440·32	440	—	—	Wedle potrzeby.
5. Oświetlenie	149.84	60	—	90	Wedle potrzeby.
6. Usługa	—	90	90	—	Wedle potrzeby.
7. Materyał	1.678·84	1.300	—	379	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Wynagrodzenie uczniów	1.362·21	1.000	—	362	Jak poz. 7.
9. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80·49	250	170	—	Mniej wedle potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki	174·74	140	—	35	Więcej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów w internacie	569·18	—	—	569	Wydatek ten spowodowany został wielką ilością ubogich uczniów będących na na zupełnem utrzymaniu szkoły.
Suma rozchodu	6.639·32	5.670	500	1.469	
				969	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	573·54
2. Wartość zapasu materyałów	1.459·89
3. „ „ wyrobów	1.732·98
4. „ inwentarza	729·17
Suma	4.495·58

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	752·28
Czysty stan czynny (Saldo)	3.743·30
Suma	4.495 58

7. Siedlec (Nieznanowice). Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na łozę z r. 1903 .	240·—	—	—	240	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów .	6.642·61	1.400	—	5 243	Więcej z powodu objęcia przez szkołę produkcyi starszych robotników, którzy wykonywali roboty na rachunek szkoły.
— Rozmaite	20·—	—	—	20	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	400·—	400	—	—	
b) „ c. k. Rządu . .	1 000·—	1.000	—	—	
—) datek od J. W. P. Zdzisława Włodka . .	400·—	—	—	400	Na podstawie zawartej umowy w roku 1904 odstępuje JWP. Zdzisław Włodek budynek za czynszem 1.000 K, a na opał i oświetlenie składa datek 400 K.
c) z fund. kraj. { zwyczajne	1.822 99	440	—	1.383	Więcej głównie z powodu przeniesienia szkoły z Siedlca do Nieznanowic i pokrycia nieprzewidzianego budżetem wydatku na wynajem budynku.
c) z fund. kraj. { nadzwyczajne .	**600·—**	**600**	—	—	
Suma przychodu . .	11.125·60	3.840	—	7.286	
				7.286	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	1.200·—	1.200	—	—	
b) administrator . . .	240·—	240	—	—	
— Wynajem lokalu . .	1.000·—	—	—	1.000	Wydatek niebudżetowy, spowodowany przeniesieniem szkoły do Nieznanowic.
— Opał i oświetlenie . .	248·02	—	—	248	Wydatek ten znachodzi pokrycie w datku na ten cel udzielonym przez JWP. Zdzisława Włodka.
2. Materyał	3 944·41	800	—	3.144	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
	600·—	**600**	—	—	
3. Wynagrodzenie uczniów .	3.333·86	600	—	2.734	Jak poz. 2.
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	15·52	200	184	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Rozmaite inne wydatki .	517·79	200	—	318	Więcej z powodu chwilowego lecz zwrotnego wydatku w poz. 1. doch. na koszta opakowania i transportu wyrobów.
— Uprawa gruntu pod łozę .	26·—	—	—	26	Wydatek spowodowany zaprowadzeniem własnej kultury łoziny.
Suma rozchodu . .	11.125·60	3.840	184	7.470	
				7 286	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . . .	263·20	1. Należytości bierne . . .	—·—
2. Wartość zapasu materyałów .	576·45		
3. „ „ wyrobów .	2 926·05		
4. „ inwentarza . .	842 45	Czysty stan czynny (Saldo) .	4.608·15
Suma . .	4.608·15	Suma . .	4.608.15

8. Warzyce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Od instruktora czynsz za ogród	100·—	—	—	100	Dochód ten wstawiony już jest do budżetu na r. 1905.
1. Ze sprzedaży wyrobów	4.051·63	600	—	3.452	Więcej, z powodu większej produkcyi.
„ „ materyału i inne	798·22	—	—	798	Dochód ten powstał z powodu odkupienia całej dzierżawionej łoziny a następnie częściowej sprzedaży tejże.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	240·—	240	—	—	
b) datek WP. Wład. Riegera	50·—	50	—	—	
c) od c. k. Rządu	1.400·—	1.600	200	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z fund. kraj. zwyczajne	1.406·04	1.660	254	—	Mniej głównie z powodu niezużycia kredytu na usługę.
d) z fund. kraj. nadzwyczajne	**600**·—	**600**	—	—	
Suma przychodu	8.645·89	**4.750**	454	4.350	
				3.896	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instrukt. płaca z ogrodem	1.200·—	1.200	—	—	
b) nauczyciel	360·—	360	—	—	
c) administrator	164·—	240	76	—	Mniej z powodu intercalare.
2. Wynajem lokalu	600·—	600	—	—	
3. Opał	221·48	200	—	21	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	59·85	70	10	—	Wedle potrzeby.
5. Usługa	—	180	180	—	Nie było potrzeby użytkowania kredytu.
6. Materyał	3.138·97	400	—	2.739	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
	600·—	**600**	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	1.249·06	200	—	1.049	Jak poz. 6.
8. Środki naukowe	6.58	100	93	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Uzupełnienie inwentarza	91·76	200	108	—	Mniej wedle potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki	655·61	400	—	256	Więcej z powodu iż z pozycyi tej pokryto koszta ubezpieczenia wyrobów i łoziny 133 k. i udzielono remuneracyę instruktorowi na pogrzeb żony 100 k.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy	298·58	—	—	298	
Suma rozchodu	8.645·89	4.750	467	4.363	
				3 896	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na zakupno łozy	298·58	1. Należytości bierne	83·61
2. Należytości czynne	2.009·28		
3. Wartość zapasu materyałów	2.509·81		
4. „ „ wyrobów	798·34		
5. „ inwentarza	1.283·69	Czysty stan czynny (Saldo)	6.816·09
Suma	6.899·70	Suma	6 899·70

9. Wielowieś. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka z r. 1903 na łozę	200·—	—	—	200	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	3.324·—	1·800	—	1.524	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Rozmaite	35·20	—	—	35	
2. Subwencye:					
a) od gminy	100·—	100	—	—	
b) „ Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
c) „ c. k. Rządu	800·—	1.000	200	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z fund. kraj. zwyczajne	998.41	862	—	137	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej.
d) z fund. kraj. nadzwyczajne	**350**·—	**350**	—	—	
Suma przychodu	6.007·61	4.312	200	1.896	
				1.696	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.400·—	1.400	—	—	
b) administrator	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	88·10	100	12	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Opał	62·40	100	38	—	
4. Oświetlenie	16·08	60	44	—	
5. Usługa	43·60	72	28	—	
6. Materyał	1.776·85	1000	—	777	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
	350·—	**350**	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	1.616 50	800	—	817	Jak poz. 6.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100·46	100	—	—	
9. Rozmaite inne wydatki	353·62	130	—	224	Więcej z powodu iż w pozycyi tej mieszczą się i koszta ubezpieczenia inwentarza oraz zapasu materyałów i wyrobów.
Suma rozchodu	6:007 61	4.312	122	1.818	
				1 696	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	475·50
2. Wartość zapasu materyałów	1.226·69
3. „ „ wyrobów	1.195·40
4. „ inwentarza	834·—
Suma	3.731 59

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	3.731·59
Suma	3.731·59

10. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	1.277·68	1.600	322	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
— Rozmaite	19·14	—	—	19	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	—·—	400	400	—	Subwencya ta nie wpłynęła, gdyż przyrzeczono dawać dopiero od r. 1905.
b) „ JWP. Stefana Sękowskiego	—·—	100	100	—	Subwencya ta nie wpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych.
c) od c. k. Rządu	1.200·—	1.200	—	—	
d) z funduszów krajowych	392·80	860	467	—	Mniej głównie z powodu niezużycia kredytu na wynajęcie nowego lokalu.
Suma przychodu	2.889 62	4.160	1.289	19	
			1.270		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.080·—	1.080	—	—	
b) administrator	200·—	200	—	—	
c) nauczyciel	240·—	240	—	—	
2. Wynajem lokalu	—·—	320	320	—	Kredytu nie zużyto, gdyż szkoła pozostaje w dawnym budynku.
3. Oświetlenie i rąbanie drzewa	291·04	200	—	91	Wedle potrzeby.
4. Usługa	96·—	120	24	—	
5. Materyał	438·29	1.000	562	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
6. Wynagrodzenie uczniów	413·58	600	186	—	Jak poz. 5.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	31 08	200	169	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki	99·63	200	100	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu	2.889·62	4 160	1.361	91	
			1.270		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	877·42	1. Należytości bierne	— ·—
2. Wartość zapasu materyałów	1.004·08		
3. „ „ wyrobów	871·76		
4. „ inwentarza	1.241·75	Czysty stan czynny (Saldo)	3.995·01
Suma	3.995 01	Suma	3.995·01

11. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na łozę z r. 1903	600 —	—	—	600	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	3.768·82	2.500	—	1.269	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi.
— Rozmaite	7·77	—	—	7	
2. Subwencye:					
a) od gminy	360·—	360	—	—	
b) „ Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
c) „ c. k. Rządu	1.200 —	1.200	—	—	
d) z funduszów krajowych	424·59	1.040	615	—	Mniej z powodu nieużycia kredytu na nauczyciela rysunków i skutkiem większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu	6.561·18	5.300	615	1.876	
				1.261	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.200.—	1.200	—	—	
b) pomieszkanie dla instruktora	—	180	180	—	Kredyt ten zużyty jest pod poz. 2 z której opłaca się czynsz za lokal szkolny wraz z mieszkaniem instruktora.
c) administrator	240·—	240	—	—	
d) nauczyciel	—	240	240	—	Kredyt nie zużyty z braku odpowiednio ukwalifikowanego kandydata.
2. Wynajem lokalu	800·—	540	—	260	Więcej z powodu nowego kontraktu, co uwzględniono już w budżecie na r. 1905. Wydatek wznacznej części pokryty jest kredytem pod 1 b.
3. Opał	103·40	110	7	—	}
4. Oświetlenie	53·46	50	—	4	} Wedle potrzeby.
5. Usługa	13.—	20	7	—	}
6. Materyał	1.625·33	1.200	—	425	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	1.561·69	1.300	—	262	Jak poz. 6.
8. Środki naukowe	18·64	100	81	—	}
9. Uzupełnienie inwentarza	126·38	20	—	106	} Wedle potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki	219·28	100	—	119	Więcej wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy	600·—	—	—	600	Wydatek konieczny ze względu na potrzebny odpowiedni zapas łoziny znachodzi pokrycie w dochodach ze sprzedaży wyrobów.
Suma rozchodu	6.561·18	5.300	515	1.776	
				1.261	

Stan majątku z końcem roku 1904

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na łozę	600·—
2. Należytości czynne	172·90
3. Wartość zapasu materyałów	847·62
4. „ „ wyrobów	2.135·65
5. „ inwentarza	1.246·41
Suma	5.002·58

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne zalicz. Związku	500·—
Czysty stan czynny (Saldo)	4.502.58
Suma	5.002·58

12. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903 . . .	600·—	—	—	600	Jak zamknięcie za r. 1903.
— Reszta kredytów z lat ubiegłych na restauracyę . .	4.324·27	—	—	4.324	Jak podano w końcowym ustępie wyjaśnień do zamknięcia szczegółowego i rubr. XII. wyd za r. 1903
— Zwroty za wykończenie wyrobów	895·30	—	—	896	Dochód ten jest zwrotem wydatków zaliczonych pod poz. 6.
— Za wóz modelowy . .	110·—	—	—	110	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	7.535·16	7.000	—	535	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu . .	3.200·—	3.500	300	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych .	1.070·12	2.980	1.910	—	Mniej z powodu nieużycia kredytu na mieszkanie dla kierownika i dla pomocnika kowalskiego tudzież większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu . .	17.934·85	13.680	2.210	6.465	
				4.255	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik i . . .	1.800·—	2.100	300	—	Mniej z powodu, iż kierownik dostaje mieszkanie w naturze.
b) przodownik kowalski					
c) „ kołodziejski	1.200·—	1.200	—	—	
d) pomocnik „ .	840·—	840	—	—	
e) „ kowalski .	—·—	720	720	—	Kredyt niezużyty z powodu zatrzymania kilku starszych uczniów.
f) administrator . . .	480·—	480	—	—	
g) nauczyciel . . .	458·26	460	2	—	Mniej wedle potrzeby.
h) katecheta . . .	100·—	100	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . .	51·42	240	188	—	
3. Materyał kołodziejski .	520·50	1.600	880	—	Mniej ze względu na dostateczny zapas materyałów.
— Zaliczka na materyał drzewny	200·—				
4. Zakupno żelaza . . .	2.472·77	2.000	—	473	Więcej z powodu większej produkcyi jak. poz. 1 doch.
5. „ węgla i koksu .	677·60	600	—	78	
6. Wyplatanie, lakierowanie i tapicer.	1.165·41	500	—	665	Wydatek ten zwrotny jest całkowicie od stron jak doch. i należyt.
7. Wynagrodzenie uczniów .	2.434·12	1.800	—	634	Jak poz. 4 i 5.
8. Środki naukowe . .	141·89	240	98	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Narzędzia warsztatowe .	198·32	200	2	—	
10. Ubezpieczenie od ognia bud i inwent.	103·57	100	—	4	Więcej wedle potrzeby.
11. Rozmaite inne wydatki .	766·72	500	—	267	
— Zwrócono do rubr. IX. doch. fund. kraj. za r. 1904 resztę kredytów z lat ubiegłych na restauracyę budynku .	4.324·27	—	—	4.324	Kredyty te z lat dawniejszych przeniesione jak na r. 1904 podano w zamknięciu rachunków za r. 1903 miały być użyte na spłatę raty od zaciągnąć się mającej pożyczki na budowę szkoły i skutkiem tego w budżecie na r. 1904 wstawiono tylko ratę półroczną. Gdy jednak pożyczka ta nie przyszła do skutku w r. 1904 a w budżecie na r. 1905 wstawione są potrzebne obydwie raty półroczne — przeto wykazane obok kredyty z lat dawniejszych zwraca się do rubr. IX. doch. fund. kraj a ratę w rubr. XII. poz. 409 b. budżetu na r. 1904 wykazuje się w zaoszczędzeniu
Suma rozchodu . .	17.934·85	13.680	2 190	6.445	
				4.255	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K.	g.
1. Zaliczka na materyał drzewny	200	—
2. Należytości czynne . .	1.580	05
3. Wartość zapasu materyałów	3.777	38
4. „ „ wyrobów .	1.183	55
5. „ inwentarza . .	6.141	54
Suma . .	12.882	52

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne . .	433	05
Czysty stan czynny (Saldo) .	12.449	47
Suma . .	12.882	52

13. Grzymałów. Kraj. naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.		Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
		K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903		600·—	—	—	600	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Pozostała reszta kredytu z r. 1902 na restauracyę budynku	1.069·32					
— Zwrócono z oszczędności 15.218 K. użytych na budowę szkoły w Stanisławowie w r. 1902	1 770·68	2.840·—	—	—	2.840	Jak podano w końcowym ustępie wyjaśnień do zamknięcia rachunków szczegółowych tej szkoły i rubr. XII. wyd. za rok 1903 i w wyjaśnieniu do grupy II. A. przy zamknięciu rachunków rub. XVI. wyd. za r. 1902.
1. Ze sprzedaży wyrobów		8.185·49	7.000	—	1.185	Więcej z powodu wzrostu produkcyi.
— Rozmaite		4·56	—	—	5	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej		—	1.000	1.000	—	Subwencye te nie wpływają od roku 1897 i wykazane są w należytościach czynnych włącznej sumie 8.000 k.
b) „ c. k. Rządu		3.400·—	3·400	—	—	
c) „ z funduszów krajowych		2.501·07	3.180	679	—	Mniej z powodu mniejszej płacy instruktora kierującego i większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu		17.531·12	14.580	1.679	4.630	
					2.951	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor kierujący		1 400·—	1.800	400	—	Mniej z powodu przyznania wynagrodzenia w wysokości 1.400 k.
b) instruktor kowalski		1.200·—	1.200	—	—	
c) przodownik kołodziejski		1.200·—	1.200	—	—	
d) pomocnik kowalski		868·—	840	—	28	Więcej wedle potrzeby.
e) administrator		1.400·—	1.400	—	—	
f) nauczyciel		330·—	330	—	—	
g) katecheta		100·—	100	—	—	
2. Opał		63·40	140	77	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Oświetlenie		70·72	100	29	—	
4. Usługa		264·—	264	—	—	
5. Materyał kołodziejski		1 862·67	1.200	—	663	Większy wydatek znachodzi pokrycie w pozostałej na ten cel zaliczce z r. 1903 jak doch.
6. Zakupno żelaza		2 736·85	1.500	—	1.237	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1. doch. i nal.
7. „ koksu		295·50	400	105	—	
8. Lakiernik i tapicer		828·—	2.500	1.672	—	
9. Wynagrodzenie uczniów		797·08	800	3	—	
10. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza		254.79	350	95	—	Wedle potrzeby.
11. Ubezpieczenie od ognia bud. i inwent.		77.80	56	—	22	
12. Rozmaite inne wydatki		942·31	400	—	542	Więcej z powodu koniecznej potrzeby wymiany podłóg, kosztów leczenia uczniów i innych wydatków nieprzewidzianych.
— Reszta kosztów budowy szopy i lakierni oraz ganku przed kuźnią		2.840·—	—	—	2.840	Wydatek ten znachodzi pokrycie w przeniesionym w tym celu kredycie z r. 1902 jak wyżej doch.
Suma rozchodu		17.531·12	14.580	2.381	5.332	
					2.951	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne . .	8.605·20
2. Wartość zapasu materyałów	3.662.50
3. „ „ wyrobów .	1.956·22
4. „ inwentarza . .	5.709·84
Suma .	19.933·76

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne (zadatki na wyroby)	940·—
Czysty stan czynny (Saldo)	18.993·76
Suma .	19.933·76

14. Kamionka strumił. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów:					
a) kołodziejsko-kowalskich .	11.860·35	9.000	—	2.860	Więcej z powodu znacznego wpływu należytości zaległych.
b) ciesielskich . . .	738·15	500	—	238	
— bednarskich i różne . .	41·39	—	—	42	
2. Subwencye,					
a) od c. k. Rządu . .	3.600·—	3.600	—	—	
b) z funduszów krajowych .	11.409·35	11.900	491	—	Mniej z powodu intercalare i większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu . .	27.649·24	25.000	491	3.140	
				2.649	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik . . .	4 500·—	4.500	—	—	
b) nauczyciel rysunków .	2.400 —	2 400	—	—	
c) instruktor kołodziejski .	1 440·—	1.440	—	—	
d) „ ciesielski .	1.440·—	1.440	—	—	
e) „ kowalski .	1.839·96	1.840	—	—	
f) przodownik kołodziejski.	280·—	840	560	—	Mniej z powodu intercalare.
g) pomocnik kowalski .	460·—	480	20	—	
h) „ kołodziejski .	270·—	360	90	—	
i) katecheta obr. gr. i rzym. katolickiego . . .	233·34	200	—	33	Więcej z powodu zapłacenia należytości za rok 1903.
2. Wynajem budynków . .	1.200·—	1.200	—	—	
3. Opał	163 44	240	77	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	268·86	200	—	69	
5. Usługa	240·—	240	—	—	
6. Materyał	1.040·51	1.200	159	—	
7. Żakupno żelaża . . .	4.362·28	2.400	—	1.962	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch,
8. „ węgla i koksu .	658·89	800	141	—	Mniej stosownie do potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.767·83	1.500	—	268	Jak poz. 7.
10. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicer.	2.097·79	2.000	—	98	
11. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	1.898·11	1.200	—	698	Więcej z powodu zapłacenia należytości z r. 1903 w kwocie 913 K. 80 gr. i zakupna koniecznie potrzebnych nowych narzędzi.
12. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	301·04	120	—	181	Więcej stosownie do potrzeby.
13. Rozmaite inne wydatki .	787·19	400	—	387	Więcej z powodu kosztów leczenia i wyzwolenia uczniów tudzież innych wydatków nieprzewidzianych.
Suma rozchodu . .	27.649·24	25.000	1.047	3.696	
				2.649	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne . . .	2.442·76
2. Wartość zapasu materyałów .	2.239.59
3. „ „ wyrobów .	2·683·35
4. „ inwentarza . . .	3.738·96
Suma .	11.104·66

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne . . .	2.621·74
2. Fund. kraj. zaliczka na fund. obrotowy do Lw. 4.839/900 .	2.000·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	6.482·92
Suma .	11.104 66

15. Tłumacz. Krajowa szkoła kołodziejska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	4.882·64	6.000	1.118	—	Mniej z powodu pozostałych należytości czynnych.
— Rozmaite	40·—	—	—	40	
2. Subwencye					
a) od Rady powiatowej .	1.000·—	1.000	—	—	
b) „ c. k. Rządu . .	2.000·—	3.600	1.600	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości przez kraj. komisyę przemysłową.
c) z fund. kraj. zwyczajne.	7.266·71	5.720	—	1.547	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne	**1.500·—**	**1.500**	—	—	
Suma przychodu . .	16.689·35	17.820	2.718	1.587	
			1.131		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik . . .	2.400·—	2.400	—	—	
b) nauczyciel rys. . .	2.000·—	2.000	—	—	
c) przodownik kołodziejski	1.200·—	1.200	—	—	
d) „ kowalski .	1.200·—	1.200	—	—	
e) pomocnik kołodziej. .	249·—	360	111	—	Mniej z powodu intercalare.
f) nauczyciel . . .	480·—	480	—	—	
g) katecheta . . .	170·—	240	70	—	Mniej z powodu pozostałej należytości.
2. Wynajem mieszkania dla kierow. i przodow. . .	540·—	540	—	—	
3. Opał	240·60	300	60	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie. . . .	181·06	160	—	21	
5. Usługa	260·—	240	—	20	
6. Materyał drzewny .	538·96	1.200	661	—	Mniej ze względu na dostateczny zapas.
— Zaliczka na materyał zużyta w r. 1903 z kredytu r. 1904	**500·—** / **1.000·—**	**1.500**	—	—	
7. Materyał żelazny . .	826·20	2.400	574	—	Stosownie do produkcyi wyrobów.
— Zaliczka Zarządowi na spłatę długów za żelazo . .	1.000·—				
8. Węgiel i koks . . .	571·77	600	28	—	
9. Wyplatanie i lakierow. itp.	1.470·73	800	—	671	
10. Wynagrodzenie uczniów .	523·95	1.000	476	—	Jak poz. 7.
11. Srodki naukowe. . .	268·76	600	331	—	Mniej wedle potrzeby.
12. Uzupełnienie inwentarza .	180·07	200	20	—	
13. Rozmaite inne wydatki .	888·25	400	—	488	Więcej z powodu iż w pozycyi tej mieszczą się koszta utrzymania lokalu, ubezpieczenie inwentarza materyałów i wyrobów, materyały dodatkowe warsztatowe itp.
Suma rozchodu . .	16.689·35	17.820	2.331	1.200	
			1.131		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na spłatę długów .	1.000·—
2. Należytości czynne . .	1.215·56
3. Wartość zapasu materyałów .	2.158·—
4. „ „ wyrobów. .	1.612·80
5. „ inwentarza . .	5.929·10
Suma .	11.915·46

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne . . .	2.631·39
Czysty stan czynny (Saldo) .	9.284·07
Suma .	11.915·46

16. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	7.396.74	7.000	–	397	Więcej z powodu ściągnięcia należytości zaległych.
— Rozmaite zwroty	245 01	—	—	245	Zwroty do poz. 10 wyd.
2. Subwencye:					
a) od gminy	1.600·—	1.600	—	—	
b) „ Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
c) „ Kasy oszczędności	100·—	200	100	—	Mniej z powodu przyznania mniejszej subwencyi.
d) „ c. k. Rządu	4.000·—	5.000	1.000	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
e) z fund. kraj. zwyczajne	8 443·13	6.530	—	1.913	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej tudzież potrzeby udzielenia zaliczki zwrotnej na fundusz obrotowy.
e) z fund. kraj. **nadzwyczajne**	**1.400·—**	**1.400**	—	—	
Suma przychodu	23.384·88	21.930	1 100	2.555	
				1.455	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	3.500·—	3.500	—	—	
b) nauczyciel snycerstwa	1.200·—	1.200	—	—	
c) werkmitrz stolarstwa	1.200·—	1.200	—	—	
d) „ tokarstwa	1.200·—	1.200	—	—	
e) nauczyciel rys. odręcz.	1.680·—	1 080	—	—	
f) „ pomoc. rys. tech.	—	600	—	—	
g) nauczyciel styl., pol., niem. i rach.	769·20	750	—	19	Z powodu intercalare.
h) pomocnik stolarstwa	840·—	840	—	—	
i) „ kancelaryj.	255·—	360	105	—	
k) katecheci	94·—	100	6	—	
2. Opał	586 20	600	14	—	
3. Oświetlenie	412·83	400	—	13	Wedle potrzeby.
4. Usługa	570·—	60	30	—	
5. Materyał	2 311·64	2.000	—	312	Więcej z powodu większej potrzeby materyału zapasowego.
6. Środki pomocnicze warsztat.	1.873·62	1.600	—	274	Więcej stosownie do produkcyi.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.566·50	2.800	234	—	Mniej stosownie do produkcyi.
8. Środki naukowe	740·16	600	—	140	
	400.—	**400**	—	—	
9. Uzupełnienie inwentarza	682·09	500	—	182	Więcej z powodu zakupna narzędzi.
	1.000·—	**1.000**	—	—	
10. Rozmeite inne wydatki	1.003·64	600	—	404	Więcej z powodu iż w pozycyi tej mieszczą się koszta ubezpieczenia budynku, inwentarza i materyałów, wydatek ten częściowo pokrywają zwroty w dochodach.
— Zaliczka zwrotna Zarządowi na fundusz obrotowy	500·—	—	—	500	Wydatek ten okazał się koniecznym, gdyż szkoła przyjmując większe zamówienia na meble musi ponosić różne koszta na marmury, lustra, obicia i tp., które zwrotne są dopiero po oddaniu stronie wyrobu. Utworzenie więc w tym celu funduszu obrotowego okazało się koniecznem, a udzielona na to zaliczka będzie w swoim czasie funduszowi krajowemu zwróconą i dlatego obciąża się nią stan majątkowy szkoły.
Suma rozchodu	23.384·88	21.930	389	1.844	
				1.455	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy	500·—
2. należytości czynne . . .	916·80
3. Wartość zapasu materyałów .	3.872·61
4. „ „ wyrobów .	3.195·18
5. „ inwentarza .	15.650·63
6. Wartość budynku szkolnego z suszarnią i ogrodem .	90.637·—
Suma .	114.772·22

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne (zadatki na wyroby)	1.789·08
2. Fund. kraj. zwrot zaliczki na fund. obrotow. do lw. 9.537/05	500·—
Czysty stan czynny (Saldo)	112.483·14
Suma .	114.772·22

17. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	1.496.15	4.000	2 504	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi i nieużywania jeszcze maszyn
— Rozmaite i zwroty . .	99.89	—	—	100	Zwroty za zepsute narzędzia.
2. Subwencye:					
a) od gminy . . .	—	200	200	—	Subwencya ta w myśl zobowiązania, wpływać będzie dopiero w r. 1905 gdy szkoła przeniesioną zostanie do nowego budynku.
b) „ c. k. Rządu . .	4.200·—	5.000	800	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych .	7.234.06	8 070	836	—	Mniej zpowodu nie obsadzenia posad dotyczących działu maszynowego gdyż dział ten nie wszedł jeszcze w życie,
Suma przychodu .	13.030·10	17.270	4 340	100	
			4.240		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor kierujący .	2.900·—	2.900	—	—	
b) werkmistrz stolarstwa maszynowego . . .	—	900	900	—	Kredyt nieużyty gdyż dział maszynowy wejdzie w życie dopiero z r. szk. 1905/6.
c) werkmistrz stolarst. szkolnego	1.500·—	1.500	—	—	
d) werkmistrz snycerstwa .	1 200·—	1.200	—	—	
e) przodownik stolarski .	840·—	840	—	—	
f) maszynista . . .	—	600	600	—	Jak poz. 1 b.
— nauczyciel rysunków zawodowych . . .	1.000· -	—	—	1.000	Wydatek konieczny uwzględniony już w budżecie na r. 1905.
g) nauczyciel pomoc. rysun.	458·12	600	142	—	Mniej stosownie do ilości godzin udzielonej nauki.
h) „ polsk. . .	237·50	300	63	—	
i) „ niemiec. .	233.75	300	66	—	
k) „ rach. . .	361·25	400	39	—	
l) katecheta . . .	100·—	160	60	—	
2. Opał marzynowy . .	128·76	400	271	—	Mniej z powodu opóźnienia wewnętrznej instalacyi maszyn.
3. Pomocnik maszynisty i odźwierny	155·55	570	414	—	
4. Materyał	231·98	1.200	968	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi opóźnionego przeprowadzenia się do nowego budynku i pozostałych należytości biernych.
5. Srodki pomocnicze warsztat.	579·11	1.200	621	—	
6. Wynagrodzenie uczniów .	562·10	1.600	1.038	—	
7. Srodki naukowe i przybory .	164·53	500	335	—	
8. Uzupełnienie inwentarza .	381·10	200	—	181	Więcej z powodu urządzenia w nowym budynku.
9. Rozmaite inne wydatki .	696·35	600	—	96	Więcej wedle potrzeby.
10. Zaliczka na wieczorny kurs majsterski w r. 1904/5 .	1.300·—	1.300	—	—	
Suma rozchodu . .	13.030·10	17.270	5.517	1.277	
			4.240		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny*:	K. g.
1. Zaliczka na kurs majsterski .	1.300·—	1. Należytości bierne . . .	718·23
2. Należytości czynne . . .	746·10		
3. Wartość zapasu materyałów .	2.637·68		
4. „ „ wyrobów . .	813·50		
5. „ inwentarza .	11.975·01	Czysty stan czynny (Saldo)	16.754·06
Suma .	17.472·29	Suma .	17.472·29

18. Jaworów. Kraj. nauk. warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyały i środki naukowe z r. 1903	848·97	—	—	849	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Zwroty za opakowanie i dostawy	109 34	—	—	109	
— Chwilowe pożyczki	1.900·—	—	—	1.900	Na spłatę tej pożyczki powstałej w chwili zamknięcia rachunków udzielono podane w wydatkach zaliczki w kwocie 2.381 K,
1. Ze sprzedaży wyrobów	5.136·40	7.000	1.863	—	Mniej z powodu pozostałych należytości czynnych.
2. Subwencye:					
a) „ Rady powiatowej	—	200	200	—	Subwencya ta odpadła w obec ustania dotychczasowego zobowiązania.
b) „ c. k. Rządu	1.400·—	3.000	1.600	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
— „ gminy na opał, światło i usługę	250·—	—	—	250	W myśl nowego zobowiązania z rocznych 1.000 K. za czas od 1/X do 31/XII 1904.
c) z fund. kraj. zwyczajne	3.193·80	2.660	—	534	Więcej głównie z powodu mniejszej subwencyi państwowej.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne	**2.000·—**	**2.000**	—	—	
Suma przychodu	14.838·51	14.860	3.663	3.642	
			21		

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor	1.540·—	1.800	260	—	Mniej z powodu intercalare.
— kierownik administracyjny	526·54	—	—	526	Wydatek konieczny ze względu na przeprowadzenie szkoły do nowego budynku objęły jest już budżetem na r. 1905.
b) administrator (pomocnik kancelaryjny)	600·—	600	—	—	
c) pomocnik rzeźbiarstwa	390.—	360	—	30	Więcej z powodu zapłacenia za grudzień 1903.
d) „ tokarstwa	360·—	360	—	—	
e) „ stolarstwa	24·—	240	216	—	Mniej z powodu intercalare.
f) „ do wykańczania robót	69·—	360	291	—	Mniej z powodu intercalare.
g) nauczyciel rysunków	60·—	1.440	1.380	—	Mniej z powodu zamianowania dopiero od 15. grudnia 1904.
2. Utrzymanie lokalu i stróża	352·72	200	—	153	Wydatek większy znachodzi pokrycie w subwencyi od gminy.
3. Materyał	1.123 91	1.500	376	—	Stosownie do potrzeby produkcyi.
4. Środki pomocnicze warsztat.	1.135·96	1.000	—	136	Stosownie do potrzeby produkcyi.
5. Wynagrodzenie uczniów	3.947 59	3.000	—	948	Jak poz. 3 i 4.
6. Środki naukowe i przybory	61·67	400	338	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Uzupełnienie inwentarza	529·85	1.000	470	—	Mniej z powodu ndzielenia na ten cel kredytu nadwyczajnego.
	619·—	—	—	—	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza	**1.381·—**	**2.000**	—	—	
8. Rozmaite inne wydatki	735·07	600	—	135	
— Opakowanie i dostawy wyrobów	382·20	—	—	382	Wydatek ten jest całkowicie zwrotny od stron jak doch. i nal.
— Zaliczka zwrotna na spłatę długów	1.000·—	—	—	1.000	Wydatek konieczny gdyż sknkiem wpływu przez kilka lat o połowę mniejszej subwencyi państwowej szkoła zbyt wielkie ma należytości bierne, dlatego mnsiano udzielić na popłacenie tych długów zaliczkę, która ma być fund. kraj zwróconą ze ściągniętych należytości od dłużników szkoły.
Suma rozchodu	14.838 51	14.860	3.331	3.310	
			21		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na spłatę długu .	1.000·—
2. Zaliczka na uzupeł. inwentarza	1.381.—
3. Należytości czynne . . .	5 464·90
4. Wartość zapasu materyałów .	1.115·65
5. „ „ wyrobów .	1.593·78
6. „ inwentarza . .	5.044·28
Suma .	15.599·61

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne . . .	3.892·79
2. Fund. kraj. zaliczka zwrotna na spłatę długów do Lw. 116.890/04	1.000·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	10.706·82
Suma .	15.599·61

19. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	1.943·62	5.500	3.557	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi w skutek braku starszych uczniów i z powodu pozostałych należytości za towary.
2. Ze sprzedaży materyałów	75·—	50	—	25	
3. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	6.000·—	6.000	—	—	
b) z funduszów krajowych	9.835·78	9.290	—	546	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
Suma przychodu	17.854·40	20.840	3.557	571	
			2.986		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	4.999·92	5.000	—	—	
b) nauczyciel rysunków	3.099·96	3.100	—	—	
c) przodownik do toczenia	1.740·—	1.740	—	—	
d) instruktor do kaflarstwa	1.899·96	1.900	—	—	
e) przodownik do modelowania	1.740·—	1.740	—	—	
f) nauczyciel pomocniczy	235·60	300	64	—	Mniej stosownie do ilości godzin nauki
g) katecheta ob. rz. kat.	100·—	100	—	—	
h) „ „ gr. kat.	100·—	100	—	—	
i) pomocnik kancelaryjny	360·—	360	—	—	
2. Rąbanie drzewa	72·—	80	8	—	Wedle potrzeby.
3. Usługa	828·—	760	—	68	
4. Materyał i opał techniczny	724·01	1.500	776	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi, jak poz. 1 doch.
5. Wynagrodzenie uczniów, praktykantów i czeladników	516·53	2 000	1.484	—	Jak poz. 4.
6. Wynagrodzenie robotników dziennych	247·20	500	253	—	
7. Srodki naukowe	453·56	400	—	53	Wedle potrzeby.
8 Uzupełnienie inwentarza i narzędzi	112·25	400	288	—	
9. Ubezpieczenie inwentarza	278·79	300	21	—	Mniej stosownie do potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki	346·62	560	213	—	
Suma rozchodu	17.854·40	20.840	3.107	121	
			2.986		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	4.131·17
2. Wartość zapasu materyałów	716·92
3. „ „ wyrobów	526·10
4. „ inwentarza	28.925·23
Suma	34.299·42

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	692·77
Czysty stan czynny (Saldo)	33.606·65
Suma	34.299·42

20. Podgórze. Kraj. kurs dla przemysłu keramicznego.

Przychód.

	Wyniłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	h. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na budowę pracowni i pieców z r. 1903 z odsetkami	3.237·76	—	—	3.238	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Dotacya gminy na budowę pracowni	1.000·—	—	—	1.000	Wpływ jednorazowy na pokrycie kosztów budowy pawilonu na pracownię
— Rozmaite	10·—	—	—	10	
2. Subwencye:					
a) od gminy	1.000·—	1.000	—	—	
b) „ Rady powiatowej	200 —	200	—	—	
c) „ c. k. Rządu	3.400·—	5.000	1.600	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z fund. kraj. zwyczajne	8.867·12	8.178	—	689	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej.
d) z fund. kraj. nadzwyczajne	**400·—**	**400**	—	—	
Suma przychodu	18.114·88	14.778	1.600	4 937	
				3.337	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	3.600·—	3 600	—	—	
b) wynagrodzenie nauczycieli	3.906·—	4.498	592	—	Mniej stosownie do ilości godzin nauki.
c) laborant	400·—	400	—	—	
2. Wynajem lokalu	3.400.—	2.40	—	—	
3. Opał	490 53	500	10	—	Stosownie do potrzeby
4. Oświetlenie	335·90	300	—	36	
5. Usługa	480 —	480	—	—	
6. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.157·51	1.500	343	—	
7. Rozmaite inne wydatki	477 67	500	22	—	
8. Na kurs odlewania form gipsowych	208·54	200	—	9	
8. Na kurs odlewania form gipsowych	**400·—**	**400**	—	—	
— Koszta budowy pawilonu na pracownię	4·258·73	—	—	4.259	Wydatek ten znachodzi całkowite pokrycie w przeniesionym na ten cel kredycie z r. 1903 i subwencyi od gminy jak doch.
Suma rozchodu	18.114·88	14.778	967	4.304	
				3.337	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	27·53
2. Wartość zapasu materyałów	—·—
3. „ „ wyrobów	—·—
4. „ inwentarza	9·205·89
Suma	9.233 42

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	800·—
Czysty stan czynny (Saldo)	8.433·42
Suma	9.233·42

21. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904 K. g.	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904 K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza K.	wynikłość większa K.	Uzasadnienie różnic:
— Zaliczka na narzędzia z r. 1902 i 1903	428·56	—	—	429	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Zapas fund. obrot. z r. 1903	499·27	—	—	499	
1. Ze sprzedaży wyrobów	2.932·88	4.000	1.067	—	Mniej z powodu pozostałych należytości czynnych.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.600·—	1.600	—	—	
b) z funduszów krajowych	3.·52·84	4.542	1.489	—	Mniej z powodu nieobsadzenia posady trzeciej siły fachowej i mniejszych wydatków na produkcyę i inne.
Suma przychodu	8·513·55	10.142	2.556	928	
			1.628		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	720·—	720	—	—	
b) instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
c) pomocnik	1.200·—	1.200	—	—	
d) przodownik	—	960	960	—	Kredyt nie użyty, gdyż nie było potrzeby obsadzenia tej posady.
e) katecheta	200·—	200	—	—	
f) nauczyciele	720·—	720	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	108·24	200	92	—	
3. Opał	181·72	100	—	82	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	83·82	50	—	34	
5. Usługa	192·—	192	—	—	
6. Materyał	2.322·60	3.500	1.177	—	Mniej stosownie do produkcyi wyrobów.
7. Wynagrodzenie uczniów	83·—	500	159	—	Jak poz. 6.
— Reszta kosztów utrzymania uczniów w internacie	258·41				
8. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	134·54	400	36	—	Mniej wedle potrzeby.
— Zaliczka na spłatę długu za narzędzia	228·56				
9. Rozmaite inne wydatki	112·52	200	88	—	
— Zapas fund. obrot. jako zaliczka na r. 1905	768·14	—	—	768	Zapas ten jest własnością fund. obrotowego, który utworzony został na zakupno materyałów.
Suma rozchodu	8.513·55	10.142	2.512	884	
			1.628		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na dług za narzędzia	228·56	1. Należytości bierne	369·62
2. Zapas fund. obrot.	768·14		
3. Należytości czynne	1.950·24		
4. Wartość zapasu materyałów	487·21		
5. „ „ wyrobów	106·78		
6. „ inwentarza	2.879·40	Czysty stan czynny (Saldo)	6.050·71
Suma	6.420·33	Suma	6.420·33

22. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zapas fund. obrotow z r. 1903	897·74	—	—	898	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Ze sprzedaży materyałów i różne	109·66	—	—	110	
1. Ze sprzedaży wyrobów	11.765·40	11.000	—	765	Więcej z powodu większej produkcyi.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	600·—	600	—	—	
b) „ c. k. Rządu	1.300·—	1.400	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych	2.755·39	4.136	1.381	—	Mniej z powodu nieobsadzenia posady trzeciej siły fachowej i skutkiem większych dochodów ze sprzedaży wyrobow.
Suma przychodu	17.428·19	17.136	1.481	1.773	
				292	

Rozchód					
1. Płace:					
a) kierownik	600·—	600	—	—	
b) instruktor	1.800·—	1.800	—	—	
c) przodownik	1.080·—	1.080	—	—	
d) pomocnik	—·—	960	960	—	Kredyt nieużyty gdyż nie było potrzeby obsadzenia tej posady.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	655·94	700	44	—	Więcej wedle potrzeby.
3. Opał	—·—	200	200	—	Kredytu nieużyto z powodu pozostałych zapasów drzewa z r. 1903.
4. Oświetlenie	73·27	100	27	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	96·—	96	—	—	
6. Materyał	8.711·29	9.000	288	—	Mniej stosownie do potrzeby.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.509·20	2.000	—	509	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	219·11	400	181	—	
9. Rozmaite	131·07	200	69	—	Mniej wedle potrzeby.
— Z fund. obrot. spłata III. i IV. raty pożyczki fund. kraj. do rub. IX. poz. 71 doch.	160·—	—	—	160	Wydatek ten pokrywa nadwyżka fund. obrotowego uzyskana z dochodów ze sprzedaży wyrobów.
— Zapas fund. obrotow. na r. 1905	1.300·21	—	—	1.300	Zapas ten jest własnością fund. obrotowego utworzonego na zakupno materyałów.
— Pożyczka chwilowa z fund. obrow. funduszowi styp.	92·10	—	—	92	Wydatek ten z fund. obrot. jest tylko chwilowym do czasu zasilania fund. styp.
Suma rozchodu	17.428·19	17.136	1.769	2 061	
				292	

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zapas fund. obrot.	1 300·21	1. Należytości bierne	—·—
2. Należytości czynne za wyroby	2.651·27	2. Fund. krajowemu reszta zaliczki zwrotnej na fund. obrotowy do l. 83.397/896	480·—
3. „ „ od fund. styp.	92·10		
4. Wartość zapasu materyałów	1.832·75		
5. „ „ wyrobów	1.733·57		
6. „ inwentarza	2.889·38	Czysty stan czynny (Saldo)	10.019·28
Suma	10.499·28	Suma	10.499·28

23. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zwrot mylnych wydatków z r. 1903	46·97	—	—	47	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży wyrobów	4.521·31	6.000	1.479	—	Mniej z powodu pozostałych należytości.
— Rozmaite zwroty	4 98	—	—	5	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
b) „ c. k Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
c) z funduszów krajowych	2.893 49	2 890	—	4	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu	8.666·75	10.090	1 479	56	
			1.423		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	600·—	600	—	—	
b) instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
c) pomocnik	960 —	960	—	—	
d) nauczyciel	480·—	480	—	—	
e) katecheta	120 —	120	—	—	
— Gminie za wynajem lokalu	200·	—	—	200	Wydatki nieprzewidziane z powodu ustania zobowiązania i odmówienia przez gminę dalszego bezpłatego dostarczania tych subsydyów dla szkoły i udzielania jakiejkolwiek subwencyi na jej utrzymanie.
— Za opał, światło i usługę	230·50	—	—	231	
2. Materyał	3.839·19	4.500	661	—	Mniej z powodu pozostałych należytości za skóry.
3. Wynagrodzenie uczniów	812·46	1.500	687	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
4. Uzupełnienie inwentarza	31·46	300	269	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Środki naukowe	95 26	200	105	—	
6. Rozmaite inne wydatki	97·88	230	132	—	
Suma rozchodu	8.666·75	10.090	1.854	431	
			1.423		

Stan majątku z końcem roku 1904.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny*:	K. g.
1. Należytości czynne	2.759·81	1. Należytości bierne	2.154·60
2. Wartość zapasu materyałów	555·45		
3. „ „ wyrobów	1.210·60		
4. „ inwentarza z r. 1903	2.448 98	Czysty stan czynny (Saldo)	4.820·24
Suma	6.974·84	Suma	6.974 84

24. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Saldo gotówki fund. obrotow. z r. 1903	3.100·08	—	—	3.100	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
1. Ze sprzedaży kartonów	502·52	800	297	—	Mniej wedle wpływu.
— Rozmaite	11·10	—	—	11	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	8.000·—	8.000	—	—	
b) z funduszów krajowych	9.239·78	10.104	864	—	Mniej stosownie do potrzeby j. u.
Suma przychodu	20.853·48	18.904	1.161	3.111	
				1.950	

Rozchód.

A) Szkoła.

1. Płace:					
a) kierownik	4.800·—	4.800	—	—	
b) nauczyciel rysunków	2 929·66	3.100	170	—	Mniej z powodu niepodjętej należytości przez strony z kondyktów za r. 1903 w kwocie 7 kor. 74 gr, za r. 1904 w kwocie 170 kor. 34 gr. razem 178 kor. 08 gr.
c) instruktor	1 760·—	1.760	—	—	
d) przodownik	960·—	960	—	—	
e) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	1.290·—	1.412	122	—	Mniej odpowiednio do ilości godzin nauki.
f) pisarz	960·—	1.080	120	—	Mniej z powodu podwyższenia płacy dopiero w r. 1905.
2. Opał	1.345·86	1.300	—	46	
3. Oświetlenie	204·70	260	55	—	
4. Usługa	600·—	552	—	48	
5. Srodki naukowe	896·53	700	204	—	Wedle potrzeby.
6. Uzupełnienie inwentarza	—·	400			
7. Ubezpieczenie inwentarza	32·90	360	327	—	
8. Rozmaite	1.084·60	1.000	—	85	
— Z zapasu fund. obrotow. na utrzymanie warsztatu w Wilamowicach	100·—	—	—	100	Jak zamknięcie rach. warsztatu w Wilamowicach.
— Saldo kasowe fund. obrotow. na r. 1905	3.000·—	—	—	3.000	Zapas ten fund. obrotowego przeznaczony został jak podano w zamknięciu rach. za r. 1903 na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach.

B) Pracownia do wybijania kartonów i wyrabiania wzorów.

1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierownika	240·—	240	—	—	
b) „ nauczyciela	160·—	160	—	—	
c) „ przodow.	120·—	120	—	—	
2. Materyał, desenie i robota	369·23	700	331	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu	20.853·48	18.904	1.329	3.279	
				1.950	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K.	g.
1. Gotówka fund. obrotow. z r. 1903	3.100	—
2. Należytości czynne za kartony .	62.40	
3. „ „ fun. uczniów	157·86	
4. Wartość zapasu materyałów .	—·—	
5. „ „ wyrobów .	—·—	
6. „ inwentarza .	17.507·08	
Suma .	20.827 34	

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne szkoły	178·08	
2. „ „ fun. uczniów	112·46	
Czysty stan czynny (Saldo)	20.536·80	
Suma	20.827 34	

25. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1903	252·02	—	—	252	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Ze sprzedaży wyrobów materyałów i inne	211 19	—	—	211	Dochód uzyskany ze sprzedaży wyrobów, wykonanych z własnego materyału.
1. Subwencye:					
a) od gminy	240·—	240	—	—	
b) od Rady powiatowej	100·—	100	—	—	
c) „ c. k. Rządu	2 400·—	2.400	—	—	
d) z funduszów krajowych	2.769·48	2.946	177	—	Mniej z powodu nie zużycia dodatku na mieszkanie dla kierownika.
Suma przychodu	5.972·69	5.686	177	463	
				286	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	2.092·—	2.260	168	—	Mniej z powodu przyznania na razie niższego dodatku na mieszkanie.
b) przodownik	720·—	720	—	—	
c) nauczyciel	240·—	240	—	—	
d) katecheta rz. i gr. kat.	200·—	200	—	—	
2. Wynajem lokalu	918·—	936	18	—	Wedle potrzeby.
3. Opał	281·90	250	—	32	
4. Oświetlenie	125·66	40	—	86	
5. Usługa	93·60	80	—	13	
6. Srodki naukowe	665·32	700	235	—	
7. Uzupełnienie inwentarza		200			
8. Rozmaite inne wydatki	336 21	60	—	276	Więcej z powodu, iż w tem mieszczą się koszta ubezpieczenia od ognia inwentarza i materyałów w kwocie 197 k. 46 gr., tudzież za pomoc w warsztacie w kwocie 84 k. 45 g.
— Zwrot pożyczki z r. 1903 Tow. zaliczk.	300·—	—	—	300	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
Suma rozchodu	5.972·69	5.686	421	707	
				286	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Gotówka fund. obrotow. z r. 1903	500·—
2. Należytości czynne	38·95
3. Wartość zapasu materyałów	137·27
4. „ „ wyrobów	14 91
5. „ inwentarza	5 601·11
Suma	6.292·24

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
2. Fund. kraj. zaliczka zwrotna do l. 19 530/03 na fund. obrotow.	500·—
Czysty stan czynny (Saldo)	5 792·24
Suma	6.292·24

26. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od gminy	300·—	300	—	—	
b) „ Rady powiatowej	—·—	400	400	—	Subwencya ta mimo urgensów nie wpłynęła już za 3 lata i wykazaną jest w należytościach.
c) „ c. k. Rządu	900·—	900	—	—	
d) z funduszów krajowych	981·46	740	—	241	Więcej z powodu niewpłynięcia subwencyi powiatowej.
Suma przychodu	2.181·46	2.340	400	241	
			159		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.740·—	1.740	—	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	131·44	400	269	—	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki	310·02	200		110	
Suma rozchodu	2.181·46	2.340	269	110	
			159		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Gotówka fund. uczniów	9·01	1. Należytości bierne	—·—
2. Należytości czynne	1.000·—		
3. Wartość zapasu materyałów	—·—		
4. „ „ wyrobów	—·—		
5. „ inwentarza	2.122·06	Czysty stan czynny (Saldo)	3.131·07
Suma	3.131·07	Suma	3.131·07

27. Korczyna. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.440·—	1.440	—	—	
b) z funduszów krajowych	1.245·74	2.800	1.554	—	Mniej z powodu zwinięcia szkoły z dniem 15. maja 1904.
Suma przychodu	2.685·74	4.240	1.554	—	
			1.554		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	380·—	2.280	1.900	—	Mniej z powodu zwinięcia szkoły z dniem 15. maja 1904.
b) przodownik	357·24	960	603	—	
c) nauczyciel rachunków	108·—	240	132	—	
d) „ rysunków	90·—	200	110	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	461·20	400	—	61	Więcej z powodu uzupełnienia inwentarza z początkiem roku.
3. Rozmaite inne wydatki	39·30	160	120	—	Jak poz. 1.
— Subwencya Tow. tkaczy św. Sylwestra na koszta nauki tkactwa od 15/5 do 15/11 1904	1.250·—	—	—	1.250	Po zwinięciu szkoły zawarto umowę z Tow. tkaczy św. Sylwestra na trzy lata, na podstawie której przyrzeczono płacić roczną subwencyę w kwocie 2 500 kor. pod warunkiem urządzania kursów dla starszych tkaczy, utrzymywania 6 uczniów i wprowadzania nowych wzorów.
Suma rozchodu	2.685·74	4.240	2.865	1.311	
			1.554		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	—·—
3. „ „ wyrobów	—·
4. „ inwentarza	3.750·28
Suma	3.750·28

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	3.750·28
Suma	3.750·28

28. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od gminy	80.—	80	—	—	
b) od Rady powiatowej	300.—	300	—	—	
c) „ c. k. Rządu	1.500·—	1.500	—	—	
d) z funduszów krajowych	3.464·59	3.360	—	105	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu	5.344·59	5.240	—	105	
				105	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	2.260·—	2.260	—	—	
b) przodownik	840·—	840	—	—	
c) nauczyciel	410·—	360	—	50	Więcej z powodu zwiększonych czynszów co uwzględniono już w budżecie na r. 1905.
d) katecheta	80·—	80	—	—	
e) pomocnik administr.	300·—	300	—	—	
2. Opał	239·—	240	1		
3. Oświetlenie	117·76	120	2	—	
4. Usługa	240·—	240	—	—	Wedle potrzeby.
5. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	529·39	500	—	29	
6. Rozmaite inne wydatki	328·44	300	—	29	
Suma rozchodu	5.344·59	5.240	3	108	
				105	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	—·—
3. „ „ wyrobów	—·—
4. „ inwentarza	5.629·86
Suma	5.629·86

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	5.629·86
Suma	5.629·86

29. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye					
a) od gminy	500·—	500	—	—	
b) „ Rady powiatowej	600·—	600	—	—	
c) „ c. k. Rządu	1.500·—	1.500	—	—	
d) z funduszów krajowych	2.216·02	2.210	—	6	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu	4.816·02	4.810	—	6	
				6	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	2.320·—	2.320	—	—	
b) przodownik	799·92	800	—	—	
2. Donajem lokalu	240·—				
— Zapas kasowy z r. 1 04 jako zaliczka na resztę czynszu	214·29	480	26	—	Mniej z powodu zapłacenia czynszu tylko za czas od 1. stycznia do 30. czerwca 1904 skutkiem czego na resztę czynszu pozostawiono zapas kasowy.
3. Opał i oświetlenie	474·38	500	26	—	
4. Usługa	360·—	360	—	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	267·65	200	—	68	Wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki	139·78	150	10	—	
Suma rozchodu	4.816·02	4·810	62	68	
				6	

Stan majątku z końcem roku 1904

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	219·29
2. Wartość zapasu materyałów	—·—
3. „ „ wyrobów	—·—
4. „ inwentarza	4.633·28
Suma	4.852·57

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	240·—
Czysty stan czynny (Saldo)	4.612·57
Suma	4.852·57

30. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
— od Rady powiatowej	200·—	—	—	200	Subwencyi tej niepreliminowano gdyż Rada pow. pierwotnie odmówiła dalszego subwencyonowania szkoły.
a) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
b) z funduszów krajowych	2.184·32	2.830	646	—	Mniej z powodu wpływu ponad budżet subwencyi powiatowej i mniejszych potrzeb szkoły,
Suma przychodu	3 384·32	3.830	646	200	
			446		

Rozchód.

1. Płace:				
a) instruktor	1.639·92	1.640	—	—
b) nauczyciel	600·—	600	—	—
c) przodownik	840·—	840	—	—
d) katecheta	100·—	100	—	—
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	60·31	400	340	—
3. Ubezpieczenie od ognia	37.74	50	12	—
4. Rozmaite inne wydatki	106·35	200	94	—
Suma rozchodu	3 384·32	3·830	446	
			446	

Mniej wedle potrzeby.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	—·—	1. Należytości bierne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	—·—		
3. „ „ wyrobów	—·—		
4. „ inwentarza	3.991·32	Czysty stan czynny (Saldo)	3.991·32
Suma	3.991·32	Suma	3 991.32

31. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Z fund. obrotow. szkoły krośnieńskiej	100·—	—	—	100	Jak zamknięcie rach. szkoły tkackiej w Krośnie.
1. Subwencye:					
a) od gminy	400·—	400	—	—	
b) „ Rady powiatowej	—·—	100	100	—	Subwencya ta wykazaną jest w należytościach.
c) „ c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
d) z funduszów krajowych	1.541·05	1.540	—	1	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu	3.041·05	3.040	100	101	
				1	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.600·—	1·600	—	—	
b) przodownik	600·—	840	240	—	Mniej z powodu intercalare.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	670·15	400	—	270	Więcej z powodu zakupna trzech maszynek Jacquarda i większej ilości cewek.
3. Ubezpieczenie inwentarza	15·59	20	4	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Rozmaite inne wydatki	155·31	180	25	—	
Suma rozchodu	3.041·05	3.040	269	270	
				1	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	100·—	1. Należytości bierne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	—·—		
3. „ „ wyrobów	—·—		
4. „ inwentarza	6.172·27	Czysty stan czynny (Saldo)	6.272·27
Suma	6.272·27	Suma	6.272·27

32. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Od kierownika za oświetlenie	25·—	—	—	25	
— Rozmaite	101·79	—	—	102	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	1.000·—	1.000	—	—	
b) „ c. k. Rządu . .	6 000·	7.000	1.000	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z fund. kraj. zwyczajne.	15 710·82	12.180	—	3.531	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej i nieprzewidzianych wydatków na osuszenie farbiarni.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne	**1.400·**	**1.400**	—	—	
Suma przychodu .	24.237·61	21.580	1.000	3.658	
				2.658	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik . . .	3.000·—	3.600	600	—	Mniej z powodu zamianowania od 16. marca 1904.
b) nauczyciel teoryi zawod.	2.180·—	2.400	220	—	Mniej z powodu zamianowania od 15 kwietnia 1904.
c) instruktor tkactwa . .	1.800·—	1.800	—	—	
d) „ farbiarstwa .	1.800·—	1.800	—	—	
e) nauczyciel pomocniczy .	720·—	720	—	—	
f) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel . . .	1.200·—	1.200	—	—	
— nauka religii . . .	120·—	—	—	120	Wydatek konieczny uwzględniony już w budżecie na r. 1905.
g) przodownik w tkalni .	960·—	960	—	—	
h) pomocnik w tkalni .	480·—	480	—	—	
i) „ w farbiarni .	480·—	480	—	—	
k) stróż nocny . . .	300·—	300	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . .	282·26	400	118	—	Wedle potrzeby.
3. Opał	1.382·21	1.400	18	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	238·65	200	—	39	Wedle potrzeby.
5. Usługa	480·—	480	—	—	Wedle potrzeby.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	1.156·47	540	—	617	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprawienia nowych przyborów.
	400.—	**400**	—	—	
7. Ubezpieczenie budynków i inwentarza . . .	298·66	300	1	—	Wedle potrzeby.
8. Utrzymanie w ruchu tkalni mechanicznej . . .	2.412·47	2.680	268	—	Wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki .	477·96	440	—	38	Wedle potrzeby.
10. Kurs starszych sukienników	**1.000·—**	**1.000**	—	—	
— Koszta osuszenia farbiarni .	3.068·93	—	—	3.069	Wydatek ten nieprzewidziany spowodowany został nagłem przeciskaniem się wody z sąsiedniego stawu przez ścianę i posadzkę do farbiarni co zagrażało ustaniu roboty w całej farbiarni i szkole.
Suma rozchodu . .	24.237·61	21.580	1 225	3.883	
				2.658	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . .	—·—	1. Należytości bierne . .	—·—
2. Wartość zapasu materyałów .	—·—		
3. „ wyrobów .	—·—		
4. „ inwentarza .	44.701·88		
5. „ budynku z ogrodem domem mieszkalnym farbiarnią i budynkiem gospodarskim .	76.985·—	Czysty stan czynny (Saldo)	121.686·88
Suma .	121.686·88	Suma .	121.686·88

33. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	3.041·74	3.000	—	42	Więcej wedle wpływu.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.500·—	1.600	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
b) z funduszów krajowych	4.221.90	5. 40	818	—	Mniej z powodu mniejszych kosztów produkcyi wyrobów i utrzymania szkoły.
Suma przychodu	8.763·64	9.640	918	42	
			876		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	2.160·—	2.160	—	—	
b) nauczycielka pom. I.	840·—	840	—	—	
c) „ „ II.	600·—	520	—	80	Więcej z powodu zapłacenia należytości za rok 1903.
d) „ „ III.	400·—	400	—	—	
e) nauczyciel rysunków	480·—	480	—	—	
f) katecheta	100·—	100	—	—	
g) nauczyciel czyt. i pis.	240·	240	—	—	
h) pomocnik kancelaryjny	360·—	360	—	—	
2. Wynajem lokalu	800·—	1.000	200	—	
3. Opał	360·—	240	—	120	
4. Oświetlenie	69·02	120	51	—	
5 Usługa	200·—	200	—	—	
6. Materyał	199·03	400	201	—	Wedle potrzeby.
7. Wynagrodzenie uczennic	1.763·52	2.000	236	—	
8. Środki naukowe	73·32	200	127	—	
9. Uzupełnienie inwentarza	17·—	100	83	—	
10. Rozmaite inne wydatki	101·75	280	178	—	
Suma rozchodu	8.763·64	9.640	1.076	200	
			876		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	420·60
2. Wartość zapasu materyałów	497·11
3. „ „ wyrobów	1.605·83
4. „ inwentarza z końcem r. 1903	1.708·95
Suma	4.232 49

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	18·20
Czysty stan czynny (Saldo)	4.214·29
Suma	4.232·49

34. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie rożnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	224·90	1.000	775	—	Mniej z powodu małej produkcyi.
2. Subwencye:					
— od gminy na lokal od 1/VII 904	75·—	—	—	75	Na podstawie nowej umowy z gminą.
a) od Rady powiatowej .	200·—	200	—	—	
b) „ c. k. Rządu . .	900·—	1.000	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych .	477·04	600	123	—	Mniej z powodu mniejszych potrzeb szkoły.
Suma przychodu . .	1 876·94	2.800	998	75	
			923		

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczycielka . . .	1.200·—	1.200	—	—	
— Wynajem lokalu . . .	200·—	—	—	200	Wedle nowej umowy z gminą fund. kraj. sam wynajmuje lokal na szkołę wraz z opałem i usługą za 400 kor. rocznie, a gmina płacić będzie subwencyę w kwocie 150 k. rocznie.
2. Opał i oświetlenie . .	—·—	100	100	—	
3. Materyał	78·34	300	222	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
4. Wynagrodzenie uczennic .	280·01	700	420	—	Jak poz. 3.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	62·90	300	237	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	55·69	200	144	—	
Suma rozchodu . .	1.876·94	2.800	1.123	200	
			923		

Stan majątku z końcem roku 1904.

(wedle stanu z końcem r. 1903.)

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne . . .	900·45
2. Wartość zapasu materyałów .	—·—
3. „ „ wyrobów .	41·—
4. „ inwentarza . . .	231·20
Suma .	1.172·65

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne . . .	—·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	1.172·65
Suma .	1.172·65

35. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	2.026·46	2.300	273	—	Mniej z powodu pozostałych należytości.
2. Subwencye:					
a) od gminy	96·—	96	—	—	
b) od Rady powiatowej	50·—	50	—	—	
c) „ c. k. Rządu	1.100.—	1.400	300	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z funduszów krajowych	2.397·48	1.924	—	473	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej i dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu	5.669·94	5.770	573	473	
			100		

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczycielka kierująca	1.440·—	1.440	—	—	
b) „ pomocnicza	720·—	720	—	—	
c) katecheta	200·—	200	—	—	
d) ryczałt za nadzór fachowy	250·—	400	150	—	Mniej gdyż wypłata nastąpiła w dotychczasowej wysokości.
2. Opał i usługa	360·—	360	—	—	
3 Materyał	1·078.56	900	—	179	W ęcej z powodu większej produkcyi jak stan majątku.
4. Wynagrodzenie uczennic	1.251·36	1.100	—	151	Jak poz. 3.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	129·19	400	271	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki	240·83	250	9	—	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu	5.669·94	5.770	430	330	
			100		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	994·78
2. Wartość zapasu materyałów	639·60
3. „ „ wyrobów	1.640·12
4. „ inwentarza	998·10
Suma	4.272·60

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	917·16
Czysty stan czynny (Saldo)	3.355·44
Suma	4·272·60

36. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole Politechnicznej.

Przychód.	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Dochody własne:					
a) opłaty za badania . .	784·—	700	—	84	Więcej wedle rzeczywistego wpływu.
b) ze sprzedaży wyrobów .	261·57	100	—	162	
— Rozmaite	6·—	—	—	6	
2. Dotacya z fund. krajowych { zwyczajne .	9.303·20	9.660	357	—	Mniej wedle potrzeby.
{ nadzwyczajne	**500·96**	**500**	—	1	
Suma przychodu . .	10.855·73	10.960	357	253	
			104		

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik . . .	5.920·—	5 920	—	—	
b) adjunkt	638·32	720	82	—	Mniej gdyż w miejsce adjunkta przyjmowani są pomocnicy.
c) laborant	1.740·—	1·740	—	—	
2. Opał lokalu stacyi . .	322·80	300	—	23	Wedle potrzeby.
3. Usługa	706·—	720	14	—	
4. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych . . .	150·22	200	50	—	
5. Opał pieców technicznych .	190·—	240	50	—	
6. Gaz do oświetlenia i celów technicznych . . .	248·74	200	—	49	
7. Biblioteka i czasopisma .	118·56	160	41	—	
8. Koszta kancelaryjne . .	210·36	160	—	50	
9. Wydatki nieprzewidziane .	109·77	100	—	10	
10. Na budowę małej mufli i konserwacyę . . .	**500·96**	**500**	—	1	
Suma rozchodu . .	10.855·73	10.960	237	133	
			104		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . . .	293·42	1. Należytości bierne . . .	95·65
2. Wartość zapasu wyrobów .	—		
3. „ „ materyałów .	—		
4. „ inwentarza . .	6.335·48	Czysty stan czynny (Saldo)	6.533·25
Suma .	6.628·90	Suma .	6.628·90

37. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole Politechnicznej.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1904	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1904	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic:
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1903	1.739·—	—	—	1.739	Jak zamknięcie rach. za r. 1903.
— Zaliczka jako depozyt fabr. sztucz. kam. z r. 1903	30·—	—	—	30	
1. Opłaty za badania	2.957·75	2.000	—	957	Więcej z powodu bardzo licznych zgłoszeń.
— Rozmaite	2.—	—	—	2	
2. Dotacya z funduszów kraj.	3.139·34	3.140	—	—	
Suma przychodu	7.868·09	5.140	—	2.728	
				2.728	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.200·—	1.200	—	—	
b) asystent	1.600·—	1.600	—	—	
c) laborant	1.440.—	1.440	—	—	
2. Opał, gaz i woda	100·—	100	—	—	
3. Wydatki administracyjne	469·80	600	130	—	Wedle potrzeby.
4. Rozmaite	71·07	200	129	—	Wedle potrzeby.
— Zwrot depozytu z r. 1903	30·—	—	—	30	Wydatek pokryty dochodem przeniesionym z r. 1903 j. w.
— Reszta należytości za mikroskop, piłę dyamentową, szczęki do rozrywania kamieni i wolumometry	1.358·10	—	—	1.358	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza	1.599·12	—	—	1.599	Wydatek ten znachodzący pokrycie w dochodach własnych stacyi, okazał się koniecznie potrzebnym w celu dalszego uzupełnienia przyborów laboratoryjnych.
Suma rozchodu	7.868·09	5.140	259	2.987	
				2.728	

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na inwentarz	1.599·12	1. Należytości bierne	—·—
2. Należytości czynne	101·91		
3. Wartość zapasu materyałów	—·—		
4. „ „ wyrobów	—·—		
5. „ inwentarza	28.381·87	Czysty stan czynny (Saldo)	30.082·90
Suma	30.082·90	Suma	30.082·90

LW. 34763/1905.

Alegat 21. do zamknięcia rachunkowego funduszu krajowego za rok 1904.

Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
		Wydatki.								
II.	29*a*)	Rzecznik prawny za zastępstwo	608	82	—	—	—	—	—	—
	29*c*)	Tłumacze	5	—	—	—	—	—	—	—
	30*a*)	Koszta podróży i dyety w ogóle	3.254	80	321	90	—	—	—	—
	33	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	195	57	1.861	97	—	—	—	—
	34*d*)	Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	7	—	24	20	—	—	—	—
	34*g*)	Uzupełnienie biblioteki. . .	18	—	—	—	—	—	—	—
	34*h*)	Rozmaite pomniejsze potrzeby kancelaryjne	48	32	57	51	—	—	—	—
	35	Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	15	50	26	32	—	—	—	—
	38	Zaliczki na płace	29.542	25	35.557	43		—	—	—
III.	39	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych	243.995	91	26.716	38	3.088	91	5.708	45
	47	Koszta podróży lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich.	—	—	—	—	—	—	466	70
	48	Lekarstwa dla epidemicznie chorych ($^1/_3$ część) . . .	—	—	—		492	80	3	49
	56	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej przez OO. Bonifratrów w Krakowie na dokończenie budowy szpitala . .	—	—	—	—	—	—	59.540	67
	62*c*)	Wydział gospodarczy 10. zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie	—	—	2.000	—	—	—	—	—
IV.	68	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej na budowę domu podrzutków	—	—	—	—	—	—	64.584	93
V.	173	Korosteńska Felicya, b. nauczycielka szkoły pp. Klarysek w Starym Sączu . . .	—	—	—	—	—	—	40	—
		Do przeniesienia .	277.691	17	66.565	71	3.581	71	130.344	24

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	277.691	17	66.565	71	3.581	71	130.344	24
VII.	191–195	Kwaterunkowe żandarmeryi .	360	—	—	—	—	—	—	—
	198	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	—	—	—	—	4	42	2.377	12
VIII.	*A)*	Koszta zarządu dróg krajowych	768	23	5.887	50	92	70	120	84
	B)	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg	9	—	—	—	—	—	158	40
	C)	Utrzymanie dróg krajowych .	1.097	11	9.799	51	—	—	5.511	12
	D)	Zasiłki na cele drogowe . .	8.328	32	883	93	—	—	132	72
	E)	Wydatki na myta	503	18	18	80	—	—	14	49
	F)	Pensye i zaopatrzenia . . .	—	—	—	—	—	—	212	90
	221	Zaliczki na płace personalu krajowego Biura kolejowego .	—	—	2.547	50	—	—	—	—
IX.	234	Płace personalu krajowego Biura melioracyjnego. . . .	320	40	—	—	—	—	—	—
	237	Zaliczki na płace personalu krajowego Biura melioracyjnego	107	—	1.392	—	—	—	—	—
	241	Utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich . .	250	—	—	—	—	—	—	—
	243	Zdjęcia i projekty dla robót melioracyjnych	1.438	28	690	06	—	—	—	—
	244	Koszta komisyjne z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych . . .	75	94	—	—	—	—	—	—
	250	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych	538	53	10	—	—	—	1.181	66
X.	274	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa .	92	48	—	—	—	—	—	—
	283	Wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół roln.	—	—	500	—	—	—	—	—
	286	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych. . .	3.695	30	5.943	50	—	—	—	—
	287	Rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa . .	27	50	22	28	—	—	12	—
	294	Krajowy skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	815	40	—	—
	297	Na podniesienie hodowli bydła	—	—	—	—	—	—	601	96
	306*a)*	Koszta założenia krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	—	—	—	—	19.144	65	—	—
	320	Koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek . .	—	—	193	80	—	—	9	40
	325	Odsetki od pożyczki zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w r. 1903	—	—	6.988	47	—	—	850.000	—
	325*a)*	Pożyczki i zasiłki dla ludności j. w.	—	—	411.000	—	—	—	—	—
	—	Były krajowy skład publiczny we Lwowie.	—	—	—	—	—	—	635	86
XI.	327	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin	25.749	52	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	321.051	96	512.443	06	23.638	88	991.312	71

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	czynne z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	321.051	96	512.443	06	23.638	88	991.312	71
XII.	398	Szkoła koszykarska w Leżajsku	100	—	100	—	—	—	—	—
	415	Warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	600	—	—					
	425	Warsztat tkacki w Gorlicach .	600	—	400	—	—	—	—	—
	430	„ „ w Wilamowicach	—		100	—	—	—	—	—
	447	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	53	54	—	—	—	—	—	—
	448	Szkoła ślusarska w Świątnikach	1.200	—	—	—	—	—	—	—
	462	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych	—	—	6 211	75	—	—	—	—
	467	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe.	169	56	—	—	—		—	—
	—	Były warsztat powroźniczy w Radymnie	200	—	—	—	—	—	—	—
XIII.	474	Pożyczka z galic Kasy oszczędności na budowę kulparkowską	—	—	—	—	30.800	29	—	—
	475	Pożyczka z galic. Kasy oszczędności dla SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie	—	—	—	—	11 505	75	—	—
	476	Pożyczka z krakowskiej Kasy oszczędności dla Zboru izraelickiego w Krakowie . .	—	—	—	—	330	20	—	—
	477	Funduszowi szpitala św. Łazarza i funduszowi podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	420.523	12	—	—
	480	Spłata niezgłoszonych obligacyi i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych:								
		a) Galicya wschodnia . .	—	—	—	—	43.155	—	—	—
		b) „ zachodnia. . .	—	—	—	—	27.006	—	—	—
		c) W. Księstwo Krakowskie	—	—	—	—	2.625	—	—	—
	481	Pożyczka z Banku krajowego na budowę skrzydła dla Biura melioracyjnego.	—	—	—	—	46.525	61	96.882	54
	482	Pożyczka z Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie	—	—	—	—	395.630	72	—	—
	483	Pożyczka z Banku krajowego na budowę gmachu żandarmeryi we Lwowie. . . .	—	—	—	—	180.700	95	—	—
	484	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych:								
		a) Galicya wschodnia . .	—	—	—	—	307	75	—	—
		b) „ zachodnia. . .	—	—	—	—	1	08	—	—
		c) W. Księstwo Krakowskie	—	—	—	—	491	48	—	—
		Do przeniesienia .	323.975	06	519.254	81	1,183.241	83	1,088.195	25

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	323.975	06	519.254	81	1,183.241	83	1,088.195	25
XIV.	487	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	—	—	20	—	—	—
	494	Bonifikacya dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach opłacanych do roku 1897 z funduszu propinacyjnego	—	—	—	—	—	—	6 269	50
	—	Budżetem nieprzewidziane . .	22.541	50	366	06	—	—	—	—
		Dochody.								
I.	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	3.877	14			—	—	—	—
	4	Sprzedaż książek i druków .	64.983	62	7.966	99	—	—	—	—
II.	11	Zwroty od szpitali za sprawdzanie rachunków aptekarskich	—	—	61	38	—	—	—	—
	—	Pożyczka udzielona szpitalowi św. Zofii we Lwowie . . .	20 000	—	—	—	—	—	—	—
		Pożyczka udzielona szpitalowi św, Ludwika w Krakowie .	20.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Koszta sanitarne zwrotne od c. k. Rządu	51	17	—	—	—	—	—	—
III.	12	Zaliczka udzielona na restauracyę kościoła św. Anny w Krakowie	4.000	—	—	—	—	—	—	—
IV.	18	Zwroty wydatków szupasowych	1 879	45	3 160	40	—	—	—	—
	—	Koszta komisyjne zwrotne od funduszu kameralnego . .	13	40	—	—	—	—	—	—
V.	19	Myta na drogach krajowych .	34.113	14	6.842	59	—	—	—	—
	22	Datki od stron prywatnych na budowę dróg krajowych .	5 736	—	—	—	—	—	—	—
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	1.358	50	—	—	—		—	
	29	Datki od Wydziałów powiatowych na wykupno gruntów pod kolej transwersalną . .	49.173	90	—	—	—	—	—	—
VI.	—	Pożyczka udzielona chorzelowskiej Spółce wodnej . . .	479	63	25	66	—	—	—	—
	—	Zwroty za sprzedane odsypiska	175	68	—	—	—		—	—
	—	Zwrot zaliczki na regulacyę Sanu pod Pratkówką. . .	463	92	—	—	—	—	—	—
VII.	54	Krajowy skład publiczny w Krakowie	—	—	9.412	02	—		—	—
	56	Subwencya od gminy Zaleszczyki na założenie szkoły sadowniczej.	—	—	200	—	—	—	—	—
	—	Były krajowy skład publiczny we Lwowie.	869	24	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	553.691	35	547.289	91	1,183.261	83	1,094.464	75

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
VII.		Z przeniesienia .	553 691	35	547.289	91	1,183.261	83	1,094.464	75
	—	Zwrot nadpłaconego podatku od realności szkoły weterynaryi we Lwowie	47	72	—	—	—		—	—
	—	Gminy Grobla, Bałaharówka i Barycz — zwroty zapomóg udzielanych z powodu wylewu	307	72	—	—	—	—	—	—
		Biedroń Jan b. kraj. instruktor mleczarstwa — zwrot zaliczki	170	82	—	—	—	—	—	—
	—	Borszczów, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki z roku 1899	1.551	89	—	—	—	—	—	—
	—	Rohatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki z r. 1899 .	416	74	—	—	—	—	—	—
IX.	68	Konwent P. P. Benedyktynek w Przemyślu — zwrot poż. na bud. szkoły robót kobiecych	5.200	—	—	—	—	—	—	—
	69	Śniatyn, Wydz. powiatowy — zwrot pożyczki na zakupno realności dla szkoły koszykarsk. w Dżurowie . . .	3.600	—	—	—	—	—	—	—
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot poż. na zakupno materyału i wypłatę robocizny	240	—	—	—	—	—	—	—
	71	Stary Sącz, warsztat szewski, zwrot pożyczki na zasilenie kapitału obrotowego . . .	480	—	—	—	—	—	—	—
	72	Rudki, szkoła koszykarska — zwrot zaliczki na przeprowadzenie kultury łoziny . .	800	—	1.000	—	—	—	—	—
	73	Świątniki, szkoła ślusarska — zwrot zaliczki na utworzenie funduszu obrotowego . . .	2.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Gliniany, warsztat tkacki — zwrot zaliczki	500	—	—	—	—	—	—	—
	—	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu — zwrot pożyczki . .	330	—	—	—	—	—	—	—
	—	Uhnów, b. warsztat szewski — zwrot pożyczki	600	—	—	—	—	—	—	—
	—	Muszyna, b. szkoła koronkarska zwrot pożyczki	120	—	—	—	—	—	—	—
	—	Drohowyże, zakład fundacyi skarbkowskiej — zwrot pożyczki	661	37	—	—	—	—	—	—
	—	Marconi Leonard — zwrot pożyczki	4.168	90	—	—	—	—	—	—
X.	74	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:								
		I. Od obowiązanych:								
		a) Spłata kapitałów i rent w Galicyi wschodniej. .	1.346	39	1	82	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	576.232	90	548.291	73	1,083.261	83	1,094.464	75

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	576.232	90	548.291	73	1,183.261	83	1,094.464	75
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:								
		Galicya wschodnia . .	2.898	52	1.169	12	—	—	—	—
		Galicya zachodnia. . .	326	66	—	—	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskie . .	13	12	—	—	—	—	—	—
		II. Dochody z zaległych dodatków indemnizacyjnych:								
		Galicya wschodnia . .	72.550	91	—	—	—	—	—	—
		Galicya zachodnia. . .	7.638	21	—	—	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskie . .	3.986	54	—	—	—	—	—	—
	75	Z aktywów funduszu pożyczki kraj. z r. 1873	4.400	04	5	80	—	—	—	—
XI.	77	Bohorodczany powiat — zwrot bezprocentowej pożyczki .	833	42	—	—	—	—	—	—
	78	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich	—	—	73	40	—	—	20	—
	81	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody . .	53	73	—	—	—	—	—	—
	—	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki	—	—	14.000	—	—	—	—	—
	—	Od sprawców kradzieży jasielskiej	10.162	95	—	—	—	—	—	—
XII.	82	Dochody krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa . . .	17.912	63	61.014	88	—	—	11	05
XIV.	84	Dodatki do podatków . . .	3,725.067	61	939.348	82	—	—	—	—
	—	Lokacya 3% na rachunku czekowym w Banku krajowym	—	—	171 192	—	—	—	—	—
	—	Lokacya funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	104.549	70
	—	Rachunek bieżący krajowego składu publicznego w Krakowie	32.035	69	17.171	25	—	—	—	—
	—	Zaliczka dla funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju. . .	—	—	878	92	—	—	—	—
	—	Rachunek przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie	201	30	20.296	36	32.035	69	18.592	24
	—	Fundusz uposażenia kasy krajowej — zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym z powodu klęsk elementarnych	6.859	26	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	4,461.173	49	1,773 442	28	1,215.297	52	1,217.637	74

II.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Oddział chorych i położnic.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 284.

LW. 58.051|1905.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze K.
			Wynikłości w r. 1904.											
		Wydatki.												
I.	1—22	Płace i emolumenta etatowe . .	64.571	99	12 255	—	8.423	85	4.189	89	89.440	73	90 563	1.122
II.	23—31	Koszta utrzymania osób nieetatowych	55.555	87	27.484	55	6 747	27	10.107	65	99.895	31	100 767	872
III.	32—51	Pensye i emerytury	19.141	54	2.815	82	1.635	12	1.055	92	24.648	40	26.612	1 964
IV.	52-58	Zaopatrzenia i dary z łaski . .	1.124	60	169	60	74	20	63	60	1.432	—	1.492	60
V.	59	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	28	40	6	40	2	80	2	40	40	—	200	160
VI.	60—63	Remuneracye i zapomogi . .	5.636	—	1.062	—	320	—	382	—	7.400	—	8.400	1.000
VII.	64—75	Koszta gospodarcze	170.195	94	111.461	81	31.891	72	45.635	27	359.184	74	290.457	*68.728*
VIII.	76—86	Koszta sanitarne	40.209	54	57.797	99	6.701	75	11.482	43	116.191	71	103 327	*12.865*
IX.	87	Koszta kancelaryjne	2.334	80	1 732	51	322	98	600	49	4.990	78	4.500	*491*
X.	88	„ kapliczne	426	—	96	—	42	—	36	—	600	—	600	—
XI.	89—93	Utrzymanie budynków: 1. zwyczajne . .	14.957	03	8.160	54	1.828	45	4 200	54	29.146	56	26.800	*2.346*
		2. **nadzwyczajne** .	**3.000**	—	—		—	—	—	—	**3.000**	—	**4.000**	**1.000**
XII.	94—95	Odsetki od kapitałów dłużnych .	3.520	15	—	—	—	—	—	—	3 520	15	3 520	—
XIII.	96	Podatki i daniny	257	36	58	—	25	37	21	75	362	48	400	37
XIV.	97—99	Rozmaite	102.026	49	741	04	483	96	259	77	103.511	26	4.450	*99.061*
XV.	100	Zapomogi dla położnic . . .	—	—	—	—	14.412	—	—	—	14.412	—	14.000	*412*
XVI.	101	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	—	—	10	80	35	70	46	50	200	153
XVII.	102	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	32.000	—	—	—	—	—	—	—	32.000	—	32.000	—
		Razem 1. zwyczajne . .	511.985	71	223.841	26	72.922	27	78.073	41	886.822	65	708.288	5.368 / *183.903*
		Razem 2. **nadzwyczajne** .	**3.000**	—	—	—	—	—	—	—	**3.000**	—	**4.000**	**1.000**
		Suma wydatków . .	514.985	71	223.841	26	72.922	27	78.073	41	889.822	65	712.288	6.368 / *183.903*
			738.826 K. 97 g.				150.995 K. 68 g.							*+177.535*
		Dochody.												
I.	1—2	Dodatki	60.158	57	—	—	326	40	—	—	60.484	97	56.000	*4.485*
II.	3	Opłaty pośmiertne	24.590	22	—	—	—	—	—	—	24.590	22	25.000	410
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia . . .	368.425	46	—	—	63.748	60	—	—	432.174	06	404 000	*28.174*
IV.	7—8	Dochody z realności i dóbr . .	465	47	—	—	1.360	—	—	—	1 825	47	3.000	1.174
V.	9—10	Rozmaite	3.105	35	—	—	120	—	—	—	3.225	35	3.200	25
VI.	11	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	129 334	49	—	—	42.165	51	—	—	171.500	—	175.619	4.119
		Suma dochodów . .	586.079	56	—	—	107.720	51	—	—	693.800	07	666.819	5.703 / *32.684*
		Do tego:												
	12	Dotacya z funduszu krajowego .	152.747	41	—	—	43.275	17	—	—	196.022	58	45.469	*150.554*
		Ogólna suma dochodów .	738.826	97	—	—	150.995	38	—	—	889.822	65	712.288	5.703 / *183.238* / *+177.535*

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami bez względu na pobraną dotacyę lub oddaną nadwyżkę przedstawia następujące wyniki:

I. W oddziale chorych i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	583.453 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	738.827 „		
Wydatki *większe* o		155.374 K.	
Dochody preliminowane wynosiły	564.101 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	586.080 „		
Dochody *mniejsze* o		21.979 „	
Wynik *mniej korzystny* o sumę w kwocie			133.395 K.

II. W oddziale położnic i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	128.835 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	150.996 „		
Wydatki *większe* o		22.161 K.	
Dochody preliminowane wynosiły	102.718 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	107.720 „		
Dochody *większe* o		5.002 „	
Wynik *mniej korzystny* o sumę w kwocie		17.159 „	
Ogółem wynik był *mniej korzystny* o sumę w kwocie			150.554 K.
a zgodny z więcej pobraną dotacyą w wysokości tej kwoty. (vide poz 12. dochodów). Gdy jednak uwzględni się, że w zastępstwie c. k. Rządu na utrzymanie klinik poniesiono w r. 1904 wydatek w niezwróconej nam jeszcze kwocie			203.369 „
(oprócz niezapłaconych z lat ubiegłych 228.479 K. 22 gr przypisanych do zwrotu jak wyjaśnienie rubr. VI. poz 11. dochodów), to powyższy wynik ogólny po strąceniu wydatku tego w rezultacie okaże się *korzystniejszy* od budżetu o kwotę			52.815 K.

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	% porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w r. 1904.											
	Wydatki.												
I.	**Place i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor: a) płaca . . . . K. 5.800·— b) dodatek na mieszkanie „ 1.200·—	3.500	—	2.170	—	560	—	770	—	7.000	—	7.000	—
2	6 prymaryuszów: a) płaca . . . . K. 14.400·— b) dodatki pięcioletnie . „ 5·600·— c) dodatek osobisty . . „ 200·—	20.200	—	—	—	—	—	—	—	2.0200	—	20.200	—
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa . . .	1.300	—	—	—	1.300	—	—	—	2.600	—	2.600	—
4	9 sekundaryuszów I klasy . . .	9.800	—	—	—	2.800	—	—	—	12.600	—	12.600	—
5	7 sekundaryuszów II. klasy . . .	8.400	—	—	—	—	—	—	—	8.400	—	8.400	—
6	3 praktykantów lekarskich . . .	1.800	—	—	—	—	—	—	—	1.800	—	1.800	—
7	Akuszerka I. płaca	—	—	—	—	800	—	—	—	800	—	800	—
8	Akuszerka II.: a) płaca . . . . K. 600·— b) dodatek pięcioletni . „ —·—	—	—	—	—	600	—	—	—	600	—	600	—
9	Kierownik oddziału chorób zakaźnych: a) płaca . . . K. 1.600·— b) dodatek osobisty . „ 800·—	2.400	—	—	—	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
10	2 kapelanów: a) płaca . . . . K. 2.400·— b) dodatki na pomieszkanie „ 800·—	1.600	—	992	—	256	—	352	—	3.200	—	3.200	—
11	Rządca: a) płaca . . . . K. 2.400·— b) dodatek pięcioletni . „ —·— c) wikt I. klasy . . „ 800·— d) opał . . . . „ 384·— e) oświetlenie . . . „ 23·04	1.804	52	1.118	18	287	57	396	77	3.607	04	4.023	416
12	2 oficyałów: a) płaca . . . . K. 4·000·— b) dodatki aktywalne . „ 600·— c) dodatki pięcioletnie . „ 900·—	2.750	—	1.705	—	440	—	605		5.500	—	5.500	—
13	2 pisarzy: a) płaca . . . . K. 2.400·— b) dodatki pięcioletnie . „ 600·— c) dodatek na pomieszkanie „ 400·— d) dodatek osobisty . „ 400·—	1.900	—	1.178	—	304	—	418	—	3.800	—	3.800	—
14	Pisarz w izbie przyjęcia: a) płaca . . . . K. 1.200·— b) I dodatek pięcioletni . „ 200·— c) wikt z pieczywem II. kl. „ 609·22	1.004	61	622	86	160	74	221	01	2.009	22	2.000	9
15	Dozorca domu: a) płaca . . . . K. 1.200·— b) dodatek pięcioletni . „ 100.— c) dodatek osobisty . . „ 200.— d) wikt z pieczywem II. kl. „ 699·22	1.099	61	681	76	175	94	241	91	2.199	22	2.100	100
16	2 aplikantów, płaca	1.000	—	620	—	160	—	220	—	2.000	—	2.000	—
	Do przeniesienia . .	58.558	74	9.087	80	7.844	25	3.224	69	78.715	48	79 023	416 / 109

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K. g.	Oddział chorych kliniczny K. g.	Oddział położnic szpitalny K. g.	Oddział położnic kliniczny K. g.	Razem K. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w r. 1904.						
I	Z przeniesienia . .	58.558 74	9 087 80	7.814 25	3.224 69	78.715 48	79.023	416
17	Aptekarz:							*109*
	a) płaca . . . . K. 1.600·—							
	b) dodatek pięcioletni . „ 200·—							
	c) dodatek na mieszkanie „ 400·—							
	d) dodatek osobisty . . „ 400·—	858 —	1.326 —	104 —	312 —	2.600 —	2 600	—
18	Maszynista:							
	a) płaca . . . . K. 1.200·—							
	b) wikt II. kl. (wzmocniony) „ 720·—	960 —	595 —	154 —	211 —	1.920 —	1.920	—
19	Woźny:							
	a) płaca . . . . K. 1.000·—							
	b) dodatki pięcioletnie . „ 180·—							
	c) dodatek osobisty . . „ 100·—							
	d) dodatek na ubiór . „ 100·—	690 —	428 —	110 —	152 —	1.380 —	1.380	—
20	Odźwierny:							
	a) płaca . . . . K. 1.000·—							
	b) dodatki pięcioletnie . „ 120·—							
	c) dodatek osobisty . „ 100·—							
	d) dodatek na ubiór . „ 100·—	660 —	409 —	106 —	145 —	1.320 —	1.320	—
	Do tego: Razem	61.726 74	11.845 80	8.318 25	4.044 69	85.935 48	86.243	416 *109*
21	Zaliczki na płace . . K. 2.765·—							
	a po strąceniu rat bieżących „ 579·75	2.185 25	—	—	—	2·185 25	3.000	815
22	Dodatek 10% do płac dla urzędników administracyjnych	660 —	409 20	105 60	145 20	1.320 —	1.320	—
	Suma rubryki I. .	64.571 99	12.255 —	8.423 85	4.189 89	89.440 73	90.563	1.251 *109* −1.122

Do poz. 11. Wydatek mniejszy, z powodu iż nowo mianowany rządca nie pobierał dodatku pięcioletniego.
„ „ 14. *Wydatek większy*, wedle rzeczywistego kosztu wiktu.
„ „ 15. *Wydatek większy*, z powodu podwyższenia relutum za wikt wzmocniony do kwoty 720 K. rocznie od 1/4. 1904 (Lw. 35.635/904).
„ „ 21. *Wydatek mniejszy*, w miarę udzielonych zaliczek na płace.

II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
23	Siostry Miłosierdzia:							
	a) płaca . . . . K. 4.240·—							
	b) wikt z pieczywem . „ 10.372·31							
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 1.146·87	10.211 56	4 275 67	638 96	632 99	15.759 18	14.405	*1.35*
24	Pomocnik kapelana.	200 —	124 —	32 —	44 —	400 —	400	—
25	Dyetaryusze, *a*) płaca	5.148 90	3 192 32	823 82	1.132 76	10.297 80	9.928	*370*
26	Dla 2 funkcyonaryuszów wikt z pieczywem	609 22	377 73	97 47	134 03	1.218 44	1.200	*18*
27	Dwa stypendya stałe dla akuszerek .	— —	— —	480 —	— —	480 —	480	—
28	Dwóch pomocników aptekarza . .	1.429 56	2.209 32	173 28	519 84	4.332 —	4 380	*48*
29	Służba oddziałowa:							
	a) płaca . . . . K. 18.930·14							
	b) wikt . . . . „ 26.601.68							
	c) bluzy . . . . „ 518·—							
	d) gratyfikacye . . „ 2 280·—	26 705 90	12.793 90	2 906 78	5.923 24	48.329 82	50 472	*2.142*
30	Służba domu:							
	a) płaca . . . . K. 6.543·50							
	b) wikt . . . . „ 6.787·71							
	c) dodatek na mundur . „ 200·—							
	d) gratyfikacye . . „ 200·—	8.577 29	2.854 08	1.167 21	1.132 63	13.731 21	14.286	*555*
31	Służba wspólna;							
	a) płaca . . . . K. 3.246·20							
	b) wikt . . . . „ 1.680·69							
	c) bluzy . . . . „ 120·—							
	d) gratyfikacye . . „ 300·—	2.673 44	1 657 54	427 75	588 16	5.346 89	5.216	*131*
	Suma rubryki II. .	55.555 87	27.484 55	6.747 27	10.107 65	99.895 34	100.767	2.745 *1.873* −872

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 23. Wydatek większy z powodu droższego wiktu, gdyż ceny niektórych artykółow żywności były wyższe w roku 1904.
„ „ 25. *Wydatek większy* spowodowany przyjęciem nadliczbowego dyetaryusza dla pomnożonych czynności kancelaryjnych (Lw. 65864/904 i 90760/04 i 105101/04).
„ 26. *Wydatek większy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.
„ „ 28. *Wydatek mniejszy* wskutek interkalare.
„ „ 29 i 30. *Wydatki mniejsze*, gdyż wskutek mniejszej ilości chorych utrzymywano w ogóle mniejszą ilość służby.
„ „ 31. *Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby chwilowego przyjęcia nadliczbowej służby.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Zestawienie z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) większe K.
		Wydatki w r. 1904.											
III.	**Pensye i emerytury.**												
32	Burkhardt Franciszka, wdowa po oficyale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	312	312
33	Finger Fryderyka, wdowa po prof. kliniki	630	—	—	—	—	—	—	—	630	—	630	—
34	Neuhauser Karolina, wdowa po prymar.	1 200	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
35	Jaroszyńska Eugenia . . . oficyale	473	14	106	63	46	65	39	98	666	40	666	—
36	Köstlich Józefa wdowa po oficyale .	473	14	106	63	46	65	39	98	666	40	666	—
37	Marczak Helena, wdowa po pisarzu .	497	—	112	—	49	—	42	—	700	—	70	—
38	Dr. Chadzyński Jan, b. prymaryusz .	825	60	—	—	—	—	—	—	825	60	2.477	1.651
39	Piro Karol b. odźwierny	437	36	98	56	43	12	36	96	616	—	616	—
40	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz . .	2.390	80	—	—	—	—	—	—	2.390	80	2.391	—
41	Gralewska Zofia wdowa po oficyale wraz z dodatkiem na wychowanie dziecka	864	78	194	88	85	26	73	08	1.218	—	1.218	—
42	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	852	—	192	—	84	—	72	—	1.200	—	1.200	—
43	Dwoje małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	400	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—
44	Malinowski Erazm, b. rządca . . .	2.556	—	576	—	252	—	216	—	3.600	—	3.600	—
45	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz . .	596	40	134	40	58	80	50	40	840	—	840	—
46	Bogusz Wiktor, b. oficyał	959	92	216	32	94	64	81	12	1.352	—	1.352	—
47	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor .	2.868	40	646	40	282	80	242	40	4.040	—	4.040	—
48	Berthleff Klementyna, wdowa po dyrekt.	1.278	—	288	—	126	—	108	—	1.800	—	1.800	—
49	Widmann Michalina, wdowa po prymar.	1.200	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
50	Maruszczak Karolina, b. akuszerka . .	—	—	—	—	403	20	—	—	403	20	404	1
51	Jezierska Leontyna wdowa po pisarzu .	639	—	144	—	63	—	54	—	900	—	900	—
	Suma rubryki III. . .	19 141	54	2.815	82	1.635	12	1.055	92	24.648	40	26.612	— 1.964

Do poz. 32. i 38. Wydatki mniejsze z powodu śmierci emerytów (LW. 111.004/903 i 45112/904.)

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K. g.	Oddział chorych kliniczny K. g.	Oddział położnic szpitalny K. g.	Oddział położnic kliniczny K. g.	Razem K. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze wyższe K.
		Wydatki w r. 1904.						
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**							
52	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni	144 —	— —	— —	— —	144 —	144	—
53	Matwijko Grzegorz, b. parobek	127 80	28 80	12 60	10 80	180 —	240	60
54	Kozłowski Dmytro, b. parobek	85 20	19 20	8 10	7 20	120 —	120	—
55	Waenik Agata, b. dozorczyni	128 —	— —	— —	— —	128 —	128	—
56	Grochowska Rozalia, wdowa po odźwiern.	170 40	38 40	16 80	14 40	240 —	240	—
57	Witoszyńska Dominika, b. nadzor. pralni	284 —	64 —	28 —	24 —	400 —	400	—
58	Sempik Marya, wdowa po parobku	85 20	19 20	8 40	7 20	120 —	120	—
58a	Nydza Marya, b. posługaczka	100 —	— —	— —	— —	100 —	100	—
	Suma rubryki IV.	1.124 60	169 60	74 20	63 60	1.432 —	1.492	—60
	Do poz. 53. Wydatek mniejszy wskutek śmierci pobierającego zaopatrzenie. (LW. 97 212 904).							
V. 59	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	28 40	6 40	2 80	2 40	40 —	200	—160
	Do poz. 59. Wydatek mniejszy, zależny od wypadków śmierci.							
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**							
60	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych	1.300 —	806 —	208 —	286 —	2.600 —	2.600	—
61	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku	3.600 —	— —	— —	— —	3.600 —	3.600	—
62	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych	736 —	256 —	112 —	96 —	1.200 —	1.600	400
63	Dla lekarzy klinicznych za wykonywanie czynności kancelaryjnych przez czas 10 miesięcy	— —	— —	— —	— —	— —	600	600
	Suma rubryki VI.	5.636 —	1.062 —	320 —	382 —	7.400 —	8.400	—1.000
	Do poz. 62 i 63. Wydatek mniejszy, ponieważ c. k. Rząd nie zgodził się na ponoszenie wydatków tych na jego rachunek.							
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
64	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki	89.825 09	49.978 86	8.908 18	14.550 42	163.262 55	149.000	*14.262*
	b) 5 sióstr Miłosierdzia w kuchni:							
	α) płaca K. 800·—							
	β) wikt z pieczywem i dod. „ 1.968·30							
	γ) ryczałt za pranie bielizny „ 217·50	1.552 61	955 46	179 15	298 58	2.985 80	2.668	*318*
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:							
	α) płaca K. 1.709·66							
	β) wikt z pieczywem „ 2.898·04							
	γ) na fartuchy, kaftany i czepki „ 130·—							
	δ) gratyfikacye „ 80·—	2.482 —	1.555 27	293 86	486 57	4.817 70	4.870	52
	d) opał i para do gotowania w kuchni	1.527 04	1.334 26	169 58	407 —	3.437 88	3.000	*438*
	e) naczynia i sprzęty kuchenne	431 80	348 25	45 82	109 98	935 85	900	*36*
	f) pieczywo dla chorych	9.913 36	2.875 67	622 44	852 24	14.263 71	12.360	*1.904*
	g) wino dla chorych	3.485 98	1.358 14	276 64	341 42	5.462 18	6.000	538
								590
	Do przeniesienia	109.217 88	58.405 91	10.495 67	17.046 21	195.165 67	178.798	*16.958*

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny	Oddział chorych kliniczny	Oddział położnic szpitalny	Oddział położnic kliniczny	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (więcej)
		Wydatki w r. 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
VII.	Z przeniesienia . .	109.217 88	58 405 91	10.495 67	17.046 21	195.165 67	178.798	590 16.958
65	Wikt II. kl dla akuszerki dyżurnej .	— —	— —	497 58	— —	497 58	450	48
66	„ I. kl. dla lekarza i aptekarza dyżur.	817 17	— —	450 —	65 —	1.332 17	1.800	468
67	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj w szpitalu i klinikach tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic	11.384 15	12 800 52	5.294 02	7.940 97	37.419 66	33.265	4.155
68	*a*) oświetlenie naftą i gazem z dotyczącemi potrzebami	4.160 23	1.169 09	76 10	224 51	5.629 93	3.000	2.630
	b) oświetlenie elektryczne . . .	952 63	13 393 18	3.310 97	8.516 16	26.172 94	22.330	3.843
69	Sprzęty, zakupno i naprawa . . .	5.445 60	3.255 09	484 42	736 28	9.921 39	8.000	1.921
70	Fiakrowe dla rządcy	200 —	124 —	32 —	44 —	400 —	400	—
71	Utrzymanie ogrodu:							
	a) spacerowego i warzywn. K. 421·69							
	b) płaca i wikt ogrodnika „ 1.080·—	1.066 20	240 27	105 2	90 10	1 501 69	1.480	22
72	Utrzymanie pralni:							
	a) opał, praczki i inne potrzeby . . . . K. 13 100·11							
	b) 2 Siostry Miłos. w pralni:							
	α) płaca . . . „ 320·—							
	β) wikt. . . . . „ 787·32							
	γ) ryczałt za pranie bielizny . . . „ 87·—	7.479 16	2.248 50	2.683 66	1.883 11	14.294 43	15.067	773
73	Bielizna, pościel i odzież:							
	a) zakupno i naprawa . K 17 193·08							
	b) 2 Siostry Miłosierdzia w mag. biel. i szwalni:							
	α) płaca . . . . K. 320·—							
	β) wikt z pieczywem i dodat. „ 787·32							
	γ) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	5 309 80	7.872 24	2.423 34	2 782 02	18 387 40	19.067	680
74	Słoma do sienników	837 59	— —	— —	— —	837 59	1.200	362
75	Opłata za wodę z miejskich wodociągów	23.325 53	11.953 01	6.038 84	6 306 91	47.624 29	5.600	42.024
								2.873
	Suma rubryki VII. .	170.195 94	111.461 81	31.891 72	45.637 27	359.184 74	290.457	71.601
								+8.728

Do poz. 64 lit. a) Wydatek większy z powodu podniesienia cen niektórych artykułów żywności, tudzież za wysoko oszacowanego przez zarząd szpitala remanentu artykułów żywności, pozostałego z końcem roku 1903.

„ „ 64 „ *b) Wydatek większy* na wikt, wskutek podrożenia niektórych artykułów żywności.

„ „ 64 „ *c) Wydatek mniejszy* z powodu interkalacyi służby.

„ „ 64 „ *d) Wydatek większy* wskutek większego zapotrzebowania.

„ „ 64 „ *e) Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ 64 „ *f) Wydatek większy* z powodu wyższych cen mąki pszennej i żytnej.

„ „ 64 „ *g) Wydatek mniejszy* zależny od ordynacyj lekarskich.

„ „ 65. *Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.

„ „ 66. *Wydatek mniejszy*, ponieważ c. k. Rząd nie zgodził się na wydawanie wiktu lekarzowi dyżurnemu w klinice położniczej.

„ „ 67. *Wydatek większy* z powodu długotrwałej zimy, oraz wskutek większego zapotrzebowania klinik.

„ „ 68 *a*) i *b*) *Wydatki większe* z powodu większego zapotrzebowania klinik, zwrotne od c. k. Skarbu Państwa.

„ „ 69. *Wydatki większe* spowodowano konieczną potrzebą wymiany zużytych sprzętów i większego zapotrzebowania oddziałów klinicznych na rachunek c. k. Rządu.

„ „ 71. *Wydatek nieco większy* wedle potrzeby.

„ „ 72. *Wydatek mniejszy* odpowiedni do ilości wypranej bielizny.

„ „ 73 i 74. *Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ 75 *Wydatek większy*, gdyż wypłacono w tym roku zaległą należytość za lata 1901—1903, tudzież z powodu, iż gmina miasta Lwowa pomimo usilnych starań nie zniżyła ustanowionej taksy za pobór wody, wskutek czego preliminowany kredyt okazał się nie wystarczający. Przekroczenie to znajdzie częściowe pokrycie w zwrotach od c. k. Rządu za zużytą wodę przez kliniki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic klinicz. K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki w r. 1904.											
VIII.	**Koszta sanitarne.**												
76	Lekarstwa	11.635	34	17.876	43	1.505	26	4.092	43	35.109	46	29.700	*5.410*
77	Utrzymanie apteki:												
	2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:												
	a) płaca . . . . K. 320·—												
	b) wikt z pieczywem i dod. „ 787·32												
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	394	13	609	10	47	77	143	32	1.194	32	1.067	*127*
78	2 laborantów do apteki:												
	a) 1 laborant, płaca bez wiktu . . . . . K. 633·40												
	b) 1 pomocnik, płaca . „ 206·—												
	c) wikt z pieczyw. dla pom. „ 248·89												
	d) gratyfikacye . . . „ 60·—	361	54	595	83	49	53	141	39	1.148	29	1.160	12
79	Ambulatoryum	2 061	90	—	—	224	98	—	—	2.286	88	800	*1.487*
80	Potrzeby sanitarne	18.963	24	32.093	39	3 684	99	5.864	37	60.605	99	50.500	*10.106*
81	Potrzeby fotograficzne do Röntgena i aparatów zwykłych	—	—	924	—	—	—	—	—	924	—	2.000	1.076
82	Szczudła, buty, opaski, okulary i t. p .	1 755	32	872	65	267	—	161	—	3.055	97	3 600	544
83	Laboratoryum	125	19	—	—	5	34	—	—	130	53	400	270
84	Wino stare dla ciężko chorych . . .	—	—	1.151	60	—	—	99	20	1.250	80	1.500	249
85	Instrumenta chirurgiczne	3.102	38	3.266	99	738	38	827	72	7.935	47	8.600	664
86	Koszta pogrzebowe	1.810	50	408	—	178	50	153	—	2 550	—	4 000	1.450
	Suma rubryki VIII. .	40 209	54	57.797	99	6.701	75	11.482	43	116.191	71	103.327	4.265 *17.130* *+12.865*

Do poz. 76. Wydatek większy zależny od ordynacyj lekarskich i użycia nowych a droższych, lecz zato skuteczniejszych leków.
„ „ *77. Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.
„ „ *78. Wydatek mniejszy* wskutek interkalare.
„ „ *79. Wydatek większy* odpowiedni do ilości chorych leczonych ambulatoryjnie.
„ „ *80. Wydatek większy* z powodu znacznego podrożenia artykułów gumowych i większego zapotrzebowania tak na oddziałach szpitalnych jak i klinicznych artykułów zastosowanych do postępu nauki.
„ „ *81. Wydatek mniejszy*, gdyż c. k. Rząd wstrzymał czasowo tego rodzaju wydatek.
„ „ *82. Wydatek mniejszy* zależny od ilości wypadków chorobowych.
„ „ *83. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
„ „ *84. Wydatek mniejszy* zależny od ordynacyj lekarskich.
„ „ *85. Wydatek mniejszy* zastosowany do rzeczywistej potrzeby.
„ „ *86. Wydatek mniejszy* z powodu korzystniejszej umowy zawartej z przedsiębiorcą grzebania zmarłych.

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych klinieczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniecz. K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) większe (+) K.
		Wydatki w r. 1904.											
IX.	**Koszta kancelaryjne.**												
87	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.334	80	1.732	51	322	93	600	49	4.990	73	4.500	+491
	Do poz. 87. Wydatek większy wskutek pomnożonych czynności kancelaryjnych i licznych ogłoszeń na dostawy różnych artykułów dla szpitala.												
X. 88	**Koszta kapliczne**	426	—	96	—	42	—	36	—	600	—	600	—
XI.	**Utrzymanie budynków.**												
89	Konserwacye i reparacye: 1. zwyczajne .	11.015	89	6.053	17	1.006	79	3.358	31	21.434	16	20.000	1.434
	2. **nadzwyczajne**:												
	a) na odnowienie fasady	3.000	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—	3.000	—
	b) na adaptacyę kliniki położniczo-ginekologicznej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	1.000
	c) na instalacyę światła elektrycznego w klinikach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) na rozszerzenie mieszkania Sióstr Miłosierdzia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	Utrzymanie maszyny i wodociągów .	1.450	53	899	33	232	09	319	12	2 901	07	2.600	301
91	Pompowanie wody prądem elektrycznym	872	95	555	25	396	47	396	47	2.221	14	1 600	621
92	Asekuracya budynków	339	66	364	79	67	10	18	64	790	19	800	10
93	Kominiarze i straż ogniowa . . .	1.278	—	288	—	126	—	108	—	1.800	—	1.800	—
	Razem { 1. zwyczajne .	14 957	03	8.160	54	1.828	45	4.200	54	29 146	56	26.800	10 2.356
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	3.000	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—	4.000	1.000
	Suma rubryki XI . .	17.957	03	8.160	54	1.828	45	4.200	54	32.146	56	30.800	1.010 2.356 +1.346

Do poz. 89. 1) ***Wydatek większy*** spowodowany konieczną potrzebą wykonania znaczniejszych robót konserwacyjnych w klinice położniczo ginekologicznej.

„ „ *89. 2a*) Przeniesiono kredyt 3.000 K. na rachunek roku 1905, gdyż zamierzone roboty nie zostały jeszcze wykonane.

„ „ *89. 2b*) ***Wydatku*** z tego tytułu nie było, gdyż c. k. Rząd nie zgodził się na ten wydatek.

„ „ *89. 2c*) Resztę niewyczerpanego kredytu na instalacyę światła elektrycznego zwrócono funduszowi krajowemu w kwocie 1.235 K. 50 gr.

„ „ *89. 2d*) Resztę niewyczerpanego kredytu na rozszerzenie mieszkania Sióstr miłosierdzia zwrócono funduszowi krajowemu w kwocie 1.692 K. 70 gr.

„ „ *90 i 91*) ***Wydatki większe*** spowodowane liczniejszą naprawą urządzeń mechanicznych, tudzież większego zapotrzebowania wody.

„ „ *92. Wydatek nieznacznie mniejszy* wedle wymiaru premii asekuracyjnej.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny	Oddział chorych klinicz.	Oddział położnic szpitalny	Oddział położnic klinicz.	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe
		Wydatki w r. 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**							
94	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k = 14.080·60 kor. za część budynku użytego dawniej dla oddz. położnic . . .	704 —	— —	— —	— —	704 —	704	—
95	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. = 56.322·36 kor. za część budynku użytego dla oddz. chorych	2.816 15	— —	— —	— —	2.816 15	2.816	—
	Suma rubryki XII . .	3.520 15	— —	— —	— —	3.520 15	3.520	—
XIII. 96	**Podatki i daniny**	257 36	58 —	25 37	21 75	362 48	400	— 37
	Do poz. 96. Wyd. mniejszy wedle wymiaru c. k. władz skarbowych.							
XIV.	**Rozmaite.**							
97	Utrzymanie biblioteki	375 06	65 32	28 58	24 50	493 46	400	*94*
98	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń	— —	— —	— —	— —	— —	2.200	2.200
99	Przypadkowe:							
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	384 27	58 05	225 39	21 77	689 48	600	*89*
	b) ubezpieczenie służby od wypadków	106 18	65 83	16 99	23 36	212 36	250	38
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	1.160 98	551 84	213 —	190 14	2.115 96	1.000	*1.116*
	d) fund. krajowemu zwrot zapłaconej przez c. k. Rząd I. raty z tytułu zaległych kosztów utrzymania chorych klinicznych.	100.000 —	— —	— —	— —	100.000 —	—	*100 000*
	Suma rubryki XIV .	102.026 49	741 04	483 96	259 77	103.511 26	4.450	2.238 / *101.299* / *+99.061*

Do poz. 97. Wydatek większy, wedle potrzeby.
„ „ *98.* Nie było żadnego wydatku, gdyż w tym roku zaniechano otwarcia szkoły dla dozorczyń.
„ „ *99. a). Wydatek większy*, z powodu liczniejszych chorób i urlopów funkcyonarynszów.
„ „ *99. b). Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby
„ „ *99. c). Wydatek większy*, gdyż oprócz zwykłych niespodziewanych wydatków poniesiono wydatki na zapomogi dla byłych funkcyonaryuszów, tudzież za połączenie telefoniczne i naprawę dzwonków elektrycznych, wreszcie za nadzór robót konserwacyjnych, plany na kuchnię i pralnię wykonane w r. 1894. (LW. 6426/904)
„ „ *99. d). Wydatek* nieprzeliminowany znachodzi pokrycie w rubr. V. doch. poz. 11.

XV.	**Zapomogi dla położnic.**											
100	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład	— —	— —	— —	14.412 —	— —	— —	14.412 —	14.000	+412
	Do poz. 100. Wyd. większy zależy od ilości porodów odbytych w szpitalu.									
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic:**									
101	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	— —	— —	10 80	35 70	46 50	200	—153
	Do poz. 101. Wydatek mniejszy odpowiedni do ilości karmionych dzieci.							
XVII. 102	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii**	32.000 —	— —	— —	— —	32.000 —	32.000	—

Dochody. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze or. więcej K.
		Dochody w r. 1904.											
	Dochody.												
I.	**Dodatki.**												
1	Od c. k. Skarbu Państwa relutum za drzewo opałowe przypadające na te oddziały	2.913	99	—	—	326	40	—	—	3.240	39	3.000	*240*
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta	57.244	58	—	—	—	—	—	—	57.244	58	53.000	*4.245*
	Suma rubryki I. . .	60.158	57	—	—	326	40	—	—	60.484	97	56.000	*+4.485*
	Do poz. 1. Dochód większy z powodu wyższych cen drzewa, wedle których c. k. Rząd należytość oblicza. *Do poz. 2. Dochód większy* zależny od wysokości dochodów z myta pobieranego przez miasto.												
II. 3	**Opłaty pośmiertne**	24.590	22	—	—	—	—	—	—	24.590	22	25.000	—410
	Do poz. 3. Dochód mniejszy odpowiedni do wypadków śmierci i wysokości pozostałych spadków.												
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**												
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	296.804	69	—	—	56.248	16	—	—	353.052	85	353.000	*53*
5	Od samopłacących	65.569	31	—		7.020	44	—	—	72.589	75	43.000	*29.590*
6	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	6.051	46	—	—	480	—	—	—	6.531	46	8 000	1.469
	Suma rubryki III. .	368.425	46	—	—	63.748	60	—	—	432.174	06	404.000	1.469 / *29 643* / *+28.174*
	Do poz. 4. Dochód nieznacznie *większy* *Do poz. 5. Dochód większy* z powodu znaczniejszej ilości chorych samopłacących. *Do poz. 6. Dochód mniejszy*, zależny od ilości chorych przynależnych do obcych krajów.												
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**												
7	Dochód z ogrodu szpitalnego . . .	465	47	—	—	—	—	—	—	465	47	1.000	534
8	Czynsz od c. k. Rządu za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych .	—	—	—	—	1.360	—	—	—	1 360	—	2.000	640
	Suma rubryki IV . .	465	47	—	—	1.360	—	—	—	1.825	47	3.000	—1.174
	Do poz. 7. Dochód mniejszy z powodu, iż ogród szpitalny założony na nieużytkach obejścia pomimo usilnych starań zarządu wydaje ujemne rezultaty. *Do poz. 8. Dochód mniejszy*, ponieważ c. k. Rząd podwyższony czynsz zapłacił dopiero w roku 1905.												

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych klinieczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic klinicz. K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Zporównania z kwotą preliminowaną o ilość, ile dochody mniejsze większe K.
		Dochody w r. 1904.											
V.	**Rozmaite.**												
9	Rozmaite nieprzewidziane	71	10	—	—	—	—	—	—	71	10	200	129
10	Zwrot zaliczek na płace	3.034	25	—	—	120	—	—	—	3.154	25	3.000	*154*
													129
	Suma rubryki V. . .	3.105	35	—	—	120	—	—	—	3.225	35	3.200	*154*
													+25
	Do poz. 9. Dochód mniejszy dla zmienności dochodów tej pozycyi. *Do poz. 10. Dochód większy*, odpowiedni do spłaconych zaliczek udzielonych w poprzednich latach.												
VI.	**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu.**												
11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach	127 834	49	—	—	42 165	51	—	—	170.000	—	175.619	5.619
11*a*)	Dodatek konkurencyjny za rok 1904 za użytkowani. światła elektrycznego .	1.500	—	—	—	—	—	—	—	1.500	—	—	*1.500*
													5.619
	Suma rubryki VI. . .	129.334	49	—	—	42.165	51	—	—	171.500	—	175.619	*1.500*
													—4.119

Do poz. 11. Dochód mniejszy, ponieważ c. k. Rząd tylko część przypadającej należytości zapłacił. Według niniejszego zamknięcia rachunku wynosiły wydatki:

a) na klinikach oddz. chorych kwotę . . . . . 223.841 K. 26 gr.
a po strąceniu zapłaconego dodatku konkurencyjnego po koniec roku 1904 za użytkowanie światła elektrycznego . . . . . 1.500 „ — „
pozostaje . . . . . 222.341 K. 26 gr.
b) na klinice oddz. położniczo-ginekologicznego . . . . . 78 073 „ 41 „
razem . . . . . 300.414 K. 67 gr.

Z tego przypada na mocy zawartej z c. k. Rządem umowy na fundusz krajowy za 43.862 dni leczenia na oddz. chorych po taksie szpitalnej III. kl. po 1 K. 60 gr. kwota . . . . . 70.179 K. 20 gr.
zaś za 16.769 dni leczenia na oddz. położn. ginekol. po taksie III. kl. 1 K. 60 gr. kwota 26.830 „ 40 „ 97.009 K. 60 gr.
Resztę wydatków ponad normę szpitalną po strąceniu kosztów utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic w r. 1904 . . . . . 203.405 K. 07 gr.
zatem w kwocie . . . . . 35 „ 70 „
203.369 K. 37 gr.

obowiązany jest zwrócić c. k. Skarb Państwa na mocy wyż powołanej umowy.

Gdy na rachunek tej należytości nic nie zapłacono, pokryć musiano całą kwotę zastępczo z dotacyi funduszu krajowego i przypisano ją do zwrotu od c. k. Rządu. Oprócz wykazanej należytości winien jest c. k. Rząd z powyższego tytułu z końcem r. 1903 kwotę 228.479 K. 22 gr., którą spłaca ratami rocznemi po 100.000 K. aż do zupełnego jej umożenia a nadto płaci począwszy od 1. stycznia 1905 r. tytułem zaliczki na rachunek należytości bieżącej po 100.000 K. rocznie w ratach kwartalnych z góry. W ten sposób została na razie spłata zaległego długu jakoteż udzielanie zaliczek na bieżącą należytość uregulowaną. (LW. 49.488/904)

Do poz. 11a). ***Dochód nieprelimiowany*** stanowi uiszczony przez c. k. Rząd dodatek konkurencyjny po koniec roku 1904 za użytkowanie światła elektrycznego w klinikach, która to kwota została przy obliczeniu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w r. 1904 z należytości strąconą (vide wyjaśnienie poz. 11).

12	**Dotacya z funduszu krajowego** .	152.747	41	—	—	43.275	17	—	—	196.022	58	45.469	*150.554*
	Do poz. 12. Dochód większy z powodu niekorzystnych wyników zamknięcia, jak to przy poszczególnych rubrykach wydatków uzasadniono												

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki	poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	21	Zaliczki na płace	188	75	2.185	25	—	—	—	—
XI.		**Utrzymanie budynków**								
	89	Konserwacye i reparacye . .	9	88	—	—	—	—	—	—
XIV.		**Rozmaite.**								
	99	Rozmaite drobne	285	98	—	—	—	—	—	—
		Suma A. . .	484	61	2·185	25	—	—	—	—
		B. Dochody.								
II.	3	**Opłaty pośmiertne** . . .	2.715	97	5.090	62	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	5	Od samopłacących . . .	4.457	17	—	—	—	—	—	—
	6	„ funduszów obcokrajowych .	1.777	54	—	—	—	—	—	—
	7	„ stron rozmaitych niewyśledzonych	223.992	67	125.150	42	—	—	—	—
IV.		**Dochody z realności i dóbr.**								
	8	c. k. Rząd czynsz najmu za szkołę i klin. położ. . .	—	—	1 920	—	—	—	—	—
VI.		**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
	11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych ponad taksę szpitalną . .	228.479	22	203.369	37	—	—	—	—
	—	Zwrot kosztów urządzenia kliniki położniczo - ginekologicznej i szkoły położnic . . .	499	44	—	—	—	—	—	—
	—	Zwrot kosztów robót dokonanych w klinice medycznej i chirurgicznej przekraczających granice zwykłych robót szpitalnych	20.629	69	—	—	—	—	—	—
		Suma B. . .	482.551	70	335.530	41	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. . .	484	61	2.185	25	—		—	—
		Razem .	483.036	31	337.715	66	—	—	—	—
		Ogółem .	—	—	820.751	97	—	—	—	—
		Po strąceniu stanu biernego .	—	—	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje czysty **stan czynny**	—	—	820.751	97	—	—	—	—

III.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 298/I.

LW. 56.650 1905.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.	1-14	Płace i emolumenta etatowe	54.391	66	55.169	777
II.	15-20	Koszta utrzymania osób nieetatowych				
		1. zwyczajne .	99.190	77	95.707	*3.484*
		2. **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—
III.	21-34	Pensye i emerytury	11.451	53	17.956	6·505
IV.	35-36	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . .	192		192	—
V.	37	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . .	1.950	—	80	*1.870*
VI.	38-39	Remuneracye i zapomogi	2.211	79	2.220	8
VII.	40-48	Koszta gospodarcze zakładu { 1. zwyczajne	302.267	74	240.836	*61.432*
		{ 2. **nadzwyczajne**	**16.523**	**12**	**17.450**	**927**
VIII.	49-52	„ „ folwarku { 1. zwyczajne .	36.178	60	31.276	*4.903*
		{ 2. **nadzwyczajne**	**1.000**	—	**1 850**	**850**
IX.	53-57	„ sanitarne	15.262	08	13.050	*2 212*
X.	58	„ kancelaryjne	1.963	49	1.300	*663*
XI.	59	„ kapliczne . . { 1. zwyczajne .	572	55	500	72
		{ 2. **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
XII.	60-65	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń . . { 1. zwyczajne .	22.410	87	20.980	*1.431*
		{ 2. **nadzwyczajne**	**1.007**	**72**	**690**	**318**
XIII.	66	Podatki z ekwiwalentem i daniny . . .	83	77	300	216
XIV.	67-70	Rozmaite . . . . { 1. zwyczajne .	7.142	06	7.592	450
		{ 2. **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
XV.	71	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe .	118	72	120	1
						76.067
		Razem: { 1. zwyczajne .	555.387	63	487.278	7.957
						318
		{ 2. **nadzwyczajne**	**20.030**	**84**	**21.490**	**1.77**
						76.385
		Suma wydatków .	575.418	47	508.768	9.734
		Do tego:				
—	72	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	47.556	98	48.580	1.023
						76.385
		Ogólna suma wydatków .	622.975	45	557.348	10.757
						+65.628
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od kapitałów	—	—	308	308
II.	2—3	Dodatki	1.505	61	1.400	*106*
III.	4—5	Dochody z dóbr	47.207	19	39.760	*7.447*
IV.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	566.866	99	510.000	*56.867*
V.	9-12	Rozmaite	7.395	66	5.880	*1.516*
						65.936
		Suma dochodów .	622.975	45	557.348	308
						+65.628

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami:

Wydatki preliminowane wynosiły	508.768 K.		
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów	575.419 „		
zatem *większe* o		66.651 K.	
Dochody preliminowane wynosiły	557.348 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	622.976 „		
zatem są *większe* o		65.628 K.	
Wynik w ogóle jest *niekorzystniejszy* o		1.023 K.	

zgodnie z mniejszą nadwyżką dochodów odwiezioną do funduszu krajowego (vide pozycya 72 wydatków).

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Dyrektor:				
		a) płaca . . . . . 6.000·— K.				
		b) relutum za wikt . . . 816·— „	6 816	—	6 816	—
	2	2 prymaryuszów:				
		a) płaca . . . . . 6.000·— K.				
		b) relutum za wikt . . . 1·632·— „				
		c) relutum za mieszkanie . . 1.600·— „				
		d) dodatki pięcioletnie . . 800·— „	10.032	—	10.032	—
	3	2 sekundaryuszów:				
		a) płaca . . . . . 4.000·— K.				
		b) relutum za wikt . . . 1.632·— „				
		c) dodatki pięcioletnie . . 300·— „	5.932	—	6.532	600
	4	2 asystentów.				
		a) płaca . . . . . 2.800·— K.				
		b) relutum na wikt . . . 1.632·— „	4.432	—	4.432	—
	5	2 kapelanów:				
		a) płaca . . . . . 1.600·— K.				
		b) relutum za wikt rz.-k. kapelana 720·— „				
		c) wikt w naturze gr.-kat. „ 658·91 „				
		d) dodatki pięcioletnie . . 600·— „	3.578	91	3.640	61
	6	Rządca: *a*) płaca . . . . 2·400 — K.				
		b) relutum za wikt . . 816·— „				
		c) » za mieszkanie z ogrodem . . . 675·— „				
		d) relutum za opał i oświetlenie . . . . 454·— „				
		e) dodatki pięcioletnie. . 1·200·— „	5.545	—	5.545	—
	7	2 oficyałów: *a*) płaca . . . 4.240·— K.				
		b) dodatki osobiste . 1.200·— „				
		c) dodatki pięcioletnie . 600·— „	6.040	—	6.040	—
	8	2 pisarzy: *a*) płaca . . . 2.400·— K.				
		b) relutum za wikt . . 1.440·— „				
		c) dodatki pięcioletnie . 160·— „	4.000	—	4.000	—
	9	Maszynista: *a*) płaca . . . 1.200·— „				
		b) relutum za wikt . 720·— „	1.920	—	1.920	—
	10	Woźny: *a*) płaca . . . . 1.000·— K				
		b) dodatek na ubiór . . 100 — „				
		c) dodatek osobisty . . 50·— „				
		d) dodatki pięcioletnie . 180·— „	1.330	—	1.330	—
	11	Odźwierny przy furcie zakładowej:				
		a) płaca . . . . . 1.000 — K.				
		b) dodatek na ubiór . . . 100·— „				
		c) dodatek osobisty . . . 50·— „				
		d) dodatki pięcioletnie . . 120·— „	1.270	—	1.270	—
	12	Odźwierny przy bramie wjazdowej:				
		a) płaca . . . . . 1.000·— K.				
		b) dodatek na ubiór . . . 100·— „				
		c) dodatek pięcioletni . . 60·— „	1.160	—	1.160	—
		Do przeniesienia . .	52.055	91	52.717	661

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . . .	52.055	91	52.717	661
I.		Do tego:				
	13	Dodatek (5%) do płac dla urzędników administrac.	452	—	452	—
	14	Zaliczki na płace . . . 3.030 K. — g.				
		a po straceniu rat bieżących 1.146 „ 25 „	1.883	75	2.000	116
		Suma rubryki I. .	54.391	66	55.169	—777
		Do poz 3. Wydatek mniejszy z powodu zamianowania Dr. Kruszyńskiego prymaryuszem, wskutek czego odpadły pobierane przez niego pięciolecia.				
		„ „ *5. Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.				
		„ „ *14. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	15	21 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
		1. zwyczajne: *a*) płaca . . 3.341 K. 78 gr.				
		b) wikt z pieczywem i dodat. 9.535 „ 06 „	12.876	84	12.600	*277*
		2. **nadzwyoz.** Na wyprawę i koszta podróży 2 Sióstr Miłosierdzia nowo przyjętych . . .	**800**	—	**800**	—
	16	2 dyetaryuszy: *a*) płaca . . 2.024 K. — gr.				
		b) relutum za wikt i mieszkanie . 1.543 „ 55 „	3.567	55	3.083	*485*
	17	Służba wyższa: *a*) płaca ślusarza 600 K. — gr.				
		„ stolarza 480 „ — „				
		„ krawca 300 „ — „				
		„ szewca 360 „ — „				
		„ 2 palaczy przy maszynie parowej . 720 „ — „				
		b) wikt z piecz. 6 osób służby wyż. 2 653 „ 31 „				
		c) gratyfikacye . . . 200 „ — „	5.313	31	5.420	107
	18	Służba oddziałowa: *a*) płaca . 25.087 K. 28 gr.				
		b) dodatki z tytułu podwyższenia za każdy rok służby w tej samej kategoryi uzyskane po koniec roku 1903.				
		c) na podwyż. płac . 4.204 „ 99 „				
		d) wikt z pieczywem . 38.692 „ 55 „				
		e) bluzy . 1.690 „ — „				
		f) gratyfikac. 750 „ — „	70.424	82	67.630	*2.795*
						3.557
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne	92.182	52	88.733	107
		{ 2. **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
						3.557
II.		Z przeniesienia . { 1. zwyczajne	92.182	52	88.733	107
		2. **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—
	19	Premie dla dozorców	239	10	240	1
	20	Służba domowa: *a*) płaca . 2 802 K. 56 gr.				
		b) wikt z piecz. 3.684 „ 59 „				
		c) bluzy . . 182 „ — „				
		d) gratyfikacye . 100 „ — „	6.769	15	6.734	*35*
						3.592
		Razem { 1. zwyczajne .	99.190	77	95.707	108
		2. **nadzwyczajne**	**800**	—	**800**	—
						3.592
		Suma rubryki II. .	99.990	77	96.507	108
						+3.484
		Do poz. 15. Wydatek większy spowodowany podrożeniem niektórych artykułów żywności.				
		„ „ *16. Wydatek większy*, gdyż wskutek zwiększonych czynności kancelaryjnych przyjąć musiano na czas koniecznej potrzeby nadliczbowego dyetaryusza; tudzież przyznanie jednemu dyetaryuszowi relutum za mieszkanie, a to dla braku miejsca w zakładzie.				
		„ „ *17. Wydatek mniejszy* z powodu interkalare.				
		„ „ *18 i 20. Wydatki większe* z powodu koniecznej potrzeby pomnożenia służby dla zwiększonej ilości chorych.				
III.		**Pensye i emerytury.**				
	21	Burghardt Franciszka, wdowa po kontrolorze .	—	—	38	38
	22	Dr. Dobiński Włodzimierz, b. prymaryusz . .	1.133	32	1.134	1
	23	Węgrzyn Jan, b. dozorca	120	—	120	—
	24	Krzyżak Antoni, b. dozorca	288	—	288	—
	25	Dr. Płuciński Michał, b. prymaryusz . . .	3.595	20	3.596	1
	26	Dżuła Roman, b. dozorca.	160	—	160	—
	27	Długosz Apolonia, b. dozorczyni . . .	192	—	192	—
	28	Krzyżanowska Michalina, wdowa po maszyniście .	54	16	650	596
	29	Hinke Filomena, b. dozorczyni	272	—	272	—
	30	Olszowy Jędrzej b. dozorca	64	—	64	—
	31	Dr. Neusser Gustaw, b. dyrektor . . .	650	—	7.800	7.150
	32	Chrestiuk Eliasz b. dozorca	110	—	240	130
	33	Sebzda Katarzyna, b. dozorczyni . . .	288	—	288	—
	34	Kalita Karol, b. oficyał	3.113	20	3.114	1
	34a	Neusser Emilia wdowa po dyrektorze . . .	1.411	65	—	*1.412*
						1.412
		Suma rubryki III. .	11.451	53	17.956	7.917
						—6.505
		Do poz. 20. Wydatek mniejszy z powodu śmierci emerytki.				
		„ „ *28. Wydatek mniejszy* z powodu powtórnego zamążpójścia emerytki i udzielenia tejże odprawy.				

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatkim niejsze większe K.
		Do poz. 31. 32. Wydatki mniejsze z powodu śmierci emerytów.				
		„ „ *34a). Wydatek nieprelimiowany* stanowi udzieloną ustawową emeryturę wdowie po zmarłym b. dyrektorze.				
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
	35	Tobiasiewicz Edward, b. dozorca dożywot. zapomoga	120	—	120	—
	36	Kamiński Jan, „ „ „	72	—	72	—
		Suma rubryki IV.	192	—	192	—
V.	37	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	1.950	—	80	*+1.870*
		Do poz. 37. Wydatek większy z powodu udzielenia statutowej odprawy wdowie po byłym maszyniście. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w Rub. III. poz. 28.				
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	38	Za sprawdzanie recept	11	79	20	8
	39	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych	2.200	—	2.200	—
		Suma rubryki VI.	2.211	79	2.220	— 8
		Do poz. 38. Wydatek mniejszy wedle rzeczywiście wypłaconej należytości.				
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**				
	40	Żywienie chorych:				
		a) zwykła strawa i dodatki	169.165	34	123.000	*46.165*
		b) 5 Sióstr Mił.: w kuchni *α)* płaca 800 K. — gr.				
		β) wikt z dod. 2.265 „ 90 „	3.065	90	3.000	*66*
		c) służba kuchenna i magazynowa:				
		α) płaca 1.873 K. 83 gr.				
		β) wikt 3 368 „ 21 „				
		γ) fartuchy, czepki i bluzy 168 „ — „				
		δ) gratyfikacye 80 „ — „	5.490	04	4.664	*826*
		d) drzewo i węgle do kuchni	7.878	45	8.800	*921*
		e) naczynia i sprzęty kuchenne	1.356	19	1.200	*156*
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem	35.922	35	23.800	*12.122*
		g) wino dla chorych	2.148	65	1.500	*649*
	41	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	20.123	45	21.500	1.377
	42	Oświetlenie naftą	6.290	51	5 000	*1.291*
	43	Sprzęty gospodarcze:				
		a) zakupno i naprawa 1. zwyczajne 2. **nadzwyczajne**	6.380	20	6.000	*380*
		α) na zakupno bilardu **620** K. gr.				
		Do przeniesienia 1. zwyczajne	257.821	08	198.464	*61.655*
		2. **nadzwyczajne 620** K. — gr.	—	—	—	2.298 —

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia { 1. zwyczajne . . .	257.821	08	198.464	*61.655*
		{ 2. **nadzwyczajne 620** K. — gr.	—	—	—	2.298 —
VII.	43	*β*) na zakupno 50 łóżek i sprzętów do baraków . . . **1.151 „ 12 „**	**1.771**	**12**	**2.800**	**1.029**
		b) Siostra Miłosierdzia w magaz. sprzętów:				
		α) płaca . . . 160 K. — gr.				
		β) wikt z dodatkami . 453 „ 18 „	613	18	600	*13*
	44	Utrzymanie 2 par koni z woźnicami, naprawą wozów i t. p. . . . 1. zwyczajne	4.217	06	3.200	*1.017*
		2. **nadzwyczajne**: Na zakupno parę koni **800** K.	**102**	—	—	**102**
	45	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych . . . . { 1. zwyczajne .	399	07	400	1
		Na ogrodzenie części parku spacerowego płotem drucianym . { 2. **nadzwyczajne**	**650**	—	**650**	—
	46	Utrzymanie pralni:				
		a) drzewo, praczki i inne potrz. 12.382 K. — gr.				
		b) gratyfikacya praczek . 80 „ — „	12.462	—	11.680	*782*
		c) 2 Siostry Miłosierdzia:				
		α) płaca . . . 320 K. — gr.				
		β) wikt z piecz. i dodatkami 906 „ 36 „	1.226	36	1.200	*27*
	47	Bielizna, pościel i odzież:				
		a) zakupno i naprawa . { 1. zwyczajne	21.944	13	22.000	56
	—	Na zakupno bieli ny, pościeli i odzieży dla powiększonej ilości łóżek dla chorych i służby . { 2. **nadzwyczajne**	**14.000**	—	**14.000**	—
		b) 1 Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . . . 160 K. — gr.				
		β) wikt z dodatkami . 453 „ 18 „	613	18	600	*13*
		c) 2 szwaczki: *α*) płaca . 432 K. — „				
		β) wikt z piecz. 488 „ 13 „	920	13	892	*28*
	48	Słoma do sienników	2.051	55	1.800	*252*
						63 787
		Razem { 1. zwyczajne	302.267	74	240.836	2.355
		{ 2. **nadzwyczajne**	**16.523**	**12**	**17.450**	**102**
						1.029
		Suma rubryki VII. .	318.790	86	258.286	*63.889*
						3.384
						+60.505

Do poz. 40a). Wydatek większy spowodowany większą ilością dni leczenia chorych, tudzież podrożenia niektórych artykułów żywności.
Ilość dni leczenia wynosiła:
w r. 1903 . . . 363.640 dni
„ „ 1904 . . . 389.137 „
zatem powiększyła się o 25.497 dni

„ „ *40b). Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.

„ „ *40c). Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą pomnożenia służby o 2 osoby. LW. 102.993/03.

„ „ *40d). Wydatek mniejszy* z powodu niższego kosztu sprowadzenia drzewa i węgla nowo zbudowanym torem kolejowym.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Do poz. 40e, f, g). *Wydatki większe* spowodowane większą ilością chorych.				
		„ „ *41. Wydatek mniejszy* jak przy 40d podano.				
		„ „ *42. Wydatek większy* wskutek oświetlenia większej ilości ubikacyi dla pomnożonej ilości chorych.				
		„ „ *43a). Wydatek większy* wedle potrzeby.				
		„ „ *43a). 2) α, β. Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistego kosztu zakupna sprzętów.				
		„ „ *43b). Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 40b podano.				
		„ „ *44, 1). Wydatek większy* z powodu podrożenia paszy, tudzież koniecznej potrzeby naprawy znaczniejszym kosztem wozów i uprzęży.				
		„ „ *44. 2). Wydatek większy*, gdyż preliminowana w r. 1903 a przeniesiona na r. 1904 kwota 800 K. na zaknpno koni okazała się nie wystarczająca.				
		„ „ *46. a, b). Wydatek większy* spowodowany wypraniem większej ilości bielizny.				
		„ „ *46. lit. c). Wydatek większy* jak przy poz. 40b. podano.				
		„ „ *47. Wydatek mniejszy* o drobną kwotę.				
		„ „ *47. b, c). Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.				
		„ „ *48. Wydatek większy* wskutek wyższej ceny słomy.				
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**				
	49	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów 1. zwyczajne	31.344	95	27.786	*3.559*
		2. **nadzwyczajne**	**1.000**	—	**1.850**	**850**
	50	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	4.300	51	2.970	*1.330*
	51	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	364	62	350	*15*
	52	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	168	52	170	1
						4.904
		Razem 1. zwyczajne	36.178	60	31.276	1
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**1.000**	—	**1.850**	**850**
						4.904
		Suma rubryki VIII.	37.178	60	33.126	851
						+4.053
		Do poz. 49, 1) Wydatek większy znajduje zupełne pokrycie w zwiększonych dochodach Rub. III. poz. 4.				
		„ „ *49, 2) Wydatek mniejszy*, gdyż wskutek przeniesienia budynków gospodarskich, odpadła potrzeba adaptacyi szopy dla pomieszczenia parobków.				

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Do poz. 50. Wydatek większy znajduje pokrycie w większym dochodzie Rub. III. poz. 5				
		„ „ *51. Wydatek większy* wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.				
IX.		**Koszta sanitarne.**				
	53	Lekarstwa z apteki na recepty	1.111	52	700	*411*
	54	„ w materyałach i potrzeby sanitarne	12.907	77	11 000	*1.908*
	55	Instrumenta chirurgiczne	254	85	200	*55*
	56	Utrzymanie prosektoryum	103	21	150	47
	57	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	884	73	1.000	115
						2 374
		Suma rubryki IX.	15.262	08	13.050	162
						+2.212
		Do poz. 53 i 54. Wydatki większe spowodowane większą ilością chorych, tudzież przeprowadzeniem znaczniejszym kosztem desinfekcyi, wskutek wybuchu epidemii tyfusu, czerwonki i jaglicy.				
		„ „ *55 i 56. Wydatki w ogóle nieco większe*, wedle rzeczywistej potrzeby.				
		„ „ *57. Wydatek mniejszy*, zależny od śmiertelności.				
X.	58	**Koszta kancelaryjne.**				
		Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta inserycyjne i t. p.	1.963	49	1.300	*+663*
		Do poz. 58. Wydatek większy, wskutek pomnożonych czynności kancelaryjnych.				
XI.	59	**Koszta kapliczne.**				
		Sprawienie nowego ornatu 1. zwyczajne	572	55	500	*72*
		Sprawienie nowego ornatu **2. nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
		Suma rubryki XI.	772	55	700	*+72*
		Do poz. 59. Wydatek większy wedle rzeczywistej potrzeby.				
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**				
	60	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra 1. zwyczajne	16.275	94	15.000	*1.276*
		2. nadzwyczajne	—	—	—	—
		a) Postawienie budki przy bramie wjazdowej do podwórza	—	—	**500**	**500**
		Do przeniesienia 1. zwyczajne	16 275	94	15.000	*1.276*
		Do przeniesienia **2. nadzwyczajne**	—	—	**500**	**500**

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia . { 1. zwyczajne .	16.275	94	15.000	*1.276*
		{ 3. **nadzwyczajne** .	—	—	**500**	**500**
		b) Reszta wydatku za urządzenie przystanku kolejowego	**817**	**72**	—	**818**
	61	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską .	80		80	—
	62	Utrzymanie urządzeń mechanicznych 1.) zwyczajne	1.121	61	1.400	278
	—	Urządzenie telefonu III. rata 2.) **nadzwyczajne** .	**190**	—	**190**	—
	63	Asekuracya budynków i ruchomości . . .	1.633	32	1.200	*433*
	64	Kominiarze i straż ogniowa	1.500	—	1 500	—
	65	Utrzymanie dróg dojazdowych i wewnątrz zakładu .	1.800	—	1.800	—
						1.709
		Razem: {1. zwyczajne .	22.410	87	20.980	278
		{2. **nadzwyczajne**	**1.007**	**72**	**690**	**818**
						500
						2.527
		Suma rubryki XII. .	23.418	59	21.670	778
						+1.749
		Do poz 60, 1. Wydatek większy spowodowany reperacyą i adaptacyą ubikacyi pomnożonych dla pomieszczenia zwiększonej ilości chorych.				
		„ „ *60, 2a)* Z powodu budowy pawilonów, odpadła potrzeba tego wydatku.				
		„ „ *60, 2b) Wydatek niepreliminowany* stanowi wypłatę reszty należytości c. k. dyrekcyi kolei w Stani ławowie, za urządzenie przestanku kolejowego, a to na mocy zawartej umowy do LW. 33.368 i 83.279|03.				
		„ „ *62. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		„ „ *63. Wydatek większy*, stosownie do wymiaru premii asekuracyjnej przez Towarzystwo ubezpieczeń				
		„ „ *65.* Wydano na utrzymanie dróg w 1004 r. . 1.611 K. 95 gr. przeniesiono na ten cel do rachunku 1905 r. . 2.019 „ 73 „ razem wydano . 3.631 K. 68 gr. a po strąceniu kwot przeniesionych z r. 1903 a) na konserwacyę drogi 813.64 K. b) na rekonstrukcyę drogi 868·04 K. i datku konkurencyjnego . 150·00 K. 1.831 K. 68 gr. pozostaje netto wydatek jw. 1.800 K. — gr.				
XIII	66	**Podatki z ekwiwalentem i daniny.** . .	83	77	300	—216
		Do p z. 66. Wydatek mniejszy wskutek odpisania podatku domowo-czynszowego od realności zamieszkanej przez funkcyonaryuszy (LW. 48.984)|04.				

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
XIV.		**Rozmaite.**				
	67	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	521	12	500	*21*
	68	Książki i czasopisma dla chorych	595	25	600	*5*
	69	Myto drogowe	500	24	440	*60*
	70	Przypadkowe:				
		a) Ubezpieczenie służby i robotników od wypadków	346	54	350	*3*
		b) Zabawy z tańcami i wycieczki chorych	382	22	440	*58*
		c) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	1.064	61	1.000	*65*
		d) Koszta komisyi	116	82	40	*77*
		e) „ uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	75	23	160	*85*
		f) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	40	—	40	—
		g) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego, nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików	45	74	100	*54*
		h) Koszta przewozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	1.794	11	2.400	*606*
		i) Za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa	80	—	80	—
		k) Czynsz najmu pomieszkań dla funkcyonaryuszy zakładu	1.296	—	1.242	*54*
		l) inne nieprzewidziane 1). zwyczajne	284	18	200	*84*
		Koszta przesiedlenia 1 prymaryusza z Kulparkowa do Lwowa 2). **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
		m) Na plany i kosztorysy budowy zakładu	—	—	—	—
		Razem 1. zwyczajne	7.142	06	7.592	*361* 811
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**500**	—	**500**	—
		Suma rubryki XIV.	7.642	06	8.092	*361* 811 — 450

Do poz. 67—69. Wydatki w ogóle nieco większe, wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *70* lit. *a)* – lit. *l) Wydatki w ogóle mniejsze*, niedające się, jako przypadkowe, dokładnie naprzód obliczyć.

„ *70* lit. *m) Wydatek w 1904 r. wynosił* . . . . K. 1.868 71
na który to cel przeniesiono resztę kredytu z r. 1903 w kwocie K. 1.806·48
zaś od funduszu budowy pawilonów pobrano brakującą kwotę . „ 62.23
razem j. w. . . K. 1.868·71
netto wydatek żaden j. w. K. —

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki i dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki i dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki i dochody mniejsze *większe* K.
XV.	71	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	118	72	120	— 1
—	72	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	47.556	98	48.580	—1.023
		Do poz. 72. Wydatek mniejszy z powodu mniej korzystnych wyników zamknięcia, jak to przy poszczególnych rubrykach wyjaśniono.				
		Dochody.				
I.	1	**Odsetki od kapitałów**	—		308	— 308
		Do poz. 1. Nie było żadnego dochodu, gdyż efekta stanowiące własność majątku zarodowego funduszu kulparkowskiego, spieniężono i wydano do funduszu budowy tytułem pożyczki, a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. października 1903.				
II.		**Dodatki.**				
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe .	1.305	61	1.200	*106*
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa . . .	200	—	200	—
		Suma rubryki II. .	1.505	61	1.400	+ *106*
		Do poz. 2. Dochód większy z powodu wyższych cen drzewa, wedle których c. k. Rząd należytość obliczył.				
III.		**Dochody z dóbr.**				
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów . . .	39.820	09	35.760	*4.060*
	5	Dochód z ogrodów	7.387	10	4.000	*3.387*
		Suma rubryki III. .	47.207	19	39.760	+ *7.447*
		Do poz. 4 i 5. Dochody większe z powodu korzystniejszych wyników z gospodarstwa wogóle (vide Rub. VIII. poz. 49 i 50 wydatków).				
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	483.062	17	440.000	*43.062*
	7	Od samopłacących	80.232	02	68.000	*12.232*
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	3.572	80	2.000	*1.573*
		Suma rubryki IV. .	566.866	99	510.000	+ *56.867*

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze (większe) K.
		Do poz. 6. 7. 8. Dochody w ogóle większe z powodu większej ilości chorych leczonych kosztem funduszu krajowego, tudzież od samopłacących i innych funduszów.				
V.		**Rozmaite.**				
	9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22 statutu	1.033	21	740	*293*
	10	„ zaległych kosztów przewozu i odstawienia	1.975	87	2.000	24
	11	„ zaliczek udzielonych na płace . . .	2 722	67	2.600	*123*
	12	Przypadkowe: *a)* Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych. . . .	462	37	300	*162*
		b) Depozyta po zmarłych .	246	61	200	*47*
		c) Inne drobne nieprzewidziane .	954	93	40	*915*
						1.540
		Suma rubryki V. .	7.395	66	5.880	24
						+1516
		Do poz. 9. Dochód większy zależny od ilości chorych zatrudnionych w zakładzie.				
		„ „ *10. Dochód mniejszy* pozostał w zaległości.				
		„ „ *11. Dochód większy* odpowiednio do spłaconych zaliczek udzielonych na płace.				
		„ „ *12. Dochody większe* dla zmienności t j pozycyi.				

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.	14	**Płace i emolumenta etatowe.**								
		Zaliczki na płace . . .	1.544	62	1.883	75	—	—	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**								
	58	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia . . .	54	92	—	—	—	—	—	—
XIV.	70	**Rozmaite.** Zwrot reszty kosztów odstawienia Kümel Arona Leiby vel Grossmana . . 22 K. — 68 gr.	22	68	—	—	—	—	—	—
		Zwrot kosztów utrzymania toru kol. . 2 K. — 82 gr.	—	—	2	82	—	—	—	—
	71a	Majątkowi zarodowemu, zwrot zaciągniętej pożyczki przez fundusz budowy pawilonów, w myśl uchwały W. Sejmu z 24/10. 1903. . . .	—	—	—	—	—	—	9.013	81
		Suma A.	1.622	22	1.886	57	—	—	9.013	81
		B. Dochody.								
IV.		**Zwroty kosztów leczenie.**								
	7	Od samopłacących . . .	11.293	64	209	60	—	—	—	—
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	5.174	20	1 198	40	—	—	—	—
		Od stron rozmaitych i niewyśledzonych	174.385	35	158.729	95	—	—	—	—
V.		**Rozmaite.**								
	10	Koszta przewozu i odstawienia przypadające do zwrotu od gmin przynależności	4.100	76	1.794	11	—	—	—	—
	12	Należytość z c. k. pocztowej kasy oszczędności im. wart. . .	200	—	—	—	—	—	—	—
	12	Zaliczki na płace z lat ubiegłych po byłym sekundaryuszu .	704	—	—	—	—	—	—	—
		Suma B.	195.857	95	161.932	06	—	—		—
		Do tego: Suma A.	1.622	22	1.886	57	—	—	9.013	81
		Razem .	197.480	17	163.818	63	—	—	9.013	81
		Ogółem .	361.298	80	—	—	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego	9.013	81	—	—	—	—	—	—
		pozostaje czysty **stan czynny**	352.284	99	—	—	—	—	—	—

IV.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 314.

LW. 56651/1905.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze o kwocie
			Wynikłości w roku 1904						
			K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
		Wydatki.							
I.	1-22	Płace i emolumenta etatowe	45.245 67	8. 17 84	12.691 10	12.952 86	78.907 47	80.774	1.866
II.	23-30	Koszta utrzymania osób nie etatowych	40.400 84	5.591 14	12.126 17	17.304 06	75.421 71	74.192	1.230
III.	31-43	Pensye i emerytury . .	7.414 60	2.037 56	4.372 96	2.119 68	15.944 80	15.046	899
IV.	44-50b	Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski	1.623 58	370 96	663 21	443 39	3.101 14	3.506	405
V.	51	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .	1.400 —	— —	— —	— —	1.400 —	100	1.300
VI.	52-53	Remuneracye i zapomogi .	3.100 —	682 —	1.302 —	1.116 —	6.200 —	6.200	—
VII.	54-64	Koszta gospodarcze . .	105.924 85	24.718 61	40.542 55	44.353 21	215.541 22	20 .820	8.721
VIII.	65-71	Koszta sanitarne . . .	38.123 74	7.124 41	7.646 54	2.664 27	55.558 96	40.724	14.835
IX	72	Koszta kancelaryjne . .	1.216 68	2 7 89	511 43	438 36	2.434 36	2.400	34
X	73	Koszta kapliczne . . .	442 02	97 24	185 65	159 13	884 04	874	10
XI.	74-78	Utrzymanie budynków:							
		1. zwyczajne .	7.634 42	888 70	1.696 60	1.454 24	11 673 96	12.400	726
		2. **nadzwyczajne**	**39.480 08**	**3.065 82**	**2.940** —	**2.520** —	**48.005 90**	**15.500**	**32.506**
XII.	79	Podatki i daniny . . .	2.259 06	— —	— —	— —	2.259 06	2.686	427
XIII.	80-82	Rozmaite	3 660 77	471 56	511 32	438 26	5.081 91	3.556	1 526
XIV.	83	Zapomogi dla położnic .	— —	5.940 —	— —	— —	5 940 —	6.300	360
XV.	84	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic .	— —	1.380 90	— —	— —	1.380 90	1.200	181
XVI.	85-86	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie	32.000 —	16.760 02	— —	— —	48.760 02	46 600	2.160
XVII.	87-89	Zapisy	214 —	— —	— —	— —	214 —	214	—
XVIII	90	Wydatki konkurencyjne .	— —	— —	— —	— —	— —	100	100
XIX	91	Dyety, koszta podróży i różne inne	85 46	— —	— —	— —	85 46	200	115
		Razem 1. zwyczajne .	290.747 19	74.348 89	2.249 53	83 443 46	530.789 01	503.892	3.999 30.896
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**39.480 08**	**3.065 82**	**2.940** —	**2.520** —	**48.005 90**	**15.500**	**32.506**
		Suma wydatków .	330.227 27	77 414 65	85.189 53	85.963 46	578.794 91	519.392	3.999 63.402
		Do tego:							
—	92	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajow.	— —	— —	12.172 55	1.690 43	13.862 98	28.641	14.778
		Ogólna suma wydatków	330.227 27	77.414 65	97.362 08	87.653 89	592.657 89	548.033	18.777 63.402
									+44.625
		Dochody.							
I.	1-3	Odsetki od kapitałów . .	33.536 35	2.750 62	420 —	268 94	36.975 91	39.631	2.655
II.	4-12	Dochody z dóbr i realności .	24.442 14	879 14	1 22	4 88	25 327 38	23.846	1.481
III.	13-15	Zwroty kosztów leczenia .	240.471 08	60.424 36	88.823 20	87.107 79	476.826 43	459 000	17.826
IV.	16 17	Dochody rozmaite . . .	1.480 08	166 40	317 66	272 28	2.236 42	1.800	437
V.	18-19	Zwroty od c. k. Skarbu Państw.	— —	2.000 —	7.800 —	— —	9.800 —	4 500	5.300
—	20	Pożyczka z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego i odbudowę budynków gospodarskich w Tropiszowie .	15.214 40	— —	— —	— —	15.214 40	—	15.214
		Suma dochodów .	315.144 05	66.220 52	97.362 08	87.653 89	566.380 54	528.177	2.655 40.258
		Do tego:							
—	21	Dotacya z funduszu kraj.	15 083 22	11.194 13	— —	— —	26.277 35	19.256	7 022
		Ogólna suma dochodów	330.227 27	77.414 65	97.362 08	87.653 89	592.657 89	548.033	2.655 47.280
									+44.625

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane bez nadwyżki dochodów wynosiły	519.392 K.		
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynosiły	578.795 „		
są zatem *większe* o		59.403 K.	
Dochody preliminowane bez dotacyi wynosiły	528.777 K.		
„ rzeczywiste bez dotacyi wynosiły	566.380 „		
czyli są większe o		37.603 „	
Wynik w ogóle jest *mniej korzystny* o różnicę w kwocie			21.800 K.
zgodnie z pobraną większą dotacyą od funduszu krajowego w kwocie	7.022 K.		
a mniejszą nadwyżką dochodów w kwocie	14.778 „		
razem jak wyżej	21.800 K.		
Gdy jednak uwzględni się, że w zastępstwie c. k. Rządu poniesiono w r. 1904 wydatek na utrzymanie chorych na c. k. klinikach, tudzież na rozszerzenie apteki (patrz wyk. z należytości czynnych B. rubr. V. poz. 18, 19 i 19*a*) w niezwróconej nam jeszcze kwocie (oprócz niezapłaconych z roku ubiegłego 314 K. 72 g. przypisanych do zwrotu — jak w wykazie należytości czynnych B. rubr. V poz. 19), to powyższy wynik ogólny po strąceniu wydatku tego w rezultacie okaże się *mniej korzystnym* od budżetu tylko o kwotę			15.959 „
			5.841 K

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (większe)
		Wydatki w roku 1904.											
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	K.
	Wydatki.												
I.	**Place i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor: a) płaca . . . . 5.200 K. b) 2 dodatki pięcioletnie 1.200 „ c) relutum za mieszk. . 1.200 „	3.800	—	836	—	1.596	—	1.368	—	7.600	—	7.600	—
2	5 prymaryuszów: a) płaca . . . 11.911·78 K. b) dodatki pięcioletnie 3.172·23 „	9.084	01	—	—	2.400	—	3.600	—	15.084	01	15.172	88
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulist. i położnictwa	1.300	—	1.300	—	—	—	—	—	2.600	—	2.600	—
4	7 sekundaryuszów I. kl.	5.600	—	1.400	—	1.357	21	1.400	—	9.757	21	9.800	43
5	7 „ II. kl.	5.963	32	—	—	1.200	—	1.200	—	8.363	32	8.400	37
6	3 praktykantów, adjutum	1.750	—	—	—	—	—	—	—	1.750	—	1.800	50
7	Akuszerka: a) płaca . . . . 800·— K. b) wikt II. klasy . . 430·70 „	—	—	1.230	70	—	—	—	—	1.230	70	1.310	79
8	Aptekarz: a) płaca . . . 1.600·— K. b) α) dodatek osobisty 200·— „ β) „ za c. k. kliniki 69·05 „ c) dodatek na mieszk. 400·— „	1.167	88	242	26	462	49	396	12	2.269	05	2.200	69
9	Prosektor, płaca	1.460	04	31	66	21	64	86	66	1.600	—	1.600	—
10	Chemik patologii płaca . . .	500	—	110	—	180	—	210	—	1.000	—	1.400	400
11	Kapelan: a) płaca . . . . 1.200 K. b) dodatek na mieszk. . 400 „	800	—	176	—	336	—	288	—	1.600	—	1.600	—
12	Rządca: a) płaca . . . . 2.400 K. b) dodatek osobisty . 120 „ c) dodatki pięcioletnie . 800 „ d) wikt I. kl. . . . 800 „	2.060	—	453	20	865	20	741	60	4.120	—	4.120	—
13	2 oficyałów: a) płaca . . . 4.000·— K. b) dodatki aktywalne 600 — „ c) dodatki pięcioletnie 896.50 „	2.746	50	605	—	1.155	—	990	—	5.496	50	5.500	3
14	2 pisarzy: a) płaca . . . 2.400·— K. b) dodatki na mieszk. 400·— „ c) dodatek pięciol. . 195·64 „	1.495	64	330	—	630	—	540	—	2.995	64	3.000	4
15	Pisarz w izbie przyjęcia chorych: a) płaca . . . . 1.200 K. b) wikt II. kl. (wzmocn.) 800·— c) dodatek pięcioletni . 200·— d) dodatek na mieszk. . 200·—	1.200	—	264	—	504	—	432	—	2.400	—	2.400	—
16	2 aplikantów: a) płaca . . . . 1.775·16K. b) dodatki osobiste . 168·46 „	971	81	213	80	408	16	349	85	1.943	62	2.190	246
17	Maszynista: a) płaca . . . . 1.200 K. b) relutum za wikt . 720 „	960	—	211	20	403	20	345	60	1.920	—	1.920	—
	Do przeniesienia . .	40.859	20	7.403	82	11.518	90	11.948	13	71.730	05	72.613	69 950

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze	większe
		Wydatki w roku 1904.							
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.	
I.	Z przeniesienia . .	40.859 20	7.403 82	11.518 90	11.948 13	71.730 05	72.612	69 950	
18	Dozorca domu: a) płaca . . . 1.200 — K. b) dodatki pięcioletnie —·— „ c) wikt II. kl. (wzmocn.) 577·16 „	885 58	195 49	373 20	319 89	1.777 16	2.100	323	
19	Woźny: a) płaca . . . . 883·80 K. b) dodatek na mieszk. 152 — „ c) dodatek pięcioletni . —·— „ d) dodatek na ubiór . 79·44 „	557 63	122 68	234 20	200 73	1 115 24	1.310	195	
20	Odźwierny: a) płaca . . . . 540 K. b) dodatek na mieszk. 192 „ c) wikt II. kl. (wzmocn.) 600 „ d) dodatek na ubiór . 100 „	716 —	157 52	300 72	257 76	1.432 —	1.432	—	
	Razem .	43.021 41	7.879 51	12 427 02	12.726 51	76.054 45	77.154	69 1.468	
	Do tego:								
21	Dodatek 10% do płac dla urzędników administracyjnych . .	6.8 76	138 33	264 08	226 35	1.257 52	1.320	62	
22	Zaliczki na płace . . K. 2.605·— po strąceniu rat bieżących . . „ 1.009·50	1.595 50	— —	— —	— —	1.595 50	2.000	405	
	Suma rubryki I.	45.245 67	8.017 84	12.691 10	12.952 86	78.907 4	80.774	69 1.935	
								—1.866	

Do poz. 2, 4, 5, 6, 16 i 21 Wydatki mniejsze z powodu interkalaryów.

„ „ *7. Wydatek mniejszy*, ponieważ podczas urlopu akuszerka nie otrzymywała wiktu.

„ „ *8. Wydatek większy*, gdyż wskutek zwiększonej czynności z powodu wydawania z apteki szpitalnej leków i artykułów sanitarnych dla c. k. klinik uniwersyteckich przyznano aptekarzowi dodatek rocznie 400 K. począwszy od listopada 1904, zwrotny przez c. k. Rząd.

„ „ *10. Wydatek mniejszy* gdyż obecnie niema zastępcy chemika.

„ „ *13* i *14 Wydatki mniejsze* o nadpłatę w r. 1903 obecnie potrąconą.

„ „ *18. Wydatek mniejszy*, ponieważ odpadły dodatki 5-letnie po zmarłym dozorcy domu i wskutek nieco tańszego wiktu.

„ „ *19. Wydatek mniejszy*, ponieważ odpadł dodatek pięcioletni po oddalonym woźnym i wskutek interkalare.

„ „ *22. Wydatek mniejszy* w miarę udzielonych zaliczek.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	Oddział II. położnic K.	g.	Oddział III. syfilitycznych K.	g.	Oddział IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną obejmuje się wydatki mniej/więcej K.
		Wydatki w roku 1904.											
II.	**Koszta utrzymania osób niechorych.**												
23	19 Sióstr Miłosierdzia: *a*) płaca: α) 17 Sióstr oddziałowych . . 2.720 K. β) 2 Sióstr wspólnych . . 320 „ 3.040 — K. *b*) wikt 19 Sióstr, 3 emerytek i 4 postulantek 11.328·80 „ *c*) Pranie bielizny dla 26 Sióstr Miłosierdzia 588·64 „	10.493	15	1.256	17	1.910	74	1 297	38	14 957	44	14.808	*150*
24	Pomocnik kapelana, płaca . .	400	—	88	—	168	—	144	—	800	—	800	—
25	Dwóch pomocników aptekarza, płaca	1.200	50	208	01	397	11	340	38	2.146	—	1.825	*321*
26	Dyetaryusze, płaca	3.561	—	789	36	1.506	96	1.291	68	7.149	—	6.935	*214*
27	Stypendyum dla akuszerki . .	—	—	240	—	—	—	—	—	240	—	240	—
28	Służba wyższa: *a*) płace: α) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurg. i oddz. obłąkanych wraz z dodatkiem na ubiór 624 K. + 240 K = 864·— K. β) stolarza . . . 500·— „ γ) 2 palaczy do maszyny parowej . . . . 820·— „ *δ*) palacza do kaloryferów w pawilonie chirurg. . —·— „ *η*) 2 nadzorców chorych 720 — „ *b*) wikt: α) dla 5 osób . . 1.623·08 „ β) II. kl. dla stolarza i odźwiernego . . 1.070·— „ *c*) dodatek na mieszkanie dla stolarza . . . 192·— „ *d*) gratyfik. z końcem roku . . . . 240·— „	2.899	54	521	42	1.290	16	1.467	96	5.979	08	6.686	707
29	Służba oddziałowa: *a*) płaca . . . 15.646·44 K. *b*) wikt . . . 19.064·01 „ *c*) bluzy . . . 1.540·— „ *d*) gratyfikacye . 1.500·— „	18 646	26	1.984	22	5.509	26	11.610	71	37.750	45	36.566	*1.184*
30	Służba wspólna: *a*) płaca . . . 2.794·68 K. *b*) wikt . . . 3.325·06 „ *c*) bluzy . . . 140·— „ *d*) gratyfikacye . 140·— „	3.199	89	703	96	1 343	94	1.151	95	6.399	74	6.332	68
	Suma rubryki II. .	40.400	34	5.591	14	12.126	17	17.301	06	75.421	71	74.192	*1.937* 707
	Do poz. 23. Wydatek większy z powodu droższego wiktu.												*+1.230*
	„ „ *25. Wydatek większy* z powodu podwyższenia płacy pomocnika aptekarza z 5 K. na 6 K. dziennie od 1 listopada 1904, tudzież przyjęcia drugiego pomocnika z płacą 5 K. dziennie za zwrotem od c. k. Rządu z tytułu jak poz. 8.												
	„ *26. Wydatek większy* z powodu zatrudnienia 1-go nadliczbowego dyetaryusza do czasu obsadzenia opróżnionej posady 2-go aplikanta — znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu w rubr. I. poz. 16. wydat.												

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze	większe
		Wydatki w roku 1904.												
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	K.	
	Do poz. 28. Wydatek mniejszy, gdyż obchodzono się przez cały rok tylko 2 ma palaczami.													
	„ „ *29. Wydatek większy*, gdyż z powodu przepełnienia oddziału gorączkowego musiano przyjmować nadliczbowych dozorców, tudzież z powodu droższego wiktu.													
	„ „ *30. Wydatek większy* z powodu droższego wiktu													
III.	**Pensye i emerytury.**													
31	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	700	—	—	—	700	—	700	—	
32	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	500	—	—	—	—	—	—	—	500	—	500	—	
33	Nycz Karol, były rządca szpitala	1.512	—	312	64	635	04	544	32	3.024	—	3.024	—	
34	Przybyłowa Magdalena, była akuszerka	—	—	748	80	—	—	—	—	748	80	750		1
35	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	870	—	191	40	365	40	313	20	1.740	—	1.740	—	
36	Hueczko Jan, b. odźwierny	276	60	66	—	138	60	118	80	600	—	600	—	
37	Rydel Helena, wdowa po prymar.	600	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600	—	
38	Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu dodatek na wychowanie 2-ch synów	480	—	—	—	—	—	—	—	480	—	480	—	
39	Harajewicz Ludwik, wdowa po b. dyrektorze	700	—	154	—	294	—	252	—	1.400	—	1.400	—	
40	Gergel Dominik b. woźny	520	—	114	40	218	40	187	20	1.040	—	1.040	—	
41	Zarewicz Antonina, wdowa po prym.	—	—	—	—	1.200	—	—	—	1.200		1.200	—	
42	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście . . . 600 K. dodatek na wychowanie 6 dzieci . . 300 „	450	—	99	—	189	—	162	—	900	—	900	—	
43	Jakliński Aleksander, b. aptekarz	1.056	—	232	32	443	52	380	16	2.112	—	2.112	—	
43*a*	Solga Józefa, wdowa po dozorcy domu . . . 750 K. dodatek na wychowanie 2 dzieci . . 150 „	450	—	99	—	189	—	162	—	900	—	—	*900*	
	Suma rubryki III.	7.414	60	2.047	56	4.372	96	2.119	68	15.944	80	15.046	*900* 1	
	Do poz. 43 lit. a) Nowo przyznana pensya dla wdowy i sierot po zmarłym dozorcy domu wymierzona na podstawie statutu emerytalnego.												+899	
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**													
44	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	250	—	55	—	105	—	90	—	500	—	500	—	
45	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	60	—	13	20	25	20	21	60	120	—	120	—	
46	Tekielska Julia, b. dozorczyni	—	—	—	—	145	92	—	—	145	92	146	—	
47	Moskalik Andrzej, b. maszynista	360	—	79	20	151	20	129	60	720	—	720	—	
48	Wicherek Maryanna, b. posługaczka (zmarła)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	120	
49	Bachut Tekla, b. posługaczka	192	—	—	—	—	—	—	—	192	—	192	—	
50	Major Anna, b. praczka (zmarła)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168	168	
50*a*	Stroińska Stefania, córka b. aptekarza	50	—	33	—	63	—	54	—	200		200	—	
	Do przeniesienia	912	—	180	40	490	32	295	20	1.877	92	2.166	288	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K
IV.	Z przeniesienia . .	912 —	180 40	490 32	295 20	1.877 92	2.166	288
50*b*	Głowacka Marya, wdowa po dyetaryuszu (zmarła) . . .	— —	— —	— —	— —	— —	200	200
50*c*	Suchoń Aniela, wdowa po odźwier.	150 —	33 —	63 —	54 —	300 —	300	—
50*d*	Kudłek Elżbieta wdowa po posługaczu	60 —	13 20	25 20	21 60	120 —	120	—
50*e*	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	— —	100 —	— —	— —	100 —	100	—
50*f*	Tyrała Paulina, b. posługaczka	60 —	13 20	25 20	21 60	120 —	120	—
50*g*	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu	99 92	22 —	42 —	36 —	199 92	200	—
50*h*	Rakoczy Karolina, wdowa po odźw.	300 —	— —	— —	— —	300 —	300	—
50*i*	Stępniowski Wojciech, b. piekarz	41 66	9 16	17 49	14 99	83 30	—	*83*
	Suma rubryki IV. .	1.623 58	370 96	663 21	443 39	3.101 14	3.506	*83* / 488
	Do poz. 48, 50 i 50b). Nie było żadnych wydatków, gdyż obdarzeni zaopatrzeniem pomierali.							—405
	„ „ *50i). Nowo przyznane zaopatrzenie* b. piekarza.							
V. 51	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	1.400 —	— —	— —	— —	1 400 —	100	*+1.300*
	Do poz. 51. Wydatek większy z powodu przyznania odprawy wdowie po prymaryuszu na podstawie statutu emerytalnego.							
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**							
52	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych	1.500 —	256 —	546 —	468 —	2.600 —	2 600	—
53	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich	1.800 —	396 —	756 —	648 —	3.600 —	3.600	—
	Suma rubryki VI. .	3.100 —	682 —	1.302 —	1.116 —	6.200 —	6.200	—
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
54	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki . .	59.423 60	14.555 73	22.251 04	26.476 81	122.707 18	114 000	*8.707*
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:							
	α) Płaca . . . 800 K. — g.							
	β) Wikt . . . 2.178 „ 55 „							
	γ) Pranie bielizny 113 „ 20 „	1.602 47	327 64	625 50	536 14	3.091 75	3 064	*28*
	c) Służba kuchenna i magazynowa:							
	α) Płaca . . 1.704 K. — g.							
	β) Wikt . . . 2.641 „ 56 „							
	γ) Gratyfikacye . 100 „ — „							
	δ) Kaftany i czepki 110 . — „	2.277 79	501 11	956 66	820 —	4.555 56	4 444	*112*
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	1.250 —	275 —	525 —	450 —	2.500 —	2.500	—
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne .	296 15	65 15	124 39	106 62	592 31	600	*8*
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami	5.658 —	1.372 88	2.403 13	3.304 68	12.738 69	11.600	*1.139*
	g) Wino dla chorych . . .	2.610 61	434 82	215 88	1.083 32	4.344 63	4.600	*255*
55	Wikt I. kl. z pieczywem i winem lekarza dyżurnego . . .	260 24	125 82	240 19	205 88	832 13	800	*32*
56	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	7.465 02	1.642 30	3.135 30	3.687 40	14.930 02	15.300	370 / *633*
	Do przeniesienia . .	80.843 88	19.300 45	30.477 09	35.670 85	166.292 27	156.908	*10.018*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (większe)
		Wydatki w roku 1904.											
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	K.
VII.	Z przeniesienia . .	80.843	88	19.300	45	30.477	09	35.670	85	166.292	27	156.900	633
57	Oświetlenie:												*10.018*
	a) Koszt gazu . . 7.497 K. 80 g.												
	b) Nafta, świece itp. 2.579 „ 84 „	5.038	82	1.108	54	2.116	30	1.813	98	10.077	64	8.900	*1.178*
58	Sprzęty gospodarcze	2.276	39	395	20	754	48	701	50	4.127	57	4.300	173
59	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.	592	61	130	37	248	89	213	34	1.185	21	1.200	15
60	Utrzymanie ogrodów:												
	a) warzywnego	713	35	145	78	—	—	—	—	859	13	1.600	741
	b) spacerowego	138	17	57	04	108	90	93	34	397	45	400	3
	c) płaca ogrodnika	420	—	92	40	176	40	151	20	840	—	840	—
61	Utrzymanie pralni:												
	a) Opał, praczki, mydło i t. p. . . . 9.526·98 K.												
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:												
	α) Płaca 320·— K.												
	β) Wikt . 871·42 „												
	γ) Pranie 45·28 „ 1.236·70 „												
	c) Pranie bielizny służby 800·— „	5.781	85	1.272	—	2.428	37	2.081	46	11.563	68	12.626	1.062
62	Bielizna, pościel i odzież:												
	a) Zakupno i naprawa 16.000·16 K.												
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:												
	α) Płaca 320·— K.												
	β) Wikt . 871·42 „												
	γ) Pranie 45·28 „ 1.236·70 „												
	c) Utrzymanie 2 szwaczek:												
	α) Płaca 360·— K.												
	β) Wikt . 480·11 „ 840·11 „	9.061	13	1.983	49	3.786	65	3.245	70	18.076	97	18.046	*31*
63	Słoma do sienników	402	18	88	48	168	92	144	79	804	37	1.000	196
64	Opłata za wodę z wodociągów miejsk.	658	47	144	86	276	55	237	05	1.316	93	1.000	*317*
	Suma rubryki VII. .	105.926	85	24.718	61	40.542	55	44.353	21	215.541	22	206.820	*11.544* 2.823
													+8.721

Do poz. 54 a) *Wydatek większy* z powodu wyższych cen artykułów żywności i większej ilości dni leczenia. Wydatek samego mięsa wołowego i cielęcego przy konsumcyi 48.972 kg. był większym o 7.494 K. aniżeli w r. 1903. W r. 1903 było dni leczenia 265.020, zaś w r. 1904 266.707, zatem więcej o 1.687 dni. Z przekroczonej kwoty 8.707 K. przypada od c. k. Rządu do zwrotu tytułem nadwyżek klinicznych kwota 1.242 K. 30 g.

„ „ *54 b*) β), *54 c*) β), *55*, *62 b*) β) *i c*) β). *Wydatki większe* z powodu droższego wiktu.

„ „ *54 e*). *Wydatek mniejszy* nieznacznie, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.

„ „ *54 f*). *Wydatek większy* z powodu wyższych cen mąki.

„ „ *54 g*). *Wydatek mniejszy* z powodu oszczędniejszej ordynacyi.

„ „ *56*. *Wydatek mniejszy*, gdyż z powodu łagodniejszej zimy spotrzebowano mniej węgla.

„ „ *57*. *Wydatek większy* z powodu większej konsumcyi gazu, gdyż niektóre płomienie naftowe zamieniono na gazowe i wskutek wydawania leków c. k. klinikom apteka więcej spotrzebowuje gazu, za zwrotem od c. k. Rządu.

„ „ *58*. *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *59*. *Wydatek mniejszy*, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.

„ „ *60 a*). *Wydatek mniejszy*, gdyż wskutek dokonanych w latach ubiegłych melioracyj, obecnie ogród wymaga mniejszych wkładów.

„ „ *61*. *Wydatek ogółem mniejszy* z powodu oszczędniejszego używania mydła i sody, tudzież niższej ceny mydła.

„ „ *62*. *Wydatek większy* z powodu jak pod poz. 54 *b*) β).

„ „ *63*. *Wydatek mniejszy*, ponieważ cena słomy była niższą, niżeli w r. 1903.

„ „ *64*. *Wydatek większy* wskutek zwiększonego zapotrzebowania wody.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) większe (+)
		Wydatki w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
VIII.	**Koszta sanitarne.**							
65	Lekarstwa	9.423 76	1.616 91	2.595 65	828 62	14.464 94	10.000	*4.465*
66	Utrzymanie apteki:							
	a) Opał . . . . 250·— K.							
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:							
	α) Płaca 320·— K.							
	β) Wikt 871·42 „							
	γ) Pranie 45·28 „ 1.236·70 „							
	c) 2 laborantki:							
	α) Płaca 300·— K.							
	β) Wikt 480·10 „ 780 „ 10 „	1.156 04	244 37	466 53	399 87	2.266 80	2 224	*42*
67	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	100 —	— —	100 —	— —	200 —	200	—
68	Potrzeby sanitarne:							
	{ 1. zwyczajne . .	25.353 14	4.881 30	3.903 90	1.309 15	35.147 49	25.000	*10.447*
	{ 2. **nadzwyczajne**:							
	a) nowy sterylizator 1.280·— K.							
	b) nowy stół operacyjny 420·— „ 1.700 K.	— —	— —	— —	— —	— —	—	—
69	Przybory opatrunkowe . . .	754 20	— —	— —	— —	754 20	500	*254*
70	Instrumenta chirurgiczne . .	1.174 29	346 12	512 30	68 20	2.100 91	2.400	*299*
71	Koszta pogrzebowe	162 31	35 71	68 17	58 43	324 62	400	*75*
	Suma rubryki VIII.	38.123 74	7.124 41	7.646 54	2.664 27	55.558 96	40.724	*15.209* *374*
								+14.835

Do poz. 65. Wydatek większy wskutek większej ilości dni leczenia i zapisywanych przez lekarzy droższych lecz skuteczniejszych leków. Przekroczona kwota 4.465 K. znajduje częściowe pokrycie w rubr. V. doch. „Zwrotów od c. k. Skarbu", a mianowicie za c. k. szkołę położnych 245 K. 99 g., za c. k. klinikę syfilityczną 738 K. 56 g., za inne kliniki 2.313 K. 40 g. — razem 3.297 K. 95 g., zatem właściwe przekroczenie ogranicza się do kwoty 1.167 K.

„ „ *66. Wydatek ogółem większy* wskutek droższego wiktu Sióstr miłosierdzia i laborantek.

„ „ *68 a). Wydatek większy* wskutek rosnących z postępem wiedzy wymogów co do potrzeb desinfekcyjnych i środków aseptycznych. Przekroczona kwota 10.447 K. znajduje częściowe pokrycie w rubr. V. doch., a mianowicie: za c. k. szkołę położnych 1.568 K 04 g., za klinikę syfilityczną 279 K. 67 g., za inne kliniki 3.517 K. 12 g. — razem 5.364 K. 83 g., zatem właściwe przekroczenie ograniczy się do kwoty 5.082 K.

„ „ *68 b*). Zakupiono nowy sterylizator za kwotę 1.280 K., tudzież nowy stół operacyjny za kwotę 420 K., preliminowane w budżecie na r. 1903 i jako w tymże roku nie spotrzebowane przeniesiono na rok 1904.

„ „ *69. Wydatek większy* wskutek większej ilości dokonanych operacyj.

„ „ *70. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *71. Wydatek mniejszy* zależny od śmiertelności.

IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
72	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne i t. p. .	1 216 68	267 89	511 43	438 36	2.434 36	2.400	*+34*

Do poz. 72. Wydatek większy z powodu znaczniejszych kosztów insercyjnych za ogłoszenia licytacyi na dostawę przeważnej części artykułów zapotrzebowanych przez szpital.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe.
		Wydatki w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
X.	**Koszta kapliczne.**							
73	*a*) Utrzymanie kościoła 500·— K. *b*) 1 posługaczka: *α*) płaca . 144·— K. *β*) wikt . 240·04 „ 384·04 „	442 02	97 24	185 65	159 13	884 04	874	+10
	Do poz. 73 b). *Wydatek większy* z powodu nieco droższego wiktu.							
XI	**Utrzymanie budynków.**							
74	Konserwacye i reparacye: 1. zwyczajne . . .	5.839 40	493 80	942 70	808 04	8.083 94	8.000	84
	2. nadzwyczajne:							
	a) posadzka deszczułkowa w aptece . . . . . 1000 k.							
	b) na wymianę rur wodociągowych, reperacyę wanien miedzianych, rekonstrukcye wychodków i urządzenie wentylatorów	**2.000** —	**440** —	**840** —	**720** —	**4.000** —	**4.000**	—
	c) na zakupno dwóch nowych kotłów i bulierów	**5.000** —	**1.100** —	**2.100** —	**1.800** —	**10.000** —	**10.000**	—
	d) na adaptacyę oddziału położniczo-ginekologicznego . .	— —	**1.525 82**	— —	— —	**1.525 82**	**1.500**	26
	e) Odbudowa zgorzałych budynków i wystawienie obory w Tropiszowie	**20.500** —	— —	— —	— —	**20.500** —	—	*20.500*
	f) budowa pawilonu izolacyjnego	**11.980 08**	— —	— —	— —	**11.980 08**	—	*11.980*
75	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	435 78	95 87	183 02	156 88	871 55	1.000	128
76	Asekuracya budynków i ruchomości	302 74	66 60	127 15	108 98	605 47	1.000	395
77	Czyszczenie kominów . . .	565 —	124 30	237 30	203 40	1.130 —	1.200	70
78	Wynagrodzenie za czynności techniczne	491 50	108 13	206 43	176 94	983 —	1.200	217
	Razem { 1. zwyczajne .	7.634 42	888 70	1.696 60	1.454 24	11.673 96	12.400	84 810
	Razem { **2. nadzwyczajne**	**39.480 08**	**3.065 82**	**2.940** —	**2.520** —	**48.005 90**	**15.500**	*32.506*
	Suma rubryki XI. .	47.114 50	3.954 52	4.636 60	3.974 24	59.679 86	27.900	*32.590* 810 *+31.780*

Do poz. 74 ust. 1). *Wydatek większy* nieznacznie, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.
„ „ 74 „ 2) *a*). Ułożono nową posadzkę deszczułkową w aptece kosztem 1.000 K. preliminowanych w budżecie na r. 1903, i jako w tymże roku nie wydanych — przeniesionych na r. 1904.
„ „ 74 *ust. 2) d*). *Wydatek większy* nieznacznie, nie dający się naprzód dokładnie obliczyć.
„ „ 74 „ 2) *e*) i *f*). *Wydatki nieprelimino wane* znajdują częściowe pokrycie w rubr. VI. doch. poz. 20 w pożyczce z majątku zarodowego w myśl uchwały wys. Sejmu z 4. lipca 1902 l. 1209 jak to wyjaśniono przy rubr. I. doch. do poz. 1. Reszta kosztów budowy pokrytą zostanie dalszą pożyczką z majątku zarodowego po zamknięciu wszystkich rachunków budowy przy ułożeniu dotyczącego planu umorzenia.
„ „ 75. *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
„ „ 76. *Wydatek mniejszy* odpowiedni wyższemu procentowi zwrotu premii za r. 1903.
„ „ 77. *Wydatek mniejszy* na podstawie kontraktu z majstrem kominiarskim.
„ „ 78. *Wydatek mniejszy* stosownie do ugodzonych wynagrodzeń za czynności techniczne.

XII.	**Podatki i daniny.**							
79	*a*) z gruntów i realności szpitalnych	155 65	— —	— —	— —	155 65	210	54
	b) z dóbr w Prądniku czerwonym	1.241 37	— —	— —	— —	1.241 37	1.614	373
	c) ekwiwalent	862 04	— —	— —	— —	862 04	862	—
	Suma rubryki XII. .	2.259 06	— —	— —	— —	2.259 06	2.686	—427

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą przelimino-waną uwzględnia się wydatki mniejsze wydatki większe
		Wydatki w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
	Do poz. 79 a) i b). Wydatki mniejsze na podstawie wymiaru c. k. Administracyi podatków.							
XIII	**Rozmaite.**							
80	Utrzymanie biblioteki lekarskiej .	200 02	44 —	84 01	72 —	400 03	400	—
81	Książki i czasopisma dla chorych .	119 30	26 24	50 10	42 94	238 58	250	12
82	Przypadkowe:							
	a) ubezpieczenie służby od wypadków	68 13	14 99	28 62	24 53	136 27	120	*16*
	b) 19 i 20 rata amortyzacyjna od pożyczki na osuszenie gruntów w Tropiszowie	685 72	— —	— —	— —	685 72	686	—
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy . .	289 50	267 43	121 59	104 22	782 74	800	17
	d) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	2.298 10	118 90	227 —	194 57	2.838 57	1.300	*1.538*
								1.555
	Suma rubryki XIII.	3.660 77	471 56	511 32	438 26	5.081 91	3.556	29
								+*1.526*

Do poz. 81. Wydatek mniejszy z powodu większego zapasu książek

„ „ *82 a). Wydatek większy* odpowiedni do ilości osób podlegających na mocy ustawy ubezpieczeń do wysokości ich poborów.

„ „ *82 c). Wydatek mniejszy,* zależny od ilości chorych i urlopowanych urzędników.

„ „ *82 d). Wydatek większy* z powodu wykonania różnych nieprzeliminowanych adaptacyjnych robót w aptece szpitalnej celem dostarczania c. k. klinikom leków i potrzeb sanitarnych za przyznany ryczałt od c. k. Rządu.

XIV.	**Zapomogi dla położnic.**							
83	Dla położnic opuszczających wraz z dziećiem bezpłatny oddział położnic	— —	5.940 —	— —	— —	5.940 —	6.300	—360
	Do poz 83. Wydatek mniejszy odpowiedni do ilości położnic, które się poddały badaniom klinicznym.							
XV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**							
84	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	— —	1.380 90	— —	— —	1.380 90	1.200	+ *181*
	Do poz. 84. Wydatek większy z powodu większej ilości karmionych przez mamki dzieci.							
XVI	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Lobzowie.**							
85	Utrzymanie mamek i dzieci ssących: *a)* w szpitalu św. Ludwika . . . K. 9.216·22 *b)* u Sióstr Miłosierdzia w Lobzowie „ 7.543·80	— —	16.760 02	— —	— —	16.760 02	14.600	*2.160*
86	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika	32.000 —	— —	— —	— —	32.000 —	32.000	—
	Suma rubryki XVI .	32.000 —	16.760 02	— —	— —	48.760 02	46.600	+*2.160*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe
		Wydatki w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
	Do poz. 85 a) i b). Wydatki większe z powodu większej ilości karmionych dzieci.							
XVII.	**Zapisy.**							
87	Szembeka na odprawianie Mszy św.	75 —	— —	— —	— —	75 —	76	—
88	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	58 —	— —	— —	— —	58 —	58	—
89	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy sw.	81 —	— —	— —	— —	81 —	80	—
	Suma rubryki XVII.	214 —	— —	— —	— —	214 —	214	—
XVIII. 90	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . .	— —	— —	— —	— —	— —	100	—100
	Do poz. 90. Nie było z tego tytułu żadnego wydatku.							
XIX.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**							
91	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr	85 46	— —	— —	— —	85 46	200	—115
	Do poz. 91. Wydatek mniejszy, gdyż nie zachodziła potrzeba częstych podróży komisyjnych z tego tytułu.							
92	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu** . . .	— —	— —	12.172 55	1.690 43	13.862 98	28.641	—14.778
	Do poz. 92. Wydatek mniejszy w miarę przewyżki dochodów.							

Dochody # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze (—) lub większe (+)
		Dochody w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K
	Dochody.							
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**							
1	Od efektów	13.491 27	1.752 48	133 —	— —	15.376 75	18.011	2.634
2	Od kapitałów:							
	a) 4½% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 399.318 K. 56 g. . .	17.798 54	998 14	— —	— —	18.796 68	18.796	—
	b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu (w król. polskiem)	— —	— —	— —	— —	— —	19	19
3	Od fundacyj	2.246 54	— —	287 —	268 94	2.802 48	2.805	2
	Suma rubryki I. .	33.536 35	2.750 62	420 —	268 94	36.975 91	39.631	—2.655

Do poz. 1. Dochód mniejszy odpowiedni do zmniejszonego stanu efektów, ponieważ za ekwiwalenta wylosowanych w ciągu roku efektów, nie nabywano innych, lecz użyto je jako pożyczkę z majątku zarodowego na dalsze częściowe pokrycie kosztów budowy domu izolacyjnego i odbudowy budynków gospodarskich w Tropiszowie.

„ „ *2 b*). *Nie było żadnego dochodu*, gdyż kahał żydowski odmawia zapłaty tak odsetek, jak i kapitału, a gdy doradca prawny dla wątpliwego wyniku nie uważał za wskazane, dochodzić pretensyi w drodze procesu, przeto tak kapitał wykazywany w majątku zarodowym jak również i odsetki jako nieściągalne odpisano. (LW. 55.891. | 1904).

II.	**Dochody z dóbr i realności.**							
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów	9.064 76	— —	— —	— —	9.064 76	9.118	53
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	8.433 26	— —	— —	— —	8.433 26	8.336	97
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej . . .	100 —	— —	— —	— —	100 —	100	—
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilistycznej i ryczałt za opał i oświetlenie . .	2·400 —	— —	— —	— —	2.400 —	1.600	800
8	Za mieszkanie z opałem asystenta przy szkole położnych . . .	240 —	— —	— —	— —	240 —	240	—
9	Dochód z ogrodów szpitalnych .	4.030 78	806 17	— —	— —	4.836 95	4.200	637
10	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz	140 93	2 97	1 22	4 88	150 —	150	—
11	Czynsz od c. i k. Skarbu wojsk. za grunt na drogę w Prądniku czerwonym	32 41	— —	— —	— —	32 41	32	—
12	Ryczałt od c. k. Rządu za oświetlenie c. k. szkoły położnic .	— —	70 —	— —	— —	70 —	70	—
	Suma rubryki II. .	24.442 14	879 14	1 22	4 88	25.327 38	23.846	1.534 53
								+ 1.481

Do poz. 4. Dochód mniejszy z powodu niższego kursu rubli.

„ „ *5. Dochód większy*, ponieważ zobowiązano dzierżawców do płacenia prócz kontraktowej raty dzierżawnej nadto 4% od kwoty 2.440 K. którą wydano na odbudowę zgorzałych budynków ponad otrzymane wynagrodzenie asekuracyjne.

„ „ *7. Dochód większy*, gdyż c. k. Rząd uiścił zaległy czynsz za II. półrocze 1903.

„ „ *9. Dochód większy*, wskutek poczynionych melioracyj, i korzystniejszego zbioru jarzyn i warzyw.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną otrzymują się dochody mniejsze (więcej)
		Dochody w roku 1904.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**							
13	Od funduszu krajowego galic.	231.483 28	55.047 88	73.152 34	66.013 60	395.697 10	373.000	22.697
14	Od samopłacących	24.097 62	4.489 80	7.760 60	20.304 99	56.653 01	55.000	1.653
15	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	14.890 18	886 68	7.910 26	789 20	24.476 32	31.000	6.524
	Suma rubryki III.	240.471 08	60.424 36	88.823 20	87.107 79	476.826 43	459.000	24.350 / 6.524
	Do poz. 13. Dochód większy z powodu większej ilości leczonych ubogich chorych							+17.826
	Do poz. 14 i 15. Dochód w ogóle mniejszy zależny od ilości leczonych chorych samopłacących i obcokrajowców.							
IV. 16	**Dochody rozmaite**	511 83	166 40	317 66	272 28	1.267 67	600	668
17	Do tego: Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	968 75	— —	— —	— —	968 75	1.200	231
	Suma rubryki IV.	1.480 08	166 10	317 66	272 28	2.236 42	1.800	668 / 231
	Do poz. 16. Dochód większy uzyskany ze sprzedaży większej ilości wydzielonych z użytku przedmiotów za kwotę 1.248 K 79 h							+437
	Do poz. 17. Dochód mniejszy wskutek niespłacenia reszty zaliczek zmarłego dozorcy domu Franciszka Sołgi i wydalonego woźnego Gierg ela Józefa.							
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**							
18	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych	— —	2.000 —	— —	— —	2.000 —	2.000	—
19	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice syfilitycznej	— —	— —	7.800 —	— —	7.800 —	2.500	5.300
	Suma rubryki V.	— —	2.000 —	7.800 —	— —	9.800 —	4.500	+5.300
	Do poz. 19. Dochód większy ponieważ c. k. Skarb prócz zaliczki na rachunek nadwyżki r. 1904 w kwocie 2.500 K uiścił część zaległej należytości z lat ubiegłych w kwocie 5.300 K.							
20	**Pożyczka z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego i odbudowę budynków gospodarskich w Tropiszowie**	15.214 40	— —	— —	— —	15.214 40	—	+15.214
	Do poz. 20. Dochód niepreliminowany stanowi pożyczkę z majątku zarodowego szpitala na częściowe pokrycie kosztów budowy pawilonu izolacyjnego i budynków gospodarczych w Tropiszowie (Vide: wyjaśnienie do poz. 74 ust. 2) e) i f) wyd.).							
21	**Dotacya z funduszu krajowego**	15.083 22	11.194 13	— —	— —	26.277 35	19.256	+7.022
	Do poz. 21. Dochód większy z powodu niekorzystnych wyników zamknięcia, jak to przy poszczególnych rubrykach uzasadniono.							

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki	poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A) Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	22	Zaliczki na płace	367	50	1.595	50	—	—	—	—
XIII		**Rozmaite.**								
	82d	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	367	72	—	—	—	—	—	—
XIV	83	Zapomogi dla położnic . . .	—	—	12	—	—	—	—	—
		Suma A. .	735	22	1.607	50	—	—	—	—
		B) Dochody.								
III		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	14	Od samopłacących	167	84	13	86	—	—	—	—
	15	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	381	84	273	06	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	52.540	36	106.683	42	—	—	—	—
IV.	16	**Dochody rozmaite**	41	46	—	—	—	—	—	—
V.		**Zwroty od c. k. Skarbu państwa.**								
	18	Zwrot nadwyżki za leczenie chorych ponad normę szpitalną w c. k. szkole położnych . .	—	—	2.447	71	—	—	—	—
	19	Zwrot nadwyżki za leczenie chorych po nad normę szpitalną w c. k. klinice syfilitycznej .	314	72	2 840	71	—	—	—	—
	19a	Zwrot 1) za leki dla c. k. klinik . . . K 2.365·96 2) za potrzeby sanitarne dla c. k. klinik . . . „ 3.517·12 3) części wydatku na personal apteczny . . „ 758 11 4) części wydatku za opał apteki . „ 29·46 5) ryczałt na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki . „ 4.000·—	—	—	10.670	65	—	—	—	—
		Suma B. .	53.446	22	122.929	41	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. .	735	22	1.607	50	—	—	—	—
		Razem .	54.181	44	124.536	91	—	—	—	—
		Ogółem .	178.718	35	—	—	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego .	—	—	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje **czysty stan czynny** .	178.718	35	—	—	—	—	—	—

L. W. 34.763 ex 1905.

V.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

L. W. 50.284 ex 1905.

Zamknięcie rachunków wydatków sporządził Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem i chwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.	1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, dodatki na mieszkanie i wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe	10,642.799	70	10,348.600	*294.200*
II.	8—11	Remuneracye, zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne i kursa rolnicze . . .	116.200	—	116.200	—
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . .	20.034	60	15.000	*5.034*
IV.	13—16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya z powodu opróżnionych posad, emerytury dla tracących posady wskutek reorganizacyi i dary z łaski . . .	51.614	33	82.052	30.438
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół: *a*) zwyczajne . . . . 200.000 K *b*) **nadzwyczajne . . . 200.000 K**	400.000	—	400.000	—
VI.	18—21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	311.387	76	330.028	18.640
VII.	22	Przybory naukowe i do nauki ślöjdu . .	50.000	—	50.000	—
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	10.000	—	10.000	—
IX.	24	Na konferencye okręgowe	95.499	82	90.000	*5.500*
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich	200.000	—	200.000	—
XI.	26	Rozmaite wydatki	24.600	—	24.600	—
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	55.736	—	55.736	—
						+ 304.734 — 49.078
		Suma wydatków . .	11,977.872	21	11.722.216	*+255.656*
		Do tego:				
		Przebieżne wydatki	277.9.9	56	—	*+277.929*
		Ogółem . . .	12,255.801	77	11,722.216	*+533.585*

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Dochody w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	72.509	27	69.378	*3.131*
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw .	43.394	89	43.490	95
III.	16—26	Dodatki	2,864.700	44	3,072.704	208.004
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . .	5.670	—	5.670	—
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	195.007	23	140.000	*55.007*
VII.	30	Rozmaite wpływy	236.191	86	—	*236.192*
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . .	109.885	92	109.886	—
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych . .	1.106	52	150	*957*
						+ *295.287*
						— 208.099
		Suma dochodów własnych	3,538.466	13	3,441.278	+ *87.188*
—	32 a)	Dotacya z funduszu krajowego	8,727.335	64	8,280.938	+ *446.397*
		Ogółem . . .	12,255.801	77	11,722.216	+ *533.585*

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych:				
		a) pobory wypłacone w gotówce . . 7,128.058 K. 65 h.				
		b) wliczone do poborów dochody z gruntów szkolnych i dochody w naturze . . 42.000 „ — „				
		c) zapłacone podatki od gruntów pod *b*) wymienionych . . 5.062 „ 97 „				
		Razem . .	7,175 121	62	7,019.900	*155.222*
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli etatowych .	1,786.433	19	1,731.800	*54.633*
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	470.849	89	416.900	*53.950*
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	115.312	82	130.000	14.687
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	777.672	64	750.000	*27.673*
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	232.976	94	230.000	*2.977*
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	84.432	60	70.000	*14.432*
						+ *308.887*
						— 14.687
		Suma rubryki I. .	10,642.799	70	10,348,600	+ *294.200*

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
II.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	8	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli .	44 000	—	44.000	—
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa: 1) na kursa wakacyjne dla nauczycieli nieukwalifikowanych . . 10.800 K 2) na kursa rolnicze i sadownicze, tudzież pszczelnicze i uprawy tytoniu dla nauczycieli szkół wiejskich . . 14.000 „ Razem . .	24.800	—	24.800	—
	10	Na kursa nauki zręczności dla nauczycieli dla nauki slöjdu drzewnego, tudzież koszykarstwa i kartoniarstwa	6.400	—	6.400	—
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych. .	41.000	—	41.000	—
		Suma rubryki II. .	116.200	—	116.200	—
III.	12	**Na koszta podróży i dyety dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	20.034	60	15.000	+ *5.034*
IV.		**Dodatki i dary z łaski.**				
	13	Dodatek stały do krajowego funduszu szkolnego emerytalnego	25.599	84	25.600	—
	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich	—	—	33.952	33.952
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół, **nadzwyczajne**	8.716	45	5.000	*3.716*
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to: *a*) stałe . . . 11.003 K 04 h. *b*) jednorazowe . . 6.295 „ — „ Razem . .	17.298	04	17.500	202
						— 34.154
						+ *3.716*
		Suma rubryki IV. .	51.614	33	82.052	— 30.438

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół:** zwyczajne . . . . 200.000 K. **nadzwyczajne . . . 200.000 „**	400.000	—	400.000	—
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . .**	141.614	13	150.000	8.386
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	62	25	1.200	1.138
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .	147.324	92	148.828	1.503
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	22.386	46	30.000	7.613
		Suma rubryki VI. . .	311.387	76	330.028	18.640
VII.	22	**Na przybory naukowe:** *a*) ogólnej natury . . . 36.000 K. *b*) dla nauk praktycznych, a to: Na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych i ogrodów szkolnych, tudzież na zakupno warstatów i narzędzi do slöjdu i na urządzenie pracowni koszykarstwa, dla robót kartonowych i gospodarstwa kobiecego . . . . 14.000 K. Razem. .	50.000	—	50.000	—

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	10.000	—	10.000	—
IX.	24	**Na konferencye okręgowe**	95.499	82	90.000	*5.500*
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich** . . .	200.000	—	200.000	—
XI.	26	**Na rozmaite wydatki, a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . . 3.000 K.				
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych . . 3.600 „				
		c) na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 6.000 „				
		d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . 12.000 „				
		Razem . . .	24.600	—	24.600	—
XII.	27	**Zasiłek dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	6.000	—	6.000	—
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	3.000	—	3.000	—
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek ob. łac. w Przemyślu	6.336	—	6.336	—
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	1.600	—	1.600	—
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie	5.000	—	5.000	—
		Do przeniesienia . .	21.936	—	21.936	—

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia . .	21.936	—	21.936	—
		f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	1.500	—	1.500	—
		g) dla szk. żeńsk. Augustyanek w Krakowie	2.000	—	2.000	—
		h) dla szkoły żeńskiej w Stryju, utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	1.000	—	1.000	—
		i) dla szkoły izraelickiej w Brodach . .	12.000	—	12.000	—
		k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	1.000	—	1.000	—
		l) dla szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie . .	600	—	600	—
		m) dla szkoły sióstr Miłosierdzia w Rozdole	1.800	—	1.800	—
		n) dla szkoły sióstr Felicyanek w Besku .	400	—	400	—
		o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu. .	3.000	—	3.000	—
		p) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	600	—	600	—
		r) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4 klas. szkoły utrzymywanej przez SS. Felicyanki . . .	500	—	500	—
		s) dla szkoły w Bełzie, utrzymywanej przez SS. Felicyanki	600	—	600	—
		t) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych. . . .	2.000	—	2.000	—
		u) dla PP. Sakramentek we Lwowie na restauracyę budynku mieszczącego szkołę wydziałową żeńską	6.000	—	6.000	—
		w) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie	800	—	800	—
		Suma rubryki XII. **Nadzwyczajne** . .	55.736	—	55.736	—

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904 K.	Wydatki w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Przebieżne wydatki.				
		a) nadebrane płace nauczycieli etatowych . . 95.408 K 37 g.				
		b) nadebrane wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych 30.916 „ 49 „				
		c) nadebrane płace nauczycieli religii . . . 6.197 „ 87 „				
		d) nadebrane remuneracye za godziny nadobowiązkowe . . . . — „ 10 „				
		e) nadebrane wynagrodzenie substytucyjne . . . 918 „ 32 „				
		f) nadebrane zasiłki na utrzymanie szkół . . 533 „ 83 „				
		g) nadebrane ryczałty na drobne potrzeby szkół . 1.105 „ — „				
		h) zwroty nadpłaconych prestacyj . . . . 66.533 „ 31 „				
		i) zwroty nadpłaconych 3% dodatków do podatków 31.559 „ 02 „				
		k) zwroty nadpłaconych taks od spadków . . . 12.271 „ 19 „				
		l) odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół . . . 333 „ 10 „				
		m) mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych . 32.152 „ 96 „				
		Razem . .	277.929	56	—	*277.929*

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. *Pozycya 1.* Wydatek większy o . . . . . 155.222 K.
z powodu, że była możność obsadzenia większej liczby posad nauczycieli etatowych niż preliminarzem przewidziano, skutkiem czego zmniejszyło się preliminowane 10% interkalare.
Celem uniknięcia przekroczenia na przyszłość obniżono już w budżecie na rok 1905 to interkalare tylko do 8%.

Pozycya 2. Wydatek większy o . . . . . 54.633 K.
z powodu, że wskutek znacznego zwiększenia frekwencyi okazała się konieczność, a wskutek przybytku większej liczby nauczycieli była możność otwarcia większej liczby klas nadetatowych, skutkiem czego zmniejszyło się preliminowane 10% interkalare.

Pozycya 3. Wydatek większy o . . . . . 53.950 K.
z powodu, że była możność obsadzenia większej liczby posad nauczycieli religii, niż preliminarzem przewidziano, skutkiem czego zmniejszyło się preliminowane 20% interkalare.
Celem uniknięcia przekroczenia na przyszłość, obniżono już w budżecie na rok 1905 to interkalare tylko do 12%.

Pozycya 4. Wydatek mniejszy o . . . . . 14.687 K.
wskutek systemizowania stałych posad katechetów zmniejszyła się liczba godzin nauki religii za remuneracyą.

Pozycya 5. Wydatek większy o . . . . . 27.673 K.
z powodu przyznania większej liczby dodatków pięcioletnich.

Pozycya 6. Wydatek większy o . . . . . 2.977 K.
z powodu, że wysokość remuneracyi za godziny nadobowiązkowe podniosła się, skutkiem podwyższenia płac nauczycielskich.

Pozycya 7. Wydatek większy o . . . . . 14.432 K.
z powodu urlopu większej liczby sił nauczycielskich okazała się potrzeba ustanowienia większej liczby ich zastępców.

Do rubryki III. *Pozycya 12.* Wydatek większy o . . . . . 5.034 K.
z powodu przyznania kosztów podróży większej liczbie nauczycieli, niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki IV. *Pozycya 14.* Wydatek mniejszy o . . . . . 33.952 K.
z powodu, że c. k. główna Kasa krajowa przeprowadziła do funduszu szkolnego emerytalnego przypadającą kwotę za rok 1904 z funduszu szkolnego krajowego dopiero w roku 1905.

Pozycya 15. Wydatek większy o . . . . . 3.716 K.
z powodu wypłacenia w roku 1904 zaległości pozostałej z końcem roku 1903.

Pozycya 16. Wydatek mniejszy o . . . . . 202 K.
z powodu niepobrania do końca roku 1904 asygnowanej należytości.

Do rubryki VI. *Pozycya 18.* Wydatek mniejszy o . . . . . 8.386 K.
z powodu niepobrania do końca roku 1904 asygnowanej należytości.

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Pozycya 19. Wydatek mniejszy o . . . . . 1.138 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Pozycya 20. Wydatek mniejszy o . . . . . 1.503 K.
z powodu niepobrania należytości po koniec roku 1904 i opróżnienia posad.

Pozycya 21. Wydatek mniejszy o . . . . . 7.613 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki IX. *Pozycya 24.* Wydatek większy o . . . . . 5.500 K.
z powodu, że w konferencyach wzięła udział większa liczba nauczycieli, skutkiem czego nie mogła wystarczyć uchwalona w budżecie kwota 90.000 K., która w porównaniu z preliminowaną kwotą znacznie obniżoną została.

Do rubryki „Przebieżne wydatki“. Wydatek większy o . . . 277.929 K.
z powodu, że na ten cel nie preliminowano żadnej kwoty, albowiem wydatki kompenzują się z odnośnemi rubrykami przychodów, w których znajdują swe pokrycie, a mianowicie:

pozycya a), b), c), d), e), f), g) i *m)* w ogólnej sumie . . . 167.232 K. 94 g.
w rubryce przychodów VII. poz. 30. „rozmaite wpływy“,

poz. h) w kwocie . . . . . 66.533 K. 31 g.
w rubryce przychodów III. poz. 25. „Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich“,

poz. i) w kwocie . . . . . 31.559 K. 02 g.
w rubryce przychodów III. poz. 26. „3% dodatek okręgowy“,

poz. k) w kwocie . . . . . 12.271 K. 19 g.
w rubryce przychodów VI. poz. 29. „Taksy od spadków“

i *poz. l)* w kwocie . . . . . 333 K. 10 g.
w rubryce przychodów I. poz. 3. „Odsetki od kapitałów“

razem jak wyżej . . . 277.929 K. 56 g.

Wykaz

zaległości pozostałych z końcem grudnia 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości bierne z lat ubiegłych K.	gr.	Zaległości bierne z roku bieżącego K.	gr.
I.	1	Niepobrane płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	9.648	72	—	—
	2	„ wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych	3.391	65	—	—
	3	„ płace etatowych nauczycieli religii . .	2.384	54	—	—
	4	„ remuneracye za udzielanie nauki religii	1.424	38	—	—
	5	„ dodatki pięcioletnie	1.901	95	—	—
	6	„ wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe	1.772	57	—	—
	7	„ wynagrodzenie za zastępstwo nauczycieli	2 263	99	—	—
IV.	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich w roku 1904	33.952	—	—	—
	16	Niepobrane dary z łaski stałe	1.160	03	—	—
VI.	18	„ zasiłki na utrzymanie szkół . . .	10.228	02	—	—
	20	„ ryczałty na drobne potrzeby szkolne .	480	—	—	—
		Ogółem . .	68.607	85	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	Dochody w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		D o c h o d y.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
		A) **Ogólny fundusz szkolny krajowy.**				
	1(a g)	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół	25.775	38	25.776	—
	2	Od 4% listów zastawnych galic. Banku krajowego nominalnej wartości 16.800 K. (własność majątku zarodowego) . .	677	31	672	*5*
		B) **Fundusz poszczególnych szkół ludowych.**				
	3(a-h)	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli	45.190	—	42.257	*2.933*
	4(a-h)	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej	48	54	41	*7*
	5(a-b)	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej	125	04	125	—
	6	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej	—	—	24	24
	7(a-c)	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół . . .	693	—	483	*210*
						+ *3.155*
						— 24
		Suma rubryki I. . .	72.509	27	69.378	+ *3.131*

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	Dochody w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**				
	8	Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . .	—	—	2	2
	9	„ „ w Krukienicach . .	—	—	4	4
	10	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	—	—	10	10
	11	„ „ „ w Pilznie	704	—	704	—
	12	„ „ „ w Skawinie	690	89	446	*245*
	13	Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . . .	—	—	324	324
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000	—
	15	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	32.000	—	32.000	—
						— 340
						+ *245*
		Suma rubryki II. . .	43.394	89	43.490	— 95

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	Dochody w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuja się dochody mniejsze *większe* K.
III.		**Dodatki.**				
	16(a-c)	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne	—	—	28	28
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	—	—	52	52
	18	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	316	05	210	*106*
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łacińsk. w Limanowie zahipotekowana reszta na części dóbr Lipowa	84	—	84	—
	20	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . .	105	—	52	*53*
	21	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28.618 na 2.350 złr. w. a. czyli 4.700 K.	197	40	198	—
	22	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr., czyli 1900 koron	79	80	80	—
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z pożyczki dochodów z majątków zarodowych miast, miasteczek, nareszcie od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli . .	749.539	76	747.000	*2.539*
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych	7.249	78	5.000	*2.250*
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,519.775	43	1,660.000	140.225
	26	3% dodatek okręgowy	587.353	22	660.000	72.647
						— 212.952
						+ *4.948*
		Suma rubryki III. .	2,864.700	44	3,072.704	—208.004

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904 K.	Dochody w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
IV.	27	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	5.670	—	5.670	—
V.	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	29	**Taksy od spadków**	195.007	23	140.000	+ *55.007*
VII.	30	**Rozmaite wpływy**	236.191	86	—	+ *236.192*
VIII.	31	**Dodatek c. k. Skarbu Państwa** . . .	109.885	92	109.886	—
IX.	32	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych** .	1.106	52	150	+ *957*
	32 a)	**Dodatek z funduszu krajowego** . .	8,727.335	64	8,280.938	+ *446.137*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. *Pozycya 2.* Nieznaczna różnica na korzyść budżetu *o 5 K.*

Do rubryki I. *Pozycya 3. (a—h).* Dochód większy o 2.933 K. głównie z następujących powodów:

1) z powodu zakupienia efektów za spłacone w ciągu roku 1904 kapitały na wykupno rozmaitych ciężarów i danin na rzecz funduszu szkolnego krajowego, od których to efektów odsetki nie były preliminowane,

2) z powodu odebrania z c. k. Rady szkolnej krajowej rent państwowych na rzecz szkoły w Zużelu nominalnej wartości 5.600 K., od których zaległe odsetki, pobrane w kwocie 2.127 K. 82 g. nie były preliminowane. Renty te spieniężono a za otrzymany kapitał zakupiono listy zastawne Banku krajowego.

Do rubryki I. *Pozycya 4. (a—h).* Dochód większy o 7 K. z powodu spłaty zaległości.

Pozycya 6. Dochód mniejszy o 24 K. pozostaje w zaległości.

Pozycya 7. (a—c) Dochód większy o 210 K. z powodu spłaty zaległości.

Do rubryki II. *Pozycya 8.* Dochód mniejszy o 2 K.
Pozycya 9. Dochód mniejszy o 4 K.
Pozycya 10. Dochód mniejszy o 10 K.
} dochody te pozostają w zaległości.

Pozycya 12. Dochód większy o 245 K. z powodu spłaty zaległości.

Pozycya 13. Dochód mniejszy o 324 K. pozostaje w zaległości.

Do rubryki III. *Pozycya 16. (a—c),* Dochód mniejszy o 28 K.
Pozycya 17. Dochód mniejszy o 52 K.
} dochody te pozostają w zaległości

Pozycya 18. Dochód większy o 106 K.
Pozycya 20. Dochód większy o 53 K.
} z powodu spłaty zaległości.

Pozycya 23. Dochód większy o 2.539 K. z powodu częściowej spłaty zaległości.

Pozycya 24. Dochód większy o 2.250 K. zależny od mniej lub więcej energicznego ściągania tych zaległości przez c. k. Urzędy podatkowe i z góry dokładnie przewidzieć się nie da.

Pozycya 25. Dochód mniejszy o 140.225 K.
Pozycya 26. Dochód mniejszy o 72.647 K.
} Dochody te zależne są od wysokości przypisu i spłaty podatków państwowych i mogą być preliminowane tylko w przybliżeniu na podstawie podatków roku poprzedniego. Dlatego w tych pozycyach są zawsze znaczniejsze różnice in plus lub minus między wynikłością a budżetem.

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Do rubryki VI. *Pozycya 29.* Dochód większy o 55.007 K. z powodu, że dochód ten nie da się dokładnie naprzód oznaczyć dla braku pozytywnej podstawy.

Do rubryki VII. *Pozycya 30.* Dochód większy o 236.192 K. z powodu, że na ten cel nie nie preliminowano. Są to mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych, zwroty nadebranych płac i ryczałtów przez nauczycieli i inne zwroty correlatywne, tak z roku przedmiotowego, jako też i z lat poprzednich, które wpłynęły dopiero w roku 1904. Część z mylnych zarachowań, uskutecznionych w ostatnich miesiącach roku 1904, będzie przeprowadzoną jako wydatek dopiero w roku 1905.

Do rubryki IX. *Pozycya 32.* Dochód większy o 957 K. z powodu spłaty zaległości.

Pozycya 32. a). Dochód większy o 446.397 K., pobrany od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru większego od budżetu, okazujący zarazem, że ogólny wynik zamknięcia niekorzystniejszy jest od budżetu o tę różnicę.

Wykaz

zaległości czynnych pozostałych z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Zaległości czynne z roku bieżącego K.	g.
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	294	—	626	11
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	5.403	93	417	89
III.	16—26	Dodatki	658.321	77	1,108.840	90
VI.	29	Taksy od spadków	114.951	95	69.389	06
VII.	30	Rozmaite wpływy	63.207	73	208.103	15
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	3.183	—	—	—
		Razem . .	845.362	38	1,337.377	11
		Ogółem . .			2,232.739	49

Wykaz prestacyi szkolnych w ryczałtowej kwocie za rok 1904 zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porządk.	Okręg szkolny	Przypisano				Odpisano		Sprostowana należytość						Uiszczono						Pozostała należytość					
		na zaległość		na bieżące		z zaległości		zaległa		bieżąca		razem		Ogółem		z tego przypada na nadpłatę		z tego przypada na rachunek prestacyi		z zaległości		z bieżącego		razem	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1	Biała	7.431	50	52.277	78	*350*	*64*	7.080	86	52.277	78	59.358	64	47.352	01	*158*	*36*	47.236	61	—	—	12.006	63	12.006	63
2	Bóbrka	590	27	1.170	68	—	—	590	27	1.170	68	1.760	95	1.263	68	*22*	—	1.241	68	—	—	497	27	497	27
3	Bochnia	20.752	17	22.914	48	—	—	20.752	17	22.914	48	43.666	65	22.975	22	*583*	*12*	22.392	10	—	—	20.691	43	20.691	43
4	Bohorodczany	4.038	78	2.654	16	—	—	4.038	78	2.654	16	6.692	94	3.085	57	*29*	—	3.056	57	1.243	41	2.363	96	3.607	37
5	Borszczów	2.228	66	1.535	66	*40*	—	2.188	66	1.535	66	3.724	32	1.729	14	*109*	*50*	1.619	64	717	96	1.277	22	1.995	18
6	Brody	3.273	06	10.576	01	—	—	3.273	06	10.576	01	13.849	07	7.051	51	*594*	*81*	6.456	70	462	52	6.335	04	6.797	56
7	Brzesko	13.949	14	4.913	13	*1.200*	—	12.749	14	4.913	13	27.662	27	5.684	68	*19*	*77*	5.664	91	8.629	78	3.347	81	11.977	59
8	Brzeżany	251	04	4.305	04	—	—	251	04	4.305	04	4.556	08	3.148	—	—	—	3.148	—	191	04	1.217	04	1.408	08
9	Brzozów	4.800	68	3.507	80	*4*	—	4.796	68	3.507	80	8.304	48	1.509	69	—	—	1.509	69	4.016	68	2.778	11	6.794	79
10	Buczacz	14.032	97	4.365	66	—	—	14.032	97	4.365	66	18.398	63	2.982	37	*108*	*78*	2.873	59	11.547	34	3.868	92	15.416	26
11	Chrzanów	1.067	10	5.202	43	*39*	*68*	1.027	42	5.202	43	6.229	85	5.761	99	*402*	*09*	5.359	90	120	—	347	86	467	86
12	Cieszanów	1.149	64	4.072	94	—	—	1.149	64	4.072	94	5.222	58	3.037	83	*43*	*38*	2.994	45	417	22	1.767	53	2.184	75
13	Czortków	1.832	08	2.882	94	—	—	1.832	08	2.882	94	4.715	02	2.276	96	*8*	—	2.268	96	1.543	22	894	84	2.438	06
14	Dąbrowa	856	24	1.821	44	—	—	856	24	1.821	44	2.677	68	1.964	50	*43*	*34*	1.921	16	131	38	581	80	713	18
15	Dobromil	13.755	84	8.562	40	—	—	13.755	84	8.562	40	22.318	24	7.628	74	—	—	7.628	74	—	—	14.689	50	14.689	50
16	Dolina	19.525	—	11.302	98	—	—	19.525	—	11.302	98	30.827	98	13.174	32	*655*	*47*	12.518	85	7.757	36	9.896	30	17.653	66
17	Drohobycz	6.339	88	27.549	21	*16*	*06*	6.323	82	27.549	21	33.873	03	26.656	70	*328*	*70*	26.328	—	550	46	6.665	87	7.216	33
18	Gorlice	5.284	18	11.451	40	*8*	*44*	5.275	74	11.451	40	16.727	14	12.747	92	*75*	*76*	12.672	16	—	—	3.979	22	3.979	22
19	Gródek	28.349	35	17.274	72	—	—	28.349	35	17.274	72	45.624	07	43.806	24	—	—	43.806	24	734	67	1.083	16	1.817	83
20	Grybów	673	81	4.095	28	—	—	673	81	4.095	28	4.769	09	3.104	67	*43*	*82*	3.060	85	—	—	1.664	42	1.664	42
21	Horodenka	2.341	38	475	80	—	—	2.341	38	475	80	2.817	18	2.596	56	*111*	*60*	2.484	98	125	20	95	40	220	60
22	Husiatyn	2.177	03	3.914	23	—	—	2.177	03	3.914	23	6.091	26	4.373	60	*29*	*94*	4.343	66	424	80	1.292	86	1.717	66
23	Jarosław	11.235	76	23.161	01	—	—	10.932	56	23.161	01	34.093	57	21.951	93	*238*	*56*	21.713	37	9.138	24	3.003	40	12.141	64
24	Jasło	11.593	40	13.482	36	*160*	*28*	11.433	12	13.482	36	24.915	48	9.926	06	—	—	9.926	06	3.319	23	11.670	19	14.989	42
25	Jaworów	28.219	24	10.372	02	*5*	*42*	28.213	82	10.372	02	38.585	84	10.196	—	*129*	*80*	10.066	20	18.157	32	10.232	52	28.389	84
26	Kałusz	34.492	22	9.140	86	*10*	—	34.482	22	9.140	86	43.623	08	12.335	60	*59*	*96*	12.275	64	23.219	82	8.067	66	31.287	48
27	Kamionka	9.914	59	9.677	16	—	—	9.914	59	9.677	16	19.591	75	12.633	88	*33*	*98*	12.599	90	1.722	93	5.234	94	6.957	87
28	Kolbuszowa	39	80	1.239	46	*2*	*80*	37	—	1.239	46	1.276	46	1.207	36	—	—	1.207	36	—	—	69	10	69	10
29	Kołomyja	165.670	49	9.933	04	*147.123*	*52*	18.546	97	9.933	04	28.480	01	341	64	—	—	341	64	27.609	33	529	04	28.138	37
30	Kosów	2.655	84	4.190	99	—	—	2.655	84	4.190	99	6.846	83	6.811	99	*1.189*	*22*	5.622	77	—	—	34	84	34	84
31	Kraków	123.669	01	2.232	74	—	—	123.669	01	2.232	74	125.901	75	15.342	98	*10*	—	15.332	98	110.145	90	412	87	110.558	77
32	Krosno	17.408	35	13.551	33	—	—	17.408	35	13.551	33	30.959	68	11.588	98	—	—	11.588	98	5.908	35	13.462	35	19.370	70
33	Limanowa	1.374	48	1.223	98	*123*	*20*	1.251	28	1.223	98	2.475	26	1.343	70	—	—	1.343	70	523	96	607	60	1.131	56
34	Lisko	1.912	06	1.197	55	*1.250*	*48*	661	58	1.197	55	1.859	13	1.234	37	—	—	1.234	37	291	28	333	48	624	76
35	Lwów	1.036	72	3.979	94	—	—	1.036	72	3.979	94	5.016	66	3.591	40	*134*	*97*	3.456	43	47	18	1.378	08	1.425	26
36	Łańcut	6.213	60	2.367	80	*700*	—	5.513	60	2.367	80	7.881	40	3.442	10	—	—	3.442	10	2.121	50	2.317	80	4.439	30
37	Mielec	5.460	34	4.340	46	*603*	*20*	4.857	14	4.340	46	9.197	60	3.451	47	*224*	*70*	3.226	77	3.420	—	2.326	13	5.746	13
38	Mościska	19.133	52	7.247	14	—	—	19.133	52	7.247	14	26.380	66	7.896	47	*85*	*34*	7.811	13	12.002	16	6.482	03	18.484	19
39	Myślenice	3.531	55	7.073	98	—	—	3.531	55	7.073	98	10.605	53	8.402	95	—	*28*	8.402	67	313	40	1.889	18	2.202	58
40	Nadwórna	3.737	05	4.147	04	—	—	3.737	05	4.147	04	7.884	09	2.036	—	*49*	*42*	1.986	58	1.825	05	4.023	04	5.848	09
41	Nisko	329	86	729	49	—	—	329	86	729	49	1.059	35	834	11	*58*	*45*	775	66	—	—	225	24	225	24
42	Nowy Sącz	5.268	28	18.518	82	—	—	5.268	28	18.518	82	23.787	10	12.067	20	*60*	*92*	12.006	28	31	—	11.688	90	11.719	90
43	Nowy Targ	6.308	51	8.411	33	—	—	6.308	51	8.411	33	14.719	84	14.644	78	*22*	*29*	14.622	49	9	43	65	63	75	06
44	Peczeniżyn	62	66	471	42	—	—	62	66	471	42	534	08	483	34	—	—	483	34	—	—	50	74	50	74
45	Pilzno	7	56	2.569	69	—	—	7	56	2.569	69	2.577	25	2.388	03	*19*	*86*	2.368	17	—	—	189	22	189	22
46	Podgórze	2.500	08	10.261	44	—	—	2.500	08	10.261	44	12.761	52	11.458	—	*221*	*92*	11.236	08	—	—	1.303	52	1.303	52
47	Podhajce	1.231	43	1.617	58	*10*	*83*	1.220	60	1.617	58	2.838	18	866	—	*10*	—	856	—	782	60	1.189	58	1.972	18
48	Przemyśl	9.972	24	25.558	92	—	—	9.972	24	25.558	92	35.531	16	25.785	18	*663*	*92*	25.121	26	6.954	72	2.791	26	9.745	98
49	Przemyślany	2.131	31	4.255	06	—	—	2.131	31	4.255	06	6.386	37	3.843	57	*16*	—	3.827	57	225	55	2.317	25	2.542	80
50	Przeworsk	7.714	09	5.665	22	—	—	7.714	09	5.665	22	13.379	31	7.747	38	*5*	—	7.742	38	835	—	4.796	93	5.631	93
51	Rawa	1.545	67	2.173	40	—	—	1.545	67	2.173	40	3.719	07	1.541	33	*253*	*40*	1.287	93	971	67	1.206	07	2.177	74
52	Rohatyn	286	12	839	32	—	—	286	12	839	32	1.125	44	796	44	*12*	*04*	784	40	6	—	323	—	329	—
53	Ropczyce	3.646	30	5.982	84	*500*	—	3.646	30	5.982	84	9.629	14	6.223	31	*68*	*44*	6.154	87	676	89	2.729	44	3.405	83
54	Rudki	195	—	3.953	41	—	—	195	—	3.953	41	4.148	41	3.155	—	—	—	3.155	—	—	—	993	41	993	41
55	Rzeszów	40	—	15.004	72	—	—	40	—	15.004	72	15.044	72	14.984	72	*440*	—	14.544	72	20	—	40	—	60	—
56	Sambor	71.778	68	23.487	84	*45.000*	—	26.778	68	23.487	84	50.266	52	23.538	64	*158*	*96*	23.379	68	4.635	90	22.091	98	26.727	88
57	Sanok	17.895	15	13 914	72	—	—	17.895	15	13.914	72	31.809	87	10.303	31	*56*	—	10.247	31	9.852	72	11.653	84	21.506	56
58	Skałat	110	26	1.318	90	—	—	110	26	1.318	90	1.429	16	1.404	16	*8*	*34*	1.395	82	—	—	25	—	25	—
59	Śniatyn	5.361	82	14.049	47	*1*	—	5.360	82	14.049	47	19.410	29	18.799	41	*113*	—	18.686	41	—	07	610	81	610	88
60	Sokal	20.460	71	20.857	36	—	—	20.460	71	20.857	36	41.318	07	23.228	34	*370*	*16*	22.858	18	1.972	41	16.117	32	18.089	73
61	Stanisławów	23.898	71	24.343	05	*64*	—	23.834	71	24.343	05	48.177	76	27.514	54	*942*	*35*	26.572	19	1.845	02	18.818	20	20.663	22
62	Stare miasto	2.163	47	4.662	10	—	—	2.163	47	4.662	10	6.825	57	1.781	84	*82*	*92*	1.698	92	2.163	47	2.880	26	5.043	73
63	Stryj	10.965	20	33.149	63	—	—	10.965	20	33.149	63	44.114	83	34.496	30	*693*	*26*	33.803	04	229	80	9.388	73	9.618	53
64	Strzyżów	314	77	704	18	—	—	314	77	704	18	1.018	95	1.018	95	—	—	1.018	95	—	—	—	—	—	—
65	Tarnobrzeg	2.175	74	1.639	52	—	—	2.175	74	1.639	52	3.815	26	2.486	35	—	—	2.486	35	8	74	1.320	17	1.328	91
66	Tarnopol	10.080	50	26.115	64	—	—	10.080	50	26.115	64	36.196	14	10.376	92	*198*	*18*	10.178	74	2.721	42	23.097	80	25.819	22
67	Tarnów	13.229	19	25.697	30	*109*	*42*	13.119	77	25.697	30	38.817	07	25.132	74	*157*	*96*	24.974	78	1.358	70	12.325	63	13.684	33
68	Tłumacz	311	38	512	80	—	—	311	38	512	80	824	18	710	36	*30*	—	680	36	7	80	106	02	113	82
69	Trembowla	42.664	39	14.234	34	*322*	*50*	42.341	89	14.234	34	56.576	23	14.612	23	—	—	14.612	23	30.199	69	11.764	31	41.964	—
70	Turka	2.814	02	1.040	—	—	—	2.814	02	1.040	—	3.854	02	174	30	*13*	*30*	161	—	2.662	59	1.017	13	3.679	72
71	Wadowice	3.147	20	13.130	58	*42*	*50*	3.104	70	13.130	58	16.235	28	13.925	93	*17*	*51*	13.908	42	61	96	2.247	39	2.309	35
72	Wieliczka	20.554	10	12.622	52	—	—	20.554	10	12.622	52	33.176	62	13.992	—	*4*	*90*	13.987	10	7.398	74	11.785	88	19.184	62
73	Zaleszczyki	55	36	736	20	*55*	*36*	—	—	736	20	736	20	484	84	*60*	*04*	424	80	—	—	251	36	251	36
74	Zbaraż	1.976	96	3.381	11	*200*	—	1.776	96	3.381	11	5.158	07	3.597	41	*8*	*92*	3.588	49	38	66	1.522	—	1.560	66
75	Złoczów	3.180	74	12.270	11	*315*	*74*	2.865	—	12.270	11	15.135	11	11.400	92	*262*	*69*	11.138	23	2.110	64	1.623	55	3.734	19
76	Żółkiew	34.097	29	12.289	64	*146*	*02*	33.951	27	12.289	64	46.240	91	24.647	47	*165*	*22*	24.482	25	12.155	—	9.438	44	21.593	44
77	Żydaczów	3.624	39	9.783	58	—	—	3.624	39	9.783	58	13.407	97	5.664	43	*4*	*76*	5.659	67	3.493	31	4.250	23	7.743	54
78	Żywiec	10.659	50	10.692	58	—	—	10.659	50	10.692	58	21.352	08	15.783	18	—	—	15.783	18	33	82	5.535	08	5.568	90
	Razem	945.256	46	722.030	86	*198.708*	*29*	746.548	17	722.030	86	1,468.579	03	749.539	76	*10.724*	*38*	738.815	38	351.841	51	367.197	76	719.039	27

Sumaryczny wykaz

prestacyj szkolnych w stopie procentowej, zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków		3% dodatek okręgowy		Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków		3% dodatek okręgowy	
		K.	g.	K.	g.			K.	g.	K.	g.
1	Biała	12.767	43	13.519	26		z przeniesienia	895.587	69	296.633	38
2	Bóbrka	16.269	05	6.097	98						
3	Bochnia	13.491	32	8.182	44	41	Nisko	7.085	93	4.028	07
4	Bohorodczany	5.987	68	3.317	58	42	Nowy Sącz	19.472	54	10.538	86
5	Borszczów	15.457	12	7.948	09	43	Nowy Targ	8.076	87	5.439	87
6	Brody	25.123	68	9.785	83	44	Peczeniżyn	3.780	74	1.905	29
7	Brzesko	10.660	87	7.212	44	45	Pilzno	5 457	42	3.363	89
8	Brzeżany	19.325	25	8.732	87	46	Podgórze	19.056	07	7.626	61
9	Brzozów	8.953	50	5.406	32	47	Podhajce	11.604	12	6.397	32
10	Buczacz	28.639	—	5.240	95	48	Przemyśl	60.447	95	22.941	36
11	Chrzanów	23.058	13	12.532	62	49	Przemyślany	15.421	77	6.726	45
12	Cieszanów	9.087	61	4.602	58	50	Przeworsk	6.044	92	3.080	34
13	Czortków	12.752	55	4.651	40	51	Rawa	9.915	68	5.737	08
14	Dąbrowa	10.565	83	6.297	60	52	Rohatyn	21.809	96	7.244	28
15	Dobromil	8.079	97	3.457	80	53	Ropczyce	8.521	34	5.884	89
16	Dolina	11.794	96	6.366	87	54	Rudki	7.158	86	3.921	19
17	Drohobycz	48.594	61	24.123	25	55	Rzeszów	30.430	28	12.832	84
18	Gorlice	20.490	69	10.907	19	56	Sambor	13.777	70	7.931	91
19	Gródek	13.539	17	7.172	63	57	Sanok	10.960	14	6.733	02
20	Grybów	4.530	46	2.449	89	58	Skałat	16.707	50	8.496	81
21	Horodenka	12.350	76	7.264	76	59	Śniatyn	8.351	94	6.260	39
22	Husiatyn	18.518	30	8.755	73	60	Sokal	16.041	61	9.608	06
23	Jarosław	35.868	04	19.211	71	61	Stanisławów	62.266	73	24.264	92
24	Jasło	13.032	45	6.752	79	62	Stary Sambor	6.982	88	1.463	73
25	Jaworów	10.184	77	4.636	98	63	Stryj	17.667	07	11.276	77
26	Kałusz	6.227	01	5.123	77	64	Strzyżów	6.901	57	2.875	14
27	Kamionka str.	20.743	11	8.138	52	65	Tarnobrzeg	8.593	43	4.754	94
28	Kolbuszowa	7.294	14	2.572	16	66	Tarnopol	49.016	70	16.775	72
29	Kołomyja	20.140	75	10.940	99	67	Tarnów	38.456	84	14.150	47
30	Kosów	8.698	50	4.761	87	68	Tłumacz	15.464	80	6.339	20
31	Kraków	317.647	21	8.650	02	69	Trembowla	9.309	73	6.134	93
32	Krosno	10.115	95	7.389	01	70	Turka	4.809	96	3.344	03
33	Limanowa	5.967	15	3.330	35	71	Wadowice	8.863	49	7.042	41
34	Lisko	8.777	30	5.250	74	72	Wieliczka	5.874	57	4.613	22
35	Lwów	34.075	31	10.446	06	73	Zaleszczyki	15.942	05	7.341	08
36	Łańcut	8.836	42	6.594	56	74	Zbaraż	10.836	02	5.818	55
37	Mielec	10.019	46	3.910	54	75	Złoczów	26.934	51	11.818	49
38	Mościska	12.450	27	5.714	26	76	Żółkiew	10.908	06	5.976	10
39	Myślenice	7.254	96	4.514	26	77	Żydaczów	14.211	92	5.136	02
40	Nadwórna	8.216	95	4.668	71	78	Żywiec	11.024	07	4.895	59
	do przeniesienia	895.587	69	296.633	38		Razem	1,519.775	43	587.353	22

Do L. 17.926 ex 1905.
R. s. k.

L. W. 50.047 ex 1905.

VI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

krajowego

funduszu szkolnego emerytalnego

za rok 1904.

Sporządzone w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Dochody — Wydatki. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	A) Majątek zarodowy	Dochody w roku 1904 K.	Dochody w roku 1904 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
	1	Efekta zakupione	—	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego .	—	—	—	—
		Suma dochodów .	—	—	—	—
	3	**Zapas** kasowy z początkiem roku 1904 .	—	—	—	—
		a) w gotówce	—	—	—	—
		b) w efektach . 67.106 K. 94 g.	67.106	94	—	—
		Razem . . .	67.106	94	—	—
		Wydatki.				
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—
	2	**Zapas** kasowy z końcem r. 1904 w efektach	67.106	94	—	—
		Razem . . .	67.106	94	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

a) $3^{6}/_{10}\%$ książeczki wkładkowe gal. Kasy oszczędności . . . 106 K. 94 g.

b) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego we Lwowie 67.000 „ — „

Suma stanu czynnego . 67.106 K. 94 g.

Stan bierny . . . . . — K. — g.

Czysty stan czynny . 67.106 K. 94 g

W porównaniu zaś z takim stanem z końcem roku 1903 . . . 67.106 „ 94 „

okazuje się stan majątku zarodowego niezmieniony . . . . . — K. — g.

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Dochód.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrotowy	Dochody w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		Odsetki od kapitałów	3.999	96	2.680	*1.320*
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	25.599	84	25.600	—
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
IV.		Interkalarya z opróżnionych posad nauczycielskich	960	—	33.952	32.992
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	210.471	11	166.000	*44.471*
VI.		Wkładki 2% (dwuprocentowe) za czas służby przedetatowej	26.395	18	24.000	*2.395*
VII.		Rozmaite dochody	12.661	02	—	*12.661*
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych . . .	—	—	—	—
IX.		Zwroty z emerytur dożywotnich . . .	—	—	—	—
X.		Zwroty z pensyi wdów	—	—	—	—
XI.		Zwroty z dodatków na wychowanie dzieci .	286	40	—	*286*
XII.		Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych .	252	68	—	*253*
						+ *61.386*
						— 32.992
		Suma dochodów własnych .	280.626	19	252.232	+ *28.394*
	1	Zasiłek z funduszu krajowego	764.220	81	764.868	— 647
		Suma dochodów . .	1,044.847	—	1,017.100	+ *27.747*
		Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1904 w gotówce , ...	—	—	—	—
		Razem	1,044.847	—	1,017.100	+ *27.747*

Dochody. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Dochód *większy o 1.320 K.* z powodu pobrania w roku 1904 zaległych odsetek za II. półrocze 1903.

Do rubryki IV. Dochód *mniejszy o 32.992 K.* z powodu, że c. k. główna Kasa krajowa przeprowadziła z funduszu szkol. kraj. przypadającą kwotę za rok 1904 do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego dopiero w roku 1905.

Do rubryki V. Dochód *większy o 44.471 K.* z powodu zamianowania w tym roku większej liczby stałych nauczycieli.

Do rubryki VI. Dochód *większy o 2.395 K.* z powodu zamianowania w tym roku stałych nauczycieli po upływie większej liczby lat służby przedetatowej.

Do rubryki VII. Dochody *większe o 12.661 K.* z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych i c. k. głównej Kasy krajowej.

Do rubryki XI. Dochody *większe o 286 K.* z powodu ściągnięcia nadebranych dodatków na wychowanie dzieci.

Do rubryki XII. Dochód *większy o 253 K.* z powodu ściągnięcia części odpraw skutkiem powrotu nauczycieli do czynnej służby.

Do pozycyi 1. Dochód *mniejszy o 647 K.*, albowiem wpłynęły większe dochody niż preliminowano, skutkiem czego nie zachodziła potrzeba pobrania reszty przypadającego zasiłku.

O różnicę tę ogólny wynik zamknięcia *korzystniejszy* jest od budżetu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrotowy	Wydatki w roku 1904 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	83.382	64	80.000	*3.383*
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	615.638	11	600.000	*15.638*
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	246.539	93	240.000	*6.540*
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycielach	53.886	63	60.000	6.114
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . . .	38.688	82	35.000	*3.689*
VI.		Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	2.253	44	2.000	*253*
VII.		Koszta zarządu	47	91	100	52
VIII.		Rozmaite wydatki	4.409	52	—	*4.410*
						+ *33.913*
		Suma wydatków .	1,044.847	—	1,017.100	— 6.166
		Do tego zapas kasowy z końcem roku 1904 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . . .	1,044.847	—	1,017.100	+ *27.747*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Wydatek *większy o 3.383 K.* z powodu przeniesienia w czasowy stan spoczynku więcej nauczycieli niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki II. Wydatek *większy o 15.638 K.* z powodu jak rubr. I.

Do rubryki III. Wydatek *większy o 6.540 K* z powodu przyznania większej liczbie wdów pensyi wdowiej niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki IV. Wydatek *mniejszy o 6.114 K.*, albowiem z powodu śmierci nauczycieli pozostała mniejsza ilość sierót niż w preliminarzu przewidziano.

Do rubryki V. Wydatek *większy o 3.689 K.* z powodu, że faktycznie zaszła potrzeba przyznania większej liczbie stron uprawnionych przypadającej odprawy, niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki VI. Wydatek *większy o 253 K.* z powodu większego zwrotu wkładek emerytalnych.

Do rubryki VII. Wydatek *mniejszy o 52 K.*, ponieważ spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki VIII. Wydatek *większy o 4.410 K.* z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych.

Wykaz

należytości z końcem roku 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat dawnych K.	gr.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	gr.	Należytości bierne z lat dawnych K.	gr.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	gr.
		Dochody.								
I.	—	Niepobrano odsetki od kapitałów za II. półr. 1904	—	—	1.333	32	—	—	—	—
IV.	—	Niepobrane interkalarya . . .	—	—	33.952	—	—	—	—	—
VI.	—	Niepobrane dwuprocentowe wkładki emerytalne . . .	685	91	1.626	81	—	—		—
VII.	—	Rozmaite dochody	17.938	09	54	39	—	—	—	—
X.	—	Zwroty nadebranej pensyi wdów	—	—	18	50	—	—	—	—
XI.	—	Zwroty nadebranego dodatku na wychowanie	7	87	—	—	—	—	—	—
XII.	—	Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych	299	66	332	50	—	—	—	—
		Wydatki.								
I.	—	Niepobrane emerytury czasowe .	—	—	—	—	—	—	4.205	46
II.	—	„ „ dożywotnie	—	—	—	—	—	—	20.972	86
III.	—	„ pensye wdów . .	—	—	—	—	—	—	8.053	13
IV.	—	„ dodatki na wychowanie dzieci	—	—	—	—	—	—	2.833	12
V.	—	Niepobrane odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—	11.252	57	14.888	27
VI.	—	Niepobrane zwroty wkładek emerytalnych	—	—	—	—	335	07	20	44
VIII.	—	Niepobrane rozmaite wydatki .	—	—	—	—	661	06	—	—
		Razem . .	18.931	53	37.317	52	12.248	70	50.973	28
			56.249 K. 05 g.				63.221 K. 98 g.			

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
1. Zapas kasowy w gotówce . . .	-- K. — gr.	— K. — gr.
2. Należytości czynne	56.249 „ 05 „	56.249 „ 05 „

Stan bierny:

3. Należytości bierne	63.221 „ 98 „
Z porównania okazuje się **stan bierny** . .	6.972 K. 93 gr.

Wykaz

majątku zarodowego w efektach wartościowych, powstałych z kwoty 40.000 K. przyznanej z funduszów państwowych w roku 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Data	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę w walucie koronowej			
						pojedynczo		razem	
						K.	gr.	K.	gr.
1	List zastawny galic. Towarzystwa kred. ziemsk. we Lwowie	1. lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—		
2	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.412	„	20.000	—		
3	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.413	„	20.000	—		
4	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.648	„	2.000	—		
5	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.649	„	2.000	—		
6	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1894	IV.	1.197	„	1.000	—		
7	„ „ „ „ „ „ „ „	1. lipca 1893	V.	7.137	„	200	—		
8	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.138	„	200	—		
9	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.139	„	200	—		
10	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1882	V.	154	-	200	—		
11	„ „ „ „ „ „ „ „	z roku 1903	V.	33.195	„	200	—		
12	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1894	V.	3.952	„	200	—		
13	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.953	„	200	—		
14	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.954	„	200	—		
15	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.955	„	200	—		
16	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	25.927	„	200	—	67.000	—
17	Książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności . . .	27. stycz. 1894	—	29.748	3 6/10	89	98		
18	„ „ „ „ „ . . .	3. lutego 1894	—	31.314	„	10	46		
19	„ „ „ „ „ . . .	31. stycz. 1903	—	143.654	„	6	50	106	94
	Razem . .							67.106	94

VII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody (wydatki) mniejsze, większe K
		WYDATKI.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez spłatę wypowiedzianych obligacyj	1.800	—	—	*1.800*
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu	52	—	—	*52*
		Koszta administracyjne.				
III.	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów — należytość 5 K 20 g po strąceniu zwrotów nadpłaconego podatku dochodowego od kuponów . . . . . 2 „ 80 „	2	40	—	*2*
		Suma wydatków .	1.854	40	—	*+ 1.854*
		Uzasadnienie różnic.				
		Wydatki nieprelimineowane, a poniesione z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki, wypowiedzianej w roku 1897.				
		Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na 1,500.000 złr. w. a. czyli . . . . . 3,000.000 K				
		spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1904 . 2,982.200 „				
		pozostaje do spłaty z końcem roku 1904 . . . 17.800 K				
		Do poz. 2. i *3.* Wydatek spowodowany wypłatą zaległych kuponów.				
		DOCHODY.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. wydatków, na pokrycie niedoboru tego funduszu	1.638	40	—	*1.638*
II.	2	Zwrot mylnych wydatków z c. k. Urzędów podatkowych	216	—	—	*216*
		Suma dochodów .	1.854	40	—	*+ 1.854*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 1 Dochód nieprelimineowany, pobrany z funduszu krajowego, wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1—3. wydatków.				
		Do poz. 2. Zwrot mylnie wypłaconych przez c. k. Urząd podatkowy w Dąbrowie odsetek przypisanych w r. 1901 do zwrotu.				
		Należytość bierna z końcem roku 1904 z tytułu umorzenia pożyczki i 10% podatku rentowego od kuponów, wynosi 17.801 K 20 g				
		Należytość czynna . . — „ — „				
		Czysty stan bierny . . 17.801 K 20 g				

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wyniki mniejsze większe K
		WYDATKI.				
		A) Rzeczywiste.				
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	580.500	—	577.100	*3.400*
	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu:				
		a) różnym stronom	2,179.911	—	2 153.894	*26 017*
		b) mylnie zarachowane odsetki przez c. k. Urzędy podatkowe.	4.202	—	—	*4 202*
	3	Koszta administracyjne, prowizye wypłacone Bankom za pośrednictwo i t. p . .	4.059	93	4.650	590
						+33.619
						—590
		Suma wydatków rzeczywistych .	2,768.672	93	2,735.644	*+33.029*
		B) Przenośne.				
	4	Zaliczki dane	1,586.955	86		
		Suma wydatków przenośnych . .	1,586.955	86		
		Suma wydatków rzeczywistych .	2 768.672	93		
		Suma wszystkich wydatków . .	4,355.628	79		
		C) Zapas kasowy.				
	5	Z końcem roku 1904 — w efektach . .	98.660	—		
		Razem zgodnie z sumą dochodów .	4,454.288	79		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek *większy* z powodu zgłoszenia do wypłaty większej liczby restantów.

Z emitowanych obligacyj na	.	58,850.000 K
wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec roku 1904 .	.	5,437.100 „
pozostaje przeto z końcem roku 1904	.	53,412.900 K
Z wylosowanych obligacyj imiennej wartości	.	5,437.100 K
zrealizowano po koniec roku 1904	.	5,280.500 „
nieprzedłożono więc do wypłaty obligacyj imiennej wartości .		156.600 K
a po doliczeniu sumy obligów w latach następnych do losowania przeznaczonych	.	53,412.900 „
ogólna zaległość z końcem roku 1904 wyniesie .	.	53,569.500 K

Do poz. 2. a). Wydatek *większy* spowodowany wypłatą zaległych kuponów.
Należytość za kupony w roku 1904 wynosiła:

a) zaległa — z lat ubiegłych po odpisaniu kwoty 1.082 K za przedawniony 10. i 11. kupon tej pożyczki		90.029 K
b) bieżąca z 1. maja i 1. listopada 1904 roku	.	2,153.894 „
Razem .	.	2,243.923 K
Do przeniesienia	.	2,243.923 K

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Z przeniesienia . . .	2,243.923	K
Zwroty za nadpłacone kupony wynosiły	3 412	„
Zostaje . . .	2,240.511	K
W roku 1904 wypłacono za kupony	2,179.911	„
Pozostaje przeto zaległość w kwocie	60.600	K

Do poz. 2. b). Wydatek nieprelimiowany, znajduje pokrycie w należytościach czynnych w odnośnej pozycyi dochodów (wykazu należytości z końcem roku 1904 poz. 2. dochodów).

Do poz. 3. Wydatek *mniejszy* z powodu, iż wydatków tych nie można naprzód ściśle obliczyć.

Do poz. 5. Zapas kasowy z końcem roku 1904 wykazany w sumie 98.660 K. obejmuje:

a) Nominalną wartość obligacyj definitywnych, które wydane zostaną za ściągnięte kwity tymczasowe w sumie 4.300 K.

b) Nominalną wartość obligacyj niższych seryi w sumie 92.000 K, które puszczone będą w obieg dopiero po ściągnięciu i zniszczeniu wyższych seryi opiewających na tę sumę.

c) Książeczkę Banku krajowego na 2.360 K, na którą ulokowano gotówkę za wylosowaną, a przez właściciela odnośnego kwitu tymczasowego niepodniesioną obligacyę.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się dochody mniejsze większe K
		DOCHODY.				
		A) Rzeczywiste.				
	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIII. poz. 179. wydatków — na pokrycie potrzeb	2,768.672	93	2,735.644	+ 33.029
		Suma dochodów rzeczywistych .	2,768.672	93	2,735.644	+ 33 029
		B) Przenośne.				
	2	Zaliczki zwrócone	1,586.955	86	—	—
		Suma dochodów przenośnych . .	1,586.955	86	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	2,768.672	93	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	4,355.628	79	—	—
		C) Zapas kasowy.				
	3	Z początkiem roku 1904 w efektach . .	98.660	—	—	—
		Razem zgodnie z sumą wydatków .	4,454.288	79	—	—

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *większy*, gdyż dotacyę pobrano w miarę rzeczywistej potrzeby na pokrycie poniesionych w tym roku wydatków.

Wykaz

należytości z końcem roku 1904.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Pozostałe należytości				
		czynne		bierne		
		z lat ubiegłych	z roku bieżącego	z lat ubiegłych	z roku bieżącego	
		K	K	K	K	g
	DOCHODY.					
1	Zapas kasowy w efetach	98.660	—	—	—	—
2	Zwroty mylnych zarachowań przez c. k. Urzędy podatkowe	270	5.360	—	—	—
3	Nieściągnięte kwity tymczasowe . .	6.300	—	—	—	—
	Suma stanu czynnego . .	105.230	5.360	—	—	—
		110.590 K				
	WYDATKI.					
1	Obligacye w obiegu będące . . .	—	—	53,569.500	—	—
2	Kupony zapadłe a niezrealizowane .	—	—	—	60.600	—
3	Kwity tymczasowe przeznaczone do zniszczenia	—	—	6.300	—	—
4	Obligacye niepodniesione i do wymiany przeznaczone	—	—	96.300	—	—
5	Książeczka Banku krajowego w zamian za wylosowaną obligacyę . . .	—	—	2.360	—	—
	Suma stanu biernego . .	—	—	53,674.460	60.600	—
				53,735.060 K		
	W porównaniu ze sumą stanu czynnego	—	—	110.590 „		
	Okazuje się czysty stan bierny .	—	—	53,624.470 K		

IX. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K
		WYDATKI.				
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy** . 5.770 K 32 g od tego zwrot korelatywny 161 „ 60 „ Czysty wydatek . .	5.608	72	7.480	1.871
II.	2	**Rozmaite wydatki**	—	54	10	9
		Suma wydatków .	5.609	26	7.490	—1.880
		Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	5.421	48	3 537	*+1.884*
		Suma wszystkich wydatków	11.030	74	11.027	—1.880 *+1.884* *+4*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. wydatki mniejsze, ponieważ część należytości za rok 1904 — z powodu spóźnionego przedłożenia rachunków, zlikwidowaną i wypłaconą została w roku 1905.

„ „ *II. wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„*Nadwyżka dochodów*“ *większa* o 1.884 K z powodu mniejszych wydatków w rubr. *I.* i *II.*

IX. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą przedumowaną okazują się dochody mniejsze, większe K
		DOCHODY.				
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł. polsk. 1 gr.	2	74	3	—
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego .	10.588	—	10.584	4
	3	4% „ obligacyj kolejowych Banku krajowego	440	—	440	—
	4	4% „ książeczki Banku krajowego . . .	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	11.030	74	11.027	+4
II.	5	**Rozmaite dochody**	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	11 030	74	11.027	+4
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. I. poz. 2. dochód *większy* z powodu korzystniejszego zakupna efektów za wylosowane.				

Wykaz należytości z końcem roku 1904.

Liczba rubryka budżetu	Liczba pozycya budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Należytości czynne z roku bieżącego K	g	Należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Należytości bierne z roku bieżącego K	g
		WYDATKI.								
I	1	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy	543	68	178	28	—	—	—	—
		Czysty stan czynny . .	—	—	721	96				

X—XII.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

X. Fundusz kultury krajowej . . . . . str. 348
XI. „ stanowy sierociński . . . . . „ 349
XII. „ Aleksandra hr Stadnickiego . . . . . „ 351

X. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody (wydatki) mniejsze, większe K
		WYDATKI.				
I.	1	Zwroty grzywien	32	52	30	*3*
II.	2	Zasiłek dla Akademii rolniczej w Dublanach .	9 322	—	9.322	—
III.	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	3.629	01	—	*3.629*
—	4	Subwencya dla Wydziału powiatowego w Gorlicach na zalesienie w powiecie lasów gminnych	2.000	—	—	*2.000*
		Suma wydatków .	14.983	53	9.352	*+5.632*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. I. poz. 1. Wydatek *większy*, z powodu większego zwrotu grzywien.				
		Do rubr. III. poz. 3. Wydatek *większy* — budżetem nieprzewidziany, gdyż wskutek znaczniejszych wpływów z grzywien okazała się ponad preliminarz nadwyżka dochodów, którą przeniesiono do funduszu krajowego.				
		Do poz. 4. Wydatek *większy* — nieprzewidziany — gdyż z nadwyżki dochodów ponad preliminarz, przyznano uchwałą Wydziału krajowego z dnia 16. grudnia 1904 LW. 83 923 subwencyę dla Wydziału powiatowego w Gorlicach dla poprawy gospodarki lasowej w lasach gminnych w kwocie . . . . . 2.000 K którą na razie przeniesiono do tymczasowych depozytów.				
		DOCHODY.				
I.	1	Odsetki od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie w sumie . . . . . 1.200 K	47	76	48	—
	2	Odsetki od 4% listów zast. galic. Banku krajowego w sumie . 87.600 „	3.504	—	3.504	—
II.	3	Kary za przestępstwa polne i leśne . . .	11.431	77	5.800	*+5.632*
		Suma dochodów .	14 983	53	9.352	*+5.632*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. II. poz. 3. Dochód *większy* od kwoty preliminowanej o 5.632 K, zawisły od wpływów z nakładanych kar i grzywien.				

X. Fundusz kultury krajowej.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

	Szczegół		Ogół	
	K	g	K	g
Stan czynny:				
Należytości czynne: *a)* z lat dawnych	2.762	66		
b) z roku bieżącego	1.288	—	4 050	66
Stan bierny	—	—	—	—
Czysty stan czynny . .	—	—	4.050	66

XI. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze, większe K
		WYDATKI.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie	1.680	—	1.680	—
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej utrzymywanej przez zjednoczone galicyjskie Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	567	—	504	*63*
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie	812	40	960	148
		Suma rubryki I. .	3.059	40	3.144	*+63* —148
II.	4	**Rozmaite**	—	—	10	—10
		Suma wszystkich wydatków .	3.059	40	3.154	*+63* —158
		Nadwyżka dochodów przeniesiona do majątku zarodowego	873	95	632	*+242*
		Razem .	3.933	35	3.786	*+305* —158
		Zapas z końcem roku 1904	—	—	—	—
		Zgodnie ze sumą doohodów .	3.933	35	3.786	*+305* —158
						+147

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatek *większy* o 63 K, z powodu zapłacenia zaległej z roku 1903 półrocznej raty stypendyjnej, która jednak miała pokrycie w zapasie kasowym zarezerwowanym z końcem roku 1903.

Do rubr. I. poz 3. Wydatek *mniejszy* o 148 K, z powodu nadania czterech nowych miejsc w Zakładzie św. Józefa w Krakowie zamiast od 1. stycznia, od 26. lutego 1904.

Do rubr. II. poz. 4. Wydatku nie było żadnego.

„*Nadwyżka dochodów*“ *większa* o kwotę 242 K z powodu:

a) *mniejszych* wydatków uzasadnionych przy rubr. I. poz 3. w kwocie . 148 K
b) „ „ „ „ „ II. „ 4. „ „ . 10 „
c) *większych* dochodów w ogólności . . . . . 21 „
d) nie zużycia z zapasu z początkiem roku 1904 kwoty . . . . 63 „ zarezerwowanej z dochodów r. 1903 na wypłatę zaległej z tego roku półrocznej raty stypendyjnej, którą w roku 1904 odpisano.

Razem j. w. . . 242 K

XI. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze, większe K
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki.**				
	1	4½% od listów zast. gal. Banku krajowego .	229	50	252	23
	2	4% „ „ „ „ „ „ .	1.164	33	1.112	*52*
	3	4% „ „ „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 2.096 K — g *od tego* podatek rentowy . 10 „ 48 „	2.085	52	2.086	—
	4	4% „ obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1903	112	—	120	8
	5	4% od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego	40	—	40	—
	6	4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego	176	—	176	—
	7	3·6% od książeczek wkładkowych Banku krajowego	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3 807	35	3.786	*+52* —31
II.	8	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów budżetem objętych	3.807	35	3.786	*+21*
		Zapas z początkiem roku 1904	126	—	—	*+126*
		Razem .	3 933	35	3.786	*+147*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód *mniejszy* z powodu wylosowania części tych efektów.

Do rubr. I. poz. 2. Dochód *większy* z powodu przykupna efektów w miejsce wylosowanych w poz. 1. i poz. 4.

Do rubr. I. poz. 4. Dochód *mniejszy* z powodu wylosowania części tych efektów.

XII. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K
		WYDATKI.				
I	1	Wynagrodzenie za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich w archiwum bernardyńskiem	—	—	—	—
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	—	—	30	30
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich . .	3.834	19	1.975	*1.859*
IV.	4	**Rozmaite**	5	55	6	—
						—30
		Suma wydatków .	3.839	74	2.011	*+1.859*
		Zapas z końcem roku 1904:				
		a) w gotówce . . . 897 K 36 g				
		b) w efektach . . . — „ — „	897	36	—	*+897*
						—30
		Razem zgodnie z sumą dochodów .	4.737	10	2.011	*+2.756*
						+2.726

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Wydatku nie było, gdyż księgarnia, której powierzono sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich, żadnego tomu w roku 1904 nie sprzedała.

Do rubr. III. Wydatek większy, według rzeczywistych kosztów wyłożonych w roku 1904 na druk i oprawę tomu XVIII. aktów grodzkich i ziemskich.

XII. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1904 K	Wynikłości w roku 1904 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze, *większe* K
		DOCHODY.				
I.	1	Sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich“ .	—	—	100	100
II.		**Odsetki:**				
	2	4% od oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 828 K — g				
	3	4½% od listów zastawn. Banku kr. 18 „ — „				
	4	4% „ „ „ „ „ 908 „ — „				
	5	4% od obligacyi pożyczki m. Lwowa 80 „ — „				
	6	4% „ 56-letnich listów zastawnych gal. Towarzystwa kred. ziemsk. 88 „ — „				
		Razem . 1.922 K — g				
		od tego podatek rentowy . . 2 „ 04 „				
		Czysty dochód .	1.919	96	1.911	*9*
III.		**Rozmaite**	—	—	—	—
						+9
		Suma dochodów .	1.919	96	2.011	—100
		Zapas z początkiem roku 1904:				
		a) w gotówce . . . 2.817 K 14 g				
		b) w efektach . . . — „ — „	2.817	14	—	*+2.817*
						—100
		Razem zgodnie z sumą wydatków .	4.737	10	2 011	*+2.826*
						+2.726

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochodu nie było. z powodu jak uzasadniano do rubr. II. wydatków.
Do rubr. II. Dochód większy wedle faktycznego stanu efektów w roku 1904.

Wydatki (bez zapasu kasowego) *większe* od budżetu o . .	1.829 K
Dochody „ „ „ *mniejsze* „ „ „ . .	91 „
w rezultacie wynik *mniej* korzystny o . .	1.738 K

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce	897 K 36 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	897 K 36 g

LW. 58.017/1905.

XIII. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	Wydatki w roku 1904. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI				
I.		**Płace urzędników.**				
	1	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu	100	—	100	—
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**				
	2	Druki, przybory do pisania i inne . . .	40	—	40	—
III.		**Remuneracye.**				
	3	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . .	33	—	50	17
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**				
	4	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	2.721	55	3 330	609
V.	5	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	20	20
VI.		**Rozmaite.**				
	6	Koszta pogrzebowe, podróży i inne . . .	59	04	100	41
		Suma wydatków . .	2.953	59	3.640	687
		Do tego:				
—	7	Nadwyżka dochodów oddana do majątku zarodowego tego funduszu	691	72	—	*692*
						687
		Ogólna suma wydatków .	3.645	31	3.640	*692*
						+ *5*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 3. Wydatek mniejszy, wedle potrzeby.
„ „ *4. Wydatek mniejszy*, stosownie do ilości przyjętych podrzutków.
„ „ *5.* Nie było żadnego wydatku z tego tytułu.
„ „ *6. Wydatek mniejszy* zależny od śmiertelności dzieci.
„ „ *7. Wydatek niepreliminowany*, zależny od stosunku wydatków do dochodów.

XIII. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze większe K
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**				
	1	Od efektów:	2.483	03	2.478	5
	2	„ kapitałów:				
		$4^1/_2$% od reszty kapitału dłużnego przez fundusz krajowy . . . 21.204 K. 56 g.	998	14	998	—
	3	5% od kapitału fundacyjnego Tarły . . .	164	14	164	—
		Ogólna suma dochodów .	3.645	31	3.640	+5

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. *Dochód większy*, z powodu narosłych odsetek od nowo zakupionych efektów za kapitał uzyskany z nadwyżki dochodów majątku obrotowego za r. 1903.

LW. 31.100|1905.

XIV. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	g.
		Dochody.						
	1	Pożyczka z majątku zarodowego funduszu kraj. Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	9.013	81	9.013	81	—	—
	2	Pożyczka chwilowa z funduszu krajowego na pokrycie reszty wydatków budowlanych w r. 1904. . .	324.830	64	324.830	64	—	—
	3	Zwrot zaliczki udzielonej przedsiębiorcy budowy Zygmuntowi Kędzierskiemu	26.675	—	—	—	26.675	—
		Suma dochodów .	360.519	45	333.844	45	26.675	—

Do poz. 1. W. Sejm uchwałą z 24/10 1903 upoważnił Wydział krajowy do przeistoczenia głównego budynku i wystawienia sześciu nowych pawilonów w Kulparkowie kosztem . . . . . 1,185.550 K.
zaś następnie uchwałą z 31/10 1904 podwyższył W. Sejm kredyt na ten cel o kwotę . . . . . 392.450 „
zatem do łącznej sumy . . 1,578.000 K.
Zarazem upoważniony został Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości z funduszu zarodowego majątku Zakładu kulparkowskiego z pokryciem reszty pożyczką krajową. Majątek zarodowy Zakładu kulparkowskiego posiadał książeczkę wkładkową Banku krajowego Nr. 6386, za którą otrzymano po spieniężeniu kapitał w kwocie . . . . . 8.674 K. 54 g.
i tytułem narosłych odsetek . . . . . 339 „ 27 „
razem . 9.013 K. 81 g.
poczem kwotę tę przelano do niniejszego funduszu budowy tytułem pożyczki, która zostanie zwróconą w swoim czasie z majątku obrotowego do majątku zarodowego Zakładu kulparkowskiego.

„ „ 2. Przyzwoloną powyżej powołanemi uchwałami W. Sejmu pożyczkę zaciągnąć się mającą w Banku krajowym zrealizowano częściowo a mianowicie w imiennej wartości 1,258.200 K. dopiero dnia 14/3. 1905, okazała się więc potrzeba pokrycia wydatków poniesionych na budowę w r. 1904. pożyczką chwilową, zaciągniętą z funduszu krajowego w kwocie j. w. 324.830 K. 64 g. Kwota ta zwróconą została funduszowi krajowemu w r. 1905 na rachunek roku 1904 po zrealizowaniu pożyczki w kwocie 1,258.200 K.

„ „ 3. Przedsiębiorcy budowy Z. Kędzierskiemu udzielono zaliczkę w kwocie 26.675 K. na rachunek należytości za materyały budowlane znajdujące się na miejscu budowy. Zaliczka ta ściągniętą zostanie od przedsiębiorcy w dwóch równych ratach, a to przez potrącenia z należytości przypaść mu mających do wypłaty w r. 1905.

LW. 56.649/1905.

XIV. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	g.
		Wydatki.						
	1	Roboty ziemne, murarskie, kamieniarskie, blacharskie, dekarskie i drenarskie .	225 540	87	225.540	87	—	—
	2	Roboty kowalskie	20.490	32	20.490	32	—	—
	3	Urządzenia mechaniczne hali maszynowej, kotłowni, pralni i kuchni, koszta przenoszenia starych maszyn i inne wydatki nieprzewidziane . . .	6 693	36	6.693	36	—	—
	4	Wodociągi w całym Zakładzie, wychodki w starym gmachu i kanalizacya ogólna	2.038	14	2.038	14	—	—
	5	Centralne ogrzewanie	1	65	1	65	—	—
	6	Budowa toru kolejowego-dojazdowego do Zakładu	39.794	95	39.794	95	—	—
	7	Doprowadzenie wody z wodociągu miejskiego we Lwowie do Zakładu kulparkowskiego	29.016	—	29.016	—	—	—
	8	Kierownictwo i kancelarya:						
		a) Płace: *α*) technicznego kierownika budowy . . .	1.325	17	1.325	17	—	—
		β) inspicyenta budowy .	2.100	—	2.100	—	—	—
		γ) rysownika . . .	1.050	—	1.050	—	—	—
		b) Różne wydatki kancelaryjne . .	104	14	104	14	—	—
	9	Różne nieprzewidziane	5 689	85	5.689	85	—	—
	10	Zwrot pożyczki chwilowej funduszowi krajowemu	324.830	64	—	—	324.830	64
		Suma wydatków . .	658.675	09	333.844	45	324.830	64

Do poz. 1-9. W roku 1904 rozpoczęto zaleconą budowę nowych pawilonów a wykazane jak wyżej wydatki pokryto w miarę ilości robót zarządzonych przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komitetem i technicznym kierownikiem budowy.

Do wykazanych wyżej wydatków w kwocie . . . . 333.844 K. 45 g. doliczyć należy wydatki poniesione poprzednio na roboty przedwstępne z kredytu uchwalonego przez W. Sejm d. 3/5 1900 r. w kwocie 6.000 K. (w budżecie Zakładu kulparkowskiego na r. 1900, w rubr. XIV. poz. 66 lit. l) z którego wedle odnośnych zamknięć rachunków Zakładu kulparkowskiego wydano:

w roku 1900 . . .	1.031 K.	78 g.	
„ „ 1901 . . .	201 „	50 „	
„ „ 1902 . . .	770 „	92 „	
„ „ 1903 . . .	2.189 „	32 „	
„ „ 1904 . . .	1.806 „	48 „	6.000 „ — „

zatem wydatki po koniec r. 1904. wynoszą ogółem kwotę . . 339.844 K. 45 g.

10. Wypożyczona chwilowo kwota 324.830 K. 64 g. zwróconą została funduszowi krajowemu w r. 1905, a fundusz krajowy pobrał ją dodatkowo na rachunek roku 1904. Odsetki od wypożyczonej kwoty obliczone i zwrócone zostaną w r. 1905.

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1904.

Stan czynny: Należytość czynna (jak poz. 3. dochodów) . .	26.675 K.	— g.
Stan bierny: Należytość bierna (jak poz. 10. wydatków) . .	324.830 „	64 „
Z porównania okazuje się **czysty stan bierny** . .	**298.155 K.**	**64** g.

XV. Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g.
	1	Pożyczka chwilowa z funduszu krajowego na pokrycie wydatków w r. 1904	878	92	878	92	—	—
		Uchwałą z dnia 24. października 1903, Wysoki Sejm wyznaczył Wydziałowi krajowemu kredyt w wysokość 8.000 K. na przedwstępne badania, na sporządzenie planów i kosztorysów na budowę Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju. Następnie uchwałą z dnia 3. listopada 1903 Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w ogólnej sumie 2,076.000 K., w której uwzględniony jest powyższy kredyt w kwocie 8.000 K. Gdy pożyczka ta dotychczas nie została zrealizowana, pokryto wydatki w r. 1904 w kwocie 878 K. 92 gr. pożyczką chwilową, zaciągniętą z funduszu krajowego.						

XV. Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	g.
	1	Wydatki przedwstępne poniesione wskutek badania gruntów pod budowę Zakładu	878	92	878	92	—	—
	2	Zwrot pożyczki chwilowej funduszowi krajowemu	878	92	—	—	878	92
		Suma wydatków .	1.757	84	878	92	878	92
		Do poz. 1. Wykazane wydatki j. w. w kwocie 878 K. 92 g. wynikły wskutek zarządzonych przez Wydział krajowy oględzin gruntów, nadać się mogących pod budowę Zakładu dla obłąkanych.						
		„ „ *2.* Wypożyczona chwilowo kwota 878 K. 92 h. zwróconą zostanie funduszowi krajowemu wraz z narosłemi odsetkami po zrealizowaniu pożyczki uchwalonej przez Wysoki Sejm.						

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny	—
Stan bierny	878 K. 92 g.
Z porównania okazuje się czysty *stan bierny*	878 K. 92 g.

XVI. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
	DOCHODY.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 212. wydatków) z przyznanej na lat 15. — VI. rata	40.000	—	40.000	—	—	—
2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:						
	Należytość z r. 1903 707.500 K 24 g „ „ „ 1904 264.823 „ 54 „	972.323	78	159.598	12	812.725	66
3	Odsetki 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płatności rat:						
	Należytość z r. 1903 . 294 K 66 g „ „ „ 1904 . 1.415 „ 28 „	1.709	94	1.681	61	28	33
4	Odsetki 3% z lokacyi kapitału w funduszu krajowym na rachunku bieżącym .	2.869	48	2.869	48	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych	1,016.903	20	204.149	21	812.753	99
	B) Przenośne.						
5	Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym:						
	za rok 1903 . 165.224 K 03 g „ „ 1904 . 204.149 „ 21 „	369.373	24	264.823	54	104.549	70
	Suma wszystkich dochodów . .	1,386.276	44	468.972	75	917.303	69
	Do tego:						
	Zapas z dniem 1. stycznia 1904 . .			—	—		
	Razem .			468.972	75		

XVI. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
	WYDATKI.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym:						
	1. Husiatyn . . 20.000 K — g						
	2. Lwów . . . 7.823 „ 54 „						
	3. Nowy Targ . . 40.000 „ — „						
	4. Rohatyn . . . 20 000 „ — „						
	5. Ropczyce . . 20.000 „ — „						
	6. Sokal . . . 50.000 „ — „						
	7. Śniatyn . . . 21.000 „ — „						
	8. Tarnobrzeg . . 20.000 „ — „						
	9. Turka (nie podjęła w r. 1904) . . 3.000 „ — „						
	10. Wadowice . . 13.000 „ — „						
	11. Zbaraż . . . 23.000 „ — „						
	12. Żółkiew . . . 30.000 „ — „	267.823	54	264.823	54	3.000	—
	Suma wydatków rzeczywistych	267.823	54	264.823	54	3.000	—
	B) Przenośne.						
2	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym . .	204.149	21	204.149	21	—	—
	Suma wszystkich wydatków .	471.972	75	468.972	75	3.000	—
	Do tego:						
	Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904			—	—		
	Razem .			468.972	75		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Należytości czynne:		
a) Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:		
α) z lat poprzednich 552.684 K 47 g		
β) z roku bieżącego 260.041 „ 19 „	812 725 K 66 g	
b) Odsetki zwłoki 6% od Wydziałów powiatowych z roku bieżącego	28 „ 33 „	
c) Na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym	104.549 „ 70 „	917.303 K 69 g
Suma stanu czynnego .		917.303 K 69 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		917.303 K 69 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		873.018 „ 93 „
Okazuje się **przyrost majątku o** .		44.284 K 76 g

UWAGA. Kwoty 3.000 Koron nie wykazano w stanie biernym stanu majątkowego, gdyż powiat „Turka“ asygnowanej do LW. 92.432/904 w powyższej sumie pożyczki — nie podjął w roku 1904.

LW. 31.335/1905.

LW. 34.763/1905.

XVII—LI.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

XVII. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	6.211	66	—	—	6.211	66
	2	Odsetki od kapitałów lokowanych .	487	38	487	38	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.699	04	487	38	6.211	66
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pożyczek udzielonych Spółce wodnej	5.000	—	—	—	5.000	—
		Suma wszystkich dochodów .	11.699	04	487	38	11.211	66
		Zapas z początkiem roku 1904 . .		—	20.555	98	—	
		Razem .	—	—	21.043	36	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—3	Wykupno młynów	254	96	—	—	254	96
II.	5	Wykupno gruntów.	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty ziemne:						
	14	Materyały i narzędzia	39	26	39	26	—	—
IV.	16-32	Mosty	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	27	Czyszczenie i naprawa szkarp . .	376	90	376	90	—	—
	28	Straż rzeczna	744	—	744	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.120	90	1.120	90	—	—
VI.	29-34	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.	35	Nieprzewidziane	60	—	60	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.475	12	1.220	16	254	96
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.475	12	1.220	16	254	96
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 19.697 K 20 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 126 „ — „	—	—	19.823	20	—	—
		Razem .	—	—	21.043	36	—	—

XVII. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę ze szkarp . .	1.746	40	1.746	40	—	—
	2	Odsetki 3% od kapitałów lokowanych	570	78	570	78	—	—
		Suma dochodów .	2.317	18	2.317	18	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	19.026	25	—	—
		Razem .	—	—	21.343	43	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	21.343	43	—	—
		Razem .	—	—	21.343	43	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	19.697 K 20 g		
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	126 „ — „	19.823 K 20 g	
b) Należytości czynne: 1. Zaległe datki konkurencyjne . . .	6.211 K 66 „		
2. Zwrot pożyczek udzielonych Spółce wodnej	5.000 „ — „		
Suma stanu czynnego		31.034 „ 86 „	

Stan bierny.

Wykupno młynów	254 „ 96 „
Czysty stan czynny . .	30.779 K 90 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem roku 1904	21.343 K 43 „
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	21.343 K 43 g

UWAGA. Zapasy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 39.783/1905.

XVIII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zaległe datki konkurencyjne . .	81.897	82	—	—	81.897	82
	2	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	81.897	82	—	—	81.897	82
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904 .	4.622	29	4.622	29	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	86.520	11	4.622	29	81.897	82
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	751	17	—	—
		Razem .	—	—	5.373	46	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	9—14	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.	15-18	Roboty dodatkowe.	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	19	Wykupno gruntów.	650	—	650	—	—	—
	20	Odszkodowania	—	—	—	—	—	—
	21	Koszta komisyi i zawarcia kontraktu	81	16	81	16	—	
	22	Koszta intabulacyjne	9	88	9	88	—	—
		Suma rubryki IV. .	741	04	741	04	—	—
V.		Konserwacya:						
	23	Utrzymanie rzeki	1.501	91	1.501	91	—	—
	24	„ rowów.	258	—	258	—	—	—
	26	„ budowli regulacyjnych .	30	—	30	—	—	—
	27	Straż rzeczna i wałowa . . .	1.258	94	1.258	94	—	—
		Suma rubryki V. .	3.048	85	3.048	85	—	—
		Do przeniesienia . .	3.789	89	3.789	89	—	—

XVIII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	3.789	89	3.789	89	—	—
VI.		Zarząd:						
	32	Koszta technicznego dozoru . .	78	55	78	55	—	—
	33	Wynagrodzenie płatnika . . .	200	—	200	—	—	—
	34	Inne drobne zarządu	11	28	11	28	—	—
		Suma rubryki VI. .	289	83	289	83	—	—
VII.		Rozmaite:						
	42	Inne nieprzewidziane	122	81	122	81	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	4.202	53	4.202	53	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka na pokrycie niedoboru . .	4.855	66	233	37	4.622	29
		Suma wszystkich wydatków .	9.058	19	4.435	90	4 622	29
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 396 K 54 g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 541 „ 02 „	—	—	937	56	—	—
		Razem .	—	—	5.373	46	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę i narzędzia . .	1.691	50	1.691	50	—	—
	2	Odszkodowania	37	60	37	60	—	—
	3	3% odsetki z lokacyi kapitałów . .	197	42	197	42	—	—
		Suma dochodów .	1.926	52	1.926	52	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .		—	6.580	62	—	—
		Razem .	—	—	8.507	14	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta komisyjne	53	27	53	27	—	—
		Suma wydatków .	53	27	53	27	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	8.453	87	—	—
		Razem .	—	—	8.507	14	—	—

XVIII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce w kasie Zarządu budowy . .	396 K 54 g		
b) w remanentach materyałów narzędzi i sprzętów	541 „ 02 „	937 K 56 g	
2. Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		81.897 „ 82 „	82.835 K 38 g

Stan bierny.

Zaliczka z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904 .	4.622 „ 29 „
Czysty stan czynny . .	78.213 K 09 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	8.453 K 87 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	8.453 K 87 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący.

LW. 45.594/1905.

XIX. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	17.925	55	—	—	17.925	55
		Suma dochodów rzeczywistych	17.925	55	—		17.925	55
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904 .	9.231	91	9.231	91	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	27.157	46	9.231	91	17.925	55
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	1.969	20	—	—
		Razem .	—	—	11.201	11	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—5	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	6—10	Budowle regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	11-14	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
IV.	15-21	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
V.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	22	Odszkodowanie za grunta . . .	686	80	686	80	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	686	80	686	80	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot pobranej zaliczki . . .	17.777	02	8.545	11	9.231	91
		Suma wszystkich wydatków .	18.463	82	9.231	91	9.231	91
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . — K — g						
		b) w efektach . . . 476 „ 86 „						
		c) w remanencie materyałów, sprzętów i narzędzi . . . 1492 „ 34 „	—	—	1.969	20	—	—
		Razem .	—	—	11.201	11	—	—

XIX. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		1. Bieżący.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego	1.500	—	1.500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		zaległe. 2.234 K 56 g						
		bieżące 1.500 „ — „	3.734	56	20	66	3.713	90
	3	Sprzedaż trawy	1.525	—	1.525	—	—	—
	4	Rozmaite	2.611	62	2.611	62	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	9.371	18	5.657	28	3.713	90
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru roku 1904	4.257	86	4.257	86	—	—
		Suma wszystkich dochodów	13.629	04	9.915	14	3.713	90
		Zapas z początkiem roku 1904	—	—	82	40	—	—
		Razem	—	—	9.997	54	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	126	20	126	20	—	—
	2	Naprawa wałów	1.080	24	1.080	24	—	—
		Suma rubryki I.	1.206	44	1.206	44	—	—
II.		Ubezpieczenie:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	1.622	99	1.622	99	—	—
	4	Obsiew wałów	2.349	68	2.349	68	—	—
		Suma rubryki II.	3.972	67	3.972	67	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluzy i przepusty	339	91	339	91	—	—
	6	Mosty i brody	96	—	96	—	—	—
		Suma rubryki III.	435	91	435	91	—	—
		Do przeniesienia	5.615	02	5.615	02	—	—

XIX. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	5.615	02	5.615	02	—	—
IV.		Odszkodowanie za grunta:						
	8	Wynagrodzenie za grunta . . .	392	32	392	32	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	1.072	—	1.072	—	—	—
	9a)	„ strażników	1.480	—	1.480	—	—	—
	10	Narzędzia	62	30	62	30	—	—
	11	Rozmaite	1.303	34	1.293	50	9	84
		Suma rubryki V. .	3.917	64	3.907	80	9	84
VI.	12	Nadwyżka nieużytych dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	9.924	98	9.915	14	9	84
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej z funduszu rezerwowego	4.257	86	—	—	4.257	86
		Suma wszystkich wydatków .	14.182	84	9.915	14	4.267	70
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . — „ — „						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 82 „ 40 g	—	—	82	40	—	—
		Razem .	—	—	9.997	54	—	—
		2. Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi konserwacyjnemu	4.257	86	—	—	4.257	86
	2	3% odsetki z lokacyi gotówki . .	375	03	375	03	—	—
		Suma dochodów	4.632	89	375	03	4.257	86
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	16.257	30	—	—
		Razem .	—	—	16.632	33	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zaliczka dana funduszowi konserwacyjnemu na pokrycie niedoboru 1904 r.	4.257	86	4.257	86	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	12.374	47	—	—
		Razem .	—	—	16.632	33	—	—

XIX. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w efektach (książka Banku kraj. Nr. 3.792)		476 K 86 g	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów		1.492 „ 34 „	1 969 K 20 g
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne			17.925 „ 55 „
	Suma stanu czynnego		19.894 K 75 g

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot pobranej zaliczki	9.231 „ 91 „
Czysty stan czynny	10.662 K 84 g

B) Fundusz konserwacyjny.

1. Bieżący.

Stan czynny.

a) Zapas: remanent narzędzi i sprzętów		82 K 40 g	
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne		3.713 „ 90 „	
	Suma stanu czynnego		3.796 K 30 g

Stan bierny.

1. Nie podniesiony z c. k. Urzędu podatkowego przez Zwierzchność gminną w Gorzycach datek konkurencyjny do budowy plebanii	9 K 84 g	
2. Zwrot zaliczki pobranej z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru	4.257 „ 86 „	4.267 K 70 g
Czysty stan bierny		471 K 40 g

2. Rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	12.374 K 47 g
Należytości czynne: Należąca się z funduszu konserwacyjnego zaliczka dana na pokrycie niedoboru r. 1904	4.257 „ 86 „
Suma stanu czynnego	16.632 K 33 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	16.632 K 33 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 39.785/1905.

XX. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki 3% z lokacyi kapitałów .	511	10	511	10	—	—
	2	Rozmaite	32	—	32	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	543	10	543	10	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	543	10	543	10	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	29.415	24	—	—
		Razem .	—	—	29.958	34	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—5	Wykupno gruntów.	—	—	—	—	—	—
II.		Roboty ziemne:						
	6	Trasowanie i profilowanie . . .	192	60	192	60	—	—
	7	Wykop z łożyska z odwozem . .	1.698	30	1.698	30	—	—
	8	Rozplantowanie ziemi	29	20	29	20	—	—
	9	Materyały i narzędzia	3	80	3	80	—	—
	10	Dozór	1.705	88	1.705	88	—	—
		Suma rubryki II. .	3.629	78	3.629	78	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty kowalskie	13	60	13	60	—	—
	13	„ murarskie	128	40	128	40	—	—
	15	Rozmaite	1	80	1	80	—	—
		Suma rubryka III. .	143	80	143	80		—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	16	Grodzenie płotków.	4.851	20	4.851	20	—	—
	17	Darniowanie szkarp	706	50	706	50	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.557	70	5.557	70	—	—
		Do przeniesienia . .	9.331	28	9.331	28	—	—

*

XX. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	9.331	28	9.331	28	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Obsiew szkarp i zasadzenie starych łożysk	499	15	499	15	—	—
	22	Czyszczenie i naprawa łożyska . .	3.087	39	3.087	39	—	—
	23	Naprawa wałów i szkarp rzeki . .	9.060	45	9.060	45	—	—
	24	Straż rzeczna i wałowa	2.800	—	2.800	—	—	—
		Suma rubryki V .	15.446	99	15.446	99	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	51	67	51	67	—	—
	30	Wynagrodzenie płatnika	325	—	325	—	—	—
	31	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	40	21	40	21	—	—
	32	Inne drobne	111	30	111	30	—	—
		Suma rubryki VI. .	528	18	528	18	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	33	Budowa objektów dodatkowych . .	971	15	971	15	—	—
	34	Korekcya ujść rowów bocznych . .	87	84	87	84	—	—
	35	Stacyonowanie rowów	23	04	23	04	—	—
	39	Inne	131	61	131	61	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.213	64	1.213	64	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	26.520	09	26.520	09	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	26.520	09	26.520	09	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 2.528 K 80 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 909 „ 45 „	—	—	3.438	25	—	—
		Razem .	—	—	29.958	34	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	540	30	540	30	—	—
	2	3% odsetki od lokowanej gotówki .	63	57	63	57	—	—
		Do przeniesienia . .	603	87	603	87	—	—

XX. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	603	87	603	87	—	—
	3	Sprzedaż trawy	62	30	62	30	—	
	4	Datek funduszu krajowego . . .	2.500	—	2.500	—	—	—
	5	Datki konkurencyjne	2.500	—	1.121	54	1.378	46
		Suma dochodów .	5.666	17	4.287	71	1.378	46
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	2 092	58		—
		Razem .	—	—	6.380	29	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904 . . .		—	6.380	29	—	—
		Razem .	—	—	6.380	29	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	2.528 K 80 g		
b) Remanent materyałów, narzędzi i sprzętów .	909 „ 45 „		
Suma stanu czynnego		3.438 K 25 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		3.438 K 25 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1904 w gotówce . .	6.380 K 29 g		
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	1.378 „ 46 „		
Suma stanu czynnego		7.758 K 75 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		7.758 K 75 g	

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 46.155/1905.

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	31.950	—	31.950	—	—	—
	2	„ „ państwowego . .	23.962	50	23.962	50	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa 50.887 K 50 g						
		b) „ bieżąca 23.962 „ 50 „	74.850	—	38.171	83	36.678	17
	4	3% odsetki z lokacyi . . .	77	44	77	44	—	—
	5	Rozmaite:						
		a) należytość zaległa . 29 K 98 g						
		b) „ bieżąca . 708 „ 96 „	738	94	708	96	29	98
		Suma rzeczywistych dochodów	131.578	88	94.870	73	36.708	15
		b) **Przenośne.**						
	1	Rozmaite:						
		Zwrot kosztów leczenia z Kasy chorych, należytość zaległa . . .	99	22	—	—	99	22
	2	Zaliczka pobrana z rachunku roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904	17.803	57	17.803	57	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	149.481	67	112.674	30	36.807	37
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	6.350	31	—	—
		Razem .	—	—	119.024	61	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.515	84	1.515	84	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod nasyp wału	387	78	387	78	—	—
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	3.524	79	3.524	79	—	—
	4	Wykop z łożysk z odwozem na wał lub odkład	31.060	52	31.060	52	—	—
	5	Wykop z łożysk z odwozem na brzeg	2.739	22	2.739	22	—	—
	6	Wykonanie nasypów:						
		a) ubijanie ziemi w wale . . .	1.365	28	1.365	28	—	—
		b) szkarpowanie i regulowanie wałów	133	90	133	90	—	—
		Do przeniesienia . .	40.727	33	40.727	33	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	40.727	33	40.727	33	—	—
	7	Rozplantowanie ziemi na odkładach .	—	—	—	—	—	—
	8	Narzędzia i materyały	3.738	41	3.738	41	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	2.560	85	2.560	85	—	—
		Suma rubryki I. .	47.026	59	47.026	59	—	—
II.		Roboty dodatkowe i ubezpieczenia:						
	10	Obsiew szkarp i bankietów:						
		a) materyały i narzędzia . . .	103	06	103	06	—	—
		b) robocizna	12	10	12	10	—	—
	11	Darniowanie szkarp:						
		a) materyały i narzędzia . . .	4.000	69	4.000	69	—	—
		b) robocizna	4.338	86	4.338	86	—	—
	12	Płotki: *a)* materyały i narzędzia .	7.645	65	7.645	65	—	—
		b) robocizna	2.626	24	2.626	24	—	—
	13	Opaski, tamy i poprzeczki faszynowe:						
		a) materyały i narzędzia . . .	—	—	—	—	—	—
		b) robocizna	1.035	38	1.035	38	—	—
	14-15	Odbitki faszynowe, sadzonki . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II. .	19.761	98	19.761	98	—	—
III.		Budowa objektów:						
	16	Roboty ziemne	95	35	95	35	—	—
	17	Odlewanie wody	—	—	—	—	—	—
	18	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały i narzędzia . . .	2.405	80	2.405	80	—	—
		b) robocizna	663	05	663	05	—	—
	19	Roboty murarskie i brukarskie:						
		a) materyały i narzędzia . . .	338	80	338	80	—	—
		b) robocizna	99	54	99	54	—	—
	20	Roboty kowalskie	216	30	216	30	—	—
	21	Roboty faszynowe:						
		a) materyały i narzędzia . . .	—	—	—	—	—	—
		b) robocizna	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	3.818	84	3.818	84	—	—
		Do przeniesienia . .	70.607	41	70.607	41	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	70.607	41	70.607	41	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	23	Koszta komisyi i intabulacyi . .	84	35	84	35	—	—
	24-25	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
	26	Odszkodowania za grunta zajęte na rowy materyałowe i odkłady. .	731	—	731	—	—	—
	27	Odszkodowania za zniszczone plony i wycięte drzewa	1.251	82	1.251	82	—	—
	28	Odszkodowania za usunięte budynki .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.067	17	2.067	17	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Czyszczenie i naprawa łożysk . .	1.467	80	1.467	80	—	—
	30	Naprawa wałów	112	40	112	40	—	—
	31	„ objektów	18.193	81	18.193	81	—	—
	32	Straż rzeczna i wałowa . . .	2.440	—	2.440	—	—	—
	33	Ratunek powodziowy	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V. .	22.214	01	22.214	01	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	34	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	352	80	352	80	—	—
	35	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne. .	314	80	314	80	—	—
	36	Przyrządy miernicze	154	67	154	67	—	—
	37	Delegat, dyety i koszta podróży .	—	—	—	—	—	—
	38	Kierownik budowy, płaca i dodatek budowlany	6.776	52	6.776	52	—	—
	39	Płatnik, wynagrodzenie . . .	—	—	—	—	—	—
	40	Koszta inspekcyi, reambulacyi i kolaudacyi	245	84	245	84	—	—
	41	Koszta opracowania projektów, pomoc biurowa	—	—	—	—	—	—
	42	Różne drobne wydatki	54	11	54	11	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.898	74	7.898	74	—	—
VII.		Nieprzewidziane:						
	43	W dziale robót ziemnych . . .	1.832	38	1.832	38	—	—
	44	„ „ „ dodatkowych . .	2.800	10	2.800	10	—	—
	45	„ „ budowy objektów. . .	1.693	77	1.693	77	—	—
		Do przeniesienia . .	6.326	25	6.326	25	—	—
			102.787	33	102.787	33	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
VII.		Z przeniesienia . .	102.787	33	102.787	33	—	—
			6.326	25	6.326	25	—	—
	46	Różne inne	98	45	98	45	—	—
	47	Kasa chorych i Zakład ubezp. robotników od wypadków . . .	2.254	33	2.254	33	—	—
		Suma rubryki VII..	8.679	03	8.679	03	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	111.466	36	111.466	36	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta.	50	—	50	—	—	—
	2	Rozmaite: Regulacya Starej Oleśnicy	113	11	113	11	—	—
	3	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	20.509	08	2.705	51	17.803	57
		Suma wszystkich wydatków .	132.138	55	114.334	98	17.803	57
		Zapas końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 111 K 51 g						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi . 4.578 „ 12 „	—	—	4.689	63	—	—
		Razem .	—	—	119.024	61	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży traw.	2.765	49	2.765	49	—	—
	2	Odszkodowania:						
		a) zaległe . . . 6 K — g						
		b) bieżące . . . 145 „ 30 „	151	30	111	80	39	50
	3	3% odsetki z lokacyi	284	41	284	41	—	—
		Suma dochodów .	3.201	20	3.161	70	39	50
		Zapas kasowy z początkiem roku 1904	—	—	9.480	39	—	—
		Razem .	—	—	12.642	09	—	—
		WYDATKI.						
	1	**Zapas kasowy** z końcem roku 1904 .	—	—	12 642	09	—	—
		Razem .	—	—	12.642	09	—	—

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	111 K 51 g		
2. w remanentach materyałów i narzędzi	4.578 „ 12 „		4 689 K 63 g
b) Należytości czynne: 1. zaległe datki konkurencyjne	36.678 K 17 g		
2. zwrot nadebranych kosztów podróży	29 „ 98 „		
3. zwrot kosztów leczenia z kasy chorych	99 „ 22 „		36.807 „ 37 „
Suma stanu czynnego			41.497 K 00 g

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	17.803 „ 57 „
Czysty stan czynny	23.693 K 43 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	12.642 K 09 g	
Należytości czynne	39 „ 50 „	12.681 K 59 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		12.681 K 59 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 39.781/1905.

XXII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego . . .	86.634	—	86.634	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego:						
		a) należytości zaległe 300 K — „						
		b) „ bieżące 127.080 „ 32 g	127.380	32	127.380	32	—	—
	3	Datek z funduszu państwowego z dotacyi na budowle wodne. . .	17.320	—	17.320	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa 3.205 K 47 g						
		b) „ bieżąca 21.800 „ — „	25.005	47	23.752	15	1.253	32
	5	Datki kraju i państwa na zabudowanie potoków górskich . . .	3.000	—	3.000	—	—	—
	6	Rozmaite	2.279	13	—	—	2.279	13
		Suma dochodów rzeczywistych	261.618	92	258.086	47	3.532	45
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta.	250	—	250	—	—	—
	2	Zaliczka z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904 .	301.902	63	301.902	63	—	—
	3	Zwroty wydatków:						
		a) C. k. Nadprokuratorya Państwa za utrzymanie baraku dla więźni .	177	54	—	—	177	54
		b) Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę	30	82	—	—	30	82
		c) Wydział powiatowy w Dąbrowej z robót ziemnych	118	67	—	—	118	67
		Suma wszystkich dochodów .	564.098	58	560.239	10	3.859	48
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	45.413	96	—	—
		Razem .	—	—	605.653	06	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		**I. Biała i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	36	31	36	31	—	—
	2	Zdzieranie darni	145	83	145	83	—	—
		Do przeniesienia . .	182	14	182	14	—	—

XXII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
I.		Z przeniesienia . .	182	14	182	14	—	—
	3	Karczowanie	427	10	427	10	—	—
	6	Wykop z rzeki z odwozem do starych łożysk	15.872	53	15.872	53	—	—
	12	Materyały i narzędzia	2.307	66	2.307	66	—	—
	13	Dozór robót ziemnych	581	—	581	—	—	—
		Suma rubryki I. .	19.370	43	19.370	43	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	14	Budowle faszynowe, materyały . .	53.537	82	53.537	82	—	—
	15	„ „ robocizna . .	21.887	55	21.887	55	—	—
	16	„ kamienne, materyały . .	68.347	59	68 347	59	—	—
	17	„ „ robocizna . .	7.705	15	7.705	15	—	—
	20	Narzędzia.	16.197	77	16.197	77	—	—
	21	Dozór rocót	3.475	28	3.475	28	—	—
		Suma rubryki II. .	171.151	16	171.151	16	—	—
III.	22-27	Objekty w wałach.	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	28	Zasadzenie odsypisk	13.735	88	13.735	88	—	—
	29	Obsiew szkarp.	94	50	94	50	—	—
		Suma rubryki IV. .	13.830	38	13.830	38	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	30	Koszta komisyjne	347	09	347	09	—	—
	31	Wykupno gruntów pod przekopy .	10.144	23	10.144	23	—	—
	36	Odszkodowanie za zniszczone plony .	37	20	37	20	—	—
	37	Koszta intabulacyjne	147	24	147	24	—	—
		Suma rubryki V. .	10.675	76	10.675	76	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	38	Pogłębienie przekopów samoczynnych	3.024	81	3.024	81	—	—
	39	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych	13.630	14	13.630	14	—	—
	40	„ szkarp i wałów . . .	615	06	615	06	—	—
	41	Straż rzeczna i wałowa . . .	3.917	09	3.917	09	—	—
		Suma rubryki VI. .	21.187	10	21.187	10	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	42	Najem lokalu	600	—	600	—	—	—
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	1.028	47	1.028	47	—	—
	44	Przyrządy geodetyczne. . . .	303	—	303	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1.931	47	1.931	47	—	—
			236.214	83	236.214	83	—	—

XXII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
VII.		Z przeniesienia . .	236.214	83	236.214	83	—	—
			1.931	47	1.931	47	—	—
	46	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierownika budowy . .	12.652	34	12.652	34	—	—
	47	Wynagrodzenie kasyera . . .	1.100	—	1.100	—	—	—
	48	Inne drobne wydatki	1.134	34	1.134	34	—	—
		Suma rubryki VII. .	16.818	15	16.818	15	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	50	Budowa brodów	201	29	201	29	—	—
	51	Korekcya ujść dopływów . . .	2.347	—	2.347	—	—	—
	57*a*)	Inne drobne	8.108	77	8.108	77	—	—
	57*b*)	Roboty wykonane z oszczędności kosztorysowych	77.086	55	77.086	55	—	—
		Suma rubryki VIII.	87.743	61	87.743	61	—	—
		Suma działu I. .	340.776	59	340.776	59	—	—
		II. Zabudowania potoków górskich w dorzeczu Biały.						
I.		Roboty ziemne:						
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	105	—	105	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe	1.093	26	1.093	26	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowanie .		—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych. .	144	34	144	34	—	—
	31	Odnowienie kultur.	663	49	663	49	—	—
	32	Straż rzeczna	960	—	960	—	—	
		Suma rubryki VI. .	1.767	83	1.767	83		—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	73	80	73	80	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane. . .	—	—	—	—	—	—
		Suma działu II .	3.039	89	3.039	89	—	—
		Suma działu I. .	340.776	59	340.776	59	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	343.816	48	343.816	48		
		Do przeniesienia . .	343.816	48	343.816	48	—	—

XXII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	343.816	48	343.816	48	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta:						
		a) należytość zaległa 3.982 K 07 g						
		b) „ bieżąca 250 „ — „	4 232	07	—	—	4.232	07
	2	Zwrot pobranych zaliczek na pokrycie niedoboru:						
		a) zaległe . . . 219.360 K 61 g						
		b) bieżące . . . 301.902 „ 63 „	521.263	24	219.360	61	301.902	63
		Suma wszystkich wydatków .	869.311	79	563.177	09	306.134	70
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	42.475	97	—	—
		Razem .	—	—	605.653	06	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	3.182	90	3.182	90	—	—
	2	Odszkodowania	199	20	77	40	121	80
	3	Za faszynę	1.564	20	1.564	20	—	—
	4	Za wiklinę	121	40	121	40	—	—
	5	Za odsprzedane stare wały Dunajca .	69	—	69	—	—	—
	6	3% odsetki z lokacyi kapitału . .	1.435	77	1.435	77	—	—
	7	Rozmaite	61	80	61	80	—	—
		Suma dochodów .	6.634	27	6.512	47	121	80
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	47.859	08	—	—
		Razem .	—	—	54.371	55	—	—
		WYDATKI.						
	1	Rąbanie faszyny własnej . . .	651	70	651	70	—	—
	2	Koszta komisyjne z powodu licytacyi traw	69	60	69	60	—	—
	3	Koszta parcelacyi starych wałów Dunajca w Otfinowie i Siedliszowicach	60	—	60	—	—	—
	4	Opłata kasy chorych	3	17	3	17	—	—
	5	Opłata zakładu ubezpieczeń robotników od wypadków	2	25	2	25	—	—
		Suma wydatków .	786	72	786	72	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	53.584	83	—	—
		Razem .	—	—	54.371	55	—	—

XXII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem r. 1904:			
a) w gotówce . . .	— K — g		
b) w remanentach materyałów narzędzi i sprzętów	42.475 „ 97 „	42.475 K 97 g	
2. Należytości ozynne:			
a) Zaległe datki konkurencyjne	1.253 K 32 g		
b) Rozmaite . . .	2.279 „ 13 „		
c) Zwroty	327 „ 03 „	3.859 „ 48 „	
Suma stanu czynnego .			46.335 K 45 g

Stan bierny.

1. Należytości bierne	4.232 K 07 g	
2. Zaliczka z dochodów z roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904	301.902 „ 63 „	
Suma stanu biernego. .		306.134 „ 70 „
Z porównania czysty stan bierny .		259.799 K 25 „

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce .	53.584 K 83 g	
2. Należytość czynna . . .	121 „ 80 „	
Suma stanu czynnego .	53.706 K 63 g	
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . .		53.706 K 63 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 46.154/1905.

XXIII. Fundusz konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego . . .	750	—	750	—	—	—
	2	„ skarbu państwa	750	—	750	—	—	—
	3	Sprzedaż wikliny	130	75	130	75	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1.630	75	1.630	75	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1.630	75	1.630	75	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	2.071	07	—	—
		Razem .	—	—	3.701	82	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Naprawa budowli regulacyjnych. .	178	16	178	16	—	—
II.		„ objektów.	1.284	—	1.284	—	—	—
III.		Straż rzeczna	544	—	544	—	—	—
IV.		Rozmaite	315	86	315	86	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.322	02	2.322	02	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2.322	02	2.322	02	—	—
		Zapas z końcem roku 1904. . .	—	—	1.379	80	—	—
		Razem .	—	—	3.701	82	—	—

XXIII. Fundusz konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . .	1.379 K 80 g	
Należytości czynne	— „ — „	
Suma stanu czynnego		1.379 K 80 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		1.379 K 80 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 46.156/1905.

XXIV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	33.066	—	33.066	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	24 799	50	24.799	50	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . 12.400 K — g						
		b) bieżące . . 24.800 „ — „	37.200	—	37.200	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite.	1.550	39	1.550	39	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	96.615	89	96.615	89	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	96.615	89	96.615	89	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	10.022	66	—	—
		Razem .	—	—	106.638	55	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.527	99	1.527	99	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod nasyp wałów	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	—	—	—	—	—	—
	4	Wykop z łożysk z odwozem na wał .	—	—	—	—	—	—
	5	„ „ „ „ „ „ brzeg.	14.754	16	14.754	16	—	—
	6	Wykonanie nasypu	—	—	—	—	—	—
	7	Rozplantowanie ziemi na odkładach.	3.720	04	3.720	04	—	—
	8	Materyały i narzędzia	2.286	48	2.286	48	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	967	90	967	90	—	—
		Suma rubryki I. .	23.256	57	23.256	57	—	—
		Do przeniesienia . .	23.256	57	23.256	57	—	—

XXIV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	23.256	57	23.256	57	—	—
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ziemne	537	61	537	61	—	—
	11	Odlewanie wody	40	—	40	—	—	—
	12	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały)						
		b) narzędzia)	3.540	97	3.540	97	—	—
	13	Roboty murarskie i brukarskie:						
		a) materyały)						
		b) robocizna)	8.108	22	8.108	22	—	—
	14	Roboty kowalskie	50	—	50	—	—	—
	15	Roboty faszynowe:						
		a) materyały i narzędzia)						
		b) robocizna) . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II. .	12.276	80	12.276	80	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Płotki i inne roboty faszynowe:						
		a) materyały i narzędzia)						
		b) robocizna) . .	14.127	21	14.127	21	—	—
	17	Darniowanie szkarp:						
		a) materyały i narzędzia)						
		b) robocizna) . .	1.862	04	1.862	04	—	—
	18	Bruki i opaski kamienne:						
		a) materyały i narzędzia)						
		b) robocizna) . .	—	—	—	—	—	—
	19	Obsiew:						
		a) materyały i narzędzia)						
		b) robocizna) . .	3.318	27	3.318	27	—	—
		Suma rubryki III. .	19.307	52	19.307	52	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyi i intabulacyi . .	2.331	10	2.331	10	—	—
	21	Wykupno grutów	462	05	462	05	—	—
	22	Odszkodowania za grunta obciążone serwitutem	7.114	60	7.114	60	—	—
	23	Odszkodowania za grunta zajęte na rowy materyałowe i odkłaty. .	222	82	222	82	—	—
	24	Odszkodowania za zniszczone plony i wycięte drzewa	3.856	36	3.856	36	—	—
	25	Odszkodowania za usunięte budynki .	250	—	250	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	14.236	93	14.236	93	—	—
		Do przeniesienia . .	69.077	82	69.077	82	—	—

*

XXIV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	69.077	82	69.077	82	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	26	Czyszczenie i naprawa łożysk dopływowych	76	65	76	65	—	—
	27	Naprawa wałów	360	42	360	42	—	—
	28	„ objektów.	233	70	233	70	—	—
	29	Straż rzeczna i wałowa, ratunek powodziowy.	1.725	—	1.725	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2.395	77	2.395	77	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	30	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	612	30	612	30	—	—
	31	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	104	86	104	86	—	—
	32	Przyrządy miernicze	181	41	181	41	—	—
	33	Delegat: dyety i koszta podróży .	—	—	—	—	—	—
	34	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży . .	5.757	68	5.757	68	—	—
	35	Płatnik: wynagrodrenie . . .	272	40	272	40	—	—
	36	Koszta inspekcyi reambulacyi i kolaudacyi	370	74	370	74	—	—
	37	Opracowanie projektów. . . .	117	76	117	76	—	—
	38	Różne drobne wydatki	49	80	49	80	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.466	95	7.466	95	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	W dziale robót ziemnych . . .	9	40	9	40	—	—
	40	„ „ budowy objektów . . .	—	—	—	—	—	—
	41	„ „ robót dodatkowych . .	—	—	—	—	—	—
	42	Różne inne	1.629	47	1.629	47	—	—
	43	Kasa chorych i ubezpieczenie od wypadków	1.329	38	1.329	38	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.968	25	2.968	25	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	81.908	79	81.908	79	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka na pokrycie niedoboru r. 1903	10.040	85	10.040	85	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	91.949	64	91.949	64	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce kas. kraj. 2.319 K 30 g						
		„ „ kas. zarządu 2.369 „ 63 „						
		b) w remanent. materyał. 5.000 „ 73 „						
		narzędzi i sprzętów . 4.999 „ 25 „	—	—	14.688	91	—	—
		Razem .	—	—	106 638	55	—	—

XXIV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaż trawy reszta z r. 1903 .	184	40	184	40	—	—
	2	„ „ „ na wałach . .	22	—	22	—	—	—
	3	„ „ „ „ „ . .	1.110	—	1.110	—	—	—
	4	Odszkodowanie szkodników wałowych	17	80	17	80	—	—
	5	Szkodnicy wedle księgi odszkodowań	42	50	42	50	—	—
	6	3% odsetki od lokowanej gotówki .	320	12	320	12	—	—
		Suma dochodów .	1.696	82	1.696	82	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	10.670	72		—
		Razem .	—	—	12.367	54	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot nadpłaconej kwoty przy licytacyi traw z r. 1903	10	—	10	—	—	—
		Suma wydatków .	10	—	10	—	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1904 .	—	—	12.357	54	—	—
		Razem .	—	—	12.367	54	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem roku 1904 w gotówce 4.688 K 93 g
„ w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 9.999 „ 98 „

Suma stanu czynnego . 14.688 K 91 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 14.688 K 91 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 12.357 K 54 g
Stan bierny . . . . . — K — „

Czysty stan czynny . . 12.357 K 54 g

UWAGA. Zapasy kasowe ulokowano na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 43.174/1905.

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	39.600	—	39.600	—	—	—
	2	„ „ „ państwowego melioracyjnego . .	29.700		29.700	—	—	—
	3	„ „ „ państw. dotacyi budowli wodnych .	19.800	—	19.800	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa . 99.000 K						
		b) „ bieżąca . 9.900 „	108.900	—	—	—	108.900	—
	5	3% odsetki od lokowanej gotówki .	4.912	55	4.912	55	—	—
	6	Rozmaite	2.235	38	2.235	38	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	205.147	93	96.247	93	108.900	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem, należytość zaległa	1.260	90	—	—	1.260	90
		Suma wszystkich dochodów .	206.408	83	96.247	93	110.160	90
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	181.845	90	—	—
		Razem .	—	—	278.093	83	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	365	—	365	—	—	—
	2	Karczowanie	—	—	—	—	—	—
	3	Wykop z przekopów nad wodą . .	13.348	79	13.348	79	—	—
	4	„ „ „ pod wodą . .	2.562	35	2.562	35	—	—
	6	Materyały i narzędzia	923	60	923	60	—	—
	7	Dozór robót ziemnych	294	40	294	40	—	—
		Suma rubryki I. .	17.494	14	17.494	14	—	—
		Do przeniesienia . .	17.494	14	17.494	14	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	17.494	14	17.494	14	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe: *a)* materyały .	43.982	50	43.982	50	—	—
	9	*b)* robocizna .	13.715	20	13.715	20	—	—
	10	Narzędzia	857	57	857	57	—	—
	11	Dozór robót	1.847	32	1.847	32	—	—
		Suma rubryki II. .	60.402	59	60.402	59	—	—
III.	12-15	Objekty	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów, młynów i odszkodowania:						
	16-18	Koszta komisyjne, wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
	19	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	1.463	09	1.463	09	—	—
	20	Odszkodowania za zniszczone plony .	66	60	66	60	—	—
	21	Koszta intabulacyi.	198	40	198	40	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.728	09	1.728	09	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	22	Pogłębienie i rozszerzenie przekopów	238	80	238	80	—	—
	23	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	804	71	804	71	—	—
	25	Straż rzeczna	1.272	—	1.272	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2.315	51	2.315	51	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	26	Najem lokalu	756	22	756	22	—	—
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	265	90	265	90	—	—
	28	Przyrządy geodetyczne	63	—	63	—	—	—
	29	Dyety, koszta podróży delegata . .	561	88	561	88	—	—
	30	Dyety, płaca, dodatek budowlany kierownika	8.062	70	8.062	70	—	—
	32	Inne	599	80	599	80	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.309	50	10.309	50	—	—
		Do przeniesienia . .	92.249	83	92.249	83	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	92.249	83	92.249	83	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	35	Zawiklenie odsypisk	140	90	140	90	—	—
	37	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	50	80	50	80	—	—
	38	Inne	2.195	85	2.195	85	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.387	55	2.387	55	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	94.637	38	94.637	38	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	94.637	38	94.637	38	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce. . . 151.873 K 25 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 31 583 „ 20 „	—	—	183.456	45	—	—
		Razem .	—	—	278.093	83	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	281	78	281	78	—	—
	2	Wartość faszyn z kęp własnych. .	2.991	68	2.991	68	—	—
	3	Odszkodowania	—	—	—	—	—	—
	4	3% odsetki z lokacyi	292	48	292	48	—	—
		Suma dochodów .	3.565	94	3.565	94	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 9.749 K 46 g						
		b) w efektach . . 9 „ 08 „	—	—	9.758	54	—	—
		Razem .	—	—	13 324	48	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 13.315 K 40 g						
		b) w efektach . . 9 „ 08 „	—	—	13.324	48	—	—
		Razem .	—	—	13.324	48	—	—

XXV. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Pozostałość kasowa w gotówce	151.873 K 25 g		
w materyałach	31.583 „ 20 „	183.456 K	45 g
2. Należytości czynne:			
a) Zaległe datki konkurencyjne	108.900 K — g		
b) Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem	1.260 „ 90 „	110.160 „	90 „
Suma stanu czynnego		293.617 K	35 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny		293.617 K	35 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	13.315 K 40 g		
w efektach	9 „ 08 „	13.324 K	48 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny		13.324 K	48 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym

LW. 41.281/1905.

XXVI. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego zapomogowego	493	—	493	—	—	—
	2	Datek z funduszu państwowego zapomogowego	493	—	493	—	—	—
	3	Rozmaite	22	74	22	74	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1.008	74	1.008	74	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1.008	74	1.008	74	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	262	56	—	—
		Razem .	—	—	1.271	30	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	„ regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe.	—	—	—	—	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych. .	422	02	422	02	—	—
	32	Straż rzeczna	288	—	288	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	710	02	710	02	—	—
VII.	33-38	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne nieprzewidziane	2	80	2	80	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	712	82	712	82	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	712	82	712	82	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 498 „ 48 „						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 60 „ — g	—	—	558	48	—	—
		Razem .	—	—	1.271	30	—	—

XXVI. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1904:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	498 K 48 g		
b) w remanencie narzędzi i sprzętów . .	60 „ — „		
Suma stanu czynnego .			558 K 48 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . .			558 K 48 g

LW. 36.563/1905.

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	79.200	—	—	—	79.200	—
		Suma dochodów rzeczywistych	79.200	—	—	—	79.200	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904.	17.413	92	17.413	92	—	—
	2	Zwrot zaliczki od Spółki wodnej .	400	—	—	—	400	—
		Suma wszystkich dochodów .	97.013	92	17.413	92	79.600	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	2.140	76	—	—
		Razem .	—	—	19.554	68	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	40		40	—	—	—
II.	6–11	Roboty regulacyjne i ubezpieczenia .	—	—	—	—	—	—
III.	12-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	56	20	56	20	—	—
	20	Koszta intabulacyi.	3	—	3	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	59	20	59	20		—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23	Utrzymanie objektów	350	33	350	33	—	—
	24	Straż rzeczna	340		340	—	—	—
		Suma rubryki V. .	690	33	690	33	—	—
VI.		Zarząd:						
	29	Koszta podróży kierownika budowy .	125	19	125	19	—	—
VII.	32-40	Rozmaite i nieprzewidziane. . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	914	72	914	72	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot otrzymanych zaliczek . .	34.025	39	16.611	47	17.413	92
		Suma wszystkich wydatków .	34.940	11	17.526	19	17.413	92
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . — K — g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . .2.028 „ 49 „	—	—	2.028	49	—	—
		Razem .	—	—	19.554	68	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	1	—	1	—	—	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	39	20	39	20	—	—
	3	Rozmaite: zwrot kosztów komisyjnych	23	50	—	—	23	50
		Suma dochodów .	63	70	40	20	23	50
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	1.306	72	—	—
		Razem .	—	—	1.346	92	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	1.346	92	—	—
		Razem .	—	—	1.346	92	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	2.028 K 49 g		
b) Należytości czynne:			
1. Zaległe datki konkurencyjne . .	79.200 „ — „		
2. Zwrot zaliczki od Spółki wodnej .	400 „ — „		
Suma stanu czynnego .		81.628 K 49 g	
Stan bierny.			
Zwrot pobranych zaliczek		17.413 „ 92 „	
Czysty stan czynny . .		64.214 K 57 „	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zwrot kosztów komisyjnych	23 K 50 g		
Zapas kasowy w gotówce	1.346 „ 92 „		
Suma stanu czynnego .		1.370 K 42 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		1.370 K 42 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku kraj.

LW. 48.340/1905.

XXVIII. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zaległe datki konkurencyjne . .	51.750	—	51.750	—	—	—
	2	Odszkodowania	151	60	151	60	—	—
	3	Odsetki 3% od kapitałów lokowanych	266	31	266	31	—	—
		Suma rzeczywistych dochodów	52 167	91	52.167	91	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na wydatki Spółki wodnej	323	50	323	50	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	52.491	41	52.491	41	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .		—	4.836	76	—	—
		Razem .	—	—	57.328	17	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	5—7	Ubezpieczenie brzegów. . . .	—	—	—	—	—	—
III.	8—10	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	11-15	Wykupno gruntów.	—	—	—	—	—	—
V.	16-23	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	26	Straż rzeczna	1.074	—	1.074	—	—	—
	34	Inne	36	—	36	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.110	—	1.110	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.110	—	1.110	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1.110	—	1.110	—	—	—

XXVIII. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	1.110	—	1.110	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka na pokrycie niedoboru roku 1903	27.901	57	27.901	57	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	29.011	57	29.011	57	—	—
		Pozostałość końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 23.479 K 84 g						
		b) w remanentach materyałów . . . 4.836 „ 76 „	—	—	28.316	60	—	—
		Razem .	—	—	57.328	17	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce . . . . . 23.479 K 84 g
b) w remanencie materyałów i narzędzi . 4.836 „ 76 „

Suma stanu czynnego . . . . 28.316 K 60 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 28.316 K 60 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 45.592/1905.

XXIX. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki	438	12	438	12	—	—
	2	Rozmaite	38	—	38	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	476	12	476	12	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	476	12	476	12	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904	—	—	16.144	97	—	—
		Razem	—	—	16.621	09	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—6	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	7—11	Objekty	—	—	—	—	—	—
III.	12	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	13	Koszta komisyjne	75	18	75	18	—	—
	14	Wykupno gruntów	1.049	12	1.049	12		—
		Suma rubryki IV.	1.124	30	1.124	30		—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	19	Straż rzeczna	480	—	480	—	—	—
VI.	21-27	Zarząd	—	—			—	—
VII.	28-33	Rozmaite i nieprzewidziane		—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.604	30	1.604	30	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	1.604	30	1.604	30	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 14.862 K 95 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi 153 „ 84 „	—	—	15.016	79	—	—
		Razem	—	—	16.621	09	—	—

XXIX. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1904:			
a) w gotówce	14.862 K 95 g		
b) w remanencie materyałów i narzędzi . .	153 „ 84 „		
Suma stanu czynnego		15.016 K 79 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		15.016 K 79 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 47.077/1905.

XXX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne zaległe . .	75.700	—	75.700	—	—	—
	2	Odsetki 3% od lokowanej gotówki .	262	30	262	30	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	75.962	30	75.962	30	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	75.962	30	75.962	30	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	1.186	45	—	—
		Razem .	—	—	77.148	75	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	838	96	838	96	—	—
	2	Zdzieranie darni	723	40	723	40	—	—
	3	Karczowanie	46	37	46	37	—	—
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	19.377	37	19.377	37	—	—
	5	Wykonanie nasypu	3.039	11	3.039	11	—	—
	6	Wykop z potoków i kanałów osuszających z odwozem na brzeg . .	—	—	—	—	—	—
	7	Materyały i narzędzia	4.351	52	4.351	52	—	—
	8	Dozór robót ziemnych	972	30	972	30	—	—
		Suma rubryki I. .	29.349	03	29.349	03	—	—
II.		Objekty w wałach:						
	9	Roboty ciesielskie: Materyały . .	23	—	23	—	—	—
	10	„ „ Robocizna . .	91	19	91	19	—	—
	11	„ murarskie: Materyały . .	434	52	434	52	—	—
	12	„ „ Robocizna . .	156	—	156	—	—	—
		Do przeniesienia . .	704	71	704	71	—	—
			29.349	03	29.349	03	—	—

XXX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
II.		Z przeniesienia . .	29.349	03	29.349	03	—	—
			704	71	704	71	—	—
	13	Roboty kowalskie	53	21	53	21	—	—
	14	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenie dodatkowe	125	92	125	92	—	—
		Suma rubryki II. .	883	84	883	84	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	15	Obsiew szkarp wałowych i rzecznych: *a)* nasiona. *b)* robocizna. . .	481	94	481	94	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	460	—	460	—	—	—
	17	Wykupno gruntów pod wał. . .	7.984	18	7.984	18	—	—
	18	Odszkodowanie za rowy materyałowe	4.954	21	4.954	21	—	—
	19	„ „ zniszczone plony .	753	85	753	85	—	—
	19*a*)	Przeniesienie zabudowań . . .	1.020	—	1.020	—	—	—
	20	Koszta intabulacyi.	22	—	22	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	15.194	24	15.194	24	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Naprawa szkarp i wałów . . .	930	68	930	68	—	—
	22	Straż rzeczna i wałowa . . .	600	—	600	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.530	68	1.530	68	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	23	Najem lokalu	45	—	45	—	—	—
	24	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	242	41	242	41	—	—
	25	Przyrządy geodetyczne. . . .	69	60	69	60	—	—
	26	Dyety i koszta podróży delegata .	153	18	153	18	—	—
	27	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierownika budowy . .	3.043	43	3.043	43	—	—
	28	Wynagrodzenie kasyera . . .	238	12	238	12	—	—
	29	Inne drobne	61	38	61	38	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.853	12	3 853	12	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	30	Budowa ramp.	922	12	922	12	—	—
	31	„ brodów	—	—	—	—	—	—
	32	Pogłębienie rowów odpływowych .	1.022	76	1.022	76	—	—
		Do przeniesienia . .	1.944	88	1.944	88	—	—
			51.292	85	51.292	85	—	—

*

XXX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
VII.		Z przeniesienia . .	51.292	85	51.292	85	—	—
			1.944	88	1.944	88	—	—
	33	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	221	03	221	03	—	—
	34	Objekty dodatkowe	6.839	13	6.839	13	—	—
	35	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	36	Koszta katastru konkurencyjnego i zawiązania Spółki wodnej . . .	—	—	—	—	—	—
	37	Inne	1.481	42	1.481	42	—	—
		Suma rubryki VII. .	10.486	46	10.486	46	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	61.779	31	61.779	31	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1903	7.290	86	7.290	86	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	69.070	17	69.070	17	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 7.595 K 51 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 483 „ 07 „	—	—	8.078	58	—	—
		Razem .	—	—	77.148	75	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	678	40	678	40	—	—
	2	Grzywny i odszkodowania . . .	47	80	47	80	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	233	40	233	40	—	—
		Suma dochodów .	959	60	959	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	7.780	32	—	—
		Razem .	—	—	8.739	92	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta licytacyi trawy	44	89	44	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	8.695	03		—
		Razem .	—	—	8.739	92	—	—

XXX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	7.595 K 51 g		
b) Remanent materyałów, narzędzi i sprzętów .	483 „ 07 „		
	Suma stanu czynnego .	8 078 K 58 g	
Stan bierny		— „ — „	
	Czysty stan czynny . .	8.078 K 58 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce		8.695 K 03 g
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny . .	8 695 K 03 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 37.158/1905

XXXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunków za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	185	57	185	57	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki z funduszu konserwacyjnego: za rok 1903 . . 366 K 33 g „ „ 1904 . . 642 „ 78 „	1.009	11	366	33	642	78
		Suma wszystkich dochodów .	1.194	68	551	90	642	78
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	7.205	51	—	
		Razem .	—	—	7.757	41	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste** . . .	—		—	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka dana funduszowi konserwacyjnemu	642	78	642	78	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	642	78	642	78	—	—
		Zapas z końcem roku 1904: *a)* w gotówce . . 6.363 K 11 g *b)* w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 451 „ 52 „ *c)* w gruntach . . 300 „ — „	—	—	7.114	63	—	—
		Razem .	—	—	7.757	41	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1.000	—	1.000	—	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunków za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		zaległe . . . 4.000 K — g						
		bieżące . . . 1.000 „ — „	5.000	—	—	—	5.000	—
	3	Rozmaite	420	45	420	45	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.420	45	1.420	45	5.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z funduszu regulacyjnego .	642	78	642	78	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	7.063	23	2.063	23	5.000	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	2.063	23	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	496	90	496	90	—	—
II.	3 - 4	Ubezpieczenie	—	—	—	—	—	—
III.	5—6	Objekty	—	—	—	—	—	—
IV.	7 - 8	Odszkodowania za grunta . . .	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9*a*)	Utrzymanie strażników	1.200	—	1.200	—	—	—
VI.		Przeniesienie nadwyżki dochodów do funduszu rezerwowego . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.696	90	1.696	90	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki funduszowi regulacyjnemu:						
		z roku 1903 . . 366 K 33 g						
		„ „ 1904 . . 642 „ 78 „	1.009	11	366	33	642	78
		Suma wszystkich wydatków .	2.706	01	2.063	23	642	78
		Zapas z końcem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	2.063	23	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunków za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1904:			
1. w gotówce	6.363 K 11 g		
2. w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	451 „ 52 „		
3. w gruntach.	300 „ — „	7.114 K 63 g	
b) Należytości czynne:			
Zwrot zaliczki danej funduszowi konserwacyjnemu. .		642 „ 78 „	
Suma stanu czynnego .		7.757 K 41 „	
Stan bierny		„ — „	
Czysty stan czynny . .		7.757 K 41 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zaległe datki konkurencyjne	5.000 K — „

Stan bierny.

Zwrot zaliczki funduszowi regulacyjnemu	642 „ 78 „	
Czysty stan czynny . .	4.357 K 22 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 47.079/1905.

XXXII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	40.400	—	40.400	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	40.400	—	40.400	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.429	33	1.429	33	—	—
	4	Rozmaite	315	67	315	67	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	82.545	—	82.545	—	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	82.545	—	82.545	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	29.312	35	—	—
		Razem .	—	—	111.857	35	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	95	65	95	65	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	11.518	41	11.518	41	—	—
	4	Materyały i narzędzia	1.897	06	1.897	06	—	—
		Suma rubryki I. .	13.511	12	13.511	12	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe	17.637	25	17.637	25	—	—
	11	Dozór robót	1.605	92	1.605	92	—	—
		Suma rubryki II. .	19.243	17	19.243	17	—	—
III.		Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami . .	174	02	174	02	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk. .	11.506	70	11.506	70	—	—
		Suma rubryki IV. .	11.680	72	11.680	72	—	—
		Do przeniesienia . .	44.435	01	44.435	01	—	—

XXXII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	44.435	01	44.435	01	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	26	Wykupno gruntów	205	10	205	10	—	—
	27	Odszkodowania za zniszczone kultury	30	40	30	40	—	—
	28	Koszta intabulacyjne	1	94	1	94	—	—
		Suma rubryki V. .	237	44	237	44	—	—
VI.		Konserwacya w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	350	73	350	73	—	—
	30	„ objektów	168	28	168	28	—	—
	32	Straż rzeczna	1.826	—	1.826	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.345	01	2.345	01	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	100	46	100	46	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	4.100	—	4.100	—	—	—
	38	Inne drobne	1.562	—	1.562	—	—	—
		Suma rubryki VII .	5.762	46	5.762	46	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	52.779	92	52.779	92	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	52.779	92	52.779	92	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 48.056 K 01 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 11.021 „ 42 „	—	—	59.077	43	—	—
		Razem .	—	—	111.857	35	—	—

XXXII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1904:			
a) w gotówce	48.056 K 01 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	11.021 „ 42 „		
Suma stanu czynnego		59.077 K 43 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .			59.077 K 43 „

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 37.160/1905.

XXXIII. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	39.548	—	39.548	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	29.657	16	29.657	16	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . 146.942 K 96 g						
		b) bieżące . . 29.657 „ 04 „	176.600	—	—	—	176.600	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2 561	19	2.561	19	—	—
	5	Rozmaite.	8	12	8	12	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	248.374	47	71.774	47	176.600	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	248.374	47	71.774	47	176.600	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	45.053	96	—	—
		Razem .	—	—	116.828	43	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	5	Materyały i narzędzia	63	02	63	02	—	—
II.	7—9	Ubezpieczenia brzegów	—	—	—	—	—	—
III.	10-12	Mosty	—	—	—	—	—	—
IV.	13-15	Zakłady dla spiętrzenia wody . .	—	—	—	—	—	—
V.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp.	35	30	35	30	—	—
VI.		Wykupno gruntów:						
	17	Koszta komisyjne	97	71	97	71	—	—
	18	Wykupno gruntów pod łożysko rzeki	1.993	91	1.993	91	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.091	62	2.091	62	—	—
		Do przeniesienia . .	2.189	94	2.189	94	—	—

XXXIII. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	2.189	94	2.189	94	—	—
VII.		Wykupno młynów:						
	22	Wykupno młynów	137	50	137	50	—	—
VIII.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23	Płotki	189	—	189	—	—	—
	25	Czyszczenie łożyska i naprawa szkarp	372	40	372	40	—	—
	26	Straż rzeczna	576	—	576	—	—	—
		Suma rubryki VIII..	1.137	40	1.137	40	—	—
IX.		Zarząd:						
	28	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	9	32	9	32	—	—
	33	Inne wydatki	10	—	10	—	—	—
		Suma rubryki IX. .	19	32	19	32	—	—
X.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	36	Budowa brodów	48	—	48	—	—	—
	39	Inne nieprzewidziane	537	61	537	61	—	—
		Suma rubryki X. .	585	61	585	61	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	4.069	77	4.069	77	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	4.069	77	4.069	77	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . .111.061 K 31 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów. . . 1.697 „ 35 „	—	—	112.758	66	—	—
		Razem .	—	—	116.828	43	—	—

XXXIII. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1904:			
1. w gotówce	111.061 K 31 g		
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1 697 „ 35 „		112.758 K 66 g
b) Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne			176.600 „ — „
		Suma stanu czynnego .	289.358 K 66 g
Stan bierny			— „ — „
		Czysty stan czynny . .	289.358 K 66 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 47 078/1905.

XXXIV. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste** . . .	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	341	42	—	—
		Razem .	—	—	341	42	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	62	11	62	11	—	—
II.	5–11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe.	—	—	—	—	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych. .	43	40	43	40	—	—
	31	Odnowienie kultur.	45	98	45	98	—	—
	32	Straż rzeczna	28	—	28	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	117	38	117	38	—	—
VII.	33-38	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane. . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	179	49	179	49	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	179	49	179	49	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 147 K 93 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . . . 14 „ — „	—	—	161	93	—	—
		Razem .	—	—	341	42	—	—

XXXIV. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1904:			
a) w gotówce:			
1. w kasie zarządu budowy . . .	143 K 12 g		
2. „ „ krajowej	4 „ 81 „		
	147 K 93 g		
b) w remanencie narzędzi i sprzętów . .	14 „ — „		
Suma stanu czynnego			161 K 93 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . .			161 K 93 g

LW. 37.198/1905.

XXXV. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamknięcie rachunków za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu zapomogowego krajowego	4.755	—	4.755	—	—	—
	2	Datek z funduszu zapomogowego państwowego	4.755	—	4.755	—	—	—
	3	Odsetki z chwilowej lokacyi gotówki	69	15	69	15	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	9.579	15	9.579	15	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	9.579	15	9.579	15	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	4.047	05	—	—
		Razem .	—	—	13.626	20	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I	1—4	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	„ przy zabudowaniu	—	—	—	—	—	—
III.	12	Wykupno gruntów.			—	—	—	—
IV.		Utrzymanie robót:						
	13	Naprawa robót regulacyjnych . .	4.911	51	4.911	51	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	16	Narzędzia, sprzęty i przyrządy . .	94	09	94	09	—	—
	19	Inne drobne wydatki	29	29	29	29	—	—
		Suma rubryki V. .	123	38	123	38	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane. . .	—	—	—		—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	5.034	89	5.034	89	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	5.034	89	5.034	89	—	
		Do przeniesienia . .	5.034	89	5.034	89	—	—

XXXV. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	5.034	89	5.034	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . .8.591 K 31 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . — „ — „	—		8.591	31	—	—
		Razem .	—		13.626	20	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	8.591 K 31 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny .	8.591 K 31 g

LW. 47.080/1905.

XXXVI. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	131.428	—	131.428	—	—	—
	2	„ państwowy z nadzwyczajnej dotacyi budowli wodnych . .	131.428	—	131.428	—	—	—
	3	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	65.714	—	65.714	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	8.171	42	8.171	42	—	—
	5	Rozmaite	33	12	33	12	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	336.774	54	336.774	54	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	336.774	54	336.774	54	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 351.507 K 86 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i budynków . . . 222.587 „ 41 „	—	—	574.095	27	—	—
		Razem .	—	—	910.869	81	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	195	09	195	09	—	—
	2	Karczowanie	345	82	345	82	—	—
	3	Wykop z przekopów z odwozem do starych koryt lub na brzegi . .	96.051	96	96.051	96	—	—
	4	Szkarpowanie urwistych brzegów .	6	—	6	—	—	—
	5	Materyały i narzędzia	7.563	99	7.563	99	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	2.342	23	2.342	23	—	—
		Suma rubryki I. .	106.505	09	106.505	09	—	—
		Do przeniesienia . .	106.505	09	106.505	09	—	—

*

XXXVI. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	106.505	09	106.505	09	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	7	Budowle faszynowe	172.548	82	172.548	82	—	—
	8	„ kamienne.	32.943	14	32.943	14	—	—
	9	Narzędzia do robót regulacyjnych .	3.710	48	3.710	48	—	—
	10	Dozór robót	6.326	25	6.326	25	—	—
		Suma rubryki II. .	215.528	69	215.528	69	—	—
III.		Budowa objektów:						
	11	Roboty ciesielskie	22.075	54	22.075	54	—	—
	12	„ kowalskie	1.760	—	1.760	—	—	—
	13	Rozmaite	1 339	04	1.339	04	—	—
		Suma rubryki III. .	25.174	58	25.174	58	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	14	Zasadzenie odsypisk	997	33	997	33	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	15	Koszta komisyjne	970	35	970	35	—	—
	16	Wykupno gruntów pod koryto i drogi holownicze	89.426	99	89.426	99	—	—
	17	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	837	77	837	77	—	—
	18	Odszkodowanie za zniszczone plony .	3.864	53	3 864	53	—	—
	19	Koszta intabulacyjne	1.330	54	1.330	54	—	—
		Suma rubryki V. .	96.430	18	96.430	18	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	20	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych	651	86	651	86	—	—
	21	Straż rzeczna	1.372	10	1.372	10	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.023	96	2.023	96	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu	792	—	792	—	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	1.348	74	1.348	74	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne. . . .	127	51	127	51	—	—
	25	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierowników budowy .	18 851	71	18.851	71	—	—
	26	Wynagrodzenie kasyera . . .	1.867	90	1.867	90	—	—
	27	Koszta komisyi programowych, inspekcyi i kolaudacyi	654	38	654	38	—	—
	28	Inne	746	94	746	94	—	—
		Suma rubryki VII..	24.389	18	24.389	18	—	—
		Do przeniesienia . .	471.049	01	471.049	01	—	—

XXXVI. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	471.049	01	471.049	01	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie drogi holowniczej . .	4.775	44	4.775	44	—	—
	30	Bagrowanie przekopów samoczynnych	4.999	69	4.999	69	—	—
	31	Urządzenie poideł i przewozów . .	612	63	612	63	—	—
	32	Korekcya ujść dopływów . . .	2.798	99	2 798	99	—	—
	33	Objekty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	34	Stacyonowanie i odgraniczanie . .	1.232	17	1.232	17	—	—
	35	Pomiary hydrometryczne . . .	8	80	8	80	—	—
	36	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	37	Inne	7.396	81	7.396	81	—	—
		Suma rubryki VIII.	21.824	53	21.824	53	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	492 873	54	492 873	54	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	492.873	54	492.873	54	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 139.794 K 26 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i budynków . . . 278.202 „ 01 „	—	—	417.996	27	—	—
		Razem .	—	—	910.869	81	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	212	—	212	—	—	—
	2	„ „ łozinę i siano. . .	612	32	612	32	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	4	74	4	74	—	—
		Suma dochodów .	829	06	829	06	—	
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	829	06	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	829	06	—	—
		Razem .	—	—	829	06	—	—

XXXVI. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: 1. w gotówce	139.794 K 26 g		
2. w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, budynków i t. d. . .	278.202 „ 01 „		
Suma stanu czynnego		417.996 K 27 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .			417.996 K 27 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce		829 K 06 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		829 K 06 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 52.154/1905.

XXXVII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	89.740	—	89.740	—	—	—
	2	„ „ „ państwowego melioracyjnego . .	89.740	—	89.740	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	44.870	—	44.870	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	187	07	187	07	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	224.537	07	224.537	07	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów budowy kanału Dymitrowskiego.	1.129	50	564	75	564	75
	2	Zwrot kosztów konserwacyi Starego Brnia	2.925	60	500	—	2.425	60
	3	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1905 na pokrycie niedoboru r. 1904 .	131.395	63	131.395	63	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	359.987	80	356.997	45	2.990	35
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	20.297	99	—	—
		Razem .	—	—	377.295	44	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—8	Roboty ziemne	177.517	91	177.517	91	—	—
II.		Budowa objektów:						
		A) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	6.203	01	6.203	01	—	—
	10	Roboty muraskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	7.335	91	7.335	91	—	—
	11	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	546	50	546	50	—	—
	12	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe	1.281	28	1.281	28	—	—
		Do przeniesienia . .	15.366	70	15.366	70	—	—
			177.517	91	177.517	91	—	—

XXXVII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
II.		Z przeniesienia . .	177.517	91	177.517	91	—	—
			15.366	70	15 366	70	—	—
		B) Mosty drewniane:						
	13	Roboty ciesielskie: *a)* materyały i narzędzia, *b)* robocizna . . .	140	—	140	—	—	—
	14	Roboty kowalskie	—	—	—	—	—	—
	15	Rozmaite.	3.588	38	3.588	38	—	
		Suma rubryki II. .	19.095	08	19.095	08	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	2.015	95	2.015	95	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów płotkami faszynowymi i progami: *a)* faszyny, *b)* paliki, *c)* robocizna	15.689	28	15.689	28	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	5 176	13	5.176	13	—	—
	19	„ „ progami i szutrowanie przejazdów wałowych: *a)* materyał ciesielski, *b)* żwir, *c)* robocizna	3.893	21	3.893	21	—	—
		Suma rubryki III. .	26 774	57	26.774	57		
IV.	20-26	Wykupno gruntów i odszkodowania	45.971	15	45.971	15	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	27	Naprawa szkarp: *a)* wałów, *b)* potoków, *c)* rowów	2 065	69	2.065	69	—	—
	28	Naprawa płotków: *a)* materyały *b)* robocizna	6	84	6	84	—	—
	29	Naprawa darniowania	39	18	39	18	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa. . . .	4.783	70	4.783	70	—	—
		Suma rubryki V. .	6.895	41	6 895	41	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu	240	—	240	—	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	469	95	469	95	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	78	06	78	06	—	—
	34	Dyety. koszta podróży delegata . .	—	—	—	—	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	17.955	94	17.955	94	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera . . .	750	—	750	—	—	—
	37	Inne	884	28	884	28	—	—
		Suma rubryki VI. .	20.378	23	20.378	23	—	—
		Do przeniesienia . .	296.632	35	296.632	35	—	—

XXXVII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	296.632	35	296.632	35	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Rowy dodatkowe	949	18	949	18	—	—
	39	Objekty	9.658	04	9.658	04	—	—
	40	Zdjęcia uzupełniające	298	83	298	83	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	42	Inne	4.590	98	4.590	98	—	—
		Suma rubryki VII. .	15.497	03	15.497	03	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	312.129	38	312.129	38	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru:						
		z roku 1903. 52.005 K 39 g						
		„ „ 1904. 131.395 „ 63 „	183.401	02	52.005	39	131.395	63
		Suma wszystkich wydatków .	495.530	40	364.134	77	131.395	63
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce. . . — K — g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . .13.160 „ 67 „	—	—	13.160	67	—	—
		Razem .		—	377.295	44	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	3.800	48	3.800	48	—	—
	2	Odszkodowania	405	70	405	70	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	279	57	279	57	—	—
		Suma dochodów .	4.485	75	4.485	75	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	7.635	60	—	—
		Razem .	—	—	12.121	35	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta komisyjne	23	47	23	47	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1904 .	—	—	12.097	88	—	—
		Razem .	—	—	12.121	35	—	—

XXXVII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	— K — g	
b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	13.160 „ 67 „	
2. Należytości czynne:		
a) Zwrot kosztów budowy kanału Dymitrowskiego	564 „ 75 „	
b) Zwrot kosztów dodatkowych rowów osuszających w Podleszanach . .	— „ — „	
c) Zwrot kosztów konserwacyj Starego Brnia	2.425 „ 60 „	
Suma stanu czynnego		16.151 K 02 g

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	131.395 „ 63 „
Czysty stan bierny . .	115.244 K 61 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	12.097 K 88 „
Stan bierny	„ — „
Czysty stan czynny . .	12.097 K 88 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 48.849/1905.

XXXVIII. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	43.548	—	43.548	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	32.661	—	32.661	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: *a)* zaległe . . 65.322 K — g *b)* bieżące . . 32.661 „ — „	97.983	—	32.661	—	65.322	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	273	28	273	28	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	174.465	28	109.143	28	65.322	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku roku 1905 na pokrycie niedoboru . .	795	12	795	12	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	175.260	40	109.938	40	65.322	—
		Zapas z początkiem roku 1904 w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	11.466	43	—	—
		Razem .	—	—	121.404	83	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	39.687	70	39.687	70	—	—
	2	Wykop z rowów dopływowych i odpływowych.	10.570	55	10.570	55	—	—
	3	Przewóz ziemi na odległość 40 *m* .	—	—	—	—	—	—
	4	„ „ „ „ 100 *m* i więcej	—	—	—	—	—	—
	5	Wykonanie nasypu wału . . .	9.558	88	9.558	88	—	—
	5*a*)	Materyały i narzędzia	2.789	65	2.789	65	—	—
	5*b*)	Dozór budowy.	1.829	08	1 829	08	—	—
	6	Obsiew szkarp i wałów . . .	845	99	845	99	—	—
		Suma rubryki I. .	65.281	85	65.281	85	—	—
		Do przeniesienia . .	65.281	85	65.281	85	—	—

XXXVIII. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	65.281	85	65.281	85	—	—
II.		Wywłaszczenie gruntów:						
	7	Przeniesienie budynków . . .	353	40	353	40	—	—
	8	Grunta pod rowy materyałowe . .	11.477	50	11.477	50	—	—
	9	„ „ „ dopływowe i odpływowe . . .	1.592	95	1.592	95	—	—
	10	„ „ wały wsteczne . . .	7	70	7	70	—	—
	11	„ „ wał wiślany . . .	203	96	203	96	—	—
	12	„ „ drogi równoległe . .	138	06	138	06	—	—
	12*a*)	Koszta komisyi i intabulacyi . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II. .	13.773	57	13.773	57	—	—
III.		Ubezpieczenia:						
	13	Płotki w rowach	2.075	97	2.075	97	—	—
	14	Darniowanie szkarp, wałów i rowów.	—	—	—	—	—	—
	15	Dowóz darni	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.075	97	2.075	97	—	—
IV.		Budowa upustów:						
	16	Przepust Nr. 1.	4.186	66	4.186	66	—	—
	17	„ Nr. 2.	2.624	31	2.624	31	—	—
	18	„ Nr. 3.	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV.	6.810	97	6.810	97	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	23	Straż rzeczna wałowa	720	—	720	—	—	—
	23*a*)	Konserwacya wałów	426	87	426	87	—	—
	23*b*)	„ rowów	558	65	558	65	—	—
	23*c*)	„ objektów	3	50	3	50	—	—
		Suma rubryki V. .	1.709	02	1.709	02	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Przybory geodetyczne i kancelaryjne.	190	42	190	42	—	—
	25	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kier. budowy . .	8.367	—	8.367	—	—	—
	26	Renumeracya płatnika. . . .	640	—	640	—	—	—
	27	Koszta inspekcyi	299	28	299	28	—	—
	28	Wydatki drobne	349	62	349	62	—	—
		Suma rubryki VI. .	9.846	32	9.846	32	—	—
		Do przeniesienia . .	99.497	70	99.497	70	—	—

XXXVIII. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia .	99.497	70	99.497	70	—	—
VII.		Kasa chorych i zakład ubezpieczeń:						
	29	Kasa chorych . . 1.543 K 47 g Zakład ubezpieczeń . 1.131 „ 89 „	2.675	36	2.675	36	—	—
		Suma rubryki VII .	2.675	36	2.675	36	—	—
VIII.		Nieprzewidziane:						
	30	Budowa przejazdów na kanałach .	1.891	21	1.891	21	—	—
	31	Stawianie poręczy na przejazdach .	234	30	234	30	—	—
		Suma rubryki VIII.	2.125	51	2.125	51	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	104.298	57	104.298	57	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	4.155	33	3.360	21	795	12
		Suma wszystkich wydatków .	108.453	90	107.658	78	795	12
		Zapas z końcem roku 1904: *a)* w gotówce . . . — K — g *b)* w remanencie materyałów i narzędzi . 13.746 „ 05 „	—	—	13.746	05	—	—
		Razem .	—	—	121.404	83	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	127	30	127	30	—	—
	2	3% odsetki od lokowanej gotówki .	1	97	1	97	—	—
		Suma dochodów .	129	27	129	27	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	65	50	65	50	—	—
		Razem .	194	77	194	77	—	—
		WYDATKI.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	194	77	194	77	—	—
		Razem .	194	77	194	77	—	—

XXXVIII. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	— K — g	
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	13.746 „ 05 „	
2. Należytości czonne:		
Zaległe datki konkurencyjne. . .	65.322 „ — „	
Suma stanu czynnego		79.068 K 05 g

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	795 „ 12 „
Czysty stan czynny . .	78.272 K 93 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	194 K 77 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	194 K 77 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 34.584/1905.

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bugumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	26.000	—	26.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	26.000	—	26.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . 24.690 K 62 „						
		b) bieżące . . 13.000 „ — „	37.690	62	3.000	—	34.690	62
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2	61	2	61	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	89.693	23	55.002	61	34.690	62
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki udzielonej spółce wodnej	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Zaliczka pobrana z dochodów roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904.	18.283	99	18.283	99	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	108.977	22	74.286	60	34.690	62
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	2.865	83	—	—
		Razem .	—	—	77.152	43	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	421	55	421	55	—	—
	2	Zdzieranie darni	367	47	367	47	—	—
	3	Karczowanie	76	56	76	56	—	—
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	18.341	90	18.341	90	—	—
	7	Wykonanie nasypu	2.465	96	2.465	96	—	—
	8	Materyały i narzędzia	4.199	40	4.199	40	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	480	—	480	—	—	—
		Suma rubryki I. .	26.352	84	26.352	84	—	—
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ciesielkie: Materyały i narzędzia	964	16	964	16	—	—
	11	Roboty ciesielskie: Robocizna . .	748	20	748	20	—	—
	12	Roboty murarskie: Materyały i narzędzia	1.613	03	1.613	03	—	—
		Do przeniesienia . .	3.325 26.352	39 84	3.325 26.352	39 84	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bugumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
II.		Z przeniesienia . .	26.352	84	26.352	84	—	—
			3.325	39	3.325	39	—	—
	13	Roboty murarskie: Robocizna . .	474	56	474	56	—	—
	14	Roboty kowalskie	204	74	204	74	—	—
	15	Rozmaite	260	04	260	04	—	—
	16	Dozór budowy objektów . . .	136	—	136	—	—	
		Suma rubryki II. .	4.400	73	4.400	73	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	17	Obsiew szkarp.	807	37	807	37	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów darniami	95	90	95	90	—	—
	19	Ubezpieczenie faszynowe . . .	118	13	118	13	—	—
		Suma rubryki III .	1.021	40	1.021	40	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	20	Koszta komisyjne	136	64	136	64	—	—
	21	Wykupno gruntów pod wał . .	9.255	92	9.255	92	—	—
	23	Odszkodowania za rowy materyałowe.	9.464	50	9.464	50	—	—
	25	Odszkodowania za zniszczone plony i grunta zajęte czasowo pod odkłady i t. p.	512	61	512	61	—	—
	26	Odszkodowanie za przeniesienie budynków	2.642	—	2.642	—	—	—
	27	Koszta intabulacyi	19	—	19	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	22.030	67	22.030	67	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	28	Naprawa szkarp, wałów, potoków i rowów osuszających	263	88	263	88	—	—
	31	Straż rzeczna i wałowa . . .	325	—	325	—	—	—
		Suma rubryki V. .	588	88	588	88	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	32	Najem lokalu	40	—	40	—	—	—
	33	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	100	46	100	46	—	—
	34	Przyrządy geodetyczne	49	30	49	30	—	—
	35	Dyety i koszta podróży delegata .	—	—	—	—	—	—
	36	Koszta podróży, dyety, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy	2.107	14	2.107	14	—	—
	37	Wynagrodzenie płatnika . . .	306	50	306	50	—	—
	38	Inne	247	53	247	53	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.850	93	2.850	93	—	—
		Do przeniesienia . .	57.245	45	57.245	45	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bugumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	57.245	45	57.245	45	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa ramp kosztorysem nieprzewidzianych	173	50	173	50	—	—
	40	Budowa brodów	—	—	—	—	—	—
	41	Pogłębienie rowów odpływowych .	182	19	182	19	—	—
	42	Korekcya dopływów	—	—	—	—	—	—
	43	Objekty dodatkowe	14	—	14	—	—	—
	44	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	2.990	70	2.990	70	—	—
	45	Koszta katastru konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej . . .	—	—	—	—	—	—
	46	Inne	2.133	24	2.133	24	—	—
		Suma rubryki VII..	5.493	63	5.493	63	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	62.739	08	62.739	08	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka udzielona spółce wodnej .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	27.866	27	9.582	28	18.283	99
		Suma wszystkich wydatków .	91.605	35	73.321	36	18.283	99
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.777 K 88 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 2.053 „ 19 „	—	—	3.831	07	—	—
		Razem .	—	—	77.152	43	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	70	35	70	35	—	—
	2	Grzywny	2	—	2	—	—	—
		Suma dochodów .	72	35	72	35	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	72	35	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904. . .	—	—	72	35	—	—
		Razem .	—	—	72	35	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bugumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy	1.777 K 88 g		
b) w remanentach	2.053 „ 19 „	3.831 K 07 „	
2. Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		34.690 „ 62 „	
Suma stanu czynnego		38.521 K 69 g	

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	18.283 „ 99 „
Czysty stan czynny . .	20.237 K 70 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	72 K 35 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	72 K 35 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 37.159/1905.

XL. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego . . .	33.280	—	33.280	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	24.960	—	24.960	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		zaległe . . . 49.920 K g						
		bieżące . . . 24.960 „ — „	74.880	—	—	—	74.880	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.996	75	2.996	75	—	—
	5	Rozmaite	1	08	1	08	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	136.117	83	61.237	83	74.880	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	136.117	83	61.237	83	74.880	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	93.755	71	—	—
		Razem .	—	—	154.993	54	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	376	31	376	31	—	—
	2	Wykop ziemi nad wodą z odwozem na brzegi	39.193	57	39.193	57	—	—
	5	Materyały i narzędzia	2.211	76	2.211	76	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	1.734	10	1.734	10	—	—
		Suma rubryki I. .	43.515	74	43.515	74	—	—
II.	7—10	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	11	Płotki: *a)* materyały, *b)* robocizna .	5.131	22	5.131	22	—	—
	13	Obsiew szkarp i ziemi rozplantowanej na odkładach: *a)* materyały, *b)* robocizna	648	30	648	30	—	—
		Suma rubryki III. .	5.779	52	5.779	52	—	—
		Do przeniesienia . .	49.295	26	49.295	26	—	—

*

XL. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	49.295	26	49.295	26	—	—
IV.		Wykupno gruntów, młynów i odszkodowania:						
	14	Koszta komisyjne	91	79	91	79	—	—
	15*a*)	Wykupno gruntów pod łożysko rzeki i wały.	1.691	02	1.691	02	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.782	81	1.782	81	—	
V.	19-21	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu kancelaryjnego . .	200	—	200	—	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	462	16	462	16	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne	13	46	13	46	—	—
	25	Płaca i koszta podróży kierownika budowy	4.549	77	4.549	77	—	—
	27	Wynagrodzenie kasyera	265	68	265	68	—	—
	28	Inne	1 049	53	1.049	53	—	—
		Suma rubryki VI. .	6.540	60	6.540	60	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie poideł	496	95	496	95	—	—
	33	Inne	1.763	19	1.763	19	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.260	14	2 260	14	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	59.878	81	59.878	81	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—		—
		Suma wszystkich wydatków .	59.878	81	59.878	81	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce. . . 85.475 K 02 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i budynków. 9.639 „ 71 „	—	—	95.114	73	—	—
		Razem .	—	—	154.993	54	—	—

XL. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce	85.475 K 02 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i baraku	9.639 „ 71 „	95.114 K 73 g	
2. Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		74.880 „ — „	
Suma stanu czynnego . . .		169.994 K 73 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		169.994 K 73 g	

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 39.782/1905.

XLI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zasiłek z funduszu krajowego . .	30.000	—	30.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	30.000	—	30.000	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanych kapitałów .	1.961	98	1.961	98	—	—
	4	Rozmaite	7	20	7	20	—	
		Suma dochodów rzeczywistych	61.969	18	61.969	18	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—		—	—
		Suma wszystkich dochodów .	61.969	18	61.969	18	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904: *a)* w gotówce . . 52.706 K 98 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi, i sprzętów . . 1.411 „ 57 „	—	—	54.118	55	—	—
		Razem .	—	—	116.087	73	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	449	48	449	48	—	—
	2	Wykop z łożyska z odwozem na tamy	284	42	284	42	—	—
	3	Materyały i narzędzia do robót ziemnych	204	83	204	83	—	—
	4	Dozór	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	938	73	938	73	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	5	Materyały.	38.830	36	38.830	36	—	—
	6	Robocizna.	12.421	52	12.421	52	—	—
	7	Zasadzenie odsypisk	949	90	949	90	—	—
	8	Narzędzia i materyały	51	50	51	50	—	—
	9	Dozór	3.065	93	3.065	93	—	—
		Suma rubryki II. .	55.319	21	55.319	21	—	
III.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	10	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	194	60	194	60	—	—
	11	Straż rzeczna	225	—	225	—	—	
		Suma rubryki III. .	419	60	419	60	—	
		Do przeniesienia . .	56.677	54	56.677	54	—	—

XLI. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	56.677	54	56.677	54	—	—
IV.		Koszta zarządu:						
	12	Najem lokalu	220	—	220	—	—	—
	13	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	58	23	58	23	—	—
	14	Przyrządy geodetyczne. . . .	—	—	—	—	—	—
	15	Pobory c. k. kierownika budowy .	3.600	—	3.600	—	—	—
	16	Inne drobne	1.470	35	1.470	35	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.348	58	5.348	58	—	—
V.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	17	Odszkodowania za grunta . . .	463	78	463	78	—	—
	18	Nieprzewidziane budowle regulacyjne	182	40	182	40	—	—
	19	Inne	451	48	451	48	—	—
		Suma rubryki V. .	1.097	66	1.097	66	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	63.123	78	63.123	78	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	63.123	78	63.123	78	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 51.445 K 18 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów . 1.518 „ 77 „	—	—	52.963	95	—	—
		Razem .	—	—	116.087	73	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

Zapas *a)* w gotówce	51.445 K 18 g	
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1.518 „ 77 „	
Suma stanu czynnego		52.963 K 95 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		52.963 K 95 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.211/1905.

XLII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	20.000	—	20.000	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi kapitałów . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	200.000	—	200.000	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904	116.248	94	116.248	94	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	316.248	94	316.248	94	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904:						
		gotówka . . 1.721 K 39 „						
		efekta . . . 316 „ 86 „						
		materyałów i narzędzi . . . 11.114 „ 88 „	—	—	13.153	13	—	
		Razem .	316 248	94	329.402	07	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	241.597	09	241.597	09	—	—
II.		Budowa objektów:						
		A) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie	4.158	91	4.158	91	—	—
	10	„ murarskie	3.645	26	3.645	26	—	—
	11	„ kowalskie	269	62	269	62	—	—
	12	Rozmaite.	942	62	942	62	—	—
		B) Mosty drewniane:						
	13	Roboty ciesielskie	193	48	193	48	—	—
	14	„ kowalskie	—	—	—	—	—	—
	15	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II. .	9.209	89	9.209	89	—	—
		Do przeniesienia . .	250.806	98	250.806	98	—	—

XLII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	250.806	98	250.806	98	—	—
III.		Obsiew szkarp i roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów i rowów . .	1.763	51	1.763	51	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, kanałów i rowów płotkami	2.852	26	2.852	26	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	1.001	56	1.001	56	—	—
	19	Ubezpieczenie przejazdów wałowych.	1.825	52	1.825	52	—	—
		Suma rubryki III. .	7.442	85	7.442	85	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania	33.050	42	33.050	42	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	27	Naprawa wałów	528	65	528	65	—	—
	28	„ rowów i kanałów . . .	—	—	—	—	—	—
	29	„ objektów.	20	—	20	—	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa. . . .	568	40	568	40	—	—
		Suma rubryki V. .	1.117	05	1.117	05	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu, światło, opał, obsługa.	817	73	817	73	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	307	93	307	93	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	110	07	110	07	—	—
	34	Dyety, koszta podróży, płaca kierownika budowy	13 045	90	13.045	90	—	—
	35	Dyety, koszta podróży delegata . .	691	36	691	36	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera . . .	300	—	300	—	—	—
	37	Inne	2.477	15	2.477	15	—	—
		Suma rubryki VI. .	17.750	14	17.750	14	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Rowy dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	39	Objekty dodatkowe.	—	—	—	—	—	—
	40	Zdjęcia uzupełniające	—	—	—	—	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	—	—	—	—	—	—
	42	Hektometrowanie wałów i rowów .	67	52	67	52	—	—
	43	Inne nieprzewidziane	206	80	206	80	—	—
		Suma rubryki VII. .	274	32	274	32	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	310.441	76	310.441	76	—	—
		Do przeniesienia . .	310.441	76	310.441	76	—	—

XLII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	310.441	76	310.441	76	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Koszta osuszenia Słupca . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Depozyt pozostały z opłat na rzecz Kasy chorych	316	86	316	86	—	—
	3	Zaliczka na pokrycie niedoboru r. 1904	124.908	71	8.659	77	116.248	94
		Suma wszystkich wydatków .	435.667	33	319.418	39	116.248	94
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.403 K 89 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 8.579 „ 79 „	—	—	9.983	68	—	—
		Razem .	—	—	329.402	07	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę z wału. . .	130	35	130	35	—	—
	2	Odszkodowania	3	—	3	—	—	—
		Razem .	133	35	133	35	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	17	30	—	—
		Suma dochodów .	—	—	150	65	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	150	65	—	—
		Suma wydatków .	—	—	150	65	—	—

XLII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas *a*) w gotówce w kasie zarządu budowy .	1.403 K 89 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	8.579 „ 79 „		
Suma stanu czynnego		9.983 K 68 g	

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	116.248 „ 94 „	
Czysty stan bierny . .		106.265 K 26 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	150 K 65 g	
Suma stanu czynnego		150 K 65 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		150 K 65 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 42.571/1905.

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	45 000	—	—	—	45.000	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	633	31	633	31	—	—
	5	Rozmaite	90	70	90	70	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	225.724	01	180 724	01	45.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku roku 1905 na pokrycie niedoboru roku 1904.	57.518	56	57.518	56	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	283.242	57	238.242	57	45.000	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	238.242	57	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.001	04	1.001	04	—	—
	2	Zdzieranie darni	5.282	07	5.282	07	—	—
	3	Karczowanie	2.312	97	2.312	97	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	1.646	32	1.646	32	—	—
	5	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	1.160	93	1.160	93	—	—
	6	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	102.429	06	102.429	06	—	—
	7	Wykonanie nasypu	15.737	58	15 737	58	—	—
	8	Materyały i narzędzia	7.051	59	7.051	59	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	3.839	77	3.839	77	—	—
		Suma rubryki I. .	140.461	33	140.461	33	—	—
		Do przeniesienia . .	140.461	33	140.461	33	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1901. K	Należytość pozostała z końcem roku 1901. g
		Z przeniesienia . .	140.461	33	140.461	33	—	—
III.		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty wałowe oraz szluzy wprowadzające wodę do kanałów.						
	13	Roboty ciesielskie: *a)* materyał i narzędzia, *b)* robocizna . . .	7.210	92	7.210	92	—	—
	14	Roboty murarskie: *a)* materyał i narzędzia, *b)* robobizna . . .	10.170	11	10.170	11	—	—
	15	Roboty kowalskie	756	33	756	33	—	—
	16	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenie dodatkowe	1.999	55	1.999	55	—	—
		b) Mosty i kładki drewniane:						
	17	Roboty ciesielskie: *a)* materyały i narzędzia, *b)* robocizna . . .	1.543	59	1.543	59	—	—
	18	Roboty kowalskie	359	44	359	44	—	—
	19	Rozmaite	76	16	76	16	—	—
		c) Stopnie dla ubezpieczenia dna:						
	20	Roboty ciesielskie: *a)* materyał i narzędzia, *b)* robocizna . . .	—	—	—	—	—	—
	21	Roboty murarskie: *a)* materyały i narzędzia, *b)* robocizna . . .	—	—	—	—	—	—
	22	Roboty kowalskie	—	—	—	—	—	—
	23	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		d) Przepędy:						
	24-29	Przepędy	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	22.116	10	22.116	10	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	30	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	942	35	942	35	—	—
	31	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów płotkami faszynowymi . .	296	58	296	58	—	—
	32	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	128	03	128	03	—	—
	33	Ubezpieczenie progami i szutrowanie przejazdów wałowych . . .	72	07	72	07	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.439	03	1.439	03	—	—
		Do przeniesienia . .	164.016	46	164.016	46	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	164.016	46	164.016	46	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	34	Koszta komisyjne	1.411	98	1.411	98	—	—
	35	Wykupno gruntów pod wały . .	—	—	—	—	—	—
	36	Wykupno gruntów pod przekopy, potoki, rowy i drogę	—	—	—	—	—	—
	37	Odszkodowanie za rowy materyałowe	—	—	—	—	—	—
	38	„ „ serwitut pod rowy	—	—	—	—	—	—
	39	„ „ zniszczone plony .	1.599	12	1.599	12	—	—
	40	Koszta intabulacyi.	49	10	49	10	—	—
		Suma rubryki V. .	3.060	20	3.060	20	—	—
VI.		Ubezpieczenie w czasie budowy:						
	41	Naprawa szkarp: *a)* wałów, *b)* potoków, *c)* rowów, *d)* objektów. .	164	28	164	28	—	—
	42	Naprawa budowli regulacyjnych: *a)* faszyny, *b)* płotki, *c)* robocizna .	—	—	—	—	—	—
	43	Naprawa płotków: *a)* materyały, *b)* robocizna	—	—	—	—	—	—
	44	Naprawa darniowania	—	—	—	—	—	—
	45	Straż rzeczna i wałowa . . .	109	68	109	68	—	—
		Suma rubryki VI. .	273	96	273	96	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	46	Najem lokalu	378	04	378	04	—	—
	47	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	865	53	865	53	—	—
	48	Przyrządy geodetyczne. . . .	221	32	221	32	—	—
	49	Dyety i koszta podróży delegata .	866	04	866	04	—	—
	50	Koszta podróży, płace i dodatki budowlane kierownika budowy . .	8.927	51	8.927	51	—	—
	51	Wynagrodzenie kasyera . . .	473	68	473	68	—	—
	52	Inne	447	74	447	74	—	—
		Suma rubryki VII. .	12.179	86	12.179	86	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	53	Rowy dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	54	Objekty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	55	Zdjęcia uzupełniające	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	179.530	48	179.530	48	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
VIII.		Z przeniesienia . .	179.530	48	179.530	48	—	—
			—	—	—	—	—	—
	56	Zwrot kosztów sporządzenia projektów	41.269	81	41.269	81	—	—
	57	Inne	31	28	31	28	—	—
		Suma rubryki VIII..	41.301	09	41.301	09	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	220.831	57	220.831	57	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru roku 1904 . . .	57.518	56	—	—	57.518	56
		Suma wszystkich wydatków .	278.350	13	220.831	57	57.518	56
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 3.570 K 89 g						
		b) w remanentach materyałów . . . 5.385 „ 61 „						
		w remanentach narzędzi i sprzętów . 8.454 „ 50 „	—	—	17.411	—	—	—
		Razem .	—	—	238.242	57	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:
   a) w gotówce w kasie zarządu budowy . . 3.570 K 89 g
   b) w remanentach materyałów . . . . 5.385 „ 61 „
   w remanentach narzędzi i sprzętów . . 8.454 „ 50 „ — 17.411 K — g
2. Należytości czynne:
   Zaległe datki konkurene . . . . . 45.000 „ — „
   Suma stanu czynnego . . . . . 62.411 K — g

Stan bierny.

1. Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru . . . . 57.518 „ 56 „
   Czysty stan czynny . . 4.892 K 44 g

UWAGA. Fundusz obwałowania Wisły od Ujścia Raby do Woli rogowskiej utworzono na mocy ustawy krajowej z dnia 29. maja 1903, Dz. u. kr. Nr. 61.

LW. 47.126/1905.

XLIV. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	92.832	—	92.832	—	—	—
	2	„ „ państwowego funduszu melioracyjnego	92.832	—	92.832	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	46.416	—	—	—	46.416	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite.	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	232.080	—	185.664	—	46.416	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku roku 1905 na pokrycie niedoboru r. 1904	114.964	71	114.964	71	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	347.044	71	300.628	71	46.416	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	300.628	71	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	3.375	11	3.375	11	—	—
	2	Zdzieranie darni	11.784	71	11.784	71	—	—
	3	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	466	14	466	14	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	1.302	97	1.302	97	—	—
	5	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	129.531	96	129.531	96	—	—
	6	Wykonanie nasypu	20.097	34	20.097	34	—	—
	7	Materyały i narzędzia *b)* las . .	7.867	02	7.867	02	—	—
	8	Dozór robót ziemnych	4.266	05	4.266	05	—	—
		Suma rubryki I. .	178.691	30	178.691	30	—	—
		Do przeniesienia . .	178.691	30	178.691	30	—	—

XLIV. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	178.691	30	178.691	30	—	—
II.		Budowa objektów:						
		A) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesieskie: *a)* materyały *b)* robocizna	7.540	37	7.540	37	—	—
	10	Roboty murarskie: *a)* materyły *b)* robocizna	8.162	08	8.162	08	—	—
	11	Roboty kowalskie	697	07	697	07	—	—
	12	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezp. dodat, *d)* mosty i kładki drewniane .	646	15	646	15	—	—
	13	Roboty ciesielskie: *a)* materyały i narzędzia, *b)* robocizna . . .	131	53	131	53	—	—
	14	Roboty kowalskie	11	09	11	09	—	—
	15	Rozmaite	126	40	126	40	—	—
		Suma rubryki II. .	17.314	69	17.314	69	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	1.656	52	1.656	52	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów płotkami faszynowymi: *a)* faszyny, *b)* paliki , *c)* robocizna .	751	24	751	24	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	186	71	186	71	—	—
	19	Ubezpieczenie progami i szutrowanie przejazdów wałowych: *a)* materyał cieś., *b)* żwir, *c)* robocizna . .	100	20	100	20	—	—
		Suma rubryki III. .	2.694	67	2.694	67	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyjne	2.371	—	2.371	—	—	—
	21	Wykupno gruntów pod wały . .			—	—	—	—
	22	Wykupno gruntów pod potoki, rowy i drogę	—		—		—	—
	23	Odszkodowania za rowy materyałowe	1.628	92	1.628	92	—	—
	24	Odszkodowania za serwitut pod rowy i wałki	—	—	—	—	—	—
	25	Odszkodowania za zniszczone plony .	2.104	55	2.104	55	—	—
	26	Koszta intabulacyi.	61	86	61	86	—	—
		Suma rubryki IV. .	6.166	33	6.166	33		—
		Do przeniesienia . .	204.866	99	204.866	99	—	—

XLIV. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	204.866	99	204.866	99	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	27	Naprawa szkarp: *a)* wałów, *b)* potoków, *c)* rowów, *d)* objektów. .	154	42	154	42	—	—
	28	Naprawa płotków: *a)* materyały, *b)* robocizna	—	—	—	—	—	—
	29	Naprawa darniowania	—	—	—	—	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa . . .	105	60	105	60	—	—
		Suma rubryki V. .	260	02	260	02	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu	380	—	380	—	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	589	71	589	71	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	62	06	62	06	—	—
	34	Dyety i koszta podróży delegata .	981	15	981	15	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy. .	9.106	46	9.106	46	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera . . .	20	—	20	—	—	—
	37	Inne	358	30	358	30	—	—
		Suma rubryki VI. .	11.497	68	11.497	68	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Rowy dodatkowe	8	—	8	—	—	—
	39	Objekty dodatkowe	619	96	619	96	—	—
	40	Zdjęcia uzupełniające	—	—	—	—	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	10.869	28	10.869	28	—	—
	42	Inne	147	95	147	95	—	—
		Suma rubryki VII..	11.645	19	11.645	19	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	228.269	88	228.269	88	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru z roku 1904 . . .	114.964	71	—	—	114.964	71
		Suma wszystkich wydatków .	343.234	59	228.269	88	114.964	71
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 6.033 K 07 g						
		b) w remanencie materyałów . . 60.529 „ 59 „						
		narzędzi i sprzętów 5.796 „ 17 „	—	—	72.358	83	—	—
		Razem .	—	—	300.628	71	—	—

XLIV. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:				
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	6.033 K 07 g			
b) w remanentach materyałów	60.529 „ 59 „			
w remanentach narzędzi i sprzętów . .	5.796 — 17 „	72.358 K 83 g		
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne		46.416 „ — g		
Suma stanu czynnego			118.774 K 83 g	

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	114.964 „ 71 „	
Czysty stan czynny . .		3.810 K 12 g

UWAGA. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby utworzono na mocy ustawy krajowej z dnia 20. sierpnia 1903, Dz. u. kr. Nr. 86.

LW. 45.591/1905.

XLV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	21.075	—	21.075	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	42.150	—	42.150	—	—	—
	3	Reszta datku konkurencyjnego gminy Mikołajowa	4.087	40	—	—	4.087	40
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	732	92	732	92	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	68.045	32	63.957	92	4.087	40
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	68.045	32	63.957	92	4.087	40
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	11.274	05	—	—
		Razem .	—	—	75.231	97	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	31	99	31	99	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	217	20	217	20	—	—
	4	Materyały i narzędzia	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	249	19	249	19	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Płotki pojedyncze: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.335	70	1.335	70	—	—
	9	Progi: *a)* materyały, *b)* robocizna .	1.387	86	1.387	86	—	—
	10	Narzędzia	188	38	188	38	—	—
	11	Dozór robót	412	—	412	—	—	—
		Suma rubryki II. .	3.323	94	3.323	94	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	59	74	59	74	—	—
	14	„ ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	5.516	85	5.516	85	—	—
	15	„ muraskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	629	36	629	36	—	—
	16	„ brukarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	985	49	985	49	—	—
	17	„ kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	264	33	264	33	—	—
	19	Dozór budowy.	493	20	493	20	—	—
		Suma rubryki III. .	7.948	97	7.948	97	—	—
		Do przeniesienia . .	11.522	10	11.522	10	—	—

XLV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	11.522	10	11.522	10	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	2 952	44	2.952	44	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami: *a)* materyały, *b)* robocizna . . .	5.591	37	5 591	37	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk: *a)* sadzonki, *b)* robocizna . . .	2.773	95	2.773	95	—	—
	23	Zadarnienie stokow: *a)* nasiona, *b)* robocizna	647	44	647	44	—	—
	24	Odnowienie stoków: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.294	14	1.294	14	—	—
		Suma rubryki IV. .	13.259	34	13.259	34	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	461	92	461	92	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych. .	227	51	227	51	—	—
	31	Odnowienie kultur	218	40	218	40	—	—
	32	Straż rzeczna	340	—	340	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	785	91	785	91	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	192	—	192	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	30	40	30	40	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne	—	—	—	—	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	3.400	—	3.400	—	—	—
	38	Inne drobne	702	98	702	98	—	—
		Suma rubryki VII .	4.325	38	4.325	38	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa brodów	136	83	136	83	—	—
	40	Urządzenie dróg i ścieżek . . .	156	30	156	30	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	97	11	97	11	—	—
		Suma rubryki VIII..	390	24	390	24	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	30.744	89	30.744	89	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	30.744	89	30.744	89	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 43.239 K 78 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 1.247 „ 30 „	—	—	44.487	08	—	—
		Razem .	—	—	75.231	97	—	—

XLV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce	43.239 K 78 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1.247 „ 30 „	44.487 K 08 g	
2. Należytość czynna:			
Reszta datku konkurencyjnego gminy Mikołajowa.		4.087 „ 40 „	
Suma stanu czynnego		48.574 K 48 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		48.574 K 48 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 40.341/1905.

XLVI. Fundusz zabudowania i zalesienia dobr w gminie Zniesienie.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego, I. rata.	28.000	—	28.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego, I. rata. . . .	28.000	—	18.666	66	9.333	34
	3	Datek z państwowej dotacyi kolejowej, I i II. rata	48.000	—	48.000	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	970	44	970	44	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	104.970	44	95.637	10	9.333	34
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	104.970	44	95.637	10	9.333	34
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	95.637	10	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	69	—	69	—	—	—
	4	Materyały i narzędzia	8	76	8	76	—	—
		Suma rubryki I. .	77	76	77	76	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	6	Wałki zatapiane	10	—	10	—	—	—
	10	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	11	Dozór robót	280	—	280	—	—	—
		Suma rubryki II. .	290	—	290	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	165	20	165	20	—	—
	26	Wykupno gruntów pod przekopy i zalesienia	3.526	86	3.526	86	—	—
		Suma rubryki V. .	3.692	06	3.692	06	—	—
		Do przeniesienia . .	4.059	82	4.059	82	—	—

XLVI. Fundusz zabudowania i zalesienia debr w gminie Zniesienie.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	4.059	82	4.059	82	—	—
VI.	29-32	Utrzymanie w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	210	—	210	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	63	59	63	59	—	—
	35	Przyrządy geodetyczne	3	—	3	—	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	1.458	—	1.458	—	—	—
	38	Inne drobne	240	56	240	56	—	—
		Suma rubryki VII..	1.975	15	1.975	15	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne nieprzewidziane	69	20	69	20	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	6.104	17	6 104	17	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	6 104	17	6.104	17	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 88.822 K 19 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 710 „ 74 „	—	—	89.532	93	—	—
		Razem	—	—	95.637	10	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1.	Zapas z końcem roku 1904:		
	a) w gotówce	88 822 K 19 g	
	b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	710 „ 74 „	89.532 K 93 g
2.	Należytości czynne:		
	Zaległa reszta reszta I. raty datku państwowego		9.333 „ 34 „
	Suma stanu czynnego		98.866 K 27 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		98.866 K 27 g

UWAGA. Fundusz zabudowania i zalesienia dóbr w gminie Zniesienie, utworzono na mocy ustawy z 23. grudnia 1903, Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 41. z r. 1904.

Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący Banku krajowym.

LW. 43.911/1905.

XLVII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . 2.286 K 26 g						
		b) bieżące . . 1.000 „ — „	3.286	26	1.732	26	1.554	—
	3	Sprzedaż trawy	1.315	40	1.315	40	—	—
	4	Rozmaite	72	10	72	10	—	—
	5	Dotacya z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru roku 1904 .	4.429	98	4.429	98	—	—
		Suma rzeczywistych dochodów	10.103	74	8 549	74	1.554	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	10.103	74	8.549	74	1.554	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	427	26	—	—
		Razem .	—	—	8.977	—	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	45	—	45	—	—	—
II.		Ubezpieczenie:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	4.713	45	4.713	45	—	—
	4	Obsiew wałów.	1.317	23	1.317	23	—	—
		Suma rubryki II. .	6.030	68	6.030	68	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty.	135	82	135	82	—	—
	6	Mosty i brody.	555	34	555	34	—	—
		Suma rubryki III. .	691	16	691	16	—	—
IV.	7—8	Odszkodowania za grunta . . .	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	6.766	84	6.766	84	—	—

XLVII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	6.766	84	6.766	84	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora . . .	528	—	528	—	—	—
	9a)	„ strażników. . . .	900	—	900	—	—	—
	10	Narzędzia.	58	90	58	90	—	—
	11	Rozmaite	315	20	315	20	—	—
		Suma rubryki V. .	1.802	10	1.802	10	—	—
VI.	12	Nieużyta nadwyżka dochodów, przeniesiona do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	8.568	94	8.568	94	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Depozyta	173	46	—	—	173	46
		Suma wszystkich wydatków .	8.742	40	8.568	94	173	46
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce (depozyta) 173 K 46 g						
		b) w remanent. narzędzi i sprzętów . . . 234 „ 60 „	—	—	408	06	—	—
		Razem .	—	—	8.977	—	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	203	44	203	44	—	—
		Suma dochodów .	203	44	203	44	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	8.828	75	—	—
		Razem .	—	—	9.032	19	—	—
		WYDATKI.						
	2	Funduszowi konserwacyjnemu na pokrycie niedoboru roku 1904 . .	4.429	98	4.429	98	—	—
		Suma wydatków .	4.429	98	4.429	98	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	4.602	21	—	—
		Razem .	—	—	9.032	19	—	—

XLVII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszów z końcem roku 1904.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w gotówce (depozyta) . . .	173 K 46 g		
2. w remanencie narzędzi i sprzętów	234 „ 60 „	408 K 06 g	
b) Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		1.554 „ — „	
Suma stanu czynnego		1.962 K 06 g	

Stan bierny.

Depozyta	173 „ 46 „
Czysty stan czynny . .	1.788 K 60 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	4.602 K 21 g
Stan bierny	— „ — „
Suma stanu czynnego .	4 602 K 21 g

UWAGA. Zapasy kasowe ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 41.996/1905.

XLVIII. Fundusz konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
	1	Datek konkurencyjny gminy Maniowa	125	—	125	—	—	—
	2	Datek konkurencyjny krajowego funduszu drogowego	125	—	125	—	—	—
	3	Odsetki 3% z lokacyi gotówki . .	15	53	15	53	—	—
		Suma dochodów .	265	53	265	53	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	534	15	—	—
		Razem .	—	—	799	68	—	—
		WYDATKI.						
	1	Płaca strażnika i koszta konserwacyi	150	—	150	—	—	—
		Suma wydatków .	150	—	150	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .	—	—	649	68	—	—
		Razem .	—	—	799	68	—	—

UWAGA. 1. Stan majątku funduszu z końcem roku 1904 wynosi, jak wyżej wykazano, w gotówce 649 K 68 g.

2. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 45.595/1905.

XLIX. Fundusz konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
	1	Sprzedaż trawy	8.444	30	8.444	30	—	—
	2	Odszkodowania	311	20	311	20	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2 603	39	2.603	39	—	—
	4	Rozmaite	117	—	117	—	—	—
		Suma dochodów .	11.475	89	11.475	89	—	—
		Zapas z początkiem roku 1904 . .	—	—	86.779	52	—	—
		Razem .	—	—	98.255	41	—	—
		WYDATKI.						
	1	Podatek gruntowy	515	46	515	46	—	—
	2	Koszta komisyjne	388	82	388	82	—	
	3	Straż rzeczna	160	—	160	—	—	—
	4	Rozmaite	4.757	54	4.757	54	—	—
		Suma wydatków .	5 821	82	5.821	82	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 . . .		—	92.433	59	—	—
		Razem .	—	—	98.255	41	—	—

UWAGA. Stan majątku funduszu z końcem roku 1904 wynosi w gotówce, jak to wyżej podano, kwotę 92.433 K 59 g, którą ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 45.593/1905.

Dochody. L. Fundusz Związku budowlanych kas chorych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		I. Kasa chorych przedsiębiorstwa						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Nadwyżka dochodów kasy chorych .	255	37	255	37	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	255	37	255	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Efekta zakupione	155	37	155	37	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	410	74	410	74	—	—
		Zapas z początkiem roku 1903 .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	410	74	—	—
		II. Kasa chorych przedsiębiorstwa krajowego						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Nadwyżka dochodów kasy chorych .	843	36	843	36	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	843	36	843	36	—	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Efekta zakupione	843	36	843	36	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1.686	72	1.686	72	—	—
		Zapas z początkiem roku 1903 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	1.686	72	—	—
		III. Kasa chorych przedsiębiorstwa krajowego						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Nadwyżka dochodów kasy chorych .	316	86	316	86	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	316	86	316	86	—	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Gotówka za spieniężone efekta . .	19	84	19	84	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	336	70	336	70	—	—
		Zapas z początkiem roku 1903 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	336	70	—	—

Zamknięcie rachunków za rok 1903/4. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
krajowego regulacyi Bugu.								
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Koszta administracyi	100	—	100	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	100	—	100	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	155	37	155	37	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	255	37	255	37		—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . — K — g						
		b) w książeczkach Banku krajowego . 155 „ 37 „	—	—	155	37	—	—
		Razem .	—	—	410	74	—	—
regulacyi górnego Dniestru.								
		a) **Rzeczywiste.**						
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	843	36	843	36	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	843	36	843	36	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 w efektach	—	—	843	36	—	—
		Razem .	—	—	1.686	72	—	—
obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.								
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Koszta szpitalne	19	84	19	84	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	19	84	19	84	—	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Efekta spieniężone.	19	84	19	84	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	39	68	39	68	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 na książeczkach Banku krajowego . .	—	—	297	02	—	—
		Razem .	—	—	336	70	—	—

Dochody. L. Fundusz Związku budowlanych kas chorych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		IV. Kasa chorych przedsiębiorstwa krajowego						
	1	Nadwyżka dochodów za rok 1904 .	3.171	91	3.171	91	—	—
		Zapas z początkiem roku . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	3.171	91	—	—
		V. Kasa chorych przedsiębiorstwa krajowego						
	1	Nadwyżka dochodów za rok 1904 .	1.831	39	1.831	39	—	—
		Zapas z początkiem roku . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	1.831	39	—	—
		VI. Kasa chorych przedsiębiorstwa krajowego						
	1	Nadwyżka dochodów za rok 1904 .	265	38	265	38	—	—
		Zapas z początkiem roku . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	265	38	—	—

UWAGA. Fundusz Związku kas chorych utworzono na podstawie §. 29. statutów kas chorych.

Stan funduszu Związku kas chorych wynosi z końcem roku 1904 wedle dołączonego wykazu:

w gotówce	5.247 K 47 g
w efektach	1.295 „ 75 „
Razem . . .	6.543 K 22 g

Zapas w gotówce ulokowano w Banku krajowym.

LW. 57.226/1905.

Zamknięcie rachunków za rok 1903/4.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.								
	1	Koszta administracyi	21	21	21	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1904. . .	—	—	3.150	70	—	—
		Razem .	—	—	3.171	91	—	—
obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.								
		Zapas w gotówce z końcem r. 1904 .	—	—	1.831	39	—	—
		Razem .	—	—	1.831	39	—	—
regulacyi nowego Brnia.								
		Zapas w gotówce z końcem r. 1904 .	—	—	265	38	—	—
		Razem .	—	—	265	38	—	—

Wykaz wynikłości wedle poszczególnych funduszów kas chorych.

Liczba porz.	Nazwa kasy chorych	Zapas z początkiem r. 1903/4				Dochody w ciągu roku 1903/4				Razem				Wydatki w ciągu roku 1903/4				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem r. 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
I.	Kasa chorych regulacyi Bugu	—	—	—	—	255	37	155	37	255	37	155	37	255	37	—	—	—	—	155	37	—	—	—	—
II.	Kasa chorych górnego Dniestru	—	—	—	—	843	36	843	36	843	36	843	36	843	36	—	—	—	—	843	36	—	—	—	—
III.	Kasa chorych obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	—	—	—	—	19	84	316	86	19	84	316	86	19	84	19	84	—	—	297	02	—		—	—
IV.	Kasa chorych obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim . . .	—	—	—	—	3.171	91	—	—	3.171	91	—	—	21	21	—	—	3.150	70	—	—	—	—	—	—
V.	Kasa chorych obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	1.831	39	—	—	1.831	39	—	—	—	—	—	—	1.831	39	—	—	—	—	—	—
VI.	Kasa chorych regulacyi Nowego Brnia . .	—	—	—	—	265	38	—	—	265	38	—	—	—	—	—	—	265	38	—	—	—	—	—	—
	Razem .	—	—	—	—	6.387	25	1.315	59	6.387	25	1.315	59	1.139	78	19	84	5.247	47	1.295	75	—	—	—	—

LI. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Wpłaty konduktorów i dozorców: zaległe . . 1.077 K 80 g; bieżące . . 1.382 „ 40 „	2.460	20	1.722	—	738	20
	2	Grzywny za przekroczenia służbowe.	17	—	11	—	6	—
	3	Datki dobrowolne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi	69	02	69	02	—	—
	5	Roczna dotacya z funduszu krajowego	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.546	22	2.802	02	744	20
		b) **Przenośne.**						
	1	Lokacya na książeczkę galicyjskiej kasy Oszczędności	3.277	02	3.277	02	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	6.823	24	6.079	04	744	20
		Zapas z początkiem roku 1904: *a)* w gotówce . 1.208 K 31 g; *b)* w efektach . 12.548 „ 47 „	—	—	13.756	78	—	—
		Razem .	—	—	19.835	82	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Pensye i zaopatrzenia	400	—	400	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	400	—	400	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Gotówka złożona na kiążeczkę galicyjskiej kasy Oszczędności . .	3.277	02	3.277	02	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	3.677	02	3.677	02	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1904: *a)* w gotówce . 333 K 31 g; *b)* w efektach . 15.825 „ 49 „	—	—	16.158	80	—	—
		Razem .	—	—	19.835	82	—	—

LI. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	333 K 31 g	
b) w efektach	15.825 „ 49 „	
2. Należytości czynne:		
a) Wpłaty konduktorów i dozorców	738 „ 20 „	
b) Niezapłacone grzywny	6 „ — „	
Suma stanu czynnego		16.903 K — g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		16.903 K — g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		14.834 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.068 K 42 g

LW. 45.590/1905.

L. W. 34763/905
Alegat B do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. B.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1904

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Indeks.

		Str.
I.	Fundusz pomnika Kościuszki	454
II.	Fundusze stypendyjne	457
III.	Administracya dóbr Winniki	502
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	506
V.	„ niżankowicki	509
VI.	Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich	511
VII.	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	513
VIII.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	516
IX.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	517
X.	Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	518
XI.	Fundusz szkół ludowych z roku 1872	521
XII.	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	524
XIII.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	527
XIV.	„ „ „ „ dziewcząt służących	530
XV.	„ ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet	532
XVI.	„ Sądecka „Dom roboczy“	534
XVII.	„ Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	536
XVIII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce	539
	Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego im. „Najjaśniejszego Pana“:	
XIX.	Fundusz 1. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“	542
XX.	„ 2. „ku wspieraniu artystów i literatów“	544
XXI.	„ 3. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“	548
XXII.	„ 4. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“	550
XXIII.	„ 5. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“	553
XXIV.	„ 6. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“	556
XXV.	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla Bursy stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego	559
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	561
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	563
XXVIII.	„ Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi	565
XXIX.	„ „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	568
XXX.	Fundusz „Macierzy Polskiej“	575
XXXI.	Fundacya Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy obejmujących	579
XXXII.	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego *a*) dla akademii rolniczej w Dublanach	582
XXXIII.	„ „ „ „ „ „ *b*) na cele oświaty ludowej	584
XXXIV.	„ ku podniesieniu rybactwa	586
XXXV.	„ Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	589
XXXVI.	„ posagowa ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt	592
XXXVII.	„ ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdow po nauczycielach szkół ludowych	594
XXXVIII.	„ ś. p. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	596
XXXIX.	„ ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	598
XL.	„ bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	601

		Str.
XLI.	Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła	604
XLII.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich	607
XLIII.	„ „ „ „ „ „ dla 10 dziewcząt wiejskich	611
XLIV.	„ „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych	614
XLV.	„ ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	619
	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:	
XLVI.	Fundusz 1. „dla ślepych w Krakowie"	621
XLVII.	„ 2. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie"	623
XLVIII.	„ 3. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie"	625
XLIX.	Fundacya im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	627
L.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru im. św. Klaudyi	629
LI.	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	631
LII.	Fundacya Józefa Krupacza „dla patentowanych c. k. inwalidów wojskowych"	634
LIII.	„ ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	636
LIV.	„ ś. p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy" czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie	643
LV.	„ ś. p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	645
LVI.	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych przemysłowych zakładów naukowych w kraju	647
LVII.	Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierawce	649
LVIII.	„ „ „ „ „ Żuratyn	651
LIX.	„ „ „ „ nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie	653
LX.	„ ś. p. Wacława Tyzenhausa	655
LXI.	„ księżny Karoliny z książąt Ponińskich Lubomirskiej na utrzymanie i wychowanie 12 sierot w Zakładzie św. Heleny we Lwowie	657
LXII.	„ Maryi Gewürtzowej na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy	660
LXIII.	„ ks. Jana Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	662
LXIV.	„ „ „ „ „ Dębicy	663
LXV.	„ Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej dla chorych artystów	664
LXVI.	„ ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich	666
LXVII.	„ posagowa im. Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana	669
LXVIII.	Fundacya imienia ś. p. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich	671
LXIX.	„ imienia Izydora Kowalewskiego	673
LXX.	„ imienia Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół i szczepków drzewek owocowych dla ukończonych uczniów szkół ludowych powiatu turczańskiego	675
LXXI.	„ ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie	677
LXXII.	Fundusz „Nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych"	680
LXXIII.	Fundacya Hofmanowej I. dla sierót po wojskowych	682
LXXIV.	„ „ II. dla sierót po włościanach	684
LXXV.	„ dobroczynna Jakóba hr. Potockiego	686
LXXVI.	„ pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu	688
LXXVII.	„ imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego	692
LXXVIII.	„ dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika	694
LXXIX.	„ dobroczynnaSamuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach	696
LXXX.	Depozyta gminne serwitutowe	697
LXXXI.	Depozyta ogólne	702—786

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 h.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . — K 01 g						
		b) w efektach . . 31.714 „ 95 „	—	—	31.714	96	—	—
		Razem . .	—	—	31.714	96	—	—
		Wydatki.						
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . — K 01 g						
		b) w efektach . . 31.714 „ 95 „	—	—	31.714	96	—	—
		Razem . .	—	—	31.714	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny:	Zapas kasowy:		
	a) w gotówce		— K. 01 g.
	b) w efektach:		
	1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	14.900 K.	
	2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	5.400 „	
	3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	11.200 „	
	4. 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893	200 „	
	5 3 6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	14 „ 95 g.	31.714 K. 95 g.
	Suma stanu czynnego . .		31.714 K. 96 g.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny:			31.714 K. 96 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . .			31.714 „ 96 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**			— K. — g.

I. Fundusz budowy pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . 4 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 624 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego 216 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . 448 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 . 24 „ — „						
		Razem . . 1.316 K. 50 g.						
		od tego podatek rentowy . . 1 „ 08 „						
		Czysty dochód . .	1.315	42	1.315	42	—	—
	2	Efekta zakupione . 201 K. 20 g.						
		od tego spieniężone 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1	20	1	20	—	—
		Suma dochodów . .	1.316	62	1.316	62	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	-	1.291	96	—	—
		Razem . .	—	—	2.608	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka odesłana komitetowi zarządzającemu pomnikiem w Krakowie .	1.315	42	1.315	42	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . 200 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	1.315	42	1.315	42	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1.293	16	—	—
		Razem . .	—	—	2.608	58	—	—

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności.

W roku 1892 nadesłał Komitet ten do przechowania w kasie Wydziału krajowego efekta imiennej wartości 550 złr. mon. konw. na rzecz majątku obrotowego z zastrzeżeniem, że efekta te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby pomnika Kościuszki (LW. 7.387/92).

Wykazany powyżej zapas majątku obrotowego z końcem roku 1904, stanowiący wzmiankowany powyżej depozyt, składa się obecnie z efektów:

1. 4% listy zastawne Banku krajowego	800 K. — g.
2. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	400 „ — „
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego . . .	93 „ 16 „
Razem imiennej wartości . .	1.293 K. 16 g.

LW. 35.00 '/905.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
		Wpływy na rzecz nowo przybyłych fundacyi:						
	1	*Buszka Jana:*						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego imiennej wartości . . 13.600 K. — g.						
		b) książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności na 541 „ 28 „						
		c) książeczka wkładkowa krakowskiej Kasy oszczędności na . . . 102 „ 24 „	14.243	52	14 243	52	—	—
	2	*Luszczyńskiej Zofii:*						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego im. wart. . 5.700 „ — „						
		b) książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności na 214 „ 02 „	5.914	02	5.914	02	—	—
	3	*Skąpskiego Józefa* gotówką . . .	2.405	—	2.405	—	—	—
	4	*Sobolewskich Eligiusza i Karoliny* (małż.):						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego im. wart. 7.900 K. — g.						
		b) książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności na 83 „ 59 „	7.983	59	7.983	59	—	—
	5	*Trybulca Józefa:*						
		a) 4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego . 8.000 „ — „						
		Do przeniesienia . . 8.000 K — g.	30.546	13	30.546	13	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Z przeniesienia .	8.000 K. — g.	30.546	13	30.546	13	—	—
		b) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredyt. ziem.	37.600 „ — „						
		c) książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności .	1.103 „ 75 „	46.703	75	46.703	75	—	—
	6	*Wolana Bazylego*:							
		a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wartości . .	12.400 K. — g.						
		b) książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności .	329 „ 15 „	12.729	15	12.729	15	—	—
			Razem . .	89.979	03	89.979	03	—	—
	7	**Wpływy na rzecz istniejących już fundacyi gotówką**		534	19	534	19	—	—
	8	**Kapitały hipotekowane**:							
		a) na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi Antoniego hr. Łosia) w sumie	12.727 K. 29 g.						
		b) na dobrach Sietnica (na rzecz fundacyi ks. Józefa Olszewskiego) w sumie .	8.400 „ — „						
		c) na dobrach Hrabuźna (na rzecz fundacyi Lipińskich) reszta w sumie . . .	761 „ 09 „						
		d) na realności we Lwowie, własność galic. Towarzystwa pomocy naukowej (na rzecz fundacyi Cieszewskiego i Zawadzkiego w resztującej sumie . .	16.774 „ 36 „	38.662	74	349	27	38.313	47
		Do przeniesienia . .		129.175	96	90.862	49	38.313	47

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Z przeniesienia . .		129.175	96	90.862	49	38.313	47
	9	**Wierzytelności i pretensye rozmaite** .		9.084	49	—	—	9.084	49
	10	**Gotówka za sprzedane dobra i realności**							
		a) za realność popijarską we Lwowie (dawniej własność fundacyi Głowińskiego) . .	70.402 K. 99 g.						
		b) za sprzedane parcele lasowe w Winnikach (własność fundacyi Głowińskiego) reszta ceny kupna . . .	789 „ 37 „						
		c) za realność wraz z dziedziczną apteką w Podhajcach (własność fundacyi Kaczykiewicza) reszta ceny kupna	89.859 K. 08 g.	161.051	44	8.778	68	152.272	76
	11	**Efekty przeniesione z majątku obrotowego**		55	38	55	38	—	—
	12	**Gotówka za spieniężone efekty** . .	350,151 K. 84 g.						
		od tego wydano na zakupno efektów .	250.047 „ 82 „						
		Czysty dochód .		100.104	02	100.104	02	—	—
	13	**Wartość dóbr i realności:**							
		a) dobra Szypowce z przyległościami (własność fundacyi Stupnickich - Jankowskich) . .	231.570 K. — g.						
		b) dobra Jacowce (własność fundacyi Strzałkowskiego) .	234.650 „ — „						
		c) realność w Tarnopolu (własuość fundacyi Strzałkowskiego) . .	138.544 „ — „						
		Do przeniesienia .	604.764 K. — „	399.471	29	199.800	57	199.670	72

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Z przeniesienia . . 604.764 K. — g.	399·471	29	199.800	57	199.670	72
		d) grunt pod budowę gmachu na pomieszczenie c. k. gimnazyum w Rzeszowie (własność fundacyi Dr. Jana Towarnickiego 30.000 „ — „	634.764	—	634.764	—	—	—
		Suma dochodów . .	1,034.235	29	834.564	57	199.670	72
		Do tego:						
		Zapas kasowy z początkiem roku 1904: *a*) w gotówce . 4.432 K. 95 g *b*) w efektach 9,244.644 „ 02 „ 9,249.076 K. 97 g.						
		Wartość dóbr i realności 940.535 „ 46 „	—	—	10,189.612	43	—	—
		Razem . . .	—	—	11,024.177	00	—	—
		Wydatki.						
	1	**Gotówka przeniesiona** do majątku obrotowego . . 185.110 K. 90 g. od tego przeniesiona z majątku obrotowego . . . 71.307 „ 96 „						
		Przewyżka . .	113.802	94	113.802	94	—	—
	2	**Efekty spieniężone** 350.609 K. 26 g. od tego efekty zakupione . . 251.535 „ 52 „						
		Przewyżka spieniężonych efektów . .	99.073	74	99.073	74	—	—
	3	**Efekty wydane do zawinkulowania** 11.600 K. od tego odebrane z winkulacyi . 11.600 „	—	-	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	212.876	68	212.876	68	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	212.876	68	212.876	68	—	—
	4	**Efekty wydane do dewinkulacyi i wymiany** . . 200.500 „						
		od tego odebrano z dewinkulacyi . 200.500 „	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	212.876	68	212.876	68	—	—
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . 2.801 K. 17 g.						
		b) w efektach 9,233.199 „ 69 „ 9,236.000 K. 86 g.						
		Wartość dóbr i realności 1,575.299 „ 46 „			10,811.300	32	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów . .	—	—	11,024.177	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny:

	A) Zapas kasowy:	Szczegół	Ogół
	a) w gotówce		2.801 K. 17 g.
	b) w efektach:		
a)	4% listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziemskiego	3,366.200 K. — g.	
b)	4½% listy zastawne Banku krajowego . .	292.900 „ — „	
c)	4% „ „ „ „ . .	3,699.700 „ — „	
d)	5% prem. listy zastawne galic. Banku hipotecz.	43.600 „ — „	
e)	4½% listy zastawne „ „ „	117.800 „ — „	
f)	4% „ „ „ „ „	333.200 „ — „	
g)	5% obligacye komunalne Banku krajowego .	2.400 „ — „	
h)	4% „ kolejowe „ „ .	418.300 „ — „	
i)	4% „ pożyczki miasta Lwowa . .	312.400 „ — „	
j)	4% „ galic. pożyczki krajowego z r. 1893	514.800 „ — „	
k)	4% „ „ funduszu propinaryjnego .	97.100 „ — „	
l)	5% losy państwowe (austryackie) z r. 1860 .	5.000 „ — „	
	Do przeniesienia . . .	9,203.400 K. — g.	2.801 K. 17 g.

II. Fundusze stypendyjne.

	Z przeniesienia . . .	9,203.400 K. — g.	2.801 K. 17 g.
m)	3% losy Zakładu kredyt. ziemskiego we Wiedniu	1.300 „ — „	
n)	„ los węgierski „Bazylika“	10 „ — „	
o)	„ los miasta Krakowa	40 „ — „	
p)	„ 25 część aust. losu państwowego z r. 1858 .	20 „ — „	
r)	3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego .	18.061 „ 62 „	
s)	3·6% „ „ galic. Kasy oszczęd.	3.298 „ 07 „	
t)	4% „ „ innych Kas i Tow. zal.	7.170 „ — „	9,233.199 „ 69 „
	B) **Należytości czynne**		199.670 „ 72 „
	C) **Wartość dóbr i realności:**		
a)	dobra Godowa z przyległościami (własność fundacyi Dydyńskiego)	79.944 K. — g.	
b)	realność w Strzyżowie (własność fund. Dydyńskiego)	54.040 „ 12 „	
c)	realność w Rzeszowie l. k. 7 i 9 (własność fundacyi Dr. Jana Towarnickiego) . . .	75.547 „ 60 „	
d)	gmach na pomieszczenie c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie (własn. fundacyi Dra Jana Towarnickiego) . . .	156.845 „ 48 „	
e)	gmach na pomieszczenie internatu przy c. k. Seminaryum nauczycielskiem męskiem w Rzeszowie (własność fundacyi Dr. Jana Towarnickiego)	118.408 „ 20 „	
f)	grunt pod budowę gmachu na przeniesienie filii c. k. gimnazyum w Rzeszowie (własność fundacyi Dra Jana Towarnickiego) . . .	30.000 „ — „	
g)	dobra Winniki z przyległościami (własność fundadacyi Głowińskiego)	135.750 „ 06 „	
h)	dobra Kłodzienko (własność fundacyi Marynowskiego)	320.000 „ — „	
i)	„ Szypowce z przyległościami (własność fundacyi Stupnickich-Jankowskich) . . .	231.570 „ — „	
j)	dobra Jacowce (własność fundacyi Strzałkowskiego)	234.650 „ — „	
k)	realność w Tarnopolu l. k. 12.80 (własność fundacyi Strzałkowskiego)	138.544 „ — „	
l)	dwie realności we Lwowie (własn. fundac. Soleskiego)	nieoszacowane	
m)	dobra Kochanówka z przyległościami (własność fundacyi Lachowicza)	— „ — „	
n)	dobra Kuźmina dolna i górna (własność fundacyi Pieściorowskiego)	— „ — „	
o)	dobra Urlów (własność w $^3/_4$ częściach fundacyi Lipińskich)	— „ — „	1,575.299 „ 46 „
		Suma stanu czynnego . .	11,010.971 K. 04 g.
	Stan bierny	. . . . .	— „ — „
	Czysty stan czynny wynosi z końcem roku 1904 . .		11,010.971 K. 04 g.

II. Fundusze stypendyjne.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

1. Czysty stan czynny tego majątku wynosił z końcem roku 1904 jak wyżej wykazano sumę . . . . . 11,010.971 K. 04 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 w sumie . 10.398.411 „ 10 „
okazuje się przyrost majątku zarodowego o kwotę . . . . . 612.559 K. 94 g.
a to głównie wskutek wstawienia wartości niektórych dóbr i realności, które dotychczas nie były oszacowane, a mianowicie:

a) Stan efektów z końcem roku 1904 wynosił	9,233.199 K. 69 g.			
Stan efektów z końcem roku 1903 wynosił	9,244.644 „ 02 „	ubytek o	11.444 K. 33 g.	
b) Stan gotówki z końcem roku 1904 wynosił	2.801 K. 17 g.			
Stan gotówki z końcem roku 1903 wynosił	4.432 „ 95 „	ubytek o	1.631 „ 78 „	
c) Stan należytości czynnych z końcem roku 1904 wynosił	199.670 K. 72 g.			
Stan należytości czynnych z końcem roku 1903 wynosił . . .	208.798 „ 67 „	ubytek o	9.127 „ 95 „	
	Razem ubyło o		22.204 K. 06 g.	
d) Wartość dóbr i realności z końcem roku 1904 wynosiła . . .	1,575.299 K. 46 g.			
Wartość dóbr i realności z końcem	940.535 „ 46 „	przyrost o	634.764 „ — „	
Z porównania wynika przyrost, jak wyżej, w kwocie . .			612.559 K. 94 g.	

2) Wykazaną w stanie czynnym zapasową gotówkę w kwocie 2.801 K. 19 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 przez zakupno efektów na rzecz odnośnych fundacyi.

3) Oprócz wykazanych w stanie czynnym pod C) dóbr i realności, posiadają jeszcze fundusze stypendyjne, mianowicie fundacya Dr. Jana Towarnickiego dobra Miłosin, nabyte w r 1904 na założenie szkoły rolniczej, oraz dwa nowo pobudowane gmachy w Rzeszowie, jeden na pomieszczenie c. k. gimnazyum, drugi na pomieszczenie c. k. żandarmeryi. Wartość tych dóbr, jak nie mniej obu gmachów wstawiona zostanie w zamknięciu dopiero w roku następnym po ostatecznem sprawdzeniu odnośnych rachunków i uznaniu asygnowanych w roku 1903 i 1904 na ten cel Kuratoryi Dr. Jana Towarnickiego zaliczek w sumie 330.729 K. za wyrachowane. Na razie wartość tych dóbr i obu gmachów znajduje w roku przedmiotowym swój równoważnik w należytościach czynnych z tytułu niezwróconych zaliczek w majątku obrotowym.

4) Okoliczność, że w majątku zarodowym wykazano do poz. 1. wydatków przewyżkę gotówki przeniesionej do majątku obrotowego, a do poz. 2. wydatków przy zakupnie i spieniężeniu efektów przewyżkę spieniężonych efektów, tem się tłómaczy, że w roku przedmiotowym sprzedano w fundacyi Dr. Jana Towarnickiego efekty łącznej imiennej wartości *187.200 K.*, a uzyskaną ze spieniężenia gotówkę w sumie *185.110 K. 90 g.* przeniesiono do majątku obrotowego na pokrycie zaliczek asygnowanych z tego majątku na zakupno dóbr Miłocin i na wykończenie budowy wzmiankowanych gmachów. Nie jest to jednak ubytek majątku zarodowego lecz tylko zmiana lokacyi kapitału, gdyż ubytek w efektach, jaki powstał w powyższej fundacyi wskutek sprzedaży w roku 1903 efektów im. wart. 165.000 K., a w roku 1904 imiennej wartości jak wyżej podano 187.200 K., czyli łączny ubytek w efektach *352.200 K.* zastąpi w roku następnym o wiele wyższa wartość nowo nabytych dóbr Miłocin i nowo pobudowanych gmachów w Rzeszowie.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
I.		**Odsetki.**							
	1	Odsetki od papierów wartościowych .	372.676 K. 84 g.						
		od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów . . .	1.137 „ 19 „						
		Czysty dochód .		371.539	65	371.539	65	—	—
	2	Odsetki z książeczek wkładkowych Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności		1.232	38	1.232	38	—	—
	3	Odsetki od kapitałów hipotekowanych:							
		a) 5% odsetki od kapitału hipotekowanego na realności popijarskiej we Lwowie, obecnie własność zakładu chorych (dawniej położnic i obłąkanych) szpitala powszechnego we Lwowie w sumie 70.402 K. 99 g. (na rzecz fundacyi Głowińskiego) w kwocie	3.520 K. 15 g.						
		b) 5% odsetki od kapitału hipotekowanego na dobrach Werchrata w sumie 12.727 K. 29 g. (na rzecz fundacyi Łosia):							
		α) należytość zaległa . . 633 K. 30 g.							
		β) należytość bieżąca . . 636 „ 36 „	1.269 „ 66 „						
		Do przeniesienia .	4.789 K. 81 g.	372.772	03	372.772	03	—	—

II Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1904	
				K.	g.	K.	g.	K.	g.
		Z przeniesienia . .	4.789 K. 81 g.	372.772	03	372.772	03	—	—
		c) 5% odsetki od kapitału 8.400 K. hipotekowanego na dobrach Sietnica (na rzecz fundacyi Olszewskiego) . .	420 „ — „						
		d) 5% odsetki od niespłaconej reszty kapitału hipotekowanego na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie w pierwotnej sumie 17.473 K. 70 g. (na rzecz fundacyi Ciszewskiego-Zawadzkiego):							
		α) należytość zaległa . . 864 K. 94 g.							
		β) należytość bieżąca . . 829 „ 99 „	1.694 „ 93 „						
		e) 6% odsetki od wierzytelności 7.200 K. hipotekowanej na realnościach w Tarnowie (na rzecz fundacyi Adamskich) . . .	432 „ — „						
		f) Renta z dochodów dóbr Zwiahel, rocznie 200 dukatów holenderskich, ważnych w złocie według każdoczesnego kursu (na rzecz fundacyi Ładuńskiego) . .	2.290 „ — „						
		Razem .	9.626 K. 74 g.						
		od tego zwroty nadpłaty renty ad f)	10 „ — „						
		Czysty dochód .		9.616	74	7.921	81	1.694	93
		Do przeniesienia Suma rubryki I .		382.388	77	380.693	84	1.694	93

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia .	382.388	77	380.693	84	1.694	93
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr Winniki z przyległościami (fundacya Głowińskiego)	22.487	66	22.487	66	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr Godowa (fundacya Dydyńskiego) . .	10.000	—	10.000	—	—	—
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr Jacowce (fundacya Strzałkowskiego) . . .	9.416	48	7.925	48	1.491	38
	7	Nadwyżka dochodów z dóbr Szypowce (fundacya Stupnickich-Jankowskich)	8.700	—	8.700	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów z dóbr Kochanówka z przyległościami (fundacya Lachowicza)	8.100	—	8.100	—	—	—
	9	Czynsz dzierżawny z dóbr Kuźmina (fundacya Pieściorowskiego): a) należytość zaległa . 1.500 K. b) „ bieżąca . 4.000 „	5.500	—	3.787	22	1.712	78
	10	Czynsz dzierżawny z dóbr Urlów (fundacya Lipińskich)	5.500	—	5.500	—	—	—
	11	Czynsz dzierżawny z dóbr Kłodzienko (fundacya Marynowskiego) . . 11.196 K. 63 g. od tego zwrot nadpłaty . . 165 „ — „	11.031	63	11.031	63	—	—
	12	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fundacya Dra Jana Towarnickiego)	10.894	61	10.894	61	—	—
	13	Nadwyżka dochodów z realności we Lwowie (fundacya Soleskiego) .	3.933	33	3.933	33	—	—
	14	Czynsz dzierżawny z realności w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego:) a) należytość zaległa 4.124 K. 29 g. b) „ bieżąca 15.600 „ — „	19.724	29	19.724	29	—	—
	15	Czynsz dzierżawny z apteki w Podhajcach (fundacya Karzykiewicza) .	2.160	—	2.160	—	—	—
		Suma rubryki II. .	117.448	—	114.243	84	3.204	16
		Do przeniesienia .	499.836	77	494.937	68	4.899	09

II. Fundusze stypendyjue.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1903 K.	g.
		Z przeniesienia .	499.836	77	494.937	68	4.899	09
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	16	Dotacya stała z funduszu krajowego na wyposażenie fundacyi jubileuszowej Cesarza Franciszka Józefa I. .	24.000	—	24.000	—	—	—
IV.		**Dochody rozmaite.**						
	17	Zwrot zastępczo poniesionych wydatków na zaspokojenie należytości rządowej od legatów i kontraktów dzierżawnych:						
		a) należytość zaległa 261 K. 18 g.						
		b) „ bieżąca 145 „ 32 „	406	50	—	—	406	50
	18	Odsetki zwłoki od nieuiszczonych w terminie należytości 1.166 K. 69 g.						
		od tego zwroty darowanych odsetków . . 570 „ 89 „						
		Czysty dochód .	595	80	595	80	—	—
	19	Zasiłki pobrane z rachunku roku 1905 na wyrównanie niedoborów . .	12.863	94	12.863	94	—	—
	20	Reszta ceny kupna drzewostanu w lesie Kłodzienieckim (fundacya Marynowskiego) zaległa należytość . .	605	80	—	—	605	80
	21	Czynsz z wydzierżawienia prawa polowania na gruntach dworskich w Kłodzienku (fundacya Marynowskiego)	300	—	300	—	—	—
	22	Zwrot kosztów ubezpieczenia budynków dzierżawnych w Kuźminie (fund. Pieściorowskiego)	418	67	—	—	418	67
	23	Dochody ze sprzedaży produktów lasowych w Urlowie (fundusz Lipińskich)	2.668	10	2.668	10	—	—
	24	Nadwyżka dochodów z administacyi lasu w Urlowie (fundacya Lipińskich) . 800 K. — g.						
		od tego zwroty . 800 „ — „						
		Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	17.858	81	16.427	84	1.430	97
			523.836	77	518.937	68	4.899	09

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia .	523.836	77	518.937	68	4.899	09
			17.858	81	16.427	84	1.430	97
	25	Pobieżne dochody . 2.851 K 41 g. od tego zwroty . 2.851 „ 41 „ Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	26	Zaliczki zwrotne. *a*) należytość zaległa 194.454 K. 24 g. *b*) „ bieżąca 195.407 „ 30 „	389.861	54	35.090	36	354.771	18
	27	Gotówka pobrana z lokacyi w Banku krajowym i galic. Kasy oszczędności 41.508 K. — g. od tego wydana na lokacyę . . 36.788 „ 52 „ Czysty dochód .	4.719	48	4.719	48	—	—
	28	Przewyżka gotówki przeniesionej z majątku zarodowego do obrotowego .	113.802	94	113.802	94	—	—
		Zwroty i wpływy rozmaite: *a*) należytość zaległa 54 K. — g. *b*) „ bieżąca 26 „ 66 „	80	66	26	66	54	—
		Suma rubryki IV. .	526.323	43	170.067	28	356.256	15
		Suma dochodów wszystkich rubryk .	1,050.160	20	689.004	96	361.155	24
		Do tego:						
	29	Zapas kasowy z początkiem roku 1904: *a*) w gotówce . . 131.613 K. 10 g. *b*) w efektach (książeczki wkładkowe) 31.193 „ 79 „			162.806	89		
		Razem . .			851.811	85		

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Wydatki.						
I.	1	Stypendya dla 918 uczniów:						
		a) należytość zaległa 15.887 K. 04 g.						
		z tego odpisano . 9.438 „ 37 „						
		pozostaje . 6.448 K. 67 g.						
		b) należytość bieżąca 307.691 „ 17 „						
		Razem . 314.139 K. 84 g.						
		od tego zwrot nadpłaconych należytości . . . 1.446 „ 02 „						
		Czysty wydatek . .	312.693	82	295.591	32	17.102	50
	2	Opłaty za uczniów wychowywanych w c. k. Zakładach wojskowych (z fundacyi jubil. Cesarza Franciszka Józefa I.) . . . 5.312 K. — g.						
		od tego zwroty . 398 „ 91 „						
		Czysty wydatek .	4.913	09	4.913	09	—	—
		Suma rubryki I. . .	317.606	91	300.504	41	17.102	50
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Wsparcia jednorazowe dla ubogich uczniów miasta Lwowa (z fundacyi Brzezińskiego)	630	—	630	—	—	—
	4	Subwencya dla bursy im. św. Kazimierza w Tarnowie (z fundacyi Tarnowskiej)	140	—	70	—	70	—
	5	Wsparcia nadzwyczajne dla rygoryzantów i byłych uczniów Uniwersytetu lwowskiego (z fundacyi Dydyńskiego):						
		a) należytość zaległa . 360 K.						
		b) „ bieżąca . 1.200 „						
		Razem . 1560 K.						
		z tego odpisano . . 360 „	1.200	—	1.200	—	—	—
	6	Nagrody dla celujących uczniów kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie (z fundacyi Jeleńskiego) .	280	—	280	—	—	—
		Do przeniesienia . .	2.250	—	2.180	—	70	50
			317.606	91	300.504	41	17.102	—

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	317.606	91	300.504	41	17.102	50
			2.250	—	2.180	—	70	—
	7	Wsparcia dla ubogiej dziatwy szkolnej w Tarnobrzegu na sprawienie odzieży (z fundacyi Reifera) . . .	36		—	—	36	—
	8	Wsparcia dla ubogiej dziatwy szkolnej w Skałacie na sprawienie odzieży (z fundacyi Włochowicza) . .	162	—	162	—	—	—
	9	Wsparcie dla ubogiej dziatwy szkolnej w Żółkwi na sprawienie przyborów szkolnych (z fund. Kopińskiego) .	210	—	210	—	—	—
	10	Uzupełnienie udziałów na utrzymanie i wychowanie panien polskich (z fundacyi Barczewskiego) . .	80	—	80	—	—	—
	11	Jednorazowe stypendyum dla byłej uczennicy szkoły ludowej w Herbutowie (książeczka galic. Kasy oszczędności)	50	—	50	—	—	—
	12	Subwencye dla burs, ochronek i innych zakładów naukowych, tudzież jednorazowe zasiłki dla ubogich uczniów, wdów i sierót (z fundacyi Dra Jana Towarnickiego):						
		a) należytość zaległa . 50 K.						
		b) należytość bieżąca . 13.150 „						
		Razem . 13.200 K.						
		od tego zwroty . . 60 „	13.140	—	12.880	—	260	—
		Suma rubryki II. . .	15.928	—	15.562	—	366	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	13	Jednorazowe zapomogi dla krewnych z fundacyi Lachowicza . . .	3.100	—	3.100	—	—	—
	14	Wsparcia jednorazowe dla krewnych z fundacyi Waleryana Czaykowskiego i im. Czaykowskich . . .	2.100	—	2.100	—	—	—
	15	Jednorazowe zasiłki dla krewnych z fundacyi Strzałkowskiego . . .	1.200	—	1.200	—	—	—
	16	Jednorazowe zapomogi dla biednych uczniów (z fundacyi Dra Jana Towarnickiego)	800	—	800	—	—	—
		Suma rubryki III. . .	7.200	—	7.200	—	—	—
		Do przeniesienia . .	340.734	91	323.266	41	17.468	50

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	340.734	91	323.266	41	17.468	50
IV.		**Subwencye stałe.**						
	17	Kapitule katedralnej obrz. łac. we Lwowie (z fund. Głowińskiego) . .	892	92	892	92	—	—
	18	Zakładowi ubogich we Lwowie (z fund. Głowińskiego)	25	20	25	20	—	—
	19	Domowi kalek im. św. Łazarza we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) .	16	80	16	80	—	—
	20	Galicyjskiemu funduszowi religijnemu (z fundacyi Głowińskiego) . . .	115	08	115	08	—	—
	21	Kościołowi OO. Jezuitów we Lwowie (z fundacyi Russyana) . . .	42	—	42	—	—	—
		Suma rubryki IV. . .	1.092	—	1.092	—	—	—
V.		**Legaty i pensye:**						
	22	Baranowska Augusta (z fundacyi Laskowskich)	200	—	200	—	—	—
	23	Dydyńska Julia (z fundacyi Pieściorowskiego)	440	—	440	—	—	—
	24	Pisz Wincenta (z fundacyi Pieściorowskiego)	80	—	80	—	—	—
	25	Nowosieleccy Bronisław i Zofia (z fundacyi Pieściorowskiego) . . .	800	—	800	—	—	—
	26	Woźniak Felicya (z fundacyi Pieściorowskiego)	40	—	40	—	—	—
	27	Jełowicka Kamila (z fundacyi Strzałkowskiego)	1.200	—	1.200	—	—	—
	28	Mieszkowska Karolina (z fundacyi Adamskich)	720	—	720	—	—	—
		Suma rubryki V. . .	3.480	—	3.480	—	—	—
VI.		**Wynagrodzenia i wsparcia stałe.**						
	29	Wynagrodzenie Kazimierza Jełowickiego, rozdawcy stypendyów z fundacyi Strzałkowskiego						
		a) należytość zaległa . — K. 03 g.						
		b) „ bieżąca . 400 „ — „	400	03	333	31	66	72
	30	Wsparcia stałe dla 5. krewnych z fundacyi Czaykowskiego Waleryana .	6.000	—	6.000	—	—	—
		Suma rubryki VI. . .	6.400	03	6.333	31	66	72
		Do przeniesienia . .	351.706	94	334.171	72	17.535	22

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	351.706	94	334.171	72	17.535	22
VII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	31	Należytość ekwiwalentowa od majątków nieruchomych:						
		a) należytość zaległa — K. 03 g.						
		b) „ bieżąca . 3.271 „ 35 „	3.271	38	3.271	32	—	06
	32	Podatki gruntowe i domowo-klasowe z dodatkami	8.880	07	8.880	07	—	—
	33	Należytość rządowa od aktów fundacyjnych:						
		a) należytość zaległa . 3 606 K. 01 g.						
		b) „ bieżąca . 1.149 „ 85 „	4.755	86	4.755	86	—	—
	34	Należytość rządowa od kontraktów . . . 91 K. 86 g.						
		od tego zwroty . 12 „ 86 „						
		Czysty wydatek . .	79	—	79	—	—	—
	35	Podatek rentowy od dochodu z papierów wartościowych	932	28	932	28	—	—
		Suma rubryki VII. . .	17.918	59	17.918	53	—	06
VIII.		**Wydatki administracyjne.**						
	36	*Płace*:						
		a) Władysław Towarnicki, nadkurator fund. Dra Jana Towarnickiego . 8.000 K. — g.						
		b) Maryan Jędrzejowicz, kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . 800 „ — „						
		c) Stanisław Dąmbski, drugi kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . 800 „ — „						
		d) Stanisław Lachowicz, administrator majątku nieruchomego fundacyi Dra Antoniego Lachowicza:						
		a) należytość zaległa . 66 K. 66 g.						
		b) należytość bieżąca . 800 „ — „ 866 „ 66 „						
		Razem . .	10.466	66	10.400	02	66	64
		Do przeniesienia . .	10.466	66	10.400	02	66	64
			369.625	53	352.090	25	17.535	28

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	369.625	53	352.090	25	17.535	28
			10.466	66	10.400	02	66	64
	37	*Zasługi i wynagrodzenia.*						
		a) Zakrzewski Jan, za administracyę realności w Tarnopolu (z fundacyi Strzałkowskiego) . 500 K. — g.						
		b) Wierzchlcyski Bolesł., za administracyę dóbr Urlów (z fundacyi Lipińskich) . . . 500 „ — „						
		c) Zasługi leśnego i gajowego w lesie Urlowskim (z fundacyi Lipińskich) . . . 312 „ — „						
		d) Tantyema służby lasosowej w Urlowie (z fundacyi Lipińskich) . 107 „ 84 „	1.419	84	1.419	84	—	—
	38	*Remuneracye stałe* referenta spraw stypendyjnych, kasyera, zastępcy kasyera i likwidatora stypendyów w myśl aktu fundacyjnego:						
		a) z fundacyi Lachowicza 680 K. — g.						
		b) z „ Waleryana Czaykowskiego . . 180 „ — „						
		c) z fundacyi Dra Jana Towarnickiego . . 240 K. — „	1.100	—	1.100	—	—	—
	39	*Konserwacye i budowy:*						
		a) Koszta robót uzupełniających przy budowie stajni w Kłodzienku (fund. Marynowskiego) 1.155 K. 10 g.						
		b) Koszta adaptacyi budynku w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego) 659 „ 46 „						
		c) Koszta ogrodzenia dworu w Urlowie (fundacya Lipińskich) . . 174 „ — „						
		Do przeniesienia . 1.988 K. 10 g.	12.986	50	12.919	86	66	64
			369.625	53	352.090	25	17.535	28

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . . 1.988 K. 10 g.	369.625	53	352.090	25	17.535	28
			12.986	50	12.919	86	66	64
		d) Koszta drenowania gruntów w Kłodzienku (fund. Marynowskiego) . 22.051 K. 73 g. od tego zwroty . 66 „ — „ 21.985 „ 73 „	23.974	29	23.974	29	—	—
		Suma rubryki VIII. . .	36.960	79	36.894	15	66	64
IX.	40	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego w łącznej kwocie . 71.307 K. 96 g. od tego przeniesiona z majątku zarodowego . 71.307 „ 96 „ Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	41	Efekty przeniesione do majątku zarodowego (książeczka wkładkowa Banku krajowego)	55	38	55	38	—	—
		Suma rubryki IX. . .	55	38	55	38	—	—
X.		**Rozmaite wydatki.**						
	42	Raty amortyzacyi długów zaciągniętych na hipotekę dóbr i realności: *a*) z fundacyi Strzałkowskiego . . . 3.747 K. 48 g. *b*) z fundacyi Lachowicza 2.794 „ 24 „ *c*) „ „ Lipińskich . 963 „ 16 „	7.504	88	7.504	88	—	—
	43	Zasiłki do rachunku roku 1903 na wyrównanie niedoborów . . .	4.614	83	4.614	83	—	—
	44	Koszta ogłoszenia konkursów na stypendya: *a*) należytość zaległa . 18 K. — g. *b*) należytość bieżąca . 6.126 „ 52 „	6.144	52	6.144	52	—	—
	45	Prestacya szkolna	165	20	165	20	—	—
	46	Prestacya drogowa . . 54 K. 40 g. od tego zwroty . . 12 „ — „	42	40	42	40	—	—
	47	Datki patronackie na reperacyę i asekuracyę budynków plebańskich . .	532	72	532	72	—	—
		Do przeniesienia . .	19.004	55	19.004	55	—	—
			406.641	70	389.039	78	17.601	92

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1994 K.	g.
		Z przeniesienia . .	406.641	70	389.039	78	17.601	92
			19.004	55	19.004	55	—	—
	48	Koszta ubezpieczenia budynków w majętnościach fundacyjnych . 804 K. 73 g. od tego zwroty od dzierżawców . . 448 „ 27 „						
		Czysty wydatek . .	356	46	356	46	—	—
	49	Koszta komisyjne w sprawach fundacyj.	402	28	402	28	—	—
	50	Koszta notaryalne i adwokackie . . . 255 K. 54 g. od tego zwroty . . 29 „ 30 „						
		Czysty wydatek . .	226	24	226	24	—	—
	51	Dotacya dla kooperatora łac. ekspozytury w Łazówce (z fund. Strzałkowskiego)	100	—	100	—	—	—
	52	Odsetki od kaucyi ślubnej Kamili Jełowickiej hipotekowanej w sumie 12.600 K. na realności w Tarnopolu (z fundacyi Strzałkowskiego)	630	—	630	—	—	—
	53	Odsetki od kapitału 420 K. na rzecz łac. kościoła w Strzyżowie (z fundacyi Dydyńskiego)	21	—	21	—	—	—
	54	Odsetki od połowy majątku fundacyi Michalewiczów na rzecz Jana Gieli .	562	21	562	21	—	—
	55	Na rachunek udziału nieletnich Lipińskich w dochodach z dóbr Urlów (z fundacyi Lipińskich)	318	—	318	—	—	—
	56	Na zakupno inwentarza martwego i żywego w Kuźminie (z fundacyi Pieściorowskiego)	6.000	—	6.000	—	—	—
	57	Koszta exhumacyi i przeniesienia do grobowca familijnego zwłok fundatora Ryszarda Pieściorowskiego i jego przodków w Kuźminie	492	64	492	64	—	—
	58	Koszta sprawdzania granic gruntów dworskich w Kłodzienku (z fundacyi Marynowskiego)	250	—	250	—	—	—
	59	Bonifikacya za niewydzielenie ze sprzedanej Abrahamowi Federbuschowi do wyrębu przestrzeni lasu w Kłodzienku (fund. Marynowskiego) . . .	951	29	951	29	—	—
	60	Wydatki na administracyę lasu w Kłodzienku, w szczególności na kulturę lasową (fund. Marynowskiego) . . .	2.457	31	2.457	31	—	—
		Do przeniesienia . .	31.771	98	31.771	98	—	—
			406.641	70	389.039	78	17.601	92

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	406 651	70	389.039	78	17.601	92
			31.771	98	31.771	98	—	—
	61	Wydatki na administracyę lasu w Urlowie, jak robocizna lasowa, kultury lasowe i inne drobne kancelaryjne (z fundacyi Lipińskich) . . .	340	54	340	54	—	—
	62	Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu:						
		a) należytość zaległa . 9 K. 36 g.						
		b) „ bieżąca . 51 „ 60 „	60	96	51	60	9	36
	63	Zwrot Bankowi krajowemu zastępczo poniesionych wydatków na pokrycie ceny kupna dóbr Kłodzienko, nabytych w swoim czasie dla fundacyi ś. p. Marynowskiego, jak niemniej zwrot innych wydatków na rachunek tejże fundacyi uskutecznionych:						
		a) należytość zaległa 166.773 K. — g.						
		b) „ bieżąca w odsetkach i drobnych kosztach . 8.381 „ — „	175.154	—	—	—	175.154	—
	64	Zaliczki na budowę i reperacye budynków, na melioracyę gruntów, oraz inne potrzeby administracyi dóbr i realności	195.407	30	195.407	30	—	—
	65	Efekty spieniężone (książeczki wkładkowe Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności) . 41 508 K. — g.						
		od tego zakupione . 36.788 „ 52 „						
		Czysty wydatek . .	4.719	48	4.719	48	—	—
	66	Rozmaite drobne wydatki, jak porta, stemple, druki, oraz różne zwroty .	391	35	391	35	—	—
		Suma rubryki X. . .	407.845	61	232.682	25	175.163	36
		Suma wydatków wszystkich rubryk .	814.487	31	621.722	03	192.765	28
		Do tego:						
		Zapas kasowy z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 203.720 K. 89 g.						
		b) w efektach (książeczki wkładkowe Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności) . 26.368 „ 93 „	—	—	230.089	82	—	—
		Razem zgodnie z sumą dochodów: .	—	—	851.811	85	—	—

II. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

Stan czynny.

A) Zapas kasowy.	Szczegół.	Ogół.
1) w gotówce		203.820 K. 89 g.
2) w efektach:		
a) 3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego	24.531 K. 13 g.	
b) 3·6% „ „ galic. Kasy oszcz.	1.837 „ 80 „	26.368 „ 93 „
B) **Należytości czynne**		361.155 „ 24 „
Suma stanu czynnego		591.245 K. 06 g.
Stan bierny		192.765 „ 28 „
Czysty stan czynny		398.479 K. 78 g.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1) Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1904 jak wyżej wykazano kwotę . . . . . 398.479 K. 78 g.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1903 w kwocie . . . 178.534 „ 51 „
okazuje się przyrost stanu czynnego z roku 1904 o . . . . . 219.945 „ 27 „
a to głównie wskutek przyrostu w zapasowej gotówce i należytościach czynnych, mianowicie:

a) Stan gotówki z końcem roku 1904 wynosił 203.720 K. 89 g.
„ „ „ „ 1903 „ 131.613 „ 10 „ przyrost o kwotę 72.107 K. 79 g.

b) Stan należytości czynnych z końcem r. 1904 wynosił . . . . . 361.155 K. 24 g.
Stan należytości czynnych z końcem roku 1903 wynosił . . . . . 202.497 „ 75 „ przyrost o kwotę 158.657 „ 49 „
Razem przyrost . . 230.765 K. 28 g.

c) Stan efektów z końcem r. 1904 wynosił 26.368 K. 93 g.
„ „ „ „ 1903 „ 31.193 „ 79 „ ubytek o 4.824 „ 86 „
Z porównania okazuje się przewyżka przyrostu o . . 225.940 K. 42 g.

d) Stan należytości biernych z końcem r. 1904 wynosił . . . . . 192.765 K. 28 g.
Stan należytości biernych z końcem roku 1903 wynosił . . . . . 186.770 „ 13 „ przybyło (wynik uj.) 5.995 „ 15 „
Z porównania wynika przyrost stanu czynnego j. w. . . 219.945 K. 27 g.

2) Wykazaną pod poz. 3 f) dochodów resztę z dóbr Zwiahel stanowią 200 dukatów holenderskich, płatnych w dwóch półrocznych ratach po 100 d. dnia 8. lutego i 8. sierpnia każdego roku. Wartość tych dukatów oblicza się według kursu, notowanego przez Izbę handlową lwowską w dniach płatności rat.

3) Z zapasu kasowego w gotówce, wykazanego w sumie 203.720 K. 89 g., rozporządzalną kwotę sfruktyfikowano w roku 1905 na rzecz majątku zarodowego odnośnych funduszów.

Alegat A. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1904.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1	Adamscy	—	—	59.402	09	1.878	88	1.888	98
2	Andrzejowska Zofia	—	—	8.953	72	400	—	403	20
3	Aywas Grzegorz	—	—	37.346	66	290	10	291	30
4	Aywas Mikołaj I.	—	—	2.714	20	28	39	28	39
5	Aywas Mikołaj II. (jubileuszowa)	—	—	2.339	02	57	19	57	19
6	Artymowicz Jan	—	—	5.251	32	—	—	—	—
7	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	—	—	247.502	31	23.365	95	23.506	35
8	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	—	—	248.597	30	2.348	—	2.361	80
9	Barczewski III. (dla szkoły politycznej)	—	—	28.329	93	1.411	71	1.419	51
10	Barczewski IV. (dla panien Polek)	—	—	69.004	62	242	99	207	52
11	Bereźniccy	—	—	2.764	41	27	60	27	60
12	Bertoli Dyonizy	—	—	1.084	40	—	—	—	—
13	Berzewiczy Ezechiel	—	—	14.443	99	2.816	13	2.833	73
14	Bielakowie Józef i Maryanna I. (dla chłopców)	—	—	7.547	87	109	91	110	51
15	Bielakowie Józef i Maryanna II. (dla dziewcząt)	—	—	10.071	71	—	—	—	—
16	Bielawski Karol	—	—	40.786	27	99	40	100	—
17	Bielski Antoni	—	—	6.592	20	—	—	—	—
18	Bier Joel	—	—	21.464	29	10.456	20	10.519	20
19	Bodzioch Tomasz	—	—	35.506	44	608	44	612	04
20	Bohdanowicz Dominik	—	—	24.370	56	397	60	400	—
21	Boznański Leon	—	—	129.253	85	1.591	60	1.601	20
22	Broniewska Klementyna	—	—	5.284	01	104	50	104	50
23	Brześciańska Kunegunda	—	—	10.631	30	44	23	44	23
24	Brześciański Aleksander	—	—	14.690	73	23	96	23	96
25	Brzeski Damian	—	—	10.084	61	220	84	222	04
26	Brzeziński Antoni i Sylwester	—	—	18.622	18	107	04	107	04
27	Brzeżany	—	—	3.762	16	22	72	22	72
28	Buszek Jan	—	—	—	—	664	80	14.911	42
29	Chełmecki Jan	—	—	3.369	08	—	—	—	—
30	Chlebowski Stanisław	—	—	3.594	27	18	26	18	26
31	Cesarz Franciszek Józef I.	—	—	119.035	41	653	50	657	10
32	„ „ „ (jubil.)	—	—	147.733	53	21.018	63	21.144	03
33	Cieszewski-Zawadzki	—	—	702	84	349	27	351	07
34	Czajkowski Hipolit	—	—	47.893	69	67	15	67	15
35	Czajkowski Waleryan { zarod.	—	—	216.570	82	18.566	10	27.718	—
	{ rezer.	—	—	46.085	97	596	40	600	—
36	Czajkowscy	—	—	21.058	92	—	—	—	—
37	Czerkawski Józef	—	—	13.617	28	149	96	149	96
38	Czuczawa Krzysztof	—	—	10.202	48	44	98	44	98
39	Doliner Karolina	—	—	5.802	54	31	80	31	80
40	Dołżański Jan	—	—	12.010	26	36	29	36	29
	Do przeniesienia	—	—	1,714.079	24	88.850	52	112.623	07

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1.878	88	61.291	07	1.878	88	96	96	—	—	61.194	11	8.606	40	—	—
400	—	9.356	92	400	—	400	—	—	—	8 956	92	—	—	—	—
290	10	37.637	96	290	10	—	—	—	—	37.637	96	—	—	—	—
28	39	2.742	59	28	39	—	—	—	—	2.742	59	—	—	—	—
57	19	2.396	21	57	19	—	—	—	—	2 396	21	—	—	—	—
—	—	5.251	32	—	—	—	—	—	—	5.251	32	—	—	—	—
23.365	95	271.008	66	23.365	95	20.600	—	—	—	250.408	66	—	—	—	—
2.348	—	250 959	10	2.348	—	2.287	40	—	—	248.671	70	—	—	—	—
1.411	71	29.749	44	1.411	71	1.093	40	—	—	28.656	04	—	—	—	—
242	99	69.212	14	206	32	5	21	36	67	69.206	93	—	—	—	—
27	60	2.792	01	27	60	—	—	—	—	2.792	01	—	—	—	—
—	—	1.084	40	—	—	—	—	—	—	1.084	40	—	—	—	—
2.816	13	17.277	72	2.816	13	2.200	—	—	—	15.077	72	—	—	—	—
109	91	7.658	38	109	91	—	—	—	—	7.658	38	—	—	—	—
—	—	10.071	71	—	—	—	—	—	—	10.071	71	—	—	—	—
99	40	40.886	27	99	40	75	40	—	—	40.810	87	—	—	—	—
—	—	6.592	20	—	—	—	—	—	—	6.592	20	—	—	—	—
10.456	20	31.983	49	10.456	20	10.280	64	—	—	21.702	85	—	—	—	—
608	44	36.118	48	608	44	200	—	—	—	35.918	48	—	—	—	—
397	60	24.770	56	397	60	32	37	—	—	24.738	19	—	—	—	—
1.591	60	130.855	05	1.591	60	225	69	—	—	130.629	36	—	—	—	—
104	50	5.388	51	104	50	—	—	—	—	5.388	51	—	—	—	—
44	23	10.675	53	44	23	—	—	—	—	10.675	53	—	—	—	—
23	96	14.714	69	23	96	—	—	—	—	14.714	69	—	—	—	—
220	84	10.306	65	220	84	200	—	—	—	10.106	65	—	—	—	—
107	04	18.729	22	107	04	—	—	—	—	18.729	22	—	—	—	—
22	72	3.784	88	22	72	—	—	—	—	3.784	88	—	—	—	—
664	80	14.911	42	664	80	643	52	—	—	14.267	90	—	—	—	—
—	—	3.369	08	—	—	—	—	—	—	3.369	08	—	—	—	—
18	26	3.612	53	18	26	—	—	—	—	3.612	53	—	—	—	—
653	50	119.692	51	653	50	—	—	—	—	119.692	51	—	—	—	—
21.018	63	168.877	56	21.018	63	234	73	—	—	168.642	83	—	—	—	—
349	27	1.053	91	349	27	—	—	—	—	1.053	91	16.425	09	—	—
67	15	47.960	84	67	15	—	—	—	—	47.960	84	—	—	—	—
18.566	10	244.288	82	18.566	10	26.166	10	—	—	218.122	72	—	—	—	—
596	40	46.685	97	596	40	54	27	—	—	46.631	70	—	—	—	—
—	—	21.058	92	—	—	—	—	—	—	21.058	92	—	—	—	—
149	96	13.767	24	149	96	—	—	—	—	13.767	24	—	—	—	—
44	98	10.247	46	44	98	—	—	—	—	10.247	46	—	—	—	—
31	80	5.834	34	31	80	—	—	—	—	5.834	34	—	—	—	—
36	29	12.046	55	36	29	—	—	—	—	12.046	55	—	—	—	—
88.850	52	1,826.702	31	88.813	85	64.795	69	36	67	1,176.906	62	25.031	49	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	—	—	1,714.079	24	88.850	52	112.623	07
41	Drelichowski I. (dla szkoły realnej)	—	—	24.668	27	994	—	1.000	—
42	Drelichowski II. (dla szkoły politechnicznej) . .	—	—	24.668	27	—	—	—	—
43	Dulska Teodozya . . .	—	—	11.704	67	107	39	107	39
44	Dydyński Antoni . . .	—	—	180.780	49	4.439	33	4.465	73
45	Egierski dla Egierskich I. .	—	—	15.839	71	18	57	18	57
46	Egierski dla Egierskich II. .	—	—	10.057	67	—	—	—	—
47	Egierski dla Siedleckich I. .	—	—	15.153	24	343	24	345	04
48	„ „ II. .	—	—	11.101	53	411	28	413	68
49	Englowa Teofila . . .	—	—	14.648	56	924	01	928	61
50	Falkenfels Dyonizy . .	—	—	325	70	4	—	4	—
51	Foks Franciszek . . .	—	—	15.113	68	—	—	—	—
52	Gizela arcyksiężniczka . .	—	—	6.942	84	15	79	15	79
53	Głowiński Roch Samuel . .	789	37	1,237.111	19	28.711	95	29.679	12
54	Hr. Gołuchowski Agenor . .	—	—	71.729	30	—	—	—	—
55	Gross de Rosenburg Józef .	—	—	16.710	21	1.158	40	1.165	—
56	ks. Harbut Jan . . .	—	—	6.256	40	48	92	48	92
57	Hajlig Irma	83	58	4.335	84	303	—	388	08
58	Hauer Franciszek . . .	—	—	5.745	31	2.327	56	2.348	36
59	Hefern Robert	—	—	30 911	81	4.409	10	4.443	30
60	Hoffmann Kornel . . .	—	—	40.746	10	—	—	—	—
61	Horecki Eliasz . . .	—	—	13.313	70	—	—	—	—
62	Horodeńska z Rylskich Leopoldyna	—	—	110.068	62	6.594	—	6.639	60
63	Jankowscy Władysław i Marya	—	—	2.594	62	—	—	—	—
64	Janowski Florvan Amand . .	—	—	5.356	78	—	—	—	—
65	Januszewscy Teofil i Hersylia	—	—	133.300	03	2.087	40	2.100	—
66	Jarosław	—	—	28.027	25	600	—	603	60
67	Jarosz Leonard . . .	—	—	4.575	73	—	—	—	—
68	Jeleński Napoleon . . .	—	—	58.333	52	1.100	—	1.106	60
69	Jezieniccy	—	—	17.884	65	—	—	—	—
70	Jurgas Magdalena . . .	—	—	24.417	81	—	—	—	—
71	Kaczkowski Antoni . . .	—	—	15.594	47	200	—	201	20
72	Kallir Mayer	—	—	16.749	13	2.000	—	2.010	—
73	Kapelnszowa Fania . .	—	—	3.003	20	—	—	—	—
74	Karol Ludwik arcyksiąże .	—	—	19 028	96	—	—	—	—
75	Karzykiewicz Stanisław . .	3.560	—	4.779	27	8.260	73	9.106	33
76	Kielbusiewicz Tomasz . .	—	—	10.940	72	—	—	—	—
77	Kiślicki Mikołaj . . .	—	—	22.194	23	—	—	—	—
78	Koniecki Medard . . .	—	—	157.031	38	300	—	301	80
79	Kopernik Mikołaj . . .	—	—	3.281	98	—	—	—	—
80	Kopiński Adam . . .	—	—	5.453	57	—	—	—	—
81	Korzelińska Sabina . . .	—	—	16.376	99	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	4.432	95	4,130.936	64	180.063	19	154.209	79

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
88.850	52	1,826.702	31	88.813	85	64.795	69	36	67	1,761.906	62	25.031	49	—	—
994	—	25.668	27	994	—	41	30	—	—	25.626	97	—	—	—	—
—	—	24.668	27	—	—	—	—	—	—	24.668	27	—	—	—	—
107	39	11.812	06	107	39	—	—	—	—	11.812	06	—	—	—	—
4.439	33	185.246	22	4.439	33	—	—	—	—	185.246	22	—	—	—	—
18	57	15.858	28	18	57	—	—	—	—	15.858	28	—	—	—	—
—	—	10.057	67	—	—	—	—	—	—	10.057	67	—	—	—	—
343	24	15.498	28	343	24	298	20	—	—	15.200	08	—	—	—	—
411	28	11.515	21	411	28	—	—	—	—	11.515	21	—	—	—	—
924	01	15.577	17	924	01	400	—	—	—	15.177	17	—	—	—	—
4	—	329	70	4	—	—	—	—	—	329	70	—	—	—	—
—	—	15.113	68	—	—	—	—	—	—	15.113	68	—	—	—	—
15	79	6.958	63	15	79	—	—	—	—	6.958	63	—	—	—	—
29.501	32	1,266.790	31	29.501	32	23.511	15	—	—	1,243.279	16	70.402	99	—	—
—	—	71.729	30	—	—	—	—	—	—	71.729	30	—	—	—	—
1.158	40	17.875	21	1.158	40	1.093	40	—	—	16.781	81	—	—	—	—
48	92	6.305	32	48	92	—	—	—	—	6.305	32	—	—	—	—
386	58	4.723	92	386	58	135	84	—	—	4.588	08	—	—	—	—
2.327	56	8.093	67	2.327	56	2.200	—	—	—	5.893	67	—	—	—	—
4.409	10	35.355	11	4.409	10	4.000	—	—	—	31.355	11	—	—	—	—
—	—	40.746	10	—	—	—	—	—	—	40.746	10	—	—	—	—
—	—	13.313	70	—	—	—	—	—	—	13.313	70	—	—	—	—
6.594	—	116.708	22	6.594	—	—	—	—	—	116.708	22	—	—	—	—
—	—	2.594	62	—	—	—	—	—	—	2.594	62	—	—	—	—
—	—	5.356	78	—	—	—	—	—	—	5.356	78	—	—	—	—
2.087	40	135.400	03	2.087	40	2.087	40	—	—	133.312	63	—	—	—	—
600	—	28.630	85	600	—	600	—	—	—	28.030	85	—	—	—	—
—	—	4.575	73	—	—	—	—	—	—	4.575	73	—	—	—	—
1.100	—	59.440	12	1.100	—	1.100	—	—	—	58.340	12	—	—	—	—
—	—	17.884	65	—	—	—	—	—	—	17.884	65	—	—	—	—
—	—	24.417	81	—	—	—	—	—	—	24.417	81	—	—	—	—
200	—	15.795	67	200	—	200	—	—	—	15.595	67	—	—	—	—
2.000	—	18.759	13	2.000	—	2.000	—	—	—	16.759	13	—	—	—	—
—	—	3.003	20	—	—	—	—	—	—	3.003	20	—	—	—	—
—	—	19.028	96	—	—	—	—	—	—	19.028	96	—	—	—	—
11.820	73	13.885	60	9.056	23	58	42	2.764	50	13.827	18	81.869	77	—	—
—	—	10.940	72	—	—	—	—	—	—	10.940	72	—	—	—	—
—	—	22.194	23	—	—	—	—	—	—	22.194	23	—	—	—	—
300	—	157.333	18	300	—	300	—	—	—	157.033	18	—	—	—	—
—	—	3.281	98	—	—	—	—	—	—	3.281	98	—	—	—	—
—	—	5.453	57	—	—	—	—	—	—	5.453	57	—	—	—	—
—	—	16.376	99	—	—	—	—	—	—	16.376	99	—	—	—	—
158.642	14	4,311.000	43	155.840	97	102.821	40	2.801	17	4,208.179	03	177.304	25	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle **Majątek**

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	4.432	95	4,130.936	64	154.209	19	180.063	79
82	Kraków (zakordonowa) . .	—	—	189.288	20	1.200	—	1.207	20
83	Krakowiec	—	—	7.374	67	—	—	—	—
84	Krausnecker Piotr . . .	—	—	60.534	36	1.000	—	1.009	—
85	Kretowicz Paweł . . .	—	—	3.907	39	—	—	—	—
86	Krościenko	—	—	4.625	27	400	—	402	40
87	Kruszewska Marya . .	—	—	24.758	33	—	—	—	—
88	Krzeczunowicz Ignacy . .	—	—	33.536	81	—	—	—	—
89	„ Walery . .	—	—	18.803	11	200	—	201	20
90	Kucharski Jan . . .	—	—	16.507	55	—	—	—	—
91	Kuczyński Leon Jan Kanty .	—	—	137.869	79	7.928	27	7.960	7
92	Kulczycki Jakób . . .	—	—	23.351	20	—	—	—	—
93	Kurdwanowska Marya . .	—	—	13.984	17	200	—	201	20
94	Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	—	—	49.809	88	16.598	40	16.697	20
95	Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	—	—	49.200	16	400	60	402	40
96	Laskowcy Zygmunt i Marya .	—	—	197.885	96	—	—	—	—
97	Lenartowicz Teofil . . .	—	—	5.269	18	—	—	—	—
98	Lewicki Bazyli . . .	—	—	12.869	47	—	—	—	—
99	Lewicki hr. Kajetan . .	—	—	60.006	80	1.316	81	1.324	61
100	Lipińscy Karol i Regina .	—	—	62.845	68	3.000	—	3.018	—
101	Loewensteinowa Rozalia .	—	—	6.813	18	—	—	—	—
102	Ładuński Stanisław . .	—	—	11.023	84	200	—	201	20
103	Łazowski Adolf Wład. Alek. .	—	—	50.864	50	100	—	100	60
104	Łoś hr. Feliks Antoni . .	—	—	52.123	88	—	—	—	—
105	Łoziński Władysław . .	—	—	29.009	43	713	52	717	72
106	Łuszczyńska Zofia . . .	—	—	—	—	333	15	6.248	97
107	Macharski Franciszek . .	—	—	2.177	12	—	—	—	—
108	Majewski Artur . . .	—	—	6.615	56	—	—	—	—
109	„ Adam . . .	—	—	6.615	56	—	—	—	—
110	„ Alfred . . .	—	—	6.615	56	—	—	—	—
111	Małecki Antoni . . .	—	—	3.257	23	100	—	100	60
112	Małecki Antoni z Głogowa .	—	—	3.623	74	301	98	301	38
113	Marynowski Ignacy : .	—	—	—	—	—	—	—	—
114	Matczyński Marek . . .	—	—	44.738	11	500	—	503	—
115	Michalewicze Zygmunt i Fryderyka	—	—	27.628	52	5.479	56	5.508	06
116	Michna Wojciech . . .	—	—	12.764	24	200	80	200	—
117	Mickiewicz Adam I. . .	—	—	4.031	—	1.200	—	1.207	20
118	„ „ II. . .	—	—	1.100	—	—	—	—	—
119	Mieroszewski hr. Jan . .	—	—	50.977	13	100	—	100	60
120	Mikiewicz Jędrzej . . .	—	—	3.329	12	—	—	—	—
121	Mikołajów	—	—	21.648	17	—	—	—	—
122	Miller Maksymilian . .	—	—	2.787	65	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	4.432	95	5,451.127	98	195.677	28	227.676	40

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
158.642	14	4,311.000	43	155.840	97	102.821	40	2.801	17	4,208.179	03	177.304	25	—	—
1.200	—	190.495	22	1.200	—	1.200	—	—	—	189.295	22	—	—	—	—
—	—	7.374	67	—	—	—	—	—	—	7.374	67	—	—	—	—
1.000	—	61.543	36	1.000	—	1.000	—	—	—	60.543	36	—	—	—	—
—	—	3.907	39	—	—	—	—	—	—	3.907	39	—	—	—	—
400	—	5.027	67	400	—	400	—	—	—	4.627	67	—	—	—	—
—	—	24.758	33	—	—	—	—	—	—	24.758	33	—	—	—	—
—	—	33.556	81	—	—	—	—	—	—	33.556	81	—	—	—	—
200	—	19.004	31	200	—	200	—	—	—	18.804	31	—	—	—	—
—	—	16.507	55	—	—	—	—	—	—	16.507	55	—	—	—	—
7.928	27	145.829	86	7.928	27	5.268	20	—	—	140.561	66	—	—	—	—
—	—	23 351	20	—	—	—	—	—	—	23 351	20	—	—	—	—
200	—	14.185	37	200	—	200	—	—	—	13.985	37	—	—	—	—
16.598	40	66.507	08	16.598	40	16.298	40	—	—	50.208	68	—	—	—	—
400	60	49.602	56	400	60	100	60	—	—	49.501	96	—	—	—	—
—	—	197.885	96	—	—	—	—	—	—	197.885	96	—	—	—	—
—	—	5.269	18	—	—	—	—	—	—	5.269	18	—	—	—	—
—	—	12.869	47	—	—	—	—	—	—	12.869	47	—	—	—	—
1.316	81	61.331	41	1.316	81	1.306	80	—	—	60.024	61	—	—	—	—
3.000	—	65.863	68	3.000	—	3.000	—	—	—	62.863	68	1.239	18	—	—
—	—	6.813	18	—	—	—	—	—	—	6.813	18	—	—	—	—
200	—	11.225	04	200	—	200	—	—	—	11.025	04	—	—	—	—
100	—	50.965	10	100	—	100	—	—	—	50.865	10	—	—	—	—
—	—	52.123	88	—	—	—	—	—	—	52.123	88	12.727	29	—	—
713	52	29.727	15	713	52	322	73	—	—	29.404	42	—	—	—	—
333	15	6.248	97	333	15	214	02	—	—	6.034	95	—	—	—	—
—	—	2.177	12	—	—	—	—	—	—	2.177	12	—	—	—	—
—	—	6.615	56	—	—	—	—	—	—	6.615	56	—	—	—	—
—	—	6.615	56	—	—	—	—	—	—	6.615	56	—	—	—	—
—	—	6.615	56	—	—	—	—	—	—	6.615	56	—	—	—	—
100	—	3.357	83	100	—	100	—	—	—	3.257	83	—	—	—	—
298	98	3.925	12	298	98	9	60	—	—	3.915	52	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	45.241	11	500	—	500	—	—	—	44.741	11	—	—	—	—
5.479	56	33.136	58	5.479	56	1.000	—	—	—	32.136	58	—	—	—	—
198	80	12.964	24	198	80	55	63	—	—	12.908	61	—	—	—	—
1.200	—	5.238	20	1.200	—	1.200	—	—	—	4.038	20	—	—	—	—
—	—	1.100	—	—	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	—	—
100	—	51.077	73	100	—	100	—	—	—	50.977	73	—	—	—	—
—	—	3.329	12	—	—	—	—	—	—	3.329	12	—	—	—	—
—	—	21.648	17	—	—	—	—	—	—	21.648	17	—	—	—	—
—	—	2.787	65	—	—	—	—	—	—	2.787	65	—	—	—	—
201.110	23	5.678.804	38	197.309	06	135.597	38	2.801	17	5,543.207	—	191.270	72	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle **Majątek**

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	4.432	95	5.451.127	98	195.677	28	227.676	40
123	Mokrzycki Ireneusz ks. . .	—	—	15.312	—	—	—	—	—
124	Monasterzyska . . .	—	—	8.473	49	—	—	—	—
125	Montleart ks. Augusta . .	—	—	154.093	53	—	—	—	—
126	Dr. Morawski Adam I. (famil).	—	—	5.225	98	100	—	100	60
127	„ „ „ II. (niefam.)	—	—	13.632	27	—	—	—	—
128	Moszczeńska Ludwika . .	—	—	2.067	98	—	—	—	—
129	Moysa Rosochacki Michał .	—	—	14.887	50	—	—	—	—
130	Nahaczów	—	—	3.675	93	—	—	—	—
131	Nawratil Jakób . . .	—	—	4.089	98	—	—	—	—
132	Nielepiec Jędrzej . . .	—	—	3.215	14	—	—	—	—
133	Niezabitowska Ludwika I. .	—	—	65.869	21	200	—	201	20
134	Niezabitowska z hr. Duninów Borkowskich Ludwika II.	—	—	105.010	01	—	—	—	—
135	Nowak Jan ks. . . .	—	—	19.424	34	—	—	—	—
136	Nowakowski Józef . . .	—	—	5.569	41	—	—	—	—
137	Obniski Filip	—	—	21.505	75	—	—	—	—
138	Olszewski Michał . . .	—	—	4.505	82	200	—	201	20
139	Oranż Abraham . . .	—	—	5.692	49	—	—	—	—
140	Otowski Henryk . . .	—	—	1.755	84	—	—	—	—
141	Ożańsko (Marcelego Terleckiego)	—	—	24.015	47	424	25	426	65
142	Paprocki Stanisław . . .	—	—	30.065	09	—	—	—	—
143	Parzelski Franciszek . .	—	—	13.960	59	—	—	—	—
144	Paszyc Bolesław . . .	—	—	44.626	35	—	—	—	—
145	Pawłowski Franciszek . .	—	—	15.710	11	—	—	—	—
146	Petryczyn Prus Kazimierz .	—	—	269.600	—	100	—	100	60
147	Pineles Eliasz pod nazwą „Jakóba“	—	—	15.512	58	—	—	—	—
148	Pierzchała Ignacy . . .	—	—	2.956	93	—	—	—	—
149	Pieściorowski Ryszard . .	—	—	2.172	78	123	43	123	73
150	Pitoń Jan	—	—	7.923	58	—	—	—	—
151	Pniewski Feliks . . .	—	—	5.667	34	—	—	—	—
152	Popkiewicz Antoni . . .	—	—	26.731	67	311	72	313	52
153	Potocki Mikołaj . . .	—	—	71.021	56	—	—	—	—
154	Przeorscy	—	—	6.316	35	237	75	238	95
155	Pukalski Alojzy . . .	—	—	108.627	49	200	—	201	20
156	Przemyśl.	—	—	6.931	40	—	—	—	—
157	Radymno I. (mieszk. powiatu)	—	—	4.372	92	—	—	—	—
158	Radymno II. (mieszk. gminy)	—	—	10.191	07	—	—	—	—
159	Rappaport Jakób . . .	—	—	3.270	90	—	—	—	—
160	Reifer Jakób	—	—	955	70	—	—	—	—
161	Rieger Władysław . . .	—	—	1.054	60	—	—	—	—
162	Roland vel Rotlender Leop. I. (dla uczniów) . . .	—	—	24.166	36	—	—	—	—
163	Roland vel Rotlender Leop. II. (dla uczenic) . . .	—	—	19.240	10	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	4.432	95	6,620.225	59	197.574	43	229.584	05

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
200.110	23	5,678 804	38	197.309	06	135.597	38	2.801	17	5,543.207		191.270	72	—	—
—	—	15.312	—	—	—	—	—	—	—	15.312	—	—	—	—	—
—	—	8.473	49	—	—	—	—	—	—	8.473	49	—	—	—	—
—	—	154.093	53	—	—	—	—	—	—	154.093	53	—	—	—	—
100	—	5.326	58	100	—	100	—	—	—	5.226	58	—	—	—	—
—	—	13.632	27	—	—	—	—	—	—	13.632	27	—	—	—	—
—	—	2.067	98	—	—	—	—	—	—	2.067	98	—	—	—	—
—	—	14.887	50	—	—	—	—	—	—	14.887	50	—	—	—	—
—	—	3.675	93	—	—	—	—	—	—	3.675	93	—	—	—	—
—	—	4.089	98	—	—	—	—	—	—	4.089	98	—	—	—	—
—	—	3.215	14	—	—	—	—	—	—	3.215	14	—	—	—	—
200	—	66.070	41	200	—	200	—	—	—	65.870	41	—	—	—	—
—	—	105.010	01	—	—	—	—	—	—	105.010	01	—	—	—	—
—	—	19.424	34	—	—	—	—	—	—	19.424	34	—	—	—	—
—	—	5.569	41	—	—	—	—	—	—	5.569	41	—	—	—	—
—	—	21.505	75	—	—	—	—	—	—	21.505	75	—	—	—	—
200	—	4.707	02	200	—	200	—	—	—	4.507	02	8.400	—	—	—
—	—	5.692	49	—	—	—	—	—	—	5.692	49	—	—	—	—
—	—	1.755	84	—	—	—	—	—	—	1.755	84	—	—	—	—
424	25	24.442	12	424	25	415	47	—	—	24.026	65	—	—	—	—
—	—	30.065	09	—	—	—	—	—	—	30.065	09	—	—	—	—
—	—	13.960	59	—	—	—	—	—	—	13.960	59	—	—	—	—
—	—	44.626	35	—	—	—	—	—	—	44.626	35	—	—	—	—
—	—	15.710	11	—	—	—	—	—	—	15.710	11	—	—	—	—
100	—	269.700	60	100	—	100	—	—	—	269.600	60	—	—	—	—
—	—	15.512	58	—	—	—	—	—	—	15.512	58	—	—	—	—
—	—	2.956	93	—	—	—	—	—	—	2.956	93	—	—	—	—
123	43	2.296	51	123	43	99	70	—	—	2.196	81	—	—	—	—
—	—	7.923	58	—	—	—	—	—	—	7.923	58	—	—	—	—
—	—	5.667	34	—	—	—	—	—	—	5.667	34	—	—	—	—
311	72	27.045	19	311	72	280	—	—	—	26.765	19	—	—	—	—
—	—	71.021	56	—	—	—	—	—	—	71.021	56	—	—	—	—
237	75	6.555	30	237	75	—	—	—	—	6.555	30	—	—	—	—
200	—	108.828	69	200	—	200	—	—	—	108.628	69	—	—	—	—
—	—	6.931	40	—	—	—	—	—	—	6.931	40	—	—	—	—
—	—	4.372	92	—	—	—	—	—	—	4.372	92	—	—	—	—
—	—	10.191	07	—	—	—	—	—	—	10.191	07	—	—	—	—
—	—	3.270	90	—	—	—	—	—	—	3.270	90	—	—	—	—
—	—	955	70	—	—	—	—	—	—	955	70	—	—	—	—
—	—	1.054	60	—	—	—	—	—	—	1.054	60	—	—	—	—
—	—	24.166	36	—	—	—	—	—	—	24.166	36	—	—	—	—
—	—	19.240	10	—	—	—	—	—	—	19.240	10	—	—	—	—
202.007	38	6,849.809	64	199.206	21	137.192	55	2.801	17	6,712.617	09	199.670	72	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	4.432	95	6,620.225	59	197.574	43	229.584	05
164	Romanowski Mieczysław. .	—	—	18.253	52	—	—	—	—
165	Rostocki Piotr . . .	—	—	19.241	92	—	—	—	—
166	Rudolf arcyksiążę . . .	—	—	8.384	27	100	—	100	60
167	Russyan Rafał . . .	—	—	46.081	41	400	—	402	40
168	Rylscy (Scibor z Pisarowic) .	—	—	20.853	03	—	—	—	—
169	Ryżnerski Walenty . . .	—	—	8.735	73	200	—	201	—
170	Rzeszów	—	—	8.587	85	—	—	—	—
171	Sapieha ks. Leon { *a*) zarod.	—	—	42.991	53	299	40	301	20
	{ *b*) rezerw.	—	—	12.982	65	298	20	300	—
172	Sarama Tomasz . . .	—	—	8.324	94	—	—	—	—
173	Sącz	—	—	16.283	90	—	—	—	—
174	Schlesingerowie Jan i Tekla .	—	—	2.679	79	—	—	—	—
175	Schnell Franciszek . .	—	—	4.634	82	—	—	—	—
176	Seeling-Saulenfels Ferdynand	—	—	2.179	95	200	—	201	20
177	Seidler Krystyan . . .	—	—	4.984	06	—	—	—	—
178	Sielecka Aniela . . .	—	—	24.645	46	—	—	—	—
179	Siemianowscy I. (dla wsz. i polit.)	—	—	60.621	62	—	—	—	—
180	Siemianowscy II. (dla szk. sztuk pięknych). . .	—	—	46.667	22	729	20	733	40
181	Siemiradzki Henryk . .	—	—	5.918	49	—	—	—	—
182	Skąpski Józef. . . .	—	—	—	—	2.405	—	2.419	40
183	Skibiński Karol . .	—	—	14.631	71	—	—	—	—
184	Skibiński Szczęsny I. . .	—	—	5.988	03	—	—	—	—
185	„ „ II. . .	—	—	5.862	24	—	—	—	—
186	„ „ III. . .	—	—	5.908	55	—	—	—	—
187	„ „ IV. . .	—	—	6.211	03	—	—	—	—
188	„ „ V. . .	—	—	5.983	52	—	—	—	—
189	„ „ ogólna	—	—	2.000	—	—	—	—	—
190	Słapowie Karol i Rozalia . .	—	—	25.625	89	400	—	402	40
191	Słowacki Juliusz . . .	—	—	16.535	81	400	—	402	40
192	Słowiński Aleksander . .	—	—	4.245	64	—	—	—	—
193	Sobolewscy	—	—	—	—	—	—	7.983	59
194	Sobota Karol I. (techników) .	—	—	21.936	02	—	—	—	—
195	„ „ II. (prawo i med.)	—	—	22.166	54	500	—	502	60
196	„ „ III. (szkoła ludowa w Kałuszu) . . .	—	—	5.477	98	—	—	—	—
197	Soleski Jan	—	—	7.379	25	3.195	50	3.213	80
198	Sołowijowie Jan i Wanda I. (dla Herbutowa) . . .	—	—	2.764	43	—	—	55	38
199	Sołowijowie Jan i Wanda II. (dla Poturzycy) . . .	—	—	1.050	—	—	—	—	—
200	Sołowijowie Jan i Wanda III. (dla Boratyna) . . .	—	—	1.000	—	—	—	—	—
201	Sozański Jan, Franciszek .	—	—	27.021	40	—	—	—	—
202	Spadwiński Antoni . . .	—	—	26.707	44	20.100	—	20.179	80
203	Stachiewicz Franciszek . .	—	—	13.974	99	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	4.432	95	7,205.748	22	226.801	73	266.983	22

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
202.007	38	6.849.809	64	199.206	21	137.192	55	2.801	17	6,712.617	09	199.670	72	—	—
—	—	18.253	52	—	—	—	—	—	—	18.253	52	—	—	—	—
—	—	19.241	92	—	—	—	—	—	—	19.241	92	—	—	—	—
100	—	8.484	87	100	—	100	—	—	—	8.384	87	—	—	—	—
400	—	46.483	81	400	—	400	—	—	—	46.083	81	—	—	—	—
—	—	20.853	03	—	—	—	—	—	—	20.853	03	—	—	—	—
200	—	8.936	73	200	—	200	—	—	—	8.736	73	—	—	—	—
—	—	8.587	85	—	—	—	—	—	—	8.587	85	—	—	—	—
299	40	43.292	73	299	40	276	13	—	—	43.016	60	—	—	—	—
298	20	13.282	65	298	20	38	85	—	—	13.243	80	—	—	—	—
—	—	8.324	94	—	—	—	—	—	—	8.324	94	—	—	—	—
—	—	16.283	90	—	—	—	—	—	—	16.283	90	—	—	—	—
—	—	2.679	79	—	—	—	—	—	—	2.679	79	—	—	—	—
—	—	4.634	82	—	—	—	—	—	—	4.634	82	—	—	—	—
200	—	2.381	15	200	—	200	—	—	—	2.181	15	—	—	—	—
—	—	4.984	06	—	—	—	—	—	—	4.984	06	—	—	—	—
—	—	24.645	46	—	—	—	—	—	—	24.645	46	—	—	—	—
—	—	60.621	62	—	—	—	—	—	—	60.621	62	—	—	—	—
729	20	47.400	62	729	20	698	20	—	—	46.702	42	—	—	—	—
—	—	5.918	49	—	—	—	—	—	—	5.918	49	—	—	—	—
2.405	—	2.419	40	2.405	—	—	—	—	—	2.419	40	—	—	—	—
—	—	14.631	71	—	—	—	—	—	—	14.631	71	—	—	—	—
—	—	5.988	03	—	—	—	—	—	—	5.988	03	—	—	—	—
—	—	5.862	24	—	—	—	—	—	—	5.862	24	—	—	—	—
—	—	5.908	55	—	—	—	—	—	—	5.908	55	—	—	—	—
—	—	6.211	03	—	—	—	—	—	—	6.211	03	—	—	—	—
—	—	5.983	52	—	—	—	—	—	—	5.983	52	—	—	—	—
—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—
400	—	26.028	29	400	—	400	—	—	—	25.628	29	—	—	—	—
400	—	16.938	21	400	—	400	—	—	—	16.538	21	—	—	—	—
—	—	4.245	64	—	—	—	—	—	—	4.245	64	—	—	—	—
—	—	7.983	59	—	—	—	—	—	—	7.983	59	—	—	—	—
—	—	21.936	02	—	—	—	—	—	—	21.936	02	—	—	—	—
500	—	22.669	14	500	—	500	—	—	—	22.169	14	—	—	—	—
—	—	5.477	98	—	—	—	—	—	—	5.477	98	—	—	—	—
3.195	50	10.593	05	3.195	—	95	50	—	—	10.497	55	—	—	—	—
—	—	2.819	81	—	50	—	—	—	—	2.819	81	—	—	—	—
—	—	1.050	—	—	—	—	—	—	—	1.050	—	—	—	—	—
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
—	—	27	021	40	—	—	—	—	—	27.021	40	—	—	—	—
20.100	—	46.887	24	20.100	—	20.100	—	—	—	26.787	24	—	—	—	—
—	—	13.974	99	—	—	—	—	—	—	13.974	99	—	—	—	—
231.234	68	7,472.731	44	228.433	51	160.601	23	2.801	17	7,312.130	21	199.670	72	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	4.432	95	7,205.748	22	226.801	73	266.983	22
204	Stadnicki Edward Adam. .	—	—	21.421	49	397	60	400	—
205	Stanisławów	—	—	3.158	42	200	—	201	20
206	Stankiewicz Mogiła Szczepan	—	—	49.915	71	—	—	—	—
207	Staszewski i Bielak . . .	—	—	14.721	75	200	—	201	20
208	Stawek Jędrzej	—	—	8.830	93	—	—	—	—
209	Stowarzyszenie kolei Karola Ludwika	—	—	3.228	73	—	—	—	—
210	Strissower Adolf . . .	—	—	9.475	27	—	—	—	—
211	Strzałkowski Stanisław . .	—	—	71.565	44	1.093	40	1.100	—
212	Stupnicki Marceli { zarodowy / rezerwowy	—	—	140.641	36	4.118	12	4.142	72
		—	—	—	—	2.000	—	2.012	—
213	Stupnicki Hipolit . . .	—	—	4.926	19	—	—	—	—
214	Sutorski Antoni . . .	—	—	50.819	26	200	—	201	20
215	Szachłacki Antoni . . .	—	—	73.426	44	—	—	400	—
216	Szaflarski ks. Józef i Czaykowska Franciszka . .	—	—	7.007	17	100	—	100	60
217	Szczepanowski Karol . .	—	—	7.511	77	—	—	—	—
218	Szmoniewski Józef. . .	—	—	4.608	28	—	—	—	—
219	Tarnawski Franciszek . .	—	—	19.368	40	—	—	—	—
220	Tarnów	—	—	3.771	36	—	—	—	—
221	Tchórznicka Honorata . .	—	—	5 538	36	—	—	—	—
222	Teodorowiczówna Klementyna	—	—	3.346	58	—	—	—	—
223	Torosiewicz Emil . . .	—	—	13.544	62	—	—	—	—
224	Towarnicki Bazylewicz Jan .	—	—	61.927	03	200	—	201	20
225	Dr. Towarnicki Jan . .	—	—	406.284	76	186.110	90	201.504	60
226	Trojanowski Wincenty . .	—	—	8.321	16	—	—	—	—
227	Trybulec Józef . . .	—	—	—	—	2.191	25	48.908	10
228	Unia lubelska. . . .	—	—	4.079	48	—	—	—	—
229	Urbański Franciszek . .	—	—	98.829	07	3.293	40	5.522	30
230	Uścieński Jędrzej . . .	—	—	11.078	42	2.200	—	2.213	20
231	Warteresiewicz Maryan . .	—	—	45.431	49	—	—	—	—
232	Wierzbicki Julian . . .	—	—	75.061	06	—	—	—	—
233	Wilczyński Konrad. . .	—	—	9.514	16	—	—	—	—
234	Włochowicz Jan . . .	—	—	4.237	35	—	—	—	—
235	Wolan Bazyli	—	—	—	—	1.519	94	14.256	59
236	Wystawa krajowa z roku 1877	—	—	47.618	48	1.059	96	1.065	96
237	Zawadzki Korwin Franciszek	—	—	128.705	32	500	—	503	—
238	„ Rogala Antoni. .	—	—	18.276	24	400	—	402	40
239	Zawisze Antoni i August	—	—	31.426	87	440	64	443	04
240	Ziętkiewicz Wincenty . .	—	—	4.249	29	—	—	—	—
241	Żalchocki Andrzej . . .	—	—	165.586	69	500	—	502	40
242	Żebrowski Adam . . .	—	—	113.748	88	—	—	—	—
243	Żurakowski Jan . . .	—	—	287.692	52	—	—	—	—
	Suma .	4.432	95	9,244.644	02	433.526	94	551.264	93

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
231.234	68	7,472.731	44	228.433	51	160.601	23	2.801	17	7,312.130	21	199.670	72	—	—
397	60	21.821	49	397	60	397	60	—	—	21.423	89	—	—	—	—
200	—	3.359	62	200	—	200	—	—	—	3.159	62	—	—	—	—
—	—	49 915	71	—	—	—	—	—	—	49.915	71	—	—	—	—
200	—	14.922	95	200	—	200	—	—	—	14.722	95	—	—	—	—
—	—	8.830	93	—	—	—	—	—	—	8.830	93	—	—	—	
—	—	3.228	73	—	—	—	—	—	—	3.228	73	—	—	—	—
—	—	9.475	27	—	—	—	—	—	—	9.475	27	—	—	—	—
1.093	40	72.665	44	1.093	40	47	75	—	—	72.617	69	—	—	—	—
4.118	12	144.784	08	4.118	12	—	—	—	—	144.784	08	—	—	—	—
2.000	—	2.012	—	2.000	—	—	—	—	—	2.012	—	—	—	—	—
—	—	4.926	19	—	—	—	—	—	—	4.926	19	—	—	—	—
200	—	51.020	46	200	—	200	—	—	—	50.820	46	—	—	—	—
—	—	73.826	44	—	—	400	—	—	—	73.426	44	—	—	—	—
100	—	7.107	77	100	—	100	—	—	—	7.007	77	—	—	—	—
—	—	7.511	77	—	—	—	—	—	—	7.511	77	—	—	—	—
—	—	4.608	28	—	—	—	—	—	—	4.608	28	—	—	—	—
—	—	19.368	40	—	—	—	—	—	—	19.368	40	—	—	—	—
—	—	3.771	36	—	—	—	—	—	—	3.771	36	—	—	—	—
—	—	5.538	36	—	—	—	—	—	—	5.538	36	—	—	—	—
—	—	3.346	58	—	—	—	—	—	—	3.346	58	—	—	—	—
—	—	13.544	62	—	—	—	—	—	—	13.544	62	—	—	—	—
200	—	62.128	23	200	—	200	—	—	—	61.928	23	—	—	—	—
186.110	90	607.789	36	186.110	90	388.700	—	—	—	219.089	36	—	—	—	—
—	—	8.321	16	—	—	—	—	—	—	8.321	16	—	—	—	—
2.191	25	48.908	10	2.191	25	2.108	10	—	—	46.800	—	—	—	—	—
—	—	4.079	48	—	—	—	—	—	—	4.079	48	—	—	—	—
3.293	40	104.351	37	3.293	40	5.293	40	—	—	99.057	97	—	—	—	—
2.200	—	13.291	62	2.200	—	2.200	—	—	—	11.091	62	—	—	—	—
—	—	45.431	49	—	—	—	—	—	—	45.431	49	—	—	—	—
—	—	75.061	06	—	—	—	—	—	—	75.061	06	—	—	—	—
—	—	9.514	16	—	—	—	—	—	—	9.514	16	—	—	—	—
—	—	4.237	35	—	—	—	—	—	—	4.237	35	—	—	—	—
1.519	94	14.256	59	1.519	94	261	18	—	—	13.995	41	—	—	—	—
1.059	96	48.684	44	1.059	96	400	—	—	—	48.284	44	—	—	—	—
500	—	129.208	32	500	—	500	—	—	—	128.708	32	—	—	—	—
400	—	18.678	64	400	—	400	—	—	—	18.278	64	—	—	—	—
440	64	31.869	91	440	64	—	—	—	—	31.869	91	—	—	—	—
—	—	4.249	29	—	—	—	—	—	—	4.249	29	—	—	—	—
500	—	166.089	09	500	—	500	—	—	—	165.589	09	—	—	—	—
—	—	113.748	88	—	—	—	—	—	—	113.748	88	—	—	—	—
—	—	287.692	52	—	—	—	—	—	—	287.692	52	—	—	—	—
437.959	89	9,795.908	95	435.158	72	562.709	26	2.801	17	9,233.199	69	199.670	72	—	—

Alegat B. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1904.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1	Adamscy	1.778	41	—	—	2.841	78	—	—
2	Andrzejowska Zofia	45	56	—	—	370	—	—	—
3	Aywas Grzegorz	290	10	—	—	1.497	—	—	—
4	Aywas Mikołaj I.	28	39	—	—	189	—	—	—
5	Aywas Mikołaj II. (jubileuszowa)	83	19	—	—	92	—	—	—
6	Artymowicz Jan	—	—	—	—	256	77	—	—
7	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	2.765	95	—	—	10.321	—	—	—
8	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	260	60	—	—	10.058	—	—	—
9	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	318	31	—	—	1.139	—	—	—
10	Barczewski IV. (dla panien Polek)	193	59	—	—	3.478	93	—	—
11	Bereźniccy	27	60	—	—	108	—	—	—
12	Bertoli Dyonizy	—	—	—	—	12	60	—	—
13	Berzewiczy Ezechiel	616	13	—	—	690	50	—	—
14	Bielakowie Józef i Maryanna I. (dla chłopców)	260	94	—	—	300	57	—	—
15	Bielakowie Józef i Maryanna II. (dla dziewcząt)	12	13	—	—	400	—	—	—
16	Bielawski Karol	814	—	—	—	1.628	59	—	—
17	Bielski Antoni	21	19	—	—	260	—	—	—
18	Bier Joel	157	56	—	—	1.131	50	—	—
19	Bodzioch Tomasz	508	44	—	—	1.432	—	—	—
20	Bohdanowicz Dominik	365	23	—	—	980	—	—	—
21	Boznański Leon	1 715	91	—	—	5.218	—	—	—
22	Broniewska Klementyna	104	50	—	—	208	—	—	—
23	Brześciańska Kunegunda	44	23	—	—	427	—	—	—
24	Brześciański Aleksander	23	96	—	—	584	—	—	—
25	Brzeski Damian	20	84	—	—	400	50	—	—
26	Brzeziński Antoni i Sylwester	107	04	—	—	744	—	—	—
27	Brzeżany	22	72	—	—	149	—	—	—
28	Buszek Jan	—	—	—	—	859	28	—	—
29	Chełmecki Jan	11	30	—	—	134	—	—	—
30	Chlebowski Stanisław	78	26	—	—	141	—	—	—
31	Cesarz Franciszek Józef I.	653	50	—	—	4.772	—	—	—
32	„ „ „ (jubil.)	20.761	77	—	—	30.772	54	—	—
33	Cieszewski-Zawadzki	—	55	—	—	34	—	—	—
34	Czajkowski Hipolit	67	15	—	—	1.914	—	—	—
35	Czajkowski Waleryan	1.342	13	—	—	11.402	—	—	—
36	Czaykowscy	—	—	337	13	2.010	—	836	—
37	Czerkawski Józef	149	96	—	—	556	—	—	—
38	Czuczawa Krzysztof	44	98	—	—	408	—	—	—
39	Doliner Karolina	31	80	—	—	232	—	—	—
40	Dołżański Jan	36	29	—	—	493	—	—	—
	Do przeniesienia	33.764	21	337	13	98.645	56	836	—

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
4.620	19	—	—	2.525	18	—	—	2.095	01	—	—	—	—	—	—
415	56	—	—	320	32	—	—	95	24	—	—	—	—	—	—
1.787	10	—	—	1.546	09	—	—	241	01	—	—	—	—	—	—
217	39	—	—	56	14	—	—	161	25	—	—	—	—	—	—
175	19	—	—	57	59	—	—	117	60	—	—	—	—	—	—
256	77	—	—	256	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.086	95	—	—	8.074	85	—	—	5.012	10	—	—	—	—	800	—
10.318	60	—	—	7.740	15	—	—	2.578	45	—	—	—	—	1.600	—
1.457	31	—	—	1.362	29	—	—	95	02	—	—	—	—	—	—
3.672	52	—	—	3.133	46	—	—	539	05	—	—	—	—	—	—
135	60	—	—	76	35	—	—	59	25	—	—	—	—	—	—
12	60	—	—	12	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.306	63	—	—	651	06	—	—	655	57	—	—	—	—	—	—
561	51	—	—	436	19	—	—	125	32	—	—	—	—	—	—
412	13	—	—	340	—	—	—	72	13	—	—	—	—	—	—
2.442	59	—	—	1.622	98	—	—	819	61	—	—	—	—	—	—
281	19	—	—	210	—	—	—	71	19	—	—	—	—	—	—
1.289	06	—	—	1.084	—	—	—	205	06	—	—	—	—	—	—
1.940	44	—	—	1.630	74	—	—	309	70	—	—	—	—	—	—
1.345	23	—	—	1.072	94	—	—	272	29	—	—	—	—	100	—
6.933	91	—	—	6.537	10	—	—	396	81	—	—	—	—	150	—
312	50	—	—	205	30	—	—	107	20	—	—	—	—	—	—
471	23	—	—	424	47	—	—	46	76	—	—	—	—	—	—
607	96	—	—	584	—	—	—	23	96	—	—	—	—	—	—
421	34	—	—	401	—	—	—	20	34	—	—	—	—	—	—
851	04	—	—	738	60	—	—	112	44	—	—	—	—	—	—
171	72	—	—	149	—	—	—	22	72	—	—	—	—	—	—
859	28	—	—	35	13	—	—	824	15	—	—	—	—	—	—
145	30	—	—	120	—	—	—	25	30	—	—	—	—	—	—
219	26	—	—	58	67	—	—	160	59	—	—	—	—	—	—
5.425	50	—	—	2.679	86	—	—	2.745	64	—	—	—	—	—	—
51.543	31	—	—	26.498	88	—	—	25.035	43	—	—	—	—	—	—
34	55	—	—	—	23	—	—	34	32	—	—	1.694	93	—	—
1.981	15	—	—	1.872	63	—	—	108	52	—	—	—	—	—	—
12.744	13	—	—	11.134	04	—	—	1.610	09	—	—	—	—	—	—
2.010		1.173	13	2.010	—	1.170	—	—	—	3	13	—	—	—	—
705	96	—	—	189	28	—	—	516	68	—	—	—	—	—	—
452	98	—	—	405	30	—	—	47	68	—	—	—	—	—	—
263	80	—	—	232	—	—	—	31	80	—	—	—	—	—	—
529	29	—	—	273	84	—	—	255	45	—	—	—	—	210	—
132.409	77	1.173	13	86.759	03	1.170	—	45.650	74	3	13	1.694	93	2.860	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	33.764	21	337	13	98.645	56	836	—
41	Drelichowski I. (dla szkoły realnej)	952	70	—	—	989	89	—	—
42	Drelichowski II. (dla szkoły politechnicznej) . . .	131	71	—	—	984	—	—	—
43	Dulska Teodozya . . .	107	39	—	—	469	—	—	—
44	Dydyński Antoni . . .	7.199	33	—	—	19.516	—	—	—
45	Egierski dla Egierskich I. .	18	57	—	—	632	—	—	—
46	Egierski dla Egierskich II. .	—	—	—	—	401	—	—	—
47	Egierski dla Siedleckich I. .	45	04	—	—	606	—	—	—
48	„ „ „ II. .	441	28	—	—	452	—	—	—
49	Englowa Teofila . . .	559	01	—	—	598		—	—
50	Falkenfels Dyonizy . . .	8	16	—	—	12	—	—	—
51	Foks Franciszek . . .	—	—	1.805	76	456	—	453	72
52	Gizela arcyksiężniczka . .	15	79	—	—	277	—	—	—
53	Głowiński Roch Samuel . .	5.996	41	—	—	76.177	58	—	—
54	Hr. Gołuchowski Agenor . .	1.025	92	—	—	2.870	—	—	—
55	Gross de Rosenburg Józef .	65	—	—	—	665	—	—	—
56	ks. Harbut Jan . . .	48	92	—	—	249	—	—	—
57	Hajlig Irma	167	16	—	—	185	36	—	—
58	Hauer Franciszek . . .	127	56	—	—	232	—	—	—
59	Hefern Robert	409	10	—	—	1.329	—	—	—
60	Hoffmann Kornel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
61	Horecki Eliasz . . .	153	57	—	—	533	—	—	—
62	Horodeńska z Rylskich Leopoldyna	6.594	—	—	—	4.523	40	—	—
63	Jankowscy Władysław i Marya	6	20	—	—	100	—	—	—
64	Janowski Floryan Amand . .	48	62	—	—	258	—	—	—
65	Januszewscy Teofil i Hersylia	1.134	68	—	—	5.529	—	—	—
66	Jarosław	386	47	—	—	1.124	—	—	—
67	Jarosz Leonard . . .	19	16	—	—	180	—	—	—
68	Jeleński Napoleon . . .	729	23	—	—	2.355	—	—	—
69	Jezieniccy	110	94	—	—	712	—	—	—
70	Jurgas Magdalena . . .	91	50	—	—	976	—	—	—
71	Kaczkowski Antoni . . .	167	10	1.233	43	620	—	80	—
72	Kallir Mayer	66	47	—	—	709	—	—	—
73	Kapeluszowa Fania . .	16	67	—	—	120	—	—	—
74	Karol Ludwik arcyksiąże .	543	76	—	—	762	—	—	—
75	Karzykiewicz Stanisław . .	2.429	35	—	—	3.185	69	—	—
76	Kiełbusiewicz Tomasz . .	34	40	800	—	436	—	—	—
77	Kiślicki Mikołaj . . .	477	30	—	—	999	52	—	—
78	Koniecki Medard . . .	740	12	—	—	6.285	—	—	—
79	Kopernik Mikołaj . . .	8	58	—	—	128	—	—	—
80	Kopiński Adam . . .	5	84	—	—	216	—	—	—
81	Korzelińska Sabina . . .	22	79	—	—	654	—	—	—
	Do przeniesienia . .	64.870	01	4.176	32	236.152	—	1.369	72

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
132.409	77	1.173	13	86.759	03	1.170	—	45.650	74	3	13	1.694	93	2.860	—
1.942	59	—	—	952	70	—	—	989	89	—	—	—	—	—	—
1.115	71	—	—	826	86	—	—	288	85	—	—	—	—	—	—
576	39	—	—	468	55	—	—	107	84	—	—	—	—	—	—
26.715	33	—	—	17.900	51	—	—	8.814	82	—	—	—	—	600	—
650	57	—	—	618	81	—	—	31	76	—	—	—	—	—	—
401	—	—	—	395	51	—	—	5	49	—	—	—	—	—	—
651	04	—	—	606	—	—	—	45	04	—	—	—	—	—	—
893	28	—	—	891	34	—	—	1	94	—	—	—	—	—	—
1.157	01	—	—	967	29	—	—	189	72	—	—	—	—	—	—
20	16	—	—	12	—	—	—	8	16	—	—	—	—	4	16
456	—	2.259	48	456	—	—	—	—	—	2.259	48	—	—	—	—
292	79	—	—	42	46	—	—	250	33	—	—	—	—	—	—
82.173	99	—	—	71.673	33	—	—	10.500	66	—	—	—	—	3 622	50
3.895	92	—	—	3.069	70	—	—	826	22	—	—	—	—	—	—
730	—	—	—	691	86	—	—	38	14	—	—	—	—	—	—
297	92	—	—	249	—	—	—	48	92	—	—	—	—	—	—
352	52	—	—	189	79	—	—	162	73	—	—	—	—	—	—
359	56	—	—	357	51	—	—	2	05	—	—	—	—	—	—
1.738	10	—	—	1.113	83	—	—	624	27	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	20
686	57	—	—	461	16	—	—	225	41	—	—	—	—	—	—
11.117	40	—	—	6.785	07	—	—	4.332	33	—	—	—	—	—	—
106	20	—	—	64	31	—	—	41	89	—	—	—	—	—	—
306	62	—	—	198	64	—	—	107	98	—	—	—	—	—	—
6.663	68	—	—	4.402	38	—	—	2 261	30	—	—	—	—	—	—
1.510	47	—	—	1.180	53	—	—	329	94	—	—	—	—	—	—
199	16	—	—	160	84	—	—	38	32	—	—	—	—	—	—
3.084	23	—	—	2.702	20	—	—	382	03	—	—	—	—	—	—
822	94	—	—	29	07	—	—	793	87	—	—	—	—	—	—
1.067	50	—	—	881	80	—	—	185	70	—	—	—	—	—	—
787	10	1.313	43	252	89	—	—	534	21	1.313	43	—	—	—	—
775	47	—	—	26	72	—	—	748	75	—	—	—	—	600	—
136	67	—	—	—	52	—	—	136	15	—	—	—	—	100	—
1.305	76	—	—	619	94	—	—	685	82	—	—	—	—	—	—
5.615	04	—	—	4.109	78	—	—	1.505	26	—	—	66	32	—	—
470	40	800	—	401	60	—	—	68	80	800	—	—	—	—	—
1.476	82	—	—	738	56	—	—	738	26	—	—	—	—	—	—
7.025	12	—	—	4.853	78	—	—	2.171	34	—	—	—	—	850	—
136	58	—	—	120	04	—	—	16	54	—	—	—	—	—	—
221	84	—	—	210	16	—	—	11	68	—	—	—	—	—	—
676	79	—	—	665	05	—	—	11	74	—	—	—	—	—	—
301.022	01	5.546	04	217.107	12	1.170	—	83.914	89	4.376	04	1.761	25	8.641	86

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . ..	64.870	01	4.176	32	236.152	—	1.369	72
82	Kraków (zakordonowa) . .	1.290	43	—	—	7.599	—	—	—
83	Krakowiec	32	34	—	—	292	—	—	—
84	Krausnecker Piotr . . .	1.832	26	—		2.455	—	—	—
85	Kretowicz Paweł . .	32	74	—	—	156	—	—	—
86	Krościenko	—	—	—	—	218	54	—	—
87	Kruszewska Marya . .	869	69	—	—	990	—	—	—
88	Krzeczunowicz Ignacy . .	137	14	—	—	1.341		—	—
89	„ Walery . .	187	37	—	—	752	50	—	—
90	Kucharski Jan . . .	51	06	—	—	660	—	—	—
91	Kuczyński Leon Jan Kanty .	—	—	—	—	5.440	97	—	—
92	Kulczycki Jakób . . .	32	73	—	—	935	—	—	—
93	Kurdwanowska Marya . .	29	88	—	—	561	—	—	—
94	Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	498	55	319	80	6.178	—	317	70
95	Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	414	74	319	80	6.074	—	317	70
96	Laskowcy Zygmunt i Marya .	841	11	—	—	7.970	—	—	—
97	Lenartowicz Teofil . . .	202	60	—	—	208	—	—	—
98	Lewicki Bazyli . . .	472	09	—	—	513	—	—	—
99	Lewicki hr. Kajetan . .	170	74	—	—	2.411	01	—	—
100	Lipińscy Karol i Regina .	2.913	86	13.984	95	12.064	35	—	—
101	Loewensteinowa Rozalia .	9	31	—	—	273	—	—	—
102	Ładuński Stanisław . .	107	24	—	—	2.731	—	—	—
103	Łazowski Adolf Wład. Alek. .	214	60	—	—	2.051	25	—	—
104	Łoś hr. Feliks Antoni . .	822	22	—	—	3.374	63	—	—
105	Łoziński Władysław . .	832	88	—	—	1.169	26	—	—
106	Łuszczyńska Zofia . . .	—	—	—	—	234	83	—	—
107	Macharski Franciszek . .	9	33	—	—	84	—	—	—
108	Majewski Artur . . .	125	14	—	—	264	—	—	—
109	„ Adam . . .	125	13	—	—	264	—	—	—
110	„ Alfred . . .	125	13	—	—	264	—	—	—
111	Małecki Antoni . . .	77	96	—	—	128	—	—	—
112	Małecki Antoni z Głogowa .	288	—	—	—	157	38	—	—
113	Marynowski Ignacy : .	300	79	—	—	40.283	13	—	—
114	Matczyński Marek . . .	68	74	—	—	1.790	50	—	—
115	Michalewicze Zygmunt i Fryderyka	—	—	4.229	95	6.284	27	561	70
116	Michna Wojciech . . .	343	17	—	—	509	13	—	—
117	Mickiewicz Adam I. . .	10	96	—	—	161	—	—	—
118	„ „ II. . .	—	—	—	—	—	—	—	—
119	Mieroszewski hr. Jan . .	1.182	95	—	—	2.036	—	—	—
120	Mikiewicz Jędrzej . . .	9	02	—	—	132	—	—	—
121	Mikołajów	723	92	—	—	865	—	—	—
122	Miller Maksymilian . .	153	—	—	—	108	—	—	—
	Do przeniesienia . .	80.408	83	23.030	82	356.135	75	2.566	82

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
301.022	01	5.546	04	217.107	12	1.170	—	83.914	89	4.376	04	1.761	25	8.641	86
8.889	43	—	—	7.859	77	—	—	1.029	66	—	—	—	—	—	—
324	34	—	—	221	—	—	—	103	34	—	—	—	—	—	—
4.287	26	—	—	31	81	—	—	4.255	45	—	—	—	—	—	—
188	74	—	—	163	59	—	—	25	15	—	—	—	—	—	—
218	54	—	—	218	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.859	69	—	—	172	20	—	—	1.687	49	—	—	—	—	—	—
1.478	14	—	—	1.201	08	—	—	277	06	—	—	—	—	—	—
939	87	—	—	280	56	—	—	659	31	—	—	—	—	—	—
711	06	—	—	601	36	—	—	109	70	—	—	—	—	—	—
5.440	97	—	—	2.876	71	—	—	2.564	26	—	—	—	—	—	—
967	73	—	—	904	47	—	—	63	26	—	—	—	—	—	—
590	88	—	—	505	06	—	—	85	82	—	—	—	—	—	—
6.676	55	637	50	5.747	58	—	—	928	97	637	50	—	—	433	36
6.488	74	637	50	6.032	67	—	—	456	07	637	50	—	—	33	34
8.811	11	—	—	7.628	30	—	—	1.182	81	—	—	—	—	—	—
410	60	—	—	—	—	—	—	410	60	—	—	—	—	—	—
985	09	—	—	57	58	—	—	927	51	—	—	—	—	—	—
2.581	75	—	—	1.879	01	—	—	702	74	—	—	—	—	—	—
14.978	21	13.984	95	7.703	46	—	—	7.274	75	13.984	95	360	—	—	—
282	31	—	—	240	16	—	—	42	15	—	—	—	—	—	—
2.838	24	—	—	1.764	33	—	—	1.073	91	—	—	—	—	258	—
2.265	85	—	—	1.648	82	—	—	617	03	—	—	—	—	200	—
4.196	85	—	—	2.572	50	—	—	1.624	35	—	—	—	—	—	—
2 002	14	—	—	1.286	25	—	—	715	89	—	—	—	—	—	—
234	83	—	—	119	13	—	—	115	70	—	—	—	—	—	—
93	33	—	—	70	—	—	—	23	33	—	—	—	—	—	—
389	14	—	—	265	16	—	—	123	98	—	—	—	—	—	—
389	13	—	—	265	16	—	—	123	97	—	—	—	—	—	—
389	13	—	—	265	11	—	—	124	02	—	—	—	—	—	—
205	96	—	—	28	03	—	—	177	93	—	—	—	—	—	—
445	38	—	—	289	58	—	—	155	80	—	—	—	—	—	—
40.583	92	—	—	36.126	88	—	—	4.457	04	—	—	6.239	—	175.154	—
1.859	24	—	—	1.744	95	—	—	114	29	—	—	—	—	—	—
6.284	27	4.791	65	5.655	—	4 509	16	629	27	282	49	—	—	—	—
852	30	—	—	443	17	—	—	409	13	—	—	—	—	—	—
171	96	—	—	150	04	—	—	21	92	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.218	95	—	—	1.282	99	—	—	1.935	96	—	—	—	—	—	—
141	02	—	—	60	28	—	—	80	74	—	—	—	—	60	—
1.588	92	—	—	872	40	—	—	716	52	—	—	—	—	—	—
261	—	—	—	135	99	—	—	125	01	—	—	—	—	—	—
436.544	58	25.597	64	316.477	80	5.679	16	120.066	78	19.918	48	8.360	25	184.780	56

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle **Majątek**

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	80.408	83	23.030	82	356.135	75	2.566	82
123	Mokrzycki Ireneusz ks. . .	106	22	—	—	612	—	—	—
124	Monasterzyska . . .	33	38	—	—	337	—	—	—
125	Montleart ks. Augusta . .	729	49	—	—	6.160	—	—	—
126	Dr. Morawski Adam I. (famil).	202	32	—	—	208	—	—	—
127	„ „ „ II. (niefam.)	55	57	—	—	554	—	—	—
128	Moszczeńska Ludwika . .	—	—	—	—	100	04	—	—
129	Moysa Rosochacki Michał .	849	32	—	—	592	—	—	—
130	Nahaczów	43	84	—	—	144	—	—	—
131	Nawratil Jakób . . .	—	—	—	—	160	—	—	—
132	Nielepiec Jędrzej . . .	25	10	—	—	128	—	—	—
133	Niezabitowska Ludwika I. .	2.201	04	—	—	2.634	—	—	—
134	Niezabitowska z hr. Duninów Borkowskich Ludwika II.	971	54	—	—	4.200	—	—	—
135	Nowak Jan ks. . . .	89	78	—	—	776	—	—	—
136	Nowakowski Józef . . .	39	36	—	—	220	—	—	—
137	Obniski Filip	—	—	—	—	861	—	—	—
138	Olszewski Michał . . .	88	05	—	—	603	95	—	—
139	Oranż Abraham . . .	23	54	—	—	224	—	—	—
140	Otowski Henryk . . .	12	45	—	—	73	48	—	—
141	Ożańsko (Marcelego Terleckiego)	508	51	—	—	972	78	—	—
142	Paprocki Stanisław . . .	465	30	—	—	1.232	—	—	—
143	Parzelski Franciszek . .	251	04	—	—	557	—	—	—
144	Paszyc Bolesław . . .	849	36	—	—	1.784	—	—	—
145	Pawłowski Franciszek . .	114	34	—	—	628	—	—	—
146	Petryczyn Prus Kazimierz .	4.330	65	—	—	10.986	—	—	—
147	Pineles Eliasz pod nazwą „Jakóba“	217	—	—	—	622	—	—	—
148	Pierzchała Ignacy . . .	112	90	—	—	116	—	—	—
149	Pieściorowski Ryszard . .	—	—	4.984	57	13.968	31	—	—
150	Pitoń Jan	111	46	—	—	316	—	—	—
151	Pniewski Feliks . . .	24	92	—	—	224	—	—	—
152	Popkiewicz Antoni . . .	108	81	—	—	1.069	—	—	—
153	Potocki Mikołaj . . .	1.032	91	—	—	2.854	—	—	—
154	Przeorscy	237	75	—	—	253	13	—	—
155	Pukalski Alojzy . . .	156	15	—	—	4.461	—	—	—
156	Przemyśl	36	56	—	—	277	—	—	—
157	Radymno I. (mieszk. powiatu)	22	76	—	—	173	—	—	—
158	Radymno II. (mieszk. gminy)	166	68	—	—	406	—	—	—
159	Rappaport Jakób . . .	107	13	174	10	128	—	—	—
160	Reifer Jakób	—	—	—	—	36	—	—	—
161	Rieger Władysław . . .	—	—	160	—	40	—	40	—
162	Roland vel Rotlender Leop. I. (dla uczniów) . . .	141	19	—	—	964	—	—	—
163	Roland vel Rotlender Leop. II. (dla uczenic) . . .	46	79	—	—	768	—	—	—
	Do przeniesienia . .	94.922	04	28.349	49	417.558	44	2.606	82

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

o b r o t o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
436.544	58	25.597	64	316.477	80	5.679	16	120.066	78	19.918	48	8.360	25	184.780	56
718	22	—	—	39	01	—	—	679	21	—	—	—	—	—	—
370	38	—	—	300	92	—	—	69	46	—	—	—	—	—	—
6.889	49	—	—	5.649	56	—	—	1.239	93	—	—	—	—	—	—
410	32	—	—	—	28	—	—	410	04	—	—	—	—	—	—
609	57	—	—	480	60	—	—	128	97	—	—	—	—	—	—
100	04	—	—	100	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.441	32	—	—	554	—	—	—	887	32	—	—	—	—	—	—
187	84	—	—	100	16	—	—	87	68	—	—	—	—	—	—
160	—	—	—	88	94	—	—	71	06	—	—	—	—	—	—
153	10	—	—	29	85	—	—	123	25	—	—	—	—	—	—
4.835	04	—	—	2.146	89	—	—	2.688	15	—	—	—	—	—	—
5.171	54	—	—	3.895	23	—	—	1.276	31	—	—	—	—	300	—
865	78	—	—	683	52	—	—	182	26	—	—	—	—	—	—
259	36	—	—	180	64	—	—	78	72	—	—	—	—	—	—
861	—	—	—	768	57	—	—	92	43	—	—	—	—	—	—
692	—	—	—	560	60	—	—	131	40	—	—	—	—	—	—
247	54	—	—	200	96	—	—	46	58	—	—	—	—	—	—
85	93	—	—	85	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.481	29	—	—	1.145	81	—	—	335	48	—	—	—	—	—	—
1.697	30	—	—	619	37	—	—	1.077	93	—	—	—	—	—	—
808	04	—	—	300	56	—	—	507	48	—	—	—	—	—	—
2.633	36	—	—	936	76	—	—	1.696	60	—	—	—	—	300	—
742	34	—	—	472	28	—	—	270	06	—	—	—	—	—	—
15.316	65	—	—	10.585	73	—	—	4.730	92	—	—	—	—	—	—
839	—	—	—	400	60	—	—	438	40	—	—	—	—	—	—
228	90	—	—	—	40	—	—	228	50	—	—	—	—	—	—
13.968	31	4.984	57	13.968	31	3.676	04	—	—	1.308	53	20.520	61	—	—
427	46	—	—	335	84	—	—	91	62	—	—	—	—	—	—
248	92	—	—	226	93	—	—	21	99	—	—	—	—	—	—
1.177	81	—	—	852	20	—	—	325	61	—	—	—	—	300	—
3.886	91	—	—	2.677	41	—	—	1.209	50	—	—	—	—	420	—
490	88	—	—	237	75	—	—	253	13	—	—	—	—	—	—
4.617	15	—	—	3.958	54	—	—	658	61	—	—	—	—	—	—
313	56	—	—	266	55	—	—	47	01	—	—	—	—	—	—
195	76	—	—	179	63	—	—	16	13	—	—	—	—	—	—
572	68	—	—	391	64	—	—	181	04	—	—	—	—	—	—
235	13	174	10	—	36	—	—	234	77	174	10	—	—	—	—
36	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—	—	—	36	—
40	—	200	—	40	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—
1.105	19	—	—	820	—	—	—	285	19	—	—	—	—	—	—
814	79	—	—	741	31	—	—	73	48	—	—	—	—	—	—
512.480	48	30.956	31	371.501	48	9	355	20	140.979	00	21.601	11	28.880	86	186.336	56

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle **Majątek**

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	94.922	04	28.349	49	417.558	44	2.606	82
164	Romanowski Mieczysław. .	125	19	—	—	728	—	—	—
165	Rostocki Piotr . . .	19	02	—	—	772	—	—	—
166	Rudolf arcyksiążę . . .	51	68	—	—	332	—	—	—
167	Russyan Rafał . . .	93	67	—	—	1.848	50	—	—
168	Rylscy (Scibor z Pisarowic) .	736	38	—	—	832	—	1.035	52
169	Ryżnerski Walenty . . .	44	90	—	—	352	—	—	—
170	Rzeszów	41	20	—	—	341	—	—	—
171	Sapieha ks. Leon . . .	282	62	—	—	2.244	27	—	—
172	Sarama Tomasz . . .	322	70	—	—	332	—	—	—
173	Sącz	48	24	—	—	749	—	—	—
174	Schlesingerowie Jan i Tekla .	23	56	—	—	104	—	—	—
175	Schnell Franciszek . .	20	82	—	—	184	—	—	—
176	Seeling-Saulenfels Ferdynand	—	—	—	—	88	—	—	
177	Seidler Krystyan . . .	15	32	—	—	196	—	—	—
178	Sielecka Aniela . . .	559	28	—	—	985	—	—	—
179	Siemianowscy I. (dla wsz. i polit.)	1.467	09	—	—	2.429	—	—	—
180	Siemianowscy II. (dla szk. sztuk pięknych) . . .	—	—	—	—	1.933	28	—	—
181	Siemiradzki Henryk . .	208	43	—	—	236	—	—	—
182	Skąpski Józef	—	—	—	—	—	—	—	—
183	Skibiński Karol . . .	188	60	—	—	594	—	—	—
184	Skibiński Szczęsny I. . .	36	—	—	—	236	—	—	—
185	„ „ II. . .	33	42	—	—	232	—	—	—
186	„ „ III. . .	133	10	—	—	236	—	—	—
187	„ „ IV. . .	44	90	—	—	248	—	—	—
188	„ „ V. . .	36	—	—	—	236	—	—	—
189	„ „ ogólna	—	—	—	—	—	—	—	—
190	Słapowie Karol i Rozalia . .	415	96	—	—	1.028	—	—	—
191	Słowacki Juliusz . . .	20	24	—	—	663	—	—	—
192	Słowiński Aleksander . .	244	—	—	—	168	—	—	—
193	Sobolewscy	—	—	—	—	474	—	—	—
194	Sobota Karol I. (techników) .	68	74	—	—	876	—	—	—
195	„ „ II. (prawo i med.)	46	69	—	—	888	—	—	—
196	„ „ III. (szkoła ludowa w Kałuszu) . . .	15	08	—	—	216	—	—	—
197	Soleski Jan	342	13	—	—	4.292	79	—	—
198	Sołowijowie Jan i Wanda I. (dla Herbutowa) . . .	—	—	921	56	163	38	162	38
199	Sołowijowie Jan i Wanda II. (dla Poturzycy) . . .	100	05	398	24	50	—	—	—
200	Sołowijowie Jan i Wanda III. (dla Boratyna) . . .	—	—	284	50	45	—	45	—
201	Sozański Jan Franciszek Kazim.	568	92	—	—	1.080	—	—	—
202	Spadwiński Antoni . . .	256	34	—	—	1.068	—	—	—
203	Stachiewicz Franciszek . .	540	14	—	—	556	—	—	—
	Do przeniesienia . .	102.072	45	29.953	79	455.594	66	3.849	72

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

o b r o t o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
512.480	48	30.956	31	371.501	48	9.355	20	140.979	—	21.601	11	28.880	86	186.336	56
853	19	—	—	328	43	—	—	524	76	—	—	—	—	—	—
791	02	—	—	758	91	—	—	32	11	—	—	—	—	—	—
383	68	—	—	311	64	—	—	72	04	—	—	—	—	—	—
1.942	17	—	—	1.582	91	—	—	359	26	—	—	—	—	210	—
1.568	38	1.035	52	1.184	88	—	—	383	50	1.035	52	—	—	—	—
396	90	—	—	303	05	—	—	93	85	—	—	—	—	—	—
382	20	—	—	300	80	—	—	81	40	—	—	—	—	—	—
2.526	89	—	—	2.215	26	—	—	311	63	—	—	—	—	—	—
654	70	—	—	328	05	—	—	326	65	—	—	—	—	—	—
797	24	—	—	701	76	—	—	95	48	—	—	—	—	—	—
127	56	—	—	80	44	—	—	47	12	—	—	—	—	—	—
204	82	—	—	160	48	—	—	44	34	—	—	—	—	—	—
88	—	—	—	65	25	—	—	22	75	—	—	—	—	70	—
211	32	—	—	180	68	—	—	30	64	—	—	—	—	—	—
1.544	28	—	—	651	43	—	—	892	85	—	—	—	—	—	—
3.896	09	—	—	1.393	72	—	—	2.502	37	—	—	—	—	—	—
1.933	28	—	—	1.933	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
444	43	—	—	227	09	—	—	217	34	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
782	60	—	—	400	—	—	—	382	60	—	—	—	—	—	—
272	—	—	—	60	73	—	—	211	27	—	—	—	—	200	—
265	42	—	—	200	—	—	—	65	42	—	—	—	—	—	—
369	10	—	—	300	20	—	—	68	90	—	—	—	—	—	—
292	90	—	—	200	40	—	—	92	50	—	—	—	—	—	—
272	—	—	—	200	—	—	—	72	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.443	96	—	—	629	34	—	—	814	62	—	—	—	—	—	—
683	24	—	—	642	76	—	—	40	48	—	—	—	—	—	—
412	—	—	—	—	—	—	—	412	—	—	—	—	—	—	—
474	—	—	—	9	90	—	—	464	10	—	—	—	—	—	—
944	74	—	—	634	55	—	—	310	19	—	—	—	—	200	—
934	69	—	—	470	90	—	—	463	79	—	—	—	—	400	—
231	08	—	—	200	92	—	—	30	16	—	—	—	—	—	—
4.634	92	—	—	4.027	30	—	—	607	62	—	—	—	—	—	—
163	38	1.083	94	162	68	159	38	—	70	924	56	—	—	—	—
150	05	398	24	—	—	—	—	150	05	398	24	—	—	—	—
45	—	329	50	45	—	—	—	—	—	329	50	—	—	—	—
1.648	92	—	—	1.000	28	—	—	648	64	—	—	—	—	—	—
1.324	34	—	—	721	54	—	—	602	80	—	—	—	—	—	—
1.096	14	—	—	2	36	—	—	1.093	78	—	—	—	—	—	—
547.667	11	33.803	51	394.118	40	9.514	58	153.548	71	24.288	93	28.880	86	188.416	5

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1904				Dochody w ciągu roku 1904			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	102.072	45	29.953	79	445.594	66	3.849	72
204	Stadnicki Edward Adam. .	840		1.240	—	848	—	840	—
205	Stanisławów	22	22	—	—	175	—	—	—
206	Stankiewicz Mogiła Szczepan	326	30	—	—	1.997	—	—	—
207	Staszewski i Bielak . . .	65	30	—	—	598	50	—	—
208	Stawek Jędrzej	18	25	—	—	352	—	—	—
209	Stowarzyszenie urzędn. i sług kolei Karola Ludwika .	35	30	—	—	138	—	—	—
210	Strissower Adolf . . .	164	06	—	—	377	—	—	—
211	Strzałkowski Stanisław . .	2.795	65	—	—	30.982	22	—	—
212	Stupnicki Hipolit . . .	38	30	—	—	196	—	—	—
213	Stupnicki Marceli . . .	13.318	12	—	—	14.442	—	—	—
214	Sutorski Antoni . . .	667	83	—	—	2.238	—	—	—
215	Szachłacki Antoni . . .	883	08	—	—	2.936	—	—	—
216	Szaflarski ks. Józef i Czaykowska Franciszka . . .	35	27	—	—	280	—	—	—
217	Szczepanowski Karol . .	35	67	—	—	300	—	—	—
218	Szmoniewski Józef. . .	20	23	—	—	184	—	—	—
219	Tarnowski Franciszek . .	46	73	—	—	777	—	—	—
220	Tarnów	—	—	—	—	148	—	—	—
221	Tchórznicka Honorata . .	19	20	—	—	220	—	—	—
222	Teodorowiczówna Klementyna	131	40	—	—	132	—	—	—
223	Torosiewicz Emil . . .	286	90	—	—	540	—	—	—
224	Towarnicki Bazylewicz Jan .	857	42	—	—	2.684	50	—	—
225	Dr. Towarnicki Jan . .	—	—	—	—	252.629	24	32.098	80
226	Trojanowski Wincenty . .	58	39	—	—	322	—	—	—
227	Trybulec Józef . . .	—	—	—	—	1.933	05	—	—
228	Unia lubelska. . . .	157	02	—	—	160	—	—	—
229	Urbański Franciszek . .	74	72	—	—	3.750	—	—	—
230	Uścieński Jędrzej . . .	160	84	—	—	461	—	—	—
231	Warteresiewicz Maryan . .	88	47	—	—	1.816	—	—	—
232	Wierzbicki Julian . . .	120	88	—	—	3.001	—	—	—
233	Wilczyński Konrad. . .	368	87	—	—	380	—	—	—
234	Włochowicz Jan . . .	6	—	—	—	168	—	—	—
235	Wolan Bazyli	—	—	—	—	1.802	10	—	—
236	Wystawa krajowa z roku 1877	1.059	96	—	—	1.919	50	—	—
237	Zawadzki Korwin Franciszek	715	22	—	—	5.181	75	—	—
238	„ Rogala Antoni. .	248	18	—	—	728	—	—	—
239	Zawisze Antoni i August	1.107	64	—	—	1.258	27	—	—
240	Ziętkiewicz Wincenty . .	27	88	—	—	168	—	—	—
241	Żalchocki Andrzej . . .	1.164	94	—	—	6.969	50	—	—
242	Żebrowski Adam . . .	2.639	43	—	—	4.815	—	—	—
243	Żurakowski Jan . . .	934	98	—	—	11.507	—	—	—
	Suma .	131.613	10	31.193	79	805.109	29	36.788	52

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

o b r o t o w y.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1904				Zapas z końcem roku 1904				Należytość pozostała z końcem roku 1904			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
547.667	11	33.803	51	394.118	40	9.514	58	153.548	71	24.288	93	28.880	86	188.416	56
1.688	—	2.080	—	897	90	—	—	790	10	2.080	—	—	—	—	—
197	22	—	—	150	08	—	—	47	14	—	—	—	—	—	—
2.323	30	—	—	1.453	97	—	—	869	33	—	—	—	—	—	—
663	80	—	—	540	—	—	—	123	80	—	—	—	—	—	—
370	25	—	—	229	67	—	—	140	58	—	—	—	—	—	—
173	30	—	—	100	—	—	—	73	30	—	—	—	—	—	—
541	06	—	—	421	70	—	—	119	36	—	—	—	—	—	—
33.777	87	—	—	19.062	61	—	—	14.715	26	—	—	1.545	38	816	72
234	30	—	—	160	—	—	—	74	30	—	—	—	—	—	—
27.760	12	—	—	17.637	05	—	—	10.123	07	—	—	—	—	600	—
2.905	83	—	—	1.799	04	—	—	1.106	79	—	—	—	—	—	—
3.819	08	—	—	2.774	08	—	—	1.045	—	—	—	—	—	—	—
315	27	—	—	240	—	—	—	75	27	—	—	—	—	—	—
335	67	—	—	288	56	—	—	47	11	—	—	—	—	—	—
204	23	—	—	120	08	—	—	84	15	—	—	—	—	40	—
823	73	—	—	697	04	—	—	126	69	—	—	—	—	—	—
148	—	—	—	74	—	—	—	74	—	—	—	—	—	70	—
239	20	—	—	—	80	—	—	238	40	—	—	—	—	—	—
263	40	—	—	133	47	—	—	129	93	—	—	—	—	—	—
826	90	—	—	518	27	—	—	308	63	—	—	—	—	—	—
3.541	92	—	—	1.638	41	—	—	1.903	51	—	—	—	—	800	—
252.629	24	32.098	80	252.629	24	32.098	80	—	—	—	—	330.729	—	460	—
380	39	—	—	303	05	—	—	77	34	—	—	—	—	—	—
1.933	05	—	—	112	60	—	—	1.820	45	—	—	—	—	—	—
317	02	—	—	—	24	—	—	316	78	—	—	—	—	—	—
3.824	72	—	—	3.726	62	—	—	98	10	—	—	—	—	—	—
621	84	—	—	389	85	—	—	231	99	—	—	—	—	—	—
1.904	47	—	—	1.760	92	—	—	143	55	—	—	—	—	—	—
3.121	88	—	—	2.932	35	—	—	189	53	—	—	—	—	—	—
748	87	—	—	—	20	—	—	748	67	—	—	—	—	—	—
174	—	—	—	162	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—
1.802	10	—	—	1.269	92	—	—	532	18	—	—	—	—	—	—
2.979	46	—	—	1.474	07	—	—	1.505	39	—	—	—	—	—	—
5.896	97	—	—	4.482	81	—	—	1.414	16	—	—	—	—	630	—
976	18	—	—	361	97	—	—	614	21	—	—	—	—	—	—
2.365	91	—	—	1.701	09	—	—	664	82	—	—	—	—	—	—
195	88	—	—	181	25	—	—	14	63	—	—	—	—	—	—
8.134	44	—	—	6.060	08	—	—	2.074	36	—	—	—	—	462	—
7.454	43	—	—	3.436	81	—	—	4.017	62	—	—	—	—	630	—
12.441	98	—	—	8.961	30	—	—	3.480	68	—	—	—	—	840	—
936.722	39	67.982	31	733.001	50	41.613	38	203.720	89	26.368	93	361.155	24	192.765	28

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
		A) Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów	1.247	40	1.077	25	170	15
II.	2	**Czynsze z budynków** wydzierżawionych propinatorowi i czynsz dzierżawny z propinacyi: *a*) należytość zaległa . 24.768 K. 26 g. *b*) „ bieżąca . 4.870 „ — „	28.638	26	5.915	—	22.723	26
III.	3	**Zwroty kosztów zarządu** . . .	—	—	—	—	—	—
IV.		**Dochody rozmaite:**						
	4	Odsetki zwłoki od zaległych rat dzierżawnych: *a*) należytość zaległa . 2.037 K. 61 g. *b*) „ bieżąca . 179 „ 96 „	2.217	57	1.830	19	387	38
		B) Gospodarstwo lasowe.						
V.	5	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	20.175	60	20.175	60	—	—
	6	„ „ „ „ materyałowego	9.183	40	9.183	40	—	—
	7	Dochód z grzywien i szkód lasowych: *a*) należytość zaległa . 543 K. 84 g. *b*) „ bieżąca . 2.700 „ 08 „	3.252	92	2.709	08	543	84
	8	Zwrot kosztów rąbania	83	20	83	20	—	—
	9	Rozmaite dochody: dochód z ubocznych użytków lasowych i polowania . .	568	30	568	30	—	—
		Suma rubryki V. . .	33.263	42	32.719	58	543	84
		Suma wszystkich dochodów .	65.366	65	41.542	02	23.824	63

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
I.		**A) Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Utrzymanie i adaptacya budynków gospodarskich	782	79	782	79	—	—
	2	Asekuracya budynków gospodarskich . . 293 K. 56 g. od tego zwroty . . 214 „ 50 „ czysty wydatek .	79	06	79	06	—	—
		Suma rubryki I. . .	861	85	861	85	—	—
II.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	3	Utrzymanie budynków lasowych . .	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego . .	2.310	60	2.310	60	—	—
	5	„ „ „ materyałowego .	120	68	120	68	—	—
	6	**Rozmaite wydatki:**						
		a) tantyemy i pniowe Zarządcy lasów .	1.172	57	1.172	57	—	—
		b) koszta uprawy lasu, utrzymanie rowów granicznych i dróg lasowych .	568	95	568	95	—	—
		c) koszta z tytułu prestacyi drogowych i wykupna szarwarku . . .	24	—	24	—	—	—
		d) koszta polowania	60	20	60	20	—	—
		Suma rubryki II. . .	4.257	—	4.257	—	—	—
III.		**C) Koszta zarządu:**						
	7	Place zarządcy lasów, gajowych i kominiarza	3.204	—	3.204	—	—	—
	8	Pensye i dary z łaski	198	—	198	—	—	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką . .	1.459	80	1.459	—	—	80
	10	Rozmaite wydatki:						
		a) koszta stemplowe	1	34	1	34	—	—
		b) datek na premie szkolne . . .	60	—	60	—	—	—
		c) koszta kancelaryjne	6	60	6	60	—	—
		d) wynagrodzenie straży lasowej tytułem nadwyżki od ściągniętych grzywien za przestępstwa lasowe	54	20	54	20	—	—
		Do przeniesienia .	4.983	94	9.983	14	—	80
			5.118	85	5.118	85	—	—

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	5.118	85	5.118	85	—	—
			4.983	94	4.983	94	—	80
		e) festony na Zjazd Sodalicyj Marjańskich . . 44 K. 87 g. od tego zwrot . . 44 „ 87 „	—	—	—	—	—	—
		f) datek na wewnętrzne upiększenie cerkwi	500	—	—	—	500	—
		Suma Rubr. III. . .	5.484	94	4.983	14	500	80
IV.	11	**D) Podatki rządowe**	6.058	69	6.058	69	—	—
V.		**E) Wydatki z prawa patronatu :**						
	12	Płace księży i nauczycieli: *a)* należytość zaległa . 182 K. — g. *b)* „ bieżąca . 1.197 „ — „	1.379	—	1.379	—	—	—
	13	Emolumenta tychże drzewem . .	866	—	866	—	—	—
	14	Prestacye szkolne	151	16	151	16	—	—
		Suma Rubr. V. . .	2.396	16	2.396	16	—	—
VI.	15	F) **Gotówka przeniesiona do majątku zakładowego fundacyi stypendyjnej ś. p. Samuela Głowińskiego** (uzyskana jako odszkodowanie za wyrządzone szkody w drzewostaniu przy trasowaniu kolei Lwów-Podhajce) .	497	52	497	52	—	—
VII.	16	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej ś. p. Samuela Głowińskiego**	22.487	66	22.487	66	—	—
		Suma wszystkich wydatków . .	42.042	82	41.542	02	500	80

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny:	Należytość czynna	23.824 K.	63 g.
Stan bierny:	„ „	500 „	80 „
Czysty stan czynny		23.323 K.	83 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		26.167 „	71 „
okazuje się stan należytości czynnych mniejszy o		2.843 K.	88 g.

Uwaga: Wartość dóbr zarachowana w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

III. Administracya dóbr Winniki.

Wykazane z końcem roku 1904 należytości czynne w ogólnej sumie stanowią pretensye: 23.824 K. 63 g.

1) do dzierżawcy łąki Michała Miśko z tytułu reszty czynszu dzierżawnego w kwocie	87 K. 15 g.	
2) do dzierżawcy Zygmunta Janickiego z tytułu reszty czynszu najmu domu zwanego „Jägerhaus“ w kwocie	83 „ — „	
3) do byłego dzierżawcy propinacyi Salamona Tanda:		
a) z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie .	22.723 „ 26 „	
b) „ „ odsetek zwłoki w kwocie . .	387 „ 38 „	
4) Z tytułu szkód wyrządzonych przy trasowaniu kolei Lwów-Podhajce w kwocie . . .	543 „ 84 „	
Razem j. w. . . .		23.824 K. 63 g.

O ściągnięcie należytości ad 3) od Salomona Tanda toczy się proces cywilno sądowy.

Wykazane z końcem roku należytości bierne stanowią:

a) niepobrana w roku 1904 przez zarządcę lasów A. Romańskiego z tytułu poborów służbowych kwota	— K. 80 g.
b) niepodniesiony w roku 1904 przez gr.-kat. komitet parafialny w Winnikach datek przyznany na wewnętrzne upiększenie gr.-kat. cerkwi w Winnikach (L. W. 109.479/04) w kwocie . .	500 „ — „
Razem j. w. . .	500 K. 80 g.

L. W. 46.693/905.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	354	09	354	09		
	2	Efekta zakupione . . 505 K. 09 g. od tego spieniężone . 148 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	356	29	356	29	—	—
		Suma dochodów . . .	710	38	710	38	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	75.471	03	—	—
		Razem . .	—	—	76.181	41	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 502 K. 89 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 148 „ 80 „						
		Czysty wydatek .	354	09	354	09	—	—
		Suma wydatków .	354	09	354	09	—	—
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	75.827	32	—	—
		Razem . .	—	—	76.181	41	—	—

Zapas majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:	Szczegółowo	Ogółem
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	20.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	12.600 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	2.400 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1883	400 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	40.400 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa „ „	27 „ 32 „	75.827 K. 32 g.
Suma stanu czynnego		75.827 K. 32 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		75.827 K. 32 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		75.471 „ 03 „
okazuje się **przyrost** majątku o		356 K. 29 g.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 900 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 500 „ — „						
		c) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 96 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1904 . 16 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego . 1.616 „ — „						
		Razem . 3.128 „ — „						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 5 „ 51 „						
		Czysty dochód . .	3.122	49	3.122	49	—	—
		Suma dochodów . .	3.122	49	3.122	49	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	404	09	—	—
		Razem . .	—	—	3.526	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia dla c. i k. inwalidów wojskowych:						
		a) należytość zaległa . 200 K. — g.						
		z tego odpisano . 100 „ — „						
		pozostaje 100 K. — g.						
		b) należytość bieżąca . 3.010 „ — „						
		Razem . 3.110 K. — g.						
		od tego zwrot odesłanej kwoty z powodu śmierci dożywotnika 50 „ — „						
		Czysty wydatek . .	3.060	—	3.010	—	50	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	354	09	354	09	—	—
		Suma wydatków .	3.414	09	3.364	09	50	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	162	49	—	—
		Razem . .	—	—	3.526	58	—	—

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce zarezerwowano na ewentualną wypłatę niepodniesionego za rok 1904 wsparcia dożywotniego dla jednego c. i k. inwalidy wojskowego w kwocie . . . . . 162 K. 49 g.
50 „ — „

pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . . 112 K. 49 g.

przeniesiono z początkiem roku 1905 jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 35421/905).

LW. 35.419/905.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	46	22	46	22	—	—
	2	Efekta zakupione	46	22	46	22	—	—
		Suma dochodów .	92	44	92	44	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	6.259	36	—	—
		Razem . .	—	—	6.351	80	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	46	22	46	22	—	—
		Suma wydatków .	46	22	46	22	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	6.305	58	—	—
		Razem . .	—	—	6.351	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

	Szczegół	Ogół
1. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	4.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	2.200 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	105 „ 58 „	6.305 K. 58 g.
Suma stanu czynnego . .		6.305 K. 58 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		6.305 K. 58 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		6.259 „ 36 „
okazuje się **przyrost** majątku o		46 K. 22 g.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 160 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 88 „ — „	248	—	248	—	—	—
		Suma dochodów .	248	—	248	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	46	22	—	—
		Razem . .	—	—	294	22	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia trzech inwalidów wojskowych po 72 K. rocznie	216	—	216	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	46	22	46	22	—	—
		Suma wydatków .	262	22	262	22	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	32	—	—	—
		Razem . .	—	—	294	22	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas gotówki z końcem roku 1904 w kwocie 32 K. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego fundacyi i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 38846/905).

LW. 40.028/1905.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	51	84	51	84	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. — g.						
		od tego spieniężone . 147 „ 16 „						
		Rzeczywiste przykupno	52	84	52	84	—	—
		Suma dochodów . .	104	68	104	68	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	3.960	31	—	—
		Razem . .	—	—	4.064	99	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 199 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 147 „ 16 „						
		Czysty wydatek . .	51	84	51	84	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	4.013	15	—	—
		Razem . .	—	—	4.064	99	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	3.000 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe „ „ .	200 „ — „	
4. 3.6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	13 „ 15 „	4.013 K. 15 g.
Suma stanu czynnego . .		4.013 „ 15 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		4.013 K. 15 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		3.960 „ 31 „
okazuje się **przyrost** majątku o		52 K. 84 g.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. galic. Towarzyst. kred. ziemskiego . . . 32 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 120 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . . 8 „ — „						
		Razem . . 160 K. — g.						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne 2 „ 74 „						
		Czysty dochód . .	157	26	157	26	—	—
		Suma dochodów . .	157	26	157	26	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	51	84	—	—
		Razem . .	—	—	209	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Wyposażenie Heleny Ślipcowej z Magierowa	100	—	100	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	51	84	51	84	—	—
		Suma wydatków . .	151	84	151	84	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	57	26	—	—
		Razem . .	—	—	209	10	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 57 K. 26 g. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego fundacyi i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (L. W. 40.024/905).

L. W. 40.023/905.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

L. porz.	Dochody.	Gotówka K	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
1	W styczniu roku 1904	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	—	—	—	—
3	„ marcu „ „	1.474	44	400	—
4	„ kwietniu „ „	2.636	40	—	—
5	„ maju „ „	50.203	59	50.400	39
6	„ czerwcu „ „	20.911	71	—	—
7	„ lipcu „ „	2.000	—	2.007	60
8	„ sierpniu „ „	44	—	—	—
9	„ wrześniu „ „	1.225	—	—	—
10	„ październiku „ „	2.636	40	—	—
11	„ listopadzie „ „	11.331	06	6.339	90
12	„ grudniu „ „	45.460	38	7.077	74
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych .	12.133	51	1.254	32
	Suma doch. { maj. obrot. 83.257 K. 94 g. — K. — g. / maj. zarod. 66.798 „ 55 „ 67.479 „ 95 „ }	150.056	49	67.479	95
	Zapas z początkiem roku 1904:				
	a) w gotówce (maj. obrotowego)	745	74	—	—
	b) w efektach (maj. zarodowego) { w walucie koron. .	—	—	932.680	02
	we frankach . .	—	—	300	frank.
	Razem . .	150.802	23	{ 1,000.159 / 300	97 / frank.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

L. porz.	Wydatki.	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
1	W styczniu roku 1904	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	—	—	—	—
3	„ marcu „ „	2.126	98	400	—
4	„ kwietniu „ „	2.700	—	—	—
5	„ maju „ „	50.203	59	17	84
6	„ czerwcu „ „	20.058	16	2.000	—
7	„ lipcu „ „	2.246	38	—	—
8	„ sierpniu „ „	44	—	—	—
9	„ wrześniu „ „	1.800	—	—	—
10	„ października „	2.600	—	—	—
11	„ listopadzie „ „	11.300	—	—	—
12	„ grudniu „ „	31.106	34	500	—
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych	25.948	07	99	10
	Suma wyd. { maj. obrot. 83.334 K. 97 g. / „ zarod. 66.798 „ 55 „ — Gotówka; — K. — g. / 3.016 „ 94 „ — Efekta }	150.133	52	3.016	94
	Zapas z końcem roku 1904:				
	a) w gotówce (majątku obrotowego)	668	71	—	—
	b) w efektach (majątku zarodowego)	—	—	—	—
	1) listy Towarz. kredyt. ziemsk. 734.200 K. — g.				
	2) oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 129.300 „ — „				
	3) „ gal. funduszu propinacyjnego 57.700 „ — „				
	4) renta państwowa 2.400 „ — „				
	5) priorytety I. węg. gal. kolei żelazn. 4.000 „ — „				
	6) oblig. komunalne Banku kraj. 50.000 „ — „				
	7) książeczki wkładk. Banku krajow. i gal. Kasy oszczędności 11.543 „ 03 „				
	8) obligacye pożyczki papieskiej 300 franków				
	Suma { 989.143 K. 03 g. / 300 franków }				
	do tego:				
	1) kaucya na zabezpieczenie kontraktu zawartego między Kuratoryą Zakładu a Dawidem Milchem i Mendlem Grünsbergiem, mianowicie:				
	a) 3% obl. austr. Zakł. kred. ziem. 600 K.				
	b) 4% i 4½% listy Banku kraj. 400 „ 1.000 K. — g.				
	2) kaucya Aleksandra Leszczyńskiego dzierżawcy dóbr Rakowa, mianowicie: 4½% listy Banku hipot. na 7.000 „ — „	—	—	997.143 03 300 frank.	
	Razem	150.802	23	1,000.159 97 300 frank.	

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Uwaga.

1. W ostatnich pozycyach wyżej przedstawionego rachunku kasowego mieszczą się przeprowadzenia odnoszące się do roku 1904, które wynikły z zestawienia i obliczenia całego ruchu kasowego po dzień 31. grudnia i zostały przez Kuratoryę wprowadzone do dzienników dodatkowych. Dla zgodności z rachunkami Kuratoryi i wyprowadzonymi ostatecznymi zapasami kasowymi uwidacznia się powyższe przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych kasy krajowej, które prowadzi się dla wszystkich funduszów krajowych na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1893 każdego roku budżetowego po koniec marca roku następnego.
2. Oprócz wykazanego z końcem roku 1904 zapasu w gotówce i efektach, posiada fundacya należytość czynną, t. j. ulokowaną w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwotę 854 koron.
3. Kaucye w efektach 8.000 koron stanowią należytość bierną funduszu.
4. Majątkiem tego Zakładu zarządza Kuratorya, ustanowiona przez Założyciela i składa Wydziałowi krajowemu roczny rachunek do sprawdzenia. Kasa krajowa zaś na mocy §. 41 listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnatami Kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego z nadwyżek majątku obrotowego.

LW. 45.767/905.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale z lat dawniejszych . .	240	—	80	—	160	—
		b) w odsetkach annuitetowych . .	16	74	16	74	—	—
	2	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego	658	52	658	52	—	—
	3	Efekta zakupione :	755	26	755	26	—	—
		Suma dochodów . .	1.670	52	1.510	52	160	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	18.113	25	—	—
		Razem . .	—	—	19.623	77	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	755	26	755	26	—	—
		Suma wydatków .	755	26	755	26	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	18.868	51	—	—
		Razem . .	—	—	19.623	77	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

Stan czynny I. Zapas kasowy w efektach: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego Nr. 19.127 . . . . . 18.868 K. 51 g.
II. Należytości czynne z lat poprzednich . . . . . 160 „ — „
Suma stanu czynnego . . 19.028 K. 51 g.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 19.028 K. 51 g.

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . . . 18.353 „ 25 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . . 675 K. 26 g.

L. W. 35.679/905.

IX. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od książeczki Banku krajowego	19	—	19	—	—	—
	2	Efekta zakupione	19	—	19	—	—	—
		Suma dochodów . .	38	—	38	—	—	—
		Do tego:						
	3	**Zapas** początkowy efektami . . .	—	—	523	01	—	—
		Razem . .	—	—	561	01	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka ulokowana na książeczkę Banku krajowego	19	—	19	—	—	—
		Suma wydatków . .	19	—	19	—	—	—
		Do tego:						
	2	**Zapas** ostateczny efektami . . .	—	—	542	01	—	—
		Razem . .	—	—	561	01	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny:

a) w gotówce . . . . . — K. — g.
b) w efektach (książeczka Banku krajowego) . . . . . 542 „ 01 „
c) w wartości realności . . . . . 100.212 „ — „

Suma stanu czynnego . . 100.754 K. 01 g.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . . 100.754 K. 01 g.

Z porównania takiegoż stanu z końcem roku 1903 . . . . . 25.462 „ 62 „

okazuje się **przyrost** majątku o kwotę . . . . . 75.292 K. — g.

z czego przypada:

a) w efektach o narosłe odsetki w sumie . . 19 K. — g.
b) w wartości realności o kwotę . . . . 75.273 „ — „
jako koszta nowo zbudowanego domu na gruntach tej fundacyi własnych (L.W. 11.395, 21.052 ex 1903 i 30.267/905) razem j. w. o . . . 75.292 K. — g.

L. W. 35.767/905.

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	626	13	626	13	—	—
	2	Efekta zakupione . . 47.046 K. 93 g. od tego spieniężone 46.066 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	980	13	980	13	—	—
		Suma dochodów . .	1.606	26	1.606	26	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	130.224	21	—	—
		Razem . .	—	—	131.830	47	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 46.692 K 93 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 46.066 „ 80 „						
		Czysty wydatek . .	626	13	626	13	—	—
		Suma wydatków . .	626	13	626	13	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	131.204	34	—	—
		Razem . .	—	—	131.830	47	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (II. emisyi)	18.000 K. — g.	
2. 4½% obligacye komunalne Banku krajowego (III. emisyi)	20.200 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego .	79.800 „ — „	
4. 4½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	13.200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	4 „ 34 „	131.204 K. 34 g.
Suma stanu czynnego . .		131.204 K. 34 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		131.204 „ 34 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		130.224 „ 21 „
okazuje się **przyrost** majątku o		980 K. 13 g.

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego (II. emisyi) 2.600 K. — g.						
		b) 4½% od obligacyj komunalnych Banku krajowego (III. emisyi) . 909 „ — „						
		c) 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . . 594 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku krajow. 2.748 „ — „						
		Razem . . 6.851 K. — g.						
		od tego odsetki bierne 469 „ 04 „						
		Czysty dochód . .	6.381	96	6.381	96	—	—
		Suma dochodów . .	6.381	96	6.381	96	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	626	13	—	—
		Razem . .	—	—	7.008	09	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (jak poniżej wykazano)						
		należytość bieżąca . . 6.000 K. — g.						
		z tego odpisano . . 300 „ — „						
		pozostaje . . 5.700 K. — g.						
		od tego zwroty . . 300 „ — „						
		Czysty wydatek . .	5.400	—	5.400	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	626	13	626	13	—	—
	3	Rozmaite: (porto pocztowe, stemple i t. d.):						
		należytość bieżąca . 925 K. 57 g.						
		od tego zwroty . . 902 „ — „						
		Czysty wydatek . .	23	57	23	57	—	—
		Suma wydatków . .	6.049	70	6.049	70	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce	—	—	958	39	—	—
		Razem . .	—	—	7.008	09	—	—

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 958 K. 39 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 w myśl art. 25 aktu fundacyjnego jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (L. W. 38.594/05).

Wykaz szczegółowy dożywotników w roku 1904.

1.	Benedyktowicz Ludomir	600 K.
2.	Brzozowski Karol	600 „
3.	Eydrygiewicz Adam (zmarł w r. 1904)	— „
4.	Kostecki Michał	600 „
5.	Kownacki Józef	600 „
6.	Pożerski Edward	600 „
7.	Staszewski Aleksy	600 „
8.	Trawiński Jan Mikołaj	600 „
9.	Turzański Seweryn	600 „
10.	Waliszewski Wincenty	600 „
	Razem jak wyżej . .	5.400 K.

L. W. 38.595/905.

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	229	02	229	02	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta	200	—	200	—	—	—
	3	„ pobrana z majątku obrotowego	28	02	28	02	—	—
		Suma dochodów	457	04	457	04	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce — K. — g.						
		b) w efektach 204.155 „ 86 „	—	—	204.155	86	—	—
		Razem	—	—	204.612	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone	200	—	200	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	228	02	228	02	—	—
		Suma wydatków	428	02	428	02	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce — K. — g.						
		b) w efektach 204.184 „ 88 „	—	—	204.184	88	—	—
		Razem	—	—	204.612	90	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo		Ogółem	
Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce	— K. — g.		— K. — g.	
Zapas kasowy w efektach, a to:				
1. 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego	176.200 „ — „			
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	25.400 „ — „			
3. 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	2.500 „ — „			
4. Książeczka Banku krajowego Nr. 492	84 „ 88 „		204.184 „ 88 „	
Suma stanu czynnego			204.184 K. 88 g.	
Stan bierny			— „ — „	
Czysty stan czynny			204.184 K. 88 g.	
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1903 w kwocie			204.155 „ 86 „	
Okazuje się **wzrost** majątku o kwotę			29 K. 02 g.	

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od kapitałów:						
		a) od 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego w kwocie 7.048 K. — g. mniej ½% podatek rentowy . . . 35 „ 24 „ pozostaje . 7.012 K. 76 g.						
		b) od 4% listów zast. Banku kraj. 1.016 K. — g. mniej wydatek za kupony bierne 2 „ 64 „ 1.013 „ 36 „						
		c) od 4% obligacyi pożyczki krajowej z roku 1893 . . . . 104 „ — „	8.130	12	8.130	12	—	—
	2	Dochody rozmaite	—	—	—	—	—	—
	3	Zwrot z depozytów zasiłków dla gmin .	1.180	—	—	—	1.180	—
		Suma dochodów . .	9.310	12	8.130	12	1.180	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 7.778 K. 02 g.						
		b) w efektach . . — „ — „	—	—	7.778	02	—	—
		Razem . .	—	—	15.908	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne:						
		zaległe . . . 7.750 K.						
		bieżące . . . 8.100 „	15.850	—	7.300	—	8.550	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	28	02	28	02	—	—
	3	Wydatki rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	15.878	02	7.328	02	8.550	—
	4	**Zapas** kasowy z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 8.580 K. 12 g.						
		b) w efektach . . — „ — „	—	—	8.580	12	—	—
		Razem . .	—	—	15.908	14	—	—

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

Stan czynny.	Szczegółowo	Ogółem
1. Zapas kasowy w gotówce	8.580 K. 12 g.	
2. Należytości czynne	1.180 „ — „	9.760 K. 12 g.
Stan bierny		8.550 „ — „
Czysty stan czynny		1.210 „ 12 „

Uwaga. Wyżej wykazany z końcem roku 1904 pozostały zapas kasowy w kwocie . . . . . 8.580 K. 12 g.
zostanie użyty na pokrycie zasiłków przyznanych gminom w roku poprzednim i przedmiotowym, a dotąd nie wypłaconych, w kwocie . . . . . 8.550 „ — „
reszta pozostała w kwocie . . . . . 30 K. 12 g.
została ulokowaną z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zarodowego.

Wykazane powyżej należytości czynne z depozytów w kwocie 1.180 K. posłużą na pokrycie przyznanych, a dotąd jeszcze nie wypłaconych zasiłków dla gmin na cele szkolne.

L. W. 24.017/05.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	121.910	75	—	—
		Razem . .	—	—	121.910	75	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	121.910	75	—	—
		Razem . .	—	—	121.910	75	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas** kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego .	14.400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	96.800 „ — „	
3. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	200 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	10.500 „ — „	
5. $3{\cdot}6\%$ Książeczka wkładkowa Banku krajowego	10 „ 75 „	121.910 K. 75 g.
Suma stanu czynnego . .		121.910 K. 75 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		121.910 „ 75 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		121.910 „ 75 „
okazuje się stan **majątku niezmieniony** . .		— K. — g.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego . . 648 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 3.872 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemskiego 8 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 420 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . 29 „ 16 „						
		Razem . . 4.977 K. 16 g.						
		od tego podatek rentowy . . . — „ 04 „						
		Czysty dochód . .	4.977	12	4.977	12	—	—
	2	Efekta zakupione . . 6.936 K. 87 g.						
		od tego spieniężone 2.497 „ 77 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	4.439	10	4.439	10	—	—
		Suma dochodów . .	9.416	22	9.416	22	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 2.287 K. 78 g.						
		b) w efektach . . 2.241 „ 84 „	—	—	4.529	62	—	—
		Razem . .	—	—	13.945	84	—	—

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wypłacona wygrywającym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych premij . . .	234	90	234	90	—	—
	2	Premie wypłacone czeladnikom (reszta po potrąceniu 5% pod l. wymienionych) w efektach:						
		a) z lat poprzednich . 2.032 K. 05 g.						
		b) z roku 1904 . . 4.463 „ 10 „	6.495	15	6.495	15	—	—
	3	Koszta losowania	273	35	273	35	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 6.936 K. 87 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 2.497 „ 77 „						
		Czysty wydatek . .	4.439	10	4.439	10	—	—
	5	Rozmaite (koszta insercyjne, druki do losowania premij i t. d.) . . .	53	82	53	82	—	—
		Suma wydatków . .	11.496	32	11.496	32	—	—
	6	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 2.263 K. 73 g.						
		b) w efektach . . 185 „ 79 „	—	—	2.449	52	—	—
		Razem . .	—	—	13.945	84	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 2.263 K. 73 g. ulokowano z początkiem roku 1905 (LW. 11.131/905) na książeczkę wkładkową Banku krajowego. Gotówka ta wraz z zapasem w efektach pod poz. 6, w kwocie 185 K. 79 g. przeto łączna kwota 2.449 K. 52 g. przedstawia czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego za II. półrocze roku 1904 i stanowić będzie wraz z takimże dochodem za I. półrocze roku 1905 sumę przeznaczoną w myśl aktu fundacyjnego na cele losowania w roku 1905.

LW. 45.782/905

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	599	16	599	16	—	—
	2	Efekta zakupione	600	66	600	66	—	—
		Suma dochodów . .	1.199	82	1.199	82	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	60.462	01	—	—
		Razem . .	—	—	61.661	83	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	599	16	599	16	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi 600 K. od tego pobrane z winkulacyi 600 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	599	16	599	16	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	61.062	67	—	—
		Razem . .	—	—	61.661	83	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas** kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Tow. kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej)	1.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne gal. Tow. kredytowego ziemskiego (56-letnie w walucie koronowej)	60.000 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	62 „ 67 „	61.062 K. 67 g.
Suma stanu czynnego . .		61.062 K. 67 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		61.062 K. 67 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		60.462 „ 01 „
okazuje się **przyrost majątku** o		600 K. 66 „

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowych emitowanych w walucie austryackiej) 40 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56-letnich w walucie koronowej) 2.400 „ — „						
		Razem . 2.440 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 20 „ 14 „						
		Czysty dochód . .	2.419	86	2.419	86	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . .	1.202	74	1.202	74	—	—
		Suma dochodów . .	3.622	60	3.622	60	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.200 K. 46 g.						
		b) w efektach . . 9.429 „ 53 „	—	—	10.629	99	—	—
		Razem . .	—	—	14.252	59	—	—
		Wydatki.						
	1	Premie dla literatów	3.000	—	3.000	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	599	16	599	16	—	—
	3	Efekta spieniężone	1.202	74	1.202	74	—	—
	4	Rozmaite (koszta kancelaryjne i t. d.) .	16	50	16	50	—	—
		Suma wydatków . .	4.818	40	4.818	40	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.207 K. 40 g.						
		b) w efektach . . 8.226 „ 79 „	—	—	9.434	19	—	—
		Razem . .	—	—	14.252	59	—	—

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Uwaga. W myśl postanowienia § 23. aktu fundacyjnego $^1/_4$ część czystych dochodów majątku obrotowego przypada corocznie na pomnożenie majątku zarodowego fundacyi, $^3/_4$ części zaś przypadają na premie dla literatów polskich.

Kwotę równającą się $^3/_4$ częściom czystych dochodów lokuje się corocznie, chwilowo tylko na książeczki wkładkowe Banku krajowego, zanim użyte zostaną na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi w roku 1906.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 1.207 K. 40 g. część równająca się $^1/_4$ części czystych dochodów fundacyi za r. 1904 (które wynosiły sumę 2.419 K. 86 g, wykazaną powyżej pod poz. 1 dochodów z potrąceniem wydatku wykazanego powyżej pod poz. 4 wydatków w kwocie 16 K. 50 g., czyli sumę 2.403 K. 36 g.) w sumie 600 K. 84 g., — przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 42.611/05); resztę zaś zapasu wykazanego w gotówce 606 K. 56 g. i wykazany zapas w efektach 8.226 K. 79 g. pozostawiono w majątku obrotowym w celu użycia na zrealizowanie celów fundacyi w roku 1906.

LW. 42.610/905.

XIV. Fundacya posagowa śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowych dawniejszej emisyi w walucie austryackiej) 120 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56-letnie w walucie koronowej) 1.696 „ — „						
		Razem . 1.816 K. — g						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 25 „ 22 „						
		Czysty dochód . .	1.790	78	1.790	78	—	—
	2	**Efekta zakupione** . . 1.893 K. 47 g.						
		od tego spieniężone . 136 „ 71 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1.756	76	1.756	76	—	—
		Suma dochodów . .	3.547	54	3.547	54	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 875 K. 60 g.						
		b) w efektach . . 44.157 „ 05 „	—	—	45.032	65	—	—
		Razem . .	—	—	48.580	19	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.891 K. 67 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 136 „ 71 „						
		Czysty wydatek . .	1.754	96	1.754	96	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . . . . 1.800 K.						
		od tego pobrane z winkulaeyi . . 1.800 „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	1.754	96	1.754	96	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 911 K. 42 g.						
		b) w efektach . . 45.913 „ 81 „	—	—	46.825	23	—	—
		Razem . .	—	—	48.580	19	—	—

XIV. Fundusz posagowy śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących“.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		911 K. 42 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej)	3.000 K. — „	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56-letnie w walucie koronowej)	42.800 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	113 „ 81 „	45.913 „ 81 „
Suma stanu czynnego		46.825 K. 23 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		46.825 K. 23 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		45.032 „ 65 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.792 K. 58 „
a mianowicie przybyło: *a*) gotówką	35 K. 82 g.	
b) efektami	1.756 „ 76 „	
Przyrost jak w.	1.792 K. 58 g.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie i jak długo to nie nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody w gotówce w celu powiększenia majątku zakładowego.

Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . 911 K. 42 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz tegoż majątku (L. W. 38.593/905) Aktywowanie fundacyi nastąpi w myśl Art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtenczas, gdy z jej dochodów można będzie po potrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach po 1 000 K., 800 K. i 600 K.

Na teraz wynoszą te dochody 1.816 K. rocznie.

LW. 38.596/905.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	17	63	17	63	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.023 K. 63 g. od tego spieniężone . 1.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno	23	63	23	63	—	—
		Suma dochodów . .	41	26	41	26	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	16.306	05	—	—
		Razem . .	—	—	16.347	31	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.017 K. 63 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.000 „ — „						
		Czysty wydatek . .	17	63	17	63	—	—
		Suma wydatków . .	17	63	17	63	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	16.329	68	—	—
		Razem . .	—	—	16.347	31	—	—

Zapas majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	4.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	10.000 K. — g.	
3. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	600 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	1.100 „ — „	
5. 3 6% książeczka wkładkowa „ „	29 „ 68 „	16.329 K. 68 g.
Suma stanu czynnego		16.329 K. 68 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		16.329 K. 68 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		16.306 „ 05 „
okazuje się **przyrost** majątku o		23 K. 63 g.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1903 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1903 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 184 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 400 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 24 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 44 „ — „						
		Razem . 652 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 92 „						
		Czysty dochód . .	651	08	651	08	—	—
		Suma dochodów . .	651	08	651	08	—	—
—	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	17	63	—	—
—		Razem . .	—	—	668	71	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia czterech wiekowych kobiet .	648	—	648	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	17	63	17	63	—	—
		Suma wydatków . .	665	63	665	63	—	—
—	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	3	08	—	—
—		Razem . .	—	—	668	71	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 3 K. 08 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 6948/898 na rzecz majątku zakładowego fundacyi (LW. 42.612/905).

LW. 42.613/905.

XVI. Fundacya Sądecka „Dom roboczy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 712 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 2.264 „ 40 „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 344 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego . 64 „ — „						
		Razem . 3.384 K. 40 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 26 „ 77 „						
		Czysty dochód . .	3.357	63	3.357	63	—	—
	2	Efekta zakupione	3.311	83	3.311	83	—	—
		Suma dochodów .	6.669	46	6.669	46	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.438 K. 22 g.						
		b) w efektach . . 82.447 „ 76 „	—	—	83.885	98	—	—
		Razem . .	—	—	90.555	44	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	3.293	63	3.293	63	—	—
		Suma wydatków .	3.293	63	3.293	63	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 1.502 K. 22 g.						
		b) w efektach . . 85 759 „ 59 „	—	—	87.261	81	—	—
		Razem . .	—	—	90.555	44	—	—

XVI. Fundacya Sądecka „Dom roboczy“.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		1.502 K. 22 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	17.800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	57.600 „ — „	
3. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	8.600 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	1.600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	159 „ 59 „	85.759 „ 59 „
Suma stanu czynnego . .		87.261 K. 81 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		87.261 K. 81 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		83.885 K. 98 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		3.375 K. 83 g.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce . .	64 K. — g.	
b) w efektach . .	3.311 „ 83 „	
Przyrost j. w. . .	3.375 K. 83 „	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszystkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w ciągu roku celem powiększenia tego majątku.

Aktywowanie fundacyi nastąpi, skoro zakładowy jej majątek wzrośnie do takiej wysokości, że będzie można wybudować dom przeznaczony na zakład przymusowej pracy.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 1.502 K. 22 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zakładowego (LW. 35.420/05)

L. W. 35.418/905.

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	111	40	111	40	—	—
	2	Efekta zakupione	111	40	111	40	—	—
		Suma dochodów .	222	80	222	80	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	5.212	11	—	—
		Razem . .	—	—	5.434	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	111	40	111	40	—	—
		Suma wydatków .	111	40	111	40	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	5.323	51	—	—
		Razem . .	—	—	5.434	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego .	400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	1.000 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	600 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	3.200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	123 „ 51 „	5.323 K. 51 g.
Suma stanu czynnego . .		5.323 K. 51 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.323 K. 51 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		5.212 „ 11 „
okazuje się **przyrost** majątku o		111 K. 40 g.

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy			Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.								
	1	Odsetki od efektów:								
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego .	18 K.	— g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego .	40 „	— „						
		c) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. .	24 „	— „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 .	128 K.	— g.						
		Razem .	210 „	— „						
		od tego podatek rentowy	— „	12 „						
		Czysty dochód . .			209	88	209	88	—	—
	2	Efekta zakupione . .	74 K.	44 g.						
		od tego spieniężone .	70 „	46 „						
		Rzeczywiste przykupno . .			3	98	3	98	—	—
		Suma dochodów . .			213	86	213	86	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:								
		a) w gotówce . .	40 K.	94 g.						
		b) w efektach . . .	164 „	96 „	—	—	205	90	—	—
		Razem . .			—	—	419	76	—	—

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Wsparcie dla jednego uzdrowieńca za rok 1903	94	50	94	50	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	111	40	111	40	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 74 K. 44 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 70 „ 46 „						
		Czysty wydatek .	3	98	3	98	—	—
		Suma wydatków .	209	88	209	88	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 40 K. 94 g.						
		b) w efektach . . 168 „ 94 „	—	—	209	88	—	—
		Razem . .	—	—	419	76	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1904 w gotówce . 40 K. 94 g.
i w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) . . 168 „ 94 „

Razem j. w. . . 209 K. 88 g.

pozostawiono w majątku obrotowym na wypłatę jednego wsparcia dla obłąkanego uzdrowieńca za rok 1904 kwotę . . 94 „ 50 „

pozostałą zaś resztę w kwocie . . . . . 115 K. 38 g.

jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 przeniesiono do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (L. W. 40.027/905).

LW. 40.025/905.

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	461	88	461	88	—	—
	2	Efekta zakupione . . 10.765 K. 08 g. od tego spieniężone . 10.238 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno .	526	88	526	88	—	—
		Suma dochodów . . .	988	76	988	76	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	54.229	90	—	—
		Razem . .	—	—	55.218	66	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 10.700 K. 08 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 10.238 „ 20 „						
		Czysty wydatek . .	461	88	461	88	—	—
		Suma wydatków . .	461	88	461	88	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	54.756	78	—	—
		Razem . .	—	—	55.218	66	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (II. emisyi)	2.000 K. — g.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	11.200 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ .	17.200 „ — „	
4. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	12.800 „ — „	
5. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893	10.800 „ — „	
6. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	700 „ — „	
7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	56 „ 78 „	54.756 K. 78 g.
Suma stanu czynnego . .		54.756 K. 78 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		54.756 „ 78 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		54.229 „ 90 „
okazuje się **przyrost** majątku o		526 K. 88 g.

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego . . .	100 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	729 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	484 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	512 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	432 „ — „						
		f) 4% od oblikacyj kolejowych Banku krajowego . . .	28 „ — „						
		g) 3.6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego .	19 „ 75 „						
		Razem .	2.304 K. 75 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek retowy .	4 „ 52 „						
		Czysty dochód . .		2.300	23	2.300	23	—	—
	2	Efekta zakupione . .	1.449 K. 51 g.						
		od tego spieniężone .	1.445 „ 26 „						
		Rzeczywiste przykupno . .		4	25	4	25	—	—
		Suma dochodów . .		2.304	48	2.304	48	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:							
		a) w gotówce . .	864 K. 22 g.						
		b) w efektach . .	1.445 „ 26 „	—	—	2.309	48	—	—
		Razem . .		—	—	4.613	96	—	—

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce	1.847	60	1.847	60	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	461	88	461	88	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.449 K. 51 g od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.445 „ 26 „						
		Czysty wydatek . .	4	25	4	25	—	—
		Suma wydatków . .	2.313	73	2.313	73	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . 850 K. 72 g. *b*) w efektach . . 1.449 „ 51 „	—	—	2.300	23	—	—
		Razem . .	—	—	4.613	96	—	—

Uwaga: Przypadające za cały rok odsetki od efektów majątku zakładowego lokuje się tymczasowo w miarę ich poboru na książeczkę wkładkową Banku krajowego, z uzyskanej zaś po spieniężeniu książeczki gotówki ($^4/_5$) cztery piąte części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce, ($^1/_5$) jedną piątą zaś część fruktyfikuje się na rzecz majątku zakładowego.

Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna komisya, w myśl statutu fundacyi utworzona pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 850 K. 72 g. i w efektach 1.449 K. 51 g. (książeczka wkładkowa Banku krajowego) przedstawia sumę przeznaczoną w roku 1905 na cele fundacyi, której też użyto w tym roku w sposób powyżej podany (LW. 3546/905).

L. W. 40.325/905.

XIX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	574	48	574	48	—	—
	2	Efekta zakupione	576	48	576	48	—	—
		Suma dochodów . .	1.150	96	1.150	96	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	48.609	87	—	—
		Razem . .	—	—	49.760	83	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	574	48	574	48	—	—
		Suma dochodów . .	574	48	574	48	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	49.186	35	—	—
		Razem . .	—	—	49.760	83	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny **Zapas** kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	15.400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ „ .	31.400 „ — „	
3. 4% „ „ galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	600 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	1.600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa . . .	186 „ 35 „	49.186 K. 35 g.
Suma stanu czynnego . .		49.186 K. 35 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		49.186 K. 35 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		48.609 „ 87 „
okazuje się przyrost majątku o		576 K. 48 g.

XIX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 693 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 1.256 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 24 „ — „						
		d) 4% od oblikacyj kolejowych Banku krajowego . . . 64 „ — „						
		Razem . 2.037 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 5 „ 63 „						
		Czysty dochód . .	2.031	37	2.031	37	—	—
		Suma dochodów . .	2.031	37	2.031	37	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	574	48	—	—
		Razem . .	—	—	2.605	85	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla dwóch wdów po adwokatach po 720 K. rocznie . . .	1.440	—	1.440	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	574	48	574	48	—	—
		Suma wydatków . .	2.014	48	2.014	48	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	591	37	—	—
		Razem . .	—	—	2.605	85	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 591 K. 37 g. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego, a mianowicie:

a) tytułem 5% czystego dochodu za rok 1904 kwotę . . 101 K. 57 g.
b) „ nadwyżki dochodów „ „ „ „ . . 489 „ 80 „

Razem j. w. . . 591 K. 37 g.

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW.47.990/905).

LW. 47.994/905.

XX. Fundusz ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego: *a*) tytułem nadwyżki dochodów z r. 1903 . 167 K. 87 g. *b*) dla wyrównania nadwyżki kursowej zakupionych 4½% listów zast. galic. Banku hipotecznego . . 310 „ 80 „	478	67	478	67	—	—
	2	Efekta zakupione . . 20.200 K. — g. od tego spieniężone 20.031 „ 13 „						
		Rzeczywiste przykupno .	168	87	168	87	—	—
		Suma dochodów . .	647	54	647	54	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	44.324	92	—	—
		Razem .	—	—	44.972	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 20.509 K. 80 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 20.031 „ 13 „						
		Czysty wydatek . .	478	67	478	67	—	—
		Suma wydatków . .	478	67	478	67	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	44.493	79	—	—
		Razem . .	—	—	44.972	46	—	—

XX. Fundusz ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. ½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego	40.000 K. — g.	
2. 4½% listy zastawne gal. Banku krajowego	400 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ „	3,800 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe „ „	200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	93 „ 79 „	44.493 K. 79 g.
Suma stanu czynnego . .		44.493 K. 79 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		44.493 K. 79 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		44.324 „ 92 „
okazuje się **przyrost** majątku o kwotę		168 K. 87 g.

Uwaga. W roku 1904 zakupiono (LW. 116.860/904) w miejsce wylosowanych 4½% listów zast. galic. Banku hipotecznego imien. wartości 20.000 K. za

gotówkę w kwocie	20.310 K. 80 g.
takież same 4½% listy łącznej imien. wartości	20.000 „ — „
zatem zapłacono ponad nominalną wartość więcej w gotówce .	310 K. 80 g.

a wynikły z powodu nadwyżki kursu niedobór w majątku zarodowym wyrównano (poz. 1 b doch.) gotówką z majątku obrotowego, którą na ten cel (poz. 3 doch. maj. obrot.) pobrano w tymże majątku tytułem zaliczki z funduszu krajowego.

XX. Fundusz ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . .	1.800 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	18 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	152 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	8 „ — „						
		Razem .	1.978 K. — g.						
		od tego odsetki bierne	2 „ 76 „						
		Czysty dochód . .		1.975	24	1.975	24	—	—
	2	Gotówka od Kasyna miejskiego we Lwowie:							
		a) na wyrównanie dochodu z odsetek od 4½% listów zastawnych galic. Banku hipot. (im. wart. 40.000 K.) do rocznej sumy 2.400 K. za rok 1904	600 K. — g.						
		b) na wyrównanie nadwyżki kursowej ponad nominalną wartość zakupionych w majątku zarodowym 4½% listów zast. galic. Banku hipot. . . .	310 „ 80 „	910	80	600	—	310	80
	3	Zaliczka zwrotna pobrana z funduszu krajowego		310	80	310	80	—	—
		Suma dochodów . .		3.196	84	2.886	04	310	80
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	167	87	—	—
		Razem . .		—	—	3.053	91	—	—

XX. Fundusz ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Wsparcie dla jednego literata i jednego artysty po 600 K. rocznie . .	1.200	—	1.200	—	—	—
	2	Stypendya dla dwóch utalentowanych artystek kształcących się poza granicami kraju po 600 K. rocznie .	1.200	—	1.200	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego:						
		a) tytułem nadwyżki dochodów z roku 1903 167 K. 87 g.						
		b) na wyrównanie nadwyżki kursowej zakupionych w majątku zarodowym 4½% listów Banku hipotecznego . . . 310 „ 80 „	478	67	478	67	—	—
	4	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu .	310	80	—	—	310	80
		Suma wydatków . .	3.189	47	2.878	67	310	80
	5	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	175	24	—	—
		Razem . .	—	—	3.053	91	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 175 K. 24 g. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego, a mianowicie:

a) tytułem 5% czystego dochodu za rok 1904 kwotę . . 128 K. 76 g.
(t. j. od sumy 2.575 K. 24 g.)

b) tytułem nadwyżki dochodów za rok 1904 kwotę . . . 46 „ 48 „

Razem j. w. . . 175 K. 24 g.

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 51.038/905).

Należytość czynną wykazaną pod poz. 2. b) doch. w kwocie 310 K. 80 g. zwrócił Zarząd kasyna miejskiego z początkiem roku 1905 w myśl zobowiązań przyjętych na siebie odnośnym aktem notaryalnym (LW. 43.422/905).

Na pokrycie tej należytości w roku 1904 pobrano tymczasowo zaliczkę z funduszu krajowego jak poz. 3 doch., a przypisaną do zwrotu pod poz. 4 wyd. kwotę, oddano funduszowi krajowemu w r. 1905.

L. W. 51.090/905.

XXI. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	82	75	82	75	—	—
	2	Efekta zakupione . . 3.419 K. 20 g. od tego spieniężone . 3.316 „ 16 „						
		Rzeczywiste przykupno	102	95	102	95	—	—
		Suma dochodów . .	185	70	185	70	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	42.671	73	—	—
		Razem . .	—	—	42.857	43	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.399 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta 3.316 „ 25 „						
		Czysty wydatek .	82	75	82	75	—	—
		Suma wydatków .	82	75	82	75	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	42.774	68	—	—
		Razem . .	—	—	42.857	43	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	4.200 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	38.300 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	200 „ — „	
5. 3·6% Książeczka wkładkowa Banku krajowego	74 „ 68 „	42.774 K. 68 g.
Suma stanu czynnego . .		42.774 K. 68 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		42.774 K. 68 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		42.671 „ 73 „
okazuje się **przyrost majątku** o . .		102 K. 95 g.

XXI. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku kraj. . . 243 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 1.484 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych . . . 8 „ — „						
		Razem . 1 735 K. — g.						
		od tego odsetki bierne 2 „ 76 „						
		Czysty dochód . .	1.732	24	1.732	24	—	—
		Suma dochodów .	1.732	24	1.732	24	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	868	75	—	—
		Razem . .	—	—	2.600	99	—	—
		Wydatki.						
	1	Subwencya dla galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie za II. półrocze r. 1903 i I. półrocze r. 1904 . .	1.573	44	1.573	44	—	—
	2	Należytość ekwiwalentowa wymierzona od majątku zakładowego na r. 1904 .	76	72	76	72	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	82	75	82	75	—	—
		Suma wydatków . .	1.732	91	1.732	91	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	868	08	—	—
		Razem . .	—	—	2.600	99	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 868 K. 08 g.
potrącono na rzecz majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1904 . . . . . 82 „ 77 „
i sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz tegoż majątku (LW. 47.991/905) — pozostała zaś reszta w kwocie . . 785 K. 31 g.
przypada do wypłaty w r. 1905 galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie tytułem drugiej półrocznej raty subwencyi za rok 1904.

L. W. 47.995/905.

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	150	59	150	59	—	—
	2	Efekta zakupione . . 401 K 20 g. od tego spieniężone . 248 „ 41 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	152	79	152	79	—	—
		Suma dochodów . .	303	38	303	38	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	44.958	19	—	—
		Razem . .	—	—	45.261	57	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 399 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 248 „ 41 „						
		Czysty wydatek . .	150	59	150	59	—	—
		Suma wydatków . .	150	59	150	59	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	45.110	98	—	—
		Razem . .	—	—	45.261	57	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. **Zapas kasowy** w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	27.200 „ — „	
1. 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego	3.000 „ — „	
3. 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	8.300 „ — „	
5. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	4.600 „ — „	
6. 4% „ pożyczki miasta Lwowa .	1.800 „ — „	
7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	10 „ 98 „	45.110 K. 98 g.
Suma stanu czynnego . .		45.110 K. 98 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		45.110 K. 98 g.
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1903 w kwocie . .		44.958 „ 19 „
Okazuje się **przyrost** majątku o kwotę		152 K. 79 g.

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od kapitałów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj.	9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj.	1.088 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemskiego	120 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893	332 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj.	184 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa	72 „ — „						
		Razem	1.805 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy	4 „ 80 „						
		Czysty dochód		1.800	20	1.800	20	—	—
		Suma dochodów		1.800	20	1.800	20	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	150	59	—	—
		Razem		—	—	1.950	79	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcia		1.580	—	1.580	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		150	59	150	59	—	—
		Suma wydatków		1.730	59	1.730	59	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce		—	—	220	20	—	—
		Razem		—	—	1.950	79	—	—

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Uwaga. Z wykazanego powyżej z końcem roku 1904 zapasu w gotówce 220 K. 20 g. (uzyskanego wskutek nienadania opróżnionego wsparcia) przeniesiono do majątku zakładowego z początkiem roku 1905:

a) tytułem reszty 5% czystych dochodów za rok 1903 kwotę .	28 K. 90 g.
b) „ przypadających 5% czystych dochodów za rok 1904 kwotę	90 „ 01 „
c) tytułem nadwyżki czystych dochodów za rok 1904 kwotę .	101 „ 29 „
Razem j. w. . .	220 K. 20 g.

i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW. 51.089/905).

L. W. 51.040/05.

XXIII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	63	80	63	80	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. - g. od tego spieniężone 135 „ 20 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	64	80	64	80	—	—
		Suma dochodów .	128	60	128	60	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	25.253	34	—	—
		Razem . .	—	—	25.381	94	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 199 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 135 „ 20 „						
		Czysty wydatek . . .	63	80	63	80	—	—
		Suma wydatków .	63	80	63	80	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	25.318	14	—	—
		Razem . .	—	—	25.381	94	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	13.200 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	2.200 „ — „	
4. 4% „ galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	8.900 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	18 „ 14 „	25.318 K. 14 g.
Suma stanu czynnego . .		25.318 K. 14 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		25.318 K. 14 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		25.253 „ 34 „
okazuje się **przyrost majątku** o		64 K. 80 g.

XXIII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. 88 K. g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. 525 „ 15 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego 40 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 356 „ — „						
		Razem 1.009 K. 13 g.						
		od tego podatek rentowy „ 20 „						
		Czysty dochód	1.008	95	1.008	95	—	—
	2	Efekta zakupione	902	50	902	50	—	—
		Suma dochodów	1.911	45	1.911	45	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce 63 K. 80 g.						
		b) w efektach 2.270 „ 24 „	—	—	2.334	04	—	—
		Razem	—	—	4.245	49	—	—
		Wydatki.						
	1	Posag wydany w efektach	460	28	460	28	—	—
	2	Gotówka wydana uprawnionym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych w r. 1904 posagów	47	50	47	50	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	63	80	63	80	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów	902	50	902	50	—	—
		Suma wydatków	1.474	08	1.474	08	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce 58 K. 95 g.						
		b) w efektach 2.712 „ 46 „	—	—	2.771	41	—	—
		Razem	—	—	4.245	49	—	—

XXIII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 58 K. 95 g. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów (t. j. od sumy 1.008 K. 95 g) za rok 1904, tudzież tytułem nadwyżki dochodów za ten rok i na rzecz tegoż majątku sfruktyktyfikowano (LW. 47.992/905).

Wykazany zaś zapas z końcem roku 1904 w efektach stanowią posagi:

1.	Maryanny Jakubiec wylosowany w roku 1897 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 12874/97 na . . .	458 K. 48 g.
2.	Józefy Michaliny Serwy wylosowany w roku 1897 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 12879/97 na . .	458 „ 48 „
3.	Anieli Maksymowiczówny wylosowany w roku 1903 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 151459/03 na . .	446 „ 50 „
4.	Maryi Gajewskiej wylosowany w roku 1903 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 151460/03 na	446 „ 50 „
5.	Joanny Polańskiej wylosowany w roku 1904 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 131237/04 na . . .	451 „ 25 „
6.	Parascewy Kowalczuk wylosowany w roku 1904 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 131238/04 na . . .	451 „ 25 „
	Razem jak wyżej . .	2.712 K. 46 g.

których jeszcze nie wydano, gdyż uprawnione dziewczęta nie zgłosiły się po ich odbiór.

LW. 47.993/905.

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Rubryka	Pozycya	A.) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	655	33	655	33	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.020 K. — g. od tego spieniężone . 359 „ 87 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	660	13	660	13	—	—
		Suma dochodów . .	1.315	46	1.315	46	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	36.389	41	—	—
		Razem . .	—	—	37.704	87	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.015 K. 20 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 359 „ 87 „						
		Czysty wydatek . .	655	33	655	33	—	—
		Suma wydatków . .	655	33	655	33	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	37.049	54	—	—
		Razem . .	—	—	37.704	87	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:	Szczegół		Ogół
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	200 K. — g.		
2. 4% „ „ „ „ .	6.100 „ — „		
3. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	10.700 „ — „		
4. 4% „ pożyczki m. Lwowa . .	200 „ — „		
5. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	1.000 „ — „		
6. 4% renta węgierska złota	18.809 „ 53 „		
7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	40 „ 01 „		37.049 K. 54 g.
Suma stanu czynnego . .			37.049 K. 54 g.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stau czynny			37.049 K. 54 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903			36.389 „ 41 „
okazuje się **przyrost** majątku o			660 K. 13 g.

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj.	9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. .	231 „ 47 „						
		c) 4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	428 „ — „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa	8 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	40 „ — „						
		f) 4% od węgierskiej renty złotej . .	749 „ 91 „						
		Razem .	1.466 K. 38 g.						
		od tego podatek rentowy	— „ 16 „						
		Czysty dochód . .		1.466	22	1.466	22	—	—
		Suma dochodów . .		1.466	22	1.466	22	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	595	33	—	—
		Razem . .		—	—	2.061	55	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcia dla ubogich chłopców uczących się rzemiosła:							
		a) należytość zaległa .	60 K.						
		b) należytość bieżąca .	1.260 „						
		Razem .	1.320 K.						
		odpisano . . .	120 „	1.200	—	1.080	—	120	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		655	33	655	33	—	—
		Suma wydatków . .		1.855	33	1.735	33	120	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .		—	—	326	22	—	—
		Razem . .		—	—	2.061	55	—	—

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1904 w gotówce . 326 K. 22 g.
potrącono kwotę . . . . . 120 „ — „
i zarezerwowano na ewentualną wypłatę wsparcia dla dwóch uczniów nie pobranego za I. półrocze roku szkolnego 1904/5, resztę zaś w kwocie . . . . . 206 K. 22 g.
przeniesiono z początkiem roku 1905 tytułem 5% czystych dochodów za rok 1904 i tytułem nadwyżki dochodów za ten rok do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 51.091/905).

LW. 51.092/905.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 160 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 80 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 8 „ — „						
		Razem . 248 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . — „ 40 „						
		Czysty dochód . .	247	60	247	60	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1903:						
		a) w gotówce . . 125 K. 12 g.						
		b) w efektach . . 6.316 „ 42 „	—	—	6.441	54	—	—
		Razem . .	—	—	6.689	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	248	92	248	92	—	—
		Suma wydatków . .	248	92	248	92	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 123 K. 80 g.						
		b) w efektach . . 6.316 „ 42 „	—	—	6.440	22	—	—
		Razem . .	—	—	6.689	14	—	—

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego“.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		123 K. 80 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	4.000 „ — „	
3. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	116 „ 42 „	6.316 „ 42 „
Suma stanu czynnego . .		6.440 K. 22 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		6.440 K. 22 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		6.441 K. 54 g
okazuje się **ubytek** majątku w gotówce o		1 K. 32 g

albowiem w zapasie z końcem r. 1904 pozostawiono w gotówce kwotę 123 K. 80 g., czyli w porównaniu z rokiem 1903 mniej o 1 K. 32 g., gdyż półroczna rata dożywocia Klementyny Starzewskiej, płatna 1/1. 1905, na pokrycie której zapas ten służy, taką kwotę wynosi.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 123 K. 80 g. przeznaczony jest na pokrycie pierwszej półrocznej raty dożywocia Klementyny z Kobrów Starzewskiej, a płatnego z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca b. r., gdyż odsetki od efektów majątku zarodowego, to dożywocie stanowiące, wpływają w ratach półrocznych z dołu.

LW. 45.768/905.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka złożona przez fundatora jako nadwyżka dochodów:						
		a) za r. 1903 w kwocie 41 K. 04 g.						
		b) „ „ 1904 „ 41 „ 04 „	82	08	82	08	—	—
	2	Efekta zakupione . . 96 K. 90 g.						
		od tego spieniężone . 40 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	56	90	56	90	—	—
		Suma dochodów . .	138	98	138	98	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	4.899	06	—	—
		Razem . .	—	—	5.038	04	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 96 K. 90 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 55 „ 86 „						
		Czysty wydatek . .	41	04	41	04	—	—
		Suma wydatków . .	41	04	41	04	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 41 K. 04 g.						
		b) w efektach . . 4.955 „ 96 „	—	—	4.997	—	—	—
		Razem . .	—	—	5.038	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		41 K. 04 g
b) w efektach:		
4. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	4.800 K. — g.	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	155 „ 96 „	4.955 „ 96 „
Suma stanu czynnego . .		4.997 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		4.997 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		4.899 „ 06 „
okazuje się **przyrost** majątku o		97 K. 94 g.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce . .	41 K. 04 g.	
b) w efektach . .	56 „ 90 „	
razem przyrost j. w. .	97 K. 94 „	

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego fundacyi pobiera sam fundator Antoni Schiffner, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składa z końcem roku bieżącego lub z początkiem roku następnego w kasie Wydziału krajowego celem powiększenia majątku zakładowego.

L. W. 45.775/905.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	53	24	53	24	—	—
	2	Efekta zakupione . . 206 K. 24 g.						
		od tego spieniężone 151 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	54	44	54	44	—	—
		Suma dochodów . .	107	68	107	68	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	9.764	52	—	—
		Razem . .	—	—	9.872	20	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 205 K. 04 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 151 „ 80 „						
		Czysty wydatek .	53	24	53	24	—	—
		Suma wydatków . .	53	24	53	24	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	9.818	96	—	—
		Razem . .	—	—	9.872	20	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	8.800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	800 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893	200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	18 „ 96 „	9.818 K. 96 g.
Suma stanu czynnego . .		9.818 K. 96 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.818 „ 96 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		9.764 „ 52 „
okazuje się **przyrost** majątku o		54 K. 44 g.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 352 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 24 „ 55 „						
		c) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 8 K. — g.						
		Razem . 384 K. 55 g.						
		od tego podatek rentowy . . . . 1 „ 76 „						
		Czysty dochód . .	382	79	382	79	—	
		Suma dochodów . .	382	79	382	79	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	194	24	—	—
		Razem . .	—	—	577	03	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 94 k. rocznie . 376 K. — g.						
		odpisano 47 „ — „						
		Rzeczywisty wydatek . .	329	—	282	—	47	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	53	24	53	24	—	—
		Suma wydatków . .	382	24	335	24	47	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904:	—	—	241	79	—	—
		Razem . .	—	—	577	03	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce . 241 K. 79 g.
pozostawiono nieulokowaną część w sumie . . . . . 235 „ — „
w majątku obrotowym na wypłatę pięciu półrocznych rat wsparć dożywotnich po 47 K., a to: *a*) zaległej a niepobranej za II. półrocze r. 1904; *b*) czterech bieżących rat płatnych z góry dnia 1. stycznia r. 1905 — pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . 6 K. 79 g. jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 36.103/905).

LW. 36.107/905.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	79	45	79	45	—	—
	2	Efekta zakupione	79	45	79	45	—	—
		Suma dochodów .	158	90	158	90	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	68.315	25	—	—
		Razem . .	—	—	68.474	15	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	79	45	79	45	—	—
		Suma wydatków . .	79	45	79	45	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	68.394	70	—	—
		Razem . .	—	—	68.474	15	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	61.100 K. — g.	
2. 4% „ pożyczki miasta Lwowa .	2.200 „ — „	
3. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	2.200 „ — „	
4. 4% listy zastawne Banku krajowego .	2.800 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	94 „ 70 „	68.394 K. 70 g.
Suma stanu czynnego . .		68.394 K. 70 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		68.394 K. 70 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		68.315 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o		79 K. 45 g.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	2.444 K. — g.						
		b) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	88 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	88 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	112 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego .	51 „ 80 „						
		Razem .	2.783 K. 50 g.						
		od tego podatek rentowy	1 „ 76 „						
		Czysty dochód . .		2.781	74	2.781	74	—	—
	2	Efekta zakupione . .	2.730 K. 24 g.						
		od tego spieniężone .	2.727 „ 95 „						
		Rzeczywiste przykupno . .		2	29	2	29	—	—
		Suma dochodów . .		2.784	03	2.784	03	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:							
		a) w gotówce . .	56 K. — g.						
		b) w efektach . .	2.671 „ 95 „	—	—	2.727	95	—	—
		Razem . .		—	—	5.511	98	—	—

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1903 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1903 g.
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan powiatu podhajeckiego . . .	2.700	—	2.700	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	79	45	79	45	—	—
	3	„ „ na zakupno efektów . . 2.730 K. 24 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 2.727 „ 95 „						
		Czysty wydatek . .	2	29	2	29	—	—
		Suma wydatków . .	2.781	74	2.781	74	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 56 K. — g.						
		b) w efektach . . 2.674 „ 24 „	—	—	2.730	24	—	—
		Razem . .	—	—	5.511	98	—	—

Uwaga: Odsetki od efektów majątku zarodowego tej fundacyi lokuje się w ciągu roku aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym na książeczkę wkładkową Banku krajowego.

Powstały tym sposobem zapas z końcem roku 1904:

a) w gotówce . . . . . 56 K. — g.

b) w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) . 2.674 „ 24 „

Razem w sumie j. w. . . 2.730 K. 24 g.

służyć będzie w roku 1905 na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi.

L. W. 43.438/905.

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	667	28	667	28	—	—
	2	Efekta zakupione . . 32.132 K. 08 g.						
		od tego spieniężone . 31.272 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	859	28	859	28	—	—
		Suma dochodów . .	1.526	56	1.526	56	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	1,893.847	52	—	—
		Razem . .	—	—	1,895.374	08	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 31.940 K. 08 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 31.272 „ 80 „						
		Czysty wydatek . .	667	28	667	28	—	—
		Suma wydatków . .	667	28	667	28	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1,894.706	80	—	—
		Razem . .	—	—	1,895.374	08	—	—

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	131.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	271.600 „ — „	
3. 4% „ „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	1,381.800 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z roku 1893	27.800 „ — „	
5. 4% „ „ funduszu propinacyjnego	60.400 „ — „	
6. 4% „ „ pożyczki miasta Lwowa	21.200 „ — „	
7. 4% „ „ kolejowe Banku krajow.	800 „ — „	
8. 3·6% książeczka wkładkowa „ „	106 „ 80 g.	1,894.706 K. 80 g.
b) w wartości dóbr, realności i inwentarza . .		1,467.335 „ 10 „
Suma stanu czynnego . .		3,362.041 K. 90 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3,362.041 K. 90 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		3,361.182 „ 62 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		859 K. 28 g.

Uwaga. Oprócz wykazanych w stanie majątku zarodowego efektów imien. wart. 1,894.706 K. 80 g. posiada jeszcze ten majątek 9 sztuk akcyj użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państwowej, od których (jako już dawniej wylosowanych, a zatem w stan efektów nie wchodzących) pobiera się jedynie przypadającą czasem na nie dywidendę, która w tym roku wynosiła kwotę 17 K. 07 g.

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1904	
				K.	g.	K.	g.	K.	g.
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	1.968 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	344 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	400 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	120 „ — „						
		Razem .	2.832 K. — g.						
		od tego podatek rentowy	1 „ 72 „						
		Czysty dochód . .		2.830	28	2.830	28	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego:							
		a) tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych (reszta za rok 1903) . . .	6.435 K. 62 g.						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za r. 1903 .	684 „ 06 „	7.119	68	7.119	68	—	—
		Suma dochodów . .		9.949	96	9.949	96	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:							
		a) w gotówce . .	6 K. 78 g.						
		b) w efektach . .	70.965 „ 80 „	—	—	70.972	58	—	—
		Razem . .		—	—	80.922	54	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana Zarządowi „Domu ubogich“ na pokrycie wydatków nadzwyczajnych		8.829	—	8.829	—	—	—
		Suma wydatków . .		8.829	—	8.829	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:							
		a) w gotówce . .	1.127 K. 74 g.						
		b) w efektach . .	70.965 „ 80 „	—	—	72.093	54	—	—
		Razem . .		—	—	80.922	54	—	—

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ m. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		1.127 K. 74 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	8.600 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	49.200 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	10.000 „ — „	
4. 4% „ gal. pożyczki kraj. z r. 1893	3.000 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	165 „ 80 „	70.965 K. 80 „
Suma stanu czynnego . .		72.093 K. 54 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		72.093 K. 54 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		70.972 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku w gotówce o		1.120 K. 96 g.

Uwaga. Majątek rezerwowy utworzony w myśl art. VII. aktu fundacyjnego z potrącanych corocznie kwot w wysokości 10% czystych stałych dochodów fundacyi, oraz takichże kwot czystej nadwyżki dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie — służy na pokrycie nadzwyczajnych nieprzewidzianych wydatków „Domu ubogich“.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 1.127 K. 74 g. posłuży na pokrycie nadzwyczajnych wydatków „Domu ubogich“ w roku 1905.

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego .	7.024 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego .	9.841 „ 80 „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego .	55.272 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	1.112 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. fund. propinacyjnego	2.416 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	848 „ — „						
		g) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	32 „ — „						
		h) superdywidenda od 9 sztuk akcyj użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państwowej . . .	17 „ 07 „						
		Razem .	76.563 K. 37 g.						
		od tego podatek rentowy	293 „ 32 „						
		Czysty dochód . .		76.270	05	76.270	05	—	—
	2	Gotówka złożona przez Zarząd „Domu ubogich“ tytułem 10% czystego dochodu z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za r. 1904 . .		688	70	688	70	—	
		Suma dochodów . .		76.958	75	76.958	75	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	42.071	21	—	—
—		Razem . .		—	—	119.029	96	—	—

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.							
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ w czasie od 1. stycznia do 31. grudnia r. 1904		68.274	25	68.274	25	—	—
		Gotówka wydana do majątku rezerwowego:							
		a) tytułem reszty 10% czystych dochodów fundacyi własnych za rok 1904 . . .	6.435 K. 62 g.						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za r. 1903 . .	684 „ 06 „	7.119	68	7.119	68	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		667	28	667	28	—	—
		Suma wydatków . .		76.061	21	76.061	21	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .		—	—	42.968	75	—	—
		Razem . .		—	—	119.029	96	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce . 42.968 K. 75 g wydzielono na rzecz majątku rezerwowego:

1) tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych za rok 1904 . . . . . 7.627 K. — g.

2) tytułem 10% czystych dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1904 (nadesłaną przez Zarząd „Domu ubogich“) kwotę . 688 „ 70 „ 8.315 „ 70 „

z pozostałej reszty w kwocie . . . . . 34.653 K. 05 g.
pozostawiono w majątku obrotowym nieulokowaną część w kwocie 34.110 „ — „

równającą się wysokości dwóch rat kwartalnych zaliczki asygnowanej z dochodów własnych fundacyi na utrzymanie „Domu ubogich“ w roku 1905, a to ze względu, że raty te są płatne z góry, zaś wzmiankowane dochody wpływają w półrocznych ratach z dołu.

XXIX. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Resztę w kwocie 543 K. 05 g. jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 51.039/05).

Kwoty wydzielone na rzecz majątku „rezerwowego“, jak powyżej pod 1) i 2), w łącznej kwocie 8.315 K. 70 g. pozostawiono nieulokowane w majątku rezerwowym fundacyi na pokrycie bieżących wydatków nadzwyczajnych.

Cały dochód od osób płacących za swoje utrzymanie w „Domu ubogich“ wpływa do kasy Zakładu i nie przechodzi przez dziennik kasy Wydziału krajowego.

Z dochodu tego pokrywa Zarząd „Domu ubogich“ wszystkie potrzeby osób płacących za swe utrzymanie, z czystego zaś dochodu, t. j. tego, jaki pozostaje po potrąceniu wszystkich wydatków na utrzymanie tych osób, potrąca kwotę równającą się 10% tego czystego dochodu i przesyła ją w myśl art. XII. ustępu 7. aktu fundacyjnego z końcem roku administracyjnego na rzecz majątku rezerwowego fundacyi do Kasy Wydziału krajowego.

Reszta czystego dochodu zostaje użytą na częściowe pokrycie potrzeb osób ubogich, utrzymywanych kosztem fundacyi.

L. W. 51.093/05.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 12.273 K. 20 g. od tego spieniężone . 12.200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	73	20	73	20	—	—
		Suma dochodów . .	73	20	73	20	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	77.016	92	—	—
		Razem . .	—	—	77.090	12	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 12.200 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 12.200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	77.090	12	—	—
		Razem . .	—	—	77.090	12	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku kraj. im. wart.	6.400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ „ „	21.200 „ — „	
3. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	600 „ — „	
4. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	45.400 K. — g.	
5. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa . .	3.400 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	90 „ 12 „	77.090 K. 12 g.
Suma stanu czynnego . .		77.090 K 12 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		77.090 K. 12 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		77.016 „ 92 „
okazuje się **przyrost majątku o**		73 K. 20 g.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego	832 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego .	364 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	1.816 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893	24 „ — „						
		e) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	136 „ — „						
		Razem .	3.172 K. 50 g.						
		od tego podatek rentowy	11 „ 80 „						
		Czysty dochód . .		3.160	70	3.160	70	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:							
		a) subwencya z funduszu kraj. . . .	10.000 K.						
		b) subwencya od gminy m. Lwowa .	400 „						
		c) datek od osoby prywatnej . . .	10 „	10.410	—	10.410	—	—	—
	3	Dochód ze sprzedaży wydawnictw własnych		13.170	—	13.170	—	—	—
	4	Zwrot honoraryum autorskiego wypłacanego w latach ubiegłych . . .		1.300	—	1.300	—	—	—
		Suma dochodów . .		28.040	70	28.040	70	—	—
	5	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	5.385	01	—	—
		Razem . .		—	—	33.425	71	—	—

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Koszta wydawnictw „Macierzy polskiej“:						
		a) honorarya autorskie . 1.700 K. — g.						
		b) płaca redaktora „Encyklopedyi“ . . 1.000 „ — „						
		c) rysunki i klisze . 467 „ 12 „						
		d) oprawa i broszurowanie . . . 538 „ 40 „						
		e) druk i papier . . 7.054 „ — „	10.759	52	10.759	52	—	—
	2	Koszta wydawnictwa czasopisma „Niedzieli“:						
		a) redakcya i honorarya 843 K. 26 g.						
		b) koszta ekspedycyi . 457 „ — „						
		c) druk i papier . . 5.607 „ 60 „						
		d) zwrot prenumeraty „Gazecie niedzielnej“ 1.600 „ — „						
		e) wypłata „Gazecie niedzielnej“ części subwencyi z funduszu krajowego . . . 1.000 „ — „	9.507	86	9.507	86	—	—
	3	Koszt wydawnictw kalendarza . .	1.492	16	1.492	16	—	—
	4	Płaca sekretarza literackiego . . .	1.100	—	1.100	—	—	—
	5	Koszta administracyi (płace funkcyonaryuszy, wydatki administracyjne i inne)	5.345	50	5.345	50	—	—
	6	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców:						
		a) należytość zaległa . 300 K.						
		b) „ bieżąca . 1.320 „	1.620	—	1.320	—	300	—
		Suma wydatków . .	29.825	04	29.525	04	300	—
	7	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	3.900	67	—	—
		Razem . .	—	—	33.425	71	—	—

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Uwaga. Wydatkami tego funduszu zarządza „Rada wykonawcza“, na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby.

Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych składa „Rada wykonawcza“ na rzecz funduszu do kasy Wydziału krajowego, w której przechowany jest majątek zakładowy funduszu „Macierzy polskiej“.

Powyższy zatem rachunek obejmuje jedynie wynikłości z obrotu kasowego w kasie Wydziału krajowego.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 3.900 kor. 67 gr.
zarezerwowano do dyspozycyi kuratora „Macierzy“ na zasiłki naukowe
dla dzieci niezamożnych rodziców (art. 3. i 29. listu fundacyjnego)
jako nierozdaną na ten cel gotówkę z lat poprzednich kwotę . . 79 „ 44 „
reszta zaś w sumie . . . . . 3.821 kor. 23 gr.
służyć będzie na potrzeby bieżące funduszu z początkiem roku 1905, zanim wpłyną inne dochody.

LW. 53.401/905.

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy i przemysłowy obejmujących".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 2.012 K. — g. od tego spieniężone . 2.000 „ — „ Rzeczywiste przykupno . .	12	—	12	—	—	—
		Suma dochodów .	12	—	12	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	575.215	93	—	—
		Razem . .	—	—	575.227	93	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.000 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 2.000 „ — „ Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	575.227	93	—	—
		Razem . .	—	—	575.227	93	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:	Szczegół		Ogół
1) 5% obligacye komunalne Banku krajowego	4.000 K. — g.		
2) 4½% listy zast. gal. Banku hipotecznego .	22.000 „ — „		
3. 4% „ „ Banku krajowego . .	116 900 „ — „		
4. 4% „ „ kolejowe Banku krajow. .	16.200 „ — „		
5. 4% „ „ gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	311.800 „ — „		
6. 4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego	104.200 „ — „		
7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	127 „ 93 „		575.227 K. 93 g.
Suma stanu czynnego . .			575.227 K. 93 g.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			575.227 K. 93 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903			575.215 „ 93 „
okazuje się **przyrost** majątku o			12 K. — g.

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego . . .	200 K — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego .	1.080 „ — „						
		c) 4% od listów zast. Banku krajowego .	4.636 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	12.472 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	648 „ — „						
		f) 4% od obligacyj galic. fund. propinacyjnego	4.168 „ — „						
		g) narosłe w książeczkach wkładkowych Banku krajowego . . .	61 „ 83 „						
		Razem .	23.265 K. 83 g.						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne	88 „ 58 „						
		Czysty dochód . .		23.177	25	23.177	25	—	—
	2	Zwrot pożyczek udzielonych rękodzielnikom i przemysłowcom:							
		a) należytość zaległa .	34.487 K. 50 g.						
		b) należytość bieżąca .	16.500 „ — „	50.987	50	3.932	50	47.055	—
	3	Zwrot kosztów sądowych . . .		27	10	27	10	—	—
		Suma dochodów . .		74.191	85	27.136	85	47.055	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .		—	—	17.352	30	—	—
		Razem . .		—	—	44.489	15	—	—

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Stypendya dla rękodzielników i przemysłowców	15.900	—	15.900	—	—	—
	2	Pożyczki dla rękodzielników i przemysłowców	16.500	—	16.500	—	—	—
	3	Rozmaite wydatki . . 2.758 K. 53 g.						
		od tego zwroty . . 2.700 „ — „						
		Czysty wydatek .	58	53	58	53	—	—
		Suma wydatków .	32.458	53	32.458	53	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	12.030	62	—	—
		Razem . .	—	—	44.489	15	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 12.030 K. 62 g. służyć będzie w roku 1905 w myśl art. IV. i VII. aktu fundacyjnego na stypendya i pożyczki dla rękodzielników i przemysłowców.

LW. 48.227/905.

XXXII. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 48 K. — g.						
		b) od 4% książeczki wkładk. Banku kraj. . 655 „ 23 „						
		Razem . 703 K. 23 g.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 87 „						
		Czysty dochód . .	701	36	701	36	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.281 K. 52 g.						
		od tego spieniężone 574 „ 16 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	707	36	707	36	—	—
		Suma dochodów .	1.408	72	1.408	72	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 (po wydzieleniu 574 K. 16 gr. na fundusz na cele „oświaty ludowej“) w efektach	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	1.982	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.275 K. 52 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 574 „ 16 „						
		Czysty wydatek . .	701	36	701	36	—	—
		Suma wydatków . .	701	36	701	36	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1.281	52	—	—
		Razem . .	—	—	1.982	88	—	—

XXXII. Fundacya z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	81 „ 52 „	1.281 K. 52 g.
Suma stanu czynnego . .		1.281 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.281 K. 52 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		574 „ 16 „
okazuje się **przyrost** majątku o		707 K. 36 „

pochodzący z narosłych w szeregu lat odsetek na książeczce wkładkowej.

Uwaga. Fundacya ta pochodzi z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego, który obejmował dwa odrębne zapisy w równych kwotach, mianowicie na rzecz szkoły agronomicznej w Dublanach i na cele oświaty ludowej.

Przeznaczone na powyższe cele kapitały ulokowane były osobno na dwie książeczki wkładkowe Banku krajowego i po końcu roku 1903 administrowane wspólnie jako jedna fundacya pod nazwą „Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego“, a zapas kasowy tej wspólnej fundacyi wynosił z końcem roku 1903 w efektach . . 1.148 K. 32 g.

W roku 1904 podzielono tę wspólną fundacyę na dwie odrębne pod nazwą stosownie do ich przeznaczenia przez ś. p. fundatora oznaczonego, a mianowicie na:

a) fundacyę „Dlaszkoły agronomicznej w Dublanach“, której pierwotny kapitał ulokowany na książeczce wkładkowej Banku krajowego Nr. 682 wynosił z końcem roku 1903 . . . . . 574 K. 16 g.

b) fundacyę „Na cele oświaty ludowej“, której pierwotny kapitał ulokowany na książeczce wkładkowej Banku krajowego Nr. 683 wynosił z końcem roku 1903 . . . . . 574 K. 16 „

razem j. w. . . 1.148 K. 32 g.

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów zakładowego majątku fruktyfikuje się celem jego powiększenia.

LW. 53.364/905.

XXXIII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zastawnych Banku kraj. . 48 K. — g.						
		b) od 4% książeczki wkładkowej Banku krajowego . . 655 „ 23 „						
		Razem . 703 K. 23 g.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 87 „						
		Czysty dochód . .	701	36	701	36	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.281 K. 52 g.						
		od tego spieniężone 574 „ 16 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	707	36	707	36	—	—
		Suma dochodów . .	1.408	72	1.408	72	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 (po wydzieleniu 574 K. 16 gr. na fundusz „dla akademii rolniczej w Dublanach“) w efektach	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	1.982	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.275 K. 52 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 574 „ 16 „						
		Czysty wydatek . .	701	36	701	36	—	—
		Suma wydatków . .	701	36	701	36	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1.281	52	—	—
		Razem . .	—	—	1.982	88	—	—

XXXIII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.200 K. — g.	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	81 „ 52 „	1.281 K. 52 g.
Suma stanu czynnego . .		1.281 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.281 K. 52 g.
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1903 w kwocie . .		574 „ 16 „
Okazuje się **przyrost** majątku o kwotę		707 K. 36 g.

pochodzący z narosłych w szeregu lat odsetek na książeczce wkładkowej.

Uwaga. Fundacya ta pochodzi z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego, który obejmował dwa odrębne zapisy w równych kwotach, mianowicie na rzecz szkoły agronomicznej w Dublanach i na cele oświaty ludowej.

Przeznaczone na powyższe cele kapitały ulokowane były osobno na dwie książeczki wkładkowe Banku krajowego i po koniec roku 1903 administrowane wspólnie jako jedna fundacya pod nazwą „Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego“, a zapas kasowy tej wspólnej fundacyi wynosił z końcem roku 1903 w efektach 1.148 K. 32 g.

W roku 1904 rozdzielono tę wspólną fundacyę na dwie odrębne pod nazwą stosownie do ich przeznaczenia przez ś. p. fundatora oznaczonego, a mianowicie na:

a) fundacyę „Dla szkoły agronomicznej w Dublanach“, której pierwotny kapitał ulokowany na książeczce wkładkowej Banku krajowego Nr. 682 wynosił z końcem roku 1903 . . . . . 574 K. 16 g.

b) fundacyę „Na cele oświaty ludowej“, której pierwotny kapitał ulokowany na książeczce wkładkowej Banku krajowego Nr. 683 wynosił z końcem roku 1903 . . . . . 574 „ 16 „

razem j. w. . . 1.148 K. 32 g.

Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów zakładowego majątku fruktyfikuje się celem jego powiększenia.

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej z dnia 19. listopada 1892 i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich: należytość zaległa 156 K. 58 g. „ bieżąca 117 „ 70 „	274	28	117	70	156	58
	2	Taksy rewirowe (15% czynszów dzierżawnych) po myśli ustawy rybackiej z dnia 31. października 1887:						
		a) dorzecze Bugu: należytość zaległa 1.081 K. 50 g. „ bieżąca 635 „ 70 „	1.717	20	357	—	1.360	20
		b) dorzecze Czeremoszu: należytość zaległa 4 K. 50 g. „ bieżąca 64 „ 50 „	69	—	36	—	33	—
		c) dorzecze Dniestru: należytość bieżąca . . .	79	50	79	50	—	—
		d) dorzecze Dunajca: należytość zaległa 690 K. 50 g. „ bieżąca 499 „ 80 „	1.190	30	843	36	346	94
		e) dorzecze Prutu: należytość zaległa 4 K. 35 g. „ bieżąca 189 „ 52 „	193	87	51	—	142	87
		f) dorzecze Raby: należytość zaległa 174 K. 15 g. „ bieżąca 73 „ 27 „	247	42	191	37	56	05
		g) dorzecze Sanu: należytość bieżąca . . .	39	90	39	90	—	—
		h) dorzecze Skawy: należytość zaległa 140 K. 20 g. „ bieżąca 188 „ 03 „	328	23	108	53	219	70
		i) dorzecze Soły: należytość zaległa 71 K. 79 g. „ bieżąca 237 „ 68 „	309	47	168	47	141	—
		j) dorzecze Stryja: należytość zaległa 350 K. 57 g. „ bieżąca 276 „ 47 „	627	04	7	95	619	09
		Do przeniesienia . .	5.076	21	2.000	78	3.075	43

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Z przeniesienia . .	5.076	21	2.000	78	3.075	43
		k) dorzecze Styru: należytość bieżąca . . .	132	30	—	—	132	30
		l) dorzecze Świcy: należytość bieżąca . . .	232	50	232	50	—	—
		l) dorzecze Wisły: należytość zaległa 936 K. 85 g. „ bieżąca 580 „ 86 „	1.517	71	721	93	795	78
		m) dorzecze Wisłoki: należytość zaległa 70 K. 73 g. „ bieżąca 69 „ 34 „	140	07	56	85	83	22
		n) dorzecze Zbrucza: należytość bieżąca . . .	7	55	7	55	—	—
		o) dorzecze Złotej Lipy: należytość bieżąca . . .	3	—	3	—	—	—
	3	Ze sprzedaży chromo-litograficznej mapy obrazowej ryb krajowych: należytość zaległa . . .	625	70	—	—	625	70
	4	Dochody za książeczki rybackie: należytość 384 K. 23 g. od tego zwroty 39 „ 90 „						
		czysty dochód . . .	344	33	344	33	—	—
		Suma dochodów . . .	8.079	37	3.366	94	4.712	43
	5	**Zapas** z początkiem roku 1904: *a*) w gotówce . . 2.951 K. 56 g. *b*) w efektach . . 8 „ — „	—	—	2 959	56	—	—
		Razem . .	—	—	6.326	50	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydatki na zarybienie	1.289	58	1.289	58	—	—
	2	Zasiłek dla komitetu c. k. galcyjskiego Towarzystwa gospodarczego we Lwowie na stypendyum	500	—	500	—	—	—
	3	Wydatki rozmaite (koszta podróży referenta dla spraw rybackich i drobne wydatki: należytość 1.775 K. 39 g. od tego zwroty 451 „ 88 „						
		czysty wydatek . . .	1.323	51	1.323	51	—	—
		Suma wydatków . . .	3.113	09	3.113	09	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . 3.205 K. 41 g. *b*) w efektach . . 8 „ — „	—	—	3.213	41	—	—
		Razem . .	—	—	6.326	50	—	—

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .	3.205 K. 41 g.	
b) w efektach: . .	8 „ — „	3.213 K. 41 g.
Należytości czynne		4.712 „ 43 „
Suma stanu czynnego . .		7.925 K. 84 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.925 K. 84 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		7.266 „ 98 „
okazuje się **przyrost majątku** o		658 K. 86 g.
a mianowicie: w należytościach czynnych o .	405 K. 01 g.	
w gotówce o	253 „ 85 „	
Razem j. w. . .	658 K. 86 g.	

Uwaga. Wykazana z końcem roku 1904 gotówka użytą będzie w roku 1905 na zarybienie rzek.

LW. 58.771/905.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	327	98	327	98	—	—
	2	Efekta zakupione . . 11.489 K. 78 g. od tego spieniężone . 11.093 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	396	38	396	38	—	—
		Suma dochodów . .	724	36	724	36	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	16.864	20	—	—
		Razem . .	—	—	17.588	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 11.421 K. 38 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 11.093 „ 40 „						
		Czysty wydatek . .	327	98	327	98	—	—
		Suma wydatków .	327	98	327	98	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	17.260	58	—	—
		Razem . .	—	—	17.588	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	3.200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	14.000 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	60 „ 58 „	17.260 K. 58 g.
Suma stanu czynnego		17.260 K. 58 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		17.260 K. 58 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		16.864 „ 20 „
okazuje się **przyrost** majątku o		396 K. 38 g.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj. 414 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 304 „ — „						
		c) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . 27 „ 98 „						
		Razem . . 745 K. 98 g.						
		od tego odsetki bierne — „ 40 „						
		Czysty dochód . .	745	58	745	58	—	—
		Suma dochodów . .	745	58	745	58	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	743	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.488	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcie jednorazowe dla uczenicy koronkarstwa w c. k. państwowej szkole przemysłowej we Lwowie . .	300	—	300	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	327	98	327	98	—	—
	3	Rozmaite (koszta insercyjne i t. d.) . .	41	64	41	64	—	—
		Suma wydatków . .	669	62	669	62	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	818	96	—	—
		Razem . .	—	—	1.488	58	—	—

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Uwaga W roku bieżącym nadano tylko jedno wsparcie jak poz. 1 wydatków dla braku kandydatek ubiegających się o powyższe wsparcie — nie nadano zaś drugie wsparcie w kwocie 300 K. wcielono do majątku zarodowego i na rzecz tegoż sfruktyfikowano (LW. 130.595/904).

Z wykazanego powyżej pod poz. 4 zapasu z końcem roku 1904 w gotówce	818 K. 96 g.
wydzielono z początkiem roku 1905 po myśli aktu fundacyjnego na rzecz majątku zarodowego kwotę	73 „ 38 „
stanowiącą nadwyżkę czystych dochodów za rok 1904 i kwotę tę na rzecz majątku zarodowego sfruktyfikowano (LW. 38.618/905),	
pozostała zaś z powyższego zapasu reszta gotówki w kwocie .	745 K. 58 g.
stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego i posłuży na cele fundacyi w roku 1905.	

LW. 40.327/905.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	5	12	5	12	—	—
		Suma dochodów	5	12	5	12	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce 5 K. 12 g.						
		b) w efektach 43.703 „ 28 „	—	—	43.708	40	—	—
		Razem	—	—	43.713	52	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	5	12	5	12	—	—
		Suma wydatków	5	12	5	12	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	43.708	40	—	—
		Razem	—	—	43.713	52	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas** kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	36.200 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	6.400 „ — „	
3. 4% losy państwowe loteryjne z roku 1860	1.000 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	108 „ 40 „	43.708 K. 40 g.
Suma stanu czynnego		43.708 K. 40 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		43.708 K. 40 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		43.708 „ 40 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony.**		— K. — g.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 1.448 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 256 „ — „						
		c) 4% od losów państwowych loteryjnych z roku 1860 . . 40 „ — „	1.744	—	1.744	—	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 746 K. 62 g.						
		od tego wydana na zakupno efektów . 744 „ — „						
		Czysty dochód . .	2	62	2	62	—	—
		Suma dochodów . .	1.746	62	1.746	62	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 122 K. 88 g.						
		b) w efektach . . 1.585 „ 18 „	—	—	1.708	06	—	—
		Razem . .	—	—	3.454	68	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 571 K. w gotówce	1.713	—	1.713	—	—	—
	2	Rozmaite (koszta insercyjne i t. d.) .	28	60	28	60	—	—
	3	Efekta wydane do spieniężenia . . . 2.459 K. 62 g.						
		od tego efekta zakupione . . . 2.457 „ — „						
		Rzeczywisty wydatek . .	2	62	2	62	—	—
		Suma wydatków . .	1.744	22	1.744	22	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 127 K. 90 g.						
		b) w efektach . . 1.582 „ 56 „	—	—	1.710	46	—	—
		Razem . .	—	—	3.454	68	—	—

Uwaga Wykazany powyż zapas z końcem roku 1904 w gotówce i w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) w łącznej kwocie . . . . . 1.710 K. 46 g. stanowi czysty dochód od efektów majątku zarodowego za rok 1904 i posłuży na wypłatę trzech posagów w roku 1905.

LW. 42.615/905.

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	64	39	64	39	—	
	2	Efekta zakupione . . 4.285 K 59 g. od tego spieniężone . 4.200 „ — „						—
		Rzeczywiste przykupno .	85	59	85	59	—	—
		Suma dochodów . .	149	98	149	98	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	46.624	08	—	—
		Razem . .	—	—	46.774	06	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 4.264 K. 39 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 4.200 „ — „						
		Czysty wydatek .	64	39	64	39	—	—
		Suma wydatków .	64	39	64	39		—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	46.709	67	—	
		Razem . .	—	—	46.774	06	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	8.200 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarz. kredytowego ziemskiego	2.200 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	36.000 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	109 „ 67 „	46.709 K. 67 g.
Suma stanu czynnego . .		46.709 K. 67 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		46.709 K. 67 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		46.624 „ 08 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		85 K. 59 g.

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj. 9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 328 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemskiego . 88 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 1.520 „ — „						
		Razem . 1.945 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 53 „ 33 „						
		Czysty dochód . .	1.891	67	1.891	67	—	—
		Suma dochodów . .	1.891	67	1.891	67	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	81	05	—	—
		Razem . .	—	—	1.972	72	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dożywotnie dla dziewięciu wdów:						
		a) należytość zaległa . 16 K. 66 g.						
		b) „ bieżąca . 1.800 „ — „	1.816	66	1.800	—	16	66
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	64	39	64	39	—	—
		Suma wydatków . .	1.881	05	1.864	39	16	66
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	108	33	—	—
		Razem . .	—	—	1.972	72	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 108 K. 33 g.
zarezerwowano kwotę . . . . . 16 „ 66 „
na wypłatę w roku 1905 należytości zaległej (powyżej pod poz. 1. wyd. wykazanej), pozostała zaś reszta w kwocie . . . . 91 K. 67 g.
stanowi czystą nadwyżkę dochodów za r. 1904, którą przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfuktyfikowano (do LW. 43.440/905).

LW. 43 437/905.

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 40 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 448 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galpożyczki kraj. z r. 1893 204 „ — „						
		d) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . . 20 „ 40 „						
		Razem . . 712 K. 90 g.						
		od tego odsetki bierne . 8 „ 96 „						
		Czysty dochód . . .	703	94	703	94	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.261 K. 71 g.						
		od tego spieniężone . 564 „ 97 „						
		Rzeczywiste przykupno . . .	696	74	696	74	—	—
		Suma dochodów . . .	1.400	68	1.400	68	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 234 K. 50 g.						
		b) w efektach . . 16.862 „ 19 „	—	—	17.096	69	—	—
		Razem . .	—	—	18.497	37	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.255 K. 41 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 564 „ 97 „						
		Czysty wydatek . .	690	44	690	44	—	—
		Suma wydatków .	690	44	690	44	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 248 K. — g.						
		b) w efektach . . 17.558 „ 93 „	—	—	17.806	93	—	—
		Razem . .	—	—	18.497	37	—	—

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Stan majątku z końcem roku 904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce . .		248 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne gal. Banku krajowego	800 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ „	11.600 „ — „	
3. 4% obligacyo gal. pożyczki kraj. z r. 1893	5.100 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	58 „ 93 „	17.558 „ 93 „
Suma stanu czynnego . .		17.806 K. 93 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		17.806 K. 93 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		17.096 K. 69 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		710 K. 24 g.
a mianowicie przybyło: *a)* w gotówce . .	13 K. 50 g.	
b) w efektach . .	696 „ 74 „	
Przyrost j. w. . .	710 K. 24 „	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie z powodu, że majątek zakładowy nie wzrósł do takiej wysokości, ażeby można przystąpić do zrealizowania życzenia fundatorki, wyrażonego w akcie ostatniej jej woli — a w pierwszym rzędzie do wybudowania domu przytułku dla dotkniętych t. zw. wielką chorobą.

Obecnie zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku.

Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 248 K. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zakładowego (LW. 38.879/905).

LW. 40.026/905.

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	136	10	136	10	—	—
	2	Efekta zakupione	136	10	136	10	—	—
		Suma dochodów . .	272	20	272	20	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	6.900	—	—	—
		Razem . .	—	—	7.172	20	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	136	10	136	10	—	—
		Suma wydatków . .	136	10	136	10	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	7.036	10	—	—
		Razem . .	—	—	7.172	20	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	4.400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	2.500 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	136 „ 10 „	7.036 K. 10 g.
Suma stanu czynnego . .		7.036 K. 10 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.036 K. 10 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		6.900 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o		136 K. 10 g.

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 176 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 100 „ — „						
		c) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . . 4 „ 54 „						
		Razem . .	280	54	280	54	—	—
		Czysty dochód . .	280	54	280	54	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	272	19	—	—
		Razem . .	—	—	552	73	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya dla katedry leśnictwa w Czernichowie	129	29	129	29	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego:						
		a) do rachunku roku 1903 2 K. 96 g.						
		b) „ „ „ 1904 136 „ 10 „	139	06	139	06	—	—
	3	Należytość ekwiwalentowa wymierzona od majątku zakładowego . . .	—	30	—	30	—	—
	4	Wynagrodzenie za mszę żałobną . .	6	80	6	80	—	—
		Suma wydatków . .	275	45	275	45	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce	—	—	277	28	—	—
		Razem . .	—	—	552	73	—	—

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Uwaga. W myśl aktu fundacyjnego połowę rocznych dochodów fundacyi przeznacza się na powiększenie jej majątku zakładowego; — z drugiej zaś połowy ($^{19}/_{20}$) dziewiętnaście dwudziestych części służy na dotowanie katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, zaś ($^{1}/_{20}$) jedna dwudziesta część tej połowy na wynagrodzenie za odprawianie mszy św. żałobnej za duszę ś. p. fundatora i jego małżonki.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce stosownie do powyż wymienionego postanowienia aktu fundaeyjnego sfruktyfikowano (LW. 17.727/905) z początkiem roku 1905 połowę w kwocie		277 K. 28 g.
		138 „ 64 „
na rzecz majątku zakładowego — z drugiej zaś połowy w kwocie ($^{19}/_{20}$) dziewiętnaście dwudziestych części wraz z ułamkiem z podziału w groszach wypadającym w kwocie		138 K. 64 g.
		131 „ 70 „
asygnowano (do LW. 17.298/905) na dotacyę katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, zaś resztę t. j. ($^{1}/_{20}$) jednę dwudziestą część tej połowy w kwocie		6 K. 94 g.

wypłacono również z początkiem roku 1905 (LW. 17.298/905) Urzędowi parafialnemu w Czernichowie na odprawienie mszy św. żałobnej za duszę ś. p. fundatorów.

LW. 43.954/905.

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	81 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	770 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	984 „ — „						
		d) 4% od oblikacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893	24 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . .	15 „ 49 „						
		Razem .	1.874 K. 49 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	23 „ 47 „						
		Czysty dochód . .		1.851	02	1.851	02	—	—
	2	Efekta zakupione . .	3.041 K. 53 g.						
		od tego spieniężone .	1.215 „ 81 „						
		Rzeczywiste przykupno . .		1.825	72	1.825	72	—	—
		Suma dochodów . .		3.676	74	3.676	74	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:							
		a) w gotówce . .	893 K. 84 g.						
		b) w efektach . .	44.907 „ 30 „	—	—	45.801	14	—	—
		Razem . .		—	—	49.477	88	—	—

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.024 K. 63 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.215 „ 81 „						
		Czysty wydatek . .	1.808	82	1.808	82	—	—
		Suma wydatków .	1.808	82	1.808	82	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . 936 K. 04 g. *b*) w efektach . . 46.733 „ 02 „	—	—	47.669	06	—	—
		Razem . .	—	—	49.477	88	—	—

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		936 K. 04 g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	1.800 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	19.700 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	24.600 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893	600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	33 „ 02 „	46.733 K. 02 g.
Suma stanu czynnego . .		47.669 K. 06 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		47.669 K. 06 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		45.801 „ 14 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.867 K. 92 g.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce . .	42 K. 20 g.	
b) w efektach . .	1.825 „ 72 „	
Przyrost jak w. . .	1.867 K. 92 g.	

XL. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a nastąpić to będzie mogło dopiero wówczas, gdy w myśl intencyi ś. p. fundatora majątek jej zakładowy wzrośnie do takiej wysokości, że po potrąceniu należytości skarbowej i założeniu bursy, dochody bieżące wystarczą na utrzymanie przynajmniej 10 uczniów poświęcających się stanowi nauczycielskiemu dla szkół ludowych.

Obecny stan kapitału zakładowego, jak powyżej wykazano, nie pozwala jeszcze na wypełnienie warunków utrzymania takiej bursy, ani na urzeczywistnienie jej przeznaczenia — zatem wszelkie dochody pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku, w którymto celu i powyżej wykazany zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . . 936 K. 04 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz tegoż majątku do (LW. 36.549/905).

LW. 36.548/905.

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	89	48	89	48	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. — g.						
		od tego spieniężone . 109 „ 32 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	90	68	90	68	—	—
		Suma dochodów . .	180	16	180	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	7.181	49	—	—
		Razem . .	—	—	7.361	65	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 198 K. 80 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 109 „ 32 „						
		Czysty wydatek .	89	48	89	48	—	—
		Suma wydatków . .	89	48	89	48	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	7.272	17	—	—
		Razem . .	—	—	7.361	65	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	2.000 K — g.	
2. 4% „ „ „ „ „ .	1.500 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	2.600 K. — g.	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	600 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	500 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa „ „	72 „ 17 „	7.272 K. 17 g.
Suma stanu czynnego . .		7.272 K. 17 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.272 K. 17 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		7.181 „ 49 „
okazuje się **przyrost** majątku o		90 K. 68 g.

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	90 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	56 „ 80 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	104 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	24 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	20 „ — „						
		Razem .	294 K. 80 g.						
		od tego podatek rentowy	— „ 52 „						
		Czysty dochód . .		294	28	294	28	—	—
		Suma dochodów . .		294	28	294	28	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	89	48	—	—
		Razem . .		—	—	383	76	—	—
		Wydatki.							
	1	Stypendyum dla ucznia szkoły szewskiej w Starym Sączu		100	—	100	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		89	48	89	48	—	—
		Suma wydatków . .		189	48	189	48	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .		—	—	194	28	—	—
		Razem . .		—	—	383	76	—	—

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Uwaga. Z wykazanego zapasu z końcem roku 1904 w gotówce . . 194 K. 28 g.
przypada na wypłatę II. raty powyższego stypendyum pod poz. 1
wyd. kwota . . . . . 100 „ — „
pozostała zaś reszta gotówki w w kwocie . . . . . 94 K. 28 g.
stanowi nadwyżkę czystych dochodów z odsetek od efektów majątku zarodowego za rok 1904; którą to kwotę po myśli aktu fundacyjnego przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 45.408/905).

LW. 45.407/905.

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	g.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	15.909	10	—	—	15.909	10
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	2.326	85	2.326	85	—	—
	3	Efekta zakupione . . 3.365 K. 60 g.						
		od tego spieniężone . 1.018 „ 95 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	2.346	65	2.346	65	—	—
		Suma dochodów . .	20.582	60	4.673	50	15.909	1 0
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	49.937	76	—	—
		Razem . .	—	—	54.611	26	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.345 K. 80 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.018 „ 95 „						
		Czysty wydatek . .	2.326	85	2.326	85	—	—
		Suma wydatków . .	2.326	85	2.326	85	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	52.284	41	—	—
		Razem . .	—	—	54.611	26	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	20.600 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	25.200 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	3.000 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	2.600 „ — „	
5. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	600 „ — „	
6. 4% „ pożyczki miasta Lwowa .	200 „ — „	
7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	84 „ 41 „	52.284 K. 41 g.
II. Należytość czynna: Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		15.909 „ 10 „
Suma stanu czynnego . .		68.193 K. 51 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		68.193 K. 51 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		65.846 „ 86 „
okazuje się **przyrost** majątku o kwotę		2.346 K. 65 g.

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału hipotekowanego w sumie 15.909 K. 10 g. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25. maja 5% odsetki płatne z dołu do kasy Wydziału krajowego (LW. 23.702/890).

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki:							
		1. 5% od kapitału hipotekowanego . .	818 K. 76 g.						
		2. od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego .	927 „ — „						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego .	964 „ 41 „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego .	120 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	104 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	24 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	8 „ — „						
		Razem .	2.966 K. 17 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	2 „ 90 „						
		Czysty dochód . .		2.963	27	2.963	27	—	—
		Suma dochodów . .		2.963	27	2.963	27	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	2.326	85	—	—
		Razem . .		—	—	5.290	12	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Posagi (dwa po 556 K.)	1.112	—	1.112	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	2.326	85	2.326	85	—	—
	3	Rozmaite (koszta insercyjne, kancelaryjne)	41	39	41	39	—	—
		Suma wydatków . .	3.480	24	3.480	24	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	1.809	88	—	—
		Razem . .	—	—	5.290	12	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 1.809 K. 88 g.
zarezerwowano na ewentualną wypłatę niepodniesionych dotychczas
trzech posagów po 556 K. — łączną kwotę . . . . . 1.668 „ — „
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . . 141 K. 88 g.
jako nadwyżkę czystych dochodów za rok 1904 wcielono po myśli aktu fundacyjnego z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano

LW. 40.328/905.

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	3.181	82	—	—	3.181	82
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	39	78	39	78	—	—
	3	Efekta zakupione . . 639 K. 78 g.						
		od tego spieniężone . 596 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	43	38	43	38	—	—
		Suma dochodów . .	3.264	98	83	16	3.181	82
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	7.597	99	—	—
		Razem . .	—	—	7.681	15	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 636 K. 18 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 596 „ 40 „						
		Czysty wydatek . .	39	78	39	78	—	—
		Suma wydatków . .	39	78	39	78	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	7.641	37	—	—
		Razem . .	—	—	7.681	15	—	—

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	2.600 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	4.400 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	400 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	41 „ 37 „	7.641 K. 37 „
II. Należytość czynna: Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		3.181 „ 82 „
Suma stanu czynnego . .		10.823 K. 19 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.823 K. 19 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		10.779 „ 81 „
okazuje się **przyrost** majątku o		43 K. 38 g.

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału hipotekowanego w kwocie 3.181 K. 82 g. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25. maja 5% odsetki płatne z dołu do kasy Wydziału krajowego (L. W. 23.702/890).

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki:							
		1. 5% od kapitału hipotekowanego . .	163 K. 77 g.						
		2. od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj.	126 „ — „						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego .	166 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	16 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	8 „ — „						
		Razem .	479 K. 77 g.						
		od tego podatek rentowy	— „ 08 „						
		Czysty dochód . .		479	69	479	69	—	—
		Suma dochodów . .		479	69	479	69	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce		—	—	479	78	—	—
		Razem . .		—	—	959	47	—	—
		Wydatki.							
	1	Posagi dla 10 dziewcząt wiejskich za r. 1903 po 44 K		440	—	440	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		39	78	39	78	—	—
		Suma wydatków . .		479	78	479	78	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .		—	—	479	69	—	—
		Razem . .		—	—	959	47	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce . 479 K. 69 g.
zarezerwowano część w kwocie . . . . . 450 „ — „
na wypłatę posagów za rok 1904 (LW. 490/05) dla 10 dziewcząt wiejskich z gmin Łużna i Szalowa po 45 K. — a resztę w kwocie 29 K. 69 g. przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

(LW.43.007/05).

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku kraj. . .	693 K. — g.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego .	16 „ — „						
		c) 4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	112 „ — „						
		d) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . .	98 „ 29 „	919	29	919	29	—	—
	2	Efekta zakupione . .	2.298 K. 29 g.						
		od tego spieniężone .	2.186 „ 80 „						
		Rzeczywiste przykupno . .		111	49	111	49	—	—
		Suma dochodów . .		1.030	78	1.030	78	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .							
		a) w gotówce . .	821 K. — g.						
		b) w efektach . .	18.793 „ 82 „	—	—	19.614	82	—	—
		Razem . .		—	—	20.645	60	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki od efektów na potrzeby „Domu ubogich“ za rok 1903 (po potrąceniu 10% na rzecz majątku rezerwowego)	738	90	738	90	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku rezerwowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1903 . . .	82	10	82	10	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.285 K. 09 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 2.186 „ 80 „ Czysty wydatek . .	98	29	98	29	—	—
	4	Rozmaite . . . . 98 K. 29 g. od tego zwrot . . 98 „ 29 „ Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	919	29	919	29	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . 821 K. — g. *b*) w efektach . . 18.905 „ 31 „	—	—	19.726	31	—	—
		Razem . .	—	—	20.645	60	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		821 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	13.400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	2.600 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	2.800 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	105 „ 31 „	18.905 „ 31 „
Suma stanu czynnego		19.726 K. 31 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		19.726 K. 31 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		19.614 „ 82 „
okazuje się **przyrost** majątku w efektach		111 K. 49 g.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1904 w gotówce 821 K. — g.
potrącono w myśl statutu fundacyjnego 10% czyli kwotę . . 82 „ 10 „
na rzecz majątku rezerwowego — resztę zaś gotówki w kwocie 738 K. 90 g.
odesłano z początkiem roku 1905 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych (LW. 19.158/905).

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 64 K. — g.						
		b) 4% od książeczek wkładkowych galic. kasy oszczędności . 1.526 „ 33 „						
		c) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . . 14 „ 55 „						
		Razem . 1.604 K. 88 g.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 55 „						
		Czysty dochód . .	1.603	33	1.603	33	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku zarodowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1903 . . .	82	10	82	10	—	—
	3	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 5.132 K. 99 g.						
		od tego wydana na zakupno efektów . 2.682 „ 12 „						
		Czysty dochód . .	2.450	87	2.450	87	—	—
		Suma dochodów . .	4.136	30	4.136	30	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 56 K. — g.						
		b) w efektach . . 4.871 „ 14 „	—	—	4.927	14	—	—
		Razem . .	—	—	9.063	44	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na pokrycie reszty kosztów budowy „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych	4.161	85	4.161	85	—	—
	2	Efekta spieniężone . . 5.132 K. 99 g.						
		od tego zakupione . 2.683 „ 92 „						
		Rzeczywisty wydatek . .	2.449	07	2.449	07	—	—
		Suma wydatków . .	6.610	92	6.610	92	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 30 K. 45 g.						
		b) w efektach . . 2.422 „ 07 „	—	—	2.452	52	—	—
		Razem . .	—	—	9.063	44	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		30 K. 45 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.600 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	822 „ 07 „	2.422 „ 07 „
Suma stanu czynnego		2.452 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.452 K. 52 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		4.927 „ 14 „
okazuje się **ubytek** majątku o		2.474 K. 62 g.

Uwaga. 1) Na budowę nowego domu dla ubogich w Strzeliskach nowych — w miejsce starego, grożącego upadkiem, wydano w ciągu roku 1904 kwotę . . 4.161 K. 85 g.
w szczególności na pokrycie tego wydatku użyto gotówkę uzyskaną (jak LW. 75.783 i 111.356 (1904) ze sprzedaży dwóch książeczek wkładkowych galicyjskiej Kasy oszczędności — nadesłanych na ten cel przez Wydział powiatowy w Bóbrce w roku 1896 (jak LW. 36.124 i 43.423/1896, a mianowicie:

Nr. 41.422 na	2.570 K. 38 g.	
i Nr. 83.008 na	759 „ 22 „	= 3.329 K. 60 g.
tudzież odsetki narosłe na tych książeczkach i z dochodów bieżących kwotę	832 „ 25 „	
Razem jak wyżej . . .		4.161 K. 85 g.
Ubyło więc w efektach: sprzedane dwie wspomniane książeczki Kasy oszczędności, na . .	3.329 K. 60 g.	
tudzież użyto część zapasowej z roku 1903 gotówki, w kwocie	25 „ 55 „	
razem ubyło		3.355 K. 15 g.

Natomiast zwiększył się ostateczny zapas kasowy, pozostały z końcem roku 1904 — w porównaniu do zapasu z roku 1903:

a) w 4% listach zastawnych galic. Banku krajowego o kwotę	200 K. — g.	
b) w 3·6% książeczce wkładkowej galic. Banku krajowego o kwotę	680 „ 53 „	
razem przybyło . . .		880 „ 53 „
W rezultacie ubytek — jak wyżej o . .		2.474 K. 62 g.

Znajdujący pokrycie w wartości nowo wybudowanego i urządzonego domu dla ubogich w Strzeliskach nowych.

2) Wyżej wykazany zapas z końcem r. 1904 — gotówką w kwocie . . . . . 30 K. 45 g.
tudzież pobraną z majątku zarodowego, tytułem 10% dochodów za rok 1904 gotówkę w kwocie 82 „ 10 „ razem więc 112 K. 55 g.
sfruktyfikowano z początkiem r. 1905 — na rzecz majątku rezerwowego (LW. 19.158/905).

L. W. 56.623/905.

XLV. Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza „dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka za spieniężone efekta . . . — K. 62 g. od tego zakupione efekta . . . — „ 58 „						
		Czysty dochód .	—	04	—	04	—	—
		Suma dochodów .	—	04	—	04	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904: *a*) w gotówce . . — K. 04 g. *b*) w efektach . . 77.215 „ 86 „	—	—	77.215	90	—	—
		Razem . .	—	—	77.215	94	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydany do spieniężenia efekt . . . — K. 62 g. od tego gotówka wydana na zakupno efektów . . . — „ 58 „						
		Czysty wydatek .	—	04	—	04	—	—
		Suma wydatków .	—	04	—	04	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . — K. 08 g. *b*) w efektach . . 77.215 „ 82 „	—	—	77.215	90	—	—
		Razem . .	—	—	77.215	94	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .	— K. 08 g.	
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	77.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	15 „ 82 „	
	77.215 „ 82 „	
Suma stanu czynnego . .		77.215 K. 90 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		77.215 K. 90 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		77.215 „ 90 „
okazuje się stan majątku **niezmienionym**		— „ — „

XLV. Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza „dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od 77.200 K. listów zastaw. galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. 3.088 K. — g. od tego ½% podatku rentowego 15 „ 44 „ 3.072 K. 56 g.						
		b) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku kraj. — „ 58 „	3.073	14	3.073	14	—	—
		Suma dochodów . .	3.073	14	3.073	14	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	—	04	—	—
		Razem . .	—	—	3.073	18	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywotniczce Annie z Leudów Krzeczunowiczowej	3.073	12	3.073	12	—	—
		Suma wydatków . .	3.073	12	3.073	12	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	—	06	—	—
		Razem . .	—	—	3.073	18	—	—

XLVI. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	3.282	56	—	—
		Razem . .	—	—	3.282	56	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	3.282	56	—	—
		Razem . .	—	—	3.282	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z roku 1893	700 K. — g.	
2. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	2.400 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	182 „ 56 „	3.282 K. 56 g.
Suma stanu czynnego . .		3.282 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.282 K. 56 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		3.282 „ 56 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

XLVI. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 28 K. — g.						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 96 „ — „	124	—	124	—	—	—
		Suma dochodów . .	124	—	124	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	124	—	—	—
		Razem . .	—	—	248	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Jednorazowe wsparcie dla jednej ślepej osoby w Krakowie za rok 1903 .	124	—	124	—	—	—
		Suma wydatków . .	124	—	124	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	124	—	—	—
		Razem . .	—	—	248	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 124 K. posłuży w roku 1905 na jedno jednorazowe wsparcie w myśl postanowienia aktu fundacyjnego.

LW. 44.006/905.

XLVII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	300	—	300	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 400 K. — g.						
		od tego spieniężone . 98 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	302	—	302	—	—	—
		Suma dochodów .	602	—	602	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	7.662	25	—	—
		Razem . .	—	—	8 264	25	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 398 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 98 „ — „						
		Czysty wydatek . .	300	—	300	—	—	—
		Suma wydatków . .	300	—	300	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	7.964	25	—	—
		Razem . .	—	—	8.264	25	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny.	Zapas kasowy w efektach:		
1.	4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	1.700 K. — g.	
2.	4% „ kolejowe Banku krajowego .	4.800 „ — „	
3.	4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	1.400 „ — „	
4.	3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	64 „ 25 „	7.964 K. 25 g.
	Suma stanu czynnego .		7.964 K. 25 g.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			7.964 K. 25 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904			7.662 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o			302 K. — g.

XLVII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 68 K. g.						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj. 192 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 50 „ 27 „	310	27	310	27	—	—
		Suma dochodów .	310	27	310	27	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	300	—	—	—
		Razem . .	—	—	610	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla jednego wychowanka Zakładu św. Józefa w Krakowie .	270	—	270	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	300	—	300	—	—	—
		Suma wydatków . .	570	—	570	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	40	27	—	—
		Razem . .	—	—	610	27	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej **zapas** z końcem roku 1904 w gotówce . . 40 K. 27 g. stanowiący nadwyżkę czystych dochodów z odsetek od efektów majątku zarodowego za rok 1904 przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 44.047/905).

LW. 44.048/905.

XLVIII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku zbrotowego	6	59	6	59	—	—
	2	Efekta zakupione	6	59	6	59	—	—
		Suma dochodów .	13	18	13	18	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	3.355	46	—	—
		Razem . .	—	—	3.368	64	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	6	59	6	59	—	—
		Suma wydatków . .	6	59	6	59	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	3.362	05	—	—
		Razem . .	—	—	3.368	64	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	900 K. — g.	
2. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	1.400 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.000 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	62 „ 05 „	3.362 K. 05 g.
Suma stanu czynnego . .		3.362 K. 05 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.362 K. 05 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		3.355 „ 46 „
okazuje się **przyrost majątku** o		6 K. 59 g.

XLVIII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 36 K. — g.						
		b) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego 56 „ — „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku kraj. . 40 „ — „	132	—	132	—	—	—
		Suma dochodów . .	132	—	132	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	138	59	—	—
		Razem . .	—	—	270	59	—	—
		Wydatki.						
	1	Jednorazowe wsparcie na ręce Prezydyum c. k. Sądu karnego w Krakowie do równego rozdziału pomiędzy trzech skazańców	132	—	132	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	6	59	6	59	—	—
		Suma wydatków .	138	59	138	59	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	132	—	—	—
		Razem . .	—	—	270	59	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 132 K. wypłacono z początkiem roku 1905 (LW. 9.917/905) na ręce Prezydyum c. k. Sądu krajowego w Krakowie do równego podziału pomiędzy trzech skazańców.

LW. 44.042/905.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	55	08	55	08	—	—
	2	Efekta zakupione	55	08	55	08	—	—
		Suma dochodów . .	110	16	110	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	5.540	94	—	—
		Razem . .	—	—	5.651	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	55	08	55	08	—	—
		Suma wydatków . .	55	08	55	08	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	5.596	02	—	—
		Razem . .	—	—	5.651	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego: *a*) 56 let. wal. austr. . .	3.000 K. — g.	
b) 55 let. wal. kor. . .	1.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	800 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	196 „ 02 „	5.596 K. 02 g.
Suma stanu czynnego . .		5.596 K. 02 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.596 K. 02 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		5.540 „ 94 „
okazuje się **przyrost** majątku o		55 K. 08 g.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:						
		1. 56 let. wal. austr. 120 K. — g.						
		2. „ „ „ koron. 64 „ — „						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 32 „ — „						
		Razem . 216 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . -- „ 92 „						
		Czysty dochód . .	215	08	215	08	—	—
		Suma dochodów . .	215	08	215	08	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	55	08	—	—
		Razem . .	—	—	270	16	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dożywotnie dla dwóch ubogich robotników w Boguchwale po 80 K. rocznie	160	—	160	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	55	08	55	08	—	—
		Suma wydatków .	215	08	215	08	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce	—	—	55	08	—	—
		Razem . .	—		270	16	—	—

Uwaga. Wykazany pewyżej zapas z końcen roku 1904 gotówce . . 55 K. 08 g. jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 43.439/905).

LW. 43.436/905.

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „dla zboru św. Klaudyi“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 640 K. — g.						
		b) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . 92 „ — „						
		Razem . 732 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . 3 „ 20 „						
		Czysty dochód . .	728	80	728	80	—	—
		Suma dochodów . .	728	80	728	80	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 364 K. 40 g.						
		b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . .	—	—	19.494	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Postruska Julia — przełożona zboru św. Klaudyi, czysty dochód od kapitału fundacyjnego za II. półrocze r. 1903 i za I. półrocze r. 1904 w gotówce	728	80	728	80	—	—
		Suma wydatków . .	728	80	728	80	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 364 K. 40 g.						
		b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . .	—	—	19.494	14	—	—

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „dla zboru św. Klaudyi“.

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		364 K. 40 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	16.000 K. — g.	
2. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	2.300 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	100 „ 94 „	18.400 „ 94 „
Suma stanu czynnego . .		18.765 K. 34 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.765 K. 34 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		18.765 „ 34 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego pobiera przełożona zboru św. Klaudyi, Julia Postruska, na pokrycie wydatków zboru w dwóch półrocznych ratach płatnych z dołu 30. czerwca i 31. grudnia, z potrąceniem jednak ewentualnych wydatków nieprzewidzianych (jak podatek rentowy od kuponów, odsetki bierne przy zakupnie efektów itp.).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 364 K. 40 g. stanowi czysty dochód z odsetek od efektów za II. półrocze roku 1904 i służyć będzie na wypłatę raty przypadającej za półrocze z początkiem roku 1905.

LW. 43.435/905.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 42.253 K. 20 g. od tego spieniężone 42.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	253	20	253	20	—	—
		Suma dochodów . .	253	20	253	20	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	555.550	26	—	—
		Razem . .	—	—	555.803	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 42.000 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 42.000 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	555.803	46	—	—
		Razem . .	—	—	555.803	46	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% książeczka Banku krajowego . .	103 K. 46 g.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	164.000 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ „ .	311.400 „ — „	
4. 4% „ „ galic. Towarz. kredytowego ziemskiego	58.800 „ — „	
5. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa . .	21.200 „ — „	
6. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	300 „ — „	555.803 K. 46 g.
Suma stanu czynnego . .		555.803 K. 46 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		555.803 K. 46 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		555.550 „ 26 „
okazuje się **przyrost** majątku w kwocie		253 K. 20 g.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku kraj. 8.775 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 11.210 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemskiego . . 2.352 „ — „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 848 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 12 „ — „						
		Razem . 23.197 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . . . 28 „ 72 „						
		Czysty dochód . .	23.168	28	23.168	28	—	—
	2	Wkładki od członków czynnych:						
		a) należytości zaległe . 25.497 K. 30 g.						
		b) należytości bieżące . 3.324 „ 29„	28.821	59	7.093	79	21.727	80
	3	Wkładki od pensyj emerytalnych . .	1.533	88	1.533	88	—	—
	4	Rozmaite dochody						
		a) 4% odsetki zwłoki:						
		α) należytości zaległe . 1.098 K. 87 g.						
		β) należytości bieżące . 728 „ 97 „	1.827	84	1.550	79	277	05
		b) należytość stemplowa od kwitów, ściągnięta z pensyj emerytalnych, wdowich i zaopatrzeń . . .	129	42	129	42	—	—
		c) podatek dochodowy ściągnięty z wypłaconych emerytur	259	14	259	14	—	—
		d) gotówka pobrana z rachunku roku 1905 na pokrycie niedoboru w r. 1904	2.226	37	2.226	37	—	—
		Suma dochodów . .	57.966	52	35.961	67	22.004	85
	5	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	4.122	17	—	—
		Razem . .	—	—	40.083	84	—	—

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Emerytury i zaopatrzenia . . .	39.129	04	39.129	04	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	—	—	—	—	—	—
	3	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . .	489	52	489	52	—	—
	4	Rozmaite wydatki:						
		a) należytość stemplowa i kontraktowa od wkładek wpłacanych przez członków czynnych . . 198 K. 96 g						
		od tego zwroty . . 122 „ 24 „						
		czysty wydatek . .	76	72	76	72	—	—
		b) należytość stemplowa od kwitów na wypłacane emerytury, pensye i zaopatrzenia . . . 257 K. 86 g.						
		od tego zwroty . . 128 „ 44 „						
		czysty wydatek . .	129	42	129	42	—	—
		c) podatek dochodowy od emerytur . . . 343 K. 97 g.						
		od tego zwroty . . 84 „ 83 „						
		czysty wydatek . .	259	14	259	14	—	—
		Suma wydatków . .	40.083	84	40.083	84	—	
	5	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	40.083	84	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny.		
Zapas kasowy w gotówce		— K. — g.
Należytości czynne: *a*) z lat ubiegłych . .	20.632 K. 25 g.	
b) z roku bieżącego .	1.372 „ 60 „	22.004 „ 85 g.
Suma stanu czynnego . .		22.004 K. 85 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		22.004 K. 85 g

LW. 58.781/905.

LII. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	17	—	17	—	—	—
	2	Efekta zakupione	17	—	17	—	—	—
		Suma dochodów . .	34	—	34	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	694	94	—	—
		Razem . .	—	—	728	94	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	17	—	17	—	—	—
		Suma wydatków .	17	—	17	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	711	94	—	—
		Razem . .	—	—	728	94	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	600 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	111 „ 94 „	711 K. 94 g.
Suma stanu czynnego . .		711 K. 94 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		711 K. 94 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		694 „ 94 „
okazuje się **przyrost** majątku o		17 K. — g.

LII. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	24	—	24	—	—	—
		Suma dochodów . .	24	—	24	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	25	46	—	—
		Razem . .	—	—	49	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	17	—	17	—	—	—
	2	Rozmaite (koszta kancelaryjne) . .	2	—	2	—	—	—
		Suma wydatków . .	19	—	19	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	30	46	—	—
		Razem . .	—	—	49	46	—	—

Uwaga. W roku 1904 nie nadano nikomu z tej fundacyi stypendyum, albowiem nie zgłosił się żaden kandydat.

Ponowne ogłoszenie konkursu w myśl art V. aktu fundacyjnego uzupełnionego za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa klauzulą dodatkową (LW. 87.974/904) nastąpi w takim razie, jeżeli Wydział krajowy w drodze korespondencyi z władzami wyjskowymi sprawdzi, że istnieją inwalidzi do kompetencyi uprawnieni.

Jak długo to nie nastąpi fruktyfikują się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego w celu powiększenia tego majątku.

LW. 36.106/905.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 82.571 K. — g.						
		od tego spieniężone . 81.800 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	771	—	771	—	—	—
		Suma dochodów . .	771	—	771	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	2,410.400	—	—	—
		Razem . .	—	—	2,411.171	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 82.120 K. — g.						
		Gotówka pobrana za spieniężone efekta . 82.120 „ — „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	2,411.171	—	—	—
		Razem . .	—	—	2,411.171	—	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:	Szczegółowo	Ogółem
1. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa .	116.600 K. — g.	
2. Losy kred. c. k. uprz. austr. Zakładu dla handlu i przemysłu	400 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	107.300 „ — „	
4. 4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego	469.200 „ — „	
5. 4% (41 letn.) listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	836.000 „ — „	
6. 4% (nieokres.) listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	303.000 „ — „	
7. 4% (56 letn.) listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	225.000 „ — „	
8. 4% listy zastawne Banku krajowego .	320.400 „ — „	
9. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	32.800 „ — „	
10. książeczka Banku krajowego . . .	471 „ — „	2,411.171 K. — g
Suma stanu czynnego . .		2,411.171 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2,411.171 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		2.410.400 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o		771 K. — g.

Uwaga. Oprócz wyżej wykazanych efektów są jeszcze własnością fundacyi dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim, a mianowicie Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu (7 morgów 910 □ sążni,) realność we Lwowie, zbiory naukowe i biblioteka. Wartość inwentaryalna tego majątku oszacowaną została na sumę 923.007 K. 98 gr. Nadto znajdują się w przechowaniu tutejszej Kasy krajowej następujące kosztowności: 1) moneta złota włoska (20 lirów) wartości 18 K. 40 g., 2) moneta złota belgijska (20 franków) wartości 18 K. 40 g., 3) moneta złota angielska (gwinea) wartości 25 K. i 4) złoty zegarek anker o pojedynczej kopercie wartości 48 Koron.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Czynsze z dóbr: należytość zaległa 29.404 K. — g. „ bieżąca 123.376 „ — „ razem . 152.780 K. — g. od tego zwroty . 24.263 „ — „	128.517	—	114.771	—	13.746	—
	2	Czynsze z gruntów i domów: należytość zaległa 1.112 K. — g. „ bieżąca 874 „ 70 „	1.986	70	1.936	70	50	—
	3	Czynsze z młynów: należytość zaległa 3.098 K. 07 g. „ bieżąca 62.724 „ 37 „ razem . 65.822 K. 44 g. od tego zwroty . 273 „ 51 „	65.548	93	41.480	08	24.068	85
	4	Dochody z lasów: należytość zaległa 966 K. — g. „ bieżąca 47.562 „ 94 „	48.528	94	47.562	94	966	—
	5	Dopłaty dzierżawców do nowych budowli, należytość zaległa	1.280	—	720	—	560	—
	6	Odsetki zwłoki od dzierżawców za zaległe czynsze: należytość zaległa 4.425 K. 80 g. „ bieżąca 2.922 „ 05 „ razem . 7.347 K. 85 g. odpisano 413 K. 52 g. zwroty 260 „ 07 „ 673 „ 59 „	6.674	26	2.548	33	4.125	93
	7	Odsetki od efektów: należytość bieżąca . 96.390 K. — g. od tego zwroty . 199 „ 28 „	96.190	72	96.190	72	—	—
	8	Rozmaite dochody: należytość zaległa 266 K. 34 g. „ bieżąca 2.494 „ 37 „	2.760	71	1.324	37	1.436	34
		Suma dochodów rzeczywistych .	351.487	26	306.534	14	44.953	12
		b) Przenośne:						
	9	Nadwyżka dochodów pobrana z Kasy Zarządu w Kasie krajowej . .	98.588	50	98.588	50	—	—
		Do przeniesienia . .	450.075	76	405.122	64	44.953	12

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	450.075	76	405.122	64	44.953	12
	10	Zaliczki zwrócone: należytość zaległa 51.874 K. 58 g. „ bieżąca 19.109 „ 95 „ razem . 70.984 K. 53 g. odpisano . . 247 „ 21 „	70.737	32	47.108	38	23.628	94
	11	Za poddzierżawione prawo propinacyjne . . 6.073 K. 46 g. od tego zwroty . 6.073 „ 46 „	—	—	—	—	—	—
	12	Gotówka mylnie pobrana tytułem premii asekuracyjnej i prestacyi drogowej .	252	89	252	89	—	—
	13	*c*) Depozyta	21.995	—	21.995	—	—	
		Suma wszystkich dochodów .	543.060	97	474.478	91	68.582	06
	14	**Zapas** z początkiem roku 1904: *a*) w gotówce . . 26.379 K. 16 g. *b*) w efektach . . 14.535 „ — „	—	—	40.914	16	—	—
		Razem . .	—	—	515.393	07	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Honoraryum Kuratora	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Płace urzędników administracyjnych: należytość zaległa 2.079 K. 96 g. „ bieżąca 15.200 „ 99 „	17.280	95	17.280	95	—	—
	3	Płace służby administracyjnej . .	800	—	800	—	—	—
	4	Administracya Biblioteki we Lwowie .	5.610	—	5.610	—	—	—
	5	Płace służby leśnej	9 430	—	9.430	—	—	—
	6	„ emerytalne: należytość zaległa 90 K — g. „ bieżąca 1.831 „ — „	1.921	—	1.921	—	—	—
	7	Drobne administracyjne wydatki . .	3.163	51	3.163	51	—	—
		Do przeniesienia . .	58.205	46	58.205	46	—	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia . .	58.205	46	58.205	46	—	—
	8	Zwroty dzierżawcom za odjęte grunta: należytość zaległa 390 K. 98 g. „ bieżąca 533 „ — „ razem . 923 K. 98 g. odpisano . . 7 „ 98 „	916	—	916	—	—	—
	9	Długi hipoteczne	105	—	105	—	—	—
	10	Konkurencye i ciężary: należytość zaległa 189 K. — g. „ bieżąca 4 572 „ 98 „	4.761	98	4.761	98	—	—
	11	Podatki rządowe: należytość zaległa 95 K. 55 g. „ bieżąca 24.053 „ 58 „ razem . 24.149 K. 13 g. odpisano . . 95 „ 55 „	24.053	58	24.053	58	—	—
	12	Asekuracya budynków	1.017	24	1.017	24	—	—
	13	Wydatki na bibliotekę	697	20	697	20	—	—
	14	Nowe budowle: należytość zaległa 4.209 K. 05 g. „ bieżąca 23.467 „ — „ razem . 27.676 K. 05 g. odpisano . . 266 „ 48 „	27.409	57	25.115	57	2.294	—
	15	Konserwacya i adaptacya budynków .	11.295	56	11.295	56	—	—
	16	Wydatki na lasy	5.019	90	5.019	90	—	—
	17	Zwroty dawnych długów: należytość zaległa 338 K. 70 g. odpisano . . 225 „ 94 „	112	76	—	—	112	76
	18	Różne wydatki ogólnego Zarządu jako to: koszta kancelaryjne, kontraktowe, procesowe, remuneracye, zapomogi i inne: należytość zaległa 20.000 K. — g. „ bieżąca 69.210 „ 18 „ razem . 89.210 K. 18 g. odpisano . . 20.000 „ — „	69.210	18	69.210	18	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	202.804	43	200.397	67	2.406	76
		b) Przenośne:						
	19	Nadwyżka dochodów wydana z Kasy Zarządu do Kasy krajowej . .	98.588	50	98.588	50	—	—
		Do przeniesienia .	301.392	93	298.986	17	2.406	76

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Z przeniesienia .	301.392	93	298.986	17	2.406	76
	20	Zaliczki dane	15.445	84	15.445	84	—	—
	21	Zwrot mylnie pobranej gotówki tytułem premii asekuracyjnej i prestacyi drogowej	252	89	—	—	252	89
		c) Depozyta: należytość zaległa 16.488 K. — g. „ bieżąca 21.995 „ — „	38.483	—	1.953	—	36.530	—
		Suma wszystkich wydatków .	355.574	66	316.385	01	39.189	65
	22	**Zapas** z końcem roku **1904**: *a*) funduszowy w gotówce 162.478 K. 06 g. *b*) depozytowy: *α*) w gotówce 20.000 K. *β*) „ efektach 16.530 „ 36.530 „ — „	—	—	199.008	06	—	—
		Razem . .	—	—	515.393	07	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej pod pozycyą 22*a*) zapas funduszowy z końcem r. 1904 w gotówce 162.478 K. 06 g. zarezerwowano w majątku obrotowym na pokrycie należytości prawnej od majątku fundacyjnego (wymierzonej w sumie 476.430 K. 33 g.) i ulokowano tymczasowo na książeczki Banku krajowego; wykazany zaś wyżej pod pozycyą 22*b*) zapas depozytów z końcem roku 1904 obejmuje:

1) gotówkę przechowaną w Kasie Wydziału krajowego w kwocie 20.000 K. — g.
2) efekta przechowane w Kasie miejscowego Zarządu w kwocie 16.530 „ — „

Razem j. w. 36.530 K. — g.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1904.

Stan czynny.		Szczegół	Ogół
1) Zapas kasowy:	*a*) funduszowy w gotówce	162.478 K. 06 g.	
	b) depozytowy *a*) w gotówce	20.000 „ — „	
	β) w efektach	16.530 „ — „	199.008 K. 06 g.
2) Należytości czynne:	*a*) z czynszów dzierżawnych z dóbr	13.746 K. — g.	
	b) z czynszów z gruntów i domów	50 „ — „	
	c) z czynszów z młynów	24.068 „ 85 „	
	d) z czynszów z gospodarstwa lasowego	966 „ — „	
	e) z doplat dzierżawców do nowych budowli	560 „ — „	
	f) z odsetek zwłoki od czynszów dzierżawnych	4.125 „ 93 „	
	g) z rozmaitych dochodów	1.436 „ 34 „	
	h) zwrot zaliczek	22.428 „ 94 „	
	i) „ kaucyi złożonej w c. k. Dyrekcyi fund. prop.	1.200 „ — „	68.582 „ 06 „
	Suma stanu czynnego		267.590 K. 12 g.

Stan bierny. Należytości bierne:				
a) z tytułu nowych budowli			2.294 K. — g.	
b) „ dawnych długów			112 „ 76 „	
c) zwrot prestacyi drogowych i premii asekuracyjnej dzierżawcom			252 „ 89 „	
d) zwrot depozytów:				
a) w gotówce	20.000 K. — g.			
β) w efektach	16.530 „ — „		36.530 „ — „	
Suma stanu biernego				39.189 „ 65 „
Z porównania okazuje się **czysty stan czynny**				228.400 K. 47 g.

LW. 74.720/905.

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie. K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	g.
		Dochody.						
	1	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę własnego domu (spłacalnej w 50 ratach rocznych począwszy od 1. stycznia 1897)	21.156	—	492	—	20.664	—
	2	Efekta zakupione	495	20	495	20	—	—
		Suma dochodów . .	21.651	20	987	20	20.664	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach .	—	—	3.802	90	—	—
		Razem . .	—	—	4.790	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	492	—	492	—	—	—
		Suma wydatków . .	492	—	492	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	4.298	10	—	—
		Razem . .	—	—	4.790	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	3.700 „ — „	
2. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	500 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	98 „ 10 „	4.298 K. 10 g.
II. Należytość czynna: pożyczka Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie na budowę własnego domu		20.664 „ — „
Suma stanu czynnego		24.962 K. 10 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		24.962 K. 10 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		24.958 „ 90 „
okazuje się **przyrost** majątku o		3 K. 20 g.
a mianowicie: przybyło w efektach . .	495 K. 20 g.	
ubyło w należytości czynnej .	492 „ — „	
Przyrost j. w. . .	3 K. 20 g.	

Uwaga. Ukonstytuowanie fundacyi zostało odroczone z powodu, że majątek zakładowy wypożyczono w roku 1896 Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie na budowę własnego domu.

Pożyczka wymieniona ma być spłaconą w 50-ciu rocznych ratach począwszy od 1. stycznia roku 1897 (LW. 83.337/96) — po czem dopiero nastąpi ukonstytuowanie fundacyi.

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 148 K. — g.						
		b) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 20 „ — „						
		Razem . 168 K. — g.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 95 „						
		Czysty dochód . .	166	05	166	05	—	—
	2	Efekta zakupione	149	—	149	—	—	—
		Suma dochodów . .	315	05	315	05	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 149 K. — g.						
		b) w efektach . . 438 „ 30 „	—	—	587	30	—	—
		Razem . .	—	—	902	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	149	—	149	—	—	—
		Suma wydatków . .	149	—	149	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 166 K. 05 g.						
		b) w efektach . . 587 „ 30 „	—	—	753	35	—	—
		Razem . .	—	—	902	35	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . 166 K. 05 g. ulokowano z początkiem roku 1905 na książeczce wkładkowej Banku krajowego w myśl postanowienia Wydziału krajowego (LW. 7.970/98) jako kwotę pochodzącą z odsetek od efektów zakupywach za raty wpływające na rzecz majątku zakładowego tej fundacyi tytułem zwrotu wypożyczonego kapitału.

LW. 43.005/095.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych“ we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	12	73	12	72	—	—
	2	Efekta zakupione . . 113 K. 33 g. od tego spiepiężone . 100 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	13	33	13	33	—	—
		Suma dochodów . .	26	06	26	06	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	21.446	—	—	—
		Razem . .	—	—	21.472	06	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 113 K. 73 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 100 „ — „						
		Czysty wydatek .	12	73	12	73	—	—
		Suma wydatków . .	12	73	12	73	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	21.459	33	—	—
		Razem . .	—	—	21.472	06	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas kasowy** w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	21.400 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	59 „ 33 „	21.459 K. 33 g.
Suma stanu czynnego . .		21.459 K. 33 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		21.459 K. 33 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		21.446 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o		13 K. 33 g.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku kraj.	856	—	856	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 586 K. — g. od tego spieniężone . 812 „ 73 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	43	27	43	27	—	—
		Suma dochodów . .	899	27	899	27	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	812	73	—	—
		Razem . .	—	—	1.712	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie	800	—	800	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	12	73	12	73	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 856 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 812 „ 73 „						
		Czysty wydatek . .	43	27	43	27	—	—
		Suma wydatków .	856	—	856	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	856	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.712	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) w kwocie . . . . . 856 K. stanowi czysty dochód fundacyi z odsetek od efektów majątku zakładowego za rok 1904 i posłuży na zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie w roku 1905.

LW. 43.006/905.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	2.504	56	—	—
		Razem . .	—	—	2.504	56	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	2.504	56	—	—
		Razem . .	—	—	2.504	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	2.400 K. — g.	
2. 3 6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	104 „ 56 „	2.504 K. 56 g.
Suma stanu czynnego . .		2.504 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.504 K. 56 g.
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1903 w kwocie . .		2.504 „ 56 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku hip.	96	—	96	—	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 192 K. — g. od tego wydana na zakupno efektów . 96 „ — „						
		Czysty dochód . .	96	—	96	—	—	—
		Suma dochodów . .	—	—	192	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	192	—	—	—
		Razem . .	—	—	384	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych .	192	—	192	—	—	—
	2	Efekta spieniężone . . 192 K. — g. od tego zakupione . 96 „ — „						
		Czysty wydatek . .	96	—	96	—	—	—
		Suma wydatków . .	288	—	288	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	96	—	—	—
		Razem . .	—	—	384	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w efektach . . 96 K. — g. stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego, na którą ulokowano tymczasowo pobrane odsetki od efektów majątku zarodowego za rok 1904.

Kwota ta służyć będzie na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów naukowych przemysłowych w kraju.

LW. 48.228/905.

LVII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—
		Wydatki.						
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	20.000 K. — g.	20.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		20.000 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		20.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		20.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— „ — „

Uwaga. Fundacya posiada realność położoną w gminie Kędzierzawce, objętą wykazem hipotecznym l. 240 gminy katastralnej Kędzierzawce, (LW. 58.602/95), która nie jest oszacowaną, zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1904.

LVII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 800 K. — g. od tego podatek rentowy . . . . 4 „ — „						
		Czysty dochód . .	796	—	796	—	—	—
		Suma dochodów . .	796	—	796	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	405	90	—	—
		Razem . .	—	—	1.201	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach . .	788	—	788	—	—	—
	2	Rozmaite (koszta kancelaryjne syndyka Wydz. kraj).	7	17	7	17	—	—
		Suma wydatków . . .	795	17	795	17	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	406	73	—	—
		Razem . .	—	—	1.201	90	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 406 K. 73 g. służy na pokrycie rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach, płatnych 1. stycznia i 1. kwietnia roku 1905 z góry (LW. 77.292/98), albowiem odsetki od efektów majątku zakładowego, mające pokrywać wydatki z tytułu wyżej wymienionego, wpłyną w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1905 roku.

LW. 45.770/905.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	20.000 K. — g.	20.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		20.000 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		20.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		20.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

Uwaga. Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Żuratyn, objętą wyk. hip. l. 199 gminy katastralnej Żuratyn (LW. 58.602/95), która nie jest oszacowaną, zatem wartość jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1904.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemsk. 800 K. — g. od tego podatek rentowy . . . . 4 „ — „						
		Czysty dochód . .	796	—	796	—	—	—
		Suma dochodów . .	796	—	796	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	405	90	—	—
		Razem . .	—	—	1.201	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Żuratynie . . .	788	—	788	—	—	—
		Suma wydatków . .	788	—	788	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	413	90	—	—
		Razem . .	—	—	1.201	90	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 413 K. 90 g. służy na pokrycie rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Żuratynie płatnych 1. stycznia i 1. kwietnia 1905 roku z góry (LW. 77.292/98), albowiem odsetki od efektów majątku zakładowego, mające pokrywać wydatki z tytułu wyżej wymienionego wpływają w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1905 roku.

LW. 45.769/905.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka za pobrane odsetki . 1 K. 32 g. od tego gotówka wydana na zakupno efektów . . 1 „ 32 „ Czysty dochód . .	—	—	—	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . . 1 K. 32 g.	1	32	1	32	—	—
		Suma dochodów .	1	32	1	32	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	122.736	40	—	—
		Razem . .	—	—	122.737	72	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	122.737	72	—	—
		Razem . .	—	—	122.737	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas kasowy w efektach:**		
1. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	120.600 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	2.100 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	37 „ 72 „	122.737 K. 72 g.
Suma stanu czynnego . .		122.737 K. 72 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		122.737 K. 72 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		122.736 „ 40 „
okazuje się **przyrost majątku** o kwotę		1 K. 32 g.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4% od 120.600 K. listów zastawnych galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemsk. 4.824 K. — g. od tego podatek rentowy 24 „ 12 „ 4.799 K. 88 g. *b*) 4% od 2.100 K. listów zastawnych galicyjsk. Banku krajowego . 84 „ — „	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma dochodów .	4.883	88	4.883	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana Zakładowi św. Józefa dla nieuleczalnych na cele fundacyjne jako odsetki za rok 1904 . .	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma wydatków .	4.883	88	4.883	88	—	—

LX. Fundacya imienia Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	64	75	64	75	—	—
	2	Efekta zakupione	64	75	64	75	—	—
		Suma dochodów .	129	50	129	50	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	6.745	22	—	—
		Razem . .	—	-	6.874	72	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	64	75	64	75	—	—
		Sumą wydatków .	64	75	64	75	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	6.809	97	—	—
		Razem . .	—	—	6.874	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	6.700 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	109 „ 97 „	6.809 K. 97 g.
Suma stanu czynnego . .		6.809 K. 97 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		6.809 K. 97 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		6.745 „ 22 „
okazuje się **przyrost majątku** o		64 K. 75 g.

LX. Fundacya imienia Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	268	—	268	—	—	—
		Suma dochodów .	268	—	268	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	64	75	—	—
		Razem . .	—	—	332	75	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywotnie wsparcie dla jednej byłej wychowanki galic. Zakładu dla ciemnych we Lwowie, rocznie . .	200	—	200	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	64	75	64	75	—	—
		Suma wydatków .	264	75	264	75	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	68	—	—	—
		Razem . .	—	—	332	75	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 68 K. — g. przeniesiono z początkiem roku 1905 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowane (LW. 36.102/05).

LW. 36.105/905.

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . .	463 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku hipotecznego . . .	600 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	376 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	440 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. fund. propinacyjnego	296 „ „ „						
		Razem .	2.175 K 50 g.						
		od tego odsetki bierne	39 „ 45 „						
		Czysty dochód . .		2.136	05	2.136	05	—	—
	2	Efekta zakupione . .	5.057 K. 46 g.						
		od tego spieniężone .	5.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .		57	46	57	46	—	—
		Suma dochodów . .		2.193	51	2.193	51	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .							
		a) w gotówce . .	28 K. 46 g.						
		b) w efektach .	51.655 „ 92 „	—	—	51.684	38	—	—
		Razem . .		—	—	53.877	89	—	—

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g.
		Wydatki.						
	1	Przełożona Zakładu św. Heleny we Lwowie tytułem przypadających temuż Zakładowi odsetek od kapitału zakładowego fundacyi za rok 1904 w gotówce	2.122	28	2.122	28	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 5.028 K. 46 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 5.000 „ — „ Czysty wydatek . .	28	46	28	46	—	—
	3	Rozmaite (koszta kancelaryjne) . .	—	50	—	50	—	—
		Suma wydatków . .	2.151	24	2.151	24	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . 13 K. 27 g. *b*) w efektach . . 51.713 „ 38 „	—	—	51.726	65	—	—
		Razem . .	—	—	53.877	89	—	—

Stan majątku z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		13 K. 27 g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne gal. Banku hipotecz.	7.800 K. — „	
2. 4% „ „ „ „ „	15.000 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ krajowego	11.400 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku „	11.000 „ — „	
5. 4% „ gal. funduszu propinacyjnego	6.400 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	113 „ 38 „	51.713 K. 38 g.
Suma stanu czynnego . .		51.726 K. 65 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		51.726 K. 65 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		51.684 „ 38 „
okazuje się **przyrost** majątku o		42 K. 27 g.
a mianowicie przybyło w efektach . .	57 K. 46 g.	
ubyło w gotówce . .	15 „ 19 „	
Przyrost jak w. . .	42 K. 27 g.	

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Uwaga. Ukonstytuowanie niniejszej fundacyi jest w toku, a zanim zostanie dokonane, asygnuje Wydział krajowy czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego w ratach półrocznych na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w Zakładzie św. Heleny we Lwowie na ręce Przełożonej tego Zakładu.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . 13 K. 27 g. jako nadzwyczajny dochód uzyskany w roku 1904 przy konwersyi efektów sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zakładowego fundacyi celem powiększenia tego majątku. (LW. 38.619/05).

LW. 40.329/905.

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	16	86	16	86	—	—
	2	Efekta zakupione	16	86	16	86	—	—
		Suma dochodów . .	33	72	33	72	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	2.667	33	—	—
		Razem . .	—	—	2.701	05	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	16	86	16	86	—	—
		Suma wydatków . .	16	86	16	86	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	2.684	19	—	—
		Razem . .	—	—	2.701	05	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ krajowego .	2.400 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	84 „ 19 „	2.684 K. 19 g.
Suma stanu czynnego . .		2.684 K. 19 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.684 K. 19 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		2.667 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o		16 K. 86 g.

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. Banku hipotecznego . 8 K. — g.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 96 „ — „						
		Razem . .	104	=	104	—	—	—
		Suma dochodów . .	104	—	104	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	120	86	—	—
		Razem . .	—	—	224	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Horowitz Samuel, rabin w Dębicy — zaliczka do wyrachowania na cele fundacyi w gotówce	102	—	102	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	16	86	16	86	—	—
	3	Rozmaite (należytość ekwiwalentowa) .	1	43	1	43	—	—
		Suma wydatków . .	120	29	120	29	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	104	57	—	—
		Razem . .	—	—	224	86	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce . . 104 K. 57 g. służyć będzie w roku 1905 na zrealizowanie celów wskazanych aktem fundacyjnym.

LW. 37.134/905.

LXIII. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Czarnego Dunajca“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów . .	96	—	96	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	1.300	11	—	—
		Razem . .	—	—	1.396	11	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków . .	48	—	48	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1.348	11	—	—
		Razem . .	—	—	1.396	11	—	—

Stan majątku z końcem roku 904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	148 „ 11 „	1.348 K. 11 g.
Suma stanu czynnego . .		1.348 K. 11 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.348 K. 11 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		1.300 „ 11 „
okazuje się **przyrost** majątku o		48 K. — g.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie podług życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie kapitał pierwotny dojdzie do wysokości sumy 512.000 koron. Zanim to jednak nastąpi fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, w celu powiększenia tego majątku.

LW. 45.771/905.

LXIV. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Dębicy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów . .	96	—	96	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	1.300	56	—	—
		Razem . .	—	—	1.396	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków . .	48	—	48	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	1.348	56	—	—
		Razem . .	—	—	1.396	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.200 K. — g.	
2. 3 6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	148 „ 56 „	1.348 K. 56 g.
Suma stanu czynnego . .		1.348 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.348 K. 56 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		1.300 „ 56 „
okazuje się **przyrost** majątku o		48 K. — g.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie wedle życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie kapitał dojdzie do wysokości sumy 512 000 koron. Zanim to nastąpi fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego celem powiększenie tego majątku.

LW. 45.772/905.

LXV. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	320	—	320	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 400 K. — g. od tego spieniężone . 66 „ 60 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	333	40	333	40	—	—
		Suma dochodów . .	653	40	653	40	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904: *a*) gotówką . . . 331 K. — g. *b*) efektami . . 164.972 „ 98 „	—	—	165.303	98	—	—
		Razem . .	—	—	165.957	38	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 397 K. 60 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 66 „ 60 „						
		Czysty wydatek . .	331	—	331	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) gotówką . . . 320 K. — g. *b*) efektami . . 165.306 „ 38 „	—	—	165.626	38	—	—
		Razem . .	—	—	165.957	38	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		320 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	165.300 K. — g.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	6 „ 38 „	165.306 „ 38 „
Suma stanu czynnego . .		165.626 K. 38 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		165.626 K. 38 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		165.303 „ 98 „
Okazuje się **przyrost** majątku o kwotę		322 K. 40 g.

Z powodu wcielania do majątku zarodowego 5% zwrotów z zapomóg udzielonych w roku 1904 artystów sceny polskiej we Lwowie (§. VIII. aktu fundacyjnego) i zysku na kursie przy zakupnie 4% listów zastawnych Banku krajowego.

Za gotówkę wykazaną w zapasie z końcem rokn 1904 zakupiono w roku 1905 efekta na rzecz majątku zarodowego fundacyi.

LXV. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	6.605	38	6.605	38	—	—
	2	5% od zapomóg udzielonych artystom teatru polskiego we Lwowie (§. VIII. aktu fundacyjnego)	320	—	320	—	—	—
		Suma dochodów . .	6.925	38	6.925	38	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	6.925	38	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi udzielone artystom teatru polskiego we Lwowie	6.400	—	6.400	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	320	—	320	—	—	—
	3	Gotówka wydana na pokrycie niedoboru fundacyi w roku 1903 . . .	204	73	204	73	—	—
	4	Różne drobne wydatki (porta) . .	—	25	—	25	—	—
		Suma wydatków . .	6.924	98	6.924	98	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	—	40	—	—
		Razem . .	—	—	6.925	38	—	—

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	975	—	975	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.000 K. — g. od tego spieniężone . 19 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	981	—	981	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.956	—	1.956	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	427	20	—	—
		Razem . .	—	—	2 383	20	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 994 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 19 „ — „						
		Czysty wydatek . .	975	—	975	—	—	—
		Suma wydatków . .	975	—	975	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	1.408	20	—	—
		Razem . .	—	—	2.383	20	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego imiennej wartości	1.400 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego imiennej wartości	8 „ 20 „	1.408 K. 20 g.
Suma stanu czynnego . . .		1.408 K. 20 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.408 K. 20 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		427 „ 20 „
okazuje się **przyrost** majątku o		981 K. — g.

Uwaga. Oprócz efektów wykazanych powyżej w stanie czynnym posiada fundacya dobra ziemskie Ruda z Kochawiną Hanowce, i Juseptycze w powiecie żydaczowskim położone, których wartości nie podano, gdyż dobra te nie są dotychczas oszacowane.

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	19	88	19	88	—	—
	2	Dochody z dóbr:						
		a) z czynszów dzierżawnych . . . 9.154 K. 84 g.						
		b) ze sprzedaży drzewa 11.328 „ — „						
		c) nadwyżka dochodów złożona przez kuratora w gotówce . 6.268 „ 79 „	26.751	63	26.751	63	—	—
	3	Gotówka uzyskana jako odszkodowanie za spaloną stodołę	975	—	975	—	—	—
		Suma dochodów .	27.746	51	27.746	51	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 749 K. 54 g.						
		b) w efektach . . 7.000 „ — „	—	—	7.749	54	—	—
		Razem . .	—	—	35.496	05	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dożywotnie:						
		a) dla mężczyzn . . 300 K. — g.						
		b) dla kobiet: należytość zaległa 208 K. 32 g.						
		bieżąca 1.643 „ 26 „ 1.851 „ 58 „	2.151	58	2.151	58	—	—
	2	Stypendya: *a*) szlacheckie 1.200 K. — g.						
		b) włościańskie 600 „ — „	1.800	—	1.800	—	—	—
	3	Gotówka wydana Kuratorowi na częściowe pokrycie wsparć dożywotnich i kosztów administracyjnych	4.910	—	4 910	—	—	—
	4	Podatek ekwiwalentowy od majątku nieruchomego	1.494	60	1.494	60	—	—
	5	Reszta kosztów budowy domu mieszkalnego dla Kuratora	1.309	50	1.309	50	—	—
	6	Rozmaite nieprzewidziane . . .	413	53	413	53	—	—
	7	Gotówka wydana do majątku zarodowego (odszkodowanie za spaloną stodołę)	975	—	975	—	—	—
		Suma wydatków .	13.054	21	13.054	21	—	—
	8	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 15.441 K. 84 g.						
		b) w efektach . . 7.000 „ — „	—	—	22.441	84	—	—
		Razem . .	—	—	35.496	05	—	—

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Uwaga. Czyste dochody niniejszej fundacyi (t. j. pozostałe po pokryciu w pierwszym rzędzie zobowiązań ciężących z woli fundatorki, jak obowiązek utrzymania w dobrym stanie kaplicy i grobowców rodzinnych na cmentarzu w Rudzie, zamawiania 4 razy do roku mszy świętej i wypłacania renty dożywotnej Julianowi Pietruskiemu — następnie po opędzeniu wydatków administracyjnych i wydatków z posiadaniem majątku fundacyjnego połączonych) służą na cele aktem fundacyjnym wskazane.

Część wsparć dożywotnich i wydatków administracyjnych pokrywa Wydział krajowy z dochodów wpływających wprost do kasy krajowej — część zaś przekazuje do wypłaty Kuratorowi, który potrzebne na to pieniądze otrzymuje z kasy krajowej o ile nie wystarczają wpływy kasy miejscowego zarządu.

Gotówkę uzyskaną (jak poz. 3 doch.) jako odszkodowanie od krakowskiego Towarzystwa ubezpieczeń za spaloną stodołę w Rudzie, przeniesiono w myśl uchwały Wydziału krajowego (l.W. 104.406/004) do majątku zarodowego (jak poz 7 wyd.) i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

Z wykazanego powyżej z końcem roku 1904 zapasu:

1) w gotówce		15.441 K. 84 g.
2) w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) . .		7.000 „ — „
razem . . .		22.441 K. 84 g.

przeznaczono w myśl art. IV. lit *a*) i *b*) aktu fundacyjnego, za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa:

a) na założenie zaliczkowej kasy dla włościan w miejscowościach fundacyjnych Ruda z Kochawiną, Hanowce i Juseptycze sumę	10.000 K.	
b) na utworzenie osobnego funduszu rezerwowego	1.000 „	
razem sumę . . .		11.000 „ — „
i ulokowano ją w roku 1905 na dwie odrębne książeczki wkładkowe Banku krajowego, reszta zaś zapasu w sumie . . .		11.441 K. 84 g.

służyć będzie na potrzeby bieżące fundacyi w roku 1905.

LW. 58.363/905.

LXVII. Fundacya posagowa imienia Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	120 000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	120.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	120.000 K. — g.	120.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		120.000 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		120.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		120.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

LXVII. Fundacya posagowa imienia Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 4.800 K. od tego podatek rentowy . . . . 24 „						
		Czysty dochód . .	4.776	—	4.776	—	—	—
	2	Efekta zakupione	4.776	—	4.776	—	—	—
		Suma dochodów . .	9.552	—	9.552	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	14.059	22	—	—
		Razem . .	—	—	23.611	22	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	4.776	—	4.776	—	—	—
		Suma wydatków . .	4.776	—	4.776	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	18.835	22	—	—
		Razem . .	—	—	23.611	22	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas efektami stanowią książeczki wkładkowe Banku krajowego a mianowicie:

a) książeczka wkładkowa Nr. 16.754, na której ulokowany jest posag Maryi Heleny Zofii trojga imion Górskiej (utworzony z dochodów fundacyi za lata 1901 i 1902) w kwocie . . . . . 9.450 K. 54 g.

b) książeczka wkładkowa Nr. 19.494 (stanowiąca własność majątku obrotowego), na której ulokowano tymczasowo kwotę . 9.384 „ 68 „

Kwota ta stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego za lata 1903 i 1904 i posłuży na wypłatę posagu w myśl aktu fundacyjnego w roku 1905.

LW. 45.773/905.

LXVIII. Fundacya im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	178	—	178	—	—	—
	2	Efekta zakupione	178	—	178	—	—	—
		Suma dochodów .	356	—	356	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	9.103	91	—	—
		Razem . .	—	—	9.459	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	178	—	178	—	—	—
		Suma wydatków . .	178	—	178	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	9.281	91	—	—
		Razem . .	—	—	9.459	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Banku krajowego	9.100 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa „ „	181 „ 91 „	9.281 K. 91 g.
Suma stanu czynnego . .		9.281 K. 91 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.281 K. 91 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		9.103 „ 91 „
okazuje się **przyrost** majątku o		178 K. — g.

LXVIII. Fundacya im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastaw. Banku krajowego	364	—	364	—	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 1.078 K. od tego wydana na zakupno efektów . 182 „						
		Rzeczywisty dochód . .	896	—	896	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.260	—	1 260	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	1.078	—	—	—
		Razem . .	—	—	2.338	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	178	—	178	—	—	—
	2	Efekta spieniężone . . 1.078 K. od tego zakupione . 182 „						
		Rzeczywisty wydatek . .	896	—	896	—	—	—
	3	Rozmaite: *a*) należytość rządowa od aktu fundacyjnego . . . 900 K *b*) inne . . . . . 2 „	902	—	902	—	—	—
		Suma wydatków . .	1.976	—	1.976	—	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . . 180 K. *b*) w efektach . . . 182 „	—	—	362	—	—	—
		Razem . .	—	—	2.338	—	—	—

Uwaga. Po zapłaceniu należytości rządowej, fundacya została ukonstytuowaną, zatem pierwsze rozdawnictwo nagród honorowych nastąpi w roku 1905.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem roku 1904, tak w gotówce jak efektach, posłuży w roku 1905 na cele aktem fundacyjnym wskazane.

LW. 36.543/905.

LXIX. Fundacya imienia Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	412	66	412	66	—	—
	2	Efekta zakupione . . 447 K. 46 g. od tego spieniężone . 32 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	415	06	415	06	—	—
		Suma dochodów .	827	72	827	72	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	18.515	82	—	—
		Razem . .	—	—	19.343	54	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 445 K. 06 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 32 „ 40 „						
		Czysty wydatek . .	412	66	412	66	—	—
		Suma wydatków . .	412	66	412	66	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	18.930	88	—	—
		Razem . .	—	—	19.343	54	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye pożyczki m. Lwowa . .	17.000 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.900 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	30 „ 88 „	18.930 K. 88 g.
Suma stanu czynnego . .		18.930 K. 88 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.930 K. 88 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		18.515 „ 82 „
okazuje się **przyrost** majątku o		415 K. 06 g.

LXIX. Fundacya imienia Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 680 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 64 „ 08 „						
		Razem . 744 K. 08 g.						
		od tego podatek rentowy . . . . 13 „ 60 „						
		Czysty dochód . .	730	48	730	48	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	45	92	—	—
		Razem . .	—	—	776	40	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do rąk kuratora fundacyi Izydora Kowalewskiego na wsparcia . . . 365 K. 20 g.						
		od tego pobrana jako zwrot nierozdanych na wsparcia pieniędzy . 1 „ 54 „						
		Czysty wydatek .	363	66	363	66	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	412	66	412	66	—	—
		Suma wydatków .	776	32	776	32	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	—	08	—	—
		Razem . .	—	—	776	40	—	—

Uwaga. Dochody z odsetek od majątku zarodowego tej fundacyi obracane bywają w myśl aktu fundacyjnego w połowie na zwiększenie majątku zarodowego, dopóki tenże nie wzrośnie do wysokości 40 000 K. w drugiej zaś połowie na wsparcia pomiędzy podupadłych nie z własnej winy pocztmistrzów, poczteksedytorów i poczteksedyentów Galicyi z W. Ks. Krakowskiem, którąto połowę celem rozdziału przesyła Wydział krajowy w gotówce na ręce kuratora fundacyi.

Obecnie zajmuje się rozdawnictwem wsparć sam fundator Izydor Kowalewski, piastujący zarazem godność prezesa stowarzyszenia pocztmistrzów, poczteksedytorów i poczteksedyentów Galicyi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

LW. 45.774/905.

LXX. Fundacya imienia Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół i szczepków drzewek owocowych dla ukończonych uczniów szkół ludowych powiatu turczańskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	3.271	08	—	—
		Razem . .	—	—	3.271	08	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi Rady powiatowej w Turce wydano cały majątek fundacyi w efektach	3.271	08	3.271	08	—	—
		Suma wydatków .	3.271	08	3.271	08	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.271	08	—	—

Uwaga. Wedle postanowień Art. VII. aktu fundacyjnego, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo (dnia 14. maja 1 04 LW. 66.019/04) zarząd niniejszej fundacyi i wykonywanie wszelkich z nim połączonych czynności należy do Wydziału powiatowego w Turce, który w myśl art. XIV. tegoż aktu obowiązany jest przedkładać corocznie Wydziałowi kraj. udokumentowane rachunki z zarządu majątkiem fundacyi

Wobec tego przesłano w roku 1904 cały majątek niniejszej fundacyi Wydziałowi Rady powiatowej w Turce (LW. 59.051/904).

LXX. Fundacya imienia Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół i szczepków owocowych dla ukończonych uczniów szkół ludowych powiatu turczańskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku kraj.	71	—	71	—	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta .	12	—	12	—	—	—
		Suma dochodów .	83	—	83	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	492	—	—	—
		Razem . .	—	—	575	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Turce wydano:						
		a) gotówką . . . 71 K. — g.						
		b) efektami . . . 480 „ — „	551	—	551	—	—	—
	2	Efekta spieniężone	12	—	12	—	—	—
	3	Na ostemplowanie aktu fundacyjnego .	12	—	12	—	—	—
		Suma wydatków .	575	—	575	—	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	575	—	—	—

Uwaga. Wydana pod poz. 8 wydatków Wydziałowi powiatowemu w Turce:

a) gotówka	71 K.
b) efekta (książeczka Banku krajowego)	480 „
razem kwota . . .	551 K.

pochodzi z odsetek od efektów majątku zakładowego, pobrana przez kasę Wydziału krajowego po dzień wydania całego majątku fundacyi z powodu, jak podano w uwadze, obok przy majątku zarodowym.

L. W. 48.233/905.

LXXI. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	2.676	78	2.676	78	—	—
	2	Efekta zakupione . . 4.922 K. — g.						
		od tego spieniężone . 2.009 „ 72 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	2.912	28	2.912	28	—	—
		Suma dochodów . .	5.589	06	5.589	06	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	67.997	85	—	—
		Razem . .	—	—	73.586	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 4.886 K. 50 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 2.209 „ 72 „						
		Czysty wydatek . .	2.676	78	2 676	78	—	—
		Suma wydatków .	2.676	78	2.676	78	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	70.910	13	—	—
		Razem . .	—	—	73.586	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	36.400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	33.300 „ — „	
3. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	1.100 K. — g.	
4. Książeczka gal. Kasy oszczędności . .	73 „ 69 „	
5. „ Banku krajowego . . .	36 „ 44 „	70.910 K. 13 g.
Suma stanu czynnego . .		70.910 K. 13 g.
Stan bierny		„ — „
Czysty stan czynny		70.910 K. 13 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		67.997 „ 85 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.912 K. 28 g.

LXXI. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% odsetki od listów zastawnych Banku kraj. . . . . 1.294 K. 20 g.						
		b) 5% odsetki od prem. listów Banku hipot. . 50 „ — „						
		c) 4% odsetki od obligacyi pożyczki kraj. z roku 1893 . . 44 „ — „						
		d) 4% odsetki od listów zast. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 1.456 „ — „						
		e) 3·6% odsetki od książeczki Banku kraj. . 148 „ 80 „						
		Razem . 2.993 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 21 „ 95 „						
		Czysty dochód .	2.971	05	2.971	05	—	—
	2	Gotówka za spieniężoną książeczkę Banku krajowego	1.923	08	1.923	08	—	—
		Suma dochodów . .	4.894	13	4.894	13	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 604 K. 90 g.						
		b) w efektach . . 1.923 „ 08 „	—	—	2.527	98	—	—
		Razem . .	—	—	7.422	11	—	—
		Wydatki.						
	1	Utrzymanie sierót podrzutków . .	2.400	—	2.400	—	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	2.676	78	2.676	78	—	—
	3	Spieniężono książeczkę Banku kraj. .	1.923	08	1.923	08	—	—
	4	Rozmaite	6	—	6	—	—	—
		Suma wydatków . .	7.005	86	7.005	86	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	416	25	—	—
		Razem . .	—	—	7.422	11	—	—

LXXI. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Uwaga. W roku 1904 było na utrzymaniu kosztem fundacyi 8 sierót podrzutków z Zakładzie Stowarzyszenia opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem roku 1903 w gotówce w kwocie 416 K. 25 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1905 na rzecz majątku zarodowego.

LW. 38.572/905.

LXXII. Fundusz „Nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki pobrane (z tymcz. lokacyi) .	11	10	11	10	—	—
	2	Gotówka nadesłana przez c. k. Urząd podatkowy w Husiatynie . . .	8	15	8	15	—	—
	3	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 155 K. 29 g. od tego wydana na zakupno efektów . 11 „ 10 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	144	19	144	19	—	—
		Suma dochodów . .	163	44	163	44	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	155	57	—	—
		Razem . .	—	—	319	01	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone . . 155 K. 29 g. od tego zakupione . 11 „ 10 „						
		Czysty wydatek . .	144	19	144	19	—	—
	2	Gotówka zwrócona c. k. Urzędowi podatkowemu:						
		a) w Mikulińcach . . 110 K. 07 g.						
		b) w Bolechowie . . 45 „ 22 „	155	29	155	29	—	—
		Suma wydatków . .	299	48	299	48	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 8 K. 15 g.						
		b) w efektach . . 11 „ 38 „	—	—	19	53	—	—
		Razem . .	—	—	319	01	—	—

Stan czynny majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .	8 K. 15 g.	
b) w efektach:		
3·6% książeczka wkładkowa Bankn kraj. .	11 K. 38 g.	19 K. 53 g.
Suma stanu czynnego . .		19 K. 53 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		19 K. 53 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		155 „ 57 „
okazuje się **ubytek majątku** o		136 K. 04 g.

LXXII. Fundusz „Nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych“.

Uwaga. Funduszem tym pochodzącym z nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych w Galicyi zarządzał Wydział krajowy w latach 1902 do 1904 pod nazwą „Nadwyżki z obrotu zbiorowych kas sierocych“ a to w myśl ustawy z dnia 3. czerwca 1901 (Dz. p. p. Nr. 62), przeznaczonych na utrzymanie ubogich sierót jak również zaniedbanych i opuszczonych dzieci. W tym okresie administracyjnym wpłynęły tylko nieznaczne kwoty od kilku kas sierocych, które następnie należało tymże kasom zwrócić jako mylnie nadesłane.

Wysoki Sejm powziął w dniu 17. października 1904 w myśl powołanej powyżej ustawy uchwałę co do administracyi i wprowadzenia funduszu tego w życie pod nazwą „Krajowego funduszu sierocego“. Uchwała ta stała się prawomocną wskutek sankcyi cesarskiej z dnia 2. lutego 1905 (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 26), a Wydział krajowy wydał zgodnie z jej postanowieniem rozporządzenia wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1905 co do wprowadzenia tego funduszu w życie (LW. 34.601).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 8 K. 15 g. i w efektach (książeczka Banku krajowego) 11 K. 38 g. pochodzi z nadwyżki nadesłanej przez c. k. Urząd podatkowy w Husiatynie i z pobranych odsetek tymczasowej lokacyi.

Część tego zapasu w kwocie 8 K. 15 g. jako sam kapitał zostanie ewentualnie c. k. Urzędowi podatkowemu w Husiatynie zwrócony, względnie wraz z resztą zapasu 11 K. 38 g. wcielonym do nowego krajowego funduszu sierocego.

Zmniejszenie funduszu o kwotę j. w. 136 K. 04 g. nastąpiło z powodu ubytku przez zwrot c. k. Urzędom podatkowym w Mikulińcach i Bolechowie mylnie nadesłanych nadwyżek w kwocie . . . . . 155 K. 29 g.

natomiast przybyło z c. k. Urzędu podatkowego

w Husiatynie	8 K. 15 g.	
z narosłych odsetek	11 „ 10 „	19 „ 25 „
przeto ubytek j. w.		136 K. 04 g.

LW. 63.144/905.

LXXIII. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	8	10	8	10	—	—
	2	Efekta zakupione . . 209 K. 30 g. od tego spieniężone . 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	9	30	9	30	—	—
		Suma dochodów .	17	40	17	40	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	7.141	33	—	—
		Razem . .	—	—	7.158	73	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 208 K. 10 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „						
		Czysty wydatek .	8	10	8	10	—	—
		Suma wydatków . .	8	10	8	10	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904: *a*) w gotówce . . — K. — g. *b*) w efektach . . 7.150 „ 63 „	—	—	7.150	63	—	—
		Razem . .	—	—	7.158	73	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		— K. — g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	7.100 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	50 „ 63 „	7.150 „ 63 „
Suma stanu czynnego . .		7.150 K. 63 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.150 K. 63 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .		7.141 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o		9 K. 30 g.

LXXIII. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: od 4% listów zast. Banku kraj. .	284	—	284	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	292	10	—	—
		Razem . .	—	—	576	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla sierót po wojskowych 2 po 120 K.	240	—	240	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	8	10	8	10	—	—
	3	Rozmaite	14	86	14	86	—	—
		Suma wydatków .	262	96	262	96	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	313	14	—	—
		Razem . .	—	—	576	10	—	—

Uwaga. Z powyżej wykazanego zapasu kasowego z końcem r. 1904 w gotówce 313 K. 14 g przeniesiono z początkiem roku 1905 do majątku zarodowego kwotę . 29 „ 14 „
reszta zaś w kwocie . . . . . 284 K. — g.
stanowiąca czysty stały dochód z roku 1904 użytą zostanie w roku 1905 na cele aktem fundacyjnym wskazane.

LW. 36.545/905.

LXXIV. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	412	10	412	10	—	—
	2	Efekta zakupione	414	50	414	50	—	—
		Suma dochodów . .	826	60	826	60	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	7.141	36	—	—
		Razem . .	—	—	7.967	96	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	412	10	412	10	—	—
		Suma wydatków . .	412	10	412	10	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	7.555	86	—	—
		Razem . .	—	—	7.967	96	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	7.500 „ — „	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	55 „ 86 „	7.555 K. 85 g.
Suma stanu czynnego . .		7.555 K. 86 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.555 K. 86 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		7.141 „ 36 „
okazuje się **przyrost** majątku o		414 K. 50 g.

LXXIV. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		od 4% listów zastaw. Banku kraj. .	293	87	293	87	—	—
		Suma dochodów . .	293	87	293	87	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 w gotówce	—	—	492	10	—	—
		Razem . .	—	—	785	97	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi udzielone sierotom po włościanach:						
		a) należytość zaległa . . 60 K.						
		b) „ bieżąca . . 80 „						
		razem . 140 K.						
		odpisano . 60 „	80	—	80	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	412	10	412	10	—	—
	3	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	492	10	492	10	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	293	87	—	—
		Razem . .	—	—	785	97	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej z końcem r. 1903 zapas kasowy w gotówce w kwocie 293 K. 87 g. użyty zostanie w roku 1905 na cele aktem fundacyjnym wskazane.

LXXV. Fundacya dobroczynna imienia Jakóba hr. Potockiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Datki nadesłane przez gminę m. Brzeżan w gotówce	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.391 K. 08 g.						
		od tego spieniężone . 96 „ 40 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1.294	68	1.294	68	—	—
	3	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . . 344 K. — g.						
		od tego odsetki bierne 6 „ 24 „						
		Czysty dochód . .	337	76	337	76	—	—
		Suma dochodów . .	2.632	44	2.632	44	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 292 K. 83 g.						
		b) w efektach . . 7.635 „ 86 „	—	—	7.928	69	—	—
		Razem . .	—	—	10.561	13	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.386 K. 48 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 96 „ 40 „						
		Czysty wydatek . .	1.290	08	1.290	08	—	—
		Suma wydatków . .	1.290	08	1.290	08	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 340 K. 51 g.						
		b) w efektach . . 8.930 „ 54 „	—	—	9.271	05	—	—
		Razem . .	—	—	10.561	13	—	—

LXXV. Fundacya dobroczynna imienia Jakóba hr. Potockiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		340 K. 51 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego	8.900 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	30 „ 54 „	8.930 „ 54 „
Suma stanu czynnego		9.271 K. 05 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.271 K. 05 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		7.928 „ 69 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.342 K. 36 g.

Uwaga. Kapitał zakładowy niniejszej fundacyi stanowią datki, które gmina miasta Brzeżan winna nadsyłać do Kasy krajowej w myśl art. 6 kontraktu darowizny z dnia 9. marca 1897 L. rep. 5882, zatwierdzonego do LW. 68.296/901).

Fundacya ta wejdzie w życie, skoro z opłaty wymienionych aktów urośnie potrzebny kapitał do urządzenia w Brzeżanach zakładu dobroczynnego, mianowicie: ochronki dla ubogich dzieci chrześcijańskich, szpitala dla nieuleczalnych chrześcijan, czasowego przytułku dla rekonwalescentów chrześcijan lub tym podobnych zakładów.

Obecnie fruktyfikuje się wszelkie dochody pochodzące z opłacanych datków w celu utworzenia takiego kapitału.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce w kwocie 340 K. 51 g. sfruktyfikowany zostanie w roku 1905.

LW. 36.546/905.

LXXVI. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki „na cele oświaty polskiego ludu“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g.
		Dochody.						
	1	Kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej pod L. k. 229	30.000	—	—	—	30.000	—
	2	Zwrot pożyczki udzielonej Komitetowi administracyjnemu na cele wydawnictwa w efektach	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma dochodów . .	50.000	—	—	—	50.000	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	47.331	80	—	—
		Razem . .	—	—	47.331	80	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach	—	—	47.331	80	—	—
		Razem . .	—	—	47.331	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. I Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wart. . . .	47.200 K. — g.	
b) 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	131 „ 80 „	47.331 K. 80 g.
II. Należytości czynne:		
a) Kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej S. k. 229 . .	30.000 „ — „	
b) Zwrot kapitału zakładowego wydanego do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego	20.000 „ — „	50.000 „ — „
Suma stanu czynnego . .		97.331 K. 80 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		97.331 K. 80 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		97.331 „ 80 „
okazuje się stan majątku niezmieniony		— K. — g.

LXXVI. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki „na cele oświaty polskiego ludu“.

Uwaga. Wykazany powyżej w stanie majątkowym z końcem roku 1904 pod II. *a*) kapitał w sumie 30.000 K. (zahipotekowany na realności pod L. wyk. hip. 346 (L. konskr. 229) w Białej, będącej własnością Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie) wypożyczył Komitet administracyjny fundacyi przed złożeniem mają ku zakładowego w kasie Wydziału krajowego Towarzystwu szkoły ludowej w Krakowie na budowę polskiej szkoły ludowej w Białej.

Na mocy skryptu dłużnego z daty Kraków 25. września 1897 l. rep. 26.395 zobowiązało się wymienione powyżej Towarzystwo płacić w kasie Wydziału krajowego od tego kapitału odsetki w wysokości $^1/_2\%$ od chwili wypożyczenia w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca co roku.

Wykazany zaś w stanie majątkowym z końcem roku 1904 pod II. *b*) kapitał w efektach 20.000 K. wydano w roku 1902 do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“, a to w myśl art. VII. aktu fundacyjnego za zezwoleniem Wydziału krajowego (LW. 83.871/902).

LXXVI. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki „na cele oświaty polskiego ludu“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Odsetki:						
		a) od efektów:						
		1. od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 1.888 K — g.						
		2. od 3·6% książeczki wkładkowej Banku krajowego . . . 114 „ 79 „						
		b) ½% od kapitału 30.000 K. zahipotekowanego na realności polskiej szkoły ludowej w Białej . . 150 „ — „						
		Razem . 2.152 K. 79 g.						
		od tego podatek rentowy (od efektów ad *a*) 1.) . . . 9 „ 44 „						
		Czysty dochód . .	2.143	35	2.143	35	—	—
	2	Dochód ze sprzedaży wydawnictw . .	2.668	—	2.668	—	—	—
	3	Gotówka pobrana za spieniężone efekta .	10.759	52	10.759	52	—	
		Suma dochodów . .	15.570	87	15.570	87	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . . 2.543 K. 89 g.						
		b) w efektach . . 17.067 „ 92 „	—	—	19.611	81	—	—
		Razem . .	—	—	35.182	68	—	—

LXXVI. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki „na cele oświaty polskiego ludu“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana Komitetowi administracyjnemu:						
		a) na koszta wydawnictw zwyczajnych . . 1.895 K. 83 g.						
		b) na koszta wydawnictw nadzwyczajnych (Polska obrazy i opisy) . 8.820 „ 57 „	10.716	40	10.716	40	—	—
	2	Należytość prawna wymierzona od majątku fundacyi	10.048	—	1.048	—	9.000	—
	3	Efekta spieniężone	10.759	52	10.759	52	—	—
	4	Zwrot kapitału majątkowi zarodowemu w efektach	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma wydatków . .	51.523	92	22.523	92	29.000	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . . . 6.350 K. 36 g.						
		b) w efektach . . 6.308 „ 40 „	—		12.658	76	—	—
		Razem . .	—	—	35.182	68	—	—

Uwaga. Dochody tej fundacyi służą na wydawnictwa tanich książek dla polskiego ludu, które w miarę zasobów fundacyi mogą być rozdawane i bezpłatnie.

Wykazana powyżej pod poz. 4) wyd. należytość bierna w efektach 20.000 K. stanowi kapitał wypożyczony z majątku zarodowego (patrz majątek zarodowy „Uwaga“), do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“.

Pierwotny obowiązek Komitetu administracyjnego do zrefundowania tego kapitału począwszy od roku 1905 (LW. 83 871 902 i LW. 4.863/903) prolongowano wskutek szczupłych zasobów fundacyi do roku 1907 w ratach rocznych wynoszących co najmniej 2.000 K. (LW. 5628/905).

Wykazana pod poz. 2) wydatków należytość bierna jest resztą należytości prawnej w sumie 10.048 K. wymierzonej od kapitału fundacyjnego. Wskutek starań Wydziału krajowego uzyskano zezwolenie spłaty tej należytości w dziesięciu ratach rocznych począwszy od roku 1904 z opuszczeniem odsetek zwłoki (LW. 59.372/904).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1904 w gotówce 6 350 K. 36 g. służyć będzie w roku 1905:

1) na potrzeby bieżące fundacyi kwota (pochodząca z dochodów bieżących w sumie . . . . . 4.454 K. 04 g.
2) na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“ kwota (pochodząca z pożyczki, o której powyżej mowa) w sumie . . 1.896 „ 32 „
razem j. w. . . . 6.350 K. 36 g.

Wykazany zaś powyżej takiż zapas w efektach . . . 6.308 K. 40 g. stanowi książeczkę Banku krajowego Nr. 18.775 i przeznaczony jest do dyspozycyi Komitetu administracyjnego (pochodzący również z pożyczki, o której mowa powyżej) na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“.

LW. 38.015/905.

LXXVII. Fundacya imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Efekta pobrane z depozytu Kasy krajow.	10.000	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne Banku krajowego . .	10.000 K. — g.	10.000 K. — g
Suma stanu czynnego . .		10.000 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.000 K. — g.

LXXVII. Fundacya imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku kraj.	200	—	200	—	—	—
	2	Efekta: *a*) pobrane z depozytu Kasy krajowej . 767 K. 92 g.						
		b) zakupione . 200 „ — „	967	92	967	92	—	—
		Suma dochodów .	1.167	92	1.167	92	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.167	92	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	200	—	200	—	—	—
		Suma wydatków .	200	—	200	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	967	92	—	—
		Razem . .	—	—	1.167	92	—	—

Uwaga. Fundacya ta powstała z dobrowolnych składek funkcyonaryuszy kraju i zakładów krajowych, nie jest jeszcze ukonstytuowaną, a zamknięcie rach. tej fundacyi przedkłada się po raz pierwszy. Wykazany z końcem r. 1904 zapas w efektach 967 K. 92 g. stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego, na której lokuje się tymczasowo odsetki od efektów majątku zakładowego. Kwota ulokowana na tej książeczce posłuży w pierwszym rzędzie na pokrycie należytości rządowej od majątku fundacyi.

LW. 36.544/905.

LXXVIII. Fundacya dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Kapitał zakładowy pobrany z c. k. gł. Kasy krajowej w efektach . . .	3.267	52	3.267	52	—	
		Suma dochodów . .	3.267	52	3.267	52	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.267	52	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1904 w efektach .	—	—	3.267	52	—	—
		Razem . .	—	—	3 267	52	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	3.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	67 „ 52 „	3.267 K. 52 g.
Suma stanu czynnego . .		3.267 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.267 K. 52 g.

LXXVIII. Fundacya dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku kraj.	64	—	64	—	—	—
		Suma dochodów .	64	—	64	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	64	—	—	—
		Wydatki.						
		Zapas z końcem roku 1904 w gotówce .	—	—	64	—	—	—
		Razem . .	—	—	64	—	—	—

Uwaga. Fundacya ta jest już ukonstytuowaną, wymierzona należytość rządowa zapłaconą, a odnośny akt fundacyjny przesłano c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia (LW. 115.553/904 zatem w najbliższej przyszłości zostanie w życie wprowadzoną.

W myśl. art IV. i V. wymienionego aktu czyste stałe dochody z odsetek od od efektów majątku zakładowego służyć będą na wypłatę jednego lub dwóch jednorazowych wsparć dla ubogich zamieszkałych we Lwowie ojców rodzin klasy robotniczej.

LW. 48.232/905.

LXXIX. Fundacya dobroczynna śp. Samuela Głowińskiego „dla ubogich przy kościele w Winnikach“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
		Dochody.						
	1	Kapital zakładowy pobrany z c. k. głównej Kasy krajowej w efektach . .	129.642	28	129.642	28	—	—
	2	Odsetki pobrane	4.068	89	4.068	89	—	—
	3	Efekta zakupione . . 4.437 K. 57 g. od tego spieniężone . 342 „ 28 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	4.095	29	4.095	29	—	—
		Suma dochodów . .	137.806	46	137.806	46	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	137.806	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 4.411 K. 17 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 342 „ 28 „						
		Czysty wydatek .	4.068	89	4.068	89	—	—
		Suma wydatków . .	4.068	89	4.068	89	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1904 . . .	—	—	133.737	57	—	—
		Razem . .	—	—	137.806	46	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1904.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye renty papierowej . .	28.500 K. — g.	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	100.800 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego .	4 400 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	37 „ 57 „	133.737 K. 57 g.
Suma stanu czynnego . .		133.737 K. 57 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		133.737 K. 57 g.

Uwaga. Fundacya niniejsza, której zamknięcie rachunku przedłada się po raz pierwszy, nie weszła w życie, sprawa jej ukonstytuowania jest w toku.

LW. 40.330/905.

LXXX. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość K	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
I.		**Odsetki**						
	1	od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893	7.150	—	7.150	—	—	—
	2	„ 4½% listów zastawnych Banku kraj.	2.657	14	2.657	14	—	—
	3	„ 4% „ „ „ „	12.996	—	12.996	—	—	—
II.		**Efekty zakupione**						
	4	4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	44.100	—	44.100	—	—	—
	5	4% listy zastawne Banku kraj. . .	28.300	—	28.300	—	—	—
	6	Książeczki wkładkowe Banku kraj. . .	348	58	348	58	—	—
III.		**Gotówka pobrana ze spieniężenia i wylosowania**						
	7	4% obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893 (spien.)	700	22	700	22	—	—
	8	4% obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893 (wylos.)	4.600	—	4.600	—	—	—
	9	4½% listów zastaw. Banku kraj. (spien.)	3.075	84	3.075	84	—	—
	10	„ „ „ „ (wylos.)	18.700	—	18.700	—	—	—
	11	4% listów zastaw. Banku kraj. (spien.)	17.374	02	17.374	02	—	—
	12	„ „ „ „ (wylos.)	8.400	—	8.400	—	—	—
IV.		**Efekta pobrane z wymiany**						
	13	4% listy zastawne Banku kraj. . .	1.600	—	1.600	—	—	—
	14	4% renty państwowe	800	—	800	—	—	—
V.	15	**Rozmaite**	1	02	1	02	—	—
		Suma dochodów . .	150.802	82	150.802	82	—	—
VI.		**Zapas z początkiem roku 1904**						
		1. w gotówce . . 2.533 K. 70 g.						
	16	2. w efektach . .						
		a) 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893 181.300 K. — g.						
		b) 4½% list. zast. Banku kraj. . 68.800 „						
		c) 4% listy zast. Banku kraj. .328.700 „						
		d) 4% renty państ. 800 „						
		e) książeczki Banku kraj. . 88 „ 41 „ 579 688,, 41,,	—	—	582.222	11	—	—
		Razem .	—	—	733.024	93	—	—

LXXX. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
I.		**Kapitały zwrócone gminom**						
	1	*a*) w gotówce	3.554	31	3.554	31		
	2	*b*) w efektach						
		α) 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893 23.300 K. — g.						
		β) 4% renty państwowe . 800 „ — „						
		γ) książeczki Banku kraj. 348 „ 58 „	24.448	58	24.448	58		
II.		**Zwroty za kupony**						
	3	od 4% obligacyj gal. poż. kraj. z r. 1893	137	67	137	67		
	4	„ 4% listów zast. Banku kraj. . .	35	70	35	70		
III.		**Gotówka wydana na zakupno**						
	5	4% obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893	44.106	88	44.106	88		
	6	4% listów zast. Banku kraj. . . .	28.130	20	28.130	20		
	7	Książeczek Banku kraj	348	58	348	58		
IV.		**Efekty spieniężone i wylosowane**						
	8	4% obligacye gal. poż. kraj. z r. 1893 (spien.)	700	—	700	—		
	9	„ „ „ „ „ „ „ (wylos.)	4.600	—	4.600	—		
	10	4½% listy zast. Banku kraj. (spien.) .	3.000	—	3.000	—		
	11	„ „ „ „ „ (wylos.) .	18.700	—	18.700	—		
	12	4% listy zast. Banku kraj. (spien.) . .	17.400	—	17.400	—		
	13	„ „ „ „ „ (wylos.) . .	8.400	—	8.400	—		
V.		**Efekty wydane do zamiany**						
	14	4% listy zast Banku kraj. . . .	1.600	—	1.600	—		
	15	4% renty państwowe	800	—	800	—		
VI.	16	**Rozmaite**	—	—	—	—		
		Suma wydatków . .	155.961	92	155.961	92		
VII	17	**Zapas z końcem roku 1904**						
		1. w gotówce . . 1.874 K. 60 g.						
		2. w efektach . .						
		a) 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 . . 196.800 K.						
		b) 4½% list. zast. Banku kraj. . 46.900 „						
		c) 4% listy zast. Banku kraj. . 331.400 „						
		d) książeczki Banku krajow. 88 „ 41 g. 575.188 „ 41 „	—	—	577.063	01	—	—
		Razem . .	—	—	733.024	93	—	—

LXXX. Depozyta gminne serwitutowe.

Stan depozytów gminnych serwitutowych z końcem r. 1904.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy: *a*) w gotówce		1.874 K. 60 g.
b) w efektach:		
α) 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893 .	196.800 K. — g.	
β) 4½% listy zastawne Banku kraj. . . .	46.900 „ — „	
γ) 4% „ listy zastawne „ „	331.400 „ — „	
δ) książeczki Banku krajowego	88 „ 41 „	575.188 „ 41 „
Razem		577.063 K. 01 g.

LW. 31.389/05.

Alegat do zamknięcia rach. depozytów gminnych serwitutowych za rok 1904.

Stan depozytów gminnych serwitutowych z końcem roku 1904.

Liczba porz.	Nazwa gminy	Zapas z końcem r. 1904			
		w gotówce		w efektach	
		K.	g.	K.	g.
1	Białogłowy	269	79	4.100	—
2	Biedaczów	27	23	13.100	—
3	Brzoza królewska	18	03	65.900	—
4	Gilowice	42	09	19.100	—
5	Górno	28	53	3.800	—
6	Hryniówka	82	69	3.100	—
7	Hucisko	36	44	13.100	—
8	Jankowce	84	09	3.100	—
9	Jastrzębiec	4	24	20.488	41
10	Kalnica	15	89	4.100	—
11	Kocoń	2	56	9.900	—
12	Krzeszów	29	31	42.900	—
13	Kurów	71	44	11.500	—
14	Wola kurowska	28	65	1.800	—
15	Kuków	52	96	17 000	—
16	Lachowice	83	55	38.100	—
17	Las	62	86	18.700	—
18	Lubliniec nowy	24	68	19.900	—
19	Lubliniec stary	3	95	14.000	—
20	Łęki kobylańskie	5	34	4.300	—
21	Niwra	—	62	6.400	—
	Do przeniesienia	974	94	334.388	41

Liczba porz.	Nazwa gminy	Zapas z końcem r. 1904			
		w gotówce		w efektach	
		K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	974	94	334.388	41
22	Pewełka	65	18	8.800	—
23	Pewel	28	74	17.900	—
24	Postołów	52	91	4.600	—
25	Ruda	26	07	6.200	—
26	Rudawka	3	65	1.700	—
27	Rybne	27	92	3.800	—
28	Rychwałdek	33	29	4.600	—
29	Sapahów	42	45	28.100	—
30	Sichów	49	54	3.300	—
31	Ślemień	95	52	31.100	—
32	Turza	90	33	2.600	—
33	Tuchla	28	80	15.600	—
34	Wertełka	57	16	1.700	—
35	Wierczany	83	46	11.700	—
36	Wola postołowska	28	87	3.700	—
37	Wola rajnowa	24	86	800	—
38	Wola zarzycka	27	36	86.000	—
39	Wysoczany	78	77	1.900	—
40	Zaborze	22	86	3.400	—
41	Zamurze	31	92	3.300	—
	Razem . . .	1.874	60	575.188	41

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Dochody.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach kraj.	54.760	86	92.511	33
II.	„ „ dzierżawców kraj. opłat konsumcyj.	1.792	76	1.000	—
III.	„ „ przedsiębiorców kolejowych . .	8.571	20	104.700	—
IV.	„ „ służbowe	9.215	58	18.777	29
V.	„ „ innych przedsiębiorców . . .	50.330	47	279.540	42
VI.	Depozyta rozmaite	177.872	98	424.682	55
VII.	Kondykta na płace urzędników	38.497	57	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac . . .	20.164	23	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2.389	62	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych	12.241	96	—	—
XI.	Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego	20.936	59	20.945	47
XII.	Taksy od dekretów urzędników i sług . . .	338	13	—	—
XIII.	Depozyta funduszów stypendyjnych	27.188	35	57.569	88
XIV.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“ . . .	—	—	—	—
XV.	Fundusz pro praeterito budowy dróg kraj. . .	933	87	933	87
XVI.	Zasiłki chwilowe dla funduszu kraj.	235.000	—	—	—
		660.234	17	1,000.660	81
XVII.	2. Depozyta gminne . . .	561.325	79	778.808	44
	Razem w Kasie kraj. . .	1,221.559	96	1,779.469	25
	Do przeniesienia	1,221.559	96	1.779.469	25

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K	Efekta g.
	Z przeniesienia	1,221.559	96	1,779.469	25
I.	**B) W innych kasach:**	40.206	85	22.079	76
II.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	14.458	61	23.820	—
III.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	18.919	98	17.555	77
IV.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	21.802	04	3.063	31
V.	„ kraj. zakładów rolniczych w Dublanach .	19.508	77	13.995	—
VI.	„ „ szkoły średniej rolniczej w Czernichowie	589	09	—	—
VII.	„ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence .	318	20	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Jagielnicy .	677	22	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Kobiernicach	439	28	—	—
X.	„ „ „ „ „ w Bereźnicy .	727	69	—	—
XI.	„ „ „ „ „ w Suchodole .	1.643	92	—	—
XII.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	132	60	—	—
	„ „ „ mleczarskiej w Rzeszowie . .	1,340.984	21	1,859.983	09
	Suma dochodów . .				
	Do przeniesienia	1,340.984	21	1,859.983	09

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia	1,340.984	21	1,859.983	09
I.	**C) Zapas z początkiem roku 1904:**				
	Gotówka: Efekta:				
	W kasie krajowej:				
	1) depozyta ogólne 43.712 K. 82 g. 1,230.523 K. 22 g.				
	2) „ gminne 23.773 „ 89 „ 111.361 „ 81 „				
II.	**W c. k. kasie w Strzyżowie** — „ — „ 6.000 „ — „				
III.	**W innych kasach:**				
	1) szpitala lwowskiego . . . 15.719 „ 62 „ 26.501 „ 31 „				
	2) zakładu kulparkowskiego 5.634 „ 41 „ 31.253 „ 75 „				
	3) szpitala św. Łazarza w Krakowie . . 2.114 „ 48 „ 62.180 „ 23 „				
	4) kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . 798 „ 69 „ 6.654 „ 47 „				
	5) średniej szkoły rolniczej w Czernichowie 658 „ 56 „ 2.517 „ 09 „				
	6) niższej szkoły roln. w Horodence . . . — „ — „ — „ — „				
	7) niższej szkoły roln. w Jagielnicy . . — „ — „ — „ — „				
	do przeniesienia . 92.412 K. 47 g. 1,476.991 K. 88 g.	1,340.984	21	1,859.983	09

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	z przeniesienia . .			1,340.983	21	1,859.983	09
		Gotówka:	Efekta:				
	Z przeniesienia .	92.413 K. 47 g.	1,476.991 K. 88 g.				
	8) niższej szkoły roln. w Kobiernicach . .	15 „ 11 „	— „ — „				
	9) niższej szkoły roln. w Bereźnicy . .	30 „ 46 „	— „ — „				
	10) niższej szkoły roln. w Suchodole . .	26 „ 80 „	— „ — „				
	11) szkoły ogrodniczej w Tarnowie . . .	— „ — „	— „ — „				
	12) szkoły mleczarskiej w Rzeszowie .	— „ — „	— „ — „	92.484	84	1,476.991	88
			Ogółem . .	1,433.469	05	3,336.974	97

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Wydatki.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya przedsiebiorców przy drogach kraj.	60.589	89	76.678	34
II.	„ „ dzierżawców kraj. opłat konsume. .	1.792	76	1.215	—
III.	„ „ przedsiębiorców kolejowych . .	8.541	20	65.400	—
IV.	„ „ służbowe	9.215	58	26.426	08
V.	„ „ innych przedsiębiorców . . .	50.449	41	147.033	05
VI.	Depozyta rozmaite	171.839	16	422.832	85
VII.	Kondykta na płace urzędników	37.604	46	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac . . .	20.232	35	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2.379	10	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych . . .	10.967	19	—	—
XI.	Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego . . .	20.936	59	31.316	35
XII.	Taksy od dekretów urzędników i sług . .	338	13	—	—
XIII.	Depozyta funduszów stypendyjnych . . .	26.688	35	37.489	31
XIV.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“ . .	230	01	—	—
XV.	Fundusz pro praeterito budowy dróg kraj. . .	933	87	—	—
XVI.	Zasiłki chwilowe dla funduszu kraj. . . .	235.000	—	—	—
		657.738	05	808.390	98
XVII.	2. Depozyta gminne . .	577.647	24	866.317	07
	Razem w kasie krajowej . .	1,235.385	29	1,674.708	05
	do przeniesienia	1,235.385	29	1,674.703	05

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . .	1,235.385	29	1,674.708	05
	B) W innych kasach.				
I.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	43.503	07	20.768	05
II.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	14.069	58	25.359	32
III.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	19.181	92	22.545	62
IV.	„ kraj. zakładów rolniczych w Dublanach .	20.874	86	845	44
V.	„ „ szkoły średniej rolniczej w Czernichowie	19.726	48	13.219	66
VI.	„ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence	589	09	—	—
VII.	„ „ „ „ „ „ Jagielnicy	318	20	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Kobiernicach	677	22	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Bereźnicy .	439	28	—	—
X.	„ „ „ „ „ „ Suchodole	754	49	—	—
XI.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .	1.643	92	—	—
XII.	„ „ „ mleczarskiej w Rzeszowie .	70	90	—	—
	Suma wydatków . .	1,357.234	30	1,757.446	14
	Do przeniesienia . .	1,357.234	30	1,757.446	14

LXXXI. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia .	1.357.234	30	1,757.446	14
	C) Zapas z końcem roku 1904:				
		Gotówka		Efekta	
I.	**W kasie krajowej:**				
	1. depozyta ogólne	46.208 K 94 g.		1,422.793 K. 05 g.	
	2. „ gminne	7.452 „ 44 „		23.853 „ 18 „	
II.	**W c. k. kasie w Strzyżowie:**	— „ — „		6.000 „ — „	
III.	**W innych kasach:**				
	1. szpitala lwowskiego . .	12.423 „ 40 „		27.813 „ 02 „	
	2. zakładu kulparkowskiego . .	6.023 „ 44 „		29.714 „ 43 „	
	3. szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.852 „ 54 „		57.190 „ 38 „	
	4. kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . .	1.725 „ 87 „		8.872 „ 34 „	
	5. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie .	440 „ 85 „		3.292 „ 43 „	
	6. niższej szkoły rolniczej w Horodence . . .	— „ — „		— „ — „	
	7. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . .	— „ — „		— „ — „	
	8. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	15 „ 11 „		— „ — „	
	9. niższej szkoły rolniczej w Bereżnicy . . .	30 „ 46 „		— „ — „	
	10. niższej szkoły rolniczej w Suchodole . .	— „ — „		— „ — „	
	11. szkoły ogrodniczej w Tarnowie .	— „ — „		— „ — „	
	12. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	61 „ 70 „		— „ — „	
				76.234 75	1,579.528 83
	Ogółem . . .			1,433.469 05	3,336.974 97

LW. 34.763/1905.
Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. C.

FUNDUSZE PROPINACYJNE MIAST.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Opłata od szynkarzy	82.481	67	61.744	04	20.737	63
II.	2	Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelni i miodosytni .	—	—	—	—	—	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	3.141	22	422	—	2.719	22
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki	1.545	88	1.545	88	—	—
VI.	6	Zasiłek ze Skarbu Państwa . .	217.051	56	217.051	56	—	—
VII.	7	Odsetki od kapitałów lokowanych .	307.972	22	307.972	22	—	—
VIII.	8	Rozmaite dochody	29	—	—	—	29	—
		Suma dochodów rzeczywistych	612.221	55	588.735	70	23.485	85
		B) Przenośne.						
	9	**Zakupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Efekta zakupione . . .	1,528.664	81	1,528.664	81	—	—
		b) Gotówka za sprzedane efekta .	943.858	04	943.858	04	—	
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye**	626.997	96	26.996	42	600.001	54
	11	**Gotówka za wylosowane efekta** .	146.000	—	146.000	—	—	—
	12	**Zamiana efektów**	30.000	—	30.000	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	3,887.742	36	3,264.254	97	623.487	39
		Zapas z początkiem roku 1904:						
		a) w gotówce . 13.344 K 53 g						
		b) w efektach . 6,967.993 „ 12 „			6,981.337	65		
		Ogółem .			10,245.592	62		

37 miast uprawnionych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Koszta administracyjne . . .	5.644	—	5.644	—	—	—
II.	2	Potrzeby kancelaryjne . . .	11	—	11	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	5 655	—	5.655	—	—	—
		B) Przenośne.						
	3	**Kupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Gotówka wydana na zakupno efektów	1,527.791	11	1,527.791	11	—	—
		b) Efekta sprzedane . . .	944.172	14	944.172	14	—	—
	4	**Pożyczka udzielona miastu Żółkwi** .	46.000	—	46.000	—	—	
	5	**Efekta wylosowane** . . . . ,	146.000	—	146.000	—	—	—
	6	**Zamiana efektów**	30.000	—	30.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2,699.618	25	2,699.618	25	—	—
		Zapas z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce . 139.488 K 58 g						
		a) w efektach . 7,406.485 „ 79 „			7,545.974	37	—	
		Ogółem .			10,245.592	62	—	

Stan majątku z końcem roku 1904.

A) Stan czynny:

	a) w gotówce		139.488 K 58 g
	b) w efektach:		
1.	w 4% pożyczce krajowej z r. 1893 . .	140.400 K — g	
2.	w 4% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	495.600 „ — „	
3.	w 4% listach zastawnych Banku krajowego	3,628.000 „ — „	
4.	w 4½% „ „ „ „	418.400 „ — „	
5.	w 4% obligacyach kolejowych Banku kraj.	1,522.900 „ — „	
6.	w książeczkach wkładkowych . . .	1,201.185 „ 79 „	7,406.485 „ 79 „
7.	w należytościach czynnych		623.487 „ 39 „
	Suma stanu czynnego		8,169.461 K 76 g

B) Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		8,169.461 K 76 g

Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
		Opłaty od szynkarzy.						
I.	1	1. Miasto Bełz	796	27	627	33	168	94
		2. „ Bochnia	903	92	735	—	168	92
		3. „ Brody	2.472	62	2.162	48	310	14
		4. „ Dobromil	686		671	—	15	—
		5. „ Drohobycz	2.825	06	2.512	06	313	—
		6. „ Gródek	1.784	20	1.623	10	161	10
		7. „ Grybów	330	—	315	—	15	—
		8. „ Jarosław	4.681	66	2.336	66	2.345	—
		9. „ Jaryczów nowy	438	15	398	20	39	95
		10. „ Jasło	1 510	—	1.460	—	50	—
		11. „ Kołomyja	2.731	24	1.750		981	24
		12. „ Krosno	757	50	585	—	172	50
		13. „ Lubaczów	1.273	82	999	49	274	33
		14. „ Mrzygłód	80	—	80	—	—	—
		15. „ Myślenice	303	75	243	79	59	96
		16. „ Nowy Targ	1.874	24	1.496	44	377	80
		17. „ Pilzno	1.196	84	485	31	711	53
		18. „ Podgórze	1.887	84	1.731	18	156	66
		19. „ Przemyśl	14 253	39	8 068	86	6.184	53
		20. „ Rzeszów	2.168	28	2.134	15	34	13
		21. „ Sambor	3.091	13	3.077	80	13	33
		22. „ Sanok	1.805	94	1 520		285	94
		23. „ Sącz nowy	2.928	81	1.692	65	1.236	16
		24. „ Sącz stary	586	55	586	55		—
		25. „ Skawina	310		280	—	30	—
		26. „ Śniatyn	1.501	20	1.401	20	100	—
		27. „ Sokal	1.038	17	708	15	330	02
		28. „ Stanisławów	6.526	19	4.204	09	2.322	10
		29. „ Starasól	315		315	—	—	—
		30. „ Stary Sambor	1.405	17	487	63	917	54
		31 „ Stryj	3.780	—	2.432	66	1.347	34
		32. „ Tarnopol	4.792	22	4.205	32	586	90
		33. „ Tarnów	4.701	08	4.492	76	208	32
		34. „ Trembowla	1.837	67	1.673	01	164	66
		35. „ Wieliczka	940	—	938	85	1	15
		36. „ Złoczów	2.316	56	1.753	32	563	24
		37. „ Żółkiew	1 651	20	1.560	—	91	20
		Suma rubryki I.	82.481	67	61.744	04	20.737	63
II.	2	**Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelni i miodosytni**	—	—	—	—	—	—

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		1. Miasto Brody	610	—	—	—	610	—
		2. „ Gródek	210		—	—	210	—
		3. „ Jasło	2	—		—	2	—
		4. „ Kołomyja	50	—	50	—	—	—
		5. „ Pilzno	40	—	40		—	—
		6. „ Przemyśl	100	—	—	—	100	—
		7. „ Rzeszów	100	—	100	—	—	—
		8. „ Sambor	10	—	—	—	10	—
		9. „ Sącz nowy	30	—	30	—	—	—
		10. „ Śniatyn	130	—	20	—	110	
		11. „ Sokal	4	—	—	—	4	—
		12. „ Stanisławów	535	—	60	—	475	—
		13. „ Stryj	320	—	—	—	320	—
		14. „ Tarnopol	558	22	60	—	498	22
		15. „ Tarnów	190	—	20	—	170	—
		16. „ Trembowla	212	—	22	—	190	—
		17. „ Złoczów	40	—	20	—	20	—
		Suma rubryki III.	3.141	22	422	—	2.719	22
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych**	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Odsetki zwłoki.**						
		1. Miasto Bełz	14	12	14	12	—	—
		2. „ Bochnia	5	70	5	70	—	
		3. „ Brody	17	62	17	62	—	—
		4. „ Dobromil	17	02	17	02	—	—
		5. „ Drohobycz	27	37	27	37	—	—
		6. „ Gródek	34	37	34	37	—	—
		7. „ Grybów	—	86	—	86	—	—
		8. „ Jarosław	125	58	125	58	—	—
		9. „ Jaryczów nowy	8	43	8	43	—	—
		10. „ Jasło	8	52	8	52	—	—
		11. „ Kołomyja	51	91	51	91	—	—
		12. „ Krosno	8	43	8	43	—	—
		13. „ Lubaczów	10	77	10	77	—	—
		14. „ Mrzygłód	2	02	2	02	—	—
		15. „ Myślenice	3	64	3	64	—	—
		16. „ Nowy Targ	21	53	21	53	—	—
		17. „ Pilzno	27	03	27	03	—	—
		18. „ Podgórze	14	91	14	91	—	—
		19. „ Przemyśl	459	15	459	15	—	—
		20 „ Rzeszów	24	12	24	12	—	—
		21. „ Sambor	72	90	72	90	—	—
		22. „ Sanok	32	32	32	32	—	—
		23. „ Sącz nowy	34	25	34	25	—	—
		Do przeniesienia	1.022	57	1.022	57		—

37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
V.	5	Z przeniesienia . .	1.022	57	1.022	57	—	—
		24. Miasto Sącz stary	5	40	5	40	—	—
		25. „ Skawina	6	13	6	13	—	—
		26. „ Śniatyn	82	05	82	05	—	—
		27. „ Sokal	45	79	45	79	—	—
		28. „ Stanisławów . . .	97	49	97	49	—	—
		29. „ Stara Sól	6	42	6	42	—	—
		30. „ Stary Sambor . . .	26	82	26	82	—	—
		31. „ Stryj	35	82	35	82	—	—
		32. „ Tarnopol	96	06	96	06	—	—
		33. „ Tarnów	60	23	60	23	—	—
		34 „ Trembowla	18	22	18	22	—	—
		35. „ Wieliczka	14	13	14	13	—	—
		36. „ Złoczów	7	99	7	99	—	—
		37. „ Żółkiew	20	76	20	76	—	—
		Suma rubryki V. .	1.545	88	1.545	88	—	—
VI.	6	**Zasiłek ze Skarbu Państwa.**						
		Zasiłek ze Skarbu Państwa płatny w 12 miesięcz. ratach, wynosi rocznie . . . 217.741 K 56 g						
		a po potrąceniu należytości stemplowej do kwitów przez c. k. główną Kasę krajową w sumie . . . 690 „ — „						
		Rzeczywista subwencya wynosi rocznie . 217.051 „ 56 „						
		z której wedle repartycyi przypada na:						
		1. Miasto Bełz	2.232	72	2.232	72	—	—
		2. „ Bochnia	7.110	24	7.110	24	—	—
		3. „ Brody	4.427	28	4.427	28	—	—
		4. „ Dobromil	1.984	56	1.984	56	—	—
		5. „ Drohobycz	22.885	44	22 885	44	—	—
		6. „ Gródek	6.211	80	6 211	80	—	—
		7. „ Grybów	1.248	72	1.248	72	—	—
		8. „ Jarosław	8.597	28	8.597	28	—	—
		9. „ Jaryczów nowy . . .	709	44	709	44	—	—
		10. „ Jasło	2.323	92	2.323	92	—	—
		11. „ Kołomyja	10.874	64	10.874	64	—	—
		12. „ Krosno	1.950	—	1.950	—	—	—
		13. „ Lubaczów	1.213	20	1.213	20	—	—
		14. „ Mrzygłód	119	04	119	04	—	—
		15. „ Myślenice	2.023	56	2.032	56	—	—
		16. „ Nowy Targ	1.422	96	1.422	96	—	—
		Do przeniesienia . .	75.343	80	75.343	80	—	—

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
VI.	6	Z przeniesienia . .	75 343	80	75.343	80	—	
		17. Miasto Pilzno	1.150	32	1 150	32	—	—
		18. „ Podgórze	4.705	44	4.705	44	—	—
		19. „ Przemyśl	16 383	36	16.383	36	—	—
		20. „ Rzeszów	11.148	—	11.148	—	—	—
		21. „ Sambor	8.951	52	8.951	52	—	—
		22. „ Sanok	3.481	68	3.481	68	—	—
		23. „ Sącz nowy	4.884	24	4.884	24	—	—
		24. „ Sącz stary	2.417	28	2.417	28	—	—
		25. „ Skawina	1.061	52	1.061	52	—	—
		26. „ Śniatyn	4.772	40	4.772	40	—	—
		27. „ Sokal	5.792	64	5.792	64	—	—
		28. „ Stanisławów	4 530	48	4 530	48	—	—
		29. „ Stara Sól	1.384	08	1.384	08	—	—
		30. „ Stary Sambor	2.343	36	2.343	36	—	—
		31. „ Stryj	10.064	88	10.064	88	—	—
		32. „ Tarnopol	16.811	28	16.811	28	—	—
		33. „ Tarnów	25.273	44	25 273	44	—	—
		34. „ Trembowla	2.950	80	2.950	80	—	—
		35. „ Wieliczka	4 256	64	4.256	64	—	—
		36. „ Złoczów	8 835	84	8 835	84	—	—
		37. „ Żółkiew	508	56	508	56		
		Suma rubryki VI. .	217.051	56	217 051	56	—	—
VII.	7	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. Od 4% listów zastawnych Banku krajowego	142.521	22	142.521	22	—	—
		2. Od 4½% listów zastawnych Banku krajowego	22.385	20	22 385	20	—	—
		3. Od 4% listów zastawnych Tow. kred. ziemskiego	19.724	88	19.724	88	—	—
		4. Od 4% pożyczki krajowej z r. 1893	5.642	32	5.642	32	—	—
		5. Od 4% obligów kolejowych Banku krajowego	60.928	—	60.928	—	—	—
		6. Od książeczek wkładkowych Banku krajowego	33.242	84	33.242	84	—	—
		7. Od 4% pożyczek udzielonych miastom na inwestycye:						
		a) Bochni	4.640	—	4.640	—	—	—
		b) Pilznu	346	07	346	07	—	—
		c) Samborowi	2.544	36	2.544	36	—	—
		d) Tarnopolowi	14.890	78	14.890	78	—	—
		e) Żółkwi	1.106	55	1.106	55		
		Suma rubryki VII. .	307.972	22	307.972	22	—	—
VIII.	8	**Dochody rozmaite.**						
		Zwrot kosztów sądowych i zaliczek od c. k. Prokuratoryi skarbu . .	29		—	—	29	—
		Suma rubryki VIII. .	29	—	—	—	29	—

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		B) Przenośne.						
	9	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Efekta zakupione:						
		a) 4% listy zastawne Banku kraj.	146.200	—	146.200	—	—	—
		b) książeczki wkładkowe „ „	1,382.464	81	1,382.464	81	—	—
		Suma . .	1,528.664	81	1,528.664	81	—	—
		2. Gotówka za sprzedane efekta.						
		a) Spieniężono — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Żółkwi a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego . . 38.588 K 80 g						
		β) 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 497 „ 10 g	39.085	90	39.085	90	—	—
		b) Spieniężono książeczki wkładkowe Banku krajowego	904.772	14	904.772	14	—	—
		Suma . .	943.858	04	943.858	04	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye.**						
		a) Miastu Bochni	122.000	—	6.000	—	116.000	—
		b) „ Pilznu	10.602	76	1.951	04	8.651	72
		c) „ Samborowi I. . . .	31.759	14	4.005	98	27.753	16
		d) „ Samborowi II. . .	38.471	38	4.852	66	33.618	72
		e) „ Tarnopolowi . . .	378.164	68	7.886	74	370.277	94
		f) „ Żółkwi	46.000	—	2.300	—	43.700	—
		Suma . .	626.997	96	26.996	42	600.001	54
	11	**Gotówka za wylosowane efekta.**						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego	37.500	—	37.500	—	—	—
		b) 4½% listy zastawne Banku kraj.	107.500	—	107.500	—	—	—
		c) 4% obligacye kolejowe . .	300	—	300	—	—	—
		d) 4% pożyczka krajowa z r. 1893 .	700	—	700	—	—	—
		Suma . .	146.000	—	146.000	—	—	—
	12	**Zamiana efektów.**						
		Pobrano z wymiany 4% listy zastawne Banku krajowego	30.000	—	30.000	—	—	—

Wydatki. Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	**Koszta administracyjne.**						
		Płace urzędnika i dyetaryusza rachunkowego	5 644	—	5.644	—	—	—
II.	2	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		Oprawa ksiąg i dzienników kasowych	11	—	11	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	5.655	—	5.655	—	—	—
		B) Przenośne.						
	3	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		Gotówka na zakupno efektów:						
		a) 4% listów zastawnych Banku krajowego	145.326	30	145.326	30	—	—
		b) książeczek wkładkowych Banku krajowego	1,382.464	81	1,382.464	81	—	—
		Suma . .	1,527 791	11	1,527.791	11	—	—
		Efekta sprzedane.						
		a) Sprzedano — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Żółkwi, a mianowicie:						
		α) 4% listy zastawne Banku krajowego . . 38.900 K — g						
		β) 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 . 500 „ — „	39.400	—	39.400	—	—	—
		b) książeczki wkładkowe Banku kraj.	904.772	14	904.772	14	—	—
		Suma . .	944.172	14	944.172	14	—	—
	4	**Pożyczka udzielona miastu Żółkwi** .	46.000	—	46.000	—	—	—
	5	**Efekta wylosowane.**						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego	37.500	—	37.500	—	—	—
		b) 4½% listy zastawne Banku kraj. .	107.500	—	107.500	—	—	—
		c) 4% obligacya kolejowe „ „ .	300	—	300	—	—	—
		d) 4% pożyczka krajowa z r. 1893 .	700	—	700	—	—	—
		Suma . .	146.000	—	146.000	—	—	—
	6	**Zamiana efektów.**						
		Wydano do wymiany 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	30.000	—	30.000	—	—	—

Stan kapitałów

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych, po koniec roku 1904.

Liczba porząd.	Nazwa miasta	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Towarz. kredyt. ziemsk.	4% listy zastawne Banku krajowego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% obligi kolejowe Banku krajowego	Książeczki wkładkowe Banku krajowego		Suma ogólna efektów		Reszta kasowa w gotówce pozostała z końcem roku 1904	
		K	K	K	K	K	K	g	K	g	K	g
1	Bełz	900	5.800	35.000	14.400	15.000	12.043	32	83 143	32	1.434	88
2	Bochnia	—	—	5.000	—	57.400	44.026	84	106.426	84	4.569	43
3	Brody	13.400	24.200	110.500	16.300	38.800	31.128	18	234.328	18	2.845	22
4	Dobromil	500	6.400	46.800	2.600	14.000	11.298	04	81 598	04	1.275	40
5	Drohobycz	9.400	36.400	361.500	36.600	128.500	100.266	32	672.666	32	14.707	39
6	Gródek	2.500	18.400	123.300	8.600	41.400	32.670	61	226.870	61	3.992	04
7	Grybów	600	1.400	27.300	7.300	9.100	7.266	04	52.966	04	802	51
8	Jarosław	4.400	27.000	155.300	44.800	61.600	46.790	67	339.890	67	5.525	08
9	Jaryczów n.	500	5.000	20.400	3.200	7.000	5.417	–	41.517	–	455	94
10	Jasło	4.100	2.000	51.900	4.400	16.100	15.009	88	93.509	88	1.493	49
11	Kołomyja	4.500	39.800	233.700	10.200	71.900	55.880	87	415.980	87	6.988	63
12	Krosno	2.800	5.200	35.900	4.600	13.400	10.700	29	72.600	29	1.253	19
13	Lubaczów	400	7.000	43.000	1.800	12.600	10.156	92	74.956	92	779	69
14	Mrzygłód	100	200	2 800	300	1.200	913	10	5.513	10	76	73
15	Myślenice	1.100	4.400	38.000	1.200	12.200	9.578	25	66.478	25	1.306	25
16	Nowy Targ	3.100	5.000	32.900	7.200	13.200	11.293	88	72.693	88	914	49
17	Pilzno	500	4.400	11.100	—	12.800	10.562	65	39.362	65	739	28
18	Podgórze	1.900	13.000	104.900	5.500	33.700	28.148	—	187.148		3.023	98
19	Przemyśl	19.400	37.600	295.600	56.900	113.100	94.909	25	617.509	25	10.528	81
20	Rzeszów	4.900	17.600	187.200	23.000	67.300	52.683	35	352.683	35	7.164	35
21	Sambor	—	23.800	83.500	—	86.900	64.729	88	258.929	88	5 752	73
22	Sanok	1.700	7.200	72.600	2.000	24.300	19.130	44	126.930	44	2.237	53
23	Sącz nowy	2.500	22.800	123.000	5.800	39.200	30.664	06	223.964	06	3.138	89
24	Sącz stary	1.100	4.800	42.600	3.200	14 400	11.710	48	77.810	48	1.553	49
25	Skawina	500	400	25.000	1.400	7.200	5 648	46	40.148	46	681	21
26	Śniatyn	4.400	14.200	95.600	9.800	33.000	25.240	73	182.240	73	3.067	01
27	Sokal	14.200	10.000	85.500	5.600	32.500	25.683	17	173 483	17	3.722	67
28	Stanisławów	3.100	42.000	201.900	39.600	63.500	49.538	81	399.638	81	2.911	54
29	Stara sól	400	1.200	29.600	1.200	8.900	7.129	45	48.429	45	889	50
30	Stare miasto	700	4.400	43.300	2.000	13.900	11.552	73	75.852	73	1.505	98
31	Stryj	4.000	16.400	180.000	23.600	64.600	50.076	78	338 676	78	6.468	23
32	Tarnopol	—	—	10 500	—	125.100	102.775	40	238.375	40	10.803	82
33	Tarnów	23.700	53,400	442·900	33.800	154.900	120.864	94	829.564	94	16.242	04
34	Trembowla	1.100	12.600	64.500	5.100	22.900	18 625	09	124 825	09	1.896	36
35	Wieliczka	3.500	7.400	67.000	11.600	25.400	20.132	85	135.032	85	2.735	56
36	Złoczów	4.500	14.200	138.200	21.000	53.300	41 520	29	272.720	29	5.678	39
37	Żółkiew	—	—	200	3.800	12.600	5.418	77	22.018	77	326	85
	Razem	140.400	495.600	3,628.000	418.400	1,522.900	1,201.185	79	7,406.485	79	139.488	58

LW. 34.763/1905.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. D.

FUNDUSZ KOSZAR KRAJOWYCH.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

za rok

1904.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

Dochody. Fundusz koszar

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	88.920	—	88.920	—	—	—
II.	2	Wynagrodzenie za koszary i szpitale .	148.119	25	148.119	25	—	—
III.	3	Odsetki z lokacyi	2.623	96	2.623	96	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	239.663	21	239.663	21	—	—
		B) Przenośne.						
	4	Gotówka podniesiona z lokacyi w Banku krajowym: *a)* należytość zaległa . 8.342 K 05 g *b)* „ bieżąca . 92.360 „ 89 „	100.702	94	98.741	15	1.961	79
		Suma wszystkich dochodów .	340.366	15	338.404	36	1.961	79
		C) Zapas z początkiem roku 1904 .	—	—	39	42	—	—
		Razem .	—	—	338.443	78	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy w gotówce		— K — g
2. Należytości czynne: Na lokacyi w Banku krajowym .		1.961 „ 79 „
Czysty stan bierny		2,188.538 „ 21 „
Zgodnie ze sumą stanu biernego . . .		2,190.500 K — g

krajowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego	2,320.500	—	130.000	—	2,190.500	—
II.	2	4% odsetki od pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego . .	88.920	—	88.920	—	—	—
III.	3	Asekuracya	2.206	69	2.206	69	—	—
IV.	4	Konserwacya	14.310	—	14.310	—	—	—
V.	5—6	Budowa koszar	9.818	68	9.818	68	—	—
VI.	7	Rozmaite	827	52	827	52	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2,436.582	89	246.082	89	2,190.500	—
		B) Przenośne.						
	8	Gotówka wydana na lokacyę w Banku krajowym	92.360	89	92.360	89	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2,528.943	78	338.443	78	2,190.500	—
		C) Zapas z końcem roku 1904 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	338.443	78	—	—

z końcem roku 1904.

Stan bierny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Należytości bierne: Reszta pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego		2,190.500 K — g
Suma stanu biernego		2,190.500 K — g

Dochody. Fundusz koszar

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 2. listopada 1903 (Rubr. XIV. p. 491)	88.920	—	88.920	—	—	—
II.	2	Wynagrodzenie od c. k. Skarbu wojskowego za rok 1904 za koszary krajowe i szpitale dostarczone dla c. i k. wojska, a to:						
		a) Koszary na Wulce we Lwowie ze stajnią i ujeżdżalnią . . .	44.972	94	44.972	94	—	—
		b) Koszary w Mostach wielkich .	25.287	90	25.287	90	—	—
		c) Szpital w Mostach wielkich . .	2.194	92	2.194	92	—	—
		d) Koszary w Rawie ruskiej . . .	23.788	88	23.788	88	—	—
		e) „ w Trembowli . . .	24.037	55	24.037	55	—	—
		f) „ w Zaleszczykach . .	25.277	58	25.277	58	—	—
		g) Szpital „ „ . .	2 559	48	2.559	48	—	—
		Suma rubryki II. .	148.119	25	148.119	25	—	—
III.	3	3 6% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	2.623	96	2.623	96	—	—

krajowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej w galicyjskim funduszu propinacyjnym w sumie 3,000.000 K (rata 15. i 16.)	2,320.500	—	130.000	—	2,190.500	—
II.	2	4% odsetki zapłacone Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego od niespłaconej reszty pożyczki za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1904	88.920	—	88.920	—	—	—
III.	3	Asekuracya kompleksu koszar krajowych	2.206	69	2.206	69	—	—
IV.	4	Koszta konserwacyi budynków wypłacone c. k. Komendzie korpusu za rok 1904	14.310	—	14.310	—	—	—
V.	5	Koszta budowy koszar: Koszta budowy magazynu na wiktuały i koszta przerobienia dawnego magazynu na lokal operacyjny w koszarach w Mostach wielkich . .	1.682	95	1.682	95	—	—
	6	Koszta wykupna gruntów zajętych pod koszary krajowe i szpital w Mostach wielkich	8.135	73	8.135	73	—	—
		Suma rubryki V. .	9.818	68	9 818	68	—	—
VI.	7	Rozmaite wydatki, jak: koszta i remuneracya syndyka Wydziału krajowego, podatek gruntowy i t. p.	827	52	827	52	—	—

LW. 34.763/1905.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. E.

Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Dochody.						
		A) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	
II.	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
		a) należytość zaległa 2,828 923 K 04 g						
		b) „ bieżąca 240.000 „ — „	3,068.923	04	270.797	96	2,798 125	08
III.	3	3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	8.666	64	8.666	64	—	—
IV.	4	6% odsetki zwłoki za niezapłacone w terminie raty	—	—	—	—	—	—
V.	5	Rozmaite dochody	2.276	20	2.276	20	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3,079.865	88	281.740	80	2,798.125	08
		B) **Przenośne.**						
	6	Gotówka odebrana z lokacyi na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	382.846	76	382.846	76	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	3,462.712	64	664.587	56	2,798.125	08
		C) **Zapas z początkiem roku 1904** .	—	—	109.772	60	—	—
		Razem . .	—	—	774.360	16	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy w gotówce . . .	149.237 K 20 g	149.237 K 20 g
2. Należytości czynne: zwroty pożyczek udzielonych gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska:		
a) z lat poprzednich . . .	2,558.125 K 08 g	
b) z roku bieżącego . . .	240.000 „ — „	2,798.125 „ 08 „
Suma stanu czynnego .		2,947.362 K 28 g

na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
		A) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska	240.000	—	240.000	—	—	—
II.	2	Rozmaite wydatki	2.276	20	2.276	20	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	242.276	20	242.276	20	—	—
		B) **Przenośne.**						
	3	Gotówka ulokowana na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym .	382.846	76	382.846	76	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	625.122	96	625.122	96	—	—
		C) **Zapas z końcem roku 1904** . .	—	—	149.237	20	—	
		Razem . .	—	—	774.360	16	—	—

z końcem roku 1904.

Stan bierny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Należytości bierne		— K — g
2. Czysty stan czynny		2,947.362 „ 28 „
	Zgodnie ze sumą stanu czynnego	2,947.362 K 28 g

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Dochody rzeczywiste.						
I.	1	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	—	—	—	—
II.	2	**Zwroty pożyczek** udzielonych na budowę koszar:						
		1. od gminy Brzeżany . . .	14.148	—	2.836	—	11.312	—
		2. „ „ Czortków . . .	131.099	32	10.300	—	120.799	32
		3. „ „ Jarosław . . .	58.612	—	19.600	—	39.012	—
		4 „ „ Jaworów . . .	33.200	—	3.800	—	29.400	
		5. „ „ Kołomyja . . .	344.324	90	24.075		320.249	90
		6. „ „ Kraków . . .	33.280	—	16.672	—	16.608	—
		7. „ Feiwla Rohatyna na koszary we Lwowie, należytość *bieżąca* .	140.000	—	—	—	140.000	—
		8. od gminy Nowy Sącz . . .	200.000	—	10.000	—	190.000	
		9. „ „ Przemyśl: należytość zaległa . 201.000 K „ *bieżąca* . 100.000 „	301.000	—	15.000	—	286.000	—
		10. od gminy Rzeszów . . .	446.314	76	32.720	—	413.594	76
		11. „ „ Sanok	44.060	—	8.812	—	35.248	—
		12. „ „ Stanisławów . . .	132.664	—	10.668	—	121.996	—
		13. „ „ Stryj	126.471	06	13.530	96	112.940	10
		14. „ „ Tarnopol . . .	41.664	—	6.944	—	34.720	—
		15. „ „ Tarnów. . . .	162.460	—	33.340	—	129.120	—
		16. „ „ Trembowla . . .	181.125	—	11.500	—	169.625	—
		17. „ Feiwla Rohatyna ze Złoczowa	317.000	—	21.000	—	296.000	—
		18. „ gminy Żółkiew . . .	361.500	—	30.000	—	331.500	—
		Suma rubryki II. .	3,068.923	04	270.797	96	2,798.125	08
III.	3	**3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych**	8.666	64	8.666	64	—	—
IV.	4	**6% odsetki zwłoki** od niezapłaconych w terminie rat	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Rozmaite dochody** (przebieżne) . .	2.276	20	2.276	20	—	—

na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki rzeczywiste.						
I.	1	**Pożyczki bezprocentowe** udzielone na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
		1. Gminie miasta Przemyśl . .	100.000	—	100.000	—	—	—
		2. Feiwlowi i Lei Rohatynom na budowę koszar we Lwowie . .	140.000	—	140.000	—	—	—
		Suma rubryki I. .	240.000	—	240.000	—	—	—
II.	2	**Rozmaite wydatki** (przebieżne) .	2.276	20	2.276	20	—	—

LW. 34.641/1905.

LW. 34.763/1905.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. F.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników

z roku 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla c. k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

Dochody. Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z roku 1859 z przezna-

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
I.	1	Zwrot pożyczki udzielonej gminie m. Gródek na budowę koszar dla c. k. wojska	61.000	—	5.000	—	56.000	—
II.	2	Odsetki od kapitałów lokowanych w Banku krajowym na książeczkę Nr. 11.703	3.484	36	3.484	36	—	—
III.	3	Efekta zakupione	8.484	36	8.484	36	—	—
		Suma dochodów .	72.968	72	16 968	72	56.000	—
	4	Zapas z początkiem roku 1904 w efektach	—	—	63.356	36	—	—
		Razem .	—	—	80.325	08	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce . . . — K — g		
b) w efektach . . . 71.840 „ 72 „	71.840 K 72 g	
2. Należytości czynne u gminy m. Gródka .	56.000 „ — „	127.840 K 72 g
Suma stanu czynnego		127.840 K 72 g

UWAGA. Z tego funduszu przyrzeczono dla gminy m. Złoczowa bezprocentową pożyczkę w kwocie 40.000 K.

czeniem udzielania gminom pożyczek na budowę koszar dla c. k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
I.	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	8.484	36	8.484	36	—	—
		Suma wydatków .	8.484	36	8.484	36	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1904 w efektach	—	—	71.840	72	—	—
		Razem .	—	—	80.325	08	—	—

z końcem roku 1904.

	Szczegół.	Ogół.
Stan bierny		— K — g
Czysty stan czynny		127.840 „ 72 „
Zgodnie ze sumą stanu czynnego		127.840 K 72 g

LW. 35.005/1905.

LW. 34.763/1905.
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. G.

Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne

dla powiatów, gmin i dla Spółek wodnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Dochody. Fundusz pożyczkowy

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Zasiłek krajowy na powiększenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych III. rata	100.000	—	100.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek, udzielonych Spółkom wodnym	1,269.887	97	58.408	81	1,211.479	16
	3	Odsetki od pożyczek, udzielonych Spółkom wodnym	77.037	98	26.875	70	50.162	28
	4	Odsetki zwłoki od Spółek wodnych za niedotrzymanie terminu rat pożyczkowych	2 511	72	2.511	72	—	—
	5	Odsetki od kapitałów lokowanych w funduszu krajowym i Banku krajowym	2.575	13	2.575	13	—	
		Suma dochodów rzeczywistych	1,452.012	80	190.371	36	1,261 641	44
		B) Przenośne.						
	1	Datki ściągnięte przez c. k. Urzędy podatkowe na rzecz Spółek wodnych	18.934	15	18.934	15	—	—
	2	Zwrot od Spółek wodnych zaliczkowych wypłat	2.433	—	2.040	62	392	38
	3	Zwrot mylnych wypłat . . .	23	54	23	54	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,473.403	49	211.369	67	1,262.033	82
		Zapas kasowy z początkiem roku 1904:						
		a) w gotowce . 208 039 K 30 g						
		b) w efektach . 274.674 „ 68 „	—	—	482.713	98		—
		Razem .	—	—	694.083	65	—	—

na cele melioracyjne. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym	257.750	—	257.750	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	257.750	—	257.750	—	—	—
		B) Przenośne.						
	1	Zwrot Spółkom wodnym, ściągniętych datków na administracyę Spółek .	18.934	15	15.005	14	3.929	01
	2	Zaliczkowe wypłaty w zastępstwie Spółek wodnych	2.433	—	2.433	—	—	—
	3	Mylne wypłaty	23	54	—	—	23	54
		Suma wszystkich wydatków .	279.140	69	275.188	14	3.952	55
		Zapas kasowy z końcem roku 1904:						
		a) w gotówce. 144 220 K 83 g						
		b) w efektach 274.674 „ 68 „	—	—	418.895	51	—	—
		Razem .	—	—	694.083	65	—	—

Uwaga. Zapas w gotówce, przeznaczony na wypłatę przyznanych pożyczek, ulokowany jest łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

Stan funduszu z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . . .		144.220 K 83 g	
b) w efektach na wkładkową książeczkę Banku krajowego Nr. 14.141 .		274.674 „ 68 „	418.895 K 51 g
2. Należytości czynne:			
a) zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym			
z lat ubiegłych . .	964.871 K 09 g		
z roku bieżącego . .	246.608 „ 07 „	1,211.479 K 16 g	
b) odsetki od Spółek wodnych, przypadające po koniec roku 1904:			
1. z lat ubiegłych .	34.115 K 25 g		
2. z roku bieżącego .	16.047 „ 03 „	50.162 „ 28 „	
c) zwrot od Spółek, zaliczkowych wypłat . .		392 „ 38 „	1,262.033 „ 82 „
Suma stanu czynnego			1,680.929 K 33 g

Stan bierny:

1. Należytości bierne:			
a) zwrot Spółkom wodnym, ściągniętych datków na administracyę Spółek .		3.929 K 01 g	
b) mylne pobory . .		23 „ 54 „	3.952 „ 55 „
Czysty stan czynny			1,676.976 K 78 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . .			1,543.552 „ 31 „
okazuje się **przyrost majątku** o			133.424 K 47 g

LW. 41.282/1905.

LW. 34.763 ex 1905.
Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. H.

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

LW. 50.048 ex 1905.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Dochody. H. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 g.
	Dochody.						
	a) **Rzeczywiste:**						
1	Kapitały otrzymane z funduszu szkolnego jowego	—	—	—	—	—	—
2	Zwroty pożyczek bezprocentowych na budowę szkół:						
	a) należytość zaległa 566.222 K. 26 g.						
	b) „ bieżąca 160.550 „ — „	726.772	26	103.607	88	623.164	38
3	Odsetki od lokowanych kapitałów w Banku krajowym	2.730	92	2.730	92	—	—
4	6% odsetki zwłoki	3.317	15	3.317	15	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych . .	732.820	33	109.655	95	623.164	38
	b) **Przenośne:**						
5	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków:						
	a) należytość zaległa . . 2.500 K. — g.						
	b) „ bieżąca . . 224 „ — „	2.724	—	924	—	1.800	—
6	Zwroty chwilowych lokacyi w Banku krajowym:						
	a) należytość zaległa . . 62.660 K. 37 g.						
	b) „ bieżąca . . 29.812 „ 63 „	92.473	—	81.066	25	11.406	75
7	Otrzymane karnety za gotówkę lokowaną w Banku krajowym	29.812	63	29.812	63	—	—
	Suma wszystkich dochodów . .	857.829	96	221.458	83	636.371	13
8	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1904:						
	a) w gotówce . . . — K. — g.						
	b) w efektach . . . 62.660 „ 37 „	—	—	62.660	37	—	—
	Razem . .	—	—	284.119	20	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Wydatki.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
	Wydatki.						
	a) **Rzeczywiste:**						
1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu:						
	a) otrzymanego kapitału 584.611 K. 90 g.						
	b) odsetek od tego kapitału . . . . 7.417 „ 36 „						
	c) wpłaconych odsetek od chwilowych lokacyi gotówki:						
	α) należytość zaległa 21.677 K 84 g.						
	β) należytość bieżąca 2.730 „ 92 „ 24.408 „ 76 „						
	d) wpłaconych 6% odsetek zwłoki:						
	α) należytość zaległa 13.334 K. 88 g.						
	β) należytość bieżąca 3.317 „ 15 „ 16.652 „ 03 „	633.090	05	—	—	633.090	05
2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół .	160.550	—	160.550	—	—	—
3	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych . .	793.640	05	160.550	—	633.090	05
	Do przeniesienia . .	793.640	05	160.550	—	633.090	05

Wydatki. H. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1904 K.	g.
	Z przeniesienia . .	793.640	05	160.550	—	633.090	05
	b) **Przebieżne**:						
4	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowo zarachowane wydatki:						
	a) należytość zaległa . . 4.340 K. 65 g.						
	b) „ bieżąca . . 224 „ — „	4.564	65	1.283	57	3.281	08
5	Chwilowa lokacya gotówki w Banku krajowym	29.812	63	29.812	63	—	—
6	Zwrot karnetów przy pobraniu gotówki z chwilowej lokacyi:						
	a) należytość zaległa . . 62.660 K. 37 g.						
	b) „ bieżąca . . 29.812 „ 63 „	92.473	—	81.066	25	11.406	75
	Suma wszystkich wydatków . .	920.490	33	272.712	45	647.777	88
7	**Zapas kasowy** z końcem roku 1904:						
	a) w gotówce . . . — K. — g.						
	b) w efektach . . . 11.406 „ 75 „	—	—	11.406	75	—	—
	Razem . .	—	—	284.119	20	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny. 1) Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .	— K. — gr.		
b) w efektach . .	11.406 „ 75 „	11.406 K. 75 g.	
2) Należytości czynne		636.371 „ 13 „	
Suma stanu czynnego . . .		647.777 K. 88 g.	
Stan bierny		647.777 „ 88 „	
Czysty stan czynny . .		— K. — g.	

Uwaga. Na uposażenie funduszu pożyczkowego wydano z funduszu szkolnego krajowego:

w kapitale	584.611 K. 90 g.
w odsetkach	7.417 „ 36 „
Razem więc wydano . . .	592.029 K. 26 g.
Do zwrotu przypada funduszowi szkolnemu krajowemu z końcem roku 1904 ogółem	633.090 „ 05 „
a zatem więcej o kwotę . .	41.060 K. 79 g.

która powstała z odsetek od chwilowych lokacyi gotówki, tudzież z 6% odsetek zwłoki pobieranych od rat pożyczkowych w terminie niespłaconych.

Do l. $\frac{17.925}{\text{R. S. K.}}$ ex 1905.

WYKAZ

gmin, którym wypłacono pożyczki na budowę szkół w roku 1904.

L. porz.	Nazwa gminy	Wypłacono pożyczkę w koronach	Uwaga
1	Zalesie	1.200	
2	Wadowice	24.000	
3	Krzemienica	3.000	
4	Poraż	400	
5	Hlebówka	1.400	
6	Przybysławice	6.000	
7	Mieczyszczów	5.000	
8	Żerebki szlacheckie	1.200	
9	Kończaki nowe	1.000	
10	Jezierzany	4.000	
11	Sokołów	2.000	
12	Przedmieście dubieckie	2.200	
13	Brzezówka	5.000	
14	Dębniki	2.000	
15	Bilka szlachecka	750	
16	Nowa wieś narodowa	20.000	
17	Przyłbice	1.400	
18	Krościenko	10.000	
19	Boniowice	2.500	
20	Porąbka uszewska	4.000	
21	Kurdwanówka	3.000	
22	Hołyń	2.000	
23	Luszowice	6.000	
24	Załuże	2.800	
25	Tryńcza	1.200	
26	Doroszów mały	2.400	
27	Suchowce	1.500	
28	Podhajczyki	4.000	
29	Kamionka wielka	2.000	
30	Kamionka wołoska	2.000	
31	Słobódka polna	5.000	
32	Andryanów	2.000	
33	Zbora	6.000	
34	Żyrawka	1.600	
35	Przebieczany	2.200	
36	Berezów wyżny	15.000	
37	Zielona	4.800	
	Razem	160.550	

LW. 34.763/1905.
Alegat **J.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. J.

FUNDUSZ KOLEJOWY

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1904.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

E

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 232 wydatków) . .	750.000	—	750.000	—	—	—
	2	Odsetki od lokowanego kapitału w Banku krajowym i efektów własnych .	64.780	48	64.780	48	—	—
	3	Odsetki od zaliczek udzielanych Towarzystwom kolejowym i funduszowi krajowemu	142.742	18	142.742	18	—	—
	4	Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyj pierwszeństwa kolei lokalnych: Należytość z r. 1903 523 K 75 g „ „ 1904 2.167 „ 34 „	2.691	09	990	84	1.700	25
	5	Dywidenda od akcyj pierwszeństwa (za rok 1903) kolei: *a)* Łupków-Cisna . . 31.500 K *b)* Trzebinia-Skawce . 10.640 „	42.140	—	42.140	—	—	—
	6	Zakupione akcye kolei: *a)* pierwszeństwa: *α)* *Łupków-Cisna*: zakupiono . . 120.000 K wylosowano . . 42.400 „	77.600	—	77.600	—	—	—
		β) *Chabówka-Zakopane* . . .	12.000	—	—	—	12.000	—
		γ) *Trzebinia-Skawce* . . .	266.000	—	266.000	—	—	—
		b) zakładowe:						
		α) *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka* .	79.200	—	—	—	79.200	—
		β) *Lwów-Janów-Jaworów* . .	100.000	—	100.000	—	—	—
		γ) *Przeworsk-Bachórz* . . .	60.000	—	—	—	60.000	—
	7	Za wylosowane akcye pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna* (106 sztuk à 400 K)	42.400	—	42.400	—	—	—
	8	Raty gwarancyjne od stron konkurencyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyj linii kolejowych: *a)* *Chabówka-Zakopane:* Należytość z r. 1903 12.753 K 42 g „ „ 1904 15.725 „ — „	28.478	42	5.380	56	23.097	86
		b) *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:* Należytość z r. 1903 36.374 K 88 g „ „ 1904 70.884 „ — „	107.258	88	75.975	89	31.282	99
		c) *Przeworsk-Bachórz:* Należytość z r. 1903 4.095 K — g odpisano 3.640 „ — „ pozostaje 455 K — g „ z r. 1904 8.908 „ 90 „	9.363	90	5.455	45	3.908	45
		Do przeniesienia . .	1,784.654	95	1,573.465	40	211.189	55

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zakupno akcyi kolejowych:						
		a) Lwów - Janów - Jaworów . .	100.000	—	100.000	—	—	—
		b) Przeworsk - Bachórz . . .	60.000	—	60.000	—	—	—
	2	Spłata 4% pożyczek, zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei *Łupków - Cisna:*						
		α) XIII. i XIV. rata na kapitał .	915.535	20	2.782	39	912.752	81
		β) odsetki i koszta administracyjne	37.810	05	37.810	05	—	—
		b) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów-Podwysokie*:						
		α) XIII. i XIV. rata na kapitał .	1,968.892	86	5.983	49	1,962.909	37
		β) odsetki i koszta administracyjne	81.307	51	81.307	51	—	—
		c) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk-Rozwadów:*						
		α) X. i XI. rata na kapitał . .	493.973	26	1.499	85	492.473	41
		β) odsetki i koszta administracyjne	20.400	15	20.400	15	—	—
		d) Na zakupno akcyj zakładowych kolei *Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:*						
		α) XI. i XII. rata na kapitał .	1,553.940	81	4.719	32	1,549.221	49
		β) odsetki i koszta administracyjne	64.169	56	64.169	56	—	—
		e) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Kraków - Kocmyrzów*, *Łupków-Cisna* i *Trzebinia - Skawce*:						
		α) VIII. i IX. rata na kapitał .	594.242	93	1.805	22	592.437	71
		β) odsetki i koszta administracyjne	24.546	78	24.546	78	—	—
	3	Rozmaite:						
		Fundusz krajowy — Rubr. VIII. poz. 226 *b)* imieniem Towarzystwa kolei *Chabówka - Zakopane*, koszta komisyjne członków Rady kolejowej	1.560	—	1.560	—	—	—
		Do przeniesienia . .	5,916.379	11	406.584	32	5,509.794	79

*

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	1,784.654	95	1,573.465	40	211.189	55
	9	Kaucya na dostawę drzewa, złożona imieniem kolei *Delatyn - Kołomyja - Stefanówka* w 4% obligach kolejowych Banku krajowego . .	6.000	—	—	—	6.000	—
	10	Rozmaite: należytości mylne — nadesłane dla odnośnych Towarzystw kolejowych, oraz należytości z różnych tytułów, złożone na rzecz kraj. funduszu kolej. 2.921 K 35 g *od tego: zwroty mylne* 2.397 „ 02 „	524	33	524	33	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,791.179	28	1,573.989	73	217.189	55
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczek udzielonych Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek on pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Borki wielkie - Grzymałów: Należytość z r. 1903 119.778 K 68 g „ „ 1904 — „ — „	119 778	68	26.158	50	93.620	18
		b) Chabówka - Zakopane: Należytość z r. 1903 4.807 K 78 g „ „ 1904 — „ — „	4.807	78	—	—	4.807	78
		c) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka: Należytość: *α)* z tytułu pomocy kraju: z r. 1903 1,017.433 K 28 g „ 1904 227.742 „ — „ razem 1,245.175 K 28 g *β)* z tytułu kosztów zarządu . . 33.827 „ 61 „	1,279.002	89	22.623	96	1,256.378	93
		d) Trzebinia - Skawce: Należytość z r. 1903 165.290 K 33 g „ „ 1904 — „ — „	165.290	33	115.290	33	50.000	—
		e) Piła - Jaworzno: Należytość: *α)* z tytułu pomocy kraju: z r. 1903 127 660 K 06 g „ 1904 23.233 „ 73 „ razem 150 893 K 79 g *β)* z tytułu kosztów zarządu . . 8.163 „ 94 „	159.057	73	8.163	94	150.893	79
		Do przeniesienia . .	1,727.937	41	172.236	73	1,555.700	68

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	5,916.379	11	406.584	32	5,509.794	79
		Suma wydatków rzeczywistych	5 916.379	11	406 584	32	5,509.794	79
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) *Delatyn Kołomyja - Stefanówka:*						
		α) z tytułu pomocy kraju . . 227.742 K — g						
		β) na koszta zarządu 33.827 „ 61 „	261.569	61	261.569	61	—	—
		b) *Piła - Jaworzno:*						
		α) z tytułu pomocy kraju . . 23 233 K 73 g						
		β) na koszta zarządu 8.163 „ 94 „	31.397	67	31.397	67	—	—
		c) *Przeworsk - Bachórz* . . .	56.481	51	56.481	51	—	—
	2	Pożyczki udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) *Lwów - Podhajce*	216	25	216	25	—	—
		b) *Borki wielkie - Grzymałów* . .	962	17	962	17	—	—
		c) *Chabówka Zakopane* . . .	3.571	92	3.571	92	—	—
		d) *Delatyn - Kołomyja - Stefanówka* .	163 579	46	163.579	46	—	—
		e) *Łupków - Cisna*	845	—	845	—	—	—
		f) *Piła - Jaworzno:*						
		linia pierwotna	26.014	48	26.014	48	—	—
		„ przedłużenie	26.207	73	26.207	73	—	—
		g) *Przeworsk - Bachórz*	1,196.652	93	1,196.652	93	—	—
		h) *Tarnów - Szczucin*	17.900	87	17.900	87	—	—
		i) *Trzebinia - Skawce*	54.556	69	54.556	69	—	—
		j) *Lwów - Stojanów*	4.667	31	4.667	31	—	—
	3	Pożyczki chwilowe, udzielone funduszowi krajowemu	621.000	—	621.000	—	—	—
		Do przeniesienia . .	2,465.623	60	2,465.623	60	—	—

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	1,727.937	41	172.236	73	1,555.700	68
		d) Przeworsk Bachórz:						
		Należytość z r. 1903 — K — g						
		„ „ 1904 56.481 „ 51 „	56.481	51	—	—	56.481	51
	2	Zwrot pożyczek udzielanych Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) Lwów - Podhajce:						
		Należytość z r. 1903 — K — g						
		„ „ 1904 216 „ 25 „	216	25	216	25	—	
		b) Nowy Sącz - Szczawnica:						
		Należytość z r. 1903 9.888 K 66 g						
		„ „ 1904 — „ — „	9.888	66	—	—	9.888	66
		c) Borki wielkie - Grzymałów:						
		Należytość z r. 1903 13.963 K 80 g						
		„ „ 1904 962 „ 17 „	14.925	97	13.758	92	1 167	05
		d) Chabówka - Zakopane:						
		Należytość z r. 1903 — K — g						
		„ „ 1904 3.571 „ 92 „	3.571	92	3.571	92	—	—
		e) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:						
		Należytość z r. 1903 640.708 K 82 g						
		„ „ 1904 163.579 „ 46 „	804.288	28	110.204	91	694.083	37
		f) Łupków - Cisna:						
		Należytość z r. 1903 639 K 55 g						
		„ „ 1904 845 „ — „	1.484	55	1.484	55	—	—
		g) Piła - Jaworzno:						
		α) linia pierwotna:						
		Należytość z r. 1903 188.125 K 64 g						
		„ „ 1904 26.014 „ 48 „	214 140	12	4.600	48	209.539	64
		β) linia przedłużenie:						
		Należytość z r. 1903 342.070 K 36 g						
		„ „ 1904 26.207 „ 73 „	368.278	09	18 648	70	349.629	39
		h) Przeworsk - Bachórz:						
		Należytość z r. 1903 11.478 K 89 g						
		„ z r. 1904 1,196.652 „ 93 „	1,208.131	82	294.219	30	913.912	52
		i) Tarnów - Szczucin:						
		Należytość z r. 1903 11.557 K 07 g						
		„ „ 1904 17.900 „ 87 „	29.457	94	269	19	29.188	75
		j) Trzebinia - Skawce:						
		Należytość z r. 1903 485.165 K 17 g						
		„ „ 1904 54.556 „ 69 „	539.721	86	17.762	57	521.959	29
		k) Lwów - Stojanów:						
		Należytość z r. 1903 — K — g						
		„ „ 1904 4.667 „ 31 „	4.667	31	63	15	4.604	16
		Do przeniesienia . .	4,983.191	69	637.036	67	4,346.155	02

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	2,465.623	60	2,465.623	60	—	—
	4	Zwrot dywidendy od akcyj pierwszeństwa kolei Chabówka-Zakopane .	13.539	27	—	—	13.539	27
	5	Lokacya kapitału w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym . .	2,226.663	52	2,226.663	52	—	—
		Do przeniesienia . .	4,705.826	39	4,692.287	12	13.539	27

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Z przeniesienia . .	4,983.191	69	637.036	67	4,346.155	02
	3	Dywidenda od akcyj pierwszeństwa kolei *Chabówka-Zakopane* (za r. 1903): Należytość wpłacona 13.545 K 56 g; od tego porto . . 6 „ 29 „	13.539	27	13.539	27	—	—
	4	Zwrot pożyczki chwilowej, udzielonej funduszowi krajowemu: Należytość z r. 1903 — K — g; „ „ 1904 621.000 „ — „	621.000	—	621.000	—	—	—
	5	Lokacya kapitału w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym: Należytość z r 1903 2,541.550 K — g; „ „ 1904 2.226.663 „ 52 „	4,768 213	52	2,695.650	77	2,072.562	75
		Suma dochodów przebieżnych .	10,385 944	48	3,967.226	71	6,418.717	77
		Zestawienie sum.						
		I. Suma dochodów rzeczywistych .	1,791.179	28	1,573 989	73	217.189	55
		II. „ „ przebieżnych .	10,385.944	48	3,967.226	71	6,418 717	77
		Razem .	12,177.123	76	5,541.216	44	6,635.907	32
		Do tego: **Zapas kasowy** z dniem 1. stycznia 1904:						
		a) gotówka . . 3.955 K 83 g						
		b) efekta . . 3,200.000 „ — „			3,203.955	83		
					8,745.172	27		

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	g
		Z przeniesienia . .	4,705.826	39	4,692.287	12	13.539	27
		Suma wydatków przebieżnych .	4,705.826	39	4,692.287	12	13.539	27

Zestawienie sum.

I.	Suma wydatków rzeczywistych .	5,916.379	11	406.584	32	5,509.794	79
II.	„ „ przebieżnych .	4,705.826	39	4,692.287	12	13.539	27
	Razem .	10,622.205	50	5,098.871	44	5,523.334	06

Do tego: **Zapas kasowy** z dniem 31. grudnia 1904:

a) gotówka . .	2.700 K 83 g			
b) efekta . .	3,643.600 „ — „	3.646.300	83	
		8,745.172	27	

Uwaga. Wykazany wyżej zapas gotówki z końcem roku 1904 ulokowano z początkiem roku 1905 na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym.

Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan majątku

Stan czynny.		Szczegół.	Ogół.
1. Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyj kolejowych		1.700 K 25 g	
2. Akcye kolei *Chabówka - Zakopane*, pozornie cedowane członkom Rady zawiadowczej, tytułem kaucyi w Towarzystwie kolejowem .		12.000 „ — „	
3. Akcye uzyskać się mające Towarzystw kolejowych:			
a) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka	79.200 K — g		
b) Przeworsk - Bachórz . .	60.000 „ — „	139.200 „ — „	
3. Raty gwarancyjne na oprocentowanie i umorzenie akcyj kolei:			
a) Chabówka - Zakopane:			
α) Zakopane — Zwierzchność gminna . .	2.550 K — g		
β) Nowy Targ — Wydział powiatowy . .	2.125 „ — „		
γ) Komisya klimatyczna uzdrowiska Zakopane	18.422 „ 86 „	23.097 „ 86 „	
b) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:			
α) Horodenka, Wydział powiatowy . .	9.940 K 03 g		
β) Horodenka, Zwierzchność gminna . .	1.593 „ — „		
γ) Kołomyja, Wydział powiatowy . .	16.287 „ 72 „		
δ) Kołomyja, Zwierzchność gminna . .	3.462 „ 24 „	31.282 „ 99 „	
c) Przeworsk - Bachórz:			
α) Łańcut, Wydział powiatowy . . .	2.270 K 45 g		
β) Dynów, Zwierzchność gminna . . .	1.638 „ — „	3.908 „ 45 „	
4. C. k. Dyrekcya kolei państwowych w Stanisławowie, kaucya na dostawę drzewa opałowego dla kolei *Delatyn - Kołomyja - Stefanówka* . .		6.000 „ — „	
5. Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od 4% pożyczek, — zaciągniętych w Banku krajowym:			
Do przeniesienia		217.189 K 55 g	

budowy kolei niższego rzędu.

z końcem roku 1904.

Stan bierny:		Szczegół.	Ogół.
1. Pożyczki zaciągnięte w Banku krajowym:			
a) na zakupno akcyj pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna*	912.752 K 81 g		
b) na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów - Podwysokie*	1,962.909 „ 37 „		
c) na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk - Rozwadów* .	492.473 „ 41 „		
d) na zakupno akcyj zakładowych kolei *Delatyn-Kołomyja - Stefanówka* .	1,549.221 „ 49 „		
e) na zakupno akcyi zakładowych kolei:			
α) Kraków - Kocmyrzów			
β) Łupków - Cisna .	592.437 „ 71 „	5,509 794 K 79 g	
γ) Trzebinia - Skawce .			
2. Zwrot dywidendy interesentom miejscowym kolei *Chabówka - Zakopane:*			
a) Nowy Targ, Wydział powiatowy. . . .	3.659 „ 53 „		
b) Zakopane, Zwierzchność gminna	4.391 „ 44 „		
c) Komisya klimatyczna, uzdrowiska Zakopane .	5.488 „ 30 „	13.539 „ 27 „	5,523.334 K 06 g

Do przeniesienia . . . . . 5,523.334 K 06 g

Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan czynny:		Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		217.189 K 55 g	
a) Borki wielkie - Grzymałów	93.620 K 18 g		
b) Chabówka-Zakopane .	4.807 „ 78 „		
c) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka:			
1. z tytułu pomocy kraju	1,222.551 „ 32 „		
2. na koszta zarządu .	33.827 „ 61 „		
d) Trzebinia-Skawce . .	50.000 „ — „		
e) Piła - Jaworzno:			
z tytułu pomocy kraju .	142.729 „ 85 „		
za koszta zarządu . .	8.163 „ 94 „		
f) Przeworsk-Bachórz . .	56.481 „ 51 „	1,612.182 „ 19 „	
6 Pożyczki udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy linii kolejowych:			
a) Nowy Sącz - Szczawnica .	9.888 K 66 g		
b) Borki wielkie - Grzymałów	1.167 „ 05 „		
c) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka	694.083 „ 37 „		
d) Piła - Jaworzno:			
linia pierwotna . .	209.539 „ 64 „		
linia przedłużenie . .	349.629 „ 39 „		
e) Przeworsk - Bachórz .	913.912 „ 52 „		
f) Tarnów - Szczucin . .	29.188 „ 75 „		
g) Trzebinia - Skawce . .	521.959 „ 29 „		
h) Lwów - Stojanów . .	4.604 „ 16 „	2,733.972 „ 83 „	
7. Na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym		2,072.562 „ 75 „	
8. Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904:			
a) w gotówce . . .		2.700 „ 83 „	
b) efektami:			
A) Akcye pierwszeństwa:			
1. kolei *Łupków - Cisna* .	1,007.600 K — g		
2. „ *Chabówka-Zakopane*	358 000 „ — „		
3. „ *Trzebinia - Skawce* .	266.000 „ — „	1,631.600 „ — „	
B) Akcye zakładowe:			
1. kolei *Kraków - Kocmyrzów*	200.000 K — g		
2. „ *Delatyn - Kołomyja-Stefanówka* . .	1,496.000 „ — „		
3. „ *Lwów - Janów - Jaworów* . . .	300.000 „ — „	1,996.000 „ — „	
C) 4% Obligi kolejowe Banku krajowego .		16.000 „ — „	10,282.208 K 15 g
Suma stanu czynnego			10,282.208 K 15 g

budowy kolei niższego rzędu.

Stan bierny.	Szczegół	Ogół
Z przeniesienia		5,523.334 K 06 g
Suma stanu biernego		5,523.334 K 06 g

Zestawienie sum stanu majątku z końcem roku 1904.

Suma stanu **czynnego**	10,282.208 K 15 g
„ „ **biernego**	5,523.334 „ 06 „
Czysty stan czynny	4,758.874 K 09 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903	3,892.875 „ 91 „
Okazuje się **przyrost majątku** o	865.998 K 18 g

LW. 37.578/1905.

LW. 34.763/1905.
Alegat K. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. K.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu przemysłowego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1904.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 98.423/1904 i 34.094/1905.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

Dochody.

K. Stały fundusz przemysłowy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	100.000	—	100 000	—	—	—
		Zwroty udzielonych pożyczek:						
	2	*a)* należytość zaległa 1,325.109 K 34 g *b)* „ bieżąca 732.000 „ — „	2,057.109	34	296.631	45	1,760.477	89
	3	Odsetki pobrane od dłużników . .	50.990	92	50.990	92	—	—
	4	Odsetki pobrane z lokacyi w Banku krajowym	—	—	—	—	—	—
	5	Udziały funduszu przemysłowego: Należytość zaległa . . 107.000 K *od tego*: odpisane straty udziałów: 1. w gal. akc. Towarzystwie handlowem . 1.500 K 2. w akcyjnej garbarni w Rzeszowie . . 23.125 „ 24 625 „	82.375	—	—	—	82.375	—
	6	Dywidenda od udziałów (Akc. Towarzystwo tkackie w Łańcucie) .	3.000	—	3.000	—	—	—
	7	Zwrot podatku zarobkowego od c. k. Skarbu Państwa	28.424	40	28.424	40	—	—
	8	Zaliczka z Banku krajowego (pobrana w myśl uchwały Sejmu z dnia 29. października 1903)	400.230	—	400.230	—	—	—
		Suma dochodów .	2,722.129	66	879.276	77	1,842.852	89
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1904 .			68.038	—		
		Razem .			947.314	77		

Zamknięcie rachunku za rok 1904. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone w roku 1904 .	732.000	—	732.000	—	—	—
	2	Koszta administracyi w Banku krajowym	12.253	20	12.253	20	—	—
	3	Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu	7.632	57	7.632	57	—	—
	4	Zwrot zaliczki z Banku krajowego, odnośnie do pozycyi 8 dochodów .	400.230	—	195.429	—	204.801	—
		Suma wydatków .	1,152.115	77	947.314	77	204.801	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1904 . .			—	—		
		Razem .			947.314	77		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u dłużników		1,760.477 K 89 g
2. Udziały funduszu przemysłowego:		
a) w galic. akc. Towarzystwie handlowem .	10.500 K — g	
b) w akcyjnej garbarni w Rzeszowie. . .	1.875 „ — „	
c) w Spółce komandytowej F. Stryjeński i Ska	20.000 „ — „	
d) w akc. Towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie	50.000 „ — „	82.375 „ — „
3. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym		— „ — „
	Razem . .	1,842.852 K 89 g

Stan bierny:

Zwrot zaliczki Bankowi krajowemu	204.801 „ — „
Czysty stan czynny	1,638.051 K 89 g
W porównaniu ze stanem czynnym wykazanym z końcem r. 1903 .	1,500.147 „ 34 „
okazuje się **przyrost**	137.904 K 55 g

LW. 58.365/1905.

LW. 34.763/1905.
Alegat **L.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. L.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1904.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 98.374/1904 i 33.902/1905.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

L. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Kółkom rolniczym:						
		a) należytość zaległa 63.664 K 66 g						
		b) „ bieżąca 20.400 „ — „	84.064	66	23.948	99	60.115	67
	3	Odsetki zwłoki od dłużników . .	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki od lokacyi w Banku krajowym	185	85	185	85	—	—
		Suma dochodów .	84.250	51	24.134	84	60.115	67
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1904 .			6.347	—		
		Razem .			30.481	84		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki dla Kółek rolniczych . .	20.400	—	20.400	—	—	—
	2	Odpisy pożyczek zarachowane przez Bank krajowy	—	—	—	—	—	—
	3	Koszta administracyi w Banku krajowym	176	84	176	84	—	—
		Suma wydatków .	20.576	84	20.576	84	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem r. 1904 . .			9.905	—		
		Razem .			30.481	84		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Kółek rolniczych . 60.115 K 67 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 9.905 „ — „ 70.020 K 67 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 70.020 K 67 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1903 . . 70.011 „ 66 „

okazuje się **przybytek** . . 9 K 01 g

LW. 41.920/905.

LW. 34.763/1905.
Alegat **M.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. M.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu hodowlanego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1904.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 98.376/1904 i 33.904/1905.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

M. Stały fundusz hodowlany.

Zamknięcię rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
	1	Zwroty pożyczek udzielonych gminom:						
		a) należytość zaległa 23.799 K 24 g						
		b) „ bieżąca 47.000 „ — „	70.799	24	8.499	70	62.299	54
	2	Odsetki zwłoki od dłużników . .	22	24	22	24	—	—
	3	Odsetki pobrane od lokacyi w Banku krajowym	1.483	76	1.483	76	—	—
		Suma dochodów .	72.305	24	10.005	70	62.299	54
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1904 .			78.113	—		
		Razem .			88.118	70		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone gminom na zakupno buhajów	47 000	—	47.000	—	—	—
	2	Subwencya dla Towarzystwa rolniczego w Krakowie. . . .	637	42	637	42	—	—
	3	Subwencya dla galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie . .	1.274	82	1.274	82	—	—
	4	Koszta administracyi	63	46	63	46	—	—
		Suma wydatków .	48.975	70	48.975	70	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1904 . .			39.143	—		
		Razem .			88.118	70		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u gmin . . . . . 62.299 K 54 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym . . . . 39.143 „ — „

Razem . . 101.442 K 54 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 101.442 K 54 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . 101.912 „ 24 „

okazuje się **ubytek** o . . 469 K 70 g

wskutek udzielenia z narosłych odsetek subwencyj bezzwrotnych dla obu Towarzystw gospodarskich w łącznej kwocie 1.912 K 24 g — a to po myśli uchwały sejmowej z dnia 13. marca 1899.

LW. 41.975/905.

LW. 34.763/1905.
Alegat N. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. N.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1904.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 98.375/1904 i 33.903/1905.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

N. Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
	1	Zwroty udzielonych pożyczek:						
		a) zaległe . . 402.977 K 50 g						
		b) bieżące . . 159.000 „ — „	561.977	50	61.679	92	500.297	58
	2	Odsetki:						
		a) od dłużników	12.551	13	12.551	13	—	—
		b) „ „ za zwłokę . .	515	10	515	10	—	—
		c) z lokacyi w Banku krajowym .	2.521	44	2.521	44	—	—
	3	Zwrot nadpłaconego podatku zarobkowego w latach dawniejszych .	9 562	97	9.562	97	—	—
		Suma dochodów .	587.128	14	86.830	56	500.297	58
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1904 .			145.936	—		
		Razem .			232.766	56		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone	159.000	—	159.000	—	—	—
	2	Koszta administracyjne: podatki i inne	3.149	56	3.149	56	—	—
	3	Odpis reszty zaległej pożyczki od Spółki owocarskiej w Nadwórnie .	2.000	—	2.000	—	—	—
		Suma wydatków .	164.149	56	164.149	56	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1904 . .			68.617	—		
		Razem .			232.766	56		

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Należytości czynne . . . . . 500.297 K 58 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 68.617 „ — „ 568.914 K 58 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 568.914 K 58 g

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1903 . . 548.913 „ 50 „

okazuje się **przyrost majątku** o . 20.001 K 08 g

LW. 65.476/905.

LW. 34.763/1905.
Alegat **O.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. O.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu pożyczkowego

dla Spółek oszczędności i pożyczek

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1904.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 98.383/1904 i 33.900/1905.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

O. Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek.

Zamknięcie rachunku za rok 1904.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1904. K	Należytość pozostała z końcem roku 1904. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (VI. rata)	40.000	—	40.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom:						
		a) należytość zaległa 1,204.032 K 23 g						
		b) „ bieżąca 817.900 „ — „	2,021.932	23	296.038	78	1,725.893	45
	3	Odsetki od dłużników:						
		a) należytość zaległa 23.621 K 41 g						
		b) „ bieżąca 67.847 „ 67 „	91.469	08	67.255	94	24.213	14
	4	Pożyczka zaciągnięta w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek *) . .	459.207	69	459.207	69	—	—
	5	Rachunek Patronatu (C-to separato) .	10.952	72	6.276	86	4.675	86
		Suma dochodów .	2,623.561	72	868.779	27	1,754.782	45
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone Spółkom . .	817.900	—	817.900	—	—	—
	2	Zwrot pożyczki zaciągniętej w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek:						
		a) należytość zaległa 986 536 K — g						
		b) „ bieżąca 459.207 „ 69 „	1,445.743	69	—	—	1,445.743	69
	3	Odsetki od pożyczek zaciągniętych w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek	43.328	90	43.328	90	—	—
	4	Koszta administracyi	276	86	276	86	—	—
	5	Rezerwa do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.952	72	6.000	—	4.952	72
	6	Strata w rachunku zbiorowym Patronatu za rok 1903	1.273	51	1.273	51	—	—
		Suma wydatków .	2,319.475	68	868.779	27	1,450.696	41

*) Niedobory stałego funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek w latach dawniejszych, pokrywane przez Bank krajowy, pokryte zostały w roku 1904 zaliczką z rachunku zbiorowego Spółek oszczędności i pożyczek.

Stan majątku z końcem roku 1904.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Spółek:
   - *a)* z tytułu pożyczek . . . . 1,725 893 K 45 g
   - *b)* „ odsetek . . . . 24.213 „ 14 „
2. Conto specyalne Biura Patronatu . . 4.675 „ 86 „ — 1,754.782 K 45 g

Stan bierny:

Pożyczki zaciągnięte w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek . . . . . 1,445.743 K 69 g

Rezerwa do dyspozycyi Wydziału krajowego 4.952 „ 72 „ — 1,450 696 K 41 g

Czysty stan czynny . . 304.086 K 04 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903 . . 241.117 „ 64 „

okazuje się **przyrost** o . . 62.968 K 40 g

LW. 69.980/905.

LW. 34.763|905.
Alegat P. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1904.

Lit. P.

ZESTAWIENIE SUMARYCZNE

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1904.

a) Rachunek majątku obrotowego . . . . . str. 853—863
b) „ „ zarodowego . . . . . „ 864—881
c) Rekapitulacya i depozyta . . . . . „ 883—884
d) Zestawienie ogólne stan majątku z końcem roku 1903. . . . . „ 885—887
e) Wykaz zapasów kasowych . . . . . „ 888—891
f) Poszczególnienie papierów wartościowych według ich rodzaju . . . „ 893—898/I
g) Wykaz dóbr i realności . . . . . „ 898/II—898/III

Z drukarni i litografii Pillera i Sp

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	2,011.811	37	1,000.000	—	245.893	—	48,479.532	24	1,494.420	52	50,491.343	61	2,494.420	52
	b) Kraj. szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	58.191	11	—	—	58.191	11	—	—
	c) Doświadczalna stacya botan.-roln. we Lwowie	—	—	—	—	—	—	24.932	80	—	—	24.932	80	—	—
	d) Kraj. szkoły roln. w Dublan. (α) Akadem. (β) niższa	—	—	—	—	—	—	404.946	51	—	—	404.946	51	—	—
		—	—	—	—	—	—	43.86	67	—	—	43.862	67	—	—
	e) Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	153.659	84	—	—	153.659	84	—	—
	f) Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	20.583	69	—	—	20.583	69	—	—
	g) Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	22.199	02	—	—	22.199	02	—	—
	h) Stacya doświadczalna chemiczno-roln. w Dublanach	—	—	—	—	—	—	60.490	97	—	—	60.490	97	—	—
	i) Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	194.158	41	—	—	194.158	41	—	—
	k) Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	34.067	74	—	—	34.067	74	—	—
	l) Krajowa szkoła roln. w Horodence	—	—	—	—	—	—	44.689	10	—	—	44.689	10	—	—
	m) „ „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—	—	51.940	27	—	—	51.940	27	—	—
	n) „ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	64.824	35	—	—	64.824	35	—	—
	o) „ „ „ w Bereźnicy	—	—	—	—	—	—	59.694	91	—	—	59.694	91	—	—
	p) „ „ „ w Suchodole	—	—	—	—	—	—	66.130	24	—	—	66.130	24	—	—
	r) „ „ ogrodn. w Tarnowie	—	—	—	—	—	—	59.674	66	—	—	59.674	66	—	—
	s) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	36.666	08	—	—	36.666	08	—	—
	t) Kraj. szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	97.728	79	—	—	97.728	79	—	—
II.	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie.*														
	a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	1,796.181	88	—	—	1,796.181	88	—	—
	b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	266.940	44	—	—	266.940	44	—	—
III.	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	1,547.332	65	—	—	1,547.332	65	—	—
IV.	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.*														
	a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	1,196.018	08	—	—	1,196.018	08	—	—
	b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	141.862	65	—	—	141.862	65	—	—
	c) „ syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	171.358	71	—	—	171.358	71	—	—
	d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	153.408	66	—	—	153.408	66	—	—
V.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	12,258.410	04	—	—	12,258.410	04	—	—
VI.	Krajowy fundusz szkolny emeryt.	—	—	—	—	—	—	1,044.847	—	—	—	1,044.847	—	—	—
VII.	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	—	—	—	—	—	—	1.857	20	—	—	1.857	20	—	—
VIII.	„ „ „ „ 1893	—	—	98.660	—	—	—	4,376.667	56	—	—	4,376.667	56	98.660	—
IX.	„ policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	11.192	34	—	—	11.192	34	—	—
X.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	468.972	75	—	—	468.972	75	—	—
XI.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy sekcya górna	39.582	23	—	—	—	—	11.818	52	—	—	51.400	75	—	—
XII.	„ „ potoku Kisieliny	7.331	79	—	—	—	—	9.696	52	—	—	17.028	31	—	—
XIII.	„ „ rzeki Łęgu	17.832	04	476	86	—	—	26.784	68	—	—	44.616	72	476	86
XIV.	„ „ „ Trześniówki	9.256	01	—	—	—	—	14.988	66	—	—	24.244	67	—	—
XV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babówki oraz Trześni	31.507	82	—	—	—	—	31.852	38	—	—	63.360	20	—	—
XVI.	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	15.830	70	—	—	—	—	249.534	32	—	—	265.365	02	—	—
XVII.	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	93.273	04	—	—	—	—	976.548	32	—	—	1,069.821	36	—	—
XVIII.	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	2.071	07	—	—	—	—	5.065	20	—	—	7 136	27	—	—
XIX.	„ na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	20.693	38	—	—	—	—	198.683	69	—	—	219 377	07	—	—
	Do przeniesienia	2,249.189	45	1,099.136	86	245.893	—	74,937.995	65	1,494.420	52	77,187.185	10	2,593.557	38

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1904.		Stan z końcem roku 1904.											
		w kasie		należytości						czysty stan			
				czynne				bierne		czynny		bierny	
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach		inne							
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
48,333.616 07	1,494.420 52	2,157.727 54	1,000.000 —	171.192	—	6,063 423 77		2,432.935 26		6,959 408 05		—	—
58.191 11	— —	— —	— —	—	—	—	—	4.164 90		—	—	4.164 90	
24.932 80	— —	— —	— —	—	—	89 80		—	—	89 80		—	—
404.946 51	— —	— —	— —	—	—	5.051 34		98.695 88		—	—	93.644 54	
43.862 67	— —	— —	— —	—	—	450 —		—	—	450 —		—	—
153.659 84	— —	— —	— —	—	—	1.359 09		99.706 —		—	—	98.346 91	
20.583 69	— —	— —	— —	—	—	71 22		—	—	71 22		—	—
22.199 02	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60 490 97	— —	— —	— —	—	—	1.878 —		—	—	1 878 —		—	—
194.158 41	— —	— —	— —	—	—	140 —		—	—	140 —		—	—
34.067 74	— —	— —	— —	—	—	—	—	12.465 56		—	—	12 465 56	
44.899 10	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
51.940 27	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64.824 35	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59.694 91	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66.130 24	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59.674 66	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36.666 08	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97.728 79	— —	— —	— —	—	—	1.095 76		45 30		1.050 46		—	—
1,796.181 88	— —	— —	— —	—	—	714 929 38		—	—	714 929 38		—	—
266.940 44	— —	— —	— —	—	—	105 822 59		—	—	105 822 59		—	—
1,547.332 65	— —	— —	— —	—	—	361 298 80		9.013 81		352 284 99		—	—
1,196.018 08	— —	— —	— —	—	—	95 037 32		—	—	95 037 32		—	—
141.832 65	— —	— —	— —	—	—	31 900 85		—	—	31 900 85		—	—
171.358 71	— —	— —	— —	—	—	21 629 87		—	—	21 629 87		—	—
153.408 66	— —	— —	— —	—	—	30 150 31		—	—	30 150 31		—	—
12 258.410 04	— —	— —	— —	—	—	2,232 739 49		68 607 85		2,164 131 64		—	—
1,044.847 —	— —	— —	— —	—	—	56 249 05		63 221 98		—	—	6 972 93	
1.857 20	— —	— —	— —	—	—	—	—	17 801 20		—	—	17 801 20	
4,376.667 56	— —	— —	— —	98 660	—	—	—	11.930 —		53,735 060	—	—	53,624 470 —
11.192 34	— —	— —	— —	—	—	721 96		—	—	721 96		—	—
468.972 75	— —	— —	— —	—	—	917 303 69		3.000 —		914 303 69		—	—
10.234 12	— —	41.166 63	— —	—	—	11 211 66		254 96		52 123 33		—	—
7 636 88	— —	9.891 43	— —	—	—	81 897 82		4.822 20		86 666 96		—	—
30.667 51	— —	13.949 21	476 86	—	—	25 897 31		13 499 61		26 823 77		—	—
19 234 40	— —	5.010 27	— —	—	—	1 554 —		178 46		6 390 81		—	—
53.541 66	— —	9.818 54	— —	—	—	1.378 46		—	—	11 197 —		—	—
248.033 80	— —	17.331 72	— —	—	—	36.846 87		17 803 57		36 375 02		—	—
973.760 56	— —	96.060 80	— —	—	—	3 981 28		306.134 70		—	—	206 092 62	
5.756 47	— —	1.379 80	— —	—	—	—	—	—	—	1 379 80		—	—
192.330 62	— —	27.046 45	— —	—	—	—	—	—	—	27.046 45		—	—
74,808.302 71	1,494.420 52	2,378.882 39	1,099.136 86	171 192	—	10,816 039 69		56,887.206 38		11,642 003 27		54,063.958 66	

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia .	2,249 189	45	1,099.136	86	245 893	—	74,937 995	65	1,494 420	52	77,187 185	10	2,593 557	38
XX	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	534	15	—	—	—	—	265	53	—	—	799	68	—	—
XXI	„ „ zabudowanie potoku górskiego Niszkówki	262	56	—	—	—	—	1.769	78	—	—	2.032	34	—	—
XXII	„ regulacyi rzeki Bugu	191.595	36	9	08	—	—	233 216	21	—	—	424.811	57	9	08
XXIII	„ regulacyi rzeki Złotej Lipy . .	3.447	48	—	—	—	—	20 456	82	—	—	23.904	30	—	—
XXIV	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	4.836	76	—	—	—	—	58.263	51	—	—	63.100	27	—	—
XXV	„ regulacyi potoku Dumnego . .	16 144	97	—	—	—	—	2.653	06	—	—	18.798	03	—	—
XXVI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	8.966	77	—	—	—	—	148.467	27	—	—	157.434	04	—	—
XXVII.	„ regulacyi Przegnojówki	7 205	51	—	—	—	—	6.757	88	—	—	13.963	39	—	—
XXVIII.	„ zabudowania potoku Glińsko .	341	42	—	—	—	—	479	73	—	—	821	15	—	—
XXIX.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	29 312	35	—	—	—	—	166.335	83	—	—	195.648	18	—	—
XXX.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	45.053	96	—	—	—	—	80.032	22	—	—	125.086	18	—	—
XXXI.	„ zabudowania potoku Bystra . .	4.047	05	—	—	—	—	31.656	14	—	—	35.703	19	—	—
XXXII.	„ regulacyi górnego Dniestru . .	574.095	27	—	—	—	—	1,303.753	29	—	—	1,877.848	56	—	—
XXXIII.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim . . .	27 933	59	—	—	—	—	700.870	70	—	—	728.804	38	—	—
XXXIV.	„ konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w pow. Tarnobrzeskim	86.779	52	—	—	—	—	13.221	53	—	—	100.001	05	—	—
XXXV.	„ obwałowania lewego brzegu Wisły w pow. krakowskim	11.531	93	—	—	—	—	207.421	32	—	—	218.953	25	—	—
XXXVI.	„ obwałow. lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.	2.865	83	—	—	—	—	138.067	44	—	—	140.933	27	—	—
XXXVII.	„ regul. potoku Pustej	93 755	71	—	—	—	—	154.686	15	—	—	248.441	86	—	—
XXXVIII	„ „ Łęgu w powiatach Nižańskim i Kolbuszowskim . . .	54 118	55	—	—	—	—	127.886	29	—	—	182.004	84	—	—
XXXIX.	„ obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim	12.853	57	316	86	—	—	644 409	05	—	—	657.262	62	316	86
XL.	„ zabudowania debr w Mikołajowie	11.274	05	—	—	—	—	109.031	60	—	—	120.305	65	—	—
XLI.	„ emerytalny dozorców meliorac.	1.208	31	12.548	47	—	—	2.802	02	3.277	02	4.010	33	15 825	49
XLII.	„ zabudowania debr w gminie Zniesienie pow. Lwowskiego	—	—	—	—	—	—	109.602	13	—	—	109.602	13	—	—
XLIII	„ obwałow. Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	—	—	629.162	77	—	—	629 162	77	—	—
XLIV.	„ obwałow. Wisły od ujścia Rabyy do Woli rogowskiej	—	—	—	—	—	—	448.792	97	—	—	448.792	97	—	—
XLV.	„ Związku budowl. kas chorych .	—	—	—	—	—	—	6.387	25	1.315	59	6.387	25	1.315	59
	Suma funduszów dotowanych	3,437 354	12	1,112.011	27	245.893	—	80,284 444	23	1,499.013	13	83,721.798	35	2,611 021	40
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.														
I.	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	14.983	77	—	—	14.983	77	—	—
II.	„ stanowy sierociński	126	—	—	—	—	—	3.817	83	—	—	3.943	83	—	—
III.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	2.817	14	—	—	—	—	1.922	—	—	—	4.739	14	—	-
IV.	„ podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—	7 358	14	—	—	7.358	14	—	—
V.	„ budowy pawilonów i rozszerzenia Zakładu dla obłąk. . .	—	—	—	—	—	—	1,595.714	25	1,258.200	—	1,595.714	25	1,258.200	—
VI.	„ budowy kraj. Zakł. dla obłąk. w zachodniej części kraju . .	—	—	—	—	—	—	878	92	—	—	878	92	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	2.943	14	—	—	—	—	1,624.674	91	1,258.200	—	1,627.618	05	1,258.200	—

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1904.		Stan z końcem roku 1904.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.	
74,808 302 71	1,494.420 52	2,378.882 39	1,099.136 86	171 192 —	10,816.039 69	56,887.206 33		11,642 003 27		54,063.958 66	
150 —	— —	649 68	— —	— —	— —	— —		649 68		— —	
1 473 86	— —	558 48	— —	— —	— —	— —		558 48		— —	
228.039 72	— —	196.771 85	903	— —	110.130 90	— —		306.941 53		— —	
20 528 89	— —	3 375 41	— —	— —	79.623 50	17.413 92		65.584 99		— —	
34 783 67	— —	28.316 60	— —	— —	— —	— —		28 316 60		— —	
3 781 24	— —	15 016 79	— —	— —	— —	— —		15 016 79		— —	
140 660 43	— —	16 773 61	— —	— —	— —	— —		16.773 61		— —	
6 818 76	— —	7.114 63	— —	— —	5.642 78	642 78		12.114 63		— —	
659 22	— —	161 93	— —	— —	— —	— —		161 93		— —	
136 570 75	— —	59.077 43	— —	— —	— —	— —		59 077 43		— —	
12.327 52	— —	112.758 66	— —	— —	176.600 —	— —		289 358 66		— —	
27 111 88	— —	8.591 31	— —	— —	— —	— —		8 591 31		— —	
1,459 023 23	— —	418 825 33	— —	— —	— —	— —		41 .825 33		— —	
703 545 83	— —	25.258 55	— —	— —	2.990 35	131.395 63		— —		103.146 73	
7.567 46	— —	92.433 59	— —	— —	— —	— —		92 433 59		— —	
205.012 43	— —	13.940 82	— —	— —	65.322 —	795 12		78.467 70		— —	
137.029 85	— —	3.903 42	— —	— —	34.690 62	18 283 99		20.310 05		— —	
153 327 13	— —	95.114 73	— —	— —	74.880 —	— —		169.994 73		— —	
129.040 89	— —	52 963 95	— —	— —	— —	— —		52.963 95		— —	
647 128 29	316 86	10.134 33	— —	— —	— —	116.248 94		— —		106.114 61	
75.818 57	— —	44.487 08	— —	— —	4.087 40	— —		48.574 48		— —	
3.677 02	— —	333 31	15 825 49	— —	744 20	— —		16.903 —		— —	
20.069 20	— —	89 532 93	— —	— —	9 333 34	— —		98.866 27		— —	
556.803 94	— —	72.358 83	— —	— —	46.416 —	114.964 71		3.810 12		— —	
451.381 97	— —	17.411 —	— —	— —	45.000 —	57.518 56		4 892 44		— —	
1.139 78	19 84	5.247 47	1.295 75	— —	— —	— —		6.543 22		— —	
79,951 804 24	1,494.757 22	3,769.994 11	1,116.267 18	171.192 —	11,471.530 78	57,334.469 98		13,457.734 09		54,273.330 —	
14 983 77	— —	— —	— —	— —	4.050 66	— —		4.050 66		— —	
3 943 83	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
3.841 78	— —	897 36	— —	— —	— —	— —		897 36		— —	
7 358 14	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
1,595.714 25	1,258.200 —	— —	— —	— —	26.675 —	324.830 64		— —		298 155 4	
878 92	— —	— —	— —	— —	— —	878 92		— —		878 92	
1,626.720 69	1,258.200 —	897 36	— —	— —	30.725 66	325.709 56		4 948 02		299.034 56	

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Fundusze samoistne budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	—	1.291	96	—	—	1.516	50	201	20	1.516	50	1.493	16
II.	Fundusze stypendyjne	131.613	10	31.193	79	—	—	805.109	29	36.788	52	936.722	39	67.982	31
III.	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	41.801	39	—	—	41.801	39	—	—
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych .	404	09	—	—	—	—	3.178	—	—	—	3.582	09	—	—
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	46	22	—	—	—	—	248	—	—	—	294	22	—	—
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	51	84	—	—	—	—	160	—	—	—	211	84	—	—
VII.	Zakład narodowy im. Ossolińskich . . .	745	74	—	—	863	—	83.257	94	—	—	84.003	68	—	—
VIII.	Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowsk.	—	-	18.113	25	—	—	755	26	755	26	755	26	18.868	51
IX.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	626	13	—	—	—	—	8.053	—	—	—	8.679	13	—	—
XI.	„ szkół ludowych z r. 1872 . . .	7.778	02	—	—	—	—	8.168	—	—	—	15.946	02	—	—
XII.	„ Wincentego Lodzia Ponińskiego	2.287	78	2.241	84	—	—	7.474	93	6.936	87	9.762	71	9.178	71
XIII.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.200	46	9.429	53	—	—	3.642	74	—	—	4.843	20	9.429	53
XIV.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	17	63	—	—	—	—	652	—	—	—	669	63	—	—
XVI.	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	40	94	164	96	—	—	280	46	74	44	321	40	239	40
XVIII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	864	22	1.445	26	—	—	3.750	01	1.449	51	4.614	23	2.894	77
	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
XIX.	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	574	48	—	—	—	—	2.037	—	—	—	2.611	48	—	—
XX.	2) ku wspieraniu artystów i literatów	167	87	—	—	—	—	2.888	80	—	—	3 056	67	—	—
XXI.	3) ku popieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie	868	75	—	—	—	—	1.735	—	—	—	2.603	75	—	—
XXII.	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	150	59	—	—	—	—	1.805	—	—	—	1.955	59	—	—
XXIII.	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	63	80	2.270	24	—	—	1.009	15	902	50	1.072	95	3 172	74
XXIV.	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	595	33	—	—	—	—	1.466	38	—	—	2.061	71	—	—
XXV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	194	24	—	—	—	—	384	55	—	—	578	79	—	—
XXVIII.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan . . .	56	—	2.671	95	—	—	5.511	45	2.730	24	5.567	45	5.402	19
XXIX.	Fundacya „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	42.071	21	—	—	—	—	77.252	07	—	—	119 323	28	—	—
	b) rezerwowy	6	78	70.965	80	—	—	9.951	68	—	—	9 958	46	70.965	80
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	5.385	01	—	—	—	—	28.052	50	—	—	33 437	51	—	—
XXXI.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	17.352	30	—	—	—	—	29.925	43	—	—	47.277	73	—	—
	Do przeniesienia . .	213.162	53	139 788	58	863	—	1,130.066	53	49.838	54	1,343.229	06	189.627	12

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1904.				Stan z końcem roku 1904.											
				w kasie				należytości						czysty stan	
								czynne							
								w bankach		inne		bierne			
gotówka		efekta		gotówka		efekta								czynny	bierny
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1.516	50	200	—	—	—	1.293	16	—	—	—	—	—	—	1.293	16	—	—
733.001	50	41.613	38	203.720	89	26.368	93	—	—	361 155	24	192.765	28	398.479	78	—	—
41 801	39	—	—	—	—	—	—	—	—	23 824	63	500	80	23.323	83	—	—
3.419	60	—	—	162	49	—	—	—	—	—	—	50	—	112	49	—	—
262	22	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—
154	58	—	—	57	26	—	—	—	—	—	—	—	—	57	26	—	—
83 334	97	—	—	668	71	—	—	—	854	—	—	—	—	1.522	71	—	—
755	26	—	—	—	—	18.868	51	—	—	160	—	—	—	19.028	51	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.730	74	—	—	958	39	—	—	—	—	—	—	—	—	958	39	—	—
7.365	90	—	—	8.580	12	—	—	—	—	1.180	—	8.550	—	1.210	12	—	—
7 498	98	8 992	92	2.263	73	185	79	—	—	—	—	—	—	2 449	52	—	—
3.635	80	1.202	74	1.207	40	8.226	79	—	—	—	—	—	—	9.434	19	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
666	55	—	—	3	08	—	—	—	—	—	—	—	—	3	08	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
280	46	70	46	40	94	168	94	—	—	—	—	—	—	209	88	—	—
3.763	51	1.445	26	850	72	1.449	51	—	—	—	—	—	—	2.300	23	—	—
2.020	11	—	—	591	37	—	—	—	—	—	—	—	—	591	37	—	—
2 881	43	—	—	175	24	—	—	—	—	310	80	310	80	175	24	—	—
1.735	67	—	—	868	08	—	—	—	—	—	—	—	—	868	08	—	—
1.735	39	—	—	220	20	—	—	—	—	—	—	—	—	220	20	—	—
1.014	—	460	28	58	95	2.712	46	—	—	—	—	—	—	2.771	41	—	—
1.735	49	—	—	326	22	—	—	—	—	—	—	—	—	326	22	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
337	—	—	—	241	79	—	—	—	—	—	—	—	—	241	79	—	—
5.511	45	2.727	95	56	—	2.674	24	—	—	—	—	—	—	2.730	24	—	—
76.354	53	—	—	42.968	75	—	—	—	—	—	—	—	—	42 968	75	—	—
8.830	72	—	—	1.127	74	70.965	80	—	—	—	—	—	—	72.093	54	—	—
29 536	84	—	—	3.900	67	—	—	—	—	—	—	300	—	3 600	67	—	—
35.247	11	—	—	12.030	62	—	—	—	—	47.055	—	—	—	59.085	62	—	—
1,062.117	70	56.712	99	281.111	36	132.914	13	854	—	433.685	67	202.476	88	646 088	28	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia . . .	213.162	53	139 788	58	863	—	1,130.066	53	49.838	54	1,343.229	06	189.627	12
XXXII.	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego: a) dla akademii rolniczej w Dublanach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) na cele oświaty ludowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXIII.	„ ku podniesieniu rybactwa . .	2 951	56		8	—	—	3.858	72	—	—	6.810	28		8
XXXIV.	„ Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	743	—	—	—	—	—	745	98	—	—	1.488	98	—	—
XXXV.	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	122	88	1.585	18	—	—	2.490	62	2.457	—	2.613	50	4.042	18
XXXVI.	„ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludow.	81	05	—	—	—	—	1.945	—	—	—	2.026	05	—	—
XXXVII	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXVIII	„ śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	272	19	—	—	—	—	280	54	—	—	552	73	—	—
XXXIX	„ bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XL.	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	89	48	—	—	—	—	294	80	—	—	384	28	—	—
XLI.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	2 326	85	—	—	—	—	2.966	17	—	—	5.293	02	—	—
XLII.	„ posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	479	78	—	—	—	—	479	77	—	—	959	55	—	—
XLIII.	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych: mająt. rezerw.:	56	—	4.871	14	—	—	6 819	97	2.683	92	6 875	97	7.555	06
XLIV.	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	04	—	—	—	—	3.088	58	—	—	3.088	62	—	—
XLV.	„ im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	124	—	—	—	—	—	124	—	—	—	248	—	—	—
XLVI.	2) „ wychowank. zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie .	300	—	—	—	—	—	310	27	—	—	610	27	—	—
XLVII.	3) dla poprawionych zbrodniarzy	138	59	—	—	—	—	132	—	—	—	270	59	—	—
XLVIII.	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wychowank. w Boguchwale	55	08	—	—	—	—	216	—	—	—	271	08	—	—
XLIX.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich-Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
L.	„ emeryt. członków sceny polskiej we Lwowie	4.122	17	—	—	—	—	36.325	90	—	—	40.448	07	—	—
LI.	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych . . .	25	46	—	—	—	—	24	—	—	—	49	46	—	—
LII.	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	26.379	16	14.535	—	—	—	503.553	23	1.995	—	529.932	39	16.530	—
LIII.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ we Lwowie . .	149	—	438	30	—	—	168	—	149	—	317	—	587	30
LIV.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	812	73	—	—	1.668	73	856	—	1.668	73	1.668	73
LV.	„ na zakupno książek dla uczni niższych szkół przemysłowych	—	—	192	—	—	—	288	—	96	—	288	—	288	—
	Do przeniesienia	251 578	82	162 230	93	863	—	1,695.846	81	58.075	46	1,947.425	63	220.306	39

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1904.		Stan z końcem roku 1904.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.	
1,062.117 70	56.712 99	281.111 36	132.914 13	854 —	433.685 67	202.476 88		646.088 28		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
3.604 87	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
	— —	3.205 41	8 —	— —	4.712 43	— —		7.925 84		— —	
670 02	— —	818 96	— —	— —	— —	— —		818 96		— —	
2.485 60	2.459 62	127 90	1.582 56	— —	— —	— —		1.710 46		— —	
1.917 72	— —	108 33	— —	— —	— —	16 66		91 67		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
275 45	— —	277 28	— —	— —	— —	— —		277 28		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
190 —	— —	194 28	— —	— —	— —	— —		194 28		— —	
3.483 14	— —	1.809 88	— —	— —	— —	— —		1.809 88		— —	
479 86	— —	479 69	— —	— —	— —	— —		479 69		— —	
6.845 52	5.132 99	30 45	2.422 07	— —	— —	— —		2.452 52		— —	
3.088 56	— —	— 06	— —	— —	— —	— —		— 06		— —	
124 —	— —	124 —	— —	— —	— —	— —		124 —		— —	
570 —	— —	40 27	— —	— —	— —	— —		40 27		— —	
138 59	— —	132 —	— —	— —	— —	— —		132 —		— —	
216 —	— —	55 08	— —	— —	— —	— —		55 08		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
40.448 07	— —	— —	— —	— —	22.004 85	— —		22.004 85		— —	
19 —	— —	30 46	— —	— —	— —	— —		30 46		— —	
347.454 33	— —	182.478 06	16.530 —	— —	68.582 06	39.189 65		228.400 47		— —	
150 95	— —	166 05	587 30	— —	— —	— —		753 35		— —	
1.668 73	812 73	— —	856 —	— —	— —	— —		853 —		— —	
288 —	192 —	—	96 —	— —	— —	— —		96 —		— —	
1,476.226 11	65.310 33	471.189 52	154.996 06	854 —	528.985 01	241.683 19		914.311 46		— —	

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	Razem gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia . .	251.578	82	162.230	93	863	—	1,695.846	81	58.075	46	1,947.425	63	220.306	39
LVI.	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	405	90	—	—	—	—	800	—	—	—	1.205	90	—	—
LVII.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	405	90	—	—	—	—	800	—	—	—	1.205	90	—	—
LVIII.	„ Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych	—	—	—	—	—	—	4.908	—	—	—	4.908	—	—	—
LIX.	Fundacya Wacława Tyzenhauza	64	75	—	—	—	—	268	—	—	—	332	75	—	—
LX.	„ ks. Karoliny Lubomirskiej .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXI.	„ Mariem Gewürtzowej	420	86	—	—	—	—	104	—	—	—	224	86	—	—
LXII.	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXIII.	„ Szaflarskiego dla Dębicy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXIV.	„ Róży hr. Lanckorońskiej . .	—	—	—	—	—	—	6.925	38	—	—	6.925	38	—	—
LXV.	„ Konst. i Michaliny Pietruskich	749	54	7.000	—	—	—	27,746	51	—	—	28.496	05	7.000	—
LXVI.	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50letnich rządów Najjaśniejszego Pana	—	—	14.059	22	—	—	4.800	—	4.776	—	4.800	—	18.835	22
LXVII.	„ im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich . .	—	—	1.078	—	—	—	1.442	—	182	—	1.442	—	1.260	—
LXVIII.	„ jubileuszowa im. ces. Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół	—	—	492	—	—	—	83	—	—	—	83	—	492	—
LXIX.	„ Koralewskiego Izydora . . .	45	92	—	—	—	—	745	62	—	—	791	54	—	—
LXX.	„ Morawieckiego Michała . . .	604	90	1.923	08	—	—	4.916	08	—	—	5.520	98	1.923	08
LXXI.	„ z nadwyżek kas sierocych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXII.	„ Hoffmanowej dla sierot po c. k. wojskowych I. . . .	292	10	—	—	—	—	284	—	—	—	576	10	—	—
LXXIII.	„ Hoffmanowej dla sierót po właść. II.	492	10	—	—	—	—	293	87	—	—	785	97	—	—
LXXIV.	„ Jakóba hr. Potockiego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXV.	„ pamiątk. im. Kościuszki . . .	2.543	89	17.067	92	—	—	15.580	31	—	—	18.124	20	17.067	92
LXXVI.	„ Pietruskiego Oktawa	—	—	—	—	—	—	200	—	967	92	200	—	967	92
LXXVII	„ Bursika Wojciecha	—	—	—	—	—	—	64	—	—	—	64	—	—	—
LXXVIII	„ Głowiúskiego Sumuela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXIX	Fundusz propinacyjny	13 344	53	6,967.993	12	—	—	1,706.293	81	1,558.664	81	1,719.638	34	8,526.657	93
LXXX.	„ koszar krajowych	59	42	—	—	8.342	05	338.404	36	—	—	338.443	78	—	—
LXXXI.	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	109.772	60	—	—	—	—	664.587	56	—	—	774.360	16	—	—
LXXXII	„ b. korpusu ochotników wojsk.	—	—	63.356	36	—	—	8.484	36	8.484	36	8.484	36	71.840	72
LXXXIII.	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	208.039	30	274.674	68	—	—	211.369	67	—	—	419.408	97	274.674	68
LXXXIV.	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	62.660	37	—	—	191.646	20	29.812	63	191.646	20	92.473	—
LXXXV.	„ kolejowy	3.955	83	3,200.000	—	2,541.550	—	5,121.919	75	486.000	—	5.125.875	58	3,686.000	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych . .	592.456	36	10,772.535	68	2 550.755	05	10,008.513	29	2,146.963	18	10,600.969	65	12,919.498	86
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszów dotowanych	3,437.354	12	1,112.011	27	245.893	—	80,284.444	23	1,499.013	13	83,721.798	35	2,611.024	40
	„ „ samoistnych, budżetem objętych . . .	2.943	14	—	—	—	—	1,624.674	91	1,258.200	—	1,627.618	05	1,258.200	—
	„ „ samoistnych budżetem nieobjętych . .	592.456	36	10,772.535	68	2,550 755	05	10,008.513	29	2,146 963	18	10,600.969	65	12,919.498	86
	Ogólna suma majątku obrotowego	4,032.753	62	11,884.546	95	2.796.648	05	91,917.632	43	4,904.176	31	95,950.386	05	16,788.723	26

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1904.		Stan z końcem roku 1904.											
		w kasie		należytości						czysty stan			
				czynne				bierne		czynny		bierny	
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach		inne							
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1,476.236 11	65.310 33	471.189 52	154.996 06	854	—	528.985	01	241.683	19	914.341	40	—	—
799 17	— —	406 73	— —	—	—	—	—	—	—	406	73	—	—
792 —	— —	413 90	— —	—	—	—	—	—	—	413	90	—	—
4.908 —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
264 75	— —	68 —	— —	—	—	—	—	—	—	68	—	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
120 29	— —	104 57	— —	—	—	—	—	—	—	104	57	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.924 98	— —	— 40	— —	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—
13.054 21	— —	15.441 84	7.000 —	—	—	—	—	—	—	22 441	84	—	—
4.800 —	— —	— —	18 835 22	—	—	—	—	—	—	18.835	22	—	—
1.262 —	1.078 —	180 —	182 —	—	—	—	—	—	—	362	—	—	—
83 —	492 —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
791 16	— —	— 08	— —	—	—	—	—	—	—	—	08	—	—
5.104 73	1.923 08	416 25	— —	—	—	—	—	—	—	416	25	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
262 96	— —	313 14	— —	—	—	—	—	—	—	313	14	—	—
492 10	— —	293 87	— —	—	—	—	—	—	—	293	87	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.773 84	10.759 52	6.350 36	6.308 40	—	—	—	—	20.000	—	—	—	7.341	24
200 —	— —	— —	967 92	—	—	—	—	—	—	967	92	—	—
— —	— —	64 —	— —	—	—	—	—	—	—	64	—	—	—
				—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,580.149 76	1,120.172 14	139 488 58	7,406.485 79	—	—	623.487	39	—	—	8,169.461	76	—	—
338.443 78	— —	— —	— —	1.961	79	—	—	2,190.500	—	—	—	2,188.538	21
625.122 96	— —	149.237 20	— —	—	—	2,798.125	08	—	—	2,947.362	28	—	—
8.484 36	— —	— —	71.840 72	—	—	56.000	—	—	—	127.840	72	—	—
275.188 14	— —	144.220 83	274.674 68	—	—	1,262.033	82	3.952	55	1,676.976	78	—	—
191.646 20	81.066 25	— —	11.406 75	—	—	636.374	13	647.777	88	—	—	—	—
5,123.174 75	42.400 —	2.700 83	3,643.600 —	2,072.562	75	4,563 344	57	5,523.334	06	4,758.874	09	—	—
9.670.079 55	1·323.201 32	930.890 10	11.596.297 54	2,075.378	54	10,468.347	—	8.627.247	68	18,639.544	95	2.195.879	45
79.951.804 24	1,494.757 22	3,769.994 11	1,116.267 18	171.192	—	11,471.530	78	56,344.469	98	13,457.734	09	54.273.220	—
1,626.720 69	1,258.200 —	897 36	— —	—	—	30,725	66	325.709	56	4.948	02	299 034	56
9,670.079 55	1,323.201 32	930.890 10	11,596.297 54	2,075.378	54	10,468.347	—	8,627.247	68	18,639.544	95	2,195 879	45
91,248.604 48	4,076.158 54	4,701.781 57	12.712.564 72	2.246.570	54	21,970.603	44	66,297.427	22	32,102.227	06	56,768.134	01

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra- gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.																						
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:																						
	a) Gmach sejmowy . .	—	—	—	—	2,920.682	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	81.796	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Krajowe zakłady w Dublanach	—	—	9.473	30	784.327	74	—	—	—	—	1.028	75	1.034	75	—	—	—	—	1.028	75	10.508	05
	d) Zakład w Czernichowie	—	—	7.868	97	471.621	54	—	—	—	—	168	—	168	—	—	—	—	—	168	—	8.036	97
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	—	763.522	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) Krajowa szkoła rolnicza w Horodence .	—	—	—	—	48.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy .	—	—	—	—	25.881	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	—	—	—	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.876	40	—	—	—	—	—	—
	k) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	—	—	—	—	532.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	l) Gmach dla c. k. żandarm. w Czortkowie	—	—	—	—	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	m) Krajowy skład publiczny w Krakowie .	—	—	—	—	297.260	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	—	122.230	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	—	—	—	—	145.664	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	p) Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	r) Zamek w Olesku . .	—	—	—	—	2.665	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	s) Realność dawniej Marconich	—	—	—	—	15.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	t) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie .	—	—	1.452	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.452	44
2	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie:*																						
	a) Oddział chorych . . .	—	—	934	91	1,758.555	66	—	—	—	—	34.758	59	26	11	—	—	—	—	34.758	59	961	02
	b) „ położnic . .	2	21	—	—	568.107	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	21	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	4.499	28	2,313.806	36	—	—	—	—	21.058	41	4.175	26	1.676	14	—	—	21.088	41	8.674	54
4	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:*																						
	a) Oddział chorych . .	128	04	345.824	09	1,093.472	44	495.208	—	—	—	76.320	67	37.868	10	—	—	15214	40	76.448	71	383.692	19
	b) „ położnic . .	—	—	42.506	14	55.505	—	—	—	—	—	9.853	64	8.126	40	—	—	—	—	9.853	64	50.632	54
	c) „ syfilitycznych	—	—	3.121	84	11.398	38	—	—	—	—	4.336	82	4.028	82	—	—	—	—	4.336	82	12.150	64
	d) „ obłąkanych .	—	—	—	—	3.206	02	6.545	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Fundusz szkolny krajowy	—	—	1.101.152	09	12.235	89	14.997	04	—	—	20.661	66	26.539	23	—	—	—	—	20.661	66	1.127.691	32
6	„ „ krajowy emerytalny	—	—	67.106	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.106	94
7	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	„ pożyczki krajowej z r. 1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	„ policyi krajowej	—	—	275.754	96	—	—	54	50	—	—	10.138	80	10.200	—	—	—	—	—	10.138	80	285.954	96
	Do przeniesienia .	130	25	1,864.694	96	12,048.422	36	516.804	98	—	—	178.325	34	92.166	87	37.552	54	15214	40	178.455	59	1,956.861	53

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1903.				Stan z końcem roku 1903.											
						w kasie				należytości				czysty stan			
										czynne							
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		K. g.	
2,920.682 36	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2,920.682 36	— —	— —	— —	— —		2,920.682 36		— —	
81.796 72	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	81.796 72	— —	— —	— —	— —		81.796 72		— —	
784.327 74	— —	1.028 74	994 —	— —	— —	— 01	9.514 05	784.327 74	— —	— —	— —	— —		793.841 80		— —	
471.621 54	— —	168 —	— —	— —	— —	— —	8.036 97	471.621 54	— —	— —	— —	— —		479.658 51		— —	
763.522 61	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	763.522 61	— —	— —	— —	— —		763.522 61		— —	
48.550 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	48.550 —	— —	— —	— —	— —		48.550 —		— —	
25.881 31	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	25.881 31	— —	— —	— —	— —		25.881 31		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
36.276 40	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	36.276 40	— —	— —	— —	— —		36.276 40		— —	
532.332 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	532.332 —	— —	— —	— —	— —		532.332 —		— —	
14.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	14.000 —	— —	— —	— —	— —		14.000 —		— —	
297.260 38	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	297.260 38	— —	— —	— —	— —		297.260 38		— —	
122.230 10	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	122.230 10	— —	— —	— —	— —		122.230 10		— —	
145.664 72	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	145.664 72	— —	— —	— —	— —		145.664 72		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
2.665 60	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.665 60	— —	— —	— —	— —		2.665 60		— —	
15.200 —	— —	— —	— —	15200 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1.452 44	— —	— —	— —	— —	— —		1.452 44		— —	
1,758.555 66	— —	34.758 59	— —	— —	— —	— —	961 02	1,758.555 66	— —	— —	4.000 —	56.322 36		1,707.194 32		— —	
568.107 53	— —	— —	— —	— —	— —	2 21	— —	568.107 53	— —	— —	— —	14.080 60		554.029 14		— —	
2,315.482 50	— —	21.058 41	8.674 54	— —	— —	— —	— —	2,315.482 50	— —	— —	9.013 81	— —		2,324.496 31		— —	
1,093.472 44	510.422 40	76.448 71	35.561 70	— —	17880 72	— —	348.130 49	1,093.472 44	492.541 68	— —	— —	— —		1,934.144 61		— —	
55.505 —	— —	9.853 64	7.120 72	— —	— —	— —	43.511 82	55.505 —	— —	— —	21.204 56	— —		120.221 38		— —	
11.398 38	— —	4.336 82	4.000 —	— —	— —	— —	8.150 66	11.398 38	— —	— —	1.760 —	— —		21.309 04		— —	
9.206 02	6.545 44	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9.206 02	6.545 44	— —	— —	— —		15.751 46		— —	
12.235 89	14.997 04	20.661 66	15.074 39	— —	157 50	— —	1,112.616 93	12.235 89	14.839 54	— —	633.090 05	36.485 84		1,736.296 57		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	67.106 94	— —	— —	— —	— —	— —		67.106 94		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
— —	54 50	10.138 80	10.138 80	— —	— —	— —	275.816 16	— —	54 50	— —	— —	— —		275.870 66		— —	
12.085.974 90	532.019 38	178.453 37	81.564 15	15200 —	18038 22	2 22	1,875.297 48	12,070.774 90	513.981 16	— —	669.068 42	106888 80		15,022.235 38		— —	

Rachunek ma-

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.								Dochody w ciągu roku 1904								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	130	25	1,864.694	96	12,048.422	36	516.804	98	—	—	178.325	34	92.166	67	37.552	54	15.214	40	178.455	59	1,956.861	63
10	Fundusz pożyczkowy na drogi powiat. i gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekc. górnej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Fundusz regulacyi potoku Kisieliny . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Fund. regul. rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Fundusz regulacyi rzeki Trześniówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Fundusz regul. potoku Krzemienicy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Fundusz regul. rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Fundusz na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fundusz na zabudowanie potoku górsk. Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Fundusz na zabudowanie potoku górsk. Niszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Fund. regul. rzeki Bugu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Fundusz osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Fundusz regulacyi potoku Dumnego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Fundusz regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Fundusz zabudowania potoku Glińsko . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Fund. regul. środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Fundusz na zabudowanie potoku Bystra .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Fundusz regulacyi górnego Dniestru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Fundusz konserwacyi obwałow. Wisły i Sanu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fundusz obwałow. lewego brzegu Wisły w pow. krakowskim	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fundusz obwałow. lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Fund. regulacyi potoku Pustej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fundusz regulacyi Łęgu w pow.. Niżańskim i Kolbuszowskim . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Fund. obwałow. Wisły w pow. Dąbrowskim	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	130	25	1,864.694	96	12,048.422	36	516.804	98	—	—	178.325	34	92.166	67	37.552	54	15.214	40	178.455	59	1,956.861	63

jątk.u. zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1904.				Stan z końcem roku 1904.									
						w kasie				należytości				czysty stan	
										czynne		bierne			
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne			czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.	K. g.
12,085.974 90	532 019 38	178.453 37	81.564 15	15200 —	18.038 22	2 22	1,875.297 48	12,070.774 90	513.981 16	— —	669.068 42	106.888 80		15,022.235 38	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.								Dochody w ciągu roku 1904.								Ra			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia .	130	25	1,864.694	96	12,048.422	36	516.804	98	—	—	178.325	34	92.166	67	37.552	54	15214	40	178.455	59	1,956.861	63
40	Fund. zabudowania debr w Mikołajowie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Fundusz emer. dozorców melioracyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Fundusz zabudow. debr w gmin. Zniesienie pow. lwowskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Fundusz obwał. Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Fundusz obwałow. Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Fundusz Związku budowlanych kas chorych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma fund. dotowanych .	130	25	1,864.694	96	12,048.422	36	516.804	98	—	—	178.325	34	92.166	67	37.552	54	15214	40	178.455	59	1,956.861	63

jątku zarodowego.

z e m				Wydatki w ciągu roku 1903.						S t a n z k o ń c e m r o k u 1903.													
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości				czysty stan			
												gotówka		efekta						czynne				bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne							
K.	g.	K	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K	g.
12,085.974	90	532.019	38	178.453	37	81.564	15	15200	—	18.038	22	2	22	1.875.297	48	12,070.774	90	513.981	16	—	—	669.068	42	106.888	80	15,022.235	38	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12,085.974	90	532.019	38	178.453	37	18.564	15	15200	—	18.038	22	2	22	1.875.297	48	12,070.774	90	513.981	16	—	—	669.068	42	106.888	80	15,022.235	38	—	—

Rachunek ma-

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.								Dochody w ciągu roku 1904.								Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		watość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotowka		efekta	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K	g.	K.	g.	K.	g.	K	g.
	Fundusze samoistne (niedotow.) budżetem objęte.																						
	Fudusz kultury krajowej	—	—	88.8	8 58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.838	58
	„ stanowy sierociński	—	—	94.388	91	—	—	—	—	—	—	2.194	—	2.207	20	—	—	—	—	2.194	—	96.596	11
	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	—	—	48.005	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.005	54
	„ podrzutków w Krakowie . .	490	86	59.621	40	—	—	—	—	—	—	4.195	01	1.500	12	—	—	—	—	4.685	87	61.121	52
	Suma funduszów samoistnych. budżetem objętych	490	86	290.854	43	—	—	—	—	—	—	6.389	01	3.707	32	—	—	—	—	6.879	87	294.561	75

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1904.				Stan z końcem roku 1904.													
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości			czysty stan				
						gotówka	efekta			czynne		bierne	czynny		bierny		
										w bankach	inne						
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.		K. g.		
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	88.838 58	— —	— —	— —	— —	— —	88.838 58		— —		
— —	— —	2.194 —	1.272 32	— —	— —	— —	95 323 79	— —	— —	— —	— —	— —	95.323 79		— —		
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	48 005 54	— —	— —	— —	— —	— —	48.005 54		— —		
— —	— —	3.994 15	20 72	— —	— —	691 72	61.100 80	— —	— —	— —	24.487 22	— —	86.279 74		— —		
— —	— —	6.188 15	1.293 04	— —	— —	691 72	293 268 71	— —	— —	— —	24.487 22	— —	318.447 65		— —		

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.																						
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	01	31.714	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	01	31.714	95
2	Fundusze stypendyjne .	4.432	95	9,244.644	02	940.535	46	38.662	74	—	—	433.526	94	551.264	93	634.764	—	—	—	437.959	89	9,795.908	95
3	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	—	—	75.471	03	—	—	—	—	—	—	502	89	505	09	—	—	—	—	502	89	75.976	12
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	—	—	6.259	36	—	—	—	—	—	—	46	22	46	22	—	—	—	—	46	22	6.305	58
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	3.960	31	—	—	—	—	—	—	199	—	200	—	—	—	—	—	199	—	4.160	31
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . .	—	—	932.980	02	—	—	—	—	—	—	66.798	55	67.479	95	—	—	—	—	66.798	55	1,000.459	97
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	523	01	24.939	—	—	—	—	—	19	—	19	—	75 273	—	—	—	19	—	542	01
10	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	130.221	21	—	—	—	—	—	—	46.692	93	47.046	93	—	—	—	—	46.692	93	177.271	14
11	Fundusz szkół ludowych z r. 1872 . . .	—	—	204.155	86	—	—	—	—	—	—	228	02	229	02	—	—	—	—	228	02	204.384	88
12	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	—	—	121.910	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121 910	75
13	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich . . .	—	—	60.462	01	—	—	—	—	—	—	599	16	1.200	66	—	—	—	—	599	16	61.662	67
14	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących . . .	875	60	44.157	05	—	—	—	—	—	—	1.952	71	3.693	47	—	—	—	—	2 828	31	47.850	52
15	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej . .	—	—	16.306	05	—	—	—	—	—	—	1.017	63	1.023	63	—	—	—	—	1.017	63	17.329	68
16	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	1.438	22	82.447	76	—	—	—	—	—	—	3.384	40	3.311	82	—	—	—	—	4.822	62	85.759	59
17	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	—	5.212	11	—	—	—	—	—	—	111	40	111	40	—	—	—	—	111	40	5.323	51
18	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce .	—	—	54.229	90	—	—	—	—	—	—	10.700	08	10.765	08	—	—	—	—	10.700	08	64.994	98
19	Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana: 1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	48.609	87	—	—	—	—	—	—	574	48	576	48	—	—	—	—	574	48	49.186	35
20	2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	—	44.324	92	—	—	—	—	—	—	20.509	80	20.200	—	—	—	—	—	20.509	80	64.524	92
21	3) ku popieraniu celów Towarzystwa muzycznego we Lwowie .	—	—	42.671	75	—	—	—	—	—	—	3.399	—	3.419	20	—	—	—	—	3 399	—	46.070	93
	Do przeniesienia .	6.746	78	11,150.264	92	965.474	46	38.662	74	—	—	590.262	21	711.092	89	710.037	—	—	—	597.008	90	11,861.357	81

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1904.				S t a n z k o ń c e m r o k u 1904.							
						w k a s i e				n a l e ż y t o ś c i			
										czynne			
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czysty stan
K. g.	g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie gotówka K.	g.	w kasie efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	w bankach K.	g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K.	g.	efekta K.	g.	wartość dóbr i realności K.	g.	kapitały hipotekowane K.	g.	Ra gotówka K.	g.	efekta K.	g.
	Z przeniesienia	6.746	78	11,150.264	92	965.474	46	38.662	74	—		590.262	21	711.092	89	710.037	—	—	—	597.008	99	11,861.357	81
	Fundacya Dra Józefa Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana:																						
22	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	—	—	44.958	19	—	—	—	—	—	—	399	—	491	20	—	—	—	—	399	—	45.359	39
23	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	—	—	25.253	34	—	—	—	—			199	—	200	—	—	—	—	—	199	—	25.453	34
24	6) ku wspieraniu ubogich chłopców rzemieślników	—	—	36.389	41	—	—	—	—	—	—	1.015	20	1.020	—	—	—	—	—	1.015	20	37.409	41
25	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	125	12	6.31[illegible]	42	—	—	—	—	—	—	248	—	—	—	—	—	—	—	373	12	6.316	42
26	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera .	—	—	4.899	06	—	—	—	—	—	—	137	94	96	90	—	—	—	—	137	94	4.995	96
27	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych . . .	—	—	9.764	52	—	—	—	—	—	—	205	04	206	24	—	—	—	—	205	04	9.970	76
28	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan .	—	—	68.3[illegible]	25	—	—	—	—	—	—	79	45	79	45	—	—	—	—	79	45	68.394	70
29	Fundacya „Dom ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	—	—	1,893.847	52	1,467.335	10	—	—	—	—	31.940	08	32.132	08	—	—	—	—	31.940	08	1,925.979	60
30	Fundusz „Macierzy polskiej“	—	—	77.016	92	—	—	—	—	—	—	12.200	—	12.273	20	—	—	—	—	12.200	—	89.290	12
31	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	575.215	93	—	—	—	—	—	—	2.000	—	2.012	—	—	—	—	—	2.000	—	577.227	93
32	Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego																						
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach . . .	—	—	574	16	—	—	—	—	—	—	1.277	39	1.281	52	—	—	—	—	1.277	39	1.855	68
	b) na cele oświaty lud.	—	—	574	16	—	—	—	—	—	—	1.277	39	1.281	52	—	—	—	—	1.277	39	1.855	68
33	Fundusz ku podniesieniu rybactwa . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	—	—	16.864	20	—	—	—	—	—	—	11.421	38	11.489	78	—	—	—	—	11.421	38	28.353	98
35	Fundacya Siemianowskich dla biednych dziewcząt	5	12	43.703	28	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12	—	—	—	—	5	12	43.708	40
36	Fundacya Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	46.624	08	—	—	—	—	—	—	4.264	39	4.285	59	—	—	—	—	4.264	39	50.909	67
37	Fundacya hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	2	34	16.862	19	—	—	—	—	—	—	1.277	87	1.261	71	—	—	—	—	1.512	37	18.123	90
38	Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	6.900	—	—	—	—	—	—	—	136	10	136	10	—	—	—	—	136	10	7.036	10
39	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	893	84	44.907	30	—	—	—	—	—	—	3.090	30	3.041	53	—	—	—	—	3.984	14	47.948	83
40	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła	—	—	7.181	49	—	—	—	—	—	—	198	80	200	—	—	—	—	—	198	80	7.381	49
41	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich . .	—	—	49.937	76	—	—	15.909	10	—	—	3.345	80	3.365	60	—	—	—	—	3.345	80	53.303	36
	Do przeniesienia .	8.005	36	14,126.370	10	2,432.809	56	54.571	84	—	—	664.975	34	785.862	43	710.037	—	—	—	672.980	70	14,912.232	53

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1904.						Stan z końcem roku 1904.											
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane	należytości				czysty stan	
												gotówka	efekta				czynne		bierne		czynny	bierny
																	w bankach	inne				
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1,675.511	46	38.662	74	591.794	17	649.411	25	—	—	349	27	5.214	82	11,211.946	56	1,675.511	46	38.313	47	—	161.357	25	8.000	—	13,084.343	56	—	—
—	—	—	—	399	—	248	41	—	—	—	—	—	—	45.110	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45.110	98	—	—
—	—	—	—	199	—	135	20	—	—	—	—	—	—	25.318	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.318	14	—	—
—	—	—	—	1.015	20	359	87	—	—	—	—	—	—	37.049	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.049	54	—	—
—	—	—	—	249	32	—	—	—	—	—	—	123	80	6.316	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.440	22	—	—
—	—	—	—	96	96	40	—	—	—	—	—	41	04	4.955	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.997	—	—	—
—	—	—	—	205	04	151	80	—	—	—	—	—	—	9.818	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.818	96	—	—
—	—	—	—	79	45	—	—	—	—	—	—	—	—	68.394	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68.394	70	—	—
1,467.335	10	—	—	31.940	08	31.272	80	—	—	—	—	—	—	1,894.706	80	1,467.335	10	—	—	—	—	—	—	—	3,362.041	90	—	—
—	—	—	—	12.200	—	12.200	—	—	—	—	—	—	—	77.090	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77.090	12	—	—
—	—	—	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	575.227	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	575.227	93	—	—
—	—	—	—	1.277	39	574	16	—	—	—	—	—	—	1.281	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.281	52	—	—
—	—	—	—	1.277	39	574	16	—	—	—	—	—	—	1.281	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.281	52	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11.421	38	11.093	40	—	—	—	—	—	—	17.260	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.260	58	—	—
—	—	—	—	5	12	—	—	—	—	—	—	—	—	43.708	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43.708	40	—	—
—	—	—	—	4.264	39	4.200	—	—	—	—	—	—	—	46.709	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46.709	67	—	—
—	—	—	—	1.264	37	564	97	—	—	—	—	248	—	17.558	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.806	93	—	—
—	—	—	—	136	10	—	—	—	—	—	—	—	—	7.036	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.036	10	—	—
—	—	—	—	3.048	10	1.215	81	—	—	—	—	936	04	46.733	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.669	06	—	—
—	—	—	—	198	80	109	32	—	—	—	—	—	—	7.272	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.272	17	—	—
—	—	15.909	10	3.345	80	1.018	95	—	—	—	—	—	—	52.284	41	—	—	15.909	10	—	—	—	—	—	68.193	51	—	—
3,142.846	56	54.571	84	666.417	—	715.170	10	—	—	349	27	6.563	70	14 197.062	43	3,142.846	56	54.222	57	—	161.357	25	8.000	—	17,554.052	51	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.					Dochody w ciągu roku 1904.				Ra-	
		w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta
		gotówka	efekta									
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
	Z przeniesienia	8.005 36	14,126.370 10	2,432.809 56	54.571 84	— —	664.975 34	785.862 43	710.037 —	— —	672.980 70	14,912.232 53
42	Fundacya posagowa ś.p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich .	—	7.597 99	— —	3.181 82	— —	636 18	639 78	— —	— —	636 18	8.237 77
43	Fundacya „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	821 —	18.793 82	— —	— —	— —	3.204 38	2.298 29	— —	— —	4.025 38	21.092 11
44	Fundacya Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	— 04	77.215 86	— —	— —	— —	— 62	— 58	— —	— —	— 66	77.216 44
45	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:											
	1) dla ślepych w Krakowie	— —	3.282 56	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56
46	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . . .	— —	7.662 25	— —	— —	— —	398 —	400 —	— —	— —	398 —	8.062 25
47	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	— —	3.355 46	— —	— —	— —	6 59	6 59	— —	— —	6 59	3.362 05
48	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	— —	5.540 94	— —	— —	— —	55 08	55 08	— —	— —	55 08	5.596 02
49	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	364 40	18.400 94	— —	— —	— —	732 —	— —	— —	— —	1.096 40	18,400 94
50	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . .	— —	555.550 26	— —	— —	— —	42.000 —	42.253 20	— —	— —	42.900 —	597.803 46
51	Fundacya Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych .	— —	694 94	— —	— —	— —	17 —	17 —	— —	— —	17 —	711 94
52	Fundusz Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	— —	2,410.400 —	— —	— —	— —	82.120 —	82.571 —	923.007 98	— —	82.120 —	2,492.971 —
53	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie . .	— —	3.802 90	— —	— —	— —	492 —	495 20	— —	— —	492 —	4.298 10
54	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	— —	21.446 —	— —	— —	— —	112 73	113 33	— —	— —	112 73	21. 59 33
55	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	— —	2.504 56	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56
56	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzowce . .	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —
57	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —
	Do przeniesienia .	9.190 80	17,302.618 58	2,432.809 56	57.753 66	— —	794.749 92	914.712 48	1,633.044 98	— —	803.940 03	18,217.331 06

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1904.				Stan z końcem roku 1904.							
						w kasie				należytości			
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne		bierne	czysty stan
										w bankach	inne		
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
3,142.840 56	54.571 84	666.417 —	715.170 10	— —	349 27	6.563 70	14,197.062 43	3,142.840 56	54.222 57	— —	161.857 25	8.000 —	17,554.052 51
— —	3.181 82	636 18	596 40	— —	— —	— —	7.641 37	— —	3.181 82	— —	— —	— —	10.823 19
— —	— —	3.204 38	2.186 80	— —	— —	821 —	18.905 31	— —	— —	— —	— —	— —	19.726 31
— —	— —	— 58	— 62	— —	— —	— 08	77.215 82	— —	— —	— —	— —	— —	77.215 90
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56
— —	— —	398 —	98 —	— —	— —	— —	7.964 25	— —	— —	— —	— —	— —	7.964 25
— —	— —	6 59	— —	— —	— —	— —	3.362 05	— —	— —	— —	— —	— —	3.362 05
— —	— —	55 08	— —	— —	— —	— —	5.596 02	— —	— —	— —	— —	— —	5.596 02
— —	— —	732 —	— —	— —	— —	364 40	18.400 94	— —	— —	— —	— —	— —	18.765 34
— —	— —	42.200 —	42.000 —	— —	— —	— —	555.803 46	— —	— —	— —	— —	— —	555.803 46
— —	— —	17 —	— —	— —	— —	— —	711 94	— —	— —	— —	— —	— —	711 94
923.007 98	— —	82.120 —	81.800 —	— —	— —	— —	2,411.171 —	923.007 98	— —	— —	— —	— —	3,334.178 98
— —	— —	492 —	— —	— —	— —	— —	4.298 10	— —	— —	— —	20.664 —	— —	24.962 10
— —	— —	112 73	100 —	— —	— —	— —	21.450 33	— —	— —	— —	— —	— —	21.450 33
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56	— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —
4,065.854 54	57.753 66	796.191 54	841.951 92	— —	349 27	7.749 18	17,975.379 14	4,065.854 54	57.404 39	— —	182.021 25	8.000 —	21.650.405 50

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.								Dochody w ciągu roku 1904.						Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia .	9.190	80	17,302.618	58	2,432.809	56	57.753	66	—	—	794.749	92	914.712	48	1,633.044	98	—	—	803.940	72	18.217.331	06
58	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	122.736	40	—	—	—	—	—	—	1	32	1	32	—	—	—	—	1	32	122.737	72
59	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	6.745	22	—	—	—	—	—	—	64	75	64	75	—	—	—	—	64	75	6.809	97
60	Fundacya ks. Karoliny Lubomirskiej . . .	28	46	51.655	92	—	—	—	—	—	—	7.175	50	5.057	46	—	—	—	—	7.203	96	56.713	38
61	Fundacya Maryem Gewürtzowej	—	—	2.667	33	—	—	—	—	—	—	16	86	16	86	—	—	—	—	16	86	2.684	19
62	Fundacya Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.300	11	—	—	—	—	—	—	48	—	48	—	—	—	—	—	48	—	1.348	11
63	Fundacya Szaflarskiego dla Dębicy	—	—	1.300	56	—	—	—	—	—	—	48	—	48	—	—	—	—	—	48	—	1.348	56
64	Fundacya Róży hr. Lanckorońskiej . .	331	—	164.972	98	—	—	—	—	—	—	386	60	400	—	—	—	—	—	717	60	165.372	98
65	Fundacya Konstantego i Michaliny Pietruskich	—	—	427	20	—	—	—	—	—	—	994	—	1.000	—	—	—	—	—	994	—	1.427	20
66	Fundacya Eust. Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-let rządów Najjaś. Pana	—	-	120.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120.000	—
67	Fundacya im. śp. Ign. Łukasiewicza na nagrody dla wzor. wójtów gmin wiejskich	—	—	9.103	91	—	—	—	—	—	—	178	—	178	—	—	—	—	—	178	—	9.281	91
68	Fundacya Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół i szczepków owocow.	—	—	3.271	08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		3.271	08
69	Fundacya Morawieckiego Michała	—	—	67.997	85	—	—	—	—	—	—	4.886	50	4.922	—	—	—	—	—	4.886	50	72.919	85
70	Fundacya Kowalewskiego Izydora	—	—	18.515	82	—	—	—	—	—	—	445	06	447	46	—	—	—	—	445	06	18.963	28
71	Fundacya z nadwyżek kas sierocych . . .	—	—	155	57	—	—	—	—	—	—	174	54	11	10	—	—	—	—	174	54	166	67
72	Fundacya Hoffmanowej Angeliki dla sierot po wojsk. I.	—	—	7.141	33	—	—	—	—	—	—	208	10	209	30	—	—	—	—	208	10	7.350	63
73	Fundacya Hoffmanowej dla sierot po włościanach II.	—	—	7.141	36	—	—	—	—	—	—	412	10	414	50	—	—	—	—	412	10	7.555	86
74	Fundacya Jakóba hr. Potockiego	292	83	7.635	86	—	—	—	—	—	—	1.440	40	1.391	08	—	—	—	—	1.733	23	9.026	94
75	Fundacya pamiątkowa im. Kościnszki	—	—	47.331	80	—	—	50.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.331	80
76	Fundacya Pietruskiego Oktawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—
77	Fundacya Bursika Wojciecha	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.267	52	—	—	—	—	—	—	3 267	52
78	Fundacya Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 411	17	134.079	85	—	—	—	—	4.411	17	134.079	85
79	Fundusz propinacyjny . „ koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	3,086.409	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	9.843	09	17,942.718	88	5,519.219	34	107.753	66	—	—	815.640	82	1,076.269	68	1,633 044	98	—	—	825.483	91	19,018.988	56

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1904.				Stan z końcem roku 1904.									
						w kasie				należytości				czysty stan	
										czynne		bierne			
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne		czynny	bierny
K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.
4,065.854 54	57.753 66	796.191 54	841.951 92	— —	349 27	7.749 18	17,375.379 14	4,065.854 54	57.404 39	— —	182.021 25	8.000 —	21,680.408 50	— —
— —	— —	1 32	— —	— —	— —	— —	122.737 72	— —	— —	— —	— —	— —	122.737 72	— —
— —	— —	64 75	— —	— —	— —	— —	6.809 97	— —	— —	— —	— —	— —	6.809 97	— —
— —	— —	7.190 69	5.000 —	— —	— —	13 27	51.713 38	— —	— —	— —	— —	— —	51.726 65	— —
— —	— —	16 86	— —	— —	— —	— —	2.684 19	— —	— —	— —	— —	— —	2.684 19	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.348 11	— —	— —	— —	— —	— —	1.348 11	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.348 56	— —	— —	— —	— —	— —	1.348 56	— —
— —	— —	397 66	66 60	— —	— —	320 —	165.306 38	— —	— —	— —	— —	— —	165.626 38	— —
— —	— —	994 —	19 —	— —	— —	— —	1.408 20	— —	— —	— —	— —	— —	1.408 20	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —
— —	— —	178 —	— —	— —	— —	— —	9.281 91	— —	— —	— —	— —	— —	9.281 91	— —
— —	— —	— —	3.271 08	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	4.886 50	2.009 72	— —	— —	— —	70.910 13	— —	— —	— —	— —	— —	70.910 13	— —
— —	— —	445 06	32 40	— —	— —	— —	18.930 88	— —	— —	— —	— —	— —	18.930 88	— —
— —	— —	166 39	155 29	— —	— —	8 15	11 38	— —	— —	— —	— —	— —	19 53	— —
— —	— —	208 10	200 —	— —	— —	— —	7.150 63	— —	— —	— —	— —	— —	7.150 63	— —
— —	— —	412 10	— —	— —	— —	— —	7.555 86	— —	— —	— —	— —	— —	7.555 86	— —
— —	— —	1392 72	96 40	— —	— —	340 51	8.930 54	— —	— —	— —	— —	— —	9.271 05	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	47.331 80	— —	50.000 —	— —	— —	— —	97.331 80	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	10.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	10.000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.267 52	— —	— —	— —	— —	— —	3.267 52	— —
— —	— —	4.411 17	342 28	— —	— —	— —	133.737 57	— —	— —	— —	— —	— —	133.737 57	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
3,086.409 78	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,086.409 78	— —	— —	— —	— —	3.086.409 78	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
7,152.264 32	107.753 66	817.052 80	853.144 69	— —	349 27	8.431 11	18,165.843 87	7,152.264 32	107.404 39	— —	182.021 25	8.000 —	25,607.964 94	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904.								Dochody w ciągu roku 1904.								Ra			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia .	9.843	09	17,942.718	88	5,519.219	34	107.753	66	—	—	815·640	82	1,076.269	68	1,633.044	98	—	—	825.483	91	19,018.988	56
81	Fundusz byłego korpusu ochotników wojskowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół kolej.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	9.843	09	17,942.718	88	5,519.219	34	107.753	66	—	—	815.640	82	1,076.269	68	1,633.044	98	—	—	825.483	91	19,018.988	56

jątku zarodowego.

z c m		Wydatki w ciągu roku 1903.						S t a n z k o ń c e m r o k u 1903.											
								w kasie						należytości				czysty stan	
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka		efekta		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka		efekta		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	czynne		bierne		czynny	
														w bankach	inne				
K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
7,152.264	32	107.753	66	817.052	80	853.144	69	—	—	349	27	8.431	11	18,165.843	87	7,152.264	32	107.404	39	—	—	182.021	25	8.000	—	5.607.964	94	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7,152.264	32	107.753	66	817.052	80	853.144	69	—	—	349	27	8.431	11	18,165.843	87	7,152.264	32	107.404	39	—	—	182.021	25	8.000	—	5.607.964	94	—	—

Rekapitulacya i depozyta.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1904. w kasie: gotówka K. g.	efekta K. g.	wartość dóbr i realności K. g.	kapitały hipotekowane K. g.	w bankach K. g.	Dochody w ciągu roku 1904. gotówka K. g.	efekta K. g.	wartość dóbr i realności K. g.	kapitały hipotekowane K. g.	Razem gotówka K. g.	efekta K. g.	wartość dóbr i realności K. g.	kapitały hipotekowane K. g.	Wydatki w ciągu roku 1904. gotówka K. g.	efekta K. g.	wartość dóbr i realności K. g.	kapitały hipotekowane K. g.	Stan z końcem roku 1904. w kasie: gotówka K. g.	efekta K. g.	wartość dóbr i realności K. g.	kapitały hipotekowane K. g.	należytości: czynne: w bankach K. g.	inne K. g.	bierne K. g.	czysty stan: czynny K. g.	bierny K. g.
	Rekapitulacya.																										
	Suma funduszów dotowanych	130 25	1,864.694 96	12,048.422 36	516.804 98	— —	178.325 34	92.166 67	37.552 54	15214 40	178.455 59	1,956.861 63	12,085.974 90	532.019 38	178.453 37	81.564 15	15.200 —	18.038 22	2 22	1,875.297 48	12,070.774 90	513.981 16	— —	669.068 42	106.888 80	15,022.235 38	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	490 86	290.854 43	— —	— —	— —	6.389 01	3.707 82	— —	— —	6.879 87	294.561 75	— —	— —	6.188 15	1.293 04	— —	— —	691 72	293.268 71	— —	— —	— —	24.487 22	— —	318.447 65	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	9.843 09	17,942.718 88	5.519.219 34	107.753 66	— —	815.640 82	1.076.269 68	1,633.044 98	— —	825.483 91	19,018.988 56	7,152.264 32	107.753 66	817.052 80	853.144 69	— —	349 27	8.431 11	18,165.843 87	7.152.264 32	107.404 39	— —	182.021 25	8.000 —	25,607.964 94	— —
	Suma majątku zarodowego	10.464 20	20,098.268 27	17,567.641 70	624.558 64	— —	1,000.355 17	1.172.143 67	1,670.597 52	15214 40	1,010.819 37	21,270.411 94	19,238.239 22	639.773 04	1,001.694 32	936.001 88	15.200 —	18.387 49	9.125 05	20,334.410 06	19,223.039 22	621.385 55	— —	875.576 89	114.888 80	40,948.647 97	— —
	Suma majątku obrotowego	4,032.753 62	11,884.546 95	— —	— —	2,796.648 05	91,917.632 43	4,904.176 31	— —	— —	95,950.386 05	16,788.723 26	— —	— —	91,248.691 48	4,076.158 54	— —	— —	4,701.781 57	12,712.564 72	— —	— —	2,246.570 54	21,970.603 44	66,297.427 22	32,102.227 06	56,768.134 01
	Razem	4,043.217 82	31,982.815 22	17,567.641 70	624.558 64	2,796.648 05	92,917.987 60	6,076.319 98	1,670.597 52	15214 40	96,961.205 42	38,059.135 20	19,238.239 22	639.773 04	92,250.298 80	5,012.164 42	15.200 —	18.387 49	4,710.906 62	33,046.974 78	19,223.039 22	621.385 55	2,246.570 54	22,846.180 33	66,412.316 02	73,050.875 03	56,768.134 01
	Depozyta.																										
1	Depozyta w ogólności .	67.486 71	1,347.885 03	— —	— —	— —	1,221.559 96	1,779.469 25	— —	— —	1,289.046 67	3,127.354 28	— —	— —	1,235.385 29	1,674.708 05	— —	— —	33.661 38	1,452.646 23	— —	— —	— —	— —	1,506.307 61	— —	— —
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	15.719 62	26.501 31	— —	— —	— —	40.206 85	22.079 76	— —	— —	55.926 47	48.581 07	— —	— —	43.503 07	20.768 05	— —	— —	12.423 40	27.813 02	— —	— —	— —	— —	40.236 42	— —	— —
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	5.634 41	31.253 75	— —	— —	— —	14.458 61	23.820 —	— —	— —	20.093 02	55.073 75	— —	— —	14.069 58	25.359 32	— —	— —	6.023 44	29.714 43	— —	— —	— —	— —	35.737 87	— —	— —
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	2.114 48	62.180 23	— —	— —	— —	18.919 98	17.555 77	— —	— —	21.034 46	79.736 —	— —	— —	19.181 92	22.545 62	— —	— —	1.852 54	57.190 38	— —	— —	— —	— —	59.042 92	— —	— —
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach . .	798 69	6.651 47	— —	— —	— —	21.802 04	3.063 31	— —	— —	22.600 73	9.717 78	— —	— —	20.874 86	845 44	— —	— —	1.725 87	8.872 34	— —	— —	— —	— —	10.598 21	— —	— —
6	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie .	658 56	2.517 09	— —	— —	— —	19.508 77	13.995 —	— —	— —	20.167 33	16.512 09	— —	— —	19.726 48	13.219 66	— —	— —	440 85	3.292 43	— —	— —	— —	— —	3.733 28	— —	— —
7	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence . .	— —	— —	— —	— —	— —	589 09	— —	— —	— —	589 09	— —	— —	— —	589 09	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy . .	— —	— —	— —	— —	— —	318 20	— —	— —	— —	318 20	— —	— —	— —	318 20	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach .	15 11	— —	— —	— —	— —	677 22	— —	— —	— —	692 33	— —	— —	— —	677 22	— —	— —	— —	15 11	— —	— —	— —	— —	— —	15 11	— —	— —
10	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy . . .	30 46	— —	— —	— —	— —	439 28	— —	— —	— —	469 74	— —	— —	— —	439 28	— —	— —	— —	30 46	— —	— —	— —	— —	— —	30 46	— —	— —
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie .	— —	— —	— —	— —	— —	1.643 92	— —	— —	— —	1.643 92	— —	— —	— —	1.643 92	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
12	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole . .	26 80	— —	— —	— —	— —	727 69	— —	— —	— —	754 49	— —	— —	— —	754 49	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
13	Depozyta gmin. serwitut.	2.533 70	579.688 41	— —	— —	— —	75.654 24	75.148 58	— —	— —	78.187 94	654.836 99	— —	— —	76.313 34	79.648 58	— —	— —	1.874 60	575.188 41	— —	— —	— —	— —	577.063 01	— —	— —
14	Depozyta szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	— —	— —	— —	— —	— —	132 60	— —	— —	— —	132 60	— —	— —	— —	70 90	— —	— —	— —	61 70	— —	— —	— —	— —	— —	61 70	— —	— —
	Suma depozytów	95.018 54	2,056.680 29	— —	— —	— —	1,416.638 45	1,935 181 67	— —	— —	1,511.656 99	3,991.811 96	— —	— —	1,433.547 64	1,837.094 72	— —	— —	78.109 35	2,154.717 24	— —	— —	— —	— —	2,232.826 59	— —	— —
	Do tego suma funduszów krajowych	4,043.217 82	31,982.815 22	17,567.641 70	624.558 64	2,796.648 05	92,917.987 60	6,076.319 98	1,670.597 52	15214 40	96,961.205 42	38,059.135 20	19,238.239 22	639.773 04	92 250.298 80	5,012.160 42	15.200 —	18.387 49	4,710.906 62	33,046.974 78	19,223.039 22	621.385 55	2,246.570 54	22,846.180 33	66,412.316 02	73,050.875 03	56,768.134 01
	Ogółem	4,138.236 36	34,039.495 51	17,567.641 70	624.558 64	2,796.648 05	94,334.626 05	8,011.451 65	1,670.597 52	15214 40	98,472.862 41	42,050.947 16	19,238.239 22	639.773 04	93,683.846 44	6.849.255 14	15.200 —	18.387 49	4,789.015 97	35,201.692 02	19,223.039 22	621.385 55	2,246.570 54	22,846.180 33	68,645.142 61	73,050.875 03	56,768.134 01
	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:																										
	a) stały fundusz przem.	68.038 —	— —	— —	— —	— —	683.847 77	— —	— —	— —	751.885 77	— —	— —	— —	751.885 77	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,842.852 39	204.801 —	1,638.051 89	— —
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	6.347 —	— —	— —	— —	— —	24.134 84	— —	— —	— —	30.481 84	— —	— —	— —	20.576 84	— —	— —	— —	9.905 —	— —	— —	— —	— —	60.115 67	— —	70.020 67	— —
	c) Fundusz pożyczkowy dla przemysłu roln. .	145.936 —	— —	— —	— —	— —	86.830 56	— —	— —	— —	232.766 56	— —	— —	— —	164.149 56	— —	— —	— —	68.617 —	— —	— —	— —	— —	500.297 58	— —	568.914 58	— —
	d) Stały fundusz hodowl.	78.113 —	— —	— —	— —	— —	10.005 70	— —	— —	— —	88.118 70	— —	— —	— —	48.975 70	— —	— —	— —	39.143 —	— —	— —	— —	— —	62.299 54	— —	101.442 54	— —
	e) Stały fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędn. i pożyczek	— —	— —	— —	— —	— —	868.779 27	— —	— —	— —	868.779 27	— —	— —	— —	868.779 27	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,750.106 59	1,446.020 55	304.086 04	— —
	Razem . . .	298.434 —	— —	— —	— —	— —	1.673.598 14	— —	— —	— —	1,972.032 14	— —	— —	— —	1,854.367 14	— —	— —	— —	117.665 —	— —	— —	— —	— —	4.215.672 27	1,650.821 55	2,082.515 72	— —

Uwaga. Czysty stan czynny funduszów krajowych (bez depozytów) wynosi jak wyżej . . . . . 73,050.875 K 03 g.
Porównując ten stan czynny z wykazanym stanem biernym w sumie . . . . . 56,768.134 » 01 »
okazuje się w rezultacie w majątkach fund. kraj. przewyżka stanu czynnego w sumie . 16,282.741 K. 02 g.

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1904.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	6,959,408	05	3,766.940	34	10,726.348	39	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: w majątku obrotowym stan bierny 4.164 K. 90 g. / „ „ zarodowym stan czynny 81.796 „ 72 „	—	—	77.631	82	77.631	82	—	—
	c) Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie	89	80	—	—	89	80	—	—
	d) Szkoła rolnicza, folwark, szkoła gorzelnicza i stacya doświadczalna w Dublanach: w majątku obrotowym stan bierny 189.592 K. 23 g. / „ zarodowym „ czynny 793.841 „ 80 „	—	—	604.249	57	604.249	57	—	—
	e) Zakład w Czernichowie: w majątku obrotowym stan bierny 12 325 K. 56 g. / „ „ zarodowym „ czynny 481.110 „ 95 „	—	—	468.785	39	468.785	39	—	—
	f) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	763.522	61	763.522	61	—	—
	g) Szkoła rolnicza w Horodence	—	—	48.550	—	48.550	—	—	—
	h) „ „ w Jagielnicy	—	—	25.881	31	25.881	31	—	—
	i) „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—
	j) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	36.276	40	36.276	40	—	—
	k) Szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	122.230	10	122.230	10	—	—
	l) „ „ w Suchodole	—	—	145.664	72	145.664	72	—	—
	m) Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	—	—
	n) Szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	1.050	46	—	—	1.050	46	—	—
	b) „ położnic	714 929	38	1,707.194	32	2,422.123	70	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	105 822	59	554.029	14	659.851	73	—	—
4	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	352.284	99	2,324.496	31	2,676.781	30	—	—
5	„ „ krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.	—	—	—	—	—	—	298.155	64
6	Szpital św. Łazarza w Krakowie: a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	878	92
	b) „ położnic	95.037	32	1,934.144	61	2,029.181	93	—	—
	c) „ syfilitycznych	31.900	85	120.221	38	152.122	23	—	—
	d) „ obłąkanych	21.629	87	21.309	04	42.938	91	—	—
7	Fundusz szkolny krajowy	30.150	31	15.751	46	45.901	77	—	—
8	Krajowy fundusz szkolny emerytalny: w majątku obrotowym stan bierny 6 972 K. 93 g. / „ „ zarodowym stan czynny 67.106 „ 94 „	2,164 131	64	1,736.296	57	3,900.428	21	—	—
9	Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.	—	—	60.134	01	60.134	01	—	—
10	„ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	17 801	20
11	„ policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	53,624.470	—
12	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	721	96	275.870	66	276.592	62	—	—
13	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekcyi górnej	914.303	69	—	—	914.303	69	—	—
14	„ „ potoku Kisieliny	52.123	33	—	—	52.123	33	—	—
15	„ „ rzeki Łęgu	86.666	96	—	—	86.666	96	—	—
16	„ „ „ Trześniówki	26.823	77	—	—	26.823	77	—	—
17	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	6.390	81	—	—	6.390	81	—	—
18	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	11.197	—	—	—	11.197	—	—	—
19	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	36.375	02	—	—	36.375	02	—	—
20	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—	—	206.092	62
21	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	1.379	80	—	—	1.379	80	—	—
22	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	27.046	45	—	—	27.046	45	—	—
23	„ „ „ „ „ Niszkówka	649	68	—	—	649	68	—	—
24	„ regulacyi rzeki Bugu	558	48	—	—	558	48	—	—
25	„ „ Złotej Lipy	806.941	83	—	—	306.941	83	—	—
26	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	65.584	99	—	—	65.584	99	—	—
27	„ regulacyi Potoku Dumnego	28.316	60	—	—	28.316	60	—	—
28	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	15.016	79	—	—	15.016	79	—	—
29	„ regulacyi Przegnojówki	16.773	61	—	—	16.773	61	—	—
30	„ zabudowania potoku Glińsko	12.114	63	—	—	12.114	63	—	—
31	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	161	93	—	—	161	93	—	—
32	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	59.077	43	—	—	59 077	43	—	—
33	„ zabudowania potoku Bystry	289.358	66	—	—	289.358	66	—	—
34	„ regulacyi górnego Dniestru	8.591	31	—	—	8.591	31	—	—
35	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	418.825	33	—	—	418.825	33	—	—
36	„ konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu	—	—	—	—	—	—	103.146	73
37	„ obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim	92.433	59	—	—	92.433	59	—	—
38	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	78.467	70	—	—	78.467	70	—	—
39	„ regulacyi potoku Pustej	20.310	05	—	—	20.310	05	—	—
40	„ Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim	169.994	73	—	—	169.994	73	—	—
41	„ obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	52.963	95	—	—	52.963	95	—	—
		—	—	—	—	—	—	106.114	61
	Do przeniesienia	13.275.605	34	14,809.179	76	28,084.785	10	54,356.659	72

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	13,275.605	34	14,809.179	76	28,084.785	10	54,356 659	72
42	Fundusz zabudowania dobr w Mikołajowie	48.574	48	—	—	48.574	48	—	—
43	„ emerytury dozorców melioracyjnych	16.903	—	—	—	16.903	—	—	—
44	„ zabudow. dobr w gm. Zniesieniu powiatu Lwowskiego	98.866	27	—	—	98 866	27	—	—
45	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	3.810	12	—	—	3.810	12	—	—
46	„ „ „ od Raby do Woli rogowskiej	4.892	44	—	—	4.892	44	—	—
47	„ Związku budowlanych kas chorych	6.543	22	—	—	6.543	22	—	—
48	„ kultury krajowej	4.050	66	88.838	58	92,889	24	—	—
49	„ stanowy sierociński	—	—	95.323	77	95.323	79	—	—
50	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	897	36	48 005	54	48.902	90	—	—
51	„ podrzutków w Krakowie	—	—	86.279	74	86.279	74	—	—
52	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1.293	16	31.714	96	33.008	12	—	—
53	Fundusze stypendyjne	398.479	78	11,010.971	04	11.409.450	82	—	—
54	Administracya dóbr Winniki	23.323	83	—	—	23.323	83	—	—
55	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	112	49	75.827	32	75.939	81	—	—
56	„ nižankowicki „ „	32	—	6.305	58	6.337	58	—	—
57	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	57	26	4.013	15	4.070	41	—	—
58	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	1.522	71	989·443	03	990.965	74	—	—
59	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	19.028	51	—	—	19.028	51	—	—
60	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	100.754	01	100.754	01	—	—
61	„ Pelagii Russanowskiej	958	39	131.204	34	132.162	73	—	—
62	„ szkół ludowych z roku 1872	1.210	12	204.184	88	205.395	—	—	—
63	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego	2.449	52	121.910	75	124.360	27	—	—
64	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	9.434	19	61.062	67	70.496	86	—	—
65	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	46.825	23	46.825	23	—	—
66	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	3	08	16.329	68	16.332	76	—	—
67	„ Sandecka „Dom roboczy“	—	—	87.261	81	87.261	81	—	—
68	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców . . .	209	88	5.323	51	5.533	39	—	—
69	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	2.300	23	54.756	78	57.057	01	—	—
70	„ Dra Józefa Malinowskiego:								
71	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach . .	591	37	49.186	35	49.777	72	—	—
72	2) ku wspieraniu artystów i literatów	175	24	44.493	79	44.669	03	—	—
73	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie . .	868	08	42.774	68	43.642	76	—	—
74	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	220	20	45.110	98	45.331	18	—	—
75	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	2.771	41	25.318	14	28.089	55	—	—
76	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła . . .	326	22	37.049	54	37.375	76	—	—
77	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej . . .	—	—	6.440	22	6.440	22	—	—
78	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	4.997	—	4.997	—	—	—
79	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	241	79	9.818	96	10.060	75	—	—
80	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	2.730	24	68.394	70	71.124	94	—	—
	a) obrotowy . .	42.968	75	—	—	—	—	—	—
81	„ Anny Helzlowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie b) rezerwowy . .	72.093	54	—	—	—		—	—
	c) zarodowy . .	—	—	3,362.041	90	3,477.104	19	—	—
82	Fundusz „Macierzy polskiej“	3.600	67	77.090	12	80.690	79	—	—
83	„ Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców . . .	59 085	62	575,227	93	634.313	55	—	—
84	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego dla akademii rol. w Dublanach .	—	—	1.281	52	1.281	52	—	—
85	„ „ ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty ludowej . .	—	—	1.281	52	1.281	52	—	—
86	„ ku podniesieniu rybactwa	7.925	84	—	—	7.925	84	—	—
87	„ Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt . . .	818	96	17.260	58	18.079	54	—	—
88	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	1.710	46	43.708	40	45.418	86	—	—
89	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych . . .	91	67	46.709	67	46.801	34	—	—
90	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	17.806	93	17 806	93	—	—
91	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie .	277	28	7.036	10	7.313	28	—	—
92	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludowych	—	—	47.669	06	47.669	06	—	—
93	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	194	28	7.272	17	7.466	45	—	—
94	„ posagowa ś.p Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.809	88	68.193	51	70.003	39	—	—
95	„ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	479	69	10.823	19	11.302	88	—	—
96	„ „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych	2.452	52	19.726	31	22.178	83	—	—
97	„ Piotra Krzeczunowicza dla chorych nieuleczalnych i rekonwalescentów	—	06	77.215	90	77.215	96	—	—
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:								
98	1) dla ślepych w Krakowie	124	—	3.282	56	3.406	56	—	—
99	2) „ wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie .	40	27	7.964	25	8.004	52	—	—
100	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	132	—	3.362	05	3.494	05	—	—
101	„ zapomog. im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobn. w Boguchwale	55	08	5.596	02	5.651	10	—	—
102	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	18.765	34	18.765	34	—	—
103	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	22.004	85	555.803	46	577.808	31	—	—
104	„ Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych	30	46	711	94	742	40	—	—
105	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	228.400	47	3,334.178	98	3,562.579	45	—	—
106	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	753	35	24.962	10	25.715	45	—	—
	Do przeniesienia . .	14,373.532	29	36,744.072	02	51,117.604	31	54,356.659	72

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny obrotowy K.	g.	Czysty majątek czynny zarodowy K.	g.	Razem czynny K.	g.	Razem bierny K.	g.
	Z przeniesienia . .	14,373.532	29	36,744.072	02	51,117.604	31	54,356.659	72
107	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	856	—	21.459	33	22.315	33	—	—
108	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	96	—	2.504	56	2.600	56	—	—
109	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	406	73	20.000	—	20.406	73	—	—
110	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Zuratyn	413	90	20.000	—	20.413	90	—	—
111	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	122.737	72	122.737	72	—	—
112	Fundacya Wacława Tyzenhausa	68	—	6.809	97	6.877	97	—	—
113	„ ks. Karoliny Lubomirskiej	—	—	51.726	65	51.726	65	—	—
114	„ Maryem Gewürzowej	104	57	2.684	19	2.788	76	—	—
115	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.348	11	1.348	11	—	—
116	„ „ „ Dębicy	—	—	1.348	56	1.348	56	—	—
117	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	40	165.626	38	165.626	78	—	—
118	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich	22.441	84	1.408	20	23.850	04	—	—
119	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubilenszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana	18.835	22	120.000		138.835	22	—	—
120	„ im. śp. Ign. Łukasiewicza	362	—	9.281	91	9.643	91	—	—
121	„ im Franciszka Józefa na zakupno pni pszczół, drzewek owocowych etc.	—	—	—		—		—	—
122	„ Morawieckiego Michała	416	25	70.910	13	71.326	38	—	—
123	„ nadwyżek kas sierocych	—	—	19	53	19	53	—	—
124	„ Kowalewskiego Izydora	—	08	18.930	88	18.930	96	—	—
125	„ Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojsk. I.	313	14	7.150	63	7.463	77	—	—
126	„ „ „ „ „ po włość. II.	293	87	7.555	86	7.849	73	—	—
127	„ Jakóba hr. Potockiego	—	—	9.271	05	9.271	05	—	—
128	„ pamiątkowy im Kościuszki } w majątku obrotowym stan bierny 7.341 K. 24 g. „ „ zarodowym stan czynny 97.331 „ 80 „	—	—	89.990	56	89 990	56	—	—
129	„ Pietruskiego Oktawa	967	92	10.000	—	10.967	92	—	—
130	„ Bursika Wojciecha	64	—	3.267	52	3.331	52	—	—
131	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach . . .	—	—	133.737	57	133.737	57	—	—
132	Fundusz propinacyjny	8,169.461	76	—	—	8,169.461	76	—	—
133	„ koszar krajowych } w majątku obrotowym stan bierny 2,188.538 K. 21 g. „ zarodowym „ czynny 3,086.409 „ 78 „	—	—	897.871	57	897.871	57	—	—
134	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	2,947 362	28	—	—	2,947.362	28	—	—
135	„ byłego galic. korpusu ochotników wojskowych	127.840	72	—	—	127.840	72	—	—
136	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	1,676.976	78	—	—	1,676.976	78	—	—
137	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—
138	„ kolejowy	4,758.874	09	—	—	4,758.874	09	—	—
	Suma	32,099.657	84	38,539.712	90	70,639.400	74	54,356,659	72
	Czysty stan czynny wynosi jak wyżej kwotę					70,639.400	74		
	Porównując stan czynny ze stanem biernym, wynoszącym sumę					54,356.659	72		
	wynika w funduszach krajowych przewyżka stanu czynnego					16,282.741	02		

Uwaga.

Oprócz wyżej wykazanego majątku istnieją fundusze, oddane w administracyę Banku krajowego, których stan majątkowy wedle zestawienia na str. 883|884 wykazuje następująco wyniki:

1) w stałym funduszu przemysłowym . . . . . 1,638.051 K. 89 g.
2) „ „ „ pożyczkowym dla Kółek rolniczych . . . . . 70.020 „ 67 „
3) „ „ „ pożyczkowym dla popierania przemysłu rolniczego (b. fundusz domestykalny) . . . . 568.914 „ 58 „
4) „ „ „ hodowlanym . . . . . 101.442 „ 54 „
5) „ „ „ pożyczkowym dla spółek kas oszczędności i pożyczek . . . . . 304.086 „ 04 „

Razem . . . 2,682.515 K. 72 g.

Nadto utrzymują się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną, a mianowicie:

a) przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych . . . . . 90.000 złp. — gr. czyli 45.000 K. — g.
b) „ „ szkolnym krajowym . . . . . 232.265 „ 22 „ „ 116.132 „ 87 „
c) „ „ ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą czasami dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku budżetowego 1904.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta im. wartości
	A. W kasie krajowej.			
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	2,157.727	54	1,000.000 .
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	.	.	9.489 41
	c) „ „ w Dublanach	.	01	9.514 05
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	.	.	961 02
	b) „ położnic	2	21	. .
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	.	.	. .
4	Szpital św. Łazarza w Krakowie: a) Oddział chorych	.	.	348.130 49
	b) „ położnic	.	.	43.511 82
	c) „ syfilitycznych	.	.	8.150 66
	d) „ obłąkanych	.	.	. .
5	Fundusz szkolny krajowy	.	.	1,112 616 93
6	„ szkolny krajowy emerytalny (w c. k. kasie rządowej)	.	.	67.106 94
7	„ pożyczki z roku 1891.	.	.	. .
8	„ „ „ „ 1893.	.	.	98.660 .
9	Fundusz policyi krajowej	.	.	275.816 16
10	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	.	.	. .
11	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekcya górna	41.166	63	. .
12	„ „ potoku Kisieliny	9.391	43	. .
13	„ „ rzeki Łęgu	13.949	21	476 86
14	„ „ „ Trześniówki	5.010	27	. .
15	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	9.818	54	. .
16	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	17.331	72	. .
17	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	96.060	80	. .
18	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.379	80	. .
19	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	27.046	45	. .
20	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	649	68	. .
21	„ „ „ „ „ Niszkówka	558	48	. .
22	„ regulacyi rzeki Bugu	196.771	85	9 08
23	„ „ Złotej Lipy	3.375	41	. .
24	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	28.316	60	. .
25	„ regulacyi potoku Dumnego	15.016	79	. .
26	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	16.773	61	. .
27	„ regulacyi Przegnojówki	7.114	63	. .
28	„ zabudowania potoku Glińsko	161	93	. .
29	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dnieru	59.077	43	. .
30	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	112.758	66	. .
31	„ zabudowania potoku Bystra	8.591	31	. .
32	„ regulacyi górnego Dniestru	418 825	33	. .
33	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	25.258	55	. .
34	„ konserwacyjny obwałowania Wisły i Sanu	92.433	59	. .
35	„ obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim	13.940	82	. .
36	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	3.903	42	. .
37	„ regulacyi potoku Pustej	95.114	73	. .
38	„ „ Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim	52.963	95	. .
39	„ obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	10.134	33	. .
40	„ zabudowania debr w Mikołajowie	44.487	08	. .
41	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	333	31	15.825 49
42	„ zabudowania debr w gm. Zniesienie pow. Lwowskiego	89.532	93	. .
43	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	72.358	83	. .
44	„ „ „ od ujścia Raby do Woli rogowskiej	17.411	.	. .
45	„ Związku budowlanych kas chorych	5.247	47	1.295 75
46	„ kultury krajowej	.	.	88.838 58
47	„ stanowy sierociński	.	.	95.323 79
	Do przeniesienia	3,769.996	33	3,175.727 03

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia	3,769.996	33	3,175.727	03
48	Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego	897	36	48.005	54
49	„ podrzutków w Krakowie	691	72	61.100	80
50	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	—	01	33.008	11
51	Fundusze stypendyjne	206.522	06	9,259.568	62
52	Administracya dóbr Winiki	—	—	—	—
53	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	162	49	75.827	32
54	„ niżankowicki	32	.	6.305	58
55	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	57	26	4.013	15
56	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	668	71	997.443	03
57	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	18.868	51
58	„ budowy domów podrzutków we Lwowie	.	.	542	01
59	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	958	39	131.204	34
60	„ szkół ludowych z roku 1872	8.580	12	204.184	88
61	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	2.263	73	122.096	54
62	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.207	40	69.289	46
63	„ „ „ „ dziewcząt służących	911	42	45.913	81
74	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	3	08	16.329	68
65	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	1.502	22	85.759	59
66	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	40	94	5.492	45
67	„ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	850	72	56.206	29
	„ Dr. Józefa Malinowskiego:				
68	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	591	37	49.186	35
69	2) „ „ artystów i literatów	175	24	44.493	79
70	3) „ popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	868	08	42.774	68
71	4) „ wspieraniu ubogich sług prywatnych	220	20	45 110	98
72	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	58	95	28.030	60
73	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	326	22	37.049	54
74	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	123	80	6.316	42
75	„ imienia Antoniego Schiffnera	41	01	4.955	96
76	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	241	79	9.818	96
77	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	56	.	71.068	94
78	„ „ Ludwika i Anny Helclów na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie — *a)* obrotowy	42.968	75	.	.
79	*b)* rezerwowy	1.127	74	70.965	80
80	*c)* zarodowy	.	.	1,894.706	80
81	Fundusz Macierzy polskiej	3.900	67	77.090	12
82	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	12.030	62	575.227	93
	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego:				
83	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	.	.	1.281	52
84	b) na cele oświaty ludowej	.	.	1,281	52
85	„ ku podniesieniu rybactwa	3.205	41	8	.
86	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	818	96	17.260	58
87	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	127	90	45.290	96
88	„ „ „ wdów po nauczycielach ludowych	108	33	46.709	67
89	„ hr. Weisenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	248	.	17.558	93
90	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	277	28	7.036	10
91	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	936	04	46.733	02
92	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	194	28	7.272	17
93	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.809	88	52.284	41
94	„ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	479	69	7.641	37
95	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych — zarodowy	821	.	18.905	31
96	rezerwowy	30	45	2.422	07
97	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	14	77.215	82
98	„ im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	124	.	3.282	56
99	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	40	27	7.964	25
100	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	132	.	3.362	05
	Do przeniesienia	4,067.430	06	17,737.193	92

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	g.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia . .	4,067.430	06	17,737.193	92
101	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	55	08	5.596	02
102	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	364	40	18.400	91
103	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	.	.	555.803	46
104	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	30	46	711	94
105	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowkiego	182.478	06	2,411.171	—
106	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskiej Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	166	05	4.885	40
107	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	.	.	22.315	33
108	„ na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju	.	.	2.600	56
109	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	406	73	20.000	.
110	„ „ „ „ „ Żurytyn	413	90	20.000	.
111	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	.	.	122.737	72
112	Fundacya Wacława Tyzenhauza	68	.	6.809	97
113	„ Karoliny ks. Lubomirksiej	13	27	51.713	38
114	„ Maryem Gewürtzowej	104	57	2.684	19
115	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	.	.	1.348	11
116	„ „ „ Dębicy	.	.	1.348	56
117	„ Róży hr. Lanckorońskiej	320	40	165.306	38
118	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich	15.441	84	8.408	20
119	„ Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana“	.	.	138.835	22
120	„ im. śp. Ignacego Łukasiewicza	180	.	9.463	91
121	Fundacya im. ces. Franciszka Józefa na zakupno pni pszczół i drzewek				
122	„ owocowych etc.	.	.	.	.
123	„ Morawieckiego Michała	416	25	70.910	13
124	„ z nadwyżek kas sierocych	8	15	11	38
125	„ Kowalewskiego Izydora	.	08	18.930	88
126	„ Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojskowych I. . . .	313	14	7.150	63
127	„ „ „ „ po włościanach II. . . .	293	87	7.555	86
128	„ Potockiego hr. Jakóba	340	51	8.930	54
129	„ pamiątkowa im. Kościuszki	6.350	36	53.640	20
130	„ Pietruskiego Oktawa	.	.	10.967	92
131	„ Bursika Wojciecha	64	.	3.267	52
132	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach .	.	.	133.737	57
133	Fundusz propinacyjny	139.488	58	7,406.485	79
134	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	144.220	83	274.674	68
135	„ koszar krajowych	.	.	.	.
136	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	149.237	20	.	.
137	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników	.	.	71.840	72
138	„ pożyczkowy na budowę szkół (w c. k. kasie rządowej) . . .	.	.	11.406	75
139	„ kolejowy	2.700	83	3,643.600	.
140	Depozyta gminne serwitowe	1.874	60	575.188	41
141	Depozyta ogólne	53.661	38	1,446.646	23
	Razem . . .	4,766.442	60	35,052.279	42
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	.	.	6.000	.
	„ kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . .	12.423	40	27.813	02
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, depozyta . .	6.023	44	29.714	43
	Do przeniesienia . .	18.446	84	63.527	45

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia . .	18.446	84	63.527	45
	W kasie szpitali krakowskich depozyta . .	1.852	54	57.190	38
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach „ . .	1.725	87	8.872	34
	„ „ funduszu folwarku w Dublanach „ . .	.	.	.	.
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „ . .	440	85	3.292	43
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Jagielnicy „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach „ . .	15	11	.	.
	„ „ „ „ „ „ Bereźnicy „ . .	30	46	.	.
	„ „ „ szkoły ogrodnicz i w Tarnowie	.	.	.	.
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Suchodole	.	.	.	.
	„ „ zarządu dóbr fundacyi Baworowskiego	.	.	16.530	.
	„ „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	61	70	.	.
	Razem . .	22.573	37	149.412	60

Zestawienie sumaryczne.

A)	W kasie krajowej	4,766.442	60	35,052.279	42
B)	„ innych kasach	22.573	37	149.412	60
	Suma	4,789.015	97	35,201.692	02

Poszczególnienie

papierów wartościowych

według ich rodzaju

z końcem roku 1904.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.	Listy zastawne: Banku krajowego	Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—
	b) szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	4.200	—	—
	c) szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	2.800	—	—
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie a) Oddział chorych	—	—	200	—	—
	„ „ „ „ b) „ położnic	—	—	—	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—
4	Szpital św. Łazarza w Krakowie a) Oddział chorych	52.800	400	273.100	—	—
	„ „ „ „ b) „ położnic	800	—	31.500	—	—
	„ „ „ „ c) „ syfilitycznych	—	—	8.000	—	—
	„ „ „ „ d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—
5	Fundusz szkolny krajowy	57.000	—	912.000	—	72.100
6	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	67.000	—	—	—	—
7	„ pożyczki „ z r. 1891.	—	—	—	—	—
8	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	96.300
9	Fundusz policyi krajowej	—	—	264.800	—	—
10	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—
11	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy sekcya górna	—	—	—	—	—
12	„ „ potoku Kisieliny	—	—	—	—	—
13	„ „ rzeki Łęgu	—	—	—	—	—
14	„ „ „ Trześniówki	—	—	—	—	—
15	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	—	—	—	—	—
16	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	—	—	—	—	—
17	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—
18	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—
19	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	—	—	—	—	—
20	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—
21	„ „ „ „ „ Niszkówka	—	—	—	—	—
22	„ regulacyi rzeki Bugu	—	—	—	—	—
23	„ „ Złotej Lipy	—	—	—	—	—
24	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—
25	„ regulacyi potoku Dumnego	—	—	—	—	—
26	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—
27	„ regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—
28	„ zabudowania potoku Glińsko	—	—	—	—	—
29	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru	—	—	—	—	—
30	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—
31	„ zabudowania potoku Bystra	—	—	—	—	—
32	„ regulacyi górnego Dniestru	—	—	—	—	—
33	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim	—	—	—	—	—
34	„ konserwacyi i obwałowania Wisły i Sanu	—	—	—	—	—
35	„ obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim	—	—	—	—	—
36	„ obwałowania lewegu brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	—	—	—	—	—
37	„ regulacyi potoku Pustej	—	—	—	—	—
38	„ „ Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim	—	—	—	—	—
39	„ obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	—	—	—	—	—
40	„ zabudowania debr w Mikołajowie	—	—	—	—	—
41	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	—	—	—	—	—
42	„ zabudowan. debr w gminie Zniesienic powiatu Lwowskiego	—	—	—	—	—
43	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	—
44	„ obwałowania Wisły u ujścia Raby do Woli rogowskiej	—	—	—	—	—
45	Fundusz Związku budowlanych kas chorych	—	—	—	—	—
46	Fundusz kultury krajowej	1.200	—	87.600	—	—
47	„ stanowy sierociński	52.400	—	34.700	—	2.800
48	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	2.200	—	23.100	—	20.700
49	„ podrzutków w Krakowie	800	—	48.500	—	—
50	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	5.400	—	15.700	—	600
51	Fundusze stypendyjne	3,366.200	494.600	3,992.600	1.200	514.800
52	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—
53	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	2.400	—	32.600	—	400
54	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	—	—	2.200	—	4.000
55	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	800	—	3.000	—	—
56	Zakład narodowy im. Ossolińskich	734.200	7.000	400	600	129.300
	Do przeniesienia	4,348.200	502.000	5,783.100	1.800	841.000

| Obligacye | | |

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obligacye
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	pożyczki krajowej z roku 1893
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	4,343.200	502.000	5,733.100	1.800	841.000
57	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego .	—	—	—	—	—
58	„ budowy domu podrzutków we Lwowie .	—	—	—	—	—
59	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	13.200	79.800	—	—
60	„ szkół ludowych z roku 1872 . . .	176.200	—	25.400	—	2.500
61	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	200	—	111 200	—	10.500
62	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich .	61,' 00	—	—	—	—
63	„ „ „ dla dziewcząt służących	45.800	—	—	—	—
64	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej . .	4 600	—	10.000	—	600
65	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . . .	17.800	—	57.600	—	8.600
66	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąk. wyzdrowieńców	600	—	1.400	—	3.200
67	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	12.800	—	28.400	—	10.800
68	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:					
69	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	600	—	46.800	—	—
70	2) ku wspieraniu artystów i literatów .	—	40.000	4 200	—	—
71	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	—	—	42.500	—	—
72	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych .	3.000	—	27.400	—	8.800
73	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	1.000	—	13.200	—	8.900
74	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	—	—	6.300	—	10 700
75	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	2.000	—	4.000	—	200
76	„ imienia Antoniego Schiffnera	4.800	—	—	—	—
77	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	8.800	—	800	—	200
78	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	2.800	—	61.100
79	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie a) rezerwowy . .	8.600	—	49.200	—	3.000
	b) zarodowy . .	1,381.800	—	402.600	—	27.800
80	Fundusz Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	311.800	22.000	116.900	—	—
81	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego: a) dla akademii rolniczej w Dublanach	—	—	1.200	—	—
82	b) na cele oświaty ludowej	—	—	1.200	—	—
83	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—
84	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	—	—	17.200	—	—
	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt . .	—	—	6.400	—	36.200
85	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	2.200	—	8.400	—	36.000
86	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	12.400	—	5.100
87	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	2.500	—	4.400
88	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	24.600	—	21.500	—	600
89	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	2.600	—	3.500	—	600
90	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	3.000	—	45.800	—	2.600
91	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich . . .	400	—	7.000	—	200
	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych: a) zarodowy . . .	—	—	16.000	—	2.800
92	b) rezerwowy . . .	—	—	1.600	—	—
93	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	77.200	—	—	—	—
94	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:					
95	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	—	—	700
96	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	—	—	1.400	—	1.700
97	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	1.000	—	900
	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . .	4.600	—	800	—	—
	Do przeniesienia . .	6,499.200	577.200	6,915.500	1.800	1,089.200

Obligacye																			Zapisy dłużne i inne dokumenta	
komunalne Banku krajowego	pożyczki papierskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe		Losy państwowe i inne	Akcye kolei: Karola Ludwika	Akcye kolei: węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Asygnaty kasowe Banku włoskiego	Weksle	Razem			
imienna																				
K.	franki	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K.	g.	K.	g.		
52.400	300	200.400	315.400	529.400	9 000	—	5.270	—	1,004.000	119.729	18	—	—	13,660.999	18	2,156.613	21		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.868	51	—	—	18.868	51	3,780	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	542	01	—	—	542	01	—	—		
38.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	34	—	—	131.204	34	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	88	—	—	204.184	88	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	54	—	—	122.096	54	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.289	46	—	—	69.289	46	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113	81	—	—	45.913	81	—	—		
—	—	—	—	1.100	—	—	—	—	—	29	68	—	—	16.329	68	—	—		
—	—	—	—	1.600	—	—	—	—	—	159	59	—	—	85.759	59	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292	45	—	—	5.492	45	—	—		
2.000	—	—	—	700	—	—	—	—	—	1.506	29	—	—	56.206	29	—	—		
—	—	—	—	1.600	—	—	—	—	—	186	35	—	—	49.186	35	—	—		
—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	93	79	—	—	44.493	79	40.000	—		
—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	74	68	—	—	42.774	68	—	—		
—	—	—	1.800	4.600	—	—	—	—	—	10	98	—	—	45.110	98	—	—		
—	—	—	—	2.200	—	—	—	—	—	2.730	60	—	—	28.030	60	—	—		
—	—	—	200	1.000	18.809	53	—	—	—	40	01	—	—	37.049	54	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	42	—	—	6.316	42	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	96	—	—	4.955	96	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	96	—	—	9.818	96	—	—		
—	—	—	2.200	2.200	—	—	—	—	—	2.768	94	—	—	71.068	94	—	—		
—	—	—	—	10.000	—	—	—	—	—	165	80	—	—	70.965	80	—	—		
—	—	60.400	21.200	800	—	—	—	—	—	106	80	—	—	1,894.706	80	—	—		
4.000	—	104.200	—	16.200	—	—	—	—	—	127	93	—	—	575.227	93	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	52	—	—	1.281	52	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	52	—	—	1.281	52	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	60	58	—	—	17.260	58	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.690	96	—	—	45.290	96	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109	67	—	—	46.709	67	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	93	—	—	17.558	93	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136	10	—	—	7.036	10	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	02	—	—	46.733	02	—	—		
—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	72	17	—	—	7.272	17	—	—		
—	—	—	200	600	—	—	—	—	—	84	41	—	—	52.284	41	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	37	—	—	7.641	37	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	31	—	—	18.905	31	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	822	07	—	—	2.422	07	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	82	—	—	77.215	82	—	—		
—	—	—	—	2.400	—	—	—	—	—	182	56	—	—	3.282	56	—	—		
—	—	—	—	4.800	—	—	—	—	—	64	25	—	—	7.964	25	—	—		
—	—	—	—	1.400	—	—	—	—	—	62	05	—	—	3.362	05	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	02	—	—	5.596	02	—	—		
96.600	300	365.000	341.000	581.500	27.809	53	6.270	—	1,004.000	160.320	29	—	—	17,665.699	82	2,200.393	21		

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obligacye
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	pożyczki krajowej z roku 1895.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	6,499.200	577.200	6,915.500	1.800	1,089.200
98	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	16.000	—	—	—	2.300
99	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	58.800	—	475.400	—	—
100	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk. .	—	—	600	—	—
101	„ „Macierzy polskiej“	45.400	—	27.600	—	600
102	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego . .	1,364.000	—	320.400	—	107.300
103	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie .	—	—	3.700	—	—
104	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	21.400	—	—
105	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów naukowych przemysłowych“	—	2.400	—	—	—
106	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	20.000	—	—	—	—
107	„ „ „ „ „ Żuratyn . .	20.000	—	—	—	—
108	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	120.600	—	2.100	—	—
109	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	6.700	—	—
110	„ Karoliny ks. Lubomirskiej	—	22.800	11.400	—	—
111	„ Maryem Gewürtzowej	—	200	2.400	—	—
112	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca . .	—	—	1.200	—	—
113	„ „ „ Dębicy	—	—	1.200	—	—
114	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	165 300	—	—
115	„ Eustachego Szumańskiego	120.000	—	—	—	—
116	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich . .	—	—	1.400	—	—
117	„ Ignacego Łukasiewicza	—	—	9.100	—	—
118	„ Kowalewskiego Izydora	—	—	1.900	—	—
119	„ jubileuszowa im ces. Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół, drzew owocowych etc. .	—	—	—	—	—
120	„ Morawieckiego Michała	36.400	—	33.300	—	1.100
121	„ nadwyżek z obrotu kas sierocych . . .	—	—	—	—	—
122	„ Hoffmannowej Angeliki: 1) dla sierót po wojskowych I. . . .	—	—	7.100	—	—
123	„ 2) dla sierót po włośc. II.	—	—	7.500	—	—
124	„ Potockiego hr. Jakóba	—	—	8.900	—	—
125	„ pamiątk. im. Kościuszki	47.200	—	—	—	—
126	„ Pietruskiego Oktawa	—	—	10.000	—	—
127	„ Bursika Wojciecha	—	—	3.200	—	—
128	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	4 400	—	100.800
129	Fundusz propinacyjny	495.600	—	4,046.400	—	140.400
130	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—
131	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	—	—	—	—	—
132	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół . . .	—	—	—	—	—
133	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników .	—	—	—	—	—
134	„ pożyczkowy na cele melioracyjne . . .	—	—	—	—	—
135	„ kolejowy	—	—	—	—	—
	Suma papierów funduszowych . .	8,843.200	602.600	12,088.100	1.800	1,441.700
	Do tego: Depozyta (ogólne i gminne serwitutowe) .	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	—	—	—	—

Obligacye					Renty państwowe		Losy państwowe i inne	Akcye kolei		Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Asygnaty kasowe Banku włoskiego	Weksle	Razem		Zapisy dłużne i inne dokumenta	
komunalne Banku krajowego	pożyczki papieskiej	funduszów propinacyjnych	pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego				Karola Ludwika	węgiersko-północno-wschod i inne								
imienna																	
K.	fr	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K.	K.	g.	K.	K.	K.	g	K.	gr
96.600	300	365.000	341.000	581.500	27.809	53	6.270	—	1,004.000	160.320	20	—	—	17,665.699	82	2,200.393	21
—	—	—	—	—	—		—	—	—	100	94	—	—	18.400	94	—	—
—	—	—	21.200	300	—		—	—	—	103	46	—	—	555.803	46	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	111	94	—	—	711	94	—	—
—	—	—	3.400	—	—		—	—	—	90	12	—	—	77.090	12	—	—
—	—	469.200	116.600	32.800	—		400	—	—	17.101	—	—	—	2.427.701	—	—	—
—	—	—	—	500	—		—	—	—	685	40	—	—	4.885	40	24.600	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	915	33	—	—	22.315	33	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	200	56	—	—	2.600	56	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	37	72	—	—	122.737	72	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	109	97	—	—	6.809	97	—	—
—	—	6.400	—	11.000	—		—	—	—	113	38	—	—	51.713	38	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	84	19	—	—	2.684	19	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	148	11	—	—	1.348	11	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	148	56	—	—	1 348	56	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	6	38	—	—	165.306	38	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	18.835	22	—	—	138.835	22	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	7.008	20	—	—	8.408	20	—	—
—	—	—	17.000	—	—		—	—	—	363	91	—	—	9.463	91	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	30	88	—	—	18.930	88	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	110	13	—	—	70.910	13	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	11	38	—	—	11	38	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	50	63	—	—	7.150	63	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	55	86	—	—	7.555	86	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	30	54	—	—	8.930	54	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	6.440	20	—	—	53.640	20	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	967	92	—	—	10 967	92	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	67	52	—	—	3.267	52	—	—
—	—	—	—	—	28.500	—	—	—	—	37	57	—	—	133.735	57	—	—
—	—	—	—	1,522.900	—		—	—	—	1,201.185	79	—	—	7,406.485	79	742.000	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,496.851	60
—	—	—	—	—	—		—	—	—	11.406	75	—	—	11.406	75	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	71.840	72	—	—	71.840	72	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	274.674	68	—	—	274.674	68	1,973.376	95
—	—	—	—	16.000	—		—	—	3,627.600	—	—	—	—	3,643.600	—	—	—
96.600	300	840.600	499.200	2,165.000	56.309	53	6.670	—	4,631.600	1,773.295	25	—	—	33,046.974	78	13,437.221	76
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	2,154.717	24	—	—
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	35,201.692	02	—	—

Wykaz dóbr i realności, stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1904

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół K.	g.	Ogół K.	g.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^{2}/_{4}$ (gmach sejmowy)	2,920.682	36		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^{1}/_{4}$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	81 796	72		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	784.327	74		
	4. Zakład w Czernichowie	471.621	54		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dzieln. II.)	763 522	61		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	48.550	.		
	7. „ „ w Jagielnicy	25.881	31		
	8. „ „ w Bereźnicy	122.230	10		
	9. „ „ w Suchodole	145.664	72		
	10. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	36.276	40		
	11. Gmach dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie	532 332	.		
	12. Budynek „ „ „ w Czortkowie	14.000	.		
	13. Krajowy skład publiczny w Krakowie	297.260	38		
	14. Zamek w Olesku	2.665	60	6,246.811	48
II.	**Fundusz szkolny krajowy:** Budynek szkolny w Tarnowie			12.235	89
III.	**Krajowy szpital powsz.** we Lwowie: 1. Oddział chorych:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 7 ulica Głowińskiego (nowy) część — 708.583 K. 17 g.				
	b) Pawilon dla zakaźnych, przerobiony z dawnej realności pod Nr. 381382 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 59 ulica Piekarska (nowy) nabyty od Schimserowej — 84.055 „ 62 „				
	c) Nowo zbudowane kliniki, dom administracyjny itp. — 958.110 „ 57 „				
	d) Koszt urządzenia dróg i ogrodu przy klinikach — 7.806 „ 30 „	1,758.555	66		
	2. Oddział położnic:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 7. ulica Głowińskiego (nowy) część — 20.207 K. 04 g.				
	b) Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna“ — 11.288 „ 53 „				
	c) Grunt zakupiony pod dom położnic (i kliniki) pod nazwą „Wulka kampiańska“ pod l. k. 3.985 $^{4}/_{4}$ przy ul. Pijarów Nr. konskrypc. 771 $^{4}/_{4}$ — 41.750 „ — „				
	d) Gmach nowo zbudowany dla zakładu położnic — 494.861 „ 96 „	568.107	53	2,326.663	19
IV.	**Fundusz budowy domu podrzutków** we Lwowie: Realność pod l. k. 146 i 147 $^{1}/_{4}$ przy ul. Paulinów l. 5.	.	.	100.212	.
V.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** w Kulparkowie: Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	.	.	2,315.482	50
VI.	**Szpital św. Lazarza** w Krakowie: Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221, 48/222 i 49/222, dzieln. VI. na „Wesołej“ z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50221 — 264.065 K. 40 g.				
	b) Wartość kościoła szpitalnego doń należącego — 170.000 „ — „				
	c) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (9.400 K.) now. pawilonem i budynkami gospodarcz. — 384.707 „ 04 „				
	d) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) — 220.500 „ — „				
	e) „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) — 54.200 „ — „	1,093.472	44		
	Do przeniesienia	1,093.472	44	11,001.405	06

Liczba porząd.	Poszczegolnienie	Wartość Szczegół K.	g.	Ogół K.	g.
	Z przeniesienia . .	1.093.472	44	11,001.405	06
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie: *a)* Część wartości starego gmachu 50|221	55.505	—		
	3. Oddział syfilistycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222	11 398	38		
	4. Oddział obłąkanych dawniej szpital św. Ducha (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222	9.206	02	1 169.581	84
VII.	**Fundusze stypendyjne**: 1. Fundusz Dydyńskiego: *a)* Dobra Godowa z przynależnościami . . . 79.944 K. — g. *b)* Realność w Strzyżowie Nr. 97 (nowy gmach) . 54.040 „ 12 „	133.984	12		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przynależnościami . .	135.750	06		
	3. Fundusz Stupnickich-Jankowskich, dobra Szypowce z przyległościami	231.570	—		
	4. Fundusz Dra Jana Towarnickiego: *a)* realność w Rzeszowie . . . . . 75.547 K. 60 g. *b)* Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . . . . 156.845 „ 48 „ *c)* Grunt pod budowę na pomieszczenie filii c. k. gimnazyum w Rzeszowie . . . . . 30.000 „ — „ *d)* Gmach internatu przy c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Rzeszowie . . . . 118.403 „ 20 „	380.801	28		
	5. Fundusz Stanisława Strzałkowskiego: *a)* Dobra Jacowce . . . . . 234.650 K. — g. *b)* Realność w Tarnopolu l. k. 1280 . . . . 138.544 „ — „	373.194	—		
	6. Fundusz Ignacego Marynowskiego: Dobra Kłodziennko . . .	320.000	—	1,575.299	46
VIII.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helclów" w Krakowie**: Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie			1,467.335	10
IX.	**Fundacya Wiktora hr. Bawarowskiego**: Dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim a mianowicie: **Bawarów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu i realność we Lwowie**			923.007	98
X.	**Fundusz koszar krajowych**: Grunta i budynki we Lwowie na (Wulce) w Rawie ruskiej, w Trembowli, w Mostach wielkich, i w Zaleszczykach			3,086.409	78
	Razem . .	—	—	19,223.039	22

Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność pod l k. 466¼ we Lwowie (szkoła weterynaryi) realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę sukienniczą w Rakszawie, których wartość dopiero później będzie mogła być oznaczoną; zaś fundusze stypendyjne posiadają dobra Kochanówka z przyległościami własność fundacyi Dra Antoniego Lachowicza; dobra Urlów własność w ¾ częściach fundacyi Karola i Reginy Lipińskich; dobra Kuźmina dolna i górna własność fundacyi Ryszarda Pieściorowskiego, dwie realności we Lwowie fundacyi Soleskiego Józefa; dwa gmachy na pomieszczenie c. k. gimnazyum i żandarmeryi w Rzeszowie z fundacyi Dr. Jana Towarnickiego, nadto w budowie będący dom dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

INDEKS

funduszów dotowanych i samoistnych budżetem objętych, tudzież funduszów budżetem nie objętych.

Str.

Lit. *A.* Sumaryusz 23

I. a) Fundusz krajowy. 29

b) „ „ szczegółowe rachunki:

1. Zamknięcie rachunków szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . 133
2. „ „ stacyi kontrol. i doświadcz. botan.-roln. we Lwowie 136
3. „ „ krajowej Akademii rolniczej w Dublanach. . 138
4. „ „ „ niższej szkoły „ „ . . 146
5. „ „ szkoły gorzelniczej w Dublanach . . . 150
6. „ „ gorzelni krajowej „ . . . 152
7. „ „ folwarku „ . . . 154
8. „ „ stacyi kontrol. i doświadcz. chem.-roln. w Dublanach. 160
9. „ „ krajowej szkoły średniej rolniczej w Czernichowie . 162
10. „ „ folwarku w Czernichowie 168
11. „ „ krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence . 173
12. „ „ „ „ „ „ w Jagielnicy . 177
13. „ „ „ „ „ „ w Kobiernicach 181
14. „ „ „ „ „ „ w Bereźnicy . 186
15. „ „ „ „ „ „ w Suchodole . 190
16. „ „ „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie . 194
17. „ „ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . . 197
18. „ „ krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach 200
19. „ „ „ składu publicznego w Krakowie . . 203
20. „ „ krajowych zawodowych zakładów przemysłowych . 209

c) 21. Wykaz należytości czynnych i biernych 265

II. Krajowy szpital powszechny we Lwowie 271

III. „ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie 285

IV. Szpital św. Łazarza w Krakowie 299

V. Fundusz szkolny krajowy 315

VI. „ „ „ emerytalny (majątek obrotowy) . . . 333

VII. „ pożyczki krajowej 1891 341

VIII. „ „ „ 1893 342

IX. „ policyi „ 345

X. „ kultury krajowej 348

XI. „ stanowy sierociński 349

XII. „ Aleksandra hr. Stadnickiego 351

XIII. „ podrzutków w Krakowie 353

XIV. „ budowy pawilonów w zakł. dla obłąkanych w Kulparkowie . . 354/I

XV. „ „ zakł. dla obłąkanych w zachodniej części kraju . . 354/III

XVI. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne 355

XVII. „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy 358

XVIII. „ „ potoku Kisieliny 360

XIX. „ „ rzeki Łęgu 363

XX. „ „ potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami . . 367

XXI. „ „ rzeki Brnia nowego 370

XXII. „ „ Białej z dopł. i uzupeł. obwał. prawego brzegu Dunajca . 375

XXIII. „ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy . . . 380

XXIV. „ dla obwał. praw. brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami 382

XXV. „ regulacyi rzeki Bugu 386

XXVI. „ zabudowania górskiego potoku Niszkówki 390

XXVII. „ regulacyi Złotej Lipy 392

XXVIII. „ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim . . 394

XXIX. „ regulacyi potoku Dumnego. 396

XXX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca 398
XXXI. „ regulacyi potoku Przegnojówki 402
XXXII. „ dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru . 405
XXXIII. „ regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy. 408
XXXIV. „ dla zabudowania potoku Glińsko 411
XXXV. „ „ „ „ Bystra 413
XXXVI. „ regulacyi górnego Dniestru 415
XXXVII. „ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim. . . 419
XXXVIII. „ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa 423
XXXIX. „ „ „ „ Dunajca powyżej Bogumiłowic . . 427
XL. „ regulacyi potoku Pustej 431
XLI. „ „ rzeki Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim . 434
XLII. „ obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim 436
XLIII. „ obwał. Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej . . . 440
XLIV. „ „ „ „ Niepołomic do ujścia Raby 444
XLV. „ zabudowania debr w Mikołajowie. 448
XLVI. „ zabudowania i zalesienia debr w Zniesieniu 450/I
XLVII. „ konserwacyi rzeki Trześniówki 450/III
XLVIII. „ „ zabudowania górskiego potoku Michałów . . 450/VI
XLIX. „ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim . . 450/VII
L. „ Związku budowlanych kas chorych 450/VIII
LI. „ emerytury dozorców melioracyjnych 450/XIII
LII. „ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy) . . . 334
Lit. *B.* Fundusze samoistne niedotowane, budżetem nie objęte . . . 451
„ *C.* Fundusz propinacyjny miast 787
„ *D.* „ koszar krajowych. 799
„ *E.* „ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar 805
„ *F.* „ „ b. galic. korpusu ochotników 811
„ *G.* „ „ na cele melioracyjne 815
„ *H.* „ „ na budowę szkół 819
„ *I.* „ kolejowy 827
„ *K.* Stały fundusz przemysłowy 841
„ *L.* Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych 845
„ *M.* Stały fundusz hodowlany 847
„ *N.* Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego 849
„ *O.* „ „ „ spółek oszczędności i pożyczek . . . 851
„ *P.* Sumaryczne zestawienie obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych w majątkach obrotowych i zarodowych 853

LW. 88.617/905.

We Lwowie, dnia 22. września 1905.

Aleg. 367

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

W sprawach, dotyczących szkolnictwa przemysłowego i przemysłu krajowego powziął Wysoki Sejm w minionej sesyi sereg uchwał, a w szczególności na posiedzeniu z dnia 26. października 1904 w sprawie przemysłowych szkół uzupełniających:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół do wiadomości.

2. Sejm uznając pożyteczną dla kraju działalność tych zakładów, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal dążyć będzie do zakładania ich wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to dozwolą.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby ciągłą rozwijał działalność w kierunku umożebnienia ukończonym uczniom dalszego kształcenia się w rysunku zawodowym i o osiąganych skutkach zdawał sprawę.

4. Sejm uznając chwilowe trudności zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, poleca Wydziałowi krajowemu, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał, kursy takie urządzał w miarę możności i ewentualne wyniki podawał do wiadomości Sejmu.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnością frekwencyi w wymienionych szkołach.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy Akademii handlowej we Lwowie utworzył kursy specyalne dla nauczycieli ludowych celem takiego ich wykształcenia, ażeby z korzyścią uczyć mogli na urządzić się mających uzupełniających kursach handlowych.

7. Opierając się na faktycznem pokrywaniu jednej trzeciej części kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w Galicyi ze Skarbu państwa w latach 1902 i 1903, oraz przyjmując do wiadomości oświadczenie c. k. Rządu, że skłonnym jest nadal jak dotąd szkoły subwencyonować, — Sejm upoważnia Wydział krajowy do reorganizacyi tych szkół na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 24. maja 1898.

Następnie dnia 3. listopada 1904 w przedmiocie szkół zawodowych uchwalił Wysoki Sejm:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 23. sierpnia 1904 L. 83 441, i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół zawodowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby w zamian za nieaktywowany dotąd oddział keramiczny przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie i w miejsce krajowej

szkoły garncarskiej w Kołomyi, przystąpił do utworzenia wyższego zakładu naukowego dla przemysłu keramicznego we Lwowie;

2. ażeby przyznał wyższe dotacye ze Skarbu państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyznania Eustachemu Merunowiczowi, kierownikowi krajowej szkoły stolarskiej w Stanisławowie, dodatku osobistego w rocznej kwocie 600 K.

IV. Sejm wyznacza na wykończenie robót koło budowy gmachu na pomieszczenie krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej 6.300 K i wstawia kwotę tę do rubr. XII. wydatków funduszu krajowego na rok 1905.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaopatrzenia wymienionej wyżej szkoły w mechaniczne urządzenie kosztem 32 000 K i do zaciągnięcia na ten cel pożyczki w kwocie 32.000 K w gotówce, oraz do wstawiania w coroczny budżet potrzebnej kwoty na oprocentowanie i umarzanie tej pożyczki.

VI. Na dokończenie budowy domu internatowego, mieszczącego zarazem mieszkania dla nauczycieli w krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie wyznacza Sejm 5.000 K i wstawia kwotę tę do rubr. XII. wydatków funduszu krajowego na rok 1905.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaopatrzenia krajowej szkoły dla wyrobu zabawek w Jaworowie w maszyny pomocnicze kosztem 13.500 K i wstawia kwotę tę do rubr. XII. wydatków funduszu krajowego na rok 1905.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z krajową Komisyą dla spraw przemysłowych przeprowadził studya i zebrał materyały mogące posłużyć do ułożenia programu zakładania szkół zawodowych i program taki przedłożył Sejmowi we właściwym czasie.

Wreszcie na posiedzeniu z dnia 26. października 1904 w sprawie państwowych szkół przemysłowych i handlowych powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych przemysłowych i handlowych za rok 1902/1903.

2. Wzywa się c. k. Rząd ponownie o przyspieszenie budowy gmachu dla szkoły przemysłowej w Krakowie, na gruntach przez miasto ofiarowanych.

3. Wzywa się c. k. Rząd o zaprowadzenie w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie kursu destylacyi produktów naftowych.

4. Wzywa się c. k. Rząd o wybudowanie nowego gmachu dla szkoły przemysłowej we Lwowie, tymczasem zaś o rozszerzenie przynajmniej lokalności szkoły przemysłowej lwowskiej przez przynajęcie w domach prywatnych.

5. Wzywa się c. k. Rząd do rozszerzenia szkoły przemysłowej we Lwowie działem dla bronzowników i cyzelerów.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył starania o budowę gmachu na pomieszczenie szkoły zawodowej w Zakopanem i takiejże szkoły w Kołomyi, a zanim to nastąpi, o bezzwłoczne podwyższenie dotacyi na najęcie lokalu, celem odpowiedniego umieszczenia szkoły zawodowej w Kołomyi.

7. Wzywa się c. k. Rząd o wydatniejsze dotowanie szkolnictwa przemysłowego w Galicyi i do rozszerzenia akcyi na polu zakładania szkół zawodowych i rękodzielniczych.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby przy przemysłowych szkołach państwowych we Lwowie i Krakowie bez redukcyi dotychczasowej organizacyi tychże, urządził specyalne oddziały elektrotechniczne;

b) ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych, oraz dla maszynistów przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie;

c) ażeby przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie utworzył jednoroczny kurs abituryentów i dążył do tego również przy wyższej szkole handlowej w Krakowie;

d) ażeby uczniów wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie w kierunku ulg co do służby wojskowej zrównał z uczniami wyższych gimnazyów.

Na ostatek powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 3. listopada 1904 i dnia 12. listopada 1904 jeszcze następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego na polu bezpośredniego działania, oraz sprawozdanie z czynności komisyi krajowej dla spraw przemysłowych za czas od 1. stycznia 1903 do 30. czerwca 1904 do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie z rozpoczętych przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu badań co do dotychczasowych rezultatów bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem.

III Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy reaktywowania Biura statystyki przemysłu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu nieustawanie w usiłowaniach powołania do życia większych mechanicznych tkalni, któreby się stały centrami przemysłu tkackiego, w środowiskach tkackiego przemysłu domowego.

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, które gałęzie przemysłu zasługują na korzystanie z ulg podatkowych autonomicznych a nie mogą korzystać z krajowej ustawy i przedłożył na najbliższą sesyę projekt ewentualnego rozszerzenia ustawy.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju, w którejby obok zaspakajania potrzeb samodzielnie zgłaszających się przemysłowców, przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu, oraz Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego we Lwowie przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę, celem powołania do życia wielkiego przemysłu, skłonienia większych przemysłowców z poza granic kraju (przedewszystkiem z innych dzielnic, w których rozszerzył się przemysł), ażeby zakładali filie przemysłowe, lub przenieść chcieli swoje fabryki do Galicyi. O ile akcya ta przekraczałaby kompetencye i środki, jakie Wydział krajowy ma już dzisiaj do dyspozycyi, winien Wydział krajowy przedłożyć wnioski na najbliższą sesyę sejmową.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby celem urzeczywistnienia programu w myśl wniosku 2. zawarł nową umowę z Bankiem krajowym, mocą której Bank krajowy zaliczałby fundusowi przemysłowemu w latach 1905, 1906 i 1907 kwoty do wysokości po 500.000 K rocznie, oraz w r. 1908 250.000 K na poczet dotacyi tego funduszu przemysłowego, z tem, że fundusz przemysłowy opłacać będzie Bankowi krajowemu procent od zaliczonych sum, zaś kapitał zacznie zwracać od roku 1909 w ratach nieprzekraczających 100.000 K z dotacyi na cele przemysłowe.

5. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył przeprowadzenie badań, względnie rokowań, w sprawie powołania do życia — ewentualnie przy pomocy kraju, — Banku przemysłowego.

Z wykonania powyższych uchwał, tudzież z czynności swych w zakresie przemysłu krajowego zdaje Wydział krajowy sprawę w następującem przedłożeniu, przyczem jednak zaznacza, że w przedłożeniu tem ogranicza się do omówienia tych spraw o tyle tylko, o ile ich nie omówiła krajowa komisya dla spraw przemysłowych w dołączonem ·/. tu sprawozdaniu z swych czynności, dokonanych w okresie od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905, lub też o ile one postąpiły do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Aleg. Sprawozdanie komisyi przemysłowej.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Opierając się na uchwale Wysokiego Sejmu, powziętej w dniu 26. października 1904 w sprawie przemysłowych szkół uzupełniających, a w szczególności na uchwale, przytoczonej pod 7. na wstępie niniejszego sprawozdania, przeprowadził Wydział krajowy reorganizacyę tych szkół na podstawie normalnego statutu, przepisanego dla tego rodzaju zakładów rozporządzeniem c. k. Ministerstwa oświaty, wydanem w porozumieniu z Wydziałem krajowym dnia 24. maja 1898.

Główną cechą tej reorganizacyi jest zapewnienie normalnego funkcyonowania całego aparatu szkolnego przez wzmocnienie wydziałów szkolnych i przez ujednostajnienie planu naukowego. Jej odwrotną stroną zaś, to odpowiedzialność do pewnego stopnia funduszu krajowego, który ma pokrywać wszystkie wydatki, połączone z utrzymaniem szkoły bez względu na to, czy skarb państwa przyczyni się w całej pełni jedną trzecią do przewidzianych kosztów, jak również czy drugą trzecią pokryją czynniki miejscowe.

Mając w kilkakrotnych oświadczeniach c. k. Rządu zapewnienie, że szkoły te, jak dotąd, tak i nadal będzie subwencyonował, że zatem przynajmniej z tej strony pokrycie jednej trzeciej części kosztów utrzymania jest zabezpieczone, poddał Wydział krajowy rewizyi deklaracye, mocą których czynniki miejscowe zobowiązały się były swego czasu do przyczyniania się do kosztów utrzymania tych szkół.

Rezultatem tego było, iż w jednej miejscowości był Wydział krajowy zmuszony szkołę zwinąć, nie chcąc narażać funduszu krajowego na wydatki, do których nie jest obowiązany. Prestacya bowiem czynników miejscowych pozostawała daleko poza obowiązkową jedną trzecią, a rokowania o jej podwyższenie choćby do przybliżonej granicy, pozostały bez rezultatu.

W dalszym ciągu zwrócił się Wydział krajowy do czterech miast, posiadających szkoły tego typu, a przyczyniających się do kosztów ich utrzymania znacznie mniejszymi kwotami, aniżeli to unormowała uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 5. maja 1900, wzywając je do podwyższenia prestacyi do przepisanej wysokości i oznajmiając zarazem, że byłby zmuszony wziąć pod rozwagę sprawę dalszego utrzymywania tych szkół, gdyby wezwanie to miało pozostać bez skutku.

Sprawa dalszego kreowania szkół tego typu, jak to zaleca uchwała Wysokiego Sejmu, pod 2. na wstępie przytoczona, nie postępuje skutkiem tego w tem tempie, jak tego sobie Wysoki Sejm życzy i jak zresztą wogóle ze względu na uznaną pożyteczność tych zakładów spodziewaćby się należało. Czynniki lokalne, w pierwszym rzędzie najbardziej w tem interesowane, nie zawsze okazują tyle zrozumienia, jak tego sprawa sama wymaga. Rokowania prowadzone od szeregu lat doprowadziły dziś w rezultacie do tego, że w ciągu roku 1904/5 przybyły dwie szkoły: w Kętach i w Starym Samborze. Rokowania z całym szeregiem miast i miasteczek zakończyły się ujemnie. Wobec tego opracowała krajowa komisya przemysłowa plan szkoły przemysłowej uzupełniającej niższego typu, odpowiedniej jej zdaniem dla mniejszych miasteczek, a wskazanej także i z tego względu, że koszt jej utrzymania byłby znacznie niższy, a tem samem dla tego rodzaju gmin pokrycie jednej trzeciej części dostępniejsze. Z propozycyą tworzenia takich szkół odniosła się komisya do c. k. rządu, by uzyskać jego aprobatę a tem samem gotowość pokrywania ze skarbu państwa jednej trzeciej kosztów utrzymania. Dotąd jednak nie dał c. k. rząd w tej sprawie żadnej odpowiedzi.

Do istniejących od szeregu lat dwóch kursów handlowych przybył trzeci w Jarosławiu. Atoli tak frekwencya, jak i ogólny postęp frekwentantów były tego rodzaju, że właściwie wypadało kurs ten zamknąć. Mimoto jednak zaproponowała Rada szkolna krajowa, by Wydział krajowy na próbę kurs ten jeszcze i na bieżący rok szkolny zatrzymał, atoli bez otwierania drugiego roku nauki, jakby to z porządku rzeczy wynikało, lecz z zatrzymaniem tylko pierwszego roku. Do wniosku tego Wydział krajowy się przychylił i na pozostawienie kurs na rok bieżący rodzajem próby zezwolił.

Bliższe szczegóły, dotyczące frekwencyi i samej nauki w tych szkołach, zawiera dołączone sprawozdanie krajowej komisyi dla spraw przemysłowych i zamieszczone tam sprawozdanie c. k. inspektora dla tej kategoryi szkół p. A. Stefanowicza.

Szkoły przemysłowe zawodowe.

Ilość szkół przemysłowych zawodowych nie uległa w ciągu roku przedmiotowego żadnej zmianie, nastąpiła tylko mała zmiana w ich rozmieszczeniu. Mianowicie szkoła koszykarską w Jurkowie, umieszczona tam nieodpowiednio, została przeniesioną do Brzezowca, wsi położonej tuż przy powiatowem mieście Brzesko. Ze zmianą siedziby zmieniła się też osoba kuratora. Jest nim poseł do Sejmu i prezes rady powiatowej brzeskiej, p. J. Götz Okocimski. Natomiast dwie szkoły, a mianowicie koszykarska w Rudkach i tkacka w Wilamowicach, przeszły pod czasowy zarząd, pierwsza wydziału powiatowego w Rudkach, druga krajowego związku przemysłowego. O powodach tego czasowego oddania zarządu znajdują się bliższe szczegóły w dołączonem sprawozdaniu krajowej komisyi przemysłowej.

Za kredyty, przyzwolone uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 3. listopada 1904 pod V. i VIII. na wstępie sprawozdania przytoczonemi, zaopatrzono szkołę stolarską w Kalwaryi i szkołę dla wyrobu zabawek w Jaworowie w urządzenie mechaniczne, względnie w maszyny pomocnicze. Urządzenia te przyczyniają się niepomiernie do rozwoju obu tych szkół, które będąc w siedlisku pierwsza przemysłu stolarskiego, druga przemysłu zabawkarskiego, wpłyną też niewątpliwie bardzo dodatnio także i na podniesienie się tych gałęzi przemysłowych.

Rodzajem próby urządził Wydział krajowy w tym roku na wniosek krajowej komisyi przemysłowej centralny kurs koszykarstwa we Lwowie przez 6 miesięcy a to celem przeprowadzenia z instruktorami istniejących szkół koszykarskich uzupełniającego kursu rysunkowego, tudzież celem wprowadzenia pożądanych zmian w formach wyrobów koszykarskich, dotychczas w szkołach produkowanych, wreszcie celem obznajomienia i wyuczenia powołanych instruktorów nowych dotąd przez nich nieznanych form.

Wyniki tego sześciomiesięcznego kursu były tak dodatnie, a wykonane na nim roboty odznaczały się tak dokładnem wykończeniem, poprawnością rysunku i nowością form, że Wydział krajowy postanowił nie poprzestać na tej próbie, lecz kurs ten już odpowiednio zorganizowany stosownie do wniosków komisyi przemysłowej ponawiać stale w szeregu następnych lat.

Kwotę potrzebną na utrzymanie tego kursu w roku przyszłym wstawił Wydział krajowy do poz. 432. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1906 i o jej przyzwolenie niniejszem uprasza

Resztę szczegółów, odnoszących się do szkół zawodowych i kursów wędrownych, znajdzie Wysoki Sejm w dołączonem sprawozdaniu krajowej komisyi dla spraw przemysłowych. Tu Wydział krajowy nadmienia jeszcze, że wezwanie Wysokiego Sejmu, skierowane do c. k. rządu, a domagające się wyższych dotacyi ze skarbu państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych nie odniosło dotąd skutku, dlatego też Wydział krajowy pozwala sobie wezwanie to w końcowych wnioskach Wysokiemu Sejmowi ponownie do uchwały zalecić.

Kuratorya krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie, a podzielając zupełnie jej zapatrywania także i krajowa Komisya dla spraw przemysłowych przedstawiły Wydziałowi krajowemu wniosek na wyjednanie u Wysokiego Sejmu zezwolenia na stabilizacyę obu werkmistrzów tej szkoły Jana Trojnara i Józefa Wiecha.

Wydział krajowy uwzględniając motywa, przytoczone na poparcie tego wniosku, przychylił się do tego i przedstawia Wysokiemu Sejmowi w końcowym ustępie do uchwały zezwolenie na stabilizacyę obu werkmistrzów w szkole rakszawskiej zatrudnionych.

Obaj wykształceni kosztem funduszu krajowego powołani zostali dnia 25. sierpnia 1893 w dotychczasowym charakterze do służby krajo-

wej. Przez przeciąg dwunastoletniej nieprzerwanej służby złożyli dowody uzdolnienia w zawodzie i wielkiej pilności w wykonywaniu poruczonych im obowiązków, zwłaszcza w ciągu dwóch prawie lat, kiedy to szkoła, pozbawiona kierownika, wyłącznie na nich spoczywała.

Z tych samych powodów uznał Wydział krajowy za wskazane, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek także na stabilizowanie kierowniczki kraj. szkoły hafciarskiej w Makowie, panny Ewy Antonowicz. Powołana do służby krajowej dnia 14 lutego 1896, pełni swe obowiązki nieprzerwanie blisko lat dziesięć, a pełni je ku zupełnemu zadowoleniu Wydziału krajowego i z wielką korzyścią tak dla zakładu, w którym jest czynną jak wogóle dla miejscowej ludności, oddającej się tej gałęzi przemysłu, której i robotę wynaleść i zbyt dla wykończonych wyrobów zapewnić zdołała.

Sprawa utworzenia w Tarnopolu państwowej szkoły ślusarstwa maszynowego nie postąpiła do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania. Kwestya dostarczenia odpowiedniego budynku na pomieszczenie tej szkoły nie została dotąd jeszcze załatwioną. Obliczona początkowo przez c. k. rząd, potrzebna na ten cel kwota 100.000 K, zapewniona datkami funduszu krajowego i interesowanych czynników, okazała się po wypracowaniu planów i kosztorysu o wiele za małą.

Wobec tego Wydział krajowy wezwał czynniki miejscowe t. j. radę gminną, radę powiatową i tamtejszą kasę oszczędności do oświadczenia się, czy i o ile byłyby skłonne brakującą resztę około 30.000 K wynoszącą pokryć. O ile z pisma Magistratu, przedłożonego Wydziałowi krajowemu w połowie sierpnia b. r., wnosić można, rozdzielą wymienione czynniki powyższą kwotę między siebie. Że jednak czynniki te idąc w swej ofiarności do najdalszych granic, stawiają przy tej sposobności znów od siebie pewne warunki, o których niewiadomo, czy je c. k. rząd przyjmie, trudno dziś wogóle przewidzieć, jak długo jeszcze te rokowania potrwają i kiedy ostatecznie przyjdzie do budowy gmachu na pomieszczenie szkoły, a tem samem i do otwarcia szkoły.

O niedojściu do skutku sprawy utworzenia w Tarnopolu szkoły stolarskiej zdał Wydział krajowy sprawę w swem sprawozdaniu z czynności departamentu II.

Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie.

W myśl statutów stacyi okresy jej czynności stanowią lata szkolne, i w roku 1904/5 t. j. od d. 15. lipca 1904 po d. 15. lipca 1905 wykonano w niej następujące badania:

1. *Badania piasku.* Badano trzy rodzaje piasku dla stron prywatnych i wykonano jedno obszerne badanie porównawcze różnych piasków dla celów naukowych. W tym celu sortowano piasek dokładnie, i badano wpływ różnej grubości ziarn piasku i mięszanin tychże na wytrzymałość okazów cementowych, wyrobionych z tego samego cementu a różnych odmian piasku. Badano przy tem kąt sypania się danego piasku chcąc znaleść związek między tym kątem, a własnościami piasku.

Potrzebnych ilości cementu dostarczyła bezpłatnie c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie.

2. *Badanie naturalnych i sztucznych kamieni.* Wykonano: dziewięć badań rodzajów sztucznego kamienia jako materyału posadzkowego pod względem zużywania się powierzchni, sześć badań okazów kamienia naturalnego mającego służyć do celów budowlanych lądowych i wodnych; dwa badania naukowe:

a) wyznaczenie stałych współczynników zużywania się kamienia jako materyału brukowego, na różnych promieniach tarczy przy maszynie Bauschingera;

b) wyznaczenie wytrzymałości na zgniecenie alabastru, dostarczonego przez profesora geologii c. k. Szkoły Politechnicznej, która podobnie jak w latach poprzednich wspierała pracę stacyi przez uprzejme oznaczanie petrograficzne gatunków badanych kamieni naturalnych.

Nadto na żądanie stron obrabiano kostki kamienne dla wyznaczenia wytrzymałości przedłożonych okazów kamiennych.

3. *Badanie cegieł.* Wyznaczono ciężar gatunkowy trzech rodzajów cegieł i zapraw służących do budowy kominów fabrycznych, tudzież badano ciężar gatunkowy, porowatość, wytrzymałość i t. p. własności cegły, mającej być użytą do budowy kościoła.

4. *Badanie żelaza.* Wykonano naukowe badanie wytrzymałości na ciągnienie żelaznych sztabek, wyciętych z rur kopalnianych, które pękały przedwcześnie przy wykonanych w kopalni próbach wytrzymałości rury na ciśnienie wody; — c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie zamówiła badanie szyn przeznaczonych dla linii Lwów-Bełzec.

5. *Analizy chemiczne.* Za pośrednictwem stacyi, lub w związku z jej badaniami zażądano jednej analizy węgla kamiennego, jednej węgla brunatnego, jednej gipsu naturalnego i jednej lanego żelaza.

Za powyższe badania pobrano taksy w kwocie 1.102 K, za obróbkę kamienia 165 K 50 g; razem więc przychód wynosił 1.267 K 50 g.

Oprócz wyszczególnionych tu prac odbywał kierownik stacyi w jej lokalu dla słuchaczy c. k. Szkoły Politechnicznej, zapisanych na mechanikę techniczną, specyalne wykłady, objaśniane licznemi doświadczeniami, o ile przedmiotem wykładu były badania materyałów budowlanych i konstrukcyjnych.

Pożądane bardzo przyjmowanie słuchaczy Szkoły Politechnicznej na trzymiesięczną praktykę w stacyi, nie było możliwem, ze względu na to, że stacyi brakuje osobnej seryi maszyn i przyrządów, któreby można powierzać niedoświadczonym eksperymentatorom.

Biuro statystyki przemysłu.

Wśród uchwał, powziętych przez Wysoki Sejm dnia 3. listopada 1904, a przytoczonych na początku niniejszego sprawozdania, uchwałą pod III. polecił Wysoki Sejm ponownie Wydziałowi krajowemu zbadanie reaktywowania biura statystyki przemysłu. Po wysłuchaniu opinii krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, zamieszczonej jako alegat IX. do sprawozdania tejże Komisyi, postanowił Wydział krajowy wystąpić przed Wysokim Sejmem z wnioskiem na utworzenie takiego biura przy Komisyi przemysłowej. W przekonaniu jednak, że biuro to przynajmniej w początkach swego istnienia nie będzie potrzebowało tak znacznego aparatu, jaki chciała mieć Komisya przemysłowa, ogranicza też Wydział krajowy i liczbę personalu w tem biurze zatrudnionego, redukuje jego wynagrodzenie do właściwej na początek miary, słowem oznacza cały na ten cel potrzebny wydatek na 5.600 K rocznie. Kwota ta posłużyłaby na pokrycie płacy referenta statystycznego, pomocnika kancelaryjnego oraz kosztów biurowych. Przy końcu sprawozdania przedkłada Wydział krajowy odpowiedni wniosek.

Łącznie z powyższą uchwałą powziął Wysoki Sejm jeszcze dwie: jednę polecającą Wydziałowi krajowemu nieustawanie w usiłowaniach po wołania do życia większych tkalni mechanicznych, a drugą polecającą zdanie na najbliższej sesyi sprawy z rozpoczętych przy pomocy Komisyi przemysłowej badań o dotychczasowych rezultatach akcyi kraju na polu przemysłowem.

Co do pierwszej sprawy, to ją szczegółowo omawia krajowa Komisya dla spraw przemysłowych w swem sprawozdaniu na str. 17 i 18; co do drugiej zaś, to powody jej niewykonania znajdują się podane również w powołanem sprawozdaniu na str. 21.

Stały fundusz przemysłowy.

Z mocy upoważnienia, otrzymanego od Wysokiego Sejmu w uchwale z dnia 29. października 1903, zawarł był Wydział krajowy z Bankiem krajowym umowę, mocą której miał Bank krajowy zaliczać fundu-

szowi przemysłowemu w latach 1904—1907 po 250.000 K rocznie, razem tedy 1,000.000 K, zwrotnych począwszy od roku 1908 w dziesięciu równych ratach rocznych po 100.000 K z dotacyi, jaką Wysoki Sejm przeznaczył dla funduszu przemysłowego. Zarazem miał fundusz przemysłowy opłacać Bankowi krajowemu od każdorazowej sumy dłużnej taki procent, jaki opłacają Bankowi stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze.

Uchwałą z 12. listopada 1904, przytoczoną na wstępie pod 4., upoważniony został Wydział krajowy do zawarcia nowej z Bankiem umowy o zaliczenie funduszowi przemysłowemu 2,000.000 K w miejsce pierwotnego miliona.

W myśl tego upoważnienia przyszła do skutku umowa, mocą której Bank krajowy zaliczy funduszowi przemysłowemu prócz zaliczkowanych już z tytułu pierwotnej umowy 250.000 K w roku 1904 jeszoze 1,500.000 K w trzech równych ratach rocznych 1905—1907 i 250.000 K w r. 1908; razem tedy 2,000.000 K. Dług ten, oprocentowany w sposób podany w pierwotnej umowie, zwróci fundusz przemysłowy w 20 równych ratach rocznych, licząc od roku 1909, z dotacyi, jaką Wysoki Sejm na jego uposażenie przeznacza.

Z wykonania innych uchwał, na temże posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 powziętych, a w początku sprawozdania pod 1., 2., 3. i 5. przytoczonych, zdaje Wydział krajowy oddzielnie sprawę co do uchwały *ad 1.* — O rozpoczęciu zaś badań, wskazanych uchwałami pod 2., 3. i 5., donosi krajowa Komisya przemysłowa w swem sprawozdaniu.

Inne sprawy.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 wezwał Wysoki Sejm c. k. rząd, aby przejął na etat państwa wyższą szkołę handlową w Krakowie, a Wydziałowi krajowemu polecił, aby wdrożył w tej sprawie z c. k. rządem rokowania.

Wynikiem tych rokowań było oświadczenie p. Ministra oświaty, iż po porozumieniu się z p. Ministrem skarbu nie może ku swemu ubolewaniu odstąpić od stanowiska dawniej w tej sprawie zajętego.

Natomiast oświadcza p. Minister oświaty gotowość udzielenia jak najdalej sięgającego poparcia materyalnego za pomocą subwencyi ze skarbu państwa, jeżeliby czynniki lokalne zastosowały się ściśle do wymagań c. k. Ministerstwa, wyrażonych w całym szeregu pism, wystosowanych do kuratoryi tej szkoły.

W końcu zwrócił jeszcze p. Minister oświaty uwagę na tę okoliczność, że szkole tej nie przysługuje tytuł Akademii handlowej, używany w sprawozdaniu sejmowej Komisyi przemysłowej.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy m. Krakowa o podwyższenie subwencyi, przyznanej uchwałą sejmową z 4. maja 1900 na budowę Akademii handlowej, oraz petycyę gminy m. Lwowa w przedmiocie pokrycia części kosztów budowy gmachu muzeum przemysłowego z poleceniem przedstawienia na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednich wniosków i ewentualnego uwzględnienia przy budżecie na rok 1906. Mimo całej życzliwości dla tych spraw nie mógł Wydział krajowy wystąpić już w tym roku wobec Wysokiego Sejmu z przychylnemi wnioskami wobec niedoboru, jakim zamknął preliminarz budżetu na rok 1906.

Uchwałą z dnia 3. listopada 1904 Wysoki Sejm, uznając dodatnią działalność krajowego Związku przemysłowego, polecił Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, do jakiej wysokości krajowy fundusz przemysłowy może poręczyć za kredyt, któryby Bank krajowy udzielił Związkowi na podkład towarów złożonych w magazynach, faktur i listów przewozowych. Stosownie do wyników badań miał Wydział krajowy upoważnienie do ustanowienia poręki do wysokości 300.000 K.

Pragnąc rzecz tę w myśl powyższego polecenia zbadać, wezwał Wydział krajowy za pośrednictwem Komisyi przemysłowej Związek do przedstawienia szczegółów zamierzonej akcyi, dla której ten kredyt byłby potrzebnym i wogóle do dostarczenia odpowiednich dat i wyjaśnień.

Mimo blisko całorocznego upływu czasu nie dał Związek w tej sprawie żadnej odpowiedzi.

Na podstawie powyższego przedłożenia i na podstawie sprawozdania krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, której wnioski Wydział krajowy przyjmuje, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby ze skarbu państwa przyznał wyższe dotacye na utrzymanie krajowych szkół zawodowych;

2. ażeby dla kursów majsterskich i wędrownych, urządzanych z ramienia c. k. Ministerstwa handlu, starał się o nauczycieli władających dokładnie językiem krajowym;

3. ażeby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału keramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej;

4. ażeby przy przemysłowych szkołach państwowych we Lwowie i Krakowie bez redukcyi dotychczasowej ich organizacyi urządził specyalne oddziały elektro-techniczne;

5. ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych oraz dla maszynistów kolejowych przy c. k. szkole politechnicznej, lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie;

6. ażeby przy akademii handlowej we Lwowie utworzył t. zw. jednoroczny kurs abituryentów dla aspirantów bankowych i dążył do tego również przy wyższej szkole handlowej w Krakowie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby stabilizował na dotychczasowych posadach:

a) Jana Trojnara, fachowego instruktora w krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie ze stałą płacą tysiąca ośmiuset koron rocznie prócz mieszkania w naturze;

b) Józefa Wiecha, fachowego instruktora w tejże szkole ze stałą płacą tysiąca ośmiuset koron rocznie prócz mieszkania w naturze;

c) Ewę Antoniewiczównę, kierowniczkę krajowej szkoły hafciarskiej w Makowie ze stałą roczną płacą tysiąca czterystu czterdziestu koron prócz mieszkania w naturze, ewentualnie ryczałtu 200 K;

oraz przyznał im prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonemi wymierzał:

a) Janowi Trojnarowi i Józefowi Wiechowi trzy pięciolecia po 180 K rocznie;

b) Ewie Antoniewiczównie trzy pięciolecia po 160 K rocznie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia przyjęcia do służby krajowej, do pięcioleci zaś od uchwały sejmowej.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia przy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych biura statystyki przemysłu i ustanawia dla tego biura prowizorycznie posadę referenta statystycznego z poborami adjunkta konceptowego, przeznaczając nadto w rubr. XII. wydatków kwotę 1.200 K na pomoc kancelaryjną w tem biurze, a 1.000 K ryczałtu na pokrycie kosztów potrzebnych badań, zwołanych ankiet i t. p.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

KOMISYI KRAJOWEJ

dla spraw przemysłowych

za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

W myśl postanowienia §. 17. statutu zdaje niniejszem Komisya kraj. dla spraw przemysłowych sprawę z czynności swych za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

W składzie osobowym Komisyi zaszła w tym czasie tylko jedna zmiana; ustąpił powołany przez Komisyę prof. Edgar Kovats, który również należał do stałego komitetu szkolnego Komisyi. W miejsce prof. Kovatsa wybrała Komisya na posiedzeniu z dnia 27. listopada r. z. p. Antoniego Pawłowskiego, Dyrektora Akademii handlowej we Lwowie, przydzielając go równocześnie do stałego Komitetu szkolnego. Skład obecny Komisyi jest więc następujący:

Przewodniczący J. E. Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy.

Zatępcy przewodniczącego: Władysław hr. Zamoyski, Jan Rotter, dr. Władysław Jahl.

Członkowie: Leopold Baczewski, dr. Artur Benis, Wojciech Biechoński, Ignacy Drewnowski, Jan Franke, Tadeusz Fiedler, August Gorayski, dr. Henryk Kolischer, dr. Luliusz Leo, Bernard Liban, Andrzej ks. Lubomirski, Józef Makusch, Michał Michalski, Teofil Merunowicz, Arnulf Nawratil, Bronisław Pawlewski, Antoni Pawłowski, Dr. Stanisław Rittel, Dr. Tadeusz Rutowski, Karol Schayer, August Sołtyński, Antoni Stefanowicz, Gustaw Steingraber, Dr. Władysław Stesłowicz, Dr. Henryk Szarski, Włodzimierz Szuchiewicz, Narcyz Ulmer, Józef Wczelak, Dr. Józef Wereszczyński Edmund Zieleniewski, Dr. Alfred Zgórski, Bolesław Żardecki.

W składzie stałego komitetu szkolnego zaszła prócz ubytku prof. E. Kovatsa jeszcze ta zmiana, że p. Ignacy Drewnowski, wskutek wyjazdu ze Lwowa, złożył mandat do komitetu, nie przestając być członkiem komisyi. Na miejsce przezeń opróżnione wybrała komisya członkiem stałego komitetu szkolnego prof. Tadeusza Fiedlera.

Skład obu komitetów stałych przedstawia się obecnie, jak następuje:

a) do komitetu dla spraw szkolnych należą pp. J. Franke, T. Fiedler, M. Michalski, A. Nawratil, A. Pawłowski, A. Stefanowicz, A. Sołtyński, W. Szuchewicz;

b) do komitetu dla spraw przemysłowych i handlowych pp. W. Biechoński, L. Baczewski, ks. A. Lubomirski, dr. W. Stesłowicz, G. Steingraber, J. Wczelak, E. Zieleniewski, dr. A. Zgórski.

Komisya odbyła w czasie sprawozdawczym trzy posiedzenia pełne, a to w dniach, 27. listopada 1904, 12. marca 1905 i 25. czerwca 1905.

Komitety stałe odbyły w tym czasie 21 posiedzeń, a mianowicie: komitet dla spraw szkolnych 13, komitet dla spraw przemysłowych i handlowych 8 posiedzeń. Prócz tego zbierały się i obradowały przygodne komisye dla spraw specyalnych.

Przechodzimy obecnie do działów szczegółowych.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Po koniec roku szkolnego 1903/4. liczono szkół przemysłowych uzupełniających, tak jak w roku poprzednim 51. Cyfra ta zmieniła się dopiero z początkiem roku szkolnego 1904/5. Przybyły mianowicie dwie nowe szkoły, a to w Kętach i w Starym Samborze, ubyła natomiast jedna szkoła, tj. w Sądowej Wiszni, którą Wydział krajowy, z powodu nadzwyczaj niskich świadczeń miejscowych na jej utrzymanie a niemożności uzyskania wyższych, ujrzał się zniewolonym zamknąć. Bieżący rok szkolny, zakończony w połowie maja, wykazuje już zatem 52 szkół. Do tej liczby przy-

będzie z najbliższym rokiem szkolnym zatwierdzona już w swej organizacyi szkoła przemysłowa uzupełniająca w Turce. Dalsze rokowania, toczą się o założenie szkół nowych w Jaworowie, Krzeszowicach, Leżajsku i Trembowli. W przewidywaniu, że rokowania te doprowadzą do pożądanego celu, przedstawiono c. k. rządowi wnioski o przyznanie subwencyi ze skarbu państwa na te nowe szkoły i wstawiono do preliminarza krajowego ryczałt, z któregoby one, w razie dojścia do skutku organizacyi, mogły być i przez kraj subwencyonowane.

Prócz tego rokowała Komisya z miastami Gródek, Kalwarya, Mościska i Radymno o założenie szkół przemysłowych uzupełniających, lecz jak dotąd bez skutku, gdyż Kalwarya nie dała ostatecznej odpowiedzi, a inne trzy miasta odraczają założenie szkół przemysłowych uzupełniających na później, do lepszego ukształtowania się stosunków finansowych.

Al. I. Koszt utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w r. 1904, zestawiono w załączonym tu ·/. wykazie na podstawie preliminarzy. Wynika z tego wykazu, że na utrzymanie rzeczonych szkół wypadało ze źródeł miejscowych, jak gminy, fundacye, Kasy oszczędności, towarzystwa zaliczkowe, Rady powiatowe, Izby handlowe i inne 61.993 K, z funduszów krajowych 64.976 K, ze Skarbu państwa 64.567 K, łącznie 191.536 K. Na objęte wykazem szkoły i na nowo projektowane domagała się Komisya od c. k. Rządu na r. 1904 zasiłków w łącznej kwocie 69.247 K, Faktycznie wypłacona przez c. k. Rząd suma zasiłków wynosiła jednak tylko 68.000 K. była zatem o 1.247 K niższą. Gdy jednak nie wszystkie nowo projektowane szkoły weszły w życie, te trzy zaś, które zostały zorganizowane, otwarto dopiero w jesieni r. z. — przeto nie zaszła potrzeba pokrywania ubytków przez okrojenie powyższe spowodowanych. Dodać jeszcze należy, że w sumie przyznanych przez c. k. Rząd zasiłków znalazła się po raz pierwszy kwota ryczałtowa 1.500 K na zakupno środków naukowych dla szkół uzupełniających, którą do rąk Inspektora szkół A. Stefanowicza asygnowano.

Al. II. Szczegółowe daty, tyczące się frekwencyi w szkołach przemysłowych uzupełniających w roku szkolnym 1903/4, zestawione są na podstawie sprawozdania, udzielonego Wydziałowi krajowemu, przez Radę szkolną krajową w dołączonym tu ·/. wykazie. Wynika z nich, że liczba uczniów zapisanych wynosiła 5.926 i była w porównaniu z rokiem poprzednim 456 niższą; uczniów takich, którzy do końca roku pozostali, było 4.806, tj. o 723 mniej; średnio uczęszczających liczono, tak jak w roku poprzednim 68%, a cel nauki sięgnęło 3.578 (o 249 mniej), tj. 74·5% uczniów uczęszczających a 60% ogółu uczniów zapisanych.

Na wykazane powyżej obniżenie cyfr frekwencyi wpłynęło głównie zarządzenie Rady szkolnej krajowej, którem czas nauki, z wielką dla tejże korzyścią, przeniesiony został na wcześniejsze godziny wieczorne, z czem ze swej strony nie chcieli się godzić pracodawcy uczniów. W tej mierze pisze krajowy Inspektor szkół przemysłowych, p. A. Stefanowicz w sprawozdaniu swem, co następuje:

„Przeniesienie czasu nauki na wcześniejsze godziny wieczorne, które Rada szkolna krajowa zarządziła w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. marca 1903, było w przeciągu ubiegłego roku szkolnego przeszkodą frekwencyi, której dotychczas nie można jeszcze w zupełności usunąć. Wprawdzie całe nauczycielstwo uznało to nowe zarządzenie za niezmiernie dla nauki korzystne, a uczniowie szkół uzupełniających powitali je z radością, ale w kołach interesowanych majstrów i pryncypałów wywołało ono niezadowolenie, będące wyraźnym dowodem, jak jednostronne i egoistyczne stanowisko zajmują rzemieślnicy i przemysłowcy, obstając przy zachowaniu dotychczasowych, późniejszych godzin nauki. Zrazu zdawało się, że zmiana odbędzie się spokojnie; kiedy jednak lwowskie stowarzyszenia rzemieślnicze oświadczyły się przeciw nowym zarządzeniom, a w objawach protestu posunęły się tak daleko, że uczniom utrudniano, albo wprost zabraniano uczęszczania do szkoły, musiały te zajścia w stolicy kraju oddziałać także na spokojniejsze stosunki na prowincyi i pociągnąć za sobą powszechne zaniedbanie frekwencyi i porządku szkolnego.

Ofiara z czterech godzin pracy na tydzień w czterech wieczorkach nauki na korzyść wykształcenia uzupełniającego uczniów, wydała się za ciężką pryncypałom! Nie wahali się też wbrew postanowieniom §§. 75 *a*), 100 i 137 ustawy przemysłowej swym uczniom wprost zabraniać uczęszczania do szkoły.

Mimo tych znacznych trudności zdołała Rada szkolna krajowa osłabić i zniweczyć nieprzychylne szkole agitacye i podtrzymać frekwencyę, która jednak w szkołach lwowskich nie doszła już do tej wysokości jak w roku poprzednim".

„Co do frekwencyi — pisze dalej w swem sprawozdaniu Radca A. Stefanowicz należy jeszcze tę ujemną stronę zaznaczyć, że liczba uczniów w II. klasie kursu prze-

mysłowego jest niemal wszędzie, w stosunku do liczby uczniów innych klas, zanadto małą. Tłómaczy się to okolicznością, że §. 75 *a)* ustawy przemysłowej postanawia, iż przedsiębiorcy przemysłowi mają obowiązek pozostawić robotnikom przemysłowym czas na naukę aż do ukończenia 18 lat życia; gdy zaś znaczna część młodzieży terminatorskiej wiek ten już w I. klasie kursu przemysłowego osiąga lub przekracza — przestaje uczeń z ukończonym 18-tym rokiem życia uczęszczać do szkoły, pomimo, że nauki w niej nie ukończył. Jest to złe, któremu w dobrze zrozumianym interesie własnym i pracodawcy i korporacye przemysłowe powinny przeciwdziałać, bo właśnie dopiero II. klasa przemysłowa, gdzie i rysunki zawodowe i wiadomości ze stylistyki i rachunkowości przemysłowej szerzej są traktowane, stanowią najważniejszą dla ucznia część nauki, bez której całe jego i tak już skromne wykształcenie, musi być niedostateczne".

Tę samą stronę ujemną w uczęszczaniu do szkół przemysłowych uzupełniających, zauważyła również komisya w dochodzących ją sprawozdaniach o stanie zapisów na rok szkolny 1904/5. Przekonano się n. p., że w Rzeszowie na 85 uczniów zapisanych znalazło się tylko 10 w II. klasie przemysłowej, w Tarnowie na 88 uczniów 18, w Bochni na 90 uczniów 16, w Buczaczu na 92 uczniów 18, w Brodach na 71 uczniów 18, w Kołomyi I. na 105 uczniów 17, w Kołomyi II. na 143 uczniów 22, w Krośnie na 42 uczniów 8, w Tarnopolu na 85 uczniów 12, w Wieliczce na 65 uczniów 11 itd., t. j. w przecięciu zaledwie 17%. Widząc w tym stosunku uczniów najwyższej klasy do ogółu uczniów zapisanych tę złą stronę, że właśnie na ostatnim roku nauki, do którego pod względem przemysłowym, względnie zawodowym największą przywiązuje się wagę, jest udział uczniów bardzo mały, odniosła się Komisya do Rady szkolnej krajowej o poczynienie stosownych kroków, ażeby tej złej stronie zapobiedz. Komisya wskazuje przytem, że w interesie młodego pokolenia rękodzielników i przemysłowców byłoby wskazanem, ażeby jużto środkami przynaglającymi ze strony władz przemysłowych — o ile uczeń może być w myśl ustawy przemysłowej do dalszej nauki przynaglony — już to odwołaniem się do dobrej woli pracodawców i przedstawieniem im niekorzyści, jakie z nieukończenia nauki przemysłowej dla ucznia wynikają, starać się frekwencyę drugiej klasy przemysłowej w szkołach uzupełniających podnieść. Stopień wiadomości, do jakiego dochodzi uczeń rękodzielniczy, kończący z dobrym postępem szkołę przemysłową dwuklasową, uważa komisya za bardzo skromny, i pragnęłaby, ażeby w ślad za innymi krajami, tworzono w większych miastach szkoły uzupełniające o trzech klasach kursu przemysłowego. Tymczasem byłoby to niemożliwem, gdyby się frekwencya drugiej klasy przemysłowej tych szkół nie podniosła i należałoby wówczas wziąć poważnie pod rozwagę, czy wynik ostateczny nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających odpowiada tym staraniom i kosztom, jakie się na nią łoży. Że zaś w praktyce jest możliwem pozyskiwanie dla szkół przemysłowych uzupełniających i takich uczniów, którzy 18. rok życia ukończyli, świadczy n. p. frekwencya w dziewięciu szkołach lwowskich w roku 1904/5, gdzie na ogół 820 uczniów zapisanych, znalazło się 232 a więc przeszło 28% takich, którzy już 18. rok życia ukończyli.

Co do nowego planu i toku nauki, zdaje sprawę Radca A. Stefanowicz, że z „wyjątkiem szkół lwowskich, gdzie z powodu przeszkód stawianych frekwencyi uczniów wypadło poczynić pewne ustępstwa, wszedł zresztą we wszystkich szkołach uzupełniających galicyjskich nowy plan nauki w życie. Skutkiem tego nauka zyskała na jednolitości, prowadzenie jej odpowiada lepiej celowi, a nadzór nad wykonywaniem obowiązków szkolnych przez nauczycieli ma pewniejszy grunt. Usiłowania inspektora szkół zdążają zaś w tym kierunku, aby w grona nauczycielskie wpajać przekonanie, że przy traktowaniu przedmiotów, wchodzących w zakres planu naukowego, prowadzi do celu nie obfitość materyału naukowego, ale przeciwnie jego ograniczenie do rzeczy istotnie ważnych a praktycznych — że nauczyciel powinien przedewszystkiem uczynić naukę dla uczniów zajmującą, uwzględniając ich zakres myśli, ich wiek dojrzalszy i rzeczywiste potrzeby. Inspektor szkół przemysłowych podnosi też przy inspekcyach z naciskiem psychologiczne momenta nauki uzupełniającej, wskazuje na to, że uczniowie szkół uzupełniających zgoła odmienne przynoszą do szkoły wyobrażenia, niż uczniowie rozmaitych szkół innych, skutkiem czego ich dążności zwracają ku pracy ręcznej, przynoszącej zarobek i zysk, ku ekonomicznym i socyalnym stosunkom — że przeto nauka w szkole uzupełniającej, chcąc spełnić swe zadanie, powinna baczyć zawsze na zawodowe wykształcenie wychowanków.

„Wymagania, które stąd wyrastają dla pracy, rozsądku i wszechstronności nauczycieli, są bardzo znaczne. Dość wskazać w tym kierunku tylko na rysunki zawodowe,

by unaocznić trudność, którą nastręcza nauczycielowi wychowanie uczniów w kierunku praktyczno-zawodowym.

„To też przyznać należy z zadowoleniem, że wielu nauczycieli, nie poprzestając na nauce w szkole, pracuje jeszcze rzetelnie nad własnem swem dalszem wykształceniem, do czego zresztą co roku dawana im jest sposobność przez urządzanie kursów specyalnych. I tak: 15-tu nauczycieli krakowskich, kilku zaś innych w Przemyślu, Rzeszowie i Lwowie, odbyli przy sposobności urządzanych kursów majsterskich dla szewstwa, specyalne kursa rysunków zawodowych dla szewców, a nauczyciel wędrowny szewstwa, ś. p. A. Celewicz wypracował dla szkół uzupełniających całą seryę wzorów do tej gałęzi rysunku zawodowego. Odbył się także w czasie od 11. do 25. lipca w c. k. Akademii handlowej we Lwowie specyalny kurs buchalteryi i rachunków dla 28 nauczycieli z prowincyi — nauczyciele lwowscy zaś otrzymali z początkiem roku szkolnego, w kilku wieczorach, od dyrektora Akademii szczegółowe skazówki, jak mają rachunkowość przemysłową w szkole traktować i posługiwać się wydanymi w tym celu zeszytami“.

Jako na zwrot, zmierzający ku praktycznemu ułatwieniu i ulepszeniu nauki, tak iż można w niej bardziej niż dotąd uwzględnić zawody uczniów, należy zwrócić uwagę na zarządzenia Magistratu m. Krakowa, tyczące się specyalizowania frekwencyi szkół tamtejszych wedle zawodów. I tak, postanowiono, że szkoła na Kleparzu gromadzić ma uczniów z zawodów budowlanych, w Ogrodzie Angielskim z zawodów przyodziewczych, na Smoleńsku z zawodów artystyczno-przemysłowych, na Kaźmierzu z zawodów handlowych, przyodziewczych i przemysłu artystycznego (szkoła przeważnie dla młodzieży izraelickiej), przy ulicy Dietla z zawodów budowlanych i techniczno-przemysłowych. Wiadomość o tych zarządzeniach udzieliła Komisya Wydziałowi zarządzającemu szkołami uzupełniającemi we Lwowie z wezwaniem, ażeby przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego zechciał rzecz zbadać i przedstawić wnioski, o ile zasada takiego podziału uczniów wedle zawodu dałaby się również zastosować w szkołach lwowskich.

Co do nauki religii przedstawiła Komisya wnioski, zmierzające do ściślejszego uregulowania czasu na naukę tę przeznaczonego i dopuszczalności nauki religii dla wyznań, do których mniejszość uczniów należy. Nauka religii w I i II klasie kursu przemysłowego udzielaną bywa we wielu szkołach wspólnie, tak, że jedna godzina tygodniowo obejmuje uczniów obu klas. Na przyszłość ma to być przestrzegane wszędzie, gdzie na to liczba uczniów obu klas zezwala, a mianowicie jeśli ich niema więcej nad 60. Dla uczniów drugiego wyznania katolickiego lub innej religii może być w szkole przemysłowej uzupełniającej udzielaną nauka oddzielnie tylko wtedy, jeżeli na podstawie frekwencyi z ostatnich trzech lat liczy to drugie wyznanie lub inna religia co najmniej 20 uczniów.

Z uwagi, że szkoła przemysłowa uzupełniająca, wedle obecnego ustroju, złożona z jednej klasy kursu przygotowawczego i dwóch klas kursu przemysłowego, wymaga około 3000 K rocznie na swe utrzymanie, a przy rokowaniach z mniejszemi miastami o założenie szkoły przedstawia trudności uzyskanie prestacyi gotówkowej $^1/_3$ kosztów t. j. 1000 K rocznie na jej utrzymanie — mając zaś z drugiej strony na względzie, że właśnie w mniejszych miastach, gdzie bywa wogóle mało sposobności dalszego kształcenia się, młodzież rękodzielnicza pod względem wykształcenia najbardziej bywa zaniedbana, i że szkoły uzupełniające mogłyby tam oddać pożądaną pod tym względem usługę nawet wtedy, gdyby były o skromniejszym programie nauki — odniosła się Komisya do Rady szkolnej z zapytaniem, czy nie dałoby się stworzyć dla mniejszych miast kraju naszego szkoły uzupełniającej niższego typu, poprzestającej na trzyletniej nauce po 6 do 8 godzin tygodniowo, tak aby gotówkowy koszt jej utrzymania dał się zamknąć w kwocie 2100 K rocznie. Dotychczas nie mamy na nasz wniosek odpowiedzi od Rady szkolnej krajowej, która odniosła się w tej sprawie do wys. c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia.

Domagając się niższego typu szkół uzupełniających sprzeciwia się jednak Komisya zasadniczo łączeniu kursów dla analfabetów ze szkołami uzupełniającemi, gdyż te szkoła przemysłowa nie może zastępować szkoły ludowej w ciążących na niej obowiązkach.

Dążeniem dalszem Komisyi jest tworzenie kursów handlowych przy szkołach uzupełniających. Dotychczas istnieją kursy takie w Białej, Jarosławiu i Stanisławowie, ma być zaś otwarty w najbliższym roku szkolnym w Tarnowie. Gdy obecnie odbywa się w lwowskiej Akademii handlowej drugi już kurs specyalny w zakresie buchalteryi i rachunków dla nauczycieli szkół uzupełniających i można liczyć na większą liczbę sił

w tym kierunku kwalifikowanych, spodziewać się więc można rychlejszego tworzenia oddziałów handlowych przy szkołach uzupełniających stosownie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. października z. r. W tej myśli podniosła też komisya odnośną pozycyę na nowe szkoły i oddziały w preliminarzu na rok 1906.

Dzięki uchwale Wys. Sejmu z dnia 26. października z. r., upoważniającej Wydział krajowy do podjęcia reorganizacyi szkół uzupełniających na podstawie rozporządzenia Ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. maja 1898, nastąpiło obecnie należyte uporządkowanie zarządów tych szkół. Wydział krajowy założył kataster, uwidoczniający wszelkie zmiany w Wydziałach szkolnych, a Rada szkolna krajowa zamianowała swych delegatów w Wydziałach. Wydział krajowy przeprowadza też stopniowo dalsze rokowania co do kosztów utrzymania szkół uzupełniających w tych miastach, gdzie świadczenia ze źródeł lokalnych nie wystarczają na pokrycie $^1/_3$ rocznych wydatków gotówkowych. Jeżeli więc jeszcze dzisiaj kraj i państwo wydają na utrzymanie tych szkół nieco więcej niż $^2/_3$, to godzi się przypuszczać, że niebawem, da się do równowagi ciężarów utrzymania tych szkół doprowadzić.

Obecnie życzyć sobie tylko należy, żeby pp. burmistrzowie jako prezesowie Wydziałów szkolnych i delegaci zasiadający w Wydziałach, spełniali chętnie i wytrwale ciążące na nich obowiązki czuwania i zarządzania szkołami uzupełniającemi, ażeby prawdziwie po obywatelsku pojęli pieczę nad lepszem wykształceniem młodego pokolenia rękodzielników, od czego podniesienie rzemiosł i przemysłu w kraju tak bardzo zależy. Bardziej do serca powinnyby sobie to wziąć także nasze stowarzyszenia przemysłowe. Z powodu jednego wypadku, w którym instruktor stowarzyszeń przemysłowych poparł myśl odbywania dyżurów przez majstrów w szkołach uzupełniających, oświadczyła Komisya że stykanie się szkoły z życiem, a w szczególności z kołami rękodzielniczemi i ze stowarzyszeniami przemysłowemi uważa za bardzo pożyteczne, że zatem i wysełanie majstrów przez stowarzyszenia przemysłowe dla popierania nauki, a w szczególności regularniejszego uczęszczania uczniów, uznaje za pożądane i dopuszczalne wszędzie tam, gdzie to z wiadomością Wydziału szkolnego zostanie uregulowane. Wogóle zwróciła się z tego powodu Komisya do Wydziału krajowego o wydanie w porozumieniu z Radą szkolną krajową okólnika, któryby zarówno Wydziały szkolne jak i stowarzyszenia przemysłowe do żywszego zajmowania się szkołami uzupełniającemi pobudził.

Co do składu Wydziałów szkolnych na podstawie normalnego statutu, przedstawiła yKomisya Wydziałowi krajowemu, ażeby do reprezentowania w Wydziale szkolnym przez osobnego delegata dopuszczał tylko te ciała zbiorowe i instytucye, które przynajmniej kwotą 100 K do kosztów utrzymania szkoły się przyczyniają i datek taki przynajmniej na czas trwania mandatów w Wydziale szkolnym t. j. na trzy lata zabezpieczą. Nie wyklucza to wszakże niższych niż 100 K świadczeń, pochodzących n. p. od stowarzyszeń przemysłowych, w takim atoli razie wszystkie stowarzyszenia mają prawo delegowania jednego wspólnego delegata do Wydziału szkolnego.

Pod względem umieszczenia szkół uzupełniających są jeszcze zawsze pewne braki i niedomagania. Inspektor krajowy, radca A. Stefanowicz, który w r. 1903/4 lustrował 28 szkół, tak o tem pisze:

„Pomieszczenie hospitowanych szkół pozostawia wiele do życzenia. We Lwowie, niestety, tylko w dwóch szkołach zaszły zmiany na lepsze, a to w szkole uzupełniającej im. św. Antoniego, która przeniosłszy się do pięknego i rozległego budynku, znalazła wyborne umieszczenie — i w szkole im. św. Marcina, gdzie sala rysunkowa rozszerzoną została dzięki odpowiedniej rekonstrukcyi. W szkołach uzupełniających im. Czackiego i Konarskiego we Lwowie postarano się o lepsze oświetlenie wieczorne. We wszystkich innych szkołach lwowskich uzupełniających są jeszcze liczne braki i co do umieszczenia i co do urządzeń dla nauki rysunku, która z tego powodu doznaje dużego uszczerbku.

„Szkoły przemysłowe uzupełniające w Krakowie znajdują się pod względem urządzeń dla nauki rysunków w warunkach jeszcze gorszych, ponieważ żadna nie posiada sali rysunkowej. Jako częściowe polepszenie w warunkach umieszczenia szkół przemysłowych uzupełniających zaznaczyć można tylko to, że szkołę, która się mieściła dawniej w barakach na Dajworze, przeniesiono do okazałego budynku szkoły wydziałowej przy ulicy Dietlowskiej i że ulepszono wieczorne oświetlenie sal naukowych w szkołach na Kaźmierzu i na Smoleńsku.

„Pierwsza (starsza) szkoła przemysłowa uzupełniająca w Kołomyi jest ciągle tak źle umieszczona, że jej rozwój wśród takich warunków jest zgoła niemożliwy. W trudnem położeniu znajdowała się w tym kierunku także szkoła druga w Przemyślu.

Pierwsza szkoła przemysłowa uzupełniająca w Przemyślu zyskała bardzo, przeniósłszy się do budynku lepszego, adaptowanego stosownie, zwłaszcza z uwzględnieniem potrzeb nauki rysunków.

„Szkoły w Wieliczce i Żółkwi posiadają dobre sale naukowe i sale do rysunków, w kilku innych ulepszone zostało oświetlenie wieczorne.“

Co do zaopatrzenia szkół w niezbędne środki naukowe pisze radca A. Stefanowicz, co następuje:

„Zbawiennem dla nauki w szkołach przemysłowych uzupełniajacych jest ciągłe uzupełnienie środków naukowych, które we wielu szkołach były bardzo niedostateczne. Szczególniej zaopatrzono w bogate środki szkoły we Lwowie i w Krakowie. Należą tu przedewszystkiem nowsze wzory i modele do nauki rysunków. Modele są w części wykonywane w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie i w szkołach zawodowych w kraju, w części są dostarczane przez ajencyę środków naukowych dr. Falkiewicza we Lwowie, która je przy pomocy rękodzielników krajowych i w kraju sporządza. Nadzór nad zestawianiem i wykonywaniem modeli do rysunków rzutowych i zawodowych wykonuje radca A. Stefanowicz.

„Wzorów do nauki rysunków uzyskano za pośrednictwem c. k. Biura środków naukowych we Wiedniu tak wiele, że inspektor szkolny zyskał możność polecenia kierownikom szkół, aby tych wzorów udzielali nietylko uczniom lecz i przemysłowcom poza szkołą, przezco uczyniono pierwszy krok do zawiązania kontaktu między szkołą a warsztatem.“

Na potrzeby szkół uzupełniających w roku szkolnym 1904/5 zażądała komisya od c. k. Rządu zasiłków ze skarbu państwa w łącznej kwocie 73331 K — niewiadomo jej wszakże, czy żądanie to zostało w całości uwzględnione, gdyż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła jeszcze asygnata dotyczących subwencyi. Żądania zestawione na rok 1906, a uwidocznione szczegółowo w dołączonym przy końcu preliminarzu, wynoszą 73.403 K.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe, kursa majsterskie, wystawy.

Szkół zawodowych i warstatów naukowych, oraz czasowych kursów było w r. 1904 ogółem 54, a mianowicie: 38 krajowych szkół i warsztatów naukowych, 11 subwencyonowanych i 5 kursów czasowych dla szewstwa i murarstwa. W liczbie tej mieści się 18 zakładów dla koszykarstwa, 4 dla kołodziejstwa, 2 dla stolarstwa, 1 dla zabawkarstwa, 3 dla garncarstwa i kieramiki wogóle, 4 dla szewstwa, 11 dla tkactwa i sukiennictwa, 4 dla koronkarstwa, 1 dla hafciarstwa, 1 dla powroźnictwa nadto 4 kursy czasowe dla szewstwa i 1 dla murarstwa.

Wydatek roczny na utrzymanie rzeczonych zakładów i kursów, zestawiony w za-
Al. III. łączonej /. tabeli wedle cyfr preliminowanych, wynosił na r. 1904 ogółem 374.362 K. Z wydatku tego przypadało na czynniki lokalne 17.114, na fundusz krajowy 162.958, na skarb państwa 88.540. Reszta tj. 105.750 K przypadała do pokrycia z dochodów, uzyskanych ze sprzedaży wyrobów szkolnych. Pomiędzy wymienioną powyżej kwotą 88.540 K jako spodziewanej subwencyi ze skarbu państwa a wypłaconą rzeczywiście w ciągu roku 1904 sumą zasiłków rządowych, zaszła jednak różnica, gdyż faktyczny udział skarbu państwa wynosił tylko 80.340 K. Gdy zaś w kwocie tej mieści się także przyznana przez Rząd, a nie objęta preliminarzem Komisyi subwencya 2.000 K na szkołę przemysłową dla dziewcząt w Krakowie, przeto udział Skarbu państwa w kosztach utrzymania szkół zawodowych był faktycznie o 10.200 K niższym od spodziewanego i kwota tej wysokości przypadła jeszcze krajowi do pokrycia. Gdy się to powtarza, bo i w roku ubiegłym kwota podobnej wysokości nie znalazła pokrycia w asygnowanych subwencyach ze Skarbu państwa — i gdy w ogóle c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia, mimo preliminowania zasiłków w skromnej bardzo wysokości, jeszcze je tak znacznie obcina — wypadałoby zwrócić się do c. k. Ministerstwa, aby w uwzględnieniu znacznych stosunkowo wydatków, jakie kraj na utrzymanie szkół zawodowych łoży, raczyło także podwyższyć zasiłki, przyznawane na ten cel ze Skarbu państwa.

Stan frekwencyi w szkołach zawodowych i na kursach czasowych w r. 1903/4
Al. IV. przedstawia dołączony /. wykaz. W porównaniu z rokiem 1902/3 jest ona o przeszło 20% wyższą, a jakie różnice zachodzą w frekwencyi uczniów i uczenic poszczególnych zawodów w porównaniu z trzema poprzednimi latami, wykazuje następujące zestawienie

Zawód rękodzielniczy	W r. 1901			W r. 1902			W r. 1903			W r. 1904		
	uczniowie i uczenice											
	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem
Koszykarstwo . . .	123	130	253	182	111	293	266	71	337	392	69	461
Kołodziejstwo . . .	83	—	83	142	4	146	134	3	137	140	3	143
Stolarstwo	69	21	90	70	11	81	74	9	83	84	7	91
Zabawkarstwo . . .	21	5	26	36	6	42	37	4	41	33	—	33
Garncarstwo . . .	25	10	35	31	16	47	32	13	45	32	2	34
Szewstwo	71	49	120	70	35	105	74	51	125	95	140	235
Tkactwo	162	27	189	156	26	182	171	18	189	198	16	214
Powroźnictwo . . .	—	6	6	—	6	6	—	5	5	5	—	5
Koronkarstwo . . .	104	29	133	88	59	147	91	35	126	107	26	133
Hafciarstwo . . .	33	32	65	42	12	54	50	—	50	41	2	43
Murarstwo	—	—	—	—	—	—	—	32	32	—	22	22
Razem .	691	309	1.000	812	291	1.103	929	241	1.170	1127	287	1.414

Dla objaśnienia powyższej tabelki jest jeszcze to do nadmienienia, że wszystkich uczniów kursów czasowych zapisano w niej do rubryki uczniów nadzwyczajnych.

Przychodzimy obecnie do poszczególnych grup szkół zawodowych.

W obrębie szkół koszykarskich nie zaszły w ciągu r. 1903/4 ważniejsze zmiany. Już w sprawozdaniu zeszłorocznem zwrócono na to uwagę, że pomnożyła się liczba zakładów, będących więcej pracowniami niż szkołami, które korzystają z subwencyi krajowych. Szkół dawniej zorganizowanych liczymy 12, pracowni subwencyonowanych 6.

Co do dwóch szkół zaszły w ciągu b. roku zmiany. Szkoła, będąca dotychczas w Jurkowie, po śmierci jej instruktora śp. F. Herasimowicza, została przeniesiona do Brzezowca, wsi, położonej w tymże samym powiecie brzeskim tuż obok miasta Brzeska. Powodem przeniesienia szkoły był stosunkowo słaby jej rozwój dotychczasowy, a zwłaszcza niemożność pozyskania starszych uczniów z ludności miejscowej, którzyby się chcieli wyuczyć plecenia zwyczajnych koszów na przesyłki pocztowe pięciokilowe, których okolica Jurkowa dużo zużywa, i co było jednym z głównych powodów urządzenia szkoły w Jurkowie. Brzezowiec, położony bliżej kolei, tworzący niejako przedmieście Brzeska i zabezpieczający przezto szkole odpowiedniejsze pomieszczenie, rokuje lepsze powodzenie nauki przy współudziale większej liczby uczniów. Na kuratora szkoły, po śmierci dawniejszego jej kuratora śp. A. Lgockiego, uproszonym został p. Jan Götz Okocimski, poseł sejmowy i prezes Rady powiatowej w Brzesku, instruktorem mianowano p. M. Wachowicza, który prowadził bezpośrednio przedtem wędrowny kurs koszykarstwa w Dobczycach.

Drugą szkołą, w której zmieniły się stosunki, jest szkoła koszykarska w Rudkach. Szkoła ta, założona z inicyatywy tamtejszej Rady powiatowej jeszcze w r. 1895, zdołała do tego czasu rozbudzić interes dla koszykarstwa w powiecie i wykształciła uczniów, którzy mogli być do nauki koszykarstwa w innych miejscowościach użyci. Rozwinęły się w ten sposób subwencyonowane dziś przez kraj pracownie w Milczycach i Chyszewicach, utrzymuje się produkcya koszykarska w Pohorcach itd. Usiłowania w powiecie rudeckim powinny dziś tedy być zwrócone bardziej ku zorganizowaniu produkcyi i odpowiedniemu zatrudnieniu sił w koszykarstwie już wykształconych, niż w dalszem szkolnem kształceniu uczniów. Z tego wychodząc zapatrywania, odniósł się Wydział Rady powiatowej rudeckiej do Wydziału krajowego z oświadczeniem, iż pragnie zarząd szkoły koszykarskiej sam objąć i nadać jej bardziej charakter pracowni wytwórczej, nie zaniedbując wszakże i kształcenia pewnej liczby nowo przyjmowanych uczniów. Gdy równocześnie z tym planem przeniesienia szkoły na powiat uskuteczniona została budowa nowego, obszerniejszego budynku szkolnego, do której i fundusz krajowy się przyczynił — gdy zatem jest podstawa, że zamiar rozszerzenia produkcyi, popartej własną, również przy pomocy zasiłków krajowych rozwiniętą kulturą łoziny ko-

szykarskiej, może doprowadzić do pożądanego celu — uważała Komisya za dopuszczalne, ażeby zarząd szkoły, celem szerszego jej rozwinięcia w kierunku produkcyjnym pozostawić Wydziałowi puwiatowemu z zapewnieniem mu pewnych subwencyi. Idąc za wnioskami Komisyi zarządził przeto Wydział krajowy oddanie szkoły koszykarskiej na lat sześć w zarząd Wydziału powiatowego w Rudkach, z zapewnieniem mu subwencyi 1.200 K rocznie z funduszu krajowego i przekazywaniem nadal tej subwencyi, która szkole koszykarskiej w Rudkach, przez c. k. Rząd będzie wyznaczoną, zastrzegając przytem, iż najmniej 12 uczniów będzie się tam dalej kształciło w koszykarstwie pod kontrolą Wydziału krajowego.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem wspomniano, iż ma być urządzonym wędrowny kurs koszykarstwa w Dobczycach, w powiecie Wielickim. Kurs ten przyszedł istotnie do skutku. Rozpoczął się d. 15. września, a został zamknięty d. 15. maja, trwał zatem ośm miesięcy w myśl wydanego dla takich kursów regulaminu. Naukę na kursie prowadził instruktor Michał Wachowicz, który bezpośrednio przedtem czynny był jako wędrowny nauczyciel koszykarstwa w Mistelbachu, w Austryi Dolnej, i posiadał odpowiednią wprawę. Na kurs zapisało się 20 uczniów w wieku od 13 do 28 roku życia. Nie wszyscy poczynili odpowiednie postępy, sześciu wszakże nalepszych nabyli takiej wprawy w wyrobach koszykarskich, z którymi się na kursie zapoznali, że mogą nadal jako koszykarze pracować i znaleść w tym zawodzie utrzymanie. Tym sześciu ukończonym uczniom polecił Wydział krajowy dać bezpłatnie potrzebne do dalszej pracy narzędzia, najlepszemu z uczni nadto 50 K na zapas materyału i urządzenia pracowni, między innych uczni zaś polecił rozdać kwotę, uzyskaną z rozsprzedaży reszty wykonanych na kursie, a pozostałych przy końcu wyrobów.

Najbliższy kurs wędrowny koszykarski odbędzie się prawdopodobnie w Skawinie, w skutek domagania się Wielickiego Wydziału powiatowego, który ze swej strony na koszta tego kursu 200 K przeznacza.

W b. roku przyszedł do skutku centralny kurs koszykarstwa we Lwowie pod kierunkiem p. Mieczysława Czajkowskiego, technika i artysty, który przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego, przysposobił się wprzód do tego zadania, odbywszy specyalne studya. Jako kierownik zarządzający pracą warsztatową, powołanym został p. Jan Kwaśniewski, dotychczasowy instruktor szkoły koszykarskiej w Wielowsi. Kurs rozpoczął się z d. 15. stycznia, a został zamknięty w d. 15. lipca, trwał zatem sześć miesięcy. Celem jego było: 1. wprowadzić pożądane zmiany we formy koszykarskie, obecnie w naszych szkołach koszykarskich używane i zaprojektować a wykonać całkiem nowe formy; 2. użyć do wykonywania tych wyrobów sześciu ukończonych uczniów szkół koszykarskich i uzupełnić ich wykształcenie przez odpowiednio prowadzoną naukę rysunków 3. odbyć uzupełniający kurs rysunków z instruktorami szkół koszykarskich.

Program ten został w ciągu sześciu miesięcy w całości przeprowadzony. Artystyczny kierownik kursu i nauczyciel rysunków p. M. Czajkowski zaprojektował cały szereg nowych wyrobów, przeważnie mebli w smaku modernistycznym angielskim, a uczniowie sprowadzeni ze szkół w Czerwonej Woli, Dżurowie, Lezajsku, Rudkach, Wielowsi i Zatorze, wykonali je pod kierunkiem instruktora Kwaśniewskiego. Uczniowie ci sami pobierali nadto w 12 do 18 godzinach tygodniowo nauki rysunków zawodowych, wedle najnowszej medody i doszli do znacznej w tym względzie wprawy. Prócz tego byli pouczani w nowszych sposobach bajcowania, barwienia, i lakierowania wyrobów z łoziny, bo tylko ten materyał krajowy był niemal wyłącznie do wyrobów używany.

Wyniki tej pracy na kursie są tak znaczne, wyroby tak liczne, że Komisya urządziła z nich w salach miejskiego Muzeum przemysłowego we Lwowie wystawę połączoną z okazami nowszych wyrobów szkoły zabawkarskiej w Jaworowie. Wystawa odbyła się w czasie od 25. czerwca do 10. lipca b. r., budziła zainteresowanie znawców, zyskała wiele pochwał i zamówień. Zamówieniami zajął się kraj. Związek przemysłowy, który przystępuje do zorganizowania produkcyi tych nowych wyrobów koszykarskich i wzory ich wyszle na wystawę, projektowaną tej jesieni przez c. k. Muzeum dla sztuk i przemysłu we Wiedniu oraz na wystawę austryacką w Londynie w r. 1906.

Prócz wykonania nowych form i uzupełnienia wykształcenia ukończonych uczniów szkół koszykarskich, odbył się jeszcze na kursie centralnym specyalny kurs rysunkowy dla trzech instruktorów, celem uzupełnienia ich wiadomości i wprawy w kierunku udzielania nauki rysunków uczniom. W kursie tym wzięli udział instruktorowie z Czerwonej Woli, Rudek i Zatora.

Nadzór nad całą nauką i pracą mieli pp. Radca A. Stefanowicz i J. Starkel jako delegaci Wydziału krajowego.

Pomyślne wyniki kursu centralnego koszykarskiego spowodowały Komisyę, iż przedstawiła Wydziałowi krajowemu ustalenie rzeczonego kursu we Lwowie jako szkoły koszykarskiej wyższego rzędu dla kształcenia przodowników i instruktorów koszykarstwa, oraz dla projektowania i wykonywania nowych form w zakresie mebli, wyrobów użytkowych i galanteryjnych. W ślad zatem wstawiono także potrzebny na ten cel kredyt do preliminarza na rok 1906 i wniesiono do c. k. Rządu o przyznanie obfitszej na ten cel subwencyi, którą w następstwie uznania, wyrażonego już przez c. k. Ministerstwa, nauce koszykarstwa w Galicyi, spodziewamy się uzyskać.

Szkoły kołodziejskie w Grybowie, Grzymałowie, Kamionce strumiłowej i Tłumaczu funkcyonują prawidłowo, kształcąc dobrze swych uczniów i stosując produkcyę warsztatową do potrzeby nauki i możności zbytu gotowych wyrobów. Do komisyi dochodziły zażalenia na szkoły w Kamionce i Tłumaczu, że produkują zanadto dużo, ponad potrzebę samejże nauki, a sprzedając swe wyroby zbyt tanio, czynią szkodliwą konkurencyę przemysłowcom. Zarzucono nawet kierownikowi szkoły w Tłumaczu, że odmówił robotnika pomocniczego prywatnej pracowni kołodziejskiej. Bliższe zbadanie tych zarzutów przekonało wszakże, że są one przesadne i stronnicze, że produkcya w tych szkołach nie bywa wygórowaną, lecz stosowaną do potrzeb nauki i ilości uczniów, że nie jest za tanio w porównaniu z innymi tego rodzaju wyrobami pozbywaną, a zarzut co do odmówienia robotnika okazał się całkiem nieprawdziwy. Spór to nieustanny, który wytaczają rękodzielnicy szkołom zawodowym, przypisując im zabójczą dla siebie konkurencyę. Jeżeli się jednak zważy, że wartość wyprodukowanych przez szkoły artykułów wynosi w całym kraju zaledwie 106.000 koron, a więc znikomą tylko część tej wartości wielomilionowej, którą produkcya rękodzielnicza i przemysłowa w kraju przedstawia — gdy się zresztą uwzględni, że stowarzyszenie przemysłowe nie starają się same, tak jak w innych krajach, o zakładanie zawodowych szkół i kursów korporacyjnych, dla obznajamiania młodzieży z postępami w rzemiośle i że kraj, zastępując je w tym względzie, stara się właśnie zapobiedz zupełnemu upadkowi rzemiosł w kraju — musi się przechodzić do porządku dziennego nad tymi, odnawiającymi się co chwila sporami i zarzutami, jako wychodzącymi ze zbyt ciasnych zapatrywań lub wprost z osobistych pobudek.

W obu krajowych szkołach stolarskich stwierdzić należy pocieszający rozwój i postęp w zakresie wyrabianych przedmiotów.

Szkoła stolarska w Stanisławowie rozgospodarowała się w swym nowym budynku szkolnym ze zwiększoną liczbą uczniów, którzy pracują dziś w warunkach o wiele hygieniczniejszych. Pod względem nauki stolarstwa meblowego i wyrobu mebli wyrobiła już sobie szkoła bardzo dobre imię. Wykonuje ona wyroby, oparte co do kształtów i ornamentyki na motywach swojskich, ludowych, lecz pielęgnuje także wyrób mebli w innych stylach, nie wyłączając najwykwintniejszych, co do gatunków drzewa i zdobień — takie, które w istocie mogą służyć za wzór dla dalszej produkcyi w pracowniach rękodzielniczych i oddać tem usługę krajowemu stolarstwu. W ostatnich czasach, pozyskawszy dzielnego werkmistrza do nauki tokarstwa, zajęła się szkoła, poza tokarstwem do celów stolarskich, także nauką i wyrobem przedmiotów toczonych z morskiej pianki, bursztynu, rogu, perłowej masy, wogóle przedmiotów tokarskich galanteryjnych jak cygarniczki, fajeczki i fajki, cybuchy, laski, kije bilardowe i inne, które same przez się mogą tworzyć zawód i podstawę korzystnej produkcyi przedmiotów, sprowadzanych dotąd w znacznej części z poza kraju. W nauce rysunków czyni szkoła bardzo pocieszające postępy, a oparłszy ją na najnowszych podstawach metodycznych, osiąga wyniki, jakimi nie każda szkoła stolarska poszczycić się może.

Szkoła stolarska w Kalwaryi przeniosła się już do nowego budynku, połączonego z halą maszynową, przeznaczoną nietylko dla szkoły, lecz także dla miejscowej spółki stolarskiej. Z przeniesieniem tem wchodzi tam nauka stolarstwa i produkcya w nowy peryod, mogący mieć nie małą doniosłość dla całej kolonii stolarzy kalwaryjskich. Hala, w której specyalne maszyny stolarskie dostępne są dla stolarzy z zewnątrz, mieści w sobie dwie heblarki, uniwersalną i walcową, dwie piły, wstęgową i do wyrzynania, tokarnię suportową, wiertarkę poziomą, frezownicę i automatyczną maszynę do ostrzenia. Maszynom tym dostarcza siły motor parowy 15-konny, który także wprowadza w ruch dynamomaszynę dla oświetlenia elektrycznego, posługującego się nadto akumulatorami. Dla zabezpieczenia zdrowia pracujących, będą jeszcze w hali urządzone ekshaustory, t. j. przyrządy odpylające, na które Komisya wprowadziła potrzebny kredyt do preliminarza na r. 1906.

Hala została niedawno do użytku oddaną, a oprócz uczniów szkoły i ich werkmistrza, pracuje w niej również werkmistrz spółki stolarskiej, obrabiający na maszynach

oddawany mu do obróbki materyał. W miarę postępu prac i wprawy robotników w użyciu maszyn, będą usługi maszynowego urządzenia na rzecz spółki coraz wydatniejsze. Gdy zaś i Ministerstwo handlu przyszło spółce stolarskiej w pomoc udzieleniem pożyczki w kwocie 8.000 K, na zakupno materyałów — należy przypuszczać, że nowe te środki pomocnicze w wykonywaniu stolarstwa na szersze rozmiary, dopomogą dzielnie do odrodzenia przemysłu stolarskiego w Kalwaryi, jeśli zwłaszcza towarzyszyć będzie tym usiłowanie, dobre rozumienie rzeczy, praktyczność i rzutność przemysłowo-handlowa w łonie samychże członków spółki.

W planie nauki powyższych dwóch szkół zaszła ta zmiana, że Wydział krajowy polecił na wniosek Komisyi zaniechać w nich nadal nauki języka niemieckiego, gdyż nauka ta nie doprowadza tam do takich wyników, ażeby uczniowie, ukończywszy ją, mogli się językiem niemieckim posługiwać, a godziny dotychczas na nią przeznaczone, dadzą się o wiele pożyteczniej na zawodowe kształcenie uczniów zużytkować.

Szkoła zabawkarska w Jaworowie uległa zupełnemu przekształceniu. Po uzyskaniu dla niej odpowiadającego celowi, obszerniejszego budynku, który mieści w sobie nietylko szkołę, lecz także pracownię wspólną dla zabawkarzy z poza szkoły, potrzeba było przeprowadzić takie zmiany w statucie szkoły , ażeby wysunąć na pierwszy plan administracyę, zdolną do zawładnięcia tokiem produkcyi w Zakładzie i handlem wyrobów, który już, nietylko ze względu na naukę uczniów, lecz z uwagi na opiekę, jakiej się ma użyczyć całemu zabawkarstwu w Jaworowie, inaczej musi być zorganizowany. Komisya przedstawiła też wnioski do zmian, które Wydział krajowy zatwierdził. Na podstawie nowego statutu, zarząd całego zakładu spoczywa w ręku kierownika administracyjnego, którym jest p. Józef Słończewski, pracami w warsztacie szkolnym kieruje jak dotąd instruktor p. Paweł Prydatkiewicz, a do udzielania nauki rysunków i modelowania oraz do współdziałania przy projektowaniu nowych wzorów, mianowany został specyalny nauczyciel rysunków, którym jest p. Włodzimierz Czapek, rzeźbiarz i rysownik.

Zaraz po przeniesieniu szkoły do nowego budynku wzmogła się liczba uczniów ponad 50. Już przeto przed wprowadzeniem w życie hali maszynowej, wchodzącej w program nowej organizacyi, podniosła się i możność produkcyjna szkoły, której wyroby są bardzo chętnie rozkupywane. Dla zachęty i rozrywki uczniów została wśród nich zaprowadzona w godzinach wolnych nauka muzyki na instrumentach dętych, z takim skutkiem, że obecnie doszło już do zorganizowania kapeli zakładowej.

Motor i maszyny pomocnicze, któremi ma być hala maszynowa wyposażoną, są już zamówione i w jesieni b. r. zostanie oddział wyrobów maszynowych urządzony.

W sprawozdaniu zeszłorocznem wzmiankowano o konkursie na nowe wzory zabawek o charakterze swojskim, etnograficznym. Konkurs ten został w istocie przez Zarząd miejskiego Muzeum przemysłowego ogłoszony i d. 30. listopada r. z. rozstrzygnięty. Z sumy, przeznaczonej na nagrody, do której się i fundusz krajowy przyczynił, otrzymał także trzy nagrody instruktor szkoły zabawkarskiej w Jaworowie za pomysły do nowych zabawek, którymi produkcya jaworowska została wzbogacona.

W szkole garncarskiej w Kołomyi podniosła się liczba uczniów wskutek urządzenia internatu dla tychże. Z początkiem b. r. szkolnego było ich 28 zapisanych. Sprawa ewentualnego przeniesienia tej szkoły do Lwowa lub zastąpienia jej wyższym zakładem naukowym dla przemysłu keramicznego, o co upominał się już kilkakrotnie Wys. Sejm, uchwalając odnośne rezolucye — przechodzi w nową fazę. W miejsce dotychczasowego, niedostatecznego budynku na pomieszczenie państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, wybudowany ma być kosztem rządu inny, większy gmach, w którym i oddział keramiczny jest projektowany. Komisya mniema, że byłoby wskazane, ażeby i Wys. Sejm zajął w tej sprawie pewne stanowisko i odniósł się do c. k. Rządu z życzeniem takiego zorganizowania rzeczonego oddziału, aby on stał na równi z wyższym zakładem naukowym dla przemysłu keramicznego i ogarniał swym programem wszystkie dla kraju ważne działy keramiki użytkowej i artystycznej.

Na kursach keramicznych w Podgórzu potrzebne są jeszcze dalsze urządzenia laboratoryjne. Pociąga to za sobą nadwyżkę kosztów na utrzymanie kursów, która została w preliminarzu na r. 1906 przewidzianą.

Szkoła szewska w Kołomyi rozwija się bardzo dobrze. Z początkiem b. r. szkolnego liczyła już 32 uczniów. Z powodu otwarcia drugiego roku nauki, okazała się konieczność pomnożenia inwentarza szkolnego, tak sprzętów jak i maszyn pomocniczych. Potrzeba ostatecznych uzupełnień inwentaryalnych i ustanowienia jednego jeszcze przo-

downika, wpłynęła na podniesienie wydatków na utrzymanie tej szkoły, co znalazło wyraz w odnośnej pozycyi preliminarza na r. 1906.

O innych trzech szkołach szewskich, w których nauka w przepisanych granicach jest udzielaną, nie ma nic szczególniejszego do nadmienienia.

W zakresie majsterskich kursów dla szewców nastąpił niespodziewany zastój, w skutek śmierci wędrownego instruktora szewstwa, śp. A. Celewicza, który zmarł d. 28. grudnia z. r. Począwszy od czerwca 1904 odbyły się pod jego kierownictwem następujące kursa ośmiotygodniowe: w Rzeszowie od 15. czerwca do 9. sierpnia dla 11 uczestników, w Przemyślu od 16. sierpnia do 8. października dla 15 uczestników i we Lwowie od 17. października do 10. grudnia dla 14 uczestników. Kurs ten był już ostatnim, który się odbył pod kierownictwem ś. p. Celewicza, który w prowadzeniu tych kursów był niezmordowanym i wielkie położył zasługi około podniesienia rzemiosła szewskiego w kraju.

Nie mając nikogo równie dobrze kwalifikowanego pod ręką, nie mogła Komisya doradzać dalszego urządzania kursów w pierwszej połowie b. r., wychodziła bowiem z zapatrywania, że lepiej będzie jakiś czas zaprzestać urządzania kursów, niż obniżyć dotychczasową ich wartość przez powołanie nie dość wprawnego i z tokiem nauki nie dobrze obznajomionego nauczyciela. Poprzestała zatem na przedstawieniu Wydziałowi krajowemu nowego kandydata na wędrownego nauczyciela szewstwa z wnioskiem udzielenia mu pomocy pieniężnej na odbycie ściśle określonych studyów. Kandydat ten, podobnie jak ś. p. Celewicz, wziętym jest także z pośród nauczycieli ludowych, a więc posiada przedewszystkiem dobrą praktykę nauczycielską. Gdy zaś brał już udział w urządzanych w kraju kursach i był nawet ś. p. A. Celewiczowi w czynnościach jego pomocnym, a objawia takie same zamiłowanie do przedmiotu — przypuszczać można, że stanie się dobrym następcą ś. p. Celewicza i będzie mógł prawdopodobnie już pod koniec b. r. objąć swe nowe obowiązki.

W sprawozdaniu zeszłorocznem zaznaczono, że toczą się między Wydziałem krajowym a c. k. Ministerstwem handlu rokowania o uregulowanie wspólnej akcyi w urządzaniu kursów majsterskich i wędrownych. W rokowaniach owych stawiano jako jeden z głównych warunków, ażeby instruktorowie, udzielający nauki na kursach władali językiem krajowym i żeby c. k. Urząd popierania przemysłu przy Muzeum technologicznem we Wiedniu postarał się o wykształcenie takich instruktorów, którzyby językiem krajowym należycie władali. Mimo zapewnień danych w ciągu rokowań, że to się stanie, nie wykształcono dotychczas we Wiedniu żadnego takiego instruktora i nie przyjęto najważniejszych propozycyi, tyczących się wspólnej akcyi w urządzaniu kursów majsterskich. Poszło zatem, że Wydział krajowy urządzał nadal w zakresie własnym, jedynie przy bardzo skromnych subwencyach ze Skarbu państwa, kursa majsterskie szewskie, a c. k. Urząd popierania przemysłu kursa oddzielne w zakresie szewstwa, krawiectwa i stolarstwa.

Na wiadomość, podaną Wydziałowi krajowemu przez c. k. Ministerstwo handlu, że ma być urządzonym z ramienia jego kurs majsterski dla krawców w Krakowie od d. 4. do 30. czerwca z. r., i na prośbę, wniesioną przez tamtejsze stowarzyszenie przemysłowe krawców o subwencyę na koszta kursu — przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek o udzielenie zasiłku 600 K i delegowanie członka Komisyi Radcy J. Rottera do komitetu urządzającego. Gdy jednakże w sierpniu z. r. wpłynęły dalsze żądania o zasiłki na kursa krawieckie, które z inicyatywy Dr. Schoenetta, c. k. Instruktora stowarzyszeń przemysłowych, odbyć się miały w Tarnowie i Nowym Sączu — nie mogła Komisya żądań tych poprzeć ze swej strony, nietylko z braku funduszów — bo c. k. Rząd nie przedstawił ze swej strony programu urządzić się mających kursów na r. 1904, o co się upominano, skutkiem czego nie mogły być także odnośne kredyty do budżetu wstawione — lecz z tych zasadniczych powodów, że ani Wydział krajowy ani Komisya do współdziałania w urządzaniu tych kursów nie były zaproszone i nie zapewniono tym kursom instruktora, władającego językiem krajowym.

Co do kursu majsterskiego, urządzonego pod koniec z. r. przez c. k. Urząd popierania przemysłu dla stolarzy w Tarnopolu, przekonawszy się ze sprawozdania członka swego, Radcy A. Nawratila, który do zbadania działalności rzerzonego kursu był wydelegowany, że nauka przyniosła zgromadzonym tam i wyjątkowo niemieckiego języka świadomym stolarzom wiele korzyści, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek o udzielenie wytwórczemu Towarzystwu stolarzy w Tarnopolu 400 K na koszta urządzenia kursu.

Pomimo przychylnego poparcia dwóch kursów przez c. k. Urząd popierania przemysłu urządzonych, nie może Komisya odstąpić od zasadniczego zapatrywania swego, że nadal takie odrębne, bezprogramowe urządzanie kursów, to przez c. k. Rząd, to przez kraj, nie jest dopuszczalne, że w tej mierze powinno koniecznie przyjść do wspólnej akcyi c. k. Ministerstwa handlu z Wydziałem krajowym, i że przedewszystkiem nie może być dłużej cierpianem używanie na kursach majsterskich instruktorów, którzy językiem krajowym nie władają. Gdy też w styczniu b. r. weszła ze strony magistratu m. Krakowa do Wydziału krajowego prośba o wydatne zasiłki na równoczesne urządzenie trzech kursów majsterskich dla szewców, krawców i stolarzy, wystąpiła komisya z wnioskiem odmownym i zapatrywania swe na całą tę sprawę wyłuszczyła ostatecznie
Al. V. w piśmie do Wydziału krajowego z d. 3. marca L. 227., którego odpis się tu ·/. załącza.

Zgodnie z tem zapatrywaniem, nie mogąc się doczekać, aby we Wiedniu wykształcono instruktorów, władających należycie językiem krajowym, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu, podobnie jak dla kursów szewskich, odpowiedniego kandydata na instruktora dla kursów krawieckich, z prośbą o danie mu zasiłku, celem należytego przygotowania się zawodowego. Kandydat przedstawiony jest krajowcem, posiada znaczne wykształcenie ogólne, gdyż ukończył technikę, a nadto jest wyzwolony na krawca, co daje mu możność szybkiego i znakomitego uzupełnienia wiadomości najnowszemi zdobyczami w zawodzie krawieckim. Jest nadzieja, że już w najbliższym roku będzie mógł ów kandydat być użytym na nauczyciela fachowego majsterskich kursów dla krawców.

Komisya przedstawiła prócz tego wnioski, mające na celu urządzenie we Lwowie majsterskich kursów dla stolarzy i dla piekarzy przy współudziale krajowych sił zawodowych. Szczegóły organizacyi obu tych kursów są w toku.

Przechodzimy obecnie do szkół tkackich. Nie zaszły tu żadne zmiany ani co do ilości zakładów, ani zakresu ich działania. Liczba uczniów wzrosła o 25 w porównaniu z rokiem ubiegłym. Przyrost o 5 uczniów w Łańcucie, a jeszcze większy w roku bieżącym, spowodowany został wystawieniem nowego i większego budynku na szkołę, w którym także urządzono internat dla uczniów.

W sprawozdaniu zeszłorocznem wzmiankowano już o związaniu szkoły tkackiej w Wilamowicach z krajowym Związkiem przemysłowym, nietylko w celu ożywienia ruchu w szkole, lecz także w celu wydatniejszego zatrudniania miejscowych tkaczek i tkaczy, których już szkoła, w czasie 17 letniego trwania swego, dosyć wykształciła. Zmiana ta wypadła na dobro miejscowego tkactwa. Wedle sprawozdania, przedłożonego przez kraj. Związek przemysłowy i wedle badań, przedsiębranych przez delegata Komisyi, posła B. Żardeckiego, dostarczał i dostarcza kraj. Związek przemysłowy zajęcia szkole i zaraz w pierwszem półroczu zatrudnił 36 krosien poza szkołą, wprowadziwszy w ruch tkacki nietylko 10.000 K., z utrzymanej na ten cel pożyczki z kraj. funduszu przemysłowego, lecz i dalsze własne fundusze. Ilość wyrobów, których obecnie Wilamowice Bazarom krajowym dostarczają, wzmaga się stale i obejmuje zwolna nowe działy, jak np. wyrób tkanych rolet patyczkowych. Z uwagi na tak korzystne zmiany, jakie już w krótkim czasie osiągnąć zdołano, przedstawiła Komisya w marcu b. r. dalsze wnioski Wydziałowi krajowemu, ażeby rozwiązawszy dotychczasowy Komitet zarządzający szkołą, postąpił podobnie jak w Korczynie, tj. oddał i szkołę w zarząd kraj. Związku przemysłowego na razie na lat 6, zastrzegając że ma być w szkole kształconych stale co najmniej 10 uczniów (uczenic), zabezpieczając Związkowi w zamian utrzymanie kosztem kraju dotychczasowego instruktora, na którego spada również zajęcie się produkcyą tkacką pozaszkolną, i wypłacania Związkowi na koszta nauki tej subwencyi, którą rząd na szkołę Wilamowicką wypłaca i wypłacać będzie. Nadto przedstawiła Komisya konieczność przyjścia Związkowi przemysłowemu z finansową pomocą na poprawę dawnych i sprawianie nowych krosien tak, ażeby jak najrychlej zapewnić korzystniejszą produkcyę i lepszy zarobek wszystkim czynnym jeszcze tkaczom Wilamowickim.

W szkole sukienniczej w Rakszawie odnowionym został komitet zarządzający. Odbył się też w ubiegłym roku szkolnym kurs dalszy dla starszych sukienników. Obecnie toczą się rokowania o ściślejsze zorganizowanie tych sukienników Rakszawy i Leżajska, którzy wiadomości swe w szkole uzupełnili, tak, ażeby otrzymawszy ulepszone krosna, mogli w pracowniach wspólnych, pod odpowiednim nadzorem i z większą dla siebie korzyścią, na zlecenie akcyjnego towarzystwa tkackiego w Łańcucie pracować.

Przy końcu sprawozdania przedstawia Komisya wnioski o stabilizowanie obu instruktorów, dla tkactwa i farbierstwa, którzy od początku w szkole sukienniczej w Rakszawie pracują i aplikacyą swą zupełnie na stabilizacyę zasłużyli.

Co do utworzenia nowej szkoły tkackiej w Padwi narodowej, w powiecie Mieleckim, o co wniesioną została petycya na ostatniej sesyi sejmowej, odniosła się Komisya do Zwierzchności tejże gminy z zapytaniem, czy gmina byłaby skłonną, sama lub w związku z interesowanemi gminami, dostarczyć potrzebnego na szkołę budynku, przyczem podano w przybliżeniu ilość i rozmiary niezbędnych ubikacyi. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymaliśmy na to pytanie odpowiedzi.

O podobnych prośbach, tyczących się utworzenia szkół tkackich w Ludwikówce pod Bursztynem i w Tuchowie, w powiecie Tarnowskim, dała Komisya opinię odmowną, wychodząc z tego zapatrywania, że dalsze rozszerzanie ulepszonego tkactwa ręcznego może się odbywać najsnadniej przez urządzanie wędrownych kursów tkactwa, gdyż tworzenie szkół tkackich — pominąwszy wyjątkowo silne i żywotne kolonie tkaczy — jest dla gmin niniejszych nietylko zbyt kosztowne, lecz i zbyteczne.

Że z pomocą kursu wędrownego można także dojść do dobrych rezultatów, poucza wędrowny kurs tkacki, który się odbył w Czarnym Dunajcu w powiecie Nowotarskim. Kurs ten trzymiesięczny został urządzony na prośbę Wydziału Rady powiatowej. Jako nauczyciela wędrownego posłano tam Antoniego Króla, byłego ucznia szkoły tkackiej w Krośnie, a następnie instruktora tkactwa w Komarnie. Na opiekuna kursu uproszony został poseł Dr. Jan Bednarski. Kurs, zaopatrzony na razie w dwa, a wkrótce i w trzecie krosno, rozpoczął się dnia 11. stycznia b. r. Zgłosiło się nań odrazu 15, później zaś jeszcze 2 dziewcząt i kobiet w wieku od 17 do 30 lat, a to z Czarnego Dunajca 10, z miejscowości pobliskich 7. Nauka praktyczna na kursie mogła się na razie rozpocząć tylko z pięcioma uczestniczkami, w miejsce których wstępowały stopniowo inne. Nauczyciel wędrowny stwierdził wiele sprytu i chęci do nauki u dziewcząt i wogóle znaczne zainteresowanie się kursem całej ludności. Postępy uczennic były tak szybkie i dobre, a żądania nauki dalszych kandydatek tak usilne, że Komisya, idąc za wnioskiem opiekuna kursu, przedstawiła Wydziałowi krajowemu wniosek urządzenia drugiego kursu zaraz po zamknięciu pierwszego. W ten sposób obznajmiło się kilkanaście kobiet w Czarnym Dunajcu i okolicy z użyciem ulepszonego krosna ręcznego w tkaniu gładkich płócien i praktycznych tkanin deseniowych, a niektóre ukończyły kurs z bardzo dobrym postępem. Aby wyniki tej nauki zaraz na miejscu utrwalić, przedstawiła Komisya, aby Wydział krajowy najcelniejszym uczestniczkom, takim zwłaszcza, które już przedtem tkactwem się trudniły i dają rękojmię dalszego pracowania w tym zawodzie, przyszedł w pomoc ulepszonemi krosnami i zasiłkami na pierwszy zapas materyałów. W myśl tego postanowiono, ażeby Aleksandrze i Katarzynie Piętkom dać zasiłek 150 K. na krosno ulepszone z przyrządami i materyał początkowy, a Katarzynie Kowarzykównie i Annie Jachimiakównie pozostawić dwa krosna z kursu do dalszego użytku przy wykonywaniu tkactwa.

Nasuwa się tu mimochodem uwaga, że podobnie jak w Wilamowicach tak i w Czarnym Dunajcu okazały się kobiety o wiele podatniejszym materyałem do rozszerzania ulepszonego tkactwa ręcznego i że dalsza w tym kierunku akcya powinnaby się z tą okolicznością liczyć.

Szkoły koronkarskie robią stałe postępy i zyskują uznanie dla swych wyrobów za granicą, wykonując zamówienia na zlecenie handlowego kierownictwa Centralnego kursu koronkarskiego w Wiedniu. Wyrobami swymi wzięły także udział w tegorocznej wystawie koronek i haftów w c. k. Muzeum dla sztuk i przemysłu we Wiedniu, podobnie jak i szkoła hafciarska w Makowie.

W sprawozdaniu zeszłorocznem wzmiankowano o usiłowaniach Komisyi, aby wzory koronek szkół galicyjskich wzbogacić nowymi wzorami, mającymi wyższą wartość artystyczną, a opartymi na swojskich motywach. Otóż wykonanie takich wzorów jest w toku, skutkiem czego wstawiono do preliminarza na r. 1906 odpowiednią kwotę w pozycyi 143.

Szkoła hafciarska w Makowie rozwija się bardzo pomyślnie i oddziaływa zbawiennie na miejscowy przemysł hafciarski. Wyroby makowskie są dziś poszukiwane i chętnie nabywane.

W uznaniu gorliwej i wydatnej pracy kierowniczki tej szkoły, panny Ewy Antonowiczównej, która już dziewiąty rok służy, wnosi Komisya przy końcu sprawozdania, aby ją Wysoki Sejm na tem stanowisku stabilizować raczył.

Komisya pragnąc wzbogacić wiadomości kierowniczek szkół koronkarskich i szkoły hafciarskiej, wyjednała u Wydziału krajowego, iż dał im odpowiednie zasiłki na zwiedzenie tegorocznej wystawy w c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu we Wiedniu, celem rozpatrzenia się w koronkach i białych haftach, które tam zostały zgromadzone.

Sprawa warsztatu związkowego kapeluszniczego w Myślenicach i łączącej się z tem nauki wyrobu kapeluszy z wełny, nie postąpiła naprzód, gdyż nie przystąpiono dotychczas do budowy potrzebnego na ten cel budynku, na który gmina Myślenice pożyczkę zaciąga. Plany budynku są już wypracowane i ustalone. Instruktor Adam Mikiewicz, który przed zorganizowaniem nowego warsztatu, stał się już dla dotychczasowej produkcyi zbędnym, wyjechał jeszcze do Stockportu w Anglii celem szczegółowego obznajomienia się z fabrycznym wyrobem kapeluszy wełnianych, stamtąd zaś wrócił do rodziny w Ameryce. Ewentualny powrót jego do dalszych zajęć w Myślenicach zawisł od wystawienia budynku warsztatowego i nowego zorganizowania związkowej pracowni kapeluszników.

Kurs dla podmajstrzy murarskich, urządzony wedle planu kursów poprzednich, odbył się i ubiegłej zimy w Sieniawie. Na kurs ten wstąpiło 17 uczestników, lecz czterech z nich usunęło się już w pierwszych dwóch miesiącach. Z pozostałymi 13 uczestnikami odbywała się nauka po koniec marca b. r.

W sprawie projektowanej szkoły ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu, w której rokowania z c. k. Rządem tak długo się przewlekają, jest do nadmienienia, że Komisya zbadała przesłany przez Radę szkolną krajową plan i przybliżony kosztorys, a uznawszy plan budowy za dobry i tylko niezbędnym wymogom przyszłej szkoły odpowiadający, przedłożyła Wydziałowi krajowemu wniosek, ażeby w porozumieniu z wszystkimi czynnikami, które do założenia rzeczonej szkoły się przyczyniają, zechciał kwotę 100.000 K przewidzianą na koszta budowy, podnieść do 130.000 K, gdyż nie sądzi, ażeby można było za niższą kwotę uzyskać budynek odpowiadający celowi.

Od dłuższego czasu toczą się również rokowania o lepsze pomieszczenie rządowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem. Budynek teraźniejszy, drewniany, podupadający, nie może już być dłużej na szkołę używany. Na wypadek gwałtownych wichrów wymaga dalszych wzmocnień i musi być w najbliższych latach innym, trwałym i odpowiedniejszym budynkiem zastąpiony, jeżeli szkoła przemysłu drzewnego ma być wogóle nadal w Zakopanem utrzymaną. W sprawie tej toczą się już od kilku lat rokowania między c. k. Ministerstwem, Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym. W czerwcu z. r. poddała Komisya krajowa badaniu plan nowego budynku, udzielony jej przez Radę szkolną krajową, a uwzględniwszy trudności co do wyboru miejsca jak i niektóre przesadne wymagania w samejże budowie, przedłożyła go Wydziałowi krajowemu z opinią, iż koszta budowy wyniosą około 180.000 K. Wynurzyła przytem swe zapatrywanie, iż jest rzeczą trudną, ażeby całym tym wydatkiem na budowę obarczyć fundusz krajowy, i że należy dążyć do uzyskania również pewnej poważniejszej kwoty ze skarbu państwa na ten cel. Od tego czasu jednak nie posunęły się rokowania dalej, nie uzyskano od rządu oświadczenia, iż się do kosztów budowy przyczyni, a tymczasem pomieszczenie szkoły narażone jest na niebezpieczeństwo zwalenia się uszkodzonych ścian, jeśli się temu choć tymczasowemi naprawami nie zapobiegnie. Mając tę konieczność na oku, wprowadzono do preliminarza na r. 1906 kredyt nadzwyczajny 2000 K na pokrycie częściowych kosztów rekonstrukcyi budynku.

Co do innych dwóch budów, ważnych dla szkolnictwa zawodowego, miała komisya sposobność wynurzyć także swe zapatrywanie, o ile kraj miałby przyczynić się do ich kosztów. Jedną z tych budów jest budowa gmachu dla Akademii handlowej w Krakowie. Gmina m. Krakowa wykazała, że koszt tej budowy, wliczając w to wartość placu oddanego pod budowę przez gminę, wyniesie co najmniej 300.000 K. Komisya uważała tedy za wskazane przedstawić Wydziałowi krajowemu, ażeby zobowiązanie, przyjęte już na kraj co do amortyzowania pewnej części tych kosztów z funduszu krajowego, podnieść do wysokości 100.000 K.

Drugą budową jest dokonane już wybudowanie gmachu dla Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie. W sprawie tej wniesioną była petycya gminy m. Lwowa o przyjęcie na kraj pewnej części znacznych bardzo wydatków, które gmina, doznawszy ciężkiego zawodu ze strony gal. Kasy oszczędności, ponieść musiała z własnych funduszów. Komisya wyraziła opinię, że z uwagi na to, iż Muzeum przemysłowe we Lwowie, aczkolwiek noszące nazwę miejskiego, oddaje usługi całemu krajowi i posiada nietylko lokalne ale ogólne znaczenie dla przemysłu rękodzielniczego i artystycznego w kraju — należałaby się gminie miasta Lwowa pewna pomoc, o ile fundusze kraju na to zezwalają. Komisya uznała również za wskazane przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek podwyższenia corocznej subwencyi krajowej na koszta utrzymania Muzeum do wysokości 10.000 K.

Wypada jeszcze wspomnieć o czterech wystawach, co do których komisya kraj. dla spraw przemysłowych udała się o poparcie do Wydziału krajowego ze względu na okoliczność, iż uważała za korzystne, ażeby na wystawach tych zgromadzone także były okazy wyrobów krajowych szkół zawodowych. Są to: wystawy tegoroczne c. k. austryackiego Muzeum dla sztuk i przemysłu we Wiedniu, wystawa tegoroczna nowożytnych tkanin i wyrobów ceramicznych w Krakowie, wystawa i jarmark wyrobów krajowych, mający się tego lata odbyć w Zakopanem i przygotowująca się na r. 1906 wystawa przemysłu austryackiego w Londynie.

Co do pierwszej i ostatniej z powyższych wystaw przedstawiła komisya wniosek, poruczający kraj. Związkowi przemysłowemu zajęcie się, zebraniem i wysyłką odpowiednich okazów z wymienionych szczegółowo źródeł i miejsc produkcyi — co do wystawy w Krakowie upoważniono odnośne szkoły i spółki subwencyonowane do wysłania celniejszych swych wyrobów, — a komitetowi urządzającemu Wystawę i jarmark w Zakopanem, przyznał Wydział krajowy na wniosek komisyi zasiłek 3.000 K na koszta urządzenia z zastrzeżeniem, iż krajowe szkoły zawodowe, które wyroby swe na wystawę wysłać zechcą, mają być uwolnione od opłaty placowego.

Na potrzeby szkół zawodowych w r. 1905 zażądała Komisya od c. k. Rządu zasiłków ze Skarbu państwa w łącznej kwocie 105.100 K. Czy i o ile odpowiedział c. k. Rząd tym wymaganiom, nie wiadomo Komisyi do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania. Żądania zestawione na rok 1906, a uwidocznione szczegółowo w dołączonym preliminarzu, wynoszą 100.200 K.

Al. VI. Pogląd na czynności krajowej Stacyi keramicznej w roku sprawozdawczym, daje załączone tu ·/. szczegółowe sprawozdanie jej kierownika.

III. Dalsze starania o popieranie przemysłu.

Wśród dalszych starań o popieraniu przemysłu krajowego stanęła na pierwszem miejscu sprawa założenia większej tkalni mechanicznej w kraju. Dała do tego bezpośredni powód uchwała Wysokiego Sejmu z d. 12. października 1903 tej treści:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu dołożyć wszelkich starań, ażeby w Galicyi założoną została tkalnia mechauiczna, odpowiadająca dzisiejszemu postępowi ekonomicznemu i technicznemu. Kraj ułatwi powstanie tego przedsiębiorstwa udzielając pożyczki, nawet przekraczającej 50% kapitału zakładowego i obrotowego. Pożyczka dla tkalni mechanicznej może być nawet udzieloną na niższy procent i dłuższy amortyzacyjny okres czasu, niż zwykle to ma miejsce przy pożyczkach z funduszu przemysłowego wypłacanych. Wydział krajowy otoczy tę fabrykę swoją opieką, której głównym celem będzie ułatwienie odbytu — a zatem u władz państwowych poprze starania zarządu fabryki o uzyskanie dostaw, a w administracyi kolejowej o uzyskanie zniżek taryfowych tak dla materyałów surowych jak i wyrobionego towaru“.

Uchwała ta jest nietylko upoważnieniem dla Wydziału krajowego, żeby udzielił takiej fabryce wyjątkowo wysokiej pożyczki, ale zarazem poleceniem, ażeby się starał o założenie fabryki. Otóż Wydział krajowy odniósł się w tej sprawie do Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych celem przeprowadzenia badań i przedstawienia wniosków. Pociągło to za sobą przedewszystkiem potrzebę bardzo szczegółowego porozumienia się ze znawcami co do miejscowości i warunków założyć się mającej tkalni mechanicznej. Zwołana w tej sprawie w kwietniu r. 1904 konferencya zwróciła uwagę na dwie miejscowości tj. Krosno i Andrychów i uważała za wskazane, ażeby w Krośnie dążyć do tkalni mechanicznej przeważnie dla tkanin luianych, w Andrychowie dla tkanin bawełnianych. Co do wprowadzenia sprawy w życie, uważano za najpraktyczniejsze traktować z poszczególnemi osobami, a gdyby na tej drodze sprawa nie doszła do skutku, starać się o stworzenie towarzystwa akcyjnego lub udziałowego dla tkalni. W tym drugim wypadku uważano za wskazane wziąć z funduszu krajowego udział w towarzystwie, lub dać pożyczkę i wziąć udział równocześnie.

Ustaliwszy tak zasady dalszej akcyi, weszła Komisya w rokowania z jednej strony z fachowcami i przedsiębiorcami tkackimi, zainteresowanymi dla tej sprawy przez Władysława hr. Zamoyskiego, z drugiej strony z przedsiębiorcą tkackim p. J. Grünspanem z Andrychowa, który przedstawił projekt założenia wielkiej tkalni mechanicznej na 300 do 400 krosien wspólnie z pozakrajową firmą zagraniczną. Niezależnie od tych dwóch oferentów, traktuje się sprawa zreorganizowania przedsiębiorstwa tkackiego „Prządka“ na tle wytworzenia mniejszej tkalni mechanicznej w Krośnie. Należy w końcu dodać, że

były jeszcze zapytania pośrednie lub bezpośrednie ze strony dwóch firm zagranicznych, tyczące się uchwały Wys. Sejmu w sprawie tkalni mechanicznej i warunków jej założenia, które jednak nie pociągnęły za sobą żadnych dalszych rokowań.

Obecny stan sprawy jest taki: Przedsiębiorcy reprezentowani przez hr. W. Zamoyskiego zostawili sprawę w zawieszeniu. Przedsiębiorca J. Grünspan stara się o spólnika na podstawie wydanego mu przez Wydział krajowy listu opcyjnego, w którym Wydział krajowy oświadcza, iż gotów jest dać mu pożyczkę 400.000 K, jeśli tenże złoży również 400.000 K na wystawienie tkalni mechanicznej o 400 krosnach, że zastrzega sobie dalej prawo zgodzenia się na osobę lub osoby spólników, którychby sobie p. J. Grünspan dla przedsiębiorstwa dobrał, oraz kontrolę nad budową fabryki i nadzór nad przedsiębiorstwem, dopóki ono zostanie dłużnikiem kraju. Dotychczas nie uwiadomił nas p. J. Grünspan o wyniku swych starań.

Zarząd Towarzystwa tkackiego „Prządka“ przygotował projekt techniczny i finansowy, tyczący się założenia tkalni mechanicznej w Krośnie na mniejsze rozmiary.

Oprócz tego wpłynęło w połowie czerwca b. r. podanie jednego z większych przedsiębiorców tkackich z Czech, nie odnoszące się ani do Andrychowa ani do Krosna, które ma być przedmiotem dalszych rozpatrywań.

Już teraz jednakże należy zaznaczyć, że zgłaszający się przemysłowcy stawiają i inne różne warunki, które przechodzą ramy upoważnień służących Wydziałowi krajowemu. I tak: stawiane jest żądanie 70% całego kapitału na założenie tkalni o 300 warsztatach. Pożyczka żądana miałaby być na pierwsze 5 lat bezprocentową. Stawiane są wymagania zabezpieczenia dostaw dla zakładów, będących pod opieką Wydziału krajowego itd. Ze swej strony Wydział krajowy oświadczył, że tkalnia mechaniczna założona w kraju może liczyć na uwolnienie od datków krajowych do podatków.

To krótkie przedstawienie sprawy dowodzi, że w traktowaniu jej napotyka się na trudności, które nawet wobec korzyści przez Wys. Sejm przyznanych, nie łatwe są do przezwyciężenia.

Drugą sprawą szerszego znaczenia była sprawa banku przemysłowego przekazana Wydziałowi krajowemu i Komisyi następującą uchwałą Wys. Sejmu z dnia 12. listopada 1904, która się także do podobnej uchwały z r. 1903 odnosi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył przeprowadzenie badań względnie rokowań w sprawie powołania do życia, ewentualnie przy pomocy kraju, Banku przemysłowego“.

Sprawę tę rozpatrywała Komisya na posiedzeniach komitetowych i na plenarnej a wynikiem obrad są przedstawione Wydziałowi krajowemu wnioski, które się tu wraz
Al. VII. ze sprawozdaniem referenta Komisyi ./ załącza.

Przy rozpatrywaniu warunków rozwinięcia wielkiego przemysłu, do czego nastręczyły Komisyi powód powyższe i inne uchwały sejmowe, zwróciła Komisya uwagę na okoliczność, że większe zakłady przemysłowe powstają u nas przeważnie na zachodnich kresach, a to z powodu bliskości kopalń węgla i uzyskiwanej z nich tańszej siły popędowej. Większe przedsiębiorstwa w Galicyi wschodniej mają do walczenia z drożejącym w miarę odległości węglem i droższą siłą popędową, a że i siły wodne wschodniej Galicyi — wyjąwszy górskie okolice Pokucia — nie będą tak znaczne, jak sobie to obiecywano, więc brak taniego węgla pozostanie zawsze zaporą do podnoszenia przemysłu wielkiego w tej części kraju. Jeżeli się przeto mówi o podniesieniu przemysłu w Galicyi, to wskazanem jest przystąpienie raz do gruntownych badań, czy po za istniejącymi już kopalniami brunatnego węgla w Glińsku i Myszynie, nie dałoby się wyszukać we wschodniej Galicyi wydatniejszych złoży węglowych, możliwych do odbudowy, a zwłaszcza węgla o większej ile możności sile kalorycznej, któryby się do celów przemysłowych nadawał. Uważając badania takie za podstawowy warunek wszelkich dalszych projektów o podnoszeniu przemysłu fabrycznego, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu, ażeby raczył przedłożyć Sejmowi wniosek uchwalenia znaczniejszych funduszów na poszukiwanie węgla w Galicyi wschodniej.

Dalszą i nieobojętną dla przemysłu pomocą, jest uwalnianie przedsiębiorstw przemysłowych od niepaństwowych dodatków do podatków. W miarę nadchodzących podań przemysłowców, przekazywanych Komisyi do zaopinjowania, i w miarę warunków, określonych w ustawie, przedstawiła Komisya w ubiegłym roku do uwolnienia następujące przedsiębiorstwa:

1) Fabrykę zwęglania drzewa Blanka Hugona w Węgierskiej Górce.
2) Fabrykę sztucznej wełny Bernarda Deutscha w Białej.
3) Fabrykę wyrobów platerowanych M. Jarry w Krakowie.

Co do samej ustawy z dnia 17. kwietnia 1903, na której się to przyznawanie uwolnień opiera, powziął był Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, które gałęzie przemysłu zasługują na korzystanie z ulg podatkowych autonomicznych a nie mogą korzystać z krajowej ustawy i przedłożył na najbliższą sesyę projekt ewentualnego rozszerzenia ustawy".

Na wezwanie Wydziału krajowego, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku przemysłu fabrycznego we Lwowie, którego petycya dała między innemi powód do powzięcia powyższej uchwały, poddała Komisya sprawę całą bliższemu zbadaniu i przedstawiła Wydziałowi krajowemu wnioski, które się tu ·/. wraz ze sprawozdaniem referenta Komisyi załącza.

Al. VIII.

Między postulatami, powtarzanymi często przy rozbieraniu warunków systematycznego popierania przemysłu w kraju, wyłaniała się kwestya utworzenia, względnie przywrócenia krajowego Biura statystyki przemysłu i handlu. Żądaniu temu dała także wyraz następująca uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 3. listopada 1904:

„Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy reaktywowania Biura statystyki przemysłu".

Mając takie polecenie, odniósł się Wydział krajowy do Komisyi o przedstawienie wniosków. Czyniąc temu zadość, przedstawiła Komisya szczegółowy wniosek utworzenia rzeczonego Biura przy Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych, a że istnienie takiego Biura pociąga za sobą konieczność stałego wydatku rocznego, wprowadzono równocześnie odnośny kredyt do preliminarza Rubr. XII. budżetu krajowego na r. 1906.

Al. IX.

Wniosek utworzenia Biura wraz z motywami referenta Komisyi dołącza się ·/. niniejszem.

W kierunku skuteczniejszego popierania przemysłu drobnego i domowego, przez odpowiednią organizacyę nakładczą, wymagającą większych funduszów, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. listopada następującą uchwałę:

„Sejm w uznaniu dodatniej działalności kraj. Związku przemysłowego, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, do jakiej wysokości kraj. fundusz przemysłowy poręczyć może za kredyt, któryby udzielił Bank krajowy kraj. Związkowi przemysłowemu na podkład towarów, złożonych w magazynach Związku, faktur i listów przewozowych. Stosownie do wyników badań Wydział krajowy wysokość poręki ustanowi, jednak nie wyżej jak na 300.000 K.

Wezwana do wszechstronnego zbadania tej sprawy, odniosła się komisya do kraj. Związku przemysłowego z żądaniem przedstawienia jej szczegółów zamierzonej akcyi, dla której wyższy kredyt jest jej potrzebnym, lecz do zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymała odpowiedzi.

W jednej jeszcze sprawie, ważnej dla krajowego przemysłu keramicznego, a bardzo żywo dotykającej ogólnych stosunków ekonomicznych kraju, zwłaszcza ludności włościańskiej, zapytywaną była Komisya o opinię. Jest to sprawa, poruszona wnioskami posła Mieczysława Urbańskiego na ostatniej sesyi sejmowej, wskutek których powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 14 października 1904 następujące uchwały:

„1. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby po stwierdzeniu praktyczności dachówek cementowych, przedłożył projekt utworzenia funduszu pożyczkowego celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom na zakładanie warsztatów dachówek cementowych.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby równocześnie wziął pod rozwagę, czy, obok popierania wyrobu dachówek cementowych, niemożnaby także popierać finansowo zakładania fabryk w kraju naszym wyrobu dachówek glinianych.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowewu, aby po wysłuchaniu opinii Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych popierał także powstawanie miejskich albo powiatowych spółek właścicieli domów, zakładanych w celu przyspieszenia krycia dachów ogniotrwałym materyałem przy pomocy wspólnego kredytu za poręką gmin i powiatów.

Wydział krajowy zechce w tym kierunku działać w porozumieniu z Bankiem krajowym, zakładami asekuracyjnemi, kasami oszczędności i w ogóle z zakładami pieniężnymi, które akcyę, zmierzającą do szerzenia w kraju krycia dachów ogniotrwałym materyałem, mogłyby i zechcą poprzeć kredytem".

Poruszone w powyższych uchwałach sprawy były naprzód przedmiotem rozpatrywań ankiety rzeczoznawców, która w połowie marca b. r. obradowała, a następnie zażądał Wydział krajowy od komisyi i jej w tym względzie opinii. Po ścisłem rozważeniu tej sprawy, mającej także swe strony niebezpieczne, gdyż faktem jest, że forytowanie dachówki cementowej stało się przedmiotem agitacyi ajentów zagranicznych, którym

w piewszym rzędzie idzie o pozbywanie obcego cementu i przyborów do wytwarzania dachówki cementowej — wychodząc jedynie z punktu widzenia, co dla dobra ludu wiejskiego, pragnącego kryć swe chaty ogniotrwale, najsumienniej zalecić należy, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu opinię swą w następujących punktach:

1. Przy kryciu dachów, zwłaszcza włościańskich, należy dawać pierwszeństwo dachówkom glinianym. W tych miejscowościach jednak, w których wskutek złej komunikacyi, odległości od kolei, lub też z innych powodów otrzymanie odpowiedniej dachówki glinianej po cenie przystępnej sprawia trudności, można również zalecić do krycia dachów włościańskich dachówkę cementową, o ile ta będzie wykonana pod odpowiednią kontrolą, z przednich materyałów i przez ludzi odpowiednio wyszkolonych.

2. Utworzenie funduszu pożyczkowego, celem udzielenia bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom, na zakładanie warsztatów dachówek cementowych, nie jest wskazane, gdyż byłoby to forytowanie jednej gałęzi przemysłu ze szkodą drugiej.

3. Natomiast jest wskazanem dążenie do tego, aby Rady powiatowe porozumiały się z fabrykami dachówek glinianych, względnie i cementowych, celem utworzenia składów dachówek po powiatach, tak, by umożliwić włościanom nabywanie tychże pod dogodnymi warunkami. Jedynie w tych Radach powiatowych, gdzie prowadzonym jest we własnym zarządzie wyrób rur betonowych dla użytku drogowego, możnaby z nim łączyć wyrób dachówek cementowych dla użytku włościan, jeżeli nie ma na miejscu lub w pobliżu odpowiedniej dachówki glinianej.

4. Celem umożliwienia, by z jednej strony fabrykanci nie byli zmuszeni udzielać zbyt wysokich i długoterminowych kredytów, a z drugiej strony, by włościanie, mający zamiar pokryć swe domostwa ogniotrwale, mogli korzystać z dogodnego kredytu, należy stworzyć fundusz pożyczkowy, celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom na utworzenie składów dachówek glinianych względnie i cementowych, gdyż tą drogą cel najlepiej osiągniętym zostanie, do którego zmierza uchwała Wysokiego Sejmu".

W innej sprawie, mającej ogólne znaczenie ekonomiczne dla kraju, zwróciła się Komisya sama od siebie do Wydziału krajowego. Szło tu o zaprowadzone z początkiem b. r. w przewozie kolejowym t. z. przerachowanie taryfowe na kolei północnej ces. Ferdynanda. Po szczegółowem rozpatrzeniu rzeczy na posiedzeniach specyalnego dla tej sprawy komitetu i Komisyi pełnej, przy którem się pokazało, że wskutek rzeczonego przerachowania ponoszą szkodę niektóre gałęzie krajowego przemysłu, odniosła się Komisya do Wydziału krajowego pismem z d. 11. kwietnia b. r. L. 386, którego odpis tu się
Al. X. ·/. załącza.

W sprawozdaniu zeszłorocznem omówiono już sprawę wydania przepisów co do rozpisywania dostaw publicznych w kraju i dołączono szczegółowy projekt takich przepisów, który został Wydziałowi krajowemu przez komisyę przedłożonym. Sprawa ta traktowaną była rownież na posiedzeniu Wys. Sejmu z d. 4. listopada 1904 a następnie przesłana została Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych do dania opinii, z powodu III. ustępu uchwały sejmowej, który opiewa:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie przeprowadzonych badań i po wysłuchaniu Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych wydał zarządzenia, określające zasadnicze warunki pracy oraz ochrony robników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach i przy robotach publicznych".

Komisya wzięła jeszcze raz całą sprawę pod rozwagę i uchwaliła przedstawić
Al. XI. Wydziałowi krajowemu opinię, którą się tu ·/. wraz z motywami referenta Komisyi dołącza.

Pozostaje nam jeszcze zdać sprawę co do badań poruczonych Komisyi przez Wydział krajowy na podstawie następujących uchwał Wys. Sejmu z d. 12. listopada z. r.:

1. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego, w którejby, obok zaspakajania potrzeb samodzielnie zgłaszających się przemysłowców, przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, oraz po przesłuchaniu centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego we Lwowie, przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę, celem powołania do życia wielkiego przemysłu, skłonienia większych przemysłowców z poza granic kraju, (przadewszystkiem z innych dzielnic, w których rozszerzył się przemysł), ażeby zakładali filie przemysłowe, lub przenieść chcieli swoje fabryki do Galicyi. O ile akcya ta przekraczałaby kompetencye i środki, jakie Wydział

krajowy ma już dzisiaj do dyspozycyi, winien Wydział krajowy przedłożyć wnioski na najbliższą sesyę sejmową".

Co do obu tych poleceń, będących ze sobą w bardzo ścisłym związku, zasięgnęła komisya i otrzymała niedawno opinię Centralnego Związku gal. przemysłu fabrycznego we Lwowie i zastanawiała się nad niemi na posiedzeniach komitetu przemysłowego. Do sformułowania zapatrywań i wniosków ze swej strony nie mogła jeszcze Komisya odpowiedzieć — nie sądzi jednak, ażeby dla samego pospiechu miała przyjść z odpowiedzią dorywczą, nie dość przetrawioną. W sprawach tego rodzaju jak systematyczna akcya i planowe powołanie do życia pewnych gałęzi przemysłu, potrzebnem jest bardzo gruntowne zbadanie przedmiotu, które w kraju naszem, szczególniej dla braku ścisłych podstaw statystycznych, nie jest wcale łatwe. Woli przeto komisya wydanie swej opinii odroczyć, niż załatwić je tylko odpowiedzią teoretyczną, nie dającą żadnych realnych podstaw do dalszego, zgodnego z potrzebami kraju i pomyślnego w swych wynikach popierania przemysłu.

IV. Dotychczasowe bezpośrednie popieranie przemysłu.

Przy załatwieniu zeszłorocznego sprawozdania Komisyi powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 3. listopada następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie z rozpoczętych przy pomocy kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych badań co do dotychczasowych rezultatów bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem."

Komisya niniema, że jeśli idzie o „bezpośrebnią i pośrednią akcyę kraju na polu przemysłowem", to już coroczne jej sprawozdania składają się poniekąd na obraz rezultatów tej akcyi. Jeśli zaś chodzi o zesumowanie wyników, jak w każdym poszczególnym wypadku bezpośredniej pomocy finansowej, pomoc ta oddziałała, to może się to oprzeć na szczegółowych badaniach każdego z zakładów popieranych, co pociąga za sobą większe koszta i dłuższego wymaga czasu.

Chcąc jednak zadaniu temu odpowiedzieć, powołała Komisya kraj. dla spraw przemysłowych do życia specyalną Komisyę, której dotyczące badania poruczyła. Odpis sprawozdania, które Komisya ta Komisyi pełnej na posiedzeniu dnia 12. marca b r. przedłożyła, załącza się ·/. niniejszem. Końcowe wnioski sprawozdania zostały uchwalone, i do dalszych badań umocowaną została komisya w pierwotnym swym składzie, tak, że w skład jej wchodzą członkowie Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych pp. dr. A. Benis, dr. W. Stesłowicz, N. Ulmer, J. Wczelak i E. Zieleniewski pod przewodnictwem p. W. Biechońskiego.

Al. XII.

Poza tem programowem badaniem wyników dotychczasowej akcyi kraju na polu przemysłowem, odbywają się stale lustracye zakładów, które korzystają z pożyczek kraj. funduszu przemysłowego, celem sprawdzenia, czy warunki, które do pożyczki przywiązano, są spełnione i fundusz pożyczony na właściwy cel użyty. W roku sprawozdawczym lustrowane były, przeważnie z wynikiem bardzo zadowalniającym, następujące przedsiębiorstwa przemysłowe:

1. Fabryka maszyn, Braci Bartik w Tarnowie.
2. Fabryka maszyn, M. Peterseim w Krakowie.
3. Parowa fabryka stolarska, Roman Muranyi w Krakowie.
4. Fabryka guzików metalowych, Binczer & Thorn w Podgórzu.
5. Fabryka wód mineralnych, K. Rząca i Chmurski w Krakowie.
6. Fabryka ślusarska, Józef Górecki w Krakowie.
7. Fabryka farb, J. Karmański i Ska w Dębnikach.
8. Fabryka wyrobów żelaznych, Chaim Hofstädter i Ska w Mogile.
9. Fabryka wyrobów metalowych, S. Sulikowski w Dębnikach.
10. Huta szkła, Kupfer i Glaser w Tarnowie.
11. Garbarnia, Dłużyńscy w Ludwinowie.
12. Garbarnia, Schönberg i Dunkelblum w Prądniku białym.
13. Fabryka chemiczna, H. Blumenfeld we Lwowie.
14. Fabryka zapałek, Ch. H. Lipschütz w Skolem.
15. Fabryka ślusarska, J. Wehrstein w Stryju.
16. Fabryka cementu, J. Wolgner w Komarówce.
17. Fabryka wyrobów betonowych, H. Wagner w Przemyślu.
18. Fabryka zapałek, J. Lipschütz w Stryju.

19. Fabryka zapałek M. Adlersberg w Bolechowie.
20. Kaflarnia, St. Romański w Leżajsku.

Co do udzielania pożyczek z kraj. funduszu przemysłowego jest do nadmienienia, iż na podstawie upoważnienia, danego Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 12. listopada, nastąpiło dnia 2. maja b. r. nowe porozumienie Wydziału krajowego z Bankiem krajowym, co do zaliczkowania kraj. funduszu przemysłowego. W myśl owego porozumienia się zobowiązał się Bank krajowy, — prócz zaliczek do wysokości miliona koron, do jakich się już zobowiązał w r. 1904 — udzielać funduszowi przemysłowemu dalszych zaliczek również do wysokości miliona koron, a więc po potrąceniu wypłaconej już w r. 1904 zaliczki 250.000 K, w latach 1905, 1906 i 1907 po 500.000 K a w r. 1898 250.000 K, co uczyni razem 2,000.000 K. Zwrot tych zaliczek rozpocząć się ma od r. 1909 po 100.000 K rocznie.

Zobowiązanie to Banku krajowego daje Wydziałowi krajowemu możność wydatniejszego popierania przemysłu pożyczkami, co też odbiło się już w roku sprawozdawczym większą ilością pożyczek, których przyznanie Komisya Wydziałowi krajowemu przedstawiła. Przedsiębiorstwami przemysłowemi, które do uwzględnienia zalecono, są następujące:

1. Hr. Mycielski i Ska, fabryka impregnowania drzewa w Trzebinii, 20.000 K, na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem.
2. Kazimierz Rogalski, litograf w Przemyślu, 5.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1906 za odpowiednią poręką i pod pewnymi warunkami.
3. Herman Wagner, fabryka wyrobów betonowych w Przemyślu, 12.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem i pod kontrolą.
4. Alter Morer, fabryka czyszczenia włosienia w Brodach, 40.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem i pod kontrolą.
5. Stanisław Romański, fabryka kafli w Leżajsku, 6.000 K na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem i pod pewnymi warunkami.
6. M. Dobrowolski, fabryka opatrunków w Podgórzu, 40.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem.
7. Wojciech Bober, stolarz w Krakowie, 6.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za poręką i pod kontrolą.
8. Towarzystwo szewców w Witkowie Nowym, 5.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za odpowiednią poręką.
9. Jan Kłosiński, kuśnierz w Kętach, 8.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipot. ubezpieczeniem.
10. Zygmunt Lauer, pracownia koszykarska w Rącznej, 15.000 K na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipot. ubezpieczeniem.
11. St. Sulikowski, fabryka wyrobów metalowych w Dębnikach, 40.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906, za hipot. ubezpieczeniem i ściągnięciem reszty dawniejszej pożyczki.
12. Akcyjne Towarzystwo tkackie w Łańcucie, 100.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipot. ubezpieczeniem na realnościach fabrycznych.
13. Kupfer i Glaser, huta szkła w Tarnowie, 100.000 K na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipot. ubezpieczeniem i specyalnymi warunkami.
14. Rafał Weissbach, garbarnia w Stanisławowie, 14.000 K na 3% do spłaty w 28 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipot. ubezpieczeniem i ściągnięciem reszty dawniejszej pożyczki.
15. Tow. szewców w Witkowie Nowym, na wykonanie dostaw dla armii 6.000 K na 3%, za 6 miesięcznym wekslem pod specyalnymi warunkami.
16. Pierwsze galic. Towarzystwo dostaw dla armii we Lwowie, na wykonanie dostaw dla armii 70.000 K na 3%, za 6 miesięcznym wekslem i pod specyalnymi warunkami.

17. Aron Geller, fabrykant gurtów i pasów w Bohorodczanach, 2.500 K na 3%, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem.

18. Henryk Blumenfeld, fabryka chemiczna we Lwowie, 30.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906 za hipot. ubezpieczeniem.

19. Wanda Żurowska, właścicielka Bazaru krajowego w Tarnopolu 10.000 K. na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906 za odpowiednią poręką i pod kontrolą, co do użycia pożyczki.

20. Kazimierz Legeżyński, introligator we Lwowie 6.000 K. na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906 za odpowiednią poręką i pod kontrolą co do użycia pożyczki.

21. K. G. Hildebrandt, zakład wyrobów szklanych i aparatów naukowych w Krakowie 5.000 K. na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906 za odpowiednią poręką.

22. Aniela Hupertowa, pracownia uniorów swojskich „Szarotka“ we Lwowie, 6.000 K. na 3% do spłaty w 24 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906 za odpowiedniem ubezpieczeniem.

23. Chaim Perlmutter, fabryka woreczków papierowych w Brzeżanach 16.000 K. na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906 za hipotecznem ubezpieczeniem i pod specyalnymi warunkami.

24. Mendel Adlersberg, fabryka zapałek w Bolechowie, 25.000 K. na 3% do spłaty w 30 równych ratach półrocznych od 1. stycznia 1907 za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą co do użycia pożyczki.

25. J. Lipschütz, fabryka zapałek w Stryju, 50.000 K. na 3% do spłaty w 30 równych ratach półrocznych, od 1. stycznia 1907 za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą co do użycia pożyczki.

26. Ch. H. Lipschütz fabryka zapałek w Skolem, jako dalsza pożyczka 25.000 K. na 3% do spłaty w 30 równych ratach półrocznych od 1. stycznia 1910 za hipotecznem ubezpieczeniem.

27. M. Jarra, fabryka wyrobów platerowanych w Krakowie, 60.000 K. na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1906 za ubezpieczeniem hipot. i ściągnięciem dawniejszej pożyczki.

28. Teodor Felix, zakład apretury tkanin w Andrychowie, 20.000 K. na 3% do spłaty w 20 równych ratach półrocznych od 1. stycznia 1907 za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą.

29. Ferdynand Stamberger, zakład apretury tkanin w Andrychowie, 30.000 K. na 3% do spłaty w 30 równych ratach półrocznych od 1. stycznia 1907 za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą.

30. Dr. Karol Falkiewicz, właściciel handlu we Lwowie 10.000 K. na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1907 za odpowiednią poręką.

31. Bolesław Jankowski, rusznikarz we Lwowie, 5.000 K. na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906 za odpowiednią poręką.

32. Towarzyztwo powroźnicze w Radymnie 20.000 K. na 3% na akt notaryalny do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1906, nadto wniosek, aby kraj. fundusz przemysłowy przystąpił do Towarzystwa z udziałem w wysokości 2.000 Koron.

33. Sina Kurtz, fabr. papy dachowej w Chrzanowie, 10.000 K na 3%, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za hipot. ubezpieczeniem i pod pewnymi warunkami.

34. Leopold Feliks, drukarnia i farbiarnia płócienek w Sporyszu, 15.000 K, na 3%, do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za hipot. ubezpieczeniem i pod pewnymi warunkami.

35. Alter Mordko Hillmann, tkalnia w Kossowie, 10.000 K, na 3%, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą.

36. Dr. Bieliński, fabryka wyrobów keramicznych w Wierzchni-Polnej 20.000 K, na 3% pod pewnymi warunkami.

37. Haendel i Silberstein, właściciele „Leopolii“ fabryka wyrobów papierowych we Lwowie 20.000 K, na 3%, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906 za odpowiednią poręką.

38. Markus Mahler, fabryka produktów chemicznych w Nowym Sączu, 16.000 K, na 3%, do spłaty w 32 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za hipot. ubezpieczeniem i pod kontrolą.

39. Roman Marduła, stolarnia w Olczy, na urządzenie stolarni pędzonej siłą wodną, 3.000 K, na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za hipotecznem ubezpieczeniem.

40. Samuel Weisman, fabryka pióropuszów w Przemyślu, 5.000 K, na 3%, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, od 1. lipca 1906, za odpowiednią poręką.

41. Gabryel Mulkiewicz, kowal w Kamionce strumiłowej, 3.000 K, na 3%, do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych, za hipotecznem ubezpieczeniem.

Sprawozdanie zeszłoroczne za czasokres półtoraroczny wykazało 36 pożyczek zaleconych do uwzględnienia z kwotą 762.400 K. Powyższe zatem zestawienie, obejmujące 41 pożyczek z kwotą ogólną 909.500 K w ciągu jednego roku świadczy najwymowniej o postępie bezpośredniej pomocy przemysłowej, której kraj przemysłowi swemu udziela.

Przed powzięciem uchwały, zalecającej przedsiębiorstwa do udzielania mu pożyczki, badane są z całą troskliwością, przeważnie na miejscu, warunki, w jakich ono zostało założone i dalej się rozwija. Dla uzyskania jednolitej podstawy do prowadzenia tych badań przed udzieleniem pożyczki i następnego kontrolowania przedsiębiorstw, które z pożyczek korzystają, zostały ustalone szczegółowe „Przepisy badania“, które
Al. XIII. między załącznikami niniejszego sprawozdania ·/. podajemy.

Oprócz pożyczek z funduszu przemysłowego, udziela się także zasiłki bezzwrotne na cele przemysłu z funduszu krajowego. Oto spis zasiłków, przedstawionych Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia w ciągu roku sprawozdawczego:

A) Ukończonym uczniom szkół zawodowych na rozpoczęcie pracy zawodowej.

1. Janowi Gąsienicy, rzeźbiarzowi, który ukończył naukę w Zakopanem, 60 K na zakupno narzędzi.

2. Grzegorzowi Sołtysiowi, koszykarzowi wykształconemu w Żurawnie, 30 K na zakupno narzędzi koszykarskich.

3. Marcinowi Jakubiszynowi, ukończonemu uczniowi szkoły przemysłu drzewnego w Kołomyi, 40 K na sprawienie narzędzi snycerskich.

4. Czterem ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Starym-Sączu po 20 K na zakupno narzędzi.

5. Trzem ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Dobczycach po 20 K na zakupno narzędzi.

6. Janowi Bieli, absolwentowi szkoły kowalskiej w Sutkowicach, 60 K na sprawienie drobnych narzędzi kowalskich.

7. Janowi Jankowskiemu i Ludwikowi Świątkowskiemu, szewcom w Busku, ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Witkowie, po 120 K na sprawienie maszyn do szycia.

8. Ilkowi Hrycukowi, tkaczowi w Balińcach, absolwentowi szkoły tkackiej w Kosowie, na własny warsztat tkacki 100 K.

9. Piotrowi Świrniukowi, koszykarzowi, wykształconemu w szkole koszykarskiej w Niżniowie, obecnie w Tłumaczyku, 100 K na założenie własnej pracowni.

10. Andrzejowi Bruździe, stolarzowi wykształconemu w szkole stolarskiej w Kalwaryi, na urządzenie pracowni stolarskiej 200 K.

11. Michałowi Oliwie, ukończonemu uczniowi szkoły kowalskiej w Sułkowicach na ręce Dyrekcyi tej szkoły, 200 K na narzędzia kowalskie, z zachowaniem tej zasady, że narzędzia te mają być na drobne spłaty oddane, a ze spłat tworzony fundusz na dalsze zaopatrywanie ukończonych uczniów w narzędzia.

12. Jurkowi i Wasylowi Bryndasom, zabawkarzom w Jaworowie, na ręce kierownictwa szkoły zabawkarskiej tamże, 150 K na tokarnię i narzędzia snycerskie z zachowaniem tej samej zasady co w Sułkowicach.

13. Danielowi Jurkowskiemu, ukończonemu uczniowi szkoły tkackiej w Gorlicach, 200 K do rąk kuratora szkoły, na urządzenie własnej pracowni tkackiej.

14. Dwom stolarzom, wykształconym w c. k. szkole przemysłu drzewnego w Zakopanem, po 60 K, a dwom snycerzom tamże wykształconym po 40 K na sprawienie narzędzi.

15. Franciszkowi Wojtasiewiczowi, ukończonemu uczniowi szkoły tkackiej w Gorlicach 100 K na sprawienie krosien i niezbędnych narzędzi.

16. Dla dziesięciu uczniów i uczenic ukończonych szkoły tkackiej w Wilamowicach po 40 K na rekonstrukcyę i ulepszenie krosien, których używają przy pracy.

17. Ukończonym uczennicom wędrownego kursu tkackiego w Czarnym Dunajcu, Aleksandrze i Karolinie Piętkom 150 K na sprawienie krosien i początkowy zapas materyałów, zaś Annie Jachymiak i Paulinie Kowarzyk krosna, których do nauki na kursie używano.

18. Józefowi Zapolskiemu, rzeźbiarzowi w Tarnobrzegu, 200 K na zakupno narzędzi.

19. Piotrowi Świstkowi, kaflarzowi w Przemyślu 600 K na urządzenie pracowni.

20. Witoldowi Orzechowskiemu, 500 K na założenie pracowni rzeźbiarsko-stolarskiej w Krogulcu.

21. Józefowi Szpali i Teobaldowi Orkasiewiczowi rzeźbiarzom i kamieniarzom we Lwowie 600 K na założenie pracowni.

B) Na specyalne cele przemysłone.

1. Na odbycie kursu majsterskiego dla krawców w Krakowie 600 K.

2. Na urządzenie wystawy artystyczno drukarskiej w Krakowie 200 K.

3. Bar. Konstancyi Lipowskiej, utrzymującej pracownię kilimarską w Nowym Sączu 240 K na kształcenie uczniów w wyrobie kilimów.

4. Stowarzyszeniu stolarzy w Tarnopolu, na koszta, poniesione z powodu kursu majsterskiego, który tam był z ramienia ministerstwa handlu urządzony 400 K.

5. Kierowniczkom szkoły hafciarskiej w Makowie, Antoniewiczównie, szkoły koronkarskiej w Bobowej, Rzeczyckiej i szkoły koronkarskiej w Jaworowie, Bartmanównie, zasiłek w łącznej kwocie 280 K, na zwiedzenie wystawy koronek i haftów w Muzeum dla sztuki i przemysłu we Wiedniu.

6. Zarządowi szkoły ludowej w Mikuliczynie, 80 K jako pomoc na narzędzia i materyały dla nauki koszykarstwa.

7. Stowarzyszeniu kobiet „Pomoc przemysłowa“ we Lwowie, 600 K, na rozszerzenie i dalszą organizacyę wyrobu guziczków.

8. Tow. „Polska sztuka stosowana“ w Krakowie na dalsze wydawnictwo 600 K.

9. Z. Tabińskiej i St. Bobrowskiej, 250 K, na zakupno maszyny do wyrobów pończoszkowych celem rozpowszechnienia tego zajęcia wśród ludności w Jaremczu.

10. Komitetowi wystawy krajowych wyrobów przemysłowych w Zakopanem 3000 K, na koszta urządzenia wystawy.

11. Tow. „Pomoc przemysłowa“ w Brzozowie 600 K na wysłanie dwóch grzebieniarzy tamtejszych do Wiednia, dla obznajomienia się z najnowszymi sposobami produkcyi grzebieniarskiej.

12. T. Pazdoniowi, stolarzowi w Dębnikach, 500 K na specyalne wyroby stolarskie i przybory szkolne.

13. M. Polaczkowi w Samborze na specyalny wyrób lakierów do tablic szkolnych 500 K.

14. A. Piętkowej w Czernichowie 600 K na utrzymanie kursu hafciarstwa.

C) Na dalszą naukę w kraju i poza granicami kraju.

1. Dr. Karolowi Dziewońskiemu, technikowi, na studya farbierskie w szkole farbierskiej w Milhuzie.

2. Wasylowi Cioniowi, tkaczowi wykształconemu w Glinianach, po 30 K miesięcznie na b. r. szkolny na ćwiczenia w rysowaniu i malowaniu wzorów tkackich w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

3. Trzem ukończonym uczniom państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie po 50 K, a dwom po 80 K na koszta wyjazdu do Wiednia i wyszukania sobie tam pracy zawodowej.

4. Antoniemu Dymnickiemu na ukończenie studyów elektrotechnicznych w Technicum w Mitweida 500 K.

5. Janowi Humeniukowi na ostatni rok studyów w zakresie rzeźbiarstwa w Muzeum dla sztuk i przemysłu we Wiedniu 500 K.

6. Janowi Mileszczukowi zaleconemu przez gminę Podwołoczyska, 240 K na rok, na specyalne kształcenie się w koszykarstwie w Rudkach.

7. Maryanowi Klimeszowi, stolarzowi, ukończonemu uczniowi państw. szkoły przemysłowej we Lwowie, 60 K na wyjazd do Wiednia i poszukanie tam sobie miejsca.

8. Annie Zajączkowskiej na ukończenie studyów w szkole przemysłu artystycznego w Monachium 600 K.

9. Władysławowi Machowi, praktykującemu w pracowni elektrotechnicznej W. Trandy w Przemyślu, 240 K na rok.

10. Aleksandrowi Młodeckiemu, ukończonemu uczniowi szkoły kowalskiej w Sułkowicach, 50 K na koszta wyjazdu do Wiednia i umieszczenia się tam w warsztacie.

11. Stanisławowi Czechowi, uczniowi kursu budowlanego w c. k. państw. szkole przemysłowej we Lwowie 60 K na odbycie kursu.

12. Uczniom kursu kaflarskiego w szkole garncarskiej w Kołomyi, Kazimierzowi Budzianowskiemu 120 K, a Mikołajowi Kokurbie 80 K na odbycie kursu.

13. Janowi Decowi, hospitantowi szkoły drzewnej w Zakopanem 50 K na kształcenie się w rzeźbie ornamentalnej.

14. Ks. Janowi Figlowi, proboszczowi w Tęgoborzu 80 K. na wysłanie jednego koszykarza dla uzupełnienia jego wykształcenia zawodowego do szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli.

15. Karolowi Osińskiemu, ukończonemu uczniowi działu stolarskiego państw. szkoły przem., 60 K. na wyjazd do Wiednia i wyszukanie tam sobie pracy.

16. Kazimierzowi Polechońskiemu, stelmachowi, 600 K. na odbycie kursu w szkole budowy wozów w Hamburgu.

17. Romanowi Ciesielskiemu, nauczycielowi kraj. kursów keramicznych w Podgórzu, 900 K. na odbycie studyów za granicą w zakresie konstrukcyi pieców kręgowych.

18. Władysławowi i Antoniemu Wondrom, na ukończenie nauki w szkole kamieniarskiej w Saubsdorf na Szląsku.

19. Zygmuntowi K. Platowskiemu, słuchaczowi politechniki i wyzwolonemu rękodzielnikowi krawieckiemu, 800 K. na szczególne studya w zakresie krawiectwa za granicą.

20. Stanisławowi Friezemu i Andrzejowi Zawadzkiemu, ukończonym uczniom państw. szkoły przemysłowej w Krakowie po 400 K pierwszemu na dalsze studya w zawodzie elektrotechnicznym, drugiemu zaś w zakresie konstrukcyi młynów.

Oprócz tego zostały rozdane w krajowych i rządowych szkołach zawodowych
Al. XIV. zasiłki stypendyjne których wykaz się tu ℓ. załącza.

V. Obroty krajowego funduszu przemysłowego.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za I. i II. półrocze 1904 przedstawia się, jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1904.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1904.

Przychód.	K	gr.	K	gr.
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1903			68.038	—
Spłaty pożyczek			106.304	51
Pobrane odsetki od dłużników	23.221	40		
„ „ zwłoki	1.358	81	24.580	21

	K gr.	K gr.
Dotacya krajowa		100.000 —
Odpis z udziału w akc. garbarni w Rzeszowie		23.125 —
Stan rachunku w Banku krajowym po 30. czerwca 1904		400.230 —
Razem		722.277 75

Rozchód.

Pożyczki wydane:		
Szafrański Ludwik	5.000 —	
Fabryka armatur Rudolphi i Ska	50.000 —	
Niemojowski W. Stefan	30.000 —	
Blumenfeld Henryk	30.000 —	
Grządziel Ignacy	10.000 —	
Jarząbek Stanisław	2.500 —	
Wolgner Józef	40.000 —	
Schönberg & Dunkelblum	30.000 —	
Lipschütz Chaim H.	50.000 —	
Fabryka sztucznego kamienia Lwów	60.000 —	
Towarzystwo szewców „Kraj“ Lwów	9.500 —	
„ „ w Witkowie Nowym	4.000 —	
Gurgul Stanisław	15.000 —	
Dłużyńscy Bracia	80.000 —	
Towarzystwo dostaw dla armii Lwów	64.000 —	
Karmański i Spka	30.000 —	
Huta szkła w Żółkwi	35.000 —	
Dedrzeński i Spka	30.000 —	
Jahoda Robert	3.000 —	
Beer Jan	40.000 —	
Hofstätter, Dunkelblum, Steinberg	35.000 —	
Fichmann Schabse i Cypra	5.000 —	
Binzer & Thorn	25.000 —	
Mięsowicz M. i K.	5.000 —	
Dr. Ciesielski Teofil	6.000 —	694.000 —
Koszta ogólne		2.876 06
Straty na udziałach Akc. Garbarnia w Rzeszowie		23.125 —
Wypłacone odsetki Bankowi krajow. za I. półrocze 1904		2.276 69
Razem		722.277 75

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1904.

Stan czynny.		K gr.	K gr.
Kapitał z udzielonych pożyczek:			
Przemysłowi tkackiemu	28	150.258 66	
„ skórnemu	9	232.980 64	
„ drzewnemu	16	134.277 06	
„ metalowemu	27	394.087 32	
„ keramicznemu	16	190.210 75	
Innym gałęziom przemysłu	59	810.990 37	1,912.804 80
	155		
Udział w Spółce kom. T. Stryjeński i Spka		20.000 —	
„ „ Akcyj ej Garbarni w Rzeszowie		1.875 —	
„ „ Tow. dla wyrobów tkackich w Łańcucie		50.000 —	
„ „ „ handlowem		12.000 —	83.875 —
Razem			1,996.679 80

Stan bierny.

	K	gr.	K	gr.
Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888	222.820	16		
Mniej odpisy z polecenia Wydziału krajowego	68.928	64	153.891	52
Dotacya krajowa, 18 rat z funduszu przemysłowego od r. 1887—1904			1,200.000	—
Kasa Banku krajowego z dniem 30. czerwca 1904			400.230	—
Przyrost dotacyi po 31. grudnia 1903	246.255	82		
Mniej w I. półroczu 1904	3.697	54	242.558	28
Razem			1,996.679	80

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1904:

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1903		1,325.109 34
Wydane pożyczki w I. półroczu 1904		694.000 —
Razem		2,019.109 34
Spłaty pożyczek wynosiły		.106.304 54
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1904.		1,912.804 80

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półroce 1904.

A.

Cyfry obrotowe stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1904.

Przychód.

Spłaty pożyczek			190.326 91
Pobrane odsetki od dłużników	24.618	44	
„ „ „ zwłoki	1.792	27	26.410 71
Dywidenda od udziału w akc. Towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie			3.000 —
Odpis z udziału w galic. akc. Towarzystwie handlowem			1.500 —
Koszta ogólne, zwrot podatku zarobkowego			28.424 40
Stan lokacyi Banku krajowego po dzień 31. grudnia 1904			204.801 —
Razem			454.463 02

Rozchód.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1904			400.230 —
Pożyczki wydaue:			
Pasiecznik J. i Fr.	3.000	—	
Fabryka E. hr. Mycielskiego	20.000	—	
„ ram i luster w Tarnopolu	15.000	—	38.000 —
Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu			5.355 88
Prowizya „ „ „			1.256 32
Strata na udziałach w gal. akc. Towarzystwie handl.			1.500 —
Koszta ogólne			8.120 82
Razem			454.463 02

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1904.

Stan czynny.

		K	gr.	K	gr.
Kapitał pożyczek udzielonych:					
Przemysłowi tkackiemu	21	116.831	45		
„ skórnemu	8	219.893	35		
„ metalowemu	26	377.359	27		
„ drzewnemu	17	146.026	75		
„ keramicznemu	16	183.090	10		
Innym gałęziom przemysłu	56	717.276	97	1,760.477	89
	144				
Udział w Spce kom. T. Stryjeński i Spka . . .		20.000	—		
„ w akc. garbarni w Rzeszowie . . .		1.875	—		
„ Tow. dla wyrobów tkackich w Łańcucie . .		50.000	—		
„ w Towarzystwie handlowem		10.500	—	82.375	—
		Razem . .		1,842.852	89

Stan bierny.

			K	gr.	K	gr.
Aktywa przejęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888			222.820	16		
Mniej odpisy			68.928	64	153.891	52
Dotacya krajowa, 18 rat z funduszu przemysłowego od r. 1887 do r. 1904					1,200.000	—
Kasa Banku krajowego z dniem 31. grudnia 1904 .					204.801	—
Przyrost dotacyi po dzień 31 grudnia 1903 . .			246.255	82		
„ „ w r. 1904			37.904	55	284.160	37
		Razem . .			1,842.852	89

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1904.

	K	gr.
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1904 . . .	1,912.804	80
Wydane pożyczki w II. półroczu 1904 . . .	38.000	—
	1,950.804	80
Spłaty w II. półroczu 1904 wynosiły . . .	190.326	91
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1904 . . .	1,760.477	89

Kończąc niniejsze sprawozdanie, przedstawia Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następujące wnioski:

Wydział krajowy raczy:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości;

II. Załączony tu ·/. preliminarz wydatków na cele przemysłowe (rubr. XII) wcielić do preliminarza krajowego na rok 1906 i przedłożyć go Wysokiemu Sejmowowi do uchwalenia;

III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi do stabilizowania na zajmowanych dotąd posadach:

1. Ewy Antonowiczównej, kierowniczki krajowej szkoły hafciarskiej w Makowie.

2. Jana Trojnara, instruktora tkactwa w kraj. szkole sukienniczej w Rakszawie
3. Józefa Wiecha, instruktora farbierstwa w kraj. szkole sukienniczej w Rakszawie.

IV. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi, domagającej się od c. k. rządu wydatniejszego subwencyonowania ze skarbu państwa krajowych szkół zawodowych.

V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. rządu, ażeby dla kursów majsterskich i wędrownych, urządzanych z ramienia c. k. Ministerstwa handlu, starał się o nauczycieli władających dokładnie językiem krajowym.

VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. rządu, ażeby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału keramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej.

VII. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę ponowienia rezolucyi wzywającej c. k. Rząd:

1. ażeby przy szkołach państwowych we Lwowie i Krakowie, bez redukcyi dotychczasowej organizacyi tychże, urządził specyalne oddziały elektrotechniczne;

2. ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych oraz dla maszynistów kolejowych przy c. k. Szkole politechnicznej, lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie,

3. ażeby przy Akademii handlowej we Lwowie utworzył t. zw. jednoroczny kurs abituryentów dla aspirantów bankowych i dążył do tego również przy wyższej szkole handlowej w Krakowie.

We Lwowie dnia 23. lipca 1905.

Juliusz Starkel *w. r.*
Sekretarz Komisyi kraj. dla spraw przemysł.

WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 1904/1905.

(Według preliminarzy).

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		Koron										
1	Biała	600	—	400	—	300	40	400	800	1830	1830	6200
2	Bochnia	1000	—	—	—	—	—	—	—	1069	1069	3138
3	Brody	600	—	—	—	—	—	—	1000	947	947	3494
4	Brzeżany	400	—	—	—	—	—	300	—	1035	1035	2770
5	Buczacz	400	—	—	—	—	100	400	200	1000	1000	3100
6	Chrzanów	400	—	—	100	—	—	400	200	929	993	3022
7	Drohobycz	600	—	50	20	—	—	300	—	1890	1890	4750
8	Gorlice	200	—	—	300	—	—	400	300	1046	1045	3291
9	Jarosław	500	—	—	—	—	—	400	—	1210	1210	3320
10	Jasło	400	—	—	50	—	—	240	200	1085	1085	3060
11	Kałusz	200	—	—	—	—	—	200	—	1196	1196	2792
12	Kołomyja I.	1068	480	—	—	—	—	300	—	1070	1070	3988
13	„ II	1172	—	—	—	—	—	100	—	1172	1172	3616
14	Kraków na Kleparzu	2372	16	—	—	—	—	—	—	2372	2380	7140
15	„ w ogrodzie angielskim	1372	16	—	—	—	—	—	—	1372	1380	4140
16	„ na Smoleńsku	1352	16	—	—	—	—	—	—	1352	1360	4080
17	„ „ Kaźmierzu	1372	16	—	—	—	—	—	—	1372	1380	4140
18	„ „ Dajworze	1470	16	—	—	—	—	—	—	1470	1478	4434
19	Krosno	500	—	—	—	—	—	200	—	1316	1316	3332
20	Lwów im. św. Anny	1953	—	—	—	—	—	—	—	1954	1953	5860
21	„ „ „ Antoniego	1583	—	—	—	—	—	—	—	1584	1583	4750
22	„ „ Czackiego	1602	—	—	—	—	—	—	—	1603	1602	4807
23	„ „ Elżbiety	953	—	—	—	—	—	—	—	954	953	2860
24	„ „ Konarskiego	1329	—	—	—	—	—	—	—	1329	1329	3987
25	„ „ św. Marcina	1583	—	—	—	—	—	—	—	1584	1583	4750
26	„ „ A. Mickiewicza	1290	—	—	—	—	—	—	—	1290	1290	3870
27	„ „ Piramowicza	953	—	—	—	—	—	—	—	954	953	2860
28	„ „ Staszica	1610	—	—	—	—	—	—	—	1610	1610	4830
29	„ „ Bernsteina (izraelicka)	—	2600	—	—	—	200	—	—	1000	900	4700
30	Łańcut	240	—	—	—	—	—	300	—	947	947	2434
31	Myślenice	400	—	—	—	—	—	400	—	839	839	2478
32	Nowy Sącz	400	—	200	—	—	400	600	200	1550	1450	4800
33	„ Targ	200	—	—	144	—	100	400	—	1174	1174	3192

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		Koron										
34	Podgórze	976	—	—	—	—	—	100	200	977	977	3230
35	Przemyśl I.	600	—	—	—	—	—	600	—	1137	1136	3473
36	„ II.	600	—	200	—	—	—	—	—	1234	1234	3268
37	Rzeszów	260	300	100	—	—	—	200	200	1300	1300	3660
38	Sambor	300	—	—	—	—	—	200	—	1467	1467	3434
39	Sanok	738	—	—	—	—	—	—	—	1151	1151	3040
40	Sądowa-Wisznia	100	—	—	—	—	—	100	—	1360	1360	2920
41	Stanisławów	600	—	100	—	—	—	200	—	2430	2330	5660
42	Stary-Sącz	600	—	—	—	—	—	300	200	891	89	2882
43	Stryj	600	—	200	—	—	400	200	—	1110	1110	3620
44	Tarnopol	1306	—	—	—	—	—	200	200	842	842	3390
45	Tarnów	800	—	75	—	—	—	400	300	1770	1545	4890
46	Tarnobrzeg	200	—	—	—	—	200	400	—	815	815	2430
47	Wadowice	800	—	400	—	—	—	200	—	968	968	3336
48	Wieliczka	800	—	—	—	—	—	100	—	1190	1190	3280
49	Złoczów	200	—	—	—	—	—	300	300	1145	1145	3090
50	Żółkiew	600	—	—	—	—	—	400	—	874	874	2748
51	Żywiec	400	—	—	—	—	—	200	200	1210	1210	3220
	Razem	40.554	3460	1725	614	300	1440	9400	4500	64976	64567	191536
		61993										

Wykaz statystyczny

frekwencyi szkół przemysłowych uzupełniających za rok szkolny 1903/4.

Liczba porządkowa	Szkoła przemysłowa uzupełniająca	Czas trwania nauki w miesiącach	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów wpisanych na początku roku szk.	Liczba uczniów którzy pozostali do końca r. szk.	z uczniów zapisanych było średnio uczęszczających %	z uczniów zapisanych osiągnęło cel nauki	szkoła istnieje od roku	Uwaga
1	Biała	8	5	227	192	66%	136	1891	Ma 2 klasy handlowe
2	Bochnia	8	3	97	85	70 „	60	1890	
3	Brody	8	3	122	93	75 „	62	1893	
4	Brzeżany	8	3	98	79	73 „	61	1885	
5	Buczacz	8	3	110	83	72 „	83	1895	
6	Chrzanów	8	3	179	168	61 „	105	1900	
7	Drohobycz	8	4	177	126	57·5 „	110	1882	Ma kurs specyalny zawodow. rysunku szewskiego
8	Gorlice	8	3	127	93	79·5 „	65	1890	
9	Jarosław	8	3	115	105	53 „	76	1881	
10	Jasło	8	3	82	70	83 „	49	1888	
11	Kałusz	7½	3	93	68	50 „	60	1896	
12	Kołomyja I.	8	3	114	91	72 „	75	1884	
13	„ II.	8	3	140	110	71 „	86	1902	Najmłodsza szkoła
14	Kraków przy ul. Dietla	8	4	119	90	70·5 „	72	1893	Klasa przygotowawcza ma paralelkę (razem 2)
15	„ w ogr. angielsk.	8	4	160	124	83 „	110	1884	Klasa przygotowawcza ma paralelkę (razem 2)
16	„ na Kleparzu . .	8	7	324	259	71 „	179	1869	Klasa przygot. i 4 oddziały kl. I.
17	„ „ Kaźmierzu .	8	4	172	120	73 „	84	1884	Klasa przygotowawcza ma paralelkę (razem 2)
18	„ „ Smoleńsku .	8	4	146	116	72 „	84	1884	Klasa przygotowawcza ma paralelkę (razem 2)
19	Krosno	8	3	64	51	85 „	33	1892	
20	Lwów im. św. Anny .	8	4	120	119	61 „	76	1894	
21	„ „ św. Antoniego	8	4	98	71	70 „	47	1890	
22	„ fun. Bernsteina	8	3	69	49	69 „	40	1864	Ma kurs specyalny malarstwa dekoracyjnego
23	„ im. Sobieskiego przedtem Czackiego	8	3	125	100	65 „	86	1894	
24	Lwów im. Elżbiety . .	8	2	52	38	67 „	23	1894	Nie ma klasy przygotowawczej
25	„ „ Konarskiego .	8	3	99	99	65 „	72	1894	Nie ma klasy przygotowawczej
26	„ „ św. Marcina .	8	3	88	56	48 „	45	1894	Ma klasę analfabetów
27	„ „ Mickiewicza .	8	3	118	81	61 „	70	1894	Nie ma klasy przygotowawczej
28	„ „ Piramowicza .	8	2	71	56	77 „	45	1894	
29	„ „ Staszica . .	8	4	130	119	51 „	77	1891	Ma paralelkę kl. I. (razem 2)
30	Łańcut	8	3	74	64	70 „	59	1895	

Liczba porządkowa	Szkoła przemysłowa uzupełniająca	Czas trwania nauki w miesiącach	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów wpisanych na początku roku szk.	Liczba uczniów który pozostali do końca r. szk.	z uczniów zapisanych było średnio uczęszczających %	z uczniów zapisanych osiągnęło cel nauki	szkoła istnieje od roku	Uwaga
31	Myślenice	8	3	53	48	85%	32	1897	
32	Nowy Sącz	8	3	164	149	50 „	109	1885	
33	Nowy Targ	7½	3	80	62	63 „	49	1892	
34	Podgórze	8	3	159	133	70 „	110	1891	
35	Przemyśl I.	8	3	131	119	62 „	73	1880	
36	„ II.	8	3	101	70	65 „	58	1897	
37	Rzeszów	8	3	108	88	76 „	54	1882	
38	Sambor	8	3	72	62	57 „	44	1890	
39	Sanok	8	3	80	72	62 „	45	1893	
40	Sądowa Wisznia	8	3	78	78	89 „	67	1894	
41	Stanisławów	8	6	216	159	73 „	159	1875	Ma paralelki w kl. I. i II. i jedną kl. handl.
42	Stary Sącz	8	3	101	83	75 „	66	1889	
43	Stryj	8	3	100	99	49 „	53	1892	
44	Tarnobrzeg	8	3	76	67	72 „	43	1899	
45	Tarnopol	8	3	92	75	82 „	52	1891	
46	Tarnów	8	4	125	84	67 „	57	1890	Ma kurs specyalny rysunku budowlanego
47	Wadowice	8	3	95	77	76 „	58	1889	
48	Wieliczka	8	3	47	47	75 „	36	1891	
49	Złoczów	8	3	146	96	68 „	55	1899	
50	Żółkiew	8	3	80	72	65 „	52	1888	
51	Żywiec	8	3	112	92	78 „	76	1896	
	Razem	—	169	5.926	4.806	68%	3.578	—	

Alegat III. do sprawozdania Komisyi kraj. dla spraw przemysł. za r. 1904/5.

WYKAZ

kosztów utrzymania szkół zawodowych w r. 1903/4.

(Według budżetu).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	z innych źródeł miejc.	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n							
1	Czerwona, Wola szkoła koszyk.	—	—	—	2.300	200	2.400	2.200	7.100
2	Dynów „ „	—	—	100	600	200	1.180	1.000	3.080
3	Dżurów „ „	—	—	—	1.800	300	1.200	1.000	4.300
4	Jurków „ „	20	—	—	1.500	600	1.010	1.000	4.130
5	Leżajsk „ „	200	100	—	1.000	200	1.292	600	3.392
6	Nieznanowice „ „	—	—	—	1.400	400	1.040	1.000	3.840
7	Niżniów „ „	—	—	—	2.500	500	1.370	1.300	5.670
8	Rudki „ „	—	—	—	4.000	610	1.002	1.200	6.812
9	Warzyce „ „	—	—	50	600	240	2.260	1.600	4.750
10	Wielowieś „ „	100	—	—	1.800	200	1.212	1.000	4.312
11	Wojsław „ „	—	—	100	1.600	400	860	1.200	4.160
12	Zator „ „	360	—	—	2.500	200	1.040	1.200	5.300
13	Albigowa, subw. pracownia koszyk.	—	—	—	—	—	600	400	1.000
14	Bilinka (Siekierczyce), subw. pracownia koszykarska	—	—	—	—	—	800	400	1.200
15	Chyszewice, subw. pracownia kosz.	—	—	—	—	20	600	—	620
16	Milczyce „ „ „	—	—	—	—	—	600	—	600
17	Przewrotne „ „ „	—	100	—	—	100	400	—	600
18	Żurawno „ „ „	—	—	—	—	—	840	400	1.240
19	Grybów, kraj. nauk. warsztat koł.	—	—	—	7.000	200	2.980	3.500	14.680
20	Grzymałów „ „ „ „	—	—	—	7.000	1.000	3.180	3.400	13.580
21	Kamionka strumiłowa, szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa	—	—	—	9.500	—	11.900	3.600	25.000
22	Tłumacz, szkoła kołodziejska	—	—	—	6.000	1.000	7.220	3.600	17.820
23	Kalwarya zebrz. „ stolarska	200	—	—	4.000	—	8.070	5.000	17.270
24	Stanisławów „ „	1600	200	—	7.000	200	7.930	5.000	21.930
25	Jaworów „ zabawkarska	—	—	—	7.000	200	4.660	3.000	14.860
26	Kołomyja „ garncarska	—	—	—	5.550	—	9.290	6.000	20.840
27	Touste, subw. pracownia „	—	—	—	—	—	800	—	800
28	Podgórze, kursa keramiczne	1000	—	—	—	200	8.578	5.000	14.778
29	Dobczyce, szkoła szewska	—	—	—	6.000	200	2.890	1.000	10.090
30	Kołomyja „ „	300	—	—	—	300	5.000	—	5.600
31	Stary Sącz „ „	—	—	—	11.000	600	4.136	1.400	17.136
32	Witków „ „	—	—	—	4.000	—	4.542	1.600	10.142
33	Krosno „ tkacka	—	—	—	800	—	10.104	8.000	18.904

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	z innych źródeł miejsc.	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n							
34	Gliniany, nauk. warsztat tkacki .	240	—	—	—	100	2.946	2.400	5.686
35	Gorlice „ „ „ .	300	—	—	—	400	740	900	2.340
36	Korczyna „ „ „ .	—	—	—	—	—	2.800	1.440	4.240
37	Kosów „ „ „ .	80	—	—	—	300	3.360	1.500	5.240
38	Łańcut „ „ „ .	500	—	—	—	600	2.210	1.500	4.810
39	Rychwałd „ „ „ .	—	—	—	—	—	2.830	1.000	3.830
40	Wilamowice „ „ .	400	—	—	—	100	1.540	1.000	3.040
41	Budzanów, subw. pracownia tkacka	—	—	—	—	—	880	400	1.280
42	Horodenka „ „ „	—	—	—	—	—	(budynek)	—	—
43	Rakszawa, szkoła sukiennicza . .	—	—	—	—	1.000	13.580	7.000	21.580
44	Bobowa „ koronkarska . .	—	—	—	1.000	200	600	1.000	2.800
45	Kańczuga „ „ . .	48	—	—	3.000	200	1.722	1.400	6.370
46	Zakopane „ „ . .	—	—	—	3.000	—	5.040	1.600	9.640
47	Jaworów, subwenc. pracownia koronkarska	—	—	—	—	—	1.200	400	1.600
48	Maków, szkoła hafciarska . . .	96	—	—	2.300	50	1.924	1.400	5.770
49	Stryj, subwenc. warsztat powroźniczy	—	—	—	—	—	600	—	600
50	Kursa majsterskie wraz z kursem podmajstrzych murarskich w Sieniawie	—	—	—	—	—	10.000	—	10.000
	Razem .	5.444	400	250	105.750	11.020	162.958	88.540	374.362

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1903/4.

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	I. Dla wyrobów koszykarskich.									
1	Czerwona Wola szkoła koszykarska	19	15	—	—	12	46			
2	Dynów „ „	12	19	19	—	—	50			
3	Dżurów „ „	7	4	4	—	—	15			
4	Jurków „ „	5	6	—	—	—	11			
5	Leżajsk „ „	17	—	—	—	—	17			
6	Nieznanowice „ „	4	2	—	—	22	28			
7	Niżniów „ „	6	7	4	—	—	17			
8	Rudki „ „	28	3	—	—	4	35			
9	Warzyce „ „	17	1	2	4	8	32			
10	Wielowieś „ „	9	9	6	—	—	24			
11	Wojsław „ „	6	2	—	—	5	13			
12	Zator „ „	4	7	—	—	4	15			
13	Albigowa, subwencyonowana pracownia koszykarska	10	13	8	11	—	42			
14	Bilinka (Siekierczyce), subwencyonowana pracownia koszykarska	12	10	14	8	14	58			
15	Chyszewice, subwencyonowana pracownia koszykarska	18	—	—	—	—	18			
16	Przewrotne, subwencyonowana pracownia koszykarska	10	4	—	—	—	14			
17	Milczyce, subwencyonowana pracownia koszykarska	10	8	—	—	—	18			
18	Żurawno, subwencyonowana pracownia koszykarska	2	2	2	2	—	8	w koszykarstwie	461	
	II. Dla wyrobów kołodziejskich.									
19	Grybów szkoła kołodziejska	8	7	5	9	—	29			
20	Grzymałów „ „	10	2	2	3	—	17			
21	Kamionka strumił. „ „	20	13	15	9	—	57	w kołodziejstwie		
22	Tłumacz „ „	12	8	17	—	3	40		143	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	III. Dla wyrobów stolarskich.									
23	Kalwarya szkoła stolarska	15	5	2	3	1	26	w stolarstwie	91	
24	Stanisławów „ „	24	16	11	8	6	65			
	IV. Dla zabawek z drzewa.									
25	Jaworów, szkoła wyrobu zabawek .	17	10	6	—	—	33	w wyrobie zabawek	33	
	V. Dla wyrobów keramicznych.									
26	Kołomyja, szkoła garncarska . .	7	3	—	—	2	12	w przemyśle keramicznym	34	
27	Podgórze, kursa keramiczne . .	11	7	—	—	—	18			Na kursie odlewaczy form gips. ucz. 23.
28	Touste, subwencyonowana pracownia garncarska	1	—	3	—	—	4			
	VI. Dla wyrobów szewskich.									
29	Dobczyce szkoła szewska	8	4	4	3	5	24	w szewstwie	235	
30	Kołomyja „ „	21	—	—	—	24	45			
31	Stary Sącz „ „	8	9	8	4	—	29			
32	Witków „ „	8	6	5	7	40	66			
33	Kraków kurs majsterski szewski	—	—	—	—	13	13			
34	Lwów „ „ „	—	—	—	—	32	32			
35	Przemyśl „ „ „	—	—	—	—	15	15			
36	Rzeszów „ „ „	—	—	—	—	11	11			
	VII. Dla wyrobów tkackich.									
37	Gliniany szkoła tkacka	5	9	3	—	14	31	w tkactwie	214	
38	Gorlice „ „	11	2	—	—	—	13			
39	Korczyna „ „	2	2	3	3	—	10			
40	Kosów „ „	17	7	—	—	—	24			
41	Krosno „ „	13	14	4	—	1	32			
42	Łańcut „ „	20	4	—	—	—	24			
43	Rychwałd „ „	10	2	—	—	—	12			
44	Wilamowice „ „	12	3	2	—	—	17			5 uczniów 12 uczennic
45	Rakszawa, szkoła sukiennicza . .	16	12	1	—	1	30			
46	Budzanów, subwencyonowana pracownia tkacka	11	2	1	—	—	14			12 uczniów 2 uczennice
47	Horodenka, warsztat tkacki . .	4	2	1	—	—	7			

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	VIII. Dla wyrobów koronkarskich.									
48	Bobowa szkoła koronkarska	3	7	10	—	3	23	w koronkarstwie	133	
49	Kańczuga „ „	12	6	8	—	—	26			
50	Zakopane „ „	22	8	6	—	18	54			
51	Jaworów, subwencyonowana pracownia koronkarska	6	5	6	8	5	30			
	IX. Dla wyrobów hafciarskich									
52	Maków, szkoła hafciarska . .	22	19	—	—	2	43	w hafciarstwie	43	
	X. Dla wyrobów powrożniczych.									
53	Stryj, subwencyonowana pracownia powroźnicza	—	2	—	—	—	5	w powroźnictwie	5	
	XI. Kurs podmajstrzych murarskich.									
54	Sieniawa	—	—	—	—	22	22	w murarstwie	22	
	Razem .	564	308	185	82	287	1414		1414	

Odpis

pisma Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 3. marca 1905 L. K. 227 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Pismem z dnia 26. stycznia b. r. L. 8.153, przedstawiła gmina m. Krakowa programy kursów majsterskich zawodowych dla stolarzy, krawców i szewców, które tam z ramienia c. k. Ministerstwa handlu zostały urządzone i prosi o wydatną pomoc z funduszów krajowych na koszta ich urządzenia. O kursach tych nic więcej nie doszło do wiadomości Komisyi. C k. Ministerstwo handlu indorsatem z dnia 20. grudnia z. r. L. 65 526 udzieliło jedynie odpis dotyczącego aktu c. k. Urzędu popierania przemysłu do wiadomości Wydziału krajowego — Dyrekcya rzeczonego Urzędu powiadomiła Wydział krajowy pismem z dnia 5. stycznia b. r. L. 141, że kursa te już dnia 9. stycznia będą otwarte — nigdzie jednakże ani Wydział krajowy ani Komisya krajowa dla spraw przemysłowych nie zostały do współdziałania i świadczeń zawezwane, tak, że cała sprawa przedstawia się jako akcya samego c. k. Ministerstwa, z jego funduszów poza obrębem czynników krajowych, a jedynie w porozumieniu z gminą m. Krakowa do skutku doprowadzona. Dzisiejsze przeto żądanie gminy m. Krakowa, ażeby kraj przyszedł tej akcyi wydatnie w pomoc z funduszów krajowych — nie wydaje się Komisyi uzasadnionem. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych pozwala sobie przypomnieć, że w sprawozdaniu swem z dnia 15. września 1903 L. 694 wyłuszczyła zasadnicze podstawy współdziałania kraju i rządu w urządzaniu majsterskich kursów zawodowych w Galicyi, które następnie Wydział krajowy c. k. Ministerstwu handlu przedstawił. Domagano się tam zasadniczo: 1) współdziałania c. k. Rządu i Wydziału w urządzaniu kursów majsterskich; 2) unormowania programu kursów, i czasu ich trwania; 3) wczesnego preliminowania liczby i jakości kursów, tak, ażeby fundusze na przyczynianie się kraju do kosztów ich urządzenia mogły być w budżecie krajowym przewidziane; 4) organizacyi komitetu lokalnego do urządzenia i prowadzenia każdego kursu; 5) zabezpieczenia, że instruktor działający na kursie ma władać językiem krajowym; 6) określenia minimum subwencyi od c. k. Rządu na koszta kursu; 7) współdziałania Wydziału krajowego i c. k. rządu w inspekcyonowaniu kursu. Odpowiedź jaką c. k. Ministerstwo handlu na żądania te pod d. 7. lipca 1904 L. 18.042 udzieliło, należy uważać wprost za odmowę, gdyż c. k. Ministerstwo handlu zgadza się ogólnikowo, na podstawie zasady jedynie tam, gdzie samo kursów nie urządza, lecz je tylko subwencyonuje, uważa je wszakże za niedopuszczalne do zastosowania przy kursach majsterskich przez siebie urządzanych. Wobec takiego stanu rzeczy, a mianowicie wobec wykluczenia wszelkiego wpływu Wydziału krajowego i Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych na urządzanie i tok kursów majsterskich z ramienia c. k. Rządu urządzanych, a w szczególności wobec użycia na kursach w Galicyi instruktorów, którzy językiem krajowym wcale nie władają, nie może Komisya poprzeć żądania gminy co do wydatnego subwencyonowania z funduszu krajowego kursów, które się tam właśnie odbyły, a przeciwnie uprasza o dalszą obronę i przeprowadzenie zasad współdziałania i obronę języka krajowego przy urządzaniu kursów majsterskich. Szczególniej co do tego ostatniego pozwala sobie Komisya zaznaczyć z naciskiem, że wobec zabezpieczonego w całym kraju języka krajowego dla nauki szkolnej, dziwnie wyglądać muszą niemieckie kursa dla rękodzielników, którzy języka niemieckiego nie znają, i że mimowoli wywołać mogą niezadowolenie i ujemną krytykę publiczną, którejby należało z góry zapobiedz. Komisya ma nawet podstawy do twierdzenia, że w c. k. Ministerstwie handlu nie ma poważnych dążeń do zapobieżenia tej niewłaściwości przez

wykształcenie dla Galicyi instruktorów, którzyby językiem krajowym władali. Gdy bowiem na konferencyi delegatów Wydziału krajowego, która się w tej sprawie dnia 4. września 1903 w Ministerstwie handlu odbyła, podniesiono niewłaściwość używania języka niemieckiego na kursach majsterskich w Galicyi, otrzymano uspokajające zapewnienia, że już dla krawiectwa kształci się dwóch polaków, Pękała i Pawlikowski, którzy będą mogli być wnet przez c. k. Urząd popierania przemysłu na kursach użyci — a przecież na najnowszym kursie krawieckim w Krakowie figuruje znów jako instruktor p. Franz Bumerl, który słowa po polsku nie umie. Raczy przeto Wydział krajowy ponownie całą sprawę kursów majsterskich w c. k. Ministerstwie handlu poruszyć i wprowadzić ją na tory, powołanem powyżej sprawozdaniem Komisyi wyłuszczone.

Jahl *m. p.* ***Starkel*** *m. p.*

Sprawozdanie

z czynności krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 15. lipca 1904 do 15. lipca 1905.

W myśl statutu Stacyi keramicznej przedkładam:

I. Stacya jako zakład naukowy doświadczalny.

Słuchacze III. i IV. roku technologii chemicznej c. k. Szkoły politechnicznej odbyli w stacyi keramicznej ćwiczenia laboratoryjne z keramiki w lecie 1905 r. pod mojem kierownictwem.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych i do popierania przemysłu keramicznego orzeczeniami technicznemi.

a) W czasie sprawozdawczym zbadała Stacya keramiczna jak załącznik pod 1. okazuje; 60 gat. glin i 2 gat. piasku, pochodzące z 22 miejscowości, a 15 powiatów.

b) W myśl uchwały Wysokiego Sejmu, ażeby stwierdzić praktyczność dachówek cementowych, przedłożył kierownik Stacyi keramicznej sprawozdanie z kwestyonaryuszem dla ankiety Wydziału krajowego, dla tej sprawy zwołanej.

Na posiedzeniu ankiety w dniu 15. marca 1905 wyraziłem ustnie i pisemnie opinię, że dachówka cementowa szara, maziona lub kolorowana nie jest materyałem ogniotrwałym; że dachówka cementowa nie jest meteryałem długo wytrzymałym na wpływy atmosferyczne i większe zmiany temperatury, ktorych warunków wymaga się od dobrego materyału do krycia dachów.

Tę opinię poparłem, wskazując:

1. na częste przykre zawody z dachówką cementową w Niemczech;

2. na ujemne wyniki w roku 1904 badań komisyi „Związku fabrykantów dachówek cementowych w Niemczech“, a mianowicie we fabryce „Stern“ w Szczecinie, której zadaniem jest wypracowanie norm dla władz państwowych w Niemczech i wogóle dla kupujących dachówkę cementową, jak rozpoznać dachówkę cementową dobrą od złej, i jakimi środkami;

3. na zmienne właściwości masy z cementu i piasku złożonej, używanej do wyrobu dachówek cementowych;

4. na różne rodzaje cementu i różne rodzaje piasku; następstwem zmienności rodzaju tych materyałów jedna i ta sama fabryka w Niemczech sporządza dachówkę raz rzekomo dobrą, a drugi raz złą;

5. na cały szereg fachowych czynności, które są zawisłe od robotnika przy sporządzaniu dachówek cementowych. ażeby uzyskać rzekomo dobrą dachówkę cementową;

6. na fakt, że rządy krajów Cesarstwa Niemieckiego nie pozwalają kryć gmachów publicznych rządowych dachówką cementową;

7. na fakt, że wiele Towarzystw asekuracyjnych w Niemczech, tworzące Związek niemieckich Towarzystw asekuracyjnych, nie zalicza dachówki cementowej do kategoryi materyałów ogniotrwałych;

8. i na wiele innych przyczyn technicznych i ekonomicznych.

c) Tak w kraju naszym jak i zagranicą odbywa się zdobienie majolik albo przez dekorowanie za pomocą rożka, albo, co ogólnie praktykowane, przez malowanie wyrobu pędzlem farbami podszkliwnemi lub naszkliwnemi. W roku bieżącym wprowadziłem po licznych doświadczeniach dekorowanie majolik sposobem kilkopowłokowym. W tym celu polewam surowy przedmiot keramiczny (płytę, naczynie, kaflę i t. d.) kilkoma polewami gliniastemi barwnemi, a to w kilkogodzinnych odstępach czasu. Następnie na suchy surowy przedmiot przez przepruszenie lub w bądź jaki inny sposób skicuje się dotyczący rysunek.

W powstałych konturach rysunku wyskrobuje się pierwszą lub drugą lub trzecią powłokę gliniastą barwną stosownie, która część ornamentu lub malowidła ma otrzymać n. p. czy biały, żółty, brunatny, zielony czy inny kolor.

W ten sposób dekorowany przedmiot wypala się pierwszy raz, następnie szkli się go i ponownie wypala. Poczem majolika kilkopowłokowa jest gotowa.

Powłok gliniastych barwnych dla tej majoliki, którą nazwałem „kilkopowłokową“ sporządziłem we wszystkich kolorach i we wielu odcieniach. Skład ich techniczno-keramiczny jest taki, że one wiążą się dokładnie między sobą i z masą wyrobu tak w surowym stanie jak i po wypaleniu. Każda z tych powłok jest mniejszej grubości, niż 1 milimeter.

Dekorowanie sposobem „kilkopowłokowym“ można łączyć z dekorowaniem za pomocą rożka lub malowania pędzlem. W pierwszym wypadku najpierw dekoruje się przedmiot w stanie mokrym za pomocą rożka, a po wyschnięciu surówki uskutecznia się dekorowanie za pomocą rytowania i wyskrobywania; w drugim wypadku najpierw przeznaczona część rytuje się i wyskrobuje, a po wypaleniu pierwszem maluje się podszkliwnemi farbami, reszta powierzchni, lub po poszkleniu i wypaleniu naszkliwnemi farbami.

Dekorowanie sposobem „kilkopowłokowym“ daje się zastosować do majolik garncarskich, kaflarskich, majoliki budowlanej fasadowej, płyt pamiątkowych, płyt ściennych okładzinowych, majolik figuralnych płaskich i t. d.

W końcu pozwolę sobie zaznaczyć ujemne i dodatnie strony dekorowania wyrobów keramicznych sposobem „kilkopowłokowym“.

Najpierw są trudności rękodzielnicze, że trzeba przedmiot kilkakrotnie (3 lub 4 razy) polewać w stanie niepalonym, przyczem w razie nieodpowiednio złożonej masy, lub w razie polania w czasie nieodpowiedniej wilgotności przedmiotu, psuje się przedmiot; powtóre samo rytowanie i skrobanie wymaga znacznie więcej czasu, niż dekorowanie przedmiotu za pomocą rożka lub malowania pędzlem.

Dodatnie zaś strony dekorowania sposobem „kilkopowłokowym“ są:

1. Uzyskuje się dekoracyę majolikową za pomocą rytowania i skrobania bez nakładania farb rożkiem lub pędzlem.

2. Zwykły rysownik, rytownik wystarcza, ażeby podług danego rysunku sporządzić szlachetną majolikę.

3. Wskutek powstałych drobnych zagłębień otrzymuje się dekoracyę z plastyką misterną, a łamanie się światła przy różnej wielkości zagłębienia, podnosi siłę barw.

4. Utrzymuje się tła kolorowe o jednostajnej sile, co dotąd przez polanie polewą lub nakładanie tła farbą sprawia nietylko trudności, ale często i zawodzi.

5. Barwy, uzyskane z powłok skrobanych z powodu właściwości pyrotechnicznych, utrzymują się w konturach z zupełną dokładnością i nie ściekają, jak to przy majolikach fladrarskich i malowanych często się zdarza.

6. Rytowanie linii prostych lub okrągłych w powłokach odbywa się przy majolice kilkopowłokowej dokładnie i z łatwością, co jak wiadomo przy sporządzaniu dekoracyi za pomocą rożka jest niemożliwe, a pędzlem wielce utrudnione. Skutkiem tego dekoracye z liniami prostemi, kołowemi nadają się korzystniej do kilkopowłokowej majoliki, niż do dzisiejszych majolik.

7. Przez łączenie dzisiejszych sposobów dekorowania wyrobów ze sposobem „kilkopowłokowym“ uzyskuje dekorator możność znacznie podnieść efekt dekoracyi przedmiotu.

8. Jeżeli się ma wyformowany plastyczny przedmiot n. p. kaflę, natenczas niepotrzeba i rysunku przenosić, ale przystępuje się bezpośrednio do rytowania i wyskrobywania części dekoracyjnych.

9. Sposobem „kilkopowłokowym“ można z łatwością naśladować starożytne wyroby greckie, które n. p. na czerwoniawem tle mają figury płaskie czarnego koloru.

10. W końcu należy zaznaczyć o korzyściach przy odlewaniu form gipsowych z dekoracyą nader płaską z przedmiotów przepałkowych, sporządzonych sposobem „kilkopowłokowym".

d) Naczynie gliniano kamienne t. zw. kamionkowe sporządzane bywa tak u nas jak i zagranicą z gliny ogniotrwałej, a po zaopatrzeniu polewą bezglejtową czerwonobrunatną zostaje wypalone przy temperaturze od 1230° C. do 1330° C.

Po wieluletnich badaniach właściwości glin nieogniotrwałych zwykłych t. zw. garncarskich, których masy nie można wypalać powyżej 1130° C, sporządziłem polewę, która jest bezglejtową, i wytapia się z kolorem czerwono-brunatnym i połyskiem już przy temperaturze 980° C. Jest przeto ona dostosowana poniżej temperatury zwykłych glin nieogniotrwałych t. zw. garncarskich zwykłych.

Wymienione doświadczenia z wynikiem zupełnie dobrym uskuteczniałem w piecu muflowym. — Po wakacyach odbędzie się wypalanie prób w piecu wielkim i nie wątpię, oparty na dotychczasowych wynikach, że one wydadzą równie dobry wynik.

Ponieważ glin garncarskich mamy w całym kraju podostatkiem, a glin ogniotrwałych dobrych tylko w Mirowie, Grojcu, Porębie (pow. chrzanowski), Potyliczu, Siedliskach (pow. Rawa ruska) i Olejowie (pow. Złoczów), przeto sporządzanie wyrobów z polewą kamionkową bezglejtową z glin garncarskich zwykłych ma dla przemysłu keramicznego krajowego większe znaczenie. A ponieważ i zagranicą kraju gliny ogniotrwałe są rzadkością, a glin garncarskich w każdym kraju jest większy zasób, to po czasie i zagranica naśladować będzie mój sposób sporządzania naczynia z polewą kamionkową bezglejtową z glin garncarskich zwykłych.

Również sporządziłem dla tego naczynia zdrowotnego poczet polew kolorowych bezglejtowych, szkliwo i polewę białą, tło kryjącą.

Wymienione kamionkowe bezglejtowe: polewy kolorowe, szkliwo i polewa biała wypalają się z masą wyrobu w jednym ogniu, a zatem naczynie, czy inny wyrób są po jednem paleniu zupełnie gotowe.

Tu winienem zwrócić uwagę, że szkliwo bezołowiowe i emalia bezołowiowa w mojem sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu za czas od 15. listopada 1898 do 1. grudnia 1899 określone, stosowane być muszą na przepałkę wyrobu, i przeto wyrób wymaga 2-razowego wypalenia. Różnią się one zatem technicznie i kolorem od powyżej przytoczonych polew i szkliw bezglejtowych kamionkowych.

e) Wydziałowi krajowemu, Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie, przemysłowcom i osobom prywatnym udzielała Stacya keramiczna opinii fachowych.

f) Oprócz powyżej przytoczonych główniejszych czynności uskutecznia Stacya keramiczna różne doświadczenia dla celów przemysłowych i naukowych.

Edmund Krzen *w. r.*

inż. kierownik Stacyi keramicznej doświadczalnej.

W Y K A Z

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatnośei do celów keramicznych przemysłowych za czas od 15. lipca 1904 do 15. lipca 1905, zbadanych przez krajową keramieczną stacyę doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Liczba porządkowa	Piasek, glina pochodzi: Gmina	Powiat	Liczba piasku	Piasek: przydatny	Piasek: nieprzydatny	Liczba glin	Glina przydatna na: cegły	dachówki zwykłe	dachówki felcow.	rurki drenowe	piece kaflowe	wyroby garncarskie zwykłe	fajans emal.	do schudzenia glin tłustych	nieprzydatna na wyroby keramiczne	Glina przydatna na wyroby ogniotrwałe: cegły	naczynia kamionkowe	inne ogniotrwałe	Uwaga
1	Albigowa grunta prywatne . .	Łańcut	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	Znak 1 zastępuje słowo „tak“.
2	Borzęcin obszar dworski . .	Brzesko	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
3	Chabówka grunta prywatne . .	Nowy Targ	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Czasław obszar dworski . .	Wieliczka	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 4*: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Dąbrowa grunta prywatne . .	Tarnów	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 5*: Warunkowo.
6	Drohowyże, Fundacya St. hr. Skarbka	Żydaczów	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „	„	—	—	—	2	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	
7	Głobikówka obszar dworski . .	Pilzno	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	

	Głobikówka obszar dworski . .	„	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Gorlice obszar dworski . . .	Gorlice	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Hnizdyczów obszar dworski . .	Żydaczów	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
10	Kamionka str. cegielnia prywatna .	Kamionka Str.	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ „ .	„	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 10:* Rurki drenowe warunkowo.
11	Konkolniki obszar dworski . .	Rohatyn	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Łopatyn „ „ . .	Brody	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Łowczyce „ „ . .	Żydaczów	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
14	Majdan „ „ . .	Stanisławów	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 14:* Dachówki felcowane warunkowo.
15	Nowiczyzna	Brody	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 15:* Rurki drenowe warunkowo.
16	Nowostawce	„	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 16:* Rurki drenowe warunkowo.
17	Polanka obszar dworski . . .	Krosno	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18	Przemyśl grunta prywatne . .	Przemyśl	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 18:* Warunkowo.
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
19	Skarb Antoniny hr. Józefa Potockiego	Wołyń	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
	„ „ „ „	„	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Stróżówka grunta prywatne . .	Gorlice	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Tadanie obszar dworski . . .	Kamionka Str.	—	—	—	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	*Do 21:* Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
22	Witków grunta prywatne . .	Kamionka str.	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	„ „ „ . .	„	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
		Razem .	2	2	—	60	28	—	3	8	2	2	—	4	4	—	—	—	

Sprawozdanie

Komitetu przemysłowego o wnioskach posła Rutowskiego, mających na celu poparcie zakładów kredytu przemysłowego.

Poseł Rutowski i tow. proponują: *a*) uwolnienie nowo powstających instytucyi kredytowych, których celem będzie zakładanie i finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych, od dodatków do podatków; *b*) powołanie do życiu przy udziale kraju, akcyjnego zakładu kredytowego, mającego na celu zakładanie i finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych.

Gdy Świetna Komisya zajmowała się sprawą intenzywniejszego popierania finansowego rozwoju przemysłu w kraju, powzięła także uchwałę zalecającą zasadniczo projekt utworzenia nowej instytucyi finansowej dla kredytu przemysłowego.

Uchwała ta Komisyi opiewała:

„Komisya zaleca Wydziałowi krajowemu do przyjęcia wniosek P. Rutowskiego i wypowiada przekonanie, że byłoby rzeczą wskazaną wdrożyć układy w celu urzeczywistnienia projektów wnioskodawcy".

Szczegółowem zrealizowaniem tej uchwały zajmują się właśnie co dopiero przytoczone dwa wnioski posła Rutowskiego i tow. Ze stanowiska zasadniczego zatem sprawa jest rozstrzygniętą i nie wymaga omówienia i niech będzie wolno sprawozdawcy odwołać się w tej mierze do wywodów, które przedłożył Świetnej Komisyi w sprawozdaniu o projekcie podwyższenia krajowego funduszu przemysłowego.

Co najwyżej pozostawałoby rozpatrzenie postanowień szczegółowych w nowych projektach.

Myśl uwolnienia nowopowstających instytucyi kredytowych dla kredytu przemysłowego, od dodatków do podatków, jest bardzo szczęśliwą. Stanowi ona — w szeregu środków zmierzających do podniesienia przemysłu krajowego — pożądane uzupełnienie ustawy krajowej o uwolnieniu zakładów przemysłowych od dodatków do podatków.

Warunki, pod którymi takie uwolnienie nastąpić może, wymienia projekt ustawy następujące:

1. powstanie w ciągu lat pięciu od wejścia w życie ustawy:
2. kapitał zakładowy wpłacony musi wynosić przynajmniej 5,000.000 K;
3. celem głównym będzie powoływanie do życia, zakładanie, finansowanie i prowadzenie nowych przedsiębiorstw przemysłowych, a zarazem rozwijanie i wspieranie istniejących zakładów przemysłowych.

Ustęp trzeci wymagałby, zdaniem sprawozdawcy pewnego uzupełnienia. Może być rzeczą słuszną i może to bardziej odpowiadać prądom nurtującym w społeczeństwie naszem, a nawołującym do zakładania n o w y c h przedsiębiorstw przemysłowych, jeżeli to ostatnie zadanie wysuwa się na pierwszy plan. Bez wątpienia jestto zadanie pierwszorzędnej wagi dla kraju. Wielkie przedsiębiorstwa powstają w kraju tylko z trudnością, i zazwyczaj długi czas mija, zanim zebranie kapitału większego może przyjść do skutku. W tym kierunku nie ma hyperprodukcyi ze strony istniejących banków i powstanie banku czynnego głównie na tym polu musiałoby się przyczynić do ożywienia ruchu przedsiębiorczego w kraju. Jednak nie byłoby to ze szczególnym pożytkiem dla rozwoju przemysłu krajowego, gdyby na pierwszym planie tak wyłącznie podniesione było powoływanie do życia nowych przedsiębiorstw, jako główne i pierwszorzędne zadanie nowej instytucyi finansowej. Bardzo ważne posłannictwo ma kraj do spełnienia w dążeniu do

utrzymania i rozwijania istniejącego przemysłu krajowego. Mimo zaś istniejących już źródeł kredytu, właściwy rodzaj kredytu przemysłowego nie jest u nas w całej pełni reprezentowany. Rozgałęziony gdzieindziej zwyczaj, że każde nawet nie bardzo wielkie przedsiębiorstwo przemysłowe ma swego bankiera, który udziela mu kredytu, zajmuje się stroną finansową przedsiębiorstwa, zna je bardzo dokładnie, wgląda w książki itp. — nie jest u nas wcale zastosowany. Uprawianie takich kategoryi właściwego kredytu przemysłowego byłoby pierwszorzędnej wagi dla naszych stosunków krajowych.

Zwłaszcza nadzwyczajnie ważnym działem w takim banku z pomiędzy interesów polegających na wspieraniu istniejących zakładów przemysłowych, byłoby ułatwiać i popierać przemianę istniejących już przedsiębiorstw na większe np. spółki, w szczególności na towarzystwa akcyjne. Nie potrzeba szczegółowo wykazywać, jak właśnie ten kierunek działalności banku, przy zachowaniu odpowiedniej stosunkom naszym przezorności, mógłby się stać dla kraju pożytecznym.

Z drugiej strony byłoby nie zupełnie słuszną rzeczą ograniczać działalność na finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i czynić uwolnienie od dodatków zawisłem od spełnienia tego warunku.

W stosunkach kraju naszego jest rozwój handlu, przedsiębiorstw komisowych, spedycyjnych i przewozowych ogromnej wagi, idzie on bowiem w parze, a nawet wyprzedza i stwarza dogodne warunki rozwoju przemysłowi krajowemu. Każdemu, kto jest należycie obznajomiony ze stosunkami krajowymi, kto je zbadał sumiennie i dokładnie, musiało się nasunąć spostrzeżenie, że gdyby stosunki handlowe były u nas inne, rozwój przemysłu byłby poszedł i szedłby obecnie inną drogą i w innem tempie.

Założenie wielkich przedsiębiorstw handlowych, domów eksportowych, centralizacya handlu towarami i płodami rozmaitej kategoryi, byłyby dla nas pierwszorzędnej wagi środkami do podniesienia gospodarstwa krajowego. Z takich przedsiębiorstw i urządzeń korzystałby nie tylko przemysł, lecz jeszcze więcej rolnictwo, które dotychczas nie rozporządza żadnemi instytucyami w kierunku organizacyi i centralizacyi handlu płodami ubocznymi gospodarstwa rolnego.

W tym kierunku byłoby bardzo dużo do zdziałania, a wymieniamy tylko przykładowo kilka gałęzi gospodarczych. Specyalnym kredytem dałby się np. podnieść przemysł gorzelniany oraz wypas bydła. Rzecz taką powitałyby bez wątpienia koła rolnicze z wielką radością, gdyż to mogłoby dać podstawę do intenzywniejszego wyzyskania przedsiębiorstw gorzelnianych, tak doniosłe mających znaczenie dla sanacyi położenia finansowego dóbr tabularnych, w które popadły przez nieopatrzne zaciąganie rzekomych inwestycyjnych pożyczek hipotecznych. Dla rolnika, który przy dzisiejszych stosunkach w produkcyi rolniczej, nie może i nie powinien całej swej egzystencyi pokładać w uprawie zboża, lecz dla utrzymania przeciwwagi musi się starać o rozwój przemysłu rolniczego, o rozwój produkcyi i eksportu bydła, drobiu, produktów mlecznych itp., otwarcie specyalnego kredytu w tych działach i szafowanie nim w sposób fachowy i racyonalny, mogłoby niezmierne przynieść korzyści.

Organizacyą handlu istniejące instytuty bankowe nie zajmują się wcale, albo tylko nieznacznie. Pominąwszy bowiem handel zbożem i spirytusem, który od lat wielu uprawiany jest na większą skalę i w sposób mniej lub więcej udatnie zorganizowany, nie można dopatrzyć się postępu na lepsze w sposobie prowadzenia handlu wytworami przemysłowymi, lub płodami surowymi drobniejszej kategoryi.

Zainicyowanie i wprowadzenie w życie pewnej stałszej i w środki materyalne dostatecznie wyposażonej organizacyi handlowej przysporzyłoby krajowi niezmierne korzyści. Organizacya taka wzmacniałaby z jednej strony stanowisko krajowej produkcyi wobec zagranicznych domów handlowych, które nasze płody surowe importują, a z drugiej strony dałaby impuls do statecznego i regularnego rozwoju samej produkcyi i do jej ulepszenia. Również handel krajowymi wytworami przemysłowymi znajduje się u nas na bardzo niskim stopniu rozwoju. Towarzystwom i związkom, które w ostatnich latach powstały dla zorganizowania handlu wytworami przemysłowymi, a w szczególności wytworami przemysłu domowego, oraz dla stworzenia eksportu tymi wytworami, bank nowy mógłby dostarczyć tej silniejszej podstawy finansowej, jakiej im dotychczas brak, a której inne banki nieznacznie tylko udzielają.

Jak wogóle mało instytucyj i urządzeń kraj nasz w powyższych kierunkach posiada, jest rzeczywiście zadziwiające. Nie mamy organizacyi handlu jajami, drobiem, bydłem, nierogacizną, masłem i innymi płodami ubocznymi gospodarstwa rolnego, nie mamy

ani domów składowych, ani spedycyi całowozowych i międzynarodowych; nawet na tych polach, które stanowią niejako chlubę naszego gospodarstwa krajowego, jak na polu produkcyi spirytusowej, drzewnej, zbożowej, naftowej, jesteśmy zupełni zdani na łaskę i niełaskę rynków i giełd pozakrajowych, a co gorsza przeważnie też na kapitały obce i banki obce, których działalność kompletnie usuwa się z pod naszego wpływu i ignoruje szczególne interesy kraju.

Wprawdzie w dalszych celach danego towarzystwa mogłoby mieścić się popieranie przedsiębiorstw handlowych, gdyż wyraźnie to nie jest w art. I. wykluczone, ale stylizacya tegoż artykułu mogłaby dać powód do nieporozumień lub błędnej interpretacyi.

Lepiej zatem byłoby tę okoliczność już obecnie uwidocznić i ściślej określić. Należałoby zatem objąć art. I. już z góry i przedsiębiorstwa handlowe, oraz pomocnicze dla handlu, o ile one zajmują się zbytem wytworów i płodów krajowych.

Pod tym warunkiem zakładanie i popieranie tych przedsiębiorstw mogłoby być bankowi dotyczącemu poczytane za dopełnienie warunku w ustawie postawionego.

Natomiast z drugiej strony wskazane są i ograniczenia działalności projektowanych banków.

Art. I. zastrzega, że celem głównym zakładów kredytowych, którym ulgi podatkowe mają być przyznane, będzie finansowanie i zakładanie nowych przedsiębiorstw. Wyrażenie „głównym“ nie jest dość ścisłe. Bardzo trudną rzeczą byłoby oznaczyć i mierzyć, jaką część interesów banku mają stanowić owe właśnie interesa, aby można powiedzieć, że bank odpowiada określonemu w art. I. warunkowi. Zdarzyć się może, że bank zajmować się będzie finansowaniem przedsiębiorstw, jednak w nieznacznej mierze, a uprawiać będzie działy zupełnie niepożądane, np. dział pożyczek hipotecznych.

Galicyjskie banki nie mogą dziś sprostać w zupełności zadaniom, które kraj daje im do spełnienia, nie są wstanie pracować w każdym dziale interesów z równym skutkiem, lub poświęcić się wszystkim możliwym gałęziom gospodarki finansowej z równą i odpowiadającą potrzebom kraju intenzywnością. Dlatego nowy instytut bankowy winien właśnie zwrócić swą działalność na pola przez istniejące banki mniej intenzywnie lub wcale nie uprawiane, a w konsekwencyi tej zasadniczej myśli, wykluczyć z góry czynności głównie przez istniejące banki uprawiane.

Ta ostatnia okoliczność odjęłaby możność niezdrowej konkurencyi w dziedzinach, które istniejące banki oddawna opanowały, znają je doskonale, a na przyszłość jeszcze intenzywniej mogłyby się im poświęcić, gdyż nowy bank, przez objęcie innych sfer działalności zwolniłby je niejako od robienia wysiłków w kierunku rozszerzenia swej działalności na coraz to nowe grupy interesów.

Nowy instytut finansowy powinien zatem w statucie wykluczyć z góry udzielanie pożyczek na dobra ziemskie, na realności miejskie i domy w ogóle. Instytucyi tymi działami zajmujących się jest zupełnie dość, powstanie nowego źródła kredytu takiego przyczyniłoby się tylko do pogorszenia stosunków niezdrowych, jakie już zwłaszcza we własności większej kraju naszego panują.

Gdyby interesów takich z góry wyraźnie nie wykluczono, zachodziłaby obawa, że nowy bank i w tych interesach dążyłby do zajęcia dominującego stanowiska i że zajęcie się banku interesami hipotecznymi, odwracałoby jego uwagę od innych działów, w których właśnie głównie ma być pożyteczny dla gospodarstwa krajowego.

Zresztą prowadzenie interesu hipotecznego jest z jednej strony stosunkowo mniej wymagające intenzywnego natężenia sprytu i zdolności finansowych, bezpieczniejsze, z drugiej zaś strony względnie zyskowne i odbywa się nieraz siłą bezwładności samej tak, iż grawitowanie instytucyi do tego właśnie rodzaju interesów byłoby zgoła niepożądane i niebezpieczne.

Zastrzeżenie powyższe nie odnosi się jednak do pożyczek hipotecznych, udzielanych na grunta i budynki, służące wyłącznie i ściśle celom i na użytek pewnego przedsiębiorstwa fabrycznego lub handlowego.

Już zaś z powyższego przedstawienia wynika niezbicie, że wykluczenie niektórych działów z programu nowego banku może się stać zupełnie bez ujmy dla rozwoju jego przyszłego zakresu działania; pozostaje mu tyle wyżej już wskazanych kierunków działalności, iż nie potrzebuje się obawiać o brak materyału do pracy. Jak zresztą wszystkie te wyliczone wyżej pola działalności bankowej są puste zupełnie i nieuprawione, zaznaczyliśmy już powyżej. Dowodem całe liczne gałęzie naszego przemysłu i gospodarstwa krajowego, które przecie wyłącznie żywią się kapitałem obcym, bez pośrednictwa i in-

gerencyi banków krajowych. Przecież przedsiębiorstwa górnicze z małymi bardzo wyjątkami finansowane są przez kapitalistów obcych. Przesunięcie interesów kredytowych dla górnictwa choćby w małym zakresie na instytut bankowy krajowy i instytut tego rodzaju, który z natury swej powołany jest i może się oddawać interesom ryzykowniejszym, odpowiada dążności do wydobycia górnictwa choć w części z rąk obcych, i może stanowić bardzo piękne zadanie, nieopanowane wcale przez istniejące bankowe instytucye.

Iuny przykład z dziedziny interesów odmiennej natury.

Kraj zajmuje się popieraniem budowy kolei lokalnych. Bank krajowy, który ma w tym celu odrębny oddział kolejowy, nie może zaspokoić wszystkich żądań ujawniających się na tem polu. Bank krajowy mógłby przeto ograniczyć się na finansowanie kolei lokalnych ważniejszych, pierwszorzędnych, podczas gdy popieranie kolei trzeciorzędnych, kolei leśnych, dowozowych, industryalnych, które dziś natrafia na znaczne przeszkody dla braku kapitału i zainteresowania się ze strony właściwych czynników, weszłoby w zakres działania nowego banku. Jest zaś zupełnie wykluczoną obawa, że rzekoma ta konkurencya mogłaby paraliżować akcyę banku krajowego, prowadzoną z ramienia kraju.

Przykładów takich można naliczyć sporo, lecz te powinny wystarczyć, aby uzasadnić dostatecznie niezwykłe to może żądanie wykluczenia z góry ze statutu banku nowego pewnych działów, nie odpowiadających programowi, jaki chcemy tej nowej instytucyi przepisać.

Po myśli tych uwag proponowałbym następującą stylizacyę art. I.

Art. 1.

„Od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych uwolnione będą akcyjne instytucye kredytowe, które powstaną w kraju w ciągu lat pięciu, których kapitał zakładowy wpłacony będzie wynosił najmniej 5,000 000 Koron, jeżeli zobowiążą się w statucie swym oddawać się w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w pierwszym rzędzie wspieraniu i rozszerzaniu, prowadzeniu, zakładaniu lub finansowaniu przedsiębiorstw krajowych przemysłowych i handlowych.

Z czynności, które instytucya taka może uprawiać, musi być z góry wykluczone w statucie udzielanie pożyczek hipotecznych na grunta i domy, wyjąwszy wypadki, w których one służą wyłącznie i ściśle na cel i użytek pewnego przedsiębiorstwa fabrycznego lub handlowego.

Przedsiębiorstwa handlowe w rozumieniu tego artykułu muszą się zajmować wyłącznie handlem wytworów i płodów krajowych“.

Stylizacya ta różni się i w tym kierunku od stylizacyi projektu posła Rutowskiego, że wypuszczono cały ustęp, dający definicyę finansowania przedsiębiorstw. Pominąwszy bowiem, że nie należy już w ustawie krępować nowej instytucyi pewnemi z góry narzuconemi formami działalności, nie widzimy dalej realnej korzyści z zamieszczenia takiej definicyi w samej ustawie. Postanowienie takie miałoby tylko wówczas pewną racyę, jeżeliby zarazem określono, że w finansowaniu, zdefiniowanem przez ustawę ma być taka a taka część kapitału akcyjnego banku zaangażowana, gdyż inaczej nie będzie mógł korzystać z dobrodziejstw ustawy. Jeżeli się zaś to nie stało, to już objęcie ryzyka w bardzo małem przedsiębiorstwie podpadałoby pod pojęcie finansowania, jakie konstruuje ustawa, i czyniłoby zadość warunkowi temu bez widocznej korzyści dla rzeczy samej, a z możliwym uszczerbkiem dla swobody ruchów, której nowa instytucya zwłaszcza w znanych naszych stosunkach będzie niewątpliwie potrzebować. A zresztą, — o ile mi się zdaje — przy pojęciu finansowania ze stanowiska naszych odrębnych interesów chodziłoby raczej o uczestniczenie czynne w zarządzie przedsiębiorstwa powołanego do życia, i ta okoliczność powinnaby była być z naciskiem podniesiona. Nie ulega zaś wątpliwości, że w dalszym ciągu ponoszenie ryzyka obejmuje nie tylko takie finansowanie, lecz i każdego wogóle wierzyciela w razie upadku przedsiębiorstwa.

W każdym zaś razie prowadzenie instytucyi bankowej nie może się odbywać według pewnych z góry przepisanych formułek, owszem należy pozostawić w tej mierze pewną swobodę zwłaszcza na naszym tak niebezpiecznym gruncie i wśród tak trudnych stosunków. Więcej zaś korzyści odda z pewnością dobór odpowiednich osobistości kierujących, niż zamieszczanie w ustawie już pewnych reguł i definicyi.

Artykuł 2. pozostaje bez zmiany.

Co do artykułu 3. wyłaniają się pewne wątpliwości: Według tego artykułu uwolnienie od dodatków ma ustać, jeżeli w ciągu lat trzech po sobie następujących bank osiągnął czysty zysk przekraczający 6% kapitału.

Ograniczenie to nie jest słuszne. My przecież nie mamy zamiaru z góry powołać do życia przedsiębiorstwa, nie rentującego się, nie mamy z góry przeświadczenia, a przynajmniej nie chcemy go już teraz w ustawie utrwalić, że przyznać chcemy ulgi podatkowe w przypuszczeniu, że będzie to bank słabe tylko zyski przynoszący. Zdaje mi się, że należałoby wychodzić z innego założenia. Nie należy żądać między warunkami przedłożenia świadectwa ubóstwa, lecz zaznaczyć, że mamy wiarę, iż jestto interes, który nie tylko udać się może, ale może i łatwe zyski przynieść. Wobec jednak małej przedsiębiorczości, apatyi panującej kapitałów itp. perspektywa ta zysków nie jest dostateczną zachętą do założenia bankowej instytucyi i dlatego kraj przyznaniem pewnych korzyści materyalnych stara się tę inicyatywę obudzić. Za tę inicyatywę kraj zrzeka się pewnych danin dla siebie, a zrzeczenie to posłuży nie do czego innego, tylko do podniesienia rentowności przedsiębiorstwa. Inicyatywę taką należy nagrodzić bezwarunkowo choćby na pewien okres czasu, z którego to powodu proponuje komitet zmianę art. 3. w tym kierunku, aby uwolnienie przyznane było bezwarunkowo na czasokres w art. 2. oznaczny.

Artykuł 3. wymaga jeszcze jednego uzupełnienia. Określa on wypadki, w których ustać ma dobrodziejstwo uwolnienia od dodatków, nie wymienia jednak wyraźnie organu, który o tem orzekać będzie. Dla jasności należałoby dodać tu ustęp. „Tak o przyznaniu uwolnienia, jak i o odebraniu ulg rozstrzyga Wydział krajowy".

W pewnej łączności z wnioskiem posła Rutowskiego pozostaje sprawa, która może być jednak załatwiona tylko w drodze ustawodawstwa państwowego. Wiadomo powszechnie, że spółki akcyjne wogóle, a zakłady akcyjne kredytowe w szczególności są w Austryi bardzo wysoko opodatkowane i że te nadmierne ciężary stoją głównie na przeszkodzie dalszemu rozwojowi tej formy asocyacyi i były przedmiotem ostrej krytyki z niejednej strony. Banki akcyjne zaś, które finansują przedsiębiorstwa przemysłowe i posiadają ich akcye w portfelu, płacą właściwie od zysku osiągniętego z tych przedsiębiorstw podwójny podatek, gdyż w pierwszej linii podlegają te przedsiębiorstwa same podatkowi, a następnie banki od dywidend, które policzone są w zyskach bankowych, płacą dalszy podatek — jak wiadomo — wcale znaczny.

Projekt ustawy państwowej o popieraniu przemysłu rodzimego, który Rząd w r. 1901 Radzie państwa przedłożył był, a który dotychczas nie stał się ustawą, zawierał pewne ulgi w tej mierze, jakkolwiek tylko częściowe i nieznaczne.

Po pierwsze Rząd przewidywał ulgi tylko dla akcyi, a zapomniał o formie asocyacyi, jaką jest stowarzyszenie udziałowe, po drugie zastosowanie ulg nawet co do akcyi ograniczał tylko do przedsiębiorstw nowych, i do części dochodu z dywidend będącej w pewnym oznaczonym stosunku własnego kapitału banku do kapitału obcego.

Należałoby zatem postanowienia te zmienić w tym kierunku, aby te same ulgi które się odnoszą do akcyi pozostałych w portfelu banku, odnosiły się także do udziałów' będących w portfelu, i aby dywidendy tak z akcyi jak i udziałów przedsiębiorstw przemysłowych pobierane przez bank bez ograniczenia i w całości potrącane z dochodu banku, służącego za podstawę do opodatkowania.

Ulgi te bez względu na los całej ustawy powinnyby czemprędzej wejść w życie i Reprezentacya kraju powinna uchwalić rezolucyę wzywającą Rząd do zrealizowania tej myśli.

Pozostaje jeszcze do omówienia druga część wniosku posła Rutowskiego i tow. Domaga się mianowicie wnioskodawca, aby Sejm powziął następujące uchwały:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z instytucyami finansowemi w kraju i za granicą celem powołania do życia w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem akcyjnego zakładu kredytowego z kapitałem zakładowym wpłaconym w wysokości 5 (pięciu) milionów koron, którego głównym, statutami określonym celem będzie powoływać do życia i zakładać przedsiębiorstwa przemysłowe, finansować, a zarazem rozwijać i wspierać istniejące zakłady przemysłowe.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do rokowania i prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego na następujących warunkach:

1. Do powstania zakładu kredytowego dla zakładania przedsiębiorstw przemysło-

wych z kapitałem akcyjnym najmniej 5,000.000 Koron, mógłby kraj przystąpić ewentualnie z udziałem 1 miliona Koron;

3. przez pierwszych lat 6 (sześć) kraj mógłby się zrzec dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

3. na pierwsze koszta założenia i finansowania zakładu kraj mógłby się przyczynić kwotą 50.000 Koron.

Co do ustępu I. powtórzyćby tylko można powyżej zamieszczone uwagi o określeniu celu projektowanego banku. Ustęp ten zatem mógłby przy końcu krótko brzmieć:

„Którego główny cel, określony w statucie czyni zadość warunkom, wyszczególnionym w art. I. projektu ustawy o uwolnieniu banków akcyjnych od dodatków do podatków".

W ust. II. Wydział krajowy otrzymuje upoważnienie do pewnych ofiar materyalnych w granicach maksymalnych w celu ułatwienia powołania do życia projektowanej instytucyi bankowej. Danie takiego upoważnienia przez Sejm ułatwiłoby znacznie zadanie Wydziału krajowego; jak daleko miałby Wydział krajowy pójść w kierunku przyznania założycielom banku poparcia materyalnego ze strony kraju, trudno z góry choćby w przybliżeniu oznaczyć. Zależy to w znacznej mierze od konjuktury bankowej w danej chwili, od zręczności i energii zastępców Wydziału krajowego, którymby prowadzenie rokowań powierzono, wreszcie od zainteresowania, z jakiemby się spotkał cały projekt ze strony rozmaitych grup finansowych oraz interesowanych kół w kraju samym.

W każdym razie należy zaznaczyć, że wobec brzmienia wniosku, iż rokowania te mogą doprowadzić tylko do prowizorycznego zawarcia umowy, i umowa ta wymaga zatwierdzenia Sejmu, nie wydaje się rzeczą praktyczną określać cyfrowo granice materyalnych subwencyi ze strony kraju. Z jednej strony bowiem Sejm będzie miał zawsze jeszcze głos rozstrzygający w tej sprawie i ocenić może, czy umówione subwencye odpowiadają spodziewanym korzyściom i położeniu finansowemu kraju w danej chwili; przez skreślenie więc cyfry maksymalnej nie zostają prawa Sejmu w niczem uszczuplone. Z drugiej zaś strony unika się błędu, z którym w prowadzeniu rokowań w sprawach finansowych z góry trzeba się liczyć. Założyciele, z którymby sprawę traktowano, wiedząc z góry, że Sejm już w pierwszej uchwale przewiduje pewne cyfrowo oznaczone kwoty, uważaliby te ostatnie za minimum ofiar, których od kraju mają żądać, i granice maksymalne wyznaczone przez Sejm w toku rokowań przemieniłyby się raczej na minimalne, na których interesowani by się oparli, a nie byłoby mowy o tem, aby Wydział krajowy mógł rzecz przeprowadzić z powodzeniem, nie dochodząc do cyfry najwyższej subwencyi, przewidzianej przez Sejm.

Wydział krajowy zna najlepiej położenie kraju, należy mu pozostawić w rokowaniach wolne ręce, a może mu się uda przy szczęśliwym zbiegu okoliczności przedłożyć Sejmowi do zatwierdzenia umowę z założycielsmi nowej instytucyi bankowej, w której kraj nie będzie potrzebował dochodzić do cyfry ofiar materyalnych obecnie przewidywanej. Z drugiej zaś strony nie zdarzy się ta ewentualność, żeby o jaką drobną kwotę ponad oznaczoną cyfrę maksymalną miały się rozbić całe układy i żeby projekt dany, może dla kraju bardzo pomyślny i pożyteczny, miał rozbić się lub z góry spotkać się z nieprzychylną oceną ze strony Sejmu z powodu przekroczenia upoważnienia ściśle zakreślonego.

Proponuję zatem, aby z ustępu II. wykreślono wszelkie wstawione tam cyfry, wobec czego opiewałby on następująco:

II. Upoważnia się Wydział krajowy do rokowania i prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może ewentualnie oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

1. Kraj mógłby przystąpić do powstania zakładu kredytowego odpowiadającego warunkom w ust. 1. określonym z udziałem w kapitale akcyjnym;

2. przez kilka pierwszych lat kraj mógłby się zrzec dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszów. (Proponowana liczba 6 lat jest dowolnie obrana, należałoby raczej i w tej mierze pozostawić Wydziałowi krajowemu zupełnie wolną rękę).

3. mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i finansowania zakładu.

Pozostawiając w ten sposób Wydziałowi krajowemu większą swobodę w działaniu i prowadzeniu rokowań, wypadałoby jednak w jednym kierunku ograniczenie pewne wy-

znaczyć. Niewątpliwie będzie Wydział krajowy w układach dążył do zabezpieczenia praw i interesów kraju, i będzie się starał zastrzedz pewien wpływ na gospodarkę banku, prawo kontroli i t. p. Otóż w tym kierunku chcielibyśmy już z góry zaznaczyć, że cała ingerencya kraju względnie Wydziału krajowego powinna ograniczać się na prawo pewnej kontroli i nadzoru gospodarki bankowej; prowadzenie interesów, zarząd i t. p. muszą pozostać zupełnie wolne od tej ingerencyi w jakiejkolwiek formie. Stanowczo należy wykluczyć, aby Wydział krajowy brał jakikolwiek czynny udział w prowadzeniu banku, już to zastrzegał sobie prawo mianowania dyrekcyi lub jakichkolwiek innych kierujących osobistości, lub mieszał się w innej formie do właściwej administracyi.

Całe prowadzenie interesów powinno należeć niepodzielnie i bez ograniczeń do samej instytucyi; interes kraju może być dostatecznie chroniony i zabezpieczony przez zastrzeżenie pewnego prawa kontroli i nadzoru.

Wnioski p. Rutowskiego i tow. brzmiałyby zatem w zmienionej powyżej stylizacyi w sposób następujący:

A.

Art. I.

Od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych uwolnione będą akcyjne instytucye kredytowe, które powstaną w kraju w ciągu lat pięciu, których kapitał zakładowy wpłacony będzie wynosił najmniej 5,000.000 K, jeżeli zobowiążą się w statucie swym oddawać się w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w pierwszym rzędzie wspieraniu i rozszerzaniu, prowadzeniu, zakładaniu lub finansowaniu przedsiębiorstw krajowych przemysłowych i handlowych.

Z czynności, które instytucya taka może uprawiać, musi być z góry wykluczone w statucie udzielanie pożyczek hipotecznych na grunta i domy, wyjąwszy wypadki, w których one służą wyłącznie i ściśle na cel i użytek pewnego przedsiębiorstwa fabrycznego lub handlowego.

Przedsiębiorstwa handlowe w rozumieniu tego artykułu muszą się zajmować wyłącznie handlem wytworów i płodów krajowych.

Art. II.

Uwolnienie od dodatków do podatków może być udzielone na 10 do 15 lat.

Art. III.

Uwolnienie od dodatków do podatków ustaje, jeżeli instytucya kredytowa nie spełnia zadań, objętych art. I., lub postępuje wbrew przepisom tego artykułu.

Tak o przyznaniu uwolnienia, jak i odebraniu ulg rozstrzyga Wydział krajowy.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

B.

Sejm uchwala:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby wdrożył rokowania z instytucyami finansowemi w kraju i zagranicą celem powołania do życia w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem akcyjnego zakładu kredytowego z kapitałem zakładowym wpłaconym w wysokości pięciu milionów koron, którego główny cel określony w statucie czyni zadość warunkom wyszczególnionym w art. 1. projektu ustawy o uwolnieniu banków akcyjnych od dodatków do podatków.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do rokowania i prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może ewentualnie oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

1. kraj mógłby przystąpić do powstania zakładu kredytowego, odpowiadającego warunkom w art. I. określonym z udziałem w kapitale akcyjnym;

2. przez kilka pierwszych lat kraj mógłby się zrzec dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

3. mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia finansowania zakładu

We Lwowie, dnia 12. czerwca 1905.

Dr. Władysław Stesłowicz,
członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Sprawozdanie

Komitetu przemysłowego o wnioskach, mających na celu rozszerzenie ustawy krajowej o uwolnieniu zakładów przemysłowych od dodatków do podatków.

Na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 powziął Sejm krajowy następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, które gałęzie przemysłu zasługują na korzystanie z ulg podatkowych autonomicznych a nie mogą korzystać z krajowej ustawy, i przedłożył na najbliższą sesyę projekt ewentualnego rozszerzenia ustawy".

Z polecenia Wydziału krajowego zajęła się tą sprawą Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, i zażądawszy opinii od centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, który do Sejmu wniósł był petycyę o zmianę ustawy, poleciła Komitetowi przemysłowemu wypracowanie odpowiednich wniosków.

Po myśli uchwał, które tenże Komitet powziął na posiedzeniu z dnia 16. czerwca b. r. byłyby następujące zmiany ustawy wskazane:

Obecnie obowiązująca ustawa o przyznawaniu ulg podatkowych ma pod względem zasadniczym tę jedną ujemną stronę, iż wymienia taksatywnie gałęzie przemysłu, które z ulg podatkowych mogą korzystać, a tym sposobem z jednej strony powoduje nie małe trudności kodyfikacyjne, z drugiej zaś strony zwłaszcza w kraju, w którym przemysł z małych zaczątków coraz raźniej się rozwija, staje się coraz bardziej niezgodną z faktycznemi stosunkami. Niepodobna bowiem objąć ustawą wszystkich gałęzi przemysłu, na rozwoju których krajowi zależeć może, a wskutek tego od czasu do czasu powstaje zakład przemysłowy z gałęzi nie wymienionej przez ustawę i słusznie się użala na nierówne traktowanie różnych gałęzi przemysłu krajowego ze strony tej samej ustawy krajowej. Ujemna ta strona ustawy tem dotkliwiej daje się odczuwać, iż idzie tu o korzyści materyalne, których pewne przedsiębiorstwo, jakkolwiek ma wszelkie warunki zresztą do korzystania z dobrodziejstwa ulg podatkowych, zostaje ich pozbawione z powodów jedynie formalnych, wskutek czego sąd ujemny o ustawie rozpowszechnia się, a rzeczywista pożyteczność jej i dobre strony schodzą na drugi plan.

Gdy ustawa ma obowiązywać jeszcze przez dłuższy czas, nie należy się krępować tą okolicznością, iż dopiero niedawno weszła w życie, i przeprowadzić taką zmianę, aby ustawa stała się elastyczniejszą i aby ustały narzekania na jej zbytni formalizm. Ustawy innych krajów, które dotyczą tego samego przedmiotu, zbudowane są na tej zasadzie, iż określają tylko ogólnikowo warunki, pod którymi przyznanie ulg podatkowych może nastąpić, a żadna z nich nie krępuje organu wykonawczego wymienianiem taksatywnem, jak to czyni nasza ustawa krajowa.

Tak np. projekt ustawy austrackiej z r. 1901 o popieraniu przemysłu rodzimego przyznawał ulgi podatkowe przedsiębiorstwom z tych gałęzi produkcyi, które albo wcale nie są w państwie zastąpione, albo tylko w rozmiarach nie odpowiadających istniejącym stosunkom gospodarczym, i jeżeli zarazem powstanie takich przedsiębiorstw byłoby uznane jako pożądane w ogóle w interesie ekonomicznym państwa".

Bezwątpienia wymienianie taksatywne przemysłów, którego się trzyma nasza ustawa, było w swoim czasie wskazane i odpowiadało bardziej stosunkom ówczesnym, kiedyto ustawa poraz pierwszy wchodziła w życie. Dziś rozwój przemysłu krajowego jest z jednej strony szybszy, z drugiej zaś strony wszechstronniejszy, tak że i postanowienia ustawy muszą się przystosować do tych zmienionych stosunków i przybrać taką formę, aby nie krępowały rozwoju, lecz z całą elastycznością szły z nim w parze.

Stanie się to, gdy w ustawie oznaczenie przedsiębiorstw przemysłowych, które będą mogły korzystać z dobrodziejstwa ulg podatkowych, będzie o ile możności ogólnikowe i nie zbyt krępujące, a dotychczasowe wymienianie taksatywne zostanie zupełnie wyeliminowane.

Pozostawiając zatem niezmieniony ustęp *A*) §. 1. ustawy z r. 1903, według którego są wolne od dodatków do podatków zakłady przemysłowe, należące do gałęzi produkcyi w kraju nie istniejących, należałoby ustęp *B*) dotyczący zakładów przemysłowych z gałęzi w kraju już istniejących wystylizować w sposób następujący:

„*B*) Zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, jeżeli będą założone według wymagań najnowszego stanu techniki, a dana gałęź przemysłu w czasie przyznania uwolnienia ze względu na rozmiary swego rozwoju potrzebuje na ogół pomocy ze strony kraju, a w szczególności nie zaspokaja potrzeb konsumcyi krajowej".

Zmiana ta jest tak zasadniczą i czyni w zupełności zadość potrzebom i stosunkom faktycznym; zmiany dalsze, które poniżej przedstawiamy, już są właściwie tylko konsekwencyą tej zmiany zasadniczej.

Ustawa zmieniona obowiązywałaby od dnia wejścia w życie, wszystkie zatem przedsiębiorstwa, któreby przed tym dniem powstały, nie mogłyby korzystać ze zmienionych postanowień. Wobec tego przypomnieć należy, że starania o zmianę ustawy spowodowała okoliczność, iż kilka nowo powstałych zakładów fabrycznych, które ze wszech miar zasługiwały na uwolnienie od dodatków, nie mogły tej ulgi uzyskać, ponieważ nie były zamieszczone w spisie ustawą objętym. Byłoby krzywdą dla tych zakładów, gdyby obecnie w razie przyjścia do skutku zmiany ustawy, zmiany, do której one właśnie dały inicyatywę, były wykluczone od korzystania z niej dlatego, ponieważ powstały przed wejściem w życie nowej ustawy. Słuszną jest więc rzeczą, aby moc obowiązującą ustawy nowej rozszerzono i na dawniej powstałe zakłady przemysłowe, a w szczególności na te, które powstały w ciągu lat 5 przed wejściem w życie projektowanej ustawy. Okres 5-letni jest w tym wypadku zupełnie wystarczający, aby usunąć nierówność w traktowaniu zakładów przemysłowych, dla których okres tak krótki jak np. kilku miesięcy w powstaniu przedsiębiorstwa mógłby wywołać tak znaczną różnicę pod względem korzystania z ulg podatkowych.

Przyznanie więc mocy wstecz działającej w okresie pięcioletnim jest wypływem oparcia ustawy na nowej zasadzie, wypływem dalej pewnej zasady słuszności, która przyświecać musi w traktowaniu przedsiębiorstw przemysłowych, nie różniących się znacznie od siebie pod względem czasu założenia.

Dotychczasowe ustawy krajowe obejmowały okres 10-letni; jestto okres najkrótszy w porównaniu z ustawami innych krajów. I pod względem zasadniczym nie można przyznać, aby ustawa nasza w oznaczeniu tego czasokresu była szczęśliwa. Rozwój zakładu przemysłowego zwaszcza większego obliczony jest na taki szereg lat, że, jeżeli mu się w samej rzeczy dopomóc chce, musi mu się wszelkie ulgi i dobrodziejstwa zapewnić na dłuższy okres lat. To też powinniśmy w tej mierze pójść za wzorem ustaw analogicznych innych krajów i zamiast 10 letniego przyjąć okres 15-letni.

Po myśli powyższych wywodów powinienby §. 1. ustawy opiewać w sposób następujący:

„od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych uwolnione będą następujące zakłady przemysłowe, które w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem założone zostały:

A) wszelkie w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy założone zakłady przemysłowe, mające na celu wyrób takich przedmiotów, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyrabiane nie są;

B) założone w ciągu lat 5 przed wejściem, oraz w ciągu lat 15 od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, o ile będą założone według wymagań najnowszego stanu techniki a dana gałęź przemysłu w chwili przyznania uwolnienia ze względu na rozmiary swego rozwoju potrzebuje na ogół pomocy kraju, a w szczególności nie zaspokaja potrzeb konsumcyi krajowej".

Przy tak ogólnikowem brzmieniu tego ustępu byłoby rzeczą pożądaną określić bliżej prawo odmówienia ulg ze strony Wydziału krajowego. Każdy bowiem zgodzi się na tę zasadę, że z ulg takich powinny korzystać tylko przedsiębiorstwa większe, stanowiące rzeczywisty dorobek gospodarczy kraju, a chybiłoby zupełnie celu, gdyby ulgi

takie przyznawano każdemu choćby mniejszemu przedsiębiorstwu, któreby na ogół tylko czyniło zadość warunkom ustępu *B*) §. 1. ustawy. Byłoby zatem wskazane wstawić w §. 1. jako ustęp końcowy następujące postanowienie:

„Wydział krajowy może odmówić uwolnień powyżej przewidzianych, jeżeli z uwzględnieniem szczególnych stosunków i potrzeb gospodarczych ilość lub zdolność przerobu, liczba robotników, lub urządzenia w danym zakładzie nie będą mogły być uznane za dostateczne".

Stosownie do zmian uskutecznionych w §. 1. należy w §. 2. ustawy w wierszu drugim z góry użyć zamiast „wymienionych" wyrażenia „określonych", a następnie zamiast liczby 10 lat wstawić 15.

W §. 5. należy zamiast okresu 10-letniego wstawić okres 15-letni. Analogiczną zmianę należy uskutecznić w §. 7.

Gdy niniejsza ustawa wejdzie w życie, będzie znaczna liczba takich przedsiębiorstw przemysłowych, które uzyskały ulgi podatkowe na podstawie dawniejszych ustaw, a dla których okres przyznanych ulg jeszcze nie skończył się. Znajdą się między niemi i takie, dla których okres ulg dopiero się rozpoczął. Odpowiadałoby zatem słuszności, aby takie przedsiębiorstwa zrównano co do okresu trwania ulg. Należy zatem wstawić jako końcowy ustęp §. 7. następnjące dodatkowe postanowienie:

„Trwanie przyznanych na podstawie dawniejszych ustaw uwolnień, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie zgasły, rozszerza się na lat 15 od czasu, gdy rozpoczęto korzystać z uwolnienia. W każdym razie uwolnienie zakładu lub jego części (§. 2.) nie może trwać dłużej niż lat 15".

§. 9. ustawy wymaga zmian formalnych, mianowicie w ustępie pierwszym powołać należy ustawę z dnia 17. kwietnia 1903 jako taką, która traci moc obowiązującą, a drugi ustęp wystylizować w sposób następujący:

»Wszakże uwolnienia od podatków, które na podstawie ustaw dawniejszych zostały orzeczone, zachowują w całości moc swą obowiązującą".

To są zmiany, które Komitet przemysłowy uważa obecnie za wskazane i które czyniąc zadość w przeważnej mierze życzeniom kół interesowanych, usuną na dłuższy przeciąg lat potrzebę dalszych zmian ustawy.

Oprócz wyżej przytoczonych zmian wyłoniły się wśród dyskusyi, która w tej sprawie się toczyła, jeszcze cały szereg wniosków, do których jednak Komitet przemysłowy nie mógł przystąpić. Między wnioskami tymi na szczególną uwagę zasługiwałby wniosek zamieszczony w powołanej już na wstępie opinii centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego a zmierzający do tego, aby pod rygorem utraty ulg podatkowych zniewolić przedsiębiorstwa, które z ulg tych korzystają, do używania maszyn, urządzeń, narzędzi, surowców, półfabrykatów i t. p. wyłącznie krajowego wyrobu.

Opinia Związku normuje obowiązek ten w sposób następujący:

„Zakłady i przedsiębiorstwa, korzystające z uwolnienia od dodatków do podatków, obowiązane są pod rygorem nieodwołalnej utraty tej ulgi na całą resztę 15-letniego okresu, używać maszyn, urządzeń, narzędzi, surowców, półfabrykatów, środków pomocniczych i t. p. wyłącznie krajowego wyrobu — o ile od tego obowiązku nie zostaną zwolnione wyraźnie i szczegółowo przez Wydział krajowy.

Wydział krajowy udzielać będzie takich zezwoleń od wypadku do wypadku lub także co do oznaczonych artykułów na oznaczony przeciąg czasu tylko wtedy, jeżeli zostanie udowodnionem, że danych artykułów wyrobu krajowego albo wcale nabyć nie można albo też tylko w niestosunkowo złej jakości lub w niestosunkowo wysokiej cenie".

Ze stanowiska zasadniczego przedstawia się myśl poruszona we wniosku Związku fabrycznego jako jeden z środków ochrony przemysłu krajowego i przeprowadzona praktycznie nadawałaby się pod pewnymi warunkami do utworzenia całego łańcucha przedsiębiorstw krajowych, któreby się nawzajem popierały i wzajemnie wspierały. Jednakże w stosunkach obecnych nie można zalecić tego projektu do przyjęcia. Wprawdzie pomysł ten nie jest całkiem nowy, przemawia częściowo za nim to, że odnajdujemy go i w innych ustawach i projektach ustawowych. Projekt ustawy austryackiej z r. 1901 mieścił w §. 1. postanowienie, że przedsiębiorstwa, które otrzymują ulgi podatkowe, muszą się zobowiązać materyały i urządzenia potrzebne do budowy i założenia przedsiębiorstwa fabrycznego nabyć w kraju, o ile je w kraju można dostać. Zachodzą jednak znaczne różnice między tym przepisem a wnioskiem Związku fabrycznego. Stanowisko, które zajmuje projekt ustawy austryackiej, jest praktyczniejsze.

Po pierwsze, jestto niejako rzeczą układu między Rządem a przedsiębiorstwem, które o ulgi podatkowe ubiega się i przedsiębiorstwo w zamian za te ulgi zobowiązuje do zakupna maszyn i urządzeń w kraju. Powtóre zobowiązanie to rozciąga się na czas założenia fabryki i obejmuje budowę i pierwsze urządzenie, nie trwa zaś przez cały okres ulg podatkowych, jak to projektuje centralny Związek fabryczny. Przy założeniu fabryki łatwą jest kontrola, czy urządzenie fabryczne w kraju zakupiono, nie potrzeba na to ani wielkiego aparatu urzędniczego, ani kosztownych dochodzeń i utrzymywanie organów kontrolujących. Właściciel fabryki wie też z góry, czego się ma trzymać, wie że za utrzymanie ulg podatkowych musi ze swej atrony wykonać pewne oznaczone świadczenie, wie jednak, że stosunek jego zależności od Rządu na tem kończy się i nie potrzebuje przez cały okres trwania ulg podatkowych czynić swej gospodarki zawisłą od kontroli Rządu i obawiać się jej skutków, Odwrotnie rzecz miałaby się w razie przyjęcia wniosków Związku fabrycznego. Ponieważ uwalnianie od dodatków do podatków następuje z reguły dopiero po wymierzeniu podatku państwowego, a w każdym razie po zbudowaniu i zupełnem urządzeniu zakładu fabrycznego, żadna fabryka, która do budodowy i urządzenia użyła jakiegokolwiek obcego wyrobu, nie mogłaby się już ubiegać o ulgi podatkowe, chyba po przeprowadzeniu długotrwałych, mozolnych dochodzeń, zwolnieniu przez Wydział krajowy od obowiązku użycia wyrobów krajowych i t. d. Dalej w ciągu całego okresu 15-letniego musi się zakład fabryczny poddawać ciągłej kontroli ze strony Wydziału krajowego, narażony jest na denuncyacye z rozmaitych stron; wzywanie Wydziału krajowego dziennikami, aby zrobił porządek z tym lub owym fabrykantem, który tej lub owej drobnostki nie zakupił w kraju, byłoby na porządku dziennym. Z drugiej strony Wydział krajowy musiałby utrzymać osobne biuro specyalistów techników, którzyby w danym razie ocenić mogli, czy należało n. p. pewną maszynę w kraju nabyć, musiałby badać i rozstrzygać, czy jakość i ceny wyrobu krajowego są odpowiednie. Wszystko to nie da się w praktyce należycie przeprowadzić, zwłaszcza jeżeli Wydział krajowy dla uniknienia kosztów chciałby to robić bez odpowiedniego personalu i bez całego szeregu ekspertów. Aby zaś przepis ustawy pozostał na papierze i aby go nie wykonywano wcale, to trudno się na to godzić, i liczyć się z tą ewentualnością już z góry przy samej kodyfikacyi ustawy.

Zresztą i rozwój naszego przemysłu, rozpoczynający się dopiero, nie ustalony i nie utrwalony nie powinien być przynajmniej na razie poddawany przymusom rozmaitym; nie stoi on dzisiaj jeszcze tak silnie, aby nie potrzebował się oglądać na konkurencyę obcą, i aby pozbawić go dowolnego wyboru materyałów i środków produkcyi. Gdy przemysł ten usilni się, warunki rozwoju i stosunki wszelkie w rachubę tu wchodzące będą więcej sprzyjające, będzie wtedy czas i na zakładanie kagańców i przymusów; dziś przymus taki choćby pochodzący z szczerej troskliwości o dobro przemysłu krajowego zdolny jest przynieść mu więcej szkody niż pożytku.

Z tych powodów Komitet przemysłowy nie mógł powyższego wniosku Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego zalecić do przyjęcia.

We Lwowie, dnia 21. czerwca 1905.

Dr. Władysław Stesłowicz, w. r.

W sprawie krajowego biura statystyki przemysłu i handlu.

Krajowa Komisya dla spraw przemysłu, zgodnie z wolą Wysokiego Sejmu wyrażoną w rezolucyach z r. 1903 i 1904 czyni wniosek:

Przy Krajowej Komisyi dla spraw przemysłu należy jak najrychle powołać ponownie do życia biuro statystyki przemysłu i handlu.

Zadaniem Krajowego Biura statystyki przemysłu będzie badanie stanu przemysłu, a to zarówno przemysłu fabrycznego jak rękodzielniczego i domowego, oraz handlu krajowego i warunków, w jakich się znajdują.

Statystyka przemysłowa ma obejmować: kataster przedsiębiorstw przemysłowych, siedziby przemysłu, rodzaj i naturę przedsiębiorstw, — motory, maszyny, przyrządy, — przerób surowego materyału i jego proweniencyę, produkcyę co do jakości i ilości, rozmiary obrotu przemysłowego i handlowego, ile możności wysokość kapitału zakładowego, stosunki robotnicze. Biuro ma publikować zestawienia ogólne, oraz monograficzne opracowania poszczególnych gałęzi przemysłu, ważniejszych siedzib i centrów. Oprócz zestawień cyfrowych, zadaniem Biura będzie zbieranie wiadomości historycznych i opisowych, badanie warunków, w jakich się przemysł znajduje, jego potrzeb, przeszkód rozwoju i środków zdolnych usunąć przeszkody w drodze polityki, administracyi i zbiorowych usiłowań.

Zbieranie dat należy uskutecznić przez samodzielne badania za pomocą ustnych i pisemnych ankiet, badania przedsiębiorstw na miejscu przez personal Biura i uproszonych rzeczoznawców.

Statystyka handlowa winna podjąć ponownie zbieranie i publikacyę wiadomości o wewnętrznym i zewnętrznym ruchu handlowym, statystykę kolejową i dążyć w ten sposób do ścisłego obliczenia bilansu handlowego w kraju.

Zważywszy, że dokładna statystyka przemysłu i handlu jest pierwszorzędnym warunkiem ekonomicznego i społecznego krajoznawstwa, narodowej świadomości o stanie sił własnych;

Zważywszy, że dokładna statystyka przemysłu i handlu jest warunkiem racyonalnej polityki ekonomicznej, finansowej, więc polityki podatkowej, cłowo-handlowej, komunikacyjnej, taryfowej, przemysłowej i jedynie dać może racyonalne podstawy wszelkich usiłowań w kierunku obrony poparcia i rozwoju przemysłu i wszelkiej produkcyi krajowej

Krajowa Komisya dla spraw przemysłu doradza wprowadzenie w życie Biura statystyki przemysłu i handlu z jesienią roku bieżącego.

Krajowa Komisya dla spraw przemysłu czyni wniosek co do udotowania krajowego Biura statystykki przemysłu i handlu przy Krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Budżet Biura statystyki przemysłu i handlu:

1. Naczelnik: *a)* płaca . . .	3.600 K.		
b) Dodatek aktw. . .	720 „	łącznie	4.320 K.
2. Pomocnik.		. .	2.400 „
3. Dwóch dyurnistów rachunkowych .		. .	2.400 „
4. Ryczałt na ankiety, badania na miejscu etc. .		. .	4.000 „
		Razem	13.120 K.

Sprawozdawca:

Rutowski, w. r.

L. 386.

Odpis.

Do Wydziału krajowego we Lwowie.

Na posiedzeniu pełnej Komisyi krajowej dla spraw przemysł. z dnia 27. listopada 1904 wybraną została specyalna Komisya dla zbadania wpływu przerachowania taryfowego kolei północnej, — na przemysł krajowy. — Komisya ta, odbyła dwa posiedzenia, a powoławszy do swego grona p. Bronisława Chodkiewicza, konsulenta taryfowego krajowego Biura kolejowego, powierzyła mu wypracowanie wniosków.

Na posiedzeniu pełnej Komisyi z dnia 12. marca 1905 został referat p. Chodkiewicza przyjętym do wiadomości, a równocześnie zapadła uchwała, by odnośny referat i w nim zawarte wnioski przedstawić Wydziałowi krajowemu, jak następuje:

Komisya kraj. dla spraw przem. uznając w zasadzie znamienite ekonomiczne korzyści wynikające dla kraju, z przerachowania taryfowego baremu c. k. kolei państwowych przez kolej północną ces. Ferdynanda, które jednakże nie uchylają wcale żądania upaństwowienia tej kolei prywatnej, zwraca uwagę na następujące okoliczności, które po części osłabiają pożądane skutki przerachowania, po części zaś wywołują skutki niepożądane:

1. Przerachowanie baremu kolei państwowych przez kolej północną, uwzględnione zostało dotąd tylko w taryfach związkowych dla obrotu sąsiedniego ze stacyami kolei północnej, wszelkie zaś inne taryfy związkowe dla obrotu galicyjskiego, przez kolej północną transito pozostały na razie bez zmiany. Wskutek tego galicyjskie transporty do krajów Sudeckich, Alpejskich, do portów nad Adryatykiem i Łabą i do stacyi zagranicznych, zwłaszcza Niemiec południowych, zachodnich i Szwajcaryi — po większej części tracą taryfową ulgę, która im w teoryi bezsprzecznie przysługuje. Jeżeli zaś nadawca posyłki, celem uzyskania tej ulgi, zarządzi przekartowanie transportu w stacyi załączenia, jak Ołumuniec, Berno, Zellerndorf itp., to traci prawo reexpedycyi przewidziane dla obrotu ważnych artykułów, jak np. zboże.

2. Wskutek przerachowania taryfy dla tych transportów, które dotąd z ulg reexpedycyi nie korzystały, jak np. bydło rogate i trzoda — różnica frachtu między stawką bezpośrednią a stawką łamaną do i od miejsca zatrzymania transportu stała się tak wysoką, że zachodzi uzasadniona obawa, iż handel pośredniczący niektórych galicyjskich rynków mocno ucierpi.

3. Wskutek obniżenia taryf w obu kierunkach, a więc i dla importu, pewne — na szczęście niezbyt liczne gałęzie przemysłu krajowego ucierpią dotkliwie, z powodu zaostrzenia się warunków konkurencyjnych. W całej pełni trafia to zwłaszcza zakłady przemysłowe leżące przy stacyach złączenia c. k. kolei państwowych z koleją północną, jak Kraków, Podgórze, Oświęcim i Żywiec, które wskutek swego geograficznego położenia, z przerachowania taryfy same tylko ujemne ponoszą następstwa, bez możności rekompensaty. W uwzględnieniu tych okoliczności uprasza Komisya kraj. dla spraw przem. Wydział krajowy:

I. Aby się energicznie domagał jak najspieszniejszego przerobienia starych taryf związkowych na podstawie przerachowania baremu przez kolej północną.

II. Aby zechciał wyjednać prawo reexpedycyi przynajmiej dla najważniejszych rynków handlowych, a zwłaszcza dla zboża w ogólności, a w szczególności, dla kartofli, roślin strączkowych, owsa, jęczmienia i konopi w Oświęcimie, a dla bydła i trzody w Krakowie.

III. Aby uzasadnione staranie w egzystencyi swej, przez przerachowanie taryfy zagrożonych interesentów, o ile te starania dojdą do wiadomości Wydziału krajowego, poparł usilnie, w tym kierunku, żeby dawne napięcie frachtu, stanowiące niezbędną ochronę pewnych gałęzi przemysłu, zostało napowrót przywrócone.

Komisya krajowa dla spraw przem. zwraca w końcu uwagę Wydziału krajowego, że na podstawie autentycznych informacyi, takie starania w c. k. Ministerstwie kolejowem poczynili już następujący interesenci: fabrykanci zapałek, dachówek i wapna, oraz gmina miasta Krakowa, ta ostania o reexpedycyę dla bydła i trzody. Byłoby więc rzeczą bardzo pożądaną, starania te poprzeć jak najenergiczniej, tem bardziej, że zachodzi obawa, iż przychylne załatwienie napotyka zapewne na wielkie trudności ze strony Zarządu kolei północnej.

We Lwowie, dnia 11. kwietnia 1905.

***Badeni**, w. r.*

Sprawozdanie

Komitetu przemysłowego o uchwałach Komisyi przemysłowej sejmowej w sprawie uregulowania dostaw i robót publicznych.

I.

Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1904 uchwalił zgodnie z wnioskiem sejmowej Komisyi przemysłowej, aby Wydział krajowy wydał jak najrychlej przepisy o rozpisywaniu i rozdawaniu dostaw i robót, wziął w tej mierze za podstawę projekt rozporządzenia, wypracowany już przez krajową Komisyę przemysłową z uwzględnieniem jednak następujących uzupełnień:

1. W §. 13., który wylicza oferty z góry wykluczyć się mające, mają być także wykluczone oferty, co do których są dane, iż służyć mają celom nielojalnej konkurencyi lub wymierzone są na zniszczenie przedsiębiorstw przemysłu krajowego.

2. W §. 15. uzupełnia się postanowieniem, że przy przetargach ograniczonych do pewnych osób nie można pominąć żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej miejscowej lub okolicznej — a o ile przetarg nie miałby być z góry ograniczony wyłącznie do miejscowych i okolicznych producentów, żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej krajowej.

3. Zamieścić należy dodatkowe postanowienie, że dostawy i roboty wymagające ze strony krajowych oferentów znacznych inwestycyi należy w miarę możności oddawać na dłuższy okres czasu.

O ile chodziłoby o wyrażenie opinii, czy wskazanemby było wymienione wyżej uzupełnienia w projekcie krajowej Komisyi przemysłowej zamieścić, to zdaniem Komitetu przemysłowego należałoby przeciw uzupełnieniom tym oświadczyć się.

Wydając przepisy o uregulowaniu dostaw i robót publicznych, należy mieć na uwadze, że są tu dwie strony interesowane, dostawca-przedsiębiorca i władza względnie korporacya rozpisująca dostawę. O ile słuszne jest żądanie, aby dostawy i roboty publiczne otrzymywali przedsiębiorcy krajowi, i aby one służyły stale do usilnienia przemysłu krajowego i tworzyły dlań silną podstawę do łatwiejszej walki z obcą konkurencyą — a zasadom tym dała wyraz pierwsza krajowa Komisya przemysłowa, układając odnośny projekt dla użytku Wydziału krajowego — o tyle z drugiej strony nie należy zapominać, że nie można ponad potrzebę krępować rozdającego roboty i dostawy tak, aby był jedynie wykonawcą szczegołowych i wszystko przewidujących przepisów z góry wydanych. A właśnie w uzupełnieniach tych przez Sejm nakazanych powiedzieć można, że one nad potrzebę krępują rozdającego dostawę, częścią są same przez się zrozumiałe, a częścią przyczyniłyby się do utrudnienia położenia rozdającego dostawę, i do wyrobienia pewnego zupełnie niepożądanego szablonu.

I tak nie ulega wątpliwości, że dostawy i roboty większych rozmiarów, kosztowniejsze będą z reguły rozdawane na dłuższy okres czasu. Postanowienie takie jednak, któreby zasadę tę wyraźnie wypowiadało, jest co najmniej zbędne, byłoby zaś niebezpieczne i niepożądane na ten wypadek. Gdyby było przeszkodą uskutecznieniu dostawy lub roboty choćby znaczniejszej w czasie krótszym, nakazanym szczególnymi warunkami, lub gdyby chciano interpretować to postanowienie w kierunku podmiotowym, t. j. że oceniałoby się potrzebę inwestycyi ze stanowiska dotyczącego oferenta. Mogłoby się bowiem wydarzyć, że pewne dostawy lub roboty przedmiotowo inwestycyi wielkich nie wymagają, wymagać będą jednak bardzo znacznych inwestycyi ze strony tego oferenta, które do wykonania dostawy nie jest wcale urządzony, lub dopiero fabrykę buduje, względnie re-

konstruuje. Aby uniknąć takich niepożądanych niejasności i wątpliwości, byłoby najlepiej zaniechać zamieszczenia przepisu, o którym mowa, zwłaszcza, że z drugiej strony nie mamy powodu do przypuszczenia, że władza lub korporacya dostawę rozpisująca z reguły jest złym gospodarzem, i nie będzie umiała lub nie będzie chciała przystosować terminów dostawy i czasu jej trwania do rozmiarów, kosztowności i natury każdej dostawy z osobna.

Podobnie zbyt krępującym byłby przepis o przetargach ograniczonych. Już sam projekt rozporządzenia wymienia szczegółowo wypadki, w których przetargi ograniczone są dopuszczalne; rozpisujący dostawę jest zatem w tym kierunku dostatecznie krępowany i nie może postąpić według swobodnego uznania. W każdym razie musi być jednak pozostawione jego uznaniu, kogo do przetargu ograniczonego ma zaprosić; w pierwszym rzędzie też rozpisujący dostawę ocenia sprawność oferentów. Przez zamieszczenie przepisu, którego Sejm żąda, dałoby się powód do bardzo licznych skarg i nieporozumień; zapewne wówczas musiałby być ustanowiony organ osobny do oceniania, które firmy są sprawne i czy która z takich firm sprawnych w kraju istniejących nie została pominięta. Dalej całe postanowienie nie ma znaczenia praktycznego wobec braku rygoru na wypadek pominięcia tej lub owej firmy; należałoby właściwie nakazać na ten wypadek orzeczenie nieważności postępowania ofertowego i rozpisanie nowego przetargu. Niezadowolenie stron, przewlekanie postępowania, potrzeba kontroli ze strony wyższych organów, trudno dającej się przeprowadzić, byłyby konsekwencyą przepisu, który przynosi ze sobą więcej stron ujemnych niż dodatnich, i może być opuszczony bez uszczerbku dla przemysłu krajowego.

Uzupełnieniem znaczenia zasadniczego jest żądane wreszcie przez Sejm uzupełnienie §. 12. Według uchwały Sejmu paragraf ten ma także wykluczyć z góry oferty, co do których są dane, iż służyć mają celom nielojalnej konkurencyi lub wymierzone są na zniszczenie przed iębiorstw przemysłu krajowego.

Piękna myśl tego postanowienia nie zdolna zakryć braków rzeczowych, które z przepisu takiego się wyłaniają. Częściowo przynajmniej i ta sama myśl i intencya mieszczą się już w postanowieniach zawartych w §. 13. projektu rozporządzenia. Jest tam z jednej strony mowa o wykluczeniu ofert, w których ceny są tak nisko oznaczone, iż bezwarunkowo nie można oczekiwać należytego wykonania dostawy lub roboty, z drugiej strony wyłączone są oferty, pochodzące od osób, które występują jako zastępcy lub ajenci firm obcych. Wreszcie §. 16. projektu wyraźnie daje pierwszeństwo ferentom miejscowym lub krajowym, a dopuszcza oferentów pozakrajowych nie w innym wypadku jak tylko w braku oferentów krajowych. Przepis, o który idzie, kryje w sobie to niebezpieczeństwo, że organ rozdawczy mógłby korzystając z tak ogólnikowego i częściowo nie dość jasnego i wyraźnego brzmienia, łatwo wykluczać oferty niewygodnych sobie lub pewnym grupom oferentów na szkodę własnej korporacyi i nieraz na szkodę samego przemysłu krajowego, lub pewnej części jego. Pojęcia bowiem „nielojalnej konkurencyi“ z jednej strony, a „zamiaru zniszczenia przemysłu krajowego“ z drugiej strony są tak szerokie i nieścisłe, iż przy nawet niezbyt bystrej argumentacyi organu rozdawczego każda druga oferta mogłaby być pod owe pojęcia podciągnięta. Przypuśćmy, że pewna grupa oferentów związała się razem, aby przy dostawie uzyskać ceny o wiele wyższe, to można każdego oferenta, któryby z poza tej grupy przyszedł z cenami niższemi, choćby zupełnie uczciwie i lojalnie obliczonemi, wykluczyć pod pozorem nielojalnej konkurencyi lub działania na szkodę przemysłu krajowego. Otwiera się więc przez to pole dowolności tak oferentów, jak i organów rozdawczych, co może wywołać w wielu wypadkach zupełnie niepożądane konsekwencye. Jak zaś z jednej strony słuszną jest rzeczą, aby z dostaw publicznych spływała istotnie materyalna i moralna korzyść dla naszego przemysłu, to jednak moralna korzyść leży i w pewnej akcyi wychowawczej, w utrzymaniu części wej konkurencyi, która jest najlepszym bodźcem do zachowywania rzetelnej i odpowiedniej miary w kalkulacyi ofert, i do sumiennego, pod względem jakości ciągle naprzód postępującego wykonania objętej dostawy lub roboty. Zaporę dla ofert pozakrajowych stanowi §. 16 a jeszcze bardziej §. 17., który zastrzega wykonanie siłami krajowemi, z materyałów krajowych i za pomocą maszyn lub urządzeń pochodzenia krajowego.

Uchwała sejmowa skierowana jest niewątpliwie przeciw oferentom pozakrajowym. Jakkolwiek w zasadzie jest w zupełności słuszną, gdyż wszyscy dążymy do możliwie wyłącznego uwzględniania producentów krajowych, to jednak, jak wyżej zaznaczono, już projekt Komisyi przemysłowej daje w dostateczny sposób wyraz tej zasadzie i konsekwentnie ją przeprowadza, uchwała zaś Sejmu w brzmieniu swem — co prawda — ostrzejsza i wyraźniejsza ze względów taktycznych, nie była jednak zdaniem sprawozdawcy

wskazana. W rzeczach takich nie rozstrzygają same przepisy ani słowa, lecz wykonanie faktyczne zależne znowu od dobrej woli, zrozumienia interesu krajowego ze strony władz i korporacyi rozdawczych, a przepisy grają tę rolę, iż powinny być takie, aby nie przeszkadzały urzeczywistnieniu się tej dobrej woli. Przepisy projektowane przez krajową Komisyę przemysłową nie tylko nie przeszkadzają, lecz popierają te intencye, a mają tę wyższość nad uchwałą sejmową, że nie wywieszają wprost tego sztandaru walki z przemysłem pozakrajowym, który nie omieszka wystąpić przeciw uchwale sejmowej, a będzie miał punkt oparcia w wyraźnie proklamowanej akcyi przeciw ofertom pozakrajowym. Gdy przepisy zamieszczone w projekcie krajowej Komisyi przemysłowej dają dostateczną podstawę do wyparcia przemysłu obcego z dostaw i robót publicznych, a nie mogą wprost być zaatakowane, ponieważ wszystkie tej kategoryi rozporządzenia gdzieindziej wydane zawierają analogiczne postanowienia, uzupełnianie ich po myśli uchwał sejmowych, które mimo tak stanowczego tonu zależą przecież także od wykonania w praktyce i bez tego zostaną martwą literą, nie wydaje się być rzeczą wskazaną.

Zresztą w czem głównie objawić się może znamię konkurencyi nielojalnej lub zamiaru zniszczenia przemysłu krajowego? Przy ocenieniu ofert wchodzą w rachubę jako najistotniejsze momenty cena, jakość i zaufanie do oferenta. Nielojalność postępowania, zamiar szkodzenia innym oferentom może więc wystąpić przedewszystkiem w kalkulacyi cen, w zbijaniu tychże, w wykonaniu roboty, lub nieuczciwych dalszych praktykach mającego dostawę. Wykonanie roboty i te dalsze praktyki nie mogą nigdy już z góry ponad wszelką wątpliwość być ocenione; w tym celu jest kontrola wykonywanych robót, kontrola przy odbiorze dostawy itp., którymi to środkami władza rozdawcza zawsze rozporządza, i które w jej rękach stanowią a przynajmniej stanowić powinny należytą obronę przed nadużyciami przy wykonaniu dostawy lub roboty. Ostatecznie chodziłoby zatem o zbijanie cen, o oferowanie cen tak niskich, iż wszelka konkurencya z niemi byłaby wykluczoną. Przeciw takim praktykom dają postanowienia §. 13. już w dotychczasowem brzmieniu należytą ochronę, tak, że wydaje się nam zbędnem wprowadzanie do rozporządzenia przepisów o tak nieokreślonem, luźnem i szerokiem znaczeniu, które zazwyczaj powodują tylko trudność w praktycznem stosowaniu, i tak samo jak są pomyślane tylko na korzyść przemysłu krajowego, mogą być w praktyce wykonywane i na jego szkodę.

II.

Przy sposobności rozpatrywania sprawy uregulowania dostaw i robót powziął Sejm krajowy w dalszym ciągu na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie przeprowadzonych badań i po wysłuchaniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych wydał zarządzenia określające zasadnicze warunki pracy oraz ochrony robotników zatrudnionych w przedsiębiorstwach i przy robotach publicznych".

Uchwałę tę udzielił Wydział krajowy Komitetowi przemysłowemu Komisyi krajowej do zaopiniowania, przyczem jednak sprawozdawca musi zaznaczyć, że wyniku badań, które miały być w pierwszym rzędzie po myśli uchwały sejmowej przeprowadzone, Komitetowi nie zakomunikowano.

Komitet zadanie swe pojął na razie w ten sposób, że zastanawiał się nad możliwością wprowadzenia w życie uchwały sejmowej, i zarządzeniami przygotowawczemi, które mają do tego prowadzić.

Że władze i korporacye publiczne, jeżeli występują w roli pracodawcy czy to bezpośrednio, czy pośrednio przez rozdawanie dostaw i robót, mają zarazem do wypełnienia pewne obowiązki na polu społecznem a w szczególności w odniesieniu do klasy robotniczej, jest oddawna uznanem w nauce, w teoryi i praktyce zapatrywaniem. Cel, który tu w pierwszym rzędzie jest do spełnienia, polega na wywarciu odpowiedniego wpływu na ukształtowanie warunków pracy przy dostawach i robotach publicznych. Jeżeli władze rozdawcze przez uregulowanie rozdawnictwa dostaw i robót przysparzają korzyści przemysłowi krajowemu — przedsiębiorcom, powinny przy tej sposobności roztrząsnąć też pytanie, czy i o ile zachodzi potrzeba wydania także norm ogólnie obowiązujących dla uregulowania stosunków robotniczych przy dostawach i robotach publicznych.

Zaczątki takiego oddziaływania na stosunki robotnicze pojawiają się w Anglii. Około r. 1880 stowarzyszenia robotnicze angielskie rozwinęły znaczną agitacyę w tym kierunku, aby władze gminne przy rozpisywaniu dostaw przyznanie dostawy czyniły zawisłem od warunku, iż przedsiębiorca oznaczy maximum czasu pracy i minimum płacy. W r. 1891 skłonił się rząd angielski do żądań robotniczych odnośnie do robót i dostaw państwowych, za przykładem rządu poszła w r. 1892 rada hrabstwa okręgu londyńskiego, a w dalszym ciągu przeszło 200 gmin angielskich.

We Francyi częściowo przyjęto tę zasadę w Paryżu, a w roku 1899 udało się ministrowi handlu Millerand przeprowadzić ustanowienie płacy normalnej przy dostawach i robotach państwowych.

Analogiczne stosunki rozpowszechniają się coraz bardziej w Belgii, Północnej Ameryce, Australii, a w najnowszym czasie odzywają się i w Niemczech głosy za wprowadzeniem pewnych norm regulujących warunki pracy przy dostawach publicznych.

Warunki pracy, które w takich wypadkach mogą być ustanowione, są dość różnorodne: można je jednak podzielić na dwie grupy. Pierwszą grupę tworzą warunki tak zasadnicze jak ustanowienie normalnej płacy i normalnego dnia roboczego, drugą grupę stanowią dalsze mniej zasadnicze znaczenie mające normy o wypłacie wynagrodzenia, terminie wypowiedzenia, przerwach w pracy, o obchodzeniu się z robotnikami itp.

W rozporządzeniach i normach, wydanych w innych państwach w tej mierze mieszczą się najczęściej warunki, które do drugiej grupy zaliczyliśmy.

Przepisy takiej treści zawierają §§. 10. do 13. bawarskiego rozporządzenia o rozdawnictwie dostaw i robót państwowych, w §. 34. analogicznych norm obowiązujących w Norwegii, projekt rozporządzenia dla Kantonu Zurychskiego itd.

W Austryi co do tej grupy warunków pracy nie zachodzi potrzeba wydania specyalnych norm, gdyż wiele z przepisów, zawartych w tej mierze w powołanych wyżej rozporządzeniach innych krajów mieści się w ogólnej ustawie przemysłowej, w ustawach o ubezpieczeniu robotników itp. Nie brak jednak i w Austryi prób uregulowania stosunków robotniczych w odniesieniu do robót i dostaw publicznych. W szczególności ustawa z dnia 28. lipca 1902 Dz. p. p. Nr. 156 zawiera szczegółowe przepisy o stosunkach robotniczych przy wykonywaniu robót kolejowych, podobnie starały się władze kolejowe uregulować stosunek przedsiębiorców, którzy otrzymali dostawę lub robotę dla kolei, do zatrudnionych przy tej dostawie robotników (art. 20, 21, 22, ogól. warunków.). Wreszcie obradowała nad tą sprawą i rada robotnicza, która w swych uchwałach domaga się, aby przy uregulowaniu rozdawnictwa dostaw i robót publicznych uwzględniono również następujące postulaty robotnicze:

1. Przedsiębiorcom należy nałożyć obowiązek stosowania się do płac robotniczych, w danej miejscowości i danej gałęzi w użyciu będących. Przy rozprawach ofertowych należy brać na uwagę umowy o taryfę płac, i oferent ma być niemi związany.

2. Przedsiębiorcy z gałęzi przemysłu, dla których ustawowo ograniczenie czasu pracy nie zostało ustanowione, nie mogą wymagać dłuższej pracy nad 11 godzin. Jeżeli w danej miejscowości lub w danym dziale przemysłu jest czas pracy krótszy, to przedsiębiorcy winni się do tego zastosować.

3. Przy rozdawaniu dostaw mają mieć pierwszeństwo przedsiębiorstwa, które posiadają własne pracownie o dostatecznej sprawności lub zobowiążą się taką pracownię urządzić, w której dostawa objęta, będzie wykonywana.

Ostatniego słowa w tej sprawie jeszcze nie wypowiedziano, i dziś trudno jeszcze określić, jak te stosunki zostaną w Austryi w odniesieniu do dostaw państwowych uregulowane. Uchwały jednak Rady robotniczej dają wskazówkę, w jakich kierunkach idą w tej mierze żądania austryackich sfer robotniczych.

Podstaw faktycznych do uregulowania tej sprawy w naszym kraju na razie przynajmniej nie mamy jeszcze, a są nam one tem potrzebniejsze, że stosunki przemysłu naszego są zupełnie inne niż w krajach zachodnio-austryackich, i że wobec tego powinni tu głos zabrać tak robotnicy, jak i przedsiębiorcy, którzy muszą się liczyć w wysokim stopniu z konkurencyą pozakrajową.

Komitet przemysłowy zatem jest zdania, że do wydania stanowczej decyzyi o tem, czy i jak mają być w kraju naszym uregulowane warunki pracy przy dostawach i robotach publicznych, potrzebnem jest należyte zbadanie całej sprawy, a w szczególności:

1. Należałoby postarać się o wyczerpujące zestawienie norm i rozporządzeń, któremi sprawę tę w innych krajach, jak wyżej naszkicowano, uregulowano.

2. Należałoby zbadać stosunki faktyczne, istniejące pod tym względem w naszym kraju przez wysłuchanie tak przedsiębiorców jak i sfer robotniczych, o ile i jak daleko

unormowanie ogólne warunków pracy przy dostawach publicznych może i powinno nastąpić.

Wysłuchanie kół interesowanych może nastąpić przez zapytanie Korporacyi i stowarzyszeń je reprezentujących, ewentualnie też przez zwołanie odpowiedniej ankiety. W każdym razie nieodzownem jest zażądanie opinii kół robotniczych, które powinny objawić życzenia swe i zypatrywanie na sprawę, zwłaszcza, że nie posiadają tak jak Koła przedsiębiorców reprezentantów swych w krajowej Komisyi przemysłowej.

3. Wynik badań należy udzielić Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zaopiniowania i ewentualnego przedstawienia wniosków.

We Lwowie, dnia 16. lipca 1905.

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Stesłowicz w. r.

Odpis

sprawozdania o obrotach funduszu przemysłowego w czasie od r. 1897—1904 do Wysokiej Komisyi kraj. dla spraw przem. we Lwowie.

Zbadaniem obrotów funduszu przemysłowego za czas od 1897 miała się zająć osobna Komisya, do której wybrano pp. W. Biechońskiego, Dr. A. Benisa, Dr Władysława Stesłowicza, N. Ulmera, J. Wczelaka i E. Zieleniewskiego. W toku prac złożyli godność członkowie komisyi pp. Dr. Benis i E. Zieleniewski, tak, że dokończenie rozpoczętych badań przypadło czterem pozostałym członkom komisyi. Co do sposobu postępowania miała Komisya przedewszystkiem wzór w sprawozdaniu złożonem przez komisyę, która badała obroty funduszu przemysłowego za czas od 1887— 1896. Sprawozdanie to opierające się na wykazach dostarczonych przez biuro Komisyi przemysłowej dało w pierwszej linii obraz statystyczny obrotów funduszu, a mianowicie udzielonych i odmówionych pożyczek i zestawiło w końcu szereg uwag ogólnych i wniosków bardzo cennych i pożytecznych wysnutych z tego statystycznego przedstawienia. Komisya podpisana nie mogła jednak pójść wyłącznie tą drogą, a to głównie z powodu ponieważ liczyła się z sytuacyą i okolicznościami, wśród których została wybraną. Luźne głosy tak w dziennikach zamieszczane jak i skądinąd przedostające się zarzucały krajowej Komisyi przemysłowej, że cała działalność jej w zakresie gospodarki funduszem pożyczkowym jest bez korzyści, że pożyczki udzielane idą na marne, i nie przyczyniają się w niczem do podniesienia przemysłu krajowego. Komisya czuła zatem, że zadanie jej jest dalej idące, że nie wystarczy sporządzić zestawienie statystyczne, lecz wypadnie jej zająć się każdem przedsiębiorstwem, które otrzymało pożyczkę, z osobna przekonać się, jak użyło udzielonej pożyczki, czy postąpiło naprzód i czy w ten sposób fundusz przemysłowy dopomógł do wytworzenia skonsolidowania silnej i trwałej placówki przemysłu krajowego. Nie potrzeba tłumaczyć, że spełnić to zadanie było rzeczą bardzo trudną i mozolną. Komisya też tylko w części je spełniła, a jeżeli już dziś przedstawia swe sprawozdanie, to tylko z tego powodu, że po pierwsze nie może zwlekać dalej ze złożeniem sprawy i powierzonego jej już od tak dawnego czasu obowiązku, a po drugie nie widzi możności wypełnienia należytego swego zadania, jeżeli Komisya pełna nie przyjdzie jej z pomocą, uchwalając poniżej podane wnioski, mające na celu ułatwienie i umożliwienie prac komisyjnych. Nie mając zamiaru zatem dawać szczegółowego przedstawienia statystycznego, które musiałoby zresztą być tylko powtórzeniem dat, które członkowie Komisyi mają już w rękach, ograniczamy się na przytoczeniu kilku ogólnych cyfr, dających pogląd sumaryczny na obroty funduszu. W okresie sześcioletnim od 1897—1902 udzielono pożyczek:

1.	dla przemysłu	tkackiego	w kwocie . .	K	83.600
2.	„ „	skórnego	„ . .	„	131.600
3.	„ „	drzewnego	„ . .	„	191.900
4.	„ „	metalowego	„ . .	„	358.800
5.	„ „	keramicznego	„ . .	„	83.100
6.	„ „	chemicznego	„ . .	„	127.000
7.	„ „	papierowego	„ . .	„	497.400

Najwyższa udzielona pożyczka wynosiła 100.000, najniższa 1000 K. Między przedsiębiorstwami, które wsparte pożyczką znajdują się firmy znane powszechnie i rozwijające się bardzo pięknie. Do tych możnaby zaliczyć następujące przedsiębiorstwa: J Grünspan w Andrychowie. Zajączek Lankosz w Kętach, Jan Wehrstein w Stryju, Weinberg Pinkas fabr. naczyń emaliowanych w Dębnikach, Józef Gorecki w Krakowie, Jakubowski Jarra w Krakowie, St. Sulikowski w Dębnikach, Wojciech Kosiba we Lwowie, J. Karmański w Dębnikach, S. W. Niemojowski we Lwowie, Towarzystwo powroźnicze w Radymnie, huta szkła w Żółkwi, fabryka szpagatu w Podgórzu, Treter we Lwowie, Gurgul w Jarosławiu, Batorowicz w Drohobyczu. Już tych kilka przykładów dowodzi, że krajowemu funduszowi przemysłowemu zawdzięczają pomoc przedsiębiorstwa, będące bardzo znacznemi i poważnemi placówkami wytwórstwa krajowego, a niektóremi z nich fundusz chlubić się może, że dopomógł im do tak pozytywnego dla kraju rozwoju. Ale i co do tych niewymienionych a zwłaszcza mniejszych przedsiębiorstw możnaby na podstawie naocznego przekonania się niejedną rzecz pochlebną przytoczyć. Ze zbadanych przez Komisyę kilkunastu przedsiębiorstw mniejszych we Lwowie, które swego czasu otrzymały pożyczkę z funduszu krajowego, znaleziono z wyjątkiem jednego, które i dziś walczy z trudnościami finansowymi i nie ma podstaw bytu utrwalonych, wszystkie zresztą w stanie zadowalniającego rozwoju, który namacalnie wykazuje, że pożyczka udzielona została użyta pożytecznie i racyonalnie na rozszerzenie, inwestycye i utrwalenie przedsiębiorstwa. Tylko zlustrowanie każdego takiego przedsiębiorstwa z osobna i przedstawienie stanu jego, sposobu użycia pożyczki, mogłoby dać należytą całość obrazu, któryby rzucił jasne światło na głosy krytyki i wyróżnił z nich zarzuty uzasadnione może od nieuzasadnionych. Zapewne już dziś na podstawie tych rozpoczętych badań można wysnuć pewne wnioski ogólnej natury. Możnaby już obecnie zauważyć, że fundusz rozdrabnia się zanadto i gubi się w znacznej liczbie bardzo drobnych pożyczek, że wskazaną byłoby rzeczą przeprowadzić pewien podział funduszu przemysłowego. Mianowicie możliwem by było corocznie wyznaczyć dotacyę pewną na takie drobne pożyczki, które wprawdzie nie jeden może lekceważyć, ale które nieraz dają podstawę do powstania większego przedsiębiorstwa, dają zachętę i oparcie początkowe dzielnemu rzemieślnikowi i w ten sposób niemałą przysługę świadczą gospodarstwu krajowemu. Bądź co bądź jednak przedsiębiorstw takich jest niezliczona liczba i fundusz przemysłowy nie wystarczyłby na obdzielenie potrzebnych, pewne ograniczenie zatem w tym kierunku nawet z góry na okres bilansowy ustanowione, położyłoby tamę postępowaniu obecnemu, które ani systematycznem ani planowem właśnie w tej mierze wcale nazwać nie można. Dalej możnaby już obecnie zaatakować parę pozycyi, które wydają się zupełnie bezpożyteczne, ale czyż można to zrobić sumiennie i pewnie, jeżeli naocznie i niejako urzędowo nie zbadało się stanu tych przedsiębiorstw, o których ten, lub ów członek komisyi ma swoje własne informacye. Tak samo wypisanie z ksiąg zaległości, lub wynotowanie sposobu płacenia rat jest na razie tylko nagim faktem bez komentarza, który należy wziąć z życia na podstawie naocznego zbadania stanu przedsiębiorstwa. Dopiero takie łączne postanowienie może dać obraz realny, czy pożyczka w danym wypadku powinna była być udzieloną, lub nie i jak ewentualnie należałoby się analogicznych wypadków wystrzegać. Nie można pominąć milczeniem tej okoliczności, że często między datą wniesienia podania o pożyczkę, a rezolucyą Wydziału krajowego upływ czasu jest zanadto wielki. Bezwątpienia powód tego tkwił nieraz w niedomaganiu finansowem funduszu przemysłowego, ale przecież bezpotrzebnie wytrzymuje się petenta przez dwa lata, aby mu wreszcie udzielić rezolucyi odmownej. Wszystkie te jednak uwagi i spostrzeżenia nie stanowią zdaniem podpisanych właściwego sprawozdania, które Komisya krajowa winna sobie samej i szerszemu ogółowi przedłożyć. Dopiero w oświetleniu indywidualnem mogą te spostrzerzenia utworzyć materyał, mogący posłużyć za podstawę do ułożenia programu na przyszłość, do załatwienia wszystkich tych roszczeń, które od czasu do czasu obijają się o komisyę przemysłową w kierunku stworzenia akcyi planowej i systematycznej, do wyświetlenia w końcu tych zarzutów, które gołosłownie lub bezpodstawnie przeciw gospodarce funduszu przemysłowego bywają podnoszone. Członkowie Komisyi nie dysponują jednak czasem tak dalece, aby mogli oddać się badaniu każdego przedsiębiorstwa lub fabryki, która to czynność wymaga nietylko dłuższego czasu, ale i znacznych wydatków. Nadto zbytnia rozmaitość tych przedsiębiorstw, wymagająca większej specyalności, powinnaby być podana i rozdzielona między fachowych członków Komisyi i to działami kategorycznymi przemysłu, tak, aby każda kategorya miała specyalnego rzeczoznawcę. Lustracye odbywane obecnie przez referenta przemysłowego Komisyi, który wynik ich już przedładał niejednokrotnie Komisyi pełnej lub Komitetowi przemysłowemu, dowiodły, że stanowią one nieoceniony materyał do należy-

tego rozpatrzenia kwestyi i mogą stanowić ważny przyczynek do roztrzygnięcia pytania, jak użyć funduszu przemysłowego w przyszłości, czy i w jakim stopniu ten lub ów dział przemysłu uwzględnić. Komisyi pełnej mamy więc zaszczyt pozostawić do ocenienia, jaki charakter ma mieć żądane przez nią sprawozdanie o obrotach i użyciu funduszu przemysłowego. Jeżeli wysoka Komisya jest zapatrywania, które przedstawili podpisani, że sprawozdanie takie nie ma być tylko opracowaniem statystycznem, dokonanem na podstawie aktów samych i ksiąg, lecz ma być wzięte z życia, oparte na indywidualnem badaniu, to pozwalamy sobie przedłożyć następujące wnioski do uchwalenia: 1. upoważnia się Komisyę kontrolującą do rozdzielenia lustracyi między tych członków Komisyi pełnej, którzy się oświadczą, że czynność tę przyjmą na siebie i w pewnym określonym czasie uskutecznią. 2. Z tego materyału zebranego i odpowiednio przedstawionego przez Komisyę ułożony będzie całokształt poglądów na dotychczasową działalność funduszu przemysłowego i wysnuty program na przyszłość, którą to pracą zajmie się ta sama Komisya kontrulująca lub osobna Komisya w porozumieniu z autorami przedłożonych już w tej mierze projektów i referentem wybranym przez Komitet przemysłowy. 3) Wprawdzie mandat Komisyi kontrolującej dotyczy tylko 6-lecia od 1896—1902 włącznie, należałoby jednakże ten okres rozszerzyć i upoważnić Komisyę kontrolującą do wykonania jej prac po koniec r. 1904 względnie wybrać osobną Komisyę. Biuro komisyi i Bank krajowy powinny jak najrychlej uzupełnić wykazy pożyczek po koniec roku 1904. 4. Ze względu, na tak zmieniony przez powyższe wnioski i rozszerzony program Komisyi kontrolującej. podpisani członkowie Komisyi stawiają swe mandaty do dyspozycyi, wnoszą na ustanowienie nowej Komisyi, oznaczenie liczby członków i dokonanie natychmiastowe wyborów

Lwów, dnia 1. marca 1905.

Wojciech Biechoński *m. p.*

Dr. Władysław Stesłowicz *m. p.* ***Narcyz Ulmer*** *m. p.*

Przepisy

badania i kontrolowania przedsiębiorstw, korzystających z pomocy kraj. funduszu przemysłowego.

§. 1.

Każde podanie o pożyczkę, wpływające do biura Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, należy przedewszystkiem zbadać, czy zawiera wszystkie daty potrzebne do ocenienia:

1. stanu przedsiębiorstwa pod względem technicznym i komercyalnym;
2. programu użycia pożyczki;
3. bezpieczeństwa dla udzielić się mającej pożyczki.

§. 2.

Jeżeli podanie tych dat nie zawiera, należy posłać petentowi kwestyonaryusz, zawierający szereg pytań tak wystylizowanych, aby odpowiedzi dały dostateczną podstawę do dalszego zarządzenia.

§. 3.

Pytania kwestyonaryusza mają być tak stylizowane, aby odpowiedzi zawierały następujące mniejwięcej daty:

1. kiedy i przez kogo zostało przedsiębiorstwo założone?
2. czy znajduje się w budynku własnym i na własnym gruncie?
3. czy budynek odrazu jako fabryczny wybudowano, czy też dopiero później został do celów fabrycznych odpowiednio przerobiony?
4. czy fabrykacya odbywa się ręcznie, czy też maszynowo?
5. ile i jakiego rodzaju maszyny są w przedsiębiorstwie w użyciu i skąd pochodzą?
6. jakiego rodzaju silnica (motor) i o jakiej sile służy do uruchomienia fabryki?
7. ile jest przedsiębiorstwo w stanie przy obecnem urządzeniu rocznie produkować, a ile rzeczywiście produkuje?
8. ilu robotników zatrudnia przedsiębiorstwo?
9. w czyim ręku spoczywa kierownictwo techniczne, a w czyim ręku komercyalne?
10. jakiego rodzaju wykształcenie fachowe posiadają kierownicy i gdzie je nabyli?
11. kto i jak prowadzi buchalteryę i korespondencyę handlową?
12. ile posiada przedsiębiorstwo zwykle na składzie surowych materyałów?
13. skąd pobiera się surowce?
14. ile gotowych wyrobów jest zwykle na składzie?
15. czy gotowe wyroby sprzedaje się tylko pośrednikom (grosistom), czy też i wprost konsumentom?

16. czy przedsiębiorstwo posiada własne sklepy, zastępstwa i ajentów podróżujących?

17. czy przedsiębiorstwo ma dostawy dla władz rządowych, autonomicznych lub dla grosistów?

18. czy towar sprzedaje się za gotówkę, czy też na kredyt i to na jak długoterminowy?

19. czy całą produkcyę zbywa na rynku krajowym, czy też ekspertuje poza kraj, ile i dokąd?

20. czy przedsiębiorstwo korzysta z kredytu i w jakich instytucyach?

21. ile własnego kapitału petent włożył dotychczas w przedsiębiorstwo?

22. czy pożyczka z krajowego funduszu przemysłowego ma być użytą na inwestycye fabryczne i na jakie, czy też jako kapitał obrotowy?

23. jakie zabezpieczenie znajdzie fundusz przemysłowy w razie udzielenia pożyczki?

24. Czy i na jaką kwotę i w jakiem towarzystwie jest przedsiębiorstwo ubezpieczonem od ognia?

§. 4.

Ną dalsze żądanie ma petent przedłożyć:

1. odpis zamknięć rachunkowych za rok ubiegły;
2. opis ewentualnie plany i kosztorysy zamierzonych inwestycyi;
3. wyciąg hipoteczny realności, mającej służyć na zabezpieczenie pożyczki lub inny dostateczny sposób jej zabezpieczenia.

§. 5.

Po otrzymaniu odpowiedzi i żądanych dokumentów przesyła biuro cały materyał do dalszego badania i sprawdzenia delegatowi Komisyi wybranemu w porozumieniu z szefem biura, lub o ile odpowiedzi wypadły ujemnie przedkłada odnośne podanie wprost komitetowi przemysłowemu do powzięcia uchwały merytorycznej.

§ 6.

Jeżeli Komisya zaleci Wydziałowi krajowemu podanie do uwzględnienia, mają być w odnośnem piśmie do Wydziału krajowego wymienione wszystkie te warunki i zastrzeżenia, pod jakiemi ma nastąpić wypłata pożyczki celem umieszczenia ich w promesie.

§. 7.

Jeżeli od chwili ostatniego badania przedsiębiorstwa aż do chwili powzięcia uchwały i udzielenia promesy, przez Wydział krajowy upłynie dłuższy czas — należy wysłać delegata lub referenta przemysłowego biura Komisyi celem powtórnego zbadania przedsiębiorstwa w wypadkach, gdy promesa na większą sumę opiewa. To samo winno nastąpić przed wypłatą pożyczki w tych wypadkach, w których zachodzi potrzeba przekonania się, czy warunki w promesie zastrzeżone wypełnionemi zostały.

§ 8.

Celem ułatwienia wykonywania kontroli nad przedsiębiorstwami, które znaczniejszą pożyczkę z krajowego funduszu przemysłowego otrzymały, powinien już w promesie umieszczonym być warunek obowiązujący dane przedsiębiorstwo do przedkładania co roku zamknięć rachunkowych w odpisie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych najdalej w trzy miesiące po upływie roku administracyjnego.

§. 9.

Przedsiębiorstwa, które otrzymały pożyczkę z funduszu przemysłowego powinny być z reguły lustrowane co dwa lata od chwili otrzymania pożyczki przez delegata Komisyi, któremu czuwanie nad przedsiębiorstwem powierzono, lub przez referenta przemysłowego biura Komisyi.

§. 10.

Jeżeli które z przedsiębiorstw nie płaci rat pożyczkowych w terminach przepisanych, lub też prosi o ulgi w spłacie i przez to nasuwa pewne wątpliwości, czy jest odpowiednio prowadzone, w takim razie zarządzi szef biura Komisyi wysłanie delegata lub referenta biura celem dokonania lustracyi. W tym też celu powinien Bank krajowy, jako zarządca krajowego funduszu przemysłowego, przesyłać wykazy przedsiębiorstw zalegających z ratami pożyczkowemi wprost biuru Komisyi do wiadomości.

§. 11.

Przy lustracyach należy badać tak stronę techniczną jak i handlową przedsiębiorstwa możliwie jak najdokładniej, a ewentualnie zasięgać także informacyi na miejscu u osób wiarygodnych a ze stosunkami miejscowymi obeznanych. Również badać należy czy udzielona pożyczka na właściwy cel i to z jakim skutkiem dla rozwoju przedsiębiorstwa użytą została.

§. 12.

Sprawozdania pisemne z odbytych lustracyi należy przedkładać Szefowi biura Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

WYKAZ

zasiłków stypendyjnych przedstawionych Wydziałowi krajowemu do udzielenia uczniom szkół przemysłowych i handlowych.

(zestawiono po odnośnej uchwale Wydziału krajowego).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	w roku 1903/1904								w roku 1904/1905				
		Ryczałt		ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Na zakład przypada razem rocznie			Ryczałt	ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Razem przypada na zakład rocznie
		K	h.		K	K	K	h.		K		K	K	K
	Dla zakładów krajowych													
1	Szkoła koszykarska w Czerwonej-Woli	400	—	—	—	—	400	—		600	—	—	—	600
2	„ „ „ Dżurowie . . .	400	—	—	—	—	400	—		300	—	—	—	300
3	„ „ „ Niżniowie . .	400	—	—	—	—	400	—		240	—	—	—	240
4	„ „ „ Rudkach . . .	400	—	—	—	—	400	—		250	—	—	—	250
5	„ „ „ Nieznanowicach	400	—	—	—	—	400	—		442	—	—	—	442
6	„ „ „ Warzycach . .	450	—	—	—	—	450	—		450	—	—	—	450
7	„ „ „ Wojsławiu . .	—	—	—	—	—	—	—		250	—	—	—	250
8	„ „ „ Wielowsi . . .	500	—	—	—	—	500			500	—	—	—	500
9	„ „ „ Leżajsku . . .	450	—	—	—	—	450	—		500	—	—	—	500
10	„ „ „ Zatorze . . .	400	—	—	—	—	400	—		400	—	—	—	400
11	„ „ „ Dynowie . . .	409	50	—	—	—	409	50		315	—	—	—	315
12	„ „ „ Jurkowie . . .	210	—	—	—	—	210	—		105	—	—	—	105
13	„ kołodziejska w Grzymałowie .	700	—	—	—	—	700	—		700	—	—	—	700
14	„ „ „ Tłumaczu . . .	1200	—	—	—	—	1200	—		860	—	—	—	860
15	„ „ „ Kamionce strum.	—	—	2	8	176	—	—		—	6	8	528	—
				7	6	462	—	—		—	7	6	462	—
				25	3	825	1463	—		—	6	4	264	—
							—	—		—	4	3	132	1386
16	„ „ „ Grybowie . . .	—	—	4	8	352	—	—		1600	—	—	—	1600
				15	6	990	—	—		—	—	—	—	—
				2	4	88	1430	—		—	—	—	—	—
							—	—		—	—	—	—	—
17	„ stolarska w Kalwaryi zebrzyd. .	—	—	2	12	264	—	—		—	1	12	132	—
				2	8	176	—	—		—	3	10	330	—
				3	7	231	—	—		—	1	8	88	—
				1	5	55	—	—		—	1	6	66	—
				1	4	44	770	—		—	1	4	44	—
							—	—		—	2	3	66	726
18	„ „ „ Stanisławowie . .	—	—	7	10	770	—	—		2000	—	—	—	2000
				15	8	1320	2090	—		—	—	—	—	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	w roku 1903/1904							w roku 1904/1905					
		Ryczałt		ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Na zakład przypada razem rocznie		Ryczałt	ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Razem przypada na zakład rocznie	
		K	h.		K	K	K	h.	K		K	K	K	
19	Szkoła wyrobu zabawek w Jaworowie .	750	—	—	—	—	750	—	900	—	—	—	900	
20	„ garncarska w Kołomyi . . .	—	—	1	14	147	—	—	500	—	—	—	500	
				6	10	630	777	—	600	—	—	—	600	
21	Szkoła szewska w Dobczycach . . .	500	—	—	—	—	500	—	350	—	—	—	350	
22	„ „ „ Witkowie . . .	900	—	—	—	—	900	—	900	—	—	—	900	
23	„ „ „ Starym Sączu . .	600	—	—	—	—	600	—	700	—	—	—	700	
24	„ „ „ Kołomyi	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	700	
25	„ tkacka w Glinianach . . .	600	—	—	—	—	600	—	650	—	—	—	650	
26	„ „ „ Gorlicach	450	—	—	—	—	450	—	700	—	—	—	700	
27	„ „ „ Kosowie	500	—	—	—	—	500	—	550	—	—	—	550	
28	„ „ „ Łańcucie	500	—	—	—	—	500	—	600	—	—	—	600	
29	„ „ „ Rychwaldzie . . .	350	—	—	—	—	350	—	350	—	—	—	350	
30	„ „ „ Wilamowicach . . .	500	—	—	—	—	500	—	450	—	—	—	450	
31	„ „ „ Krośnie	2000	—	—	—	—	2000	—	2000	—	—	—	2000	
32	„ sukiennicza w Rakszawie . .	1800	—	—	—	—	1800	—	1900	—	—	—	1900	
33	„ koronkarska w Zakopanem . .	400	—	—	—	—	400	—	400	—	—	—	400	
34	„ „ „ Bobowej . . .	396	—	—	—	—	396	—	450	—	—	—	450	
35	„ hafciarska w Makowie . . .	500	—	—	—	—	500	—	500	—	—	—	500	
	Dla szkół państwowych													
36	C. k. szkoła przemysłowa we Lwowie .	—	—	6	15	900	—	—	—	3	15	450	—	
				16	10	1600	—	—	—	18	10	1800	—	
				4	8	320	2820	—	—	6	8	480	2730	
37	„ „ „ w Krakowie	—	—	8	20	1600	—	—	—	8	20	1600	—	
		300	—			300	1900	—	300		—	300	1900	
38							—	—	—	1	20	200	—	
	„ „ ślusarska w Świątnikach .	—	—	1	10	100	—	—	—	1	10	100	—	
				3	8	240	—	—	—	20	6	1200	—	
				27	6	1620	1960	—	—	9	5	450	1950	
39														
40	„ „ kowalska w Sułkowicach .	600	—				600	—	580				580	
	„ „ drzewna w Zakopanem .	—	—	6	6	360	—	—	1900				1900	
				31	4	1240	—	—	—				—	
				10	3	300	1900	—	—				—	
41	„ „ „ „ Kołomyi . .	1800	—				1800	—	1900				1900	
	Razem . .						34575	50					35784	

Stypendya handlowe

w roku 1903/4.

		K	
1.	Tadeusz Ludwik Łączyński, Akademia exportowa we Wiedniu	400	pobrali tylko pierwszą ratę.
2.	Bolesław Paweł Dobrowolski „ „ „ „	400	
3	Maksymilian Zawistowski „ „ „ „	400	
4.	Frańciszek Andrzej Maślanka „ „ „ „	500	
5.	Konstanty Waleryan Lewicki „ handlowa we Lwowie	200	
6.	Stanisław Bielecki „ „ „ „	200	
7.	Wincenty Waligóra, Wyższa szkoła handlowa w Krakowie	200	
8.	Michał Pohoski „ „ „ „ „	200	

nadto uchwalono w r. 1904 dać Dyrekcyi wyższej szkoły handlowej w Krakowie ryczałtową kwotę 800 K na udzielanie chwilowych zapomóg uczniom.

w roku 1904/5.

1.	Stefan Kostiów, Akademia handlowa we Lwowie	300
2.	Józef Skrętowicz „ „ „ „	300
3.	Stanisław Bielecki „ „ „ „	200

nadto uchwalono w r. 1905 dać Dyrekcyi Akademii handlowej we Lwowie ryczałtową kwotę 500 K na udzielanie chwilowych zapomóg uczniom.

4.	Władysław Moług, wyższa szkoła handlowa w Krakowie	250
5.	Fryderyk Gichner „ „ „ „ „	250
6.	Michał Pohoski „ „ „ „ „	250
7.	Leib Beckman „ „ „ „ „	200
8.	Mojżesz Schmaus „ „ „ „ „	200
9.	Mikołaj Guzdek „ „ „ „ „	200
10.	Stanisław Kodlewicz „ „ „ „ „	200
11.	Chaim Spatz „ „ „ „ „	200
12.	Wiktor Urbańczyk „ „ „ „ „	200
13.	Władysław Niemiński „ „ „ „ „	100
14.	Józef Jan Wojnarski „ „ „ „ „	100

nadto uchwalono w roku 1905 dać Dyrekcyi wyższej szkoły handlowej w Krakowie ryczałtową kwotę 500 K na udzielanie chwilowych zapomóg uczniom.

PRELIMINARZ OGÓLNY

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1906.

(do rubryki XII. wydatków budżetu krajowego).

Preliminarz na rok 1906.

Wydatki na cele podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.

(Rub. XII. Wyd. funduszu krajowego).

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*więcej*
					korony				
	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.								
1	W Białej	2.060	2.060	2.060	—	2.060	2.060	—	—
2	„ Bochni	1.092	1.084	1.084	—	1.084	1.092	8	—
3	„ Brodach	873	884	884	—	884	873	—	11
4	„ Brzeżanach . . .	1.106	1.109	1.109	—	1.109	1.106	—	3
5	„ Buczaczu	1.100	1.100	1.100	—	1.100	1.100	—	—
6	„ Chrzanowie . . .	1.152	1.100	1.100	—	1.100	1.152	52	—
7	„ Drohobyczu . . .	1.961	1.920	1.920	—	1.920	1.961	41	—
8	„ Gorlicach	1.161	1.200	1.200	—	1.200	1.161	—	39
9	„ Jarosławiu	1.088	1.398	1.398	—	1.398	1.088	—	310
10	„ Jaśle . . i . .	1.171	1.170	1.170	—	1.170	1.171	1	—
11	„ Jaworowie	800	800	—	—	—	—	—	—
12	„ Kałuszu	1.200	1.228	1.228	—	1.228	1.200	—	28
13	„ Kętach	800	695	695	—	695	800	105	—
14	„ Kołomyi I. . . .	1.070	1.070	1.070	—	1.070	1.070	—	—
15	„ „ II. . . .	1.346	1.412	1.412	—	1.412	1.356	—	56
16	„ Krakowie na Kleparzu	2.340	2.400	2.400	—	2.400	2.392	—	8
17	„ „ przy ul. Lubomirskiego (dawniej w Ogro. ang.)	1.280	1.290	1.290	—	1.290	1.302	12	—
18	„ „ na Smoleńsku	1.280	1.290	1.290	—	1.290	1.302	12	—
19	„ „ „ Kazimierzu	1.280	1.370	1.370	—	1.370	1.272	—	98
20	„ „ przy ul. Dietla (daw. na Dajworze)	1.390	1.390	1.390	—	1.390	1.412	22	—
21	„ Krośnie	1.346	1.346	1.346	—	1.346	1.346	—	—
22	„ Krzeszowicach . .	—	800	—	—	—	—	—	—
23	We Lwowie im. św. Anny .	2.025	1.975	1.975	—	1.975	2.025	50	—
24	„ „ im. św. Antoniego	1.595	1.475	1.475	—	1.475	1.595	120	—
25	„ „ „ króla Sobieskiego (dawn. Czackiego) .	1.625	1.546	1.547	—	1.547	1.625	78	—
26	„ „ „ Elżbiety .	955	955	955	—	955	955	—	—
27	„ „ „ Konarskiego .	1.315	1.335	1.335	—	1.335	1.315	—	20
28	„ „ „ św. Marcina .	1.595	1.475	1.475	—	1.475	1.595	120	—
29	„ „ „ Mickiewicza	1.295	1.315	1.315	—	1.315	1.295	—	20
30	„ „ „ Piramowicza .	955	955	955	—	955	955	—	—
31	„ „ „ Staszica .	1.625	1 555	1.555	—	1.555	1.625	70	—
32	„ „ izr. im. Bernsteina	950	950	950	—	950	950	—	—
33	W Leżajsku	800	800	—	—	—	—	—	—
34	„ Łańcucie	1.015	1.015	1.015	—	1.015	1.015	—	—
35	„ Myślenicach . . .	910	910	900	—	910	910	—	—
	Do przeniesienia .	43.556	44.377	41.978	—	41.978	42.086	691	593

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*więcej*
					korony				
	Z przeniesienia .	43.556	44.377	41.978	—	41.978	42.086	691	593
36	W Nowym Sączu . .	1.527	1.746	1.746	—	1.746	1.527	—	219
37	„ Nowym Targu . .	1.082	997	997	—	997	1.082	85	—
38	„ Podgórzu	1.061	1.354	1.354	—	1.354	1.061	—	293
39	„ Przemyślu I. . . .	1.175	1.175	1.175	—	1.175	1.175	—	—
40	„ „ II. . . .	1.311	1.311	1.311	—	1.311	1.311	—	—
41	„ Rzeszowie	1.381	1.338	1.338	—	1.338	1.381	43	—
42	„ Samborze	1.497	1.495	1.495	—	1.495	1.421	—	74
43	„ Sanoku	1.151	1.126	1.126	—	1.126	1.151	25	—
44	„ Stanisławowie . . .	2.350	2.250	2.250	—	2.250	2.410	160	—
45	„ St. Samborze . . .	800	900	900	—	900	800	—	100
46	„ St. Sączu	896	896	896	—	896	896	—	—
47	„ Stryju	1.110	1.110	1.110	—	1.110	1.110	—	—
48	„ Sądowej Wiszni . .	1.256	—	—	—	—	1.256	1.256	—
49	„ Tarnopolu	1.177	1.172	1.172	—	1.172	1.177	5	—
50	„ Tarnowie	1.360	1.655	1.655	—	1.655	1.360	—	295
51	„ Tarnabrzegu . . .	834	898	898	—	898	834	—	64
52	„ Trembowli	800	800	—	—	—	800	800	—
53	„ Turce	800	800	—	—	—	800	800	—
54	„ Wadowicach . . .	947	882	882	—	882	947	65	—
55	„ Wieliczce	1.225	1.225	1.225	—	1.225	1.225	—	—
56	„ Złoczowie	1.455	1.316	1.316	—	1.316	1.405	89	—
57	„ Żółkwi	880	880	880	—	880	880	—	—
58	„ Żywcu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	1.200	—	—
59	Na uzupełnienie przyborów i druki	1.000	1.000	1.500	—	1.500	1.200	—	300
60	Na nagrody za najlepsze rysunki	—	—	1.000	—	1.000	1.000	—	—
61	Na nowo założyć się mające szkoły przemysłowe i oddziały handlowe	—	—	2.500	—	2.500	1.000	—	1.500
62	Na nieprzewicziane oddziały równorzędne .	—	—	1.000	—	1.000	—	—	1.000
63	Na remuneracye dla nauczycieli	1.500	1.500	1.000	—	1.000	—	—	1.000
64	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli . .	—	—	—	2.400	2.400	2.400	—	—
	Razem .	73.331	73.403	73.904	2 400	76.304	74.885	4.019	5.438
									1.419
	II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.								
	A) dla wyrobów z drzewa i łoziny.								
65	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu (dawniej Jurków)	800	800	1.212	—	1.212	1.010	—	202
66	Kraj. szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	2.200	2.200	2.400	—	2.400	2.400	—	—
67	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie	800	800	1.290	—	1.290	1.250	—	40
	Do przeniesienia .	3.800	3.800	4.902	—	4.902	4.660	—	242

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*więcej*
					korony				
	Z przeniesienia .	3.800	3.800	4.910	—	4.902	4.660	—	242
68	Kraj. szkoła koszykarska w Dżurowie	1.000	1.000	1.590	—	1.590	1.530	—	60
69	Kraj. szkoła koszyk. w Leżajsku	1.000	1.000	1.117	—	1.117	1.077	—	40
70	Kraj. szkoła koszykarska w Nieznanowicach .	1.000	1.000	1.340	—	1.340	1.440	100	—
71	Kraj. szkoła koszyk. w Niżniowie	1.200	1.200	1.420	—	1.420	1.330	—	90
72	Kraj. szkoła koszyk. w Warzycach	1.600	1.600	1.350	—	1.350	1.530	180	—
73	Kraj. szkoła koszykarska w Wielowsi	1.000	1.000	940	—	940	940	—	—
74	Kraj. szkoła koszykarska w Wojsławiu . . .	1.200	1.000	690	—	690	860	170	—
75	Kraj. szkoła koszykarska w Zatorze	1.200	1.200	1.220	—	1.220	950	—	270
76	Subwencya dla szkoły koszyk. w Albigowej .	400	400	500	—	500	600	100	—
77	Subwencya dla szkoły koszyk. w Bilince . .	400	400	600	—	600	800	200	—
78	Subwencya dla szkoły kosz. w Chyszewicach	300	300	500	—	500	600	100	—
79	Subwencya dla szkoły koszyk. w Milczycach .	300	300	500	—	500	600	100	
80	Subw. dla szkoły koszyk. w Przewrotnem . .	300	300	600	—	600	600	—	—
81	Subw. dla szkoły koszyk. w Rudkach (powiat) .								
	a) na utrzymanie . .	1.500	1.500	1.200	—	1.200	1.810	610	—
	b) na budowę . . .	—	—	—	—	—	5.000	5.000	—
82	Subwencya dla szkoły koszyk. w Siekierczycach	400	400	400	—	400	—	—	400
83	Subwencya dla szkoły koszyk. w Trembowli .	300	800	—	—	—	—	—	—
84	Subwencya dla szkoły koszyk. w Żurawnie . .	400	400	600	—	600	840	240	—
85	Centralny kurs koszyk. we Lwowie	1.000	1.500	8.260	—	8.260	3.000	—	5.260
86	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:								
	a) na utrzymanie . .	3.600	3.600	3.190	—	3.190	3.380	190	—
	b) na budowę III. i IV. rata pożyczki kom. 54.000 K.	—	—	—	3.240	3.240	3.240	—	—
87	Kraj. nauk. warsztat kołodz. w Grzymałowie	3.400	3.400	3.374	1.500	4.874	4.284	—	590
88	Kraj. szkoła kołodz. w Kamionce strum. . .	3.600	3.600	11.900	—	11.900	11.900	—	—
89	Kraj. szkoła kołodz. w Tłumaczu	3.600	3.600	5.800	—	5.800	6.480	680	—
	Do przeniesienia .	32.500	33.300	51.993	4.740	56.733	57.451	7.670	6.952

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		k o r o n y							
	Z przeniesienia .	32.500	33.300	51.993	4.740	56.733	57.451	7.670	6.952
90	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:								
	a) na utrzymanie . .	5.000	5.000	8.610	2.800	11.410	7.950	—	3.460
	b) na budowę szkoły IV i V. rata poż. hip. 50.000 K.	—	—	—	3 000	3.000	1.500	—	1.500
91	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:								
	a) na utrzymanie . .	5.000	5.000	14.670	3.000	17.670	13.770	—	3.900
	b) reszta kosztów budowy i studni . .	—	—	—	5.000	5.000	6.300	1.300	—
	c) na wewnętrz. urządzenie maszynowe III. i IV. rata poż. hipot. 33.000 K. .	—	—	—	1.980	1.980	1.980	—	—
92	Kraj. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:								
	a) na utrzymanie . .	3.000	4.000	11.625	4.500	16.125	6.060	—	10.065
	b) na budowę szkoły V. i VI. rata poż kom. 56.000 K. . . .	—	—	—	3.360	3.360	3.360	—	—
	c) na wewnętrzne urządzenie	—	—	—	—	—	13.500	13.500	—
	Razem .	45.500	47.300	86.898	28.380	115.278	111.871	22.470	25.877
									3.407
	B) *dla wyrobów garncarskich.*								
93	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	6.000	6.000	9.790	—	9.790	9.890	100	—
94	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	5.000	5.000	10.518	1.000	11.518	7.808	—	3.710
95	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	300	300	800	—	800	800	—	—
	Razem .	11.300	11.300	21.108	1.000	22.108	18.498	100	3.710
									3.610
	C) *Dla wyrobów ze skóry.*								
96	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie . .	1.600	1.600	3.482	—	3.482	3.682	200	—
97	Kraj. nauk. warsztat szewski w Starym Sączu .	1.400	1.400	3.296	—	3.296	3.496	200	—
98	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach . . .	1.000	1.000	3.010	—	3.010	3.010	—	—
99	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi	1.400	1.400	2.790	800	3.590	1.300	—	2.290
	Razem .	5.400	5.400	12.578	800	13.378	11.488	400	2.290
									1.890

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa na r. 1905	Proponowana subwencya rządowa na r. 1906	Wniosek na rok 1906 zwyczajny	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajny	Wniosek na rok 1906 Razem	Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906 mniej	Preliminuje się na rok 1906 więcej
				korony					
	D) Dla wyrobów tkackich.								
100	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	8.000	8.000	10.660	—	10.660	10.612	—	48
101	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Glinianach . .	2.500	2.500	3.407	—	3.407	3.146	—	261
102	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach . .	900	900	1.590	200	1.790	740	—	1.050
103	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Kosowie . . .	1.800	1.800	3.700	—	3.700	3.440	—	260
104	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Łańcucie:								
	a) na utrzymanie . . .	1.500	1.800	3.590	—	3.590	3.290	—	300
	b) na budowę szkoły .	—	—	—	—	—	5.000	5.000	—
105	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie	1.000	1.000	2.680	—	2.680	2.830	150	—
106	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Wilamowicach	1.500	1.800	1.760	—	1.760	1.800	40	—
107	Subwencya dla Tow. św. Sylwestra na szkołę tkacką w Korczynie .	1.400	1.400	2.500	—	2.500	2.500	—	—
108	Subwencya dla produkc. warsztatu tkackiego w Budzanowie	400	400	880	—	880	880	—	—
109	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:								
	a) na utrzymanie . . .	7.000	7.000	13.520	350	13.870	16.230	2.360	—
	b) na budowę internatu	—	—	—	—	—	5.000	5.000	—
	Razem .	26.000	26.600	44.287	550	44.837	55.468	12.550	1.919
								10.631	
	E) Dla wyrobów powroźniczych.								
110	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	—	—	800	—	800	800	—	—
	F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.								
111	Szkoła koronkarska w Kańczudze	1.400	1.400	1.800	—	1.800	1.722	—	78
112	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem . . .	1.600	1.600	4.700	—	4.700	5.120	420	—
113	Kraj. szkoła koronkarska w Bobowej	1.000	1.400	790	—	790	850	60	—
114	Szkoła koronkarska w Jaworowie (ryczałt) .	500	800	1.200	—	1.200	1.200	—	—
	Do przeniesienia .	4.500	5.200	8.490	—	8.490	8.892	480	78

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*więcej*
					k o r o n y				
	Z przeniesienia .	4.500	5.200	8.490	—	8.490	8.892	480	78
115	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie	1.400	1.400	2.164	—	2.164	2.044	—	120
116	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	—	—	600	—	600	600	—	—
	Razem .	5.900	6.600	11.254	—	11.254	11.536	480	198
								282	
	G) Dla wyrobów kapeluszniczych.								
117	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:								
	a) na budowę warsztatu	—	—	—	—	—	1.800	1.800	—
	b) na utrzymanie instruktora i warsztatu . .	3.000	3.000	1.680	—	1.680	1 680	—	—
	Razem .	3.000	3.000	1.680	—	1.680	3.480	1.800	—
	H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.								
118	Szkoła praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	3.400	3.400	2.000	—	2 000	2.000	—	—
119	Kursa handlowe przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	—	—	2.000	—	2.000	2.000	—	—
120	Szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—	—	—	—	600	600	—
121	Szkoła robót Tow. „Praca kobiet“ we Lwowie	2.000	2.000	2.000	—	2.000	1.400	—	600
122	Szkoła robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	700	1.000	1.000	—	1.000	840	—	160
123	Towarzystwo „Pracy Kobiet“ w Kołomyi . .	2.000	2.000	1.600	—	1.600	1.600	—	—
124	Stow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu	700	700	600	—	600	420	—	180
125	Spółka przemysłowa robót kobiecych „Trud“ we Lwowie	—	—	500	—	500	500	—	—
126	Stow. pracownic konfekcyi damskiej św. Józefa we Lwowie . .	—	—	500	—	500	500	—	—
	Razem .	8.800	9.100	10.200	—	10.200	9.860	600	940
									340

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
	J. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego								
127	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	—	2.200	—	2.200	2.200	—	—
128	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	—	—	3.600	2.000	5.600	3.400	—	2.200
129	C. k. Szkoła ślusarska w Świątnikach:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	3.108	—	3.108	3.108	—	—
	b) na zapomogi dla majstrów	—	—	800	—	800	800	—	—
130	C. k. Szkoła kowalska w Sułkowicach:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	1.024	—	1.024	1.024	—	—
	b) na kurs majstrów .	—	—	1.000	—	1.000	1.000	—	—
	c) na budowę warsztatu spółkowego, IV. i V. rata półroczna od zaciągnąć się mającej 3% pożyczki w kwocie 8.000 K na pięć lat	—	—	—	1.735	1.735	1.735	—	—
131	C. k. Szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu, III. rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	—	—	—	15.000	15.000	15.000	—	—
	Razem .	—	—	11.732	18.735	30.467	28.267	—	2.200
	III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.								
132	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	9.660	—	9.660	10.060	400	—
133	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	3.140	—	3.140	3.140	—	—
134	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu	8.000	—	—	—	—	—	—	—
135	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Selezyanów w Oświęcimiu .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
	Do przeniesienia .	8.000	—	16.800	—	16.800	17.200	400	—

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
				k o r o n .y					
	Z przeniesienia .	8.000	—	16.800	—	16.800	17.200	400	—
136	Muzeum przemysłowe we Lwowie:								
	a) zwyczajne	—	—	8.000	—	8.000	7.000	—	1.000
	b) nadzwyczajne, na urządzenie sal muzealnych	—	—	—	—	—	2.000	2.000	—
137	Muzeum przemysłowe w Krakowie	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
138	Subwencya dla Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem, do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	2.000	—	2.000	2.000	—	—
139	Na stypendya przemysłowe:								
	a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	b) inne stypendya przemysłowe	—	—	32.000	—	32.000	30.000	—	2.000
140	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	—	—	2.400	—	2.400	2.400	—	—
141	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
142	Na kursa majsterskie .	—	—	12.000	—	12.000	12.000	—	—
143	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1905 . . .	—	—	6.000	—	6.000	8.000	2.000	—
144	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów . . .	—	—	2.500	—	2.500	500	—	2.000
145	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej . .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
146	Czyrniańska Teofila, stały dar z łaski	—	—	800	—	800	800	—	—
	Do przeniesienia .	8.000	—	100.100	—	100.100	99.500	4.400	5 000

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa na r 1905	Proponowana subwencya rządowa na r. 1906	Wniosek na rok 1906 zwyczajny	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajny	Wniosek na rok 1906 Razem	Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906 mniej	Preliminuje się na rok 1906 więcej
		korony							
	Z przeniesienia .	8.000	—	100.100	—	100.100	99.500	4.400	5.000
147	Standejska Marya, wdowa po instruktorze kraj. naukowego warsztatu tkackiego w Korczynie: *a*) pensya wdow. 1.140 K *b*) dla córki Alojzy i Stefanii do 18. września 1908 roku . 114 „ *c*) dla syna Jana Stanisława do 15. maja 1905 43 „	—	—	1.254	—	1.254	1.297	43	—
148	Marya Józefa Neużilówna, sierota po kierowniczce szkoły koronkarskiej w Zakopanem	—	—	216	—	216	—	—	216
149	Celina Celewiczowa, wdowa po wędrownym nauczycielu szewstwa . .	—	—	1.200	—	1.200	—	—	1.200
150	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłow.	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
	Razem .	8.000	—	108.770	—	108.770	106.797	4.443	6.416
									1.973
	IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.								
151	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . . .	—	—	400	—	400	400	—	—
152	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych: *a*) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników Komisyi . . . . . *b*) sekretarz: α) płaca . . 4.800 K β) dodatek aktywalny 840 „ *c*) referent techniczny: α) płaca . . 3.600 K β) dodatek . aktywalny 720 „ *d*) aplikant: α) płaca . . 2.200 K β) dodatek aktywalny 480 „ *e*) mundant	—	—	10.000	—	10.000	8.000	—	2.000
		—	—	5.640	—	5.640	5.640	—	—
		—	—	4.320	—	4.320	4.320	—	—
		—	—	2.680	—	2.680	1.400	—	1.280
		—	—	600	—	600	600	—	—
	Do przeniesienia .	—	—	23.640	—	23.640	20.360	—	3.280

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
					k o r o n y				
	Z przeniesienia .	—	—	23.640	—	23.640	20.360	—	3.280
153	Biuro statystyki przemysłu i handlu:								
	a) naczelnik płaca . . 3.600 K dodatek aktywalny . 720 „	—	—	4.320	—	4.320	—	—	4.320
	b) pomocnik . 2.400 K			2.400	—	2.400	—	—	2.400
	c) dwóch dyurnistów rachunkow. po 1.200 K			2.400	—	2.400	—	—	2.400
	d) ryczałt na ankiety, badania, podróże itp.			4.000	—	4.000	—	—	4.000
	Razem .	—	—	36.760	—	36.760	20.360	—	16.400
	V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.								
154	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . . .	—	—	20.000	—	20.000	20.000	—	—
155	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłow.“	—	—	4.000	—	4.000	2.000	—	2.000
156	Dla Spółki stolarzy w Krakowie na wspólny warsztat mechaniczny .	—	—	—	7.500	7.500	—	—	7.500
157	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego (III. rata z 35-lecia) . . .	—	—	—	100.000	100.000	100.000	—	—
158	Subwenc. dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie za pośrednictwem sprzedaży wyrobów krajowych . .	—	—	30.000	—	30.000	30.000	—	—
159	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ nadzwyczajna . . .	—	—	—	10.000	10.000	10.000	—	—
160	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo - wytwórczych, do rozporządzalności Wydziału kraj. .	—	—	4.800	—	4.800	4.800	—	—
161	Zasiłki na wystawy przemysłowe	—	—	—	8.000	8.000	8.000	—	—
	Razem .	—	—	58.800	125.500	184.300	174.800	—	9.500

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*więcej*
		korony							
	VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.								
162	Szkoła handlowa w Krakowie	—	—	16.000	—	16.000	16.000	—	—
163	Na pokrycie niedoborów funduszu emerytalnego personalu nauczycielskiego wyższej szkoły handlowej w Krakowie (uchw. Sejmu z 23. października 1903) . .	—	—	1.414	—	1.414	1.414	—	—
164	Akademia handlowa we Lwowie	—	—	16.000	—	16.000	16.000	—	—
165	Stypendya dla młodzieży handlowej	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	Razem .	—	—	37.014	—	37.014	37.014	—	—

Zestawienie.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajny*	*nadzwyczajny*	Razem		*mniej*	*wiecej*
		k o r o n y							
I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające	73.331	73.403	73.904	2.400	76.304	74.885	—	1.419
II.	Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:								
	A) dla wyrobów z drzewa i łoziny	45.500	47.300	86.898	28.380	115.278	111.871	—	3.407
	B) dla wyrobów garncarskich	11.300	11.300	21.108	1.000	22.108	18.498	—	3.610
	C) dla wyrobów ze skóry	5.400	5.400	12.578	800	13.378	11.488	—	1.890
	D) „ „ tkackich	26.000	26.600	44.287	550	44.837	55.468	10.631	—
	E) „ „ powroźniczych	—	—	800	—	800	800	—	—
	F) dla wyrobów koronkarskich i haftu . .	5.900	6.600	11.254	—	11.254	11.536	282	—
	G) dla wyrobów kapeluszniczych	3.000	3.000	1.680	—	1.680	3.480	1.800	—
	H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	8.800	9.100	10.200	—	10.200	9.860	—	340
	J) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego	—	—	11.732	18.735	30.467	28.267	—	2.200
III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	8.000	—	108.770	—	108.770	106.797	—	1.973
IV.	Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	—	—	36.760	—	36.760	20.360	—	16.400
V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe . . .	—	—	58.800	125.500	184.300	174.800	—	9.500
VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wysztalcenia handlowego . .	—	—	37.014	—	37.014	37.014	—	—
	Suma .	187.231	182.703	515.785	177.365	693.150	665.124	12.713	40.739
									+28.026

LW. 59.660/1905.

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu w kraju

na rok 1906.

(Rubryka XII. wydatków budżetu krajowego).

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Wniosek na rok 1906			
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) z izby handlowo-przemysłowej w Krakowie	800	800	—	800	
d) z kasy oszczęd. w Białej	400	400	—	400	
e) od cechu sukienniczego	40	30	—	30	
f) wkładki uczniów na przybory	280	290	—	290	
g) od miejsc. związk. przem.	—	80	—	80	
h) od c. k. Rządu	2.060	2.060	—	2.060	
i) z funduszu krajowego	2.060	2.060	—	2.060	
Razem	6.840	6.920	—	6.920	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	900	900	—	900	Z tego przypada 300 K. za kierownictwo kursu handlowego.
b) nauka	5.200	5.200	—	5.200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	480	—	480	
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	240	240	—	240	
Razem	6.840	6.920	—	6.920	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	1.092	1.084	—	1.084	
c) z funduszu krajowego	1.092	1.084	—	1.084	
Razem	3.184	3.168	—	3.168	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.984	2.048	—	2.048	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	420	—	420	
3. Środki naukowe	300	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.184	3.168	—	3.168	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Wniosek na rok 1906.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	**Uzasadnienie.**
		Koruny			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
— od Rady powiatowej .	—	—	—	—	
b) od izby handl. przemysł.	1.000	1.000	—	1.000	
c) od c. k. Rządu . . .	873	884	—	884	
d) z funduszu krajowego .	873	884	—	884	
Razem . . .	3.346	3.368	—	3.368	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.176	2.368	—	2.368	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	450	480	—	480	
3. Środki naukowe	200				
4. Wydatki administracyjne .	120	120	—	120	
Razem . . .	3.346	3.368	—	3.368	

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	1.106	1.109	—	1.109	
d) z funduszu krajowego .	1.106	1.109	—	1.109	
Razem . . .	2.912	2.918	—	2.918	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.112	2.048		2.048	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne .	100	120	—	120	
Razem . . .	2.912	2.918	—	2.918	

5. Buczacz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Wniosek na rok 1906.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1895.
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	*ad b*) Na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 29. lutego 1896.
c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego	100	100	—	100	*ad c*) Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3 grudnia 1895.
d) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	—	1.100	
f) z funduszu krajowego .	1.100	1.100	—	1.100	
Razem . . .	3.300	3.300	—	3.300	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.368	2.368	—	2.368	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	200	200	—	200	
3. Środki naukowe	200	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne .	132	132	—	132	
Razem . . .	3.300	3.300	—	3.300	

6. Chrzanów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina miasta Chrzanowa uchwałą z dnia 4. października 1899 r. L. 5868 zobowiązała się dawać roczną subwencyę w kwocie 400 K. i dostarczać lokalu, opału i oświetlenia (LW. 47126/00.)
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
d) od Tow. zaliczkowego .	100	100	—	100	
e) od c. k. Rządu . . .	1.152	1.100	—	1.100	*ad b*) Rada pow. w Chrzanowie uchwałą z dnia 8. stycznia 1900 r. L. 4227 zobowiązała się płacić roczną subwencyę w kwocie 200 K. (LW. 47126/00). Kwotę 400 K. wstawił Wydział szkoły na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 31. stycznia 1901.
f) z funduszu krajowego .	1.152	1.100	—	1.100	
Razem . . .	3.404	3.300	—	3.300	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.304	2.240	—	2.240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	460	—	460	
3. Środki naukowe	200				
4. Pot zeby administracyjne .	200	200	—	200	
Razem . . .	3.404	3.300	—	3.300	

7. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	Gmina daje subwencyi 840 K. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę, wynoszące około 200 K.
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności .	50	50	—	50	
d) od Tow. zaliczkowego .	20	20	—	20	
e) od c. k. Rządu . . .	1.961	1.920	—	1.920	
f) z funduszu krajowego .	1.961	1.920	—	1.920	
Razem . . .	4.892	4.810	—	4.810	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	3.892	3.760	—	3.760	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	350	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	4.892	4.810	—	4.810	

8. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	–	200	Od roku 1900 gmina obniżyła subwencyę z dotychczasowych 400 K. na 200 K. natomiast jednak corocznie czyni starania u Izby handl. o subwencye w kwocie 300 K. (LW. 4634/1901).
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Tow. zaliczkowego .	300	300	—	300	
d) od Izby handl. przem. .	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu . . .	1.161	1.200	—	1.200	
f) z funduszu krajowego .	1.161	1.200	—	1.200	
Razem . .	3.522	3.600	—	3.600	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.522	2.600	—	2.600	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	400	—	400	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.522	3.600	—	3.600	

9. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	500	760	—	760	Z kwoty tej przypada 260 K. na kurs handlowy.
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . . .	1.088	1.398	—	1.398	
d) z funduszu krajowego .	1.088	1.398	—	1.398	
Razem . . .	3.076	3.956	—	3.956	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	1.856	2.686	—	2.686	Więcej z powodu otwarcia kursu handlowego i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	350	—	350	
3. Środki naukowe	250	250	—	250	
4. Wydatki administracyjne .	170	170	—	170	
Razem . . .	3.076	3.956	—	3.956	

10. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	240	240	—	240	
c) od Izby handl. pszemysł.	200	200	—	200	
— Tow. zaliczkowego . .	—	—	—	—	
d) od c. k. Rządu . . .	1.171	1.170	—	1.170	
e) z funduszu krajowego .	1.171	1.170	—	1.170	
Razem . . .	3.182	3.180	—	3.180	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.430	—	2.430	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.182	3.180	—	3.180	

11. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.200	1 228	—	1.228	
d) z funduszu krajowego .	1.200	1.228	—	1.228	
Razem . . .	2.800	2.856	—	2.856	

Rozchód.

1. **Płace:**					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.920	2 176	—	2.176	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	200	200	—	200	
3. Środki naukowe	200				
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	2·800	2.856	—	2.856	

12. Kęty. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	—	695	—	695	
b) od c. k. Rządu . . .	—	695	—	695	
c) z fund. krajowego . .	—	695	—	695	
Razem . . .	—	2.085	—	2.085	

Rozchód.

1. **Płace:**					
a) kierownictwo	—	300	—	300	
b) nauka	—	1.485	—	1.485	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	—	240	—	240	
3. Wydatki administracyjne .	—	60	—	60	
Razem . . .	—	2.085	—	2.085	

13. Kołomyja. I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Sobieskiego.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.020	1.020	—	1.020	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888 L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	300	30	—	300	
c) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 12.000 K.	480	480	—	480	
d) od c. k. Rządu . . .	1.070	1.070	—	1.070	
e) z funduszu krajowego .	1.070	1.070	—	1.070	
Razem . . .	3.940	3.940	—	3.940	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.240	2.368	—	2.368	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	400	—	400	
3. Środki naukowe	500	372	—	372	
4. Wydatki administracyjne .	200	200	—	200	
Razem . . .	3.940	3.940	—	3.940	

14. Kołomyja. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. St. Szczepanowskiego.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.356	1.312	—	1.312	Rada gminna aktem notar. z dnia 17. września 1902 r. (LW. 51.886/1902) zobowiązała się przyczynić w wysokości $^1/_3$ części kosztów jednak nie wyżej jak 1.500 K.
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.346	1.412	—	1.412	
d) z funduszu krajowego .	1.356	1.412	—	1.412	
Razem . . .	4.158	4.236	—	4.236	*ad b)* Rada powiat. aktem notar. z dnia 4. lipca 1902 roku LR. 8053 (LW. 51.886/02), zobowiązała się płacić po 100 K. rocznie począwszy od r. 1902 przez cały czas istnienia tej szkoły.

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.978	2.986	—	2.986	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	450	—	450	
3. Wydatki administracyjne .	180	200	—	200	
Razem . . .	4.158	4.236	—	4.236	

15. Kraków. Szkoła przem. uzupeln. na Kleparzu.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					Dotowanie pięciu szkół przemysłowych uzup. w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j. że gmina, rząd i kraj, poza drobnymi datkami z funduszu Dietla, przyczyniać się mają do kosztów utrzymania 1/3 częścią ogólnych wydatków, a gmina ponadto obowiązaną jest dostarczać jeszcze bezpłatnie lokalu, opału oświetlenia i usługi.
a) od gminy	2.392	2.400	—	2.400	
b) z funduszu Dr. Dietla .	16	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	2.340	2.400	—	2.400	
d) z funduszu krajowego .	2.392	2.400	—	2.400	
Razem . . .	7.140	7.200	—	7.200	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	5.640	5.970	—	5.970	Więcej z powodu otworzenia kursu handlowego dla uczniów uwolnionych od nauki rysunków i geometryi i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	500	400	—	400	
3. Srodki naukowe	160				
4. Wydatki administracyjne .	360	350	—	350	
Razem . . .	7.140	7.200	—	7.200	

16. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Ogrodzie angielskim

(przy ul. Lubomirskiego.)

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	1.302	1.290	—	1.290
b) z funduszu Dr. Dietla .	16	—	—	—
c) od c. k. Rządu . . .	1.280	1.290	—	1.290
d) z funduszu krajowego .	1.302	1.290	—	1.290
Razem . . .	3.900	3.870	—	3.870

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.940	2.970	—	2.970	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	250	280	—	280	
3. Srodki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	130	140	—	140	
Razem . . .	3.900	3.870	—	3.870	

17. Kraków. Szkoła przemysł. uzupeł. na Smoleńsku.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.302	1.290	—	1.290	
b) z funduszu dr. Dietla .	16	—	—	—	
c) od c. Rządu	1.280	1.290	—	1.290	
d) z funduszu krajowego .	1.302	1.290	—	1.290	
Razem . . .	3.900	3.870	—	3.870	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.940	2.970	—	2.970	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	250	280	—	280	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	130	140	—	140	
Razem . . .	3.900	3.870	—	3.870	

18. Kraków. Szkoła przem. uzupełn. na Kaźmierzu.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.272	1.370	—	1.370	
b) z funduszu dra Dietla .	16	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	1.280	1.370	—	1.370	
d) z funduszu krajowego .	1.272	1.370	—	1.370	
Razem . . .	3.840	4.110	—	4.110	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.880	3.200	—	3.200	Więcej z powodu otworzenia kursu handlowego dla uczniów uwolnionych od nauki rysunków i geometryi i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	250	280	—	280	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	130	150	—	150	
Razem . . .	3.840	4.110	—	4.110	

19. Kraków. Szkoła przemysł. uzupeł. przy ul. Dietla.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.412	1.390	—	1.390	
b) z funduszu Dra Dietla .	16	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	1.390	1.390	—	1.390	
d) z funduszu krajowego .	1.412	1.390	—	1 390	
Razem . . .	4 230	4.170	—	4.170	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.260	3.260	—	3.260	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	250	280	—	280	
3. Srodki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	140	150	—	150	
Razem . . .	4.230	4.170	—	4.170	

20. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.346	1.346	—	1.346	
d) z funduszu krajowego .	1 346	1 346	—	1.346	
Razem . . .	3.392	3.392	—	3.392	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.432	—	2.432	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Srodki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	160	160	—	160	
Razem . . .	3.392	3.392	—	3.392	

21. Lwów. Szkoła przem. uzupełn. im. św. Anny.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	2.025	1.975	—	1.975	Dotowanie dziewięciu szkół przemysł. uzup. we Lwowie postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j. że gmina kraj i państwo przyczyniać się mają w $^1/_3$ części ogólnych kosztów, a gmina nadto obowiązaną jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu . . .	2.025	1.975	—	1.975	
c) z funduszu krajowego	2.025	1.975	—	1.975	
Razem . . .	6.075	5.925	—	5.925	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	4.345	4.345	—	4.345	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	900	1.000	—	1.000	
3. Środki naukowe	250				
4. Potrzeby administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	6.075	5.925	—	5.925	

22. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Antoniego.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.595	1.475	—	1.475	
b) od c. k. Rządu . . .	1.595	1.475	—	1.475	
c) z funduszu krajowego .	1.595	1.475	—	1.475	
Razem . . .	4.785	4.425	—	4.425	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3 385	3.145	—	3.145	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	720	—	720	
3. Środki naukowe	140				
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	4 785	4.425	—	4.425	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. króla Sobieskiego.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.625	1.547	—	1.547	
b) od c. k. Rządu . . .	1.625	1.546	—	1.546	
c) z funduszu krajowego .	1.625	1.547	—	1.547	
Razem . . .	4.875	4.640	—	4.640	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.465	3.360	—	3.360	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	720	—	720	
3. Środki naukowe	150				
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	4.875	4.640	—	4.640	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	955	955	—	955	
b) od c. k. Rządu . . .	955	955	—	955	
c) z funduszu krajowego .	955	955	—	955	
Razem . . .	2.865	2.865	—	2.865	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.785	1.865	—	1.865	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	460	480	—	480	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem . . .	2.865	2.865	—	2.865	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.315	1·335	—	1.335	
b) od c. k. Rządu . . .	1.315	1.335	—	1.335	
c) z funduszu krajowego .	1.315	1.335	—	1.335	
Razem . . .	**3.945**	4.005	—	4.005	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.665	2.745	—	2.745	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	500	720	—	720	
3. Środki naukowe	240				
4. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	**3.945**	4.005	—	4.005	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.595	1.475	—	1.475	
b) od c. k. Rządu . . .	1.595	1.475	—	1.475	
c) z funduszu krajowego .	1.595	1.475	—	1.475	
Razem . . .	**4.785**	4.425	—	4.425	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.385	3.145	—	3.145	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	720	—	720	
3. Środki naukowe	140				
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	**4.785**	4.425	—	4.425	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. A. Mickiewicza.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.295	1.315	—	1.315	
b) od c. k. Rządu . . .	1.295	1.315	—	1.315	
c) z funduszu krajowego .	1.295	1.315	—	1.315	
Razem . . .	3.885	3.945	—	3.945	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.745	2.825		2.825	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	500	580	—	580	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	3.885	3.945	—	3.945	

28. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	955	955	—	955	
b) od c. k. Rządu . . .	955	955	—	955	
c) z funduszu krajowego .	955	955	—	955	
Razem . . .	2.865	2.865	—	2.865	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.785	1.865	—	1.865	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	460	480	—	480	
3. Środki naukowe	100				
4. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem . . .	2.865	2.865	—	2.865	

29. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.625	1.555	—	1.555	
b) od c. k. Rządu . . .	1.625	1.555	—	1.555	
c) z funduszu krajowego .	1.625	1.555	—	1.555	
Razem . . .	4.875	4.665	—	4.665	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.465	3.385	—	3.385	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	720	—	720	
3. Środki naukowe	150				
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	4.875	4.665	—	4.665	

30. Lwów. Izraelicka Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Przychód.

Subwencye:					
a) z fund. Marka Bernsteina	2.600	2.600	—	2.600	
b) od zboru izraelickiego .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	950	950	—	950	
d) z funduszu krajowego .	950	950	—	950	
Razem . . .	4.700	4.700	—	4.700	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.400	2.400	—	2.400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	500	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
4. Lokal, opał i oświetlenie .	900	900	—	900	
5. Usługa	150	150	—	150	
Razem . . .	4.700	4.700	—	4.700	

31. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	1.015	1.015	—	1.015	
d) z funduszu krajowego .	1.015	1.015	—	1.015	
Razem . . .	2.570	2.570	—	2.570	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.920	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	2.570	2.570	—	2.570	

32. Myślenice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . . .	910	910	—	910	
d) z funduszu krajowego .	910	910	—	910	
Razem . . .	2.620	2.620	—	2.620	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.920	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawi ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	2.620	2.620	—	2.620	

33. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	600	600	—	600	
c) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	200	200	—	200	
e) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
f) od c. k. Rządu . . .	1.527	1.746	—	1.746	
g) z funduszu krajowego .	1.527	1.746	—	1.746	
Razem . . .	4.654	5.092	—	5.092	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	3.154	3.692	—	3.692	Więcej z powodu otwarcia drugiego oddziału na kursie przygotowawczym i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	300	—	300	
3. Środki naukowe	300	300	—	300	
4. Wydatki administracyjne .	200	200	—	200	
Razem . . .	4.654	5.092	—	5.092	

34. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Stow. przem. i rękodz.	100	100	—	100	
d) od Tow. zaliczkowego .	144	144	—	144	
e) od c. k. Rządu . . .	1.082	997	—	997	
f) z funduszu krajowego .	1 082	997	—	997	
Razem . . .	3.008	2.838	—	2.838	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.048	2.048	—	2.048	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	240	270	—	270	
3. Środki naukowe	200				
4. Wydatki administracyjne .	120	120	—	120	
Razem . . .	3.008	2.838	—	2.838	

35. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Wniosek na rok 1906.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.061	1.354	—	1.354	Gmina zobowiązała się przyczyniać subwencyą w $^1/_3$ części ogólnych kosztów utrzymania szkoły, tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady pow. w Wieliczce	50	50	—	50	
c) od izby handlowo przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.061	1.354	—	1.354	
e) z funduszu krajowego .	1.061	1.354	—	1.354	
Razem . . .	3.433	4.312	—	4.312	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.533	3.362	—	3.362	Więcej z powodu otwarcia drugiego oddziału w I klasie przemysłowej i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	350	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	3.433	4.312	—	4.312	

36. Przemyśl. I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej .	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . . .	1.175	1.175	—	1.175	
d) z funduszu krajowego .	1.175	1.175	—	1.175	
Razem . . .	3.550	3.550	—	3.550	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.670	2.670	—	2.670	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	3.550	3.550	—	3.550	

37. Przemyśl. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.311	1.311	—	1.311	
d) z funduszu krajowego .	1.311	1.311	—	1.311	
Razem . . .	3.422	3.422	—	3.422	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.542	2.542	—	2.542	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	3.422	3.422	—	3.422	

38. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	274	274	—	274	Oprócz tego koszta usługi, opału i oświetlenia, wynoszące około 400 K. ponosi gmina.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
— od Kasy oszczędności .	—	—	—	—	
c) z fund. Towarnickiego .	300	300	—	300	
d) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	1.381	1.381	—	1.381	
f) z funduszu krajowego .	1.381	1.381	—	1 381	
Razem . . .	3.736	3.736	—	3.736	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.486	2.486	—	2.486	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	450	450	—	450	
3. Środki naukowe	150	150	—	150	
4. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	3.736	3.736	—	3.736	

39. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	Gmina obowiązana jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencyą roczną w kwocie 200 K. (LW. 48.423/1890).
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. Rządu	1.497	1.495	—	1.495	
d) z funduszu krajowego .	1.421	1.495	—	1.495	
Razem . . .	3.418	3.490	—	3.490	

Rozchód.

1. Płace					
a) kierownictwo	520	520	—	520	
b) nauka	2.458	2.530	—	2.530	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne .	140	140	—	140	
Razem . . .	3.418	3 490	—	3.490	

40. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	738	738	—	738	
b) od c. k. Rządu . . .	1.151	1.126	—	1.126	
c) z funduszu krajowego .	1.151	1.126	—	1.126	
Razem . . .	3.040	2.990	—	2.990	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.240	2.240	—	2.240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	3.040	2.990	—	2.990	

41. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 14. października 1891 l. 1885 (LW. 45.870/91).
c) od Kasy oszczędności .	100	100	—	100	
d) od c. k. Rządu . . .	2.350	2.250	—	2.250	
e) z funduszu krajowego .	2.410	2.250	—	2.250	
Razem . . .	5.660	5.600	—	5 600	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	4.560	4.400	—	4.400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	5 660	5.600	—	5.600	

42. Stary Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	—	400	—	400	Gmina aktem notaryalnym do LW. 88959/1904 zobowiązała się dawać roczną subwencyę 400 K. i prócz tego dostarczyć szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej . .	—	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . . .	—	900	—	900	
d) z funduszu krajowego .	—	900	—	900	*ad b*) Rada powiatowa w Starym Samborze, aktem notaryalnym do LW. 88959/1904 zobowiązała się dawać subwencyę 400 K. rocznie.
Razem . . .	—	2.600	—	2.600	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	—	400	—	400	
b) nauka	—	1.980	—	1.980	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	—	210	—	210	
3. Wydatki administracyjne .	—	10	—	10	
Razem . . .	—	2.600	—	2.600	

43. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	300	300	—	300	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	896	896	—	896	
e) z fund. krajowego . .	896	896	—	896	
Razem . . .	2.892	2.892	—	2.892	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.052	2.052	—	2.052	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	240	—	240	
3. Wydatki administracyjne . .	200	200	—	200	
Razem . . .	2.892	2.892	—	2.892	

44. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	600	650	—	650	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego	200	200	—	200	
d) od Zarz. c. k. kol. państw.	400	400	—	400	
e) od c. k. Rządu	1.110	1.110	—	1.110	
f) z funduszu krajowego .	1.110	1.110	—	1.110	
Razem . . .	3.620	3.670	—	3.670	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.520	2.520	—	2.520	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	400	—	400	
3. Środki naukowe	100	150	—	150	
4. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.620	3.670	—	3.670	

45. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) z Izby handl. w Brodach	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.177	1.172	—	1.172	
e) z funduszu krajowego .	1.177	1.172	—	1.172	
Razem . . .	3.554	3.544	—	3.544	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.554	2.544	—	2.544	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	150	150	—	150	
4. Wydatki administracyjne . .	150	150	—	150	
Razem . . .	3.354	3.544	—	3.544	

46. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
c) od Kasy oszczędności .	100	100	—	100	
d) od Izby handl. przem. .	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu	1.360	1.655	—	1.655	
f) z funduszu krajowego .	1.360	1.655	—	1.655	
Razem . . .	4.320	4.910	—	4 910	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.920	3.590	—	3.590	Więcej z powodu preliminowania na kurs handlowy 670 K, i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	400	—	400	
3. Środki naukowe	200				
4. Wydatki administracyjne . .	200	320	—	320	
Razem . . .	4.320	4 910	—	4.910	

*

47. Tarnobrzeg. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej. .	400	400	—	400	
c) od JW. Zdzisława hr. Tarnowskiego	200	200	—	200	
d) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	834	898	—	898	
f) z funduszu krajowego .	834	898	—	898	
Razem	2.668	2.796	—	2.796	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.048	2.176	—	2.176	Więcej z powodu zaprowadzenia religii mojżeszowej i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	120	120	—	120	
Razem . . .	2.668	2.796	—	2.796	

48. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności .	400	400	—	400	
d) od c. k. Rządu . . .	947	882	—	882	
e) z funduszu krajowego .	947	882	—	882	
Razem . . .	3.294	3.164	—	3.164	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.444	2.444	—	2.444	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	200	200	—	200	
3. Środki naukowe	150				
4. Wydatki administracyjne .	100	120	—	120	
Razem . . .	3.294	3.164	—	3.164	

49. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Wniosek na rok 1906.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	1.225	1.225	—	1.225	
d) z funduszu krajowego .	1.225	1.225	—	1.225	
Razem . . .	3.300	3.300	—	3.300	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.480	2.480	—	2.480	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	200	200	—	200	
3. Środki nankowe	120	120	—	120	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.300	3.300	—	3.300	

50. Złoczów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady p wiatowej .	300	300	—	300	
c) od Izby handlowej . .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1 455	1.316	—	1.316	
e) z funduszu krajowego .	1.405	1.316	—	1 316	
Razem . . .	3.660	3.432	—	3.432	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.660	2.432	—	2.432	Mniej z powodu iż nie preliminuje się na drugi oddział I. klasy przemysłowej i wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	200	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.660	3.432	—	3.432	

51. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Wniosek na rok 1906.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . . .	880	880	—	880	
d) z funduszu krajowego .	880	880	—	880	
Razem . . .	2.760	2.760	—	2.760	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.920	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	140	140	—	140	
Razem . . .	2.760	2.760	—	2.760	

52. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi, tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 400 Koron rocznie (LW. 27.040/96.)
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	—	1.200	
e) z funduszu krajowego .	1.200	1.200	—	1.200	*ad b*) Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 (LW. 27.040/96).
Razem . . .	3.200	3.200	—	3.200	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.325	2.325	—	2.325	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin,
2. Środki naukowe	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne .	125	125	—	125	
Razem . . .	3.200	3.200	—	3.200	

II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

53. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zapas kasowy z r. 1903 .	—	312	—	—	—	
— Zasiłki na zapomogi uczniów	—	400	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.000	1.215	1.800	—	1.800	Mniej gdyż szkoła nie trzyma nkończonych uczniów.
2. Za sprzedany materyał .	—	1.651	1.500	—	1.500	Od Tow. koszyk. w Wiązownicy.
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	
b) od c. k. Rządu . .	2.200	2.200	2.200	—	2.200	
c) z funduszów krajowych	2.400	2.400	2.400	—	2.400	Jak na rok 1905.
Razem .	7.000	8.578	8.300	—	8.300	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) koszta nadzoru . .	300	237	300	—	300	
c) remuneracye . . .	—	260	—	—	—	
— Utrzymanie lokalu . .	—	112	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. ks. Czartoryski.
2. Opał	380	370	400	—	400	
3. Oświetlenie . . .	100	57	100	—	100	
4. Materyał surowy . .	1.800	3 326	3.000	-	3.000	Więcej z powodu wpływu pod poz. 2 doch.
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	400	339	400	—	400	
6. Wynagrodzenie uczniów .	590	389	500	—	500	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1904.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	150	101	150	—	150	
8. Wydatki kancelaryjne .	80	28	80	—	80	
9. Rozmaite inne wydatki .	300	169	300	-	300	
10. Na zapomogi uczniom i przybory dla abituryentów i kasa chorych	1.700	1.912	1.870	—	1.870	Więcej na podstawie wynikłości r. 1904.
— Zapas kasowy na r. 1905 .	—	78	—	—	—	
Razem .	7.000	8.578	8.300	—	8.300	

54. Brzezowiec. Krajowa szkoła koszykarska

(przeniesiona z Jurkowa).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.200	894	1.500	—	1.500	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka na materyał z r. z r. 1903	—	1.503	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy Tworkowa	20	—	—	—	—	Odpada z powodu przeniesienia szkoły.
b) od Rady powiatowej	600	600	800	—	800	Więcej gdyż Rada pow. oprócz 600 K które daje w myśl zobowiązania z dnia 9. stycznia 1901 r. L 5202/00 (LW. 61.443/1901) daje ponadto na wynajęcie lokaln w Brzezowcu 200 K.
c) od c. k. Rządu	800	700	800	—	800	
d) z funduszów krajowych	1.010	990	1.212	—	1.212	Mniej wedle potrzeby.
Razem	3.630	4.687	4.312	—	4.312	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	80	—	300	—	300	Więcej z powodu jak poz. 2 b.) doch.
— Utrzymanie lokalu	—	364	—	—	—	
3. Opał	—	—	150	—	150	Z powodu przeniesienia szkoły.
4. Oświetlenie	—	—	40	—	40	
5. Usługa	—	—	72	—	72	
6. Materyał	1.100	1.992	1.500	—	1.500	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego.
7. Wynagrodzenie uczniów	500	379	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	63	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki	250	489	200	—	200	
Razem	3.630	4.687	4.312	—	4.312	

55. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wyniknłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	1.446	1.300	—	1.300	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z roku 1903	—	200	—	—	—	
— Rozmaite	—	37	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 13. sierpnia 1899 l. 762 poz. IV. (LW. 74 677/901) do dostarczania przez lat 6 budynku, oświetlenia, opału i usługi. ad 2 *a*) Rada powiatowa uchwałą z dnia 25. czerwca 1900 zobowiązała się dawać przez lat 6 po 200 K. rocznie. ad 2 *d*) Więcej wedle potrzeby.
b) od Tow. zaliczkowego .	—	—	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	800	700	800	—	800	
d) z funduszów krajowych .	1.250	1.033	1.290	—	1.290	
Razem .	3.350	3.616	3.590	—	3.590	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca* . . .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
β) *dod. na mieszkanie* .	150	—	150	—	150	
b) administrator . .	200	200	240	—	240	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
2. Utrzymanie lokalu . .	100	—	100	—	100	Kredyt ten wstawia się na bielenie sal i utrzymanie czystości w budynku.
— Restauracya mieszkania instruktora	—	90	—	—	—	
— Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora	—	110	—	—	—	
3. Materyał	800	1.135	1.000	—	1.000	Więcej z powodu potrzeby materyału zapasowego.
4. Wynagrodzenie uczniów .	400	637	500	—	500	Więcej z powodu, jak poz. 1. doch.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy	—	200	—	—	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	200	164	200	—	200	
Razem .	3.350	3.616	3.590	—	3.590	

56. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.640	1.800	—	1.800	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	—	572	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	300	94	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (W. 16.391|92). która oprócz 300 K. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.530	265	1.590	—	1.590	Więcej wedle potrzeby.
Razem	4.630	3.571	4.690	—	4.690	

Rozchód.

1. Płace:						
Instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzymanie lokalu.
2. Utrzymanie lokalu	200	245	250	—	250	
3. Opał	170	220	200	—	200	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	50	22	30	—	30	
5. Usługa	60	—	60	—	60	
6. Materyał	1.000	742	1.200	—	1.200	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka Zarządowi szkoły na zakupno łoziny	—	500	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	800	600	600	—	600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	—	300	—	300	
9. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne	200	42	200	—	200	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	650	—	650	—	650	Wstawia się z powodu koniecznej potrzeby.
Razem	4.630	3.571	4.690	—	4.690	

57. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1.279	1.100	—	1.100	
— Zapas kasowy z r. 1903 .	—	275	—	—	—	
— Rozmaite	—	11	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	200	200	200	—	200	ad 2 *a*) Rada gminna aktem notaryalnym z dnia 13. stycznia 1903 L. R. 16.975 (L. W. 97.049/902) zobowiązała się do bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora, tudzież do płacenia 200 K. rocznie gotówką.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	ad 2 *b*) Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K. na czas istnienia szkoły.
c) od kasy zaliczkowej .	100	—	100	—	100	ad 2 *c*) Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryal. z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K. na czas istnienia szkoły.
d) od c. k. Rządu . .	1.000	500	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych .	1.077	1.053	1.117	—	1.117	ad 2 *e*) Więcej wedle potrzeby
Razem .	3.577	3.518	3.717	—	3.717	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
b) administrator . .	240	200	240	—	240	
2 Utrzymanie lokalu . .	50	8	50	—	50	
3. Opał	140	163	180	—	180	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlznie . . .	75	69	75	—	75	
5. Usługa	72	65	72	—	72	
6. Materyał	1.000	884	1.000	—	1.000	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy . . .	—	400	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	400	480	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	121	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki .	200	48	200	—	200	
Razem .	3.577	3.518	3.717	—	3.717	

58. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	6.643	7.800	—	7.800	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi koszykarzy pracujących przy szkole.
— Zaliczka na zakupno łozy z r. 1903	—	240	—	—	—	
— Rozmaite	—	20	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwałą z dnia 14 lipca 1899 L. 1.636 obowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 1900 corocznie na utrzymanie szkoły 400 K. (LW. 2.770/1900).
b) Od JWP. Zdzisława Włodka datek na opał i oświetlenie	400	400	400	—	400	ad 2 *b*) Na podstawie deklaracyi do LW. 101.372/903.
c) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	1.440	2.423	1.340	—	1.340	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	10.240	11.126	10.940	—	10.940	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Czynsz za najem budynku .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	Na podstawie zawartej umowy odstępuje JW. Zdzisław Włodek za czynszem 1.000 K. rocznie osobny budynek na szkołę w Nieznanowicach a na pokrycie kosztów opału i oświetlenia składa datek w rocznej kwocie 400 K. jak poz. 2 b) doch. (LW. 101.372/903).
3. Opał i oświetlenie . .	400	248	400	—	400	
4. Materyał	3.400	4.544	4.200	—	4.200	Więcej stosownie do większej produkcyi jak poz. 1 doch.
5. Wynagrodzenie uczniów .	3.600	3.334	3.600	—	3.600	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	16	200	—	200	
7. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	200	518	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
— Uprawa gruntu pod łozę .	—	26	—	—	—	
Razem .	10.240	11.126	10.940	—	10.940	

59. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.300	3.271	3.300	—	3.300	
— Zaliczka na materyał z r. 1903	—	200	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	
a) od Rady powiatowej	500	500	500	—	500	Wydział powiatowy deklaracyą z dnia 8 października 1901 r. L. 3.228/00 (LW. 71.011/00) zobowiązał się dawać coroczną subwencyę w kwocie 500 K.
b) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszu krajowego	1.330	1.468	1.420	—	1.420	Więcej wedle potrzeby.
Razem	6.330	6.639	6.420	—	6.420	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator	240	240	240	—	240	
c) katecheci	160	160	160	—	160	
2. Wynajem budynku	500	500	500	—	500	Pomieszczenia dla szkoły dostarcza bezpłatnie WP. Jan Urbański. Wstawiony zaś kredyt służy jako III. rata na pokrycie kosztów adaptacyi budynku, gdyż rozporządzeniem do LW. 17114/01 przyrzeczono opłacać Wydziałowi pow. przez 6 lat po 500 K. rocznie za ulokowanie szkoły. ad 3), 5) i 6). Więcej wedle potrzeby.
3. Utrzymanie budynku	80	84	100	—	100	
4. Opał	470	440	470	—	470	
5. Oświetlenie	90	150	100	—	100	
6. Usługa	90	—	100	—	100	
7. Materyał	1.800	1.679	1.800	—	1.800	Odpowiednio do poz. 1 doch.
8. Wynagrodzenie uczniów	1.300	1.362	1.300	—	1.300	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	80	250	—	250	
10. Rozmaite inne wydatki	150	175	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów	—	569	—	—	—	
Razem	6.330	6.639	6.420	—	6.420	

60. Warzyce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	4.052	2.400	—	2.400	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
2. Od instruktora czynsz za ogród	100	100	100	—	100	
Ze sprzedaży materyału i inne	—	798	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	240	240	240	—	240	
b) datek właścicieli Warzyc na opał i oświetlenie	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.600	1.400	1.600	—	1.600	
d) z funduszów krajowych	1.530	2.006	1.350	—	1.350	Mniej z powodu że odpadł kredyt na przodownika.
Razem	6.520	8.646	5.740	—	5.740	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor (płaca z ogrodem)	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Kredyt ten odpada jako niepotrzebny na razie.
b) przodownik	240	—	—	—	—	
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	360	360	360	—	360	
d) administrator	180	164	240	—	240	Więcej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia.
2. Wynajem lokalu i ogrodu dla instruktora	600	600	600	—	600	Na podstawie umowy z b. właścicielem Warzyc WP. Władysławem Riegerem
3. Opał	260	221	260	—	260	
4. Oświetlenie	80	60	80	—	80	
5. Usługa	100	—	100	—	100	
6. Materyał	2.000	3.739	1.600	—	1.600	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łozy	—	299	—	—	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	1.000	1.249	900	—	900	
8. Środki naukowe	100	6	150	—	150	
9. Uzupełnienie inwentarza	200	92				
— Ubezpieczenie budynku i inwentarza	—	—	50	—	50	
10. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne	200	656	200	—	200	
Razem	6.520	8.646	5.740	—	5.740	

61. Wielowieś. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.324	3.000	—	3.000	
— Zaliczka na łożę z r. 1903	—	200	—	—	—	
— Rozmaite	—	35	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 25. marca 1901 dostarczać dla szkoły budynek z ogródkiem i drewutnią tudzież po 100 K. rocznie (LW. 66.576/901.)
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	ad 2 *b*) Wydział powiatowy uchwałą rady z dnia 27. marca 1901 (LW. 66.576/901) zobowiązał się na cały czas istnienia szkoły płacić na utrzymanie po 200 K. rocznie.
c) od c. k. Rządu	1.000	800	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych	940	1.349	940	—	940	ad *d*) Jak na rok 1905.
Razem	5.240	6.008	5 240	—	5.240	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor						
α) *płaca* 1.200 K.						
β) *dod. na mieszk.* 200 „	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
b) administrator	200	200	240	—	240	Z powodu zwiększonej czynności.
2. Utrzymanie lokalu	100	88	100	—	100	
3. Opał	100	62	100	—	100	JW. Zdzisław hr. Tarnowski zobowiązał się deklaracyą z dnia 8. kwietnia 1901 dostarczać dla szkoły przez lat 10 po 3 sągi drzewa łupanego miękkiego na miejscu w lesie tudzież po 10 kóp rocznie wikliny na w pniu w kępach.
4. Oświetlenie	60	16	40	—	40	
5. Usługa	80	44	60	—	60	
6. Materyał	1.400	2.127	1.400	—	1.400	ad 4) i 5) Mniej wedle potrzeby.
7. Wynagrodzenie uczniów	1.600	1.617	1.600	—	1.600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	100	100	—	100	
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	354	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny	—	—	—	—	—	
Razem	5.240	6.008	5.240	—	5.240	

62. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	1 278	1.600	—	1.600	
— Rozmaite	—	19	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	—	400	—	400	
b) od Wnego Pana Stefana Sękowskiego . . .	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki w kwocie 100 K dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . .	1.200	1.200	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	860	393	690	—	690	Mniej z powodu, iż odpadła potrzeba wstawiania kredytu na wynajęcie nowego lokalu.
Razem .	4.160	2.890	3.790	—	3.790	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
b) administrator . . .	200	200	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy rysunków . . .	240	240	240	—	240	
— Wynajem lokalu . .	720	—	—	—	—	Odpada, gdyż szkoła nie została przeniesioną do innego budynku.
2. Oświetlenie oraz dowóz i rąbanie drzewa . . .	200	291	250	—	250	Więcej wedle potrzeby.
3. Usługa	120	96	120	—	120	
4. Materyał	1.000	438	1.000	—	1.000	
5. Wynagrodzenie uczniów .	600	414	600	—	600	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	31	100	—	100	
7. Rozmaite inne wydatki .	200	100	200	—	200	
Razem .	4.160	2.890	3.790	—	3.790	

63. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.769	3.000	—	3.000	
— Zaliczka na łożę z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Rozmaite	—	7	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	360	360	360	—	360	Rada gminna uchwałą z dnia 2. grudnia 1899 zobowiązała się płacić 360 K rocznie, aż do czasu zwinięcia szkoły. (LW. 9.158/903).
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	950	425	1.220	—	1.220	Wedle potrzeby.
Razem	5.710	6.561	5.980	—	5.980	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Ponadto instruktor otrzymuje pomieszkanie w naturze jak poz. 2.
b) administrator	240	240	300	—	300	Więcej z powodu wzrostu czynności.
2. Wynajem lokalu	800	800	950	—	950	Więcej z powodu, że wstawiono kwotę 800 k. na podstawie kontraktu zawartego z właścicielem domu na czynsz za lokal szkolny i mieszkanie instruktora, skutkiem czego odpadł wydatek na mieszkanie dla tegoż. tudzież że wstawia się na naprawę pieców i bielenie ścian kwotę 150 k.
3. Opał	120	103	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	54	60	—	60	
5. Usługa	30	13	30	—	30	
6. Materyał	1.600	1.625	1.600	—	1.600	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny	—	600	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów	1.400	1.562	1.400	—	1.400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	145	120	—	120	Więcej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	160	219	200	—	200	
Razem	5.710	6.561	5.980	—	5.980	

64. Lwów. Centralny kurs koszykarski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów własnych (modeli) . . .	—	—	4.500	—	4.500	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	—	—	1.500	—	1.500	
b) z funduszów krajowych .	3.000	2.500	8.260	—	8.260	
Razem .	3.000	2.500	14.260	—	14.260	

Rozchód.

a) kierownik kursu i nauczyciel rysunków .	—	—	3.000	—	3.000	
b) instruktor warsztatowy:						
α) *płaca . . 1.560 K.* β) *dodatek na mieszkanie 480 „*	—	—	2.040	—	2.040	
c) dwóch przodowników po 720 k.	—	—	1.440	—	1.440	
d) nauczyciel stylistyki i buchalteryi . . .	—	—	480	—	480	
	3.000	2.500				
3. Wynajęcie lokalu . .	—	—	1.500	—	1.500	
4. Opał, oświetlenie i usługa .	—	—	600	—	600	
5. Przybory szkolne i materyały warsztatowe . . .	—	—	2.000	—	2.000	
6. Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5-ciu przez 5 mies.	—	—	2.500	—	2.500	
7. Uzupełnienie inwentarza .	—	—	500	—	500	
8. Wydatki kancelaryjne i rozmaite inne	—	—	200	—	200	
Razem .	3.000	2.500	14.260	—	14.260	

65. Grybów. Kraj. naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	7.535	7.000	—	7.000	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1904.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	1.000	896	1.000	—	1.000	Zwrot wydatku do poz. 6.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Za wóz modelowy	—	110	—	—	—	
— Reszta kredytu z lat ubiegłych na restauracyę	—	4.324	—	—	—	
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	3.600	3.200	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych	3.380	1.070	3.190	—	3.190	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na uzupełnienie narzędzi.
Razem	14.180	17.935	14.990	—	14.990	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
a) *płaca 1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300* „	2.100	1.800	2.100	—	2.100	
b) przodownik kowalski						
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) pomocnik kołodziejski	840	840	840	—	840	
e) pomocnik kowalski	720	—	840	—	840	Więcej wedle potrzeby.
f) administrator	480	480	480	—	480	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460	458	460	—	460	
h) katecheta	100	100	100	—	100	
2. Utrzymanie lokalu	240	51	240	—	240	
3. Opał i usługa	—	—	240	—	240	Z powodu przeniesienia do nowego budynku.
4. Materyał kołodziejski i dost.	1.400	521	1.200	—	1.200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno materyału drzew.	—	200	—	—	—	Wedle potrzeby.
5. Zakupno żelaza	2.000	2.473	2.400	—	2.400	
6. „ węgla i koksu	600	678	600	—	600	
7. Wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków	1.000	1.165	1.000	—	1.000	
8. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.600	2.434	1.800	—	1.800	Więcej stosownie do poz. 1 doch.
9. Środki naukowe	240	142	240	—	240	
10. Narzędzia warsztatowe	600	198	600	—	600	Więcej w zwyczajnych z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku.
11. Ubezpieczenie od ognia inwentarza i budynków	100	104	150	—	150	
12. Rozmaite inne wydatki	500	767	500	—	500	
— Zwrócono do rubr. IX. doch. fund. kraj. z r. 1904 resztę kredytów z lat ubiegłych na restauracyę budynku	—	4.324	—	—	—	
Razem	14.180	17.935	14.990	—	14.990	

66. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1909	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	5.000	8.185	7.000	—	7.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1903	—	600	—	—	—	
— Rozmaite	—	5	—	—	—	
— Pozostała reszta kredytu z r. 1902 na restauracyę budynku 1.069·32 K.						
— Zwrócono z oszczędności 15.2.18 K. użytych na budowę szkoły w Stanisławowie w r. 1902 1.770·68 K.	—	2.840	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	3.400	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszu krajowego	4.284	2.501	3.374	1.500	4.874	Więcej z powodu wstawiania nadzwyczajnego kredytu na materyał drzewny zapasowy.
Razem	13.684	17.531	14.774	1.500	16.274	

Rozchód.

1 Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.800	1.400	1.800	—	1.800	
b) instruktor kowalski	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) pomocnik kowalski i kołodziejski	840	868	840	—	840	
e) administrator						
α) *płaca* 1.200 *K.*						
β) *dodat. na pomieszkanie* 200 „	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
f) nauczyciel nauk. dopełn.	330	330	330	—	330	
g) katecheta	100	100	100	—	100	
2. Opał	140	63	140	—	140	
3. Oświetlenie	100	71	100	—	100	
4. Usługa	264	264	264	—	264	
5. Materyał kołodziejski	2.000	1.863	2.000	1.500	3 500	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno drzewnego materyału zapasowego.
6. Zakupno żelaza	1.400	2.737	2.000	—	2 000	
7. „ koksu	300	295	400	—	400	
8. Lakiernik, tapicer i materyał	1 000	828	1.200	—	1.200	ad 6, 7, 8, 9. Stosownie do poz. 1 doch.
9. Uczniom za robotę	700	797	1.000	—	1.000	
10. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	350	255	340	—	340	
11. Ubezpieczenie budynków własnych, materyałów i inwentarza	60	78	60	—	60	
12. Rozmaite inne wydatki	500	942	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów budowy szopy i lakierni oraz ganku przed kuźnią	—	2.840	—	—	—	
Razem	13.684	17.531	14.774	1.500	16.274	

67. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich	9.000	11.860	9.000	—	9.000	
b) ciesielskich . . .	500	738	500	—	500	
— bednarskich i rożne . .	—	42	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) z funduszów krajowych .	11.900	11.409	11.900	—	11.900	Jak na r. 1905.
Razem .	25.000	27.649	25.000	—	25 000	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 300* „						
γ) *dod. na mieszk. 600* „	4.500	4.500	4.500	—	4.500	I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2 400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor kołodziejski .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
d) „ ciesielstwa .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
e) majster kowalski . .	1.840	1 840	1.840	—	1.840	
f) przodownik kołodziejski	840	280	840	—	840	
g) pomocnik kowalski .	480	460	480	—	480	
h) „ kołodziejski .	360	270	360	—	360	
i) katecheta obrz. rz. kat. .	100	233	100		100	
k) „ „ gr. kat. .	100		100	—	100	
2. Wynajem budynku . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	240	163	240	—	240	
4. Oświetlenie . . .	200	269	200	—	200	
5. Usługa	240	240	240	—	240	
6. Materyał drzewny z dostawą	1.200	1.041	1.200	—	1.200	
7. Zakupno żelaza z dostawą .	2 400	4.362	2.400	—	2.400	
8. „ węgla i koksu .	800	659	800	—	800	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.500	1.768	1.500	—	1.500	
10. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	2.000	2.098	2.000	—	2.000	
11. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza .	1.200	1.898	1.200	—	1.200	
12. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	120	301	120	—	120	
13. Wydatki administracyjne i kancelaryjne . . .	400	787	400	—	400	
Razem .	25.000	27.649	25.000	—	25.000	

68. Tłumacz. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	4.882	6.000	—	6.000	Więcej na podstawie wynikłości z r. 1904.
— Rozmaite	—	40	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.600	2.000	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych .	6.480	8.767	5.800	—	5.800	Mniej z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	15.080	16.689	16.400	—	16.400	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik . . .	2.700	2.400	2.700	—	2.700	
b) nauczyciel rysunków: α) *płaca . . 1.700 K.* β) *dodatek na mieszkanie 300 „*	2.000	2.000	2.000	—	2.000	
c) przodownik kołodziejski: α) *płaca . . 1200 K.* β) *dodatek na mieszkanie 150 „*	1.350	1.200	1.350	—	1.350	
d) przodownik kowalski .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
e) pomocnik kołodziejski .	360	249	360	—	360	
f) „ kowalski .	—	—	400	—	400	Z powodu większej ilości uczniów.
g) nauczyciel do nauk wieczornych . . .	480	480	480	—	480	
h) katecheci obu obrządków	240	170	240	—	240	
2. Lokal:						
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników	540	540	540	—	540	
b) utrzymanie budynku .	150	—	150	—	150	Kredyt konieczny na konserwacyę budynku.
3. Opał	300	240	300	—	300	
4. Oświetlenie	160	181	200	—	200	
5. Usługa	300	260	300	—	300	Więcej z powodu większych czynności.
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.039	1.200	—	1.200	
— Zaliczka na materyał zużyta w r. 1903 z kredytu r. 1904	—	1.000	—	—	—	
7. Materyał żelazny z dostawą	1.000	826	1.200	—	1.200	
— Zaliczka Zarządowi na spłatę długów za żelazo . .	—	1.000	—	—	—	Mniej stosownie do poz. 1 doch. i z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał.
8. Węgiel i koks z dostawą .	300	572	600	—	600	
9. Na wyplatanie, lakierowanie i t. p.	1.000	1.471	1.000	—	1.000	
10. Wynagrodzenie uczniów .	500	524	600	—	600	
11. Środki naukowe . .	600	269	600	—	600	
12. Uzupełnienie inwentarza .	300	180	400	—	400	Więcej z powodu uzupełnienia inwentarza ze względu na większą ilość uczniów.
13. Rozmaite wydatki administracyjne	400	888	580	—	580	
Razem .	15.080	16.689	16.400	—	16.400	

69. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	7.397	7.000	—	7.000	
— Rozmaite zwroty	—	245	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
c) z Kasy oszczędności	200	100	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	5.000	4.000	5.000	—	5.000	
e) z funduszów krajowych	7.950	9·843	8.610	2.800	11.410	Więcej z powodu nadzwyczajnego kredytu na zakupno suchego materyału zapasowego i urządzenia bocznych schodów.
Razem	21.950	23.385	22.610	2.800	25.410	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) *płaca . . 2.700 K.*						
β) *dod. osobisty 600 „*						
γ) *I. dod. pięciolet. 200 „*	3.500	3·500	3.500	—	3.500	Dodatek pięcioletni w kwocie 200 K. pobiera kierownik od 1. marca 1903.
b) nauczyciel fachowy rysunków	1.920	1.680	1.920	—	1.920	
c) werkmistrz stolarstwa	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
d) „ tokarstwa	1.200	1.200	1.440	—	1.440	Więcej celem utrzymania odpowiednio ukwalifikowanego werkmistrza.
e) nauczyciel snycerstwa	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
f) przodownik stolarstwa	1.080	—	1.200	—	1.200	
g) pomocnik kancelaryjny	360	255	360	—	360	
h) nauczyciel stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków	750	739	800	—	800	Ad 1 f i h więcej z powodu potrzeby.
h$_1$) pomocnik stolarstwa	—	840	—	—	—	
i) katecheci obu obrządków	100	94	100	—	100	
2. Utrzymanie budynku	400	—	450	—	450	Ze względu na konserwacyę własnego budynku.
3. Opał	600	586	600	—	600	
4. Oświetlenie	400	413	450	—	450	
5. Usługa	600	570	600	—	600	
6. Materyał	2.000	2.312	2.000	2 000	4.000	Więcej z powodu potrzeby suchego materyału. zapasowego
7. Środki pomocnicze warsztatowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.)	1.600	1.874	1.800	—	1.800	Stosownie do poz. 1 doch.
8. Wynagrodzenie uczniów	2.800	2 566	2.600	—	2.600	
9. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	600	1.140	750	—	750	Więcej wedle potrzeby.
10. Uzupełnienie inwentarza	500	1.682	500	—	500	
11. Ubezpieczenie od ognia budynku i inwentarza	300	—	300	—	300	
12. Rozmaite inne wydatki	600	1.004	600	—	600	
— Zaliczka zwrotna Zarządowi na fundusz obrotowy	—	500	—	—	—	
13. Urządzenie bocznych schodów	—	—	—	800	800	
Razem	21.950	23.385	22 610	2.800	25.410	

70. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.496	4.000	—	4.000	
— Rozmaite zwroty . .	—	100	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	200	—	200	—	200	Gmina obowiązuje się na utrzymanie szkoły w nowym budynku płacić rocznie 200 Koron.
b) od c. k. Rządu . .	5.000	4.200	5.000	—	5.000	
c) z funduszów krajowych .	13.770	7.234	14.670	3.000	17.670	Więcej z powodu wprowadzenia kredytu na przyrządy do odpylania maszyn i wentylacyę w akumulatorach.
Razem .	22.970	13.030	23.870	3.000	26.870	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instuktor kierujący: α) *płaca . . 2.700 K* β) *dod. osobisty 300 „* γ) *I. dod. pięciol. 200 „*	3 200	2.900	3.200	—	3.200	I. dodatek pięcioletni pobiera kierownik od dnia 1. stycznia 1904 r.
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.800	—	1.800	—	1.800	
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego: α) *płaca . . 1.320 K* β) *dod. na mieszk 300 „*	1.620	1.500	1.620	—	1.620	
d) werkmistrz snycerstwa .	1.200	1 200	1.200	—	1.200	
e) przodownik stolarski .	840	840	900	—	900	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
f) maszynista . . .	1.200	—	1.500	—	1.500	Więcej z powodu odpowiedniej kwalifikacyi zawodowej.
g) nauczyciel rysunków zawodowych . . .	1.200	1.000	1.440	—	1.440	
h) Nauka przedmiotów pomocniczych:						
α) nauka rysunków .	600	458	600	—	600	
β) język polski i korespondencya przem. .	300	237	300	—	300	
γ) język niemiecki. .	300	234	300	—	300	
δ) rachunki i rachunkowość	400	361	400	—	400	
ε) religia . . .	160	100	160	—	160	
Do przeniesienia .	12.820	8.830	13.420	—	13.420	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
Z przeniesienia .	12.820	8.830	13.420	—	13.420	
2. Konserwacya budynków i ogrodzenia	200	—	200	—	200	
3. Opał:						
a) maszynowy . . .	1.600	129	1.600	—	1.600	
b) budynku szkolnego .	400	—	400	—	400	
4. Oświetlenie. . . .	50	—	50	—	50	
5. Usługa (pomocnik maszynowy i służący) . . .	800	156	900	—	900	Więcej z powodu potrzeby utrzymania odpowiedniej służby.
6. Materyał	1.200	232	1.200	—	1.200	
7. Środki pomoc. warsztatowe	1.200	579	1.200	—	1.200	
8. Wypłaty uczniom za roboty	1.600	562	1.600	—	1.600	
9. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	500	165	500	—	500	
10. Uzupełnienie inwentarza .	400	381	400	—	400	Więcej z powodu iż z pozycyi tej płatną jest premia urządzenia maszynowego.
11. Rozmaite inne wydatki .	800	696	1.000	—	1.000	
12. Zaliczka na wieczorny kurs majsterski w r. szkol. 1904/5	1.400	1.300	1.400	—	1.400	
13. Przyrządy do odpylania maszyn i wentylacya w akumulatorach	—	—	—	3.000	3.000	Uzupełnienia te wymagane są przez c. k. Starostwo i Władzę przemysłową.
Razem .	22.970	13.030	23.870	3.000	26.870	

71. Jaworów Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	5.136	14.200	—	14.200	Więcej z powodu wejścia w życie działu maszynowego.
2. Zwroty za opakowanie i dostawę	300	109	800	—	800	Zwrot wydatku do poz. 6.
— Zaliczka na materyały i środki naukowe z r. 1903	—	849	—	—	—	
— Chwilowe pożyczki	—	1.900	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od gminy	—	250	1.000	—	1.000	Gmina deklarowała na opał, światło i usługę do LW. 42321 1902 i 99711/1904 1.000 K. rocznie.
— od Rady powiatowej	—	—	—	—	—	
b) „ c. k. Rządu	3.000	1.400	4.000	—	4.000	
c) z funduszów krajowych	6.060	5.194	11.625	4.500	16.125	Więcej z powodu utworzenia działu maszynowego.
Razem	16·360	14.838	31.625	4.500	36.125	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik administrac.	2.400	526	2.400	—	2.400	
b) instruktor:						
α) *płaca* . . *1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 400* „	2.200	1.540	2.200	—	2.200	
c) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . . *1.440 K.*						
β) *dod. na mieszk. 360* „	1.440	60	1.800	—	1.800	ad *c*). Więcej z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
d) pomocnik kancelaryjny	600	600	1.200	—	1.200	
e) „ do rzeźbiarstwa dla I. roku nauki	360	390	480	—	480	
f) pomocnik do tokarstwa	360	360	360	—	360	
g) „ „ stolarstwa	240	24	360	—	360	
h) „ „ rzeźbiarstwa dla II. i III. roku nauki	—	—	360	—	360	Z powodu większej ilości uczniów.
i) pomocnik do wykańczania i malowania robót	360	69	480	—	480	
k) werkmistrz maszynowy ;	—	—	2.400	—	2.400	
2. Opał, oświetlenie i usługa	300	353	1.185	—	1.185	Wydatek ten pokrywa gmina jak doch.
3. Materyał drzewny	1.500	1.124	4.000	2.000	6.000	
4. Środki pomocnicze warsztatowe	1.000	1.136	4.000	—	4.000	
5. Wynagrodzenie uczniów i robotników	3.500	3.947	6.000	—	6.000	ad 1 i, k, 3, 4, 5 i 6. Więcej z powodu otwarcia działu maszynowego.
6. Koszta opakowania i dostawa wyrobów	300	382	800	—	800	
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	500	62	500	—	500	
8. Uzupełnienie inwentarza	700	530	700	2.500	3.200	Kredyt nadzwyczajny na przyrządy do odpylania maszyn (exhaustor).
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza	—	2.000	—	—	—	
9. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	600	735	600	—	600	
10. Utrzymanie maszyn w ruchu	—	—	1.800	—	1.800	
— Zaliczka zwrotna na spłatę długów	—	1.000	—	—	—	
Razem	16.360	14.838	31.625	4.500	36.125	

B) Szkoły garncarskie.

72. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wyniki w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
	K o r o n y					
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.943	4.000	—	4 000	
2. Ze sprzedaży materyałów .	50	75	50	—	50	
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służącemu 96 K.
— od Rady powiatowej . .	—	—	—	—	—	Rada powiat. przeznacza 100 K. na stypendya dla uczniów.
a) od c. k. Rządu . .	6.000	6.000	6.000	—	6.000	
b) z funduszów krajowych .	9.890	9 836	9.790	—	9.790	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	19.940	17.854	19.840	—	19.840	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3.600 K.*						
β) *dod. na mieszk. 600* „						
γ) *I. dod. pięciol. 400* „						
δ) *II. „ „ 400* „	5.000	5.000	5.000	—	5.000	Pobiera II. dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1904 r. w kwocie 400 K.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 2.400 K.*						
β) *dod. na mieszk. 400* „						
γ) *I. dod. pięciol. 300* „	3.100	3.100	3.100	—	3.100	Pobiera I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. od 13. marca 1902.
c) przodownik do nauki toczenia i formowania:						
α) *płaca . . 1440 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300* „	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
d) instruktor do nauki kaflarstwa:						
α) *płaca . . 1440 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300* „						
γ) *I. dod. pięciol. 160* „						
δ) *II. dod. pięciol. 160* „	2.060	1.900	2.060	—	2.060	Pobiera II. dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1905 r. w kwocie 160 K.
e) przodownik do nauki modelowania:						
α) *płaca . . 1.800 K.*						Więcej z powodu dobrych kwalifikacyi i zwiększonych czynności.
β) *dod. na mieszk. 300* „	1.740	1.740	2.100	—	2.100	
Do przeniesienia .	13.640	13.480	14.000	—	14.000	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
Z przeniesienia .	13.640	13.480	14.000	—	14.000	
f) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	300	236	300	—	300	
g) katecheta obrz. rz. kat.	100	100	100	—	100	
h) katecheta obrz. gr. kat.	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Rąbanie drzewa . .	80	72	80	—	80	
3. Usługa	760	828	850	—	850	Więcej z powodu drożyzny.
4. Materyał	500	724	500	—	500	Wedle potrzeby i na podstawie wynikłości r. 1904.
5. Opał techniczny . .	1.000		500	—	500	
6. Wynagrodzenie uczniów, praktykantów, czeladników i majstrów . . .	1.000	516	1.000	—	1.000	
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	500	247	350	—	350	
8. Środki naukowe	400	453	500	—	500	
9. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi . .	400	112	400	—	400	
10. Ubezpieczenie inwentarza .	300	279	300	—	300	
11. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne . . .	500	347	500	—	500	
Razem .	19.940	17.854	19.840	—	19.840	

73. Podgórze. Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
— Zaliczka na budowę pracowni i pieców z r. 1903 z odsetkami . . .	—	3.238	—	—	—	ad 1 a). W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 30. listopada 1889 obowiązującej na sześć lat (LW. 49.256/1900.
— Dotacya gminy na budowę pracowni	—	1.000	—	—	—	
— Rozmaite	—	10	—	—	—	ad 1 b). Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z d. 5. paźd. 1899 L. 5.191 postanowiła przyczyniać się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 K i przeznaczyła na stypendya również 200 K (LW. 49.256/900.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	5.000	3.400	5.000	—	5.000	
d) z funduszów krajowych	7.808	9.267	10.518	1.000	11 518	Więcej z powodu wprowadzenia wyższej płacy laboranta i kredytu na 2 piece próbne dla wyrobów szklonych.
Razem .	14.008	18.115	16.718	1.000	17.718	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik (płaca) . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) wynagrodzenie nauczycieli	4.498	3.906	4.498	—	4.498	Wynagrodzenie płatne jest od godziny udzielonej nauki mianowicie 1066 godzin po 3 K. i 260 godzin po 5 K.
c) laborant						
α) *płaca . . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 300* „	480	400	1.740	—	1.740	Więcej z powodu zwiększonych czynności i potrzeby wprowadzenia laboranta z kraj. Stacyi keramicznej.
2. Wynajem lokalu . .	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
3. Opał	500	490	600	—	600	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	300	336	360	—	360	
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	1.000	1.157	2.000	—	2.000	Więcej z powodu pozostałych należytości za pierwsze zaopatrzenia laboratoryjne.
7. Rozmaite inne wydatki .	500	478	500	—	500	
8. Na kursa odlewania form gipsowych i wyrobów szklonych	250	609	540	—	540	Więcej z powodu przybycia kursu dla wyrobów szklanych.
9. Na budowę pieców laboratoryjnych	—	—	—	1.000	1.000	Z powodu koniecznej potrzeby dwóch pieców próbnych w pracowni dla wyrobów szklonych.
— Koszta budowy pawilonu na pracownię . . .	—	4.259	—	—	—	
Razem .	14.008	18.115	16.718	1.000	17.718	

C) Szkoły dla wyrobów ze skóry.

74. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	2.933	3.000	—	3.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi tj. materyału i robocizny, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1903	—	499	—	—	—	
— Zaliczka na narzędzia z r. 1902 i 1903 . . .	—	429	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	3.682	3.053	3.482	—	3.482	Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
Razem .	8.282	8.514	8.082	—	8.082	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	720	720	720	—	720	
b) instruktor fachowy . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
— przedownik	—	—	—	—	—	
d) nauczyciele pomocniczy	720	720	720	—	720	
e) katecheta obrz. rzym. grecko kat. . . . ,	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . .	150	108	150	—	150	Pomieszczenie dla warsztatu i opału dostarcza JE. JW. Stanisław hr. Badeni. Kredyt zaś ten wstawia się tylko na utrzymanie lokalu.
— Opał	—	182	—	—	—	
3. Oświetlenie . . .	100	84	100	—	100	
4. Usługa	192	192	192	—	192	
5. Materyał	2.500	2.323	2.500	—	2.500	Stosownie do poz. 1 doch.
6. Wynagrodzenie uczniów .	500	83	500	—	500	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	600	135	400	—	400	Mniej gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na zakupno maszyny do szycia.
— Zaliczka Zarządowi na dług za narzędzia . . .	—	229	—	—	—	
8. Rozmaite drobne wydatki .	200	112	200	—	200	
— Reszta kosztów utrzymania uczniów	—	258	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na r. 1905 .	—	768	—	—	—	
Razem .	8.282	8.514	8.082	—	8.082	

75. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	11.000	11.765	11.000	—	11.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z roku 1903	—	898	—	—	—	
— Ze sprzedaży materyałów i różne	—	110	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898 odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu
a) od Rady powiatowej	600	600	600	—	600	
b) od Rządu	1.400	1.300	1.400	—	1.400	
c) z funduszów krajowych	3.496	2.755	3.296	—	3.296	ad 2 a) Na podstawie oświadczenia Wydziału powiatowego z d. 14. sierpnia 1899 L. 1450 ad 2 c) Mniej z powodu że odpadł kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
Razem	16.496	17 428	16.296	—	16.296	

Rozchód

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) przodownik	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
— pomocnik warsztatowy	—	—	—	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	656	700	—	700	
3. Opał	200	—	200	—	200	
4. Oświetlenie	100	73	100	—	100	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał	9.000	8.712	9.000	—	9.000	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	2.509	2.000	—	2.000	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	219	400	—	400	Mniej gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na maszynę do szycia.
9. Rozmaite inne wydatki	200	131	200	—	200	
— Z fund. obrot. spłata III. i IV. raty pożyczki fund. kraj. do rubr. IX. poz. 71 doch.	—	160	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa z fund. obrot. funduszowi stypend.	—	92	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na rok 1905	—	1.300	—	—	—	
Razem	16.496	17.428	16.296	—	16.296	

76. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	4.521	6.000	—	6.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
— Zwrot mylnych wydatków z r. 1903	—	47	—	—	—	
— Rozmaite zwroty . .	—	5	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy . . .	—	—	—	—	—	Gmina ma dostarczać bezpłatnie pomieszkania dla szkoły, opału oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	-	200	Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	3.010	2.894	3.010	—	3.010	Jak na r. 1905.
Razem .	10.210	8.667	10.210	—	10.210	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy .	1.200	1.200	1.200	-	1.200	
c) pomocnik instruktora .	1.080	960	1.080	—	1.080	
d) nauczyciel . . .	480	480	480	—	480	
e) katecheta . . .	120	120	120	—	120	
— Gminie za wynajem lokalu	—	200	—	—	—	
— Gminie za opał, światło i usługę	—	231	—	—	—	
2. Materyał	4.500	3.839	4.500	—	4.500	Stosownie do poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.500	813	1.500	—	1.500	
4. Środki naukowe . .	200	95	200	—	200	
5. Uzupełnienie inwentarza .	300	31	300	—	300	
6. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	230	98	230	—	230	
Razem .	10.210	8.667	10.210	—	10.210	

77. Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	3.000	—	3.000	Więcej z powodu otwarcia trzeciego roku nauki. Dochód ten pokrywać ma przedewszystkiem koszta prodnkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 (LW. 91.476|903) dostarczać ma bezpłatnie lokaln, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej	300	—	300	—	300	ad 2 a). Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 11. sierpnia 1902.
b) od c. k. Rządu	1.400	—	1.400	—	1.400	
c) z funduszu krajowego	1.300	—	2.790	800	3.590	Więcej z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza i wstawienia kredytu na drugiego pomocnika instruktora.
Razem	4.000	—	7.490	800	8.290	

Rozchód.

1. **Płace:**						
a) kierownik warsztatu	500	—	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonych czynności i dla zrównania płac.
b) instruktor fachowy	1.400	—	1.440	—	1.440	
c) I. pomocnik instruktora	1.000	—	1.000	—	1.000	
d) II. „ „	—	—	1.000	—	1.000	Z powodu otwarcia trzeciego roku nauki i zwiększonej frekwencyi.
2. Materyał	700	—	2.000	—	2.000	Stosownie do poz. 1 dech.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	200	—	1.000	—	1.000	
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	—	300	800	1.100	Więcej z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza dla 12 nowych uczniów a kredyt nadzwyczajny wstawia się na zakupno trzech maszyn.
5. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	100	—	150	—	150	
Razem	4.000	—	7.490	800	8.290	

D) Szkoły tkackie.

78. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyj Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Ze sprzedaży kartonów .	800	502	800	—	800	
— Rozmaite zwroty . . .	—	11	—	—	—	
— Saldo gotówki fund. obrot. z r. 1903	—	3.100	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
— od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	
a) od c. k. Rządu . .	8.000	8.000	8.000	—	8.000	
b) z funduszów krajowych .	10.612	9.240	10.660	—	10.660	Więcej wedle potrzeby.
Razem .	19.412	20.853	19.460	—	19.460	

Rozchód.

A) Szkoła:						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . . 3.600 K.						
β) I. dod. pięciol. 400 „						
γ) II. „ „ 400 „						
δ) III. „ „ 400 „	4.800	4.800	4.800	—	4.800	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1904
b) nauczyciel rysunków:						
α) płaca . . 2.400 K.						
β) dodatek na mieszk. . 400 „						
γ) I. dod. pięciol. 300 „						
δ) II. „ „ 300 „	3.400	2.930	3.400	—	3.400	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. od dnia 1. stycznia 1905.
d) instruktor w tkalni ręcznej:						
α) płaca . . 1.440 K.						
β) I. dod. pięciol. 160 „						
γ) II. „ . 160 „	1.760	1.760	1.760	—	1.760	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. kwietnia 1902 w kwocie 160 koron rocznie.
e) przodownik . . .	1.080	960	1.080	—	1.080	
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych . . .	1.500	1.290	1.500	—	1.500	
g) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.080	960	1.080	—	1.080	
2. Opał	1.300	1.346	1.300	—	1.300	
3. Oświetlenie	260	205	260	—	260	
4. Usługa	552	600	600	—	600	Więcej z powodu drożyzny.
5. Środki naukowe . . .	700	896	700	—	700	
6. Uzupełnienie inwentarza .	400		400	—	400	
7. Ubezpieczenie inwentarza .	360	33	360	—	360	
8. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi . . .	1.000	1.084	1.000	—	1.000	
— Z zapasu fund. obrotow. na utrzymanie warsztatu w Wilamowicach	—	100	—	—	—	
— Saldo kasowe fund. obrotow. na r. 1905 . . .	—	3.000	—	—	—	
Razem .	18.192	19.964	18.240	—	18.240	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						
a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240	ad 1. Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na carta rigata z których wybija się kartony.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . .	160	160	160	—	160	
c) wynagrodzenie przodownika	120	120	120	—	120	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę . .	700	369	700	—	700	
Razem .	1.220	889	1.220	—	1.220	

Zestawienie rozchodu.

A) Szkoła	18.192	19.964	18.240	—	18.240
B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	1.220	889	1.220	—	1.220
Suma wydatków .	19.412	20.853	19.460	—	19.460

79. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
— Ze sprzedaży wyrobów materyałów itd. . . .	—	212	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza, wyroby na rachunek akcyj. Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1903	—	252	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	240	240	240	—	240	ad 1 a) Gmina daje 240 K. na lokal, opał i oświetlenie dla warsztatu.
b) od Rady powiatowej w w Przemyślanach .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . .	2.500	2.400	2.500	—	2.500	
d) z funduszów krajowych .	3.146	2.769	3.407	—	3.407	Więcej z powodu drożyzny mieszkań i opału.
Razem .	5.986	5.973	6.247	—	6.247	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i instruktor fachowy:						
α) płaca . 1.800 K						
β) dod. na mieszk. 300 „						
γ) I. dod. pięciol. 160 „						
δ) II. „ „ 160 „	2.420	2.092	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletn od 1 stycznia 1905.
b) przodownik . . .	720	720	720	—	720	
c) nauczyciel pomocniczy .	240	240	240	—	240	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. kat.	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu . . .	936	918	1.068	—	1.068	Więcej z powodu drożyzny.
3. Opał	200	282	280	—	280	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	74	126	125	—	125	
5. Usługa	96	94	94	—	94	
6. Środki naukowe . . .	700	665	700	—	700	
7. Uzupełnienie inwentarza .	200		200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki .	200	336	200	—	200	
— Zwrot pożyczki z r. 1903 Tow. zaliczkowemu . .	—	300	—	—	—	
Razem .	5.986	5.973	6.247	—	6.247	

80. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	300	300	300	—	300	Gmina zobowiązała się na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły pomieszkania dla instruktora, tudzież opału, oświetlenia i usługi. Pismem jednak z dnia 18. kwietnia 1901 l. 1241 (LW. 28.848/901] postanowiła zamiast dawania pomieszkania w naturze dla instruktora, płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 koron rocznie.
b) od Rady powiatowej .	400	—	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . .	900	900	900	—	900	
d) z funduszów krajowych.	740	981	1.590	200	1.790	ad 1 b) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223. ad 1 d) więcej z powodu rozszerzenia warsztatu.
Razem .	2.340	2.181	3.190	200	3.390	

Rozchód.

1. Płace:						
Instruktor:						
α) *Płaca* . . *1.440 K*						
β) *dodat. na pomieszkanie* . . *300 „*	1.740	1.740	1.740	—	1.740	Dodatek na pomieszkanie pokrywa gmina jak poz. 1 a) doch.
2. Donajem lokalu . . .	—	—	500	—	500	Z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia warsztatów.
3. Opał, oświetlenie i usługa donajętego lokalu . .	—	—	350	—	350	
4. Środki naukowe i uzupeł. inwentarza	400	131	400	200	600	Kredyt nadzwyczajny na zakupno dwóch krosien.
5. Rozmaite inne wydatki .	200	310	200	—	200	
Razem .	2.340	2.181	3.190	200	3.390	

81. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
Subwencye:						
a) od gminy . . .	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	1.800	1.500	1.800	—	1.800	
d) z funduszów krajowych .	3.140	3.465	3.700	—	3.700	Więcej z powodu potrzeby pomocnika warsztatowego.
Razem .	5.320	5.345	5.880	—	5.880	

Rozchód.

I. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 160 „*	2.260	2.260	2.260	—	2.260	Pobiera I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1902 r. w kwocie 160 K. rocznie.
b) przodownik . . .	840	840	840	—	840	
c) pomocnik warsztatowy .	—	—	480	—	480	Z powodu większej ilości uczniów i zwiększonych czynności w warsztacie.
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	440	410	440	—	440	
e) katecheta . . .	80	80	80	—	80	
f) pomocnik administr. .	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenie dla warsztatu dostarcza Tow. tkackie.
2. Opał	240	239	280	—	280	
3. Oświetlenie . . .	120	118	120	—	120	
4. Usługa	240	240	240	—	240	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	500	529	500	—	500	
6. Rozmaite inne wydatki .	300	329	340	—	340	
Razem .	5.320	5.345	5.880	—	5.880	

82. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyj. Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	500	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . .	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
d) z funduszów krajowych .	3.290	2.216	3.590	—	3.590	Więcej z powodu zwiększonych kosztów opału i oświetlenia w nowym budynku.
Razem .	5.890	4.816	6.190	—	6.190	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor .						
α) *płaca . . . 1.800 K.*						
β) *I. dod. pięciolet. 160 „*						
γ) *II. dod. pięciol. 160 „*	2.120	2.320	2.120	—	2.120	II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K. rocznie pobiera instruktor od dnia 1. stycznia 1905.
b) przodownik . . .	960	800	960	—	960	
— Donajem lokalu . .	—	240	—	—	—	
— Zapas kasowy z r. 1904 jako zaliczka na resztę czynszu .	—	214	—	—	—	
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . .	1.600	—	1.600	—	1.600	
3. Opał i oświetlenie . .	500	474	800	—	800	Więcej z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku
4. Usługa	360	360	360	—	360	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	268	200	—	200	
9. Rozmaite wydatki . .	150	140	150	—	150	
Razem .	5.890	4.816	6.190	—	6.190	

83. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jako też do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy . . .	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
— od Rady powiatowej .	—	200	—	—	—	Rada powiatowa odmówiła dalszego subwencyonowania tego warsztatu.
a) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) z funduszów krajowych .	2.830	2.184	2.680	—	2 680	Mniej z powodu mniejszych potrzeb szkoły.
Razem . .	3.830	3.384	3.680	—	3.680	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy:						
α) płaca . . 1.440 K. *β) dod. osobisty 200 „*	1.640	1.640	1.640	—	1.640	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków .	600	600	600	—	600	
c) przodownik warsztatowy	840	840	840	—	840	
d) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	60	300	—	300	
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	50	38	40	—	40	Mniej na podstawie wynikłości r. 1904.
4. Rozmaite inne wydatki . .	200	106	160	—	160	
Razem .	3.830	3.384	3.680	—	3.680	

84. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelimuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	102	—	—	—	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	50	25	50	—	50	
2. Subwencye.						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	7.000	6.000	7.000	—	7.000	
c) z funduszów krajowych	16.230	17.111	13.520	350	13.870	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na nową maszynę, naprawę farbiarni i i na akomulatory a natomiast wchodzi kredyt na podłogi i utrzymanie internatu.
Razem	24.280	24.238	21.570	350	21.920	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik (płaca)	3.600	3.000	3.600	—	3.600	
b) nauczyciel teoryi zawodowej (płaca)	2.400	2.180	2 400	—	2.400	
c) instruktor tkactwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
d) „ farbiarstwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
e) przodownik w tkalni	960	960	960	—	960	
f) pomocnik warsztatowy w tkalni	480	480	480	—	480	
g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	480	480	—	480	
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	720	720	—	720	
i) nauka religii	200	120	200	—	200	
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
l) stróż nocny	300	300	300	—	300	
2. Utrzymanie lokalu	800	282	450	350	800	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na podłogę w mieszkaniach instruktorów.
3. Opał	1.400	1.382	1.600	—	1 600	
4. Oświetlenie	400	239	400	—	400	ad 3 i 6. Więcej z powodu otwarcia internatu dla uczniów.
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Gospodyni dla internatu	—	—	360	—	360	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.740	1.557	700	—	700	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na sprawienie nowej maszyny Jaquarda do wyrobu wzorzystych koców i na wyrzymaczkę
— Koszta osuszenia farbiarni	—	3.069	—	—	—	
8. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	300	299	300	—	300	
9. Tkalnia mechaniczna						
a) maszynista	360		360	—	360	ad 9. c. Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na wymianę akomulatorów i na zapasowy kolektor a natomiast wstawia się więcej na wymianę części składowych przy motorze.
b) ½ pomocnik	360		360	—	360	
c) części wymienne	1.600	2.412	720	—	720	
d) benzyna i oliwa	1.260		1.260	—	1.260	
e) inne	200		200	—	200	
10. Rozmaite inne wydatki	440	478	440	—	440	ad 10. Z kredytu tego pokrywane są także koszta wyjazdów kierownika do Towarzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
11. Na urządzenie kursu dla starszych sukienników.	1.000	1.000	—	—	—	
Razem	24.280	24.238	21.570	350	21.920	

E) Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftow.

85. Zakopane. Krajowa szkoła koronarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	3.042	4.000	—	4.000	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.500	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	5.120	4.222	4.700	—	4.700	Mniej z powodu iż odpadły dodatki pięcioletnie dla kierowniczki.
Razem .	10.720	8.764	10.300	—	10.300	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierowniczka						
α) *płaca . . 1.680 K.*	2.160	2.160	1.680	—	1.680	Mniej z powodu, że dla nowej kierowniczki odpadają dodatki pięcioletnie poprzedniej kierowniczki.
b) nauczycielka pomocn. I.	840	840	840	—	840	
c) „ „ II.	520	600	520	—	520	
d) „ „ III.	480	400	480	—	480	
e) nauczyciel rysunków .	480	480	480	—	480	
f) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	240	240	240	—	240	
h) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu . . .	1.000	800	1.000	—	1.000	
3. Opał	240	360	300	—	300	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	120	69	120	—	120	
5. Usługa	200	200	200	—	200	
6. Materyał	600	199	600	—	600	
7. Wynagrodzenie uczenic .	2.800	1.764	2.800	—	2.800	
8. Środki naukowe . . .	200	73	200	—	200	
9. Uzupełnienie inwentarza .	100	17	100	—	100	
10. Rozmaite wydatki . .	280	102	280	—	280	
Razem .	10.720	8.764	10.300	—	10.300	

86. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	225	1.000	—	1.000	Więcej z powodu spodziewanego rozwoju szkoły.
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	—	75	150	—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 l. 83.337/04 gmina daje 150 K. rocznie na koszta lokalu, opału i usługi.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	1.000	900	1.400	—	1.400	
d) z funduszów krajowych .	850	447	790	—	790	Mniej z powodu podwyższenia subwencyi państwowej.
Razem .	3.050	1.877	3.540	—	3.540	

Rozchód.

1. Płace:						
1. Płaca nauczycielki . .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu czynności.
2. Wynajem lokalu z opałem i usługą	250	200	400	—	400	Więcej z powodu, że dostarczony budynek przez gminę był wprost nie do użytku. Część tego wydatku pokrywa gmina j. w.
3. Oświetlenie	100	—	100	—	100	
4. Materyał	300	78	300	—	300	
5. Wynagrodzenie uczennic .	700	280	800	—	800	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	63	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki .	200	56	200	—	200	
Razem .	3.050	1.877	3.540	—	3.540	

87. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	2.026	2.300	—	2.300	
— Rozmaite zwroty	—	—	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	96	96	96	—	96	
b) od Rady powiatowej	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.400	1.100	1.400	—	1.400	
d) z funduszów krajowych	2.044	2.398	2.164	—	2.164	Więcej z powodu podwyższenia płacy pomocniczej nauczycielki.
Razem	5.890	5.670	6.010	—	6.010	

Rozchód.

1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
b) nauczycielka pomocnicza	840	720	960	—	960	Więcej z powodu niemożności utrzymania odpowiedniej siły za dotychczasowe wynagrodzenie.
c) katecheta	200	200	200	—	200	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	250	400	—	400	
2. Opał i usługa	360	360	360	—	360	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarczało na mocy umowy do L. W. 3611/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 K. rocznie. Od roku zaś 1902 podniósł się ten ryczałt na 360 K. rocznie.
3. Materyał	900	1.079	300	—	900	
4. Wynagrodzenie uczennic	1.100	1.251	1.100	—	1.100	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	129	400	—	400	
6. Rozmaite inne wydatki	250	241	250	—	250	
Razem	5.890	5.670	6.010	—	6.010	

88. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów	700	784	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów, zastosowania szkliw, polew farb, emalji i nowych technik Stacyi .	100	262	100	—	100	
— Rozmaite	—	6	—	—	—	
2. Dotacya z funduszu kraj. .	10.060	9.804	9.660	—	9.660	Mniej z powodu, iż odpada kredyt nadzwyczajny na przyrządy do laboratoryum.
Razem .	10.860	10.856	10.460	—	10.460	

Rozchód.

1. **Płace:**						
a) **Kierownik:**						
α) *płaca* . *4.000 K.*						
β) *dod. aktywalny* *720* „						
γ) *I. dod. pięcioletni* *400* „						
δ) *II.* „ „ *400* „						
ε) *III.* „ „ *400* „	5.920	5.920	5.920	—	5.920	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od dnia 26. maja 1901.
b) Adjunkt . . .	720	638	720	—	720	
c) **Laborant:**						
α) *płaca* . *1.440 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *300* „	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
2. Opał lokalu stacyi . .	300	323	300	—	300	
3. Usługa	720	706	720	—	720	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych . . .	200	150	200	—	200	
5. Opał pieców technicznych .	240	190	240	—	240	
6. Gaz do oświetlania i do celów technicznych . .	200	249	200	—	200	
7. Środki naukowe i uzupełnienie	400	—	—	—	—	Odpada kredyt nadzwyczajny.
8. Biblioteka i czasopisma .	160	119	160	—	160	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	160	210	160	—	160	
10. Wydatki nieprzewidziane .	100	110	100	—	100	
— **Na budowę małej mufli i konserwacye** . . .	—	501	—	—	—	
Razem .	10.860	10.856	10.460	—	10.460	

89. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1905	Wynikłość w roku 1904	Wniosek na rok 1906 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Opłaty od stron za przeprowadzone badania . . .	2.000	2.958	2.000	—	2.000	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1903 .	—	1.739	—	—	—	
— Zaliczka jako depozyt fabr. sztucz. kamienia z r. 1903 .	—	30	—	—	—	
— Rozmaite	—	2	—	—	—	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140	3.139	3.140	—	3.140	Jak na r. 1905.
Razem .	5.140	7.868	5.140	—	5 140	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) asystent	1.600	1.600	1.600	—	1 600	
c) laborant	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
2. Opał, gaz i woda . .	100	100	100	—	100	
3. Uzupełnienie inwentarza .	200	—	200	—	200	
— Zwrot depozytu z r. 1903 .	—	30	—	—	—	
— Reszta należytości za mikroskop, piłę dyamentową, szczęki do rozrywania kamieni i wolumometry . . .	—	1.358	—	—	—	
— Zaliczka kierownikowi na dalsze uzupełnienie inwentarza	—	1 599	—	—	—	
4. Wydatki laboratoryjne . .	400	470	400	—	400	
5. Rozmaite	200	71	200	—	200	
Razem .	5.140	7.868	5.140	—	5.140	

CZĘŚĆ II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

zestawiony na podstawie uchwały Wydziału krajowego z dnia 8. sierpnia 1905 LW. 63.491/1905.

Preliminarz na rok 1906.

Wydatki na cele podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.

(Rub. XII. Wyd. funduszu krajowego).

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.								
1	W Białej	2.060	2.060	2.060	—	2.060	2.060	—	—
2	„ Bochni	1.092	1.084	1.084	—	1.084	1.092	8	—
3	„ Brodach	873	884	884	—	884	873	—	11
4	„ Brzeżanach	1.106	1.109	1.109	—	1.109	1 106	—	3
5	„ Buczaczu	1.100	1.100	1.100	—	1.100	1.100	—	—
6	„ Chrzanowie	1.152	1.100	1.100	—	1.100	1.152	52	—
7	„ Drohobyczu	1.961	1 920	1.920	—	1.920	1.961	41	—
8	„ Gorlicach	1.161	1.200	1.200	—	1.200	1.161	—	39
9	„ Jarosławiu	1.088	1.398	1.398	—	1.398	1.088	—	310
10	„ Jaśle	1.171	1.170	1.170	—	1.170	1.171	1	—
11	„ Jaworowie	800	800	—	—	—	—	—	—
12	„ Kałuszu	1.200	1.228	1.228	—	1.228	1.200	—	28
13	„ Kętach	800	695	695	—	695	800	105	—
14	„ Kołomyi I.	1.070	1.070	1.070	—	1.070	1.070	—	—
15	„ „ II.	1.346	1.412	1.412	—	1.412	1.356	—	56
16	„ Krakowie na Kleparzu	2 340	2.400	2.400	—	2.400	2.392	—	8
17	„ „ przy ul. Lubomirskiego (dawn. w Ogrodzie angiel.)	1.280	1.290	1.290	—	1.290	1.302	12	—
18	„ „ na Smoleńsku	1.280	1.290	1.290	—	1.290	1.302	12	—
19	„ „ „ Kazimierzu	1.280	1.370	1.370	—	1.370	1.272	—	98
20	„ „ przy ul. Dietla (dawn. na Dajworze)	1.390	1.390	1.390	—	1.390	1.412	22	—
21	„ Krośnie	1.346	1.346	1.346	—	1.346	1.346	—	—
22	„ Krzeszowicach	—	800	—	—	—	—	—	—
23	We Lwowie im. św. Anny	2.025	1.975	1.975	—	1.975	2.025	50	—
24	„ „ „ św. Antoniego	1.595	1.475	1.475	—	1.475	1.595	120	—
25	„ „ „ króla Sobieskiego (dawn. Czackiego)	1.625	1.546	1.547	—	1.547	1.625	78	—
26	„ „ „ Elżbiety	955	955	955	—	955	955	—	—
27	„ „ „ Konarskiego	1.315	1.335	1.335	—	1.335	1.315	—	20
28	„ „ „ św. Marcina	1.595	1.475	1.475	—	1.475	1.595	120	—
29	„ „ „ Mickiewicza	1.295	1.315	1.315	—	1.315	1.295	—	20
30	„ „ „ Piramowicza	955	955	955	—	955	955	—	—
31	„ „ „ Staszica	1.625	1.555	1.555	—	1.555	1.625	70	—
32	„ „ izr. im. Bernsteina	950	950	950	—	950	950	—	—
33	W Leżajsku	800	800	—	—	—	—	—	—
34	„ Łańcucie	1.015	1.015	1.015	—	1.015	1.015	—	—
35	„ Myślenicach	910	910	910	—	910	910	—	—
	Do przeniesienia	43.556	44.377	41.978	—	41.978	42.076	691	593

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
	Z przeniesienia .	43.556	44.377	41.978	—	41.978	42.076	691	593
36	W Nowym Sączu . . .	1.527	1.746	1.746	—	1.746	1.527	—	219
37	„ Nowym Targu . . .	1.082	997	997	—	997	1 082	85	—
38	„ Podgórzu	1.061	1.354	1.354	—	1.354	1.061	—	293
39	„ Przemyślu I. . . .	1.175	1.175	1.175	—	1.175	1 175	—	—
40	„ „ II. . . .	1.311	1.311	1 311	—	1.311	1.311	—	—
41	„ Rzeszowie	1.381	1.338	1.338	—	1.338	1.381	43	—
42	„ Samborze	1.497	1.495	1.495	—	1.495	1 421	—	74
43	„ Sanoku	1.151	1.126	1.126	—	1.126	1.151	25	—
44	„ Stanisławowie . . .	2.350	2.250	2 250	—	2.250	2.410	160	—
45	„ St. Samborze . . .	800	900	900	—	900	800	—	100
46	„ St. Sączu	896	896	896	—	896	896	—	—
47	„ Stryju	1.110	1.110	1.110	—	1.110	1.110	—	—
48	„ Sądowej Wiszni . .	1.256	—	—	—	—	1.256	1.256	—
49	„ Tarnopolu , , . .	1.177	1.172	1.172	—	1.172	1.177	5	—
50	„ Tarnowie	1.360	1.655	1.655	—	1.655	1.360	—	295
51	„ Tarnobrzegu . . .	834	898	898	—	898	834	—	64
52	„ Trembowli	800	800	—	—	—	800	800	—
53	„ Turce	800	800	—	—	—	800	800	—
54	„ Wadowicach . . .	947	882	882	—	882	947	65	—
55	„ Wieliczce	1.225	1.225	1.225	—	1.225	1.225	—	—
56	„ Złoczowie	1.455	1.316	1.316	—	1.316	1.405	89	—
57	„ Żółkwi	880	880	880	—	880	880	—	—
58	„ Żywcu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	1.200	—	—
59	Na uzupełnienie przyborów i druki	1.000	1.000	1.500	—	1.500	1.200	—	300
60	Na nagrody za najlepsze rysunki	—	—	1 000	—	1.000	1.000	—	—
61	Na nowo założyć się mające szkoły przemysłowe i oddziały handlowe .	—	—	2.500	—	2.500	1.000	—	1.500
62	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne .	—	—	1.000	—	1.000	—	—	1.000
63	Na remuneracye dla nauczycieli	1.500	1.500	—	—	—	—	—	—
64	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli . .	—	—	—	2.400	2.400	2.400	—	—
	Razem .	73.331	73.403	72.904	2 400	75.304	74 885	4.019	4.438
								—	419
	II. Szkoły zawdowe i warsztaty naukowe.								
	A) dla wyrobów z drzewa i łoziny.								
65	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu (dawniej Jurków)	800	800	1.212	—	1.212	1.010	—	202
66	Kraj. szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . .	2.200	2.200	2.400	—	2.400	2.400	—	—
67	Kraj. szkoła koszyk. w Dynowie	800	800	1.290	—	1.290	1.250	—	40
	Do przeniesienia .	3.800	3.800	4.902	—	4.902	4.660	—	242

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		k o r o n y							
	Z przeniesienia .	3.800	3.800	4.902	—	4.902	4.660	—	242
68	Kraj. szkoła koszykarska w Dżurowie	1.000	1.000	1.590	—	1.590	1 530	—	60
69	Kraj. szkoła koszyk. w Leżajsku	1.000	1.000	1.117	—	1.117	1 077	—	40
70	Kraj. szkoła koszykarska w Nieznanowicach . .	1.000	1 000	1 340	—	1.340	1.440	100	—
71	Kraj. szkoła koszyk w Niżniowie	1.200	1·200	1.420	—	1 420	1.330	—	90
72	Kraj szkoła koszyk. w Warzycach	1.600	1.600	1.350	—	1.350	1 530	180	—
73	Kraj. szkoła koszykarska w Wielowsi	1.000	1.000	940	—	940	940	—	—
74	Kraj. szkoła koszykarska w Wojsławiu . . .	1.200	1.000	690	—	690	860	170	—
75	Kraj. szkoła koszyk. w Zatorze	1.200	1.200	1.220	—	1.220	950	—	270
76	Subwencya dla szoły koszyk. w Albigowej . .	400	400	500	—	500	600	100	—
77	Subwencya dla szkoły koszyk. w Bilince . . .	400	400	600	—	600	800	200	—
78	Subwencya dla szkoły koszyk. w Chyszewicach.	300	300	500	—	500	600	100	—
79	Subwencya dla szkoły koszyk. w Milczycach .	300	300	500	—	500	600	100	—
80	Subwencya dla szkoły koszyk. w Przewrotnem .	300	300	600	—	600	600	—	—
81	Subwencya dla szkoły koszk. w Rudkach (powiat)								
	a) na utrzymanie . .	1.500	1.500	1.200	—	1.200	1.810	610	—
	b) na budowę . .	—	—	—	—	—	5.000	5.000	—
82	Subwencya dla szkoły koszyk. w Siekierczycach.	400	400	400	—	400	—	—	400
83	Subwencya dla szkoły koszyk. w Trembowli .	300	800	—	—	—	—	—	—
84	Subwencya dla szkoły koszyk. w Żurawnie . .	400	400	600	—	600	840	240	—
85	Centralny kurs koszyk. we Lwowie	1.000	1.500	8.260	—	8.260	3.000		5.260
86	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:								
	a) na utrzymanie . .	3.600	3.600	3.190	—	3.190	3.380	190	—
	b) na budowę III. i IV. rata pożyczki kom. 54.000 K . . .	—	—	—	3.240	3 240	3.240	—	—
87	Kraj. nauk. warsztat kołodz. w Grzymałowie .	3.400	3.400	3.374	1.500	4.874	4 284	—	590
88	Kraj. szkoła kołodz. w Kamionce strum. . . .	3 600	3.600	11.900	—	11.900	11.900	—	—
89	Kraj. szkoła kołodz. w Tłumaczu	3.600	3.600	5.800	—	5 800	6.480	680	—
	Do przeniesienia .	32.500	33.300	51.993	4.740	56.733	57.451	7.670	6.952

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		k o r o n y							
	Z przeniesienia .	32.500	33.300	51.993	4.740	56.733	57.451	7.670	6.952
90	Kraj szkoła stolar. w Stanisławowie:								
	a) na utrzymanie . .	5.000	5.000	8.610	2.800	11.410	7.950	—	3.460
	b) na budowę szkoły II. i III. rata poż. hip. 50.000 K . . .	—	—	—	3.000	3.000	1.500	—	1.500
91	Kraj. szkoła stolar. w Kalwaryi:								
	a) na utrzymanie . .	5 000	5 000	14.670	3.000	17.670	13.770	—	3.900
	b) reszta kosztów budowy i studni . .	—	—	—	5.000	5.000	6.300	1.300	—
	c) na wewwnętrz. urządzenie maszynowe III. i IV. rata poż. hipot. 33 000 K .	—	—	—	1.980	1.980	1.980	—	—
92	Kraj. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:								
	a) na utrzymanie . .	3 000	4.000	11.625	4.500	16.125	6.060	—	10.065
	b) na budowę szkoły V. i VI. rata poż. kom. 56.000 K . . .	—	—	—	3.360	3.360	3.360	—	—
	c) na wewnętrzne urządzenie	—	—	—	—	—	13.500	13.500	—
	Razem .	45 500	47.300	86.898	28.380	115.278	111.871	22.470	25.877
								—	3.407
	B) dla wyrobów garncarskich.								
93	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	6.000	6.000	9.790	—	9.790	9.890	100	—
94	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	5.000	5.000	10.518	1.000	11.518	7.808	—	3.710
95	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	300	300	800	—	800	800	—	—
	Razem .	11.300	11.300	21.108	1.000	22.108	18.498	100	3.710
								—	3 610
	C) Dla wyrobów ze skóry.								
96	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie . .	1.600	1.600	3.482	—	3.482	3.682	200	—
97	Kraj. nauk. warsztat szewski w Starym Sączu .	1.400	1.400	3.296	—	3.296	3.496	200	—
98	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach . . .	1.000	1.000	3.010	—	3.010	3.010	—	—
99	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi	1.400	1.400	2.790	800	3.590	1.300	—	2.290
	Razem .	5.400	5.400	12.578	800	13.378	11.488	400	2.290
								—	1.890

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		k o r o n y							
	D) Dla wyrobów tkackich.								
100	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	8.000	8.000	10.660	—	10.660	10.612	—	48
101	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Glinianach . . .	2.500	2.500	3.407	—	3.407	3.146	—	261
102	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach	900	900	1.590	200	1.790	740	—	1.050
103	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Kosowie	1.800	1.800	3.700	—	3.700	3.440	—	260
104	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Łańcucie:								
	a) na utrzymanie . .	1.500	1.800	3.590	—	3 590	3.290	—	300
	b) na budowę szkoły .	—	—	—	—	—	5.000	5 000	—
105	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie	1.000	1.000	2.680	—	2.680	2.830	150	—
106	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Wilamowicach	1.500	1.800	1.760	—	1.760	1.800	40	—
107	Subwencya dla Tow. św. Sylwestra na szkołę tkacką w Korczynie . .	1.400	1.400	2.500	—	2.500	2.500	—	—
108	Subwencya dla produkc. warsztatu tkack. w Budzanowie	400	400	880	—	880	880	—	—
109	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:								
	a) na utrzymanie . .	7.000	7.000	13.520	350	13 870	16 230	2 360	—
	b) na budowę internatu	—	—	—	—	—	5.000	5.000	—
	Razem .	26.000	26.600	44.287	550	44.837	55.468	12 550	1.919
								10.631	—
	E) Dla wyrobów powroźniczych.								
110	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju .	—	—	800	—	800	800	—	—
	F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.								
111	Szkoła koronkarska w Kańczudze	1.400	1.400	1.800	—	1.800	1.722	—	78
112	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem . . .	1.600	1.600	4.700	—	4.700	5.120	420	—
113	Kraj. szkoła koronkarska w Bobowej	1.000	1 400	790	—	790	850	60	—
114	Szkoła koronkarska w Jaworowie (ryczałt) . .	500	800	1.200	—	1.200	1.200	—	—
	Do przeniesienia .	4.500	5.200	8.490	—	8.490	8.892	480	78

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
	Z przeniesienia .	4.500	5.200	8.490	—	8.490	8.892	480	78
115	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie	1.400	1.400	2.164	—	2.164	2.044	—	120
116	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	—	—	600	—	600	600	—	—
	Razem .	5.900	6.600	11.254	—	11.254	11.536	480	198
								282	—
	G) Dla wyrobów kapeluszniczych.								
117	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:								
	a) na budowę warsztatu	—	—	—	—	—	1.800	1.800	—
	b) na utrzymanie instruktora i warsztatu	3.000	3.000	1.680	—	1.680	1.680	—	—
	Razem .	3.000	3.000	1.680	—	1.680	3.480	1.800	—
	II) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.								
118	Szkoła prakt. robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	3.400	3.400	2.000	—	2.000	2.000	—	—
119	Kursa handlowe przy szk. św. Scholastyki w Krakowie	—	—	2.000	—	2.000	2.000	—	—
120	Szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—	—	—	—	600	600	—
121	Szkoła robót Tow. „Praca kobiet“ we Lwowie .	2.000	2.000	1.400	—	1.400	1.400	—	—
122	Szkoła robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	700	1.000	1.000	—	1.000	840	—	160
123	Towarzystwo „Pracy Kobiet“ w Kołomyi . .	2.000	2.000	1.600	—	1.600	1.600	—	—
124	Stow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu .	700	700	600	—	600	420	—	180
125	Spółka przemysłowa robót kobiecych „Trud“ we Lwowie	—	—	500	—	500	500	—	—
126	Stow. pracownic konfekcyi damskiej św. Józefa we Lwowie	—	—	500	—	500	500	—	—
	Razem .	8.800	9.100	9.600	—	9.600	9.860	600	340
								260	—

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa na r. 1905	Proponowana subwencya rządowa na r. 1906	Wniosek na rok 1906 *zwyczajne*	Wniosek na rok 1906 *nadzwyczajne*	Wniosek na rok 1906 **Razem**	Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906 *mniej*	Preliminuje się na rok 1906 *więcej*
		korony							
	I. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.								
127	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	—	2.200	—	2.200	2.200	—	—
128	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	3.600	—	3.600	3.400	—	200
	b) na adaptacyę budynku (ryczałt) . .	—	—	—	1.800	1.800	—	—	1.800
129	C. k Szkoła ślusarska w Świątnikach:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	3.108	—	3.108	3.108	—	—
	b) na zapomogi dla majstrów	—	—	800	—	800	800	—	—
130	C. k. Szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	1.024	—	1.024	1.024	—	—
	b) na kurs majstrów .	—	—	1.000	—	1.000	1.000	—	—
	c) na budowę hali maszynowej III. i IV rata półroczna od 3% pożyczki w kwocie 8.000 K	—	—	—	1.780	1.780	1.735	—	45
131	C. k Szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu. III. rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	—	—	—	15.000	15.000	15.000	—	—
	Razem .	—	—	11.732	18.580	30.312	28.267	—	2.045
	III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.								
132	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	9.660	—	9.660	10.060	400	—
133	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	3.140	—	3.140	3.140	—	—
134	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu . . .	8.000	—	—	—	—	—	—	—
135	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
	Do przeniesienia .	8.000	—	16.800	—	16.800	17.200	400	—

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
	Z przeniesienia .	8.000	—	16.800	—	16.800	17.200	400	—
136	Muzeum przemysłowe we Lwowie:								
	a) na utrzymanie . .	—	—	8.000	—	8.000	7.000	—	1.000
	b) na urządzenie sal muzealnych	—	—	—	—	—	2.000	2.000	—
137	Muzeum przemysłowe w Krakowie	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
138	Subwencya dla Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem, (do rozp. Wydziału krajowego .	—	—	2 000	—	2.000	2.000	—	—
139	Na stypendya przemysłowe:								
	a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	b) inne stypendya przemysłowe	—	—	30.000	—	30.000	30.000	—	—
140	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	—	—	2.400	—	2.400	2.400	—	—
141	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
142	Na kursa majsterskie .	—	—	12.000	—	12.000	12.000	—	—
143	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1906 . . .	—	—	6.000	—	6.000	8.000	2.000	—
144	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów . . .	—	—	2 500	—	2.500	500	—	2.000
145	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej . .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
146	Czyrniańska Teofila, wdowa po kierowniku kraj. szkoły kołodziejskiej w Kamionce strum., stały dar z łaski	—	—	800	—	800	800	—	—
147	Standejska Marya, wdowa po instruktorze kraj. naukowego warsztatu tkackiego w Korczynie:								
	Do przeniesienia .	8.000	—	98.100	—	98.100	99.500	4.400	3.000

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
				k o r o n y					
147	Z przeniesienia .	8.000	—	98.100	—	98.100	99.500	4 400	3.000
	a) pensya wdow. 1.140 K *b)* dla córki Alojzy i Stefanii do 18. września 1908 roku . 114 „ *c)* dla syna Jana Stanisława do 15. maja 1905 43 „	—	—	1.254	—	1.254	1.297	43	—
148	Neużilówna Marya Józefa, sierota po kierowniczce kraj. szkoły koronkarskiej w Zakopanem .	—	—	216	—	216	—	—	216
149	Celewiczowa Celina, wdowa po wędrownym nauczycielu szewstwa .	—	—	1.200	—	1.200	—	—	1.200
150	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych .	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
	Razem .	8.000	—	106.770	—	106.770	106.797	4.443	4.416
								27	—
	V. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.								
151	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . . .	—	—	400	—	400	400	—	—
152	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:								
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członczłonków i urzędników Komisyi . . .	—	—	10.000	—	10.000	8.000	—	2.000
	b) sekretarz: *α)* płaca . 4.800 K *β)* dodatek aktywalny 840 „	—	—	5.640	—	5.640	5.640	—	—
	c) referent techniczny: *α)* płaca . 3.600 K *β)* dodatek aktywalny 720 „	—	—	4.320	—	4.320	4.320	—	—
	d) aplikant	—	—	1.400	—	1.400	1.400	—	—
	e) mundant	—	—	600	—	600	600	—	—
	f) referent dla oddziału statystycznego: *α)* płaca . 2.800 K *β)* dodatek aktywalny 600 „	—	—	3.400	—	3.400	—	—	3.400
	g) pomoc kancelaryjna w biurze statystyczn	—	—	1.200	—	1.200	—	—	1.200
	h) ryczałt na badania, ankiety itp. . . .	—	—	1.000	—	1.000	—	—	1.000
	Razem .	—	—	27.960	—	27.960	20.360	—	7.600

Liczba porząd	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		k o r o n y							
	VI. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.								
153	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	—		20.000	—	20.000	20.000	—	—
154	Zasiłek dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn . . .	—	—	—	4.000	4.000	—	—	4.000
155	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“ .	—	—	2.000	—	2 000	2.000	—	—
156	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego (III. rata z 35-lecia) . . .	—	—	—	100.000	100.000	100.000	—	—
157	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych . .	—	—	30.000	—	30 000	30.000	—	—
158	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ nadzwyczajna . . .	—	—	—	10.000	10.000	10.000	—	—
159	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo - wytwórczych, (do rozporządzalności Wydziału kraj) .	—	—	4.800	—	4.800	4.800	—	—
160	Zasiłki na wystawy przemysłowe	—	—	—	8.000	8.000	8 000	—	—
	Razem .	—	—	56.800	122 000	178.800	174.800	—	4 000
	VII. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.								
161	Szkoła handlowa w Krakowie	—	—	16 000	—	16.000	16.000	—	—
162	Na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego personalu nauczycielskiego wyższej szkoły handlowej w Krakowie (uchw. Sejmu z 23. października 1903)	—	—	1.414	—	1.414	1.414	—	—
163	Akademia handlowa we Lwowie	—	—	16.000	—	16.000	16.000	—	—
164	Stypendya dla młodzieży handlowej	—	—	3.600	—	3.600	3 600	—	—
	Razem .	—	—	37.014	—	37 014	37.014	—	—

Zestawienie.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wniosek na rok 1906			Kwota uchwalona na rok 1905	Preliminuje się na rok 1906	
		na r. 1905	na r. 1906	*zwyczajne*	*nadzwyczajne*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
		korony							
I.	Szkoły przemysłowe uzup.	73.331	73.403	72.904	2.400	75.304	74.885	—	419
II.	Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:		—	—	—	—	—	—	—
	A) dla wyrobów z drzewa i łoziny	45.500	47.300	86.898	28 380	115.278	111.871	—	3.407
	B) dla wyrobów garncarskich .	11.300	11.300	21.108	1.000	22.108	18.498	—	3.610
	C) „ „ ze skóry .	5.400	5.400	12.578	800	13.378	11.488	—	1.890
	D) „ „ tkackich .	26.000	26.600	44.287	550	44.837	55.468	10.631	—
	E) „ „ powroźniczych .	—	—	800	—	800	800	—	—
	F) „ „ koronk. i haftu.	5.900	6.600	11.254		11.254	11.536	282	—
	G) „ „ kapelusznicz. .	3.000	3.000	1.680	—	1.680	3.480	1.800	—
	H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	8.800	9.100	9.600	—	9.600	9.860	260	—
	I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego	—	—	11.732	18.580	30 312	28 267	—	2.045
III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	8.000	—	106.770	—	106.770	106 797	27	—
IV.	Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	—	—	27.960	—	27.960	20.360	—	7.600
V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe	—	—	56.800	122.000	178.800	174.800	—	4.000
VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego . .	—	—	37.014	—	37.014	37.014	—	—
	Suma .	187.231	182.703	501.385	173 710	675.095	665.124	13.000	22.971
								—	9.971

Wyjaśnienia.

Na rok 1905 uchwalono		665.124 K
„ „ 1906 preliminuje się		675 095 „
zatem *więcej* o . .		9.971 K

głównie z powodu, że preliminuje się w dziale I. *więcej* o 419 K z powodu wprowadzenia kredytów na oddziały równorzędne i remuneracye dla nauczycieli; w dziale IV. *więcej* o 7.600 K, z powodu podwyższenia kredytu na podróże członków krajowej Komisyi przemysłowej o 2.000 K i wstawienia na oddział statystyczny 5.600 K; w dziale V. *więcej* o 4.000 K, z powodu wstawienia w tej kwocie zasiłku dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn; razem preliminuje się w dziale I, IV. i V *więcej* o 12 019 K, a natomiast w dziale II. *mniej* o 2.021 K, gdyż w grupie *D)* preliminuje się *mniej* o 10.631 K, skutkiem tego, że odpada subwencya na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie i internatu w Rakszawie, w grupie *F) mniej* o 282 K, gdyż odpadają pięciolecia dla kierowniczki w Zakopanem, w grupie *G) mniej* o 1.800 K, skutkiem nieprelimino wania raty od pożyczki na budowę warsztatu spółkowego dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach, w grupie *H) mniej* o 260 K, gdyż odpada subwencya dla przemysłu artystycznego kobiet w Krakowie, razem *mniej* o 12.973 K, a natomiast w grupie *A) więcej* o 3.407 K, z powodu zwiększonych kosztów utrzymania warsztatu zabawkarskiego w Jaworowie skutkiem wprowadzenia działu maszynowego w grupie *B) więcej* o 3.610 K, z powodu rozszerzenia kursów keramicznych w Podgórzu przez wprowadzenie laboranta i budowę pieców do wyrobów szklanych, w grupie *C) więcej* o 1 890 K, skutkiem rozszerzenia szkoły szewskiej w Kołomyi, w grupie *I) więcej* o 2.045 K, skutkiem wstawienia ryczałtu na adaptacyę budynku szkoły drzewnej w Zakopanem i podwyższenia dotacyi na stróża, razem *więcej* o 10.952 K, a zatem w dziale II. mniej j. w. o 2.021 K; w dziale III. *mniej* o 27 K, gdyż w miejsce zeszłorocznych kredytów nadzwyczajnych dla stacyi keramicznej i lwowskiego Muzeum przemysłowego na 2.400 K, zmniejszonego kredytu na nowe warsztaty o 2.000 K, oraz emerytury Standejskiej o 43 K. weszła pensya emerytalna Celewiczowej i sieroca Neuzilównej 1.416 K, podwyższono subwencyę dla Muzeum lwowskiego o 1.000 K i na wzory rysunkowe i druki o 2.000 K. Razem preliminuje się w dziale II. i III. *mniej* o 2 048 K, zatem ogółem *więcej* o 9.971 K.

W dziale I. *poz. 1—58.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.381 K, głównie z powodu, że odpadł kredyt 1.256 K na szkołę uzupełniającą przemysłową w Sądowej Wiszni, gdyż czynniki miejscowe nie chciały przyczyniać się odpowiednią dotacyą do utrzymania tej szkoły i kredyt 1.600 K na szkołę w Turce i Trembowli, które dotychczas nie weszły w życie, a na wypadek ich kreowania podwyższa się kredyt na nowe szkoły w poz. 61, jak szczegółowe preliminarze tych szkół, dołączone do sprawozdania kraj. Komisyi przemysłowej.

W dziale I. *poz. 59.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 300 K z powodu wejścia w życie nowych szkół i oddziałów równorzędnych.

W dziale I. *poz 61.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.500 K, z powodu, iż dla Turki i Trembowli nie wstawiono specyalnych kredytów.

W dziale I. *poz. 62.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.000 K, z powodu koniecznej potrzeby wprowadzenia ogólnego kredytu na oddziały równorzędne, gdyż potrzeba takich oddziałów wyłania się dopiero po wpisach uczniów i skutkiem tego jako nieprzewidziana nie może być objętą preliminarzami poszczególnych szkół.

W dziale II. grupa A) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 12.307 K, głównie z powodu podwyższenia kredytu na Centralny kurs koszykarski we Lwowie o 5.260 K w celu utworzenia stałego kursu, gdyż próba takiego kursu w r. 1905 wykazała tak dodatnie rezultaty, że niewątpliwie kursa takie znacznie przyspieszą rozwinięcie się przemysłu koszykarskiego w kraju, następnie z powodu podwyższenia dotacyi dla Jaworowa o 5.565 K, a dla Kalwaryi o 900 K, skutkiem wprowadzenia działu maszynowego, wreszcie skutkiem wstawienia subwencyi 400 K dla szkółki koszykarskiej w Siekierczycach, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa A) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 8.900 K, z powodu iż w miejsce zeszłorocznych kredytów na budowę w Rudkach i Kalwaryi na 11.300 K, na urządzenie maszynowe w Jaworowie 13.500 K, na urządzenie w nowym budynku

w Rudkach i Grybowie 1.000 K, i na materyał w Jurkowie i Grzymałowie 1.400 K, razem w miejsce 27.200 K, preliminuje się resztę potrzebną na budowę szkoły w Kalwaryi w kwocie 5.000 K skutkiem nieprzewidzianego przekroczenia kosztorysu na wiercenie studni, oraz na żądany przez c. k. Starostwo jako władzę przemysłową odpylacz przy maszynach roboczych w Kalwaryi i Jaworowie 5.500 K, na boczne schody w budynku szkoły stanisławowskiej 800 K i drugą ratę półroczną na spłatę pożyczki zaciągniętej na tę budowę 1.500 K, wreszcie na materyały zapasowe dla Grzymałowa, Stanisławowa i Jaworowa 5.500 K, razem więc *preliminuje* się 18.300 K, zatem ogółem *mniej* j. w. o 8.900 K.

W dziale II. grupa B) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.860 K, z powodu wprowadzenia kredytu na laboranta dla krajowych kursów keramicznych w Podgórzu i na przyrządy laboratoryjne i skutkiem tego podwyższenia dotacyi o 2.960 K, a natomiast obniżenia dotacyi dla Kołomyi o 100 K, jak dołączone szczegółowe preliminarze.

W dziale II. grupa B) W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 750 K, gdyż w miejce zeszłorocznego kredytu 250 K na inwentarz dla kursu odlewania form gipsowych w Podgórzu wstawia się 1.000 K na dwa piece próbne do wyrobów szklanych.

W dziale II. grupa C) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.890 K, z powodu podwyższenia dotacyi dla Kołomyi na drugiego pomocnika, uzupełnienie inwentarza i zakupno trzech maszyn do szycia o 1.890 K, a to skutkiem wprowadzenia trzeciego roku nauki i zwiększonej frekwencyi jak dołączony szczegółowy preliminarz.

W dziale II. grupa D) W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.819 K, głównie z powodu donajęcia lokalu na rozszerzenie warsztatu w Gorlicach, wyższego czynszu w Glinianach, wprowadzenia kredytu na pomocnika warsztatowego w Kosowie, zwiększonych wydatków na opał i oświetlenie w nowym budynku w Łańcucie, oraz skutkiem utworzenia internatu i potrzeby częstej wymiany akomulatorów w Rakszawie, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa D) W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 13.450 K, gdy w miejsce zeszłorocznych kredytów w kwocie 14.000 K na budowę studni w Kossowie, szkoły w Łańcucie, ozaz na budowę internatu, restauracyę farbiarni, wyrzymaczkę i kolektor w Rakszawie, wstawia się tylko na sprawienie dwóch krosien dla Gorlic 200 K i na naprawę podłogi w mieszkaniach instruktorów w Rakszawie 350 K razem 550 K, czyli *mniej* o 13.450 K.

W dziale II. grupa F) W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 282 K, z powodu mniejszej dotacyi dla Zakopanego o 420 K, gdyż skutkiem śmierci kierowniczki odpadają pięciolecia i dla Bobowej o 60 K skutkiem podwyższenia subwencyi państwowej, razem mniej o 480 K, a natomiast więcej dla Kańczugi o 78 K i dla Makowa o 120 K z powodu podwyższenia płacy nauczycielki pomocniczej, razem więcej o 198 K, czyli ogółem mniej j. w. o 282 K, jak dołączone zszczegółowe preliminarze szkół należących do tej grupy.

W dziale II. *poz. 117.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.800 K, z powodu, że nie preliminuje się raty, gdyż zaciągnięcie pożyczki na budowę warsztatu spółkowego w Myślenicach nie przyszło dotychczas do skutku, a zostaje jeszcze do dyspozycyi rata z budżetu r. 1905.

W dziale II. *poz. 120.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 600 K, z powodu nieprelimino-wania, gdyż szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie została zwiniętą.

W dziale II. *poz. 122.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 160 K, z powodu zwiększającej się z każdym rokiem liczby uczenic i straty poniesionej skutkiem nieotrzymania rządowej subwencyi za rok 1903.

W dziale II. *poz. 124.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 180 K z powodu dalszego rozwijania się szkoły.

W dziale II. *poz. 128a)* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 200 K z powodu zwiększonych kosztów usługi.

W dziale II. *poz. 128b).* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 1.800 K z powodu koniecznej potrzeby wstawienia ryczałtu na adaptacyę budynku szkolnego.

W dziale II. *poz. 130c)* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 45 K, na podstawie obliczenia przypadających do wypłaty odsetek.

W dziale III *poz. 132.* W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 400 K, z powodu, że odpadł kredyt na przyrządy do loboratoryum, jak dołączony szczegółowy preliminarz.

W dziale III. *poz. 136.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.000 K, z powodu przenie sienia do nowego obszerniejszego budynku i zwiększonych tem samem kosztów utrzymania, tudzież z powodu urządzania wystaw czasowych i odczytów, których koszta dotychczasowego budżetu muzealnego nie obciążały.

W dziale III. *poz. 143.* W wydatkrch zwyczajnych *mniej* o 2.000 K, z powodu, że odpadł kredyt jednorazowy na urządzenie sal muzealnych.

W dziale III. *poz 143.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.000 K, z powodu, iż kredyt 6.000 K w zupełności wystarczy na kreowanie projektowanych przez kraj. Komisyę przemysłową.

W dziale III. *poz. 144.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu, iż okazała się konieczna potrzeba wydania przygotowanych wzorów dla szkół koronkarskich i innych.

W dziale III. *poz. 147.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 43 K z powodu, że odpada pensya sierocińska dla Jana Standejskiego, która ustała już z dniem 15. maja 1905 roku.

W dziale III. *poz. 148.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 216 K z powodu wejścia pensyi sierocińskiej dla córki, pozostałej po kierowniczce krajowej szkoły koronkarskiej w Zakopanem od dnia 1. lutego 1905 na mocy §. 31. statutu emerytalnego 10% pensyi matki.

W dziale III *poz. 149.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.200 K z powodu wejścia pensyi wdowiej od nia 1. stycznia 1905 w myśl §. 18. statutu emerytalnego.

W dziale IV. *poz. 152a).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K na podstawie wynikłości roku 1904 i z powodu potrzeby częstych wyjazdów członków kraj. Komisyi przemysłowej, referenta przemysłowego i świeżo ustanowionych korespondentów Komisyi.

W dziale IV. *poz. 152f), g), h).* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 5.600 K z powodu projektowanego utworzenia oddziału statystycznego, którego potrzebę przedstawiono osobnem sprawozdaniem.

W dziale IV. *poz. 154.* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 4.000 K z powodu wprowadzenia zasiłku dls Spółki stolarzy w Krakowie na nabycie maszyn w celu utworzenia związkowej pracowni maszynowej.

Razem w rubr. XII. Wydatki zwyczajne *większe* o . .	30.462 K		
mniejsze o .	536 „		
Ogółem *większe* o . .		29.926 K	
Wydatki nadzwyczajne *większe* o . .	6.595 K		
mniejsze o .	26.550 „		
Ogółem *mniejsze* o . .		19.955 „	
Ogółem w rubr. XII. wydatki *większe* o . .		9.971 K	

L.W. 66.459/1904.

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu w kraju

na rok 1905.

(Rubryka XII. wydatków budżetu krajowego).

Z drukarni Pillera i S-ki we Lwowie.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca

Wniosek na rok 1905.

Przychód

	Kwota uchwalona na rok 1904	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie	800	800	—	800	
d) z kasy oszczęd. w Białej	400	400	—	400	
e) od cechu sukienniczego	40	40	—	40	
f) wkładki uczniów na przybory	300	280	—	280	
g) od c. k. Rządu	1.830	2.060	—	2.060	
h) z funduszu krajowego	1.830	2.060	—	2.060	Więcej z powodu wprowadzenia nauki języka polskiego i niemieckiego w I i II. klasie przemysł.
Razem	6.200	6.840	—	6.840	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo:	900	900	—	900	Z tego przypada 300 K. za kierownictwo kursu handlowego.
b) nauka	4.640	5.200	—	5.200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	420	400	—	400	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	240	240	—	240	
Razem	6.200	6.840	—	6.840	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	1.069	1.092	—	1.092	
c) z funduszu krajowego	1.069	1.092	—	1.092	
Razem	3.138	3.184	—	3.184	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.138	1.984	—	1.984	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Zakupno wzorów i modeli	500	400	—	400	
3. Środki naukowe		300	—	300	
4. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.138	3.184	—	3.184	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
– od Rady powiatowej .	—	—	—	—	
b) od Izby handl. przemysł.	1.000	1.000	—	1.000	
c) od c. k Rządu . . .	947	873	—	873	
d) z funduszu krajowego .	947	873	—	873	
Razem . . .	3.494	3.346	—	3.346	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.624	2.176	—	2.176	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	350	450	—	450	
3. Środki naukowe . . .		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne .	120	120	—	120	
Razem . . .	3.494	3.346	—	3.346	

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	1.035	1.106	—	1.106	
d) z funduszu krajowego .	1.035	1.106	—	1.106	
Razem . .	2.770	2.912	—	2.912	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.020	2.112	—	2.112	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	2.770	2.912	—	2.912	

5. Buczacz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1895.
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	*ad b*) Na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 29. lutego 1896.
c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego	100	100		100	*ad c*) Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3. grudnia 1895.
d) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.100	—	1.100	
f) z funduszu krajowego .	1.000	1.100	—	1.100	
Razem . . .	3.100	3.300	—	3.300	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	400	400	—	400
b) nauka	2.336	2.368	—	2.368
2. Przybory szkolne . . .	200	200	—	200
3. Środki naukowe . . .		200	—	200
4. Wydatki administracyjne .	164	132	—	132
Razem . . .	3.100	3.300	—	3.300

6. Chrzanów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina miasta Chrzanowa uchwałą z dnia 4. października 1899 r. L. 5868 zobowiązała się dawać roczną subwencyę w kwocie 400 K i dostarczać lokalu, opału i oświetlenia (LW. 47126 00.)
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
c) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
d) od Tow. zaliczkowego .	100	100	—	100	
e) od c. k. Rządu	993	1.152	—	1.152	
f) z funduszu krajowego .	929	1.152	—	1.152	*ad b*) Rada pow. w Chrzanowie uchwałą z dnia 8. stycznia 1900 r. L. 4227 zobowiązała się płacić roczną subwencyę w kwocie 200 K. (LW. 47126 00). Kwotę 400 K. wstawił Wydział szkoły na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 31. stycznia 1901.
Razem . . .	3.022	3.404	—	3.404	*ad f*) Więcej z powodu wprowadzenia nauki historyi kraju rodzinnego.

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.022	2.304	—	2.304	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	400	300	—	300	
3. Środki naukowe . . .		200	—	200	
4. Potrzeby kancelaryjne . .	200	200	—	200	
Razem . . .	3.022	3.404	—	3.404	

7. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	Gmina daje subwencyi 840 K. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę, wynoszące około 200 K.
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności	50	50		50	
d) od Tow. zaliczkowego	20	20	—	20	
e) od c. k. Rządu	1.890	1.961	—	1.961	
f) z funduszu krajowego	1.890	1.961	—	1.961	
Razem	4.750	4.892		4.892	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	3.800	3.892	—	3.892	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
3. Środki naukowe	300	350	—	350	
4. Potrzeby kancelaryjne	150	150	—	150	
Razem	4.750	4.892	—	4.892	

8. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Od roku 1900 gmina obniżyła subwencyę z dotychczasowych 400 K. na 200 K. natomiast jednak corocznie czyni starania u Izby handl. o subwencyę w kwocie 300 K. (LW. 4634/01).
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od Tow. zaliczkowego	300	300	—	300	
d) od Izby handl. przemysł.	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu	1.045	1.161	—	1.161	
f) z funduszu krajowego	1.046	1.161	—	1.161	
Razem	3.291	3.522	—	3.522	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	500	—	500	Więcej z powodu zwiększ. frekw. uczniów
b) nauka	2.341	2.522	—	2.522	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	450	300	—	300	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.291	3.522	—	3.522	

9. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu	1.210	1.088	—	1.088	
d) z funduszu krajowego	1.210	1.088	—	1.088	
Razem	3.320	3.076	—	3.076	

Rozchód

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	500	—	500	
b) nauka	2.400	1.856	—	1.856	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	400	300	—	300	
3. Środki naukowe		250	—	250	
4. Wydatki administracyjne	120	170	—	170	
Razem	3.320	3.076	—	3.076	

10. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	240	240	—	240	
c) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
— od Tow. zaliczkowego	50	—	—	—	
d) od c. k. Rządu	1.085	1.171	—	1.171	
e) z funduszu krajowego	1.085	1.171	—	1.171	
Razem	3.060	3.182	—	3.182	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.310	2.432	—	2 432	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.060	3.182	—	3.182	

11. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.196	1.200	—	1.200	
d) z funduszu krajowego .	1.196	1.200	—	1.200	
Razem . . .	2.792	2.800	—	2.800	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.112	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	200	200	—	200	
3. Środki naukowe		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem . . .	2.792	2.800	—	2.800	

12. Kołomyja. I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.068	1.020	—	1.020	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888. l. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 12.000 K.	480	480	—	480	
d) od c. k. Rządu . . .	1.070	1.070	—	1.070	
e) z funduszu krajowego	1.070	1.070	—	1.070	
Razem . . .	3.988	3.940	—	3.940	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.808	2.240	—	2.240	Mniej wedle potrzeby policzonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	400	400	—	400	
3. Środki naukowe		500	—	500	
4. Wydatki administracyjne . .	180	200	—	200	
Razem . . .	3.988	3.940	—	3.940	

13. Kołomyja. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.172	1.356	—	1.356	Rada gminna aktem notar. z dnia 17 września 1902 r. (LW. 51.886 1902) zobowiązała się przyczynić w wysokości $^1/_3$ części kosztów jednak nie wyżej jak 1.500 K.
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . .	1.172	1.346	—	1.346	
d) z funduszu krajowego .	1.172	1.356	—	1.356	
Razem . .	3.616	4.158	—	4.158	*ad b*) Rada powiat. aktem notar. z dnia 4. lipca 1902 roku LR. 8053 (LW. 51.886/03), zobowiązała się płacić po 100 K. rocznie począwszy od r. 190- przez cały czas istnienia tej szkoły.
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo:	400	600	—	600	Więcej dla zrównania z płacą kierownika w I-s ej szkole.
b) nauka	2.636	2.978		2 978	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne	180	180	—	180	
Razem . . .	3.616	4.158	—	4.158	

14. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	2.372	2.392	—	2.392	Dotowanie pięciu szkół przemysłowych uzup. w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j. że gmina, rząd i kraj, poza drobnymi datkami z funduszu Dietla, przyczyniać się mają do kosztów utrzymania $^1/_3$ częścią ogólnych wydatków a gmina ponadto obowiązaną jest dostarczać jeszcze bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	16	16	—	16	
c) od c. k. Rządu . . .	2.380	2.340	—	2.340	
d) z funduszu krajowego .	2.372	2.392	—	2 392	
Razem . .	7.140	7.140	—	7.140	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	5.960	5.640	—	5.640	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	350	500	—	500	
3. Środki naukowe . . .		160	—	160	
4. Wydatki administracyjne .	350	360	—	360	
Razem . . .	7.140	7.140	—	7.140	

15. Kraków. Szkoła przem. uzupeł w Ogrodzie angielskim.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.372	1.302	—	1.302	
b) z funduszu dr. Dietla .	16	16	—	16	
c) od c. k. Rządu . . .	1.380	1.280		1.280	
d) z funduszu krajowego .	1.372	1.302	—	1.302	
Razem . . .	4.140	3.900		3.900	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.260	2.940	—	2.940	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	200	250	—	250	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	200	130	—	130	
Razem . . .	4.140	3.900	—	3.900	

16. Kraków. Szkoła przemysł. uzupeł. na Smoleńsku.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.352	1.302	—	1.302	
b) z funduszu dr. Dietla .	16	16	—	16	
c) od c. k. Rządu . . .	1.360	1.280	—	1.280	
d) z funduszu krajowego .	1.352	1.302	—	1.302	
Razem . . .	4.080	3.900	—	3.900	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.200	2.940	—	2.940	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin
2. Przybory szkolne . . .	200	250	—	250	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	200	130	—	130	
Razem . . .	4.080	3.900	—	3.900	

17. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.372	1.272	—	1.272	
b) z funduszu dra Dietla	16	16	—	16	
c) od c. k. Rządu	1.380	1.280	—	1.280	
d) z funduszu krajowego	1.372	1.272		1.272	
Razem	4.140	3.840	—	3.840	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.200	2.880	—	2.880	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	260	250	—	250	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	200	130		130	
Razem	4.140	3.840	—	3.840	

18. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	1.470	1.412	—	1.412	
b) z funduszu Dra Dietla	16	16	—	16	
c) od c. k. Rządu	1.478	1.390	—	1.390	
d) z funduszu krajowego	1.470	1.412		1.412	
Razem	4.434	4.230		4.230	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.574	3.260	—	3.260	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	200	250	—	250	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	180	140	—	140	
Razem	4.434	4.230	—	4.230	

19. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.316	1.346	—	1.346	
d) z funduszu krajowego .	1.316	1.346	—	1.346	
Razem . . .	3.332	3.392	—	3.392	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.432	—	2.432	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	340	300	—	300	
3. Środki naukowe . . .		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	160	160	—	160	
Razem . . .	3.332	3.392	—	3.392	

20. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.953	2.025	—	2.025	Dotowanie dziewięciu szkół przemysł. uzup. we Lwowie postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju t. j. że gmina, kraj i państwo przyczyniać się mają w $^1/_3$ ogólnych kosztów, a gmina nadto obowiązana jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu . .	1.953	2.025	—	2.025	
c) z funduszu krajowego .	1.954	2.025	—	2.025	
Razem . .	5.860	6.075	—	6.075	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	4.480	4.345	—	4.345	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin
2. Przybory szkolne . . .	800	900	—	900	
3. Środki naukowe . . .		250	—	250	
4. Potrzeby administracyjne .	100	100	—	100	
Razem . . .	5.860	6.075	—	6.075	

21. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Antoniego.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.583	1.595	—	1.595	
b) od Rządu	1.583	1.595	—	1.595	
c) z funduszu krajowego	1.584	1.595	—	1.595	
Razem	4.750	4.785	—	4.785	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.490	3.385	—	3.385	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	700	—	700	
3. Środki naukowe		140	—	140	
4. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	4.750	4.785	—	4.785	

22. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Czackiego.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.602	1.625	—	1.625	
b) od Rządu	1.602	1.625	—	1.625	
c) z funduszu krajowego	1.603	1.625	—	1.625	
Razem	4.807	4.875	—	4.875	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.547	3.465	—	3.465	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	700	—	700	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	4.807	4.875	—	4.875	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	953	955	—	955	
b) od c. k. Rządu	953	955	—	955	
c) z funduszu krajowego	954	955	—	955	
Razem	2.860	2.865	—	2.865	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.840	1.785	—	1.785	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	500	460	—	460	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	2.860	2.865	—	2.865	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	1.329	1.315	—	1.315
b) od c. k. Rządu	1.329	1.315	—	1.315
c) z funduszu krajowego	1.329	1.315	—	1.315
Razem	3.987	3.945	—	3.945

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.747	2.665	—	2.665	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	700	500	—	500	
3. Środki naukowe		240	—	240	
4. Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	3.987	3.945	—	3.945	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.583	1.595	—	1.595	
b) od c. k. Rządu . . .	1.583	1.595	—	1.595	
c) z funduszu krajowego .	1.584	1.595	—	1.595	
Razem . . .	4.750	4.785	—	4.785	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.490	3.385	—	3.385	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	700	700	—	700	
3. Środki naukowe		140	—	140	
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	4.750	4.785	—	4.785	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. A. Mickiewicza.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.290	1 295	—	1.295	
b) od c. k. Rządu . . .	1.290	1.295	—	1.295	
c) z funduszu krajowego .	1.290	1.295	—	1.295	
Razem . . .	3.870	3.885	—	3 885	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.830	2.745	—	2.745	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	500	500	—	500	
3. Środki naukowe . . .		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem . . .	3.870	3.885	—	3.885	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	953	955	—	955	
b) od c. k. Rządu . . .	953	955	—	955	
c) z funduszu krajowego .	954	955	—	955	
Razem . . .	2.860	2.865		2.865	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.840	1.785		1.785	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	500	460	—	460	
3. Środki naukowe . . .		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem . . .	2.860	2.865	—	2.865	

28. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.610	1.625	—	1.625	
b) od c. k. Rządu . . .	1.610	1.625	—	1.625	
c) z funduszu krajowego .	1.610	1 625	—	1.625	
Razem . . .	4.830	4.875	—	4.875	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.570	3.465	—	3.465	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	700	700	—	700	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem . . .	4.830	4.875	—	4.875	

29. Lwów. Izraelicka Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) z fund. Marka Bernsteina .	2.600	2.600	—	2.600	
b) od zboru izraelicki go . .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	900	950	—	950	
d) z funduszu krajowego . .	1.000	950	—	950	
Razem . . .	4.700	4.700	—	4.700	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.400	2.400	—	2.400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	500	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
4. Lokal, opał i oświetlenie. .	900	900	—	900	
5. Usługa	150	150	—	150	
Razem . . .	4.700	4.700	—	4.700	

30. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	947	1.015	—	1.015	
d) z funduszu krajowego . .	947	1.015	—	1.015	
Razem . . .	2.434	2.570	—	2.570	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.784	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	150	150	—	150	
Razem . . .	2.434	2.570	—	2.570	

31. Myślenice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
c) od Rządu	839	910	—	910	
d) z funduszu krajowego . .	839	910	—	910	
Razem . . .	2.478	2.620	—	2.620	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.728	1.920	—	1.920	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	100	100		100	
Razem . . .	2.478	2.620	—	2.620	

32. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	600	600	—	600	
c) od Kasy oszczędności . .	200	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	400	200	—	200	
e) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . . .	200	200	—	200	
f) od c. k. Rządu	1.450	1.527	—	1.527	
g) z funduszu krajowego . .	1.550	1.527	—	1.527	
Razem . . .	4.800	4.654	—	4.654	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	3.400	3.154	—	3.154	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	500	400	—	400	
3. Środki naukowe . . .		300	—	300	
4. Wydatki administracyjne .	300	200	—	200	
Razem . . .	4.800	4.654	—	4.654	

33. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Stow. przem. i rękodz.	100	100	—	100	
d) od Tow. zaliczkowego . .	144	144	—	144	
e) od c. k. Rządu	1.174	1.082	—	1.082	
f) z funduszu krajowego . .	1.174	1.082	—	1.082	
Razem . . .	3.192	3.008	—	3.008	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.048	—	2.048	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	240	240	—	240	
3. Środki naukowe . . .		200	—	200	
4 Wydatki kancelaryjne . .	120	120	—	120	
Razem . . .	3.192	3.008	—	3.008	

34. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	976	1.061	—	1.061	Gmina zobowiązała się przyczynić subwencyą w ogólności $^1/_3$ ogólnych kosztów utrzymania szkoły tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady pow. w Wieliczce	100	50	—	50	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . . .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	977	1.061	—	1.061	
e) z funduszu krajowego . .	977	1.061	—	1.061	
Razem . . .	3.230	3.433	—	3.433	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.380	2.533	—	2.533	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne . .	100	150	—	150	
Razem . . .	3.230	3.433	—	3.433	

35. Przemyśl. I. Szkoła przemysłowa uzupeł. w śródmieściu.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) z Rady powiatowej . .	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . . .	1.136	1.175	—	1.175	
d) z funduszu krajowego .	1.137	1.175	—	1.175	
Razem . . .	3.473	3.550	—	3.550	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	2.593	2.670	—	2.670	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem . . .	3.473	3.550	—	3.550	

36. Przemyśl. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.234	1.311	—	1.311	
d) z funduszu krajowego .	1.234	1.311	—	1.311	
Razem . . .	3.268	3.422	—	3.422	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.388	2.542	—	2.542	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem . . .	3.268	3.422	—	3.422	

37. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	260	274	—	274	Oprócz tego koszta usługi, opału i oświetlenia wynoszące około 400 K. ponosi gmina.
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
— od Kasy oszczędności .	100	—	—	—	
c) z fund. Towarnickiego .	300	300	—	300	
d) od Izby handlowo-przem.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.381	—	1.381	
f) z funduszu krajowego .	1.300	1.381	—	1.381	
Razem	3.660	3.736	—	3.736	

Rozchód.

1. Płace.					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.410	2.486	—	2.486	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	600	450	—	450	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne . .	150	150	=	150	
Razem . . .	3.660	3.736	—	3.736	

38. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a od gminy	300	300	—	300	Gmina obowiązana jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencyą roczną w kwocie 200 K. (LW. 48.423/1890)
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.467	1.497	—	1.497	
d) z funduszu krajowego .	1.467	1.421	—	1.421	
Razem . . .	3.434	3.418	—	3.418	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	520	520	—	520	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.534	2.458	—	2.458	
2. Środki naukowe	260	300	—	300	
3. Potrzeby kancelaryjne . .	120	140	—	140	
Razem	3.434	3.418	—	3.418	

39. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Koruny			
Subwencye:					
a) od gminy	738	738	—	738	
b) od c. k. Rządu . . .	1.151	1.151	—	1.151	
c) z funduszu krajowego .	1.151	1.151	—	1.151	
Razem . .	3.040	3.040	—	3.040	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.240	2.240	—	2.240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	160	150	—	150	
Razem . . .	3.040	3.040	—	3.040	

40. Sądowa Wisznia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.360	1.256	—	1.256	
d) z funduszu krajowego .	1.360	1.256	—	1.256	
Razem . . .	2.920	2.712	—	2.712	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.380	2.112	—	2.112	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	40	50	—	50	
Razem . . .	2.920	2.712	—	2.712	

41. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 14. października 1891 l. 1885 (LW. 45.870/91).
c) od Kasy oszczędności . .	100	100	—	100	
d) od c. k. Rządu	2.330	2.350	—	2.350	
e) z funduszu krajowego . .	2.430	2.410	—	2.410	
Razem .	5.660	5.660	—	5.660	

Rozchód.

I. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	4.560	4.560	—	4.560	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	5.660	5.660	—	5.660	

42. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	300	300	—	300	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . . .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	891	896	—	896	
e) z funduszu krajowego . .	891	896	—	896	
Razem .	2.882	2.892	—	2.892	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.042	2.052	—	2.052	Wedle potrzeby, obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	240	—	240	
3. Wydatki administracyjne .	200	200	—	200	
Razem .	2.882	2.892	—	2.892	

43. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego . .	200	200	—	200	
d) od Zarz. c. k. kolei państw.	400	400	—	400	
e) od c. k. Rządu	1.110	1.110	—	1.110	
f) z funduszu krajowego . .	1.110	1.110	—	1.110	
Razem .	3.620	3.620	—	3.620	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.520	2.520	—	2 520	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	500	400	—	400	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	3.620	3.620	—	3.620	

44. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.306	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) z Izby handl. w Brodach .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	842	1 177	—	1.177	
e) z funduszu krajowego . .	842	1.177	—	1.177	Więcej z powodu potrącenia z prestacyi gminnej ryczałtu na opały, oświetlenie i usługę, które nie wchodzą do budżetu szkoły.
Razem .	3.390	3.554	—	3.554	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.540	2 554	—	2 554	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	300	300	—	300	
3. Środki naukowe . . .		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	3.390	3.554	—	3.554	

45. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od Kasy oszczędności	75	100	—	100	
d) od Izby handl.-przem.	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu	1.545	1.360	—	1.360	
f) z funduszu krajowego	1.770	1.360	—	1.360	Mniej z powodu, iż zaniechano otwarcia kursu handlowego.
Razem	4.890	4.320	—	4.320	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	3.590	2.920	—	2.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	500	400	—	400	
3. Środki naukowe		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	200	200	—	200	
Razem	4.890	4.320	—	4.320	

46. Tarnobrzeg. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od JW. Zdzisława hr. Tarnowskiego	200	200	—	200	
d) od Izby handl. przemysł.	—	200	—	200	
e) od c. k. Rządu	815	834	—	834	
f) z funduszu krajowego	815	834	—	834	
Razem	2.430	2.668	—	2.668	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.830	2.048	—	2.048	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	100	120		120	
Razem	2.430	2.668	—	2.668	

47. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności . .	400	400	—	400	
d) od c. k. Rządu . . .	968	947	—	947	
e) z funduszu krajowego . .	968	947	—	947	
Razem . . .	3.336	3.294	—	3.294	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.636	2.444	—	2.444	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin
2. Przybory szkolne . . .	200	200	—	200	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.336	3.294	—	3.294	

48. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	100	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.190	1.225	—	1.225	
d) z funduszu krajowego . .	1.190	1.225	—	1.225	
Razem . . .	3.280	3.300	—	3.300	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.280	2.480	—	2.480	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	500	200	—	200	
3. Środki naukowe		120	—	120	
4. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem . . .	3.280	3.300	—	3.300	

49. Złoczów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	300	—	300	
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od Izby handlowej	300	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	1.145	1.455	—	1.455	
e) z funduszu krajowego	1.145	1.405	—	1.405	Więcej z powodu podwyższenia wynagrodzenia nauczycielom skutkiem drożyzny spowodowanej pożarem miasta.
Razem	3.090	3.660	—	3.660	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.290	2.660	—	2.660	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.090	3 660	—	3.660	

50. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu.	874	880	—	880	
d) z funduszu krajowego	874	880	—	880	
Razem	2.748	2.760	—	2.760	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.048	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	260	300	—	300	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Potrzeby kancelaryjne	140	140	—	140	
Razem	2.748	2.760	—	2.760	

51. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi, tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 400 Koron rocznie (LW. 27.040 96.)
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	1.210	1.200	—	1.200	
e) z funduszu krajowego . .	1.210	1.200	—	1.200	ad *b*) Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 (LW. 27.040 96).
Razem . . .	3.220	3.200	—	3.200	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.400	2.325	—	2.325	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne .	120	125	—	125	
Razem . . .	3.220	3 200	—	3.200	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

52. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
— Zapas kasowy z r. 1902. .	—	394	—	—	—	
— Zasiłki na zapomogi uczniów	—	419	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	1.123	2.000	—	2.000	Mniej wedle wpływu w r. 1903.
— Za sprzedany materyał .	—	1.233	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	400	400	—	400	Więcej wedle wpływu w r. 1903.
b) od c. k. Rządu . .	2.200	2.000	2.200	—	2.200	
c) z funduszów krajowych	2.400	2.400	2.400	—	2.400	Jak na rok 1904.
Razem .	7.100	7969	7.000	—	7.000	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) koszta nadzoru . .	300	238	300	—	300	
c) remuneracye . . .	—	240	—	—	—	
— Utrzymanie lokalu . .	—	68	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. Ks. Jerzy Czartoryski.
2. Opał	380	334	380	—	380	
3. Oświetlenie . . .	100	54	100	—	100	
4. Materyał surowy . .	1.800	2.854	1.800	—	1.800	
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	400	270	400	—	400	
6. Wynagrodzenie uczniów .	690	270	590	—	590	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1903.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	150	27	150	—	150	
8. Wydatki kancelaryjne .	80	35	80	—	80	
9. Rozmaite inne wydatki .	300	248	300	—	300	
10. Na zapomogi uczniom i przybory dla abituryentów .	1.700	1.819	1.700	—	1.700	
— Zapas kasowy na r. 1904.	—	312	—	—	—	
Razem .	7.100	7.969	7.000	—	7.000	

53. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	3·398	4.000	—	4.000	
— Ze sprzedaży materyału i inne	—	1.110	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna fund. uprawy łoziny z r. 1902.	—	500	—	—	—	
— Dochody fund. uprawy łoziny w r. 1903.	—	2.247	—	—	—	
— Zaliczka na naprawę domu z r. 1902.	—	150	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	610	500	610	—	610	Wliczono tu dobrowolne zobowiązania pp. Mieczysława Lewickiego, hr. K. Lanckorońskiego, Ludwika hr. Brückmana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu	1.200	1.100	1.500	—	1.500	
c) z funduszów krajowych	1.002	1 628	1.210	600	1.810	ad 2 *c.* Więcej z powodu wprowadzenia szkoły do nowego większego budynku.
Razem	6.812	10.633	7.320	600	7.920	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
b) administrator	300	300	300	—	300	
c) przodownik	120	—	120		120	
d) nauczyciel rysunków	—	—	200	—	200	Z powodu potrzeby udzielania nauki rysunków.
e) instruktorowi na koszta dojazdu do Milczyc i Chyszewic	100	—	200	—	200	ad 1 *e.* Więcej z powodu nowopowstałej pracowni koszykarskiej w Chyszewicach.
— Wynajem i utrzymanie lokalu	150	205	—	—	—	Odpada z powodu wystawienia dla szkoły osobnego budynku przez Wydział powiatowy.
2. Opał i oświetlenie	350	340	500	—	500	
3. Usługa	72	72	180	—	180	ad 2 i 3. Więcej z powodu znacznie większego nowego budynku.
4. Materyał	2.000	3.303	2.000	—	2.000	
5. Wynagrodzenie uczniów	1.800	1.256	1 800	—	1.800	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	42	200	600	800	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na urządzenie w nowym budynku.
7. Wydatki kancelaryjne i portorya	50	52	80	—	80	Więcej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki	230	131	300	—	300	
— Na kulturę łoziny (zaliczka zwrotna)	—	700	—	—	—	
— Wydatki fund. uprawy łoziny	—	2.298	—	—	—	
— Zaliczka Zarządowi. jako zapas fund. uprawy łoziny na r. 1904.	—	450	—	—	—	
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów	—	44	—	—		
Razem	6.812	10.633	7.320	600	7.920	

54 Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód	Kwota uchwalona r. rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	542	1.100	—	1.100	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Zwrot za narzędzia . .	—	21	—	—	—	Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 13. sierpnia 1899 l. 762 poz. IV. (LW. 74.677,901) do dostarczania przez lat 6. budynku, oświetlenia, opału i usługi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Rada powiatowa uchwałą z dnia 25. czerwca 1900 zobowiązała się dawać przez lat 6 po 200 K. rocznie.
b) od Tow. zaliczkowego .	100	—	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . .	1.000	500	800	—	800	
d) z funduszów krajowych	1.180	1.604	1.250	—	1.250	Więcej z powodu wstawienia czynszu za mieszkanie instruktora i podwyższenia temuż płacy.
Razem .	3.080	2.867	3.350	—	3.350	

Rozchód

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) płaca	1.080	1.170	1.200	—	1.200	Więcej z powodu rozwoju szkoły i zwiększonych czynności.
β) dodatek na mieszkanie	—	—	150	—	150	ad 1 *a) β)* Dodatek ten wypłacany ma być gminie.
b) administrator . .	200	158	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . .	100	—	100	—	100	Kredyt ten wstawia się na bielenie sal i utrzymanie czystości w budynku.
— Zaliczka kuratorowi na restauracyę ubikacyi przeznaczonej na pomieszkanie dla instruktora . .	—	200	—	—	—	
3. Materyał	1.000	1.161	800	—	800	Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny.
4. Wynagrodzenie uczniów .	200	—	400	—	400	Więcej z powodu, jak poz. 1. dod.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	49	300	—	300	
6. Rozmaite inne wydatki . .	200	129	200	—	200	
Razem .	3.080	2.867	3.350	—	3.350	

55. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.510	1.800	—	1.800	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	300	242	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiatowej w Sniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16.391/92), która oprócz 300 K. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1 200	1.200	1.530	—	1.530	Więcej z powodu utrzymania internatu dla ubogich uczniów.
Razem .	4.300	3.952	4.630	—	4.630	

Rozchód.						
1. Płace:						
Instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
2. Utrzymanie lokalu . .	200	55	200	—	200	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wydział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzymanie lokalu.
3. Opał	140	164	170	—	170	
4. Oświetlenie . . .	50	32	50	—	50	ad 3, Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	60	—	60	—	60	
6. Materyał	1.350	461	1.000	—	1 000	Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny.
— Zaliczka Zarządowi szkoły na zakupno łoziny . .	—	572	—	—	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	800	725	800	—	800	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	—	300	—	300	
9. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	200	283	200	—	200	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	—	460	650	—	650	Wstawia się z powodu koniecznej potrzeby i na podstawie wynikłości r. 1903.
Razem .	4.300	3.952	4.630	—	4.630	

56. Jurków. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	781	1.200	—	1.200	Mniej na podstawie wynikłości w r. 1903.
— Zaliczka na materyał z r. 1902.	—	800	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy Tworkowa .	20	—	20	—	20	Na mocy uchwały z dnia 6. października 1898.
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	W myśl zobowiązania Rady powiatowej z dnia 9. stycznia 1901 r. L. 5202/00. (LW. 61.443/01).
c) od c. k. Rządu . .	1.000	500	800	—	800	
d) z funduszów krajowych .	1 010	1.335	610	400	1.010	Jak na rok 1904.
Razem .	4.130	4.016	3 230	400	3.630	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . .	80	—	80	—	80	Na mocy deklaracyi z dnia 24 maja 1901 r. (LW. 61 443/01) JW. Adam br Marasse dostarczać ma bezpłatnie lokalu, usługi, 2 sągi drzewa i 20 litrów nafty, które nie wystarczają.
3. Materyał	1.600	448	700	400	1.100	Kredyt nadzwyczajny służyć ma na dalsze zakupno potrzebnego materyału zapasowego.
— Zaliczka pozostała u kuratora na zakupno materyałów	—	1.503	—	—	—	
4. Wynagrodzenie uczniów .	500	414	500	—	500	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	127	300	—	300	
6. Rozmaite inne wydatki .	250	244	250	—	250	
Razem .	4.130	4.016	3.230	400	3.630	

57 Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1 Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	—	1.000	—	1.000	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	200	—	200	—	200	ad 2 *a*) Rada gminna aktem notaryalnym z dnia 13. stycznia 1903 L. R. 16.975 (L. W. 97.049/902) zobowiązała się do bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora tudzież do płacenia 200 K. rocznie gotówką
b) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	200	ad 2 *b*) Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K. na czas istnienia szkoły.
c) od kasy zaliczkowej .	100	—	100	—	100	ad 2 *c*) Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryal. z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2638. zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K na czas istnienia szkoły.
d) od c. k. Rządu . .	600	—	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych .	1.292	—	1.077	—	1.077	ad 2 *e*) Mniej z powodu podwyższenia subwencyi państwowej.
Razem .	3.392	—	3.577	—	3.577	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.080	—	1.200	—	1.200	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu czynności.
b) administrator . . .	200	—	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu . .	50	—	50	—	50	
3. Opał	140	—	140	—	140	
4. Oświetlenie	50	—	75	—	75	Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	72	—	72	—	72	
6. Materyał	1.000	—	1.000	—	1.000	
7. Wynagrodzenie uczniów .	400	—	400	—	400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	—	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki .	200	—	200	—	200	
Razem .	3.392	—	3.577	—	3.577	

58. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.500	3.727	3.300	—	3.300	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
2. Subwencye:						
— od gminy . . .	—	—	—	—	—	
a) od Rady powiatowej .	500	500	500	—	500	Wydział powiatowy deklaracyą z dnia 8. października 1901 r. L. 3.228/00 (LW. 71.011/00) zobowiązał się dawać coroczną subwencyę w kwocie 500 K.
b) od c. k. Rządu . .	1.300	1.100	1.200	—	1.200	
c) z funduszów krajowych	1.370	1.280	1.330	—	1.330	Mniej z powodu preliminowanych większych dochodów ze sprzedaży wyrobów
Razem .	5.670	6.607	6.330	—	6.330	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . .	240	240	240	—	240	
— nauczyciel rachunków i rysunków . . .	240	—	—	—	—	Odpada z powodu, że ma na miejscu odpowiednio ukwalifikowanego nauczyciela.
c) katecheci . . .	160	160	160	—	160	
2. Wynajem budynku . .	500	500	500	—	500	Pomieszczenia dla szkoły dostarcza bezpłatnie WP. Jan Urbański. Wstawiony zaś kredyt służy jako III rata na pokrycie kosztów adaptacyi budynku. gdyż rozporządzeniem do LW. 17114/01 przyrzeczono opłacać Wydziałowi pow. przez 6 lat po 500 K. rocznie za ulokowanie szkoły ad 3), 4) i 5). Więcej wedle potrzeby.
3. Utrzymanie budynku .	50	115	80	—	80	
4. Opał	440	472	470	—	470	
5. Oświetlenie . . .	60	96	90	—	90	
6. Usługa	90	40	90	—	90	
7. Materyał	1.300	1.728	1.800	—	1.800	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno materyału . .	—	200	—	—	—	
8. Wynagrodzenie uczniów .	1.000	1.271	1.300	—	1.300	Więcej odpowiednio do poz. 1 doch.
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	250	213	250	—	250	
10. Rozmaite inne wydatki .	140	206	150	—	150	Więcej wedle potrzeby.
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów . .	—	166	—	—	—	
Razem .	5.670	6.607	6.330	—	6.330	

59. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

(Przeniesiona ze Siedlca.)

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.400	6.828	7.000	—	7.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi koszykarzy pracujących przy szkole.
— Zaliczka na zakupno łozy z r. 1902.	—	300	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	400	400	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwałą z dnia 14 lipca 1899 L. 1.636 obowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 1900 corocznie na utrzymanie szkoły 400 K. (LW. 2.770|1900).
b) Od JWP. Zdzisława Włodka datek na opał i oświetlenie	—	67	400	—	400	ad 2 *b*) Na podstawie deklaracyi do LW. 101.372|903
c) od c. k. Rządu	1.000	900	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	1.040	992	1.440	—	1.440	Więcej skutkiem zmiany lokalu.
Razem . . .	3.840	9.487	10.240	—	10.240	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.020	1.200	—	1.200	
b) administrator	240	240	240	—	240	
2. Czynsz za najem budynku	—	—	1.000	—	1.000	Na podstawie zawartej umowy odstępuje JW. Zdzisław Włodek za czynszem 1.000 K. rocznie osobny budynek na szkołę w Nieznanowicach a na pokrycie kosztów opału i oświetlenia składa datek w rocznej kwocie 400 K. jak poz. 2. b) doch. (LW. 101.372|903)
— Donajęcie lokalu w Siedlcu i oświetlenie	—	46	—	—	—	
— Wynajem budynku w Nieznanowicach	—	167	—	—	—	
3. Opał i oświetlenie . . .	—	—	400	—	400	
4. Materyał	1.400	3.088	3.400	—	3.400	
— Koszta dostawy wyrobów .	—	277	—	—	—	Więcej stosownie do większej produkcyi jak poz. 1. doch.
5. Wynagrodzenie uczniów . .	600	3.474	3.600	—	3.600	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	377	200	—	200	
7. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	200	337	200	—	200	
— Na kurs starszych robotników (zaliczka)	—	240	—	—	—	
— Koszta przesiedlenia szkoły do Nieznanowic	—	221	—	—	—	
Razem . . .	3.240	9.487	10.240	—	10.240	

60. Warzyce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	600	3.019	3.000	—	3.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
2. Od instruktora czynsz za ogród	—	33	100	—	100	
— Zaliczka na materyał z r. 1902.	—	600	—	—	—	
— Rozmaite za materyał i narzędzia	—	78	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	240	240	240	—	240	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 19. września 1903. L. 834 (LW. 87250 1903)
b) datek WP. Władysława Riegera na opał i oświetlenie	50	17	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.600	1.300	1.600	—	1.600	
d) z funduszów krajowych .	2.260	385	1.530	—	1.530	Mniej z powodu że odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał zapasowy.
Razem . . .	4.750	5.672	6.520	—	6.520	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor (płaca z ogrodem)	1.200	1.028	1.200	—	1.200	
b) przodownik	—	—	240	—	240	Kredyt ten wstawia się z powodu większej ilości uczniów.
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	360	330	360	—	360	
d) administrator	240	180	180	—	180	Mniej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia
2. Wynajem lokalu i ogrodu dla instruktora	600	600	600	—	600	ad 2. Na podstawie umowy z właścicielem Warzyc WP.
3. Opał	200	249	260	—	260	Władysławem Riegerem.
4. Oświetlenie	70	93	80	—	80	
5. Usługa	180	—	100	—	100	ad 3, 4 i 5. Wedle potrzeby
6. Materyał	1.000	1.231	2.000	—	2.000	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 dochodu.
7. Wynagrodzenie uczniów .	200	1.034	1.000	—	1.000	
8. Środki naukowe	100	39	100	—	100	
9. Uzupełnienie inwentarza .	200	113	200	—	200	
— Ubezpieczenie budynku i inwentarza	—	27	—	—	—	
10. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne .	400	551	200	—	200	
— Koszta przeniesienia szkoły ze Skołyszyna	—	197	—	—	—	
Razem . . .	4.750	5.672	6.520	—	6.520	

61. Wielowieś. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Koron			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	2.823	3.000	—	3.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły.
— Zaliczka na narzędzia i materyały z r. 1902	—	400	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	Gmina zobowiązała się uchwałą rady z dnia 25. marca 1901 dostarczać dla szkoły budynek z ogródkiem i drewutnią tudzież po 100 K rocznie (LW. 66.576/901.)
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	ad 2 *b*) Wydział powiatowy uchwałą rady z dnia 27. marca 1901 (LW. 66.576/901 zobowiązał się na cały czas istnienia szkoły płacić na utrzymanie po 200 K. rocznie.
c) od c. k. Rządu	1.000	600	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	1.212	1.837	940	—	940	ad 2 *d*) Mniej z powodu że odpadł kredyt nadzwyczajny na zakupno materyału zapasowego.
Razem . . .	4.312	5.960	5.240	—	5.240	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						
β) *dod. na mieszk. 200 „*	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
b) administrator	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . . .	100	—	100	—	100	
— Budowa szopy i restauracya budynku	—	532	—	—	—	
3. Opał	100	99	100	—	100	JW. Zdzisław hr. Tarnowski zobowiązał się deklaracyą z dnia 8. kwietnia 1901 dostarczać dla szkoły przez lat 10 po 3 sągi drzewa łupanego miękkiego na miejscu w lesie tudzież po 10 kóp rocznie wikliny na pniu w kępach.
4. Oświetlenie	60		60	—	60	
5. Usługa	72	54	80	—	80	
6. Materyał z dostawą . . .	1.350	1.440	1.400	—	1.400	
7. Wynagrodzenie uczniów .	800	1.635	1.600	—	1.600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100	94	100		100	ad 6) i 7) Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	130	306	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny	—	200	—	—	—	
Razem . . .	4.312	5.960	5.240	—	5.240	

62. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	905	1.600	—	1.600	
— Zwrot za opłatę kolejową .	—	5	—	—	—	
— Zaliczka na materyał z r. 1902	—	400	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	400	—	400	—	400	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 17. sierpnia 1896, L. 966 (L. W. 54.044 96).
b) od Wnego Pana Stefana Sękowskiego	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki w kwocie 100 K. dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych .	860	769	860	—	860	Jak na r. 1904.
Razem . .	4.160	3.279	4.160	—	4.160	

Rozchód.						
1. Płace.						
a) instruktor	1.080	960	1.080	—	1.080	
b) administrator	200	200	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy rysunków	240	220	240	—	240	
2. Wynajem lokalu . . .	320	—	320	—	320	
3. Oświetlenie oraz dowóz i rąbanie drzewa	200	220	200	—	200	
4. Usługa	120	72	120	—	120	
5. Materyał	1.000	812	1.000	—	1.000	
6. Wynagrodzenie uczniów .	600	596	600	-	600	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	38	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . .	200	161	200	—	200	
Razem . . .	4.160	3.279	4.160	—	4.160	

63 Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Koron				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.500	3.331	3.000	—	3.000	Więcej z powodu rozwoju szkoły i na podstawie wynikłości r. 1903
— Rozmaite	—	12	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	360	360	360	—	360	Rada gminna uchwałą z dnia 2. grudnia 1899 zobowiązała się płacić 360 K. rocznie aż do czasu zwinięcia szkoły. (LW. 9.158 903).
b) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych .	1.040	530	950	—	950	Mniej wedle potrzeby.
Razem . . .	5.300	5.633	5.710	—	5.710	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.140	1.200	—	1.200	
— pomieszkanie dla instr. .	180	130	—	—	—	Wydatek na pomieszkanie odpada z powodu że instruktor otrzymuje pomieszkanie w naturze jak poz. 2.
b) administrator	240	230	240	—	240	
— nauczyciel rysunków i rachunkowości	240	—	—	—	—	
2. Wynajem lokalu	540	572	800	—	800	Więcej z powodu że wstawiona kwota na podstawie kontraktu zawartego z właścicielem domu obejmuje zarazem czynsz za mieszkanie instruktora, skutkiem czego odpadł wydatek na mieszkanie dla tegoż.
3. Opał	110	56	120	—	120	
4. Oświetlenie	50	54	60	—	60	
5. Usługa	20	—	30	—	30	ad 3), 4) 5) Więcej z powodu większego lokalu.
6. Materyał	1.200	1.222	1.600	—	1.600	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny	—	600	—	—	—	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.300	1.441	1.400	—	1.400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	120	38	100	—	100	Wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne i wydatk kancelaryjne	100	150	160	—	160	
Razem . . .	5.300	5.633	5.710	—	5.710	

64. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	5.864	6.000	—	6.000	Mniej na podstawie wynikłości za rok 1903.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	—	1.151	1.000	—	1.000	Zwrot wydatku do poz. 6.
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu . . .	3.500	3.000	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych .	2.980	1.498	2.980	400	3.380	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na uzupełnienie narzędzi.
Razem . . .	13.680	11.713	13.780	400	14.180	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik: *α*) *płaca . . . 1.800 K* *β*) *dod. na mieszk. 300 „*						
b) przodownik kowalski .	2 100	1.450	2.100	—	2.100	
c) przodownik kołodziejski .	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
d) pomocnik kołodziejski .	840	840	840	—	840	
e) pomocnik kowalski . .	720	—	720	—	720	
f) administrator	480	480	480	—	480	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460	458	460	—	460	
h) katecheta	100	100	100	—	100	
2. Utrzymanie lokalu . . .	240	—	240	—	240	
— Opał i usługa	—	—	—	—	—	
3. Materyał kołodziejski i dost.	1.600	339	1.400	—	1.400	Mniej stosownie do poz. 1 doch.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno materyału drzew. .	—	600	—	—	—	
4. Zakupno żelaza	2.000	1.850	2.000	—	2 000	
5. „ węgla i koksu .	600	612	600	—	600	
6. Wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków . .	500	1.069	1.000	—	1.000	Więcej stosownie do poz. 2. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.800	1.607	1.600	—	1.600	Mniej jak poz. 3.
8. Środki naukowe	240	120	240	—	240	
9. Narzędzia warsztatowe . .	200	153	200	400	600	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na uzupełnienie narzędzi po przeniesieniu do nowego budynku.
10. Ubezpieczenie od ognia inwentarza i budynków . .	100	94	100	—	100	
11. Rozmaite inne wydatki . .	500	861	500	—	500	
Razem .	13.680	11.713	13.780	400	14.180	

65. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski

Przychód

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	4.755	5.000	—	5.000	Mniej na podstawie wynikłości z r. 1903.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1902.	—	800	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . . .	3.400	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszów krajowych .	3.180	5.016	3.284	1.000	4.284	Więcej z powodu wstawienia nadzwyczajnego kredytu na materyał drzewny zapasowy.
Razem . . .	14.580	13.971	12.684	1.000	13.684	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków . . .	1.800	1.317	1.800	—	1.800
b) instruktor kowalski . .	1.200	1.140	1.200	—	1.200
c) przodownik kołodziejski .	1.200	1.080	1.200	—	1.200
d) pomocnik kowalski i kołodziejski	840	194	840	—	840
e) administrator *α*) *płaca* . . *1.200 K.* *β*) *dodat. na pomieszkanie* . *200* „	1.400	1.350	1.400	—	1.400
f) nauczyciel nauk. dopełn.	330	330	330	—	330
g) katecheta	100	—	100	—	100
2. Opał	140	148	140	—	140
3 Oświetlenie	100	75	100	—	100
4. Usługa	264	264	264	—	264
5. Materyał kołodziejski . .	1.200	1.274	1.000	1.000	2.000	Więcej z powodu wstawienia kredytu nadzwyczajnego na zakupno drzewnego materyału zapasowego.
6 Zakupno żelaza	1.500	1.398	1.400	—	1.400	
7. „ koksu	400	302	300	—	300	
8. Lakiernik, tapicer i materyał	2.500	665	1.000	—	1.000	
9. Uczniom za robotę . . .	800	534	700	—	700	ad 6, 7, 8, 9. Mniej stosownie do poz. 1 doch.
10. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	350	404	350	—	350	
11. Ubezpieczenie budynków własnych, materyałów i inwentarza	56	57	60	—	60	Więcej wedle potrzeby jak wynikłość r. 1903.
12. Rozmaite inne wydatki . .	400	839	500	—	500	
— Na budowę szopy, lakierni i studni (zaliczka) . . .	—	2.000	—	—	—	
— Zaliczka zarządowi warsztatu na materyał drzewny .	—	600	—	—	—	
Razem . . .	14.580	13.971	12.684	1.000	13.684	

66. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Koron			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich	9.000	9.551	9.000	—	9.000	
b) ciesielskich	500	757	500	—	500	
— bednarskich	—	24	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	3.600	3.400	3.600	—	3.600	
b) z funduszów krajowych .	11.900	10.207	11.900	—	11.900	Jak na r. 1904.
Razem . . .	25.000	23.939	25.000	—	25.000	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . . 3.600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 300* „						
γ) *dod. na mieszk 600* „	4.500	4.150	4.500	—	4.500	1. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor kołodziejski .	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
d) „ ciesielstwa .	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
e) majster kowalski . . .	1.840	1.440	1.840	—	1.840	
f) przodownik kołodziejski .	840	490	840	—	840	
g) pomocnik kowalski . .	480	428	480	—	480	
h) „ kołodziejski .	360	60	360	—	360	
i) katecheta obrz. rz. kat. .	100	83	100	—	100	
k) „ „ gr. kat. .	100	67	100	—	100	
2. Wynajem budynku . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	240	118	240	—	240	
4. Oświetlenie	200	110	200	—	200	
5. Usługa	240	240	240	—	240	
6. Materyał drzewny z dostawą	1.200	1.979	1.200	—	1.200	
7. Zakupno żelaza z dostawą .	2.400	1.967	2.400	—	2.400	
8. „ węgla i koksu .	800	579	800	—	800	
9. Wynagrodz nie uczniów .	1.500	1.487	1.500	—	1.500	
10. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	2.000	2.271	2.000	—	2.000	
11. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	1.200	1.308	1.200	—	1.200	
12. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	120	288	120	—	120	
13. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	400	874	400	—	400	
Razem . . .	25.000	23.939	25.000	—	25.000	

67. Tłumacz. Krajowa szkoła kołodziejska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	2.479	4.000	—	4.000	Mniej na podstawie wynikłości z r. 1903.
— Zaliczka na materyał drzewny udzielona z fund. kraj. na poczet kredytu r. 1904.	—	1.000	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	3.600	1.600	3.600	—	3.600	
c) z funduszów krajowych	7.220	7.801	6.480	—	6.480	Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na zakupno suchego materyału drzewnego.
Razem	17.820	13.880	15.080	—	15.080	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	2.400	3.270	2.700	—	2.700	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu czynności.
b) nauczyciel rysunków: *α*) *płaca* 1.700 K. *β*) *dodatek na mieszkanie* 300 „	2.000	1.500	2.000	—	2.000	
c) przodownik kołodziejski: *α*) *płaca* 1.200 K. *β*) *dodatek na mieszkanie* 150 „	1.200	980	1.350	—	1.350	Więcej z powodu przyznania dodatku na mieszkanie w miejsce pokoju otrzymywanego w naturze, który obecnie okazał się potrzebnym na kancelaryę.
d) przodownik kowalski	1.200	860	1.200	—	1.200	
e) pomocnik kołodziejski	360	330	360	—	360	
f) nauczyciel do nauk wieczornych	480	480	480	—	480	
g) katechi obu obrządków	240	240	240	—	240	
2. Lokal:						
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników	540	540	540	—	540	
b) utrzymanie budynku	—	—	150	—	150	Kredyt konieczny na konserwacyę budynku.
3. Opał	300	216	300	—	300	
4. Oświetlenie	160	89	160	—	160	
5. Usługa	240	240	300	—	300	Więcej z powodu większych czynności.
6. Materyał drzewny	2.700	1.186	1.200	—	1.200	
7. „ żelazny z dostawą	2.400	699	1.000	—	1.000	
8. Węgiel i koks z dostawą	600	303	300	—	300	Mniej stosownie do poz 1. doch. i z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał.
9. Na wyplatanie, lakierowanie i t. p.	800	135	1.000	—	1.000	
10. Wynagrodzenie uczniów	1.000	84	500	—	500	
11. Środki naukowe	600	351	600	—	600	
12. Uzupełnienie inwentarza	200	1.157	300	—	300	Więcej z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza ze względu na większą ilość uczniów.
13. Rozmaite wydatki administracyjne	400	1.220	400	—	400	
Razem	17.820	13.880	15.080	—	15.080	

68. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	4.717	7.000	—	7.000	
2. Subwencye:						
a) od gminy	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej	200	200	200		200	
c) z Kasy oszczędności	200	100	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	5.000	3.400	5.000	—	5.000	
e) z funduszów krajowych	7.930	8.669	7.950	—	7.950	Więcej z powodu jak niżej.
Razem	21.930	18.686	21.950	—	21.950	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) *płaca* . . *2.700 K.*						
δ) *dod. osobisty* 600 „						
γ) *I. dod. pięcioletni* 200 „	3.500	3 467	3.500	—	3.500	I. dodatek pięcioletni w kwocie 200 Kor. pobiera kierownik od 1. marca 1903.
b) nauczyciel fachowy rysunków	1.080	1.280	1.920	—	1.920	Więcej z powodu większej ilości godzin udzielanej nauki.
— nauczyciel pomocniczy rysunków technicznych	600	—	—	—	—	Odpada z powodu przyjęcia stałego nauczyciela pod *b*).
c) werkmistrz stolarstwa	1.200	1.080	1.440	—	1.440	Więcej celem utrzymania odpowiednio ukwalifikowanego werkmistrza.
d) „ tokarstwa	1.200	200	1.200		1.200	
e) nauczyciel snycerstwa	1.200	1.130	1.200	—	1.200	
f) przodownik stolarstwa	—	—	1.080	—	1.080	Kredyt ten wstawia się w miejsce kredytu na pomocnika pod *h*[1]) jako konieczny potrzebny z powodu wielkiej ilości uczniów.
g) pomocnik kancelaryjny	360	—	360	—	360	
h) nauczyciel stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków	750	634	750	—	750	
h_1) pomocnik stolarstwa	840	828	—	—	—	Odpada z powodu wstawienia kredytu pod *f*).
i) katecheci obu obrządków	100	120	100	—	100	
2. Utrzymanie budynku	—	—	400	—	400	Kredyt konieczny ze względu na konserwacyę własnego budynku.
— Wynajem lokalu	—	2.700	—	—	—	
3. Opał	600	311	600	—	600	
4. Oświetlenie	400	323	400	—	400	
5. Usługa	600	432	600	—	600	
6. Materyał	2.000	1.592	2.000	—	2.000	
7. Środki pomocnicze warsztatowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.)	1.600	1.441	1.600	—	1.600	
8. Wynagrodzenie uczniów za roboty	2.800	1.164	2.800	—	2.800	
9. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	1.000	503	600	—	600	ad 9 i 10. Mniej z powodu, że odpada kredyt nadzwyczajny na uzupełnienie i zakupno nowych narzędzi.
10. Uzupełnienie inwentarza	1.500	453	500	—	500	
11. Ubezpieczenie od ognia budynku i inwentarza	—	187	300	—	300	Więcej z powodu kosztów ubezpieczenia budynku szkolnego.
12. Rozmaite inne wydatki	600	841	600	—	600	
Razem	21.930	18.686	21.950	—	21.950	

69. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.187	4.000	—	4.000	
— Zwroty za narzędzia . .	—	21	—	—	—	
— Kredyt na budowę szkoły z r. 1901. i 1902.	—	20.000	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	—	200	—	200	Gmina obowiązuje się nautrzymanie szkoły w nowym budynku płacić rocznie 200 K.
b) od c. k. Rządu . . .	5.000	3.700	5.000	—	5.000	
c) z funduszów krajowych .	8.070	17.081	13.770	—	13.770	Więcej z powodu wprowadzenia całorocznego kredytu na dział maszynowy.
Razem . . .	17.270	41.989	22.970	—	22.970	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor kierujący:						
α) *płaca . . 2.700 K.*						
β) *dod. osobisty . 300 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 200 „*	2.900	2.600	3.200	—	3.200	Więcej z powodu zwiększonej czynności skutkiem wejścia działu maszynowego.
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	900	—	1.800	—	1.800	I. dodatek pięcioletni pobiera kierownik od dnia 1. stycznia 1904 r.
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego:						ad 1 *b*) Więcej, gdyż pierwotnie wydatek był obliczony na prowadzenie warsztatów mechanicznych od 1. lipca 1904. a obecnie wstawia się na cały rok.
α) *płaca . . 1320 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*	1.500	1.500	1.620	—	1.620	
d) werkmistrz snycerstwa .	1.200	1.220	1.200	—	1.200	ad 1 c) Więcej z powodu jak poz. 1 a.
e) przodownik stolarski .	840	720	840	—	840	
f) maszynista	600	—	1.200	—	1.200	Więcej z powodu jak poz. 1 b.
g) nauczyciel rysunków zawodowych	—	—	1.200	—	1.200	
h) Nauka przedmiotów pomocniczych:						
α) nauka rysunków . .	600	908	600	—	600	
β) język polski i korespondencya przem. .	300	259	300	—	300	
γ) język niemiecki . .	300	253	300	—	300	
δ) rachunki i rachunkowość	400	392	400	—	400	
ε) religia	160	92	160	—	160	
Do przeniesienia .	9.700	7.944	12.820	—	12.820	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
Z przeniesienia .	9.700	7.944	12.820	—	12.820	
2. Konserwacya budynków i ogrodzenia	—	—	200	—	200	Kredyt konieczny ze względu na własny budynek.
3. Opał:						
a) maszynowy	400	—	1.600	—	1.600	Więcej jak poz, 1 b).
b) budynku szkolnego . .	—	—	400	—	400	Kredyt ten wchodzi ze względu na ryczałt gminy.
4. Oświetlenie	—	—	50	—	50	
5. Usługa (pomocnik maszynowy i służący)	570	—	800	—	800	
6. Materyał	1.200	435	1.200	—	1.200	
7. Środki pomoc. warsz atowe	1.200	638	1.200	—	1.200	
8. Wynagrodzenie uczniów .	1.600	620	1.600	—	1.600	
9. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . . .	500	236	500	—	500	
10. Uzupełnienie inwentarza .	200	105	400	—	400	Więcej z powodu urządzenia maszynowego.
11. Rozmaite inne wydatki . .	600	711	800	—	800	
12. Na wieczorny kurs majsterski	1.300	1.300	1.400	—	1.400	Więcej z powodu zaprowadzenia II. oddziału na kursie.
— Na urządzenie warsztatów mechanicznych (budowa szkoły)	—	30.000	—	—	—	Kredyt potrzebny na wewnętrzne urządzenie oddziału maszynowego uzyskany ma być drogą pożyczki 33.000 kor. na umorzenie której wstawiono do rubr. XII. poz. 436 c) wyd. fund. kraj. I. i II. ratę w kwocie 1.980 K.
Razem . .	17.270	41.989	22.970	—	22.970	

70. Jaworów Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych.	7.000	4.969	7.000	—	7.000	
2. Zwroty za opakowanie i dostawę.	—	153	300	—	300	Zwrot wydatku do poz. 6.
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warsztat, pomieszkania dla instruktora, opału, światła i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	—	—	—	—	
b) od Rządu	3.000	1.000	3.000	—	3.000	
c) z funduszów krajowych.	4.660	3.544	6.060	—	6.060	
Razem . . .	14.860	9.666	16.360	—	16.360	ad 3. *a*). Odpada z powodu ustania dotychczasowego zobowiązania. ad 3 *c*). Więcej z powodu wstawienia kredytu na kierownika administracyjnego w nowym budynku.

Rozchód

1. Płace:						
a) kierownik administracyjny	—	—	2.400	—	2.400	Kredyt konieczny ze względu na wprowadzenie szkoły do nowego znacznie większego budynku, w którym zarazem mieści się szkoła koronkarska.
b) instruktor:						
α) *płaca . . . 1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 400* „	1.800	1.540	2.200	—	2.200	
c) nauczyciel rysunków .	1.440	—	1.440	—	1.440	ad *b*) *β*). Więcej z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
d) pomocnik kancelaryjny .	600	550	600	—	600	
e) „ do rzeźbiarstwa	360	342	360	—	360	
f) „ „ tokarstwa .	360	240	360	—	360	
g) „ „ stolarstwa .	240	—	240	—	240	
h) „ „ wykańczania i malowania robót . . .	360	77	360	—	360	
2. Utrzymanie lokalu i stróża .	200	277	300	—	300	Więcej ze względu na nowy większy budynek.
3. Materyał drzewny	1.500	1.059	1.500	—	1.500	
4. Środki pomocnicze warztatowe	1.000	856	1.000	—	1.000	Stosownie do poz. 1 doch. i wynikłości z r. 1903.
5. Wynagrodzenie uczniów i robotników	3.000	2.969	3.500	—	3.500	
6. Koszta opakowania i dostawa wyrobów	—	316	300	—	300	
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . . .	400	62	500	—	500	Więcej ze względu na wzrost frekwencyi.
8. Uzupełnienie inwentarza .	3.000	238	700	—	700	ad 8). Mniej z powodu, że odpadł kredyt nadzwyczajny na dokupno narzędzi. Na wewnętrzne urządzenie maszynowe wstawiono kredyt w rubr. XII. poz 437 *c*) wyd. fund. kr. w kwocie 13.500 K.
9. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	600	291	600	—	600	
— Zaliczka Zarządowi na materyały i środki naukowe .	—	849	—	—	—	
Razem . . .	14 860	9.666	16.360	—	16.360	

B) Szkoły garncarskie.

71. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	5.500	2.811	4.000	—	4.000	Mniej na podstawie wynikłości z r. 1903.
2. Ze sprzedaży materyałów .	50	118	50	—	50	
3. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służącemu 96 K.
— od Rady powiatowej . .	—	—	—	—	—	Rada powiat. przeznacza 100 K. na stypendya dla uczniów
a) od c. k. Rządu	6.000	5 600	6.000	—	6.000	
b) z funduszów krajowych . .	9.290	9.148	9.890	—	9.890	Więcej z powodu przypadających pięcioleci personalowi szkolnemu.
Razem . . .	20.840	17.677	19.940	—	19.940	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* . . *3.600 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *600* „						
γ) *I. dod. pięciol.* *400* „						
δ) *II.* „ „ *400* „	5.000	4.300	5.000	—	5.000	II. dodatek pięcioletni pobiera od dnia 1. stycznia 1904 roku w kwocie 400 K.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . . *2.400 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *400* „						
γ) *I. dod. pięciol.* *300* „	3.100	3.100	3 100	—	3.100	I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K. pobiera od 13 marca 1902.
c) przodownik do nauki toczenia i formowania:						
α) *płaca* . . *1 440* „						
β) *dod. na mieszk.* *300* „	1.740	1.590	1.740	—	1.740	
d) instruktor do nauki kaflarstwa:						
α) *płaca* . . *1.440 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *300* „						
γ) *I. dod. pięciol.* *160* „						
δ) *II. dod. pięciol.* *160* „	1.900	1.900	2.060	—	2·060	Więcej z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego od dnia 1. stycznia 1905 w kwocie 160 K.
e) przodownik do nauki modelowania:						
α) *płaca* . . *1.440 K.*						
β) *dod. na mieszk.* *300* „	1.740	1.590	1.740	—	1.740	
Do przeniesienia .	13.480	12.480	13.640	—	13.640	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
Z przeniesienia	13.480	12.480	13.640	—	13.640	
f) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	300	237	300	—	300	
g) katecheta obrz. rz. kat.	100	100	100	—	100	
h) katecheta obrz. gr. kat.	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360		360	
2. Rąbanie drzewa	80	51	80	—	80	
3. Usługa.	760	828	760	—	760	
4. Materyał	1.500	829	500	—	500	
5. Opał techniczny . . .			1.000	—	1.000	
6. Wynagrodzenie uczniów, praktykantów, czeladników i majstrów	2.000	1.013	1.000	—	1.000	Mniej stosownie poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	500	456	500	—	500	
8. Środki naukowe	400	210	400	—	400	
9. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	400	439	400	—	400	
10. Ubezpieczenie inwentarza .	300	231	300	—	300	
11. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	560	343	500	—	500	Mniej wedle potrzeby
Razem . . .	20.840	17.677	19.940	—	19.940	

72. Podgórze. Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Koron				
— Rozmaite	—	19	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy	1.000	1.000	1.000	—	1.000	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 30. listopada 1899 obowiązującej na sześć lat. (LW. 49.256/1900).
b) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	ad 1 b). Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z d. 5. października 1899 L 5.191 postanowiła przyczyniać się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 K. i przeznaczyła na stypendya również 200 K. (LW. 49.256/900).
c) od c. k. Rządu	5.000	3.000	5.000	—	5.000	
d) z funduszów krajowych .	8.578	11.746	7.558	250	7 808	ad 1 d). Mniej z powodu iż odpadł kredyt na sprawienie inwentarza dla kursu odlewania form oraz na modele i wzory.
Razem .	14.778	15.965	13.758	250	14 008	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik (płaca) . . .	3.600	2.767	3.600	—	3.600	
b) wynagrodzenie nauczycieli	4.498	4.059	4.498	—	4.498	Wynagrodzenie płatne jest od godziny udzielonej nauki mianowicie 1066 godzin po 3 K. i 266 godzin po 5 K.
c) laborant	400	—	4 0	—	480	ad 1 c) Więcej z powodu zwiększonej czynności przy nauce praktycznej.
2. Wynajem lokalu	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
3. Opał	500	469	500	—	500	
4. Oświetlenie	300	332	300	—	300	
5. Usługa	480	417	480	—	480	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.500	1.852	1.000	—	1.000	Mniej z powodu że odpada kredyt na pierwsze zaopatrzenie we wzory i modele.
7. Rozmaite inne wydatki . .	500	469	500	—	500	
8. Na kurs odlewania form gipsowych	600	—	—	250	250	Mniej z powodu że odpada kredyt nadzwyczajny na zakupno inwentarza.
— Budowa pracowni i pieców (zaliczka)	—	3.200	—	—	—	
Razem .	14.778	15 965	13.758	250	14.008	

C) Szkoły dla wyrobów ze skóry.

73. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski

Przychód

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	3.368	3.000	—	3.000	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1903. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi t. j. materyału i robocizny a zyski idą na spłaty zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1902	—	799	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1.600	1 500	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych	4.542	3.145	3.482	200	3.682	Mniej z powodu że odpadł kredyt na trzecią siłę fachową.
Razem	10.142	8.812	8.082	200	8.282	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	720	720	720	—	720	
b) instruktor fachowy	1.200	960	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora	1.200	960	1.200	—	1.200	
— przodownik	960	300	—	—	—	Odpada potrzeba trzeciej siły fachowej.
d) nauczyciele pomocniczy	720	720	720	—	720	
e) katecheta obrz. rzym. i grecko kat.	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu	200	60	150	—	150	Pomieszczenia dla warsztatu i opału dostarcza JE. JW. Stanisław hr. Badeni. Kredyt zaś ten wstawia się tylko na utrzymanie lokalu.
— Opał	100	—	—	—	—	
3. Oświetlenie	50	77	100	—	100	
4. Usługa	192	184	192	—	192	
5. Materyał	3.500	3.313	2.500	-	2.500	Stosownie do poz. 1 doch.
6. Wynagrodzenie uczniów	500	48	500	—	500	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	201	400	200	600	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na zakupno koniecznie potrzebnej nowej maszyny do szycia.
— Zaliczka zarządowi na dług za narzędzia	—	229	—	—	—	
8. Rozmaite drobne wydatki	200	114	200	—	200	
— Reszta kosztów utrzymania uczniów	—	227	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na r. 1904	—	499	—	—	—	
Razem	10.142	8.812	8.082	200	8.282	

74. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynik w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	11.000	11.053	11.000	—	11.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu obrotowego z roku 1902	—	296	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898 odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu.
a) od Rady powiatowej	600	600	600	—	600	
b) od Rządu	1.400	1.200	1.400	—	1.400	ad 2 a) Na podstawie oświadczenia Wydziału powiatowego z dnia 14. sierpnia 1899 L. 1450.
c) z funduszów krajowych	4.136	3.494	3.296	200	3.496	
Razem	17.136	16.643	16.296	200	16.496	ad 2 c) Mniej z powodu że odpadł kredyt na trzecią siłę fachową.

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	583	600	—	600	
b) instruktor fachowy	1.800	1.500	1.800	—	1.800	
c) przodownik	1.080	960	1.200	—	1.200	Więcej z powodu zwiększonych czynności spowodowanych znaczną produkcyą wyrobów.
— pomocnik warsztatowy	960	238	—	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	697	700	—	700	ad 1 — Odpada potrzeba trzeciej siły fachowej.
3. Opał	200	301	200	—	200	
4. Oświetlenie	100	71	100	—	100	
5. Usługa	96	80	96	—	96	
6. Materyał	9.000	7.759	9.000	—	9.000	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	2.424	2.000	—	2.000	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	472	400	200	600	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na zakupno koniecznie potrzebnej nowej maszyny do szycia.
9. Rozmaite inne wydatki	200	478	200	—	200	
— Na spłatę V. i VI. raty pożyczki z fund. kraj.	—	160	—	—	—	
— Zwrot fund. obrotowemu pożyczki z r. 1902	—	22	—	—	—	
— Zapas fund. obrotowego jako zaliczka na rok 1904	—	898	—	—	—	
Razem	17.136	16.643	16.296	200	16.496	

75. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	6.946	6.000	—	6.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszyst. kiem koszta produkcyi t. j. materyał i robociznę.
— Zwroty zaliczek	—	45	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, opału oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897.
b) od Rządu	1.000	900	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych.	2.890	2.864	3.010	—	3.010	Więcej z powodu podwyższenia płacy pomocnikowi instruktora.
Razem	10.090	10.955	10.210	—	10.210	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	558	600	—	600	
b) instruktor fachowy	1.200	1.260	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora	960	960	1.080	—	1.080	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
d) nauczyciel	480	480	480	—	480	
e) katecheta	120	120	120	—	120	
2. Materyał	4.500	4.127	4.500	—	4.500	Stosownie do poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.500	2.356	1.500	—	1.500	
4. Środki naukowe	200	168	200	—	200	
5. Uzupełnienie inwentarza	300	593	300	—	300	
6. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	230	279	230	—	230	
— Mylnie zaliczone wydatki	—	47	—	—	—	
— Reszta na zasiłki dla uczniów	—	7	—	—	—	
Razem	10.090	10.955	10.210	—	10.210	

76 Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	1.000	—	1.000	Szkoła weszła w życie z dniem 15. grudnia 1903. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903. (LW. 91.476 903) dostarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej . .	—	—	300	—	300	
b) od c. k. Rządu	—	—	1.400	—	1.400	ad 2 a). Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 11. sierpnia 1902.
c) z funduszów krajowych .	—	—	900	400	1.300	
Razem . . .	—	—	3.600	400	4.000	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	—		500	—	500	
b) instruktor fachowy . . .	—	—	1.400	—	1.400	
c) pomocnik instruktora . .	—	—	1 000	—	1.000	
2. Materyał	—	—	300	400	700	Kredyt nadzwyczajny na zakupno materyału zapasowego
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	—	—	200	—	200	
4. Środki naukowe	—	—	100	—	100	
5. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	—	—	100	—	100	
Razem . . .	—	—	3.600	400	4.000	

D) Szkoły tkackie

77. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
— Ze sprzedarzy wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby do rachunek akcyi Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian kastareza bezpłatnie przędzy tan na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Ze sprzedarzy kartonów	800	502	800	—	800	
— Rozmaite zwroty	—	15	—	—	—	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	
— od Rady powiatowej	—	—	—	—	—	
a) od c. k. Rządu	8.000	7.500	8.000	—	8.000	
b) z funduszów krajowych	10.104	9.067	10 612	—	10.612	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoł.
Razem	18.904	17.084	19 412	—	19.412	ad 2 b) Więcej z powodu przypadających dodatków pięcioletnich.

Rozchód.

A) Szkoła:

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . 3.600 K.						
β) I. dod. pięciol. 400 „						
γ) II. „ „ 400 „						
δ) III. „ „ 400 „	4.800	4.400	4.800	—	4.800	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1904.
b) nauczyciel rysunków:						
α) płaca . 2.400 K.						
β) dodatek na mieszk. . 400 „						
γ) I. dod. pięciol. 300 „						
δ) II. „ „ 300 „	3.100	3.092	3.400	—	3.400	Więcej z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego w kwocie 300 K. od dnia 1. stycznia 1905.
d) instruktor w tkalni ręcznej:						
α) płaca . 1440 K						
β) I. dod. pięciol. 160 „						
γ) II. „ „ 160 „	1.760	1.760	1.760	—	1.760	Instruktor pobiera II dodatek pięcioletni od 1. kwietnia 1902 w kwocie 160 koron rocznie.
e) przodownik	960	960	1.080	—	1.080	
f) nauczyciele prz dmiotów pomocniczych	1.412	1 134	1.500	—	1.500	ad 1 e) Więcej z powodu zwiększających się czynności. ad 1 f) Więcej stosownie do ilości godzin udzielanej nauki.
g) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.080	960	1.080	—	1.080	
2. Opał	1.300	936	1.300	—	1.300	
3. Oświetlenie	260	234	260	—	260	
4. Usługa	552	600	552	—	552	
5. Środki naukowe	700	168	700	—	700	
6. Uzupełnienie inwentarza	400	864	400	—	400	
7. Ubezpieczenie inwentarza	360	33	360	—	360	
8. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	1.000	1 008	1.000	—	1.000	
Razem	17.684	16.149	18.192	—	18.192	

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						
a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240	Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na carta rigata, z których wybija się kartony.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	160	160	160	—	160	
c) wynagrodzenie przodownika	120	120	120	—	120	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę . .	700	415	700	—	700	
Razem .	1.220	935	1.220	—	1.220	

Zestawienie rozchodu

A) Szkoła	17.684	16.149	18.192		18.192
B) Pracownia dla wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	1.220	935	1.220	—	1.220
Suma wydatków . .	18.904	17.084	19.412	—	19.412

78. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
— Ze sprzedazy wyrobów szkolnych	—	153	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza, wyroby na rachunek akcyi. Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	31	—	—	—	
— Chwilowa pożyczka z Tow. zaliczkowego	—	300	—	—	—	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1902	—	842	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy	240	240	240	—	240	Gmina daje 240 K. na lokal, opał i oświetlenie dla warsztatu.
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	2.400	2.400	2.500	—	2.500	
d) z funduszów krajowych .	2.946	2.995	3.146	—	3.146	Więcej z powodu przypadającego dodatku pięcioletniego dla instruktora.
Razem . .	5.686	7.061	5.986	—	5.986	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i instruktor zachowy:						
α) *płaca . . . 1.800 K.*						
β) *dod. na mieszk. 300 „*						
γ) *I. dod. pięciol. 160 „*						
δ) *II. „ „ 160 .*	2.260	1.994	2.420	—	2.420	Więcej z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego od 1. stycznia 1905.
b) przodownik	720	660	720	—	720	
c) nauczyciel pomocniczy .	240	240	240	—	240	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. kat.	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	936	846	936	—	936	
3. Opał	250	183	200	—	200	
4. Oświetlenie	40	46	74	—	74	Wedle potrzeby.
5. Usługa	80	84	96	—	96	
6. Środki naukowe	700	251	700	—	700	
7 Uzupełnienie inwentarza . .	200	811	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . .	60	494	200	—	200	Więcej z powodu że z pozycyi tej zakupuje się materyał do wyrobów próbnych.
— Zaliczka Zarządowi na utworzenie funduszu obrotowego dla wypłaty wynagrodzenia za robotę	—	500	—	—	—	
— Zwrot pożyczki z r. 1902. Tow. zaliczkowemu	—	500	—	—	—	
— Zaliczka Komitetowi na spłatę długów	—	252	—	—	—	
Razem . .	5.686	7.061	5.986	—	5.986	

79. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych		—	—		—	Nie preliminuje się z powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
1. Subwencye:						
a) od gminy	300	—	300	—	300	Gmina zobowiązała się na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora, tudzież opału, oświetlenia i usługi. Pismem jednak z dnia 18. kwietnia 1901 l. 1241 (LW. 28.848|901) postanowiła zamiast dawania pomieszkania w naturze dla instruktora, płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 koron rocznie.
b) od Rady powiatowej . .	400	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu	900	900	900	—	900	
d) z funduszów krajowych .	740	732	740	—	740	
Razem . .	2.340	2.032	2.340	—	2.340	ad 1 b) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
Rozchód						
1. Płace:						
Instruktor:						
a) *płaca* . . *1.440 K.*						
β) *dodat. na pomieszkanie* . . *300 „*	1.740	1.540	1.740	—	1.740	Dodatek na pomieszkanie pokrywa gmina jak poz. 1 a) doch.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	151	400	—	400	
3. Rozmaite inne wydatki . .	200	341	200	—	200	
Razem . .	2.340	2.032	2.340	—	2.340	

80. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenia uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	1.500	1.500	1.800	—	1.800	
d) z funduszów krajowych	3.360	3.267	3.140	—	3.140	Mniej z powodu podwyższenia subwencyi państwowej.
Razem	5.240	5.147	5.320	—	5.320	

Rozchód.

I. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . . 1.800 K.						
β) dod. na mieszk. 300 „						
γ) I. dod. pięciol. 160 „	2.260	2.058	2.260	—	2.260	Kierownik pobiera I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1902 r. w kwocie 160 Kor. rocznie.
b) przodownik	840	780	840	—	840	
c) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej	360	360	440	—	440	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
d) katecheta	80	80	80	—	80	
e) pomocnik administr.	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Tow. tkackie.
2. Opał	240	277	240	—	240	
3. Oświetlenie	120	173	120	—	120	
4. Usługa	240	240	240	—	240	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	500	556	500	—	500	
6. Rozmaite inne wydatki	300	323	300	—	300	
Razem	5.240	5.147	5.320	—	5.320	

81 Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—		Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego a cyj. Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniow.
I. Subwencye:						
a) od gminy . . .	500	500	500		500	
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . .	1.500	1 500	1.500	—	1.500	
d) z funduszów krajowych	2.210	1.949	3.290	—	3.290	Więcej z powodu wstawienia subwencyi dla miejsc. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych zapomieszczenie szkoły i instruktora j. n.
Razem .	4.810	4.549	5.890	—	5.890	

Rozchód

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca* . . 1.800 *K*						
β) *I. dod. pięciolet* 160 „						
γ) *II. dod. pięciol.* 160 „	2.320	2.060	2.120	—	2.120	Mniej z powodu, że skutkiem przeniesienia szkoły do nowego budynku odpada dodatek na mieszkanie a natomiast przypada II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K. rocznie od dnia 1 stycznia 1905.
b) przodownik . . .	800	800	960	—	960	
— Donajem lokalu . . .	480	480	—	—	—	Ad 1) Wydatek na donajem lokalu odpada z powodu jak poz. 2.
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . .	—	—	1.600	—	1 600	Kredyt ten wstawia się na podstawie zawartej umowy skutkiem przeniesienia szkoły do nowego budynku.
3. Opał i oświetlenie . .	500	517	500	—	500	
4. Usługa	360	360	360	—	360	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	231	200	—	200	
6. Rozmaite wydatki . .	150	101	150	—	150	
Razem .	4.810	4.549	5.890	—	5.890	

82. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy . . .	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
— od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	Rada powiatowa odmówiła dalszego subwencyonowania tego warsztatu.
a) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) z funduszów krajowych .	2.830	2.176	2 830	—	2.830	Jak na rok 1904.
Razem .	3.830	3.176	3.830	—	3.830	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy:						
α) *płaca* . . *1440 K.*						
β) *dod. osobisty* . *200* „	1.640	1 540	1.640	—	1.640	
b) nauczyciel czytania pisania i rachunków . . .	600	600	600	—	600	
c) przodownik warsztatowy .	840	720	840	—	840	
d) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	400	63	400	—	400	
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	50	33	50	—	50	
4. Rozmaite inne wydatki .	200	120	200	—	200	
Razem .	3.830	3.176	3.830	—	3.830	

83. Wilamowice Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobó wszkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy	400	400	400	—	400	*ad 1 a*) Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
b) od Rady powiatowej . .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	900	1.500	—	1.500	
d) z funduszow krajowych	1.540	958	1.800	—	1.800	Więcej z powodu donajęcia lokalu na rozszerzenie warsztatów.
Razem . . .	3.040	2.358	3.800	—	3.800	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca* . . . . *1.440 K.*						
β) *I. dodatek pięciol.* *160* „						
γ) *II.* „ „ *160* „	1.600	1.600	1.760		1.760	Więcej z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego w kwocie 160 kor. od dnia 1. stycznia 1905 r.
b) przodownik	840	75	840	—	840	
2. Wynajem lokalu	—	—	600	—	600	Kredyt koniecznie potrzebny na rozszerzenie warsztatów z powodu znacznie zwiększonej produkcyi przez krajowy związek przemysłowy.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	428	400	—	400	
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	20	14	20	—	20	
5. Rozmaite inne wydatki . .	180	241	180	—	180	
Razem . . .	3.040	2.358	3.800	—	3.800	

84. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			K o r o n y			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrób, jakotez do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	13	—	—	—	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	—	—	50	—	50	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	7.000	5.600	7.000	—	7.000	
c) z funduszów krajowych	13.580	8.097	12.530	3.700	16.230	Więcej z powodu wstawienia kredytów nadzwyczajnych na nową maszynę, naprawę farbiarni i na akomulatory.
Razem	21.580	14.710	20.580	3.700	24.280	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik (płaca)	3.600	592	3.600	—	3.600	
b) nauczyciel teoryi zawodowej (płaca)	2.400	—	2.400	—	2.400	
c) instruktor tkactwa	1.800	1.440	1.800	—	1.800	
d) „ farbiarstwa	1.800	1.440	1.800	—	1.800	
e) przodownik w tkalni	960	720	960	—	960	
f) pomocnik warsztatowy w tkalni	480	384	480	—	480	
g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	384	480	—	480	
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	600	720	—	720	
i) nauka religii	—	—	200	—	200	Kredyt konieczny.
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	960	1.200	—	1.200	
l) stróż nocny	300	300	300	—	300	
2. Utrzymanie lokalu	400	406	400	400	800	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na sprawienie nowych rur i reperacye fundamentów w farbiarni.
3. Opał	1.400	1.227	1.400	—	1 400	
4. Oświetlenie	200	353	400	—	400	
5. Usługa	480	384	480	—	480	ad 4. 5. Więcej ze względu na nowy budynek dla internatu.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	940	523	540	1.200	1 740	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na sprawienie nowej maszyny Jaquarda do wyrobu wzorzystych koców i na wyzynaczkę.
— Zakupno beczki na benzynę i rozszerzenie wodociągu do farbiarni	—	412	—	—	—	
— Przerobienie krosna mechanicznego	—	596	—	—	—	
7. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	300	256	300	—	300	
8. Tkalnia mechaniczna						
a) maszynista			360	—	360	ad 8. a, b. Jak na rok 1904.
b) pomocnik			360	—	360	
c) części wymienne	2.680	2.824	500	1.100	1.600	ad 8. c. Kredyt nadzwyczajny wstawia się na wymianę akumulatorów i na zapasowy kolektor.
d) benzyna i oliwa			1 260	—	1.260	
e) inne			200	—	200	ad 8. d. e. Jak na rok 1904.
9. Rozmaite inne wydatki	440	909	440	—	440	
10. Na urządzenie kursu dla starszych sukienników	1 000	—	—	1.000	1.000	Z kredytu tego pokrywane są także koszta wyjazdów kierownika do Towarzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
Razem	21.580	14.710	20.580	3.700	24.280	

E) Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

85. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.670	4.000	—	4.000	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1903.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.400	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	5·040	4.980	5.120	—	5.120	Więcej z powodu podwyższenia płacy III. nauczycielce pomocniczej.
Razem . .	9.640	10.050	10.720	—	10.720	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierowniczka:						
α) *płaca . . 1.680 K*						
β) *I. i II. dod. pięc. 320* „						
γ) *III dod. pięciol. 160* „	2.160	2.160	2.160	—	2.160	Kierowniczka pobiera III dodatek pięcioletni w kwocie 160 K. rocznie od 1. września 1902.
b) nauczycielka pomocn. I.	840	780	840	—	840	
c) „ „ II.	520	400	520	—	520	
d) „ „ III.	400	400	480	—	480	Więcej ze względu na dotychczasowe niskie wynagrodzenie.
e) nauczyciel rysunków . .	480	480	480	—	480	
f) katecheta	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . . .	240	240	240	—	240	
h) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu . .	1 000	800	1.000	—	1.000	
3. Opał	240	158	240	—	240	
4. Oświetlenie . . .	120	40	120	—	120	
5. Usługa	200	200	200	—	200	
6. Materyał	400	746	600	—	600	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczennic .	2.000	2.822	2.800	—	2.800	
8. Środki naukowe . . .	200	76	200	—	200	
9. Uzupełnienie inwentarza .	100	70	100	—	100	
10. Rozmaite wydatki . .	280	218	280	—	280	
Razem . .	9.640	10.050	10.720	—	10.720	

86 Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	225	1.000	—	1.000	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	1.000	800	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	600	660	850	—	850	Więcej z powodu wynajęcia lokalu na szkołę.
Razem . . .	2 800	1.885	3.050	—	3·050	

Rozchód.						
1. Płaca nauczycielki . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
2. Wynajem lokalu	—	—	250	—	250	Kredyt konieczny ze względu, że dostarczany budynek przez gminę jest wprost nie do użytku.
3. Opał i oświetlenie . . .	100	124	100	—	100	
4. Materyał	300	82	300		300	
5. Wynagrodzenie uczennic	700	457	700	—	700	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300		300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki . .	200	22	200	—	200	
Razem . . .	2.800	1.885	3.050	—	3.050	

87. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	2.545	2.300	—	2.300	
Rozmaite zwroty	—	—	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	96	96	96	—	96	
b) od Rady powiatowej	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.400	1.000	1.400	—	1.400	
d) z funduszów krajowych	1.924	1.795	2.044	—	2.044	Więcej z powodu podwyższenia płacy nauczycielce pomocniczej.
Razem	5.770	5.486	5.890	—	5.890	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca	1.440	1.300	1.440	—	1.440	
b) nauczycielka pomocnicza	720	393	840	—	840	Więcej z powodu niemożności utrzymania odpowiedniej siły za dotychczasowem wynagrodzeniem.
c) katecheta	200	200	200	—	200	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	200	400	—	400	
2. Opał i usługa	360	360	360	—	360	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarczało dla szkoły na mocy umowy do LW 3611/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 K. rocznie. Od roku zaś 1902 podniosł się ten ryczałt na 360 K. rocznie.
3. Materyał	900	1.153	900	—	900	
4. Wynagrodzenie uczennic	1.100	1.511	1.100	—	1.100	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	146	400	—	400	
6. Rozmaite inne wydatki	250	223	250	—	250	
Razem	5.770	5.486	5.890	—	5.890	

88. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1902	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Korony			
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów	700	1.062	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów zastosowania szkliw, polew farb, emalji i nowych technik Stacyi	100	633	100	—	100	
2. Dotacya z funduszu krajowego	10.160	9.087	9.660	400	10.060	Mniej z powodu jak niżej.
Razem	10.960	10.782	10.460	400	10.860	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) Kierownik:						
α) *płaca* 4.000 K.						
β) *dod. aktywalny* 720 „						
γ) *I. dod pięcioletni* 400 „						
δ) *II.* „ „ 400 „						
ε) *III.* „ „ 400 „	5.920	5.920	5.920	—	5.920	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od dnia 26. maja 1901.
b) Adjunkt	720	520	720	—	720	
c) Laborant:						
α) *płaca* 1.440 K.						
β) *dod. na mieszk.* 300 „	1.740	1.440	1.740	—	1.740	
2. Opał lokalu stacyi	300	573	300	—	300	
3. Usługa	720	720	720	—	720	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych	200	1.005	200	—	200	
5. Opał pieców technicznych	240	—	240	—	240	
6. Gaz do oświatlania i do celów technicznych	200	180	200	—	200	
7. Środki naukowe i uzupełnienie	500	—	—	400	400	Kredyt ten potrzebny na aparaty i przyrządy do laboratoryum oraz toczydło szafę i stół.
8. Biblioteka i czasopisma	160	113	160	—	160	
9. Koszta kancelaryjne frachty i portorya	160	97	160	—	160	
10. Wydatki nieprzewidziane	100	214	100	—	100	
Razem	10.960	10.782	10.460	400	10.860	

89. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1904	Wynikłość w roku 1903	Wniosek na rok 1905. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie:
			Koruny			
1. Opłaty od stron za przeprowadzone badania	2.000	2.958	2.000	—	2.000	
— Zwrot cła od maszyn i przyrządów	—	1.347	—	—	—	
— Zaliczka na piłę dyamentową z r. 1902	—	1.128	—	—	—	
— Zaliczka jako depozyt fabr. sz ucz. kamienia z r. 1902	—	30	—	—	—	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140	3.599	3.140	—	3.140	Jak na r. 1904.
Razem .	5.140	9.062	5.140	—	5.140	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) asystent	1.600	1.583	1.600	—	1.600	
c) laborant	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
2. Opał, gaz i woda	100	100	100	—	100	
3. Uzupełnienie inwentarza .	600	457	200	—	200	
4. Wydatki laboratoryjne .			400	—	400	
— Zakupno piły dyamentowej do rznięcia kamieni	—	944	—	—	—	
— Zakupno motoru elektrycznego	—	1.269	—	—	—	
— Zaliczka kierownikowi na dalsze uzupełnienie inwentarza	—	1.739	—	—	—	
— Zaliczka kierownikowi jako depozyt fabryki sztucznego kamienia	—	30	—	—	—	
5. Rozmaite	200	540	200	—	200	
Razem . . .	5.140	9.062	5.140	—	5.140	

CZĘŚĆ II.

Preliminarz ogólny.

Preliminarz na rok 1905.

(Rub. XII. Wyd. funduszu krajowego.

Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	zwyczajny	nadzwycz	Razem		mniej	więcej
	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.								
1	W Białej	1.830	2.060	2.060	—	2.060	1.830	—	230
2	„ Bochni	1.069	1.092	1.092	—	1.092	1·069	—	23
3	„ Brodach	947	873	873	—	873	947	74	—
4	„ Brzeżnach	1.035	1.106	1.106	—	1.106	1.035	—	71
5	„ Buczaczu	1.000	1.100	1.100	—	1.100	1.000	—	100
6	„ Chrzanowie	993	1.152	1.152	—	1.152	929	—	223
7	„ Drohobyczu	1.890	1.961	1.961	—	1.961	1.890	—	71
8	„ Gorlicach	1.045	1 161	1.161	—	1.161	1.046	—	115
9	„ Jarosławiu	1.210	1.088	1.088	—	1.088	1.210	122	—
10	„ Jaśle	1.085	1.171	1.171	—	1.171	1.085	—	86
11	„ Jaworowie	—	800	—	—	—	—	—	—
12	„ Kałuszu	1.196	1.200	1.200	—	1.200	1.196	—	4
13	„ Kętach	800	800	800	—	800	800	—	—
14	„ Kołomyi I.	1 070	1.070	1.070	—	1.070	1.070		—
15	„ „ II.	1.172	1.346	1.356	—	1.356	1.172	—	184
16	„ Krakowie na Kleparzu	2.380	2 340	2.392	—	2.392	2.372	—	20
17	„ „ w Ogrodzie angiel. .	1.380	1.280	1.302	—	1.302	1.372	70	—
18	„ „ na Smoleńsku	1.360	1.280	1.302	—	1 302	1.352	50	—
19	„ „ „ Kazimierzu	1.380	1.280	1.272	—	1.272	1.372	100	—
20	„ „ „ Dajworze	1.478	1 390	1.412	—	1 412	1.470	58	—
21	„ Krośnie	1 316	1.346	1.346	—	1.346	1.316	—	30
22	W Leżajsku	—	800	—	—	—	—	—	—
23	We Lwowie im św. Anny .	1.953	2 025	2.025	—	2.025	1.954	—	71
24	„ „ „ św. Antonego . .	1.583	1 595	1.595	—	1.595	1.584	—	11
25	„ „ „ Czackiego .	1.602	1.625	1.625	—	1.625	1.603	—	22
26	„ „ „ Elżbiety .	953	955	955	—	955	954	—	1
27	„ „ „ Konarskiego	1.329	1.315	1.315	—	1.315	1.329	14	—
28	„ „ „ św. Marcina . . .	1.583	1.595	1.595	—	1.595	1.584	—	11
29	„ „ „ Mickiewicza	1.290	1.295	1.295	—	1.295	1.290	—	5
30	„ „ „ Piramowicza . . .	953	955	955	—	955	954	—	1
31	„ „ „ Staszica .	1.610	1.625	1.625	—	1.625	1.610	—	15
32	„ „ „ Bernsteina (izr el.)	900	950	950	—	950	1.000	50	—
33	„ Łańcucie	947	1.015	1.015	—	1.015	947	—	68
34	„ Myślenicach	839	910	910	—	910	839	—	71
35	„ Nowym Sączu	1.450	1.527	1.527	—	1.527	1.550	23	—
36	„ Nowym Targu . . .	1.174	1.082	1.082	—	1.082	1.174	92	—
37	„ Podgórzu	977	1.061	1.061	—	1.061	977	—	84
38	„ Przemyślu I. w śródmieściu	1.136	1.175	1.175	—	1.175	1.137	—	38
	Do przeniesienia .	45.915	48.401	46.921	—	46.921	46.019	653	1.555

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz.*	Razem		*mniej*	*więcej*
	Z przeniesienia .	45 915	48.401	46.921	—	46.921	46.019	653	1.555
39	W Przemyślu II. na przedm. lwow.	1.234	1.311	1.311	—	1.311	1.234	—	77
40	W Rzeszowie	1,300	1.381	1.381	—	1.381	1.300	—	81
41	„ Samborze	1.467	1.497	1.421	—	1.421	1.467	46	—
42	„ Sanoku	1.151	1.151	1.151	—	1.151	1.151	—	—
43	„ Sądowej Wiszni . . .	1.360	1.256	1.256		1.256	1.360	104	—
44	„ Stanisławowie	2.330	2.350	2.410	—	2.410	2.430	20	—
45	„ Starym Samborze . . .	800	800	800		800	800	—	—
46	„ Starym Sączu	891	896	896	—	896	891	—	5
47	„ Stryju	1.110	1.110	1.110	—	1.110	1.110	—	—
48	„ Tarnopolu	842	1.177	1.177	—	1.177	842	—	335
49	„ Tarnowie	1.545	1 360	1.360	—	1.360	1.770	410	—
50	„ Tarnobrzegu	815	834	834	—	834	815	—	19
51	„ Trembowli	800	800	800	—	800	800	—	—
52	„ Turce	800	800	800	—	800	800	—	—
53	„ Wadowicach	968	947	947	—	947	968	21	—
54	„ Wieliczce	1.190	1.225	1.225	—	1.225	1.190	—	35
55	„ Złoczowie	1.145	1 455	1.405	—	1.405	1 145	—	260
56	„ Żółkwi	874	880	880	—	880	874	—	6
57	„ Żywcu	1.210	1.200	1.200	—	1.200	1 210	10	—
58	Na uzupełnienie przyborów i druki	1.500	1.000	1.200	—	1.200	1.200	—	—
59	Na nagrody za najlepsze rysunki	—	—	1.000	—	1.000	1.200	200	—
60	Na remuneracye dla nauczycieli	—	1.500	—	—	—	—	—	—
61	Na nowo założyć się mają e szkoły	—	—	1.000	—	1.000	1.000	—	—
62	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół .	—	—	—	2.400	2 400	2.400	—	—
	Razem .	69 247	73.331	72.485	2.400	74.885	73.976	1.464	2.373
									+909
	II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe. *A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.*								
63	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli	2.200	2.200	2.400	—	2.400	2.400	—	—
64	Szkoła koszyk. w Rudkach: *a)* na utrzymanie . . .	1.200	1.500	1.210	600	1.810	1.002	—	808
	b) na budowę, zasiłek Wydz. powiat. . . .	—	—	—	5·000	5.000	5.000	—	—
65	Kraj szkoła koszyk w Dynowie	1.000	800	1.250	—	1.250	1.180	—	70
66	Kraj. szkoła koszyk. w Dżurowie	1.000	1.000	1.530	—	1.530	1.200	—	330
67	Kraj. szkoła koszyk. w Jurkowie	1.000	800	610	400	1.010	1.010	—	—
	Do przeniesienia .	6.400	6.300	7.000	6.000	13.000	11.792	—	1.208

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz.*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
	Z przeniesienia .	6.400	6.300	7.000	6.000	13.000	11.792	—	1.208
68	Kraj. szkoła koszyk. w Leżajsku	600	1.000	1.077	—	1.077	1.292	215	—
69	Kraj. szkoła koszyk. w Niżniowie	1.300	1.200	1.330	—	1.330	1.370	40	—
70	Kraj. szkoła koszyk. w Niznanowicach	1.000	1.000	1.440	—	1.440	1.040	—	400
71	Kraj. szkoła koszyk. w Warzycach (dawniej Skołyszynie)	1.600	1.600	1.530	—	1.530	2.260	730	—
72	Kraj. szkoła koszyk. w Wielowsi	1.000	1.000	940	—	940	1.212	272	—
73	Kraj. szkoła koszyk. w Wojsławiu	1.200	1.200	860	—	860	860	—	—
74	Kraj. szkoła koszyk. w Zatorze	1.200	1.200	950	—	950	1.040	90	—
75	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Sieki rezycach	—	400	—	—	—	—	—	—
76	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Trembowli .	—	300	—	—	—	—	—	—
77	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej .	400	400	600	—	600	600	—	—
78	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Bilince . .	400	400	800	—	800	800	—	—
79	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Chyszewicach .	—	300	600	—	600	—	—	600
80	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Milczycach	—	300	600	—	600	600	—	—
81	Subwencya dla szkoły koszyk rskiej w Przewrotnem	—	300	600	—	600	—	—	600
82	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Żurawnie .	400	400	840	—	840	840	—	—
83	Kraj. nauk. wersztat kołodziejski w Grybowie:								
	a) na utrzymanie . . .	3.500	3.600	2.980	400	3.380	2.980	—	400
	b) na budowę I. rata poż. kom. 4½% 54.000 K. na 33 lat	—	—	—	3.240	3.240	1.350	—	1.890
84	Kraj. nauk warsztat kołodź. w Grzymałowie	3.400	3.400	3.284	1.000	4.284	3.180	—	1.104
85	Kraj. szkoła kołodź. i ciesiel. w Kamionce strum.	3.600	3.600	11.900	—	11.900	11.900	—	—
86	Kraj. szkoła kołodź. w Tłumaczu	3.600	3.600	6.480	—	6.480	7.220	740	—
87	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:								
	a) na utrzymanie . . .	5.000	5.000	7.950	—	7.950	7.930	—	20
	b) na budowę szkoły III. rata półroczna od 4% poż. hip. 50.000 K na 29 lat	—	—	—	1.500	1.500	—	—	1.500
	Do przeniesienia .	34.600	36.500	51.761	12.140	63.901	58.266	2.087	7.722

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Pr liminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	zwyczajny	nad zwycz.	Razem		mniej	więcej
	Z przeniesienia .	34.600	36.500	51.761	12.140	63.901	58 266	2.087	7.722
88	Kraj. szkoła stolarska, w Kalwaryi:								
	a) na utrzymanie . . .	5.000	5.000	13.770	—	13.770	8.070	—	5.700
	b) reszta kosztów budowy	—	—	—	6.300	6.300	17.000	10.700	—
	c) na wewnętrzne urządzenie maszynowe I. i II. rata półroczna od 4% pożycz. hip. 33.000 K. na 29 lat .	—	—	—	1.980	1 980	—	—	1.980
89	Kraj. warszt. nauk. dla wyrobu zabawek w Jaworowie:								
	a) na utrzymanie . . .	3.000	3.000	6.060	—	6.060	4.660	—	1.400
	b) na budowę szkoły III. i IV. rata 4½% poż. komun. 56.000 K. na 33 lat	—	—	—	3.360	3.360	1.680	—	1.680
	c) wewnętrzne urządzenie maszynowe . . .	—	—	—	13.500	13.500	—		13.500
90	Kursa rysunkowe dla instruktorów kolarskich . .	—	—	—	—	—	2.500	2.500	—
91	Centralny kurs koszykarski	—	1.000	3.000	—	3.000	—	—	3.000
	Razem .	42.600	45 700	74.591	37.280	111.871	92.176	15.287	34.982
								+19.695	
	B) Dla wyrobów garncarskich.								
92	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	6.000	6.000	9.890	—	9.890	9.290	—	600
93	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	5.000	5.000	7.558	250	7.808	8.578	770	—
94	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem .	—	300	800	—	800	800	—	—
	Razem .	11.000	11.300	18.248	250	18.498	18.668	770	600
								— 170	
	C) Dla wyrobów ze skóry.								
95	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie	1.600	1.600	3.482	200	3.682	4.542	860	—
96	Kraj. nauk. warsztat szewski w Starym Sączu . . .	1.400	1.400	3.296	200	3.496	4.136	640	—
97	Kraj. szkoła szewska w Dobczycach	1.000	1.000	3.010	—	3.010	2.890	—	120
98	Kraj. szkoła szewska w Kołomy	—	1.400	900	400	1.300	—	—	1.300
	Razem .	4.000	5.400	10.688	800	11.488	11.568	1.500	1.420
								— 80	

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz.*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
	D) Dla wyrobów tkackich.								
99	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	8.000	8.000	10.612	—	10.612	10.104	—	508
100	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Glinianach	2.400	2 500	3.146	—	3.146	2.946	—	200
101	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach	900	900	740	—	740	740	—	—
102	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Korczynie	1.440	1.400	—	—	—	2.800	2.800	—
103	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Kosowie:								
	a) na utrzymanie . . .	1.500	1.800	3.140	—	3.140	3.360	220	—
	b) na budowę studni . .	—	—	—	300	300	—	—	300
104	Kraj nauk. warsztat tkacki w Łańcucie:								
	a) na utrzymanie . . .	1.500	1.500	3.290	—	3.290	2.210	—	1.080
	b) na budowę szkoły III. i ostatnia rata . . .	—	—	—	5.000	5.000	5.000	—	
105	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Rychwałdzie	1.000	1.000	2.830	—	2.830	2.830	—	—
106	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Wilamowicach . . .	1.000	1.500	1 800	—	1.800	1.540	—	260
107	Subwencya dla Tow. tkack. w Korczynie	—	—	2.500	—	2.500	—	—	2.500
108	Subwencya dla produkc. warsztatu tkack ego w Budzanowie	400	400	880	—	880	880	—	—
109	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:								
	a) na utrzymanie . . .	7.000	7.000	12.530	3.700	16.230	13.580	—	2.650
	b) reszta na budowę internatu	—	—	—	5.000	5.000	10.000	5.000	—
	Razem .	25.140	26.000	41.468	14.000	55.468	55.990	8.020	7.498
								— 522	
	E) Dla wyrobów powroźniczych.								
110	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju . .	—	—	800	—	800	600	—	200
	F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.								
111	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.400	1.400	1.722	—	1.722	1.722	—	—
	Do przeniesienia .	1.400	1.400	1.722	—	1.722	1.722	—	—

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	zwyczajny	nadzwycz	Razem		mniej	więcej
	Z przeniesienia .	1.400	1.400	1.722	—	1.722	1.722	—	—
112	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem	1.600	1.600	5.120	—	5.120	5.040	—	80
113	Kraj. szkoła koronkarska w Bobowej	1.000	1.000	850	—	850	600	—	250
114	Szkoła koronkarska w Jaworowie (ryczałt)	400	500	1.200	—	1.200	1.200	—	—
115	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie	1.400	1.400	2.044	—	2.044	1 924	—	120
116	Subwencya dla szkoły koronkarskiej u SS. Miłosierdzia w Przeworsku .	—	—	600	—	600	600	—	—
	Razem .	5.800	5.900	11.536	—	11.536	11.086	—	+ 450
	G) Dla wyrobów kapeluszniczych.								
117	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:								
	a) na budowę warsztatu spółkowego II. półroczna rata $4\frac{1}{2}\%$ pożyczki komun. 60.000 K. na 33 lat	3.000	—	—	1.800	1.800	1.800	—	—
	b) na utrzymanie instruktora	—	3.000	1.680	—	1.680	—	—	1.680
	Razem .	3.000	3 000	1.680	1.800	3.480	1.800	—	1.680
	H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.								
118	Szkoła praktycznych robót kobiecych i kursów handl. przy szk. św Scholastyki w Krakowie	3.400	3.400	2.000	—	2.000	2.000	—	—
119	Szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—	600	—	600	600	—	—
120	Szkoła robót utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.200	2.000	1.400	—	1.400	1.400	—	—
121	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu . . .	700	700	840	—	840	840	—	—
122	Tow. „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.000	2.000	1.600		1.600	1.600	—	—
	Do przeniesienia .	6.300	8.100	6.440	—	6.440	6.440	—	—

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa na r. 1904	Proponowana subwencya rządowa na r. 1905	Wydatek z funduszu krajowego zwyczajny	Wydatek z funduszu krajowego nadzwycz.	Wydatek z funduszu krajowego Razem	Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905 mniej	Preliminuje się na r. 1905 więcej
	Z przeniesienia	6.300	8.100	6.440	—	6.440	6.440	—	—
123	Stow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu		700	420	—	420	—	—	420
124	Spółka przem. „Trud“ we Lwowie (200 K na szkołę a 300 K na bursę).	—	—	500	—	500	500		—
125	Stow. pracownic konfekcyi damskiej św. Józefa we Lwowie:	—	—	500	—	500	—	—	500
	Razem	6.300	8.800	7.860	—	7.860	6 940	—	920
	I. C. k. szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.								
126	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	—	2.200		2.200	2.200	—	—
127	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	—	—	3 400	—	3.400	3 400	—	—
128	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:								
	a) na utrzymanie	—	—	3.108	—	3.108	3.108	—	—
	b) na zapomogi dla majstrów	—	—	800	—	800	800	—	—
129	C. k. szkoła kowalska w Sułkowicach								
	a) subwencya na utrzymanie	—		1.024	—	1.024	1.024	—	—
	b) na kurs majstrów	—	—	1 000	—	1.000	1.000	—	—
	c) reszta na budowę szkoły i wodociąg	—	—		—		3.000	3.000	—
	d) na budowę warsztatu spółkowego, II. i III. rata półroczna od zaciągnąć się mającej 3% pożyczki w kwocie 8.000 K. na 5 lat	—	—	—	1.735	1.735	800	—	935
130	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu, II rata z przeznaczonych 45.000 K. na budowę szkoły	—	—	—	15.000	15.000	15 000	—	—
	Razem	—	—	11.532	16.735	28 267	30.332	3.000	935
								— 2.065	

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
	III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.								
131	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	9.660	400	10.060	10.160	100	—
132	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	3.140	—	3.140	3.140	—	—
133	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu	8.000	8.000	—	—	—	24.000	24.000	—
134	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu . . .	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
135	Muzeum przemysłowe we Lwowie	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
136	Muzeum przemysłowe w Krakowie	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	—
137	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem (do rozporządzalności Wydz. kraj.)	—	—	2.000	—	2.000	—	—	2.000
138	Na stypendya przemysłowe;								
	a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	b) inne stypendya przemysłowe	—	—	30.000	—	30.000	30.000	—	—
139	Wędrowny nauczyciel dla majster. kursów szewskich	—	—	2.400	—	2.400	—	—	24.000
140	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych	—	—	4.000	—	4.000	6.000	2.000	—
141	Na kursa majsterskie . .	—	—	12.000	—	12.000	10.000	—	2.000
142	Na nowe warsztaty zawodowe, powstać mające w r. 1905	—	—	8.000	—	8.000	10.000	2.000	—
143	Na druki dla szkół zawodowych	—	—	500	—	500	1.000	500	—
144	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Kom. przemysłowej	—	—	4.000	—	4.000	4.000	—	—
145	Czyrniańska Teofila stały dar z łaski	—	—	800	—	800	800	—	—
	Do przeniesienia .	8.000	8.000	96.100	400	96.500	118.700	28.600	6.400

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz.*	**Razem**		*mniej*	*więcej*
	Z przeniesienia .	8.000	8.000	96.100	400	96.500	118.700	28.600	6.400
146	Standejska Marya, wdowa po instruktorze krajow. naukowego warsztatu tkackiego w Korczynie :								
	a) renta wdowia 1.140 K.								
	b) dla córki Alojzy Stefanii do 18. września 1908 114 „								
	c) dla syna Jana Stanisława do 15 maja 1905 43 „	—	—	1.297	—	1.297	—	—	1.297
147	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych . .	—	—	6.000	—	6.000	6.000	—	
	Razem .	8.000	8.000	103.397	400	103.797	124.700	28.600	7.697
								—20.903	
	IV. Wydatki Komisyi kr. dla spraw przemysłowych.								
148	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	—	—	400	—	400	400	—	—
149	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych :								
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . .	—	—	8.000	—	8.000	6.000	—	2.000
	b) sekretarz :								
	α) płaca	—	—	4.800	—	4.800	4.800	—	—
	β) dodatek aktywaln.	—	—	840	—	840	840	—	—
	c) referent techniczny :								
	α) płaca	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	β) dodatek aktywaln. .	—	—	720	—	720	720	—	—
	d) aplikant	—	—	1.400	—	1.400	1.400	—	—
	e) mundant	—	—	600	—	600	600	—	—
	Razem .	—	—	20.360	—	20.360	18.360	—	2.000
	V. Zasiłki i pożyczki na cele przem. i handlowe.								
150	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	—	—	20.000	—	20.000	20.000	—	—
151	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego .	—	—	2.000	—	2.000	2.000	—	—
152	Dotacya kr. funduszu przem. (II. rata z 35-lecia) . .	—	—	—	100.000	100.000	100.000	—	—
153	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	—	—	15.000	—	15.000	30.000	15.000	—
154	Na cele lustracyi spółek przem. wytwórczych (do rozporządzalności Wydz. krajowego)	—	—	4.800	—	4.800	4.800	—	—
155	Zasiłki na wystawy przem.	—	—	—	8.000	8.000	—	—	8.000
	Razem .	—	—	41.800	108.000	149.800	156.800	15.000	8.000
								— 7.000	

Liczba porz.	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota uchwalona na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	*zwyczajny*	*nadzwycz.*	Razem		*mniej*	*więcej*
	VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.								
156	Szkoła handlowa w Krakowie	—	—	16.000	—	16.000	16.000	—	—
157	Akademia handlowa we Lwowie	—	—	16.000	—	16.000	16.000	—	—
158	Na stypendya dla młodzieży handlowej	—	—	3.600	—	3.600	3.600	—	—
	Razem .	—	—	35.600	—	35.600	35.600	—	—

Zestawienie

Liczba porz.	Szczegółnienie	Proponowana subwencya rządowa		Wydatek z funduszu krajowego			Kwota subwencyi na r. 1904	Preliminuje się na r. 1905	
		na r. 1904	na r. 1905	zwyczajny	nadzwycz.	Razem		mniej	więcej
I.	Szkoły przemysłowe uzup.	69.247	73.331	72.485	2.400	74.885	73.976	—	909
II.	Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:								
	A) dla wyrob. z drzewa i łoz.	42.600	15.500	74.591	37.280	111.871	92.176	—	19.695
	B) „ „ garncarskich	11.000	11.300	18.248	250	18.498	18.668	170	—
	C) „ „ ze skóry	4.000	5.400	10.688	800	11.488	11.568	80	—
	D) „ „ tkackich	25.140	26.000	41.468	14.000	55.468	55.990	522	—
	E) „ „ powroźnych	—		800	—	800	600	—	200
	F) „ „ kor. i haftu	5.800	5.900	11.536		11.536	11.086	—	450
	G) „ „ kapeluszniecz.	3.000	3.000	1.680	1.800	3.480	1.800	—	1.680
	H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	6.300	8.800	7.860	—	7.860	6.940	—	920
	I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego	—		11.532	16.735	28.267	30.332	2.065	—
III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłow	8.000	8.000	103.397	400	103.797	124.700	20.903	—
IV.	Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłow.		—	20.360	—	20.360	18.360	—	2.000
V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	—	—	41.800	108.000	149.800	156.800	7.000	—
VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego	—	—	35.600	—	35.600	35.600		—
	Suma	175.087	187.231	452.045	181.665	633.710	638.596	30.740	25.854
									4.886

Wyjaśnienia.

Na rok 1904 uchwalono	638.596 K.
„ „ 1905 preliminuje się	633.710 „
zatem *mniej* o . .	4.886 K.

głównie z powodu że w dziale III. preliminuje się *mniej* o 20,903 K gdyż w miejsce subwencyi dla szkoły w Drohowyżu 24.000 K, i obniżonego kredytu na druki o 500 K a na inwentarz dla stacyi keramicznej o 100 K. weszła tylko subwencya dla Miejsca Piastowego 2 000 K, pensya wdowia Standejskiej 1.297 K, i reszta na wędrownego nauczyciela 400 K, następnie w dziale V. *mniej* 7.000 K. gdyż w miejsce nadzwyczajnego zasiłku dla krajowego Związku przemysłowego 15.000 K, weszło tylko 8.000 K, na wystawy przemysłowe, a więc razem *odpadło 27.903 K.* natomiast preliminuje się w dziale I. *więcej* o 909 K, gdyż skutkiem wprowadzenia nauki języka polskiego i niemieckiego w Białej, nauki historyi kraju rodzinnego w Chrzanowie, zrektyfikowania prestacyi gminnej w Tarnopolu i podwyższenia płac w Kołomyi i Złoczowie wstawiono ogółem na utrzymanie szkół uzupełniających *więcej* o 1.109 K, a obniżono tylko kredyt na nagrody za rysunki o 200 K; następnie w dziale II. *więcej* o 20.108 K. gdyż w miejsce zeszłorocznych kredytów 30.000 K, na budowę szkoły w Kalwaryi, Sułkowicach oraz internatu w Rakszawie, półrocznych rat 3.830 K, od pożyczek na budowę szkoły w Grybowie i Jaworowie oraz warsztatu spółkowego w Sułkowicach i 10 200 K, na inwentarze i materyały dla szkół t j w miejsce 44.039 K, — weszło 11.300 K, jako reszta na budowę Szkoły w Kalwaryi i internatu w Rakszawie, 13.500 K na wewnętrzne urządzenie warsztatu mechanicznego w Jaworowie, 3.480 K na raty od pożyczek na budowę szkoły w Stanisławowie i na wewnętrzne urządzenie maszynowe w Kalwaryi, 8.335 K jako całoroczne raty od pożyczek na budowę szkoły w Grybowie i Jaworowie oraz warsztatu Spółkowego w Sułkowicach, 7.450 K na środki naukowe narzędzia i materyały dla szkół w Rudkach, Jurkowie, Grybowie, Grzymałowie, Podgórzu, Witkowie, Starym Sączu, Kołomyi i Rakszawie oraz na studnię w Kossowie, 4.700 K na subwencye dla szkół w Chyszewicach, Przewrotnem i Stowarzyszenie św. Józefa we Lwowie na utrzymanie szkoły szewskiej w Kołomyi i na instruktora w Myślenicach wreszcie 15.373 K na zwiększone koszta utrzymania szkół skutkiem zmiany lokalu w Nieznanowicach, Łańcucie i Dynowie, wejścia warsztatów mechanicznych w Kalwaryi i Jaworowie oraz przypadających pięcioleci i podwyżek płac t. j. razem weszło 64.138 K; następnie w dziale IV. preliminuje się *więcej* o 2.000 K. na koszta podróży członków kraj. Komisyi przemysłowej: razem więc preliminuje się *więcej o 23.017 K*, czyli ogółem *mniej* j. w. 4.886 K

a w szczególności:

W dziale I. *poz 1—62.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.109 K z powodu podwyższenia subwencyi dla szkoły w Białej o 230 K na wprowadzenie nauki języka polskiego i niemieckiego w I. i II. kl. przemysłowej w Chrzanowie o 223 K na wprowadzenie historyi kraju rodzinnego, w Gorlicach o 115 K. i w Kołomyi o 184 K na podwyższenie wynagrodzenia za gorliwe kierownictwo temi szkołami w Tarnopolu o 335 K skutkiem potrącenia z prestacyi gminnej ryczałtu na opał, oświetlenie i usługę. które nie wchodzą do budżetu szkolnego w Złoczowie o 260 K na podwyższenie wynagrodzenia nauczycielom, skutkiem klęski pożarowej wreszcie drobnych podwyżek w 26 innych szkołach głównie skutkiem wprowadzenia przez c. k. Radę szkolną krajową nowego planu nauki łącznie na 1.026 K, razem więc *zwiększenia wydatku o 2.373 K;* a natomiast zmniejszenia subwencyi dla szkoły w Jarosławiu o 122 K i Sądowej Wiszni o 104 K, skutkiem obniżenia godzin nauki wedle nowego planu w Tarnowie o 410 K skutkiem zaniechania otwarcia kursu handlowego wreszcie drobnych obniżeń w 13 innych szkołach na 628 K, razem więc *zmniejszeniu wydatku o 1.264 K.* czyli ogółem *mniejszego* wydatku j. w. o 1.109 K, jak szczegółowe preliminarze tych szkół dołączone do sprawozdania Kraj. Komisyi przemysłowej.

W dziale I. *poz. 59.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 200 K wedle potrzeby.

„ „ II. grupa A). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 18.345 K, z powodu podwyższenia dotacyi dla Rudek o 208 K na opał, światło i usługę w nowym większym budynku,

dla Dynowa o 670 K. skutkiem wystawienia mniejszej t. j. rzeczywistej subwencyi państwowej czynszu za lokal i podwyżki płacy instruktora, dla Dżurowa o 680 K skutkiem utrzymania internatu dla ubogich uczniów, dla Jurkowa o 200 K. skutkiem zniżenia subwencyi państwowej, dla Leżajska o 185 K na podwyższenie i zrównanie z innymi płacy instruktora i administratora, dla Nieznanowic o 1.000 K skutkiem zmiany lokalu, dla Wielowsi o 78 K. dla Grzymałowa o 104 K na rozmaite administracyjne, dla Tłumacza o 760 K na podwyższenie płacy kierownikowi i stróżowi, mieszkanie dla przodownika stolarskiego i konserwacyę budynku, dla Stanisławowa o 1.420 K na drugiego przodownika stolarskiego, podwyższenie płacy nauczycielowi rysunków i werkmistrzowi stolarskiemu, dla Kalwaryi o 5.700 K na nauczyciela rysunku zawodowego, podwyższenie płacy kierownikowi i werkmistrzowi stolarskiemu i skutkiem wprowadzenia kredytów całorocznych i na utrzymanie w ruchu warsztatów mechanicznych w miejsce zeszłorocznego kredytu tylko od 1. lipca, dla Jaworowa o 3.400 K na dyrektora administracyjnego całego budynku, mieszkanie dla instruktora i skutkiem mniejszego t. j. rzeczywistego zysku na produkcyi wreszcie skutkiem wprowadzenia subwencyi dla nowej szkoły koszykarskiej w Chyszewicach 600 K i w Przewrotnem 600 K oraz wstawienia kredytu 3.000 K. na centralny kurs koszykarski w miejsce zeszłorocznego kredytu nadzwyczajnego na kursa rysunkowe dla instruktorów koszykarskich, — razem więc *popwyższenia dotacyj o 18.605 K;* a natomiast obniżenia dotacyi dla Niżniowa o 40 K, przez skreślenie kredytu na nauczyciela rysunków i w miejsce tego zmiejszenie subwencyi państwowej do rzeczywistej wysokości, dla Warzyc o 130 K na wydatkach administracyjnych i dla Zatora o 90 K przez skreślenie kredytu na nauczyciela ry-rysunków i wstawienie w mejsce tego potrzebnego kredytu na czynsz za nowy lokal — razem więc *obniżenia dotacyj o 260 K*, czyli ogółem zwiększenia wydatku j, w. o 18.345 K jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa A). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 1.350 K skutkiem tego, że w miejsce zeszłorocznych kredytów na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach 5.000 K, na budowę szkoły stolarskiej w Kalwaryi 17.000 K, na półroczne raty od pożyczek na budowę szkoły kołodziejskiej w Grybowie i zabawkarskiej w Jaworowie łącznie 3.030 K tudzież na uzupełnienie inwentarza i zakupno materyałów w Dżurowie, Jurkowie, Leżajsku, Siedlcu, Warzycach, Wielowsi, Tłumaczu, Stanisławowie i Jaworowie łącznie 8.400 K i na kursa rysunkowe dla instruktorów koszykarskich 2.500 K razem *w miejsce 39.530 K*, preliminuje się drugą połowę zasiłku na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K na uzupełnienie inwentarza skutkiem wprowadzenia szkoły do nowego budynku w Rudkach 600 K i w Grybowie 400 K, na materyał zapasowy dla Jurkowa 400 K i dla Grzymałowa 1.000 K, na raty od pożyczki zaciągniętej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. lipca 1902 na budowę szkoły stolarskiej w Stanisławowie 1.500 K na całoroczne raty od pożyczki w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26 października 1903 na budowę szkoły kołodziejskiej w Grybowie 3.420 K i w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. lipca 1902 na budowę szkoły zabawkarskiej w Jaworowie 3,360 K. na dodatkowe roboty przy budowie szkoły stolarskiej w Kalwaryi t. j. studnię, kanał odpływowy, fundamenta pod maszynę i ubezpieczenia żądane przez c. k. Starostwo 6.300 K tudzież na ratę od pożyczki zaciągnąć się mającej na wewnętrze urządzenie maszynowe tej szkoły 1.980 K i na wewnętrzne urządzenie maszynowe szkoły zabawkarskiej w Jaworowie 13,500 K (jak osobne sprawozdanie) razem *preliminuje się 37.280 K* czyli ogółem *mniej* j. w. 1.310 K,

W dziale II. grupa B). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 20 K jak dołączone szczegółowe preliminarze szkół należących do tej grupy.

W dziale II. grupa B). W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 150 K z powodu że odpadł kredyt na zakupno inwentarza dla kursu odlewów gipsowych w Podgórzu.

W dziale II. grupa C), W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 880 K z powodu że dla Witkowa i Starego Sącza preliminuje się mniej o 1.900 K gdyż odpadła potrzeba kredytu na trzeciego przodownika warsztatowego a natomiast podwyższono w Dobczycach płacę pomocnika instruktora o 120 K i wstawiono na utrzymanie nowej szkoły w Kołomyi 900 K razem więc preliminuje się *więcej* o 1.020 K czyli ogółem *mniej* j. w. o 880 K, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa C). W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 800 K z powodu wstawienia dla Witkowa i Starego Sącza 400 K na sprawienie koniecznie potrzebnej nowej maszyny do szycia i dla Kołomyi 400 K na fundusz obrotowy dla zakupna materyałów.

W dziale II grupa D), W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.878 K z powodu podwyższenia dotacyi dla Krosna o 508 K ze względu na przypadające II-gie pięciolecie dla nauczyciela rysunków na podwyższenie płacy przodownikowi i na naukę religii gr. kat, obrządku, dla Glinian o 200 K na II-gi dodatek pięcioletni dla instruktora, dla Łańcuta o 1.080 K skutkiem nowego pomieszczenia szkoły i bursy dla uczniów w budynku, który ma być wystawiony przez akcyjne Towarzystwo dla wyrobów tkackich i sukienniczych, dla Wilamowic o 260 K na rozszerzenie warsztatu, dla Tow. tkaczy św. Sylwestra w Korczynie subwencyę 2.500 K na prowadzenie dotychczasowej szkoły jako warsztatu produkcyjnego pod warunkami zastrzeżonymi zawartą umową, dla Rakszawy o 350 K na naukę religii i oświetlenie, razem z powodu *podwyższenia dotacyi o 4.898 K*, a natomiast obniżenia dotacyi dla Kossowa o 220 K skutkiem żądania wyższej subwencyi państwowej i ze względu na umowę zawartą z Tow tkaczy św. Sylwestra w Korczynie skutkiem niepreliminowania już dotacyi na utrzymanie szkoły, razem z powodu *obniżenia o 3.020 K*, czyli ogółem zwiększenia wydatku j. w. o 1.878 K jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupu D). W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 2.400 K z powodu że w miejsce zeszłorocznego kredytu 5.000 K jako II ej raty na budowę szkoły w Łańcucie tudzież 10.000 K, na budowę internatu w Rakszawie i 1.400 K, na kadź do farbowania i na kurs sukienników w tej szkole, razem więc *w miejsce 16.400 K* preliminuje się 3 0 K na budowę koniecznie potrzebnej studni w Kossowie, 5 000 K jako III. i ostatnią ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie i dla szkoły sukienniczej w Rakszawie 3 00 K, na sprawienie maszyny Jacquarda, wyrzynaczkę i zapasowego kolektora, następnie naprawę motoru i warsztatów mechanicznych tudzież wymianę akomulatorów zaś 5.000 K jako resztę potrzebną na budowę internatu, wedle zatwierdzonej umowy z przedsiębiorcą — razem więc *preliminuje się 14.000 K*, a zatem *mniej* j. w. o 2.4 0 K.

W dziale II. grupa E). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 200 K z powodu wielkiej pożyteczności tego warsztatu i niemożności ponoszenia kosztów utrzymania 5 uczniów zamiejscowych w tak wzorowych warunkach za dotychczasową subwencyą.

W dziale II. grupa F). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 450 K z powodu podwyższenia dotacyi dla Zakopanego o 80 K a dla Makowa o 1 0 K na polepszenie płacy pomocnicom i dla Bobowej o 250 K. skutkiem koniecznej potrzeby wynajęcia innego lokalu na szkołę, jak dołączone szczegółowe preliminarze zakładów należących do tej grupy.

W dziale II. grupa G). *poz. 117*. W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.680 K z powodu wstawienia kredytu na instruktora w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. października 1903.

W dziale II. *poz. 123*. W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 420 K w załatwieniu petycyi l. S. 2347/903 odstąpionej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 30. października 1903.

W dziale II. *poz. 125*. W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 500 K w uwzględnieniu petycyi l. S. 2981/903 która ze względu na to, że stowarzyszenie to udziela bezpłatnie ubogim dziewczętom nauki kroju i robót kobiecych zasługuje na poparcie.

W dziale II. *poz. 129 c)*. W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 3.000 K z powodu że odpadł kredyt na pokrycie reszty kosztów budowy szkoły.

W dziale II. *poz. 129 d)*. W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 935 K z powodu że w miejsce zeszłorocznej jednej raty półrocznej wchodzą obecnie dwie raty półroczne na spłatę pożyczki dozwolonej przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. października 1903.

W dziale II. *poz. 131*. W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 100 K z powodu że w miejsce zeszłorocznego kredytu 500 K na wymianę mufli i restauracyę lokalu wstawiono 400 K na niezbędne przyrządy laboratoryjne toczydło i szafę.

W dziale II. *poz. 133*. W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 24.000 K gdyż na urządzenie i utworzenie tej szkoły posiada Wydział krajowy do dyspozycyi kredyty uchwalone na r. 1902, 1903 i 1904 w łącznej kwocie 40.000 K o czem zdano sprawę Wysokiemu Sejmowi przy zamknięciu rachunków za r. 1903.

W dziale III. *poz. 137.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu że działalność tego Towarzystwa około wychowywania własnym kosztem i ze składek dobrowolnych dzieci opuszczonych przez kształcenie ich w zawodach praktycznych zasługuje ze wszech miar na poparcie.

W dziale III. *poz. 139.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.400 K z powodu wprowadzenia poborów nauczyciela wędrownego, stabilizowanego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 28. października 1903, pod osobną pozycyę a umniejszenia skutkiem tego kredytu pod poz. 133 z którego dotychczas nauczyciel ten był płatny.

W dziale III. *poz. 140.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.000 K wedle potrzeby i z powodu jak w poz. 132.

W dziale III. *poz. 141.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu nadzwyczajnie rozszerzonej akcyi w kraju, urządzania kursów majsterskich dla rozmaitych rzemiosł a popieranej chętnie przez c. k. Ministerstwo i odnośne Izby handlowe. Pozycyę tę podwyższono a natomiast o tę samą kwotę zniżono kredyt w poz. 142 stosownie do potrzeby.

W dziale III. *poz. 142.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.000 K z powodu że na razie jest w projekcie tylko założenie trzech szkół koszykarskich w Trembowli, Gniewczynie i Milatynie.

W dziale III. *poz. 143.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 500 K wedle potrzeby.

W dziale III. *poz. 146.* Wydatki zwyczajne *większe* o 1.297 K z powodu przyznania pensyi na podstawie statutu emerytalnego — wdowie po instruktorze kraj. naukowego warsztatu tkackiego w Korczynie, stabilizowanym na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894.

W dziale IV. *poz. 149 a).* Wydatki zwyczajne *większe* o 2.000 K na podstawie wynikłości w roku 1903 i z powodu potrzeby częstych wyjazdów członków krajowej Komisyi przemysłowej, referenta przemysłowego i świeżo ustanowionych korespondentów Komisyi.

W dziale V. *poz. 153.* Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 15.000 K z powodu że kredyt ten był tylko *jednorazowy* w dziale VI.

W dziale V. *poz. 154.* Wydatki zwyczajne *większe* o 4.800 K z powodu przeniesienia tego kredytu z wydatków nadzwyczajnych działu VI.

W dziale V. *poz. 154* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 4.800 K z powodu j. w.

W dziale V. *poz. 155.* Wydatki nadzwyczajne *większe* o 8.000 K z powodu wstawienia kredytu na subwencyonowanie wystawy metalowej w Krakowie i innych, projektowanych wystaw, na wypadek gdyby rachunki tychże wykazały ostateczny niedobór.

Razem w rubr. XII. Wydatki zwyczajne *większe* o . 39.079 K,
mniejsze o 29.600 „
Ogółem *większe* o . . 9.479 K
Wydatki nadzwyczajne *większe* o . 11.085 K
mniejsze o 25.450 „
Ogółem *mniejsze* o . . 14.365 „
Ogółem w rubr. XII. wydatki *mniejsze* j. w. o 4.886 K

LW. 68.727/905.

We Lwowie, dnia 26. września 1905.

Aleg. 361

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie rozszerzenia ulg podatkowych dla zakładów przemysłowych.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania sejmowej Komisyi przemysłowej o petycyi Centralnego Związku galic. przemysłu fabrycznego we Lwowie powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, które gałęzie przemysłu zasługują na korzystanie z ulg podatkowych autonomicznych, a nie mogą korzystać z krajowej ustawy i przedłożył na najbliższą sesyę projekt ewentualnego rozszerzenia ustawy".

Polecone przez Wysoki Sejm badania zarządził Wydział krajowy za pośrednictwem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, która, zasięgnąwszy opinii petycyonującego Związku, przyszła do przekonania, iż rzeczywiście jest już w kraju i w przyszłości powstać jeszcze może wiele takich przedsiębiorstw przemysłowych, które z uwolnień od dodatków autonomicznych według dziś obowiązującej ustawy korzystać nie mogą — mimo iż na uwolnienie to zasługują i dlatego też wyraziła Komisya zdanie, iż należy wnieść do Wysokiego Sejmu projekt ustawy rozszerzający obecnie w tej mierze obowiązujące przepisy, zwłaszcza, że wymagają one zmian i w innych kierunkach, jak rozszerzenie mocy obowiązującej, czasu trwania uwolnień i t. d.

Wydział krajowy podzielił to zdanie krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych i przekłada Wysokiemu Sejmowi załączony projekt ustawy.

Projekt ten opiera się na obecnie obowiązującej ustawie o ulgach podatkowych z 17. kwietnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 56. i wprowadza w niej jedynie następujące zmiany, a w szczególności:

1) Projekt uchyla z obecnej ustawy taksatywne wyliczenie przedsiębiorstw, jakie mogą korzystać z ulg podatkowych, a natomiast postanawia ogólne warunki, od których ulgi te mają być zawisłe, nadając zarazem Wydziałowi krajowemu upoważnienie oceniania według własnego uznania, o ile w danym wypadku warunki te zachodzą;

2) rozszerza granice dotychczasowego czasokresu co do zakładania przedsiębiorstw, gdy bowiem czasokres ten obecnie schodzi się ściśle z czasem obowiązywania ustawy, będzie w myśl projektu w przyszłości dozwolonem ubieganie się o ulgi nietylko przedsiębiorstwom powstałym w czasie obowiązywania ustawy, ale i powstałym w ciągu lat pięciu przed wejściem jej w życie;

3) rozszerza moc obowiązującą ustawy, oraz przyznać się mające uwolnienie od dodatków na przeciąg lat 15;

4) przedłuża pod pewnymi warunkami trwanie uzyskanych na podstawie dotychczasowych ustaw 10-cioletnich ulg podatkowych do lat 15-stu.

Powody, jakie skłaniają Wydział krajowy do zaproponowania powyższych zmian, są następujące:

Naczelną niejako zasadą dotychczasowego ustawodawstwa krajowego o ulgach podatkowych było wspieranie nowopowstających przedsiębiorstw w dziedzinie produkcyi dotychczas w kraju nieuprawianej, oraz przedsiębiorstw z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, o ile one przez ulepszenia techniczne i pomnożenie produkcyi w wyższym stopniu konsumcyę kraju zaspakajaćby mogły.

W tym też duchu osnute są w §. 1 ustęp A i B obecnie obowiązującej ustawy warunki uwolnienia od dodatków autonomicznych, przyczem w ustępie B wymieniono taksatywnie te z istniejących gałęzi przemysłu, które uznano za najbardziej na ulgi zasługujące.

Przez to wymienienie szczegółowe rodzajów produkcyi zostały jednakże na wstępie powołane zasadnicze warunki uwolnienia bardzo ograniczone, a specyfikowanie pewnych gałęzi i typów przemysłu wykazuje wiele ujemnych stron, niwecząc niejednokrotnie piękny cel ustawy, jakim zasadniczo jest wspieranie produkcyi krajowej, opieki istotnie potrzebującej.

Prócz trudności kodyfikacyjnych, jakie segregowanie pewnych gałęzi i typów produkcyi nastręcza, ma ustawa określająca w ten sposób warunki ulg tę ujemną stronę, że staje się wobec ciągłego i wszechstronnego rozwoju przemysłu, zmieniających się potrzeb czasu, wobec dalej upadania jednych gałęzi przemysłu a powstawania lub wzrostu innych, coraz bardziej niezgodną z faktycznym stanem rzeczy.

Jak bowiem z jednej strony niepodobna objąć ustawą wszystkich gałęzi przemysłu, na których rozwoju krajowi może zależeć, wskutek czego powstające przedsiębiorstwa, a w ustawie niewymienione, nie mogą korzystać z ulg, tak z drugiej strony przedsięwzięte na długi szereg lat wyszczególnienie pewnych gałęzi przemysłu, jako zasługujących na wsparcie, daje możność korzystania z ulg przedsiębiorstwom, które wobec zmienionych warunków życia przemysłowego już opieki kraju nie potrzebują, a daną ulgę tylko w walce konkurencyjnej ze słabszemi jednostkami wyzyskują.

Dalej zdarzyć się może, że jakaś gałąź przemysłu w chwili uchwalenia ustawy pomocy nie potrzebuje i dlatego została wypuszczoną z taksatywnego wyliczenia, z czasem jednak wskutek upadku przedsiębiorstw lub ograniczenia produkcyi (nieraz w sposób sztuczny, jak kartele) mogłaby zajść potrzeba lub konieczność pomocy kraju dla dźwignięcia upadającej produkcyi, gdy tymczasem ustawa żadnego na to środka pomocniczego nie dostarcza.

W ogólności przemiany życia gospodarczego, zwłaszcza w kraju, który wstępuje na drogę intensywniejszego budzenia i rozwoju przemysłu, są tak różnorakie i nieraz tak nagłe, że ujęcie jakichś reguł systematycznej akcyi — na czas dłuższy — wspierania pewnych rodzajów przemysłu jest z biegiem czasu i rozwoju życia ekonomicznego coraz mniej możliwe.

W rezultacie więc skutkiem takiego kategorycznego przepisu ustawy, iż tylko pewne przedsiębiorstwa mogą z ulg korzystać, powstaje wbrew pierwotnej intencyi ustawy nierówne traktowanie różnorodnych gałęzi przemysłu, a rzeczywista pożyteczność ustawy maleje. Wiele przykładów takiego nierównego traktowania przemysłu mógłby Wydział kraj. przytoczyć ze swych doświadczeń, jakie poczynił, zastosowując niedawno uzupełnioną ustawę w ulgach, a ostatecznie niektóre bardziej drastyczne wypadki odrzucenia próśb o ulgi li tylko dla formalistycznych względów dały Centralnemu Związkowi fabrycznemu powód do wniesienia przekazanej Wydziałowi krajowemu petycyi.

Ażeby tedy te nierówności usunąć i dać możność egzekutywie dostosowania ulg podatkowych do zmieniających się potrzeb czasu, należy pozbyć się dotychczasowych niewygodnych i krępujących postanowień i zastąpić je inną formą bardziej duchowi czasu i potrzebie odpowiadającą. To też Wydział krajowy w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi projekcie ustawy zarzuca zupełnie wyliczania jakichkolwiek gałęzi prze-

mysłu a natomiast podaje ogólne warunki, które zupełnie odpowiadają przyjętej dotychczas zasadzie ulg, mianowicie kardynalnymi warunkami uwolnienia istniejących gałęzi przemysłu będą, jak dotychczas: 1) ulepszenia techniczne, 2) większa skala przedsiębiorstwa, 3) możność większego zaspakajania potrzeb konsumcyi krajowej. Ponadto wprowadza Wydział krajowy jeszcze jedno kryteryum, względnie warunek korzystania z ulg, który pośrednio da się także wysnuć z dotychczasowej tendencyi ustawy, a który da możność regulowania ulg podatkowych według istotnej potrzeby; mianowicie warunek ten streszcza się w wymaganiu, ażeby „dana gałąź przemysłu potrzebowała pomocy kraju“. Naturalną konsekwencyą takiego ogólnikowego określenia warunków, względnie tak ogólnego kryteryum ulg jest potrzeba przyznania egzekutywie swobody ocenienia, czy i o ile w danym wypadku warunki zachodzą, względnie ulgi mają być przyznane. Wyraźne wskazanie organu wykonawczego ustawy, jako czynnika swobodnie w tej kwestyi decydującego, jest zarazem konieczne ze względu na bardzo łatwą możliwość najróżnorodniejszej interpretacyi tak ogólnego kryteryum ulg, jakąby brak takiego postanowienia o ważności swobodnego zastosowania ustawy niewątpliwie spowodował, stwarzając mnóstwo nieuzasadnionych pretensyi, a względnie i spraw.

Wydział krajowy, wprowadzając to postanowienie, jest w zupełności świadom tej odpowiedzialności wobec Wysokiego Sejmu, jaką wprowadzone postanowienie nań wkłada, czyni to jednak w przeświadczeniu, że każde inne zasadnicze postanowienie w praktyce mogłoby prowadzić do rażących niesprawiedliwości.

Wreszcie zauważyć należy, że tego rodzaju przesunięcie punktu ciężkości kryteryum ulg na organ wykonawczy nie będzie nowością w ustawodawstwie o ulgach podatkowych, tak bowiem w ustawie węgierskiej, jak i rumuńskiej, oraz we wniesionym do Rady państwa w r. 1901 przez c. k. Rząd projekcie austryackiej ustawy są tylko najogólniejsze postanowienia o warunkach takich ulg umieszczone.

Natomiast ustęp A. §. 1. projektu wypowiada tę samą zasadę, jaka w obecnie obowiązującej ustawie istnieje, t. j. wspieranie przedsiębiorstw z gałęzi produkcyi dotychczas w kraju nieuprawianej, tylko ją nieco odmiennie stylizuje. §. 2. obecnej ustawy jest w projekcie odpowiednio do wprowadzonych w §. 1. ust. B określeń zmieniony.

Drugą zmianą również zasadniczą, a będącą pod pewnym względem konsekwencyą omawianych dopiero co zasad o szerszem zastosowaniu ulg. jest przyznanie ustawie mocy wstecznej, a w szczególności zawarte w ustępie 1. §. 1-go postanowienie, że uwolnione będą od dodatków autonomicznych przedsiębiorstwa nietylko powstałe w ciągu czasu obowiązywania ustawy (t. j. lat 15), ale i przedsiębiorstwa powstałe w ciągu lat 5 ciu przed wejściem w życie projektowanej ustawy. Powodem wprowadzenia tego postanowienia do projektowanej ustawy był wzgląd na to, że powstałe przed wejściem w życie ustawy przedsiębiorstwa, a w szczególności i takie, które niedługo przed 25. czerwca 1903 powstały, a których kilka o ulgi podatkowe się starało, nie mogłyby korzystać ze zmienionych postanowień, choćby niewątpliwie na przyznane obecną ustawą ulgi zasługiwały. Gdy zaś starania o zmianę ustawy spowodowała nadto i okoliczność, że kilka nowopowstałych przedsiębiorstw fabrycznych, na ulgi zasługujących, nie uzyskało żądanego uwolnienia, ponieważ nie były w spisie dotychczasowej ustawy wymienione, więc byłoby krzywdą, jeśliby zakłady, które dały inicyatywę do zmiany ustawy, z tej zmiany korzystać nie mogły. Przyznanie tedy i wcześniej powstałym zakładom, a mianowicie na lat 5 przed wejściem w życie projektowanej ustawy, będzie środkiem wyrównania owych różnic, jakieby bezwzględnie postanowiony czasokres wejścia w życie ustawy (jako czas powstania zakładów) pod względem korzystania z ulg wywołał.

Co do trzeciej zmiany, a mianowicie co do projektu, by uwolnienie od dodatków autonomicznych przysługało danym przedsiębiorstwom przez lat 15 zamiast, jak dotychczas, przez lat 10, to intencyą Wydziału krajowego jest nietylko zrównanie w tej mierze naszego ustawodawstwa z wielu ustawodawstwami obcemi, ale nadto wzgląd na okoliczność, że gdy celem ustawy jest wspieranie większych przedsiębiorstw, a rozwój takich zakładów obliczony jest na dłuższy szereg lat, więc też słuszną jest rzeczą, by i wsparcie takiego zakładu było na dłuższy czas zapewnione. Zresztą w chwili obecnej, kiedy nasz dopiero kiełkujący przemysł ciężką i długą przejść musi walkę

z przemożnym przemysłem obcokrajowym, potrzeba bardziej niż dotychczas wydatne pomocy nie powinna ulegać kwestyi.

Odpowiednio do tego zmienia Wydział krajowy brzmienie §. 7.

Wreszcie ostatnia projektowana zmiana odnosi się do przedłużenia trwania ulg podatkowych do lat 15 tym zakładom, które na podstawie dotychczasowych ustaw uwolnienie od dodatków uzyskały, a zmianie tej ulega §. 9.

Gdy projektowana ustawa wejdzie w życie, będzie znaczna liczba takich przedsiębiorstw, które uzyskały ulgi na podstawie dawniejszych ustaw, a dla których okres przyznanych ulg już się kończy, albo dopiero co się ukończył. Otóż słuszną jest rzeczą, ażeby takie przedsiębiorstwa, o ile oczywiście odpowiadają zasadniczym warunkom uwolnienia obecnie zmienionym, mogły korzystać z dobrodziejstwa rozszerzonych obecnie ulg, zwłaszcza, że w przyszłości będą miały zamkniętą drogę do tego rodzaju uwolnień. Te zatem przedsiębiorstwa powinny, zdaniem Wydziału krajowego, być zrównane co do czasu trwania ulg z temi przedsiębiorstwami, które je dopiero pozyskiwać będą. Zresztą niema powodu, dla któregoby przy tym akcie ofiarności, jakiem jest niewątpliwie proponowane rozszerzenie ram obecnej ustawy, miały być te przedsiębiorstwa, o ile na to w myśl ogólnych zasad zasługują, wykluczone od korzystania z tak szeroko rozdzielanych dobrodziejstw. Dlatego wprowadza Wydział krajowy w §. 9. postanowienie, iż trwanie przyznanych na podstawie dawniejszych ustaw uwolnień, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie zgasły, lub które w ciągu roku poprzedzającego wejście w życie niniejszej ustawy dopiero ustały, rozszerza się na lat 15-cie od czasu, gdy rozpoczęto korzystać z uwolnienia, wszakże pod warunkiem, że Wydział krajowy uzna dane przedsiębiorstwo w myśl postanowień §. 1. ustęp B za zasługujące na rozszerzenie tych ulg.

Uznając powyżej przytoczone zmiany dotychczasowej ustawy za bardzo pożądane i dla stosunków przemysłowych w naszym kraju najbardziej odpowiednie i mając nadzieję, że znaczna obecnie materyalna korzyść z przyznanych ulg będzie dostateczną zachętą do powstawania nowych przedsiębiorstw, lokowania kapitałów w takie przedsiębiorstwa, że dalej często skłoni przemysłowców z innych krajów czy to do przeniesienia swych zakładów do naszego kraju, czy zakładania filii, że więc ustawa ta przez rozszerzenie ulg niewątpliwie pod względem ekonomicznym ważną odegra rolę, wnosi Wydział krajowy:

A. „Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod ⁄. projekt ustawy“.

B. Odbitkę zestawiającą zmienione ustępy ustawy z dotychczasowemi postanowieniami dołącza się pod ⁄..

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o uwolnieniu zakładów przemysłowych, spółek surowcowych, magazynowych i produkcyjnych oraz akcyjnych Towarzystw przemysłowych od dodatków do podatków.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Od wszelkich dodatków od podatków, z wyjątkiem państwowych, uwolnione będą wszelkie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w ciągu lat 5 przed wejściem w życie niniejszej ustawy i w ciągu lat 15 po jej wejściu w życie — założone:

A) zakłady przemysłowe mające na celu wyrób przedmiotów w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nie wyrabianych;

B) zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, jeżeli:

1) będą urządzone według wymagań nowoczesnego stanu techniki,

2) będą obliczone na większy przerób surowego materyału względnie półfabrykatu i zatrudniać będą większą liczbę robotników, lub będą zdolne przyczyniać się do zaspokojenia wyrobami krajowymi potrzeb konsumcyi, dotychczas przeważnie produkcyą pozakrajową pokrywanych, i

3) dana gałąź przemysłu w czasie przyznania uwolnienia wymaga pomocy kraju, ażeby mogła się należycie rozwinąć.

Wydział krajowy orzeka w każdym poszczególnym wypadku według własnego uznania, czy i o ile zachodzą wyszczególnione w ustępie B 1—3 warunki.

§. 2.

Zakłady przemysłowe już istniejące, jeżeli w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zaprowadzą udoskonalone urządzenia techniczne według wymagań nowoczesnego stanu techniki i rozszerzą przedsiębiorstwo tak, że będą zdolne przerabiać większą ilość surowego materyału lub półfabrykatu i zatrudniać większą ilość robotników, oraz jeżeli według uznania Wydziału krajowego będą miały cechy określone pod 2 i 3

w ustępie B §. 1, zostaną uwolnione od całej nadwyżki wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jakaby przypadła do zapłaty wskutek powiększenia przedsiębiorstwa.

§. 3.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, przedsiębiorstwa dla wytwarzania siły motorycznej i wynajmywania tejże przedsiębiorstwom przemysłowym, rękodzielniczym, rolniczym oraz gminom. W razie jeżeli wynajmywanie siły motorocznej jest połączone z dostarczaniem oświetlenia, uwolnienie od dodatków do podatków odnosi się jedynie do udziału przedsiębiorstwa w wynajmowaniu siły motorycznej.

§. 4.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków od podatków, z wyjątkiem państwowych, następujące Spółki na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 (Nr. 70. Dz. u. p.) zawiązane:

a) Spółki surowcowe, mające na celu nabywanie surowych materyałów lub półfabrykatów wyłącznie na użytek należących do Spółki rzemieślników i przemysłowców, którzy tych materyałów do swoich wyrobów potrzebują;

b) Spółki magazynowe, założone celem sprzedaży we wspólnym lokalu wyrobów przemysłowych wyłącznie tylko przez członków Spółki wyrabianych;

c) Spółki produkcyjne, których członkowie pracują we wspólnym warsztacie, używają wspólnych maszyn, tudzież takie, które członkom Spółki rozdają roboty do domów.

§. 5.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, przedsiębiorstwa przemysłowe zakładane i prowadzone przez Towarzystwa akcyjne w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, które zostaną założone w przeciągu 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli będą miały urzędową swą siedzibę w kraju, jeżeli ich wpłacony kapitał akcyjny wynosić będzie najmniej 500.000 koron, zatrudniać będą najmniej 60 robotników, a zakład swój przemysłowy urządzą odpowiednio do wymagań nowoczesnego stanu techniki.

W razie jednak, jeżeli akcyjne towarzystwo założy rafineryę spirytusu, browar, parowy młyn, tartak drzewny lub destylarnię nafty, kapitał zakładowy nie może być mniejszy od 1,000.000 kor.

Uwolnienie to nie odnosi się jednak do gorzelń.

§. 6.

Wrazie gdyby jakiekolwiek istniejące przedsiębiorstwo przemysłowe zamieniło się w Towarzystwo akcyjne, lub gdyby Towarzystwo akcyjne objęło istniejący zakład przemysłowy, przedsiębiostwo to będzie uwolnione od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jedynie pod warunkiem, jeżeli zakład przemysłowy zostanie podniesiony do najmniej podwójnej zdolności produkcyjnej. W żadnym razie kapitał akcyjny nie może być niższy od przewidzianego w §. 5.

§. 7.

Wszelkie powyżej w §§. 1—6 przyznane uwolnienia od dodatków będą obowiązywać na przeciąg 15 lat, licząc od początku tego kwartału, w którym podanie o uwolnienie wniesionem zostało. Gdyby jednak w ciągu tego 15-letniego okresu zakład przemysłowy, Spółka lub Towarzystwo akcyjne utraciło warunki w §§. 1—6 niniejszej ustawy określone, od których zawisłem jest uwolnienie od dodatków, natenczas Wydział krajowy może cofnąć udzielone uwolnienie na resztę 15-letniego okresu.

§. 8.

O zastosowaniu niniejszej ustawy do zakładów przemysłowych, Spółek i Towarzystw akcyjnych orzeka w każdym poszczególnym wypadku Wydział krajowy i ogłasza swoją uchwałę w gazecie urzędowej.

§. 9.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a równocześnie traci moc obowiązującą ustawa z dnia 17. kwietnia 1903 (Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj.).

Wszakże uwolnienia, które na podstawie ustawy z dnia 17. kwietnia 1903 Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj. orzeczone zostały, zachowują w całości swoją moc obowiązującą, a nawet mogą być rozszerzone na lat 15, jeżeli Wydział krajowy uzna dane przedsiębiorstwo jako zasługujące na to rozszerzenie po myśli postanowień §. 1. ust. B.

Rozszerzenie to uwolnień na lat 15 może być wreszcie przyznane i takim przedsiębiorstwom, które w ciągu ostatniego roku poprzedzającego wejście w życie niniejszej ustawy z ulg dopiero korzystać przestały, a według uznania Wydziału krajowego na rozszerzenie to po myśli §. 1. ust. B zasługują.

W każdym razie uwolnienie zakładu lub jego części (§. 2) nie może trwać dłużej niż lat 15.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Zmiany

do ustawy z 17. kwietnia 1903 l. 52 Dz. ust. kraj. o uwolnieniu zakładów przemysłowych od dodatków autonomicznych.

Tekst:

obecny.	**projektowany.**
§. 1.	§. 1.
Od wszelkich dodatków od podatków, z wyjątkiem państwowych, uwolnione będą następujące zakłady przemysłowe, które w przeciągu 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem założone zostaną:	Od wszelkich dodatków od podatków z wyjątkiem państwowych, uwolnione będą wszelkie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w ciągu lat 5 przed wejściem w życie niniejszej ustawy i w ciągu lat 15 po jej wejściu w życie — założone:
A) Wszelkie zakłady przemysłowe, mające na celu wyrób takich przedmiotów, które od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyrabiane nie były.	*A*) zakłady przemysłowe mające na celu wyrób przedmiotów w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nie wyrabianych;
B) Zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, jeżeli będą założone według wymagań najnowszego stanu techniki, obliczone na większy przerób surowego materyału lub półfabrykatu i zatrudniać będą większą liczbę robotników, a mianowicie:	*B*) zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, jeżeli:
	1) będą urządzone według wymagań nowoczesnego stanu techniki,
	2) będą obliczone na większy przerób surowego materyału względnie półfabrykatu i zatrudniać będą większą liczbę robotników, lub będą zdolne przyczyniać się do zaspokojenia wyrobami krajowymi potrzeb konsumcyi, dotychczas przeważnie produkcyą pozakrajową pokrywanych, i
	3) dana gałąź przemysłu w czasie przyznania uwolnienia wymaga pomocy kraju, ażeby mogła się należycie rozwinąć.
	Wydział krajowy orzeka w każdym poszczególnym wypadku według własnego uznania, czy i o ile zachodzą wyszczególnione w ustępie B 1—3 warunki:
zakłady przemysłowe dla wyrobu cegieł ogniotrwałych i inne imiennie w nst. *B* dotychczasowej ustawy wyszczególnione.	

§. 2.

Zakłady przemysłowe już istniejące, a należące do gałęzi przemysłu powyżej w §. 1 ustępie B wymienionych, jeżeli w ciągu 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zaprowadzą udoskonalone urządzenia techniczne według wymagań najnowszego stanu techniki i rozszerzą przedsiębiorstwo tak, że będą zdolne przerabiać większą ilość surowego materyału lub półfabrykatu i zatrudniać większą ilość robotników, zostaną uwolnione od całej nadwyżki wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jakaby przypadła do zapłaty wskutek powiększenia przedsiębiorstwa.

§. 2.

Zakłady przemysłowe już istniejące, jeżeli w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zaprowadzą udoskonalone urządzenia techniczne według wymagań nowoczesnego stanu techniki i rozszerzą przedsiębiorstwo tak, że będą zdolne przerabiać większą ilość surowego materyału lub półfabrykatu i zatrudniać większą ilość robotników, oraz jeżeli według uznania Wydziału krajowego będą miały cechy określone pod 2 i 3 w ustępie B §. 1, zostaną uwolnione od całej nadwyżki wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jakaby przypadła do zapłaty wskutek powiększenia przedsiębiorstwa.

§. 3.

§. 3.

niezmieniony.

§. 4.

§. 4.

niezmieniony.

§. 5.

§. 5.

niezmieniony.

§. 6.

§. 6.

niezmieniony.

§. 7.

§. 7.

Wszelkie powyżej w §§. 1 — 6 przyznane uwolnienia od dodatków będą obowiązywać na przeciąg 10 lat, licząc od początku tego kwartału, w którym podanie o uwolnienie wniesionem zostało. Gdyby jednak w ciągu tego 10-letniego okresu zakład przemysłowy, spółka lub towarzystwo akcyjne utraciło w §. 1 ustęp 2 i w §§. 2, 3, 4, 5, 6 i 7 niniejszej ustawy określone, od których zawisłem jest uwolnienie od dodatków, natenczas Wydział krajowy może cofnąć udzielone uwolnienie na resztę 10-letniego okresu.

Wszelkie powyższe w §§. 1—6 przyznane uwolnienia od dodatków będą obowiązywać na przeciąg 15 lat, licząc od początku tego kwartału, w którym podanie o uwolnienie wniesionem zostało. Gdyby jednak w ciągu tego 15-letniego okresu zakład przemysłowy, Spółka lub Towarzystwo akcyjne utraciło warunki w §§. 1—6 niniejszej ustawy określone, od których zawisłem jest uwolnienie od dodatków, natenczas Wydział krajowy może cofnąć udzielone uwolnienie na resztę 15-letniego okresu.

§. 8.

§. 8.

niezmieniony.

§. 9.

§. 9.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a równocześnie traci

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a równocześnie traci

moc obowiązującą ustawa z dnia 11. kwietnia 1893 (Nr. 21. Dz. ust. i rozp. kraj.).

Wszakże uwolnienia od podatków, które na podstawie ustawy z dnia 11. kwietnia 1893 (Nr. 21 Dz. ust. i rozp. kraj.) orzeczone zostały, zachowają w całości swoją moc obowiązującą.

moc obowiązującą ustawa z dnia 17. kwietnia 1903 (Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj.).

Wszakże uwolnienia, które na podstawie ustawy z dnia 17. kwietnia 1903, Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj. orzeczone zostały, zachowują w całości swoją moc obowiązującą, a nawet mogą być rozszerzone na lat 15, jeżeli Wydział krajowy uzna dane przedsiębiorstwo jako zasługujące na to rozszerzenie po myśli postanowień §. 1. ust. B.

Rozszerzenie to uwolnień na lat 15 może być wreszcie przyznane i takim przedsiębiorstwom, które w ciągu ostatniego roku poprzedzającego wejście w życie niniejszej ustawy z ulg dopiero korzystać przestały, a według uznania Wydziału krajowego na rozszerzenie to pomyśli §. 1. ust. B zasługują.

W każdym razie uwolnienie zakładu lub jego części (§. 2) nie może trwać dłużej niż lat 15.

§. 10.

§. 10.

niezmieniony.

BIBLIOTHECA VINDOBONENSIS CRACOVIENSIS

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 77.889/1905.

W Lwowie, dnia 15. września 1905.

G1824.3
III
1905

Aleg. 362

CRACOVIENSIS

al. 362-675

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu r. 1903/4, przedłożone Wysokiemu Sejmowi w d. 30. września 1904 do L. W. kr. 66.985, przyjął Wysoki Sejm uchwałą z d. 11. listopada r. z. do wiadomości, a uchwałą z tegoż dnia r. z. L. W. 117.614 przeznaczył na cele górnicze w Rubr. XI. rozchodów budżetu krajowego:

Pozycya 346. na remuneracyę referenta spraw górniczych 3.328 kor.

Pozycya 347. na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania 5.000 kor.

Pozycya 348. na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu 18.780 kor.

Pozycya 349. na stacyę doświadczalną produktów naftowych 3.400 kor.

Pozycya 350. na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego 600 kor.

Pozycya 351. na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego 1.000 kor.

Pozycya 352. na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych 5.000 kor.

Pozycya 353. na potrzeby Muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie 300 koron.

W dalszym ciągu tej samej uchwały polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

a) aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu o uzyskanie dla krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów rządowych;

b) aby tak samo czynił starania o urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie;

i ponawiając uchwałę Sejmu z dnia 13. lutego 1894, wezwał c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie V-ty górniczo-hutniczy Wydział.

Z wykonania tych uchwał i użycia funduszów ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi niniejsze sprawozdanie. Obejmie ono jednak i sprawę zmiany ustawodawstwa naftowego, a nietylko wyżwymienione i z małemi zmianami powtarzające się czynności górnicze. Uchwałami bowiem z d. 12. listopada r. z. polecił nadto Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

I) aby w porozumieniu z przedstawicielami przemysłu naftowego opracował projekt noweli do ustawy naftowej, w ten sposób, iżby on mógł służyć za podstawę zarówno dla Wys. Sejmu do gruntownej zmiany krajowej ustawy naftowej z dnia 17. grudnia 1884, jakoteż ewentualnie dla Wysokiego Rządu celem zmiany ustawy państwowej z dnia 11. maja 1884;

II) aby — ze względu na uchwaloną jednocześnie rezolucyę: „wzywa się c. k. Rząd, ażeby nie zobowiązywał uprawnionych do wydobywania nafty w Galicyi do wprowadzenia Kas brackich dla robotników zatrudnionych w kopalniach nafty aż do zmiany §. 9. ustawy państwowej z dnia 11. maja 1884 i ustawy krajowej z dnia 12. grudnia 1884“ — miał Wydział krajowy sprawę zabezpieczenia robotników zatrudnionych w kopalniach nafty w Galicyi zawsze na oku, i wziął udział w naradach z władzami rządowemi, z przedsiębiorcami kopalń i interesowanemi stronami co do najlepszego unormowania tego zabezpieczenia.

W niniejszem sprawozdaniu zachowamy jednak stale przestrzegany porządek, rozróżniając sprawy dotyczące nauki górnictwa, sprawy subwencyonowanych z funduszu krajowego badań naukowych i sprawy nie obciążające funduszu krajowego, względnie sprawy zmiany ustawodawstwa naftowego.

I. Nauka górnictwa.

Główną czynnością Wydziału krajowego w dziale nauki górnictwa jest sprawowanie naczelnego nadzoru nad krajową szkołą górniczą i wiertniczą w Borysławiu;
Alegat I. w załączeniu ·/· przedkłada też Wydział krajowy Wys. Sejmowi oryginalne roczne sprawozdanie dyrekcyi tej szkoły za ubiegły 1904/5 rok szkolny.

Sprawozdanie to wykazuje, że kryzys przemysłu naftowego oddziaływało jeszcze i w roku ubiegłym na frekwencyę uczniów, bo liczba ich nie przekroczyła liczby 9, gdy dawniej bywało kilkunastu i więcej; w r. 1903/4 było jednak tylko 7. Podań o przyjęcie do szkoły wpłynęło 15; przyjęto jednak tylko 9 — a to z powodu ściślejszego, niż było dawniej, przestrzegania przepisów statutu szkoły co do wieku uczniów i żądanych dla ich przyjęcia do szkoły kwalifikacyi. Z 9 uczniów szkoły 8 uczęszczało na fachowy kurs wiertniczy, 1 na fachowy kurs górniczy, sześciu pobierało subwencyę w kwocie 30 koron miesięcznie; uczęszczali do szkoły pilnie i z korzyścią, skoro Komisya egzaminacyjna uznała wszystkich jako uzdolnionych do kierowania, względnie do dozorowania robót wiertniczych lub górniczych. Na tablicy I. załącznika 1. znajduje się ich spis imienny i wiadomości o wieku, wyznaniu, studyach przygotowawczych i odbytej przed wstąpieniem do szkoły praktyce kopalnianej.

Bezpośredni zarząd szkoły nie uległ w roku ubiegłym żadnej zmianie, a skład kuratoryi zmienił się o tyle, że naczelnik okręgu górniczego w Drohobyczu, c. k. starszy komisarz górniczy, Kazimierz Kostkiewicz został przeniesiony do Jasła, a miejsce jego zastąpił starszy komisarz górniczy, p. Jan Zarański. Kuratorya szkoły odbyła w ciągu roku 3 posiedzenia, i uczestniczy w egzaminach, a podnosi stale potrzebę własnego dla szkoły budynku, zarówno dla wykładów i nauki rysunku, jak i dla porządnego układu zbiorów, okazów i przyrządów, bez których nauczanie praktyczne staje się trudne i niekompletne, a dyrekcya szkoły wykazuje, nie bez racyi, że w roku ubiegłym nic nie przybyło do zbiorów wiertnictwa i górnictwa z powodu braku miejsca na ich w obecnym lokalu umieszczenie. Narady kuratoryi nad planem nauki, udzielanej w szkole i możliwą jego reformą nie zostały jeszcze ukończone, ani wnioski takiej reformy Wydziałowi krajowemu przedłożone. Sprawa ta jednak

nie może doznać zwłoki, bo się łączy z projektami rządowymi ustalenia kwalifikacyi na kierowników i dozorców robót w krajowych kopalniach nafty, projektami, co do których i Wydział krajowy i interesowani przemysłowcy objawią swoje zdanie.

Przy szkole górniczej i wiertniczej w Borysławiu urządzono też w roku bieżącym, jak w dawniejszych, dwumiesięczny kurs praktycznej nauki dla abituryentów wyższych technicznych zakładów naukowych, a więc c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie i akademii górniczych w Leoben i Przibram. Kurs ten polega na obowiązkowem praktycznem zajęciu w jednej z kopalń nafty w Borysławiu przez 6 godzin dziennie i na objaśnianiu przyrządów wiertniczych, ich konstrukcyi i warunków użycia na modelach i rysunkach, znajdujących się w zbiorach szkoły. Jest to niezawodnie racyonalna praktyka wpleciona w zakres teoretycznej nauki, udzielanej słuchaczom wyższych zakładów naukowych. Otóż kurs ten, od lat 10 już istniejący w Borysławiu, na który w początkach zgłaszało się tylko po kilku uczniów, jest obecnie nad wszelkie spodziewanie frekwentowany. Podań o przyjęcie weszło do Wydziału krajowego 20; dziewięciu tylko mogło być przyjętych, i ci nawet nie uzyskali żadnej zapłaty w kopalniach, w których pracują. Wydział krajowy zwraca uwagę na ten objaw ogólnego poczucia potrzeby praktyki przemysłowej wśród przyszłych inżynierów i kierowników kopalń, którą to potrzebę uznają i władze rządowe, zarówno te, co zakreślają plan nauk wyższych szkół technicznych, jak i te, co ustanawiają kwalifikacye dla kierowników przedsiębiorstw górniczych.

Istotną, wyższą naukę górnictwa mogliby pobierać w kraju nasi rodacy, gdyby c. k. Rząd przychylił się do postulatu stale przez Wysoki Sejm od r. 1894 wyrażanego, t. j. do uzupełnienia nauk technicznych, wykładanych w kraju, V-tym górniczo-hutniczym wydziałem przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie. W tej lub innej formie i w odmiennych, bo rozwojowi nauki odpowiadających zakresach, domaga się tego Sejm krajowy od r. 1876 — a nawet już się domagał w rezolucyi w r. 1868. Dziś za urządzeniem tej nauki w kraju przemawia jeszcze i ten wzgląd, że akademia górnicza w Leoben, gdzie tak wielu jest Polaków, uskarża się na szczupłość budynków, na brak pomieszczenia dla słuchaczy. Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o ponowienie tej rezolucyi w roku bieżącym.

Zanim ten wydział zostanie ukonstytuowany, ogranicza się działanie Wydziału krajowego do udzielania zasiłków akademickim stowarzyszeniom polskim i ruskim przy akademiach górniczych w Leoben i Przibram, kilku (2 lub 3) słuchaczom tych akademii co na pomoc szczególnie zasługują, i tym słuchaczom c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, którzy się specyalniej zajmują nauką górnictwa i przysposabiają do nauki eksploatacyi nafty i głębokich wierceń. W roku bieżącym z takich zasiłków korzystało 10 osób. Jednym i drugim udziela też Wydział krajowy subwencyi na fachowe wycieczki naukowe i na wakacyjny kurs praktycznej nauki w Borysławiu.

Z mocy układu z c. k. Rządem udziela też Wydział krajowy corocznie 300 koron subwencyi na Muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

II. Naukowe badania geologiczne, geologiczno-górnicze i technologiczno-chemiczne.

Ze sprawozdania przedłożonego przez przewodniczącego Komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie z dnia 30. marca r. b. L. W. 1260 wynika, że już bardzo mało brakuje do zupełnego wykończenia atlasu geologicznego kraju. W szesnastu zeszytach mamy 77 arkuszy atlasu o 82 ćwiartkach; jeśli do nich dodamy 6 arkuszy, które są w druku, 4, które są w archiwum Komisyi, bo wymagają małych uzupełnień, i 4 będące na ukończeniu, razem więc 14 — to pozostaną do wykończenia nie oddane przez Dr. Teisseyre'go mapy środkowej Galicyi i mapy okolicy tatrzańskiej (Zakopane, Nowy Targ, Tatry), zdjęte z polecenia geologicznego zakładu wiedeńskiego przez prof. Dra Uhliga, ale których polskie wydanie jest zależne od wydania niemieckiego

przez geologiczny zakład w Wiedniu. Pracę tę można więc uważać za ukończoną,— i na wniosek Komisyi geologicznej i Rady górniczej Wydział krajowy poruczа obecnie, t. j. w roku zeszłym i bieżącym, opracowanie szczegółowe monografii okolic przedstawiających szczególne dla górnictwa krajowego znaczenie — a mianowicie: docentowi Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Grzybowskiemu opis kopalń i okolicy Borysławia, prof. Dr. W. Szajnosze i radcy górniczemu p. F. Bartonecowi wspólnie opis geologiczno-górniczy kopalń wosku ziemnego w Staruni i Dźwiniaczu, inż. górn. p. Kikingerowi opis nowozgłoszonych poszukiwań węgla brunatnego w północno-wschodniej części stanisławowskiego górniczego okręgu. Praca p. Kikingera, uzupełniająca analogiczną pracę p. Jarosława Łomnickiego o znajdowaniu się węgla brunatnego w Pokuciu, już jest wydrukowana; bardzo obszerna praca Dr. Grzybowskiego o kopalniach minerałów żywicznych w Borysławiu, do której opisu kopalń wosku ziemnego dostarczył uprzejmie inż. górn. p. Piotr Miączyński, jest oddaną do druku w Krakowie, pod osobistym dozorem autora ze względu na liczne, o wielu kolorach, tablice objaśniające; prace o kopalniach Dźwiniacza i Staruni są jeszcze w toku. Do rzędu takich monografii należy zaliczyć również opis górniczy rud żelaznych w Tatrach przez c. k. starszego radcę górniczego Józefa Bochenskiego, złożony Wydziałowi krajowemu w r. 1904 – ale nie publikowany z powodu potrzebnego uzupełnienia kartą w większej skali.

Takie monografie stanowią wielką pomoc dla przedsiębiorców górniczych i chronią wielu z nich od niepotrzebnych a kosztownych poszukiwań. Plan innych badań geologiczno-górniczych mógłby obejmować znaczniejszych funduszów wymagające poszukiwania węgla brunatnego w południowo-wschodniej części kraju, lub tylko rozprzestrzenienie ku południowemu-wschodowi formacyi węglowej W. Ks. Krakowskiego— może w połączeniu z instytucyami rolniczemi zwrócić się do lepszego badania gleby i podglebia, a szczególniej gleby pól doświadczalnych, istniejących przy krajowych szkołach rolniczych, — może się skierować do badania źródeł wody i dostarczania miastom i miasteczkom dobrej wody do picia i przyczynić się niezmiernie do podniesienia zdrowotności kraju.

Krajowa Rada górnicza nie powzięła co do tych projektów jeszcze żadnej uchwały, tak samo, jak co do zgłoszonego przez prof. Dr. Szajnochę wniosku założenia kraj. instytutu geologicznego, a kredyt na r. 1905 zostaje zużyty wydaniem monografii, które wyszczególniono wyżej, i uzupełnieniem ogólnej mapy geologicznej kraju.

Co do badań technologiczno-chemicznych, to ich naukowa strona i bezpośrednia dla przemysłowców korzyść koncentruje się w utrzymywaniu kosztem kraju stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych. Sprawozdanie z czynności stacyi za cały okres ubiegłego roku, t. j. za okres od d. 15. lipca 1904 po 15. lipca r. b. przedkładamy w załączeniu */. **Alegat 2.**

W ciągu tego roku wykonano w stacyi 93 badań, z których 49 miało na celu oznaczenie zanieczyszczenia surowca, 32 było kompletnych analiz ropy, nafty, olejów smarowych, wosku ziemnego, parafiny lub asfaltu, — 2 oznaczenia kalorymetryczne, 10 specyalnych prób destylacyjnych. Wyszczególnia nadto kierownik stacyi prof. R. Załoziecki w swem sprawozdaniu z czynności stacyi próby dla przygotowania z rozmaitych gatunków rop galicyjskich takiej pozostałości, któraby pod względem ciekłości i temperatury zapłonienia, tudzież pod względem zachowania się przy obniżeniu temperatury odpowiadała warunkom stawianym dla olejów opałowych przez zarządy c. k. kolei żelaznych przy użyciu tego materyału do opalania lokomotyw; badania nad oznaczeniem ilości węglowodorów aromatycznych (benzolu i toluolu) w galicyjskich ropach i pracę ściśle naukową asystenta stacyi Dr. Hausmanna wspólnie z wolontaryuszem Dr. Stanisławem Pilatem nad rozkładem par węglowodorów naftowych w wyższych temperaturach przy pomocy metalowych tlenków, opierającą się na doświadczeniach francuskich chemików Senderensa i Sabatier. Praca stacyi przynosi więc istotną korzyść przedsiębiorcom naftowym i rozwija się, co rzecz naturalna, w miarę postępu przemysłu, jego światowego stanowiska.

Brak jej jednak lokalu, któryby najskromniejszym odpowiadał wymogom, nawet wymogom bezpieczeństwa pracujących, — brak funduszów, bo c. k. rząd żadnej sub-

wencyi jej nie udziela; brak powagi, bo nie ma prawa publiczności. To też można rozumieć zarzut, że mimo, iż nasza stacya dawniej od wielu innych istnieje, własności chemiczne nafty galicyjskiej są mniej znane niż własności nafty rosyjskiej i rumuńskiej.

Wydział krajowy ponawia swe w roku zeszłym i poprzednim postawione wnioski, celem zaradzenia tym brakom stacyi i uprasza Wysoki Sejm o ich uchwalenie.

Funduszu 600 koron (poz. 350 rub. XI.) na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego nie użyto wcale, bo przedłożona Wydziałowi krajowemu praca „wartość opałowa produktów naftowych“ warunkom, stawianym dla pracy publikowanej i nagradzanej przez Wydział kraj. nie odpowiadała.

Do kategoryi naukowych badań ściśle górniczych, lub górniczo-wiertniczych zaliczamy próby przyrządów i urządzeń wiertniczych, dla których by należało w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie urządzić odrębną stacyę doświadczalną. Galicya nie mało się przyczyniła do postępu nauki wiertniczej, przyswajając sobie kanadyjskie wiercenie, choć go wówczas ani francuskie, ani niemieckie towarzystwa nie uznawały, i tworząc liczne próby poprawienia tak wiercenia udarowego jak i wiercenia obrotowego (płuczkowego); ona też jedna w Austryi ma odrębny wykład „o głębokich wierceniach“ w Szkole politechnicznej. W ostatnich dwóch latach motor p. Wacława Wolskiego, zw. taranem wodnym, zwrócił na siebie uwagę wszystkich przedsiębiorców wiertniczych w Europie; autorowi jego na światowej wystawie w Leodyum (Belgia), przyznano przed miesiącem dyplom honorowy. Jeżeli jednak c. k. Rząd będzie odmawiać funduszów dla urządzeń potrzebnych aby wynalazki oceniać, i do pracy nad nimi zachęcać, to i na tem polu ubiegną nas zagraniczni inżynierowie, którym towarzystwa wiertnicze nie skąpią na ten cel ani funduszów, ani nagród. My zaś będziemy im płacili za patent na wynalazki, zamiast za własne pobierać zapłatę od nich.

Wydział krajowy uprasza tedy Wysoki Sejm o ponowienie w tym przedmiocie zeszłorocznej rezolucyi.

III. Sprawy ustawy dla przemysłu naftowego.

Czynności Wydziału krajowego, dotyczące ogólnych spraw przemysłu naftowego, były przedewszystkiem wykonywaniem dwóch powołanych we wstępie niniejszego sprawozdania uchwał Wys. Sejmu, t. j. opracowania projektu noweli do krajowej ustawy naftowej, względnie do zmiany państwowej ustawy naftowej z dn. 11. maja 1884 r. i pilnej uwagi na unormowanie zabezpieczenia robotników, zatrudnionych w kopalniach nafty naszego kraju. Czynność ta jednak się rozszerza i obejmuje całość kopalnictwa minerałów żywicznych naszego kraju przez to, że c. k. Rząd dąży, już od lat kilku drogą zmiany górniczo-policyjnych przepisów, wydawanych przez c. k. górnicze Starostwo w Krakowie, a niekiedy i zmiany ustawy do poprawy stosunków w tych kopalniach i zasięga opinii Wydziału krajowego. Tak było w r. 1904, gdy c. k. Starostwo górnicze zaprosiło delegatów Wydziału krajowego na ankietę w d. 23. i 24. czerwca 1904 dla zmiany górniczo-policyjnych przepisów dla kopalń oleju skalnego — tak było również, gdy to starostwo zapytało Wydział krajowy odezwą z dn. 15. października r. z. LW. 103072 o objawienie opinii co do wniosków komisyi powołanej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa dla zbadania stosunków ruchu galicyjskich kopalń wosku ziemnego, dotyczących mianowicie zmiany §§. 15., 23., 24. i 25. krajowej ustawy z dnia 17. grudnia 1884 r.

O ankiecie odbytej w Krakowie 23. i 24. czerwca b. r. zdawał już Wydział krajowy sprawę Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z czynności w przedmiocie spraw górniczych z d. 29. lipca r. 1904 LW. 66.985/904, — co do drugiej kwestyi — zmiany pewnych §§. ustawy naftowej, o ile one dotyczą kopalni wosku ziemnego, to Wydział krajowy zaprosił dla narady nad nią na d. 27. kwietnia b. r. do Lwowa osobną ankietę, w której skład weszli oprócz przewodniczącego, Członka Wydziału kraj. Dr. Władysława Jahla, i sekretarza kraj. Rady górniczej, profesora L. Syroczyńskiego, posłowie na Sejm August Gorayski i Leonard Wiśniewski, — reprezentanci władz

rządowych, st. radca górniczy Józef Bocheński, i radca prokuratoryi skarbu Dr. Józef Horszowski, właściciel gruntu Mendel Samueli i dyrektorowie kopalń wosku ziemnego w Borysławiu, Kazimierz Gąsiorowski i Kazimierz Szumski.

Zgodnie z jej opinią oświadczył Wydział krajowy c. k. Starostwu górniczemu odezwą z d. 5. maja b. r. LW. 41 641:

1. że zgadza się na to, aby wymogi dla kierowników kopalń wosku ziemnego, ustanowione w §. 23. ust. kraj. z r. 1884, były zwiększone po myśli §. 2. i 3. ustawy z d. 31. grudnia r. 1893 Dz. u. p. L. 12 r. 1904, obejmującej przepisy *) co do ustanawiania zawiadowców i dozorców przemysłowych w górnictwie;

2. że się zgadza na zmianę §. 24. ustawy krajowej po myśli postanowień §§. 5, 6, 7 i 8 wymienionej wyżej ustawy z d. 31. grudnia r. 1893 — jednak z zastrzeżeniem, aby te nowe przepisy stosowały się do osób, które z mocy ustawy posiadają lub nie posiadają uzdolnienia do tych stanowisk, a więc w myśl poprzedniej zmiany §. 23. ustawy, i aby nie władza górnicza (w ogóle), ale urząd górniczy II. instancyi mógł żądać bezzwłocznego oddalenia niezdolnego kierownika. C. k. urzędowi górniczemu okręgowemu (I. instancyi), względnie delegatowi władzy górniczej, może (zdaniem ankiety) przysługiwać prawo suspendowania osoby, niespełniającej należycie swoich obowiązków zawiadowcy kopalni, ale od takich orzeczeń ma być dozwolony rekurs do wyższej władzy;

3. że §. 25., postanawiający, że osoby, które objęły kierownictwo i nadzorowanie odbudowy, są odpowiedzialne za zachowanie urzędownie zatwierdzonego planu odbudowy i za przestrzeganie wszystkich przepisów i rozporządzeń w ustawie zawartych, lub w granicach tejże ustawy wydanych, może być zmieniony i ta odpowiedzialność rozszerzona na uprawnionego do wydobywania, jednak tylko o tyle, o ile zostanie stwierdzonem, że kierownik kopalni żądał środków niezbędnych dla zachowania tych przepisów i rozporządzeń;

4. że §. 15. ustawy górniczej, opiewający, „że władza górnicza winna zakazać otwarcia robót w kopalniach, jeżeli wymiar płaszczyzny tejże pod względem kształtu i rozległości obszaru nie dozwala prowadzenia racyonalnego ruchu“, może być zmieniony w ten sposób, aby władze górnicze dozwalały o d t ą d na odbudowę tylko takich kopalń wosku ziemnego, których płaszczyzna mierzy zdaniem jednych znawców 4·5 ha, zdaniem drugich 3 ha przy minimalnej szerokości 60 m;

i 5. że ponadto wszyscy członkowie ankiety oświadczyli się za ściślejszem określeniem atrybucyi c. k. starostwa górniczego w Krakowie, wynikających z brzmienia §. 35. kraj. ustawy z r. 1884.

Ważniejszą i obszerniejszą o wiele jest kwestya zmiany ustawy naftowej z r. 1884, przekazana Wydziałowi kraj. uchwałą Wys. Sejmu z d. 12. listopada z. roku.

---

*) §§. te postanawiają:

§. 2. Zawiadowcami przemysłowymi przy górnictwie mianowane mogą być tylko takie osoby, które albo

a) ukończyły w akademii górniczej szkołę zawodową górnictwa jako uczniowie zwyczajni, zdały z dobrym skutkiem egzamina z przedmiotów programem nauki objętych (obowiązkowych) i najmniej przez 3 lata sprawowały praktycznie obowiązki przy przedsiębiorstwie górniczem, — albo

b) uzyskały w myśl §. 3. niniejszej ustawy uznanie za uzdolnione.

Orzekanie, o ile nauki odbyte w akademii górniczej zagranicznej mogą mieć takie same znaczenie, jak odbyte w takiejże akademii krajowej, zastrzega się Ministrowi rolnictwa.

W jaki sposób ma być udowodnione uzdolnienie praktyczne do posady zawiadowcy przemysłowego, postanowi Minister rolnictwa drogą rozporządzenia.

§. 3. Wyjątkowo, zwłacza dla mniejszych przedsiębiorstw górniczych, utrzymywanych w ruchu w stosunkach mniej niebezpiecznych, można w myśl §. 2. lit. b uznać za uzdolnione na zawiadowców przemysłowych osoby nie czyniące w zupełności zadosyć wymogom w §. 2. lit. a. przepisanym, jeżeli z ich świadectw, tyczących się ich dotychczasowego sprawowania obowiązków w przemyśle górniczym, można nabrać przekonania, że posiadają dostateczną zdolność.

Na wyjątki takie w ciągu lat pięciu od dnia, w którym niniejsza ustawa zacznie obowiązywać, zezwalać będzie starostwo górnicze, w przyszłości zaś Minister rolnictwa.

Stosując się do polecenia Wys. Sejmu, zaprosił Wydział krajowy reprezentantów władz, wiele osób interesowanych i kilku znawców na posiedzenie ankiety, która się odbyła w dniu 28. kwietnia r. b. i przedłożył im nietylko polecenie Wys. Sejmu, ale i sprawozdanie sejmowej Komisyi górniczej, motywujące potrzebę zmiany tej ustawy. W tej ankiecie wzięło udział 21 osób, a mianowicie oprócz Członka Wydziału krajowego Dra W. Jahla i referującego sprawy górnicze w Wydziale krajowym prof. L. Syroczyńskiego, 3 reprezentantów władz rządowych, pp. Józef Bocheński, c. k. starszy radca górniczy, Dr. Józef Horszowski, radca c. k. prokuratoryi skarbu i Dr. Jan Waygart, c. k. starosta, — 4 posłowie na Sejm krajowy: p. p. August Gorayski, Dr. Natan Loewenstein, Dr. Godzimir Małachowski i Leonard Wiśniewski, — 9 osób bezpośrednio interesowanych w przemyśle naftowym: p. p. Dr. Stefan Bartoszewicz, dyr. Władysław Długosz, dyr. Kazimierz Gąsiorowski, inżynier górniczy Tomarz Łaszcz, inż. górn. Dr. Stanisław Olszewski, właściciele dóbr Mendel Samueli i Tadeusz Sroczyński, dyrektor Jan K. Steczkowski i inżynier Wacław Wolski, — tudzież profesorowie Uniwersytetu Dr. W. Szajnocha i Dr. R. Zuber. Protokół z obrad ankiety spisał Dr. Wincenty Samolewicz, koncepista Wydziału krajowego.

Wynikiem dotychczasowym tych obrad jest wymiana zdań, bardzo sprzecznych, i przekazanie całej sprawy subkomitetowi dla sformułowania szczegółowych wniosków. W skład tego subkomitetu wchodzą: JW. Gorayski jako przewodniczący, Dr. W. Jahl, dyr. K. Gąsiorowski, Dr. Loewenstein, Dr. Małachowski (referent), Dr. Olszewski i dyr. Dr. Steczkowski. Wnioski subkomitetu będą ponownie i w możliwie najkrótszym czasie podane pod obrady pełnej ankiety a jej uchwały przedłożone Wys. Sejmowi.

W związku ze sprawą zmiany kraj. ustawy naftowej są studya już dawniej zarządzone przez c. k. rząd nad potrzebami przemysłu naftowego w Galicyi, a mianowicie sprawozdanie specyalnej przez Ministra rolnictwa w r. 1903 powołanej komisyi do zbadania warunków prowadzenia kopalń oleju skalnego w Galicyi. Sprawozdanie tej komisyi zostało też zakomunikowane Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Starostwa górniczego w Krakowie do L. 1944 z d. 10. maja b. r.; Ministerstwo rolnictwa pragnie poznać opinię Wydziału krajowego co do wniosków wyż powołanej komisyi, dotyczących minimalnych rozmiarów płaszczyzny kopalni naftowych, przymusowego tworzenia dla nich „pól naftowych“, — dalej zastosowania do kopalń nafty przepisów obowiązujących od d. 31. grudnia r. 1893 kierowników i dozorców kopalń minerałów zastrzeżonych, t. j. tych przepisów, których zastosowanie do kopalń wosku ziemnego Wydział krajowy uważa za wskazane, — zaliczenia wykonywania robót wiertniczych do rzędu przedsiębiorstw koncesyonowanych i małej zmiany warunków obecnego przyjmowania uczniów do kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu. Ze względu na różnorodność tych zapytań, na to że one są w związku z wielką kwestyą zmiany ustawy naftowej, jako też i na to, że Wydział krajowy chce mieć co do nich opinię znawców, — nie udzielono jeszcze c. k. Starostwu górniczemu w Krakowie żądanej odpowiedzi.

Z przedstawionego w ten sposób toku sprawy wynika, że Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie musi ograniczyć do powtarzających się od szeregu lat postulatów dla poparcia górniczego przemysłu, — i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu r. 1904 i połowy r. 1905 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu o uzyskanie dla kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów rządowych;

b) aby tak samo czynił starania o urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie;

3. Ponawiając uchwałę z d. 13. lutego 1894, wzywa Sejm c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. Szkole politeczniczej we Lwowie V. górniczo-hutniczy Wydział.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Władysław Jaklł**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 77.889/05.

Borysław, dnia 20. lipca 1905

Sprawozdanie roczne

krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu za r. 1904/5.

Na rok szkolny 1904/5 zgłosiło się kandydatów piętnastu, z tych jednak tylko ośmiu posiadało kwalifikacye przepisane §§. 13. i 14. statutu szkoły, i dyrekcya, kierując się treścią reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 20. maja 1904 L. 4356/391, którym do ścisłego przestrzegania przepisów statutu szkoły przez c. k. Urząd górniczy w Drohobyczu zawezwaną została, ograniczyła przyjmowanie zgłaszających się kandydatów jedynie do tych, których uzdolnienie najzupełniej odpowiadało wymogom wspomnianych paragrafów.

Ogółem wpisano w katalogi szkoły na rok szkolny 1904/5 uczniów dziewięciu, a mianowicie: na fachowy kurs wiertniczy ośmiu, a na fachowy kurs górniczy jednego.

Nazwiska tych uczniów, ich wiek, religię, studya przedwstępne oraz odbytą praktykę podaje załączona tabela Nr. I.

W internacie szkolnym mieszkało uczniów 4, a stypendya Wysokiego Wydziału krajowego w wysokości 30 koron miesięcznie pobierało uczniów sześciu.

Nauka w szkole rozpoczęła się z dniem 1. października 1904 i odbywała się codziennie według rozkładów godzin umieszczonych na załączonej tabeli Nr. II.

W roku sprawozdawczym nie istniał kurs przygotowawczy z powodu braku odpowiednich kandydatów.

Nauki przedmiotów przytoczonych w tabeli Nr. II. udzielali nauczyciele szkoły, inżynierowie: Kazimierz Miński i Kazimierz Broniowski, oprócz nich wykładał Dr. Maksymilian Kapellner „O doraźnej pomocy lekarskiej w nieszczęśliwych wypadkach".

Uczniowie zwiedzali w ciągu roku pod kierownictwem nauczycieli miejscowe i okoliczne kopalnie i warsztaty mechaniczne, a w lipcu udali się na trzydniową wycieczkę do Krompach na Węgrzech w celu zapoznania się w tamtejszych hutach z fabrykacyą żelaza i stali.

Do egzaminu, który się odbył w dniach 17. i 18. lipca 1905, zasiadło uczniów ośmiu, a jeden z powodu złego stanu zdrowia odstąpił.

Skład komisyi egzaminacyjnej tworzyli:

Profesor ob. rektor Politechniki, Leon Syroczyński,
Naczelnik c. k. Urzędu górniczego w Drohobyczu, Jan Zarański,
Dyrektor szkoły, radca górniczy, Kazimierz Szumski,
i nauczyciele szkoły p. p. inżynierowie:
Kazimierz Miński i Kazimierz Broniowski.

Wszystkich wymienionych abituryentów uznała komisya egzaminacyjna za uzdolnionych po myśli §. 24. statutu szkoły.

W przyjęciu uczniów na rok szkolny 1905/6 będzie się dyrekcya szkoły stosować ściśle do przepisów istniejącego statutu, mimo iż przez to wielu zgłaszającym się wstęp do szkoły stanie się niemożliwym.

Szkoła prenumerowała następujące czasopisma:
Przegląd techniczny, Warszawa;
Nafta, Lwów;
Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen, Wiedeń;
Zeitschrift für Berg-, Hütten- und Salinenwesen, Berlin;
Montan-Zeitung, Gradec i
Mechaniker- und Techniker-Zeitung, Wiedeń.

C. k. Ministerstwo rolnictwa we Wiedniu przysłało swe roczniki wykazów statystycznych.

Do biblioteki szkoły nabyto następujące nowe dzieła:
Arndt, Allgem. Berggesetz;
Jünemann, Brikett Industrie;
Treptow, Bergbaukunde i
Holzt, Schule des Elektrotechnikers.

Zbiory wiertnictwa i górnictwa nie zostały powiększone żadnymi modelami ani okazami z powodu braku miejsca w obecnym lokalu szkolnym.

Również budowa szkolnego budynku, mimo iż plac pod budowę tegoż już jest od 2 lat zakupiony, nie została rozpoczętą z powodu braku funduszów.

Szumski, w. r.

Tablica I.

	Imię i nazwisko	Rok i dzień urodzenia	Religia	Studya przedwstępne	Odbyta praktyka	Uczęszczał na kurs	Uwagi
1	Gustaw Dąmski	2. sierpnia 1868	rzymsko-katolicka	ukończył kraj. średnią szkołę rolniczą w Czernichowie	3-letnia w kopalniach nafty w Borysławiu	wiertnictwo	
2	Michał Fedecki	23. września 1883	grecko-katolicka	ukończył kurs przygotowawczy	14 miesięcy w kopalniach nafty w Mrażnicy i w Borysławiu	„	
3	Zygmunt Kierwiński	23. sierpnia 1884	rzymsko-katolicka	V. kl. realna	14 miesięcy w kopalniach nafty w Sękowej i w Borysławiu	„	
4	Włodzimierz Mełyk	1. stycznia 1876	grecko-katolicka	IV. kl. gimnazyalna	1 rok w kopalniach nafty w Borysławiu	„	
5	Alfred Mizerski	28. sierpnia 1871	rzymsko-katolicka	IV. kl. gimnazyalna	16 miesięcy w kopalniach nafty w Borysławiu	„	
6	Jan Sadowski	26. marca 1879	rzymsko-katolicka	1. kurs seminaryum nauczycielskiego	1 rok w kopalniach nafty w Borysławiu	„	Przyjęty na podstawie złożonego egzaminu wstępnego
7	Adam Świętnicki	2. kwietnia 1885	rzymsko-katolicka	IV. kl. realna	1 rok w kopalniach nafty w Potoku i w Kosmaczu	„	Przyjęty za zezwoleniem Wydziału krajowego reskr. z 16./X. 1904 l. 112.065
8	Jan Torosiewicz	17. listopada 1879	ormiańsko-katolicka	VI. kl. gimnazyalna	3 lata w kopalniach nafty w Borysławiu	„	
9	Wacław Ząbik	4. marca 1883	rzymsko-katolicka	III. kl. realna	1 rok w kopalni węgla w Morawskiej Ostrawie	górnictwo	Przyjęty na podstawie złożonego egzaminu wstępnego

Tablica II.

Kurs górniczy

	8—9	9—10	10—11	11—12	3—4	4—5
Poniedziałek	Rachunkowość	Rysunki górnicze			Mineralogia	Górnictwo
Wtorek	dtto	dtto			Miernictwo	dtto
Środa	—	dtto			Elektrotechnika	Ustawodawstwo
Czwartek	—	dtto			Mineralogia	Górnictwo
Piątek	—	dtto			Elektrotechnika	dtto
Sobota	—	dtto			Ćwiczenia geodezyjne	

Kurs wiertniczy

	8—9	9—10	10—11	11—12	3—4	4—5
Poniedziałek	Rachunkowość	Rysunki wiertnicze			Mineralogia	—
Wtorek	dtto	Mechanika teoretyczna	Rysunki wiertnicze		Miernictwo	—
Środa	Wiertnictwo	Encyklopedya maszyn i obsługa kotłów	dtto		Elektrotechnika	Ustawodawstwo
Czwartek	dtto	Mechanika teoretyczna	dtto		Mineralogia	—
Piątek	dtto	Encyklopedya maszyn i obsługa kotłów	dtto		Elektrotechnika	—
Sobota	dtto	Mechanika teoretyczna	dtto		Ćwiczenia geodezyjne	

Uwaga: 1) Dwa razy w miesiącu w poniedziałek od godz. 11—12 „Pierwsza pomoc lekarska w nieszczęśliwych wypadkach".
2) Ćwiczenia geodezyjne odbywają się tylko latem.

Sprawozdanie

z czynności stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego za czas od lipca 1904 do lipca 1905.

Rozwój, jaki stacya doświadczalna od kilku lat wzięła, spotęgował się jeszcze w okresie sprawozdawczym. W dawniejszych swoich sprawozdaniach zaznaczałem, że rozwój ten stoi w związku z rozwojem krajowego przemysłu naftowego; obecnie mogę tylko potwierdzić tę zresztą naturalną zależność, bo naturalną rzeczą jest, że dokonywujący się w ostatnich latach rozrost przemysłu naftowego we wszystkich kierunkach stwarza liczniejsze i szersze potrzeby także w kierunku badań bądź to produktów surowych, bądź ich przetworów.

Tym zwiększonym potrzebom stacya doświadczalna dla przemysłu naftowego mogła dopiero zadość uczynić od czasu, gdy Wysoki Sejm uchwalił kreowanie posady asystenta dla stacyi i gdy na podstawie tej uchwały mogłem od początku roku 1904, przyjąć siłę pomocniczą. Obecny asystent w osobie Dr. Joachima Hausmanna, nkończonego słuchacza politechniki w Berlinie, dawniejszego ucznia naszej Szkoły politechnicznej, pełni obowiązki swoje, pomagając mi wydatnie w pracach ku memu pełnemu zadowoleniu.

Największym obecnie brakiem stacyi jest lokal, uznany ogólnie za nieodpowiedni, co zwłaszcza wobec większych wymagań, tyczących się sprawności stacyi, ujemnie na jej czynnościach się odbija. Mimo że literalnie każdy kącik szczupłego lokalu jest wyzyskany, cierpi zarówno inwentarz stacyi z powodu ciasnoty i wilgoci, jak też i praca sama doznaje utrudnienia.

Tak samo nie stoi wynagrodzenie za kierownictwo stacyi, które jak dawniej, tak i obecnie w kwocie 1.000 koron rocznie pobieram, w żadnym stosunku do pracy i czasu, jakie dzisiaj w obowiązki kierownika włożyć jestem zmuszony.

Od lipca 1904 do lipca 1905 wykonano na zlecenie stron następujące analizy i badania:

1.	Dla p. inż. Rodakowskiego we Lwowie oznaczeń kalorymetrycznych ropy .	1
2.	Dla centrali elektrycznej we Lwowie oznaczeń kalorymetrycznych ropy .	1
3.	Dla towarzystwa akc. „Petrolea“ we Lwowie analiz kompletnych ropy .	6
4.	Dla rafineryi nafty w Mährisch-Schönberg badań ropy na zanieczyszczenia	6
5.	Dla „ nafty w Trzebini badań ropy na zanieczyszczenia . . .	5
6.	Dla fabryki cerezyny Ujhely & C° w Stockerau badań wosku ziemnego .	1
7.	Dla kopalń wosku ziemnego Banku kredytowego w Borysławiu badań wosku ziemnego	1

8. Dla tej samej firmy badań sztucznego asfaltu 3
9. Dla towarzystwa magazynowego we Lwowie badań ropy na zanieczyszczenia 24
10. Dla rafineryi towarzystwa akcyjnego w Budapeszcie badań ropy na zanieczyszczenia 14
11. Dla S. H. Synghe & Comp. w Borysławiu analiz kompletnych ropy . . 2
12. Dla p. Friedmana w Kołomyi badań parafiny 4
13. Dla rafineryi nafty w Zniesieniu analiz olejów smarowych . . . 2
14. Dla towarzystwa akcyjnego „Petrolea“ w Wiedniu doświadczeń odbenzynowania ropy celem uzyskania olejów opałowych 10
15. Dla towarzystwa akcyjnego „Trzebinia“ we Wiedniu kompletnych analiz ropy 3
16. Dla firmy H. M. Reich we Lwowie badań olejów parafinowych . . 4
17. Dla rafineryi nafty Stawiarskiego w Krośnie badań olejów smarowych . 4
18. Dla towarzystwa akcyjnego Schodnica we Wiedniu badań nafty handlowej 2

Razem . . 93

Tych 93 badań i analiz rozdziela się w następujący sposób:

1. Badań ropy na zanieczyszczenia . . . 49
2. Analiz kompletnych ropy 11
3. „ „ nafty 2
4. „ „ olejów smarowych . . 6
5. „ „ wosku ziemnego . . 2
6. „ „ parafiny 4
7. „ „ asfaltu 3
8. „ oleju parafinowego 4
9. Oznaczeń kalorymetrycznych 2
10. Specyalnych prób destylacyjnych . . . 10

Z badań wykonanych na zlecenie stron przedstawiały badania dla towarzystwa akcyjnego „Petrolea“ we Wiedniu nad olejami opałowymi otrzymanymi przez odbenzynowanie rop większą seryę prac w kierunku technicznym i analitycznym.

Badanie kwestyi olejów opałowych z ropy miało na celu spreparowanie z rozmaitych gatunków rop pozostałości takiej, któraby pod względem temperatury zapłonienia i ciekłości, względnie zachowania się przy obniżeniu temperatury odpowiadała wymaganym przez koleje państwowe dla olejów opałowych warunkom do racyonalnego ich użycia dla opalania lokomotyw. Zadanie to było połączone z jakościowem i ilościowem badaniem produktów, otrzymanych przy destylacyi zwykłej i parą wodną aż do stopnia wymaganego przez postawione przez dyrekcyę kolei państwowych warunki oraz wypracowaniem ekonomicznego ekspoze tego postępywania i przeprowadzenia rentowności. W ten sposób zbadałem następujące ropy: z Borysławia, Schodnicy, Rogów, Zagórza, Wankowy, Brelikowa, Tarnawy i Wielopola; najprzód same, a później w mieszaninach poszczególnych gatunków.

Wobec wielkiej ilości analiz i badań, wykonanych na zlecenie stron, mało mi tylko czasu zostało na przeprowadzenie samoistnych naukowych badań. Niemniej jednak staram się zawsze opracowywać jakąś kwestyę techniczną lub naukową, wynikającą albo z poprzednich badań, albo też ad hoc wyszukaną, zatrudniając równocześnie bądź to mego asystenta, bądź też przygodnych praktykantów, których co roku poważna się zgłasza liczba, a których niestety tylko wyjątkowo z powodu absolutnego braku miejsca przyjąć mogę. Na tę okoliczność pozwalam sobie szczególniejszą zwrócić uwagę, bo świadczy to o chęci i zainteresowaniu się młodych chemików badaniem produktów naftowych i związanych z przemysłem naftowym kwestyi. Przy odpowiedniem wyposażeniu mogłaby stacya naftowa bardzo skutecznie krzewić zamiłowanie do tej specyalnej gałęzi naszego przemysłu naftowego i mogłaby dać sposobność do przeprowadzenia ciekawych i korzystnych badań naukowych, do których tematów mnie, stykającemu się bardzo ściśle z przemysłem naftowym i znającemu jego braki i potrzeby pod względem technicznym bardzo dobrze, nigdyby nie brakowało.

W okresie sprawozdawczym zajęty byłem do spółki z asystentem dokładnem zbadaniem występywania aromatycznych węglowodorów w rozmaitych ropach galicyj-

skich, a zainicyowałem tę pracę z tego powodu, że poprzednio badając jedną gazolinę z fabryki galicyjskiej, skonstatowałem, że lżejsze frakcye tejże zawierają zadziwiająco wielkie ilości pewnych w szeregu węglowodorów aromatycznych: benzolu i toluolu, bardzo ważnych w przemyśle chemicznym ciał.

Dalsze poszukiwania potwierdziły to przypuszczenie, gdyż wykazały, że w naszych ropach znajdują się nadzwyczajnie duże ilości węglowodorów aromatycznych, które w niektórych wypadkach dochodzą nawet do dwadzieścia kilka procent na ilość użytych lekkich destylatów. Ponieważ są to głównie benzol i toluol (w niższych frakcyach, wyższe bowiem zawierają dalsze homologi w jeszcze większych ilościach), przedstawia ich występywanie w tak obfitych ilościach w naszych ropach nie tylko teoretyczne ale i praktyczne znaczenie, więc postawiliśmy sobie za zadanie zbadanie wszystkich ważniejszych rop galicyjskich na znachodzenie się w nich aromatycznych węglowodorów pod względem ilościowym, oraz wyszukanie najodpowiedniejszej metody do ich wydzielenia. Robota ta jest już ukończoną i będzie wnet ogłoszoną drukiem.

Dalszą pracę naukową w stacyi naftowej rozpoczęli Dr. Hausmann na spółkę z Dr. Stanisławem Pilatem nad rozkładem par węglowodorów naftowych przy pomocy pewnych ciał kontaktowych (tlenków metalowych) w wyższych temperaturach, opierając się na doświadczeniach francuskich chemików Senderensa i Sabatiera. Zmieniwszy warunki reakcyi i wprowadziwszy do niej nowy czynnik, powietrze, zdołali otrzymać bardzo ciekawe i pożądane rezultaty, których bliższe zbadanie będzie przedmiotem dalszych studyów.

W ciągu okresu sprawozdawczego byłem też powoływany na rzeczoznawcę w sprawach tyczących się przemysłu naftowego, a z ramienia towarzystwa akc. producentów ropy „Petrolea“ jestem upoważniony do czuwania nad czynnością laboratoryum chemicznego, które krajowe towarzystwo magazynowe założyło w Borysławiu, dla badań tejże ropy.

Prof. Roman Załoziecki, w. r.
kierownik stacyi.

Lwów, 8. września 1905.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 64808/1905. Lwów, dnia 21. lipca 1905.

Aleg 363

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. października 1904 powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi solnej z d. 6. października 1904 L. s. 688 następujące uchwały w sprawie krajowej sprzedaży soli:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod zarządem kraju.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby się postarał o to, iżby karton potrzebny do pakowania soli wyrabiany był w kraju, i upoważnia go, iżby w razie potrzeby dopomógł do tego i pieniężnie.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby — o ile to uzna za możliwe — bez straty dla funduszu krajowego, pomnażał ilość własnych magazynów na stacyach kolejowych węzłowych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby nie ustawał w zabiegach o przeprowadzenie organizacyi takiej samej kontrolowanej sprzedaży soli w handlu drobiazgowym w tych powiatach, dla których przeznaczoną jest sól kamienna, jaka istnieje we wschodnich powiatach kraju, ktore należą do okręgu konsumcyjnego salin, wyrabiających warzonkę.

V. Sierotom po śp. Bronisławie Szwarcem, małoletnim Maryi, Józefowi i Annie Szwarcom, przyznaje Sejm dodatkowo stały dar z łaski w kwocie rocznej 480 koron, który ma być wypłacany z funduszu emerytalnego solnego tak długo, jak długo sieroty te pobierać będą przyznaną im na podstawie statutu emerytalnego płacę sierocą.

Sejm zatwierdza uchwałę Wydziału krajowego z dnia 7. października 1902 l. 67261, powziętą na podstawie punktu 11 uchwały sejmowej z dnia 4. kwietnia 1900 i przyznaje kierownikowi Biura solnego p. Stanisławowi Miziewiczowi płacę roczną 6400 K. dodatek aktywalny 960 K. razem 7.360 K., która to płaca w kwocie 6400 koron jest policzalną przy wymiarze pensyi emerytalnej i wdowiej.

Następnie uchwalił Wysoki Sejm następujące wezwania do c. k. Rządu:

a) ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu odpowiedni kontyngent soli kamiennej, aby mu umożliwić przeprowadzenie takiej samej organizacyi kontrolowanej sprzedaży soli w handlu drobiazgowym w zachodnich powiatach kraju, które używają soli kamiennej, jaka istnieje w powiatach, dla których przeznaczoną jest sól warzonka;

b) ażeby koniecznie uregulował produkcyę soli w żupach wschodnio-galicyjskich w sposób dogodny dla ludności;

c) ażeby Zarząd c. k. kolei państwowych odstąpił w zarząd Wydziału krajowego kolejowy magazyn soli dla bydła na stacyi c. k. kolei państwowej w Dobromilu istniejący;

d) ażeby c. k. Rząd w drodze właściwej przeprowadził ogólne zniżenie cen soli — a na razie przynajmniej, ażeby dążył do dalszego obniżenia ceny soli dla bydła;

e) aby poczynił starania o założenie przy salinach tutejszokrajowych kąpieli solankowych w zachodniej i wschodniej części kraju lub by poczynił wszelkie ułatwienia dla Towarzystw mających zamiar tego rodzaju kąpiele w życie wprowadzić.

f) ażeby hodowcom bydła w okolicach, gdzie istnieją źródliska solne — w tym roku szczególniej, ze względu na brak paszy, ułatwiał pobór surowicy solnej, nie tylko w miejscu, gdzie surowica istnieje, ale i w dalszych miejscowościach.

Uchwałą z dnia 3. listopada 1904 powziętą w sprawie wniosku p. Merunowicza w przedmiocie oddania kopalni soli i warzelni galicyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju, otrzymał Wydział krajowy polecenie, ażeby wdrożył w tej sprawie układy z c. k. Rządem — z ustanowieniem takich warunków, któreby ani nie uszczuplały dochodu Skarbu państwa z kopalń i warzelni, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego. Równocześnie wezwał W. Sejm c. k. Rząd, aby sprawę tę jak najprzychylniej traktował i polecił Wydziałowi krajowemu, aby z wyniku układów zdał mu sprawę.

Uchwałą z dnia następnego wezwał W. Sejm c. k. Rząd, aby ze względu na interesa rolnictwa krajowego eksploatacyę kainitu powiększył i zaprowadził produkcyę skoncentrowanych soli potasowych w Kałuszu. Wydział krajowy otrzymał zaś polecenie, aby w razie, gdyby c. k. Rząd nie był skłonny do powiększenia eksploatacyi i zaprowadzenia produkcyi skoncentrowanych soli potasowych w Kałuszu, nawiązał rokowania z c. k. Rządem celem objęcia w drodze dzierżawy salin kałuskich i wprowadzenia w nich odpowiednio do potrzeb kraju zastosowanej produkcyi soli potasowych i na najbliższej sesyi zdał z nich sprawę. Polecił również Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby nawiązał rokowania z c. k. Rządem, mające na celu umożliwienie poboru kainitu kałuskiego dla celów leczniczych w stanie niedenaturowanym i o wyniku swoich starań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Sól warzonka

W roku 1904 pobrał Wydział krajowy następujące ilości soli warzonki:

w miesiącu	styczniu	35.433 mc.
„	lutym	35.374 „
„	marcu	41 554 „
„	kwietniu	35.410 „
„	maju	37.440 „
„	czerwcu	41.052 „
„	lipcu	40.773 „
„	sierpniu	43.127 „
„	wrześniu	44.263 „
„	październiku	44.784 „
„	listopadzie	49.405 „
„	grudniu	48.443 „
	razem	497.058 mc.

tj. mniej o 15.160 mc. niż w r. 1903.

Ubytek ten tłumaczy się przywozem znacznych ilości soli bukowińskiej do kraju i zwiększonym poborem soli dla bydła, któremu dotychczas przeważnie sól kuchenną dawano.

Wymieniony na ostatnim miejscu powód jest objawem pożądanym i zgodnym z intencyą c. k. Rządu, który w tym celu zniżył cenę soli z 10 K. na 6 K. za 1 mc., aby mogła ona znaleźć jak najszersze zastosowanie. Przywożenie soli bukowińskiej do kraju jest rzeczą dla organizacyi krajowej sprzedaży szkodliwą, a nie przynosi c. k. Skarbowi żadnych korzyści, owszem sprawia mu pewne niedogodności w uregulowaniu produkcyi salin galicyjskich. Salina kaczycka na Bukowinie położona produkuje więcej soli niż miejscowa potrzeba wymaga. W r. 1898, tj. w roku spłonięcia saliny dolińskiej, preliminarz roczny tej saliny wynosił 220 wag., w r. 1899 i 1900 podniesiono go na 320, w r. 1901 i 1902 na 400, w r. 1903 i 1904 na 450 wagonów. Bukowina potrzebuje soli kaczyckiej na potrzebę kraju 380—400 wagonów, nadwyżka więc niepotrzebnej dla tego kraju soli, wchodzi do Galicyi, gdzie znajduje chętnych nabywców wśród handlarzy prywatnych, którym cięży przymus stosowania się do warunków organizacyi krajowej i do sprzedawania soli po cenie przez Zarząd oznaczonej.

W sprawie tej wnosił Wydział krajowy kilkakrotne przedstawienia do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, z prośbą o uregulowanie produkcyi soli w żupach wschodnio-galicyjskich i bukowińskiej zgodnie z interesem ludności obu krajów. Pertraktacye w tym kierunku są w toku.

W r. 1904 spłonęła część saliny kałuskiej, wobec czego produkcya na tej salinie była przez jakiś czas przerwaną — a prawie równocześnie salina lacka zastanowiła również na pewien czas ruch. Wydział krajowy nie chcąc dozwolić na podwyższenie ceny soli w tych okolicach, które sól kołowo z obu tych salin pobierają, posyłał na swój koszt, wagonami sól z Bolechowa do Kałusza, a z Drohobycza do Dobromila i tam sprzedawać ją polecił po cenie soli kałuskiej, względnie lackiej. Manipulacya ta pociągnęła za sobą znaczne koszta, cena jednak soli została jednak w tych okolicach na dotychczasowej wysokości utrzymaną.

Jak co roku dostarczyliśmy i obecnie pismem z d. 9. czerwca 1905 L. 6.108 na żądanie c. k. Ministerstwa skarbu dat co do rozwoju organizacyi krajowej sprzedaży soli dla spożytkowania tych dat w urzędowych publikacyach przez to Ministerstwo wydawanych. W roku zeszłym mogliśmy podać w tym samym czasie, że mamy 2245 filii sprzedaży soli zaopatrzonych w tablice z godłem krajowem i wypisaną na nich ceną topki, których to filii właściciele złożyli pisemne zobowiązanie, że sól po oznaczonej cenie sprzedawać będą — w tym roku podaliśmy cyfrę tych filii 3414 — to jest, że ilość ich wzrosła o 1169. W roku zeszłym wyraziliśmy przy tej sposobności nadzieję, że ilość tych filii doprowadzimy prawdopodobnie do 5.000.

Pismem c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z d. 9. stycznia 1905 L. 79.068 zostaliśmy zawiadomieni, że c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z d. 25. czerwca 1904 L. 42.798 przyjęło z zadowoleniem do wiadomości daty udzielone pismem Wydziału krajowego z d. 15. maja 1904 L. 36.674 w sprawie rozwoju organizacyi sprzedaży soli we wschodniej Galicyi — i że zarazem celem poparcia intencyi Wydziału krajowego w wykonywaniu kontroli nad sprzedawcami soli, czy zobowiązaniom swoim co do sprzedaży soli konsumentom po cenie oznaczonej najwyżej w kwocie 22 groszy za 1 kg. i co do utrzymywania odpowiednich zapasów zadość czynią, zarządziło, aby organa straży skarbowej przekonywały się przy sposobności pełnienia innej czynności służbowej, czy sprzedawcy ci ściśle wypełniają swoje obowiązki. O dostrzeżonych nieprawidłowościach mają organa straży skarbowej donosić Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem przełożonej Dyrekcyi okręgu skarbowego.

Z wdzięcznością przyjął Wydział krajowy to zarządzenie do wiadomości — i celem ułatwienia organom skarbowym formalnej

strony tej czynności zarządził wydrukowanie dla tych organów odpowiednich formularzy, z których pomocą bez nadmiernego trudu ze strony straży skarbowej gromadzić się będzie materyał bardzo pożądany dla ulepszenia organizacyi krajowej sprzedaży soli.

Pismem z dnia 12. czerwca br. L. 42.672 nadesłała nam c. k. Dyrekcya skarbu projekt urządzenia opakowania soli w kartony przez robotników Wydziału krajowego w obrębie saliny, wraz z regulaminem dla robotników. Jest to następstwo konferencyi, jaka odbyła się d. 23. lutego 1904 w c. k. Dyrekcyi skarbu w tej sprawie, a o której wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu. Przez unormowanie tego stosunku i należyty rozdział kompetencyi i odpowiedzialności spodziewa się Wydział krajowy doprowadzić przedewszystkiem samą manipulacyę techniczną opakowania do porządku i uczynić ją tańszą, niż to w dzisiejszych nieuregulowanych stosunkach być mogło.

W r. 1904 wybudował Wydział krajowy szopę do ładowania soli na stacyi kolejowej w Bolechowie — obecnie przystępuje do budowy podobnych szop w Dolinie i Dobromilu. Ponieważ w Delatynie szopę taką już posiadamy, w Drohobyczu odbywa się ładowanie przed odpowiednio urządzonym naszym magazynem tz. „groedlowskim“, w Kałuszu zaś odbywać się będzie pod peronem stacyi kolejowej salinarnej, będziemy w krótkim czasie w tem położeniu, że sól do wagonów ładowaną będzie wszędzie z należytą ochroną przed deszczami i śniegami.

Celem zapewnienia należytego dowozu soli do kolei, popiera Wydział krajowy o ile możności przedsiębiorstwa, dążące do zastąpienia obszernie praktykowanego dowozu końmi, dowozem za pomocą kolejek. Wydział krajowy spodziewa się, że w niedługim czasie otwarty będzie ruch na kolejce takiej, prowadzącej ze Stebnika do Bolechowiec — jak również, że w krótkim czasie zbudowaną zostanie kolejka z saliny Bolechów do stacyi, co do której pertraktacye już tyle postąpiły, że obecnie przystępuje Wydział krajowy do podpisania przygotowanego przez p. syndyka krajowego kontraktu.

W okresie sprawozdawczym założył Wydział krajowy jeden magazyn solny na stacyi kolejowej w Bachorzu, do którego to magazynu przydziela składy w Błażowie (z 7 filiami), w Niebylcu, w Bachorzu (z 9 filiami), w Baryczu, Bachorcu, Chmielniku, w Dynowie (z 12 filiami), Gwoźnicy, Hyżnem, Lutczy, Kąkolówce, Łubnie, Porębach, Piątkowie, Siedliskach, Strzyżowie, Wołodzu i Wesołej. Przez magazyn ten powinno przejść do 6-ciu wagonów soli miesięcznie.

Zakładanie kolejne magazynów takich, wobec ich widocznego pożytku dla organizacyi krajowej sprzedaży soli odbywać się już będzie bez przerwy.

W sprawie pozyskania papieru krajowego wyrobu dla opakowania soli prowadzi Wydział krajowy pertraktacye i sądzi, że w najbliższem sprawozdaniu będzie mógł zawiadomić Wysoki Sejm o wyrabianiu kartonu z krajowego papieru.

Z Wydziałem krajowym bukowińskim przyszły do skutku układy, na podstawie których dostarczać będziemy Wydziałowi bukowińskiemu przydzieloną mu przez c. k. Skarb sól kosowską w opakowaniu naszem po cenie własnych kosztów — Wydział bukowiński zaś po cenie własnych kosztów będzie nam w razie potrzeby przysyłał sól kaczycką do wyznaczonych przez nas zastępstw — przyczem wzajemnie oba Wydziały mają się chronić od konkurencyi prywatnej, dążącej do osłabienia krajowej organizacyi sprzedaży soli, wprowadzonej w obu krajach. Wydział krajowy spodziewa się jednak realnych skutków po tej umowie dopiero od chwili, gdy i c. k. Skarb odpowiednio w obu tych salinach produkcye ureguluje.

Sól kamienna

W zeszłorocznem sprawozdaniu zawiadomił Wydział krajowy Wysoki Sejm o krokach poczynionych celem umożliwienia wprowadzenia należytej organizacyi krajowej sprzedaży soli w zachodniej części kraju. Układ, jaki w tym celu mieliśmy zamiar zawrzeć z najpoważniejszym naszym konkurentem, tj Bankiem bialsko-bielskim, nie mógł przyjść do skutku z powodu wieści, mających za sobą bardzo wiele prawdopodobieństwa, że w Wieliczce zaprowadzoną zostanie produkcya soli warzonki. Ponieważ taka zmiana oddziałałaby bardzo silnie na stosunki handlu solą w tej części kraju, musi Wydział krajowy zająć wyczekujące stanowisko i poczynić decydujące kroki dopiero po wyjaśnieniu się sytuacyi.

Jak co roku, zajęliśmy się w tym roku bezinteresownie spedycyą soli bydlęcej darowanej przez c. k. Rząd powiatom dotkniętym klęskami elementarnemi.

Sól bydlęca

Soli bydlęcej pobraliśmy w roku 1904 44 003 metr. cent. tj. o 30.318 metr. cetn. więcej niż w roku zeszłym, w którym pobraliśmy 13.685 metr. cetn.

Prawdopodobnie byłoby wyszło jeszcze więcej tej soli, gdyby nie to, że po spaleniu się saliny kałuskiej, która zaopatrywała wschodnią część kraju w sól dla bydła, musieliśmy pobierać sól tę z magazynu przez c. k. kolej państwową na dworcu w Dobromilu utrzymywanego, w którym, niestety, na sól dłuższy czas zwykle czekać trzeba. W sprawie tej uczyniliśmy ponowne przedstawienie w c. k. Dyrekcyi Skarbu.

Kainit

I co do kainitu możemy w tym roku wykazać bardzo znaczną nadwyżkę. Mianowicie pobraliśmy w tym roku 94.201 metr. cetn. tj. więcej o 31·963 metr. cetn. niż w roku zeszłym. Jest to jawnym dowodem, jak używanie tego taniego a pożytecznego nawozu w kraju się rozprzestrzenia.

Z powodu napraw, jakie były w kopalni kainitu wykonywane i z powodu późniejszego pożaru tej saliny, przy którym wprawdzie urządzenia kainitowe ocalały, ale który pomimo tego nie był bez wpływu na spedycyę kainitu, wreszcie z powodu często powtarzającego się braku wagonów, musiała się — pomimo wszelkich natężeń tamtejszego krajowego Biura spedycyi, spedycya kainitu opóźnić bez winy Wydziału krajowego.

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu uchwalonego w załatwieniu wniosku p. Merunowicza co do objęcia przez kraj salin galicyjskich w zarząd lub dzierżawę, jak również w wykonaniu uchwał wymienionych na wstępie, a powziętych przez Wysoki Sejm w sprawie kopalni kałuskich, zwrócił się Wydział krajowy do JE. P. Ministra skarbu, pismem z d. 21. marca 1905 L. 110.434 i przedstawiwszy korzyści, jakie z powierzenia krajowi salin wyniknęłyby dla ludności i dla kraju, bez szkody dla c. k. Skarbu, prosił o wydanie odpowiedniego upoważnienia krajowej Dyrekcyi skarbu, któreby umożliwiło Wydziałowi krajowemu otrzymanie szczegółowych dat, niezbędnych do wypracowania szczegółowego i dokładnego wniosku w tej sprawie. Odpowiedzi na to pismo dotychczas jeszcze nie mamy.

Podane w załączeniu zamknięcie rachunków funduszu solnego za r. 1904 daje dowód, że śmiały krok Wydziału krajowego, jakim było wprowadzenie opakowania soli w papier, nie nadwyrężył równowagi tego funduszu.

Wydział krajowy pozwalą sobie przedłożyć wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej sprzdaży soli przyjmuje Sejm do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Władysław Jahl**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp.

Alegaty

do sprawozdania Wydziału krajowego

L. 64.808 | 1905.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego. **L.** 64808/05.

Zamknięcie rachunku zysków

Winien. **Fundusz sprze-**

	K.	g.	K.	g.
Straty.				
Za zakupno soli warzonki	9,127.247	66		
„ „ „ kamiennej	2,638.048	94		
„ „ „ bydlęcej	264.027	77		
„ „ kainitu	159.900	70		
	12,189.225	07		
„ kainit dany stacyom doświadczalnym			1.516	33
„ zapomogi pogorzelcom			200	—
„ płace			74.448	99
„ honoraryum urzędników kasy krajowej za prowadzenie głównej kasy solnej	1 600	—		—
„ remuneracye i zapomogi urzędników, służby kolejowej i pocztowej	9.274	—	10.874	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników			14.043	83
„ potrzeby kancelaryjne			3 965	75
„ porta i telegramy			4 071	67
„ stemple do weksli			14.905	66
„ koszta spedycyi			583 333	55
„ najem i utrzymanie magazynów			11 873	88
„ koszta rozsyłki produktów solnych między salinami, dostawa worów i maszynek			4.028	30
„ bonifikacye			7.265	61
„ prowizya wypłacona pośrednikom			32 761	54
„ rozmaite wydatki			10.389	82
Odpisy:				
1. urzadzenie biur	838	05		
2. zakupno maszynek	6.134	37		
3. wory	12.850	56		
4. straty na magazynowaniu soli	3 137	10		
5. odpisy z rachunku różnych dłużników	647	44	23.607	52
Nadwyżka dochodu w r. 1904			49 330	78
			847.217	23

i strat z dniem 31. grudnia 1904 r.

daży soli. **Ma.**

	K.	g.	K.	g.
Zyski.				
Ze sprzedaży soli warzonki	9,666.841	36		
„ „ „ kamiennej	2,643.684	18		
„ „ „ bydlęcej	274.028	22		
„ „ kainitu	173.737	76		
	12,758.291	52	569.066	45
Za zwroty kosztów załadowania	—	—	5.567	26
„ grzywny pieniężne od zastępców	—	—	408	72
„ sprzedane druki	—	—	158	93
„ rozmaite dochody	—	—	1.002	79
Z odsetek od kredytów i papierów wartościowych	—	—	271.013	08
	—	—	847.217	23
1. **Stan funduszu emerytalnego** solnego z dnia 31. grudnia 1904	—	—	205.818	50
2. **Stan funduszu rezerwowego** solnego z dnia 31. grudnia 1904	—	—	122.135	85

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 64.808/05.

Zestawienie porównawcze dochodów i wydatków

Dochody.

Poszczególnienie	1903 r. K.	g.	1904 r. K.	g.	Więcej K.	g.	Mniej K.	g.
Ze sprzedaży produktów solnych . .	582.893	70	569.066	45			13.827	25
„ „ tablic	889	63					889	63
„ „ druków	749		158	93			590	07
Z grzywien od zastępców . . .	839	20	408	72			430	48
Z odsetek od kredytów, rachunków bieżących i papierów wartościowych .	242 820	60	271.013	08	28.192	48		
Z drobnych nadpłat	30	97					30	97
Sprostowanie rachunków . . .	107	20					107	20
Zwroty kosztów załadowania . . .	6.153	71	5.567	26			586	45
Rozmaite drobne dochody . . .	1.589	50	825	90			763	60
Zwroty ubezpieczenia magazynów, zapasów soli i od robotników . . .	655	88	176	89			478	99
Ze sprzedaży zmiotków . . .	24	50					24	50
	836.753	89	847.217	23	28.192	48	17.729	14
W roku 1904 więcej o . .	10.463	34					10.463	34

krajowego funduszu sprzedaży soli za lata 1903 i 1904.

Wydatki.

Poszczególnienie	1903 r.		1904 r.		Więcej		Mniej	
	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
Za kainit dany stacyom doświadczalnym	1.002	99	1.516	33	513	34	—	—
„ zapomogi pogorzelcom	424	—	200	—	—	—	224	—
„ opusty i odszkodowania	9	90	—	—	—	—	9	90
„ sprostowanie rachunków	175	09	30	—	—	—	145	09
„ prowizya pośrednikom	—	—	32.761	54	32.761	54	—	—
„ stemple do weksli	12.452	60	14.905	66	2.453	06	—	—
„ koszta spedycyi	612.311	01	583.333	55	—	—	28.977	46
„ najem, budowa i utrzymanie magazynów	6.525	34	11.873	88	5 348	54	—	—
„ płace	70.515	41	74.448	99	3 933	58	—	—
„ remuneracye i zapomogi:								—
1. honoraryum urzędników kasy kraj. jako kasy solnej	1.600	—	1 600	—	—	—	—	—
2. honoraryum urzędników Wydziału kraj. za sprawdzenie rachunków za r. 1901 i 1902	2.170	—	—	—	—	—	2.170	—
3. remuneracye i zapomogi urzędników oraz służby pocztowej, salinarnej, telegraficznej itd.	10.771	—	9.274	—	—	—	1 497	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	9.406	47	14.043	83	4.637	36	—	—
„ potrzeby kancelaryjne	2.723	92	3.965	75	1.241	83	—	—
„ porta i telegramy	4.940	21	4 671	67	—	—	268	54
„ koszta rozsyłki prod któw solnych między salinami, przewóz maszynek i worów	830	81	4.028	30	3.197	49	—	—
bonifikacye	25 654	58	7.265	61	—	—	18.388	97
„ przygotowania i próby opakowania w papier, ubezpieczenie zapasów soli i robot.	3.685	16	2.107	28	—	—	1.577	88
„ podatek od kuponów i stemple od rachunków	1.189	85	1.018	96	—	—	170	89
„ koszta stempli, podań, planów, zastępstwo adwokatów	954	71	—	—	—	—	954	71
„ użycie telefonu	100	—	100	—	—	—	—	—
„ opał, światło i sprzątanie biur	423	30	426	40	3	10	—	—
„ koszta zrealizowania legitymac. kolej.	92	16	93	60	1	44	—	—
„ przykup książek	24	40	5	—	—	—	19	40
„ koszta manipulacyi i prowizyi pocztowej kasy oszczędności	2.142	28	2.470	35	328	07	—	—
„ rozmaite drobne wydatki	1.370	77	1.025	10	—	—	345	67
„ odpisy z rachunków różnych dłużników	415	99	647	44	231	45	—	—
„ wory	1.841	52	12.850	56	11.009	04	—	—
„ urządzenie biur (inwentarz)	664	54	838	05	173	51	—	—
„ przeniesienie i urządzenie biura solnego	—	—	2.346	19	2.346	19	—	—
Odprawa p. Łuczakowskiego	300	—	—	—	—	—	300	—
Odpisanie zaliczki			263	—	263	—	—	—
Sensalne Banku krajowego	1	70	—	—	—	—	1	70
Maszynki do zaszywania topek	5.923	39	6.134	37	210	98	—	—
Straty na magazynowaniu produk. solnych	1.863	54	3.137	10	1.273	56	—	—
Formy na sól topkową	426	—	6	88	—	—	419	12
Regulacya potoku Siwki w Dolinie	3.315	67	—	—	—	—	3.315	67
Roboty introligatorskie	94	80	497	06	402	26	—	—
	786.343	11	797.886	45	70.329	34	58 786	—
W r. 1904 więcej o	11.543	34					11.543	34

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. 89.302/1905.

We Lwowie, dnia 23. września 1905.

Aleg. 364

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 2. września 1904 L. 87.252, które podobnie, jak poprzednie z r. 1903, przez Wys. Sejm załatwionem nie zostało, ograniczył się Wydział krajowy na naszkicowaniu jedynie obrazu prac przygotowawczych około wprowadzenia w życie krajowego biura poboru opłaty spożywczej od piwa, utworzonego w myśl rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej o poborze tej opłaty, tudzież o początkach funkcyonowania tego biura.

Obecnie, po przeszło dwuletniej działalności Wydział krajowy może stwierdzić, że organizacya tego biura była dobrze obmyślaną, przepisany tok urzędowania, nader prosty i łatwy w szczegółach, odpowiedział w zupełności celowi, a wobec stosunkowo niewielkiej, ściśle do potrzeb zastosowanej ilości zajętego personalu i przy należytem wyzyskaniu sił koszt, mimo wydatków na najem mieszkania, opał, światło i usługę, w ogóle nieznaczny, bo wynoszący zaledwie 2·48% w stosunku do kwoty, jaką fundusz krajowy ma z tej opłaty.

Okazało się nadto dowodnie, że pobór opłat w własnej administracyi jest przy szybkiem i sprężystem postępowaniu jedynym, który zapewnia funduszowi prawie w całości ten dochód, jaki mu z nałożonej opłaty przypaść winien.

W ciągu bowiem roku przedmiotowego, t. j. 1904 (od 1. października 1903 do 30. września 1904), za który niniejszy obrachunek zrobiono, wypro-

dukowały 103 browary, czynne w tym okresie czasu, wedle urzędowych dat, dostarczonych przez c. k. okręgowe Dyrekcye skarbu, ogółem 1,245.514 hl. 93 ltr.

po potrąceniu od tej ilości 8% na ustawowo przyznany zanik . . . . . 99.641 „ 19 „

pozostaje . . . . . 1,145.873 hl. 74 ltr.

Z tego wywieziono poza granice kraju . . . . 43.307 „ 74 „

pozostało piwa krajowego do opodatkowania na rzecz kraju . . . . . 1,102.566 hl. — ltr.

Z poza granic kraju sprowadzono w tym czasie . . 76.346 „ 93 „

Ogółem tedy było w r. 1904 do opodatkowania na rzecz kraju piwa . . . . . 1.178.912 hl. 93 ltr.

Ilość ta po 1·70 K z hektolitra daje . . . . . 2,004.151 K 98 g.

doliczając do tej sumy zaległość, pochodzącą z ubiegłego roku 1903 . . . . . 57.353 „ 17 „

miał fundusz krajowy z tego tytułu do żądania w roku 1904 . . . . . 2,061.505 K 15 g.

a po potrąceniu kwot, odpisanych w ciągu 7-miu kwartałów z tytułu nieściągalności, tudzież „*sconto*" przyznanego kilku browarom za ściągnięcie opłaty krajowej wprost od odbiorców piwa — w łącznej kwocie . . . . . 27.116 „ 27 „

miał fundusz krajowy otrzymać 2,034.388 K 88 g.

Wedle zamknięcia rachunków funduszu krajowego za rok 1904, znajdującego się w rękach Wys. Izby, wpłynęło na poczet powyższej kwoty po dzień 31. marca b. r. 1,964.059 K 62 g.

Z porównania tych dwóch kwot okazuje się, że pozostała jeszcze u kontrybuentów z dniem 31. marca b. r. kwota 70.329 K 26 g., która też figuruje w zamknięciu rachunków jako zaległość.

Jednakowoż z zaległości tej, obliczonej, jak powiedziano, z dniem 31. marca b. r., pozostało w chwili wygotowywania niniejszego sprawozdania już tylko 16.500 K, które Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Starostw ściąga drogą politycznej egzekucyi, przysługującej tej opłacie.

Z pomiędzy 103 browarów, czynnych w ciągu roku 1904 o łącznej rocznej produkcyi 1,245.514 hl. wyprodukowało:

niżej	1.000 hl. rocznie	4 browary
od	1.000— 5.000 „ „	46 browarów
„	5.000—10.000 „ „	24 „
„	10.000—15.000 „ „	13 „
„	15.000—20.000 „ „	4 browary
„	20.000—25.000 „ „	4 „
„	25.000—30.000 „ „	1 browar

od	30.000—35.000 hl. rocznie	. . . . .	1 browar
„	35.000—40.000 „ „	. . . . .	1 „
„	40.000—45.000 „ „	. . . . .	2 browary
„	80.000—90.000 „ „	. . . . .	1 browar
ponad	100.000 „ „	. . . . .	1 „
„	200.000 „ „	. . . . .	1 „
		razem .	103 browary.

Na wykazany wyżej eksport piwa galicyjskiego poza granice kraju w ciągu roku 1904 w ilości 43.307 hl. 74 ltr. złożyło się 7 browarów, w szczególności eksportowały:

do	30.000 hl.	. . . . .	1 browar
„	10.000 „	. . . . .	1 „
od	1.000—2.000 „	. . . . .	2 browary
niżej	1.000 „	. . . . .	3 „

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o poborze kraj. opłaty spożywczej od piwa w roku 1904.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 76.410/905. Lwów, dnia 1. września 1905.

Alog 365

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie, za rok 1904/5.

Wysoki Sejmie!

W ubiegłym roku przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi dwa osobne sprawozdania o krajowych zakładach naukowych rolniczych i o obu krajowych stacyach doświadczalnych. Komisya gospodarstwa krajowego objęła obydwa te przedłożenia jednem swem sprawozdaniem, a Wysoki Sejm załatwił je na posiedzeniu w dniu 26. października 1904 następującemi uchwałami:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno rolniczej we Lwowie.

2. Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac profesorów Akademii rolniczej w Dublanach i ustanawia etat następujący (następuje szczegółowe wyliczenie etatu, czego tu nie powtarzamy).

3. Sejm zwiększa etat nauczycieli krajowej niższej szkoły rolniczej w Dublanach o jedną posadę nauczyciela fachowego (następuje określenie poborów).

4 Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 140.000 K na następujące inwestycye:

a) 130.000 K na budowę i wewnętrzne urządzenie nowego domu zakładowego w Dublanach na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej, szkoły gorzelniczej i jednego profesorskiego pomieszkania;

b) 10.000 K na instalacyę gazowni w krajowych zakładach w Dublanach.

5. Sejm wstawia do budżetu funduszu krajowego na rok 1905 pierwszą ratę w kwocie 25.000 K na poczet powyższego kredytu i upoważnia Wydział krajowy, ażeby następne raty na pokrycie kosztów wymienionych inwestycyj, które mają być wykonane w r. 1905 i 1906, wstawił do preliminarzy budżetów na r. 1906 i 1907.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by poczynił starania u c. k. Rządu o przyznanie zasiłku z funduszów państwowych na pokrycie połowy kosztów wyszczególnionych powyżej inwestycyj.

W następującem przedłożeniu o stanie i rozwoju krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach i krajowych stacyj doświadczalnych za rok 1904/5 zdaje Wydział krajowy zarazem sprawę z wykonania przytoczonych uchwał Wysokiego Sejmu.

1. Akademia rolnicza.

W przeszłym roku szkolnym nastąpiły w składzie grona nauczycielskiego Akademii ważniejsze zmiany i uzupełnienia. Na opróżnioną od kilku lat katedrę inżynieryi wiejskiej powołał Wydział krajowy za zgodą kuratoryi p. Kazimierza Ajdukiewicza, inżyniera w Oddziale technicznym c. k. Namiestnictwa a przedtem nauczyciela inżynieryi wiejskiej na studyum rolniczem w Krakowie. Obsadzoną została

również katedra hodowli zwierząt gospodarskich, wakująca skutkiem ustąpienia prof. St. Chaniewskiego. Powołany w marcu b. r. na tę katedrę Dr. Henryk Mańkowski, zmarł nie objąwszy nawet wykładów. Po krótkiem prowizoryum mianował Wydział krajowy, również zgodnie z propozycyą kuratoryi, profesorem hodowli p. Karola Malsburga, profesora chowu zwierząt gospodarskich i mleczarstwa w szkole rolniczej w Czernichowie.

W myśl zapowiedzi, zamieszczonej w poprzedniem sprawozdaniu i przyjętej przychylnie przez Komisyę gospodarstwa krajowego, zreorganizował Wydział krajowy z początkiem ubiegłego roku szkolnego katedrę chemii ogólnej, oddzielając od tej katedry funkcye połączone z kierownictwem krajowej szkoły gorzelniczej. Dotychczasowy profesor chemii i technologii a zarazem kierownik szkoły gorzelniczej, p. Roman Wawnikiewicz, zatrzymał tylko kierownictwo szkoły gorzelniczej i wykłady technologii w Akademii, a profesorem chemii ogólnej mianował Wydział krajowy w listopadzie 1904 r., na propozycyę kuratoryi, p. Jana Zaleskiego, długoletniego asystenta i współpracownika ś. p. Marcelego Nenckiego, kierownika Oddziału chemicznego w instytucie medycyny doświadczalnej w Petersburgu. Czyniąc następnie zadość prośbie prof. Wawnikiewicza, przeniósł go Wydział krajowy z dniem 31. sierpnia b. r. w zasłużony stan spoczynku po przeszło 40-to letniej pracy nauczycielskiej, pełnionej od r. 1873 w Szkole dublańskiej, a przedtem w warszawskiej Szkole głównej. Obowiązki kierownika szkoły gorzelniczej powierzył Wydział krajowy swemu stypendyście, p. Tadeuszowi Chrząszczowi, nauczycielowi technologii chemicznej w c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie. Sprawę tę omawiamy bliżej w sprawozdaniu o szkole gorzelniczej.

W stan spoczynku przeszedł również p. Piotr Manasterski, długoletni profesor-adjunkt mineralogii i technologii a zarazem asystent katedry chemii. Opróżnionej posady profesora-adjunkta Wydział krajowy na razie nie obsadził, lecz mianował asystenta przy katedrze chemii ogólnej z remuneracyą w wysokości ustanawionej dla innych asystentów Akademii, a mineralogię i geologię (trzy godziny tygodniowo w obu półroczach) wykładać będzie docent dojeżdżający. Płaca przywiązana do posady profesora-adjunkta wystarczy na pokrycie remuneracyi asystenta chemii i docenta geologii.

Rok szkolny 1905/6 zastaje więc po raz pierwszy od ośmiu lat grono nauczycielskie Akademii w komplecie.

Frekwencya Akademii utrzymuje się stale na bardzo znacznym poziomie. W roku wykładowym 1904/5 liczyła Szkoła po 29 uczniów na II. i III. roku nauki i 26 uczniów na I. roku — razem 84 uczniów. Z 29 uczniów III. roku złożyło 22 egzamin główny (w tem 6 z odznaczeniem), reszta zgłosiła się do egzaminu w terminie jesiennym. Napływ młodzieży do Akademii zwiększa się coraz bardziej. W b. r. zarządził Wydział krajowy zamknięcie listy zgłoszeń już z dniem 15. sierpnia, a w terminie tym wpłynęły na ręce Dyrekcyi podania 51 maturzystów (w tem 24 kandydatów z Galicyi) o przyjęcie do Akademii na rok 1905/6, ponieważ zaś wolnych miejsc jest tylko 30, zmuszoną będzie Dyrekcya odmówić przyjęcia 20 kandydatom.

W poprzednich sprawozdaniach zaznaczaliśmy, że ilość uczniów Akademii powinna być utrzymaną w proporcyi do urządzeń naukowych Szkoły i że na przekroczenie obecnego poziomu frekwencyi zgodzić się można tylko stopniowo, w miarę rozszerzania pracowni naukowych, podnosiliśmy jednak zarazem, że przy obecnym nawet stanie frekwencyi pomieszczono 20 uczniów prowizorycznie w domu l. sp. 177, przeznaczonym na mieszkania profesorskie, że więc z chwilą zapotrzebowania tych pomieszkań rozszerzenie właściwego domu zakładowego dla uczniów stanie się konieczne. Potrzeba ta jest już obecnie aktualną, bo z obsadzeniem wakujących katedr zabrakło pomieszkań dla dwóch profesorów. Dozwolone przytoczonemi powyżej uchwałami Wysokiego Sejmu inwestycye zawierały między innemi także budowę jednego mieszkania profesorskiego, stanęliśmy więc wobec alternatywy albo zwrócenia się do Wysokiego Sejmu o przyznanie dodatkowego kredytu na budowę drugiego pomieszkania albo też zmodyfikowania projektu inwestycyjnego t. j. wyeliminowania budowy pomieszkań, a zaprojektowania natomiast rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów i uzyskania przez to w wspomnianym budynku l. sp. 177 wolnych pomieszkań dla profesorów. Tę modyfikacyę projektu uznaliśmy za bardziej celowi odpowiadającą, gdyż pomieszczenie uczniów w dwóch odrębnych budynkach uważaliśmy zawsze za stan przejściowy, usprawiedliwiony chwilowo raptownym przyrostem frekwencyi i niepewnością ustalenia się frekwencyi na poziomie osiągniętym w roku

1902. Trzechletnie doświadczenie pozwala przyjąć stanowczo, że ilość uczniów się nie zmniejszy, nie byłoby więc racyi pozostawiać części uczniów nadal w domu l. sp. 177, potrzebnym dla innych celów, a odwlekać prawidłowe rozszerzenie domu zakładowego.

Oświadczywszy się za budową nowego skrzydła internatu i za odpowiednią w następstwie zmianą programu inwestycyj, uchwalonych przez Wysoki Sejm w roku ubiegłym, Wydział krajowy wstrzymał zaczęcie robót budowlanych, z wyjątkiem założenia gazowni, i przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały zmieniony obszerniejszy projekt inwestycyjny, obejmujący 1. rozszerzenie domu zakładowego i 2. budowę stacyi doświadczalnej z wyłączeniem mieszkania profesorskiego.

Wypracowany projekt techniczny rozszerzenia domu zakładowego polega na dobudowaniu nowego piątrowego skrzydła, o powierzchni zabudowanej 419 m^2, i adaptacyach wewnątrz dawnego gmachu. W parterze nowego skrzydła pomieszczone będą obszerna jadalnia dla 90 uczniów (obecna, projektowana na 60 uczniów jest tak ciasną, że uczniowie zasiadają do posiłku partyami) dalej kuchnia z kredensem, spiżarnie i mieszkanie restauratora, – pierwsze piętro zajmą sala rekreacyjna uczniów, czytelnia „Bratniej Pomocy“ i jadalnia dla funkcyonaryuszów zakładów dublańskich. Przez przeniesienie wymienionych co dopiero części składowych do nowego skrzydła przybędzie w dawnym gmachu zakładowym do istniejących już 60 pomieszkań uczniów, nowych 28 miejsc (przez odpowiednie zaadaptowanie dawnej jadalni i t. p.), tak, że dom zakładowy będzie mógł pomieścić ogółem 88 uczniów, t. j. więcej o 6 ponad ilość dotychczasową, rozmieszczoną w dwu odrębnych budynkach. Koszt dobudowy skrzydła obliczono na 82 000 K, dobudowę łazienek i wewnętrze przeróbki w dawnym gmachu na 18.000 K, a po dodaniu 5.000 K na koszta administracyjne (plany, kierownictwo budowy) wyniesie suma kosztów 105.000 K.

Zatwierdzony zeszłoroczną uchwałą Wys. Sejmu projekt nowego gmachu dla stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, który miał objąć zarazem szkołę gorzelniczą (w suterenach) i jedno mieszkanie profesorskie, zostaje przez postanowione rozszerzenie internatu o tyle zmieniony, że wyłącza się z programu budowy mieszkanie profesorskie, jak bowiem uzasadniliśmy powyżej, po rozszerzeniu internatu otrzymamy na mieszkanie profesorskie do dyspozycyi dom l. sp. 177. Przy rewizyi planu budowy stacyi uznał Wydział krajowy potrzebę innych jeszcze zmian w pierwotnym projekcie, a to w kierunku właściwszego pomieszczenia pracowni szkoły gorzelniczej. W przerobionym planie przeniesiono mianowicie pracownie szkoły gorzelniczej z suteren na I. piętro i dodano prócz tego po jednym pokoju na mieszkanie asystentów stacyi doświadczalnej i szkoły gorzelniczej. Zastosowany do zmienionego projektu kosztorys opiewa na 125.000 K, podczas gdy uchwalony w r. 1904 kredyt wynosił 130.000 K.

Zeszłoroczną uchwałą przyznał Wys. Sejm między innemi 10.000 K na założenie gazowni w Dublanach. Kredyt preliminowany w tej wysokości na podstawie przystępnej oferty firmy H. Hirzel w Lipsku miał posłużyć na instalacyę gazowni do produkcyi gazu świetlnego z ropy w ilości około 30 metr. kub. dziennie. Przed zarządzeniem budowy, zaprojektowanej bezpośrednio przed otwarciem sesyi sejmowej przeszłego roku, odnieśliśmy się do dyrektora gazowni miejskiej we Lwowie, p. Adama Teodorowicza, z prośbą o orzeczenie, czy dany system gazowni odpowie potrzebom zakładów dublańskich. Opinia wypadła niekorzystnie. P. Teodorowicz odradzał stanowczo wybór aparatów budowanych w Niemczech uzasadniając wyczerpująco na podstawie własnych doświadczeń, że aparaty zarówno Hirzla jak i podobnych, lepszych nawet systemów, budowane w Niemczech są tylko tam używane do destylacyi olei parafinowych (t. zw. „Thüringische Gas-Öle“ otrzymywanych przy destylacyi węgla brunatnego) nie nadają się atoli zupełnie do produkcyi gazu z błękitnych olejów galicyjskich. Kosztowne próby przeprowadzane przez szereg lat w gazowni miejskiej w Stanisławowie z aparatami niemieckimi wykazały ujemne wyniki; gaz otrzymywany posiadał ogromną skłonność do kopcenia i nie mógł być zastosowany do oświetlenia żarowego ani też do palników Bunsena używanych w pracowniach chemicznych. Przestrzegając stanowczo przed bezowocną próbą instalacyi gazowni systemu Hirzla, wypracował dyrektor Teodorowicz bezinteresownie i przedstawił Wydziałowi krajowemu projekt urządzenia gazowni o systemie pieców, który dla olejów galicyjskich okazał się najwłaściwszym i pozwala przy destylacyi ropy na domieszkę 5–10% gazu węglowego, przez co otrzymuje się gaz naftowy o stałym składzie chemicznym, nadający się dzięki większej zawartości wodoru zarówno dobrze do

światła auerowskiego jak i do celów technicznych. Ten system pieców zastosowano po nieudałych próbach z aparatami niemieckimi w gazowni miejskiej w Stanisławowie a także w Kołomyi i Drohowyżu. Dyrektor Teodorowicz odradzał dalej instalacyę gazowni w rozmiarach zbyt małych powodujących przerwy w ruchu i niedokładności funkcyonowania i w przedstawionym projekcie przyjął aparaty wytwarzające 160 metr. kub. gazu świetlnego w 24 godzinach, t. j. w ilości wystarczającej do obsługi 500 palników. Dołączony do projektu kosztorys przewyższał znacznie kredyt przyznany na założenie gazowni, opiewał bowiem na 40.000 K, mianowicie:

1.	urządzenie fabryczne według szczegółowej oferty fabryki budowy maszyn w Sanoku	17.335 K
2.	dwa piece gazowe wraz z materyałem ogniotrwałym i obmurowaniem	7.015 „
3.	budynek fabryczny murowany	9 800 „
4.	rurociąg od gazowni do gmachu Akademii	4.000 „
5.	montowanie aparatów i różne drobne wydatki . . .	1.850 „
	razem	40.000 K

Różnica między podaną powyżej sumą kosztorysową a ofertą Hirzla, na podstawie której preliminowaliśmy kredyt w wysokości 10.000 K, pochodzi stąd przedewszystkiem, że nowy projekt przyjmuje większą produkcyę gazu, obliczoną na 500 płomieni, podczas gdy mała gazownia firmy Hirzel wystarczyć mogła najwyżej na 150 palników przy wyrobie gazu przez całą dobę bez przerwy, nadmieniamy zaś, że większa gazownia niemieckiego systemu obliczona na 500 palników kosztowałaby również do 30.000 K, a więc nie wiele mniej od podanej powyżej sumy kosztorysowej przy mniejszej atoli precyzyi aparatów i co ważniejsza, nie nadających się do wytwarzania gazu z ropy galicyjskiej. Zredukowanie rozmiarów gazowni zmniejsza zarazem koszta instalacyi, zbytniej redukcyi sprzeciwiają się jednak, jak już zaznaczyliśmy, względy techniczne, a nie mniej względy praktyczne. Projektowana pierwotnie mała gazownia miała służyć wyłącznie pracowniom chemicznym Akademii, przy najoszczędniejszem obliczeniu palników. Uznaliśmy jednak, że jakkolwiek bardzo mała nawet gazownia zaspokoiłaby chwilowo najpilniejsze potrzeby zakładu, to z chwilą umieszczenia stacyi doświadczalnej w nowym budynku i urządzenia pracowni gorzelniczej gazownia taka okaże się niedostateczną, i nie będzie można cofnąć się przed wydatkiem na rozszerzenie gazowni, tem bardziej, że także inne pracownie będą potrzebowały równomiernego uposażenia.

Po dojrzałej rozwadze postanowił Wydział krajowy pójść za fachową opinią dyrektora gazowni miejskiej, p. Teodorowicza, i przyjąć bez zmiany jego projekt gazowni dla zakładów dublańskich, projekt kosztowniejszy, lecz dający pewność prawidłowego funkcyonowania gazowni i możność wytwarzania gazu w ilości wystarczającej dla wszystkich pracowni nawet przy ich spodziewanym rozwoju i wzroście. Obszerniejszy projekt gazowni postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi z prośbą o przyznanie dodatkowego kredytu, równocześnie jednak poczynił Wydział krajowy przygotowania zapewniające wykończenie gazowni przed upływem b. r. Zamówiono więc we fabryce maszyn w Sanoku dostawę aparatów i zarządzono budowę domu na pomieszczenie gazowni.

Przyspieszenie instalacyi gazowni uznał Wydział krajowy za konieczne zarówno w interesie pracowni i pozyskanych dla Szkoły sił naukowych jakoteż ze względu na odpowiedzialność administracyi zakładu za skutki używania w laboratoryach niebezpiecznych w użyciu lampek spirytusowych i aparatów podręcznych do wytwarzania gazu benzynowego. Koszt budowy gazowni zalimitowany na 40.000 K zamierza Wydział krajowy pokryć przedewszystkiem nadzwyczajnym kredytem wstawionym do budżetu stacyi doświadczalnej w Dublanach na r. 1905 w kwocie 25.000 K tytułem pierwszej raty całego kredytu, uchwalonego w sumie 140.000 K na inwestycye w zakładach dublańskich. O pokryciu reszty kosztów budowy gazowni w kwocie 15.000 K, dalej kosztów budowy stacyi doświadczalnej i rozszerzenia domu zakładowego przedstawiamy Wys. Sejmowi wniosek następujący:

Zeszłoroczną uchwałą otworzył Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu na inwestycye w Dublanach kredyt w wysokości 140 000 K wstawiając na poczet tej sumy 25.000 K do budżetu stacyi doświadczalnej na r 1905 i upoważniając zarazem Wydział krajowy, by resztę kredytu t. zn. 115 000 K wstawił w dwu ratach do budżetów na r. 1906 i 1907. Z powodu uzasadnionych powyżej zmian w programie inwestycyjnym zapotrzebowanie kredytu jest znacznie większe i wynosi:

1. budowa gmachu na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej . . . . . 125.000 K
2. rozszerzenie domu zakładowego dla uczniów . . . 105.000 „
3. reszta kosztów instalacyi gazowni . . . . . 15.000 „

razem . . . 245.000 K

Z powodu nastręczających się trudności uzyskania dla tej sumy budżetowego pokrycia w r. 1906 postanowił Wydział krajowy nie preliminować jej w budżecie krajowym, lecz pokryć zapotrzebowanie przez zaciągnięcie w Banku krajowym pożyczki w 4% obligach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 250.000 K na lat 44 przy rocznej spłacie na procent i amortyzacyę 5% t. j. w rocznych ratach po 12.500 K od r. 1906 począwszy. Do preliminarza budżetu Akademii na r. 1906 wstawiliśmy na zapłacenie pierwszej półrocznej raty zamierzonej pożyczki kredyt w kwocie 8.800 K (kwota wyższa od istotnego zapotrzebowania, gdyż przy uchwaleniu preliminarza projektowaliśmy krótszy okres umorzenia pożyczki). W razie przyjęcia przedstawionej tu propozycyi Wydziału krajowego i uchwalenia wniosków sformułowanych w zakończeniu sprawozdania, Wydział krajowy przystąpi do wykonania uchwalonych inwestycyj z wiosną przyszłego roku.

Preliminarz budżetu Akademii wykazuje w zestawieniu wydatki w sumie 255.551 K, dochody w sumie 104.144 K, a więc niedobór w kwocie 151.407 do pokrycia z funduszu krajowego, niedobór w porównaniu z tegorocznym większy o 23.603 K. Na tę różnicę wpływa oprócz wstawionej nowej pozycyi wydatków na oprocentowanie pożyczki także wzrost rubryki płac emerytalnych. Z innych bieżących potrzeb Akademii, które pragnie Wydział krajowy zaspokoić, wymieniamy przedewszystkiem instalacyę chóru w kaplicy zakładowej. Idzie tu o zbudowanie galeryi o żelaznej konstrukcyi na pomieszczenie organów, które są ustawione dotychczas na podłodze i zajmują wiele miejsca w ciasnej i bez tego kaplicy. Dla przysporzenia miejsca pobożnym, którzy z zakładów i ze wsi gromadzą się w kaplicy i wokoło niej na służbę bożą, zaprojektowano już przed laty instalacyę chóru. Koszt rys podany przez jedną z lwowskich firm opiewa na 3.000 K i tę kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu Akademii.

Uchwałą z d. 11. listopada 1904 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gal. Tow. gospodarskiego w sprawie utworzenia w Dublanach stacyi doświadczalnej dla maszyn i narzędzi rolniczych z poleceniem zbadania tej sprawy i w razie uznania potrzeby, wstawienia na ten cel odpowiedniej sumy do budżetu Akademii na r. 1906. Utworzenie stacyi doświadczalnej dla maszyn rolniczych uważa Wydział krajowy za rzecz pierwszorzędnej wagi dla rolnictwa krajowego, przy rosnącem bowiem zastosowaniu maszyn w gospodarstwie wiejskiem staje się bardzo potrzebną instytucya, któraby na podstawie umiejętnych i systematyoznych doświadczeń orzekać mogła o wartości użytkowej i sprawności pojawiających się na targu maszyn i narzędzi rolniczych i ułatwiać tym sposobem rolnikom wybór właściwych, polecenia godnych konstrukcyj, na podstawie o wiele szerszej i pewniejszej, niż dorywcze wyniki tak zwanych konkursów maszyn i narzędzi rolniczych. Stacya doświadczalna powinna powstać przy Akademii rolniczej w Dublanach, gdyż tu znajdą się najodpowiedniejsze siły do jej prowadzenia, a naodwrót zyskałaby katedra mechaniki rolniczej znakomity materyał do studyów i demonstracyi. Według referatu profesora mechaniki rolniczej, p. Ajdukiewicza, utworzenie stacyi dla maszyn rolniczych wymagać będzie jednorazowego wkładu około 40.000 K na koszta założenia, mianowicie na postawienie i odpowiednie uposażenie budynku dla stacyi połączonej z halą maszyn, a dla należytego funkcyonowania stacyi potrzebną będzie dotacya w kwocie około 4.600 K rocznie. Wydział krajowy przypuszcza, że sumy te, zwłaszcza pierwsza, przy bliższem badaniu dałyby się obniżyć, a w każdym razie sądzi, że wydatek jednorazowy da się rozłożyć na parę lat, wydatek zaś roczny stopniowo wzrastać będzie do wskazanej sumy. Mimo dość znacznych kosztów dążyć będzie Wydział krajowy do zorganizowania stacyi w ciągu lat najbliższych, licząc także na materyalną pomoc ze strony c. k. Rządu. Wydział krajowy przygotował już projekt budynku, który w jednej części pomieściłby halę doświadczalną i warsztat mechaniczny, w drugiej części halę maszyn i narzędzi rolniczych. Budowę części pierwszej, objętej kosztorysem na 15 300 K pragnie Wydział krajowy, po myśli powołanej uchwały Wys. Sejmu, zarządzić już w r. przyszłym i użyć na to zaoszczędzony z lat ubiegłych fundusz w kwocie 8.000 K przeznaczony na budowę szopy na narzędzia go

spodarskie, resztę saś zapotrzebowania t. j. 7.300 K preliminujemy w budżecie Akademii na r. 1906 w rubryce wydatków na środki naukowe.

W tejże rubryce wydatków preliminujemy między innemi nadzw. kredyt w kwocie 3.000 K na uporządkowanie i uzupełnienie urządzeń pracowni chemicznej, którą w b. r. objął prof. chemii, Jan Zaleski.

Bliższe szczegóły o rozwoju i wewnętrznem życiu Akademii zawiera wydane przez grono profesorów „Roczne sprawozdanie o Akademii rolniczej w Dublanach za r. 1904/5", rozdane w Wys Izbie równocześnie z niniejszem przedłożeniem Wydziału krajowego.

2. Niższa szkoła rolnicza.

Przydzielenie do zakładu na podstawie przytoczonej u wstępu uchwały Wysokiego Sejmu drugiego nauczyciela fachowego umożliwiło zorganizowanie nauki według jednolitego planu obowiązującego w innych kraj. niż. szkołach rolniczych. Obaj nauczyciele fachowi objęli wykład nauk przyrodniczych i fachowych, udzielanych poprzednio przez kilku docentów pomocniczych.

Nauka w r. 1904/5 odbywała się prawidłowo. Uporządkowano i uzupełniono zbiory naukowe.

Braki w pomieszczeniu tej szkoły znane są Wysokiemu Sejmowi z naszych poprzednich sprawozdań. Budynek zakładowy jest zniszczony zębem czasu, wymaga ciągłej restauracyi, a pomieszczone w nim z konieczności mieszkania kilku funkcyonaryuszy zakładów dublańskich pozostawiają za mało miejsca dla samej szkoły i internatu. Niedogodnościom wynikającym z powodu pomieszczenia w tym budynku mieszkania lekarza zakładowego starała się Dyrekcya zapobiedz przez urządzenie osobnego wejścia do ambulatorym wprost z podwórza.

Sprawozdanie Dyrekcyi o niższej szkole za r. 1903/4 zawarte jest w dołą- **Alegat I.** czonym tu alegacie I/.

3. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

W poprzedniem sprawozdaniu przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi wnioski zmierzające do lepszego zorganizowania i rozszerzenia zakresu zadań szkoły gorzelniczej w tym kierunku, by oprócz kształcenia zawodowych gorzelników oddziaływać mogła bezpośrednio na rozwój przemysłu gorzelnianego w kraju. Sprawy szkoły gorzelniczej tworzyły jakby osobną grupę agend katedry chemii ogólnej — głównym więc warunkiem zorganizowania szkoły jako samoistnego zakładu, o szerszym zakresie zadań, było uposażenie jej we własne pracownie naukowe i utworzenie kierownictwa oddanego wyłącznie sprawom szkoły gorzelniczej. Wysoki Sejm zajął względem wniosków Wydziału krajowego przychylne stanowisko i zgodził się na projekt budowy gmachu w Dublanach, w którym obok stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej znajdą także pomieszczenie pracownie szkoły gorzelniczej. Jeszcze więc pod koniec z. r. poczynił Wydział krajowy przygotowania do reorganizacyi szkoły gorzelniczej w myśl przyjętego w zasadzie programu. Korzystając mianowicie z wakansu dwóch katedr w Akademii, powołał Wydział krajowy na stanowisko profesora chemii ogólnej, p. Jana Zaleskiego, a dotychczasowemu profesorowi chemii zarazem dyrektorowi szkoły gorzelniczej, p. Romanowi Wawnikiewiczowi, pozostawił wyłącznie kierownictwo tej szkoły i wykłady technologii w Akademii, gdy zaś wakujące katedry miały być obsadzone w ciągu r. 1905 postanowił Wydział krajowy równocześnie, zaprowadzając ów stan przejściowy, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek utworzenia w etacie szkoły gorzelniczej stałej posady kierownika, zarazem głównego jej profesora.

Szkoła gorzelnicza nie miała, wyjąwszy posadę adjunkta, własnego etatu nauczycielskiego; kierownictwo zakładu spoczywało w ręku profesora chemii ogólnej, pobierającego za to osobną remuneracyę, naukę zaś udzielało 6 docentów pomocniczych za odpowiedniem wynagrodzeniem. Remuneracye kierownika, adjunkta i docentów wynosiły 6.870 K rocznie Utworzenie posady stałego kierownika, obok innych zmian w składzie sił nauczycielskich, nie napotka więc na trudności finansowe, będzie zaś bez wątpienia z pożytkiem dla zakładu. Wydział krajowy projektuje: *a)* utworzenie stałej posady kierownika szkoły gorzelniczej z płacą 3.600 K, dodatkiem aktywalnym 720 K i prawem do pięciu kwinkweniów po 500 K; *b)* w miejsce do-

tychczasowej posady adjunkta z płacą 2.000 K utworzenie posady asystenta z wynagrodzeniem 1.200 K; *c)* zmniejszenie liczby docentów pomocniczych do czterech, gdyż kierownik szkoły obejmie wykład całego gorzelnictwa teoretycznego i praktycznego, a docenci pozostaną tylko do nauki matematyki i fizyki, do nauki o kotłach parowych, o rachunkowości i opodatkowaniu gorzelń. Płace i remuneracye sił nauczycielskich w projektowanym nowym składzie wyniosą w sumie 7.418 K rocznie, t. j. zaledwie 638 K więcej ponad obecny etat płac.

W sprawozdaniu o Akademii wspomnieliśmy, że dyrektor szkoły gorzelniczej p. Wawnikiewicz, przechodzi z końcem sierpnia w zasłużony stan spoczynku. W jego miejsce postanowił Wydział krajowy powierzyć kierownictwo szkoły p. Tadeuszowi Chrząszczowi, który po ukończeniu gruntownych studyów fachowych w celniejszych zakładach naukowych za granicą przy pomocy wydatnego stypendyum z funduszu krajowego, zajął był stanowisko nauczyciela technologii w c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie. Jakkolwiek zaś posada kierownika szkoły gorzelniczej może być systemizowaną dopiero od r. 1906 Wydział krajowy powołał p. Chrząszcza na to stanowisko już z d. 1. września b. r. inaczej bowiem, z powodu trudności zarządzenia przejściowego zastępstwa, musiałby zakład być na kilka miesięcy zamknięty.

Odpowiedni lokal na pracownie otrzyma szkoła dopiero w r. 1907 z ukończeniem projektowanej budowy, tymczasem, acz z pewnym uszczerbkiem dla katedry chemii ogólnej, wydzielono dwie sale z laboratoryum chemicznego i oddano do użytku kierownikowi szkoły gorzelniczej. W każdym jednak razie otrzymawszy zapewnienie lepszego w niedługim czasie pomieszczenia, nadewszystko zaś własne kierownictwo, może zakład dążyć do rozwoju swych zadań, do oddziaływania w szerszej mierze na przemysł gorzelniczy w kraju, a to przez udzielanie bezpośredniej porady w kwestyach techniki fermentacyjnej, przez wykonywanie analiz i kontroli technicznego postępowania, przez propagowanie w praktyce postępów nauki gorzelnictwa — jednem słowem przez objęcie funkcyj stacyi doświadczalnej dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów. Do spełniania tych zadań nie potrzebuje zakład osobnego aparatu naukowego oprócz własnych odpowiednio uposażonych pracowni, skoro więc Wysoki Sejm przychyli się do naszych wniosków, zacznie szkoła już w b. r. funkcyonować jako stacya doświadczalna dla gorzelnictwa na podstawie tymczasowego regulaminu, który w dołączonym do niniejszego sprawozdania 2. alegacie przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi.

Alegat 2.

Preliminarz budżetu szkoły gorzelniczej na r. 1906 różni się poniekąd w swym układzie od budżetu b. r. a to wskutek uzasadnionych powyżej zmian w etacie sił nauczycielskich i oddzielenia szkoły od katedry chemii ogólnej, a tem samem potrzeby przyznania jej odpowiedniej dotacyi jako zakładowi samoistnemu. Poszczególnych pozycyi preliminarza uzasadniać nie będziemy, bo tłumaczą się same, przytaczamy tylko, że suma preliminowanych na r. 1906 wydatków zwyczajnych wynosi 12.330 K, jest więc od wydatków uchwalonych na r. 1905 wyższą o 2.400 K. Na różnicę tą wpływa między innemi także nowa pozycya wydatków 500 K na gorzelniczy kurs praktyczny dla c. k. straży skarbowej. Koszta takich kursów pokrywał dotychczas Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego, ponieważ jednak na życzenie c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu kursa odbywają się stale co roku, uznaliśmy, że koszta te powinny być uwidocznione w budżecie szkoły gorzelniczej. Oprócz stałej dotacyi rocznej preliminuje Wydział krajowy jednorazowy wydatek nadzwyczajny w kwocie 5.000 K na urządzenie pracowni gorzelniczej, mianowicie 1.600 K na zakupno trzech mikroskopów, 400 K na zakupno wagi chemicznej, 2.000 K na przybory do prac bakteryologicznych i 1000 K na inne drobne urządzenia laboratoryjne.

Gorzelnia szkolna wymaga gruntownego odnowienia. Jako najważniejszy środek naukowy ma gorzelnia dla szkoły podwójne znaczenie: jest podstawą praktycznej nauki gorzelnictwa, a powtóre ma umożliwić wykonywanie ścisłych doświadczeń z różnemi metodami technicznego postępowania. Gorzelnia dublańska założona w r. 1890 wchodzi w piętnastą kampanię i w obecnym swym stanie nie odpowiada już swoim zadaniom, gdyż przestarzałe i zużyte aparaty nie mogą być wzorem przy demonstracyach, a funkcyonując niedokładnie, nie mogą być wogóle do doświadczeń użyte. Wadliwości w urządzeniach gorzelni są obok tego jednym z głównych powodów corocznych strat na ruchu gorzelni.

Dla usunięcia najważniejszych braków w urządzeniach gorzelni otworzył Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu w budżecie 1905 r. nadzwyczajny kredyt w kwocie 9.455 K na zakupno nowego aparatu odpędowego i kufy na alkohol tu-

dzież na przeprowadzenie różnych pomniejszych napraw. W skutek zmian w kierownictwie szkoły gorzelniczej woleliśmy wykonanie adaptacyi pozostawić przyszłemu kierownikowi, obejmującemu jesienią b. r. urzędowanie, skoro zaś jest rzeczą stwierdzoną, że także inne urządzenia gorzelni muszą być w najbliższym czasie zastąpione nowemi, postanowił Wydział krajowy zaniechać stopniowej wymiany aparatów, łatwiejszej do przeprowadzenia ze względów budżetowych, lecz w rezultacie kosztowniejszej i nie dającej całości bez zarzutu, zwrócić się natomiast do Wysokiego Sejmu z wnioskiem o otwarcie kredytu na przeprowadzenie od razu gruntownej rekonstrukcyi gorzelni odpowiednio do wymogów nowoczesnej techniki.

Rekonstrukcyą mają być objęte zarówno urządzenia maszynowe jak i sam budynek gorzelni. Według opinii rzeczoznawców musi gorzelnia otrzymać zupełnie nowe urządzenie wszystkich aparatów, nie wyjmując kotła parowego przestarzałej konstrukcyi zużywającej nadmierną ilość opału. Pozostać może nadal tylko maszyna parowa, i ta jednak wymaga naprawy i innego ustawienia pospołu z przerobieniem wszystkich transmisyj. Koszt nowego urządzenia oblicza Wydział krajowy na podstawie przedstawionej oferty następująco:

koszt aparatów	25.694	„
koszt dostawy do Dublan i zupełnego umontowania . .	7.920	K
Razem . .	33.614	K
od tej sumy potrąca się spodziewany dochód ze sprzedaży starych urządzeń, co obliczamy oględnie na	2.500	„
koszt urządzenia gorzelni wyniesie więc netto . . .	31.114	K
Na pokrycie tego wydatku mamy do dyspozycyi resztę kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na r. b.	8.230	„
pozostaje więc do pokrycia kwota	22.884	K

Projektowana rekonstrukcya budynku gorzelni ma głównie na celu rozszerzenie słodowni, wynoszącej obecnie zaledwie 36 m^2, podczas gdy odpowiednio do ilości zacieru powinna wynosić normalnie 65 m^2 (przyjmując 25 m^2 na 1000 l zacieru). Ponieważ w słodowni w gorzelni szkolnej prowadzi się często słód z różnych gatunków zboża równocześnie, projektuje się rozszerzenie słodowni do 100 m^2 a to przez zajęcie obecnego magazynu spirytusu. W tym celu wykonane być muszą różne roboty murarskie, zwłaszcza zaś przybudowanie nowego magazynu na okowitę. Dalej projektuje się pokrycie starego dachu gontowego dachowką (686 m^2) i szereg innych napraw posadzek, pował i t. p. Kosztorys wszystkich adaptacyj w budynku opiewa na łączną kwotę . . . . . 7.292 K
a dodając ją do obliczonego powyżej zapotrzebowania na rekonstrukcyę aparatów . . . . . 22.884 „
wyniesie koszt odnowienia gorzelni razem . . . . . 30 176 K

Kwotę tę wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu gorzelni na r. 1906. O otwarcie kredytu w tej wysokości upraszamy Wysoki Sejm w tem przekonaniu, że inwestycya ta podniesie znakomicie wartość szkoły, a opłaci się zmniejszeniem wygórowanych dziś z powodu przestarzałych urządzeń kosztów ruchu gorzelni.

Kampania 1905/6 odbędzie się jeszcze przy dotychczasowem urządzeniu gorzelni, dlatego też w preliminarzu zwyczajnych wydatków i dochodów w r. 1906 nie przeprowadzono zmian zasadniczych. W rubryce płac wstawiliśmy wynagrodzenie dla gorzelnika w kwocie 1.200 K, pozostawiając na razie obok tego półroczne wynagrodzenie dla maszynisty, który ze względu na konieczne ciągłe naprawy urządzeń gorzelni musi być jeszcze przez nadchodzącą kampanię zatrzymany. Na przyszłość wydatek ten będzie skreślony.

4. Folwark.

Szerszy pogląd na rozwój gospodarstwa polowego folwarku w Dublanach za ubiegłe dziesięciolecie podał dyrektor J. Frommel w zeszłorocznym „Roczniku Akademii rolniczej w Dublanach“. Drugą część rozprawy, traktującą o produkcyi zwierzęcej folwarku zawiera „Sprawozdanie Akademii za r. 1904/5“, które Wysokiemu Sejmowi obecnie przedłożyliśmy oprócz dołączonego tu ·/. (alegat 3.) sprawozdania administracyi folwarku za rok gospodarski 1903/4.

Alegat 3.

Krajowe biuro melioracyjne ukończyło w r. b. projekt melioracyi łąk folwarku dublańskiego. Projekt obejmuje: a) rekonstrukcyę nawodnienia łąk na obszarze 90·5 mg kosztem 10.000 K i b) kulturę łąk torfowych na obszarze 148·5 mg kosztem 32.000 K. Ogólna kwota kosztorysowa 42.000 K rozdzielona na 239 morgów objętych projektem melioracyi czyni 175 K na morg. Melioracya torfowisk dublańskich, dziś prawie nieużytecznych, opłacić się powinna w krótkim czasie, sądząc z wyników otrzymanych po wykonaniu melioracyi części łąk w latach 1884/7. Czynsz dzierżawny opłacany przez włościan za wynajęte łąki podniósł się był bezpośrednio po zmeliorowaniu z 6·5 K na 24 K z jednego morga. Melioracyę zamierza Wydział krajowy wykonać stopniowo w ciągu kilku lat i na r. 1906 preliminuje w tym celu nadzwyczajny kredyt w budżecie folwarku w kwocie 7.300 K, która z uchwalonym na r. b. kredytem 2.700 K uczyni w sumie fundusz 10.000 K, pozwalający na podjęcie i wykonanie części robót melioracyjnych w r. 1906.

W b. r. wprowadzono z uwagi na znaczenie cukrownictwa w kraju uprawę buraków cukrowych na przestrzeni 20 morgów; na uprawę roślin okopowych przeznaczono ogółem 60 mg, to zn. 25% całej uprawnej przestrzeni, wynoszącej 240 morgów. Administracya folwarku pragnie w ten sposób wyzyskać wysoką siłę nawozową gruntów i podnieść dochody. Równocześnie wypadło podnieść pozycyę wydatków na robociznę o 1 000 K rocznie, skutkiem czego (obok innych pomniejszych nadwyżek) preliminarz wydatków zwyczajnych na gospodarstwo w r. 1906 opiewa ogółem na 35.860 K, więcej od tegorocznego budżetu o 1.300 K. Dochody preliminujemy oględnie w kwocie 45.750 K (więcej o 2.000 niż w r. 1905), tak, że bilans gospodarstwa wykazuje nadwyżkę dochodów 9.890 K. Po uwzględnieniu spłaty długów i podatków, razem 6 192 K, a dalej wydatków inwestycyjnych 7.300 K na melioracye i 3.960 K na adaptacye w budynkach, zamyka się preliminarz budżetu folwarku na r. 1906 niedoborem w kwocie 7.367 K.

5. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Od chwili założenia stacyi upływa właśnie rok dziesiąty. Z instytucyi zapoczątkownnej w bardzo skromnych rozmiarach rozwinęła się ona w krótkim stosunkowo okresie do tego stopnia, że jest dziś jedną z większych stacyj doświadczalnych rolniczych w państwie. Pogląd na wzrost czynności kontrolnej stacyi daje następujące zestawienie:

ilość wykonanych rozbiorów

w r. 1899 . . .	699
„ „ 1900 . . .	744
„ „ 1901 . . .	745
„ „ 1902 . . .	1.017
„ „ 1903 . . .	1.222
„ „ 1904 . . .	2.504

W ostatnich zwłaszcza latach czynność kontrolna wzrasta w szybkiem tempie: w r. 1904 ilość analiz była dwa razy większą niż w roku poprzednim. Z wykonanych w r. 1904 analiz przypada 2.232 na nawozy sztuczne, 181 na gleby, 23 na pasze, oprócz 68 różnych innych rozbiorów.

Próbki nadesłane do rozbiorów pochodziły: 629 od rolników, 1.330 od firm handlowych, 273 od korporacyj rolniczych.

Korzystnie przedstawia się także czynność doświadczalna stacyi. Na działalność w tym kierunku składa się w r. 1905: 22 doświadczeń z wapnowaniem na podgórzu karpackiem; 18 doświadczeń przy kursach uzupełniających rolniczych; 80 doświadczeń w 26 miejscowościach w kraju z uwzględnieniem lokalnych potrzeb gleby i zmianowania; wreszcie doświadczenia z uprawą torfów w Ostrowsku, Zapytowie i Dublanach.

Alegat 4. Przytoczonej tu sumie prac, opisanych dokładniej w dołączonem jako alegat 4. sprawozdaniu kierownika, mogła stacya podołać tylko przy wytężeniu sił szczupłego personalu, który od r. 1899 składa się niezmiennie z trzech zaledwie asystentów. Jako miarę intenzywności pracy personalu przytacza kierownik stosunek ilości wy-

konanych rozbiorów do liczby pracowników w największej w państwie stacyi doświadczalnej rolniczej we Wiedniu i w stacyi dublańskiej. W stacyi we Wiedniu 26 pracowników wykonało w r. 1904 15.894 analiz, czyli na jednego wypadało 611 analiz; stacya w Dublanach wykonała w tymże roku 2.504 rozbiorów, to znaczy przypadło na jednego asystenta po 834 analiz. Stacya wiedeńska posiada 6 sił biurowych, tymczasem zakład dublański przy rozległej korespondencyi (przeszło 3 000 pism w r. 1904) nie ma wcale pomocy kancelaryjnej. Celem zapewnienia stacyi doświadczalnej w Dublanach środków odpowiednich do zakresu czynności, kontrolnej i doświadczalnej, wnosi Wydział krajowy o zwiększenie ustanowionej w r. 1899 liczby asystentów o dwie posady asystentów nieetatowych, z płacą 1.600 K i 1.200 K oprócz mieszkania lub dodatku na mieszkanie po 318 K. Odpowiednie kredyty wstawiamy do preliminarza budżetu stacyi na rok 1906.

Uchwałą z dnia 2. lipca 1901 ustanowił Wys. Sejm w etacie stacyi doświadczalnej w Dublanach jedną etatową posadę asystenta z płacą 2.000 K i dodatkiem aktywalnym 200 K bez prawa do dodatków pięcioletnich. Posadę tę zajmuje od lat czterech p. Adam Karpiński, pełniąc ogółem przez ośm lat obowiązki asystenta stacyi. Wydział krajowy uprasza więc Wysoki Sejm w przedstawionym poniżej wniosku o upoważnienie do przyznania p. Karpińskiemu w właściwym czasie dodatku pięcioletniego w wymiarze 400 K rocznie.

Wskutek nadspodziewanie szybkiego wzrostu czynności stacyi okazała się roczna dotacya jej pracowni niewystarczającą już w r. 1904, a w b. r. nie będzie można uniknąć dość znacznego przekroczenia kredytu, przyznanego na utrzymanie, pracowni t. j. na zakupno chemikaliów i innych potrzeb laboratoryjnych. Na podstawie rzeczywistego zapotrzebowania w r. 1904 preliminujemy zatem na r. 1906 dotacyę na utrzymanie pracowni stacyi w kwocie 7.500 K.

O projekcie budowy nowego pomieszczenia dla stacyi zdaliśmy już sprawę powyżej, w ustępie traktującym o Akademii rolniczej.

6. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Pogląd na czynności stacyi w r. 1903/4, zwrócone, jak w latach poprzednich, **Alegat 5.** w kierunku kontrolnym i doświadczalnym, podaje dołączone tu jako alegat 5. sprawozdanie kierownika zakładu.

Czynność kontrolna stacyi w ubiegłem trzechleciu streszcza się w następujących cyfrach:

w r.	1901/2	oceniła stacya	1238	próbek	nasion.
„	1902/3	„ „	1510	„	„
„	1903/4	„ „	2413	„	„

w r.	1901/2	plombowano	1389	worów	nasion	o wadze	115	q
„	1902/3	„	2282	„	„	„ „	206	„
„	1903/4	„	2548	„	„	„ „	231	„

W obu więc rodzajach gwarancyi dobroci towaru wykazują czynności stacyi w r. 1903/4 wzrost dość znaczny.

Drugi dział czynności stacyi obejmywał doświadczenia nad poprawą łąk i połonin w Karpatach wschodnich. Oprócz ścisłych badań nad roślinnością połonin przeprowadzanych w ogrodzie górskim stacyi na połoninie Porżyżewsko, wykonuje stacya praktyczne doświadczenia na szerszą skalę nad kulturą połonin Czarnohora i Dancerz (razem 927 ha), wydzierżawionych od c. k. dyrekcyi dóbr i lasów skarbowych, dalej doświadczenia nawozowe na połoninach Matachów i Faszory i na połoninach pod Mikuliczynem, które dzierżawi komitet Tow. gosp. we Lwowie dla celów hodowlanych.

Przebieg prac wykonanych na połoninach w celach doświadczalnych przedstawia szczegółowo powołane powyżej sprawozdanie kierownika. Osobną grupę czynności stacyi stanowiły doświadczenia porównawcze z uprawą ziemniaków, konopi, koniczyn, przeprowadzane w ogrodzie doświadczalnym na Wulce Kapitańskiej we Lwowie, a nadto w kilkunastu miejscowościach w różnych okolicach kraju.

Wzrost czynności stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej wkłada coraz liczniejsze bezpośrednie obowiązki na kierownika zakładu. Tymczasem obecny kierownik, dr. Ignacy Szyszyłowicz, zajęty głównie w urzędzie Wydziału krajowego jako referent spraw rolniczych i inspektor kraj. zakładów naukowych rolniczych, może tylko część swej pracy oddać sprawom stacyi. Niedogodności wypływające z powodu tego skumulowania obowiązków omawiamy w przedłożonem Wys. Sejmowi sprawozdaniu o niższych szkołach rolniczych, tutaj powtarzamy tylko, że dalszy normalny rozwój stacyi doświadczalnej każe liczyć się z potrzebą ustanowienia kierownika, któryby oprócz prowadzenia stacyi nie miał innych służbowych obowiązków.

Preliminarz budżetu stacyi na r. 1906 opiewa w wydatkach na sumę 13.806 K. wyższą o 1.505 K. w porównaniu z budżetem 1905 r. Mianowicie podwyższył Wydział krajowy w preliminarzu dotacyę na utrzymanie pracowni o kwotę 500 K., stosownie do wzrostu czynności kontrolnych i doświadczalnych. Także niektóre inne pozycye wydatków (opał, druk świadectw) podwyższono nieco, w miarę istotnej potrzeby.

Jako nadzwyczajne kredyty, objęte podaną powyżej sumą wydatków, preliminuje Wydział krajowy 820 K. na instalacyę rur gazowych w pracowniach stacyi i 1.250 K. tytułem 2. i ostatniej raty na zakupno przyrządów do stacyi meteorologicznej w ogrodzie górskim na Czarnohorze.

Kończąc na tem sprawozdanie o zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i o stacyach doświadczalnych, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. zakładach naukowych rolniczych, o gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno rolniczej w Dublanach i botaniczno rolniczej we Lwowie.

2. Sejm uchyla ustęp 4. lit. *a)* i ustęp 5. uchwały swojej z 26. października 1904 r. i upoważnia Wydział krajowy, by na pokrycie a) kosztów budowy na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach w kwocie 125.000 K., b) kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów w kwocie 105.000 K, i c) reszty kosztów instalacyi gazowni w Dublanach w kwocie 15.000 K. zaciągnął w Banku krajowym pożyczkę w 4% obligacyach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 250.000 K. spłacalnej w 44 latach w ratach rocznych po 12.500 K. od r. 1906 począwszy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w sumie 30.200 K. na rekonstrukcyę gorzelni w Dublanach i wstawia tę sumę do budżetu krajowego na r. 1906.

4. Sejm ustanawia następujący skład osób i płac grona nauczycielskiego kraj. szkoły gorzelniczej w Dublanach. Grono nauczycielskie składa się: a) z kierownika a zarazem głównego profesora szkoły, b) z asystenta, c) z docentów pomocniczych przyjmowanych czasowo za remuneracyą. Kierownik, zarazem główny profesor szkoły gorzelniczej, otrzymuje wolne pomieszkanie w zakładzie i pobiera roczną płacę w kwocie 3.600 K., dodatek aktywalny w kwocie 720 K. rocznie, z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 500 K. rocznie Kierownik szkoły gorzelniczej jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami, określonemi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w dniu 21. stycznia 1889. — Asystent szkoły gorzelniczej otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 1.200 K. rocznie i pomieszkanie w zakładzie lub ryczałt na mieszkanie i opał w kwocie 318 K. rocznie. Stanowisko docentów pomocniczych określa statut organizacyjny szkoły gorzelniczej a wysokość ich wynagrodzenia normuje każdoroczny budżet krajowy.

5. Sejm ustanawia przy szkole gorzelniczej w Dublanach stacyę doświadczalną dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów rolniczych.

6. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 42.000 K. na melioracyę łąk folwarku zakładowego w Dublanach i wstawia na poczet tego kredytu kwotę 7.300 K. do budżetu krajowego na r. 1906.

7. Sejm zwiększa etat asystentów stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej w Dublanach o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.600 K. rocznie i wolnem pomieszkaniem w zakładzie lub ryczałtem na pomieszkanie i opał w kwocie 318 K. rocznie i o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.200 K. rocznie i wolnem pomieszkaniem lub ryczałtem na mieszkanie i opał w kwocie 318 K. rocznie.

8. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyznania etatowemu asystentowi stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej w Dublanach, p. Adamowi Karpińskiemu, dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K. rocznie, począwszy od 1. sierpnia 1906.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów budowy gmachu dla stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach, do kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów, tudzież do kosztów rekonstrukcyi gorzelni i założenia gazowni w Dublanach, przyczynił się odpowiednim datkiem z funduszów państwowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 76.410/05.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowych szkół rolniczych w Dublanach za rok szkolny 1903/4.

1. Akademia rolnicza.

Zamiast zwykłego sprawozdania administracyjnego o stanie i rozwoju Akademii w r. 1903/4 przedłożyla Dyrekcya Wydziałowi krajowemu w roku ubiegłym wydany przez grono profesorów „Rocznik Akademii rolniczej w Dublanach 1903/4“ zawierający oprócz kroniki zakładu także sprawozdania z poszczególnych pracowni i publikacye, mające związek z czynnością naukową szkoły. Także w tym roku opuszcza właśnie prasę osobna publikacya „Sprawozdanie roczne Akademii rolniczej w Dublanach 1904/5“, które przedstawia dokładny obraz życia i rozwoju Akademii i zastąpi sprawozdanie administracyjne Dyrekcyi, dołączane w ubiegłych latach jako alegat do przedłożeń sejmowych.

2. Niższa szkoła rolnicza.

Skład grona nauczycielskiego.

1. Juliusz Frommel, dyrektor kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, uczył zarządu gospodarskiego i udzielał dyspozycyi folwarcznych.
2. Ludwik Kawecki, nauczyciel fachowy, udzielał nauki hodowli i rachunkowości gospodarskiej, sprawował zarazem bezpośredni nadzór nad internatem niższej szkoły. Prowadził mleczarnię i pasiekę zakładów dublańskich.
3. Karol Huppenthal, zastępca nauczyciela fachowego, uczył nauk przyrodniczych i rolnictwa.
4. Maryan Nowicki, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących.
5. Stanisław Królikowski, prof. c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie, udzielał nauki weterynaryi jako docent pomocniczy.
6. Ks. Dr. Jaszowski Błażej, prof. uniwersytetu we Lwowie, kapelan zakładów dublańskich, udzielał nauki religii obrz. rzym. kat.
7. Ks. Konowalec Włodzimierz, paroch, udzielał nauki religii obrz. gr. kat.
8. Obowiązki intruktora do robót praktycznych pełnił Maksymilian Szołomiak, były uczeń tej szkoły.

Frekwencya uczniów.

Ilość uczniów z początkiem roku szkolnego 1903/4 wynosiła:

na III^{im}	roku	nauki . . .	14
„ II^{im}	„	„ . . .	13
„ I^{ym}	„	„ . . .	16
		razem . . .	43.

Z uczniów przyjętych na rok I. wykazali się świadectwami: I^{ej} klasy gimnazyalnej 1, szkoły wydziałowej 2, szkoły ludowej 13 — razem j. w. 16.

W ciągu roku wystąpiło 4 uczniów i wydalono 6, tak że stan z końcem roku 1903/4 przedstawiał się następująco:

na III^{im}	roku	nauki	pozostało	uczniów	. .	10
„ II^{im}	„	„	„	„	. .	9
„ I^{ym}	„	„	„	„	. .	14
				razem	. . .	33.

Z końcem roku 1903/4 złożyło egzamin końcowy i otrzymało świadectwa uzdolnienia na pisarzy ekonomicznych i dozorców razem 10^{ciu} a mianowicie:
z postępem celującym: Czumało Paweł,
„ „ bardzo dobrym: Bryginowicz Władysław, Kowalski Jan i Wiącek Leon,
„ „ dobrym: Kostyszyn Michał, Malawski Seweryn, Piciński Kazimierz, Prychidko Jędrzej, Stećkow Julian i Wondzilak Włodzimierz.

Podług wieku posiadała szkoła z początkiem roku 1903/4 uczniów w wieku 16 lat 3, 17 lat 10, 18 lat 13, 19 lat 9, 20 lat 5, powyżej 20 lat 3.

Według wyznania było uczniów obrządku rzymsko-katolickiego 30, grecko-katolickiego 13.

Uczniowie pochodzili z następujących okolic według powiatów politycznych: Żółkiew 3, Gródek 2, Brzozów 1, Rohatyn 2, Rzeszów 1, Bóbrka 1, Kamionka strumiłowa 3, Przemyślany 4, Rudki 3, Stanisławów 1, Turka 1, Lwów 5, Sokal 3, Sambor 3, Złoczów 3, Husiatyn 1, Brody 2, Tarnobrzeg 2, Gubernia Wołyńska 1, Gubernia Kaliska 1 — razem 43.

Według zawodów było synów rolników 23, oficyalistów prywatnych 9, nauczycieli ludowych 2, innych zawodów 8 — razem 43.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono reorganizacyę szkoły w ten sposób, że na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. października 1904 powiększono grono nauczycielskie o jedną siłę fachową przez zamianowanie p. Karola Huppenthala nauczycielem fachowym, wskutek czego zniesiono docentury pomocnicze.

Rozkład nauk ułożono według planu obowiązującego w innych krajowych niższych szkołach rolniczych, kładąc większy nacisk na kształcenie uczniów w naukach przyrodniczych.

Jak w latach poprzednich tak też i w roku sprawozdawczym dawał się dotkliwie odczuwać brak trzeciej sali do nauki, brak infirmeryi, łazienki dla uczniów, czyszczalni i izby warstatowej dla wykonywania robót kołodziejskich i stolarskich. Sala jadalna jest bezwarunkowo za ciasną do pomieszczenia obecnej liczby uczniów, wskutek czego nie można zgromadzić wszystkich razem w oznaczonym na posiłek czasie, co znacznie dozór i porządek utrudnia.

Zbiory naukowe i biblioteka.

W roku sprawozdawczym zakupiono 2 szafy oszklone na zbiory botaniczne i zoologiczne przysporzone pracą nauczycieli i uczni. Bibliotekę szkolną pomnożono ogółem o tomów 108 a dzieł 61, obejmujących literaturę odpowiedniej treści przyrodniczej i rolniczej, gdyż pod tym właśnie względem były wielkie braki.

W roku sprawozdawczym rozpoczęto gromadzić zbiory do nauk fachowych i przyrodniczych wyłącznie siłami nauczycieli, przy pomocy dotacyi Wydziału krajowego, głównie zaś posiłkowano się obfitemi zbiorami naukowemi Akademii.

Zbiory przyrodnicze i do nauk fachowych mieszczą się w salach naukowych w szafach, gdyż na lepsze pomieszczenie tychże i na pracownię dla nauczycieli nie ma sali osobnej.

Wycieczki.

Prócz zwyczajnych wycieczek w pole i do ogrodu botanicznego, odbyły się wycieczki gremialne pod przewodnictwem nauczycieli do rzeźni miejskiej we Lwowie, fabryki nawozów sztucznych i fabryki narzędzi rolniczych Claytona & Shuttlewortha oraz Bubera synów, jakoteż wycieczki ogólnie kształcące do muzeów lwowskich.

Dublany w lipcu 1905.

Juliusz Frommel *m. p.*
Dyrektor kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 76410/05.

Tymczasowy regulamin

Stacyi doświadczalnej dla gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych

przy krajowej szkole gorzelniczej w Dublanach.

1. Stacya doświadczalna dla gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych, ustanowiona przy krajowej szkole gorzelniczej w Dublanach, ma na celu umiejętną opiekę nad rozwojem przemysłu gorzelniczego i innych pokrewnych przemysłów rolniczych w kraju.

2. Stacya połączona jest organicznie z krajową szkołą gorzelniczą w Dublanach, tak, że kierownik szkoły gorzelniczej jest zarazem kierownikiem stacyi a całe uposażenie szkoły gorzelniczej (pracownie, zbiory, gorzelnia, dotacya z funduszu krajowego) jest zarazem uposażeniem stacyi.

3. Do zadań stacyi należy:

a) przeprowadzać umiejętne badania w dziedzinie techniki fermentacyjnej a gorzelnictwa w szczególności i o postępach nauki na tem polu zaznajamiać praktykę stosowaną za pomocą wykładów i publikacyj;

b) udzielać rad i wskazówek przy zakładaniu i urządzaniu gorzelń i pokrewnych zakładów przemysłowych rolniczych;

c) wykonywać na żądanie właścicieli kontrolę gorzelń i innych zakładów pokrewnych na podstawie badań analitycznych produktów w różnych stadyach przeróbki, tudzież udzielać porady technicznej w poszczególnych wypadkach;

d) wykonywać wszelkie analizy mające związek z przemysłem fermentacyjnym;

e) dostarczać odczynników chemicznych, czystych kultur drożdży i bakteryj w przemyśle fermentacyjnym stosowanych, tudzież sprawdzać przyrządy, jak termometry, sacharometry i inne.

4. Porady technicznej udziela stacya zgłaszającym się bezpłatnie. Kontrolę techniczną gorzelń przeprowadza stacya za opłatą dyet i kosztów podróży kierownika lub asystenta według taryfy ustanowionej przez Wydział krajowy. Wysokość opłat za analizy, odczynniki i kontrolę przyrządów ustanawia cennik wydany przez Wydział krajowy.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 76.410/05.

Sprawozdanie administracyjne

gospodarstwa folwarku Dublany za czas od 1 lipca 1903 do 30. czerwca 1904.

1. Gospodarstwo rolne.

Zasiewy.

Zasianem i zasadzonem było w roku	1898/9	1899/00	1900/1	1901/2	1902/3	1903/4
	morgi					
Żytem	31	30	33	33	26½	30½
Pszenicą ozimą	27½	30	40	40	30	38
„ jarą	½	½	—	—	—	—
Jęczmieniem ozimym	—	—	—	—	—	2
„ jarym	5	5	5	5	20	20
Owsem	23½	28	27	26	33½	19¼
Grochem	2	—	—	—	—	—
Bobikiem	5	17½	6	7	17	6
Wyką na nasienie	2½	5	2½	2½	—	—
„ „ paszę i zielony nawóz	—	—	5	2½	—	—
„ i łubinem na zielony nawóz	5½	—	—	—	—	5
Rzepakiem	20	4	10	10	10	10
Makiem	—	4	—	—	—	4
Soją	—	1	—	—	—	—
Ziemniakami	27	22	29	21	31	31
Burakami	5½	5	5	5	5	6½
Marchwią	2½	1½	1½	1¼	1½	1¾
Nasiennikami	—	—	—	—	1¾	1¾
Koniczyną szwedzką z esparcetą i trawami	12½	10	12½	12½	10	10
„ białą	10	10	10	15¾	10	10
„ czerwoną	10	10	10	11	12½	12½
„ dwuletnią	10	10	10	10	5	5
Różnem nasieniem	2½	3½	3	8	3¾	3¼
Zieloną paszą	5½	6¼	4	3	5	5
„ „ w rzepaczysku	(10)	(4)	(10)	(10)	(10)	(10)
Leżało ugorem	20	14	10	10	10	2½
Wydzierżawiono na krótki czas	17½	14½	8	8	8	8
Wzięto pod budowle i pole doświadczalne	—	—	—	—	1	8½
Razem	244½	243½	241½	241½	241½	241½

W roku 1904 nastąpiła zmiana systemu gospodarstwa rolnego: na głównym obszarze zaprowadzono swobodne gospodarstwo, — na piaskach zaś, na polach „za Baranem“ i na Karwatach systemu nie zmieniono.

Bliższe szczegóły podałem w „Roczniku Akademii rolniczej w Dublanach za r. 1903/4“.

WYKAZ

produkcyi gospodarstwa rolnego na folwarku w Dublanach.

L. porządkowa	Płody	W 5-ciu latach od 1896/7 do 1900/1				W roku 1901/2				W roku 1902/3				W roku 1903/4			
		z jednego morga															
		w snopie		w ziarnie		w snopie		w ziarnie		w snopie		w ziarnie		w snopie		w ziarnie	
		kóp	fur	q.	kg.	kóp	kg.	q.	kg.	kóp	fur	q.	kg.	kóp	fur	q.	kg.
1	Żyto	10·81	—	11	75	7·98	—	8	97	11·7	—	15	22	9·92	—	9	85
2	Pszenica	12·57	—	9	77	12·40	—	9	99	17 01	—	11	56	16·1	—	14	92
3	Jęczmień	8·71	—	11	86	8·30	—	13	82	8·00	—	10	71	7·8	—	10	67
4	Owies	7·42	—	9	42	11·08	—	10	69	7·6	—	9	55	9·37	—	12	10
5	Bobik	9·7	—	6	27	11·01	—	4	96	15·4	—	9	70	9·55	—	5	79
6	Wyka	5·22	—	3	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Rzepak	—	—	7	88	—	17·8	11	75	—	30	12	44	—	14·7	10	48
8	Różne trawy	—	—	2	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Rajgras angielski . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5·25	2	80
10	Koniczyna biała	—	—	1	01	—	—	1	44	—	11·6	1	48	—	—	—	—
11	„ szwedzka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6·8	—	36
12	Ziemniaki	—	—	120	70	—	—	112	62	—	—	122	80	—	—	106	82
13	Buraki	—	—	371	—	—	—	298	20	—	—	326	60	—	—	387	20
14	Marchew	—	—	172	30	—	—	160	26	—	—	123	20	—	—	220	—
15	Mohar i proso	—	—	7	27	—	—	12	14	—	—	—	—	15·2	—	25	48
16	Mak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	68

Łąki.

Sianokos w roku 1903 na łąkach międzypolowych nie był obfity. Pierwszy pokos na łąkach torfowych z powodu mrozów w maju, tak jak w poprzednim roku, był słaby. Drugi pokos był lepszy.

Łąki torfowe nie dają odpowiednich plonów, o ile nie są meliorowane. Niemożliwość zaś regulacyi stanu wody w rzece (Młynówka) na łąkach meliorowanych nie pozwala wyzyskać korzyści nawodniania, gdyż po nawodnieniu następuje zawsze zabagnienie. W suchym roku natomiast bez nawodnienia łąki torfowe plonów wydatnych dać nie mogą.

W jesieni roku 1904 inżynier krajowego biura melioracyjnego, p. Andrzej Kornella, wypracował nowy projekt melioracyi dublańskich torfowisk i regulacyi Młynówki przez odprowadzenie wody wprost do kanału jaryczowskiego. Projekt ten będzie przedstawiony Wysokiemu Sejmowi w jesieni 1905 i obejmować będzie całe terytoryum torfowisk dublańskiego folwarku.

2. Inwentarz żywy.

W tym roku odpisano znowu od wartości zeszłorocznego ocenienia inwentarza żywego na amortyzacyę blizko 1.000 koron.

Co do produkcyi zwierzęcej, to dochód ze sprzedaży mleka zmniejszył się z powodu posuchy w maju i czerwcu 1904 r. o 700 koron, co się nie dało poprawić przez wyższą cenę, ponieważ mleko zimą i latem odstawiano do mleczarni dublańskiej po 10 gr, za litr. Dopiero od jesieni 1904 r. mleko odstawia się do Lwowa po lepszej cenie, co działać może dopiero na korzyść roku 1904/5.

Zysk z przychowku był większy jak w innych latach, za to dochód ze sprzedanych braków i opasów był minimalny; z jednej strony dlatego, że nie byłem zmuszony tak jak w poprzednich latach do sprzedawania krów i jałówek z powodu enzootycznych poronień i chorób poporodowych jako następstwa, z drugiej strony zaś, ponieważ z powodu braku paszy tuczenie dokupionego bydła zostało zaniechane.

Nierogacizna dała normalny dochód.

Gospodarstwo rybne nie dało dochodu, ponieważ stawy nie zostały zarybione. W Lubieniu bowiem, w Żywcu, w Kaniowie, Osieku i w innych miejscowościach produkujących narybek, młode rybki na wiosnę 1903 r. okazały się chore, o ile w zimie roku 1902/3 nie wyginęły.

Jak to już w sprawozdaniach rocznych od kilku lat zaznaczałem, w dublańskich stawach przezimowanie ryb jest niemożliwe.

Porównanie

wartości inwentarza żywego z dnia 1. lipca 1903 z wartością tegoż z dnia 1. lipca 1904 przedstawia się, jak następuje:

Dnia 1. lipca 1903	koron	gr.	Dnia 1. lipca 1904	koron	gr.
1. Konie.			**1. Konie.**		
3 sztuki	566	41	3 sztuki po potrąceniu 10% .	509	77
6 „	918	99	6 „ „ „ „	827	09
7 „	910	08	7 „ „ „ „	819	07
3 „	340	20	2 „ „ „ „	393	66
2 „	437	40	1 „ „ „ „	106	43
1 „	153	09	2 „ „ „ „	567	–
1 „	118	26	2 „ „ „ „	627	—
2 „	630	—	2 konie dokupione	580	—
2 „	696	—	2 klacze „	560	—
27 koni . 4.770 K 43 gr.			27 koni . 4.990 K 02 gr.		
10% potr. 477 „ 04 „	4.293	39	10% potr. 499 „ 00 „	4.491	02
Do przeniesienia .	4.293	39	Do przeniesienia .	4.491	02

Dnia 1. lipca 1903	koron	gr.	Dnia 1. lipca 1904	koron	gr.
Z przeniesienia . .	4.293	39	Z przeniesienia . .	4.491	02
2. Bydło rogate			**2. Bydło rogate**		
a) oldenburgskie.			*a) oldenburgskie.*		
1 buhaj „Radbod“	535	78	1 buhaj „Alfa“ po potr. 40%	319	78
1 „ „Alfa“	532	80	6 buhajów 1.170 kg po 1·52 K	1.678	40
5 buhajów 1.820 kg po 1·52 K	2.766	40	17 krów 10.457 „ „ 1·14 “	11.920	98
21 krów 11.784 „ „ 1·14 „	13.433	76	2 „ półkr. 1.015 „ „ 0·80 „	812	–
2 „ półkrw. 1204„ „ 0·80 „	819	20	9 jałówek 3.204 „ „ 1·52 „	4.870	08
8 jałówek 1.736 „ „ 1·52 „	2.638	72			
b) anglerskie.			*b) anglerskie.*		
1 buhaj „Drezno“	302	40	1 buhaj „Sułtan“ po potr. 40%	307	80
1 „ „Sułtan“ 450 kg po 1·14 K	513	—	3 krowy importowane . . .	632	52
3 krowy importowane . . .	632	52	24 krów 1.092 kg po 0·70 K	7.650	30
22 krów 9.630 kg po 0·70 K	6.741	—	14 jałówek 3.812 „ „ 0·70 „	2.668	40
17 jałówek 3.974 „ „ 0·70 „	2.781	80	3 buhajki 910 „ „ 1·14 „	1.037	40
6 buhajków 1.500 „ „ 1·14 „	1.710	—			
3 sztuki opas. 1.321 „ „ 0·56 „	739	76			
Bydło rogate razem .	33.967	14	Bydło rogate razem .	31.897	66
3. Owce.			**3. Owce.**		
7 baranów, 4 skopy, 10 matek, 23 jagniąt — 44 po 16 K	704	—	11 baranów, 20 matek, 14 jagniąt — 45 po 16 K	720	—
4. Trzoda chlewna.			**4. Trzoda chlewna.**		
2 knury . . . . . 300 K			2 knury . . . . 240 K		
1 „ . . . . . 120 „			5 loch 776 kg po 70 g. 543 „ 20 g.		
2 lochy 830 kg po 70 gr. 581 „			15 knurków „ 30 K 450 „		
4 knurki . . po 30 K 120 „			18 loszek „ 24 „ 432 „		
7 loszek . . „ 24 „ 168 „	1.289		9 wieprzków„ 60 „ 540 „	2.205	20
5. Ryby.			**5. Ryby.**		
Odebrane w r. 1902 ryby sprzedano w jesieni 1902, a na wiosnę 1903 stawów nie zarybiono.			Na wiosnę 1904 zarybiono stawy na nowo 400 klgr. kroczek karpia	400	—
Razem . .	40.253	53	Razem . .	39.713	88

Zestawienie.

Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1903 . . .	40.253 K	53 gr.
„ „ „ „ „ 1. „ 1904 . . .	39.713 „	88 „
Różnica na korzyść roku 1902/3 . .	539 K	65 gr.

3. Porównanie

wartości remanentów z dnia 1. lipca 1904 z wartością remanentów z dnia 1. lipca 1903.

A. W ziarnie.

12 q. 90 kg.	żyta celnego	po	14·50 K	za 100 kg.	188 K	05 gr.
21 „ 96 „	pszenicy celnej	„	17·— „	„ „ „	373 „	32 „
14 „ 09 „	„ pośledniej	„	13·— „	„ „ „	183 „	17 „
98 „ 51 „	jęczmienia celnego	„	12·— „	„ „ „	1.082 „	12 „
353 „ 38 „	owsa	„	15·— „	„ „ „	5.300 „	70 „
6 „ 93 „	wyki	„	13·— „	„ „ „	90 „	09 „
1 „ 87 „	rzepaku	„	22·— „	„ „ „	44 „	14 „
2 „ 78 „	moharu	„	24·— „	„ „ „	66 „	72 „
— „ 10 „	maku	„	46·— „	„ „ „	4 „	60 „
8 „ 27 „	sorga	„	28·— „	„ „ „	231 „	56 „
— „ 08 „	nasienia buraków	„	100·— „	„ „ „	8 „	— „
— „ 87 „	nasienia koniczyny zwedzkiej	„	140·— „	„ „ „	121 „	80 „
6 „ 87 „	otrąb pszennych	„	8·80 „	„ „ „	59 „	05 „
13 „ 86 „	osypki	„	13·— „	„ „ „	180 „	18 „
2 „ 25 „	makuchów	„	15·— „	„ „ „	33 „	75 „
2 „ 06 „	mąki żytniej	„	15·50 „	„ „ „	31 „	93 „
1 „ 50 „	„ pszennej	„	18·— „	„ „ „	27 „	— „

B. Pasza i prosta słoma.

15 q. 92 kg.	siana wiązanego	po	6·00 K	za 100 kg.	95 K 52 gr.
58 sztuk	okłotów żytnich à 30 kg.	„	0·90 „	„ sztukę	52 „ 20 „
663 kóp	powróseł słomianych	„	0·20 „	„ kopę	132 „ 60 „

C. Nawozy pomocnicze.

77 q. 50 kg.	kainitu	po	3·00 K	za 100 kg.	232 K	50 gr.
40 „ — „	żużli Thomasa	„	9·— „	„ „ „	360 „	— „
— „ 45 „	40% soli potasowej	„	12·— „	„ „ „	5 „	40 „
1 „ 52 „	mąki kostnej	„	12·— „	„ „ „	18 „	24 „

D. Drzewo.

Deski olchowe 2″	24 mtr.	po	1 K	— gr.	24 K	— gr.
„ sosnowe 2″	16 „	„	1 „	20 „	19 „	20 „
„ brzozowe $1^1/_2$″	903 „	„	1 „	20 „	1.083 „	60 „
„ oszwary	sztuk 19	„	— „	60 „	11 „	40 „

E. Różne.

Żelaza 1 q. 90 kg.		po	4 K	za 100 kg.	7 K 60 gr.
	Wartość remanentów z dniem 1. lipca			1904	10.068 K 44 gr.
	„ „ „ „ „ „			1903	12.162 „ 06 „
	Różnica na korzyść roku 1902/3				2.093 K 62 gr.

4. Budynki.

Naprawiono i zrekonstruowano znaczną część krowiarni w r. 1903. Na wiosnę 1904 zaczęto budować dom dla robotników sezonowych.

5. Zestawienie

rachunku pieniężnego od 1. lipca 1903 do 30. czerwca 1904.

Wydatki	koron	gr.	Dochody	koron	gr.
Wyszczególnienie.			**Wyszczególnienie.**		
1. Płace i zasługi	5.658	54	1. Sprzedaż ziemiopłodów . .	21.177	79
2. Najem robotnika . . .	9.649	94	2. Z wynajętych łąk . . .	3.460	—
3. Zmiana nasion	1.970	54	3. Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
4. Dokupno nawozów pomocniczych	3.645	41	*a)* Krowiarnia: *α)* mleko .	7.875	91
5. Dokupno karmy	9.874	07	*β)* przychowek	6.130	09
6. Zastępstwo zużytych koni i uprzęży	457	42	*γ)* braki i opasy	575	70
7. Utrzymanie budynków i ogrodzeń	365	26	*b)* Nierogacizna	1.398	87
8. Utrzymanie machin i narzędzi	1.341	09	*c)* Owce	167	56
9. Utrzymanie rowów i dróg	12	53	*d)* Ryczałt od Akademii .	2.000	—
10. Drenowanie i melioracya	—	—	4. Z wynajętych koni . . .	1 517	54
11. Łąkowy	400	—	5. Lasy i stawy	208	02
12. Ubezpieczenie od pożaru i gradu	1.166	14	6. Rozmaite	223	40
13. Kuchnia folwarczna . .	1.160	47	Razem . .	44.734	88
14. Światło i smarowidło . .	175	32	Odtrącając wydatki . .	40.475	64
15. Rogatki, posyłki, jazdy .	143	78			
16. Kultura lasu, plantacya nieużytków, stawy . .	925	32	Rezultat gospodarstwa w r. 1903/4 wypada	4.259	24
17. Koszta kancelaryjne . .	123	32			
18. Koszta leczenia, weterynarz, apteka, tępienie myszy i owadów, ochrona roślin i rozmaite . . .	773	22			
Do tego amortyzacya odpisana od wartości inwentarza żywego	539	65			
Różnica wartości remanentów	2.093	62			
Razem . .	40.475	64			

Uwagi.

W roku 1903/4 czysty dochód z gospodarstwa na folwarku w porównaniu z rokiem poprzednim był cokolwiek większy, ale jeszcze nie przyniósł tego dochodu, jaki w uwagach do bilansu z przeszłego roku został zaznaczony jako normalny.

Co do wydatków. Płace, zasługi i najem robotnika rosną z każdym rokiem tak znacznie a wymagania robotników sezonowych, jedynych jakich my mamy, już są tak wygórowane, że należy prawie tracić nadzieję, by folwark Dublany w przyszłości mógł dawać większe dochody.

Płace i zasługi wynosiły w r. 1903/4 .	5.658·54 K
Najem robotnika	9.649 94 „
Kuchnia folwarczna	1.160·47 „
Razem .	16.468·95 K

To jest kwota tak znaczna i niestosunkowa, że obniża czysty dochód o najmniej 5.000 K więcej niż powinno. Do tego przychodzi znaczny wydatek na koszta leczenia, jaki spowodowują sezonowi robotnicy. Robotnicy ci są przy tem zdemora-

lizowani, często symulują choroby, a muszą otrzymywać ordynaryę, bez względu na to, czy są przy robocie, czy nie.

Co do dochodów: to sprzedaż ziemiopłodów i dochód z wynajętych łąk podniósł się znacznie, mimo że w roku 1903/4 ceny były nizkie.

Dochody z produkcyi zwierzęcej wynosiły:

mleko	7.875·91	K
przychowek	6.130·09	„
braki i opasy	575·70	„
nierogacizna	1.398·87	„
owce	167·56	„
wynajęte konie	1.517·54	„
Razem	17.656·67	K
odtrącając od tego dochodu dokupno karmy w kwocie	9.874·07	K
pozostaje (oprócz powyższych 24.637 K 79 gr. za ziemiopłody i łąki) za własne płody spieniężone przez inwentarz żywy	7791·60	K

W lesie dublańskim w roku 1903/4 nie było wyrębu.

Karczmę dublańską z ogrodem przeznaczył Wydział krajowy rozporządzeniem L. W. 8.541/904 na umieszczenie ochronki dla dzieci we wsi Dublany, co uszczupliło dochód folwarku o 224 K.

W końcu muszę zaznaczyć, że w każdym roku w stosunku do rozwoju innych zakładów w Dublanach, folwark traci na terytoryum, a to zawsze z tą większą niekorzyścią, że nowo powstające ogrody, budynki i pola doświadczalne powiększają potrzebę robotników, a tem samem cenę robocizny, a przez to koszt administracyi folwarku. Grunta tuż obok zakładów najbliżej położone są najlepsze, a właśnie z nich pewna część co roku jest odbierana od folwarku i przydzielana innym zakładom.

Dublany w lipcu 1905 r.

Administrator folwarku
Juliusz Frommel,
dyrektor kraj. zakładów naukowych rolniczych
w Dublanach.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 76.410/05.

Sprawozdanie

krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach za czas od 1. stycznia 1904 do 31. grudnia 1904 r.

Stan osobowy stacyi:

Kierownik: Prof. Józef Mikułowski-Pomorski.
Asystenci: Adam Karpiński,
Ludwik Garbowski, inżynier-chemik,
Zygmunt Romański, chemik (od 1. marca 1904).
Laborant: Waleryan Wdowicki, mechanik.
Służba: Józef Crépel, Piotr Tusznicki, Iwan Tusznicki.

a) Chemiczno-analityczna działalność stacyi w r. 1904.

W ciągu roku 1904 wykonano dla stron ogółem 2.504 rozbiorów, a mianowicie:

	w r. 1904	w r. 1903
gleb	181	41
torfów	10	38
wapieni	5	1
nawozów sztucznych	2.232	1.112
pasz treściwych	23	1
mleka i produktów mlecznych	2	7
rozmaitych	51	22
	2.504	1.222

Kontrola nawozowa w r. 1904.

Z przysłanych do rozbioru 2.232 nawozów było:

	w r. 1904	w r. 1903
Superfosfatów	478	186
„ amoniakalnych	26	11
Żużli Thomasa	1.625	825
Mączek kostnych parzonych odklejonych i preparowanych	96	89
Saletry, siarkanu amonowego i kainitu	7	1
	2.232	1.112

Z tych nadesłali:

	w r. 1904	w r. 1903
Kółka rolnicze, Towarzystwa rolnicze, Instytucye publiczne	273	429
Kupcy	1.330	314
Rolnicy więksi i mniejsi	629	479
	2.232	1.112

W porównaniu z r. 1903 ilość nadesłanych próbek nawozów zwiększyła się o 100%. Największy procent zwiększenia wykazują superfosfaty, największe zaś liczbowe zwiększenie tomasyna; najmniejsza procentowo i absolutnie jest pozycya próbek mączek kostnych. Odpowiada to faktycznemu stanowi rzeczy. Konsumcya mączek kostnych nie powiększa się, tomasyny zaś i superfosfatów wzrasta znacznie

Kontrola nawozowa w stacyi odzwierciedla dobitnie ruch handlowy. Jedno co nas uderza, to tak mała liczba nadsyłanych próbek nawozów potasowych, choć zastosowanie ich stale się zwiększa i Galicya spotrzebowuje ich obecnie około tysiąca wagonów. Przyczna leży w sposobie sprzedaży kainitu w Kałuszu przez c. k. Rząd nie odpowiadający pierwszym zasadom handlu nawozowego. Sprzedaż powinna się odbywać podobnie jak w kopalniach stassfurckich na podstawie gwarantowanej wartości z odszkodowaniem za brak. Stawiając na drugim planie nawet stratę materyalną jaką rolnicy przez to ponoszą, uważać musimy za główną szkodę wyrządzaną ogółowi to, że sposób praktykowany przez rząd w handlu kainitem odzwyczaja rolników przez przykład od niezbędnego w handlu nawozowym kontrolowania produktu, co jest jedynym sposobem zabezpieczenia się od nadużycia i wyzysku. Możność korzystania z bezpłatnej analizy, jakiej dostarczają poważniejsze firmy, powinna mieć miejsce i przy obrotach handlowych w Kałuszu. Z przeprowadzonych, jakkolwiek w małej liczbie, analiz kainitu mogliśmy się już jednak przekonać, że odstępstwa od gwarantowanej zawartości 10% potasu są w kainicie kałuskim zjawiskiem dość często spotykanem.

Z liczby próbek nadsyłanych do stacyi widzimy, że ostrożność z jaką instytucye nabywają nawozy, maleje, natomiast kupcy robią coraz to większy użytek z kontroli nawozowej, opierając swe zakupy na analizie i pragnąc dostarczyć swym odbiorcom pewnego towaru. Jest to objaw pocieszający co do naszych firm handlowych i powinien być naśladowanym przez instytucye publiczne, zajmujące się zbiorowemi zakupnami.

Umowę co do kontroli nawozowej na rok 1904 zawarło siedem firm. Na jej podstawie stosownie do uchwały Wydziału krajowego z d. 2. kwietnia 1896 r. firmy zobowiązują się do przestrzegania pewnych norm, ustanowionych przez Wydział krajowy po porozumieniu się z przedstawicielami handlu i rolnictwa. Jest to jedyne dziś możliwe i w kraju istniejące ustanowienie, regulujące handel nawozowy, i pożądanem by było dla dobra rolników, by wszelkie firmy, które korzystają z zasiłku funduszów krajowych, przemysłowych lub pożyczkowych, względnie popierane przez Bank krajowy, były zniewalane do poddawania się tym normom. Że to jest możliwem, o tem świadczy zastęp firm (między niemi dwie obcokrajowe), które zawarły umowę ze stacyą.

Przeglądając powyżej zestawione liczby, widzimy, że rolnicy bezpośrednio nadsyłają coraz to więcej nawozów do analizy. W roku sprawozdawczym 629 próbek było tego pochodzenia.

Z 2.232 badanych próbek nawozów znaczna część jest przysyłaną bez podania gwarantowanej wartości, tak, że nie możemy stwierdzić we wszystkich wypadkach, jaki brak został przez analizę skonstatowany. W 232 wypadkach znaleziono brak większy od dozwolonego odstępstwa (latitudy). Zwrot, jaki otrzymano za brakujące ilości składników wartościowych, ocenić można na 8—9 tysięcy koron.

Jak w latach poprzednich podajemy i teraz szereg przez kontrolę nawozową skonstatowanych faktów, mogących posłużyć jako materyał dowodowy, dla niezbędności uregulowania handlu nawozowego na drodze ustawodawczej.

		kwasu fosforowego w ogóle	kwasu fosforowego rozpuszczalnego w kwasie cytrynowym	
Tomasyna	L. p. 41	5·86%	5·15%	*Uwaga.*
	„ 431	6·29 „	4·26 „	Prawdziwa tomasyna
	„ 436	9·84 „	7·85 „	zawiera najmniej
	„ 1.070	3·98 „	2·35 „	12—13% kwasu
	„ 1.865	3·42 „	2·39 „	fosforowego.

Superfosfaty

	kwas foscor. w wodzie rozpuszcz.
L. p. 60	9·31%
„ 75	7·39 „
„ 76	7·58 „
„ 77	7·43 „
„ 1.619	0·00 „
„ 1.867	5·99 „
„ 2.196	9·98 „

Uwaga.

Superfosfaty niesfałszowane zawierają 12—19% kwasu fosforowego.

Mączki kostne preparowane

	kwasu fosforow. rozpuszcz. w wodzie	azotu
L. p. 1.910	6·55 %	0·97%
„ 1.937	0·90 „	0·00 „
„ 206	8·29 „	1·11 „
„ 207	5·48 „	0·60 „
„ 208	8·70 „	1·33 „
„ 992	3·84 „	2·02 „
„ 1.538	6·10 „	1·11 „
„ 1.621	7·56 „	0·31 „
„ 2.216	8·10 „	0·00 „

Uwaga.

Normalna mąka kostna odklejona zawiera 12% kwasu fosf. w wodzie rozp. i 2% azotu.

Komentarze do tych liczb są zbędne. Odbiorcy tych nawozów to mała garstka tych, którzy padli ofiarą wyzysku wskutek własnej nieoględności, bo większość kupuje nieopatrznie u podejrzanych firm i naturalnie nie uważa również za potrzebne poddanie nawozu jakiejkolwiek kontroli.

Przewidując większy obrót treściwemi paszami jako skutek klęskowej posuchy, ogłosiło kierownictwo stacyi w listopadzie 1904 r. co następuje: „Przypuszczając, że w roku bieżącym, klęskowym co do paszy, zakupna karm treściwych (otrąb, makuchów i t. p.) będą liczniejsze, a nadużycia częstsze, krajowa Stacya dośw. chem. roln. w Dublanach pragnąc przekonać rolników, że handel karmami powinien być prowadzony podobnie jak handel nawozami sztucznymi, więc na podstawie gwarancyi składników i kontroli tychże zawartości, ogłasza, że będzie do lipca 1905 r. wykonywała bezpłatnie dla rolników rozbiory karm treściwych, na czystość, pochodzenie, zawartość tłuszczu i białka. Warunkiem korzystania z bezpłatnego rozbioru jest pobranie próbki według podanego przepisu, oraz wypełnienie specyalnego formularza, który stacya wysyła pocztą po otrzymaniu zażądania. Stacya ma niepłonną nadzieję, że tą drogą uda się przekonać rolników o nieodzowności kontrolowania jakości zakupionej paszy. O ile bowiem rolnicy nasi przywykają powoli do zachowania ostrożności przy zakupnie nawozów sztucznych, i dziś są coraz to rzadsze wypadki, by ktoś kupionego nawozu nie poddał kontroli, o tyle pod względem zakupna karm treściwych postępuje się nieostrożnie, żądanie gwarancyi co do zawartości jest niepraktykowanem, choć jak świadczy Zachód Europy gwarancyę trzeba i można zrobić podstawą każdej transakcyi.“

Rezultatem tej odezwy było nadesłanie do końca roku 19 próbek — więc niewiele. Mamy jednak nadzieję, że powoli i pod tym względem stosunki się u nas polepszą, tak jak to stwierdziliśmy na polu handlu nawozowego.

Przy skupieniu $^2/_3$ ilości analiz na miesiąc sierpień i wrzesień i nierównomiernym rozkładzie nadsyłania próbek, bywały dnie, w których dziennik wykazuje do 100 pozycyi — praca była bardzo wielką i tylko przy wytężeniu sił całego perdonalu zdołano zadaniu podołać.

b) Działalność doświadczalna.

Ze względu na posuchę rok ten był dla doświadczeń w wielu miejscach niepomyślny. Niemniej jednak są doświadczenia krajowej stacyi chem. rol. w Dublanach ze względu właśnie na tę posuchę charakterystyczne, wykazują bowiem, że wbrew utartym a fałszywym zapatrywaniom nawozy sztuczne działają silnie na odpowiadających im glebach i w latach posusznych. Jasne, że skutki tego działania są większe w latach wilgotnych. Ta zdolność nawozów sztucznych podnoszenia wydajności gleby w latach posuchy jest dla naszego gospodarstwa bardzo ważna.

Z ferm r. 1903 ubyły dwie: w Humieńcu i Sosolówce, a przybyły w Piwoszie (pow. jarosławski, własność ks. Czartoryskich) i w Borkach Małych (pow. ska-

łacki (własność p. J. Leszczyńskiego). Prócz tego założyła stacya doświadczenie łąkowe na torfach dublańskich, łącząc próby uprawy z użyciem wierzchniej warstwy na opał. Próby te wydały bardzo pomyślny rezultat.

Punktem ciężkości doświadczalnej działalności stacyi było założenie szeregu doświadczeń z wapniowaniem w miejscowościach podgórskich, gdzie według wszelkiego prawdopodobieństwa nawożenie to okaże się wielce skutecznem. Założono je w następujących miejscowościach:

Nazwa miejscowości	Prowadzący doświadczenie	Ilość doświadczeń i powiat
Mołotków	p. Matkowski	2 nadwórniański
Zimna Woda	„ Rieger	1 jasielski
Jedlicze	„ Stawiarski	1 „
Moderówka	„ Gorayski	2 „
Klimkówka	„ Ostaszewski	2 sanocki
Gorajowice	„ Sroczyński	2 jasielski
Szymbark	„ Grablewki	2 gorlicki
Bystra	„ „	1 „
Załuże	„ Wiktor	1 sanocki
Lubla	„ Dzianott	1 jasielski
Uhrynów górny	„ Burzyński	1 stanisławowski
Sieniawa	„ Gniewosz	1 sanocki
Rymanów	„ hr. Potocki	1 „
Posada	„ Makowiecki	1 liski
Suchodół	Szkoła rolnicza	1 krośnieński
Miejsce Piastowe	p. Trzecieski	1 „

Spotrzebowanie nawozów sztucznych można u nas szacować następująco:

1.	nawozów	fosforowych	używa kraj około	6.000	wagonów
2.	„	potasowych	„ „ „	1.000	„
3.	„	azotowych	„ „ „	20—30	„

Wartość używanych nawozów wynosi około 4,000.000 koron, stanowi więc poważną rubrykę w naszym obrocie handlowym. Jakkolwiek w ostatnich 10 latach widzimy nadzwyczaj szybki wzrost konsumcyi nawozów sztucznych, to jednakże do kresu jeszcze daleko i przewidywać można, że w najbliższych latach w miarę postępu rolnictwa i konsumcya ta będzie wzrastać, i sądząc po przykładzie zagranicy, może łatwo dojść do czterokrotnej dzisiejszej ilości.

Przy racyonalnem użyciu nawozów sztucznych dają one 100 i więcej procentu czystego zysku, mogą być i są źródłem pokaźnego dochodu w gospodarstwie i stanowią potężną dźwignię dobrobytu kraju. Do wykrycia sposobów ich racyonalnego zastosowania, do pouczeń w tym względzie, służą próby prowadzone przez stacyę, jej fermy i pola doświadczalne. Wydatki na ten cel łożone są znikomo małe wobec korzyści, jakie stąd kraj czerpać może. Dziś stacya jest w tem szczęśliwem położeniu, że ma więcej zgłaszających się, niż środków do wykonania prób.

Akcya na polu żywienia zwierząt.

W myśl pierwotnego programu stacyi naszej, który obejmuje i żywienie zwierząt, zrobiono w roku sprawozdawczym pierwszy krok w tym kierunku, ograniczając się na razie tylko do udzielenia fachowej porady. W październiku ogłoszono w tej kwestyi następujący komunikat:

„W szeregu błędów popełnianych przy żywieniu inwentarza jednym z powszechniejszych w wielu naszych gospodarstwach jest niezwracanie uwagi na zawartość składników odżywczych w zadawanej zwierzętom paszy. Daje się ją według ilości, nie według jakości. Celem ułatwienia rolnikom pracy w tym kierunku krajowa stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach ogłasza, że będzie bezpłatnie dla rolników:

a) obliczać zawartość składników pożywnych w dawkach paszy według dostarczanych danych, oraz

b) udzielać wskazówek co do żywienia; czy jest ono racyonalnem, względnie w jaki sposób należałoby je zmienić.

Pragnący korzystać z tych usług stacyi winien podać:
a) ilość sztuk, wagę (choćby w przybliżeniu) swoich zwierząt;
b) mleczność krów w litrach; rodzaj pracy zwierząt pociągowych;
c) dawki paszy dzienne w kilogramach, litrach;
d) przeciąg czasu, przez który zwierzęta mają być żywione w dany sposób".

Rezultatem było zgłoszenie się 4 gospodarzy - właścicieli większych w sprawie żywienia wszelkiego inwentarza. Listy otrzymane po upływie okresu zimowego, na który żywienie było podług porad stosowane, świadczą o pożądanym rezultacie, osiągniętym przy oszczędzeniu nakładu.

Stacya zachęcona tymi wynikami pójdzie dalej w tym kierunku i starać się będzie o zorganizowanie doświadczeń zbiorowych, podobnych do dzisiejszych nawozowych. Zadanie to da się wypełnić tym samym personalem, gdyż przypada na porę zimową.

Informacye i pouczenia.

Łącznie z pracami doświadczalnemi rozwija stacya działalność informacyjną i doradczą co się tyczy uprawy i nawożenia gleb. Wytwarza to łącznie z działalnością kontrolną bardzo obszerną korespondencyę. W r. 1904 wysłała stacya do 2.800 listów.

Wykłady i publikacye.

Musiały być bardzo ograniczone z powodu wzrostu działalności stacyi w innych kierunkach, przy tej samej liczbie pracowników. Wskutek tej samej przyczyny także szczegółowe sprawozdanie VIII. nie mogło być dotychczas wygotowanem.

Kierownik stacyi, prof. Pomorski, miał wykład: „Sposoby poprawy pastwisk gminnych" na Radzie Ogólnej Kółek rolniczych w Przemyślu d. 4. lipca 1904.

Ogłosił następujące artykuły:

„Czy kupowane nawozy poddawać kontroli stacyi doświadczalnych". „Rolnik" str. 157. „Wartość użytkowa obornika przy uprawie roślin okopowych". „Rolnik" str. 613. „Gleby dublańskie". Rocznik Akademii rolniczej w Dublanach. 1904.

Asystent stacyi, p. A. Karpiński, ogłosił:

„Z bieżących kwestyi nawozowych" „Rolnik" str. 73.
„Nowe środki nawozowe" „ „ 202.
„O obchodzeniu się z obornikiem" „ „ 258—273.
„Bakterye w ziemi" „ „ 127—141.

Asystent p. Ludwik Garbowski ogłosił przeróbkę dzieła Baur'a „O zjawiskach chemicznych w przyrodzie" Warszawa 1904.

Asystent p. Z. Chmielewski ogłosił: „Podręcznik analizy chemiczno-rolniczej". Warszawa 1905. Wydawnictwo „Chemika polskiego". (Praca oddana do druku jeszcze za pobytu p. Chmielewskiego w stacyi).

Dublany, 29. lipca 1905 r.

Prof. ***Józef Mikułowski-Pomorski,***
kierownik stacyi.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego LW 76.410/05.

Sprawozdanie administracyjne

krajowej Stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie za czas od 1. października 1903 do 30. września 1904.

Stan osobowy stacyi.

Kierownik: Dr. Ignacy Szyszyłowicz.
Asystenci: Bronisław Janowski.
Kazimierz Langie (do 1. grudnia 1903).
Stanisław Weigelt.
Wacław Boski (od 1. grudnia 1903).
Laborant: Szymon Wojciechowski.
Służący: Jan Dyki.
Oprócz tego zajęte były w Stacyi stale 4 siły pomocnicze, 6 zaś czasowo od 1. grudnia do końca maja.

1. Działalność kontrolna.

Do związku kontrolnego ze Stacyą przystąpiły w roku sprawozdawczym dwie nowe firmy:
Oddział handlowy Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.
Towarzystwo dla popierania produkcyi nasion leśnych we Lwowie.
Obecnie więc jest pod kontrolą Stacyi 17 firm handlowych, a mianowicie:
1. Bank rolniczy we Lwowie.
2. Dom dla Ziemian we Lwowie.
3. Dom handlowy dla rolnictwa i przemysłu K. Adamowicza we Lwowie.
4. Dom rolniczo-produkcyjny E. Bahlsena w Krakowie.
5. Dom komisowo-rolniczy St. Komornickiego we Lwowie.
6. Handel nasion E. Freegego w Krakowie.
7. Handel koniczyny i tymotki E. Krausa we Lwowie i Bielsku.
8. Handel nasion F. Sachsel i Synowie w Podwołoczyskach, Hamburgu i Wrocławiu.
9. Handel nasion M. Schattnera w Śniatynie.
10. Krajowa kultura nasion Borowna J. Bulsiewicza w Bochni.
11. Kultura nasion leśnych w Zassowie pod Czarną.
12. Oddział handlowy c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.
13. Oddział Stryjsko-Żydaczowski c. k. galic. Towarzystwa gosp. w Stryju
14. Skład nasion S. Weintrauba w Tarnowie.
15. Towarzystwo dla popierania produkcyi nasion leśnych we Lwowie.
16. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Wieliczce.
17. Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie, Lwowie, Rzeszowie i Wieliczce.

Warunki, na których firmy powyższe należały do związku kontrolnego, nie uległy żadnej zmianie, a mianowicie firmy te zobowiązały się:

1. poddać wszelkie sprzedawane nasiona rolnicze i leśne ocenie stacyi:

2. zapewnić kupującym przez wręczenie listu gwarancyjnego (na odpowiednim blankiecie) prawdziwość, pochodzenie, czystość, siłę kiełkowania nasienia, oraz brak kanianki. List gwarancyjny upoważniał kupujących do powtórnej oceny w Stacyi na koszt firmy handlowej;

3. odszkodować kupujących w razie pokazania się różnicy pomiędzy wartością gwarantowaną a rzeczywistą towaru.

W zamian za wypełnienie tych warunków firmy korzystały ze zniżki 50% od normalnych cen za badania.

Nie wszystkie te firmy jednak równo korzystały z pomocy stacyi, część z nich bowiem, a mianowicie firmy zachodnio-galicyjskie, zwracały się również o poradę do c. k. Zakładu doświadczalnego w Krakowie, część zaś nie dosyć jeszcze rozumie doniosłość tej pomocy lub też obroty handlowe do tego ich nie zmuszają. Poniżej umieszczono zestawienie przedstawia wykaz firm kontrolowanych i ilość nadesłanych przez nie próbek:

1.	Bank rolniczy	285 próbek
2.	Oddział handlowy c. k Towarzystwa gosp. galic.	62 „
3.	Dom rolniczo-produkcyjny F. Bahlsena	52 „
4.	Handel nasion E. Sachsel	49 „
5.	Dom dla Ziemian.	45 „
6.	Handel nasion M. Schattner	33 „
7.	Handel koniczyny i tymotki F. Krausa	30 „
8.	Towazzystwo rolnicze w Wieliczce	27 „
9.	Handel nasion L. Freege	25 „
10	Związek handlowy Kółek rolniczych	22 „
11.	Towarzystwo produkcyi nasion leśnych	22 „
12.	Dom komisowy St. Komornickiego	20 „
13.	Oddział Stryjsko-Żydaczowski	20 „
14.	Kultura nasion leśnych w Zassowie	18 „
15.	Krajowa produkcya J. Bulsiewicza	17 „
16.	Skład nasion S. Weintrauba	13 „
17.	Dom handlowy K. Adamowicza	1 „

Firmy kontrolowane przez Stacyę mają obowiązek wydawania kupującemu przy każdej sprzedaży nasion list gwarancyjny, który upoważnia go do powtórnej oceny w Stacyi na koszt sprzedającego. Mimo tak wygodnych warunków, ułatwiających przekonanie się o rzeczywistej wartości towaru, powtórne oceny nadsyłane są do Stacyi w wyjątkowych tylko warunkach i tak: w roku 1902/3 nadesłano 28 próbek, w roku 1903/4 tylko 29 próbek.

Niekorzystanie przez naszych rolników z tej formy gwarancyi jest przedewszystkiem bardzo niekorzystnem dla firm uczciwie pracujących, dla których jest to najlepszym sposobem pozyskania sobie zupełnego zaufania swych klientów, z drugiej strony obojętność ta umożliwia wprowadzanie lichego towaru na nasze targi przez tych, którym więcej zależy na chwilowym zarobku, jak na wyrobieniu sobie reputacyi.

Drugi sposób gwarantowania dobroci zakupowanego towaru, a mianowicie sprzedaż tego w workach nieszytych, zaplombowanych przez stacyę, przyjął się bardzo dobrze i coraz lepiej się rozwija, stając się dla niektórych nasion tak dla rolników jak i kupców najwygodniejszą formą gwarancyi. I tak w roku 1903/4 zaplombowała Stacya ogółem 2.548 worków o wadze 231 041 kg, wartości około 277.000 koron, co w porównaniu z poprzednimi latami przedstawia się w następujący sposób:

W r.	1895/6	plomb.	worków	10	wagi	700	kg.	wart. towaru około	1.050	K
„	1896/7	„	„	46	„	3.900	„	„ „ „	5.850	„
„	1897/8	„	„	52	„	4.100	„	„ „ „	6.115	„
„	1898/9	„	„	843	„	66 015	„	„ „ „	99.000	„
„	1899/00	„	„	1.034	„	74.180	„	„ „ „	125.970	„
„	1900/1	„	„	600	„	73.975	„	„ „ „	110.962	„
„	1901/2	„	„	1.389	„	115.513	„	„ „ „	172.064	„
„	1902/3	„	„	2.282	„	206.723	„	„ „ „	310.084	„
„	1903/4	„	„	2.548	„	231.041	„	„ „ „	277.000	„

Wzrost znaczniejszy plombowanego towaru przypisać musimy nie tylko konsumcyi naszego kraju, ale także eksportowi za granicę, gdzie gwarancya ta stacyi

lwowskiej znajduje coraz większe zaufanie. Odnosi się to głównie do koniczyny czerwonej, której wychodzi w plombowanych workach do Wrocławia, Szczecina i Hamburga, przeszło 80 000 kg.

Oprócz firm kontrolowanych nadsyłają do Stacyi próbki do oceny rolnicy, kupcy, oraz stowarzyszenia rolnicze. Ogólny przegląd działalności kontrolnej Stacyi w porównaniu z latami ubiegłemi przedstawia się w następujący sposób:

Rok	Oceny płatne		Oceny bezpłatne		Razem	
	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz
1895/6	213	426	191	764	404	1.190
1896/7	273	346	145	580	418	1.126
1897/8	494	988	329	1.316	823	2.304
1898/9	384	768	530	1.060	914	1.828
1899/00	807	1.614	332	1.408	1.159	3.022
1900/1	644	1.288	699	2.796	1.343	4.084
1901/2	807	1.614	431	1.724	1.238	3.338
1902/3	1.111	2.807	319	1.012	1.510	3.819
1903/4	1.211	3.633	1.201	2.360	2.413	7.239

Większa ilość ocen bezpłatnych w porównaniu do lat poprzednich tłumaczy się znacznie szerszym korzystaniem z pomocy Stacyi przez Główny Zarząd Kółek rolniczych, dla którego w myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego wykonywuje Stacya oceny bezpłatnie oraz specyalną pracą Stacyi nad badaniem nasion drobnego handlu prowincyonalnego, do którego opracowania ma Stacya zamiar przez lat kilka zbierać odpowiednie materyały.

W stosunku do gatunku nasion ilość ogólna analiz rozdziela się w następujący sposób:

Koniczyna czerwona	736	próbek
Koniczynowate	108	„
Zboża	35	„
Trawy	268	„
Strączkowe	147	„
Buraki	258	„
Ziemniaki (oznaczenie skrobi)	1	„
Nasiona drzew i krzewów	74	„
Nasiona warzywne i przemysłowe	778	„
Przepisy na mieszanki	5	„
Pasze skoncentrowane	3	„
Razem	2.413	próbek

2. Działalność doświadczalna.

A) Doświadczenia nad poprawą łąk i połonin w Wschodnich Karpatach na połoninach Czarnohora i Dancerz.

1. Badania i doświadczenia w ogrodzie.

Głównym zajęciem w ogrodzie było prowadzenie w dalszym ciągu tych prób i doświadczeń, które w latach poprzednich rozpoczęto. Surowy bardzo klimat, krótki okres wegetacyjny oraz wyjątkowe warunki, odpowiadające górskiemu położeniu ogrodu, odbijały się nader charakterystycznie na wszystkich tych próbach, z których niektóre musiano zaniechać, gdy przeciwnie wiele z nich znowu dało nadspodziewane rezultaty. Coraz bardziej zwiększający się zakres prób oraz ilość tychże zmusiły już w tym roku Stacyę do powiększenia ogrodu o dwa hektary, z których

część południową poświęcono na próby nad wegetacyą połonin, część zaś północno-wschodnią na próby nad aklimatyzacyą drzew i krzewów. W celach przeprowadzenia dalszych prób porównawczych nad zachowaniem się obcych roślin pastewnych z warunków naszego klimatu wysiano 230 gatunków roślin sprowadzonych z różnych ogrodów botanicznych, z których już w tym samym roku przesadzono 30 gatunków na większe poletka. Równorzędnie z wprowadzaniem nowych roślin starano się o bliższe zapoznanie się z roślinością miejscową oraz wartością tamtejszych roślin pastewnych W tym też celu przesadzono kilkadziesiąt gatunków zebranych na połoninach do ogrodu doświadczalnego.

Mając już pewne dane, co do rozrostu traw nizinnych w tamtejszych warunkach, przystąpiła Stacya do przeprowadzenia prób porównawczych z różnemi mieszankami traw, poleconemi dla okolic górskich. Próby te przeprowadzone na poletkach jednoarowych z mieszankami Steblera, Weinzierla oraz własnemi i to w trzech stopniach gęstości. Rezultaty pomyślne wydały jedynie mieszanki własne, które mocno krzewiąc się zieloną runią okryły całe poletko, gdy przeciwnie mieszanki obce prawie zupełnie się nie udały. O trwałości mieszanki własnej wydać będzie można jednak zdanie dopiero po latach kilku.

Mieszanki te wobec zupełnego braku w handlu nasion traw alpejskich ułożone były wyłącznie z traw równinowych, które ani rozrastaniem się, ani odpornością nie mogą wyrównać trawom alpejskim. W celu otrzymania większej ilości nasion pastewnych roślin alpejskich zasiała Stacya dwie większe parcele brzanką alpejską oraz koprem alpejskim (Meum mutelinum) dwiema najlepszemi tamtejszemi roślinami pastewnemi.

Dobrane kawałki połoniny oraz wszystkie nie zajęte jeszcze pod kulturę obsiano łubinem, który mimo że tam najzupełniej bulwek nie tworzy, dobrze się udaje i wybornie wpływa, jako zielony nawóz, na podniesienie urodzajności tamtejszej bardzo ubogiej w humus gleby.

Górną część ogrodu, zostawiono od początku jako dziką połoninę a to w celu przekonania się o ile kilkuletnie niepasanie wpłynie na poprawę wartości tejże. Badanie porostu traw, tam rosnących, oraz wzmagającej się różnorodności tychże, przy ciągłem pomnażaniu się przez samosiew traw lepszych, było najlepszym dowodem czem dla połonin jest już jednoroczny wypoczynek. Plon z dzikich połonin przy jednorocznym ich wypoczynku wynosił na hektar 20 cm. siana. Celem przekonania się jak wpłyną na poprawę porostu tak ilościowo jak i jakościowo pewne nawożenia przeprowadziła Stacya równorzędnie na parcelach jednoarowych systematyczne próby nawozowe, przy czem przekonano się, że przy kompostowaniu plon zwiększył się do 35 cn. m. z hektara, gdy przy żużlach z kainitem tylko do 27 cn. m. Próby te jednak nie są jeszcze zupełnie miarodajne i dopiero przy dłuższem prowadzeniu mogą dać pewniejsze wyniki z powodu bardzo złego stanu fizycznego gleby.

W celu przekonania się o ile mogłyby się niektóre z roślin spożywnych udać w tamtejszych warunkach i służyć na pokarm ludności spędzającej tam całe lato przeprowadziła Stacya próby z ziemniakami. Do prób tych użyto sulki zakopiańskie, rezultaty były zupełnie pomyślne, plon obfity, odmiana ta jednak na wysokości tej (1.640 m.) jest nieco zapóźną i przy próbach w roku następnym wprowadzono też odmiany wcześniejsze, które pod każdym względem wybornie się udały.

Na dolnej części ogrodu, zwróconej więcej ku północnemu-wschodowi założono próby nad aklimatyzacyą drzew i krzewów. Doświadczenia te prowadzone przy pomocy p. Sokołowskiego, prof. krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie mają cel dwojaki: praktyczny, dla zbadania, które gatunki nadają się najlepiej do zalesienia i utrwalenia stoków górskich w tych wysokościach; teoretyczny dla zbadania zmian morfologicznych i anatomicznych, wywołanych znacznem wzniesieniem.

Doświadczenia te przeprowadzono na następujących gatunkach: świerk tatrzański, sybirski, norweski, tyrolski i t. p.; jesion tatrzański i podolski; jawor tatrzański i podolski; jarząb tatrzański i równinowy, limba karpacka i sybirska, jodła karpacka i tatrzańska, buk karpacki, modrzew karpacki i tyrolski, sudecki i sybirski, oraz z gatunkami Picea omorica, Picea obovata, Pseudotsuga Douglasii, Pinus montana, Pinus rigida, Pinus Banksiana.

W celu utrzymania stosunków z innemi ogrodami botanicznymi i zakładami naukowymi wydała Stacya katalog nasion oraz żywych roślin, ofiarowanych do zamiany. Rezultatem tego była wysyłka kilkudziesięciu paczek z roślinami oraz kilku-

set paczek nasion, przyczem otrzymano równie obfite przesyłki z zagranicy, między któremi znalazło się dla nas wiele cennych nasion.

W celu zaspokojenia jednej z najpilniejszych potrzeb a mianowicie pomieszczenia ludzi pracujących w ogrodzie oraz całego inwentarza postawiła Stacya budynek długości 12 m. a szerokości 3 metrów, podzielony na 3 części, stajnie, skład oraz izbę dla robotników. Materyał drzewny do budowy tej jak i do dopełnienia ogrodzenia dostarczyła bezpłatnie c. k. Dyrekcya dóbr i lasów państwowych, która na każdym kroku stara się o ile to jest w jej możności usiłowania nasze jak najgoręcej popierać.

2. Roboty na połoninach Czarnohora i Dancerz.

W roku sprawozdawczym, korzystając z nadzwyczajnej subwencyi udzielonej przez Wysoki Wydział krajowy, za radą sekcyi stałej komisyi rolniczej, wydzierżawiła Stacya od c. k. Dyrekcyi dóbr i lasów państwowych dwie połoniny położone bezpośrednio przy ogrodzie doświadczalnym a mianowicie połoninę Czarnahora o przestrzeni 523 ha i połoninę Dancerz o przestrzeni 404 ha.

Mimo to, że połoniny te zaliczane były przez ludność miejscową do najlepszych, w chwili objęcia przez Stacyę były one z powodu długoletniej złej gospodarki w tak zniszczonym stanie, że przymiotów dobrych trudno się nawet było w nich dopatrzyć.

W skutek zupełnie bezplanowego pasania bydła połoniny były zupełnie stratowane a trawa prawie do korzeni powygryzana, grunt zaś pokryty głęboko wrytemi licznemi ścieżkami, wybitemi przez bydło, w wielu miejscach groził wprost usunięciem się. Najpospolitszą trawą pokrywającą w wielu miejscach zbitemi kępami całe połacie połoniny był śmiałek darnisty, który w młodym tylko stanie jedzony jest przez konie i woły, później zaś twardniejąc, staje się wprost nieużytecznym chwastem. Obok niego rozwijały się nader bujnie psia trawka (nardus stricta) i to na dużych zwartych przestrzeniach, wyżej zaś sit trójdzielny i całe mnóstwo turzyc. Z traw lepszych w nieco większych ilościach znaleść można była mietlicę zwyczajną, brzankę alpejską, wreszcie nieco kostrzew, wiklin i tu i owdzie kupkówkę. Roślin motylkowych był brak prawie zupełny, na lepszych tylko miejscach pojawiała się w nielicznych egzemplarzach koniczyna biała. Z roślin innych pastewnych występowały jeszcze Meum Mutelinum i Achillea stricta i to tylko na ograniczonych przestrzeniach i tam, gdzie ich bydło nie mogło stratować. W miarę podnoszenia się w górę stan roślinności przedstawiał się jeszcze gorzej, tak że powyżej 1.700 m. nie było nic prócz sita trójdzielnego a w końcu samych mchów i porostów.

Prócz tego zacząwszy od granicy lasów ciągły się po połoninach rozrzucone grupy karłowatych drzew, złożone głównie z świerków i jałowca alpejskiego, które posuwając się dalej przechodziły już na większe połacie z rododendronów wreszcie kosodrzewiny i zielonej olchy.

W miejscach gdzie przez długie lata trzymano bydło przez noce, głównie więc koło staj (szałasów), na gruntach wskutek tego od wieków przegnajanych, rozpanoszył się na wielką skalę szczaw alpejski, który swą bujną wegetacyą zajmował tak szczelnie grunt cały, że nic pod nim rozwinąć się nie mogło. Szczaw ten rozmnażając się nader obficie przez nasiona oraz korzenie z elementarną wprost siłą posuwał się coraz dalej nie dopuszczając do rozwoju żadnej wegetacyi innej i to do tego stopnia, że drugi również szkodliwy chwast, pokrzywa, żyć mógł tylko w tych miejscach, gdzie szczaw jeszcze wcale albo w małej ilości wystąpił. Przestrzeń zajmowana przez szczawie w chwili objęcia połonin przez Stacyę wynosiła na obydwóch połoninach około 200 ha. i to najlepszej ziemi.

Objąwszy w tak zniszczonym stanie połoniny, zajęła się Stacya przedewszystkiem poprawą połoniny Czarnahora, połoninę zaś Dancerz wydzierżawiła dwom włościanom z Kosmacza. Nie mogąc odrazu przystąpić do pracy nad poprawą całej połoniny Czarnohora z powodu braku środków materyalnych i samych trudności technicznych, rozłożyliśmy pracę na lat kilka, po ukończeniu zaś tych robót mamy zamiar przystąpić do poprawy połoniny Dancerz.

Za najważniejszy czynnik wpływający dodatnio na poprawę całej połoniny uważaliśmy przedewszystkiem wypoczynek jej, a to przez zupełne wstrzymanie wszelkiego na niej pasania. W ten sposób dozwalało się swobodnie rozwijać roślinom na wiosnę, z czego szczególniej mogły korzystać rośliny lepsze, które nie na-

pastowane przez zwierzęta miały czas i możliwość zdobywania sobie w tej najcięższej na połoninach porze roku jak najlepszych warunków bytu. Przez całe lato trawy i inne rośliny pastewne zostawione w spokoju mogły swobodnie owocować, a przez samosiew w jesieni wpływać na zwiększenie i polepszenie darni. Skuteczny przykład takiego wypoczynku połoniny mieliśmy na małych przestrzeniach w ogrodzie doświadczalnym, była więc pewność, że i na wielką skalę ta rzecz nie zawiedzie. Prócz tego usunięcie bydła z połoniny dozwalało na poprawę samego terenu, wydeptanego w różnych kierunkach, który raz utrwalony przy rozumnem pasaniu na szkodę nie mógł już być narażonym.

Pierwszą robotą mającą na celu poprawę stanu roślinności na połoninie było bronowanie tejże. Niska darń, miejscami niemal w trzech czwartych częściach przetkana mchami była tak zbitą, że zupełnie prawie odcięty przystęp powietrza był jedną z najgłówniejszych przyczyn niemożliwości poprawienia się z samych siebie tych połonin Przy pomocy brony łąkowej systemu Laaka usunęliśmy olbrzymie ilości mchu, a rozdzierając darń zewnętrzną ułatwiliśmy tem samem dostęp czynnikom atmosferycznym do głębszych warstw w celu przyspieszenia rozkładu materyi organicznej nagromadzonej skutkiem obumierania korzonków roślinnych, a wreszcie kalecząc korzonki traw zmuszaliśmy je do silniejszego krzewienia się. W ten sposób zbronowano dwukrotnie przestrzeń wielkości 25 ha, a mech wybrany skompostowano.

Opierając się na rezultatach otrzymanych z próbami nawozowemi w ogrodzie, założono w pięciu miejscach połoniny większe już parcele. Każdą z tych parcel wielkości 4.000 m. kw. podzielono na cztery poletka. Jedno z tych poletek pozostawiono bez nawozu, trzy inne nawieziono kainitem i żużlami w różnych stosunkach.

Na przestrzeni przeszło 150 ha. wykarczowano karłowate świerki, jałowiec alpejski i mniejsze kupki kosodrzewiny. Karczowanie to naturalnie nie było przeprowadzone w jednej połaci, lecz polegało na wyniszczeniu rozrzuconych po połoninach poszczególnych licznych jednak kup.

Jedną z najtrudniejszych a bardzo ważnych czynności było niszczenie szczawiów, już to ze względu na charakter rozrostu tej rośliny, już też z powodu tego, że chwast ten zajmuje najlepsze kawałki części połoniny. Pierwszą robotą w celu zwalczenia tegoż było koszenie i to trzykrotne w ciągu lata na przestrzeni przeszło 30 ha., a to w celu nie dopuszczenia go do owocowania, część zaś mniejszą kilku hektarową wykarczowano, wydzierając grube mocno wśród kamieni rozścielające się korzenie. W obec wielkiej trudności jaką przedstawia walka z tym tak uciążliwym chwastem zrobiono dwie próby w celu zniszczenia go na innej drodze. Szczaw, roślina amoniakalna, nie znosi wapna, jest też powszechnie uznawaną jako roślina unikająca starannie wapieni. Celem wykorzystania tej własności znawoziła Stacya na przestrzeniach kilkudziesięcio arowych szczaw wapnem. Drugim środkiem, który zużyto, był kainit i to w większych ilościach, mieliśmy bowiem nadzieję, że poprawiając glebę, uda nam się zaszkodzić szczawiowi. Próby te wykonano na czterych większych parcelach.

W celu założenia łąki na przestrzeni, wynoszącej mniej więcej 30 ha, obecnie mocno zabagnionej. porosłej kosodrzewem i pokrytej przeważnie mchem, która jednak ze względu na bliskość szałasu i łatwość nawadniania ma niezwykłe lokalne znaczenie gospodarskie, przystąpiliśmy po przeprowadzeniu odpowiedniej niwelacyi do obsuszenia tejże. Cała melioracya ta polegać będzie na wybiciu dwóch głównych rowów odpływowych, wykarczowaniu kosodrzewiny i wyniszczeniu mchu przez czasowe zalanie całej łąki wodą. W obec niemożliwości wykonania robót tych odrazu, przeprowadziła Stacya w roku sprawozdawczym jeden rów przeszło 100 m. długi, oraz wyniszczyła część kosodrzewiny. Wszystkie te roboty wykonane były dzięki subwencyi Wysokiego Wydziału krajowego i c. k. Towarzystwa Gospodarskiego.

Resztę robót pozostawiono na lata następne, z biegiem których dopiero będzie można doprowadzić połoninę Czarnohora, z natury swojej tak bogatą, do dobrego stanu i podnieść jej użyteczność.

B) Roboty na połoninach Matachów i Faszory.

Na połoninach tych wykonano w roku sprawozdawczym tylko próby nawozowe, zostawiając inne melioracye do lat następnych.

Obszar połonin Matachów i Faszory wynosi około 22 ha. Ponieważ połoniny te w roku 1904 nie były wypasane, trawy rozrosły się na nich dość bujnie, gatunek ich jednak zostawia wiele do życzenia, największą przestrzeń zajmowały śmiałek pogięty i mietlica, w mniejszej tylko ilości były trawa kupkowa, brzanka alpejska i wiklina górska. Brzanka i wiklina jednak zostały bardzo silnie przejedzone przez jelenie, gdy tymczasem śmiałek i mietlica w przeważnej części były nietknięte. We wszystkich miejscach zaś, gdzie w latach ubiegłych stało bydło, rozrósł się szczaw, który zupełnie zagłuszył wszelką inną roślinę. Przeprowadzone próby (potasowe i fosforowe) miały głównie na celu wykazanie, o ile sztuczne te nawozy wpłyną na zmianę trawostanu, a mianowicie o ile zamiast niechętnie przez wszelki inwentarz jedzonych traw twardych, jak śmiałek i mietlica, pod ich wpływem wyrosną trawy lepszego gatunku.

Drugiem zadaniem prób tych było wynalezienie kombinacyi, jakie nawozy sztuczne i w jakiej ilości dają najlepsze rezultaty, oraz przekonanie się o ich wypłacalności.

Matachów.

1. Parcele koło koleby, przestrzeni 450 m. kw., wyłącznie porośniętą szczawem, oczyszczono z kamieni i starych pni, w części zdrapano żelaznemi grabiami i nawieziono kainitem w stosunku 800 kg. i tomasyną w stosunku 600 kg. na ha.

2. Parcelę przestrzeni 500 m. kw., położonej o kilkadziesiąt metrów wyżej od koleby, porośniętej szczawiem, śmiałkiem i oddzielnemi kupkami koniczyny czerwonej i białej, oczyszczono z kamieni, pni, krzaków świerkowych i nawieziono tomasyną w stosunku 300 kg., kainitem w stosunku 800 kg. na ha.

3. Parcela prawie na szczycie Matachowa z południową wystawą, przestrzeni 800 m. kw., porośnięta mietlicą i śmiałkiem, brzanką alpejską i wikliną górską, oczyszczono z kamieni, wykarczowano pnie i zasilono jedną połowę (południowo zachodnią) kainitem i tomasyną w stosunku 600 kg. na ha, a drugą południowo zachodnią tylko tomasyną w stosunku 600 kg. na ha.

4. Parcelę przestrzeni 600 m. kw. na południowym stoku Matachowa, porośniętą mietlicą, brzanką alpejską i wikliną, przejedzoną przez jeleni, oczyszczono z kamieni i zasilono sztucznymi nawozami, a mianowicie parcele podzielono na trzy kawałki po 200 m. kw.: *a)* zasilono kainitem w stosunku 900 kg., *b)* kainitem w stosunku 900 kg. i tomasyną w stosunku 600 kg., *c)* tomasyną w stosunku 600 kg.

5. Na kawałku 200 m. kw., leżącym na spadzistym północnym stoku Matachowa, porośniętym tylko przez mech i liche trawy, rozsiano 10 kg. tomasyny.

6. Na kawałku 300 m. kw., na południowym stoku Matachowa, gdzie rosły dobre trawy, jak wiklina i brzanka, lecz były przejedzone przez jelenie, rozsiano 20 kg. tomasyny.

Faszory.

7. Parcelę przy wejściu na Faszory, przestrzeni 400 m. kw., porośniętą dobremi trawami, przejedzoną przez jelenie, oczyszczono z kamieni, starych kłód drzewnych, zasilono kainitem w stosunku 600 kg. na ha.

8. Parcelę 500 m. kw., sąsiednią z pierwszą, zajmującą sam szczyt a raczej garb Faszor, zrytą przez dziki, porośniętą słabą mietlicą, po bokach zaś śmiałkiem, oczyszczono z kamieni, zasilono kainitem w stosunku 900 kg. na ha.

9. Parcelę 100 m. kw., porośniętą szczawiem, zasilono kainitem w stosunku 1.600 kg. na ha. Oprócz tego obsiano je trawą kupkową, zebraną po Faszorach.

10. Parcelę 600 m. kw., pokrytą kamieniami, na dole Faszor, porośniętą szczawiem, gdzieniegdzie i trawą kupkową, zasilono kainitem w stosunku 600 kg. na ha.

11. Kuźmieniec za domkiem myśliwskim, parcelę 500 m. kw., porośniętą słabo trawami, głównie zaś mchem, który utworzył korzuch, zasilono kainitem w stosunku 1.600 kg. na ha.

12. Angelów. Łąka przedstawia bardzo nędzny stan pod względem wzrostu traw. Doświadczenia nawozowe zrobiono w dwóch miejscach położonych blisko siebie: 1. parcelę 1.000 m. kw., pokrytą kępkami ziemi nierówną, próbowano zbronować, lecz nierówność gruntu i niedokładność narzędzia (brona drewniana z że-

laznymi zębami) nie pozwoliły wykonać dobrze roboty. Parcelę tę podzielono następnie na dwa kawałki, o 300 m. kw. każdy, jeden kawałek zasilono kainitem w stosunku 1.600 kg. na ha, drugi kawałek zasilono w stosunku 400 kg. tomasyny i 600 kg. kainitu na ha.

13. Parcelę 1.200 m. kw., porośniętą mchem, słabymi trawkami, zasilono kainitem w stosunku 800 kg. na ha.

Wszystkie roboty te wykonane były kosztem J. E. Andrzeja hr. Potockiego, który wydzierżawiwszy większy obszar połonin od c. k. Dyrekcyi Dóbr i lasów państwowych, oddał wykonanie potrzebnych na tych połoninach melioracyi Stacyi botaniczno rolniczej we Lwowie.

C) Roboty na połoninach Bukowinka, Sychotka, Tousty, Hordie i Pereślip położonych pod Mikuliczynem.

Na połoninach tych, znajdujących się obecnie w dzierżawie Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, wykonała Stacya kosztem tegoż Komitetu próby nawozowe, podobnie jak na Matachowie i Faszorach, zostawiając roboty inne do roku następnego.

D) Sprawozdanie ze stanu łąk i pastwisk na folwarkach Bąkowice i Polana u OO. Jezuitów w Chyrowie.

Łąki na Siedliskach, założone w roku 1902, obecnie przedstawiają się bardzo dobrze, darń ich jest jednostajna, placów gołych nie ma wcale, całość robi zupełnie dodatnie wrażenie. Trawy w b. r. wzięły przewagę nad koniczynami, które stanowią nie więcej, niż 25% całej roślinności. Koniczyna czerwona i szwedzka znajdują się w równych prawie ilościach, gdzieniegdzie zjawiła się i dzika biała koniczyna, brak której w r. b uzupełniono przez wiosenny podsiew. Podsiana koniczyna weszła dobrze i na rok przyszły będzie w sianie w znacznej ilości.

Co do traw, to przewagę wzięły rajgras francuski i trawa kupkowa, grzebienica pospolita także rośnie dość dobrze, rajgras angielski, tymotka, kostrzewa łąkowa, wyczyniec znajdują się w mniejszości.

Ten znakomity rozwój rajgrasu francuskiego i trawy kupkowej był wskazówką przy układaniu mieszanek na użytek 2—3 letni w Chyrowie, trawom tym dano też przewagę pod względem ilościowym.

Łąki były w jesieni zbronowane, zasilone nawozami sztucznymi, (kainitem i tomasyną) a wiosną zostały podsiane koniczyną białą. Temu staranemu pielęgnowaniu zawdzięczają łąki te swój dobry stan, kwestya więc powtórnego podsiewu, w celu uzupełnienia mieszanek jest już przesądzoną, a sam obraz łąk tych najlepiej przedstawia wartość wykonanej pracy.

E) Ogród doświadczalny na Wulce Kapitańskiej pod Lwowem.

W celu przeprowadzenia prób porównawczych na miejscu pod bezpośrednią opieką Stacyi, wydzierżawiono od Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego przeszło dwa morgi gruntu na Wulce Kapitańskiej.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono tam następujące próby:

a) z ziemniakami wczesnymi:

Kaiserkrone, Veitch improved Ashleef, Junikipfel, Mohrenweisse Sechswochen, Sulki zakopiańskie;

b) z ziemniakami gorzelniczymi:

Präsident Krüger, Bismark, Juana, Irmegart, Silesia, Iduna, Ingebork, Goliath, Felicya, Znicz, Rejtan;

c) z sześcioma odmianami konopi:

konopie krajowe, zwyczajne francuskie, z Anjou, indyjskie, olbrzymie i chińskie.

Zebrane rośliny przesłano do krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole do wymoczenia, ocenę zaś włókna oddano szkole uprawy lnu i konopi w Trautenau.

d) Z nową odmianą koniczyny białej włoskiej:

Koniczyna ta wysiana w owies zeszła bardzo dobrze, późniejsze posuchy bardzo ją zniszczyły, to co zostało, wystarczy jednak do poznania jej wartości w roku następnym.

Oprócz tego wykonała Stacya na Wulce Kapitańskiej doświadczenia i próby z makiem, fasolą i różnemi roślinami rolniczemi.

F) Próby wykonane po kraju, subwencyonowane przez Komitet c. k. Towarzystwa Gospodarskiego.

Doświadczenia te wykonano po całym kraju z temi samemi odmianami, które próbowano w ogrodzie na Wulce Kapitańskiej u następujących panów:

1. z ziemniakami wczesnymi:
   u p. Leona Podlewskiego w Bajkowcach,
   u p. Tadeusza w Uhrynowie;
2. z ziemniakami gorzelniczymi:
   u p. Leona Sandera w Jańczynie,
   u p. Stanisława Ostaszewskiego w Klimkówce,
   u p. Oskara Schnella w Firlejówce,
   u p. Stanisława Bohdanowicza w Petryłowie;
3. z odmianami maku:
   u p. Jana Starka w Bobrowcu,
   u p. Tadeusza Kozieka w Nowosiółkach,
   u p. Józefa Kotarskiego w Byble;
4. z odmianami konopi:
   u p. Leona Wilnera w Białej,
   u p. Jana Gierzkowskiego w Berezowicy;
5. z koniczyną włoską:
   u p. Józefa Kotarskiego w Byble,
   u p. Stanisława Brykczyńskiego w Dydiatyczach.

Lwów, dnia 25. sierpnia 1905.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz *w. r.*,
kierownik krajowej Stacyi botaniczno rolniczej.

LW. 71.504/1905. We Lwowie, dnia 22. sierpnia 1905.

Aleg. 366

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1904/5.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i o folwarku w Czernichowie za rok 1903/4 załatwił Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 22. października 1904 r. przez powzięcie następujących uchwał:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. średniej szkole rolniczej i o folwarku w Czernichowie.

2. Sejm zatwierdza zarządzenie Wydziału krajowego w sprawie rozpoczęcia budowy domu dla funkcyonaryuszy szkolnych w Czernichowie kosztem 50.000 koron i wstawia na ten cel w rubr. VI. poz. 37. budżetu krajowej szkoły czernichowskiej na r. 1905 resztę potrzebnego do budowy kredytu 30.000 koron.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby się przyczynił do kosztów budowy domu dla funkcyonaryuszów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie subwencyą w wysokości 50% kosztów budowy.

Od trzech lat ilość kandydatów zgłaszających się o przyjęcie do kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie jest znacznie większą od liczby miejsc wolnych w Zakładzie, która przekroczoną być nie może ze względu na urządzenia internatowe. Ponieważ w ciągu roku bardzo niewielu uczniów opuszcza Zakład, co najmniej kilku, w roku szkolnym 1904/5 nawet dwóch tylko, i z uwagi, że obecnie przy lepszym materyale uczniów i wzroście pilności prawie wszyscy uczniowie zdają egzamina i przechodzą na rok następny, przeto wolnych miejsc w Zakładzie dla nowych uczniów, wstępujących na I. rok, jest obecnie stosunkowo mniej, niż dawniej, bo około 20 tu tylko; ogólna zaś liczba uczniów w Zakładzie, t. j. 60-ciu rozkłada się równomiernie na wszystkie trzy lata nauki. Wobec zatem rosnącej stale z roku na rok liczby zgłoszeń i dostatecznych kwalifikacyi naukowych u zgłaszających się obecnie kandydatów, nawet wyższych, niż przepisy szkolne wymagają, Dyrekcya szkoły znajduje się w tem położeniu, że musi odmawiać przyjęcia zgłaszającym się, jakkolwiek posiadają wszystkie warunki. Skutkiem tego i liczba uczniów przyjmowanych do Zakładu na podstawie egzaminu wstępnego jest coraz mniejszą, np. w ostatnim roku szkolnym

z 20-tu uczniów przyjętych do szkoły 5-ciu tylko poddać się musiało egzaminowi wstępnemu; przyczem zauważyć należy, że byli to kandydaci również z ukończoną 4-tą, a nawet 5-tą klasą szkół średnich, a tylko dlatego wymagano od nich egzaminu wstępnego, że uczęszczali do prywatnych Zakładów naukowych.

O dobrem prowadzeniu się, pilności i o należytem przystosowaniu się obecnej młodzieży czernichowskiej do obowiązujących przepisów zakładowych wspominaliśmy już w poprzednich sprawozdaniach; obecnie z zadowoleniem podnieść należy, że i w przygotowaniu nowo wstępujących uczniów skutkiem właściwszego wyboru, dostrzedz się daje pewne polepszenie stanu poprzedniego, na który Dyrekcya niejednokrotnie zwracała dawniej uwagę, jako na okoliczność w wysokim stopniu utrudniającą prawidłowy bieg nauki. Utrudnienie, wynikające stąd, że w znacznej dotąd części wstępują do średniej szkoły fachowej tacy uczniowie, którzy nie mieli powołania w gimnazyum lub szkole realnej, musi być zrównoważonem z jednej strony większą pilnością uczniów, z drugiej znaczniejszym nakładem pracy profesorów.

Tegoroczne egzamina w kraj. szkole czernichowskiej wypadły wcale dobrze, stwierdzając tem samem pracowitość, o której wspomnieliśmy wyżej i lepsze przygotowanie uczniów przyjętych w ostatnich trzech latach do szkoły. Mianowicie przystąpiło do egzaminów rocznych: 18-tu uczniów I. roku, z tych zdało 5-ciu z odznaczeniem, 13-tu zaś z postępem dobrym; 22-ch uczniów II. roku, z tych zdało 2-ch z odznaczeniem, 17-tu z postępem dobrym, a jeden otrzymał poprawkę. Wreszcie 18-tu uczniów po ukończeniu III. roku nauki zdawało egzamin główny w dniach od 12. do 14. lipca b. r. Wszyscy kandydaci zdali ten egzamin: 3-ch z odznaczeniem, 15-tu zaś z postępem dobrym.

Zadowalniające wyniki z egzaminów i należyte funkcyonowanie tego kraj. Zakładu, ład i porządek, jaki w nim panował, nie uwalniały Wydziału krajowego od częstych lustracyi. W ciągu ubiegłego roku szkolnego szef Dep. III. był dwa razy w Czernichowie, radca zaś Wydziału krajowego dr. Szyszyłowicz trzy razy. Lustracye te wykazały obok wzorowego porządku w wychowawczej i administracyjnej działalności Zakładu pewne braki w sposobie wykładania niektórych nauczycieli, występujące bądź w tem, że nauczyciel poziom wykładu nienależycie zastosowywał do wymagań średniej szkoły, lub też, że w wykładzie nie umiał być dostatecznie przystępnym i jasnym. Uwagi w tym kierunku poczynione, o ile dotyczą zakresu nauki samej, łatwo mogą usunąć w przyszłości tego rodzaju wadliwości, trudniej natomiast, ażeby mogły wywrzeć pożądany wpływ na sposób wykładania nauczyciela, jeśli on tego przymiotu nie posiada w dostatecznej mierze.

W składzie grona nauczycielskiego zaszły w tym roku następujące zmiany: Dotychczasowy nauczyciel hodowli w kraj. szkole czernichowskiej p. Karol Malsburg mianowany został z d. 1. września 1905 r. profesorem hodowli w kraj. Akademii rolniczej w Dublanach. Na opróżnione miejsce nauczyciela hodowli w Czernichowie powołaliśmy za zgodą Kuratoryi p. Witolda Obrąpalskiego, stypendystę Wydziału krajowego, który ukończywszy studya rolnicze w Berlinie, przez kilka miesięcy pozostawał na praktyce w kraj. niższej szkole rolniczej w Suchodole.

Powierzyliśmy p. Obrąpalskiemu obowiązki nauczyciela hodowli w kraj. średniej szkole rolniczej, opierając się głównie na tem, że oprócz dostatecznych studyów fachowych, wykazać się potrafił siedmioletnią praktyką gospodarską jako samodzielny administrator większych i w wysokiej kulturze pozostających majątków w W. Ks. Poznańskiem. Na razie powierzyliśmy p. Obrąpalskiemu pełnienie obowiązków nauczyciela hodowli w Czernichowie w charakterze suplenta z roczną płacą 2.400 koron, oraz wolnem pomieszkaniem. Gdy po roku służby p. Obrąpalski okaże się na tem stanowisku zupełnie odpowiednim, Wydział krajowy zamianuje go stałym nauczycielem. P. Obrąpalski ma zamiar przystąpić do egzaminu rządowego nauczycielskiego.

Skutkiem prośby wniesionej przez p. Alojzego Rużyczkę, ogrodnika i docenta kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 9. maja 1905 r. LW. 27.495 uwolnił p. Rużyczkę od pełnienia dotychczasowych obowiązków. Ponieważ jednakże tenże funkcyonaryusz, zajmując posadę nieetatową, nie nabył żadnych praw do emerytury, przeto i Wydział krajowy, uwalniając go od obo-

wiązków, nie był uprawniony przyznać mu pensyi emerytalnej. Z uwagi jednak na długoletnią i pożyteczną służbę p. Rużyczki, spędzoną w usługach dla tego Zakładu krajowego, nwzględniając przytem i wiek jego podeszły, gdyż liczy już obecnie lat z górą 80, Wydział krajowy postanowił przedstawić Wys. Sejmowi wniosek przyznania p. Rużyczce w drodze łaski, począwszy od 1. stycznia 1905 r, 1 300 koron rocznie tytułem stałego zaopatrzenia.

Wysokość tego zaopatrzenia oznaczyliśmy w kwocie 1.300 koron, t. j. w wysokości płacy, jaką p. Rużyczka na końcu pobierał, bez dodatków przyznawanych mu jako docentowi szkoły za prowadzenie chmielarni i uprawy wiklin, wynoszących łącznie kwotę 1.000 koron. Wreszcie nadmieniamy, że p. Rużyczka służył w kraj. szkole czernichowskiej ogółem lat 30 i 10 miesięcy, w czem 5 lat i 11 miesięcy jako nauczyciel szkoły ogrodniczej w Czernichowie, gdy ta pozostawała jeszcze pod zarządem Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Po ustąpieniu p. Bobrzyńskiego nauczycielem śpiewu choralnego i gry na fortepianie został mianowany p. Karol Skarżyński, profesor konserwatoryum muzycznego w Krakowie.

Nauczyciel chemii, p. Radziewanowski pod koniec roku szkolnego zachorował ciężko. Skutkiem tego zmuszeni byliśmy udzielić mu dłuższego urlopu, bo do końca roku 1905. Prawdopodobnie wypadnie zatem zarządzić zastępstwo na czas słabości nauczyciela; gdyby nauki tego przedmiotu nie można było powierzyć żadnemu z profesorów szkoły czernichowskiej, Wydział krajowy zmuszony będzie powierzyć ją suplentowi z Krakowa za umówionem wynagrodzeniem. W takim razie w tej pozycyi budżetowej wyniknie przekroczenie, którego wysokość zależną będzie od czasu słabości p. Radziewanowskiego.

W preliminarzu wydatków szkoły czernichowskiej na r. 1906 wstawiliśmy w Rubr. I. poz. 9. na płacę dla nauczyciela do robót praktycznych, a zarazem administratora folwarku, zamiast dotychczasowych 1.880 koron, 2.640 koron, zatem więcej o 760 koron rocznie. Regulacya poborów nauczyciela-instruktora w kraj. szkole czernichowskiej była już zdawna wskazaną, od kilku lat upominała się o nią Dyrekcya szkoły i Kuratorya.

Skoro Wydział krajowy postanowił spensyonować dawnego administratora, mającego kwalifikacye przeciętnego ekonoma, a praktycznym zajęciom gospodarskim w szkole wyznaczył odpowiedni zakres i gospodarstwu folwarcznemu postanowił nadać cechę wzorowego objektu demonstracyjnego dla szkoły, musiał skutkiem tego na stanowisko administratora i nauczyciela do nauk praktycznych przyjąć człowieka bardziej uzdolnionego i z akademickiem wykształceniem. Funkcyonaryusza takiego trzeba odpowiednio wynagrodzić, a pobory jego zrównać przynajmniej z poborami fachowych nauczycieli w kraj. niższych szkołach rolniczych. Obowiązki, jakie ma dzisiaj do spełniania nauczyciel-instruktor, a zarazem administrator folwarku w Czernichowie, w zupełności usprawiedliwiają zrównanie jego płacy z płacą nauczycieli fachowych.

Jako instruktor obowiązany jest codziennie z uczniami-praktykantami (tygodniowo dwóch uczniów z III. roku) obejść między godziną $7^1/_2$—8 rano cały folwark i wskazać im zarządzone roboty dzienne; to samo wieczorem od $5^1/_2$—6 w zimie, a $7^1/_2$—8 w lecie, wskazać na roboty wykonane i wydać przy uczniach dyspozycyę folwarczną.

Jako nauczyciel praktyki ma na każdym kursie po dwie godziny tego przedmiotu od 2—4 popołudniu. Praktyka odbywa się na folwarku lub w polu, czasem w dniach słotnych w salach wykładowych. Praktyka jest przedmiotem obowiązkowym, instruktor pyta uczniów i klasyfikuje. Stanowisko jego i z tego powodu powinno być równorzędne z innymi nauczycielami.

Wreszcie jako zarządca folwarku prowadzi gospodarstwo folwarczne, wykonuje w lesie polecenia administratora (doc. Remina) i dozoruje dzierżawę pieca wapiennego.

Z powyższego zestawienia wynika, że funkcyonaryusz ten, aby mógł należycie odpowiedzieć tym zadaniom, powinien mieć na instruktora: kwalifikacye dobrego

i rutynowanego praktyka, oraz nauczyciela: wyższe wykształcenie rolnicze i pewne zdolności pedagogiczne; wreszcie na zarządcę folwarku: potrzebne wiadomości fachowe, energię i rutynę. Na przyszłość zawsze od kandydata na to stanowisko wymagać będziemy ukończenia wyższej szkoły rolniczej, a zarazem dłuższej praktyki rolniczej. Obecny administrator folwarku posiada już te kwalifikacye, a w ciągu dwuletniej służby wykazać potrafił, że w zupełności odpowiada na stanowisku nauczyciela instruktora i administratora folwarku obowiązkom, jakie na nim ciężą.

Wszystkie powyżej przytoczone motywa skłoniły Wydział krajowy do przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku sub. III. o zregulowanie płacy temu funkcyonaryuszowi i zrównanie jej z poborami nauczycieli fachowych przy kraj. niższych szkołach rolniczych.

Kuratorya kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie pismem z dnia 3. lipca 1905 roku L 655 przedłożyła nam projekt regulacyi płac grona nauczycielskiego i prefektów. Wydział krajowy nie miał jeszcze czasu rozejrzeć się bliżej w tym projekcie przed wygotowaniem preliminarza na r. 1906 i w czasie przedkładania niniejszego sprawozdania Wysokiemu Sejmowi. Nie rostrzygając na razie, czy i o ile zachodzi w tej chwili potrzeba takiej regulacyi płac w kraj. szkole czernichowskiej, z góry jednakże Wydział krajowy już dzisiaj zaznaczyć musi, że wszelkie dążenia podjęte w tym kierunku musiałyby iść w parze z unormowaniem etatu nauczycieli i docentów, który jest za wielki w tej szkole i przy jednoczesnem podwyższeniu godzin wykładowych, których mają obecnie nauczyciele mniej, niż w innych średnich szkołach, a nawet rolniczych.

Przechodząc do czynności administracyjnych Zakładu czernichowskiego w r. 1904/5, na wstępie zawiadamiamy Wys. Sejm, że stosując się do polecenia z dnia 22. października 1904 roku, odnieśliśmy się do c. k. Rządu o przyznanie 50% subwencyi państwowej na koszta budowy domu dla funkcyonaryuszów zakładu, obliczone przez nas na kwotę 53.000 koron. Dotychczas jednakże odpowiedzi z c. k. Ministerstwa rolnictwa Wydział krajowy jeszcze nie otrzymał.

Budowa wspomnianego domu została już ukończoną, z końcem sierpnia b. r odbędzie się kolaudacya robót, począwszy zaś od września, a najdalej od października budynek będzie już zamieszkały. Ostatecznych rachunków z budowy nie możemy jeszcze z tej chwili podać do wiadomości Wys. Sejmu, w każdym razie znaczniejszego przekroczenia przy tej budowie nie będzie.

W ciągu budowy poleciliśmy przedsiębiorcy wykonać jeszcze następujące dodatkowe roboty, które okazały się potrzebne, przeważnie były one zresztą w kosztorysie przewidziane i kredytem uchwalonym przez Wys. Sejm były objęte:

a) dobudowanie dwóch ganków murowanych kosztem . . .	700 K.
b) postawienie szopy na węgle wraz z śmietnikiem . . .	1.945 „
c) oparkanienie	2.004 „
d) splantnowanie podwórza, wybrukowanie rynsztoków, latarnie .	348 „
e) wreszcie wykonane we własnym zarządzie według projektu inż. Vetulaniego pogłębienie rowu i osuszenie budynku kosztem .	960 „
razem .	5.957 K.

Dla każdej z czterech partyi, która będzie zamieszkiwać ten dom, wyznaczyliśmy ogródki obszerne 1.000 metrów kw., czyli razem przeznaczyliśmy na ten cel przestrzeń $^2/_5$ hektara.

Do preliminarza szkoły na r. 1906 w Rubr. VI. poz. 27 wstawiliśmy nadzwyczajny wydatek 2.000 kor. przeznaczony na pokrycie murów granicznych celem uchronienia ich od ruiny, oraz na postawienie nowego dachu i podłogi w muzeum dla narzędzi rolniczych, gdyż okazała się tego konieczna potrzeba.

Mówiąc o robotach adaptacyjnych w budynkach krajowej szkoły czernichowskiej, wspomnimy na tem miejscu o zarządzeniach naszych wydanych w ciągu b. r., a odnoszących się do rozszerzenia centralnego ogrzewania i przebudowy sali VIII.

Gmach internatowy posiadał dotychczas centralne ogrzewanie tylko w pewnej części budynku. Okazało się ono i bardzo praktyczne i korzystne zarazem, gdyż w ciągu kilku lat, w których radiatory funkcyonowały, zdołano uzyskać dość znaczne

zaoszczędzenie na opale. Z uwagi na to, Dyrekcya przedłożyła nam projekt wraz z kosztorysem wygotowanym przez inż. Nitscha i Skę rozszerzenia systemu centralnego, ogrzewania na dalszych kilka ubikacyi internatowych. Mając do dyspozycyi zaoszczędzony kredyt na opale z lat 1903 i 1904 w łącznej kwocie 2.480 K. 25 gr, postanowiliśmy wykonać jeszcze w ciągu b. r. pożyteczną tę instalacyę. Całkowity koszt budowy radiatorów wraz z robotami ciesielskiemi, murarskiemi itd. wyniesie około 2.100 koron. Resztę tego kredytu przeznaczyliśmy na przebudowanie sali VIII.

Sala ta, co do rozmiarów największa z wszystkich sal znajdujących się w budynku internatowym w Czernichowie, stała dotychczas bezużytecznie, służąc tymczasowo na skład starych materyałów. Przez stosowne przepierzenie uzyska się z tej sali dwa pokoje; jeden z nich służyć będzie na bibliotekę i salę posiedzeń grona nauczycielskiego, drugi zaś przeznaczony zostanie na infirmeryę dla chorób zakaźnych. Brak takiej infirmeryi oddawna dawał się uczuwać w Zakładzie, a władze sanitarne nagliły, aby urządzić w Czernichowie infirmeryę izolowaną od internatu, przeznaczoną wyłącznie dla chorób zakaźnych. Zanim się to stanie, t. j. zanim projekt dobudowy piętra nad domem ogrodnika dojdzie do skutku, infirmerya dla chorób zakaźnych tymczasowo mieścić się będzie w tym drugim pokoju, uzyskanym z przepierzenia sali VIII.

Ostateczne urządzenie parku czernichowskiego wymagać będzie jeszcze wydatku około 600 koron na sprawienie ławek, latarni itd. Dlatego też w preliminarzu na rok 1904 wstawiliśmy ten nadzwyczajny wydatek w Rubr. VI. poz. 29 budżetu szkolnego.

Przy tej sposobności zawiadamiamy Wys. Sejm, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało subwencyę na koszta założenia parku w Czernichowie w wysokości 10.000 koron, a zatem połowę rzeczywistych kosztów wyłożonych dotychczas na ten cel z funduszu krajowego, c. k. Namiestnictwo zaś wyasygnowało nam tę subwencyę rozporządzeniem z dnia 12. lutego 1905 L. 15.662.

Kredyt w Rubr. IX. budżetu szkolnego, przeznaczony na wycieczki naukowe uczniów z profesorami, podnieśliśmy w preliminarzu na r. 1906 z kwoty 600 koron na 1.000 koron, t. j. do tej wysokości, jaką Wys. Sejm dawniej przeznaczał na ten cel, gdy liczba uczniów dochodziła do 60. Dzisiaj skoro stan ten znowu osiągnięty został, okazała się potrzeba podniesienia kredytu przeznaczonego na wycieczki do pierwotnej wysokości, tembardziej, że wycieczki naukowe w szkole czernichowskiej są umiejętnie prowadzone i niemałe przynoszą korzyści uczniom, którzy w nich udział biorą.

Na koniec przychodzi nam jeszcze poruszyć i umotywować jedną sprawę, ważną dla Zakładu czernichowskiego, w innych krajowych zakładach rolniczych już istniejącą, a dla tej kraj. średniej szkoły niemniej potrzebną, mianowicie sprawę utworzenia kilku miejsc funduszowych, przedstawioną Wysokiemu Sejmowi we wniosku II.

W średniej szkole rolniczej połączonej z internatem, do której garnie się przeważnie młodzież pochodząca z klasy niezamożnej, głównie synowie oficyalistów, urzędników lub dzierżawców, w tej szkole tak samo okazuje się potrzeba utworzenia kilku wolnych miejsc funduszowych dla najuboższych, a celujących uczniów, jak w akademii rolniczej, która to dobrodziejstwo oddawna posiada.

Koszt utrzymania w kraj. szkole w Czernichowie, 700 koron wynoszący, a wraz z czesnem 800 koron, jest stosunkowo niezbyt wielki, a jednak dla wielu jednostek jest już dostateczną zaporą do wstąpienia do tego Zakładu. Utworzenie kilku miejsc funduszowych ułatwi dostęp do szkoły biednym i celującym uczniom, którzy z pewnością korzystnie będą wpływali na kolegów. Brak miejsc funduszowych był powodem także, że do kraj. szkoły czernichowskiej tak mało napływało dotychczas uczniów z Galicyi, skutkiem powstania kilku miejsc funduszowych stosunki pod tym względem się polepszą.

Wprawdzie uczniowie kraj. szkoły czernichowskiej korzystają z dość licznych stypendyów przeznaczonych wyłącznie lub w pierwszym rzędzie dla tej szkoły; w ostatnim n. p. roku szkolnym 19 uczniów otrzymywało stypendya w ogólnej kwocie 8.550 koron, jednakże pomoc ta nie jest wystarczającą, uwzględniwszy, że stypen-

dya przeważnie dochodzą od 200 do 400 koron rocznie, opłaty zaś szkolne wynoszą 800 koron. Wydział krajowy zmuszony był w ostatnich latach odpisywać na końcu roku szkolnego zaległości niektórych biedniejszych uczniów, którzy nie byli w stanie uiścić wszystkich opłat.

Z powyższych względów Wydział krajowy postanowił zażądać od Wys. Sejmu stworzenia czterech miejsc funduszowych dla uczniów kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie; prosimy o cztery miejsca wolne, wyłącznie ze względu na obecny stan finansów krajowych, który i w drobniejszych pozycyach wymaga oszczędności, w przeciwnym bowiem razie wskazanemby było ustanowić sześć miejsc funduszowych, to est po dwa na każdym roku nauki; skutkiem utworzenia czterech miejsc funduszowych, budżet wydatków szkolnych obarczony zostanie kwotą 2.800 koron.

Dodamy wreszcie, że preliminarz kraj. szkoły czernichowskiej na rok 1906 jest korzystniejszy od tegorocznego budżetu szkolnego o kwotę 28.770 koron i że zamknięcia rachunkowe szkoły za rok 1904 wypadły również korzystniej dla funduszu krajowego o 3.210 koron, aniżeli to było budżetem przewidziane.

Przy folwarku czernichowskim zaznaczyć wypada, że zeszłoroczna klęska posuchy wywarła na gospodarstwo folwarczne mniej zgubny wpływ, jak przypuszczać należało w początku, skutkiem czego i rezultat dochodów z gospodarstwa za rok 1904 okazał się korzystniejszym od budżetu. Mianowicie z gospodarstwa osiągnięto większy dochód o 1.567 koron, z lasu i wikla 1.177 koron, w ogóle dotacya z funduszu krajowego była w tym roku mniejszą o 3.515 koron od preliminowanej.

W preliminarzu folwarku na r. 1906 wstawiliśmy w Rubr. I. poz. 6 nadzwyczajny wydatek 700 koron na zakupno żniwiarki, której dotychczas folwark nie posiadał, a która jest potrzebną jako objekt demonstracyjny dla szkoły.

W ciągu roku 1905 zarządziliśmy zdrenowanie pól na Zakowcu. Roboty wykonane zostały według projektu inż. Vetulaniego kosztem 1.950 koron, ponieważ zaś na ten cel mieliśmy przeniesiony kredyt z lat dawniejszych w wysokości 515 kor. 89 gr., przeto potrzebną resztę kredytu 1.434 koron wstawiliśmy do preliminarza folwarku na r. 1906 jako nadzwyczajny wydatek w Rubr. VII. poz. 20.

Dochód z folwarku podnieśliśmy o 500 koron przy poz. 6. Rubr. II. „ze sprzedaży drzewa opałowego i budowlanego“.

W ogóle w gospodarstwie folwarcznem z chwilą zamianowania nowego administratora dostrzedz się daje pewien postęp i to nietylko w sposobie, staranniejszej uprawie roli, ale we wszystkich działach gospodarstwa. Folwark zaczyna przynosić już większe dochody i jest nadzieja, że niezadługo nie będzie potrzebował żadnej dotacyi z funduszu krajowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i o folwarku w Czernichowie za r. 1904/5.

2 Sejm ustanawia dla niezamożnych uczniów w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie cztery wolne miejsca funduszowe, wstawiając na ten cel potrzebny kredyt w budżecie wydatków szkoły na rok 1906 i upoważniając zarazem Wydział krajowy do preliminowania tego wydatku w latach następnych.

3. Sejm ustanawia następujący etat płacy administratora folwarku, a zarazem nauczyciela instruktora do robót praktycznych w szkole: tenże pobierać będzie po-

cząwszy od 1. stycznia 1906 roku zamiast dotychczasowych poborów, obok wolnego pomieszkania, płacę roczną 2 400 koron, dodatek aktywalny 240 koron, oraz prawo do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze wynosiłyby po 300 koron, zaś trzy następne po 400 koron rocznie.

4. Sejm przyznaje w drodze łaski Alojzemu Rużyczce, byłemu ogrodnikowi, a zarazem docentowi ogrodnictwa w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie, począwszy od 1. stycznia 1906 roku stałe zaopatrzenie w wysokości 1.300 koron rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 71.504/905.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie

za rok szkolny 1904/905.

Już trzecie z rzędu sprawozdanie rozpoczynać przychodzi od faktu, że napływ uczniów do szkoły tutejszej wzrasta tak bardzo, iż kandydatami zupełnie ukwalifikowanymi możnaby wypełnić po brzegi drugą, podobną szkołę. W roku 1903/4 trzeba było odmówić przyjęcia blisko 30 zupełnie ukwalifikowanym kandydatom, w r. 1904/5 na 19 miejsc w szkole zgłosiło się 167 kandydatów, z czego przeszło 100 posiadało wszelkie kwalifikacye.

Czy ta okoliczność wpłynęła, że uczniowie, którzy z lepszą kwalifikacyą do szkoły przyjęci zostali, lepiej się uczą i więcej przykładają do nauk, nie chcę przesądzać, bo objaw to zbyt świeży ale podnieść muszę, że od lat paru dająca się spostrzedz większa pilność, w ubiegłym roku szkolnym objawiła się nader znacząco, bo n. p. na roku I. nie było przy żadnej klasyfikacyi w ciągu całego roku szkolnego ani jednego niedostatecznego stopnia. Na ogół biorąc, rezultaty nauki w całej szkole były dobre, bo ani jeden uczeń z żadnego roku nie został reprobowany (patrz: Frekwencya uczniów).

Kuratorya szkoły.

1. Antoni hr. Wodzieki, c. k. tajny radca, marszałek powiatu chrzanowskiego, poseł na Sejm krajowy i do Rady państwa, właściciel dóbr, prezes kuratoryi szkoły;
2. Witold Miliewski, dr. praw, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, członek kuratoryi szkoły;
3. Adam Fedorowicz, dr. praw, delegat c. k Namiestnictwa, c. k. radca dworu i c. k. podkomorzy, członek kuratoryi szkoły;
4. Stanisław hr. Badeni, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, zastępca członka kuratoryi szkoły;
5. Vacat.

Jan Skalski, kasyer Rady powiatowej w Krakowie, sekretarz kuratoryi szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor.

1. Jan Feliks Sikorski, dyplomowany agronom, b. asystent i docent krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nauczyciel rolnictwa i chemii rolnej, przewodniczący kolegium nauczycielskiego, przełożony internatu i zakładów krajowych w Czernichowie, zawiadowca muzeum i pracowni rolniczej, udzielał nauki w 7 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 5 godzinach w letniem.

Profesorowie.

2. Ks. Władysław Jelonek, kapelan i katecheta, kanonik exp., nauczyciel religii i języka polskiego, prefekt internatu szkolnego, zawiadowca kaplicy zakładowej i biblioteki szkolnej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 9 godzinach w letniem.

3. Ludwik Birkenmajer, dr. filozofii, członek koresp. Akademii Umiejętności w Krakowie, członek c. k. komisyi fizyograficznej, nadzwyczajny profesor c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacyi meteorologicznej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 8 godzinach w letniem.

4. Konrad Kuhl, inżynier architekt, b. asystent c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie i c. k. Szkoły realnej we Lwowie, nauczyciel rysunków, budownictwa wiejskiego, miernictwa, melioracyi i mechaniki rolniczej, zawiadowca muzeum mechaniki i budownictwa wiejskiego, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i w 10 godzinach w letniem.

5. Leon Nowakowski, dr. filozofii, były nauczyciel szkół średnich rząd. w Królestwie polskiem, b. kierownik szkoły technicznej w Lublinie, nauczyciel botaniki, zoologii, mineralogii i geologii, zawiadowca zbiorów przyrodniczych i ogrodu botanicznego szkolnego, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 10 godzinach w letniem.

6. Mikołaj Wojciechowski, b. kierownik kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel administracyi i organizacyi gospodarstw, oraz ekonomii społecznej i ustaw agrarnych, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 9 godzinach w letniem.

7. Kornel Radziewanowski, inżynier-technolog, b. asystent katedry chemii przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, nauczyciel chemii i technologii, zawiadowca pracowni chemicznej i technologicznej, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i w 11 godzinach w letniem.

8. Karol Malsburg, b. docent kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nauczyciel hodowli zwierząt, mleczarstwa, rybactwa oraz anatomii i fizyologii zwierząt, zawiadowca muzeum hodowlanego, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 10 godzinach w letniem.

9. Leszek Dziama, b. suplent c. k. gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie i c. k. gimnazyum św. Jacka w Krakowie, nauczyciel języka polskiego, niemieckiego, historyi i geografii, zawiadowca zbiorów geograficznych, udzielał nauki w 13 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 12 godzinach w letniem.

10. Stefan Surzycki, dr. filozofii, nauczyciel rolnictwa, rachunkowości i statystyki rolniczej, zawiadujący ogrodem demonstracyjnym, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 13 godzinach w letniem.

11. Teofil Sochaniewicz, krajowy weterynarz, przydzielony przez Wydział krajowy od 6. maja do końca czerwca na zastępstwo profesora hodowli.

Docenci.

12. Stanisław Remin, zarządca lasów hr. Tenczyńskiego, nauczyciel encyklopedyi leśnictwa, zawiadowca zbiorów dla nauki leśnictwa i administrator gospodarstwa lasowego w Czernichowie, udzielał nauki w 3 godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

13. Alojzy Rużyczka, zawiadowca ogrodu pomologicznego i warzywnego, chmielarni i knltur łozy koszykarskiej w Czernichowie, nauczyciel sadownictwa i warzywnictwa, oraz uprawy chmielu i łozy koszykarskiej, udzielał nauki w 2 godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

14. Kazimierz Rutkowski, dr. med., c. k. weterynarz powiatowy, nauczyciel weterynaryi, udzielał nanki w 2 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

15. Gustaw Malinowski, dr. medycyny, lekarz zakładu, nauczyciel hygieny i nauki pomocy w nagłych wypadkach, udzielał nauki w 1 godzinie tygodniowo w półroczu letniem.

16. Karol Skarzyński, profesor konserwatoryum muzycznego w Krakowie, nauczyciel śpiewu choralnego, udzielał nauki śpiewu w 4 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

Nauczyciel instruktor do robót praktycznych.

17. Edward Kuschée, agronom, administrator folwarku w Czernichowie, nauczyciel zajęć praktycznych, udzielał praktyki gospodarskiej w 6 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

Prefekci internatu.

1. Mieczysław Rożański, b. nauczyciel szkół ludowych, b. nauczyciel kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel gimnastyki i szermierki, prefekt internatu.

2. Jan Piętka, b. suplent c. k. gimnazyum św. Jacka i c. k. szkoły realnej w Krakowie, prefekt internatu.

Lekarz zakładowy.

Gustaw Malinowski, dr. medycyny, zarządzający infirmeryą szkolną j. w.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor: Jan Feliks Sikorski, j. w.
Kasyer: Jan Terlikiewicz,
Pisarz: Regiusz Mierzwiński.

Wizytacye Zakładu.

W ciągu roku szkolnego 1904/905 zwiedzili szkołę następujący przedstawiciele władz szkolnych:

23—25. listopada 1904 dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału krajowego.
15. i 16. lutego 1905 dr. Ignacy Szyszyłowicz j. w.
16. lutego 1905 dr. Witold Miliewski j. w.
14. i 15. marca 1905 dr. Ignacy Szyszyłowicz j. w.
17. maja 1905 dr. Tadeusz Pilat, prezes Wydziału krajowego, szef departamentu III. i Władysław Struszkiewicz, c. k. radca dworu przy c. k. Ministerstwie rolnictwa.
12—14. lipca 1905 dr. Ignacy Szyszyłowicz j. w.
14. lipca 1905 dr. Adam Fedorowicz j. w.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

Rozporządzeniem z dnia 1. sierpnia 1904 L. 75.245 Wydział krajowy poleca rozpocząć budowę nowego domu mieszkalnego dla urzędników Zakładu i przeznacza p. Rożańskiego na inspicyenta budowy.

Rozporządzeniem z dnia 16. września 1904 L. 88.873 Wydział krajowy zatwierdza umowę o dzierżawę restauracyi zakładowej z p. Leopoldem Żychem.

Rozporządzeniem z dnia 30. grudnia 1904 L. 122.188 Wydział krajowy uwalnia 15 uczniów tutejszej szkoły od opłaty czesnego za I. półrocze roku szkol. 1904/5.

Dekretem z dnia 12. stycznia 1905 l. 77 Wydział krajowy nadaje stypendyum familijne uczniowi I. roku Maryanowi Dydyńskiemu.

Dekretem z dnia 21. lutego 1905 L. 16.318 i 16.319 Wydział krajowy nadał dwa stypendya z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna uczniom tutejszej szkoły.

Dekretem z dnia 8. marca 1905 L. 634 kurator fundacyi imienia ś. p. Maciąga nadaje jedno stypendyum uczniowi tutejszej szkoły.

Dekretem z dnia 4. kwietnia 1905 L. 32.646 Wydział krajowy nadał stypendyum z fundacyi ś. p. Kuczyńskiego uczniowi tutejszej szkoły.

Dekretem z dnia 21. kwietnia 1905 L. 29.621 c. k. Namiestnictwo nadało stypendyum z fundacyi ś. p. Więcławskiego uczniowi tutejszej szkoły.

Rozporządzeniem z dnia 6. czerwca 1905 N. 50.682 Wydział krajowy uwolnił od opłaty czesnego za II. półrocze roku szkolnego 1904/5 15 uczniów tutejszej szkoły.

Pismem z dnia 12. maja 1905 L. 41.976 Wydział krajowy przesyła na ręce kuratoryi szkoły trzy nagrody z fundacyi ś. p. Jeleńskiego dla ukończonych uczniów tutejszej szkoły.

Sprawy osobiste.

Przy piśmie z dnia 20. lipca 1904 L. 68.110 Wydział krajowy nadesłał dekret stabilizacyjny dla nauczyciela — instruktora p. Edwarda Kuschce.

Dekretem z dnia 27. sierpnia 1904 L. 69.724 Wydział krajowy zamianował p. Regiusza Mierzwińskiego pisarzem i magazynierem przy tutejszej szkole.

Dekretem z dnia 26. sierpnia 1904 L. 83.468 Wydział krajowy przyznał profesorowi Dziamie I. pięciolecie.

Pismem z dnia 27. września 1904 L. 94.842 Wydział krajowy zatwierdza umowę z p. Karolem Skarżyńskim o naukę śpiewu choralnego w tutejszej szkole.

Dekretem z dnia 22. października 1904 L. 104.105 Wydział krajowy przyznał p. Rożańskiemu II. pięciolecie.

Pismem z dnia 15. lutego 1905 L. 14.981 Wydział krajowy zezwala prof. dr. Surzyckiemu na objęcie czasowe wykładów organizacyi gospodarstw na studyum rolniczem przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Pismem z dnia 14. marca 1905 L. 22.644 Wydział krajowy udzielił dwutygodniowego urlopu ks. Władysławowi Jelonkowi na wyjazd do Rzymu z uczniami tutejszej szkoły.

Pismem z dnia 14. kwietnia 1905 L. 35.399 Wydział krajowy deleguje profesora Malsburga czasowo do krajowej Akademii rolniczej w Dublanach dla objęcia wykładów hodowli.

Pismem z dnia 26. kwietnia 1905 L. 39.887 Wydział krajowy deleguje p. Teofila Sochaniewicza na czasowe objęcie wykładów hodowli w tutejszej szkole.

Pismem z dnia 27. maja 1905 L. 27.495 Wydział krajowy udziela urlopu p. Rużyczce.

Pismem z dnia 30. czerwca 1905 L. 60.343 Wydział krajowy udziela urlopu do końca roku szkolnego choremu prof. Radziewanowskiemu.

Prace grona nauczycielskiego.

W roku szkolnym 1904/5 odbyło grono 32 posiedzeń, z czego 10 zwyczajnych, a 22 nadzwyczajnych. Na pierwszych przedmiotem obrad była klasyfikacya miesięczna uczniów, sprawy stypendyjne i uwolnień od opłat czesnego, na nadzwyczajnych dokończyło grono opracowania szczegółowego planu nauki w tutejszej szkole, oraz projektu nowego regulaminu szkoły.

Szczegółowy plan nauk będzie mógł być zatwierdzony i wprowadzony w życie z początkiem roku szkolnego 1905/6, regulamin zaś po odpowiedniem uzupełnieniu będzie mógł być zatwierdzony w ciągu roku szkolnego 1905/6.

Frekwencya uczniów.

1. Zapisano z początkiem roku szkolnego 1904/5:

na roku I-szym	20	uczniów
„ „ II-gim	22	„
„ „ III-cim	18	„
razem	60	uczniów

2. Z 60 zapisanych, wszyscy byli religii rzymsko-katolickiej.

3. Według zawodu rodziców było:

synów *a*) właścicieli ziemskich	36	czyli	60·—%
„ *b*) dzierżawców dóbr ziemskich	4	„	6·66%
„ *c*) prywatnych urzędników	9	„	15·00%
„ *d*) urzędników krajowych lub państwowych	6	„	10·00%
„ *e*) innych zawodów	5	„	6·33%
razem	60	czyli	100%

4. Wiek uczniów zapisanych:

na roku I. z pomiędzy 20 uczniów:

miało 16 lat skończonych	1	czyli	5%
„ 17 „ „	5	„	25%
„ 18 „ „	5	„	25%
„ 19 „ „	6	„	30%
„ 20 „ „	3	„	15%

na roku II. z pomiędzy 22 uczniów:

miało 17 lat ukończonych	2	czyli	9·09%
„ 18 „ „	2	„	9·09%
„ 19 „ „	10	„	45·45%
„ 20 „ „	4	„	18·18%
„ 21 „ „	2	„	9·09%
„ 22 „ „	2	„	9·09%

na roku III. z pomiędzy 18 uczniów:

miało 18 lat ukończonych	3	czyli	16·66%
„ 19 „ „	6	„	33·33%
„ 20 „ „	5	„	27·77%
„ 21 „ „	1	„	5·55%
„ 22 „ „	1	„	5·55%
„ 23 „ „	2	„	11·11%

5. Kwalifikacye naukowe nowo-wstępujących:

Z pomiędzy 20 zapisanych na rok I-szy było:

a) repetentów	1	czyli	5%
b) z ukończoną 4 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	7	„	35%
c) „ 5 „ „ „ „ „	9	„	45%
d) „ 6 „ „ „ „ „	3	„	15%

6. Przyjęto na rok I-szy na podstawie:
   a) przedłożonych świadectw. . . . . 15 czyli 75%
   b) egzaminu wstępnego . . . . . 5 „ 25%

7. Wystąpiło w ciągu roku szkolnego:
   z roku I-go z powodu słabości. . . . . 2 czyli 10%
   razem 2, pozostało 18 uczniów
   z roku II-go żaden . . . . . pozostało 22 „
   z roku III-go żaden . . . . . pozostało 18 „
   razem . . 58 uczniów

8. Przystąpiło do egzaminów rocznych:
   na roku I. z pozostałych 18 uczniów . . . . 18 czyli 100%
   „ „ II. „ 22 „ . . . . 22 „ 100%
   „ „ III. „ 18 „ . . . . 18 „ 100%

9. Z 18 uczniów I-go roku złożyło przepisany egzamin:
   a) z odznaczeniem . . . . . 5 czyli 27·77%
   b) z postępem dobrym . . . . . 13 „ 72·23%

10. Z 22 uczniów II-go roku złożyło przepisany egzamin:
   a) z odznaczeniem . . . . . 2 czyli 9·22%
   b) z postępem dobrym . . . . . 17 „ 77·27%
   c) dopuszczono do egzaminu poprawczego po wakacyach z 1 przedmiotu . . . . . 3 „ 13·64%

11. Z 18 uczniów III-go roku złożyło egzamina roczne 18 czyli 100%

12. Z 18 ukończonych uczniów roku III-go złożyło egzamin główny:
   a) z odznaczeniem . . . . . 3 czyli 16·66%
   b) z postępem dobrym . . . . . 15 „ 83·34%

Stypendya.

Stypendya pobierało w r. 1904/5 ogółem 19 uczniów, a mianowicie:

a) z fundacyi familijnej ś. p. Dydyńskiego o rocznych 900 koron	1	stypendyum	900 koron
b) z fundacyi ś. p. Jana Maciąga o rocznych 600 koron	3	„	1.800 „
c) z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziocha o rocznych 200 koron	6	„	1.200 „
d) z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego o rocznych 400 koron	5	„	2.000 „
e) z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna o rocznych 250 koron	7	„	1.750 „
f) z fundacyi ś. p. Piotra Więcławskiego o rocznych 300 koron	1	„	300 „
g) z fundacyi ś. p. Leona Jana Kantego Ślepowron Kuczyńskiego o rocznych 600 koron . .	1	„	600 „
razem .	24	stypendyum	8.550 koron

Od opłaty czesnego uwolnił Wydział krajowy:

w I. półroczu: 7 uczniów roku II-go; 8 uczniów roku III-go, razem 15 uczniów;

w II. półroczu: 5 uczniów roku I-go, 4 uczniów roku II-go i 6 uczniów roku III-go, razem 15 uczniów.

Kronika szkoły.

Rok szkolny rozpoczął się z dniem 15. września 1904, w dniu tym odbyły się egzamina poprawcze dwóch uczniów i egzamin główny jednego ucznia z roku szkolnego 1903/4. Wszystkie te egzamina wypadły dobrze.

W dniu 16. września odbyły się egzamina wstępne, przy których wszyscy kandydaci egzamin złożyli.

W dniu 17. września po uroczystem nabożeństwie w kaplicy szkolnej rozpoczęły się lekcye.

W dniu 4. października 1904, jako w dzień Imienin Najjaśniejszego Pana, odprawionem zostało uroczyste nabożeństwo w kaplicy zakładowej, a dzień ten był wolny od nauki.

W dniu 15. października, jako w rocznicę śmierci ś. p. Tadeusza Kościuszki, odbyło się nabożeństwo w kaplicy zakładowej, a lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniu 28. i 29. października, oraz w dniu 26. i 27. listopada 1904 odbyła się spowiedź uczniów, której obok X. Władysława Jelonka, słuchali X. gwardyan Zygmunt Janicki i Ojciec Konrad, OO. Reformaci.

W dniu 29. listopada 1904 odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za poległych w powstaniu listopadowem i za duszę ś. p. Adama Mickiewicza.

W dniach 25.—28. marca 1905 odbyły się rekollekcye. Nauk rekollekcyjnych udzielał X. gwardyan Zygmunt Janicki, a św. spowiedzi słuchali O. Zygmunt Janicki, O. Konrad i X. Władysław Jelonek.

W dniu 21. stycznia 1905 odprawionem zostało nabożeństwo żałobne za poległych w roku 1863 i 1864, w dniu 6. lutego 1905 za duszę byłego ucznia ś. p. Zygmunta Jankowskiego, a w dniu 3. maja uroczyste nabożeństwo w rocznicę konstytucyi 3. maja. W tych dniach lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniu 27. czerwca 1905 odbyła się spowiedź uczniów, której słuchali X. gwardyan Zygmunt Janicki, O. Konrad i X. Władysław Jelonek.

Życie internatowe uczniów urozmaicały wieczorki literacko-muzykalne i przedstawienia amatorskie, urządzane głównie siłami uczniów. Wieczorki takie odbyły się:

W dniu 23. października 1904 przedstawienie amatorskie, z którego dochód przeznaczono na szkołę ludową.

W dniu 12. listopada 1904 przedstawienie amatorskie, z którego dochód przeznaczono na szkołę ludową.

W dniu 3. grudnia 1904 wieczorek artystyczno-muzykalny z współudziałem prof. Karola Skarżyńskiego ku uczczeniu pamięci ś. p. Adama Mickiewicza.

W dniu 10. grudnia 1904 artyści teatru ludowego z Krakowa dali przedstawienie w sali rekreacyjnej Zakładu.

W dniu 28. stycznia 1905 odbyła się tombola i wieczorek tańcujący na dochód Towarzystwa szkoły ludowej w Czernichowie.

W dniu 25. lutego 1905 odbył się doroczny wieczór tańcujący w sali rekreacyjnej, udekorowanej po japońsku i jak zawsze zabawa ochocza trwała do białego dnia. Dochód przeznaczony został na zapomogę dla uczniów, wydalonych ze szkół Królestwa polskiego.

Zabawy w parku szkolnym w godzinach rekreacyjnych odbywały się pawdziwie ochoczo. Najwięcej ulubionemi rozrywkami są lawn-tennis, kręgielnia rzutowa i przejażdżka łodziami na stawie.

W dniu 2. czerwca 1905 odbył się dosyć liczny zjazd byłych uczniów szkoły rolniczej w Czernichowie. Zjazd ten był bardzo pięknym objawem pamięci dla szkoły jej wychowanków, wyrażających serdeczną radość na widok ulepszeń i rozwoju całego zakładu w ciągu ostatnich lat 10-ciu. Na odwrót pozostawił on miłe wspomnienia u grona nauczycielskiego szkoły, które dowodnie mogło się przekonać, że praca ich prawdziwie pożyteczne wydaje rezultaty.

Podobnie jak lat ubiegłych uczniowie III-go roku opracowali szereg odczytów, które, wygłoszone w obecności wszystkich uczniów przy współudziale dyrektora Sikorskiego i profesorów Dziamy, Dra Surzyckiego i Wojciechowskiego, poddane były ożywionej dyskusyi. Tematów i wskazówek przy opracowaniu udzielał Dr. Surzycki. Odczytów takich było w roku szkolnym 1904/5 sześć.

W dniu 21. stycznia 1905 uczeń Janusz Zdrodowski odczytał rzecz p. t.: „O znaczeniu ugoru".

W dniu 4. lutego 1905 uczeń Władysław Wojakowski miał odczyt p. t.: „O obowiązkach obywatelskich gospodarujących na roli".

W dniu 4. marca 1905 uczeń Kazimierz Wolski miał odczyt p. t.: „Wapno i jego znaczenie w rolnictwie".

W dniu 8. marca 1905 uczeń Antoni Czaplicki miał odczyt p. t.: „Co robić w braku paszy i ściółki?".

W dniu 19. marca 1905 uczeń Stanisław Morawski miał odczyt p. t.: „Jakiem być powinno postępowanie pracodawcy z czeladzią i robotnikami".

W dniu 2. kwietnia 1905 uczeń Wojciech Descours miał odczyt p. t.: „Jak walczyć z chwastami".

Egzamina półroczne odbyły się w dniach 14., 15. i 16. lutego 1905.

Do egzaminów z chemii, anatomii i fizyologii zwierząt, oraz fizyologii roślin przystąpiło 22 uczniów z II-go roku, prócz trzech uczniów, którzy przeznaczeni zostali do egzaminu poprawczego po wakacyach z chemii, wszyscy inni ze wszystkich trzech przedmiotów złożyli egzamina.

Do egzaminu z technologii rolniczej przystąpiło 18 uczniów roku III-go i wszyscy egzamin ten złożyli.

W dniu 23. września 1904 uczniowie II-go i III-go roku zwiedzili pod przewodnictwem profesorów Karola Malsburga i Edwarda Kuschée targ koński i wystawę metalową w Krakowie.

W dniu 7. marca odbyła się wycieczka uczniów III-go roku pod przewodnictwem profesorów Karola Malsburga i Edwarda Kuschée do Krakowa, na jarmark koński.

W dniu 15. kwietnia 9 uczniów tutejszej szkoły pod przewodnictwem ks. kapelana Władysława Jelonka wzięło udział w pielgrzymce polskich uczniów do Rzymu.

W dniu 4. maja uczniowie roku III-go pod przewodnictwem profesorów Karola Malsburga i Dra Surzyckiego odbyli wycieczkę do dóbr krzeszowickich. Sprawozdanie o gospodarstwie zwiedzanem w Krzeszowich co roku znajduje się w poprzednich sprawozdaniach Dyrekcyi.

W dniu 25., 26. i 27. maja 1905 uczniowie III-go roku zwiedzili gospodarstwa w Aleksandrowicach, Mydlnikach i Zatorze oraz stacyę doświadczalną w Krakowie i ogród doświadczalny studyum rolniczego na Prądniku. Wycieczka ta odbyła się pod przewodnictwem profesora Dra Surzyckiego, a w zwiedzaniu gospodarstwa w Mydlnikach brał udział dyrektor Sikorski, zaś w Aleksandrowicach i Zatorze p. Edward Kuschée. Opis gospodarstwa w Aleksandrowicach znajduje się w poprzednich sprawozdaniach.

W Mydlnikach, własność studyum rolniczego, przewodnictwo wycieczki objął Dr. Kazimierz Rogóyski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po zwiedzeniu budynków gospodarskich obejrzano wszystkie pola przynależne do Mydlnik. Wobec tego, że folwark ten dopiero od roku znajduje się w posiadaniu studyum, organizacya gospodarstwa jest dopiero w toku. Nadzwyczaj pouczającemi były uwagi i objaśnienia, jakich udzielał profesor Dr. Rogóyski w sprawie zamierzonej organizacyi całego majątku i dotychczas wykonanych zmian i zarządzeń. Z wyjaśnień tych wypływa jasno

wskazówka, że przy objęciu gospodarstwa, choćby w bardzo trudnych warunkach, można znaleść dobre wyjście, jeżeli kombinacya gospodarcza oprze się na podstawach, jakie daje nauka gospodarstwa wiejskiego i rzetelny rachunek.

Wobec tego, że reorganizacya gospodarstwa w Mydlnikach wymagać będzie szeregu lat, niepodobna dziś wdawać się w jej opis, podnieść jednak należy, że uczestnicy wycieczki mieli rzadką sposobność widzenia gospodarstwa przeobrażającego się niemal we wszystkich jego działach planowo i z kredką w ręku.

W dobrach zatorskich zwiedzano głównie gospodarstwo stawowe, na które składa się 115 stawów o obszarze 2.000 morgów. Gospodarstwo jest karpiowo-płodozmienne. Średni przyrost roczny wynosi 50—150 kg. z morga. Roczna produkcya karpia przy systemie trzyletnim obejmuje: ryby handlowe (kupieckie) trzyletnie, dwuletnie do obsadzania stawów w roku następnym i ryby jednoroczne. Odpowiednio do tego urządzone są stawy: wycierowe, odrostowe, główne, dostarczające ryb dorosłych i stawy zimowe (zimochowy), służące do przezimowania ryb kupieckich i wszelkich innych, przeznaczonych do wyrostu.

Zwiedzanie stawów wszelkich kategoryi odbywało się pod kierunkiem p. Ceratkiewicza, głównego stawniczego dóbr zatorskich, który nie szczędził trudów, aby całość gospodarstwa rybnego przedstawić jasno i wyczerpująco.

Na szczególną uwagę zasługują wzorowo urządzone zimochowy na Laskowy. Jest tu 50 stawów na obszarze 15 morgów. Jedne z nich, zwane „wagonowe“, służą do pomieszczenia ryb kupieckich i z nich w ciągu całej zimy ryby są wyławiane. Są one jakby magazynami ryb i umożliwiają sprzedaż ryb w każdej chwili, a nie jak dawniej tylko jesienią, co pozwala na otrzymywanie dobrych cen. Inne zimochowy służą do pomieszczenia ryb przeznaczonych do dalszego wyrostu, a więc kroczków, narybku, i tarlaków. Z wiosną wszystkie ryby wyłowione z zimochowu rozdzielane bywają do właściwych stawów. Wszystkie te stawy są na 1·3—1·8 m. głębokie, przez lato zostają osuszone i przed napuszczeniem wodą należycie z roślinności wyczyszczone.

Stawy wagonowe zawierają 45—50 q. karpi, t. j. tyle, ile można załadować do jednego wagonu. Posiadają one bardzo praktyczne urządzenie, pomysłu p. Naimskiego, plenipotenta dóbr zatorskich, pozwalające w czasie zimy z pod lodu wyłowić wszystkie ryby. Każdy staw jest zaopatrzony w rusztowanie na palach, wbitych w dno, a wystających ponad dno na jakie 1·5 m. Wierzchołki palów połączone są ze sobą łatami. Rusztowanie to w zwykłej porze pokrywa woda. Gdy zajdzie potrzeba wydobycia ryb z pod lodu, lód u brzegów przecina się piłą i równocześnie spuszcza się wodę mnichami. Z odpływającą wodą obniża się tafla lodu na całym stawie, aż dopóki nie spocznie na rusztowaniu. Wówczas wyrębuje się lód po nad rowem środkowym stawu, do którego to rowu ściągają ryby z całego spuszczonego stawu. Po wyłowieniu ryb z rowu całe dno stawu może być dokładnie oczyszczone z ryb wobec tego, że między lodem a dnem po spuszczeniu wody ludzie swobodnie mogą pracować.

Po zwiedzeniu gospodarstwa stawowego zwiedzano jeszcze gorzelnię na folwarku Przeciszów.

Wszystkim Panom Właścicielom i Zarządzającym, którzy zezwolili na zwiedzanie gospodarstw i nie szczędzili trudów i cennych dla uczestników wycieczki informacyi, składam imieniem szkoły na tem miejscu najserdeczniejsze podziękowanie.

Egzamina roczne odbyły się w roku szkolnym 1904/5 w czasie od 3.—11. lipca.

Z 18 uczniów roku I-go uzyskało przejście na II-gi rok 18, a mianowicie: 1. Michał Bażeński z odznaczeniem, 2. Artur Bertholdi, 3. Hilary Bronikowski, 4. Leon Bronikowski, 5. Władysław Brzosko, 6. Stanisław Fuksiewicz z odznaczeniem, 7. Wacław Golski, 8. Maryan Janecki, 9. Jerzy Kotwicki, 10. Edmund Lelesz, 11. Leopold Mianowski z odznaczeniem, 12. Kazimierz Osuchowski, 13. Karol Ott, 14. Antoni Puzyński, 15. Eugeniusz Sękowski, 16. Wacław Srzedziński z odznaczeniem, 17. Zygmunt Zaleski z odznaczeniem i 18. Stanisław Żurowski.

Z 22 uczniów roku II-go uzyskało przejście na III-ci rok 19 uczniów, a mianowicie: 1. Zygmunt Andrycz, 2. Jerzy Biesiekierski, 3. Sabin Ciunkiewicz, 4. Żelisław Danysz z odznaczeniem, 5. Zygmunt Dyakowski, 6. Feliks Frąckiewicz, 7. Stefan Gauze, 8. Izydor Hawranek z odznaczeniem, 9. Jan Kostrzeński, 10. Edward Kręski, 11. Zygmunt Łempicki, 12. Piotr Mieczyński, 13. Adam Motylewski, 14. Władysław Peszkowski, 15. Stanisław Piotrowski, 16. Antoni Trębicki, 17. Maryan Waligórski, 18. Teodor Wiśniewski i 19. Jerzy Zaborowski.

Trzem uczniom pozwolono składać poprawkę z jednego przedmiotu po wakacyach.

Do egzaminu głównego w dniu 12., 13. i 14. lipca przystąpiło 18 ukończonych uczniów. Przy egzaminie tym obok dyrektora Sikorskiego, jako przewodniczącego komisyi egzaminacyjnej i trzech profesorów Malsburga, Dra Surzyckiego i Wojciechowskiego, jako członków komisyi egzaminacyjnej, obecnymi byli: Dr. Adam Fedorowicz jako komisarz rządowy i Dr. Ignacy Szyszyłowicz jako delegat Wydziału krajowego.

Egzamin główny złożyli: 1. Antoni Czaplicki z Grąbca, 2. Wojciech Descours z Zapusty, 3. Franciszek Giżycki z Mitawy, 4. Mirosław Grąbczewski z Bieli z odznaczeniem, 5. Roman Grodecki ze Słupska, 6. Czesław Juchniewicz z Młyńca, 7 Stefan Lelesz z Zeńboku, 8. Stanisław Morawski z Krakowa z odnaczeniem, 9. Maryan Nanowski ze Lwowa, 10. Maksymilian Radziszewski z Pełczyc-Dolnych, 11. Maryan Rudzki z Wrzosa, 12. Maryan Sapalski z Krakowa, 13. Paweł Szeremet ze Stanisłówki, 14. Tadeusz Wieszczycki ze Sklęczek, 15. Kazimierz Wodziński z Kterów, 16. Władysław Wojakowski z Kopaczyniec z odznaczeniem, 17. Kazimierz Wolski z Żołoni i 18. Janusz Zdrodowski z Chruszczyny wielkiej.

Nagrody z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego otrzymali: Stanisław Morawski i Mirosław Grąbczewski.

W myśl §. 20. statutu organizacyjnego szkoły uzyskali w ubiegłym roku szkolnym świadectwa główne po odbytej jednorocznej praktyce gospodarki następujący byli uczniowie szkoły czernichowskiej:

1. Jan Turski z Zytowa, ukończył szkołę w roku 1903.
2. Witold Białosuknia z Warszawy, ukończył szkołę w roku 1903.
3. Włodzimierz Wasilewski z Siemuszowy ukończył szkołę w roku 1903.
4. Antoni Kocięcki z Bromierzyka, ukończył szkołę w roku 1903.

Zbiory i pracownie.

1. Laboratoryum chemii ogólnej i technologii rolniczej.

Uczniowie roku I-go w półroczu letniem ćwiczyli się w przygotowywaniu preparatów i wykrywaniu kwasów i zasad w rozczynach, oraz pojedynczych i złożonych solach. W półroczu zimowem uczniowie II-go roku badali krzemiany i nawozy pomocnicze.

Ćwiczenia z technologii z uczniami roku II-go i III-go polegały na przygotowaniu słodu, zacieru z ziemniaków i badaniu ich własności, wreszcie na oznaczaniu zawartości cukru cukromierzem i ilości kwasu rozczynem normalnym ługu sodowego.

Do zbiorów zakupiono szkło, przyrządy i odczynniki niezbędne do ćwiczeń z uczniami.

2. Zbiory nauk przyrodniczych.

Z ważniejszych nabytków do tych zbiorów wymienić należy: 33 okazów wypchanych ptaków i ssących za kwotę przeszło 120 koron, 4 wielkie tablice ścienne (ciąg dalszy) zoologiczne Pfürtschellera i jedną szafę na zbiory przyrodnicze.

3. Zbiory rolnicze i półko demonstracyjne.

Do zbioru tego zakupiono 20 ram na okazy zbóż wyprodukowanych na półku demonstracyjnem, oraz nasiona do ćwiczeń z uczniami. Na półku wprowadzoną została zmiana według planu tak, aby w ciągu trzech lat uczniowie mogli się zapoznać z uprawą wszelkich roślin gospodarskich.

4. Muzeum narzędzi rolniczych.

Przez sprawienie dwóch szaf na modele umożliwionem zostało uporządkowanie i systematyczne ułożenie dotychczasowych zbiorów, przyczem równocześnie dokonano naprawy i odświeżenia wszelkich modeli.

5. Muzeum hodowlane i mleczarskie.

Do zbiorów zakupiono: szkielet źrebięcia i 8 czaszek bydlęcych, a prócz tego wagę maślarską, miarę Matievica i inne drobniejsze.

6. Bibloteka szkolna.

Z końcem roku 1903/4 zawierała biblioteka 3.475 dzieł, a tomów 4.317.
W bieżącym roku szkolnym przybyło:

W dziale	I.	Teologia i filozofia	1	dzieło	w	4 tomach
„ „	II.	Pedagogika	1	„	„	1 tomie
„ „	III.	Język, literatura i sztuka . . .	6	„	„	7 „
„ „	IV.	Beletrystyka	32	„	„	42 „
„ „	V.	Historya powszechna i polska . .	24	„	„	28 „
„ „	VIII.	Nauki przyrodnicze	10	„	„	10 „
„ „	IX.	Gospodarstwo wiejskie . . .	41	„	„	47 „
„ „	XII.	Inżynierya	1	„	„	1 „
„ „	XIII.	Ekonomia społeczna, statystyka i prawo	14	„	„	15 „
„ „	XIV.	Podręczniki szkolne	1	„	„	6 „
„ „	XV.	Wydawnictwa peryodyczne . . .	8	„	„	10 „
„ „	XVI.	Rozmaitości	3	„	„	5 „
„ „	XVII.	Atlasy	3	„	„	3 „

Wydział krajowy, c. k. Ministerstwo rolnictwa i Akademia Umiejętnośei, podobnie jak lat zeszłych, nadesłały część swych wydawnictw w darze, za co poczuwam się do obowiązku złożenia szczerej podzięki.

Sprawozdanie lekarza zakładowego.

Rok nbiegły należy zaliczyć pod względem stanu zdrowia do pomyślnych, chorób bowiem cięższych było bardzo nie wiele, a większość wypadków ograniczała się na kilkudniowem niedomaganiu. Trzej uczniowie osłabieni i fizycznie wyczerpani otrzy-

mali pozwolenie wyjazdu do domu na kilka tygodni dla wypoczynku i przeprowadzenia dokładnego leczenia, a dwaj opuścili zupełnie zakład z powodu rozwijającej się choroby.

Z dotacyi 60 koron na infirmeryę zakupiono prócz drobniejszych przyborów kilka par kleszczy zębowych.

Ogród warzywny, sad i szkółki.

Zarówno ogród warzywny, jak przedewszystkiem sad i szkółki muszą uledz zupełnemu przeobrażeniu, w dzisiejszym bowiem stanie nie odpowiadają potrzebom zakładu. W bieżącym roku szkolnym wypracowany został plan reorganizacyi, który w ciągu jesieni bieżącego roku i wiosny roku przyszłego już częściowo wprowadzony w życie zostanie. Główny nacisk przy reorganizacyi położono na zwiększenie dochodów, co się da uzyskać przez hodowlę odmian najodpowiedniejszych dla tutejszej strefy klimatycznej.

Dla praktyki ogrodniczej zakupiono dziczek drzew owocowych i narzędzi ogrodniczych. Rozpoczęto również próby z niszczeniem szkodników według najnowszych metod.

Chmielarnia.

Zbiór chmielu przyniósł dochód 660 koron. Chmielarnia założona w roku 1896 prosperuje w ogóle dobrze. Wielkim ciężarem przy tej produkcyi jest niestosunkowo wielki ubytek w tykach, łamanych przez panujące tu wiatry.

Folwark.

Posuszny niezwykle rok 1904 odbił się bardzo na plonach słomy, a przedewszystkiem paszy. Koniczyny jednoroczne przepadły zupełnie, a z dwuletnich większą część trzeba było przyorać. Wobec tego trzeba się było uciec do zasiewu mięszanek ozimych i wiosennych, których produkcya musi wypaść drożej. Rezultaty plonów, stan inwentarzy żywych i udoje mleka zestawione zostały tabelarycznie.

Wyszczególnienie	Remanent z 30/6. 1904	Ilość kóp	Własna produkcya	Kupiono	Ogółem	Wysiano i wysadzono	Ordynarya	Sprzedaż	Skarmiono	Ubytek	Remanent z 30/6. 1905	Uwagi
Siano i koniczyna	16·58	—	196·00	286·25	498·83	—	—	—	397·11	—	101·72	Ilości wszystkie podane w klg.
Żyto	—	45·30	61·19	1·30	62·49	8·00	42·50	11·79	0·20	—	—	
Pszenica	—	53·36	70·02	—	70·02	7·60	16·00	46·42	—	—	—	
Jęczmień	—	18·40	22·62	9·00	31·62	3·10	28·00	0·40	0·12	—	—	
Owies	9·84	55·16	86·31	67·00	163·15	15·45	—	4·10	127·95	—	15·65	
Bobik	—	11·20	10·40	1·50	11·90	1·50	—	—	10·40	—	—	
Hreczka	—	5·00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie uzyskano żadnego ziarna zupełnie, sama plewa (spalone).
Łubin	—	2·00	0·50	6·00	6·50	6·50	—	—	—	—	—	
Kartofle	—	—	313·55	—	313·55	71·40	56·00	143·75	40·40	2·00	—	
Buraki pastewne	—	—	486·00	—	486·00	—	—	—	444·80	41·20	—	
Groch	—	—	—	5·20	5·20	5·20	—	—	—	—	—	
Wyka	—	—	—	5·70	5·70	5·70	—	—	—	—	—	
Koniczyna nasienna	0.10	—	—	1·25	1·35	1·35	—	—	—	—	—	
Marchew nasienna	0·03	—	—	0·01⁵	0·04⁵	0·04⁵	—	—	—	—	—	
Trawy nasienne	—	—	—	0·43⁵	0·43⁵	0·43⁵	—	—	—	—	—	
Buraki nasienne	—	—	—	0·28	0·28	0·28	—	—	—	—	—	
Koński ząb	—	—	—	1·50	1·50	1·50	—	—	—	—	—	
Otręby	—	—	—	37·32	37·32	—	—	—	36·54	—	0·78	

Inwentarz żywy.

Wyszczególnienie	Bydło											Konie			Owce							Świnie							Uwagi
	Buhaje	Krowy	Woły	Byczki w latach 3	Byczki w latach 2	Byczki w latach 1	Cieliczki w latach 3	Cieliczki w latach 2	Cieliczki w latach 1	Cielęta Byczki	Cielęta Cieliczki	Ogiery	Wałachy	Klacze	Barany	Matki	Skopy	Starsze Baranki	Starsze Jagniczki	Jagnięta Baranki	Jagnięta Jagniczki	Knury	Wieprze	Maciory	Prosięta Starsze Wieprzki	Prosięta Starsze Loszki	Prosięta Urodzone Wieprzki	Prosięta Urodzone Loszki	
Ramanent z d. 30. czerwca 1904 . .	1	12	—	—	—	1	—	1	3	1	1	—	8	—	1	1	—	—	1	1	—	1	—	2	—	—	2	4	
Przybyło																													
Z urodzenia . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	13	10	
Z kategoryi młodszych	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ogółem	1	13	—	—	—	1	—	2	3	9	6	—	8	—	1	1	—	—	1	3	1	1	—	2	—	—	15	14	
Ubyło																													
Sprzedano . . .	—	2	—	—	—	—	—	—	1	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	8	
Zginęło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Dano do sekcyi uczniów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Do kategoryi starszych	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ogółem	—	2	—	—	—	—	—	1	1	8	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	12	9	
Pozostaje z d. 30. czerwca 1905 .	1	11	—	—	—	1	—	1	2	1	3	—	8	—	—	1	—	—	1	2	1	1	—	2	—	—	3	5	

Nawozy stajenne i pomocnicze.

Wyszczególnienie	Obornik	Komposty	Superfosfat	Żużle Thom.	Saletra	Wapno	Gips	Uwagi
Nawieziono i wysiano	1.554 q.	378 q.	22 q.	25 q.	2 q.	20 q.	4 q.	

Udoje mleka w r. 1904/5 od 1/7. 1904 do 30/6. 1905.

Miesiąc	Kobiała	Pasterka	Wisznia	Kadna	Wesoła	Primka	Zła	Ostra	Gniła	Czerka	Cyganka	Aldona	Wisła	Ogółem mleka	Uwagi
Lipiec	—	103·75	141·50	135·75	180·00	145·75	165·00	218·75	151·00	103·00	150·50	109·25	—	1.604·25	Średnia zawartość tłuszczu 3·7%.
Sierpień	—	71·50	125·25	111·75	178·00	138·75	149·00	207·25	153·00	107·50	142·00	94·00	—	1.478·00	
Wrzesień	228·25	8·25	113·50	87·00	137·50	116·00	117·75	146·25	119·50	84·50	114·75	75·75	—	1.349·00	
Październik	281·00	146·00	120·25	7·50	114·00	91·00	83·00	127·50	89·00	52·50	88·25	45·50	—	1.245·50	
Listopad	271·00	100·75	89·50	183·25	52·75	66·25	20·25	95·75	29·75	—	49·25	11·50	—	97·000	
Grudzień	267·25	sprzedana	90·50	185·25	10·25	70·50	—	92·50	2·25	—	17·50	92·00	248·50	1.076·50	
Styczeń	243·75	„	96·50	169·25	—	17·00	147·75	74·00	—	293·25	—	197·75	179·75	1.419·00	
Luty	129·75	„	83·75	137·00	261·75	—	189·50	144·75	206·25	223·75	—	129·50	127·75	1.633·75	
Marzec	sprzedana	„	81·75	130·75	240·00	—	180·50	139·50	206·00	226·25	185·00	113·25	122·75	1.625·75	
Kwiecień	„	„	75·00	93·75	194·75	177·25	150·50	126·00	176·50	179·75	158·50	96·00	99·25	1.527·25	
Maj	„	„	77·00	63·00	218·75	227·50	174·25	144·25	166·00	191·50	164·75	89·50	101·50	1.618·00	
Czerwiec	„	„	50·50	17·50	202·50	199·00	179·00	133·25	151·25	180·25	150·00	85·75	97·75	1.446·75	
Ogółem . .	1.421·00	430·25	1.145·00	1.321·75	1.790·25	1.249·00	1.556·50	1.649·75	1.450·50	1.642·25	1.220·50	1.139·75	977·25	16.993·75	

Średni udój mleka od 12 krów wynosi 1.416 klg. czyli 3·75% żywej wagi bydlęcia o 380 klg.

Rozchody mleka w r. 1904/5 od 1/7. 1904 do 30/6. 1905.

Miesiąc	Sprzedano	Skarmiono	Sprzedano jako nabiał	Ogółem mleka	Uwagi
Lipiec	1.477·75	63·25	63·25	1.604·25	
Sierpień	1.463·75	6·00	8·25	1.478·00	
Wrzesień	1.221·75	127·25	—	1.349·00	
Październik	1.182·00	63·50	—	1.245·50	
Listopad	886·00	84·00	—	970·00	
Grudzień	886·50	190·00	—	1.076·50	
Styczeń	1.116·00	303·00	—	1.419·00	
Luty	1.209·75	424·00	—	1.633·75	
Marzec	1.223·25	402·50	—	1.625·75	
Kwiecień	1.177·50	349·75	—	1.527·25	
Maj	1.468·50	149·50	—	1.618·00	
Czerwiec	1.441·00	5·75	—	1.446·75	
Ogółem	14.753·75	2.168·50	71·50	16.993·75	

Plantacye wikliny.

Wydzierżawione plantacye wikliny przyniosły dochód 2.695 koron. Założono nowe plantacye na 4 morgach, wyniszczonych posuchą roku 1904.

Dyrektor:
J. F. Sikorski, *w. r.*

LW. 68.698/905.

We Lwowie, dnia 11. sierpnia 1905.

Aleg. 367

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Suchodole tudzież o założeniu niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 17. października 1904 następujące uchwały:

1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych".

2. „Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia umowy z kuratoryą fundacyi stypendyjnej ś. p. Jana Towarnickiego i objęcia w swój zarząd niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, którą założy kuratorya fundacyi własnem staraniem".

3. „Sejm zgadza się na otwarcie niższej szkoły rolniczej w Miłocinie w r. 1906 i upoważnia Wydział krajowy, ażeby w tym celu wstawił do preliminarza budżetu krajowego na r. 1906 stosowny kredyt na koszta wewnętrznego urządzenia zakładu".

O wykonaniu przytoczonych tu uchwał tudzież o stanie kraj. niższych szkół rolniczych w roku szkolnym 1904/5 przedkładamy Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

I.

Zawarcie umowy z kuratoryą fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego wymagało przedewszystkiem dokładnego określenia i zaprojektowania tych wszystkich inwestycyj, potrzebnych dla założenia niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, które wykonać miała kuratorya swem wyłącznem staraniem przed oddaniem szkoły w zarząd kraju. Projekt potrzebnych uzupełniających budowli i urządzeń przygotowała kuratorya na podstawie wskazówek Wydziału krajowego i przedłożyła gotowy projekt techniczny Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia. Projekt ten obejmuje następujące budowle i adaptacye:

1. Główny budynek szkolny o powierzchni zabudowanej około 620 m² złożony z trzech poziomów: a) wysokich suteren, gdzie mieści się t. zw. administracyjna część

zakładu t. j. kuchnia i izba stołowa uczniów, spiżarnie, pralnie, piwnice i mieszkanie dla gospodyni; — b) parteru, który zajmują trzy obszerne sale wykładowe, sale na zbiory, kancelaryę zakładu i mieszkanie instruktora; — c) na pierwszem piętrze pomieszczono internat, t. j. 3 sale sypialne dla 50 uczniów, infirmeryę, szatnie i izbę dla ucznia praktykanta. Budynek projektowany jest trwale ze sklepionemi piwnicami, ogniotrwałemi powałami i dachówkowem pokryciem. Koszt obliczono na 93.000 K.

2. Mieszkanie nauczycielskie składa się z trzech pokojów z kuchnią dla nauczyciela fachowego (dawny dworek w Miłocinie będzie zajęty cały na mieszkanie kierownika); dwóch pokojów z kuchnią dla nauczyciela do nauk elementarnych i jednego pokoju dla praktykanta nauczycielskiego. Koszt tego budynku o powierzchni zabudowanej 300 m^2, podpiwniczonego, krytego dachówką, obliczono na 24.000 K.

3. Wszystkie inne adaptacye, jak uporządkowanie dawnych budynków, pogłębienie studni, ogrodzenie całego obejścia, dalej koszta administracyjne oblicza kuratorya w przybliżeniu na 32.000 K.

To wyczerpuje już wszystkie koszta założenia szkoły rolniczej w Miłocinie, których sumę daje następujące zestawienie:

1.	Cena kupna Miłocina wraz z należytościami skarbowemi . . .	111.000 K.
2.	budowa głównego budynku szkolnego	93.000 „
3.	budowa domu z mieszkaniami dla nauczycieli	24.000 „
4.	Inne adaptacye i wydatki	32.000 „
	Razem .	260.000 K.

Suma ta przekroczyła w rezultacie bardzo znacznie pierwotny preliminarz kosztów założenia szkoły rolniczej w Miłocinie, obliczony na kwotę około 150.000 K, co odpowiadało ubytkowi około 6.000 K rocznie w dochodach majątku fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego. Ostateczne bowiem zestawienie kosztów dosięgło sumy 260.000 K, której inwestowanie umniejszyłoby dochody fundacyi o 10.400 K rocznie.

Mimo to kuratorya fundacyi, kierując się uznania godną ofiarnością dla dobra publicznego, nie odstąpiła od zamiaru założenia szkoły w Miłocinie, ani też nie chce uszczuplać zamierzonych budowli ze szkodą ich trwałości lub ze szkodą nauki. Aby jednak rocznych dochodów fundacyi nie uszczuplać ponad miarę, z ujmą dla innych celów fundacyi, przedstawiła kuratorya Wydziałowi krajowemu propozycyę nabycia Miłocina z całym obszarem gruntów (66·7 ha) bez hipotecznego obciążenia i z wszystkimi budynkami, które wzniesie kuratorya według określonego powyżej projektu, na własność funduszu krajowego za cenę 100.000 K, spłacalną w pięćdziesięciu ratach annuitetowych po 4.000 K rocznie. Jestto oferta bezwątpienia bardzo korzystna, bo fundusz krajowy może nabyć cały zakład, reprezentujący kapitał 260.000 K za cenę 100.000 K, a więc poniżej połowy wartości i na dogodnych warunkach spłaty, nabywając zaś szkołę w Miłocinie na własność funduszu krajowego, liczyć może Wydział krajowy także na udział c. k. rządu w kosztach założenia czyli zakupna szkoły w Miłocinie.

Wychodząc z tego zapatrywania, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o upoważnienie do zawarcia umowy z kuratoryą fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego o zakupno Miłocina na własność funduszu krajowego na podanych powyżej warunkach i przedkłada w tym celu Wys. Sejmowi wnioski do uchwały, sformułowane w zakończeniu sprawozdania.

Odroczenie zawarcia ostatecznej umowy z kuratoryą aż do chwili powzięcia uchwały przez Wys. Sejm nie wstrzymało prac około założenia szkoły rolniczej w Miłocinie, bezpośrednio bowiem po zatwierdzeniu planów przez Wydział krajowy podjęła kuratorya budowę głównego budynku szkolnego a z upływem jesieni zarówno ten budynek jak i dom nauczycielski będą pod dach wyprowadzone.

Polegając na zapewnieniu ze strony kuratoryi, że wszystkie roboty około założenia szkoły będą ukończone w sierpniu przyszłego roku, tak że w myśl zeszłorocznej uchwały Wys. Sejmu otwarcie szkoły będzie mogło nastąpić we wrześniu 1906 r., Wydział krajowy wstawił do rubr. X. preliminarza wydatków budżetu kraj. na rok 1906 stosowny kredyt nadzwyczajny na wewnętrzne urządzenie zakładu, a nadto także osobny kredyt na utrzymanie szkoły w czasie od września do końca 1906 r.

Koszt wewnętrznego urządzenia szkoły i gospodarstwa, które prowadzić będzie zakład na razie na 70 morgach, wypuszczając resztę w dzierżawę, obliczamy następująco:

1.	inwentarz żywy dla gospodarstwa szkolnego	8.440 K.
2.	inwentarz martwy	5.141 „
3.	urządzenie mleczarni	1.842 „
4.	„ sal wykładowych i kancelaryi szkolnej	1.804 „
5.	środki naukowe	2.000 „
6.	urządzenie internatu dla 50 uczniów i infirmeryi	4.589 „
7.	urządzenie pokoju gościnnego	307 „
8.	zakupno odzieży tymczasowo dla 20 uczniów	2.702 „
9.	sprzęty do kuchni, pralni i izby stołowej uczniów	1.795 „
	Razem . .	28.620 K.

Wydatek ten może być rozłożony na dwa lata, dlatego też preliminuje Wydział krajowy na rok 1906 $^2/_3$ części całego zapotrzebowania t. j. 19.000 K.

Kredyt na utrzymanie szkoły wstawiony do rubr. X. preliminarza wydatków budżetu na r. 1906 w kwocie 10.438 K uzasadniony jest w wyjaśnieniach do odnośnej pozycyi preliminarza.

Skoro wnioski nasze uzyskają aprobatę Wys. Sejmu, Wydział krajowy zwróci się z prośbą do c. k. Rządu o przyczynienie się z funduszów państwowych do kosztów zakupna i wewnętrznego urządzenia szkoły rolniczej w Miłocinie.

Jak już w poprzedniem sprawozdaniu zaznaczyliśmy, szkoła w Miłocinie zorganizowaną będzie, zgodnie z intencyą kuratoryi fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego i intencyą Wys. Sejmu, na zasadach organizacyi innych kraj. niższych szkół rolniczych, będzie więc miała na celu kształcić przedewszystkiem młodzież włościańską na praktycznych gospodarzy wiejskich. Dla szkoły w Miłocinie przepisze Wydział krajowy zupełnie taki sam statut organizacyjny, jaki obowiązuje w innych kraj. niższych szkołach rolniczych, dlatego też uważaliśmy za rzecz zbędną podawać przy niniejszem sprawozdaniu przedruk tekstu całego statutu.

II.

Omawiając w zeszłorocznem swem sprawozdaniu o kraj. niższych szkołach rolniczych potrzebę starannej opieki nad rozwojem szkół rolniczych w kraju i podnosząc korzyści, jakie częsta lustracya zakładom tym oddać może, komisya gospodarstwa krajowego wyraziła zarazem życzenie poznania bliższych szczegółów odnoszących się do wykonywania lustracyi szkół rolniczych. Stosując się do tego życzenia, przytaczamy, że w r. 1904 oprócz obu kraj. stacyj doświadczalnych liczyliśmy 15 kraj. zakładów naukowych rolniczych i 3 zakłady przez kraj subwencyonowane t. j. szkołę ogrodniczą na Wulce kapitańskiej, szkołę chmielarską w Starem Siole i szkołę chowu drobiu w Zielonej. Wszystkie te 18 zakładów były w r. 1904/5 lustrowane z ramienia Wydziału krajowego, niektóre z nich kilkakrotnie. W szczególności zaś kraj. niższe szkoły rolnicze lustrowano w czasie od 1. lipca 1904 do końca czerwca 1905, jak poniżej zestawiamy:

niższa szkoła rolnicza w Dublanach lustrowaną była w listopadzie, lutym, marcu, maju i czerwcu (lustracye zajęły ogółem 5 dni);
szkoły rolnicza w Bereźnicy w czerwcu (2 dni);
szkoła rolnicza w Horodence w czerwcu (2 dni);
szkoła rolnicza w Jagielnicy w czerwcu (2 dni);
szkoła rolnicza w Kobiernicach w marcu, kwietniu i czerwcu (10 dni);
szkoła rolnicza w Suchodole w lutym, kwietniu i czerwcu (5 dni).

Lustracye wymienionych zakładów zajęły więc razem z podróżą 26 dni czasu, lustracye innych zakładów 57 dni, ogółem 83 dni w r. 1904/5. Lustracye przeprowadzał radca Wydziału krajowego, dr. Ignacy Szyszyłowicz, pełniący zarazem obowiązki kierownika kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie.

Nie ulega kwestyi, że pożądane byłyby częstsze lustracye, wobec jednak rozmieszczenia zakładów na całej przestrzeni kraju wymagałoby to większego nakładu czasu i osobnego organu, który oprócz inspekcyi szkół rolniczych i referatu w urzędzie Wydziału krajowego nie miałby poza tem innych służbowych obowiązków. Połączenie funkcyi kierownika stacyi doświadczalnej z inspekcyą szkół rolniczych, jak to obecnie ma miejsce, musi z natury rzeczy ograniczać częstość lustracyi, zwłaszcza, że także sprawy stacyi, mianowicie doświadczenia polowe, wymagają wyjazdów poza jej siedzibę. Wypływająca stąd kolizya obowiązków potęguje się w miarę rozwoju stacyi, posiadającej już obecnie obszerny zakres zadań, a z drugiej strony w miarę organizowania nowych zakładów naukowych rolniczych i potrzeby częstszych inspekcyj.

Wydział krajowy pozwala sobie przedstawić Wysokiemu Sejmowi ten stan rzeczy, stworzony przed siedmiu laty, kiedy stacya botaniczna była w początkach rozwoju i ilość zakładów naukowych rolniczych była mniejsza, z uwagą, że w interesie zarówno szkół rolniczych jakoteż stacyi powinien być w najbliższej przyszłości przeprowadzony rozdział obowiązków kierownika stacyi doświadczalnej i organu wykonującego inspekcyę szkół. Ten rozdział funkcyj, powierzonych obecnie jednemu urzędnikowi, wymagać będzie ustanowienia posady kierownika w etacie personalu stacyi, co spowoduje stosunkowo dość znaczny wzrost kosztów utrzymania tego zakładu, Wydział krajowy wstrzymuje się więc od przedstawienia stanowczych w tej mierze wniosków aż do otrzymania wyraźnych wskazówek ze strony Wys. Sejmu.

Zapowiedziane w poprzedniem naszem sprawozdaniu wydawnictwo podręcznika do nauki uprawy roli i roślin w niższych szkołach rolniczych doznało ponownie zwłoki. Przygotowanie tej książki do nauki powierzył Wydział krajowy prof. Dr. Miczyńskiemu w Dublanach, obowiązki nauczycielskie nie pozwoliły jednak prof. Miczyńskiemu dokończyć dziełka w terminie oznaczonym. Praca będzie gotową do druku dopiero z początkiem 1906 r.

Al. 1, 2, 3, 4 i 5.

Szczegółowe dane o stanie i rozwoju kraj. niższych szkół rolniczych, objętych niniejszem przedłożeniem, zawarte są w dołączonych tu jako alegat 1. 2. 3. 4. i 5. sprawozdaniach kierowników za rok szkolny 1905/4. Powołując się na te sprawozdania, Wydział krajowy dodaje ze swej strony następujące jeszcze uwagi o każdym zakładzie z osobna.

1. Szkoła w Bereźnicy.

Z końcem r. 1904/5 liczyła szkoła 43 uczniów; 12 z nich złożyło egzamin główny i zakład opuściło, 3 uczniów uwolniono z powodu niedostatecznych postępów, przyjęto natomiast 18 uczniów nowych na I. rok nauki. Rok szkolny 1905/6 zastaje więc w zakładzie razem 46 uczniów.

W zastosowaniu do ekonomicznych warunków gospodarstw podgórskich, gospodarstwo szkolne oparte jest głównie o chów bydła. W r. 1903 rozszerzono gospodarstwo przez wydzierżawienie 40 morgów gruntu, tak, że cały obszar pól i łąk szkolnych wynosi razem 75 morgów. Pozwoliło to na zwiększenie stanu krów mlecznych do 18 sztuk, obora i mleczarnia szkolna stanowią więc bardzo dobry objekt do praktycznego wyćwiczenia uczniów w żywieniu i pielęgnowaniu krów mlecznych i w prowadzeniu gospodarstwa nabiałowego. Oprócz uczniów zwyczajnych korzystało z nauki praktycznej o chowie bydła 6 hospitantów, wysłanych do szkoły w Bereźnicy przez Komitet Tow. gosp., Tow. Proświta i Zarząd dóbr przeworskich, umyślnie dla praktycznego wyszkolenia w pielęgnowaniu krów mlecznych i dla nauki racyonalnego sposobu dojenia.

Przy czynnym udziale fachowych nauczycieli szkoły w Bereźnicy, pp. Rozwadowskiego i Dzierzbickiego, urządził Oddział Stryjsko-żydaczowski Tow. gosp. szereg wykładów dla włościan z dziedziny gospodarstwa wiejskiego z szczególnem uwzględnieniem uprawy łąk i pastwisk, chowu bydła i mleczarstwa. Wykłady odbyły się w czasie od 29. listopada 1904 do końca stycznia 1905 w 12 gminach powiatu Stryjskiego, za każdym razem wobec licznie zebranych słuchaczów.

2 Szkoła w Horodence.

Przy rozprawie nad budżetem tej szkoły na r. 1905 powziął Wysoki Sejm dnia 11. listopada 1904 następującą uchwałę: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by poczynił starania celem zakupna lub wydzierżawienia około 30 morgów pola dla szkoły rolniczej w Horodence".

Utworzenie przy szkole własnego gospodarstwa, prowadzonego dotychczas na ogrodzie zaledwie 4-morgowym, jest dla szkoły kwestyą żywotną, jednak zabiegi Wydziału krajowego i podejmowane w tym względzie starania Dyrekcyi pozostały bez skutku, bo jest niemożliwą rzeczą zakupić lub wydzierżawić w pobliżu szkoły chociażby kilku tylko morgów gruntu. Do wydzierżawienia byłby jedynie folwark probostwa ormiańskiego, położony na południe od szkoły w oddaleniu przeszło 2 kilometrów. Projekt wydzierżawienia tego folwarku dla szkoły brano już przed kilku laty pod rozwagę, zaniechano go wszakże ze względu na dość znaczną odległość folwarku od zabudowań szkoły. Z konieczności rozpatrywaliśmy w tym roku ponownie ewentualność zadzierżawienia tego folwarku, skoro niema innego sposobu uposażenia szkoły w tak bardzo potrzebny objekt dla praktycznej nauki.

Folwark probostwa ormiańskiego, odległy, jak wspomnieliśmy, o 2 kilometry od szkoły, obejmujący jeden kompleks pól ornych w obszarze 60 morgów przy drodze Głuszków-Obertyn, jest obecnie wypuszczony w dzierżawę upływającą dopiero w marcu 1908 r. Rozwiązanie umowy dzierżawnej przed czasem byłoby, jak sądzimy, do osiągnięcia przy pewnem odszkodowaniu obecnego dzierżawcy. Większą natomiast trudność nastręczają zabudowania. Szkoła w Horodence nie posiada zabudowań gospodarskich, a budynki folwarku ormiańskiego są zniszczone i nie byłyby dla gospodarstwa szkolnego odpowiednie. Przy organizowaniu gospodarstwa nie obeszłoby się zatem bez wkładów na postawienie skromnych chociażby budynków: stajni, stodoły ze spichrzem i szopy na statki gospodarskie, a byłoby oczywiście do rozważenia, czy stawiać te budynki na obecnem obejściu szkolnem, czy też ze względu na znaczną odległość budować je na folwarku probostwa ormiańskiego, przy ewentualnym współudziale właściciela w kosztach.

W chwili przygotowania niniejszego sprawozdania do druku, doniosła Dyrekcya szkoły rolniczej w Horodence, że nadarza się właśnie sposobność nabycia w gminie katastralnej Horodenka 40 morgów gruntu w jednej ręce bez budynków, za cenę około 30.000 K, lecz w oddaleniu jeszcze większem niż folwark ormiańskiego probostwa, bo wynoszącem przeszło 3 km. od zakładu. Wydział krajowy zbada w każdym razie także ten projekt i na najbliższej sesyi przedstawi Wysokiemu Sejmowi stanowczy wniosek w sprawie gospodarstwa szkoły rolniczej w Horodence.

W marcu b. r. przeniósł Wydział krajowy dotychczasowego kierownika szkoły w Horodence, p. Przemysława Cholewę do Suchodołu w miejsce zmarłego kierownika ś. p. Edmunda Bielskiego, a kierownictwo szkoły w Horodence powierzył p. Józefowi Froniowi, dotychczasowemu nauczycielowi fachowemu szkoły rolniczej w Suchodole.

3. Szkoła w Jagielnicy.

W poprzedniem sprawozdaniu uzasadniliśmy potrzebę odrestaurowania zabudowań szkolnych według projektu i kosztorysu opiewającego na 7.000 K. Część robót adaptacyjnych w głównym budynku szkolnym będzie w b. r. wykonaną kosztem uchwalonego na r. b. kredytu 1.761 K. Do preliminarza budżetu szkoły na r. 1906 uchwalił Wydział krajowy drugą ratę zapotrzebowania t. j. 3.612 K., które mają posłużyć na postawienie szopy na sprzęty gospodarskie połączonej z lodownią. Zaprojektowany budynek ma być zbudowany z drzewa na podmurowaniu i z dachówkowem pokryciem. Szopa potrzebna jest szkole od dawna, a także bez lodowni obyć się zakład nie może, skoro więc kontrakt dzierżawny został na dalszych lat 15 odnowiony, chcielibyśmy zapobiedz stwierdzonym brakom w urządzeniach szkoły.

4. Szkoła w Kobiernicach.

Kontrakt dzierżawy folwarku w Kobiernicach odnowił Wydział krajowy na dalszych pięć lat, to jest do końca 1909 r. W b. r. otrzymaliśmy dalsze oferty sprzedaży parcel gruntowych w powiecie Bialskim na przesiedlenie szkoły, Wydział krajowy nie uczynił jednak dotychczas wyboru.

Roboty adaptacyjne około budynków szkolnych i folwarku, wyszczególnione w zeszłorocznem sprawozdaniu, wykonano kosztem uchwalonych przez Wysoki Sejm 6.000 K.

5. Szkoła w Suchodole.

W lutym b. r. zakończył się jednoroczny kurs rolniczy dla nauczycieli ludowych, urządzony w szkole suchodolskiej już po raz wtóry na życzenie c. k. Rady szkolnej krajowej. Kurs ukończyło 10 frekwentantów, a c. k. Rada szkolna krajowa oceniając dobry wynik egzaminów końcowych, wyraziła gronu nauczycieli szkoły w Suchodole swe uznanie. Przychylając się do życzenia c. k. Rady szkolnej, zorganizuje Wydział krajowy nowy kurs rolniczy dla nauczycieli ludowych, jako przyszłych kierowników dopełniających kursów rolniczych, zapewne już z dniem 1. października b. r. znowu w Suchodole.

Fundusz krajowy przyczynia się kwotą 2.000 K. do kosztów wynagrodzenia prelegentów na kursie nauczycielskim, dlatego wstawia Wydział krajowy do preliminarza budżetu kraj. (rubr. X. wydatków) na r. 1906 nadzwyczajny kredyt 2.000 K., a nadto 2.300 K. tytułem subwencyi państwowej na pokrycie reszty kosztów wynagrodzenia za wykłady na kursie, który, jak wspomnieliśmy, odbędzie się w r. 1905/6.

Z końcem lutego b. r. zmarł ś. p. Edmund Bielski, kierownik szkoły rolniczej w Suchodole od chwili jej otwarcia. W miejsce zmarłego powierzył Wydział krajowy, jak już wspomniano, kierownictwo szkoły p. Przemysławowi Cholewie, dotychczasowemu kierownikowi szkoły rolniczej w Horodence.

Przytaczamy w końcu, że preliminarze kosztów utrzymania objętych tem sprawozdaniem pięciu szkół rolniczych w r. 1906 opiewają w sumie ogólnej na 208.484 K.

Po strąceniu dochodów preliminowanych razem na 82.952 K. wynika niedobór do pokrycia z funduszu krajowego w kwocie 125.532 K., to znaczy mniejszy o 1.627 K. od niedoboru w budżecie na r. 1905.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z kuratoryą fundacyi stypendyjnej ś. p. Jana Towarnickiego umowy kupna i sprzedaży i nabycia folwarku Miłocina pod Rzeszowem na własność funduszu krajowego z całym obszarem gruntów i z wszystkimi budynkami, które dla celów szkoły rolniczej w Miłocinie kuratorya fundacyi własnym kosztem zbuduje, za spłatą ceny kupna w pięćdziesięciu ratach annuitetowych po 4.000 K. rocznie od r. 1907 począwszy.

3) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 28.700 K. na koszta urządzenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, z której to sumy 19.000 K. wstawia

się do budżetu na r. 1906 — dalej kredyt w kwocie 10.438 K. na koszta utrzymania tej szkoły w r. 1906.

4) Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.

Grono nauczycielskie krajowej szkoły rolniczej w Miłocinie składać się ma:

a) z kierownika zarazem nauczyciela fachowego, drugiego nauczyciela fachowego i nauczyciela do nauk ogólnie kształcących,

b) z nauczycieli pomocniczych t. j. katechety i instruktora do robót praktycznych.

Funkcyonaryusze wymienieni pod a) są urzędnikami krajowymi z wszystkimi prawami określonymi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym, uchwalonym przez Sejm na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1889, i utrzymują pobory ustanowione uchwałą Sejmu z dnia 30. czerwca 1902 r. tudzież wolne pomieszkanie w zakładzie. Stanowisko nauczycieli pomocniczych określa statut organizacyjny szkoły; o wysokości ich wynagrodzenia postanawia każdoczesny budżet krajowy.

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów założenia kraj. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie przyczynił się zasiłkiem z funduszów państwowych w wysokości połowy kosztów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 68.698/05.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok szkolny 1903/4.

Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy, otwarta w r. 1896, ma na celu kształcić synów włościańskich na praktycznych gospodarzy wiejskich.

Ubiegły rok szkolny jest ósmym rokiem istnienia szkoły.

Skład grona nauczycieli.

Henryk Rozwadowski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył botaniki, rolnictwa, zarządu, ogrodnictwa i sadownictwa, prowadził internat i gospodarstwo szkolne, kierował praktycznemi zajęciami uczniów i prowadził kancelaryę szkolną.

Stanisław Dierżbicki, nauczyciel fachowy udzielał nauk przyrodniczych, hodowli, mleczarstwa i weterynaryi, pszczelnictwa, rachunkowości gospodarczej, rysunków i historyi kraju ojczystego, współdziałał przy prowadzeniu obory i mleczarni szkolnej.

Nauczycielem do nauk ogólnie kształcących był do 1. lutego 1904 Karol Błaszkiewicz, a następnie Józef Zageczek, w myśl dekretu Wydziału krajowego z dnia 5. lutego 1904 L. 10.203.

Nauki religii obrządku rzym.-katol. udzielał kanonik tyt. i katecheta gimnazyalny w Stryju, ks. Władysław Kotuski; nauki religii grecko-katolickiej udzielał ks. Jan Bordun, proboszcz miejscowy.

Dozorcami przy praktycznych robotach byli starsi uczniowie szkoły tutejszej: Antoni Kostecki do 7. kwietnia 1904, Bolesław Bereźnicki po koniec roku 1903/4, a w mleczarni szkolnej od kwietnia 1904 Mikołaj Wolański.

Nauki udzielane w szkole.

Ponieważ nauka przedmiotów fachowych opiera się ściśle na naukach przyrodniczych, przeto przedewszystkiem stara się szkoła zaznajomić uczniów z najważniejszemi zasadami nauk przyrodniczych i na podstawie tych wiadomości podać im w formie zastosowanej do ich rozwoju umysłowego naukę rolnictwa i hodowli, stworzyć w ich umysłach racyonalną podstawę do wykonywania w przyszłości pracy zawodowej. Prócz tego ze względu na słabe przygotowanie uczniów pod względem ogólnego wykształcenia, z jakiem do szkoły przychodzą, musi się szkoła starać przy pomocy nauki obu języków krajowych, historyi i geografii, rachunków i stylistyki podnieść wiedzę i wykształcenie ucznia o tyle, by z łatwością mógł prowadzić rejestra gospodarcze i rachunki, by mógł stylizować proste

korespondencye, by wreszcie bez trudności mógł korzystać z popularnych książek i pism rolniczych. Szkoła usiłuje przygotować wychodzącego ucznia do przyszłej pracy zawodowej, dać mu wszystko to, co mało-rolnemu gospodarzowi, oficyaliście lub wreszcie obywatelowi gminy i kraju niezbędnie jest potrzebne. Teorytyczna nauka znajduje ważne uzupełnienie w praktycznych robotach przy małem, ale racyonalnie prowadzonem gospodarstwie szkolnem, które daje mu sposobność praktycznego wyćwiczenia się w różnorodnych robotach gospodarczych, wzmacnia jego siły fizyczne, przygotowuje go do przyszłego znoju gospodarza.

Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1903/4 było na I. roku uczniów 17, na II. roku 13, na III. roku 16. W ciągu roku ubyło z I. roku 3 uczniów z powodu zbyt małych postępów w nauce, pozostało zatem z końcem roku 43 uczniów Z uczniów III. roku złożyło 16 egzamin końcowy, a mianowicie:

1. Stanisław Czuchnowski	z postępem	celującym
2. Marcin Nowakowski	„	„
3. Michał Heck	„	bardzo dobrym
4. Bazyli Hudym	„	„ „
5. Władysław Siegel	„	„ „
6. Bazyli Wasylowski	„	dobrym
7. Stefan Szlązak	„	„
8. Franciszek Drabicki	„	„
9. Jan Kisil	„	dostatecznym
10. Franciszek Łysakowski	„	„
11. Stefan Ogonowski	„	„
12. Geodem Roll	„	„
13. Aleksander Rzehak	„	„
14. Stanisław Wachtel	„	„
15. Józef Worobiec	„	„
16. Bazyli Zabawski	„	„

Z wymienionych uczniów Czuchnowski pracuje jako kontrolor mleczarni i żywienia krów w powiecie grybowskim; Marcin Nowakowski jako praktykant gospodarczy w Szczurowej; Michał Heck jako praktykant gospodarczy w Mikulicach; Bazyli Hudym jest w seminaryum nauczycielskiem w Sokalu; Władysław Siegel jako praktykant gospodarczy w Mołotkowie — powiat Nadwórna; Bazyli Wasylowski w wojsku; Stefan Szlązak jako praktykant gospodarczy w Lipowcu, powiat Drohobycz; Franciszek Drabicki jako praktykant gospodarczy w Bobowej (Grybów); Jan Kisil w wojsku; Franciszek Łysakowski jako praktykant gospodarczy w Bereźnicy Królewskiej (Żydaczów); Stefan Ogonowski jako praktykant gospodarczy w Martynowie; Teodor Roll i Aleksander Rzechak w Nowotańcu (Sanok); Józef Worobiec w Chłopach (Komarno); Bazyli Zabawski w Rajtarowicach (Sambor); Stanisław Wachtel nie poszedł jeszcze do praktyki, gdyż po przebyciu dosyć ciężkiego zapalenia płuc z końcem roku wysłany został przez opiekuna swego, Dr. Henryka Kady'ego, w góry dla poratowania zdrowia.

Sprawy internatu.

Staraniem Dyrekcyi jest dostarczyć uczniom w granicach budżetu prostego lecz zdrowego wiktu, któryby i później w praktycznem życiu w każdem gospodarstwie mogli dostać, a więc rano zupa mleczna z chlebem, na obiad 3 razy w tygodniu rosół i mięso, w inne dnie zupa i mączne potrawy, na podwieczorek chleb domowy z omastą, na kolacyę zwykle mleko z kaszami różnemi na odmianę i z omastą.

Sypialnie jasne i wysokie, odpowiednie łóżka z potrzebną pościelą, złożoną z siennika, poduszki, 2 koców i potrzebnej ilości bielizny, umożliwiającej dosyć częstą zmianę, dostarczają wychowankom odpowiedniego i zdrowego pomieszczenia na noc. W dzień, o ile nie są zajęci w praktyce, przebywają w salach naukowych, których jest trzy. Koszt żywienia nie przenosi na ucznia w roku kwoty 192 koron, koszt ubrania ośmdziesięciu kilku koron, tak, że kwota budżetowa 300 koron na ucznia w zupełności wystarcza.

Rozdział czasu na czynności praktyczne połączone z pracą mięśni i ruchem i nauką teorytyczną, regularne życie i zdrowy wikt przyczyniają się do podtrzymania zdrowotności uczniów w bardzo korzystnym stanie, pozwalają na zdrowe rozwijanie się chłopaków, którzy zwykle przybywają do szkoły licho rozwinięci.

Wiadomości o byłych uczniach.

Wiadomości te są dosyć skąpe, bo powoli gubi się ewidencya i li od czasu do czasu, gdy który z byłych uczniów potrzebuje posady lub rady, to zgłasza się do szkoły i daje znać o sobie, gdzie jest i co porabia. W ten tylko sposób może Dyrekcya utrzymać jaką taką kronikę byłych uczniów. Z tejże wypływa, że w roku bieżącym: dwóch byłych uczniów gospodaruje na własnej, ojcowskiej ziemi, jeden w Dobrzanach pod Stryjem, drugi w Woysławiu. Jeden uczeń jest w seminaryum nauczycielskiem w Sokalu, 2 na wyższym kursie mleczarskim w Rzeszowie, 1 w Ameryce przy bliżej nieznanem zajęciu, 10 odbywa służbę wojskową, 1 jest przy mleczarni w Szczurowej, 1 przy gospodarstwie na Bukowinie, inni przy gospodarstwach w kraju, jeden ma zajęcie w magazynach Banku rolniczego we Lwowie, a tylko o 7 byłych uczniach Dyrekcyi zupełnie nie wiadomo, gdzie się obracają.

W ciągu siedmioletniego okresu istnienia szkoły to jest do roku 1903/4 ukończyło szkołę 62 uczniów, a mianowicie:

w roku	1899	7	uczniów
„	1900	12	„
„	1901	8	„
„	1902	9	„
„	1903	10	„
„	1904	16	„

Podług zatrudnienia ich rodziców było między nimi:

synów gospodarzy wiejskich	44
„ oficyalistów i słng gospodarczych	8
„ rzemieślników	2
„ różnych zawodów	7
wychowanek ochronki	1

Wedle powiatów, z których przybyli ci uczniowie do szkoły było z: Jarosławskiego i Kamioneckiego po 8, Stryjskiego i Żydaczowskiego po 6, Sokalskiego 5, Samborskiego 3, Przemyskiego, Przemyślańskiego, Brzozowskiego, Skałackiego, Rohatyńskiego, Lwowskiego i Jaworowskiego po 2, z innych wreszcie powiatów wschodnich po 1 uczniu.

Budynki szkolne.

W roku bieżącym przerobiono chlewnię szkolną w zupełności, zastąpiono drewniane klatki i drewniane podłogi pogniłe i zniszczone betonowemi ściankami i żelaznemi przegrodami, również drewniane żłobki zastąpiono stałymi, żelaznymi. Możnaby zarzucić tej przeróbce, że kurytarz trochę wąski, ale to już nie leżało w granicach możności Dyrekcyi, gdyż cała chlewnia jest trochę za mała i za ciasna; zrobiono więc tylko to, co na tej przestrzeni zrobić się dało.

Również postawiono w granicach zwykłego budżetu, częścią z funduszów gospodarczych, częścią z funduszów na utrzymanie budynków, szopę na słomę i zboże 14 metrów długą, 7 metrów szeroką, słomą krytą, na dębowych podwalinach, która w zupełności zastąpiła zniszczone brogi. Przelakierowano wszystkie drzwi i okna w stajni i wozowniach szkolnych, jakoteż okna w budynku administracyjnym. Wybrukowano też część podwórza między stajnią a gnojownią, co w wysokim stopniu ułatwiło utrzymanie porządku i zbieranie roztrząsanego przy wywożeniu nawozu. W roku przyszłym pozostałaby do wybrukowania dalsza część podwórza przed końską stajnią i koło żłobu do pojenia bydła.

W gmachu szkolnym przeprowadzono 2-krotne bielenie dla utrzymania odpowiedniego porządku i postawiono 2 piece kaflowe, 1 w gościnnym pokoju, drugi w sypialni największej uczniów i jeden piec kaflowy w mieszkaniu nauczyciela elementarnego. W ten sposób w niedługim czasie wszystkie piece zostaną zastąpione kaflowymi, co się niewątpliwie przyczyni do trwałości pieców i zaoszczędzenia opału.

Również przeprowadzono gruntowną naprawkę rynien na dachach i koszów blaszanych na załamach dachów umieszczonych, gdyż w kilku miejscach puszczały wodę. Na razie więc bieżące potrzeby zostały zaspokojone.

Gospodarstwo szkolne.

Cały obszar stanowiący własność szkoły rolniczej w Bereźnicy, wynosi 40 morgów, z czego przypada na powierzchnię pod budowlami, ogrody drogi i t. p. 5 mg, reszta w obszarze 35 mg. wzięta jest pod uprawę. Szkoła dodzierżawia nadto 40 morgów gruntów obcych, tak, że gospodarstwo prowadzi się na 75 morgach.

Gospodarstwo szkolne jest najważniejszym objektem demonstracyjnym dla naszej pracy zawodowej, jest też otoczony największą troskliwością. Dyrekcya nie odstępuje od raz obranego planu gospodarczego zmieniając tylko o tyle produkcyę, o ile tego wymaga zwiększona ilość krów w oborze szkolnej. W dziale więc ósmym dziewięcio-letniego płodozmianu zamiast roślin motylkowych, które się tu bardzo słabo udają, wprowadzono uprawę okopowizny i w ten sposób płodozmian teraźniejszy na polu szkolnem przedstawia się następująco:

1. ugor obsiany mięszankami,
2. pszenica + +,
3. kartofle na kainicie i superfosfacie,
4. owies z koniczem i trawami,
5. konicz i trawy,
6. konicz i trawy,
7. żyto na superfosfacie,
8. okopowe +,
9. owies — względnie jęczmień.

Dyrekcya stara się przyprowadzić tę z natury ubogą ziemię do lepszej kultury, stara się pogłębić płytką glebę, doprowadzić wogóle ziemię do pewnego stopnia urodzajności i produktywności.

Wykazy zawarte w sprawozdaniach od roku 1900 wykazują, że to rzeczywiście powoli ale stale szkoła osiąga, bo gdy rok 1899 zamknięto dochodem 25 koron z morga, a w roku 1900 23 kor. 87 gr, to już w roku 1901 53 kor. 93 gr. z morga, rok 1902 21 kor. 64 gr. z morga, rok 1903 47 kor. 94 gr., a rok 1904 34 kor. 49 groszy. Nie jest to zupełnie progresywny stosunek, ale te wachnienia pochodzą stąd, że gospodarstwo nie mogąc wyprodukować dosyć paszy na utrzymanie inwentarza szkolnego, musiało się oglądać za dodzierżawieniem odpowiedniej przestrzeni, aby w ten sposób zapewnić sobie produkcyę potrzednej ilości paszy, a gdy te dzierżawione pola się zmieniają, a zwyczajnie w bardzo lichej kulturze są oddawane szkole, to też i nie dziw, że one właśnie albo więcej, albo trochę mniej obciążająco na dochody gospodarstwa szkolnego oddziaływują.

Właśnie w ostatnim roku rachunkowym takiej zmiany musiała szkoła dokonać, skarb bowiem w Podhorcach objął folwark w Bereźnicy w własną administracyę, a wskutek tego odebrał dotąd wypuszczane szkole pola i szkoła była zmuszona wydzierżawić potrzebną przestrzeń od dzierżawcy majątku w Łotatnikach. Dzierżawa jest o tyle korzystniejszą, że umowa zawarta jest na lat sześć i że te pola leżą na przedłużeniu szkolnych pól, ale w roku rachunkowym pola te jeszcze żadnego dochodu nie dały, a czynsz dzierżawny, jak zestawienie wskazuje, musiał być już zapłacony w kwocie 1.050 kor., co znacznie obniżyło dochód roku bieżącego.

Gdyby można te pola dzierżawione kupić na własność szkoły i doprowadzić do odpowiedniej kultury, dochody gospodarcze byłyby wtedy stalsze i zapewnione. Tyle co do ogólnych warunków gospodarczych.

Przechodząc do szczegółów, zaznaczyć muszę, jak już poprzednio wspomniałem, że budynki gospodarcze szkolne w zupełności skompletowane i uzupełnione zostały. Pole okazowe używane równocześnie jako szkółka, ogród warzywny, szparagarnia i chmielnik, w tym roku dało mimo tego, że połowę powierzchni zajmują okazowe rośliny i szkółka, ładny dochód. Sprzedano ze szparagarni szparagów za 117 koron, chmielu za 120 kor., jarzyn za 219 kor. 54 gr., rozsady ze szkolnego rozsadnika za 65 kor. 20 gr.

Szkoła prowadziła w tym roku przy pomocy Stacyi Botaniczno-rolniczej we Lwowie także doświadczenia porównawcze z nowemi odmianami ziemniaków na parcelkach 200 m² przestrzeni mających z następującym rezultatem.

(tablica na str. 6).

Prócz tego prowadziła szkoła pod kierunkiem Stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach w dalszym ciągu fermę 12 morgową na granicy gminy Bereźnica i Piła położoną. Fermę prowadził nauczyciel fachowy, p. Stanisław Dzierżbicki, a wyniki z tych doświadczeń pomieszcza Dyrekcya rok rocznie w osobnem sprawozdaniu Oddziału Stryjskiego c. k. Towarzystwa gospodarczego.

Główną podstawą dochodów gospodarczych jest utrzymywanie krów mlecznych i przeróbka mleka, jakto zresztą dołączony wykaz jasno przedstawia. Również bardzo dobre rezultaty daje chlewnia szkolna. W tym roku mieliśmy 7 loch, a prosięta wszystkie z korzyścią rozsprzedane zostały. Ponieważ szkoła, mając na oku podniesienie chowu świń w okolicy, dosyć niskie ceny stawia na odessane prosięta, to też odbiór tychże ma zawsze zapewniony, a rok rocznie ta znaczniejsza ilość włościanom sprzedanych prosiąt z pewnością najenergiczniej przyczynia się do podniesienia chowu tych zwierząt w powiecie.

Chów owiec prowadzi się tylko ubocznie i więcej jako materyał demonstracyjny, a nie jest gałęzią gospodarstwa na zysk obliczoną.

Również w tym roku nabyła szkoła kurnik zarodowy rasy Plymouth i dosyć znacznie rozszerzyła go w ciągu roku. Dochód nie był znaczny, ale w każdym razie dają kury tyle, że ich chów się opłaca.

Mleczarnia szkolna w tym roku doznała rozszerzenia zyskując z fabryki belgijskiej Melotte nową wirówkę, a gdy i dawna Alfa-Baby poddaną została gruntownej naprawie, posiada obecnie dwie wirówki na zmianę pracujące, co się nie mało przyczynia do wyćwiczenia uczniów w obchodzeniu się z temi tak zupełnie różnemi co do konstrukcyi wirówkami. Masło szkolne cieszy się bardzo dobrą reputacyą i ma zawsze zbyt zapewniony.

Stan drzewek owocowych na ogrodach szkolnych i na polu szkolnem został znowu uzupełniony, ale już w ciągu roku 10 drzewek uległo zniszczeniu przez nornice, kilka zginęło wskutek przemarznięcia w ciągu poprzedniej zimy.

Kronika szkoły.

W ciągu roku zwiedzono z uczniami szkoły kopalnie wosku ziemnego w Borysławiu, młyn turbinowy w Wierczanach, gdzie jest duży motor benzynowy i gospodarstwo, jakoteż zakłady ogroduicze w Podhorcach. Szkołę zwiedzał w ciągu roku i w czasie egzaminu Radca Wydziału krajowego, Dr. Szyszyłowicz.

Z działalności szkoły na zewnątrz zaznaczyć trzeba, że w tym roku 2 chłopców z okolicznych gmin uczyło się praktycznie obchodzenia się z nabiałem, przeróbki nabiału i żywienia krów i wyuczyło się tego tak dokładnie, że jeden z nich mógł objąć i prowadzić mleczarnię spółkową w gminie Zawadowie pod Stryjem. Dalej

Doświadczenia porównawcze z ziemniakami przeprowadzone w Bereźnicy dla Stacyi botaniczno-rolniczej w roku 1904.

L. p.	Nazwa odmiany	Ilość wysadzonych kartofli w kg.	Zbiór w kg.	Ilość krzaków po odtrąceniu zniszczonych	Zawartość skrobi	Kolor bulwy	Kolor kwiatu	Czy zawiązuje nasienie czy nie	Czas pełnego kwitnienia	Późna lub wczesna	Zbiór kłębów z hektara w centr. metr.	Zbiór skrobi z hektara w centr. metr.
1	Topór (miejscowa reprodukcya od 4 lat)	90	413	487	17·5	biały	biały	robi	8/7	późna	118·82	20·79
2	Rejtan (Dołkowski)	40	367	496	16·4	biały	jasno-lil.	robi	31/7	późna	105·88	17·36
3	Präsident Krüger	45	508	490	14·7	biały	biały	nie	20/7	wczesna	146·55	21·54
4	Znicz (Dołkowski)	40	387	495	19·4	biały	jasno-lil.	nie	20/7	późna	111·33	21·58
5	Tur (Dołkowski)	40	384	493	18·2	biały	jasno-lil.	robi	25/7	późna	110·47	20·10
6	Iduna (Cimbal)	45	346	489	18·6	biały	biały	nie	25/7	późna	99·54	18·51
7	Felicya (Paulsen)	42	351	489	18·4	czerwony	biały	nie	15/7	późna	100·98	18·58
8	Fürst Bismark (Cimbal)	45	305	494	19·—	czerwony	biały	nie	20/7	późna	87·74	1667
9	Kasztelan (od 4 lat miejsc. reprodukcya	80	409	496	19·4	czerwony	jasno-lil.	nie	28/7	późna	117·66	22·82

Pole szkolne, płytka, piaszczysta glinka o nieprzepuszczalnem podłożu, zdrenowane przed 6 laty. Płodozmian tego pola 1901/2 żyto na mączce kostnej, 1902 w jesieni nawóz, 1903 marchew i buraki, 1904 kartofle.

Kartofle posadzono 6. maja 1904, okopano pierwszy raz 31. maja, drugi raz 15. czerwca.

Zarazy na kartoflach nie było.

Nać utrzymała się zieloną do czasu kopania — 18. października, tylko u odmiany Präsident Krüger jako najwcześniejszej nać uschła.

2 hospitantów uczyło się w oborze szkolnej, doić metodą Dr. Hegelunda, oznaczać tłuszcz w mleku systemem Dr. Gerbera, dalej żywić bydło i wymierzać dla niego karmę. Jeden z nich, Kwolewski, funkcyonuje obecnie jako kontrolor mleczności krów obór zarodowych c. k. Towarzystwa gospodarczego, drugi Michał Twardy jest dozorcą w stajni zarodowej w Zarszynie. — Kierownik szkoły miał w ciągu roku dwa wykłady na posiedzeniach Oddziału stryjskiego c. k. Towarzystwa gospodarczego i współdziałał we wszystkich innych pracach Oddziału przeprowadzanych pod kierunkiem i staraniem niestrudzonego w pracy prezesa JW. Juliana br. Brunickiego.

Szkoła udzielała też w wielu wypadkach zgłaszającym się włościanom doraźnej pomocy i porady w chorodach bydła, a dalej rad przy zakupnie nasion i uprawie różnych roślin gospodarczych. Wogóle stwierdzić należy, że coraz więcej włościan garnie się do szkoły i rośnie jej wpływ na okoliczne gospodarstwa włościańskie.

Wykaz stanu majątkowego gospodarstwa Szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok 1903/4.

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

1. Inwentarz żywy.

a) Konie:

d. 1/7 1903.		*d. 1/7 1904.*	
1. Wałach kasztan brudny l. 8. m. 15½	180·—	1. Wałach kasztan brudny l. 9. m. 15½	120·00
2. Wałach skarogniady l. 8. m. 15	220·—	2. Wałach skaro-gniady l. 9. m. 15	200·—
3. „Oporta“ klacz gniada l. 11. m. 16	120·—	3. „Oporta“ klacz gniada l. 12. m. 16	80·—
4. „Penny“ klacz złota kaszt. l. 13. m. 16	160·—	4. „Penny“ złoto-kaszt. l. 14. m. 16	120·—
Razem	680·—	5. Wałach kasztau l. 6. m. 15	200·—
		6. „ szpak l. 6. m. 15	150·—
		Razem	870·—

b) Krowy:

1. 13 krów wedle ceny inwentarza	3.052·80	1. 16 krów wedle ceny inwentarza	3.777·60
2. 3 jałówki	505·—	2. 9 jałówek	1.515·—
3. 4 cielęta	451·50	3. połowa wartości buhaja	300.—
4. połowa wartości buhaja	300·—	Razem	5.592·60
Razem	4.309·30		

c) Świnie:

1 knur, 5 loch dużych, 2 loszki małe	577·50	1 knur, locha opasowa, 6 loch ż. w. 1135 à 70	794·85
		6 loszek, 6 prosiąt na chów ż. w. 450 à 100 gr.	450·—
		Razem	1.244·85

d) Owce:

1. siedm starych po 15 kor. .	105·—	1. 13 starych po 15 kor. .	195.—
2. „ małych „ 10 „ .	70	2. 6 młodych „ 10 „ .	60·—
Razem	175·—	Razem	255·—

e) Woły:

4 woły robocze wedle ceny inwent.	1.150·80	2 woły robocze wedle ceny inwent.	642·—

2. Inwentarz martwy.

Stan inwentarza martwego .	4.522.62	Stan inwentarza martwego .	4.423·70

Zapasy w materyałach:

Żyto celne 900 kg à 13 gr. .	117·—	Żyto poślad 250 kg à 8 gr. .	20·—
„ poślad 24 „ „ 8 „ .	9·92	Owies 1.320 kg à 14 gr. .	184·—
Pszenica celna 369 kg à 14 gr.	51·66	Wyka 275 „ „ 16 „ . .	44·—
„ poślad 38 „ „ 8 „ .	3·04	Ziemniaki 970 kg à 2 gr. .	19·40
Owies 2.080 kg à 14 gr. .	291·20	Kukurydzianka 24 kg à 16 gr.	3·84
Bobik 77 kg à 16 gr. . .	12·32	Siemię lniane 4·5 „ „ 20 „	0·90
Wyka 57 „ „ 16 „ . .	9·12	Sól 38¾ kg à 9 gr . .	3·49
Ziemniaki 1.111 kg à 2 gr. .	22·22	Proso 158 kg à 16 gr. . .	25·28
Kukurydzianka 49 kg à 16 gr.	7·84	Razem	300·91
Otręby 312 kg à 8 gr. . .	24·96		
Makuch 18 „ „ 14 „ . .	2·52		
Siemię lniane 30 kg à 20 gr.	6·—		
„ konopne 65 kg à 20 gr.	13.—		
Sól 81·6 kg à 12 gr. . .	9.79		
Razem	580·59		

Zestawienie obrotu produktów rolnych w r. 1903/4.

Gatunek płodu	Zbiór w r. 1903			Stan 1/7 1903	Dokupiono	Ogółem było	Rozchód			Stan 1/7 1904
	ziarna	słomy	kłębów				sprzed.	zużyto	wysiano	
	Kilogramy									
żyto celne . . .	5554	—	—	900	150	6604	4825	680	1099	—
żyto poślad . .	432	—	—	124	—	556	—	306	—	250
pszenica celna .	598	—	—	377	50	1025	885	—	140	—
pszenica poślad .	108	—	—	—	—	108	—	108	—	—
owies	16119	—	—	2088	473	18680	315	13652	3393	1320
groch	88	—	—	—	150	236	30	100	106	—
bobik	200	—	—	77	200	477	—	402	75	—
wyka	—	—	—	57	600	657	25	—	357	275

Gatunek płodu	Zbiór w r. 1903			Stan 1/7 1903	Dokupiono	Ogółem było	Rozchód			Stan 1/7 1904
	ziarna	słomy	kłębów				sprzed.	zużyto	wysiano	
	Kilogramy									
łubin	—	—	—	—	2400	2400	—	—	2400	—
siano	—	20661	—	—	4800	25461	—	22630	—	2831
słoma ściółka	—	49908	—	512	7600	57370	—	51130	—	6240
słoma okłoty	—	6346	—	1111	6100	12958	—	12358	—	600
ziemniaki	—	—	35254	—	490	36855	11260	17295	7330	970
marchew	—	—	8000	—	—	8000	—	8000	—	—
buraki	—	—	17257	—	—	17257	—	17257	—	—
kukurydzianka	—	—	—	49	1045	1094	22	1048	—	24
brukiew	—	—	13900	—	—	13900	—	13900	—	—
otręby	—	—	—	312	12300	12612	—	12612	—	—
makuch	—	—	—	18	1550	1568	—	1568	—	—
ospa jęczm.	203	—	—	—	—	203	—	203	—	—
siemię lniane	—	—	—	30	—	25.5	—	25·50	—	4·50
siemię konopne	—	—	—	65	—	65	68	—	—	—
sól	—	—	—	281·6	—	242.75	—	242·75	—	38·85
potraw	—	7600	—	—	—	76.00	—	76.00	—	—
jęczmień ozimy	145	—	—	145	—	105	—	105	40	—
proso	158	—	—	158	—	—	—	—	—	158
siano mieszanka	—	800	—	800	—	480	—	480	—	320
koniczyna	—	24610	—	—	—	24610	—	20080	—	4530
hreczka	—	—	—	50	—	—	—	—	50	—
ściernianka	—	2200	—	—	—	2200	—	2200	—	—

Obroty bieżące w roku 1903/1904.

1. Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze.

Dochody:

We własnym gospodarstwie:

Roboczych dni 360
Wyprodukowano nawozu 450 cntr. metr.

Rozchody:

Gotówką: K

Za kupioną parę koni . .	354·60
„ robotę rymarską . .	97·28
„ „ kowalską . .	101·48
„ 9 szczotek . . .	11·40
„ ocyle do kucia koni .	18·80
„ 37·25 kg soli à 9 gr. .	3·35
„ 10 cntr. metr. słomy à 4 kor.	40·—

Porachunkiem:

Praca uczniów . . .	40·—

Z własnego gospodarstwa:

Owsa . . .	51·74	ctm
Marchwi . .	19·80	„
Potrawu . .	1·05	„
Siana . . .	48·75	„
Koniczyny .	32·44	„
Słomy . . .	42·63	„

Razem . 666·91

b) Konie administracyjne.

Pasza spożyta:

Owsa	36·95	ctm.
Marchwi	12·10	„
Soli	0·36	„
Potrawu	0·60	„
Siana	31·—	„
Konieczyny	18·06	„
Słomy	25·—	„

w cenie 558·— kor.

c) Bydło rogate.

Gotówką:

Za krowę „Bellę“ sprzedaną w Stryju . . .	285·—
Za krowę „Mewę“ sprzedaną w Stryju . . .	205·—
Za dwoje cieląt . . .	40·—
„ cielę od „Mastnej“ . .	16·40
„ cielę sprzedane Walmanowi	26·—
„ byczka od „Zazuli“ . .	28.—
Do przeniesienia .	600·40

Gotówką:

Za krowę „Rojzę“ . .	242·60
„ 3 krowy kup. od Freunda	545·70
„ za zasługi pastucha . .	39·60
„ łańcuchy na krowy . .	9·69
Wydatki przy sprzed. krów .	5·12
Lekarstwa	1·43
Za 100 kg grochu . .	20·—
„ 15·68 kg makuchu po 14 gr.	219·52
Do przeniesienia .	1083·60

Z przeniesienia .	600·40
Za byczka od „Jagi“ . .	70·—
„ „ „ „Czerki“ . .	18·—
„ „ „ „Cyganki“ .	34·—
Stanowienie 24 krów . .	48·—

Porachunkiem:

Za 14.830 kg mleka po 10 gr.	1.483·05
„ 23.063 „ „ „ 12 „	2.767·56
Razem .	5.021·01

Z przeniesienia .	1083·66
Za 118·— kg soli po 9 gr. .	10·62
„ 108·70 „ otrąb po 7·22 .	784·82
„ 48 ctm. siana . .	162·—
„ 40 ctm. słomy po 4 kor. .	160·—
„ 402 kg bobiku po 12·40 .	49·85

Porachunkiem:

Odpadki mleczarniane . .	193·50
Praca uczniów . . .	160·—

We własnem gospodarstwie:

Owsa . .	29·19 ctm
Siemienia lnian. .	0·25 „
Ziemniaków . .	80·25 „
Buraków .	154·62 „
Brukwi .	134·04 „
Marchwi . .	27·70 „
Potrawu . .	74·35 „
Siana . .	56·— „
Koniczyny .	113·35 „
Słomy . .	288·14 „
Ospy . . .	1·— „
Razem .	2.604·45

d) Woły robocze.

Dochody:

We własnym gospodarstwie:

Rupp zapłacił za 2 woły .	520·—
Wyprodukowano nawozu 300 ctm.	
Razem .	520·—

Rozchody:

Gotówką:

Naprawa uprzęży . . .	10·16
Za 34·75 kg soli po 9 gr. .	3·15
„ 2·10 ctm otrąb po 7·22 .	15·16
„ 26 ctm słomy . .	79·26
„ 9 ctm trocin na ściółkę .	9·—

Porachunkiem:

Praca uczniów . . .	40·—

Z własnego gospodarstwa:

Owsa	18·04 ctm
Buraków	11·20 „
Brukwi	4·96 „
Marchwi	16·70 „
Siana	42·55 „
Koniczyny	36·95 „
Słomy	30·34 „
Razem	156·73 ctm

e) Owce:

Dochody:

We własnem gospodarstwie:

Wyprodukowano nawozu 100 ctm.

Rozchody:

Gotówką:

Za 16·55 kg soli po 9 gr. .	1·49
„ 1·06 ctm otrąb po 7·22 .	7·65
„ 0·10 ctm kukurydz. po 14·43	1·44

Porachunkiem:

We własnem gospodarstwie:

Buraków . . 6·75 ctm	
Marchwi . . 3·70 „	
Wyczanki . . 4·80 „	
Ściernianki . . 22·— „	
Słomy . . . 14·78 „	
Razem .	30·58

f) Świnie.

Gotówką:

Za 75 prosiąt . . .	883·85
Zwrot przesyłki prosiąt . .	4·55
5 skoków knura . . .	10·—
Razem .	898·40

We własnem gospodarstwie:

Wyprodukowano nawozu 80 ctm.

Gotówką:

Za 13·76 ctm otrąb po 7·22 .	99·35
„ 10.38 ctm kukurydz. .	150·06
„ mielenie ospy . . .	1·20
Fracht pustych skrzyń . .	0·51
Czyszczenie 3 knurów . .	0·60

Porachunkiem:

Mleczarni za nabiał . .	163·42
Praca uczniów . . .	80·—

We własnem gospodarstwie:

Żyta . . . 3·06 ctm	
Ziemniaków . . 92·70 „	
Ospy . . . 1·03 „	
Słomy . . . 34·41 „	
Razem .	495·14

2. Mleczarnia.

Gotówka:

Zamiejscowi za masło . .	2.828·96
P. Dyr. Rozwadowski za produkta mleczne	184·46
p. Dzierżbicki	30·36
p. Błaszkiewicz	138·79
p. Zageczek	64·12
ks. Bordnn	160·36
ks. Kosanowski	58·69
Do przeniesienia .	3465·74

Gotówka:

za mleko ks. Bordunowi . .	349·19
dto ks. Kosanowskiemu .	283·18
dto Tarnawskiemu . .	60·17
dto Jaciowowi . .	23·20
listy fracht., przybory do pakow.	180·07
Do przeniesienia .	895·81

Z przeniesienia .	3465·74
za ser i mleko chude od obcych	147·08
kuchnia uczniów za nabiał .	1 407·09
Porachunkiem:	
krowiarnia za odpadki mleczne .	193·50
świniarnia „ „ .	163·42
Razem .	5.376·83

Z przeniesienia .	895·81
Porachunkiem:	
krowiarni szkolnej za mleko .	4.250·61

Produkcya roślinna:

Dochody:	
za siano z dzierżawionej łąki na fermie	120·—
Skarb Podhorce za robociznę uczniów	41·15
Kuchnia szkolna za mąkę .	120·—
Kuchnia szkolna za 82 ctm. ziemniaków . .	239·50
Konie administracyjne za karmę	558·—
Kuchnia za kapustę . .	96·—
Za kapustę sprzedaną w Stryju	12·—
P. Rozwadowski za kapustę brukiew	3·20
Zwrot wzięty na odrobek pieniędzy	6·—
Za kukurydzę dla kuchni .	10·—
P. Zakrzewska za 47 kg. lnu .	28·—
Zwrot nadpłaconych żużli .	5·—
za 5 ctm. słoniny od ks. Borduna	20·—
Za kłaki konopne . . .	11·04
Od Jaciowa za owies . .	7·50
Od p. Rozwadowskiego za 5 kg. kukurydzy	0·70
Od włościan za rozsadę buraków	8·40
Od włościan za 36·40 ctm. ziemniaków . . .	98·20
P. Rozwadowski za owies, pszenicę, ziemniaki . . .	7·90
Za 48·25 ctm. żyta . . .	606·—
„ 8·75 ctm. pszenicy . .	134·50
Do przeniesienia .	2133·09

Rozchody:	
Robocizna, koszenie łąk, sterczenie	128·52
Plewienie marchwi, buraków .	147·17
Robocizna koło budowy mostu	16·—
Włóczka pól „Łotatnik“ . .	52·72
Za 150 kg. żyta w Mikulińcach	27·88
„ 50 „ pszenicy . .	11·07
„ 303 „ owsa . . .	29·—
„ 100 „ ziemniaków, 75 owsa z saks.	63·28
Za 186 kg. końskiego zębu .	46·16
„ 35 „ seradelli . .	22·86
„ 50 „ grochu do mieszanki	12·—
„ 61 „ ctm. okłotów .	167·96
„ czynsz dzierżawny z pól „Łotatnik“ . . .	1.050·—
Za czynsz dzierżawny z pól „Bereźnicy“ . . .	450·—
Ubezpieczenie zboża od gradu	136·—
Nasiona traw i koniczu . .	617·16
Sprawdzenie zaoranej miedzy	2·—
Za 350 kg. saletry . . .	98·50
„ kajnit i 7 ctm superfosfatu	87·41
„ 50 kg. mąki kostnej . .	8·—
„ 21 q łubinu . . .	298·97
„ 92 kg. bobiku . . .	12·15
„ 575 kg. wyki . . .	74·75
„ 40 kg. nasienia buraków .	43·—
„ 50 kg. kukurydzy Piquoletto	11·25
„ naprawę brogów . .	4·—
„ sinarowidło na wozy . .	8·86
Łańcuchy na bydło i do wozów	26·72
Gwoździe	15·36
45 rydli	39·08
4 oskardy	12·98
Widły, ryskale . . .	54·81
Różne drobne wydatki . .	9·40
Poprawa statków gospod. .	252·41
Materyał stelmacharski . .	83·46
Tokarnia do drzewa . .	66·—
Drut do ogrodzenia drogi .	68·96
Okucie 2 skrzyń . . .	26·96
Do przeniesienia .	4282·81

Z przeniesienia .	2133·09	Z przeniesienia .	4282·81
Za 65 kg. konopi . . .	10·—	Fracht 2 pługów . , .	5·22
„ 66 jaj kur Plymuth . .	4·68	20 worków po 50 gr. . .	10·—
		Porachunkiem:	
		Fraca uczniów w prod. roślin	692·00
Razem	2.147·77	Razem .	4.990·03

Zestawienie.

Wyszczególnienie	Dochody		Rozchody	
	kor.	gr.	kor.	gr.
I. Inwentarz żywy:				
a) konie	870	—	680	—
b) krowy	5.592	60	4.309	30
c) świnie	1.244	85	577	50
d) woły	642	—	1.150	80
e) owce	255	—	175	—
II) Stan inwentarza martwego . . .	4.423	0	4.522	62
III) Zapasy w płodach rolnych . . .	300	91	580	59
IV. A) Produkcya zwierzęca:				
a) konie robocze	—	—	666	91
b) krowy	5.021	01	2.604	45
c) woły robocze	520	—	156	73
d) owce	—	—	30	58
e) świnie	898	40	495	16
f) mleczarnia	5.376	83	5.146	42
IV. B) Produkcya roślinna:	2.147	77	4.990	03
Razem .	27.293	07	26.086	07
Czysty zysk z gospodarstwa wynosi 1.207·— K.				

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy

Bereźnica, dnia 30. marca 1905.

Henryk Rozwadowski.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence za rok szkolny 1903/04.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence założona w roku 1885 staraniem Wydziału krajowego, wspartem ofiarnością JW. Br. Jakóba Romaszkana, ma na celu przedewszystkiem kształcenie pomocników, tj. niższych organów wykonawczych dla gospodarstw większych. Szkoła horodeńska nie posiada własnego gospodarstwa, jedynie obejście szkolne i ogród 4. morgowy, a opartą jest o wzorowo prowadzone gospodarstwo rolne Br. Romaszkana, obejmujące 3.661 morgów obszaru. Uczniowie szkoły horodeńskiej korzystać mogą ze wszystkich działów tego gospodarstwa.

Nauka teoretyczna i praktyczna obejmuje przedmioty objęte statutem szkoły i rozłożoną jest na 3 lata. Rok szkolny zaczyna się z dniem 1. lipca, a kończy się z dniem 30. czerwca każdego roku. Dla szkoły horodeńskiej są przeznaczone: z funduszów Rady powiatowej horodeńskiej 3 stypendya po 200 K., jedno stypendyum 300 K. rocznie, nadto z funduszów gminy miasta Horodenki (dla młodzieży przynależnej do tego miasta) 1 stypendyum rocznie 200 K.

Z końcem roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne ze wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną, stosownie do postanowienia §. 14. statutu szkoły. O wyniku egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia Dyrekcya listownie rodziców, względnie opiekunów uczniów.

Po ukończeniu całego 3. letniego kursu nauk jest każdy uczeń obowiązany złożyć egzamin końcowy z całości nauki zawodowej przed komisyą egzaminacyjną. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, otrzymuje uczeń „Świadectwo ukończenia nauk“, w którem podany jest ogólny postęp w naukach stopniami „bardzo dobry, dobry, dostateczny“, a zachowanie się stopniami „zupełnie odpowiednie, odpowiednie, lub zaledwie odpowiednie“.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Przemysław Cholewa, kierownik szkoły i nauczyciel fachowy, uczył chowu zwierząt domowych, weterynaryi, mleczarstwa, nauki zarządu, zoologii, rachunkowości i uprawy tytoniu; prowadził administracyę zakładu i kierował praktycznemi zajęciami uczniów.

2. Jan Profic, zastępca nauczyciela fachowego, uczył zasadniczych wiadomości z nauk przyrodniczych, rolnictwa, miernicwa, przemysłu rolnego i rysunków.

3. Ludwik Zub, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii, historyi ojczystej, pszczelnictwa i sadownictwa, nadto pomocnym był w prowadzeniu kancelaryi szkolnej.

4. Adolf Jasiński, instruktor i dozorca uczniów, uczył wykonywania robót gospodarczych do 15. stycznia 1904.

5. Ks. Edward Bladowski, proboszcz miejscowy, udzielał nauki religii uczniom obrz. rzym. kat.

6. Ks. Emilian Czarnodola, wikary przy cerkwi parafialnej, udzielał nauki religii uczniom obrz. gr. kat.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczna i praktyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich podane zostały w sprawozdaniach z lat ubiegłych.

Na roku I. przeważają nauki elementarne ogólnie kształcące i podstawowe, a także rozpoczynają się już wstępne wiadomości z nauk przyrodniczych. Na roku II. obok elementarnych i przyrodniczych, zaczynają się nauki zawodowe i te na III. roku przeważają.

Nauka teoretyczna trwa od 1. października do końca czerwca, w czasie jednak najważniejszych robót, jak siewów wiosennych, sadzenia ziemniaków, zbioru siana, bywa chwilowo przerywaną, by uczniów z pracami temi zapoznać. W czasie zaś żniw, prac jesiennych, zbioru okopowych itp. tj. od 1. lipca do 1. października, są wszyscy uczniowie wyłącznie praktycznie zajęci.

Sposób udzielania nauki praktyki gospodarczej, jest następujący: Uczniów r. I. uczy się przeważnie poprawnego wykonywania wszelkich robót ręcznych, przy użyciu narzędzi ręcznych (kopania, motyczenia, żęcia, koszenia, wiązania itp.) i niektórych robót narzędziami zaprzężnemi (orania, walcowania, włóczenia). W drugim roku nauki używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami zaprzężnemi, lub poruszanemi motorami (orania, młócenia, pielenia, płużkowania, grabienia grabarką, cięcia sieczki itp.) a w czasie żniwa do zbioru i dozoru przy zbiorze jako pomocników roku III, w końcu do zwózki i składania stert. W trzecim roku do pracy maszynami (siewnikami, młocarnią parową) i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie trzeciego roku pełnią kolejno służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma.

Dla wyuczenia pielęgnowania inwentarza, wyznacza się przez cały rok po kolei co tydzień 2 uczniów (jeden z II. i jeden z I. roku) do obsługi krowiarni, wołowni i fornalki, pod nadzorem ucznia roku III, pełniącego służbę włodarza. Do obsługi i pielęgnowania inwentarza szkolnego, wyznacza się również kolejno tygodniowo 3 uczniów po jednym z każdego roku.

W okresie zimowym pełni 2 uczniów tygodniowo służbę w gorzelni, a w miarę wolnego czasu zajęci są uczniowie także w kuźni i stelmacharni dworskiej.

Z wszelkich wykonywanych, względnie dozorowanych prac, składają uczniowie służbowi tygodniowe raporta kierownikowi szkoły, który czynności przez nich wykonywane omawia i błędy wytyka.

Na obejściu szkolnem, ogrodzie i pólku szkolnem, wszystkie czynności wykonują uczniowie sami.

W ubiegłym roku szkolnym urządzono dla uczniów 3 kursa specyalne i to: kurs nauki weterynaryi, kurs mleczarstwa i kurs uprawy tytoniu, które przeprowadził z uczniami trzeciego roku p. Przemysław Cholewa, kierownik szkoły. Kurs nauki weterynaryi i mleczarstwa przeprowadzony został łącznie z nauką hodowli. Kurs uprawy tytoniu zaś, przeprowadzony został głównie praktycznie w miesiącach letnich w miarę szczególnych czynności około uprawianej w ogrodzie rośliny tytoniowej.

IV. Środki naukowe.

Głównym środkiem naukowym do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego działach, jest wzorowo prowadzone gospodarstwo JWgo br. Jakóba Romaszkana, o które szkoła jest oparta.

Do praktycznej nauki służą nadto pole szkolne i pólko do uprawy roślin okazowych, pólko warzywne i mały ogródek botaniczny i kwiatowy. Rozłożenie całego do szkoły

należącego obszaru pozostało niezmienione. Pole szkolne podzielone jest na 10 poletek po 13 arów, na których zaprowadzone jest na okres 10-letni zmianowanie roślin. W ogrodzie znajduje się także kilka poletek nie należących do głównego płodozmianu, na których uprawia się warzywa dla kuchni szkolnej, buraki pastewne, marchew itp. Wszystkie płody uzyskane z pola szkolnego albo bezpośrednio się spienięża, albo też po cenie możliwie najniższej zarachowuje we własnym zarządzie na potrzeby kuchni lub stajni. W ten sposób uzyskany dochód wynosił w ubiegłym roku szkolnym 628 K 23 gr.

Na półkach do uprawy roślin okazowych uprawia się najrozmaitsze gatunki zbóż i inne rośliny uprawne dla umożliwienia uczniom zapoznania się z niemi. Poletek okazowych było w b. r. 340 po 2 m². W małym ogrodzie botanicznym uprawiano rozmaite trawy i zioła, rośliny pożyteczne i chwasty, z któremi uczniowie się zapoznają. Dla upiększenia obejścia szkolnego służy skromny ogródek kwiatowy i o ile fundusze na to pozwalają, bywają rok rocznie miejsca przed zabudowaniami szkolnemi obsadzane różnego rodzaju krzewami ozdobnemi i kwiatami, z zamiarem wyrabiania w uczniach choć w części poczucia piękna i porządku.

Dalszym środkiem naukowym jest założona w roku zeszłym mała obora, składająca się obecnie z 2 krów, 1 jałowicy i 1 cieliczki, jak również chlewnia rasy „Jorkschire“, składająca się z 1 knura, 2 loch i kilku prosiąt, które w b. r. mogą już dać pewien dochód pomimo znacznych trudności utrzymania. Odpadkami kuchennemi wykarmia Dyrekcya rok rocznie kilka sztuk nierogacizny, zakupywanych na targu i te zużytkowuje się w kuchni szkolnej.

Bibloteka szkolna powiększyła się w ciągu roku o 60 dziełek częścią treści rolniczej, częścią zaś treści nadających się do czytania i nauki dla uczniów. Nadto prenumerowano 6 czasopism treści rolniczej i 1 dziennik polityczny.

Pasieka, składająca się z 12 pni i szkółka drzew owocowych dają możność uczniom praktycznego korzystania i z tych pożytecznych gałęzi gospodarstwa wiejskiego.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1903/4 zapisano na I. rok nauki 17 uczniów. W ciągu roku wydalono 2 uczniów, 1 wystąpił, pozostało przeto z końcem roku szkolnego uczniów 14, z których 13 otrzymało stopień przejściowy na rok nauki II., jeden zaś bardzo słabych zdolności, powtarzać będzie I. rok. Na II. rok nauki zapisano z początkiem roku szkolnego. Z tych w ciągu roku szkolnego wydaliła Dyrekcya 2, 1 uczeń zmarł, 1 wystąpił. Pozostało z końcem roku szkolnego uczniów 11, z których 10 otrzymało stopień przejściowy na III. rok nauki, jeden zaś uczeń z powodu niedostatecznych postępów i nieodpowiednich obyczajów musiał być wydalony. Na III. rok nauki zapisano z początkiem roku szkolnego 14 uczniów i wszyscy zakład ukończyli.

Ogółem więc wpisano na początku roku szkolnego 1903/4 46 uczniów; w ciągu roku opuściło zakład dobrowolnie 2, 4 uczniów wydalono, jeden zmarł; pozostało zatem przy końcu roku szkolnego 39 uczniów.

Z tych 39 było: 14 synów oficyalistów prywatnych, 15 synów gospodarzy wiejskich, 6 synów zarobników i rzemieślników, 4 synów urzędników i nauczycieli. Obrządku rz. kat. było uczniów 27, obrz. gr. kat. 12.

Przygotowanie naukowe posiadało: 23 uczniów szkołę ludową, 5 uczniów pierwsze dwie klasy gimnazyalne, 10 uczniów szkołę wydziałową, 1 uczeń kurs przygotowawczy seminaryum nauczycielskiego.

Według wieku było: w wieku 21 lat 7 uczniów, w wieku 19 do 20 lat 11 uczniów, w wieku 17 do 18 lat 17 uczniów, w wieku 16 było 4 uczniów.

Egzamina końcowe odbyły się w dniach 17. i 18. czerwca 1904 w obecności Dr. Ignacego Szyszyłowicza, Radcy Wydziału krajowego. Czternastu uczniom III. roku na podstawie egzaminu końcowego, uwzględniając postępy z nauk w czasie ich 3-letniego pobytu w szkole i praktycznego uzdolnienia do zawodu gospodarczego, wydano „świadectwa ukończenia nauk“. Z tych 14 uczniów rozpoczną 4 służbę wojskową w październiku 1904,

2 pozostało w szkole jako uczniowie praktykanci, reszta zaś w liczbie 8, objęła posady pomocników gospodarczych przy gospodarstwach większych.

Także w tym roku nie była Dyrekcya w stanie zaspokoić popytu służbodawców za wychowankami szkoły.

VI. Sprawy internatu.

Pomieszczenie dla uczniów składa się z 4 sal sypialnych, 1 czytelni, 2 sal naukowych i 1 jadalni.

Regulamin internatu w porównaniu do lat ubiegłych nie uległ żadnej zmianie. Kuchnia zakładowa prowadzona była jak lat ubiegłych we własnym zarządzie i dostarczała uczniom pomimo wzrastającej drożyzny za stosunkowo niewielką kwotę 18—20 K miesięcznie za jednego ucznia wynoszącą, dostateczną ilość zdrowego pożywienia.

Koszt ubrania i oprania jednego ucznia wypadł w roku 1903/904 okrągło na 65 K. Zupełny koszt utrzymania jednego ucznia w internacie wynosił więc w roku szkolnym 1903/4 około 300 K.

Stan zdrowotny uczniów w ubiegłym roku był wcale zadowalniającym. Wprawdzie pojawiały się choroby z zaziębienia pochodzące i inne ogólne osłabienia, także choroby piersiowe, kataralne, lecz te prędko pomoc lekarska usuwała.

Poważniejszą chorobą było jedno ciężkie zapalenie płuc, wskutek którego dotyczący uczeń nie mógł zasiadać do egzaminu głównego.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Na zarządzenie Wydziału krajowego zebrała Dyrekcya bliższe dane o uczniach, którzy wyszli ze szkoły od czasu jej otwarcia, t. j. od r. 1885 do końca roku szkolnego 1902/3. W okresie tym ukończyło szkołę ogółem 162 uczniów. Dokładne informacye zebraliśmy o 110 uczniach. Według swych zajęć obranych po ukończeniu szkoły dzielą się uczniowie ci następująco:

na stanowiskach oficyalistów w większych gospodarstwach pozostaje	50
na własnem gospodarstwie osiadło . . . . jeden z tej grupy (Andrzej Zdan) posiada własne gospodarstwo w Glendla w Manitobie.	9
dozorcami uprawy tytoniu zostało	3
nauczycielami w szkołach ludowych . . . . (z nich Wiktor Ciuciura jest kierownikiem dopełniającego kursu rolniczego.)	3
kierownikiem mleczarni w Bołszowcach . . .	1
w wojsku zostają stale lub czasowo	20
w żandarmeryi, według autentycznych wiadomości, otrzymanych wprost z komendy c. k. żandarmeryi we Lwowie	6
w straży skarbowej (według urzędowych danych) . .	5

VIII. Budynki szkolne.

W ubiegłym roku szkolnym prócz zwykłych pomniejszych napraw budynków szkolnych odnowiono uszkodzone kominy w budynku mieszkalnym nauczycieli, postawiono 10 nowych pieców kamyczkowych, jak również otynkowano i pomalowano budynki z wewnątrz.

IX. Kronika szkoły.

W roku szkolnym 1903/4 zwiedzali szkołę kilkakrotnie JW. P. baron Romaszkan, jako opiekun szkoły i Radca Wydziału krajowego, Dr. Ignacy Szyszyłowicz, nadto okoliczne obywatelstwo i mieszczanie.

W gronie nauczycielskiem zaszły następujące zmiany: w miejsce katechety obrz. gr. kat., ks. Emiliana Wesołowskiego, przeniesionego na administratora parafii do Buczacza, powierzył Wydział krajowy udzielanie nauki religii ks. Emilianowi Czarnodoli. Dotychczasowy instruktor Adolf Jasiński w ciągu roku opuścił zajmowaną posadę, obejmując obowiązki rządcy w dobrach p. Wł. Fedorowicza w Toustem.

Horodenka d. 30. lipca 1904.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence.

Przemysław Cholewa.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy za rok 1903/04.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy, założona w r. 1885. staraniem Wydziału krajowego i ofiarnością JE. Karola Lanckorońskiego, ma na celu wychowanie i kształcenie na uzdolnionych gospodarzy praktycznych przedewszystkiem synów włościańskich, którzyby w przyszłości osiadłszy na ojcowiźnie mogli wzorem swym przyczyniać się do podniesienia gospodarstw włościańskich. W przyjęciu do szkoły mają pierwszeństwo ci włościańscy synowie, których obszerniejsza ojcowizna daje rejkojmię, że po ukończeniu szkoły zostaną na własnem gospodarstwie.

Uczeń chcący wstąpić do krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy powinien wnieść do dyrekcyi szkoły w Jagielnicy podanie z dołączeniem a) metryki chrztu, udowadniającej, iż kandydat ukończył 15. rok życia, b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem, c) świadectwa dotychczasowego zatrudnienia wydanego przez urząd parafialny i zwierzchność gminną, d) świadectwa, wydanego przez lekarza, celem wykazania, że kandydat jest zdrowy i fizycznie dobrze rozwinięty.

W dniu oznaczonym przez dyrekcyę, zwykle z końcem czerwca, ma kandydat złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czy kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wykształcenie elementarne, aby mógł należycie korzystać z nauk, w szkole rolniczej udzielanych. Uczniowie przyjęci na koszt funduszu krajowego otrzymują w zakładzie wikt i odzież, z wyjątkiem bielizny i obuwia.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa 3 lata. Rok szkolny rozpoczyna się 1. lipca, a kończy się 30. czerwca.

Egzamina i świadectwa. Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne ze wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną. Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmiej dostatecznego postępu ze wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok wyższy. Po ukończeniu zaś całego 3. letniego okresu nauki zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi). W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończenia nauk, w którem jest wyrażony ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, badzo dobry, dobry, dostateczny, a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie i odpowiednie. Świadectwo to służy jako dowód wiedzy, wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy rolnictwa, zarządu gospodarskiego, rachunkowości gospodarskiej, tudzież ustaw, mających

związek z gospodarstwem, a nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne i kancelaryę szkolną.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy, uczy hodowli zwierząt domowych wraz z weterynaryą i mleczarstwem i wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

3. Szymon Morozowicz, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, uczy języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii i historyi, kaligrafii i rysunków, oraz kieruje ogrodem szkolnym, wdrażając uczniów praktycznie w hodowlę drzew owocowych, nadto pomaga w prowadzeniu kancelaryi szkolnej

4. Wincenty Patyra i Andrzej Pasławski, ukończeni uczniowie tutejszej szkoły, pełnili obowiązki instruktorów pod kierunkiem nauczycieli fachowych, uczyli wykonywania wszelkich robót ręcznych i dozorowali uczniów przy robotach gospodarskich.

5. Ks. Kanonik Eliasz Matkowski, gr. kat. proboszcz w Świdowej, uczy religii w 2 godzinach tygodniowo na I. i II. roku nauki.

6. Ks Kanonik Józef Gliński, rzym. kat. proboszcz w Jagielnicy, uczy religii na III. roku nauki 1 godzinę tygodniowo.

7. Włodzimierz Lewicki, kontrolor c. k. fabryki tytoniu, uczy szczegółowej uprawy tytoniu po jednej godzinie tygodniowo w okresie wiosennym i jesiennym.

8. Kazimierz Strzelecki, naczelnik straży ochotniczej w Czortkowie, odbył kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej w sierpniu i wrześniu 2 razy tygodniowo po 2 godziny.

III. Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich zostały podane w poprzednich sprawozdaniach.

Na I. roku przeważają nauki ogólnie kształcące i przyrodnicze. Na II. roku obok nauk elementarnych i przyrodniczych rozpoczynają się nauki zawodowe i te na III. roku przeważają.

b) Nauka praktyczna ma swoją główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie są zajęci codziennie w gospodarstwie a mianowicie: przez 9 miesięcy (tj. od 1. października do końca czerwca) uczniowie tylko jednego roku lub dwu lat naprzemian, zaś przez trzy miesiące letnie uczniowie wszystkich trzech lat. Oprócz tego kolejno po 6 uczniów obsługuje przez cały tydzień inwentarz żywy, a jeden pełni służbę gumiennego. Uczniów III. roku w obsłudze inwentarza używa się do dozoru oraz do dojenia krów i za przewodników w tych robotach, a prócz tego prowadzą oni kolejno rachunkowość gospodarstwa szkolnego przez zapisywanie poszczególnych dat w dzienniku robocizny, w rejestrach gospodarskich, w dzienniku kasowym i księdze kontowej i wykonują raporta tygodniowe obrotów gospodarstwa szkolnego. Nauczyciele fachowi i praktykanci wskazują uczniom właściwe i poprawne wykonywanie robót gospodarskich a wśród roboty dają stosowne wyjaśnienia, zwracając uwagę na zwyczajne błędy, na właściwy cel i skutek roboty, zależnie od stosownej pory wykonania. Nauczyciel rolnictwa a zarazem kierownik zakładu kieruje całem gospodarstwem i dozoruję bezpośrednio inwentarza żywego. Nauczyciel do nauk elementarnych, posiadający kurs mleczarstwa, dozoruje obchodzenia się z nabiałem.

Praktykanci są głównymi bezpośrednimi dozorcami pracujących w gospodarstwie uczniów; jeden dozoruje przeważnie robót polnych a drugi na obejściu gospodarskiem. Tym sposobem wdrażają się uczniowie pod okiem nauczycieli we wszystkie czynności gospodarskie, obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne sami bez najemnego robotnika, a przez cały trzyletni okres nauki ma każdy uczeń dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy w wykonywaniu wszelkich robót w gospodarstwie.

IV. Środki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 31 morgów roli z odpowiednimi budynkami i własnym inwentarzem (o gospodarstwie bliższe szczegóły pod IX.).

Nadto służą do demonstracyi i ćwiczeń przy nauce:

2. Sad ze szkółką owocową, ogród warzywny i pasieka.

3. Pólko do uprawy roślin okazowych, na którem na małych grządkach uprawia się te z ważniejszych roślin, których nie ma na polu, należącem do gospodarstwa.

4. Mleczarnia, w której codziennie jest w użyciu wirówka.

5. Zbiory środków naukowych do nauk przyrodniczych i rolniczych.

6. Biblioteka dzieł gospodarskich, naukowych i ludowych, obejmująca obecnie 1630 dzieł. Nadto prenumeruje się jedną gazetę polityczną, z rolniczych pism zaś: „Gazetę rolniczą“, „Ziemianina“, „Poradnika gospodarskiego“, (Poznań) „Bartnika“, „Landw. Unterrichtszeitung“, „Oekonom“, „Ogrodnictwo“, „Gospodarza“, (z Warszawy), „Rolnika“, „Tygodnika rolniczego“ i „Głos rolniczy“ (bezpłatnie) a z pism ludowych: „Gazetę niedzielną“, „Bibliotekę Macierzy“, „Gazetę świąteczną“ (Warszawską), „Przewodnika kółek rolniczych“, „Powściągliwość i pracę“, „Przewodnika katolickiego“ (z Poznania), „Zorzę“, „Ojczyznę“ i „Wydawnictwo dziełek ludowych polskich i ruskich“.

Do nauki i zajęcia uczniów w porach roku, kiedy przy gospodarstwie jest mniej zatrudnienia, służy warstat stolarski i kołodziejski z tokarnią, na których wykonują uczniowie naprawki narzędzi gospodarskich.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1903/4 było na I. roku nauki 12, na II. i III. po 11 uczniów razem więc było 34. Z uczniów tych ukończyło 16. rok życia 3, 17. rok życia 9, 18. rok życia 11, 19. rok życia 6, 20. rok życia 6. Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do szkoły rolniczej, szkołę ludową 26, wydziałową 5, niższe kl. gimn. 2. Synów włościan było 30, nauczycieli ludowych 3, ekonomów 1, dzierżawców 1.

Z początkiem r. 1904/5 wszyscy uczniowie w liczbie 12 przeszli z I roku na II, a z II. roku na III. przeszło 11, jednego zaś wskutek nieudolności usunięto, a natomiast przyjęto 1 ucznia na II. rok, na I. zaś 14 nowych uczniów, razem więc wpisano na rok 1904/5 38 uczniów t. j. tyle, ile jest tylko miejsca w internacie. Cały trzyletni kurs nauki ukończyli w bieżącym roku szkolnym 1903/4 następujący uczniowie:

1.	Samborski Antoni	z postępem	bardzo dobrym
2.	Patyra Jan	„	dobrym
3.	Rudyk Bronisław	„	„
4.	Geleta Michał	„	„
5.	Deremenda Grzegorz	„	„
6.	Iżowski Józef	„	dostatecznym
7.	Lityński Józef	„	„
8.	Szumowski Jan	„	„
9.	Turkiewicz Franciszek	„	„
10.	Zjawin Adam	„	„
11.	Zjawin Jan	„	„

Według powiatów było: z czortkowskiego 16 uczniów, z buczackiego 4, z przeworskiego, borszczowskiego, cieszanowskiego i drohobyckiego po dwóch, z jaworowskiego, bocheńskiego, skałackiego, zaleszczyckiego, rawskiego, husiatyńskiego po jednym uczniu.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkołę w r. 1904, wstąpiło czterech do seminaryum nauczycielskiego, 5 umieściło się w większych gospodarstwach, a dwóch zostało w domu. Z dawniejszych uczniów wzorowo i korzystnie gospodarują na swoich ojcowiznach Dyszkowski w Zazdrości w powiecie trembowelskim i Żeglin Ludwik w Ostrowie, powiecie sokalskim; ten jest czynnym członkiem w Oddziale Tow. gosp. i w Tow. kółek roln., bywa delegowany na walne zgromadzenia i pisuje do Przewodnika kółek roln. artykuły treści gospodarskiej. Z uczniów zajmujących posady w większych gospodarstwach zasługuje na wzmiankę Jan Adamowski, który pozostając w Przyłbicach, dobrach JW. hr. Szeptyckiego, tak gorliwie wypełnia swój obowiązek, że zarząd wystosował do dyrekcyi

podziękowanie za polecenie Adamowskiego, bardzo przydatnego pomocnika gospodarskiego. Ogółem bywają kierownicy większych gospodarstw zadowoleni ze służbistości uczniów naszej szkoły, bo często, gdy jakiego z posady wezmą do wojska — żądają w zamian innych uczniów. Tak obecnie hr. Korytowski (młodszy) po odejściu do wojska Jagiełłowicza wziął znowu ukończonego ucznia Bronisława Rudyka. Dotąd był w dobrach Komarniańskich Wojciech Rudyk, którego powołano obecnie do wojska Doliński dostał się do dóbr husiatyńskich, przed służbą wojskową z zadowoleniem przyłbickiego zarządu dóbr pozostawał w tych dobrach przez 2 lata. Zmroczek powrócił do Oszehlib na Bukowinę, skąd przed trzema laty do wojska go wzięto. Poburenny Grzegorz i Byk Antoni po ukończeniu służby wojskowej pozostają w swych własnych mniejszych gospodarstwach.

VII. Sprawy internatu.

Uczniowie pomieszczeni są wraz z praktykantami w głównym budynku na piętrze w 3 salach sypialnych, które są dość szczupłe tak, że można w nich tylko 38 uczniów pomieścić. W parterze znajdują się 3 sale naukowe, w których przebywają uczniowie w dzień, o ile nie są w gospodarstwie zatrudnieni. W parterze jest też infirmerya dla chorych uczniów.

Pościel ucznia składa się z siennika, prześcieradła, poduszki sieczką napchanej i 2 koców (1 letni a 1 zimowy). Ubranie otrzymują uczniowie następujące; na 3 lata wełnianą czapkę, 1 kożuszek pokryty i 1 guńkę, na 2 zimy jedną parę spodni sukiennych do pracy, corocznie zaś 1 spodnie, 1 kamizelkę sukienną, tudzież kurtkę, spodnie i czapkę (kaszkiet) od święta. W miarę zaś zużycia daje się uczniom ubranie letnie do roboty z drelichu i kortu oraz kapelusz słomkowy i obuwie. Koszt ubrania wraz z obuwiem i opraniem 1 ucznia wynosił w r. 1903/4 81 K. 47 gr.

Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jest to najtańszy sposób wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnem gospodarstwie, bo produkta tegoż dają się należycie spieniężyć. Wdraża się też w ten sposób uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy uczeń II. roku kolejno pełni przez 1 miesiąc służbę szafarza, wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę podług przepisu pod kontrolą praktykanta. Uczniowie zajmują się również pod nadzorem nauczyciela do nauk elementarnych (jako posiadającego kurs mleczarski) przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego i należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia wirówki, tudzież innych poprawnych przyrządów, używanych w gospodarstwie nabiałowem.

Koszt wyżywienia 1 ucznia wynosił w r. 1903/4 — 149·37 czyli 12·44 K. miesięcznie.

Stan zdrowotny był mniej pomyślny, bo zagnieździło się w zakładzie w jesieni 1903 zaraźliwe egipskie zapalenie ócz, skutkiem czego musiano 2 uczniów usunąć, a 2 poddać kuracyi w szpitalu. Wizyt lekarskich było 271 — koszt lekarza wynosił 532 K, koszt szpitala 113·66, apteka zaś 94·06 K.

VIII. Budynki szkolne

nie potrzebowały żadnych zmian, wykonano tylko zwyczajne roboty potrzebne do utrzymania budynków w należytym stanie.

IX. Gospodarstwo.

1) Obszar ziemi o powierzchni 31 morgów do gospodarstwa szkolnego należący obejmuje tylko samą rolę a to: 21 morgów obok budynków szkolnych w jednym kawałku (własność JE. hr. Lanckorońskiego) i 10 morgów w 4 parcelach blisko siebie w obrębie gminy Ułaszkowce położonych, oddalonych około 3 kilometry od budynków szkolnych, a zakupionych na własność szkoły kosztem funduszu krajowego.

2) Budynki gospodarskie, bliżej opisane w poprzednich sprawozdaniach, są w zupełnie dobrym stanie. Na wzmiankę zasługuje urządzenie krowiarni do ciągłego utrzymywania nawozu stajennego pod bydłem, jako wzór do naśladowania dla gospodarstw,

w których zwyczajowem przechowywaniem nawozu stajennego na dworze bardzo wiele marnuje się pokarmów roślinnych z wielkiem uszczerbkiem dla roli *).

3. Inwentarz martwy pomnożono plewiaczem „Planet“ ręcznym, narzędziem wysoce użytecznem w uprawie roślin okopowych, którego użycie daje znaczny pospiech i oszczędność w spulchnianiu i wyczyszczaniu roślin w rzędowej uprawie tak roślin okopowych jak i zboża i zasługuje na rozpowszechnienie osobliwie w mniejszych gospodarstwach.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej. Owiec z braku pastwiska nie utrzymuje się.

a) Koni roboczych, zwykłych fornalskich zakupywanych w miarę potrzeby, utrzymuje się dwie pary.

b) Bydła rogatego utrzymuje się: krów 6—8 sztuk, 3—4 jałowic, 1—2 cieląt oraz 1 buhaja subwencyjnego rasy Simental. Do utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodnienia jej przesadza się co roku 1—2 cieliczki, co roku też przybywa 1 krowa pierwiastka, a najstarszą lub mniej mleczną sprzedaje się. Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy mogły być użyte do zaprzęgu w pomocniczych sprzężajnych robotach. Buhaja subwencyjnego rasy simentalskiej dopuszcza się według instrukcyi Tow. gosp. do krów włościan za opłatą, która wraz z subwencyą pokrywa koszta utrzymania buhaja. Buhaja używa się także umiarkowanie do pociągu, a to do dowózki paszy zielonej, snopów, drew, wywózki gnoju itp. Mleka od 6 krów otrzymuje się w przecięciu 12.000 litrów. W roku 1903/4 uzyskano 15.910 litrów. Mleko oddaje się na rachunek stołowania uczniów w cenie po 9 groszy za litr. W tej samej cenie bywa sprzedawane zbywające mleko także stronom. Mleko i wyroby nabiałowe wystarczają nietylko na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia wirówki (Alfa Baby), przy pomocy której uzyskuje się masło wybornej jakości.

c) Trzoda chlewna składa się z 1 własnego knura (subwencyjnego nie utrzymuje się, bo przez styczność z trzodą obcą łatwo można sprowadzić zarazę) i 4 macior. Hodowla świń skierowaną jest na sprzedaż prosiąt odessanych i mały dochowek materyału żeńskiego. Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego, a z kuchni zakładowej oskrobiny ziemniaczane, dla stosownego normowania paszy dokupuje się grysu — w lecie znowu głównem pożywieniem jest lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (mleko zbierane, serwatka).

Etatu służby gospodarskiej nie ma żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem opłaca zarobek uczniów (około 800 koron rocznie). Koszt ten obrobienia gospodarstwa szkolnego przez uczniów co roku uwidoczniony jest cyframi w rozchodach gospodarstwa szkolnego (obecnie obsługa koni 24 K., obsługa bydła rogatego 98·75 K, trzody chlewnej 24 K., robocizna folwarczna 639·85 K, robocizna na polu tytoniowem 58·40 K., razem w całym roku koszt robocizny uczniów wynosił 845 K.

Bliższe szczegóły odnoszące się do zasad prowadzenia gospodarstwa szkolnego objęte są osobnym planem gospodarskim, który podała dyrekcya w sprawozdaniach z lat poprzednich. Według tego planu wprowadzono w gospodarstwie szkolnem następujący podział pól.

A) Pole przy szkole

dzierżawa na gruntach JE. hr. Lanckorońskiego.

I. Płodozmian główny . . . . . morgów 17

1. Ugor gnojony z przedplonami (mięszanki, owies)
2. Pszenica podsiana koniczyną z trawami
3. Koniczyna z trawami 2 pokosy na siano
4. „ 1 pokos na siano i dodanie pół nawozu stajennego.
5. Pszenica
6. Na silniejszym nawozie buraki $^3/_4$, kukurudza $^1/_4$

Do przeniesienia . 17

*) Dokładne wskazówki o przechowaniu obornika podał kierownik szkoły w swej rozprawie: *A. Świeżawski, Nawozy własnego gospodarstwa dla pożytku dla gospodarstw włościańskich.* Wydanie II. Lwów 1905. Wydawnictwo Komitetu c. k Tow. gosp. we Lwowie.

Z przeniesienia morgów 17

7. Jęczmień
8. Groch w połowie, w drugiej połowie ziemniaki
9. Żyto, pszenica, owies.

II. Pole lucernowe . . . . . „ 3
Lucerna przez 6 lat . . . . . 1 m. 800° □
Na silnym gnoju kukurudza, ziemniaki 1200° } 1 m. 800° □
potem marchew i pasze zielone 1200° }

III. Pole tytoniowe — na gnoju tytoń . . 200° }
„ okopowe i ogrody 1400° } . . . „ 1

razem . . . morgów 21

B) Pole przy jeziorze ma . . . „ 10

1. na gnoju mięszanka na siano
2. pszenica
3. koniczyna 2 pokosy
4. kukurudza
5. owies
6. na gnoju kukurydza
7. owies
8. groch i wyka na nasienie
9. żyto

razem . . . morgów 31

Wynik z gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1903/4 był następujący:

1. W dziale produkcyi rolnej:

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon w ziarnie		Plon w słomie w plewie	Plon w sianie i liściach	Plon w głąbiach	Plon z morga ziarna celnego w kilogramach
			celny	pośledni				
	morg.	sążni	Kilogramy					
Żyto	1	1223	1122	31	3277	—	—	637
Pszenica	4	1344	4390	115	13983	—	—	908
Jęczmień	1	1525	1974	264	2656	—	—	1012
Owies	4	652	3239	—	6768	—	—	734
Groch „Wiktorya“	1	1250	2226	12	2226	—	—	1250
Kukurudza	2	1503	2722	—	6087	—	—	963
Fasola	—	290	241	—	190	—	—	1327
Wyka	—	500	206	—	414	—	—	659
Ziemniaki	1	668	—	—	—	—	17917	12300
Buraki pastewne	1	699	—	—	—	—	42000	30545
„ cukrowe	—	234	—	—	—	—	2840	29803
Marchew	—	136	—	—	—	—	1315	15396
Mięszanka na siano	1	100	—	—	—	2595	—	2446
								ziarna 122
Koniczyna sian. i nas.	4	1300	61·5	—	300	10255	—	siana 2136
Kapusta 21 kóp	—	200	—	—	—	—	3250	25200
Tytoń	—	600	—	—	—	223	—	liście 594
Zielona pasza	3	375	—	—	—	—	—	—
Okazowe pole i ogr.	—	100	—	—	—	—	—	—
	31	—	16281·5	180	35901	12850	67222	

W r. 1903 przeprowadzono na polach szkolnych próbne uprawy z kilkoma odmianami zbóż, buraków pastewnych i ziemniaków. W zestawionych poniżej wynikach prób podajemy zbiór każdej odmiany z 1 morga w kilogramach:

Pszenica ozima	francuska po mięszance	1273 kg
„ „	gółka czerwona	896 „
„ „	„ „ po owsie na nawozie	555 „
„ „	banatka „ „	824 „
„ „	„ w mięszanczysku	1365 „
„ „	wysoka-litewska w konicz. pół. naw. siew. rzęd.	1271 „
„ „	„ „ uprawa rzędowa	1065 „
Jęczmień	Hanna	1431 „
„	Imperial	1287 „
„	Goldtorp	863 „
Owies	Ligowo na gnoju siew rzędowy zwykły	1062 „
„ „	„ „ do uprawy rzędowej	1233 „

			zawartość mączki %				zawartość mączki %
Ziemniaki	Perkun	19894	20·65	**Ziemniaki**	Taczała	13586	20·65
„	Dołęga	17004	20·22	„	Karmazyn	13065	24·90
„	Imperator	15709	19·32	„	Gracya	12953	22·83
„	Niebieskie olb.	15247	18·16	„	Lech	12405	22·61
„	Zagłoła	13906	17·23	„	Topaz	11992	21·08
„	Ateny	13704	18·56	„	Topór	9902	22·18
„	Ostoja	13698	18·96	„	Manitoba bardzo wczesne	7196	14·00
„	Aurora	13601	17.41	„	Różane	6685	15·37

Buraki pastewne	półcukrowe białe	332 q	**Buraki pastewne**	Vauriac	313 q	
„ „	ekendorfskie	326 „	„ „	Mamut czerw.	233 „	
„ „	Ideal	325 „	„	cukrowe	194 „	

2. W dziale produkcyi zwierzęcej.

a) Krowiarnia: Stan 30. czewca 1904 roku: 8 krów, 2 jałówki cielne i 1 buhaj subwencyjny, cieliczek nie przychowano, bo rodziły się byczki.

W ciągu roku udojono od 8 krów (2 przykupiono przy końcu roku) 15814·75 l × 9 gr. =	1423 K	29 gr.
sprzedano 4 cieląt 193 kg	83 „	10 „
„ 1 chorą krowę	60 „	— „
Razem	1566 K	39 gr.

Na wirówce oddzielono mleka 10.575 l., z czego wyrobiono masła 427·68 kg, zatem na 1 kg masła wypada 24·72 l. mleka.

b) Trzoda chlewna: Stan 30. czerwca 1904: 1 knur 3 letni, 1 locha $3^1/_2$ letnia, 3 lochy po $2^1/_2$ roku, 2 loszki $4^1/_2$ miesięczne, 7 prosiąt 3 tyg. Ze sprzedanych 49 prosiąt uzyskano 620·50 K.

Nawozem uzyskanym od powyżej wymienionego inwentarza i 4 koni roboczych wygnojono:

Na polach głównego płodozmianu	4 morgi	po 200 q	. . .	800 q
„ „	2 „	„ 150 „	. . .	300 „
„ przy jeziorze	2 „	„ 200 „	. . .	400 „
na polu tytoniowem	0·5 „	„ 300 „	. . .	150 „
„ „ lucernianem	2 „	„ 300 „	. . .	600 „
	Razem 10·5 mórg		. . .	2250 q

Nawóz utrzymuje się ciągle pod bydłem i podściela się codziennie w stajni gnojem końskim i z pod trzody. Chwilowo puzechowuje się nawóz stajenny na gnojarni dla wskazania uczniom, jak się w takim razie z nawozem obchodzić powinno.

Urabia się też komposty z odchodów ludzkich, uprzątanych 2 razy tygodniowo przez uczniów zapomocą odpowiednio urządzonych zbiorników z półbeczek naftowych, plewideł i ziemi z gościńców, które polewa się gnojówką, ściekającą do zbiornika ze stajni. Kompostu używa się na zasilenie lucerny. Mając znaczny zasób nawozu i kompostów, nie używa się w gospodarstwie szkolnem nawozów sztucznych, zwłaszcza że te w suchym klimacie podolskim często zawodzą.

W bieżącym roku wykonano tylko próby na wszystkich polach ozimin, nawożąc w każdym po pół morga superfosfatem, lecz tegoroczna posucha nie dała korzystnego wyniku, a nawet w niektórych miejscach był plon mniejszy.

Doświadczenia nawozowe pod kierunkiem stacyi chemiczno-rolniczej a pod dozorem nauczyciela fachowego p. Włodzimierza Grodzkiego, odbywają się na polach folwarku nagórzanieckiego, położonego tuż obok pól szkolnych, uczniowie więc naszej szkoły, biorąc poczęści współudział w wykonaniu tych prób, korzystają z ich wyników, które ogłasza w swych sprawozdaniach stacya chemiczno rolnicza w Dublanach.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w roku 1903/4 jak następuje:

Rozchody: **Przychody:**

I. Ogólne.

	K		K
Czynsz za grunta skarbu jagiel-nickiego . . .	120·—		
Ubezpieczenie budynków gospo-darskich . . .	65·82		
Utrzymanie	59·48		
Razem .	245·30		

II. Inwentarz martwy.

1. Maszyny i narzędzia:

Wartość 1/7 1903 . .	1216·90	Wartość 30/6 1904 . .	1179·31
Przykupno, odnowienie i utrzym.	472·08		
Razem .	1689·98		

2. Uprząż:

Wartość uprzęży 1/7 1903 .	62·80	Wartość uprzęży 30/6 1904 .	66·56
Przykupno, odnowienie i utrzym.	91·30		
Razem .	154·10		

III. Inwentarz żywy.

a) konie robocze:

	K		K
Wartość r. 1903 . . .	680·—	Wartość przy końcu roku 30. czerwca 1904 . .	520·—

b) bydło rogate:

Wartość 1/7 1903			Wartość bydła 30/6 1904		
6 krów o wadze	2955 kg		8 krów o wadze	3950	
4 jałówki „	1520 „	44 5×40 = 1790	2 jałówki „	955	4905×40 = 1962·50
Razem .	1790		Razem .		1962·50

c) trzoda chlewna:

Wartość trz. chl. 1/7 1903			Wartość trz. chl. 30/6 1904		
knur	200 kg		knur	180 kg	
4 lochy	460 „	660×60 = 396·—	4 lochy	541 „	791×60 = 474·60
12 prosiąt 5 tygodn.		60·—	2 prosiąt ur. 14/2 1904 70 „		
			7 „ 3 tygodn. po 5 K		35·—
Razem .		456·—	Razem .		509·60

IV. Zapasy płodów rolnych.

Rozchody.		Przychody.	
Pozostałość z r. ubiegłego:		Wartość zboża 30/6 1904:	
Żyta 1813 po 12 . . .	217·56	Żyta 704×13 . . .	92·52
Pszenicy 1272×14 . .	178·08	Pszenicy 1705×18 . .	306·90
Jęczmienia 275×10 . .	27·50	Jęczmienia 72×12 . .	8·14
Owsa 607×10 . . .	60·70	Owsa 565×14 . . .	79·10
Grochu 628×16 . . .	100·48	Grochu 60×16 . . .	9·60
Kukurudzy 754×13 . .	98·02	Kukurudzy 1647×14 . .	230·58
Wyki 153×10 . . .	15·30	Grysu 13×7·25 . . .	0·94
Fasoli 57×14 . . .	7·98	Pośladu 10×6 . . .	0·60
Grysu 73×8 . . .	5·84	Koniczyny 11×100 . .	11·—
Pośladu 10×6 . . .	0·60	Wyki 141×10 . . .	14·10
Maku 6·9×50 . . .	3·45	Moharu 7·25×36 . . .	2·61
Ziemniaków 321×1 . .	3·21	Sorga 3×40 . . .	1·20
		Gorczycy 2×30 . . .	0·60
Razem .	718·70	Razem .	757·89

V. Obroty bieżące w ciągu r. 1903/4.

1. *Na rachunek produkcyi zwierzęcej.*

a) konie robocze:

Gotówką:

Kucie koni	46·44	Sprzedaż źrebięcia $2^1/_4$ mies. .	40 = 40
Przykupno ziar. 6146 .	582·27		
Drobne sprzęty . . .	13·12		
Obsługa (porach.) 120 .	24·—		
Weterynarz do chorych koni .	25·—		

	K		K
Z własnego gospodarstwa:		*We własnem gospodarstwie:*	
Na paszę siana .	5729 kg	Roboczych dni parokonnych 225	
„ „ buraków .	1208 „	Produkcya gnoju 300 q	
Słomy na pasz. i ściół.	7118 „		
Ziarna na obrok .	260 „		
Razem .	690·83	Razem .	40

b) bydło rogate.

Gotówką:		*Gotówką:*	
Odnowienie intwent. martwego	19·42	Za 4 cieląt	83·10
Ubezpieczenie buhaja . .	2·94	„ 1 chorą krowę . .	60·—
Przykupno krowy . . .	170·—	„ skokowe 52 kr. × 1 K. .	52·—
Dokupno karmy grysu 1535 .	200·60	Subwencya na utrzym. buhaja .	120·—
„ „ makuch. 1250	87·50	Za sól 58 kg . . .	6·38
„ „ soli 200 .	21·60	Porach. za mleko 15814·75×9	1423·29
Porachunkiem obsługa . .	98·75		
Z własnego gospodarstwa:		*We własnem gospodarstwie:*	
Owsa . . .	1455 kg	Wyprodukowano gnoju 1850 q	
Siana . . .	5312 „		
Słomy . . .	26224 „		
Buraków . .	42352 „		
Marchwi . .	1315 „		
Razem .	509·81	Razem .	1744·77

c) trzoda chlewna:

Gotówką:			
Drobne koszta . . .	1·50	Sprzedaż prosiąt 49 . .	620·50
Dokupno karmy grysu 351 .	25·02		
„ „ „ 180 .	18·90		
Porachunkiem ml. zbieranego 1480·35×4 . . .	59·21		
Porachunkiem ml. pełne 1·25×9	11		
„ maślanka 32×2	68		
„ obsług 120 dni .	24·—		
Z własnego gospodarstwa:		*We własnem gospodarstwie:*	
Ziarna . .	2261 kg	Produkcya gnoju 100 q	
Słomy i plewy .	3520 „		
Ziemniaków . .	4582 „		
Razem .	129·42	Razem .	620·50

2. *Na rachunek produkcyi roślinnej:*

a) folwarcznej.

Gotówką:		*Gotówką ze sprzedaży i porach. stoł. ucz.*	
Za nasiona i zboża . .	802·29	Za żyto . .	2145 kg 260·85
„ nawozy	111·62	„ pszenicę . .	3484·25 „ 557·92

	K		K
Za tępienie szkodnidów . .	2·—	za jęczmień . . 1270 kg	152·40
Ubezp. płod. rośl. od ogn. i gr.	94·97	„ owies . . 6877 „	551·13
Podatek gruntowy . .	29·01	„ groch . . 1703 „	272·55
Porachunkiem robocizna uczni 3190·25 . . .	639·85	„ kukurudzę . 1900 „	249·—
		„ ziemniaki . 10312 „	353·48
		„ fasolę . . 235 „	38·42
We własnem gospodarstwie:		„ kapustę 21 kóp . .	84·—
Robocizna sprzężajna dni 215		„ buraki ćwikł. 180 kg .	3·60
Nawozu stajennego użyto 2150 q		„ konicz. nasienie 22·50 kg .	31·50
		„ mak 179 . . .	7·34
		„ pietruszkę . . .	54
Razem .	1679·74	Razem .	2562·73

We własnem gospodarstwie spotrzebowano na siew:

	na ziarno	na paszę
żyta	141·50 kg	
pszenicy	521·— „	
jęczmienia	137·— „	
owsa	295·— „	25·— kg
grochu	262·— „	9·— „
wyki	45·— „	173·— „
kukurudzy	64·— „	28 „
fasoli	92·92 „	
koniczyny . . .		35·05 „
sorga . .		33·— „
końskiego zębu . .		60·— „
moharu . . .		5·— „
traw . . .		5.— „
buraków . . .		22·— „
marchwi . . .		1·7 „
ziemniaków	3032 kg	

Rozchody. **Przychody.**

b) pole tytoniowe:

Gotówką:

	K		K
Ubezpieczenie od gradu .	12·25	Za liście tytoniowe 223 kg .	106·19
Szpagat do suszenia tytoniu .	9·60		
Porachunkiem robocizna 292 dni	58·40		
Z własnego gospodarstwa:			
Gnoju 159 q			
Robocizna sprzężajna 3 dni			
Razem .	80·25	Razem .	106·19

Zamknięcie.

		Dług K	Dług h.	Mienie K	Mienie h.
I. Wydatki ogólne		245	30	—	—
II. Inwentarz martwy: 1) maszyny i narzędzia		1089	98	1179	31
2) uprząż		154	10	66	56
III. Inwentarz żywy: a) konie robocze		680	—	520	—
b) bydło rogate		1790	—	1962	50
c) trzoda chlewna		456	—	509	60
IV. Zapasy płodów rolnych		718	72	737	89
V. Obroty bieżące w r. 1903/4:					
1. Na rachunek produkcyi zwierzęcej:	a) konie robocze	690	83	40	—
	b) bydło rogate	509	81	1744	77
	c) trzoda chlewna	129	42	620	50
2. na rachunek produkcyi roślinnej:	a) folwarcznej	1679	74	2562	73
	b) pole tytoniowe	80	25	106	19
	Razem	8824	15	10070	05
Po strąceniu wydatków (w czem robocizna uczniów 845 K)		—	—	8824	15
	Zostaje czysty dochód	—	—	1245	90

czyli z 1 morga 40·19 K.

X. Kronika szkoły.

Przy egzaminie był obecny Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału krajowego, wraz z pełnomocnikiem dóbr w Jagielnicy a opieknnem szkoły, WP. Józefem Krokowskim,

Kółko rolnicze w Nagórzance opiera się jak poprzednio o tutejszą szkołę rolniczą a członkowie tegoż korzystają z udzielanych im rad gospodarskich jakoteż wypożyczania niektórych narzędzi n. p. siewnika rzędowego Dodatnie wyniki siewu rzędowego u członków kółka rolniczego spowodowały zakupno osobnego siewnika rzędowego „Agricola“ na użytek członków kółka. Tym sposobem za wpływem szkoły rolniczej rozpowszechnia się dotąd nie używany siew rzędowy. Na wzmiankę zasługuje, że włościanie zaopatrywali się licznie w br. w gospodarstwie szkolnem w lepsze odmiany zbóż.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy.

W Jagielnicy, dnia 3. października 1904.

Antoni Świeżawski w. r.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW 63.698/05.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok szkolny 1903/4.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kociernicach założona w roku 1885 kształci synów włościan na uzdolnionych gospodarzy praktycznych, a również z pożytkiem pomocników do większych gospodarstw, którzy są zawsze poszukiwani w większej ilości, aniżeli Dyrekcya z pośród wychowanków szkoły polecić może.

II. Skład grona nauczycielskiego.

1. Adolf Poniński, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy; uczy rachunkowości gospodarskiej, ustaw mających styczność z gospodarstwem, zarządu gospodarskiego, hodowli i weterynaryi — prowadzi administracyę zakładu i gospodarstwa szkolnego.

2. Stanisław Kostka, zastępca nauczyciela fachowego, uczył nauk przyrodniczych, rolnictwa i mleczarstwa — prowadził mleczarnię i ogród szkolny.

3. Józef Zageczek, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, przeniesiony 15. lutego 1904 do szkoły rolniczej w Bereźnicy. W miejsce p. Zageczka przydzielił Wydział krajowy p. Karola Błaszkiewicza, dotychczasowego nauczyciela do nauk ogólnie kształcących w szkole rolniczej w Bereźnicy.

4. Jan Kamiński, instruktor, dozoruje uczniów przy zajęciach praktycznych i zawiaduje garderobą i bielizną uczniów.

5. Ks. Gabryel Bobrowski, z konwentu Braci Mniejszych, udzielał nauki religii i odprawiał nabożeństwa w miejscowej kaplicy.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w szkole rolniczej w Kobiernicach trwa trzy lata i dzieli się na teoretyczną i praktyczną. W zimowem półroczu każdy kurs ma dwa dnie nauki z rzędu a jeden dzień zajęć praktycznych, natomiast w półroczu letniem jeden dzień nauki a dwa dnie z rzędu praktyki. Miesiące lipiec i sierpień poświęcone są wyłącznie praktyce.

Ilość godzin poszczególnych przedmiotów tygodniowo wynosiła:

	Rok nauki					
	w półroczu zimowem			w półroczu letniem		
	I.	II.	III	I.	II.	III.
Religia	1	1	1	1	1	1
Język polski	3	2	2	2	2	1
Rachunki	4	3	2	2	2	1
Historya i Geografia	2	2	2	2	2	—
Kaligrafia i Rysunki	2	2	1	—	—	—
Nauki przyrodnicze	6	2	—	4	1	—
Rolnictwo	—	4	3	—	2	1
Hodowla i Weterynarya	—	3	4	—	2	2
Mleczarstwo	—	—	2	—	—	—
Zarząd gospodarski	—	1	2	—	—	2
Ustawy	—	—	1	—	—	1
Miernictwo	—	—	—	—	—	2
Razem	18	20	20	11	12	13

W półroczu letniem jest przeważnie nauka jednorazowa a popołudnie poświęcone zajęciom praktycznym. Tak nauka teoretyczna jak i praktyczna opiera się o gospodarstwo szkolne, w którem wszelkie roboty wykonują uczniowie sami pod kierunkiem nauczycieli i dozorem instruktora. Codziennie wieczór omawiane są z uczniami prace w ciągu dnia wykonane i zajęcia na dzień następny. Uczniowie z końcem każdej pracy, do której są przydzieleni, składają pisemne raporty. W porze zimowej zajmują się uczniowie stelmacharstwem i wyrobem koszyków.

IV. Środki naukowe.

a) Głównym i najważniejszym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne. (Opis gospodarstwa podajemy poniżej).

b) Ogród szkolny, mieszczący w sobie zarazem park i miejsce do rekreacyi i zabaw uczniów, służy jako ogród warzywny i okazowy, posiada nadto chmielnik i szkółkę drzew owocowych. Chmielnik w ciągu bieżącego roku znacznie ograniczono, gdyż był już zbyt słaby i od kilku lat nie dał żadnego plonu, zpowodu nieodpowiedniego położenia. Założono więc nowy znacznie mniejszych rozmiarów, aby mieć tylko wzór przy nauce. W ogrodzie prowadzone są również doświadczenia z nawozami, z rozmaitą głębokością przykrycia zbóż i z rozmaitemi zbożami. Już drugi rok przeprowadza szkoła próby z bardzo wczesnemi odmianami ziemniaków.

c) Mleczarnia szkolna jest środkiem naukowym i częścią składową gospodarstwa. Jako środek naukowy służy w ten sposób, że uczniowie do służby w mleczarni przydzieleni wykonują w niej wszelkie prace jak: odbiór mleka, przechowanie, oddzielanie na wirówce, przeróbka na masło i sery, wydawanie mleka i produktów nabiałowych — oraz prowadzenie całej rachunkowości.

d) Do nauki służą zbiory naukowe i biblioteka, która wzbogaciła się o 30 książek i liczy obecnie 582 dzieł. Z czasopism rolniczych były prenumerowane: „Tygodnik rolniczy“, „Rolnik“, Rolnik szląski“, „Poradnik gospodarski“, „Przegląd weterynarski“, „Ziemianin“, Rolnik i Hodowca“, „Ogrodnictwo“, „Jeździec i myśliwy“, „Landwirtschaftliche Zeitung“, „Molkerei Zeitung“, „Przewodnik Kółek Rolniczych“ i „Gazeta Lwowska“.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1903/4 było na wszystkich trzech latach uczniów 42. Na rok I. przyjęto uczniów 12, z tych z powodu chronicznej choroby oczu usunięto 1 ucznia, drugiego zaś z powodu złych postępów w nauce tak, że na rok II. przeszło 10-ciu. Na roku II. było 17 uczniów. W ciągu roku z powodu złego zachowania wydalono jednego, na rok III. przeszło 16tu. Na roku III-cim było 13 uczniów w ciągu roku z powodu złego zachowania wydalono dwóch, ukończyło zakład 11 a mianowicie:

1. Klęka Józef	z postępem	celującym
2. Zyman Józef	„	bardzo dobrym
3. Witkowski Jan	„	dobrym
4. Turek Antoni	„	„
5. Turakiewicz Antoni	„	„
6. Kurzeja Michał	„	„
7. Nagórski Andrzej	„	„
8. Jarnot Alojzy	„	dostatecznym
9. Charlewski Adam	„	„
10. Nowotarski Franciszek	„	„
11. Szczecina Józef	„	zaledwie dostatecznym.

Z tych zostało umieszczonych na posadach 6-ciu, na swoje gospodarstwo wrócił jeden, do wojska wstąpiło 2, na kurs mleczarski 1, nie otrzymał posady 1. Ze względu na miejsce urodzenia i zamieszkania było uczniów z powiatu Biała 17, Bochnia 5, Tarnobrzeg 3, Chrzanów 2, Rzeszów 2, Wieliczka 4, Kraków 2. Dwóch uczniów pochodziło z Królestwa.

VI. Sprawy internatu.

W prowadzeniu internatu nie zaszły żadne zmiany godne uwagi. Kuchnia szkolna była dalej prowadzona we własnym zarządzie, a od marca w prowadzeniu spiżarni pomagał nauczyciel Karol Błaszkiewicz. Koszt stołowania jednego ucznia wynosił przeciętnie 240·49 kor., koszt odzieży i prania bielizny 59 kor. Stan zdrowia uczniów był dość pomyślny. Ciężkich chorób zapalnych zupełnie nie było, natomiast pojawił się po świętach u jednego ucznia „scabies“ i trwał przez czas dłuższy, nim go się zupełnie wytępiło. Kilku uczniów zapadło na egipskie zapalenie oczu, które jednakże wyleczono, jednego zaś ucznia, cierpiącego na chroniczną chorobę oczu, musiała Dyrekcya z zakładu usunąć.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

W r. 1903 zebrała Dyrekcya bliższe informacye o zatrudnieniu tych 157 uczniów, którzy ukończyli szkołę rolniczą w Kobiernicach od czasu jej otwarcia, t. j. od r. 1883 do końca roku szkolnego 1902/3. Bliższe wiadomości otrzymano o 130 wychowankach szkoły. Przeważna ich część, bo 70%, zatrudniona jest przy gospodarstwie rolnem, (68 w charakterze pomocników w gospodarstwach większych, 23 na własnych gospodarstwach włościańskich), 9 uczniów jest kierownikami mleczarń, większych spółkowych lub własnych, 5 służy w wojsku, 5 w żandarmeryi lub straży skarbowej, kilku ukończyło seminaryum nauczycielskie, kilku wyemigrowało do Ameryki. Nieznaczna część (9 uczniów) obrała zajęcia na podrzędnych posadach biurowych.

VIII. Gospodarstwo szkolne.

Gospodarstwo szkolne uporządkowano ostatecznie i zaprowadzono stały system gospodarowania.

Cały obszar gruntów wydzierżawiony dla celów szkoły wynosi 56 mrg 1338 sążni. W tem parcele pod budynkami folwarcznemi i szkolnemi i ogród szkolny wynoszą 7 mrg 189 sążni. Obszar wzięty pod uprawę obejmuje 49 mrg 1149 sążni i dzieli się:

1) pola orne	38	mrg	399	sążni
2) łąki	8	„	280	„
3) ogrody nauczycieli . . .	–	„	1340	„
4) pastwisko pod „Gruszką“ . .	1	„	29	„
5) wikliny	—	„	478	„
6) brzegi młynówki, dziedziniec folw. i rowy	—	„	1223	„
Razem	49	mrg	1149	sążni

Grunta najbliższe leżą w odległości 1 km od zakładu za gościńcem prowadzącym z Kobiernic do Białej i są położone w dwóch dość daleko od siebie położonych działach.

Dział większy „Ugory“ najwięcej do niedawna zaniedbany obejmuje przestrzeń 33 mrg. 679 sążni. Gleba bardzo ciężka ilasta powstała z szarych i żółtych iłów podkarpackich. Gleba trudną jest do uprawy i wymaga dość silnego inwentarza. Grunta te na wiosnę prędko po wierzchu obsychają, a powierzchnia zamienia się na lotny pył, podczas gdy już w głębokości 4 cm. wilgoć długo się utrzymuje; po wiosennych deszczach następuje szybkie zaskorupienie gruntu. Pola są drenowane, lecz z powodu rzadkich odstępów drenów, skutek drenowania jest mały. Na znacznej części tegoż działu nie udają się rośliny okopowe, przeto dział ten otrzymał następujące 2 rotacye.

Rotacya I. „Ugory małe“ obszaru 18 mrg 74 sążni. 1) mięszanki zimowe, mięszanki letnie, częściowo na paszę, częściowo na zielony nawóz — łubin na przeoranie na żużlach i kainicie; 2) pszenica; 3) owies na wapnie; 4) koniczyna; 5) owies na żużlach. Rotacya I. obchodzi się zatem bez obornika, który zostaje zaoszczędzony dla rotacyi z okopowiznami, zwłaszcza że pola te są najodleglejsze, a niektóre z nich tak stromo położone, że wywóz obornika jest wielce utrudniony. Nawóz zielony daje obfitą massę, a rośliny korzeniące się głęboko nie mało przyczyniają się do spulchnienia tej ciężkiej ziemi. Po koniczynie właściwiej byłoby uprawiać pszenicę, ale po drugim pokosie koniczyny nie da się w tutejszych warunkach należycie uprawić pod pszenicę; może to będzie możliwem po doprowadzeniu gleby do lepszej kultury. Z tej rotacyi będzie wyeliminowany kawałek 1 mrg 800 sążni „Górnica“ bardzo spadzisty i kamienisty nie opłacający uprawy i zostanie obsiany esparcetą. Dla próby mały kawałek został już esparcetą obsiany. Wobec odjęcia tego kawałka rotacya obejmować będzie 16 mrg. 874 sążni.

Rotacya II. „Ugory Wielkie“ obejmuje 7 mrg. 325 sążni: 1) buraki pastewne, marchew na nawozie (z dodatkiem kainitu i saletry) 2) pół mięszanki pół jęczmienia. 3) pół jęczmień ozimy, pół pszenica na żużlach. Jestto jedyny kawałek w tym dziale, na którym można uprawiać buraki pastewne i marchew; ziemniaki już dają mierny plon, wskutek niemożliwości należytego ich obrabiania. Z tej rotacyi wyeliminowany będzie 1125 sążni najlepszego i najsuchszego kawałka na lucernik, którego brak daje się bardzo odczuwać. Lucernik dozwoli na ograniczenie ilości mięszanek na paszę zieloną wskutek czego i utrzymanie bydła będzie łatwiejsze. Oprócz tego okazuje się potrzeba wydzielenia 800 sążni najniżej położonych, na których wszelkie plony wymakają. Te pół morgi obsieje się owsem z koniczyną i trawami i przydzieli do tuż przylegającej łąki — wobec czego rotacya obejmować będzie 6 morg. Z działu tego t. j. z gruntów ciężkich trzeba było wyłączyć z pod uprawy przynajmniej na razie dwa poletka t. j. „Propinacyjkę“ w części i „Między rowy“ obejmujące 4 mrg. 1419 sążni. Pola te posiadają tak zwięzły ił, że dotychczas o należytej ich uprawie nie można było marzyć, a więc i plony byłyby tak nizkie, że mozolna i kosztowna uprawa nie opłaciłaby się. Pola te zostały zamienione na łąki i chociaż pokos traw nie jest może zbyt obfity, lecz co do jakości dobry. Pola te, mianowicie: „Międzyrowy“ będziemy starać się powoli małymi kawałkami podciągać pod uprawę, gdyby i wydatek siana miał się umniejszać. W dziale tych pól znajduje się stara łąka „pod Bujakowem“ obszaru 3 mrg 461 sążni, dająca dobrej jakości siano. Łąka ta nawozi się kompostem co trzeci rok, a co drugi rok kainitem, żużlami, a oprócz tego co roku gnojówką.

Dział II. pól „Zawieźnica“, położony nad młynówką, obejmuje 13 morgów, ziemia glinkowata miejscami z domieszką żwiru, który szerokim pasem przechodzi przez wszystkie poletka, wydostając się na wierzch. Podglebie miejscami żwirowate miejscami gliniaste. Przez środek poletek ciągnie się zagłębienie niżej położone od młynówki wskutek czego rośliny w latach mokrych zwykle w tem miejscu wymakają. Są to jedyne pola umożliwiające uprawę pewniejszą żyta i ziemniaków, dlatego przy układzie rotacyi trzeba się było z tem liczyć bez względu na to, czy rotacya będzie ściśle odpowiadała wymaganiom teoryi. Dodać należy, że na gruntach tych koniczyna się nie udaje. Rotacya obejmuje 5 pól, mianowicie: 1) pół mięszanki — pół ziemniaki wczesne (pół nawozu stajennego), 2) żyto na żużlach, 3) ziemniaki na nawozie, 4) owies, 5) żyto na żużlach i kainicie.

Uprawa żyta po ziemniakach teoretycznie uznana jest za wadliwą. W tym wypadku to zło zmniejsza się uprawą wczesnych odmian ziemniaków i długą jesienią, pozwalającą na późniejszy zasiew żyta. Dwa pola żyta są konieczne ze względu na zapotrzebowanie słomy na ściółkę, której i tak trzeba co roku dokupywać. Zupełnie osobno pomiędzy stawami leżą 2 kawałki: pod „Gruszką“ na jednym obszarze 478 sążni zasadzona jest wiklina, która słabo się rozwija z powodu nadmiernej wilgoci, a drugi kawałek 1 mrg 29 sążni używany jako pastwisko. Obydwa kawałki leżą niżej od zwierciadła wody otaczających stawów, a więc zbyt wilgotne. Dyrekcya z roku na rok dodzierżawia za cenę 560 K. 8 mrg łąki, która służy też za pastwisko dla krów i młodzieży. Gdy gospodarstwo w roku poprzednim znacznie od powodzi ucierpiało, to w roku gospodarskim 1903/1904 woda prawdziwą już była klęską. Pola zwane »Zawieźnica« położone nad młynówką były zupełnie zalane wodą; tak samo druga część pól pod pagórkami położona również bardzo przez wodę ucierpiała. Wobec tego zbiór okopowizn wypadł bardzo źle, zły również był zbiór ozimin i jarzyn, tak samo i siana. Wynik więc finansowy gospodarstwa musiał być ujemny.

Wynik gospodarstwa rolnego w r. 1903/4 był następujący:

Rodzaj płodu	Powierzchnia		Zebrano w r. 1903					Uwaga
			Ziarno	Słoma	Siana	Kłęby	Pasza zielona	
	mrg	sążni	kilogramy					
1. Żyto	5	200	1509	9604	—	—	—	
2. Pszenica	3	441	2445	5000	—	—	—	
3. Owies	10	—	8003	18426	—	—	—	2 mg zniszczono przez wodę
4. Ziemniaki	4	1200	—	—	—	14272	—	3 mg zatopione wygniło
5. Buraki	1	1000	—	—	—	21000	—	w niższych miejscach wymokło
6. Marchew	—	600	—	—	—	5660	—	
7. Jęczmień ozimy	1	138	960	1920	—	—	—	
8. Paszy zielonej	4	919	—	—	—	—	92000	
9. Siana	8	280	—	—	25426	—	—	
10. Koniczyny	3	441	—	—	9000	—	—	
11. zielony nawóz	3	441	—	—	—	—	—	
12. Kapusta	—	619	—	—	—	3000	—	
13. Pod ordynaryę	—	800	—	—	—	—	—	
14. Wikliny	—	478	—	—	—	—	—	
15. Pastwisko pod „Gruszką“	—	29	—	—	—	—	—	

Zasiano w roku 1903/1904.

Rodzaj płodu		Powierzchnia morgi	Powierzchnia sążni	Wysiano i wysadzono klg.
1. Żyto		5	200	630
2. Pszenica		3	1413	399
3. Owies		10	910	1055
4. Jęczmień ozimy		1	900	130
5. Ziemniaki		4	—	3905
6. Buraki		1	1000	27
7. Marchew		—	600	3
8. Koniczyna i trawy				40
9. Groch, wyka bobik	Na paszę i nawóz zielony	3	7	1597
Żyto				75
Pszenica		8	—	75
Owies				458

W dziale produkcyi zwierzęcej nie zaszła żadna zasadnicza zmiana. Obora zarodowa czerwonego bydła polskiego składała się z końcem roku 1903/04 z 9 krów, 5 jałówek, 1 buhaja i 14 cieląt. Obora ta daje coraz lepsze wyniki, a młodzież rokuje jak najlepsze nadzieje tak co do formy jak użyteczności.

Maximum udoju na krowę wypadło	3653	litrów
średnio	2189	„
przeciętna na 100 kg. ż. w.	690	„
procent tłuszczu w mleku	4.4	%
przeciętna waga cieląt	30	kg
„ „ krów	381	„

Ogółem udojono 22.151 ltr. mleka, z czego na cielęta poszło 4.720 ltr. Sprzedano stronom, na kuchnię i ordynarynszom 8.726 ltr. oddzielono na wirówce 8.657 z czego otrzymano mleka chudego 7.255 i 1.383 ltr. śmietany; na wyrób masła wzięto 1.229 ltr. śmietany, otrzymując 183 kg. masła, na sery przerobiono 40 ltr. mleka pełnego i 1.220 ltr. mleka chudego 520 ltr. maślanki, otrzymując 145 kg. sera. Oddano stronom i kuchni mleka 4.208 ltr., masła 183·4 kg, sera 141 kg.

Cielętom i trzodzie mleka chudego 1.838 ltr. maślanki 25 ltr. serwatki 1.170ltr.

Chów trzody chlewnej musi być ograniczony w pierwszym rzędzie z powodu zimnych i wilgotnych chlewów, które uniemożliwiają utrzymanie prosiąt w porze zimniejszej a zmuszają do jednorazowego prosienia, co się opłacić nie może, a powtóre dlatego, że prosięta podpadają reumatyzmowi i chorobom płucnym. Gdyby zakład dostał nowe chlewy w takim razie możnaby tę gałęź gospodarstwa znacznie rozwinąć.

W inwentarzu roboczym zaszła ta zmiana, że po sprzedaży wołów w jesieni, zakupiono na wiosnę jedną parę koni. Zmiana ta wyszła znacznie na korzyść w użyteczności i wydatności pracy.

Wynik finansowy gospodarstwa szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok 1903/1904.

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

1. Inwentarz żywy.

a) Konie robocze.

Stan 30/6 1904.	K	*Stan 36/6 1903.*	K
1 Skarogniady wałach l. 9	265	1 Skarogniady wałach l. 8	265
1 Kasztan „ „ 9	265	1 Kasztan „ „ 8	265
Do przeniesienia	530	Do przeniesienia	530

	Z przeniesienia			530	Z przeniesienia		530
1	„	„	„ 8	275	1 „	„ „ 7	285
1	Klacz siwa		„ 10	170	1 Klacz siwa	„ „ 9	170
1	Gniady	„	„ 5	423			Razem 985
1	„	„	„ 4	473			
			Razem	1.871			

b) Źrebaki.

Stan 30/6 1904.	K.	*Stan 30/6 1903.*	K.
1 Źrebica l. 3	350	1 Źrebica l. 2	300
2 Wałachy l. 2	600	2 Ogierki l. 1	400
1 Źrebica l. 1	200	1 klaczka 3 m.	100
Razem	1.150	Razem	800

c) Bydło rogate.

Stan 30/6 1904.	K.	*Stan 30/6 1903.*	K.
1. 9 krów 4330×54 g.	2.338	1. 10 krów 4400 kg.	2.376
2. 3 jałowice 955×100	955	2. 1 buhaj 275 kg.	275
3. 2 jałówki 440×100	440	3. 2 cieliczki 423 kg.	423
4. 1 byczek 130×100	130	4. 2 byczki 248	248
5. buhaj połowa	200	5. 1 cieliczka	54
Razem	4.063	6. połowa buhaja	200
		Razem	3.576

d) Trzoda.

Stan 30/6 1904.	K.	*Stan 30/6 1903.*	K.
2 lochy 300 kg.	240	4 lochy 500 kg.	400
1 knur 200 kg.	160	1 knur 180	144
1 locha 40 kg.	40	15 prosiąt	84
Razem	440	Razem	628

2. Inwentarz martwy.

Stan 30/6 1904.	K.	*Stan 30/6 1903.*	K.
	2.737		
Dokupiono	544		2.937
Razem	3.281		

3. Zapasy.

Stan 30/6 1904.	K.	*Stan 30/6 1903.*	K.
1. Żyta 358 kg. á 16	57·28	1. Pszenicy 200 kg. × 18	36·—
2. Owsa 4693 kg. × 14	657·02	2. Żyta 564 kg. × 16	90·24
3. Grochu 1270 kg.	241·30	3. Owsa 4326 kg. × 14	605·64
4. Wyki 503 kg	90·54	4. słomy 12512 kg. × 2	250·24
5. Makuchów rzep. 2261 kg.	316·54	5. siana 15588 kg.	623·52

6.	Mak. lnian. 396 kg.	.	55·34
7.	Melasy 1708 kg.	.	239·12
8.	Otręb 153 kg.	.	15 30
9.	kiełków 525 kg.	.	42·—
10.	Siana 25290 „	.	911·60
11.	Słomy 1325 „	.	26·50
12.	Soli 33 kg.	.	2·64
13.	Trocin 1 fura	.	4·40
	Razem	.	2659·58

6.	Wyki 170 kg.	.	30·60
7.	Soli 18 kg.	.	2·07
8.	Kiełków 1200	.	120·—
9.	Trocin 1 fura	.	4·40
10.	Mak. rzep. 1180 kg.	.	179·20
	Razem	.	1941 91

Zestawienie obrotu produktów za rok 1903/4.

Rodzaj ziemiopłodu	Zbiór w r. 1903	Dokupiono	Stan 30/6 1903	Razem	Spasiono	Sprzedaż	Na zmielenie	Wysiano	Suma rozchodów	Stan 30/6 1904
	kilogramy									
Żyto	1509	600	464	2573	—	1510	—	705	2215	358
Pszenica	2445	—	200	2645	—	1653	518	474	2645	—
Jęczmień	960	—	—	960	282	70	478	130	900	—
Owies	8003	5850	4326	18179	7649	1457	2867	1513	13485	4693
Groch	—	2300	—	2300	—	150	—	880	1030	1270
Bobik	—	200	—	200	—	—	—	200	200	—
Kukurydza	—	100	—	100	100	—	—	—	100	—
Wyka	—	1000	—	1000	—	—	—	497	497	503
Kon. szwedz.	—	12	—	12	—	—	—	12	12	—
Kon. czerw.	—	20	—	20	—	—	—	20	20	—
Kon. tymot.	—	8	—	8	—	—	—	8	8	—
Buraki i mar	—	30	—	30	—	—	—	30	30	—
Ziemniaki	14272	400	—	14672	4501	5866	—	3905	14272	—
Buraki	21000	—	—	21000	21000	—	—	—	21000	—
Marchew	5600	—	—	5600	5600	—	—	—	5600	—
Mak. rzepak	—	5000	1280½	628½	4019½	—	—	—	4019½	2261
„ lniany	—	1089	—	1089	693	—	—	—	693	396
Ze zmielenia										
Ospa	3870	—	—	3870	3765	105	—	—	3875	—
Melasa	—	5250	—	5250	3542	—	—	—	3542	1708
Otręby	—	9700	—	9700	9111	436	—	—	9547	153
Kiełki	—	1500	1200	2700	2165	10	—	—	2175	525
Siano	34226	—	12588	49814	24499	25	—	—	24524	26290
Słoma i ściół	31950	5700	12512	43162	41837	—	—	—	—	1325
Sól	—	227	18	245	212	—	—	—	—	33

Obroty bieżące w r. 1903/4:

a) **Ogólne:**

		K
Czynsz dzierżawny 1903/4	.	1708·24
Ubezpieczenie	.	53·89
Razem		1.762·13

b) Obora:

Dochód:

		K
6 cieląt	102·—	
2 krowy wybrakow.	400·—	
2 buhaje	689·50	
2 byki	200·—	
skokowe	11·—	1402·50
mleko pełne 8726½	872·58	
„ chude 4208	220·49	
śmietany 153	79·33	
maślanki 328·85	19·79	
masła 183·42	418·59	
sera „Camembert“ 16 sztuk	2·86	
„ kwaśny 141 kg	112·97	1726·61
trzoda za nabiał	32·28	
cielęta „ „	574·90	
nawóz 150.000	600·—	1207·18
Razem		4336·29

Rozchód:

			K
zwrot 40% zakupna buhaja			140·—
wkładka do Tow. hod. bydła			10·—
paszporty i sprzęty			5·06
obsługa inwentarza			136·—
Karma krów:			
otrąb	4728 kg	472·80	
mak. lniau.	147 „	24·58	
„ rzep.	2229 „	312·06	
melasy	2850 „	399·—	
kiełki	173 „	13·84	
słoma	28427 „	268 54	
soli	140 „	12·60	
buraki	21.000 „	420·—	
paszy zielonej	52.000 „	350·—	2533·42
Karma cieląt:			
owsa	294½ kg	41·33	
siana	2713 kg	108·52	
otrąb	837 „	83·70	
m. rzepak.	602 „	84·28	
„ lniany	546 „	76·44	
melasy	330 „	44·80	
kiełki	1664 „	133·12	
mleko chude	1715 „	102·90	
„ pełne	4720 „	472·—	1146 99
Razem			3971·47

c) Rachunek trzody:

Dochód:

	K
skokowe	6·50
4 prosiąt	444·32
1 loszka	100·—
tucznik	160·— 710·82
nawóz	110·—
Razem	820·82

Rozchód:

		K
wyczyszczenie knurków	5·20	
paszporty	0·36	
obsługa	88·—	93·56
Karma:		
otrąb	27·73	277·20
ospa	323	41·99
melasy	52	2·28
ziemniaków	800	24·—
słoma	5000	100·—
kukurudza	100	14·—
jęczmień	282	36·66
za nabiał		32·28 533·49
Razem		627.65

d) Rachunek wołów:

Dochód:	K	Rozchód:		K
za 4 woły	902·50	sprzedażne od wołów i paszporty . .	10·52	
		obsługa . . .	50·—	60·52
		Karma:		
		siana 2920 . .	116·80	
		otrąb 774 . .	77·40	
		m. rzepak 970 . .	135·80	
		kiełków 328 . .	26.24	
		słomy 4610 . .	92·20	
		ziemniaki 3701 . .	111·13	
		soli 20 . .	1·60	559·47
Razem .	902·50	Razem .		619·99

e) Rachunek koni:

Dochód:	K	Rozchód:		K
za przywóz węgli i drzewa . .	78·	obsługa i światło . .	118·—	
		para koni . . .	873·—	
		koszt zakupna . .	20·30	
		lekarstwa, kucie . .	122·55	1133·85
		Karma:		
		marchew 2600 . .	52·—	
		siano 13961 . .	558·44	
		owies 2651 . .	371·14	
		ospa 2651 . .	284·63	
		melasa 189 . .	26·46	
		m. rzepak 218 . .	30·52	
		sól 27 . .	6·48	
		„ 13 . .	1·04	
		słomy 3800 . .	76·—	
		trocin	15·35	1422·06
Razem .	78·—	Razem .		2555·91

f) Źrebaki:

Dochód:	K	Rozchód:		K
za nawóz	100·—	wyczyszczenie 2 ogierków . .		30·—
		Karma:		
		owies 1167 . .	163·38	
		ospa 242 . .	31·85	
		melasa 131 . .	18·34	
		sól 27 . .	216·—	
		siano 3000 . .	60·—	
		trocin	30·60	306·33
Razem .	100·—	Razem .		336·33

Rachunek produktów rolnych:

Dochód:		K		Rozchód:		K	
żyta	1510 kg	213·14		żyta	600 kg	90·—	
jęczmienia	70 „	8·50		otręb	9100 „	890·40	
ospy	105 „	13·—		soli	200 „	16·80	
pszenicy	1653 „	284·94		„	27 „	6·48	
otręb	436 „	43·50		kiełki	1510 „	192·80	
kiełek	10 „	1·—		trocin	13 fur	39·66	
siana	25 „	1·75		melasy	5250 kg	577·50	
grochu	150 „	28·50		grochu	2300 „	460·50	
kapusty	33 kóp	118·80		wyki	1000 „	135·—	
owsa	1457 „	193·63		szuwaru	60 kopek	72·—	
2 mg łąki		140·00		poślad na zmielenie		22·08	
utrzymanie koni admin.		432·80		mak lniany		136·12	
ziemniaki		372·70	1852·76	ziemniak	50 kg	20·—	
zasiewy na r. 1904/5		1347·51		owsa	5700 „	792·30	
obora za karmę		3680·41		nasiona buraków, konicz., traw		154·77	
trzoda „ „		501·21		dzierżawa 8 mg łąki		560·—	
źrebaki „ „		306·33	5835·46	robocizna uczniów		600·—	
				roboty kowala — kołodzieja		412·34	
				smarowidło		39·58	
				uprząż		102·50	
				transporta		284·17	
				żużli 30 — kainit 21 — saletra 3 kg		396·28	
				drobne		30·86	6582·62
				za zasiewy rok 1902/3		1225·42	
				krowiarni za nawóz		600·—	
				trzodzie „ „		110·—	
				źrebakom „ „		100·—	2035·42
Razem			7688·22	Razem			8618·04

Zestawienie 1903/04.

	Dochód. K	Dochód. h.	Rozchód. K	Rozchód. h.
I. Ogólne: czysz dzierżawny i ubezpieczenie			1762	13
II. Inwentarz żywy:				
a) konie robocze	1871	—	985	—
b) źrebaki	1150	—	800	—
c) bydło rogate	4063	—	3576	—
d) trzoda chlewna	440	—	626	—
e) woły	—	—	1200	—
III. Inwentarz martwy:	3281	—	2937	—
IV. Zapasy:	2659	58	1941	91
A) Rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) obora	4336	29	3971	47
b) trzoda	820	82	627	05
c) woły	902	50	60	52
d) konie robocze	78	—	1133	85
e) źrebaki	100	—	336	33
B) Rachunek produkcyi roślinnej:	7688	22	8618	04
Razem	27390	41	28475	30

Z porównania dochodów z rozchodami, w których mieści się czynsz dzierżawny w kwocie 1708 K 24 gr., okazuje się niedobór w kwocie 1084 K 89 gr.

Kronika szkoły.

W r. 1903/4 hospitowali szkołę: JW. Radca dworu, Władysław Struszkiewicz; Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału krajowego, i JW. Baron Herman Czecz, jako opiekun szkoły. Nie ograniczając się na zajęciu w szkole, starali się nauczyciele rozszerzać swą działalność i na zewnątrz, szczególnie przez udział w pracach Towarzystwa rolniczego okręgowego, którego przewodniczącym jest obecnie p. Adolf Poniński, kierownik szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Kobiernice, 5. października 1904.

Z Dyrekcyi kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Adolf Poniński.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 63.698/05.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole za rok szkolny 1903/4.

I. Wiadomości ogólne.

Z rokiem 1903/4 upłynął szósty rok istnienia kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole, która w myśl Statutu organizacyjnego ma na celu kształcić synów włościańskich na samodzielnych gospodarzy praktycznych, oraz wyuczyć ich racyonalnej uprawy lnu i konopi tudzież poprawnych sposobów wyrabiania włókna z tych roślin. Jest to jedyna niższa szkoła rolnicza w kraju, która oprócz nauki gospodarstwa wiejskiego ma za zadanie wyuczyć specyalnie także wyprawy włókna lnu i konopi; ma zatem podwójne zadanie, wykształcić gospodarzy praktycznych i wpłynąć na rozbudzenie zamiłowania do przemysłu domowego, który mógłby w kraju naszym, szczególniej u włościan, przyczynić się w znacznej mierze do podniesienia dobrobytu ludności wiejskiej.

II. Skład grona nauczycielskiego.

1. Edmund Bielski, kierownik szkoły zarazem nauczyciel fachowy, uczył na roku II i III. rolnictwa, rachunkowości i podstawowych wiadomości z zarządu gospodarczego, razem 9 godzin tygodniowo, kierował zajęciami praktycznemi oraz prowadził administracyę szkoły i gospodarstwa szkolnego.

2. Józef Froń, drugi nauczyciel fachowy, uczył hodowli zwierząt gospodarskich, mleczarstwa, sadownictwa, nauk przyrodniczych i rysunków, razem 18 godzin tygodniowo; nadto miał poruczony nadzór i kierownictwo nad stajniami, mleczarnią i ogrodami a szczególnie szkółkami drzew owocowych.

3. Roman Sygnarski, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, uczył języka polskiego, rachunków, historyi i geografii oraz śpiewu na wszystkich trzech latach nauki, razem 26 godzin tygodniowo.

4. Bronisław Gąsienica, przydzielony do szkoły tutejszej reskryptem Wydziału krajowego z dnia 5. września 1903 l. 59.107 w charakterze praktykanta nauczycielskiego, uczył na roku II części rolnictwa i na roku III. szczegółowej uprawy roślin oraz ustaw rolnych razem 5 godzin tygodniowo. Nadto udzielał na roku I. i II. nauki rysunków i kaligrafii 4 godziny tygodniowo.

W lipcu 1904 r. złożył p. Gąsienica egzamin kwalifikacyjny na nauczyciela niższych szkół rolniczych, a Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 16. września 1904 r. LW. 81.990 zamianował go zastępcą nauczycela fachowego, pozostawiając go nadal przy tutejszej szkole.

5. Ks. Karol Marciak, katecheta religii rzym.-kat., uczył 3 godziny tygodniowo.

6. Ks. Bogdan Polański, proboszcz gr.-kat. w Czarnorzekach, udzielał jak i w poprzednich latach nauki religii uczniom obrządku gr.-kat. 3 godziny tygodniowo.

7. Teofil Sochaniewicz, krajowy nauczyciel weterynaryi, udzielał w miesiącach marcu, kwietniu, maju i czerwcu nauki weterynaryi uczniom roku III. tygodniowo godzin 4.

8. Antoni Ross, były uczeń tutejszej szkoły, w charakterze praktykanta gospodarczego pełnił przez 9 miesięcy obowiązki instruktora do robót praktycznych.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauki w kraj. niższej szkole rolniczej w Suchodole jak i w innych niższych szkołach rolniczych są teoretyczne i praktyczne. Pierwsze przeważają w okresie zimowym t. j. od 1. października do 1. kwietnia, nauki praktyczne zaś w okresie letnim t. j. od 1. kwietnia do końca września. W okresie zimowym mają uczniowie po 4 dnie w tygodniu naukę w klasach i to po 5 do 6 godzin dziennie czyli około 20 do 24 godzin tygodniowo, a 2 dnie zajęci są robotami gospodarczemi; w okresie zaś letnim mają tylko po 2 dnie a względnie 4 przedpołudnia naukę w klasach, a po 4 dnie zajęci są robotami praktycznemi w gospodarstwie szkolnem. W porze letniej, kiedy przychodzą pilniejsze i ważniejsze roboty w gospodarstwie, szczególnie zaś w czasie zbiorów pasz i w czasie żniw, zawiesza się naukę w klasie zupełnie na kilka dni, a wszyscy uczniowie bywają zajęci temi robotami; natomiast w dnie słotne, kiedy uczniów niemożna zająć robotami w polu, udziela się nauki w klasie.

Nauki w bieżącym roku udzielane były wedle załączonych podziałów godzin na okres zimowy i okres letni, każdym razem zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

(Zob. tablicę na str. 3. i 4.)

IV. Środki naukowe.

Głównym środkiem naukowym służącym do wszelkich demonstracyi i ćwiczeń praktycznych jest gospodarstwo szkolne, o którem zdajemy poniżej sprawę w osobnym rozdziale.

Oprócz gospodarstwa szkolnego posiada szkoła ogród warzywny, pole doświadczalne, pole okazowe, szkółki drzew owocowych, plantacye wikliny i chmielarni. Na polu doświadczalnem, które obejmuje 63 arów przestrzeni, przeprowadzono w ubiegłym roku szkolnym doświadczenia z 14 gatunkami traw, (każdy na przestrzeni 1 ara) nadesłanych szkole przez kraj. stacyę doświadczalną botaniczno-rolniczą, celem przekonania się, które trawy odpowiadają najkorzystniej uprawie i produkcyi nasion w tutejszej okolicy. Na 15 parcelach 1 arowych robiono doświadczenia z 4 rodzajami nawozów sztucznych, a mianowicie z superfosfatem, kainitem, saletrą chilijską i siarkanem potasowym rozsianych w odpowiednich dawkach pod owies. Doświadczenie to z powodu niesłychanej posuchy panującej w tym roku zupełnie nas zawiodło. W końcu przeprowadzono doświadczenie z uprawą ziemniaków rozmaitemi metodami wysadzania i obrabiania, oraz z sadzeniem ziemniaków dużych, średnich i małych, całych, krajanych przez pół i krajanych na małe kawałki czyli na pojedyńcze oczka.

Pole okazowe o przestrzeni 25 arów obsiane było jak i lat poprzednich najrozmaitszemi roślinami i ich odmianami, wszystko na małych 2 metrowych parcelach.

Szkółka drzew owocowych rozwija się dobrze, w tym roku wysłane drzewka owocowe 2 letnie i 1 roczne (gdyż takie tylko mamy) na wystawę ogrodniczą do Krakowa, nagrodzone zostały srebrnym medalem państwowym. Produkcya drzewek owocowych ma nie tylko na celu zaznajomienie uczniów szkoły tutejszej z tą gałęzią gospodarstwa wiejskiego, ale także i ten, aby wyprodukować dla własnej potrzeby kilkaset drzewek potrzebnych do obsadzenia dróg i szerokich miedz granicznych oraz stoków pastwisk nieużytecznych, a w końcu w miarę możności rozpowszechnić zamiłowanie pielęgnowania sadownictwa wśród okolicznych włościan.

Zbiory naukowe szkolne mają jeszcze niemało braków. Uzupełnienia wymaga biblioteka dla nauczycieli i uczniów, a szczupła stosunkowo dotacya roczna na środki

Podział godzin naukowych

na okres zimowy t. j. od 15/X 1903 do 31/III 1904 r.

Dnie	Rok	8—9	9—10	10—11	2—3	3—4	4—5	6—7	7—7½
Poniedziałek	I.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne				
	II.	Rolnictwo	Rachunkowość	N. przyrodn.	N. przyr.	Sprawozd. gosp. służbowi		Zajęcia w warsztatach	
	III.	Adm. gosp.	J. polski	Rachunki	Roln.	Sprawozd. gosp. wszyscy			
Wtorek	I.	Rachunki	J. polski	Rysunki	J. polski	Geografia i historya	Śpiew		
	II.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne				
	III.	Rolnictwo	Hodowla	Weterynar.	Hodowla	Mleczarstw.		Zajęcia w warsztatach	
Środa	I.	Rachunki	J. polski	Kaligr.	Religia	J. polski		Zajęcia w warsztatach	
	II.	Rolnictwo	N. przyr.	Hodowla	Geografia	Religia	J. polski		
	III.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne		Religia		
Czwartek	I.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne		Śpiew		
	II.	Rachunki	Rachunkowość	Hodowla	Rysunki	J. polski		Zajęcia w warsztatach	
	III.	Administr. gosp.	Roln.	Rachunki	Hodowla	Ustawy rol.			
Piątek	I.	Rachunki	N. przyr.	N. przyr.	Kaligrafia	Geografia i historya			
	II.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne				
	III.	Rolnictwo	J. polski	Geografia	Rysunki gospodarcze		Sadownictwo	Zajęcia w warsztatach	
Sobota	I.	Rachunki	J. polski	Rysunki	Nauki przyrodnicze			Zajęcia w warsztatach	
	II.	Rolnictwo	Hodowla	N. przyr.	Rachunki	Rolnictwo			
	III.	Zajęcia praktyczne			Zajęcia praktyczne				

Podział godzin naukowych na okres letni t. j. od 1. kwietnia do 1. października 1904.

Dnie	Rok	7—8	8—9	9—10	10—11	2—3	3—4	$4\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$ do zach. słońca
Poniedziałek	I.	Rachunki	J. polski	Geografia	Rysunki	Zajęcia praktyczne			
	II.	Rolnictwo	Uprawa ziemi	Hodowla	N. przyrodn.				
	III.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Rysunki gosp.			
Wtorek	I.	Rachunki	J. polski	Kaligrafia	N. przyr.	Zajęcia praktyczne			
	II.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Rysunki			
	III.	Ustawy rol.	Rolnictwo	Hodowla	Chów trzody i owiec	Zajęcia praktyczne			
Środa	I.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Kaligrafia		Religia	
	II.	Rolnictwo	Rachunki	N. przyr.	J. polski	Zajęcia prakt.	Religia	Zajęcia praktyczne	
	III.	Administr.	Rolnictwo	J. polski	Rysunki	Religia	Kwiecień i maj Weterynarya		
Czwartek	I.	Rachunki	J. polski	Geogr. i hist.	Kaligrafia	Zajęcia praktyczne			
	II.	N. przyr.	Uprawa ziemi	Hodowla	Geogr. i hist.				
	III.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Wypracowania administr.			
Piątek	I.	Rachunki	J. polski	N. przyr.	N. przyr.	Zajęcia praktyczne			
	II.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Rysunki			
	III.	Uprawa rośl.	Administr. gosp.	J. polski	Wypracow. administr.	Zajęcia prakt.	Kwiecień i maj Weterynarya		
Sobota	I.	Zajęcia praktyczne				W razie słoty Kaligrafia			
	II.	Rachunki	Rachunkowość	N. przyr.	Rysunki	Zajęcia praktyczne			
	III.	Uprawa rośl.	Rachunki	Geogr. i hist.	Hodowla	Zajęcia praktyczne		Zajęcia prakt.	

naukowe pozwala na stopniowe tylko uzupełnienie muzeum szkolnego. W bieżącym roku oprócz drobnych przedmiotów zakupionych dla zbiorów tutejszej szkoły, powiększyły się nasze środki naukowe przez zakupno 1 łamaczki do wyprawy lnu za 140 K. 1 tryera Heida do sortowania ziarna kosztem 200 K. Oprócz tego uzyskała Dyrekcya, idąc za poradą Dr. Tadeusza Rylskiego, kierownika szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, od centralnego Biura firmy „Melotte“ wirówkę „Melotte“ model I. do całorocznego bezpłatnego użytku.

V. Frekwencya uczniów.

Z dniem 1 lipca 1903 r. było uczniów promowanych:

na rok III.	12
„ „ II.	17
razem	29

na rok I. przyjęto po złożeniu egzaminu wstępnego 22. Z początkiem roku szkolnego 1903/4 było więc razem uczniow 51.

W ciągu roku szkolnego ubyło:

przez zwolnienie z powodu słabego zdrowia . .	2
„ wydalenie z powodu złych postępów w naukach	1
„ „ „ złego zachowania się .	1
razem	4

Z końcem zatem roku szkolnego 1903/4 znajdowało się uczniów 47 mianowicie:

na roku III.	12
„ „ II.	17
„ „ I	18

Po odbytych egzaminach rocznych i końcowych otrzymało świadectwa z ukończenia nauk 12 uczniów, a mianowicie:

a) 2 z postępem bardzo dobrym: Tadeusz Furman i Piotr Górecki.

b) 4 z postępem dobrym: Stanisław Dedio, Jurko Kobiak, Radosław Mathiasz, i Józef Ałeksyn.

c) 6 z postępem dostatecznym: Szczepan Karasiński, Stefan Malik, Eliasz Motyczak, Andrzej Piniło, Jan Rudolf, i Edward Stankiewicz.

Otrzymało promocyę z roku II. na rok III. uczniów 15 zaś z I. roku na II. 17.

Trzech uczniów, którzy nie otrzymali przynajmiej dostatecznego postępu w naukach, a mianowicie 2 z roku II. i 1 z roku I. uwolniono ze szkoły.

Z początkiem zatem roku szkolnego 1904/5 było 15 uczniów na roku III., a 17 na II. roku nauki. Gdy nadto przyjęto 1 ucznia na rok III. dla dokończenia rozpoczętych nauk a przerwanych z powodu służby wojskowej, jednego zaś ucznia na rok II. jako odpowiednio przygotowanego, to stan uczniów z początkiem roku szkolnego 1904/5 przedstawi się następująco:

na roku III. uczniów . . .	16
„ „ II. „ . . .	18
nowo przyjętych na rok I. . .	18
razem	52

Wszyscy uczniowie w. r. 1903/4 byli na koszcie funduszu krajowego z wyjątkiem jednego (Władysława Horodyńskiego) na roku I., który został przyjęty na własny koszt jako syn właścicielki większego majątku.

Obecni w Zakładzie uczniowie w roku szkolnym 1903/4 pochodzili z powiatów:

z Jarosławskiego	7	z Lwowskiego	2
„ Brzozowskiego	7	„ Tarnopolskiego	1
„ Przemyskiego	5	„ Sokalskiego	1
„ Samborskiego	4	„ Przemyślańskiego	1
„ Strzyżowskiego	3	„ Pilzneńskiego	1
„ Tarnobrzeskiego	2	„ Grybowskiego	1
„ Rzeszowskiego	2	„ Krośnieńskiego	1
„ Mieleckiego	2	„ Gródeckiego	1
„ Brzeżańskiego	2	„ Brzeskiego	1
„ Mościskiego	2	„ Nowo-sądeckiego	1
„ Krakowskiego	2	„ Jasielskiego	1
„ Sanockiego	2		

Z liczby 51 uczniów zapisanych z początkiem roku było:

synów włościańskich	36
„ oficyalistów prywatnych i urzędników	4
„ nauczycieli ludow.	3
„ sług dworskich	6
„ księży gr.-kat.	1
„ właścicieli większ. posiadł.	1

Wszyscy uczniowie byli religii katolickiej z tych:

wyznania rzymsko-kat.	30
„ grecko-kat.	21

Pod względem wieku było:

3	uczniów w latach od 22 do 25
11	„ w latach od 20 do 21
12	„ w latach 19
11	„ „ „ 18
5	„ „ „ 17
5	„ „ „ 16
4	„ „ „ 15

VI. Sprawy internatu.

W prowadzeniu internatu uczniów nie zaszły żadne zasadnicze zmiany. Tryb życia zakładowego, podział czasu na zajęcia i naukę, był taki sam jak w latach poprzednich.

Koszt wyżywienia jednego ucznia, wliczając w to płace i utrzymanie 4 służby kuchennej i piekarni, wynosił przeciętnie 186 kor 24 gr., czyli miesięcznie 15 kor. 52 gr. Koszt umundurowania 1 ucznia wraz z praniem bielizny wynosił 99 kor. Razem przeto całkowite utrzymanie wypadło na 285 kor. 24 gr. rocznie.

Podana poniżej tabelka przedstawia ilość spotrzebowanych materyałów i produktów spiżarnianych w ciągu roku szkolnego 1903/4 oraz przeciętny koszt zakupna tychże.

Zestawienie wiktuałów wydanych na utrzymanie 51 uczniów i 4 służby kuchennej w roku 1903/4.

Kg.	Litr.	Szt.	Wiktuały i produkty spiżarniane	Pojedynczo K	Pojedynczo h	Koszt razem K	Koszt razem h
164	—	—	Bułek	—	28	45	92
356	—	—	Chleba żytniego pytlowanego	—	25	89	—
9627	—	—	Chleba żytniego razowego	—	19	1839	13
2184	—	—	Mąki pszennej Nr. 2	—	28	611	52
35	—	—	Kaszy hreczanej	—	32	11	20
320	—	—	Kaszy jaglanej	—	24	76	80
556	—	—	Kaszy jęczmiennej	—	24	133	44
1038	—	—	Kaszy kukurudzianej	—	24	248	16
200	—	—	Pęcaku	—	24	48	—
671	—	—	Ryżu	—	34	228	14
2100	—	—	Fasoli	—	30	630	—
1300	—	—	Grochu okrągłego	—	28	364	—
14900	—	—	Ziemniaków	—	3½	521	50
—	1650	270	Kapusty kwaszonej i w główkach	—	—	150	—
135	—	—	Mięsa wieprzowego	1	—	135	—
963	—	—	Mięsa wołowego	—	90	866	70
—	62½	—	Śmietany	—	48	30	—
—	4303	—	Mleka pełnego	—	10	430	30
—	6218	—	Mleka chudego z wirówki	—	5	310	90
—	521	—	Maślanki	—	4	20	84
—	—	3[illegible]	Jaj	—	4	15	72
360½	—	—	Słoniny	1	60	576	80
308½	—	—	Smalcu	1	70	524	45
78½	—	—	Masła	1	70	133	45
329	—	—	Sera	—	40	131	60
178½	—	—	Powideł	—	50	89	25
—	18	—	Oleju	1	60	28	80
—	—	64[illegible]	Soli	—	22	140	80
—	139	—	Octu	—	6	8	34
134½	—	—	Cukru	—	76	102	22
23	—	—	Kawy ziarnistej	4	—	92	—
17½	—	—	Kawy kneippowskiej	1	—	17	5[illegible]
15	—	—	Śliwek suszonych	—	73	10	95
—	—	420	Śledzi	—	13	54	60
			Razem	—	—	8717	03

VII. Budynki szkolne.

W budynkach szkolnych jest jeszcze dość wiele braków, które w miarę srodków co roku stopniowo się usuwa.

W roku bieżącym niniejszego sprawozdania oprócz kredytów zwyczajnych w kwocie 800 kor., przyznanych miała szkoła 600 kor. jako kredyt nadzwyczajny na postawienie 7 pieców kaflowych i na urządzenie dzwonków elektrycznych w budynkach szkolnych.

Do tych najpilniejszych potrzeb oczekujących zaspokojenia należą: *a)* postawienie spichlerza kosztem około 1200 kor. *b)* ułożenie 100 m² chodników koło budynk. kosztem 300 kor.

VII. Gospodarstwo szkolne.

Cały obszar gruntów do szkoły należących wydzierżawionych od gminy miasta Krosna wynosi 54 morgów czyli 31 *ha* 20 *a*, z których przypada:

na role czyli grunta orne 35 morg. czyli . .	20	ha	— a
„ łąki i pastwiska	5	„	50 „
„ ogrody warzywne szkolne	—	„	54 „
„ „ „ dla nauczycieli . . .	—	„	66 „
„ dziedzińce i place budowlane . . .	2	„	20 „
„ pola okazowe, doświadczalne i szkółki drzew owocowych	1	„	10 „
„ drogi i nieużytki	1	„	20 „
jak wyżej	31	ha	20 a

W jesieni r. 1903 na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 3. marca 1903 r. LW. 17.543 zostało wydrenowanych około 20 morgów kosztem 2540 kor.

Plany i kosztorysy drenowania sporządziło krajowe biuro melioracyjne w Jaśle, robotami zaś samemi kierował inżynier biura melioracyjnego, p. Jan Krudysz, przy pomocy ustanowionego na miejscu dozorcy melioracyjnego, Feliksa Brani.

System gospodarczy, jakkolwiek wskutek mającego się przeprowadzać odrenowania w r. 1903. uległ pewnym chwilowym zmianom, w zasadzie jednak nie został zmieniony, z wyjątkiem tej tylko zmiany, że na gruntach, które miały być drenowane, nie zasiano z wiosną roku 1903 dwóch hektarów koniczyny, a zasiano ją w innych polach; nie uprawiano również na tych polach roślin okopowych, które ustępując późno w jesieni z pola byłyby przeszkadzały w systematycznie prowadzonej robocie drenarskiej, — natomiast całą prawie przestrzeń przeznaczoną do odrenowania obsiano zbożami ozimemi i jaremi oraz mieszankami, aby tym sposobem zostawić całe pole zaraz po żniwach do dyspozycyi kierującego drenowaniem. I ta właśnie okoliczność, żeśmy zmuszeni byli na gruntach mokrych zasiewać przeważnie zboża, wpłynęła w pierwszym rzędzie na to, że jakkolwiek zboża bardzo pięknie powyrastały, to przy mokrym roku prawie wszystkie oziminy i jarzyny wyległy, wskutek czego zebraliśmy tylko obfitą ilość lichej słomy a bardzo mało i to pośledniego ziarna, co wpłynęło bardzo niekorzystnie na rezultat ostateczny z gospodarstwa szkolnego.

Całe gospodarstwo rolne, jakto w zeszłorocznem sprawozdaniu podaliśmy, obejmuje 35 morgów czyli 20 hektarów roli ornej. Na przestrzeni tej było obsianych:

żytem	4	ha
pszenicą	1 1/2	„
owsem	5	„
koniczyną	4	„
mieszankami	1 1/2	„
ziemniakami	2	„
burakami pastewn.	1	„
kapustą	1/2	„
końskim zębem	1/2	„

Z przestrzeni powyżej podanej zebraliśmy jak następuje:

Gatunek rośliny	Przestrzeń	Zebrano		Zebrano po omłotach wogóle					Wypada z 1 hektara			
				ziarna	słomy i plew	paszy suchej	paszy zielonej	głąbi	ziarna	słomy	paszy suchej	paszy zielon.
	Ha	kop.	sn.	kilogramów								
Żyta ozimego	4	55	47	4466	17100	—	—	—	1116	4275	—	—
Pszenicy ozimej	1½	29	29	1270	6500	—	—	—	847	4333	—	—
Owsa	5	61	25	4749	13450	—	—	—	950	2690	—	—
Koniczyny czerwonej	4	—	—	—	—	18500	60000	—	—	—	4625	15000
Mieszanek letnich	1½	—	—	—	—	3000	37000	—	—	—	2000	24666
Ziemniaków	2	—	—	—	—	—	—	29563	14781	—	—	—
Buraków pastewnych	1	—	—	—	—	—	—	23100	23100	—	—	—
Kapusty	½	160	—	—	—	—	—	—	320	—	—	—
Końskiego zębu	½	—	—	—	—	—	29000	—	—	—	—	58000
Razem	20											

Stan inwentarza żywego utrzymywanego w gospodarstwie szkolnem nie uległ przemianie. Utrzymywało się tak samo jak lat poprzednich 4 konie robocze, 8 do 9 krów, 1 buhaja i 4 do 5 sztuk młodzieży w różnym wieku, oraz 5 sztuk dorosłej trzody chlewnej t. j. 4 maciory na prosięta i 1 knura.

Obora szkolna utrzymuje tak zwane bydło czerwone rasy polskiej. Między tem bydłem są 4 krowy i buhaj własnością komitetu C. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, dane nam w roku 1899 jako bydło stanowiące oborę zarodową. Ponieważ sztuki dawane nam przez komitet nie odpowiadają naszym wymaganiom, bo najczęściej są krowy mało mleczne albo znowu tuberkuliczne, przeto następuje ciągła wymiana tychże. W roku niniejszego sprawozdania mieliśmy prawie przez cały rok własnego buhaja.

Wydajność mleka w roku gosp. 1903/4 wynosiła 19763 litrów. Z ilości tej sprzedano do Krosna 4535 l. po 14 gr. za 1 litr, na miejscu dla pp. nauczycieli 3229 l. po 10 gr. i po 12 gr. za litr, reszta zaś 11998 l. oddano porachunkiem do mleczarni, którą prowadzi się na rachunek kuchni zakładowej.

Krowy, które były przez cały rok stale w gospodarstwie utrzymywane, dały taki rezultat:

Nazwa krowy.	Mleczność.	Średn. roczna zawart. tłuszczu	Waga średnia
Danusia	2620	4·4	428 kg
Grażyna	2114	3·5	401 „
Kalina	2511	4·0	429 »
Koza	2598	4·0	427 „
Późna	3667	3·9	500 „
Sarna	3287	4·0	426 „

O tych krowach, które się zmieniały w ciągu roku lub jako pierwiastki doiły się bardzo krótko przed końcem roku gospodarczego, nie podajemy żadnych dat.

Jak z powyżej przytoczonej tabelki uwidacznia się, w oborze tutejszej wypada:

a) mleczność średnia u krowy	2799 litrów
b) waga średnia krowy w przecięciu rocznem .	435 kg
c) na 100 kg żywej wagi krowy przypada mleka .	643 litrów
d) średnia zawartość tłuszczu roczna . .	3·96 %

W roku 1902/3, jak to w poprzedniem sprawozdaniu wykazano, było:

a) mleczność średnia od krowy . . .	2249 litrów
b) waga średnia	429 kg
c) na 100 kg żywej wagi przypadało mleka .	520 litrów
d) średnia zawartość tłuszczu	4·2 %

Mleczność zatem obory tutejszej przy powiększonej wadze sztuk podniosła się znacznie bo o 550 l. od sztuki, kosztem jednak naturalnego ubytku zawartości tłuszczu o 0·24%.

Wynik cyfrowy gospodarstwa szkolnego za rok 1903—1904.

Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze.

Rozchody:

	K
Wartość koni d. 1/7 1903 .	714·—
Karma:	
5321 kg owsa . . .	774·94
4785 „ koniczyny . .	239·25
4925 „ siana . . .	197·—
12930 „ paszy zielon. .	129·—
3000 „ marchwi . .	24·—
2500 „ słomy na sieczkę .	75·—
Kucie koni, ocyle i roboty kowalskie, światło, lekarstwa i t. p.	291·07
Naprawa chomontów, uzdzienic i t. p.	71·40
Stanowienie klaczy . .	9·—
Kastracya ogierka . .	6·—
Zasługa fornala i wikt przez $^1/_2$ r.	111·08
Obsługa 2 uczniów . .	48·—
Ściółka 2990 kg słomy . .	—·—
Razem .	2689·74

Dochody:

	K
Wartość koni z d. 30/6 1904 .	600·—
Wartość $1^1/_2$ r. konika . .	200·—
Zarobek koni postronny . .	349·84
Praca koni w gospodarstwie .	1539·90
Nawozu 300 cetn. metr. .	—·—
Razem .	2689·74

Dni roboczych w gospodarstwie szkolnem było 450, więc 1 dzień roboczy parokonny wychodzi na 3 K 42 gr.

b) Bydło mleczne:

Rozchody:	K	Dochody:	K
Wartość bydła d. 1/7 1903 .	2200·—	Wartość bydła d. 30/6 1904 .	1820·—
		Za mleko od stron i kuchni .	2179·85
Karma:		Skokowe od buhaja . .	79·—
		Za sprzedaną krowę „Horpynę“	254·—
405 kg owsa dla buhaja .	56·70	Za sprzedaną krowę „Wspaniałą„	320·—
1496 „ osypki bobikowej .	241·23	Za sprzedanego buhaja „Sułtan II.“ . . .	400·—
1108 „ kiełków . .	126·98	Zwrot kaucyi i za worki .	12·50
1000 „ makuchów . .	130·—	Nawozu 1200 cetn. metr. .	—·—
5000 „ siana z koniczyny .	250·—		
550 „ mieszanki . .	27·50		
20000 „ końskiego zębu .	100·—		
60000 „ paszy zielonej .	300·—		
16000 „ buraków . .	160·—		
20 „ soli . . .	4·80		
Mlewo karmy . . .	20·21		
Myta i opłaty pocztowe, paszporta	2·72		
Koszta wystawy w Jaśle .	17·—		
Opłata krów rodowodowych .	12·72		
Szklenie okien i oświetlenie .	17·81		
Koszta przewozu buhajów .	18·24		
Uździenice na wystawę dla bydła	49·—		
Wołowody i inne drobiazgi .	4·62		
Koszta szczepienia . .	9·46		
Kupno krowy „Horpyny“ .	290·—		
Przejście „Tyroli“ do krów .	160·—		
Miotły, zgrzebła, szczotki .	37·35		
Obsługa 3 uczniów . .	72·—		
9210 kg słomy na ściołę .	—·—		
Razem .	4308·34	Razem .	5065·35

c) Jałownik:

Rozchody:	K	Dochody:	K
Wartość jałownika 1/7 1903 r.	999·77	Wartość jałownika d. 30/6 .	1201·62
730 l. mleka pełnego z mleczarni	73·—	Sprzedaż 2 buhajków rocznych	400·—
306 1/2 l. mleka chudego z mleczarni	15·32	Sprzedaż cieląt . . .	122·80
900 kg owsa . . .	126·—	Przydzielenie „Tyroli“ do krów	160·—
86 „ osypki pośladów .	4·30	Do przeniesienia .	1884·42
326 „ otrąb . . .	90·86		
17 „ soli . . .	4·08		
238 „ makuchów . .	30·94		
3065 „ siaza z koniczyny .	153·25		
1775 „ mieszanek . .	38·75		
7100 „ buraków . .	71·—		
Do przeniesienia .	1607·27		

	Z przeniesiania	1607·27		Z przeniesienia	1884·42
39390	„ paszy ziel. i końskiego zębu	196 95		Skórka z cielęcia	3·—
75	„ siana łąkowego	3·—		Nawóz 600 cetn. m.	—·—
	Mlewo owsa i pośladów	7·20			
	Miotły, szczotki, zgrzebła	15·—			
	Światło	7·—			
	Fosforan wapna	3·—			
	Obsługa 2 uczniów	48·—			
4605	kg słomy	—·—			
	Razem	1887·42		Razem	1887·42

d) Barany:

Rozchody:		K	**Dochody:**	K
Kupno 4 szt. baranów		30·—	Sprzedaż 4 szt. baranów po 3 miesiąc.	44·—
Wartość pastwiska		—·—		
Razem		30·—	Razem	44·—

Barany zostały zakupione przygodnie w celu wyzyskania pastwiska.

e) trzoda chlewna.

Rozchody:		K	**Dochody:**	K
Wartość świń d. 1/7 1903		750·—	Wartość świń d. 30/6 1904	612·50
161 l. mleka zbieranego		8·05	Skokowe knura	15·—
17 l. maślanki		0·68	Za sprzedanego knura starego	110·—
1906	kg otrąb	209·66	Za 2 lochy zabite	373·98
527	„ osypki bobikowej	73·78	Za 2 loszki sprzedane	90·—
238	„ makuchów	30·81	Za sprzedane prosięta cyckowe	686·—
5875	„ ziemniaków drob.	117·50	Nawóz 300 cetn. m.	—·—
6	„ soli	1·44		
7494	„ paszy zielonej	36.96		
	Kupno świń Yorkshir	198 78		
	Opał i światło	74·—		
	Kastrowanie knurów	8·—		
	Weterynarz	5·24		
	Kulczykowanie i paszporta	2·74		
	Rzeźnik za bicie świń	8·—		
	Szklenie okien	7·—		
	Obsługa 2 uczniów	48·—		
7394	kg ściołki	—·—		
	Razem	1580·64	Razem	1887·48

Inwentarz martwy.

Rozchody:	K	Dochody:	K
Wartość inwentarza martwego d. 1/7 1903	3472·83	Wartość inwentarza martwego d. 30/6 1904	3550·36
Przykupno nowych narzędzi	77·53	Wartość tyk chmielowych po strąceniu 20% zużycia	340·80
Utrzymanie inwent. martwych w stanie użytkowym	177·28	Wartość desek topolowych	368·51
10% zużycia inwentarza martw.	355·03	Razem	4259·67
Razem	4082·67		

Obroty gotówką i porachunkiem w powyższych rachunkach nieuwzględnione.

Rozchody:	K	Dochody:	K
Czynsz dzierżawny z gruntów	1462·—	Za sprzedane produkta rolne	2930·85
Ubezpieczenie od ognia i gradu	90·91	Za wynajęcie pastwiska przy drodze	11·00
Zakupno nasion do siewu	404·03	Za sprzedany drób	26·—
„ nawozów sztucznych	409·37	Różne drobne dochody	62·70
„ tyk chmielowych	426·—	Za 4½ Ha pola oddanego na cele szkoły	210·—
Przykupno brakującej słomy	296·70		
Robota traczy przy deskach	368·51		
Koszta wystawy produktów w Jaśle	65·70		
Różne drobne wydatki	107·—		
Praca 36 uczniów po 24 K.	864·—		
Razem	4494·22	Razem	3240·55

Zapasy płodów rolniczych, pasz, nawozów i t. p.

Wartość zapasów 1/7 1905 r.	K	Wartość zapasów dnia 30/6 1904 r.	K
46 kg. grochu à 20	9·20	254 kg. owsa à 14	35·56
142 „ łubinu à 14	19·88	120 „ bobiku à 17	20·40
37 „ pośladu à 12	4·44	8 „ nasienia kapusty	2·40
51 „ wyki à 18	9 98	30 „ nasienia lnu	8·40
1470 „ łodyg lnu wymoczonego	147·—	1470 „ łodyg lnu wymoczonego	147·—
232 „ ziemniaków à 4	9·28	2025 „ ziemniaków à 5	101·25
25 „ nasion traw	7·50	13 „ nasion buraków	5·20
2250 „ siana z koniczu à 5	112·50	47 „ grochu	9·20
100 „ siana łąkowego à 5	5·—	216 „ wyki à 18	38·88
1898 „ słomy rozmaitej à 4	75·92	1635 „ siana z koniczu	98·10
57 „ osypki bobikowej à 16	9·12	2878 „ słomy zakup. à 5	133·85
100 „ otrąb à 11	11·—	37 „ otrąb à 11	4·07
9 „ smarowidła	1·—	300 „ kiełków słodowych	33·—
30 „ kłaków z lnu	6·—	2½ „ smaru	0·50
300 „ saletry chilijskiej	75·—	40 „ saletry chilijskiej à 25	10·—
300 „ superfosfatu	48·—	600 „ superfosfatu à 16	96·—
Razem	550 82	Razem	753·81

Ostateczny wynik z gospodarstwa.

Wyszczególnienie	Dochody K	Dochody h.	Rozchody K	Rozchody h.
Konie robocze	2689	74	2689	74
Krowiarnia	5065	35	4308	34
Jałownik	1887	42	1887	42
Barany	44	—	30	—
Trzoda chlewna	1887	48	1580	64
Inwentarz martwy	4259	67	4082	67
Obroty kasowe powyż nieuwzględnione	3240	55	4494	22
Zapasy płodów (magazyny	753	81	550	82
Razem	19828	02	19623	85
W porównaniu z rozchodami	19623	85	—	—
Nadwyżka	204	17	—	—

Z zestawienia dochodów z rozchodami, w które wliczono 1080 K. za pracę uczniów (zwrot funduszowi szkoły) i 1429 K. tytułem czynszu dzierżawnego, pozostaje nadwyżka dochodów w kwocie 240 K. 17 h czyli z 1 morga gruntu oddanego na cele gospodarstwa wypada 10 K. czystego dochodu. Dochód w r. 1902/4 wynosił 24 K z morga. Gorszy tegoroczny wynik przypisać należy, jak powyżej uzasadniono, niekorzystnym warunkom klimatycznym: nadmiernym upałom 1903 r. i posuchą 1904 r.

Kronika szkoły.

W roku niniejszego sprawozdania na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 23 lutego 1904 r. L. 15579 otwarto w d. 1. marca, już po raz drugi w naszej szkole, całoroczny kurs rolniczy dla nauczycieli ludowych, a kierownictwo tego kursu zostało powierzone tak samo jak i w r. 1901/2 podpisanemu sprawozdawcy. Na kurs ten przydzielono piewotnie 10 kandydatów. W ciągu pierwszych kilku miesięcy uwolniła c. k. Rada szkolna krajowa na przedstawienie Dyrekcyi 3 kandydatów, którzy z powodu słabego zdrowia nie mogli podołać obowiązkom szczególnie zaś zajęciom praktycznym, do jakich codziennie w godzinach poobiednich byli używani celem przyswojenia sobie dokładnej znajomości w wykonywaniu prac gospodarskich. Z pozostałych 13 frekwentantów kursu rolniczego prawdopodobnie już wszyscy wytrwają do końca roku, gdyż uczęszczają pilnie na wykłady, robią w oznaczonych terminach egzamina częściowe, oddają się wszystkim zajęciom gospodarczym, a wielu z nich pracuje nawet z zamiłowaniem i z dobrym skutkiem.

Przy tej sposobności podpisany sprawozdawca zaznacza, że jeśliby w przyszłości kursa takie miały być urządzane, to nie należy więcej jak 10 kandydatów przeznaczać; większa bowiem liczba utrudnia przeprowadzenie demonstracyj w ćwiczeniach praktycznych.

Podpisany sprawozdawca pozwala sobie dalej zaznaczyć, że przy wyborze kandydatów na nauczycielskie kursa rolnicze baczną trzeba zwrócić uwagę przedewszystkiem na to, czy starający się o przydzielenie go na kurs rolniczy zajmował się gospodarstwem wiejskiem i ma do tego wogóle zamiłowanie, czy jest odpowiednio zdrów i czy będzie mógł na kursie podołać wszystkim obowiązkom, od takiego kandydata wymaganym. Nau-

czyciel choćby najlepszy w zawodzie swoim, który jednak przez lat kilka przynajmiej niezajmował się gospodarstwem, sadownictwem lub jaką kolwiek pokrewną gałęzią, a pilnował tylko szkoły, nie może w ciągu jednorocznej nauki na kursie rolniczym odnieść należytej korzyści.

W bieżącym roku sprawozdawczym Towarzystwo okręgowe jasielskie urządziło w szkole tutejszej ogólne zgromadzenie swoich członków. W zgromadzeniu tem wzięło udział z górą 100 osób, a mianowicie właściciele większych posiadłości, duchowieństwo, nauczyciele i w znacznej części włościanie z powiatów jasielskiego, gorlickiego i krośnieńskiego. Po naradach, odczytach i dyskusyi przeprowadzonej, podejmował wszystkich zebranych Opiekun tutejszej szkoły, WPan Waleryan Stawiarski, poczem nastąpiło zwiedzanie gospodarstwa szkolnego pod przewodnictwem miejscowych nauczycieli.

Inicyatorem tego rodzaju wycieczek naukowych urządzanych dla członków Towarzystwa rolniczego jest opiekun naszej szkoły, który nieszczędzi trudów i kosztów z takim zjazdem połączonych, ma zawsze ten szlachetny cel na myśli, aby okoliczne społeczeństwo rolnicze zapoznawać ze szkołą. Dyrekcya poczuwa się do miłego obowiązku złożyć także w niniejszem sprawozdaniu serdeczne podziękowanie Opiekunowi szkoły, WPanu Waleryanowi Stawiarskiemu za życzliwą troskliwość jaką zawsze otaczał i otacza naszą szkołę.

W ciągu roku 1903/4 zwiedzili szkołę rolniczą w Suchodole: JW. Radca dworu, Władysław Struszkiewicz; Radca Wydziału krajowego, Dr. Ignacy Szyszyłowicz hospitował szkołę dwukrotnie a mianowicie w listopadzie przez 2 dnie i w marcu przez 3 dnie a nadto zaś w czerwcu przewodniczył przy egzaminach rocznych i końcowych. Dwukrotnie także lustrował szkołę jako opiekun WPan Waleryan Stawiarski.

W czasie egzaminów końcowych, które się odbyły w dniach 27 i 28 czerwca, brali udział jako goście JW. Panowie: Jan Trzecieski, poseł na sejm krajowy; Stanisław Ostaszewski, prezes Towarzystwa rolniczego okręgowego w Jaśle; Waleryan Stawiarski, Opiekun szkoły; Dr. Jan Kanty Dzianott, właściciel dóbr; Dr. Stanisław Nowosielski, c. k. Starosta krośnieński; Przewielebny ks. Marcin Uzarski Prałat-Jubilat i Proboszcz krośnieński, jako Delegat konsystorza biskupiego rz. kat. w Przemyślu. Jako przysłuchujący się egzaminowi byli także wszyscy frekwentanci kursu rolniczego.

Suchodół, dnia 20 listopada 1904 r.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole.

Edmund Bielski.

L. W. 76401/05. We Lwowie, dnia 11. sierpnia 1905.

Aleg. 368

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1904/5.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 26. października 1904 r. zostało przyjęte do wiadomości zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole lasowej bez specyalnych poleceń, z wykonania których musielibyśmy zdawać obecnie sprawę Wys. Sejmowi. Natomiast udzieloną nam została opinia Komisyi gospodarstwa krajowego, zawarta w jej sprawozdaniu a zgadzająca się w zupełności z dotychczasowemi zarządzeniami Wydziału krajowego, które zmierzały: do uzyskania lepszego doboru uczniów przez ściślejsze egzamina wstępne i do wprowadzenia większej kontroli nad ich pilnością przez częstsze przepytywania ich w ciągu kursu i urządzanie konferencyi kwartalnych.

Wydane w tym kierunku polecenie nasze z dnia 15. marca 1904 roku LW.: 25.738, o którem wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, postanowiliśmy wprowadzić w życie począwszy od nowego roku szkolnego. Było do przewidzenia, że uczniowie zwłaszcza dawniejsi, przyzwyczajeni do wolnego przysłuchiwania się wykładom, niechętnie poddadzą się nowym przepisom, wymagającym od nich ciągłego przygotowywania się i pilniejszego uczęszczania do szkoły, aby mogli dawać zadowalniające odpowiedzi przy sposobności częstych przepytywań. Zrazu wystąpiła nawet pewnego rodzaju oporność wśród uczniów, objawiająca się w nieuczęszczaniu do szkoły i chęci opuszczenia zakładu. Gdy jednak przekonano się, że Wydział krajowy raz wydanych zarządzeń, które uznał za odpowiednie, nie cofnie, chociażby mu przyszło zamknąć szkołę i nowe wpisy przeprowadzić, gdy nadto dowiedziano się, że w innych w równorzędnych szkołach leśnych za granicą, do których zamierzali się udać niezadowoleni, obowiązują podobne a nawet ostrzejsze przepisy szkolne, z uległością poddano się tym zarządzeniom władzy, zastosowując się do nich odtąd w zupełności.

Wydział krajowy równocześnie zwrócił uwagę na to, że nauka w szkole gospodartwa lasowego utrudnioną jest przez to, że dla przeważnej części przedmiotów fachowych niema dotąd odpowiednich podręczników ani też zastępujących je skryptów, a uczniowie zmuszeni są uczyć się z zapisków własnych, częstokroć nie wystarczających a nawet wadliwych.

Pragnąc temu brakowi w przyszłości zaradzić, podaliśmy do wiadomości profesorów szkoły, że jest życzeniem Wydziału krajowego, aby przy ich współpracownictwie mogły być wydane podręczniki potrzebne do nauki szkolnej, względnie, zanim by się to stać mogło, aby przy ich pomocy wygotowane zostały ile możności rychło litografowane skrypta, lub tylko streszczenia poszczególnych wykła-

dów. Oświadczyliśmy przytem gotowość pokrycia kosztów druku i przyznania autorom odpowiedniego honoraryum za podręczniki, które okażą się pożytecznymi dla szkoły. Wydział krajowy nie wątpi, że profesorowie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego zechcą skwapliwie skorzystać z tej sposobności, oddając tem samem zakładowi, w którym pracują, prawdziwą przysługę a w fachowej literaturze polskiej uzupełniając brak, jaki istnieje w tym dziale.

Zarządzając wreszcie w r. 1904 nowy druk „Zbioru przepisów“, obowiązujących uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, uważał Wydział krajowy za stosowne umieścić na końcu instrukcyę, odnoszącą się do §. 17. tych przepisów następującej treści:

„Jeżeli uczeń w ciągu kursu pytany z każdej głównej partyi pewnego przedmiotu, wykazał postęp dobry, natenczas grono profesorów może w uwzględnieniu pracy i pilności ucznia poprawić wynik egzaminu półrocznego z tego przedmiotu o jeden stopień z niedostatecznego na dostateczny, z dostatecznego na dobry.

Jeżeli uczeń przy pytaniu w ciągu półrocza otrzymał z pewnego przedmiotu noty niepomyślne, jednak nie takie, aby wskutek tego zasługiwał na traktowanie dyscyplinarne za opieszałość w naukach (§. 53. l. c.) może usunąć wpływ owych not niepomyślnych na klasyfikacyi z całego kursu, jeżeli przy egzaminie kursowym z danego przedmiotu uzyska postęp przynajmniej dobry.

Uwzględnienie wyników pytania w ciągu kursu przy klasyfikacyi pozostawia się w innych wypadkach ocenieniu grona profesorów.

Co do sposobu pytania w ciągu półrocza Wydział krajowy pozostawiając decyzyę w szczegółach ocenieniu pp. Docentów, sądzi, że przy nauce języków wskazanem jest wypytywanie z reguły na każdej godzinie, ponieważ w ten sposób jedynie uczniowie a tak samo starsi ludzie uczyć się mogą skutecznie języka przy pomocy nauczyciela, odpowiadając na jego pytania i opowiadając na jego wezwanie.

Przy innych zaś przedmiotach wskazanym jest podział przedmiotu w danym półroczu wykładanego na partye i wypytywanie wszystkich uczniów z całej partyi wyłożonej, nie wykluczając jednak przygodnego przepytywania poza zdawaniem partyi.

Celem przepytywania w ciągu półrocza jest nietylko przekonanie się, czy uczniowie uczą się w miarę wykładów, lecz w równej mierze przekonanie się, czy uczeń pojął i zrozumiał wykład, czy wykład był przystosowany do przeciętnego stopnia pojętności ucznia, czy nie należy im rzecz jeszcze lepiej objaśnić, aby być przez nich zupełnie zrozumianym“.

Niemniej skutkiem zarządzenia naszego, weszły w życie począwszy od letniego półrocza 1904/5 kwartalne konferencye, na których uczniowie bywają klasyfikowani na podstawie odpowiedzi, dawanych podczas godzin wykładowych i z pilności, jaką się odznaczali w tym czasie. Wyniki konferencyi bywają następnie przesyłane przez Dyrekcyę Wydziałowi krajowemu do wiadomości. W ostatniem półroczu szkolnem konferencye takie odbyły się z początkiem kwietnia i czerwca.

Z zadowoleniem wypada nam już obecnie stwierdzić, że wydane w tym roku przez Wydział krajowy rozporządzenia, o których poprzednio była mowa, okazały się pożytecznemi, przyczyniając się w znacznej mierze do pobudzenia pilności u uczniów i do odnoszenia przez nich większych korzyści z wykładów, niż to było poprzednio. Skuteczność tych zarządzeń ujawniła się już przy tegorocznych egzaminach kursowych, które wypadły znacznie lepiej niż dawniej, gdyż uczniowie dawali już odpowiedzi zdradzające gruntowniejsze przygotowanie i okazywali większy zasób wiadomości.

Opierając się na tem, można mieć nadzieję, że w przyszłości skutki tych zarządzeń wystąpią tem silniej, skoro w samym początku ich działania, dał się już dostrzedz pewien dodatni rezultat. Trwały i coraz wyraźniejszy postęp w tym kierunku zależeć będzie co prawda niemniej i od współdziałania innych czynników, przedewszystkiem od pożądanego napływu nowych uczniów, ile możności najlepiej przygotowanych i chętnych do korzystania z nauki i od dalszej zgodnej i wytrwałej pracy grona nauczycielskiego — sądzimy przecież, że i to da się w przyszłości osiągnąć i utrzymać.

Na podstawie dotychczasowych zgłoszeń stwierdzić można, że ilość chętnych kandydatów, pragnących wstąpić do kraj. szkoły gospodarstwa lasowego,

stale wzrasta; tak np. na przyszły rok szkolny zgłosiło się po koniec lipca b. r. już kilkudziesięciu kandydatów, z tych znaczna ilość z ukończoną szóstą i siódmą klasą szkół średnich, a nawet ze świadectwami dojrzałości, skutkiem czego będzie można przeprowadzić odpowiedniejszy wybór uczniów.

W roku szkolnym 1904/5 jedenastu uczniów ukończyło krajową szkołę gospodarstwa lasowego i poddało się końcowemu egzaminowi. Wszyscy kandydaci zdali ten egzamin, a mianowicie: dwóch z postępem bardzo dobrym, siedmiu z dobrym a tylko dwóch z dostatecznym.

W składzie grona nauczycielskiego i w posadach zajętych przez docentów nie zaszły w tym roku żadne zmiany. Przewidując jednakże w przyszłości potrzebę lub konieczność pewnych zmian w tym składzie, Wydział krajowy zawczasu licząc się z taką ewentualnością, chciałby przysposobić sobie nową siłę nauczycielską, fachowo wykształconą, która w razie potrzeby zająć by mogła jedną z katedr w kraj. szkole gospodarstwa lasowego. Staraniem Wydziału krajowego będzie jeszcze w ciągu r. 1905 wyszukać odpowiedniego kandydata, pragnącego poświęcić się zawodowi nauczycielskiemu, któremu w razie potrzeby udzielilibyśmy stypendyum na uzupełnienie fachowych wiadomości za granicą. Nie żądamy jednakże od Wysokiego Sejmu na ten cel osobnego kredytu, gdyż wydatek z tego powodu mógłby ewentualnie być pokrytym z Rubr. I. poz. 3 wydatków szkolnych lub też z kredytu przeznaczonego w Rubr. X. na stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół fachowych.

Drugą sprawą, którą już obecnie chcielibyśmy podać do wiadomości Wys. Sejmu, jest zamiar Wydziału krajowego zredukowania w przyszłości znacznej liczby docentów, jakich obecnie szkoła lasowa posiada i utworzenia w zamian jednej posady profesora. Jednakże w tym przedmiocie nie przedkładamy obecnie Wysokiemu Sejmowi żadnego wniosku, gdyż projekt wymaga jeszcze bliższego rozpatrzenia się.

Rozporządzeniem z dnia 6. czerwca 1905 r. LW. 53.658 powołaliśmy do składu komisyi egzaminacyjnej przy egzaminach ogólnych w szkole trzeciego profesora do nauk fachowych, mianowicie p. Janeczkę, który dotychczas w tej komisyi nie zasiadał. Stosownie do tego zmieniony być musiał §. 39. przepisów szkolnych, który w składzie komisyi egzaminacyjnej uwzględniał tylko dwóch profesorów fachowych.

W preliminarzu budżetu kraj. szkoły gospodarstwa lasowego na rok 1905 nie wstawiliśmy żadnych większych wydatków, przeciwnie jest on nawet korzystniejszy dla funduszu krajowego od tegorocznego budżetu szkoły o 1230 koron, głównie skutkiem wykreślenia pensyi emerytalnej śp. Julii Strzeleckiej, z powodu jej zgonu.

W IV. Rubryce wydatków poz. 19 przenieśliśmy nadzwyczajny wydatek 1000 koron na szkóki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach do wydatków zwyczajnych, gdyż chodzi obecnie już o utrzymanie tych szkółek. Obie szkółki, jakto już zaznaczyliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, rozwijają się wcale dobrze i przynoszą już dzisiaj nie mały pożytek szkole. Uzupełnienie tych szkółek przez dalsze zasiewy kwadratów, wreszcie koszta robocizny i materyałów wymagają na razie jeszcze wydatku 1000 K. Nadto szkółka w Winnikach wymaga zbudowania magazynu na pomieszczenie narzędzi, przyrządów, nasion, jak niemniej i schronienia dla dozorcy w lecie, jednakże z wydatkiem 1500 K potrzebnym na ten cel wstrzymaliśmy się do preliminarza na rok 1907.

Nakoniec z tegorocznego preliminarza szkoły wykreśliliśmy pozycyę nadzwyczajną wstawioną przez Dyrekcyę a opiewającą „na rozszerzenie gmachu kraj. szkoły gospodarstwa lasowego“. Wykreślając zaś tę pozycyę, Wydział krajowy bynajmniej nie uważał przez to budowy tej za niepotrzebną, przeciwnie, w sprawozdaniu swojem przedłożonem Wys. Sejmowi w r. 1901, zaznaczył już przychylne stanowisko wobec tego projektu, a nawet uznał go za konieczny do wykonania, w razie widocznego rozwoju szkoły i zwiększenia się frekwencyi w niej. Zeszłoroczne odezwanie się komisyi gospodarstwą krajowego, tak życzliwe dla tego Zakładu, będzie dla Wydziału krajowego tem silniejszą zachętą do wystąpienia wobec Wysokiego Sejmu we właściwej chwili z odpowiednim wnioskiem. Dzisiaj, uważamy, że chwila ta jeszcze nie nadeszła. Raz dlatego, że budowa ta wymagałaby znaczniejszego wydatku, który obecnie z trudnością przyszłoby ponieść fun-

duszowi krajowemu, a powtóre i dlatego, że chcielibyśmy jeszcze w starym i szczupłym budynku zobaczyć szkołę pod każdym względem należycie spełniającą swoje zadanie, odnowioną w składzie swym wewnętrznym i zdążającą wyraźnie ku dalszemu rozwojowi — abyśmy mogli na tej podstawie tem śmielej zażądać od Wys. Sejmu kredytu na jej zewnętrzne odrestaurowanie i powiększenie.

Wysoki Sejm raczy uchawalić

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1904/5.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy.
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydz. kraj.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie

za rok szkolny 1903/4.

Przewaga ku kierunkowi praktycznemu, wprowadzona w Szkole w życie w latach ostatnich od r. 1899 wogóle, a w działach dla gospodarstwa lasowego najważniejszych, jak hodowla, pomiar, urządzenie lasu specyalnie, dała wyniki bardzo dobre.

Uczniowie szkoły lasowej lwowskiej — jako nadający się wskutek tego nawet tuż po ukończeniu nauk do wykonania wszelkich czynności gospodarczych w duchu postępowym znajdują bardzo łatwo dobre posady w Królestwie, Rosyi, Bułgaryi i w kraju. Przyjmują ich, jak się przekonano, nawet chętniej, niż akademików z zakładów niemieckich, którzy w czasie studyów za mało się ćwiczą w stosowaniu praktycznem teoryi poznanej. Dalszemu jeszcze pogłębianiu kierunku praktycznego przez pomnożenie wycieczek odleglejszych po kraju dla okazania typów charakterystycznych dla każdej dzielnicy wegetacyi leśnej stoi na przeszkodzie tylko brak funduszów.

Sprawą najbardziej piekącą i związaną z dalszym rozwojem szkoły niepodzielnie jest kwestya tylekrotnie już poruszana i w zasadzie przez Wysoki Sejm i Komisyę rolniczą uznana rozszerzenia budynku. Pomimo najlepszej chęci Dyrecyi i Profesorów, szkoła ponad dotychczas uzyskane wyniki nie wyrośnie, chociażby mogła i powinna, jako jedyne polskie naukowe ognisko w leśnictwie — gdyż cierpimy na absolutny brak miejsca na pracownie i muzea do przechowania i ugrupowania systematycznego opracowanych materyałów. Leśnictwo, jako nauka, rozwinęło się w ostatniej dobie znacznie, u nas zaś daje ledwie słabe znaki żywotności. Ilość uczniów w kraj. szkole gosp. lasowego wzrasta stale, pomimo klasyfikacyi ostrzejszej przy egzaminach wstępnych, tak, że na roku pierwszym w sali nie ma formalnie miejsca, materyały do zbiorów naukowych nagromadzone w ogromnej ilości — dla braku miejsca nie mogą przynosić odpowiedniej korzyści przy demonstracyach. Wszystko to przemawia za rozszerzeniem budynku szkolnego.

W gronie profesorów fachowych liczymy dwóch pracowników, z których jeden ukończył 25 lat służby, drugi nie o wiele mniej — przeto z konieczności już teraz należy przygotować przynajmniej jedną siłę nową do ewentualnego zastępstwa. Ogłoszenie jak najrychlejsze konkursu na stypendyum dla ukończonego ucznia akademii wiedeńskiej, któryby się mógł wykazać kilkuletnią praktyką, celem wyspecjalizowania się w grupie urządzenia lasu, szacowania wartości lasu i administracyi — jest bardzo wskazane.

I. Grono nauczycielskie.

Już z końcem ubiegłego roku szkolnego ustąpił z powodu słabości długoletni profesor inżynieryi i rysunków technicznych Seweryn Widt, a jego miejsce zajął docent na technice, inżynier Władysław Wojtan. Laboratoryum techniczne w półroczu letniem objął po Drze Stanisławie Niemczyckim jego następca asystent katedry chemii na uniwersytecie Dr. Stanisław Opolski. W ciągu roku szkolnego prof. adjunktów Stanisława Sokołowskiego i Michała Janeczkę zamianowano profesorami. Ostatecznie z końcem lipca skład grona nauczycielskiego był następujący:

A) Profesorowie stali.

1. Dyrektor szkoły a zarazem profesor Maryan Małaczyński wykładał urządzenie gospodarstwa lasowego, kierował i zarządzał zakładem.
2. Profesor Zygmunt Demianowski: miernictwo, matematyka zastosowana, pomiar drzewa, szacowanie wartości lasu i statyka leśna; łowiectwo i administracya lasu.
3. Profesor Stanisław Sokołowski: hodowla lasu, nauka o glebie, meteorologia, zabudowanie dzikich potoków, wstęp do nauki leśnictwa.
4. Profesor Michał Janeczko: użytkowanie lasu, technologia lasu, technologia drzewna, rybactwo.
5. Profesor adjunkt Bronisław Błocki: zoologia, botanika, fizyologia roślin, mineralogia, geologia i geografia.
6. Jedna posada fachowego profesora adjunkta nie obsadzona.

B) Docenci.

1. Franciszek Konarski: język polski, niemiecki i korespondencya biurowa.
2. Kazimierz Bruchnalski: matematyka.
3. Władysław Wojtan: zarys inżynieryi, rysunki i konstrukcye.
4. Kazimierz Szulc: fizyka.
5. Dr. Bronisław Radziszewski: chemia.
6. Dr. Władysław Pilat: ekonomia społeczna.
7. Dr. Stefan Pawlik: zarys gospodarstwa rolnego.
8. Dr. Wiktor Hamerski: zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi.
9. Dr. Kazimierz Zgórski: pomoc w nagłych wypadkach.
10. Dr. Stanisław Opolski: laboratoryum chemiczne.

II. Nauki wykładane.

Programu nauk z roku 1898, zatwierdzonego przez Wysoki Sejm trzymano się ściśle. W ciągu praktyki sześcioletniej okazało się, że potrzebaby go udoskonalić przez wprowadzenie zmian stosunkowo nieznacznych, które polegać będą bądź na odmiennem rozmieszczeniu przedmiotów w półroczach, bądź na skróceniu lub pomnożeniu liczby godzin niektórych wykładów, na wprowadzeniu „Sadownictwa“ i t. p.

Obrady nad ostatecznem ustaleniem programu naukowego i przepisów szkolnych z r. 1896, których zmiana jest również wskazaną, jak praktyka wykazała, odbędą się zapewne w ciągu roku 1905 zwłaszcza, że materyały odnośne Dyrekcya Szkoły przedłożyła Wydziałowi krajowemu.

III. Środki naukowe.

Dobudowanie piętra na dotychczasowym budynku szkolnym, którego mury to obciążenie wytrzymają, według zdania znawców, jest dla rozwoju dalszego Zakładu naukowego kwestyą niecierpiącą zwłoki.

Obfitych zbiorów naukowych niepodobna opracować, rozmieścić należycie, a tem samem uprzystępnić je uczniom. Wiele cennych okazów zniszczało jedynie wskutek braku pomieszczenia i leżenia na stosach.

Brak sali rysunkowej, optycznej do rzucania na ekran obrazów mikroskopijnych, z hodowli lasu, urządzenia, technologii drewna i ochrony; dalej brak muzeów z hodowli i technologii, czterech pracowni dla profesorów hodowli, ochrony, botaniki, chemii i fizyki tamuje chęci najlepsze, uniemożliwia zmianę docentur na stałe siły nauczycielskie, związane stale z interesami szkoły.

Na wszystkie potrzebne ubikacye budynek piątrowy wystarczy wskutek wyłączenia mieszkania dla Dyrektora; znajdzie się nawet miejsce dla stróża, który koniecznie dla dozoru w głównym budynku powinien mieszkać, aby nie narazić zakładu kiedykolwiek na znaczne straty w razie nocnego najścia na budynek, stojący zdala od ulicy w ogrodzie.

A) Biblioteka.

Z końcem roku szkolnego liczyła biblioteka 3312 dzieł o 3737 tomach wraz z mapami i atlasami. Przybyło tedy 96 dzieł o 102 tomach i to przeważnie z darów Akademii Umiejętności w Krakowie, Ministerstwa rolnictwa i Doświadczalni centralnej lasowej w Mariabrunn.

W bibliotece daje się ciężko uczuwać brak najnowszych dzieł zawodowych, a przyczyna leży w tem, że mamy tylko 600 k. rocznie, z czego obracamy z konieczności większą część na prenumeratę najpoważniejszych czasopism zawodowych, jako nieodzownych do poznania ciągłego postępu na polu leśnictwa. Podniesienie dotacyi do 1000 K rocznie uznaje się za sprawę bardzo naglą. Do czytelni zarezerwowanej jedynie dla profesorów, prenumerujemy 20 czasopism polskich, niemieckich i francuskich.

Nadto otrzymaliśmy bezpłatnie: „Sylwan“ od Towarzystwa leśnego galicyjskiego, „Statistische Nachrichten aus dem Gesammtgebiete der Landwirtschaft“, z Ministerstwa rolnictwa.

Praca nad katalogiem przedmiotowym postępuje ciągle.

Z biblioteki korzystali okok profesorów uczniowie i obcy. Bibliotekę nadzoruje prof. Sokołowski.

B) Zbiory.

Zbiorami naukowymi, podzielonymi według grup wykładowych, opiekują się odnośni profesorowie. Zbiory uzupełniamy okazami, zebranymi na wycieczkach i przez dokupno.

W roku 1903/4 przybyło:

1. Dla fizyki dalsza serya przyrządów do gabinetu: pompa pneumatyczna z przyborami, kula szklanna do ważenia powietrza, pułkule magdeburskie. — Dazymeter, dynamomaszyna, lampka łukowa, lampki żarowe na statywie, dzwonek elektryczny, induktor Rumkorffa, rurki Geisslera w kasecie — przyrząd do wykazania szybkości parowania — amperometer, voltameter, opornica — przyrząd okazujący działanie telefonu, baterya galwaniczna — model pompy ssąco-tłoczącej;

2. dla miernictwa: przyrząd do nastawiania pionowego łat, suwadło logarytmiczne kątowe metalowe do obliczania $\cos\alpha$. $\sin\alpha$, $\cos^2\alpha$ i $^1/_2 \sin 2\alpha$;

3. dla hodowli: kiełkownica z termometrami i lampami do ogrzewania — lupy ręczne;

4. dla nauki o glebie: kociołek do parowania, statyw do filtrowania, kolekcya sitek do przesiewania gleby, lampa spirytusowa z rezerwoarem, termometer maksymalno-minimalny — aktinometer — moździerz do tłuczenia minerałów;

5. dla fotografii: teleobjektyw, miech do przedłużania aparatu fotograficznego;

6. dla zoologii: uzupełniono zbiory istniejące dokupnem zepsutych lub brakujących okazów;

7. dla botaniki: sporządzono tablice do nauki anatomii roślin według wskazówek prof. Błockiego;

8. dla ochrony: preparaty grzybów accidium datinum na jodle, herpotrichia nigra na świerku, okaz uszkodzenia świerka przez chermes abietis — preparaty znaczniejszej liczby okazów gastropacha neustria, wyhodowanej w kojcu — wykonał prof. Janeczko.

C) Arboretum.

Zawiadowstwo ogrodem botanicznym koło szkoły spoczywa w rękach prof. adj. Błockiego.

Arboretum uzupełniono okazami z rodzaju Pinus, Salix, Sorbus, Rosa i Rubus. Wskutek uregulowania ulicy św. Marka na ośm metrów szerokości i postawienia płotu drucianego na dole, szkarpowania i zadarnienia stoku zyskał ogród szkolny ogromnie na wyglądzie estetycznym i dostępie światła. Brzeg od ul. św. Marka zasadzono płotem żywym świerkowym, a stok spadający ku starej stróżówce grupą drzew i krzewów liściastych.

D) Szkółki doświadczalne.

Nadzór i kierownictwo robotami doświadczalnemi w szkółkach spoczywa w rękach prof. Sokołowskiego.

1. Ogród w Winnikach.

Na wiosnę 1904 zajęto się przedewszystkiem wytyczeniem kwadratów pod grupy okazowe, tudzież odznaczeniem środkowego pola na szkółkę. Jedno i drugie wykonano ściśle podług planu zamieszczonego w sprawozdaniu Dyrekcyi za rok 1901/02. Czynność ta wskutek znacznej ilości ścieżek 2-metrowych, jakie musiano wybrać, zajęła tyle czasu, że nie można już było ani środkowego pola na grzędy podzielić, ani sadzonek z tymczasowych grząd przenieść.

Kwadraty w liczbie około 40-tu obsadzono 4-letniemi sadzonkami sosny czarnej, sosny sztywnej, sosny pospolitej i daglezyi w celu tymczasowej ochrony gleby przed zachwaszczeniem. Wskutek 3-miesięcznej posuchy zginęła jednak znaczna część sadzonek sosnowych, tylko daglezya udała się stosunkowo najlepiej.

Wykonano nadto następujące zasiewy:

1. Pinus montana gallica.
2. Pinus montana uncinata.
3. Abies concolor (Oregan).
4. Abies concolor (Colorado).
5. Chamaecyparis nutkaenxis.
6. Picca Eugelmanni violacea.
7. Pinus aristata.
8. Pinus Banksiana.
9. Pinus contorta.
10. Tsuga canadensis.
11. Tsuga caroliniana.
12. Tsuga Mertensiana.
13. Tsuga Pattoniana.
14. Cercis canadensis.

Z zeszłorocznych zasiewów przesadzono:

1. Larix europea (nasienie sudeckie).
2. Larix europea (nasienie alpejskie).
3. Chamaecyparis obtusa.
4. Chamaecyparis pisifera.
5. Chamaecyparis Lawsoniana (nasienie amerykańskie).
6. Chamaecyparis Lawsoniana (nasienie duńskie).
7. Picea alba.
8. Picea sitchensis.
9. Fagus ferruginea.
10. Fraxinus pubescens.

Wskutek posuchy ucierpiały dosyć silnie zasiewy nowe, natomiast przesadzenia mimo braku deszczu przedstawiały się w jesieni zupełnie dobrze.

Z grup okazowych przybyły duże nowe mianowicie: Quercus pedunculata z nasienia krajowego i Quercus pedunculata z nasienia sławońskiego. Grupy te przyczyniają się do rozstrzygnięcia ważnego dla nas pytania co do wartości nasienia sławońskiego w kraju. Na grzędach mamy nadto znaczny zapas zadzonek wielu gatunków drzew, przeto na wiosnę 1905 założymy większą ilość grup już odrazu na właściwych miejscach.

Podobnie jak lat poprzednich, wykonywali uczniowie sadzenia i siewy tymczasowych grup świerka i daglezyi i zasiali dwie stałe grupy dębów, przerabiali glebę pod grzędy, siali i sadzili na grzędach. O pracach wykonanych przez siebie złożył każdy z uczniów z końcem roku sprawozdanie.

Doświadczenia poczynione nad gęstością siewu nasienia świerkowego ogłoszono w „Sylwanie“ (styczeń 1905).

2. Szkółka w Brzuchowicach.

W roku 1904 wykonano dalsze zasiewy nowych gatunków sosen Pinus Banksiana i Pinus aristata, nadto zasiano nasiona kosodrzewiny Pinus montana gallica i uncinata, i Acer Pseudoplatanus.

Posucha miesięcy letnich musiała się odbić nader dotkliwie na sadzonkach 2-letnich rosnących na lotnym prawie piasku, jakie znajduje się w szkółce brzuchowickiej; to też Pinus aristata zginęła w znacznej części, natomiast utrzymała się Pinus Banksiana.

Na wiosnę 1905 rozszerzy się szkółkę do 1000 m. ^{2}, ogrodzi siatką i podzieli stosownie dla doświadczeń nawozowych.

Doświadczenia poczynione nad sosną Banksa ogłoszono w Sylwanie z sierpnia 1904.

3. Szkółka w Zubrzy.

Oprócz czyszczenia i plewienia nie dokonano z powodu braku czasu żadnych nowych czynności. Ponieważ szkółka ta nie przedstawia żadnego szczególnego dla szkoły interesu, przeto wobec braku funduszów szkółkę tę zwijamy.

VI. Wycieczki naukowe i ćwiczenia praktyczne.

Szkoła lwowska pomimo pozornie niewłaściwego położenia w mieście wielkiem posiada wyjątkowo szczęśliwe warunki do wycieczek naukowych praktycznych — gdyż stolicę kraju otaczają znaczne obszary lasów bądź to miejskich, bądź prywatnych, bądź fundacyjnych, rosnące w różnorodnych warunkach, rozmaicie, dobrze i źle gospodarowane — a oprócz tego mamy las szkolny Winniki w odległości zaledwie 4 klm. Nie dziw tedy, że wycieczki cotygodniowe środowe do owych lasów okolicznych i lasu szkolnego, dalej ćwiczenia główne z miernictwa i urządzenia, ujęte w system, przyczyniają się znamienicie do wyszkolenia praktycznego uczniów we wszystkich działach nauk wykładowych.

Sprawozdania pisemne o wycieczce każdej połączone z publiczną dyskusyą nad treścią są obowiązujące i rozbudzają umysły. — Przedmiotem pomiarów na wycieczce głównej w Winnikach w czasie od 20. do 28. czerwca był w tym roku dalszy ciąg lasu szkolnego zwanego Wysokim od Sichowa. Urządzono w tym roku część Wysokiego lasu przypierającą do Czyżek w terenie nadzwyczaj interesującym prawie górskim.

Z wycieczek dalszych kumulatywnie rok I. i III. nauki odbyto dwie do Jaworowa na piaski lotne i do Rachinia na Podkarpacie za pozwoleniem c. k. Dyrekcyi domem i lasów od. I. Nawet na te dwie nie starczyłoby było funduszów, gdybyśmy nie byli napotkali u miejscowych leśników gościnności iście koleżeńskiej i ułatwień jak najdalej idących

Ogółem zrobiono w ciągu roku szkolnego 28 wycieczek, jako to:

1. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa na dniu 21. października 1903 z prof. adj. Błockim.
2. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 28. października 1903 z prof. adj. Błockim.
3. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik z prof. Sokołowskim na dniu 21. kwietnia 1904.
4. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 20. kwietnia 1904 z prof. adj. Błockim.
5. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 27. kwietnia 1904 z prof. adj. Błockim.
6. Wycieczki uczniów II. i III. roku do Jaworowa i Sądowej-Wiszni na dniu 26. i 27. kwietnia 1904 z prof. Janeczką i Sokołowskim.
7. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik na dniu 4. maja 1904 z prof. adj. Błockim.
8. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 4. maja 1904 z prof. Janeczką i Sokołowskim.
9. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 4. maja 1904 z Dyr. Małaczyńskim.
10. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa i Zubrzy na dniu 11. maja 1904 z proj. adj. Błockim.
11. Wycieczka uczniów II. i III. roku do Rachinia i Doliny na dniu 10 i 11. maja 1904 z Dyr. Małaczyńskim i prof. Janeczką i Sokołowskim.

12. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik na dniu 18. maja 1904 z prof. Demianowskim i Janeczką.

13. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik na dniu 25. maja 1904 z prof. Demianowskim i Sokołowskim.

14. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 18. maja z prof. adj Błockim.

15. Wycieczka uczniów III. roku do Janowa na dniu 18. maja 1904 z prof. Janeczką.

16. Wycieczka uczniów I. roku do Janowa na dniu 25. maja 1904 z prof. adj. Błockim.

17. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 25. maja 1904 z Dyr. Małaczyńskim.

18. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 1. czerwca 1904 z Dyr. Małaczyńskim.

19. Wycieczka uczniów II. roku do Brzuchowic na dniu 1. czerwca 1904 z prof. Janeczką.

20. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 1. czerwca 1904 z prof. adj. Błockim.

21. Wycieczka uczniów III. roku do Skolego na dniu 8. czerwca 1904 z prof. Janeczką i docentem Wojtanem.

22. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 8. czerwca 1904 z prof. adj. Błockim.

23. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 15. czerwca 1904 z prof. Demianowskim.

24. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa i Zubrzy na dniu 15. czerwca 1904 z prof. adj. Błockim.

25. Wycieczka uczniów I. roku do Janowa na dniu 22. czerwca 1904 z prof. adj. Błockim.

26. Cwiczenia z miernictwa w Winnikach z uczniami II. roku od 20. do 25. i od 27. do 28. czerwca 1904 z prof. Demianowskim.

27. Cwiczenia z urządzenia lasu w Winnikach od 20. do 28. czerwca 1904 z uczniami III. roku z Dyr. Małaczyńskim.

28. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 6. lipca 1904 z prof. Sokołowskim.

V. Uczniowie i egzaminy.

W roku szkolnym 1903/4 przyjęto: na kurs I. uczniów 22, a to a) bez egzaminu wstępnego sześciu: Izydora Hyczko, Georgia Kauczewa (Bułgara), Tadeusza Karpińskiego, Michała Klugera, Edwarda Lipińskiego, Władysława Zieleniewskiego. b) po złożeniu egzaminu wstępnego piętnastu: Tadeusza Czernickiego, Kazimierza Gałuszkę, Antoniego Hełpera, Tadeusza Hubla, Piotra Janellego, Stefana Jasienickiego, Wiesława Kapuścińskiego, Michała Kraussa, Feliksa Madejewskiego, Leona Seredyńskiego, Zdzisława Stefańskiego, Władysława Świerczowskiego, Józefa Wilusza, Józefa Wiśniewskiego, Zygmunta Zwolanowskiego. c) jako repetenta jednego: Tadeusza Krzyształowicza. Na kurs III. wprost z obowiązkiem zdania w ciągu półrocza zimowego grupy przedmiotów przyrodniczych zapisało się dwóch maturzystów: Edward Bogdański-Osmolski i Zygmunt Wasylewicz, było zaś z roku ubiegłego dwunastu: Bruno Cienciała, Wasyl Cwetków (Bułgar), Remigiusz Eichler, Teodor Jaeutschke, Mikołaj Kaniew (Bułgar), Henryk Kulig, Adam Loret, Władysław Lux, Władysław Łysak, Piotr Mucha, Edward Szerękowski, Christo Taszków, zatem łącznie 14.

Na kurs V. zapisało się ośmiu: Leon Błoński, Julian Brąglewicz, Tadeusz Galiński, Adam Gottwald, Kazimierz Janczewski, Stanisław Malinowski, Dymitr Meczkarów, Ludwik Wasilewski.

Na początku roku szkolnego w październiku 1903 liczyła szkoła ogółem 44 uczniów.

Z uwagi na stanowisko społeczne rodziców rozdzielają się uczniowie, jak następuje:

1) synów oficyalistów prywatnych 18.
2) synów urzędników i sług państwowych lub krajowych 9
3) synów rolników 4.
4) synów różnych innych zawodów 13.

Po półroczu zimowem w lutym opuścili zakład bądź wskutek nieotrzymania promocyi, bądź wskutek wystąpienia:

a) na kursie I. Czernicki, Hełper, Hubl, Hyczke, Janelli, Kapuściński, Karpiński, Kluger, Krauss, Krzyształowicz, Lipiński, Madejewski, Seredyński, Stefański, Wiśniewski, Zwolanowski.

b) na kursie V.: Wasilewski.

Wynik egzaminów kursowych w lipcu był następujący:

a) na kursie II. nie otrzymali przejścia na kurs III.: Galiński Zenon, Jorasz Stanisław, Kruszyński Władysław, Pawlik Roman, Szarzewski Władysław, zostało na III półrocze siedmiu;

b) na kursie IV. nie otrzymali przejścia na kurs V.; Loret Adam, Wasylewicz Zygmunt wystąpił.

Na półrocze V. zostało dwunastu;

c) na kursie VI. otrzymali promocyę wszyscy: Błoński Leon, Brąglewicz Julian, Galiński Tadeusz, Gottwald Adam, Janczewski Kazimierz, Malinowski Stanisław, Meczkarów Dymitr (Burgar).

Słaby wynik egzaminów po półroczu I. na roku pierwszym przypisać należy lekkiemu traktowaniu nauki i chodzenia na wykłady, pomimo nacisku i upomnień ze strony Dyrekcyi, właśnie przez uczniów ze studyami wyższemi, niż wymagane minimum klas czterech. Z ogólnej liczby 16 odpadłych po kursie I. tylko 6 biorąc ściśle egzamin nie zdało, gdyż reszta 10 nie czując się dostatecznie wskutek opieszałości przygotowaną od egzaminów albo odstąpiła albo wcale nie siadała, a między tymi właśnie znachodzi się dwóch maturzystów z ukończoną szkołą realną i jeden siedmioklasista, którzy kolegami przewodzili.

Egzamin ogólny, zastępujący maturę odbywał się w tym roku w obu terminach tj. w lutym 26. i 27. i w lipcu od 25. do 27. włącznie.

W pierwszym terminie siadło dwóch kandydatów, z których jeden Edmund Włodkowski odpadł, drugi Eugeniusz Pacyna uzyskał stopień dostateczny, — w drugim przystąpiło do egzaminu dziewięciu kandydatów i uzyskali:

1) stopień bardzo dobry: Gottwald Adam.

2) stopień dobry: Błoński Leon, Brąglewicz Julian, Galiński Tadeusz, Janczewski Kazimierz, Meczkarów Dymitr, Broda Bronisław.

3) stopień dostateczny: Włodkowski Edmund, stopień niedostateczny: jeden uczeń.

Przy egzaminie ogólnym delegatem Wydziału krajowego był Wny Pan Radca Dr. Ignacy Szyszyłowicz, zaś komisarzem rządowym Wny P. Herman Schewring, c. k. Inspektor leśny krajowy.

VI. Kronika.

Szkołę zwiedzali kilkakrotnie: J. E. Marszałek krajowy Dr. Stanisław hr. Badeni, zastępca Marszałka krajowego, radca dworu JWPan Dr. Tadeusz Pilat, radca dworu JWny Pan Władysław Struszkiewicz, radca Wydziału krajowego WPan Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Prace dokonane przez grono nauczycielskie.

1) Dyrektor Maryan Małaczyński:

a) Dalszy ciąg wydawnictwa druków dla ułatwienia postępowego zarządu lasami.

b) Nadzór nad gospodarstwem lasowem w Kłodzienku dobrach fundacyi śp. Ignacego Marynowskiego na polecenie Wydziału krajowego.

2) Profesor Stanisław Sokołowski:

a) Nadzór nad szkółkami doświadczalnemi w Winnikach, Brzuchowicach i Zubrzy.

b) Nadzór nad biblioteką szkolną i dalszy ciąg pracy nad katalogiem rzeczowym.

c) Sekretaryat w Towarzystwie dla popierania produkcyi krajowych nasion leśnych.

d) Drukował w Sylwanie artykuły: „Szkółki drzew leśnych w Galicyi“ — Sosna Banksa.

3) Profesor Michał Janeczko:

a) W lwowskim oddziale Towarzystwa gospodarczego dwa wykłady publiczne na temat: „Z życia ryb i ich hodowli“.

b) Artykuł w Przeglądzie: „Klęska posuchy i brak paszy“.

c) Monografia popularna: „Chrust jako karm dla bydła“ 2. wydanie.

Lwów 31. grudnia 1094.

M. Małaczyński, *w. r.*

LW. 79046/905.

We Lwowie, dnia 18. sierpnia 1905.

Aleg. 369

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

O stosunkach zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i o czynnościach w kierunku podniesienia sadownictwa w kraju, ma zaszczyt Wydział krajowy złożyć następujące sprawozdanie, które nawiązuje do sprawozdania zeszłorocznego załatwionego uchwałą Wys. Sejmu z 27. października 1904.

A. Krajowy Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Od założenia krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach ubiega w tym roku sześć lat. Jestto przeciąg czasu zbyt krótki jeszcze, ażeby można było już żądać od Zakładu wykazania znaczniejszych rezultatów jego działalności, zwłaszcza na polu podniesienia sadownictwa w stronie kraju południowo-wschodniej, w którym to celu głównie założony został. Niemniej jednakże okres sześcioletni jest już dostatecznym, ażeby można stwierdzić, o ile Zakład potrafił się już rozwinąć w tym czasie, czy stara się wyzyskać wszystkie środki, jakie mogą mu służyć, ażeby działalność Zakładu uczynić wszechstronniejszą i czy przynajmniej zdąża ku głównemu swemu zadaniu, wywierając już pewien, dodatni wpływ na rozwój sadownictwa chociażby w najbliższej okolicy.

W początkowym okresie istnienia podobnego Zakładu, połączonego z ogrodem, nie trudno dopatrzeć się w pierwszych latach rozwoju, w tem znaczeniu, że skutkiem poczynionych znacznych wkładów, Zakład zaczyna z roku na rok wykazywać większą produkcyę i przynosić większe dochody, że powołując do życia nowe czynniki, które dotąd nie funkcyonowały jeszcze, objawia przez to

samo większą żywotność. Do ocenienia zatem działalności Zakładu w tem początkowem stadyum przyłożyć należy inną miarę, tę mianowicie, która wykaże, że nie tylko rozwój Zakładu postępuje we właściwym tempie, ale, co ważniejsza, że grunt jaki przygotowuje sobie w tej chwili na przyszłość, jest umiejętnie wyzyskany i znajduje się pod wprawną ręką kierownika.

Ocenić to może tylko fachowy znawca. Dla tego też nie małą uwagę przykładamy do opini, jaką w tym roku wyraził o kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, p. Wilhelm Lauche, dyrektor szkoły w Eisgrub, jedna z pierwszych powag w Austryi w dziedzinie sadownictwa. P. Lauche wysłany z ramienia ck. Ministerstwa rolnictwa a przez nas o to uproszony, zwiedził w tym roku w lecie między innemi i Zakład w Zaleszczykach. Zabawiwszy kilka dni na miejscu i zbadawszy szczegółowo warunki Zakładu, po powrocie wyraził o nim zdanie nadzwyczaj przychylne. Zdaniem p. Lauchego kraj. Zakład w Zaleszczykach ma wielką przyszłość przed sobą; posiada tak korzystne warunki gleby i klimatu, że mało jest miejscowości w Austryi dorównywujących mu pod tym względem. Nadto p. Lauche wyraził się z uznaniem o urządzeniu i kierunku, jaki nadany został temu Zakładowi.

To wszystko upewnić nas może, że kraj. Zakład w Zaleszczykach rozwijać się będzie i nadal w równej mierze korzystnie jak dotąd, że po sześciu latach istnienia wstępując w drugie stadyum swego pozwoju, wykazywać zacznie i te trudniejsze do osiągnięcia i mniej na razie uchwytne wyniki z działalności swojej, objawiające się w wyprodukowaniu coraz lepszego materyału, w przysposobieniu sił fachowo uzdolnionych, w podniesieniu się kultury ogrodowej w okolicach Zaleszczyk i w rozszerzaniu się tego wpływu coraz to dalej.

Do osiągnięcia tego celu służą Zakładowi następujące środki: 1) ogród, 2) kursa urządzane w pewnych okresach roku i uczniowie praktykanci stale zajęci w ogrodzie, 3) fabryczka przerobów owocowych, wreszcie 4) działalność na zewnątrz, polegająca na lustrowaniu sadów, zachęcaniu i udzielaniu szerszym warstwom ludności potrzebnych objaśnień i wskazówek.

1. Ogród. Krajowy Zakład sadowniczy w Zaleszczykach posiada obecnie obszar z górą 14-to morgowy mianowicie:

	obszar
a) parcelę zakupioną od gminy Zaleszczyki stare za 19.200 K	8 morg. 130 sąż. □
b) parcelę zakupioną od gminy Zaleszczyki miasta za 4.281 K	1 „ 1.254 „ „
c) parcelę kupioną od śp. br. Brunickiego za 7.360 K	3 „ 1.088 „ „
d) skutkiem zamiany drogi z gm. Zaleszczyki stare za cenę 239 K 10 gr. przybyło .	191 „ „
e) parcelę nabyta od funduszu szpitalnego za 16.000 K około	1.195 „ „
Razem . . .	14 morg. 658 sąż. □

Parcela sub c) nabytą została jeszcze od ś. p. Seweryna br. Brunickiego w r. 1902 celem powiększenia ogrodu zakładowego. Na ten cel uchwalił Wys. Sejm kredyt w wysokości 8000 K w r. 1902 (Rubr. XV. poz. 264). Kontrakt kupna i sprzedaży wygotowany został dnia 13. czerwca 1902 r., jednakże skutkiem nagłej śmierci właściciela przedmiot kupna nie mógł być zahipotekowany na rzecz funduszu krajowego. Nastąpić to mogło dopiero w tym roku po złożeniu stosownej deklaracyi przez obecną właścicielkę Zaleszczyk p. br. Wattmanową i po zwolnieniu tej parceli od wszelkich ciężarów hipotecznych. Po należytem dopełnieniu tych formalności wypłaciliśmy masie spadkowej po śp. Brunickim umówioną cenę kupna tj. 7360 K, nadto zaś 4% odsetki w kwocie 907 K 73 gr. od 13. czerwca 1902, jako od chwili objęcia tej parceli przez Zakład; łącznie zatem zapłaciliśmy 8267 K 73 gr. Pozatem uiściliśmy jeszcze należytość skarbową od kontraktu kupna i sprzedaży w wysokości 220 K 80 gr., oraz dopłaciliśmy gminie Zaleszczyk

stare z rachunku wypadającego przy przełożeniu drogi 239 K 10 gr. Ogółem zatem koszt nabycia tej parceli wzrósł do kwoty 8.727 K 63 gr., skutkiem czego kredyt jaki służył Wydziałowi na ten cel do dyspozycyi, musiał być przekroczony o 727 K 63 gr.

Jak już wspomnieliśmy, droga należąca do gminy Zaleszczyki stare a oddzielająca ogród zakładowy od parceli nabytej od śp. br. Brunickiego musiała być przełożoną. Przy zamianie okazało się, że gminie należy jeszcze dopłacić za 191 sążni 239 K 10 gr. Po przełożeniu drogi została cała nabyta parcela ogrodzona kosztem 6.845 K 70 gr. z kredytu nadzwyczajnego, jaki mieliśmy na ten cel na podstawie uchwały Wys. Sejmu z. r. 1902.

Grunt należący dawniej do szpitala wraz z dawnym budynkiem administracyjnym szpitala przyłączony został w roku zeszłym do Zakładu, stosownie do uchwały sejmowej z dnia 27. października 1903 r Należytość przypadająca z tego tytułu funduszowi szpitalnemu w wysokości 16.000 K, miała być zapłaconą w dwóch ratach w ciągu roku 1906 i 1907, dlatego też wstawiliśmy do preliminarza Zakładu wydatek 8.000 K jako I. ratę tej należytości.

Realność poszpitalna obejmuje około $^3/_4$ morga, połowa jednak tej przestrzeni zajęta jest pod budynki, z tych jeden będący już ruderą, został w tym roku sprzedany na rozebranie na korzyść funduszu szpitalnego, drugi zaś murowany przedstawia jeszcze pewną wartość i przy odpowiedniej rekonstrukcyi będzie mógł służyć na pomieszczenie fabryczki przerobów owocowych, o czem wspomniemy szczegółowiej mówiąc o tym przedmiocie. Po strąceniu przestrzeni zabudowanej zyskał ogród zakładowy skutkiem nabycia tej parceli zaledwie 600—700 sążni, nabytek ten był jednak koniecznym raz ze względu na potrzebny zakładowi budynek, powtóre ze względu na możność uniknienia szkodliwego sąsiedztwa Z powodu potrzeby zmeliorowania i urządzenia ogrodu na tym kawałku podnieśliśmy kredyt w Rubr. III. poz. 14. zakładu o 400 koron.

Ostateczne przyłączenie tej parceli do ogrodu zakładowego pociągnie za sobą w przyszłości jeszcze pewne wydatki; przedewszystkiem musi być wykupioną droga gminna oddzielająca tę parcelę od zakładu, jak również i niewielki skrawek gruntu o obszarze 930 m. kw. będący własnością br. Wattmann, a wchodzący klinem w posiadłości zakładowe. Następnie cała parcela po zniesieniu drogi musi być z dwóch stron oparkanioną na przestrzeni stukilkudziesięciu metrów. Wszystko to wymagać będzie wydatku około 3000 K, o jaki to kredyt upraszać będziemy Wys. Sejm w preliminarzu Zakładu na r. 1907.

Cały zatem obszar kraj. Zakładu w Zaleszczykach, jak już powiedzieliśmy wyżej, wynosi obecnie 14 m. 658 sąż. kw. wyłączywszy jednak powierzchnię zajętą pod budowle, na sam obszar ogrodu przypadnie z tego około 13 i pół morga. Na tej powierzchni mieści się szkółka drzew owocowych o produkcyi rocznej 20.000 szczepów, drzewa mateczne, karłowe i wysokopienne, kultura morel, brzoskwini i winorośli, a nadto ogród warzywny wraz z hodowlą porzeczek, truskawek, malin i szparagów.

Odpowiednio do zadania, jakie ma spełniać kraj. Zakład w Zaleszczykach, w pierwszym rzędzie cięży na nim obowiązek wyprodukowania możliwie największej ilości drzewek owocowych, dlatego tego pod szkółki zajętą jest przeważna część ogrodu. Przy wyborze odmian, począwszy od roku 1903 przedewszystkiem uwzględniane bywają odmiany wskazane w ściślejszym doborze, jaki Wydział krajowy ustanowił dla poszczególnych stref w kraju.

Uważaliśmy rówież za wskazane unormować ceny drzewek owocowych sprzedawanych przez kraj. Zakład w Zaleszczykach, zważając przytem, z jednej strony, aby przez umiarkowaną cenę zachęcić najszerszy ogół do nabywania szczepów o pewnej jakości a tem samem dźwignąć produkcyę owoców w kraju, z drugiej zaś strony, aby nie stwarzać niepotrzebnie konkurencyi prywatnym zakładom produkcyi drzew owocowych. Dążąc zaś przedewszystkiem do rozpowszechnienia

odmian wskazanych doborem ściślejszym, wyznaczyliśmy w cenniku niższe ceny dla tych właśnie odmian, wiedząc, że w ten sposób najłatwiej da osiągnąć cel, jaki mieliśmy na oku przystępując do ułożenia doboru. Ustanowiliśmy zatem cenę dla drzewek objętych ściślejszym doborem z uformowaną już koroną: dla jabłoni i wiśni po 60 gr., dla grusz i śliw po 80 gr., za sztukę, polecając Dyrekcyi Zakładu, aby się zastosowała do tych cen przy układaniu następnego kartkowego cennika.

Drzewka z kraj. Zakładu w Zaleszczykach zaczęły się rozchodzić po raz pierwszy w r. 1903, dzisiaj mają już dobrą renomę w kraju, czego najlepszym dowodem, że są poszukiwane i że roczna produkcya Zakładu nie wystarcza na zaspokojenie coraz liczniejszych zgłoszeń. W r. 1904 dochód ze sprzedaży drzewek wynosił 2.925 K.

Obok produkcyi drzewek ogród zakładowy wprowadził na większą skalę kulturę morel, ze względu, że uprawa tego owocu, jako właściwość tamtejszych okolic, wymaga szczególniejszej opieki ze strony Zakładu a przytem opłaca się mając zawsze łatwy zbyt. W czasie sezonu morelowego przychodzą z zagranicy zamówienia do Zaleszczyk na całe wagony tego owocu w cenie 30 do 36 koron za cetnar loco Zaleszczyki. Kultura morel posiada jedną tylko złą stronę, a mianowicie, że nader delikatny ten owoc, wrażliwy na mrozy, często zawodzi, nawet w łagodnych warunkach tamtejszego klimatu. Rok 1904 był rokiem wielkiego urodzaju morel, natomiast w tym roku nie obrodziły morele zupełnie, skutkiem silnych mrozów i wiatrów w zimie. Okazało się przytem, że w podobnych wypadkach, żadne ochrony płócienne, w jakie zaopatrzyliśmy Zakład, nie mogą skutecznie przeciwdziałać wymarzaniu pączków liściowych, spowodowanemu przez mroźne wiatry zimowe.

Z innych gatunków owoców ogród Zaleszczycki wprowadził po raz pierwszy w r. 1904 hodowlę brzoskwiń na większą skalę. Na początek zaoczkowano 800 sztuk tego krzewu na gruszce St. Julien. Hodowla brzoskwiń wymaga równie sprzyjających warunków klimatycznych a nawet większej staranności przy uprawie jak morela, dlatego też w Galicyi bez znaczniejszych wkładów tylko w tych stronach udawać się może. Szczepy brzoskwiniowe u nas były dotąd wyłącznie sprowadzone z zagranicy, obecnie będziemy już posiadać własne, na razie produkowane tylko w Okopach w zakładzie Niemczewskich i w Zaleszczykach.

Wreszcie Dyrekcya zamierza na przyszłość zająć się również hodowlą wczesnych czereśni, które w tych stronach dojrzewają równocześnie z węgierskimi a o parę dni później od tyrolskich. Możnaby zatem ten produkt sprowadzany z zagranicy zastąpić krajowym, zwłaszcza, że posiada na targu wcale dobrą cenę. Gdyby próby w tym kierunku udały się i na większą skalę, wówczas należałoby wprowadzić hodowlę wczesnych czereśni w kilku okolicznych powiatach, posiadających zbliżone warunki klimatyczne.

Ogród kraj. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach przyniósł w roku 1904 dochód w kwocie 6.210 K 78 gr., a mianowicie:

ze sprzedaży drzewek j. w.	2,925	K 20	gr.
za warzywa	418	„ 98	„
za morele (owoce)	2.316	„ 54	„
za koszykową sprzedaż pomidorów	208	„ 80	„
za sadzonki truskawek	2	„ 20	„
ze sprzedaży przeróbek owocowych	339	„ 02	„
Razem . . .	6.210	K 74	gr.

Ważna sprawa zaopatrzenia krajowego Zakładu sadowniczego w wodę z wodociągów miejskich, została po myśli Wydziału krajowego załatwioną. Rada gminna miasta Zaleszczyk na posiedzeniu w dniu 29. grudnia 1904 r. powzięła uchwałę zezwalającą krajowemu Zakładowi w Zaleszczykach korzystać z wodo-

ciągów miejskich za ryczałtowym czynszem rocznym w wysokości 1200 koron. Na tej podstawie wypłacamy gminie należytość w dwóch równych ratach półrocznych z kredytu 1200 K. przewidzianego w Rubr. II. poz. 9. budżetu wydatków zakładowych.

Jak już zaznaczyliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, instalacyę wodociągów w Zakładzie Zaleszczyckim wraz z budową zbiornika i hydrantów, oddaliśmy w przedsiębiorstwo p. Reklewskiemu. W tym roku, stosownie do umowy, przyszło wypłacić p. Reklewskiemu resztę umówionej należytości t. j. 3.778 K. 92 h. oraz wynagrodzenie za dodatkowe roboty, wykonane w myśl polecenia Wydziału krajowego ponad pierwotny kosztorys, w kwocie 366 K. 25 gr. Po skonstantowaniu, że wodociągi należycie funkcyonują, cała należytość w łącznej kwocie: 4.145 K 17 gr. została przedsiębiorcy wypłaconą, z nadzwyczajnego kredytu wstawionego na ten cel do budżetu Zakładu na r. 1905.

Obecnie pokazało się jednak, że pięć hydrantów, jakie przy instalacyi wodociągów zaprowadzono, nie wystarcza na dostateczne zasilenie wodą 14-to morgowego ogrodu. W handlowych zakładach ogrodowych jest przyjęta norma ustawienia jednego hydranta na 1 morg ogrodu. Uznaliśmy zatem za konieczne, w myśl wniosku Dyrekcyi, powiększyć ilość hydrantów w obrębie Zakładu Zaleszczyckiego do 10-ciu, czyli zbudować 5 nowych hydrantów w ciągu roku 1906. Potrzebny na ten cel wydatek 1000 K. wstawiliśmy do preliminarza budżetu na rok 1906, jako nadzwyczajny wydatek Zakładu w Rubr. III. poz. 20.

Na razie ogród krajowego zakładu w Zaleszczykach nie wymaga innych wkładów; jednakże już dzisiaj musimy zaznaczyć, że w przyszłości, pewien, i to stosunkowo dość znaczny wkład będzie tu potrzebny, mianowicie: byłoby ze wszech miar pożądanem powiększyć jeszcze ogród zakładowy, chociażby o kilka morgów. Obecny obszar ogrodu jest stanowczo za mały, nie wystarcza już dzisiaj dla jego zadań, pomimo, że najważniejsza część przeznaczoną jest na szkółki drzewek owocowych, szkółki te są jeszcze za małe. Roczna ich produkcya dosięgająca 20 000 drzewek jest nie wystarczającą na zaspokojenie znacznie większego popytu, zbyt skromną zarazem, ażeby zakład Zaleszczycki mógł stanowczy wpływ wywierać na ujednostajnienie się w kraju odmian wskazanych ściślejszym doborem, gdyż wobec rocznego zapotrzebowania setek tysięcy drzewek, produkcya zakładu jest minimalną. Pod tym względem kraj. zakład w Zaleszczykach nie może iść w porównanie z innymi prywatnymi zakładami w kraju, n.p. ze szkółkami Juliana br. Buniekiego w Podhorcach, Tadeusza hr Łubieńskiego w Zasowie i firmy L. Freege w Krakowie, które to zakłady posiadają po 30 morgów obszaru zajętego pod szkółki. Nawet szkółka Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie („Glinka“) produkując do 75.000 drzewek, kilkakrotnie przewyższa obecną produkcyę kraj. Zakładu w Zaleszczykach. Z tych powodów byłoby ze wszech miar wskazanem powiększyć obszar naszego zakładu, możliwie jak najrychlej i to przedewszystkiem dla produkcyi drzewek owocowych. P. Lauche, o którym wspomieliśmy już wyżej, potrzebę powiększenia ogrodu zakładowego w Zaleszczykach uznał w zupełności, dając zarazem wyraz swemu osobistemu przekonaniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w tym wypadku nie odmówiłoby na ten cel odpowiedniego zasiłku z funduszów państwowych. Wreszcie, uzasadniając ten projekt, nie możemy pominąć i tej niemniej ważnej okoliczności, że wydatek z tego powodu, chociażby był nawet dość znaczny, będzie zrównoważonym zwiększonymi dochodami z ogrodu.

Potrzebny grunt nabyć będzie można od obecnych właścicieli Zaleszczyk, którzy są w posiadaniu dużej parceli przylegającej bezpośrednio do ogrodu zakładowego. Wydział krajowy porozumiewał się nawet co do tego projektu z właścicielem, a tenże oświadczył, że każdej chwili gotów będzie funduszowi krajowemu odsprzedać potrzebną ilość morgów w tej stronie, w cenie po 2000 K. za jeden morg, z tym jednakże warunkiem, że fundusz krajowy wrazie zwinięcia kraj. Zakładu w Zaleszczykach, zobowiązanym będzie cały kompleks gruntów należących do Zakładu, odstąpić ówczesnemu właścicielowi Zaleszczyk za pierwotną cenę kupna. Wydział krajowy sądzi, że właściciel da się nakłonić do odstąpienia od tego warunku, a wówczas projekt nie napotkałby już przy

wykonaniu na żadne trudności, o ile tylko Wys. Sejm zgodzi się w zasadzie na potrzebę powiększenia ogrodu zakładowego, a tem samem upoważni Wydział krajowy do przedłożenia we właściwym czasie odpowiednich wniosków w tym przedmiocie.

2.) Kursa i chłopcy praktykanci. Ogród zakładowy służy przedewszystkiem do wyprodukowania odpowiedniego materyału, jakim mają się zasilać sady już istniejące lub mające dopiero powstać. Po zatem, Zakład przy pomocy ogrodu ma za zadanie w drodze prób i doświadczeń przekonywać się, które kultury owocowe i jakie ich odmiany nadają się najlepiej do szerszej hodowli, uwzględniając istniejące u nas warunki klimatyczne. Sam jednakże materyał, chociażby był wzorowym, nie przyniesie jeszcze dostatecznych korzyści, skoro brakować będzie ludzi, którzyby potrafili obchodzić się tym z materyałem umiejętnie. Dla większych ogrodów, potrzebne są specyalne szkoły, przysposabiając dla nich zawodowych ogrodników; mniejsze sady obchodzić się muszą z konieczności ludźmi, którzy obok innych zajęć, nabywszy jakie takie wiadomości z ogrodnictwa, mogliby się ubocznie oddawać prowadzeniu ich w sposób bardziej racyonalny niż dotychczas. Ludzie ci nie mają czasu na kilkoletnią naukę w szkołach ogrodniczych, dla nich wystarczy, jeżeli najkardynalniejszych zasad z ogrodnictwa czy też wyłącznie z sadownictwa, nabędą za pomocą specyalnych krótko trwających kursów, połączonych z zajęciami praktycznemi. Wzorowo prowadzony ogród, posiadający przytem ludzi teoretycznie wykształconych najodpowiedniejszem jest miejscem do zorganizowania podobnych kursów. To też przy zakładaniu kraj. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach było już przewidzianem, że w przyszłości kursa takie stale tutaj powinny być urządzane w poszczególnych okresach roku. Dyrekcya Zakładu Zaleszczyckiego spełnia to zadanie; ilość kursów i frekwencya na nich stale wzrasta z roku na rok. O tem jednak, jaki przynoszą pożytek, z ilości odbytych kursów nie możnaby się jeszcze przekonać, to jednak jest pewnem, że skuteczność ich w wysokim stopniu jest zależną od należytego ich zorganizowania Pod tym względem doświadczenia nabyte na podstawie długoletnich wyników wykazać mogą najlepiej, jakie zmiany i udoskonalenia należałoby wprowadzić, aby takie kursa najlepiej odpowiedzieć mogły swojemu celowi. Ulepszenia tego rodzaju, z natury rzeczy, wprowadzane być mogą tylko zwolna, a decydować powinny, nie tylko o tem, jakie pory byłyby najwłaściwsze do ich urządzenia, ale nie mniej, jaki dobór słuchaczów byłby dla nich najodpowiedniejszym; a co najważniejsza, jaki program i w jakim zakresie powinien być w krótkim przeciągu czasu należycie wyczerpany.

Jakkolwiek kursa urządzone w tym roku w kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach nie osiągnęły jeszcze tego udoskonalenia, jakiegoby sobie życzyć należało, przecież w porównaniu z poprzednimi latami, postęp w tym kierunku jest widoczny.

Od 1-go września 1904 r. do sierpnia 1905 r. odbyły się następujące kursa w Zakładzie:

I Kurs jesienny, trwający od 20. listopada do 20. grudnia 1904. r, przeznaczony był dla uczniów tamtejszego seminaryum nauczycielskiego i dla chłopców pracujących w ogrodzie. Przedmiotem nauki były: hodowla szkółek (10 godzin wykładowych) i hodowla winorośli (4 godziny) wykładane przez kierownika Zakładu p. Brzezińskiego; kurs przeróbek owocowych (18 godzin) i pszczelnictwo (22 godzin) udzielane przez inspektora p. Zająca Na ostatnich godzinach wykładowych uczniowie seminaryum byli przepytywani z całości słuchanego przedmiotu i dawali odpowiedzi zupełnie zadowalniające. Na kilku godzinach wykładów był obecny radca szkolny, p. Bolesław Baranowski,

II. Kurs zimowy, powszechny, trwający od 30. stycznia do 11. marca 1905 obejmował naukę: sadownictwa (4 godziny tygodniowo), warzywnictwo (4 godziny), teoryę ogrodnictwa (2 godziny) i naukę o chorobach i szkodnikach roślin (2 godziny). Sadownictwo wykładał p. Brzeziński, resztę przedmiotów p. Zając W kursie tym, jakkolwiek był powszechnym, brało udział tylko 25-ciu uczniów seminaryum naczycielskiego. Okoliczność tę świadczącą, że kurs ten właściwie się nie udał, tłumaczy Dyrekcya tem, że ludność Zaleszczyk miała już sposobność

korzystania z podobnego kursu w poprzednich latach, okoliczni zaś włościanie, z powodu mroźnej zimy nie mogli w nim uczestniczyć, jakkolwiek z drugiej strony. pora zimowa jest dla nich najodpowiedniejszą do nauki. Zdaniem naszem kurs sześciotygodniowy, chociażby w porze zimowej urządzony. jest za długi, ażeby włościanie mogli z niego korzystać, zwłaszcza z okolic dalszych.

III. Kurs dla nauczycieli szkół ludowych: a) Kurs wiosenny odbył się w czasie od 29. marca do 15. kwietnia b. r, a obejmował naukę: sadownictwa, teoryę ogrodnictwa, tępienie szkodników i przeróbkę owoców, nadto zaś odbywały się codziennie dwugodzinne zajęcia praktyczne w ogrodzie. W kursie tym brało udział dziewięciu nauczycieli ludowych wyznaczonych przez c. k. radę szkolną krajową. Po ukończonym kursie odbył się egzamin, który zdali wszyscy kandydaci z postępem bardzo dobrym, lub dobrym, z wyjątkiem jednego, który z tego kursu mało skorzystał. b) Kurs letni trwający od 18. do 22. lipca b. r. urządzony był z następującym programem: 1) hodowla winorośli, 2) zbiór i pakowanie owoców oraz stosunki handlu owocami, 3) teorya ogrodnictwa, szkodniki i walka z nimi, 4) zajęcia praktyczne. Teoryę ogrodnictwa wykładał p. Zając, inne przedmioty p. Brzeziński. Uczestników kursu było ośmiu. Wszyscy pracowali w ogrodzie i przy przeróbkach owocowych, własnoręcznie zaoczkowali około 1000 jabłonek, wyrobili beczółkę wina z wiśni, kompoty, susz z jabłek i. t. d. Wogóle z praktycznych zajęć wynieśli bardzo wielką korzyść, a egzamin końcowy zdali wszyscy bardzo dobrze.

Działalność naukowa Zakładu nie ogranicza się wyłącznie do kursów. Zakład przyspasabia niemniej pomocników ogrodowych z chłopców, którzy stale jako robotnicy pracują w ogrodzie i pobierają za to zwykłe codzienne wynagrodzenie. Chłopcy ci pracując przez kilka lat w ogrodzie i kolejno przechodząc wszystkie czynności, pod okiem i według objaśnień i wskazówek udzielanych im przez kierownika czy inspektora ogrodu, nabywają z czasem dostatecznej wprawności i rutyny potrzebnej dla pomocników ogrodniczych. Dotychczas z Zakładu wyszło 7-iu takich pomocników, przeważnie otrzymali oni wcale dobre miejsca przy ogrodach dworskich; jeden wstąpił jako uczeń do seminaryum nauczycielskiego, a jeden osiadł na roli w swej rodzinnej wiosce, zakłada ogród i jest przytem ogrodnikiem dla całej wsi. Gdyby takich wypadków, jak ten ostatni, mógł Zakład w Zaleszczykach wykazywać więcej, chociażby jeden, dwa co roku, wówczas działalność jego w tym kierunku okazałaby się bardzo pożyteczną dla rozwoju sadownictwa wśród włościańskiej ludności w kraju.

Nadmieniamy wreszcie, że Wydział powiatowy w Stryju wyszle w tym roku jednego swojego stypendystę na naukę sadownictwa do kraj. Zakładu w Zaleszczykach.

3.) Urządzenie przerobu owoców. Właściwie kraj. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach, mając ogród, produkując drzewka i owoce, urządzając kursa i lustrując okoliczne sady, spełniałby już tem samem główne zadanie swojego przeznaczenia Przy pomocy tych czynników byłby już w stanie ożywić, udoskonalić i rozszerzyć kulturę sadownictwa w znacznej części kraju. Uzupełni tylko tę jego pożyteczną działalność urządzenie dla przerobu owoców, jakie przy Zakładzie powstanie. Niemniej przecież założenie takiej fabryczki jest potrzebne, a połączenie jej z Zakładem sadowniczym wskazane Jeżeli przy jakiem gospodarstwie, to przedewszystkiem przy ogrodowem, mającem produkt, który ulega szybkiemu zepsuciu i mającem dosyć produktu pośledniego, który nie nadaje się do handlu, przeróbka surowego materyału, a zwłaszcza części jego pośledniej na miejscu jest często konieczną, a zawsze się może znakomicie opłacić W kraju naszem nie wiele dotąd posiadamy podobnych prywatnych zakładów przemysłowych, pomimo, że konsumcya różnych suszów i przerobów owocowych jest dość znączną i musi być zaspakajana fabrykatami pochodzącymi z zagranicy, częstokroć nawet z dalekich bardzo krajów jak n p. Ameryki. Zakład Zaleszczycki, gdy będzie posiadał odpowiednio urządzony przerób owocowy, wyrobi z czasem tego rodzaju produktom krajowym dobrą markę w handlu, zachęci prywatnych przedsiębiorców do zakładania takich przedsiębiorstw w różnych stronach kraju, pouczać będzie, w jaki sposób najkorzystniej i najlepiej przerabiać można owo-

ce nie tylko w większych fabrykach ale i w domowem gospodarstwie; wreszcie spieniężać będzie z korzyścią mniej wyborowe płody ze swego ogrodu. Te wszystkie powody, które dostatecznie uzasadniają potrzebę założenia fabryczki przerobów owocowych przy kraj. Zakładzie w Zaleszczykach, wskazują zarazem na to, jak potężną dźwignią dla rozwoju sadownictwa w kraju, byłoby powstawanie podobnych przedsiębiorstw w różnych jego stronach Z tych też powodów Wydział krajowy dążył od początku do wprowadzenia przerobu owoców przy kraj. Zakładzie sadowniczym.

W zeszłym roku, gdy urodzaj morel okazał się bardzo wielki, nie mając odpowiedniego kredytu, z funduszów komisyjnych udzieliliśmy Dyrekcyi 1200 K. na urządzenie próbnej fabryczki do przerobów, z czego 660 K. przeznaczyliśmy na zakupno maszyn, a 540 K. na zakupno materyałów pomocniczych. Ten ostatni wkład miał być zwrócony z dochodów, jakie fabrykacya przyniesie. Z przedłożonego sprawozdania Dyrekcyi wynika, że ta próbna i na nie wielką skalę urządzona fabrykacya powiodła się, gdyż nie tylko koszta wkładów (z wyjątkiem maszyn) zwróciły się, ale nadto pozostała nadwyżka kilkudziesięciu koron jako zysk. Ogółem przerobiono w ciągu letniego sezonu: 700 klg. morel najgorszej sorty i otrzymano z tej ilości surowego materyału 300 klg. marmolady, prócz tego ususzono 20 klg. morel, a 20 klg. użyto na kompoty. Z innych owoców przerobiono 225 klg. jabłek na susz marmoladę i pasty, zrobiono trochę kompotów i marmolady truskawkowej, wreszcie małą beczułeczkę porzeczniaku.

Tego rodzaju jednak próbna przeróbka owoców byłaby niedostateczną dla zakładu. Dlatego też już w zeszłym roku zażądaliśmy od Wys. Sejmu nadzwyczajnego kredytu 6.520 K. (Rubr. III. poz. 21. budżetu zakładowego) na zazakupno maszyn i przyrządów potrzebnych dla urządzenia przeróbki na trochę większą skalę, zawiadamiając zarazem Wys. Sejm, że projektowana fabryczka umieszczoną zostanie w budynku oddzielnym, znajdującym się na gruncie dawniejszego szpitala.

Wysłany przez nas w tym roku architekt Wydziału kraj. p. Kamienobrodzki, zbadawszy obecny stan tego budynku, i objaśniony zarazem, jakich ubikacyi będzie potrzebowała przyszła fabryczka, orzekł, że projekt ten nie może być wykonany bez gruntownej rekonstrukcyi i dobudowy. Na tej podstawie wygotował plan wraz z kosztorysem robót. Według projektu p. Kamienobrodzkiego w budynku przeznaczonym na fabryczkę przerobów owocowych znajdowałyby się następujące ubikacye:

a) wielka hala dla właściwej fabrykacyi, zajmująca 121·92m^2 powierzchni,
b) weranda dla robót przygotowawczych,
c) piwnica na skład owoców i przeróbek.
d) mieszkanie inspektora składające się z 2-óch pokoi i kuchni,
e) pokój dla dozorcy.
f) kancelarya.

Koszta rekonstrukcyi budynku wraz z dobudową nowej części obliczone zostały na kwotę 16.500 K.

Nadto Dyrekcya Zakładu, nadesłała nam spis maszyn i przyborów, jakie należałoby zakupić. Spis ten zawiera następujące przedmioty:

1.) Kocioł parowy z motorem o sile trzech koni . . .	3.000 K.
2.) Dwa kotły miedziane na 100 l. do gotowania parą dla marmolad i powideł	1.000 „
3.) Jeden kocioł miedziany na 75 l. do gotowania parą galaret	450 „
4.) Szafka żelazna hermetycza na 200 słoi	500 „
5.) Duża szuszarnia Meyfartowska	1.400 „
6.) Prasa do wyciskania soku kolumnowa Meyfarta . .	300 „
7.) Młynek do mielenia owoców	200 „
8.) Druszlak do pestek i ziarnek	500 „
9.) Obieraczka do owoców	125 „
Do przeniesienia. . . .	7.475 K.

Z przeniesienia	7.475 K.
10.) Suszarka do pary	150 „
11.) Kociołek Meyfartowski do zaparzania przed suszeniem .	200 „
12.) Beczki, szafle, szafy, stoły, chochle itd. . . .	700 „
13.) Małe laboratoryum	500 „
Razem . .	9.025 K.
Transport, cło i montowanie	975 „
Ogółem . .	10.000 K.

Ponieważ na ten cel mamy niezużyty dotąd zeszłoroczny kredyt 6.520 K., zatem brakowałoby jeszcze na zakupno maszyn i przyrządów według powyższego spisu około 3.500 K. Łącznie zaś z rekonstrukcyą budynku, potrzebny byłby jeszcze fundusz 20 000 K. na urządzenie i pomieszczenie fabryczki przerobów owocowych przy kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

Wydział krajowy jakkolwiek jest przekonany, że fabryczka taka oddałaby znakomitą usługę sprawie sadownictwa krajowego, ze względu jednak na dość znaczny wydatek, jaki z tego powodu obarczyłby fundusz krajowy, nie wstawił w tym roku jeszcze wydatku tego do preliminarza Zakładu, pragnąc poprzednio być upewnionym, że przedłożenie w przyszłym roku odpowiednich wniosków w tym przedmiocie zgadzać się będzie z wolą Wys. Sejmu. Tymczasem udamy się do c. k. Rządu z zapytaniem, z jakim zasiłkiem z funduszów państwowych byłby w stanie w danym razie przyjść w pomoc temu urządzeniu przerobu owoców w Zakładzie. Nie wątpimy bowiem, że c. k. Rząd do wykonania tego projektu przyczynić się również zechce znacznym zasiłkiem z funduszów państwowych, przez co powstanie wzorowej fabryczki przerobów owocowych tem łatwiej mogłoby przyjść do skutku.

4.) **Działalność kraj. Zakładu sadowniczego na zewnątrz.** Szerokie pole tej działalności stoi otworem dla Zakładu i ludzi w nim pracujących. Dla podniesienia się sadownictwa w okolicach Zaleszczyk i w sąsiednich kilku powiatach, osobiste zetknięcie się kierownika zakładu, czy inspektora ogrodu z ludnością, która posiada zaniedbane sady, lub z tą, która ma wszelkie warunki do założenia ich, udzielanie rad i wskazówek pierwszym przy lustryacyach sadów, a zachęcanie drugich przy każdej nadażającej się sposobności do zakładania sadów; to wszystko gorliwie wykonywane i z pewnym zmysłem agitacyjnym przeprowadzone, mogłoby równie silnie oddziałać na podniesienie się sadownictwa w tych stronach, jak produkcya dobrych drzewek. Wprawdzie Dyrekcya Zakładu podnosi, że o ile tylko zajęcia w ogrodzie i na kursach zezwalają, odbywają się lustracye sadów wiejskich, interesowanym udziela się rad i wskazówek; co więcej, że włościanie sami zaczynają już przychodzić do Zakładu, żądając szczepów lub proszą o udzielenie fachowej pomocy; to jednak dotychczas są to zbyt sporadyczne wypadki, które wielkiego wpływu nie zdołają wywrzeć na rozwój sadownictwa w tych stronach. Działalność Zakładu w tym kierunku musi się na przyszłość znaczniej ożywić. Zakład ten wzorowo prowadzony jako ogród pomologiczny, nie może i nie powinien posiadać jedynie wybitnej cechy dobrze prowadzonego przedsiębiorstwa, cechy, jaką się zadawalniać mogą w zupełności prywatne ogrody, a nie Zakład krajowy, mający przytem szerszą misyę do spełnienia.

W roku zeszłym z polecenia Wydziału krajowego kierownik Zakładu p. Brzeziński przeprowadził lustracyę szkółek drzew owocowych w Kołomyi w Dżurowie, Olesku i zlustrował Zakład ogrodowy braci Niemczewskich w Okoŏach; prócz tego zwiedził ogrody w Jabłonowie oraz w kilku innych wsiach powiatu trembowelskiego i husiatyńskiego. Inspektor ogrodu zaś p. Zając był dwa razy w Jabłonowie, gdzie założona Spółka owocarska potrzebowała fachowych wskazówek przy rozpoczętej przeróbce win owocowych i w Trembowli, gdzie okręgowa Rada szkolna zorganizowała ośmiodniowy kurs sadownictwa.

B.) Popieranie sadownictwa w kraju.

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedłożonem Wys. Sejmowi było szczegółowiej powiedziane, w jakim kierunku zdążają usiłowania Wydziału krajowego, aby przy pomocy własnych instytucyi lub też subwencyonowanych z funduszów krajowych, kulturę ogrodową w kraju podnieść i stworzyć dla niej warunki, w których mogłaby się już dalej o własnych siłach rozwijać. Starania te były dalej prowadzone w granicach szczupłych funduszów i skromnych środków, jakie Wydziałowi krajowemu służą w tym celu do pomocy.

Na podstawie bądź dokonanych lustracyi lub też nadesłanych nam sprawozdań podajemy tu pokrótce najważniejsze szczegóły dotyczące działalności subwencyonowanych instytucyi:

Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie. Oprócz zwykłych czynności tego Towarzystwa ujawniających się jak co roku: w zebraniach naukowych, w urządzaniu kursów i odczytów, niemniej inicyatywie Towarzystwa i jego staraniom przypisać należy urządzenie zeszłorocznej wystawy ogrodniczej w Krakowie, która powiodła się w zupełności, wykazała znaczny postęp w niektórych działach ogrodnictwa krajowego, a wiele dobrych chęci i zainteresowania się tą sprawą żywotną w szerokich warstwach społeczeństwa Zakład ogrodniczy na Prądniku („Glinka“) przedłożył nam zprawozdanie, z którego przekonaliśmy się, że zeszłoroczna posucha wyrządziła również i temu Zakładowi znaczne szkody w kulturach i uszczupliła dochody. Z zestawienia rachunkowego za rok 1904 wynika, że Zakład ten miał wydatki w sumie12.423 K. 39 gr., natomiast dochody 15.847 K. 91 gr., w czem mieścił się dochód z subwencyi krajowej i państwowej 12.200 K., zaś ze sprzedaży płodów ogrodowych 3.647 K. 91 gr. Towarzystwo ogrodnicze celem uregulowania stosunków finansowych Zakładu zmuszone było zaciągnąć drugą pożyczkę w Kasie Oszczędności m. Krakowa w wysokości 12.000 K., łącznie zatem z poprzednią pożyczką długi Zakładu wynoszą ogółem 44.000 K. oprócz reszty pożyczki z kraj. funduszu przemysłowo rolniczego.

Towarzystwu rolniczemu w Krakowie wypłaciliśmy subwencyę zwyczajną za rok 1904 w kwocie 1.300 K. oraz 6.000 K. na rzecz Zakładu jako piątą ratę subwencyi na zakupno gruntu, rozłożonej na sześć lat.

Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie przedłożyło nam drukowane sprawozdanie z działalności w piątym roku swojego istnienia. Sprawozdanie świadczy, że Towarzystwo tarnowskie ożywioną i ruchliwą prowadzi działalność nie tylko w obrębie miasta Tarnowa i wśród członków swoich, ale niemniej i w powiecie wśród młodzieży szkolnej i ludności włościańskiej. Zwłaszcza urządzane przez to Towarzystwo święta sadzenia drzew zasługują na uznanie. Staraniem Towarzystwa w r. 1904 odbyły się dwa kursa ogrodnicze, jeden urządzony dla nauczycieli szkół ludowych, drugi dla alumnów Seminaryum duchownego w Tarnowie. Towarzystwo miało w roku zeszłym w przychodach i rozchodach 3.884 K., subwencye przynosiły tylko 900 K, natomiast wydatki na założenie sadów w kilku okolicznych wioskach i na zakupno drzewek do rozdania przenosiły kwotę 2.000 koron.

Powiatowy Zakład sadowniczy w Limanowej. Zakład ten nie był w tym roku lustrowany z ramienia Wydziału krajowego; ze sprawozdania Wydziału powiatowego dowiadujemy się, że Zakład sam pomyślnie się rozwija, a instruktor p. Lichański w ciągu roku był we wszystkich prawie gminach, gdzie ludność posiada większe sady i udzielał objaśnień i pouczeń na miejscu. W roku 1904 dochody tego Zakładu wynosiły 11.604 K 67 gr., rozchody zaś 11.346 K. 47 gr.

Szkółki drzewek owocowych w Olesku. W tej miejscowości, w której ludność oddawna z zamiłowaniem oddaje się sadownictwu, założono dwie szkółki drzewek owocowych, jedna przez tamtejsze Kółko rolnicze, druga zaś przez Towarzystwo „Selskij Hospodar“. Z polecenia naszego był p. Brzeziński w tym roku w kwietniu w obu szkółkach, a następnie przedłożył Wydziałowi krajowemu sprawozdanie, z którego najważniejsze szczegóły podajemy:

Szkółka Kółka rolniczego pozostająca pod opieką p. Wł. Gniewosza rozwija się bardzo pomyślnie, jakkolwiek w zeszłym roku skutkiem suszy ucierpiała znacznie. W szkółce tej dąży się do rozmnażania odmian poleconych doborem ściślejszym, a drzewa mateczne są wzorowo prowadzone. W jesieni 1906 roku wyjdą z tej szkółki pierwsze drzewka na sprzedaż.

Szkółki prowadzone pod zarządem Towarzystwa „Selskij Hospodar“ przedstawiają się znacznie gorzej, a pomimo najlepszych chęci zarządu Towarzystwa dla braku fachowego kierownictwa nie mogą się korzystnie rozwijać. Posiadają obszar jednego morga pola, dobrego, jednakże zbyt wilgotnego dla hodowli czereśni, a w mokre lata i grusz. Zdaniem p. Brzezińskiego należałoby w tej szkółce zaprowadzić 9-cio letnią rotacyę, posadzić drzewa mateczne, a przedewszystkiem przyjąć dobrego ogrodnika; wówczas szkółka ta mogłaby produkować rocznie do 2.000 szczepek i sama bez subwencyi mogłaby się utrzymać, gdyż koszt, prowadzenia jednomorgowego ogrodu nie powinien przenosić 1000 K, t. j. kwotę jaką łatwo drzewka mogą przynieść. W końcu p. Brzeziński słuszną robi uwagę, że obie te szkółki, płotem tylko od siebie oddzielone, powinny być razem połączone w jedną całość, a wówczas mogą być taniej i lepiej prowadzone i pożytek przynosiłyby znacznie większy.

Szkoła ogrodnicza na Wulce Kapitańskiej. Reorganizacya tej szkoły, oczem wspomnieliśmy w ostatniem sprawozdaniu, niestety nie mogła być dotąd przeprowadzoną. Cała sprawa, od której dalszy rozwój tej szkoły jest zawisły, utknęła na braku funduszów, bez których o gruntownem zreorganizowaniu tej szkoły nie może być mowy. Zjednoczone Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, za którego staraniem szkoła ta powstała, nie ma dostatecznych środków, aby ją utrzymać dalej bez subwencyi, a cóż dopiero urządzić i należycie uposażyć. Ostatecznie Ministerstwo rolnictwa, które odmawiało szkole subwencyi państwowej, dlatego, że należycie nie funkcyonuje, postanowiło zwołać specyalną komisyę, mająca się bliżej zastanowić nad reorganizacyą tej szkoły. Wspomniana komisya odbyła się we Lwowie w dniu 24. maja b. r. pod przewodnictwem Szefa dep. III. W skład niej wchodzili jako delegaci c. k. Ministerstwa rolnictwa p.p. Wilhelm Lauche, dyrektor szkoły ogrodniczej w Eisgrub i sekretarz ministeryalny. Dr. Stanisław Ramułt, dalej Dr. Włodzimierz Kozłowski, prezes Towarzystwa gospodarskiego i prof Teofil Ciesielski prezes Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa, a nadto radca dworu Struszkiewicz i radca Wydz. kraj. Dr. Szyszyłowicz. Komisya porozumiała się co do głównych zasad, według których szkoła i ogród na Wulce Kapitańskiej powinny być zreorganizowane. P. Lauche imieniem c. k. Ministerstwa oświadczył, że byłoby do życzenia, aby szkoła na Wulce przeszła pod zarząd kraju, i że wówczas Ministerstwo nie będzie się ociągać w udzielaniu subwencyi, a nawet przyczyni się do kosztów wynikających z gruntownej reorganizacyi tej szkoły

W wykonaniu tego projektu Wydział krajowy widzi pewne trudności, przedewszystkiem w tem, że realność, w której jest pomieszczona szkoła i grunta stanowiące ogród, są własnością gminy miasta Lwowa. Rada zaś miejska nie miała dotąd sposobności objawić w tym względzie swojego zdania, mianowicie, czy zgadza się na stałe pomieszczenie szkoły ogrodniczej w tem miejscu. Dlatego też i Wydział krajowy, uważając, że projekt ten nie jest jeszcze dostatecznie przygotowany, na razie żadnych wniosków nie przedstawia.

Dla objaśnienia tylko dodamy, że folwark na Wulce kapitańskiej, położony tuż za rogatkami m. Lwowa, zajęty obecnie pod szkołę i ogród, posiada obszaru 46 morgów 1200 sążni kw., z czego:

pod budynkami . . .		744 sąż. kw.
ogrodów i roli . . .	16 m.	417 „
pastwiska	30 m.	39 „

Położenie folwarku pod samem miastem na łagodnym stoku ku południowi jest w ogóle bardzo korzystne, co potwierdził także p. Lauche. Gleba w części górnej

gdzie znajdują się ogrody urodzajna, gliniasto-piasczysta, o podglebiu przepuszczalnem; w dolnej części podmokła, torfiasta, z łąkami i pastwiskami średniej wartości. Grunta są zapuszczone, wymagają znacznych melioracyi Obecne budynki zakładowe tak szkolny jak i gospodarski są drewniane, w złym stanie i wymagałyby zupełnej rekonstrukcyi Oprócz tego jest szopa 180 m. kw. w dobrym stanie. Ogród znajduje w dość niskiej kulturze.

Zakład sadowniczy w Kołomyi. Przeprowadzona w roku zeszłym lustracya Zakładu przez p. Brzezińskiego wykazała pewne braki, nietylko w prowadzeniu szkółek, ale co gorzej w wyborze miejsca zupełnie na ten cel nieodpowiedniego. Zażądaliśmy zatem od Wydziału powiatowego w Kołomyi, aby po pierwsze: stosunek tego Zakładu do Wydziału powiatowego został należycie unormowany, gdyż tylko w tym wypadku byt tego Zakładu zostanie utrwalony, a powtóre, aby w samym Zakładzie zostały usunięte braki wskazane przez p. Brzezińskiego.

Ponieważ Wydział powiatowy nie zastosował się do naszych żądań a przynajmniej nie zawiadomił nas o wypełnieniu ich, przeto na razie wstrzymaliśmy wypłatę subwencyi temu Zakładowi.

Powiatowa szkółka drzewek owocowych w Dżurowie. Niewielka ta szkółka, zajmująca obszar $^3/_4$ morga, prowadzona jest przez dyrektora szkoły koszykarskiej nieumiejętnie ale zapobiegliwie. Zupełny w niej brak drzew mateczných, potrzebne zrazy są dostarczane przez sąsiednie ogrody. Produkcya drzewek dość znaczna wynosiła bowiem:

w roku	1900	1499	sztuk drzewek
„	1901	1025	„ „
„	1902	1333	„ „
„	1903	1654	„ „
„	1904	252	„ „ (mniej z powodu gradu).

Drzewka po 50 gr. za sztukę w małej tylko cząstce bywają rozsprzedawane, gdyż znaczną ich część pobiera Rada powiatowa do obsadzania dróg. Szkółka przy tej produkcyi sama już z własnych dochodów powinna się otrzymać. Dlatego Wydział nie wstawił już do preliminarza na rok 1906 dalszej subwencyi dla tej szkółki, ale natomiast, o czem wspominamy niżej, wstawił subwencyę 1000 K na powiatowego inspektora sadownictwa, o co powiat Śniatyński wielokrotnie się upominał, mając nadzieję taką samą kwotę uzyskać z subwencyi ministeryalnej.

Szkółkę drzewek owocowych w Łańcucie zwiedził w tym roku radca Wydziału krajowego, Dr. Szyszyłowicz i uznał, że jest należycie prowadzoną.

Zakład sadowniczy braci Niemczewskich w Okopach. Lustracyę tego Zakładu przeprowadził w tym roku p. Brzeziński, jednakże z powodu zajęć w Zakładzie mógł ją odbyć dopiero z końcem lipca i dlatego sprawozdanie z tej lustracyi nie zostało nam jeszcze przedłożone.

Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze w Wieliczce. Towarzystwo to, zawiązane dopiero z końcem roku 1903, wniosło w przeszłym roku petycyę do Wysokiego Sejmu o udzielenie mu subwencyi. Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27. października 1904 r. prośbę Towarzystwa ogrodniczego w Wieliczce (l. s. 1022) przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia. Opierając się na opinii Sekcyi stałej kraj. Komisyi dla spraw rolniczych z dnia 11. lutego b. r., zażądaliśmy od Wydziału powiatowego w Wieliczce bliższych informacyi dotyczących żywotności tego Towarzystwa i działalności jego w pierwszym roku istnienia. Zapytaliśmy przytem: czy nowo zawiązane Towarzystwo weszło w porozumienie z Wydziałem powiatowym w Limanowej i z tamtejszym inspektorem sadownictwa p. Lichańskim, uważamy bowiem, że akcya na polu sado-

wnictwa w dwóch sąsiednich powiatach powinna się odbywać przy obopólnem porozumieniu, tem bardziej, skoro w drugim powiecie znajduje się jednostka fachowo uzdolniona i mogąca służyć wskazówkami nowo zawiązanemu Towarzystwu.

Wydział powiatowy w odpowiedzi swej wprawdzie nader pochlebną wydał opinię o dobrych chęciach ludzi, którzy zawiązali Towarzystwo i o pożytecznych celach jego, jednakże oprócz ukonstytuowania się Zarządu i pierwszych kroków, jakie Towarzystwo stawiać zaczęło nie zdołał podać jeszcze ważniejszych momentów z jego działalności i dlatego na razie nie mogliśmy jeszcze prosić Wys Sejmu o przyznanie Towarzystwu ogrodniczemu w Wieliczce stałej rocznej subwencyi. Gdyby w przyszłym roku zachodziła potrzeba udzielenia pewnego zasiłku temu Towarzystwu, Wydział krajowy z funduszów komisyjnych będzie mógł mu udzielić jednorazowej pomocy, zaś do preliminarza na rok 1907 wstawi ewentualnie odpowiednią kwotę na subwencyę.

Spółka sadownicza w Jabłonowie. Wieś Jabłonów w powiecie trembowelskim położona, posiada oddawna liczne i dość duże sady, przytem ludność z zamiłowaniem oddającą się sadownictwu Z czasem jednakże piękne sady jabłonowskie, pozbawione umiejętnego obchodzenia się z nimi, zaczęły się chylić ku upadkowi i przestały przynosić znaczniejsze dochody. tembardziej, że właściciele ich byli zdani na łaskę miejscowych handlarzy sadowników. Z inicyatywy Biura Patronatu zawiązaną została w tej miejscowości Spółka sadownicza, a na czele zarządu jej stanęli miejscowy proboszcz i nauczyciel ludowy. Spółka postawiła sobie za zadanie nie tylko ująć w swoje ręce handlowe interesa producentów i pokierować nimi jak najzyskowniej, ale nadto podstawę całej produkcyi, sady, wziąć w opiekę i przy fachowej pomocy podźwignąć. Nie mając zaś na miejscu takiej uzdolnionej jednostki, odniosła się Spółka przez Biuro Patronatu do Wydziału krajowego z prośbą o przysłanie z kraj. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach nauczyciela, któryby udzielił na miejscu wskazówek, jak postępować mają z sadami, i pouczył zarazem o najlepszych sposobach produkowania win owocowych i miodu. Poleciliśmy zatem inspektorowi p. Zającowi, ażeby w miarę potrzeby, dwa lub trzy razy do roku dojeżdżał do Jabłonowa i gorliwie się zajął sadowniczemi sprawami tej Spółki. Nadto udzieliliśmy Spółce 80 K zasiłku na zakupno szczepów i rozsprzedanie ich członkom Spółki z opustem 50%. W ciągu kilku miesięcy p. Zając był już dwa razy w Jabłonowie, a ze sprawozdań, jakie przedkłada, widać, że każda jego bytność w tej wiosce przyniosła poradę, pożytek lub ulepszenie. Z jego namowy włościanie tamtejsi postanowili jednego chłopaka wysłać w tym roku na naukę do kraj Zakładu w Zaleszczykach.

Kursa ogrodnicze. Oprócz kursów odbywających się w krajowej szkole ogrodniczej Tarnowskiej i w kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach urządzanych przez Radę szkolną kraj., odbyły się niemniej w tym roku dwa kursa urządzone staraniem Towarzystwa gospodarczego we Lwowie, na których kraj. nauczyciele ogrodnictwa brali udział, jako prelegenci. Mianowicie w maju odbył się czterodniowy kurs warzywnictwa w Przemyślu, na który wysłaliśmy kierownika kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie p. Maciaszka, zaś do Stryja kraj instruktora p. Traczewskiego na sześciodniowy kurs uprawy warzyw i jarzyn. Wreszcie staraniem Rady szkolnej okręgowej w Trembowli odbył się w kwietniu b. r. ośmiodniowy kurs sadownictwa i ogrodnictwa dla nauczycieli ludowych z czterech sąsiednich powiatów, na którym to kursie inspektor p Zając miał prelekcye z demonstracyami.

Powiatowi instruktorzy sadownictwa. Obok dwóch kraj. instruktorów sadownictwa we Lwowie i w Krakowie był dotychczas tylko jeden powiatowy instruktor mianowicie p. Lichański w Limanowej. Stanowisko pow. instruktora. o ile tylko obsadzone zostanie przez odpowiednią jednostkę, a zatem fachowo uzdolnioną, a przytem czynną i obrotną, może stać się ważnym czynnikiem obudzenia ruchu na polu sadownictwa w całym powiecie. Przy inicyatywie, zachęcie i staraniu tych ludzi, mogą z czasem, przy sprzyjających warunkach

lokalnych, powstawać centra większej produkcyi sadowniczej w pewnych okolicach kraju; oni mogą w zapadłych kątach i uspionych wioskach znaleść warunki sprzyjające kulturze ogrodowej i stwarzać tam nowe ogniska tej produkcyi, wreszcie przy organizacyi ruchu handlowego owocami mogą oddawać nie małe usługi. Wydział krajowy uważając zatem powiatowych instruktorów sadownictwa za pożytecznych działaczy na tem polu i zachęcony pierwszą udałą próbą w powiecie limanowskim, będzie zawsze popierał usiłowania powiatów w tym kierunku, o ile tylko miejscowe warunki uzasadnić potrafią potrzebę takiego instruktora a z finansowych względów będzie to możebne do spełnienia. Te same względy przemawiają za tem, ażeby przy tworzeniu instruktorów sadownictwa, dwa lub trzy nawet powiaty sąsiednie razem przyczyniały się do utrzymania wspólnego inspektora, który mógłby obowiązki swoje spełniać na tej większej przestrzeni, osiadłszy stale w dogodnej miejscowości.

Wśród powiatów galicyjskich takie otwarte pole dla działalności instruktora sadownictwa napotykamy w powiecie śniatyńskim i w sąsiednim kosowskim. Dzisiaj już oba te powiaty dzięki klimatycznym warunkom posiadają liczne sady, a w nich lepsze gatunki owoców; nawet wywóz owoców z tych okolic jest już dość znaczny. Przy umiejętnem kierownictwie i stosownej organizacyi handlowej produkcya owoców w tych okolicach z łatwością dałaby się powiększyć. Powiat śniatyński wreszcie, od kilku lat działając już w tym kierunku przez szkółki drzewek owocowych w Dżurowie i Śniatynie ułatwił to zadanie i przygotował pole do dalszej działalności instruktorów. W zamiarze stworzenia takiej posady, zwrócił się też Wydział powiatowy do nas z prośbą o wyjednanie u Wys. Sejmu stałej subwencyi na ten cel w wysokości 1200 K rocznie, oraz o wyjednanie takiej samej subwencyi u Rządu. Wydział powiatowy oświadczył przytem, że w razie otrzymania subwencyi i mając powiatowego instruktora, rozszerzy już istniejącą szkółkę drzewek owocowych w Śniatynie a utrzymywać będzie nadal szkółkę w Dżurowie. Zadaniem powiatowego instruktora byłoby dążyć przedewszystkiem do:

1. rozpowszechnienia sadownictwa we wszystkich gminach powiatu,
2. ujednostajnienia produkcyi na podstawie ustanowionego doboru owoców,
3. przeszczepiania drzew starszych odmianami trwałemi i szlachetnemi,
4. do organizowania handlu,
5. i do wprowadzenia przeróbki owoców.

Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Sekcyi stałej kraj. Komisyi rolniczej wstawił na ten cel kwotę 1000 K do preliminarza Rubr. X. budżetu kraj. na rok 1905, wykreślając jednocześnie subwencyę 600 K udzielaną dotychczas szkółce drzewek owocowych w Dżurowie. Wydziałowi powiatowemu zaś oznajmiliśmy, pod jakimi warunkami subwencya ta będzie wypłacaną powiatowi, skoro ją Wys. Sejm uchwali Mianowicie za warunek postawiliśmy, że Wydział powiatowy śniatyński porozumi się z powiatem kosowskim i zgodzą się oba powiaty na utrzymanie wspólnego instruktora, przeznaczając na ten cel łącznie kwotę 1 00 K, oraz jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa również przyzna na ten cel subwencyę dorównywującą świadczeniom kraju i powiatów tj. 2000 K. Dotychczas ani od Wydziału powiatowego, ani też od c. k. Rządu nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi.

Towarzystwo okręgowe rolnicze w Jaśle wniosło podobną petycyę do Wys. Sejmu w roku zeszłym (l. s. 112), prosząc w niej o udzielenie subwencyi 1000 K rocznie na utrzymanie instruktora sadownictwa i warzywnictwa dla trzech powiatów: Jasło, Krosno i Gorlice. Interesowane powiaty przeznaczyły na ten cel łącznie 800 K, zaś Towarzystwo okręgowe 200 koron. Zgodnie z opinią Sekcyi stałej kraj. Komisyi rolniczej zawiadomiliśmy Towarzystwo okręgowe w Jaśle, że Wydział krajowy gotów będzie wstawić subwencyę 1000 K do preliminarza na rok 1906, jeżeli Towarzystwo przez Komitet Tow. rolniczego w Krakowie wyjedna sobie na ten sam cel subwencyę rządową w wysokości 2000 K i zawczasu

wyszuka odpowiedniego kandydata na to stanowisko. Ponieważ dotychczas odpowiedzi żadnej nie otrzymaliśmy, subwencyi do preliminarza nie mogliśmy wstawić.

Zasiłki. Z funduszów Komisyi rolniczej przeznaczyliśmy w tym roku na cele pozostające w związku z ogrodnictwem następujące zasiłki: 1. Komitetowi Wystawy pszczelniczo ogrodniczej w Sanoku 600 K na koszta urzędzenia wystawy, która ma się odbyć z końcem września br., obejmując powiaty: Sanok, Lisko i Brzozów. 2. Teodorowi Skaleckiemu nauczycielowi szkoły ludowej w Bóbrce, zasiłek 300 K na odbycie sześciomiesięcznego kursu w Eisgrub.

Przeszczepianie drzew owocowych. Pragnąc doczekać się w kraju naszym kwitnącego stanu sadownictwa, usiłowania w tym kierunku podjęte muszą być długie i mozolne. Wobec wielkiego obszaru, jaki posiada Galicya, urządzenie nowych sadów, czy podniesienie i uszlachetnienie już istniejących, zwykłą drogą sadzenia szczepów doborowych i ze wskazanych odmian, wymagałoby znacznych kosztów i długiego czasu. Zadanie to można do pewnego stopnia uprościć, korzystając z już istniejącego materyału w sadach rozrzuconych po całym kraju. Drzew owocowych w niektórych okolicach posiadamy już dzisiaj dostateczną ilość, przeważnie jednak są to drzewa starsze, zaniedbane, często zdziczałe, a zawsze prawie rodzące tylko pośledniejsze i do handlu nie przydatne gatunki. Byłoby to zadaniem przechodzącem siły społeczeństwa, ażeby trzebiąc siekierą owe nieproduktywne gaje sadowe w ich miejsce dopiero zakładać całkiem nowe kultury od korzenia, zbędne przytem, skoro można na innej drodze osiągnąć zamierzony cel o wiele krótszym sposobem i bez tak wielkich wkładów. Do tego służy właśnie przeszczepianie drzew, sposób, który okazał się w innych krajach w zastosowaniu bardzo praktyczny i skuteczny zarazem. Zasadza się zaś na szczepieniu zrazów jednej lub kilku szlachetnych odmian, na drzewie owocowem zdziczałem ale jeszcze dość silnem, po stosownem przygotowaniu drzewa przez oczyszczenie i odmłodzenie jego gałęzi i korzeni, zapomocą obcięcia i nawożenia. Cała trudność tego postępowania a zarazem udanie się tych czynności, spoczywa w odpowiedniem zorganizowaniu akcyi, w wyborze i pozyskaniu uzdolnionych sił pomocniczych, któreby mogły wykonywać przeszczepienie drzew po wsiach, stosując się do wskazówek głównego kierownika. Takich pomocników znaleść by można bądź w gronie fachowych ogrodników i nauczycieli ludowych, lub też przygotować do tej akcyi wprawnych szczepicieli z pośród włościan, zważywszy, że wyuczenie się tych czynności nie wymaga żadnych studyów tylko dostatecznej wprawy. Do przeszczepiania potrzeba wielkiej ilości zrazów, zgromadzić je trzeba zawczasu z zakładów czy ogrodów dających gwarancyę, że pochodzą z drzew silnych, zdrowych i szlachetnych. Zrazy mające być użyte przy szczepieniu wiosennem mogą być z dalszych stron i większych zakładów sprowadzane, natomiast przy przeszczepianiu letniem, z okolicznych sadów, gdyż zrazy w tej porze muszą być zaraz zużyte, zanim zwiędną.

Przeszczepieniem drzew zajmowano się u nas w poszczególnych ogrodach lub też sposobem prób na pojedynczych okazach. Próby tego rodzaju przeprowadza i kraj zakład sadowniczy w Zaleszczykach Na wielką skalę jednak, po raz pierwszy rozpoczął akcyę przeszczepiania drzew w sadach włościańskich w zachodnich powiatach kraju p. Goliński, kraj. instruktor sadownictwa. Już w roku 1904 w dwóch gminach powiatu krakowskiego p. Goliński dokonał przeszczepienia sadów; zachęcony zaś rezultatami i ufnością włościan postanowił pożyteczną tę pracę dalej prowadzić, na razie przedewszystkiem w powiecie krakowskim, mianowicie w 12 gminach posiadających większe sady, następnie zaś zamierzył tę czynność rozszerzyć z czasem na inne powiaty zachodnie. Gdy p. Goliński przez Komitet Towarzystwa rolniczego przedłożył nam szczegółowo wypracowany projekt tej akcyi i żądał subwencyi na ten cel, z całą gotowością udzieliliśmy mu zasiłku 500 koron na czynność przeszczepiania w r. 1905, przekonani będąc, że usiłowania te przyniosą sprawie sadowniczej prawdziwy pożytek i że zachęcą drugich do naśladowania tego rodzaju działalności.

Wydawnictwo tablic poglądowych ogrodnictwa. Również dzięki pracy Dr. Golińskiego przystąpił Wydział krajowy do wydawnictwa kolorowanych tablic z ogrodnictwa wraz z stosownemi objaśnieniami. Druk czterech kartonów stanowiących jedną całość, ukończony został w tym roku w drukarni W. Anczyca i Spk. w Krakowie, ku zupełnemu naszemu zadowoleniu, świadcząc, że tego rodzaju wydawnictwa nie koniecznie muszą być wykonywane po za granicami kraju. Koszta druku 3.000 egz. wynosiły 2.575 K, które pokryliśmy z funduszów komisyjnych. Wydawnictwo to wypadło jedynie dlatego tak tanio, gdyż klisze do niego ofiarowali za darmo pp. Natansonowie z Warszawy. C. k. Rada szkolna krajowa zamówiła u nas 500 egz tego wydawnictwa dla szkół ludowych w cenie po koronie za egzemplarz. Pewną ilość tablic odstąpimy Głównemu Zarządowi Kółek rolniczych, pewną ilość egzemplarzy zamówiono do Królestwa, reszta zaś rozejdzie się przez księgarnie w cenie po 3 korony za egzemplarz.

Przewóz krajowych owoców c. k. kolejami państwowymi. Pragnąc mieć wiadomości o ruchu handlowym krajowymi owocami, w posyłkach cało lub pół wagonowych, udaliśmy się do p. Dyrektora kolei państwowych we Lwowie, radcy dworu Ludwika Wierzbickiego z prośbą o udzielenie nam szczegółowego wykazu posyłek owoców krajowych z poszczególnych stacyi w obrębie Dyrekcyi lwowskiej, krakowskiej i stanisławowskiej. Otrzymany wykaz, jakkolwiek jeszcze bez dat z Dyrekcyi stanisławowskiej, które mamy nadzieję później otrzymać, podajemy do wiadomości Wys. Sejmu. (w załączeniu.)

Dostarczenie krajowych przetworów owocowych dla krajowych szpitali Nasze szpitale krajowe, a zwłaszcza lwowski, krakowski i kulparkowski zużywują znaczne ilości różnych przerobów owocowych jak powideł, suszu marmolad, jarzyn suszonych i t. d., które to produkta dotychczas prawie wyłącznie pochodziły z fabryk zagranicznych. Skutkiem przedstawienia inspektora administracyjnego szpitali krajowych, Wydział krajowy postanowił, o ile tylko będzie to możebnem, pobierać w przyszłości wszystkie te produkta z krajowych źródeł. W tym celu poleciliśmy kraj. Zakładowi sadowniczemu w Zaleszczykach. kraj. szkole ogrodniczej w Tarnowie oraz powiatowemu Zakładowi w Limanowej, ażeby porozumiawszy się z administracyjnym inspektorem szpitali krajowych co do warunków i terminu tych dostaw, przedłożyły następnie oferty na dostarczenie szpitalom oznaczonych ilości produktów, które wytwarzają lub mogą wytworzyć. Termin oznaczony został na jesień; dotychczas powiatowy Zakład w Limanowej zgłosił się, że będzie w możności dostarczyć kraj. szpitalom 3.000 klg. suszonych śliwek. Gdyby powstała projektowana przez nas fabryczka przerobów owocowych przy kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, wówczas z łatwością znaczną część zapotrzebowania szpitali będzie można zaspakajać corocznie przetworami tej fabryczki. Byłaby to jeszcze jedna okoliczność przemawiająca za założeniem tej fabryczki w Zaleszczykach

Krajowy inspektor sadownictwa. W załatwieniu petycyi Komitetu c k Galic. Towarzystwa gospodarskiego L. s. 703/549 o wstawienie subwencyi na koszta utrzymania stałego inspektora sadownictwa przy c k. Galic. Towarzystwie gospodarskiem, Wys Sejm na posiedzeniu w dniu 11. listopada 1904 r. powziął następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Ministerstwem rolnictwa w celu wstawienia w budżet państwowy na rok 1906 zasiłku na utrzymanie stałego inspektora sadownictwa do dyspozycyi Wydziału krajowego i wstawienie do budżetu krajowego na rok 1906 kwoty 1000 K. na ten cel, pod warunkiem, że c. k. Rząd zobowiąże się do pokrycia nadwyżki kosztów jego utrzymania".

Wydział krajowy powyższego polecenia Wys. Sejmu dotychczas nie wykonał z następujących powodów: W miarę coraz bardziej powiększającego się zakresu działalności Wydziału krajowego na polu podniesienia się sadownictwa

w kraju, wobec ważności spraw, które przed ich wykonaniem powinny być ze stanowiska fachowego należycie oceniane, Wydziałowi krajowemu nasuwała się myśl, że specyalnie do spraw dotyczących sadownictwa, potrzebna mu będzie nowa siła: fachowego referenta. Referent taki mógłby być zarazem i kraj. inspektorem sadownictwa, lustrującym zakłady krajowe i instytucye przez kraj subwencyonowane. W przekonaniu, że c. k. Rząd na utrzymanie takiego urzędnika krajowego nie przyzna subwencyi w wysokości $^3/_4$ kosztów utrzymania t. j. reszty ponad 1000 K., jaką Wys. Sejm na ten tel ofiarował, woleliśmy tę sprawę odłożyć do przyszłego roku, aby Wysokiemu Sejmowi przedstawić w tym względzie konkretne już wnioski.

Na podstawie tego sprawozdania Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału kraj.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

WYKAZ

posyłek owoców wszelkiego rodzaju, które w r. 1904 wysłano ze stacyi okręgu c. k. Dyrekcyi kolei państw. we Lwowie i w Krakowie.

Stacya nadawcza	Stacya przeznaczenia	Waga w kilogramach		Stacya nadawcza	Stacya przeznaczenia	Waga w kilogramach	
		pół-	cało-			pół-	cało-
		wagonowych przesyłek				wagonowych przesyłek	
Bochnia	Chrzanów		11.140	Jarosław	Rozwadów	5.040	
»	Bytom	12.060	10.000	»	Rawa r.	5.320	
»	Katowice	42.590	108.850	»	Sokal	10.390	
»	Mysłowice	5.520		Kańczuga	Katowice	5.490	
»	Zabrze	5.490		Łańcut	»	11.030	60 000
Brzeźnica	Chrzanów	9.303		Lubieńce	Lwów	18.040	
»	Zabrze	5.000		»	Kraków	5.000	
Dąbie	Lwów	4.624		Medyka	Lwów	5.250	10.170
Dobra	Katowice		10.480	Mościska	Lisko-Łukawice	8.000	
Gorlice	Koszyce węg.	10.600		»	Sanok	20.350	
»	Torna węg.	5.600		Przemyśl	Kraków	5.000	
Limanowa	Chrzanów	4.140		»	Katowice	6.750	
»	Katowice	3.620	11.180	Przeworsk	Bytom	11.380	
Rzeszów	»	6.430	9.860	»	Katowice	219.900	50.710
Rzeszów-Staroniwa	»	5.320		»	Zabrze	6.000	10.050
Skawina	Zabrze		10.000	Radymno	Katowice	20.490	19.170
Słotwina	Chrzanów	4.912		Sąd. Wisznia	»		50.000
»	Katowice	69.510	16.388	»	Görlitz		10.000
Strzyżów	Oświęcim	10.000	10.000				
Tymbark	Katowice	5.130	9.200				
Wieliczka	»	47.962	165.436				
»	Chrzanów	4.510					
I. Suma . .		262.321	372.534	II. Suma . .		263.430	210.100
				I. » . .		262.321	372.534
				Razem . .		525.751	582.634

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowego Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

za rok 1904.

W roku ubiegłym 1904 jedną z największych robót w zakładzie było złączenie w jedną całość dokupionych w r. 1903 czterech morgów gruntu, których grodzenia dokończono na wiosnę 1904 r. Ponieważ przestrzeń ta przeznaczona jest pod hodowlę szkółek, więc już w jesieni 1903 r część przeznaczona pod szkółki została zasadzona dziczkami w ilości 12 tysięcy jabłek, 6 tysięcy gruszek, 1 tysiąc czereśni, 1 tysiąc śliw, tak, żeby w lecie r. 1904 można było owe dziczki uszlachetniać przez oczkowanie. Na wiosnę po ukończeniu grodzenia nowej parceli przebiło się odpowiednio bramy w murze odgradzającym ogród stary od nowego i przeprowadzono na nowym ogrodzie drogi tak aby one rysunkiem swoim zgodnie łączyły oba ogrody w jedną harmonijną całość

Ogród nowy podzielony został na 5 kwater, każda okolona rabatą, na której zostaną posadzone drzewa karłowe. Pod murem południowym i południowo zachodnim wino, pod murem północnym maliny, na kwaterach szkółki, przechodzący zaś przed ogród rów został obsadzony po obu stronach drzewami wysokopiennemi, przeważnie rozmaitemi odmianami śliwek węgierek, celem przeprowadzenia koniecznych prób w tym kierunku. W lecie, jak wspomniano wyżej, zostały zaoczkowane dziczki w szkółkach rzecz prosta odmianami wchodzącemi w dobór Wysokiego Wydziału krajowego; przedstawia to jeszcze, że tak powiemy, trudności techniczne, gdyż zakład jako bardzo młody, zaledwie lat 5 egzystujący, nie może jeszcze rozporządzać dostateczną ilością materyału matecznego dla szkółek o produkcyi 20 tysięcy, tembardziej, że sad nasz według zatwierdzonego projektu przez Wysoki Wydział krajowy, ma kierunek przedewszystkiem ogrodu pomologicznego doświadczalnego i drzew matecznych więcej jak po 2 sztuki z jednej odmiany nie posiadamy; szczupłość bowiem ogrodu nie pozwala na zasadzenie po kilka, lub kilkanaście drzew z odmian wskazanych do wielkiej hodowli; uwzględniając jedynie przeróbkę owoców i to w zakresie demonstrancyjnym, mamy zasadzone po 10 drzew Ostheimskiej wiśni i Węgierki zwykłej. W szkółkach zakładu wprowadzono system podwójnego szczepienia, a mianowicie: jabłonie przeszczepiamy na Renecie Kulona, grusze na rosyjskiej cukrówce (Sacharnaja), śliwki na Lowance, czereśnie i wiśnie na dzikiej czereśni. Gruszki, śliwki, czereśnie i wiśnie wszystkie są podwójnie szczepione, jabłoni tylko te odmiany, które albo są delikatniejsze i źle znoszą nasze surowe zimy, albo odmiany słabo rosnące w szkółkach, więc wymagające nieraz 6 do 8 lat, zanim dałoby się je doprowadzić do korony. Krajowy zakład sadowniczy pierwszy wprowadził do wielkiej

kultury przeszczepianie drzew; doniosłe ono jest tem, że daje drzewka bardzo odporne na najsilniejsze mrozy, przyczem odporność podkładki udziela się do pewnego stopnia i odmianie na niej zaszczepionej

W latach 1903 i 1904 zaczęto wysprzedawać pierwsze drzewka ze szkółki sadzonej w r. 1899, a oczkowanej w roku 1900; ze szkółki tej będziemy jeszcze sprzedawać drzewka w jesieni b. r. i w roku 1906.

Pozwalam sobie przytem zaznaczyć, że drzewka ze szkółek sadzonych w latach 1899 — 1900 — 1901, preznaczane do handlu, będą miały odmiany nie należące do doboru ułożonego na ankiecie zwołanej przez Wysoki Wydział krajowy w marcu 1903 roku, gdyż uszlachetnianie tych drzewek miało miejsce w czasie przed zwołaniem ankiety. Jlość znaczną odmian w naszych szkółkach zgodnych z doborem Wysokiego Wydziału krajowego tłumaczy się tem, że w projekcie i planie krajowego zakładu sadowniczego, który kierownik zakładu przedłożył Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, znajdowała się większość odmian uchwalonych potem na ankiecie w r. 1903.; przytem odmiany jabłek takie jak Rose de Bohême i Rose de la Benauge dlatego tylko się znalazły w szkółce, że przysłano nam zrazy tych odmian w miejsce zamówionych właściwych, jednakże są to odmiany bardzo rozpowszechnione i godne hodowli, przytem mamy ich ilość bardzo nieznaczną.

W r. 1903 sprzedaliśmy ogółem drzewek za sumę 1291 K. 60 gr., a w r. 1904 za 2925 K. 20 gr. Należy wziąść przytem pod uwagę, że pierwotnie przestrzeń przeznaczona pod szkółki wynosiła 2 morgi przy 9-letniej rotacyi, więc z dziewiątej części dwóch morgów otrzymaliśmy kwotę 4216 K 80 gr., a jeszcze z tej szkółki będziemy sprzedawać drzewka w r. 1905 i to będzie najgłówniejsza i ostateczna wysprzedaż z tego działka. Pozostałe drzewka, o ile będą jeszcze przedstawiały się dobrze, pozostaną do jesieni 1906 r., a więc szkółka wyjdzie w czasie przewidzianym.

Dyrekcya mając na uwadze potrzebę podniesienia dochodów zakładu, wprowadziła w r. 1904 hodowlę na większą skalę brzoskwiń, tembardziej że warunki lokalne sprzyjają tej kulturze na równi z morelą, a biorąc pod uwagę, że zakłady ogrodnicze w Galicyi z wyjątkiem Okopów, hodować brzoskwiń w szkółkach nie mogą, chyba przy wielkich nakładach, a wówczas nie wytrzymają konkurencyi z zagranicą, a wobec tego przeważnie sprzedają drzewka te sprowadzane, nie zaś hodowane u siebie — chcąc więc wyprzeć z kraju brzoskwinie zagraniczne i podnieść dochód, wprowadzono tytułem próby w krajowym zakładzie sadowniczym hodowlę brzoskwiń na większą skalę i w r. 1904 zaoczkowano na śliwce St. Julien około 800 brzoskwiń w odmianach już w zakładzie wypróbowanych.

W roku ubiegłym po raz pierwszy nadarzyła się sposobność porównania morel rozmaitych odmian z morelą Zaleszczycką, gdyż zakład posiadając sortyment morel, przy tegorocznym urodzaju przeprowadził szereg porównań i przyznać Dyrekcya musi, że morela Zaleszczycka jest wprost wspaniałym nabytkiem, owoc duży, z prześlicznym rumieńcem od strony słońca, mięso soczyste, aromatyczne, koloru pomarańczowego, a skórka o tyle gruba i mocna, że nasza morela w stanie prawie dojrzałym znosi znakomicie transport do Wrocławia, Berlina i dalej; wadę posiada jedyną, że okres zbioru trwa najdłużej dwa tygodnie, ze względów handlowych wada jest wielka, gdyż w tak krótkim czasie owoc musi być zebrany, zapakowany i wyekspedyowany; chcąc choć w części zaradzić temu, zakład przeprowadził szereg prób z innemi odmianami morel, i udało się zaaklimatyzować 3 odmiany morel francuskiego pochodzenia, których pora dojrzewania przychodzi po moreli Zaleszczyckiej, uda się więc prawdopodobnie w przyszłości okres zbioru owoców przedłużyć o kilka, lub kilkanaście dni, co w handlu owocami ma bardzo doniosłe znaczenie. Odmiany zaaklimatyzowane przez zakład są następujące: Pêche de Nancy, Triomphe de Trier, Luizet. Są to odmiany wysoce szlachetne, może tylko trochę delikatniejsze od moreli Zaleszczyckiej.

Popyt na morele jest tak znaczny, że są firmy niemieckie, które żądają po kilka wagonów dziennie przy cenie 30 — 36 koron za cetnar metryczny loco Zaleszczyki. Byłaby więc morela w Zaleszczykach drzewem dającem złote owoce, gdyby nie to, że nie każdego roku rodzi; można bowiem na pewne twierdzić, że

zbiór dobry wypada raz na 3 lata. Zakład teraz jest w trakcie robienia prób z okrywaniem drzew morelowych w czasie kwitnienia, i jeżeli otrzyma się rezultaty dobre, to wówczas urodzaj morel może być zapewniony prawie co roku, wobec możności zabezpieczenia się od wiosennych przymrozków. Koszt urządzeń takich jest dosyć znaczny, osłony zatem będą mogli wprowadzać tylko hodowcy zamożniejsi.

Wobec tego, że owocowanie drzew morelowych jest niepewne a skutkiem tego uprawa morel jest do pewnego stopnia ryzykowną, Dyrekcya krajowego zakładu sadowniczego jest zdania, że racyonalne gospodarstwo sadownicze w Zaleszczykach i miejscowościach podobnie położonych, nie powinno się opierać li tylko na hodowli drzew morelowych. Dzisiaj już gospodarze w Zaleszczykach i miejscowościach sąsiednich hodują grusze o odmianach delikatniejszych, na owoce których znajdują chętnych kupców, płacących bardzo dobre ceny. Dochód z tych drzew jest, że tak powiemy, rezerwą w latach nieurodzaju morel.

Dyrekcya krajowego zakładu sadowniczego pilnie obserwując zapoczątkowany w tych stronach ruch na polu sadownictwa, oraz warunki jego rozwoju pod względem ekonomicznym i kulturnym, dochodzi do wniosku, że w warunkach tak sprzyjających hodowli drzew owocowych, powinno się położyć wielki nacisk na hodowlę takich odmian drzew, które wyparłyby drogie owoce zagraniczne, nie ustępując im w niczem pod względem dobroci. Dążyć należy zatem w Zaleszczykach do hodowli odmian bardzo wczesnych czereśni, które tutaj dojrzewają zaledwie kilka dni później od tyrolskich, a równocześnie z węgierskiemi. — Schleicher we Lwowie w r. b. ogłaszał czereśnie po 4 K za 5 kg. koszyk. Czereśni tych otej samej porze równie dorodnych dostarczyć mogą Zaleszczyki i miejscowości podobnie położone w powiatach: Zaleszczyckim, Horodeńskim, Borszczowskim, Czortkowskim względnie Buczackim, a śmiem twierdzić, że przy wyborze odpowiednich odmian, drzewo to dałoby taki sam dochód jak morele Zaleszczyckie. Co do grusz to włościanie już hodują, wprawdzie na drzewach wysokopiennych, odmiany takie jak Bera Diela, Bera biała, Bera Hardy, Diuszesa Wiliamsa i to z całą świadomością wartości tych odmian. Że przy odpowiedniej kulturze w całej strefie IV. można otrzymać prześliczne gruszki z odmian deserowych, niczem nieustępujących wytwornym francuskim i tyrolskim owocom, to stwierdzonem zostało na tegorocznej wystawie Krakowskiej, na której gruszki wystawione z ogrodu krajowego zakładu sadowniczego były najładniejsze, a znawcy twierdzili, że niczem nie ustępują gruszkom hodowanym na południu. Należałoby więc i w tym kierunku pracować. Ponieważ trudno byłoby odrazu wprowadzić hodowlę grusz na drzewach karłowych formowanych, Dyrekcya uważa, że dostarczenie już dziś włościanom drzew gruszkowych wysokopiennych, w odmianach im już znanych i cenionych jako znakomite handlowe a należących do doboru Wysokiego Wydziału krajowego, oraz wprowadzanie potrochu drzew karłowych nieformowanych (grusze szczepione na pigwie, a jabłonie na słodce rajskiej) byłoby wielkim krokiem naprzód w rozwoju sadownictwa w naszych stronach.

Włościanie tutejsi, których morela nauczyła cenić drzewa owocowe, biorą się po trochu do racyonalnego sadownictwa, chętnie zwiedzają zakład, a kupując drzewka, żądają odmian wysoce szlachetnych, znają ich wartość z doświadczenia, gdyż sprzedają n. p takie gruszki jak Bera Diela po 10 gr. sztuka na miejscu w swoim ogrodzie.

Urodzaj morel tegoroczny, pozwolił na małą skalę poprowadzić fabryczkę przerobów owocowych; odnośne sprawozdanie o tegorocznej przeróbce owoców w krajowym zakładzie sadowniczym posłaliśmy do Wysokiego Wydziału krajowego dnia 26. stycznia 1905 L 58.

Ogród krajowego zakładu sadowniczego w kulturze swojej odpowiada już zupełnie kierunkowi, jaki wytknięty został, gdyż w całej pełni prowadzoną jest produkcya szkółek, a hodowla drzew owocowych wchodzi w okres pierwszego owocowania. Dyrekcya zakładu jest w możności prowadzenia odnośnych obserwacyi, co do zachowywania się rozmaitych odmian drzew owocowych w naszym klimacie, tak pod względem odporności ich na niską temperaturę naszej zimy, jak zachowywania się w czasie kwitnienia, rozwoju owoców a wreszcie i co

do wartości hodowanych odmian, bądź powszechnie polecanych bądź też wszelkich nowości, które tytułem próby są wprowadzone corocznie.

Hodowla warzyw w kraj. Zakładzie Zaleszczyckim traktowaną jest jako kultura zupełnie uboczna, raczej jako pomocnicza przy hodowli drzew owocowych i w rotacyi szkółek, (uprawa warzyw pod drzewami oraz przed sadzeniem szkółek i po wyjęciu szkółki) pomimo tego przyczyniła się do podniesienia warzywnictwa w okolicznych wioskach. Do czasu bowiem powstania krajowego zakładu sadowniczego sprzedawali włościanie na rynku tutejszym do użytku kuchennego li tylko marchew i buraki pastewne, kapustę zaś nawet na swoje potrzeby kupowali na Bukowinie. O uprawie warzyw szlachetniejszych nie było nawet słychać. W ciągu tych kilku lat w hodowli warzyw w ogrodach włościańskich pod wpływem Zakładu zaszła nadzwyczajna zmiana, nie tylko że wprowadzono uprawę warzyw bardziej rozmaitą, ale niemniej zaczęto hodować odmiany szlachetne i odpowiednie do użytku kuchennego, wreszcie za przykładem zakładu zaczęto już hodować kapustę jako nowalię na miesiąc lipiec.

Krajowy zakład sadowniczy ze sprzedaży artykułów wyhodowanych w ogrodzie zakładowym uzyskał w r. 1904 następujący dochód:

Ze sprzedaży drzewek	kor.	2925	gr. 20
za warzywa	„	418	„ 98
za morele (owoce)	„	2316	„ 54
koszykowa sprzedaż pomidorów . . .	„	208	„ 80
sadzonki truskawek	„	2	„ 20
ze sprzedaży przeróbek owocowych . .	„	339	„ 02
Razem koron		6210	gr. 74.

Kursa w krajowym zakładzie sadowniczym odbyły się następujące w r. 1904.:

I) kursa zimowe od 25. stycznia do 5 marca. 1) Sadownictwo 4 godziny tygodniowo. 2) Warzywnictwo 4 godz. tygodniowo. 3) Choroby roślin i szkodniki 1 godz. tygodniowo.

II) Kurs jesienny od dnia 20. listopada po 20. grudnia, 1) przeróbki owoców, godzin 18, 2) pszczelnictwo godzin 22, 3) uprawa winorośli godzin 10, szkółki godzin 10.

Przez rok cały chłopcy spisują notatki z robót prowadzonych codzień w zakładzie, jedna zaś godzina tygodniowo jest poświęcona na omawianie robót już wykonanych lub mających się wykonać. Prócz tego w ogrodzie przy każdej robocie prowadzi się odpowiednie pouczenia.

III) Kursa dla nauczycieli ludowych:

a) kurs zimowy trwał od 14. marca po 31. marca; odnośne sprawozdanie posłano do Wysokiego Wydziału krajowego 19. kwietnia L. 279.

b) Kurs letni trwał od 1. sierpnia do 6. sierpnia, sprawozdanie wysłano 15. grudnia L. 726.

W latach 1903 i 1904 kilku chłopców opuściło zakład z kwalifikacyami starszych ogrodniczków, (pomocników ogrodniczych):

1) Tretiak Jakim rodem z Dzwiniacza pod Zaleszczykami, powrócił do rodzinnej wioski, gdzie na swoim małym kawałku ziemi koło chaty stara się prowadzić ogród, oraz jest wioskowym ogrodnikiem, sadzi włościanom kupione w zakładzie drzewa, przeszczepia stare, czyści i t. p., jest jednem słowem dźwignią sadownictwa w swojej wiosce.

2) Antoni Sochacki otrzymał posadę ogrodnika przy fabryce tytoniu w Zabłotowie, płatną na początku około 40 K. miesięcznie.

3) Wagner Julian ze Zwiniacza pow. Czortkowskiego poszedł na starszego ogrodniczka do Pieniak.

4) Bazyli Prokopiw ze Zwiniacza, odsługuje powinność wojskową.

5) Czarnecki Józef otrzymał miejsce ogrodnika w fabryce tytoniu w Borszczowie, płatną zwyż 50 K. miesięcznie i już jest tam rok drugi.

7) Buba Bernard po przebyciu w zakładzie z chlubnym postępem półtora roku, wstąpił do seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach.

7) Stański Kazimierz z Żabiniec pow. Husiatyński służy jako starszy pomocnik ogrodniczy w Żabińcach.

Chłopcy występujący z zakładu po przebyciu 2 lub 3 lat zależnie od zdolności wychodzą jako praktyczni ogrodnicy wyspecyalizowani w hodowli drzew owocowych i szkółek, a nie obce im są inspekta i hodowla kwiatów w zakresie potrzeb naszych dworów; łatwo zatem otrzymują posady płatne od 360 do 600 Koron rocznie.

Obecnie mamy 8 chłopców stale pracujących w zakładzie (uczniów), byłoby ich więcej, gdyby zakład mógł dać mieszkanie np. kilkunastu chłopcom zamiejscowym, Zaleszczyki są bowiem za małe, żeby mogły stale dostarczać zakładowi kilkunastu chłopców dla nauki. Zakład dając chłopcom zamiejscowym mieszkanie, opiekę, naukę, a za pracę ich w ogrodzie płacąc odpowiednio do wartości tej pracy, pilności, staranności, wyrabia w chłopcach poczucie wartości pracy, uczy ich pracować systematycznie z myślą o rezultacie wykonanej roboty, gdyż tą drogą dochodzą do wyższego wynagrodzenia, dalej w chłopcu wyrabia się zamiłowanie do ogrodnictwa, poczucie spełnienia obowiązków i pewna samodzielność niezbędna przyszłemu ogrodnikowi, mającemu prowadzić cały ogród lub nawet tylko w ogrodzie dział jakiś.

Kierownik krajowego zakładu sadowniczego odbył lustracyę ogrodów w Jabłonowie, lustracye szkółek w Kołomyi, zwiedził ogrody Trembowelskie, i szkółki w Olesku, odbył lustracye kilku ogrodów w pow. Husiatyńskim i lustrował zakład braci Niemczewskich w Okopach. Prócz tego udziela Dyrekcya zakładu rad listownych, a nawet w razie potrzeby szkicuje plany mających się zakładać ogrodów.

W powiecie Zaleszczyckim stara się dyrekcya obudzić większy ruch na polu ogrodnictwa, zwiedzając miejscowości nadające się pod kulturę sadową, zachęcając właścicieli ziemi do zakładania ogrodów i udzielając w tym kierunku wszelkich rad.

Włościanie zaczynają garnąć się do krajowego zakładu sadowniczego, odnosząc się z zaufaniem do Dyrekcyi zakładu wyrażają wdzięczność dla Wysokiego Wydziału krajowego przedewszystkiem za możność kupienia drzewek dobrych i tanich; widząc doniosłe rezultaty w kulturze drzew owocowych w zakładzie, starają się naśladować, szczególniej przy zakładaniu nowych sadów.

Na wystawie ogrodniczej w Krakowie kraj. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach został nagrodzony dyplomem zasługi za szkółki i owoce, oraz medalem złotym za przeroby owocowe; a zatem uzyskał odznaczenie znaczne, zwłaszcza, skoro się zważy na to, że Zakład istnieje dopiero od pięciu lat. —

K. Brzeziński w. r.
Kierownik zakładu.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

L. W. 61.660/905.

We Lwowie dnia 11. sierpnia 1905.

Aleg. 370

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1904|5.

Wysoki Sejmie!

Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1904 roku w sprawach dotyczących krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie brzmiały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do powiększenia ogrodu w krajowej szkole tarnowskiej o 7 morgów, kosztem 20.000 koron, wstawiając w tym celu do budżetu szkoły na rok 1905 kredyt 4.300 koron jako I. ratę i upoważniając zarazem Wydział krajowy do wstawiania dalszych rat do preliminarzy szkoły w latach następnych.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby się przyczynił do powiększenia ogrodu w krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie subwencyą z funduszów państwowych w wysokości 50% kosztów założenia.

Mając zatem upoważnienie Wysokiego Sejmu, aby powiększyć ogród krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie o siedm morgów, a następnie zmeliorować go, ogrodzić i urządzić odpowiednio do celów szkolnych, w pierwszym rzędzie zwróciliśmy się do gminy miasta Tarnowa, aby ta, stosownie do dawniejszych przyrzeczeń, odstąpiła bezinteresownie do użytku szkolnego i na tak długo, jak długo szkoła ogrodnicza w tej miejscowości istnieć będzie, potrzebne ogrodowi 7 morgów z sąsiednich pól, położonych na t. z. „Dyksanówce“. Ostateczna decyzya Rady miejskiej w tej sprawie zapadła i zbyt późno, gdyż dopiero z końcem lipca b. r. i z rezultatem nie zupełnie nas zadawalniającym, gdyż życzenia nasze zostały tylko częściowo spełnione, zwłaszcza co do okresu trwania tego świadczenia gminy na rzecz szkoły tarnowskiej.

Wydział krajowy pragnął otrzymać do użytku szkoły potrzebną ilość gruntów na tych samych warunkach, na jakich odstąpiła mu gmina w roku 1887, przy przeniesieniu szkoły ogrodniczej do Tarnowa, dotychczasowy ogród, obejmujący przestrzeń 3 morgową i parcele, na których stoją budynki zakładowe, t. j. na cały czas istnienia szkoły.

Tymczasem Rada gminna w myśl uchwały swej z 20. lipca b. r., zakomunikowanej nam pismem Magistratu z dnia 20. lipca b. r. L. 8.039, oświadczyła gotowość wydzierżawienia Wydziałowi krajowemu na 25 lat, za czynszem rocznym 100 kor. wynoszącym, taką przestrzeń gruntów, jaka okazuje się potrzebną do powiększenia ogrodu szkolnego aż do 10-ciu morgów.

Przy powzięciu tej uchwały, jak dodano, Rada miejska nie mogła wyłącznie powodować się życzliwością dla krajowej szkoły ogrodniczej, jakkolwiek złożyła dowód, że się kierowała i tym względem, ustanawiając minimalny czynsz dzierżawny. Równocześnie jednakże musiała mieć na oku interesa gminy, te zaś interesa nie dozwalały gminie pozbyć się w tej stronie miasta znaczniejszej przestrzeni, na dłuższy przeciąg czasu, zważywszy, że miasto w tę właśnie stronę, gdzie leży ogród szkolny, zaczyna się rozszerzać i na sąsiednich już parcelach zabudowywać. Skutkiem tego ceny gruntów tutaj położonych znacznie poszły w górę w ostatnich latach, a gmina spodziewa się, że po 25 latach przedstawiać będą znaczną już wartość.

Zdaniem Wydziału krajowego w równej mierze zależeć powinno gminie i na utrzymaniu tej szkoły w Tarnowie, chociażby nawet przyszło miastu ponieść na ten cel pewną ofiarę. Pomijając bowiem tę okoliczność, że szkoła, jako zakład naukowy, przyciąga co roku pewną ilość uczniów do miasta i osadza na stałe kilka familii z grona nauczycielskiego; ale niemniej, co ważniejsza, w usiłowaniach swoich do podniesienia tej gałęzi kultury krajowej, jednoczy ludzi chętnych i stwarza w tym kierunku ognisko ruchu handlowo-przemysłowego, co nie powinno być obojętnem dla miasta. Krajowa szkoła ogrodnicza tarnowska zdziałała już cokolwiek na tem polu, jej inicyatywie przypisać należy zawiązanie Towarzystwa ogrodniczego i Spółki sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie, oraz urządzenie szeregu wystaw ogrodniczych, jakie się tutaj w ciągu lat ostatnich odbywały.

Opierając się na tem, Wydział krajowy chciałby sprawę ogrodu o ile możności uregulować jeszcze korzystniej dla szkoły, a w każdym razie zapewnić się, że krajowa szkoła ogrodnicza po 25-ciu latach nie będzie pozbawiona ogrodu i nie znajdzie się skutkiem tego w przykrem położeniu. Dlatego też pertraktować będziemy dalej z gminą, a o rezultacie zawiadomimy Wysoki Sejm w następnem sprawozdaniu.

Spodziewając się zaś, że do porozumienia z gminą w tej sprawie dojdziemy jeszcze w ciągu bieżącego roku i że skutkiem tego najpilniejsze roboty przy urządzeniu dołączonego ogrodu będą musiały być wykonane w następnym roku, przeto korzystając z upoważnienia Wysokiego Sejmu, wstawiliśmy na ten cel do preliminarza szkoły na rok 1906 kwotę 5.700 koron, ażeby mieć do dyspozycyi, z niewydanym dotąd zeszłorocznym kredytem, łączną kwotę 10.000 koron, niezbędną do wykonania najpilniejszych robót na rozszerzonym obszarze.

W załatwieniu drugiej uchwały Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z prośbą, aby wyjednało u c. k. Rządu subwencyę odpowiedniej wysokości na koszta wynikające z powiększenia ogrodu krajowej szkoły tarnowskiej. W odpowiedzi zawiadomiło nas c. k Namiestnictwo pismem z dnia 6. lipca b. r. $\frac{\text{L. IX. 392}}{6}$, że w zasadzie postanowiło c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznać żądaną subwencyę, jednakże wysokość jej oznaczy dopiero po otrzymaniu planu sytuacyjnego i projektu urządzenia ogrodu. Żądaniu temu stanie się zadość, skoro tylko umowa z gminą miasta Tarnowa dojdzie do skutku, a odgraniczenie dodanej parceli nastąpi.

Zaznaczyliśmy już w zeszłorocznem sprawozdaniu, że budowle w krajowej szkole tarnowskiej, mianowicie budowa I. piętra na gmachu szkolnym i postawienie internatu są już na ukończeniu i że w całości prawdopodobnie z końcem września oddane zostaną do użytku szkoły. Internat wykończony został w październiku, poczem wydelegowaliśmy Komisyę kolaudacyjną, która po przeprowadzonej kolaudacyi uznała, że budynki są według planów wykonane i że można je przyjąć od przedsiębiorstwa Zarazem jednakże Komisya zwróciła uwagę na pewne braki i drobniejsze usterki, które należałoby uzupełnić przed wydaniem kaucyi przedsiębiorcy. Poleciliśmy zatem p. Hackbeilowej, która po śmierci męża prowadziła dalej przedsiębiorstwo budowy, aby wytknięte przez Komisyę kolaudacyjną usterki postarała się usunąć w jaknajkrótszym czasie. Gdy jednakże p. Hackbeilowa, pomimo kilkakrotnych przynagleń, a wreszcie po wyznaczeniu jej ostatecznego terminu do 1. sierpnia b. r. nie zastosowała się do tych poleceń, Wydział krajowy był przymuszony polecić Dyrekcyi szkoły, aby dla dokonania tych naprawek ugodziła innego przedsiębiorcę, którego należytość pokrytą będzie z zatrzymanej kaucyi.

Na koszta wykonania powyższych budowli w szkole tarnowskiej przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 26. marca 1905 roku subwencyę państwową w wysokości 14.000 koron, płatną w dwóch równych ratach. Pierwsza rata 7.000 kor. została już wyasygnowana Wydziałowi krajowemu w tym roku, druga zaś będzie wypłacona w przyszłym roku i na tej podstawie wstawiliśmy do preliminarza szkoły tarnowskiej na rok 1906 w dochodach 7.000 koron.

Szczegółowe wiadomości o funkcyonowaniu tej szkoły, jako zakładu naukowego, który ma za zadanie przysposobić krajowi ogrodników uzdolnionych do prowadzenia wiejskich ogrodów, znajdują się w sprawozdaniu Dyrekcyi za rok 1904/5. Załączając to sprawozdanie, podniesiemy tylko na tem miejscu najważniejsze szczegóły, świadczące, że szkoła ogrodnicza w Tarnowie spełnia swoje zadanie, w miarę środków jakimi rozporządza i sił jakie jej służą. **Alegat**

Lustracye tej szkoły wykazały z dawna, a wyniki przy egzaminach stwierdzają niejednokrotnie, że uczniowie w czasie trzechletniego pobytu w tym zakładzie stosunkowo większy wynoszą zasób praktycznych wiadomości, dzięki należycie prowadzonemu ogrodowi i zajęciom odbywającym się pod kierunkiem ludzi będących przedewszystkiem rutynowanymi ogrodnikami; w mniejszym zaś stopniu korzystają z teoretycznych nauk udzielanych im w szkole, która wykazuje pod tym względem zawsze jeszcze pewne braki. Zadaniem Wydziału krajowego będzie usunąć lub zmniejszyć w przyszłości te niedostatki, jakkolwiek zauważyć należy, że charakter szkoły, jako niższego zakładu fachowego, wymagać będzie zawsze przykładania większej wagi do należytego wyzyskania tego drugiego czynnika, jakim są zajęcia praktyczne uczniów w ogrodzie szkolnym.

Co do frekwencyi w szkole tarnowskiej, to tutaj nie występują z roku na rok prawie żadne różnice. Zazwyczaj wszystkie miejsca wolne są zajęte, jakkolwiek zgłaszających się kandydatów zwykle bywa cokolwiek więcej. W roku szkolnym 1904/5 było zapisanych do szkoły 26 uczniów, pochodzących z 20 powiatów galicyjskich, dwóch zaś z poza granic kraju.

Napływ uczniów do szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest pod jednym względem korzystny, mianowicie prawie wyłącznie rekrutuje się ze sfer będących w ciągłej styczności z rolnictwem, lub zajmujących się uprawą ziemi. Daje to pewną rękojmię, że uczniowie wstępując do szkoły, przynoszą ze sobą już zamiłowanie do zawodu, co daje też niejakie upewnienie przytem, że po ukończeniu szkoły nie zmienią tak łatwo raz obranego zatrudnienia. Z pośród 26 uczniów zapisanych w tym roku do szkoły tarnowskiej było 21 uczniów synów: rolników, ogrodników lub służby folwarcznej, a zatem przeszło 80%.

Tegoroczne egzamina w szkole tarnowskiej dały następujące rezultaty:

na kursie	z postępem dobrym	dostatecznym	niedostatecznym
I.	1	6	2
II.	3	6	—
III.	1	4	—

Trzech uczniów w ciągu roku opuściło zakład. Do egzaminu końcowego przystąpiło 5-ciu uczniów, z tych dwóch uznano za uzdolnionych, trzem zaś pozwolono powtórzyć egzamin z niektórych przedmiotów.

Dyrekcya w swem sprawozdaniu podaje przytem wiadomości o niektórych uczniach, którzy już dawniej ukończyli szkołę a obecnie zajmują posady przeważnie na stanowiskach odpowiadających ich fachowemu wykształceniu. Jakkolwiek spis ten nie jest kompletny, gdyż szkoła nie posiada dokładnych wiadomości o wszystkich swoich wychowankach, przecież i z tego spisu przekonujemy się, że prawie wszyscy, bo przeszło 90% zajętych jest przy ogrodnictwie, a niektórzy z nich potrafili znaleść w tym zawodzie wcale dobre stanowiska, lub nawet uzupełniwszy później swe fachowe wiadomości, zdołali się wybić na samodzielnych pracowników o szerszym zakresie działania.

W wystawie ogrodniczej, jaka się odbyła w roku zeszłym w Krakowie, krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie wzięła udział. Jak zawsze przy sposobności podobnych popisów i tym razem ogród zakładowy dostarczył okazy swych wyborowych płodów, które nie tylko zwróciły powszechną uwagę zwiedzających wystawę, ale niem zasłużyły

na bardzo przychylną ocenę jurorów. Szkoła otrzymała zaszczytne odznaczenia w trzech działach, w jednym honorowy dyplom mianowicie za kolekcyę wyborowych warzyw.

Ogród szkolny wykazał w roku ubiegłym dochód 2.190 kor. 49 gr. ze sprzedaży płodów, w czem ze sprzedaży drzewek owocowych uzyskano 1.087 kor. 35 gr. Jak każdego roku, tak i tym zapotrzebowanie zgłaszających się odbiorców było znacznie większe, aniżeli ilość produktów, jaką ogród szkolny miał do zbycia. Sądząc z obecnego dochodu, jaki 3 morgowy ogród przynosi, liczyć można w przybliżeniu, że skoro powiększony zostanie do 10-ciu morgów, dochód ten wzrośnie conajmniej do 6.000 kor.

Preliminarz krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie, jaki przedkładamy Wysokiemu Sejmowi na rok 1906, jest w ogólności korzystniejszy dla funduszu krajowego od tegorocznego budżetu szkoły o 4.620 koron. Wynik ten spowodowany został wyłącznie nadzwyczajnym dochodem szkoły 7.000 koron z tytułu subwencyi państwowej na budowle, o czem wspomnieliśmy już poprzednio. Natomiast w wydatkach zmuszeni byliśmy wstawić stosunkowo niewielkie nowe kwoty skutkiem rzeczywistych potrzeb, jakie się w tej szkole okazały.

Mianowicie: oprócz drugiej raty na koszta założenia ogrodu, wstawiliśmy do preliminarza w nadzwyczajnych wydatkach rubr. III. 400 koron na rozmaite odnowienia po skończonej budowie, pomalowanie furtek, sztachet, na naprawę rynsztoków, 200 koron zaś na zakupno do sal wykładowych: lamp, tablic i ławek. Prócz tego kredyt przeznaczony na utrzymanie ucznia praktykanta podnieśliśmy do 600 koron, gdyż w granicach dotychczasowego kredytu 480 koron nie można było wyszukać odpowiedniego kandydata na tę posadę.

Na podstawie niniejszego sprawozdania raczy Wysoki Sejm uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1904/5.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie
Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie
za rok szkolny 1904/5.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników, uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich, do czego dąży szkoła nietylko przez udzielanie wychowankom swoim zawodowej wiedzy, lecz także przez uzupełnienie i ugruntowanie wykształcenia ogólnego, jakie ze szkoły ludowej przynoszą, jakoteż przez pielęgnowanie ich strony moralnej i religijnej.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który:

1. wykaże, iż ukończył z dniem przyjęcia przynajmniej 15. rok życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów;
2. w terminie przez Dyrekcyę oznaczonym, złoży egzamin wstępny, służący do ocenienia, czy kandydat w ogóle jest dostatecznie rozwinięty, aby mógł korzystać z nauk w szkole tej udzielanych.

Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą, a czynią zadość wyżej wymienionym warunkom, mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 330 kor. rocznie, za co otrzymuje mieszkanie, pościel, wikt, światło, pranie i ubranie, oprócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący do zakładu zaopatrzony być powinien dostatecznie z domu.

Synowie ubogich rodziców mogą być przyjęci na koszt funduszu krajowego.

Nauka trwa 3 lata, a rok szkolny rozpoczyna się z początkiem kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielanych w tym czasie, jakoteż z nabytej wprawy w wykonywaniu czynności zawodowych.

O wyniku egzaminu zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy. Pozwolenie do powtarzania zaniedbanego roku może udzielić Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem zachowaniem się na to zasługuje.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych przed osobną komisyą egzamina-

cyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo „ukończonych nauk“, wystawione według wzoru przez Wydział krajowy zatwierdzonego. Jeżeli zaś uczeń egzaminu tego z postępem przynajmniej dostatecznym nie złoży, otrzymuje świadectwo odbycia całego kursu ze stopniem niedostatecznym nabytej w szkole wiedzy. Innych świadectw szkoła nie wydaje.

II. Skład grona nauczycielskiego.

1. Kierownik zakładu i nauczyciel fachowy Wojciech Maciaszek uczył: sadownictwa, warzywnictwa, kwieciarstwa szklarniowego, uprawy chmielu, uprawy wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa.

2. Katecheta ks. Józef Kaliciński udzielał nauki religii.

3. Nauczyciel fachowy Antoni Kurowski uczył kwieciarstwa gruntowego, hodowli drzew i krzewów ozdobnych, botaniki ogrodowej, ogólnych zasad ogrodnictwa i zoologii, zastosowanej do ogólnych potrzeb ogrodnika.

4. Nauczyciel do nauk ogólnie kształcących Wiktor Tabeau uczył języka polskiego i niemieckiego, arytmetyki i geometryi, geografii i historyi polskiej, fizyki i chemii w zastosowaniu do ogrodnictwa, rysunków, kaligrafii, miernictwa i niwelacyi.

5. Instruktor Władysław Bolewicz dozorował uczniów w zakładzie i podczas zajęć praktycznych.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczna i praktyczna i obejmuje następujące przedmioty:

a) z nauk ogólnie kształcących i podstawowych:

1. religia, 2. j. polski, 3. j. niemiecki, 4. arytmetyka i geometrya, 5. geografia i historya, 6. fizyka, 7. chemia, 8. botanika ogólna i szczegółowa, 9. rysunki, 10. praktyczne miernictwo i niwelacya, 11. zoologia, 12. kaligrafia.

b) z nauk zawodowych:

1. ogólne zasady ogrodnictwa, 2. warzywnictwo, 3. sadownictwo, 4. kwieciarstwo gruntowe i szklarniowe, 5. hodowla drzew i krzewów ozdobnych, 6. zasady zakładania i utrzymywania ogrodów.

c) z nauk pomocniczych:

1. uprawa chmielu, 2. uprawa wikliny koszykarskiej, 3. pszczelnictwo.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popieraną demonstracyami w szkole i w ogrodzie. Nauka przedmiotów zawodowych i pomocniczych bywa zawsze demonstrowaną w ogrodzie i stwierdzaną licznymi przykładami tak podczas ćwiczeń praktycznych w ogrodach szkolnych, jakoteż i w ogrodach prywatnych, do których uczniowie od czasu do czasu odbywają wycieczki. Podręczników używają uczniowie tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem fizyki, chemii i botaniki), nauk zawodowych i pomocniczych uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób możliwie najzrozumialszy i treściwy nauki udziela, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

Naukę praktyczną pobierali uczniowie przedewszystkiem w ogrodach szkolnych, a w ogrodach prywatnych, o ile te dostarczały materyału potrzebnego do nauki, a którego ogród szkolny na razie dostarczyć nie mógł.

W ogrodach szkolnych uczyli się uczniowie praktycznie przyrządzania kompostów, uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion; dalej rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew w formach karłowych, uprawy gruntowych roślin kwiatowych, uprawy chmielu, wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa, wreszcie rozmna-

żania i hodowli roślin szklarniowych, utrzymywania trawników, wysadzania klombów i kwietników kobiercowych.

Nauka teoretyczna bywa udzielaną w szkole przedewszystkiem w okresie zimowym. W okresie letnim, w którym uczniowie głównie nauką praktyczną są zajęci, odbywa się nauka teoretyczna tylko z przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych, co szczegółowo poniżej jest uwidocznione.

A) W okresie letnim (od 1. kwietnia do 30. września) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo I.	II.	III.	Razem
Katecheta: ks. **J. Kaliciński.**	Religia	1	1	1	3
Kierownik: **W. Maciaszek.**	Sprawozdania tygodniowe	1	1	1	1
Naucz. fachowy: **A. Kurowski.**	Botanika	1	1	—	2
Nauczyciel: **W. Tabeau.**	Język polski	2	1	—	3
	„ niemiecki	2	1	—	3
	Arytmetyka i geometrya	2	1	—	3
	Fizyka	1	—	—	1
	Miernictwo i niwelacya	—	2	—	2
	Rysunki	2	2	2	4
	Razem	12	10	4	22

B) W okresie zimowym (od 1. października do 31. marca) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo I.	II.	III.	Razem	Ogółem
Katecheta: **J. Kaliciński.**	Religia	1	1	1	3	3
Kierownik: **W. Maciaszek.**	Warzywnictwo	—	2	2	4	
	Sadownictwo	2	2	3	7	
	Kwieciarstwo szklarniowe	—	—	3	3	
	Uprawa wikliny	—	1	—	1	
	„ chmielu	—	1	—	1	
	Pszczelnictwo	—	1	—	1	17
Nauczyciel fachowy: **A. Kurowski.**	Botanika	2	2	—	4	
	Zoologia	1	—	—	1	
	Zasady ogrodnictwa	2	—	—	2	
	Kwieciarstwo gruntowe	2	2	—	4	
	Krzewoznawstwo	—	2	—	2	
	Teorya zakładania parków	—	—	2	2	15
Nauczyciel: **W. Tabeau.**	Język polski	2	2	1	5	
	„ niemiecki	2	2	1	5	
	Arytmetyka i geometrya	4	3	1	8	
	Geografia i historya	2	2	—	4	
	Fizyka	1	—	—	1	
	Chemia	—	2	1	3	
	Rysunki	2	2	2	4	
	Kaligrafia	2	1	—	3	33
	Razem	25	28	17	—	68

IV. Środki naukowe.

Głównym środkiem naukowym jest ogród szkolny o przestrzeni 3 morgów, nadto ogródek obejmujący $^1/_3$ morga, który szkoła dzierżawi od gminy miasta Tarnowa, a na którym oprócz inspektów znajdują się szklarnie.

Zbiór ogrodniczy obejmuje 204 okazów wartości . . . 1193 kor. 68 gr.
„ pomologiczny „ 195 „ „ . . . 320 „ 40 „
„ botaniczny „ *a*) 25 „ „ . . . 374 „ — „
b) zielnik roślin hodow. i dzikich, 7 fascyk. . . . . 84 „ — „
c) zbiór nasion chwastów (100 gatunków) 36 „ — „
d) „ „ warzyw . . . 100 „ — „
e) „ „ kwiatów . . . 100 „ — „
f) „ „ traw . . . . 28 „ — „
„ pszczelniczy obejmuje 88 okazów wartości . . . 384 „ 06 „
„ zoologiczny „ 31 „ zwierząt pożytecznych i szkodliwych w ogrodnictwie, nadto 17 pudeł owadów szkodliwych w sadzie, ogrodzie warzywnym i ozdobnym, w polu, wiklinie, chmielarni i pasiece — łącznej wartości 410 „ — „
„ fizykalny obejmuje 63 okazów wartości . . . 531 „ 10 „
„ mineralogiczny „ 336 „ „ . . . . 40 „ 49 „
„ geograficzny „ 7 „ „ . . . . 95 „ — „
Biblioteka *a*) dla nauczycieli obejmuje 639 tomów wartości . 2123 „ 61 „
b) dla uczniów obejmuje 432 „ „ . 303 „ 32 „

Zbiorek ten powstał częścią przez przykupno najniezbędniejszych podręczników treści fachowej, a częścią przez zbieranie i oprawienie czasopism fachowych.

Z czasopism fachowych prenumerowano: Ogrodnik polski, Wiener illustr. Gartenzeitung, Le Bulletin horticole, Le Jardin, La Revue horticole, z pism politycznych „Gazetę Lwowską“.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1904/5 zgłosiło się o przyjęcie do szkoły ogrodniczej 24 kandydatów; do egzaminu wstępnego przybyło 14, po złożeniu którego przyjęto 10, a mianowicie:

Borkowskiego Stanisława, Chmilara Wasyla, Harbuza Józefa, Jozefika Władysława, Laskowskiego Mieczysława, Nowaka Jana, Sobka Jana, Starzyka Jana, Suchockiego Jana, Ptaka Franciszka. — Dwom pozwolono powtarzać I. rok nauki.

Na drugi rok nauki przeszło 9 uczniów, a mianowicie:

Kasprzyk Stefan, Michułka Tomasz, Świszczowski Stanisław, Gadowski Władysław, Kolasa Józef, Madeja Franciszek, Mrozowski Zdzisław, Niedzielski Andrzej, Wodwód Stefan.

Na trzeci rok przeszło 5 uczniów, a mianowicie:

Gacek Ignacy, Kordek Stanisław, Kudyk Jan, Letner Ludwik, Obuszko Józef.

Na wszystkich trzech latach było zapisanych z początkiem roku 26 uczniów.

Pod względem wieku było:

z ukończonym 15. rokiem życia . . 6
„ 16. „ „ . . 6
„ 17. „ „ . . 4
„ 18. „ „ . . 5
„ 19. „ „ . . 5

Przygotowanie uczniów przed wstąpieniem do szkoły przedstawia się, jak następuje:

z ukończoną 2 klasą szkoły ludowej było . . 2
„ 3 „ „ „ „ „ . . 2
„ 4 „ „ „ „ „ . . 7

z ukończoną 5 klasą szkoły ludowej było . . 7
„ 6 „ „ „ „ . . 3
„ 7 „ „ „ „ . . 1
„ I. „ gimnazyalną „ . . 3
„ III. „ „ „ . . 1

Według wyznania było:
religii rzymsko-katolickiej . . . 23
„ grecko- „ . . . 3

Według pochodzenia było po jednym uczniu z powiatów:
Borszczowskiego, brzeskiego, cieszanowskiego, czortkowskiego, dąbrowskiego, jarosławskiego, krakowskiego, lwowskiego, mościskiego, nowosądeckiego, podhajeckiego, przemyślańskiego, rohatyńskiego, skałackiego, śniatyńskiego, tarnowskiego, i wielickiego, po dwóch uczniów z powiatu rudeckiego i sokalskiego, trzech zaś z powiatu chrzanowskiego. Jeden uczeń był z Wielkiego ks. Poznańskiego i jeden z Królestwa Polskiego.

Pod względem stanu i zajęcia rodziców było:
a) synów rolników 11
b) „ służby folwarcznej . . 7
c) „ ogrodników 2
d) „ urzędników 2
e) „ nauczycieli 1
f) „ dzierżawców . . . 1
g) „ przedsiębiorców . . . 1
h) „ rzemieślników . . . 1

W ciągu roku uwolniono z zakładu dwóch uczniów; jeden dobrowolnie opuścił zakład. Przyjęto w ciągu roku dwóch, mianowicie Potoczka Stanisława i Wojciechowskiego Zacheusza, przeto z końcem roku szkolnego było 25 uczniów.

VI. Egzamina.

Z dziesięciu uczniów I. roku złożyło egzamina roczne:
a) z postępem dobrym Harbuz Józef,
b) „ dostatecznym Borkowski Antoni, Józefik Władysław, Petryszyn Wasyl, Rumun Henryk, Starzyk Wojciech, Wojciechowski Zacheusz.

Dwom pozwolono powtarzać I. rok, a jednego uwolniono z zakładu.

Z dziesięciu uczniów II. roku złożyło egzamin:
a) z postępem dobrym Kasprzak Stefan, Michułka Tomasz, Świszczowski Stanisław,
b) „ dostatecznym Godowski Władysław, Kolasa Józef, Madeja Franciszek, Mrozowski Zdzisław, Niedzielski Andrzej, Wodwod Stefan.

Jednego wydalono w ciągu kursu.

Z pięciu uczniów III. roku złożyli egzamina roczne:
a) z postępem dobrym Obuszko Józef,
b) „ dostatecznym Gacek Ignacy, Kordek Stanisław, Kudyk Jan, Letner Ludwik.

Do egzaminu końcowego przystąpiło 5 uczniów, a z tych złożyli go: Obuszko Józef i Letner Ludwik, trzem zaś pozwolono poprawić z niektórych przedmiotów w ciągu lata 1905.

Uczniowie, którzy w ubiegłym roku szkolnym cały trzechletni kurs nauki ogrodnictwa ukończyli, udali się na dalszą praktykę:

Letner Ludwik pozostał w tutejszej szkole ogrodniczej w charakterze ucznia praktykanta.

Obuszko Józef, udał się do c. k. ogrodu botanicznego w Krakowie.
Kudyk Jan, „ „ „ „ „ „ „
Gacek Ignacy do ogrodów handlowych L. Freege'go „
Kordek Stanisław do ogrodów w Boguchwale.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Uczniowie, którzy dawniej ukończyli naukę w tutejszej szkole pozostają:

Ligęza Kazimierz na posadzie ogrodnika w Jaśle.
Kozacki Michał „ „ „ w Krynicy.
Gunia Wawrzyniec „ „ „ w Izdebniku.
Jabłoński Edward „ „ „ w Zaleszczykach.
Michalski Walenty „ „ „ w Cieszanowie.
Szczudło Jan „ „ „ w Krakowie.
Jedynak Sebastyan „ „ „ „
Działuk Michał „ „ „ w Miejscu Piastowem.
Kowalec Jan „ „ „ w Tarnowie.
Fedoruk Tymofij „ „ „ w Kołomyi.
Jewniewicz Klemens „ „ „ w Królestwie Polskiem.
Moskal Jan „ „ „ w Łopuchowej.
Berlik Henryk „ „ „ w Tarnowie.
Dobosz Paweł „ „ „ w Torsku.
Lichański Władysław „ „ instruktora w Limanowej.
Skorupa Tomasz „ „ „ w Tarnowie.
Białobok Jan „ „ pomocnika w Czernichowie.
Zaborowski Józef „ „ „ w Kąśnej.
Walczak Wojciech „ „ „ w Budapeszcie.
Mazur Adolf „ „ „ w Krynicy.
Świszczowski Stanisł. „ „ „ w Ameryce.
Kiwała Władysław „ „ „ w Łańcucie.
Skólski Wiktor „ „ „ w Dobromilu.
Misiołek Franciszek „ „ „ w Krakowie.
Misiołek Kazimierz „ „ „ w Jedlicach.
Victoryn Mieczysław „ „ „ we Lwowie.
Hass Edward „ „ „ „
Babiak Michał „ „ „ w Dreźnie.
Ferens Maryan „ „ „ „
Chadalski Roman „ „ „ pod Wiedniem.
Strzyż Józef jest ogrodnikiem handlowym w Berlinie.
Drobner Zygmunt „ „ we Lwowie.
Drobner Bolesław „ „ „
Biodrowicz Jan „ „ w Sanoku.
Czekałowski Dominik w c. k. Seminaryum nauczyciel.
Inglot Franciszek „ „ „
Soroka Józef „ „ „
Ordyk Franciszek na praktyce w Dreźnie
Stepaniak Józef „ „ „
Ubik Maciej „ „ „
Rozdolski Maciej „ „ za granicą.
Gołębiowski Karol „ „ „
Filaczyński Józef „ „ „
Krzepela Antoni „ „ „
Zajączkowski Antoni na praktyce za granicą.
Wojnarski Józef przy wojsku
Sterpeyko Teodor „ „
Urbańczyk Antoni w Ameryce.
Schwejchler Piotr „
Chwastowicz Władysł. „

O innych Dyrekcya bliższych wiadomości nie posiada.

VIII. Sprawy internatu.

Pod względem administracyi i nadzoru uczniów w zakładzie nie zaszła żadna zmiana.

Uczniowie pomieszczeni są w internacie w dwóch salach, gdzie bezpośredni nadzór nad nimi wykonuje kierownik przy pomocy instruktora.

W okresie letnim uczniowie wstają o godzinie $4^1/_2$, a w zimowym o $5^1/_2$. Po umyciu się i ubraniu odmawiają wspólną modlitwę, poczem wychodzą do zajęć praktycznych lub przygotowują się na lekcye, stosownie do podziału czasu.

Każdy z uczniów jest obowiązany pościelić swe łóżko, a dyżurny, zamiotłszy salę sypialną, zamyka drzwi, które zostają cały dzień zamknięte, aż do godziny $8^3/_4$ wieczór.

O godzinie $7^1/_2$ spożywają śniadanie, o 12-tej obiad, o 4-tej podwieczorek, a o $7^1/_4$ kolacyę.

Utrzymanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika. Wikt, ubranie i pościel otrzymują uczniowie takie same, jak dawniej. Koszta wiktu uczniów, ubranie, pościel i pranie, tudzież utrzymanie odpowiedniej służby kuchennej wynosiły 7.612 koron 93 gr.

Uczniowie otrzymują wikt następujący:

Dni	Śniadanie	Obiad			Wieczerza
Poniedz.	75 dg. chleba i $^1/_2$ l. mleka	Rosół z ryżem	Mięso z sosem	Kasza jaglana z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Wtorek	„	Rosół z ziemiakami	Mięso z kapustą	Groch z omastą	Kasza jęczmienna i słodkie mleko
Środa	„	Rosół z fasolą	Mięso z ćwiklą	Kluski krajane z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Czwartek	„	Rosół z perłówką	Mięso z kapustą	Ziemniaki z omastą	Kasza jaglana z omastą i słodkie mleko
Piątek	„	Zupa ziemiaczana	—	Fasola biała z masłem	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Sobota	„	Zupa grochowa	—	Kluski krajane z masłem	Ryż z mlekiem
Niedziela	„	Rosół z grysikiem	Mięso z ćwiklą	Pieczeń z ziemniakami	Kasza perłowa z omastą i słodkie mleko

Do mięsa otrzymują uczniowie i inne jarzyny, jak kalarepę, marchew, brukiew, włoską kapustę, ogórki kiszone i sałatę, według pory roku.

W zimie otrzymują uczniowie zamiast kwaśnego mleka do ziemniaków i co drugi dzień na śniadanie żur żytni ze stosowną omastą.

Stan zdrowotny uczniów był zupełnie zadowalniający, gdyż uczniowie nie zapadali na poważniejsze słabości. Porady lekarskiej udzielał w razie potrzeby dr. Józef Walczyński zupełnie bezinteresownie, dlatego Dyrekcya poczytuje sobie za obowiązek złożenia na tem miejscu doktorowi Walczyńskiemu serdecznego podziękowania.

IX. Budynki szkolne.

W ubiegłym roku szkolnym ukończono budowę piętra na budynku głównym, który obejmuje na parterze trzy izby wykładowe, gabinet na zbiory, bibliotekę (a zarazem czytelnię), kancelaryę Dyrekcyi i infirmeryę uczniów; na piętrze dwie sale sypialne dla uczniów, umywalnię, kloset nocny, pokój dla instruktora i pomieszkanie kierownika szkoły.

Stary budynek, w którym mieściła się kuchnia, jadalnia, pokój dla instruktora i pokój dla służby kuchennej, zdemolowano, a na jego miejscu postawiono murowany budynek gospodarski, który obejmuje: kuchnię, pralnię, spiżarnię, magazyn i pokój dla gospodyni. Stara sypialnia pozostała jeszcze i ma służyć na pracownię podczas robienia mat, strugania tabliczek i palików ogrodowych, naprawy skrzyń i okien inspektowych.

Tym sposobem uzyskała szkoła wygodniejsze pomieszczenie, które od dawna było do życzenia, a które przyczyni się w znacznej mierze do porządku, jaki w internacie panować powinien.

Pozostają jeszcze do wybudowania wychodki i mieszkanie dla stróża zakładowego, które prawdopodobnie w tym roku postawione będą.

Najgorzej przedstawiają się szklarnie ogrodowe, w których hoduje się rośliny do demostracyi nauki ogrodnictwa szklarniowego. Budynki te nie odpowiadają potrzebie i są w tak złym stanie, że zachodzi obawa niebezpieczeństwa zawalenia się ich. Dyrekcya od kilku lat w sprawozdaniach rocznych tę sprawę porusza.

Budynek dla stróża przy ogrodzie szkolnym także jest w złym stanie i wymaga gruntownej poprawy.

Parkany około ogrodu szkolnego i sztachety około budynku zakładowego domagają się także gruntownego ich przestawienia, gdyż w obecnym stanie nietylko, że nie spełniają swego zadania, ale nadto grożą poważnem niebezpieczeństwem kompletnego wywrócenia się. Tylko ustawiczne naprawy przeszkadzają ewentualnemu niebezpieczeństwu, ale za to wydatki na ten cel są znaczne.

X. Ogród szkolny.

Pod względem sytuacyjnym nie zaszła w ciągu upłynionego roku żadna zasadnicza zmiana. Tak drzewa mateczne, jakoteż i szkółki drzew owocowych prosperują dobrze, a jarzyny udają się bardzo dobrze.

Wynik produkcyi ogrodowej był następujący:

Sprzedano drzewek owocowych za	1.087 K. 35 gr.
„ owoców za	200 „ — „
„ kwiatów za	257 „ 60 „
„ jarzyn za	216 „ 74 „
Oddano jarzyn rachunkiem do kuchni	428 „ 80 „
Razem . .	2.190 K. 49 g.

W najbliższej przyszłości ma zostać ogród szkolny rozszerzony o tyle, by mógł odpowiadać koniecznej potrzebie czasu i być dzielną pomocą przy nauce ogrodnictwa, które i w naszym kraju coraz większe robi postępy. Miejsce na ten cel odda do użytku szkoły gmina miasta Tarnowa, z którą Wydział krajowy o to już traktuje, a plan i kosztorys rozszerzenia przedłoży Dyrekcya szkoły.

XI. Kronika szkoły.

Egzamin z okresu let iego odbył się dnia 25. października pod przewodnictwem Dra Ignacego Szyszyłowicza, Radcy Wydziału krajowego, w obecności ks. prałata Jana Jaworskiego, delegata konsystoryalnego.

Egzaminą roczne odbyły się w dniach 27., 28. i 29. marca, egzamin końcowy 30., a egzamin praktyczny w dniu 31. marca, podczas których przewodniczył Radca Wydziału krajowego, Dr. Jan Szyszyłowicz. Jako delegat konsystorza biskupiego był obecny ks. prałat Jan Jaworski.

Odpowiedzi uczniów były przeważnie dobre.

Dnia 25. lipca 1904 raczył zwiedzić tutejszy zakład JE. pan minister rolnictwa Karol Giovanelli i o całym zakładzie wyraził się bardzo pochlebnie. Towarzyszyli mu szef sekcyjny w temże ministerstwie p. Edmund Sacken i Radca Dworu p. Władysław Struszkiewicz, Radca c. k. Namiestnictwa i starosta Dr. Stanisław Dunajewski. Obecni byli także Radca Wydziału krajowego Dr. Jan Szyszyłowicz i burmistrz miasta Tarnowa p. Witold Rogoyski. W ciągu roku inspekcyonował kilka razy zakład z ramienia Wydziału krajowego Dr. Jan Szyszyłowicz.

W ubiegłym roku szkolnym brała szkoła na polecenie Wydziału krajowego udział w wystawie ogrodniczej w Krakowie, która się odbyła na jesieni 1904 w parku Dra Jordana.

Oprócz ogromnej kolekcyi najrozmaitszych jarzyn, które się w ogrodzie szkolnym do nauki uczniów hoduje, wystawiła szkoła zbiór nasion własnej hodowli, po części w słojach szklanych, a po części w oryginalnych nasiennikach wiązkami przedstawione.

Z rzadszych roślin lub mało uprawianych zwracały na się szczególniejszą uwagę zwiedzających: Bataty, gruszka miłosna, karczochy, kardy, rzeżucha wodna, boćwina, miechunka jadalna i Francheta, migdały ziemne, rabarbar, paciorkowy korzeń i t. p.

Szkółki drzewek owocowych wystawione były w zupełnym komplecie, począwszy od dziczków, a skończywszy na drzewach już owocujących i tak: był przedstawiony sposób prowadzenia w szkółce drzewek rocznych, dwuletnich, trzyletnich i z uformowaną koroną. Wystawiono drzewka półpienne, pienne, wysokopienne, dalej drzewka do obsadzania dróg i pól, a w końcu drzewka rezerwowe.

Oprócz drzew piennych wystawiła szkoła także i drzewka karłowe wolno rosnące i rozpinane na ścianach, oraz drzewka owocowe w wazonach obsypane owocem; dalej wielką kolekcyę bardzo dorodnych owoców z drzew piennych i karłowych, — między innymi Kalwilę białą zimową, jako rzadkość w naszym kraju i jego klimacie.

Nietylko w stanie świeżym, ale i w stanie przerobionym były wystawione owoce w postaci galaret z agrestu i porzeczek; wina owocowe z agrestu, porzeczek i jabłek, a dalej suszone owoce i jarzyny — wszystko wykonane przez uczniów.

Piękny zbiór owadów szkodliwych w ogrodzie owocowym, warzywnym, w parku, w plantacyi wikliny i w pasiece (unikat na wystawie) budził wielkie zajęcie znawców. Plany ogrodów i klombów dywanowych, maty inspektowe i cieniówki, wykonane przez uczniów, dopełniały całości pięknego obrazu, jaki zdobił pawilon Wydziału krajowego na wystawie w Krakowie.

Drzewka owocowe tak się podobały, że wszystkie na miejscu zostały rozkupione przez włościan, nauczycieli szkół i amatorów.

Po wystawie otrzymała Dyrekcya wielką ilość zamówień na drzewka ze szkoły tarnowskiej, lecz tylko bardzo mało mogła zaspokoić zgłaszających się, ze względu na małą ich produkcyę.

Chociaż szkoła nie miała zamiaru współubiegać się o żadną nagrodę, posiadając już z innych wystaw w kraju i za granicą najwyższe odznaczenia, to jednak na polecenie Wydziału krajowego usunęła napisy „poza konkursem“, a sędziowie wystawy przyznali szkole następujące nagrody:

Za warzywa dyplom honorowy,
„ szkółki i owoce dyplom zasługi,
„ przeroby owocowe medal srebrny.

Dlaczego sędziowie wystawy nagrodzili szkółki i owoce jedną nagrodą, chociaż były na to oddzielne konkursa, lub dlaczego nie przyznano szkole nagród w innych działach, pomimo wniesionej zaraz na wystawie reklamacyi, dotąd Dyrekcyi nie wiadomo.

XII. Wycieczki naukowe.

Ubiegłego lata zwiedzili uczniowie kilkakrotnie ogrody ks. Sanguszki w Gumniskach, ogrody p. barona Konopki w Brniu i p. W. Sroczyńskiego w Bolesławiu. W jesieni zwiedzili wystawę ogrodniczą w Krakowie, c. k. ogród botaniczny, ogrody i plantacye miejskie, park Dra Jordana, ogrody i szkółki handlowe L. Freege'go i zakład Jozefitów w Krakowie.

P. T. właścicielom i kierownikom powyżej wspomnianych zakładów ogrodniczych składa Dyrekcya na tem miejscu wyrazy szczerego podziękowania tak za łaskawe zezwolenie zwiedzenia tychże, jakoteż za udzielanie cennych wskazówek uczniom tak co do pochodzenia, jakoteż i sposobów hodowli roślin tam oglądanych.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej.

W Tarnowie dnia 28. czerwca 1905.

Wojciech Maciaszek, *w. r.*
kierownik szkoły.

LW. 79.961/1905.

We Lwowie, dnia 23. sierpnia 1905.

Aleg. 371

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. października 1904. na wniosek i na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego następujące uchwały:

1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczyciele wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zachęcał Rady powiatowe w powiatach, w których pomyślne są w tej mierze warunki, do zakładania szkół zimowych rolniczych i utrzymywania instruktorów sadownictwa".

Od czasu ostatniego sprawozdania, Wysokiemu Sejmowi w r. 1904. przedłożonego, nie zaszła żadna zmiana w ustroju wędrownej nauki rolnictwa i sadownictwa. Krajowi nauczycieli wędrowni pp. Dr. Goliński i Traczewski pełnią obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa w powiatach krakowskim i lwowskim, a pp. Sittauer i Mielecki byli kierownikami zimowych szkół rolniczych w Niewiarowie, względnie Wojsławiu

Działalność powyższych czterech krajowych nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa poruszała się też w ostatnim roku w tych ramach i warunkach, które szczegółowo i obszernie przedstawiliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, Wysokiemu Sejmowi przedłożonem. Nie powtarzając więc szczegółów w powyższem sprawozdaniu zawartych ograniczamy się do ponownego stwierdzenia, że o ile działalność nauczycieli wędrownych w powiatach lwowskim i krakowskim tudzież działalność kierownika zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie zupełnie normalnie się rozwijała i coraz to lepszymi może się wykazać rezultatami, o tyle także i rok ubiegły nie przyniósł poprawy stosunków w zimowej szkole rolniczej w Wojsławiu, która nie z winy kierownika ale z winy stosunków miejscowych nie przestała być nieczynną.

Al. 1. i 2. W sprawozdaniach za czas od 1. lipca 1904. do 1. lipca 1905. które załączamy ⁄.. przedstawiają pp. Dr. Goliński i Traczewski szczegółowo swoją działalność.

W myśl intencyi Wysokiego Sejmu pracowali powyżsi nauczyciele przedewszystkiem nad podniesieniem sadownictwa i ogrodnictwa w powiatach lwowskim i krako-

wskim. Działalność ich wszakże rozciągała się niejednokrotnie tak na szerszy terytoryalny zakres jak i na wskazówki i informacye z innych także dziedzin gospodarstwa wiejskiego. Dr. Goliński ograniczał się więcej na samem ogrodnictwie i sadownictwie. W tym też zakresie nader intenzywną rozwinął działalność, którą przedstawiamy na innem miejscu, w sprawozdaniu z czynności odnoszących się do podniesienia sadownictwa w kraju. Należy tu przedewszystkiem udział jego w akcyi przeszczepiania drzewek owocowych, w kursach sadownictwa dla nauczycieli ludowych i w pośrednictwie w handlu owocami. W tych wszystkich kierunkach wybiegała działalność dra Golińskiego po za granice powiatu krakowskiego. Natomiat instruktor dla powiatu lwowskiego ograniczał się przeważnie na działalności w obrębie terytoryum powiatu, jego pieczy powierzonego, równocześnie wszakże wciągał w zakres swej działalności w znacznym stosunkowo stopniu rady i pomoc z innych także prócz sadownictwa gałęzi gospodarstwa wiejskiego.

Zimowa szkoła rolnicza w Niewiarowie spełniła w ostatnim roku szkolnym 1904/5 podobnie jak w latach poprzednich swoje zadanie, statutem organizacyjnym zakreślone. Frekwencya szkoły utrzymała się na poziomie dotychczasowym. Do szkoły uczęszczało 21 uczniów. Klasyfikacya wydała rezultat zadowalający.

Także i druga strona działalności kierownika powyższej szkoły, mianowicie nauka wędrowna rolnictwa w okolicy w czasie wolnym od zajęć szkolnych przedstawia się zadowalniająco. Rezultatem niezaprzeczonym kilkuletniej jego działalności jest postęp w wielu dziedzinach gospodarstwa wiejskiego w tamtejszej okolicy, przedewszystkiem zaś postęp w uprawie roli. W lipcu r. z. urządził w Niewiarowie kierownik tej szkoły przy pomocy okręgowego Towarzystwa rolniczego wystawę najpotrzebniejszych i najpraktyczniejszych narzędzi i maszyn rolniczych celem zaznajomienia z nimi okolicznych rolników, którzy zawsze jeszcze acz w coraz mniejszej części nie zdają sobie sprawy z pożytku takich narzędzi, sprowadzają je zaś bez wyboru w lichym gatunku za drogie pieniądze.

Wystawa ta, na którą z dalszych nawet okolic bardzo licznie się zjeżdżali rolnicy, połączona była ze szczegółowemi demonstracyami przyrządów i z pogadankami na temat wyższości jednych przyrządów nad drugimi i właściwego ich używania. Na prośbę kierownika szkoły zakupił Wydział krajowy bronę łąkową dla użytku szkoły. Brona taka potrzebną jest szczególnie w tamtejszej okolicy dla oczyszczania łąk z mchu, którego zwykłą broną usunąć nie można. Wydział krajowy wysłał w r. z. kierownika tej szkoły na kurs mleczarski do krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie. W jesieni zaś b. r. urządza Wydział krajowy sześciotygodniowy kurs gospodarstwa wiejskiego dla kobiet w tamtejszej szkole pod kierunkiem p. Stasiniewiczowej, właścicielki i kierowniczki zakładu przemysłowego i szkoły chowu drobiu w Zielonej.

Z przyczyn podanych w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego nieczynną była i w roku ubiegłym druga krajowa zimowa szkoła rolnicza w Wojsławiu. W myśl wskazówki też zawartej w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego postanowił Wydział krajowy przenieść tę szkołę do innej miejscowości, w której by szkoła ta znalazła odpowiednie warunki rozwoju. Postanowienie to zapadło mimo i wbrew petycyi, którą w wrześniu 1904 r. wniosła Rada gminna gminy Wojsławia do Wydziału krajowego z prośbą o pozostawienie szkoły w dotychczasowem miejscu. Petycya podnosi korzyści, jakie okoliczni i miejscowi rolnicy odnieśli z nauki wędrownej kierownika szkoły p. Mieleckiego i zawiera zobowiązanie się rodziców do liczniejszego posyłania dzieci do szkoły.

Ubiegły wszakże właśnie rok szkolny przekonał Wydział krajowy ponownie o braku warunków rozwoju tej szkoły w tej miejscowości. Kierownik jej p. Mielecki otrzymał też polecenie zbadania miejscowych stosunków w Lubczy, w powiecie pilzneńskim, dokąd ewentualnie skłonny byłby Wydział krajowy tę szkołę przenieść, przychylając się do prośby okręgowego Towarzystwa rolniczego i Rady powiatowej w Tarnie, popartej zobowiązaniem do subwencyonowania tej szkoły kwotą 500 K w pierwszych trzech latach z funduszu powiatowego.

Al. 3. Wykonując zacytowaną na wstępie drugą uchwałę Wysokiego Sejmu z 19. października 1904 r., wystosował Wydział krajowy załączony ... okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych z wezwaniem do gorliwego zajęcia się sprawą podniesienia wykształ-

cenia rolniczego ludności powiatu i do przedłożenia stosownych wniosków Radom powiatowym.

Okólnik powyższy wywołał pewien oddźwięk w reprezentacyach powiatowych. Przedewszystkiem zwróciły się niektóre Wydziały powiatowe do Wydziału krajowego z prośbą o bliższe informacye co do kosztów założenia i utrzymania zimowej szkoły rolniczej i co do jej ustroju. Wydział krajowy przesłał tym Wydziałom powiatowym statut organizacyjny szkoły zimowej w Niewiarowie wraz ze zwięzłą informacyą w sprawie kosztów założenia i utrzymania obu krajowych zimowych szkół rolniczych. Informacyę powyższą za-
Al. 4. łączamy. */.

Na pytania Wydziałów powiatowych, z jakich funduszów szkoła taka ma być założoną i utrzymywaną, odpowiadał Wydział krajowy, że koszta organizacyi nauki wędrownej rolnictwa względnie sadownictwa w poszczególnych powiatach winny ponieść w pierwszej linii czynniki miejscowe, a więc fundusz powiatowy, względnie fundusze tych powiatów, które wspólnemi siłami przystąpią do organizacyi tej nauki. Czy i o ile zaś poszczególne powiaty mogą liczyć na subwencye na ten cel ze strony kraju i państwa, zależy to od uchwały Wysokiego Sejmu, względnie od decyzyi c. k Rządu, których Wydział krajowy nie może przesądzać. Wydział krajowy oczekuje w tym względzie wskazówki ze strony Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy zwrócił też uwagę Wydziałów powiatowych na dwojaki typ organizacyi nauki wędrownej rolnictwa i sadownictwa w poszczególnych powiatach kraju naszego już w części wprowadzony. Organizacya nauki wędrownej pierwszego typu opiera się na zimowej szkole rolniczej, której kierownik jest w czasie wolnym od nauki szkolnej wędrownym nauczycielem rolnictwa w okolicy. Taką organizacyę ma nauka wędrowna rolnictwa w powiatach bocheńskim i mieleckim. Drugi typ organizacyi opiera naukę wędrowną na powiatowym zakładzie sadowniczym, produkującym drzewka owocowe. Kierownik takiego zakładu jest równocześnie instruktorem powiatowym sadownictwa. Taką organizacyę mają powiaty Limanowa i Kołomyja. Kierownik zimowej szkoły rolniczej może oczywiście uwzględniać szczególnie sadownictwo, kierownik zaś zakładu sadowniczego może uwzględniać w nauce wędrownej inne gałęzie gospodarstwa wiejskiego w miarę miejscowych warunków i potrzeb. Zwróciliśmy też uwagę Wydziałów powiatowych na to, że racyonalnie założony i należycie prowadzony zakład sadowniczy powinien się po kilkuletnich inwestycyach sam opłacać.

Usiłowania skierowane ku zorganizowaniu wędrownej nauki rolnictwa przybrały bardziej konkretne kształty w następujących powiatach:

Rada powiatowa w Pilźnie uchwaliła wstawiać po 500 K w r. 1905, 1906 i 1907 do budżetu powiatowego na założenie szkoły zimowej w Lubczy, oczem powyżej wspomnieliśmy.

Rada powiatowa w Jaworowie uchwaliła stałą subwencyę roczną w kwocie 600 K na założenie takiej szkoły i stacyi doświadczalnej w Jaworowie.

Rada powiatowa w Kołomyi uchwaliła stałą subwencyę roczną od r. 1906 począwszy w kwocie 200 K na założenie takiej szkoły w Korszowie.

Wydział powiatowy w Wadowicach uchwalił przedłożyć Radzie powiatowej wniosek założenia na próbę takiej szkoły w Choczni.

Rada powiatowa w Buczaczu uchwaliła poczynić starania, zmierzające ku stopniowemu wprowadzeniu kursów rolniczych przy wszystkich szkołach ludowych w powiecie. W tym celu postanowiła Rada powiatowa przyczyniać się stałym znaczniejszym datkiem do kosztów utrzymania takich kursów tudzież postanowiła przeznaczać pewną stałą kwotę na stypendya dla nauczycieli ludowych, pragnących uzupełnić swoją wiedzą wiadomościami rolniczemi. Na r. 1905 uchwaliła Rada po 100 K na kursa rolnicze przy szkołach ludowych w Petlikowcach, Jezierzanach i Browarach, a 90 K na wydzierżawienie 3 morgów pola na rzecz kursu rolniczego przy szkole w Baryszu. Nadto kreowała ta Rada posadę leśnika powiatowego, którego zadaniem będzie kontrola nad gospodarką lasami gminnymi, zalesianie nieużytków gminnych i założenie szkółki sadowniczej produkującej drzewka owocowe dla włościan celem sprzedaży po cenie produkcyi

Wydział powiatowy w Stanisławowie uznał organizacyę nauki wędrownej opartą o zimową szkołę rolniczą za nie odpowiadającą celowi, natomiast oświadczył się za
1 reformą szkół wiejskich w tym kierunku, by dzieci szkolne uczyły się w dwóch osta-

tnich latach obowiązków rolnictwa, sadownictwa i warzywnictwa przynajmniej 8 godzin tygodniowo, 2) za tworzeniem osobnych seminaryów nauczycielskich dla szkół wiejskich z kierunkiem rolniczym, 3) za ścisłem wykonywaniem przepisów ustawy z 1. stycznia 1889 co do ogrodów szkolnych i ustawy z 23. maja 1895 w sprawie kierunku rolniczego nauki dopełniającej w szkołach wiejskich, 4) za wysyłaniem większej liczby nauczycieli ludowych na specyalne kursa rolnicze; 5) za pomnożeniem liczby wędrownych nauczycieli rolnictwa. Powyższy Wydział powiatowy postanowił więc ze swej strony: 1) wezwać gminy do wydzielenia gruntu na pole doświadczalne i ogród szkolny 2) prosić Oddział Towarzystwa gospodarskiego o dostarczenie wyborowych nasion i szczepków szkołom 3) zachęcać premiami nauczycieli ludowych do pilnego zajmowania się nauką rolnictwa, ogrodownictwa i sadownictwa 4) rozdawać ludności wiejskiej wzorowe dziełka z powyższego zakresu i 5) wstawić na powyższe wszystkie cele odpowiednią kwotę do budżetu powiatowego.

Wydziały powiatowe w Starym Samborze i Żydaczowie zawiadomiły, że nie mogą dla braku sprzyjających warunków, względnie braku funduszów założyć własnej szkoły zimowej, prosiły natomiast o delegowanie krajowych nauczycieli wędrownych rolnictwa.

Wydział powiatowy w Samborze zawiadomił, ze dla braku funduszów nie może w r. b. przystąpić do żadnej akcyi na tem polu.

Wreszcie Wydział powiatowy w Horodence zawiadomił, że nie przystąpi do akcyi w tym kierunku ze względu na brak sprzyjających warunków, ze względu na to, że w Horodence istnieje niższa krajowa szkoła rolnicza a w obrębie powiatu będzie utworzony kurs rolniczy przy szkole w Czernelicy, wreszcie ze względu na sąsiedztwo Zaleszczyk z krajowym Zakładem sadowniczym.

Kończąc to sprawozdanie i oczekując wskazówek ze strony Wysokiego Sejmu w dalszej akcyi na tem polu, Wydział krajowy wniosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW 79.961/05.

Sprawozdanie

Dra Stanisława Golińskiego, krajowego instruktora ogrodnictwa w powiecie krakowskim za czas od 1. lipca 1904 r. do 30. czerwca 1905 r.

Z rokiem każdym agendy mojej posady wzrastają. Kładąc w roku bieżącym nacisk na akcyę przeszczepiania, starałem się jak najdokładniej ją zbadać i różnostronnie wypróbować, zarówno ze strony doświadczalnej, jak i deduktywnej.

Drugą ważną dla mnie akcyą było rozbudzanie zamiłowania do ogrodnictwa i szerzenie wiadomości o uprawie ogrodniczej wśród nauczycielstwa ludowego.

W praktyce zaś miałem następujące kursa, odczyty i pogadanki:

a) kurs ogrodnictwa w zakresie niezbędnym dla nauczycieli ludowych prowadziłem przez zimę, wykładając 3—4 godzin w każdą sobotę po południu w Wieliczce.

b) Wieczorne kursa zimowe przy Towarzystwie ogrodniczem w Krakowie. Wykładałem:

1) o zbieraniu, opakowaniu i przechowywaniu owoców,
2) naukę o glebie.
3) naukę o nawozach.

c) kurs wiosenny dla nauczycieli ludowych w Krakowie, 17 dni w marcu i 5 dni w lipcu.

d) kurs wiosenny dla nauczycieli ludowych w Limanowej, 5 dni w kwietniu (20 godzin wykładu),

e) odczyt w Dębicy podczas wystawy.

Po za temi czynnościami dużo czasu i zachodu poświęciłem wystawie ogrodniczej w Krakowie, uczestniczyłem także w wystawie rolniczej z oddziałem ogrodniczym w Dębicy.

W następujących instytucyach stale brałem udział w obradach nad ogrodnictwem krajowem:

1. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.
2. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Krakowie.
3. Okręgowy zarząd Kółek rolniczych.
4. Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie.
5. Komisya plantacyjna miasta Krakowa.
6. Towarzystwo upiększania miasta Krakowa.

Następujące Towarzystwa oprócz wymienionych zwracały się do mnie o poradę:

a) Towarzystwo rolnicze w Rzeszowie.
b) Towarzystwo rolnicze w Gorlicach.
c) Stryjsko-żydaczowski Oddział Towarzystwa gospodarskiego.
d) Rada powiatowa w Chrzanowie.

Osoby prywatne podobnie, jak lat poprzednich, zwracały się do mnie w 106 wypadkach o poradę, gdzie nabyć drzewa owocowe, jak oznaczyć owoc, gdzie i jakich nabyć nasion, gdzie zakupić narzędzia i przyrządy ogrodnicze, gdzie sprzedać produkt, jakie ceny, gdzie znajdują się centra zbytu na dany produkt, jakie odmiany owoców i wa-

rzyw mają najwięcej pokupu, jak zapobiegać szkodom, czynionym przez pasożyty, jak przechowywać produkt surowy lub przerobiony itp.

W celu umożliwienia oryentowania się procudentów w cenach płodów ogrodowych zbierałem je na rynkach krakowskich i podawałem co miesiąc w *Ogrodnictwie*.

Dla ułatwienia stronom zasięgania informacyj urzędowałem w Radzie powiatowej krakowskiej przed południem w każdy wtorek i piątek, po południu zaś w te same dnie w Towarzystwie Ogrodniczem krakowskiem.

W celu uregulowania zakupu drzew owocowych rozesłałem odezwę do proboszczów krakowskiego okręgu, aby zechcieli z ambony zapowiedzieć o porze sadzenia, o cenach i miejscu, gdzie nabyć można drzewka, co też w wielu miejscowościach uczynili. Podobną odezwę rozesłałem w 109 gminach powiatu krakowskiego do wójtów.

Chcąc zbadać, czy kapusta produkcyi krajowej odpowiednia jest dla naszych stosunków, rozesłałem ją 14 osobom i po zebraniu wiadomości opublikuję rezultat.

W tym roku po za wymienionymi pracami wydałem:

1. Owocarstwo, książkę traktującą o zbieraniu, pakowaniu i przechowywaniu owoców.

2. Sadownictwo w obrazach, 4 tablice ścienne dla szkół ludowych, nakładem Wysokiego Wydziału krajowego.

3. O owocarstwie w zachodniej Galicyi, w zbiororowej publikacyi wydanej przez Ministerstwo Rolnictwa w Düsseldorfie.

4. Kilka drobnych robót, jak kwestyonaryusz. dotyczący ogrodów szkolnych dla całej Galicyi, druki do przeszczepiań itp.

Jedną z ważnych czynności, załatwianych z pomocą dodanej mi siły pisarskiej, było zbieranie adresów, cenników i wykazów firm krajowych i zagranicznych, które to wykazy niezmiernie dopomagały mi w licznych wymienionych tu poradach ogrodniczych.

Dr. Stanisław Goliński w. r.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 79.961/05.

Sprawozdanie

Witołda Traczewskiego, instruktora ogrodnictwa i gospodarstwa wiejskiego w powiecie lwowskim za czas od 1. lipca 1904 do 1. lipca 1905.

W jesieni 1904 urządziło Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie wystawę jubileuszową w 10. rocznicę założenia Towarzystwa. Zaproszony przez Komitet wystawy na sędziego, pełniłem to zadanie w 3 działach, mianowicie: w dziale warzywniczym, pszczelniczym i przerobów owocowych, a prócz tego w dziale warzywniczym byłem przewodniczącym Komisyi sędziów.

W marcu b. r. z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, na życzenie Towarzystwa gosp. galicyjskiego byłem w Stryju na kursie warzywnictwa, trwającym 6 dni. Na kurs ten uczęszczało około 45 słuchaczy, przeważnie gospodyń i dziewcząt podmiejskich, a oprócz tego nauczycielki i nauczyciele ludowi. Wykłady na kursie połączone były z demonstracyami, a mianowicie wskazywałem sposoby uprawy ogrodów i pokazywałem różne narzędzia ogrodnicze, mające zastosowanie w warzywnictwie.

Kurs zakończył się egzaminem w obecności delegatów Towarzystwa gospodarskiego. Egzamin ten, jakkolwiek kurs warzywnictwa trwał krótko, wypadł bardzo pomyślnie, a jako nagrody otrzymali słuchacze nasiona, narzędzia ogrodnicze, a nawet oszkloną skrzynię inspektową.

Z początkiem wiosny najwięcej zajmowałem się zakładaniem sadów w różnych miejscowościach i zaopatrywaniem włościan w drzewka owocowe.

Część drzewek owocowych sprowadziłem ze szkoły ogrodniczej w Tarnowie, część zaś ze szkółek br. Juliana Brunickiego. Drzewka te sprzedawałem włościanom po mało zniżonej cenie kupna — a jak zamiłowanie do kultury drzewek z każdym rokiem się wzmaga, dowodem tego jest to, że nie byłem w możności zadość uczynić popytowi włościan na nie, jakkolwiek miałem w tym roku o wiele większy ich zapas, jak w poprzednich latach.

Z drzewek tych korzystały następujące gminy: Czyżyków, Gaje, Dawidów, Nawarya, Werbiż, Skniłówek, Zamarstynów, Zaszków, Zimnowódka, Skniłów, Kukizów, Winniki, Hołosko wielkie, Weinbergen, Jastrząbków, Rosenberg, Falkenstein, Podliski, Rudno, Mikłaszów, Tołszczów, Barszczowice, Sichów, Głuchowice.

Z Eisgrub i ze szkoły tarnowskiej otrzymałem dwa razy większą niż w poprzednich latach przesyłkę zrazów najszlachetniejszych drzew owocowych, które to zrazy w części rozdałem osobiście bezpłatnie między włościan, w części rosesłałem pocztą do gmin na ręce naczelnika gminy lub nauczyciela miejscowego, którzy je pomiędzy włościan zamiłowanych w sadownictwie bezpłatnie rozdawali.

Ze zrazów tych korzystały następujące gminy: Polana, Mostki, Humieniec, Chrusno nowe, Czyżyków, Dmytrze, Dornfeld, Einsiedel, Falkenstein, Kamieniopol, Maliczkowice, Zawadów, Werbiż, Tołszczów, Hołosko wielkie, Pustomyty, Remenów, Rosenberg, Siemianówka, Skniłów, Skniłówek, Wisłoboki, Glinna, Laszki mur., Rudno, Zapytów, Sroki szczerzeckie, Siedliska.

W marcu i kwietniu przez 2 tygodnie brałem udział w sesyach wójtów w c. k. Starostwie się odbywających, pouczając o korzyściach zakładania ogrodów, przyczem zwracałem uwagę na szkodniki niszczące drzewa jak chrabąszcze i gąsienice i pouczałem, w jaki sposób tępić je należy i ochraniać drzewka przed zniszczeniem. Pouczałem też o korzyściach, jakie się odnosi przez zmianę nasion zbóż i o korzyściach uprawiania szla-

chetniejszych warzyw. A że takie pouczania musiały niejednokrotnie wkraczać w dziedzinę gospodarstwa rolnego, więc udzielałem niejednej wskazówki tak o chowie bydła, jak i o kulturze zbożowej.

Na życzenia i prośbę kilku gmin podmiejskich, które nadzwyczaj wielką odnoszą korzyść z uprawy wcześniejszych ziemniaków przez zbywanie ich na targu lwowskim po wysokich cenach, — sprowadziłem nową a nieznaną im odmianę takich ziemniaków do kultury polowej. Nadto otrzymałem 6 odmian ziemniaków sprowadzonych od Vilmorena z Paryża w rodzaju rogalków ze stacyi doświadczalnej botanicznej na Wulce kapitańskiej, które dla kultury podmiejskiej rozdałem poszczególnym gospodarzom w Sichowie, na Zniesieniu, w Kleparowie, w Kulparkowie i Dawidowie.

Prócz tego byłem często na targach we Lwowie celem badania cen i stosunków targowych, a w szczególności celem stwierdzenia, z których gmin produkta ogrodowe i warzywa najwcześniej się na targu pojawiają. Przekonałem się, że w kulturze wcześniejszych warzyw celują przedewszystkiem gminy: Zniesienie, Zamarstynów i Hołosko.

Ponieważ włościanie z wiosną i jesienią licznie do mnie się udają z prośbą, by im dostarczyć lepszych odmian zbóż na nasienie, przeto ażeby i w tym kierunku uczynić im zadość, udałem się do Dyrekcyi szkoły w Dublanach z prośbą, by dobre a wypróbowane zboże nawet w drobniejszych ilościach włościanom powiatu lwowskiego na nasienie odstępowała po możliwie nizkich cenach, z czego też włościanie skorzystali i posiadając o lemnie polecenia, wkrótce rozkupili cały zapas owsa i jęczmienia.

Z owsa tego i jęczmienia korzystali włościanie w Dawidowie, Hołosku małem, Sokolnikach i Sołonce.

W okolicy Szczerca zajmują się włościanie na wielką skalę uprawą lnu. Dla nich także, jak co roku, tak i w tym roku sprowadziłem nasienie lnu rygskiego i sprzedawałem po zniżonej cenie, a nawet uboższym bezpłatnie rozdawałem.

Dla ułatwienia stronom zasięgania informacyj w różnych sprawach tyczących się gospodarstwa pozostawałem we wtorek i piątek jako w dnie targowe w domu, a włościanie, wiedząc o tem, licznie mię odwiedzali, żądając informacyj w różnych kwestyach gospodarczych, tudzież radząc się co do sprowadzania doborowych nasion, zbóż, warzyw itp.

Brałem udział jako przewodniczący Komisyi przy licencyonowaniu buhajów i premiowaniu bydła w okręgu winnickim i jaryczowskim.

Brałem również udział w pracach sekcyi ogrodniczo-sadowniczej Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospod Brałem też udział w egzaminie uczniów szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej. Szkołę tę zwiedzałem kilkakrotnie a na polecenie JW. szefa Departamentu III. Wydziału krajowego złożyłem na piśmie sprawozdanie o stanie tej szkółki Wysokiemu Wydziałowi krajowemu.

Kulturę czerech kleparowskich sprowadziłem tak do ogrodu szkoły w Wulce kapitańskiej jak i do gmin: Dawidowa, Polany, Jaryczowa, Zniesienia, Hołoska, Podberezce, Zaszkowa, Czarnuszowic, Rzęsny polskiej, Remenowa, Tołszczowa Biłki szlacheckiej, Sichowa, Zamarstynowa, Winnik, Zboisk, Mikłaszowa, Żurawnik i Rzęsny ruskiej.

Zasiadając w Radzie powiatowej lwowskiej, miałem pożądaną sposobność i możność popierania w tej instytucyi rozwoju sadownictwa i ogrodnictwa i wogóle interesów gospodarczych ludności powiatu.

Na pogadanki rolnicze udawałem się często do poszczególnych gmin powiatu, a w niektórych gminach, uznając potrzebę, byłem w tym czasie nawet kilkakrotnie. Nie ograniczałem się przytem do teoretycznych tylko wykładów, ale starałem się o ile możności odbywać je z demonstracyami, pouczałem o sposobach uszlachetnienia drzew owocowych i sporządzenia maści ogrodniczej, którą sporządziwszy, zostawiałem dla użytku miejscowej gminy.

Ponieważ bardzo wiele tak włościan, jakoteż różnych instytucyj i obszarów dworskich zgłasza się do mnie pisemnie o udzielenie rad i wskazówek w różnych sprawach gospodarskich, przeto same odpowiedzi na korespondencye, zamawianie i sprowadzanie drzew owocowych, nasion, traktowanie w tych sprawach z różnemi firmami i zakładami, z dyrekcyami szkół rolniczych i ogrodniczych, ze Starostwem, Radą powiatową, a wreszcie osobiste konferencye i narady ze zgłaszającymi się, a zwłaszcza expedycya wielkiej ilości zrazów drzew owocowych do różnych gmin w b. r. bardzo wiele dawały mi do czynienia.

Witołd Traczewski w. r.

Okólnik

Wydziału krajowego do wszystkich Wydziałów powiatowych z dnia 2. stycznia 1905. l. 104847/04.

W długim szeregu przyczyn, składających się na niepomyślne położenie ekonomiczne ludności rolniczej w naszym kraju, jedno z najważniejszych niewątpliwie miejsc zajmuje znany fakt, że ogół naszych rolników zbyt mało posiada fachowego wykształcenia. Bardzo przeważna większość naszych rolników poprzestaje na wiadomościach, zaczerpniętych z rutyny dotychczasowego, nieraz bardzo zastarzałego sposobu gospodarowania i mimo zmienionych do gruntu warunków posługuje się zawsze jeszcze środkami, nad którymi zarówno nauka jak i praktyka gospodarstw postępowych tak w kraju jak i za granicą oddawna przeszły do porządku dziennego.

Bez przesady więc powiedzieć można, że każdy nie ledwie morg ziemi w naszym kraju znacznie większe mógłby przynosić dochody, gdyby właściciel jego potrafił skorzystać ze zdobyczy nowoczesnej nauki i techniki rolniczej i z opartych na nich doświadczeń.

Podniesienie tedy poziomu praktycznej wiedzy rolniczej przedstawia się jako jeden z najskuteczniejszych środków dźwignięcia naszego rolnictwa.

Pomijając wpływ pośredni podniesienia się oświaty elementarnej, zdążają do owego celu wprost i bezpośrednio utrzymywane przez kraj fachowe szkoły rolnicze różnych stopni, zmierza w tym kierunku nadanie w ostatnim czasie nauce w szkole ludowej na wsi bardziej praktycznego, rolniczego kierunku, zmierzają wreszcie hojnemi ofiarami kraju wspierane tak specyalne wydawnictwa, jak prace obu krajowych Towarzystw i Kółek rolniczych, tudzież innych, specyalnymi działami rolnictwa zajmujących się stowarzyszeń.

Wszystkie te środki nie mogły wszakże wyczerpać całej działalności na tem polu, nie mogły też zupełnym uwieńczone być skutkiem, gdyż szkoły na dalszą dopiero mogły działać metę, tak pisma zaś peryodyczne jak i inne specyalne wydawnictwa do pewnej tylko, drobnej stosunkowo części rolników mogły trafić. Żywe słowo przedewszystkiem, poparte wskazaniem na przykłady i rezultaty lepszej gospodarki, może doraźnie a skutecznie rozpowszechniać najważniejsze postępy w dziedzinie rolnictwa.

Z tej myśli urodziła się u nas przed laty kilkunastu wzorowana na przykładzie zagranicy organizacya wędrownej nauki gospodarstwa wiejskiego. W dziesięć lat zaś później, na podstawie doświadczeń w tym okresie czasu zebranych, nastąpiła reorganizacya tej nauki. Oparto ją mianowicie na następujących, dotąd obowiązujących zasadach:

Dwóch krajowych nauczycieli wędrownych zajętych jest nauczaniem sadownictwa i ogrodnictwa w powiatach lwowskim i krakowskim. Dwaj inni zaś nauczyciele wędrowni. kierują rolniczemi szkołami zimowemi, czas zaś wolny od nauki w szkole poświęcają na udzielanie rady i pomocy fachowej okolicznej ludności rolniczej.

Ustrój powyższy wędrownej nauki rolnictwa okazał się zdrowym i praktycznym

Systematyczna i konsekwentna, planowa i ciągła, nie rozpraszająca się ale intenzywna, pewne tylko działy gospodarstwa i niezbyt obszerny zakres terytoryalny obejmu-

jąca działalność obu krajowych instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa w powiatach lwowskim i krakowskim w kilku latach przyniosła widoczne rezultaty.

Za tym wzorem będą mogli podążać powiatowi instruktorowie sadownictwa, których pewne powiaty przy pomocy Wydziału krajowego ustanawiają, łącząc w ich osobach kierownictwo zakładu produkującego drzewka owocowe z wędrowną nauką sadownictwa.

Rolnicze szkoły zimowe założono w Niewiarowie w powiecie bocheńskim i w Wojsławiu w powiecie mieleckim. Ta ostatnia szkoła wskutek nie sprzyjających warunków miejscowych, nie mogła się dotąd należycie rozwinąć. Natomiast szkoła w Niewiarowie może służyć za wzór do naśladowania. Nauka w szkole odbywa się tylko w miesiącach zimowych, zaczyna się z ukończeniem robót jesiennych, kończy z zaczęciem robót wiosennych. W tym czasie, wolnym od zajęć w gospodarstwie ma młodzież wiejska, która ukończyła szkołę ludową nabywać w tej szkole wiadomości, stanowiące podstawę zrozumienia zasadniczych praw gospodarstwa rolnego a zarazem ma się wprawiać do poszczególnych czynności i zajęć praktycznych w gospodarstwie. Kurs jest dwuletni, zastępuje kurs nauki dopełniającej w szkole ludowej, od której Rada szkolna uwalnia wszystkich uczniów rolniczej skoły zimowej. Kierownik szkoły udziela nadto wskazówek i rady okolicznym rolnikom, a w lecie objeżdża w tym samym celu bliższą okolicę zwłaszcza zaś gospodarstwa, z których pochodzą uczniowie szkoły zimowej. W ciągu kilku lat kierownik szkoły zdobył sobie zaufanie ludności w tym stopniu, że włościanie okoliczni sprowadzają obecnie za jego pośrednictwem nasiona i nawozy pomocnicze, rozrywają formalnie pomiędzy siebie postępowe narzędzia rolnicze, na które nie żałują pieniędzy, przekonawszy się naocznie o ich użyteczności.

Dodatnie wyniki nauki wędrownej i to tak pierwszego jak i drugiego jej typu stwierdziły, że organizacya tej nauki jest racyonalną, odpowiada potrzebom ludności wiejskiej a zarazem jest odpowiednio zastosowaną do warunków życia tej ludności, niewielkim też stosunkowo kosztem czasu i pieniędzy cel swój osiąga. Na tej też podstawie sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego wyraziła przekonanie, że utrzymanie dobrze ukwalifikowanych instruktorów sadownictwa, wpłynęłoby pomyślnie na podniesienie tej ważnej gałęzi gospodarstwa nietylko w pobliżu obu stolic kraju, ale także we wielu powiatach, w których są odpowiednie warunki pod względem gleby i klimatu. Zarazem wyraziła Komisya przekonanie, że powoli i stopniowo należy dążyć do rozszerzenia w kraju typu zimowych szkół rolniczych a mianowicie wszędzie tam, gdzie założeniu takiej szkoły sprzyjają miejscowe warunki i o ile na kierowników takich szkół znajdą się odpowiednio ukwalifikowane siły, odznaczające się czystością charakteru, fachową wiedzą, gorącem zamiłowaniem obranego zawodu i taktem. Komisya oświadczyła się też za przenoszeniem co kilka lat szkoły zimowej w inne miejscowości, celem tem szybszego rozpowszechniania postępu rolniczego i uprzystępniania korzyści z nauki zimowej płynących młodzieży wiejskiej w różnych okolicach danego powiatu. Na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego polecił Wysoki Sejm uchwałą z 19. października 1904. Wydziałowi krajowemu, ażeby zachęcał Rady powiatowe w powiatach, w których pomyślnie są w tej mierze warunki, do zakładania szkół zimowych rolniczych i utrzymywanie instruktorów sadownictwa.

Wywiązując się z powyższego polecenia Wysokiego Sejmu, wzywamy Wydział powiatowy, ażeby w ciągu roku 1905. wziął pod obrady sprawę podniesienia wykształcenia rolniczego ludności tamtejszego powiatu i stosowne wnioski przedłożył Radzie powiatowej.

Sprawa podniesienia rolnictwa czy też sadownictwa w danym powiecie za pomocą nauki wędrownej oprzeć się winna w pierwszej linii na czynnikach miejscowych, przyczem wskazanem byłoby współdziałanie powiatów ze sobą sąsiadujących i te same mniejwięcej warunki przedstawiających. Zwracając niniejszym okólnikiem uwagę Wydziału powiatowego na znaczenie nauki węprownej, jej obecną organizacyę i rezultaty dotychczasowe, zachęcamy Wydział powiatowy jak najgoręcej do poświęcenia tej sprawie jak najusilniejszej uwagi i pracy. Wydział krajowy nie omieszka też udzielić na życzenie Wydziału powiatowego wyczerpujących rad i informacyj w sprawie bliższych szczegółów organizacyi nauki wędrownej, jej kosztów i innych warunków wprowadzenia jej w życie.

Z czynności na tem polu zechce nam Wydział powiatowy w stosownym czasie zdać szczegółowo sprawę.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 79.961/05.

Informacya

w sprawie kosztów założenia tudzież utrzymania krajowych zimowych szkół rolniczych w Niewiarowie i Wojsławiu.

Koszt założenia szkoły zimowej w Niewiarowie wyniósł kwotę około 2.000 K. Tyle mniej więcej kosztowało założenie drugiej szkoły zimowej w Wojsławiu pod Mielcem. Powyższą kwotę użyto na adaptacyę odstąpionych na te szkoły budynków, na urządzenie szkoły i na sprawienie najpotrzebniejszych środków naukowych a w szczególności narzędzi rolniczych.

Na koszta założenia szkoły w Niewiarowie ofiarowało Towarzystwo rolnicze w Krakowie 2.000 K. Analogiczne koszta szkoły w Wojsławiu poniósł fundusz krajowy.

Wydatek roczny na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej wynosi wedle budżetów powyższych szkół z lat ostatnich kwotę około 6.000 K. W powyższą kwotę nie jest wszakże wliczony czynsz za lokal szkoły. Obie bowiem krajowe zimowe szkoły rolnicze mieszczą się w budynkach, odstąpionych bezinteresownie na cele szkoły przez ofiarnych obywateli kraju. Szkole w Niewiarowie odstąpił dwór swój radca dworu, poseł Władysław Struszkiewicz. Szkoła Wojsławska mieści się na folwarku Wojsławku, w dworze prezesa tamtejszej Rady powiatowej, posła Stefana Sękowskiego. Każda z tych szkół ma obszerną salę, mogącą pomieścić do 50 osób, następnie osobny pokój na środki naukowe i narzędzia rolnicze, wreszcie trzy mniejsze ubikacye wraz z kuchnią przeznaczone na mieszkanie kierownika szkoły. Szkoła w Wojsławiu korzysta nadto bezpłatnie z $1^1/_2$ morgu ogrodu i jednego morgu pola, szkoła w Niewiarowie poddzierżawia od dzierżawcy tamtejszego obszerny ogród za czynsz 200 K rocznie.

Normalny budżet wydatków rocznych na utrzymanie szkoły tak w Niewiarowie jak w Wojsławiu przedstawia się następująco:

I. Płace nauczycieli:

1. Kierownik szkoły a zarazem nauczyciel wędrowny:			
a) płaca	3.000 K		
b) ryczałt na koszta podróży . . .	1.000 „		
razem .		4.000 K	
2. Wynagrodzenie katechety		100 „	
3. „ nauczyciela do nauk elementarnych .		300 „	4.400 K

II. Koszta administracyjne:

4. Opał i oświetlenie	240 K	
5. Utrzymanie budynku (asekuracya, kominiarz i t. d.) .	200 „	
6. Płaca stróża	360 „	
7. Koszta kancelaryjne	100 „	900 „

III. Potrzeby naukowe:

8. Przybory do nauki	40 „	
9. Środki naukowe:		
a) książki	40 „	
b) przedmioty demonstracyjne	60 „	
c) sad szkolny	20 „	
10. Próby demonstracyjne w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi	240 „	
11. Na urządzenie i ulepszenie gnojarń włościańskich .	150 „	550 „
IV. Rozmaite nieprzewidziane wydatki	60 „	60 „
	wydatki .	5.910 K

Budżet szkoły w Niewiarowie zawiera nadto pozycyę „za dzierżawę ogrodu i sadu“ 200 K, utrzymanie roczne tej szkoły kosztuje więc przeciętnie 6.110 K.

C. k. Skarb państwa ponosi połowę kosztów utrzymania kierowników tych szkół, wskutek tego fundusz krajowy łoży w rzeczywistości na utrzymanie każdej z tych szkół przeciętnie po 4.000 K rocznie. Nadto przeznaczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa jednorazowo kwotę 1.000 K na zakupno środków naukowych dla tych szkół.

LW. 70.490/1905 We Lwowie, dnia 3. sierpnia 1905.

Aleg. 372

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Wysoki Sejmie!

W czasie ostatniej sesyi na posiedzeniach z dnia 4. i 11. listopada 1904 r. powziął Wysoki Sejm szereg uchwał w sprawie chowu koni.

Załatwiając mianowicie sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni (LW. 92.995/04), powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego 4. listopada 1904 następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia chowu koni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by zmienił reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 4. lutego 1904 L. 1577 w tym kierunku, aby usunął podział kraju na trzy okręgi hodowlane, zachowując jednak postanowienie, że w powiatach: nadwórniańskim i kossowskim rozmieszczane być mają po stacyach, względnie darmo dawane (in Privatpflege) przeważnie ogiery rasy huculskiej, w innych zaś okolicach kraju mają być po stacyach rozmieszczane ogiery krwi angielskiej i arabskiej, tudzież w odpowiedniej ilości ogiery „koniki“, prywatnym zaś hodowcom mają być dawane w najem lub darmo (in Privatpflege) ogiery podług uznania hodowcy takiej krwi, jaka odpowiada jakości jego klaczy.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał posiadaczom licencyonowanych ogierów „koników“ subwencye z funduszów c. k. Ministertwa rolnictwa, co najmniej przez pierwsze trzy lata po udzieleniu licencyi, minimalnie po 50 K rocznie.

4. Sejm a) wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia zasiłku państwowego na podniesienie chowu koni włościańskich i roboczych dla obydwóch Towarzystw rolniczych i

b) poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w tej sprawie, upoważniając Wydział krajowy do podwyższenia zasiłku krajowego na ten cel, począwszy od roku 1906, pod warunkiem, że c. k. Rząd zasiłek państwowy na ten cel podwyższy.

5. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do powiększenia liczby ogierów rządowych, ustanowionej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 L. 1.577, a w szczególności do powiększenia liczby ogierów dawanych darmo hodowcom, do poprawienia ich jakości i stosowniejszego ich rozmieszczenia.

6. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w interesie podtrzymania chowu koni w monarchii, a w szczególności w Galicyi przyszedł z pomocą hodowcom:

a) przez podwyższenie ceny dotychczasowej za dostarczane 4-letnie i starsze remonty z 650 do 700 K na 800 do 900 K, a za 3-letnie źrebaki dostarczane Komisyom odnośnym na potrzeby c. k. armii z 650 do 800 K na 800 do 1.000 K;

b) przez oddawanie z pułków kawaleryi do prywatnego użytku rolnikom z zawodu, a w szczególności włościanom tylko klaczy w wieku najwyżej lat sześciu na przeciąg lat pięciu, pod warunkiem, że oni zobowiążą się klaczy tych z chwilą, gdy będą ich własnością, używać do chowu i pokrywać rok rocznie ogierami rządowymi, względnie licencyonowanymi;

c) przez zmianę dotychczasowego systemu sprzedaży wymusztrowanych a do hodowli zdatnych klaczy w tym kierunku, by nie sprzedawano ich, jak dotychczas, przy komendach korpuśnych, ale by je sprzedawano w miejscach, w których pułki konnicy mają załogę.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl wniosku Komitetu centralnego dla chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwie, czynsze płacone za najem ogierów rządowych były w zupełności najemcom zwracane, skoro udowodnionem będzie, że w czasie okresu stanowienia jednego roku pokryto ogierem od Rządu najętym 30 klaczy własnych lub cudzych, a w połowie w razie udowodnienia pokrycia 20 klaczy.

8. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do uzyskania przy zawarciu traktatu handlowego z Niemcami znacznego obniżenia cła na konie z Austro-Węgier importowane, ustanowionego w projekcie niemieckiej autonomicznej taryfy cłowej, tudzież do ochrony chowu koni w monarchii, a w szczególności w Galicyi przed konkurencyą zagraniczną przez nałożenie wyższego cła na konie wprowadzone do Austro-Węgier".

Przy tej sposobności uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła Cieleckiego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby cena najmu ogiera została obniżoną po dojściu ogiera do wieku powyżej 12 lat, niemniej też, by cena najmu nie była obliczoną podług stopy procentowej 6 od ceny nabycia, lecz tylko podług stopy 5 od sta".

Równocześnie uchwalił Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Oleśnickiego w sprawie niewłaściwego czasu urzędowania komisyj klasyfikujących konie dla wojska następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby komisye klasyfikujące konie dla celów wojskowych odbywały się nie jak dotąd w miesiącach wiosennych, letnich i zimowych, lecz w pierwszej połowie grudnia".

Wreszcie 11. listopada 1904 uchwalił Wysoki Sejm w Rubryce X. wydatków budżetu krajowego na rok 1905 kwotę 10.000 K „na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich do dyspozycyi c. k. Towarzystw gospodarskich w porozumieniu z Komitetem doradczym przy c. k Namiestnictwie (III. rata z nowego sześciolecia od roku 1903), (poz. 325), a nadto kwotę 6.000 K „na ogólne cele chowu koni rolniczo-roboczych dla obydwu Towarzystw: gospodarskiego we Lwowie i rolniczego w Krakowie (poz. 326).

Przy rozprawach zaś nad powyższą Rubryką budżetu krajowego powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej następujące uchwały:

„1. Sejm odsyła do Wydziału krajowego petycyę Komitetów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie (L. s. 712/544) i rolniczego w Krakowie (L. s. 289/162) do zbadania i sprawozdania w r. 1906.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem w celu podniesienia zasiłku państwowego na chów koni rolniczo roboczych dla obydwu Towarzystw rolniczych.

3. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, ażeby zakupił znaczniejszą ilość rozpłodników, a zważywszy, że na kupno jednego potrzeba co najmniej 2.000 K, wstawił do budżetu na rok 1905 na ten cel znaczniejszą kwotę.

4. Aby poprawił zarówno jakość jak i powiększył ilość wysyłanych do Galicyi reproduktorów."

Uchwały Wysokiego Sejmu z r. 1904 w sprawie podniesienia chowu koni rozpadają się więc na cztery główne grupy, mianowicie na uchwały:

I. w sprawie ochrony krajowej hodowli koni w traktacie handlowym z Niemcami.

II. uchwały zawierające postulaty krajowej hodowli koni wobec c. i k. Ministerstwa wojny.

III. uchwały w sprawie postulatów tej hodowli wobec c. k. Ministerstwa rolnictwa,

i wreszcie IV. uchwały w sprawie poparcia akcyi obu krajowych Towarzystw rolniczych na tem polu.

Grupę I. stanowi rezolucya 8-ma z 4. listopada.

Do grupy II. należą rezolucya 6 ta z 4. listopada i uchwała z tegoż samego dnia powzięta w załatwieniu wniosku posła Oleśnickiego.

Do grupy III. należą rezolucye 2, 3, 4 a), 5. i 7-ma z 4 listopada, rezolucya z tegoż samego dnia, uchwalona na wniosek posła Cieleckiego, tudzież rezolucye 3-cia i 4 ta z 11 listopada.

Wreszcie na grupę IV. składają się wspomniana już powyżej rezolucya 4-ta z 4. listopada, rezolucya 1-sza i 2-ga z 11. listopada, tudzież uchwały budżetowe z tego samego dnia (poz. 325 i 326 wydatków budżetu kraj. na rok 1905).

ad I. *Ochrony krajowej hodowli koni w traktacie handlowym z Niemcami* domagał się Wysoki Sejm od c. k. Rządu w kierunku ułatwienia eksportu koni z Austro-Węgier do Niemiec a utrudnienia importu koni z Niemiec. W tym celu wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do uzyskania znacznego obniżenia ustanowionego w niemieckiej autonomicznej taryfie cłowej cła na konie, tudzież do nałożenia wyższego cła na konie do Austro Węgier importowane.

Cło na konie z Austro Węgier do Niemiec wprowadzane wynosiło dotychczas wedle traktatu handlowego i cłowego z państwem niemieckiem z 6. grudnia 1891 (Dz. pp. Nr. 15 ex 1892) 10 marek za konia w wieku do 2 lat a 20 marek za konia w wieku powyżej 2 lat. Autonomiczna niemiecka taryfa cłowa z r. 1902 oparła cło na konie na nowej podstawie, mianowicie unormowała cło wedle wartości konia, ustanawiając cło w wysokości 90 marek na konia wartości do 1.000 marek, cło w wysokości 180 marek na konia wartości 1.000—2.500 marek, wreszcie cło w wysokości 360 marek na konia wartości ponad 2.500 marek.

Pewne obniżenie tego cła udało się uzyskać Rządowi austro-węgierskiemu w traktacie handlowo cłowym z państwem niemieckiem z 25. stycznia 1905, w traktacie przez obie Izby Rady państwa już zatwierdzonym a 1. marca 1906 mającym wejść w życie. W myśl postanowień tego traktatu wynosić będzie cło na konie z Austro-Węgier do Niemiec wprowadzane 72 marek od konia wartości do 1.200 marek a 120 marek od konia wartości 1.200 do 2.500 marek. Za źrebięta ssące nie opłaca się cła. Za źrebięta odsadzone a wprowadzone najpóźniej 31. marca następnego roku po urodzeniu opłacać się będzie cło w kwocie 30 marek. Za konia wartości 300 marek, miary nie dochodzącej do 1·40 m wyniesie cło 30 marek. Znaczniejsze jeszcze obniżenie cła uzyskano tylko dla koni rasy noryckiej (czystej, zimnej krwi), których kraj nasz nie hoduje. Cło w wysokości dotychczasowej (20 marek i 10 marek powyżej i poniżej 2 lat wieku) zatrzymano tylko na konie przeznaczone do hodowli, przez państwo lub za pozwoleniem państwa sprowadzane

Mimo więc pewnego obniżenia ceł w porównaniu z autonomiczną taryfą cłową z r. 1902 przyniósł nowy traktat handlowy z Niemcami z roku 1905 bardzo dotkliwe pogorszenie warunków eksportu koni z Austro-Węgier do państwa niemieckiego. Eksport ten, w którym kraj nasz stosunkowo znaczny brał udział, wynosił w r. 1903 15 994 koni wartości 11 milionów marek.

Powyższe zaś pogorszenie warunków eksportu koni nie znalazło wcale ekwiwalentu w stosunkowem wzmocnieniu ochrony hodowli tutejszej przed importem koni z Niemiec. Import ten do Austro-Węgier z Niemiec wynosił w r. 1903 845 koni wartości 800.000 marek. Dotychczasowe cło na konie z Niemiec do Austro-Węgier wprowadzane wynosiło wedle traktatu z r. 1891 20 K od konia powyżej dwóch lat wieku i 10 K od konia do 2 lat wieku. W autonomicznej austro-węgierskiej taryfie cłowej ustanowiono cło w wysokości 100 K od konia w wieku powyżej 2 lat i 50 K od konia do 2 lat wieku. W nowym wszakże traktacie handlowym z Niemcami obniżone zostało to cło do 23 koron i 81 groszy od konia w wieku powyżej 2 lat i do 11 koron 90 groszy od konia do 2 lat wieku. W rezultacie więc wynosi cała podwyżka cła w nowym traktacie 3·81 K, względnie 1·90 K podczas, gdy równocześnie Niemcy podwyższyły cło od koni z Austro-Węgier wprowadzane o 52, względnie 100 i więcej marek. I podczas gdy dotychczas cło na konie z Austro-Węgier do Niemiec i z Niemiec do Austro-Węgier wprowadzane mniej więcej się równoważyło, wynosiło bowiem 20 i 10 marek, względnie 20 i 10 koron, to nowy traktat z roku 1905 wprowadził w te stosunki jaskrawą dysproporcyę. Niemieckie cło będzie bowiem z reguły dwa i trzy, a nawet sześć i więcej razy wyższe od analogicznego cła austryackiego.

ad II. C. i k. Ministerstwo wojny odpowiedziało na uchwałę 6-tą *a) b)* i *c)* Wysokiego Sejmu z 4. listopada 1904 reskryptem z 20. stycznia 1905 L. 21.

Odpowiedź wypadła odmownie na wszystkie żądania przez Wys. Sejm pod adresem tego Ministerstwa uchwalone.

Mianowicie *a)* Ministerstwo nie uważa za konieczne podwyższenia cen za remonty i źrebaki, gdyż i bez podwyższania tej ceny uzyskuje tak ilościowo jak i jakościowo zupełnie wystarczające pokrycie kontyngentu. Podwyższenie więc ceny za remonty i źrebaki spowodowałoby, zdaniem Ministerstwa, tylko niepotrzebne obciążenie budżetu.

ad b) Ministerstwo stwierdza, że konie wojskowe oddaje się już i tak w pierwszym rzędzie rolnikom zawodowym a to w interesie samej sprawy. Ministerstwo nie może wszakże przyjąć na siebie obowiązku dozorowania, by klacze takie, skoro na własność prywatną przeszły, używane były jedynie do chowu i co roku tylko rządowymi, względnie licencyonowanymi ogierami były pokrywane. Nie może się też Ministerstwo zgodzić na to, by same tylko klacze z pośród koni wojskowych oddawano do prywatnego użytku, ponieważ klacze stanowią tylko $^1/_3$ część koni wojskowych. Wreszcie za równie niedopuszczalne uważa Ministerstwo skrócenie czasu używania konia wojskowego do 5 lat, a to z tego powodu, że w takim razie musiałaby być znacznie powiększoną liczba koni, oddawanych do prywatnego użytku a wskutek tego musiałoby nastąpić znaczne obciążenie budżetu.

ad c) Za równie niemożliwą z budżetowych względów uważa Ministerstwo decentralizacyę klaczy z poszczególnych pułków kawaleryi wymusztrowanych a ściągniętych dla odbycia ćwiczeń przy trenie do miejsc, w których są siedziby komendy korpusów. Odsyłanie takich klaczy z powrotem do pułków w tym celu, ażeby stamtąd mogli je hodowcy do użytku swego zabrać, wymagałoby znacznych kosztów.

C. i k. Ministerstwo wojny zajęło więc wobec wszystkich powyższych postulatów stanowisko zupełnie analogiczne do tego, jakie zajęło wobec uchwał Wysokiego Sejmu z r. 1903, te same postulaty obejmujących. Ministerstwo motywuje też swą niniejszą odmowę względami, zupełnie analogicznymi do tych, którymi motywowało odmowę zeszłoroczną, a które streściliśmy w przedłożonem w r. 1904 Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Na uchwałę zaś Wysokiego Sejmu z 4. listopada 1904, powziętą w załatwieniu wniosku posła Oleśnickiego w sprawie pory klasyfikacyi koni dla celów wojskowych nie udzieliło dotąd c. i k. Ministerstwo wojny żadnej odpowiedzi.

ad III. *Od c. k. Ministerstwa rolnictwa* zażądał Wysoki Sejm w uchwałach swych z 4. i 11. listopada 1904, ażeby:

1. zmieniło zasady podziału Galicyi na okręgi hodowlane;
2. podwyższyło subwencye dla posiadaczy licencyonowanych ogierów krajowej rasy galicyjskiej, niewłaściwie „konikami“ zwanej;
3. poprawiło ilość i jakość ogierów rządowych;
4. przyznało pewne udogodnienia hodowcom, biorącym w najem ogiera rządowego;
5. i podwyższyło subwencyę państwową dla obu krajowych Towarzystw rolniczych na popieranie chowu koni przeznaczonych do pracy na roli w naszym kraju.

C. k. Ministerstwo rolnictwa odpowiedziało na powyższe uchwały Wysokiego Sejmu reskryptem z 15. marca 1905 r. L. 6.297, a to po zasięgnięciu co do tych spraw opinii Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

Odpowiedź powyższa wypadła następująco:

ad 1. Reskryptem z 4. lutego 1904 L. 1.577 podzieliło Ministerstwo Galicyę na trzy okręgi hodowlane, mianowicie: 1) okręg zachodni, obejmujący część kraju od granicy aż po Dunajec; 2) okręg wschodni, obejmujący całą resztę Galicyi na wschód od Dunajca z wyłączeniem powiatów politycznych Kosów i Nadwórna, a wreszcie 3) okręg, obejmujący powyższe dwa powiaty.

W pierwszym okręgu miała być hodowla koni prowadzoną w kierunku anglo-arabskim, w drugim okręgu w kierunku arabsko-angielskim, w trzecim okręgu miała się oprzeć hodowla na rasie huculskiej.

W pierwszym więc okręgu dostarczać miał c. k. Rząd ogierów rządowych tylko angielskiej rasy, w drugim okręgu dopuszczane by były ogiery rządowe tylko

rasy arabskiej i krajowej galicyjskiej („koniki“), w trzecim wreszcie okręgu tylko „huculy“.

Dla uzyskania zaś zupełnej jednolitości typu hodowlanego w powyższych okręgach zwrócił się Rząd równocześnie do Wydziału krajowego z prośbą o przedłożenie Wysokiemu Sejmowi projektu noweli do ustawy z 8 grudnia 1881 (Dz. ust. kraj. Nr. 71), zmieniającej ustawę powyższą w tym kierunku, by w powyższych okręgach hodowlanych tylko takie ogiery prywatne mogły otrzymywać licencyę, które odpowiadać będą typowi hodowlanemu w danym okręgu przyjętemu.

Zgodnie z opinią Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych przedłożył też istotnie Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na zeszłorocznej sesyi projekt noweli, w powyższym kierunku zmieniającej ustawę krajową z 8. grudnia 1881. Wysoki Sejm wszakże nie przychylił się do powyższej myśli, wezwał natomiast c. k. Rząd do zniesienia podziału kraju na powyższe okręgi hodowlane i oparcia podziału Galicyi na strefy pod względem hodowli koni na następujących zasadach: W powiatach kosowskim i nadwórniańskim mają być rozmieszczane ogiery rządowe rasy przeważnie huculskiej. Natomiast w innych okolicach kraju mają być na stacyach rozmieszczane ogiery rządowe tak angielskiej jak arabskiej rasy, tudzież ogiery rasy krajowej, prywatnym zaś hodowcom mają być dawane w najem lub darmo ogiery tej rasy, która wedle uznania hodowcy odpowiada jakości jego klaczy.

Ministerstwo przychyliło się w części do powyższego żądania Wysokiego Sejmu. Mianowicie w reskrypcie powyżej zacytowanym z 15. marca 1905 zmieniło reskrypt swój z 4. lutego 1904 w tym kierunku, że hodowla koni w Galicyi będzie prowadzoną nie wyłącznie już, ale tylko przeważnie w kierunku anglo-arabskim w okręgu zachodnim a tak samo w kierunku arabsko-angielskim w okręgu wschodnim. Tylko w powiatach kosowskim i nadwórniańskim pozostaje w mocy przepis o wyłączności ogierów rasy huculskiej. Do użytku prywatnego darmo dawane będą ogiery rządowe tylko rasy arabskiej (drobniejsze), tudzież ogiery rasy krajowej i huculy. Natomiast w najem dawane będą ogiery rządowe tej rasy, jakiej zażądają hodowcy. Reskrypt ministeryalny nie wspomina o ogierach, rozmieszczanych na stacyach, które stanowią blisko 70% ogółu ogierów rządowych w Galicyi i dlatego nadają ton i typ hodowli w danym okręgu. Z ogólnej wszakże zasady, wypowiedzianej w reskrypcie ministeryalnym z 15 marca 1905 wynika niewątpliwie, że właśnie w rozmieszczaniu ogierów rządowych na stacyach będzie się Rząd kierował zasadą podziału Galicyi na trzy okręgi hodowlane i dlatego też będzie umieszczał na stacyach na zachód od Dunajca przeważnie ogiery rasy angielskiej, na wschód od Dunajca przeważnie ogiery rasy arabskiej i rasy krajowej, w powiatach zaś nadwórniańskim i kosowskim wyłącznie tylko „huculy“.

ad 2 Reskryptem z 4 lutego 1904 L 1.577 oświadczyło c. k Ministerstwo rolnictwa gotowość udzielania posiadaczom licencyonowanych ogierów rasy krajowej przynajmniej przez 3 lata subwencyi rocznej w kwocie 20 K z funduszów c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Wysoki Sejm nie przychylił się był wprawdzie do przedłożonego przez Wydział krajowy z inicyatywy c. k. Rządu pochodzącego wniosku w sprawie zmniejszenia składu Komisyi licencyonującej ogiery tej rasy, uznając wszakże za jedno z ważnych zadań odrodzenie typu konia krajowej rasy, mylnie przez władze rządowe „konikiem“ zwanego, wezwał c. k Rząd do podwyższenia subwencyi dla posiadaczy licencyonowanych ogierów tej rasy przynajmniej do 50 K rocznie.

C. k. Rząd przychylił się w zupełności do powyższego żądania Wys. Sejmu. Reskryptem z 15. marca 1905 L 6.297 przyznało c. k Ministerstwo rolnictwa na lata 1905, 1906 i 1907 subwencye roczne w wysokości 50 K posiadaczom takich licencyonowanych ogierów. Subwencyę tę wypłaci zaraz po zalicencyonowaniu takiego ogiera delegat komendy stadników rządowych na żądanie posiadacza ogiera za kwitem należycie ostemplowanym. Przez przyjęcie tej subwencyi zobowiązuje się posiadacz takiego ogiera do używania go do stanowienia cudzych klaczy w najbliższym okresie stanowienia.

ad 3. W sprawie ogierów rządowych w Galicyi wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd: *a)* do powiększenia liczby ogierów rządowych w ogóle; *b)* do powiększenia w szczególności liczby ogierów dawanych hodowcom do prywatnego użytku darmo (in Privatpflege); *c)* do poprawienia jakości ogierów rządowych i *d)* stosowniejszego ich rozmieszczenia

W powyższych postulatach, zawartych w uchwale Wysokiego Sejmu,

powziętej na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego 4. listopada 1904, mieszczą się już wezwania c. k. Rządu, uchwalone 11. listopada przez Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej, mianowicie wezwania do powiększenia ilości i poprawienia jakości wysyłanych do Galicyi reproduktorów, tudzież do zakupna znaczniejszej liczby reproduktorów i wstawienia na ten cel do budżetu na rok 1905 wyższej kwoty.

Reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z 15. marca 1905 L. 6.297 zawiera odpowiedź na punkty *a)* i *b)* uchwały Wysokiego Sejmu z 4 listopada 1904. Ministerstwo przychyliło się mianowicie do powyższych żądań Wysokiego Sejmu, przyzwalając na powiększenie liczby ogierów rządowych w Galicyi od roku 1906 począwszy o 20 ogierów przeznaczonych wyłącznie tylko do użytku prywatnego hodowców za darmo. W r. 1906 wynosić więc będzie liczba ogierów tej ostatniej kategoryi w Galicyi 80, ogólna zaś liczba ogierów rządowych w naszym kraju 585. Z tej liczby najwyżej 395 ogierów może być rozmieszczonych na stacyach a najwyżej 110 może być danych w najem za czynszem. Wskutek tego też do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia prócz 80 ogierów, które tylko w ten sposób będą użyte, mogą być oddane w r. 1906 w pewnej części i ogiery rządowe dwóch pierwszych kategoryi, tj. przeznaczone na stacye i do najmu, a to o ile z jednej strony zgłosi się na nie na tych właśnie warunkach odpowiednia liczba hodowców, a z drugiej strony o ile nie wszystkie ogiery dwóch pierwszych kategoryj zostaną wynajęte lub umieszczone na stacyach.

Wogóle podniósł się stan ogierów rządowych w Galicyi w przeciągu ostatnich dwóch lat z 545 w r. 1903 na 585 w r. 1906. W tem liczba ogierów rządowych, dawanych do użytku hodowcom bez wynagrodzenia podwoiła się w tym czasie, z 40 w r. 1903 wzrosła do 80 na r. 1906

ad 4. Następujących udogodnień zażądał Wysoki Sejm od c. k. Rządu dla hodowców, biorących w najem ogiera rządowego: *a)* zwrotu czynszu najmu w całości, jeśli ogier pokrył w jednym roku 30 klaczy, a w połowie, jeśli pokrył 20 klaczy; *b)* obniżenia ceny najmu ogiera, liczącego ponad 12 lat i *c)* zniżenia wogóle ceny najmu z 6% na 5% ceny kupna ogiera.

W reskrypcie zacytowanym nie przychyliło się c. k. Ministerstwo do żądania *ad a)*, jakkolwiek zasadniczo się zgadza na powyższe żądanie, za którem oświadczył się też Komitet centralny dla spraw chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa. Na odmowne stanowisko c. k. Ministerstwa w tej sprawie wpłynęła opinia Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie, przeciwna przyznaniu powyższych warunkowych udogodnień hodowcom. Komitet ten oświadczył się bowiem za ogólnem zniżeniem ceny najmu ogiera, niezależnem od żadnego warunku. Reforma wszakże w tym ostatnim kierunku miałaby, zdaniem c. k. Ministerstwa, na celu wyłącznie tylko materyalną ulgę dla poszczególnych hodowców, nie uwzględniałaby zaś ogólnego celu hodowli, tj. tendencyi do jak najintenzywniejszego wyzyskania ogiera rządowego i do przyznania w zamian za to i właśnie w miarę wyzyskania go dla hodowli pewnej premii w formie uwolnienia w całości lub w części od opłacania ceny najmu danego ogiera. Ministerstwo pozostawiło więc tę kwestyę na razie w zawieszeniu, zażądało mianowicie ponownie opinii w tej sprawie Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie. Z tego też zapewne powodu nie powzięło c. k. Ministerstwo decyzyi w sprawie uchwał Wysokiego Sejmu powyżej *ad b)* i *c)* streszczonych.

W przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w r. 1904 sprawozdaniu w przedmiocie podniesienia chowu koni podniosła sejmowa Komisya gospodarstwa krajowego dwie inne jeszcze niedogodności, dotykające hodowców, biorących w najem ogiera rządowego. Komisya wyraziła też przekonanie, że Wydział krajowy poruszy sprawę rewizyi tych przepisów wobec c. k. Rządu.

Komisya oświadczyła się mianowicie za zmianą przepisu, na mocy którego pobiera Rząd przy oddawaniu hodowcy ogiera w najem prócz czynszu najmu także i należytość stemplową podług skali III. i to nie od kwoty najmu za rok się należącą, ale od kwoty, za którą odnośny ogier został przez Rząd kupiony. Wskutek tego też przy najmie cenniejszego ogiera płaci hodowca za sam stempel 50—100 K.

Drugą niedogodnością jest przepis, wedle którego najmujący ogiera rządowego ręczyć musi wedle §. 7. kontraktu najmu za zwrot całej ceny kupna ogiera na wypadek, gdyby z winy najmującego ogier zginął lub okazał się do chowu nie-

zdatnym. Zdaniem Komisyi zaś winien hodowca ręczyć tylko za rzeczywistą wartość ogiera w odnośnej chwili. Wartość ta zmniejsza się zaś wraz z wiekiem ogiera.

Uznając za zupełnie uzasadnione powyższe wywody Komisyi gospodarstwa krajowego, zwrócił się Wydział krajowy do LW. 40.324/1905 w obszernem piśmie do c. k. Namiestnictwa. Wyłuszczając niedogodności z powyższych przepisów wynikające, prosił Wydział krajowy, ażeby c. k. Namiestnictwo wyjednało u c. k. władz centralnych zmianę tych przepisów w tym kierunku, by stempel przy kontrakcie najmu ogiera opłacało się tylko od ceny jednorocznego najmu ogiera, a odpowiedzialność za zwrot szkody, ciążąca na najemcy wobec skarbu państwa za ogiera najętego stosowała się nie do ceny kupna ogiera, ale do jego wartości faktycznej w chwili krytycznej. Wydział krajowy wskazał na to, że zmiana przepisów w powyższym kierunku odpowiadałaby interesowi hodowli, a tem samem interesowi ogólnemu, zabezpieczałaby zaś w zupełności uprawnione interesa skarbu państwa, odejmując wszakże tym przepisom charakter czysto fiskalny, z wielką uciążliwością dla hodowców połączony. Wydział krajowy podniósł wreszcie, że usunięcie powyższych przeszkód, tamujących należyte wyzyskanie ogierów rządowych do użytku prywatnego hodowców za opłatą najmu przeznaczonych jest tem donioślejszym postulatem hodowli w naszym właśnie kraju, który w porównaniu z innymi krajami koronnymi upośledzony jest pod względem liczby ogierów rządowych wogóle, a w szczególności pod względem liczby ogierów dawanych hodowcom do użytku prywatnego bez wynagrodzenia. Uwzględniając już bowiem podwyższenie stanu ogierów rządowych w Galicyi na r. 1906 przyznane, wynosić będzie liczba ogierów rządowych w naszym kraju zaledwie czwartą część ogólnej liczby ogierów rządowych w państwie, jakkolwiek wedle spisu koni z 31. grudnia 1900 r. 50·5% wszystkich koni w państwie, a 52·6% wszystkich stanownych klaczy w państwie przypada na Galicyę. Zawsze jeszcze przypada w Galicyi jeden ogier rządowy na 643 klaczy, podczas gdy w całem państwie, z wyłączeniem Galicyi, przypada jeden ogier rządowy na 182 klaczy. Liczba ogierów rządowych zaś, przeznaczona do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia wynosić będzie w Galicyi od r. 1906 13·7% ogólnej liczby ogierów rządowych w Galicyi, podczas gdy w innych krajach koronnych liczba ogierów tej kategoryi stanowi 22·96% ogółu ogierów rządowych. Tem donioślejszego więc znaczenia dla przyszłości naszej hodowli nabiera sprawa odpowiedniego, z wymogami tej hodowli zgodnego unormowania warunków najmu ogierów rządowych, że ogiery tej właśnie kategoryi, w innych krajach koronnych prawie nieznanej, stanowią (w liczbie 110) 18·8% ogólnej liczby ogierów rządowych w Galicyi. Od właściwego rozwiązania więc tego zadania zależy wyzyskanie należyte prawie piątej części ogierów rządowych w kraju.

C. k. Rząd nie odpowiedział dotychczas na powyższe pismo Wydziału krajowego.

ad 5. Uchwałą (4 *a*) z 4. listopada 1904 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do podwyższenia zasiłku państwowego na podniesienie chowu koni włościańskich i gospodarskich roboczych dla obydwu Towarzystw rolniczych, uchwałą zaś (2-gą) z 11. listopada 1904 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie w tej sprawie rokowań z c. k. Rządem.

Wywiązując się z powyższego polecenia Wysokiego Sejmu, wystosował Wydział krajowy 27. grudnia 1904 LW. 111.192/1904 obszerne pismo do c. k. Namiestnictwa, w którem wskazał na to, że fundusze na ten cel dotychczas łożone, są absolutnie niewystarczające, że zachodzi nietylko potrzeba przeznaczania większych funduszów na podniesienie chowu koni, ale że wyłania się zarazem potrzeba rewizyi stosowanego dotychczas na tem polu systemu, a w szczególności potrzeba użycia nowych środków, któreby skuteczniejszymi się okazały od dotychczasowych. Wydział krajowy zwrócił więc uwagę c. k. Rządu na projekt przedłożony przez Komitety obu krajowych Towarzystw rolniczych w petycyach w r. 1904 do Wysokiego Sejmu wniesionych a przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do sprawozdania przekazanych. Komitety Towarzystw rolniczych wystąpiły mianowicie z projektem założenia pewnej liczby stadnin w kraju przy pomocy subwencyi rocznej w kwocie 60 000 K, przyznanej na przeciąg lat 10 z funduszu krajowego a przeznaczonej na koszta założenia stadnin i następnie subwencyonowanie koni z tych stadnin zakupionych. Komitety sądzą, że na tej drodze możnaby w stosunkowo najkrótszym czasie i stosunkowo najmniejszym kosztem wyprodukować jak największą liczbę doborowego materyału rozpłodowego, koniecznego do dalszej akcyi podniesienia hodowli

koni w naszym kraju. Wydział krajowy zapytywał więc, czy c. k. Rząd nie byłby skłonny do podwyższenia wogóle subwencyi państwowej na podniesienie chowu koni dla obu krajowych Towarzystw rolniczych, a w szczególności czy nie byłby skłonny przeznaczyć tę subwencyę na zakładanie stadnin w myśl wniosków przez Komitety sformułowanych.

Reskryptem z 15. marca 1905 L. 6.297 podwyższyło c. k. Ministerstwo rolnictwa subwencyę państwową dla obu Towarzystw z 10 000 na 20.000 K rocznie począwszy od roku 1906 na razie na lat sześć t. j. do roku 1911 włącznie, a to pod warunkiem, że Towarzystwa składać będą z końcem roku szczegółowe rachunki z użycia tych kwot Nie przychyliło się wszakże c. k. Ministerstwo do tego, by subwencyę państwową przeznaczać mogły Towarzystwa na inne, nowe środki popierania chowu koni. Przeciwnie warunkiem wyraźnym przyznania tej subwencyi jest użycie jej wyłącznie na dotychczasowe środki popierania tej hodowli, t j na premie dla posiadaczy klaczy i źrebiąt, tudzież na subwencye dla posiadaczy licencyonowanych ogierów, a to w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 10. sierpnia 1896 L 15.452.

Odmowę powyższą motywuje c. k. Ministerstwo rolnictwa tem, że nie ma na powyższe cele żadnych w ogóle funduszów do dyspozycyi, powtóre zaś tem, że w miarę rozporządzalnych funduszów zajmuje się samo zakupnem ogierów dla celów hodowli, opieka zaś roztaczana przez Rząd nad hodowlą koni w państwie nie może iść tak daleko, by z funduszów państwowych subwencyonowano prywatne stadniny.

ad IV. *Akcya krajowych Towarzystw rolniczych*, zmierzająca do podniesienia hodowli konia, przeznaczonego do pracy na roli w naszym kraju, nabiera doniosłego znaczenia w obecnej właśnie chwili, w której bardziej niż kiedykolwiek hodowla krajowa z natury rzeczy jako wyłączny swój cel wytknąć sobie musi kierunek powyższy, t. j. produkcyę konia do pracy na roli w naszych stosunkach się nadającego. Brak odpowiednich, do powyższego zadania nadających się koni stanowićby musiał prawdziwą klęskę ekonomiczną w kraju na wskroś rolniczym, bo przeszkodę w należytej uprawie, w odpowiedniem wyzyskaniu ziemi. Celem zabiegów więc czynników publicznych na polu hodowli koni w naszym kraju byłoby zawsze w pierwszym rzędzie wytworzenie jak najlepszego materyału konia rolniczo-roboczego. Cel ten staje się jednak w obecnej chwili niemal wyłącznym wobec nowego traktatu handlowego z Niemcami z jednej, a stanowiska c. i k. Ministerstwa wojny w sprawie ceny remont z drugiej strony. Hodowla koni w Galicyi skierowaną była w ostatnim czasie zawsze jeszcze w znacznej stosunkowo mierze w dwóch kierunkach: w kierunku eksportu koni zbytkownych wyższej wartości do Niemiec i w kierunku produkcyi konia dla użytku c. i k. armii. Nowy traktat handlowy zamyka, rzec można, drogę eksportowi koni z Galicyi do Niemiec, a w każdym razie utrudnia go w bardzo wysokim stopniu. Wszystkie niemal bowiem zniżenia ceł w tym traktacie uzyskane wyjdą na korzyść hodowli koni zachodnich tylko krajów koronnych. Cło na konie wartości ponad 2 500 marek, a takie konie przedewszystkiem eksportowano z Galicyi do Niemiec, pozostało w traktacie niezmienione, wynosi ustanowioną w niemieckiej autonomicznej taryfie cłowej kwotę 360 marek. I na inne wszakże mniejszej wartości konie nałożono obecnie cło bez porównania wyższe od dotychczasowego. Z drugiej zaś strony cena płacona przez zarząd c. i k. armii za remonty nie pokrywa już oddawna kosztów produkcyi, mimo to c. i k. Ministerstwo wojny wbrew dwukrotnym już uchwałom Wysokiego Sejmu trwa dotąd na stanowisku nieprzychylnem podniesieniu tej ceny, a tem samem uniemożliwia rozwój hodowli w powyższym kierunku.

Nad podniesieniem hodowli konia rolniczo-roboczego pracują oba krajowe Towarzystwa rolnicze od szeregu lat przy pomocy subwencyj kraju i państwa. Działalność Komitetów polegała na subwencyonowaniu licencyonowanych ogierów prywatnych, na premiowaniu klaczy i źrebiąt i zakupnie wyłącznie z krajowej subwencyi ogierów przeznaczonych na stacye. Na powyższe cele miały Komitety do dyspozycyi w ostatnim roku 1904 10 000 K ze strony c. k. Rządu, a 16.000 K ze strony kraju, razem więc 26 000 K, które rozdzielano w stosunku 2 : 1 między Komitety lwowski i krakowski, tak, że Komitet Towarzystwa gospodarskiego otrzymał 17.333 koron a Komitet Towarzystwa rolniczego 8.667 koron. Działalność więc obu Komitetów na tem polu obracała się w bardzo ciasnych granicach tak pod względem

środków, stosowanych dla podniesienia chowu tego typu koni jak i pod względem funduszów na ten cel przeznaczonych.

Uchwałą z 4. i 11. listopada 1904 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w sprawie podniesienia subwencyi państwowej dla obydwóch Towarzystw rolniczych na podniesienie chowu koni przeznaczonych do pracy na roli i upoważnił Wydział krajowy do podwyższenia subwencyi krajowej na ten cel pod warunkiem, że c. k. Rząd subwencyę państwową podwyższy.

Wobec tego więc, że c. k. Rząd wspomnianym powyżej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 15 marca 1905 L. 6.297 podwyższył subwencyę państwową na ten cel do 20.000 K, wstawia Wydział krajowy w myśl powyższego upoważnienia Wysokiego Sejmu kwotę 20.000 K w wysokości równej subwencyi państwowej do preliminarza budżetu krajowego na r. 1906 na cel powyższy.

Uchwałą zaś z 11. listopada 1904 r. odesłał Wysoki Sejm streszczone powyżej pod III. 5) petycye Komitetów obu Towarzystw rolniczych Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania w r. 1906.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie zdania krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, której Sekcya stała na posiedzeniu z 20. maja 1905 oświadczyła się w zasadzie za zastąpieniem dotychczas stosowanych sposobów popierania chowu koni sposobami wskazanymi w powyższych petycyach, t. j. za przeznaczeniem całej odtąd subwencyi kraju i państwa (na rok 1906 40.000 K wynoszącej) na zakładanie stadnin, z ewentualnem przeznaczeniem drobnej tylko kwoty na stosowane dotychczas sposoby popierania tego chowu. Wobec tego jednak, że c. k. Rząd wyraźnie zastrzega użycie subwencyi państwowej na środki dotychczasowe, tudzież ze względu na różnice zachodzące co do poszczególnych kwestyj z tego zakresu pomiędzy uchwałami Wysokiego Sejmu a stanowiskiem doradczego Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, doradziła powyższa Sekcya Wydziałowi krajowemu, ażeby przedewszystkiem, t. j. przed rozstrzygnięciem pytania co do programu dalszej akcyi na tem polu zwrócił się do c. k. Namiestnictwa z propozycyą urządzenia wspólnej konferencyi reprezentantów krajowej Komisyi dla spraw rolniczych z członkami Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie a to dla ostatecznego ustalenia programu tej akcyi.

Zgodnie z tą opinią wystosował Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa 25. maja 1905 do LW. 48.868 odezwę, w której podniósł, że przy stosowaniu dotychczasowych środków i w granicach funduszów dotąd na ten cel łożonych nie tylko nie można skutecznie dźwignąć tej hodowli, ale nie podobna nawet powstrzymać coraz większego jej upadku. Obok potrzeby więc podwyższenia subwencyj na ten cel wyłania się konieczność szukania nowych dróg na tem polu. Wskazawszy zaś na zakomunikowany Rządowi już odezwą z 27. grudnia 1902 L. 11.192 projekt założenia stadnin w kraju, poruszył Wydział krajowy myśl urządzenia konferencyi wyż wspomnianej, a to w nadziei, że wymiana zdań między członkami fachowych doradczych organów tak ck. Namiestnictwa jak i Wydziału krajowego przyczyni się najskuteczniej do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, do ustalenia programu dalszej akcyi i do ostatecznego, jednolitego sformułowania postulatów hodowli krajowej wobec c. k. władz centralnych.

C. k. Namiestnictwo odpowiedziało na to odezwą z 15. lipca 1905 L. 80.803, w której pozostawia uznaniu poszczególnych członków Komitetu dla spraw chowu koni, czy i o ile będą mogli wziąć udział w tej konferencyi.

Konferencyę tę zamierza Wydział krajowy zwołać, o ile to będzie możebnem, na krótki czas przed zebraniem się Wysokiego Sejmu.

Sprawozdania niniejszego nie zamykamy wnioskiem o ponowne uchwalenie przez Wysoki Sejm rezolucyj pod adresem c. k. Rządu w tych wszystkich sprawach, w których c. k. Rząd do poprzedniego wezwania ze strony Wysokiego Sejmu albo się nie zastosował, albo też na wezwanie wcale nie odpowiedział. Nie przedkładamy więc Wysokiemu Sejmowi wniosku o uchwalenie po raz trzeci wezwania do podniesienia ceny remont i do przyznania przez c. i k. Ministerstwo wojny tych wszystkich udogodnień, których domagał się Wysoki Sejm w uchwałach z r. 1903 i 1904. Powyższe uchwały bowiem Wysokiego Sejmu dały już dobitny wyraz stanowisku Reprezentacyi kraju w tych sprawach. Wydział krajowy nie wątpi też, że uchwały

te stanowić będą wskazówkę, obowiązującą dla zastępców naszego kraju w innych ciałach reprezentacyjnych, a w szczególności także w ankiecie w sprawie rewizyi systemu remontowania c. i k. armii, którą w myśl uchwały Delegacyi austryackiej z 30. maja 1904 winien zwołać c. i k. Minister wojny. Wydział krajowy nie przedkłada też wniosku o uchwalenie rezolucyj w sprawach poprzedniemi uchwałami Wysokiego Sejmu objętych, a przez c. k. Rząd dotąd niezałatwionych, a to ze względu na to, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, do którego zakresu działania sprawy powyższe przeważnie należą, na ogół nader przychylne wobec wezwań ze strony Wysokiego Sejmu zajęło stanowisko a w zawieszeniu pozostawiło tylko te sprawy, co do których Komitet galicyjski dla spraw chowu koni przeciwne uchwale Wysokiego Sejmu objawił zapatrywanie. Mamy zaś nadzieję, że różnice dadzą się uchylić albo przynajmniej znacznie zredukować na zamierzonej konferencyi.

Wobec tego ogranicza się Wydział krajowy do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 83.918/05.

We Lwowie, dnia 5. wrzenia 1905.

Aleg. 373

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1904.

Wysoki Sejmie!

Sprawą hodowli bydła zajmował się Wysoki Sejm w czasie ostatniej sesyi na posiedzeniach z dnia 21. października i 11. listopada. 1904 r.

Załatwiając mianowicie sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1903, powziął Wysoki Sejm 21. października 1904 r. na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego i na jej wniosek następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1905 do wysokości 19.500 koron na pokrycie kosztów Komisyj licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) do przyznania stałej, w pierwszej połowie roku płatnej subwencyi na częściowe pokrycie kosztów Komisyi licencyonujących w wysokości połowy kwoty w budżecie krajowym na pokrycie tych kosztów preliminowanej;

b) do przyznania stałej, w pierwszej połowie roku płatnej subwencyi na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych przy szczepieniu tuberkuliną w wysokości co najmniej 2000 koron rocznie;

c) do podwyższenia subwencyi na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem celem uzyskania wyższej subwencyi państwowej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach obu krajowych Towarzystw rolniczych, ewentualnie także celem uzyskania wyższej ponad 2000 koron subwencyi państwowej na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych przy szczepieniu tuberkuliną i upoważnia Wydział krajowy do podwyższenia w preliminarzu na rok

1906 wydatku krajowego na powyższe cele pod warunkiem, że c. k. Rząd subwencye na powyższe cele podwyższy;

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ułożyć i rozesłać Komisyom licencyonującym instrukcyę, zawierającą szczegóły zadań tych Komisyj, wypływających z ustawy z 20. lipca 1892 (Dz. u. kraj. Nr. 51) i noweli do tejże ustawy z 16. lutego 1902 (Dz. ustaw kraj. Nr. 26), a zarazem ściśle określony sposób postępowania Komisyj licencyonujących w stosunku do innych czynników, powołanych do współdziałania w wykonaniu powyższych ustaw.

5. Sejm wstawia do rubryki X. preliminarza budżetu na rok 1905 następujące wydatki:

a) poz. 320 i 321 na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego przy Komitecie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, drugiego przy Komitecie c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego 8000 K.

b) poz. 322 na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i c. k. Towarzystwa rolniczego po 1.200 K. razem 2.400 K.

c) poz. 323 na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną 2000 K.

d) poz. 324 Towarzystwu hodowców czerwonego bydła jednorazowo 4000 K.

Przy rozprawach zaś nad rubryką X. wydatków budżetu krajowego na rok 1905 uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 na wniosek Komisyi budżetowej następujące rezolucye:

„1. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby pensye weterynarzy zatrudnionych przy Towarzystwach gospodarskiem we Lwowie i rolniczem w Krakowie w równej mierze, jak to uczyni kraj, podwyższył.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu w celu otrzymania zasiłku rządowego na podwyższenie kwoty przeznaczonej na utrzymanie, koszta podróży i dyety weterynarza przy c. k. galicyjskiem Towarzystwie gospodarskiem przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem i poleca Wydziałowi krajowemu wstawić wyższy wydatek krajowy na cele powyższe w preliminarzu budżetu na rok 1906 pod warunkiem, że c. k. Rząd zasiłki zaległe wypłaci, a na przyszłość zasiłek na cele powyżej określone podwyższy".

Sprawozdanie z wykonania powyższych uchwał Wysokiego Sejmu, tudzież z czynności swych, odnoszących się do podniesienia chowu bydła przedstawia Wydział krajowy poniżej, w dwóch rozdziałach:

I. Podniesienie hodowli bydła zapomocą subwencyj kraju i państwa.

II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

I. Podniesienie hodowli bydła zapomocą subwencyj kraju i państwa.

Zwyczajne subwencye kraju i państwa na ogólne cele podniesienia hodowli bydła wzrosły w r. 1904 do kwoty 150.000 koron, płaconej po połowie przez kraj i państwo. C. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie otrzymało z tej kwoty 100.000 koron, a c. k. krakowskie Towarzystwo rolnicze 50.000 koron. Nadto wypłacił c. k. Rząd Towarzystwu gospodarskiemu w r. 1904 nadzwyczajny zasiłek na powyższe cele w kwocie 3000 K.

Zapomocą powyższych subwencyj prowadziły oba krajowe Towarzystwa rolnicze w dalszym ciągu w granicach dotychczasowego programu akcyę, zmierzającą do podniesienia chowu bydła zapomocą utrzymywania obór zarodowych pełnej i pół krwi i stacyj buhajów, tudzież zapomocą obór gminnych, premiowań i t. p. ze znacznym skutkiem stosowanych dotąd środków. Z działalności powyższej zdały Towarzystwa szczegółowo sprawę w ogłoszonych drukiem sprawozdaniach ze swych czynności za r. 1904. Wyjmujemy z nich poniżej najważniejsze cyfry i daty, uwydatniające rezultaty działalności Towarzystw w porównaniu z analogicznymi wynikami roku 1903. Sprawozdania rachunkowe zaś Towa-
Aleg. 1. 2. rzystw z użycia powyższych subwencyj umieszczamy jako Alegat 1. i 2. niniejszego sprawozdania.

Liczba obór zarodowych pełnej krwi zwiększyła się o dwie, mianowicie przybyły 3 obory w okręgu Towarzystwa rolniczego, ubyła jedna w okręgu Towarzystwa gospodarskiego. Obór zarodowych pełnej krwi było w r. 1904 52, z tego 35 w okręgu Towarzystwa rolniczego, a 17 w okręgu Towarzystwa gospodarskiego. Podniosła się też liczba sztuk rozpłodowych w tych oborach z 1.106 w r. 1903 na 1.218, w tem w okręgu Towarzystwa rolniczego wzrosła liczba wszystkich sztuk rozpłodowych z 773 na 878, a liczba sztuk własnych komitetu tego Towarzystwa z 128 w r. 1903 do 156, w okręgu zaś Towarzystwa gospodarskiego wzrosła liczba sztuk rozpłodowych z 333 w roku 1903 do 340.

Liczba obór zarodowych pół krwi zmniejszyła się w porównaniu z r. 1903 o jedną, z 64 spadła na 63. Ubytek wykazuje okręg Towarzystwa gospodarskiego, w którym w r. 1893 było 37, a w r. 1904 było 36 takich obór, przyczem wyłączamy obory zarodowe gminne, policzone w sprawozdaniu zeszłorocznem w tej kategoryi obór. Liczba obór pół krwi w okręgu Towarzystwa rolniczego pozostała niezmienioną. Uwzględniając powyższe wyłączenie obór zarodowych gminnych, stwierdzić należy wzrost liczby krów w oborach pół krwi w okręgu Towarzystwa gospodarskiego z 844 na 946, natomiast zmniejszenie się liczby buhajów z 37 na 32.

Obór zarodowych gminnych przybyło w okręgu Towarzystwa gospodarskiego cztery, liczba ich wzrosła z 18 w r. 1903 na 22 w r. 1904. W tem jedna obora pełnej krwi w Kamiennej policzona już w kategoryi obór pełnej krwi i 21 obór pół krwi Simmenthal. W oddziale pokuckim i sanockim było po cztery obory gminne, w oddziale jarosławsko łańcuckim trzy obory, w stryjskim i tłumackim po dwie, w kałuskim, nadwórniańskim, podolskim, rohatyńskim, stanisławowskim, tarnopolskim i brodzko-złoczowskim po jednej. Obory gminne liczyły z końcem r. 1904 buhajów 20, a krów 236, o pięć buhajów więc więcej, a o 7 krów mniej niż w r. 1903.

Liczba hodowlanych związków włościańskich, pozostających pod opieką Komitetu Towarzystwa rolniczego nie uległa zmianie. Związki takie są w Jodłowniku (pow. Limanowa) tudzież w Czańcu i Wilamowicach (pow. Biała).

Liczba stacyj buhajów zmniejszyła się, z 646 w r. 1903 spadła do 600. Mianowicie przybyło 8 stacyj w okręgu Towarzystwa gospodarskiego, a ubyło 54 stacyj w okręgu Towarzystwa rolniczego. Stacyj buhajów w okręgu Towarzystwa gospodarskiego było w r. 1904 353, a w okręgu Towarzystwa rolniczego 247. Tak znaczny ubytek stacyj buhajów tłómaczy Komitet Towarzystwa rolniczego podniesieniem ceny bydła o 30—40%, wskutek tego za te same fundusze można było w r. 1904 nabyć mniejszą liczbę buhajów niż w r. 1903. Pod względem rasy buhajów, umieszczonych na stacyach, zaznaczyć należy w okręgu Towarzystwa rolniczego przybytek 14 stacyj buhajów ras nizinnych, natomiast znaczny ubytek stacyj bubajów rasy Simmenthal i czerwonej polskiej. Komitet Towarzystwa rolniczego wyjaśnia to ogólną dążnością do powiększenia produkcyi mleka. Rasy nizinne uważają mianowicie za rasy najwyżej stojące pod względem ilościowej wydajności mleka. W okręgu Towarzystwa gospodarskiego nie zaszła ważniejsza zmiana pod względem rasy buhajów stacyjnych, jakkolwiek i w tym okręgu zaznacza się w ostatnim czasie wspomniana powyżej dążność do powiększenia produkcyi mleka, którą też Komitet tego Towarzystwa w coraz to wyższym stopniu uwzględnia. Komitet Towarzystwa gospodarskiego kieruje się w tej sprawie uchwałą specyalnej ankiety z listopada 1904 r., która 23 głosami przeciw 2 orzekła, że nie zachodzi potrzeba wprowadzania jakiejkolwiek nowej rasy, jako rasy specyalnie mlecznej, gdyż można prowadzić hodowlę w kierunku mleczności na podstawie ras dotychczas w kraju naszym hodowanych, a w szczególności można chów bydła w kierunku mleczności oprzeć także i na rasie simmenthalskiej, w okręgu tego Towarzystwa przeważającej, a to przy należytej selekcyi indywiduów i odpowiedniem żywieniu.

Wystawy przeglądowe bydła włościańskiego wraz z premiowaniem w r. 1904 przedstawiają się w porównaniu z r. 1903 następująco:

	wystaw:	przyprowadzono sztuk	nagrodzono sztuk	wypłacono koron
w r. 1903 w okręgu Towarzystwa gospodarskiego . .	7	1.225	183	3.775
w r. 1904 „ „ „ . .	6	667	133	2.300
w r. 1903 „ „ rolniczego . .	34	4.883	1.219	13.935
w r. 1904 „ „ „ . .	35	2.764	990	9.742
w r. 1903 w okręgach obu Towarzystw . . .	41	6.108	1.402	17.690
w r. 1904 „ „ . .	41	3.431	1.122	10.042

Tak więc pod względem liczby bydła jak i liczby nagród i kwot na nie użytych, pozostaje rok 1904 w tyle po za rokiem poprzednim. Komitet Tow. gospodar. urządza mniej wystaw, ażeby módz za sztuki wybitne dobre większe dawać premie. Przyznawane bowiem dawniej każdej prawie sztuce i dlatego zbyt niskie premie nie mogły być na prawdę zachętą do prowadzenia wzorowej hodowli. W okręgu tego Towarzystwa odbyły się dwie takie wystawy w powiecie lwowskim, a po jednej w powiatach Łańcut, Kosów, Przemyślany i Kamionka. W okręgu Tow. rolniczego natomiast odbyły się wystawy we wszystkich okręgach z wyjątkiem powiatów: Kraków, Chrzanów, Mielec, Tarnobrzeg i Nowy Targ, w których z powodu braku paszy odłożono je do bieżącego roku. Podana powyżej kwota i użyta na premie w tym okręgu obejmuje subwencye Komitetu jak i okręgowych Tow. rolniczych. Rady powiatowe przyznały na ten cel zasiłek w kwocie 1.262 K. Komitet Towarzystwa gospodarskiego przyznał jedną premię w wysokości .00 K. włościaninowi z Bukaczowiec za wzorowy budynek stajenny. Ogółem wyniki wystaw, urządzonych w roku 1904 były pomyślne. Wykazały one postęp w hodowli, w szczególności zaś znaczne wyrównanie typu hodowlanego w danych okolicach przyjętego. Odsłoniły też ujemną stronę hodowli włościańskiego bydła, mianowicie zaniedbywanie intenzywnego karmienia cieląt. Dlatego też przychowek po krowach kupionych jest z reguły znacznie od nich gorszym. Wyjątek w tym względzie stanowiły gminy Gać, Markowa i Ostrów, które wystawiły w Łańcucie przychowek należycie utrzymany.

Targ na bydła rozpłodowe w Krakowie odbył się w kwietniu 1904. O rezultatach tego targu wspomnieliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu. Komitet Tow. gospodarskiego odłożył urządzenie takiej wystawy targowej we Lwowie z powodu zeszłorocznej posuchy do roku 1906.

Komitet Tow. gospodarskiego prowadził w dalszym ciągu przygotowania do selekcyi materyału rozpłodowego w kierunku mleczności. W dziesięciu oborach zarodowych wprowadzono kontrolę mleczności, równocześnie zaś wykształca się dalsze siły fachowe w powyższym kierunku tak, by w przeciągu niedługiego czasu można było prowadzić taką kontrolę we wszystkich oborach Towarzystwa. Na mleczność sztuk rozpłodowych zwraca też Komitet uwagę przy zakupnie sztuk rozpłodowych za granicą jak i przy składaniu obór i ich uzupełnianiu.

Komitet Towarzystwa rolniczego wprowadził pewną nowość w akcyi mającej na celu intenzywne poparcie hodowli ras nizinnych. Celem szybkiego rozpowszechnienia bydła tej rasy odstąpił Komitet od dotychczasowego sposobu zakładania obór zarodowych, natomiast postanowił zakupić większą liczbę sztuk za granicą i rozsprzedać je następnie w drodze aukcyi między hodowców. Subwencya służyłaby do zmniejszenia ceny kupna dla nabywców, którzy w tej drodze uzyskaliby możność nabycia wyborowego materyału rozpłodowego ras nizinnych. Plan powyższy na małą tylko skalę wykonał Komitet w r. 1904, a to z powodu obawy o brak paszy w kraju. Zakupił tylko 7 sztuk bydła fryzyjskiego. W znacznie szerszej mierze przeprowadził Komitet ten plan w roku bieżącym.

W obsadzie posad i zakresie czynności instruktorów hodowli i weterynarzy przy Komitetach Towarzystw rolniczych nie zaszła żadna zmiana.

Towarzystwo hodowców bydła czerwonego polskiego nie ogłosiło dotąd sprawozdania za r. 1904. Ogłoszone drukiem sprawozdanie za r. 1903 stwierdza postęp hodowli tego bydła, a mianowicie zwiększenie żywej wagi u krów, tudzież nieco większą przeciętną mleczność w oborach zarodowych tej rasy. Natomiast wskutek długotrwałych deszczów i wylewów i spowodowanego nimi braku paszy zmniejszyła się liczba sztuk zarodowych.

Szczególną opiekę roztoczyło Towarzystwo nad hodowlanymi związkami włościańskimi w Wilamowicach, Czańcu i Jodłowniku, które rozwijają się pomyślnie, tudzież nad odrodzeniem hodowli bydła w powiecie nowotarskim, w którym bydło tej rasy zakupione z funduszów kraju i państwa w ilości stu kilkudziesięciu sztuk rozmnożyło się w przeciągu 8 lat w przeszło 1.000 sztuk.

Liczba obór zarodowych bydła tej rasy zwiększyła się o jedną, wynosiła więc 17 w r. 1903. C. k. Rząd wyasygnował Towarzystwu subwencyę za r. 1904 w kwocie 4.000 K., przyznaną w tej samej wysokości i z funduszu krajowego.

Subwencyę krajową na ogólne cele hodowli bydła dla obu Towarzystw rolniczych preliminuje Wydział krajowy na rok 1906 w wysokości dotychczasowej 75.000 K., jakkolwiek c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptami z 12. kwietnia 1905 l. 9.304 i 9.305 podniosło subwencyę państwową na powyższe cele już na rok 1905 o 25.000 K. do kwoty 100.000 K., przyznając 66.500 K. Towarzytwu gospodarskiemu, a 33.500 K. Towarzystwu rolniczemu. C. k. Ministerstwo rolnictwa nie zapewniło wprawdzie dotąd subwencyi w tej wysokości także na następne lata, Wydział krajowy nie wątpi wszakże, że Ministerstwo nie zejdzie już poniżej kwoty na r. 1905 Towarzystwom na ten cel przyznanej. Mimo to Wydział krajowy nie skorzystał z upoważnienia, zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1903 i nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku o podwyższenie subwencyi krajowej równolegle z podwyższeniem subwencyi państwowych, a to z tych samych powodów, dla których sejmowa komisya budżetowa nie przychyliła się do petycyi komitetu Towarzystwa gospodarskiego o podwyższenie tej subwencyi w preliminarzu budżetu krajowego na r. 1905 (sprawozdanie komisyi budżetowej o budżecie krajowym na r. 1905, Rubr. X. wydatków, poz. 319, str. 4). Wydział krajowy kierował się z jednej strony względami na stan finansów kraju, z drugiej strony względami na podwyższenie wydatków na inne cele z hodowlą bydła z najściślejszym pozostające związku, jak podwyższenie wydatków na koszta Komisyj licencyonujących buhaje i na akcyę przeciwgruźliczą, tudzież na przyznanie Towarzystwom osobnej subwencyi na kontrolę mleczności.

Akcya tępienia gruźlicy u bydła.

Działalność Wydziału krajowego i obu Towarzystw rolniczych na polu walki z gruźlicą u bydła poruszała się w r. 1904 w ramach programu tej akcyi z roku 1902, polegała więc przedewszystkiem na badaniu klinicznem i rozpoznawczem szczepieniu bydła w oborach zarodowych przez weterynarzy Wydziału krajowego i obu Komitetów. Nadto profesor Nowak, pełniący obowiązki weterynarza Komitetu Towarzystwa rolniczego, prowadził w dalszym ciągu doświadczenia z metodą ochronnego szczepienia wedle Behringa.

Poddano w tym czasie badaniu i rozpoznawczemu szczepieniu 3.301 sztuk, z których 14·08% okazało się choremi, 8·39% podejrzanemi, a 6·06% lekko podejrzanemi. Zmniejszył się tedy w porównaniu z wynikami akcyi w ciągu lat 1899 — 1903 procent sztuk chorych na gruźlicę, natomiast podniósł się nieco procent sztuk o gruźlicę podejrzanych. Szczegółowy opis przebiegu badań i wyników rozpoznawczego szczepienia tuberkuliną obór zarodowych w Galicyi w roku 1904, opracowany przez krajowego nauczyciela weterynaryi, p. Sochaniewicza na podstawie sprawozdań własnych i sprawozdań weterynarzy przy Komitetach, załączamy jako Alegat 3. niniejszego sprawozdania.

Alegat 3.

Na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych krajowego nauczyciela połączonych ze szczepieniem tuberkuliną za r. 1904 wyasygnował c. k. Rząd subwencyę ryczałtową w kwocie 1.000 K. W tej samej wysokości subwencyę wyasygnował Wydział krajowy

z funduszu krajowego Komitetowi Tow. gospodarskiego na częściowe pokrycie analogicznych kosztów weterynarza powyższego Komitetu. Komitet Towarzystwa rolniczego pokrył koszta komisyjne swego weterynarza wyłącznie z własnych funduszów.

W bieżącym r. 1905 zmieniła się dotychczasowa podstawa finansowego współdziałania kraju i państwa w tej akcyi. Walkę z gruźlicą u bydła zapomocą rozpoznawczego szczepienia wedle metody Banga prowadzi się, jak wiadomo, w Galicyi systematycznie kosztem funduszów publicznych od kwietnia 1899 r. Do końca r. 1901 uskutecznił szczepienia krajowy nauczyciel weterynaryi. Uchwałą z 2. lipca 1901 r. przyznał Wysoki Sejm Komitetom obu Towarzystw rolniczych zasiłki po 1200 K, razem 2400 K rocznie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach, przeznaczonych do rozpoznawczego szczepienia obór pod opieką Towarzystw pozostających. Reskryptem zaś z 21. sierpnia 1901 l. 9656 oświadczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa gotowość pokrycia drugiej połowy tych kosztów. Mając tedy zapewnione fundusza na utrzymanie weterynarzy, powołały Komitety na te posady wyszkolone w kierunku rozpoznawczego szczepienia siły, które też od początku r. 1902 współdziałały w tej akcyi z krajowym nauczycielem weterynaryi.

Współdziałanie finansowe kraju i państwa przedstawiało się odtąd w ten sposób, że państwo: 1) uiszczało na poczet pensyi krajowego nauczyciela weterynaryi, zajętego od r. 1899 coraz wyłączniej akcyą przeciwgruźliczą, stałą subwencyę w kwocie 2000 K rocznie, 2) dalej niszczało pewną kwotę ryczałtową na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych tego weterynarza ze szczepienia wynikających, a 3) wreszcie płaciło 2400 K rocznie tytułem połowy kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach. Kraj zaś utrzymywał krajowego nauczyciela weterynaryi 1) płacąc większą część jego płacy (w r. 1899: 2088 K, w r. 1904: 3400 K) i 2) niepokrytą przez państwo, resztę jego kosztów komisyjnych, tudzież 3) 2400 K rocznie tytułem drugiej połowy kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach, wreszcie 4) pokrywał kraj część kosztów komisyjnych weterynarza Komitetu Tow. gospodarskiego (2200 K) w latach 1902—1904. Mniejszą część powyższych kosztów (1807 K 18 gr.) pokrył Komitet tego Towarzystwa z własnych funduszów. Komitet zaś Tow. rolniczego pokrywał dotąd wszystkie wogóle koszta komisyjne swego weterynarza z funduszów własnych.

Powyższy stan rzeczy, a mianowicie faktyczny rozkład kosztów komisyjnych rozpoznawczego szczepienia pozostawał w sprzeczności z zasadą, przyjętą za podstawę finansową całej tej akcyi w programie z r. 1902. Program ten, który na zaproszenie Wydziału krajowego wypracowała fachowa ankieta, a który Rząd przyjął do wiadomości reskryptem Ministerstwa rolnictwa z 23. lipca 1903 l. 9516, ustanawia w §. 2. pod zarządem Wydziału krajowego wspólny fundusz, z subwencyj kraju i państwa złożony, a przeznaczony na pokrywanie wszystkich w §. 2. i w §. 16. tego programu wymienionych wydatków, w szczególności zaś na pokrywanie kosztów podróży i dyet wszystkich tuberkuliną szczepiących weterynarzy.

W sprzeczności z powyższem postanowieniem c. k. Rząd nietylko nie przyczyniał się wcale do pokrycia kosztów komisyjnych weterynarzy przy Komitetach, ale nie przyjmował też na siebie stałego zobowiązania do pokrywania połowy analogicznych kosztów weterynarza Wydziału krajowego, poprzestając na asygnowaniu od wypadku do wypadku ryczałtu na częściowe pokrycie tych ostatnich kosztów. Wobec tego wezwał Wysoki Sejm uchwałą z 21. października 1904 c. k. Rząd do przyznania przedewszystkiem stałej, w pierwszej połowie roku płatnej subwencyi na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych przy szczepieniu tuberkuliną w wysokości równej analogicznemu wydatkowi krajowemu, a więc w wysokości co najmniej 2000 K rocznie.

Wobec tego zaś, że ze względu na równoległe badania z metodą ochronnego szczepienia c. k. Rząd ociągał się z zapewnieniem subwencyi na szczepienia rozpoznawcze w latach następnych po r. 1904, do którego to roku subwencyę państwową na ten cel Rząd zapewnił, polecił zarazem Wysoki Sejm uchwałą z tego samego dnia Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem celem zapewnienia i podwyższenia subwencyi państwowej na pokrycie kosztów komisyjnych i kosztów utrzymania weterynarzy przy Komitetach i upoważnił równocześnie Wydział krajowy do podwyższenia w preliminarzu na r. 1906 wydatku kraju na powyższe cele pod warunkiem, że c. k.

Rząd podwyższy analogiczną subwencyę państwową. Wezwanie do podwyższenia subwencyi państwowej na koszta komisyjne i koszta utrzymania weterynarzy przy Komitetach a w szczególności przy Komitecie Tow. gospodarskiego ponowił Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. listopada 1904 przy rozprawach budżetowych, uchwalając powtórnie rezolucye, uchwalone po raz pierwszy 2. listopada 1903. Wykonując powyższe polecenia Wysokiego Sejmu, zwrócił się Wydział krajowy raz jeszcze do c. k. Namiestnictwa do Lw. 117.454/04 z ostatecznie sformułowanymi wnioskami w sprawie dalszego współdziałania w tej akcyi, a to w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z r. 1903 i 1904 i licznych poprzednich pism Wydziału krajowego w ciągu r. 1903 i 1904 do Rządu w tej sprawie wystosowanych.

C. k. Rząd odpowiedział na wszystkie powyższe uchwały Wysokiego Sejmu i pisma Wydziału krajowego reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 19. grudnia 1904, l. 13.198. W piśmie powyższem określa przedewszystkiem c. k. Ministerstwo rolnictwa stanowisko swoje wobec programu akcyi na rozpoznawczem szczepieniu opartem z r. 1902. Ministerstwo prostuje mianowicie zapatrywanie Wydziału krajowego, jakoby ten program zatwierdziło było reskryptem z 23. lipca 1903, l. 9516, gdyż reskryptem powyższym przyjęło go tylko do wiadomości. Ministerstwo zastrzega się też przeciw wnioskowi z powyższego faktu przez Wydział krajowy wyprowadzonemu, mianowicie przeciwko temu, jakoby Rząd przez przyjęcie do wiadomości tego programu zobowiązywał się wspólnego ponoszenia wszystkich w §. 2. i 1e. tego programu wymienionych wydatków. Wbrew temu teoretycznemu wszakże zastrzeżeniu staje c. k. Ministerstwo rolnictwa w dalszym ciągu powyższego reskryptu w zupełności na stanowisku programu akcyi z r. 1902, oświadcza się mianowicie za oddaniem kierownictwa całej akcyi Wydziałowi krajowemu i za utworzeniem pod zarządem Wydziału krajowego wspólnego funduszu na cele tej akcyi, z subwencyj kraju i państwa złożonego, przez powyższy właśnie program akcyi przewidzianego; Ministerstwo idzie nawet w pewnej mierze dalej poza granice tym programem i propozycyami Wydziału krajowego zakreślone, mianowicie oświadcza się za przelaniem do tego wspólnego funduszu także subwencyj na koszta utrzymania tj. na płace weterynarzy przy Komitetach, które Rząd płacił dotąd wprost Komitetom. Przypuszczając też, że Wydział krajowy zgodzi się na tę propozycyę, przyznało Ministerstwo na r. 1905 i 1906 po 5000 K tytułem ryczałtowej subwencyi tak na pensye weterynarzy przy Komitetach jak i na koszta komisyjne wszystkich szczepiących weterynarzy i wogóle na wszystkie programem akcyi przewidziane wydatki. Niezależnie od tej subwencyi będzie c. k. Rząd wypłacać, jak dotąd, 2000 K rocznie tytułem subwencyi na częściowe pokrycie kosztów utrzymania krajowego nauczyciela weterynaryi.

Subwencya państwa na akcyę tępienia gruźlicy u bydła na r. 1905 i 1906 przyznaną jest z góry płatną. Asygnata jej na ręce Wydziału krajowego zależną jest od 1) przedłożenia preliminarza wspólnego funduszu i zamknięcia rachunków tego funduszu z poprzedniego roku, 2) od wykazania analogicznej subwencyi ze strony kraju, i 3) od tego, czy metoda zwalczania gruźlicy u bydła wedle zasad programu akcyi z roku 1902 będzie wogóle wskazaną. Pod tym też warunkiem, tj. o ile lepsza broń w walce z gruźlicą nie zostanie ustaloną, można niewątpliwie i po roku 1906 liczyć na subwencyę państwową na ten cel w tej samej co najmniej wysokości. W tem znaczeniu można obecnie mówią o pewnem ustaleniu tej akcyi, która wobec niechętnego rozpoznawczemu szczepienu stanowiska c. k. Rządu dość silnie było zakwestyonowaną.

Powyższa subwencya państwowa pozwoli także na pewne rozszerzenie całej akcyi. Dotąd bowiem płacił Rząd na ten cel:

a) 2.400 koron na płace weterynarza przy komitetach i

b) pewien ryczałt na koszta komisyjne weterynarza Wydziału krajowego, wskutek tego wynosił udział skarbu państwa w wydatkach na tę akcyę:

	koszta a)	koszta b)	razem
w r. 1899 . .	—	700 K	700
w r. 1900 . .	—	700 K	700
w r. 1901 . .	—	900 K	900

	koszta a)	koszta b)	razem
w r. 1902 . .	2.400	900 K	3.300
w r. 1903 . .	2.400	900 K	3.400
w r. 1904 . .	2.400	1.000 K	3.400

Na r. 1905 i 1906 przeznaczył więc Rząd o 1.600 kor. więcej, niż na r. 1904, a nadto podwyższeniem subwencyi wywołał podwyższenie wydatku krajowego na ten cel na r. 1906 o 600 kor. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu. Jakkolwiek tedy Ministerstwo w reskrypcie powyższym oświadczyło się za przeprowadzeniem akcyi w rozmiarach dotychczasowych, podwyższeniem wszakże subwencyi umożliwiło faktyczne rozszerzenie tej akcyi.

Przewidziany więc w programie akcyi z r. 1902 wspólny fundusz został utworzony dopiero w roku 1905, z tą mianowicie chwilą, w której Rząd oświadczył gotowość asygnowania na ręce Wydziału krajowego subwencyi na wszystkie programem tej akcyi objęte wydatki. Zgodnie z propozycyą rządową wcielił też Wydział krajowy do preliminarza tego funduszu i subwencye kraju i państwa na płace weterynarzy przy Komitetach.

Układając preliminarz tego funduszu na rok 1905, zatrzymał Wydział krajowy płace weterynarza przy Komitetach w wysokości dotychczasowej. Wydział krajowy nie widział bowiem potrzeby podwyższenia płac zatrudnionym obecnie przy Komitetach weterynarzom. Stan funduszu zaś nie pozwala na przyjęcie nowych sił obok dotychczasowych, na przyznanie więc na ten cel Komitetom większych zasiłków po myśli uchwał Wysokiego Sejmu. Zajęci bowiem obecnie szczepieniem trzej weterynarze (przy Wydziale krajowym i obu Komitetach) mogliby przeszczepić sami znacznie większą jeszcze ilość bydła. Wydział krajowy uważał więc za wskazane zarezerwowanie jak największej kwoty na ich koszta komisyjne. Gdyby zaś przyszło wyznaczyć pewną kwotę na wynagrodzenie nowych sił weterynarskich, to o tyle mniej możnaby wydać na koszta komisyjne trzech weterynarzy, dotychczas szczepieniem zajętych. Nietylko więc ci weterynarze nie zostaliby w należytej mierze użyci, ale nadto zabrakłoby już funduszów na koszta komisyjne nowo przyjętych weterynarzy. Wydział krajowy ograniczył się więc do podwyższenia weterynarzowi Komitetu Tow. gospodarskiego dziennych dyet z 6 K na 8 K.

Oceniając doniosłe znaczenie ochronnego szczepienia i potrzebę prowadzenia doświadczeń z metodą Behringa tego szczepienia w naszym także kraju, na naszym materyale hodowlanym, przeznaczył Wydział krajowy na wniosek Komitetu Tow. rolniczego kwotę 2.000 K na r. 1905 na koszta weterynarza tego Komitetu, połączone tak ze szczepieniem rozpoznawczem, jak przedewszystkiem ze szczepieniem ochronnem, które pełniący obowiązki weterynarza tego Komitetu profesor uniwersytetu jagiellońskiego, a zarazem dyrektor uniwersyteckiej pracowni weterynaryjnej, dr. Julian Nowak prowadzi od kilku lat, a od r. 1904 z całą systematycznością kosztem funduszów Towarzystwa rolniczego. Taką samą kwotę 2.000 Koron przeznaczył Wydział krajowy na wniosek Komitetu Tow. gospodarskiego na koszta komisyjne weterynarza tego Komitetu z rozpoznawczem szczepieniem połączone. Nadwyżka funduszu wpłynie do rubryki dochodów funduszu na r. 1906. Pewnej części nadwyżki użyje ewentualnie Wydział krajowy na doświadczenia z ochronnem szczepieniem wedle Behringa, które prowadziłaby c. k. Akademia weterynaryi we Lwowie ze współudziałem weterynarza Wydziału krajowego.

Do rubryki dochodów tego funduszu włączył Wydział krajowy prócz subwencyi kraju i państwa na r. 1905 przyznanych, także pobraną w r. 1905 subwencyę państwową na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych weterynarza Wydziału krajowego za r. 1904 tudzież zaoszczędzenia w poz. 300 i 301 wydatków budżetu krajowego na r. 1904.

Preliminarz więc wspólnego funduszu na zwalczanie gruźlicy u bydła przedstawia się jak następuje:

A. Dochody:

1. subwencya państwa			5.000·— K
2. „ kraju			
a) na pensye weteryuarzy przy Komitetach		2.400	
b) na koszta komisyjne szczepienia tuberkuliną		2.000	4.400·— „
Do przeniesienia			9.400·— K

	Z przeniesienia		9·400·— K
3.	Pobrana do dochodów budżetu krajowego na r. 1905 subwencya państwowa na częściowe pokrycie kosztów komisyjnych krajowego nauczyciela weterynaryi w r. 1904 . . .		1.000·— „
4.	Zaoszczędzenia w budżecie krajowym z r. 1904		
	a) poz. 300 wydatków . . .	1.200	
	b) „ 301 „	871·39	2.071·39 „
	razem . .		12.471·39 K

B. Wydatki:

1.	Pensye weterynarzy przy Komitetach . .		4.800·— K
2.	Koszta komisyjne weterynarzy		
	a) przy Wydziale krajowym . .	1·200	
	b) przy Komitecie Tow. gosp. . .	2.000	
	c) przy Komitecie Tow. roln. . .	2.000	5·200·— „
	razem . .		10.000·— K

Pozostaje tedy nadwyżka 2.471·39 K.

Na rok 1906 preliminuje Wydział krajowy wydatek kraju na zwalczanie gruźlicy u bydła w kwocie o 600 K wyższej w porównaniu z r. 1904 mianowicie w kwocie 5.000 koron, równej analogicznej subwencyi państwowej, a to w myśl upoważnienia zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu 4 b) z 21. października 1904 i w myśl polecenia, zawartego w uchwale drugiej Wysokiego Sejmu z 11. listopada 1904. W powyższej kwocie 5.000 K mieści się już udział kraju w kosztach utrzymania weterynarzy przy Komitetach, jak i w kosztach komisyjnych wszystkich szczepiących tuberkuliną weterynarzy. W miejsce więc dotychczasowych pozycyj wydatków budżetu krajowego na utrzymanie weterynarzy przy Komitetach (2.400) i na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną (2.000) wstawia Wydział krajowy do rubryki wydatków budżetu krajowego na r. 1906 kwotę 10.000 K na zwalczanie gruźlicy u bydła, a równocześnie wstawia do rubryki dochodów tego budżetu subwencyę państwową na ten cel w kwocie 5000 K.

II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

Ustawa hodowlana zdąża do podniesienia chowu bydła zapomocą wykluczenia od chowu rozpłodników złych i zapomocą przymusu używania do rozpłodu cudzego bydła rozpłodników dobrych. Ustawa powołała więc do życia Komisye, udzielające licencye do stanowienia cudzego bydła i nałożyła grzywny na stanowiących krowy buhajami nielicencyonowanymi, z drugiej zaś strony nałożyła na gminy obowiązek zapewnienia tj. zakupienia lub najęcia dostatecznej liczby licencyonowanych buhajów. Wykonanie ustawy hodowlanej rozpada się więc na dwa główne działy: na ochronę hodowli przed rozpłodnikami złymi i na dostarczanie właścicielom krów i jałówek, nie posiadającym własnych buhajów, rozpłodników dobrych.

Ochrona hodowli przed rozpłodnikami złymi pozostawia zawsze jeszcze bardzo wiele do życzenia. Ze wszystkich stron kraju napływają ustawicznie skargi na zupełną niemal bezkarność stanowienia krów buhajami nielicencyonowanymi. Powyższy stan rzeczy skłonił też niektóre Komisye licencyonujące do wystąpienia z tak radykalnymi wnioskami, jak z wnioskiem o przymusowe kastrowanie każdego przez Komisyę niezalicencyonowanego buhaja i z wnioskiem o nałożenie na właścicieli krów obowiązku składania kart stanowienia buhajem licencyonowanym w Urzędzie gminnym.

Na brak należytej ochrony przed konkurencyą ze strony nielicencyonowanych buhajów składa się wiele znanych przyczyn, które niejednokrotnie omawialiśmy w sprawozdaniach temu przedmiotowi poświęconych. Najgłówniejszym jednak powodem bezowoczności walki dotychczasowej z tą konkurencyą jest niewątpliwie zaniedbanie równoległej akcyi, zdążającej do zapewnienia właścicielom krów i jałówek dostatecznej liczby buhajów licencyonowanych. Liczba tych buhajów jest zawsze jeszcze zbyt małą, a, co gorsza, powyższa i tak niedostateczna liczba tych buhajów nie daje żadnej rękojmi i zaspokojenia potrzeb krajowej hodowli. Są to bowiem w bardzo przeważnej liczbie buhaje prywatne, przez gminy ani kupione ani do użytku właścicieli krów i jałówek w gminie nie najęte, w każdej więc chwili mogą być sprzedane, stanowienie nimi zależnem jest wyłącznie od woli ich właścicieli. Jaskrawym tego przykładem są tegoroczne sprawozdania niektórych Komisyj, które podnoszą, że z buhajów w r. z. zalicencyonowanych nie zastały już w b. r. ani jednego; Wydział powiatowy zaś nowotarski zawiadomił, że już w ciągu lata 1904 r. sprzedano trzy czwarte buhajów na wiosnę tego roku dopiero licencyonowanych. W tych warunkach musi z natury rzeczy krzewić się bujnie konkurencya ze strony buhajów nielicencyonowanych. Jak długo też liczba buhajów licencyonowanych będzie niedostateczną i jak długo buhaje te nie zostaną przez gminy kupione lub najęte, tak długo same przepisy karne w ustawie zawarte, choćby najenergiczniej wykonywane, nie zdołają ochronić skutecznie krajowej hodowli przed używaniem rozpłodników szkodliwych. Dwa są bowiem powody, dla których właściciel krowy prowadzi ją do buhaja nielicencyonowanego. Buhaj taki jest zawsze na miejscu i jest zawsze tańszy od licencyonowanego. Dopiero więc jeśli na miejscu będzie buhaj licencyonowany, a właścicieli krów pociągnie się w myśl ustawy do opłacenia z góry kosztów jego utrzymania, usunie się przyczyny używania buhajów nielicencyonowanych.

Nie zapoznając więc wcale wielu i to krzyczących zaniedbań na tem polu i nie przecząc wcale potrzebie energiczniejszego wykonywania ustawowych przepisów karnych tak przez władze powołane do zawiadamiania o przekroczeniach ustawy, jak przez władze powołane do wymierzania kar, należy wszakże stwierdzić, że zupełna sanacya tych stosunków, skuteczna mianowicie ochrona hodowli przed szkodliwymi rozpłodnikami zależy przedewszystkiem od równoczesnego rozwiązania drugiego zadania z zakresu wykonania ustawy hodowlanej, a więc od odpowiedniego powiększenia liczby rozpłodników dobrych i od zapewnienia ich zapomocą kupna lub najmu do użytku właścicieli krów i jałówek w gminie.

Z pomocą subwencyj kraju i państwa pracują oba krajowe Towarzystwa rolnicze od szeregu lat nad podniesieniem jakości bydła rozpłodowego, w konsekwencyi więc nad dostarczeniem hodowli krajowej jak największej liczby jak najlepszych rozpłodników bydła. Wykonanie zaś odnośnych przepisów ustawy hodowlanej rozpada się na dwa działy: na licencyonowanie buhajów i na utrzymywanie licencyonowanych buhajów przez gminy.

Licencyonowanie buhajów odbyło się w r. 1904 w 153 okręgach. Liczba okręgów więc, w których licencyonowania nie przeprowadzono, zmalała do sześciu. Są to mianowicie okręgi niżański i ulanowski, grzymałowski i skałacki, tudzież okręgi birczański i lubaczowski. Nieczynnymi pozostały w całości powiaty niżański i skałacki, a w połowie powiaty dobromilski i cieszanowski. Pod względem obszaru, na którym licencyonowanie przeprowadzono, wykazuje rok ubiegły znaczny postęp, bo najmniejszą od wprowadzenia w życie ustawy hodowlanej liczbę nieczynnych okręgów, których było:

w r. 1895 — 48
w r. 1896 — 44
w r. 1897 — 36
w r. 1898 — 23
w r. 1899 — 22
w r. 1902 — 21
w r. 1903 — 16
w r. 1904 — 6

Zwiększyła się także bezwzględnie biorąc, ogólna liczba licencyonowanych buhajów, z 6.558 w r. 1903 wzrosła do 6.894 w r. 1904. Nadto zaś zalicencyonowano buhaje w okręgach dynowskim i wiśniowczyckim, nie przedłożono wszakże Wydziałowi krajowemu rejestrów. W każdym więc razie liczba licencyonowanych w r. 1904 buhajów jest jeszcze nieco większą od cyfry powyżej podanej.

Postęp wreszcie zaznaczyć należy pod względem jakości licencyonowanego materyału. Drobna zaledwie część Komisyj skarży się w swych sprawozdaniach, że przyprowadzone przed nie w r. z. buhaje były na ogół gorsze w porównaniu z materyałem buhajów w poprzednich latach Natomiast przeważna większość Komisyj zgadza się na to, że materyał powyższy z roku na rok się polepsza, a w szczególności rok ubiegły nie stanowił w tym względzie wyjątku.

O wiele gorzej przedstawia się sprawa utrzymywania buhajów gminnych. Gminy mają ustawowy obowiązek zapewnienia zapomocą kupna lub najmu dostatecznej, przez Komisyę licencyonującą oznaczonej liczby buhajów licencyonowanych. W tem znaczeniu mówimy o buhajach gminnych, w szerszem lub ciaśniejszem znaczeniu. W szerszem znaczeniu jest buhajem gminnym każdy buhaj zalicencyonowany a przez gminę kupiony lub najęty. W ciaśniejszem znaczeniu nazywamy buhajem gminnym buhaja licencyonowanego, własność gminy stanowiącego. W myśl obowiązującej ustawy, winna mieć odpowiednią liczbę buhajów gminnych każda gmina w kraju, o ile jej Wydział krajowy nie przyznał ulg w §. 21. ustawy przewidzianych. Pod tym też tylko warunkiem, t. j. o ile przepis powyższy zostanie w całej pełni i rozciągłości przeprowadzony, można mówić o osiągnięciu celu przez ustawę zamierzonego, t. j. o podniesieniu chowu bydła zapomocą odpowiednich rozpłodników. Wówczas bowiem właściciele krów i jałówek będą mieli zapewnione dobre rozpłodniki za cenę możliwie najniższą.

W krajach, w których chów bydła doszedł do najwyższego rozkwitu, zapewniono dobór odpowiednich rozpłodników jużto zapomocą odwiecznych serwitutów, jużto i to w nowszych mianowicie czasach zapomocą specyalnych spółek hodowlanych, mających na celu utrzymywanie wspólnego buhaja. Galicyjska ustawa hodowlana oparła organizacyę powyższą w ostatniej linii również na samopomocy właścicieli krów i jałówek w każdej gminie, na których nałożyła koszta utrzymywania buhajów, o ile z innych źródeł nie zostaną pokryte. Tę sieć lokalnych związków hodowlanych oparła wszakże ustawa o organizacyę gminną z całym gotowym aparatem wszystkich środków finansowych i administracyjnych gminy, powiatu i kraju. Gmina ma być w myśl ustawy tym organem, który w interesie i w zastępstwie, a także z prawem regresu do właścicieli krów i jałówek winien się zająć wszystkiemi czynnościami, mającemi na celu zapewnienie tym właścicielom dobrych rozpłodników bydła. Władzom powiatowym ustawa zaś otworzyła wdzięczne i rozległe pole do pracy w tej dziedzinie, dając im prawo, a zarazem nakładając na nie obowiązek czuwania nad tem, by gminy ściśle spełniały obowiązki, nałożone na nie tą ustawą. Władze powiatowe nie wyzyskały wszakże tego pola pracy.

Liczba buhajów gminnych, a więc buhajów, które powinny być w każdej gminie, nie przekracza cyfry pięciuset kilkudziesięciu. Spotykamy je w znaczniejszej liczbie w kilku zaledwie powiatach, które dopiero w ostatnich latach rozwinęły działalność na tem polu. W całej ogromnej reszcie kraju możemy w ubiegłym roku stwierdzić co najwyżej dopiero pierwsze, przedwstępne na długą metę obliczone zarządzenia w sprawie przeprowadzenia przepisów o buhajach gminnych. Ostatnie dwa lata klęsk elementarnych, bezpośrednio po sobie następujące, usprawiedliwiają niewątpliwie pewną stagnacyę na tem polu, nie mogą wszakże usprawiedliwić zupełnej bezczynności, w tych zwłaszcza powiatach, których klęski te wcale nie dotknęły albo też w nieznacznej tylko mierze dosięgły. Głównym powodem niedostateczności rezultatów na tem polu jest podniesione przez nas w zeszłorocznem sprawozdaniu skąpienie akcyi hodowlanej czasu, pracy i uwagi. Zaprowadzenie buhajów gminnych w każdej gminie wymaga niewątpliwie znacznego nakładu pracy i ciągłej następnie uwagi ze strony władz powiatowych. Bez tego nakładu wszakże przeprowadzenie przepisów ustawy jest niemożliwem.

Wydział krajowy z wdzięcznością powitał też inicyatywę Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, które zwróciło się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o przypomnienie podległym c. k. Namiestnictwu władzom powiatowym ich obowiązków na polu przeprowadzenia przepisów ustawy o buhajach gminnych.

Alegat 4. Okólnik c. k. Namiestnictwa w tej sprawie umieszczamy jako Alegat 4. niniejszego sprawozdania.

Wydział krajowy nie ustawał ze swej strony w przypominaniu tych obowiązków Wydziałom powiatowym i Komisyom licencyonującym. W szczególności występował Wydział krajowy bardzo stanowczo przeciw sumarycznemu z ich strony przesądzaniu możliwości wprowadzenia w życie tych przepisów. Niemożliwości tej przeczy bowiem doświadczenie zabrane w pewnej liczbie powiatów, które buhaje gminne u siebie wprowadziły. Fakt, że w pewnej liczbie gmin także buhaje się znajdują, że pewna liczba powiatów akcyę zaopatrzenia gmin w buhaje gminne podjęła i na większe lub mniejsze natrafiając przeszkody, z pomyślnym wszędzie skutkiem przeprowadziła, stanowi nader cenny przykład dla całego kraju, dowodzi bowiem, że gminy mogą spełnić obowiązek ustawą hodowlaną na nie nałożony, spełniają je też z wielką dla siebie korzyścią. Potrzebują jednak w tym celu pomocy i kierownictwa, a mianowicie pouczenia, zachęty, przypomnienia, kontroli, poparcia finansowego, a w końcu i przymusu ze strony powołanych do tego przez ustawę czynników.

Z zadowoleniem też stwierdza Wydział krajowy, że pod wpływem jego wskazówek zwykłe do niedawna sumaryczne przesądzanie możliwości wykonania tych przepisów ustępować zaczyna zwolna szczegółowemu badaniu przez Wydziały powiatowe stosunków hodowlanych w każdej gminie z osobna i segregacyi gmin na dojrzałe i niedojrzałe do spełnienia tego obowiązku. W konsekwencyi przychodzi do sformułowania pewnego programu działalności w tej dziedzinie. Wydziały powiatowe postanawiają bowiem zazwyczaj rozpocząć ścisłe stosowanie przepisów o buhajach gminnych od gmin, wykazujących najdogodniejsze po temu warunki. Wydział krajowy sprzyja też w zasadzie myśli stopniowego przeprowadzenia tych przepisów etapami wszędzie tam, gdzie warunki i siły miejscowe nie pozwalają na wprowadzenie ich w życie od razu w pełnej rozciągłości w całym powiecie. Wydział krajowy spieszy więc z przyznaniem ulg gminom na nie zasługującym w przekonaniu, że uwolnienie ich od obowiązku utrzymywania buhajów gminnych pozwoli organom powyższym na skupienie tem intenzywniejszej energii i piluości w kierunku ścisłego przeprowadzenia woli ustawy we wszystkich innych gminach powiatu, które żadnych ulg nie potrzebują. W tej intencyi uwolnił Wydział krajowy od obowiązku utrzymywania buhajów gminnych 18 gmin powiatu bocheńskiego i 31 gmin powiatu brzeskiego. Sprawa ulg dla gmin innych powiatów jest w toku.

Wydział krajowy występował też stanowczo przeciwko zrzucaniu przez Wydziały powiatowe całej odpowiedzialności za bezczynność na tem polu na władze rządowe, jako egzekutywą wyłącznie uposażone. Wydział krajowy przedstawił Wydziałom powiatowym obowiązek starania się o to, by gminy i bez środków egzekucyjnych spełniły obowiązek swój utrzymywania buhajów gminnych. Tam zaś, gdzie środki egzekucyjne okażą się koniecznymi, jest obowiązkiem Wydziału powiatowego występować z inicyatywą wobec władz rządowych i z nimi współdziałać.

Pewien też postęp w sprawie buhajów gminnych można już obecnie zaznaczyć. Postęp ten polega mianowicie na tem, że podczas gdy do niedawna przeważna część Wydziałów powiatowych nie rozwijała żadnej działalności w sprawie buhajów gminnych, zasłaniając się tem, że nic zrobić się nie da, obecnie na odwrót do wyjątków już należą powiaty, w których tę sprawę własnemu pozostawia się losowi.

Wydziały powiarowe zaczynają przystępować do urzeczywistnienia myśli zasadniczej ustawy hodowlanej, t. j. do przeprowadzenia organizacyi hodowlanej, nakładającej obowiązek utrzymywania buhajów na gminy z prawem regresu do właścicieli krów i jałówek. Z wyjątkiem wszakże kilku powiatów możemy zaznaczyć same tylko początki tej akcyi. Obok buhajów gminnych (t. j. najętych lub kupionych przez gminy) znajdują się w niektórych powiatach buhaje, stanowiące własność powiatu, t. j. z funduszu powiatowego zakupione i do użytku gminom oddane już to bez wynagrodzenia już to za zwrotem kosztów zakupna i utrzymania.

Poniżej zestawiamy wszystkie w r. 1904 w kraju przez gminy względnie powiaty zapewnione buhaje:

powiat	buhaje gminne: własne	buhaje gminne: najęte	buhaje gminne: najęte na obszarach dworskich	buhaje powiatowe	Razem buhaje zapewnione
1. Buczacz	—	—		10	10
2. Czortków	2	—	—	—	2
3. Drohobycz	2	—	—	—	2
4. Gorlice	—	19	19	8	27
5. Gródek	6	11	11	—	17
6. Horodenka	2	11	8	—	13
7. Kałusz	2	—	—	—	2
8. Kamionka		95	—	—	95
9. Kolbuszowa	1	—	—	—	1
10. Nadwórna	—	—	—	10	10
11. Przemyśl	—	—	—	10	10
12. Rawa	2	—	—	—	2
13. Rohatyn	1	—	—	4	5
14. Rudki	1	—	—	—	1
15. Sambor	3	—	—	—	3
16. Śniatyn	8	12	12	—	20
17. Sokal	25	—	—	—	25
18. Stanisławów	1	24	—	—	25
19. Stryj	34	103	7	—	137
20. Tarnobrzeg	1	—	—	—	1
21. Tarnopol	5	—	—	—	5
22. Wieliczka	—	9	—	—	9
23. Zbaraż	10	12	12	—	22
24. Żółkiew	80	4	4	—	84
Razem	186	300	73	42	528

W r. 1904 było więc dla użytku właścicieli krów i jałówek w kraju zapewnionych 528 buhajów w 24 powiatach. Nadto zaś 600 buhajów stało na stacyach obu Towarzystw rolniczych. Z powiatów powyżej nie wymienionych podnieść należy usiłowania kilku powiatów, zdążające na innej drodze do zapewnienia licencyonowanych buhajów gminom. I tak powiat bobrecki odstąpił do dyspozycyi Oddziału Towarzystwa gospodarskiego fundusz na cele hodowli bydła zebrany w kwocie 1.050 koron pod warunkiem, że Oddział dostarczy najbardziej potrzebującym gminom odpowiednie rozpłodniki. Na r. 1905 uchwaliła Rada powiatowa w Bóbrce na ten cel 400 koron. Wydziały powiatowe w Brodach, w Limanowej i Myślenicach zapomocą premii starały się utrzymać buhaje licencyonowane na miejscu. Natomiast Wydziały powiatowe w Bochni, Chrzanowie i Dąbrowie przyszły do przekonania, że premie są zupełnie bezskuteczne. Wydział pow. w Gorlicach osiągnął rezultaty powyższe zapomocą funduszów od r. 1902 na kupno buhajów i subwencye uchwalanych. W r. 1904 wydał ten powiat 300 koron na zakupno, a 100 koron na subwencyonowanie buhajów licencyonowanych. W powiecie tym istnieje osobny stały fundusz hodowlany. Wydział pow. w Nadwórnej płaci po 120 koron subwencyi rocznej na utrzymanie buhaja. Wydział pow. w Nowym Sączu przyznaje połowę ceny kupna buhaja gminnego z funduszu powiatowego, nie podał wszakże liczby tych buhajów podobnie, jak i Wydział pow. w Nowym Targu, który przyznaje na ten cel gminom bezprocentowe pożyczki. Wydział pow. w Nisku wstawił w r. 1904 do budżetu 8 gmin po 200 koron na zakupno buhajów. Wydział pow. w Przemyślanach wstawił wszystkim gminom bez wyjątku na ten cel po 300 koron do budżetu na r. 1905. Wydziały pow. Gródek, Horodenka, Kałusz, Rawa, Rohatyn, Sambor, Śniatyn, Tarnobrzeg i Turka wstawiły odpowie-

dnie kwoty na ten cel pewnej części gmin do budżetów na r. 1905. Wydziały powiatowe zaś w Drohobyczu, Stanisławowie i Żydaczowie przyznały 600, 700, względnie 900 koron na subwencye na ten cel dla gmin najuboższych.

Powyższe cyfry i daty wyczerpują działalność Wydziałów powiatowych w r. 1904, skierowaną ku przeprowadzeniu przepisów ustawy hodowlanej o buhajach gminnych. W drodze przymusowej dostawiono takie buhaje 31 gminom powiatu stryjskiego i po jednej gminie w powiatach tarnobrzeskim i żółkiewskim.

W bieżącym roku 1905 postąpiła naprzód sprawa utrzymywania buhajów gminnych. Z nielicznymi mianowicie wyjątkami wszystkie Wydziały powiatowe wydały okólniki do gmin, wzywające do zakupna lub wynajęcia wyznaczonej im przez Komisye licencyonujące liczby licencyonowanych buhajów z zagrożeniem, że w przeciwnym razie zastosowane zostaną wobec nich środki przymusowe, w §. 11. ustawy hodowlanej przewidziane, a w szczególności Wydział powiatowy wstawi odpowiednie kwoty do budżetów tych gmin na r. 1906. Z wydanych w tym kierunku w r. 1905 zarządzeń Wydziałów powiatowych wypada w szczególności podnieść następujące: Wydział powiatowy w Brodach rozesłał gminom gotowe formularze do zawierania ugód o utrzymywanie buhajów z właścicielami buhajów licencyonowanych. Wydział powiatowy w Brzeżanach, który w ubiegłym roku nosił się z planem założenia dwóch obór zarodowych w powiecie, postanowił w roku bieżącym przeznaczyć fundusz na cele hodowli zebrany w kwocie 5.095 koron na zakupno buhajów dla gmin. Wydział pow. w Buczaczu przeznaczył 500 K na zakupno buhajów, a 100 K na premie, nadto zaś uchwalił założyć powiatową oborę zarodową w Jezierzanach. Wydział pow. w Dobromilu uchwalił utworzyć powiatowy fundusz pożyczkowy na zakupno buhajów i wstawić w tym celu do budżetu pierwszą ratę 200 K. Wydział pow. w Horodence zakupił już w tym roku 5 buhajów dla gmin i wydał zarządzenia w sprawie pokrycia kosztów utrzymania buhajów licencyonowanych w gminach. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Jaśle oświadczyło gotowość udzielania subwencyj po 60 K gminom, które zaciągnęły z funduszu hodowlanego pożyczki na zakupno buhajów gminnych. Wydział pow. w Kołomyi zakupił w b. r. 7 buhajów dla gmin. Wydziały pow. w Pilźnie, Ropczycach, Tarnowie, Nisku i Kolbuszowie weszły w bliższe porozumienie celem obmyślenia sposobów skutecznego postępowania w tej sprawie. Wydział powiatowy w Przemyślu dokupił dalsze 3 buhaje. Dziewiętnaście gmin powiatu rawskiego złożyło Wydziałowi powiatowemu do depozytu pieniądze na cele hodowli bydła przeznaczone. Wydział powiatowy w Samborze postanowił udzielać bezprocentowych pożyczek gminom na buhaje gminne. Wydział pow. w Turce przyznał w zasadzie gminom pożyczki na ten cel $4^1/_2$ procentowe. Wydział powiatowy lwowski udzielił 12 bezprocentowych pożyczek po 200 do 300 koron właścicielom buhajów licencyonowanych, zobowiązując ich do utrzymania buhajów dla celów gminy. W powiecie tym tylko 10 gmin zamieszkałych przez kolonistów niemieckich utrzymuje zwyczajowo wspólne buhaje gminne. Wydział powiatowy nie podaje wszakże liczby tych buhajów. Wreszcie w powiecie tarnobrzeskim 11 gmin zakupiło a 5 gmin najęło w br. licencyonowane buhaje.

Stały krajowy fundusz hodowlany wykazuje zawsze jeszcze nie dość pomyślny bilans. W r. 1904 zaciągnęły, jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu podaliśmy, cztery powiaty Kraków, Lwów, Przemyśl i Stryj pożyczki w łącznej kwocie 47.000 K, wskutek czego z końcem roku 1904 wraz z niezapłaconemi dotąd pożyczkami było 62.299 koron 54 gr. na pożyczkach, a 39.143 K pozostawało na lokacyi w Banku krajowym. Powyższy stan rzeczy jest wprawdzie znacznie lepszy w porównaniu z poprzednimi laty, w których wcale prawie nie korzystano z tego funduszu, a nadto poprawił się jeszcze w pierwszej połowie b. r., zawsze jednak fruktyfikacya tego funduszu pozostawia wiele do życzenia. W ciągu pierwszej połowy roku 1905 zaciągnęły pożyczki Wydziały powiatowe w Brzesku 10.000 K, i w Mościskach 4.000 K, a gmina Radcza (powiatu stanisławowskiego) 320 K. Dotychczas udzielono więc w bieżącym roku pożyczek w kwocie 14.320 koron. Zwroty pożyczek wpływają regularnie tak, że pierwsze półrocze 1905 r. zamknięto z saldem w kwocie 34.213 K, pozostających na lokacyi Banku krajowego. Na tem też miejscu podnieść należy, że wskutek klęski posuchy i wywołanego nią braku paszy w r. z. powiaty krakowski i przemyski, które dość znaczne zaciągnęły pożyczki z tego funduszu (15.000 i 10.000 K), nie mogły ich należycie zużytkować. Powiat krakowski nie rozpoczął wcale

w r. z. akcyi w kierunku masowego dostarczenia gminom buhajów, powiat przemyski przeprowadził ją na razie w bardzo ograniczonych tylko rozmiarach. Zapas odsetek stałego funduszu hodowlanego wyniósł na rok 1904 kwotę 1.912 K 24 gr. Podobnie, jak w poprzednich latach rozdzielił tę kwotę Wydział krajowy pomiędzy oba krajowe Towarzystwa rolnicze w stosunku 2:1. Na podniesienie chowu bydła w powiecie nowotarskim nie przeznaczył już Wydział krajowy w r. 1904 z tego źródła dotychczasowego zasiłku, uważa bowiem odnośną akcyę za skończoną.

Koszta Komisyi licencyonujących wzrastają z roku na rok w miarę rozszerzania się obszaru, na którym ustawa hodowlana bywa wykonywaną i w miarę wyznaczania większej liczby miejsc licencyonowania. W r. 1904 wyniosły te koszta kwotę 20.537 K 78 gr., przekroczyły więc kwotę preliminowaną o 1.537 K 78 gr. W porównaniu zaś z r. 1903 wzrosły te koszta o kwotę 1.194 K 62 gr.

Na kwotę powyższą złożyły się:

Koszta podróży i dyety przewodniczących Komisyi	9.472·18
Koszta podróży i dyety weterynarzy . .	8.135·13
Druki	2·345·27
Piętna	585·20

W porównaniu z r. 1903 wzrosły wydatki na koszta komisyjne przewodniczących Komisyj, na druki i na piętna, zmniejszyły się wydatki na koszta komisyjne weterynarzy. Wzrost wydatków na druki o kwotę 1.292 K 3 gr. tłómaczy się wyczerpaniem zapasów druków z poprzednich lat i zarządzeniem wydrukowania nowych dwóch wzorów tych druków. Wzrost wydatków na piętna wyniknął z potrzeby dostarczenia pewnej liczbie Komisyi oprócz zwykłych piętn z cyfrą roku, także piętn z literą L, które wskutek dziesięcioletniego używania uległy zniszczeniu. Wzrost wydatków w tych dwóch pozycyach nie ma więc znamion stałości. Natomiast zmniejszenie się wydatków na koszta komisyjne weterynarzy tłómaczy się ustaleniem praktyki przyjętej przez Wydział krajowy w r. 1904 a polegającej na tem, że koszta weterynarzy, będących zarazem członkami Komisyj z ramienia związków lokalnych nie pokrywa odtąd fundusz krajowy, ale fundusze powiatowe. Wobec tego więc, że wzrost wydatków na druki i piętna nie będzie tak szybkim, jak w r. 1904 a również koszta komisyjne weterynarzy wskutek powyższej praktyki pozostaną mniej więcej w granicach dotychczasowych, preliminuje Wydział krajowy na rok 1906 kredyt na koszta Komisyj licencyonujących w kwocie 20.000 K, a więc w kwocie tylko o 1.000 K wyższej w porównaniu z r. 1904. a o 500 K wyższej w porównaniu z kwotą preliminowaną na rok 1905. Do rubryki dochodów zaś budżetu krajowego na rok 1906 wstawia Wydział krajowy tytułem subwencyi państwowej na częściowe pokrycie tych kosztów kwotę 9.500 K, równą kwocie, którą c. k. Rząd uiścił z tego tytułu za rok 1904, a więc o 1.500 K wyższą od kwoty, którą c. k. Rząd płacił co roku na ten cel w latach 1897 do 1903 włącznie.

Uchwałą z 21. października 1904 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby przyznał subwencyę na częściowe pokrycie kosztów Komisyj licencyonujących, mianowicie subwencyę a) stałą, b) w pierwszej połowie roku płatną, c) w wysokości połowy kwoty preliminowanej na ten cel w budżecie krajowym.

C. k. Ministerstwo rolnictwa odpowiedziało na tę uchwałę reskryptem z 1. lutego br. l. 34.011/04. Ministerstwo odmówiło mianowicie powyższym żądaniom Wysokiego Sejmu a mianowicie żądaniu ad a) i c) z przyczyn zasadniczych, a żądaniu ad b) ze względów finansowych. Ministerstwo oświadczyło, że zasadniczo nie może się zobowiązywać do przyznania stałej subwencyi na pokrycie połowy tych kosztów w budżecie krajowym preliminowanych, gdyż w myśl ustawy winny być one pokryte z funduszu krajowego. Ze względów zaś finansowych nie może subwencyi tej wypłacać w pierwszej połowie roku, gdyż wypłacano ją dotąd zawsze po upływie odnośnego roku. Równocześnie wszakże wyasygnowało ministerstwo 9.500 K tytułem subwencyi na ten cel za rok 1904, a więc w wysokości odpowiadającej faktycznie połowie kwoty, przez kraj na ten cel na r. 1904 preliminowanej. Ministerstwo wyasygnowało też tę subwencyę wprawdzie po upływie roku

ale nie, jak dotąd, na podstawie wykazu faktycznie na ten cel przez kraj poniesionych wydatków, gdyż takiego wykazu do owej chwili mu nie przedłożono, ale na podstawie preliminarza budżetu krajowego. Ministerstwo nie przyjęło wreszcie zobowiązania w sprawie przyznania stałej subwencyi na ten cel, sam fakt wszakże podwyższenia subwencyi przez siedm lat płaconej osłabia i do czysto akademickiego znaczenia sprowadza zastrzeżenia c. k. Rządu w sprawie stałości subwencyi. Z tych wszystkich powodów uważa Wydział krajowy za wskazane zadowolenie się na razie powyższem stanowiskiem, przez Rząd zajętem i dlatego nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku o ponowne uchwalenie rezolucyi w tej sprawie.

Okręgi i skład Komisyj licencyonujących buhaje ogłasza obecnie Wydział krajowy z początkiem roku w *Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych*, a to po myśli przepisów wykonawczych do §. 4. ustawy hodowlanej. Z tego powodu nie załącza Wydział krajowy wykazu tych Komisyj do niniejszego sprawozdania. W r. 1905 utworzył Wydział w miejsce dotychczasowych dwóch okręgów trzy okręgi Komisyj licencyonujących w powiecie autonomicznym złoczowskim. Jeden okręg obejmuje polityczny powiat zborowski, drugi okręg 50 gmin powiatu sądowego złoczowskiego, trzeci wreszcie okręg oleski obejmuje 18 gmin powiatu sądowego złoczowskiego i cały powiat sądowy oleski. Liczba okręgów Komisyj w obrębie Towarzystwa gospodarskiego wzrosła więc do 111, a liczba wszystkich okręgów w kraju do 160. Korzystając z prawa, przyznanego w §. 19. ustawy hodowlanej, rozwiązał Wydział krajowy Komisyę licencyonującą w Gródku, celem złożenia jej w takim składzie, w którymby mogła spełnić obowiązki ustawą na nią nałożone.

Uchwałą wreszcie z 21. października 1904 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu ułożenie szczegółowej instrukcyi dla Komisyj licencyonujących. Komisya gospodarstwa krajowego uzasadniała w swem sprawozdaniu powyższą uchwałę niejednolitością postępowania poszczególnych Komisyj przy licencyonowaniu, w szczególności niedostatecznem uwzględnianiem ras zastosowanych do poszczególnych stref w kraju, tudzież zaniedbaniem innych po za samem licencyonowaniem postanowień ustawy hodowlanej.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, przystąpił Wydział krajowy do pracy nad ułożeniem tej instrukcyi. W myśl ustawy hodowlanej, przepisów wykonawczych do niej, a także w myśl przepisów obowiązujących w sprawie stałego funduszu hodowlanego jest Komisya licencyonująca organem: 1.) orzekającym o zdolności buhajów do rozpłodu cudzego bydła i 2.) o obowiązku gmin utrzymywania pewnej liczby buhajów licencyonowanych. Następnie 3.) służy jej prawo stawiania wniosku o przyznanie ulg gminom z §. 21. ustawy. A wreszcie powołaną jest do 4.) zatwierdzania umowy gmin, łączących się dla utrzymywania wspólnego buhaja, 5.) do współdziałania przy zakupnie buhajów z pożyczki uzyskanej z funduszu hodowlanego i 6.) do dozoru nad sposobem utrzymania buhajów gminnych. Zakres działania więc Komisyj licencyonującej rozpada się na dwa główne działy, mianowicie na licencyonowanie i na współdziałanie z innymi organami w sprawie buhajów gminnych.

Ustawa hodowlana postanawia w §. 6, że Wydział krajowy wyda w porozumieniu z Komitetami obu krajowych Towarzystw rolniczych instrukcyę dla Komisyj licencyonujących, zawierającą zasady ocenienia zdolności rozpłodowej buhajów, instrukcyę, w której będą uwzględnione właściwości i potrzeby różnych okolic kraju celem ujednostajnienia w tych okolicach hodowli co do ras i zawodów. Instrukcya taka wydana dla Komisyj licencyonujących, ogłoszona jako załącznik do przepisów wykonawczych do §. 6. powyższej ustawy, postanawia w §. 1, że licencyonowanym może być tylko taki buhaj, który „pochodzi z rasy i zawodu, jakie wskaże Wydział krajowy na wniosek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych dla poszczególnych okolic kraju w uwzględnieniu ich miejscowych stosunków, a więc w uwzględnieniu najodpowiedniejszego dla tych okolic kierunku hodowli“. Przewidzianej w ustawie hodowlanej i w przepisach wykonawczych do niej instrukcyi w sprawie ras buhajów licencyonowanych Wydział krajowy nie wydał dotąd. W pierwszym bowiem dziesięcioletnim okresie wprowadzenia w życie tej ustawy zadowalniać się musiało licencyonowaniem buhajów do rozpłodu bydła wogóle się nadających, przyczem sprawa rasy i zawodu buhaja licencyonowanego z natury rzeczy musiała drugorzędne mieć znaczenie. Powtóre praktyka Komisyj licencyonujących oparła się w tym

względzie na analogii z przepisami obowiązującymi, w sprawie ras buhajów, utrzymywanych przez Towarzystwa rolnicze na stacyach W myśl uchwały wszakże Wysokiego Sejmu z r. 1904 odniósł się Wydział krajowy do obu Towarzystw rolniczych z wezwaniem do objawienia opinii w tej sprawie, a otrzymawszy odpowiedź ze strony Komitetów tych Towarzystw zasięgnął zdania Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych. W tej sprawie rozporządza więc Wydział krajowy dostatecznym już materyałem do nłożenia przepisów instrukcyi w sprawie rasy licencyonowanych buhajów.

Kodyfikacya drugiej grupy przepisów instrukcyi dla Komisyj licencyonujących, mianowicie przepisów w sprawie buhajów gminnych wymagała również zasięgnięcia opinii Komitetów obu Towarzystw rolniczych. W przepisach wykonawczych bowiem do §. 13. ustawy hodowlanej postanowiono, że „przepisy dla utrzymujących buhaje gminne bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) przez prywatnych właścicieli utrzymywane, objęte są osobną instrukcyą, wydaną przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komitetami c. k. Towarzystw gospodarskiego galicyjskiego i rolniczego krakowskiego“. Instrukcyi takiej Wydział krajowy nie wydał dotąd. Wobec tego zaś, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1904 instrukcya dla Komisyj licencyonujących ma objąć wszystkie szczegóły ich zadań, a do tego zakresu należy też naczelny nadzór nad utrzymywaniem buhajów gminnych, uważał Wydział krajowy za konieczne wydanie nasamprzód instrukcyi dla utrzymujących buhaje gminne, któraby stanowiła podstawę, a zarazem ramy odnośnych obowiązków Komisyj licencyonujących w tej sprawie. W tym celu zasięgnął Wydział krajowy w myśl przepisów wykonawczych do ustawy hodowlanej opinii Komitetów obu Towarzystw rolniczych, a zarazem opinii Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Na podstawie powyższego materyału nie wydał jednak dotąd Wydział krajowy instrukcyi dla Komisyj licencyonujących, a to z następujących powodów: Sprawa utrzymywania buhajów gminnych, aczkolwiek już przez ustawę z roku 1892 unormowana, jest w praktyce wszakże rzeczą zupełnie nową. Komisye licencyonujące stanowią tylko jeden z organów powołanych do współdziałania w tej sprawie, w której najważniejsze do spełnienia zadania mają władze powiatowe, autonomiczne i rządowe. Sprawa to wreszcie w zasadzie tylko przez ustawę rozwiązana, przepisami wykonawczymi zaś z r. 1894 zupełnie nie tknięta. Wskutek tego też wyżłabiają się dopiero w ostatnim czasie tory, po których sprawa ta się porusza i posuwa naprzód. W różnych wreszcie powiatach różne pod tym względem przyjmują się systemy. Wydział krajowy chciałby więc pewien czas jeszcze wyczekać, by zebrać dostateczny zapas doświadczeń na tem polu. Wydział krajowy uważa, że będzie to tylko z korzyścią dla sprawy i że odpowie w zupełności intencyom Wysokiego Sejmu, jeśli z jednej strony nie będzie szczędził Wydziałom powiatowym i poszczególnym Komisyom licencyonującym jak najbardziej szczegółowych rad i wskazówek w każdem stadyum wykonania ustawy hodowlanej i w każdej sprawie z tego zakresu się nadarzającej, z drugiej wszakże strony do wydania stałej, cały kraj obejmującej instrukcyi przystąpi dopiero wówczas, gdy wszystkie kwestye sporne i wątpliwe zostaną rozwiązane i stanowczo ustalone.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1904.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 83.918/05

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego z użycia subwencyj kraju i państwa na podniesienie hodowli bydła za rok 1904.

	Przychód.	K.	h.	K.	h.
1	Przeniesiona reszta kasowa z roku 1903 . .	—	—	18.968	26
2	Pobrane subwencye w roku 1904:				
	a) na cele ogólne:				
	1. Z funduszów państwowych	53.000	—	—	—
	2. Z funduszów krajowych	50.000	—	103.000	—
	b) na utrzymanie instruktora:				
	1. Z funduszów krajowych	—	—	4.000	—
	c) na utrzymanie weterynarza:				
	1. Z funduszów państwowych	2.400	—	—	—
	2. Z funduszów krajowych	2.200	—	4.600	—
	d) na melioracyę połonin:				
	1. Z funduszów państwowych		—	1.000	—
3	Pobrano zasiłek z krajowego funduszu hodowlanego na zakupno i utrzymanie buhajów dla gmin wiejskich	—	—	1.274	81
4	Pobrano za sprzedane buhaje z obór zarodowych pełnej i pół krwi	—	—	1.343	45
5	Pobrano za bydło z obór zarodowych gminnych:				
	a) Za krowy i przychowek	3.769	65	—	—
	b) za buhaje zużyte	2.621	48	6.391	13
6	Pobrano za sprzedane buhaje zużyte ze stacyi subwencyjnych	—	—	31.463	58
7	Pobrane zwroty:				
	a) za szczepienie bydła tuberkuliną . .	1.232	24	—	—
	b) za księgi rodowodowe dla obór zarodowych	55	—	1.287	24
	Suma przychodu:	—	—	173.328	48

	Rozchód.	K.	h.	K.	h.
1	Na dalsze zakładanie i uzupełnienie subwenc. obór zarodowych:				
	a) pełnej krwi	21.073	84	—	—
	b) pół krwi	6.718	32	27.792	16
2	Na dalsze usiłowanie uszlachetnienia bydła nizinnego rasy krajowej	—	—	477	—
3	Na dalsze zakładanie i uzup. subwenc. obór zarodowych gminnych:				
	a) na zakupno krów i jałówek	11.959	34	—	—
	b) „ „ buhajów pełnej krwi . . .	5.250	31	17.209	65
4	Na stacye buhajów dla krów włościańskich:				
	a) na zakupno buhajów pół krwi	47.491	50	—	—
	b) na utrzymanie buhajów	31.352	06	78.843	56
5	Na wychów młodzieży na połoninach . . .	2.295	86	—	—
	Od tego: zwrot za utrzymanie jałownika	432	—	1.863	86
6	Na melioracyę wydzierżawionych połonin w Mikuliczynie	—	—	400	—
7	Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych	—	—	2.191	34
8	Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich na bydło	—	—	100	—
9	Na koszta badania stosunków hodowlanych celem zakładania obór zarodowych . .	—	—	217	60
10	Na koszta szczepienia bydła tuberkuliną w oborach zarodowych	—	—	1.339	47
11	Na utrzymanie:				
	a) instruktora (płaca i koszta podróży) . .	4.358	25	—	—
	b) weterynarza („ „ „) . .	3.800	26	8.158	51
12	Na koszta kontroli i administracyi:				
	a) płace, dyurna i remuneracye	10.320	—	—	—
	b) najem lokalu, opał i oświetlenie . . .	1.087	60	—	—
	c) druki i potrzeby kancelaryjne	860	27	—	—
	d) koszta podróży i dyety	3.475	50	—	—
	e) opłaty pocztowe, telegramy i różne . .	1.101	56	16.844	93
	Suma rozchodu:	—	—	155.438	08
	Reszta kasowa z końcem roku 1904 . . .	—	—	17.890	40
	Zgodnie z sumą przychodu:	—	—	173.328	48

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 83-918/05.

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego z użycia subwencyj kraju i państwa na podniesienie chowu bydła za rok 1904.

		Dochód		Rozchód	
		K.	h.	K.	h.
1	Pozostałość kasowa z roku 1903	19.255	26		
2	Zasiłek państwowy	25.000	—		
3	„ krajowy	25.000	—		
4	„ „ z funduszu pożyczkowego hodowlanego	637	42		
5	„ „ na instruktora hodowli . . .	4.000	—		
6	„ państwowy i krajowy na utrzymanie weterynarza	2.400	—		
7	Za sprzedane buhaje z obór prywatnych ras zagranicznych	1.979	87		
8	Zwroty zakupna 10 aparatów Gerbera 50%	65	87		
9	„ za druki	3	80		
10	Zaległości	400	—		
11	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych rasy czerwonej polskiej	1.099	61		
12	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych ras zagranicznych	1.693	10		
13	Za sprzedane buhaje z obór prywatnych czerwonego bydła polskiego	340	—		
14	Różne zwroty stron	3.378	14		
15	Kompletowanie obór zarodowych czerwonego bydła polskiego			2.551	61
16	Kompletowanie obór zarodowych ras zagranicznych			8.324	55
17	Zakupno buhai do obór prywatnych czerwonego bydła polskiego			855	20
	Do przeniesienia . .	85.253	07	11.731	36

		Dochód		Rozchód	
		K.	h.	K.	h.
	Z przeniesienia . .	85.253	07	11.731	36
18	Zakupno buhai do obór prywatnych ras zagranicznych			5.200	—
19	Subwencya hodowlana dla Towarzystw rolniczych okręgowych			22.475	—
20	Premiowanie bydła włościańskiego			9.315	—
21	Zasiłek dla Związków hodowlanych włościańskich			3.000	—
22	Wydatki weterynaryjne			2.000	32
23	Asekuracya obór zarodowych			297	10
24	Pensye urzędników			5.680	—
25	Koszta podróży i delegacyi			2.460	05
26	Stemple i nieprzewidziane wydatki			90	—
27	Udział w ogólnych kosztach administracyjnych			4.536	—
28	Zakupno aparatów Gerbera			600	—
29	Zakupno sztuk na rachunek osób prywatnych			2.499	39
	Saldo z dniem 31 grudnia 1904 . . .			15.368	85
		85.253	07	85.253	07

Akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi w roku 1904.

Akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi w roku 1904 była w całym kraju wedle tego samego programu prowadzoną, jakim się kierowano w latach poprzednich i opierała na metodzie Banga rozpoznawczego szczepienia tuberkuliną, w ścisłym związku z badaniem klinicznem. Dotychczasowe rozmiary i wyniki akcyi, w tym kierunku prowadzonej w latach poprzednich opisałem w zeszłorocznem sprawozdaniu, które Wydział krajowy ogłosił drukiem w książce wydanej w r. 1904 pod tytułem „Akcya tępienia gruźlicy u bydła w Galicyi, 1899—1903". Wobec tego sprawozdanie niniejsze obejmie opis rozmiarów i wyników osiągniętych w r. 1904, tworząc dalszy ciąg i uzupełnienie za rok ostatni powyższej pracy.

Badania i szczepienia rozpoznawcze na gruźlicę w r. 1904 wykonali:

a) z polecenia Wydziału krajowego, Teofil Sochaniewicz, krajowy nauczyciel weterynaryi, w 19 oborach złożonych z 849 sztuk;

b) z polecenia Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie zbadał weterynarz, August Krüger w 38 oborach 1865 sztuk;

c) wreszcie z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zbadał prof. Dr. Julian Nowak, pełniący obowiązki weterynarza przy temże Towarzystwie, w 12 oborach 587 sztuk.

W 57 oborach, rozmieszczonych we wschodniej części kraju i pozostających pod opieką c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie zbadano razem 2714 sztuk, zaś w części zachodniej staraniem c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie zbadano 587 sztuk w 12 oborach.

Ogółem w ciągu roku 1904 zbadano w całej Galicyi 3301 sztuk bydła rogatego w 69 oborach.

Ze względu na rasy obory te rozpadały się na 7 grup:

I. — 15 obór pełnej krwi Simmenthal złożonych z 614 sztuk.
II. — 29 obór pół krwi Simmenthal złożonych z 1628 sztuk.
III. — obory pełnej krwi Oldenburg złożone z 66 sztuk.
IV. — 8 obór pół krwi Oldenburg, złożonych z 432 sztuk.
V. — 2 obory bydła fryzyjskiego, złożone z 98 sztuk.
VI. — 5 obór bydła czerwonego krajowego, złożonych z 199 sztuk.
VII. — 7 obór bydła ras mięszanych, złożonych z 264 sztuk.

Między oborami pełnej krwi Simmenthal były 5-ty raz badane 4 obory; czwarty raz 4 obory; trzeci raz 4 obory; drugi raz 1 obora; pierwszy raz 2 obory.

W oborach pół krwi Simmenthal przeprowadzono badanie i szczepienie piąty raz w 1 oborze; 4-ty raz w 1 oborze, 3-ci raz w 3 oborach, 2-gi raz w 15 oborach, 1-szy raz w 9 oborach.

W oborach pełnej krwi Oldenburg było badanych: 2 obory po raz 5-ty i 1 obora po raz 1-szy.

W oborach pół krwi Oldenburg badanie przeprowadzono po raz 5-ty w 2 oborach, po raz drugi w 2 oborach, wreszcie pierwszy raz w 4 oborach.

W oborach bydła rasy krajowej (czerwonej) badano czwarty raz 1 oborę; drugi raz 3 obory; raz 1 oborę.

W oborach bydła fryzyjskiego wykonano badanie w 2 oborach czwarty raz.

W oborach bydła ras mięszanych (krzyżowanych) badanie przeprowadzono 3. raz w 1 oborze, 2-gi raz w 2 oborach, 1-szy raz w 4 oborach.

Wyniki badań dokonanych w r. 1904 w oborach zarodowych i prywatnych przedstawiam na dołączonych tablicach przeglądowych, na których zestawiłem cyfrowo daty szczegółowe dotyczące wszystkich obór, w tym roku zbadanych, które podzieliłem wedle poszczególnych raz na siedm grup. Na osobnej tablicy uwidoczniłem w zestawieniu ogólnem wyniki ogólne akcyi tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi, przeprowadzonej w r. 1904.

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

W r. 1904 zbadano w 15 oborach bydła pełnej krwi Simmenthal: 21 buhajów, 329 krów, 141 jałówek, 114 buhajków, 1 wołu, razem 614 sztuk.

Z tych uznano za *chore:* 7 buhajów = 33·33%, 95 krów = 28·87%, 16 jałówek = 10·74%, 3 buhajki = 2·63%, — wołów = — %; razem sztuk 121 = 19·70% za *podejrzanych:* 2 buhaje = 9·92%, 16 krów = 4·86%, 3 jałówki = 2·01%, 3 buhajki = 2·63%, — wołów = — %; razem sztuk 24 = 3·92%. — za *lekko podejrzane*: — buhajów = — %, 14 krów = 4·25%, 3 jałówki = 2·01%, buhajków = — %, — wołów = — %; razem sztuk 17 = 2·77%.

Ogółem z 614 sztuk uznano za dotknięte gruźlicą lub o tę chorobę podejrzane 162 sztuk = 26·39%.

Jakie skutki odniosła akcya tępienia gruźlicy w oborach pełnej krwi Simmentbal w ciągu roku 1904, illustrują najlepiej zestawienia porównawcze wyników ostatnich z wynikami z lat poprzednich, osiągniętych w jednych i tych samych oborach, kilkakrotnie badanych, których szczegółowy opis podaję pouiżej:

Obora D. należy do obór takich, w których gruźlica bywa sprawdzana wprawdzie nie w groźnych rozmiarach, które jednak okazują się raz bardzo małe, drugi raz niespodziewanie większe, mimo stosowania środków zapobiegawczych. Widocznie, że środki te nie zdołały dotrzeć do utajonych ognisk choroby. Gdy wynik ostatniego badania, dokonanego w grudniu 1902 roku był bardzo korzystny, bo wykazał między 138 sztukami tylko 4 sztuki chore i 2 sztuki podejrzane t. j.: razem 6 sztuk = 4·34%, to w lutym 1904 t. j.: w czternaście miesięcy później wynik badania wykazał wprost niespodziewane rozszerzenie się gruźlicy, albowiem między 126 sztukami znaleziono 28 sztuk chorych i 8 sztuk podejrzanych, razem 36 sztuk = 28·56%. Dochodzenia w tym kierunku wykazały, że prawie wszystkie reagujące sztuki były w oborze najmłodszemi krowami (pierwiastkami) lub cielnemi jałówkami, które po ostatniem badaniu w roku 1902, wszystkie, jako zdrowe, zostały umieszczone w sąsiednim folwarku, z którego wróciły dopiero z końcem roku 1903 i początkiem 1904 r. do stajen na folwarku pierwszym, stanowiących właściwe pomieszczenie dla obory zarodowej. Ponieważ na folwarku drugim rok rocznie prowadzono opas bydła kupnego i własnych braków, a w ostatnich latach przetrzymywano tam czasowo sztuki chore, przy pierwszych badaniach z obory wyłączone, przeto można przypuszczać z całą stanowczością, że w stajniach tamtejszych powstały utajone ogniska gruźlicy, wśród których przebywając owe sztuki przez cały rok 1903, uległy niemal bez wyjątku zarażeniu się.

Potwierdzenie tego przypuszczenia przyniósł wynik badania i szczepienia powtórne w tym samym roku, w miesiącu październiku przeprowadzonego, przy którem między 100 sztukami, do obory zarodowej należącemi, uznano za chore tylko 5 sztuk = 5·0%.

Wreszcie rozpoznanie oparte na wyniku badania i szczepienia dokonanego w miesiącu lutym 1904 sprawdzono w październiku 1904 r. próbnem badaniem sztuk wybrakowanych z obory, które zaraz w miesiącu lutym zostały przeprowadzone na folwark odległy, żadnej styczności z pierwszym i drugim folwarkiem nie mający. Wyniki tego próbnego badania oraz sekcya próbna 3 sztuk potwierdziły w zupełności rozpoznanie zrobione w miesiącu lutym 1904 r.

Ostatni wynik badania, natychmiastowe usunięcie 5 sztuk, za chore uznanych i wprowadzenie najdalej idących środków ochronnych pozwalają rokować, że obora ta przy najbliższem badaniu okaże się już zupełnie wolną od gruźlicy.

Obora W. złożona z 8 buhajów, 4 krów, 16 jałówek cielnych, razem 28 sztuk była badaną, jako materyał hodowlany przy zakupnie przez Komisyę hodowlaną c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w miejscowości Zweisimmen w Szwajcaryi, w celu uchronienia się od importu do kraju sztuk gruźliczych lub o tę chorobę podejrzanych.

Wynik badania wykazał *chorych*: buhajów 2 — 25·—%, krów 2 = 75·—%, jałówek 2 = 12·5%; razem chorych sztuk 7 = 25·—%. Za podejrzanego uznano 1 buhaja = 12·5%. Ogółem między 28 sztukami znaleziono chorych i podejrzanych 8 sztuk = 28·57%.

Z pomiędzy tych sztuk zakupiono i przywieziono do kraju tylko takie, które tam na miejscu przezemnie badane, okazały się zupełnie wolnemi od podejrzenia o gruźlicę.

Wynik badania w tym wypadku uzasadnił moje zapatrywania wyrażone w poprzednich sprawozdaniach, że zakupno zdrowego materyału hodowlanego w Szwajcaryi będzie możliwem tylko wtenczas, gdy każda sztuka będzie dokładnie zbadaną i próbnie szczepioną przez weterynarza krajowego, biorącego udział w każdej Komisyi, delegowanej za granicę na zakupno bydła rozpłodowego, a to tem więcej, że jak doświadczenie wykazało, nie można polegać na wynikach badania i szczepienia wykonywanego przez tamtejszych weterynarzy na żądanie naszej Komisyi.

Obora H. była badaną w r. 1904 piąty raz.

Wyniki: Z 26 sztuk uznano za *chore* 2 sztuki = 5·55% · *za podejrzane* 3 sztuki = 8·35%; ogółem chorych i podejrzanych 5 sztuk = 13·88%.

Wyniki czterech pierwszych badań w tej oborze wykazują postępową redukcyę rozmiarów gruźlicy w stosunku procentowym: 54·54% : 36·83% : 7·4% : 2·5%. Dopiero w r. 1904 t. j. przy piątem badaniu okazało się zwiększenie się tychże, na co jednak wpływać musiało zarażenie się owych 5 sztuk od sztuk chorych, do innej obory należących, a w tej samej stajni umieszczonych.

Obora X. była bierwszy raz badaną w r. 1903, razem z oborą pół krwi Simmenthal, wykazaną w zeszłorocznem sprawozdaniu w grupie obór pół krwi Simmenthal pod znakiem x_1. Przy badaniu tem okazał się wynik następujący: z 91 sztuk badanych uznano za *podejrzane* 7 sztuk = 7·69%, za *lekko podejrzane* 10 sztuk = 10·86%; razem 17 sztuk = 18·68%.

W roku 1904 była ta obora badaną w miesiącu październiku, jako samoistna obora pełnej krwi, przyczem znaleziono między 31 sztukami: *chorych*: 6 sztuk = 19·35%, *podejrzane* 2 sztuki = 6·45%; razem 8 sztuk = 25·80%.

Niekorzystny wynik badania drugiego spowodowało niewykonanie zaleconych środków ochronnych po pierwszem badaniu i pozostawienie sztuk podejrzanych między zdrowemi.

Obora M. była badaną trzeci raz w grudniu 1904 r.

Wyniki: Z 23 sztuk uznano za *chore*: 11 sztuk = 47·82%.

W porównaniu z wynikiem badania poprzedniego, dokonanego w roku 1903, przy którem znaleziono 3 sztuki chore i 1 podejrzaną, razem 4 sztuki między 25 sztukami badanemi t. j. 16·—%, badanie ostatnie wskazuje na znaczne zwiększenie się rozmiarów gruźlicy, które jednak mogło być z góry przewidzianem, jako skutek upornego pozostawiania sztuk chorych po każdorazowem badaniu.

Obora N. badana w lutym 1904 r. po raz czwarty. Wynik badania wykazał, podobnie jak w oborze powyżej opisanej i z tych samych powodów, wzmożenie się rozmiarów gruźlicy, gdy bowiem w ciągu trzech poprzednich okresów udało się je zredukować z 46·16% na 15·79% sztuk gruźliczych, to wynik czwartego badania wykazał znaczną zwyżkę procentową tychże, a mianowicie z 12 sztuk badanych uznano za *chorą* 1 sztukę = 8·33%, za *podejrzane* 2 sztuki = 16·66% i za *lekko podejrzaną* 1 sztukę = 8·33%; razem 4 sztuki = 33·33%.

W miesiącu grudniu 1904 r. badano tę samą oborę piąty raz przy stanie bydła złożonym z 21 sztuk, między któremi były niestety i owe 4 sztuki, które przy czwartem badaniu do wybrakowania przeznaczono. Nic dziwnego, że rozmiary gruźlicy nie zmniejszyły się wcale, znaleziono bowiem 2 sztuki *chore* = 9·52%, 1 *podejrzaną* = 4·76% i 4 *lekko podejrzane* = 19·04% razem 7 sztuk = 33·33%.

Obora E. była czwarty raz badaną w marcu 1904 r. Wynik: z 18 sztuk uznano tylko za *podejrzaną* 1 sztukę = 5·55%, za *lekko podejrzane* 2 sztuki = 11·11%; razem 3 sztuki = 16·66%.

Porównanie tego wyniku z poprzednimi, z których pierwszy wykazał 27·60% sztuk gruźliczych, wskazuje na trwale postępującą redukcyę rozmiarów tej choroby.

Obora L. była trzeci raz badana w kwietniu 1904 r. Wynik: z 41 sztuk uznano tylko 1 sztukę za *podejrzaną* = 2·43% i 3 sztuki za *lekko podejrzane* = 7·31%; razem 4 sztuki = 9·75%.

W zestawieniu powyższego wyniku z rozmiarami gruźlicy w tej oborze, skonstatowanymi przy pierwszem jej badaniu, podczas którego znaleziono 40·53% sztuk gruźliczych, widzimy nietylko ich wydatną redukcyę, ale zmniejszone natężenie choroby.

W tej samej oborze w miesiącu grudniu 1904 dokonano dodatkowego badania 6 krów i 6 buhajków świeżo do obory włączonych, między któremi uznano 3 krowy za lekko podejrzane.

W oborze R., uznanej jeszcze w roku 1903 za wolną od gruźlicy, przeprowadzono w czerwcu 1904 tylko częściowe badanie na 15 sztukach, między któremi uznano tylko 1 sztukę za lekko podejrzaną.

Obora F. nie była w r. 1904 w całości swego stanu badaną, ale wykonano w niej próbne szczepienie u 14 buhajków, które wszystkie za wolne od gruźlicy uznano. Równocześnie dokonano ponownej próby na 10 krowach i 4 jałówkach przy poprzednich badaniach wybrakowanych, która w zupełności pierwotne rozpoznanie potwierdziła.

Obora P. była badaną czwarty raz w listopadzie 1904.

Wynik: z 21 sztuk uznano za *chorą* 1 sztukę = 4·76%, za *podejrzaną* 1 sztukę = 4·76% i za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 14·28%, razem 5 sztuk = 23·80%.

Wynik ten, w zestawieniu z wynikiem trzeciego badania, dokonanego w tej oborze w grudniu 1903, który wykazał 34·48% sztuk gruźliczych, dowodzi, że rozmiary gruźlicy w tej oborze zmniejszają się dostatecznie.

Obora Z. badana w kwietniu 1904 roku pierwszy raz, wykazała między oborami do tej grupy wliczonemi największe rozszerzenie się gruźlicy.

Porównując ostateczny wynik, wskazujący w procentach (26·39%) rozmiary gruźlicy w oborach pełnej krwi Simmenthal w roku 1904 badanych, z takim samym wynikiem (24·64%) osiągniętym w tej samej grupie obór w roku 1903, widzimy, że rozmiary te zwiększyły się w r. 1904. Ta jednak zwyżka jest tylko pozorną, gdyż na nią wpłynął głównie wynik badania dokonanego w oborze Z. oraz w kilku innych oborach, w których po poprzednich badaniach zaniedbano natychmiastowego zastosowania wskazanych środków ochronnych. Tymczasem z szczegółowych porównań wyników ostatnich z dawniejszymi widzimy, że w przeważnej liczbie obór w r. 1904 w tej grupie badanych nastąpiła wydatna redukcya rozmiarów i natężenia gruźlicy, czyli, że akcya w r. 1904 prowadzona w oborach pełnej krwi Simmenthal oddała wymagane usługi.

II. Obory pół-krwi Simmenthal.

W roku 1904 zbadano w 29 oborach pół-krwi Simmenthal: 28 buhajów, 860 krów, 614 jałówek, 99 buhajków, 27 wołów; razem 1.628 sztuk.

Z tych uznano za *chore*: 8 buhajów = 28·57%, 89 krów = 10·34%, 44 jałówek = 7·16%, 6 buhajków = 6·06%, — wołów = —%; razem 147 sztuk = 9·03%; za *podejrzane*: 5 buhajów = 17·85%, 123 krów = 14·30%, 20 jałówek = 3·25%, — bukajków = —%, — wołów = —%; razem 148 sztuk = 9·09. Za *lekko podejrzane*: 1 buhaja = 3·57%, 71 krów = 8·25%, 27 jałówek = 4·39%, 3 buhajki = 3·03%, 2 woły = 7·41%; razem 104 sztuk = 6·39%. Ogółem było sztuk chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych 399 = 24·51%.

Skutki akcyi tępienia gruźlicy w oborach do tej grupy należących, osiągnięte w ciągu roku 1904 wskażą szczegółowe porównania ostatnich wyników z wynikami badania w roku 1903 w tych samych oborach otrzymanych.

Obora X_1. W r. 1904 była badaną drugi raz z wynikiem: Z 71 sztuk uznano za *chore*: sztuk 6 = 8·45%, za *podejrzane*: 1 sztukę = 1·40%, za *lekko podejrzane*: 3 sztuki = 4·23%; razem 10 sztuk = 14·08%. W roku 1903 było między 91 sztukami 17 sztuk gruźliczych = 18·68%. — Redukcya rozmiarów gruźlicy o 4·60%.

Obora h. badana w październiku piąty raz. Wynik: Między 36 sztukami badanemi uznano wszystkie za zdrowe i wolne od podejrzenia o gruźlicę! W porównaniu z wynikiem badania czwartego z roku 1903 redukcya rozmiarów gruźlicy w ciągu roku wynosi 12·—%. Obora ta badana pierwszy raz w roku 1900 wykazała 61·5% sztuk gruźliczych, mimo tego w ciągu 4 lat została zupełnie od gruźlicy uwolnioną.

Obora x. okazała się już przy drugiem badaniu, dokonanem w listopadzie 1904 r. zupełnie wolną od gruźlicy, gdyż wszystkie sztuki w liczbie 54 uznano za zdrowe i wolne od podejrzenia. Obora ta przy pierwszem badaniu w r. 1902 wykazała 3·82% sztuk gruźliczych. Widocznie z natychmiastowem ich usunięciem została ta obora już wtenczas z gruźlicy oczyszczoną.

Obora d, była badaną w grudniu w 1904 po raz trzeci. Między 61 sztukami uznano za *chore* 6 sztuk = 9·83% i za lekko podejrzaną 1 sztukę = 1·64%; razem 7 sztuk = 11·47% podczas, gdy przy drugiem badaniu dokonanem w styczniu 1904 roku z pomiędzy 75 sztuk badanych uznano za chore i podejrzane sztuk 26 = 35·61%. Redukcya rozmiarów gruźlicy w ciągu 11 miesięcy wynosi zatem 24·14%.

Obora b_1 badana w grudniu 1904 drugi raz. Wynik: Z 61 sztuk uznano za *chore*: 21 sztuk = 34·42%, za *podejrzane*: 5 sztuk = 8·20%; razem 26 sztuk = 42·62%. — Wynik pierwszego badania, dokonanego w marcu 1902 r. był korzystniejszy, bo między 53 sztukami znaleziono wówczas 11 sztuk gruźliczych = 20·43%. Wobec tego w okresie czasu 2 lat i 9 miesięcy rozmiary gruźlicy w tej oborze zwiększyły się o 22·19%. Przyczyny tego niekorzystnego wyniku są te same, które podałem przy opisie obory pełnej krwi, oznaczonej literą M., z którą obora b_1 pozostaje w bezpośrednim związku, w jednej i tej samej stajni, a zatem i w tych samych warunkach.

Obora n, badana była w roku 1904 dwukrotnie tj. w lutym i w grudniu.

I. wynik: Z 26 sztuk uznano za *chore*: 2 sztuki = 7·61%, za *podejrzane* 6 sztuk = 23·07%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 11·53%, razem 11 sztuk = 42·29%.

II. wynik: Z 31 sztuk uznano za *chore*: 8 sztuk = 25·80%, za *podejrzane*: 8 sztuk = 25·80%, za *lekko podejrzane*: 3 sztuki = 9·67%; razem 19 sztuk = 61·27%.

W ciągu 10 miesięcy wzmogły się rozmiary i natężenie tej choroby o 18·98%, co jednak było do przewidzenia, jako konieczne następstwo pozostawiania bez troski w oborze sztuk przy poprzednich badaniach do wybrakowania wskazanych; tem więcej, że to samo uczyniono w oborze pełnej krwi oznaczonej literą N. pozostającej w bezpośrednim związku z oborą półkrwi, tu omawianą.

Obora z_1 była badaną w roku 1904 po raz pierwszy w lutym, po raz drugi w grudniu.

I. wynik: Między 129 sztukami znaleziono ogółem chorych i podejrzanych 35 sztuk = 27·13%.

II. wynik: Z 130 sztuk uznano za chore lub podejrzane ogółem 14 sztuk = 10·68%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy w okresie 10 miesięcy wynosi 16·45%.

Obora a_3, badana w roku 1904 dwukrotnie tj. w lutym i w grudniu.

I wynik: Z 93 sztuk uznano za chore i podejrzane o gruźlicę sztuk 10 = 10·75%.

II. wynik: Z 83 sztuk uznano tylko za podejrzane 3 sztuki = 3·60%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy 7·15%, równocześnie natężenie choroby słabsze.

Obora f, była w r. 1904 badaną czwarty raz w marcu. Przy badaniu tem między 49 sztukami znaleziono 1 sztukę chorą = 2·04%, 2 sztuki podejrzane = 4·08% i 2 sztuki lekko podejrzane = 4·08%; razem 5 sztuk = 10·20%.

W porównaniu tego wyniku z wynikiem badania trzeciego, dokonanego w r. 1903, przy którem znaleziono tylko tylko 3 sztuki lekko podejrzane między 38 badanemi tj. 7·89%, widzimy małą zwyżkę procentową (2·31%), na którą wpłynęło wprowadzenie do obory kilku nowych sztuk, między któremi znaleziono wykazane sztuki gruźlicze.

Obora s, była badaną w marcu 1904 drugi raz. Wynik: z 50 sztuk uznano za podejrzane 2 sztuki = 4% i za lekko podejrzane 2 sztuki = 4%; razem 4 sztuki = 8%. Przy pierwszem badaniu w listopadzie 1901 znaleziono między 49 sztukami 5 chorych = 10·20% i 4 podejrzane = 8·16%; razem 9 sztuk = 18·36%. *Redukcya* rozmiarów gruźlicy w tej oborze wynosi 10·36%.

Obora h, badana w kwietniu 1904 drugi raz. Wynik: z 33 sztuk uznano tylko 1 buhaja za podejrzanego = 3·—%. Przy pierwszem badaniu w marcu 1903 znaleziono w tej oborze tylko 3 sztuki lekko podejrzane między 33 sztukami = 9·09%. Redukcya rozmiarów gruźlicy 6·09%. Wobec tego, że buhaja podejrzanego usunięto zaraz z obory, można ją uważać za wolną od gruźlicy.

Obora m, badana w kwietniu 1904 drugi raz okazała się zupełnie wolną od gruźlicy podobnie jak przy pierwszem badaniu w r. 1903, z czego wynika, że obora ta od początku swego istnienia szczęśliwie chroni się od gruźlicy.

Obora m, badana w kwietniu 1904 trzeci raz. Wynik: Między 51 sztukami znaleziono tylko 3 sztuki lekko podejrzane = 5·88%.

W oborze tej przy pierwszem badaniu w r. 1900 było 11·10%, zaś przy drugiem dokonanem w roku 1903 było już tylko 3·27% sztuk gruźliczych. Choć badanie trzecie wykazało w stosunku do drugiego małą zwyżkę procentową, to mimo tego redukcya gruźlicy w tej oborze jest korzystną i wskazuje na zmniejszenie natężenia tej choroby, gdy bowiem w r. 1903 przy badaniu drugiem znaleziono 2 sztuki chore, to w 1904 r. skonstatowano tylko lekkie podejrzenie u 3 sztuk.

Obora t_1 badana w lipcu 1904 drugi raz. Wynik z 22 sztuk uznano za chore i podejrzane o gruźlicę 7 sztuk = 30·41%. Badanie pierwsze w r. 1903 wykazało 26·50% sztuk gruźliczych, co w zestawieniu z wynikiem drugim czyni zwyżkę rozmiarów gruźlicy o 3·91% spowodowaną pozostawieniem w stajni sztuk do odosobnienia wskazanych po pierwszem badaniu.

Obora u_1 badana w sierpniu 1904 drugi raz. Wynik: z 34 sztuk uznano za chore i podejrzane o gruźlicę 11 sztuk = 32·35%. Wynik badania pierwszego w r. 1903 wykazał 30·20% sztuk gruźliczych. Zwyżka, powstała w rozmiarach gruźlicy, była spowodowaną pozostawieniem sztuk chorych i podejrzanych po pierwszem badaniu razem ze zdrowemi sztukami.

Obora u_1 (prywatna) powstała z rozdziału obory u_1 na zarodową i prywatną, była badaną drugi raz. Wynik: z 53 sztuk uznano za chore na gruźlicę i o tę chorobę podejrzane sztuk 26 = 47·27%. Zestawienie tego wyniku z wynikiem badania pierwszego wykazuje wzmożenie się rozmiarów gruźlicy w tej oborze o 17·07%, które znajduje usprawiedliwienie w powodach, podanych w opisie poprzedniej obory.

Obora c_1 badana w listopadzie 1904 drugi raz. Wynik: z 75 sztuk uznano za chore i podejrzane o gruźlicę 40 sztuk = 53·33%. Badanie pierwsze w r. 1902 wykazało sztuk gruźliczych 22 = 30·13%. Rozmiary gruźlicy zwiększyły się w tej oborze w ciągu $2^1/_2$ lat o 23·20% wskutek pozostawienia sztuk przy pierwszem badaniu do wybrakowania wskazanych.

Obora e_1 badana po raz drugi w listopadzie 1904 roku z wynikiem: Między 35 sztukami znaleziono 1 sztukę chorą i 3 lekko podejrzane razem 4 sztuki = 11·42%. Gdy przy pierwszem badaniu między 32 sztukami znaleziono tylko 1 sztukę lekko podejrzaną = 3·12%, można było przypuszczać, że drugie zbadanie pozwoli oborę uważać za wolną od gruźlicy, tymczasem okazało się, że gruźlica jest w rozmiarach zwiększonych o 8·30%. Przyczyna tego nieznana. Możliwem jest, że przy pierwszem badaniu zawiodła tuberkulina.

Obora f_1 była badaną w listopadzie 1904 drugi raz. Wynik: z 62 sztuk uznano za chorą 1 sztukę, za podejrzaną 1 sztukę i za lekko podejrzane 4 sztuki razem 6 sztuk = 9·47%. — Wynik pierwszego badania w r. 1903 był: z 56 sztuk uznano za podejrzaną 1 sztukę i za lekko podejrzane 3 sztuki; razem 4 sztuki = 7·14%. — Rozmiary gruźlicy wzmogły się nieco z przyczyny nieznanej.

Szczegółowy opis wyników osiągniętych w oborach dopiero pierwszy raz w roku 1904 badanych, pomijam, gdyż daty cyfrowe, tych obór dotyczące, umieszczone w dołączonej II. tabeli przeglądowej, dostatecznie objaśniają nas o rozmiarach gruźlicy w tych oborach sprawdzonej.

Zestawienie ogólnego wyniku akcyi prowadzonej w oborach pół-krwi Simmenthal w roku 1903 z takim samym wynikiem osiągniętym w r. 1904 każe wnioskować, że akcya ta nie zmniejszyła wcale między bydłem do tej grupy należącem rozmiarów gruźlicy, bo podczas gdy wynik ogólny z r. 1903 wykazał między 592 sztukami badanemi, 1362 sztuk gruźliczych = 18·78%, to w roku 1904 znaleziono między 1628 sztukami 399 sztuk gruźliczyah = 24·51%. Na tę zwyżkę procentową w roku 1904 wpłynęło głównie sprawdzenie wielkich rozmiarów gruźlicy w oborach pierwszy raz badanych i w kilku takich, w których wskutek zaniedbania zarządzonych środków ochronnych po pierwszych badaniach gruźlica jeszcze większe przybrała rozmiary. W każdym razie, jak to z opisów akcyi w poszczególnych oborach widzimy, przeważna ich liczba już zredukowała rozmiary gruźlicy do minimum, a nawet zupełnie ją wytępiła.

To też mimo niekorzystnych czynników akcya tępienia gruźlicy między bydłem simmenthalskiem oddała w roku 1904 hodowli krajowej bardzo wydatne korzyści.

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

W ciągu roku 1904 zbadano tylko 3 obory pełnej krwi Oldenburg, z których dwie badano w kraju po raz piąty, trzecia zaś, złożona z oryginalnych rozpłodników, była przy zakupnie badaną w ich ojczyźnie w miejscowości Rodekirchen w Oldenburgu. Ogólny stan bydła w tych oborach składał się z 16 buhajów, 19 krów, 27 jałówek i 4 buhajków; razem 66 sztuk.

Między niemi uznano za *chore*: 1 buhaja = 6·25%, 1 krowę = 5·26%, 3 jałówki = 11·11%; razem 5 sztuk = 7·57%.

Obora O_4 była badaną w maju 1904 piąty raz. Między 17 sztukami uznano *wszystkie za zdrowe* i zupełnie wolne od podejrzenia o gruźlicę. Obora ta była czwarty raz badaną zazem z oborą pół-krwi, uwidocznioną w tabeli pod tym samym znakiem, w czerwcu 1903 r. i już wtenczas w całym stanie obór obu tj. między 59 sztukami uznano tylko jedną sztukę za podejrzaną i 1 za lekko podejrzaną, razem 2 sztuki = 3·38%.

Obora O_1 była badaną w listopadzie 1904 r. piąty raz. Wynik: z 26 sztuk uznano za *chore* 3 sztuki = 11·54%.

Przy zakupnie rozpłodników w Oldenburgu w czerwcu 1904 było badanych 12 buhajów i 11 jałówek cielnych, razem 23 sztuk. Z tych uznano za *chore* 1 buhaja i 1 jałówkę; razem 2 sztuki = 8·69%.

IV. Obory półkrwi Oldenburg.

W ciągu roku 1904 zbadano w 8 oborach pół krwi Oldenburg: 6 buhajów, 239 krów, 165 jałówek, 21 buhajów i 1 wołu; razem 432 sztuk.

Z tych uznano za *chore*: 2 buhaje = 33·33%, 47 krów = 19·56%, 18 jałówek = 10·90% i 1 wołu = 100%; razem sztuk 68 = 15·74%; za *podejrzane*: 1 buhaja = 16·66%, 40 krów = 16·73%, 19 jałówek = 11·51%, 1 buhajka = 4·76%, razem 61 sztuk = 14·12%; za *lekko podejrzane*: 29 krów = 12·13%, jałówek = 13·93%, 2 buhajki = 9·52%; razem 54 sztuk = 12·50%. Ogółem chorych na gruźlicę i o tę chorobę podejrzanych 183 sztuk = *42·36%*,

Zestawienie wyników badania przeprowadzonych w r. 1904 w oborach pół krwi Oldenburg, z wynikami z lat poprzednich.

Obora O_4, była badana w maju 1904 r. piąty raz razem ze zwyż opisaną pod tym samym znakiem oborą pełnej krwi. Wynik takisam jak w tamtej t. j. *wszystkie sztuki* w liczbie 44 uznano za *zdrowe i wolne od podejrzenia o gruźlicę.*

Przy przedostatniem badaniu tej obory łącznie z oborą pełnej krwi w czerwcu 1903 r. między 59 sztukami znaleziono tylko jedną sztukę lekko podejrzaną, sztukę podejrzaną, razem 2 sztuki = 3·38%, które natychmiast z obory usunięto, przeznaczając 1 sztukę podejrzaną do sekcyi próbnej, która wykazała gruźlicę płuc i gruczołów w początkowym rozwoju.

Obora O_1 była badana w listopadzie 1904 roku razem z oborą pełnej krwi powyżej pod samym znakiem opisaną; *Wynik*: Z 60 sztuk uznano *chore* 3 sztuki = 5%, za *podejrzane*: 4 sztuki = 6·66%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 5%; razem 10 sztuk = *16·66%*.

Wynik badania poprzedzającego t. j. w grudniu 1903 był następujący: z 83 sztuk uznano za chorą 1 sztukę = 1·2% i za podejrzane 3 sztuki = 3 61% ; razem 4 sztuki = 4 81%. Zestawienie tych wynikow wskazuje, że rozmiary gruźlicy w tej oborze zwiększyły się o 11·85%. Akcya tępienia gruźlicy prowadzona od roku 1899 z godną naśladowania troskliwością ze strony jej właściciela zredukowała w tej oborze rozmiary gruźlicy początkowo znaczne do granic rokujących nadzieję, że przy badaniu najbliższem okaże się zupełnie wolną od tej choroby, tymczasem badanie w roku 1904 zawiodło te nadzieje. Jako jedyną przyczynę wzmożenia się tu rozmiarów gruźlicy trzeba uważać zupełne zaniedbanie pielęgnacyi, dobrego żywienia bydła etc., spowodowane brakiem umiejętnego dozoru w długim okresie choroby, a potem śmierci właściciela obory.

Obora O_{14}, była badana drugi raz we wrześniu 1904 roku, Wynik: Z 66 sztuk uznano za *chore*: 12 sztuk = 18·18%, za *podejrzane*: 10 sztuk = 15·15%, za *lekko podejrzane* 15 sztuk = 22·72%; razem 37 sztuk = 56·02%.

Badania pierwsze wykonane w lipcu 1903 dały wynik znacznie korzystniejszy, gdyż wówczas znaleziono między 71 sztukami tylko 16 sztuk gruźliczych = 22·52%.

Przyczyną znacznego zwiększenia się rozmiarów gruźlicy w tej oborze było pozostawienie razem ze zdrowemi sztukami, chorych i podejrzanych po badaniu pierwszem.

Obora O_{15}, była badaną w październiku 1904 drugi raz. Wynik z 36 sztuk uznano za *chorą* 1 sztukę = 2·77 i za *podejrzane*: 3 sztuki = 8·33%, za *lekko podejrzane* 2 sztuki = 5·55%; razem 6 sztuk = *16·65%*.

Obora O_{15}, (prywatna) była równocześnie z poprzednio opisaną badaną jako samoistna obora. Wynik: z 35 sztuk uznano za chorą 1 sztukę = 2·85% za *podejrzane* 4 sztuki = 11·42%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 8·57%; razem 8 sztuk 22·84%.

Obie zwyż opisane obory przy pierwszem badaniu w listopadzie 1903 były pierwszy raz badane jako jedna obora z wynikiem: z 82 sztuk uznano za chore i podejrzane 25 sztuk = 30·48% w obec czego redukcya rozmiarów gruźlicy w oborze zarodowej wynosi 13·83%, zaś w prywatnej 7·64%.

Obory: O_{15}, O_{17}, O_{18} były w roku 1904 badane po raz pierwszy. Bardzo wysoki procent sztuk gruźliczych znaleziony w nich przy tem badaniu wpłynął niekorzystnie na wysokość ogólnego procentu sztuk takich we wszystkich oborach do tej samej grupy zaliczonych.

V. Obory bydła fryzyjskiego.

W roku 1904 badano tylko 2 obory bydła fryzyjskiego, złożone z 1 buhaja, 42 krów, 44 jałówek, 11 buhajków; razem z 98 sztuk.

Z tych uznano za *chore* 2 krowy = 4·27%, 1 jałówkę = 2·27%, 1 buhajka = 9·09%; razem 4 sztuki = 4·08, za *podejrzane*: 1 buhaja = 100·—% i 2 jałówki = 4·54%; razem 3 sztuki = 3·06. Ogółem sztuk chorych i podejrzanych 7 = 14%.

Obie zwyż wspomniane obory były 4 krotnie badane i tem sobie tłumaczymy taki niski procent sztuk gruźliczych. Tego ostatniego wyniku nie można porównać z podrzednimi, gdyż sprawozdanie Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego ich nie podaje.

VII. Obory bydła czerwonego polskiego (krajowego.)

W roku 1904 zbadano w 5 oborach bydła czerwonego polskiego 3 buhaje, 121 krów, 62 jałówek i 13 buhajków; razem 199 sztuk, z tych uznano za *chore* 37 krów = 30·57%, 14 jałówek = 22·58%, 2 buhajki 15·38%; razem 53 sztuk = 26·63%, za *podejrzane*: 3 krowy = 2·48% i 3 jałówki = 4·84%; razem 6 sztuk = 3·01%. Ogółem sztuk chorych i podejrzanych było 59 = 29·64%.

Obora $\frac{K}{cz_1}$ była badaną w maju 1904 drugi raz. Wynik: Między 15 sztukami znaleziono 2 sztuki *chore* = 13·33%. Pierwsze badania przeprowadzono w tej oborze w kwietniu 1901 roku, przy którem znaleziono między 13 sztukami 2 sztuki chore i 1 podejrzaną razem 3 sztuki = 23·08. Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 9·45%.

Obora $\frac{K}{cz_3}$ badana w marcu 1904 r. czwarty raz. Wynik: z 38 sztuk uznano za *chore* 2 sztuki = 5·26%, za podejrzane 4 sztuki = 10·52%; razem 6 sztuk = *15·78%*.

Obora $\frac{K}{cz_4}$ badana w czerwcu 1904 drugi raz. Wynik: z 63 sztuk uznano za *chore* 22 sztuk = 34·92%, za *podejrzaną* 1 sztukę = 1·58%; razem 23 sztuk = *36·50%*.

Obora $\frac{K}{cz_6}$ badana w czerwcu 1904 drugi raz. Wynik: Między 55 sztukami znaleziono: *chorych* 16 sztuk = 29·09% i 1 sztukę *podejrzaną* = 1·81%; razem 17 sztuk = *30·90%*.

Obora $\frac{K}{cz_{12}}$ badana w maju 1904 pierwszy raz. Wynik: z 28 sztuk uznano za *chore* 11 sztuk *39·28%*.

Brak dat dotyczących wyników poprzednich badań, w oborach więcej jak raz badanych, nie pozwala mi zrobić zestawień porównawczych z wynikami ostatnimi w celu przedstawienia, o ile akcya tępienia gruźlicy w tych oborach była skuteczną.

VII. Obory bydła ras mieszanych (krzyżowanych).

Do tej grupy zaliczyłem bydło nieokreślonego pochodzenia, które było badane przeważnie nie jako samoistne obory, ale znajdowało się razem z bydłem obór zarodowych jako uzupełnienie ich stanu. Takich obór w roku 1904 było 7 złożonych razem z 2 buhajów, 194 krów, 62 jałówek, 1 buhajka i 5 wołów; ogółem z 264 sztuk.

Z tych uznano za *chore*: 43 krów = 22·16%, 23 jałówek 37·09%, 1 wołu = 20·—%; razem 67 sztuk = 25·37%, za *podejrzane*: 25 krów = 12·80%, 10 jałówek 16·13%, razem 35 sztuk = 13·26%. Za *lekko podejrzane*: 20 krów = 10·31%, 4 jałówki = 6·45% i 1 buhajka = 100·—% razem 25 sztuk — *9·46%*.

Ogółem sztuk chorych i podejrzanych było 127 = *48·10%*.

Szczegółowe daty wskazują wyniki osiągnięte w każdej tu zaliczonej oborze podaje cyfrowe ich zestawienie na tablicy VII.

Zestawienie ogólne.

W ciągu roku 1904 zbadano i zaszczepiono w 69 oborach:

buhajów	77	
krów	1804	
jałówek	1123	= 3.301 sztuk
buhajków	263	
wołów	34	

Z tych uznano za:

a) chore:

buhajów	18 = 23·37%	
krów	314 = 17·40%	
jałówek	119 = 10·59%	= 465 sztuk = 14·08%
buhajków	12 = 4·56%	
wołów	2 = 5·88%	

b) podejrzane:

buhajów	9 = 11·68%	
krów	207 = 11·47%	
jałówek	57 = 5·07%	= 277 sztuk = 8·39%
buhajków	4 = 1·90%	
wołów	— = —%	

c) lekko podejrzane:

buhajów	1 = 1·30%	
krów	134 = 7·42%	
jałówek	57 = 5·07%	= 200 = 6·06%
buhajków	6 = 2·29%	
wołów	2 = 5·88%	

Ogółem chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych było:

buhajów . . .	28 = 36·36%		
krów . . .	655 = 36·38%		
jałówek . . .	233 = 20·71%	= 942 sztuk	= 28·53%
buhajków . .	22 = 8·74%		
wołów . . .	4 = 11·76%		

Z powyższenia zestawienia wynika, że akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi, oparta na metodzie Banga, prowadzona w roku 1904 we większych rozmiarach jak lat poprzednich, nietylko nie dopuściła na ogół do większego rozszerzenia się tej choroby, ale w bardzo wielu oborach podtrzymała skutecznie korzyści osiągnięte tą akcyą w latach poprzednich. Wreszcie akcya ta przyniosła w roku 1904 kilka obór doszczętnie z gruźlicy oczyszczonych krajowej hodowli w darze.

Czernichów, w czerwcu 1905 r.

Teofil Sochaniewicz, w. r.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 83.918/05.

Okólnik

c. k. Namiestnictwa do wszystkich Panów c. k. Starostów z dnia 3. lipca 1905 l. 49.800.

C. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie we Lwowie żali się ponownie, że ustawa krajowa z 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51, względnie z dnia 16. lutego 1902, Dz. u. kr. Nr. 26. zawsze jeszcze nie jest dość ściśle przestrzeganą, wskutek czego działalność Towarzystwa dla podniesienia chowu bydła w kraju bywa paraliżowaną.

W szczególności podnosi Towarzystwo, że ciągle jeszcze zachodzi wielki brak licencyonowanych buhajów, że kontrola nad niemi ze strony Komisyj licencyonujących pozostawia wiele do życzenia, że wreszcie postanowienia §. 16 ustawy nie są z należytą sprężystością stosowane.

Wzywa się przeto tych Panów Starostów, których to dotyczy, aby 1-mo, ile możności starali się nakłonić gminy do wykonania obowiązku nałożonego na nie §. 9 powołanej ustawy, t. j. by gminy na zasadzie §. 9 i 10 tej ustawy postarały się o potrzebną ilość licencyonowanych buhajów, oznaczoną przez Komisyę licencyonującą. W razie zaniedbania przez gminy tego obowiązku, winien Pan Starosta postąpić ściśle podług przepisów §. 11 powołanej ustawy; dalej 2-o, by c. k. weterynarze powiatowi przy sposobności swych podróży komisyjnych przekonywali się też o stanie i sposobie utrzymania w gminach licencyonowanych buhajów, spostrzeżenia swe udzielali na piśmie Komisyom licencyonującym za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, odpisy zaś tych pism przedkładali Panu Staroście.

Rzeczą Pana Starosty będzie też wpłynąć za pośrednictwem Wydziału powiatowego na tamtejsze Komisye licencyonujące, aby kontrola nad buhajami licencyonowanemi była jak najściślej wykonywaną.

W końcu wzywa się Pana Starostę z odwołaniem się do tutejszych okólników z 26. maja 1896 l. 39.885, z 26. października 1897 l. 86.045, z 17. lipca 1900 l. 56744, a z 23. stycznia 1902 l. 129.914 i z 28 czerwca 1902 l. 32.504 do ścisłego przestrzegania, aby wogóle ustawa o licencyonowaniu i utrzymywaniu buhajów gminnych była należycie wykonywana, przeciw wykraczającym zaś z całą surowością stosowano przepisy §. 16 tej ustawy.

W zastępstwie:
Czeżowski.

I. Obory pełnej krwi Simmenthal badane w roku 1904.

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania		Stan bydła badanego i szczepionego						Z tych uznano za																Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach				Który raz obora badana?
											chore						podejrzane						lekko podejrzane										
			rok	miesiąc	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk		chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	
Teofil Sochaniewicz krajowy nauczyciel weteryn.	1	D	1904	II	2	74	28	22	—	126	1	20	6	1	—	28	—	6	1	1	—	8	—	—	—	—	—	—	36	22·22	6·34	—	28·56	4-ty raz
	2	W	„	VIII	8	4	16	—	—	28	2	3	2	—	—	7	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	25·—	3·57	—	28·57	1-szy „
	3	D	„	X	1	43	32	24	—	100	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5·—	—	—	5·—	5-ty „
	4	H	„	X	1	16	13	5	1	36	—	2	—	—	—	5	—	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	5	5·55	8·33	—	13·88	5-ty „
	5	X	„	X	1	15	8	7	—	31	—	5	1	—	—	6	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	8	19·35	6.45	—	25·80	2-gi „
	6	M	„	XII	1	8	9	5	—	23	1	6	4	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	47·82	—	—	47·82	3-ci „
August Krüger, weterynarz c. k. galic. Towarzystwa gospod.	7	N	„	II	1	7	3	1	—	12	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	1	4	8·33	16·66	8·33	33·33	4-ty „
	8	E	„	III	—	11	4	3	—	18	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	3	—	5·55	11·11	16·66	4-ty „
	9	L	„	IV	1	24	11	5	—	41	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	1	—	—	3	4	—	2·43	7·31	9·75	3-ci „
	10	R	„	VI	2	3	5	5	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	6·33	6·33	3-ci „
	11	F	„	VI	—	—	—	14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5-ty „
	12	P	„	XI	1	9	4	7	—	21	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	3	5	4·76	4·76	14·28	23·80	4-ty „
	13	N	„	XII	1	6	9	5	—	21	1	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	2	2	—	—	4	7	9·52	4·76	19·04	33·33	5-ty „
	14	L	„	XII	—	6	—	6	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	—	25·—	25·—	4-ty „
Dr. Nowak Julian.	15	Z	„	IV	1	83	27	5	—	116	1	53	2	2	—	58	—	2	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	62	50·—	3·44	—	53·44	1-szy „
Ogółem w 15 oborach.					21	329	149	114	1	614	7	95	16	3	—	121	2	16	3	3	—	24	—	14	3	—	—	17	162	19·70	3·92	2·77	6·39	
					W procentach						33·33	28·87	10·74	2·63	—	19·70	9·52	4·86	2·01	2·63	—	3·92	—	4·25	2·01	—	—	2·77	26·39	W procentach				

II. Obory półkrwi Simmenthal badane w r. 1904.

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana
Teofil Sochaniewicz, kraj. nauczyciel weterynar.	1	x_1	1904	X.	—	30	36	4	1	71	—	4	2	—	—	6	1	1	—	—	—	1	—	2	—	1	—	3	10	8·45	1·40	4·23	14·08	2-gi
	2	h	„	X.	—	18	14	3	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5-ty
	3	x	„	XI.	2	28	22	2	—	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2-gi
	4	d_1	„	XII.	2	20	29	10	—	51	1	3	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	7	9·83	—	1·64	11·47	3-ci
	5	b_1	„	XII.	1	27	26	7	—	61	—	7	10	4	—	21	1	2	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	26	34·42	8·20	—	42·62	2-gi
Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. August Krüger, weterynarz c. k. galicyjsk.	6	d_1	„	I.	1	35	28	9	2	75	1	3	1	—	—	5	—	12	2	—	—	14	—	5	1	1	—	7	26	6·85	19·17	9·59	35·61	2-gi
	7	n	„	II.	—	15	11	—	—	26	—	1	1	—	—	2	—	5	1	—	—	6	—	—	3	—	—	3	11	7.69	23·07	11·53	42·29	2-gi
	8	z_1	„	II.	2	101	26	—	—	129	—	7	—	—	—	7	—	17	—	—	—	17	—	10	1	—	—	11	35	5.42	13·17	8·52	27·13	1-szy
	9	a_2	„	II.	3	23	44	14	9	93	2	—	1	—	—	3	—	1	1	—	—	2	—	1	4	—	—	5	10	3·22	2·15	5·37	10·75	1-szy
	10	f	„	III.	1	18	17	13	—	49	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	5	2·04	4·08	4·08	10·20	4-ty
	11	s	„	III.	1	30	19	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	1	1	—	—	2	4	—	4·—	4·—	8·—	2-gi
	12	h_1	„	IV.	1	22	6	4	—	33	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3·—	—	3·—	2-gi
	13	m_1	„	IV.	—	9	20	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2-gi
	14	m	„	IV.	—	35	16	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	—	5·88	5·88	3-ci
	15	b_2	„	VI.	2	43	26	—	—	71	—	13	7	—	—	20	—	17	2	—	—	19	1	4	—	—	—	5	44	28·16	26·76	7·01	61·97	1-szy
	16	c_2	„	VI.	—	23	26	3	—	52	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	3	5	1	—	9	11	—	3·84	17·30	21·14	1-szy
	17	t_1	„	VII.	1	19	2	—	—	22	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	4	—	—	—	4	7	4·34	8·69	17·38	30·41	2-gi
	18	d_2	„	VII.	1	36	8	2	—	47	—	4	—	—	—	4	—	14	2	—	—	16	—	7	—	—	—	7	27	8·51	34·04	14·89	57·44	1-szy
	19	u_1	„	VIII.	—	31	3	—	—	34	—	3	—	—	—	3	—	5	—	—	—	5	—	3	—	—	—	3	11	8·82	14·70	8·82	32·55	2-gi
	20	u_1	„	VIII.	1	33	17	1	1	53	—	8	—	—	—	8	1	10	—	—	—	11	—	6	—	—	1	7	26	14·54	20·—	12·72	47·27	2-gi
	21	c_1	„	XI.	—	42	30	2	1	75	—	7	1	—	—	8	—	14	7	—	—	21	—	6	5	—	—	11	40	10·66	26·66	16·—	53·33	2-gi
	22	e_1	„	XI.	1	11	22	1	—	35	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	4	2.85	—	8·57	11·42	2-gi
	23	f_1	„	XI.	1	28	33	—	—	62	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	2	—	—	4	6	1·62	1·61	6·45	9·47	2-gi
	24	n	„	XII.	—	20	10	1	—	31	—	4	4	—	—	8	—	8	—	—	—	8	—	2	1	—	—	3	19	25·80	25·80	9·67	61·27	3-ci
	25	z_1	„	XII.	2	103	24	1	—	130	1	1	—	—	—	2	1	2	—	—	—	3	—	7	2	—	—	9	14	1·53	2·23	6·92	10·68	2-gi
	26	a_2	„	XII.	2	21	37	11	12	83	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	2	3	—	1·20	2·40	3·60	2-gi
Dr. Nowak Jul. wet. Tow. roln. w Krakowie	27	e_2	„	II.	1	5	14	11	—	31	1	5	3	2	—	11	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	12	35·48	3·22	—	38·70	1-szy
	28	f_2	„	II.	1	13	22	—	—	36	—	4	3	—	—	7	—	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	10	19·44	8·33	—	27·77	1-szy
	29	g_2	„	IV.	1	21	26	—	—	48	1	14	7	—	—	22	—	4	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	27	45·83	10·42	—	56 25	1-szy
Ogółem w 29 oborach					28	860	614	99	27	1.628	8	89	44	6	—	147	5	123	20	—	—	148	1	71	27	3	2	104	399	9·03	9·09	6·39	24·51	—
					W procentach						28.57	10·34	7·16	6·06	—	9·03	17·85	14·30	3·25	—	—	9·09	3·57	8·25	4·39	3·03	7·41	6·39	24·51	W procentach				

III. Obory pełnej krwi Oldenburg badane w r. 1904.

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrz.	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz	1	O_4	1904	V.	2	10	1	4	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 raz
	2	—	„	V.	12	—	11	—	—	23	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8·69	—	—	8·69	1 raz
	3	O_1	„	XI.	2	9	15	—	—	26	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	11·54	—	—	11·54	5 raz
Ogółem w 3 oborach					16	19	27	4	—	66	1	1	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7·57	—	—	7·57	
					W procentach						6·25	3·26	11·11	—	—	7·57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7·57	W procentach				

VI. Obory półkrwi Oldenburg badane w r. 1904.

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrz.	Ogółem	Który raz obora bad.
Teofil Sochaniewicz	1	O_4	1904	V.	—	24	13	7	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 raz
	2	O_1	„	XI.	—	28	22	10	—	60	—	1	2	—	—	3	—	1	3	—	—	4	—	—	3	—	—	3	10	5·—	6·66	5·—	16·66	5 raz
August Krüger	3	O_{16}	„	IX.	1	49	11	2	1	64	—	12	—	—	1	13	1	20	1	—	—	22	—	20	—	1	—	12	46	20·31	34·37	17·18	71·86	1 raz
	4	O_{17}	„	IX.	2	5	72	—	—	79	1	—	10	—	—	11	—	2	13	—	—	15	—	—	20	—	—	20	46	13·92	18·98	25·31	58·21	1 raz
	5	O_{14}	„	IX.	1	57	6	2	—	66	—	12	—	—	—	12	—	8	1	1	—	10	—	14	—	1	—	15	37	18·18	15·15	22·72	56·02	2 raz
	6	O_{15}	„	X.	1	23	12	—	—	36	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	3	—	2	—	—	—	2	6	2·77	8·33	5·55	16·65	2 raz
	7	O_{15}	„	X.	—	17	18	—	—	35	—	1	—	—	—	1	—	3	1	—	—	4	—	3	—	—	—	3	8	2·85	11·42	8·57	22·84	1 raz
Dr Nowak	8	O_{18}	„	V.	1	36	11	—	—	48	1	20	6	—	—	27	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	30	56·25	6·25	—	62·50	1 raz
Ogółem w 8 oborach					6	239	165	21	1	432	2	47	18	—	1	68	1	40	19	1	—	61	—	29	23	2	—	54	183	15·74	14·12	12·50	42·36	
					W procentach →						33.33	19·66	10·90	—	100·-	15.74	16·66	16·73	11.51	4·76	—	14·12	—	12·13	13·93	9·52	—	12·50	42·36	W procentach				

V. Obory bydła fryzyjskiego badane 1904 r.

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Dr. Julian Nowak	1	Fr.$_1$	1904	III.	1	42	9	6	—	58	—	2	—	—	—	2	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	3·45	3·45	—	6·90	4-ty raz
	2	Fr.$_2$	1904	III.	—	—	35	5	—	40	—	—	1	1	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	5·—	2.50	—	7·50	4-ty raz
Ogółem w dwóch oborach					1	42	44	11	—	98	—	2	1	1	—	4	1	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	7	4·08	3.06	—	7·14	
					W procentach ⇛ →						—	4·27	2·27	9·09	—	4·08	100·-	—	4·54	—	—	3·06	—	—	—	—	—	—	7·14	W procentach				

VI. Obory bydła czerwonego polskiego (krajowego).

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Socbaniewicz	1	K cz 1	1904	V	1	8	6	—	—	15	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13·33	—	—	13·33	2-gi raz
Dr. J. Nowak	2	K cz 3	„	III	1	26	7	4	—	38	—	1	—	1	—	2	—	3	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	6	5·26	10·52	—	15·78	4-ty „
	3	K cz 4	„	VI	—	36	27	—	—	63	—	18	4	—	—	22	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	23	34·92	1·58	—	36·50	2-gi „
	4	K cz 6	„	VI	1	45	9	—	—	55	—	12	4	—	—	16	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17	29·09	1·81	—	30·90	2-gi „
	5	K cz 12	„	V	—	6	13	9	—	28	—	4	6	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	39·28	—	—	39·28	1-szy „
Ogółem w 5 oborach.					3	121	62	13	—	199	—	37	14	2	—	53	—	3	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	59	26·63	3·01	—	29·64	
					W procentach ⇛ →						—	30.57	22·58	15·38	—	26·63	—	2·48	4·84	—	—	3·01	—	—	—	—	—	—	29·64	W procentach				

VII. Obory bydła ras mięszanych (krzyżowanych).

Badał i szczepił	Liczba bieżąca	Znak obory	Czas badania: rok	Czas badania: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem sztuk	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana
Teofil Sochaniewicz	1	M_{24}	1904	X	—	10	—	—	5	15	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	6·66	6·66	—	13·33	1-szy raz
	2	M_{11}	„	X	—	14	8	—	—	22	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	4·54	9·09	—	13·63	3-ci „
August Krüger	3	M_{25}	„	I	—	68	53	1	—	122	—	23	23	—	—	46	—	10	7	—	—	17	—	8	4	1	—	13	76	37·70	13·93	10 65	62·29	1-szy „
	4	M_{19}	„	III	—	5	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	1	2	—	16·66	16·66	33·32	2-gi „
	5	M_{26}	„	VIII	—	24	—	—	—	24	—	7	—	—	—	7	—	4	—	—	—	4	—	3	—	—	—	3	14	29·16	16·—	12·50	57·76	1-szy „
	6	M_{22}	„	IX	2	47	—	—	—	49	—	5	—	—	—	5	—	8	—	—	—	8	—	8	—	—	—	8	21	10·20	16·32	16·32	42·84	2-gi „
Julian Nowak	7	M_{27}	„	V	—	26	—	—	—	26	—	7	—	—	—	7	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	9	26·92	7·69	—	34·61	1-szy „
Ogółem w 7 oborach					2	194	62	1	5	264	—	43	23	—	1	67	—	25	10	—	—	35	—	20	4	1	—	25	127	25·37	13·26	9·46	48·10	
					W procentach →						—	22·16	37·09	—	20·—	25·37	—	12·80	16·13	—	—	13·26	—	10·31	6·45	100·—	—	9·46	48·10	W procentach				

VIII. Zestawienie ogólne wyników badania w roku 1904.

Grupa	Rasa	Stan bydła badanego i szczepionego						Z tych uznano za																W procentach				Ilokrotnie badano
								chore						podejrzane						lekko podejrzane						Ogółem chorych i podejrzanych				
		buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	Razem sztuk		chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	
I.	15 obór pełnej krwi Simmenthal	21	329	149	114	1	614	7	95	16	3	—	**121**	2	16	3	3	—	**24**	—	14	3	—	—	**17**	**162**	19·70	3·92	2·77	26·39	5 razy 4 ob. 4 „ 4 „ 3 „ 4 „ 2 „ 1 „ 1 „ 2 „
II.	29 obór pół krwi Simmenthal	28	860	614	99	27	1.628	8	89	44	6	—	**147**	5	123	20	—	—	**148**	1	71	27	3	2	**104**	**399**	9·03	9·09	6·39	24·51	5 razy 1 ob. 4 „ 1 „ 3 „ 3 „ 2 „ 15 „ 1 „ 9 „
III.	3 obory pełnej krwi Oldenburg	6	19	27	4	—	66	1	1	3	—	—	**5**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**5**	7·57	—	—	7·57	5 razy 2 ob. 1 „ 1 „
IV.	8 obór pół krwi Oldenburg	6	239	165	21	1	432	2	47	18	—	1	**68**	1	40	19	1	—	**61**	—	29	23	2	—	**54**	**183**	15·74	14·12	12.50	42·36	5 razy 2 ob. 2 „ 2 „ 1 „ 4 „
V.	2 obory bydła fryzyjskiego	1	42	44	11	—	98	—	2	1	1	—	**4**	1	—	2	—	—	**3**	—	—	—	—	—	—	**7**	4·08	3·06	—	7·14	4 razy 2 ob.
VI.	5 obór bydła czerwonego polskiego (krajowego)	3	121	62	13	—	199	—	37	14	2	—	**53**	—	3	3	—	—	**6**	—	—	—	—	—	—	**59**	26·63	3·01	—	29·64	4 razy 1 ob. 2 „ 3 „ 1 „ 1 „
VII.	7 obór bydła ras mięszanych (krzyżowanych)	2	194	62	1	5	264	—	43	23	—	1	**67**	—	25	10	—	—	**35**	—	20	4	1	—	**25**	**127**	25·37	13·26	9·46	48·10	3 razy 1 ob. 2 „ 2 „ 1 „ 4 „
	Ogółem w 69 oborach	77	1.804	1.123	263	34	3.301	18	314	119	12	2	**465**	9	207	57	4	—	**277**	1	134	57	6	2	**200**	**942**	14·08	8·39	6·06	28·55	
		W procentach ➡						23·37	17·40	10·59	4·56	5·88	**14·08**	11·68	11·47	5·07	1·90	—	**8·39**	1·30	7·42	5·07	2·29	5·88	**6·06**	**28·53**	W procentach				

LW. 86.421/905

We Lwowie, dnia 15. września 1905.

Aleg. 374

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Zeszłoroczne sprawozdanie w tym przedmiocie przyjął Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 do wiadomości, nie wydając żadnych specyalnych poleceń, Wydział krajowy przystępuje więc bezpośrednio do zdania sprawy ze swych czynności około podniesienia mleczarstwa za czas od 1. września 1904 do końca sierpnia b. r. Sprawozdanie dzielimy na dwie części: 1) o szkole mleczarskiej w Rzeszowie, 2) o innych czynnościach Wydziału krajowego w sprawach mleczarskich.

1. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

W ubiegłym roku ukończono zupełnie roboty budowlane i oddano na użytek szkoły, przeprowadzono również wewnętrzne urządzenia w internacie i pracowniach szkoły, uzupełniono zbiory naukowe i bibliotekę. Pewnej zwłoce uległo tylko urządzenie serowni, przed wykonaniem bowiem przygotowanego zawczasu projektu zaszła potrzeba przeprowadzenia korespondencyi z c. k. ministerstwem rolnictwa, które asygnując subwencyę na założenie szkoły, zaleciło zarazem niektóre zmiany w projekcie serowni. Po wyjaśnieniach przyjęło ostatecznie c. k. ministerstwo ustalony projekt z zadowoleniem do wiadomości i Dyrekcya szkoły przystąpi wkrótce do urządzenia serowni. Na koszta urządzenia serowni i połączonych z tem niektórych adaptacyj w mleczarni szkolnej przeznaczył Wydział krajowy kwotę 8.551 K., którato kwota wyczerpuje już wszystkie wydatki na założenie szkoły. Wobec tego możemy podać ostateczne zestawienie sumy kosztów założenia krajowej szkoły mleczarskiej. Koszta te wynoszą:

1. zakupno realności w Staromieściu od Wilckensa i Spółki łącznie z dokupnem gruntu, należytościami skarbowemi etc.	27.111 K. 71 g.

2. należytość wypłacona przedsiębiorcy budowy, p. Tadeuszowi Stryjeńskiemu, na podstawie kolaudacyi przeprowadzonej w dniu 9. lutego b. r.	59.855 K	61 g.
3. koszt tymczasowych adaptacyj, przeprowadzonych w dawnym budynku fabrycznym mleczarni w r. 1902 i 1903	3.500 „	— „
4. urządzenie pracowni szkolnych i internatu . . .	5.306 „	43 „
5. urządzenie maszynowe mleczarni (do ruchu ręcznego i parą) i urządzenie serowni	17.329 „	19 „
6. inne drobne wydatki	538 „	02 „
suma kosztów	113.640 K	96 g.

Suma ta rzeczywistych wydatków, zestawiona z preliminowanym kredytem na założenie szkoły w kwocie 104.507 K, wykazuje przekroczenie kosztorysu o 9.133 K, co usprawiedliwiamy większymi, niedającymi się z góry dokładnie obliczyć kosztami restauracyi dawnego budynku fabrycznego, zakupionego od p. Wilckensa i Sp., wyższymi kosztami budowy lodowni połączonej z lokalem dla drobnej sprzedaży i nieprzewidzianymi wydatkami na urządzenie studni, o czem poniżej jeszcze nadmieniamy.

Jak Wys. Sejmowi wiadomo z poprzednich sprawozdań, miały być koszta założenia szkoły mleczarskiej pokryte częściowo pożyczką z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, częściowo zaś z wpływów subwencyi państwowej. C. k. ministerstwo rolnictwa przyznało istotnie reskryptem z d. 16. listopada 1904 l. 22.509, oprócz subwencyi w kwocie 5.000 K rocznie na utrzymanie zakładu, także zasiłek na koszta założenia w kwocie 40.000 K, co odpowiada około $^1/_3$ części całej sumy wydatków. Datek na założenie szkoły wypłacony będzie w czterech ratach po 10.000 K, począwszy od r. 1905, to znaczy, że cała subwencya wpłynie dopiero w r. 1908.

Na pokrycie kosztów założenia szkoły mleczarskiej użył więc Wydział krajowy:

a) I. ratę subwencyi państwowej wyasygnowaną w b. r. w kwocie	10.000 K	— g.
b) gotówkę uzyskaną z pożyczki zaciągniętej z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego . . .	30.000 „	— „
c) zaoszczędzenia w kwocie 5.454 K z kredytów, uchwalonych w budżecie krajowym w r. 1903, 1904, 1905 w łącznej sumie 24.000 K, na umorzenie i oprocentowanie wymienionej pod *b*) pożyczki . . .	5.454 „	— „
razem . .	45.454 K	— g.
ponieważ zaś rzeczywiste wydatki na założenie szkoły wynoszą	113.640 „	96 „
pozostaje reszta bez pokrycia	68.186 K	96 g.

(gdyż reszta subwencyi państwowej, t. j. 30.000 K wpłynie dopiero w latach 1906—1908).

Wyszczególniona suma 68.186 K nie mogła być pokrytą pożyczką, w takim bowiem razie wyczerpanoby zupełnie szczupły fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, nadto zaś oprocentowanie pożyczki podniosłoby dość znacznie koszta założenia szkoły. Z tego powodu wstawił Wydział krajowy całe zapotrzebowanie do rubr. X. preliminarza budżetu krajowego na r. 1906.

Na umorzenie pożyczki, zaciągniętej w r. 1903 w kwocie 30.000 K. na pierwsze koszta budowy szkoły, spłacono dotychczas 17.237 K (oprócz odsetek 1.309 K), pozostaje więc jeszcze dług w kwocie 12.763 K, która to reszta w myśl przyjętego planu spłacona będzie w r. 1906 i 1907.

Do preliminarza budżetu na r. 1906 wstawiliśmy zatem wyszczególnioną powyżej resztę kosztów założenia . . . . . 68.186 K

i przedostatnią ratę na spłatę pożyczki . . . . . 6.400 „

razem . . 74.586 K

Równocześnie preliminujemy w rubr. VII. dochodów budżetu kraj. 10.000 K tytułem drugiej raty subwencyi państwowej.

Sprawozdanie niniejsze zamyka pierwszy rok prawidłowego funkcyonowania szkoły mleczarskiej. Krótki ten okres nie daje jeszcze dostatecznej podstawy do sądu o zasadach organizacyi szkoły, tem mniej, że z powodu zwłoki w urządzeniu serowni opóźniło się otwarcie kursu serkarskiego — wszelako z dotychczasowego przebiegu nauki i bardzo zadawalniającej frekwencyi, zarówno uczniów zwyczajnych, jak i hospitantów, wysnuć można wniosek, że zakład będzie się rozwijać pomyślnie. Według Alegat I. dołączonego tu ·/. sprawozdania Dyrekcyi za czas od 1. lipca 1904 do 30. czrwca 1905 wpisano na wyższe kursa mleczarskie w marcu 1904 i 1905 po 12 uczniów, najwyższą dozwoloną statutem szkoły liczbę; na niższy kurs w zimie 1904/5 przyjęła Dyrekcya z powodu napływu zgłoszeń 14 uczniów. Z 20 uczniów, którzy ukończyli w r. 1904/5 kurs wyższy i niższy, otrzymało 18 posady kierowników mleczarń, jeden zaś został asystentem kontroli mleczności przy Komitecie Tow. roln. w Krakowie. Oprócz uczniów zwyczajnych, korzystało z nauki w szkole mleczarskiej 9 hospitantów.

W lipcu b. r. urządziła Dyrekcya czterotygodniowy praktyczny kurs mleczarski dla uczniów średnich i wyższych szkół rolniczych. W kursie wzięło udział 11 uczestników z pośród młodzieży szkół rolniczych w Czernichowie, Dublanach i innych wyższych zakładów rolniczych. Kierownik szkoły stwierdza, że uczestnicy kursu brali pilnie udział w praktycznych zajęciach w mleczarni i złożyli z końcem kursu egzamina z dobrym postępem. Ten pomyślny wynik będzie zachętą do organizowania w przyszłości podobnych i innych peryodycznych kursów dla kierowników mleczarń i dla mleczarek, sądzimy zaś, że będzie to pożądanem rozwinięciem programu szkoły.

Do mleczarni szkolnej, prowadzonej we własnym zarządzie, dostarczono w r. 1904 ogółem 300.918 litrów mleka, czyli przeciętnie dziennie po 824 litrów. Mała stosunkowo ilość dostawionego mleka tłómaczy się zeszłoroczną klęską posuchy. Na wirówkach oddzielono 287.870 litrów mleka, zyskując 14.727 kg. masła, które sprzedała szkoła przeważnie do Lwowa, Zakopanego i do Czech (Karlsbad, Reichenberg). Masło było więc głównym produktem mleczarni szkolnej, nadto wyrobiono 1.450 sztuk serów podpuszczkowych (limburski, Romadour, Imperial). Rachunek zysków i strat mleczarni w r. 1904 wykazuje w rozchodzie 46.684 K, w dochodzie 47.821 K, czysty zysk wyniósł 1.136 K.

Zabiegi o poprawienie jakości wody w nowej studni, wykonanej w r. 1904 kosztem około 1.000 K na obejściu szkoły, nie odniosły pożądanego skutku. Próba pogłębienia studni okazała, że także w głębszym poziomie nie można otrzymać wody dobrej do użytku w mleczarni. Żywotna dla szkoły sprawa zaopatrzenia w dobrą wodę wzięła o tyle obrót pomyślniejszy, że magistrat miasta Rzeszowa projektuje założenie wodociągu, który ma być przeprowadzony tuż obok realności szkoły mleczarskiej. Badania w terenie są ukończone i oczekiwać można, że w bliskiej przyszłości magistrat przystąpi do budowy wodociągów. Gdyby budowa miała uledz dłuższej zwłoce, niepodobna będzie cofnąć się przed wydatkiem na założenie w zakładzie filtrów na wodę.

W związku ze sprawami szkoły mleczarskiej wymieniamy stypendya, które w b. r. nadał Wydział krajowy na naukę mleczarstwa, mianowicie: p. Jan Liczner ski, praktykant szkoły mleczarskiej, otrzymał w marcu b. r. stypendyum w kwocie 1.000 K na naukę serkarstwa w szkole serkarskiej w Rütti, tudzież na zapoznanie się z urządzeniami małych serowni szwajcarskich i handlem sera. P. Licznerski obejmie w listopadzie b. r. obowiązki serkarza w szkole mleczarskiej w Rzeszowie. Stypendyum w kwocie 2.000 K nadał Wydział krajowy w lipcu b. r. p. Ludwikowi Garbowskiemu, pełniącemu od r. 1902 obowiązki asystenta

stacyi doświadczalnej w Dublanach, na studya w zakresie umiejętnego mleczarstwa w celniejszych zakładach naukowych w Niemczech i Szwajcaryi. Mniejsze zasiłki przyznał Wydział krajowy kilku kandydatom poleconym przez Towarzystwa rolnicze na praktyczną naukę mleczarstwa w szkole rzeszowskiej.

2. Inne sprawy mleczarskie.

Rok ubiegły był niekorzystny dla rozwoju mleczarstwa. Niedostateczne odżywianie i częściowa wysprzedaż bydła mlecznego z powodu braku paszy oddziałać musiały deprymująco na produkcyę mleka w kraju. Najdotkliwiej oczywiście dała się zeszłoroczna posucha we znaki mniejszym zbiorowym mleczarniom włościańskim i w ogóle słabszym ekonomicznie gospodarstwom nabiałowym, zmuszając je nawet do zawieszenia czynności. Według dat zebranych przez kraj. biuro mleczarskie 39 mleczarń wstrzymało ruch z końcem 1904 r., a chociaż w r. ubiegłym powstało 53 mleczarń nowych, przeważnie małych mleczarń dworskich, posługujących się wirówką, to stan mleczarń w kraju z końcem r. 1904 wykazuje w przyroście tylko 19 przedsiębiorstw, mianowicie liczono w tym czasie 316 mleczarń, podczas gdy w r. 1903 było 297 mleczarń posługujących się wirówką. Bliższe dane o rozmieszczeniu mleczarń w poszczególnych okolicach kraju i o ich organizacyi zawiera dołączone tu jako
Aegat 2 alegat 2/. opracowanie statystyczne biura mleczarskiego. Powołując się na ten załącznik, chcielibyśmy tylko wspomnieć pokrótce o produkcyi masła w kraju. Zebranie dokładnych danych w tym względzie napotyka na wielkie trudności, jakkolwiek bowiem biuro mleczarskie rozsyła kwestyonaryusze do wszystkich mleczarń, to zaledwie połowa na nie odpowiada, a pewna część małych mleczarń mimo dobrej chęci nie może podać dokładnych dat o swej produkcyi, bo nie prowadzi odnośnych zapisków i obliczeń. Pewne daty o produkcyi masła otrzymało biuro mleczarskie tylko od mleczarń spółkowych i tak zwanych zbiorowych, nadto zaś od kilkudziesięciu mleczarń prywatnych. Z tych danych wynika, że mleczarnie spółkowe i zbiorowe wyrobiły w r. 1904 ogółem 151.366 kg. masła, to znaczy w porównaniu z r. 1903 mniej o 44.250 kg. W tym ubytku wyraża się ujemny wpływ zeszłorocznej posuchy, którą odczuły najbardziej zbiorowe mleczarnie włościańskie, położone w Galicyi zachodniej. Natomiast większe mleczarnie prywatne, oparte o zasobniejsze gospodarstwa, przetrwały, jak sądzić można, niekorzystne warunki zeszłoroczne, przynajmiej po koniec 1904 r. Z porównania produkcyi 37 większych mleczarń prywatnych, które także w r. 1903 podały pewne daty, wynika, że ilość masła wyrobionego w r. 1904 przewyższyła nawet produkcyę 1903 r. Owe 37 mleczarń wyrobiły bowiem w 1903 r. 164.564 kg. masła, w roku zaś 1904 172.243 kg., to zn. o 4·6% więcej. Jeżeliby więc wolno było uogólniać ten przyrost także na inne mleczarnie prywatne, na które mimo ich małych rozmiarów przypada około $^3/_4$ całej produkcyi masła deserowego w kraju, to uzasadniony będzie wniosek, że mimo mniejszej produkcyi masła w mleczarniach spółkowych i zbiorowych włościańskich, produkcya masła w całym kraju, oszacowana w r. 1903 w przybliżeniu na 800.000 kg., w r. 1904 przynajmniej się nie zmniejszyła. W uwzględnieniu niekorzystnych warunków 1904 r. świadczyłoby to o silnych podstawach i żywotności naszego przemysłu mleczarskiego.

Rozwój przemysłu mleczarskiego w kraju jest zresztą niewątpliwy i widoczny. Zrozumienie doniosłości tego przemysłu staje się coraz powszechniejsze, ożywia się inicyatywa tworzenia nowych przedsiębiorstw. W miarę rosnącego zainteresowania się sprawami mleczarstwa i jego rozwoju tem żywszą i wielostronniejszą musi być akcya czynników powołanych do popierania tej gałęzi produkcyi i wykonywania nad nią opieki, a więc zarówno akcya Wydziału krajowego, jakoteż Towarzystw rolniczych, jakiegokolwiek typu, które na tem polu pracować pragną. Warunkiem pomyślnego skutku działalności wymienionych czynników jest jednak, by działanie ich było podejmowane i prowadzone w ścisłem porozumieniu, zapewniającem najwłaściwsze zużytkowanie sił i funduszów.

Pożądana harmonia akcyi jest już w zasadzie osiągnięta przez określenie granic działalności z jednej strony organów Wydziału krajowego, a z drugiej strony Towarzystw pracujących nad ekonomicznem podniesieniem kraju.

Pracę nad podniesieniem mleczarstwa podzielić można na dwa uzupełniające się nawzajem działy. Do jednego działu usiłowań należy przygotowanie odpowiednich warunków ekonomicznych dla rozwoju przemysłu mleczarskiego, w szczególności podniesienie hodowli bydła i jego mleczności, a dalej popularyzowanie i propaganda racyonalnego gospodarstwa nabiałowego, pobudzanie inicyatywy, pouczanie interesowanych o pomocy, na jaką w tej mierze ze strony instytucyj publicznych liczyć mogą. W tym kierunku otwiera się Towarzystwom rolniczym wdzięczne pole do działania. Dział drugi, to akcya Wydziału krajowego, która obejmuje: naukę wędrowną mleczarstwa na kursach i pouczeniach urządzanych w tych okolicach, gdzie sprzyjają warunki rozwojowi mleczarstwa; stałe kształcenie sił fachowych w krajowej szkole mleczarskiej i przez rozdawnictwo stypendyów na studya zawodowe; pomoc kraju techniczna i fachowa przy zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw mleczarskich i pomoc materyalna w formie pożyczek z funduszu dla przemysłu rolniczego; popularyzowanie postępów techniki mleczarskiej przez odpowiednie publikacye i popieranie tego postępu przez oceny masła, subwencyonowanie wystaw mleczarskich i t. p.; pomoc dla zawiązywania spółek mleczarskich, kontrola nad niemi i popieranie ich rozwoju.

Zarysowany tu program akcyi stara się Wydział krajowy wypełnić w pierwszym rzędzie zapomocą swego biura mleczarskiego, które w myśl uchwał Wys. Sejmu składa się z dwóch instruktorów mleczarstwa (starszego i młodszego) i jednego pomocnika. Ze względu na żywszy rozwój przemysłu mleczarskiego w zachodnich powiatach kraju delegował Wydział krajowy jednego instruktora mleczarstwa do Krakowa, wyznaczając mu na siedzibę urzędową biuro Komitetu Towarzystwa rolniczego; drugi instruktor i pomocnik urzędowali we Lwowie. Czynności biura mleczarskiego polegały, jak w latach ubiegłych, przedewszystkiem na udzielaniu informacyi w kwestyach mleczarskich w drodze korespondencyi lub na miejscu.

Na podstawie opracowanego przez biuro mleczarskie regulaminu, który przedstawiliśmy Wys. Sejmowi w roku zeszłym, zawiązał się przy udziale delegatów obu Towarzystw rolniczych i Tow. mleczarskiego Komitet stałych ocen masła. Pierwsza ocena odbyła się w marcu b. r. w kraj. szkole mleczarskiej w Rzeszowie. Zorganizowaniem oceny, odebraniem i przygotowaniem próbek masła, nadesłanych przez 26 mleczarń, zajęło się biuro mleczarskie, którego zadaniem było również zestawienie i opracowanie wyniku oceny. Wynik tej pierwszej prawidłowej oceny masła ogłoszono w „Gazecie mleczarskiej“. Koszta oceny w kwocie 278 K netto pokrył w $^1/_4$ części Wydział krajowy, a resztę pokryły oba Tow. rolnicze i Tow. mleczarskie w Krakowie. Druga ocena odbędzie się we wrześniu b. r., a na dowód chętnego przyjęcia w kołach producentów zabiegów Komitetu ocen wystarczy przytoczyć, że do oceny tej zgłosiło swój udział 40 mleczarń.

Oprócz opracowania statystyki produkcyi mleczarskiej w kraju w r. 1904, zajęło się biuro mleczarskie, po przeprowadzeniu jeszcze w ubiegłym roku informacyjnych studyów na miejscu, zebraniem bliższych danych o stosunkach mleczarskich we wschodnio-południowych Karpatach, tak pod względem wyrobu masła, jakoteż produkcyi bryndzy i serów owczych w ogólności. Przy pomocy Wydziałów powiatowych i Tow. rolniczych zebrano dość obfity materyał. Zestawienie i opracowanie tych wiadomości doznało atoli przerwy, gdyż z końcem czerwca b. r. obaj instruktorzy mleczarstwa, p. Z. Ihnatowicz i p. J. Gawlikowski, zrezygnowali ze swych posad, obejmując korzystniejsze materyalnie zajęcia w zawodzie praktycznym.

Zapotrzebowanie sił z zawodowem przygotowaniu mleczarskiem sprawia nie po raz pierwszy, że funkcyonaryusze biura mleczarskiego po krótkim czasie rezygnują ze swych stanowisk dla otwierających się świetniejszych widoków materyalnych. O przyrost sił fachowych nie trudno i skompletowanie biura przeprowadzimy przed upływem roku, na powstających jednak peryodycznie lukach w składzie biura cierpi dotkliwie ciągłość pracy i programu. Chcąc temu zapobiedz, projektuje Wydział krajowy podwyższenie skali wynagrodzenia dla obu instruktorów mleczarstwa. Instruktor mleczarstwa pobierał dotychczas płacę roczną 3.000 K., oprócz ryczałtu na objazdy 1000 K i karty kolejowej w cenie 560 K. Od 1. stycznia 1906 preliminujemy podwyższenie płacy do 4.000 K rocznie przy tym samym ryczałcie na objazdy. Natomiast pobory instruktora adjunkta, wynoszące tytułem płacy 1.800 K rocznie i 600 K na

objazdy oprócz karty kolejowej, pragnie Wydział krajowy podnieść: płacę do 2.000 K, a ryczałt na objazdy do 800 K oprócz karty kolejowej. Pobory pomocnika instruktora pozostają niezmienione.

O czynności Biura Patronatu w zakresie organizowania spółek mleczarskich zdaje Wydział krajowy sprawę na innem miejscu. Dla zupełności obrazu przytaczamy, że dla zapewnienia Biuru Patronatu fachowej siły dla spraw spółek mleczarskich mianował Wydział krajowy lustratorem w tem biurze inżyniera Z. Chmielewskiego, byłego asystenta stacyi doświadczalnej rolniczej w Dublanach, który, otrzymawszy stypendyum z funduszu krajowego, odbył gruntowne, umiejętne i praktyczne studya mleczarskie. Akcyę organizowania spółek mleczarskich rozpoczęło Biuro Patronatu już w r. 1904 od zreorganizowania spółki w Rybnej. W tymże roku przyjęto pod Patronat ziemiańską spółkę mleczarską w Rudkach, zorganizowano spółkę w Chmielniku, która z d. 2. stycznia b. r. ruch otwarła. Wszystkie trzy wymienione spółki prosperują pomyślnie.

W b. r. zorganizowało Biuro Patronatu 3 nowe spółki mleczarskie w Strzelcach, Dłużniowie i Wyszatycach przy udziale gospodarstw włościańskich i dworskich. W reorganizacyi znajduje się spółka mleczarska w Królówce. Tym sposobem pozostaje obecnie pod Patronatem 7 spółek mleczarskich.

Dalsza akcya w tworzeniu spółek mleczarskich zależną jest przedewszystkiem od inicyatywy czynników interesowanych; pobudzeniem tej inicyatywy i przygotowaniem odpowiednich warunków Biuro Patronatu się nie zajmuje, pozostawiając to zadanie czynnikom miejscowym, które w swej pracy na tem polu liczyć mogą zawsze na chętną pomoc Wydziału krajowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm wstawia do rubr. X. budżetu krajowego na r. 1906 następujące wydatki:

a) na utrzymanie kraj. instruktora mleczarstwa: płaca 4.000 K i 1.560 K na koszta podróży;

b) na utrzymanie kraj. instruktora adjunkta mleczarstwa: płaca 2.000 K i 1.360 K na koszta podróży;

c) na utrzymanie pomocnika kraj. instruktora mleczarstwa: płaca 1.440 K i 800 K na koszta podróży.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Szkoła została otwartą 1. maja 1903 roku kursem niższym czteromiesięcznym.

Sprawozdanie niniejsze jest drugiem z rzędu, a obejmuje rok drugi i część trzeciego od założenia szkoły.

Cel szkoły pozostał niezmieniony, a było nim z jednej strony teoretyczne i praktyczne kształcenie kierowników oraz pomocników dla mleczarń parowych i ręcznych, z drugiej strony, dzięki możności przyjmowania hospitantów, zaznajamianie także szerszych warstw interesowanych z przemysłem mleczarskim. Systematyczna nauka serkarstwa nie mogła być jeszcze i w tym roku zaczętą, odroczono bowiem urządzenie serowni.

Dopiero jesienią przystąpi szkoła do uzupełnienia maszynowego serowni i koniecznych adaptacyi lokalu, przeznaczonego na ten cel, tak, aby już z wiosną 1906 rozpocząć można było stały wyrób niektórych gatunków serów, a w miarę wyrabiania sobie zbytu, produkcyę tę stopniowo rozszerzać. W roku 1906 otwartą będzie szkoła w Miłocinie pod Rzeszowem, serownia nasza będzie więc miała zapewnione mleko doskonałej jakości, co jest głównym warunkiem prawidłowego wyrobu serów.

Grono nauczycielskie.

Skład grona nauczycielskiego w okresie sprawozdawczym był następujący:

1) *Dr. Tadeusz Rylski*, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył mleczarstwa, prowadził ćwiczenia w pracowni, administracyę zakładu i mleczarni szkolnej. Począwszy od 1. maja 1905 r. uczył nadto rachunkowości i kalkulacyi.

2) *Jan Licznerski*, praktykant, prowadził książkowość szkoły, uczył rachunkowości i kalkulacyi. Stanowisko swoje opuścił 1. maja 1905 roku, z powodu wyjazdu dla dalszego kształcenia się w serkarstwie jako stypendysta Wydziału krajowego w szkole szwajcarskiej Rütti-Zollikofen.

3) *Franciszek Gorecki*, instruktor-mleczarz, prowadził pod nadzorem kierownika zajęcia praktyczne uczniów w mleczarni. — Uwolniony z zajmowanego stanowiska dnia 31. maja 1905 r. na własne żądanie.

4) *Jan Honig*, były uczeń szkoły serkarskiej w Rütti, pełnił obowiązki serkarza, prowadził zajęcia praktyczne w serowni, począwszy zaś od 1. czerwca b. r. po ustąpieniu p. Goreckiego także w mleczarni.

Franciszek Stein, jako nauczyciel dochodzący, uczył języka polskiego, począwszy zaś od dnia 1. maja 1905 pełnił prowizorycznie funkcye korespondenta i buchaltera.

A. Woiński, jako nauczyciel dochodzący, uczył rachunków

J. Gajewski, inżynier kolei państwowej, uczył obsługi kotłów parowych na wyższym kursie mleczarskim.

Nauka.

W myśl statutu organizacyjnego szkoły, udziela się naukę na dwóch kursach. *a*) na kursie niższym dla kierowników i pomocników mleczarń ręcznych, od 1. listopada do końca lutego, *b*) na kursie wyższym dla kierowników i pomocników mleczarń parowych, od 1. marca do końca października.

Kursów w okresie sprawozdawczym odbyło się trzy, właściwie zaś w czasie od 1. maja od końca października ukończono pierwszy wyższy kurs mleczarski, następnie w czasie od 1. listopada do 28. lutego trwał niższy kurs mleczarski, a wreszcie z dniem 1. marca rozpoczęto drugi wyższy kurs mleczarski, który trwa dotąd

Nauka w szkole udzielaną jest w ten sposób, że tak na kursie niższym jak i wyższym pierwsze miesiące poświęca się głównie przedmiotom ogólnie kształcącym, później zaś w planie godzin zyskują stopniowo przewagę przedmioty fachowe. Wskutek tego podział godzin zmieniał się nieco z miesiąca na miesiąc.

Poniżej umieszczony podział godzin na kursie wyższym za miesiąc maj 1905 daje pojęcie o zwykłem rozłożeniu zajęć w szkole i stosunku zajęć praktycznych do nauki teoretycznej.

Podział godzin nauki i zajęć praktycznych w maju 1905.

Dnie	7—8	8—12½	2—3½	3½—4½	4¾—5¾	6—7	7—7½	7½—9½
Poniedziałek	Nauka mleczarstwa	Zajęcia praktyczne w mleczarni	1 partya uczniów zajęta w mleczarni 2 „ „ pracowni	Rachunki	Rachunki	Składanie wykazów i zamknięcie czynności w mleczarni	Wieczerza	Silentium i repetycye
Wtorek				Język polski	Język polski			
Środa				Kalkulacye	Kalkulacye			
Czwartek				Język polski	Język polski			
Piątek				Rachunki	Rachunki			
Sobota				Uczniowie porządkują sale wykładowe, pracownie i mleczarnię				

Uwaga. Uczniowie podzieleni są na 2 partye w ten sposób, że do pierwszej partyi należą uczniowie przydzieleni do odbioru mleka, do obsługi wirówek, pasteuryzatora i kotła parowego; do drugiej zaś partyi uczniowie przydzieleni do maślarni, serowni i drobnej sprzedaży.

W czasie zajęć praktycznych wszelkie prace wykonują uczniowie sami pod kierunkiem instruktorów i kierownika sposobem dyżurów. Zajęcia podzielone są na następujące działy:

1) Odbiór mleka, 2) podgrzewacz, 3) wirówki, 4) pasteuryzator, 5) maślnica, 6) wygniatanie, formowanie i ekspedycya masła, 7) serownia, 8) obsługa kotła, 9) drobna sprzedaż.

Służba w każdym poszczególnym dziale trwa 1 tydzień, poczem kolejno uczniowie się zmieniają.

Codzień wieczorem uczniowie służbowi oddają wykonane przez siebie wykazy i raporty, kontrolowane najpierw przez instruktora, a następnie w kancelacyi szkolnej.

Środki naukowe.

Środki naukowe powiększyły się w roku sprawozdawczym znacznie wskutek udzielenia przez Wydział krajowy na ten cel osobnych funduszów.

Do laboratoryum szkolnego zakupiono:

1) Automat Kanissa do pipetowania przy metodzie Gerberowskiej.
2) Tłuszczomierze Dra Gerbera „Plan“, „Convex“.
3) Kompletny aparat Soxhleta.
4) Lactofermentator na 40 prób.
5) Palnik spirytusowy Barthelsa.
6) Wagę chemiczną Sartoriusa i wagę decymalną.
7) Lactobutyrometr Gerbera.
8) Alkoholometr.
9) Masłomierze Gerbera.
10) Przyrządy do oznaczenia zawartości wody w maśle.

Zakupiono nadto potrzebną ilość naczyń szklanych, kolb, lejków i t. p. przyborów laboratoryjnych.

Muzeum szkolne również się powiększyło, przeważnie dzięki darom fabryk maszyn i przyborów mleczarskich. I tak posiada obecnie muzeum szkolne:

Wirówki systemu Alfa „Colibri“ i „Alfa B“, systemu Perfect Nr. 2 (sprawność w godzinie 125 litrów) i Nr. 7 (400 litr.); duńską wirówkę Burmeistra i Waina starego systemu (700 litrów); seperator „Globe“, wirówkę Melotte (sprawność 125 litrów). Wszystkie te wirówki, prócz stale będących w ruchu Alfa A II. (2000 litrów) i Perfect „Dania“ (700 litrów) kolejno puszczane bywają w ruch, aby możliwie najdokładniej uczniów z niemi zapoznać. Prócz tego muzeum szkolne posiada wygniatacz „Perfect“, maślnicę „Perfect“, chłodnik „Perfect“, filtry z watą i naczynia „Perfect“ tłoczone z jednego kawałka blachy. Zbiór uzupełnia znaczniejsza ilość planów mleczarni i przekrojów maszyn.

Biblioteka szkolna liczy 60 dzieł, nadto szkoła prenumeruje: „Przemysłowca“, „Milchzeitung, Wiedeń“, „Milchzeitung, Lipsk“, „Molkereizeitung, Hildesheim“, prócz tego otrzymuje bezpłatnie „Togodnik rolniczy“, „Gazetę mleczarską“ i „Statistische Nachrichten“.

Uczniowie.

Uczniowie zwyczajni. Na wyższy kurs mleczarski, otwarty w d. 1. marca 1904, przyjęto 12 uczniów. Kurs ukończyło 8 uczniów, a mianowicie: 1 z postępem bardzo dobrym, 3 z postępem dobrym, 4 z postępem dostatecznym.

Na podstawie powyższej klasyfikacyi uznano 1 ucznia jako uzdolnionego do samoistnego prowadzenia mleczarni parowej, trzech uzyskało stopień kierowników z warunkiem odbycia poprzednio jednorocznej praktyki; czterech zaś uczniów uznano za uzdolnionych do pełnienia obowiązków pomocników.

Na następny kurs niższy przyjęto w d. 1. listopada 1904 14 kandydatów. W ciągu kursu wydalono 1 ucznia, drugi zaś z powodu choroby zmuszony był naukę przerwać. Dwunastu zatem uczniów złożyło egzamin końcowy, z tych 2 z postępem bardzo dobrym, 6 z postępem dobrym, 4 z postępem dostatecznym, jako uzdolnionych do samoistnego prowadzenia mleczarni ręcznej uznano 8 uczniów, czterech zaś z warunkiem odbycia poprzednio jednorocznej praktyki jako pomocników.

Tak więc ogółem na obu kursach stopień kierowników uzyskało 16 uczniów (z tych 7 z warunkiem odbycia praktyki), stopień pomocników czterech.

Wiek uczniów wynosił przeciętnie lat 20 (od 19—26).

Wyznania rz. kat było 16 uczniów, gr. kat. 4.

Przed wstąpieniem do szkoły ukończyło:

szkołę ludową	7 uczniów
1-szą klasę gimnazyalną	2 „

kraj. niższą szkołę rolniczą	9 uczniów
kurs handl. w Czernichowie	1 „
3 klasy szkół wydziałowych	1 „

Sześciu uczniów na obu kursach odbyło przed wstąpieniem do szkoły praktykę mleczarską, z tych 2 uczniów kursu wyższego odbyło poprzednio kurs niższy w szkole, następnie zaś jeszcze kilkumiesięczną praktykę jako kierownicy lub pomocnicy mleczarni.

Według stanu rodziców było: synów włościan 13, urzędników 2, oficyalistów prywatnych 5.

Hospitanci. Jak w roku poprzednim przyjmowała szkoła także hospitantów na dłuższy lub krótszy przeciąg czasu. W okresie sprawodawczym było ich dziewięciu, mianowicie: uczniów wyższych i średnich szkół rolniczych . 2
oficyalista prywatny 1
nauczyciel ludowy 1
kierownik zimow. szkoły rolniczej 1
absolwent szkoły górniczej 1
rolników praktycznych . . . . . 3.

Z wymienionych dziewięciu hospitantów, pięciu uzyskało zasiłki Wydziału krajowego. Dwu z nich wstąpiło na kurs mleczarski jako uczniowie zwyczajni, pięciu zaś odbyło cały kurs i za zezwoleniem Wydziału krajowego zostali dopuszczeni do egzaminu końcowego razem z uczniami zwyczajnymi szkoły.

Z uczniów obu powyżej wymienionych kursów 18-tu zajęło posady kierowników mleczarń, jeden zaś mianowany został asystentem kontrolnym przy Komitecie Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Wszystkie posady uzyskali uczniowie za pośrednictwem szkoły. Popyt ze strony właścicieli mleczarń był i w tym roku większy niż podaż. Posady uzyskiwane przez ukończonych uczniów uważać można za dobre. Prócz mieszkania i utrzymania uzyskują przeciętną miesięczną płacę w kwocie 30—60 koron, niekiedy zaś także procent od czystych dochodów mleczarni.

Dnia 1. marca 1905 rozpoczął się w szkole drugi wyższy kurs mleczarski, na który przyjęto dwunastu uczniów i jednego hospitanta z prawem składania egzaminu końcowego. Kurs ten ukończony zostanie w październiku roku bieżącego.

Mleczarnia.

Mleczarnia szkolna w roku sprawodawczym prowadzoną była dalej we własnym zarządzie szkoły.

Rok sprawodawczy był bardzo nienormalnym z powodu posuchy, która z jednej strony doprowadziła do znacznego obniżenia się produkcyi przedewszystkiem w miesiącach letnich, z drugiej strony spowodowała nadmierne podniesienie się cen mleka w okolicy, tak, że przy zawieraniu nowych kontraktów w styczniu 1905 musiano ograniczyć się do zapewnienia mleczarni tylko najkonieczniejszej ilości mleka z obawy dużych strat. O ile jednak sądzić można z miesięcy dotychczasowych, strat tych nie będzie, gdyż rok obecny utrzymał dość wysokie ceny masła, przytem i szkoła sama zdołała sobie wyrobić zbyt pewny i dość dobry na swoje produkta, tak że nie napotykała dotychczas na żadne pod tym względem trudności.

Ilość dostawców wynosiła w poszczególnych miesiącach:

	Dostawców	Litrów mleka
Rok 1904. Miesiące:		
Lipiec	9	37.117
Sierpień	8	23.083
Wrzesień	6	17.334
Październik	5	13.921
Listopad	6	14.707
Grudzień	6	21.245

Rok 1905. Miesiące:	Dostawców	Litrów mleka
Styczeń	5	27.053
Luty	5	27.318
Marzec	5	30.816
Kwiecień	5	25.792
Maj	4	21.602
Czerwiec	4	23.694
Razem	—	283 682

Głównym produktem szkoły było masło, które robiono z reguły ze śmietany pasteuryzowanej, zakwaszanej mlekiem zbieranem lub czystemi kulturami. Z powodu braku na razie ogrzewanych piwnic, ilość serów podpuszczkowych wyrobiono tylko niewielką. Przeważnie wyrabiano małe cegiełkowe sery miękkie, jak: Limburski, Romadour, Imperial, serki do piwa i kilka sztuk twardego sera stepowego (t. z. rosyjskiego).

Poniżej zestawiony rachunek nabiału za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905 roku podaje dokładny obraz przeróbki w tym okresie.

Dochód.		Rozchód.	
I. Mleko pełne.			
Uzyskano litrów	283.682	Sprzedano litrów	14.140
		Przerob. na sery podpuszczk.	1.756
		Oddzielono na wirówce	267.759
		Strata	27
	283.682		283.682
II. Mleko zbierane.			
Remanent z czerwca 1904	653	Sprzedano litrów	72.864
Uzyskano	229.983	Przerobiono na ser	154.163
		Przerobiono na maślankę	2.667
		Remanent na lipiec 1905	204
		Strata	738
	230.636		230.636
III. Śmietana.			
Remanent z czerwca 1904	224	Sprzedano litrów	372
Uzyskano	37.572	Przerobiono	54.501
Z filii Czudec	17.224	Remanent na lipiec 1905	120
		Strata	27
	55.020		55.029
IV. Maślanka.			
Remanent z czerwca 1904 litrów	40	Sprzedano litrów	27.501
Uzyskano	42.365	Przerobiono na twaróg	16.797
Dobrano mleka zbieranego	2.667	Remanent na lipiec 1905	16
		Strata	758
	45 072		45.072
V. Masło.			
Remanent z czerwca 1904 kg.	483	Sprzedano kg.	15.447
Uzyskano	12.655	Remanent na lipiec 1905	37
Dokupiono	2.384	Strata przez solenie	38
	15.522		15.522

VI. Twaróg.

Remanent z czerwca 1904 kg.	250	Sprzedano kg.	15.275
Uzyskano	15.063	Strata	41
	15.313		15.313

VII. Serwatka.

Uzyskano litrów	156.708	Sprzedano litrów	112.679
		Strata (wylano)	44.029
	156.708		156.708

VIII. Sery.

Remanent z czerwca 1904 sztuk	187	Sprzedano sztuk	989
Uzyskano	819	Strata	17
	1006		1006

Kronika szkoły.

Oprócz odwiedzin urzędowych Prezesa Wydziału krajowego, JW. Dra Tadeusza Pilata; opiekuna szkoły, JW Stanisława Jędrzejowicza; Radcy Dworu, Władysława Struszkiewicza, Radcy Wydziału krajowego, Dra Ignacego Szyszyłowicza, odwiedził także szkołę JE. Pan Minister, br. Giovanelli, JE. Pan Adam Jędrzejowicz i Sekretarz c. k. ministerstwa rolnictwa, P. Stanisław Ramułt.

W marcu 1905 roku odbyła się w szkole ocena masła mleczarń galicyjskich, a następnie zjazd kierowników mleczarń. Uczestnicy zjazdu zwiedzili mleczarnię szkolną, przyczem demonstrowano im świeżo ustawioną wirówkę parową „Dania“ firmy Burmeister i Wain w Kopenhadze.

Kierownik szkoły kooptowany do Komitetu dla spraw mleczarskich we Wiedniu brał udział w posiedzeniach tego Komitetu. W listopadzie 1904 zwiedził szkoły mleczarskie w Kromieryżu i Söhle na Morawach.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia 19. sierpnia 1905 roku.

Dr. Tadeusz Rylski, w. r.

Mleczarnie w Galicyi w r. 1904.

Podobnie jak w roku poprzednim, za punkt wyjścia w opracowaniu statystyki mleczarń w kraju służyły zebrane z możliwą dokładnością daty o ilości mleczarń, istniejących z końcem 1904 r.

Biuro mleczarskie zwróciło się między innemi także do wszystkich firm, dostarczających do Galicyi wirówki i inne maszyny mleczarskie o podanie spisu miejscowości, do których je sprzedały.

Uzyskano w ten sposób wykaz 61 nowych mleczarń, które zaopatrzyły się w r. 1904 w wirówkę. Uzupełniwszy w ten sposób uzyskane w innej drodze adresy, rozesłało Biuro mleczarskie w lutym b. r. 375 kwestyonaryuszy do mleczarń z zapytaniami o dane co do ilości przerobionego w r. 1904 mleka, produkcyi masła, wywozu tegoż za granicę i t. d.

Otrzymaliśmy ogółem 184 odpowiedzi, czyli że odpowiedziało 49% wszystkich adresatów. Z tych 184 odpowiedzi użyć można było do opracowania niniejszego sprawozdania zaledwie 114, reszta kwestyonaryuszy zawierała albo nie dość jasne dane, albo też bardzo ułamkowe. Zupełnie dokładne odpowiedzi nadesłało zaledwie 75 mleczarń i na tych tylko mogliśmy oprzeć ściślejsze obliczenia. W każdym razie i reszta 70 odpowiedzi została o tyle zużyte, że posłużyły do ustalenia liczby mleczarń, będących rzeczywiście mleczarniami produkującemi masło na sprzedaż. Wiele bowiem gospodarstw, posiadających wirówkę ręczną nieraz najmniejszego modelu, wyrabia masło w małej tylko ilości wyłącznie do własnego domowego użytku. Te gospodarstwa staraliśmy się z tegoroczuego spisu wyeliminować. Wynik okazał się ten, że gdy przed wysyłką kwestyonaryuszy posiadało Biuro mleczarskie 375 adresów mleczarń, po otrzymaniu odpowiedzi cyfra ta zmalała do 316 mleczarń.

Rozmieszczenie tych 316 mleczarń we wszystkich powiatach autonomicznych Galicyi przedstawia się następująco:

Tablica I. Rozmieszczenie mleczarń podług powiatów.

L. p.	Powiat	Ilość mleczarń w roku 1903	Ilość mleczarń w roku 1904	Zmiany	L. p.	Powiat	Ilość mleczarń w roku 1903	Ilość mleczarń w roku 1904	Zmiany
1	Biała	5	3	— 2	10	Buczacz	5	7	+ 2
2	Bóbrka	8	8	—	11	Chrzanów	1	1	—
3	Bochnia	7	8	+ 1	12	Cieszanów	7	5	— 2
4	Bohorodczany	—	—	—	13	Czortków	3	4	+ 1
5	Borszczów	3	4	+ 1	14	Dąbrowa	2	2	—
6	Brody	3	4	+ 1	15	Dobromil	2	5	+ 3
7	Brzesko	14	16	+ 2	16	Dolina	1	—	— 1
8	Brzeżany	1	1	—	17	Drohobycz	—	1	+ 1
9	Brzozów	9	9	—	18	Gorlice	2	7	+ 5

L. p.	Powiat	Ilość mleczarń w roku 1903	Ilość mleczarń w roku 1904	Zmiany	L. p.	Powiat	Ilość mleczarń w roku 1903	Ilość mleczarń w roku 1904	Zmiany
19	Gródek	4	5	+ 1	49	Rohatyn	10	12	+ 2
20	Grybów	1	1	—	50	Ropczyce	3	4	+ 1
21	Horodenka	4	4	—	51	Rudki	5	7	+ 2
22	Husiatyn	5	5	—	52	Rzeszów	11	6	— 5
23	Jarosław	5	8	+ 3	53	Sambor	—	1	+ 1
24	Jasło	7	6	— 1	54	Sanok	11	9	— 2
25	Jaworów	5	6	+ 1	55	Skałat	3	6	+ 3
26	Kałusz	8	6	— 2	56	Śniatyn	3	2	— 1
27	Kamionka	5	5	—	57	Sokal	8	8	—
28	Kolbuszowa	—	—	—	58	Stanisławów	—	3	+ 3
29	Kołomyja	11	8	— 3	59	Stare miasto	—	—	—
30	Kossów	—	—	—	60	Stryj	1	3	+ 2
31	Kraków (okolica)	2	3	+ 1	61	Tarnobrzeg	1	1	—
32	Krosno	7	6	— 1	62	Tarnopol	4	2	— 2
33	Limanowa	5	3	— 2	63	Tarnów	2	1	— 1
34	Lisko	4	4	—	64	Tłumacz	1	3	+ 2
35	Lwów (okolica)	6	8	+ 2	65	Trembowla	—	1	+ 1
36	Łańcut	9	5	— 4	66	Turka	2	1	— 1
37	Mielec	3	4	+ 1	67	Wadowice	4	4	—
38	Mościska	8	6	— 2	68	Wieliczka	4	3	— 1
39	Myślenice	5	4	— 1	69	Zaleszczyki	2	1	— 1
40	Nadwórna	—	—	—	70	Zbaraż	—	1	+ 1
41	Nisko	1	1	—	71	Złoczów	5	8	+ 3
42	Nowy Sącz	4	5	+ 1	72	Żółkiew	3	5	+ 2
43	Nowy Targ	1	1	—	73	Żydaczów	2	7	+ 5
44	Pilzno	1	—	— 1	74	Żywiec	1	1	—
45	Podhajce	1	2	+ 1	75	Kraków (miasto)	5	3	— 2
46	Przemyśl	10	11	+ 1	76	Lwów (miasto)	5	4	— 1
47	Przemyślany	2	3	+ 1					
48	Rawa ruska	4	4	—		Razem	297	316	+19

Jak widzimy z powyższej tablicy, ilość mleczarń wzrosła w r. 1904 stosunkowo niewiele, bo zaledwie o 19. Przypisać to należy wyjątkowym warunkom klimatycznym zeszłego roku, mianowicie długiej posusze i brakowi paszy dochodzącemu w z. r. do rozmiarów klęski. Wiele gospodarstw musiało pozwijać swe mleczarnie, zmniejszając z powodu braku paszy stan swych obór, a zapewne także mniej obfite żywienie musiało wpłynąć na zmniejszenie wydajności mleka.

Co do rozmieszczenia tych mleczarń w poszczególnych powiatach, to możemy zauważyć, że w r. 1904, tak samo jak w roku ubiegłym, najwięcej mleczarń posiadały powiaty: brzeski 16, brzozowski 9, przemyski 11 i rohatyński 12. Do powiatów, w których liczba mleczarń pomimo niepomyślnych warunków znacznie się zwiększyła, należą: buczacki 7 (w 1903 r. 5), dobromilski 5 (2), gorlicki 7 (2), jarosławski 8 (5), złoczowski 8 (5) i żydaczowski 7 (5). Zmniejszyła się natomiast ilość mleczarń w powiatach: kołomyjskim, rzeszowskim i sanockim.

Pod względem organizacyi dzielą się te 316 mleczarń następująco:

Tablica II.

Rodzaj mleczarni	Ilość	%
spółkowych	9	2·9
zbiorowych (włościańskich) . .	25	7·9
przemysłowych (miejskich) . .	13	4·1
prywatnych (dworskich) . .	264	83·5
szkolnych	5	1·6
Razem . .	316	100·0

Mleczarń spółkowych liczyliśmy zatem w 1904 r. 9, o 2 więcej niż w r. 1903, liczba ta jednak się zmniejszy, gdy weźmiemy pod uwagę spółki mleczarskie w ścisłem ich znaczeniu, t. j. te, w których wszyscy dostawcy są wspólnikami mleczarni, dochodami jej się dzielą i ryzyko wspólnie ponoszą. Takich spółek mieliśmy cztery: spółki włościańskie w Rybnej i Królówce i spółkę obywatelską w Rudkach, a pod koniec 1904 r. w organizacyi jeszcze spółkę w Chmielniku.

Zbiorowych mleczarń przerabiających włościańskie mleko mamy 25, w stosunku do wszystkich mleczarń 7·9%. W przeważnej części znajdują się one w zachodniej Galicyi, we wschodniej zaczęły dopiero powstawać.

Przemysłowych mleczarń, do których zaliczyliśmy głównie miejskie mleczarnie, mamy ogółem 13, czyli 4·1% wszystkich mleczarń. W tej grupie do racyonalnie urządzonych i dobrze prowadzonych należą tylko mleczarnie we Lwowie, Krakowie i Przemyślu, reszta to mleczarnie małe i prymitywnie urządzone.

Najwięcej mleczarń jest prywatnych, tych było z końcem 1904 r. 264, czyli 83·5% wszystkich mleczarń. Są to przeważnie mleczarnie dworskie, przerabiające mleko tylko z własnych obór. W ostatnich czasach powstaje typ mleczarni dworskiej zbiorowej, przerabiającej oprócz własnego mleka także mleko z sąsiednich dworów.

Szkolnych mleczarń jest 5: jedna parowa mleczarnia kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i 4 mleczarnie ręczne niższych szkół rolniczych, (nie licząc mleczarni szkolnej w Dublanach, która tylko peryodycznie bywa w ruch puszczaną).

Tablica III. przedstawia podział mleczarń, pod względem siły popędowej.

Tablica III.

Rodzaj mleczarni	Ilość	%
parowych	8	2·5
poruszanych silnicą parową .	1	0·3
„ „ elektryczną .	1	0·3
„ kieratem . . .	1	0·3
ręcznych	305	96·6
Razem . .	316	100·0

Jak widzimy parowych mleczarń w Galicyi jest jeszcze bardzo mało i przyrost ich bardzo nieznaczny; przeważnie wszystkie mleczarnie są ręczne. W roku sprawozdawczym przybyła tylko jedna parowa mleczarnia.

Przechodząc do przedstawienia wielkości mleczarń w Galicyi, ograniczyć się będziemy musieli na podaniu wielkości tylko tych 116 mleczarń, które przysłały nam odpowiednio wypełnione kwestyonaryusze. Podział ten przedstawia tablica IV.

Tablica IV. Podział mleczarń podług wysokości dziennej przeróbki.

Rodzaj mleczarni według organizacyi	Razem	Dzienna przeróbka															
		poniżej 100 litr		od 100—200		od 200—300		od 300—500		od 500—1000		ponad 1000 l.		do 500 l.		ponad 500 l.	
		ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
spółkowych	9	—	—	1	11,1	4	44,4	1	11,1	1	11,1	2	22,3	6	66,6	3	33,4
zbiorowych	21	6	28,6	2	9,5	5	23,8	6	28,6	2	9,5	—	—	9	90,5	2	9,5
przemysłowych	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20,0	4	80,0	—	—	5	100,0
prywatnych	76	12	15,8	30	39,4	12	15,8	13	17,1	6	7,9	3	4,0	67	88,1	9	11,9
szkolnych	5	3	53,3	1	23,3	—	—	—	—	—	—	1	23,3	4	80	1	20
Razem	116	21	16,6	34	29,8	21	18,4	20	17,6	10	8,8	10	8,8	96	82,4	20	17,6

Jak widzimy z tego zestawienia, największemi mleczarniami są mleczarnie miejskie (w Krakowie i Lwowie), te bowiem prawie wszystkie przerabiają ponad 1000 litrów.

Na drugiem miejscu stoją mleczarnie spółkowe, z tych 3 mleczarnie przerabiają ponad 500 l. (2 nawet ponad 1000 l.) dziennie, uważanych za minimum racyonalnej przeróbki, reszta to mleczarnie mniejsze, przerabiające od 200—500 l.

Te trzy mleczarnie, przerabiające powyżej 500 l. mleka dziennie, to mleczarnie o ściśle spółkowym charakterze: Rybna, Królówka i Rudki.

Z 21 mleczarń zbiorowych zaledwie 2 przerabia dziennie powyżej 500 l., 11 od 200 do 500 l., a 8 poniżej 200 litrów.

Ten typ mleczarń przedstawia się w tym roku najniekorzystniej pod względem wysokości dziennej przeróbki, prawdopodobnie wskutek klęski braku paszy, którą właśnie najdotkliwiej uczuły gospodarstwa włościańskie.

Wśród mleczarń prywatnych 9 przerabia ponad 500 l., 25 średniej wielkości przerabia od 200—500 l., a 42 poniżej 200 l. mleka dziennie.

Produkcya, zbyt i ceny masła.

Zebranie dokładnych dat w tym względzie napotyka na ogromne trudności, bo pomijając nawet brak chęci u niektórych mleczarń do komunikowania biuru mleczarskiemu ilości przerobionego masła, to wiele mleczarń prywatnych nie prowadzi zupełnie ewidencyi swej produkcyi i na stawiane zapytanie nie może dać prawdziwej odpowiedzi. Ścisłe daty otrzymało biuro mleczarskie tylko od mleczarń spółkowych, mleczarń zbiorowych i od kilkudziesięciu mleczarń prywatnych; na tych więc danych opiera biuro mleczarskie obliczenie produkcyi masła w r. 1904.

Mleczarnie spółkowe, których w r. 1904 było dziewięć w ruchu, przerobiły ogółem 1,717.447 l. mleka i otrzymały z tego 65.443 kg. masła. Większa połowa tej produkcyi (45.368 kg.) przypada na dwie największe w krajn mleczarnie w Rybnej i Królówce.

Z 25 mleczarń zbiorowych 21 podało swą produkcyę. Wynosiła ona 74.693 kg. masła przerobionego z 1,970.270 l. mleka; przyjmując zaś, że pozostałe 4 mleczarnie, które nie nadesłały odpowiedzi, mogły przerobić około 29.100 l. mleka (co odpowiada 200 l. dziennie) i wyprodukować 11.230 kg. masła (t. zn. 26 l. mleka na 1 kg. masła), wypadnie ogólna produkcya mleczarń zbiorowych na 85.923 kg. masła wyrobionego z 2,262.270 l. mleka. Mleczarnie spółkowe i zbiorowe wyrobiły więc razem 151.366 kg. masła, to znaczy w porównaniu z rokiem 1904 mniej o 44.250 kg. Tę redukcyę przypisać musimy dotkliwemu brakowi paszy, który odbić się musiał głównie na mleczarniach włościańskich.

W obliczeniu produkcyi masła nwzględniamy dalej zupełnie wiarygodne i pewne daty 37 mleczarń prywatnych, które także w r. 1903 podały były wysokość swej produkcyi. Otóż te same 37 mleczarń, które w r. 1903 wyrobiły ogółem 164.564 kg. masła, wykazują za rok ubiegły produkcyę 172.243 kg., czyli o 4·6% więcej. Jeżeliby zatem wolno było uogólniać ten przyrost także na inne mleczarnie prywatne, na które mimo ich drobnych rozmiarów przypada przecież $^3/_4$ całej produkcyi masła w kraju, to usprawiedliwiony będzie wniosek, że mimo wykazanego powyżej zmniejszenia produkcyi w większych mleczarniach spółkowych i zbiorowych włościańskich — produkcya masła w całym kraju (obliczona w r. 1903 na 800.000 kg.) w r. 1904 przecie się nie zmniejszyła. W uwzględnieniu nader ciężkich warunków zeszłorocznych dla chowu inwentarza, byłby to objaw świadczący korzystnie o rozwoju naszego mleczarstwa.

Stosunek produkcyi zimowej do letniej podaje następujące zestawienie:

Tablica V. Stosunek zimowej produkcyi masła do letniej.

Rodzaj mleczarni	Stosunek produkcyi zimowej do letniej			Stosunek minimum w jednym miesiącu dostawionego mleka do maximum		
	najniższy	najwyższy	przeciętny	najniższy	najwyższy	przeciętny
spółkowe	1 : 1,,7	1 : 2,,5	1 : 1,,9	1 : 2,,5	1 : 10,,4	1 : 4,,5
zbiorowe	1 : 0,,8	1 : **18**,,7	1 : 4,,3	1 : 2,,4	1 : **46**,,0	1 : **12**,,1
przemysłowe	1 : 1,,1	1 : 1,,1	1 : 1,,1	1 : 1,,5	1 : 1,,5	1 : 1,,5
prywatne	1 : **0**,,8	1 : 2,,7	1 : 1,,3	1 : 1,,2	1 : 7,,3	1 : 2,,9
szkolne	1 : 1,,1	1 : 1,,6	1 : 1,,1	1 : 1,,5	1 : 2,,6	1 : 2
razem	1 : **0**,,8	1 : 18,,7	1 : 1,,5	1 : 1,,5	1 : 46,,0	1 : 4,,6

Z powyższej tablicy okazuje się, że stosunek produkcyi zimowej do letniej przedstawia się na ogół niekorzystnie, a w porównaniu jednak z rokiem poprzednim trochę lepiej. W poprzednim roku był u wszystkich mleczarń jak 1 : 1·6 w r. 1904 jak 1 : 1·5.

O wiele gorzej przedstawia się ten stosunek u poszczególnych typów mleczarń. Widzimy np. u jednej ze zbiorowych mleczarń, że produkcya letnia jest tam o 18 razy większą od zimowej, średnio u tych mleczarń przedstawia się ten stosunek jak 1 : 4·3. U spółkowych mleczarń stosunek ten jest nieco lepszym, ale zawsze jeszcze złym, bo dochodzi do dwukrotnie większej produkcyi letniej. W ogóle te wydatne różnice między produkcyą zimową a letnią zachodzą głównie u mleczarń, przerabiających mleko włościańskie.

Tablica VI. Zbyt masła i osiągane ceny.

Rodzaj mleczarni według wysokości dziennej przeróbki	Sprzedano masła		Osiągnięto za 1 kilogram masła					
	w kraju	za granicą	najwięcej	najmniej	przeciętnie	najwięcej	najmniej	przeciętnie
	% całej produkcyi		w hurtownej sprzedaży			w drobnej sprzedaży		
			K o r o n					
ponad 1000 l.	75	25	**2·90**	2·10	2·42	**3·00**	2·15	2·48
od 500—1000 „	78	22	2·55	1·70	2·17	2·60	2·00	2·34
„ 300— 500 „	85	15	2·70	1·85	2·21	2·80	2·10	2·40
„ 200— 300 „	94	6	2·65	2·10	2·30	2·80	2·00	2·41
„ 100— 200 „	96	4	2·60	**1·40**	2·22	2·90	1·80	2·43
poniżej 100 l.	90	10	2·40	**1·40**	2·02	2·80	**1·60**	2·29
Przeciętnie	84	16	2·90	1·40	2·20	3·00	1·60	2·46

Tablica VI. podaje pogląd na ilość masła sprzedanego w kraju i zagranicą i ceny, jakie za nie uzyskiwano przy hurtownej i drobnej sprzedaży. Jak widzimy z niej, stosunkowo bardzo niewiele masła wywieziono w r. 1904 za granice Galicyi, ogółem około 16%, czyli w porównaniu z r. 1903 o 11% mniej.

Powodem tego było większe w tym roku zapotrzebowanie masła od zwiększenia się produkcyi. Tak samo jak w ubiegłym roku, największe mleczarnie najwięcej stosunkowo wywiozły masła za granicę. Mleczarnie o przeróbce dziennej powyżej

300 litrów wywiozły 21% całej swej produkcyi, a mniejsze, przerabiające mniej jak 300 litrów, zaledwie 6%.

Ceny masła w tym roku były bardzo dobre, a nawet w porównaniu z innemi latami wyjątkowe, szczególniej przy drobnej sprzedaży (w kraju). Najgorsze ceny i w tym roku osiągały mleczarnie małe poniżej 100 l. Nie posiadając bowiem odpowiedniego urządzenia, ani fachowych pracowników, nie produkują pospolicie masła doborowego i tem samem muszą zadowalniać się cenami niższemi.

Biuro mleczarskie starało się między innemi zebrać także dane o zawodowem przygotowaniu i umieściło w tym celu stosowne zapytanie w rozesłanym kwestyonaryuszu. Otrzymane wyjaśnienia stwierdzają w tym względzie duże jeszcze braki. Na 114 mleczarń, od których mamy sprawozdania, ledwie 29 mleczarń jest prowadzonych przez zawodowych mleczarzy, a 23 mleczarń prowadzą mleczarze z praktycznem przygotowaniem. Reszta mleczarń posługuje się zwykłą służbą kuchenną. Ten stan rzeczy tłumaczy się tem, że w małych mleczarniach nie opłaciłoby się utrzymanie osobnego zawodowo-wykształconego kierownika.

Powyższe opracowanie streścić można w następujących zdaniach:

1. Nowych mleczarń przybyło w stosunku do lat poprzednich niewiele.
2. Widoczne są usiłowania skupiania produkcyi przez tworzenie większych mleczarń zbiorowych.
3. Produkcya masła w 1904 r., mimo niekorzystnych warunków, nie zmniejszyła się.
4. Stosunek produkcyi zimowej do letniej, jakkolwiek w r. 1904 jest trochę lepszym niż w poprzednim roku, przedstawia się zawsze jeszcze niekorzystnie.
5. Wskutek zwiększonego zapotrzebowania mleczarnie otrzymywały wyższe ceny za masło.

Tadeusz Turski, w. r.
pomocnik kraj. instruktora mleczarstwa.

Lwów, 29. lipca 1905.

LW. 117.534/904.

We Lwowie, dnia 9. września 1905.

Aleg. 375

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o subwencyonowaniu z funduszu krajowego exportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogaciznę w mieście Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Wśród rozpraw nad Rubryką XIV. wydatków budżetu krajowego na r. 1905 powziął Wys. Sejm na wniosek Komisyi budżetowej na posiedzeniu z d. 11. listopada 1904 r. następującą uchwałę:

„Petycyę L. s. 783 gm. m. Krakowa o udzielenie subwencyi na rozszerzenie targowicy na bydło, celem zamienienia jej na targowicę exportową, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu celem szczegółowego zbadania i przedłożenia Sejmowi wniosków w ciągu najbliższej sesyi".

W petycyi powyższej, podając obraz starań miasta Krakowa w celu utworzenia w Krakowie targowicy na bydło i nierogaciznę, któraby obok ułatwienia aprowizacyi miasta mogła być zarazem zawiązkiem organizacyi handlu bydłem w celu ułatwienia jego exportu do zachodnich krajów monarchii i za granicę państwa, wykazywało Prezydyum m. Krakowa cały szereg wydatków, koniecznych dla umożliwienia temu przedsięwzięciu spełniania w całej pełni zadań targowicy exportowej. Nawiązując do uchwały Wys. Sejmu z d. 17. lutego 1898 r., którą Wys. Sejm oświadczył gotowość przyjścia czynnikom, któreby założyły i prowadziły targowicę exportową na bydło i nierogaciznę w bliskości zachodniej granicy kraju, z pomocą w formie bezzwrotnej subwencyi krajowej w kwocie 100.000 zł. płatnej w 10 latach po 10.000 zł. rocznie, kończyła się petycya prośbą o przyznanie miastu Krakowowi takiejże subwencyi celem ułatwienia pokrycia znacznych wydatków, jakich wymaga nadanie targowicy Krakowskiej charakteru targowicy exportowej, wydatków zatem nie leżących w granicach interesów samego miasta i jego mieszkańców ale w interesie szerokich kół producentów bydła i nierogacizny, a więc w interesie kraju. Nadto domagało się Prezydyum w petycyi poparcia starań miasta Krakowa u c. k. Rządu, mających na celu zapewnienie targowicy odpowiednich warunków taryfowych, (mianowicie przyznanie na kolei Północnej im. ces. Ferdynanda prawa reekspedycyi dla bydła i nierogacizny z targowicy w Krakowie, względnie ze stacyi kolejowej: Grzegórzki, na targi zachodnich krajów monarchii) i komunikacyjnych (mianowicie przez zaprowadzenie na kolejach państwowych ku Krakowowi zmierzających odpowiednich pociągów tudzież dostarczenie odpowiedniej ilości wozów, przeznaczonych do przewozu bydła i nieogacizny). Do petycyi do

łączono: plany targowicy i plany zamierzonego jej rozszerzenia, regulamin jej i regulamin kasy targowej, kosztorys zamierzonej budowy toru łączącego targowicę z koleją żelazną, wreszcie wykazy: spędu bydła i nierogacizny na targowicę w Krakowie za czas od 9. października 1903 r. po dzień 30. września 1904 r. i wykaz exportu bydła i nierogacizny z targowicy w tymże okresie czasu do Niemiec i krajów austryackich.

Wydział krajowy zbadawszy dane zawarte w petycyi i jej załącznikach, wykazujące cyfrowo żywotność przedsięwzięcia, które już od roku w chwili wniesienia petycyi było w życie wprowadzone, postanowił wydelegować Komisyę na miejsce celem rozpatrzenia się w dotychczasowej organizacyi targowicy, zbadania rozmiarów potrzebnych jeszcze inwestycyi i przeprowadzenia porozumienia z Reprezentacyą miasta co do warunków, pod jakimi kraj mógłby przyjść przedsięwzięciu z pomocą finansową. W komisyi tej wziął udział podpisany szef Departamentu III. Wydziału krajowego i referujący sprawę urzędnik. Po zwiedzeniu targowicy w dniu targowym (17. stycznia 1905 r.) odbył delegat Wydziału krajowego konferencyę w Prezydyum m. Krakowa celem omówienia potrzebnych wkładów, mających na celu rozszerzenie przedsiębiorstwa i nadanie mu cech targowicy exportowej tudzież zaznaczenia warunków, pod jakimi kraj mógłby przyjść miastu z pomocą dla rozwinięcia przedsiębiorstwa w sposób odpowiadający interesom kraju w tej sprawie. Na konferencyi stwierdzono przedewszystkiem, że targowica położona bardzo szczęśliwie pod tym względem, iż opiera się o rzeźnię miejską, wymaga koniecznie znacznego rozszerzenia samego placu targowego, rozszerzenia budynków stajennych mieszczących bydło i chlewów na trzodę, już bowiem obecnie przy niezbyt licznych spędach plac i budynki nie wystarczają. Stwierdzono dalej, iż koniecznym warunkiem rozwoju targowicy jest jej połączenie torem kolejowym z linią kolei żelaznej, by jej zapewnić łatwość dowozu i wywozu towaru, że dalej koniecznem jest wybudowanie na targowicy budynków administracyjnych, mieszczących wagi, lokalności biurowe kasy targowej i zarządu targowicy tudzież salę dla kupców, w którejby mogły przychodzić do skutku tansakcye. Obecnie istniejące budynki na te cele przeznaczone, wzniesione prowizorycznie, ciasne i prymitywnie urządzone, oczywiście na razie tylko wystarczyć mogą. Stwierdzono również konieczność rozszerzenia i ulepszenia rzeźni miejskiej, jeśli ona ma się stać rzeczywiście ważnym czynnikiem bezpieczeństwa dla targowicy z jednej strony a poważnym czynnikiem wywozu mięsa i przetworów mięsnych po za granice Krakowa i kraju z drugiej strony. Budowę chłodni obok rzeźni, chłodni połączonej z fabryką sztucznego lodu, uznano także za konieczną wprawdzie przedewszystkiem dla Krakowa samego, który dotąd posługuje się dla przechowania mięsa lodowniami, pod względem hygieny pozostawiającemi bardzo wiele do życzenia, jak także ewentualnie dla umożliwienia przechowania mięsa przeznaczonego do exportu w warunkach, jakich wymaga zagraniczny handel, względnie dla umożliwienia exportu mięsa o każdej porze roku, co jest możliwem jedynie, jeśli targowica będzie mogła rozporządzać znaczną ilością lodu sztucznego do nabycia po odpowiednich cenach. Obok tych postulatów przyszłości, postulatów, które znalazły wyraz w omówionej u wstępu petycyi Prezydyum m. Krakowa, tworząc uzasadnienie prośby o subwencyę krajową, stwierdzono również, że postulaty miasta Krakowa w petycyi wspomnianej zawarte a dotyczące wyjednania odpowiednich wyżej już streszczonych przywilejów taryfowych i udogodnień taryfowych są zupełnie uzasadnione. Nakoniec stwierdziła Komisya na podstawie przedstawionych danych o spędzie bydła i nierogacizny tudzież na podstawie wykazów exportu bydła z targowicy do zachodnich krajów monarchii i za granicę, że przedsiębiorstwo to ma warunki żywotności, czego wymownym dowodem są z jednej strony cyfry, które poniżej przytaczamy, tem wymowniejsze, że pochodzą one z czasu pierwszych początków istnienia przedsiębiorstwa, jeszcze na targowicę exportową nie zorganizowanego, nie wyposażonego odpowiednio, z drugiej strony fakt, że przedsiębiorstwo to założone nader oszczędnie, (cały kapitał inwestowany w nie nie dosięgał 100.000 K.), przyniosło miastu bardzo dobry rezultat finansowy (dochód czysty w sumie rocznej około 17% inwestowanego kapitału (nie licząc jednak amortyzacyi tegoż)) Fakt ten obok cyfr wywozu i obok faktu, że na targi Krakowskie przybywają chętnie kupcy z zachodnich krajów monarchii a także z Niemiec, to najlepsze dowody, że Kraków jest odpowiedniem miejscem dla utworzenia exportowej targowicy bydlęcej i świńskiej odpowiadającej interesom kraju, skoro bowiem mimo braków, wynikłych z chwalebnej ze strony Reprezentacyi m. Krakowa oględności w czynieniu wkładów w przedsiębiorstwo, założone niejako na próbę, zdołano osiągnąć takie rezultaty, i to w pierwszym okresie istnienia przedsiębiorstwa, przy braku wyrobienia się u organów administrujących a wreszcie w czasie kiedy zarówno

wskutek zarządzeń sanitarno-policyjnych jak i niepewności spowodowanej dla handlu exportowego bydła, trzody i mięsa faktem rokowań o nowy traktat handlowy z Niemcami warunki dla młodego przedsiębiorstwa były trudne, to nie należy wątpić, że przedsiębiorstwo ma wszelkie warunki zdrowego rozwoju na pożytek miasta, dla którego może być poważnem źródłem dochodów, jak i dla kraju, któremu stać się może i powinno ogniskiem exportu dwu doniosłych przedmiotów wywozu: bydła i świń, wywozu przedstawiającego poważną sumę kilkudziesięciu milionów wartości a dokonywanego dotąd pod najniekorzystniejszymi warunkami, w zupełnej zależności od targowic obcych i wyzyskujących pośredników. Uznając tedy wszystkie dodatnie wyniki badania na miejscu a mając na oku interes kraju w tej sprawie, podniósł delegat Wydziału krajowego już na konferencyi sprawę zapewnienia krajowi, w razie gdyby przedsiębiorstwo targowicy uzyskało subwencyę z funduszu krajowego, odpowiedniej ingerencyi na sprawy targowicy i jej prowadzenie tak, by kontrola nad tem przedsiębiorstwem wykonywana przez Wydział krajowy mogła stale zapewniać należyte przestrzeganie interesów kraju, a więc interesów szerokich kół producentów i handlarzy bydła i trzody w kraju. Żądanie to zostało na konferencyi uznane ze strony przedstawicieli m. Krakowa za zupełnie słuszne i uzasadnione a w piśmie z d. 1. marca 1905 r. L. 54/905 t. g. oświadczył Prezydent m. Krakowa imieniem miasta, iż miasto gotowe jest zapewnić Wydziałowi krajowemu:

1) Nadzór nad tem, by subwencya krajowa użytą była wyłącznie na cele targu i inwestycyi z nim związanych, przedkładając programy budowli i urządzeń targowicy, plany i kosztorysy do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, przyznając mu prawo zażądania w nich zmian lub poprawek, oddając też Wydziałowi krajowemu głos przy kollaudacyi budynków.

2) Prawo zatwierdzania regulaminu targowicy i czynienia w nim zmian w porozumieniu z Reprezentacyą miasta.

3) Prawo wykonywania lustracyi na targowicy przez organa przez Wydział krajowy upoważnione.

Uzupełniając te wyniki badania sprawy na miejscu, podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu cyfry spędu bydła i nierogacizny na targowicy krakowskiej od początku jej istnienia, to jest od 9. października 1903 r., po koniec maja 1905 r. tudzież wykaz sztuk bydła w tymże okresie czasu exportowanego z targowicy do zachodnich krajów Monarchi względnie do Niemiec, dodając wartość bydła exportowanego wedle przeciętnych cen na targowicy osięganych.

W czasie od 9. października 1903 r. do 31. grudnia 1903 r. spędzono na targowicę:

1.	bydła rosłego (komisyonerskiego)	sztuk	3894
2.	„ włościańskiego	„	301
3.	jałownika	„	1613
4.	cieląt, owiec i kóz	„	5562
5.	nierogacizny	„	5101
		Razem sztuk	16471.

Z tego wywieziono:

a) do Niemiec:

1.	buhajów	188	sztuk
2.	wołów	36	„
3.	krów	688	„
4.	cieląt	164	„
	Razem	1076	sztuk

wartości obliczonej wedle cen przeciętnych 207.728 K.

b) do krajów austryackich:

1.	buhajów	17	sztuk
2.	wołów	31	„
3.	krów	52	„
4.	świń	422	„
	Razem	522	sztuk

wartości obliczonej wedle cen przeciętnych: 52.614 K. Wartość exportu w owych niespełna 3 pierwszych miesiącach uczyniła tedy 260.342 K.

W ciągu całego roku 1904 spędzono na targowicę:

1. bydła rosłego	13.659	sztuk
2. „ włościańskiego	7.945	„
3. „ jałownika	6.409	„
4. cieląt, kóz i owiec	31.527	„
5. nierogacizny	2.163	„
Razem	61.703	sztuk

Z tego wywieziono:

a) do Niemiec:

1. buhajów	285	sztuk
2. wołów	315	„
3. krów	1.326	„
4. jałownika	230	„
5. cieląt	407	„
Razem	2.564	sztuk,

wartości wedle cen przeciętnych 537.482 Koron.

b) do krajów austryackich:

1. buhajów	241	sztuk
2. wołów	996	„
3. krów	760	„
4. jałownika	42	„
5. cieląt	119	„
6. świń	334	„
Razem	2.492	sztuk,

wartości wedle cen przeciętnych 646.920 K. tak, że łączny wywóz za granicę kraju z targowicy krakowskiej dał cyfrę 5.056 sztuk wartości 1,184.402 K.

W czasie od 1. stycznia do 31. maja 1905 spędzono na targowicę:

1. bydła rosłego	9.216	sztuk
2. „ włościańskiego	1.894	„
3. „ jałownika	2.321	„
4. cieląt, owiec i kóz	14.481	„
5. świń	9.605	„
Razem	37.501	sztuk,

a gdy w tym samym okresie czasu r. 1904 wynosiła suma spędu 33.331 sztuk, wzrost więc wynosi 4.170 sztuk.

Wywóz w pięciu miesiącach r. 1905 wynosił:

a) do Niemiec:

1. buhajów	216	sztuk
2. wołów	162	„
3. krów	1.177	„
4. jałownika	23	„
5. cieląt	133	„
Razem	1.711	sztuk

wartości przeciętnej 414.470 Koron.

b) do krajów austryackich:

1. buhajów	95	sztuk
2. wołów	474	„
3. krów	579	„
4. jałownika	100	„
5. cieląt	20	„
6. świń	93	„
Razem	1.361	sztuk

wartości przeciętnej 395.540 Koron.

Razem wywóz z targowicy w pięciu pierwszych miesiącach r. 1905 wynosił 3.072 sztuk bydła i trzody, wartości około 810.010 K., a ponieważ w r. 1904 w tychże miesiącach cały wywóz wynosił 2.890 sztuk wartości około 711.872 K., przeto rok 1905 wykazał nadwyżkę 182 sztuk o wartości mniej więcej 98.138 K.

Opierając się na powyższych danych, świadczących o żywotności przedsiębiorstwa miejskiej targowicy dla bydła i trzody w Krakowie, a uznając sprawę utworzenia targowicy exportowej na zachodniej granicy kraju w myśl przeprowadzanych od r. 1897 począwszy badań i kilkakrotnych uchwał Wysokiego Sejmu za sprawę nie małego znaczenia dla gospodarstwa krajowego, musiał Wydział krajowy z kolei rzeczy rozważyć, w jakiej mierze i pod jakimi warunkami winien i może kraj udzielić temu przedsiębiorstwu finansowego poparcia. Postulat zawarty w petycyi omówionej u wstępu domagał się przyznania subwencyi bezzwrotnej w kwocie 200.000 K. a opierał się z jednej strony na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898 r., która brzmiała: „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby dołożył wszelkich starań w przeprowadzeniu pertraktacyi z kołami finansowemi celem utworzenia rzezalni z targowicą na bydło i upoważnia go, aby na ten w razie potrzeby wstawił do preliminarza na r. 1899 kwotę do wysokości 10.000 zł.“, z drugiej strony na wykazie kosztów, które pociągnie za sobą rozszerzenie targowicy krakowskiej i nadanie jej charakteru exportowego. Koszta te wedle petycyi wspomnianej mają wynosić:

1. Zakupno gruntów i ich przysposobienie pod targowicę (zasypanie Starej Wisły) miałoby za sobą pociągnąć koszt 185.000 K.
2. Budowa toru dojazdowego wedle już zatwierdzonych planów i kosztorysów miałaby kosztować 26.750 K.
3. Budowa dodatkowych stajen na bydło kosztem 12.000 K.
4. Budowa chlewów na tysiąc sztuk świń kosztem 12.000 K.
5. Budowa chłodni przy rzeźni miejskiej kosztem 448.000 K.
6. Wybrukowanie placu targowicy i naprawa dróg do niej wiodących, urządzenie wodociągu, kanalizacyi i oświetlenia na targowicy kosztem około 30.000 K.

Razem koszta tych robót wynosićby miały w myśl tego zestawienia 713.750 K.

Zarówno jednak uchwała Wys. Sejmu z d. 17. lutego 1898 r. jak i powyższa suma kosztów związanych z rozszerzeniem targowicy nie może być, zdaniem Wydziału krajowego, podstawą do wymierzenia wysokości finansowej pomocy kraju dla przedsiębiorstwa m. Krakowa.

Uchwała powyższa miała na celu zachęcenie kół finansowych do utworzenia targowicy exportowej a Wys. Sejm upoważniając Wydział krajowy do wstawienia 10.000 zł. w preliminarz r. 1899, polecił tę kwotę wstawić tylko „w razie potrzeby“ jako ratę z dziesięciolecia, nie miał bowiem konkretnych danych do jej wyznaczenia żadnych i chciał nią tylko zaznaczyć ostateczną granicę, do jakiej byłby skłonnym przyjść z pomocą pożądanemu przedsiębiorstwu. Miasto Kraków podjęło myśl utworzenia targowicy i zamienienia jej na exportową w imię innych celów i względów, jak te, któremi się powodują „koła finansowe“ w tworzeniu takich przedsiębiorstw a więc już z tego względu redukcya owej w uchwale Wys. Sejmu oznaczonej kwoty jest w myśl tejże uchwały wskazaną, nie ma bowiem „potrzeby“ zachęcania obecnego przedsiębiorcy targowicy tą przynętą, którąby dla kół finansowych mogła być potrzebną. Suma kosztów podana w petycyi nie może być również słuszną podstawą wymiaru finansowej pomocy kraju. Nie tylko bowiem suma ta nie jest jeszcze ściśle ustaloną (tak n. p. zmieniono plan rozszerzenia gruntów pod targowicę tak, że z sumy w pozycyi 1. rachunku podanej odpadnie prawdopodobnie około 120.000 K.), ale nadto rachunek ten obejmuje pozycye, które albo wprost nie nadają się do subwencyonowania lub które ze sprawą nadania przedsiębiorstwu charakteru targowicy exportowej po części tylko się wiążą. Do pierwszych n. p. należy sprawa zakupna gruntów pod targowicę na własność m. Krakowa. Grunta te nie mogą być zakupywane z subwencyi krajowej, bo byłaby to subwencya na powiększenie zakładowego majątku gminy. Do drugich należą koszta budowy stajen i chlewów, wobec faktu, że dziś istniejące stajnie i chlewy nie są dostateczne dla targowicy pojętej jako lokalna targowica dla m. Krakowa, a należy tu też i koszt budowy chłodni, który także tylko w części jest związany z charakterem exportowej targowicy, w znacznej zaś części odpowiada potrzebie miasta o ludności i kulturze Krakowa, którego rzeźnia w myśl dzisiejszych wymagań hygieny winna mieć chłodnię. Część więc tylko tych wydatków możnaby

policzyć na subwencyę, jeśli nie miałoby się stworzyć szkodliwego precedensu subwencyonowania budowy rzeźni lub ich części składowych, lub subwencyonowania targów dla potrzeb lokalnych tworzonych, w miastach przy pomocy subwencyi kraju. Wszak są w kraju miasta mające chłodnie przy rzeźniach, lub mające zamiar je budować, mające też targowice lokalne, a zbudowały je lub wybudują bez pomocy kraju. Oznaczenie więc wysokości subwencyi kraju na podstawie dotychczasowych danych tak, by ta subwencya odpowiadała wysokości kosztów, które w urządzeniu targowicy spowodowało lub spowoduje nadanie jej charakteru exportowej targowicy jest nader trudnem.

Wobec tej trudności postanowił Wydział krajowy, pragnąc m. Krakowowi z jak najszybszą przyjść pomocą, pragnąc jego zamiary w doniosłej dla kraju sprawie poprzeć skutecznie subwencyą już w budżecie na r. 1906, przyjąć za podstawę wymiaru subwencyi dotychczasowe wydatki miasta na urządzenie targowicy. Wydatki te wyniosły przy założeniu przedsiębiorstwa, jak to stwierdzono na konferencyi wyżej omówionej, około 100.000 K., wliczając w to wartość przedmiotów wziętych z dawnego zakładu konfinicyjnego. Obecnie suma tych wydatków wzrosła o kwotę 90.000 K, którą Rada m. Krakowa postanowiła uchwałą z d. 26. czerwca 1905 r. wydać na budowę budynku administracyjnego na targowicy, mającego pomieścić kasę targową, halę dla handlujących, pokój inspekcyjny i mieszkanie weterynarza, dalej na budowę stajni na 200 sztuk bydła, podsienie dla cieląt, stanowisk dla 500 sztuk wołów i na uporządkowanie gruntów, które mają być pod targowicę zajęte. W wydatku tym są już objęte koszta wybrukowania i skanalizowania gruntów, zaprowadzenie oświetlenia gazowego i wodociągu. Kwota tego wydatku ma być pokrytą z funduszu inwestycyjnego pochodzącego z pożyczki inwestyjno konwersyjnej zaciągniętej przez miasto. Nadto do sumy powyższej należy doliczyć wydatek 3.462 K 50 gr. na dokupno gruntu pod targowicę, który miasto zakupuje od OO. Augustyanów, pokrywając go z tego samego funduszu. Łącznie tedy wynoszą wydatki dotychczasowe miasta na targowicę: 193.462 K czyli licząc okrągło około 200.000 K. Wniosek przyznania m. Krakowowi subwencyi na urządzenie targowicy eksportowej dla bydła i trzody w kwocie 100.000 K., a więc w wysokości połowy kosztów, jakie miasto dotąd poniosło, ma Wydział krajowy zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi pod ustępem II. wniosków kończących niniejsze sprawozdanie, sądząc, że w ten sposób wymierzona pomoc finansowa kraju będzie, uwzględniając stan finansów krajowych, dostatecznym wyrazem pomocy kraju dla zrealizowania przedsięwzięcia. Ze względu na stan funduszu krajowego proponuje Wydział krajowy rozłożenie wypłaty tej subwencyi na lat 10 i wnosi wstawienie I. raty subwencyi do Rubr. XIV. poz. 533a) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 w kwocie 10.000 K.

We wniosku III. określa Wydział krajowy warunki wypłaty subwencyi, zastrzegając dla Wydziału krajowego możność wykonywania nadzoru nad prowadzeniem przedsiębiorstwa targowicy przez to, iż wypłatę subwencyi czyni zależną od tego, by miasto Kraków przyznało Wydziałowi krajowemu prawo zatwierdzania i zmian regulaminu targowego, taryf opłat targowych, instrukcyi targowych, regulaminu kasy targowej, tudzież prawo kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa. Nadto wobec rentowności przedsiębiorstwa uważa Wydział krajowy za wskazane zastrzedz, iż wypłatę subwencyi wolno będzie Wydziałowi krajowemu wstrzymać, skoroby się okazało, iż czysty zysk miasta z przedsiębiorstwa targowicy przenosi 5% inwestowanego kapitału. Zastrzeżenie to jest uzasadnione tem, że nie ma racyi subwencyonowania przedsiębiorstwa niosącego czystego zysku z uwzględnieniem amortyzacyi więcej niż 5% a w części także tem, że interes producentów i handlarzy przemawia za miarkowaniem przychodów z opłat targowych.

Wniosek IV. obejmuje rezolucye do c. k. Rządu, wzywające Rząd do przyznania targowicy eksportowej w Krakowie przywilejów taryfowych i warunków komunikacyjnych, mogących wydatnie podnieść zdolność eksportową tego przedsiębiorstwa. Rezolucye te odpowiadają postulatom, które Prezydyum miasta podniosło w petycyi omówionej u wstępu, i staraniom, które już w roku bieżącym podjęło, które jednak mimo poparcia ze strony Izby handlowej w Krakowie i Wydziału krajowego, mimo uznania ich słuszności przez c. k. Ministerstwo kolejowe nie odniosły skutku wobec nieprzychylnego stanowiska Zarządu Kolei północnej. Wydział krajowy tuszy, że sprawa poparta uchwałą Wys. Sejmu, znajdzie pomyślniejsze przyjęcie i że w ten sposób przedsięwzięcie m. Krakowa dozna także i ze strony administracyi kolei w państwie poparcie, na które niewątpliwie zasługuje.

Na powyższem sprawozdaniu oparty wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II Sejm uchwala przyznać król. stoł. m. Krakowowi na urządzenie eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie subwencyę w kwocie 400.000 koron, płatną w 10 ratach rocznych i wstawia w Rubr. XIV. poz. 533 a) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 tytułem tej subwencyi kwotę 10.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłaty tej subwencyi pod warunkiem, iż Reprezentacya król. stoł. m. Krakowa przyzna Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nadzoru nad prowadzeniem miejskiej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie przez przyznanie prawa zatwierdzania i zmiany regulaminu targowego, taryf opłat targowych, regulaminu kasy targowej, instrukcyi targowych, tudzież prawa kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa ze stanowiska interesów krajowego rolnictwa i handlu.

Zarazem poleca Sejm Wydziałowi krajowemu wstrzymać wypłaty subwencyi krajowej gdyby rachunek przedsiębiorstwa targowicy wykazał, że czysty zysk z przedsiębiorstwa targowicy z uwzględnieniem amortyzacyi przenosi 5% kapitału włożonego.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. By dla transportów bydła i trzody przeznaczonych na targowicę miejską w Krakowie przyznał prawo reekspedycyi na liniach kolejowych wiodących z Krakowa do: Wiednia, Berna, Ołomuńca, Pragi tudzież granic: Szląskiej, Saskiej i Bawarskiej.

2. By się postarał o zaprowadzenie pociągów pospiesznych dla transportów bydła i trzody na szlakach c. k. kolei państwowych galicyjskich wiodących do Krakowa tudzież na szlakach kolei wiodących z Krakowa do miejscowości i granic podanych pod 1).

3. By pomnożył liczbę wozów przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 85.132/905.

We Lwowie, dnia 9. września 1905.

Aleg. 376

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 2. listopada 1904 r. powziętą na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego przyjął Wys. Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym w Krakowie do wiadomości. O tej uchwale zawiadomiliśmy dyrekcyę krajowego składu publicznego w Krakowie pismem z d. 11. listopada 1904 r. LW. 109.885, wzywając w niem Dyrekcyę, by w myśl uwag zawartych w sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego, które to sprawozdanie było podstawą powyższej uchwały Wys. Sejmu, zajęła się zebraniem i opracowaniem materyałów do projektowanej zmiany taryfy opłat w Składzie, tudzież, by wypracowała zestawienie ulg taryfowych, z jakich zboże i towary do krajowego Składu skierowane obecnie korzystają. Obu tym poleceniom nie uczyniła Dyrekcya Składu do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania zadość po części z powodu rozległości studyów potrzebnych i obfitości materyału, po części z powodu dłuższy czas trwającej choroby Dyrektora Składu. Wydział krajowy nie spuszcza jednak obu tych spraw z oka i tuszy, że w ciągu nie długiego czasu obie prace zostaną o tyle wykończone, iż będzie można sprawę zmiany taryfy opłat Składu uczynić przedmiotem opinii Towarzystw rolniczych, w sprawie zaś ulg taryfowych na kolejach, podjąć odpowiednie kroki u c. k. Ministerstw: Handlu i Kolei.

Uchwalony przez Wys Sejm na posiedzeniu z d. 11. listopada 1904 budżet krajowego Składu publicznego na r. 1905 przesłał Wydział krajowy pismem z d. 9. grudnia 1904 r. LW. 117.462 Dyrekcyi Składu z wezwaniem, by ściśle przestrzegała ustanowionych w budżecie tym granic wydatków.

Zamknięcie rachunków Składu za r. 1904, które Wys. Sejmowi przedkładamy w „sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za r. 1904“, wykazuje, jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu w niniejszym przedmiocie przewidywano, wynik o tyle niekorzystny, że zamiast preliminowanej na r. 1904 nadwyżki dochodów w kwocie 674 K. daje ono niedobór w sumie 5600 K 58 gr., powstały stąd, iż dochody preliminowany zawiodły o: 4.399 K., wydatki zaś konieczne i usprawiedliwione: mianowicie na opłatę podatków i odsetek funduszowi krajowemu od dotacyi, przeniosły preliminowaną sumę o 1202 K. Niższe wpływy dochodów, to wynik owego zastoju w światowym handlu zbożowym, którego wyrazem jest niska cyfra obrotów zboża w Składzie, uwidoczniona w dołączonem niżej zestawieniu obrotu zboża w Składzie w ciągu r. 1904.

Preliminarz budżetu Składu na r. 1906 przedkładamy Wys. Sejmowi w sprawozdaniu „o budżecie krajowym na r. 1906“. Zamyka on się w cyfrach: 34.417 koron wydatków i 33.710 K dochodów, przewiduje więc niedobór w kwocie 707 K, mimo że preliminowano wydatki na koszta zarządu w dotychczasowej wysokości i że trzymano się przy układaniu preliminarza jak najściślejszej oszczędności w wydatkach. Niekorzystny ten wynik wypływa stąd, że dochody preliminowano na podstawie cyfr przeciętnych z trzechlecia 1902—4, które, jak Wys. Sejmowi wiadomo z zeszłorocznego sprawozdania w tym przedmiocie, było dla Składu niekorzystnem wskutek zastoju w handlu zbożowym. Obecna konjunktura jednak nie pozwalała Wydziałowi krajowemu szukać innej podstawy dla preliminowania dochodów na r. 1906, jak owe niekorzystne cyfry przeciętne, w obawie, że optymistyczniejsze preliminowanie mogłoby się snadnie okazać zawodnem. Danych jednak pozwalających przypuszczać, że rok 1906 może być dla dochodów Składu korzystniejszym, niż przyjęto w preliminarzu, nie brak. Stanowi taką daną przedewszystkiem fakt zawarcia pokoju, który prawdopodobnie położy koniec zastojowi handlu zbożem z Królestwa Polskiego i zabranych Prowincyi, który to zastój dotkliwie dawał się uczuć krajowemu Składowi; daną taką stanowi dalej okoliczność, iż Dyrekcyi Składu powiodło się uzyskać prawo reekspedycyi dla zboża adresowanego do Składu krajowego na liniach kolei Północnej w znacznie pełniejszej mierze, niż to dotychczas miało miejsce, co może przy sprzyjającej konjunkturze znacznie zwiększyć obrót zboża w Składzie i korzystnie wpłynąć na podniesienie dochodów tego przedsiębiorstwa krajowego; daną taką jest wreszcie fakt, że jest uzasadniona nadzieja, iż Wydział krajowy będzie mógł odnająć część lokalności w budynku administracyjnym Składu i zbędny dawny magazyn spirytusowy za czynszem rocznym, w którym Skład zyskałby stały dochód, chroniący go od niedoborów, wynikających z chwilowych kunjunktur. Sprawa tego wynajęcia jest w toku, dlatego też Wydział krajowy nie może jej więcej szczegółowo omówić.

Aleg. Na tem przedstawieniu poprzestając, załącza */. Wydział krajowy zestawienie obrotów zboża, towarów i warrantów w Składzie za r. 1904 i za czas od 1. stycznia do 1. września 1905 i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 85.132/05.

Obrót zboża i towarów

za czas od 1. stycznia do 31. grudnia r. 1904.

Miesiąc	Przyjęto zboża i towarów	Wydano zboża i towarów	Zapas z końcem każdego mies.
	metr. cetnarów	metr. cetnarów	metr. cetnarów
Zapas z roku 1903	18.935	—	—
Styczeń r. 1904	5.129	4.849	19.215
Luty „ „	5.996	4.760	20.451
Marzec „ „	9.411	5.685	24.177
Kwiecień „ „	1.483	6.632	19.028
Maj „ „	3.008	6.621	15.415
Czerwiec „ „	3.825	7.609	11.631
Lipiec „ „	1.583	7.547	5.667
Sierpień „ „	4.565	5.692	4.540
Wrzesień „ „	11.967	6.465	10.042
Październik „ „	9.467	8.499	11.010
Listopad „ „	5.348	7.685	8.673
Grudzień „ „	11.685	8.004	12.354
Zapas na rok 1905	—	12.354	—
Obrót za rok 1904	92.402	92.402	
Weszło w roku 1904	73.467		
Wyszło „ „	80.048		
Obrót netto	153.515	= wagonów sztuk **1535**	(za 12 miesięcy r. 1904).

Obrót warrantów

za czas od 1. stycznia do 31. grudnia r. 1904.

Miesiąc	Wydano					Ściągnięto				
			Zaliczkowano					Zaliczkowanych		
	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udziel. zal.	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udziel. zal.
Zapas z r. 1903 . .	16	28.000	8	16.400	7.500	—	—	—	—	—
Styczeń r. 1904	2	6.000	2	6.000	3.000	3	5.800	1	1.400	700
Luty „ „	3	6.800	2	5.400	3.000	2	6.000	2	6.000	2.800
Marzec „ „	1	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—
Kwiecień „ „	—	—	—	—	—	7	10.200	1	3.000	1.500
Maj „ „	2	2.700	—	—	—	4	5.500	—	—	—
Czerwiec „ „	2	5.400	2	5.400	3.000	8	17.400	8	17.400	8.500
Lipiec „ „	—	—	—	—	—	2	5.400	2	5.400	3.000
Sierpień „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wrzesień „ „	2	4.800	—	—	—	2	4.800	—	—	—
Październik „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Listopad „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grudzień „ „	6	12.200	—	—	—	—	—	—	—	—
Zapas na r. 1905 .	—	—	—	—	—	1	12.200	—	—	—
	34	67.300	4	33.200	16.500	34	67.300	14	33.200	16.500
Wydano w r. 1904 .	18	39.300	6	16.800	9.000					
Ściągnięto w r. 1904	28	55.100	14	33.200	16.500					
Obrót netto . . .	46	94.400	20	50.000	25.500	czyli warrantów sztuk 46.				

Obrót zboża i towarów

za czas od 1. stycznia do 31. sierpnia 1905 r.

Miesiąc	Przyjęto zboża i towarów	Wydano zboża i towarów	Zapas z końcem każdego mies.
	metr. cetnarów	metr. cetnarów	metr. cetnarów
Zapas z roku 1904	12.354	—	—
Styczeń r. 1905	10.527	8.499	14.382
Luty „ „	10.608	8.395	16.595
Marzec „ „	12.204	8.289	20.510
Kwiecień „ „	4.832	5.899	19.443
Maj „ „	4.390	8.432	15.401
Czerwiec „ „	6.137	6.411	15.127
Lipiec „ „	2.591	9.467	8.251
Sierpień „ „	3.458	4.979	6.730
Zapas na dniu 31. sierpnia . .	—	6.730	
Obrót za czas od 1. stycznia do 31. sierpnia 1905 r. . . .	67.101	67.101	
Weszło od 1. stycznia do 31. sierpnia 1905 r.	54.747		
Wyszło od 1. stycznia do 31. sierpnia 1905 r.	60.371		
Obrót netto	115.118	= wagonów sztuk **1.151**	(za 8 miesięcy r. 1905).

Obrót warrantów

za czas od 1. stycznia do 31. sierpnia r. 1905.

Miesiąc	Wydano					Ściągnięto				
			Zaliczkowano					Zaliczkowanych		
	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udziel. zal.	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udziel. zal.
Zapas z r. 1904 . .	6	12.200	—	—	—	—	—	—	—	—
Styczeń r. 1905	—	—	—	—	—	1	2.000	—	—	—
Luty „ „	2	4 000	1	2.000	1.400	—	—	—	—	—
Marzec „ „	8	13.600	4	7.200	3.450	1	2.000	—	—	—
Kwiecień „ „	2	3.200	—	—	—	1	1.600	—	—	—
Maj „ „	—	—	—	—	—	6	10.400	2	4.000	2.450
Czerwiec „ „	11	22.600	8	15.600	4.600	12	23.400	5	9.600	2.800
Lipiec „ „	—	—	—	—	—	8	16.200	6	11.200	4.200
Sierpień „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zapas na dniu 31. sierpnia . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	29	55.600	13	24.800	9.450	29	55.600	13	24.800	9.450
Wydano do dnia 31. sierpnia . . .	23	43.400	13	24.800	9.450					
Ściągnięto do dnia 31. sierpnia . .	29	55.600	13	24.800	9.450					
Obrót netto . . .	52	99.000	26	49.600	18.900	czyli warrantów sztuk **52**				

L. W. 83.916/905. We Lwowie, dnia 25. lipca 1905.

Aleg. 377

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o czynnościach w sprawie wprowadzenia w życie ustawy o włościach rentowych tudzież z uzasadnieniem preliminowanych wydatków na akcyę tworzenia włości rentowych.

Wysoki Sejmie!

Celem wprowadzenia w życie ustawy o „tworzeniu włości rentowych“, sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego 1905 i ogłoszonej w dzienniku ustaw krajowych (Nr. 40) ma Wydział krajowy obowiązek wypełnienia szeregu czynności przygotowawczych, potrzebnych dla umożliwienia rozpoczęcia akcyi na polu tworzenia włości rentowych, skoro nadejdzie właściwa chwila wejścia ustawy w życie, po wybraniu przez Wys. Sejm członków krajowej Komisyi dla włości rentowych, po zatwierdzeniu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i skarbu statutu tejże Komisyi, wreszcie po dojściu do skutku w drodze konstytucyjnej ustawy państwowej o przywilejach i ulgach dla działalności Komisyi.

Działanie to Wydziału krajowego musiało z natury rzeczy skierować się przedewszystkiem w celu wyjednania najwyższej sankcyi dla uchwalonej przez Wys. Sejm ustawy, a dalej w celu uzyskania u c. k. Rządu przedłożenia Radzie Państwa projektu ustawy, którąby przyznane zostały ulgi i przywileje, przyrzeczone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z dnia 10. września 1904 L. 25076/5136 dla emisyi listów rentowych, tudzież działalności krajowej Komisyi dla włości rentowych. Pismem z dnia 30. grudnia 1904 LW. 117463, wystosowanem do c. k. Prezydyum c. k. Namiestnictwa, upraszał Wydział krajowy c. k. Prezydyum, by ze swej strony wyjednało jak najrychlejsze przedłożenie projektu ustawy o tworzeniu włości rentowych do Sankcyi, jakoteż wypracowanie przez dotyczące c. k. Ministerstwa przedłożenia w sprawie ulg i przywilejów administracyjnych i należytościowych dla akcyi tworzenia włości rentowych. Pismem z dnia 7. marca 1905 L. 2634/pr. zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego 1905 raczył Najj. Pan udzielić sankcyi projektowi ustawy „o tworzeniu włości rentowych“.

Wobec tego zwrócił się Wydział krajowy pismem z dnia 10. maja 1905 LW. 34319 do JE. Pana Ministra dla Galicyi i upraszał, by raczył ze swej strony poprzeć u c. k. Rządu centralnego wypracowanie i jak najrychlejsze przedłożenie do konstytucyjnego traktowania projektu ustawy o ulgach i przywilejach dla akcyi na polu tworzenia włości rentowych, a uzyskawszy wiadomość, że c. k. Rząd centralny przedłożył wspomniany projekt Radzie państwa (Aleg. 2347, XVII Seryi Sprawozd. stenogr. Rady państwa), wystosował Wydział kraj. do Prezydyum Koła polskiego we Wiedniu pismo z dnia 26. czerwca 1905 LW. 60015 z prośbą, by Koło polskie sprawy tego przedłożenia nie spuszczało z oka i uzyskało jak najrychlejsze jej załatwienie. Dalszy przebieg sprawy znany jest ze sprawozdań dzienników; przedłożenie rządowe przekazane Komisyi nie doczekało się załatwienia w ciągu wiosennej sesyi Rady państwa.

Mimo zwłoki, jaka stąd prawdopodobnie wyniknie, postanowił Wydział krajowy nie odraczać dalszych przygotowawczych prac w sprawie włości rentowych i po wypracowaniu statutu krajowej Komisyi dla włości rentowych po myśli postanowienia §. 68 ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ przedłożył go pismem z dnia 25. lipca 1905 r. LW. 72081 c. k. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie jego zatwierdzenia przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i skarbu. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o zatwierdzeniu statutu, a wobec tego nie podaje go przy niniejszem sprawozdaniu do wiadomości Wys. Sejmu.

Oprócz statutu krajowej Komisyi dla włości rentowych ma Wydział krajowy w myśl postanowienia §. 49. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ wypracować i przedłożyć Ministerstwom skarbu i rolnictwa do zatwierdzenia bliższe przepisy „o formie i treści listów rentowych, o wysokości kwot, na które mogą opiewać poszczególne sztuki listów, liczbie kuponów, które mają być dołączone do każdego listu rentowego i o planie umorzenia listów rentowych“. Wypracowanie tych przepisów, związane ściśle ze sprawą ustalenia tekstu listów rentowych, musi czekać uchwalenia i sankcyonowania ustawy o ulgach i przywilejach przyznanych sprawie włości rentowych, ulgi te bowiem i przywileje będą musiały być podane szczegółowo w tekście listów rentowych z powołaniem dotyczących §§. wspomnianej ustawy. Przygotowane zatem przedłożenie w tej sprawie będzie wniesione, gdzie należy, skoro tylko ustawa o ulgach stanie się faktem.

Sprawa wprowadzenia w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ wymagać będzie już od pierwszej chwili ofiar ze strony funduszu krajowego, w myśl bowiem postanowienia §. 41. tejże ustawy fundusz krajowy ponosić ma „wydatki potrzebne na utrzymanie krajowej Komisyi dla włości rentowych“ łącznie z wynagrodzeniem jej organów i odszkodowaniem za ich podróże oraz pełnienie służby poza miejscem siedziby Komisyi. Wydział krajowy, licząc na to, że w ciągu roku 1906 będzie mógł rozpocząć działalność opartą na ustawie „o tworzeniu włości rentowych“, ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wys. Sejmowi wniosek uchwalenia w Rubr. X. poz. 340 a) budżetu wydatków funduszu krajowego ryczałtu w kwocie 25.000 K. do dyspozycyi Wydziału krajowego na wydatki połączone z urzędowaniem krajowej Komisyi dla włości rentowych w ciągu roku 1906. Ryczałt ten obejmuje wydatki: 1) na pokrycie kosztów podróży i dyet członków Komisyi; 2) na płace personalu Biura Komisyi, które Wydział krajowy ma w myśl §. 44. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ zorganizować, wyznaczając wysokość poborów każdego funkcyonaryusza; 3) na pokrycie kosztów oszacowania włości rentowych; 4) na zaliczkowe w zastępstwie stron pokrycie kosztów połączonych z tworzeniem włości rentowych w tych wypadkach, w których w myśl §. 42. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ nie będą koszta badania podań pokryte wprost z funduszu krajowego; wreszcie 5) na pokrycie kosztów badania podań wprost z funduszu kraj. w tych wypadkach, w których w myśl §. 42. powołanej ustawy ma Komisya dla włości rentowych prawo nie żądać zwrotu tych kosztów od wnoszących te podania. Ryczałt powyższy ogranicza Wydział krajowy do sumy łącznej 25.000 K., licząc się z tem, że przedewszystkiem akcya wedle wszelkiego prawdopodobieństwa nie obejmie całego

roku, lecz tylko jego część, że dalej na razie nie będzie wymagać rozwinięcia w urządzeniu i organizacyi biura Komisyi całego aparatu odrazu, lecz, że organizacya ta w miarę rozwoju czynności będzie mogła być stopniowo uzupełnianą. Zarazem zaznacza Wydział krajowy, że wedle zamierzonej organizacyi biura dążyć będzie do zapewnienia akcyi na polu tworzenia włości rentowych warunków jak najsprężystszego działania z zachowaniem na oku koniecznej oględności w wydatkach.

Obok tych wydatków, które objęto powyższym ryczałtem, zachodzi konieczność dotowania z krajowego funduszu „funduszu rezerwowego listów rentowych“, ażeby w pierwszych latach akcyi tworzenia włości rentowych zapewnić finansową pewność oprocentowaniu tych papierów. Konieczność ta wypływa wprost z postanowień ustawy „o tworzeniu włości rentowych“. W myśl mianowicie postanowienia §. 56. tejże ustawy „ma posiadacz listu rentowego prawo do podjęcia odsetek listu rentowego, które przypadają półrocznie z dołu, w dniu zapadłości kuponu“, — z postanowienia tego płynie więc dla kraju, jako emitującego listy rentowe, obowiązek wypłacenia posiadaczom listów owych odsetek, czyli kuponów. Fundusze na wypłatę kuponów winny się gromadzić w „funduszu oprocentowania listów rentowych“ (§. 61. ustawy), do którego w myśl §. 62. ustawy wpływają te części rent, opłacanych przez właścicieli włości rentowych, które są przeznaczone na oprocentowanie pożyczek rentowych, cała bowiem renta jest tak wymierzoną, że w 56, względnie 52 latach ma umorzyć i oprocentować pożyczkę. Gdyby od obowiązku opłacania rent nie było przewidzianych w ustawie wyjątków, fundusze na wypłatę kuponów potrzebne musiałyby się znaleść zawsze w dostatecznej sumie w „funduszu oprocentowania listów rentowych“. Ustawa jednak wyjątki takie przewiduje, a mianowicie: po pierwsze: w §. 15, gdzie mówi o przyznaniu „roku wolnego“, stanowiąc, że opłacanie renty w razie przyznania „roku wolnego“ ma się rozpocząć dopiero po upływie roku od dnia wypłaty pożyczki, powtóre w postanowieniu §. 16., gdzie mówi o ściąganiu zaległych rent i przepisuje, że „jeśli właściciel włości rentowej nie uiścił renty w terminie jej płatności, a nie zachodzą szczególne okoliczności, któreby nakazywały natychmiastowe ściągnięcie renty, natenczas winna krajowa Komisya dla włości rentowych przedewszystkiem dłużnika upomnieć, wyznaczając mu równocześnie odpowiedni termin do spłaty renty, po którego bezskutecznym upływie mogą być wdrożone kroki do przymusowego ściągnięcia renty“. W pierwszym razie przewiduje więc ustawa możność zwłoki w opłacaniu renty na rok, w drugim nie oznacza terminu zwłoki, pozostawiając jego określenie krajowej Komisyi dla włości rentowych. W jednym i drugim razie przyznanie zwłoki spowodować musi w „funduszu oprocentowania listów rentowych“ brak, który musiałby pociągnąć za sobą niemożność wypłacenia kuponu. By temu zapobiedz, przepisuje ustawa w §. 61. al. c) utworzenie „funduszu rezerwowego listów rentowych“, którego przeznaczeniem jest w myśl §. 64. pokrywanie możliwych braków w „funduszu oprocentowania i umorzenia“, a który tworzyć się ma: a) z części funduszu oprocentowania i umorzenia przypadających na zadawnione kupony i listy rentowe; b) z kwot wpływających tytułem odsetek zwłoki; c) z oprocentowania funduszów wymienionych w §. 61. ustawy, a więc „funduszu oprocentowania“, „funduszu umorzenia“, i „funduszu rezerwowego listów rentowych“; d) z innych ewentualnie osiągniętych przychodów. Zbędnemby było dowodzić obszernie, że wszystkię te źródła dochodów „funduszu rezerwowego“ w pierwszych latach akcyi tworzenia włości rentowych mogą nader skromnie tylko zasilać fundusz rezerwowy, podczas gdy właśnie w tych pierwszych latach braki w funduszu oprocentowania zarówno z tytułu „wolnego roku“, jak z tytułu uzasadnionych gospodarczo zwłok, często koniecznych ze względu na trudności, jakie będą miały do zwalczenia świeżo powstałe gospodarstwa, będą niewątpliwie znaczniejsze. Braki te musiałby pokryć kraj, jako w myśl §. 46. ustawy odpowiedzialny za zobowiązania, płynące z emisyi listów rentowych, gwarant tychże listów. Ażeby uniknąć nie dających się z góry w preliminarzu funduszu krajowego przewidzieć wydatków z tego tytułu, a nadto, by listom rentowym zapewnić tem korzystniejsze na

targu pieniężnym stanowisko, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek dotowania „funduszu rezerwowego listów rentowych“ corocznie kwotą 25.000 K. przez lat 10, zastrzegając zwrot tej dotacyi funduszowi krajowemu z chwilą, kiedy „fundusz rezerwowy listów rentowych“ wzrośnie do wysokości dostatecznej dla spełniania swego przeznaczenia.

Opierając się na powyższem sprawozdaniu, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach, mających na celu wprowadzenie w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“.

II. Sejm uchwala wstawienie w Rubr. X. poz. 340 a) budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1906 kwoty 25.000 K. tytułem ryczałtu na koszta urzędowania krajowej Komisyi dla włości rentowych, koszta jej biura i jego czynności.

III. Sejm uchwala wstawienie w Rubr. X. poz. 340 b) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 kwoty 25.000 K. tytułem I. raty z dziesięciolecia na dotowanie funduszu rezerwowego listów rentowych Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem sumą 250.000 K., zastrzegając zarazem, iż suma ta winna być funduszowi krajowemu zwróconą, skoro wspomniany fundusz rezerwowy wzrośnie z dochodów własnych, przewidzianych w §. 64. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“, do kwoty dostatecznie zabezpieczającej spełnianie jego przeznaczenia.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***S. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 90.401/05.

We Lwowie, dnia 26. września 1905.

Aleg. 378

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi spółkami rolniczemi.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu poprzedniego sprawozdania Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi spółkami rolniczemi (Aleg. 47. do sten. spraw.) uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 7. listopada 1904 r.:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi spółkami rolniczemi, przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał kwestyę pokrywania części kosztów utrzymania Biura Patronatu z czystego zysku funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek, ustanowionego uchwałą sejmową z roku 1899.

3. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby wziął pod rozwagę, czy nie należałoby przy udzielaniu spółkom pożyczek z funduszu pożyczkowego w roku 1899 ustanowionego ograniczać okresu spłaty w regule na lat 5, dozwalając tylko wyjątkowo na spłatę w dłuższym okresie.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby do najbliższego sprawozdania o spółkach oszczędności i pożyczek dołączył wykaz szczegółowy pożyczek udzielonych Spółkom z funduszu pożyczkowego z podaniem okresu spłaty i wymienieniem kwot już spłaconych.

Z wykonania uchwał ad 2—4 ma zaszczyt Wydział krajowy zdać poniżej sprawę w związku z przedstawieniem dalszego postępu akcyi swej w zakresie popierania rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek, jako też innych spółek rolniczych.

* * *

Szczegółowe daty odnoszące się do rozwoju i działalności Spółek patronackich, jako też kraj. Biura Patronatu w 1904 roku mieszczą się w załączonym do niniejszego sprawozdania — jako osobny alegat — „Roczniku Spółek oszczędności i pożyczek, oraz innych spółek rolniczych za rok 1904“, tutaj wystarczy zatem uwydatnić najważniejsze momenty i uzupełnić daty za rok 1904 niektórymi szczegółami z roku bieżącego, aż do chwili ukończenia niniejszego sprawozdania.

Rok 1904 wykazuje najznaczniejszy w dotychczasowej akcyi przyrost nowych Spółek oszczędności i pożyczek, których w tym roku powstało 96 pod opieką Wydziału krajowego, wskutek czego z końcem 1904 r. znajdowało się pod opieką Wydziału krajowego ogółem 383 Spółek Raiffeisenowskich. Z nich 348 t. j. więcej o 92 niż w 1903 roku, zamknęło swoje roczne rachunki, podczas gdy reszta (35) nowo-zawiązanych Spółek rozpoczęła czynności bądź to dopiero z początkiem następnego roku, bądź też rozpocząwszy je w ostatnich miesiącach 1904 r., nie przeprowadzała osobnego za te miesiące zamknięcia rachunkowego. Rocznik patronacki zawiera daty statystyczne odnoszące się tylko do tych Spółek, które zamknęły rachunki swoje za r. 1904.

W ciągu pierwszych 7 miesięcy b. r. t. j. do końca lipca 1905 powstało dalszych 62 Spółek oszczędności i pożyczek tak, że ich ogólna ilość pod patronatem Wydziału krajowego wzrosła z końcem lipca 1905 r. do 445.

Okręgi działalności wszystkich Spółek objętych statystyką za r. 1904 obejmują 1342 gmin, przeciętnie zatem należą 4 gminy do okręgu działalności jednej Spółki.

Ilość członków wzrosła z 46,684 w r. 1903 (w 256 Spółkach) na 69.731 członków w 348 Spółkach objętych statystyką; jedna Spółka liczy zatem przeciętnie 200 członków.

Udziały wzrosły w 1904 r. o K 156.759 t. j. z kwoty K 322.071 z końcem 1903 roku w 256 Spółkach na K 479.830 w 348 Spółkach; przeciętnie zatem przypada 1378 K na 1 Spółkę, a 6·87 K na jednego członka.

Wkładki oszczędności wzrosły w ciągu 1904 r. o K. 3,053.231, albowiem z końcem tego roku wynosiły ogółem K. 9,004.023 na 19.132 książeczkach (w r. 1903 było na 13.852 książeczkach K 5,950.792); jedna Spółka posiadała przeciętnie K 25.873 wkładek oszczędności (z końcem 1903 było K 23.245), a zawartość jednej książeczki podniosła się przeciętnie z K 429 na K 470. Jak w latach poprzednich tak i w ostatnim blisko $^3/_4$ części dokładniej 73% ogółu wkładek posiadały zachodnio-galicyjskie Spółki, podczas gdy na środkowe przypada 17%, a na wschodnio-galicyjskie 10% ogólnego stanu wkładek. Żadnej wkładki nie posiadało 8 Spółek, natomiast w 5 Spółkach przekroczył stan wkładek oszczędności kwotę K 200.000. Z ogółu wkładek oszczędności więcej niż połowa (52%) pochodziła od włościan.

Stan wkładek w połowie 1905 r. we wszystkich Spółkach patronackich przekroczył już 10 milionów koron.

Pożyczek członkom udzieliły wszystkie Spółki w 1904 roku, ogółem 30.860 w sumie K 7,469.465. Przeciętna kwota jednej pożyczki wynosiła K 242. W tymże roku 1904 wpłynęło ze spłaty rat pożyczkowych (na kapitał) K 3,679.341. Stan udzielonych członkom pożyczek wynosił z końcem 1904 r. K 10,738.225. Stąd wynika, że spłacony w ciągu roku kapitał pożyczkowy stanowił 54% stanu pożyczek z początkiem 1904 r., a 34% stanu pożyczek z końcem tegoż roku, że zatem udzielane członkom pożyczki umarzane są w przeciągu 2 do 3 lat. W ogólności odbywa się spłata pożyczek z zadowalniającą regularnością; Spółki, gdzie zdarzają się zaległości większe niż jednej raty, należą do wyjątków.

Fundusze rezerwowe wzrosły z kwoty 193.985 K z końcem 1903 roku na kwotę K 314.534, w czem nie mieszczą się jeszcze

Zyski czyste za r. 1904 wynoszące ogółem K 117.257, podczas gdy *straty* wykazały 3 Spółki w ogólnej sumie 107 K.

Obrót kasowy we wszystkich 348 Spółkach za rok 1904 wynosił K 27,089.399 (w r. 1903: K 17,530.312); przeciętnie zatem w jednej Spółce K. 77.412 t. j. o K 8931 więcej niż w r. 1903.

* * *

Działalność kraj. Biura Patronatu była w okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem nader ożywioną. Wymagał tego przedewszystkiem potężniejący coraz bardziej ruch zakładania nowych Spółek oszczędności i pożyczek, skoro w roku 1904 powstało 383, a w 7 pierwszych miesiącach b. r. dalszych 62 Spółek oszczędności i pożyczek

pod opieką Wydziału krajowego. Współdziałanie Biura Patronatu przy założeniu i wprowadzeniu w życie każdej nowej Spółki, było jak dotychczas wszechstronne i wydatne tak, aby każda Spółka działalność swą rozpoczynała należycie, urządzona i przygotowana do porządnej i regularnej pracy. Na czem polega to współdziałanie Biura Patronatu w organizowaniu nowo-powstających Spółek, to było już w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego przedstawionem, a w okresie sprawozdawczym postępowanie to nie uległo zmianie. Jeden wszakże moment odnoszący się do działalności Biura Patronatu w tym właśnie organizacyjnym kierunku, rozmyślnie w poprzednich sprawozdaniach pomijany, uważa Wydział krajowy obecnie za potrzebne tutaj podnieść i wyjaśnić.

Akcya podjęta dla popierania rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek ma na celu podniesienie materyalne i obywatelskie szerokich kół ludności rolniczej, zarówno polskiej jak i ruskiej. To też zgodnie z intencyami Wys. Sejmu przestrzegał zawsze Wydział krajowy, a z nim jego Biuro Patronatu ścisłego równouprawnienia w udzielaniu pomocy tak przy założeniu Spółki, jak i w dalszej jej działalności, bez względu na to, z czyjej strony wychodziła inicyatywa do zawiązania Spółki i do jakiej narodowości należą członkowie Spółki, oraz jej organów zawiadowczych. Dla utrzymania tego stanowiska niedosyć jednak było, aby Wydział krajowy i Biuro Patronatu zachowali w udzielaniu pomocy i w wykonywaniu nadzoru zupełną bezstronność wobec obu narodowości, ale potrzeba było nadto baczyć i nie dopuszczać do tego, aby ta pomoc i opieka kraju nie była nadużywaną czy to przez założycieli, czy przez zawiadowców Spółek Patronackich dla celów obcych zadaniom Spółki, aby zatem Spółki te nie stawały się jabłkiem niezgody i waśni narodowych, zamiast łączyć obie narodowości we wspólnej pracy. Utrzymanie i obrona tego stanowiska nie zawsze były łatwe, gdyż częstokroć agitacya za tworzeniem nowych Spółek odbywała się pod wpływem antagonizmów narodowych. Ilekroć tedy Biuro Patronatu tej agitacyi nie szło na rękę lub podejmowało starania, aby dla działalności Spółki stworzyć wspólny teren pracy dla obu narodowości, tyle razy też podnoszone były tak z ruskiej, jak i z polskiej strony przeciw Biuru Patronatu zarzuty, które Wydział krajowy zawsze badał, gdy doszły do jego wiadomości. Zarzuty takie, pojawiające się w niektórych czasopismach, a znajdujące echo w tej Wysokiej Izbie, podniósł w ostatnich czasach także Główny Wydział Towarzystwa „Proświta“ w swej odpowiedzi na zawiadomienie Wydziału krajowego o bezpłatnem udzieleniu do dyspozycyi Towarzystwa 2000 egzemplarzy broszury o zakładaniu Spółek mleczarskich. W szczególności zaś zarzuciła „Proświta“ Biuru Patronatu, że „przy zakładaniu Spółek oszczędności i pożyczek powoduje się względami politycznymi i że tendencyjnie postępuje ze Spółkami, które się zawiązują w okolicach z ruską ludnością“. Twierdzenia te wypowiedziane były gołosłownie i bez jakiegokolwiek uzasadnienia i dlatego Wydział krajowy „zastrzegając się przeciw tego rodzaju zarzutom gołosłownym i ogólnikowym, nienadającym się do dochodzenia, oznajmił, że każdy konkretny zarzut przeciw któremukolwiek organowi Wydziału krajowego był i będzie przez Wydział krajowy zawsze badany i zarządzi się podług wyniku badania, co potrzeba“. Tę odpowiedź ocenił Główny Wydział Towarzystwa „Proświty“ słusznie, jako wezwanie do przytoczenia faktów na poparcie swych zarzutów ważnych, ale ogólnikowych i gołosłownych. Jakoż w miesiąc później t. j. w dniu 11. lipca b. r. otrzymał Wydział krajowy od Głównego Wydziału Towarzystwa obszerny memoryał, w którym Wydział Towarzystwa przytacza i omawia z 6-letniej działalności Biura Patronatu 10 faktów mających dowodzić stronniczego postępowania Biura Patronatu wobec Spółek projektowanych przez założycieli Rusinów. Z tego memoryału przekonał się Wydział krajowy, że zarzuty Towarzystwa »Proświta“ zestawione już zapewne w komplecie, a sięgające w części do początków działalności Biura Patronatu, opierają się po części na faktach wręcz nieprawdziwych, zresztą zaś na niezupełnie dokładnych informacyach co do faktów, które lepiej były znane Wydziałowi krajowemu już wówczas, gdy odnośne sprawy były przez Wydział krajowy, względnie przez Biuro Patronatu załatwione. Są to przytem w przeważnej części fakta podnoszone także w tej Wysokiej Izbie i wyjaśniane już wskutek tego ze strony Wydziału krajowego. Po ich ponownem zbadaniu i rozważeniu nie znalazł Wydział krajowy w memoryale Towarzystwa „Proświta“ dostatecznego uzasadnienia dla zarzutów podniesionych przeciw Biuru Patronatu. Za daleko zaś posuniętych i jednostronnych wymagań, podnoszonych tak z ruskiej jak i z polskiej strony nie może Wydział krajowy uwzględniać właśnie w interesie bezstronnego traktowania odnośnych spraw.

W pewnym związku także z wyżej poruszoną sprawą pozostają uzasadnione w ostatnich czasach żale na to, że inicyatorowie nowoprojektowanych spółek, po wniesieniu podania o pomoc w założeniu spółki pod patronatem Wydziału krajowego i po dopełnieniu wszelkich wymaganych formalności, muszą częstokroć długo czekać na merytoryczne załatwienia swego podania przez Biuro Patronatu. Narzekania te są Wydziałowi krajowemu dobrze wiadome, ale Wydział krajowy musi stwierdzić, iż w tym także razie Biuro Patronatu nie ponosi winy, a właściwa przyczyna tkwi w tem, że jak już wyżej podniesiono, ruch w kierunku zakładania Spółek Raiffeisenowskich wzrósł w ostatnich czasach nadzwyczajnie i przerasta te siły i środki, jakimi Wydział krajowy rozporządza na cele popierania rozwoju tych Spółek i wykonywania nad niemi opieki. Już w przeszłorocznem sprawozdaniu stwierdził Wydział krajowy, iż z datą sprawozdania czekało na załatwienie przez Biuro Patronatu przeszło 60 należycie przygotowanych podań o pomoc w zawiązaniu Spółki; z datą zaś niniejszego sprawozdania posiada Biuro Patronatu już 108 takichże podań, pomimo, że akcya Biura Patronatu odbywała się w ostatnich dwóch latach znacznie przyspieszonem tempem, na co już wyżej zwróciliśmy uwagę. Nadto jest wszelkie prawdopodobieństwo, że te zaległości z załatwianiu podań o pomoc w zorganizowaniu Spółek pod opieką Wydziału krajowego będą się mnożyć i przedłużać z powodu dalszego napływu podań, których rychłe załatwienie przekracza siły i środki obecne Biura Patronatu. Pozornie zdawaćby się mogło, że wada tkwi w tem, aby tylko najlepsze podania uwzględniać. Jednakże w praktyce ocenianie, które podania są lepsze, to znaczy rokują większe nadzieje pomyślnego rozwoju Spółki, a które gorsze, okazuje się na podstawie obfitego już w tym kierunku doświadczenia Biura Patronatu, prawie niemożliwem, a bardzo zawodnem.

Nie byłoby zatem według zdania Wydziału krajowego, słusznie i pożytecznie, gdyby się uwzględniało jedynie te podania, któreby z pozoru i chociażby na podstawie wstępnych informacyj przedstawiały się najkorzystniej, a odsuwało takie, które pozwalają się domyślić dostatecznych ale przypuszczalnie nie najlepszych warunków dla przyszłego rozwoju Spółki; tem bardziej, że trzeba brać pod uwagę także i potrzebę bardzo nieraz piekącą założenia Spółki tam, gdzie się znalazły nie najlepsze ale dostateczne siły.

Jedynym skutecznym sposobem rozwiązania powyższej trudności byłoby dostarczenie Biuru Patronatu odrazu znaczniejszych sił i środków, któreby mu pozwoliły spełniać jego zadania w tym stopniu, jak te zadania mnożą się i rosną wskutek sił w samem społeczeństwie rozbudzonych. W naszym kraju potrzeba utworzenia co najmniej 1.200 Spółek Raiffeisenowskich, aby ich sieć ogarnęła cały kraj i aby akcyę organizacyjną w tym kierunku można było uważać jako mniej więcej ukończoną. Przy dotychczasowym postępie akcyi i wzroście przeznaczonych na ten cel środków potrzeba do osiągnięcia tego pożądanego kresu jeszcze 10 do 12 lat czasu. Gdyby jednakże Wys. Sejm zdecydował się te same środki, których użycie wypadnie przy dzisiejszym stanie rzeczy, rozłożyć na 10 do 12 lat, rozdzielić na krótszy okres czasu i oddać do dyspozycyi Wydziału krajowego, to przeprowadzenie i wykończenie organizacyi w całym kraju mogłoby być znacznie przyspieszone i przyniosłoby zdaniem Wydziału krajowego nieocenione korzyści dla materyalnego podźwignięcia, oraz społecznego i obywatelskiego wykształcenia ludności rolniczej naszego kraju. Zachęcającym pod tym względem jest przykład Węgier, gdzie w ciągu lat pięciu t. j. od 1899 do 1903 r. zorganizowanych zostało — na podstawie normalnego statutu — 1653 stowarzyszeń kredytowych, przy współudziale, pod opieką i bardzo ścisłym nadzorem „krajowego centralnego stowarzyszenia kredytowego“, które utworzone zostało na mocy ustawy XXIII. z r. 1898. Do wykonywania kontroli nad temi stowarzyszeniami zatrudnia centralna Kasa 30 rewizorów, ponieważ każde stowarzyszenie musi być z reguły 3 razy, a najmniej 2 razy doroku na miejscu zlustrowane. Urządzenia i działalność tej centralnej instytucyi kredytowej dla Spółek w Węgrzech badał dyr. Biura Patronatu Dr. Stefczyk, biorąc udział w międzynarodowym kongresie stowarzyszeń w Budapeszcie, gdzie także urządzoną została wystawa przedmiotów ilustrujących rozwój i działalność stowarzyszeń kooperatywnych w różnych krajach; w wystawie tej wzięło udział także kraj. Biuro Patronatu.

O tak wielkich skokach, jakie charakteryzują rozwój węgierskiej organizacyi kredytowej zapomocą stowarzyszeń, nie myśli wcale Wydział krajowy, uważałby jednak za pożądane pewne przyspieszenie w postępie akcyi tak, aby przynajmniej 100 nowych

Spółek oszczędności i pożyczek można było w ciągu roku zorganizować pod opieką Wydziału krajowego. Na razie ze względów na trudności budżetowe nie stawia Wydział krajowy w tym kierunku wniosków, zamierza jednak Wydział krajowy nawiązać z c. k. Rządem rokowania tak, aby bez nadmiernego obciążenia krajowego budżetu, a natomiast przy wydatniejszej niż dotychczasowa, pomocy państwowej można było zadosyćuczynić potrzebom wynikającym z wzmożonego ruchu na polu zakładania Spółek oszczędności i pożyczek. Na podstawie spodziewanego porozumienia z c. k. Rządem wystąpi też Wydział krajowy w roku przyszłym z odpowiedniemi w tym kierunku propozycyami.

Oprócz spełniania zwykłych zadań swoich, postarało się także Biuro Patronatu o zorganizowanie przez Spółki patronackie wspólnego zakupna paszy dla ludności rolniczej, dotkniętej zeszłoroczną klęską posuchy. Już z początkiem września 1904 roku wydało i rozesłało Biuro Patronatu odezwę do Spółek, wzywającą do podjęcia miejscowej inicyatywy i starań, a następnie wydało instrukcye co do postępowania przy zakupnie, odbiorze i rozdziale paszy na wspólny rachunek zamawiających, jako też co do udzielania kredytu na pokrycie ceny kupna. Gdy zaś Rząd przeznaczył fundusze potrzebne na udzielanie ulatwień i ulg przy wspólnem sprowadzaniu paszy, powołanem zostało także Biuro Patronatu jako jedna z czterech instytucyi (obok komitetów obu c. k. Towarzarzystw rolniczych i Zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych) mających pośredniczyć w dostarczaniu rolnikom paszy przy pomocy subwencyi państwowej. Przedstawiciel Biura Patronatu wszedł w skład „krajowego komitetu dla niesienia pomocy rolnikom dotkniętym klęską posuchy“, a Biuro Patronatu otrzymało z ogólnych funduszów państwowych przeznaczonych dla Galicyi na ulgi przy sprowadzaniu paszy, 20% (t. j. 80.000 K) do swego rozporządzenia. Za pośrednictwem Biura Patronatu sprowadziły zatem i rozdzieliły Spółki 217 wagonów paszy (otrąb, słomy, siana, koniczu, owsa i jęczmienia pastewnego, makuchów kartofli, kukurydzy i innych artykułów) w łącznej wartości 226.221 K. 26 hal., z czego koszt przewozu kolejowego w kwocie K. 31.948 69 hal. i przyznane opusty w cenie towarów w sumie K. 35.978 hal. 25 pokryło Biuro Patronatu z funduszów państwowych oddanych sobie do dyspozycyi. Prócz pewnych trudności, jakie wynikły z powodu braku gotowego towaru w młynach i magazynach wojskowych, zresztą akcya pośrednictwa paszy zamknięta z końcem czerwca b. r. odbywała się gładko i dostarczyła dowodu, iż nasze Spółki oszczędności i pożyczek mogą podobnie jak w innych krajach, stanowić wyborną organizacyę dla przeprowadzania wspólnego zakupna najważniejszych artykułów rolniczych, jak zwłaszcza nasion, nawozów sztucznych, pasz treściwych i t p.

Wykonywanie przez Biuro Patronatu nadzoru nad Spółkami zapomocą lustracyj na miejscu przeprowadzanych badała sejmowa Komisya bankowa w roku zeszłym szczegółowo i na tej podstawie podniosła w swem sprawozdaniu „z uznaniem, że dotychczasowe czynności lustracyjne Biura Patronatu odpowiadają zupełnie swemu zadaniu. W tym sposobie odbywania lustracyj nie zaszła od roku przeszłego żadna ważniejsza zmiana; w niektórych tylko szczegółach stara się Biuro Patronatu osiągać coraz większą precyzyę, a przytem między czynnościami lustracyjnemi różnych lustratorów wytworzyć łączność i pewną jednolitość, o ile to okazuje się pożądanem. W tym celu odbywają się od czasu do czasu konferencye lustratorów, którzy wymieniają między sobą spostrzeżenia zebrane w czasie lustracyj, a odnoszące się do szczegółowych zagadnień lustracyjnych, a tam gdzie to jest potrzebnem ustanawia się zasadę czy regułę postępowania, która zanotowana w protokole z konferencyi obowiązuje lustratorów w dalszej pracy.

Do przeprowadzania lustracyi rozporządzało Biuro Patronatu w ciągu roku 1904 siłami 4-ch lustratorów; w ważniejszych wypadkach przeprowadzał lustracyę także dyrektor Biura. Ogółem w ciągu r. 1904 przeprowadziło Biuro Patronatu 401 lustracyj.

W 17. Spółkach przeprowadzona została lustracya dwukrotnie, w 3 Spółkach trzechkrotnie. Dla braku czasu nie zlustrowano ani razu w ciągu 1904 roku 23 Spółek czynnych, nastąpiło to dopiero w ciągu pierwszej połowy 1905 r.

Drugim ważnym środkiem wykonywania nadzoru nad Spółkami jest sprawdzanie przez Biuro Patronatu corocznych zamknięć rachunkowych wszystkich Spółek. Czynność tę starało się Biuro Patronatu w ten sposób uregulować w szczegółach i stopniowo ulepszać w sposobie przeprowadzania, że obecnie można ją uważać niemal za równoznaczną z lustracyą. Rozchodzi się bowiem tutaj nietylko o dopilnowanie, aby gospodarstwo Spółki opierało się o uporządkowaną i skontrolowaną corocznie rachunkowość, aby tak

Biuro Patronatu jak i organa Spółki zdały sobie corocznie, a dokładnie sprawę ze stanu interesów i finansowych rezultatów działalności każdej Spółki, lecz także o to, aby wszystkie inne czynności Spółki jak zwołanie i odbycie Walnego zebrania, przeprowadzenie uchwał i wyborów, zawiadomienie wszelkich władz i t. p., zostały należycie i w właściwym czasie wykonane. Ten cały szereg kontrolnych czynności, załatwianych nie tylko bez uciążliwości ale nawet z różnemi ułatwieniami dla Spółek przyniewala je i przyzwyczaja do pewnej dokładności i porządku w czynnościach a w wysokim stopniu ułatwia miejscową lustracyę. Przez to kontroluje się równocześnie wszystkie transakcye kredytowe i rachunki Patronatu prowadzone ze Spółkami w biurze Patronatu.

Skombinowany system kontroli, nad którego wydoskonaleniem i uproszczeniem Biuro Patronatu ciągle jeszcze pracuje, przyczynia się w wysokim stopniu do bezpiecznej w Spółkach administracyi, a w szczególności także do tego, aby nieposzanowanie przepisów i pewna samowola, jakie się tu i ówdzie mimo wytknięć i wydawanych instrukcyj zdarzają, nie przeradzały się w karygodne nadużycia i nie otwierały im łatwego do Spółki wstępu. W jednym tylko wypadku wykryła lustracya nadużycie (dochodzące do 400 K.), którego zupełnem pokryciem i usunięciem winnego ze stanowiska kasyera zadowolniły się organa Spółki. Najznaczniejsze trudności wymagające wkroczenia Biura Patronatu wyrastają zwyczajnie z zmianą stosunków w siedzibie Spółki i osób kierujących jej działalnością. Z tego powodu w jednym wypadku widząc brak sił chętnych i uzdolnionych do pracy, zarządziło Biuro Patronatu cichą likwidacyę Spółki przez wstrzymanie dalszego udzielania pożyczek, a obracanie wszystkich wpływów gotówkowych jedynie na spłatę kredytowych zobowiązań Spółki. To poskutkowało tak, iż wtenczas dopiero obudziło się żywsze zainteresowanie się ludności Spółką, a gdy pozyskano nowe odpowiednie do pracy siły, mogło Biuro Patronatu zgodzić się na zaniechanie dalszej, już do połowy niemal doprowadzonej likwidacyi interesów Spółki i przywrócić ją do pełnej działalności. Zresztą im dłużej trwa działalność Spółek i im więcej ich przybywa, tem bardziej trzeba być przygotowanym na różnego rodzaju usterki nawet ważniejsze, a rozchodzi się o to, aby im nie dać urość i utrwalić się, lecz w porę wkraczać i złe w dalszym rozwoju zawczasu usuwać.

W celu systematycznego kształcenia sił uzdolnionych do pracy w Spółkach odbyły się w okresie sprawozdawczym — podobnie jak co roku przedtem — dwa praktyczne kursy dla kasyerów i kierowników Spółek oszczędności i pożyczek, zimowy (XII.) we Lwowie w grudniu 1904 r. przy udziale 35 uczniów, a letni (XIII.) z końcem czerwca i początkiem lipca 1905 przy udziale 33 uczniów. Wyniki nauki dwutygodniowej były zadowalniające.

W miejsce „Okólników“ wydawanych w formie gazetki i rozsyłanych między wszystkie Spółki patronackie zwyczajnie raz na kwartał, rozpoczęło Biuro Patronatu za upoważnieniem Wydziału krajowego od 1 lipca 1904 wydawnictwo „Czasopisma dla Spółek rolniczych“ jako miesięcznik wydawany równocześnie w języku polskim i ruskim pod redakcyą dyrektora dra Stefczyka. Czasopismo to ma być nietylko łącznikiem pomiędzy Biurem Patronatu a Spółkami, jakoteż pomiędzy samemi Spółkami, ale zarazem ma zadanie rozkrzewiać tak wśród pracowników Spółek jak w ogóle w naszem społeczeństwie wiadomości o sprawach assocyacyi rolniczej ze względu na rosnącą doniosłość tego czynnika w kształtowaniu się ekonomicznych i społecznych stosunków.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. listopada 1904 zestawił Wydział krajowy w Aleg. I. do niniejszego sprawozdania nietylko wykaz szczegółowy pożyczek udzielonych Spółkom z funduszu pożyczkowego, z podaniem okresu spłaty i wymienieniem kwot pierwotnych oraz kwot pozostałego z końcem roku 1904 długu, ale nadto równocześnie wykazał stan kredytów i depozytów Spółek w rachunkach bieżących z dn. 31. grudnia 1904. Już zatem z końcem r. 1904 kapitał dłużny udzielonych Spółkom pożyczek wynosił K 1,725.887, obecnie zaś jest już cały dwumilionowy kredyt dozwolony Wydziałowi krajowemu uchwałą sejmową z roku 1899 wyczerpany tak, że wypłaty nowych pożyczek uskutecznia się tylko w miarę wpływu zwrotów pożyczkowych. Kredyty w rachunku bieżącym znajdowały w latach ubiegłych zrównoważenie w depozytach Spółek, które nawet do końca 1904 r. stale i to znacznie przeważały nad kredytami, a mianowicie nadwyżka wynosiła z końcem r. 1902 K 126.334, a z końcem r. 1903 K 490.082, z końcem 1904 r. K 369.122. Wiosna tegoroczna zmieniła ten stosunek chwilowo, tak, że w miesiącach kwietniu, maju i jeszcze czerwcu b. r. przeszły nawet Spółki w debet, co wszakże niezawodnie było tylko wyjątkowem zjawiskiem spowodowanem nader wielkiem

zapotrzebowaniem gotówki z powodu przeszłorocznej klęski posuchy; klęska ta dotknęła właśnie najwięcej te okolice, skąd pochodzą największe lokacye Spółek.

Z Aleg. I. do niniejszego sprawozdania jest widocznem, że znaczna część Spółek otrzymała więcej niż po jednej pożyczce. Wydział krajowy trzyma się bowiem zasady, żeby nie udzielać naraz pożyczki w kwocie większej, niż 4 do 6 tysięcy koron, gdyż to mogłoby popychać Spółki do zbyt łatwego lub zbyt znacznego udzielania kredytu swoim członkom. W wielu wypadkach jednorazowa pomoc kredytowa w formie pożyczki zupełnie wystarcza, żeby Spółce utorować drogę do dalszego rozwoju finansowego, dzięki dostatecznemu, a niekiedy nawet zbyt nagłemu napływowi wkładek oszczędności, jeżeli Spółka działa w okolicy zamożnej w gotówkę i jeżeli nie napotyka w takiej także okolicy na wyjątkowe trudności i przeszkody w pozyskiwaniu wkładek oszczędności. W tem korzystnem położeniu znajdują się prawie tylko Spółki zachodnio-galicyjskie. Natomiast w środkowej, a zwłaszcza we wschodniej Galicyi muszą Spółki dłużej pracować kapitałem obrotowym, pozyskanym głównie z zewnątrz swojego okręgu działania, zanim zdołają swą działalnością tak uregulować finansowe stosunki ludności i takie zdobyć sobie zaufanie, żeby się mogły chociażby nie przeważnie, to przynajmniej w znacznej części oprzeć na wkładkach oszczędności. Wynika to już stąd, że z całej sumy wkładek oszczędności w Spółkach patronackich przypada 73% na Spółki zachodnio-galicyjskie, 17% na środkowo-galicyjskie, a 10% na wschodnio-galicyjskie. Przeciętna Spółka wschodnio-galicyjska posiada 7.715 koron wkładek oszczędności, a w całej południowej części wschodniej Galicyi, t. j. w obwodach sądowych stanisławowskim, brzeżańskim i kołomyjskim w przecięciu wypada na jedną Spółkę zaledwie 4.500 K wkładek oszczędności. Jest jeszcze w naszym kraju niestety dużo takich okolic, gdzie w rękach włościańskiej ludności jest jeszcze tak mało kapitału pieniężnego w porównaniu z rzeczywistem zapotrzebowaniem, iż wskutek tego na dobre grasuje prywatna i zorganizowana lichwa. Tam każdy grosz zarobiony natychmiast znajduje daleko korzystniejsze zużytkowanie, aniżeli byłoby niem ulokowanie w miejscowej kasie Raiffeisenowskiej. Jeżeli włościanin posiadający gotówkę paruset- albo kilkuset-koronową, nie chce, nie może, lub nie umie jej zużytkować w własnem gospodarstwie, to znajdzie wielu sąsiadów, którzy bądź to na zastaw gruntu z prawem zbierania płodów za procent, bądź też na dobry, za najmniej 10% przyjmą z podziękowaniem i z tem nadto zadowoleniem dla obu stron, że interes został zawarty po cichu, bez różnych formalności i ubocznych kosztów. Do takich okolic trzeba zatem wprowadzić sporo kapitału, żeby zmienić stosunki do tego stopnia, iżby oszczędności włościańskie szukały lokacyi w Spółce. Pierwsza pożyczka 4 do 6 tysięcy koron wystarczy zaledwie na parę tygodni lub miesięcy i przyczyni się do częściowego uregulowania interesów pieniężnych i zaspokojenia najpilniejszych potrzeb kredytowych kilkudziesięciu pierwszych członków. Przeciętna bowiem pożyczka wynosi 200 koron we wschodniej Galicyi, a 324 koron w Galicyi zachodniej. Gdyby następnie nie przyjść w jakiś czas — ale nigdy wcześniej jak po pierwszej lustracyi, a z reguły po spłaceniu pierwszej raty pożyczkowej — z pomocą dalszą przez udzielenie nowej pożyczki, nastąpiłby w działalności Spółki zupełny zastój; raty spłacane przez członków wystarczyłyby mniej więcej na zwroty rat zaciągniętej pożyczki, a Spółka musiałaby odmawiać dla braku pieniędzy dalszych najpilniejszych nawet pożyczek choćby osobom najwięcej na udzielenie im pożyczki zasługującym. Gdyby więc Spółka, przyjęta pod opiekę kraju, mimo dobrych chęci do pracy i mimo dobrego gospodarstwa, stwierdzonego przez lustracyę, nie znalazła środków dla zapobieżenia zastojowi w swej działalności i dla dalszego zaspokajania najpilniejszych potrzeb kredytowych ludności swego okręgu, wówczas nastąpiłoby rychło zupełne zobojętnienie ogółu i zniechęcenie wśród jej organów zawiadowczych, a Spółka stałaby się niezdolną do spełnienia swoich doniosłych zadań. Gdy zaś dzięki dalszej pomocy kredytowej ze strony Patronatu napłynie do okręgu działalności Spółki nieco więcej kapitału, gdy wskutek tego także drobni kapitaliści miejscowi stracą dawniejszą łatwość lokowanania swych oszczędności na pożyczkach sąsiedzkich, gdy Spółka złoży dowody swej żywotności, gdy obywatelska, rzetelna i skuteczna praca organów kierujących Spółki zdobędzie jej powszechne zaufanie, przełamie uprzedzenia, a wpłynie widocznie na uregulowanie i poprawę majątkowych stosunków ludności, gdy wreszcie ludność wypróbuje, że Spółka nietylko przyjmuje, ale na żądanie istotnie zwraca przyjęte wkładki, wówczas już pospolicie szybszem tempem zaczynają napływać wkładki oszczędności i można już wymagać od Spółki, aby przeważnie o własnych siłach szła dalej naprzód. Ale także dla Spółek działających w okolicach zasobnych w kapitały pieniężne, okazuje się usprawiedliwioną i nie-

mal konieczną dalsza pomoc kredytowa Patronatu pomimo, że udzielona poprzednio pożyczka nie została spłaconą. Jeżeli klęska elementarna — ogień, grad, woda, zaraza na bydło i t. p. — nawiedzi ludność w okręgu Spółki, powstaje nagłe zapotrzebowanie znaczne funduszów obrotowych, a Spółka chcąc spełnić swoje najistotniejsze zadanie, zwraca się do krajowego Patronatu z żądaniem pomocy, której niepodobna odmówić. Zeszłoroczna klęska posuchy wytworzyła w wielu okolicach górskich, zwłaszcza z chodniej Galicyi taki niedostatek paszy, iż Biuro Patronatu otrzymywało niezależne z kilku stron doniesienia w tym rodzaju, że włościanie ze strzech zrywają słomę i parząc ją, podają bydłu jako karmę. Dziesiątki, a nawet setki sztuk bydła padało w niektórych okręgach Spółek. Zapotrzebowanie więc pomocy kredytowej i na paszę i na zakupno straconego lub wysprzedanego pod zimę za bezcen bydła ogromnie się wzmogło w drugiej połowie ubiegłego i na wiosnę bieżącego roku. Ruch parcelacyjny, który wzrósł silnie w ostatnich latach, wywołuje także niekiedy nagłe a wielkie fluktuacye w ruchu pieniężnym Spółek. Jeżeli w okręgu Spółki lub bezpośredniem jego sąsiedztwie trafi się parcelacya majątku ziemskiego, następuje zazwyczaj gromadne wycofywanie wkładek oszczędności, i wstrzymanie napływu nowych przy zwiększonem zapotrzebowaniu kredytu. Podnieść tu również wypada i tę okoliczność, że Wydział krajowy podjął także starania, aby uregulować stosunki procentowe w Spółkach Raiffaisenowskich tak, iżby stopa odsetkowa od udzielanych członkom pożyczek nie przekraczała $6^1/_2\%$, a o ile możności zniżaną była na 6 i $5^1/_2\%$. Chcąc w tym kierunku wywrzeć skuteczny nacisk na Spółki pobierające odsetki według wyższej stopy procentowej, odmawia Wydział krajowy takim Spółkom zarówno pożyczek jak i kredytu w rachunku bieżącym — nie może wszakże odmawiać pomocy takim Spółkom, w których z powodu zniżenia w myśl żądania Wydziału krajowego nastąpiło znaczniejsze wycofywanie wkładek oszczędności i zastój w interesach finansowych, aby nie powiększać odpływu tych kapitałów lecz ułatwić Spółce przetrwanie chwilowego przesilenia. Taka pomoc jest częstokroć tem niezbędniejszą, że jak wiadomo w różnych okolicach kraju istnieją jeszcze silniejsze Towarzystwa zaliczkowe, zasobne w kapitał, które utrzymują wygórowaną stopę odsetkową od wkładek oszczędności i wywierają silny wpływ na stosunki procentowe dosyć rozległej okolicy.

W ogóle według zapatrywania i doświadczenia Wydziału krajowego niepodobna co do stosowania pomocy kredytowej dla Spółek Patronackich trzymać się stałych zasad i reguł, lecz trzeba koniecznie rozmiary i rodzaj pomocy kredytowej zastosować do faktycznych stosunków i do stwierdzonej potrzeby. Dlatego Wydział krajowy przed udzieleniem każdej nowej pożyczki wymaga od Biura Patronatu dokładnego na miejscu zbadania i potrzeby finansowej i gospodarki Spółki, a każdy wniosek Biura Patronatu musi być umotywowany szczegółowemi w tych kierunkach wyjaśnieniami. Oczywiście jeżeli administracya Spółki wykazuje poważniejsze braki, następuje odmowa, chociażby potrzeba pomocy kredytowej była udowodnioną. Ale częste są także wypadki odmawiania pożyczki i kredytu dla Spółek całkiem dobrze administrowanych, jeżeli Biuro Patronatu, względnie Wydział krajowy uważa, iż pomoc możeby się przydała lecz nie jest konieczną, że raczej przez odmowę należy pobudzić Spółkę do większego wytężenia sił dla pozyskania na miejscu funduszów obrotowych albo do zwolnienia kroku w rozwoju finansowym Spółki. Jeżeli jednak Patronat chce wywierać wpływ silniejszy i skuteczny na gospodarkę kredytową Spółek, to nie może swej pomocy kredytowej zbyt skąpo wymierzać w razie rzeczywistej, a pilnej potrzeby, gdyż straciłby swój wpływ i swoją powagę, tak w sprawach kredytowych, jak i w rzeczach dotyczących nadzoru nad administracyą Spółki.

Z zamieszczonego w Aleg. I. do niniejszego sprawozdania wykazie udzielonych pożyczek wynika i to także, iż tylko co do małej części udzielonych pożyczek rozłożoną została spłata na dłuższy niż 5-letni okres czasu. Tym sposobem postępuje Wydział krajowy faktycznie w myśl tej intencyi, jaka się mieści w rezolucyi Wys. Sejmu z 7. listopada 1904, polecającej Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę, czy nie należałoby przy udzielaniu Spółkom pożyczek z funduszu pożyczkowego w roku 1899 utworzonego ograniczyć okres spłaty w regule na lat 5, dozwalając tylko wyjątkowo na spłatę w dłuższym okresie.

Wiadomo Wysokiej Izbie, że podstawą dotychczasowej organizacyi kredytowej dla Spółek Patronackich jest utworzony w 1899 r. fundusz pożyczkowy, powstający z dotacyi, które po 40.000 K. rocznie zobowiązał się Wysoki Sejm przeznaczać przez lat 50 do

tego funduszu pożyczkowego z ogólnych funduszów krajowych, upoważniając nadto Wydział krajowy do pobierania z Banku krajowego zaliczek na poczet późniejszych rat dotacyjnych funduszu pożyczkowego, aż do wysokości 2 milionów koron. Z tego to zatem funduszu były pierwotnie Spółkom oszczędności i pożyczek udzielane jedynie pożyczki na skrypty dłużne z ratalną spłatą w ciągu lat kilku. Administracyę tego funduszu prowadził i prowadzi Bank krajowy. Ta pomoc kredytowa dla Spółek została z początkiem 1902 r. uzupełnioną w ten sposób, że na polecenie Wydziału krajowego otwarł Bank krajowy t. zw. „Zbiorowy rachunek bieżący Spółek oszczędności i pożyczek z Patronatem“. Na ten wspólny rachunek są przyjmowane depozyty Spółek z ich zapasów kasowych, chwilowo niepotrzebnych do obrotu i z tego też rachunku są wypłacane zaliczki kredytowe na rachunek bieżący tym Spółkom, którym Wydział krajowy otwarł kredyt w rachunku bieżącym dla doraźnego zaspokajania chwilowej potrzeby gotówki. Administracyę i rachunkowość tego „zbiorowego rachunku bieżącego“ prowadzi Biuro Patronatu, a Bank krajowy jest kasyerem i otrzymał upoważnienie do udzielania w razie potrzeby także zaliczek w granicach wspomnianego wyżej dwumilionowego kredytu. Następnie z powodów w swoim czasie wyłuszczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego, okazała się potrzeba połączenia obu urządzeń w jedną całość, która zatrzymała nadal nazwę „Zbiorowego rachunku“. Połączenie nastąpiło w ten sposób, że Bank krajowy z dniem 1. stycznia 1904 roku przeniósł cały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek na „Zbiorowy rachunek“, gdzie fundusz ten jest oprocentowany po $3^1/_2\%$. Odtąd zatem „Zbiorowy rachunek bieżący“ jest rodzajem centralnej kasy, przyjmującej depozyty Spółek i korzystającej z kredytu w Banku krajowym, a udzielającej kredytu bądź to w formie pożyczek ze spłatą ratalną bądź też na otwarte rachunki bieżące.

Zamknięcie rachunkowe „Zbiorowego rachunku bieżącego“ z końcem 1904 roku zamieszczone jest w „Roczniku“ Spółek za tenże rok, stanowiącym osobny alegat.

Wydział krajowy, oceniając w całej pełni wraz z Wys. Sejmem i najszerszemi kołami ludności wielce skuteczną działalność Spółek Raiffeisenowskich w kierunku zwalczania lichwy i w ogóle w kierunku ekonomicznej edukacyi ludności włościańskiej, jest przekonany, że trafia w intencye Wys. Sejmu, proponując środek zdolny odsunąć obawę stagnacyi w zasilaniu Spółek potrzebnymi kapitałami, a przeto stagnacyi w ich dalszym rozwoju. Środkiem tym jest propouowana poniżej pod II. uchwała, upoważniająca Wydział krajowy, by zażądał od Banku krajowego w celu dalszego zasilania funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek zaliczek aż do wysokości $2^1/_2$ miliona koron, na warunkach określonych zresztą uchwałą Wys. Sejmu z d. 16. marca 1899. Wniosek ten uzasadniony jest z jednej strony wykazaną powyżej dość bliską potrzebą takiej dodatkowej pomocy dla funduszu pożyczkowego, z drugiej strony zaś tą okolicznością, że procenta od sumy 2,000.000 K, wpłacanej ratami do tego funduszu pożyczkowego, powiększą ten fundusz z biegiem czasu o więcej niż pół miliona koron. Wydział krajowy z proponowanego podwyższenia zamierza korzystać jedynie w koniecznej potrzebie i w rozmiarach jak najskromniejszych.

Wydział krajowy nie zapoznaje jednak, że po za tem czasowem załatwieniem sprawy wypadnie mu w niedalekiej przyszłości poważnie zastanowić się nad tem, w jaki sposób miałyby być nadal dostarczane Spółkom oszczędności i pożyczek potrzebne do ich obrotu kapitały, o ile nie dostarczą ich miejscowe wkładki i czy w tym celu nie byłoby wskazanem i możliwem stworzyć dalszą podstawę ściśle ekonomicznego kredytu przy czynniejszym niż dotąd udziale Spółek samych, jednakże zawsze pod patronatem i nieustanną ingerencyą Wydziału krajowego; Wydział krajowy w tej mierze przeprowadzi szczegółowe studya i rozpatrzy istniejące w innych krajach austryackich organizacye Raiffeisenowskie, zwłaszcza te, które pod egidą Wydziałów krajowych istnieją, oraz zmiany w najnowszym czasie tam dokonane, a zebrane informacye zyżytkuje, mając jednak ciągle na uwadze własne sześcioletnie doświadczenie i odrębne kraju naszego stosunki.

* * *

W zakresie popierania rozwoju innych Spółek rolniczych oprócz Spółek oszczędności i pożyczek, zwracał Wydział krajowy w okresie sprawozdawczym najwięcej uwagi na Spółki mleczarskie. Program swej akcyi na tem polu przedstawił Wydział krajowy szczegółowo Wys. Izbie w poprzedniem swojem sprawozdaniu o wykonywaniu Patronatu. Tam już wspomniał Wydział krajowy o niektórych czynnościach przygotowawczych do zamierzonej, a obecnie już rozpoczętej akcyi. W dalszym ciągu tych przygotowań, mia-

nowicie z początkiem bieżącego roku wydało Biuro Patronatu przedewszystkiem broszurę „O zakładaniu Spółek mleczarskich pod Patronatem Wydziału krajowego“. Broszura ta załączona do niniejszego sprawozdania jako osobny alegat, wydaną została w języku polskim i w języku ruskim razem w 9.000 egzemplarzy, gdyż Wydział krajowy przeznaczył ją do największego rozpowszechnienia i rozesłał ją do wszystkich Spółek patronackich, do wszystkich Wydziałów powiatowych, do wszystkich konsystorzów biskupich i metropolitalnych, oddał zażądaną ilość broszury do dyspozycyi c. k. Namiestnictwa dla użytku c. k. Starostw, do dyspozycyi Rady szkolnej krajowej dla użytku szkół rolniczych dopełniających, do rozporządzenia c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie i c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie dla użytku oddziałów Towarzystwa, względnie zaś Towarzystw rolniczych okręgowych, do rozporządzania Zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych dla użytku wszystkich kółek rolniczych, a Wydziałowi Głównewu Towarzystwa „Proświta“ dla czytelni Towarzystwa — zwracając się do tych wszystkich władz i instytucyj w odpowiednich odezwach z zaproszeniem do współdziałania. Następnie opracowało i wydało Biuro Patronatu przeważną część formularzy i książek potrzebnych zarówno przy zawiązywaniu Spółki jak i do załatwiania czynności administracyjnych i dotyczących techniki mleczarskiej; druki te wydane zostały na razie w małym nakładzie, ażeby je praktycznie wypróbować i na tej podstawie przy następnym znaczniejszym nakładzie odpowiednio ulepszyć. Zajęło się Biuro Patronatu także zebraniem materyałów mogących ułatwić opracowywanie planów i kosztorysów budowy i urządzenia mleczarń dla Spółek przyjętych pod opiekę Wydziału krajowego; ale jakkolwiek staraniem Biura Patronatu jest wszechstronne zużytkowanie doświadczenia zagranicy na tem polu, to jednak dąży Biuro do wytworzenia swojskiego typu tak dla budynków jak i dla wewnętrznego urządzenia mleczarń spółkowych, zastosowanego do naszych warunków pracy produkcyjnej. Dla zapewnienia Biuru Patronatu fachowej siły, zawodowo w mleczarstwie wykształconej, zamianował Wydział krajowy lustratorem w Biurze Patronatu (na opróżnione stanowisko) inż. Zygmunta Chmielewskiego, który ukończył Wydział chemiczno-techniczny politechniki w Charlottenburgu w r. 1899 i uzyskał dyplom, a później zawodowo kształcił się i pracował w mleczarstwie. Z uwagi na to fachowe uzdolnienie przyznał Wydział krajowy p. Chmielewskiemu opócz zwykłej płacy lustratora, nadto dodatek osobisty 400 K. rocznie, P. Chmielewski zajęty jest w Biurze Patronatu od 1. października 1904 nie tylko sprawami Spółek mleczarskich, ale również czynnym jest przy organizowaniu i nadzorze Spółeh oszczędności i pożyczek, jako też innych Spółek rolniczych. Ale w miarą postępu akcyi postępu popierania Spółek mleczarskich coraz większą część swojego czasu i sił musi p. Chmielewski przeznaczyć dla tych Spółek. Z p. Chmielewskim podzielił Dr. Stefczyk podjętą pracę napisania „Podręcznika dla Spółek mleczarskich“. Wreszcie prowadził Wydział krajowy dalsze rokowania z Rządem dla uzyskania jego współdziałania w akcyi przez przyznanie odpowiedniej na ten cel subwencyi; rokowania te doprowadziły nakoniec do pomyślnego rezultatu. Reskryptem z dnia 12. kwietnia 1905 L. 7742/245 zakomunikowanym Wydsiałowi kuajowemu w odezwie c. k. Namiestnictwa z d. 1. maja 1905 L. 61.228 przyznało Ministerstwo rolnictwa 2.000 K. subwencyi na wydanie „Podręcznika dla Spółek mleczarskich“ w języku polskim i ruskim, a 15.000 koron jako subwencyę na rok 1905 na zakupno maszyn dla Spółek mleczarskich z ręcznym ruchem.

Akcya organizacyjna Biura Patronatu dotycząca Spółek mleczarskich rozpoczęła się już w r. 1904 od zreorganizowania Spółki mleczarskiej w Rybnej, która już od początku 1902 r. była czynną i wykazała wielką żywotność, ale wymagała przeobrażenia tak co do swej ogólnej organizacyi jak i co do swych technicznych i administracyjnych urządzeń. Budowa nowej mleczarni rozpoczęta została jeszcze przed przyjęciem Spółki do krajowego Patronatu, ale dokonaną co do swego wewnętrznego urządzenia podług planu i przy pomocy Biura Patronatu. Wbrew pierwotnemu zamiarowi i projektowi oświadczyło się Biuro Patronatu na razie przynajmniej za urządzeniem ręcznem, ale z zastosowaniem wszelkich przy tym systemie możliwych a wypróbowanych urządzeń technicznych, które też zostały wykonane i funkcyonują prawidłowo. W miejsce dawniejszego przyjęła Spółka nowy statut normalny, a cała administracya pod względem produkcyjnym, handlowym, kasowym i rachunkowym została uregulowaną i odbywa się obecnie całkiem prawidłowo.

Przed przyjęciem do krajowego Patronatu zawiązała się i przeprowadziła budowę i urządzenie swej mleczarni Spółka mleczarska w Rudkach. Budowę tej mleczarni

z urządzeniem parowem projektowało i wykonało Towarzystwo akcyjne Alfa - Separator w Wiedniu w ogólności dobrze i odpowiednio celowi. Okazała się jednak w dalszym ciągu potrzeba usunięcia niektórych usterek i wprowadzenia niektórych uzupełnień na podstawie praktycznego doświadczenia, nad czem Spółka właśnie pracuje na podstawie udzielonych jej przez Biuro Patronatu szczegółowych wskazówek. Także swoją administracyę techniczną i rachunkową stara się Zarząd Spółki stopniowo ulepszać.

O działalności i rozwoju tych dwóch Spółek mleczarskich informują bliżej zamknięcia rachunkowe podane w Roczniku Spółek za r. 1904 (str. 94—5), a dowodzące pomyślnego stanu oby tych na samopomocy wspartych zakładów przemysłowo - rolniczych.

W ciągu 1904 r. została przy współdziale Biura Patronatu zorganizowaną także Spółka mleczarska w Chmielniku (pow. Rzeszów), która urządziła swoją mleczarnię z ruchem ręcznym podług planów i pod kierunkiem Biura Patronatu (inż. Chmielewskiego), w ruch została ta mleczarnia puszczoną dopiero w dniu 2. stycznia 1905 r., a przebywszy trudne początki w pierwszych miesiącach działalności (wskutek zupełnego braku paszy u włościan) rozwinęła się następnie tak pomyślnie, że doszła już do dziennej przeróbki 800 litrów mleka i na życzenie włościan otwarła w sąsiednich miejscowościach Błędowej i w Lisimkącie dwie filie śmietankowe. Nadto Spółka ta przyczyniła się w wysokim stopniu do tego, że otworzyła się w Cmielniku Spółka wodna dla osuszenia na razie 63 morgów łąk, a jest nadzieja, że melioracya ta przybierze znaczniejsze rozmiary.

Prócz trzech wymienionych zostały przy współdziale krajowego Patronatu zorganizowane 3 nowe Spółki mleczarskie: w Strzelcach wielkich (pow. Brzesko), w Dłużniowie (pow. Sokal) i w Wyszatycach (pow. Przemyśl). Należą do tych Spółek przeważnie włościanie, ale przy współdziale (w dwóch pierwszych) także gospodarstw dworskich. Mleczarnie w Strzelcach w. i Dłużniowie urządzone zostaną z ruchem ręcznym w własnych na ten cel wystawionych budynkach; mleczarnia w Wyszatycach, także z ruchem ręcznym ma być urządzoną w lokalu wynajętym ale odpowiednio do potrzeby adaptowanym. Plany i kosztorysy dla tych mleczarni już zostały przez Biuro Patronatu wypracowane, a budowa się po części rozpoczęła.

Przeprowadza dalej Biuro Patronatu reorganizacyę Spółki mleczarskiej w Królówce (pow. Bochnia), która już przyjęła nowy statut (normalny), wprowadziła ważne zmiany administracyjne i zgodziła się na przerobienie urządzenia swej mleczarni, a ostateczne przyjęcie tej Spółki do krajowego Patronatu zależy już tylko od hipotecznego zabezpieczenia prawa własności do budynku mleczarnianego, czego zażądało Biuro Patronatu, na co się zgodziły strony interesowane.

W toku są przygotowania do założenia Spółki mleczarskiej w Mielcu przez okolicznych właścicieli większych obszarów, ale z zamiarem wciągnięcia także włościan do współdziału. Mleczarnia tej Spółki ma mieć urządzenie z ruchem parowym.

Wreszcie Spółka mleczarska w Dobczycach wniosła także prośbę o przyjęcie pod opiekę Wydziału krajowego; Biuro Patronatu postanowiło dość daleko idące ale konieczne warunki i wymagania, co do których organa Spółki dotychczas się nie oświadczyły.

Tym sposobem pozostaje obecnie pod Patronatem Wydziału krajowego 7 Spółek mleczarskich, z których 4 mają już mleczarnie czynne, a 3 inne są zajęte urządzeniem swoich mleczarni z zamiarem rozpoczęcia ruchu jeszcze w bieżącym roku. Dalsza akcya organizacyjna zależną jest w pierwszym rzędzie od inicyatywy ze strony interesowanych czynników; pobudzeniem tej inicyatywy i przygotowaniem warunków do tego potrzebnych nie zajmuje się jednak Biuro Patronatu, pozostawiając to zadanie innym czynnikom, które zawsze w swej na tem polu pracy liczyć mogą na chętną pomoc Wydziału krajowego. Za niejakie utrudnienie inicyatywy i agitacyi uważanem bywa z niektórych stron stanowcze wymaganie Biura Patronatu i Wydziału krajowego, aby wyraźne i niewątpliwie zabezpieczone zostało zaraz na początek pewne minimum ilości dostawianego mleka i pewne minimum materyalnych świadczeń członków na rzecz Spółki. Wydział krajowy nie zamierza jednak czynić w tym kierunku ustępstw, gdyż to ułatwiałoby wprawdzie zakładanie Spółek, ale nie dawałoby dostatecznej rękojmi ich rozwoju. Zresztą ludność rolnicza wkrótce oceni słuszność tych wymagań, jeżeli tylko przekona się, że te wymagania przyczyniają się do pomyślnego rozwoju przemysłu mleczarskiego.

Ilość „Spółek dla kultury torfów“ powiększyła się w okresie sprawozdawczym o 2 nowe: w Zapytowie (powiat lwowski) i Ostrowsku (pow. nowotarski); razem istnieje obecnie 10 spółek tego typu assocyacyi rolniczej, charakterystycznego dla naszego kraju. Posuszny rok 1904 oddziałał niekorzystnie na działalność tych Spółek, raz dlatego, że rezultaty uprawy i wkładów nie zadowolniły członków, a powtóre, że okazał się brak funduszów u członków na zakupno potrzebnych nawozów sztucznych w większym zakresie. Okazało się przytem, że bezpłatne rozdawnictwo nawozów osłabia ochotę do samodzielniejszego staraua się o prowadzenie i rozszerzanie kultury torfowej, a więc rozwój działalności Spółek, wskutek czego Wydział krajowy postanowił w dalszym ciągu zaniechać bezpłatnego udzielania nawozów sztucznych przynajmniej w tych wszystkich okolicach, gdzie także Spółki zostały zorganizowane. Działalność 10 „Spółek dla kultury torfów“ które były czynne w r. 1904 przedstawioną jest w Roczniku Spółek na 913 str. Tu wystarczy zaznaczyć, iż przestrz ń gruntów torfowych lub potorfowych, wziętych pod uprawę przez członków Spółek obejmowała około 500 morgów, że sprowadzono wspólnie 28 wagonów nawozów i utrzymywano 26 maszyn zakupionych przez Spółkę dla wspólnego użytku członków.

Obok 10 Spółek dla kultury torfów zorganizowauą i przyjętą została do krajowego Patronatu Spółka dla eksploatacyi i kultury torfów w Chiszewicach (pow. rudecki), której utworzenie pozostaje w związku z przeprowadzaną w tej gminie komasacyą gruntów, a która rozpocznie swą działalność dopiero po przeprowadzeniu komasacyi; zorganizowanie tej Spółki ze względu na plan komasacyjny było już teraz potrzebnem.

Pod opieką Wydziału krajowego znajdują się 2 r o l n i c z e S p ó ł k i m a g a z y n o w e, mające zadanie ułatwić sprzedaż zboża, roślin strączkowych i niektórych innych ziemiopłodów, jakoteż zakupno nawozów sztucznych, nasion, narzędzi i maszyn rolniczych pasz treściwych i innych ważniejszych artykułów gospodarskich. Dawniejsza z tych Spółek w Bochni, mająca działać w całym powiecie bocheńskim i w przyległych częściach powiatu brzeskiego i wielickiego, starała się daremnie przez 2 lata o odpowiedni na magazyn plac przy torze kolejowym. Wreszcie zdołała Spółka nabyć potrzebny plac i przystępuje do budowy swego magazynu. W tym celu jeden z członków Dyrekcyi Spółki (p. Maurizio) zwiedził umyślnie kilka magazynów Spółek rolniczych w Austryi dolnej i na Morawach, poczem zawezwano najlepiej polecone firmy, które się zajmują urządzeniem tego rodzaju magazynów, do przedłożenia planów i kosztorysów i niebawem ma się rozpocząć budowa. Druga Spółka rolniczo magazynowa zawiązała się na wiosnę br. w Zassowie (powiat Pilzno) z zakresem działalności obliczonym głównie na obszerną parafię zassowską. Oprócz zboża głównym artykułem zbytu wspólnego jest tam nasienie łubinu, podczas gdy zapotrzebowanie różnych artykułów gospodarskich, szczególniej nawozów jest w tej okolicy bardzo znacznem. Spółka ta uzyskała od Wydziału krajowego 600 K zasiłku, a 2.000 koron pożyczki z funduszu dla popierania przemysłu rolniczego, kończy już budowę i urządzenie swego małego magazynu podług planu Biura Patronatu i już wkrótce rozpocznie swą działalność. Te więc 2 typy Spółki rolniczo-magazynowej (powiatowej i parafialnej) mają dostarczyć Wydziałowi krajowemu praktycznego doświadczenia co do warunków ich rozwoju w naszym kraju i co do potrzeby oraz rodzaju pożądanej dla tych Spółek pomocy z funduszów publicznych.

„Spółka sadownicza w Jabłonowie“ ograniczyła swą działalność w pierwszym roku (1904) na bardzo skromne transakcye towarowe, przedstawiające wartość około 2.000 K i wyprodukowała około 3.000 l. dosyć dobrego wina owocowego. Wyniki zamknięcia rachunkowego podane są w Roczniku Spółek na str. 97. Najważniejszym rezultatem tej początkowej działalności Spółki, jest nabycie przeświadczenia, iż nie zaniedbując akcyi handlowej, powinna się Spółka starać wszelkiemi siłami o podniesienie produkcyi w sadach swoich członków, do czego przyczyni się prócz starań organów Spółki udzielona subwencya krajowa 80 K na opusty przy sprowadzaniu wspólnem szczepów owocowych, jakoteż fachowa pomoc, jakiej na wezwanie Wydziału krajowego udziela Spółce p. Zając, inspektor Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

Nakoniec wspomnieć także wypada o utworzeniu przy współudziale i pod opieką Wydziału krajowego „Spółki rolniczo-przemysłowej w Albigowej“, która stanowi niejako uzupełnienie „Spółki wodnej“ jaka się w tej miejscowości zawiązała dla zdrenowania 1000-morgowego obszaru ziemi. Spółka rolniczo-przemysłowa buduje mianowicie fakrykę rurek drenarskich, dachówki i cegły, a ma zamiar urządzić także mały młyn popędzany

tym samym motorem, który obsługiwać będzie cegielnię. Ludność miejscowa, uznając ogólnie pożytek tej Spółki, odrazu tłumnie przystąpiła do niej w ilości 212 członków, którzy zdeklarowali tytułem udziałów 8500 K. Wydział krajowy udzielił 20.000 K pożyczki z funduszu dla popierania przemysłu rolniczego.

Z powyższego sprawozdania jest widocznem, iż ruch assocyacyjno-rolniczy w naszym krajn zaczyna się coraz bardziej urozmaicać. Wydział krajowy trzyma się wobec tego ruchu zaleconych przez Komisyę bankową granic próbnego popierania Spółek różnego typu, co do których racyi bytu i warunków rozwoju nabrał przeświadczenia przez możliwie wszechstronne zbadanie stosunków na miejscu; co do ich działania wymaga jednak Wydział krajowy postępowania ostrożnego i należycie obmyślanego, aby o ile możności uniknąć niepowodzeń albo przynajmniej ograniczyć je do rozmiarów nieuniknionych z powodu początkowych trudności i stopniowo, chociażby powoli, doprowadzać Spółki do pełnego rozwoju ich działalności.

Ogółem znajduje się zatem z datą niniejszego sprawozdania pod Patronatem Wydziału krajowego 453 Spółek oszczędności i pożyczek, 7 Spółek mleczarskich, 10 Spółek dla kultury torfów, 2 Spółki rolniczo-magazynowe i 3 inne Spółki rolnicze — razem tedy 475 Spółek.

*

* *

Postępująca nie nagle, ale ciągle naprzód akcya krajowa dla popierania assocyacyi rolniczej w naszym kraju wymaga z natury rzeczy rosnących stopniowo środków działania. Wskutek tego preliminuje Wydział krajowy na r. 1906 w y d a t k i na potrzeby i utrzymanie Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek w ogólnej sumie kor. 127.350, która jest wyższą od uchwalonej na rok 1905 o K 14.940. Równocześnie jednak preliminuje Wydział krajowy d o c h o d y Biura Patronatu w kwocie K 45.360, wyższej o K 6.720 w porównaniu z preliminowaną na r. 1905. Wskutek tego niedobór do pokrycia wynosi ogółem K 81.990, tj. o K 8.220 więcej, niż niedobór na r. 1905.

Na *wzrost wydatków* składają się następujące pozycye:

1. Wydatek na płacę dyrektora Biura Patronatu dr. Stefczyka wstawiony jest kwocie wyższej o K 1220 od preliminowanej dotychczas, ponieważ Wydział krajowy uznał za słuszne, aby pobory dyrektora Biura Patronatu zrównane zostały z normalnemi poborami dyrektorów innych podobnych biur krajowych, a w takim razie pobierałby dr. Stefczyk

płacę	6400 K
dodatek aktywalny . .	960 K
„ 5-letni . . .	800 K
razem	8160 K
zamiast pobieranych obecnie .	6940 K
t. j. więcej o . . .	1220 K

2. Na rok 1905 preliminowany był wydatek na czwartego lustratora tylko od 1. lipca, tj. w kwocie 1200 K, więc zwiększa się na cały r. 1906 o 1.200 K.

3. Nadto zachodzi potrzeba przyjęcia od połowy 1906 r. piątego lustratorą, ponieważ wskutek szybkiego w ostatnim roku przyrostu Spółek ogólną ich ilość w połowie 1906 r. trzeba przyjąć najmniej na 520, a przy tej ilości wykonywanie nadzoru przy pomocy czterech lustratorów byłoby niemożliwem, gdyż nie można w przecięciu więcej niż 100 Spółek liczyć na jednego lustratora. Stąd wynika nowy wydatek 1.200 K.

4. Ze względu na kwalifikacye fachowe lustratora p. Zygmunta Chmielewskiego, przyznał mu Wydział krajowy osobisty dodatek w kwocie 400 K, który nie był na rok 1905 preliminowany, ale musi być wstawiony do preliminarza na rok 1906, K 400.

5. W ciągu 1905 r. zaszła potrzeba przyjęcia nowej siły manipulacyjnej z powodu silnego wzrostu obrotu i czynności „Zbiorowego rachunku bieżącego“; wydatek ten na rok 1905 nie przewidywany, wyniesie na rok 1906 720 K., ale znajdzie całkowite

pokrycie w zwiększonych o tę samą kwotę „zwrotach wydatku za prowadzenie zbiorowego rachunku“.

6. Koszt podróży lustracyjnych i organizacyjnych przewidziany jest na rok 1906 w kwocie większej niż na rok 1905 o 6.000 K. Przyjmując bowiem w roku 1906 co najmniej 520 Spółek do zlustrowania, liczyć trzeba nadto 25% t. j. 130 lustracyj nadzwyczajnych, t. j. razem 650 podróży lustracyjnych. Nadto uwzględnić wypada co najmniej 80 podróży dla zawiązania nowych Spółek o. i p. (przyczem część tych podróży nie doprowadza do zawiązania lub do przyjęcia Spółki pod Patronat) a wreszcie bodajby 10 podróży dla zorganizowania innych Spółek rolniczych. — Razem tedy otrzymuje się więcej o 160 podróży zajmujących 240 dni po 25 K, czyli K 6.000 więcej, niż na rok 1905.

7. Wydatek na portorya preliminuje się w kwocie wyższej o 200 K, niż na rok 1905 z powodu silnego wzrostu korespondencyi, której znaczna część (np. pisma polustracyjne, sprawdzone zamknięcia rachunkowe) musi być wysyłaną jako listy polecone.

8. Wreszcie obok zasiłków dla nowopowstających Spółek oszczędności i pożyczek wstawił Wydział krajowy jako nową pozycyę K 4.000 na zasiłki dla Spółek mleczarskich i innych rolniczych. Wydział krajowy bowiem podejmując akcyę dla popierania rozwoju Spółek mleczarskich, zapowiedział udzielanie Spółkom przyjętym pod krajowy Patronat zasiłków po 200 K na koszta założenia Spółki, z mleczarnią o ruchu ręcznym; pomoc zaś dla Spółek o ruchu motorowym ma być w każdym wypadku z osobna określaną. Nadto poparcia wymagać będą także inne Spółki rolnicze, jeżeli zostaną przyjęte pod opiekę Wydziału krajowego.

Tak zatem wynosi ogólny wzrost wydatków K 14.940 w porównaniu z wydatkami w budżecie na rok 1905.

Własne dochody Biura Patronatu preliminuje Wydział krajowy w kwocie o 6000 koron większej aniżeli na r. 1905; taką mianowicie kwotę wstawia Wydział krajowy z zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“ za rok 1904, postępując w myśl intencyj Wysokiego Sejmu, zawartych w uchwale z dnia 7. listopada 1904 polecającej, aby Wydział krajowy zbadał kwestyę pokrywania części kosztów utrzymania Biura Patronatu z czystego zysku funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek, ustanowionego uchwałą sejmową z r. 1899.

Dochodów z właściwego funduszu pożyczkowego z oprocentowania jego kapitału zapasowego nie doradza i nie proponuje Wydział krajowy już obecnie używać na pokrywanie wydatków Biura Patronatu dlatego, że przedewszystkiem przyrost własny funduszu pożyczkowego z oprocentowania kapitału zapasowego stanowiłby podstawę dla zwiększonego w myśl propozycyj Wydziału krajowego kredytu w Banku krajowym na cele Spółek. Powtóre jest rzeczą pożądaną, aby ten kapitał zapasowy wzrastał jak najszybciej ze względu na przewidywaną potrzebę wydatniejszej pomocy kredytowej dla Spółek rolniczych innego typu, niż Spółki oszczędności i pożyczek; kredyt zaś taki potrzebowałby osobnego zabezpieczenia, jeżeli ma być łatwiej dostępny i odpowiednio tani.

Atoli zmieniłby się ten stan rzeczy, gdyby także c. k. Rząd przyczyniał się do tworzenia funduszu pożyczkowego. Z takim też żądaniem wystąpił już Wydział krajowy, domagając się w odezwie z dnia 30. listopada 1904 r. LW. 119.521 do Prezydum c. k. Namiestnictwa przyznania 200.000 K w 10-iu ratach rocznych po 20.000 dla zasilenia stałego funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek.

Tymczasem zaś c. k. Rząd nietylko nie oświadczył się jeszcze co do przyczynienia się z funduszów państwowych do tworzenia funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek, ale nawet nie udzielił dotąd odpowiedzi na żądania Wydziału krajowego, wyrażone w tejże odezwie z dnia 30. listopada 1904 r. LW. 119.521 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa co do wypłacenia przyrzeczonej już za rok 1904 subwencyi w kwocie 10.000 K i co do przyznania oraz podwyższenia subwencyi na rok 1905 odpowiednio do wzrostu świadczeń ze strony kraju na rzecz tej samej akcyi, dla której c. k. Rząd wypracował w swoim czasie obszerny program i zapowiedział wydatne poparcie. Z tego powodu w dochodach preliminarza na rok 1906 nie mógł Wydział krajowy wstawić wyższej kwoty subwencyi państwowej jak dotychczasowa K 10.000, ale uważa za konieczne wniesienie z całym naciskiem ponownego przedstawienia, że c. k. Rząd powinienby zna-

cznie wydatniej niż do tego czasu popierać akcyę mającą na celu rozwój assocyacyi rolniczej, akcyę prowadzoną dotychczas w przeważnej części, funduszami krajowemi. Stanowcze o to upomnienie się u c. k. Rządu jest tem bardziej wskazane, że już i Wysoki Sejm wzywał Rząd do wydatniejszego współdziałania z Wydziałem krajowym i że to wezwanie nie odniosło pożądanego skutku, a nawet nie spowodowało c. k. Rządu do wypłacenia przyrzeczonej już poprzednio na rok 1904 subwencyi państwowej, mimo dopełnienia w swoim czasie wszystkich wymaganych przez c. k. Rząd warunków.

Tym sposobem wynosiłyby:

I. Wydatki Biura Patronatu na:

1. Płace		31.600 K
2. Podróże lustracyjne i organizacyjne		27.750 „
3. Sprzęty, przybory kancelaryjne, portorya i t. p.		2000 „
4. Wydawnictwa i inne przedmioty dla Spółek		30.000 „
5. Praktyczne kursa naukowe		4000 „
6. Zasiłki a) dla 70 Spółek o. i p.	28.000 K	
b) dla Sp. mleczarskich i innych	4000 K	32.000 „
razem		127.350 „

II. Dochody Biura Patronatu:

1. Sprzedaż wydawnictw i innych przedmiotów dla Spółek	27.200 K
2. Zwrot od Zbiorowego rachunku“ za prowadzenie rachunkowości	2.160 „
3. Subwencya rządowa	10.000 „
4. Część zysku „Zbiorowego rachunku“ za r. 1904	6000 „
razem	45.360 „

III. Niedobór do pokrycia:

Niedobór do pokrycia . . . . . 81.990 K.

Zgodne z powyższemi wyjaśnieniami propozycye, odnoszące się do preliminarza budżetu Biura Patronatu na rok 1906, pomieścił już Wydział krajowy w Rubr. X. p. 340 wydatków, a w Rubr. VII. p. 65 dochodów funduszu krajowego. Nadto zaś ma zaszczyt Wydział krajowy na podstawie niniejszego sprawozdania przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wezwania Banku krajowego, aby udzielał Wydziałowi krajowemu zaliczek, aż do wysokości $2^1/_2$ miliona koron na warunkach określonych uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1899 roku, w celu zasilania funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydatniej niż dotychczas i w odpowiednim stosunku do wzrastających świadczeń kraju, wspierał akcyę podjętą przez Wydział krajowy w celu popierania rozwoju Spółek rolniczych w Galicyi, w szczególności zaś, aby także przyczyniał się z funduszów państwowych do tworzenia funduszu pożyczkowego dla Spó-

łek rolniczych, a wreszcie, aby wszedł w porozumienie z Wydziałem krajowym, celem ułożenia i wykonania programu, na podstawie którego stałoby się możliwem szybsze rozpowszechnienie w Galicyi Spółek oszczędności i pożyczek przy odpowiedniem poparciu akcyi, tak ze strony kraju, jak i c. k. Rządu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 90.401/05.

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Albigowa	1	5	4.000	—	1.600	—	1.826	87	—	—
Brzeziec	1	5	3.000	—	602	21	1.265	35	—	—
Bereźnica szlach. .	2	5, 10	10.000	—	6.600	—	1.674	48	—	—
Basznia dolna . .	3	5, 5, 10	12.000	—	7.801	02	—	—	—	—
Błozew górna . .	3	4, 5, 5	11.000	—	6.300	—	4.238	83	—	—
Balińce	2	5, 5	9.000	—	6.600	—	—	—	—	—
Bratkowice . . .	2	5, 5	8.000	—	4.400	—	—	—	—	—
Bieniawa	3	5, 5, 10	13.000	—	9.500	—	—	—	—	—
Błudniki	3	5, 5, 5	8.000	—	4.400	—	—	—	—	—
Borynia	1	5	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—
Bożyków	2	5, 5	8.000	—	2.801	14	—	—	—	—
Bircza	3	6, 5, 10	14.000	—	10.800	—	—	—	3.035	08
Budzanów	2	5, 10	8.000	—	6.000	—	—	—	1.551	45
Bierzanów	1	5	4.000	—	2.400	—	3.122	26	—	—
Buszcze	2	5, 10	10.000	—	8.500	—	—	—	12	63
Babice nad Sanem .	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	—	—
Biskowice	2	5, 10	8.000	—	7.000	—	—	—	—	—
Biskupice	3	5, 5, 10	15.000	—	13.000	—	—	—	348	72
Bursztyn	2	5, 10	10.000	—	8.400	—	—	—	16	47
Do przeniesienia .	39		161.000	—	111.904	37	12.127	79	4.964	35

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	39		161.000	—	111.904	37	12.127	79	4.964	35
Bobulińce	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	31	95
Brykula stara . .	2	10, 10	10.000	—	9.750	—	—	—	—	—
Beremiany . . .	2	5, 10	9.000	—	8.100	—	—	—	—	—
Brusno stare . . .	1	5	4.000	—	3.600	—	937	05	—	—
Biłka szlach. . . .	1	10	4.000	—	3.600	—	—	—	1.079	52
Borszów	2	5, 10	10 000	—	9.700	—	—	—	1.072	11
Babice k/Alw.	1	2	6.000	—	6.000	—	—	—	1.235	30
Bybło	2	10, 10	10.000	—	9.500	—	—	—	—	—
Bieńkowa Wisznia .	1	5	4.000	—	4.000	—	115	57	—	—
Bednarówka . . .	2	5, 10	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—
Bachórz	1	4	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Bobowa	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	2.602	60
Czchów	2	5, 5	8.000	—	4.800	—	—	—	—	—
Chełm	2	5, 5	9.000	—	5.900	—	—	—	1.548	58
Chmielnik	1	5	4.000	—	2.800	—	4.011	11	—	—
Czajkowice . . .	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	—	—
Chłopy	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	2.043	75
Dachnów	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Delejów	3	5, 5, 5	11.000	—	7.400	—	—	—	1	49
Demianów	2	5, 5	7.000	—	5.400	—	—	—	—	—
Dołka wojnił. . .	2	5, 10	10.000	—	8.200	—	—	—	203	49
Dublany	1	5	6.000	—	4.200	—	—	—	1.381	33
Dziekanowice . .	1	5	2.000	—	1.400	—	—	—	—	—
Do przeniesienia .	73		311.000	—	240.654	37	17.191	52	16.164	47

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	73		311.000	00	240.654	37	17.191	52	16.164	47
Dunajów	1	5	4.000	—	3.600	—	—	—	346	29
Drohojów	2	5, 5	6.000	—	4.800	—	—	—	523	67
Darachów	2	5, 10	10.000	—	8.600	—	—	—	43	92
Dzików stary . . .	2	5, 10	8.000	—	6.800	—	—	—	1.830	21
Dołhomościska . .	2	5, 10	8.000	—	7.400	—	—	—	30	17
Dobrosin	2	5, 10	5.400	—	5.280	—	—	—	—	—
Dawidów	2	5, 10	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—
Draganówka . . .	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Felsztyn	2	5, 5	6.000	—	2.400	—	1.971	58	—	—
Fehlbach	2	5, 5	10.000	—	7.200	—	1.413	28	—	—
Falkenberg . . .	2	5, 10	8.000	—	6.800	—	—	—	2.276	50
Fitków	2	5, 10	10.000	—	9.200	—	—	—	—	—
Frydrychowice . .	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	11.534	10
Gawłuszowice . .	1	5	8.000	—	4.800	—	—	—	30	28
Gruszów	1	5	2.000	—	1.200	—	—	—	6.907	11
Gródek Czerl. przedm.	2	5, 5	8.000	—	5.600	—	—	—	—	—
Gródek na Lw. przedm.	3	5, 5, 10	12.000	—	9.000	—	1.623	19	—	—
Glińsko.	3	5, 5, 10	11.000	—	8.550	—	—	—	—	—
Gwoździec . . .	3	5, 5, 10	15.000	—	11.350	—	—	—	—	—
Gniewczyna łańc. .	1	5	4.000	—	2.400	—	3.851	99	—	—
Gorzyce	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	11	72
Gołogóry	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	1	25
Do przeniesienia .	112		478. 400	00	377.034	37	26.051	56	39.699	69

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	112		478.400	00	377.034	37	26.051	56	39.699	69
Hussaków	3	5, 5, 5	11.000	—	3.200	—	3.641	25	—	—
Halicz	2	5, 5	8.000	—	2.800	—	—	—	16	48
Hnatkowice . . .	3	5, 5, 10	13.000	—	8.500	—	—	—	9	70
Handzlówka . . .	2	5, 5	6.000	—	3.200	—	385	86	—	—
Horożanka . . .	2	5, 5	8.000	—	5.600	—	—	—	102	10
Hyżne	2	5, 10	8.000	—	7.200	—	2.592	97	—	—
Horodyszcze . . .	2	5, 10	11.000	—	9.550	—	—	—	4	15
Hawryłówka . . .	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	16	55
Harbuzów	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	33	61
Hrehorów . . .	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Hulcze	2	5, 5	8.000	—	8.000	—	—	—	—	—
Humniska	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Hnilcze	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Iwanikówka . . .	2	4, 5	4.200	—	2.000	—	—	—	—	—
Iławcze	3	5, 5, 10	13.000	—	9.000	—	—	—	—	73
Iwanówka	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	—	—
Izdebki	1	5	4.000	—	2.800	—	—	—	3	54
Jezupol	3	5, 5, 5	13.000	—	6.400	—	—	—	11	93
Janów koło Lwowa	2	5, 5	9.000	—	5.198	42	3.021	23	—	—
Jordanów	3	5, 5, 5	14.000	—	7.200	—	6.464	81	—	—
Jaryczów stary . .	3	5, 5, 5	13.000	—	6.800	—	—	—	1.102	55
Jagielnica stara . .	2	5, 5	8.000	—	4.000	—	—	—	6	15
Janów koło Trembl.	2	5, 5	8.000	—	4.000	—	—	—	300	—
Do przeniesienia .	157		664.600	00	497.082	79	42.157	67	41.307	18

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	157		664.600	00	497.082	79	42.157	67	41.307	18
Jabłonów	1	5	4.000	—	2.800	—	—	—	—	—
Jeżowe	2	5, 5	8.000	—	6.400	—	682	86	—	—
Jasionów	2	5, 5	7.000	—	4.800	—	—	—	13	34
Jarczowce	2	5, 5	6.000	—	4.800	—	—	—	—	—
Jabłonów koło Such.	2	5, 10	10.000	—	9.000	—	—	—	3.093	90
Jazłowiec	1	5	6.000	—	6.000	—	8	95	—	—
Jeleśnia	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	42	67
Korczyna . . .	1	5	4.000	—	1.600	—	1.325	50	—	—
Krasna	4	5, 5, 5, 5	10.000	—	4.600	—	757	78	—	—
Kamienica . . .	1	5	4.000	—	800	—	—		20.192	99
Kamionka strum. .	1	5	3.000	—	900	—	1.035	88	—	—
Kurzany	4	5, 5, 5, 5	8.000	—	3.600	—	—	—	—	—
Kryłos	1	5	2.000	—	1.000	—	1.883	70	—	—
Komarniki	2	5, 5	8.000	—	4.400	—	—	—	145	13
Kościelniki . . .	1	5	4.000	—	1.800	—	7.135	62	—	—
Kalne	2	5, 5	13.000	—	9.950	—	2.233	95	—	—
Korolówka . . .	2	5, 5	8.000	—	6.400	—	—	—	—	—
Kuropatniki . . .	2	5, 10	10.000	—	8.900	—	—	—	—	—
Kołokolin	2	5, 5	6.000	—	4.800	—	—	—	—	—
Krzyszkowice . . .	2	5, 10	12.000	—	10.800	—	321	65	—	—
Kamień	1	6	6.000	—	5.400	—	3.068	92	—	—
Krakowiec . . .	2	5, 10	10.000	—	8.600	—	—	—	16.537	80
Do przeniesienia .	196		819.600	00	610.032	79	60.612	48	81.333	01

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	19[illegible]		819.600	00	610.032	79	60.612	48	81.333	01
Korolówka powiat Boszczów . . .	2	5, 10	8.000	—	7.200	—	—	—	28	31
Kozowa	1	10	5.000	—	4.500	—	—	—	39	04
Koropiec	2	5, 10	10.000	—	9.300	—	—	—	—	—
Koszlaki	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	2.052	25
Kulików	2	10, 10	8.000	—	7.800	—	—	—	—	03
Knihynicze . . .	2	10, 10	10.000	—	9.700	—	—	—	15	07
Kaczanówka . . .	2	10, 10	8.000	—	7.600	—	—	—	—	—
Koniuszki	1	6	6 000	—	6.000	—	—	—	—	—
Kamienne	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Kuropatniki . . .	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	
Kluwińce	1	10	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Książnice	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Liszki	2	5, 5	8.000	—	2.800	—	—	—	3.150	82
Lubliniec nowy . .	2	5, 10	8.000	—	5.400	—	2.689	22	—	—
Lisowice	2	5, 10	8.000	—	6.796	66	—	—	140	01
Lubela	2	5, 5	8.000	—	6.398	—	49	43	—	—
Landestreu . . .	3	5, 10, 5	14.000	—	12.750	—	—	—	—	—
Lipniki	2	5, 10	8.000	—	7.209	—	—	—	3	63
Lubycza kamer. . .	2	5, 5	9.000	—	9.000	—	—	—	6.583	30
Lipica górna . . .	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	—	—
Laszki	1	10	4.500	—	4.500	—	1.000	42	—	—
Lubsza	1	10	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Do przeniesienia .	231		975.100	00	749.67[illegible]	45	64.352	45	93.345	47

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	231		975.100	—	749.677	45	64.352	45	93.345	47
Lipsko	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Łoszniów	2	5, 5	6.000	—	1.600	—	—	—	88	88
Łukowica	1	5	4.000	—	800	—	5.892	86	—	—
Łętownia	2	5, 5	6.000	—	2.800	—	—	—	808	70
Łączki	2	5, 10	8.000	—	6.400	—	—	—	1.731	47
Łękawica	1	5	4.000	—	2.800	—	—	—	3.194	11
Łomna	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	1.227	03
Łukowiec	2	5, 10	16.000	—	15.600	—	—	—	—	—
Łazy	2	5, 10	8.000	—	8.000	—	—	—	7	87
Łanczyn	2	5, 10	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—
Macoszyn	4	5, 5, 5, 6	13.000	—	7.300	02	—	—	13	73
Magierów	2	5, 5	7.000	—	2.400	—	2 219	10	—	—
Mszana	2	5, 10	10.000	—	7.300	—	—	—	484	97
Mariahilf	3	5, 5, 10	14.000	—	9.600	—	—	—	1	72
Mystków	1	5	4.000	—	2.600	—	—	—	8.948	10
Mogilany	3	5, 5, 10	12.000	—	9.800	—	553	64	—	—
Mrowla	1	5	4.000	—	2.800	—	—	—	—	—
Mielnica	1	5	1.000		800		—	—	6	87
Mikulice	2	5, 5	8.000	—	6.400	—	—	—	15	25
Miżyniec	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	13	37
Meducha	2	5, 10	8.000	—	7.000	—	—	—	—	—
Moskalówka . . .	1	10	2.000	—	1.800	—	—	—	100	72
Mokrotyn	2	5, 10	10.000		8.900	—	—	—	—	—
Do przeniesienia .	272		1,144.100	00	876.777	47	73.018	05	109.988	26

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	272		1,144.100	00	876.777	47	73.018	05	109.988	26
Młyniska	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Mordarka	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	3	56
Mikołajów . . , .	1	5	4.000	—	3.600	—	1.501	39	—	—
Mosty wielkie .	2	5, 10	10.000	—	10.000	—	—	—	955	47
Milatyn nowy . .	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	18	65
Niegowić	1	5	4.000	—	800	—	—	—	8.074	87
Nowe miasto . . .	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	2.000	—
Nidek	2	5, 10	12.000	—	9.200	—	7.364	65	—	—
Nawojowa	1	5	4.000	—	2.000	—	—	—	13	42
Niwiska	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	5.360	24
Nakoneczne . . .	3	10, 10, 10	12.000	—	10.600	—	—	—	59	24
Narajów	2	5, 10	1[illegible].000	—	9.300		351	17	—	—
Nastasów	3	5, 5, 10	13.000		12.600	—	—	—	323	84
Nowosiółki . . .	2	10, 10	10.000	—	9.500	—	—	—	24	33
Nagoszyn	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	6	27
Ostrów	3	5, 5, 5	12.000	—	5.200	—	1.519	69	—	—
Oleszyce	1	5	4.000	—	2.400	—	1.584	40	—	—
Olszyny	1	5	4.000	—	2.400	—	1.253	31	—	—
Ostrowsko	1	5	6.000	—	4.800	—	—	—	5.946	58
Pilipy	2	5, 5	7.000	—	3.600	—	—	—	—	—
Posada olch. fabr. .	1	5	3.000	—	2.700	—	—	—	212	93
Podmichale . .	3	5, 5, 5	14 000	—	7.800	—	—	—	—	—
Perehińsko . . .	2	5, 5	8.000	—	4 800	—	—	—	37	86
Do przeniesienia .	309		1,310.100	00	1,002.877	47	86.592	49	133.025	52

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	309		1,310.100	00	1,002.877	47	86.592	49	133.025	52
Plebanówka . . .	2	5, 5	8.000	—	4.401	13	—	—	39	98
Prusy	3	5, 5, 5	12.000	—	6.800	—	2.598	27	—	—
Posada olch. wiejska	1	5	4.000	—	2.400	—	3.133	48	—	—
Pomorzany . . .	2	5, 5	10.000	—	6.600	—	1.308	97	—	—
Piadyki.	2	5, 5	6.000	—	4.199	20	—	—	—	—
Petranka	3	5, 5, 5	10.000	—	7.000	—	—	—	627	40
Podegrodzie . . .	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	14.144	13
Podpieczary . . .	2	5, 10	9.000	—	7.800	—	—	—	10	89
Podstolice	2	5, 10	10.000	—	8.600	—	3.005	30	—	—
Podzameczek . . .	2	5, 10	10.000	—	8.900	—	—	—	—	—
Putiatyńce. . . .	2	5, 10	7.000	—	6.050	—	—	—	2.011	72
Potok złoty . . .	2	5, 10	8.000	—	7.000	—	—	—	—	—
Podwysokie . . .	2	5, 10	10.000	—	9.000	—	—	—	902	29
Pnikut	2	5, 10	10.000	—	9.200	—	345	59	—	—
Podszumlańce . .	2	5, 10	9.000	—	9.000	—	—	—	18	75
Płazów.	1	10	5.000	—	5.000	—	—	—	404	38
Pistyń	2	5, 5	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Pysznica	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	3	60
Powitno	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	—	—
Piotrowice. . . .	2	5, 5	7.000	—	7.000	—	—	—	3.003	30
Przedrzymichy wiel.	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Radochońce . . .	3	5, 5, 5	12.000	—	4.400	—	1.449	36	—	—
Rabka	1	5, 0, 0, 0 0	4.000	—	800	—	—	—	66.584	04
Do przeniesienia .	351		1,486.100	00	1,140.127	80	98.433	46	220.776	00

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia	351		1,486.100	00	1,140.127	80	98.433	46	220.776	00
Ryczów	4	5, 5, 5, 10	16.000	—	8.250	—	10.208	54	—	—
Rumno	3	5, 5, 10	10.000	—	5.200	—	1.452	37	—	—
Radomyśl koło Tarn.	2	5, 5	8.000	—	4.000	—	—	—	466	61
Rzochów	3	5, 5, 10	12.000	—	7.200	—	1.339	90	—	—
Rożniatów	3	5, 5, 5	8.000	—	4.400	—	—	—	8	18
Rokietnica	2	5, 10	9.000	—	7.150	—	2.155	04	—	—
Roszniów	2	5, 5	8.000	—	6.400	—	—	—	—	—
Radziszów	1	10	8.000	—	6.400	—	—	—	4.321	47
Reniów	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Regulice	1	5	5.000	—	5.000	—	1.992	11	—	—
Szczawnica . . .	2	5, 5	4.000	—	1.200	—	7.174	44	—	—
Szówsko	2	4, 5	9.000	—	7.300	—	—	—	67	16
Stupnica	2	5, 5	8.000	—	2.800	—	—	—	—	—
Szczurowice . . .	3	5, 10, 10	12.000	—	9.200	—	2.382	60	—	—
Subotów	4	5, 5, 5, 5	13.000	—	7.400	—	—	—	—	—
Suchodół	2	5, 5	5.000	—	2.400	—	—	—	—	—
Szmańkowce . . .	2	5, 5	8.000	—	4.000	—	3.481	24	—	—
Synowódzko . . .	1	5	10.000	—	3.999	80	481	50	—	—
Skała nad Zbruczem	2	5, 5	8.000	—	4.400	—	—	—	3.584	32
Strutyń niżny . .	2	5, 10	9.000	—	6.900	—	—	—	—	—
Śty Józef	3	5, 5, 5	15.000	—	10.000	—	—	—	—	—
Sobolów	1	5	4.000	—	2.400	—	—	—	—	—
Strzeliska nowe . .	3	5, 5, 10	11.000	—	7.250	—	—	—	—	—
Do przeniesienia .	402		1,692.100	00	1,269.377	60	129.101	20	229.223	74

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	402		1,692.100	—	1,269.377	60	129.101	20	229.223	74
Sielec bełzki . . .	3	5, 5, 5	12.000	—	8.000	—	1.035	49	—	—
Sędziszów	3	5, 5, 10	16.000	—	12.000	—	—	—	4.379	49
Sąsiadowice . . .	3	5, 10, 5	12.000	—	9.600	—	—	—	6	03
Skałat	1	5	8.000	—	4.800	—	34	45	—	—
Strusów	2	5, 5	10.000	—	6.600	—	—	—	30	33
Smilcza	2	5, 10	12.000	—	10.800	—	—	—	—	—
Skrzyszów	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	17.065	95
Słoboda konkol. .	2	5, 10	8.000	—	6.800	—	—	—	52	78
Sądowa Wisznia. .	2	5, 10	10.000	—	9.000	—	—	—	1.034	07
Słowita.	2	10, 10	10.000	—	9.250	—	—	—	748	37
Siedliska Bogusz .	2	5, 5	11.000	—	10.500	—	—	—	754	26
Sarnki dolne . . .	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	240	18
Skwarzawa . . .	2	10, 10	10.000	—	9.750	—	—	—	—	—
Skole	2	5, 10	8.000	—	7.815	73	—	—	7	61
Spasów.	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	9	38
Siemianówka . . .	1	10	6.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Strychańce . . .	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Strzelce wielkie . .	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	1.099	65
Sygniówka. . . .	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	2.015	88
Skołoszów. . . .	1	5	5.000	—	5.000	—	—	—	—	—
Trzciana	3	5, 5, 5	12.000	—	6.194	80	374	92	—	—
Tęgoborza. . . .	1	5	4.000	—	799	11	10.196	58	—	—
Toporów	1	5	4.000	—	800	—	—	—	12.603	55
Do przeniesienia .	441		1,879.100	—	1,421.687	24	139.741	92	269.291	27

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia	441		1,879.100	—	1,421.687	24	139.747	92	269.291	27
Tłuczań górna	1	10	8.000	—	8.000	—	2.797	27	—	—
Trofanówka	2	5, 5	6.400	—	2.800	—	1.482	34	—	—
Trembowla	3	5, 5, 5	15.000	—	7.900	—	736	47	—	—
Toustogłowy	2	5, 5	8.000	—	3.200	—	862	48	—	—
Turze	2	5, 5	8.000	—	6.000	—	—	—	1.910	70
Tyniec	1	5	4.000	—	3.200	—	—	—	4.502	80
Tłuste	2	5, 10	9.000	—	7.700	—	—	—	572	57
Toki	1	5	5.000	—	4.500	—	—	—	1.094	39
Turka	2	5, 10	10.000	—	9.600	—	—	—	18	42
Tuligłowy	2	5, 10	12.000	—	11.700	—	—	—	—	—
Tarnawica leśna	1	10	6.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Tuligłowy	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	18	37
Uście solne	1	5	6.000	—	3.600	—	—	—	5.786	53
Uścieczko	2	5, 5	8.000	—	5.600	—	—	—	123	36
Ułazów	2	5, 10	9.000	—	9.000	—	—	—	205	64
Uście zielone	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Wielowieś	2	5, 5	6.000	—	1.200	—	9.864	92	—	—
Wiązownica	1	5	4.000	—	800	—	—	—	55	02
Wyszatyce	4	5, 5, 5, 10	13.000	—	7.100	—	—		652	43
Wesoła	1	5	4.000	—	800	—	4.021	66	—	—
Winniki ad Żółkiew	4	5, 5, 5, 10	14.000		9.700	—	—	—	1	39
Wysocko	1	5	4.000	—	1.600	—	—	—	5.625	16
Wierzbica	2	5, 5	8.000	—	4.000	—	—	—	48	93
Do przeniesienia	482		2,054.500	—	1,543.687	24	159.507	06	289.996	98

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	482		2,054.500	—	1,543.687	24	159.507	06	289.996	98
Wojniłów	3	5, 5, 5	13.000	—	7.600	—	24	27	—	—
Wysocko wyżne . .	1	5	4.000	—	2.800	—	—	—	914	48
Wojakowa	2	5, 5	10.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Wyżniany	2	5, 5	6.000	—	4.400	—	979	77	—	—
Waręż miasto . .	2	5, 5	8.000	—	6.000	—	444	42	—	—
Wrzawy	1	5	4.000	—	3.200	—	2.064	31	—	—
Wieprz	1	2	5.000	—	2.500	—	—	—	265	35
Witków nowy . .	1	5	6.000	—	4.800	—	—	—	6	84
Wolica	2	5, 5	8.000	—	7.200	—	—	—	2	21
Wołcze	2	5, 10	8.000	—	7.300	—	—	—	1.437	73
Wesołów	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Wojsławice . . .	2	5, 10	9.000	—	8.750	—	—	—	—	—
Wiesenberg . . .	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	—	—
Wietlin	1	10	6.000	—	5.700	—	—	—	5.093	69
Woszczańce . . .	1	5	4.000	—	4.000	—	—	—	112	16
Żegocina	1	5	4.000	—	800	—	—	—	10.403	84
Zameczek	1	4	4.000	—	1.000	—	—	—	25	31
Zgłobień	1	5	4.000	—	1.400	—	—	—	—	—
Zaleszany	2	5, 5	8.000	—	2.400	—	10.000	—	—	—
Zagórz koło Sanoka	2	5, 5	8.000	—	6.000	34	—	—	—	—
Zaścianocze . . .	2	5, 10	8.000	—	7.000	—	—	—	—	—
Zabłotce	2	5, 10	10.000	—	8.900	—	—	—	—	—
Zaczernie	1	5	6.000	—	4.800	—	—	—	12.293	71
Do przeniesienia .	517		2,207.500	—	1,656.437	58	173.019	83	320.552	30

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypt dłużny						W rachunku bieżącym			
	ilość	na przeciąg lat	W sumie		winna		winna		ma	
			K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.	K.	hl.
Z przeniesienia .	517		2,207.500	—	1,65[illegible].437	58	173.019	83	320.552	30
Zdziarzec	1	5	6.000	—	4.800	—	—	—	—	—
Zabierzów	2	5, 10	8.000	—	7.200	—	—	—	3.076	32
Zwiernik	1	5	4.000	—	3.600	—	—	—	2.336	12
Zagórze konk. . .	2	10, 10	12.000	—	11.400	—	—	—	41	08
Zniatyn	2	5, 10	10.000	—	9.700	—	668	94	—	—
Zielona	1	10	5.000	—	4.750	—	—	—	7	12
Żurów	1	5	6.000	—	6.000	—	—		7	31
Żółtańce	1	5	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—
Żołynia	1	5	8.000	—	8.000	—	—	—	72	93
Zabełcze	1	10	6.000	—	6.000	—	—	—	24	—
Zassów	1	5	6.000	—	6.000	—	—	—	113	19
Razem 312 Spółek	531		2,280.500	—	1,725.887	58	173.688	77	326.230	37

Uwaga: Z dniem 31. grudnia 1904 r. zostało zupełnie umorzonych 12 pożyczek na kwotę K 45.000.

LW. 90.408/905.

We Lwowie, dnia 26. września 1905.

Aleg. 379

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o parcelacyi i środkach celem pokierowania parcelacyą zgodnie z wymogami interesów publicznych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 26. października 1903 r., Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania sejmowej Komisyi reform agrarnych o wniosku p. Rutowskiego i towarzyszy w sprawie wydania ustawy parcelacyjnej, polecił Wydziałowi krajowemu opracowanie i przedłożenie projektu ustawy, „któraby unormowała z punktu widzenia interesu publicznego sprawę parcelacyi, określiła warunki, pod jakiemi parcelacya ma być uznaną za odpowiadającą temu interesowi publicznemu, zapewniła dla takiej parcelacyi uproszczenia i udogodnienia procedury i manipulacyi parcelacyjnej, oraz zapewniła jej ulgi stemplowe i należytościowe, ewentualnie w drodze ustawodawstwa państwowego“. Uchwała ta jest dalszym krokiem Wys. Sejmu na drodze reform agrarnych, reform zainicyowanych uchwaleniem ustaw komasacyjnych, ustawy „o tworzeniu włości rentowych“, ustawy o biurach pośrednictwa pracy, wreszcie postanowień o organizacyi biura patronatu Wydziału krajowego dla spółek oszczędności i pożyczek. Uznanie wadliwego układu własności rolniczej w kraju, dążenie do jego poprawy już przez komasacyę gruntów, już przez pomoc kraju dla utrzymania lub wytworzenia średniej wielkości gospodarstw rolniczych, zapewnienie ludności rolniczej jak najkorzystniejszych warunków pracy, czy w kraju, czy za granicą i skierowania jej tam, gdzie i dla siebie i dla interesów kraju zarazem może te warunki znaleść, wreszcie wytworzenie całego zastępu lokalnych źródeł zdrowego kredytu, będących zarazem ogniskami krzewiącemi wśród szerokich mas zmysł oszczędności i co za tem idzie podniesienie zamożności i przedsiębiorczości: to wszystko dążenia ściśle ze sobą związane nie tylko tym najogólniejszym celem: podniesienia rolnictwa w kraju, ale specyalnie celem: oddziałania na układ własności ziemskiej rolniczej w kraju w kierunku dodatnim, do czego potrzeba i zdrowej pomocy kredytowej i otaczania szukających pracy pomocą i opieką i dania pomocy tym, co średniej wielkości gospodarstwa pragną utrzymać lub wytworzyć, i umożliwienia osiągnięcia tych korzyści ekonomicznych, które stwarza i zapewnia dobrze przeprowadzona komasacya. Parcelacya własności ziemskiej, nie wdając się w bliższy jej rozbiór i ocenę, jako proces powodujący fluktuacyę tej własności, ruch w obrocie ziemią, może popierać dążenia i cele dotychczasowych ustaw agrarnych, może z niemi kolidować, może wykonanie tych ustaw zupełnie uniemożliwić lub je zna-

komicie ułatwić, zależy to od kierunków, jakie proces ten przybrał w danem społeczeństwie. Uważając wyżej powołaną uchwałę Wys. Sejmu za dalsze ogniwo dotychczasowej działalności Wys. Sejmu na polu reform agrarnych, a zdając sobie w ten sposób sprawę z doniosłości zamierzonej tą uchwałą reformy, zatem także z doniosłości należytego jej przygotowania, skoro interesa publiczne wchodzące tu w grę są pierwszorzędnego znaczenia zaś objaw gospodarczo-społeczny, o którego unormowanie w myśl powyższej uchwały chodziło, jest objawem skomplikowanym w przyczynach swych i skutkach. występującym z wzrastającą siłą, przypominającą działanie sił elementarnych, postanowił Wydział krajowy przedewszystkiem zająć się o ile możności wszechstronnem zbadaniem zjawiska parcelacyi, jego przyczyn i skutków, zbadaniem daleji wyjaśnieniem tych momentów w procesie parcelacyjnym, jak on się w dzisiejszych warunkach prawnych odbywa, któreby wymagały ustawowego określenia, zbadaniem wreszcie rozmiarów i siły natężenia owego zjawiska i ostatecznych jego następstw.

Zająwszy to stanowisko, musiał Wydział krajowy wobec polecenia zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu, a obejmującego wyraźną wskazówkę, jak ma być sprawa rozwiązaną, zastrzedz sobie swobodę decyzyi stosownie do wyniku badań zarządzonych, a to tem bardziej, że wskazana w wspomnianej uchwale droga: wypracowania ustawy, któraby określiła warunki, pod jakiemi parcelacya ma być uznaną za odpowiadającą interesowi publicznemu i któraby takiej parcelacyi odpowiadającej określeniu w ustawie zawartemu zapewniła uproszczenia i udogodnienia procedury i manipulacyi parcelacyjnej, oraz ulgi należytościowe i stemplowe, już z góry przedstawiała znaczne bardzo trudności. Trudność taką stanowi przedewszystkiem owo określenie warunków parcelacyi odpowiadającej publicznemu interesowi, chodzi tu bowiem o ujęcie w formę ustawy, w literę prawa, zatem o ujęcie wyczerpujące i kategoryczne, nie faktu lub formy chwilowego stosunku, ale procesu pełnego życia i ruchu, którego cechy zarówno dodatnie, jak szkodliwe ze stanowiska interesu publicznego muszą być w każdym wypadku oceniane i rozważane, ich wzajemny stosunek stwierdzony, by módz orzec, czy interes publiczny nie ponosi szkody. Zakucie takiego procesu życiowego w literę martwą prawa jest, jak to w Wys. Sejmie przy innej sposobności powiedziano „sztuką“ dotąd nie osiągniętą, sztuką, o którą gdyby się ktoś pokusił, to zabiłby „owo życie“ przez „biurokratyzm“. W ustawie parcelacyjnej w myśl litery polecenia wypracowanej, musiałoby więc owo określenie wypaść nader elastycznie, a wobec tego, iż miałaby ona przyznawać premie owej parcelacyi uznanej za odpowiadającą interesowi publicznemu w udogodnieniach, uproszczeniach i ulgach, mogłaby, ta elastyczność określenia być nie tylko dla wielu czynników w kraju podejrzaną, ale mogłaby, nawet gdybyśmy wykluczyli możliwość dowolnego orzekania władzy powołanej do wykonywania ustawy, przy najlepszych chęciach wykonawców pozbawiać tych premii parcelacyą zgodną z interesem publicznym, przyznawać premie parcelacyom wręcz nawet szkodliwym, w miarę tego, czyby zachodziły cechy w ustawie przewidziane lub nie, czyby wys ępowały szkodliwe straty tak, jak je ustawa przewidziała lub czyby się kryły pod innemi formami.

Jeśli środki pokierowania parcelacyą przez kr j, ujęcia tego procesu w ręce czynników powołanych, przedstawione w niniejszem przedłożeniu, jeśli tok całej akcyi jest inny, niż zarkeślony w uchwale Wys. Sejmu powołanej wstępu niniejszego przedłożenia, to wynik to wyżej określonego stanowiska Wydziału krajowego, który tuszy, że uzyska u Wysokiego Sejmu absolutoryum za nietrzymanie się litery polecenia uchwalonego, sądzi bowiem, że wobec ważności sprawy było jego obowiązkiem swobodnie, sumiennie i o ile możności wszechstronnie sprawę zbadać, a następnie przedłożyć i wskazać środki, które wedle przekonania Wydziału krajowego mogą najskuteczniej doprowadzić do celu, jaki Wys. Sejmowi w jego uchwale przyświecał, to jest do ujęcia parcelacyi w takie karby, iżby się rozwijała zgodnie z wymogami interesów publicznych w grę wchodzących.

* * *

Wydział krajowy wydał w celu zbadania sprawy parcelacyi następujące zarządzenia: Po pierwsze polecił krajowemu Biuru statystycznemu wygotowanie statystyki własności tabularnej, której daty dostarczają pewnego materyału dla ocenienia następstw procesu parcelacyjnego w kraju. Praca ta ogłoszona drukiem, znajdzie się na pultach Wys. Sejmu, tu zaznaczamy więc tylko, że odnośnie do objętego nią czasokresu stanowią

zawarte w niej dane, podstawę przyjętą w dalszych studyach Wydziału krajowego nad parcelacyą. Dla pogłębienia danych ogólnych, jakich dostarczyć mogła statystyka posiadłości tabularnych, zwrócił się Wydział krajowy do 4 najważniejszych instytucyi w kraju, udzielających kredytu hipotecznego na dobra tabularne, o które więc parcelacya dóbr tabularnych z natury rzeczy obijać się musi, to jest do: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Banku krajowego, c. k. uprz. gal. akc. Banku hipotecznego i Galic. Kasy Oszczędności we Lwowie, z prośbą o dostarczenie Wydziałowi krajowemu danych co do ruchu wywołanego parcelacyą w stanie pożyczek hipotecznych na dobra tabularne udzielonych, a to odnośnie do czasokresu 1890 — 1903. Trzy pierwsze instytucye dostarczyły Wydziałowi krajowemu żądanego materyału, a zwłaszcza dane dostarczone przez Galic. Towarzystwo kredytowe ziemskie, po uzupełnieniu ich studyami przeprowadzonemi w biurze Towarzystwa przez referenta sprawy parcelacyjnej, rzuciły wiele światła na intenzywność parcelacyi w ostatniem 6-leciu i na spekulacyjny jej charakter. Galicyjska Kasa oszczędności nie udzielając obecnie de facto kredytu na dobra tabularne, nie mogła wezwaniu Wydziału krajowego odpowiedzieć. Dalej odniósł się Wydział krajowy do powiatowych i gminnych kas oszczędności z wezwaniem o podanie materyałów co do kwestyi, czy instytucye te udzielają nabywcom parcelacyjnym kredytu i w jakiej formie. W sprawie tej odniósł się Wydział krajowy także do Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie z prośbą, by wśród stowarzyszeń kredytowych przeprowadził odpowiednią ankietę, a jakkolwiek Związek prośbie tej nie odmówił, owszem oświadczył gotowość podjęcia się tego zadania, to jednak do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy rezultatów ankiety. Dane dostarczone przez powiatowe i gminne Kasy oszczędności z okolic objętych ruchem parcelacyjnym, zostały w badaniu sprawy uwzględnione.

Obok starania o zebranie powyżej scharakteryzowanego materyału zwrócił się Wydział krajowy do Dra Władysława Leopolda Jaworskiego, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, z prośbą o wypracowanie referatu, wyjaśniającego te kwestye, które w całym procederze parcelacyjnym, toczącym się w dzisiejszych warunkach i w obecnym stanie urządzeń prawnych, wymagałyby zdaniem jego ustawowego uregulowania, tudzież precyzującego jurydycznie te myśli akcyi ustawodawczej, które z różnych stron podnoszono, celem nadania parcelacyi w drodze ustawodawczej pewnego oznaczonego kierunku. Referat Dra Jaworskiego, ogłoszony w „Przeglądzie prawa i administracyi“ w r. 1904, wydany także oddzielnie pod tytułem: „Parcelacya ze stanowiska prawnego“ (Lwów 1904), był przedmiotem obrad konferencyi odbytej w d. 29. lipca 1904 r. w Dep. III. Wydziału krajowego tudzież dyskusyi na posiedzeniu sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych w d. 30. lipca 1904 r. a ścisłe ujęcie kwestyi ustawodawczych z parcelacyą związanych, jasne i wyczerpujące ich przedstawienie, dało podstawę do sformułowania ustawodawczych projektów, które Wydział krajowy wypracował w sprawie parcelacyi, a o których poniżej będzie mowa.

Równocześnie prowadził Wydział krajowy studya nad ustawodawstwem zagranicznem, zwłaszcza państw południowo-niemieckich i Królestwa Prus, mającem na celu walkę z tak zwanymi rozbijaczami posiadłości (Güterschlächter), a względnie mającem na celu unormowanie warunków wewnętrznej kolonizacyi. Referat w tej sprawie, wypracowany w biurze Dep. III. Wydziału krajowego, przedłożony został Sekcyi stałej kraj. Komisyi dla spraw rolniczych na jej posiedzeniu z dnia 11. lutego 1905 r., która uznała, że wobec odmiennych warunków w kraju naszym i zupełnie odrębnych cech parcelacyi u nas nie można w akcyi przez Wysoki Sejm zamierzonej oprzeć się na wzorach ustawodawstwa niemieckiego.

Dla opracowania materyału, zebranego w sposób powyżej przedstawiony, i wypracowania ostatecznego referatu o parcelacyi, jako zjawisku społeczno-gospodarczem, powołał Wydział krajowy w charakterze referenta spraw ekonomicznych i agrarnych w Wydziale krajowym, Dra Stanisława Grabskiego, docenta Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dr. Grabski wywiązał się z powierzonego mu zadania przedkładając referat, który jako załącznik A. niniejszego sprawozdania załączamy. Referat ten stanowił przedmiot obrad Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych w d. 30. czerwca 1905 r., w dniu zaś następnym obradowała nad kończącemi go postulatami pełna krajowa Komisya dla spraw rolniczych i w opinii swej oświadczyła się w zasadzie jednogłośnie za tem, iż akcya kraju w sprawie parcelacyjnej winna być prowadzoną zgodnie z określonemi w referacie zadaniami krajowej polityki parcelacyjnej, to jest, iż winny być zorganizowane: 1) kra-

eg. 1. łączyć: : Referat S. Grab- go w spra- parcela- cyi.

jowa instytucya udzielająca kredytu parcelacyjnego dla racyonalnej parcelacyi, 2) krajowa instytucya organizująca spółki parcelacyjne, wykonująca nad niemi opiekę i kontrolę i udzielająca im pomocy prawnej i technicznej, kierująca też działalnością tych spółek tak, by przeprowadzane przez nie parcelacye odpowiadały publicznemu interesowi niemniej jak interesowi członków spółek przez przestrzeganie zasad podanych w ustępie II. punktach a) i b) α—β) i c) α—δ) konkluzyi referatu. Również oświadczyła się Komisya za wydaniem ustaw, których wydania domagano się w ustępach: III.—V. konkluzyi referatu, a nadto doradzała Wydziałowi krajowemu, by podjął starania, by w drodze ustawodawstwa państwowego stworzone były warunki ułatwiające tworzenie jednowioskowych fideikomisów, dopatrując się w takiej instytucyi prawnej środka, któryby mógł się skutecznie przyczynić do utrzymania tego typu własności rolniczej, któremu grozi zupełnem zniszczeniem zarówno parcelacya jak i wzrost latyfundyów.

Na streszczeniu opinii organu doradczego Wydziału krajowego w sprawach rolniczych kończąc zarys czynności podjętych w celu zbadania sprawy parcelacyi w kraju naszym, przechodzi Wydział krajowy z kolei do zestawienia ostatecznych wyników tego zbadania, zestawienia opartego na wyżej dołączonym referacie, jakoteż wynikach wspomnianych badań.

* * *

Powołując się na cyfrowe dane i wywody zawarte w dołączonym referacie, których więc tu nie ma potrzeby powtarzać, stwierdza Wydział krajowy przedewszystkiem, że zjawisko parcelacyi, rozkupywania większych majątków w drobnych stosunkowo cząstkach, nie jest objawem przejściowym i lokalnego znaczenia, że owszem występując od lat mniej więcej dwudziestu kilku, nie tylko nie słabnie, nie zmniejsza rozmiarów, ale owszem obejmuje coraz to nowe okolice kraju, zyskuje na intenzywności, przyspiesza swe tempo. Stwierdzają to dobitnie cyfry zaczerpnięte z statystyki posiadłości tabularnych, w referacie Dra Grabskiego zużytkowane a pogłębione danemi, które się dało uzyskać dzięki przestudyowaniu sprawy w galic. Towarzystwie kredytowem ziemskiem i w drodze analizy i krytyki wiadomości z ostatnich 2 lat uzupełnić aż po rok 1904., Cyfry ubytku w powierzchni posiadłości tabularnych w czasie między rokiem 1889 a 1900, acz nie można ich wyłącznie przypisać parcelacyi, są przecież w całej swej lakoniczności wymownym dowodem potęgi zjawiska parcelacyi, lwia bowiem część ubytku owego to wynik tego właśnie zjawiska. Jeśli zaś obok tych cyfr uwzględnimy fakt, że cyfry z ostatnich lat wykazują wzrost intensywności tego zjawiska, że od lat ośmiu mniej więcej wzrasta suma morgów, które wkutek parcelacyjnego nabycia ubywają rokrocznie z posiadłości tabularnych, bardzo znacznie tak, iż dochodzi w r. 1904 do cyfry przeszło 50.000 morgów na jeden rok, to potęga zjawiska i wzrost tej potęgi nie mogą być kwestyonowane.

Zjawisko tak potężne, z jakiegokolwiek nań stanowiska patrzeć będziemy, zasługuje na rozbiór, pozwalający stwierdzić jego cechy, jego skutki a z nich ocenić jego znaczenie gospodarcze i społeczne. Otóż jedną z pierwszych cech tego zjawiska, cech uderzających na pierwszy rzut oka a więc prawie zewnętrznych acz ściśle wewnętrznie z jego całym ustrojem związanych, jest fakt, że parcelacya w kraju naszym jest w ogromnej swej większości całkowitą, a nie częściową, że nie polega na odkupywaniu gruntów z większych gospodarstw ale na zupełnem rozkupywaniu całych gospodarstw folwarcznych. Zaznaczyć już tu należy, że cecha ta jest objawem w okresie ostatnich lat ośmiu stanowczo występującym, że przedtem zdarzały się całkowite parcelacye rzadziej, niż częściowe, w tym zaś ostatnim okresie jest odwrotnie: częściowe parcelacye stanowią znikomą mniejszość. Ta cecha związaną więc jest z zupełnem zniszczeniem przedmiotu parcelowanego, zupełnem rozbiciem gospodarstwa folwarcznego, którego wszystkie grunta przechodzą do gospodarstw nabywców ich, a którego budynki i urządzenia gospodarcze idą przy tem procesie znacznie poniżej swej wartości w ręce nowonabywców i najczęściej są marnowane. Znika tedy skutkiem omawianej cechy dotychczasowy warsztat pracy rolniczej zupełnie i nasuwa się samo przez się pytanie, co w jego miejsce powstaje, a pytanie to daje możność omówienia dalszej cechy zjawiska parcelacyi w jej dzisiejszem stadyum rozwoju. W miejsce owego gospodarstwa folwarcznego nie powstają na ogół — oczywiście nie ma reguły bez wyjątków, — szeregi nowych ognisk pracy rolniczej, mniejszych, niż ów folwark był, ale żywotnych, dostatecznie w ziemię wypo-

sażonych, w rękach jednostek przedsiębiorczych mogących się stać dźwignią bogactwa kraju a dla nich podstawą zamożności, bo cechą dalszą parcelacyi dziś jest, iż ona w większości nie tworzy gospodarstw nowych, w większości bowiem, jak przypuszczać trzeba z dat dostępnych, grunta nabywane drogą parcelacyi są dokupywane do gospodarstw włościańskich już istniejących i to w parcelach drobnych. Parcelacya jest obecnie w przeważnej bardzo większości wypadków sąsiedzką, nie osadniczą a jako taka gruntami nabytymi w drodze parcelacyi powiększa tylko, czy też zasila, gospodarstwa już istniejące. To znamię prowadzi do zaznaczenia także następnej cechy parcelacyi w kraju, cechy trudniejszej nieco do zupełnie pewnego stwierdzenia, którą stanowi fakt, iż parcelacya powiększa przez dokupno gruntu z rozparcelowanego folwarku sąsiednie gospodarstwa włościańskie w niedostatecznej mierze, nie daje im samodzielności. Cechę tę, jak już nadmieniono, stwierdzić trudniej, niż cechy poprzednio omówione: chcąc dojść do całkiem ścisłej pewności, trzebaby mieć całkiem dokładne dane cyfrowe z przeprowadzonych w pewnym okresie parcelacyi, danych zaś takich Wydział krajowy nie ma i nie miał ich też autor referatu „o parcelacyi“. Stwierdzenie tej cechy już wprost ujemnej, bo świadczącej o nieproduktywności parcelacyi na przyszłość, o jej destrukcyjnym charakterze, opiera się jednak w wspomnianym referacie na danych zaczerpniętych z ksiąg i aktów dwóch instytucyi pośredniczących w parcelacyi a podlegających publicznej kontroli, nie uprawiających parcelacyi wprost i wyłącznie tylko dla zysku. Jeśli więc w parcelacyach przez nie przeprowadzanych wypadają tak małe udziały poszczególnych gospodarstw przykupujących w drodze parcelacyi grunta w parcelowanych obszarach, jak to wykazano w „referacie“ dołączonym (str. 16 i 17), to przyjąć można słusznie, że tam, gdzie parcelacyę przeprowadzają pośrednicy mniej liczący się z interesem przyszłości i nabywców i gospodarstwa krajowego a więcej skłonni dbać jedynie o zysk własny, sprawa nie ma się lepiej, lecz raczej znacznie gorzej.

Ale owe cyfry, to nie jedyna podstawa do przypisania parcelacyi w jej dzisiejszym stadyum rozwoju tej destrukcyjnej cechy. Cecha ta jest naturalnem następstwem innego znamienia dzisiejszej parcelacyi, o którem z kolei mówić nam przychodzi, znamienia notorycznego, tak wiadomego powszechnie, że prawie ma się wrażenie, iż cyfry i dane przytoczone w referacie dla illustrowania tego rysu znamiennego dzisiejszej parcelacyi są zbędne: znamieniem tem jest drogość ziemi przy nabyciu parcelacyjnem, jest fakt, iż ceny, jakie nabywcy parcelacyjni płacą za ziemię są wygórowanie wysokie, przechodzą znacznie wartość nabywanego gruntu dla nabywcy. Przy takich cenach i parcelacyi sąsiedzkiej, adjakcyjnej, nie mogą nabywcy parcelacyjni dokupywać do swych gospodarstw potrzebnej dla ich egzystencyi gospodarczej i rozwoju ilości ziemi, muszą się zadowalniać temi morgowymi do trzy morgowymi okrawkami, bo ich siła kupna na więcej nie pozwala.

Dalszą cechą parcelacyi dzisiejszej jest, że w bardzo znacznej, przeważnej, części dokonuje się kupna parcelacyjnego na kredyt, płacąc stosunkowo nieznaczną część ceny kupna własną gotówką, resztę spłacając pieniądzmi pożyczanemi, lub zarabianemi już po kupnie i to nie z przychodów ziemi nabytej ale z dorobku za granicą kraju, w Ameryce lub Niemczech. Jest to zasługą opracowania sprawy parcelacyi, spowodowanego uchwałą Wys. Sejmu powołaną u ustępu, że tę cechę zjawiska parcelacyi w naszym kraju wykryła i podniosła, dotąd bowiem uchodziło za pewnik, iż owa siła kupna nabywców parcelacyjnych, jest siłą rzeczywistą, realną, uważano ją za dowód podniesienia zamożności tych warstw z których się nabywcy rekrutują, i ich przedsiębiorczości i zapobiegliwości. Obecnie należy uznać, że jest to jedynie siła kredytowej zdolności ich, wynik zaufania do dobrych płatników, którzy każdy trud podejmą, z wszystkich potrzeb zrezygnować potrafią, a w zamian za ziemię, jako warsztat do pracy, spłacą swe zobowiązania, choćby pod najcięższemi warunkami zaciągnięte. Jest to też siła, której lekceważyć nie wolno, ale której też nie podobna pozwolić marnować z wygórowanym zyskiem wierzycieli, bogacących się prawdziwą krwawicą parcelacyjnego nabywcy.

Wreszcie stanowi cechę parcelacyi w dzisiejszym jej stanie fakt, że jest ona polem spekulacyi. O tem znamieniu, o roli spekulacyi w parcelacyi, mówić nam przyjdzie w ustępie, w którym zestawiamy przyczyny tego zjawiska gospodarczo-społecznego, tu więc wspominamy tylko krótko, by w wykazie cech parcelacyę dzisiejszą charakteryzujących nie brakło stwierdzenia, że cechą jej jest także spekulacya, a także dlatego, by w tem stwierdzeniu znaleść przejście do cechy, którą zakończymy ten obraz. Stanowi ją fakt, iż parcelacye w naszym kraju jest drogą — (mówimy tu o drogości

ze stanowiska jednostek z obu stron interesowanych w tej sprawie, to jest nabywcy parcelacyjnego i właściciela parcelującego majątek) — dla tej z dwóch stron, na którą jako słabszą przerzuca się koszta. Brak geometrów ewidencyjnych a wobec ich braku konieczność ponoszenia kosztów nawet nielegalnych dla uzyskania potrzebnych map i planów, potrzeba i koszta pomocy prawniczej, koszta stempli, należytości i opłat od aktów prawnych w toku całego procederu, koszta drogi i czasu straconego na nie, czynią parcelacyjne nabycie gruntu samo przez się kosztownem, cóż dopiero, gdy potrzeba się opłacać a względnie dawać zarobek całemu szeregowi pośredników pomagających w zawarciu interesu, w uzyskaniu kredytu i jakich takich warunków jego spłaty, gdy dalej trzeba opłacać procenta a nieraz i koszta sporów prawnych, wynikających z całego stosunku.

To byłyby główne rysy parcelacyi w dzisiejszym jej stanie. Poznawszy je należy z kolei zestawić przyczyny tego zjawiska, by módz następnie ocenić następstwa jego i orzec, jakimi środkami można mu przeciwdziałać skutecznie.

Przyczyny parcelacyi omówiono szczegółowo i obszernie w referacie, tu więc poprzestajemy na krótkiem ich tylko przypomnieniu. Są niemi z jednej strony: popyt na ziemię wśród naszych włościan silnie występujący, z drugiej strony podaż ziemi ze strony właścicieli większych folwarcznych gospodarstw, występująca jużto jako wynik niepomyślnych dla takich gospodarstw warunków gospodarowania, jużto jako naturalna reakcya na popyt; do tych 2 czynników przyłączył się wobec sprzyjających okoliczności czynnik trzeci: spekulacya.

P o p y t na ziemię wśród szerokich warstw ludności rolniczej naszego kraju objawiający się „pożądaniem“, czy też „głodem“, ziemi, to wynik z jednej strony historycznego przebiegu społecznego i ekonomicznego rozwoju naszego społeczeństwa, z drugiej rozrodzenia się na roli osiadłej warstwy ludności, które wobec braku odpływu do innych gałęzi produkcyi sprawia, iż tej warstwie żyjącej na roli, za ciasno jest na rozdrobnionych gospodarstwach, z trzeciej wreszcie wynik psychologii naszego włościanina, który zamożność mierzy ilością posiadanej ziemi, który w ziemi widzi i zna jedyną pewną lokacyę pieniędzy. To wszystko wywołuje ów „głód“, dla którego zaspokojenia gotów jest nasz włościanin ponieść wszelkie ofiary, a przedewszystkiem zapłacić, „co zażądają“. Ta hojność w płaceniu za ziemię względnie gotowość przyjęcia najcięższych nawet zobowiązań kredytowych, byle ją nabyć na własność, wywołuje z przeciwnej strony, ze strony posiadającego ziemię folwarczną, p o d a ż ziemi, bo stwarza dla tego czynnika pokusę spieniężenia jej tak, że albo nabycie lepszego warsztatu do pracy umożliwia, albo uwalnia od pracy w uciążliwych warunkach, stwarzając możliwość egzystencyi z odsetek od kapitału. Gdyby tedy zresztą zachodziły pomyślne warunki, to przy działaniu tych dwóch tylko przyczyn mógłby proces parcelowania ziemi folwarcznej z finansową korzyścią strony sprzedającej, bez przesadnej krzywdy i szkody dla strony nabywającej, przychodzić do skutku, a jedynie sprawa zaniku typu gospodarstw folwarcznych mogłaby, o ileby przy takim stanie rzeczy zanik taki całkowity miał miejsce — budzić refleksye ze względu na układ własności rolniczej w kraju i wymagać środków zaradczych.

Tych pomyślnych jednak warunków nie ma najczęściej, brak bowiem najczęściej u nabywających potrzebnej do uiszczenia ceny kupna gotówki, sprzedający zaś najczęściej nie chce lub nie może je kredytować. Nadto sprzedający nie chce i nie może sam przeprowadzać całego dość długo trwającego procederu parcelacyi, połączonego z licznemi trudnościami. Taki stan rzeczy jest najpomyślniejszym dla wystąpienia pośrednika parcelacyjnego. I zjawił on się też na polu parcelacyi, u nas najpierw w roli pośrednika komisowo przeprowadzającego interes i pomagającego do rozwikłania go kredytem krótkotrwałym, później — gdy poznał rentowność interesu i wyrobił sobie technikę parcelanta lub takich z techniką obznajomionych znalazł pomocników — w roli nabywcy majątku, czyli ziemi, e n g r o s w celu rozsprzedaży jej detailicznie. Spekulant taki woli parcelacyę sąsiedzką, niż osadniczą, bo od miejscowych włościan wydobyć potrafi wyższą cenę niż od przybyszów, którzy sobie przecież muszą coś z zasobów zachować na koszta przeniesienia się, budowy i zagospodarowania. Miejscowi o wszystkie te koszta mogą dać więcej za ziemię. Miejscowym można dać ziemię w posiadanie za małą wpłatą gotówki, boć mają swe gospodarstwa na miejscu, jest więc na czem kredytowanej reszty poszukać, a kredyt im przyznany opłaca się bardzo dobrze. Miejscowych można straszyć sprowadzeniem nabywców z innej gminy, można w ten sposób cenę ziemi wyśrubować znakomicie w górę. Spekulant taki wobec miejscowej ludności ma też możność sprzedawania swej ziemi w dozach zastósowanych do zdolności kupna. Rzecz prosta,

że o pozostawieniu z parcelacyi folwarku, jako reszty dawnego majątku, spekulant nie myśli wcale, skoro tylko ma możność rozsprzedania finansowo korzystniej w parcelach całego majątku, że więc jest on zwolennikiem parcelacyi całkowitej. Jeśli w wykazach spotykamy się niekiedy z takiemi kilkudziesięciomorgowemi resztami, jakoby uratowanemi z rozbicia parcelacyjnego folwarkami, to najczęściej jest to albo zakupiona przez nowego spekulanta reszta rozparcelowanego majątku technicznie zwana „ogonem“, której na razie nie można było wobec „przesycenia targu towarem“ rozsprzedać korzystnie, albo też „rezerwa“ spekulanta nabywcy, z którą się droży: w jednym, czy drugim razie w najbliższej przyszłości spotkalibyśmy się z tą pozycyą jako przedmiotem nowej parcelacyi, gdyby wykazy parcelacyi były prowadzone i ich ewidencya dokładna. Referat dołączony traktuje o tym czynniku, jakim jest w parcelacyjnym ruchu spekulant, obszernie i wyczerpująco (str. 20—27 i 34—5), Wydział krajowy poprzestaje więc na powyższych ogólnych uwagach, a kończąc ten ustęp stwierdza, że w dzisiejszym stanie rzeczy wiele parcelacyi nie wypływa z inicyatywy rolniczych warstw kraju, lecz z inicyatywy spekulujących na handlu ziemią, że dalej dążność do radykalnego, doszczętnego rozbijania folwarków na drobne kawałki, charakteryzująca obecną parcelacyę, jest skutkiem opanowania parcelacyi przez spekulantów, dokonuje się bowiem dla tem większego ich zysku, że wreszcie te parcelacye przez spekulantów prowadzone nie rzadko operują w stosunkach kredytowych lichwą, a nie wzdragają się i przed oszustwem.

Znając cechy zjawiska parcelacyi, znając główne składniki sił wywołujących to zjawisko, można przedstawić treściwie jej następstwa. Żeby zacząć od „korzystniejszych“ na pozór następstw, podnosimy, że wedle danych zebranych przez badania Wydziału krajowego możnaby jako p l u s parcelacyi dzisiejszej zapisać jedynie fakt, że pewnej ilości gospodarstw włościańskich przysporzyła bądź co bądź już poważniejszą przestrzeń gruntu, w stosunku jednak do ogółu parcelowanej ziemi zawsze część bardzo nieznaczną, a więc stworzyła z nich gospodarstwa silniejsze i odporniejsze. „Możnaby“ to uznać za wynik dodatni, gdyby warunki tego powiększenia się były na ogół korzystne, to jest cena racyonalna, o ile zaś cena nie była pokryta rzeczywiście własną gotówką nabywającego, warunki kredytu zdrowe. Zauważyć jednak należy, że w obu kierunkach niestety musi się budzić silna wątpliwość — wobec wysokości cen przeciętnych za ziemię i na ogół niekorzystnych warunków dotychczasowych kredytu parcelacyjnego. Nadto zaznaczamy, że wedle wyniku badań, acz na niezupełnym — przyznajemy — materyale opartych, liczba tych przez dzisiejszą parcelacyę na racyonalne wzmocnienie gospodarstw oddanych morgów stanowi nie duży procent ogółu rozparcelowanych obszarów — (wedle badań procent ten nie dochodzi 14%).

Drugą dodatnia stroną wyników parcelacyi mógłby może kto nazwać fakt, iż pewna liczba właścicieli gospodarstw folwarcznych wyszła z finansową korzyścią z niepomyślnego położenia majątkowego. Wydział krajowy nie może jednak wobec strat, jakie parcelacya przyniosła publicznym interesom, nazwać tego następstwa parcelacyi korzystnem, tak samo jak nie może widzieć żadnej korzyści w niepomiernych zyskach spekulantów parcelacyjnych, ani dopatrywać się rozkwitu przedsiębiorczości w rozwoju spekulacyi parcelacyjnej.

A po za temi problematycznej natury korzyściami z parcelacyi mamy już tylko do zarejestrowania szkodliwe, jeśli nie zgubne, następstwa parcelacyi lat ostatnich.

Szkodliwą jest parcelacya przedewszystkiem przez to, że jest całkowitą, że nie powstają w drodze parcelacyi mniejsze przedsiębiorstwa folwarczne, mniejsze od dzisiejszych majątków parcelowanych, a większe od gospodarstw kmiecych, któreby więc mogły tworzyć ogniwo między wielką własnością rolną a gospodarstwami włościańskiemi, ogniwo, którego tak bardzo brak w strukturze naszego układu własności rolniczej.

Szkodliwem jest następstwo niezaprzeczone dzisiejszej parcelacyi, wzrost nadmierny ceny ziemi, uniemożliwiający oprocentowanie zakładowego kapitału w gospodarstwie rolniczem, pociągający za sobą nadmierne obdłużenie większej własności przy działach rodzinnych, dokonywanych na podstawie zbyt wysoko szacowanej wartości ziemi. Te wyśrubowane ceny oferowane przez parcelacyę stanowią też jakby zarodek, czy zarzewie, dalszego prosperowania parcelacyi, łudząc bowiem właścicieli co do wartości ich majątków, sprowadzają życie nad możność, a zarazem tworzą stałą „pokusę wabiącą do sprzedaży na parcelacyę“.

Szkodliwem następstwem parcelacyi jest także fakt, że przy wysokich cenach, sztucznie wyśrubowanych, rozbija ona parcelowane grunta na drobne kawałki, oddaje je w ręce gospodarzy gospodarujących na skrawkach, nie zasilając ich należycie ziemią. Te jedno, dwu i trzymorgowe gospodarstwa, które przez dokupno parcelacyjne powstają

z gospodarstw pół i jednomorgowych, to zaiste efemerydy okupione ogromną ceną i pracą właścicieli prawie na chwilę tylko, boć jeśli nie wcześniej, to z chwilą śmierci ich twórców rozpadną się koniecznie przez podział. Wobec zbyt wygórowanej ceny zapłaconej za dokupiony grunt spłata rodzeństwa jest z góry wykluczona.

Ten fatalny skutek ma dzisiejsza wyśrubowana przez parcelacyę cena ziemi nie tylko dla mniej zamożnych włościan, ale wprost dla ogółu osiadłego na roli, przy tych bowiem cenach nie ma możności spłacenia swych dzieci nawet kilkudziesięciomorgowy gospodarz, jeśliby chciał takie gospodarstwo jednemu dziecku zostawić. Następstwem więc wygórowania cen ziemi jest skazanie własności rolniczej włościańskiej na ciągłe rozdrabnianie jej i dzielenie, uniemożliwienie jej konsolidacyi, ciągłą fluktuacyę, dla podniesienia się tej kategoryi własności rolniczej zgubną, dla ustroju własności rolniczej tak bardzo szkodliwą.

A nadto, te ujemne następstwa spekulacyi parcelacyjnej musi kraj, społeczeństwo, okupywać milionowemi stratami: jak ruiną zabudowań folwarcznych, urządzeń maszynowych, zakładów przemysłowych, które na rozparcelowanych majątkach istniały, a po parcelacyi się marnują; jak stratą wynikającą z zaniedbania gospodarstwa na majątkach „dojrzewających“ do parcelacyi, w okresie poprzedzającym parcelacyę i w czasie trwania parcelacyi; jak dalej stratą w produkcyi krajowej, wynikającą z obniżenia kultury na gruntach, które parcelacya oddaje gospodarstwom karłowym, nie mającym warunków utrzymania dokupionych skrawków w kulturze dotychczasowej; jak wreszcie stratą, którą ponosi społeczeństwo przez to, że tysiące nabywców parcelacyjnych opłacają się spekulantom, dając z swej ciężkiej pracy owe kolosalne zyski (30 do 50% ceny sprzedaży ziemi), nie stojące w stosunku ani do trudu ani do ryzyka spekulantów. Te straty wszystkie rocznie przy dzisiejszej parcelacyi lekko szacowane na miliony, to nie abstrakcya teoretyczna, to dające się rachunkiem stwierdzić cyfry niesionych parcelacyi ofiar pieniężnych.

Zarówno ujemne następstwa dzisiejszej parcelacyi, jak straty, o których powyżej uczyniono wzmiankę, nie dają się pogodzić z interesem publicznym. Niweczenie jednostek gospodarczych, historycznie wytworzonych warsztatów pracy i produkcyi, których potrzeby gospodarczej i społecznej w ustroju i układzie własności rolniczej nikt nie kwestyonuje, chyba ci, co wogóle własności ziemi nie uznają; rozbijanie ziemi na parcele drobne nie mogące zasilić gospodarstw, do których są dokupywane; sztuczne podnoszenie cen ziemi, grożące poważnemi niebezpieczeństwami całej własności ziemi, bo ciągłą jej fluktuacyą i doprowadzeniem do fałszywego układu tej własności, jeśli już pominiemy ewentualne groźne następstwa kredytowe: to wszystko wykonywane jedynie w imię większego zysku jednostek, urąga interesom dobra publicznego, które wymagają koniecznie utrzymania w odpowiedniej liczbie średnich gospodarstw rolniczych, jakiemi są dzisiejsze gospodarstwa jednofolwarczne, a względnie wytwarzania także w ich miejsce nowego typu gospodarstw, zapewniających swym nabywcom niezawisłość gospodarczą i społeczną, niezbędną dla spełniania funkcyi publicznych. Interes publiczny wymaga prawidłowego układu własności ziemskiej i każe zapobiegać jego wypaczeniu, a nie pozwala na tolerowanie takich strat ekonomicznych, jakie wskutek dzisiejszego ruchu parcelacyjnego ponosi nasze społeczeństwo, a raczej jego obie rolnicze warstwy.

* * *

Wydział krajowy, mając przedłożony cały materyał, którego wyniki przedstawiono powyżej, opierając się nadto na wspomnianej już jednomyślnej opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, z d. 1 lipca 1905 r. uznał, że sprawa ujęcia kierunku parcelacyi w ręce powołanych czynników w celu usunięcia lub złagodzenia jej ujemnych następstw, w myśl zasad dotychczasowej polityki agrarnej Wys. Sejmu, winna być rozwiązaną przedewszystkiem w tym duchu, iż zasadniczo nie może to rozwiązanie opierać się na ustawodawczem, czy też administracyjnem uniemożliwieniu lub utrudnieniu nabycia ziemi warstwom pragnącym nabyć ziemię, choćby i w małym kawałku. Dążenie szerokich warstw ludności naszego kraju do nabycia choćby kawałka ziemi ojczystej, do powiększenia ojcowizny, uznaje Wydział krajowy za uprawnione, godziwe i słuszne i nie mógłby przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku, któryby miał na celu wyjęcie jakiegokolwiek typu własności ziemskiej z obiegu, zamknięcie możności przejścia takiego typu w inną formę tej własności

przez przejście w ręce innych właścicieli. Zajmując to stanowisko, uznaje jednak Wydział krajowy za obowiązek Reprezentacyi kraju wobec stwierdzenia ujemnych i szkodliwych, z interesem publicznym nie dających się pogodzić, cech i następstw ruchu parcelacyjnego w kraju, podjęcie czynności w celu pokierowania tego ruchu zgodnie z interesem kraju, interesem publicznym, wprzęgnięcia go w służbę tego interesu, oczyszczenia go z zwyrodnień, które się w procederze parcelacyjnym rozwielmożniły. Osiągnięcie tego celu jest możliwe przez zdobycie możności oddziaływania na ten proces, na jego przyczyny, a pośrednio i skutki.

Zasadnicze stanowisko Wydziału krajowego, które wyżej określono, wyklucza możność oddziaływania na dwie przyczyny, że tak powiemy, naturalne, parcelacyi, na: popyt na ziemię i jej podaż, będą więc one działać nadal, Wydział krajowy zaznacza jedynie, że działalność, której wedle niżej omówionych wniosków, w razie ich przyjęcia przez Wys. Sejm, Wys. Sejm będzie mógł dać początek, nie wątpliwie oddziała na pewną modyfikacyę obu tych czynników. Popyt uczyni zdrowszym, budząc i krzewiąc wśród ludności żądnej ziemi właściwe pojęcie o jej gospodarczej wartości i cenie, podaż uczyni mniej wymagającą zysku, a więc jeden i drugi czynnik unormuje i umiarkuje. Pozostaje trzecia przyczyna dzisiejszego ruchu parcelacyjnego, a powiedzmy odrazu, główne źródło zwyrodnień parcelacyi, spekulacya parcelacyjna. Przeciwdziałanie temu czynnikowi uznaje Wydział krajowy za obowiązek Reprezentacyi kraju i wszystkich czynników powołanych do przestrzegania interesu publicznego, a oddziaływanie na kierunek parcelacyi ma mieć zdaniem Wydziału krajowego głównie na celu uniemożliwienie spekulacyi parcelacyjnej i jej zgubnej działalności.

Cel ten zdaniem Wydziału krajowego można osiągnąć, czyniąc spekulantów parcelacyjnych, ich usługi realne zbędnemi. Zjawili się oni na targu ziemią jako pośrednicy kredytowi, później dopiero przyjęli rolę nabywców ziemi en gros dla przeprowadzenia rozsprzedaży detailicznej. Można ich więc usunąć, stwarzając przedewszystkiem źródło kredytu parcelacyjnego, tańszego i dogodniejszego niż ten, jakim oni służą swej klienteli, a to nietrudno wobec wysokiej stopy oprocentowania kredytu u nich i ciężkich wogóle warunków tego kredytu, powtóre można to uczynić, organizując nabywców parcelacyjnych tak, iżby im umożliwić nabywanie ziemi wprost od sprzedającego ją właściciela.

Wydział krajowy, uznając trafność tej drogi wskazanej w wyżej powołanej opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek otwarcia źródła kredytu parcelacyjnego w Banku krajowym i wypracował projekt odpowiednich zmian w statucie Banku krajowego, mających na celu utworzenie osobnego oddziału dla kredytu parcelacyjnego.

Uchwała ta Wydziału krajowego odpowiada dawnym intencyom Wys. Sejmu. Jeszcze uchwałą z d. 29 listopada 1890 r. polecił był Sejm Wydziałowi krajowemu rozpatrzenie sprawy utworzenia w Banku krajowym oddziału parcelacyjnego. Ponowił Sejm to polecenie uchwałą z 23 marca 1892 r. a gdy przedłożone w tej sprawie wnioski Wydziału krajowego w latach 1892/3 i 1894 nie zostały przez Wys. Sejm załatwione, ponowił Wys. Sejm uchwałą swą z dnia 8 lutego 1895 r. swe dawne polecenia, polecając Wydziałowi krajowemu, „aby w porozumieniu z Dyrekcyą Banku parcelacyjnego i jego Radą Nadzorczą przedłożył projekt norm i warunków, pod jakiemi Bank krajowy mógłby przychodzić spółkom parcelacyjnym w takich interesach, których celem byłaby jedynie częściowa parcelacya dóbr ziemskich, o ile korzystnie wpłynąć może na interesa rolnicze i społeczne kraju naszego“. Wskutek tej uchwały zostały takie normy w sposób w uchwale wskazany i z zastrzeżeniem w niej zawartem wypracowane i przez Wydział krajowy zatwierdzone. Podał je Wydział krajowy do zatwierdzającej wiadomości Wys. Sejmu swem sprawozdaniem z dnia 13 grudnia 1895 r. LW. 79.681/05, a Wys. Sejm przyjął je do tej zatwierdzającej wiadomości uchwałą swą z d. 28 stycznia 1896 r. Normy te pozwala sobie Wydział krajowy tu przedrukować:

Zasadnicze postanowienia dla stosunku Banku krajowego ze Spółkami parcelacyjnemi.

§. 1.

W myśl postanowień §. 3 i 94 statutu bankowego, może Bank krajowy brać udział przy zakładaniu spółek parcelacyjnych, opartych na ustawie z 9. kwietnia 1873

(Dz. u. p. Nr. 70.), a mających za zadanie parcelowanie dóbr tabularnych z uwzględnieniem rolniczych i społecznych interesów krajowych.

Czynności pośredniczenia w zakładaniu spółek parcelacyjnych mogą być przedsiębrane tylko za poprzednią uchwałą Rady Nadzorczej w każdym poszczególnym wypadku.

§. 2.

Dla nowopowstających spółek parcelacyjnych, o których potrzebie, racyonalnem założeniu i dostatecznych siłach finansowych Dyrekcya Banku w drodze właściwej się przekona, udzielać będzie Bank krajowy kredytu do spłaty w 10 do 20 ratach kwartalnych za opłatą każdoczesnej stopy procentowej w Banku krajowym i za zeznaniem skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego, zaopatrzonego oprócz podpisu firmy spółki jeszcze dwoma dobrymi podpisami.

§. 3.

Dla zasługujących na poparcie spółek parcelacyjnych będzie Bank:

a) pośredniczyć w dostarczaniu hipotecznego kredytu dla nabywców rozparcelowanych gruntów w granicach statutem i instrukcyami Banku wskazanych;

b) pośredniczyć przy konwersyi długów hipotecznych na parcelowanych majątkach ciężących;

c) załatwiać przez swoje organa i zastępujące go lokalne instytucye wszelkie pieniężne zlecenia spółek parcelacyjnych na placach, na których Bank jest zastąpiony;

d) pośredniczyć w lokowaniu gotówki spółek parcelacyjnych na rachunku bieżącym, asygnatowym i przekazowym w Banku krajowym;

e) udzielać rady i pomocy we wszystkich sprawach bankowych, w których się Spółki parcelacyjne do Banku odniosą.

§. 4.

Parcelacyjne Spółki będą mieć nadto prawa:

a) korzystania z kredytu wekslowego w Banku krajowym w formie statutem i instrukcyami Banku wskazanej;

b) korzystania z pośrednictwa Banku we wszystkich swych interesach pieniężnych na placach bankowych;

c) w ogóle do żądania poparcia od Banku dla interesów Spółek i ich klientów.

Te zasadnicze postanowienia obowiązują do dziś, na ich podstawie wziął Bank krajowy udział w założeniu Banku parcelacyjnego we Lwowie w roku 1898, a następnie w utworzeniu Towarzystwa wzajemnej pomocy obywatelskiej w Krakowie i działalność obu tych instytucyi popierał w myśl „postanowień zasadniczych“. Działalność ta Banku krajowego jest Wysokiemu Sejmowi znaną z sprawozdań sejmowej Komisji Bankowej, w których począwszy od roku 1899 aż do roku 1894 zajmuje się ona działalnością Banku krajowego na polu parcelacyi, nie szczędząc uwag krytycznych i wytycznych wskazówek. Wydział krajowy uważał za wskazane „zasadnicze postanowienia“ przypomnieć pamięci Wysokiego Sejmu, by tem łatwiej módz uzasadnić i uwidocznić, jakie stanowisko zajmuje w projektowanych obecnie zmianach statutu Banku i o ile się to stanowisko różni od stanowiska zajętego w r. 1895.

Otóż przedewszystkiem w projektowanych postanowieniach zastrzezono, iż z kredytu parcelacyjnego w Banku krajowym korzystać mogą jedynie lokalne spółki nabywców parcelacyjnych, zawiązane dla nabycia i rozparcelowania między swych członków określonego w statucie Spółki majątku, utworzone na podstawie wzorowego statutu i zostające pod patronatem Wydziału krajowego dla Spółek rolniczych (o tej organizacyi mówimy niżej). Zastrzeżenie to możności korzystania z kredytu parcelacyjnego w Banku krajowym jedynie dla takich spółek jest koniecznym warunkiem skutecznej walki ze spekulacyą parcelacyjną, którą od korzystania z tego kredytu trzeba wykluczyć, jeśli się jej nie ma wzmocnić jego dobrodziejstwem. Z kredytu tego więc nie będą mogli korzystać ani spekulanci parcelacyjni, ani pośrednicy parcelacyjni, którzy choćby nie

chcieli służyć parcelacyjnej spekulacyi, jeśli się zarobkowo pośrednictwu w tym procesie oddają, już stają się uczestnikami tej spekulacyi. I to jest pierwsza zasadnicza różnica między nowym projektem a normami z roku 1895. Druga polega na postanowieniu w projekcie statutu, iż pożyczek spółkom określonym udziela Dyrekcya Banku na wniosek Biura wspomnianego Patronatu. Postanowienie to jest wynikiem uwzględnienia okoliczności pierwszorzędnej, zdaniem Wydziału krajowego, wagi, iż kredyt parcelacyjny ma służyć celom polityki społecznej i ekonomicznej kraju. Ocenienie, o ile skład spółki, zamierzona przez nią parcelacya i jej warunki odpowiadają tym celom i zasadom uznanym przez Reprezentacyę kraju za kryterya polityki parcelacyjnej kraju, nie może być zdaniem Wydziału krajowego zadaniem organów instytucyi finansowej, jaką jest Bank krajowy, natomiast może być poruczonem organowi Wydziału krajowego, jakim jest Patronat, którego zadania na polu organizacyi asocyacyi rolniczej kwalifikują go do tego zadania tem lepiej, że ten organ właśnie ma w myśl projektowanej organizacyi współdziałać przy utworzeniu spółki parcelacyjnej, ma jej działalność kontrolować i rozciągać nad nią opiekę, dawać jej działaniu kierunek.

Trzecia różnica między uchwalonym przez Wydział krajowy projektem statutu a normami z roku 1895 to postanowienie statutu projektowanego, którem Bank zostaje upoważniony do udzielania pożyczek parcelacyjnych spółkom już to z zasobów gotówkowych swego oddziału bankowego, już to w obligacyach komunalnych. Postanowienie to znajduje uzasadnienie w różnicy rozwoju i stanie parcelacyi dziś, a przed laty 10; kiedy wówczas można było przypuszczać, iż zapasy gotówkowe Banku będą dostatecznem źródłem kredytu parcelacyjnego, to dziś mogłoby się to źródło rychło okazać niedostatecznem. — Nadto gotówkowe pożyczki z natury rzeczy krótko-terminowe, spłacalne wedle norm z roku 1895 najwyżej w 20 kwartalnych ratach, mogłyby być nie dość dogodnemi dla Spółek parcelacyjnych, a jeśli ten kredyt ma być skuteczną bronią przeciw spekulacyi parcelacyjnej, tedy musi Bank mieć możność udzielania go w formie najsposobniejszej i najdogodniejszej. Projekt statutu upoważnia więc Bank do udzielania kredytu parcelacyjnego Spółkom w obligach komunalnych i przyznaje gwarancyę kraju za emisyę obligów komunalnych aż do wysokości 60,000.000 K, podwyższają więc w porównaniu z dzisiejszym stanem o 30,000.000 K. Postanowienie to statutu projektowanego jest wypływem uznania ze strony Wydziału krajowego, że warunkiem powodzenia akcyi zamierzonej, jest między innemi wydatność kredytu parcelacyjnego udzielanego dla przeprowadzenia parcelacyi zgodnych z interesem publicznym, że dalej, jeśli kraj ma w akcyi tej wystąpić skutecznie, to musi na targu parcelacyjnym zaciężyć finansową wagą tej akcyi, inaczej, to jest, wstępując na ten targ z sumą nieznaczną w stosunku do dzisiejszych operacyi parcelacyjnych, naraziłby kraj swą akcyę na zawody: zamiast usunąć spekulacyę z targu, poparłby ją tylko, owe bowiem parę milionów przyczyniłoby się jedynie do podniesienia ceny ziemi i ożywienia spekulacyi, podobnie jak za mała ilość wody podnieca pożar, ale go ugasić nie zdoła.

Kończąc omówienie projektowanych zasadniczych postanowień statutu Banku krajowego nadmieniamy, że Bank obok kredytu parcelacyjnego, a więc kredytu mającego ułatwić nabywcom w spółkę związanym nabycia majątku dla rozparcelowania go między siebie, będzie im udzielał pożyczek hipotecznych w chwili, kiedy oni, jako jednostki nabędą części pierwotnie kupionego majątku na własność. Pożyczkę parcelacyjną zaciągać będzie spółka jako taka i pożyczkę tą wypłacać będzie Bank po zawarciu kontraktu kupna do rąk sprzedającego właściciela majątku na pokrycie ceny kupna. Pożyczki hipoteczne dla poszczególnych członków Spółki, na hipotekę ich gospodarstw przyzna Bank im, w rzeczywistości wypłaci je jednak oddział hipoteczny Banku jego oddziałowi parcelacyjnemu, umarzając niemi część pożyczki parcelacyjnej. Reszta tej pożyczki pozostanie długiem spółki jako takiej, spółka jednak może sobie swą pretensyę do członka zabezpieczyć na hipotece jego posiadłości, po pożyczce hipotecznej Banku. Dług ten spłaca członek spółki spółce w ratach, jakie będą ustanowione, ona zaś spłaca swój dług do Banku w terminach w skrypcie ustanowionych. W jakiej wysokości będą udzielane pożyczki parcelacyjne Spółkom, nie stanowi statut, podobnie, jak nie przepisuje on czasu trwania, względnie spłaty pożyczki. Jedno i drugie musi być, zdaniem Wydziału krajowego, pozostawione decyzyi powołanych czynników, a więc Dyrekcyi Banku krajowego i przedstawiającego wniosek udzielenia pożyczki Patronatu Wydziału krajowego i musi być daną możność zastosowania się do specyalnych warunków.

Na powyższych zasadniczych postanowieniach oparty projekt zmian statutu Banku krajowego, wypracowany w ostatnich czasach, nie mógł być jeszcze przedmiotem opinii organów Banku, jego Rady nadzorczej i Dyrekcyi. Wydział krajowy mniema, że w sprawie tak ważnej dla organizacyi Banku opinia tych organów jest nader pożądaną, postanowił więc jej zasięgnąć przed przedłożeniem sprawy Wysokiemu Sejmowi i ostatecznem uchwaleniem statutu. Dla tego nie przedkłada obecnie tego projektu Wys. Sejmowi, lecz zdaje tylko sprawę z swej w tej sprawie czynności.

Obok organizacyi źródła kredytu parcelacyjnego postanowił Wydział krajowy, jak już z powyżej podanych postanowień projektu zmian statutu Banku widoczna, przystąpić równocześnie do zorganizowania nabywców parcelacyjnych w spółki, zostające pod patronatem Wydziału krajowego dla spółek rolniczych. Wydział krajowy odrzucił myśl utworzenia odrębnego patronatu dla spółek parcelacyjnych a postanowił rozszerzyć działalność Biura Patronatu spółek Raifeisenowskich, na spółki proponowane, spółki bowiem Raifeisenowskie i ich patronat cieszą się wielką wziętością u włościan. Prócz tego przemawia za tem i ten wzgląd, że biuro patronatu spółek Raifeisenowskich posiada już liczny bardzo zastęp ludzi w zarządach spółek, których będzie mogło użyć w roli swych delegatów przy spółkach parcelacyjnych, ludzi, których zna dokładnie, którzy są wyrobieni w pracach spółkowych i którzy znają szczegółowo stan majątkowy większości mieszkańców swej gminy. Tymczasem nowo utworzone odrębne biuro patronatu musiałoby wyszukiwać dopiero tych ludzi z dużym mozołem i narażając się na liczne zawody. Wreszcie nie bez znaczenia jest i to, że biuro patronatu spółek Raifeisenowskich, które objęły już działalnością swą około $^1/_4$ gmin kraju, może o wiele łatwiej dać ogółowi ludności wiejskiej ścisłe o celach i zadaniach swych informacye, prostując błędne pojęcia, które niewątpliwie szerzyć będą spekulanci, niżby to mogło czynić nowo utworzone biuro, nie mające żadnych jeszcze w kraju stosunków.

Po tem uzasadnieniu powyższej decyzyi przechodzimy do omówienia organizacyi Spółek parcelacyjnych.

Spółki te mają na celu organizacyę zbiorowego zakupna ziemi przez włościan dla celów rolniczych. Statut wzorowy dla nich już wypracowany zawiera więc postanowienia, któreby im ten charakter skutecznie zapewniały, uniemożliwiając przerodzenie się w spółki pośredniczące w parcelacyjnym handlu ziemią. Statut spółki stanowi, że celem spółki nie jest kupowanie posiadłości ziemskich dla podziału ich między członków, lecz zakupno danego określonego majątku. Od nazwy majątku tego będzie też spółka nosić miano i siedliskiem jej będzie zakupiony dla parcelacyi folwark. Gdy jednak przez podział rzeczonego folwarku może spółka mieć za zadanie nabycie i odsprzedanie dawnych gospodarstw swych członków, którzyby zdecydowali się miast dokupywać adjakcyjne parcele, nabyć skomasowane osady, odsprzedając sąsiadom dawne swe grunta, teren działalności spółki musi więc obejmować prócz parcelowanego folwarku także gminy, z których parcelanci pochodzą.

Prócz tego statut spółki wyraźnie orzeka, że spółka może sprzedawać ziemię tylko swym członkom, jakoteż, — że każdy członek spółki obowiązany jest przyjąć udział w podziale zakupionych posiadłości — o ile nie zwolni go od tego obowiązku patronat. Żeby zaś obowiązek ten jego nie był iluzorycznym, statut postanawia, że członek, przystępując do spółki składa deklaracyę, określającą wiele chce nabyć gruntu, że ma złożyć stosowną do ilości morgów, które zamierza nabyć, ilość udziałów, oraz że w razie uchylenia się od powyższego obowiązku traci złożone udziały.

Wreszcie biuro patronatu ma prawo kontrolować, czy który z członków nie kupuje ziemi dla celów spekulacyjnych, a jeśliby się o tem przekonało, członek taki winien być natychmiast ze spółki wykluczonym.

W ten sposób uchronione zostaną spółki od niebezpieczeństwa opanowania ich przez spekulantów, których nie brak dziś już i wśród włościan.

Lecz nie jest to jedyne niebezpieczeństwo, które może spółkom tym zagrażać.

Należy również mieć się na baczności, by spółki nie stały się terenem wyzysku ogółu członków przez członków zarządu i rady nadzorczej.

Zapobiega temu proponowana przez Wydział krajowy organizacya w ten sposób, że wszystkie ważniejsze czynności wykonywać ma zarząd już to za pośrednictwem biura patronatu, już też pod najściślejszą jego kontrolą. A więc spółka zaciąga pożyczki

tylko za pośrednictwem biura patronatu, pertraktacye o kupno ziemi prowadzi pod jego kontrolą, dzieli nabyte posiadłości między członków na podstawie wypracowanego przez biuro patronatu planu parcelacyi i t. d.

Nadając wszakże tak szerokie atrybucye ingerencyi biura patronatu, statut spółki tem samem zapewnia spółce działalność, rzeczywiście zgodną ze społeczno-gospodarczemi interesami kraju.

Załączając projektowany wzorowy statut spółek parcelacyjnych, jako załącznik II. Aleg. II. */. niniejszego sprawozdania, poprzestajemy na tem krótkiem jego omówieniu a przechodzimy do streszczenia zasad działania biura Patronatu jako organu Wydziału krajowego, mającego organizować spółki i kierować ich działalnością zgodnie z interesem kraju.

W myśl projektu Wydziału krajowego byłoby obowiązkiem tego biura utrzymywać u siebie ewidencyę ofiarowanych na sprzedaż parcelacyjną majątków jakoteż zgłoszeń nabywców chcących kupić parcelowany majątek.

Na podstawie takiego wykazu zaofiarowania i zapotrzebowania byłoby obowiązkiem biura: 1) udzielać potrzebnych informacyi spółkom zawiązanym na podstawie wzorowego statutu; 2) pomagać przy powstawaniu rzeczonych spółek i je organizować. Biuro ma dalej opiekować się zawiązanemi spółkami, kontrolując ich rachunki i księgi, wykonując nadzór nad zawieranemi przez nie umowami kupna i sprzedaży posiadłości gruntowych między członków, wykonując nadzór nad dokonywanymi przez zarządy spółek „działami“ nabytych posiadłości między członków.

Biuro przychodzi Spółkom z pomocą: 1) wygotowując dla nich za zwrotem rzeczywistych kosztów plany podziału nabytych posiadłości między członków, to jest: plany parcelacyjne; 2) opracowując podania i wnioski w sprawie pożyczek parcelacyjnych; 3) załatwiając za zwrotem kosztów związane z parcelacyą czynności prawne.

Jako czynnik kierujący działalnością Spółek winno biuro Patronatu: ułatwiać i popierać: tworzenie przy parcelacyach dokonywanych przez spółki w możliwie największej liczbie gospodarczo samodzielnych posiadłości, dalej: osad skomasowanych; skierowywać tych z pomiędzy parcelantów, którzyby mieli odpowiednie warunki do utworzenia włości rentowych do kraj. Komisyi dla włości rentowych; starać się o tworzenie drogą parcelacyi, o ile zachodzić będą odpowiednie warunki, mniejszych gospodarstw folwarcznych; dbać o korzystne zużytkowanie na cele publiczne nabytych przez Spółki zabudowań folwarcznych; wreszcie popierać wedle możności powstawanie wśród członków Spółek parcelacyjnych, spółek melioracyjnych, wytwórczych i t. d., w celu podniesienia wydatności nabytych przez nich gospodarstw.

Na powyższych zasadach zorganizowana akcya daje się ująć w następujący zarys funkcyonowania omówionych instytucyi na terenie parcelacyjnego handlu ziemią:

Biuro patronatu prowadzi wykaz parcelacyjnego zaofiarowania i zapotrzebowania ziemi.

Właściciele, mający ziemię na sprzedaż, podają do biura patronatu zgłoszenia, iż właściciel majątku N. o danym obszarze, z daną ilością roli, łąk, lasów i t. d. życzy sobie rozparcelować go w całości lub w określonej jakiejś części po pewnej minimalnej cenie.

Z drugiej strony włościanie chcący nabyć przy parcelacyi ziemię podają zgłoszenia zawierające informacye o tem, wieleby chciał każdy z nich nabyć gruntu, czy życzy go sobie kupić w sąsiedztwie, czy też w odleglejszych stronach i po jakiej miałby go zamiar nabyć cenie i t. d.

W przeważnej ilości wypadków, wraz z podaniem ofiarowującem na parcelacyę majątek ziemski, wpływać będą i zgłoszenia sąsiednich włościan o nabycie go. Właściciel bowiem folwarku nie ma żadnego interesu w ukrywaniu przed sąsiednimi włościanami swego zamiaru parcelacyi, lecz przeciwnie sam ich do złożenia odpowiedniej oferty namawiać będzie.

Gdyby wszakże złożyło się tak, iż wpłynęło zgłoszenie ofiarujące folwark na parcelacyę bez równoczesnego podania sąsiednich włościan o pomoc przy zakupnie danego majątku, biuro zaś patronatu było przeświadczonem, że w danej miejscowości parcelacya sąsiedzka jest pożądaną i możliwą, — wtedy samo ono zasięgnie informacyi w sąsiednich gminach, rozpytując ich mieszkańców, czy nie chcieliby zakupić rzeczonego majątku, względnie jego części.

Również, jeśliby wpłynęło podanie od włościan jakiejś gminy, wyrażające chęć nabycia parcelacyjnego ziemi w sąsiednim folwarku bez jednoczesnego zgłoszenia ze strony właściciela tego folwarku, a biuro patronatu uważało, ze w danym wypadku parcelacya sąsiedzka jest wskazaną, zasięgnie ono informacyi u właściciela rzeczonego folwarku, zwracając mu uwagę na odnośną ofertę włościan, by w razie chęci sprzedania swego majątku bezpośrednio z nimi traktował, nie wdając się w interesa ze spekulantami.

Gdy w jakikolwiek z powyższych sposób skonstantuje biuro patronatu, że dany folwark N. w całości, czy określonej części jest wystawionym na sprzedaż parcelacyjną, a wśród sąsiednich włościan są chętni nabywcy — przystąpi ono wtedy do prowizorycznego założenia spółki parcelacyjnej, t. j. mającej za cel nabycie i podzielenie między swych członków powyższego majątku, czy też jego części. Dla tego: 1) Naznacza biuro patronatu delegata swego z pośród miejscowej ludności. Delegatem tym winien być człowiek prawy, inteligentny i mający zaufanie u włościan. Najczęściej zapewne będzie to ksiądz, nauczyciel lub kierownik kasy raifeisenowskiej, czy kółka rolniczego. 2) Przez delegata tego, któremu ku pomocy wysyła w razie potrzeby swego delegata, zbiera biuro wśrod włościan podpisy na deklaracyę, iż w razie zawiązania się spółki parcelacyjnej przystąpią do niej w celu nabycia określonej ilości ziemi. 3) Przez tegoż delegata prowadzi przedwstępne układy z właścicielem odnośnego folwarku o łączną cenę kupna ziemi.

Kiedy zaś zbierze się dostateczna już ilość członków, by spółka mogła zakupić daną posiadłość, a pertraktacye z właścicielem jej wykażą że porozumienie co do ceny kupna jest możliwe, biuro patronatu przystępuje do zorganizowania Spółki.

Zanim jednak już ostatecznie ją zawiąże, musi ono ewentualnie postarać się o przeprowadzenie wśród przystępujących do spółki włościan porozumienia, mocą którego część ich zgodziłaby się odstąpić spółce dotychczasowe swe posiadłości a to po to, by zamiast dokupywania przez każdego z członków adjakcyjnych parcel na gruntach folwarcznych część parcelantów nabyła na gruntach tych skomasowane osady, reszta zaś kupiła grunta odsprzedane spółce przez pierwszych. Tylko bowiem w ten sposób parcelacya nie będzie przyczyniać się do pogarszania jeszcze bardziej stosunków komasacyjnych w kraju, lecz przeciwnie przyczyni się do ich poprawy. Gdy bowiem dzięki powyższemu postępowaniu powstawać będą z parcelacyi nietylko osadniczej lecz i sąsiedzkiej kolonie skomasowanych gospodarstw, przykład ich zachęci i resztę włościan do korzystania z istniejącej ustawy komasacyjnej.

Oczywiście może się zdarzyć, że te wszystkie przedwstępne czynności okażą się zbyteczne. Nie jest bowiem wykluczone, że już przed zgłoszeniem podania do biura patronatu, właściciel folwarku porozumie się na tyle z sąsiednimi włościanami, że biuro będzie mogło przystąpić do natychmiastowego zawiązania spółki. Również możliwem jest, że te wszystkie przedwstępne czynności załatwi jakieś stowarzyszenie już to sanacyą średnich folwarków się zajmujące, jak np. krakowskie Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej, już też mające na celu niesienie włościanom pomocy przy parcelacyi.

Lecz nierzadko będą przygotowawcze te czynności biura patronatu o wiele więcej jeszcze skomplikowane.

A mianowicie w razie zgłoszenia do parcelacyi całkowitej większego majątku, z którego z korzyścią dałoby się wydzielić prócz włościańskich gospodarstw i mniejsze jakieś przedsiębiorstwo folwarczne, biuro patronatu obowiązane będzie dowiedzieć się, czy nie znajdzie ono odpowiedniego, zasobnego w wiedzę rolniczą i kapitał nabywcy, któryby przedsiębiorstwo to kupił, by ewentualnie wejść z nim w porozumienie i skomunikowawszy go z dawnym właścicielem ułatwić mu w ten sposób nabycie stosownej części parcelowanego majątku wraz z zabudowaniami folwarcznemi; resztę zaś nabędzie spółka. Jeśliby zaś nabywca taki się nie znalazł, biuro patronatu winno skomunikować się z Komisyą dla włości rentowych, by komisya ta mogła odpowiednią część parcelowanego folwarku na tworzenie większych 40 do 60 hektarowych osad rentowych obrócić.

Tak się przedstawią rzeczy przy parcelacyi sąsiedzkiej. Może jednak zbraknąć nabywców na zgłoszony do parcelacyi folwark w sąsiednich gminach, — a wtedy biuro patronatu będzie musiało z włościan, którzy złożyli podania o nabycie ziemi w dalszych stronach zorganizować całkowicie już na własną rękę spółkę, dobierając do niej członków według własnego uznania.

Gdy wreszcie spółka została już zawiązaną i zarząd jej wybranym, zawiera zarząd jej pod kontrolą biura patronatu i na podstawie dokonanego przez biuro to szacunku ostateczną umowę o kupno nabywanych gruntów. Jednocześnie zaś z tem, wnosi spółka za pośrednictwem biura patronatu podanie o pożyczkę potrzebną dla nabycia rzeczonej posiadłości ziemskiej, a kiedy pożyczka ta zostanie przyznaną a umowa kupna zawartą, wtedy spisuje się kontrakt, przy którym spółka wypłaca dawnemu właścicielowi z funduszów zebranych drogą udziałów, składanych przez członków, zaliczkę wynoszącą różnicę między ceną kupna a przyznaną jej pożyczką. Resztę zaś ceny wypłaca za nią dawnemu właścicielowi z przyznanej jej pożyczki bank, który jej kredytu tego udzielił, w chwili przeniesienia na nią prawa własności w księgach gruntowych i pożyczkę tę natychmiast na nabytej przez spółkę posiadłości zabezpiecza.

Spółka stała się w ten sposób właścicielem zakupionego przez nią folwarku względnie jego części, oraz odsprzedanych jej przez część jej członków dawnych ich posiadłości. Na własności tej ciąży wszelako uzyskana w celu nabycia jej pożyczka.

Drugim aktem działalności spółki jest podział zakupionych przez nią posiadłości między członków.

Zarząd przeprowadza z członkami pertraktacye dotyczące ceny i położenia gruntów, które każdy z nich nabywa w ilości określonej przez deklaracyę złożoną przy przystępowaniu do spółki.

Na podstawie zaś umów tych biuro patronatu wypracowuje plan podziału między członków spółki zakupionych przez nią posiadłości bacząc: a) by możliwie największa część parcelowanej ziemi szła na tworzenie samoistnych gospodarczo osad, b) by o ile można powstawały osady skomasowane, c) by do nowo-powstałych pól były dogodne dojazdy, d) by kultury leśne były ochronione od niebezpieczeństwa dewastacyi, e) by zabudowania folwarczne, o ile nie zostaną przydzielone do większych osad rentowych lub do wydzielonego z parcelowanego majątku mniejszego folwarczku, nie były dewastowane, lecz szły na publiczny użytek, jako to kaplicę, szkołę, ochronkę, mleczarnię spółkową etc., f) by członkowie zarządu i rady nadzorczej nie wyzyskali swej sytuacyi na własną korzyść a ze szkodą reszty członków, szacując niżej zakupywane przez się, niż przez innych członków grunta, lub zachowując dla siebie tylko najlepsze grunta, g) by warunki spłaty przez członków spółce ceny kupna nabywanych przez nie części dzielonej posiadłości były możliwie najkorzystniejsze dla tych, którzy chcą doprowadzić swe gospodarstwo do niezbędnych dla samoistnego gospodarczego bytu rozmiarów.

Wygotowany przez się plan parcelacyi biuro patronatu przedstawia do zatwierdzenia kompetentnej władzy, a uzyskawszy takowe, poleca zarządowi spółki zawrzeć stosownie doń z członkami umowy sprzedaży i umów tych dokonać.

Nabyta przez spółkę posiadłość została między członków podzieloną. Spółka rozsprzedała ją częściowo między swych członków. I każdy z nich otrzymał osobny wykaz hipoteczny dla nabytej przez się tą drogą posiadłości. Za posiadłość tę zapłacił on spółce gotówką tyle tylko, iż oddał jej w formie zadatku złożone przez się udziały. Resztę ceny kupna pozostaje on jej winien. Przypuśćmy, że cena ta wynosi 650 koron za morg, a udział złożony na każdy morg 200 K., członek pozostał więc winien spółce 450 K.

Ze swej strony spółka kupiła posiadłość, tę przypuśćmy po 600 K za morg. Z udziałów złożonych przez członków zapłaciła ona 25% tej ceny. Na resztę zaś zaciągnęła pożyczkę wynoszącą 75% ceny kupna, tj. 450 K na każdy morg. Pozostające jej zaś z każdego udziału członka 50 kor. poszło na koszta parcelacyi i wspólnych urządzeń.

Więc spółka ma u członka 450 koron z morga. I tyleż samo jest dłużna z racyi zaciągniętej pożyczki parcelacyjnej.

Część tego długu może członek spółki spłacić spółce natychmiast po otrzymaniu wykazu własności w księgach gruntowych zaciągnąwszy pożyczkę hipoteczną. A wtedy i spółka mogłaby odpowiednią część swego długu uiścić. Że zaś spółka podzieliwszy zakupioną przez się posiadłość między członków nie daje już tej co poprzednio gwarancyi, więc też ze wszech miar wskazanem jest, by istotnie z chwilą wyzbycia się swej własności ziemskiej, znaczniejszą jakąś część długu swego uiściła, otrzymawszy od członków zwrot odpowiedniej części swych względem nich wierzytelności.

Z tych względów obowiązany jest każdy członek w chwili uzyskania hipotecznego wykazu swej własności zaciągnąć na nią do połowy jej wartości pożyczkę hipoteczną,

którą mu wyrobi biuro patronatu w banku, udzielającym spółkom kredytu parcelacyjnego i pożyczką tą spłacić równą jej część swych względem spółki zobowiązań, by ta ostatnia mogła znów odpowiednią część swego długu zwrócić bankowi. Innemi słowy, członek spółki przyjmuje na się równą połowie wartości posiadłości, przy pomocy spółki zakupionej, część zobowiązań spółki względem banku, zabezpieczając je na tej posiadłości i w ten sposób odnośną część długu swego spółce spłaca.

Jeśli spółka kupowała morg po 600 koron i zaciągnęła pożyczkę w banku wynoszącą 75/0 ceny kupna, t. j. 450 koron za morg, a sprzedawała członkom swym morg po 650 koron, to w sposób powyżej wymieniony uiści ona w chwili podziału posiadłości swej między członków na rzecz swego długu bankowi 325 koron z morga, pozostając mu dłużną już tylko 125 kor. z morga.

Członkowie zaś dłużni będą również spółce po 125 koron z morga, prócz ciążącej na posiadłościach ich pożyczki hipotecznej banku 325 kor. za morg.

Spółka weszła w trzecią i ostatnią fazę swej działalności. Nie posiada już ona posiadłości ziemskiej. Za długi jej odpowiadają wszakże członkowie do oznaczonej w statucie spółki kilkakrotnej wysokości złożonych przez nich udziałów. A przytem ma ona też równe swym długom pretensye do członków zabezpieczone na hipotekach ich majątków zaraz na następnem po pożyczce banku miejscu. Prócz formalnej daje też i materyalną gwarancyę regularnej spłaty swych zobowiązań, stosunkowo już nie tak wielkich.

Dług ten swój spłaca w umówionych ratach. Jej zaś spłacają członkowie resztę ceny kupna w ten sposób, jak się to dzieje w kasach Raiffeisenowskich. Byle w ciągu pół roku złożył członek w kasie spółki ratę, do spłaty której się obowiązał, może on spłacać ją dowolnie, jakiemi chce częściami każdego czasu.

Gdy wreszcie spółka uiści swój dług bankowi, a jednocześnie odbierze od członków swe u nich wierzytelności rozwiązuje się.

Spółka przestała istnieć.

Mamy tylko szereg poszczególnych posiadłości włościańskich obciążonych amortyzacyjnemi pożyczkami hipotecznemi do połowy ich wartości.

Działalność tak zaprojektowana pociągnie za sobą znaczną ofiary ze strony kraju. Zwiększona gwarancya za emisyę obligacyi komunalnych o 30,000.000 K, zwiększone wydatki administracyjne Banku krajowego i koszta utrzymania Biura Patronatu, którego personal będzie musiał być znacznie powiększony — to w razie przyjęcia przez Wysoki Sejm tych wniosków Wydziału krajowego niewątpliwe powody obciążenia nowemi wydatkami budżetu krajowego, wydatkami, których na razie co do wysokości ich Wydział krajowy nawet oznaczyć nie może. Jeśli mimo nich Wydział krajowy, acz nie skory do obciążania funduszu krajowego wydatkami, uchwały dotyczące powyższej organizacyi spółek parcelacyjnych powziąć się zdecydował, to w tem przekonaniu, że na tej drodze jedynie skutecznie osiągnąć się da cel zamierzony przez Wysoki Sejm w uchwale jego z 26. października 1903 roku: ujęcia ruchu parcelacyjnego i pokierowania nim zgodnie z interesem publicznym, i w tem przedświadczeniu, że dla osiągnięcia tego celu ofiary owe nie będą za wysokie, bo się sowicie zwrócą w rezultatach ekonomicznych i społecznych.

Kończąc tę część niniejszego przedłożenia nadmienia Wydział krajowy, że odniósł się do c. k. Rządu, a przedstawiając cały plan akcyi w sprawie parcelacyi, a zwłaszcza w sprawie kredytu parcelacyjnego domagał się dla dokumentów, dotyczących pożyczek parcelacyjnych i działań prawnych związanych z akcyą kraju na polu tworzenia spółek parcelacyjnych, dalej z akcyą tych spółek, przyznania ulg stemplowych i należytościowych a zwłaszcza tej ulgi, iżby członkowie spółek nabywający ziemię od spółki, byli wolni od spłaty powtórnej należytości prawnej od kupna części majątku, przy którego kupnie jako całości Spółka z nich złożona należytość tę już uiściła. Wydział krajowy nie wątpi, że wobec doniosłego celu akcyi zamierzonej, wobec gotowości kraju do ofiar na jej przeprowadzenie, c. k. Rząd zajmie życzliwe stanowisko wobec powyższego żądania.

* * *

Stawiając odpowiednią organizacyę kredytu parcelacyjnego i organizacyę nabywców ziemi w Spółki parcelacyjne, jako główne dwa środki przeciw zwyrodnieniu spekulacyi w parcelacyjnym handlu ziemią i przeciw omówionym jej następtwom, nie zapoznaje Wydział krajowy, że tymi środkami zdoła kraj wydrzeć tej spekulacyi tylko część dzisiejszych jej ofiar, podobnie jak przez organizacyę uczciwych instytucyi finansowych ratuje się tylko część ofiar lichwy. Dla spełnienia zadania zleconego Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z dnia 26. października 1903 r.: „unormowania sprawy parcelacyjnej z punktu widzenia interesu publicznego“ — zatem ujęcia ruchu parcelacyjnego w karby interesu publicznego potrzeba obok akcyi poprzednio omówionej, a na pierwszy plan wysuniętej, jeszcze pewnych reform ustawodawczych.

Przygotowując sformułowanie zmian w ustawach, jakie w tym celu byłyby potrzebne, Wydział krajowy z góry zakreślił sobie granice, których ta akcya ustawodawcza musi się trzymać, jeśli ma odpowiadać obecnym stosunkom. Granice te są następujące:

1. Reformy te nie powinny naruszać zasadniczego stanowiska, któremu Wydział krajowy dał wyraz na początku poprzedniego ustępu (str. 8. u dołu), zatem nie mają zagradzać drogi do nabycia ziemi tym, którzy pragną ją nabyć.

2. Zadaniem ustawy, jaką Wys. Sejm polecił ułożyć celem unormowania parcelacyi ze względu na interes publiczny, nie może być określenie z góry, czy to pojęcia parcelacyi złej i szkodliwej ze stanowiska interesów publicznych i nałożenia na nią więzów w ustawie przewidzianych, czy to pojęcia, jaką ma być parcelacya, odpowiadająca tym interesom.

Wydział krajowy sądzi, że każda taka ustawa parcelacyjna w ścisłem tego słowa znaczeniu chybiłby musiała celu, bo przepisy jej wtłaczając stosunki ekonomiczne w szemat skonstruowany a priori, a nie mając dość siły do powstrzymania rozwoju tych stosunków, wypływających wprost z życia ekonomicznego, musiałyby prowadzić do obchodzenia ustawy, zatem do wytwarzania bezprawnych stosunków.

3. Ustawa nie powinna w sprawie tak doniosłej, jak stosunki własności ziemskiej, a zarazem tak drażliwej ze względu na interesa prywatne pozostawiać pola dla dowolności władz, lecz winna ile możności ściśle określić swe wymagania.

Te granice zakreśliwszy sobie, uchwalił Wydział krajowy wypracować ustawę, któraby w wypadkach pod pojęcie parcelacyi posiadłości rolniczych lub leśnych niewątpliwie podpadających przepisała obowiązek przedłożenia i uzyskania zatwierdzenia planu parcelacyjnego, a tem samem dozwoliła władzy przyjść do wiadomości o tych wypadkach, tudzież dała jej możność odmówienia zatwierdzenia owego planu parcelacyi t. j. podziału posiadłości, skoroby zachodziły określone w ustawie przeszkody w interesie publicznym uzasadnione.

Celem ochrony publicznego interesu przy parcelacyach, która to dążność wywołała wymienione polecenie sejmowe, wystarczy zdaniem Wydziału krajowego poddać obowiązkowi przedłożenia planu parcelacyjnego nie wypadki podziału ziemi w ogóle lecz o wiele mniej liczne wypadki pod pojęcie parcelacyi niewątpliwie podpadające. Dla określenia tych wypadków wolał Wydział krajowy zamiast ogólnego, teoretycznego określenia parcelacyi postawić znamiona konkretne, ryzykując nawet, że po za granicą w ten sposób określoną pozostaną wypadki, które nieuprzedzony sąd pod pojęcie parcelacyi podciągnie. Znamionami takiemi byłyby zdaniem Wydziału krajowego z jednej strony pewien minimalny obszar gruntu, tak, aby ów obowiązek przedkładania planu wykluczony był przy podziałach posiadłości nie dochodzących do tego obszaru, z drugiej strony fakt dokonanego już w niedawnym czasie wydzielenia z danej posiadłości ziemskiej nowych posiadłości lub cząstek gruntu o pewnym łącznym obszarze. W przeciwstawieniu do stosunków Niemiec południowych i austryackich krajów alpejskich nie podciąga się bowiem u nas pod pojęcie parcelacyi podziałów gospodarstw chłopskich, a z drugiej strony wypadki podziału w części już dokonanego są niewątpliwą wskazówką parcelacyi w właściwem tego słowa znaczeniu.

W końcu wypada jeszcze dodać, że tak ograniczonego obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego nie chce Wydział krajowy odnosić do działów rodzinnych i spadkowych.

Z uwzględnieniem wszystkich powyższych uwag i zastrzeżeń treść ustawy parcelacyjnej, którą Wydział krajowy postanowił opracować, przedstawiałaby się następnie:

Jeżeli z posiadłości ziemskiej rolniczej lub leśnej, obejmującej 60 hektarów lub więcej wydzielono na podstawie kontraktów kupna sprzedaży lub darowizny przestrzeń wynoszącą razem 25 hektarów, natenczas do wydzielenia z wykazu hipotecznego, obejmującego taką posiadłość, dalszej lub dalszych nowych posiadłości na podstawie kupna sprzedaży lub darowizny potrzeba w ciągu trzech lat od ostatniego wydzielenia przedłożenia planu parcelacyjnego zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Zatwierdzenie planu parcelacyjnego jest warunkiem ważności kontraktów odnośnych.

Plan parcelacyjny zawierać winien:

1. odbitkę mapy katastralnej i wykaz kultur poddanego parcelacyi obszaru;
2. szkic zamierzonego podziału;
3. odpisy umów tymczasowych zawartych z nabywcami części tego obszaru (punktacyi).

C. k. Namiestnictwo może odmówić zatwierdzenia planu parcelacyjnego jedynie, jeżeli zachodzi jeden z następujących powodów:

1. W planie parcelacyjnym niezabezpieczono dojazdów odpowiednich do nowo powstających gospodarstw lub pól;
2. Z planu jest widoczne, iż podział naraża lasy na bezprawną dewastacyę;
3. Z przedwstępnych umów widoczne są znamiona lichwy.

Odmawiając zatwierdzenia przedłożonego sobie planu parcelacyjnego jest c. k. Namiestnictwo obowiązane wskazać poprawki i zmiany, od których dokonania czyni zależnem zatwierdzenie planu.

Jeżeli w ciągu 60 dni od wniesienia planu do c. k. Namiestnictwa interesowany, który przedłożył plan do zatwierdzenia, nie otrzymał decyzyi zawiadamiającej go o odmówieniu zatwierdzenia, plan uważać należy za zatwierdzony.

Wydział krajowy proponuje więc wprowadzenie ustawą obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego dopiero przy wypadkach wydzieleń, mających na celu podział posiadłości o 60 lub wyżej hektarach powierzchni i to w takich tylko wypadkach, gdy z takich posiadłości w ciągu trzech lat ostatnich wydzielono conajmniej 25 hektarów. Władza więc zatwierdzająca plany będzie mogła wkraczać rzeczywiście tylko w parcelacyę folwarków większych, ingerencya jej nie będzie krępować innych transakcyi, jak tylko parcelacyjne, a to minimum, od którego obowiązek przedkładania planu się poczyna, 60 hektarów daje gwarancyę, że gospodarstwa chłopskie i ich obrót ziemią w obrębie tych gospodarstw nie będą skrępowane tem postanowieniem ustawy w swej pełnej swobodzie. Z drugiej strony fakt, iż dopiero w wypadkach wyżej określonych wchodzi obowiązek przedkładania planu parcelacyjnego w życie, uwalnia władzę powołaną do zatwierdzania planów od nadmiaru czynności, który mógłby utrudnić należyte badanie planów przez to, iż akcya władzy zasypanej tysiącami planów mogłaby zejść na szablon. Władza, mając tą wysoką granicą minimalną ograniczone ściślej zadanie, będzie mogła skuteczniej w wypadki nieprawidłowych parcelacyi wkraczać i rozwijać opiekę nad wchodzącymi w grę interesami publicznymi.

Opieka ta polega na możności odmówienia zatwierdzenia planu podziału czyli parcelacyi w wypadkach wprost sprzeczności zamierzonego działu z interesem publicznym, a zarazem z interesem ekonomicznym samego nabywcy, bo tylko w tym razie, może władza odmówić zatwierdzenia planu, gdy plan parcelacyjny tworzy pola bez dostępu, gdy grozi dewastacyą lasów, z których to powodów nabywca byłby narażonym na tysiączne niedogodności i przykre dla siebie następstwa lub gdy w umowie znajdą się znamiona wyzysku i lichwy ze strony sprzedającego na nabywcy. Niedogodność, jaką powoduje obowiązek przedłożenia kontraktu i planu z załącznikami, równoważy więc korzyść, jaką nabywcy zapewnia ingerencya władzy w tej sprawie, a podnieść nadto należy, że owa niedogodność spada na sprzedającego, a więc, że dla nabywcy projektowana ustawa nie wprowadza zgoła żadnej niedogodności utrudniającej nabycie ziemi.

Projektowane postanowienie, iż plany parcelacyjne bada i zatwierdza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym uzasadnia Wydział krajowy faktem, iż w myśl ustaw i przepisów dotyczących (ustawa „o obszarach dworskich“ z d. 21. marca

1888 r. Dz. u. i rozp. kr. Nr. 41, ustawa z dnia 2. stycznia 1894 r. Dz. u. i rozp. kr. Nr. 16 i Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 30. czerwca 1858 Dz. u. p. Nr. 100), do orzecznictwa w tego rodzaju sprawach powołane są te oba czynniki, a nie ma władzy specyalnie ukwalifikowanej, którejby orzecznictwo w tej kwestyi słuszniej przyznać można. Utworzenie władzy nowej dla wykonywania tego zadania mogłoby bardzo znacznie utrudnić zgodę c. k. Rządu, który nie łatwo zwykł się godzić na odejmowanie atrybucyi służących dotychczas władzom politycznym i administracyjnym, mogłoby to więc utrudnić przyjście sprawy do skutku. Nadto fakt, że w sprawach wydzielenia i odsprzedaży części ciał tabularnych, stanowiących obszary dworskie, c. k. Namiestnictwo jest władzą uprawnioną do decyzyi, przemawiał także za unormowaniem tej sprawy w powyższy sposób.

Oddanie zatwierdzenia planu parcelacyjnego c. k. Namiestnictwu w porozumieniu z Wydziałem krajowym mogłoby się spotkać z zarzutem, iż wywoła tę niedogodność dla interesowanych, że spowoduje znaczną zwłokę w rozwikłaniu procesu parcelacyjnego, przedłuży stan niepewności i zawieszenia dla obu stron przykry i ekonomicznie szkodliwy. By ten zarzut uprzedzić, projektuje się termin dni 60, po którego upływie plan parcelacyjny nabiera mocy planu zatwierdzonego, chociażby dotyczące orzeczenie władzy nie zapadło.

Obok powyższych postanowień ma projektowana ustawa zawierać także odpowiednie modyfikacye przepisów ustawy „o obszarach dworskich“ z dnia 21. marca 1888 (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 41) i ustawy z dnia 10. sierpnia 1866 r. (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 19.) „o urządzeniu gmin“, mające na celu sprecyzowanie ściślejsze dzisiejszych postanowień tych ustaw w sprawie uregulowania stosunków, wytwarzanych na obszarach dworskich, jako jednostkach administracyjnych i w gminach, a względnie w ich granicach, wskutek dokonywanych parcelacyi.

Omówiony projekt ustawy leży niewątpliwie w granicach kompetencyi ustawodawczej Wys. Sejmu jako sprawa kultury krajowej, którą niezaprzeczenie jest wobec tego, iż celem ustawy tej jest ujęcie w karby objawu ekonomiczno-społecznego, który niewątpliwie kulturze krajowej wyrządza nieobliczalne szkody a grożąc wytworzeniem wadliwego układu własności ziemskiej w kraju wymaga od czynnika powołanego do ustawodawczej działalności na polu kultury krajowej ustawodawczych środków zaradczych. Wychodząc z tego zapatrywania, polecił Wydział krajowy wypracować projekt powyższej ustawy, zarazem jednak postanowił, wobec faktu, iż granice kompetencyi ustawodawczej w sprawach, w jakikolwiek sposób dotykających ustawodawstwa cywilnego są nader płynne, przedłożyć najpierw wspomniany projekt c. k. Rządowi, celem poznania stanowiska c. k. Rządu w tej sprawie i zapobieżenia przez poprzednie porozumienie ewentualnym konfliktom kompetencyjnym, co jak uczy doświadczenie, łatwiej daje się osiągnąć przed uchwaleniem ustawy przez Wysoki Sejm na podstawie swobody, jaką daje nieskrępowany uchwałą Wysokiego Sejmu tekst projektu ustawy. Wydział krajowy upraszał tedy c. k. Rząd, przedkładając cały powyżej przedstawiony plan akcyi kraju w sprawie parcelacyjnej, przedkładając równocześnie także projekt zmian statutu Banku krajowego, o określenie stanowiska c. k. Rządu i dopiero po uzyskaniu odpowiedzi Rządu i po zasięgnięciu opinii organów Banku krajowego w sprawie projektowanej organizacyi oddziału parcelacyjnego w tej instytucyi będzie mógł przedłożyć Wys. Sejmowi definitywne wnioski w sprawie parcelacyi.

Taki tok akcyi odracza wprawdzie możność uchwalenia przez Wys. Sejm ustawy i całej akcyi już obecnie daje jednak w zamian wobec ważności sprawy tę korzyść, że stwarza możność zasadniczego omówienia projektowanej akcyi w Wys. Sejmie, co dla całego jej przyszłego toku jest sprawą nader pożądaną, daje dalej pewność, że skoro w przyszłej sesyi projekt ustawy i zmiany statutu Banku zostaną przez Wysoki Sejm uchwalone po osiągnięciu porozumienia z Rządem, sprawa nie dozna już zwłoki. Wydział krajowy mniema nadto, że merytorycznie sprawa zamierzonej a doniosłej akcyi kraju zyska tylko na tem postępowaniu, nie tylko przez to, iż daje możność rozważenia i rozbioru jeszcze raz każdego szczegółu akcyi, każdego słowa ustawy, ale także przez to, iż zapoznając c. k. Rząd z całym planem działania kraju w sprawie parcelacyjnej, może zapewnić temu działaniu poparcie c. k. Rządu. Poparcie to jest dla akcyi zamierzonej pierwszorzędnego znaczenia nie tylko ze względu na ulgi w opłatach i należytościach, których się kraj domagać będzie dla akcyi przez się zamierzonej, ale także ze względu na to, iż wykonanie projektowanej ustawy parcelacyjnej w rękach organów władz rządowych spoczywać będzie.

Te powody sprawiły, że Wydział krajowy zdaje niniejszem przedłożeniem jedynie sprawę z powziętych przez się uchwał i kończy je wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Referat Dra Stanisława Grabskiego
w sprawie parcelacyi.

Uchwałą z d. 26. października 1903 r polecił Sejm Wydziałowi krajowemu: „by opracował i na najbliższej sesyi przedłożył projekt ustawy parcelacyjnej, któraby unormowała z punktu widzenia interesu publicznego sprawę parcelacyi, określiła warunki, pod jakimi parcelacya ma być uznaną za odpowiadającą temu interesowi publicznemu, zapewniła dla takiej parcelacyi uproszczenia i udogodnienia procedury i manipulacyi parcelacyjnej oraz zapewniła jej ulgi stemplowe i należytościowe".

Według tego włożył Sejm na Wydział krajowy zadanie wskazania środków i sposobów unormowania parcelacyi zgodnie z powszechnem dobrem kraju i jego społeczno-gospodarczej przyszłości.

By wszakże zadanie to rozwiązać, niezbędnem jest nasamprzód poznać dokładnie samo zjawisko parcelacyi, określić jego przyczyny i ocenić skutki, a jeśli się okażą szkodliwe ze społecznego punktu widzenia jej konsekwencye, przyczyny tych niedomagań wyjaśnić i nad środkami ich usunięcia się zastanowić.

Dopiero wtedy, gdy tego rodzaju analiza określi nam, jakie odnośnie do parcelacyi polityczno-ekonomiczne zadania są do spełnienia, — możemy przystąpić do rozważenia, czy i o ile kraj rozporządza odpowiednimi środkami i jakby ich mógł użyć w ramach przysługującej mu kompetencyi.

Niniejszy referat ma za zadanie wyjaśnić pierwszą grupę kwestyi.

Według sprawozdania dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego[1]) z dóbr objętych Towarzystwem rozparcelowano zupełnie

w r.	1897	majątków	4	o obszarze	1.234	morgów
„ „	1898	„	10	„ „	1.387	„
„ „	1899	„	9	„ „	1.936	„
„ „	1900	„	12	„ „	3.326	„
„ „	1901	„	13	„ „	3.109	„
„ „	1902	„	22	„ „	6.960	„
„ „	1903	„	28	„ „	11.819	„
„ „	1904	„	21	„ „	8.934	„
	Razem	„	119	„ „	38.615	„

[1]) Sprawozdanie dyrekcyi galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego z czynności za rok 1904.

Uwolniono z pod hipoteki z powodu częściowej parcelacyi

w r.	1897	w	23	majątkach	o	obszarze	43.437	m.	obszar	3.459 morgów
„ „	1898	„	21	„	„	„	46.650	„	„	3.701 „
„ „	1899	„	39	„	„	„	70.139	„	„	4.431 „
„ „	1900	„	43	„	„	„	49.142	„	„	5 607 „
„ „	1901	„	49	„	„	„	81.420	„	„	6.376 „
„ „	1902	„	59	„	„	„	75.047	„	„	11.849 „
„ „	1903	„	68	„	„	„	78.008	„	„	11.855 „
„ „	1904	„	114	„	„	„	157.694	„	„	16.756 „
	Razem	„	302	„	„	„	601.537	„	„	64.034 „

Zatem Towarzystwo kredytowe ziemskie stwierdziło w ciągu 8 lat od 1897 po 1905 r. parcelacyę 102.651 morgów.

Rzeczywiste jednak rozmiary parcelacyi są o wiele większe. Pożyczkami bowiem Towarzystwa kredytowego ziemskiego obciążone jest

roli	929.127	morgów	tj.	53·9%	całego	należącego	do	własności	tabularnej	jej	obszaru
łąk . .	182.304	„	„	53·1	„	„	„	„	„	„	ich	„
pastwisk	95.051	„	„	44·4	„	„	„	„	„	„	„	„
lasów .	927 076	„	„	31·5	„	„	„	„	„	„	„	„

Razem 2,133.558 morgów tj. 39 7% całego obszaru własności tabularnej.

Towarzystwo kredytowe ziemskie ma więc w ewidencyi około połowy tylko własności tabularnej, i oczywiście obserwować zmiany posiadania mogło na tej tylko połowie.

A wobec tego należy przypuszczać, że podane przezeń cyfry parcelacyi stanowią połowę przeprowadzonych w całym kraju parcelacyi.

Istotnie, według udzielonych nam przez krajowe biuro statystyczne zestawień, obszar własności tabularnej zmniejszył się od 1890 po 1903 r. o 154.832 hektary t. j. o 269.252 morgów.

Od 1890 po 1897 r. parcelacya nie mogła żadną miarą objąć więcej nad siedmiokrotnie pomnożoną cyfrę rozparcelowanych w 1897 r. morgów, przez cały bowiem ten czas ona z roku na rok wzrastała, a nie odwrotnie[1]).

Otóż jeśli przyjmiemy cyfrę rozparcelowanych w 1897 r. morgów dwukrotnie większą od podanej w sprawozdaniu Towarzystwa kredytowego ziemskiego, otrzymamy, że rozparcelowany od 1890 po 1897 r. obszar nie przekroczył liczby 65.702 m. [(4.693×2)·7].

A w takim razie od 1897 po 1905 r. rozparcelowano co najmniej 203.550 morgów t. j. dwukrotnie właśnie więcej niż podaje sprawozdanie Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Z tego zaś przypada na ostatnie tylko trzy lata od 1902 po 1905 r. — przeszło 136 tysięcy morgów, a na sam 1904 r. — z górą 50 tysięcy morgów.

Są to cyfry olbrzymie. Lecz całe ich znaczenie ujawni się nam dopiero, gdy zobaczymy jaką stanowią one część tej średniej własności tabularnej, która w ogóle się do parcelacyi nadaje.

Bo przecież nie może uledz parcelacyi własność publiczna. Ani też nie będą parcelowane latyfundya, których właściciele liczą się nietylko z ekonomicznemi, lecz bodaj jeszcze więcej z ogólno-społecznemi i politycznemi korzyściami posiadania

---

[1]) Według odpowiedzi na urządzoną w 1901 r. przez Bank krajowy ankietę w sprawie parcelacyi rozparcelowano

w 1891 r. — 2.351 morgów
„ 1895 „ — 3.449 „
„ 1896 „ — 3.429 „

wielkich majątków ziemskich. Również wyjątkowo tylko może się zdarzyć parcelacya lasu w majątkach, nie będących może jeszcze latyfundyami, mniejszych więc od 5.000 morgów, mających już jednak powyżej 2.500 morgów. W majątkach tych bowiem lasy stanowią połowę ich obszaru[1]). Las zaś przeszło tysiącomorgowy do parcelacyi się nie nadaje.

Lecz gdy odejmiemy od ogólnego obszaru własności tabularnej obszar własności publicznej (886.749 morgów), latyfundyów (1,877.215 m.) oraz lasów w dobrach, mających od 2.500 do 5.000 m. (338.274 m.), otrzymamy cyfrę 2,260.007 m. oznaczającą nadający się w 1890 r. do parcelacyi obszar ziemi.

Rozparcelowano więc zeń w ciągu 15 lat t. j. od 1890—1905 — 11·9%.

Jakąż część odnośnego obszaru rozparcelowano w 1904 r.?

Wedle wspomnianych powyżej wykazów krajowego biura statystycznego było w 1902 r. prywatnej własności tabularnej, w cyfrach okrągłych 2,384 000 hektarów. Z tego zajmowały latyfundya t. j. dobra mające powyżej 5.000 morgów czyli 2.875 hekt. — 1,017.000 hekt., lasy zaś należące do dóbr o obszarze 2.500 do 5 000 morgów — 164.000 hekt.

Nadający się więc w ogóle do parcelacyi obszar tabularny wynosił w 1902 r. — 1,181.000 hekt. czyli 2,054.000 morgów. Gdy zaś w ciągu 1902 i 1903 r. rozparcelowano około 86.000 morgów, zatem w 1904 r. pozostawało niespełna 2 miliony morgów do parcelowania i z tego obszaru rozparcelowano w rzeczonym roku 50.000 morgów.

Znaczy to, że w 1904 r. parcelacya pochłonęła przeszło 2·5% własności tabularnej nadającej się do parcelacyi.

Jeśli tak dalej pójdzie, to najdalej w ciągu 30 do 40 lat zostanie u nas doszczętnie przez parcelacyę zniszczona cała średnia folwarczna własność ziemska.

W kraju zostaną jedynie z jednej strony obok własności publicznej, latyfundya wielkopańskie, zwyż 5 tysięcy morgów lub mało co mniej liczące, oraz wielkie gospodarstwa lasowe, a z drugiej drobne gospodarstwa włościańskie.

Więc parcelacya nietylko przybiera u nas coraz szersze z roku na rok rozmiary, lecz, co ważniejsza, dąży ona wprost do zupełnego przeobrażenia naszych stosunków agrarnych.

Wynika to jeszcze wyraźniej z porównania stosunku parcelacyi częściowej do całkowitej.

Według przytoczonego powyżej sprawozdania Towarzystwa kredytowego ziemskiego stosunek ten wynosił

w 1897 r. — 2·8 : 1	w 1901 r. — 2·3 : 1
„ 1898 „ — 2·6 : 1	„ 1902 „ — 1·7 : 1
„ 1899 „ — 2·3 : 1	„ 1903 „ — 1 : 1
„ 1900 „ — 1·8 : 1	„ 1904 „ — 1·9 : 1

Więc gdy pierwotnie parcelacya częściowa trzykrotnie niemal przewyższała parcelacyę całkowitą, w 1903 r. ta ostatnia była już pierwszej równą.

Wprawdzie w 1904 r. zmienia się znów silnie stosunek ich na rzecz parcelacyi częściowej. Błędnem jednak byłoby stąd wyprowadzać wniosek, iż rzeczywiście parcelacya całkowita choć cokolwiek osłabła.

Cyfra bowiem z 1904 r. nie nadaje się zgoła do porównania z liczbami dla lat poprzednich.

W roku tym ilość majątków poddanych częściowo parcelacyi wzrasta gwałtownie z 68 na 114, gdy poprzednio podnosiła się stosunkowo powoli i równomiernie.

---

[1]) Lasy: 338.274 mor., inne grunta 340.522.

Lecz u nas stosunkowo rzadko tylko parcelacya czy to częściowa czy całkowita dochodzi w ciągu jednego roku do skutku. Na 25 parcelacyi częściowych dokonanych przez Bank parcelacyjny we Lwowie w 7-miu tylko wypadkach zawarte z włościanami kontrakty datują z jednego roku. Również na 19 przeprowadzonych przez tenże bank parcelacyi całkowitych 5 tylko zostało do roku zakończonych. A jak nas badania przeprowadzone w Towarzystwie kredytowem ziemskiem przekonały, zazwyczaj parcelujący właściciel żąda zwolnienia z hipoteki tej tylko części swych gruntów, na jaką już zawarł kontrakty. Każda więc nowo rozpoczęta parcelacya mająca trwać przez przeciąg lat paru, czy to częściowa czy też całkowita, figuruje zawsze w wykazach Towarzystwa kredytowego ziemskiego pierwszego roku jako parcelacya częściowa. Gdy zaś, jak to już powiedzieliśmy, w 1904 r. wzrasta niezwykle silnie ilość majątków poddanych parcelacyi, więc też i w wykazach tych musiała wzrosnąć przedewszystkiem parcelacya częściowa. Jest to jednak czysto rachunkowy rezultat. A jak się faktycznie pod tym względem rzeczy miały lub raczej jak się w przyszłości ułożą — na razie nic nam podane dla 1904 r. cyfry nie mówią. Możemy więc opierać wnioski tylko na liczbach z lat poprzednich.

Liczby te zaś wskazują na coraz silniejszą tendencyę w kierunku parcelacyi całkowitej

Wynika ona i z zestawienia ilości morgów rozparcelowanych w drodze częściowej parcelacyi z ogólnym obszarem majątków, w których miała miejsce częściowa parcelacya.

W 1897 r. ilość rozparcelowanych częściowo morgów wynosiła 7·9% obszaru
„ 1898 „ „ „ „ „ „ 7·9 „ „
„ 1899 „ „ „ „ „ „ 6·3 „ „
„ 1900 „ „ „ „ „ „ 11·4 „ „
„ 1901 „ „ „ „ „ „ 7·8 „ „
„ 1902 „ „ „ „ „ „ 15·7 „ „
„ 1903 „ „ „ „ „ „ 15·3 „ „

poddanych parcelacyi tej majątków.

Ale bo też odprzedawanie dalszych czy mniej rentujących pól w celach prawdziwie gospodarczych: wprowadzenia lepszej konfiguracyi majątku, uzyskania kapitału na melioracye pozostającej reszty, lub korzystniejszego ustosunkowania obszaru folwarku do produkcyjnych sił, jakiemi on rozporządza, a przedewszystkiem kapitału obrotowego i gospodarczej energii samego przedsiębiorcy — jest stosunkowo rzadkiem u nas zjawiskiem.

Częściej już widzimy odprzedawanie części majątku dla oczyszczenia reszty z nadmiernych długów. Wszakże ratunek taki jest aż nadto często początkiem tylko końca. Dokonana amputacya na chwilę tylko odwleka godzinę zupełnego zaniku folwarku. Jeśli bowiem właścicielowi nie wystarczał dochód z 300 czy 600 morgów i obciążył on folwark nadmiernymi długami, to mała jest nadzieja, by potrafił lepiej się rządzić na 200 czy 400 morgach. Po kilku latach długi wzrosną znowu i znów okaże się potrzeba dalszej amputacyi i t. d. i t. d. Wprawdzie, z punktu widzenia prywatnego interesu rzecz biorąc, może się tą drogą zagrożony bankructwem właściciel ziemski od całkowitej ruiny uratować i, stopniowo parcelując swój majątek, uzyskać z ostatecznej interesów swych likwidacyi jakiś kapitalik, gdy inaczej zostałby bez grosza. Lecz folwark, jako taki, przestał istnieć.

Znaczny zaś procent częściowych parcelacyi dokonywuje się wprost dla celów spekulacyjno-handlowych Spekulant kupuje majątek ziemski po to, by zarobić na parcelacyi. Nie parceluje go jednak odrazu w całości, lecz nasamprzód tylko częściowo, już to ponieważ ma nadzieję wyższe uzyskać ceny przez większą w podaży swej powściągliwość i rozkłada parcelacyę na raty, już też z powodu, że nie ma na razie dość nabywców gotowych płacić żądane ceny, już też wreszcie, ponieważ, ope-

rując pożyczonym kapitałem, nie może zbyt długo na rozwikłanie interesu czekać albo nie jest w stanie uwolnić całości od ciążących na niej długów hipotecznych. W tym ostatnim wypadku, zadawalniając się zyskiem z rozparcelowania części tylko jakiejś folwarku, odprzedaje on resztę innemu spekulantowi, zazwyczaj za taką cenę, za jaką poprzednio kupił był całość — bo dokonana częściowa parcelacya podniosła już nieco cenę ziemi w danem miejscu.

Według dochodzeń poczynionych przez nas w Towarzystwie kredytowem ziemskiem 23·8% rozparcelowanego częściowo w 1902—1905 r. obszaru zostało rozparcelowane przez spekulantów, t. j. ludzi, którzy najdalej przed rokiem nabyli odnośne majątki, a nic wspólnego z zawodem rolniczym nie mają: adwokatów, notaryuszy, urzędników, spekulacyjne spółki urzędniczo-kupieckie, przedewszystkiem zaś żydów. A w wieluż to razach nie mogliśmy stwierdzić tylko spekulacyjnego charakteru parcelacyi — mimo że istotnie taką była. Wiadomo bowiem, że bardzo często spekulant, by uniknąć opłaty odnośnych podatków, nie zawiera formalnego kontraktu kupna i nie intabuluje się jako właściciel. Mimo że nabył on już dany majątek na własność i że cały zysk z parcelacyi wyłącznie sobie zabiera, figuruje on wobec władz jako pośrednik, dawny zaś właściciel, choć już majątek swój sprzedał, pozostaje nadal w księgach gruntowych właścicielem.

Nie należy się łudzić pozorami, jakoby znaczna część parcelacyi miała skutkiem swym jedynie częściowe zmniejszenie folwarków, a nie zupełne ich rozbicie. Najczęściej bowiem parcelacya częściowa jest początkiem tylko parcelacyi całkowitej.

Wzięta w swej całości parcelacya dąży u nas coraz silniej do zupełnego, i to w szybkim, niespełna 40-letnim przeciągu czasu, zniszczenia folwarków, średnią własność ziemską stanowiących.

Jakaż jest przyczyna tego tak potężnego prądu parcelacyi, który cały obszar Polski od lat kilkunastu objął, a przytem specyficznie polskie zjawisko społeczno gospodarcze stanowi, bo go w innych narodach nie widzimy?

Niektórzy z publicystów próbują je tłómaczyć nadmierną jakoby u nas przewagą wielkiej nad drobną własnością ziemską. Zbyt wiele — mówią oni — ziemi należy do pierwszej, zbyt mało do ostatniej. Parcelacya jest więc procesem niezbędnego wyrównania istniejących tu nierówności.

Lecz w takim razie ruch parcelacyjny powinienby być najsilniejszym tam, gdzie owa przewaga wielkiej własności jest największą t. j. w zaborze pruskim. Rzecz ma się jednak wręcz odwrotnie.

A zresztą, jeśli istotnie w większości krajów zachodnio-europejskich wielka własność ziemska zajmuje znacznie mniej niż w Polsce miejsca[1]), to nie brak i takich krajów, w których wielka własność jest stosunkowo silniejszą jeszcze niż u nas, lub niemal równie silną.

Na Pomorzu należy do niej 57·4% ziemi, w Meklemburg-Schwerin 59·9%, w Prusach wschodnich 38·6%, w Brandenburgii 36·3%, w Czechach 36·7%, — w Poznańskiem zaś 55·3%, w Królestwie 46·5%, w Galicyi 39%.

Nie koniecznie więc tam, gdzie większa własność powyżej trzeciej części ziemi zajmuje, musi niezbędnie już rozwinąć się parcelacya. A zresztą gdy się nieco głębiej zastanowimy nad tem zdaniem, jakoby ruch parcelacyjny był koniecznym protestem drobnej własności ziemskiej, której za ciasno, przeciwko zbytniemu roz-

---

[1]) W Bawaryi majątki liczące powyżej 100 hekt. zajmują 2·3% ogólnej ilości ziemi, w Alzacyi i Lotaryngii 7·3%, w Saksonii 14·1%, na ogół w całych Niemczech 24·4%.

wielmożnieniu się folwarków — łatwo dostrzeżemy, że polega ono poprostu na podstawieniu pod pojęcie przyczyny parcelacyi rezultatu oceny jej skutków.

Wszystko jedno bowiem, czy na ogół drobna własność zajmuje 40% czy 60% powierzchni kraju, ciasno jest na swym zagonie tym, którzy mają zbyt mało roli, by mogli z niej wyżyć, a dość przestronnie tym, którzy posiadają wystarczająco gruntu.

Otóż na ogół w Prusach jest 61·4% gospodarstw poniżej 2 hekt. mających, a w Westfalii aż 69·9%, w prowincyi nadreńskiej 68·1%, w prowincyi saskiej 66·5%, na Pomorzu 65·3%, w Brandenburgii 63%, w Hanowerze 59·4%; co się zaś innych państw niemieckich tyczy: w Saksonii 60·2% w Brunszwiku 63·8%, w Alzacyi i Lotaryngii 58%, w Badenie 54·4%. Najmniej z całych Niemiec ma ich Bawarya, mianowicie 38·5%. Również w Austryi jest posiadłości poniżej 2 hektarów: w Solnogrodzie 41·1%, w Styryi 42·9%, w Austryi Górnej 47·2%.

Tymczasem karłowe te gospodarstwa stanowią w Poznańskiem 56·8%, a więc mniej niż w innych prowincyach pruskich; w Galicyi 43·6%[1]), znów więc mniej niż w niektórych innych krajach monarchii; a w Królestwie tylko 15%.

Wszędzie więc, w całej Europie, jest wiele bardzo, przeważnie nawet więcej niż u nas, ludzi niedostatecznie uposażonych w ziemię, którzyby niewątpliwie nader chętnie zwiększyli rozmiar swych posiadłości, by się stać samodzielnymi gospodarzami, — gdyby tylko oczywista mogli.

Tymczasem parcelacya w tych co u nas rozmiarach jest specyficzną polskich stosunków właściwością.

Widocznie więc tem się od innych krajów różnimy, że gdzieindziej drobni właściciele ziemscy nie mogą, jakby sobie tego może i życzyli, odkupywać na większą skalę od wielkich właścicieli ich grunta, a u nas mogą. A gdy mogą — to i wszystkich sił po temu dokładają, by życzeniu swemu zadość uczynić.

Skąd się to bierze, że włościanin nasz może z łatwością rozkupywać większe majątki ziemskie, a włościanin zachodnio-europejski nie może?

Czyż włościanin polski zasobniejszy jest w gotówkę? Nie!

Ale przecież na to, by parcelacya do skutku przyjść mogła, nie dość ochoty u włościan do kupowania ziemi, trzeba jeszcze, żeby właściciele większych majątków gotowi byli zawsze włościanom ziemię swą sprzedać, gdy tylko ci się z odnośną propozycyą zgłoszą.

Na całym świecie ta i owa większa posiadłość ziemska, wystawiona na sprzedaż, zostaje rozkupioną przez drobnych właścicieli ziemskich.

Lecz nie o to u nas chodzi, że stosunkowo często na rynku ziemi zwyciężają włościanie, jako lepiej za nią płacący nabywcy. Myśmy doszli już do tego, że z reguły każdy średni majątek ziemski jest w zasadzie przeznaczony na parcelacyę, że nietylko włościanie nasi ofiarowują zawsze wyższą cenę za ziemię niż kto bądź inny, tak, iż parcelacya jest niewątpliwie najkorzystniejszą dla każdego większego właściciela formą sprzedaży jego majątku, lecz że, — co ważniejsza, — każdy musi sobie zadać pytanie, ażali nie korzystniej byłoby dlań rozparcelować majątek, niż na nim w dalszym ciągu gospodarzyć.

A zadaje on sobie to pytanie, ponieważ włościanie ofiarowują u nas powszechnie taką cenę ziemi, jakiej żaden większy majątek ziemski oprocentować nie jest w stanie.

Tu leży bezpośrednie źródło parcelacyi i jednocześnie naczelny punkt różnicy naszych stosunków agrarnych od zachodnio-europejskich.

---

[1]) Nieopublikowane jeszcze zlecenia austryackiej statystyki przedsiębiorstw.

Wszędzie indziej istnieje jedna przeciętna wartość ziemi i jedna jej cena, którą szacuje mniej więcej jednakowo drobny i wielki właściciel ziemski. U nas natomiast istnieją dwie zgoła różne oceny wartości gruntu, włościańska i większego przedsiębiorcy rolnego. I pierwsza jest nieskończenie wyższą od drugiej.

Większy przedsiębiorca rolny szacuje u nas ziemię tak, jak się dziś ona w całej Europie szacuje, a mianowicie jako kapitał przynoszący pewien określony procent w dochodzie. Jeśli majątek daje 10.000 koron czystego dochodu rocznie, to przy stopie 5% użyszcze on cenę 200.000 koron, a przy stopie 3% cenę 332.00 koron i t. d. Wprawdzie na ogół, — z przyczyn, których tu bliżej wyłuszczać nie będziemy, — stopa procentowa, według której dokonywuje się ocena majątków ziemskich, jest niższą od istniejącej w danym kraju stopy zysków przemysłowych i handlowych. Wszakże jest pewna maksymalna granica, powyżej której żaden przedsiębiorca rolny, liczący na dochód ze swego kapitału za ziemię płacić nie będzie.

A mianowicie nie zapłaci on nigdy za nią sumy, która, złożona w banku, przyniosłaby mu większy zysk niż wynosi spodziewany z odnośnego gospodarstwa dochód.

Tak rozumuje, szacując wartość ziemi, rolnik zachodnio-europejski. I w tenże sam sposób rozumuje u nas każdy większy przedsiębiorca rolny.

Całkiem inaczej wszakże sądzi nasz włościanin.

Ziemia nie jest dlań kapitałem. Nie liczy on procentów, jakie przynosi mu jego gospodarstwo od poczynionych wkładów.

Zresztą olbrzymia większość włościan naszych nie prowadzi zgoła ścisłych rachunków. A jeśli który i zapisuje rachunki — to rachunki te nie są bynajmniej kapitalistycznemi obliczeniami. Rachuje on po to, by wiedzieć, czy włożony nakład na nawozy, narzędzia, dokupno paszy, lepsze ziarno do siewu zwrócił mu się z jakim naddatkiem w zwiększonym plonie jego pracy. Czy jednak kapitał zakładowy, użyty na kupienie ziemi, wystawienie budynków, a nawet kupno inwentarza w jakikolwiek sposób mu się oprocentuje — to go nic nie obchodzi. Traktuje on bowiem gospodarstwo swe wyłącznie jako warsztat pracy.

Cena więc, jaką włościanin daje za ziemię, zależy od dwóch przedewszystkiem warunków: 1) od ilości gotówki jaką może w celu kupienia gruntu zdobyć; 2) od siły pożądania przezeń tego gruntu.

Pożądanie to zaś jest tem silniejszem:

1. Im mniejszy jest rozmiar gospodarstw włościańskich. Im mniej ma bowiem w danej chwili włościanin ziemi, tem wyżej ceni on sobie dokupienie każdego nowego morga gruntu. Dla 2 morgowego zagrodnika dokupienie dalszych dwóch morgów oznacza podwojenie majątku, gdy dla 10-morgowego gospodarza dwa morgi więcej stosunkowo niewiele już znaczą.

2. Im niższą jest skala miejscowych zarobków ludności wiejskiej w stosunku do dostępnych jej zarobków zamiejscowych. Im bowiem mniejsze ma przeciętny wieśniak nasz wymagania życiowe, tem mniejszy warsztat pracy rolniczej wystarczy na zapewnienie mu utrzymania, względnie polepszenie jego pozycyi socyalnej, a zatem tem większe znaczenie przedstawia dlań każdy pojedyńczy morg i tem więcej lat swej zarobkowej pracy gotów on za nią ofiarować. Lecz ta przeciętna skala życiowa wzrasta ze wzrostem miejscowych zarobków. Choć więc każde podwyższenie się stopy miejscowych zarobków zwiększa zasób gotówki, jaką włościanie mogą rozporządzać, to jednak, podnosząc jednocześnie ich wymagania życiowe, zmniejsza z drugiej strony odpowiednio ich szacunek wartości ziemi. To też z miejscowych zarobków wyjątkowo tylko może lud nasz wiejski oszczędzić na parcelacyę. Potrzebne dla kupowania ziemi pieniądze zdobywa on za granicami kraju lub w miastach.

3. Im mniej na ogół warunków samoistnego bytu ekonomicznego mają gospodarstwa włościańskie; — tem więcej jest bowiem wtedy wśród włościan skłonności do dzielenia ziemi. Włościanin, który, siedząc na paru morgach, musiał pracą najemniczą dorabiać na życie, nie widzi powodu, czemu nie miałby osady swej podzielić między dzieci. Zawszeć będzie miało w ten sposób każde z nich dach nad głową.

Natomiast tam, gdzie przeważają 20-morgowe i większe osady, jak na Kujawach, w księstwie Łowickiem, w Siedleckiem, na Żmudzi, w Prusach zachodnich w większej części Poznańskiego — włościanin, który istotnie był samodzielnym u siebie gospodarzem, niechętnie podzieli swe gospodarstwo, szczególnie gdy jest skomasowanem, gdyż obawia się socyalnej spadkobierców swych degradacyi. Niechże choć jeden się na stanowisku ojca utrzyma! To też w okolicach tych panuje zwyczaj spłacania rodzeństwa przez jednego ze spadkobierców, który obejmuje po rodzicach ziemię. I gdy tak każe powszechna w okolicy opinia, stosują się do niej i małorolni. Na odwrót w Galicyi wobec znacznej przewagi małorolnych, nadmiernego rozrzucenia pól włościańskich, tak że nie trudno znaleźć gospodarstwo 6-morgowe z 30 kawałków złożone, braku łąk u włościan i niskiego stanu ich wykształcenia rolniczego, opinia wiejska uznaje za sprawiedliwy tylko dział w ziemi. Każdy jednak ze spadkobierców, który otrzymał w spadku parokrotnie mniejszą osadę, niż mieli jego rodzice, dąży potem oczywiście z całych sił do powiększenia swego majątku przez dokupienie ziemi, by zająć w wiejskiej hierarchii społecznej takież miejsce, jakie mieli rodzice.

4. Wreszcie tem silniejszem jest pożądanie ziemi przez chłopa, im większy daje ona dochód.

Skąd się to jednak bierze, że u nas włościanin zgoła odmiennie niż wielki przedsiębiorca rolny szacuje wartość ziemi, a na zachodzie mniej więcej jedna przeciętna cena ziemi istnieje. Toć i tam nie brakuje drobnych właścicieli ziemskich, którzyby z procentu od kapitału swego nie wyżyli, dla których więc kwestya oprocentowania tego kapitału schodzi na drugi plan, a na pierwszy wysuwa się sprawa posiadania odpowiedniego warsztatu pracy.

A jednak — jak to wykazała chociażby ankieta szwajcarskiego sekretaryatu włościańskiego — nawet najdrobniejszy właściciel ziemski w Szwajcaryi potrafi się nad tem zastanawiać, czy nie byłoby dlań korzystniej sprzedawszy swą posiadłość, uzyskane pieniądze złożyć w banku i żyć z procentu oraz pracy najemniczej.

Więc może cała różnica między polskimi a zachodnio-europejskimi stosunkami agrarnymi na tem tylko polega, że włościanin nasz gorzej się w nowoczesnych kapitalistycznych warunkach gospodarczego życia oryentuje?

Przeczy temu wszakże ta okoliczność, że bez żadnej zgoła różnicy na terenie całej Polski chłop nasz w jednakowy zupełnie, że tak powiemy, chłopski sposób szacuje ziemię, czy to będzie przyuczony do dokładnej rachunkowości i nie mniej od północno-niemieckiego grosbauera gospodarczo wyrobiony włościanin wielkopolski, czy też mieszkający w przemysłowej okolicy Łodzi, Zgierza, Pabianic mazurski gospodarz, czy wreszcie galicyjski chłop z gmin podkarpackich.

Bynajmniej nie cała Polska, pod względem swego rozwoju przemysłowego i gospodarczego uświadomienia włościan stoi na szarym końcu Europy; — ale cała Polska tem się od zachodniej Europy różni, że posiada ona tylko dwie skrajne formy własności ziemskiej, drobną i wielką, że brak w niej zupełnie pośrednich ogniw między drobnemi chłopskiemi gospodarstwami a folwarkami, których właściciel czy dzierżawca jest tylko kierownikiem przedsiębiorstwa, sam ręki do pracy na roli nie przykładając.

Gdy bowiem na Zachodzie wobec nielicznego stosunkowo stanu niegdyś feodalnych właścicieli ziemi oraz wzrastającego silnie zapotrzebowania miejscowych rynków miejskich na produkty rolnicze, tak że raczej import ich nie eksport się rozwijał, zachowały się i w nowych wiekach aż do chwili uwłaszczenia wytworzone w średniowieczu stosunki, wedle których rolnikiem był chłop, a dziedzic, właścicielem tylko ziemi, pobierającym należne mu z tytułu własności czynsze, które jednak mógł oczywiście opłacać regularnie tylko kmieć w ziemię zasobny na tyle, by poza własnem utrzymaniem miał z niej jeszcze produkta na sprzedaż; — to u nas wraz z rozwojem folwarków został włościaniu sprowadzony w ciągu XVI., XVII., i XVIII. stulecia do roli robotnika tylko, którego właściwą funkcyą było uprawiać ziemie folwarczne, gospodarstwo zaś, na którem siedział, było wynagrodzeniem jeno za tę jego na polach folwarcznych pracę Gospodarstwo to nie miało więc samoistnej swej racyi bytu, lecz istniało wyłącznie ze względu na potrzeby folwarku. A folwark ten potrzebował jak najwięcej dla samego siebie ziemi i jak najwięcej dla uprawy jej jednocześnie rąk roboczych, starał się zatem wydzielić włościanom jak najmniej roli, ale ich jak najwięcej na niej osadzić.

I zmniejsza się też od XVI. wieku u nas ciągle stan kmiecy. W końcu XVIII. stulecia ogromną większość chłopów stanowią ogrodnicy, zagrodnicy, chałupnicy. A reszta — to przeważnie półrolnicy tylko. Rolnik na całym łanie znajduje się jeszcze tylko gdzieniegdzie po królewszczyznach i książyznach.

Wprawdzie wskutek tego, że uwłaszczenie objęło w Poznańskiem zasadniczo tylko ciągłych (spannfähige) włościan — zmalała tam ilość najdrobniejszych osad chłopskich, włączonych przeważnie do folwarków. Również i w Królestwie, gdzie chłop obdarzony osobistą wolnością w 1807 r., lecz bez zapewnienia mu własności gruntowej, porzucał w wielkiej liczbie najgorsze, najmniejsze osady, zmniejszyło się dość znacznie rozdrobnienie gospodarstw włościańskich. Lecz ani uwłaszczenie w Poznańskiem, ani ruch migracyi włościan między 1807 a 1846 r. w Królestwie nie wytworzyły przecież z powrotem zniszczonego w XVI. i XVII. wieku kmiecia kilkudziesięciomorgowego. Tylko tam gdzie na królewszczyznach i duchownych dobrach czynszowano włościan za Stanisława Augusta, oraz gdzie za Księstwa Warszawskiego, względnie później za Królestwa kongresowego kolonizowano dobra królewskie, powstały zamożniejsze w kmieci takich okolice.

A w Galicyi, gdzie patenty józefińskie unieruchomiły ewolucyę włościańskich stosunków, przeprowadzone zaś z politycznych wyłącznie względów uwłaszczenie ogłosiło poprostu każdego włościanina właścicielem swej osady nie pytając się, czy ma ona warunki samoistnego bytu gospodarczego, czyby jej więc naprzód warunków tych nie należało zapewnić — pozostał bez zmiany ten stan rozdrobnienia ról włościańskich, jaki Polskę w chwili pierwszego rozbioru cechował.

Państwa i kraje	0—2 hektarów		2—5 hektarów		5—20 hektarów				20—100 hektarów				powyżej 100 hekt.	
	ilość gospodarstw w %	zajęty przez nie obszar w %	ilość gospodarstw w %	zajęty przez nie obszar w %	ilość gospodarstw w %		zajęty przez nie obszar %		ilość gospodarstw w %		zajęty przez nie obszar w %		ilość gospodarstw w %	zajęty przez nie obszar w %
					z tego przypada na gospodarstwa									
					5—10 ha	10—20 ha	5—10 ha	10—20 ha	20—50 ha	50—100 ha	20—50 ha	50—100 ha		
Prusy	61·4	4·9	16·2	7·7	15·6		22·9		6·1		32·8		0·72	31·7
Bawarya	38·5	4·6	24·3	12·7	30·5		48·1		6·6		32·3		0·11	2·3
Sasy	60·2	6·1	15·5	9·7	18·8		39·6		5·1		30·5		0·4	14·1
Wirtemberg	53·6	11·0	26·3	22·9	17·6		43·6		2·5		20·5		0·05	2·0
Baden	54·4	13·7	28·6	28·6	15·7		42·3		1·3		13·5		0·04	1·8
Meklemburg	83·9	3·4	4·8	1·6	4·5		5·3		5·7		28·7		1·1	56·0
Oldenburg	53·8	5·3	22·9	13·2	16·0		28·3		7·2		49·8		0·12	13·4
Państwo Niemieckie	58·0	5·7	18·6	10·0	17·6		28·8		5·3		31·1		0·51	24·4
Solnogród	41·1	0·4	11·4	1·2	26·5		10·0		17·2		21		3·8	67·3
					1·07	15·8	2·5	7·5	13·7	3·5	13·1	7·9		
Austrya Górna	47·2	2·5	14·4	4·3	24·2		26·9		14·1		40·8		0·3	25·4
					9·3	14·9	6·3	20·6	13·2	0·9	35·4	5·4		
Styrya	42·9	2·6	19·5	5·3	26·3		23·2		10·2		30·6			
					13·5	12·8	8·0	15·2	8·5	1·7	21·0	9·6	0·9	38·2
Poznańskie	*56·8*	*2·4*	*12·2*	*3·3*	*22·1*		*19·1*		*7·2*		*19·9*		*1·7*	*55·3*
											najwyżej			*poniżej*
Galicya	**43·7**[1]		**36·2**[1]		**18·7**[1]				**0·9**[1]		*5·4*[3]		**0·5**	*39·3*[2]
					15·0[1]	**3·7**[1]			**0·7**[1]	**0·2**[1]	*3·3*[3]	*2·1*[3]		

[1]) Cyfry nieopublikowanej jeszcze statystyki przedsiębiorstw w Austryi.

[2]) Obszar przedsiębiorstw mających przeszło 100 hekt. jest nieco bowiem mniejszym od obszaru dóbr tabularnych.

[3]) Średnia gospodarstw 20—50 hektarowych może wynosić najwyżej 35 hekt. a gospodarstw 50 do 100 hektarowych 75 hekt. Tak wysoką nie jest ona w żadnym z powyżej wymienionych krajów. W Solnogrodzie wynosi ona dla pierwszych 29 hekt., dla drugich 70; w Austryi Górnej — dla pierwszych 27 hekt., dla drugich 63 hekt.,; w Styryi — dla pierwszych 29, dla drugich 66 hekt. Otóż wedle zliczeń wspomnianej już statystyki przedsiębiorstw jest w Galicyi gospodarstw 20—50 hektarowych 7.550. Licząc na każde 35 hektarów otrzymujemy 264.250 hektarów t. j. 3·3% znajdującej się w kraju ilości ziemi. Gospodarstw zaś 50 do 100 hektarowych jest 2.248. Licząc przeciętnie na każde po 75 hekt., otrzymujemy 168.500 hekt., t. j. 2·1% znajdującej się w kraju ilości ziemi.

Na ogół w całej niemal Europie kontynentalnej średnie gospodarstwa, których właściciel nie jest wyłącznie kierownikiem i administratorem. organizującym pracę najemnych robotników, lecz nie jest też wyłącznie robotnikiem tylko na własnym zagonie — zajmują mniej więcej trzecią część ziemi. W Polsce natomiast tych właśnie gospodarstw niema prawie wcale. Kilkudziesięciomorgowe osady włościańskie spotykają się u nas częściej w niewielu tylko okolicach, a 60 lub 90-morgowy folwarczek jest zgoła wyjątkowem zjawiskiem. Zresztą drobny taki folwarczek to zazwyczaj tylko resztka większego, już przeważnie rozparcelowanego majątku i niezadługo doszczętnie zostanie rozsprzedany kawałkami pomiędzy włościan.

Gdy zaś brak nam tych pośrednich ogniw, które na zachodzie łączą najmniejsze gospodarstwa z największemi przedsiębiorstwami rolnemi, gdy mamy albo tylko drobne osady włościańskie, rzadko 20 morgów obszaru przekraczające, a przeważnie 3 do 8 morgów gruntu mające, albo folwarki w zachodniej Galicyi powyżej 200 morgów, a w Królestwie i w Poznańskiem powyżej 600 morgów przeważnie liczące, musi też u nas istnieć podwójny, zgoła rozbieżny szacunek ziemi.

Tymczasem w zachodnio-europejskich kontynentalnych krajach zasobny w ziemię kmieć (Grossbauer), łączący w sobie cechy zarówno przedsiębiorcy rolnego, który musi się z tem poważnie liczyć, by włożony przezeń w gospodarstwo kapitał odpowiedni mu procent przyniósł, — bo kapitał ten jest już zbyt na to wielki, ażeby procent od niego mógł w rachubę życiową nie wchodzić, — jak i bezpośredniego wytwórcy rolnego, który dbać musi o to, by w gospodarstwie swem jak najpełniej własną swą i swej rodziny pracę zużytkować, — bo nakład tej osobistej jego i jego rodziny pracy przedewszystkiem o dochodzie stanowi — szacuje ziemię z kapitalistycznego wprawdzie stanowiska, lecz jednocześnie też jako niezbędny dla się warsztat swej pracy. Więc nie odda on jej każdemu, kto mu ofiaruje wyższą cenę aniżeli ta, jakaby ze skapitalizowanego czystego dochodu wynikała. Ale też odwrotnie nie będzie on za wyższą od tak kapitalistycznie wyrachowanej ceny gruntu kupował.

Co najwyżej więc, gdy większa zagroda kmieca z innych jakichś powodów wystawioną jest na sprzedaż, rozkupią ją raczej najdrobniejsi paromorgowi chłopi, ofiarowując nieco wyższą cenę, niżby chciał za nią dać kmieć kilkudziesięciomorgowy; a i to o tyle tylko, o ile nie przedstawiają większej wartości zabudowania, które ten tylko kupi, kto nabywa całe gospodarstwo. Widzimy więc wprawdzie i na zachodzie stały niewielki przyrost ogólnego obszaru drobnych gospodarstw. Na ogół jednak utrzymuje się jednolita mniej więcej w każdej miejscowości cena ziemi, taka, jaka w szacunku średniego przedsiębiorcy rolnego, gbura czy fermera, wyraz swój znajduje. I nie może też być tam wobec tego mowy o masowem wykupywaniu ziemi przez jedną kategoryę rolników od drugiej.

Lecz my, przez to żeśmy w początkach nowych wieków zniszczyli nasz stan kmiecy, żeśmy wyrabiającego sobie dochód, a dziedzicowi intratę rolnika w robotnika folwarcznego, wynagradzanego niewielkim, byle na życie starczącym kawałkiem ziemi zamienili, żeśmy nie zdołali w XIX wieku — mniejsza, z naszej, czy nie z naszej winy — doprowadzić włościan do samoistnego bytu gospodarczego, — mamy dziś dwie różne stanowe ceny ziemi: jedną — włościańską i drugą — szlachecko-kapitalistyczną, mamy zatem na rynku ziemi współzawodniczącą o jej posiadanie walkę nie jednostek lecz stanów, mamy jednem słowem parcelacyę, jako przejaw istniejącej nadal w całej pełni, mimo uwłaszczenia, kwestyi włościańskiej.

Czy jednak z szerszego społeczno-gospodarczego punktu widzenia jest tu cokolwiek istotnie dla przyszłości narodu groźnego?

Przecież istnieją kraje zgoła niemal wielkiej własności ziemskiej pozbawione, których ziemia wyłącznie prawie w ręku włościan się znajduje, jako to: Szwajcarya,

Baden, Wirtembergia, Bawarya, Norwegia, a które są nieskończenie od nas zamożniejsze i szczęśliwsze!

Lecz nie o to tu chodzi, czy korzystniejszą jest w zasadzie drobna czy wielka własność, względnie jaki między niemi winien być stosunek, ani też o rozstrzyganie, czy parcelacya jest wogóle dodatniem czy ujemnem zjawiskiem. Kwestyj polityki społecznej nie rozwiązuje się bowiem socyologicznymi ogólnikami, jeno na podstawie szczegółowego odnośnych zjawisk poznania.

Otóż dla takiego rzeczowego ocenienia społecznych skutków parcelacyi w Galicyi, trzeba przedewszystkiem wiedzieć, jakiego rodzaju gospodarstwa z rozkładu folwarków życie biorą, względnie je w siebie wchłaniają.

Przystępując do odpowiedzi na to pytanie należy nam nasamprzód skonstatować ten fakt, że w Galicyi stosunkowo nieznaczna tylko część parcelowanej ziemi idzie na tworzenie nowych osad włościańskich' przeważnie zaś dzielą się u nas folwarki na części przyłączane do istniejących już sąsiednich gospodarstw włościańskich, innemi słowy, że w Galicyi przeważnie ma miejsce parcelacya sąsiedzka czyli adjakcyjna a nie osadnicza.

Według odpowiedzi na ankietę urządzoną w 1901 r. przez Bank krajowy, od 1898 po 1904 r. rozparcelowano osadniczo 4.726 morgów, sąsiedzko zaś 18.185 morgów, czyli, że zaledwie 20,6% rozparcelowanej ziemi poszło na tworzenie nowych osad. W rzeczywistości jednak procent ten jest o wiele jeszcze mniejszy. Wykazany bowiem przez powyższą ankietę obszar ziemi rozparcelowanej w rzeczonych latach wynosi nie więcej nad 60% faktycznie rozparcelowanych gruntów Otóż uwadze zapytywanych przez Bank krajowy ekspertów: notaryuszy, Wydziałów Rad powiatowych i lokalnych instytucyj kredytowych usunęły się oczywiście z pod uwagi przedewszystkiem drobne częściowe odsprzedaże parcelacyjne po kilkanaście i kilkadziesiąt morgów. I rzeczywiście nadesłane odpowiedzi wyjątkowo tylko wzmiankują o parcelacyach mniej niż 100-morgowych obszarów. A ani jedna nie zawiadamia o parcelacyi mniej niż 50 morgów, mimo, że jak nas badania przeprowadzone w Towarzystwie kredytowem ziemskiem przekonywują, parcelacyj takich znaczna bardzo jest ilość. Tymczasem właśnie drobne te parcelacye — to zawsze prawie parcelacye sąsiedzkie. Opuszczone więc w wykazach ankiety mniej więcej 18 tysięcy morgów w całości niemal należy na rzecz parcelacyi sąsiedzkiej porachować. Lecz wprowadzając powyższą korekturę, otrzymujemy że w rzeczywistości parcelacya osadnicza zabiera u nas co najwyżej 15% parcelowanej ziemi a prawdopodobnie nawet mniej.

Punkt ciężkości leży więc u nas niewątpliwie w parcelacyi sąsiedzkiej. Fakt ten zasługuje wszakże na pilną bardzo uwagę, już choćby z tego powodu, że zarówno w Poznańskiem, jak i w Królestwie, widzimy wręcz odwrotne w tym względzie stosunki.

W Poznańskiem na 15 457 hektarów ziemi rozparcelowanej od 1893 po 1903 rok przez Bank ziemski między włościan, zaledwie 2014 hektarów, t j. 13% zostało dokupionych przez sąsiednie gospodarstwa, a reszta, t. j. 87% poszło na utworzenie nowych osad.

Również w Królestwie z 73.146 m. rozparcelowanych w 1902 r. przy pomocy Banku włościańskiego, tylko 10.533 m. t. j. 14,4% zostało dokupionych przez sąsiednie gospodarstwa, a 85,6% rozparcelowano osadniczo.

Niewątpliwie, ta olbrzymia przewaga u nas parcelacyi sąsiedzkiej nad osadniczą w przeciwieństwie do tego, co widzimy w reszcie Polski, ma między innemi

źródło swe w większem rozdrobnieniu gruntów włościańskich w Galicyi i — jak to już poprzednio wykazaliśmy — większem z tego powodu rozpowszechnieniu się u nas dzielenia ziemią przez spadkobierców chłopskich. Spłacani bowiem przez pozostającego na ojcowiźnie bracia, korzystając z parcelacyi, nabywają nowe samoistne osady, lecz obdarzeni w spadku po rodzicach kawałkiem ojcowskiej zagrody, starają się przy parcelacyi dokupić ziemi do posiadanych już przez się gruntów.

Nie bez wpływu również pozostaje ten fakt, że gdy w Poznańskiem grunta włościańskie zostały przeważnie już przy uwłaszczeniu skomasowane, a w Królestwie komasacya zrobiła znaczne już bardzo postępy z powodu posuwającej się stale regulacyi serwitutów i złączonego z nią separowania gruntów włościańskich od folwarcznych, to w Galicyi, miast komasacyi, druga połowa 19-go wieku przyniosła nam stałe pogarszanie się rozrzucenia się pól włościańskich, czyli t. zw. szachownicy.

Gdy jednak włościanin, mający skomasowane grunta, dokupi do nich nowy kawałek ziemi wtedy tylko, gdy będzie on bezpośrednio do jego zagrody przylegał, a w przeciwnym razie, zamiast dokupywać, będzie wolał sprzedać dawne, zbyt dlań szczupłe gospodarstwo, by kupić sobie nowe, większe, na parcelowanym gruncie folwarcznym; — to tam, gdzie na ogół włościanie mają pola swe rozrzucone na obszarze paruset, czy kilku tysięcy morgów, nie zawaha się żaden z nich dokupić parcelę, choćby w przeciwległym krańcu gminy leżącą.

Okoliczności te nie są wszakże wstanie wytłumaczyć całkowicie tej tak wielkiej między Galicyą a innemi dzielnicami Polski różnicy, a to tem bardziej, że i w Galicyi pierwotnie przeważała raczej parcelacya osadnicza, lub mało co ustępowała adjakcyjnej.

Według dokonanych przez nas zestawień odpowiedzi nadesłanych Bankowi krajowemu przy wspomnianej już ankiecie 1901 r.

do r. 1891	rozparcelowano	u nas	adjakcyjnie	2355	m.,	osadniczo	3144	m.
w 1891, 1892 i 1893	„	„	„	2992	„	„	2516	„
w 1894, 1895 i 1896	„	„	„	3858	„	„	3546	„

Więc musiała być poza stałymi warunkami ekonomicznego życia wsi naszej jakaś inna jeszcze, i to taka, która dopiero koło 1897 r. silniej działanie swe ujawniła, przyczyna, co spowodowała tę tak wielką obecnie przewagę u nas parcelacyi sąsiedzkiej.

Do omówienia tej przyczyny przystąpimy jednak później dopiero. Tymczasem tylko fakt powyższy konstatujemy.

Fakt ten zaś stoi w ścisłej łączności z innymi, i to w łączności podwójnej, zarówno je wywołując, jak i odwrotnie będąc przez nie wywoływanym, mianowicie z tendencyą do:

1. nadmiernego wzrostu cen ziemi;

2. nadmiernego rozdrabniania części, na które dzieli się parcelowany grunt; a to z następujących przyczyn:

A) Przy parcelacyi sąsiedzkiej, gdy przeważa ona w kraju, jest zawsze zapotrzebowanie nieproporcyonalnie wielkie do zaofiarowania. Zgłaszają się bowiem wtedy o kupno ziemi nietylko ci, co jej najwięcej — jak to ma miejsce przy parcelacyi osadniczej — potrzebują lecz bez wyjątku niemal wszyscy włościanie z gmin sąsiadujących z parcelowanym folwarkiem.

Jest w sąsiedztwie ziemia do nabycia, jakżeż pominąć okazyę, która się drugi raz nie nadarzy. Więc każdy, czy ma tak mało, że choć drugie tyle dokupi, pozostanie nadal w gruncie rzeczy wyrobnikiem, czy też tak wiele, że jeden morg ziemi nie wiele go już wzbogaci, zgłasza się do kupna na równi z tym, co rzeczywiście, dokupiwszy gruntu, uzyskałby samodzielny byt gospodarczy.

B) Przy parcelacyi sąsiedzkiej nieproporcyonalnie silnem do ilości kupujących i sumy ich zapotrzebowania jest napięcie współzawodnictwa między nimi. Na każdą bowiem parcelę jest wtedy paru amatorów, upierających się o kupienie tej właśnie a nie innej parceli.

C) Przy parcelacyi sąsiedzkiej włościanie szacują wartość ziemi o wiele mniej oględnie niż przy osadniczej. Kupując bowiem osadę, zazwyczaj w znacznym stopniu na kredyt, oblicza włościanin czy dochód jej netto, pozostający po odtrąceniu od dochodu brutto niezbędnych na dokupno inwentarza i narzędzi, reperacyę tych ostatnich, jakoteż i budynków, oraz utrzymanie sprzężaju wydatków, wystarczy na spłacenie zaciągniętego dla kupienia jej długu. Natomiast, dokupując grunt do posiadanego już gospodarstwa, liczy on cały dochód brutto, bo obrobi nowo nabytą ziemię tym samym sprzężajem i temiż narzędziami, które już posiadał. A gdy przytem może jeszcze zaciągnąć pożyczkę nietylko na nowy lecz i na dawny grunt swój, to opiera nadzieje na spłacenie długu na dochodzie nietylko z nowo dokupionej ziemi lecz i z dawniej posiadanej. Dodzierżawiając, gotów on płacić czynsze przewyższające dochód netto, byle nie wyższe od dochodu brutto. Dokupując, przekracza nawet tę, zdawałoby się maksymalną granicę.

D) Nieproporcyonalnie wielki popyt na ziemię przy niezwykle silnem napięciu współzawodnictwa między kupującymi i mało oględnem szacowaniu przez nich wartości nabywanych gruntów stwarza tendencyę do nadmiernego wzrostu cen ziemi. Gdy więc przeważa w kraju parcelacya sąsiedzka, ceny ziemi podnoszą się ponad wszelką rozsądną miarę, Im zaś wyższe są ceny ziemi, tem mniejsze są części, któremi rozkupują włościanie folwarki. Oczywista bowiem, że chłop, któryby kupił 8 morgów płacąc po 300 koron za morgę, kupi najwyżej 2, gdy będzie musiał płacić za nie po 1500 koron. A gdyby nawet i nie dał się on odstraszyć tą nadmierną ceną od kupienia większej ilości ziemi, to wyjątkowo mu się tylko to uda wobec zbyt silnego napięcia konkurencyi.

E) Odwrotnie, gdy cena ziemi z innych już jakichkolwiekbądź przyczyn nadmiernie szybko wzrasta, to zmniejsza się przez to rozmiar części na które się ziemia parceluje. Gdy zaś drobne części tylko przy parcelacyi adjakcyjnej znajdują łatwo nabywców, więc, jak z jednej strony przewaga parcelacyi sąsiedzkiej powoduje tendencyę do zbyt szybkiego podnoszenia się cen ziemi, tak znów odwrotnie wygórowane ceny ziemi sprowadzają przewagę parcelacyi sąsiedzkiej nad osadniczą.

F) Wobec podwójnej tej wzajemnej zależności nadmiernie szybkiego wzrostu cen ziemi i przewagi parcelacyi sąsiedzkiej: *a)* jeśli warunki ekonomicznego życia wsi sprzyjają specyalnie, jak to ma miejsce w Galicyi, rozwojowi parcelacyi sąsiedzkiej, ułatwioną jest ogromnie działalność czynników, zainteresowanych w nadmiernem podnoszeniu cen na rynku ziemi; *b)* czynniki te, dążąc do podnoszenia cen ziemi, działają przedewszystkiem w kierunku parcelacyi sąsiedzkiej.

Skonstatowaliśmy poprzednio, że wskutek wystąpienia u nas około 1897 r. na widownię czynników, bliższem zbadaniem których później się jeszcze zajmiemy, przeważa u nas od chwili tej parcelacya sąsiedzka nad osadniczą.

Z tem jest związany też i nadmiernie szybki wzrost cen ziemi, oraz drobienie parcelowanej ziemi na nieproporcyonalnie małe części.

Według odpowiedzi na ankietę Banku krajowego z 1901 r. parcelowana w 1891 r. ziemia w powiecie Łańcuckim szła po 230—360 koron za morg, w 1899 r. po 400 do 1100 koron, w powiecie Chrzanowskim w 1895 r. dochodziła do 700 kor. za morgę, w 1900 już do 1000 koron, w powiecie Jasielskim sprzedaną była w 1890 r. po 240 - 300 koron, w 1902 po 700 do 860 koron itd. itd.

Wogóle notowane w odpowiedziach tych przeciętne ceny wahają się w całym kraju:

w 1890 r. od 160 K. za morgę do 400 najwyżej, przeważnie koło 200 K.
„ 1892 „ „ 200 „ „ „ „ 480 „ „ „ 200 „
„ 1896 „ „ 400 „ „ „ „ 700 „ „ „ 400 „
„ 1897 „ „ 320 „ „ „ „ 1100 „ „ „ 500 „
„ 1899 „ „ 360 „ „ „ „ 1100 „ „ „ 600 „
„ 1900 „ „ 450 „ „ „ „ 1200 „ „ „ 600 „
„ 1901 „ „ 260 „ „ „ „ 1400 „ „ „ 700 „

Jak szybkim jest w ostatnich czterech latach ten wzrost cen ziemi i do jakich sięga wysokości, świadczy, że według badań, przeprowadzonych przez nas w Banku parcelacyjnym, przy rozpoczętych przezeń parcelacyach w 1900 r. najwyższa cena za grunta orne sięgała 1000 koron, gdy w r. 1904 dochodzi ona aż do 1800 koron, a cena 1000 koron jest już rzadką. Przeciętna zaś cena za morg ziemi wogóle, wynikająca ze sprawozdania Banku wynosiła:

w 1900 r. — 378 koron (225.395 : 596)
w 1901 „ — 476 „ (885.919 : 1861)
w 1904 „ — 616 „ (1,891.816 : 3069)

Więc Bank parcelacyjny mający za zadanie swe chronić włościan przed wyzyskiem spekulantów parcelacyjnych i obdarzany szerokim kredytem Banku krajowego, sprzedawał w 1904 r. ziemię galicyjską, wogóle w niewysokiej kulturze będącą przeciętnie po 616 koron, a za role orne brał aż do 1800 koron z morga.

Tymczasem Bank ziemski w Poznaniu mający do walczenia z przemożną konkurencyą komisyi kolonizacyjnej, setki milionów mającej dla wykupywania ziemi polskiej, brał przeciętnie za grunta wielkopolskie, w znakomitej będące kulturze, gdzie nieużytków, lasowisk, mokradeł prawie niema, po 628 marki za hektar, t. j. 462 korony za morg.

Zestawienie to aż nadto jasno wykazuje nam, jak dalece wywygórowaną ponad racyonalną normę jest cena ziemi u nas.

Istotna wartość jej u nas, ze względu na dochody, jakie daje, i na włożony w kulturę jej kapitał, powinna być przynajmniej 50% niższą niż w Poznańskiem. Tymczasem faktyczna jej cena jest u nas o 33% wyższą,

Oczywista, że wraz z tak nadmiernem wygórowaniem cen ziemi, które tem jaskrawiej nam się uwidoczni, gdy zważymy, że ceny Banku parcelacyjnego stoją poniżej przeciętnych dla Galicyi, bo przeważa u nas spekulacyjna parcelacya, gdy natomiast ceny Banku ziemskiego są typowe — idzie w parze też nadmierne rozdrobnienie części, na które się parcelowane grunta dzielą u nas.

Dotyczy to w równej mierze nowo tworzonych osad jak i parcel adjakcyjnych t. j. przyłączanych do istniejących już gospodarstw.

Bank włościański w Królestwie sprzedał w 1902 r. 1575 adjacentom 10.533 m., przeciętnie więc po 6,6 morga.

Tymczasem Bank parcelacyjny we Lwowie w dziesięciu zbadanych przez nas parcelacyach, sprzedał 564 adjacentom 1.684 morgów, przeciętnie więc zaledwo po 2·9 morga. A Towarzystwo Wzajemnej pomocy obywatelskiej w Krakowie w trzynastu zbadanych przez nas parcelacyach rozsprzedało 352 adjacentom 983 morgi, czyli przeciętnie po 2·7 morga.

Przyjrzyjmy się bliżej owym parcelacyom Banku parcelacyjnego i Towarzystwa Wzajemnej pomocy obywatelskiej.

Parcelacye Banku parcelacyjnego.

Rozmiar wydzielanych części	Ilość części każdej kategoryi	Na 100 sprzedanych części przypada części danej kategoryi	na 100 sprzedanych morgów ziemi przypada na daną kategoryę
poniżej 1 morga	78	13·8	
powyżej 1 „	180	31·9	
„ 2 morgów	123	21·8	
„ 3 „	57	10·1	
		Razem 77·6	51·6
„ 4 „	51	9·0	
„ 5 „	22	3·9	
„ 6 „	18	3·3	
„ 7 „	9	1·5	
		Razem 17·7	34·7
„ 8 „	11		
„ 9 „	4		
„ 10 „	4		
„ 11 „	2		
„ 12 „	2		
„ 13 „	0		
„ 14 „	1		
„ 15 „	0		
„ 16 „	1		
„ 17 „	1		
		Razem 4·7	13·7
		Suma 100	Suma 100

Parcelacye Towarzystwa Wzajemnej pomocy obywatelskiej.

Rozmiar wydzielanych części	Ilość części każdej kategoryi	Na 100 sprzedanych części przypada części danej kategoryi	Na 100 sprzedanych morgów ziemi przypada na daną kategoryę
poniżej 1 morga	28	7·9	
powyżej 1 „	133	37·7	
„ 2 morgów	97	27·5	
„ 3 „	21	5·9	
		Razem 79·0	53·9
„ 4 „	24	6·8	
„ 5 „	20	5·6	
„ 6 „	11	3·1	
„ 7 „	8	2·2	
		Razem 17·7	34·6

Rozmiar wydzielanych części	Ilość części każdej kategoryi	Na 100 sprzedanych części przypada części danej kategoryi	Na 100 sprzedanych morgów ziemi przypada na daną kategoryę
powyżej 8 morgów	2		
„ 9 „	2		
„ 10 „	1		
„ 11 „	3		
„ 12 „	0		
„ 13 „	0		
„ 14 „	1		
„ 15 „	0		
„ 22 „	1		
		Razem 3·3	11·5
		Suma 100	Suma 100

Cóż nam te cyfry mówią?

Oto, że niemal 80% wydzielonych przez powyższe instytucye ze sparcelowanej przez nie ziemi części adjakcyjnych, nie sięga nawet 4 morgów, oraz że w tych minimalnych cząsteczkach została rozsprzedaną przeszło połowa objętych parcelacyą gruntów.

Znaczy to jednak, że koło 80% dokonanych tu transakcyj handlowych ziemią zostało zawartych bez względu na to, czy kraj znajdzie jakąkolwiek kompensatę za zniszczenie przedsiębiorstwa rolniczego, jakim był folwark, i istotnie też z ogólno-społecznego punktu widzenia miało przeważnie destrukcyjne tylko znaczenie.

Jak bowiem jest to wyłącznie procesem rozkładu, gdy budynki upadłej fabryki zamiast dla innej jakiejś instalacyi przemysłowej posłużyć, zostaną rozebrane na cegłę a maszyny na stare żelazo sprzedane, mimo że jakiś przecież użytek zostanie z tej cegły i tego żelaza zrobionym, tak samo nie jest to ewolucyą lecz rozkładem tylko przedsiębiorstw rolnych, gdy się rozsprzedaje u nas grunta folwarczne w parcelach adjakcyjnych mniej niż czteromorgowych, mimo, że niewątpliwie również użytek z nich jakiś zrobionym będzie.

Albowiem ani nie przyczynią się drobne te kawałki do powstania nowych samoistnych gospodarczo włościańskich przedsiębiorstw rolnych, tak by zrównoważonym został zanik folwarcznego przedsiębiorstwa, ani też nawet nie podniesie się wydajność danych gruntów, przeciwnie obniży się ona znacznie. W każdym zaś razie zniszczone zostaną znaczną wartość przedstawiające budynki folwarczne.

Wprawdzie zdarzy się niekiedy, że 3 morgi gruntu dokupione przez 6-cio lub 7-morgowego włościanina zapewniają zagrodniczej dotychczas osadzie warunki rzeczywiście samoistnego bytu gospodarczego. Jest to jednak rzadki tylko wypadek.

Zazwyczaj mniej niż czteromorgowe kawałki kupują małorolni włościanie, mający również nie więcej nad 4 morgi.

Ilustracyą tego służyć może przeprowadzona przez Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej parcelacya w Węgrzynowicach (powiat krakowski):

Niecały morg kupił chałupnik, nie mający wcale gruntu;

po 1 morgu kupili: jeden chałupnik bez ziemi, jeden właściciel $^3/_4$ morgowej zagrody, czterech jednomorgowych zagrodników, trzech dwumorgowych, trzech trzymorgowych;

po 2 morgi kupili: jeden zagrodnik dwumorgowy, dwóch trzymorgowych, jeden czteromorgowy, i jeden gospodarz siedmiomorgowy;

cztery morgi: nabył zagrodnik czteromorgowy;

siedm morgów: nabył gospodarz siedmiomorgowy.

Za wyjątkiem więc jednego tylko dwumorgowego kawałka, dołączonego do 7-morgowej osady, reszta siedmnastu mniej niż 4-morgowych części weszła w skład osad karłowych, które mimo nabytku tego nadal nie będą posiadać warunków samoistnego gospodarczego bytu.

Zapewne, nie jest to reguła bez wyjątku. Przeważnie jednak, jak to stwierdza również w komunikacie swym do Wydziału krajowego Bank krajowy, biorąc za podstawę wnoszone doń o pożyczki hipoteczne podania, „dokupuje się do morgi morgę".

Nader charakterystycznem potwierdzeniem tego faktu jest dokonana przez Bank parcelacyjny parcelacya w Gogolowie. Kupowali tam ziemię gospodarze miejscowi w celu powiększenia swych osad. Jednocześnie z tem jednak przeprowadzili u siebie komasacyę. Otoż podwójną tą drogą powstały:

3	osady	poniżej	1 morga	4	osady	powyżej	6 morgów
4	„	powyżej	1 „	3	„	„	8 „
7	osad	„	2 morgów	1	osada	„	12 „
9	„	„	3 „	2	osady	„	18 „
9	„	„	4 „	1	osada	„	20 „
5	„	„	5 „	1	„	„	45 „

Z powstałych tu więc przez parcelacyę adjakcyjną osad: jest karłowych, nie sięgających 8 morgów, a więc nie będących wstanie utrzymać dostatecznego sprzężaju, a tem mniej wyżywić i zatrudnić całkowicie rodziny włościańskiej — 83·5%. Zajęły zaś one 52·4% rozparcelowanej ziemi.

Cyfry te zgadzają się co do joty z faktem, że kawałki adjakcyjne mniej niż 4-morgowe, których właśnie w parcelacyach i Towarzystwa wzajemnej pomocy obywatelskiej i Banku parcelacyjnego jest około 80%, i na które idzie zwyż 50% parcelowanej ziemi, toną przeważnie w karłowych, półproletaryackich zagrodach.

Wyjąwszy jednak nieliczne u nas wsie podmiejskie, na zagrodach tych które nie mogą dostatecznego utrzymać sprzężaju, i których właściciel zmuszony rachować na zarobki z pracy najemniczej ogałaca gospodarstwo swe z rąk roboczych, idąc samemu lub wysyłając dzieci do Prus albo do Ameryki, rola jest zawsze niedbale, a zazwyczaj i zbyt późno uprawianą. Obniża się więc jej kultura i dochód jej maleje.

Gdy zaś połowa przeszło adjakcyjnie sparcelowanej przez wspomniane powyżej instytucye ziemi wsiąka w karłowe te osady, więc też ta połowa obniża się w swojej kulturze. A rekompensatą tego jest jedynie ten wzrost kultury, który dzięki spowodowanemu przez dokupno parcel 4- do 7-morgowych przeobrażeniu się pewnej ilości karłowych osad na samoistne gospodarcze włości da się na dawniej do nich należących gruntach zauważyć. Grunta te wszakże wynoszą w rozpatrywanych przez nas parcelacyach koło 30% sparcelowanego obszaru.

Ostateczny więc rezultat dokonanych przez Bank parcelacyjny i Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej parcelacyj adjakcyjnych przedstawi się z punktu widzenia techniki i produkcyi rolniczej, jako obniżenie kultury 20% sparcelowanej ziemi.

Nie lepiej przedstawia się sprawa ta i przy parcelacyach osadniczych Banku parcelacyjnego. 34% idzie tu na osady karłowe. 34% więc parcelowanej ziemi obniża się w swej kulturze.

A cóż dopiero dziać się u nas musi przy parcelacyach spekulacyjnych.

Tymczasem w Królestwie przeciętny rozmiar powstającego z parcelacyi gospodarstwa wynosi 14·2 morgów[1]),

Również, tworzone przez Bank ziemski w Poznaniu osady włościańskie, t. j. poniżej 50 hektarów mające, wynoszą przeciętnie 17·3 morgi[2]).

[1]) Otczet krestjańskago pozemelnago banka za 1902 god.

[2]) Pogląd na dziesięciolecie banku ziemskiego w Poznaniu od 1. lipca 1893 do 31. grudnia 1902.

Skonstatowaliśmy, że parcelacya, która w początkach swych rozwijała się u nas w Galicyi mniej więcej normalnie tak jak w reszcie ziem polskich, od połowy ubiegłego dziesięciolecia przybrała specyalnie niekorzystny kierunek pod względem cen ziemi i jej rozdrobnienia.

Skonstatowaliśmy dalej, że społeczno-gospodarcze podstawy życia włościańskiego sprzyjały w Galicyi o wiele więcej niż w innych ziemiach polskich szybkiemu przy parcelacyi wzrostowi cen ziemi i skłonności do jak najdalej posuniętego drobienia parcelowanych gruntów.

Wreszcie skonstatowaliśmy, że fakt ten wyjaśnia nam, dlaczego zainteresowane w nadmiernem podnoszeniu cen ziemi oraz nadmiernem jej drobieniu czynniki, gdy tylko się na rynku parcelacyjnym zjawiły, z łatwością opanować go mogły i, mając zupełną swobodę działania, opanować go musiały; wszelakoż, jeśli społeczno-gospodarczy ustrój wsi galicyjskiej szczególniej podatny ku temu grunt stwarzał, to przecież jednak przyczyną, która bezpośrednio nadała parcelacyi ów szkodliwy u nas kierunek, musiał być jakiś czynnik postronny, nie związany niczem z rolnictwem i rolniczemi narodu warstwami,

Istotnie, przy bezpośrednim stosunku kupna i sprzedaży ziemi między większymi a drobnymi przedsiębiorcami rolnymi, parcelacya nie przybrałaby nigdy tych cech patologicznych, jakie ją dziś u nas charakteryzują.

Chociaż bowiem włościanie gotowi są płacić za ziemię ceny, których oprocentowanie zgoła jest niemożliwe, to przecież jednak nigdy sami odrazu z nadmiernie wysokiemi ofertami nie występują, lecz co najwyżej ofiarowują cenę o parę procent wyższą od płaconej przez większych przedsiębiorców. I z ofertami temi nie zgłaszają się oni nigdy pierwsi, by sprowokować odsprzedanie im gruntów folwarcznych, o ile nie zostały one już wystawione wogóle na sprzedaż. Nie znajdzie się bodaj w Polsce wypadku, żeby do właściciela gospodarującego dobrze na swym folwarku zgłosili się byli sami z siebie chłopi z prośbą o odstąpienie im części majątku, a tem mniej o całkowitą jego sprzedaż. Zresztą, jest to powszechnem ekonomicznem prawem, że nabywca kupujący dla własnego użytku czeka zawsze, aż mu zostanie kupno zaproponowanem, a jeśli zgłasza się sam o nie, to do producentów lub kupców mających dane dobra na zbyciu.

O ile więc nie ma na rynku ziemi pośredników handlowych, kupczących nią dla spekulacyi, wystawia ją na sprzedaż strona ofiarująca z własnej swej inicyatywy.

W tych warunkach jednak parcelacya odbywać się może w ten tylko sposób, że albo właściciel folwarku sam się z odnośną propozycyą do włościan zwraca, co ma zawsze miejsce przy parcelacyi częściowej, albo też, gdy ziemia jest już wystawioną na sprzedaż, względnie właściciel folwarku ujawnił publicznie swój zamiar sprzedania majątku, zjawiają się z ofertami obok innych ewentualnie kupców i włościanie.

Oczywista jednak, że, gdy zamierzający parcelować część majątku swego przedsiębiorca rolny zwraca się sam do włościan z propozycyą sprzedania im ziemi, nie może on żądać zbyt wysokich cen, boć chodzi mu nie o odstraszenie lecz o pozyskanie nabywców. A przytem włościanie zdają sobie doskonale z tego sprawę, że, decydując się na sprzedaż części folwarku, musi on znajdować się w przymusowem niejako położeniu, że więc jużto uprawa odległych pól mu się nie opłaca, jużto, nie mogąc wystarczającc intensywnej na zbyt wielkim folwarku poprowadzić gospodarki, zmiejszyć się jego obszar stara, już też wreszcie, co ma najczęściej miejsce, musi się tą drogą od nadmiernych długów ratować. Wiedząc zaś, że właścicielowi folwarku nie mniej niż im zależy na dojściu do skutku parcelacyi, ociągają się z przyjęciem robionych im propozycyi w nadziei wytargowania niższej ceny. Wprawdzie właściciel folwarku może po części uniknąć tych trudności, gdy zamiast bezpo-

średnio zwracać się z propozycyami do sąsiednich włościan, ogłasza w okolicy przy pomocy odpowiednich ajentów, że ma do sprzedania włościanom określoną ilość ziemi. Wtedy bowiem nabywcy pierwsi się do niego zgłaszać muszą. I każdy z nich, w obawie, by go inny nie ubiegł, ofiarowuje nieco wyższą cenę, niżby gotów był dać w innych warunkach. Gdy w pierwszym wypadku daje się najczęściej zauważyć pewnego rodzaju zmowa między nabywcami w celu wymuszenia jak najniższych cen ziemi, w tym ostatnim rozwija się między nimi współzawodnictwo. Nie jest ono nigdy jednak zbyt silnem, tak, by aż powodować mogło przekraczający wszelką rozsądna miarę wzrost cen ziemi. Parcelujący bowiem częściowo przedsiębiorca rolny parceluje najczęściej w celu uzyskania gotówki. Nabywcami mogą być ci tylko włościanie, którzy mogą zapłacić odrazu większą część ceny kupna. Takich jest jednak zawsze ograniczona stosunkowo ilość A gdy przytem właściciel w celu uniniecia zmowy nabywców szuka ich nietylko wśród bezpośrednich swych sąsiadów lecz i w dalszej nieco okolicy, więc tem samem nadaje on parcelacyi cechę raczej osadniczą niż sąsiedzką (adjakcyjną). Jak to już jednak poprzednio wytłumaczyliśmy, gdy w kraju przeważa parcelacya osadnicza, wydzielane z folwarków części są stosunkowo większe, i to zarówno przy parcelacyi adjakcyjnej jak i osadniczej, a co zatem idzie — i parcelacyjne ceny ziemi są bardziej umiarkowane.

O ile zaś folwark jest poprostu wystawionym na sprzedaż, co ma oczywiście wtedy tylko miejsce, gdy go się właściciel w całości chce wyzbyć, a zgłaszają się o parcelacyę miejscowi włościanie, ofiarowują oni wprawdzie większe niewątpliwie ceny, niżby dawał hurtowny nabywca, — inaczej bowiem sprzedawca nie chciałby wdawać się w te wszystkie kłopoty, jakie parcelacya za sobą pociąga, — lecz ofiarowują oni zawsze wtedy umiarkowanie tylko, o kilka czy kilkanaście procent wyższe ceny, bo nadwyżka taka wystarcza już zazwyczaj, by oferta ich została przyjętą; a przytem dla zakupienia całego folwarku potrzeba, by naprzód większa ilość włościan między sobą porozumiała się i umówiła, wiążac się w rodzaj cichej spółki; nie może więc rozwinąć się wśród nich walka współzawodnicza.

Zatem, póki na rynku parcelacyjnym panuje bezpośredni stosunek wielkiego przedsiębiorcy rolnego, jako strony sprzedającej, do włościan, jako strony kupującej ziemię, póty z reguły: 1. parcelacya jest przeważnie osadnicza, 2. wydzielane z folwarków części są dość wielkie, by zasilane niemi adjakcyjnie osady włościańskie dzięki temu zasiłkowi zyskiwały warunki samoistnego gospodarczego bytu, a nowo powstające gospodarstwa były większe od przeciętnego ich rozmiaru w kraju, 3. ceny ziemi podnoszą się stopniowo i nie przekraczają gospodarczo racyonalnej normy, 4. pod parcelacyę idą przeważnie tylko te grunta folwarczne, które jużto są istotnie dla porządnego funkcyonowania odnośnych przedsiębiorstw rolniczych zbędne, już też których właściciele, nie będąc w stanie całego majątku z powodu zbyt wielkich długów utrzymać, ratują resztę przez sprzedaż części.

W warunkach tych można oczywiście pytać się, czy dokonywującej się tutaj ewolucyi stosunków agrarnych nie należałoby z ogólno społecznych względów łagodzić, gdy zbyt szybki zanik folwarków i nadmierne osłabienie klasy średnich folwarcznych właścicieli ziemskich, zanim zajmujące miejsce jej włościaństwo dojrzeje do zadań, które stan ten spełniał, może się odbić szkodliwie na postępie narodowej kultury, czy więc nie należy postarać się o wzmocnienie gospodarczej tężyzny większych przedsiębiorców rolnych, by mogli i innymi sposoby, nie tylko parcelacyą, ratować się od bankructwa; wszelako nie sposób widzieć tu w parcelacyi destrukcyjnego tylko procesu, ma ona bowiem swe społeczno gospodarcze uprawnienie.

Grunta parcelowane były bowiem zazwyczaj zaniedbane przez folwark, który albo w ogóle się ku upadkowi chylił, albo mniej w nie łożył z powodu zbytniej ich odległości. Przeszedłszy w ręce włościan staną się one wydajniejsze, a co wa-

żniejsze, pójdą one na zwiększenie procentu samoistnych gospodarstw włościańskich. Rozpada się gospodarstwo folwarczne, lecz skutkiem jego rozkładu otrzymuje siły żywotne znaczny zastęp mniejszych przedsiębiorstw, które inaczej niezdolne byłyby do ekonomicznego postępu.

Tak się dzieje w Królestwie i Poznańskiem. I tak też było u nas w początkach jeszcze ubiegłego dziesięciolecia.

Dziś jednak jest już zgoła odmiennie Jak to poprzednio już wykazaliśmy, parcelacya ma dziś u nas przedewszystkiem destrukcyjne znaczenie, w ostatecznym bowiem wyniku trzecia część parcelowanej ziemi obniża się w kulturze, tonąc w gospodarstwach karłowych bez żadnej rekompensaty.

Cóż tą zmianę wywołało?

Odpowiedź wynika jasno z powyżej powiedzianego. Na rynku parcelacyjnym zjawił się u nas spekulant, który opanował go zupełnie w drugiej połowie poprzedniego dziesięciolecia.

Zjawić się zaś musiał, ponieważ w czas temu nie zapobiegliśmy.

Parcelujący właściciel folwarku najczęściej potrzebuje zaraz gotówki, tej jednak włościanie nie mają w dostatecznej ilości.

Jest to klasyczny grunt dla rozkwitu pośrednictwa handlowego.

A gdy pierwsze pośrednictwa takiego próby wykazały, że kto może i umie kredytować włościanom, ten jest w stanie wyciągnąć od nich dwukrotnie od normalnych wyższe ceny za ziemię, że więc na pośrednictwie tem można z łatwością zarabiać sto na sto, z olbrzymią szybkością rozwinąć się musiała spekulacya parcelacyjna, skupowująca folwarki w celach parcelacyi.

W Poznańskiem, gdy tylko ujawniły się pierwsze oznaki parcelacyjnego ruchu, bacznie śledzący nasze życie społeczno narodowe rząd pruski powziął natychmiast myśl wyzyskania go dla swych celów germanizacyjnych, tworząc komisyę kolonizacyjną. W odpowiedzi zaś na to społeczeństwo polskie zorganizowało racyonalne narodowo i społecznie pośrednictwo parcelacyjne.

W tym samym czasie i rząd rosyjski, dostrzegłszy grożące rozwinięcie się wyzysku włościan przez spekulantów w Rossyi, gdzie podobnie jak i u nas z podobnych też przyczyn począł się w 80-tych latach rozwijać ruch parcelacyjny, pospieszył mu z pomocą, zakładając Bank włościański. A wierny swej tradycyjnej polityce ostentacyjnego opiekowania się włościanami polskimi we wszelkich ich ze szlachtą stosunkach, rozciągnął natychmiast działalność banku tego i na Królestwo.

W ten sposób mając ułatwiony sobie odpowiedni kredyt parcelacyjny, włościanin polski w Poznańskiem i w Królestwie mógł zachować po dziś dzień jako nabywca ziemi bezpośrednie stosunki z parcelującym ją większym przedsiębiorcą rolnym.

Spekulant nie miał tam już co robić.

Tymczasem myśmy tu u nas w Galicyi przeoczyli odpowiedni moment i doczekaliśmy się też tego, że rozwielmożnił się u nas wszechpotężny pośrednik.

Jak wielkie rozmiary przybrała dziś u nas spekulacya parcelacyjna świadczy, iż wedle przeprowadzonych przez nas dochodzeń w Tow. kred. ziem. z rozparcelowanych całkowicie w roku 1904 majątków ani jeden nie był parcelowanym przez dawnego właściciela, lecz wszystkie przez nowo nabywców.

Parcelacya całkowita jest więc z reguły u nas spekulacyjna. A gdy, jak to poprzednio już wykazaliśmy, najmniej 30% parcelacyi częściowej to w gruncie rzeczy zamaskowana tylko spekulacyjna parcelacya całkowita, zatem najmniej 65% parcelowanej u nas ziemi przechodzi przez ręce spekulantów i dla spekulacyi jest na parcelacyjną sprzedaż wystawionych.

Cóż to oznacza?

Oto, że większość dokonanych u nas parcelacyi nie wypływa z inicyatywy rolniczych warstw kraju, lecz z inicyatywy spekulującego na handlu ziemią pośrednika.

Znikają więc liczne folwarki, które w innych warunkach mogłyby się utrzymać, gdyby właściciel nie był skuszony do sprzedania ich niepomiernie wysokiemi ofertami spekulantów parcelacyjnych.

Jak to stwierdza doskonały znawca naszych stosunków folwarcznych p. Aleksander Dąmbski, wypadki przymusowej parcelacyi z powodu bankructwa grożącego właścicielowi „stanowią nikły procent dokonywanych dziś sprzedaży dóbr tabularnych. Najczęstszym powodem jest wynik rachunku kapitalistycznego a nie gospodarskiego, wykazujący, że procent od dzisiejszej ceny ziemi przewyższa dzisiejszy dochód danego gospodarstwa. Dochody z ziemi u nas wzrosły, nikt z ojców naszych nie marzył o dochodzie z morgu ziemi, jaki dziś bywa udziałem racyonalnie prowadzonych gospodarstw, ale wzrost ceny ziemi był szybszym niż postęp kultury rolniczej a tem samem dochodu z ziemi. Nic dziwnego, że niejeden właściciel ziemski marzy o spokojnem odcinaniu kuponów i zazdrości mniemanym błogosławieństwom życia miejskiego [1])".

Opanowany przez spekulacyę ruch parcelacyjny jest u nas ruchem na wskróś sztucznego rozbijania folwarków gwoli zyskowi spekulanta.

Bo spekulant ten — to nie zwyczajny pośrednik handlowy, który zjawia się tam, gdzie bez niego zbyt trudno byłoby stronom interesowanym wejść z sobą w stosek wymienny, lecz istotny gründer parcelacyjnych interesów, który wypatruje gdzieby się dało dobrze na parcelacyi zarobić, a gdy uzna, że folwark się po temu nadaje, że można tam wyciągnąć od włościan nadmiernie wysoką cenę, dokłada wszelkich starań, by dostać go w swoje ręce.

Ziemia przeszła w ręce spekulanta.

Lecz kupił on ją drogo. I z roku na rok musi ją coraz drożej kupować. Mnoży się bowiem u nas coraz więcej spekulantów parcelacyjnych, których współzawodnictwo podnosi wciąż cenę folwarków.

W opublikowanem przez Czasopismo dla spółek rolniczych pouczającem bardzo studyum p. Wiącka o parcelacyi w powiecie tarnobrzeskim podana jest liczba 58 z imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania wymienionych żydowskich spekulantów ziemią. Tylu ich jest w jednym tylko powiecie. W kraju mamy ich setki.

Lecz nie tylko żydzi pracują w spekulacyi parcelacyjnej. Kogo raczej tu niema?

„Śledząc rozmach tej spekulatywnej czy likwidacyjnej działalności — mówi p. Dąmbski — spostrzegamy dziwne zamieszanie pojęć, dziwny brak zmysłu społecznego czy etycznego u wielu jednostek prywatnych i publicznych. W szeregach tak zwanych przedsiębiorców parcelacyjnych widzimy dziś obok żydów i obywateli ziemskich i t. zw. sprytnych chłopów i mieszczańskie prywatne spółki. W obozie tym znaleść można i instytucye finansowe publiczne, a przygodnie nawet poważne instytucye kredytowe i obywatelskie, którym spadł na barki, wskutek lekkomyślnego udzielania pożyczek, kłopot posiadania ziemi".

Nic też dziwnego, że gdy do współzawodnictwa staje tylu konkurentów, ów szczęśliwy zwycięsca, któremu się udało nabyć majątek, drogo zań zapłacić musiał.

Ale kupił on go w nadziei znacznego zysku. Więc też musi się teraz wszelkimi sposobami starać, by wydobyć od chłopów cenę przewyższającą o wiele jeszcze tę, którą sam zapłacił.

---

[1]) Obecny proces przemiany podziału własności ziemsk. w Galicyi. Kraków 1905.

W najlepszym razie spekulant ogranicza się do następujących tylko środków: 1. organizuje on wśród sąsiednich włościan agitacyę przy pomocy naganiaczy, których rekrutuje z pośród żydów oraz miejscowych chłopów. Przy tem jednak stara się on zazwyczaj pozyskać dla swych zamiarów już to datkiem pieniężnym, już też obietnicą tańszego sprzedania przy parcelacyi gruntu którąś z więcej wpływowych we wsi osób. Jest to czasem wójt, czasami znów nauczyciel lub kierownik kółka rolniczego, albo sklepikarz kółkowy, a nieraz wprost jakiś zamożniejszy i cieszący się poważaniem w gminie włościanin. 2. Majątek jest stopniowo tylko, częściami wystawiany na parcelacyę, by utrzymać wciąż zaofiarowanie możliwie małem w stosunku do zapotrzebowania. 3. Włościanie, z którymi zawarto ustne tylko umowy, lub co najwyżej prywatnie spisano punktacye, wprowadzeni są odrazu po złożeniu minimalnego zadatku w fizyczne posiadanie gruntów. Ma to cel podwójny. Na tych warunkach każdy może kupić, więc ilość stających do konkurencyi między sobą nabywców jest nieskończenie większa, a co zatem idzie i współzawodnictwo podnoszące ceny silniejszem. A przytem rzadko który włościanin oprze się pokusie kupienia ziemi, choćby po najwyższej cenie, gdy mu się mówi, że wystarczy złożyć 10 reńskich zadatku, by wejść już w posiadanie kupionego gruntu. Wzięty na przynętę tę godzi się on nie tylko na cenę, którejby nigdy nie dał, gdyby ją miał odrazu zapłacić, lecz i na wygórowane ogromnie procenty od reszty ceny kupna. 4. Kontrakty spisuje się możliwie późno, często po roku nawet dopiero od chwili wprowadzenia włościan w fizyczne posiadanie gruntów. Gdy bowiem nie zostały jeszcze formalne umowy zawarte, więc jeśli się zgłosi nowy nabywca o odstąpioną już innemu parcelę, można ponowić jeszcze targi, by przyznać ją więcej ofiarowującemu. A przytem, odciągając termin spisania kontraktów, póki cały do parcelacyi przeznaczony obszar nie będzie rozsprzedanym, zmusza się niejako wcześniejszych nabywców, by się o znalezienie kupców na resztę starali.

Mimo niezaprzeczenie niemoralnego charakteru przekupywania kierowników opinii wiejskiej, co jest przecież wyraźną korrupcyą, spekulowania na graniczącem z lekkomyślnością a sztucznie zaostrzanem przez zbyt łatwe kredytowane łakomstwie chłopa na ziemię, posługiwania się dla swych interesów zawodowymi naganiaczami i t. d., opinia powszechna zwie u nas prowadzoną w ten sposób parcelacyę — uczciwą!

Nieuczciwą zwie ją u nas opinia dopiero wtedy, gdy zachodzą grube już oszustwa, w wyraźnej z kodeksem karnym stojące sprzeczności.

A oszustw tych dzieje się bez liku.

Oto jeden z wielu przykładów:

Cicha spółka żydowska, kupiwszy folwark dla parcelacyi, osadza na niej jednego ze wspólników, jako swego administratora. Ten w imieniu spółki zawiera ustne umowy z włościanami, bierze od nich zadatki i wprowadza ich wczesną wiosną w fizyczne posiadanie gruntów. Latem, gdy już chłopi szykowali się do zbiorów, zjawia się inny żyd z geometrą dla dokonania pomiarów. Pomierzył grunta każdego z parcelantów, zapisał wiele który ma ściśle i poczyna wyrachowywać, wiele który z nich będzie winien. Ale za podstawę obliczenia bierze wyższą cenę, niż się poprzednio włościanie byli umówili. Włościanie protestują. Żyd wszakże oświadcza im, że on jest właścicielem, a ten, z którym się umawiali, to tylko włodarz, że go to nic nie obchodzi, co im mówił jego służący, jeśli zaś nie chcą przystać na podane obecnie warunki, to mogą odstąpić od interesu. Oczywiście chłopi, którzy już zaorali, zasieli i mają za dni parę plon swej pracy zbierać, godzą się koniec końców, mało co utargowawszy, na wyższą cenę. To samo wszakże powtarza się znów przy spisywaniu kontraktów. Żyd, co mierzył, okazuje się, nie był właścicielem, tylko rządcą. Właścicielem zaś jest inny, który zawartych z ekonomem umów nie akceptuje. W rezultacie chłopi, którzy pierwotnie zgodzili grunt po nie całe 600 K za morgę, zapłacili zań po 1000 K przeszło.

Oczywiście, tak jaskrawych oszustw chwyta się spekulant w ostatecznym tylko razie.

Jest jednak wiele subtelniejszych, a nie mniej jednak skutecznych. I bez nich nie obejdzie się żadna żydowska parcelacya.

Gdy targi z sąsiednimi włościanami idą opornie, spekulant sprowadza podstawionych kupców. Przyjeżdżają niby to włościanie z dalszych okolic, oglądają grunta, o coś się z żydem spierają zachowują jednak milczenie wobec miejscowych ludzi. Ci, zaintrygowani, starają się koniecznie dojść prawdy. Wreszcie, przybysze dają się niby wyciągnąć na zeznania, opowiadając, że przybyli targować ziemię, że dają tyle a tyle, (oczywista więcej niż ofiarowują miejscowi włościanie), że jednak żyd chce od nich więcej, lecz boją się, by ich miejscowi nie ubiegli, etc. Naturalnie, zastraszeni obcą konkurencyą chłopi miękną zazwyczaj w swym uporze i targ z nimi idzie o wiele łatwiej.

Wprowadzając włościan w fizyczne posiadanie zadatkowanych gruntów, czyni się to bez ścisłego pomiaru. Targ zaś prowadzi się o cenę całej parceli, którą włościanin chce nabyć. Przypuśćmy, została ona ugodzoną na 3.000 K. Przy spisywaniu punktacyi oświadcza żyd, że parcela ta zawiera 2 morgi. Cena zaś będzie opiewać: 1500 K za morg. Gdy wszakże nabywca już się zagospodarował i zbliża się termin spisania kontraktu, zjeżdża geometra dla przeprowadzenia ścisłych pomiarów. Wtedy okazuje się, że rzeczona parcela ma nie dwa ale 2·5 morgi. I chłop musi 750 koron więcej zapłacić, niźli pierwotnie się był umówił.

Lecz tu i ówdzie znają się już włościanie na tem podejściu; żądają więc, by im odrazu grunta pomierzono. Wszakże i na to jest rada. Żyd przywozi „swojego“ geometrę. Ale z czasem wychodzi na jaw, że to nie był prawdziwy geometra i źle zrobił pomiary. A przy istotnym pomiarze okazuje się, że każdy z nabywców ma do płacenia za większą ilość morgów czy sążni niźli było piermotnie mówiono.

Inną znów razą, targując się z włościaninem o cenę, spekulant pozornie ustępuje, niby to godzi się na ofiarowane mu przez tego ostatniego warunki, lecz dodaje zastrzeżenie, że gdy nabywca przekona się jak znakomity grunt nabył, to sam da więcej. Oczywiście umowa jest tu tylko ustna. Gdy wszakże przychodzi do spisania kontraktu, żyd żąda wyższej ceny, powołując się na świadków, którzy stwierdzą, że gospodarz zgodził się zapłacić wymaganą przez handlarza cenę, gdy jeno grunt okaże się dobry, a widocznie nabywca uznał go za dobry, gdy przy nim pozostał. Pod groźbą procesu, zastraszony owymi świadkami, włościanin ustępuje.

A wieleż to nadużyć dzieje się przy obliczaniu procentów od niedopłaconej reszty sumy kupna, lub przy prolongowaniu weksli, które chłop daje żydowi na zabezpieczenie tej reszty.

Bo i to się u nas coraz częściej dziś dzieje, że zamiast intabulować swą pretensyę za odsprzedany włościaninowi grunt, handlarz bierze odeń weksel. A włościanin chętnie się na to godzi, raz, że wogóle nie lubi formalności prawnych, a więcej jeszcze przez właściwą sobie ambicyę. Na co ma kto wiedzieć, wiele zapłacił on gotówką, a wiele dłużny żydowi pozostał. Więc podpisuje weksel — i naturalnie jest już w zupełnej od spekulanta zależności.

Wogóle bowiem chłop nasz jest zgoła niemal bezbronny wobec wszelkich tego rodzaju matactw, a to ponieważ z reguły obejmuje on grunt bez kontraktu, po złożeniu minimalnego zadatku. Im zaś większe oszustwo jest planowane, tem dłużej spekulant zwleka ze sporządzeniem kontraktów, tymczasem zaś wyciąga częściami jak można najwięcej od włościan na rachunek ceny kupna. Bo przez tę pracę, którą włościanin w nabyty grunt włożył, i przez te pieniądze, które już zapłacił, staje się on jakoby glebae adscriptus, porzucić gruntu nie może pod grozą ruiny; gdy jednak

objął go bez kontraktu na zasadzie ustnej tylko i niejasno sformułowanej umowy, więc jest całkowicie zdany na łaskę i nie łaskę spekulanta.

Byle tylko dostać chłopa w swoje ręce, byle go skusić na wzięcie ziemi na kredyt bez kontraktu, bez spisania nawet prywatnie umowy, a nie trudno już go będzie wyzyskać.

To też spekulant nie przebiera w środkach po temu. Naganiacze jego nagabują chłopa wszędzie, literalnie o każdej porze dnia i nocy, i jeśli chłop jest twardy, to buntują przeciw niemu żonę lub dzieci, kaptując ich dla swych celów poczęstunkami. Najchętniej jednak oczywista prowadzą swą agitacyę w karczmie, gdy wódka krytycyzm chłopa osłabi.

Bywały wypadki rozparcelowania w jedną noc przy pomocy wódki całego na sprzedaż wystawionego obszaru. Fakt taki opisuje we wspomnianym artykule p. Wiącek:

„Przed pięciu laty p. Stanisław Dolański, w Baranowie, właściciel pięciu wielkich folwarków posiadał 17 morg. roli w środku wielkiego pastwiska w gminie Sucherzów, do których prowadziła droga przez pastwisko. P. Dolański nie chcąc gminie źle życzyć, zawiadomił radę gminną, aby tę rolę kupiła na rzecz gminy i do pastwiska włączyła, za kwotę po 1000 K za morg. Radni radzili długo i uchwalili, że nie kupią, że nie warta ta rola takiej kwoty. P. Dolański nie zraził się, cenę morgi zniżył na 800 K ale i tak radni nie chcieli kupić. P. Dolański poprosił więc ks. Marcina Zuziaka, proboszcza w Baranowie, aby ten zachęcił radę gminną i o ile możności objaśnił o korzyściach kupna, bo nie życzy sobie żydom sprzedawać; nareszcie radził że jeżeli gmina nie chce na rachunek swój kupić, to niech pojedyńczy członkowie gminy kupią z wolnej ręki. Ks. M. Zuziak nie mógł nic zrobić z radą ani członkami gminy," prosił więc piszącego, aby ludowi jasno rzecz wytłumaczył; piszący zajął się gorąco tą sprawą — ale wszystko nadaremno, włościanie nie chcieli korzystać z bezinteresownych rad. Dopiero po roku próby p. Dolański, wyczerpawszy wszelkie środki zachęty, zmuszonym był sprzedać te 17 morg. roli Salamonowi Kornowi, żydowi w Tarnobrzegu. Ten rozparcelował już sam kilkanaście folwarków, zna więc dobrze środki przemawiające do ludu. Zaraz wysłał on do wsi Suchorzewa swoich faktorów, którzy, porozumiawszy się z miejscowym szynkarzem, zwołali do chaty jednego gospodarza sobie przychylnego wszystkich gospodarzy ze wsi na wieczór, kazali przynieść 50 litrów piwa, garniec wódki i dali pić wszystkim zebranym. Do rozgrzanych ludzi zaczęli przemawiać i zachęcać, że ta ziemia najlepsza, wyborna, że wszystko się rodzi, a ci fachowi rolnicy słuchali handlarzy uważnie przytakując — bo z ust kupców dowiedzieli się o jakości i wartości ziemi Nareszcie powiedzieli faktorzy, że na tę ziemię mają dużo kupców z innych wiosek, że dają im po 1200 K za morg, że oni obcych nie chcą, ale życzą swoim i dlatego najpierw ogłaszają w tej gminie i temu sprzedadzą, kto pierwszy się zgłosi.

Po tych przekonywaniach zgłosiło się kupców aż za wiele, każden chciał kupić i pogodzili po 1400 K za morg. Kto nie miał zadatku, to do rana już kupcem nie został, bo inni pożyczali u siebie po 10 koron i zadatki dawali. Wielu było takich, którzy się prosili o ziemię i faktorom dawali kolendy, przynosili kury, jaja, gęsi, jeden dał nawet cielę. W ten sposób sprzedali żydzi morg roli po 1400—1500 koron przez jedną noc, gdy właściciel Dolański za rok nie mógł sprzedać po 800 K morga".

Spekulacya ta pracuje oczywiście przedewszystkiem w kierunku parcelacyi sąsiedzkiej. Przy niej bowiem, jak to już poprzednio wykazaliśmy, dają się osiągnąć o wiele wyższe ceny.

Wszakże nie wszędzie jest to możliwe. Są okolice, w których własność tabularną stanowią wyłącznie niemal ladyfundya nie nadające się do parcelacyi. Lecz

jeśli tylko włościanie tamtejsi mają nieco z zarobków postronnych uzbieranej gotówki, a gruntu nie wiele, jak to widzimy w pow. tarnobrzeskim, spekulacya nie pomija ich, jeno rozwija żywą działalność kolonizacyjną, czerpiąc z miejscowej ludności osadników dla parcelacyi w dalszych stronach, a jeśli można oczywiście i w okolicy.

Chociaż bowiem od osadnika nie wydobędzie się tej ceny co od adjacenta, to za to można na tym ostatnim zarobić podwójnie, raz sprzedając mu grunt, po drugie kupując odeń dawną jego osadę.

Ze spekulacyjną parcelacyą osadniczą łączy się więc jeszcze handel osadami włościańskiemi. I handel ten przejawia znów te wszystkie niedomagania, jakie charakteryzują wogóle handlowe u nas stosunki włościan do żydów na rynku ziemi.

Widzieliśmy w tarnobrzeskiem osadę kolonistów, którzy się od roku już pobudowali, żaden z nich nie zapłacił jednak więcej nad czwartą część ceny kupna i żaden nie miał jeszcze kontraktu. Większość zrobiła ustne tylko umowy. Żaden też z nich nie zawarł kontraktu sprzedaży dawnej swej osady, tymczasem zaś żyd odsprzedał je już od dawna, rozparcelowawszy między sąsiednich włościan Koloniści kupili wprawdzie więcej ziemi, niźli mieli poprzednio, przeważnie jednak szczere piaski, płacąc za nie po 1000 K za morg. W ubiegłym roku suszy oczywiście na piaskach tych nic się nie urodziło. By spłacić należne jeszcze żydowi sumy wybiera się znaczna część gospodarzy do Ameryki, dwóch zaś opuściło już swe osady.

Zdarzy się wprawdzie niekiedy, że sprytny chłop, związawszy się z żydami, robi przy ich pomocy majątek. Znamy takiego, co w ciągu lat pięciu przeniósłszy się już na ósmą kolonię, dorobił się z 6 morgów średniego gruntu 22 morgi dobrej i nieobdłużonej prawie wcale ziemi. Ale to są wyjątkowe wypadki. O wiele częściej widzimy, że chłop, który się w ręce spekulanta dostał, staje się na całe życie jego parobkiem. Ledwo nadmierną pracą i oszczędnością zdołał on uwolnić się z większej części długu swego, już go żyd ciągnie na nowy interes, proponując, czy to większe gdzie indziej gospodarstwo, czy też lepsze, czy też wreszcie kusząc go jakiemś odstępnem, które jednak zazwyczaj ledwo sięga wartości poczynionych wkładów. Więc też wśród osadników parcelacyjnych mnoży się u nas coraz więcej typ włóczęgów, z kolonii na kolonię się przenoszących, nieraz parokrotnie z zachodu na wschód wędrujących i odwrotnie, ku tym większym spekulacyi zyskom.

Sfery stojące w bliskich z parcelacyjnemi interesami stosunkach starają się rozpowszechnić zdanie, że nadmiernie wysokie ceny ziemi to naturalny u nas skutek znacznych bardzo zarobków emigracyjnych, że chłop nasz kupuje ziemię tak drogo, ponieważ ma nadmiar gotówki, którą chce ulokować w ziemi, a podaż tej ziemi jest zbyt małą.

Trudno o sąd bardziej sprzeczny z rzeczywistością.

Przyjęła go jednak część publicystyki naszej — wprawdzie nie roszcząca pretensyi do naukowej powagi — widząc jakoby jego potwierdzenie w zestawieniu tych dwóch faktów, że rosną wciąż sumy przysyłane przez amerykańskich wychodźców, a jednocześnie ceny ziemi idą w górę.

Głębiej jednak w rzecz wniknąwszy, widzimy, że jeśli między faktami tymi zachodzi silniejszy jaki stosunek przyczynowy, to raczej ten, że chłop w braku gotówki jedzie szukać jej do Ameryki, a nie ten, by mając nadmiar zarobionych za oceanem pieniędzy, lekkomyślnie nadmierne za ziemię ceny dawał Bo nie chłop szuka spekulanta, któryby mu ziemię sprzedał, lecz spekulant chłopa, któryby odeń ziemię kupił — i to przeważnie na kredyt. A zresztą sam już ten fakt, że z emigracyi amerykańskiej wpływa do kraju kilka milionów koron rocznie, gdy tymczasem parceluje się u nas w ostatnich latach co roku przynajmniej za 30 do 50 milionów koron, wskazuje aż nadto dowodnie, że żadną miarą nie można o nadmiarze chłopskich oszczędności w stosunku do podaży ziemi mówić, lecz odwrotnie o braku u chłopców gotówki na cele parcelacyjne.

Więc nadmierne ceny, jakie włościanie za ziemię płacą — to skutek spekulacyi, która korzysta z tego właśnie, że włościanom brak gotówki w stosunku do ich pożądania ziemi.

Opanowana przez spekulacyę parcelacya ma dziś u nas wszelkie znamiona lichwy i prowadzi do nadmiernego obdłużenia drobnej włościańskiej własności ziemskiej.

A przytem paczy ona zupełnie naturalny układ zapotrzebowania ziemi, nadając mu zupełnie sztuczny charakter.

W normalnych warunkach zapotrzebowanie na wszelkie dobro wychodzi od tych, którzy posiadają wystarczającą dla nabycia go siłę pokupną.

Kogo stać zaledwie na opędzenie niezbędnych potrzeb życiowych, ten nie wchodzi w rachubę przy kształtowaniu się zapotrzebowania na klejnoty, dzieła sztuki i t. p., mimo, że gdyby mógł, chętnie by je nabył.

Jeśli jednak zgłosi się doń lichwiarz, który mu ofiaruje dobra te na kredyt, to nie jeden, choć go nie stać, wejdzie w lichwiarski dług, próżności swej dogadzając.

Lecz stworzone w ten sposób zapotrzebowanie jest na wskroś sztuczne i w konsekwencyach swych zawsze musi być szkodliwe.

Tymczasem — jak to już wyłożyliśmy — nie inaczej się właśnie dzieje u nas w zakresie parcelacyjnego handlu ziemią.

Spekulant, operując zręcznie kredytem, zwiększa sztucznie zapotrzebowanie na ziemię i forytuje przedewszystkiem zapotrzebowanie na drobne kawałki, bo przez to podnoszą się silniej ceny gruntu.

Rezultatem tego zaś jest ta dewastacya warsztatów rolniczej naszej pracy, którą już poznaliśmy.

Parcelacya ma swe głębokie przyczyny historyczno-ekonomiczne. Jest ona konieczną reakcyą przeciwko podstawowym agrarnego naszego ustroju niedomaganiom, mającym punkt swej ciężkości w zupełnym niemal u nas braku średnich przedsiębiorstw rolnych, któreby pożądany łącznik między drobnemi włościańskiemi, a większemi folwarcznemi gospodarstwami stanowiły.

Jest to jednak reakcya nieświadoma, będąca raczej skutkiem wynikającego z istniejących stosunków posiadania układu zaofiarowania i zapotrzebowania ziemi, niżeli celowem warstw zainteresowanych dążeniem.

Mimo to jednak może ona w odpowiednich warunkach nieść z sobą istotną sanacyę tych wad, w podstawach naszego życia wiejskiego tkwiących, które ją wywołały, może więc być choć nieświadomą, nie mniej przeto celową reakcyą.

W takim razie społeczeństwo, względnie kierownicze jego organy muszą zadać sobie tylko pytanie, czy korzyści parcelacyi nie są czasami przez znaczne jakieś skądinąd straty okupywane; a jeśli się to okaże prawdą, starać się już to o łagodzenie strat tych, już też o spotęgowanie rzeczonych korzyści, by stosunek tych ostatnich do pierwszych był możliwie dla przyszłości narodu pożądanym.

Tak się mniej więcej przedstawia dziś kwestya parcelacyi w Królestwie i Poznańskiem.

Lecz u nas w Galicyi, gdzie ruch parcelacyjny został całkowicie opanowanym przez spekulacyę, stoimy wobec zjawiska, w ostatecznym swym rezultacie niewątpliwie ujemnego.

Tak jak się dziś ona ukształtowała u nas, parcelacya zamiast łagodzić zbyt silne kontrasty w układzie przedsiębiorstw i posiadłości rolnych, kontrasty te tylko pogłębia. Nie

niesie ona u nas poprawy tych zasadniczych niedomagań naszego ustroju agrarnego, przeciwko którym stanowi reakcyę, lecz przeciwnie potęguje je jeszcze.

Jak to już bowiem wiemy, parcelacya *a*) jest u nas przeważnie całkowitą, *b*) połowę przeszło parcelowanej ziemi oddaje w ręce osad karłowych, *c*) podnosi ceny ziemi powyżej wszelkiej gospodarczo uprawnionej normy.

Gdy jednak jest ona przeważnie całkowitą — więc nie tworzy ona u nas mniejszych przedsiębiorstw folwarcznych, któreby się charakterem swym do większych gospodarstw kmiecych zbliżały i pośrednie między temi ostatniemi, a większymi folwarkami ogniwo stanowiły, lecz przeciwnie, dążąc do całkowitego zniszczenia drobnej i średniej własności folwarcznej, podnosi jeszcze przeciętny wielkiej własności ziemskiej rozmiar oddalając ją tem bardziej od drobnej, włościańskiej.

A jeśli na razie i okroi ona tylko rozmiary pewnej ilości folwarków, które część jeno gruntów swych rozparcelowały, to, podnosząc jednocześnie nadmiernie cenę ziemi do normy uniemożliwiającej zgoła oprocentowanie zakładowego w przedsiębiorstwie rolniczem kapitału, a sprowadzającej natomiast nadmierne obdłużenie większej własności przy działach rodzinnych, na zasadzie zbyt wygórowanego szacunku majątków dokonanych, skazuje je tem samem w niedalekiej przyszłości na zagładę. Pozostawia je więc tylko chwilowo przy życiu, bynajmniej ze zniszczenia ich nie rezygnując.

Z drugiej strony, oddając parcelowaną ziemię przeważnie w ręce osad karłowych, nie przyczynia się niemal wcale u nas parcelacya do wzmocnienia własności włościańskiej. A jeśli i tworzy na razie pewną, choć co prawda minimalną ilość większych gospodarstw kmiecych, względnie pomaga w niejakim stopniu osadom karłowym do zdobycia warunków samodzielnego gospodarczego bytu, to — podkreślamy to z całym naciskiem — jest to chwilowy tylko rezultat, w dalszym zaś rezultacie prowadzi do tem gorszego tylko rozdrobnienia własności chłopskiej. Wobec zbyt wygórowanej bowiem przez spekulacyę parcelacyjną ceny ziemi spłacanie rodzeństwa jest zgoła niemożliwem, nietylko dla mniej zamożnych w ziemię włościan, lecz i dla kilkudziesięcio-morgowych kmieci.

Więc zwiększone nieco dzięki parcelacyi osady, wskutek tego właśnie, że zbyt drogo wzrost ten swój okupiły, skazane są fatalnie w niedługiej przyszłości na podział; a przytem i te większe gospodarstwa kmiece, które do niedawna jeszcze opierały się jako tako rozdrobnieniu, muszą mu dziś już nieodwołalnie uledz.

W obecnym swym stanie parcelacya prowadzi u nas z konieczności rzeczy do większego jeszcze pogłębienia rozdziału między własnością włościańską, której rozdrobnienie potęguje, a wielką własnością folwarczną, której niższe kategorye całkowicie niszczy. Jeśli tak dalej pójdzie, za lat niespełna 40 będziemy mieli w kraju z jednej strony same niemal tylko latyfundya, z drugiej przeważnie karłowe osady pół-proletaryuszów rolnych.

I rezultat ten, niewątpliwie z ogólno społecznego punktu widzenia wysoce niepożądany, osiągamy za cenę znacznych strat ekonomicznych.

Boć niezaprzeczenie jest to uszczupleniem majątku narodowego, gdy wskutek parcelacyi idą w ruinę znacznym kosztem wystawione zabudowania folwarcze, urządzenia maszynowe, a niekiedy nawet i zakłady przemysłowe w rodzaju gorzelni.

Niemniej jasną jest też wynikająca stąd strata, że, jak to już poprzednio skonstatowaliśmy, przeszło 50% parcelowanej ziemi, przechodząc na własność półproletaryuszy, obniża się w swej kulturze, gdy natomiast z dawnych pól włościańskich zyskuje pod względem uprawy, wskutek dokonanych parcelacyi sąsiedzkich, nie większy nad 20% rozparcelowanych gruntów obszar. Wobec 50 przeszło tysięcy rozparcelowanych w 1904 r. morgów obniżyła się więc ubiegłego roku produkcya na 15

tysiącach morgów. Czy można się wobec tego dziwić, że, jak wykazują sprawozdania krakowskiego Towarzystwa rolniczego, zmniejsza się od szeregu lat na gruntach włościańskich produkcya przenicy, koniczyny nasiennej, rzepaku na rzecz żyta i ziemniaków.

Stratą jest również owo zaniedbanie rolnictwa, które, jak zauważył prof. Milewski [1]), charakteryzuje z reguły majątki, właściciel których przestał się troszczyć o produkcyę, myśląc jeno o zrobieniu „interesu“ na parcelacyi. A liczba właścicieli tych zwiększa się z roku na rok. Świadczy o tem coraz szybszy wzrost dzierżaw parcelacyjnych, znamiennym będących objawem szerzącej się wśród ziemiaństwa naszego apatyi rolniczej i zaniku instynktów wytwórczych pod wpływem jednostronnych kalkulacyi spekulacyjnych, widzących w ziemi jedynie objekt pieniężnych interesów. Dzierżawy te zaś wedle dochodzeń krakowskiego Towarzystwa rolniczego [2]) objęły w 1904 r. 20% gruntów ornych należących do własności tabularnych Zachodniej Galicyi.

Wreszcie na rachunek ponoszonych przez społeczeństwo nasze kosztów parcelacyi policzyć też należy niepomierne te zyski spekulantów, które nieraz sięgają 100%, a najczęściej wynoszą 30% do 50% ceny sprzedażnej. Bo spekulant parcelacyjny, to zazwyczaj jednostka po za społeczeństwem stojąca i zyski jego nie zwiększają majątku narodowego, lecz przeciwnie. Gdy zaś rozparcelowano u nas w 1904 r. przeszło 50 tysięcy morgów w cenie 600 do 2000 koron za morg, zapłacony spekulantom podatek sięgał kilkunastu miljonów.

Więc te straty, kosztem których odbywa się dziś u nas parcelacya, należy liczyć na dziesiątki milionów koron rocznie. Koszt to wielki i tem większy, że spada całym prawie ciężarem swym na włościan, na tę warstwę, która właśnie przez parcelacyę ma się stać główną naszego rolnictwa podstawą.

Społeczeństwo, dbałe o swą przyszłość ekonomiczną, nie może obojętnie patrzeć na dewastacyę swego majątku i wyzysk głównej swej klasy produkcyjnej przez pośredniczące w dokonywującej się przemianie stosunków własności elementy, choćby przemiana ta miała być społecznie nawet najkorzystniejszą.

Lecz u nas nie tylko zbyt wielkie są bieżące straty gospodarcze, kosztem których odbywa się ewolucya społecznego naszego ustroju agrarnego, więc też nietylko o złagodzenie strat tych chodzić musi. Zasadniczy kierunek, jaki przybrała dziś u nas parcelacya, jest również społecznie i ekonomicznie szkodliwy. Zadanie więc, które kraj ma do spełnienia, jest o wiele głębsze: zwrócić parcelacyę z obecnej jej drogi i nadać jej kierunek zgodny z niezbędnymi wymogami społeczno-gospodarczego postępu.

Sąd w tej mierze jest dziś już w naukowej naszej literaturze ustalony.

Z zupełną jednomyślnością zgadza się ona:

a) że parcelacya jest w istocie swej nieuniknioną przeciw wadliwemu układowi naszej własneści ziemskiej reakcyą, której powstrzymanie nie jest więc ani pożądanem, ani nawet możliwem,

b) że jednak ten kierunek, jaki dziś przybrała, jest z wielu względów ujemny, że więc dalsze trwanie przy liberalnem w stosunku do niej haśle „laissez faire, laissez passer“ — byłoby wysoce szkodliwe,

---

[1]) Ustawa parcelacyjna. Przegląd polski 1904.

[2]) Sprawozdanie c. k. Tow. rolniczego krakowskiego za rok 1904.

c) a zatem kraj ma pilny uregulowania jej obowiązek [1]).

I niemniej jednomyślnie orzeka ona, że pierwszym ku temu warunkiem, by parcelacya mogła mieć dodatnie dla społeczeństwa rezultaty, jest, by tworzyła ona samodzielne i posiadające warunki gospodarczego postępu posiadłości włościańskie. Inaczej jest ona szkodliwą, zwiększa bowiem jeszcze to rozdrobnienie gospodarstw rolnych i ten przedział między wielką a drobną własnością, które ją wywołały i przeciwko którym w zasadzie się ona zwraca.

A w takim razie zadanie, jakie ma kraj wobec parcelacyi do spełnienia opiewać będzie:

1. Powstrzymanie spekulacyi i wywołanego przez nią nadmiernego zwrostu cen ziemi, oraz sztucznego niszczenia całej średniej własności folwarcznej bez względu na istotną jej gospodarczą żywotność.

2. Skierowanie parcelacyi ku tworzeniu możliwie największych gospodarstw włościańskich.

Rozpatrzmy teraz środki, któremi cel powyższy da się osiągnąć.

Spekulacya parcelacyjna popełnia liczne nadużycia, ma wybitne znamiona lichwy.

Niewątpliwie, nadużyciom tym dałoby się w znacznym stopniu zapobiedz na drodze karnej, nawet w ramach dzisiejszego ustawodawstwa.

Gdy w osiemdziesiątych latach ubiegłego wieku poczęła rozwijać się w Czechach i Dolnej Austryi spekulacya parcelacyjna gruntami włościańskimi, stłumiły ją zazaz w zarodku energiczne wystąpienia przeciwko niej namiestnictw, które rozprządzeniem [2]) do starostw nakazały pilnie baczyć, by nikt nieuprawniony pośrednictwem parcelacyjnem się nie trudnił, względnie za bezprawne pośrednictwo pociągać spekulantów do odpowiedzialności, oraz ministerstwa sprawiedliwości, które poleciło sędziom i prokuratorom ścigać spekulantów za oszustwa, donosić władzom politycznym o stwierdzonych faktach bezprawnego pośrednictwa, a izbom adwokackim i notaryalnym o ubliżających godności ich stanu faktach udziału w spekulacyi parcelacyjnej adwokatów i notaryuszy [3]), jako też ministerstwa finansów, które rozkazało wymierzać spekulantom możliwie najwyższy podatek zarobkowy.

Gdy jednak parcelacya sięgnęła dziś u nas tak głęboko do podstaw społeczno-narodowego naszego bytu, że główną sprężynę w społecznej naszej ekonomioznej ewolucyi stanowi nie sposób ograniczyć się wyłącznie do tłumienia najjaskrawszych na peryferyi jej ujawniających się nadużyć.

Więc nie o to tylko chodzi, by zapobiedz lichwie i oszustwom. Nie same bowiem tylko nadużycia spekulacyi są szkodliwe. Szkodliwem jest przedewszystkiem to, że spekulacya opanowała u nas niepodzielnie ruch parcelacyjny, a wobec tego parcelacya przybrała kierunek korzystny wyłącznie dla spekulującego na pośrednictwie parcelacyjnem kapitalisty, a szkodliwy zarówno dla przyszłości krajowego rolnictwa, jak i dla kupujących dziś ziemię włościan.

---

[1]) Por. Milewski: Ustawa parcelacyjna. Przegląd polski, marzec 1904.
Jaworski: Parcelacya ze stanowiska prawnego 1904 r.
Makarewicz: Walka ze spekulacyą parcelacyjną 1904 r.
Grabski: O parcelacyi. Przegląd polski. październik 1904 r.
Aleksander Dąmbski: Obecny proces przemiany podziału własności ziemskiej w Galicyi 1905 r.

[2]) Namiestnictwo Dolnej Austryi — 27 maja 1886 r. i 28 sierpnia 1886 r., namiestnictwo Czech — 11 sierpnia 1886 r.

[3]) Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 13 lutego 1887 r.

Chcąc więc nadać parcelacyi zgodny z dobrem publicznem charakter, należy przedewszystkiem odebrać spekulacyi spoczywające w jej ręku kierownictwo ruchu parcelacyjnego.

Ku temu wszakże niezbędnem jest uczynić spekulanta zbędnym. Panuje on bowiem dziś na rynku parcelacyjnym dla tego poprostu, że się bez niego ani ofiarująca, ani pożądająca strona obejść nie może, że jest im obu niezbędnym. Póki więc będzie nadal tak jak dziś niezbędnym, panowanie jego trwać będzie.

Jak to już poprzednio powiedzieliśmy rozwinęła się u nas tak silnie spekulacya parcelacyjna, wbrew temu, co widzimy w Królestwie i Poznańskiem, ponieważ:

1. włościanie nie mają dość gotówki, parcelujący zaś folwark właściciel choćby i godził się poczekać z pewną częścią ceny kupna, póki włościanie nie uzyskają pożyczki na hipotekę nowo nabytych gruntów, by mogli go ostatecznie spłacić, to przecież jednak musi dostać odrazu gotówką chociaż tyle, żeby był w stanie uwolnić parcelowany obszar z pod ciężących na nim długów hipotecznych;

2. układy toczone z każdym z osobna z licznych nabywców zbyt długo się ciągną dla właściciela, który zazwyczaj, jeśli się z własnej inicyatywy bierze do parcelacyi, to widocznie jest istotnie w krytycznym położeniu i potrzebuje szybko pieniędzy.

Chcąc więc uczynić spekulanta zbędnym, koniecznem jest:

1. zapewnić włościanom kredyt parcelacyjny i dogodniejszy i korzystniejszy od udzielanego im przez spekulanta, oraz w takiej formie, by umożliwiał im kupowanie ziemi z pierwszej ręki t. j. bezpośrednio od większych przedsiębiorców rolnych.

2. zorganizować rynek parcelacyjny tak, by pożądający ziemi włościanie mogli wchodzić w bezpośrednie stosunki z mającym ją na sprzedaż większym przedsiębiorcą rolnym, a mimo to ten ostatni nie musiał detaliczną sprzedażą ziemi się trudnić, lecz mógł ją odrazu w większych kompleksach sprzedawać.

Czy jednak rzeczywiście włościanom brak dziś potrzebnej dla parcelacyjnego kupna ziemi gotówki, czy raczej nie dla tego tylko nabywają ją oni przeważnie od pośrednika-spekulanta, a nie z pierwszej ręki, że spekulant pomija na razie wszelkie formalności prawne, których włościanin nasz tak bardzo nie lubi. Przecież według sprawozdań wszystkich instytucyi, trudniących się u nas parcelacyą, włościanie płacą najczęściej połowę ceny kupna gotówką, a dla zapłacenia reszty znajdą zawsze kredyt hipoteczny już to w Banku krajowym, już też w powiatowych kasach oszczędności, czy w miejscowych związkach kredytowych. Jeśli by zaś im kredytu tego nie starczyło, mogą dostać osobiste jeszcze pożyczki w kasach Reiffeisenowskich i t. d.

Cóż, kiedy fakty co innego mówią!

Oto jeden z wielu przykładów:

Właściciel folwarku w Koćmierzowie pod Tarnobrzegiem, zmuszony do sprzedania majątku, zwrócił się do włościan swej gminy z propozycyą parcelacyi. Włościanie, którym istotnie brak ziemi, — rzadko który z nich miał bowiem 4 morgi, — a którzy mieli nieco zaoszczędzonych pieniędzy z zarobków w Prusach, na flisie, oraz przy robotach ziemnych nad Wisłą, związali się natychmiast w spółkę i ugodzili się szybko o kupno folwarku, tem bardziej, że właściciel jego żądał umiarkowanej stosunkowo ceny niespełna po 600 koron za morg.

Mimo jednak chęci zaciągnięcia pożyczki na własne grunta a nawet na pastwisko gminne nie mogli użyskać potrzebnej gotówki dla kupna i właściciel folwarku musiał wbrew swym życzeniom sprzedać majątek żydowi. Żyd zaś rozsprzedał go włościanom po 1200 do 2000 koron za morg.

I istotnie głębsze zastanowienie przekonywa nas, że ani nie mają włościanie tyle gotówki, wiele na pierwszy rzut oka zdają się wykazywać sprawozdania naszych parcelacyjnych instytucyi, ani też nie mogą skutecznie brakowi temu zaradzić obecne instytucye kredytowe.

Nasamprzód bowiem trzeba przecież zdać sobie z tego sprawę, że dokonywane przez publiczne instytucye nasze parcelacye nie są typowemi, lecz, że to są parcelacye najlepsze. Ale, co ważniejsza, cyfry rzeczonych sprawozdań nic tu o faktycznym stanie rzeczy nie mówią. Są to bowiem czysto rachunkowe liczby. Instytucya zwie kredytem tę część ceny kupna, którą pozostawia na hipotece odprzedanej części. Jaką zaś drogą doszła ona do uzyskania reszty, czy ją zapłacił nabywca odrazu przy wchodzeniu w fizyczne posiadanie gruntu, czy też dopiero przy kontrakcie, czy też przez lat parę później częściemi ją spłacał, aż póki nie uiścił tyle, że instytucya uznała już za możliwe wyrobić dlań odrębny wykaz hipoteczny, czy też wreszcie dał tylko zobowiązanie zapłacenia do paru lat odpowiedniej części gotówką, lecz ani jej jeszcze nie zapłacił, ani też wobec tego nie został dlań jeszcze wykaz hipoteczny sporządzony, — to wszystko zwie się sprzedażą za gotówkę. Tem mniej oczywista troszczy się o to instytucya, skąd włościanin bierze pieniądze, które jej płaci, czy z zarobku, czy z uzyskanej na dawny swój grunt pożyczki, czy choćby z pożyczek wekslowych.

Tą drogą dochodzi Bank parcelacyjny do ogłaszania w swem sprawozdaniu, iż nabywający grunta włościanie płacą gotówką 65% do 97.6% ceny kupna.

Jak zaś w rzeczywistości sprawa się ta w tymże Banku parcelacyjnym przedstawia, wskazują następujące z ksiąg jego wynotowane cyfry:

W Korzuchowie zapłacili włościanie do czasu zawarcia kontraktu 96 tysięcy koron, pozostali dłużni 133 tysięcy.

W Załężu zapłacili włościanie do czasu zawarcia kontraktu w grudniu 1902 r. 31 tysięcy, zostało 80 tysięcy; na konto długu tego uiścili do 31/VIII 1903 r. 21 tysięcy, do 19/IX 1903 r. — 24 tysięcy, do 12/X 1903 r. — 34 tysięcy, do 31/XII 1903 r. — 37 tysięcy, do 31/XII 1904 r. — 39 tysięcy, pozostali więc jeszcze po 31/XII 1904 dłużni 41 tysięcy.

W Chojniku do zawarcia kontraktu zapłacili włościanie 48 tys., pozostali dłużni 56 tys.

W Ołpinach wpłacili włościanie do zawarcia kontraktów (najpóźniejsze datują z 23 września 1903 r.) — 19 tysięcy koron, pozostali dłużni 68 tysięcy. Na konto długu tego zapłacili do 31 grudnia 1904 r. - 25 tys. zaciągnąwszy 30 tysięcy pożyczki w Kasie Oszczędności jasielskiej. Mimo więc tej pomocy pozostali nadal jeszcze po 31 grudnia 1904 r. dłużni 43 tysięcy.

W Żarnowcu zapłacili parcelanci do zawarcia kantraktów 21 tysięcy koron, pozostali winni 120 tysięcy.

A oto parę przykładów wyjętych z ksiąg Towarzystwa pomocy obywatelskiej, które, mimo, że z zasady o wiele ostrożniej od Banku parcelacyjnego parceluje, niemniej musiało zawierać interesa w rodzaju następujących:

W Czulicach parcelanci zapłacili do zawarcia kontraktu 22 tysiące koron, zostali winni 75 tysięcy, które spłacili zaciągniętą na dawne i nowo nabyte grunta pożyczką hipoteczną.

W Zakliczynie parcelanci zapłacili do zawarcia kontraktów niecałe 10 tysięcy, zostali winni 25 tysięcy.

I temu brakowi gotówki u parcelantów, który tak wyraźnie z cyfr powyższych wynika, nie są żadną miarą w stanie zaradzić skutecznie obecne instytucye kredytowe.

Kredyt hipoteczny Banku Krajowego jest wogóle za mały, nie mówiąc już o tem, że zbyt skomplikowanem jest użyskanie go. Bank Krajowy udziela bowiem pożyczek do połowy wartości ziemi. I wartość tę szacuje oględnie. W rzeczywistości więc daje on włościanom kredyt nie większy nad $^1/_3$ ceny, którą za kupywane przy parcelacyi gzunta płacą. Tymczasem rzadko kiedy mają oni gotówki więcej nad 30% ceny kupna.

Wyższe już pożyczki dają powiatowe Kasy oszczędności. Jak to wynika z odpowiedzi na rozpisaną obecnie przez Wydział krajowy ankietę, przeważnie udzielają one pożyczek hipotecznych do $^3/_4$ wartości gruntu, szacowanej przytem nie na podstawie dochodów gospodarstwa, jak to czyni Bank Krajowy, lecz wedle istniejących w danej miejscowości cen ziemi; wprawdzie szacunek ten musi być oczywiście, wobec szalonego wzrostu cen tych, prowadzonym ostrożnie, zazwyczaj więc udzielona pożyczka wynosi nie więcej nad połowę faktycznej ceny kupna. Przecież i przy tej wysokości mógłby on już znaczną bardzo przy parcelacyi odegrać rolę.

Tymczasem jednak, jak nas o tem rzeczona ankieta przekonywa, włościanie, korzystający na ogół chętnie z hipotecznego kredytu powiatowych Kas oszczędności, specyalnie przy parcelacyi nader rzadko się doń uciekają. Trzy czwarte istniejących Kas oszczędności nie udzielało wcale pożyczek parcelacyjnych, ponieważ parcelanci nie zwracali się do nich o kredyt, chociaż nieraz w odnośnym powiecie, jak n. p. tarnowskim, spekulacya parcelacyjna szerokie zatoczyła kręgi.

Ale bo wszelki wogóle dotychczas przez instytucye nasze udzielany włościanom kredyt hipoteczny z formy swej nie odpowiada potrzebom parcelantów.

Jest to kredyt dla właściciela ziemi, a nie dla jej nabywców. Parcelant zaś to nabywca dopiero, a nie właściciel.

Potrzeba mu pożyczki nie wtedy, gdy już hipoteczny wykaz własności swej posiada, lecz zanim go uzyszcze, po to, by właśnie mógł go uzyskać i wogóle nabyć ziemię, której przecież jeszcze nie posiada.

Taki kredyt parcelacyjny daje włościanom rosyjski bank włościański — kredyt dla nabycia ziemi, a nie na nabytą ziemię. Takiż kredyt dają naszym włościanom pośrednictwem parcelacyjnem trudniące się instytucye. Ale przedewszystkiem dają go im u nas spekulanci.

Chcąc więc uczynić spekulanta zbędnym, musi kraj sam dostarczyć włościanom, tak jak to czyni już od 12 lat Rosya, owego kredytu parcelacyjnego, który dziś daje im tylko pośrednik.

Wprawdzie kredyt ten będą dawać w pewnym stopniu włości rentowe.

Lecz przedewszystkiem, i co najważniejsze, nie sposób łudzić się, by włości rentowe zdołały kiedykolwiek objąć cały ruch parcelacyjny. Z włości rentowych będzie korzystać nieznaczny tylko stosunkowo procent parcelantów. Tak się dzieje w Prusach, gdzie przecież włościanin ma nieskończenie więcej, niż u nas zaufania do władz rządowych i chętniej się ich kontroli poddaje, nie mówiąc już o znacznie większem wyrobieniu gospodarczem.

Skąd więc miałoby u nas być w tym względzie lepiej, gdzie chłop ma na ogół tak prymitywne pojęcie kredytu, że z reguły przedkłada on kredyt osobisty nad hipoteczny, a krótkoterminowy nad długoterminowy, gdzie woli on dług wekslowy nad amortyzacyjną pożyczkę hipoteczną na lat 40 — która mu się zamachem na jego prawa własności być wydaje, bo go w swobodnem dzieleniu, odpisywaniu, odprzedawaniu i t. d. ziemi do końca niemal życia krępuje. To też najchętniej biorą u nas włościanie pożyczki hipoteczne na krótkie jeno terminy 10, 15, a rzadko już 20 lat. Jeszcze zaś chętniej korzystają, jeśli tylko się mu go

w pożądanej wysokości daje, jak to czyni Bocheńska Kasa oszczędność, z kredytu wekslowego. Jeżeli 10% parcelantów zechce nabywać włości rentowe, będzie to już bardzo wiele. A i to będzie wtedy tylko, jeśli nie zbraknie poważnej zachęty ze strony wpływających na kształtowanie się opinii wiejskiej czynników.

Przy tem zaś nie jest to bynajmniej naczelnem zadaniem włości rentowych — tworzyć kredyt parcelacyjny. Nie po to je powołał kraj do życia, żeby unormować ruch parcelacyjny, lecz:

1. Dla powstrzymania dzielenia się istniejących już gospodarstw; — a że chce od dzielenia tego chronić wszelkie nad 3 hektary mające ziemi osady, więc oznaczył rozmiar włości rentowych poczynając od 3 hektarów;

2. Dla wytworzenia liczniejszych, niż je dziś mamy, gospodarstw kmiecych, czyli wielko-włościańskich, sięgających do 60 hektarów; — i dla tego uznał za stosowne tworzyć włości rentowe także i z powstających przy parcelacyi nowych posiadłości włościańskich, a nie tylko z istniejących już gospodarstw.

Korzystać teraz z tego, że włości rentowe mogą między innemi funkcyonować i jako kredyt parcelacyjny, oraz, że można tworzyć je z z gospodarstw już 3 hektarowych, po to by użyć je przedewszystkiem jako kredytu parcelacyjnego dla wytworzenia sześciomorgowych i mało co po nad to większych osad — byłoby nietylko zgoła wykrętną interpretacyą woli prawodawcy, lecz co gorsza zwichnęłoby tę działalność włości rentowych, do których zostały one w rzeczywistości powołane.

Cel ich jest inny, niż unormowanie kredytu parcelacyjnego i nie mniej od tego ostatniego doniosły.

Mogą i powinny one przy normowaniu w ogóle ruchu parcelacyjnego odegrać wielką rolę — wytwarzania wielkiej własności kmiecej, która bez ich pomocy by nie powstała, a której brak tak silnie daje się nam odczuwać; lecz właśnie dla tego nie ma się prawa odrywać ich od tego zadania, by przeobrazić je w ogólną instytucyę kredytu parcelacyjnego.

Zresztą, jak to już wykazaliśmy, włości rentowe zastąpić kredytu takiego nie mogą, bo ledwo drobną część parcelacyi objąć będą w stanie.

Więc mimo włości rentowych kwestya kredytu parcelacyjnego nie jest bynajmniej rozwiązaną. Lecz może wystarczyłoby ku temu poprostu poprzeć wydatniej istniejące już dziś u nas instytucye parcelacyjne, jak n. p. Bank parcelacyjny. Toć instytucye te dają włościom istotny kredyt parcelacyjny. Czyżby więc nie było najodpowiedniej dać im jeno środki szerszego niż dotychczas działania — by sprawę kredytu parcelacyjnego zadawalniająco rozwiązać.

Myśl to niewątpliwie ponętna. Bo nęci zawsze iść po linii najlżejszego oporu.

Lecz o to tu przecież właśnie chodzi, by wytworzyć bezpośredni stosunek włościan z większymi przedsiębiorstwami rolnymi na rynku ziemi. Bo pamiętajmy, parcelacya wtedy tylko może być zdrową, gdy inicyatywa do niej wychodzi od bezpośrednio zainteresowanych stron, i od obu w równej mierze.

Uzależnienie jej od interesów pośrednika, choćby najlepszymi ożywionego chęciami, musi ją z konieczności rzeczy paczyć.

Jak dalece jest to prawdą, świadczy o tem ten nader znamienny fakt, że Bank parcelacyjny, mimo swych niewątpliwie szczerych dla interesów włościańskich sympatyj, ponieważ bezpośrednim swym celem ma pośrednictwo parcelacyjne — sprzedaje ziemię włościanom znacznie drożej niż Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej, które interesy jednej tylko, mianowicie sprzedającej strony reprezentuje, lecz niema celem wyłącznie parcelacyi.

I nic dziwnego. Każdy, choćby najuczciwszy prywatny pośrednik, musi dbać w pierwszej linii o to, by na pośrednictwie zarobił, i jak najwięcej interesów parcelacyjnych przeprowadził.

Celem nie jest dlań dobro sprzedającej i kupującej strony, a środkiem dla celu tego jego pośrednicząca działalność, lecz odwrotnie celem jest pośrednictwo i zysk z pośrednictwa, a środkiem zadowolenie kundmanów. Więc pośrednik uwzględnia zawsze tylko chwilowe pożądania stron, a nie rzeczywiste ich potrzeby. A gdy inaczej zbyt trudno interes idzie, gdy mianowicie musi on toczyć konkurencyjną z mniej sumiennymi współzawodnikami walkę, — nie cofnie się on nigdy przed sztucznem nawet rozbudzaniem tych pożądań. Bo cofnąć się nie może pod grozą bankructwa.

Zatem, każdy zawodowy pośrednik parcelacyjny musi, nie czekając, aż doń się większy przedsiębiorca rolny z prośbą o pośrednictwo zwróci, wyławiać nadające się do parcelacyi majątki, wysoką ceną właścicieli do sprzedania ich kusząc, a z drugiej strony za pomocą naganiaczy chłopów do kupna zachęcać. Tak też robi i Bank parcelacyjny.

Dla rozwiązania kwestyi kredytu parcelacyjnego nie ma innej rady, jeno kraj musi sam bezpośrednio kredyt ten stworzyć.

Tworząc go wszakże, uzyskuje kraj jednocześnie dzięki niemu poważny wpływ i na ceny ziemi, i na kształtowanie się zaofiarowania i zapotrzebowania na rynku parcelacyjnym. Powinien więc kredyt ten stać się w ręku władz krajowych narzędziem dla skierowania ruchu parcelacyjnego na korzystniejsze dla społeczno narodowej naszej przyszłości tory, powstrzymując nadmierny wzrost cen ziemi, zwiększając rozmiary wydzielonych z parcelowanych gruntów części, chroniąc zabudowania folwarczne od dewastacyi i wprowadzając pewną w stosunkach komasacyi poprawę.

Lat 10 temu organizacya taka kredytu parcelacyjnego uchroniłaby nas, jak uchronił bank włościański Królestwo, od spekulacyi parcelacyjnej i zapobiegłaby już skutecznie tej dzikiej parcelacyi, co nas na bezdroża prowadzi.

Ale dziś już same środki zachęcające wystarczyć nie mogą.

Nie mówiąc już o tem, że rzucenie na rynek ziemi kilkudziesięciu miljonów kredytu parcelacyjnego bez jednoczesnego ograniczenia spekulacyi, spekulacyę tę tylko wzmoże i szalony skok w cenach ziemi na razie sprowokuje, po czem gwałtowny ich spadek musiałby nastąpić, wstrząsając do głębi całem naszem życiem ekonomicznem, — spekulacya parcelacyjna nie da się już zwalczyć przez przeciwstawienie jej tylko racjonalnego kredytu parcelacyjnego. Potrafi bowiem ona ofiarować zawsze i sprzedającym i nabywającym ziemię o tyle korzystniejsze dla nich na razie warunki niż będzie kraj dać w stanie, że znaczna część włościan i właścicieli folwarków przełoży interes ze spekulantem nad pośrednictwo instytucyi krajowych.

Instytucya taka nie będzie przecież wyśrubowywać per fas et nefas płaconej przez chłopów ceny, jak to robi spekulant; wręcz przeciwnie, musi ona starać się o powstrzymanie dalszego ich tak szkodliwego i dla drobnej i dla wielkiej własności ziemskiej wzrostu. Któryż jednak właściciel folwarku nie sprzeda go spekulantowi, gdy ten ofiaruje mu za morg o 50 koron więcej niśli będą mu dawać włościanie przy pomocy krajowej instytucyi ziemię kupujący?

A co się tych ostatnich tyczy, — to, zapewne, zamożniejsi w gotówkę gospodarze nie zechcą kupować ziemi od spekulanta, mając możność nabycia jej taniej przy pomocy dogodnego kredytu przez kraj udzielonego. Lecz spekulant, który nie waha się, wziąwszy kilkadziesiąt koron zadatku za sprzedany w cenie niemal 2.000 koron morg, wprowadzić natychmiast w fizyczne jej posiadanie nabywcę, nabywców takich, najmilszych dlań, bo dających się do ostatecznych granic wyzyskiwać, znajdzie zawsze w wystarczającej ilości.

*

Jest to zupełnie analogiczna z kwestyą lichwy sprawa.

Właściwem przeciwko lichwie lekarstwem jest organizacya dobrego kredytu; bez organizacyi tej najsroższe nawet ustawy o lichwie nie wykorzenią jej; lecz odwrotnie, bez ustawodawczego skrępowania lichwiarzy nie usunie jej organizaoya dobrego kredytu.

Tak samo nie zdoła kraj opanować ruchu parcelacyjnego samym tylko kredytem i organizacyą racjonalnego handlu parcelacyjnego ziemią, jeśli nie skrępuje zarazem ustawodawczo dzikiej parcelacyi; jak z drugiej strony również wszelkie przeciwko niej wymierzone ustawy pozostaną bezsilne bez równoczesnej organizacyi i poparcia odpowiednim kredytem zdrowej parcelacyi.

Juctim to podkreśla z naciskiem cała nasza dzisiejsza literatura naukowa, godząc się też jednogłośnie i na to, że pozytywny cel: skierowania parcelacyi na racyonalne społecznie tory poruczonym być może jedynie ekonomicznej akcyi kraju, ustawodawcze zaś środki mogą mieć negatywne tylko zadanie obrony społeczeństwa przed dziką parcelacyą i szkodliwymi jej skutkami.

W takim razie jednak nie może być mowy o ustawodawczem przepisaniu, jaką ma być parcelacya, kiedy może być całkowitą, a kiedy tylko częściową, jaka własność może być parcelowaną, a jaka nie, w jakich częściach winna być ziemia sprzedawaną, lub po jakiej cenie, jaki ma być stosunek sąsiedzkiej do osadniczej parcelacyi i t. d.

Wszelkie tego rodzaju przepisy pozostałyby bezsilne, jak bezsilnemi były ustawy, oznaczające dozwoloną stopę procentową.

I nie tylko bezsilne, lecz i niepożądane byłyby one, boć wszelkie przepisy prawne, wtłaczające stosunki ekonomiczne między ludźmi w skonstruowany a priori szemat, albo życie to tamują, albo, nie mając dość siły dla powstrzymania go, nielegalne wytwarzają sytuacye.

Nie przepisywać więc jaką ma być parcelacya, jest zadaniem ustawodawczej akcyi kraju, lecz:

1. Uwarunkować parcelacyjną sprzedaż ziemi tak, by władze krajowe, mając w ewidencyi swej cały proces parcelacyjny, mogły niedopuścić do szkodliwej społecznie parcelacyi. I dla takiego uwarunkowania handlu ziemią nie potrzeba znosić jej obrotu, jeno określić formy nadal dlań obowiązujące. Również bowiem, jak gmina miejska, wydając dla zapobieżenia niesumiennemu handlowi mlekiem przepisy określające szczegółowo, w jakich naczyniach, jak rozgatunkowane i jak od zepsucia zabezpieczone mleko wolno jedynie sprzedawać, nie znosi przez to jeszcze wolnego niem handlu, — tak samo i kraj, poddając handel parcelacyjny ziemią kontroli władz swych i określając na czem polegać i jak wykonywaną kontrola ta będzie, nie znosi tem wolnego obrotu ziemią, jeno go w odpowiednie formy ujmuje.

Formy te mają zapewnić krajowi kontrolę nad parcelacyjnymi sprzedażami ziemi. Trzeba więc, by władze krajowe miały w ewidencyi swej wszystkie tego rodzaju sprzedaże. Osiągnąć ten cel można jedynie, przepisując, że dla zawarcia kontraktu kupna i sprzedaży pociągającego za sobą parcelacyę gruntów koniecznem jest uprzednie uzyskanie od władz krajowych zatwierdzenia przedłożonego im planu parcelacyjnego. By zaś niemożliwem, a przynajmniej utrudnionem znacznie było obchodzenie tego przepisu, nie może on odnosić się wyłącznie do dóbr tabularnych, bo w takim razie spekulant mógłby, podzieliwszy nasamprzód majątek na parę części i przeniósłszy je do ksiąg gruntowych dla własności nietabularnej, parcelować go następnie bez wszelkiej kontroli, lecz, do wszelkich po nad pewien rozmiar n. p. 3 hekt. większych posiadłości ziemskich. Przy tem musi być rzeczony plan parcelacyjny możliwie szczegółowy; nietylko więc zawierać informacye o sposobie podzielania parce-

lowanego gruntu, o rozmiarze i granicach części, na które zostanie podzielonym, o drogach, jakie powstaną, i kulturach, jakie na niem były, lecz również powinien zawierać wykaz nabywców i zamierzonych z nimi umów; powinien więc być przedstawionym na zasadzie dokonanych już prowizorycznie umów przedwstępnych. Inaczej bowiem będzie to plan czysto fikcyjny. Władze krajowe uzyszczą ewidencyę zamiarów, prawdziwych czy zmyślonych, a nie rzeczywistych faktów parcelacyjnej sprzedaży ziemi. A przecież o to ostatnie chodzi.

Czy jednak przepisy takie nie utrudnią nadmiernie parcelacyi? Dały się słyszeć obawy, że włościanin, wiedząc, iż umowa, którą zawierać będzie, będzie posiadać prowizoryczne tylko znaczenie, cofnie się zawsze przed nią; chce on bowiem natychmiast po zadatkowaniu gruntu wejść w fizyczne jego posiadanie.

Obawy te wszakże są płonne.

Jeśli istotnie po większej części włościanin nasz natychmiast po złożeniu zadatku obejmuje zgodzony grunt w posiadanie, — to dzieje się to nie tyle z inicyatywy samego włościanina, czy też na wyraźne jego życzenie, co z inicyatywy spekulanta.

Chłop nasz bowiem ma wręcz przeciwnie tendencyę do traktowania ugody, popartej nawet zadatkiem, za prowizoryczną tylko umową, póki nie został jeszcze zawarty formalny kontrakt. I rzetelny pośrednik parcelacyjny, który nie wyzyskuje lekkomyślności włościanina, na takie traktowanie pierwotnej umowy zawsze się zgodzi. — Jak dalece ono w duchu włościańskiego myślenia leży, świadczy fakt, iż, jak nas o tem księgi zadatków Banku parcelacyjnego i Towarzystwa wzajemnej pomocy obywatelskiej przekonywują, po większej części zawarte przy zadatkowaniu umowy są następnie jeszcze zmieniane, nieraz i parokrotnie; zdarza się nawet, że parcelant całkowicie z zadatkowanego gruntu odstępuje, a dość częstem jest, że odstępuje od części jego. Ani jednego nie znaleźliśmy wszakże wypadku, by czy to Bank parcelacyjny, czy też Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej z tego powodu jakiekolwiek rościło do włościan pretensye.

Nie ma więc powodu obawiać się, że prowizoryczny charakter umowy, póki nie zostanie plan parcelacyjny zatwierdzonym, odstraszać będzie włościan.

I na przedłożenie oraz uzyskanie zatwierdzenia planu parcelacyjnogo zawsze w uczciwej parcelacyi czasu starczy.

Tylko spekulant, gdy jeno chłop da mu zadatek, wprowadza go natychmiast w fizyczne posiadanie ziemi. Natomiast każdy rzeczywisty przedsiębiorca rolny, czeka, aż póki nie rozsprzeda całkowicie większego przynajmniej jakiegoś łanu. I tak samo czyni też Bank parcelacyjny.

Jest to, można powiedzieć, charakterystycznem znamieniem odróżniającem uczciwą parcelacyę od lichwiarskiej, że gdy przy pierwszej z reguły między zawarciem umowy, względnie złożeniem zadatku, a objęciem w posiadanie ziemi, upływa przeważnie jakiś dłuższy przeciąg czasu, często kilka miesięcy wynoszący, szczególnie gdy umowy są zawierane już po czasie jesiennych siewów, to przy ostatniej — zaraz po zadatkowaniu następuje wprowadzenie nabywcy w fizyczne posiadanie kupionego gruntu.

Zresztą leży to w możności kraju zapewnić jak najdalej idące tu udogodnienie dla organizowanego przez się i pod opieką krajowych władz stojącego bezpośredniego zakupna ziemi przez parcelantów od większych przadsiębiorców rolnych.

A w takim razie ustawa rzeczona utrudni chyba tylko wstępowanie włościanom na drogi niebezpieczne, grożące im lichwiarskim wyzyskiem spekulantów, a lichwiarzom — korzystanie z lekkomyślnego przy braku gotówki godzenia się chłopów.

Takie utrudnienia są zdrowe!

2. Uregulować powstające wskutek parcelacyi w zakresie administracyjnych i prawno-cywilnych stosunków zmiany, których obowiązujące ustawodawstwo nie przewiduje, a które bez prawnego uregulowania pozostać nie mogą [1]).

* * *

Reasumując powyżej powiedziane dochodzimy do następnego określenia zadań naszej polityki parcelacyjnej:

I. Utworzenie krajowej instytucyi kredytu parcelacyjnego, udzielanego nabywcom parcelacyjnym ziemi, celem umożliwienia im nabycia jej bezpośrednio od większych przedsiębiorców rolnych. Kredyt ten służyć powinien tylko racyonalnej parcelacyi i winien być tańszym i stosunkowo wyższym, gdy z parcelacyi powstają gospodarstwa, mające warunki samoistnego bytu gospodarczego, niż gdy mają powstać osady kartowe.

II. Zorganizowanie przez kraj parcelacyjnego handlu ziemią. Gdy jednak chodzi o to, by z reguły na rynku parcelacyjnym bezpośredni między sprzedającymi a nabywcami istniał stosunek, nie może ono polegać na utworzeniu krajowej instytucyi komisowo czy na własny rachunek trudniącej się parcelacyą. Zresztą, kraj nie może być przecież przedsiębiorcą parcelacyjnym. Lecz kraj może i powinien wziąć handel parcelacyjny pod swą opiekę i kontrolę. A mianowicie winien on:

a) wydać ustawę normalną i utworzyć patronat dla spółek parcelacyjnych, organizujących zbiorowe zapotrzebowanie ziemi ze strony włościan, tak, by właściciel folwarku mógł ziemię swą sprzedać w większym odrazu kompleksie, nie wdając się w pertraktacye handlowe z każdym z parcelantów z osobna, a jednak by ci ostatni bezpośrednio od większego przedsiębiorcy rolnego nabywali ziemię.

b) spółkom stojącym pod kontrolą i kierownictwem Patronatu zapewnić specyalne przywileje, a więc:

α) uwolnienie od opłat stemplowych i ulgi w należytościach przenośnych,

β) wykonywane darmo przez krajowe biuro plany parcelacyjne, co prócz oszczędności w kosztach da im możność znacznie szybszego prowadzenia interesu, niż gdyby musiały sporządzone przez się plany odnośne podawać do zatwierdzenia kontrolującej parcelacyę władzy krajowej,

γ) przedewszystkiem zaś, zarezerwowanie wyłącznie dla spółek tych krajowego kredytu parcelacyjnego.

c) kierować działalność spółek parcelacyjnych tak:

α) by możliwie największa część parcelowanej ziemi szła na tworzenie samodzielnych gospodarczo osad,

β) by z powodu parcelacyi nie pogarszały się, lecz raczej poprawiały stosunki komasacyi, by więc włościanie gmin sąsiadujących z folwarkiem, zamiast adjakcyjne przedewszystkiem dokupywać części, o ile tylko można, sprzedawali raczej dawne swe grunta, a kupowali całkowite na ziemi folwarcznej osady,

γ) by wedle możności były tworzone przy parcelacyi całkowitej i większe, 40 do 60 hektarowe włości rentowe, względnie folwarki 100 do 150 hektarowe, o ileby dało się je w pewne zasobnego w fachową wiedzę i odpowiedni kapitał przedsiębiorcy rolnego ręce odsprzedać,

δ) by zabudowania folwarczne, zamiast ulegać zniszczeniu szły na publiczny wsi użytek, jako to kaplicę, szkołę, ochronkę, mleczarnię spółkową etc., względnie pozostawały przy wspomnianych powyżej włościach rentowych czy folwarczkach.

---

[1]) por. Jaworski parcelacya ze stanowiska prawnego 1904.

III. Wydanie ustawy warnnkującej handel parcelacyjny ziemią, któraby zmieniając odpowiednio §. 3 ustawy krajowej z 1. listopada 1868 r. o wolnym obrocie ziemi, postanowiła:

a) dla zawarcia prawomocnego kontraktu sprzedaży i kupna ziemi, powodującego podział posiadłości ziemskiej powyżej 3 hektarów obszaru mającej, potrzebnem jest przedłożenie zatwierdzonego przez kompetentną władzę kraj. planu parcelacyjnego;

b) plan parcelacyjny zawierać winien:

α) mapę i wykaz kultur poddanego parcelacyi obszaru,

β) mapę zamierzonego podziału,

γ) wykaz prowizorycznie zawartych z nabywcami umów;

c) plan parcelacyjny może być nie zatwierdzonym, z powodu:

α) niezabezpieczenia odpowiednich dojazdów do poszczególnych nowo powstających pól,

β) uniemożliwienia, względnie zbytniego utrudnienia na przyszłość komasacyi odnośnej gminy,

γ) widocznego narażenia lasów na bezprawną dewastacyę,

δ) wyraźnych znamion lichwy w zawartych umowach przedwstępnych.

W trzech pierwszych wypadkach winna władza krajowa wskazać zmiany, od dokonania których uzależnia zatwierdzenie przedłożonego jej planu. W razie zaś skonstatowania lichwy winna uwiadomić o tem odpowiednie władze sądowe.

IV. Wydanie ustawy, któraby, nie ograniczając bynajmniej rozmiarów nowo powstających z parcelacyi posiadłości ku zapobieżeniu jednak coraz groźniejszemu pogarszaniu się stosunków komasacyi określiła dozwolone minimum nowo tworzonych parcel.

V. Wprowadzenie dopełnień i zmian do ustaw krajowych: gminnej, o obszarach dworskich, i o księgach hipotecznych, wynikających konsekwentnie z powyższych nowo wydanych ustaw, jakoteż regulujących nieprzewidziane w dotychczasowem ustaw tych sformułowaniu zmiany, powstające wskutek parcelacyi w odnośnych stosunkach administracyjnych i prawno-cywilnych.

Alegat II do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 90.408/05.

Statut wzorowy dla Spółek parcelacyjnych.

Statut Spółki parcelacyjnej

w [1])

stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką.

I. Firma, siedziba, okręg działalności i czas trwania spółki

§. 1. Na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 r. Dz. u. p. Nr. 70 zawiązują podpiaani spółkę pod firmą: „Spółka parcelacyjna w , stowarzyszenie zarejstrowane z ograniczoną poręką".

§. 2. Siedzibą Spółki jest [1])

§. 3. Okręg działalności spółki obejmuje gmin [2]) [2])

§. 4. Spółka przestaje istnieć z chwilą, gdy Patronat stwierdzi, że uiściła ona wszystkie zobowiązania z nabycia przez nią oznaczonych niniejszym statutem posiadłości ziemskich i podzielenia ich między swych członków wyninające, jakoteż że podział posiadłości tych między członków uskuteczniła.

II. Cel i zakres działania.

§. 5. Celem spółki jest zakupienie posiadłości ziemski [2]) gmin [2]) [2]) dla podzielenia takow [2]) między swych członków.

Dla osiągnięcia tego celu może spółka:

a) zakupywać oznaczone powyżej posiadłości ziemskie;

b) odsprzedawać części ich swym członkom;

c) zaciągać za pośrednictwem Patronatu pożyczki potrzebne dla nabycia i podzielenia między członków swych rzeczonych posiadłości;

d) udzielać członkom swym nabywającym od niej posiadłości ziemskie stosownego kredytu;

---

[1]) Nazwa gminy, do której należy obszar dworski mający być parcelowanym.

[2]) Okręg działalności może obejmować już to jedną gminę, o ile dana parcelacya jest adjakcyjną i adjacenci z tejże samej lub bezpośrednio z parcelowanym obszarem dworskim sąsiadujących gmin pochodzą. Lecz jeśli sąsiedzka parcelacya przybieże formy osadniczej, a włościanie kupujący na obszarze dworskim ziemię po sprzedaniu swej dawnej roli sąsiadom, pochodzą z paru sąsiednich gmin, okręg działalności może rozciągnąć się na parę gmin. To samo mieć będzie miejsce, gdy przy parcelacyi kolonizacyjnej osadnicy z dalszych stron pochodzący, zechcą sprzedać swe dawne grunta spółce, by ją odsprzedała członkom, którzy zamiast obszaru dworskiego podlegającego parcelacyi ziemię nabywać, nabędą role kolonistów.

e) wydzierżawiać tymczasowo, zanim zostanie nabyta przez nią posiadłość między członków podzielona, członkom tym nabyte grunta.

III. Członkowie.

§. 6. Członkiem spółki może być każda osoba własnowolna przyjęta przez zarząd do spółki, jeżeli podpisze a) podpisze statut lub deklaracyę przystąpienia do spółki, b) podpisze deklaracyę nabycia przy podziale między członków zakupionych przez spółkę posiadłości ziemskich określonej ilości gruntu, c) uiści opłatę wstępną oraz przynajmniej pierwszą ratę na udział. Patronat ma wszakże prawo zwolnić nowo przystępującego do spółki członka od obowiązku składania deklaracyi pod b) wymienionej. Zarząd może odmówić przyjęcia bez podania powodów; nie przyjętemu wolno się odwołać do Rady nadzorczej w ciągu dni 14 od zawiadomienia go o uchwale Zarządu. Rada nadzorcza rozstrzyga nieodwołalnie.

§. 7. Obowiązkiem członka jest:

a) wpłacić do kasy spółki opłatę wstępną i przynajmniej 1 udział;

b) odpowiadać za zobowiązania Spółki wobec osób trzecich nietylko swoim udziałem, ale nadto dalszą kwotą aż do krotnej wysokości udziału o ile na pokrycie pretensyi wierzycieli Spółki nie wystarczy jej własny majątek;

c) stosować się do postanowień statutu, uchwał Walnego zebrania i rozporządzeń Zarządu, względnie Rady nadzorczej, oraz popierać interesa Spółki w każdym kierunku;

d) przyjąć udział w podziale zakupionych przez Spółkę posiadłościach ziemskich stosownie do złożonej deklaracyi. (§. 6. b. c.)

§. 8. Członek ma prawo:

a) uczestniczyć w podziale nabytych przez Spółkę posiadłości ziemskich; wszakże nie może żaden członek Spółki nabyć od niej większej ilości morgów, niż wynosi ilość złożonych przezeń udziałów, wolno mu jednak dla uzyskania możności nabycia większe ilości ziemi, niźli zamierzał, przystępując do Spółki, złożyć następnie dodatkowe udziały o ile nie zostały już całkowicie nabyte przez Spółkę grunta udziałami reszty członków zadatkowane;

b) dzierżawić od Spółki nabyte przez nią, a nie podzielone jeszcze między członkąw posiadłości względnie ich części;

c) korzystać z kredytu Spółki podług postanowień niniejszego statutu;

d) brać udział w Walnych zebraniach, wybierać i być wybranym do Zarządu lub Rady nadzorczej Spółki.

§. 9. Przestaje się być członkiem Spółki w razie:

a) śmierci;

b) dobrowolnego wystąpienia ze Spółki;

c) wykluczenia ze Spółki.

§. 10. Dobrowolne wystąpienie ze Spółki dozwolonem jest tylko w razie odstąpienia swych udziałów już to innym członkom Spółki, już też nowemu członkowi, któryby na miejsce ustępującego się zgłosił i przez Zarząd, względnie Radę zadzorczą został do Spółki przyjętym.

§. 11. wykluczenie ze Spółki musi nastąpić:

a) jeżeli członek stracił prawo rozporządzania swym majątkiem;

b) jeśli nie dotrzymuje on statutem przepisanych zobowiązań, w szczególności jeśli uchyla się od stosownego do złożonej przez się deklaracyi uczestniczenia w podziale między członków zakupionych przez Spółkę posiadłości ziemskich; w tym razie wykluczony członek nie ma prawa do zwrotu udziałów;

c) gdy okazuje się, że członek zamierza nabyć od Spółki ziemię w celu spekulacyjnego nią kupczenia.

§. 12. O wykluczeniu członka rozstrzyga na wniosek Zarządu Rada nadzorcza. Wykluczony może w ciągu 14 dni od dnia, w którym został o wykluczeniu zawiadomiony, odwołać się do Patronatu, który rozstrzyga nieodwołalnie.

IV. Organy Spółki.

§. 13. Organami Spóki są:

a) Zarząd,
b) Rada nadzorcza,
c) Walne zebranie.

A. Zarząd.

§. 14. Zarząd Spółki składa się: z 3 członków przez Walne zebranie na wniosek Rady nadzorczej na 3 lata wybieranych, a mianowicie: z a) przewodniczącego, b) sekretarza i c) kasyera.

W razie wcześniejszego ustąpienia, zasuspendowania lub trwałej przeszkody w pełnieniu obowiąków przez członka zarządu, może Rada nadzorcza zamianować zastępcę członka Zarządu aż do najbliższego Walnego zebrania.

§. 15. Zarząd prowadzi bieżącą administracyę Spółki, a w szczególności

a) przyjmuje członków Spółki i przedkłada Radzie nadzorczej wnioski o wykluczenie członków ze spółki.

b) prowadzi układy o nabycie na rzecz Spółki posiadłosci ziemskich, oraz o odsprzedanie, względnie tymczasowe wydzierżawienie ich czy też ich części członkom Spółki,

c) układa za pośrednictwem Patronatu plan podzielenia między członków zakupionych przez Spółkę posiadłości ziemskich,

d) wykonuje postanowienia Rady nadzorczej nabycia, pozbycia lub wydzierżawienia rzeczonych posiadłości ziemskich,

e) zaciąga za pośrednictwem Patronatu pożyczki dla Spółki i czuwa nad ich regularną spłatą,

f) zestawia i przedkłada Radzie nadzorczej roczne zamknięcie rachunków, e) i bilanse Spółki,

g) przedkłada Radzie nadzorczej wnioski mające na celu rozwój Spółki.

§. 16. Posiedzenia zarządu zwołuje przewodniczący. Do ważności uchwał potrzeba obecności i zgody przynajmniej dwóch członków. Z obrad i uchwał prowadzi się protokoły, które podpisują wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie Zarządu.

§. 17. Przewodniczący Zarządu jest Kierownikiem Spółki, a w szczególności:

a) prowadzi korespondencyę i rachunkowość Spółki przy pomocy sekretarza,

b) przechowuje drugi klucz od Kasy Spółki, czuwając na jej prawidłowem prowadzeniem.

c) wykonuje uchwały Zarządu i Rady nadzorczej.

d) czuwa nad przestrzeganiem obowiązujących ustaw, statutu, uchwał Walnego zebrania i instrukcyi Rady nadzorczej oraz Patronatu,

e) zwołuje członków Zarządu na posiedzenia i na nich przewodniczy.

f) zastępuje Spółkę sądownie i pozasądownie.

§. 18. Członkowie Zarządu otrzymują zwrot kosztów połączonych z ich urzędowaniem, a w szczególności zwrot kosztów podróży według instrukcyi wydawanych przez Patronat.

§. 19. Członkowie Zarządu odpowiedzialni są osobiście i solidarnie za szkody wynikające z przekroczenia przepisów ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych statutu, uchwał Walnego zebrania, instrukcyi Rady nadzorczej i Patronatu lub z zaniedbania swych obowiązków.

§. 20. Rada nadzorcza może w razie potrzeby zasuspendować wszystkich lub pojedynczych członków Zarządu i zamianować zastępców aż do rozstrzygnięcia przez Walne zebranie, które winne być zwołane w ciągu dni 8.

§. 21. Legitymacyę dla pierwszego Zarządu stanowi niniejszy statut, a dla następnych protokół z odnośnego Walnego zebrania.

§. 22. Firmę Spółki podpisuje pod wyciśniętą pieczątką Spółki przewodniczący względnie jego zastępca) oraz jeden z członków Zarządu.

B. Rada nadzorcza.

§. 23. Rada nadzorcza składa się najmniej z członków, których wybiera Walne zebranie z pośród członków Spółki na przeciąg 3 lat. Co roku ustępuje z Rady jedna-trzecia część członków, którzy mogą być ponownie wybrani. W pierwszych dwóch latach ustępujących członków Rady nadzorczej oznaczy losowanie. Członkowie Zarządu nie mogą należeć do Rady nadzorczej.

§. 24. Rada nadzorcza konstytuuje się sama, wybierając swego przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza.

§. 25. Członkowie Rady nadzorczej pełnią swe czynności bezpłatnie jako obowiązek honorowy, za zwrotem wszakże kosztów według instrukcyi wydawanych przez Patronat.

§. 26. Do zakresu czynności Rady nadzorczej należy :

a) ostateczne orzeczenie o przyjęciu nowego członka Spółki w razie jego odwołania się przeciw odmownej odpowiedzi Zarządu,

b) orzekanie na wniosek Zarządu o wykluczeniu członków ze Spółki,

c) decydowanie na wniosek Zarządu o nabyciu posiadłości ziemskiej na rzecz Spółki, jakoteż o odsprzedaniu lub wydzierżawieniu jej, względnie jej części członkom Spółki,

d) uchwalanie o zaciągnięciu pożyczki na rzecz Spółki,

e) nadzorowanie czynności Zarządu, rachunkowości i Kasy Spółki, sprawdzanie rocznych zamknięć rachunkowych i przedkładanie Walnemu Zebraniu rocznego sprawozdania i wniosków co do użycia dla celów zbiorowych potrzeb stowarzyszonych lub dobra publicznego ewentualnych zysków,

f) uchwalanie w razie potrzeby o zawieszeniu Zarządu lub pojedyńczych jego członków w urzędowaniu i o przedłożeniu Walnemu zebraniu wniosku co do pociągnięcia członków Zarządu do odpowiedzialności,

g) mianowanie w razie wcześniejszego ustąpienia lub trwałej przeszkody w sprawowaniu czynności przez członka Zarządu jego zastępcy.

§. 27. Członkowie Rady nadzorczej są odpowiedzialni za szkody wyrządzone Spółce przez zaniedbanie obowiązków.

§. 28. Radę nadzorczą zwołuje na posiedzenie jej przewodniczący lub jego zastępca, który także w razie potrzeby zastępuje Radę nadzorczą na zewnątrz.

§. 29. Do ważności posiedzenia Rady nadzorczej potrzeba, aby jej wszyscy członkowie zostali zawiadomieni, a większość przybyła na posiedzenie. Uchwały zapadają większością głosów a w razie równości rozstrzyga przewodniczący. Z obrad i uchwał Rady nadzorczej prowadzi się protokół, który podpisuje przewodniczący i członek Rady powołany przez przewodniczącego do spisania protokołu.

§. 30. W posiedzeniach Rady nadzorczej mają prawo brać udział z głosem doradczym także wszyscy członkowie Zarządu oraz delegat patronatu. Jeżeli jednak obrady dotyczą spraw wymienionych w §. 26. e) f) i g) winni członkowie Zarządu uchylić się od udziału w posiedzeniu Rady nadzorczej.

C. Walne zebranie.

§. 31. Do udziału w Walnem zebraniu Spółki z głosem stanowczym ma prawo każdy członek Spółki.

§. 32. Przynajmniej raz do roku w ciągu 3 pierwszych miesięcy każdego roku odbywa się zwyczajne Walne zebranie Spółki. Nadzwyczajne Walne zebranie może być zwołanem każdego czasu, gdy tego uzna potrzebę Rada nadzorcza albo tego zażąda przynajmniej 1/4 część członków Spółki.

§. 33. Walne zebranie zwołuje przewodniczący Rady nadzorczej lub jego zastępca a gdyby on tego zaniedbał, przewodniczący Zarządu. Zaproszenia na Walne zebranie winny zawierać wymienienie terminu, miejsca i porządku dziennego Walnego zebrania.

§. 34. Walne zebranie jest ważnem z reguły bez względu na ilość obecnych członków. Tylko wtenczas gdy chodzi o zmianę statutu, potrzeba obecności 3/4 części członków Spółki. W razie gdyby na Walnem zebraniu zwołanem dla zmiany statutu nie znalazła się przepisana wyżej ilość członków, może być zwołanem drugie Walne zebranie, które jest ważnem bez względu na ilość członków obecnych.

§. 35. Walnemu zebraniu przewodniczy przewodniczący Rady nadzorczej, jego zastępca lub przewodniczący Zarządu. Każdy członek ma jeden głos. Uchwały zapadają z reguły większością głosów obecnych członków, przyczem w razie równości głosów rozstrzygo Przewodniczący. Wszakże dla uchwał dotyczących zmany statutu, potrzeba większości $^2/_3$ głosów wszystkich obecnych członków.

Z obrad i uchwał Walnego zebrania spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący Rady nadzorczej (lub jego zastępca), przewodniczący Zarządu (lub jego zastępca) i ten członek Spółki, który spisywał protokół.

§. 36. Walne zebranie:

a) wybiera Zarząd i Radę nadzorczą,

b) rozstrzyga o pociągnięciu Zarządu lub Rady nadzorczej do odpowiedzialności,

c) zatwierdza roczne zamknięcia i uchwala o użyciu ewentualnych zysków dla celów zbiorowych potrzeb stowarzyszonych lub dobra publicznego,

d) udziela Zarządowi i Radzie nadzorczej absolutoryum z czynności i rachunków

e) uchwala o zmianie statutu.

V. Fundusze Spółki

§. 37. Fundusze Spółki tworzą się:

a) z opłat wstępnych,

b) z udziałów członków,

c) z pożyczek przez Spółkę zaciąganych,

d) z zysków Spółki i innych źródeł.

§. 38. Przy wstąpieniu do Spółki winien każdy członek uiścić jako opłatę wstępną, która przechodzi na własność Spółki.

§. 39. Każdy członek musi mieć przynajmniej 1 udział wysokości % przeciętnej ceny morga zakupywanej przez Spółkę ziemi. Udział może być wpłacony odrazu w całości albo ratami najpóźniej do chwili zawarcia przez Spółkę kontraktu nabycia zakupionej przez nią posiadłości. Zarząd może zażądać wszakże od członka zabezpieczenia nieopłaconej reszty udziału już to hipotecznego już też wekslem.

§. 40. Spółce wolno zaciągać pożyczki tylko za pośrednictwem Patronatu.

VI. Rachunkowość.

§. 41. Rok kalendarzowy jest zarazem rokiem administracyjnym Spółki.

§. 42. W miesiącu styczniu zestawia Zarząd Spółki roczne zamknięcie rachunków i bilans Spółki, a następnie przedkłada je po skontrolowaniu przez Patronat do zatwierdzenia zwyczajnemu Walnemu zebraniu.

§. 43. Bilans spółki winien wykazywać:

a) w stanie czynnym: gotówkę, wartość ruchomości i nieruchomości Spółki, oraz stan wierzytelności Spółki;

b) w stanie biernym: udziały członków, wszelkie długi Spółki i stan funduszu rezerwowego;

Z porównania stanu czynnego z biernym, wyniknie czysty zysk lub strata za ubiegły rok.

§. 44. Czysty zysk rozdziela Walne zebranie na wniosek Rady nadzorczej według następujących zasad:

a) 25% zysku przeznacza się na utworzenie funduszu rezerwowego, póki tenże nie dorówna dwom ratom rocznym spłacanego przez spółkę długu,

b) z pozostałej części zysku może Walne zebranie wyznaczyć wynagrodzenie dla członków zarządu,

c) resztę zysku przeznacza się na cele bądź te wspólnych potrzeb członków jako to melioracye idących do podziału gruntów, zakupno narzędzi dla zawiązanej przez nich Spółki wytworczej lub oddania jej byłych zabudowań folwarcznych i t. d., bądź też dobra powszechnego jako to: urządzenie kaplicy, szkoły, szpitala i t. p. w byłych budynkach dworskich.

§. 45. Stratę Spółki, jeśliby jaka miała się okazać, należy natychmiastowo pokryć przez rozłożenie jej na członków w stosunku do wartości zakupionych przez nich od Spółki posiadłości, przypisując na przypadającą każdego część straty do jego względem Spółki długu.

§. 46. Fundusz rezerwowy jest wspólnym i niepodzielnym majątkiem spółki i służy dla zabezpieczenia Spółce pewności, że będzie mogła zawsze regularnie raty swych długów spłacać, ostatnie dwie półroczne raty pokryje Spółka z funduszu tego, umarzając jednocześnie odpowiednie wierzytelności swe u członków, o ile przeszłoczne Walne zebranie nie postanowi inaczej.

VII. Patronat.

§. 47. Spółka poddaje się z mocy niniejszego statutu opiece i nadzorowi czyli Patronatowi Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Jako patron Spółki może Wydział krajowy według własnego swobodnego uznania udzielać Spółce fachowej pomocy przy wykonywaniu czynności Spółki i jej organów w każdym kierunku ich działalności, oraz wykonywać nad nią i jej działalnością nadzór i kontrolę w sposób, jaki uzna za właściwy, a w szczególności:

A) sprawując nad nią nadzór:

a) kontrolować jej rachunki i książki,

b) mieć nadzór nad zawieranemi przez nią umowami kupna i sprzedaży posiadłości ziemskich;

B) przychodząc jej z pomocą:

a) wygotowywać dla niej bezpłatnie na podstawie przeprowadzonych przez Zarząd umów z członkami plan podziału nabytych posiadłości ziemskich między członków;

b) wyrabiać dla niej bezpłatnie potrzebne pożyczki z krajowego kredytu dla Spółek parcelacyjnych;

c) załatwiać dla niej za zwrotem kosztów związane z parcelacyą formalności prawne. Wydział krajowy może w celach opieki tej wydawać przepisy i instrukcye dla Spółki oraz mianować czyto z pośród członków, czy też z osób poza Spółką stojących delegata swego, któryby go wobec Spółki zastępował.

Spółka zaś jest obowiązaną przez podpisanie osobnej deklaracyi najpóźniej w 4 tygodnie po sądowem zarejestrowaniu poddać się postanowieniom instrukcyi wydanej przez Wydział krajowy o wykonywaniu Patronatu nad Spółką.

Jeżeli Spółka uchyla się od przeprowadzenia kontroli albo nie stosuje się do wskazówek i instrukcyi otrzymanych od Wydziału krajowego lub upoważnionych przez Wydział krajowy organów, może Wydział krajowy uchwalić, że Patronat jego nad Spółką ustaje. O uchwale tej zawiadomi Wydział krajowy Spółkę, właściwy Sąd handlowy i Wydział powiatowy oraz zarządzi ogłoszenie tej uchwały w gminach należących do okręgu działalności Spółki.

---

1) Strata może tu bowiem tylko w ten sposób wyniknąć, że cena, po której sprzedała Spółka członkom swym przypadające im z podziału posiadłości, została zbyt nisko obliczona.

VIII. Postanowienia końcowe.

§. 48. Pierwsze Walne zebranie członków założycieli Spółki, odbyte w dniu wybrało pierwszy Zarząd złożony z następujących członków:

1) jako przewodniczący Zarządu:

2) jako sekretarz Zarządu:

3) jako kasyer Zarządu:

Wszyscy wybrani wybór przyjęli.

L. W. kr. 71253/905.

We Lwowie, dnia 4. sierpnia 1905.

Aleg. 380

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Komisyi bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego „o Banku krajowym“ za rok 1903, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1904 r. następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

„2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1903 r.“.

„3. Poleca się Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę, by do miast upoważnionych do korzystania z hipotecznych pożyczek Banku krajowego zaliczył miasta: Skole, Bolechów i Dębniki pod Krakowem“.

W wykonaniu uchwały pod 2) przytoczonej, zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 14. listopada 1904 r. LW. 109884/904 poszczególnych członków Dyrekcyi i Prezydyum Rady nadzorczej Banku krajowego o udzielonem przez Wys. Sejm absolutoryum z rachunków r. 1903.

Tym samym reskryptem wezwał też Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, by zbadała sprawę i przedłożyła Wydziałowi krajowemu swe wnioski co do zaliczenia miast Skolego, Bolechowa i gm. Dębniki pod Krakowem do rzędu miejscowości, w których Bank krajowy udzielać może po myśli §. 4. ustęp 2. swego statutu pożyczek hipotecznych na domy murowane, mieszkalne, podatkowi domowo-czynszowemu podległe. Wezwaniu temu uczyniła Dyrekcya Banku zadość w relacyi z dnia 3. lutego 1905 r. L. 5124, przedkładając Wydziałowi krajowemu wniosek zaliczenia do rzędu wspomnianych miejscowości gm. m. Skole, jako miejscowości mającej dane potrzebne do rozwinięcia się hipotecznego kredytu na mieszkalne domy. Co do Bolechowa oznajmiła Dyrekcya, że odniosła się do Wydziału powiatowego w Dolinie o nadesłanie potrzebnych dla przedstawienia wniosku wykazów podatkowych i spisu domów, że jednakże materyału tego nie otrzymała w czasie przedłożenia swej relacyi. Wreszcie co do gminy Dębniki pod Krakowem stwierdziła Dyrekcya, że miejscowość ta została zaliczoną do miejscowości, w których Bank krajowy udzielać może pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne, jeszcze w r. 1902 uchwałą Wydziału krajowego z dnia 10. października 1902 r. LW. 71831. Na podstawie powyższego przedłożenia postanowił Wydział krajowy swą uchwałą z dnia 10. lutego 1905 r. LW. 12181: 1) Zaliczyć m. Skole do rzędu miejscowości, w których Bank krajowy udzielać może pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne, 2) odroczyć decyzyę co do zaliczenia m. Bolechowa do tychże miejscowości do

czasu, kiedy Dyrekcya Banku będzie mogła przedstawić swój wniosek. Do chwili przedłożenia niniejszego sprawozdania Dyrekcya Banku nie przedłożyła swego wniosku w tej sprawie.

Na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 r. powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisyi bankowej o wniosku p. Merunowicza i towarzyszy w przedmiocie budowy gmachów publicznych, następującą uchwałę:

„Wniosek p. Merunowicza i tow. w przedmiocie budowy gmachów publicznych i innych robót publicznych Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby o nim złożył sprawozdanie swoje Sejmowi na najbliższej sesyi po porozumieniu się z zarządem Banku krajowego".

Wykonując to polecenie, wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, przesyłając jej reskryptem z dnia 9. grudnia 1904 r. LW. 112802 tekst uchwał Wys. Sejmu w tym przedmiocie, sprawozdanie Komisyi bankowej i petycyę Wydziału głównego Towarzystwa politechnicznego we Lwowie (L. s. 1656), by sprawę poruszoną we wniosku p. Merunowicza, o ile dotyczyła organizacyi kredytu dla możliwie szybkiego sfinansowania budowli publicznych w kraju, wzięła pod rozwagę, wypracowała odpowiednie wnioski i po uchwaleniu ich przez Radę nadzorczą Banku przedłożyła je Wydziałowi krajowemu.

Z polecenia tego wywiązała się Dyrekcya Banku, przedkładając w relacyi z dnia 6. lutego 1905 r. L. 70067 wnioski zmiany statutu Banku krajowego, uchwalone przez Radę nadzorczą Banku na jej posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1905 r., mające na celu umożliwienie Bankowi krajowemu udzielania pożyczek w obligacyach komunalnych: funduszowi krajowemu, konkurencyom szkolnym i kościelnym, tudzież na cele sfinansowania budowli publicznych na podstawie spłat annuitetowych, przez państwo, kraj, powiaty lub gminy zapewnionych. Gdy okazała się potrzeba uzupełnienia sprawozdania Dyrekcyi Banku danemi faktycznemi i statystycznemi, zażądał ich Wydział krajowy od Dyrekcyi Banku reskryptem swym z dnia 26. czerwca 1905 r. LW. 13254, a wobec faktu, iż dane te dotąd nie mogły być przedłożone, będzie sprawa ta przedmiotem osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.

Sprawozdanie Komisyi bankowej „o przedłożeniu Wydziału krajowego o Banku krajowym" zawierało obok innych uwag także wyraz nadziei, „że potrzeba kredytu melioracyjnego zaspokajaną będzie w przyszłości w wydatniejszej niż dotąd mierze, w formie nowo wprowadzonych pożyczek gotówkowo hipotecznych na skrypta notaryalne, gdzie nie będzie tych formalnych trudności, które korzystanie z ustawy z r. 1896 tak utrudniają". Nawiązując do tej uwagi, ma Wydział krajowy sobie za obowiązek nadmienić na tem miejscu, że Bank krajowy na polu kredytu melioracyjnego powołany zostanie obecnie do znacznie rozleglejszej niż dotąd finansowej czynności, w myśl bowiem warunków bliskiej urzeczywistnienia akcyi kraju na polu udzielania bezprocentowych pożyczek na drenowanie będzie mógł Bank krajowy przez zeskontowanie rocznych subwencyi państwowych przyczynić się wydatnie do przeprowadzenia owej akcyi. Wydział krajowy sprawy ułatwienia kredytu na melioracye także i poza owemi bezprocentowemi pożyczkami nie spuszcza z oka i w tej mierze otrzymał nowy materyał w sprawozdaniu Dyrektora, Dra Zgórskiego o kredycie melioracyjnym w Czechach i na Morawach.

Inny ustęp wyżej powołanego sprawozdania Komisyi bankowej, ustęp mianowicie dotyczący spekulacyi parcelacyjnej, daje Wydziałowi krajowemu sposobność do zaznaczenia, że wykonując uchwałę Wys. Sejmu z dnia 26. października 1903 r., polecającą Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu ustawy parcelacyjnej, zamierza Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi szereg wniosków, wśród których znajdą się także wnioski dotyczące Banku krajowego, jako instytucyi powołanej do finansowego przeciwdziałania niezdrowej i szkodliwej spekulacyi parcelacyjnej.

Omówiwszy wykonanie uchwał Wys. Sejmu, zapadłych na ostatniej sesyi, zaznaczywszy dalej, jakie przedłożenia prócz niniejszego w sprawach Banku krajowego, bezpośrednio lub pośrednio dotyczących, Wydział krajowy na zbliżającą się sesyę wnieść zamierza, przechodzi Wydział krajowy do zdania sprawy z swych

czynności administracyjnych odnośnie do Banku krajowego podejmowanych w czasokresie objętym niniejszem przedłożeniem.

O dokonanym w dniu 22. października 1904 wyborze Dra Franciszka Paszkowskiego członkiem Rady nadzorczej Banku krajowego zawiadomił Wydział krajowy wybranego pismem swem z dnia 1. listopada 1904 r. LW. 105952.

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawił Wydział krajowy szczegółowo kroki, jakie podjął z inicyatywy Dyrekcyi Banku krajowego w sprawie wyjednania dla książeczek wkładkowych Banku krajowego charakteru pupilarności. W następstwie owych starań zawiadomiony został Wydział krajowy pismem c. k. Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 16. czerwca 1905 r. L. 7395/pr., że Ministerstwo sprawiedliwości oznajmiło w reskrypcie z dnia 5. czerwca 1905 L. 10.663/5, iż „Rząd byłby skłonnym wygotować projekt ustawy, którąby przyznano książeczkom wkładkowym Banku krajowego tak zwaną kwalifikacyę pupilarną“, jednakże tylko w „granicach przyznanych dla książeczek wkładkowych Kas oszczędności, tj. obecnie do kwoty maksymalnej 1050 K.“. Równocześnie zażądało c. k. Ministerstwo oświadczenia ze strony Wydziału krajowego, „czy mu zależeć będzie na przyznaniu książeczkom wkładkowym Banku krajowego charakteru lokacyi pupilarnej nawet w razie ograniczenia tego charakteru do wspomnianej kwoty“. Opierając się na opinii Dyrekcyi Banku krajowego, przedstawionej w relacyi z dnia 4. lipca 1905 r. L. 38957, oświadczył Wydział krajowy w odezwie z dnia 7. lipca 1905 r. LW. 63392 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, iż przyznanie książeczkom wkładkowym Banku krajowego charakteru pupilarności nawet w tak ograniczonych rozmiarach odpowiada interesom Banku krajowego i jego klienteli, równając te książeczki z książeczkami Kas oszczędności, i upraszał o wyjednanie jak najrychlejszego przedłożenia przez c. k. Rząd projektu ustawy w tej sprawie do konstytucyjnego traktowania. Jest więc obecnie uzasadniona nadzieja, że sprawa ta ostatecznie pomyślnie dla Banku załatwioną zostanie.

W czasie od przedłożenia zeszłorocznego sprawozdania zaliczył Wydział krajowy w myśl postanowienia §. 4. ustęp 2. statutu Banku krajowego następujące miejscowości do rzędu tych, w których Bank krajowy może udzielać pożyczek hipotecznych na murowane domy mieszkalne, podatkowi domowo czynszowemu podległe:

1. uchwałą z dnia 10. lutego 1905 LW. 12181, jak już wyżej wspomniano, miasto Skole, w pow. stryjskim;

2. uchwałą z dnia 19. sierpnia 1904 r. LW. 80610 miasto Cieszanów, w pow. cieszanowskim;

3. uchwałą z dnia 13. września 1904 r. LW. 88222 miasto Delatyn, w pow. nadwórniańskim;

4. uchwałą z dnia 12. października 1904 r. LW. 99567 gminę Nisko, w pow. niskim;

5. uchwałą z dnia 13. grudnia 1904 r. LW. 122905 gminę Rymanów, w pow. sanockim;

6. uchwałą z dnia 21. czerwca 1905 r. LW. 57203, gminę Rudnik, w pow. niskim.

W toku badania przez Bank krajowy są prośby gmin: m. Bolechowa, m. Bołszowiec i m. Turka.

W ciągu roku 1904 miał Bank krajowy 72 zastępstw (więcej o 2 niż w r. 1903). Obraz działalności tych zastępstw przedstawiony jest w dołączonem do sprawozdania Rady nadzorczej Banku zamknięciu rachunkowem (na str. 26 i 27). W czasie objętym niniejszem sprawozdaniem przeprowadził Wydział krajowy jedynie tę zmianę w stanie rzeczy przedstawionym w zeszłorocznem sprawozdaniu, iż zgodnie z wnioskiem Rady nadzorczej Banku krajowego postanowił uchwałą z dnia 1. listopada 1904 r. LW. 105689 wydzielić z okręgu zastępstwa poruczonego Towarzystwu zaliczkowemu w Biały powiat sądowy oświęcimski i dla tegoż powiatu sądowego ustanowić zastępstwo w Oświęcimiu, poruczając je Towarzystwu oszczędności i pożyczek w Oświęcimiu.

W zeszłorocznem sprawozdaniu nadmienił Wydział krajowy, że pismem z dnia 9. czerwca 1904 r. L. 67778/03 przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego Wydziałowi krajowemu wnioski Rady nadzorczej Banku krajowego w sprawie regulacyi płac urzędników tegoż Banku i że przedłożenia tego Wydział krajowy nie mógł do chwili wypracowania owego sprawozdania merytorycznie załatwić. Załatwienie to nastąpiło uchwałą Wydziału krajowego z dnia 20. grudnia 1904 r. LW. 44521. Uznając motywa, które Dyrekcyę i Radę nadzorczą Banku spowodowały do przedłożenia sprawy regulacyi płac urzędników Banku krajowego, uchwalił Wydział krajowy nowy etat poborów urzędników Banku obowiązujący od 1. stycznia 1905 r. W myśl tej uchwały wynoszą pobory urzędników:

W randze I etatu:

płaca roczna: 6400 K., dodatek aktywalny: 960 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 500 K. rocznie.

W randze II etatu:

płaca roczna: 4800 K., dodatek aktywalny: 840 K. rocznie, dodatek pięcioletni 500 K. rocznie.

W randze III etatu:

płaca roczna: 3600 K., dodatek aktywalny: 720 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 400 K. rocznie.

W randze IV etatu:

płaca roczna: 3000 K, dodatek aktywalny: 600 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 200 K. rocznie.

W randze V 1. etatu:

płaca roczna: 2600 K., dodatek aktywalny: 500 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 200 K. rocznie.

W randze V 2. etatu:

płaca roczna: 2200 K., dodatek aktywalny: 480 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 200 K. rocznie.

W randze VI etatu:

płaca roczna: 1600 K., dodatek aktywalny: 400 K. rocznie, dodatek pięcioletni: 150 K. rocznie.

Zarazem ustanowił Wydział krajowy następujące zmiany w etacie płac sług Banku:

1) w randze „woźnych starszych“ ustanowiono płacę roczną na 1200 K., dodatek aktywalny na 200 K. rocznie, dodatek pięcioletni na 80 K. rocznie;

2) w randze „woźnych młodszych“ ustanowiono płacę roczną na 1000 K., dodatek aktywalny na 120 K. rocznie, dodatek pięcioletni na 60 K. rocznie,

przyczem woźnym jednej i drugiej kategoryi przyznano prawo do 5 dodatków pięcioletnich.

Uchwalając powyższy etat płac, uczynił Wydział krajowy w znacznej części zadość uznanej przez Radę nadzorczą i Dyrekcyę Banku potrzebie poprawienia materyalnych warunków bytu urzędników Banku krajowego, redukując zaś wnioski Rady nadzorczej, o ile dotyczyły dodatków pięcioletnich, miał Wydział krajowy na pamięci z jednej strony fakt, iż zaledwie przed 6 laty przeprowadzoną została regulacya płac urzędników Banku, z drugiej zaś zasadę, iż wysokość wydatków „na płace“ winna stać w odpowiednim stosunku do wyników finansowej działalności Banku, którego to stosunku utrzymanie w odpowiedniej równowadze jest obowiązkiem Wydziału krajowego, jako czynnika, któremu Wysoki Sejm oddał sprawę ustanawiania etatu płac i urzędników Banku krajowego.

Powodując się tymi względami, postanowił też Wydział krajowy równocześnie z uchwaleniem powyższego etatu uzupełnić §. 7. „norm służbowych dla urzędników i funkcyonaryuszów Banku krajowego“ następującem postanowieniem, które stanowi obecnie ustęp 2. powyższego §-u norm:

„Urzędnikom wyszczególniającym się zdolnością i pracowistością, po dłuższej zwłaszcza służbie, mogą być przyznane dodatki osobiste. Dodatki osobiste ustanawia na wniosek Dyrekcyi i Rady nadzorczej Banku Wydział krajowy“.

W ten sposób usuniętą została luka w dotychczasowem brzmieniu norm służbowych, w których brakowało wyraźnego postanowienia, który z czynników w organizacyi Banku jest uprawnionym do przyznawania dodatków osobistych.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w myśl postanowienia §. 100. statutu Banku krajowego sprawozdanie Rady
Aleg. Nadzorczej Banku za r. 1904 jako załącznik ·/· wraz z bilansem i zamknięciem rachunków Banku za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1904 r. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1904.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie Rady nadzorczej Banku krajowego o bilansie za rok 1904.

Wysoki Wydziale krajowy!

Rada nadzorcza Banku krajowego ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi po myśli §. 100. statutu sprawozdanie Dyrekcyi i swoje wraz z dwudziestym pierwszym bilansem za rok 1904.

Zamknięcia te rachunkowe, przedstawiające obroty bankowe i wynikłości 1904. roku mogą być poniekąd obrazem stanu ekonomicznego kraju w tymże peryodzie. Wzrost wkładek oszczędności i depozytów, wysoki kurs przy łatwym zbycie emisyi i znacznie mniejsze zaległości w spłatach rat hipotecznych, a większy ruch w eskoncie weksli, pochodzących z obrotów handlowo-przemysłowych, są niewątpliwie wynikiem niezłych cen produktów rolniczych, oraz znacznej zwyżki czynszów dzierżawnych i cen ziemi.

Rada nadzorcza odbyła wśród roku 1904 pięć posiedzeń, a jej Komisya rewizyjna zatrudnioną była przez dni trzydzieści ośm.

Nowy lokal Banku w gmachu wybudowanym po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lipca 1902 jest już w zupełności zajęty — i jak przewidywano — odpowiada istotnym potrzebom i swemu przeznaczeniu.

Osobne, dołączone tu zestawienie główniejszych pozycyi zamknięć rachunkowych wykazuje przeważnie zwiększenie każdego z nich, jak i znaczny wzrost ruchu w obrocie rocznym wszystkich działów, które ogólnie doszły do 1.597,522.640 K. 88 h., a kasowo do 492,431.065 K. 02 h. — Suma wynikłości, czyli bilansowa wynosi 187,527.885 K. 14 h. i przewyższa wszystkie dotychczasowe, obejmując 404.525 K. 10 h. zysku netto za rok 1904.

W stanie czynnym bilansu, po pozycyach kasy gotówkowej, efektów funduszu rezerwowego i emerytalnego — widzimy:

Pożyczki emisyjne w sumie 140,394.902 K. 49 h. zwiększone ogólnie o 5,534.973 K. 46 h.; te dzielą się na: hipoteczne 103,411.740 K. 82 h., komunalne czterech emisyi 18,736.854 K. 28 h. i kolejowe 18,246.307 K. 39 h.

Od założenia Banku wydano pożyczek w listach zastawnych razem 169,413.700 K., a to: na większą własność 58,979.100 K., na realności miejskie 90,909.000 K. i na grunta włościańskie 19,60525.0 K.

Z większej własności najwięcej zadłużone są powiaty: Złoczów, Sokal, Zbaraż, Tarnopol, Horodenka, Stanisławów, Husiatyn, Buczacz. — Z miast: Lwów, Kraków, Przemyśl, Stanisławów, Rzeszów, Stryj, Tarnów, Sanok, Wieliczka, Tarnopol, Kołomyja, Jarosław. Mniejsza własność w powiatach: Zbaraż, Lwów, Kamionka, Sokal, Rohatyn, Przemyślany, Tarnopol, Śniatyn, Bóbrka, Żółkiew, Skałat, Podhajce, Kołomyja, Złoczów, Borszczów.

W roku ubiegłym wydano nowych promes hipotecznych na 16,423.700 K., a wypłacono pożyczek 12,134.800 K. Niespłaconych pozostaje ogółem (j. w.) 103,411.740 K. 82 h. — Zaległości rat wynosiły 31. grudnia 1904 482.252 K. 68 h., mniej o 299.015 K. 66 h. niż przed rokiem.

Obligacyi komunalnych wydano w r. 1904 w 24 pożyczkach 2,301.400 K., a ogółem dotąd 26,937.000 K., z których pozostawało niespłaconych 18,736.854 K. 28 h. Wydano: powiatom 8,138.000 K., miastom 17,313.000 K. i gminom wiejskim 1,486.000 K. Zaległości ratalne bardzo nieznaczne.

Kolejowej pożyczki nie udzielono żadnej w r. ub. — Wydano ich dotąd razem 18,514 800 K., a pozostaje niespłaconych 18,246.307 K. 39 h.

Przez lat 21 rozdano emisyami Banku krajowego trzech kategoryi pożyczek 214,865.500 K.

W pożyczkach „gotówkowo-hipotecznych“ miał Bank 30. grudnia 1904 — w melioracyjnych 99.765 K. 01 h. i w inwestycyjnych 466.800 K. — Pierwsze nie doznają rozwoju z powodu utrudnień pochodzących z państwowej ustawy z 6. lipca 1896 roku; drugie rokują przyszłość w doniosłych usługach oddawanych obrotom rolniczo-przemysłowo-handlowym, w ruchu budowlanym miast i w doraźnej pomocy włościanom. Odnośne zmiany w statucie Banku uchwalone przez Wysoki Sejm 26. października 1903 uzyskały zatwierdzenie rządowe 21. marca 1904, a rozdano do końca roku: na większą własność z przemysłem i w celach melioracyi gruntowych 416.000 K., w miastach 28.500 K. i włościanom 12.300 K.

Stan portfelu wekslowego doszedł dnia 31. grudnia 1904 do 20,472.446 K. 84 h.,, w czem w Filii krakowskiej 3,123.941 K. 25 h., w Stowarzyszeniach 3,512.352 K. 21 h. — Wśród roku podano do eskontu 65.259 sztuk weksli na 66,756.358 K. 50 h., a przyjęto 60.188, na które wypłacono 60,109.386 K. 35 h. — W powyższej sumie mieszczą się eskonta pożyczek kościelnych, drogowych, głodowych i Instytucyi o Bank opartych.

Do tego działu zanotować należy gwarancye udzielone za podatek spożywczy od cukru, spirytusu i nafty, które wynosiły 2,953.680 K. 58 h. — Kaucye solne za Wydział krajowy przedstawiały 8,705.000 K.

Rachunki otwartych kredytów i zaliczki terminowe razem 3,002.936 K. 20 h. miały jako pokrycie 18,029.744 K. w złożonych depozytach.

Dłużnicy w rachunkach bieżących winni byli 31. grudnia 1904 15,193.107 K. 82 h., a wchodzą w tę sumę Banki, Gal. Kasa oszczędności, Fundusze krajowe, Towarzystwa wytwórcze i koszta budowy gmachu krajowego dla Banku, pokryte — jak dotąd — z bieżących funduszów, bez zaciągania na ten cel pożyczki hipotecznej.

Udziały w Towarzystwach przemysłowych i handlowych 668.807 K. 50 h., zwiększone o 5.362 K. 50 h. — Stan tych przedsiębiorstw był w roku 1904 następujący:

Bilans „Towarz. akcyj. budowy wagonów i maszyn w Sanoku“ za czas od 1. października 1903 do 30. września 1904 — wykazał straty 95.735 K. 86 h. po dokonanych statutowych odpisach. Powodem głównym jest nieotrzymanie preliminowanej ilości zamówień na wagony, wskutek bezczynności parlamentu i nieuchwalenia kredytów państwowych. — Musiano więc starać się i przyjmować inne mniej opłacające się zamówienia, żeby ruch fabryki i robotników utrzymać. Zarząd tego przedsiębiorstwa nie traci otuchy co do przyszłości, zwłaszcza, że Rada nadzorcza przeprowadziła daleko idące reformy.

Sprawozdanie „akc. Towarz. galic. bukow. dla przemysłu cukrowniczego“ za czas od 1. lipca 1903 do 30. czerwca 1904 zaznacza nieurodzaj buraków, a głównie znaczne obniżenie cen cukru wskutek ostrej walki konkurencyjnej wypowie-

dzianej przez Związek zachodnich rafinerów. Zorganizowaniem sprzedaży i uzyskanem poparciem konsumcyi w kraju opanował Zarząd nasz własny rynek, a tak tem, jak i uporządkowaniem administracyjno-technicznem obu fabryk zredukowano nieuniknione straty do minimum 109.049 K 71 h., po zwykłych a bardzo wysokich odpisach amortyzacyjnych. Rachunki ostatniej kampanii 1904/1905 nie są jeszcze ogłoszone; wiadomo jednak, że rezultat będzie pomyślny; pokryje straty lat ubiegłych i pozwoli na wypłatę dywidendy akcyonaryuszom.

„Towarz. Akc. dla przemysłu chemicznego we Lwowie“ wykazało za rok 1904 straty 14.579 K. 55 h., po użyciu zeszłorocznej nadwyżki 4.673 K. 83 h. Przyczyną tego niepowodzenia jest kartel dyktujący ceny tak zakupna surowca, jak i sprzedaży produktu. Wyjątkowo ponadto wyższe były w r. 1904 koszta przerobu wskutek wkładów w maszyny i zwyżki podatków.

„Towarzystwo wzajemnego kredytu w Krakowie“ wypłaca od lat paru tylko 4% od udziałów, bez żadnej, jak dawniej, superdywidendy.

„Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie“ utrzymuje się z trzema swojemi Filiami, na dobrej zawsze i pomyślnej stopie i rozwoju.

„Bank melioracyjny we Lwowie“ wykazał gorszy nieco rezultat za rok 1904 w porównaniu z poprzednim, a to wskutek długotrwałej posuchy, zatrzymania wielu robót drenarskich przez właścicieli dóbr i wskutek podrożenia kosztu robót tych, które przeprowadzono w tymże roku. Przez lat dwa swego istnienia przeprowadziły organa tej Instytucyi melioracye na 4655 morgach pól i łąk we wschodniej oraz zachodniej Galicyi. Jest to mało wobec olbrzymich obszarów, czekających na te roboty, ale Bank melioracyjny jest młody i nie dość jeszcze silny, a zaznaczyć należy, że nie doznał dotąd w kraju takiego poparcia, na jakie zasługuje. Pożądanem jest większe zainteresowanie się społeczeństwa tą instytucyą i nie powinno też ulegać wątpliwości, że właścicielom obszarów melioracyjnych na prowadzone przez Bank melioracyjny roboty przyznany zostanie odpowiedni udział w państwowym kredycie melioracyjnym.

„Bank parcelacyjny we Lwowie“ wykazuje sprawozdaniem swojem za rok 1904 bardzo znaczne skoki w pozycyach bilansu: Udziały z 42.164 K. 22 h. wzrosły przez rok jeden do 133.098 K. 08 h.; suma stanu czynnego i biernego z 1,789.113 K. 72 h. do 2,553.749 K. 06 h., obroty kasowe z 2,879.461 K. 06 h. do 4,852.438 K. 88 h., zysk netto z 46.521 K. 99 h. do 61.462 K. 17 h.; cyfry te odpowiadają naturalnie przeprowadzonym czynnościom. Do końca 1904 roku działalność tego Banku dotyczyła 46 majątków o ogólnym obszarze 34.538 morgów, z których przejęto do parcelacyi 18.440 morgów, a z tej przestrzeni wypadnie około 12.000 morgów w 22 majątkach, które w całości rozkawałkowane być mają.

Do 31. grudnia 1904 rozparcelowano już 13.000 morgów. Z zysków rocznych rozdał dotąd Bank 14.614 K. 55 h. na cele użyteczności publicznej. Pomimo zarzutów, jakie padają na tę instytucyę, z których większość jest bezpodstawną, a część niewątpliwie Zarząd uwzględni — pomimo to może nie byłoby lepiej, gdyby zamiast Banku parcelacyjnego — prywatni ludzie — a mniej pożądani — spełniali te czynność, będącą dziś niestety w kraju naszym — malum necessarium.

„Towarz. Wzaj. Obywat. pomocy w Krakowie“ daje drugiem z rzędu swojem sprawozdaniem dowody stopniowego i pomyślnego rozwoju. Od założenia miało do czynienia w 21 majątkach tylko zachodniej Galicyi o ogólnym obszarze 27.281 morgów, z których przeznaczono na parcelacye 3.118 morgów, a sprzedano do końca r. 1904 — 2.699 morgów; w tem w całości jeden tylko folwark o 93 morgach. Towarzystwo to nie ma na celu wyłącznie parcelacyi, lecz czynności „obywatelskiej pomocy“ rozszerza, gdzie tego zajdzie potrzeba, na wielostronne regulowanie interesów i hipotek swoich członków. Udziały z końcem grudnia r. z. wynosiły 33.072 K. 80 h., obroty roczne kasowe 5,983.868 K. 12 h.; suma pozycyi bilansowych 597.554 K. 94 h., zysk netto 11.522 K. 83 h.

„Fabryka chemiczna „Tlen“ we Lwowie“ pokryła zyskiem z r. 1904 poważną część strat dawniejszych. W Zakładzie tym zaprowadzono z końcem pierwszego kwartału r. z. znaczne i już skutkiem uwieńczone zmiany. Udziały, obroty i zbyt wyrobów pomyślnie wzrosły, a Dyrekcya w swojem sprawozdaniu wypowiada zda-

nie: „przyszłość leży przed nami“. Komisya rewizyjna tej Spółki uznaje ostatnie rezultaty jako „korzystne i rokujące nadzieje zupełnego powodzenia przedsiębiorstwa w przyszłości“.

„Krajowy Związek przemysłowy we Lwowie“ z bazarowemi Filiami w Krakowie, N. Sączu, Przemyślu i w Wiedniu — wykazał za rok 1904 straty, pomimo iż w rachunku zysków przeważną pozycyę dochodów stanowią dotacye. Jako Spółka zastępująca stronę handlową wielkiej ilości przedsiębiorstw przemysłowych, potrzebujących takiego pośrednictwa, używa ona wyjątkowej opieki Wydziału krajowego i społeczeństwa, ale jak dotąd nie w zupełności jeszcze odpowiada zadaniu. Żywić jednak należy nadzieję, że po zmianach wprowadzonych w końcu r. z. i po fachowem wzmocnieniu Dyrekcyi będziemy za rok w możności zdać lepsze o tym Zakładzie sprawozdanie.

„Akcyjne Towarzystwo dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie“, zamykające swoje rachunki 30. kwietnia, nie ogłosiło jeszcze swego bilansu, a organom Banku krajowego wiadomo, że zysk będzie nieco mniejszy za 1904/1905, niż był uzyskany za 1903/1904 z powodu koniecznego udziału w mniej rentownych dostawach. Zarząd nie przewiduje zniżenia dywidendy z 6%, a w ogóle zaznaczyć wolno, że przedsiębiorstwo to, posiadając szereg odznaczeń za dobroć swoich wyrobów, cieszące się pomyślnym stanem finansowym, dobrze się zasługuje w rozwoju przemysłu krajowego.

Dochód za wszystkie udziały Banku w Towarzystwach handlowych i przemysłowych w roku 1904 wyniósł 6697 K. 96 h.

W dalszym ciągu stanu czynnego bilansu widzimy: Ruchomości w kwocie 40.913 K. 86 h., po dokupnie urządzeń w nowym gmachu za 28.496 K. 03 h., a po odpisaniu na amortyzacyę 10.228 K. 46 h., ponieważ Dyrekcya postanowiła odpisywać na zużycie nie 10% lecz 20%.

Ostatnią pozycyę 691.332 K. 51 h. stanowią przejściowe rachunki wszystkich działów bankowych.

W stanie biernym bilansu czytamy:

Kapitał zakładowy 4,007.452 K. 86 h., zwiększony od roku dopisaniem 40% z zysku o 161.810 K. 04 h., a od pierwotnej dotacyi o 2,007.452 K. 86 h.

Fundusz rezerwowy Banku 1,688.095 K. 23 h. zwiększony w porównaniu z zeszłorocznym o 121.357 K. 53 h.

Rezerwy — hipoteczna, komunalna i kolejowa, razem wzięte: 2,192.702 K. 24 h., wzrosły o 138.913 K. 03 h.

Fundusz emerytalny 439.946 K. 60 h. — jak w stanie czynnym.

Emisye Banku w listach i obligacyach 139,022.500 K

Wylosowane efekta i kupony w obiegu 2,866.698 K. 80 h.

Obce kapitały 34,856.712 K., a mieszczą się w tej sumie: Wkładki oszczędności 14,226.614 K. 21 h. — Asygnaty kasowe i czeki 3,406.664 K. 34 h. — Wierzyciele w rachunkach bieżących 17,223.433 K. 45 h. Na ostatnią tę pozycyę składają się lokacye funduszów rządowych i krajowych, rachunki z Bankami i Instytucyami, oraz prywatne.

Osobno wykazane są lokacye Zastępstw na 1,083.969 K. 56 h.

Stan bierny obejmuje wreszcie: Różne rachunki działów bankowych i procenta przenośne w łącznej sumie 1,369.807 K. 85 h.

Złożone w Banku depozyta doszły do 57,823.404 K. 66 h, z czego w Filii krakowskiej 10,565.251 K.

Z rachunku zysków i strat za rok 1904 notujemy:

Dochody z trzech działów emisyjnych 376.146 K. 34 h., i z bankowego 808.988 K. 48 h., razem 1,185.134 K. 82 h., a to po dokonanych odpisach na straty i po opłaceniu 39.447 K. 32 h., podatków kuponowych i rentowych za klientów Banku. Dochody większe o 116.526 K. 93 h. niż w r. 1903.

Wydatki doszły do 780.609 K. 72 h., o 91.461 K. 13 h. zwiększone, wskutek podniesienia kosztów handlowych i znacznie wyższych podatków przez dodatki krajowe (48.147 K. 24 h.), od których Bank był dotąd wolny.

Zysk netto za rok 1904 wynosi 404.525 K. 10 h., a zaznaczyć należy, że jest najpomyślniejszy z wszystkich, gdyż od założenia Banku przewyższa go jedynie

o 17.567 K. 95 h. zysk z roku 1893, w którym jako konwersyjnym obligacyj indemnizacyjnych i listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, sam dochód z prowizyi był więcej niż dwa razy większym od obecnego, a koszta handlowe były znacznie niższe i podatki o 51.403 K. 86 h. mniejsze.

Zysk ten rozdzielony według przepisów statutu podniósł ogólny majątek Banku do 7,875.938 K. 33 h., czyli że do 2,000.000 K. dotacyi dorobiono zyskami przez lat dwadzieścia jeden 5,875.938 K. 33 h.

Dla uzupełnienia i zakończenia niniejszego sprawozdania dodajemy:

O popieraniu przez Bank krajowy przemysłu, handlu, melioracyi i parcelacyi mówiliśmy wyżej tak przy bilansowej pozycyi pożyczek gotówkowo-hipotecznych, jak przy udziałach w przedsiębiorstwach; poza tem każdy z działów gospodarstwa krajowego zasługujący na to, doznaje poparcia Banku w kredycie eskontowym, skryptowym i gwarancyjnym.

Sto dwadzieścia ośm Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych korzystało przez rok ubiegły z przyznanego cenzuralnie kredytu w Banku i eskontowano im 19.170 sztuk weksli na 14,967.971 K. 06 h.

Zastępstw ma już Bank siedmdziesiąt dwa; przybyły w Białej i w Grybowie. Obroty roczne razem we wszystkich na rzecz Banku doszły do 57,535.067 K. 69 h., zwiększone o 11,344.711 K. 13 h. Wyjątkową opieką otacza Dyrekcya Banku Zastępstwo swoje w Białej, jako najmłodszą w kraju instytucyę pod firmą: „Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Białej“, założoną na kresach po myśli życzenia Wysokiego Sejmu z października 1903.

Lustrator Banku dokonał wśród 1904 roku rewizyi w dwudziestu siedmiu Stowarzyszeniach. Bardzo obszerne i wyczerpujące jego sprawozdania są przedmiotem osobnych badań komisyi rewizyjnej, która je podaje do wiadomości Rady, spełniając tem rozporządzenie Wydziału krajowego z 12. kwietnia 1904 do L. 85742, domagające się, by Rada nadzorcza Banku stale otrzymywała sprawozdania o dokonanych w kraju lustracyach przez Dyrekcyę zarządzanych.

Filia Banku w Krakowie zakończyła 31. grudnia 1904 dziesiąty rok swego istnienia przy coraz żywszym rozwoju. Obroty jej kasowe doszły do 105,994.500 K. 90 h., a wzrosły w roku o 9,942.670 K. 13 h. Wzrastające także nadwyżki z powierzonych jej funduszów ponad ograniczone miejscowe obroty lokuje Filia w poważnych kwotach w Zakładzie centralnym.

Bank krajowy administruje pięcioma stałymi funduszami krajowymi, a to: przemysłowym, przemysłowo-rolniczym, handlowym, Kółek rolniczych i wiejskich spółek oszczędności. Saldo kapitału obrotowego tych funduszów wynosiło 31. grudnia 1904 4,338.013 K. 13 h., a rozpożyczonego 4,109.084 K. 13 h.

Rada Nadzorcza uprasza:

Wysoki Wydział krajowy raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum za rok 1904 dla Zarządu Banku.

We Lwowie, dnia 15. lipca 1905.

Za Prezesa Rady:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Karol Scipio.

Obroty i wynikłości.

Przedmiot	1903			1904			Mniej			Więcej		
	Sztuk	Koron	h.	Sztuk	Koron	h.	Sztuk	Koron	h.	Sztuk	Koron	h.
Obrót ogólny	—	1.571,689.499	38	—	1.597,522.640	88	—	—	—	—	25,833.141	50
Obrót kasowy	—	431,784.136	76	—	492,431.065	02	—	—	—	—	60,646.928	26
Zysk netto	—	379.459	30	—	404.525	10	—	—	—	—	25.065	80
Udzielone pożyczki hipoteczne	1.145	11,123.100	—	1.180	12,134.800	—	—	—	—	35	1,011.700	—
Udzielone pożyczki komunalne	21	2,559.400	—	24	2,301.400	—	—	258.000	—	3	—	—
Udzielone pożyczki kolejowe	2	3,190.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zaległości hipoteczne	2.333	761.568	34	2.269	482.552	68	64	279.015	66	—	—	—
Zaległości komunalne	47	35.365	54	43	40.107	06	4	—	—	—	4.741	52
Zysk z działu hipotecznego	—	241.424	18	—	290.327	25	—	—	—	—	48.903	07
Zysk z działu komunalnego	—	27.617	83	—	68.771	72	—	—	—	—	41.153	89
Zysk z działu kolejowego	—	21.317	32	—	17.047	37	—	4.269	95	—	—	—
Zysk z działu bankowego	—	778.248	56	—	808.988	48	—	—	—	—	30.739	92
Sprzedaż emisyi Banku	—	15,916.700	—	—	13,881.000	—	—	2,035.700	—	—	—	—
Stan emisyi Banku pr. 31. grudnia	—	134,480.800	—	—	139,022.500	—	—	—	—	—	4,541.700	—
Eskont weksli wśród roku	43.029	61,149.877	52	60.188	60,109.386	35	—	1,040.491	17	17.159	—	—
Stan weksli w Banku pr. 31. grudnia	9.951	19,159.545	26	12.641	20,472.446	84	—	—	—	2.690	1,312.901	58
Wkładki na książeczkach	—	12,411.586	83	—	14,226.614	21	—	—	—	—	1,815.027	38
Asygnaty kasowe	—	347.800	—	—	566.000	—	—	—	—	—	218.200	—
Rachunki wierzycieli i czeki	—	21,128.570	33	—	20,064.097	79	—	1,064.472	54	—	—	—
Zaliczki na efekta	408	2,610.273	36	407	3,002.936	20	1	—	—	—	392.662	84
Dłużnicy w rachunkach bieżących	—	19,120.290	08	—	15,193.107	82	—	4,027.182	26	—	—	—
Depozyta obce	—	53,822.885	39	—	57,823.404	66	—	—	—	—	4,000.519	27
Kasowy obrót roczny w Filii	—	96,051.822	77	—	106,044.500	90	—	—	—	—	9,992.678	13
Kasowy obrót roczny w Zastępstwach	—	46,190.356	56	—	60,013.644	09	—	—	—	—	13,823.287	53
Eskont dla Stowarzyszeń wśród roku	15.344	12,706.543	13	19.170	14,967.971	06	—	—	—	3.826	2,261.427	93
Stan eskontu Stowarzyszeń pr. 31. grudnia	2.933	2,597.743	52	4.103	3,512.352	21	—	—	—	1.170	914.608	69
Majątek Banku pr. 31. grudnia	—	7,444.107	73	—	7,875.938	33	—	—	—	—	431.830	60
Kapitał zakładowy pr. 31. grudnia	—	3,845.642	82	—	4,007.452	86	—	—	—	—	161.810	04
Fundusz rezerwowy pr. 31. grudnia	—	1,566.737	70	—	1,688.095	23	—	—	—	—	121.357	53
Rezerwa hipoteczna pr. 31. grudnia	—	1,337.300	30	—	1,439.757	32	—	—	—	—	102.457	02
Rezerwa komunalna pr. 31. grudnia	—	646.115	95	—	692.321	96	—	—	—	—	46.206	01
Rezerwa kolejowa pr. 31. grudnia	—	48.310	96	—	48.310	96	—	—	—	—	—	—
Udziały w Towarzystwach przemysłowych i handlowych	—	663.445	—	—	668.807	50	—	—	—	—	5.362	50
Dochody z tych udziałów	—	14.738	88	—	6.697	96	—	8.040	92	—	—	—

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1904.

L W Ó W.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Rok ubiegły nie należał pod względem gospodarczym do złych, zwłaszcza w obec dobrych cen produktów rolnych, a w szczególności wysokich cen spirytusu; stale też wzrastają ceny i czynsze dzierżawne ziemi – a rezultatem tego było dla Banku dalsze zmniejszenie się i tak nieznacznych zazwyczaj w Banku zaległości rat hipotecznych. Pod względem przemysłowym robi nasz kraj choć wolne ale stałe postępy dzięki coraz lepszemu w tym kierunku usposobieniu społeczeństwa, stąd też i portfel wekslowy w Banku, gromadzący przeważnie materyał z obrotów handlowych, wzmaga się corocznie. Oszczędności w kraju zwiększają się, a wyrazem tego w Banku są zwiększone kapitały wkładkowe i nadzwyczaj łatwy zbyt emisyj bankowych po kursach stosunkowo wysokich. Tensam objaw spostrzegać można i w innych krajowych naszych zakładach bankowych, w kasach oszczędności i towarzystwach zaliczkowych.

Wyrazem tych stosunków jest rezultat bilansu bankowego, którego szczegóły podajemy poniżej.

Sprzedaż i kurs emisyj bankowych.

Z r. 1903 pozostał zapas emisyj bankowych .	K.	1,472.200·—
nowe emisye w r. 1904 wynosiły	„	14,436.200·—
Razem . .	K.	15,908.400·—
umieszczono w r. 1904	„	13,881.000·—
pozostał zapas do bilansu r. 1904	K.	2,027.400 —

Dnia 31. grudnia 1904 notowały: 4% listy Banku krajowego: 99—99·80%; 4½% listy 101½—102%; 4% obligacye komunalne: 98·80—99·80%; 4½% obligacye komunalne; 101½—102%; 5% obligacye komunalne: 102·10—102·70%; 4% obligacye kolejowe: 98·90—99·90%. Zaznaczamy przytem, że kursa te utrzymywały się w tej wysokości stale prawie przez cały rok.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj odbywała się, jak w latach ubiegłych, w kasie głównej Banku i we Filii w Krakowie, a oprócz tego w Zastępstwach: w Drohobyczu, Czortkowie, Jarosławiu, Jaśle, Podhajcach, Sanoku i Sokalu, jakoteż we Wiedniu: w Union-Banku, c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych, w Towarzystwie akcyjnem »Merkur«, w Allg.

Verkehrsbank i Niederösterr. Escomptegesellschaft: w Bernie Beneszowie, Budziejowicach, Iglawie, Osieku n. E., Ostrawie morawskiej, Pardubicach, Pilźnie czeskiem. Taborze, Wiedniu i Pradze: w Živnostenská Banka pro Čechy a Moravu; w Bernie, Bielsku, Gablonz, Jaegerndorf, Lincu, Ołomuńcu, Opawie, Reichenbergu, Rumburgu, Zatecu i w Pradze: w Böhmische Union-Bank; w Lublanie, Celowcu i Spolata w Lublańskim Banku kredytowym; w Tryeście w filii Union-Banku, a w Insbruku i Bregencyi w Banku dla Tyrolu i Przedarulanii.

Pożyczki hipoteczne w gotówce na cele melioracyjne i inwestycyjne.

Na mocy zmienionego statutu bankowego udziela Bank krajowy od lipca z. r. pożyczki hipoteczne w gotówce po myśli przepisów, zatwierdzonych uchwałą Wydziału krajowego z dnia 10. czerwca 1904 l. 55.675. Celem tych pożyczek jest zadośćuczynienie potrzebie kredytu inwestycyjnego na wszystkich polach gospodarczej działalności w kraju. Na początek udzielił Bank krajowy takich pożyczek 19 w łącznej sumie 466.800 K, dział ten rokuje jednak piękny nadal rozwój, a Bank przyczyni się także i w ten sposób do podniesienia przedsiębiorczości w kraju. Zwracamy uwagę rolników, że z tej formy kredytu łatwo korzystać mogą dla celów melioracyi ziemi, zwłaszcza, że również w gotówce udzielane przez Bank właściwe pożyczki melioracyjne, może wskutek uciążliwości ustawy państwowej z 26. lipca 1896, w zbyt szczupłych rozmiarach znajdują popyt u rolników. Pożyczek takich udzielono bowiem w r. 1904 tylko 9 na kwotę 42.200 K., a stan tych pożyczek z końcem roku wynosił 99.765·01 w 24 pozycyach. Zaległości w tym dziale nie ma żadnych. Wydatniejszego wszakże znaczenia na polu melioracyi w kraju jest udział Banku krajowego i poparcie kredytowe dla tutejszego Banku melioracyjnego, który się rozwija pomyślnie, a nawet swój kapitał udziałowy oprocentowuje.

Udział Banku w Towarzystwach parcelacyjnych.

Pomyślnym jest pod każdym, a więc i finansowym względem rozwój Banku parcelacyjnego we Lwowie i Towarzystwa wzajemnej pomocy obywatelskiej w Krakowie, do których to towarzystw Bank krajowy w charakterze członka należy i które wydatnym popiera kredytem, a stałą otacza opieką. Jednak instytucye te nie skupiają jeszcze całej działalności parcelacyjnej w kraju i dlatego ta robota, jak dotąd, nie może być planową. Dyrekcya Banku pojmuje doniosłość oraz ekonomiczną i narodową wagę tej sprawy, wszakże sam Bank, ani oparte o niego instytucye parcelacyjne nie mogą tej doniosłej akcyi i żywiołowego prądu opanować. Tu całe społeczeństwo współdziałać powinno, a Bank w skromnym obecnym zakresie tylko stwierdzić może że to, co się w tym kierunku w obu powyższych towarzystwach parcelacyjnych robi, co najmniej z dobrą robi się wiarą

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Z przedsiębiorstw przemysłowych, do których Bank należy, l. gal. akcyjne Towarzystwo budowy wagonów i maszyn w Sanoku nie wypłaciło za ubiegły rok dywidendy, wszakże dalsze reformy wewnętrzne i szczere poparcie przez społeczeństwo przemysłu krajowego, zapewni wreszcie przyszłość temu tak poważnemu Zakładowi przemysłowemu. Gal.-buk akc. Towarzystwo przemysłu cukrowniczego w Przeworsku zapłaci zapewne za rok ubiegły dywidendę, a przyszłość tego Towarzystwa w obec poparcia kraju i naturalnych, a zdrowych podstaw jego bytu nie budzi już żadnych obaw. Przedsiębiorstwo to oddaje już poważne usługi rolnictwu, czego dowodem jest zwiększająca się rok rocznie ilość morgów ziemi, oddanych pod uprawę buraków. Nie wypłaciło w roku ubiegłym dywidendy l. gal. Towarzystwo dla prze-

mysłu chemicznego we Lwowie. Inne towarzystwa, do których Bank należy, a między któremi bardzo korzystnie wyróżniają się akc. Towarzystwo dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie i Związek handlowy kółek rolniczych w Krakowie, dały odpowiednie dochody: zaś odpisy na udziałach przemysłowych wynoszą już tylko kwotę K. 3.000.

Główne jednak popieranie przedsiębiorstw przemysłowych przez Bank krajowy polega na udzielaniu im łatwego i taniego kredytu. Obok bowiem zwykłego eskontu weksli tychże przedsiębiorstw, udziela Bank zakładom stojącym z nim w stosunku, także pożyczek ratalnych na skryptą, i kredytu w rachunku bieżącym.

Spełniając swe zadanie w obsłudze kredytu publicznego, udziela Bank krajowy taniego a dogodnego kredytu instytucyom autonomicznym i publicznym za pomocą pożyczek skryptowych i eskontu subwencyj krajowych: głodowych, drogowych, koszarowych, kościelnych i t. p.

Nadto zawiaduje Bank pięcioma stałymi Funduszami przez kraj dla poparcia przemysłu i gospodarstwa utworzonymi. Stały fundusz przemysłowy posiada kapitału obrotowego K. 1,842.852·89, z czego jest w 146 pozycyach rozpożyczonych K. 1,760.477·89. — Stały Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego posiada kapitału obrotowego K. 568.914·58, z czego jest w 63 pozycyach rozpożyczonych K 500.297·58. — Stały Fundusz hodowlany z kapitałem obrotowym K. 101.442·54 ma na 9 pożyczkach K. 62 299·54. — Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych posiada kapitału obrotowego K. 70.020·67, a ma w 105 pozycyach rozpożyczonych K. 60.115 67. — Wreszcie Stały Fundusz pożyczkowy dla wiejskich spółek oszczędności i pożyczek ma przy kapitale obrotowym K. 1,754.782·45, rozdanych 531 pożyczek z kwotą: K. 1,725.893 45. — W ogóle fundusze te krajowe, zawiadywane przez Bank, posiadały z końcem r. 1904 kapitału obrotowego K. 4,338.013·13 przy rozdzielonych 854 pożyczkach z kwotą K. 4,109.084·13.

Porękę za podatek spożywczy udzielił Bank w r. 1904 na 15 dokumentów w kwocie K. 3,892.500, z czego wyczerpana była dnia 31. grudnia 1904 kwota K. 2,953.680·58.

Oddział hipoteczny. Z r. 1903 pozostało niezałatwionych:

396	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	K. 5,290.700
	w roku 1904 weszło nowych:	
1364	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	„ 24,272.200
	razem więc było w r. 1904 do załatwienia[1]:	
1760	podań na	K. 29,562.900
	z czego Bank w r. 1904 załatwił odmownie:	
176	podań na kwotę	„ 4,837 900
	z pozostałych zaś:	
1584	podań na kwotę	K. 24,725.000
	wydał Bank nowych promes:	
1170	na pożyczki hipoteczne w kwocie . . .	„ 16,423.700

[1]) w porównaniu z r. ubiegłym mniej 223 podań, na kwotę niższą o K. 2,271.700.

pozostaje jeszcze niezałatwionych:

414	podań na kwotę	K.	8,301.300

Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1904 walutę [1])

1151	pożyczek w 4% listach zast. w kwocie . .	K.	12,061.200
29	„ w 4½% „ „ „ . .	„	73.600
1180	pożyczek razem w kwocie	K.	12,134.800

a mianowicie:

47	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . .	K.	4,098.400
213	„ „ realności miejskie w kwocie .	„	6,299.600
920	„ „ włościańskie w kwocie [2]) .	„	1,736.800
1180	„ razem w kwocie	K.	12,134.800

co łącznie z pożyczkami, wypłaconemi przez Bank w latach poprzednich, czyni 14.905 pożyczek w ogólnej sumie K. 169,413.700 a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 792 pożyczek w ogólnej sumie 58,979.100 K. czyli 34·81%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 39.80%.

2. na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu hipotecznego przez Wydział krajowy dopuszczonych, 3.498 pożyczek w ogólnej sumie 90,909.000 K., czyli 53·66%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 45.62%.

3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską 10.615 pożyczek w ogólnej sumie 19,525.600 K. czyli 11·53%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 50·16%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1903 (łącznie z wydanemi w roku 1904) na:

2728	pożyczek w kwocie	K.	30,077.900
412	promes nie zostało przyjętych w kwocie	„	5,440.800
	z pozostałej reszty		
2316	promes na kwotę	K.	24,637.100

zrealizowano w ciągu r. 1904 jak wyżej wykazano:

1180	pożyczek na kwotę	K.	12,134.800
1136	promes pozostaje więc w obiegu na kwotę .	K.	12,502.300

Niespłaconych z dniem 31. Grudnia 1904 pożyczek pozostało:

8094	4% pożyczek w kwocie	K.	82,446.145·94
3099	4½% „ „	„	20,965.594·88
11.193	pożyczek w łącznej kwocie . . .	K.	103,411.740·82

Z końcem roku 1904 zalegało 2269 dłużników z kwotą K. 482.552·68 z czego tylko 1 dłużnik zalegał od r. 1902, a 56 dłużników od r. 1903; suma tych zaległości wynosi K. 64.098·60; zaś suma zaległości w ratach z roku ostatniego wynosiła K. 418.454·08.

Z powyższych zaległości wypada K. 85.795.03 u 32 dłużników na większe posiadłości, K. 211.070·26 u 143 dłużników na realności miejskie, a K. 185.687·39 u 2094 dłużników na grunta włościańskie.

Kapitał zaległy w tych ratach wynosi 184.663·91 czyli 0·18% kapitału bieżącego.

W roku 1904 wdrożono egzekucye sądowe przeciw 92 dłużnikom, pozostało zaś z r. 1903 egzekucyj sądowych przeciw 68 dłużni-

[1]) w porównaniu z r. ubiegłym więcej 35 pożyczek na kwotę K. 1.011.700

[2]) Stosunek obszaru hipotek do udzielonych w r. 1904 pożyczek włościańskich był następujący: na gospodarstwa do 5 morgów udzielono pożyczek 102
„ „ „ 10 „ „ „ 397
„ „ „ 25 „ „ „ 326
„ „ nad 25 „ „ „ 95

kom, było zatem w r. 1904 w toku razem 160 egzekucyj. Skutkiem zapłaty zaległości ratalnych odwołano 135 egzekucyj pozostaje zatem na rok 1905 egzekucyj sądowych 25, a z tego 1 na większą posiadłość, 5 na realności miejskie, a 19 na realności włościańskie. W roku ubiegłym nie był Bank zmuszony do nabycia w toku egzekucyi żadnej realności.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1904 wynosi K. 290,327·25: zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzedzającym o K. 48.903·07.

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. Grudnia 1903 roku K. 1,337 300·30 doszedł w ciągu r. 1904 do sumy K 1,439,757·32, został zatem powiększony o K. 102,457.02.

Z dniem 31. Grudnia 1904 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego: 4% na sumę K. 82,507.400 — zaś 4½% na sumę K. 20,530.800 — czyli na ogólną sumę K. 103,038.200 — natomiast pożyczki udzielone przez Bank wynosiły K. 103,411.740·82.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w r. 1904 pożyczek 24 w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie K. 2,301.400. Z liczby 547 pożyczek udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie K. 26,937.000 przypada:

1. na powiaty 122 pożyczek w ogólnej sumie K. 8,138.000 czyli 30·21%;

2. na gminy miejskie 238 pożyczek w ogólnej sumie K. 17,313.000 czyli 64·27%;

3. na gminy wiejskie 187 pożyczek w ogólnej sumie K. 1,486.000 czyli 5·52%.

Raty przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent wpływały w oznaczonym terminie, lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym K. 1,213.921·68, pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z roku 1904: 43 rat w kwocie K. 40.107·06.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1904 wynosi K. 68.771·72.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością Banku, wynosiła z końcem r. 1904: K. 692.321·96 — zwiększyła się o kwotę K. 46.206·01.

Z dniem 31. Grudnia 1904 znajdowało się w obiegu obligacyj komunalnych Banku krajowego: II. Emisyi na sumę K. 1,800.000 — III. Emisyi na sumę K. 8,258.800 — zaś IV. Emisyi na sumę K. 7,692.200 — czyli na ogólną sumę K. 17,751.000 —, natomiast pożyczki udzielone przez Bank, wynosiły K. 18.736.854·28.

Oddział kolejowy. W roku 1904 nie wypłacił Bank żadnej pożyczki kolejowej, uchwalił jednak udzielenie następujących nowych pożyczek:

Kolei Przeworsk-Bachórz-Dynów . . .	K.	698.000·—
Kolei Piła Jaworzno	K.	330.000·—
Kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	K.	900.000.—
Kolei Trzebinia-Skawce	K.	720.000·—

których wypłata nastąpiła w roku bieżącym.

Z dniem 31. Grudnia 1904 znajdowało się w obiegu obligacyj kolejowych na K. 18,233.300, podczas gdy pożyczki udzielone przez Bank wynosiły K. 18,246.307·39.

Zaległości w tym dziale nie było żadnych. Zysk wynosił w r. 1904 K 17.047·37 a specyalna rezerwa z końcem r. 1904 K 48.310·96.

Oddział bankowy Całkowity obrót z wszystkich operacyj Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1904 wynosi sumę K. 1:597,522.640·88.

Obrót kasowy wynosił w roku 1904 w Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: K. 492,431.065·02.

W ciągu r. 1904 podano do skupu:

65.259	sztuk weksli na ogólną sumę . . .	K 66,756.358·50
	z tego odmówił Bank przyjęcia:	
5.071	sztuk na sumę	„ 6,646 972·15
60.188	sztuk zaś na sumę	K. 60,109.386·35

czyli 90 04% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1903 podano do skupu w roku 1904 więcej o 5.130 sztuk weksli na mniejszą jednak kwotę o 2,927.927·40 i zeskontowano więcej o 17.159 sztuk weksli na kwotę mniejszą o K 1,040.491·17. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. Grudnia 1904 zwiększył się o 2.690 sztuk i kwotę K. 1,312.901 58.

Bank nie reeskontował w roku 1904 wcale swego portfelu.

Inne interesy oddziału bankowego wyjaśniają dostatecznie dołączone zamknięcia rachunkowe

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w r. 1904: K. 808.988·48 i zwiększył się w porównaniu z takimże zyskiem z roku 1903 o kwotę K. 30.739·92, pomimo zmniejszonego dochodu z różnicy kursu na emisyach własnych o K 61.162 70.

Oddział interesów bankowych ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny Komitet Cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1904: 128 Stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 19.170 sztuk ich weksli na ogólną sumę K. 14,967.971·06, saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1904 wynosiło sztuk 4.103 na K. 3,512.352 21.

Oprócz tego korzystały Stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu Komitetu Cenzorów, istniejącego według §. 79. statutu bankowego Stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem r. 1904 wynosiło saldo netto na rzecz Zastępstw K. 918.606 70, mianowicie: 37 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę K. 1,083 969·56 natomiast 34 Zastępstw było dłużnych kwotę K. 165.362·86.

Filia w Krakowie. Rozwój i dochody Filii w Krakowie były w roku ubiegłym korzystniejsze, niż w poprzednim, a obroty Filii znacznie się zwiększyły. Filia operowała również i w ciągu zeszłego roku tylko własnymi funduszami, a nadto znaczną część tychże przelała do kasy Zakładu Centralnego.

Czynności Banku w Zastępstwach W roku ubiegłym przybyły Bankowi dwa Zastępstwa: Biała i Grybów — liczba więc Zastępstw wynosiła: 72. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 7-my do zamknięć rachunkowych za rok 1904 (str. 26—27), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku.

Czysty zysk i rezerwy Banku. Przypadający na rok 1903 zysk z operacyj bankowych wynosił K. 379.459·30, zysk zaś w roku 1904 wynosi K. 404.525·10, czyli o K 25.065·80 więcej, pomimo zwiększonych wydatków administracyjnych

o K. 35.601·68 — i opłat publicznych skutkiem upływu uwolnienia Banku od opłaty dodatków krajowych do podatków o K. 48.147·24. Zysk ten został po myśli postanowienia §. 101. statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku. Właściwy dorobek roku ubiegłego, uwzględniając własny przyrost rezerw wynosi K. 431.830·60.

Uwzględniając powyższe powiększenie, wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach K. 7,888.250·33, strącając zaś kwotę K. 12.312, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 2,000.000 K. kwotę K. 5,875.938·33, uzbieraną przez Bank w ciągu dwudziestu jeden lat jego istnienia.

Dwudzieste pierwsze

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1904.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyj Banku wynosił od dnia 1. stycznia do dnia 31. Grudnia 1904	K.	1,597,532.640·88

Kasa.

Gotowizna w Banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1903 wynosiła	K.	795.536·—		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 wpłynęło . . .	„	163,454.076·55		
razem . .	K.	164,249·612·55		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	162,918.843·48		
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1904			K.	1,330.769·07
Obrót kasowy w Banku w roku 1904	K.	326,372.920·03		

Gotowizna w Filii krakowskiej:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1903 wynosiła	K.	364.301·47		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 wpłynęło . . .	„	52,960.349·10		
	K.	53,324.650·57		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	53,084.151·80		
Pozostałość kasowa w Filii Banku z dnia 31. Grudnia 1904			K.	240.498·77
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1904	K.	106,044.500·90		

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1903 na dobro Zastępstw wynosiła	K.	1,432.888·05		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 przybyło na dobro Zastępstw	„	29,749.681·37		
	K.	31,182.569·42		
W tymże czasie wypłacono na ciężar Zastępstw . .	„	30,263.962·72		
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1904 na ciężar Zastępstw .			K.	165.362·86
na korzyść Zastępstw: K. 1,083 969·56				
Obrót kasowy w Zastępstwach	K.	60,013.644·09		
Łączna pozostałość kasowa			K.	1,736.530·70

Ogólny obrót kasowy K. 492.431.065·02.

Efekta własne, eskontowane i w komisie:

a) własne:

Z dniem 31. Grudnia 1903 Bank posiadał na własność papierów publicznych wart imien.	K.	1,643.800·—	za sumę	K.		1,669.026·20
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1904 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„	22,946·300·—	„ „	„		22.719.001·56
Różnica kursu wynosi				„		127.493·82
razem . .	K.	24,590.100·—	za sumę	K.		24,515.521·58
W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej	„	22,333.100·—	„ „	„		22.257.333·48
Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1904						
a) w papierach kraj. K. 229.600						
b) w papierach włas. emisyj . . . . „ 2,027.400 wart. im.	K.	2,257.000·—	za sumę	K.		2.258.188·10

b) eskontowane:

Z dniem 31. Grudnia 1903 pozostało wylosowanych efektów wart. imien. . .	K.	27.299·11	w sumie	K.		27.133·32
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 eskontowano w. i.	„	845.631·69	na K. 853.011·18			
Dyskonto wynosi .			„ „ 1.318·19			
			w sumie	K.		854.329·37
	K.	872.930·80				881.462·69
W tymże czasie zrealizowano w. i. . .	K.	871.794·20	w sumie	K.		880.361·21
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. Grudnia 1904 wart. imiennej .	K.	1.136·60		na sumę	K.	1.101·48

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1903 pozostało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich .	K.	98.400·—	za sumę	K.		100.755·63
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 nabyto w. i. . .	„	2,681 330·90	za sumę	„		3,232.009·27
	K.	2,779.730·90				3,332.764·90
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart imien.	„	2,402.530·90	za sumę	„		2,958.240·63
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunku osób trzecich wynosi w. i.	K.	377.200·—	. . . . . za sumę		K.	374.524·27
Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1904 roku podług załączonego wykazu wynosi					K.	2,633.813·85

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1903 r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych	9951	sztuk	na sumę	K.	19,159.545·26
W ciągu r. 1904 przyjęto do portfelu weksli i inkasów .	61023	„	„ „	„	72,615.030·49
razem .	70974	„	„ „	K.	91,774.575·75
W tymże czasie spłacono	58333	„	„ „	„	71,302.128·91
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1904 weksli	12641	„	„ „	K.	20,472.446·84
W powyższej sumie mieszczą się weksle:					
a) na Lwów, Kraków, Zastępstwa i inne place . .	8254	„	„ „	K.	16,875.095·99
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .	4103	„	„ „	„	3,512.352·21
c) inkasowe	284	„	„ „	„	84.998·64
razem j. w. .	12641	„	„ „	K.	20,472.446·84

Zaliczki na zastaw efektów.

Z dniem 31. Grudnia 1903 pozostawało udzielonych pożyczek na	222	zastawów		K.	141.376·36
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 udzielono „ „	118	„		„	86.346·—
razem na	340	„		K.	227.722·36
Zwrócono w tymże peryodzie	125	„		„	98.268·36
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1904 r. na	215	„		K.	129.454·—
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości				K.	163.900·—

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1903 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi	u stron	186	ze sumą		K.	2,468.897·—
W ciągu roku 1904 przybyło	stron	30	i	suma	„	10,328.905·62
razem	stron	216	w	sumie	K.	12,797.802·62
Z tego ubyło w tymże czasie	stron	24	i	suma	„	9.924.320·42
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1904 r.	stron	192	ze	sumą	K.	2,873.482·20
pokrytą efektami wartości imiennej					K.	17,865.844·06

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1903 r. wynosiła na dobro Banku . . .	K.	868.272·92
Obroty w ciągu roku 1904 wynoszą na ciężar korespondentów	„	224,647.590·79
	K.	225,515.863·71
zaś na ich dobro	„	227,546.189·34
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1904 r. na ciężar Banku wynosi	K.	2,030·325·63

i składa się ze sum:

Aktywa.

a) dłużnicy z weksli protestowanych	K.	108.885 87		
b) fundusze krajowe i stowarzyszenia	„	1,460.397·—		
c) należytości u stron zabezpieczone podkładem		9,391.567·91		
d) rachunki w bankach		3,902.931·89		
e) pobory pocztowe i inne		3.395·81		
f) weksle do zainkasowania u korespondentów	„	325.929·34	K.	15,193.107·82

Passywa.

a) sumy do dyspozycyi korespondentów	K.	4,224.770·24		
b) weksle do zainkasowania	„	144.077·70		
c) sumy lokacyjne	„	11,190.362·68		
d) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku	„	1,112.630·52		
e) należytości za odcięte kupony	„	511.558·82		
f) podatki i należytości rządowe	„	21.453·75		
g) rachunki inne	„	18.579·74	K.	17,223.433·45
	pozostaje jak powyżej		K.	2,030.325·63

Obce kapitały.

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

Z dniem 31. Grudnia 1903 pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na					
asygnaty kasowe			K. 347.800·—		
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	2,210.606·50			
„ „ „ B.	„	177.769·—			
„ „ „ C.	„	488.177.67	„ 2,876.553·17		
na wkładkach oszczędności			„ 12,411.586·83	K.	15,635.940·—
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1904 wpłynęło					
na asygnaty kasowe			K. 807·200·—		
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit A.	K.	29,212.714·07			
„ „ „ B.	„	803.801·27			
„ „ „ C.	„	1,477.601·86	„ 31,494.117·20		
na wkładki oszczędności			„ 12,804.718·05	„	45,106.035·25
				K.	60,741.975·25
W tymże czasie zwrócono z lokacyj:					
na asygnaty kasowe			K. 589·000·—		
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	29,613.428·57			
„ „ „ B.	„	747.190·27			
„ „ „ C.	„	1,169.387·19	„ 31,530.006·03		
na wkładki oszczędności			„ 10,989.690·67	„	43,105.696·70
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1904 kapitałów obcych:					
w asygnatach kasowych			K. 566.000·—		
w oddziale żyrowym:					
rach. bież. Lit. A.	K.	1,809.892·—			
„ „ „ B	„	234.380·—			
„ „ „ C.	„	796.392·34	„ 2,840.664·34		
na wkładkach oszczędności			14,226.614·21	K.	17,633.278·55

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	K.	17,223.433·45
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1904 łącznie	K.	34,856 712·—

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. Grudnia 1904.

1. Wykaz papierów publicznych, stanowiących własność funduszów rezerwowych i Banku . 17
2. Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryj efektów i rodzaju depozytu 18
3. Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych 22
4. Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych 23
5. Wykaz ruchu pożyczek komunalnych 24
6. Wykaz emisyj Banku. 25
7. Przegląd czynności Zastępstw Banku krajowego 26
8. Zamknięcie rachunku zysków i strat 28
9. Bilans Banku 32
10. Bilans stałego funduszu przemysłowego 34
11. Przegląd zestawień Bilansów z lat $188^3/_4$—1904 35

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1904. roku,

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
					Kapitał		Procenta do $^{31}/_{12}$ 904		Łącznie		Ogółem	
A.	Koron				Koron		Koron		Koron		Koron	
Efekta funduszu rezerwowego.												
§. 101 ust. c. statutu.												
4% Obligacye propinacyjne . . .	1,680.000	—	$^{30}/_{6}$ 1905	al pari	1,680.000	—	—	—	—	—	—	—
Stan z dniem 31. Grudnia 1904 .	1,680.000	—			1,680.000	—	—	—	—	—	1,680.000	—
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) Własność Banku.												
4½% Listy zastawne krajowe	479.300	—	$^{30}/_{6}$ 1905	101.50	486.489	50						
4% Listy zastawne krajowe	418.100	—	$^{30}/_{6}$ 1905	99.—	413.919	—						
5% Obligacye komunalne	2.000	—	$^{1}/_{4}$ 1905	102·10	2.042	—						
4½% Obligacye komunalne	486.200	—	$^{1}/_{4}$ 1905	101.50	493.492	—						
4% Obligacye komunalne	641.200	—	$^{1}/_{4}$ 1905	98.80	633.505	60						
4% Obligacye kolejowe	600	—	$^{1}/_{4}$ 1905	98.90	593	40						
4% Obligacye pożyczki krajowej z r. 1893	19.200	—	$^{1}/_{6}$ 1905	99.—	19.008	—						
4% Obligacye gal. funduszu propinacyjnego	210.400	—	$^{30}/_{6}$ 1905	99.40	209.137	60						
	2,257.000	—			2,258.188	10	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych		2,258.188	10		
b) Eskontowane.												
Efekta wylosowane i kupony . . .	1.136	60	—	—	1.101	48			1.101	48		
c) Własność osób trzecich w komisie.												
4% Austr. renta koronowa	2.000	—	$^{1}/_{3}$ 1905	100.30	2.006	—	26	67	2.032	67		
4½% Listy zastawne galic. akc. Banku hipot.	20.600	—	$^{1}/_{6}$ 1905	101.40	20.888	40	154	50	21.042	90		
4½% Obligi pożyczki m. Lwowa	1.000	—	$^{1}/_{3}$ 1905	101.25	1.012	50	15	—	1.027	50		
4% Listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego 56 let.	353.200	—	$^{30}/_{6}$ 1905	99.10	350.021	20	—	—	—	—		
„ 41 let.	400	—		al pari	400	—	—	—	350.421	20		
Stan z dniem 31. Grudnia 1904 .											2,633.813	85

Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryj efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Akcye ogóln. austr. Zakładu kredyt. ziemsk.	dyw904	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
Akcye Banku austro-węgiersk.	1/2 905	—	—	1.400	—	6.000	—	7.400	—
Akcye gal. akc. Banku hipot.	1/7 905	—	—	320.000	—	241.200	—	561.200	—
Akcye Galic. Banku dla handlu i przem	1/2 903	—	—	8.400	—	400	—	8.800	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 905	—	—	104.000	—	16.400	—	120.400	—
Akcye ogóln. austr. Towarzystwa elektrycznego	dyw904	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
Akcye austr. Zakładu dla h. i p.	dyw904	—	—	2.240	—	400	—	2.640	—
Akcye kolei Koszyce-Bogumińskiej	1/7 905	—	—	15.600	—	—	—	15.600	—
Akcye kolei Kahlenberg	1/7 883	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye Banku anglo-austryackiego	dyw904	—	—	10.800	—	2.880	—	13.680	—
Akcye austr. kolei południowej	dyw904	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye Unionbanku we Wiedniu	1/7 905	—	—	400	—	9.200	—	9.600	—
Akcye austr. Laenderbanku	1/7 905	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
Akcye Towarz. kolei państw.	dyw904	—	—	19.600	—	—	—	19.600	—
Akcye czesk. Towarzystwa dla przem. cukrowniczego	dyw904	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye pierwszeństwa kolei Praga-Dux z r. 1883	dyw904	—	—	7.500	—	—	—	7.500	—
Akcye Tow. górnicz. „Rossitz“	dyw904	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye czesk. Union-Banku w Pradze	dyw904	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
Akcye wiedeń. Banku związk.	dyw904	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
„ Banku dep. we Wiedniu	dyw904	—	—	—	—	1.600	—	1.600	—
Akcye Banku kraj. dla Bośnii i Hercegowiny	dyw904	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
4½% Listy zast. Banku kraj.	30/6 90	10.800	—	1,183.500	—	420.400	—	1,614.709	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 905	24.500	—	4,280.100	—	3.859.300	—	8.163.900	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe	30/6 905	—	—	24.400	—	6.200	—	30.600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie	30/6 905	—	—	41.200	—	21.800	—	63.000	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk 56-letnie	30/6 90[illegible]	10.800	—	5,244.200	—	6,838.200	—	12,093.200	—
5% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. z 10% premią	1/3 905	—	—	82.000	—	18.600	—	100.600	—
4½% Listy hip. Gal. akc. Banku hipot.	1/5 905	18.400	—	1,104.200	—	735.600	—	1.858.200	—
4% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. koron	1/5 905	800	—	555.600	—	429.200	—	985.600	—
4% Listy zastawne peszt. węg. Banku komerc.	2/2 905	—	—	6.000	—	200	—	6.200	—
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem.	1/4 905	—	—	56.800	—	—	—	56.800	—
4% Listy zast. austr. szląsk. Zakładu kred. ziem.	1/4 905	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 905	—	—	7.200	—	86.000	—	93.200	—
4½% Listy zastawn. centralu. kraj. węg. Kasy oszczędn.	1/3 905	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4½% Listy zast. Budapeszt. Kasy Oszczęd.	1/5 905	—	—	600	—	—	—	600	—
4% Listy zast. Banku austro-węgiersk. 50 letnie wal. austr.	1/4 905	—	—	136.000	—	39.600	—	175.600	—
koronowe	1/4 905	—	—	2.400	—	—	—	2.400	—
Do przeniesienia		65.300	—	13,272.140	—	12,738.780	—	26,076.220	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw	Depozyta: w przechowaniu	Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu	Razem
Z przeniesienia .		65.300 —	13.272 140 —	12,738.780 —	26.076.220 —
5% Listy zast. Banku kraj. dla Bośnii i Hercog. . .	½ 905	— —	800 —	— —	800 —
4% Listy zast. dolno-austr. Zakładu hipot.	⅓ 905	— —	8.000 —	— —	8.000 —
4% Listy zast. węg. Instyt. kred. ziemsk.	⅐ 905	— —	7.000 —	— —	7.000 —
4½% Listy zast. węg. Banku hip.	⅐ 905	— —	300 —	— —	300 —
4½% Listy zast. kroac. słow. kraj. Banku hipot. . . .	⅕ 905	— —	— —	1.400 —	1.400 —
Losy węg. „Basilika“ z r. 1886	—	— —	1.330 —	370 —	1.700 —
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	⅐ 905	200 —	3.600 —	1.000 —	4.800 —
Losy „Clary“ z r. 1869 . .	—	— —	640 —	320 —	960 —
1% Losy Cisańskie z r. 1880 .	¼ 905	3.400 —	12.400 —	4.200 —	20.000 —
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	— —	3.180 —	1.420 —	4.600 —
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	— —	1.930 —	880 —	2.810 —
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	— —	8.400 —	3.200 —	11.600 —
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	— —	160 —	320 —	480 —
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	40 —	80 —	— —	120 —
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	640 —	4.840 —	2.520 —	8.000 —
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	— —	440 —	200 —	640 —
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	120 —	280 —	200 —	600 —
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	2.000 —	7.200 —	1.800 —	11.000 —
Losy „Palffy“ z r. 1855 . .	—	— —	640 —	160 —	800 —
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	— —	420 —	360 —	780 —
Losy „Salm-Reifferscheid.“ z roku 1855	—	— —	720 —	80 —	800 —
2% Losy serbskie z r. 1881 .	¼ 906	— —	4.300 —	1.500 —	5.800 —
Losy tureckie z r. 1870 . .	—	— —	23.600 —	2.000 —	25.600 —
Węgierskie losy państwowe z r. 1870	—	2.100 —	10.100 —	3.000 —	15.200 —
5% austr. losy państ. z r. 1860	⅕ 905	8.600 —	19.200 —	22.400 —	50.200 —
Austr. losy państw. z r. 1864 .	—	3.100 —	10.600 —	3.000 —	16.700 —
4% losy węgiersk. Banku hip. z r. 1884	⅙ 905	10.800 —	50.000 —	14.000 —	74.800 —
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem.:					
I emisyi z r. 1880 . .	⅙ 905	13.200 —	54.200 —	21.200 —	88.600 —
II. emisyi z r. 1889 .	½ 905	18.800 —	80.600 —	25.000 —	119.400 —
5% Oblig. komun. Banku kraj. II. emisyi	¼ 905	— —	140.200 —	31.000 —	171.200 —
4½% Obligacye kom. Banku kraj. III. emisyi koron. .	¼ 905	— —	501.600 —	807.400 —	1,309.000 —
4% Obligacye kom. Banku kraj. IV. em. koron.	¼ 905	— —	154.800 —	583.200 —	738.000 —
4% Obligacye kolejowe Banku krajowego koron . . .	¼ 905	— —	85.500 —	1,319.100 —	1,404.600 —
5% Oblig. komun. Banku kraj. dla Bośni i Hercog. .	⅙ 905	— —	15.400 —	— —	15.400 —
4½% Oblig. komun. kroac. słow. kraj. Banku hipot. .	½ 905	— —	— —	3.000 —	3.000 —
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 905	51.000 —	699.300 —	996.600 —	1,729.900 —
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 koron. .	⅕ 905	1.000 —	189.600 —	103.200 —	293.800 —
4½% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1900 . .	⅓ 905	— —	31.500 —	20.200 —	51.700 —
4% Oblig. kom. centr. Banku hipot. węg. kas oszczędn. .	⅕ 905	— —	6.000 —	— —	6.000 —
Do przeniesienia .		158.300 —	15,411.000 —	16,713.010 —	32.282.310 —

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Z przeniesienia .		158.300	—	15,411.000	—	16,713.010	—	32,282.310	—
1% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 koron. . .	1/5 905	100	—	223 000	—	181.900	—	405.000	—
4% Obligacye indemn. węg. .	1/5 905	1.000	—	28.800	—	—	—	29.800	—
4½ % Oblig. komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 10% premią	1/4 905	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 5% premią koron.	1/4 905	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 905	—	—	11.600	—	11.100	—	22.700	—
4% Obligacye kom. czeskiego Banku kraj.	1/2 905	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
4% Obligacye bukow. pożyczki krajowej z r. 1894 . . .	1/2 905	—	—	7.300	—	20.000	—	27.300	—
4% Oblig. peszt. ojcz. I. Związ. Kas oszczęd. 50-letnie . .	1/4 905	—	—	—	—	2.000	—	2.000	—
4% pożyczka państ. kolei Rudolfa	1/7 905	—	—	11.200	—	—	—	11.200	—
4½% oblig. komun. węgier. Banku hipotecznego . .	1/3 905	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
4% pożyczka regulacyi Dunaju z roku 1878 . . .	1/7 905	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% pożyczka miasta Wiednia z roku 1898 . .	1/7 905	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
„ „ 1900 . . .	1/4 90	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
„ „ 1902 . . .	1/7 905	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
4% wiedeń. poż. komunikacyjna I. emisyi z r. 1894 . .	1/4 905	—	—	7.500	—	—	—	7.500	—
II. emisyi z r. 1897 . .	1/4 905	—	—	600	—	—	—	600	—
4% pożyczka państw. gal. kolei Karola Ludwika . .	1/7 905	—	—	50.400	—	9.200	—	59.600	—
5% pryorytety austr. kolei północn. zach.	1/3 905	—	—	400	—	—	—	400	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1884:									
I. emisyi opodatkowane .	1/5 905	—	—	8 400	—	—	—	8.400	—
II. emisyi wolne od podat.	1/5 905	—	—	4.200	—	—	—	4.200	—
5% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei:									
I. emisyi z r. 1870 . .	1/3 905	—	—	4.000	—	9.200	—	13.200	—
II. emisyi z r. 1878 . .	1/7 905	—	—	—	—	800	—	800	—
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1887 .	1/7 905	—	—	—	—	2.800	—	2.800	—
4% w srebrze Pryorytety kolei Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 905	—	—	20.000	—	—	—	20.000	—
4% Pryorytety kolei półn. ces. Ferdynanda z r. 1891 . .	1/4 905	—	—	800	—	—	—	800	—
4% Pryorytety czeskiej kolei zachodn. z r. 1885 . . .	1/2 905	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1898 kor.	1/2 905	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1887 . .	1/5 905	—	—	1.400	—	—	—	1.400	—
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1886 . .	1/3 905	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
5¾% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 905	—	—	1.600	—	—	—	1.600	—
5% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 905	—	—	1.600	—	—	—	1.600	—
3% węg. poż. państw. regul. Żelaznej Bramy . . .	1/7 905	—	—	2.400	—	—	—	2.400	—
Do przeniesienia		159.400	—	15,825.600	—	16,950.010	—	32,935.010	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Z przeniesienia .		159.400	—	15,823.600	—	16,950.010	—	32,935.010	—
3½% Pryorytety I. węg.-gal. kolei z r. 1870 skonw. .	1/3 905	—	—	6.000	—	—	—	6.000	—
„ „ 1903	1/3 905	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Pryorytety wiedeń. Tow. kolei lokal.	1/2 905	—	—	400	—	—	—	400	—
3% Pryorytety austr. Tow. kolei lokaln.	1/3 905	—	—	1.800	—	—	—	1.800	—
5% Pryorytety węgier. kolei lokaln.	1/4 905	—	—	400	—	—	—	400	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol. pap.	1/2 905	—	—	102.200	—	9.000	—	111.200	—
4% Renta austr. jednol. pap. .	1/3 905	—	—	850.100	—	60.500	—	910.600	—
4% Renta austr. jednol. sreb. .	1/7 905	400	—	193.700	—	15.400	—	209.500	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol. sreb.	1/4 905	—	—	56.200	—	24.400	—	80.600	—
4% Renta austr. koronowa .	1/3 905	—	—	561.700	—	37.600	—	599.300	—
4% Renta austr. złota . . .	1/4 905	—	—	45.220	—	10.000	—	55.220	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 905	1.000	—	36.172	—	10.400	—	47.572	—
4% Renta węgier. koron . .	1/6 905	1.600	—	667.400	—	105.700	—	774.700	—
3½% Renta austr. inwestycyjna z r. 1897 koron. . . .	1/2 905	600	—	71.200	—	11.400	—	83.200	—
3½% Renta węg. koron. . .	1/7 905	900	—	23.100	—	4.000	—	28.000	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe		—	—	61.000	—	—	—	61.000	—
Dokumenta prywatne . . .		—	—	301.186	—	42.200	—	343.386	—
Książeczki wkładk. i oszczędn.		—	—	1,877.579	60	143.000	06	2,020.579	66
Walory w austr. walucie . .		—	—	953.924	—	428.032	—	1,381.956	—
Walory w obcych walutach .		—	—	1,017.279	—	14.202	—	1,031.481	—
Razem .		163.900	—	22,653.360	60	17,865.844	06	40,683.104	66

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1904.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W roku 1904	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z r. 1903 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1903) . . .	803	63,050.200	3.544	92,079.100	11.332	21,0?4.500	15.679	176,223.800	+ 1.115	+ 16,454.500
Zgłoszono w roku 1904	76	7,084.000	466	14,768.600	822	2,419.600	1.364	24,272.200	— 192	— 3.716.800
Razem . .	879	70,134.200	4.010	106,847.700	12.154	23,514.100	17.043	200.496.000	+ 923	+ 12,737.700
Odmówiono w roku 1904	6	490.600	94	3,632.400	76	714.900	176	4,837.900	— 121	— 4 612.000
Pozostało . .	873	69,643.600	3.916	103,215 300	12.078	22,799.200	16.867	195,658.100	+ 1.044	+ 17,349.700
Promesy wycofane w r. 1904	16	2,199.500	98	2,6?2.700	298	5?8.600	412	5,440.800	+ 268	+ 3.356.200
„ w obiegu będące	37	5,709.500	156	4,705.700	943	2.087.100	1.136	12,502.300	— 422	— 1.151.900
„ zrealizowane do końca r. 1904	792	58.979.100	3.498	90,909.000	10.615	19,525.600	14.905	169,413.700	+ 1.180	+ 12.134.800
Pozostaje w toku . .	28	2,755.500	164	4,947.900	222	597.900	414	8,301.300	+ 18	+ 3.010.600

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	
Po koniec r. 1904 zrealizowano .	792	121,836.300	58,979.100	—	3.498	181,3?0.306	90,909.000	—	10.615	42,598.558	19.525.600	—	14.905	345,755.164	169,413.700	—
Po koniec r. 1904 spłacono gotówką . . .			17.766.981	42			26,223.278	56			6.877.999	20			50,868.259	18
Po koniec r. 1904 spłacono listami . . .	353	45,366.028	8,328.200	—	1.017	43,155.378	5,376.200	—	2.342	9.927.968	1.429.300	—	3.712	98.449.274	15,133.700	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1904.	439	76.470 272	32,883.918	58	2.481	138.165.028	59,309.521	44	8.273	32,670.590	11,?18.300	80	11.193	247,305.890	103.411.740	82

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych po koniec roku 1904.

A. według wysokości

Do wysokości	ilość	kwota koron
600	783	444.900
1.000	3.323	3.020.300
2.000	4.508	6,886.500
10.000	3.207	14,490.800
20.000	1.058	16,203.800
50.000	1.352	43,605.400
100.000	386	26,424.100
200.000	188	26,297.900
nad 200.000	100	32.040.000
Razem . . .	14.905	169,413.700

B. według planu umorzenia

Na lat	ilość	kwota koron
12½	48	134.600
13	361	1,297.000
13½	1.760	3.536.800
14	163	257.900
14½	2.587	3,409.200
15	7	124.000
15½	391	903.800
16	7	72.900
16½	26	60.900
17½	702	1,196.200
18	38	614.800
18½	436	1.856.300
19	11	250.000
20½	31	61.400
21	96	210.800
22	219	3.262.300
23	1.716	8,287.800
24	2.981	7.826.900
29	547	10,578.900
30½	992	25,253.200
33	80	2,864.200
34½	752	26,354.900
37½	16	609.300
39	260	14.925.600
41½	1	40.000
44	6	92.500
51	375	25.701.000
57	296	29,630.500
Razem . .	14.905	169,413.700

C. według lat

	ilość	kwota koron
W roku 1884	57	1.279.100
„ „ 1885	368	4.798.600
„ „ 1886	505	11,343.300
„ „ 1887	597	10,816.200
„ „ 1888	270	2,032.400
„ „ 1889	379	2,936.800
„ „ 1890	557	6.427.400
„ „ 1891	517	5.716.700
„ „ 1892	650	7.069.600
„ „ 1893	942	12,410.000
„ „ 1894	1.006	16.908.300
„ „ 1895	1.308	9.950.500
„ „ 1896	1.139	11.602.000
„ „ 1897	826	9.284.900
„ „ 1898	783	11,173.100
„ „ 1899	726	7.671.700
„ „ 1900	423	2.209.100
„ „ 1901	690	3,983.300
„ „ 1902	837	8.542.800
„ „ 1903	1.145	11,123.100
„ „ 1904	1.180	12,134,800
Razem .	14.905	169,413.700

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych

do końca roku 1904.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W roku 1904	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z r. 1903 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1903) . . .	121	7.138.600	235	16,978.000	189	1,463.200	545	25,579.800	+ 19	+ 615.000
Zgłoszono w r. 1904	13	3,662.800	21	2,499.600	11	118,600	45	6,281.000	+ 17	+ 5,453.400
Razem . .	134	10,801.400	256	19,477.600	200	1,581.800	590	31,860.800	+ 36	+ 6,068.400
Odmówiono w r. 1904	—	—	—	142.200	4	47.000	4	189.200	— 1	+ 84.200
Pozostało . .	134	10,801.400	256	19,335.400	196	1,534.800	586	31,671.600	+ 37	+ 5,984.200
Promesy wycofane w r. 1904	—	—	1	36.000	1	2.000	2	38.000	— 2	— 69.600
„ w obiegu będące	11	2,618.400	12	1,674.400	5	30.800	28	4.323.600	+ 8	+ 3.384.800
„ zrealizowane do końca r. 1904	122	8,138.000	238	17,313.000	187	1,486.000	547	26,937.000	+ 24	+ 2,301.400
Pozostaje w toku . .	1	45.000	5	312.000	3	16.000	9	373.000	+ 7	+ 367.600

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron	
Po koniec r. 1904 zrealizowano	122	8,138.000	—	238	17,313.000	—	187	1,486.000	—	547	26,937.000	—
„ „ „ „ spłacono gotówką . .	28	1,978.612	59	54	5,025.234	37	48	733.498	76	130	7,737.345	72
„ „ „ „ obligacyami	—	18.200	—	—	431.000	—	—	13.600	—	—	462.800	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1904 . .	94	6.141.187	41	184	11,856.765	63	139	738.901	24	417	18,736.854	28

Wykaz emisyj Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1904 włącznie				Umorzono na skutek losowania				spłaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedyńczych emisyj				Ogółem
serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	koron
a) cztero-procentowe listy zastawne																
I.	3,252	K. 100	K. 625.200	I.	580	K. 100	K. 58.000	I.	550	K. 100	K. 55.000	I.	5.122	K. 100	K. 512.200	
II.	18.825	„ 200	„ 3,765.000	II.	968	„ 200	„ 193.600	II.	1.791	„ 200	„ 358.200	II.	16.066	„ 200	„ 3,213.200	
III.	16.702	„ 1.000	„ 16,702.000	III.	1.399	„ 1.000	„ 1.399.000	III.	926	„ 1.000	„ 926.000	III.	14.377	„ 1.000	„ 14,377.000	
IV.	3.930	„ 5.000	„ 19,650.000	IV.	390	„ 5.000	„ 1,950.000	IV.	245	„ 5.000	„ 1,225.000	IV.	3.295	„ 5.000	„ 16,475.000	
V.	5.759	„ 10.000	„ 57,590.000	V.	579	„ 10.000	„ 5,790.000	V.	387	„ 10.000	„ 3,870.000	V.	4.793	„ 10.000	„ 47,930.000	82,507.400
	51.468		K. 98,332.200		3.916		K. 9,390.600		3.899		K. 6,434.200		43.653			
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3,547	fl. 50	K. 354.700	I.	2.702	fl. 50	K. 270.200	I.	481	fl. 50	K. 48.100	I.	364	fl. 50	K. 36.400	
II.	13.979	„ 100	„ 2,795.800	II.	8.330	„ 100	„ 1,666.000	II.	1.787	„ 100	„ 357.400	II.	3.862	„ 100	„ 772.400	
III.	5.913	„ 500	„ 5,913.000	III.	3.691	„ 500	„ 3,691.000	III.	438	„ 500	„ 438.000	III.	1.784	„ 500	„ 1,784.000	
IV.	9.969	„ 1.000	„ 19,938.000	IV.	6.237	„ 1.000	„ 12,474.000	IV.	948	„ 1.000	„ 1,896.000	IV.	2.784	„ 1.000	„ 5,568.000	
V.	4.208	„ 5.000	„ 42,080.000	V.	2.375	„ 5.000	„ 23,750.000	V.	596	„ 5.000	„ 5,960.000	V.	1.237	„ 5.000	„ 12,370.000	20,530.800
	37.616		K. 71,081.500		23.335		K. 41.851.200		4.250		K. 8,699.500		10.031			
c) cztero-procentowe obligacye komunalne IV. Emisyi																
A.	620	K. 200	K. 124.000	A.	87	K. 200	K. 17.400	A.	12	K. 200	K. 2.400	A.	521	K. 200	K. 104.200	
B.	643	„ 1.000	„ 643.000	B.	39	„ 1.000	„ 39.000	B.	16	„ 1.000	„ 16.000	B.	588	„ 1.000	„ 588.000	
C.	440	„ 5.000	„ 2,200.000	C.	14	„ 5.000	„ 70.000	C.	8	„ 5.000	„ 40.000	C.	418	„ 5.000	„ 2,090.000	
D.	501	„ 10.000	„ 5,010.000	D.	4	„ 10.000	„ 40.000	D.	6	„ 10.000	„ 60.000	D.	491	„ 10.000	„ 4,910.000	7,692.200
	2.204		K. 7,977.000		144		K. 166.400		42		K. 118.400		2.018			
d) cztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	1,386	K. 200	K. 277.200	A.	222	K. 200	K. 44.400	A.	—	K. 200	—	A.	1.164	K. 200	K. 232.800	
B.	1.581	„ 1.000	„ 1,581.000	B.	145	„ 1.000	„ 145.000	B.	—	„ 1.000	—	B.	1.436	„ 1.000	„ 1,436.000	
C.	507	„ 5.000	„ 2,535.000	C.	45	„ 5.000	„ 225.000	C.	—	„ 5.000	—	C.	462	„ 5.000	„ 2,310.000	
D.	447	„ 10.000	„ 4,470.000	D.	19	„ 10.000	„ 190.000	D.	—	„ 10.000	—	D.	428	„ 10.000	„ 4,280.000	8,258.800
	3.921		K. 8,863.200		431		K. 604.400		—		—		3.490			
e) pięcio-procentowe obligacye komunalne II. Emisyi																
A.	1,338	fl. 100	K. 267.600	A.	1033	fl. 100	K. 206.600	A.	—	fl. 100	—	A.	305	fl. 100	K. 61.000	
B	660	„ 500	„ 660.000	B.	545	„ 500	„ 545.000	B.	—	„ 500	—	B.	115	„ 500	„ 115.000	
C.	1.293	„ 1.000	„ 2,586.000	C.	856	„ 1.000	„ 1,712.000	C	—	„ 1.000	—	C.	437	„ 1.000	„ 874.000	
D.	354	„ 5.000	„ 3,540.000	D.	279	„ 5.000	„ 2,790.000	D.	—	„ 5.000	—	D	75	„ 5.000	„ 750.000	1,800.000
	3.645		K. 7,053.600		2.713		K. 5,253.600		—		—		932			
f) cztero-procentowe obligacye kolejowe																
I.	818	K. 100	K. 81.800	I.	118	K. 100	K. 11.800	I.	1	K. 100	K. 100	I.	699	K. 100	K. 69.900	
II.	1.665	„ 200	„ 333.000	II.	90	„ 200	„ 18.000	II.	3	„ 200	600	II.	1.572	„ 200	„ 314.400	
III.	2.130	„ 1.000	„ 2,130.000	III.	86	„ 1.000	„ 86.000	III.	—	„ 1.000	—	III.	2.044	„ 1.000	„ 2,044.000	
IV.	1.196	„ 5.000	„ 5,980.000	IV.	21	„ 5.000	„ 105.000	IV.	—	„ 5.000	—	IV.	1.175	„ 5.000	„ 5,875.000	
V.	999	„ 10.000	„ 9,990.000	V.	2	„ 10.000	„ 20.000	V.	4	„ 10.000	„ 40.000	V.	993	„ 10.000	„ 9,930.000	18,233.300
	6.808		K. 18,514.800		317		K. 240.800		8		K. 40.700		6.488			
Stan Emisyj Banku krajowego z dniem 31. Grudnia 1904 . . .																139,022.500

Przegląd czynności Zastępstw

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyj kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		koron		sztuk	koron		sztuk	koron	
1	Biała	318.804	55	77	56.089	90	41	30.725	97
2	Biecz	132.030	03	2	8.050	—	—	—	—
3	Bochnia	622.960	77	4	6.200	—	4	6.200	—
4	Bohorodczany	129.684	81	—	—	—	—	—	—
5	Borszczów	568.503	58	9	14.280	—	2	7.000	—
6	Bóbrka	165.605	85	1	3.000	—	1	3.000	—
7	Brody	846.924	13	—	—	—	—	—	—
8	Brzesko	766.488	38	1	2.400	—	1	2.400	—
9	Brzeżany	1,080.144	96	—	—	—	—	—	—
10	Buczacz	2,018.420	64	226	789.816	70	161	565.205	—
11	Chrzanów	182.186	43	1	5.000	—	1	5.000	—
12	Czortków	790.946	50	18	119.900	—	17	113.900	—
13	Dąbrowa	781.689	48	10	7.000	—	10	7.000	—
14	Dębica	358.641	02	120	94.603	87	97	71.592	57
15	Dobromil	587.061	70	102	217.200	—	97	200.200	—
16	Dolina	481.481	89	63	24.637	34	61	22.287	34
17	Drohobycz	1,044.473	10	53	84.385	40	40	66.931	41
18	Dukla	287,520	29	—	—	—	—	—	—
19	Dynów	69.051	11	26	101.560	—	10	58.360	—
20	Gliniany	396.903	54	16	31.450	—	15	25.450	—
21	Grybów	19.865	36	4	17.000	—	1	10.000	—
22	Horodenka	432.115	69	8	27.700	—	2	18.000	—
23	Husiatyn	306.255	67	9	23.400	—	7	17.000	—
24	Jarosław	326.238	27	1	3.200	—	1	3.200	—
25	Jasło	1,272.980	48	—	—	—	—	—	—
26	Jaworów	281.347	52	17	19.610	—	17	19.610	—
27	Kałusz	273.685	60	1	600	—	1	600	—
28	Kamionka	312.479	25	8	37.310	—	8	37.310	—
29	Kołomyja	1,817.634	34	85	182.360	—	67	149.641	—
30	Krosno	264.714	24	—	—	—	—	—	—
31	Kuty	421.381	41	168	100.534	12	68	34.758	91
32	Limanowa	738.721	46	1	3.000	—	1	3.000	—
33	Lisko	854.708	41	33	124 800	—	23	60.700	—
34	Lwów	228.936	62	—	—	—	—	—	—
35	Lubaczów	263·241	17	18	32.700	—	14	20.200	—
36	Łańcut	1,925.643	01	275	522.939	—	259	483.805	—
37	Maków	272.619	52	25	48.870	—	23	47.470	—
38	Mielec	228.713	19	10	42.000	—	10	42.000	—
39	Mościska	738.116	63	17	37.900	—	15	33.900	—
40	Myślenice	34.012	22	—	—	—	—	—	—
41	Nadwórna	150.052	92	1	1.200	—	1	1.200	—
42	Nowy Sącz	662.270	46	38	76.924	72	32	67.170	—
43	Nowy Targ	306.929	73	—	—	—	—	—	—
44	Oświęcim	582.483	76	—	—	—	—	—	—
45	Podhajce	1,754.754	77	123	454.870	—	118	433.870	—
46	Przemyśl	5,280.271	03	166	397.770	31	138	343.904	80
47	Przemyślany	694.940	81	11	27.200	—	8	18.700	—
48	Radziechów	583.536	—	2	10.800	—	2	10.800	—
49	Rawa ruska	304.337	60	3	56.800	—	1	50.000	—
50	Rohatyn	475.889	05	5	36.000	—	5	36.000	—
51	Ropczyce	341.424	84	—	—	—	—	—	—
52	Rudki	139.518	33	264	126.545	—	244	119.775	—
53	Rudnik	92.216	37	—	—	—	—	—	—
54	Rzeszów	1,561.918	31	28	140.865	84	28	140.865	84
55	Sanok	1,502.755	90	254	562.646	27	201	436.787	63
56	Śniatyn	245.158	67	7	22.457	—	7	22.457	—
57	Sokal	2,023.388	15	56	278.838	—	49	239.330	—
58	Stanisławów	10,389.826	35	7.666	2,949.566	89	6.919	2,565.385	01
59	Stryj	1,036.814	56	288	390.153	86	255	323.434	39
60	Tarnobrzeg	187.728	42	40	118.685	—	17	65.100	—
61	Tarnopol	1,759.849	85	87	157.647	57	30	72.040	48
62	Tarnów	602.014	14	—	—	—	—	—	—
63	Tłumacz	301.605	17	23	60 020	—	22	54.020	—
64	Trembowla	152.156	87	—	—	—	—	—	—
65	Turka	209.524	13	—	—	—	—	—	—
66	Wadowice	109.213	13	—	—	—	—	—	—
67	Wieliczka	80.119	02	—	—	—	—	—	—
68	Zaleszczyki	554.359	82	16	92.400	—	9	55.400	—
69	Zbaraż	473.562	54	47	156.545	—	39	116.975	—
70	Złoczów	773.829	26	44	113.085	—	44	113.085	—
71	Żółkiew	627.692	34	119	198.030	—	117	190.830	—
72	Żydaczów	333.992	57	3	13·800	—	1	10.000	—
		57,535.067	69	10780	9,232.346	79	9362	7,653.577	15

Banku krajowego w roku 1904.

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa		Lokacyj na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	koron		koron	sztuk	koron	sztuk	koron	koron	
—	—	—	—	3	10.500	—	—	—	—
70	14·774	50	—	1	900	1	1.800	—	—
183	46.059	58	—	1	6.000	—	—	20.402	32
206	46.738	87	—	—	—	—	—	—	—
131	48.408	11	—	4	13 400	3	3.800	—	—
195	29.751	21	—	19	34.200	10	15.200	—	—
381	310.206	72	—	3	41.000	—	—	—	—
117	44.844	21	—	—	—	—	—	—	—
693	205.536	83	—	3	8.400	4	34.500	—	—
255	532.290	71	—	5	13 600	5	31.500	—	—
96	48.532	38	—	—	—	—	—	—	—
578	279.665	91	18.200	3	23.000	4	28.500	—	—
2	428	51	—	9	24.500	4	8.200	—	—
117	54.000	08	—	12	36.300	5	18.000	1.247	50
239	244.028	31	—	—	—	—	—	—	—
304	93.734	32	—	4	14·600	1	2.400	—	—
200	111.401	82	96.100	5	17.000	4	5.500	10.000	—
144	103.410	93	—	—	—	—	—	—	—
8	17.720	—	—	1	3.000	—	—	—	—
67	32.849	87	—	3	7.200	2	1·700	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
159	83.497	38	—	17	97.000	9	19.900	—	—
240	71.627	58	—	9	33.900	12	40.500	—	—
133	66.832	94	8.000	14	50.200	10	22.600	—	—
41	17.833	73	10.000	13	35.900	6	40.800	299.810	04
197	57.629	90	—	17	52.000	13	34.300	—	—
395	92.185	81	—	12	35.300	13	21.200	—	—
369	97.136	39	—	9	16.100	1	1.000	—	—
767	300.963	50	—	29	56.400	13	177.300	—	—
240	74.778	55	—	—	—	—	—	—	—
34	20.805	12	—	16	53.300	8	20 200	—	—
18	4.466	96	—	2	2.000	3	3.500	—	—
215	106.761	40	—	9	101.400	9	42.700	37.589	04
—	—	—	—	27	93.300	19	46.800	—	—
37	20.271	95	—	13	31.100	10	15.700	—	—
278	139.830	59	—	16	44 400	12	28.300	19.769	26
48	56.616	08	—	—	—	—	—	—	—
197	43.836	42	—	2	9.000	1	1.000	—	—
86	55.522	88	—	9	62.500	8	14.300	10.000	—
21	12.595	92	—	—	—	—	—	—	—
199	49.806	61	—	11	42.000	7	12.300	—	—
99	71.511	48	—	1	6.000	—	—	—	—
255	93.915	55	—	—	—	1	16.000	—	—
292	120·004	73	—	1	12.000	—	—	—	—
517	195.132	13	400	13	67.800	15	54.600	6.234	—
372	162.667	23	—	30	106.080	32	684.700	446.677	58
358	87.716	—	—	18	50.200	14	33.700	—	—
544	104.424	26	—	15	29.400	9	14.200	—	—
560	107.443	05	—	17	48.000	10	20.900	—	—
133	36.518	22	—	8	23.800	22	33.300	—	—
59	12.450	29	—	1	4.000	—	—	—	—
103	26.313	72	—	26	71.900	5	32.800	—	—
35	9.776	29	—	6	14.100	6	8.100	—	—
165	168.807	18	—	12	59.400	8	60.500	—	—
178	414.428	67	2.200	3	7.400	3	5.200	414.026	48
258	76.614	63	—	5	10.700	2	4.100	—	—
697	387.761	74	19.000	14	51.000	11	17.700	281.778	68
2.111	1,806.031	23	—	12	298.000	7	155.200	—	—
500	342.661	31	—	14	48.900	12	85.200	740	—
115	17.398	76	—	—	—	1	2.400	—	—
250	183.176	44	—	61	113.505	47	170.200	285.604	98
208	101.316	90	—	3	38.200	—	—	580.167	27
172	80.374	74	—	1	300	1	2.000	—	—
122	29.589	63	—	2	4.000	3	6.800	—	—
238	57.933	52	—	6	7.000	3	3.900	—	—
54	17.175	95	—	1	32.000	1	10.000	—	—
98	24.631	81	—	—	—	—	—	2.000	—
205	77.668	32	—	—	—	—	—	—	—
136	42.518	61	—	31	55.900	18	20.300	—	—
527	171.902	81	—	11	30.600	6	22.800	196	21
417	87.396	23	—	10	31.700	8	14.200	—	—
71	25.524	16	—	23	39.700	19	32.500	—	—
17509	8,778.168	18	153.900	646	2,330.900	461	2,204.800	2.416.243	36

Zamknięcie rachunków

z dniem 31.

I. Oddział

WYDATKI	Waluta koronowa	
Kupony od listów zastawnych	4,303.315	50
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	21.980	38
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	290.327	25
	4,615.623	13

II. Oddział

Kupony od obligacyj komunalnych II., III. i IV. Emisyi	763.956	50
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	3.888	45
Należytość stemplowa od wymagalności kuponowej	3.590	78
Saldo zysku z oddziału komunalnego	68.771	72
	840.207	45

III. Oddział

Kupony od obligacyj kolejowych	731.028	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	3.650	41
Saldo zysku z oddziału kolejowego	17.047	37
	751.725	78

IV. Oddział

Procenta:			
a) z rachunków przekazowych	124.018·08		
b) z wkładek oszczędności	480.492·38		
c) z własnych asygnat kasowych	18.480·21		
d) z wylosowanych własnych 3% bonifikacya	20.725·80	643.716	47
Straty z oddziału bankowego: *a*) na wekslach	14.585·91		
b) na dłużnikach	22.271·17		
c) na udziałach w Tow. hand. i prz.	3.000·—	39.857	
Podatek rentowy od procentów z asyg. kas. i wkładek		9.928	08
Saldo zysku z oddziału bankowego		808.988	43
			48
		1,502.490	46

zysków i strat

Grudnia 1904.

hipoteczny.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	4,340.265	08
Procenta zwłoki od tychże pożyczek i prowizye	77.760	95
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	295.098	89
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1900	2.498	21
	4,615.623	13

komunalny.

Procenta od pożyczek w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. Emisyi	789.423	53
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	3.213	07
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	47.470	85
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1900	70	—
	840.207	45

kolejowy.

Procenta od pożyczek w obligacyach kolejowych	728.900	15
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	22.825	63
	751.725	78

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli i warrantów	877.712·12		
b) od pożyczek i rachunków, pokrytych efektami, oraz rachunków bieżących	218.815·46	1,096.527	58
Prowizye i komisowe		108.337	14
Dochód z efektów własnych:			
z kuponów	100.633·96		
z różnicy kursu	127.493·82	228.127	78
Dochód z efektów funduszu rezerwowego		62.800	—
Dochód z udziałów w Towarz. handl. i przemysł.		6.697	96
		1.502.490	46

Ogólne zamknięcie

za rok

WYDATKI			Waluta koronowa	
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia	K.	389.097·88		
b) Dyety i koszta podróży Rady nadzorczej i Komisyi kontrolującej	„	41.699·58		
c) Fundusz emerytalny i emerytury: zwyczajne wydatki . . . . . K. 14.720·51 nadzwyczajny wydatek za r. 1904 „ 40.000·—	„	54.720·51		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu	„	26.773·64		
e) Koszta ogólne i wydatki administracyjne . . .	„	106.849·31	619.140	92
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			151.240	34
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			10.228	46
Zysk do rozdziału			404.525	10
			1,185.134	82

rachunków zysków i strat

1904.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Dochód z oddziału hipotecznego	290.327	25
Dochód z oddziału komunalnego	68.771	72
Dochód z oddziału kolejowego	17.047	37
Dochód z oddziału bankowego	808.988	48
	1,185.134	82

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Waluta koronowa	
Kasa:				
w Banku we Lwowie		K. 1.330.769·07		
w Filii w Krakowie		„ 240.498·77		
w Zastępstwach		„ 165.362·86	1,736.630	70
Efekta funduszu rezerwowego			1,680.000	—
Efekta funduszu emerytalnego			439.946	60
Efekta własne, eskontowane i w komisie			2,633.813	85
Pożyczki emisyjne:				
w 4% i 4½% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	K. 103,227.076·91			
kapitał zalegający	„ 184.663·91	K. 103,411.740·82		
w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. emisyi:				
kapitał bieżący	K. 18,721.715·65			
kapitał zalegający	„ 15.138·63	K. 18,736.854·28		
w 4% obligacyach kolejowych kapitał bież.		„ 18.246.307·39	140,394.902	49
Pożyczki w gotówce: melioracyjne		K. 99.765·01		
inwestycyjne		„ 466.800·—	566.565	01
Weksle			20,472.446	84
Zaliczki na zastaw efektów			129.454	—
Rachunek bieżący, pokryty efektami			2 873.482	20
Dłużnicy w rachunku bieżącym			15.193.107	82
Realności z licytacyi nabyte			6.481	76
Udziały w Towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			66[illegible].807	50
Ruchomości z roku 1903	K. 22.646·29			
dokupno w roku 1904	„ 28.496·03	K. 51.142·32		
amortyzacya w roku 1904		„ 10.228·46	40 913	86
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 448.395·16		
z oddziału komunalnego		„ 20.889·63		
z oddziału kolejowego		„ 439·80		
z oddziału bankowego		„ 221.607·92	691.[illegible]32	51
			187,527.885	14

We Lwowie, dnia

C. k. Radca Dworu i Komisarz rządowy:

Jan Hild.

Rada Nadzorcza:

K. hr. Scipio.

Dr. Stefan Fedak. **Karol Schayer.**

i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

dnia 1904 roku.

Stan bierny			Waluta koronowa	
Kapitał zakładowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1904 . . .			4,007.452	86
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		K. 1,688.095·23		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 1,439.757·32		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych	K. 12.312·—			
własność Banku	„ 692.321·96	„ 704.633·96		
rezerwa oddziału kolejowego		„ 48.310·96	3,880.797	47
Fundusz emerytalny			439.946	60
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	K. 82,507.400·—			
4½% listy zastawne	„ 20,530.800·—	K. 103,038.200·—		
5%, 4½% i 4% obligacye komunalne II., III. i IV. emisyi		„ 17,751.000·—		
4% obligacye kolejowe		„ 18,233.300·—	139,022 500	—
Wylosowane efekta własnych emisyj:				
4% i 4½% listy zastawne		K. 1,933.100·—		
obligacye komunalne II., III i IV. emisyi		„ 258.200·—		
4% obligacye kolejowe		„ 7.000·—	2,198.300	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		K. 649.978 30		
od obligacyj komunalnych		„ 8.792·50		
od obligacyj kolejowych		„ 9.628·—	668.398	80
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		K. 17,633.278·55		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 17,223.433·45	34,856.712	—
Lokacye Zastępstw			1,083.969	56
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 193.983·21		
z oddziału komunalnego		„ 5,206·61		
z oddziału bankowego		„ 4·03	199.193	85
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		K. 265.561·99		
z oddziału komunalnego		„ 395.043·55		
z oddziału kolejowego		„ 364.796·04		
z oddziału bankowego		„ 145.212·42	1,170.614	—
Czysty zysk:				
rozdzielony w myśl §. 101 st.				
40% na kapitał zakładowy	K. 161·810·04			
30% na fundusz rezerwowy	„ 121.357·53			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 80.905.02			
10% na rezerwę oddziału komunalnego	„ 40.452·51	K. 404.525·10		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	K. 163.900·—			
efekta, jako pokrycie rach. bież.	„ 17,865.844·06	K. 18,029.744·06		
efekta w przechowaniu		„ 22,653.360·60		
Razem		K. 40,683.104·66		
efekta winkulowane własnych emisyj		„ 17,140.300·—		
Ogółem		K. 57,823.404·66		
			187,527.885	14

31. Grudnia 1904.

Dyrekcya:

Laskowski.

Dr Zgórski. **Dr. Domaszewski.**

Naczelny Buchhalter:

Majewski.

Bilans stałego funduszu przemysłowego

z dniem 31. Grudnia 1904.

Stan czynny	Korony		Stan bierny	Korony	
Kapitał z pożyczek udzielonych:			Z aktywów przyjętych od Wydziału kraj. z dnia 1. Stycznia 1888 . .	153.891	52
Przem. tkackiemu 21 poż. K. 116.831·45			Dotacya 18 rat funduszu krajowego od r. 1887 do r. 1904	1,200.000	—
„ skórnemu 8 „ „ 219.893·35			Bank krajowy	204.801	—
„ drzewn. 17 „ „ 146.026·75			Przyrost do 31. Grudnia 1903 . . . . . 246.255.82		
„ metalow. 27 „ „ 377.359·27			Przyrost w r. 1904 . . 37.904.55	284.160	37
„ ceramicz. 16 „ „ 183.090·10					
Innym gałęziom przemysłu 57 „ „ 717.276·97	1,760.477	89			
146					
Udziały w Tow. przemysłowych . .	82.375				
	1,842.852	89		1,842.852	89

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1904.

Za zgodność:

Majewski
naczelny buchhalter Banku krajowego.

Wolski
saldokontysta Banku krajowego,
jako prowadzący rachunkowość funduszu.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. Grudnia 1904.

Wydatki	Korony		Dochody	Korony	
Prowizya Banku krajowego	1.256	32	Odsetki:		
Podatki, koszta lustracyi i inne . .	10.996	88	pobrane od dłużników	47.839	84
Odsetki wypłacone Bankowi kraj. . .	7.632	57	Od lokacyi w Akc. Tow. dla wyrob. tkack. i sukien. w Łańcucie . .	3.000	—
Straty na udziałach	24.625	—	Odsetki zwłoki	3.151	08
Zysk jako przyrost dotacyi po 31. Grudnia 1904	37.904	55	Zwrot podatku zarobkowego . . .	28.424	40
	82.415	32		82.415	32

Przegląd Bilansów z zestawień lat $188\frac{3}{4}$ — 1904.

Rok	Stan czynny: Kasa	Efekta własne, eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 4%, 4½% i 5% obligacyach komunalnych	Pożyczki w 4% obligacyach kolejowych	Pożyczki w gotówce melioracyjne i inwestycyjne	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym	Depozyta osób trzecich	Stan bierny: Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5%, 4½% i 4% obligacye komunalne	Emisye Banku: 4% obligacye kolejowe	Kapitały wkładkowe	Wierzyciele w rachunku bieżącym	Dochody: z procentów	z kuponów efektów własnych	z różnicy kursu efektów własnych	z prowizyi i komisowego	z oddziału hipotecznego	z oddziału komunalnego	z oddziału kolejowego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Odpisania	Zysk do rozdziału
$188\frac{3}{4}$	562.847 92	630.114 30	1,278.253 46	1,367.585 —	— —	— —	3,122.642 40	1,394.848 94	— —	232.430 74	5,475.322 22	2,098.483 78	1,279.100 —	1,366.200 —	— —	744.112 36	2,442.553 40	146.735 64	27.618 14	+ 26.753 46	13.867 16	1.804 60	5.604 44	— —	165.052 64	5.195 32	52.135 48
1885	653.660 40	882.894 26	6,031.671 16	1,687.725 —	— —	— —	3,713.720 83	719.816 22	— —	389.022 22	6,385.023 78	2,185.511 96	6,065.700 —	1,687.800 —	— —	1,827.493 48	1,422.974 86	132.270 20	30.954 60	+ 28.777 42	13.263 74	12.813 20	4.132 66	— —	158.163 86	6.700 74	57.347 22
1886	458.660 38	1,404.797 28	17,249.869 42	1,893.785 —	— —	— —	4,590.771 68	1,454.971 08	— —	354.939 78	11,133.289 44	2,328.233 08	17,326.400 —	1,942.400 —	— —	2,537.975 36	2,267.612 24	138.945 46	17.640 66	+ 45.877 26	25.768 50	34.991 56	4.310 46	— —	164.243 04	6.820 —	96.470 86
1887	372.273 60	4,536.116 96	27,558.305 14	2,198.835 —	— —	— —	4,265.434 70	839.935 70	— —	681.344 48	8,753.037 24	2,381.476 22	27,709.500 —	2,255.400 —	— —	2,023.274 04	4,738.248 64	33.095 16	162.917 08	— 10.957 90	33.421 76	64.281 30	5.135 08	—	192.650 98	10.021 20	151.601 96
1888	447.405 88	787.363 20	28,613.320 70	2,376.570 —	— —	— —	3,802.800 50	886.181 28	— —	2,325.016 76	8,602.192 48	2,570.938 16	28,818.800 —	2,449.800 —	— —	2,154.673 86	2,420.397 38	52.517 82	163.102 98	— 49.830 42	22.311 86	77.507 60	5.984 46	—	194.760 36	10.402 28	
1889	422.446 04	877.878 52	30,250.783 66	2,283.570 —	— —	— —	5,177.304 04	821.465 04	— —	2,875.246 24	9,559.064 42	2,754.718 96	30,510.300 —	2,341.800 —	— —	3,231.314 28	3,622.069 70	115.925 78	59.517 72	+ 41.050 24	44.441 10	94.894 68	3.479 36	— —	195.862 32	9.260 42	154.186 14
1890	367.937 16	2,059.186 76	35,165.452 64	2,541.006 94	— —	— —	4,883.538 52	1,326.513 42	— —	4,917.748 08	12,790.682 62	3,072.860 06	35,476.600 —	2,588.000 —	— —	3,126.250 70	6,207.001 12	113.687 46	91.449 68	+ 40.800 —	187.867 52	97.740 10	2.988 64	— —	218.008 48	38.964 56	277.560 36
1891	413.685 80	3,078.939 72	39,027.141 82	3,065.741 42	— —	— —	5,962.158 74	1,197.273 48	— —	4,253.578 98	13,475.900 16	3,314.360 40	39,073.200 —	2,794.800 —	— —	4,632.651 04	5,408.330 54	161.191 92	98.888 80	+ 37.888 74	74.079 10	102.820 50	13.224 92	— —	274.536 66	10.206 34	203.300 98
1892	639.893 20	576.135 94	44,515.225 28	5,144.618 40	— —	— —	8,413.431 28	1,418.573 46	— —	2,635.342 56	15,476.531 04	3,593.508 96	44,629.100 —	4,392.200 —	— —	4,223.389 82	4,528.572 76	173.609 12	106.006 16	+ 56.680 22	66.065 48	117.551 70	39.367 44	— —	298.665 54	5.690 72	254.923 86
1893	999.660 90	3,547.669 38	54,220.525 36	6,051.657 66	— —	— —	8,949.543 28	1,396.840 86	251.000 —	2,674.046 84	17,979.563 04	4,067.731 58	54,199.200 —	5,166.800 —	— —	7,913.071 38	4,702.905 84	173.303 96	96.105 13	+ 85.519 65	227.620 —	142.922 74	60.706 22	— —	337.991 91	26.090 74	422.093 05
1894	462.736 30	1,101.271 24	63,371.978 69	6,791.706 62	— —	— —	8,452.298 72	1,673.323 24	271.000 —	5,351.582 23	18,584.927 12	4,425.150 20	62,024.400 —	6,009.600 —	— —	5,815.330 08	4,889.784 20	93.802 55	210.772 85	+ 20.697 81	136.953 01	203.069 12	62.177 12	— —	428.949 55	16.994 24	286.528 67
1895	611.429 57	5,940.963 26	68,765.279 80	7,551.114 44	— —	— —	10,673.857 26	1,598.620 26	441.000 —	4,598.307 78	19,960.643 84	4,707.520 63	66,358.600 —	6,773.800 —	— —	6,637.911 70	11,010.840 56	246.096 46	61.299 22	+ 60.877 11	64.978 55	250.624 39	61.251 56	— —	480.289 61	41.112 94	223.724 74
1896	798.575 76	8,142.708 86	74,194.820 51	7,609.959 53	— —	— —	12,206.648 —	1,968.718 98	425.192 —	4,794.668 67	23,409.827 32	5,065.286 91	73,924.400 —	7,399.600 —	— —	8,637.646 66	11,729.680 39	127.679 59	302.000 98	+ 79.311 70	58.957 20	254.403 96	36.744 41	— —	522.486 65	42.832 45	293.778 74
1897	648.575 17	898.728 24	79,919.584 01	7,935.730 03	4,128.646 07	— —	13,287.229 54	2,404.591 68	467.882 50	13,482.588 25	26,053.850 82	5,435.792 17	79,946.100 —	7,785.800 —	4,130.000 —	11,937.819 46	12,578.038 32	232.493 05	264.030 13	+ 44.069 37	76.568 03	245.578 63	33.941 25	3.316 86	525.726 25	42.673 88	331.597 19
1898	1,323.641 81	5,318.778 84	86,731.638 99	8,517.389 97	5,693.825 68	— —	16,268.552 02	2,305.858 56	467.728 78	6,146.894 71	30,399.416 67	5,868.456 61	85,891.700 —	8,408.000 —	5,690.400 —	12,630.634 60	9,654.703 18	406.351 59	186.642 12	+ 72.687 94	64.652 82	206.057 30	18.777 98	3.073 87	496.171 96	63.289 29	398.785 37
1899	723.349 76	14,600.908 32	90,647.133 82	9,997.208 18	14,684.873 59	— —	12,817.416 72	2,434.019 26	494.886 10	7,723.195 65	30,695.775 56	6,188.659 41	90,347.400 —	10,109.800 —	14,679.100 —	12,057.349 88	14,996.100 99	230.630 89	470.664 54	—215.456 92	99.870 62	233.680 68	24.793 47	14.132 08	515.362 12	59.816 71	283.136 53
1900	1,355.597 71	13,108.169 58	89,740.674 80	14,715.975 07	15,246.756 48	— —	11,551.991 95	2,607.304 90	550.600 —	8,023.800 49	32,192.006 51	6,368.570 76	89,716.300 —	14,632.800 —	15,236.800 —	11,548.226 59	13,748.221 01	103.872 15	660.843 66	—401.583 50	77.471 61	243.032 40	27.482 52	10.702 10	529.064 71	54.886 08	137.870 15
1901	909.759 86	3,181.162 12	90,017.526 25	15,896.384 98	15,206.228 81	— —	13,782.795 77	6,495.367 90	556.805 —	10,111.108 61	37,541.611 43	6,686.534 10	89,981.100 —	15,629.600 —	15,186.200 —	12,778.743 69	11,816.777 86	205.419 02	465.310 34	— 48.560 91	73.217 05	213.646 11	43.519 69	11.435 96	536.643 10	154.788 78	277.555 38
1902	2,761.699 79	864.279 85	94,533.909 72	16,319.718 06	15,163.976 22	— —	16.905.421 17	2,946.245 41	652.072 50	15,026.992 53	35,355 005 36	7,049.611 11	94,877.000 —	16,180.800 —	15,153.100 —	16,276.815 76	14,725.507 78	388.736 83	120 281 64	+ 155.019 72	71.472 —	285.268 43	45.014 60	18.074 02	629.913 78	121.912 22	332.051 24
1903	1,300.022 64	1,796.915 15	99,064.192 89	17,493.778 74	18,301.957 40	— —	19,159.545 26	2,610.273 36	663.445 —	19,120.290 08	38,132.585 39	7,406.169 73	98,770.000 —	17,421.200 —	18,289.600 —	15,635.940 —	18,252.017 16	374.276 02	207.186 39	+ 188.656 52	116.128 25	241.424 18	27.617 83	21.317 32	697.385 37	99.761 84	379.459 30
1904	1,736.630 70	2,633.813 85	103,411.740 82	18,736.854 28	18,246.307 39	596.565 01	20.472.446 84	3,002.936 20	668.807 50	15,193.107 82	40,683.104 66	7,888.250 33	103,038.200 —	17,751.000 —	18,233.800 —	17,633.278 55	17,223.433 45	459 509 07	163.433 96	+ 127 493 82	108.337 14	290.327 25	68.771 72	17.047 37	790.538 15	39.857 08	404.525 10
																		4,110.152 74	3,966.664 78	+ 385.721 33	1,657.312 50	3,419.440 43	599.975 83	99.099 58	8,352.457 04	867.277 83	5,018.632 32

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Komandor orderu Franciszka Józefa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Wiceprezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Leopolda i wielkiego krzyża papieskiego orderu św. Grzegorza, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Członek kraj. Komisyi przemysłowej, Członek państwowej Rady kolejowej, Prezes galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa dawniej Bergheim & Mac Garvey, Członek Komitetu dla spraw chowu koni, Prezes krośnieńskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kred. ziemskiego.

Członkowie:

Abrahamowicz Dawid, właściciel dóbr, c. i k. rzecz. Tajny Radca, Komandor orderu Leopolda, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy, Członek honorowy c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek c. k. Komisyi rolniczej i przemysłowej tudzież Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, honorowy obywatel miasta Gródka, Prezes Rady powiat. lwowskiej, Wiceprezes lwowskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kredyt. ziemskiego.

Fedak Jan Stefan, doktor praw, adwokat krajowy, Radca metropolit. ordynaryatu, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr“, Członek Rady zawiadowczej „Narodnej Torhowli“.

Jędrzejowicz Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm kraj., Kawaler orderu Leopolda, Prezes Rady pow. w Rzeszowie, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes rzeszowskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek krajowej Rady kolejowej i krajowej komisyi dla spraw rolniczych.

Laskowski Kazimierz, właściciel dóbr, c. k. Radca dworu, c. i k. Podkomorzy, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy Członek Rady Nadzorczej Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego we Lwowie i Rady Zawiadowczej Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie, Wiceprezes Rady zawiadowczej kolei lokalnej Chabówka-Zakopane.

Paszkowski Franciszek, doktor praw, adwokat krajowy, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Dyrektor referent Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie. Członek Wydziału Rady powiatowej w Krakowie, Członek krakowskiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Schayer Karol, ces. Radca, kupiec, właściciel realności, Wiceprezydent Izby handlowej i przemysł. we Lwowie, Cenzor Banku austro-węg., Członek krajowej Komisyi przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Wydziału kraj. stowarzyszenia czerwonego krzyża.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr.

Zastępcy:

Brunicki br. Adolf, właściciel dóbr. Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Wydziału Rady powiatowej gródeckiej, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek gródeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Łoziński August, doktor praw, adwokat kraj., Członek Wydziału Izby adwokatów, Syndyk Fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Zastępca Syndyka Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Moysa-Rosochacki Stefan, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy i do Rady Państwa, Prezes Wydziału Rady powiatowej w Śniatynie, Sądowy oceniciel dóbr, Członek Śniatyńskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Prezes Wydziału powiat. Kasy Oszczędności w Śniatynie, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Schulz Jan, Architekt, Członek Wydziału Gal. Kasy oszczędności, Członek Rady Nadzorczej miejskiego Muzeum przemysłowego.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Scipio hr. Karol, j. w.

Członkowie:

Fedak Jan Stefan, Dr. j. w. **Schayer Karol,** j. w.

Zastępca:

Stanisław Jędrzejowicz, j. w.

Komisarz rządowy:

Hild Jan, c. k. Radca dworu, Kawaler orderu Leopolda i orderu żel. korony III. klasy, Prezes komisyi dla teoretycznych egzaminów rządowych (oddział dla umiejętności politycznych).

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu.

Komisarz krajowy:

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. Radca dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler orderu żel. kor. III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, Zastępca Marszałka krajowego, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządow. (oddział umiejętności politycznych), Członek Komitetu i członek honorowy c. k. gal. Towarz. gosp., Wiceprezes c. k. krajowej Komisyi agrarnej, Członek c. k. Komisyi rolniczej i przemysłowej, Komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi, tudzież krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Członek Wydziału kraj. Stow. czerw. krzyża w Galicyi, Wiceprezes Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Członek Wydziału Towarzystwa Kółek rolniczych.

Zastępcy:

Glidziuk Michał, c. k. Radca sądowy, Poseł na Sejm kraj., Członek Wydziału krajowego.

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału kraj., Kawaler orderu Franciszka Józefa, Asesor galic. Zakładu ciemnych we Lwowie, Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku zaliczkowego we Lwowie i Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku parcelacyjnego we Lwowie.

Dyrekcya:

Laskowski Kazimierz, j. w.

Dr. Zgórski Alfred. **Dr. Domaszewski Wacław.**

KOMITET CENZORÓW

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek honorowy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Protektor Tow. Kółek rolniczych we Lwowie, Członek Rady Nadzorczej Banku rolnicz.

Baczewski Józef, ces. Radca, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Bardasz Ferdynand Stanisław, kupiec, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej, asesor Instytutu ubogich chrześcian we Lwowie.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Zastępca Członka Dyrekcyi gal. funduszu propinac., Członek Komisyi dla spraw rolniczych, Prezes Kontrolującej Rady Nadzorczej Gal. Tow. kred. ziemskiego.

Buber Salomon, właściciel dóbr, właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego i Gal. Kasy oszczędności, Prezes Wydziału lwowskiej Izby kupieckiej.

Ciuchciński Stanisław, przemysłowiec, II. Wiceprezydent m. Lwowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Członek Rady zawiad. fundacyi hr. Skarbka.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności, Członek Wydziału lwowskiej Izby kupieckiej.

Długoszowski Bolesław, inżynier, właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Sądowy oceniciel realności, Członek Rady zawiadowczej I. Gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, I. Wiceprezes Rady nadzorczej Muzeum przemysłow. miejsk. we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Galicyjskiej Kasy zaliczkowej, Wiceprezes Tow. wzajemn. kredytu we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, ces. Radca, właściciel realności, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Kawaler orderu Franciszka Józefa, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Rady miejskiej, Prow. Przewodniczący Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Lange Tadeusz, właściciel dóbr, Prezes komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli niższych szkół rolniczych, Członek c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Lilien Adolf, doktor praw, współwłaściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien", Radca ces. Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek Wydziału centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego.

Nebenzahl Samuel, kupiec, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydz. lwow. Izby kupieck.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Wiceprezes Galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Poseł na Sejm krajowy, zastępca Członka c. k. krajowej agrarnej Komisyi, Członek c. k. Tow. gospodarskiego galicyjsk., Prezes Rady zawiadowczej I. Gal. Tow. akc. dla przemysłu chemicznego we Lwowie i Rady nadzorczej Banku melioracyjnego we Lwowie, Członek Rady powiatowej kałuskiej.

Rucker Jan, doktor filozofii, Radca ces. właściciel fabryk, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie kraj. we Lwowie, Członek Wydziału Centralnego Związku gal. przemysłu fabrycznego.

Schellenberg Artur, właściciel domu bankowego i spedycyjnego pod firmą: „August Schellenberg i Syn" we Lwowie, Członek Rady Nadzorczej Banku rolniczego we Lwowie.

Vivien de Chateaubrun Jan, właściciel dóbr, Dyrektor Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. krajowej komisyi agrarnej, Członek buczackiej Rady powiatowej, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Wang Julian, inżynier, Radca ces. Wiceprezes Rady zawiadowczej I. gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności i Banku austro-węgierskiego.

Wczelak Józef, właściciel fabryki, radca ces. członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady miejskiej, Członek krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa stolarzy we Lwowie.

Wiesiołowski Adolf, właściciel dóbr, Członek komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, zastępca Członka państwowej Rady kolejowej.

Winiarz Ludwik, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Towarzystwa Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej.

Wiśniewski Leonard, właściciel dóbr, kopalń i fabryk, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Drohobyczu, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek krajowej Rady kolejowej, Sądowy oceniciel dóbr, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału kraj. Towarzystwa naftowego.

Wixel Jakób, kupiec, współwłaściciel firmy „Ozyasz Wixel i Syn“, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej.

1 miejsce opróżnione.

KOMITET CENZORÓW

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi.

Adam Ernest, doktor praw, wicesekretarz Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, członek Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie. Dyrektor gal. Kasy zaliczkowej we Lwowie.

Biechoński Wojciech, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego, Prezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek krajowej komisyi przemysłowej, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie.

Deskur Jan, doktor praw. Dyrektor Banku parcelacyjnego we Lwowie.

Fedak Stefan Jan Dr., j. w.

Kulaczkowski Jarosław Dr., Dyrektor kier. Tow. wzaj. ubezpieczeń i wzajemnego kredytu „Dniestr“ we Lwowie.

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, Dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu Wiceprezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Laski Kazimierz, c. k. Nadradca Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Tow. zaliczkowego urzędników pocztowych we Lwowie, Członek Wydziału Związku stow. zarobk. i gosp., Członek Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego.

Laszcz Tomasz, właściciel kopalń, Dyrektor Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie.

Onyszkiewicz Józef, c. k. Notaryusz, Członek Rady Nadzorcz. Tow. wzaj. ubezpieczeń i wzaj kredytu „Dniestr“ we Lwowie.

Sawczak Damian, Dr. praw, Radca Sądu kraj. we Lwowie, Dyrektor Tow. wzajemnych ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr“ we Lwowie, Wiceprezes krajowego Związku kredytowego („Sojuz“).

Sękowski Stefan, właście. dóbr, kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm kraj., Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes Rady powiatowej w Mielcu, honorowy obywatel m. Zbaraża i Mielca, Członek Rady pow. w Nisku, Prezes Tow. wzaj. pomocy obywatelskiej w Krakowie i Banku dla ubezpieczeń i przemysłu we Lwowie, Kurator kraj. szkoły koszykarskiej w Wojsławiu, Członek mieleckiego Wydziału okręg. Gal. Tow. kred. ziem., Członek Wydziału Związku stowarz. zarob. i gosp., Wiceprezes Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego.

Szczepański Piotr, właściciel dóbr, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego i Banku dla ubezpieczeń i przemysłu we Lwowie, Członek tłumackiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału tłumackiej Rady powiatowej.

Szydłowski Wenanty, Dyrektor krajow. Związku przemysłowego we Lwowie, Członek Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności. Dyrektor Banku zaliczkowego i Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Wiceprezes Wydziału Związku stowarz. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie. Wiceprezes Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego.

Todschindler Albin, Dyrektor 1 Związkowej Drukarni we Lwowie.

Ulmer Narcyz, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego, sekretarz Związku stowarzyszeń zarobkow. i gospodarcz., Członek kraj. komisyi przemysł., Redaktor czasopisma „Związek“.

Syndycy:

Solowij Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

Godlewski Włodzimierz, doktor praw, adwokat krajowy.

URZĘDNICY

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Majewski Michał, Naczelny Buchhalter i Prokurzysta.

Dr. Malaczyński Aleksander, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału hipotecznego, Prokurzysta.

Padewski Józef, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału bankowego, Prokurzysta.

Sędzimir Mieczysław, Wice-Dyrektor, Naczelnik i Firmant Filii w Krakowie.

Kozakiewicz Leon, Zastępca Naczelnego Buchhaltera.

Stachiewicz Ludwik, Naczelnik Likwidatury hipotecznej i Prokurzysta.

Dr. Drohojowski hr. Jan, Sekretarz Dyrekcyi i Rady i Prokurzysta.

Erlacher Waleryan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.

Kossak Stefan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.

Nartowski Antoni, Kasyer Zakładu głównego.

Łoziński Roman, Starszy Referent hipoteczny.

Krzyszkowski Ignacy, „ „ „

Świeżawski Stefan, „ „ „

Pieńczykowski Stanisław, Saldokontysta.

Hamerski Maryan, Starszy Likwidator.

Armółowicz Jan, Starszy Likwidator i Prokurzysta Filii.

Wojciechowski Julian, Referent szacunkowy.

Kövess Aleksander, Starszy Rewident.

Hanke Artur, Saldokontysta.

Rump Fryderyk, Starszy Likwidator.

Królikowski Alojzy, „ „

Narajewski Włodzimierz, Referent hipoteczny.

Dr. Rużycki Julian, Sekretarz Banku.

Reiner Juliusz, Starszy korespondent.

Trzciński Emil, Starszy likwidator.

Dzikowski Maryan, Starszy Ekspedytor.

Gajewski Marceli, Likwidator.

Wilusz Tadeusz, Likwidator.

Grollé Józef, Korespondent.

Krug Emil, „

Wolski Jan, Saldokontysta.

Jaszek Józef, Likwidator.

Poźniak Zygmunt, Likwidator.

Dr. Szpor Lucyan, Sekretarz oddz. hipotecznego

Pizar Władysław, Referent hipoteczny.

Wisłocki Włodzimierz, Likwidator.

Osberger Stanisław, Rewident.

Kocowski Teofil, Likwidator.

Burczak Antoni, Referent hipoteczny.

Brandys Józef, Saldokontysta.

Borkowski Kazimierz, Adjunkt I. kl.

Laszowski Zygmunt, „ „

Jaroszyński Stanisław, Sekretarz oddz. bank.

Rakowski Tadeusz, Adjunkt I. kl.

Jankowski Antoni, „ „

Frajdenberg Władysł., „ „

Jenik Władysław, „ „

Kielbusiewicz Kazimierz, „ „

Wiewiórowski Teodozyusz, Kasyer Filii

Kretschmer Józef, Adjunkt I. kl.

Bastgen Bruno, „ „

Sadowski Leon, „ „

Sobek Józef, Archiwista.

Woycikiewicz Kazim., Adjunkt II. kl.

Gonet Franciszek, „ „

Rieger Stefan, „ „

Brodacki Władysław, Lustrator stowarzyszeń zarob. i gosp.

Dr. Szenk Mieczysław, Adjunkt II. kl.

Ropicki Leon, „ „

Kotowicz Teodor, „ „

Czyżewski Jan, „ „

Drągowski Zygmunt, „ „

Łukasiewicz Klemens „ „

Pompa Edward, Adjunkt II. kl.
Sawczak Juliusz, „ „
Mieszkowski Witold, „ „
Bazal Antoni, „ „

Haniszewski Jan, Ekspedyent.
Woroszyński Konstanty, Asystent.
Sawczyński Włodzimierz, „
Krzyżanowski Franciszek, „
Drzewicki Józef, „
Minnicki Władysław, „
Łazica Stanisław, „
Dr. Agopsowicz Kazimierz, „
Murczyński Władysław, „
Czapelski Hilary, „
Friedlein Stefan, „
Mally Kamil, „
Malczyński Bolesław, „
Chodorowski Kazimierz, „

Jamrógiewicz Zygmunt, Asystent.
Skórczewski Stanisław, „
Makowski Józef, „
Harnwolf Artur, „
Romaszkan Artur, „
Hiolski Kazimierz, „
Szotarski Ignacy, „
Bizański Władysław, „
Szymała Zygmunt, „
Klimowicz Jan, „

Nowakowski Jan, Praktykant
Bielecki Stanisław, „
Skalski Witold, „
Białikiewicz Józef, „
Ruckgaber Maryan, „
Walczak Mieczysław, „
Pawlikowski Adam, „
Znamięcki Klemens, „

14. woźnych.

FILIA BANKU W KRAKOWIE

Otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy:

Członkowie:

Scipio hr. Karol, j. w, przewodniczący:

Górski Antoni, doktor praw, Prof. c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. komisyj egzaminacyjnych rządowych, Członek krajowej i c. k. państwowej komisyi dla budowy dróg wodnych, Członek państwowej Rady rolniczej, Członek komisyi praw. Akademii Umiejętności w Krakowie, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezp. i Tow. wzaj. kredytu w Krakowie, Członek Komitetu c. k. Tow. rolniczego w Krakowie, Cenzor Banku austr. węg.

Szarski Henryk, doktor praw, Radca miejski, właściciel realności i firmy „Szarski i Syn", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie. Członek wielkiego Wydziału miejskiej Kasy Oszczędności, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezpieczeń i Tow. wzajemnego kredytu, Cenzor Banku austro-węg., Członek kraj. Komisyi przemysłowej, Członek Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego.

Zastępca:

Federowicz Jan Kanty, Radca cesarski, właściciel firmy „J. Federowicz", poseł na Sejm kraj., Radca miejski, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie. Członek komitetu Tow. opieki szpitalnej dla dzieci.

Naczelnik:

Sędzimir Mieczysław,

Wicedyrektor Banku krajowego.

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Bazes Gustaw Gerson, właściciel realn. i firmy „W. Bazes", Radca miejski, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Prezes Towarz. zaliczkowego i oszczędności „Własna Pomoc" w Krakowie.

Bober Jakób, właściciel realności, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Dyrekcyi Towarz. kredytow. dla handlu i przemysłu, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Epstein Tadeusz, Radca miejski, spólnik firmy „Blau & Epstein", c. k. Radca komercyalny' Cenzor powiatowej Kasy oszczędności Członek Izby handlowej i przemysłowej.

Fritsch Herman, Radca cesarski, właściciel winic i firmy „H. Fritsch", Członek Izby handlowej i przemysłowej. Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Cenzor Banku austro-węg., fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie.

Holzer Zygmunt, prokurent firmy „A. Holzer", Cenzor Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Jawornicki Józef, Radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności miasta Krakowa, Cenzor Banku austro-węg., Powiatowej Kasy oszczędności i Filii Banku hipotecznego, Członek Wydziału Spółki kredytowej członków Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, Członek Komisyi kontrolującej Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie.

Kwiatkowski Jan, Cesarski Radca, właściciel składów węgla i realności, Członek Izby

handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzor. Związku handlow. Kółek rolniczych, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlow. w Krakowie, Członek Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego.

Markus Karol, Radca miejski, blacharz, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa, Wiceprezes Stowarzyszenia wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców, Członek Wydziału Tow. właść. realności w Krakowie.

Matusiński Jacek, budowniczy, fachowy znawca sądowy dla spraw budownictwa, Radca Arcybractwa Miłosierdzia, Banku pobożnego i Wydziału gospodarczego Towarzystwa dobroczynności, Członek krajow. Tow. rybackiego w Krakowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Kasy oszczędności m. Krakowa i powiatowej Kasy oszczędności.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg“, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Rimler Henryk, Radca miejski, fabrykant i właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa i Powiatowej Kasy oszczędności.

Schwarz Henryk, Cesarski Radca, kupiec, właściciel dóbr i realności, Radca miejski, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Starszy krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Prezes Towarzystwa dobroczynności, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Dr. Skrzyński Stefan, właściciel dóbr, Wiceprezes Rady powiatowej krakowskiej i Wydziału pow. Kasy oszczędności, Dyrektor Towarzystwa „Wzaj. Obywatelskiej Pomocy“ w Krakowie, Wiceprezes c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie

Słoniecki Zenon, właściciel realności, I. Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i Towarz. wzajemnego kredytu, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Sobolewski Ignacy, Radca cesarski, kupiec i właściciel realności, Prezes Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej, Członek krak. Kongregacyi kupieckiej, Radca Wydziału gospodarczego Towarzystwa dobroczynności, Cenzor powiatowej Kasy oszczędności, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie.

Sulikowski Aleksander, Radca miejski, zegarmistrz i właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Wiceprez. Rady nadzorczej Tow. kredytowego rękodzielników i przemysł., Cenzor Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Suski Wiktor, Radca cesarski, Radca miejski, kupiec i właściciel realności, Skarbnik krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzor. Tow. kred. ręk. i przem. w Krakowie, Członek komisyi kontrolującej krak. ochotniczego Tow. ratunkowego, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie.

Wentzl Jan, właściciel realności i firmy „J. Wentzl“ w Krakowie.

Syndycy:

Bednarski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

Kosch Teodor, doktor praw, adwokat krajowy.

Urzędnicy Filii:

NACZELNIK:
Sędzimir Mieczysław, j. w.

PROKURZYSTA:
Armólowicz Jan, j. w.

ADJUNKCI:
Gonet Franciszek, j. w.
Kotowicz Teodor, j. w.
Pompa Edward, j. w.
Mieszkowski Witold, j. w.

KASYER FILII:
Wiewiórowski Teodozyusz, j. w.

ASYSTENCI:
Drzewicki Józef, j. w.
Friedlein Stefan, j. w.
Skórczewski Stanisław, j. w.
Bizański Władysław, j. w.

PRAKTYKANT:
Walczak Mieczysław.

2 woźnych

ZASTĘPSTWA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała** (bez okręgu sądowego Oświęcim)- **Żywiec.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Władysław Brodacki i Ludwik Dubowski. Komisarz bankowy: Dr. Jan Myciński. Zastępca: Dr. Antoni Juras.

2. Okręg: **Bóbrka.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zarej. z nieogr. por.**

Otwarte 24. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Ks. Kazimierz Łoziński, Kazimierz Pollo i Dr. Tadeusz Gabryszewski Komisarz bankowy: Robert Adamski. Zastępca: Alfred Maly.

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 5. Maja 1886. Dyrekcya: Tytus Meysner, i Karol Bondi. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

4. Okręg: **Bohorodczany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bohorodczanach.**

Otwarte 7. Sierpnia 1900. Dyrekcya: Józef Szeliński, Dr. Michał Ferensiewicz, Oleksa Barabasz, Józef Friedman i Tomasz Schweiner. Komisarz bankowy: Józef Szeliński. Zastępca: Fryderyk Ziahauer.

5. Okręg: **Borszczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Edmund Dzierzek, Andrzej Zarugiewicz i Antoni Jankowski. Komisarz bankowy: Teofil Witosławski. Zastępca: ks. Franciszek Wołoszyński.

6. Okręg: **Brody.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. Kwietnia 1894. Dyrekcya Oktaw Sala, Fr. Haładewicz, Feliks West, Henryk Garwoliński i Maks Stryer. Komisarz bankowy: Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

7. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. Stycznia 1894. Dyrekcya: Roman Niwicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Kazimierz Baltaziński. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Roman Filipkiewicz.

8. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brzeżanach.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Kazimierz Traczewski, Józef Kopystyński i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Karol Morwitz.

9. Okręg: **Brzozów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dynowie, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. Listopada 1903. Dyrekcya: Teodor Jüngst, Adam Krynicki i Władysław Biega. Komisarz bankowy: Zdzisław Skrzyński. Zastępca: Gabryel Sałustowicz.

10. Okręg: **Buczacz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Buczaczu.**

Otwarte 29. Grudnia 1900. Dyrekcya: Ignacy Wachowicz, Dr. Izydor Ausschnitt i Mieczysław Burzyński. Komisarz bankowy: Maryan br. Błażowski. Zastępca: Dr. Edward Krzyżanowski.

11. Okręg: **Chrzanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, Stow. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 11. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Dr. Antoni Gaszyński, Józef Janowski i Dr Józef Kremer. Komisarz bankowy: Henryk Kowarzyk. Zastępca: Dr. Zygmunt Keppler.

12. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie zaliczkowe w Lubaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Władysław Staniec, Dr. Jakób Szłapa i Gustaw Szopiński. Komisarz bankowy: Leon Moszyński. Zastępca: Józef Kapko.

13. Okręg: **Czortków.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Czortkowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, Jan Bielański i Alfred Doschot Komisarz bankowy: Stanisław Czekoński. Zastępca: Władysław Zielonka.

14. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Tadeusz Dybowski i Dr Józef Datka. Komisarz bankowy: Włodzimierz Sroczyński. Zastępca: Dr. Antoni Zaręba.

15. Okręg: **Dębica** — (okręg sądowy Dębica) **Pilzno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1895. Dyrekcya: Henryk Zauderer, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Dr. Mikołaj hr. Rey. Zastępca: Henryk Zauderer.

16. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Michał Tustanowski, Leon Steciak i Jędrzej Robaczewski. Komisarz bankowy: Stefan Cipser. Zastępca: Kazimierz Jung.

17. Okręg: **Dolina.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie.**

Otwarte 10. Listopada 1897. Dyrekcya: Robert Baumann, Adam Grabowieński, Dr. Stanisław Kotłowski. Komisarz bankowy: Jan Kanty Krupiński. Zastępca: Dr. Stanisław Kotłowski.

18. Okręg: **Drohobycz-Sambor-Stary Sambor.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski j. w., Ignacy Wierzbicki i Jan Niewiadomski. Komisarz bankowy: Juliusz hr. Bielski. Zastępca: Leonard Wiśniewski j. w.

19. Okręg: **Dukla.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya Zdzisław Stoiński, Jan Wejda i Franciszek Jarosz. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: Tadeusz Peszyński.

20. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na gliniański powiat sądowy w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszetyłowicz, Dr. Jan Moch i Andrzej Bałtarowicz. Komisarz bankowy: Stanisław Tokarski. Zastępca: Dr. Jan Moch.

21. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 27. Grudnia 1884. Dyrekcya: Dr. Ludwik Katyński, Dr. Michał Maciejowski i Józef Olszewski. Komisarz bankowy: ks. Leon Pastor. Zastępca: Dr. Kazimierz Szczaniecki

22. Okręg: **Grybów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Grybowie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Dr. Adam Jakubowski, Walenty Polniasek i Józef Wincenty Mordarski. Komisarz bankowy: Józef Hodbot. Zastępca: Ignacy Pollak

23. Okręg: **Horodenka.**

Zastępstwo: **Kasa oszczędności w Horodence.**

Otwarte 23. Października 1897. Dyrekcya: Ks. Edward Bladowski, Dr. Tadeusz Milewski, Dr. Antoni Roszko i Tytus Zulauf. Komisarz bankowy: Tytus Zulauf. Zastępca: Dr. Czesław Niewiadomski.

24. Okręg: **Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Stanisław Ujejski, Filip Kawałek i Czesław Świrski. Komisarz bankowy: Eugeniusz Dültz. Zastępca: Dr. Henryk Nathansohn.

25. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Waleryan Baczyński, Władysław Słoniewski i Edward Pawlin. Komisarz bankowy: Ignacy Rychlik. Zastępca: Dr. Adolf Dietzius.

26. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, Michał Kempski i Izydor Bielicki. Komisarz bankowy: Alojzy Metzger. Zastępca: Dr. Ignacy Steinhaus.

27. Okręg: **Jaworów** — (okręg sądowy) **Janów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Stanisław Lachowicz i Józef Tercha. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Ferdynand Paar.

28. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Fuss, i Dr. Adolf Wurst. Komisarz bankowy: Zygmunt Groblewski. Zastępca: Herman Kiczales.

29. Okręg: **Kamionka Strumiłowa** (bez okręgu sądow. Radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stowarz. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya: ks. Michał Cegielski, Adam Thulie i Jan Szawłowski. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Dymitr Wań.

30. Okręg: **Kołomyja-Peczeniżyn.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stowarz. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Jan Kleski młodszy, Emil Filous, Mieczysław Jasiński, Kniaź Roman Puzyna młodszy i Dr. Stanisław Haczewski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Haczewski. Zastępca: Dr. Włodzimierz Dudykiewicz.

31. Okręg: **Kossów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Kutach Stow. zarej. z ogran. poręką.**

Otwarte 25. Listopada 1903. Dyrekcya Piotr Bielecki, Jan Stebnicki i Antoni Józefowicz. Komisarz bankowy: Zdzisław Stoczkiewicz. Zastępca: Jan Stebnicki.

32. Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Tow. zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Włodzimierz Suryn, Dr. Aleksander Kocay i Feliks Kaczorowski. Komisarz bankowy: August Gorayski j. w. Zastępca: Dr. Jan Kanty Jugendfein.

33. Okręg: **Limanowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej w Limanowej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 22. Stycznia 1884. Dyrekcya: Wincenty Potocki, Marya Russocka i Józef Beck. Komisarz bankowy: Michał Janik Zastępca: Dr. Michał Gnoiński.

34. Okręg: **Lisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 2. Marca 1894. Dyrekcya: Dr. Jan Strutyński, Julian Jankiewicz i Ferdynand Moszczeński. Komisarz bankowy: Józef Bielak. Zastępca: Robert Barański.

35. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy j. w., Teofil Merunowicz j. w. i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Julian Cybulski. Zastępca: Wiktoryn Łonicki

36. Okręg: **Łańcut**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya: Bolesław Żardecki, Józef Gaweł i Marcin Szulc. Komisarz bankowy: Gabryel Orzakiewicz Zastępca: Filip Kahane.

37. Okręg: **Maków** (okręg sądowy Maków).

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“ w Makowie z por. nieogr. w sądzie zaprot.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan, Emil Ulrich i Henryk Brodziński. Komisarz bankowy: Dr. Błażej Uchacz. Zastępca: Wawrzyniec Kawa.

38. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Michał Kopaczyński i Karol Madejski. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Stefan Sękowski j. w.

39. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ograniczoną.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Witek i Franciszek Lichoń. Komisarz bankowy: Ks. Alfred Białogłowski. Zastępca: Ignacy Jabłoński.

40. Okreg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Józef Stolaski, Dr. Mikołaj Klakurka i Andrzej Średniawski. Komisarz bankowy: Bolesław Targowski. Zastępca: Dr. Emil Adelmann.

41. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya Michał Garbiak, Bazyli Borysiewicz i Aleksander Łękawa. Komisarz bankowy: Włodzimierz Lipecki. Zastępca: Władysław Lisowski.

42. Okręg: **Nisko.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rudniku, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. Kwietnia 1901. Dyrekcya: Dr. Franciszek Hernich, Leon Knettner i Ferdynand Hofman. Komisarz bankowy: Ludwik Ostrichański. Zastępca: Jan Niewolkiewicz.

43. Okręg: **Nowy Sącz.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Karol Merkl. Komisarz bankowy: Władysław Głębocki. Zastępca: Karol Merkl.

44. Okręg: **Nowy Targ.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Nowym Targu.**

Otwarte 2. Grudnia 1897. Dyrekcya: Ks. Piotr Krawczyński, Aleksander Lgocki i Dr. Marcin Kozłecki. Komisarz bankowy: Dr. Ernest Geissler. Zastępca: Andrzej Glosser-Kałuski.

45. Okręg: **Oświęcim** (Okręg sądowy Oświęcim).

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimiu, Stow. zarej z nieogr. poręką.**

Otwarte 10. lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Edward Jaśkiewicz i Józef Zabrzeski. Komisarz bankowy: Dr. Ludwik Gąsiorowski. Zastępca: Antoni Polaszek.

46. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Karol Kwiatkiewicz i Andrzej Zbyszewski. Komisarz bankowy: Franciszek Stobiecki. Zastępca: Kazimierz Gołębski

47. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Leonard Tarnawski, Eugeniusz Kusiba i Jan Patronowicz. Komisarz bankowy: Dr. Feliks Drużbacki. Zastępca: Dr. Aleksander Dworski.

48. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Szczepan Franków, Kazimierz Drogoń i Józef Manaczyński. Komisarz bankowy: Alojzy Madejski. Zastępca: Michał Kawalerski.

49. Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Ujejski, ks. Antoni Skalski i Franciszek Mrozowski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

50. Okręg: **Rawa ruska.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, Stowarz. zarej. z ogr. por.**

Otwarte 14. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Ks. Wincenty Czajkowski, Adam Winiarski i Jan Adamczyk. Komisarz bankowy: Zygmunt Stasiniewicz. Zastępca: Dr. Juljan Dadlez.

51. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu rohatyńskiego w Rohatynie, Stowarzyszenie zar. z ogr. por.**

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Manasterski i Apolinary Jamrógiewicz. Komisarz bankowy: Stanisław Długoszewski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

52. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Dr. Jan Krzysiak, Władysław Bursztyn i Piotr Juszczyk. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Jan Krzysiak. Zastępca: Władysław Bursztyn.

53. Okręg: **Rudki** — (okręg sądowy) **Gródek.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Jan Paraszczak, Piotr Zbrożek i Leon Lachol. Komisarz bankowy: Mieczysław Lewicki. Zastępca: Stefan Janko.

54. Okręg: **Rzeszów-Strzyżów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Edmund Rylski, Karol Prochaska i Ferdynand Schaitter. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz, j. w. Zastępca: vacat.

55. Okręg: **Sanok**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya Wojciech Wasilewski, Ludwik Świerczyński i Aleksander Dżuganowski. Komisarz bankowy: Włodzimierz Truskolaski. Zastępca: Franciszek Bem.

56. Okręg: **Śniatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Tytus Niemczewski, Józef Kossowski i Józef Weldycz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

57. Okręg: **Sokal.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Piotr Karpiuk i Jan Semetkowski. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Wajda.

58. Okręg: **Stanisławów.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Józef Hendrychowski, Stanisław Burnatowicz i Jan Reindl. Komisarz bankowy: Stefan Kakowski. Zastępca: Klemens Cetwiński.

59. Okręg: **Stryj.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Lutego 1884. Dyrekcya: Franciszek Zaplatyński, Edward Praxmayer i Jan Gatnikiewicz. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Włodzimierz hr. Russocki.

60. Okręg: **Tarnobrzeg.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, Spółka zar. z odpow. ogr.**

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Dr. Antoni Surowiecki, Michał Malinowski i Władysław Czeppe. Komisarz bankowy: Dr. Antoni Surowiecki. Zastępca: Dr. Leonard Orzechowski.

61. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy w Tarnopolu, Stow. zarobkowe zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Glogier, Dr. Emil Schmidt i Józef Ingver. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Glogier. Zastępca: Dr. Emil Schmidt

62. Okręg: **Tarnów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, zar. Stow. z nieogr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Hipolit Wierzycki, Władysław Król i Józef Düll. Komisarz bankowy: Witold Rogoyski. Zastępca: Dr. Adolf Ringelheim.

63. Okręg: **Tłumacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność“, Towarzystwo kredytowe w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Dr. Józef Kruszelnicki, Kazimierz Jasiński i Wilhelm Liebich. Komisarz bankowy: Jan Jakubowicz. Zastępca: Gustaw Penther.

64. Okręg: **Trembowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890. Dyrekcya: Jarosław Paszkowski i Ks. Andrzej Tymus, i Dr. Adolf Frisch. Komisarz bankowy: Stanisław Korzeniowski. Zastępca: Ks. Jan Zaluski.

65. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Ks. Michał Pruchnicki, Józef Armatys i Konstanty Jaworski. Komisarz bankowy: Emil Wołoszczakiewicz. Zastępca: Franciszek Sęk Turowski.

66. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarta 21. Marca 1884. Dyrekcya: Franciszek Dziobek, Teofil Klug, Michał Gołąb i Dr. Jan Iwański. Komisarz bankowy: Robert Han. Zastępca: Dr. Franciszek Opydo.

67. Okręg: **Wieliczka-Podgórze.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Franciszek Aywas, Adolf Scheuring i Józef Śliwiński. Komisarz bankowy: Stefan Konopka. Zastępca: Józef Fryt.

68. Okręg: **Zaleszczyki.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Zaleszczykach.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Dr. Cyryl Dolnicki. Tadeusz Przewłocki, Zygmunt Pawłowski, Feliks Joszt i Izydor Zerygiewicz. Komisarz bankowy: Dr. Łucyan Marynowski. Zastępca. Dr. Izydor Blutreich.

69. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya Zygmunt Dzierżanowski, Władysław Prytyka i Aleksander Zajączkowski. Komisarz bankowy: Tomasz Daszyński. Zastępca: Franciszek Słoński.

70. Okręg: **Złoczów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Karol Jaroszewski i Józef Mironowicz. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

71. Okręg: **Żółkiew.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. Marca 1884. Dyrekcya: Ignacy Cukier, Stanisław Gorecki i Józef Klob. Komisarz bankowy: Dr. Włodzimierz Maciulski. Zastępca: Jan Malinowski.

72. Okręg: **Żydaczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Aleksander Małecki, Kazimierz Peszkowski i Jan Szczurkowski. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Ks. Mikołaj Łukawiecki.

LW. 86.739/05.

We Lwowie, dnia 15. września 1905.

Aleg. 381

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zmianach w statucie Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 powziętą w załatwieniu sprawozdania Komisyi bankowej o wniosku p. Merunowicza i towarzyszy w przedmiocie budowy gmachów publicznych i o petycyi Towarzystwa politechnicznego we Lwowie i galicyjskiej Izby inżynierskiej z poparciem tegoż wniosku, przekazał Wysoki Sejm powyższy wniosek i wspomnianą petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem, „ażeby o nim złożył sprawozdanie Sejmowi na najbliższej sesyi, po porozumieniu się z zarządem Banku krajowego“. Zarazem polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by również na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski „zmierzające do uzupełnienia ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, tudzież ustawy o konkurencyi parafialnej w tym kierunku, aby było możliwem koszta budowy szkół ludowych jako też kościołów, cerkwi i budynków parafialnych rozkładać obowiązanym do konkurencyi na dłuższy okres lat w drodze pożyczek amortyzacyjnych“. Wreszcie wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, „aby przyspieszył w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem budowę gmachów na pomieszczenie biur i zakładów państwowych odpowiednie celowi i w budynkach własnych, zastrzegając, „ażeby owe budowle były wykonywane przez krajowe przedsiębiorstwa i siłami krajowemi“.

Tylko polecenie, objęte na pierwszem miejscu uchwałą Wysokiego Sejmu, jest przedmiotem niniejszego sprawozdania; odnośnie do polecenia wypracowania zmian w ustawie „o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych“ i w ustawie „o konkurencyi parafialnej“ zdaje Wydział kraj. sprawę w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (str. 48 do 50), wreszcie o wyżej przytoczonej rezolucyi, wystosowanej do c. k. Rządu, może Wydział kraj. jedynie nadmienić, że zakomunikowaną została JE. P. Namiestnikowi pismem Marszałka krajowego z dnia 11. listopada 1904 r. L. s. 2.036 i że dotąd c. k. Rząd stanowiska swego w tej sprawie wobec Wydziału krajowego nie określił.

We wniosku p. Merunowicza i towarzyszy, przekazanym Wydziałowi krajowemu powyżej przytoczoną uchwałą Wysokiego Sejmu, objął wnioskodawca następujące sprawy: 1. Rezolucyę do c. k. Rządu, w sprawie przyspieszenia budowy w kraju naszym gmachów na pomieszczenie biur i zakładów państwowych w budynkach własnych, która to rezolucya została zamieniona już w uchwałę Wysokiego Sejmu; 2. upoważnienie Wydziału krajowego do obejmowania budowy gmachów potrzebnych na pomieszczenie urzędów i zakładów publicznych w kraju, o ile zapewnionym będzie funduszowi krajowemu zwrot kosztów, i upoważnienie Wydziału krajowego do zaciągania na ten cel pożyczek aż do wysokości 30 milonów koron, a wreszcie do założenia krajowego biura budowniczego; 3. upoważnienie Banku krajowego, by dostarczał kredytu funduszowi krajowemu, powiatom, gminom, konkurencyom szkolnym i parafialnym na budowle publiczne, które we wniosku bliżej określono; nakoniec 4. polecenie dla Wydziału krajowego wypracowania nowel do ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, tudzież ustawy o konkurencyi parafialnej.

Sprawa we wniosku pod 1. objęta, załatwioną została definitywnie rezolucyą do c. k. Rządu przez Wysoki Sejm uchwaloną; polecenie zawarte w 4. ustępie

wniosku stało się uchwałą Wysokiego Sejmu i — jak już nadmieniono — Wydział krajowy nie może przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosków dodatnich w sprawie zmiany dotyczących ustaw; pozostawała więc jedynie sprawa zbadania i rozważenia ustępu 2. i 3. wniosku, celem wypełnienia polecenia Wysokiego Sejmu, to jest, zbadania myśli objęcia przez Wydział krajowy budowy gmachów rządowych w kraju i przeprowadzenie odpowiedniej organizacyi osobnego biura w Wydziale krajowym w tym celu, tudzież zbadania myśli otwarcia źródła kredytu w Banku krajowym dla kraju, powiatów, gmin, konkurencyi szkolnych i parafialnych, a wreszcie i prywatnych przedsiębiorstw budowli i robót publicznych, przy którego to kredytu pomocy mogłaby sprawa wzniesienia w kraju potrzebnych na cele publiczne budynków rozwinąć się zgodnie z interesami kraju.

Myśl upoważnienia Wydziału krajowego do obejmowania budowy gmachów rządowych w kraju nie znajduje wyrazu we wnioskach, któremi Wydział krajowy kończy niniejsze sprawozdanie. Wydział krajowy po dokładnem jej rozważeniu przyszedł do przekonania, że zadanie, jakieby wskutek takiego upoważnienia na Wydział krajowy spadło, nie dałoby się skutecznie i pomyślnie rozwiązać przez Wydział krajowy, chociażby utworzono w tym celu osobne biuro budownicze, jak to było intencyą wnioskodawcy, cała bowiem organizacya Wydziału krajowego nie nadaje się do uczynienia go przedsiębiorcą całego szeregu budowli, rozrzuconych po kraju, różnego znaczenia i różnego przeznaczenia. Już ten fakt, iż Wydział krajowy jest władzą centralną, tudzież, że owe biuro budownicze również musiałoby mieć siedzibę w centrum kraju, jest silnym argumentem przeciw owej myśli, scentralizowanie bowiem takiej sprawy musi podrożyć bardzo znacznie całą akcyę. Wnioskodawca wprawdzie pragnął ten zarzut osłabić, wprowadzając do wniosku swego postanowienie, iż Wydział krajowy „może poruczać wykonanie objętych przez fundusz krajowy budowli publicznych — o ile nie uzna za właściwe wykonać je we własnym zarządzie — budowniczym lub spółkom budowniczych, mającym swe siedziby w kraju“, ale wobec faktu, iż za wykonanie tych budowli miałby odpowiadać fundusz krajowy, ta możność poruczenia budowy przedsiębiorstwom prywatnym, nie wielką by sprawiła ulgę w kosztach, wymagając nadzoru i kontroli nie mniej kosztownych i nie mniej kłopotliwych dla czynnika mającego, jak Wydział krajowy, charakter i organizacyę władzy, a zatem z natury nie nadającego się na przedsiębiorcę. Nadto niepodobna przemilczeć, że podrożenie całej akcyi, wynikające z zcentralizowania jej w Wydziale krajowym — (a pamiętać trzeba, że większość owych budowli, w kraju potrzebnych, to budynki nie wielkie, przy których koszt wyniesie po kilkadziesiąt tysięcy koron: gmachy dla pomieszczenia starostw, sądów powiatowych, aresztów sądowych, rozrzucone jednak po całej powierzchni kraju) — utrudniać może bardzo owo „poruczanie wykonania budowy“ prywatnym przedsiębiorcom. Wydział krajowy może bowiem uzyskać budowę takich gmachów tylko w drodze wolnej rozprawy konkurencyjnej, do której może wnosić oferty obliczone, z uwzględnieniem kosztów, jakie mieć będzie, a jeśli mimo tego oferty jego będą dla Rządu, a raczej Skarbu państwa korzystniejsze, niż oferty współkonkurentów, to zachodzić musi poważna wątpliwość, czy znajdzie się prywatny przedsiębiorca, któryby się podjął „objąć wykonanie“ budowy za Wydział krajowy tak, iżby Wydział krajowy miał z czego pokryć koszta nadzoru i kontroli budowy ze Lwowa wykonywanych, a koniecznych ze względu na odpowiedzialność funduszu krajowego za wykonanie budowy. A przecież chociaż fundusz krajowy nie ma mieć w myśl omawianego wniosku zysków z tej zamierzonej akcyi, to jednak nie ma on również ponosić na jej rzecz ofiar, nie ma do niej dokładać, owszem, ma w niej znaleść pokrycie kosztów swoich, a nawet (w myśl wniosku) miałby z „nadwyżek rachunkowych“ tworzyć fundusz rezerwowy.

Obok tej sprawy drogości akcyi płynącej z centralizacyi przedsiębiorstwa, obok niedającej się zaprzeczyć niesposobności machiny zorganizowanej tak jak Wydział krajowy do roli przedsiębiorcy budowlanego, musi też Wydział krajowy zaznaczyć, że znaczenie dla ogółu, znaczenie kulturalne i ekonomiczne całej akcyi we wniosku zamierzonej nie jest takiem, iżby — zdaniem Wydziału krajowego — usprawiedliwiało takie obciążenie odpowiedzialnością funduszu krajowego, jakieby z tak przeprowadzonej akcyi wynikło, i tak znaczne obciążenie działalności Wydziału krajowego, jakieby ta akcya za sobą pociągnąć musiała. Budowy, choćby kilku dziesiątek budynków na pomieszczenie starostw, urzędów podatkowych, są-

dów powiatowych, aresztów sądowych, a choćby nawet budynków na pomieszczenie gimnazyów, nie podobna, zdaniem Wydziału krajowego, porównywać z znaczeniem ekonomicznem i cywilizacyjnem dla całej interesowanej okolicy, czy to budowy kolei lub drogi potrzebnej, czy koniecznej regulacyi lub obwałowania rzeki, czy wreszcie budowy kanału. Nie zapoznając interesu kraju, jaki w tej sprawie w grę wchodzi, a jaki przy tych wielkich robotach publicznych rozstrzyga o udziale w ich przeprowadzeniu państwa i kraju, trzeba, zdaniem Wydziału krajowego, zachować na uwadze, że przy tych wielkich robotach przedsiębiorczość prywatna albo zadaniu sprostać wprost nie może, albo nie może się jej podjąć ze względu na brak zyskowności, dalej, że te wielkie roboty dają zarobek tysiącom i po dojściu do skutku służą tysiącom i służą trwale, gdy przy budowie gmachów na pomieszczenie władz i urzędów państwowych te warunki nader rzadko i wyjątkowo zachodzić będą, a większość tych budowli wykonaną być może i powinna, zwłaszcza przy odpowiednich ułatwieniach kredytowych, już to przez gminy, już przez prywatnych przedsiębiorców. Wzgląd tedy na to, że objęcie akcyi tej na kraj, zmonopolizowanie jej w rękach Wydziału krajowego, mogłoby raczej uśpić niż rozbudzić przedsiębiorczość prywatną, samodzielną, stanowiącą wszędzie i zawsze główną podstawę rozwoju gospodarczego, jest także powodem, dla którego Wydział krajowy wobec tej myśli zawartej w 2-gim ustępie przekazanego mu wniosku, zajął krytyczne stanowisko.

Źródłem tej myśli była, wedle motywów wniosku, chęć skłonienia c. k. Rządu do energiczniejszego i szybszego zajęcia się sprawą budowy gmachów rządowych w kraju naszym i chęć sprawienia, iżby c. k. Rząd budowle te przeprowadzał przez przedsiębiorców krajowych. Wydział krajowy stający do konkurencyi o budowy miałby — zdaniem wnioskodawcy — u c. k. Rządu pierwszeństwo przed innymi oferentami, a tem samem byłoby zapewnionem, że budowle będą wykonane krajowemi siłami. Wydział krajowy mniema, że owa sprawa pierwszeństwa Wydziału krajowego przy postępywaniu ofertowem, którego Rząd przy budowlach państwowych usunąć nie może, jest ono bowiem przepisane ustawami, nie jest tak pewną, jakby się zdawało, każdego bowiem postępowania ofertowego wynik jest niepewny, zależąc i od oferty i od woli decydującego o ofercie czynnika, ale Wydział krajowy ma przeświadczenie, że oba owe cele można i należy osiągnąć w innej drodze, niż obarczenie Wydziału krajowego rolą przedsiębiorcy budowli rządowych. Dla przyspieszenia budowli państwowych budynków w kraju potrzeba najpierw wykazać ich potrzebę i konieczność, następnie przypominać i upominać się o ich wykonanie, wreszcie ułatwić rządowi i prywatnym przedsiębiorstwom krajowym finansowe i techniczne ich przeprowadzenie. Wykazanie potrzeby budowy budynku jakiegoś, upominanie się o jego wykonanie, to rzecz czynników miejscowych: gminy, powiatu, oraz ich Reprezentantów w Sejmie i Radzie państwa. Zasadnicze dopominanie się o uwzględnienie potrzeby tych budowli w całym kraju lub w drastyczniejszych wypadkach nawet w poszczególnych miejscowościach, to, jak tego dowodzi uchwała Wysokiego Sejmu u wstępu niniejszego sprawozdania przytoczona, jak tego dowodzą liczne rezolucye, któremi Wysoki Sejm wzywał c. k. Rząd do budowy gmachów dla pomieszczenia gimnazyów, rzecz Wysokiego Sejmu i Reprezentacyi kraju w Radzie państwa. Ułatwienie z jednej strony Rządowi, z drugiej krajowym czynnikom interesowanym, jak kraj, powiaty, gminy, wreszcie prywatne przedsiębiorstwa krajowe, finansowego przeprowadzenia rzeczy, to zadanie Wysokiego Sejmu, które może spełnić przez otwarcie na ten cel źródła kredytu odpowiedniego. Dogodny kredyt zdoła — zdaniem Wydziału krajowego — zasilić i wzmocnić przedsiębiorczość krajową w tej sprawie, ułatwić jej wytrzymanie konkurencyi z oferentami obcymi, nad którymi mają krajowi oferenci tę wyższość, że są na miejscu i znają potrzeby i stosunki miejscowe, że dalej są skromniejsi w wymaganiu zysku, mogą więc pracować jeśli nie lepiej, to równie dobrze a nie drożej, na polu budowli państwowych. Osiągając ten cel uczynienia naszych przedsiębiorców więcej zdolnymi do konkurowania z zagranicznymi oferentami osiągnie się cel, o który wnioskodawcy chodziło, a który też Wydział krajowy należycie ocenia, z większą korzyścią dla społeczeństwa, niż przez obejmywanie budowli państwowych przez Wydział krajowy.

Wychodząc z tego zapatrywania, Wydział krajowy przedkłada na podstawie wniosków Rady Nadzorczej Banku krajowego Wysokiemu Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania pod II. wniosek wprowadzenia w postanowieniach statutu Banku krajowego zmian, które Bankowi umożliwią udzielanie kredytu w obligacyach komunalnych na cele przeprowadzenia budowli publicznych: krajowi, powiatom, gmi-

nom, a wreszcie nawet prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych do wysokości sumy, której oprocentowanie wraz z dodatkiem administracyjnym i amortyzacya, planem umorzenia przewidziana, będą zapewnione bezwarunkowym przekazem na płatne w anuitetach, a należne od państwa, kraju, powiatu lub gminy wynagrodzenie za wykonaną budowę lub inną robotę publiczną. W ten sposób kraj, powiaty i gminy, znajdą dogodne, bo co do stopy procentowej i terminów spłaty stosowne, pożyczki na przeprowadzenie budowy budynków publicznych własnych, (jak szkoły, szpitale, pożyczki gminne na pomieszczenie urzędów gminnych), znajdą je także na cele budowy gmachów przeznaczonych na pomieszczenie urzędów państwowych, gdzie dla przyspieszenia koniecznej budowy podejmą się je wykonać dla Rządu za opłatą rocznego czynszu tak, iżby on wystarczył w umówionym okresie czasu na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki. Co więcej, możność zaciągnięcia takiej dogodnej pożyczki znajdzie też prywatny przedsiębiorca w tych wypadkach, gdzie zawrze z Rządem umowę, w myśl której wybudowany przezeń dla Rządu budynek przejdzie na własność państwa przez opłacanie czynszu, wystarczającego na pokrycie rat anuitetowych pożyczki.

Wnioski Rady Nadzorczej Banku zmienił Wydział krajowy jedynie w tym kierunku, iż w swych wnioskach nie obejmuje konkurencyi szkolnych i parafialnych, uważając zmiany dotyczących ustaw już to za niemożliwe, już za niewskazane, jak to wyjaśnia w powołanem wyżej sprawozdaniu z czynności Dep. I. Wydziału krajowego.

Postanowienia projektowane nie wymagają, jak sądzi Wydział krajowy, bliższych jeszcze wyjaśnień i szczegółowego uzasadnienia, wyjaśnia je bowiem cel, dla którego Wydział krajowy je proponuje.

* * *

Zmiany statutu Banku krajowego i wniosek uchwały pod III. i IV. przedłożone Wysokiemu Sejmowi są wynikiem rozwoju działu wkładek oszczędności w Banku krajowym. Uchwalona w r. 1902 granica gwarancyi kraju za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności w Banku krajowym: 16,000.000 K jest już prawie osiągniętą, obecnie bowiem, to jest z dniem 31. sierpnia 1905 r. wynosi stan wkładek: 15,914.907 K 12 g, a od stanu z dniem 31. grudnia 1904 r. wzrósł o 1,688.292 K 91 g. Ten nagły wzrost skłonił Dyrekcyę Banku do przedłożenia Radzie Nadzorczej Banku na jej posiedzeniu z dnia 9. września 1905 r. wniosku podwyższenia gwarancyi kraju do 20,000.000 K i zmiany odpowiedniej §. 89. al. 2. i 4. statutu Banku krajowego. Rada Nadzorcza wniosek ten uchwaliła i pismem Dyrekcyi Banku z dnia
Alegat 11. września 1901 L. 52650., którego odpis l. załączamy jako alegat niniejszego sprawozdania, została ta uchwała przedstawioną Wydziałowi krajowemu. Wydział krajowy krajowy, podzielając motywa zawarte w piśmie powyższem, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wnioski odpowiedniej uchwały gwarancyjnej i zmiany §. 89. al. 2. i 4.

* * *

Wniosek przedłożony pod V. zmiany a raczej uzupełnienia §. 3. D. lit. *n)* statutu Banku jest wynikiem uwzględnienia życzenia c. k. Rządu, wyrażonego w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 21. marca 1904 r. L. 11.955., w którym Ministerstwo zwróciło uwagę, iż byłoby pożądanem, by przy najbliższej zmianie statutu Banku uzupełnienie to wprowadzono.

* * *

Na powyższem sprawozdaniu się opierając, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zmianach statutu Banku krajowego do wiadomości.

II. Sejm uchyla postanowienie §. 3. B. al. 1. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. funduszowi krajowemu, powiatom i gminom;

2. Sejm uchwala jako alineę 4. §. 3. B. statutu Banku krajowego:

„4. prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych za skryptami dłużnemi, zeznanemi przez dotyczących przedsiębiorców, względnie ich spółki, w każdym razie tylko do wysokości sumy, której oprocentowanie wraz z dodatkiem administracyjnym i amortyzacya, planem umorzenia przewidziana, są zapewnione bezwarunkowym przekazem na płatne w annuitetach a należne: od państwa, kraju, powiatu lub gminy wynagrodzenie za wykonaną budowę lub inną robotę publiczną".

3. Sejm uchyla alineę 1. §. 36. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu, i uchwala, iż na przyszłość taż alinea ma brzmieć, jak następuje:

„§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów, powiatów, gmin i członków gminy;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki".

4. Sejm uchwala jako alineę 4. §. 36. statutu Banku krajowego następujący ustęp:

„4. prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych, które za wynagrodzeniem płatnem w annuitetach dla: państwa, kraju, powiatu lub gminy mają być wykonane, przyczem pożyczka nie może nigdy przewyższać kontraktem ustalonego wynagrodzenia za wykonanie danej w przedsiębiorstwo budowli lub innej roboty publicznej i tak oprocentowanie wraz z dodatkiem administracyjnym jak i planem umorzenia przewidziana amortyzacya muszą być zapewnione bezwarunkowym przekazem na płatne w annuitetach wynagrodzenie".

5. Sejm uchyla §. 43 statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż §. 43. ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych funduszowi krajowemu, powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 r. Dz. u. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z d. 30. maja 1869 Dz. u. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z d. 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38, i wreszcie prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych (§. 36. 4)".

6. Sejm uchyla ustęp B §. 109. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż ustęp ten ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„B. w dziale komunalnym:

„2. przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej funduszowi krajowemu, powiatowi, gminie, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką powiatu lub gminy, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej, lub wreszcie prywatnemu przedsiębiorstwu budowli lub innych robót publicznych (§. 47. g)".

7. Sejm uchyla postanowienie §. 112. ustęp 2. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych, komunalnych i kolejowych i wysokości dodatku na koszta zarządu (§§. 11., 37. i 58) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14)";

III. Uchwała.

„Zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i opłatę odsetek od tychże wkładek, poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem swojemi aktywami i funduszem rezerwowym a w dalszym rzędzie aż do wysokości (20,000.000) dwudziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy".

IV. Sejm uchyla postanowienia §. 89. ustęp 2. i 4. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż te postanowienia mają odtąd brzmieć, jak następuje:

§. 89. Ustęp 2. „Najniższa wkładka wynosić może 10 K, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłemi odsetkami nie może przenosić sumy dwudziestu milionów koron“.

§. 89. Ustęp 4.: „Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) aż do wysokości dwudziestu milionów (20,000.000) koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy“.

V. Sejm uchyla postanowienie §. 3. D. lit. n. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, że postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„n) przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należytość za sól“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Odpis

pisma Dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie z dnia 12. września 1905. L. 52.650 do Wydziału krajowego.

Nagły wzrost wkładek oszczędności w ostatnich czasach (od bilansu per 30. czerwca 1905 do bilansu per 31. sierpnia b. r. o 943.171 K 95 h., a od bilansu per 31. grudnia 1904 o 1,688.292 K 91 h., zmusił Dyrekcyę Banku nadspodziewanie do rychlejszego, niż zamierzała, przedstawienia swojej Radzie nadzorczej wniosku na wyjednanie podwyższenia gwarancyi kraju za przyjmowane przez Bank krajowy wkładki i idącej za tem zmiany statutu.

Ostatnie podwyższenie tej gwarancyi nastąpiło w roku 1902 i jak już w odnośnej prośbie naszej z dnia 17. maja 1902 l. 14.597 mieliśmy zaszczyt zaznaczyć, dalsze rozszerzenie granic uprawnienia Banku w powyższym kierunku było już wówczas do przewidzenia; naturalny bowiem rozwój agend Banku w każdym kierunku oddziaływać musi także na wzrost zaufania publiczności wkładkującej. Jak przed trzema laty tak i obecnie nie domagamy się naraz znacznego skoku w podwyższeniu gwarancyi kraju w tem przekonaniu, iż w ten sposób dajemy Wysokiemu Sejmowi dokładniejszy obraz stopniowego rozwoju naszej działalności. Z drugiej zaś strony angażując kredyt kraju jedynie w miarę wzrostu własnego majątku, nie wkładamy nań ani zbytniego ciężaru, ani też ryzyka.

Dzisiejszy stan wkładek wynosi 15,914.907 K 12 h., wobec czego Rada nadzorcza Banku na onegdajszem posiedzeniu uchwaliła uprosić Wysoki Wydział krajowy o przedstawienie Wysokiemu Sejmowi wniosku na dalsze podwyższenie gwarancyi kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym oraz odsetki od nich do kwoty 20,000.000 koron — tudzież na odpowiednią zmianę §. 89 al. 2. i 4. statutu.

Odwołując się zatem do kilkakrotnych już szczegółowo motywowanych naszych próśb dawniejszych w tej sprawie, a w szczególności do prośby z 2. listopada 1898 l. 41.537 upraszamy:

Wysoki Wydział krajowy raczy na najbliższej sesyi przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek:

a) na podniesienie gwarancyi kraju za wkładki oszczędności Banku krajowego i odsetki od nich do łącznej wysokości 20,000.000 koron;

b) na odpowiednią zmianę §. 89. al. 2. i 4. statutu w ten sposób, aby §. 89. al. 2.

zamiast:

„Najmniejsza wkładka wynosić może 10 K, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłymi odsetkami nie może przenosić sumy szesnastu milionów koron“.

brzmiał odtąd:

„Najmniejsza wkładka wynosić może 10 K, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłymi odsetkami nie może przenosić sumy dwudziestu milionów koron“.

zaś al. 4. §. 89.

zamiast:

„Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) aż do wysokości szesnastu milionów (16,000.000) koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy“.

brzmiała w przyszłości:

„Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek od tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) aż do wysokości dwudziestu milionów (20,000.000) koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy“.

LW. 81.379/905.

We Lwowie, dnia 1. września 1905.

Aleg. 332

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych w kraju, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj.

II. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych za rok 1904, sprawozdanie z czynności kraj. biura melioracyjnego za r. 1904—1905, sprawozdanie z czynności c. k. galic. oddziału hydrograficznego za r. 1904, oraz wnioski w sprawie powiększenia personalu kraj. biura melioracyjnogo, tudzież zmiany instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych.

III. Wnioski w sprawie podjęcia 2 nowych robót publicznych i konserwacyi 6 publicznych robót melioracyjnych, tudzież uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminarza krajowego na r. 1906 na drobne melioracye.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Uchwały Wysokiego Sejmu i petycye.

a) Ustawy sankcyonowane.

Z wyjątkiem regulacyi Pełtwi wstawione zostały przez c. k. Ministerstwo rolnictwa pierwsze raty zasiłów państwowych do preliminarzy funduszu melioracyjnego na wszystkie przedsiębiorstwa melioracyjne, dla których uchwalił Wysoki Sejm projekty ustaw, a w szczególności do preliminarza na r. 1905 pierwsze raty zasiłków:

a) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy;

b) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy;

c) na odwodnienie bagien Rzemieńskich;

d) na regulacyę górnej Trześniówki;

e) na regulacyę Wereszycy.

Gdy prowizoryum budżetowe na r. 1905 uzyskało konstytucyjne zatwierdzenie ustawą z d. 30. czerwca 1905 Dz. p. p. Nr. 103, nie zachodzi przeszkoda w przedłożeniu projektów ustaw, zapewniających wykonanie powyższych robót do sankcyi Cesarskiej, — dotychczas jednak nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o sankcyi tych projektów ustaw.

Wykonanie ustawy o kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

W myśl ustawy z d. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. Nr. 58. i rozporządzenia wykonawczego z d. 7. listopada 1904 Dz. u. kraj. Nr. 112. zarządził Wydział krajowy z wiosną r. 1905. rozpoczęcie robót przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich i poruczył kierownictwo budowy uchwałą z d. 17. marca 1905 l. 25.856 w sekcyi górnej inżynierowi-adjunktowi Gustawowi Müldnerowi, w sekcyi zaś dolnej inżynierowi-adjunktowi Teofilowi Wszelaczyńskiemu. Stałą kontrolę budowy powierzył Wydział krajowy starszemu inżynierowi Tadeuszowi Korasadowiczowi, zarząd zaś pod względem administracyjnym delegatom p. Ludwikowi br. Brückmanowi, właścicielowi dóbr w Monastercu, dla sekcyi dolnej, a p. Władysławowi Olszańskiemu, rządcy dóbr w Nowosiółkach gościnnych, dla sekcyi górnej.

Postępowanie wodno-prawne zostało już przeprowadzone i konsens na budowę udzielony, spółka wodna nie została jednak dotychczas zawiązaną, wskutek czego na razie prowadzone są roboty na rachunek zasiłków kraju i państwa.

Wykonanie ustawy o regulacyi potoku Błotni z dopływami.

W myśl ustawy z d. 10. lipca 1904 Dz. u. kraj. Nr. 88. i rozporządzenia wykonawczego z d. 7. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 14. zorganizował Wydział krajowy uchwałą z d. 17. marca 1905 l. 22.910 zarząd budowy dla regulacyi potoku Błotni z dopływami, poruczając kierownictwo budowy inżynierowi-adjunktowi Henrykowi Smulikowskiemu pod stałą kontrolą starszego inżyniera Tadeusza Korasadowicza, zarząd zaś pod względem administracyjnym delegatowi p. Bronisławowi Langowi, właścicielowi dóbr w Wieczorkach.

Kataster konkurencyjny wraz z projektem statutu spółki wodnej przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 30. lipca 1905 l. 69.683 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wydanie polecenia c. k. Starostwu w Rawie ruskiej, ażeby przeprowadziło postępowanie wodno-prawne, wydało konsens na budowę i zawiązało spółkę wodną.

Roboty zostały rozpoczęte z wiosną r. 1905 na rachunek zasiłków kraju i państwa.

b) Projekty ustaw dotychczas nie sankcyonowane.

Projekt ustawy uzupełniającej postanowienia §. 45 kraj. ustawy wodnej.

O sankcyi uchwalonej przez Wysoki Sejm d. 5. lipca 1901 noweli do ustawy wodnej nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy żadnego zawiadomienia.

Projekt ustawy o regulacyi Pełtwi.

Mimo pomyślnego wyniku technicznej reambulacyi projektu, która została przeprowadzoną przez delegata c. k. Ministerstwa rolnictwa w lipcu 1904, nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy decyzyi c. k. Rządu w sprawie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 17. lutego 1898 projektu ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Natomiast protokół reambulacyi technicznej dał powód c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zażądania wyjaśnień, czy regulacya Pełtwi ułatwi kanalizacyę miasta Lwowa, a tem samem przyczyni się do asanacyi miasta i gmin przedmiejskich, z drugiej strony zaś czy ułatwi spław w dolnej przestrzeni. Odnośny reskrypt ministeryalny z d. 7. października 1904 l. 38.486, w którym zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych opinii c. k. Namiestnictwa, czy możliwem jest udzielenie zasiłku na tę regulacyę z państwowej dotacyi wodnej, otrzymał Wydział krajowy 9. marca 1905 i odniósł się bezzwłocznie reskryptem z 11. marca 1905 l. 23 284 do Magistratu miasta Lwowa z wezwaniem do przedłożenia sprawozdania przy dołączeniu profilu podłużnego Pełtwi, czy i do jakiej głębokości potrzebne jest pogłębienie Pełtwi, ażeby piwnica i fundamenty domów we Lwowie mogły być odwodnione. Sprawozdanie Magistratu miasta Lwowa z d. 7. kwietnia 1905 l. 26.304 (przedłożone 17. kwietnia 1905), w którem podniesiono potrzebę pogłębienia (regulacyi) Pełtwi dla asanizacyi miasta,

przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 19. kwietnia 1905 l. 37.141 z prośbą o wyjednanie rychłej decyzyi c. k. Ministerstw rolnictwa i spraw wewnętrznych w sprawie subwencyonowania tego przedsiębiorstwa.

Na ponowne przypomnienie sprawy zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 22. lipca 1905 l. 104.370, że decyzya tych Ministerstw jeszcze nie nadeszła.

Projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny.

Projekt tej ustawy uchwalony przez Wysoki Sejm d. 1. maja 1900 mimo upływu lat pięciu, nie został dotychczas przedłożony do Najwyższej sankcyi, chociaż I. rata 30% zasiłku państwowego na tę regulacyę wstawioną została do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1902.

Na liczne przypomnienia Wydziału krajowego w tej sprawie, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 19. lutego 1905. l. 20.152, że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 25. stycznia 1905 l. 20.152 projekt ustawy tak długo nie może być przedstawiony do Najwyższej sankcyi, dopóki nie zostanie wykazane, że okręg konkurencyjny został prawomocnie ustalony.

Gdy przy dochodzeniach komisyjnych tylko jedna gmina katastralna (obszar dworski, włościanie, zwierzchność gminna i probostwo), t. j. Ożydów oświadczyła się przeciw regulacyi Sołotwy z dopływami, jakkolwiek właścicielka tego obszaru dworskiego wraz z ks. Taniaczkiewiczem i gminą Zakomarze była inicyatorką regulacyi Sołotwy, zaproponował Wydział krajowy odezwą z d. 20. kwietnia 1905 l. 20.097 zupełne wyłączenie z okręgu konkurencyjnego całej gminy katastralnej z powierzchnią 1.193 *ha* gruntów w przypuszczeniu, że przez to wyłączenie usunie trudności stawiane temu przedsiębiorstwu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa. Jak jednak z reskryptu tego Ministerstwa z d. 5. lipca 1905 l. 13.065 intymowanego odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 22. lipca 1905. l. 105.448 okazuje się, obstaje Ministerstwo nadal przy swem stanowisku, że dopiero po prawomocnem oznaczeniu okręgu konkurencyjnego może powziąć decyzyę co do przedłożenia projektu ustawy do Najwyższej sankcyi.

Wedle powołanej odezwy c. k. Namiestnictwa dodatkowe dochodzenia wskutek rekursów stron interesowanych zostały już przeprowadzone a rekursy te niebawem będą załatwione.

Wydział krajowy zaznacza, że regulacya Sołotwy i Rokitny jest jedynem przedsiębiorstwem melioracyjnem w kraju, któremu c. k. Ministerstwo rolnictwa stawia takie trudności i co do którego stawia takie wymagania. Wymagania te o tyle są nieuzasadnione, że dla tej regulacyi ma być zawiązaną przymusowa spółka wodna, władza polityczna może zatem wydać orzeczenia dopiero na podstawie obowiązującej ustawy.

Projekty ustaw: 1) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy, 2) o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, 3) o podwyższeniu prawego

Po upływie roku od przedłożenia projektów technicznych, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 22. marca 1905 l. 3.101 reambulacyę techniczną projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, względnie Podgórza i budowy lewego wału nadwiślańskiego od Grzegórzek do ujścia Białuchy, a to bezpośrednio po konferencyi zarządzonej przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na 3. kwietnia 1905 w sprawie zabezpieczenia miasta Krakowa przed powodzią.

Jakkolwiek Wydział krajowy nie żądał przeprowadzenia takiej reambulacyi i badanie projektów na miejscu było zbyteczne, bo wały albo już są zbudowane, albo trasa ich przez c. k. Rząd zatwierdzoną, polecił Wydział krajowy swemu zastępcy delegowanemu na konferencyę techniczną w sprawie ochrony Krakowa od powodzi, wziąć udział także w tej reambulacyi.

Gdy na podstawie obliczeń c. k. centralnego biura hydrograficznego przyjęto dla murów ochronnych w Krakowie większą ilość wody Wisły (3.300 m^3 na sekundę) aniżeli w projekcie c. k. Namiestnictwa (2.250 m^3),

wału Wisły od Podgórza do Niepołomic.

należało się spodziewać, że projekty Wydziału krajowego przewidujące podwyższenie niwelety wałów nadwiślańskich zostaną zatwierdzone, a uchwalone przez Wys. Sejm d. 24. października 1903 projekty ustaw przedłożone będą do Najwyższej sankcyi, poczem roboty w roku bieżącym mogłyby być rozpoczęte, — tem więcej że c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło już do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1905 drugie raty zasiłków na podwyższenie wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa.

Tymczasem delegaci c. k. Rządu podnieśli w protokole z d. 7. kwietnia 1905 nową kwestyę, bo wydali opinię, że Wisła pod Krakowem nie ma charakteru rzeki górskiej, wskutek czego zakwestyonowali przewidziany w projektach ustaw wymiar 50% zasiłków państwowych.

Opierając się na precedensach w innych krajach koronnych, tudzież na pruskiej hydrografii Wisły, wniósł Wydział krajowy na ręce c. k. Prezydyum Namiestnictwa załączone ·/. przedstawienie z d. 29. kwietnia 1905 l. 36.290, na które jednak nie otrzymał dotychczas odpowiedzi.

Alegat. 1.

Również nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Rządu na rezolucyę Wys. Sejmu z d. 3. listopada 1904 l. s. 1.555 w sprawie sankcyi powyższych trzech projektów ustaw, tudzież projektu ustawy o regulacyi Pełtwi mimo dwukrotnego przypomnienia sprawy w odezwach z d. 12. kwietnia 1905 l. 32.673 i z d. 10. lipca 1905 l. 64.097.

Budowa prawego wału nadwiślańskiego w Podgórzu i Płaszowie.

Zamknięcie prawego wału nadwiślańskiego w Podgórzu i Płaszowie, o którego wykonanie odniósł się był Wydział krajowy odezwą z d. 15. kwietnia 1904 l. 37.762 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, uznali także delegaci c. k. Ministerstwa rolnictwa i spraw wewnętrznych w protokole reambulacyjnym z d. 7. kwietnia 1905 za sprawą niecierpiącą zwłoki; a ponieważ uchwalony przez Wysoki Sejm d. 24. października 1903 projekt ustawy o podwyższeniu wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami nie uzyskał jeszcze Najwyższej sankcyi ani też rokowania z c. k. Ministerstwem skarbu co do subwencyonowania tego przedsiębiorstwa z państwowego funduszu melioracyjnego nie zostały ukończone, postawili ci delegaci wniosek, ażeby koszta budowy wału w Podgórzu i Płaszowie pokryte zostały z funduszu obwałowania utworzonego ustawą z d. 26. września 1900 Dz. u. kraj. Nr. 101.

Kossta zamknięcia tego wału w Podgórzu i Płaszowie obliczono na 146.092 K 58 gr., gdy zaś zamknięcie rachunków okazało się, że od r. 1905 do końca okresu budowlanego (1906) będzie we funduszu obwałowania prawego brzegu Wisły utworzonego ustawą z 26. września 1900 do dyspozycyi 178.438 K 24 gr., oświadczył się Wydział krajowy w odezwie z d. 14. kwietnia 1905 l. 35.451 wystósowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa zgodnie z wnioskiem delegatów c. k. Rządu za bezzwłocznem wykonaniem tego wału z funduszu budowy z zastrzeżeniem zwrotu kwoty z funduszu podwyższenia prawego wału Wisły, a równocześnie polecił kierownikowi budowy ograniczyć rozmiar robót programowych celem zarezerwowania funduszu na zamknięcie wału w Podgórzu i Płaszowie.

Mimo trzykrotnych urgensów nie otrzymał Wydział krajowy do końca sierpnia decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa w tej sprawie, wskutek czego zmuszony był polecić reskryptem z d. 28. sierpnia 1905 l. 39.869 kierownikowi budowy, ażeby podjął dalsze programowe roboty, gdyż w razie przeciwnym cały rok bieżący byłby dla budowy stracony.

Projekt ustawy o regulacyi Wereszycy.

Reskryptem z d. 18. marca 1905 l. 32.631/04 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 4. kwietnia 1905 l. 47.844 przyjęło c. k. Ministerstwo rolnictwa wynik technicznej reambulacyi projektu przeprowadzonej od 5. do 10. września 1904 do wiadomości, zatwierdziło projekt z drobnemi zmianami, oświadczyło gotowość subwencyonowania regulacyi Wereszycy zasiłkiem 40% preliminowanych kosztów 2,040.000 K i uwzględnienia tego przedsiębiorstwa w preliminarzu funduszu melioracyjnego na

r. 1905, po którego konstytucyjnem zatwierdzeniu przedłoży wniosek na sankcyę projektu ustawy.

Zarazem zażądało c. k. Ministezstwo rolnictwa przedłożenia obowiązującego oświadczenia kraju i przymusowej spółki wodnej, że ewentualne oszczędności użyte zostaną na zmniejszenie datków kontrybujących czynników (kraju, państwa i spółki wodnej) i przedłożenia deklaracyi spółki, że pokryje nadwyżkę kosztów.

Nadto zauważyło Ministerstwo, że przewidziany w projekcie ustawy 40% datek państwowy w maksymalnej kwocie 816.000 K może być uiszczony tylko we formie anuitetów pożyczki mającej się zaciągnąć przez kraj na pokrycie kosztów.

Odezwą z d. 18. kwietnia 1905 l. 34.840 oznajmił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że samo przez się się rozumie, iż ewentualne oszczędności osiągnięte przy budowie zwrócone zostaną kontrybującym czynnikom w stosunku ich przyczynienia się do kosztów. Z tego powodu nie zamieszczano podobnego postanowienia w żadnej galicyjskiej specyalnej ustawie melioracyjnej, a Wydział krajowy nie uważa za potrzebne wystawiania w tej sprawie osobnych prawnie obowiązujących deklaracyj tak ze strony kraju, jak i przymusowej spółki wodnej, która jeszcze nie istnieje.

Na życzenie c k. Ministerstwa rolnictwa gotów jest jednak Wydział krajowy zamieścić odnośne postanowienie w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o regulacyi rzeki Wereszycy, podobnie jak w rozporządzeniach wykonawczych do ustaw o regulacyi Biały i górnego Dniestru. Wystawianie deklaracyi przez spółkę wodną co do pokrycia przekroczeń kosztorysowych nie byłoby zdaniem Wydziału krajowego właściwem, gdyż wedle §. 6. projektu ustawy zarząd budowy spoczywać będzie w rękach Wydziału krajowego, nie zaś spółki wodnej, wszelkie zaś zmiany projektu, które zazwyczaj pociągają za sobą przekroczenia kosztorysowe, mogą być poczynione w myśl §. 2. projektu ustawy tylko przez Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, i to w granicach preliminarza kosztorysowego.

Co się tyczy zaciągnięcia przez kraj pożyczki na spłatę 40% datków kraju i państwa, Wydział krajowy oświadczył się już w okresie z d. 12. sierpnia 1904 l. 67.351 w innym specyalnym wypadku zasadniczo przeciw zaciąganiu pożyczek na spłatę datków przy większych przedsiębiorstwach melioracyjnych, których budowa na dłuższy szereg lat jest rozłożoną, skoro wysokość rat anuitetowych pożyczki nie wiele się różni od wysokości corocznych rat zasiłków. Przytem zaznaczył też Wydział krajowy, że proponowane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa uiszczenie zasiłku państwowego we formie anuitetów nie jest zgodne z przepisami §§. 2. i 6. państwowej ustawy melioracyjnej z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116, które to przepisy nie zawierają żadnej wzmianki o takiej formie zasiłków lecz przewidują udzielanie zasiłków w gotówce.

W oczekiwaniu sankcyi projektu ustawy zarządził Wydział krajowy sporządzenie operatu konkurencyjnego, wstawił I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 81.600 K do preliminarza krajowego na r. 1906 i zamierza rozpocząć budowę z wiosną r. 1906.

Projekt ustawy o regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Reambulacyą techniczną projektu uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy z dopływami, który przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 5. sierpnia 1904 l. 69.570 z prośbą o zbadanie projektu na miejscu bezpośrednio po reambulacyi projektu Wereszycy, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa dopiero reskryptem z d. 2. marca 1905 l. 26.321, a ze względu, że państwowy, fundusz melioracyjny ma się przyczynić do kosztów 50% datkiem, poleciło zbadać, „czy rzeka Wisłok i jej dopływy w odnośnych przestrzeniach mają być uważane za wody górskie i czy w danym wypadku chodzi rzeczywiście o nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich“.

Protokół reambulacyi technicznej, która została przeprowadzoną z początkiem kwietnia 1905, nie został udzielony wbrew dotychczasowej praktyce Wydziałowi krajowemu, który tem samem nie mógł przedłożyć

swej opinii co do zmian projektu proponowanych przez delegatów c. k. Rządu. Dopiero reskryptem z d. 25. lipca 1905 l. 36 209 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 7. sierpnia 1905 l. 114.433 nadesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa protokół reambulacyjny Wydziałowi krajowemu do oświadczenia się, a zarazem zażądało przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego i od wyniku tego postępowania uczyniło zależną decyzyą swą tak co do zatwierdzenia projektu technicznego, jak i co do projektu ustawy.

Gdy w ten sposób po upływie całego roku od przedłożenia projektu c. k. Ministerstwo rolnictwa odroczyło sprawę na czas nieokreślony, Wydział krajowy nie wstawił I. raty 50% zasiłku krajowego do preliminarza krajowego na r. 1906, odniósł się zaś odezwą z d 28. sierpnia 1905 l 77.632 do c. k. Namiestnictwa, ażeby zarządziło postępowanie wodno-prawne.

Projekt ustawy o osuszeniu bagien Rzemieńskich.

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach nadmieniliśmy, c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 26. sierpnia 1903 l. 18.622 przyrzekło udzielić zasiłku 33⅓% na wykonanie tego osuszenia z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia i zapewnienia robót w drodze ustawy krajowej, a spółka wodna zawiązaną została w roku ubiegłym. Na zapytanie Wydziału krajowego oznajmiło to Ministerstwo reskryptem z d. 3. sierpnia 1905 l. 21.722 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 18 sierpnia 1905 l. 120.187, że uchwalony przez Wysoki Sejm d. 3. listopada 1904 projekt ustawy o osuszeniu bagien Rzemieńskich, który uwzględniono w preliminarzu funduszu melioracyjnego na rok bieżący, „będzie po przeprowadzeniu porozumienia z interesowanemi Ministerstwami na podstawie ustawy z 30. czerwca 1905 Dz. p. p. Nr. 103 (prowizoryum budżetowe) w najbliższej przyszłości przedłożony do Najwyższej sankcyi". Na prośbę Wydziału spółki, która złożyła w kasie krajowej zaliczkę na rachunek datku konkurencyjnego, zarządził Wydział krajowy uchwałą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.756 rozpoczęcie robót na rachunek spółki wodnej i poruczył kierownictwo budowy inżynierowi kraj. biura melioracyjnego, Józefowi Górskiemu.

W oczekiwaniu sankcyi projektu ustawy, tudzież ze względu na rozpoczęte roboty wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1906 pierwszą ratę 33⅓% zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 25.333 K.

Projekt ustawy o regulacyi górnej Trześniówki z dopływami

Podobnie jak przy osuszeniu bagien Rzemieńskich zawiązaną została w roku ubiegłym przez władzę polityczną spółka wodna dla regulacyi górnej Trześniówki z dopływami, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło już reskryptem z d. 14. września 1903 l. 23.105 udzielenie 35% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, jeżeli po myśli §. 4. ustępu 2, względnie §. 6. ustępu 2 państwowej ustawy melioracyjnej wydaną zostanie dla tego przedsiębiorstwa ustawa krajowa.

Gdy projekt ustawy uchwalony został przez Wysoki Sejm d. 4. listopada 1904 w brzmieniu proponowanem przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 14. maja 1904 l. 7.900, a pierwsza rata 35% zasiłku państwowego wstawioną została do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1905, Wydział krajowy w oczekiwaniu sankcyi projektu ustawy wstawił także pierwszą ratę 35% zasiłku krajowego w kwocie 70.000 K do preliminarza krajowego na r. 1906.

Uchwałą z dnia 10. lutego 1905 postanowiło walne zgromadzenie członków spółki wodnej zaciągnąć u firmy Dawid Francke Söhne w Berlinie, jako właścicielki interesowanych w regulacyi dóbr Mokrzyszowskich, pożyczkę bezprocentową w kwocie 100.000 K na rozpoczęcie robót, a Wydział spółki odniósł się do Wydziału krajowego o przydzielenie inżyniera i zarządzenie robót.

Reskryptem z dnia 28 lutego 1905 l. 20.089 przychylił się Wydział krajowy do prośby spółki i poruczył kierownictwo budowy starszemu inżynierowi krajowego biura melioracyjnego Janowi Bochniakowi. Roboty rozpoczęto z wiosną roku bieżącego na rachunek datku konkurencyjnego

spółki, która dotychczas złożyła w kasie krajowej za pośrednictwem wymienionej firmy kwotę 75.000 K.

c) Uchwały nie wymagające sankcyi.

Uchwała w sprawie przyspieszenia akcyi melioracyjnej w kraju.

W sprawie tej przedkłada Wydział krajowy oddzielne sprawozdanie (do l. 77.201/05).

Uchwały w sprawie podwyższenia dotacyi na drenowanie gruntów włościańskich.

Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na zasiłki na cel melioracyi gruntów włościańskich przedstawił wnioski co do podwyższenia dotacyi na rok 1906".

W tej samej sprawie uchwalił Wysoki Sejm dnia 11. listopada 1904 na wniosek komisyi budżetowej następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby się zastanowił nad środkami podniesienia akcyi kraju na polu drenowań włościańskich".

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach Wydział krajowy miał zaszczyt zdać sprawę (pag. 112), uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 5. lipca 1901 dotacya roczna 50.000 K przeznaczona na drenowanie gruntów włościańskich w dziesięcioleciu 1901—1910 w sumie 500 000 K została całkowicie zaangażowaną w roku 1904, gdyż kwota dyspozycyjna wynosiła w roku ubiegłym 89.920 K, podczas gdy opracowanych już 27 projektów drenowań gruntów włościańskich wymagało 33$^1/_3$ % zasiłków z funduszu krajowego w kwocie 143.287 K, tak iż w roku ubiegłym dla zaspokojenia wszystkich żądań i przyrzeczeń udzielonych na podstawie dojrzałych projektów okazała się potrzeba dodatkowego kredytu w kwocie 53.367 K.

Ażeby nie wstrzymywać rozpoczętej dopiero akcyi przy popieraniu drenowań gruntów włościańskich, zwłaszcza że ten rodzaj melioracyi zaledwie w kilku powiatach podejmują włościanie w szerszych rozmiarach, postanowił Wydział krajowy, stosując się do przytoczonych uchwał, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na podwyższenie dotacyi na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 K na 80.000 K rocznie, a to na okres 1906 do 1910 r.

Licząc się jednak z niepomyślnym stanem finansów kraju, postanowił Wydział krajowy równocześnie przedłożyć wniosek na zmniejszenie dotychczasowego wymiaru zasiłku krajowego, a tem samem państwowego, mianowicie z 33$^1/_3$ % na 25 % począwszy od roku 1906, a to dla tych drenowań gruntów włościańskich, które zgłoszone zostaną po zapadnięciu zgodnej z wnioskiem naszym uchwały sejmowej.

Rezolucye w sprawie regulacyi i obwałowania górnej Wisły (Małej Wisły).

Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła JE. Dra Michała Bobrzyńskiego przyjęte przez komisyą gospodarstwa krajowego następujące rezolucye:

1. „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyspieszył rokowania z Rządem pruskim odnoszące się do regulacyi górnej Wisły".

2. „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby z c. k. Rządem przeprowadził rokowania o równoczesne z regulacyą obwałowanie górnej Wisły z przyczynieniem się Kraju do kosztów tego obwałowania".

Na rezolucyę *ad 1.* zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 12. lipca 1905 l. 96.619, że według pisma królewskiego pruskiego prezydenta Rządu w Opolu z dnia 26. czerwca 1905 I. *b)*, XIX., XIV., Nr. 2.811, zatwierdził pruski Minister rolnictwa, domen i lasów projekt regulacyi Małej Wisły między ujściem Białki a Przemszy, tudzież zgodził się na pokrycie połowy kosztów regulacyi koryta z funduszów własnych.

Wobec tego przyrzekło c. k. Namiestnictwo dołożyć wszelkich starań, aby roboty około tej regulacyi jeszcze w roku bieżącym rozpo-

cząć, na które w budżetach państwowych na rok 1904 i 1905 zezwolono już 2 raty w łącznej kwocie 210.000 K.

Co się tyczy rezolucyi *ad 2.* Wydział krajowy zaznacza, że już reskryptem z dnia 14. lipca 1902 l. 27.384 postanowiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych pokryć koszta przełożenia i uzupełnienia istniejących wałów nad Małą Wisłą, zwaną także „Wisełką", z nadzwyczajnej dotacyi wodnej, a to w myśl dalszego reskryptu z dnia 30. czerwca 1904 l. 18.925, na przestrzeni od ujścia Białki do Jawiszowic.

Wobec tej decyzyi c. k. Rządu odnosić się może powyższa rezolucya Wysokiego Sejmu tylko do przestrzeni od Jawiszowic do ujścia Przemszy.

Ażeby w myśl tej rezolucyi mógł Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi konkretny wniosek co do wysokości udziału Kraju w kosztach obwałowania, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 28. grudnia 1904 l. 79.528 do c. k. Namiestnictwa o udzielenie projektu i kosztorysu obwałowania Małej Wisły od Jawiszowic do ujścia Przemszy. Przytem zaznaczył Wydział krajowy, że żądanie postawione w rezolucyi, aby obwałowanie wykonane zostało równocześnie z regulacyą, jest uzasadnione, gdyż ziemia uzyskana z przekopów zostanie użytą do budowy wałów, wskutek czego zmniejszą się koszta, — oraz że najwłaściwszem byłoby, ażeby techniczne organa państwowe, które prowadzić będą roboty regulacyjne na całej przestrzeni a budowę wału od ujścia Białki do Jawiszowic, objęły także zarząd budowy wału od Jawiszowic do ujścia Przemszy.

Odezwą z dnia 2. lutego 1905 l. 692 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że rezolucyę Wysokiego Sejmu przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z poparciem, oraz że w oczekiwaniu przychylnego załatwienia wniosków Wydziału krajowego przez to Ministerstwo poleciło c. k. Starostwu w Krakowie, aby zaraz z wiosną zarządziło opracowanie projektu i kosztorysu wraz z wykazami wywłaszczenia gruntów potrzebnych pod wały.

Dalszą odezwą z dnia 20. sierpnia 1905 l. 119.174 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że roboty postąpiły o tyle, iż wykonano wszystkie potrzebne pomiary na gruncie, a teraz opracowuje się projekt w c. k. kierownictwie budowy regulacyi Wisły w Krakowie.

Skoro Wydział krajowy otrzyma projekt techniczny z kosztorysem, nie omieszka po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku na subwencyonowanie tego obwałowania z funduszu krajowego.

Obwałowanie Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902 ukończone zostały w roku 1904 zdjęcia hydrotechniczne dla obwałowania obu brzegów Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa. Również część graficzna projektu została ukończoną; niweleta wałów jednak nie mogła być zaprojektowaną, ani też kosztorys zestawiony, gdyż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie powzięło jeszcze decyzyi co do ilości wielkiej wody Wisły, jaka ma być przyjętą za podstawę do unormowania wysokości wałów.

Mianowicie komisya międzynarodowa dla regulacyi Wisły przyjęła w protokole z roku 1896 ilość wielkiej wody Wisły z roku 1813 pod Krakowem (przy wodoskazie Podgórskim) na 2.140 m^3, oddział galicyjski c. k. biura hydrograficznego obliczył ilość wielkiej wody z roku 1903 na 2.250 m^3, krajowe biuro melioracyjne zaś obliczyło ilość wielkiej wody z roku 1813 (z profilu Wisły w Dębnikach według wzorów Ganguillet-Kuttera) dla projektu podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa na 3.880 m^3.

Gdy wskutek tej różnicy w obliczeniach c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło dotychczas projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, mimo że Wys. Sejm uchwalił odnośne projekty ustaw na posiedzeniu z dn. 24. października 1903, odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 28. kwietnia 1904 l. 42.574 do c. k. centralnego biura hydrograficznego o obliczenie ilości wielkiej wody Wisły i jej dopływów między Przemszą a Krakowem z r. 1813, do czego to biuro w myśl §. 1. i §. 6. ustępu 7. statutu organizacyjnego jest powołane.

Pismem z dn. 21 marca 1905 l. 577 nadesłało nam wymienione biuro obszerny elaborat, który się streszcza w następujących konkluzyach:

1) że wielka woda Wisły z r. 1813 była w i ę k s z ą, niż woda z r. 1903 (c. k. Namiestnictwo uważało zaś wodę z r. 1903 za większą);

2) że w o b e c n y c h s t o s u n k a c h wynosić może maksymalna ilość wody Wisły poniżej ujścia Wilgi w Krakowie (obliczona według wzorów Siedecka) 3 300 m^3;

3) że po obwałowaniu Wisły między Przemszą a Krakowem, tudzież po wykonaniu przekopów Małej Wisły (na granicy Śląska pruskiego) ilość wielkiej wody Wisły pod Krakowem znacznie się powiększy, dla obliczenia zaś tej ilości potrzebne są dalsze studya.

Ponieważ podana powyżej ilość wody (3.300 m^3) nie może być wziętą za podstawę unormowania niwelety wałów nadwiślańskich, gdyż właśnie przestrzeń Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa ma być obwałowaną, a do dalszych studyów wedle oświadczenia c. k. centralnego biura hydrograficznego z dn. 10 maja 1905 l. 894 zachodziła potrzeba wydania osobnego polecenia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 5 czerwca 1905 l. 45.975 do tego Ministerstwa o wydanie stosownego zarządzenia.

Skoro te niezbędne daty otrzyma Wydział krajowy, zarządzi wykończenie projektu i kosztorysu, oraz przedłoży stosowne wnioski Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi.

Regulacya Rudawy

Po ukończeniu zdjęć dla obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa zarządził Wydział krajowy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dn. 11. lipca 1902 wykonanie pomiarów dla regulacyi Rudawy i wydelegował w tym celu w roku bieżącym inżyniera Stanisława Przybylskiego i inżyniera-adjunkta Franciszka Bernkopfa.

Wniosek rektora Niementowskiego w sprawie wyzyskania sił wodnych w kraju.

Odezwą z dn. 27. stycznia 1905 l. 7.255 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie powzięło dotąd decyzyi w sprawie tego wniosku, wskutek czego udało się równocześnie c. k. Namiestnictwo do Ministerstwa z prośbą o przyspieszenie

Uchwała w sprawie zbadania sił wodnych.

Jak już w zeszłorocznem przedłożeniu o melioracyach zdaliśmy sprawę Wys. Sejmowi, zarządził Wydział krajowy w roku ubiegłym w myś uchwały Wys. Sejmu z dn. 2. listopada 1903 uzupełnienie zdjęć niwelacyjnych i pomiarów hydrometrycznych w dorzeczu Dunajca i Popradu, które wykonał autoryzowany inżynier cywilny p. Karol Pomianowski wspólnie z praktykantem kraj. biura melioracyjnego p. Tadeuszem Baeckerem. Wynik tych studyów i obliczenie sił wodnych w tem dorzeczu obejmuje osobna rozprawa, którą oddano do druku, a która przedłożoną zostanie Wys. Sejmowi.

W myśl opinii Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie z dn. 12. marca 1904 l. 4.791 postanowił Wydział krajowy uzupełnić w roku bieżącym pomiary na rzekach Stryju i Oporze, których wykonanie poruczył dekretem z dn. 29. lipca 1905 l. 70.820 wymienionemu inżynierowi cywilnemu; w r. 1906 zaś zamierza Wydział krajowy przeprowadzić studya uzupełniające w dorzeczu Soły.

W sprawie tej przedłożyła Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie memoryał z dn. 19. lipca 1905 l. 3.712, do którego dołączyła przybliżone obliczenie siły mechanicznej wód w okręgu Izby.

Zestawienie to oparte na ilości średniej wody obliczonej z dorzecza, opadu rocznego (0.6 do 1·0 m.) i spółczynnika odpływu 50% do 75%, tudzież spadu rzek obejmuje: Sołę, Skawę, Skawinkę, Wilgę, Rabę, Uszwicę, Dunajec, Białę, Poprad, Breń, Ropę, Jasiołkę, Wisłokę, Babulówkę, Łęg i Wisłok po prawym brzegu Wisły, a potoki Chechło, Regułkę, Rudno,

Sankę, Rudawę, Białuchę i Dłubnię po lewym brzegu Wisły i podaje siłę mechaniczną tych dopływów Wisły na 751.000 koni (po 100 kg. m.).

Podnosząc trudności co do wyzyskania istniejących sił wodnych z powodu zmiennej ilości wody i nieuregulowanych łożysk rzek, których woda zniszczyć może zbudowane jazy i młynówki, tudzież z powodu braku ustawy ekspropryacyjnej dla budowli potrzebnych do ujęcia i użytkowania siły wodnej (przewodów elektrycznych), uważa krakowska Izba handlowa i przemysłowa przedsięwzięcie dążące do wyzyskania sił wodnych dla przemysłu za przedwczesne i stawia wnioski:

1. ażeby daty zebrane przez biuro hydrograficzne c. k. Namiestnictwa były ogłaszane w ministeryalnych wydawnictwach fachowych;

2. ażeby została wydana ustawa o wywłaszczeniu brzegów i gruntów nadbrzeżnych na rzecz budowli wodnych w celach przemysłowych;

3. ażeby wydaną została ustawa o serwitutach dla przewodów elektrycznych na podstawie przygotowanego projektu rządowego;

4. ażeby założone zostało biuro hydrograficzne i hydrotechniczne przy Wydziale krajowym dla studyów systematycznych rzek i budowy zapór (zbiorników) w dopływach;

5. ażeby wydaną została ustawa nakładająca stałe opłaty od jednostki siły za użycie wody, jako motoru mechanicznego, na rzecz kraju, a mianowicie na utrzymanie krajowego biura hydrograficznego.

Z powyższych żądań uważa Wydział krajowy tylko wniosek ad 3) za wskazany, gdyż wnioskowi ad 1) czynią zadość publikacye c. k. centralnego biura hydrograficznego, wnioskowi ad 2) postanowienie §. 27. kraj. ustawy wodnej, zakładanie zaś osobnego kraj. biura hydrograficznego uważa Wydział krajowy za zbyteczne, skoro istnieje takie biuro przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, tudzież osobny oddział tego biura przy c. k. Namiestnictwie, na którego utrzymanie Wys. Sejm przeznacza corocznie dotacyę 16.000 kor.

Na studya dla wyzyskania sił wodnych wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1906 kwotę 5 000 K. w porównaniu z dotacyami uchwalonemi na r. 1904 i 1905 o 5.000 K. mniejszą, gdyż w r. 1904 wydano na badania Dunajca i Popradu tylko 4.320 K. 60 gr., a w r. 1906 zamierzone są badania w jednem tylko dorzeczu Soły, które mogą być przeprowadzone przy najniższym stanie, a więc w czasie ograniczonym, wydarzającym się w jesieni.

Organizacya spółek wodnych.

W ciągu ostatniego roku zawiązały władze polityczne 3 spółki wodne dla publicznych robót melioracyjnych:

1. dla konserwacyi zabudowań potoków górskich w dorzeczu Stryja (c. k. Starostwo w Turce);

2. dla osuszenia bagien Rzemieńskich (c. k. Starostwo w Mielcu);

3. dla regulacyi górnej Trześniówki (c. k. Starostwo w Tarnobrzegu).

Zalegają zaś sprawy zawiązania następujących spółek wodnych:

1. dla regulacyi Bugu w myśl ustawy z dn. 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. nr. 69 (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

2. dla regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami w myśl ustawy z dn. 11. września 1901 Dz. u. kraj. nr. 92 (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

3. dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

4. dla obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby w myśl ustawy z dn. 21. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 55 (c. k. Starostwo w Bochni);

5. dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej w myśl ustawy z dn. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 61 (c. k. Starostwo w Brzesku);

6. dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich w myśl ustawy z dn. 29. maja 1903 Dz. u. kraj. nr. 58 (c. k. Starostwo w Samborze).

Wydział krajowy pozwala sobie przytem zwrócić uwagę Wys. Sejmu, że dwunastoletni okres budowy ustanowiony dla regulacyi Bugu

w §. 3. rozporządzenia wykonawczego z dn. 17. stycznia 1895 Dz. u. i rozp. kraj. nr. 8 kończy się w roku bieżącym, zatem tak długotrwała zwłoka w zawiązaniu spółki wodnej spowoduje znaczne obciążenie członków, którzy będą musieli uiścić 10% datek konkurencyjny jednorazowo, zamiast w latach 12.

Zakładanie fabryk drenarskich.

W okresie czasu, w którym niniejsze sprawozdanie przedkładamy, wypożyczył Wydział krajowy prasy drenarskie z przyborami do następujących miejscowości:

1. Rudniki, powiat Żydaczów dla p. Władysława Polańskiego;
2. Kobylnica wołoska, pow. Jaworów, dla p. Juliana Tadeusza Kapiszewskiego;
3. Brody dla pp. W. A. i W. F. Schmidtów;
4. Dołpotów, pow. Kałusz, dla p. Franciszka Rozwadowskiego (drugą prasę z powodu powiększenia produkcyi rurek);
5. Kamionka strumiłowa dla p. Jana Brandysa;
6. Jarosław dla p. Teofila Kosińskiego (druga prasa).

Ponadto przyrzeczone zostały prasy drenarskie: 1) do Głobikówki dla p. Witołda Lewickiego, 2) do Czcinik dla p. Franciszka Milińskiego, 3) do Majdana dla p. dra Michała Łuckiego, wreszcie 4) do Boguchwały dla p. Zenona Suszyckiego.

Ponieważ jednak powyżej wymienieni właściciele nie zgłosili się dotąd po odbiór, przeto pras tam przeznaczonych nie wysyłano.

Nadmienia się przytem, że do wszystkich powyżej wymienionych miejscowości wysłane zostały prasy już używane, jednak gruntownie naprawione w fabryce żelaza A. ks. Lubomirskiego we Lwowie, które zwrócili po zaprzestaniu wyrobu drenów:

1. Tadeusz hr. Łubieński w Zassowie;
2. Stanisławowa hr. Tarnowska w Rudniku;
3. Stanisław hr. Siemieński-Lewicki w Pawłosiowie;
4. Wincenty Schmidt w Krzywaczce;
5. Herman Czecz w Kozach;
6. Feliks Gniewosz w Jasionowie;
7. Aleksander hr. Skarbek w Rudkach;
8. Andrzej hr. Potocki w Kamionce Strumiłowej;
9. Aleksander Domaszewicz w Snopkowie.

Ponadto zapowiedział zwrócenie wypożyczonej prasy Edwin br. Hohendorff w Byszowie.

Koszt naprawy i przewozu pras drenarskich pokrywał Wydział krajowy z funduszu z poprzednich lat pozostałego, przeznaczonego na zakupno nowych pras, który po dzień niniejszego sprawozdania wynosi kwotę 18.120 koron.

Obecnie posiada Wydział krajowy pięć, względnie sześć pras do rozdania.

Ogółem w okresie, za który przedkładamy sprawozdanie, było 56 wypożyczonych pras drenarskich w użyciu w 54 cegielniach, których wykaz i ilość drenów wyprodukowanych i sprzedanych w r. 1904 w załączeniu przedkładamy.

Alegat 2.

d) Petycye.

Petycya gminy Stupnica i Kotowanie o regulacyę Bystrzycy.

Na skutek tej petycyi, którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z d. 29. grudnia 1904 L. 129.141 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Samborze, że regulacya Bystrzycy, podobnie jak i Leniny, Bereźnicy i Czerhawy, objętą jest programem uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych, ułożonym przez Wydział krajowy wspólnie z c. k. Namiestnictwem, decyzya zaś c. k. Rządu w tej sprawie zależną będzie od stanu kredytu 75-milionowego, przeznaczonego na regulacyę rzek kanałowych, oraz od opinii c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych.

Petycya gminy Kluszkowce o zabudowanie potoku Lubań.

Uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wysoki Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Przed powzięciem tej uchwały jednak odniósł się był Wydział krajowy na prośbę gminy Kluszkowce odezwą z d. 19. października 1904 L. 102.733 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa, ażeby zarządziło zbadanie potoku Lubań za pośrednictwem sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego, oraz opracowanie projektu z kosztorysem, przyczem Wydział krajowy nadmienił, że gotów jest przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku krajowego na to zabudowanie, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na ten cel dalszego 50% zasiłku z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Reskryptem z d. 5. listopada 1904 L. 30.637 zawiadomiło c. k. Ministerstwo rolnictwa c. k. Namiestnictwo, że poleciło wymienionej sekcyi zbadać stosunki potoku Lubań na miejscu i przedłożyć sprawozdanie z generalnym projektem, reskryptem zaś z d. 5. lipca 1905 L. 18.717 intymowanym odezwą c. k Namiestnictwa z d. 3. sierpnia 1905 L. IX. 167/1/20 oznajmiło, że projekt generalny wykończony będzie w pierwszej połowie września 1905.

O stanie sprawy zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Targu reskryptami z d. 19. października 1904 L. 102.733, z d. 6. grudnia 1904 L. 119.730, z 29. grudnia 1904 L. 129.118 i z d. 6. sierpnia 1905 L. 74.557.

Petycya Wydziału powiatowego w Grybowie o zasiłek na zabudowanie potoku Siekierczanki.

Reskryptem z d. 29. grudnia 1904 L. 129.142 zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Grybowie, że Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 przeszedł nad tą petycyą do porządku dziennego.

Petycya Rady powiatowej Rzeszowskiej o utworzenie ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Rzeszowie.

W skutek tej petycyi, którą Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Rzeszowie reskryptem z d 30. grudnia 1904 L 129.120, że Wydział krajowy poweźmie decycyę co do przedłożenia odnośnego wniosku Wysokiemu Sejmowi, kiedy mu będą znane zgłoszenia z okręgu Rzeszowskiego z końcem lutego 1905.

Gdy jednak liczba zgłoszeń z okolicy Rzeszowa była w roku bieżącym tak nieznaczną, że roboty mogły być przydzielone sąsiednim ekspozyturom w Tarnowie, Jaśle i Jarosławiu, Wydział krajowy na razie nie przedkłada wniosku na utworzenie nowej ekspozytury w Rzeszowie.

Petycya gminy Mikluszowice w sprawie regulacyi Raby

Wskutek tej petycyi, którą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, zawiadomiliśmy petycyonującą gminę rekrytem z d. 31. grudnia 1904 L. 129.253, że o ile chodzi o trasę lewego wału Raby, to trasa ta została zastosowaną do trasy regulacyjnej, zatwierdzonej prsez komisyę dla regulacyi rzek d. 11. czerwca 1904. Jeżeli zaś ta trasa nie odpowiada interesom gminy, to żądanie to winna postawić gmina przy postępowaniu wodnoprawnem dla regulacyi rzeki Raby, które zostanie przeprowadzone przed rozpoczęciem robót regulacyjnych.

Co się tyczy użytkowania trawy z lewego wału Raby, zwróciliśmy uwagę gminy, że w myśl ustawy z dnia 21. maja 1903 Dz. u. kraj. Nr. 55. dochód z trawy na wałach ma być obracany na częściowe pokrycie kosztów utrzymania wałów.

Petycya gminy Gawłówek o zmianę trasy regu-

Petycyę tę, którą Wysoki Sejm uchwałą z d 3. listopada 1904 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, przesłaliśmy odezwą z d. 30. grudnia 1904 L. 129.248 c. k. Namiestnictwu z prośbą o zawiadomienie, o ile żądanie gminy może być uwzględnione, o czem

lacyjnej Raby i oddanie gminie odsypisk.

zawiadomiliśmy równocześnie petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni.

Odezwą z d. 25. lipca 1905 L. 104.375 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, że równocześnie zarządziło do L 81.880 wodno-prawne dochodzenie dla regulacyi Raby, przy którem tak gmina Gawłówek, jak i inni interesowani mieszkańcy będą mieli sposobność przedstawić komisyi swe życzenia i zarzuty.

Petycya Marcina Fuchsa w Mikluszowicach o zmianę trasy przekopu i wału Raby.

Na skutek tej petycyi, przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, poleciliśmy Zwierzchności gminnej reskryptem z d. 31. grudnia 1904 L. 129.249 zawiadomić petycyonującego, że trasa wału Raby musi być zastósowaną do trasy regulacyjnej, uchwalonej przez komisyę regulacyjną d. 11. czerwca 1904, grunta zaś pod wał zostaną przez władzę polityczną przed rozpoczęciem robót oszacowane i wynagrodzenie właścicielowi wypłacone.

Petycya gminy Nieszkowice małe i 9 innych gmin powiatu Bocheńskiego o przyspieszenie regulacyi Raby.

Uchwałą z d. 3. listopada 1904 odstąpił Wysoki Sejm tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia.

O tej uchwale zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z d. 30. grudnia 1904 L 129.251 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni, następnie zaś przypominaliśmy dwukrotnie sprawę c. k. Rządowi w odezwie z d. 18. kwietnia 1905 L. 32.669 i z d. 10. lipca 1905 L 64.091 wystósowanych do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Na odezwy te nie otrzymaliśmy jednak dotychczas odpowiedzi.

Petycya Ignacego Bernacika w Gromcu o obwałowanie lub wykupno jego gruntu nad Wisłą.

Wskutek tej petycyi odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia zawiadomiliśmy petenta pismem z d 31. grudnia 1904 L. 129.119, że posiadłość jego położona w ostrem zakolu na lewym brzegu Wisły nie może być obwałowaną, gdyż wały muszą być zbudowane w pewnym odstępie od rzeki, potrzebnym dla przeprowadzenia wielkiej wody, — oraz że grunta, które dotychczas podlegały inundacyi, nie będą wykupywane.

Petycya gminy Zbikowice o zabudowanie potoku Stańkowskiego.

Petycyę tę odstąpioną uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu przesłaliśmy odezwą z d. 30. grudnia 1904 L. 129.250 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie wniosku c. k Ministerstwu rolnictwa, ażeby zarządziło zbadanie potoku Stańkowskiego, oraz opracowanie generalnego projektu z kosztorysem. Przytem oświadczyliśmy gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku na przyznanie 50% zasiłku krajowego na to zabudowanie, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli dalszego 50% zasiłku z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, a interesowana gmina zobowiąże się wykonane roboty własnym kosztem utrzymywać.

C. k. Ministerstwo rolnictwa przychyliło się do powyższego wniosku i reskryptem z d. 24. stycznia 1905 L. 1.472 poleciło sekcyi Samborskiej sporządzić ogólny projekt zabudowania.

O czem zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Sączu reskryptami z d. 30. grudnia 1904 L. 129.250 i z d. 12. lutego 1905 L. 13.870.

Petycya gminy Dymitrów duży o zbudowanie mostu na starem łożysku potoku Krzemienicy.

Petycyę tę, którą Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. listopada 1904 przekazał Wydziałowi krajowemu, załatwiliśmy odmownie, gdyż na starem łożysku Krzemienicy, do którego wpada kanał Dymitrowski, zbudowany kosztem funduszu obwałowania Wisły i Wisłoki, nie przeprowadzono żadnych robót, ani też nie naruszono istniejącego mostu na drodze polnej. Jeżeli zaś ten most z powodu spróchniałego materyału wymaga odbudowania, to do tego powołani są właściciele gruntów, używający drogi polnej i mostu.

Petycya byłego kondu-

Prośby tej odstąpionej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 11. listopada 1904 Ls. 1907 Wydziałowi krajowemu do załatwienia nie uwzględni-

ktora melioracyjnego Mieczysława Miksiewicza o odprawę i zwrot wkładek do funduszu emerytalnego.

liśmy, gdyż petent opuścił samowolnie służbę krajową, nie odsłużywszy lat dziesięciu, do czego się zobowiązał i otrzymał posadę drogomistrza przy Radzie powiatowej lwowskiej, a w §. 11. instrukcyi służbowej dla kraj. dozorców melioracyjnych zwrot datków, wpłaconych do funduszu emerytalnego, nie jest przewidziany.

O czem zawiadomiliśmy petycyonującego dekretem z d. 27. stycznia 1905 L. 117.157.

II.

A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1904.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	65.281 K	85 g
II.	Wykupno gruntów . .	13.773 „	57 „
III.	Ubezpieczenia . . .	2.075 „	97 „
IV.	Budowa objektów . .	6.810 „	97 „
V.	Utrzymanie robót . .	1.709 „	02 „
VI.	Koszta zarządu . . .	9.846 „	32 „
VII.	Kasa chorych i zakład ubezp.	2.675 „	36 „
VIII.	Nieprzewidziane . . .	2 125 „	51 „
	razem .	104.298 K	57 „

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 139.925 K 82 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 35.627 K 25 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w r. 1904 następujące roboty:

1. Usypano 2.542 m. b. wału i 4 rampy o bryłowatości 104.120 m^3.

2. Wykończono rowy osuszające w gminach Pleszów, Branice, Wyciążu i Mogiła o łącznej długości 13.560 m. b. oraz rowy odpływowe od objektów w ogólnej bryłowatości 28.782 m^3.

3. Wygrodzono w rowach osuszających 11.390 m. b. płotków i wydarniowano szkarp 3.168 m^2.

4. zbudowano w Wale Wisły 2 szluzy betonowe, z których jedną dwuotworową i

5. wykonano przejazdy czyli mostki z rur betonowych na rowach osuszających o łącznej długości 259 m. b.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził, jak dotychczas, starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Karol Boziewicz.

2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	23.256 K	57 g
II.	Budowa objektów . .	12.276 „	80 „
III.	Roboty dodatkowe . .	19.307 „	52 „
IV.	Wykupno gruntów . .	14.236 „	93 „
V.	Utrzymanie robót . .	2.395 „	77 „
VI.	Koszta zarządu . . .	7.466 „	95 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.968 „	25 „
	razem	81.908 K	79 g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 81.934 K 29 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 25 K 50 g.

Większa oszczędność nie mogła być osiągniętą z powodu, że wykonano rowów więcej o 4.192 m. b., aniżeli w projekcie przewidziano, oraz zbudowano progi betonowe i mostki betonowe, nieprzewidziane w kosztorysie.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904:

1. rowów osuszających 16.118 m. b.
2. rekonstrukcyę potoku Srawy na długości 3.000 m. b.
3. regulacyę potoku Zabawy pod mostem kolejowym w Kokotowie na długości 158 m. b.
4. wygrodzono w rowach osuszających 50.764 m. b. płotków wraz z darniowaniem.
5. wykonano jeden przepust betonowy w wale Wisły, palisadę dla projektowanej szluzy w wale Wisły w Podgórzu, ubezpieczenie Zabawy pod mostem kolejowym, 9 progów betonowych Srawy, 28 progów betonowych, 1 przepust betonowy i 68 mostków betonowych na rowach osuszających.

Roboty przy tem przedsiębiobstwie prowadził w 1904 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego, Stanisław Flisowski.

3 Obwałowanie prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1904 równocześnie w dwóch sekcyach, t. j. od Niepołomic w dół i w Grobli.

Według protokołu kolaudacyi, przeprowadzonej w roku 1905, wynosiły koszta robót w roku 1904, jak następuje:

Sekcya górna.

I. Roboty ziemne . . .	95.704 K	— g
II. Objekty	7.007 „	59 „
III. Roboty dodatkowe . .	1.823 „	46 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	4.199 „	82 „
V. Konserwacya	255 „	62 „
VI. Zarząd	5.205 „	90 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	5.503 „	85 „
Razem . .	119.700 K	24 g

Powyższym kosztem usypano nowy wał Wisły na długości 3.327 mb., tudzież podwyższono wał, wykonany w r. 1902 z funduszów zapomogowych w Mszczęcinie na długości 624 mb. — o łącznej bryłowatości 158.897 m^3.

Prócz tego wykonano 5 przejazdów wałowych o bryłowatości 2.553 m^3, z których 3 opatrzono pokładem żwirowym, 2 rowy osuszające o długości 790 mb., wraz z 4-ma mostkami z rur betonowych, wreszcie wybudowano 2 przepusty i szluzę betonową w prawym wale wiślanym.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 197.172 K 16 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 77.481 K 92 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i zarządu.

Roboty w tej sekcyi prowadził inżynier-adjunkt krajowego biura melioracyjnego, Władysław Kowalski.

Sekcya dolna.

I. Roboty ziemne . . .	82.987 K	30 g
II. Objekty	10.307 „	10 „
III. Roboty dodatkowe . .	871 „	21 „
Do przeniesienia . .	94.165 K	61 g

Z przeniesienia . .	94.165	K	61 g
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.966	„	51 „
V. Konserwacya	4	„	40 „
VI. Zarząd	6.291	„	78 „
VII. Rozmaite nieprzewidziane .	6.141	„	34 „
Razem . .	108.569	K	64 g

Kosztem powyższym wykonano prawy wał Wisły w Grobli na długości 2.510 m. wraz z dwoma przejazdami, o łącznej bryłowatości 151.169 m³, regulacyę potoku Strumień wraz z obustronnem ubezpieczeniem płotkami i darniami, na długości 880 mb., rów odpływowy od szluzy Nr. 5, ubezpieczony również płotkami i darniami na długości 180 mb, mostek drewniany na potoku Strumień, a wreszcie jeden przepust i dwie szluzy betonowe w wale wiślanym.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 153.304 K 42 g, oszczędzono przeto 44.734 K 78 g. głównie w rubryce robót ziemnych, przy budowie objektów i w kosztach zarządu.

Budową w tej sekcyi kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego, Maryan Nawrocki.

4. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1904 równocześnie w dwóch sekcyach, przyczem sekcya górna obejmowała prawy wał Wisły od ujścia Raby do ujścia potoku Gróbki, zaś sekcya dolna prawy wał wsteczny Uszwicy i wał wiślany w Woli przemykowskiej.

Według protokołu kolaudacyi, przeprowadzonej w roku 1905, wynosiły koszta robót w roku 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcya górna.

I. Roboty ziemne . . .	85.545	K	79 g
II. „ regulacyjne . .	—	„	— „
III. Budowa objektów . . .	11.654	„	88 „
IV. Roboty dodatkowe . .	810	„	45 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.282	„	90 „
VI. Konserwacya	273	„	96 „
VII. Zarząd	5.933	„	32 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane .	20.660	„	47 „
Razem . .	126.161	K	77 g

Kosztem powyższym wykonano następujące roboty:

1. Usypano prawy wał Wisły na długości 4 310 mb., zaś prawy wał Raby na długości 700 mb., czyli razem na długości 5.010 mb. wraz z 7-ma przejazdami przez wał, o łącznej bryłowatości 157.632 m³.

2. Zbudowano 3 szluzy betonowe w wale wiślanym.

3. Wykonano przekop potoku Gróbki na długości 200 mb. o bryłowatości wykopu 4.540 m³.

4. Zregulowano 2 rowy odpływowe od szluz w wale wiślanym, o długości 469 mb.

5. Obsiano prawy wał Raby i prawy wał Wisły na długości 4.170 mb.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano w kosztorysie 151.351 K 26 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie preliminarza

kosztorysowego w kwocie 25.189 K 49 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych, przy budowie objektów, oraz w kosztach zarządu.

Budowę w tej sekcyi prowadził inżynier-adjunkt krajowego biura melioracyjnego, Andrzej Gnoiński.

Sekcya dolna.

I.	Roboty ziemne . . .	54.915 K	54 g
II.	„ regulacyjne . .	— „	— „
III.	Budowa objektów . . .	10.461 „	22 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	628 „	58 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowania	1.777 „	30 „
VI.	Konserwacya	— „	— „
VII.	Zarząd	6.246 „	54 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	20.640 „	62 „
	Razem . .	94.669 K	80 g.

Kosztem powyższym wykonano:

1. Prawy wał Wisły na długości . . . . . 463 mb.
2. „ „ Uszwicy „ . . . . . 3.520 „

razem na długości . . 3.983 mb.

wraz z 5-ma przejazdami przez wał, o łącznej kubaturze nasypu 118.054 m³.

3. Dwie szluzy betonowe w prawym wale Wisły.
4. Przepust betonowy w prawym wale Uszwicy.

Na wykonanie tych robót preliminowano 91.152 K 29 g, przekroczono przeto kosztorys o kwotę 3.517 K 51 g, z powodu zwrotu połowy kosztów sporządzenia projektu w kwocie 20.636 K.

Budowę w tej sekcyi prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego Antoni Dyląg.

5. Obwałowanie Wisły w powiecie dąbrowskim.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzone były w roku 1904 w dwóch sekcyach, t. j. od ujścia Dunajca do Wisły w dół, tudzież w okolicy Szczucina i Słupca.

Według operatów wykonawczych wynosiły koszta robót, wykonanych w r. 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcya górna.

I.	Roboty ziemne . . .	121.295 K	36 g
II.	Budowa objektów . . .	1.973 „	59 „
III.	Roboty dodatkowe . .	396 „	45 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	22.633 „	72 „
V.	Konserwacya	296 „	05 „
VI.	Zarząd	8.995 „	51 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	186 „	80 „
	Razem . .	155.777 K	48 g.

Kosztem powyższym usypano wał Wisły na długości 3.660 mb., o bryłowatości 159.315 m³, wykopano rowy osuszające o długości 620 mb. i kubaturze wykopu 915 m³, wykonano przepust betonowy w wale wiślanym, oraz wyżwirowano i opatrzono poręczami 6 przejazdów przez wał.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano w kosztorysie 171.355 K 09 g — oszczędzono przeto kwotę 15.577 K 61 g, głównie w rubryce konserwacyi, kosztów zarządu i rozmaitych nieprzewidzianych.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego, Jan Pisz.

Sekcya dolna.

I.	Roboty ziemne . . .	120.301 K	73 g
II.	Budowa objektów . . .	7.236 „	30 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	7.046 „	40 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	10.416 „	70 „
V.	Konserwacya	821 „	— „
VI.	Zarząd	8.754 „	63 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	87 „	52 „
	Razem . .	154.664 K	28 g

Kosztem powyższym wykonano następujące roboty:

1. Nadsypkę wału Wisły na długości . . . . 7.446 mb.
2. Uzupełnienie wału Wisły w roku 1903 wykonanego na długości . . . . . 160 „
3. Rowy osuszające o długości . . . . . 8.494 „ ubezpiezzone płotkami i darniami.
4. 7 przejazdów przez wał Wisły, opatrzonych progami dębowymi i brukiem z kamienia łamanego.
5. Szluzę betonową w prawym wale wiślanym w Woli szczucińskiej.
6. 18 mostków betonowych, rurowych, na rowach osuszających.
7. Jeden stopień w rowie „Olszynka“.

Na powyższe roboty preliminowano w kosztorysie 172.913 koron 57 gr., wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 18.249 koron 29 gr., osiągnięte we wszystkich rubrykach, z wyjątkiem robót ziemnych i wykupna gruntów, które podobnie jak i w sekcyi górnej za cenę kosztorysową oddane były w przedsiębiorstwo Wydziałowi Rady powiatowej w Dąbrowie.

Roboty w sekcyi dolnej prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego, Bronisław Winnicki.

6. Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono w roku 1904 roboty przy tem przedsiębiorstwie w dwóch sekcyach, przyczem pierwsza sekcya obejmowała prawy wał Wisłoki, tudzież wał Wisły pomiędzy ujściem Wisłoki i granicą powiatu mieleckiego i tarnobrzeskiego, sekcya zaś druga lewy wał Wisłoki i wał Wisły pomiędzy ujściem Nowego Brnia a ujściem Wisłoki.

Według operatu wykonawczego wynosiły koszta robót, wykonanych w roku 1904, sprawdzone przez Oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcya I.

I.	Roboty ziemne . . .	40.134 K	45 g
II.	Budowa objektów . . .	7.064 „	14 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	17.232 „	88 „
IV.	Wykupno gruntów . . .	15.758 „	30 „
V.	Konserwacya	3.895 „	24 „
VI.	Zarząd	10.479 „	74 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	10.191 „	87 „
	Razem . .	104.756 K	62 g.

Powyższym kosztem wykonano: prawy i lewy wał kanału Dymitrowskiego na długości 1.382 mb., kanały i rowy osuszające na długości 35.494 mb., jeden przepust i jedną szluzę w wałach Wisły i Wisłoki, most drewniany na kanale Chorzelowskim o rozpiętości 6 m., 132

mostków z rur betonowych, 7 przepustów w wałach kanału Dymitrowsko-Młodochowskiego, 8 ramp wałowych, 5 stopni betonowych na kanałach i szluzę spiętrzającą na kanale Dymitrowsko Młodochowskim.

Na powyższe roboty preliminowano 94.363 koron 65 gr., przekroczono przeto kosztorys o kwotę 10.853 koron 41 gr., głównie z powodu wykonania całego szeregu nieprzewidzianych w kosztorysie, a niezbędnych mostków, objektów wałowych, rowów i t. p.

Robotami w tej sekcyi kierował starszy inżynier krajowego biura melioracyjnego, Jan Bochniak.

Sekcya II.

I.	Roboty ziemne . . .	137.383 K	46 g
II.	Budowa objektów . . .	12.030 „	94 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	9 541 „	69 „
IV.	Wykupno gruntów . .	30.212 „	85 „
V.	Konserwacya	3.000 „	17 „
VI.	Zarząd	9.898 „	49 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	5.305 „	16 „
	Razem . .	207.372 K	76 g.

Kosztem powyższym wykonano wał Wisły na długości 1.597 mb., wał Wisłoki na długości 2.000 mb., lewy wał Brnia na długości 6.970 mb., prawy wał Brnia na długości 4.165 mb., wzmocnienie wału za pomocą ławy od strony lądu na dług. 2.451 mb., regulacyę potoku Brnia na dług. 3.200 mb., zaś potoku Łukawiec na dług. 8.491 mb., 2 przepusty wałowe, jedną szluzę betonową trójotworową, 16 mostów betonowych i 8 mostków rurowych.

Na roboty powyższe preliminowano 219.367 K 62 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 11.994 K 86 g, głównie w rubryce budowy objektów.

Roboty w tej sekcyi prowadził starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Haładaj.

7. Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia i dopływów.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w 1904 roku, przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	47.026 K	59 g
II.	„ ubezpieczające i dodatkowe	19.761 „	98 „
III.	Budowa objektów . . .	3.818 „	84 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	2.067 „	17 „
V.	Utrzymanie w czasie budowy .	22.214 „	01 „
VI.	Koszta zarządu . . .	7.898 „	74 „
VII.	Nieprzewidziane . . .	8.679 „	03 „
	razem . .	111.466 K	36 g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 120.127 K 71 g, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 8.661 K 35 g.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w 1904 r. następujące roboty: — uregulowano koryta potoków:

Łosia na długości	4.060 m
Łożyska na długości	1.050 „
Upust „ „	480 „
Rybnica „ „ . . .	3.800 „
Drzymanie „	8.320 „
i rowów:	
Słupiecko-Wampierzowski . . .	2.500 „
Gruszowski	400 „
razem na długości . .	20.610 m bież.

— wykonano 2 mosty i 4 przepusty objęte projektem; wymieniono 28 szluz drewnianych na betonowe i wykonano — tytułem robót nieprzewidzianych: 2 mostki drewniane i 3 mostki betonowe.

Przytem wykonano z funduszów zapomogowych ubezpieczenie obu brzegów Nowego Brnia od mostu w Słupcu do ujścia do Wisły, które uszkodzone zostały przez powódź zatorową w r. 1903, kosztem 30.000 K.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1904 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego, Józef Pruchnik.

8. Uzupełnienie regulacyi potoku Krzemienicy.

Wedle sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I.	Wykupno gruntów . . .	— K	— g
II.	Roboty ziemne . . .	3.363 „	90 „
III.	Budowa objektów . . .	143 „	80 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	5.557 „	70 „
V.	Konserwacya	14.919 „	99 „
VI.	Zarząd	368 „	77 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	2.165 „	93 „
	razem . .	26.520 K	09 g.

Kosztem powyższym wykonano dodatkowe rowy osuszające o długości 4 369 m^3 i kubaturze wykopu 3.737 m^3, wygrodzono 6.020 mb. płotków, oraz wydarniowano 7.732 m^2 skarp rowów.

W rubryce robót konserwacyjnych wykonano odczyszczenie zamulonych i zarośniętych rowów i kanałów na długości 211.142 mb., odnowiono i uzupełniono ubezpieczenia płotkowe na długości 40 686 mb. oraz wydarniowano ponownie skarpy rowów na powierzchni 36.449 m^2.

Polecone rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 20. stycznia 1904 l. 11680 uporządkowanie rowu pomiędzy starym a nowym wałem w Dymitrowie małym, oraz podwyższenie lewego brzegu tegoż rowu przeprowadzono w zupełności.

Na wykonanie powyższych robót nie preliminowano żadnej kwoty, lecz odnośne koszta pokryto z oszczędności, uzyskanych w latach poprzednich.

Budową w r. 1904 kierował starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Bochniak, prowadząc równocześnie roboty w sekcyi I. obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

9. Regulacya górnego Dniestru z dopływami.

Podobnie, jak w latach poprzednich prowadzono w r. 1904 roboty przy tem przedsiębiorstwie na trzech przestrzeniach równocześnie, a mianowicie na Dniestrze w sekcyi I. od Rozwadowa do ujścia Tyśmienicy i w sekcyi II. od ujścia Tyśmienicy do ujścia Strwiąża, oraz na Strwiążu od ujścia do Dniestru do Babiny.

Według sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy operatów wykonawczych wynosiły koszta budowy w r. 1904, jak następuje:

a) przy regulacyi Dniestru sekcyi I. i II.

I.	Roboty ziemne . . .	56.045 K	24 g
II.	„ regulacyjne . .	171.896 „	83 „
III.	Budowa objektów . . .	4.963 „	04 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	360 „	05 „
V.	Wykupno gruntów . . .	80.449 „	23 „
VI.	Konserwacya	1.490 „	36 „
VII.	Zarząd	15.747 „	15 „
VIII.	Nieprzewidziane . . .	17.441 „	63 „
	razem . .	348.393 K	53 g.

Powyższym kosztem wykonano 21 przekopów o łącznej długości 5.400 m., a 133.479 m³ bryłowatości, 965 m. tam kamiennych, 4.133 m tam faszynowych i 1.617 m. deponii kamienia o bryłowatości 4.757 m³ oraz zbudowano 1 most.

Wobec preliminowanej kwoty 514.864 K 03 g okazuje się zaoszczędzenie w sumie 166.470 K 50 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

b) przy regulacyi Strwiąża.

I.	Roboty ziemne . . .	50.459 K	85 g
II.	„ regulacyjne . .	43.631 „	86 „
III.	Budowa objektów . . .	20.211 „	54 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	637 „	28 „
V.	Wykupno gruntów . .	15.980 „	95 „
VI.	Konserwacya	533 „	60 „
VII.	Zarząd	8.642 „	03 „
VIII.	Nieprzewidziane . . .	4.382 „	90 „
	razem . .	144.480 K	01 g.

Powyższym kosztem wykonano 21 przekopów o łącznej długości 3.106 m. a 78.958 m³ bryłowatości, oraz odkopano zamulony wskutek budowy syfonu dla bagien Naddniestrzańskich przekop przy ujściu do Dniestru o bryłowatości 25.336 m³, pogłębiono koryto ręcznie korzystając z niskich stanów wody na długości 7.300 m, dalej wykonano tam faszynowych 530 m opasek, 881 m kierownic, 15 m ostróg, 898 m zamknięć i 75 m poprzeczek, wreszcie zbudowano 1 most dębowy i dokończono budowę rozpoczętego w r. 1903 mostu o leżajach żelaznych.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 157.435 K 96 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 12 955 K 95 g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

Roboty przy regulacyi Dniestru w sekcyi I. i II. prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Dyonizy Howarth wraz z inżynierem Włodzimierzem Rungem, zaś przy regulacyi Strwiąża inżynier tegoż biura, Jan Łopuszański.

10. Regulacya rzeki Bugu.

Wedle operatu wykonawczego sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	17.494 K	14 g
II. „ regulacyjne . .	60.402 „	59 „
III. Budowa objektów . . .	— „	— „
IV. Wykupno gruntów . . .	1.728 „	09 „
V. Konserwacya	2.315 „	51 „
VI. Zarząd	10.309 „	50 „
VII. Nieprzewidziane . . .	2.387 „	55 „
razem . .	94.637 K	38 g.

Powyższym kosztem wykonano 16 przekopów na przestrzeni 3.263 km. długiej o łącznej bryłowatości 53.996 m³, 3.441 m kierownic faszynowych, 350 m opasek faszynowych, 440 m tam faszynowych poprzecznych o łącznej bryłowatości faszynady 23.624 m³ i ułożono koronę na tamach na łącznej długości 4.231 m.

Na podstawie dodatkowego kosztorysu, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa preliminowano na powyższe roboty 110.306 K 67 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 15.669 K 29 g, które osiągnięto w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Maksymilian Czernik.

11. Regulacya Biały.

Podobnie jak w r. 1903 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 w dwóch sekcyach, które obejmowały powiaty Tarnowski i Grybowski.

Według operatów wykonawczych, sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy, wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1904, jak następnje:

a) W powiecie Tarnowskim.

I. Roboty ziemne . . .	14.399 K	50 g
II. „ regulacyjne . .	98.585 „	84 „
III. Budowa objektów . . .	— „	— „
IV. Roboty dodatkowe . . .	8.229 „	21 „
V. Wykupno gruntów . . .	8.856 „	91 „
VI. Konserwacya	12.103 „	32 „
VII Zarząd	9.142 „	88 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	7.206 „	79 „
razem . .	158.524 K	45 g
Do tego koszta robót nadprogramowych . .	77.086 „	55 „
ogółem . .	235.611 K	— g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904:

A) Roboty programowe.

1) 7 przekopówo łącznej długości 2 007 m, a 28.297 m³ bryłowatości;

2) 3.093 m tam faszynowych, 2.632 m budowli mieszanych (faszynada z narzutem kamiennym), 2.627 m budowli kamiennych, 4.851 m³ deponii kamienia, 1.038 m obitki faszynowej i 1.014 m opasek przy korzeniach tam;

3) 25 h. zawiklenia odsypisk i starych ramion, i 3.264 m. namulników.

B) Roboty nadprogramowe.

Inkrustacya tam faszynowych na długości 11.501 m. kamieniem łamanym, zaś na długości 247 m. płytami betonowemi.

Na roboty programowe preliminowano 161.148 K 89 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 2.624 K 44 g.

b) W powiecie Grybowskim.

I.	Roboty ziemne	4.970 K	93 g
II.	„ regulacyjne . . .	72.565 „	32 „
III.	Budowa objeków. . . .	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	5.601 „	17 „
V.	Wykupno gruntów . . .	1.818 „	85 „
VI.	Konserwacya	7.058 „	52 „
VII.	Zarząd	7.675 „	27 „
VIII.	Nieprzewidziane . . .	3.450 „	27 „
	razem . .	103.140 K	33 g.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904:

10 przekopów o łącznej długości 2.244 m i 12.432 m^3 bryłowatości, 1.162 m. tam faszynowych równoległych, 3.382 m. tam faszynowych poprzecznych, 1.098 m. opasek faszynowych przy korzeniach tam prostopadłych, 4.911 m. tam równoległych kamiennych, 217 m^3 narzutu kamiennego, 443 m^3 deponii kamienia i 540 m. budowli mieszanych (faszynada z narzutem kamiennym) oraz 8·7 h. zawiklenia odsypisk.

Na powyższe roboty preliminowano 69.912 K 17 g, wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 33.228 K 16 g, a to z powodu, że dla należytego znormalizowania koryta wykonano przeszło dwukrotnie większą ilość budowli regulacyjnych, aniżeli w projekcie przewidziano.

Budowę w powiecie Tarnowskim prowadził w r. 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz, zaś w powiecie Grybowskim inżynier tegoż biura, Adam Różański.

12. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Według operatu wykonawczego, sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy przedstawiają się koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	26.352 K	84 g
II.	Budowa objektów . . .	4.400 „	73 „
III.	Roboty dodatkowe . . .	1.021 „	40 „
IV.	Wykupno gruntów . . .	22.030 „	67 „
V.	Konserwacya	588 „	88 „
VI.	Zarząd	2.850 „	93 „
VII.	Nieprzewidziane . . .	5.493 „	63 „
	razem . .	62.739 K	08 g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904, 2.352 m. bież. nasypu wału Dunajca o bryłowatości 40.323 m^3, jedną szluzę betonową we wale Dunajca, jeden stopień betonowy na potoku Więckówce, oraz obsiano skarpy wału nasionami traw.

Na roboty wykonane w r. 1904 przewidziano w preliminarzu kosztorysowym kwotę 72.857 K 08 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 10.118 K — g, które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier krajowego biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz, któremu dodano do pomocy inżyniera-adjunkta, Gustawa Müldnera.

13. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie zastanowione w r. 1898 wskutek wyczerpania datków kraju i państwa podjęto w r. 1904 na rachunek datku spółki wodnej, która na pokrycie tego datku zaciągnęła pożyczkę.

Wedle operatu wykonawczego, sprawdzonego przez oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne	29.349	K	03 g
II. Objekty	883	„	84 „
III. Roboty dodatkowe . . .	481	„	94 „
IV. Wykupno gruntów . . .	15.194	„	24 „
V. Konserwacya	1.530	„	68 „
VI. Koszta zarządu	3.853	„	12 „
VII. Nieprzewidziane	10.486	„	46 „
razem . .	61.779	K	31 g.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904:

1. usypano 3 594 m. wału Dunajca o bryłowatości 53.452 m^3 oraz 13 przejazdów przez wał,

2. zbudowano 1 szluzę betonową o 3 otworach, 1 przepust betonowy i 1 mostek drewniany na Czerniawie, oraz wykonano 156 m. rowu odpływowego,

3. obsiano skarpy wału nasionami traw na długości 1.642 m.

Wobec kwoty preliminowanej na te roboty w sumie 52.710 K 69 g okazuje się przekroczenie w kwocie 9.068 K 62 g, a to z powodu budowy dodatkowych objektów.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1904 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz.

14. Regulacya potoku Pustej (Rudosławki).

Wedle operatu wykonawczego wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	43.515	K	74 g
II. Budowa objektów . .	—	„	— „
III. Roboty dodatkowe . .	5.779	„	52 „
IV. Wykupno grunt. i odszkodowania	1.782	„	81 „
V. Konserwacya . . .	—	„	— „
VI. Zarząd	6.540	„	60 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane.	2.260	„	14 „
Razem . .	59.878	K	81 g.

Powyższym kosztem zregulowano potok Pustę na długości 3.977 m. b., zaś potok Majdan na długości 3.364 m. b. oraz ubezpieczono podnóże szkarp powyższych potoków za pomocą płotków na długości 11.001 m. b., a wreszcie obsiano nasionami traw odkłady ziemne, uzyskane z wykopu i na brzegach rozplantowane.

Na powyższe roboty preliminowano 89.139 K 23 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 29.260 K 42 g, uzyskane głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego, Władysław Zgorląkiewicz.

b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy.

(Sekcyę samborską dla zabudowań potoków górskich).

15. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1905 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	13.511 K	12	g
II. Roboty regulacyjne . .	19.243 „	17	„
III. Budowa objektów . .	— „	—	„
IV. Roboty dodatkowe . .	11.680 „	72	„
V. Wykupno gruntów . .	237 „	44	„
VI. Konserwacya . . .	2.345 „	01	„
VII. Zarząd	5.762 „	46	„
VIII. Nieprzewidziane . . .	— „	—	„
Razem . .	52.779 K	92	g

Powyższym kosztem przeprowadzono w r. 1904 korekcyę potoku Topolnicy na długości 2.105 m. oraz korekcyę jej dopływów na łącznej długości 224 m., przyczem wykonano 2.994 m. tam podłużnych a 8895 m. tam poprzecznych faszynowych systemu Seelinga, oraz 1.612 m. opasek z kiszek faszynowych. Ponadto zalesiono 82·63 ha zrębów, pastwisk i debr, tudzież zawiklono 7·5 ha szutrowisk wzdłuż potoków.

16. Regulacya i zalesienie Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Według protokołu przeprowadzouej w r. 1905 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachukowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	938 K	73	g
II. Budowle regulacyjne . .	55.319 „	21	„
III. Konserwacya . . .	419 „	60	„
IV. Zarząd	5.348 „	58	„
V. Nieprzewidziane . . .	1.097 „	66	„
Razem . .	63.123 K	78	„

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1904 5.947 m. tam równoległych faszynowych, 5.050 m. poprzeczek faszynowych, 160 m. obitki faszynowej; przekopano odsypiska na łącznej długości 280 m., oraz zagajono 31·5 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Wobec preliminowanej kwoty 72.915 K 61 g okazuje się zaoszczędzenie w sumie 9.791 K 83 g.

17. Zabudowanie debr w gminie Mikołajowie.

Wedle operatu wykonawczego sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy przedstawiają się koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	249 K	19	g
II. Roboty regulacyjne . .	3.323 „	94	„
III. Budowa objektów . .	7.948 „	97	„
IV. Roboty dodatkowe . .	13.259 „	34	„
V. Wykupno gruntów . .	461 „	92	„
VI. Konserwacya . . .	785 „	91	„
VII. Zarząd	4.325 „	38	„
VIII. Nieprzewidziane . . .	390 „	24	„
Razem . .	30.744 K	89	g

Powyższym kosztem wykonano w r. 1904 16 zapor gałęziowych, 60 m korekcyi potoku z ubezpieczeniem dna progami poprzecznymi, 59 m. kunety kamiennej, 2.653 m. płotków poprzecznych na pokładzie faszynowym, 647 m. kunet faszynowych, 18.862 m. płotków na stokach debr, 129 m. progów dębowych z brukiem kamiennym, 400 m. rowów odwodniających, oraz zakulturowano 15 ha stoków piaszczystych i zasiano 13·1 ha stoków nasionami traw, tudzież ogrodzono kultury na łącznej długości 8.815 m.

Wedle protokołu przeprowadzonej w r. 1905 kolaudacyi robót wykonanych w latach 1903 i 1904 wynosiły sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w obu tych latach kwotę 50.508 K 44 g, a w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w sumie 57.085 K 20 g okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 6.576 K 76 g

18. Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego.

Wedle rachunków sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót przedwstępnych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 sumę 6.104 K 17 g.

Akcyi budowlanej nie można było przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 należycie rozwinąć, gdyż pertraktacye ze stronami interesowanemi nie mogły dojść do skutku.

19. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 z powodu wyczerpania funduszu, tylko najniezbędniejsze roboty konserwacyjne i zalesienia kosztem osobnych zasiłków ze skarbu kraju i państwa.

Wedle rachunków sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót konserwacyjnych w r. 1904 kwotę 3.082 K 13 g.

Powyższym kosztem wykonano 465 m tam podłużnych i poprzecznych, rozkopano szutrowiska, zakulturowano odsypiska oraz pokryto koszta dzierżawy gruntu pod szkółkę lasową i płacy strażników.

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

20. Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z dnia 22. lipca 1905 l. 197 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 l. 109.803 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 roboty na górnej i dolnej przestrzeni i wykonano następujące roboty:

1. 7 przekopów, z których dwa były rozpoczęte już w r. 1903, oraz pogłębienie 3 przekopów wykonanych w poprzednich latach o łącznej bryłowatości 110.908 m^3, tudzież karczowanie 7.800 m^2 krzaków.

2. 12 tam faszynowych równoległych i poprzecznych o łącznej długości 1.988·5 m. i bryłowatości 10.088·48 m^3, w czem mieści się również podwyższenie kilku tam faszynowych.

3. 21 tam kamiennych równoległych i prostopadłych oraz 3 zamulniki kamienne o łącznej długości 2.188 m., inkrustacyę tam faszynowych na łącznej długości 1.114 m., tudzież 351 m deponij kamiennych, przyczem użyto kamienia łamanego o łącznej bryłowatości 10.197 m^3.

4. pogłębiono parową pogłębiarką dno przekopów i wydobyto ogółem 35.884 m^3 materyału, oraz usunięto z dna koryta elewatorem 158 dębów i 58 pni.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy ogółem w kwocie 196.037 K 42 g, z czego przypada:

1. na roboty ziemne . . .	62.688	K	24 g
2. na roboty faszynowe . .	23.254	„	47 „
3. na roboty kamienne . . .	25.179	„	20 „
4. na wykupno gruntów . .	41.322	„	82 „
5. na pogłębianie koryt . .	21.992	„	42 „
6. na elewator	1.832	„	43 „
7. na galary dla pogłębiarki .	5.029	„	32 „
8. na utrzymanie łęgowych . .	1.008	„	— „
9. na utrzymanie biura i inne roboty wykonane we własnym zarządzie	13.730	„	52 „

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 l. 61.746 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w sumie 240.168 K 59 g, z czego przypada:

1. na koszta zarządu . . .	21.630	K	18 g
2. na koszta pomiaru . . .	330	„	64 „
3. na koszta ruchu i utrzymanie bagra parowego . . .	25.370	„	74 „
4. na utrzymanie łęgowych . .	744	„	— „
5. na wykupno gruntów . .	41.174	„	47 „
6. na koszta budowy . . .	137.392	„	35 „
7. na rozmaite wydatki . .	13.526	„	21 „

Niezgodność kosztów budowy, podanych przez c. k. kierownictwo budowy z kosztami wykazanymi w zamknięciu rachunkowem wynika stąd, że w wykazie c. k. kierownictwa budowy pominięto koszta zarządu budowy, oraz że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 30. stycznia 1903 l. 3.040 zamknięcia rachunkowe zawierają należytości w danym roku asygnowane a względnie wypłacone i z tego powodu mogą się ewentualnie odnosić do robót w latach poprzednich wykonanych.

21. Regulacya Łomnicy.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 l. 57.849 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1904 systematyczne roboty regulacyjne na przestrzeni Łomnicy od Dołhego do Błudnik i pod Temerowcami, tudzież uzupełnienie robót na przestrzeni Łomnicy od Błudnik do Pukasowiec, oraz roboty konserwacyjne na Czeczwie i wykonano następujące roboty:

1. 4.484 m. przekopów o bryłowatości 45.665 m^3 i 628 m^2 skarpowania brzegów.

2. 9.869 m. tam faszynowych równoległych, 3236 m. tam faszynowych poprzecznych, 2.768 m. tam faszynowych prostopadłych (ostróg), 365 m. zamknięć faszynowych, 1.357 m. walca zatapianego i 44 m. oskałowania kulakami, tudzież ułożono koronę na tamach faszynowych na łącznej długości 1.387 m. i przeprowadzono konserwacyę tam faszynowych na ogólnej długości 615 m.

3. zasadzono 8·4 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 269.945 K 39 g, z czego przypada:

1. na zarząd	18.043	K	41 g
2. na utrzymunie łęgowych . .	620	„	— „
3. na wykupno gruntów . .	18.024	„	93 „
4. na koszta budowy . . .	233.257	„	05 „

Porównanie kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym można wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy przeprowadzić jedynie dla przestrzeni Błudniki-Pukasowce, która została już ukończoną. Koszta robót wykonanych na tej przestrzeni wynoszą wedle tegoż sprawozdania kwotę

316.090 K 87 g, a w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 244.000 K okazuje się przekroczenie w sumie 72.090 K 87 g, które powstało wskutek wykonania znacznie większej ilości budowli regulacyjnych,aniżeli w projekcie generalnym przewidziano, tudzież wskutek większych głębokości tych budowli.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 L. 61.744 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w tym okresie budowy w sumie 254.763 K 50 g, z czego przypada:

1. na koszta zarządu . . .	19.199	K	14 g
2. na wykupno gruntów . .	18.732	„	25 „
3. na koszta budowy . . .	212.294	„	38 „
4. na różne wydatki . . .	4.537	„	73 „

Niezgodność kosztów budowy, podanych przez c. k. kierownictwo budowy z kosztami wykazanymi w zamknięciu rachunkowem, wynika stąd, że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 30. stycznia 1903 r. L. 3.040 zamknięcia rachunkowe zawierają jedynie należytości uiszczone w danym roku, tak że ewentualnie nie obejmują kosztów robót wykonanych w ostatnich miesiącach roku, a natomiast mogą się odnosić do robót wykonanych w poprzednich latach.

22. Regulacya Soły.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. sierpnia 1905 L. 51.312 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie roboty regulacyjne systematyczne na trzech przestrzeniach Soły a mianowicie: Cisiec-Cięcina, Żywiec Zadziele i Łęki-Rajsko-Oświęcim, tudzież lokalne roboty pod Kobiernicami i wykonano następujące roboty:

1. szereg przekopów o łącznej bryłowatości 47.244·8 m³.

2. 2.037 m. bież. tam faszynowych równoległych i 1.394 m. tam faszynowych poprzecznych o łącznej bryłowatości 16.860·8 m³ faszynady.

3. 2.756 m. bież. tam równoległych kamiennych i 2.753 m. tam poprzecznych mieszanych, tudzież 2.598 m. płotków 3-rzędowych i 2.404 m. płotków jednorzędowych.

4. 676 m³ narzutu kamiennego dla oskałowania tam faszynowych.

5. zasadzono 5·9867 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 211.555 K 18 g, z czego przypada:

1. na zarząd	20.940	K	86 g
2. na pomiary	280	„	71 „
3. na koszta budowy . . .	188.754	„	62 „
4. na zawiklenie	1.578	„	99 „

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1905 l. 61.745 zamknięcie rachunków za r. 1904 wykazuje wydatki (uiszczenie) w sumie 303.452 K 62 g, z czego przypada:

1. na koszta zarządu . . .	22.299	K	55 g
2. na koszta pomiaru . . .	114	„	11 „
3. na wykupno gruntów . .	24.057	„	24 „
4. na koszta budowy . . .	248.572	„	13 „
5. na różne wydatki . . .	8.409	„	59 „

tak, że i tu okazuje się niezgodność kosztów budowy wykazanych przez c. k. kierownictwa budowy z zamknięciem rachunkowem, podobnie jak w kosztach budowy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem i regulacyi Łomnicy.

B) Wykaz

czynności krajowego biura melioracyjnego

za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Z 52 inżynierów biura melioracyjnego zajętych było w pierwszej połowie 1905 roku:

a) 6 inżynierów (dyrektor, jego zastępca i 4 starszych inżynierów) prowadzeniem referatu, sprawdzaniem projektów, inspekcyami i kolaudacyami tak robót publicznych, jak i prywatnych subwencyonowanych;

b) 8 inżynierów zdjęciami i projektami dla ustawowych robót publicznych (3 w dorzeczu górnego Dniestru, 3 w dorzeczu Bugu, a 2 w dorzeczu Wisły);

c) 13 inżynierów projektowaniem i wykonaniem melioracyj prywatnych (7 we Lwowie, 2 w Krakowie, a po 1 w Tarnowie, Jaśle, Jarosławiu i Stanisławowie);

d) 1 inżynier projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych;

e) 1 inżynier projektowaniem i wykonaniem stawów rybnych;

f) 23 inżynierów prowadzeniem budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Czynności biura uwidoczniają następujące szczegółowe wykazy:

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wymienionych:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
	α) Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne.						
1	Wydział krajowy, obwałowanie Wisły i dopływów powyżej Krakowa, do ujścia Przemszy	40·0	—	—	—	—	
2	Wydział krajowy — Regulacya potoku Rudawy . .	—	—	—	—	—	Rozpoczęto.
3	Wydział krajowy — Regulacya Tyśmienicy z dopływami	107·0	12.000	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
	β). **Subwencyonowane przedsiębiorstwa melioracyjne.**						
4	Gmina Borki	5·9	—	272	—	—	
5	Gmina Wola zdakowska . .	1·5	—	37	—	—	
6	Gmina Międzywodzie ad Baranów	1·7	—	179	—	—	
7	Gmina Brzyście	3·7	—	182	—	—	
8	Gmina Złotniki, obwałowanie kanału Berdechowskiego .	2·0	—	—	—	—	
9	Gmina Kliszów, przedłużenie kanału.	1·2	—	—	—	—	
	i osuszenie gruntów. . .	3·1	—	227	—	—	
10	Gmina Schönanger, osuszenie rowami	1·0	—	—	—	—	
11	Gmina Czermin i Hohenbach, osuszenie rowami . . .	10·3	—	—	—	—	
12	Gmina Szafranów, osuszenie rowami	2·2	—	—	—	—	
13	Gmina Łysaków, osuszenie rowami	1·4	—	—	—	—	
14	Gmina Słupiec, rów Olszynka obwałowanie Starowiśla .	0·4	—	—	—	—	
		1·1	—	—	—	—	
15	Gmina Szczucin, rów osuszający	4·2	—	—	—	—	
16	Urbanik i Bogusz w Lubaszu .	0·7	—	—	—	—	
17	Jan Skoczylas w Słupcu . .	—	—	—	3	—	
18	Łęka szczucińska, włościanie.	1·0	—	—	—	—	
19	Gmina i obszar dw. w. w Brzeżówce i Moderówce, regulacya Jasiółki	1·5	—	—	—	—	
20	Wydział pow. Rzeszów, osuszenie bagien (potok Czarny).	10·0	—	—	—	—	Uzupełnienie.
21	Włościanie w Ciężkowicach .	—	—	230	—	—	
22	Spółka wodna, dla regulacyi potoku Stawczanki i dopływów	53·5	1.553	—	—	—	
23	Włościanie w Cetuli . . .	—	—	30	—	—	
24	Wydział pow. w Samborze, osuszenie bagien. . . .	—	—	1.185	—	—	
25	Gminy i obszar Rudze, obwałowanie Wieprzówki . .	1·2	—	—	—	—	
26	Wydział pow. Stryj, osuszenie bagien w dorzeczu Wowni .	—	—	2.877	—	—	
27	Włościanie w Kuryłówce. .	—	—	308	—	—	
28	Gmina Demeszkowce . . .	2·3	—	72	—	—	
29	Gmina i obszar dw. w Bełzcu.	—	—	94	—	—	
30	Gmina Kupiczwola . . .	—	—	172	—	—	
31	Gmina Słocina	—	—	5	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
32	Gmina Białobrzegi . . .	—	—	—	183	—	
33	Gmina Trzcinica, regulacya potoku Młynówki . . .	1·2	—	—	—	—	
34	Włościanie w Głowience . .	—	—	—	27	—	
35	Włościanie w Odrzykoniu .	1·0	—	—	67	—	
36	Włościanie w Dębowcu . .	—	—	—	14	—	
37	Włościanie w Racławówce .	—	—	—	25	—	
38	Włościanie w Zabierzowie .	—	—	—	46	—	
39	Włościanie w Skrzyszowie .	—	—	—	77	—	
40	Mieszczanie w Strusinie pod Tarnowem	—	—	—	25	—	
41	Włościanie w Zaczerniu . .	—	—	—	24	—	
42	Włościanie w Nosówce . .	—	—	—	12	—	
43	Włościanie i probostwo w Olszynach	—	—	—	21	—	
44	Włościanie w Odporyszowie .	—	—	17	—	18	Stawy.
45	Włościanie w Gumniskach .	—	—	—	61	—	
46	Gmina Rudna wielka . . .	—	—	—	77	—	
47	Włościanie w Rząsce . . .	—	—		57	—	
48	Włościanie w Wyciążach. .	—	—	—	212	—	
49	Włościanie w Wolicy . . .	—	—	—	49	—	
50	Włościanie w Zagórzu . .	—	—	—	—	57	
51	Włościanie w Modlniczce. .	—	—	—	120	—	
52	Włościanie w Kościelnikach .	—	—	—	64	14	
	γ) Melioracye prywatne.						
	1) Osuszenia i nawodnienia.						
53	W. A. i W. F. Schmidt w Brodach folwark „Węglarka“ .	—	—	—	258	—	
54	Tytus Zarzycki w Chotylubiu.	—	—	—	128	—	
55	Miasto Lwów w Zubrzy . .	—	—	—	78	—	
56	Gmina Nowe Miasto, osuszenie miasteczka	0.7	—	—	—	—	
57	C. i k. Ministerstwo Wojny, folwark Roków i Babica (Klecza dolna)	—	—	—	137	—	
58	Tadeusz Sroczyński w Szydłowcu	13·8	—	460	—	—	Lasy.
59	Haszlakiewicz w Tehlowie .	—	—	100	—	—	
60	hr. Szeptycki w Przyłbicach .	—	—	60	40	—	
61	hr. Krasicki w Podbukównie.	—	—	80	—	—	
62	hr. Poletyło w Szczurowicach.	—	—	180	—	—	
63	r. k. Kapituła przemyska w Pnikucie g.	—	—	—	130	—	
64	br. de Veaux w Chodorowie .	—	—	—	120	—	
65	Dr. H. Kolischer w Wołczuchach	—	—	—	180	—	
66	Ołeksa Mandziuk w Olesku .	—	—	—	1	—	Sadowocowy.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
67	Julian T. Kapiszewski w Kobylnicy wołoskiej . . .	—	—	—	80	—	
68	Władysław Polański w Rudnikach	—	—	—	—	147	
69	M. hr. Drohojowska w Bolanowicach	—	—	—	81	—	
70	Józef hr. Gołuchowski w Baworówce	—	—	—	45	—	
	w Popławach	—	—	115	70	—	
71	Artur Zaremba Cielecki w Hadyńkowcach	—	—	17	—	—	
72	Adolf br. Brunicki w Lubieniu w..	—	—	—	43	—	
73	Aleksander Pragłowski w Komarowicach	—	—	—	19	—	
74	Wiktor Jasiński w Bełzcu .	1·0	—	—	40	—	
75	Jan Urbański w Dobrosinie .	1·5	—	—	56	—	
76	Fundacya hr. Skarbka w Żydaczowie	3·6	—	—	30	—	
	w Brzozdowcach . . .	—	—	3	95	—	
	w Rożniatowie	1·1	—	—	86	—	
77	Zofia hr. Starzeńska w Łowczycach	1·0	—	—	102	—	
78	Jan Gnoiński w Cieszanowie.	—	—	—	70	—	
79	Jan hr. Mycielski w Cieszynie.	—	—	—	12	—	
80	Ignacy Zbozil w Łukawicy .	—	—	—	75	—	
81	Stan. hr. Stadnicki w Krysowicach	0·5	—	—	24	—	
82	Antoni Theodorowicz w Żukowie	—	—	—	186	—	
83	Dr. Grzegórz Ziembicki w Malczycach	9·5	—	—	8	260	
84	W. Schmidt w Brodach folw. Bołdury	—	—	—	8	—	
85	Jan Urbański w Dobrosinie .	—	—	—	6	—	
86	Stanisław Jabłonowski w Popowcach	—	—	—	23	30	
87	Winc. Rozwadowski w Kozłowie.	—	—	74	—	—	
88	Fundacya Jevisch-Colonisation Association w Słobódce leśnej	—	—	—	124	—	
89	Wł. Komorowski w Gwoździcu starym	—	—	—	130	—	
90	Franciszek Bietkowski w Tustaniu	—	—	—	17	—	
91	Dr. Julian Meisels w Broszniowie	—	—	—	57	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
92	Henryk Prek w Łuce . . .	—	—	103	—	—	
93	Wojciech Gryziecki w Pruchniku	—	—	—	2	—	
94	Andrzej ks. Lubomirski w Przeworsku folwark „Gać“ . .	0·5	—	23	—	—	
	folwark „Markowa“ . . .	—	—	—	52	—	
95	Wład. ks. Sapieha w Oleszycach folwark „Zapałów“ .	1·6	—	—	92	—	
	folwark „Zalesie“ . . .	—	—	—	98	—	
96	Czesław Świeżawski w Rokietnicy	2·6	—	—	173	16	
97	Ustrzycki w Czelatyczach .	—	—	9	—	—	
98	Dr. Abraham Kornhäuser w Wygodzie	—	—	—	75	—	
99	Gmina Brzostek, regulacya potoku Słonego	1·0	—	—	—	—	
100	Adam hr. Skrzyński w Zagórzanach	1·0	—	14	11	—	
101	Marya Lisowiecka w Niegłowicach	—	—	—	83	—	
102	Stanisław Zaykowski w Czermnej	—	—	—	6	—	
103	Zdzisław Skrzyński w Narcie .	1·1	—	—	17	14	
104	Jan hr. Szeptycki w Korczynie.	—	—	—	—	9	
105	Jan Trzecieski w Świerzowej polskiej	—	—	—	9	—	
106	Władysław Dembowski w Sękowej	—	—	—	5	—	
107	J. E. Kazimierz hr. Badeni w Pobużanach	—	—	—	34	—	
108	Stanisław hr. Dunin w Głębokiej	—	—	—	—	115	
109	Jadwiga hr. Łubieńska w Krakowcu.	—	—	14	—	—	
110	Miasto Tarnów w Klikowie .	—	—	—	28	—	
111	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce	—	—	—	15	—	
112	Marya Holzerowa w Budach.	—	—	—	—	34	
113	Adam Jordan w Więckowicach	—	—	—	45	—	
	w Rudkach	—	—	—	9	—	
114	Adam Kozłowiecki w Brzostowej górze.	—	—	—	51	—	
115	Włodzimierz Kodrębski w Kąśnie dolnej	—	—	—	4	—	
116	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie	—	—	—	13	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
117	Zdzisław hr. Tarnowski w Huciskach	—	—	11	—	—	
	w Brzyznie	—	—	8	—	—	
118	Henryk Dolański w Grębowie.	—	—	—	—	201	
119	Marya Duninowa w Gierałtowiczkach	—	—	—	74	—	
	w Głębowicach	—	—	—	4	—	
120	Dr. Stanisław Łazarski w Witkowicach.	—	—	—	137	—	
121	Józef Myszkowski w Tymbarku	—	—	—	17	—	
122	Józef Zontek w Bujakowie	—	—	—	2	—	
123	Ks. Franciszek Biberstein Starowieyski w Starej wsi	—	—	—	15	—	
124	Klasztor pp. Benedyktynek w Staniątkach						
	w Ochmanowie	—	—	—	86	—	
	w Węgrzcach	—	—	—	—	86	
	w Zagórzu	—	—	—	5	—	
125	Stanisław Ośniałowski w Janowicach	—	—	—	29	—	
126	Dr. Tadeusz Starzewski w Balinie	—	—	—	29	—	
127	Jadwiga Suszycka w Zakopanem	—	—	5	—	—	
128	Władysław Żeleński w Brzeziu.	—	—	—	59	—	
129	Antoni Górski w Gierczycach.	—	—	—	5	—	
130	Klasztor SS. Andrzeja w Krakowie w Węgrzcach	—	—	—	9	—	
131	Ludwik Bogusz w Brzeziu szlach.	—	—	—	60	20	
132	Witołd Uznański w Poroninie.	—	—	—	12	—	
133	Dominik ks. Radziwiłł w Balicach	—	—	—	35	—	
	2) Kultura torfowa.						
134	Juliusz hr. Tarnowski w Byszowie.	3·0	—	37	—	—	
135	Józef Miączyński w Wierzbowczyku.	—	—	82	—	—	
136	W. A. i W. J. Schmidt w Brodach, folw. „Leszniów“ i Bielawce	—	—	178	—	—	
	Brody-Smólno	—	—	403	—	—	
	Bołdury	—	—	57	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
137	Władysław Krajewski w Ohladowie	—	—	6	—	—	
138	Wydział krajowy- dla kraj. zakładów rolniczych w Dublanach	—	—	220	—	52	
	3) Stawy rybne.						
139	August hr. Potocki w Zatorze, w Smolicach	—	—	—	—	18	
140	Jan Strzelecki w Gorlicy murowanej	—	—	—	—	4	Stawy
141	Probostwo w Łowcach . .	—	—	—	—	1	„
142	Emil Jordan Stojowski w Miechowiczkach m.	—	—	—	—	115	„
143	Dr. Emil Parnas, w Lublińcu nowym	—	—	—	—	16	„
144	Emilia hr. Łosiowa w Chocinie.	—	—	—	—	6	„
145	Zygmunt Groblewski w Bystrej	—	—	—	—	3	„
146	Leopoldl Dietl w Rzuchowej.	—	—	—	—	1	„
147	Zygmunt hr. Krasicki w Bachorcu.	—	—	—	—	17	„
148	Piotr Mycielski w Smolniku.	—	—	—	—	4	„
149	Roman Krzysztofowicz w Jasionowie polnym . . .	—	—	—	—	4	„
150	Dr. Oswald Kimelmann w Uhrynkowcach.	—	—	—	—	2	„
151	Maurycy Sommerstein w Tiutkowie	—	—	—	—	6	„
	Ogółem .	1.102·6	13.553	8.146	5.120	1.270	
	Z powyższych zdjęć przypada:						
	a) Na biuro centralne (poz. 1—30, 53—87, 134—138, 140—151)	1.092·6	13.553	7.937	2.225	668	
	b) Na expozyturę w Stanisławowie, (poz. 88—92) . .	—	—	103	328	—	
	c) Na expozyturę w Jarosławiu (poz. 31, 93—97). .	4·7	—	37	417	16	
	d) Na expozyturę w Jaśle, (poz. 32—40, 98—109) .	5·3	—	28	704	138	
	e) Na expozyturę w Tarnowie, (poz. 41—46, 110—119)	—	—	36	360	253	
	f) Na expozyturę w Krakowie, (poz. 47—52, 119—133 i 139)	—	—	5	1.086	195	

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
	α) Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne:							
1	Wydział krajowy — Obwałowanie Wisły i dopływów powyżej Krakowa do ujścia Przemszy . . .	—	—	—	—	—	—	Rozpoczęto
2	Wydział krajowy, regulacya Raty i dopływów	7,600.000	539·5	19.888	—	—	—	
3	Wydział krajowy — regulacya Tyśmienicy z dopływami .	6,560.000	190	11.598	—	—	—	
4	Wydział krajowy — regulacya Bugu od km. 29.5 do 71 km..	2,270.000	—	—	—	—	—	
	β) Subwencyonowane przedsiębiorstwa melioracyjne:							
5	Wydz. kraj., regulacya częściowa Strwiąża pod Czaplami . .	16.630	9·7	—	—	—	—	
6	Gmina Borki, osuszenie rowami . . .	23.400	6·0	—	272	—	—	
7	Wola Zdakowska. .	4.785	1·5	—	37	—	—	
8	Międzywodzie od Baranów	3.480	1·7	—	179	—	—	
9	Brzyście	12.300	3·7	—	182	—		
10	Złotniki, obwałowanie kanału Berdechowskiego	4.785	2·0	—	—	—	—	
11	Przedłużenie kanału Kliszowskiego . .	4.800	1·2	—	—	—	—	
12	Gmina Kliszów . .	9.500	3·1	—	227	—	—	
13	Gmina Malinie . .	10.600	3·2	—	177	—	—	
14	Gmina Borowa . .	12.300	4·8	—	—	—	—	
15	Gmina Słupiec rów Olszynka . . .	900	0·4	—	—	—	—	
	obwałowanie Starowiśla.	1 000	1·1	—	—	—	—	
16	Gmina Szczucin, rów osusz.	9.700	4·2	—	—	—	—	
17	Urbanik i Bogusz w Lubaczu, rowy osusz.	1.850	0·7	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
18	Jan Skoczylas w Słupcu	700	—	—	—	3	—	
19	Włościanie w Łęce szczucińskiej	1.400	0·9	—	—	—	—	
20	Gmina Wola rogowska, rów osuszający	—	1·7	—	—	—	—	
21	Gminy Kwików i Wola przemykowska, rowy	—	11·0	—	—	—	—	
22	Gminy Brzezówka i Moderówka, regulacya Jasiółki	—	1·5	—			—	
23	Spółka dla osuszenia bagien łańcucko-Jarosławskich, przedłużenie rowu Nielipkowskiego	3.730	2·0	—	—	—	—	
	oraz rowu Nr. XI.	3.450	1·4	—		—	—	
24	Włościanie w Cetuli	4.600	—	—	31	—	—	
25	Włościanie w Ciężkowicach	28.800	—	—	230	—	—	
26	Spółka wodna dla regulacyi pot. Stawczanki i dopływu	524.000	53·0	1.553	—	—	—	
27	Wydział pow. w Nisku obwałowanie Sanu w Bielińcu	25.500	—	148	—	—	—	
28	Wydział pow. w Rzeszowie, osuszenie bagien	436.000	—	—	1.818	—	—	
29	Wydział pow. Wadowice, obwałowanie Wieprzówki	7.160	—	52	—	—	—	
30	Wydział pow. w Samborze, osuszenie bagien	174 000	—	—	1.185	—	—	
31	Gmina Połonice	—	—	—	350	—	—	
32	Włościanie w Koziarni	24.000	—	—	106	—	—	
33	Włościanie w Kuryłówce	51.900	—	—	309	—	—	
34	Gmina Demeszkowce	13.353	—	—	72	—	—	
35	Włościanie w Wysocku niżnem	6.140	—	—	29	—	—	
36	Regulacya potoków Łęg i Olszyny w pow. Krośnieńskim	28.000	10	200	—	—	—	Alternatywa
37	Gmina i obszar dw. w Bełzcu	12.482	—	—	94	—	—	
38	Gmina Kupiczwola	10.000	—	—	172	—	—	

Liczba porz	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
39	Gmina Siemianówka.	6.700	—	—	76	—	—	
40	Gmina Słocina, osusz. pastwisk.	1.935	—	—	4	—	—	
41	Włościanie w Dębowcu	2.400	—	—	—	11	—	
42	Włościanie w Odrzykoniu	12.000	1·2	—	—	59	—	
43	Włościanie w Wojkówce	25.000	2·6	—	—	86	—	
44	Włościanie w Zarzeczu	7.600	—	—	—	32	—	
45	Włościanie w Kopytowej	16.200	—	—	—	60	—	
46	Włościanie w Suchodole	6.500	—	—	—	26	—	
47	Włościanie w Załężu.	3.550	—	—	—	15	—	
48	Włościanie w Męcince	19.700	—	—	—	71	—	
49	Włościanie w Białobrzegach	46.000	—	—	—	183	—	
50	Włościanie w Głowience	9 900	—	—	—	27	—	
51	Włościanie w Strusinie	8.400	—	—	—	25	—	
52	Włościanie w Skrzyszowie	24.400	—	—	—	78	—	
53	Probostwo w Zgłobieniu	12.800	—	—	—	32	—	
54	Włościanie w Zaczerniu	8.472	—	—	—	24	—	
55	Włościanie w Nosówce	3.795	—	—	—	12	—	
56	Włościanie w Odporyszowie	4.692	—	—	17	—	18	Stawy
57	Włościanie w Gumniskach	22.085	0·6	—	—	61	—	
58	Włościanie i probostwo w Olszynach	6.174	—	—	—	21	—	
59	Włościanie w Lisiej górze	350	—	—	—	1	—	
60	Gmina Rudna wielka	24.995	—	—	—	77	—	
61	Jan Bochenek i Karol Flaga w Sułkowicach	4.500	—	—	—	14	—	
62	Włościanie w Luboczy i Łuczanowicach	15.740	—	—	—	59	—	
63	Włościanie w Jasionce	53.800	—	—	—	175	—	
64	Włościanie w Olszanicy	8.800	—	—	—	17	17	
65	Włościanie w Krzyszkowicach	1.275	—	—	—	4	—	przerobienie alternatywy
66	Włościanie w Łąkcie dolnej	6.400	—	—	—	18	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
	γ) **Melioracye prywatne.**							
	1. Osuszenia i nawodnienia.							
67	Miasto Lwów, w Zubrzy	21.900	—	—	—	78	—	
68	Gmina Nowe Miasto, kanał osuszający .	12.000	0·7	—	—	—	—	
69	Zofia Strzelecka w Wilczej Woli . . .	64.900	—	—	1.553	—	—	
70	Tytus Zarzycki w Chotylubiu	26.100	—	—	—	128	—	
71	W. A. i W. J. Schmidt w Brodach, folwark „Węglarki“ . . .	55.350	—	—	—	258	—	
72	C. i k. Ministerstwo wojny, folwark Roków i Babica (Klecza dolna) . . .	37.100	—	—	—	137	—	
73	Helelna Komorowska w Stanach . . .	22.500	—	—	437	—	—	
74	J. br. Brunicki w Wierczanach	—	—	—	37	—	—	
75	hr. Szeptycki w Przyłbicach	14.400	—	—	75	21	—	
76	J. O. Ks. Sapieha w Racie. . . .	—	—	—	—	15	—	Szkic
77	R. k. Kapituła przemyska w Pnikucie górnym	22 300	—	—	—	103	—	
78	br. de Vaux w Chodorowie	—	—	—	—	96	—	
79	Dr. Raczyński w Zawałowie	—	—	—	—	180	—	
80	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	—	13	—	
81	Fr. hr. Czosnowski w Rogóźnie. . .	—	—	—	—	31	—	
82	Fundacya stypendyjna w Kłodzienku . .	6.000	—	—	—	17	—	
83	Dr. Henryk Kolischer w Wołczuchach .	36.900	—	—	—	176	—	
84	Artur Zaremba Cielecki w Hadynkowcach	4.500	—	—	17	—	—	
85	Felicya hr. Skarbkowa w Bieńkowej Wiszni	46.000	—	—	—	195	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
86	Zofia Ujejska w Tomaszowcach . . .	39.000	—	—	—	174	—	
87	M. hr. Drohojewska w Bolanowicach .	23.000	—	—	—	81	—	
88	Wł. Polański w Rudnikach	44.000	—	—	—	—	147	
89	J. hr. Gołuchowski w Baworówce . .	15.000	—	—	—	45	—	
	w Popławach . .	26.600	—	—	115	70	—	
90	Wiktor Jasiński w Bełzcu	8.091	1·0	—	—	40	—	
91	Jan Urbański w Dobrosinie	13.308	1·5	—	—	52	—	
92	K. br. de Vaux w Chodorowie	6.814	—	—	—	38	—	
93	Fundacya hr. Skarbka w Żydaczowie . .	7.838	1·7	—	—	30	—	
	w Brzozdowcach .	10.584	—	—	3	43	—	
	w Rożniatowie . .	9.951	0·5	—	—	33	—	
94	Zofia hr. Starzeńska w Łowczycach . .	29 225	1·0	—	—	102	—	
95	Jan Gnoiński w Cieszanowie . . .	9.994	—	—	—	50	—	
96	Ignacy Zbożil w Łukawicy	25.982	—	—	—	75	—	
97	St. hr. Stadnicki w Krysowicach . .	5 431	—	—	—	24	—	
98	W. Schmidt w Brodach, folw. Bielawce	—	—	—	—	8	—	
99	Stanisł. Jabłonowski w Popowcach . .	4.600	—	—	—	—	30	
100	Wincenty Rozwadowski w Kozłowie .	2.800	—	—	74	—	—	
101	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym .	3.714	—	—	—	33	—	
102	Helena Szymanowska Żukocinie . . .	1.186	—	—	18	—	—	
103	Antoni Teodorowicz w Żukowie . . .	24.066	—	—	—	107	—	
104	Zygmunt Marszałkiewicz w Kołodziejówce	16.944	—	—	—	79	—	
105	Marcus i Calman Fischer w Kamionkach wielkich. . . .	7.208	—	—	—	46	—	
106	Fundacya Jevish-Colonisation-Association w Słobódce leśnej	26.132	—	—	—	108	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
107	Władysł. Komorowski w Gwoździcu starym	27.323	—	—	—	126	—	
108	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej	7.358	—	—	—	7	—	
109	Wojciech Gryziecki w Pruchniku . .	489	—	—	—	2	—	
110	Andrzej ks. Lubomirski w Przeworsku folwark Rogóźno .	8.801	—	—	37	12	—	
	„ Gać . .	3.812	—	—	18	—	—	
	„ Markowa .	12.282	—	—	—	49	—	
111	Czesław Świeżawski w Rokietnicy .	37.547	2·6	—	24	122	—	
112	Wład. ks. Sapiecha w Oleszycach, folwark Zalesie . .	18.598	—	—	—	88	—	
	folwark Zapałów .	18.135	1·6	—	19	69	—	
113	Marya hr. Gołuchowska w Lubaczowie folwark Niwki . .	13.750	—	—	38	29	—	
	„ Basznia .	12 890	—	—	—	—	45	
114	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach .	3.774	—	—	23	—	—	
115	Adam hr. Skrzyński w Zagórzanach .	—	0·5	—	14		—	Szkic
116	Helena Lisowiecka w Niegłowicach .	15.100	—	—	—	74	—	
117	Stanisław Zaykowski w Czermnej . .	900	—	—	—	4	—	
118	Waleryan Stawiarski w Woli Dębowieckiej	8.300	—	—	—	43	—	
	w Jedliczu . . .	7.200	—	—	—	34	—	
	w Chorkówce . .	4.400	—	—	—	21	—	
119	Zdzisław Skrzyński w Harcie . . .	3.200	—	—	—	16	—	
		4 000	1·1	—	—	—	14	
120	Dr. Abraham Kornhäuser w Wygodzie	17.200	—	—	—	75	—	
121	Gmina Brzostek, regulacya potoku Słonego	6.300	1·0	—	—	—	—	
122	J. E. Kazimierz hr. Badeni w Pobużanach.	7.600	—	—	—	34	—	
123	Miasto Tarnów w Klikowie	6.650	—	—	—	28	—	
124	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie .	3.758	—	—	—	22	—	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwagi
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
125	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce . . .	3.806	—	—	—	15	—	
126	Marya Holtzerowa w Budach . . .	6.508	1·0	—	—	—	34	
127	Dr. Adam Jordan w Więckowicach .	9.954	—	—	—	45	—	
	w Rudce . . .	1.998	—	—	—	9	—	
128	Adam Kozłowiecki w Brzostowej górze	15.980	—	—	—	51	—	
129	Włodzimierz Kodrębski w Kąśnie dolnej .	1.420	—	—	—	4	—	
130	Zdzisław hr. Tarnowski w Sędziszowie.	3.291	—	—	11	—	—	
	w Wolicy piaskowej	4.230	—	—	22	—	—	
	w Leszczach . .	786	—	—	9	—	—	
	w Kamionce (Ług)	522	—	—	4	—	—	
	w Kamionce (Ruda)	13.865	—	—	53	—	—	
	w Rudzie (staw) .	572	—	—	9	—	—	
	w Żdżarach. . .	430	—	—	4	—	—	
131	OO. Misyonarze w Tarnowie, zasklepienie potoku Strusinki .	7.500	0·1	—	—	—	—	
132	Marya Duninowa w Głębowicach. .	1.200	—	—	—	4	—	
	w Gierałtowiczkach	23.800	—	—	—	75	—	
133	Dr Stanisław Łazarski w Witkowicach .	44.300	—	—	—	137	—	
134	Władysław Żeleński w Łysokoni. . .	24 400	—	—	—	85	—	
	w Brzeziu . . .	15.600	—	—	—	59	—	
135	Klasztor SS. Andrzeja w Krakowie w Węgrzcach	5.800	—	—	—	19	—	
136	Wydział kraj., krajowa szkoła roln. w Czernichowie . . .	6.700	—	—	—	15	—	
137	Dominik ks. Radziwiłł w Balicach . . .	21.900	—	—	—	67	—	
138	Antoni Górski w Gierczycach	—	—	—		5	—	Szkic
139	Witołd Uznański w Poroninie	—	—	—		12	—	„
140	Jadwiga Suszycka w Zakopanem . .	—	—	—	5	—	—	„
141	Ludwik Bogusz w Brzeziu szlacheckiem .	—	—	—	—	16	—	„

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
142	Zdzisław Brzeziński w Łazanach . .	5.900	—	—	—	11	11	
	w Woli Podłazańskiej	1.020	—	—	—	3	3	
	2 Kultura torfowa.							
143	Juliusz hr. Tarnowski Byszowie . . .	9.700	2·0	—	37	—	—	
144	Bronisław Osuchowski w Wiśniowczyku .	3.630	—	—	23	—	—	
145	Zdzisław hr. Tarnowski w dobrach Dzików	70.500	—		608	—	—	
146	W. A. i W. J. Schmidt w Brodach, folwark Bielawce-Leszniów.	17.529			144	—	—	
147	D. Francke i Synowie w Budzie stalowskiej	140.000			1.726	—	—	
148	Zofia hr. Zamoyska w Moszczanach .	—	—		11	—	—	Szkic
149	Wydział krajowy dla zakładów rolniczych Dublanach . . .	42.000	—	—	85	—	52	
	3. Stawy rybne.							
150	Andrzej hr. Potocki w Spytkowicach .	—	—	—	—	—	16	
151	Emil Jordan Stojowski w Miechowiczkach małych. .	32.000	—	—	—	—	80	
152	Dr. Emil Parnas w Lublińcu nowym . .	—	—	—	—	—	16	
	Ogółem .	19,783.034	867·0	33.439	10.810	5.364	483	
	Z powyższych robót przypada:							
1	Na biuro centralne (poz. 1—39, 51—52, 67 do 100, 143—152) .	18,875.472	854·7	33.439	10.481	2.419	341	
2	Na ekspozyturę w Stanisławowie (poz. 101—108) . . .	113.931	—	—	18	506	—	
3	Na ekspozyturę w Jarosławiu (poz 109 do 114)	130.078	4·2	—	159	371	45	

Liczba porz.	Nazwa strony i miejscowości	Kwota kosztorysowa	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
			długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		koron	kilom.	ha	w hektarach			
4	Na ekspozyturę w Jaśle (poz. 40—50, 115—122) . .	257.785	6·4	—	18	871	14	
5	Na ekspozyturę w Tarnowie (poz. 53—60, 123—131) . .	164.633	1·7	—	129	402	52	
6	Na ekspozyturę w Krakowie (poz. 61—66, 132—142) . .	241.135	—	—	5	795	31	

C) Prowadzono lub nadzorowano roboty.

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim.
2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
3. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby (2 inżynierów).
4. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Raby do Woli Rogowskiej (2 inżynierów).
5. Obwałowanie prawego brzegu Wisły w powiecie Dąbrowskim (2 inżynierów).
6. Obwałowanie prawego brzegu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim (2 inżynierów).
7. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.
8. Regulacya Białej w powiecie Tarnowskim i Grybowskim (2 inżynierów)
9. Regulacya Nowego Brnia.
10. Regulacya górnej Trześniówki.
11. Osuszenie bagien łańcucko-jarosławskich.
12. Regulacya górnego Dniestru i Strwiąża (3 inżynierów).
13. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich (2 inżynierów).
14. Regulacya Bugu.
15. Regulacya Błotni.
16. Regulacya Pustej.
17. Regulacya Krzemienicy.
18. Osuszenie bagien Rzemieńskich.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
	β) **Subwencyonowane przedsiębiorstwa melioracyjne.**						
1	Gmina Baranów, osuszenie	0·4	—	—		—	
2	Gmina Łuże ad Rzemień, osuszenie rowami	—	—	—	—	—	Dokończenie
3	Gmina Borowa, osusz. rowami	2 0	—	—	—	—	
4	Gmina Słupiec, rów Olszynka obwałowanie Starowiśla	0 4 1·1	— —	— —	— —	— —	
5	Gmina Szczucin, rowy osusz.	4·2	—	—	—	—	
6	Urbanik i Bogusz w Lubaszu	0·7	—	—	—	—	
7	Włościanie w Łące szczucińskiej	0·9	—	—	—	—	
8	Gminy Dołęga, Jadowniki mokre, Przybysławice, Wola rogowska i Zaborowie, osuszenie rowami	9·3	—	—	—	—	
9	Spółka dla osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich, przedłużenie rowu Nr. XI. i rowu nielipkowskiego	3·4	—	—	—	—	
10	Spółka wodna dla regulacyi potoku Chechło	3·5	—	—	—	—	
11	Spółka wodna dla osuszenia Niwy „Niechciałka“ w Wólce pełkińskiej	4 3	—	173	—	—	
12	Spółka drenarska w Albigowej	0·6	—	—	32	—	
13	Gmina Mielnicz	—	—	—	30	—	
14	Gmina Peczenia	—	—	160	—	—	Rozpoczęto
15	Włościanie w Siepietnicy	—	—	—	3	—	
16	Włościanie w Kołaczycach	—	—	—	9	—	
17	Włościanie w Nawsiu Kołaczyckiem	—	—	—	6	—	
18	Włościanie w Dębowcu	—	—	—	19	—	
19	Włościanie w Chrząstówce	—	—	—	32	—	
20	Włościanie w Biezdziedzy	—	—	—	26	—	
21	Włościanie w Lubli	—	—	—	4	—	
22	Probostwo w Krasnem	—	—	—	13	—	
23	Włościanie w Przedmieściu Strzyżowskiem	—	—	—	3	—	
24	Spółka wodna w Gorajowicach, Stankówce, Brzyszczkach i Warzycach	1·7	—	—	—	—	
25	Józef Sanokowski i towarzysze w Warzycach	—	—	—	8	—	
26	Włościanie w Świerzowej polskiej	—	—	—	2	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
27	Włościanie i probostwo w Staszkówce	—	—	—	3	—	Dokończenie
28	Spółka drenarska w Pawęzowie	—	—	—	81	—	
29	Tomasz Szajer w Słocinie	—	—	—	18	—	
30	Spółka drenarska w Lisiej górze	4·5	—	—	—	—	
31	Włościanie w Żukowicach st.	1·3	—	—	—	—	
32	Spółka drenarska w Strusince	1·6	—	—	—	—	
33	Gmina Jasionka	—	—	—	20	—	
34	Wincenty Wisz w Jasionce	—	—	—	1	—	Dokończenie
35	Michał Wąsik i tow. w Rudzach	—	—	—	13	—	
36	Włościanie i probostwo w Żegocinie	—	—	—	11	—	
37	Spółka drenarska w Jawiszowicach	1·2	—	—	23	—	
	γ) **Melioracye prywatne.**						
	1. Osuszenia i nawodnienia						
38	J. E. Andrzej hr. Potocki w Kamionce str. folw. Dernów	—	—	—	58	—	
39	J. O. Ks. Lubomirski w Szczucinie, osuszenie folwarku Zabrnie i Załuże	5·6	—	—	—	—	
40	J. E. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—		13	—	
	w Pisarach	—	—	—	15	—	
41	Józef Wysocki w Polance W.	—	—	—	19	—	
42	Probostwo łac. w Chodorowie	1·0	—	—	—	—	
43	Wład. Polański w Rudnikach	4·7	—	—	—	—	
44	Maurycy Jonas w Dolinach	4·5	—	—	—	—	
45	Kazimierz Jaworski w Skwarzawie	4·2	—	—	—	—	
46	JO. ks. Sapieha w Racie	—	—	—	15	—	
47	Fundacya styp. w Kłodzienku	—	—	—	12	—	
48	Dr. H. Kolischer w Wołczuchach	—	—	—	48	—	
49	br. de Vaux w Chodorowie	—	—	—	35	—	
50	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	15	—	
51	hr. Szeptycki w Przyłbicach	—	—	—	15	—	
52	Alfred Maly w Wołowem	—	—	—	15	—	
53	Jan Breuer w Suchowoli	1·2	—	—	8	—	
54	Stanisław Bohdanowicz w Petryłowie	2·8	—	—	—	—	
55	Adam Romer w Wierzbicy	8·0	—	—	—	—	Osuszenie lasu
56	Witołd Czajkowski w Żyrawie	—	—	—	22	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
57	Franciszek Miliński w Cześnikach	—	—	—	20	—	
58	Józef hr. Gołuchowski w Baworówce	7·5	—	—	—	—	
59	Alexander Pragłowski w Komarowicach	—	—	—	11	—	
60	Stefan Trzecieski w Dynowie	—	—	—	13	—	
61	Henryk Prek w Łuce	3 0	—	—	—	—	
62	St. hr. Stadnicki w Krysowicach	—	—	—	12	—	
63	A. ks. Czartoryski w Besku	2 0		41	—	—	
64	J. E. K. hr. Badeni w Busku folw. Wierzblany	—	—	—	18	—	
65	Z. hr. Tarnowski w Dzikowie folw. Wymysłów	—	—	—	35	—	
	folw. Miechocin	—	—	9	—	—	
66	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	17	—	
67	Z. hr. Tarnowski w Sędziszowie, folw. Księżomost	—	—	—	8	—	
68	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie	—	—	—	9	—	
69	JE. Dawid Abrahamowicz w Siemianówce	—	—	—	17	—	
70	Dr. Grzegorz Ziembicki w Malczycach	—	—	—	17	—	
71	Tadeusz Starzyński w Derewli	—	—	17	—	—	
72	Jan Urbański w Dobrosinie	—	—	—	6	—	
73	W. Schmidt w Brodach folw. Bielawce	—	—	—	8	—	
74	Fundacya Jevish Colonisation-Association w Słobódce leśnej	—		—	26	—	
75	Augustyn Mlcoch w Stasinie (Piadykach)	—	—		48	—	
76	Zygmunt Jaroszyński w Bludnikach		—		25	—	
77	Juliusz Gołębski w Sławentynie	—	—	—	20	—	
78	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej	—			22	—	
79	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu dolnem	—	—	—	34	—	
80	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	14	—	
81	Marku i Calman Fischer w Kamionkach W.	—	—	—	30	—	
82	Karol Mencel w Pawełczu	—	—	—	13	—	
83	Artur Zaremba Cielecki w Hadynkowcach	1·7	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
84	Henryk Prek w Łuce	3·5	—	—		—	
85	Maryan Lisowiecki w Chłopicach	—	—	—	26		
86	Czesław Świeżawski w Rokietnicy	2·8		26	46	—	
87	Andrzej ks. Lubomirski w Przeworsku, folwark Dębów		—	—	5	—	
	folwark Białoboki	0·8	—	—	95	—	
	„ Nowosielce	—	—	—	8	—	
	„ Dolne	—	—	—	14	—	
	„ Maćkówka	—	—	—	20		
	„ Markowa	—	—	—	21	—	
88	Józef Myszkowski w Stubnie folw. Rotysko	4·2	—	3	40	20	
89	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	3 7	—	23	20	—	
90	Władysław ks. Sapieha, folw. Hryńków ad Dachnów	—	—	—	14	—	
91	Stanisław Dolański w Narcie nowym	1·0	—	—	80	—	
92	Marya hr. Gołuchowska, folw. Basznia		—	—	2	—	
	folw. Niwki	2·0	—	—	26	—	
93	Probostwo w Wesołej	—	—	—	9	—	
94	Zdzisław Skrzyński w Harcie	—	—	—	37		
	w Bachorzu	—	—	—	6	—	
95	Jan hr. Szeptycki w Korczynie	—	—	—	—	26	
96	Adam hr. Skrzyński w Łużnie	—		—	48	—	
97	Mieczysław Urbański w Haczowie			—	6	—	
98	Władysław Krynicki w Glinniku dolnym	—	—	—	4	—	
99	Stanisław Zaykowski w Czermnej		—	—	14	—	
100	Jan hr. Romer w Bieździatce	—	—	—	37	—	
101	Aleksandra Wiktorowa w Babicy	—	—	—	4	—	
	w Czudcu	—	—	—	17	—	
102	Jadwiga hr. Łubieńska w Krakowcu	—	—	14	—	—	
103	Kazimierz Groblewski w Łęgach szymbarskich		—	—	10	—	
104	Władysław Dembowski w Sękowej	—	—	—	5	—	
105	Helena Lisowiecka w Niegłowicach	—			10	—	
106	Jan Trzecieski w Świerzowej polskiej	—	—	—	6	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
107	Stanisław Wasilewski w Pstrągowej	—	—	—	9	—	
108	Roman Jordan w Roztoce	—	—	—	8	—	
109	Włodzimierz Kodrębski w Kąśnie dolnej	—	—	—	48	—	
110	Marya hr. Romerowa w Borowej	—	—	—	70	—	
111	Dr. Stanisław Dąmbski w Rudnie Wielkiej	—	—	—	28	—	
112	Henryk Dolański w Radłowie	—	—	—	14	—	
113	Edward hr. Raczyński w Pustyni	—	—	—	37	—	
114	Dr. Adam Jordan w Więckowicach	—	—	—	8	—	
	w Rudce	—	—	—	4	—	
115	Henryk Schwarz w Staszkówce	—	—	—	—	9	
116	JO. Ks. Sanguszko w Lisiej górze	—	—	—	17	—	
117	Aleksaner Dąmbski w Nosówce	—	—	—	20	—	
118	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce	—	—	—	15	—	
119	Janusz hr. Tyszkiewicz w Weryni	—	—	—	22	—	
120	OO. Misyonarze w Tarnowie, zasklepienie Strusinki	0·1	—	—	—	—	
121	Marya Duninowa w Gierałtowiczkach	—	—	—	36	—	
	w Głębowicach	—	—	—	7	—	
122	Marek Łuszczkiewicz w Wielkim Dworze	—	—	—	20	—	
123	Klasztor SS. Benedyktynek w Staniątkach, w Zakrzowie	—	—	—	11	—	
124	Józef Myszkowski w Tymbarku	—	—	—	7	—	
125	Wład. Słapa w Lusinie	—	—	—	7	—	
126	August hr. Potocki w Zatorze w Gierałtowicach	—	—	—	28	—	
127	Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—	—	9	—	
	w Pisarach	—	—	—	60	—	
128	Władysław Żeleński w Łysokoni	1·5	—	—	15	—	
	w Brzeziu	—	—	—	12	—	
129	Klasztor SS. Andrzeja w Krakowie w Modlniczce	—	—	—	6	—	
130	Dominik ks. Radziwiłł w Balicach	2·0	—	—	50	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
131	Komisya fizyologiczna Akademii Umiejętności, grunt włościański w Dzianiszu .	—	—	—	1	—	
132	Antoni Górski w Gierczycach	—	—	—	5	—	
133	Gizela Rudzińska de Rudno w Wrotnowie	1·0	—	—	17	—	
134	Franciszek Niemczewski w Chorowicach	1·0	—	—	28	—	
135	Witołd Uznański w Poroninie	—	—	—	12	—	
136	Ludwik Bogusz w Brzeziu szlach..	—	—	—	16	—	
137	Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	1·0	—	—	4	—	
	2. Kultura torfowa.						
138	Jan Urbański w Poddębcach.	—	—	14	—	—	
139	W. A. i W. F. Schmidt w Brodach w Bołdurach . . .	—	—	57	—	—	
	w Leszniowie	—	—	86	—	—	
140	Jadwiga hr. Łubieńska w Krakowcu	—	—	7	—	—	
141	Oktaw Sala w Wysocku . .	—	—	29	—	—	
142	Zdzisław hr. Tarnowski w Jadachach	—	—	6	—	—	
	3. Stawy rybne.						
143	Jan Zeitleben w Zahajcach .	—	—	—	—	97	Stawy
144	Marya Małachowska w Strzałkach	—	—	—	—	2	„
145	Probostwo w Łowcach . .	—	—	—	—	1	„
146	Leopold Dietl w Rzuchowej .	—	—	—	—	1	„
147	Dr. Emil Parnas w Lublińcu nowym	—	—	—	—	17	„
148	Piotr Mycielski w Smolniku.	—	—	—	—	4	„
149	Edward Kopecki w Rokitnie	—	—	—	—	2	„
150	Roman Krzysztofowicz w Jasionowie polnym . . .	—	—	—	—	5	„
151	Dr. Oswald Kimelmann w Uhrynkowcach . . .	—	—	—	—	2	„
	Ogółem .	111·5	—	665	2,351	186	
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na biuro centralne (poz. 1—10, 13—14, 38—73, 138—151)	71·4	—	426	511	131	
2	Na expozyturę w Stanisławowie (poz. 74—84) . . .	5·2	—	—	232	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	Osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	ha	w hektarach			
3	Na expozyturę w Jarosławiu (poz. 11 - 12, 85—94) . .	19·2	—	225	501	20	
4	Na expozyturę w Jaśle (poz. 15—26, 95—107) . . .	1·7	—	14	295	26	
5	Na expozyturę w Tarnowie (poz. 27—34, 108—120) .	7·5	—	—	414	9	
6	Na expozyturę w Krakowie (poz. 35—37, 121 - 137) .	6·5	—	—	398	—	

D) Wykonano badania wstępne lub wzięto udział w następujących czynnościach komisyjnych:

1. Kolaudacya robót wykonanych w roku 1903 i 1904 przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

2. Kolaudacya robót wykonanych w roku 1903 i 1904 przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic.

3. Kolaudacya robót wykonanych w r. 1901, 1902 i 1903, przy regulacyi Nowego Brnia i dopływów.

4. Komisya prawno-wodna dla zawiązania spółki wodnej dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

5. Komisya w sprawie wspólnych urządzeń na obszarze komasacyjnym w Lublińcu.

6. Komisya w sprawie j. w. w Chiszewicach.

7. Komisya w sprawie j. w. w Skniłówku.

8. Kolaudacya robót wykonanych przy zabudowaniu górskich potoków.

9. Kolaudacya robót wykonanych przy regulacyi Białej, Skawy, Bugu, Łomnicy, górnego Dniestru i Strwiąża, Białki pod Bestwiną, oraz przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca.

10. Lustracye robót wykonywanych przy regulacyi Łomnicy, Dniestru (Rozwadów - Żurawno), górnego Dniestru i Strwiąża, robót konserwacyjnych na Łęgu i Trześniówce, i przy lokalnej regulacyi Seretu pod Tudorowem.

11. Komisya reambulacyjna dla kanału spławnego Zator-Samborek.

12. Komisya dla ubezpieczenia Krakowa od powodzi, tudzież reambulacya projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa.

13. Roboty przy lokalnej regulacyi Seretu pod Tudorowem (wytyczenie i zarząd).

14. Roboty przy budowie kanalizacyi i odczyszczalni cieczy kanałowej sposobem biologicznym dla krajowego zakładu dla chorych umysłowo w Kulparkowie.

15. Lustracya robót wykonywanych około drenowania gruntów włościańskich w Mielniczu i dworskich w Busku.

16. Reambulacya wspólnie z delegatami c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i c. k. Namiestnictwa, projektu regulacyi Pełtwi i melioracyi jej doliny.

17. Budowa 14 szluz i przepustów betonowych w miejsce drewnianych, w wałach Kisielnicy i jednej szluzy w wale Wisły.

18. Kolaudacya robót regulacyjnych na Dunajcu i Popradzie, w c. k. okręgu budowniczym w Nowym Sączu.

19. Reambulacya linii kolejowej Tarnów-Szczucin.

20. Udział w posiedzeniu Wydziału spółki wodnej dla obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

21. Odbiór materyałów drzewnych do budowy objektów przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

22. Lustracya robót wykonywanych przy osuszeniu bagien łańcucko-jarosławskich, bagien naddniestrzańskich, przy regulacyi potoku Błotni i przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca.

23. Licytacya drugiego pokosu trawy na wałach Wisły, Sanu, Strachockiej rzeki, Jodłówki, Łęgu i Trześniówki, (192 km.).

24. Udział w komisyi expropriacyjnej gruntów, zajętych pod lewy wał Wisłoki w Rzędzianowicach.

25. Udział w komisyi w sprawie wydzielenia niektórych parcel w Siedleszczanach, z okręgu konkurencyjnego Spółki wodnej dla regulacyi potoku Krzemienicy.

26. Komisya w sprawie budowy mostków dodatkowych na kanale Międzywodzie-Baranów.

27. Komisya w sprawie szluzki na potoku „Rzeka“ w gminie Trześń.

28. Komisya w sprawie uszkodzonego wału Krzemienicy w gminie Piechoty.

29. Dochodzenie w sprawie skargi na strażnika wałowego Lisa i Kardysia w Trześni.

30. Komisya w sprawie intabulacyi gruntów zajętych pod lewy wał Łęgu w Gorzycach.

31. Komisya w sprawie gruntu zajętego pod kanał Międzywodzie-Baranów, na parceli Ferdynanda Krausa.

32. Komisya w sprawie naprawy stopnia na Łęgu w Grębowie, i pogłębienia potoku Zupawy w gminie Jeziorka i Grębów.

33. Komisya w sprawie intabulacyi gruntów, zajętych pod lewy wał Łęgu na Cyplu ad Gorzyce.

34. Komisya w sprawie mostów na Krzemienicy w Dymitrowie Wielkim.

35. Opracowano kosztorys zasklepienia rowu „Wenecya“ w Baranowie, na długości 71 mb.

36. Komisya w sprawie budowy mostu dodatkowego na kanale Jaślańskim w Chorzelowie.

37. Wykonano zdjęcie dla zrobienia kosztorysu zasypania dołu, wybitego wielką wodą Wisły w prawym brzegu potoku Gróbka.

38. Komisya w sprawie rowów osuszających w Goleszowie.

39. Kolaudacya robót wykonanych w roku 1903 przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki.

40. Opracowano szkic rowów osuszających w gminach Schönanger, Czermin, Hohenbach i Szafranów.

41. Opracowano plan targowicy w gminie Borowa.

42. Udzielono porady w sprawie osuszenia drenami domu mieszkalnego w Mielcu.

43. Udzielono porady w sprawie osuszenia łąk w Glinach małych.

44. Niwelacya i pogłębienie rowów na bagnach Stojanowskich, na długości 3.785 mb. i opracowano projekt pogłębienia dalszych rowów o łącznej długości 17.950 mb. kosztem 17.000 koron.

45. Opracowano projekt jazu Nr. 2. w Dołobowie (kosztorys 296.000 koron), dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

46. Wykonano sondowanie podglebia dla sporządzonego przez Bank melioracyjny projektu drenowania gruntów folwarku Załuże ad Szczucin, które okazało, że drenowanie tego obszaru jest zbyteczne.

47. Wytyczono pogłębienie potoku Żabnicy na długości 6.300 mb.

48. Wykonano ubezpieczenie brzegów Nowego Brnia w Słupcu, Otałęży i Ziempniowie, uszkodzonego przez powódź, z funduszów zapomogowych (koszt 30.000 koron).

49. Kolaudacya robót przy uzupełnieniu obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim, oraz Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

50. Reambulacya projektów regulacyi Wereszycy.

51. Zarządzono roboty konserwacyjne na potoku Dumnym i na Złotej Lipie.

52. Udział w komisyi obchodowej w sprawie kolei Lwów-Podhajce, na przestrzeni Brzeżany-Podhajce.

53. Udział w komisyi obchodowej w sprawie budowy drogi objazdowej Mikołajów-Bilcze-Wolica, ze względu na zaprojektowane osuszenie gruntów włościańskich w Rudnikach.

54. Opracowano kataster konkurencyjny dla regulacyi Drwinki i Błotni.

55. Udział w komisyi wodno-prawnej dla zawiązania spółki wodnej dla regulacyi Drwinki, Uszwicy i Gróbki.

56. Udział w komisyi dla oznaczenia pala markacyjnego przy młynie w Kulawie.

57. Kolaudacya drenowania gruntów konwentu Braci Miłosiernych w Zebrzydowicach.

58. Komisya w sprawie wadliwie wykonanego przez Bank melioracyjny drenowania gruntów w Hryńkowie.

59. Udział w komisyi wodno-prawnej dla regulacyi potoku Świerza.

60. Udział w komisyi wodno-prawnej dla regulacyi potoku Nitewki.

61. Udział w komisyi wodno-prawnej dla osuszenia gruntów w Artasowie.

62. Wykłady o melioracyach rolnych w oddziałach c. k. Towarzystwa gospodarskiego i na zjazdach Kółek rolniczych.

63. Udział w komisyi wodno-prawnej dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny.

64. Udział w komisyi wodno-prawnej dla regulacyi potoku Lubeszki.

65. Kolaudacya drenowania gruntów włościańskich w Michniowcu.

66. Badanie wykonanego przez prywatnych przedsiębiorców drenowania gruntów dworskich w Wiśniowej, Kozłówku i Cieszynie (120 ha.)

67. Badanie wykonanego przez Bank melioracyjny drenowania gruntów dworskich w Cieszanowie, Nowem Siole i Chotylubiu (171 ha.)

68. Udzielenie porady w sprawie budowy młynówki w Wiśniowczyku.

69. Współudział w komisyi reambalacyjnej projektu regulacyi potoków Wisłoka i Pielnicy.

70. Kolaudacya robót osuszających, wykonanych w dobrach ks. Czartoryskich w Besku.

71. Wykonano odsłonięcie źródeł dla projektowanego wodociągu w Żmigrodzie i odesłano próbki wody do chemicznego i bakteryologicznego badania.

72. Udział w dochodzeniu komisyjnem dla regulacyi starego koryta Wisłoka w powiecie łańcuckim i rzeszowskim.

73. Rozpoczęto badanie robót poprawczych, wykonanych przez Bank melioracyjny przy drenowaniu gruntów w dobrach stołowych łać. Arcybiskupstwa we Lwowie, w kluczu obroszyńskim.

74. Kontrola robót drenarskich w Mielniczu i Racie ad Rawa ruska.

75. Opracowano projekt szluzy zwilżającej w dobrach r. k. kapituły w Rzęśnie ruskiej.

76. Kolaudacya i sprawdzenie robót wykonanych w Targowicy polnej.

77. Badanie wartości opałowej torfowisk w Chiszewicach, Hładkiem i Witowie.

78. Udzielono porady fachowej w sprawie gospodarstwa torfowego w Rudnie małej i w Hładkiem.

79. Udzielono porady fachowej właścicielom łąk torfowych, w sprawie zastosowania sztucznych nawozów i składu mieszanek traw łąkowych, w sprawie wyrobu ściółki torfowej i zakupna odpowiednich maszyn do exploatacyi torfu i do kultury torfowisk.

80. Prowadzenie doświadczeń z uprawą torfowisk w stacyach doświadczalnych, subwencyonowanych z funduszów kraju i państwa w: 1. Byszowie, 2. Derewni, 3. Tetewczycach, 4. Wolicy Baryłowej, 5. Ohladowie, 6. Moszczanach, 7. Nowej Grobli, 8. Jadachach, 9. Jaworznie i 10. Grzędzie,

81. Wykonano w laboratorym krajowego biura melioracyjnego około 700 analiz mechanicznych próbek ziemi, w celu oznaczenia odstępu drenów.

82. Ogłoszono drukiem wyniki doświadczeń na stacyach doświadczalnych, z odwadnianiem torfowisk dla celów kultury.

83. Udzielono porady fachowej w celu należytego zagospodarowania stawów rybnych w Łuczanach (15 ha.), Czyżykowie (0·3 ha.), Uniszowie (10·3 ha.) i Chorostkowie (96 ha.), ponadto na stawach włościańskich w Miętniowie, Bugaju, Rożnowej, Sierszy i Kozicach wielkich.

84. Udział w dochodzeniach komisyjnych, dotyczących spraw rybactwa w Katczy i Łączkach, Leśniowicach i Knihiniczach.

85. Oznaczenie cen sprzedaży rurek drenowych w subwencyonowanej cegielni w Wołczyńcu.

86. Badanie powodów wadliwego funkcyonowania drenów w Błudnikach.

87. Wykonano odrenowanie budynku kraj. szkoły sukienniczej w Rakszawie.

88. Kontrola robót melioracyjnych, wykonywanych w dobrach Ordynacyi przeworskiej, w Chłopicach, w Kobylnicy ruskiej i Stubnie, w Hruszowicach, w Hryńkowie, w Narcie nowym, w Baszni, Niwkach i Wesołej.

89. Kolaudacya robót wykonanych około drenowania gruntów włościańskich w Siepietnicy, w Lubli, w Nawsiu kołaczyckiem, Kołaczycach, Bezdziedzy, Suchodole i Strzeszynie.

90. Opracowano nowy kosztorys dla drenowania 29 ha. gruntów dawniej dworskich, obecnie włościańskich w Warzycach (6.600 kor.)

91. Przeprowadzono rekonstrukcyę drenowania gruntów dworskich w Szklarach, Bachorzu i Dynowie, z powodu budowy kolei Przeworsk-Dynów.

92. Wykonano rewizyę rowów odpływowych dla drenowania gruntów włościańskich w Czeluśnicy.

93. Udział w komisyach prawno-wodnych dla drenowania gruntów włościańskich w Przygrodach ad Polanka i dla nawodnienia łąk dworskich w Korczynie.

94. Kolaudacya robót wykonanych około drenowania gruntów włościańskich w Dolinie, Przedmieściu Strzyżowskiem i Swierzowej polskiej.

95. Kontrola robót drenarskich w Wierzblanach i Siemianówce.

96. Udział w dochodzeniach komisyjnych, w sprawie zawiązania spółek wodnych w Roztokach, Umieszczu, Moderówce i Bierówce.

97. Wykonano odrenowanie budynków mieszkalnych dla najprzewieleb. ks. Biskupa Wałęgi i w Błoniu.

98. Kontrola robót melioracyjnych w Woli radłowskiej, Radłowie, w Jasionce na gruntach gminnych, włościańskich i dworskich, w Borowej, Kąśnie dolnej, Rudnie wielkiej, Żukowicach starych, Lisiej Górze, Strusinie i Pawęzowie.

99. Kolaudacya robót wykonanych (rowu „Sterkowiec") w Woli radłowskiej.

100. Kolaudacya drenowania gruntu Wincentego Wisza w Jasionce.

101. Kontrola robót i kolaudacya budynków szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

102. Kolaudacya drenowania gruntów włościańskich w Staszkówce.

103. Badanie w celu rekonstrukcyi drenowania 170 morgów roli dworskiej w Sędziszowie i Borku wielkim.

104. Rekonstrucya drenowania z powodu budowy nowej drogi w Iwierzycach.

105. Udział w komisyi wodno-prawnej dla zawiązania spółki drenarskiej w Zaczarniu.

106. Udział w walnych zgromadzeniach spółek drenarskich w Lisiej Górze i Śmignie.

107. Kontrola robót drenarskich, wykonywanych w Łopusznej, Tymbarku, Rudzach, Gierałtowiczkach, Wielkim Dworze ad Frydrychowice, Zakrzowie i Lusinie.

108. Udział w komisyi wodno-prawnej dla założenia stawu rybnego w gminie Brzeszcze.

109. Udział w komisyi wodno prawnej, dla zawiązania spółki drenarskiej w Janowicach.

110. Udział w komisyi j. w. w Bestwinie.

111. Udzielenie fachowej porady dla budowy wodociągu w Gumniskach i Rzędzinie.

112. Badanie wykonanego przed kilkudziesięciu laty drenowania gruntów krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, celem rekonstrukcyi tegoż.

113. Projekt pogłębienia dna przepustu kolejowego, celem uzyskania odpływów wody drenowej w Pisarach.

114. Kolaudacya wykonanego drenowania gruntów włościańskich w Rudzach i Osieku.

115. Udzielenie opinii technicznej w sprawie sporu sądowego o odpływ wody z Piotrowic przez Gierałtowiczki.

116. Badanie uszkodzonych przez burzę drenowań w Balicach, Brzeziu szlacheckim i Breziu ad Grodkowice.

117. Opracowanie projektu osuszenia drenami budynku mieszkalnego w Czernichowie i wytyczenie robót odnośnych.

118. Udział w zebraniu dla zawiązania spółki wodnej w Bierzanowie.

Uwaga. Czynności wykazane pod poz. 1—84, wykonało biuro centralne; pod poz 85 i 86 ekspozytura w Stanisławowie; pod poz. 87 i 88 ekspozytura w Jarosławiu; pod poz. 89 — 96 ekspozytura w Jaśle; pod poz. 97 — 105 ekspozytura w Tarnowie; pod poz. 107 — 118 ekspozytura w Krakowie.

Doświadczenia z kulturą torfowisk.

W roku 1904 prowadzono doświadczenia z uprawą torfowisk w następujących miejscowościach:

1. w Wolicy Baryłowej, na bagnach Stojanowskich;
2. w Byszowie, w dorzeczu Bugu;
3. w Jaworznie, nad Przemszą;
4. w Derewni, w dorzeczu Raty;
5. w Tetewczycach, na bagnach Stojanowskich;
6. w Jadachach, w dorzeczu górnej Trześniówki;
7. w Ohladowie, nad uregulowaną Pustą;
8. w Moszczanach i Korzenicy, w dorzeczu Sanu;
9. w Grzędzie, w dorzeczu Pełtwi.

Na wstępie należy zaznaczyć, że działalność i rozwój wielu z wymienionych powyżej stacyj doznały w roku ubiegłym znacznej przeszkody z powodu zwłoki w wypłacie przyznanych na rok 1904 zasiłków państwowych.

Gdy zaś odezwą z dnia 19. grudnia 1904 l. 176.710 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że dla niektórych stacyj doświadczalnych c. k. Ministerstwo rolnictwa odmówiło subwencyi państwowej, starano się program doświadczeń dla tych stacyj zmienić i ograniczyć koszta do wysokości subwencyi krajowej.

Odmowa zasiłków państwowych na nasze pola doświadczalne z uprawą torfowisk nastąpiła rzekomo z tego powodu, że c. k. Minister-

stwo rolnictwa postanowiło popierać założenie w kraju naszym jednego większego gospodarstwa torfowego, zamiast jak obecnie całej sieci mniejszych pól doświadczalnych.

C. k. Ministerstwo rolnictwa występując z tym wnioskiem, wzięło sobie niezawodnie za przykład podobne gospodarstwa za granicą, jak n. p. w Niemczech w Bernau (Bawarya) i w Maibusch koło Bremy, w Szwecyi w Flahult i w Austryi w Admont (Styrya).

Gospodarstwa takie są bezsprzecznie bardzo pożyteczne, nie wykluczają one jednak wcale potrzeby urządzania mniejszych pól doświadczalnych a tak w Bawaryi, jak w Prusiech i w Szwecyi istnieje mnóstwo mniejszych pól, na których demonstruje się uprawę torfowisk i poucza się właścicieli tych gruntów o racyonalnem ich użytkowaniu.

Pomijając zresztą fakt, że założenie i utrzymanie samoistnego gospodarstwa, opartego wyłącznie na gruncie torfowym, byłoby bardzo kosztowne, należy zaznaczyć, że stosunki innych krajów koronnych monarchii, a w szczególności alpejskich, nie mogą być w żaden sposób porównywane z Galicyą i równo traktowane.

Kraj nasz posiada niezawodnie co do powierzchni więcej torfowisk, aniżeli wszystkie inne kraje koronne razem, różnorodność zaś ich własności, ich rozmieszczenie, odmienne stosunki klimatyczne i topograficzne Galicyi, niemniej wiele innych właściwości tego kraju, przemawiają za tem, ażeby sieć stacyj doświadczalnych z uprawą torfowisk była u nas jak najgęstszą.

Stacye dotychczasowe okazały się zresztą urządzeniami bardzo pożytecznemi i przyczyniły się do rozszerzenia kultur torfowych na stosunkowo znaczne już powierzchnie, bo nietylko obszary dworskie, ale i włościanie coraz chętniej naśladują tego rodzaju uprawę, czego dowodem powstawanie spółek dla uprawy torfowisk, pod patronatem Wydziału krajowego.

Stacye te nie pozostają bez wpływu i na racyonalniejszą gospodarkę na gruntach mineralnych, zaznajamiając rolników naszych z wartością i znaczeniem sztucznych nawozów, ulepszonych narzędzi, uszlachetnionych nasion i t. p. Z tych względów Wydział krajowy oświadczył się za utrzymaniem dotychczasowych mniejszych pól wzorowych w różnych okolicach kraju, a za odroczeniem założenia jednego wielkiego gospodarstwa torfowego.

1. Pole doświadczalne w Wolicy Baryłowej.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Okres wegetacyjny roku 1904 odznaczał się niezwykłą posuchą, która, jak wiadomo, wpłynęła bardzo niekorzystnie na zbiory wszystkich plonów rolnych. Na gruntach jednak torfowych, gdzie wodę w rowach osuszających można było spiętrzać i zwilżać poszczególne działki uprawne, zbiory były wcale dobre.

Przykładem tego była stacya w Wolicy baryłowej, gdzie na torfach zebrano w jednym wypadku suchego siana w dwu pokosach z 1 ha. 66 q., w drugim zaś 78 q., czyli średnio 72 q., a zatem ilość odpowiadającą najlepszym nawadnianym łąkom. Żyta jarego wymłócono z 1 ha. 18 q., owsa 10 q., wydatek zaś kartofli wynosił 96 q z 1 ha.

Właściciel pola włościanin, Łewko Danyluk, oblicza sobie, że w r. 1904 czysty dochód z 1 ha. wynosił średnio 60 koron.

2. Pole doświadczalne w Byszowie.

(Powiat Sokal).

Nie tak dobrze, jak w Wolicy baryłowej, wypadły zbiory na stacyi torfowej w Byszowie.

Przy wykonywaniu robót melioracyjnych musiano zaniechać budowy szluzy spiętrzającej, ponieważ potok przepływający torfowisko jest nieureglowany i tylko jeden brzeg należy do właściciela, na którego gruncie stacya się znajduje. Wskutek tego więc długotrwałej posusze przeciwdziałać sztucznem zwilżaniem nie było można i obsiewy uległy takiej samej szkodzie, jak na lekkich piaszczystych ziemiach.

Z 1 ha zebrano owsa 8 q., buraków pastewnych 80 q., mieszanki na zieloną paszę wprawdzie nie ważono, jednak właściciel określił zbiór jako mierny.

Na rok bieżący stacya ta miała być obsianą mieszanką traw na łąkę stałą, wobec jednak słabych zbiorów 1904 r., zarządzono powtórną uprawę przedplonów.

3. Pole doświadczalne w Jaworznie.

(Powiat Chrzanów).

Grunt pod doświadczenia z uprawą torfowisk, rozciągających się na bardzo znacznej przestrzeni wzdłuż rzeki Przemszy, należący do włościanina Jana Żaka w Jaworznie, został w ciągu r. 1904 rowami osuszony, a zarazem rozpoczęto roboty około mechanicznej uprawy. Przedwstępne te roboty odbywały się w stosunkowo bardzo wolnym tempie, ponieważ torfowisko przedstawiało wiele nierówności, a nadto oczyszczone być musiało z mnóstwa korzeni i pni sosnowych.

Jak znaczne były te roboty, wskazuje fakt, że koszta na powierzchni 3 morgowej wynosiły według szczegółowego rachunku 476 kor. 01 gr. Stacya ta wywołuje już dzisiaj zaciekawienie u miejscowej ludności ponieważ torfowisko przedstawiało w całem tego słowa znaczeniu nieużytek i służyło tylko do zbierania mchów na ściółkę stajenną.

W jesieni roku bieżącego rozsieje się sztuczne nawozy, a dopiero w następnym roku z wiosną przystąpi się do wykonania właściwego programu doświadczeń z uprawą roślin.

Celem doświadczeń jest stworzenie łąk, przed założeniem ich jednak, poprzedzi jednoroczna, względnie dwuletnia uprawa przedplonów, t. j. roślin okopowych i zbożowych.

Ponieważ charakter torfu zbliża się do wyżynnego, przeto szczególną uwagę zwrócono na doświadczenia nawozowe, do których wciągnięto oprócz mączki Thomasa i kainitu, jeszcze wapno, a ewentualnie i saletrę chilijską. Staranność, z jaką zostały wykonane dotychczasowe zarządzenia, daje pewność, że stacya ta spełni jak najlepiej zadanie i przyczyni się do zamiany tych nieżytków w urodzajne grunta.

4. Pole doświadczalne w Derewni.

(Powiat Żółkiew).

W ubiegłym roku na uprawnych próbnych działkach torfowych miano wyjątkowo dobre zbiory dzięki szluzie, którą wodę w rowie głównym można było dowolnie spiętrzać i grunt dostatecznie zwilżać.

Suchego siana zebranego w dwu pokosach ważono średnio 50 q. z 1 ha.

Na nowej działce po wiosennym obsiewie mieszanką traw pozostawiono żyto jare dane tylko jako roślinę ochronną do dojrzenia i mimo tego, że wysiew jego wynosił 50 kg. na 1 ha zebrano wcale przedniego ziarna około 7 q. z 1 ha. Nadto z działki tej skoszono jeszcze w jesieni dość znaczną ilość siana na paszę.

Tak samo dwie inne działki obsiane po raz pierwszy owsem dały stosunkowo obfity zbiór ziarna, bo około 15 q. z 1 ha, a nadto około 28 q. słomy.

Na stacyi tej wykonano w roku ubiegłym doświadczenie z reklamowanym nowym środkiem nawozowym, tak zwanym superfosfatem Gussa. Produkt ten jednak okazał się mniej korzystnym, zebrano bowiem na odnośnej porównawczej działce o 200 snopów owsa mniej, aniżeli przy użyciu równej ilości kwasu fosforowego w formie mączki Thomasa 18%.

Jak zachęcającemi okazały się robione tu próby z uprawą torfowisk, dowodzi fakt, że właściciel rozszerzył kulturę torfową w Derewni na dość znacznej powierzchni i posiada już kilkadziesiąt morgów pierwszej jakości łąk.

5. Pole doświadczalne w Tetewczycach.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Trzeci, a zarazem ostatni rok próby z uprawą torfowisk w Tetewczycach był równie korzystny, jak dwa pierwsze. Jak wiadomo, były tu zarządzone dość rozległe próby z użyciem superfosfatu kostnego, zamiast mączki Thomasa.

Próby te jednak każdym razem wypadały na korzyść mączki Thomasa. Jako normalną dawkę nawozu uważać tu można 10 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa (16—18%) na 1 ha.

Przy tej kombinacyi nawozów sztucznych zebrano w ubiegłym roku z 1 ha.

Kapusty głowiastej około . .	90 kóp
Buraków pastewnych . . .	190 q.
Żyta jarego	20 „
Kartofli:	
Niebieskie olbrzymy . . .	146 „
Prusaki	132 „
Imperatory	91 „
Siana w dwu pokosach . .	40 „

Podnieść należy, że tak w Tetewczycach, jak i w sąsiedniej Wolicy baryłowej stacye doświadczalne wpłynęły na to, że włościanie tamtejsi wypróbowują obecnie i na gruntach mineralnych uprawę różnych gatunków kartofli i zboża, wybierając na nasienie te odmiany, które dają najobfitsze plony. Pole doświadczalne w Tetewczycach spowodowało powstanie tamże spółki dla uprawy torfowisk pod patronatem Wydziału krajowego, która rozwija się pomyślnie i liczy już obecnie kilkudziesięciu członków.

6. Pole doświadczalne w Jadachach.

(Powiat Tarnobrzeg).

Pole to zostało dopiero w roku 1904 pod uprawę przygotowane przez wykopanie potrzebnej sieci rowów osuszających. Miejsce na stacyę wybrano nad potokiem, zwanym Smółką, tuż przy drodze powiatowej z Tarnobrzega do Kolbuszowej.

Potok Smółka ma być w najbliższym czasie uregulowany i pogłębiony. Obecnie przy wytyczeniu rowów odpływ okazał się niewystarczający, a jakkolwiek starano się zaradzić złemu większą gęstością rowów równoległych, to jednak zachodzi obawa, że zbiory szczególnie w mokrym roku mogą niedopisać.

Z tego powodu postanowiono już na rok 1906 przenieść stacyę do Budy stalowskiej, gdzie nad uregulowaną Dąbrówką będzie można torfowisko dostatecznie osuszyć i wybudować się mającą szluzą wilgotność gruntu odpowiednio do potrzeb dowolnie zmieniać.

Celem doświadczeń będzie wyłącznie kultura łąkowa, a program ograniczy się do wypróbowania najogólniejszych reguł zakładania sztucznych łąk, a mianowicie:

1. wypróbowanie odstępów rowów osuszających przy danych głębokościach;
2. metoda powolnej przemiany obecnej darni na szlachetniejszą przy pomocy sztucznych nawozów, bronowania i podsiewu mieszanki traw;
3. doświadczenia, jakie sztuczne nawozy, w jakiej ilości i w jakiej kombinacyi będą najrentowniejsze;
4. próby z różnemi mieszankami traw;
5. próby z uprawą traw nasiennych.

7. Pole doświadczalne w Ohladowie.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

W Ohladowie rok 1904, jako pierwszy rok rozpoczęcia prób zeszedł wyłącznie na robotach przygotowawczych, a w szczególności na kopaniu rowów i plantowaniu wykopu ziemnego. Pole doświadczalne wybrano na gruncie obszaru dworskiego nad świeżo wykopanym potokiem Majdan.

Torfowisko w mowie będące przedstawia się bardzo dziko, pokrywają go gęsto kępiny i zarośla, których zniszczenie i wyrównanie zajmie sporo czasu i w roku bieżącym.

Próbna uprawa i pierwszy obsiew będzie prawdopodobnie mógł nastąpić dopiero w r. 1906.

8. Pole doświadczalne w Moszczanach i Korzenicy.

(Powiat Jarosław).

Założona tu stacya doświadczalna na gruntach obszaru dworskiego, zakreśliła sobie bardzo szeroki program, ponieważ zarząd dóbr postanowił z własnyrh funduszów pokrywać zwiększone wskutek tego koszta.

Stacya składa się z dwu części. Pierwsza położoną jest na osuszonych gruntach torfowych w Moszczanach i przeznaczoną została na uprawę traw nasiennych, druga na folwarku w Korzenicy, gdzie głównym celem doświadczeń będzie przemiana tamtejszych nieużytków na łąki.

Stacya w Moszczanach składa się z dwu działów. Dział I. posiada płytki pokład torfu i jest niżej położony, tak że przez zamknięcie szluzy spiętrzającej może być zupełnie nawodniony.

Dział zaś II. składa się przeważnie z gruntów przytorfiałych, mających wyższe położenie, tak że mogą być tylko zwilżane przez podtapianie.

Różne te właściwości gleby wyzyskano do tego, ażeby uprawiać trawy nasienne takie, które znoszą ziemię wilgotniejszą i nadają się dla łąk nawadnianych, oraz takie, które lepiej udają się na gruntach lekkich i suchych.

Z tego powodu zaproponowano uprawę następujących gatunków traw:

Na dziale I: Phalaris arundinacea, Dactylis glomerata, Avena elatior i Festuca arundinacea.

Na dziale II: Poa pratensis, Avena flavescens i Phleum pratense.

Uprawa tych traw nastąpi, skoro grunt zostanie dostatecznie przedplonami pod zasiew przygotowany.

Część stacyi została już w roku 1904 obsianą trawą nasienną gatunkiem Phalaris arundinacea, która zeszła bardzo dobrze i dała w pierwszym roku wcale pokaźny zbiór siana.

Co do drugiej części stacyi w Korzenicy zauważa się, że w r. 1904 zostały dopiero ukończone roboty melioracyjne, pierwsze zaś obsiewy wykonano w roku bieżącym.

Na stacyi tej polecono zakupić nowe narzędzie do mechanicznej uprawy torfowisk, tak zwaną bronę nożową „*Flügelegge*“, zakupioną w Szwecyi w Jefle, którą poznano na wystawie torfowej w Berlinie w r. 1903.

Brona ta okazała się w użyciu tak znakomitą, że znajdzie u nas niezawodnie szersze zastosowanie, tembardziej że i koszta zakupna i sprowadzenia nie są wielkie, bo wynoszą około 150 koron.

9. Pole doświadczalne w Grzędzie.

(Powiat Lwów).

Bardzo pięknie rozwija się stacya doświadczalna z uprawą torfowisk w Grzędzie dzięki gorliwemu zajęciu się nią miejscowego gr. kat. proboszcza, ks. Brylińskiego.

Znaczne przestrzenie torfowisk nad kanałem Jaryczowskim wymagały już dawno racyonalnej uprawy. Nie brak też było usiłowań poszczególnych włościan, — aby te grunta przy pomocy kompostów i nawozów stajennych przyprowadzić do większej użyteczności. Usiłowania te były o tyle pomyślne, o ile grunta uprawne położone były w bezpośredniem sąsiedztwie kanałów osuszających. — Uprawiano niemal wyłącznie kapustę.

To też pierwsza próba z racyonalną uprawą torfowiska, wykonaną na stacyi w Grzędzie w r. 1904 po przeprowadzeniu robót melioracyjnych i zastosowaniu sztucznych nawozów, wywołała od razu zaciekawienie i zainteresowanie się miejscowej ludności.

Do istniejącej już przedtem spółki torfowej w Dublanach przystąpiło zaraz kilkunastu włościan z Grzędy. — Gdy zaś ilość członków z Grzędy była większą niż w Dublanach, zawiązali ci dla siebie osobną samoistną spółkę z siedzibą w Grzędzie, która niezawodnie rozwijać się będzie pomyślnie.

Stacya doświadczalna w Grzędzie składa się z dwóch parcel. Pierwsza położoną jest bliżej wsi, po lewej stronie gościńca ze Lwowa do Żółkwi, druga nieco dalej po prawej stronie.

Pierwsza przeznaczoną została dla uprawy łąkowej i składa się z 3 działek o szerokości 50 *m* i 60 *m*.

Wszystkie działki otrzymały równe ilości sztucznych nawozów, mianowicie 10 *q* kainitu i 3 *q* mączki Thomasa na 1 *ha*.

Jedna z tych działek została tylko zbronowaną i podsianą w kwietniu mieszanką traw, drugą podsiano tą samą mieszanką, po pierwszym pokosie tj. w lipcu, trzecią zaś działkę w jesieni przeorano i jak najstaranniej uprawiano pod pełny wiosenny zasiew mieszanki traw na łąkę stałą. — O wynikach tego doświadczenia złoży się sprawozdanie dopiero na drugi rok.

Parcelę po prawej stronie gościńca nad kanałem Jaryczowskim, przygotowano pod uprawę roślin okopowych, jarzyn i zbożowych. Z czterech gatunków kartofli uprawianych w tych samych warunkach, najlepiej wypadł zbiór niebieskich olbrzymów, dając około 160 q. z 1 ha.

Przy uprawie buraków pastewnych najlepiej wypadł zbiór dla gatunku „Vauriac“, dając około 300 q. z 1 ha.

Przy zwiększonej zaś dawce sztucznych nawozów. mianowicie przy 12 q. kainitu i 4 q. mączki Thomasa zebrano z 1 ha buraków tych około 375 q.

Bardzo niefortunnie wypadły doświadczenia z wspomnianym już surogatem fosforowym zwanym superfosfatem Gussa.

Tak przy burakach, jak i przy kartoflach mączka Thomasa okazała się nierównie lepszą. Nietylko w wynikach plonów, ale i w całym kresie wegetacyjnym widoczny był większy efekt przy użyciu mączki Thomasa, aniżeli surogatu Gussa.

Na podstawie więc jednorocznych prób na stacyach torfowych w Tetewczycach, Derewni i Grzędzie można orzec, że nawóz ten jakkolwiek nieco tańszy, nie zasługuje na rozpowszechnienie. W Grzędzie osiągnięto również wcale dobre rezultaty przy uprawie kapusty, marchwi (około 260 q. z 1 ha) i grochu (około 12 q. z 1 ha).

Czynności c. k. galic. Oddziału hydrograficznego.

Nadesłane odezwą c. k. Namiestnictwa z dn. 30. lipca 1905 l. 91 568 sprawozdanie c. k. krajowego oddziału hydrograficznego za r. 1904 przedkładamy Wys. Sejmowi w załączeniu */.

Alegat 3.

Co do tego sprawozdania zauważamy, że galic. oddział hydrograficzny od kilku lat zajmowany bywa agendami, które wedle statutu organizacyjnego z r. 1894 nie należą do służby hydrograficznej, lecz do departamentu wodnego c. k. Namiestnictwa.

Do tych niewłaściwych agend należą następujące czynności wykazane w sprawozdaniu za r. 1904:

1. rektyfikacya planów sytuacyjnych Dniestru na długości 207 km.;
2. zdjęcie przekrojów poprzecznych Dniestru na długości 234 km.;
3. ścisła niwelacya reperów na Wiśle i Dniestrze;
4. niwelacya ustalonego zwierciadła wody Dniestru od Rozwadowa do Okopów na długości 361 km.;
5. opracowanie generalnego projektu ochrony Krakowa i Podgórza przed powodzią wraz z regulacyą dolnego biegu Rudawy;
6. opracowanie generalnych projektów regulacyi Dunajca, Popradu, Wisłoka, Sanu, Wiaru, Tanwi, Wisłoki, Świcy i Bystrzycy;
7. opracowanie szczegółowych projektów na kilkukilometrowe przestrzenie rzek: Skawy, Raby, Wisłoka, Stryja, Świcy, Bystrzyc i Dunajca.

Wydział krajowy podnosi to obarczenie oddziału hydrograficznego agendami nie należącemi do zakresu działania tego oddziału, gdyż wskutek tego obarczenia oddział hydrograficzny nie uzupełnił dotychczas pomiarów hydrometrycznych na rzekach: Sole, Łomnicy i górnym Dniestrze, które to pomiary należą do jego właściwych agend, a z powodu braku tych pomiarów nie mogły być ustalone normalne przekroje tych rzek, jakkolwiek już od szeregu lat prowadzi się na nich roboty regulacyjne.

Zmiany w personalu technicznym biura melioracyjnego.

Z powodu zwiększenia się agend w biurze centralnem przeniósł Wydział krajowy dekretem z dn. 27. stycznia 1905 l. 8.343 kierownika Jasielskiej ekspozytury, starszego inżyniera dra Michała Kornellę, do biura centralnego, przydzielając mu część referatu melioracyj prywatnych i subwencyonowanych, oraz poruczył dotychczasowemu kierownikow regulacyi dolnej sekcyi Biały, starszemu inżynierowi Tadeuszowi Korasadawiczowi inspekcyę i referat części publicznych robót melioracyjnych.

Kierownictwo Jasielskiej ekspozytury poruczył Wydział krajowy dekretem z tej samej daty inżynierowi kraj. biura melioracyjnego, Maryanowi Prokopowiczowi.

Powiększenie personalu technicznego kraj. biura melioracyjnego

Uchwalony przez Wys. Sejm dn. 4. lipca 1902 etat kraj. biura melioracyjnego wystarczającym jest dla zaspokojenia potrzeb kraju w dziale publicznych robót melioracyjnych przy obecnej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego 4,000.000 K. rocznie, zarówno jak jak dziale melioracyj prywatnych przy normalnym postępie tych ostatnich robót.

W etacie tym nie przewidziano jednak personalu potrzebnego dla konserwacyi ustawowych robót publicznych, tudzież dla projektowania i wykonania melioracyj prywatnych w szerszych rozmiarach przy po-

mocy pożyczek bezprocentowych, do czego zmierzają uchwalone przez Wys. Sejm na ostatniej sesyi rezolucye.

Co się tyczy konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, Wydział krajowy zamierza ustanowić osobnych inżynierów sekcyjnych dla nadzoru robót konserwacyjnych, podobnie jak w tym celu ustanowiono osobnych inżynierów dla konserwacyi dróg krajowych.

Dotychczas ukończone zostały następujące publiczne roboty melioracyjne, które przedstawiają trzy oddzielne grupy:

a) na wschód od Lwowa:

1. regulacya Złotej Lipy;
2. regulacya Gniłej Lipy (górna sekcya);
3. regulacya Przegnojówki;
4. regulacya potoku Dumnego;
5. osuszenie bagien Oleskich;
6. osuszenie bagien Stojanowskich;

b) w powiecie Tarnobrzeskim:

1. obwałowanie Wisły i Sanu;
2. regulacya Łęgu;
3. regulacya dolnej Trześniówki; — przy których to trzech przedsiębiorstwach jest do konserwowania 176·64 km. wałów ochronnych, a 69·08 km. rzek i potoków, razem 245·72 km.;

c) w powiecie Mieleckim:

1. regulacya Starego Brnia;
2. regulacya odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębica-Nadbrzezie;
3. regulacya Krzemienicy i Babulówki z dopływami, tudzież potoku Trześni;
4. wreszcie na ukończeniu obwałowanie Wisły i Wisłoki; przy których to czterech przedsiębiorstwach jest do konserwowania 127 125 km. wałów, a 397·214 km. potoków i rowów osuszających, razem 524·339 km.

Każda z tych grup zaabsorbuje w zupełności jednego inżyniera sekcyjnego, którego zadaniem będzie:

1. z wiosną każdego roku zlustrować szczegółowo wszystkie roboty i sporządzić preliminarz kosztów konserwacyi;
2. po zatwierdzeniu preliminarza przez Wydział krajowy, względnie spółkę wodną (przy osuszeniu bagien Oleskich i Stojanowskich), wytyczyć i zarządzić roboty na miejscu, które prowadzić będzie konduktor, lub dozorca melioracyjny;
3. w trakcie robót kontrolować ich wykonanie;
4. w jesieni każdego roku sprawdzić wykonane roboty konserwacyjne, a następnie sporządzić zestawienie kosztów tych robót.

Dla pierwszych 2 grup zachodzi nieodzowna potrzeba ustanowienia inżynierów sekcyjnych już z początkiem r. 1906, a mianowicie:

1. dla grupy *a*), t. j. sześciu przedsiębiorstw melioracyjnych, do której przyłączoną będzie także regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy po ukończeniu budowy, jednego inżyniera sekcyjnego z siedzibą we Lwowie;
2. dla grupy *b*) jednego inżyniera z siedzibą w Jarosławiu lub Tarnowie;
3. dla grupy *c*) t. j. robót w powiecie Mieleckim w ciągu r. 1906 poruczony będzie nadzór konserwacyi robót wykonanych kierownikowi obwałowania Wisły i Wisłoki.

Co się tyczy melioracyj prywatnych, przy których akcya w myśl rezolucyj Wys. Sejmu ma być przyspieszoną, to na wypadek zrealizowania projektu udzielania pożyczek bezprocentowych do wysokości 5,000.000 K. w ciągu lat dziesięciu 1907—1916 zajdzie potrzeba użycia do projektowania i wykonania osuszenia i drenowania około 5.000 morgów rocznie (razem 50.000 morgów) ośmiu inżynierów, jak to wykazał Wydział krajowy w sprawozdaniu z dn. 18. sierpnia 1905 l. 77.201, które się równocześnie przedkłada.

Ponieważ jednak nie jest wykluczoną możliwość, że liczba zgłoszeń właścicieli, którzy dotychczas przeprowadzali roboty na koszt własny,

bez zaciągania pożyczek znacznie się zmniejszy, lub też wpłyną zgłoszenia o pożyczki bezprocentowe na wykonanie robót już zaprojektowanych, Wydział krajowy z uwagi, że cała akcya dopiero w r. 1907 ma być rozpoczętą, proponuje na razie powiększenie personalu technicznego od r. 1906 o dwie siły, tak iż z dwoma inżynierami sekcyjnemi dla konserwacyi zostałby powiększony personal biura melioracyjnego od r. 1906 o czterech inżynierów.

Ze względu na niepomyślny stan finansów kraju proponuje Wydział krajowy utworzenie 4 nowych posad w 2 najniższych rangach, t. j 2 inżynierów-adjunktów i 2 inżynierów II. klasy.

Obciążenie funduszu krajowego z powodu tego powiększenia personalu przedstawia się, jak następuje:

2 inżynierów II kl.		
płace po 2.800 K.	5.600 K.	
dodatki aktywalne po 600 K. .	1 200 „	. . 6.800 K.
2 inżynierów-adjuktów:		
płace po 2.200 K.	4.400 „	
dodatki aktywalne po 480 K. .	960 „	. . 5.360 „
razem		12.160 K.

Pobory tych czterech urzędników technicznych, tudzież ryczałt na kancelaryę dla jednego inżyniera sekcyjnego w kwocie 500 K. rocznie wstawił Wydział krajowy do rub. IX. poz. 250 preliminarza krajowego na r. 1906, na pokrycie zaś kosztów komisyjnych dwóch inżynierów sekcyjnych, które to koszta w myśl specyalnych ustaw konserwacyjnych ponosić ma fundusz krajowy, preliminuje w rub. IX poz. 260 kwotę 1 500 K. dla każdej sekcyi, czyli razem 3.000 K.

Służba dozorców melioracyjnych i drenarskich.

Starszy dozorca melioracyjny Józef Szlęzak mianowany został dekretem z d. 21. marca 1905 l. 23295 konduktorem melioracyjnym III. klasy dla konserwacyi robót wykonanych na Krzemienicy, na Babulówce, Rowie i Trześni, oraz konserwacyi prawego wału Wisłoki z wałem nadwiślańskim od ujścia Wisłoki do granicy powiatu Mieleckiego z Tarnobrzeskim.

Starszy dozorca melioracyjny, Ignacy Talaga został na własną prośbę uwolniony ze służby dekretem z d. 27. maja 1905 l. 46733.

Starszymi dozorcami zostali zamianowani dekretami z dnia 21. marca 1905 l. 5414/05 dozorcy melioracyjni:

Mondalski Józef,
Ledwina Antoni i
Dudycz Jan.

Dozorcami melioracyjnymi zostali zamianowani dozorcy drenarscy Sęńczuk Teodor i Posadyn Jan (dekretem z d. 22. października 1904, l. 77923), tudzież ukończony uczeń kursu melioracyjnego, Przedpulski Ludwik (dekretem z d. 27. czerwca 1905 l. 43027).

Wreszcie dozorcami drenarskimi zamianował Wydział krajowy ukończonych uczniów dwuletniego kursu drenarskiego: Hołdysa Jędrzeja, Niezgodę Józefa, Kosickiego Bolesława i Mierzwę Władysława, dekretem z d. 24. stycznia 1905 l. 3392, a Paprockiego Grzegorza dekretem z dnia 27. czerwca 1905 l. 43027.

Obecny personal dozorców liczy: 2 konduktorów melioracyjnych, 11 starszych dozorców melioracyjnych, 15 dozorców melioracyjnych i 29 dozorców drenarskich, razem 57 dozorców, z których dozorca drenarski Wyka Wojciec pozostaje w służbie wojskowej.

Zmiana instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych.

W myśl §. 10. instrukcyi służbowej dla dozorców melioracyjnych utworzony został osobny fundusz emerytalny dla tego personalu, do którego to funduszu wpływać mają datki i grzywny opłacane przez dozorców, tudzież coroczna dotacya funduszu krajowego w kwocie 1.000 K.

Gdy wedle uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 15. lutego 1898 r. statutu emerytalnego datki urzędników i sług krajowych wpływać mają do funduszu krajowego, z którego też bywają wypłacane emerytury urzędników, pensye wdowie i zaopatrzenia, Wydział krajowy proponuje dla ujednostajnienia tych przepisów zmianę instrukcyi służbowej w tym kierunku, ażeby datki dozorców wymierzane były w wysokości unormowanej statutem emerytalnym i uiszczane były do funduszu krajowego, emerytury zaś, pensye wdowie i zaopatrzenia wypłacane były z funduszu krajowego, zwłaszcza że wedle ostatniego ustępu §. 10. instrukcyi służbowej dozorców i tak niedobór funduszu emerytalnego dozorców pokrywać ma fundusz krajowy.

W tym celu okazuje się potrzeba zmiany §§. 4, 10, 11 i 12 instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych, którą to zmianę Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi do uchwały.

Wskutek tej zmiany odpadnie potrzeba wstawiania corocznych dotacyj po 1.000 K do budżetów krajowych, a zapasy funduszu emerytalnego dozorców przelane zostaną do funduszu krajowego.

III.

A. Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

W roku bieżącym wykończyło kraj. biuro melioracyjne dwa wielkie operaty melioracyjne, które obejmują regulacyę wód w całych drugorzędnych dorzeczach, a to w myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z d. 13. lutego 1904 w dwóch centrach melioracyjnych:

1) regulacyę rzeki Raty z dopływami w dorzeczu Bugu;

2) regulacyę rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki w dorzeczu górnego Dniestru.

1. Regulacya rzeki Raty z dopływami.

Zdjęcie dla tej regulacyi przeprowadził w latach 1902, 1903 i 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Paweł Dyrdoń, któremu dodano do pomocy w r. 1902 inżyniera Sylwerego Strzelbickiego i praktykanta Skoflega, w r. 1903 inżyniera adjunkta Henryka Smolikowskiego, tudzież praktykantów, Andrzeja Gnoińskiego i Gustawa Müldnera, w r. 1904 zaś inż. adj. Smolikowskiego.

Projekt techniczny, przy którego opracowaniu wzięli także udział inż. adjunkci Tadeusz Baecker i Alojzy Sawicki, obejmuje:

1)	regulacyę rzeki Raty od gminy Prusie do jazu w Sielcu na długości	68,500	km.
2)	regulacyę potoku Smerdyk z 3 rowami	9,775	„
3)	„ ujścia potoku Żeldec	0,500	„
4)	„ potoku Rokitna z 2 dopływami	20,138	„
5)	„ „ Mutwyczna z 1 rowem	12,350	„
6)	„ „ z Wólki mazowieckiej	8,500	„
7)	„ młynówki z Wólki mazowieckiej	7,500	„
8)	„ rowów z Mokrego i Pirogów	13,800	„
9)	„ rowu z Kutynicz	5,240	„
10)	„ potoku Moszczanki z Marunką	16,242	„
11)	„ „ z Hołego i dopływów	10,950	„
12)	„ rowu z Pogorzelisk i rowów bocznych	8,950	„
13)	kanał ulgi dla potoku z Hołego z rowami	2,430	„
14)	regulacyę ujścia potoku Tylicy	1,100	„
15)	„ ujść 16 potoków	18,060	„
16)	„ potoku Świni	27,130	„
17)	„ „ z Sianożątek i rowów bocznych	14,250	„
18)	„ „ Lipina-Fujna	14,600	„
	z 5 dopływami	28,910	„
19)	„ potoku Mohylańskiego z dopływami	11,530	„

20)	regulacyę	10 dopływów Świni	38,975 km.
21)	„	potoku Derewenki . . .	25,930 „
22)	„	„ Bzinki	7,600 „
23)	„	„ Kiślanki	4,300 „
24)	„	4 dopływów Kiślanki . . .	27,555 „
25)	„	potoku Biały	30,000 „
26)	„	rowu Ryblanka-Kamionka . .	21,150 „
27)	„	potoku Żabnik z dopływami . .	9,980 „
28)	„	„ kamioneckiego z rowami bocznymi	7,720 „
29)	„	rowu z Rudy magierowskiej . .	9,400 „
30)	„	potoku Diwna z dopływami . .	8,000 „
31)	„	„ Uhrynia z dopływami . .	13,400 „
32)	„	4 rowów bocznych do Uhryni .	14,160 „
33)	„	ujść 208 mniejszych dopływów .	20,885 „
		Ogółem . .	539,510 km.

rzeki Raty, dopływów i rowów osuszających.

Koszta powyższych robót przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne:

3,706.795 m³ wykopu . . . . . 1,882.249 K 04 g

II. Budowle regulacyjne:

327.181 m. bież. tam faszynowych na rzece Racie, tudzież na dopływach Świni, Biale, Derewence i Moszczance . . . . . 1,668.955 „ — „

III. Budowa objektów:

a) Mosty i kładki:

17 mostów żelazno-betonowych na drogach gminnych;
88 mniejszych mostów betonowych na drogach gminnych;
106 przepustów betonowych na drogach polnych;
12 kładek żelazno-betonowych;
223 objektów komunikacyjnych 703.675,04 K

b) Szluzy żelazno-betonowe:

66 szluz do nawodnienia . 661.731,65 „
c) 10 poideł po 14 m. szerokości 57.980,— „
d) 247 stopni betonowych . 120.922,26 „
e) 492 progów betonowych dla ustalenia dna potoków i rowów 132.857,95 „
f) 6 syfonów betonowych . 26.780,02 „
g) 506 przepustów w wałach dla odwodnienia . . . 174.754,36 „ 1,878.701 „ 28 „

IV. Ubezpieczenie skarp potoków i rowów:

a) 775.900 m. bież. płatków . .	422.091,65 K		
b) 1 796.140 m² darniowania po 10 g	179.614,— „		
c) obsiew 40,873 ha skarp nasionami traw	40.373,— „		
d) zasadzenie wikliną 19 ha odsypisk	6.536,— „	648 614 K	65 g.

V. Wykupno gruntów i młynów i odszkodowania:

a) wykupno 186,87 h. gruntów pod przekopy Raty i dopływów po 2.000 K	373.740,— K		
b) odszkodowanie za 219,86 h gruntów zajętych pod rowy osuszające, po 400 K . . .	87.944,— „		
c) odszkodowanie za 25,5 h. gruntów odciętych przekopami po 400 K	10.190,— „		
d) odszkodowanie za plony przysypane ziemią na powierzchni 649,38 h. po 200 K . .	129.876,— „		
e) wykupno 2 młynów na rzece Racie w Borowem i Wolicy .	100.000,— „	701 750 „	„

VI. Utrzymanie w czasie budowy:

5% z rubr. II i IV. (2,317.569,65 K) . .	115.878 „	48 „

VII. Koszta zarządu:

10% z rubr. I do VI. (6,796.148,45 K) . .	679.614 „	85 „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 2% z rubr. I. do VI. (dla zaokrąglenia)	124.236 „	70 „
Suma kosztów budowy .	**7,600.000 K**	**— g.**

W regulacyi tej interesowanych jest 46 gmin i obszarów dworskich w powiatach: Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim, mianowicie:

a) w pow. Sokalskim:

1) Sielec;

b) w pow. Żółkiewskim:

2) Borowe, 3) Mosty wielkie, 4) Bojaniec, 5) Stanisławówka, 6) Wolica, 7) Soposzyn, 8) Macoszyn, 9) Mierzwica, 10) Smereków, 11) Przemiwołki, 12) Winniki, 13) Wiązowa, 14) Lipina, 15) Wola wysocka, 16) Glińsko, 17) Skwarzawa nowa, 18) Krechów, 19) Ruda krechowska, 20) Brzyszcze, 21) Kunin, 22) Dobrosin, 23) Piły, 24) Biesiady, 25) Przystań, 26) Butyny, 27) Lubela, 28) Dworce, 29) Derewnia, 30) Kulawa, 31) Turynka, 32) Zameczek;

c) w pow. Rawskim:

33) Prusie, 34) Huta zielona, 35) Potylicz miasto, 36) Rata, 37) Rawa ruska, 38) Hołe rawskie, 39) Zaborze, 40) Hujcze, 41) Kamionka

wołoska, 42) Wólka mazowiecka, 43) Kamionka lasowa, 44) Magierów miasto, 45) Ruda magierowska, 46) Horodzów.

Powierzchnia zabagnionych gruntów interesowanych, które mają być ochronione od zalewu przez doroczne wody wielkie i osuszone, a których nawodnienie zostanie umożliwione przez zbudowanie szluz kosztem 661.731 K 65 g, wynosi:

a)	w powiecie	Sokalskim . .	82,1375 ha
b)	„	Żółkiewskim . .	12.840,4271 „
c)	„	Rawskim . . .	6.965,3275 „
		razem . .	19.887,89 ha

czyli **34.557** morgów.

Wobec sumy kosztorysowej 7,600.000 K wyniesie przeciętny koszt ochrony od zwyczajnych wylewów i odwodnienia 1 morga okrągło 220 K.

Z całego okręgu konkurencyjnego $^1/_3$ część powierzchni tj. 11.500 morgów jest prawie nieużytkiem i przynosi najwyżej 12 K dochodu rocznego z 1 morga. Po przeprowadzeniu regulacyi doprowadzone zostaną te grunta do odpowiedniej kultury, a wnosząc z rezultatów osiągniętych przy innych tego rodzaju melioracyach, liczyć można na podniesienie dochodu do 40 K z 1 morga, czyli o 28 K więcej, co przy stopie 4% odpowiada kapitałowi 8,050.000 K. Wartość reszty okręgu konkurencyjnego o powierzchni 23.000 morgów podniesie się po przeprowadzeniu melioracyi przynajmniej o 50%; a ponieważ wartość 1 morga tych gruntów oceniają obecnie sami właściciele na 500 K, zatem podwyższenie wartości o 250 K z 1 morga przedstawia przy powierzchni 23.000 morgów sumę 5,750.000 K.

Podwyższenie zatem wartości całego okręgu konkurencyjnego przez wykonanie zaprojektowanych robót nakładem 7,600 000 K ocenić można na **13,800.000** K, która to suma przewyższa prawie o 100% preliminowany nakład.

Zauważa się przytem, że z powodu braku odpływu drenowania gruntów ornych i uprawa torfowisk na podstawie opracowanych już przez kraj. biuro melioracyjne projektów technicznych nie mogły być dotychczas przeprowadzone przez właścicieli gruntów, a wykonanie tych melioracyj prywatnych umożliwione będzie dopiero przez regulacyę Raty z dopływami.

Gdy więc rentowność tej melioracyi nie ulega kwestyi, a wskutek wykonania zaprojektowanej regulacyi i odwodnienia gruntów poprawią się także stosunki zdrowotne w 2 miastach powiatowych (Żółkiew i Rawa ruska), 3 miasteczkach (Mosty wielkie, Magierów i Potylicz) i w znacznej liczbie gmin wiejskich, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót, podobnie jak przy regulacyi Wereszycy, w drodze przedsiębiorstwa przymusowej spółki wodnej pod zarządem Wydziału krajowego a przy 40% zasiłkach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Zasiłki 40% kraju i państwa wynosić będą przy tem przedsiębiorstwie po 3,040.000 K, 20-procentowy zaś datek konkurencyjny spółki wodnej 1,520.000 K.

Przy użyciu trzech inżynierów roboty mogą być wykonane w latach 25, tak, iż coroczna rata zasiłku krajowego i państwowego wynosiłaby po 121.600 K, rata roczna datku konkurencyjnego 60.800 K, corocznie zaś byłaby do przebudowania kwota 304.000 K.

Całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wyniesie 44 K, przy 25-letnim zaś okresie budowy 1 K 76 g rocznie.

Termin rozpoczęcia robót, który wedle projektu ustawy oznaczyć ma Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa, zależny będzie od zatwierdzenia projektu technicznego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, sankcyi projektu ustawy, tudzież zawiązania przymusowej spółki wodnej.

2. Regulacya rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki.

Zdjęcia dla tej regulacyi przeprowadził w latach 1903 i 1904 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego, Stanisław Szczepanowski, któremu dodano do pomocy w r. 1903 inżynierów adjunktów Antoniego Dyląga, Władysława Kowalskiego i Włodzimierza Rojeckiego, w r. 1904 zaś inż.-adjunktów Włodzimierza Rojeckiego i Teofila Wszelaczyńskiego, tudzież dla przyspieszenia pomiarów w miesiącach październiku i listopadzie 1904 inż.-adjunkta Gustawa Müldnera i praktykanta Kazimierza Hubera.

Projekt techniczny obejmuje:

1)	regulacyę rzeki Tyśmienicy od Borysławia do Dniestru na długości	39,968 km.
2)	regulacyę rzeki Bystrzycy na długości .	6,256 „
3)	„ potoku Rabczanki „ „ . .	12,245 „
4)	„ „ Trudnicy „ „ . .	2,500 „
5)	„ „ Baru „ „ . .	11,881 „
6)	„ „ Słonicy „ „ . .	9,023 „
7)	„ „ Ratoczyny „ „ . .	0,327 „
8)	„ „ Letnianki „ „ . .	10,447 „
9)	„ kanału Letnianki „ „ . .	9,030 „
10)	rów osuszający Letnianka-Dniestr . . .	2,365 „
11)	„ „ Rychcicki	2,400 „
12)	korekcyę mniejszych dopływów i wykonanie rowów osuszających łącznej długości . .	73,675 „
	Ogółem . .	190,057 km.,

z czego przypada na górną przestrzeń Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu . . . . . 12,365 km
i na dopływ Ratoczynę na tej przestrzeni . . . . 0,327 „
razem . . 12,692 km.

Preliminowane koszta budowy wynoszą:

I Roboty ziemne:

a)	2,540.477 m³ wykopu rzeki Tyśmienicy i dopływów poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu, wraz z odwozem, wykonaniem wałów, względnie planowaniem na brzegach	1,968.106,53 K	
b)	112.399,1 m³ wykopu górnej Tyśmienicy i Ratoczyny w gruncie żwirowym	94.415,24 „	
c)	73,675 km. dopływów i rowów osuszających	335.958,— „	2,398.479 K 77 g

II. Budowle regulacyjne:

a)	62.559 m bież budowli faszynowych na Tyśmienicy poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu	1,106.785,27 K	
b)	13.760 m. bież. budowli faszynowych na Bystrzycy . . .	623.402,94 „	
c)	26.883 m. bież. budowli równoległych kamiennych i 13.869 m. bież. budowli poprzecznych faszynowych na górnej Tyśmienicy	183.429,87 „	1,913.618 „ 08 „

III. Budowa objektów:

a) budowa 14 mostów żelazno-betonowych i 30 przepustów z rur betonowych na drogach gminnych, a 11 mostów żelazno-betonowych i 222 przepustów z rur betonowych na drogach polnych	457.052,— K		
b) 4 syfony na rowie Rychcickim .	4.700, „		
c) 6 kładek na Słonicy i Barze .	3.360,— „		
d) 4 przejazdy w bród na Słonicy	5.800,— „		
e) 5 szluz do nawodnienia . .	71.100,— „		
f) 9 stopni betonowych . . .	9.060,— „		
g). 108 przepustów klapowych w wałach Tyśmienicy i dopływów .	43.200,— „	594.272 K	— g

IV. Roboty dodatkowe:

a) 11.910 m. bież. płotków 0,6 m. wys. 64.036 „ „ 0,5 „ „ 34.290 „ „ 0,4 „ „ 177.430 „ „ 0,3 „ „ dla ubezpieczenia skarp potoków i rowów osuszających . .	119.228,76 K		
b) 287.666 m^2 darniowania . .	48.903 22 „		
c) 375,4265 ha obsiewu wałów, tudzież skarp potoków i rowów .	56.313,98 „		
d) 24,0494 ha. obsiewu łąk, przysypanych ziemią z wykopu .	36.074,10 „	260.520 „	06 „

V. Wykupno gruntów i młynów, tudzież odszkodowania.

a) 179,5573 ha. wykupno gruntów	359.114,60 K		
b) odszkodowanie za 189,057 ha. gruntów przysypanych ziemią .	56.717,10 „		
c) odszkodowanie za 25,3924 ha. gruntów odciętych przekopami Tyśmienicy i Bystrzycy . .	7.617,72 „		
d) wykupno młynów na Tyśmienicy we Wróblowicach i Michałowicach	100.000,— „	523.449 „	42 „

VI. Konserwacya w czasie budowy:

5% z rubr. I. do IV. (5,166.889,91 K) . .		258.400 „	— „

VII. Koszta zarządu:

10% z rubr. I. do VI. (5,948.739,33 K) . .		595.000 „	— „

VIII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 3% z rubr. I. do VI.		180.624 „	09 „
Suma kosztów budowy .		6,724.363 K	42 g

Z tego pokrywa fundusz regulacyi górnego Dniestru kwotę przewidzianą w kosztorysie Dniestru na korekcyę ujścia Tyśmienicy . . . . . 164.363 K 42 g

Zostaje do pokrycia . . **6,560.000 K — g.**

Z powyższej sumy przypada na regulacyę Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami, tudzież na regulacyę potoku Letnianki z dopływami **5,624.000** K, na regulacyę zaś górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu na długości 12,365 km. wraz z korekcyą ujścia potoku Ratoczyny **936.000** K.

W regulacyi Tyśmienicy z dopływami poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu, tudzież w regulacyi Letnianki, których koszta obliczono na 5,624.000 K, interesowanych jest 27 gmin i obszarów dworskich w powiatach Rudeckim i Drohobyckim, mianowicie:

a) w pow. Rudeckim:

1) Terszaków;

b) w pow. Drohobyckim:

2) Horucko, 3) Radelicz, 4) Wypuczki (Ugartsberg), 5) Medenice, 6) Rabczyce, 7) Tynów, 8) Hruszów, 9) Litynia, 10) Rolów, 11) Dobrowlany, 12) Wróblowice, 13) Lipowiec, 14) Opary, 15) Dołhe, 16) Słońsko, 17) Michałowice, 18) Rychcice, 19) Wacowice, 20) Stara wieś, 21) Śniatynka, 22) Lisznia, 23) Poczajowice, 24) Drohobycz, 25) Raniowice, 26) Kołpiec, 27) Bolechowce.

Powierzchnia gruntów interesowanych, które mają być ochronione w zupełności od wylewów Tyśmienicy zanieczyszczonej ropą i trującymi odpływami z destylarni naftowych, a od zwykłych wylewów dopływów Tyśmienicy i potoku Letnianki, a obok tego odwodnione zapomocą rowów osuszających, wynosi:

a)	w powiecie	Rudeckim . .	459,1 morgów
b)	„	Drohobyckim .	19.695,0 „
		okrągło .	20.154 morgów.

Górna przestrzeń Tyśmienicy powyżej mostu kolejowego w Drohobyczu, której regulacya ma na celu nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich i powstrzymanie ruchu materyału z szutrowisk, a obok tego 236 morgów szutrowisk uzyskać dla kultury, położoną jest w gminach: 1) Drohobycz, 2) Raniowice, 3) Modrycz, 4) Dereżyce, 5) Hubicze, 6) Tustanowice, 7) Borysław — a koszta tej regulacyi w kwocie 936.000 K mają być pokryte w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej po połowie przez kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

Przeciętny koszt ochrony od wylewów i odwodnienia 1 morga w okręgu konkurencyjnym regulacyi Tyśmienicy poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu i potoku Letnianki wynosi okrągło **279** K, jest więc w porównaniu z innemi podobnemi melioracyami stosunkowo wysoki.

Tak wysokie koszta regulacyi spowodowane zostały koniecznością ochrony nadbrzeżnych łąk nietylko od zwykłych wezbrań Tyśmienicy, lecz także od nadzwyczajnych wylewów, za pomocą kosztownych wałów ochronnych, jakich przy innych dopływach Dniestru ze względu na kulturę łąkową nie projektowano; wylewy bowiem Tyśmienicy nie tylko nie przynoszą pożytku łąkom nadbrzeżnym, lecz z powodu zawartości odpływów trujących z rafineryi nafty niszczą wegetacyę na łąkach.

Wskutek licznych zażaleń gmin nadbrzeżnych i rezolucyj Wys. Sejmu wydawała wprawdzie władza polityczna polecenie do rafineryi nafty w Mrażnicy, Borysławiu i Drohobyczu, aby nie spuszczały do Tyśmienicy witryolu i innych nieczystości, zagrażając skutkami prawnymi z §§. 10. i 70. kraj. ustawy wodnej, jak to się np. okazuje z odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 7. maja 1894 l. 34.698 zawierającej odpowiedź na rezolucyę Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 l. S. 1260; mimo jednak zakazów władzy nadużycia rafineryj powtarzają się ciągle i nie można liczyć na stałe i zu-

pełne ich usunięcie, gdyż z jednej strony dopilnowanie ścisłe jest bardzo trudne a z drugiej strony słoty i nawałnice mogą zawsze powodować zanieczyszczanie wód odpadkami a w dalszym skutku szkody dla przyległych gruntów.

Mimo tak wysokich stosunkowo kosztów rentowność zaprojektowanej regulacyi nie ulega wątpliwości; szkody bowiem, jakie przez tę regulacyę mają być usunięte, są ogromne, a również z odwodnienia oczekiwać należy znacznego podniesienia wartości gruntów.

Mianowicie blisko połowa okręgu konkurencyjnego o powierzchni 10.000 morgów podlega prawie corocznym niszczącym wegetacyę wylewom Tyśmienicy, tak iż zaledwie co piąty rok siano z łąk nadbrzeżnych może być zebrane. Ponieważ dochód roczny z 1 morga tych łąk wynosi 40 do 60 K, przeciętnie 50 K, zatem przeciętna szkoda roczna na 1 morgu wynosi $\frac{4}{5} \times 50 = 40$ K, czyli na obszarze 10.000 mogów 400.000 K rocznie, co przy stopie 4% przedstawia skapitalizowaną sumę szkód 10,000.000 K. Przyjmując zaś podwyższenie dochodu z 1 morga, wskutek zamierzonych regulacyi dopływów i odwodnień w całym okręgu konkurencyjnym (20.154 morgów) na 10 K, czyli ogółem na 201.540 K rocznie, otrzyma się podwyższenie wartości gruntów w całym okręgu w sumie przynajmniej 5,000.000 K, zwłaszcza że dopiero po przeprowadzeniu tej regulacyi właściciele gruntów będą mogli przystąpić do melioracyj drugorzędnych, które podniosą produkcyę siana. Korzyść więc spodziewana z regulacyi wyraża się w sumie okrągłej 15,000.000 K, która przeszło w dwójnasób przewyższa preliminowany nakład.

Wydział krajowy przedkłada tedy Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie regulacyi Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki w drodze przedsiębiorstwa przymusowej spółki wodnej, jednakże pod zarządem Wydziału krajowego, przy udziale w kosztach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Do kosztów regulacyi Tyśmienicy z dopływami poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu i potoku Letnianki obliczonych na 5,624.000 K przyczyniłby się kraj i państwowy fundusz melioracyjny datkami po 40% t. j. w kwocie 2,249.600 K, a do kosztów regulacyi górnej Tyśmienicy (936.000 K) datkami 50% po 468.000 K, razem po **2,717.600** K. Przymusowa spółka wodna pokryłaby 20% kosztów robót środkowej i dolnej przestrzeni (poniżej mostu kolejowego w Drohobyczu) w kwocie **1,124.800** K.

Przy użyciu trzech inżynierów wypadnie roboty rozłożyć na l a t d w a d z i e ś c i a, tak iż rocznie byłaby do przebudowania kwota 328.000 K, coroczna zaś rata (w okresie 20-letnim) zasiłku kraju i państwa wynosiłaby po 135 880 K, roczna rata zaś datku konkurencyjnego 56.240 K. Przeciętny całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wynosiłby 55 K 80 g, roczna zaś rata tego datku 2 K 79 g.

Pierwsza rata zasiłku krajowego może być wstawioną do preliminarza dopiero po zatwierdzeniu projektu technicznego, wejściu w życie ustawy i zawiązaniu spółki wodnej.

B) Konserwacya publicznych robót melioracyjnych.

W myśl specyalnych ustaw melioracyjnych mają być wydane po skończeniu budowy osobne ustawy konserwacyjne dla poszczególnych przedsiębiorstw, które mają unormować wysokość datków kraju i prestacyi konkurencyjnych na konserwacyę, oraz zawierać szczegółowe postanowienia co do utrzymania wykonanych budowli.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi sześć projektów ustaw zapewniających konserwacyę robót już wykonanych. Postanowienia tych ustaw są prawie identyczne z przepisami wydanych już ustaw konserwacyjnych; Wydział krajowy uzasadnia zatem tylko wyso-

kość rocznego wydatku na konserwacyę, które proponuje rozłożyć, podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach, na fundusz krajowy i strony konkurencyjne w stosunku po 50%.

1. Konserwacya robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Roboty przy tej regulacyi wykonane zostały na podstawie ustawy z d. 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 69 w drodze przedsiębiorstwa krajowego. Dochody roczne z trawy wydzierzawianej na skarpach rzeki wynosiły w ciągu ostatnich lat trzech 1902–1904 przy tem przedsiębiorstwie przeciętnie 1.700 K.

Roczne koszta utrzymania preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) płace 3 zaprzysiężonych strażników (2 dla Gniłej Lipy, a 1 dla zabudowań debr) po 300 K — 900 K;

b) część poborów konduktora, który zostanie ustanowiony dla regulacyi Złotej Lipy, tudzież górnej i środkowej sekcyi Gniłej Lipy, w stosunku do wysokości kosztów budowy tych 3 regulacyi (20% poborów konduktora II. klasy) 360 K;

c) najem robocizny i zakupno materyałów dla ubezpieczenia brzegów 1.440 K; ogółem rocznie 2.700 K. Po strąceniu dochodu z trawy w kwocie 1 700 K, pozostaje do pokrycia kwota 1.000 K, a to po 500 K przez kraj i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.744 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa.

2. Konserwacye robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie

(wykonanych w myśl ustawy z d. 10. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 30).

Roczne koszta utrzymania preliminuje się dla tej regulacyi, jak następuje:

a) płace 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K 600 K;

b) część poborów konduktora, który zostanie ustanowiony dla górnej i środkowej akcyi Gniłej Lipy, tudzież dla Złotej Lipy w stosunku do kosztów budowy tych 3 przedsiębiorstw (20% z poborów 1.800 K) 360 K;

c) zakupno materyałów i najem robocizny około 1.040 K;
razem 2.000 K rocznie.

Dotychczasowy przeciętny roczny dochód z trawy na skarpach rzeki wynosił zaledwie 70 K, tak iż tego dochodu, który wpływać będzie do funduszu rezerwowego, Wydział krajowy na razie nie bierze w rachubę.

Do pokrycia przypadnie tedy rocznie po 50% powyższego wydatku, tj po 1.000 K na fundusz krajowy i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłaliśmy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.742.

3. Konserwacya robót regulacyjnych na potoku Dumnym

(wykonanych w myśl ustawy z d. 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 70).

Roczne koszta zwyczajnego utrzymania robót przy tej regulacyi preliminuje się, jak następuje:

a) utrzymanie 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K rocznie — 600 koron;

b) wynagrodzenie starszego dozorcy melioracyjnego za nadzór robót przez 2 miesiące w roku wraz z kosztami podróży ze Lwowa 350 K;

c) zakupno materyałów i najem robotników 550 K;
ogółem 1.500 K.

Ponieważ przy tem przedsiębiorstwie nie ma stałych dochodów, zatem całe powyższe koszta pokryją po połowie, tj. po 750 K fundusz krajowy i spółka wodna.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 17. czerwca 1905 l. 56.743.

4. Konserwacya obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

W myśl §. 3 rozporządzenia wykonawczego Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 65 z r. 1889 do ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49 miały być roboty przy tem obwałowaniu wykończone w r. 1895.

Wskutek opozycyi i licznych rekursów właściciela dóbr Rozwadów z przyległościami nie mógł być jednak dotychczas wykonany przekop potoku Bukowy, a tem samem nie mógł być prawy wał Sanu zamknięty.

Gdy z powodu tej dziesięcioletniej zwłoki stan wykonanych robót bez fachowego dozoru na miejscu pogorszył się, a rowy odpływowe od objektów wałowych, zwłaszcza nad Sanem, zamuliły się i wcale nie funkcyonują, Wydział krajowy postanowił już obecnie przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy konserwacyjnej, wedle którego zarząd konserwacyi, zarówno jak i wykończenie prawego wału Sanu wraz z przekopem Bukowy objąć ma Wydział krajowy.

Roczne koszta utrzymania robót preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) utrzymanie 12 zaprzysiężonych strażników po 300 K; rocznie 3.600 koron;

b) pobory dwóch konduktorów melioracyjnych po 1.800 K — rocznie 3.600 koron;

c) utrzymanie 120 kilometrów wałów, rowów dopływowych i odpływowych od objektów wałowych, tudzież korekcyi rzeki Strachockiej, Jodłówki-Lipy i Bukowy-Łukawicy po 90 K 10.800 K;
ogółem 18.000 K.

Przeciętny dochód roczny z wydzierżawiania trawy na wałach w ostatniem trzyleciu 1902—1904 wynosił okrągło 9 000 K; po strąceniu zatem tego dochodu pozostaje do pokrycia przez kraj i powiat Tarnobrzeski kwota 9.000 K, którą się rozdziela, podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach, w stosunku 50%.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy o. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 27. czerwca 1905 l. 59.011.

5. Konserwacya obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach,

(wykonanego w myśl ustawy z d. 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71).

Roczne koszta utrzymania tego obwałowania, które w roku bieżącym zostanie ukończone, preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) płace 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K rocznie 600 K;

b) część poborów konduktora melioracyjnego, który zostanie ustanowiony dla obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej i poniżej Bogumiłowic, tudzież dla regulacyi Kisieliny w stosunku do wysokości kosztów budowy (25% z poborów 1.800 K) 450 K;

c) zakupno materyałów i najem robotników około 800 K;
razem 1.850 K.

Dochód z wydzierżawiania trawy na wałach może być przyjęty według wyniku licytacyi poniżej Bogumiłowic w kwocie około 850 K; zostaje więc do pokrycia roczny wydatek w kwocie okrągłej 1.000 K, który się rozkłada po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

Projekt ustawy konserwacyjnej przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 27 czerwca 1905 l. 59.012.

6. Konserwacya obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich,

(wykonanego w myśl ustawy z d. 2. września 1905 Dz. u. kraj. Nr. 69).

Koszta zwyczajnego utrzymania tego obwałowania preliminuje się, jak następuje:

a) utrzymanie konduktora, który zostanie ustanowiony dla konserwacyi 3 robót publicznych (Kisieliny, tudzież lewego wału Dunajca powyżej i poniżej Bogumiłowic) w stosunku do kosztów budowy, 25% z poborów rocznych 1.800 K — 450 K;

b) utrzymanie 2 zaprzysiężonych strażników po 300 K — rocznie 600 K;

c) najem robotników i zakupno materyałów (z przecięcia wydatków z ostatnich trzech lat 1902—1904) 800 K;

ogółem 1.850 K.

Dochody z wydzierżawiania trawy na wale wynosiły w ostatnich trzech latach (1902—1904) przeciętnie 900 K; zostaje zatem do pokrycia 950 K, czyli okrągło 1.000 K, który to wydatek rozdziela się, podobnie jak i przy innych przedsiębiorstwach, po połowie na kraj i spółkę wodną, tj. po 500 K.

Równocześnie z przedsiębiorstwami ad 5) i 6) powinna być zabezpieczoną konserwacya regulacyi Kisieliny, która obejmuje także lewy wał Dunajca od Biskupic radłowskich do Wisły i wał nadwiślański od Woli rogowskiej do ujścia Dunajca, a przy której roboty w myśl §. 3. rozporządzenia wykonawczego z d. 17. grudnia 1897 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 1 ex 1898 winny były być ukończone w jesieni 1901.

Opóźnienie ukończenia robót spowodowane zostało zupełnem zaniedbaniem spraw spółki przez Wydział spółki, który nietylko nie zajął się ściąganiem datków konkurencyjnych, lecz od r 1898 nie przedkładał Wydziałowi krajowemu ani protokołów posiedzeń, ani zamknięć rachunkowych, ani też nie odpowiadał na wezwania Wydziału krajowego. Z tego powodu Wydział krajowy odniósł się odezwą z dnia 27. czerwca 1905 l. 59.166 do c. k. Namiestnictwa o usunięcie Wydziału spółki i ustanowienie w myśl statutu przymusowego zarządu spółki złożonego z delegatów c. k. Rządu i Wydziału krajowego, mandat zaś delegata Wydziału krajowego poruczył byłemu prezesowi spółki wodnej dla regulacyi Łęgu, p. Henrykowi Dolańskiemu, właścicielowi dóbr w Radłowie.

C) Uzasadnienie rub. IX. poz. 267 i 268 preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1906.

W poz. 267 preliminuje Wydział krajowy na r. 1906 zasiłki na popieranie mniejszych melioracyi w myśl uchwały sejmowej z d. 26. listopada 1889 w sumie 289.705 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków uchwalonych na r. 1905 (285.121 K) więcej o 4.584 K, a mianowicie:

a) Na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich 2.800 jak na r. 1905.

Zasiłek ten przyznany został przez Wys. Sejm aż do roku 1908, w którym spółka wodna umorzy pożyczkę zaciągniętą na pokrycie datku konkurencyjnego.

b) Na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1.200 K, jak na r. 1905.

Wydatek ten uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 111 i 112).

c) Na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K.

Podaniem z d. 7. stycznia 1905 l. 1 odniósł się Wydział spółki wodnej dla osuszenia bagien Oleskich do Wydziału krajowego o przyznanie spółce subwencyi na utrzymanie kanałów i rowów osuszających, których łączna długość wynosi 46 kilometrów.

Gdy Wys. Sejm w analogicznych wypadkach przyznał spółkom wodnym dla osuszenia bagien Rudnickich i Stojanowskich zasiłki na konserwacyę, a to na okres umorzenia pożyczek, zaciągniętych na spłatę datku konkurencyjnego, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyjście w pomoc także tej spółce wodnej i zażądał szczegółowych wykazów wydatków spółki na konserwacyę z ostatniego pięciolecia (1900—1904), tudzież wyciągu z katastru konkurencyjnego.

Z przedłożonych zamknięć rachunkowych i wyciągu z katastru okazało się, że przeciętne wydatki roczne spółki na konserwacyę (tj. roboty i utrzymanie strażników) wynosiły w ostatniem pięcioleciu 2.153 K 61 g (najwięcej w r. 1902, bo 2.763 K 20 g, a najmniej w r. 1904 1.182 K), z całego zaś okręgu konkurencyjnego 7.958 morgów 132 kwadr. sążni 60% powierzchni (4.940 morgów 516 kwadr. sążni) należy do ubogich włościan.

Z uwagi, że członkowie spółki obciążeni są tak ratami anuitetowemi pożyczki (do r. 1925), jak i znacznymi kosztami administracyi, której utrzymanie jest konieczne dla ewidencyi katastru konkurencyjnego, proponuje Wydział krajowy udzielenie spółce rocznego zasiłku w kwocie okrągłej 2.000 K, płatnego po połowie ze skarbu państwa i kraju aż do umorzenia pożyczki w r. 1925

I. ratę zasiku krajowego w kwocie 1.000 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1906 i odniósł się odezwą z d. 14. lipca 1905 l. 40.107 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa rocznego zasiłku 1.000 K do r. 1925 z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

d) Na drenowanie gruntów włościańskich, VI. rata (z 10-lecia) 80.000 koron,

więcej o 30.000 K, niż na r. 1905 w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 3. i 11. listopada 1904 przytoczonych w I. części niniejszego sprawozdania.

e) Na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami, III. rata (ostatnia) 6.389 K.

Wydatek ten uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 113).

f) Na zabudowanie potoku Psarka w pow. Chrzanowskim, II. rata (ostatnia) 17.300 K.

Wydatek uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 114 i 115).

g) Na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, II. rata (z 3-lecia) 12.100 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 115 i 116).

h) Na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ) II. rata (ostatnia) 17.250 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pagina 116).

i) Na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów II. rata (z 3-lecia) 7.050 K

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pagina 116).

k) Na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-lecia) 8 929 K.

Wskutek sprawozdania inżyniera okręgowego dróg krajowych w Nowym Sączu z d. 2. grudnia 1898 r. l. 620 odniósł się Wydział kraj. do c. k. Rządu o wypracowanie projektu zabudowania potoku Dąbrówka w gminie Dąbrowa pow. Nowosądeckiego, którego wykonanie leży w interesie dróg krajowych Zakliczyn-Nowy Sącz i Słotwina-Nowy Sącz.

Koszta zabudowania potoku obliczyła sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego na 38.645 K, kraj. biuro drogowe zaś koszta budowy 2 nowych mostów betonowych na wymienionych drogach krajowych na 6.000 K, tak iż koszta zabudowania potoku wraz z budową nowych mostów wyniosą 44.645 K.

Wedle propozycyi Wydziału krajowego przedłożonej c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 19. września 1904 r. l. 55219 koszta powyższe miały być pokryte w stosunku po 40% z funduszu krajowego (rubr. IX.) i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, a 20% z kraj. funduszu drogowego; reskryptem jednak z d. 7. lutego 1905 l. 2575 przyjęło c. k. Ministerstwo rolnictwa na fundusz budowy tylko połowę kosztów mostów, tak iż kraj. fundusz drogowy oprócz 20% datku pokryć musi jeszcze kwotę 3.000 K.

Gdy konserwacya tego zabudowania została zapewnioną, prywatne strony interesowane bowiem zobowiązały się pokrywać 80%, a kraj. fundusz drogowy 20%, wstawił Wydział krajowy I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie 8.929 K do rubr. IX. preliminarza kraj. na r. 1906, druga zaś rata w kwocie 7.729 K wstawioną zostanie do preliminarza na rok 1907.

l) Na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia) 6.432 K.

Wskutek kilkakrotnych petycyj i podań wnoszonych przez Magistrat miasta Rzeszowa do Wys. Sejmu i Wydziału krajowego postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 20% zasiłku z funduszu krajowego na regulacyę i zasklepienie potoku Mikoszki, które leżą w interesie asanizacyi miasta, pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel dalszy zasiłek w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Koszta tej regulacyi, której projekt opracowało kraj. biuro melioracyjne, wynoszą 160.800 K, 20% zasiłki zaś kraju i państwa po 32.160 K.

Gdy wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 27. września 1904 l. 135.903 c. k. Ministerstwo rolnictwa rekryptem z d. 6. września 1904 l. 15.353 przyznało 20% zasiłek państwowy płatny w pięciu ratach rocznych, Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o udzielenie 20% zasiłku

krajowego płatnego w pięciu latach począwszy od r. 1906 w kwotach po 6.432 K. rocznie.

m) Na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec, I. rata (z 3-lecia) 12.000 K.

Na prośbę gminy Bojaniec, popartą przez Wydział powiatowy w Żółkwi zarządził Wydział krajowy projekt osuszenia 3.000 morgów gruntów w tej gminie, którego koszta obliczono na 108.000 K.

Gdy Rada wymienionej gminy uchwałą zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową, tudzież właściciel obszaru dworskiego formalną deklaracyą zobowiązali się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku w kwocie 36.000 K, płatnego w trzech ratach rocznych począwszy od r. 1906 po 12 000 K, pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na to osuszenie subwencyi $33^1/_3\%$ z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

n) Na regulacyę Strwiąża pod Czaplami 5.900 K.

Na prośbę Wydziału powiatowego w Samborze, który w sprawozdaniu z d. 8. kwietnia 1903 l. 1191 przedstawił potrzebę lokalnej regulacyi Strwiąża pod Czaplami dla ochrony gruntów nadbrzeżnych od zrywania, tudzież mostu na drodze gminnej, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu tej częściowej regulacyi, której koszta obliczył kierownik regulacyi Strwiąża na 17.700 K.

Gdy Rada powiatowa samborska uchwałą z d. 14 listopada 1904 1904 r. zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty kosztem powiatu w należytym stanie utrzymywać, wstawił Wydział krajowy $33^1/_3\%$ zasiłek krajowy na tę regulacyę w kwocie 5.900 K do preliminarza krajowego na r. 1906 i odniósł się odezwą z d. 16. stycznia 1905 l. 93. do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c k. Ministerstwa rolnictwa $33^1/_3\%$ zasiłku państwowego z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

o) Na zabudowanie potoku Jaworzyna (pow. Nowy Sącz) 7.750 K.

Na zabudowanie tego potoku uchwalił Wys. Sejm w budżetach krajowych z r. 1903 i 1904 2 raty 50% zasiłku krajowego po 12.525 K, razem 25.050 K. (Wyjaśnienie w sprawozdaniu melioracyjnem z r. 1902 pag. 48 i 49).

Przy opracowaniu szczegółowego projektu wykazała jednak sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego zapotrzebowanie większe od preliminowanej pierwotnie sumy o 15.500 K.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z dnia 19. marca 1904 r. l. 6950 (intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 12. listopada 1904 l. 115.678) oświadczyło gotowość pokrycia połowy tej nadwyżki z kredytu przeznaczonego na melioracye, Wydział krajowy wstawił dodatkowy 50% zasiłek w kwocie 7.750 K do preliminarza kraj. na rok 1906 i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie tego zasiłku.

Nadmieniamy przytem, że gminy Skrudzina i Gołkowice polskie zobowiązały się utrzymywać wykonane roboty własnym kosztem.

p) Na regulacyę potoku Paleczki 1.500 K.

Na wykończenie regulacyi potoku Paleczki, do której dostarcza bezpłatnie materyałów zarząd dóbr Jego Ces. Wysokości Arcyksięcia

Rainera w Izdebniku, przyznany został 50% zasiłek krajowy w kwocie 9.000 K, jak to wyjaśniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 115).

Wedle szczegółowego projektu sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, który nadesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 30. września 1904 l. 24.210, wyniesie kwota potrzebna do zupełnego wykończenia robót 21.000 K, a więc 3.000 K ponad pierwotny preliminarz. Ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło gotowość pokrycia połowy tej nadwyżki, wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1906 dodatkowy zasiłek 50% na tę regulacyę w kwocie 1.500 K.

r) Na zabudowanie potoku Byczynki (pow. Chrzanów) 5.310 K.

Na zabudowanie potoku Byczynki w powiecie Chrzanowskim przyznał Wys. Sejm w budżecie r. 1905 zasiłek 50% w kwocie 17.000 K, a to na wniosek Wydziału krajowego uzasadniony w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 114).

Wedle szczegółowego projektu sekcyi Samborskiej nadesłanego przy reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 4. stycznia 1905 l. 35.252. koszta zabudowania mają być jednak podwyższone o 10.621 K.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 21. marca 1905 l. 6775 przyznało na to zabudowanie dodatkowy 50% zasiłek i zarządziło rozpoczęcie robót z wiosną roku bieżącego, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o uchwalenie dodatkowego zasiłku w kwocie okrągłej 5.310 K.

s) Na regulacyę potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa) 1.240 K.

Na prośbę gminy Zielonka popartą przez Wydział powiatowy w Kolbuszowy zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu częściowej regulacyi i zabudowania potoku Turka, który wskutek nadmiernego pogłębienia spowodował przesuszenie łąk nadbrzeżnych w tej gminie.

Koszta regulacyi i zabudowania na długości 821 m. obliczono na 3.720 koron.

Gdy interesowani włościanie zobowiązali się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem utrzymywać, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało już $33^1/_3$% zasiłek państwowy, Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o uchwalenie $33^1/_3$% zasiłku krajowego w kwocie 1.240 koron.

t) Na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia) 9.367 K.

Na prośbę gminy Żydaczów popartą przez Wydział powiatowy zarządził Wydział krajowy w r. 1900 opracowanie projektu osuszenia rowami 1.650 morgów gruntów, którego koszta obliczono na 84.300 K.

Gdy interesowani właściciele gruntów zawiązali spółkę wodną i uzyskali konsens władzy politycznej, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 7. lutego 1905 l. 10.580 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wniosek c. k. Ministerstwu rolnictwa na przyznanie ze skarbu państwa i kraju $33^1/_3$% zasiłków po 28.100 K płatnych w trzech równych ratach rocznych po 9.367 K i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie I. raty zasiłku krajowego w budżecie r. 1906.

u) Na zabudowanie potoku Piekielko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), I. rata (z 2-lecia) 11.125 K.

Gmina Maniowy powiatu Nowotarskiego wniosła do c. k. Ministerstwa rolnictwa prośbę o zabudowanie potoku Piekiełko, które ma na celu zakulturowanie około 36 ha nieużytków i ochronę domów.

Na zapytanie c. k. Ministerstwa rolnictwa (reskrypt z dnia 8. czerwca 1903 l. 14749) oświadczył Wydział krajowy w odezwie z dnia 7. lipca 1903 l. 57.853 gotowość przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na udzielenie 50% zasiłku krajowego, skoro Ministerstwo nadeszle szczegółowy projekt i kosztorys.

Wedle projektu szczegółowego opracowanego przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno technicznego a udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 28. stycznia 1905 l. 12.809 obliczono koszta robót na 44.500 K, które mają być pokryte po połowie przez kraj i państwo w 2 ratach rocznych po 11.125 K.

Gdy gmina Maniowy zobowiązała się utrzymywać wykonane roboty własnym kosztem, wstawił Wydział krajowy I. ratę 50% zasiłku krajowego w kwocie 11.125 K do preliminarza na r. 1906 i uprasza Wys. Sejm o jej uchwalenie.

w) Na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów) 12.750 K.

Ponieważ potok Zborowski w gminie Sędziszowa zanosi żwirem i kamieniami uregulowane łożysko rzeki Biały, odniósł się Wydział krajowy na wniosek kierownika budowy odezwą z d. 10. sierpnia 1904 r. l. 79.351 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa roln. zarządzenia opracowania projektu zabudowania tego potoku, a następnie wykonania robót przy 50% zasiłku funduszu krajowego i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Nadesłany przy reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 3. grudnia 1904 l. 32759 projekt generalny sekcyi Samborskiej preliminuje koszta robót na 25.500 K.

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa pokryje połowę kosztów, wstawił Wydział krajowy 50% datek kraju w kwocie 12.750 K do preliminarza na r. 1906. Koszta konserwacyi tego zabudowania ponosić będzie fundusz regulacyjny, względnie konserwacyjny regulacyi rzeki Biały.

x) Na regulacyę Jasiołki pod Brzezówką i Moderówką 5.280 K.

Na prośbę włościan gminy Brzezówka powiatu Jasielskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnej regulacyi Jasiołki w tej gminie, który obok ubezpieczenia brzegu wzdłuż gruntów włościańskich obejmuje także ubezpieczenie folwarku Winnicy w gminie katastralnej Moderówka.

Koszta robót w Brzezówce obliczył kierownik regulacyi Biały, któremu poruczono sporządzenie projektu, na 9.280 K., koszta zaś ubezpieczenia folwarku Winnicy na 1.920 K., razem na 11.200 K.

Gdy ubodzy włościanie gminy Brzezówki nie są w stanie pokryć $^1/_3$ części kosztów, a zobowiązali się wykonane budowle utrzymywać, proponuje Wydział krajowy udzielenie 50% zasiłków ze skarbu kraju i państwa na roboty w Brzezówce (t. j. po 4.640 K.), a $33^1/_3$% zasiłków na roboty pod Winnicą (po 640 K.), razem po 5.280 K.

Odezwą z dn. 15. czerwca 1905 l. 53.026 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa

zasiłku 5.280 K. z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, a zarazem uprasza Wys. Sejm o przyznanie zasiłku krajowego w tej samej wysokości.

y) Na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich 3.700 K.

Przy nawodnieniu łąk torfowych w perymetrze bagien Rudnickich okazała sią potrzeba przedłużenia i pogłębienia kanału Stróża o 2.900 m., gdyż woda spiętrzona na łąkach Jeżowskich przelewa z kanału Stróża do kanału Kończyckiego, który z powodu małego opadu nie może tej wody pomieścić, a skutkiem tego zalewa nadbrzeżne grunta orne.

Przedłożony przez spółkę wodną projekt preliminuje koszta przedłużenia kanału Stróża na 12.000 K., które sprostowano w biurze melioracyjnem na 11.100 K. Uznając potrzebę zaprojektowanych robót i przychylając się do prośby spółki, przedkłada Wydział krajowy Wys Sejmowi wniosek na udzielenie 33$^1/_2$ % zasiłku w kwocie 3.700 K. pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel dalszy 33$^1/_3$ % zasiłek państwowy, o co odniósł się Wydział krajowy odezwą z dn. 17. czerwca 1905 l. 52.557 do c. k. Namiestnictwa.

z) Na regulacyę potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec), I rata (z 2-lecia) 13.333 K.

Na prośbę gmin Pedew narodowa i Padew kolonia powiatu Mieleckiego zarządził Wydział krajowy opracowanie regulacyi potoku Złotego (dopływu Krzemienicy), który przepływając wzdłuż drogi krajowej, te ludne gminy zatapia i zabagnia grunta, domy i obejścia, oraz jest źródłem chorób zaraźliwych.

Projekt opracowany przez starszego inżyniera Jana Bochniaka, obejmuje regulacyę potoku Złotego na długości 5,055 km., oraz wykonanie 4 rowów osuszających długości 6 km., razem 11,055 km., a preliminuje koszta robót na 80 000 K.

Gdy Rady wymienionych gmin uchwałą z dn. 2. marca 1902 zatwierdzoną przez Wydział powiatowy w Mielcu dn. 17. kwietnia 1902 do l. 1.269 zobowiązały się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem w należytym stanie utrzymywać, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 33$^1/_3$ % zasiłku w kwocie 26.666 K. 66 gr., płatnego w 2 ratach rocznych i odnieść się do c. k. Ministerstwa rolnictwa o udzielenie zasiłku państwowego w tej samej wysokości.

W oczekiwaniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna proponowany zasiłek, wstawił Wydział krajowy I. ratę zasiłku krajowego w kwocie 13.333 K. do preliminarza na r. 1906.

aa) Do dyspozycyi Wydziału krajowego 40,000 K.

Jak na rok 1905.

Suma zasiłków w tej pozycyi 289.705 K. wymaga udzielenia subwencyj z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye w tej samej wysokości, a wraz ze stałą dotacyą 16.000 K. na utrzymanie biura melioracyjnego ogółem **305.705 K.**

Wstawiona do preliminarza państwowego na r. 1905 dotacya na drobne melioracye (tytuł 3, §. 2. poz. 6 etatu c. k. Ministerstwa rolnictwa) wynosi 1,177.620 K.; jeżeli więc taka sama kwota wstawioną zosta-

nie do budżetu państwowego na r. 1906 (z reguły dotacya ta bywa podwyższaną), to udział kraju w tej dotacyi państwowej wyniesie w r. 1906 **25·96%**.

W poz. 268 wstawiono do preliminarza krajowego na r. 1906 na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk 4.500 K., w porównaniu z wydatkiem uchwalonym na r. 1905 mniej o 1.200 K.

Mianowicie odpadły zasiłki dla pól wzorowych w Korzenicy, Grzędzie, Derewni, Byszowie i Jaworznie, gdzie program doświadczeń został już wypełniony, — natomiast zaś wstawiono na dwa pola wzorowe w perymetrze regulacyi Pustej (Radosławki), która ma na celu osuszenie rozległych torfowisk, dotacyę 2.000 K. Tak w tym perymetrze, jak i w okręgu konkurencyjnym regulacyi Błotni w powiatach: Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim, tudzież regulacyi górnej Trześniówki w powiecie Tarnobrzeskim wypadnie w najbliższych latach w miarę postępu robót regulacyjnych urządzić cały szereg pól wzorowych dla pouczenia ludności, w jaki sposób ma osuszone nieużytki torfowe doprowadzić do kultury.

Podczas gdy jednak wskutek dokonywanych publicznych robót melioracyjnych zwiększają się osuszone obszary torfowe, które mogą być poddane racyonalnej kulturze, a tem samem okazuje się potrzeba założenia większej ilości pól wzorowych dla pouczenia ludności, to c. k. Ministerstwo rolnictwa zajęło w ostatnich 2 latach mniej przychylne stanowisko dla tych doświadczeń, a nawet reskryptem z dn. 8. kwietnia 1905 l. 10.342 odmówiło wypłaty zasiłków na r. 1905 w kwocie dosyć skromnej 5.700 K.

Gdy to mniej przychylne stanowisko objawiło się także przy udzielaniu subwencyj na drobne melioracye, a nawet przy publicznych robo-
Alegat 4. tach melioracyjnych, zmuszony był Wydział krajowy załączonem ℓ. pismem z dn. 21. czerwca 1905 l. 57.501 odnieść się do Prezydyum Koła posłów polskich do Rady państwa o interwencyę u c. k. Ministerstwa rolnictwa, ażeby przyznawało i asygnowało zcsiłki państwowe na powyższe cele w kwotach i ratach przez Wys. Sejm uchwalonych.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1905 (aleg. 2.401 stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa XVII. sesya 1905), przyszło do skutku w roku 1905 48 nowych przedsiębiorstw melioracyjnych:

a) 9 w Austryi dolnej;
b) 2 w Austryi górnej;
c) 5 w Salcburgu;
d) 3 w Styryi;
e) 1 w Gorycyi i Gradysce;
f) 17 w Tyrolu;
g) 2 we Vorarlbergu;
h) 2 na Morawie;
i) 1 na Szlązku;
k) 5 w Galicyi;
l) 1 w Dalmacyi;

a mianowicie:

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	***a)* Austrya dolna:**			
1	Odwodnienie w gminach Braunsdorf, Roseldorf i Goggendorf	342.100	26·2	89.630
2	Odwodnienie w Gross-Harras	157.000	25·4	39.900
3	Regulacya potoku w Mistelbach w Hörersdorf .	61.900	30	18.570
4	Regulacya Anizy w Ernsthofen i Thurnsdorf .	93.200	21·4	19.960*)
5	Zabudowanie jaru w Wildungsmauer. . .	37.000	50	18.500
6	Odwodnienie w gminach Heindorf, Haunoldstein i Markersdorf	44.500	21·9	9 750
7	Obwałowanie rzeki Morawy i ujść dopływów .	1,920.000	30	576.000
8	Regulacya potoku Schmiedabach . . .	103.000	40	41.200
9	Regulacya rzeki Traisen	1,314.000	40	525.600
	***b)* Austrya górna:**			
10	Regulacya Gusen (dodatkowy zasiłek) . .	120.000	50	60 000
11	Zabudowanie krzywej Steyerling . . .	110.000	50	55.000
	***c)* Salcburg:**			
12	Zabudowanie potoku Piesendorferbach . .	24.400	50	12.200
13	Regulacya Saalach w gm. Unken . . .	35.000	50	17.500
14	Uzupełnienie zabudowania potoku Leisnitz .	50.000	40	20.000
15	Zabudowanie rzeki Saalach w gm. Saalfeldau .	36.000	50	18.000
16	Zabudowanie usuwisk w Badgastein . . .	271.000	50	135.500
	***d)* Styrya:**			
17	Regulacya rzeki Raab w gminach: Gleisdorf, Wünschendorf, Pirsching i Urscha . .	98 000	50	49.000
18	Regulacya rzeki Anizy od Hans do Gesäuse .	1,530.000	30	459.000
19	Uzupełnienie zabudowania potoku Lichtmessbach i Kematenbach	82.000	50	41.000
	***e)* Gorycya i Gradyska:**			
20	Regulacya potoku Mondina (dodatkowy zasiłek)	20.500	50	10.250
	***f)* Tyrol:**			
21	Kanał osuszający Lana (w dolinie Adygi) .	83.000	50	41.500
22	Regulacya potoku Centa pod Caldonazzo . .	50.000	50	25.000
23	Regulacya Adygi pod Borghetto . . .	196.000	50	98.000
24	Zabudowanie potoku Grieselthal i Aubach .	40.000	33⅓	13 333
25	Uzupełnienie regulacyi Adygi ad Naturns do Töll	96.000	50	48.000
26	Osuszenie torfowisk Speier i Weiten. . .	68 000	32·5	22.100
27	Zabudowanie potoków w gminie Cloz . .	80.000	30	24.000
	Do przeniesienia . .	7,062.600	—	2,488.493

Uwaga. *) Z dotacyi wodnej państwowej 18.640 K.
ad 8. i 9. Ustawy przez Sejm jeszcze nie uchwalone.

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia . .	7,062 600	—	2,488.493
28	Nawodnienie w gminie Vervo	72.000	35	25.200
29	Zabudowanie Hahnsbaum mure	65.400	50	32.700
30	„ potoku Märzenbach . . .	142.000	50	71.000
31	„ „ Lehm-Graben i Arnbach .	61.000	40	24.400
32	„ „ Unterbichel, Thal-, Laimach i Eckertaubach .	136.000	40	54.400
33	Przełożenie ujścia wielkiej Laue do Drawy .	68.000	40	27.200
34	Odprowadzenie wód górskich w gminie Cavedine	88.000	40	35.200
35	Regulacya rzeki Inn od Telfs do Oberhofen .	122.000	50	61.000
36	Regulacya potoku Brixenthaler Ache . .	121.200	50	60.600
37	Regulacya rzeki Lech Unterlitzen-Ehenbichl .	593.000	50	296.500
	***g)* Vorarlberg:**			
38	Regulacya potoku Ill w gminie Frastanz, Göfis i Satteins	264.000	50	132.000
39	Zabudowanie Bizauerbach (zasiłek dodatkowy) .	76.000	50	38.000
	***h)* Morawa:**			
40	Regulacya Mosztenki (zasiłek dodatkowy) . .	306 000	33⅓	102.000
41	Odwodnienie i drenowanie w gminie Meedl .	88.000 107.000	30 20	26.400 21.400
	***i)* Szląsk:**			
42	Naprawa regulacyi Opy w Jägerndorf . .	140.000	30	42.000
	***k)* Galicya:**			
43	Obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy	330.000	50	165.000
44	Uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy .	780.000	50	390.000
45	Osuszenie bagien Rzemieńskich	304.000	33⅓	101.333
46	Regulacya górnej Trześniówki	2,000.000	35	700.000
47	Regulacya rzeki Wereszycy	2,040.000	40	816.000
	***l)* Dalmacya:**			
48	Zabudowanie potoku Suaja	100.000	50	50.000
	Razem . .	15,066.200	—	5,760.826
	do roku 1904 włącznie . .	175,099.299	—	65,221.859
	Ogółem . .	**190,165.499**	—	**70,982.685**

Z powyższej sumy 190,165.499 K przypada na koszta przedsiębiorstw galicyjskich **64,260.066** K (wobec 58,805.066 K w r. 1904) zapewniony zaś dla tych przedsiębiorstw zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego **21,208.690** K, czyli **29,878%** zaangażowanej sumy 70,982.685 K (wobec 29,187% w r. 1904, a 31,1% w r. 1903). Na galicyjskie przedsiębiorstwa wstawiono do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1905 następujące zasiłki:

1.	Na regulacyę Biały	127.080 K	32 g
2.	na regulacyę Dniestru od Rozwadowa do Żurawna	42.666 „	66 „
3.	na regulacyę górnego Dniestru	65.714 „	— „
4.	na zabudowanie potoków w dorzeczu Dniestru	40.400 „	— „
5.	na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich	40.000 „	— „
6.	na regulacyę Bugu	29.700 „	— „
7.	na regulacyę Łomnicy i Czeczwy z dopływami	35.617 „	99 „
8.	na regulacyę Soły	33.658 „	12 „
9.	na obwałowanie Wisły i Wisłoki (pow. Mielec)	89.740 „	— „
10.	na obwałowanie lewego brzegu Wisły (powiat Kraków)	32.661 „	— „
11.	na obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic	24.800 „	— „
12.	na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem	90.000 „	— „
13.	na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia	23.962 „	50 „
14.	na obwałowanie lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	26.000 „	— „
15.	na regulacyę Pustej (Radosławki)	24.960 „	— „
16.	na regulacyę Łęgu w powiecie Niżańskim i Kolbuszowskim	30.000 „	— „
17.	na zabudowanie debr w Mikołajowie	21.075 „	— „
18.	na zabudowanie debr w gminie Zniesienie	18.666 „	68 „
19.	na obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby	92.832 „	— „
20.	na podwyższenie lewego wału Wisły od Białuchy do granicy państwa	45.000 „	— „
21.	na podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic	45.000 „	— „
22.	na obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej	90.000 „	— „
23.	na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy	40.000 „	— „
24.	na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy	40.000 „	— „
25.	na osuszenie bagien Rzemieńskich	25.333 „	33 „
26.	na regulacyę górnej Trześniówki	50.000 „	— „
27.	na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami	50.000 „	— „
	Razem	1,274.867 K	60 g

Na 166 przedsiębiorstw melioracyjnych w całem państwie preliminowano na rok 1905 **4,311.730 K 22 g**, (oprócz kosztów oddziału leśno-technicznego w kwocie 143.000 K), z czego na 27 wymienionych przedsiębiorstw galicyjskich przypada **29,56%**.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. września 1905 l. 81.379 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubryce IX. poz. 267 wydatków na rok 1906 następujące zasiłki:

a)	na konserwacyę osuszenia bagien rudnickich (do r. 1908)	2.800 K
b)	na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914)	1.200 „
c)	na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 „
d)	na drenowanie gruntów włościańskich, VI rata (z 10-lecia)	80.000 „
e)	na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami, II. rata (ostatnia)	6.389 „
f)	na zabudowanie potoku Psarka, w pow. Chrzanowskim, II. rata (ostatnia)	17.300 „
g)	na zabudowenie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, II rata (z 3-lecia)	12.100 „
h)	na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia)	17.250 „
i)	na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, II. rata (z 3-lecia)	7.050 „
k)	na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), I. rata z (z 2-lecia)	8.929 „
l)	na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia)	6.432 „
m)	na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec, I. rata (z 3-lecia)	12.000 „
n)	na regulacyę Strwiąża pod Czaplami	5.900 „
o)	na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz)	7.750 „
p)	na regulacyę potoku Paleczki	1.500 „
r)	na zabudowanie potoku Byczynki (pow Chrzanów)	5.310 „
s)	na regulacyę potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa)	1.240 „
t)	na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia)	9.367 „
u)	na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), 1. rata (z 2-lecia)	11.125 „
w)	na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów)	12.750 „
x)	na regulacyę Jasiołki pod Brzezówką i Moderówką	5.280 „
y)	na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich	3.700 „
z)	na regulacyę potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec)	13.333 „
aa)	do dyspozycyi Wydziału krajowego	40.000 „
	Ogółem	289.705 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 268. wydatków na rok 1906 następujące zasiłki:

1.	w Jadachach	500 K
2.	w Rzochowie	500 „
3.	w Ohladowie	500 „
4.	w perymetrze regulacyi Pustej (Radosławki)	1 000 „
5.	na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie	2.000 „
	Ogółem	4.500 K

IV. Sejm podwyższa dotacyę roczną na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 na 80.000 K począwszy od r. 1906, — a zarazem obniża wymiar zasiłku krajowego z $33^1/_3$ na 25% dla tych drenowań gruntów włościańskich, które zostaną zgłoszone od 1. stycznia 1906.

V. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o 2 etatowych inżynierów II. klasy i 2 etatowych inżynierów-adjunktów i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z d. 1. stycznia 1906.

VI. Sejm zmienia postanowienie ustępu pierwszego §. 4., tudzież postanowienia §§. 10., 11 i 12. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i opiewać mają, jak następuje:

§. 4. (ustęp 1.)

„Bezpośredni przełożeni mają prawo karać konduktorów i dozorców napomnieniem ustnem i napomnieniem pisemnem, gdyby zaś te napomnienia nie odniosły skutku, grzywnami od 2 do 10 K, które to grzywny wpływają do funduszu krajowego“.

§. 10.

Wkładki jednorazowe i bieżące.

„Do funduszu krajowego wnosić będą na cele etatowe stale mianowani konduktorzy i dozorcy:

1. jednorazowe wkładki w wysokości i terminie podanych w §. 11.

2. bieżącą wkładkę roczną wynoszącą 3% od płacy czynnej służby do emerytury policzalnej.

Podczas spłacania wkładki jednorazowej nie uiszcza się wkładki bieżącej“.

§. 11.

Wymiar jednorazowej wkładki.

„Przy pierwszej nominacyi wymierza się jednorazową wkładkę służbową w jednej trzeciej wysokości przyznanej płacy, po odtrąceniu jednak kwoty 600 K wolnej od opłaty, przy dalszych zaś nominacyach opłata wynosi jedną trzecią część tej kwoty, o którą nowe pobory wyższe są od poprzednich, od których konduktorzy lub dozorcy wkładkę jednorazową już uiścili.

Jednorazową wkładkę niszcza się w 12 bezpośrednich po sobie następujących ratach miesięcznych“.

§. 12.

Uiszczanie wkładek.

„Wkładki konduktorów i dozorców mają być ściągane co miesiąc przy wypłacie ich poborów.

Zajęci przy robotach dozorcy nadsyłać mają wkładki punktualnie co kwartału do kasy krajowej.

Dozorca, który najdalej w 15 dniach po upływie kwartału nie uiści do kasy krajowej zaległej wkładki, podlega karze pieniężnej w kwocie 2 K, która wpływa do funduszu krajowego.

Dozorca, który całorocznej wkładki bieżącej najdalej do 15. stycznia następnego roku nie uiści, traci cały ten rok służby“.

Alegat 5—12.

VII. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw:

1. o regulacyi rzeki Raty z dopływami;
2. o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki;
3. o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy;
4. o konserwacyj robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie;
5. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim;
7. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;
8. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

VIII. Sejm przyznaje na rok 1906 tytułem I rat 50% datku kraju na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych następujące kwoty:

1. na konserwacyę regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy 500 K;
2. na konserwacyę regulacyi Złotej Lipy 1.000 K,
3. na konserwacyę regulacyi potoku Dumnego 750 K;
4. na konserwacyę obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim 4.500 K;
5. na konserwacyę obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach 500 K;
6. na konserwacyę obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich 500 K.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce IX. dziale B) na rok 1906 do końca lutego 1908.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 81.379/05.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 29. kwietnia 1905 l. 36.290 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

W protokole z dnia 7. kwietnia 1905 spisanym w Krakowie przez komisyę, którą wydelegowało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 22. marca 1905 l. 3.101 dla zbadania projektów podwyższenia obustronnych wałów nadwiślańskich od Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, zamieścili delegaci c. k. Rządu uwagę, jakoby Wisła na przestrzeni od Krakowa do Niepołomic nie posiadała charakteru rzeki górskiej.

Ponieważ dotychczasowe komisye reambulacyjne nie poruszały tego rodzaju kwestyj co do charakterystyki rzek lub potoków objętych projektami melioracyj nemi Wydziału krajowego, przypuszczać należy, iż uwaga ta skierowaną jest przeciw uchwalonym przez Sejm dnia 24. października 1903 projektom ustaw, zapewniawniających zrealizowanie wymienionych obwałowań, a w szczególności przeciw postanowieniom §. 3. tych projektów ustaw, wedle których koszta robót mają być pokryte datkami krajów i państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości po 50%, bez pociągania do konkurencyi stron interesowanych.

Postanowienia te projektów ustaw opierają się na przepisie ustępu 1. §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116, przyznającym zasiłek z funduszu melioracyjnego do wysokości 50% dla tych przedsiębiorstw, które mają za przedmiot wyłącznie lub częściowo zarządzenia dla nieszkodliwego odprowadzenia wody górskiej („ausschliesslich oder theilweise Verkehrungen zur unschädlichen Ableitung eines Gebirgswassers").

Otóż co do tej kwestyi Wydział krajowy musi zaznaczyć, że górski charakter rzek Wisły i Dniestru, tudzież ich karpackich dopływów tak jest powszechnie znany i uznany, iż w przedłożeniu z dnia 28. września 1903 l. 86 809 (alegat 355. stenogr. sprawozdań sejmowych z roku 1903), Wydział krajowy nie uważał nawet za właściwe motywować bliżej wymiaru 50% wych zasiłków kraju i państwa na wspomniane obwałowania, a Sejm bez żadnej dyskusyi przyznał te zasiłki w proponowanej wysokości.

Wiadomem bowiem jest powszechnie, że górskie rzeki w Galicyi zbierają gwałtownie w lecie (w czerwcu i lipcu, a rzadziej w sierpniu) i wskutek tego wyrządzają największe szkody w plonach przed samemi żniwami, podczaz gdy rzeki nizinne wzbierają podczas topnienia śniegu w lutym i marcu i wskutek tego mniejsze szkody wyrządzają, a częstokroć gdzie grunta nadbrzeżne są pod kulturą łąkową, przyczyniają się do ich użyźnienia.

Do górskich tedy rzek w Galicyi należy Wisła, Dniestr i Prut, z karpackimi dopływami na całem terytoryum Galicyi, gdyż w dorzeczu ich przeważa górski teren opadowy, a do rzek nizinnych zaliczają się w Galicyi tylko Bug i Styr z dopływami, północne (podolskie) dopływy Dniestru, tudzież stanowiący granicę Galicyi dopływ Wisły Przemsza.

Do rzek górskich zaliczały Wisłę dotychczas także austryackie techniczne organa rządowe, jak się to okazuje ze sprawozdania c. k. krajowej Dyrekcyi budownictwa w Krakowie z dnia 18. lutego 1857 l. 1.147, przedłożonego c. k. Rządowi

krajowemu w Krakowie, w którem tak Wisła, jak i San uważane są za rzeki dzikie (Wildflüsse) o ostrych zakolach, nadmiernych szerokościach, licznych mieliznach, ciągłej zmianie spadu i ruchomem dnie, wskutek czego regulacya tych rzek natrafia na ogromne trudności.

W obszernem dziele „Memel-Pregel- und Weichselstrom“ (Berlin 1899) wydanem przez pruskiego tajnego radcę budownictwa H. Kellera. uznaje też Wisłę za wybitnie górską rzekę królewsko-pruska komisya, której o konniwencyę wobec galicyjskiego Wydziału krajowego wcale posądzić nie można, bo w tomie I. na stronie 216. i w tomie III. („Weichselstrom in Schlesien und Polen“) na stronie 37. i 39. wyraźnie ta komisya zaznacza, że Wisła pod Krakowem jest więcej górską rzeką, aniżeli na Szląsku austryackim, a poniżej Dunajca ma charakter rzeki górkiej przepływającej w nizinie („eines im Flachlande verlaufenden Gebirgsflusses“).

Ten górski charakter traci Wisła stopniowo między ujściem Sanu i Bugu z Narwią, a dopiero poniżej ujścia nizinnych dopływów Bugu i Narwi staje się rzeką nizinną i okazuje największe wezbrania w Prusiech przy roztopach śniegowych w przeciwieństwie do Galicyi, gdzie z wyjątkiem przypadkowych zatorów wylewy Wisły jako rzeki górskiej wydarzają się w miesiącach letnich.

Przechodząc do scharakteryzowania rzeki Wisły od Krakowa do Niepołomic, która to przestrzeń objętą jest trzema projektami melioracyjnymi, Wydział krajowy zaznacza, że przestrzeń ta posiada wszelkie znamiona wody górskiej, a mianowicie:

1. Pod względem d o r z e c z a. Teren opadowy Wisły do ujścia potoku kościelnickiego włącznie wynosi 8.796,6 km².

Z tego należą do dorzecza nizinnego:

a) dopływy między Iłownicą a Białką	31,4	km²
b) między Białką a Pszczynką	19,0	„
c) potok Pszczynka	361,7	„
d) między Pszczynką a Przemszą	480.1	„
e) rzeka Przemsza	2.095,4	„
razem . .	2.987,6	km²

tak, iż z całego dorzecza tylko $^1/_3$ część przypada na niziny, a $^2/_3$ na góry i pagórki i to ze wzniesieniami na głównym dziale wód od 1.000 do 1.200 m, a nawet 1.725 m (Babia góra) w dorzeczu Soły i Skawy.

2. Materyał, jaki toczy Wisła między Krakowem a Niepołomicami, jest żwir i piasek naniesiony przez górskie dopływy Soły, Skawy i Skawinkę. Materyał ten charakterystyczny dla rzek górskich niesie Wisła aż poniżej Dunajca do powiatu mieleckiego i na całej tej przestrzeni buduje krajowe biuro melioracyjne betonowe objekty wałowe wyłącznie ze żwiru wydobytego z rzeki Wisły. (Materyału tego nie mogła skonstatować komisya reambulacyjna w czasie objazdu Wisły d. 7. kwietnia 1905, gdyż wyższy stan wody przykrywał nawet budowle regulacyjne, przestrzeń zaś Wisły między Krakowem a Niepołomicami uregulowaną już została systematycznie, tak, iż odsypiska zostały zamulone i pokryte są wegetacyą, a żwir i piasek, potrzebne do budowy objektów wałowych, muszą być dobywane bagrówkami z łożyska).

3. Najcharakterystyczniejszem znamieniem rzek górskich jest różnica między małą a wielką wodą, gdyż przy potokach i rzekach górskich ilość małej wody schodzi prawie do zera, lub jest minimalna, podczas gdy wielka woda dosięga nadzwyczajnych rozmiarów.

Otóż pod tym względem zachodzą na Wiśle pod Krakowem niekorzystniejsze nawet stosunki, niż na rzekach alpejskich.

I tak: na rzece Murze w Gracu z dorzeczem 7.146 km² wynosi ilość małej wody według urzędowej publikacyi (Mur — Regulierung in Steiermark, Wien 1894) 56 m³, ilość zaś nadzwyczajnej wielkiej wody 858 m³ tak, iż stosunek małej wody do wielkiej wynosi **1 : 15,3.**

Na rzece Adydze, której regulacya z obwałowaniem, a także konserwacya subwencyonowane są 50% datkami z państwowego funduszu melioracyjnego (preliminarze z roku 1899, 1901, 1902 i 1904), wynosi przy dorzeczu 9.715,8 km² poniżej ujścia rzeki Avisio ilość małej wody pod Trydentem 85 m³, ilość zaś wielkiej wody z r. 1882 4.000 m² (podana w przybliżeniu przez kierownictwo budowy w r. 1886), tak, iż stosunek małej wody do nadzwyczajnej wielkiej przedstawia się jak **1 : 47.**

Natomiast na Wiśle pod Krakowem o dorzeczu 8.020 km² otrzymał galicyjski oddział hydrograficzny ilość wody z pomiaru przy stanie — 1,697 dnia 20. sierpnia 1900 47,04 m³, podczas gdy w roku 1900 średnia woda normalna odpowiadała stanowi — 1,75 wodoskazu krakowskiego, tak, iż ilość tej średniej wody normalnej, a tem samem wody małej będzie jeszcze mniejszą. Obliczona zaś przez c. k. Centralne Biuro hydrograficzne w opinii z dnia 21. marca 1905 l. 577 — ilość wielkiej wody Wisły pod Krakowem wynosić ma 3.300 m³ tak, iż stosunek średniej wody normalnej do nadzwyczajnej wielkiej przedstawiać się będzie w przybliżeniu jak 1 : 70, a stosunek wody małej do wielkiej będzie jeszcze niekorzystniejszy.

4. Szerokość doliny Wisły, podlegającej wylewom, między Krakowem a Niepołomicami jest stosunkowo nieznaczna, co również charakteryzuje rzekę górską.

Szerokość ta wynosi:

a) po brzegu prawym:

przy moście drogowym w Podgórzu niespełna 200 m.;
między Bierzanowem a Rybitwami 2·25 km.;
przy ujściu Srawy 1·7 km.;
przy ujściu Podłężówki 2·5 km.;
wreszcie w Niepołomicach zaledwie 0·5 km.;

b) po brzegu lewym:

przy ujściu Białuchy 0·9 km.;
przy ujściu Dłubni 1·95 km.;
przy ujściu potoku Kościelnickiego (największa szerokość) 3 km.

5. Nietylko Wisła, ale także prawobrzeżne jej dopływy między Podgórzem a Niepołomicami, które są objęte projektem obwałowania, mianowicie: Srawa, Zabawa i Podłężówka, posiadają charakter wód górskich, wskutek czego dla zapobieżenia zamuleniu łożysk materyałem naniesionym z góry, koryguje się te dopływy podobnie jak dzikie potoki górskie za pomocą stopni (betonowych i drewnianych). Nadto dla powstrzymania materyału u źródłowisk okazała się potrzeba zabudowania jednego z dopływów, t. j. potoku Zabawy, a reskryptem z dnia 26. września 1904 L. 26.237 intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa do L. 140.344 poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich opracować projekt szczegółowy dla zabudowania potoku Zabawy.

6. Jedynie tylko pod względem spadu nie dorównuje Wisła pod Krakowem rzekom alpejskim i swym karpackim dopływom, gdyż wedle operatu hydrometrycznego c. k. Namiestnictwa z r. 1889 wynosi spad małej wody Wisły od Wawelu do Dłubni (km. 76,76—89,34) 0,3262‰, a od Dłubni do granicy państwa (km. 89,34 do 103,80) 0,3614‰ (spad wielkiej wody z r. 1813 poniżej mostu Podgórskiego wynosił 0,49‰), podczas gdy np. spad rzeki Adygi wedle projektu c. k. nadradcy budownictwa Semrad'a z r. 1877 wynosił między Masetto a Nomi od 0,6‰ do 1,3‰ (przeciętnie 0,82‰), podany zaś w r. 1886 przez kierownictwo budowy spad Adygi poniżej Massetto wynosił od 1:1,434 (0,69‰) do 1:2,059 (0,485‰), a dopiero w przekopach dochodził do 1:552.

Właściwość ta Wisły korzystną jest dla spławu, w wysokim stopniu jednak wpływa na podwyższenie stanu wielkich wód, które tu się gromadzą z karpackich dopływów, począwszy od Soły i powiększa rozmiar katastrof powodziowych, wskutek czego też urządzenia potrzebne dla nieszkodliwego odprowadzenia wód górskich, t. j. wały ochronne, muszą być na Wiśle silniejsze, wyższe i kosztowniejsze, aniżeli na innych rzekach górskich o większym spadzie.

Wysoki nakład na urządzenia potrzebne dla nieszkodliwego odprowadzenia wód górskich, z drugiej strony zaś stosunkowo szczupły okręg konkurencyjny (zalewowy) były głównym motywem, dla którego w państwowej ustawie melioracyjnej przewidziano wyższy (50%) wymiar zasiłku państwowego na takie roboty. Powodując się tym motywem, przyznał też całkiem słusznie tak c. k. Rząd, jak i Sejm szląski, na regulacyę i obwałowanie przestrzeni Wisły od Strumienia (Schwarzwasser) do ujścia Białki, gdzie Wisła ma taki sam, jak pod Krakowem, charakter rzeki górskiej, 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, czego jest dowodem ustawa szląska z dnia 6. kwietnia 1885 r. Dz. u. kraj. Nr. 21.; — a z tego samego powodu przewidział też Sejm galicyjski w wymienionych na wstępie 3 projektach ustaw 50% udział państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach podwyższenia wałów nadwiślańskich pod Krakowem, zwłaszcza że spółki wodne o małym okręgu

konkurencyjnym obciążone już zostały 30% datkami do kosztów pierwotnie projektowanych obwałowań, a podczas powodzi w r. 1903 nie tylko nie doznały żadnej ochrony, lecz przeciwnie narażone zostały na jeszcze większą katastrofę.

Jeżeli zaś c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na regulacyę i obwałowanie wymienionej przestrzeni Wisły szląskiej, którą tam zasila tylko jeden dopływ z pagórków, t. j. Iłownica, 50% zasiłek z funduszu melioracyjnego, to nie może być kwestyonowany taki sam wymiar zasiłku dla Wisły pod Krakowem, gdzie w Wiśle gromadzą się wody tak gwałtownych rzek górskich, jak Soła i Skawa.

Całkiem też słusznie podnosi powołana pruska hydrografia, że Wisła w Krakowie posiada w wyższym stopniu właściwości górskiej rzeki, aniżeli na Szląsku w Zabrzegu, a odnośny ustęp (tom III. pag. 37.) po wymienieniu górskich dopływów Soły, Skawy i Skawinki tak dosłownie opiewa:

„Da die bei Krakau mündenden Wasserläufe Rudawa und Wilga ebenfalls aus hügeligem Gelände stammen, so herrschen in dem für die Wasserstände des dortigen (Krakauer) Pegels massgebenden Niederschlagsgebiete (7.078 q km.) die auf raschen Abfluss des Tagewassers hinwirkenden Bodenformen in höherem Masse vor als beim Zabrzeger Pegel, und weit mehr als hier hat die Weichsel bei Krakau die Eigenschaften eines Gebirgsflusses“.

Wydział krajowy wyraża oczekiwanie, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, które nie robiło trudności przy wymiarze wyższych zasiłków dla 2 innych przedsiębiorstw krajowych, mianowicie obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej (gdzie spad=0,2889‰) w wysokości 40% i dla obwałowania prawego brzegu Dunajca (spad przy ujściu=0,355‰) w wysokości 50%, nie zechce kwestyonować uchwalonych przez Sejm postanowień finansowych trzech projektów ustaw o obwałowaniu Wisły poniżej Krakowa na podstawie uwagi zamieszczonej w protokole komisyi reambulacyjnej, która to uwaga nawet wcale nie została umotywowaną, a to tem bardziej, ile że ustęp 1. §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej bywa przez to Ministerstwo bardzo liberalnie i korzystnie dla tych przedsiębiorstw interpretowany, które przeprowadzają kraje alpejskie. Mianowicie przyznawane bywają 50% zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego nie tylko na zabudowania potoków górskich, lecz także na rowy odprowadzające wodę z wylotów drenowych (np. w gminach Scharndorf, Höflein i Rohrau w Austryi dolnej wedle preliminarza na r. 1893), tudzież na nawodnienie gruntów (np. nawodnienie na lewym brzegu rzeki Avisio w Tyrolu — wedle preliminarza na r. 1903).

Powyższe uwagi raczy c. k. Prezydyum Namiestnictwa przedłożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa z wnioskiem na rychłe zatwierdzenie projektów technicznych i przedłożenie uchwalonych przez Sejm projektów ustaw do Najwyższej sankcyi, tak ażeby przynajmniej po upływie 2 lat od katastrofy powodziowej z r. 1903 roboty mogły być wreszcie w roku bieżącym rozpoczęte.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW 81.379/05.

Wykaz fa-

którym została wypożyczoną prasa drenarska z przyborami, oraz
w roku

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
1	Albigowa, Spółka drenarska	Łańcut	—	—	—
2	Błożew, Stanisław Agopsowicz	Stary Sambor	11.600	4.700	2.150
3	Biegonice, Cegielnia parowa braci Kwiecińskich	Nowy Sącz	36.500	320.000	28.000
4	Balice, Bronisław Skibniewski	Mościska	—	—	—
5	Bełzec, Wiktor Jasiński	Złoczów	—	8.000	—
6	Busk, J. E. Kazimierz hr. Badeni	Kamionka str.	—	107.100	5.000
7	Biały kamień, Zgr. SS. Miłosierdzia	Złoczów	—	—	—
8	Brody, W. A. i W. J. Schmidt	Brody	—	—	—
9	Czarnołożce, Róża z Rylskich Puzynina	Tłumacz	—	36.000	3.000
10	Czyszki, Maryan hr. Łoś	Sambor	—	50 000	—
11	Czudec, Aleksandra Wiktorowa	Strzyżów	100.700	10.000	22.300
12	Cieszanów, Jan Gnoiński	Cieszanów	167.000	—	—
13	Czermna, Stanisław Zaykowski	Jasło	63.500	9.000	3.000
14	Dobrzechów, Roman hr. Michałowski	Rzeszów	150.000	300.000	50.000
15	Dydiatycze, Stanisław Brykczyński	Mościska	—	—	—
16	Dołpotów, Franciszek Rozwadowski	Kałusz	35.000	6.500	3.500
17	Dubowica, Henryk Mierzeński	Kałusz	—	—	—
18	Dynów, Stefan Trzecieski	Brzozów	—	68.000	11.400
19	Gwoździec stary, Wł. Komorowski	Kołomyja	26.000	3.800	1.000

bryk drenów,

wykaz ilości wypodrukowanych i sprzedanych rurek drenowych 1904.

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1904.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8.000	12.000	—	16.000	315.000	23.000	6 000	10.000	—	
—	—	—	28.500	1.000	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.400	2 800	5.460	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1905.
1.800	2.300	1.600	—	—	—	—	—	—	
10.000	—	—	—	20.000	—	1.000	—	—	
1.000	—	—	300	1.880	1.430	240	520	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	40	1.400	—	—	—	—	—	
—	—	—	50.000	100.000	20.000	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
2.200	—	450	6.000	1 800	600	100	—	150	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
4.800	2.350	—	—	14.000	2.000	350	—	—	
750	—	—	—	—	—	—	—	—	

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
20	Harta, Zdzisław Skrzyński	Brzozów	—	185.910	19.939
21	Honiatycze, Kapituła łacińska we Lwowie	Rudki	—	—	—
22	Huta komorowska, A. Kozłowiecki	Kolbuszowa	—	—	43.000
23	Jarosław, Cegielnia p. Teofila Kosińskiego	Jarosław	—	265.000	18.000
24	Kostarowce, ś. p. Duklan Słonecki	Sanok	—	—	—
25	Kamionka strum., Jan Brandys	Kamionka str.	—	126.452	7.485
26	Kobylnica wołoska, Julian Tadeusz Kapiszewski	Jaworów	—	—	—
27	Leszczowate, Dr. Wincenty Kraiński	Lisko	20.000	3.000	1.500
28	Lubaczów, Marya hr. Gołuchowska	Cieszanów	—	90.000	—
29	Łękta górna, Dr. Klemens Rutowski	Bochnia	—	72.000	—
30	Mieczyszczów, Hersz Horowitz	Brzeżany	—	161.150	8.265
31	Niemstów, Ludwik br. Wattmann	Cieszanów	—	61.200	2.450
32	Nadyby, Władysław Tchórznicki	Sambor	14.100	9.484	2 220
33	Nart, Stanisław Dolański	Nisko	—	250.350	17.310
34	Oleszyce, Władysław ks. Sapieha	Cieszanów	—	171.542	11.999
35	Pawełcze, Karol Mencel	Stanisławów	—	—	—
36	Podlipce, Roman Treter	Złoczów	—	—	—
37	Potok złoty, Włodzimierz Gniewosz	Buczacz	—	—	—
38	Przeworsk, Ordynacya ks. Lubomirskich	Przeworsk	—	430.000	41.500
39	Płaszów (Bierzanów), Karol Czecz	Wieliczka	—	—	—
40	Rogóżno, Franciszek hr. Czosnowski	Jaworów	—	80.000	25.000
41	Rudniki, Władysław Polański	Żydaczów	—	—	—
42	Sławentyn, Julian Gołębski	Rohatyn	130.500	25.340	9.640
43	Stubno, Józef Myszkowski	Przemyśl	—	74.380	10.205
44	Strupków, Zygmunt Regenstreif	Nadwórna	—	—	—
45	Werynia, Janusz hr. Tyszkiewicz	Kolbuszowa	—	50.381	7.880

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
4.255	550	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	
12.000	3.000	—	—	238 000	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
3.677	3.965	1.595	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1905.
—	500	—	15.000	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.915	618	101	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
165	—	—	50	7.280	900	—	—	—	
3.161	2.872	1.404	—	—	—	—	—	—	
6.020	768	610	—	—	—	—		—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
6.850	4.745	725	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
15.000	10.000	—	—	10.000	4.000	1.000	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasa udzielona w r. 1905.
1.520	690	—	60.000	10.000	3.620	520	90	150	
7.805	1.804	—	—	26.950	1.300	1.268	500	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
1.365	4.518	—	—	—	—	—	—	—	

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
46	Wierzchnia polna, Dr. Stanisław Bieliński	Kałusz	—	—	—
47	Wysocko, Stanisław hr. Zamoyski	Jarosław	—	82.000	13.000
48	Witkowice, Józef Michałowski	Ropczyce	—	9.000	1.000
49	Wielkie Oczy, Stanisław br. Hagen	Jaworów	—	..	—
50	Wołczyniec, Dr. Karol Halpern	Stanisławów	93.700	7.690	3.600
51	Żyrawa, Witołd Czajkowski	Żydaczów	—	—	—
52	Żurawno, Antoni Skrzyński	Żydaczów	—	—	—
53	Zawadów, Cegielnia Waleryi margrabiny Gordonowej i Spółki	Stryj	94.150	78.850	13.250
54	Zwiernik, Katarzyna Zwiernicka	Pilzno	—	10.000	1.000

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
8.850	4.670	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
3.200	—		—	—	—		—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
—	—	—		—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
800	1.200	1.070	64.300	69.550	7.360	800	1.155	1.070	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 81.379/1905.

L. 1.072/H. We Lwowie 13. lipca 1905.

Sprawozdanie

c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego z czynności i kosztów służby hydrograficznej w r. 1904.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny był w roku sprawozdawczym zajęty:
A) zarządem stacyi ombrometrycznych, wodoskazowych i śniegoskazowych, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materyału do rocznika hydrograficznego 1903, inspekcyą stacyi wodoskaskazowych, następnie wykonaniem pomiarów hydrotechnicznych na Wiśle, Dniestrze i ich dopływach;
B) zarządem robót przedwstępnych dla opracowania generalnych projektów na regulacyę rzek objętych ustawą z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103

Ad A).

1. Obserwacye ombrometryczne.

W roku 1904 funkcyonowało w Galicyi stacyi ombrometrycznych 436.
Z tych przypada na dorzecze:

a)	Wisły	257
b)	Dniestru	149
c)	Dniepru	6
d)	Prutu	24
	Razem . .	436
W porównaniu z ilością czynnych stacyi w r. 1903		434
	przybyło . .	2.

Z powyższych stacyi funkcyonowało:

396	przez	12	miesięcy	i	nadesłało . .	4.752 raportów
15	„	11	„	„	„ . .	165 „
8	„	10	„	„	„ . .	80 „
2	„	9	„	„	„ . .	18 „
1	„	8	„	„	„ . .	8 „
3	„	7	„	„	„ . .	21 „
3	„	6	„	„	„ . .	18 „
3	„	5	„	„	„ . .	15 „
1	„	4	„	„	„ . .	4 „
3	„	3	„	„	„ . .	6 „
1	„	1	„	„	„ . .	1 „
436	przez	11·7	miesięcy,	nadesłało	ogółem	5.088 raportów.

Nadto nadesłały:
ze Ślązka 7 stacyi po 12 raportów, czyli razem 84 raportów
z Bukowiny 1 stacya . . . . . 12 „

Oprócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy ombrograficzne, a mianowicie:

A) W dorzeczu Wisły:

1. Krempna za czas od 1. kwietnia do 11. listopada 1904.
2. Lutowiska „ „ „ 1. maja „ 1. „ 1904.
3. Łówcza „ „ „ 15. kwietnia „ 1. „ 1904.
4. Rajcza „ „ „ 15. „ „ 11. „ 1904.
5. Zazadnia „ „ „ 1. maja „ 22. październ. 1904.

B) W dorzeczu Dniestru:

6. Przemyślany za czas od 1. kwietnia do 1. listopada 1904.
7. Wyżłów „ „ „ 10. maja „ 1. „ 1904.

2. Obserwacye wodoskazowe.

Czynnych stacyi wodoskazowych istniało w Galicyi ogółem . 227.
Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	137
2. Dniestru	79
3. Dniepru	1
4. Prutu	10
Razem . .	227
W porównaniu z ilością stacyi w r. 1903	224
przybyło . .	3.

Z galicyjskich stacyi wodowskazowych funkcyonowało:

214	przez	12	miesięcy i nadesłało . .	2.568	raportów,	
4	„	11	„ „ „ . .	44	„	
1	„	10	„ „ „ . .	10	„	
1	„	7	„ „ „ . .	1	„	
1	„	6	„ „ „ . .	1	„	
1	„	5	„ „ „ . .	1	„	
1	„	4	„ „ „ . .	1	„	
1	„	3	„ „ „ . .	1	„	
2	„	2	„ „ „ . .	4	„	
2	„	1	„ „ „ . .	2	„	
228	przez	11·4	miesięcy nadesłało . .	2.633	raportów.	

Nadto nedesłały: ze Ślązka 6 stacyi po 12 raportów, razem 72 raportów.

Prócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy limnigraficzne, a mianowicie:

A) W dorzeczu Wisły:

1. Dzików na Wiśle za czas od 1. kwietnia do 2. grudnia 1904.
2. Kraków „ „ „ „ „ 1. „ „ 15. wrześn. 1904.
3. Nisko „ Sanie „ „ „ 15. stycznia „ 30. grudnia 1904.
4. Przemyśl „ „ „ „ „ 15. „ „ 12. listop. 1904.

B) W dorzeczu Dniestru:

5. Zaleśce na Dniestrze za czas od 15. maja do 12. grudnia 1904.

3. Obserwacye śniegowe.

W ciągu zimy 1904/5 funkcyonowało w Galicyi stacyi śniegoskazowych . 206
W porównaniu z ilością tych stacyi w zimie 1903/4 205
przybyła . . 1

Tutejszy Oddział hydrograficzny zbierał oprócz raportów z galicyjskich stacyi śniegoskazowych także raporty z 2 stacyi w dorzeczu Wisły na Ślązku, oraz z 35 stacyi w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie raportów śniegowych, nadsyłanych każdej niedzieli, wydano 13 w 450 egzemplarzach tygodniowych map śniegowych z raportami za czas od 18. grudnia 1904 do 18. marca 1905, obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Styru, Prutu i Seretu w granicach Austryi.

4. Ewidencya stacyi hydrograficznych i sprawdzanie raportów.

Wszystkie raporty nadsyłane ze stacyi hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru i Dniepru sprawdzano i uzupełniano w Oddziale hydrograficznym i przesyłano je następnie w odpisach c. k. Centralnemu biuru hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla wszystkich stacyi hydrograficznych prowadzi się księgę przeglądową stacyi, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

5. Przygotowanie materyału dla rocznika hydrograficznego c. k. Centralnego biura za rok 1903.

Oprócz spisu wszystkich stacyi hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru, sporządzono tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie ilości dni z opadem, wysokość warstwy śniegowej i codzienne spostrzeżenia ciepłoty, następnie zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, wreszcie tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, czasu trwania rozmaitych stanów wody i tabelaryczne zestawienie ciepłoty wody.

6. Inspekcyę stacyi wodoskazowych wykonano w r. 1904

przy sposobności pomiarów hydrotechnicznych.

7. Rektyfikacyę planów sytuacyjnych wykonano

na Dniestrze od Sianek km. 207 do Okopów km. 0 na długości 207 km.

8. Przekroje poprzeczne zdjęto:

na Dniestrze od Niżniowa km. 234 do Okopów km. 0 w ilości 478.

9. Ścisłą niwelacyę znaków kilometrowych i reperów uskuteczniono:

a) na Wiśle:
od ujścia Białej km. 35 do ujścia Przemszy km. 0.
b) na Dniestrze:
od Rozwadowa km. 361 do Żurawna km. 316.

10. Niwelacyę ustalonego zwierciadła wody uskuteczniono

na Dniestrze od Rozwadowa km. 361 do Okopów km. 0, w dniu 2 grudnia 1904 przez 14 techników rządowych (z tych 4 z Oddziału hydrograficznego).

11. Badania hydrometryczne

wedle załączonego wykazu:

1.	na Wiśle	16
2.	„ dopływach Wisłoki . .	5
3.	„ Dniestrze	22
4.	„ dopływach Dniestru . .	8
	Razem . .	51.

12. Opracowano generalny projekt ochrony miast Krakowa i Podgórza przed powodzią wraz z regulacyą dolnego biegu Rudawy.

13. Pisma urzędowe i korespondencye.

Z nadesłanych do protokołu c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego w 1904 roku 16.748 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, zaprotokołowano i załatwiono 2.633 exhibitów i uskuteczniono 10.836 expedycyi, w których mieści się 837 przesyłek pieniężnych.

Oprócz tych 2.633 exhibitów Oddziału hydrograficznego załatwiono 395 exhibitów c. k. Namiestnictwa.

14. Personal techniczny i manipulacyjny Oddziału.

Personal techniczny składał się: z 1 c. k. nadinżyniera, 2 c. k. inżynierów, 1 c. k. adjunkta budownictwa, 4 c. k. asystentów służby hydrograficznej i 1 pomocnika technicznego, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszów służby budownictwa państwowego i 3 adjunktów budownictwa czasowo przydzielonych przez $6^1/_2$ miesięcy.

Oprócz powyższego personalu było zajętych 13 pomocników technicznych i manipulacyjnych robotami manipulacyjnemi, sporządzaniem grafikonów, kopiowaniem planów, zestawieniem dat statystycznych, wykonywaniem tygodniowych map śniegowych i czynnościami polowemi.

15. Koszta służby hydrograficznej w roku 1904.

A) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo względnie przez c. k. Centralne biuro hydrograficzne na rachunek dotacyi funduszu hydrograficznego:

1.	Urządzenie stacyi ombrometrycznych	86·92 K
2.	Utrzymanie „ „	166·81 „
3.	Remuneracye obserwatorów stacyi ombrometrycznych	11.135·85 „
4.	„ „ „ wodoskazowych	7.552·70 „
5.	Ryczałty przyznane obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	404·40 „
6.	Dyurna pomocników technicznych i manipul.	15.348·38 „
7.	Publikacye tygodniowych map i raportów śniegowych	917·90 „
8.	Druki dla obserwatorów i dla oddziału hydrograf.	892·12 „
9.	Utrzymanie biura	223·23 „
10.	Płaca sługi pomocniczego	1.249·04 „
11.	Zakupno przyborów rysunkowych i kancelaryjnych	756·49 „
12.	Udział w kosztach publikacyi c. k. Centralnego biura hydrogr.	11.240·— „
13.	Zakupno dzieł technicznych	381·68 „
14.	Koszta pomiarów hydrometrycznych	5.658·51 „
15.	Różne wydatki	537·41 „
	Razem	56.551·44 K

Do poz. 3. i 4. c. k. krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia, że w roku 1904 przyznano:

obserwatorom ombrometrycznym:

2	po 12 K	24·—	K
175	„ 24 „	4.200·—	„
1	„ 30 „	30·—	„
2	„ 32 „	64·—	„
135	„ 36 „	4.860·—	„
7	„ 40 „	280·—	„
47	„ 48 „	2.256·—	„
4	„ 50 „	200·—	„
4	„ 60 „	240·—	„
377		12.154·—	K
	rzeczywisty zaś wydatek wynosił	11.135·85	„

zaś obserwatorom wodoskazowym:

13	po 12 K	156·—	K
1	„ 18 „	18·—	„
5	„ 20 „	100·—	„
81	„ 24 „	1.944·—	„
1	„ 32 „	32·—	„
30	„ 36 „	1.080·—	„
7	„ 40 „	280·—	„
1	„ 43·20 K	43·20	„

84	po 48 K	4.032·—	K
1	„ 50 „	50·—	„
3	„ 60 „	180·—	„
1	„ 72 „	72·—	„
228		7.987·20	K

rzeczywisty zaś wydatek z tego tytułu wynosił w roku 1904 . . . . . 7.552·70 „

B) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego, a mianowicie na koszta urządzenia i utrzymania wodoskazów:

wynoszą razem	5.890·12	K
do tego wydatki *ad A)*	56.551·44	„
Ogółem	62.441·56	K
Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą z d. 20. stycznia 1905 L. 129.530 (L. Nam. 12.703/1905) w kwocie	16.000·—	„
resztę zaś w kwocie	46.441·56	K

pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Ad B).

16. Generalne projekta na regulacyę rzek opracowano:

a) dla Dunajca: od Nowego Targu km. 200 do Nowego Sącza km. 109;
b) „ Popradu: od Muszyny km. 59 do ujścia do Popradu km. 0;
c) „ Wisłoka: od Frysztaku km. 116 do ujścia km. 0;
d) „ Sanu: od Liska km. 305 do Sanoka km. 280;
e) „ Wiaru: od Niżankowiec km. 22 do ujścia;
f) „ Tanwi: od granicy państwa km. 12, do ujścia km. 0;
g) „ Wisłoki: od Żmigrodu km. 128 do Jasła km. 106;
h) „ Świcy: od Wełdzirza km. 66, do ujścia km. 0, wraz z Sukielem: od Bolechowa km. 26, do ujścia km. 0;
k) dla Bystrzycy nadwórniańskiej wraz z połączoną od km. 85 do ujścia do Dniestru km. 0, i dla Bystrzycy sołotwińskiej od Sołotwiny km. 46, do połączonej km. 0.

17. Szczegółowe projekta na kilkukilometrowe przestrzenie następujących rzek opracowano:

dla Skawy, Raby, Wisłoka, Stryja, Swicy, Bystrzyc i Dunajca.

18. Personal techniczny.

Przy wypracowaniu powyższych projektów było zajętych w roku sprawozdawczym 10 urzędników technicznych przez 5 miesięcy, oprócz tego 5 pomocników przez 7 miesięcy.

Część robót rysunkowych, w szczególności sporządzanie kopii negrograficznych oddawano w akord słuchaczom tutejszej c. k. Szkoły politechnicznej.

Zestawienie pomiarów hydrometrycznych, wykonanych w r. 1904.

A) W dorzeczu Wisły:

1. na Wisłoce:	Ilość pomiarów: pojedyńczo:	razem
Kowalowa 7., 28., 31. października	3	
Skurowa 10. października i 3. listopada	2	
Dęboszyn 12. „ „ 5. „	2	
Łabuzie-Parkosz 13. października i 7. listopada	2	
Wolica 14., 25., 26. października	3	
Korzeniów 18., 24. „	2	
Mielec 20. października	1	
Gawłuszowice 22. października	1	16

	Ilość pomiarów: pojedyńczo:	razem:
2. na Ropie:		
Niegłowice 5. października		1
3. na Jasiołce:		
Jasło 6. października		1
4. na Wielopolce:		
Brzeźnica 15. października		1
5. na Białej:		
Ciężkowice 11. listopada		1
Plewęcin 9. „		1
B) W dorzeczu Dniestru:		
1. na Dniestrze:		
Rozwadów 29. lipca i 5. września	2	
Zaleśce 1. sierpnia i 6. września	2	
Żurawno 4. „ „ 7. „	2	
Siwka 18. sierpnia	1	
Halicz 23., 26., 28. i 31. sierpnia	4	
Maryampol 10. września	1	
Niżniów 13. „	1	
Niezwiska 22., 23. września	2	
Uścieczko 24. września	1	
Zaleszczyki 20., 21., 26. i 30. września	4	
Uście biskupie 4. października	1	
Okopy 6. października	1	22
2. na Stryju:		
Żydaczów 2. sierpnia		1
3. na Siwce:		
Moszkowce 19. sierpnia		1
4. na Łomnicy:		
Pukasowce 22. i 30. sierpnia		2
5. na Gniłej Lipie:		
Bołszowce 25. sierpnia		1
6. na Złotej Lipie:		
Zadarów 14. września		1
7. na Koropcu:		
Koropiec 15. września		1
8. na Serecie:		
Kasperowce 28. września		1
Razem		51

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 81.379/1905.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 21. czerwca 1905 L. W. 57.501 do J. E. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego, Prezesa Koła polskiego Rady państwa i t d. we Wiedniu.

W ostatnich dwu latach napotykają wnioski subwencyjne Wydziału krajowego w c. k. Ministerstwie rolnictwa z powodu zmiany referentów na coraz większe trudności, bądź to wskutek odmawiania subwencyj, bądź też rozkładania wypłaty przyrzeczonych subwencyj na tak długi szereg lat, iż pomoc państwowa staje się iluzoryczną. Trudności te odnoszą się przedewszystkiem do subwencyonowania doświadczalnych pól torfowych (z tyt. 3., §. 2., poz. 7., uprawa roślin), mniejszych robót melioracyjnych (tyt. 3., §. 2., poz. 6.) i publicznych robót melioracyjnych (tyt. 3., §. 5.), a mianowicie:

I. Doświadczalne pola torfowe.

Dla osuszenia rozległych bagien torfowych w naszym kraju wydany został cały szereg ustaw krajowych, a roboty zostały lub będą wykonane przy pomocy funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego. Do tych pierwszorzędnych melioracyj gruntów torfowych należą: osuszenie bagien Oleskich i Stojanowskich, tudzież regulacya Pustej (Radosławki), Sołotwy, i Rokitny, Przegnojówki i Błotni w dorzeczu Styru i Bugu, osuszenie bagien Niskich, Rudnickich i Rzemieńskich, tudzież regulacya górnej Trześniówki w dorzeczu Wisły. Te pierwszorzędne melioracye jednak umożliwiają tylko doprowadzenie do kultury nieużytków torfowych; aby zaś nieużytki zamienić na grunta uprawne, potrzebne jest wykonanie całej sieci rowów drugorzędnych, mechaniczna uprawa i coroczne nawożenie torfów kainitem i tomasyną.

Ponieważ nasi rolnicy, a zwłaszcza włościanie, nie są obeznani z tego rodzaju uprawą, zakłada Wydział krajowy od szeregu lat na gruntach torfowych w każdej gminie w obrębie perymetrów wykonanych melioracyj pierwszorzędnych wzorowe pola doświadczalne przy 50% zasiłkach kraju i państwa i udziela gminom bezpłatnej pomocy inżyniera fachowego dla kultury torfowisk. Rezultat tych doświadczeń podejmowanych przy stosunkowo skromnej pomocy państwa i kraju jest zadowalniający, gdyż prawie cały okręg konkurencyjny bagien Stojanowskich o powierzchni 5.026 morgów zajęty jest obecnie pod kulturę, lub eksploatacyę torfu na opał, a cena gruntów znacznie poszła w górę, gdyż obecnie żądają właściciele 200 K za 1 morg, podczas gdy przy wykupnie gruntów pod główne kanały sami włościanie uznali oznaczoną komisyonalnie cenę 16 K za 1 morg za wygórowaną.

Uchwalone przez Sejm subwencye na doświadczenia z kulturą torfową wynosiły:

w roku	1901	10.000	K
„ „	1902	8.200	„
„ „	1903	8.700	„
„ „	1904	6.980	„
„ „	1905	5.700	„

z czego po 2.000 K przypadało na zakupno nawozów mineralnych na grunta włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich, reszta zaś na pola doświadczalne w różnych okolicach kraju.

Do roku 1904 wypłacało c. k. Ministerstwo rolnictwa bez trudności zasiłki państwowe w tej samej wysokości, z wyjątkiem przypadającego za r. 1904 zasiłku dla gruntów włościańskich na bagnach Oleskich i Stojanowskich; — reskryptem zaś z d. 8. kwietnia 1905 l. 10.342/334 odmówiło to Ministerstwo wogóle wypłaty zasiłków na doświadczenia torfowe w kwocie 5.700 K (z dotacyi państwowej wynoszącej 388.180 K), motywując tę odmowę następującym lakonicznym ustępem: „weil es beabsichtigt, seine Leistung von Beiträgen zur Errichtung und Erhaltung von Demonstrationsobjecten dieser Art in Galizien in Hinkunft thunlichst einzuschränken".

Wymienione Ministerstwo wyraziło przytem zapatrywanie, że subwencyonowane przez lat 15 wzorowe pola torfowe spełniły już swe zadanie, oraz że w zamian byłoby skłonne subwencyonować jedno większe gospodarstwo torfowe w Galicyi, którego roczne koszta preliminuje na 6—8.000 K, kwotą 3.000 do 4.000 K rocznie.

Otóż Wydział krajowy nie podziela tego zapatrywania, jakoby dotychczasowe doświadczalne pola torfowe spełniły swe zadanie, gdyż jak z doświadczenia okazało się, pola te wówczas działają zachęcająco na włościan, jeżeli się znajdują w każdej gminie, w której się znaczniejsze torfowiska znajdują, a nadto rozpoczęto właśnie roboty pierwszorzędne na rozległych torfowiskach, na których nie założono dotychczas ani jednego pola doświadczalnego (regulacya Pustej i Błotni, osuszenie bagien Rzemieńskich, regulacya górnej Trześniówki).

Również nie podziela Wydział krajowy zapatrywania, aby zrealizowanie mglistego dotąd pomysłu urządzenia większego gospodarstwa torfowego miało zaspokoić potrzeby kraju i zastąpić dotychczasowe liczne pola doświadczalne w poszczególnych gminach, a to ze względu na niekorzystny kształt kraju, którego długość po linii dawnej kolei Karola-Ludwika i północnej od Podwołoczysk do granicznej Białki pod Dziedzicami wynosi 620 kilometrów, a wzdłuż linii kolei transwersalnej od Husiatyna do Zwardonia 841 kilometrów. Gdyby bowiem nawet to projektowane gospodarstwo torfowe posiadało idealne położenie w samym środku kraju, to i tak odległość od granic kraju wynosiłaby koleją Karola Ludwika 310 kilometrów, a koleją transwersalną 420 km. A więc nawet marzyć o tem niepodobna, aby włościanin galicyjski mógł korzystać z takiego gospodarstwa, które możeby zapewniło egzystencyę jednemu gospodarzowi torfowemu, któremu poruczonoby kierownictwo tego gospodarstwa, ale dla kraju nie przyniosłoby spodziewanego pożytku, a wykonane pierwszorzędne melioracye byłyby bezużyteczne, bo osuszone torfowiska bez uprawy przez właścicieli pozostałyby nadal nieużytkami.

II. Subwencyonowanie drobnych melioracyj.

Z tak zwanej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye udziela c. k. Ministerstwo rolnictwa Galicyi zasiłki w wysokości subwencyj przez kraj przyznawanych, jakkolwiek w prowincyach alpejskich równoczesne subwencyonowanie z funduszów krajowych nie jest wymagane. Dopóki udział kraju w tej dotacyi wynosił kilka lub nieco ponad 10%, c. k. Ministerstwo rolnictwa nie stawiało żadnych trudności. Gdy jednak w ostatnich latach uchwalona przez Sejm suma subwencyj krajowych wymagała udziału w tej dotacyi państwowej kilkanaście procent (w r. 1903 16,25%, a w r. 1904 18,5%), zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa przedkładania Sejmowi osobnych projektów ustaw dla zapewnienia wykonania tego rodzaju mniejszych robót, odsyłając te roboty do państwowego funduszu melioracyjnego i wykluczając w ten sposób Galicyę z udziału w dość pokaźnej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, która wynosiła w roku 1903 1,042.000 K, w r. 1904 1,157.000 K, a na r. 1905 preliminowaną jest w sumie 1,177.620 K.

Na przedstawienie Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1904 l. 96.362 wystosowane za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa a poparte przez JE. p. Ministra dla Galicyi odstąpiło wprawdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa od żądania, aby dla tych robót wydawane były osobne ustawy krajowe i przyznawane były zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego dotowanego roczną sumą 4 milionów koron, lecz za to zadecydowało taki rozkład subwencyj na cały szereg lat, iż suma subwencyj państwowych w danym roku zredukowałaby się do jednej piątej części.

Przykładem tego nowego sposobu redukowania subwencyj dla Galicyi jest zabudowanie usuwisk górskich w gminach Młynne i Jaworzna pow. Limanowskiego,

które spowodowane zostały ulewnymi deszczami i powodzią w roku 1903 i wedle praktyki stosowanej w krajach alpejskich winny były być zabudowane w tym samym roku z państwowego funduszu zapomogowego, tudzież zabudowanie potoku Łopusznianki w powiecie Nowotarskim. Subwencya krajowa i państwowa dla pierwszego z tych zabudowań wynosi po 30.500 K, dla drugiego zaś po 34.500 K i według uchwały sejmowej ma być wypłaconą w 2 ratach rocznych po 15.250 K, względnie po 17.250 K. Tymczasem c. k. Ministerstwo rolnictwa uznając za niewłaściwe przedłużanie czasu budowy przy tych robotach, reskryptem z dnia 26. kwietnia 1905 l. 34.122/1904 przyznało zasiłki dla tych robót z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye płatne w latach dziesięciu i to dopiero od roku 1906.

Gdy uchwalona przez Sejm w budżecie r. 1905 suma subwencyj krajowych na drobne melioracye 285.121 K łącznie z zasiłkiem państwowym 16.000 K na utrzymanie krajowego biura melioracyjnego odpowiada udziałowi Galicyi w dotacyi państwowej (1,177.620 K) w wysokości 25,6%, jest jasnem, że przez podobne rozkładanie subwencyj państwowych na przeciąg czasu pięć razy dłuższy, niż Sejm preliminował, udział Galicyi zmniejszy się pięć razy i zredukuje się do 5%, podczas gdy w stosunku do powierzchni gruntów uprawnych (ról i łąk przedstawiających w Galicyi 34% takichże gruntów uprawnych w całem państwie) udział ten powinien wynosić 34%.

III. Publiczne roboty melioracyjne subwencyonowane z państwowego funduszu melioracyjnego.

W czasie powodzi w lipcu 1903 okazały się zbudowane poniżej Krakowa wały nadwiślańskie za niskie, a okręgi konkurencyjne spółek wodnych, które uiściły 30% dodatek, zostały zatopione a plany doszczętnie zniszczone.

Gdy w podobnych wypadkach c. k. Rząd przeprowadza podobne uzupełnienia robót ochronnych kosztem państwowego funduszu zapomogowego, a po powodzi w r. 1899 wykonał c. k. Rząd w Austryi górnej natychmiast bez planów i kosztorysów na podstawie opinii referenta ministeryalnego roboty ochronne za sumę przeszło jednego miliona koron, odniósł się Wydział krajowy zaraz po powodzi w r. 1903 do c. k. Rządu, czy i jaką kwotę przeznacza ze skarbu państwa na nieodzowne podwyższenie wałów nadwiślańskich, — nie otrzymawszy zaś na to zapytanie żadnej odpowiedzi, postanowił przedłożyć Sejmowi projekty ustaw zapewniających podwyższenie wałów nadwiślańskich przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego, mianowicie:

1. o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami w powiatach Podgórskim, Wielickim i Bocheńskim kosztem 1,100.000 K;
2. o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa w powiecie Krakowskim kosztem 900.000 K;
3. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy kosztem 330.000 K.

Ze względu na nagłość robót Wydział krajowy zarządził wykonanie zdjęć i opracowanie projektów z takim pospiechem, że plany w ołówku i kosztorysy zostały ukończone przed sesyą sejmową, tak iż na posiedzeniu z d. 24. października 1903 uchwalił Sejm wszystkie powyższe trzy projekty ustaw.

Po wykończeniu graficznej części projektów przesłał je Wydział krajowy odezwą z d. 26. lutego 1904 l. 2.408 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, a c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło pierwsze raty 50% zasiłków, na podwyższenie wałów pod 1. i 2. wymienionych do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1904, jednakże nie w wysokości odpowiadającej programowi budowy (50.000 K) lecz w kwotach niższych po 45.000 K.

Wstawienie jednak tych zasiłków obliczone na chwilowe uspokojenie dotkniętej klęską ludności nie posunęło sprawy naprzód, gdyż c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło projektów i nie zezwoliło na rozpoczęcie robót, zasłaniając się brakiem dat co do ilości wielkiej wody Wisły, która pierwotnie przez c. k. Rząd przyjęta okazała się za małą i przez krajowe biuro melioracyjne na podstawie stanów wody z r. 1813 została powiększoną.

Gdy wreszcie komisya techniczna złożona z delegatów c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i handlu na konferencyi, która się odbyła w Kra-

kowie od 3. do 7. kwietnia 1905, oświadczyła się na podstawie opinii c. k. centralnego Biura hydrograficznego za przyjęciem większej ilości wody Wisły i wyższej niwelety wałów nadwiślańskich, — wyłoniła się nowa trudność ze strony delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa, którzy w protokole reambulacyjnym oświadczyli, jakoby Wisła nie była rzeką górską pod Krakowem, a skutkiem tego zasiłek państwowy nie mógł być wymierzonym w uchwalonej przez Sejm wysokości 50%.

Przeciw temu oświadczeniu, do którego przyłączył się także delegat c. k. Namiestnictwa, wniósł Wydział krajowy rzeczowe przedstawienie w załączonej ·/. odezwie z d. 29. kwietnia 1905 l. 36.290 wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, lecz mimo upływu blisko 2 lat od powodzi w r. 1903 nie doczekał się dotąd załatwienia sprawy przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Gdy wskutek takiego nieprzychylnego traktowania i przewlekania spraw galicyjskich kraj nasz coraz bardziej upada pod względem ekonomicznym, Wydział krajowy pozwala sobie upraszać gorąco Waszą Ekscelencyę o przedstawienie powyższych grawaminów Wysokiemu Kołu polskiemu i wywarcia odpowiedniego wpływu na c. k. Ministerstwo rolnictwa, ażeby:

I. zaasygnowało na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk zasiłek państwowy na r. 1905 w kwocie 5.700 K, oraz zalegający za rok 1904 zasiłek na zakupno nawozów mineralnych na torfowiska włościańskie w kwocie 2.000 K;

II. asygnowało zasiłki państwowe na drobne melioracye w takiej wysokości i w takich ratach rocznych, w jakich kraj te subwencye wypłaca;

III. przedłożyło jak najrychlej do Najwyższej sankcyi uchwalone przez Sejm 24. października 1903 projekty ustaw o podwyższeniu wałów nadwiślańskich od Podgórza do Niepołomic i od ujścia Białuchy do granicy państwa, tudzież o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Racz przyjąć, Ekscelencyo, przy tej sposobności zapewnienie naszego wysokiego poważania.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Raty z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Raty od gminy Prusie do jazu w Sielcu wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1905, który preliminuje koszta robót na 7,600.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a)* ustawy z d. 30. czerwca 1884 D. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat, datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod *c)* wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki Raty i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych, na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Tyśmienicy od Borysławia do ujścia do Dniestru wraz z dopływami, tudzież potoku Letnianki, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z d. 14 marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowogo.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje koszta regulacyi Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami, tudzież potoku Letnianki, na 5,624.000 koron, koszta zaś regulacyi górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu na 936.000 koron, razem na 6,560.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów regulacyi Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami i potoku Letnianki w kwocie 2,249.600 koron, a pięćdziesięciu procent kosztów regulacyi górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu w kwocie 468.000 koron, razem w kwocie 2,717.600 koron;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 2,717.600 koron z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które poło-

żone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 1,124.800 koron, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz u. kr. Nr. 38. według stosunków korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod *c*) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki Tyśmienicy i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regularnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 500 K czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69. Wydział krojowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożyska rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie od stawu w Brzeżanach do Litwinowa mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz.. u. kraj. Nr. 30.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1906 do r. 1908 włącznie, po 1.000 K czyli razem 2.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1903. Dz. u. kraj. Nr. 30., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożysk rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 9. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajne utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Dumnym od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku, o ile te skarpy stanowią własność przedsiębiorstwa regulacyjnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 750 K czyli razem 1.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak łożysk potoku i rowów, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko potoku i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoku i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoku i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów potoku Dumnego, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenie niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszedniej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 10. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim mają być pokrywane:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu Tarnobrzeskiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu Tarnobrzeskiego w §. 1. pod 3) wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1906 do roku 1908 włącznie po 4.500 K, czyli razem 9.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów uzyskanych w myśl § 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat Tarnobrzeski.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami, prowadzić będzie Wydział krajowy, który też począwszy od r. 1906 obejmie zarząd funduszu budowy i wykończenia prawego wału Sanu, oraz przekopu Bukowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu Tarnobrzeskiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu itp. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i w ogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d)* w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp., zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu c. k. Namiestnictwo, na obwałowanych zaś dopływach (Strachockiej rzece, Jodłówce-Lipie i Bukowie Łukawicy) Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenia przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. Przestrzenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj wałów, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym Tarnobrzeskim.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwom rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 11. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, tudzież regulacyi potoków Więckówki i Milówki wraz z rowami dopływowymi i odpływowymi, jako też objektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie po 500 K, czyli razem 1 000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzyma-

*

nie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami sprawuje, stosownie do postanowienia § 7. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71, Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie Spółki

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: wałów ochronnych, łożysk i ubezpieczeń brzegów potoków Więckówki i Milówki, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) Przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków, wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków, skopywnaie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów, ramp i ogrodzeń, ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków, wałów i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d)* w profilu inundacyjnym Dunajca, tudzież potoków Więckówki i Milówki;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien, w odległości do 20 metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i brzegów potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym potoków z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te,

które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, oznaczy Namiestnictwo w profilu inundacyjnym Dunajca, Wydział krajowy zaś w profilu inundacyjnym Więckówki i Milówki.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w okręgu konkurencyjnym, na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia, mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych robót regulacyjnych, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 12. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 81.379/1905.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowi ah do Biskupic radłowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich, tudzież rowów dopływowych i odpływowych wraz z objektami wałowymi i komunikacyjnymi, mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wału ochronnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, począwszy od roku 1906 do roku 1908 włącznie po 500 K, czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl § 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69., niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkół elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69 Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót, jak wału ochronnego, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wał i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie rowów, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wału, ramp i ogrodzeń ku ochronie wału służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach wału i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli, tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d)* w profilu inundacyjnym Dunajca;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do 20 metrów włącznie od wału.

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wału a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Dunajca z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te wskaże Namiestnictwo i oznaczy je w sposób łatwy do poznania dla ogółu.

§. 9.

W razie zagrożenia wału ochronnego przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w okręgu

konkurencyjnym na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wału.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wału w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

LW. 79.311/1905.

We Lwowie, dnia 25. sierpnia 1905.

Aleg. 383

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwały sejmowe.

W załatwieniu sprawozdania komisyi wodnej ze sprawozdania Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1904 następujące uchwały:

„1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby kredyt pierwotnie na roboty około regulacyi rzek w r. 1904 w myśl programu uchwalonego przez Komisyę dla regulacyi rzek jaknajprędzej wypłacił, a w przyszłości jedną dziewiątą część ogólnych kosztów budowy w latach 1904—12 wykonać się mających w całości w początku każdego roku regularnie wypłacał.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacyi rzek przyspieszył.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w r. 1905 bezwarunkowo wykonał wszystkie roboty około regulacyi rzek, które w r. 1904 i 1905 w myśl programu uchwalonego przez Komisyę dla regulacyi rzek wykonane być miały.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specyalnych komisarzy wodnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u kr. Nr. 103 jaknajprędzej powołał i wydanie instrukcyi dla nich przyspieszył.

5. Zważywszy, że dalsza zwłoka w przeprowadzeniu reformy organizacyi władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku jak i z uwagi na potrzebę porozumienia się kilku czynników i stąd wynikającą stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacyi rzek na poważne niebezpieczeństwo:

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby — w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwa-

lonej, a dotychczas nie wykonanej rezolucyi, stworzoną została we Wiedniu generalna dyrekcya dla budowli wodnych, w którejby dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego zostały połączone.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio Namiestnikowi podlegającą dyrekcyę dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizyi projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór Departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyznaczył odpowiedni fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowli wodnych, a mianowicie odpowiednią dotacyę dla inżynierów w celu ułatwienia im specyalnego kształcenia się przy budowlach wodnych.;

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacyi rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożenie zapowiedzianego przez c. k. Rząd oświadczeniem z 2. listopada 1903 projektu noweli zawierającej rewizyę ustawy krajowej o regulacyi rzek z d. 18. września 1901 przyspieszył.

10. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w uzupełnieniu przygotowanych już generalnych projektów opracował nieobjęte ustawą z dnia 18. września 1901 projekty regulacyi górnych biegów na mocy powyższej ustawy regulować się mających, ażeby plany szczegółowe górnych biegów równocześnie z planami średnich i dolnych wypracował i zapewnił pokrycie kosztów budowy albo z funduszu kanałowego i z funduszu regulacyi rzek albo też z dotacyi wodnej Ministerstwa spraw wewnętrznych.

11. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożył jak najrychlej Sejmowi projekty ustaw mających na celu systematyczną regulacyę a w szczególności:

a) Górnego Dniestru od ujścia Mszańca do Kornalowic;
b) Górnego Strwiąża od Krościenka do Biskowic;
c) Wisłoka od Haczowa do Frysztaka;
d) Górnego Sanu od Rajskiego do Liska;
e) Górnego Wiaru od Grąziowej do Niżankowic;
f) Skawy od ujścia Bystry do Suchy;
g) Raby od ujścia Mszany do Lubienia;
h) Wisłoki od Rostajnego do Żmigrodu;
i) Ropy od ujścia Zdyni do Wisłoki;
j) Jasiółki od Woli Wyżnej do Wisłoki;
k) Oporu od ujścia potoku Oporu do Stryja;

12. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby regulacyę górnych średnich i dolnych biegów rzek połączył z nieodzownie potrzebnem zabudowaniem potoków górskich i z zalesieniem stoków gór, oraz zapewnił pokrycie kosztów z tego powodu powstałych z funduszu kanałowego i z funduszu regulacyi rzek.

13. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najprędzej przystąpił do przeprowadzenia regulacyi Prutu od Kołomyi do granicy bukowińskiej z przyczynieniem się kraju $12^1/_2\%$ do kosztów budowy.

14. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl najw. postanowie-

nia z d. 30. października 1830 objął pod wyłączną pieczę państwa regulacye:

a) Bugu od ujścia Raty do Litowierza;

b) granicznego Zbrucza.

15. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl programowej ustawy Sejmu z dnia 13. lutego 1894, tudzież postanowienia ustępu drugiego §. 5. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. przedłożył jak najrychlej Sejmowi projekt ustawy mającej na celu przeprowadzenie systematycznej regulacyi Czeremoszu tudzież Prutu powyżej Kołomyi.

16. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby roboty regulacyjne na Dunajcu pod Piaskami-Drużkowem jak najrychlej, a w każdym razie w r. 1905 przeprowadził.

17. Wzywa się c. k. Rząd, by rozpisywał oferty na dostawy przy regulacyi rzek kanałowych na przestrzenie mniejsze, tudzież na dostawy poszczególnych materyałów dla pojedynczych losów.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1. co do wszystkich powyższych punktów starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby kredytami wyznaczonemi w budżecie krajowym na rok 1904 na regulacyę rzek kanałowych, a w tym roku niezużytemi, rozporządzać mógł do końca roku 1905, — w miarę asygnowania dotacyi na ten cel ze skarbu państwa.

IV. Sejm odsyła petycyę Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego o utworzenie Wydziału budownictwa wodnego i kultury krajowej przy politechnice lwowskiej do Wydziału krajowego z poleceniem, ażeby w tym kierunku przeprowadził rokowania z Rządem i sprawozdanie o nich Sejmowi przedłożył".

Co się tyczy rezolucyj wystosowanych do c. k. Rządu, to otrzymał Wydział krajowy odpowiedź tylko na trzy rezolucye, mianowicie:

ad 1) w sprawie wypłaty 60% datków państwa na regulacyę rzek kanałowych;

ad 16) w sprawie regulacyi rzeki Dunajca pod Piaskami i Drużkowem i ad 17) w sprawie dostaw materyałów do regulacyi rzek kanałowych.

Asygnata funduszów.

ad 1) Odezwą z dnia 14. maja 1905 l. 3.907/pr oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu, uwzględniając zawarte w przytoczonej rezolucyi życzenie Sejmu, postanowiło reskryptem z 27. marca 1905 l. 1.165, co następuje:

„Z powodu niemożności rozwinięcia akcyi około regulacyi rzek w ciągu roku 1904 w całej pełni musiała nastąpić w tym roku znaczniejsza redukcya funduszów poniżej jednej dziesiątej części ogólnego kredytu zabezpieczonego ustawowo na pierwszy okres budowy od roku 1904 do 1912.

„Jedna dziewiąta część przypadających funduszów państwowych na regulacyę rzek w roku 1904 wynosi dla rzek na wspólny koszt regulować się mających

grupa A. . . . . 1,160.400 K.

zaś na rzeki na wyłączny koszt państwa przypadających, grupa B. . . . 995.000 K.

„Na rachunek powyższych kwot asygnowało c. k. Ministerstwo

z funduszów państwowych po koniec r. 1904 łącznie z asygnowanemi w poprzednich latach na roboty przygotowawcze kwotami:

dla robót grupy A.	588.000 K.
dla robót grupy B.	630.000 K.
a zatem w grupie robót A. mniej o . .	573.400 K.
w grupie zaś B. mniej o	365.000 K.
razem mniej o	937.400 K.

„C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu oświadczyło gotowość asygnowania na rok 1905 jednej trzeciej części z powyższego niedoboru, a mianowicie na roboty

grupy A.	190.800 K.
zaś grupy B.	121.000 K.

a nadto całej na rok 1905 przypadającej normalnej raty dla robót regulacyjnych

grupy A.	1,160.400 K.
grupy B.	995.000 K.

wskutek czego będzie na rok 1905 z kredytu specyalnego §. 8 ustęp 3. ustawy z 11. czerwca 1901. Dz. u. p. Nr. 66. na regulacyę rzek w Galicyi z funduszów państwowych do dyspozycyi

dla grupy A.	1,350.000 K.
dla grupy B.	1,120.000 K.
razem	2,470.000 K.

„Oprócz tego zezwoliło c. k. Ministerstwo, aby kredyty asygnowane na powyższy cel w r. 1904, a do końca tegoż roku nie podjęte, były również na rok 1905 do dyspozycyi.

„Powyższe ustalenie kredytów na rok 1905, o ile ono dotyczy robót na rzekach wspólnie regulować się mających (grupa A.), zależne jest w myśl przytoczonego reskryptu od warunku, że Wydział krajowy zgodzi się przypadający w myśl ustawy na kraj 40-procentowy datek w kwocie 900.000 K. w r. 1905 wyasygnować.

„Z uwagi, że pożyczka państwowa na budowę dróg wodnych nie jest jeszcze zrealizowaną, zarządziło c. k. Ministerstwo, aby c. k. Namiestnictwo co do asygnowania potrzebnych na roboty regulacyjne funduszów, przedkładało na razie, jak dotąd, miesięcznie „odpowiednie wnioski c. k. Ministerstwu w miarę istotnej potrzeby".

Komunikując powyższe postanowienie c. k. Ministerstwa, zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa oświadczenia Wydziału krajowego co do asygnowania w r. 1905 przypadającego na kraj datku 40 procentowego w kwocie 900.000 K, przyczem zauważyło, że przyznane przez c. k. Ministerstwo na r. 1905, fundusze będą aż nadto wystarczające, zwłaszcza, że brakujące kierownictwa regulacyi Skawy, Wisłoka i Świcy, tudzież ekspozytura kierownictwa regulacyi Dunajca, na których aktywowanie zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 22. marca 1905 l. 57.865/04, mogą być utworzone dopiero z początkiem czerwca 1905.

Wydział krajowy obstając przy zasadzie, ażeby w I. okresie 1904—1912 corocznie była przebudowaną $^1/_9$ część kredytu przeznaczonego na regulacyę rzek, oświadczył już w odezwie z dnia 1. kwietnia 1905 l. 30.319 na zapytanie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 13. marca 1905 l. 9.783, że 40-procentowy datek kraju preliminuje na każdy rok w równych ratach po 773.600 K. — a na ponowne zapytanie zawarte w powołanej ode-

zwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa oznajmił pismem z dnia 12. maja 1905 l. 43.178, że wypłaci w ciągu r. 1905, podobnie jak c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w ratach miesięcznych kwotę 900.000 K. na rachunek przypadającego za lata 1904 i 1905 datku kraju.

Regulacya Dunajca pod Piaskami-Drużk wem.

ad 16) Na rezolucyę w sprawie regulacyi Dunajca pod Piaskami-Drużkowem oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 4. stycznia 1905, l. 17.799/pr, że c. k. Namiestnictwo przedłożyło równocześnie projekt tej regulacyi c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych. Projekt ten wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 1. marca 1905, l. 24.578 zatwierdziło wymienione Ministerstwo reskryptem z 13. lutego 1905, l. 3.075, c. k. Namiestnictwo zaś zarządziło wykonanie robót we własnym zarządzie na rachunek państwowego funduszu kanałowego.

O czem zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Brzesku reskryptem z dnia 10. stycznia 1905 l. 2.107 i z dnia 11. marca 1905 l. 21.939.

Dostawa materyałów.

ad 17) Na rezolucyę w sprawie oddawania dostaw materyałów w mniejszych partyach, zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 4. stycznia 1905 l. 17.800/pr, że c. k. Namiestnictwo już od roku zabezpiecza dostawę materyałów faszynowych i kamiennych do wszystkich budowli regulacyinych tak wyłącznie rządowych, jakoteż na koszt wspólny państwa i kraju wykonywanych, w mniejszych partyach z pominięciem generalnych przedsiębiorstw, o ile dawniej zawarte obowiązujące jeszcze kontrakty nie stoją temu na przeszkodzie.

Dostawę materyałów faszynowych i kamiennych osobno zabezpiecza c. k. Namiestnictwo zwykle dla wszystkich budowli jednym projektem objętych na lat trzy, to jest na czas, w którym ukończenie budowy ze względu na kredyty do dyspozycyi będące, tudzież na rodzaj i objętość wykonać się mających robót jest możliwe.

Dalej idące rozdrabnianie dostawy materyałów, a zwłaszcza na poszczególne objekty jednego projektu jest zdaniem c. k. Namiestnictwa niemożliwe i byłoby nieracyonalne już ze względu na trudności administracyjne, a nadto, że takie zarządzenie dałoby liczne powody do zatargów między dostawcami i do pretensyj przedsiębiorców do funduszu budowy, których łagodzenie i rozpatrywanie obarczyłoby administracyę państwa w bardzo dotkliwy sposób.

Na urgensy Wydziału krajowego o decyzyę c. k. Rządu na dalsze rezolucye Wys. Sejmu pod 2—15) przytoczone oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwami z dnia 4. maja 1905 l. 4.002/pr i z dnia 22. lipca 1905 l. 9.083/pr, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych nie nadesłało dotychczas decyzyi.

Wydział hydrotechniczny przy politechnice lwowskiej.

W wykonaniu polecenia ad IV. odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 23. grudnia 1904 l. 118.988 do c. k. Namiestnictwa o zawiadomienie, jakie postanowienie powzięło c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia w sprawie utworzenia osobnego wydziału hydrotechnicznego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie po myśli rezolucyj sejmowych z dnia 12. lipca 1902 l. s. 1.464, ewentualnie w sprawie zapowiedzianego w reskrypcie tego Ministerstwa z dnia 4. czerwca 1896 l. 11.642 rozszerzenia wykładów o projektowaniu regulacyi rzek, wodociągów i kanalizacyi, tudzież utworzenia katedry melioracyi na wydziale inżynieryi w tej szkole politechnicznej.

Odezwą z dnia 10. stycznia 1905 l. 18.898 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że wedle reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 21. stycznia 1904 l. 27.678, którego odpis przy tej odezwie nam udzielono, sprawa utworzenia osobnego wydziału hydrotechnicznego w szkole politechnicznej we Lwowie znajduje się na drodze pomyślnego rozwiązania w myśl życzeń kraju objawionych ostatnim razem w rezolucyi sejmowej z 12. lipca 1902, oraz że wnioski Kolegium profesorów tej szkoły postawione w myśl reskryptu ministeryalnego przedłożyło c. k. Namiestnictwo Ministerstwu z opinią przychylną.

Mianowicie w reskrypcie powołanym odstąpiło c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty od zamiaru urządzenia trzyletniego kursu melioracyjnego, a to wskutek wątpliwości podniesionych przez Wydział krajowy w odezwie z dnia 7. lipca 1903 l. 4.726 (podanych do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach pag. 7 i 8), a natomiast oświadczyło, że ze względu na regulacyę rzek i budowę kanałów byłoby obecnie skłonnem wziąść pod bliższą rozwagę kwestyę utworzenia Wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej.

O tym stanie sprawy zawiadomił Wydział krajowy pismem z dnia 24. stycznia 1905 l. 5.129 komitet c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego na skutek petycyi uchwałą ad IV) przekazanej.

O postępie akcyi koło regulacyi rzek kanałowych praedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie z wnioskami.

I. Wykonanie ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Program generalny.

Uchwalony przez Komisyę regulacyjną dnia 11. czerwca 1904 program generalny regulacyi rzek kanałowych, którego szczegóły podaliśmy do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu (pag. 5—7), nie uzyskał dotychczas zatwierdzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych po myśli §. 10. ustawy, jakkolwiek przedłożyło go c. k. Namiestnictwo temu Ministerstwu relacya z dnia 6. października 1904 l. 134.793.

Gdy zatwierdzenie generalnego programu jest najważniejszą sprawą w całej akcyi regulacyjnej i przed wszystkiemi innemi winna być załatwioną, gdyż od tego zależy ułożenie szczegółowych programów robót na każdy rok budowy (§. 12. ustawy), odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 8. sierpnia 1905 l. 74.341 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych rychłego zatwierdzenia tego programu.

Generalne projekty i kosztorysy.
Alegat 1.

Natomiast zatwierdziło c. k Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami załączonym ·/. reskryptem z d. 15. lipca 1905 l. 47.274/04 generalne projekty i kosztorysy z zastrzeżeniem, że normalne szerokości rzek w myśl uwag Wydziału krajowego mają być zbadane przez centralne biuro hydrograficzne, oraz, że co do dalszych wydatków po r. 1912 poweźmie c. k. Rząd decyzyę.

Zatwierdzone przez Ministerstwo w myśl uchwały Komisyi regulacyjnej kosztorysy regulacyi poszczególnych rzek, przedstawiają się, jak następuje:

1) Skawa od Suchy do ujścia do Wisły . .	1,930.000	K
2) Raba od Lubienia	4,900.000	„
3) Poprad od Muszyny do ujścia do Dunajca .	1,871.000	„
4) Wisłok od Frysztaka do ujścia do Sanu .	7,000.000	„
5) Wiar od Niżankowic	960.000	„
6) Stryj od Turki do ujścia do Dniestru. .	8,100.000	„
7) Świca od Wełdzirza wraz z Sukielem od Bolechowa do ujścia	5,400.000	„
8) Bystrzyca sołotwińska od Sołotwiny i nadwórniańska od Zielony do ich połączenia, tudzież połączona Bystrzyca do ujścia do Dniestru	8,000.000	„
9) Tanew od granicy państwa do ujścia do Sanu	600.000	„
10) Dunajec od Nowego Targu do Nowego Sącza	4,801.000	„
11) Wisłoka od Żmigrodu do Jasła . .	880.000	„
12) San od Liska do Sanoka	1,330 000	„
Razem .	45,772.000	„

Również zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na proponowane przez Komisyę regulacyjną przedłużenie regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa i użycie na ten cel kwoty 1,000.000 K, powstałej z redukcyi kosztorysów regulacyi Popradu i Stryja (po 500.000 K), w którym to celu jednak ma być wydaną osobna ustawa krajowa, zmieniająca §. 2. ustawy regulacyjnej. W ten sposób ogólne koszta regulacyi rzek kanałowych w Galicyi wynosić będą 46,772.000 K, czyli w porównaniu ze sumą podaną w r. 1901 komisyi wodnej (38,680.000 K) więcej o 8,092.000 K.

Ustanowienie dalszych kierownictw budowy.

Alegat 2.

W myśl §. 18. rozporządzenia wykonawczego z d. 21. kwietnia 1904 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 52 utworzyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa wedle załączonego */. przypomnienia prezydyalnego z d. 31. maja 1905 następujące dalsze kierownictwa budowy, które podlegają bezpośrednio c. k. Namiestnictwu:

1) dla regulacyi Skawy z siedzibą w Wadowicach;
2) dla regulacyi Wisłoka z siedzibą w Rzeszowie;
3) dla regulacyi Świcy z siedzibą w Bolechowie.

W roku ubiegłym utworzyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa (aleg. 2. zeszłorocznego sprawozdania) osobne kierownictwa budowy: dla regulacyi Raby w Bochni, Stryja w Stryju i Bystrzycy w Stanisławowie, kierownictwo zaś regulacyi Wisłoki, Dunajca i Popradu, tudzież Sanu, Wiaru i Tanwi poruczyło ustanowionym dla rzek państwowych kierownictwom budowy w Dębicy, Nowym Sączu i Przemyślu, względnie ekspozyturze w Nisku, tak iż obecnie zorganizowane są zarządy budowy dla regulacyi wszystkich rzek kanałowych mającej się wykonać wspólnym kosztem państwa i kraju.

Sprawozdanie z czynności przy regulacyi rzek kanałowych i zamknięcie rachunków za rok 1904.

Alegat 3 i 4.

W myśl końcowego ustępu §. 19. i 29. rozporządzenia wykonawczego (Dz. u. kraj. Nr. 52. z r. 1904) nadesłało nam c. k. Namiestnictwo odezwami z d. 1. lipca 1905 l. 30.602 i z d. 8. lipca 1905 l. 41.640 sprawozdanie z czynności około regulacyi rzek objętych §. 2. lit. A ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, tudzież zamknięcie rachunków za r. 1904, które Wys. Sejmowi w załączeniu */. przedkładamy.

Ze sprawozdania tego okazuje się, że w r. 1904 wykonano budowle regulacyjne przy regulacyi:

1. Raby:		
a) we własnym Zarządzie kosztem .	14.813 K	16 gr.
b) w drodze przedsiębiorstwa . .	40.282 „	70 „
razem .	55.095 K	86 gr.
2. Dunajca i Popradu kosztem .	29.407 „	89 „
3. Skawy kosztem . . .	28.830 „	05 „
Ogółem .	113.333 K	80 gr.

podczas gdy fundusz dyspozycyjny (z wyłączeniem kosztów zdjęć i projektów) wynosił w r. 1904 780.000 K, z którego podniosło c. k. Namiestnictwo tylko kwotę 480.000 K.

Wedle zamknięcia rachunków wynosiły wszystkie wydatki w r. 1904, w których oprócz kosztów regulacyi Raby, Dunajca, Popradu i Skawy wykazano także wydatkiem na regulacyę Wisłoka, Stryja, Bystrzycy i Świcy . . . . . 217.583 K 63 gr.
dochody zaś . . . . . 525.368 „ 33 „
tak, iż stan czynny z końcem roku 1904 wynosił 307.784 K 70 gr.

Gdy sprawozdanie z czynności nie zawiera szczegółowych dat co do rozmiarów wykonanych robót, tudzież porównania kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym, odniósł się Wydział krajowy z d. 12. lipca 1905 l. 63.170 do c. k. Namiestnictwa o wydanie zarządzenia, ażeby w przyszłości zamieszczano w rocznych sprawozdaniach z budowy następujące szczegóły:

1. rozdział kosztów na rubryki odpowiadające kosztorysowi generalnego projektu, a mianowicie:

a) budowle regulacyjne (kamienne, faszynowe, płotki), b) roboty ziemne, c) wykupno gruntów, d) konserwacya, e) zarząd, f) nieprzewidziane;

2. kubaturę wykonanych robót i powierzchnię wykupionych gruntów, z podaniem ceny jednostkowej, tudzież długość wykonanych budowli regulacyjnych;

3) porównanie kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym.

Obok tego zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Namiestnictwa, że zamknięcie rachunków nie jest zgodne ze sprawozdaniem z czynności, gdyż przy regulacyi Raby wykazuje zamknięcie rachunkowe koszta robót regulacyjnych tylko w sumie 23.948 K 7 gr. (zamiast 55.095 K 86 gr.), a przy regulacyi Dunajca (wraz z konserwacyą) 27.945 K 19 gr. (zamiast 29.407 K 89 gr.).

Co się tyczy zamknięcia rachunków, zażądał Wydział krajowy odezwą z d. 12. lipca 1905 l. 65.373 wyjaśnienia poz. 4, 6, 8 i 9 dochodów „zwroty z różnych wydatków“, oraz poz. 5. wydatków „różnych“, które jak np. przy regulacyi Dunajca okazują zbyt wysokie kwoty, które nie stoją w odpowiednim stosunku do kosztów właściwej budowy.

Słaby stosunkowo postęp budowy w r. 1904 tłumaczy się opóźnieniem zatwierdzenia projektów szczegółowych przez komisyę regulacyjną, która się zebrała na pierwsze posiedzenie dopiero w czerwcu 1904, oraz licznemi czynnościami przygotowawczemi, jakie są nieodzowne w pierwszym roku budowy. Nasuwa się jednak mimowoli uwaga, czy były uzasadnione zarzuty zastępcy c. k. Namiestnictwa, podniesione przeciw Wydziałowi krajowemu na posie-

dzeniach sejmowej komisyi wodnej w r. 1902 z powodu rzekomego opóźnienia sprawy zdjęć od 13. stycznia do 9. kwietnia 1902 (patrz sprawozdanie komisyi wodnej z d. 3. lipca 1902 l. s. 1.440 alegat sprawozdań sejmowych 309, pag. 15).

II. Posiedzenie Komisyi regulacyjnej

Dnia 18. i 19. lipca 1905 odbyło się w c. k. Namiestnictwie II. Posiedzenie Komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi, na którem przyjęto do wiadomości sprawozdanie c. k. Namiestnictwa z czynności za r. 1904 (alegat 3. niniejszego sprawozdania) i zatwierdzono dalsze projekty szczegółowe opracowane przez c. k. Namiestnictwo, mianowicie:

a) Dunajca pod Krościenkiem i między Gołkowicami a ujściem Popradu;

b) Popradu od jazu w Cyganowicach do ujścia do Dunajca;

c) Wiaru od mostu w Krownikach do ujścia do Sanu;

d) Tanwi od Dąbrówki do ujścia do Sanu;

e) Stryja od Międzyrzecza do ujścia do Dniestru i powyżej Dulib,

f) Skawy pod Zagórzem;

g) zmianę trasy regulacyjnej na połączenie nadwórniańskiej i sołotwińskiej Bystrzycy pod Wołczyńcem.

Zatwierdzone przez komisyę regulacyjną kosztorysy tych robót opiewają na 2,172.500 K i są niższe od preliminarza generalnego projektu o 22.000 K.

Uchwałą z dnia 11. czerwca 1904 r. zatwierdziła Komisya regulacyjna szczegółowe projekty i kosztorysy

na regulacyę	Skawy . . .	574.800	K.
„ „	Raby . . .	911.000	„
„ „	Wisłoka . . .	730.000	„
„ „	Stryja . . .	1,540.000	„
„ „	Świcy . . .	710.000	„
„ „	Bystrzycy . . .	1,660.000	„
„ „	Dunajca . . .	175.000	„
	razem .	6,300.800	K.
razem więc z powyższą sumą	.	2,172.500	K.
wynoszą koszta robót zatwierdzonych	.	8,473.300	K.

tak, iż przy rozdziale funduszu budowy 17,406.000 K. (przeznaczonego na rzeki wspólne) na 9 równych rat rocznych po 1,934.000 K. roboty zatwierdzone dopiero w $4^1/_2$ latach zostaną wykonane.

Postawione na porządku dziennym Komisyi regulacyjnej dwie dalsze sprawy, mianowicie: zamknięcie rachunków za rok 1904 i program szczegółowy robót na rok 1906, nie mogły być wzięte pod obrady, gdyż zamknięcie rachunków nie zostało jeszcze przyjęte do wiadomości przez Wydział krajowy (§. 29. rozporządzenia wykonawczego), program zaś szczegółowy nie był przedtem udzielony Wydziałowi krajowemu, jak tego wymaga przepis §. 12. ustawy, zresztą zaś wedle powołanego reskryptu ministeryalnego (aleg. 1. niniejszego sprawozdania) programy szczegółowe muszą być zastosowane do środków dyspozycyjnych w każdym roku.

Unormowanie datków konkurencyjnych.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o regulacyi rzek kanałowych nadmieniliśmy, oświadczył się Wydział krajowy na I. posiedzeniu Komisyi dla regulacyi rzek zasadniczo za nałożeniem datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi rzek kanałowych, która ma być przeprowadzoną wspólnym kosztem państwa i kraju, a to z uwagi, że strony interesowane pokrywały dotychczas $^1/_2$ część

kosztów lokalnych regulacyj tych rzek, a nałożony ustawą 10-procentowy datek konkurencyjny do kosztów regulacyi podobnej rzeki Biały, właściciele gruntów opłacają bez trudności.

Czeska ustawa o regulacyi rzek kanałowych przewiduje pociągnięcie stron interesowanych datkiem konkurencyjnym do wysokości 20% kosztów robót, który to datek służy na częściowe pokrycie 40-procentowego datku kraju, a również projekt szląskiej ustawy regulacyjnej zawiera postanowienia o pociągnięciu stron do kosztów regulacyi. Tymczasem galicyjska ustawa regulacyjna nie normuje wysokości datków konkurencyjnych, lecz pozostawia ich oznaczenie władzom administracyjnym po myśli §. 51. kraj. ustawy wodnej, ewentualnie osobnej ustawie krajowej, która miałaby nałożyć opłaty na całe dorzecze.

Ponieważ projekt ustawy o regulacyi rzek kanałowych wniesiony został w r. 1901 jako przedłożenie rządowe do Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy uważał za najwłaściwsze, ażeby także projekt ustawy o datkach konkurencyjnych został przez c. k. Rząd przedłożony, i w tym celu odnosił się kilkakrotnie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Gdy jednak mimo upływu lat czterech od uchwalenia przez Wysoki Sejm ustawy regulacyjnej, c. k. Rząd nie powziął żadnej decyzyi, a obecnie mija już drugi rok pierwszego 9-letniego okresu budowy, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi własny projekt ustawy normującej datki konkurencyjne i przesłał ten projekt załączoną ·/. odezwą z dnia 23. czerwca 1905 l. 53 554 c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zakomunikowanie Wydziałowi krajowemu przed sesyą sejmową ewentualnych zmian, jakichby to Ministerstwo zażądało.

Alegat 5.

Powołując się co do poszczególnych postanowień projektu ustawy na motywa przytoczone w powyższej odezwie, Wydział krajowy zaznacza, że przy unormowaniu wysokości datków konkurencyjnych należy rozróżnić regulacyę rzek mającą się wykonać wspólnym kosztem państwa i kraju, która niewątpliwie przyniesie wielki pożytek właścicielom gruntów nadbrzeżnych i leży w interesie kultury krajowej, od regulacyi przestrzeni Dunajca od Zgłobic do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Składu solnego do Sanoka, która została podjętą w interesie spławu wyłącznie na koszt państwowego funduszu kanałowego.

Do kosztów regulacyi pierwszej grupy mogą być zdaniem Wydziału krajowego całkiem słusznie pociągnięci właściciele przyległych nieruchomości i pobliskich zakładów wodnych w wysokości 10% kosztów budowy, które to datki służyć będą na częściowe pokrycie 40-procentowego datku krajowego.

Natomiast nałożenie na adjacentów rzek drugiej grupy tak wysokiego datku konkurencyjnego nie byłoby usprawiedliwione, gdyż koszta regulacyi tych rzek o większej głębokości będą stosunkowo wyższe, celem regulacyi pierwszorzędnym nie są interesy kultury krajowej, lecz uspławnienie, adjacenci tych rzek ponieśli już od r. 1882 wielkie ofiary na ochronę brzegów tych przestrzeni rzek, przyczyniając się datkami do kosztów tak zwanych „regulacyj lokalnych“, a wreszcie wedle ustępu 4. Najwyższego postanowienia z dnia 30. października 1830 koszta regulacyj w interesie spławu mają być przeprowadzone wyłącznie na koszt skarbu państwa. Z tego powodu proponuje Wydział krajowy w projekcie ustawy zastósowanie dla tej drugiej grupy przestrzeni rzek państwowych §. 51. kraj. ustawy wodnej tj. poruczenie wymiaru datków konku-

rencyjnych władzy administracyjnej, która z reguły przy regulacyi rzek spławnych uwalnia adjacentów od konkurencyi.

Zastosowanie §. 51. do regulacyi rzek drugiej grupy wydaje się Wydziałowi krajowemu tem bardziej wskazane, ile że ten przepis zastosowany został także dla budowy dróg wodnych w ustawie z d. 2. marca 1904 Dz. u. kr. Nr. 36, którą to ustawę uchwalił Wys. Sejm, jak wiadomo, zgodnie z projektem rządowym przedłożonym przez Wydział krajowy.

Ażeby zapewnić punktualne uiszczanie 10- procentowych datków konkurencyjnych do funduszu krajowego, proponuje Wydział krajowy w §. 3. projektu ustawy poruczenie definitywnego rozkładu tych datków c. k. Namiestnictwu w porozumieniu z Wydziałem krajowym bez dalszego odwołania, podobnie jak to przewidziano w ustawie tyrolskiej z d. 15. grudnia 1884 Dz. u. kraj. Nr. 46, tudzież w projekcie szląskiej ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

II. Program dalszych regulacyj wód i nowela do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Stanowisko Wydziału krajowego zajęte w sprawie rozszerzenia akcyi regulacyjnej na górne przestrzenie rzek kanałowych, tudzież zabudowania i zalesienie ich źródłowisk uzyskało aprobatę Wysokiego Sejmu w przytoczonych na wstępie rezolucyach pod 9, 10, 11 i 12), z których rezolucya 11. jest po części powtórzeniem wniesionej przez Wydział krajowy w r. 1903 do Wys. Sejmu noweli do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Mimo to nie przedkłada Wydział krajowy ponownie Wys. Sejmowi noweli do ustawy regulacyjnej, gdyż już w roku ubiegłym zapowiedziało c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie z d. 7. lipca 1904 l. 9.172/pr. iż przedstawi c. k. Ministerstwu wniosek na wniesienie tej noweli do Wys. Sejmu, a zdaniem Wydziału krajowego obowiązkiem jest c. k. Rządu, który objął wykonanie robót, postarać się o takie ich uzupełnienie, któreby zabezpieczyło trwałość i skuteczność całego dzieła regulacyjnego.

Jak z przedłożonych w roku ubiegłym reskryptów c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, z d. 5. października 1903 l. 40.561 i z d. 3. czerwca 1904 l. 23.731 okazuje się, uczynił c. k. Rząd rewizyę galicyjskiej ustawy regulacyjnej zależną od ukończenia rokowań w sprawie akcyi regulacyjnej z innymi krajami, tudzież od wydania opinii c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych, względnie ekspozytury tej Dyrekcyi mającej się utworzyć w Krakowie.

Otóż co do pierwszego warunku zauważa Wydział krajowy, że temu warunkowi stało się zadość w zupełności, bo ustawy regulacyjne w czterech krajach koronnych (Galicyi, Czechach, Morawie, i Austryi dolnej) weszły już w życie, w sprawie regulacyi rzek na Szląsku zapadła decyzya c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w reskrypcie z d. 14. lipca 1904 l. 7.606 (Uchwała Sejmu szląskiego z 21. października 1904), a o rokowaniach z wymienionym w §. 5. państwowej ustawy kanałowej szóstym kraju koronnym, tj. z Austryą górną nie może być mowy, gdyż wedle wiadomości otrzymanych w c. k. Namiestnictwie praskiem i w komisyi dla kanalizacyi Wełtawy i Łaby ze względów technicznych niemożliwą jest kanalizacya

Wełtawy do Budziejowic, która zostanie przeprowadzoną tylko do Sztechowic (ujścia Berunki), wskutek czego kanał Dunaj-Wełtawa nie może być zbudowany, a tem samem i rzeki, któreby z tym kanałem mogły stanowić wspólną sieć wodną, nie mogą być w Austryi górnej regulowane,

Z kredytu 75,000.000 K przeznaczonego wedle §. 8. państwowej ustawy kanałowej na regulacyę rzek w I. okresie 1904—1912 zaangażowano dotychczas:

1. na regulacyę rzek galicyjskich w myśl ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.	19.398.600 K
2. na regulacyę rzek morawskich w myśl ustawy z 10. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 27. .	9,420.000 „
3. na regulacyę rzek czeskich w myśl ustawy z 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 31. .	35,000.000 „
4. na regulacyę rzek dolno-austryackich w myśl §. 12. ustawy z 6. maja 1905 Dz. u. kr. Nr. 99.	3,584.850 „
5. na dalszą regulacyę rzek morawskich w myśl ustawy z 6. maja 1905 Dz. u. kr. Nr. 57.	871.650 „
6. na regulacyę rzek szląskich w myśl powołanego reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewn.	1,767.420 „
razem .	70,042.520 K
w porównaniu z kredytem .	75,000.000 „
jest obecnie do dyspozycyi .	4,957.480 K

która to kwota w zupełności wystarcza na pokrycie $^{9}/_{20}$ części 60% datku państwowego funduszu kanałowego do kosztów zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły, Skawy, Raby i Dunajca (2,394.000 K), które to zabudowania uznał Wydział krajowy w odezwie z d. 29. lipca 1904 l. 70.116 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa (aleg. 7. zeszłorocznego sprawozdania) za najnaglejsze, a których koszta obliczyła sekcya Samborska c. k. oddziału leśnotechnicznego na 8,865.956 K.

Również stało się częściowo zadość drugiemu warunkowi postawionemu przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, od którego zależnem jest rozszerzenie akcyi regulacyjnej na górne przestrzenie rzek i zabudowanie źródłowisk, gdyż co do Soły i Skawy c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych objawiła swą opinię na posiedzeniu Komisyi regulacyjnej d. 11. czerwca 1904, a reszta rzek może być łatwo zbadaną przez utworzoną z d. 1. lipca 1905 ekspozyturę tej Dyrekcyi w Krakowie.

Dlatego też niemiłe na kraj musi wywrzeć wrażenie ustęp reskryptu ministeryalnego z 15. lipca 1905 (aleg. 1. niniejszego sprawozdania), który o tej ważnej sprawie, tudzież o wymiarze datków konkurencyjnych zawiera następującą dosłowną wzmiankę:

„Die Punkte 9 (Ausdehnung der Regulierungsaction auf Oberläufe und Wildbäche), dann 10. (Concurrenzbeiträge) bilden den Gegenstand abgesonderter, h. o. anhängiger Verhandlungen“.

Wrażenie to jest tem przykrzejsze, ile że c. k. Rząd przyznał już w r. 1904 dla Morawy dalsze zasiłki z funduszu kanałowego, w którym to celu wydaną już została w r. 1905 druga ustawa regulacyjna, na Szląsku obok 3 rzek (Ostrawicy,

Olzy i Wisły) objął programem regulacyi takie potoki (Morawka, Mohelnica, Łuczyna, pot. Jasienicki i Łobnica), jakich całe setki są w Galicyi, ba nawet hojną ręką udzielił 25% zasiłków z funduszu kanałowego na obwałowania rzek w Austryi dolnej i na Morawie, (podobnie jak na obwałowanie Renu we Vorarlbergu z dotacyi wodnej), jakkolwiek mimo długoletnich starań i rezolucyj sejmowych nie powiodło się dotychczas Galicyi uzyskać z podobnych dotacyj żadnego zasiłku na obwałowanie spławnej i granicznej Wisły.

Celem przyspieszenia tej sprawy powzięła też Komisya dla regulacyi rzek w Galicyi na wniosek technicznego delegata Wydziału krajowego przyjęty przez Komitet techniczny d. 19. lipca 1905 jednomyślnie następującą uchwałę:

„1. Komisya uprasza c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych rychłego zarządzenia zbadania potrzeby rozszerzenia akcyi regulacyjnej na wzór Czech także na górne przestrzenie rzek kanałowych i ich źródłowiska, ażeby nowela do galic. ustawy regulacyjnej mogła być jak najrychlej przedłożoną Sejmowi".

„2. Komisya wyraża opinię, że do tego badania oprócz ekspozytury Dyrekcyi budowy dróg wodnych powinni być wydelegowani techniczni zastępcy c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, tudzież kierownik sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich".

Na tem samem posiedzeniu Komisyi regulacyjnej poruszono także bardzo doniosłą dla kraju sprawę budowy zbiorników wód w górach, niezbędnie potrzebnych dla złagodzenia ekstremów wody przy niskich i wysokich stanach na tych rzekach, które nie posiadają regulujących odpływ jezior górskich i lodników, jak np. rzeki alpejskie.

Z tego też powodu tak Wydział prowincyonalny Pruskiego Szląska, który w myśl ustawy z d. 3. lipca 1900 przeprowadza regulacyę sudeckich niespławnych dopływów Odry kosztem 39,140.000 marek przy 80% udziale państwa pruskiego, jak i czeska komisya dla regulacyi rzek kanałowych kładą szczególniejszy nacisk na budowę zbiorników w górach, których wykonanie zapewnione jest w odnośnych ustawach (w ustawie szląskiej z góry przeznaczoną jest na ten cel suma 12,500.000 marek). I tak oprócz całego szeregu zapor górskich buduje szląski Wydział prowincyonalny na rzece Queis pod Marklissa zaporę o pojemności 15 milionów m^3 dla dorzecza 303 km^2, na rzece zaś Bober pod Mauer zaporę o pojemności 50 milionów m^3 wody dla dorzecza 1.210 km^2. Podobnie projektuje czeska Komisya regulacyjna na rzekach wypływających ze Sudetów, podobnych do Karpat, wielkie z pory górskie, mianowicie: na Łabie w Krausebaude dla dorzecza 60 km^2 (o pojemności 3 milionów m^3 wody kosztem 2,800.000 K) i pod Königreichwalde dla dorzecza 520 km^2 (o pojemności 9 milionów m^3 wody kosztem 4,200.000 K), na Ujście zaś powyżej Marschendorf dla dorzecza 31, ewentualnie 70 km^2 i w Slatynie dla dorzecza 400 km^2.

Zgodnie z wnioskiem technicznego delegata Wydziału krajowego przyjętym przez Komitet techniczny powzięła Komisya regulacyjna na posiedzeniu z d. 19. lipca 1905 jednomyślnie następującą dalszą uchwałę:

„Komisya uważa za niezbędnie potrzebną budowę zbiorników wody w górach w dorzeczu rzek kanałowych w interesie tak rolnictwa i przemysłu, jak i dróg wodnych, — uprasza c. k. Namie-

stnictwo o wyjednanie, aby przy badaniu górnych przestrzeni rzek kanałowych i ich źródłowisk rozciągnięto studya na tego rodzaju urządzenia, i wyraża opinię, że w razie skonstatowanej możliwości urządzenia takich zbiorników, nowela do galic. ustawy regulacyjnej powinna zapewnić także wykonanie tych budowli".

Ustawa o przedłużeniu regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa.

Zatwierdzając generalne projekty i kosztorysy regulacyi rzek kanałowych, zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w reskrypcie z d. 15. lipca 1905 l. 47.274/04 (aleg. 1. niniejszego sprawozdania) na proponowane przez Komisyę przedłużenie regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa kosztem 1,000.000 K i objawiło życzenie, aby odnośny projekt ustawy (zmieniającej §. 2. ustęp A) 1. ustawy regulacyjnej) wniesiony został do Wys. Sejmu jako przedłożenie Wydziału krajowego.

Decyzya ta Ministerstwa nie wpływa na podwyższenie zasiłku z państwowego funduszu kanałowego, na regulacyę rzek galicyjskich, gdyż wydatek ma być pokryty z oszczędności przy regulacyi Stryja i Popradu po 500.000 K

Czyniąc zadość życzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi do uchwały projekt ustawy zapewniającej wzmiankowane przedłużenie regulacyi Skawy.

Przedstawiwszy obecny stan sprawy regulacyi rzek kanałowych, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

1. przyjąć niniejsze sprawozdanie do wiadomości;

Alegat 6 i 7.

2. uchwalić załączone projekty:

a) ustawy normującej datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek mającej się wykonać w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103,

b) nstawy zmieniającej ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103. o reguiacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 1. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 79.311/05.

O d p i s

reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 15. lipca 1905 l. 47.27404 do c. k. Namiestnictwa.

Mit dem Berichte vom 6. Oktober 1904, Zl. 134.798, hat die k. k. Statthalterei das Protokoll über die in der Zeit vom 7. bis 11. Juni 1904 abgehaltene 1. Sitzung der galizischen Flussregulierungskommission anher vorgelegt.

In Erledigung dieses Berichtes findet das Ministerium des Innern nach gepflogenem Einvernehmen mit den beteiligten Ministerien der k. k. Statthalterei Nachstehendes zu eröffnen:

Die unter Punkt 1, 2, 3 und 8 verhandelten Gegenstände bieten zu einer Bemerkung keinen Anlass.

Ad Punkt 4. Den von den Flussregulierungskommission behandelten Generalprojekten und Kostenvoranschlägen für die Regulierung der nachbenannten Flüsse:

Skawa von Sucha bis zur Mündung in die Weichsel; Kostenafwand .	1 930.000 K
Raba von Lubień bis zur Mündung in die Weichsel; Kostenaufwand .	4,900.000 K
Poprad von Muszyna bis zur Mündung in den Dunajec; Kostenaufwand	1,871.000 K
Wisłok von Frysztak bis zur Mündung in den San; Kostenafwand . .	7,000.000 K
Wiar von Niżankowice bis zur Mündung in den San; Kostenaufwand .	960.000 K
Stryj von Turka bis zur Mündung in den Dniester; Kostenaufwand . .	8,100.000 K
Świca von Wełdzirz bis zur Mündung in den Dniester, samt dem Nebenflusse Sukiel von Bolechów bis zur Mündug; Kostenerfordernis .	5,400.000 K
Sołotwina'er Bystrzyca von Sołotwina und Nadwórna'er Bystrzyca von Zielona bis zu ihrer Vereinigung, sowie die vereinigte Bystrzyca bis zu ihrer Mündung in den Dniester; Kostenerfordernis	8,000.000 K
Tanew von der Reichsgrenze gegen Russland bis zur Mündung in den San; Kostenerfordernis	600.000 K
Dunajec von Neumarkt bis Neu-Sandec; Kostenerfordernis	4,801.000 K
Wisłoka von Zmigród bis Jasło; Kostenerfordernis	880.000 K
San von Lisko bis Sanok	1,330.000 K

erteilt das Ministerium des Innern die nach §. 11 des Gesetzes vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103, erforderliche Genehmigung unter nachstehenden Bedingungen und Vorbehalten:

1. Hinsichtlich der in den Generalprojekten vorgesehenen Normalbreiten ergibt sich in Anbetracht der dieserwegen vom Landesausschusse vorgebrachten Bedenken die Nothwendigkeit einer nochmaligen genauen Ueberprüfung, mit welcher gleichzeitig das hydrographische Zentralbureau betraut wird. Zu diesem Zwecke werden die vorgelegten Originalprojekte vorläufig zurückbehalten und wolle die k. k. Statthalterei zu den bis zum Rücklangen derselben vorzunehmenden weiteren Verfügungen die dort befindlichen Projekts-Konzepte benützen. Das Ministerium des Innern behält sich vor, nach dem Ergebnisse der obgedachten Ueberprüfung zur Frage der Normalbreiten definitiv Stellung zu nehmen.

2. Da durch das Gesetz vom 18. September 1901 L. G. Bl. Nr. 103, nur der für die Zeitperiode bis 1912 erforderliche Regulierungsaufwand gedeckt ist, und die De-

ckung des nach dem Jahre 1912 sich ergebenden Erfordernisses durch besondere Gesetze erst sicherszustellen ist (§. 9 des Gesetzes vom 11. Juni 1901 R. G. Bl. Nr. 66, und §. 5 des angeführten Landesgesetzes) erfolgt die Genehmigung der Generalprojekte nur im Rahmen der für die Zeitperiode bis Ende 1912 zur Verfügung stehenden Mittel und behält sich die Regierung hinsichtlich des späteren Aufwandes in jeder Hinsicht die freie Schlussfassung vor.

3. Das Ministerium des Innern nimmt den Beschluss der Flussregulierungskommission, laut dessen die Fortsetzung der Regulierung der Skawa von Sucha flussaufwärts bis Jordanów und die Bedeckung der bezüglichen, mit 1,000.000 K veranschlagten Kosten durch die, in den vorangeführten Kostenziffern bereits berücksichtigte Ersparung von je 500.000 K bei den Oberläufen des Poprad und Stryj in Antrag gebracht wird, zur Kenntnis. Die k. k. Statthalterei wird ermächtigt, mit dem galizischen Landesausschusse wegen Vereinbarung eines diesfälligen in der nächsten Landtagssession als Landesausschussvorlage einzubringenden Gesetzentwurfes in Verhandlung zu treten. Diesen Entwurf wolle die k. k. Statthalterei noch vor der Einbringung im Landtage zur Genehmigung anher vorlegen.

In dem bezüglichen Motivenberichte oder eventuell durch eine im Landtage abzugebende Erklärung ist jedenfalls festzustellen, dass die Mittel für die erste Bauperiode trotz dieser Erweiterung des Arbeitsumfanges keine Erhöhung erfahren sondern, dass die hiefür erforderlichen Mittel, wie oben erwähnt, durch definitive Abstriche am Erfordernisse für andere Flüsse verfügbar gemacht worden sind.

Die Ergänzung des Generalprojektes für die Skawa Regulierung bezüglich der bezeichneten Strecke von Sucha bis Jordanów ist ehestens zu veranlassen und ist das diesfällige generelle Projekt seinerzeit zur Genehmigung anher vorzulegen.

4. Insoferne im übrigen bei einzelnen Flussläufen als obere Grenze der Regulierung Punkte angenommen sind, welche etwas oberhalb der Gemeindegebiete der im Gesetze vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103, benannten Orte liegen, und insoferne in die Regulierung auch die Mündungsstrecken einzelner Seitenflüsse einbezogen werden sollen, erscheint für diese durch zwingende hydrotechnische Rücksichten begründeten Massnahmen eine gesetzliche Festlegung nicht erforderlich, weil in dem bezogenen Gesetze nicht ausdrücklich Gemeindegebiete als Anfangspunkte der Regulierung bezeichnet sind und die bezüglichen Mehrlängen bei anderen Flüssen gleichfalls aus hydrotechnischen Gründen, durch eine Zurückschiebung der obersten Regulierungsgrenze ausgeglichen werden.

ad Punkt 6. Hinsichtlich des von der Flussregulierungskommission beschlossenen Generalprogrammes, für die in der Bauperiode 1904 bis 1912 auf gemeinschaftliche Kosten des Staates und des Landes nach dem Gesetze vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103, auszuführenden Flussregulierungen und der Aufteilung der hiefür verfügbaren Bausumme von 17,406,000 K auf die einzelnen Flussläufe (Seite 22 bis 33 des gedruckten Protokolles) wird die im Einvernehmen mit den übrigen beteiligten Ministerien im Sinne des §. 10 des bezogenen Gesetzes zu treffende Schlussfassung des Ministeriums des Innern nachfolgen.

ad Punkt 7. Das von der Flussregulierungskommission innerhalb ihres Wirkungskreises beschlossene Detail-Bauprogramm für die Jahre 1904 und 1905 setzt voraus, dass in diesen zwei Jahren die Beiträge des Staates und Landes mit je Ein Neuntel der für die Bauperiode 1904 bis 1912 verfügbaren Summe, d. s. 3,868.000 K zur Verfügung stehen werden.

Da jedoch pro 1904 an Staatsbeitrag nebst den Kosten für Vorarbeiten nur . . . . . 588.000 K
demnach an Landesbeitrag . . . . . 392.000 „
somit zusammen nur . . . . . 980.000 „
angewiesen wurden, und pro 1905 an Staatsbeitrag . . . 1,350.000 „
demnach an Landesbeitrag . . . . . 900.000 „
zusammen . . 2,250.000 K

zu gewärtigen sind, belaufen sich die Dotationen der Jahre 1904 und 1905 zusammen auf 3,230.000 K, weshalb eine entsprechende Restringierung des von der Kommission in Aussicht genommenen Arbeitsprogramme für diese 2 Jahre eintreten muss.

Diese Restringierung erscheint übrigens auch deshalb unausweichlich, weil die Aktivierung einiger Bauleitungen und Expositurен erst im Frühjahre 1905 vor sich geht und weil in der 1. Sitzung der Kommission noch nicht alle erforderlichen D ailprojekte vorlagen.

In der nächsten Sitzung der Kommission wird somit das Detailprogramm für das Jahr 1905 neuerdings zu verhandeln sein, um dasselbe in Einklang mit den tatsächlich verfügbaren Mitteln zu bringen. Auch wird der k. k. Statthalterei bedeutet, dass gemäss §. 9 al. d. der Durchführungsverordnung das Detailprogramm künftighin für jedes Baujahr unter Bedachtnahme auf die generellen Projekte und auf die im betreffenden Jahre verfügbaren Geldmittel aufzustellen, die Zusam menfassung von mehreren Jahren in ein Arbeitsprogramm aber zu vermeiden ist.

Die Punkte: 9 (Ausdehnung der Regulierun gsaktion auf Oberläufe und Wildbäche), dann 10 (Konkurrenzbeiträge) biden den Gegen stand abgesonderter, h. o. anhängiger Verhandlungen,

ad Punkt 11. Dem Wunsche wegen Bekanntgabe des jährlichen Staat sbeitrages zum Erfordernisse der Flussgruppe A wurde hinsichtlich des Jahres 1905 bereits mit dem h. o. Erlasse vom 21. März 1905, Zl. 1165 entsprochen.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 79.311/05.

Lwów, dnia 31. maja 1905.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 10.

Na podstawie upoważnienia udzielonego mi reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. marca b. r. L. 57865/904 zarządzam utworzenie dalszych c. k. Kierownictw budowy a to:

I. Po myśli §. 18. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. k. Nr. 103 o wykonaniu regulacyi rzek w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ogłoszonego obwieszczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 21. kwietnia 1904 L. 40.223 Dz. u. k. Nr. 52.

A) na rachunek funduszu państwowego i krajowego, utworzonego ustawą z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.

Grupa rzek A.

1.) C. k. Kierownictwo budowy dla regulacyi Skawy z siedzibą w Wadowicach, które obejmie wszystkie roboty na Skawie od Suchej do ujścia Wisły, ewentualnie dalszą przestrzeń powyżej Jordanowa.

Do Kierownictwa tego przydzielam:

1. c. k. inżyniera Szymona Pruszyńskiego, jako kierownika budowy (z c. k. Starostwa w Krakowie) oraz

2. c. k. adjunkta budownictwa Witołda Jakimowskiego (z Departamentu VII/c.) we Lwowie.

2.) C. k. Kierownictwo budowy dla regulacyi Wisłoka z siedzibą w Rzeszowie, które obejmie wszystkie roboty regulacyjne na Wisłoku od Frysztaka do ujścia Sanu (kilometrów 116).

Do Kierownictwa tego przydzielam:

1. C. k. starszego inżyniera Jana Bałtarowicza (z c. k. Starostwa w Nowym Sączu), jako kierownika budowy, a nadto urzędników technicznych:

2. prowizorycznego c. k. adjunkta budownictwa Stanisława Wawrzkowicza (z Dep. VII/c.) we Lwowie;

3. c. k. praktykanta budownictwa Mieczysława Jasińskiego (z c. k. Kierownictwa budowy regulacyi Wisłoki w Dębicy);

3.) C. k. Kierownictwo budowy dla regulacyi Świcy z siedzibą w Bolechowie, które obejmie roboty regulacyjne na Świcy od Wełdzirza do ujścia do Dniestru (km. 66) i roboty na Sukielu od Bolechowa do ujścia (km. 34 razem 100 km).

Do Kierownictwa tego przydzielam:

1. c. k. starszego inżyniera Władysława Kostkiewicza (z c. k. Starostwa w Zaleszczykach), jako kierownika budowy, tudzież

2. c. k. prowizorycznego adjunkta budownictwa Karola Morawa (z c. k. Kierownictwa regulacyi Soły w Żywcu),

3. ukończonego słuchacza Szkoły politechnicznej Kazimierza Józefa Strokę.

B) Na rachunek funduszu budownictwa państwowego i wyłącznie państwowego datku do funduszu regulacyi rzek, utworzonego ustawą z d. 18. września 1901 Dz u. k. Nr. 103 po połowie.

Grupa rzek B.

1. Ekspozytura c. k. Kierownictwa budowy dla regulacyi Dunajca z siedzibą w Tarnowie, która obejmie roboty regulacyjne na Dunajcu od ujścia Łososiny do ujścia Dunajca do Wisły.

Do c. k. Ekspozytury tej przydzielam:

1. c. k. inżyniera Adama Mozdyniewicza (z c. k. Starostwa w Tarnowie), jako kierownika budowy, tudzież urzędników technicznych:

2. c. k. inżyniera Antoniego Korasiewicza (z c. k. Starostwa w Tarnowie);

3. c. k. adjunkta budownictwa Stanisława Vayhingera (z c. k. Starostwa w Tarnowie),

4. tudzież nadzorców rzek, pełniących służbę na Dunajcu, a przydzielonych dotąd do oddziału technicznego c. k. Starostwa w Tarnowie.

Nadzór nad Ekspozyturą sprawuje c. k. Kierownictwo budowy dla regulacyi Dunajca w Nowym Sączu.

II. Po myśli rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z 29. lipca 1903 L. 2459/M. I.

1. Kierownictwo budowy dla regulacyi Wisły z siedzibą w Krakowie, które obejmie wszystkie roboty regulacyjne na Małej Wiśle, na Przemszy i na Wiśle od ujścia Przemszy do granicy Państwa pod Popowicami i Zawichostem.

Kierownictwo to ma bezpośrednio wykonywać roboty od ujścia Białki do Małej Wisły, aż do ujścia Grobki w Górce (km. 145).

Do kierownictwa tego przydzielam:

1. c. k. starszego inżyniera Ludwika Regieca (z c. k. Starostwa w Tarnobrzegu), jako kierownika budowy;

2. c. k. inżyniera Stanisława Borelowskiego (z c. k. Kierownictwa budowy Sanu w Przemyślu);

3. c. k. inżyniera Władysława Skoczyńskiego (z c. k. Starostwa w Krakowie);

4. c. k. adjunkta budownictwa Kazimierza Budzewskiego (z c. k. Starostwa w Krakowie);

5. c. k. prowizorycznego adjunkta budownictwa Wincentego Parvi'ego (z c. k. Starostwa w Krakowie);

6. c. k. praktykanta budownictwa Karola Stadtmüllera (z c. k Starostwa w Krakowie), tudzież wszystkich nadzorców rzek przydzielonych dotąd do oddziału technicznego w Krakowie.

2) Ekspozyturę Kierownictwa budowy dla regulacyi Wisły z siedzibą w Szczucinie, która obejmuje przestrzeń Wisły, należącą do oddziału technicznego w Tarnowie od ujścia Grobki w Górce (km. 145) do ujścia Nowego Brnia (km. 210).

Do tej Ekspozytury przydzielam:

a) c. k. inżyniera Majera Fächera (z c. k. Starostwa w Tarnowie), jako kierownika, a nadto urzędników technicznych:

b) prowizorycznego c. k. adjunkta budownictwa Adama Semkowicza (z c. k. Starostwa w Tarnowie);

c) c. k. praktykanta budownictwa Włodzimierza Chudzikiewicza (z c. k. Starostwa w Tarnowie), tudzież nadzorców rzek, pełniących służbę na Wiśle, a przydzielonych dotąd do oddziału technicznego c. k. Starostwa w Tarnowie.

3) Ekspozyturę Kierownictwa dla regulacyi Wisły z siedzibą w Tarnobrzegu, która obejmie dotychczasowy okręg budowniczy tarnobrzeski t. j. przestrzeń Wisły od ujścia Nowego Brnia (km. 120) do Popowic (km. 287).

Do Ekspozytury tej przydzielam:

a) c. k. inżyniera Wincentego Heina (z c. k. Starostwa w Tarnobrzegu), jako kierownika, a nadto urzędników technicznych:

b) prowizorycznego c. k. adjunkta budownictwa Piotra Jackowskiego, który jednak ma się zgłosić do służby przy tej Ekspozyturze dopiero po ukończeniu budowy portu w Nadbrzeziu;

c) prowizorycznego c. k. adjunkta budownictwa Stanisława Melcherta (z c. k. Starostwa w Tarnobrzegu), tudzież pomocnika technicznego;

d) Ludwika Szaneckiego (z c. k. Starostwa w Tarnobrzegu) i prowizorycznego geometrę;

e) Stanisława Gluzińskiego (z c. k. Starostwa w Tarnobrzegu) wreszcie nadzorców rzek przydzielonych dotąd do oddziału technicznego c. k. Starostwa w Tarnobrzegu.

Ekspozytury w Szczucinie i Tarnobrzegu podlegają c. k. Kierownictwu budowy regulacyi Wisły w Krakowie.

Istniejący obecnie przy c. k. Starostwie w Tarnobrzegu oddział budowniczy zostaje zwiniętym, a agendy techniczne tego Starostwa przydzielam, o ile dotyczą powiatu tarnobrzeskiego, oddziałowi budowniczemu w Rzeszowie, zaś o ile dotyczą powiatu mieleckiego — oddziałowi budowniczemu w Tarnowie.

4) Ekspozyturę Kierownictwa budowy regulacyi Dniestru z siedzibą w Zaleszczykach, która obejmie roboty regulacyjne od ujścia Strypy do Okopów t. j. przestrzeń, należącą teraz do okręgu budowniczego w Zaleszczykach.

Do Ekspozytury tej przydzielam:

a) c. k. inżyniera Antoniego Gończarczyka (z c. k. Kierownictwa regulacyi Dniestru Rozwadów-Żurawno w Żydaczowie), jako kierownika Ekspozytury i

b) c. k. prowizorycznego adjunkta budownictwa Wiktora Pirgo z c. k. Kierownictwa budowy regulacyi Dniestru w Stanisławowie, tudzież nadzorców rzek, przydzielonych dotąd do oddziału technicznego c. k. Starostwa w Zaleszczykach.

Ekspozytura ta podlega c. k. Kierownictwu budowy regulacyi Dniestru w Stanisławowie.

C. k. Starostwa, które mają obecnie w administracyi swojej, powstałe wskutek dotychczasowej regulacyi odsypiska i plantacye wiklowe, wogóle cały ruchomy i nieruchomy inwentarz funduszu budowli wodnych, winny je oddać w zarząd dotyczących Kierownictw budowy względnie Ekspozytur.

Oddanie to ma nastąpić przez spisanie protokołu.

Dotychczasowe oddziały budownicze przy c. k. Starostwach w Wadowicach, w Rzeszowie, Krakowie, Tarnowie i w Zaleszczykach, pozostają nadal dla załatwiania spraw drogowych i architektonicznych.

Celem wprowadzenia jednolitości w regulacyi Diestru na całej jego przestrzeni zarządzam, aby kierownictwo regulacyi Dniestru w Żydaczowie podlegało odtąd c. k. Kierownictwu regulacyi Dniestru w Stanisławowie.

Nowoutworzone c. k. Kierownictwa budowy i Ekspozytury rozpoczną swą działalność z dniem 15. czerwca b. r.

C. k. Namiestnik:
Potocki, w. r.

Alegat. 3. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.311/05.

L. 41.640.

Sprawozdanie

c. k. Namiestnictwa z czynności około regulacyi rzek objętych §. 2. lit. A. ustawy z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103 za rok 1904.

I. Czynność c. k. Namiestnictwa.

W myśl §. 1. weszła ustawa z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 z początkiem stycznia roku 1904 w życie. Staraniem c. k. Namiestnictwa było przeto przedewszystkiem, czynności przygotowawcze tak przyspieszyć, aby zorganizowanie kierownictw budowy i rozpoczęcie robót regulacyjnych w ciągu r. 1904 bezwarunkowo umożliwić.

Mimo to było rozpoczęcie robót zaraz z początkiem roku 1904 niemożliwe z następujących powodów:

1. Musiano przedewszystkiem wykończyć generalne projekta regulacyi wszystkich ustawą w grupie *A.* objętych rzek w łącznej długości 857·6 kilometrów (:977 km. teraźniejszego biegu rzek:) co w myśl programu robót zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 9. czerwca 1902 L. 17665 dopiero z końcem kwietnia roku 1904 miało nastąpić.

2. Musiano przygotować szczegółowe projekta regulacyi poszczególnych przestrzeni rzek, które Komisya dla regulacyi rzek w Galicyi w myśl §. 11. ustawy miała zatwierdzić.

3. Musiano poprzednio zorganizować c. k. Kierownictwa budowy regulacyi poszczególnych rzek.

4. Mogły być asygnowane potrzebne na regulacyę rzek fundusze we większych kwotach dopiero po przyjęciu generalnego i szczegółowego programu robót przez Komisyę dla regulacyi rzek w Galicyi.

Wszystkie powyższe czynności mogły być przeprowadzone dopiero do końca pierwszej połowy roku 1904.

Mimo to prowadziło c. k. Namiestnictwo od wiosny roku 1904 począwszy roboty na rzekach grupy *A.* na mocy poprzednich rozporządzeń już w toku będące dalej na rachunek nowych funduszów.

Roboty te wykonywały aż do utworzenia nowych c. k. Kierownictw budowy Oddziały techniczne poszczególnych c. k. Starostw.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy z 28. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103. ogłosiło c. k. Namiestnictwo po porozumieniu się z Wydziałem krajowym i po uzyskaniu zatwierdzenia c. k. Ministerstw interesowanych obwieszczeniem z 21. kwietnia 1904. L. 40224 Dz. u. kr. Nr. 52.

Odezwami z 4. i 15. maja 1904. LL. 48116 i 63329 przesłało c. k. Namiestnictwo w myśl §. 11. ustawy wszystkie generalne projekta Wydziałowi krajowemu do

oświadczenia się, który odezwą z 1. czerwca 1904 L. 45695 zgodził się na nie i zwrócił je c. k. Namiestnictwu.

Reskryptem z 12. marca 1904. L. 51070/3 L. Nam. 38225 orzekło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, zwracając przedłożony sprawozdaniem z 9. listopada 1903 L. 146153 program robót na rok 1904 zestawiony przez c. k. Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem krajowym, że narazie nie zachodzi potrzeba asygnowania większych kwot na regulacyę w mowie będących rzek, ponieważ Komisya dla regulacyi rzek w Galicyi nie uchwaliła jeszcze szczegółowego programu robót na rok 1904, przeznaczyło jednak zarazem 80.000 K, z których 60% czyli 48000 K przypada na datek państwowy a 40% czyli 32.000 K na datek krajowy, na nieodzowne wydatki połączone w ciągu pierwszego kwartału roku 1904 z pracami przygotowawczemi do podjęcia robót regulacyjnych.

Zarazem orzekło c. k. Ministerstwo, że ze względów ogólno państwowych musi w roku 1904 uledz zażądana przez c. k. Namiestnictwo na regulacyę rzek kwota znacznej redukcyi.

O tem zarządzeniu zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy odezwą z 9. kwietnia 1904 L. 38225.

Wskutek powyższego zarządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych nie mogło Prezydyum c. k. Namiestnictwa zorganizować w roku 1904 wszystkich c. k. Kierownictw budowy regulacyi rzek, przewidzianych w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 i musiało się w prezydyalnem przypomnieniu Nr. 17 z 24 maja 1904 L. 4390/pr. ograniczyć do aktywowania następujących c. k. Kierownictw:

I. Rzeki grupy A.

(państwowe i krajowe:)

1. Dla regulacyi Raby w Bochni z c. k. starszym inżynierem Franciszkiem Dutkowskim jako kierownikiem.

2. Dla regulacyi Stryja w Stryju z c. k. starszym inżynierem Zygmuntem Machniewiczem jako kierownikiem.

3. Dla regulacyi Bystrzyc w Stanisławowie z c. k. inżynierem Jakóbem Malinowskim jako kierownikiem.

II. Rzeki grupy A. i B.

(:wyłącznie państwowe i wspólne:)

1. Dla regulacyi Wisłoki w Dębicy z c. k. radcą budownictwa Janem Kawęckim jako kierownikiem.

2. Dla regulacyi Dunajca w Nowym Sączu z c. k radcą budownictwa Romanem Bielańskim jako kierownikiem.

Kierownictwo to odjęło zarazem aż do dalszego zarządzenia, także roboty na Popradzie wykonać się mające.

3. Dla regulacyi Sanu w Przemyślu z c. k. starszym inżynierem Teofilem Dujanowiczem jako kierownikiem.

Kierownictwo to objęło zarazem roboty regulacyjne na Wiarze tudzież na Tanwi wykonać się mające, a to pierwsze bepośrednio, drugie zaś za pośrednictwem utworzonej równocześnie Ekspozytury w Nisku

Zorganizowanie reszty c. k. kierownictw dla grupy rzek *A*), a mianowicie dla Skawy w Wadowicach, Wisłoka w Rzeszowie i Świcy wraz z Sukielem w Bolechowie, tudzież Ekspozytur dla Popradu w Starym Sączu i dla Sanu w Dynowie musiano odroczyć do roku 1905.

Ażeby jednak ani budowle regulacyjne na podstawie poprzednich zarządzeń już w toku będące i od roku 1904 na nowe fundusze przechodzące ani też roboty przygoto-

wawcze celem podjęcia robót w roku 1904 nie doznały zwłoki, poruczyło c. k. Namiestnictwo te roboty na rzekach nie mających jeszcze własnych c. k. kierownictw budowy Oddziałom technicznym dotyczących c. k. Starostw, a tylko roboty na Świcy rozporządzeniem z 10. września 1904 L. 12.331/pr. c. k. kierownictwu budowy regulacyi Stryja w Stryju.

Powyższe c. k. kierownictwa podległe bezpośrednio c. k. Namiestnictwu zaczęły funkcyonować z dniem 15 czerwca 1905, c. k. Namiestnictwo postarało się bowiem poprzednio już o odpowiednie lokale biurowe dla nich, o sprzęty kancelaryjne, przybory miernicze, materyały rysunkowe, druki i t. p. potrzeby.

W myśl §. 8. ustawy z 18. września roku 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 i §. 10 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z 21. kwietnia 1904 L. 40.223 Dz. u. kr. Nr. 52 zaprosił Pan Namiestnik rozporządzeniem z 25. maja 1904 L. 6661/pr. komisyę dla regulacyi rzek w Galicyi na pierwsze posiedzenie na dzień 7. czerwca 1904.

Komisya zebrała się w oznaczonym czasie w komplecie i obradowała pod przewodnictwem Pana Namiestnika nad przedłożonemi jej przez c. k. Namiestnictwo sprawami porządku dziennego od 7-go do 11-go czerwca 1904, uchwalając poszczególne wnioski jednogłośnie.

Co do składu komisyi, porządku dziennego, przebiegu obrad, wreszcie co do powziętych przez Komisyę uchwał powołuje się c. k. Namiestnictwo na drukowany protokół tego pierwszego posiedzenia, który sprawozdaniem z października 1904 L. 134.798 przedłożono wraz z generalnymi projektami regulacyi rzek grupy *A*) c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, dołączając odpowiednią ilość egzemplarzy protokołu dla c. k. Ministerstw: Skarbu, Handlu, Rolnictwa, Kolejowego i dla JE. Pana Ministra Dra Piętaka.

Zarazem udzielono odpowiednią ilość egzemplarzy protokołu Wydziałowi krajowemu do wiadomości, przesłano odbitki protokołu c. k. kierownictwom regulacyi rzek z poleceniem zastosowania się i doręczono po jednym egzemplarzu obydwom Towarzystwom gospodarczym tudzież wszystkim członkom komisyi.

Przed wysłaniem generalnych projektów regulacyi 12 rzek grupy A) opracowano w c. k. Namiestnictwie dwie kompletne kopie tych projektów, a to jeden egzemplarz dla Departamentu robót wodnych c. k. Namiestnictwa, drugi zaś dla c. k. kierownictw budowy regulacyi rzek.

Projekta generalne i uchwały komisyi dla regulacyi rzek co do tych projektów nie uzyskały do końca roku 1904 zatwierdzenia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, co ze względu na tak obszerny materyał i konieczność uzyskania porozumienia z interesowanemi c. k. Ministerstwami było fizycznie niemożliwem.

Wreszcie opracowano w c. k. Namiestnictwie niemiecki tekst protokołu komisyi dla c. k. Ministerstw, który jednak wobec obszerności protokołu i nawału innych niecierpiących zwłoki urzędowych czynności nie mógł być do końca roku 1904 ukończony.

Komisya dla regulacyi rzek w Galicyi zatwierdziła szereg szczegółowych projektów i kosztorysów na regulacyę poszczególnych przestrzeni rzek, które to projekta wyszczególnione są w protokole komisyi pod p. 8. porządku dziennego pag. 36 i 37, uchwaliwszy poprzednio szczegółowy program robót na rok 1904 i 1905 zestawiony przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym (zob. p. 7. porządku dziennego pag. 35 i 36 protokołu).

Z uwagi na przytoczoną już powyżej okoliczność, że tylko część c. k. kierownictw budowy można było w roku 1904 aktywować, tudzież, że fundusze na ten rok miały uledz znacznemu zmniejszeniu, nie mogło c. k. Namiestnictwo zarządzić wszystkich robót programem szczegółowym tudzież szczegółowymi projektami objętych.

Wobec tego rozpisało c. k. Namiestnictwo tylko następujące rozprawy ofertowe, celem zabezpieczenia dostawy materyałów faszynowych w ciągu lat 1904, 1905 i 1906, a mianowicie:

1. Rozporządzeniem z 1. lipca 1904 L. 89.284 dla robót zatwierdzonych na Rabie,
2. Rozporządzeniem z 9. lipca 1904 L. 89.286 dla robót zatwierdzonych na Dunajcu,
3. Rozporządzeniem z 3. lipca 1904 L. 89.288 dla robót na Stryju,

4. Rozporządzeniem z 3. lipca 1904 L. 89.290 dla robót zatwierdzonych na Bystrzycach.

Oferty powyższe rozpisano z zastrzeżeniem, że wykazane według kosztorysów ilości materyałów faszynowych mają być dostarczone na miejsca budowy w częściowych ilościach i w terminach przez c. k. kierownictwa budowy oznaczać się mających, tudzież, że ilości te mają być zmniejszone lub zwiększone o 20%, a dostawca nie może sobie z tego tytułu żadnych do funduszu budowy rościć pretensyi.

Rozprawy ofertowe odbyły się w dotyczących c. k. kierownictwach budowy w terminach oznaczonych z zachowaniem przepisanych formalności, poczem c. k. Namiestnictwo zatwierdziło następujące oferty:

1. dla rzeki Raby:

a) Benjamina Salamona w przestrzeniach km. 4·3 do km. 6·9 pod Cerekwią i od km. 10·0 do km. 15·0 pod Starym Gawłowem-Bogucicami za opustem 3·5% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 15-go sierpnia 1904 L. 117.148,

b) Mieczysława Skody w przestrzeni od km. 24·2 do km. 26·4 pod Cikowicami za opustem 8% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 25-go sierpnia 1904 L. 117.148,

c) Aleksandra Miczyńskiego w przestrzeni od km. 66·2 do km. 68·4 pod Borzętą-Droginią za opustem 23·5% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 6. października 1904 L. 139.688.

2. dla rzeki Dunajca:

Salamona Frankla i spółki w przestrzeni od km. 109·44 do km. 111·56, to jest od ujścia Popradu do górnej granicy Nowego Sącza za opustem 18·75% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 26. sierpnia 1904 L. 117.139.

3. dla rzeki Stryja:

a) Gerscha Fichmanna z Samuelem Orbachem ze Stryja w przestrzeni od km 12·0 do km. 19·0 pod Hnizdyczowem i Żydaczowem za opustem 16% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 17. września 1904 L. 116.941,

b) Samuela i Natana Orbacha w przestrzeni od km. 35 do 41·0 pod Stryjem Dulibami za opustem 23·5% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 17. września 1904 L. 116.941.

c) Stanisława Świdrygiełły Świderskiego i M. Goldwassera w przestrzeni od km 52·0 do km. 54·7 pod Hurniem-Dołhołuką za opustem 10·5% z cen fiskalnych rozporządzeniem jak wyżej.

4. Dla Bystrzyc:

a) Jana Kennera i Markusa Fussmanna z Krakowa w przestrzeni km. 0·0 do km. 7·7 pod Jezupolem-Poberężem za opustem 15·75% z cen fiskalnych rozporządzeniem z 27. października 1904 L. 151.012,

b) tych samych w przestrzeni Bystrzycy Sołotwińskiej od km. 0·0 do km. 4·3 pod Knihininem-Wołoczyńcami za opustem 15·75% rozporządzeniem jak wyżej,

c) tych samych w przestrzeni połączonej i nadwórniańskiej Bystrzycy od km. 11·4 do 17·4 pod Wołczyńcem za opustem 15·75% z cen fiskalnych rozporządzeniem jak wyżej,

d) wreszcie Arona Bestocha i Spółki w przestrzeni km. 53·00 do km. 58·00 pod Nadwórną Nazawizowem za opustem 17% z cen fiskalnych rozporządzeniem jak wyżej.

O zatwierdzeniu powyższych ofert zawiadomiło c. k. Namiestnictwo równocześnie Wydział krajowy, który zarządzenia te przyjął do wiadomości.

Na podstawie tych ofert zawarto z przedsiębiorcami dotyczące kontrakty, które c. k. Namiestnictwo zatwierdziło w ciągu roku 1905.

Rozporządzeniem z 3-go, 18. i 19. lipca 1904 LL. 89.289, 89.287, 89.285 i 89.283 przesłano c. k. kierownictwom budowy regulacyi Bystrzyc w Stanisławowie, Stryja w Stryju, Dunajca w Nowym Sączu, Raby w Bochni zatwierdzone przez komisyę regulacyi rzek w Galicyi wyżej poszczególnione projekta szczegółowe z poleceniem opracowania kopii, zrektyfikowania planów sytuacyjnych, o ileby to od czasu pomiaru było konieczne, naniesienia na gruncie punktów stałych do wytyczania trasy i poszczególnych budowli, wreszcie celem zestawienia osobnych planów i projektów do przeprowadzenia wodno-prawnych rozpraw, tudzież operatów do wywłaszczenia gruntów pod przekopy potrzebnych w myśl postanowień ustawy o wywłaszczeniach pod koleje żelazne z 18. lutego 1878 Dz. u. p. Nr. 30 i okólnika wydanego w tej sprawie rozporządzeniem z 4. sierpnia 1904 L. 96.091.

W celu przygotowania robót w roku 1905 rozpocząć się mających, zarządziło c. k. Namiestnictwo, aby:

a) c. k. kierownictwo budowy regulacyi Dunajca wykonało pomiar dokładny,

α) Dunajca od Gołkowic do ujścia Popradu,

β) Popradu od odpowiedniego punktu powyżej mostu drogowego w Biegunicach do ujścia i przedłożyło projekta szczegółowe na regulacye tych przestrzeni.

b) C. k. kierownictwo budowy regulacyi Stryja w Stryju wykonało pomiar tej rzeki od ujścia km. 00 w górę aż do odpowiedniego punktu w Międzyrzeczu i opracowało projekt szczegółowy wraz z operatem na wywłaszczenie gruntów, następnie, aby przygotowało operat na wywłaszczenie gruntów dla projektu Świcy od Mielunca do ujścia pod Żurawnem km. 00 do 5·0,

c) aby c. k. kierownictwo budowy regulacyi Sanu w Przemyślu wykonało dokładny pomiar Wiaru od Krównik do ujścia do Sanu km. 4·0 do 0·0 i opracowało projekt szczegółowy wraz z operatem na wywłaszczenie gruntów i do wodno-prawnego dochodzenia,

d) aby Ekspozytura c. k. kierownictwa budowy regulacyi Sanu w Nisku wykonała pomiar Tanwi od ujścia w górę na 3·0 km. aż do odpowiedniego miejsca i opracowała projekt szczegółowy wraz z operatem do wywłaszczenia gruntów.

Następnie przeprowadziło c. k. Namiestnictwo przygotowania celem umożliwienia aktywowania w roku 1905 dalszych brakujących jeszcze c. k. kierownictw budowy regulacyi rzek, a to celem wyszukania i wynajęcia odpowiednich lokali na biura, zamówienia mebli, instrumentów i przyborów mierniczych, aparatów do kopiowania planów itp.

Wreszcie załatwiono sprawy łączące się z regulacyą rzek.

Fundusze w roku 1904 na regulacyę rzek wspólnych asygnowane.

Jak już wyżej zaznaczono, zredukowało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych fundusze na regulacyę rzek w ustawie przewidziane, a na rok 1904 przypadające ze względów ogólno-państwowych, co ostatecznie na tok budowy w ciągu roku 1904 nie mogło wpłynąć ujemnie, ponieważ akcya budowlana mogła się rozpocząć dopiero po aktywowaniu c. k. kierownictw, a więc w drugiej połowie ubiegłego roku, a nadto rzeczywiste rozpoczęcie robót wymahało jeszcze rozlicznych robót przygotowawczych przez c. k. kierownictwa budowy uskutecznić się mających.

I tak wpłynęło w roku 1904 do funduszu budowy:

1. tytułem 60% datku państwowego na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 14. lutego 1904 L. 1746 i odezwy c. k. gal. krajowej Dyrekcyi Skarbu z 4. marca 1904 L. 20.884 do L. Namiestnictwa 39.496 ex 1904 na I. kwartał . . . . . 48.000 K

na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 14. czerwca 1904 L. 28.593 i odezwy c. k. gal. kraj. Dyrekcyi Skarbu z 2. lipca 1904 L. 74.088 do L. Nam. 98.553 . . . . . 100.000 „

na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 8. lipca 1904 L. 47.289 i odezwy c. k. gal. kraj. Dyrekcyi Skarbu z 16. lipca 1904 L. 80.813 do L. Nam. 105.445 . . . . . 140.000 K

podjęto zatem ogółem . . . . . 288.000 „

z funduszu państwowego w roku 1904.

2. Tytułem 40% datku krajowego na mocy odezwy Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1904 L. 37.108. L. Nam. 58.059 ex 1904 na I. kwartał . . . . . 32.000 K

a z 23. sierpnia 1904. L. 80.713 do L. Nam. 123.761 ex 1904 . 160.000 „

podjęto zatem w roku 1904 z funduszu krajowego . . . 192.000 „

Doliczywszy do powyższej kwoty datek rządowy . . . 288.000 „

było do dyspozycyi razem . 480.000 K

W myśl §. 5. rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904 L. 40.223. Dz. u. kr. Nr. 52. ulokowano powyższą kwotę przed jej użyciem w Banku krajowym.

Oprócz powyższych kwot zezwoliło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych tytułem 60% datku państwowego reskryptem z 4. października 1904 L. 43.356 w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 22. września 1904. L. 64.213. L. Nam. 144.026 ex 1904 . . . . . 60.000 K

reskryptem z 22. listopada 1904. L. 51.352. w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z 12. listopada 1904. L. 74.741 do L. Nam. 172.265 ex 1904 . . . . . 60.000 „

reskryptem z 20. grudnia 1904 L. 55.682 w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z 12. grudnia 1904 L. 84.599 do L. Nam. 186.659 ex 1904 . . . . . 60.000 „

Razem . 180.000 K

wskutek czego odniesiono się do Wydziału krajowego do L. Nam. 6730 z roku 1905 o asygnowanie z funduszów krajowych tytułem 40% datku odnośnie do powyższych kwot po 40.000 + 40.000 + 40.000, razem 120.000 Koron.

Powyższy wspólny datek do funduszu budowy w łącznej kwocie 300.000 Koron podniesiono w roku 1905.

Co do użycia powyższej w roku 1904 podniesionej wspólnej kwoty, powołuje się c. k. Namiestnictwo na zamknięcie rachunkowe funduszu wspólnego za rok 1904 zestawione przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa do L. Namiestnictwa 30.602 ex 1905.

II. Czynność c. k. Kierownictw budowy regulacyi rzek.

Jak już powyżej wykazano, weszły utworzone na mocy rozporządzenia Prezydyum c. k. Namiestnictwa z 24. maja 1904 L. 4390/pr. sześć c. k. Kierownictw budowy z dniem 15. czerwca 1904 w życie.

Po urządzeniu lokali biurowych rozpoczęły one służbę odbiorem aktów dotyczących regulacyi przydzielonych im rzek od c. k. Starostw, przy których istniały dotąd oddziały budownicze, wykonujące także budowle regulacyjne.

Następnie odebrały one ruchomy i nieruchomy inwentarz wodny od c. k. Starostw, o ile ten w myśl §. 6. ustawy z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103 i §. 7. rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z 21. kwietnia 1904. Dz. u. kraj. Nr. 52. ma przejść w administracyę Kierownictw budowy, a więc wszystkie istniejące już na tych rzekach budowle regulacyjne tudzież uzyskane wskutek tych budowli odsypiska i plantacye wiklowe i nabyte w drodze wywłaszczenia lub kupna grunta.

Wreszcie objęły c. k. Kierownictwa w zarząd całą niższą służbę rzeczną.

Po uskutecznieniu tych wstępnych urzędowych czynności przeprowadziły c. k. Kierownictwa:

a) potrzebne do rozpoczęcia robót uzupełniające pomiary i ustalenia punktów stałych do wytyczenia budowli w przestrzeniach dla regulacyi, których komisya regulacyi rzek w Galicyi szczegółowe projekta już zatwierdziła,

opracowały dalej

b) kopie zatwierdzonych projektów i kosztorysów,

c) kopie projektów dla wodno-prawnych rozpraw co do wykonania tych budowli, tudzież operaty do wywłaszczenia gruntów pod budowę potrzebnych,

d) przeprowadziły rozprawy ofertowe celem zabezpieczenia potrzebnych do budowy materyałów faszynowych, spisały następnie z przedsiębiorcami, których oferty c. k. Namiestnictwo zatwierdziło, dotyczące kontrakty i przedłożyły je c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia,

e) wykonały pomiary szczegółowe celem przygotowania dalszych szczegółowych projektów,

f) przeprowadzały dalszą budowę budowli regulacyjnych zezwolonych już w latach poprzednich i w toku będących,

g) rozpoczęły wreszcie budowle nowe, o ile to było możliwe ze względu na dostawę materyałów, stan powietrza i na wodno-prawne stosunki miejscowe.

Według sprawozdań przedłożonych c. k Namiestnictwu wykonały c. k. Kierownictwa budowy do końca roku 1904:

1. Kierownictwo budowy regulacyi Raby:

a) Nowych budowli pod Droginią-Borzętą km. 66 do 68, pod Dąbrowicą km. 43; pod Cikowicami-Damianicami km. 24 do 26, wreszcie pod Bogucicami km. 10 do 15 wykonano we własnym zarządzie w ogólnej wartości, według rzeczywistych wydatków, 14.813 K 16 h;

b) w drodze przedsiębiorstwa dawniej zezwolonych i w toku będących budowli a to:

pod Lubieniem km. 87, pod Dąbrowicą km. 44, pod Chełmem-Targowiskiem km. 33 do 35 w ogólnej wartości 50.434 K 52 h, z której to kwoty przypada na inne fundusze 10.151 K 83 h.

2. C. k. Kierownictwo budowy regulacyi Dunajca wykonało dawniej już zezwolone i w toku będące budowle, a to na Dunajcu pod Mostkami, Podegrodziem i Biegonicami — w ogólnej wartości 27.019 K 89 h i na Popradzie pod Myślcem-Biegonicami za 2388 K razem 29.407 K 89 h, a oprócz tego na przestrzeni wyłącznie państwowej, poniżej górnej granicy Nowego Sącza aż po Wiłowice dolne za 80.687 K 91 h.

Oprócz tego wykonał oddział techniczny c. k. Starostwa w Wadowicach na rzece Skawie przy budowlach już dawniej zatwierdzonych i w toku dędących roboty w ogólnej wartości 28.830 Koron 05 h, według raportów i rachunków przedłożonych do końca roku 1904.

Większej akcyi budowlanej na rzekach w dorzeczu Wisły nie można było rozwinąć, z powodu aktywowania Kierownictw dopiero w połowie roku. wskutek czego materyały do budowy potrzebne dopiero pod jesień mogły być zabezpieczone.

Nadzwyczajna posucha w roku 1904 uniemożliwiła przysposobienie, zwłaszcza lasowego materyału faszynowego przed jesienią, gdyż dostęp do lasów z obawy przed pożarami był w przeważnej części surowo wzbroniony.

Po tej posusze nastąpiły w jesieni, jak wiadomo, długotrwające obfite deszcze, utrudniające również wyrób i dowóz materyałów faszynowych, a wywołane przez nie wyższe stany wody w rzekach bądź uniemożliwiały budowę bądź też wstrzymywały ją bardzo dotkliwie.

Kierownictwa budowy regulacyi Stryja i Bystrzyc nie rozpoczęły z końcem roku 1904 robót regulacyjnych wcale z powodu często powtarzających się deszczy i wysokich

stanów wody, a następnie wczesnego rozpoczęcia się zimy obawiały się bowiem, że zaczęte zaledwie i niezakończone należycie budowle mogłyby przy zejściu lodów na wiosnę uledz znaczniejszemu uszkodzeniu, a nawet zupełnemu zniszczeniu z dotkliwą szkodą funduszu budowy.

Na Stryju przyłączyły się do tego jeszcze nadzwyczajne wodno-prawne trudności uniemożliwiające rozpoczęcie budowy bez zatargów i procesów ze stronami interesowanemi.

Ograniczono przeto czynność budowlaną na tej rzece, tylko do zabezpieczenia gościńca państwowego pod Hurniem zagrożonego bardzo, a częścią nawet uszkodzonego przez jesienne wysokie wody.

Z powyższego przedstawienia przebiegu czynności w c. k. Namiestnictwie i w c. k. Kierownictwach budowy około regulacyi rzek objętych ustawą z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103. wynika, że rok 1904 należy uważać właściwie jako przygotowawczy do właściwej akcyi budowlanej, która może się skutecznie rozpocząć i rozwinąć dopiero po aktywowaniu wszystkich w rozporządzeniu wykonawczem przewidzianych Kierownictw budowy i po uskutecznieniu przez nie robót przygotowawczych, a w szczególności po zabezpieczeniu materyałów budowlanych, sprawieniu narzędzi, kolejek roboczych, w dorzeczu zaś Dniestra nadto po usunięciu licznych prawnych trudności, jakie się tam głównie z tego powodu wyłoniły, że we wielu gminach są koryta rzek spławnych, a więc publicznych jak: Stryja, Świcy i Bystrzyc w księgach gruntowych i w tabulach zapisane na prywatnych właścicieli, zamiast na dobro publiczne.

Z uwagi na powyższe okoliczności nie można na podstawie kosztów pokrytych w ciągu roku 1904 z funduszu budowy żadnych wyciągać wniosków na stosunek kosztów administracyi do kosztów właściwej budowy, zwłaszcza, że mieszczą się w tych kosztach jednorazowe wydatki na urządzenie biur, zakupno instrumentów mierniczych, narzędzi budowlanych i t. p.

Z przebiegu robót wykonanych dotąd we własnym zarządzie, przy dostawie materyałów faszynowych w drodze przedsiębiorstwa i z kosztów na nie wyłożonych w stosunku do objętości wykonanych już robót, można atoli prawie z pewnością oczekiwać znaczniejszych oszczędności z kosztów budowy preliminowanych w kosztorysach.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.311/05.

Zamknięcie rachunków za rok 1904

funduszu budowy na regulacyę rzek wykonywanej kosztem państwa i kraju.

Liczba porz.	Wyszczególnienie	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość K	Zaległość h.	Uwaga
	Dochody rzeczywiste w r. 1904.							
1	60% datek państwowy .	288.000	—	288.000	—	—	—	
2	40% „ funduszu krajowego	192.000	—	192.000	—	—	—	
3	Odsetki od ulokowanych kapitałów	3.052	—	3.052	—	—		
	Zwroty:							
	Raba:							
4	z różnych wydatków . .	1.040	—	—	—	1.040	—	
	Dunajec:							
5	z kosztów administracyi .	4	30	—	—	4	30	ad 4—9 z wykazanych zwrotów wpłacono już 37.822 K 22 h. reszta wpłynie w r. 1905
6	z różnych wydatków . .	36.919	31	—	—	36.919	31	
7	z kosztów budowy . . .	156	—	—	—	156	—	
	Stryj:							
8	z różnych wydatków . .	3.279	86	—	—	3.279	86	
	Bystrzyce:							
9	z różnych wydatków . .	916	86	—	—	916	86	
	Suma dochodów .	525.368	33	483.052	—	42.316	33	
	Stan funduszu z końcem roku 1904.							
1	Zapas kasowy w gotówce	162.944	27	—	—	—	—	
2	Należytości czynne jak wyżej l. p. 4—9 . . .	42.316	33	—	—	—	—	
3	Na lokacyi w Banku kraj.	243.052	—	—	—	—	—	
	Suma stanu czynnego .	448.312	60	—	—	—	—	
	Stan bierny.							
1	Należytości bierne . . .	140.527	90	—	—	—	—	
	Czysty stan czynny . .	307.784	70	—	—	—	—	

Wydatki rzeczywiste w r. 1904.

Liczba porz.	Wyszczególnienie	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość K	Zaległość h.	Uwaga
	Skawa.							
1	Koszta administracyi . .	358	19	6	24	351	95	
2	„ wykupna gruntów .	—	—	—	—	—	—	
3	Roboty regulacyjne . .	26.831	66	6.143	07	20.688	59	
4	Konserwacya	1.998	39	—	—	1.998	39	
5	Różne nieprzewidziane wydatki	2.251	20	31	20	2.220	—	
	Razem .	31.439	44	6.180	51	25.258	93	
	Raba.							
1	Koszta administracyi . .	11.634	66	7.275	97	4.358	69	
2	„ wykupna gruntów .	—	—	—	—	—	—	
3	Roboty regulacyjne . .	23.948	07	2.096	07	21.852	—	
4	Konserwacya	—	—	—	—	—	—	
5	Różne wydatki	1.832	77	1.130	—	702	77	
	Razem .	37.415	50	10.502	04	26.913	46	
	Dunajec.							
1	Koszta administracyi . .	14.155	57	1.937	57	12.218	—	
2	„ wykupna gruntów .	—	—	—	—	—	—	
3	Roboty regulacyjne . .	27.918	31	11.534	29	16.384	02	
4	Konserwacya	26	78	—	—	26	78	
5	Różne wydatki	36.681	69	36.019	31	662	38	
	Razem .	78.782	35	49.491	17	29.291	18	
	Wisłok.							
1	Koszta administracyi . .	20	—	—	—	20	—	
2	„ wykupna gruntów .	15.697	96	—	—	15.697	96	
3	Roboty regulacyjne . .	—	—	—	—	—	—	
4	Konserwacya	—	—	—	—	—	—	
5	Różne nieprzewidziane wydatki	235	60	15	60	220	—	
	Razem .	15.953	56	15	60	15.937	96	

Liczba porz.	Wyszczególnienie	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość K	Zaległość h.	Uwaga
	Stryj.							
1	Koszta administracyi . .	7.645	33	4.623	02	3.022	31	
2	„ wykupna gruntów .	—	—	—	—	—	—	
3	Roboty regulacyjne . .	30.000	—	—	—	30.000	—	
4	Konserwacya	—	—	—	—	—	—	
5	Różne nieprzewidziane wydatki	4.564	73	3.369	86	1.194	87	
	Razem .	42.210	06	7 992	88	34.217	18	
	Bystrzyce.							
1	Koszta administracyi . .	7.046	81	1.565	61	5.481	20	
2	„ wykupna gruntów .	—	—	—	—	—	—	
3	Roboty regulacyjne . .	—	—	—	—	—	—	
4	Konserwacya	—	—	—	—	—	—	
5	Różne nieprzewidziane wydatki	3.879	91	979	04	2.900	87	*) z kwoty 766 K przypada dla Artura Herbsta c. k. st. radcy budownictwa 328 K 88 h. (Rp. 30. listopada 1904 L. 139.918, Jana Mrasicka c. k. Radcy Dworu 262 K 68 h., Jana Czerwińskiego c. k. st. komisarza budowl. 174 K 26 h. (Rp. 3. grudnia 1904. L. 102.921.
	Razem .	10.926	72	2.544	65	8.382	07	
	Świca i Sukiel.							
1	Różne nieprzewidziane wydatki	90	—	—	—	90	—	
	Koszta komisyi regulacyi rzek	*) 766	—	328	88	437	12	

Zestawienie wydatków rzeczywistych w r. 1904.

Liczba porz.	Wyszczególnienie	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość K	Zaległość h.	Uwaga
1	Skawa	31.439	44	6.180	51	25.258	93	
2	Raba	37.415	50	10.502	04	26.913	46	
3	Dunajec	78.782	35	49.491	17	29.291	18	
4	Wisłok	15.953	56	15	60	15.937	96	
5	Stryj	42.210	06	7.992	88	34.217	18	
6	Bystrzyce	10.926	72	2.541	65	8.382	07	
7	Świca i Sukiel	90	—	—	—	90	—	
8	Koszta komisyi regulacyi rzek	766	—	328	88	437	12	
	Razem .	217.583	63	77.055	73	140.527	90	
	do tego:							
	Wydatki przenośne							
	Lokacya w Banku krajowym	243.052	—	243.052	—	—	—	
	Suma wydatków .	460.635	63	320.107	73	140.527	90	
	Zapas kasowy z końcem r. 1904			162.944	27			
	Ogółem .			483.052				

Z Departamentu rachunkowego o. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 29. czerwca 1905.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 79.311/05.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 23. czerwca 1905 l. 53.554 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

W czeskiej ustawie o regulacyi rzek kanałowych (z dnia 13. lutego 1903. Dz. u. kraj. Nr. 31) przewidziano wysokość datków konkurencyjnych, które służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku krajowego, do 20% kosztów robót, tak iż datek kraju redukuje się do 20%. Natomiast w galicyjskiej ustawie regulacyjnej z d. 18. września 1901. Dz. u. kraj. Nr. 103 nie unormowano wysokości datków prywatnych stron interesowanych, lecz poruczono wymiar datku konkurencyjnego władzom administracyjnym po myśli §. 51. kraj. ustawy wodnej, ewentualnie pozostawiono ustawodawstwu krajowemu nałożenie opłat na całe dorzecza w miejsce datku konkurencyjnego, przyczem miano widocznie na oku ustawę tyrolską z d. 15. grudnia 1884. Dz. u. kraj. Nr. 46.

Ponieważ projekt ustawy o regulacyi rzek kanałowych wniesiony został do Sejmu galicyjskiego jako przedłożenie rządowe, odniósł się Wydział krajowy w pierwszym roku rozpoczynającego się 20-letniego okresu budowy odezwą z d. 15. kwietnia 1904. l. 37.761 do c. k. Prezydyum o udzielenie mu projektu ustawy normującej wysokość i sposób rozkładu datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi rzek kanałowych.

Gdy wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 18. stycznia rb. l. 7.012 dotychczas nie nadeszła decyzya c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych na tamtejsze sprawozdanie z d. 3. sierpnia 1904 l. 102.680, a obecnie już czwarty rok upływa od wydania ustawy krajowej o regulacyi rzek kanałowych, postanowił Wydział krajowy wnieść do Sejmu na najbliższej sesyi własne przedłożenie o unormowaniu datków konkurencyjnych do kosztów tej regulacyi, a przesyłając w załączeniu odnośny projekt ustawy, uprasza c. k. Prezydyum o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zakomunikowanie Wydziałowi krajowemu przed sesyą sejmową ewentualnych zmian, jakichby to Ministerstwo zażądało.

Dla uzasadnienia poszczególnych postanowień projektu ustawy dołączamy następujące uwagi:

Nałożenie opłat na całe dorzecze, jak to przewiduje §. 3. ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, nie byłoby sprawiedliwem, gdyż według tej ustawy regulacya nie obejmuje całych przestrzeni rzek, aż do źródeł wraz z zabudowaniem potoków górskich, zatem pociąganie do konkurencyi gruntów powyżej położonych nie byłoby uzasadnionem.

Przeciw takiemu nakładaniu opłat na dorzecze oświadczył się też komitet administracyjny komisyi dla regulacyi rzek, oraz pełna komisya regulacyjna na posiedzeniu z d. 11. czerwca 1904.

Ponieważ strony interesowane główną, jeżeli nie wyłączną, korzyść osiągną z budowli regulacyjnych przez zabezpieczenie ich brzegów od dalszego zrywania, zatem najsprawiedliwszym będzie wymiar datków konkurencyjnych od kosztów robót regulacyjnych wykonanych na pewnych przestrzeniach o tym samym ustroju i tej samej głębokości rzeki i to według długości brzegów, gdzie parcele okazują kierunek prostopadły lub ukośny do brzegu rzeki. Gdzie zaś te parcele mają kierunek mniej więcej równoległy do brzegu i są zbyt wąskie, jak to z powodu rozdrobnienia gruntów przeważnie ma miejsce,

datek musiałby być oznaczony w myśl okólnika c. k. Namiestnictwa do l. 32.677 z r. 1883 i wymierzony orzeczeniem władzy politycznej po myśli §. 51. kraj. ustawy wodnej.

Przy wymiarze datków konkurencyjnych należy rozróżnić zdaniem Wydziału krajowego regulacyę przestrzeni rzek, do której kosztów przyczynia się kraj 40%, od regulacyi tych przestrzeni rzek, której koszta ponosi wyłącznie skarb państwa.

Regulacya pierwszych przestrzeni ma w znacznej mierze interesy kultury krajowej na celu i jest całkiem słusznem, aby interesenci pociągnięci zostali w wyższym stopniu do kosztów budowy. Dlatego Wydział krajowy proponuje unormowanie wysokości datków konkurencyjnych przy regulacyach mających w znacznej mierze na celu interesy kultury krajowej na 10% kosztów, podobnie jak przy regulacyi Biały, gdzie datek ten bez trudności ściągano, oddając właścicielom wykonanie budowli regulacyjnych po cenach kosztorysowych.

Natomiast przy regulacyi drugich przestrzeni rzek, gdzie celem regulacyi mającej się wykonać wyłącznie kosztem skarbu państwa jest uspławnienie, głębokości wody i koszta budowy są większe, a po części ubezpieczone już brzegi, wykonując tak zwane lokalne regulacye przy $33^1/_3$% udziale stron interesowanych, wymiar 10% datku konkurencyjnego zanadto by obciążył właścicieii gruntów nadbrzeżnych i z tego powodu proponuje Wydział krajowy w §. 5. projektu ustawy pozostawienie wymiaru datków konkurencyjnych uznaniu Administracyi państwa, która w ostatnich latach z reguły zwalnia strony od konkurencyi przy regulacyi rzek spławnych, i zastósowanie postanowień §. 51. kraj. ustawy wodnej, podobnie jak to przewidziano w §. 5. ustawy z d. 2. marca 1904 Dz. u. kraj. Nr. 36. odnośnie do wymiaru datków konkurencyjnych do kosztów budowy dróg wodnych.

W §. 3. projektu ustawy proponuje Wydział krajowy poruczyć definitywny rozkład datków konkurencyjnych c. k. Namiestnictwu w porozumieniu z Wydziałem krajowym na wzór szląskiej ustawy o regulacyi rzek kanałowych (§. 3.) i ustawy tyrolskiej z d. 15. grudnia 1884 Dz. u. kraj. Nr. 46, dla ułatwienia zaś tego rozkładu przewiduje wydanie osobnego rozporządzenia, które unormuje sposób rozkładu i wymiar datków (według długości brzegów).

Wreszcie w §. 4. projektu ustawy przewidziano zabezpieczenie ściągnięcia tych datków, podobnie jak w wymienionych ustawach szląskiej i tyrolskiej, oraz ułatwienie uiszczenia datków przez strony za pomocą świadczeń stron w materyałach, robociźnie i gruntach.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 79.311/05.

Ustawa

z dnia . . . . normująca datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek mającej się wykonać w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam w myśl §. 3. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, co następuje:

§. 1.

Do kosztów regulacyi rzek wyszczególnionych w §. 2. pod A) ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103., tudzież przestrzeni Dunajca od Nowego Sącza do Nowego Targu, przestrzeni Wisłoki od Jasła do Żmigrodu i przestrzeni Sanu od Sanoka do Liska przyczyniać się mają właściciele przyległych nieruchomości i pobliskich zakładów wodnych datkami konkurencyjnymi w wysokości dziesięciu procent kosztów robót regulacyjnych.

Datki te wpływają do funduszu krajowego i służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku kraju.

Drogi, budowle wodne i koleje państwowe lub krajowe, tudzież nieruchomości zostające w posiadaniu państwa lub kraju wolne są od uiszczania wspomnianych datków konkurencyjnych.

§. 2.

Za podstawę obliczenia datków konkurencyjnych służyć ma suma kosztorysowa obliczona przez Namiestnictwo na podstawie projektów szczegółowych, zatwierdzonych przez komisyę regulacyjną, która utworzoną została po myśli §. 8. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.

Do sumy tej mają być wliczone oprócz rzeczywistych kosztów budowy, także koszta wykupna gruntów, koszta utrzymania po koniec r. 1923 i koszta zarządu.

§. 3.

Rozkład datków konkurencyjnych uskuteczniać ma według poszczególnych przestrzeni rzek c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Sposób rozkładu datków konkurencyjnych określi rozporządzenie wydane przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Przeciw orzeczeniu Namiestnictwa wydanemu w porozumieniu z Wydziałem krajowym w sprawie wymiaru datku konkurencyjnego nie ma odwołania.

§. 4.

Termina uiszczenia datków konkurencyjnych mają być zastosowane do szczegółowych programów budowy zatwierdzonych przez komisyę regulacyjną.

Zaległe datki konkurencyjne będą ściągane w drodze politycznej egzekucyi.

Datki konkurencyjne są ciężarem gruntowym i mają być do nich zastosowane postanowienia §. 61. kraj. ustawy wodnej z d. 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Dla ułatwienia spłaty tych datków konkurencyjnych mają być przyjmowane dobrowolne świadczenia stron interesowanych w materyałach, robociźnie, lub w gruntach.

§. 5.

Czy i o ile mają być pociągani właściciele przyległych nieruchomości i sąsiednich zakładów wodnych do kosztów regulacyi przestrzeni Dunajca od Zgłobic do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Składu solnego do Sanoka, które to przestrzenie mają być regulowane w interesie spławu wyłącznie kosztem skarbu państwa, należy oceniać według zasad ustanowionych w §. 51. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Datki do kosztów regulacyi tych przestrzeni rzek, wymierzone w drodze administracyjnej według przepisów kraj. ustawy wodnej, przypadają państwu.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego L.W. 79.311/05.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103. zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

„A) 1. Skawa od Jordanowa do ujścia do Wisły".

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministerstwom spraw wenętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

LW. 78.341/1905.

We Lwowie, dnia 5. września 1905.

Aleg. 384

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych.

Wysoki Sejmie!

Rezolucye sejmowe.

W ciągu ostatniego roku otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Rządu tylko na dwie rezolucye uchwalone przez Wys. Sejm w sprawie budowy dróg wodnych, mianowicie:

1. na rezolucyę z d. 27. października 1903 w sprawie oddania krajowi wykonania robót po cenach jednostkowych kosztorysu;

2. na rezolucyę z d. 2. listopada 1904 w sprawie utworzenia ekspozytury c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych w Krakowie.

ad 1) Reskryptem z d. 29. maja 1905 l. 1.350 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 6. czerwca 1905 l. 81.151 oznajmiło c. k. Ministerstwo handlu, że powołana rezolucya Wys. Sejmu w sprawie oddania Wydziałowi krajowemu robót przy budowie kanału Odra-Wisła po cenach jednostkowych kosztorysu będzie wzięta przez c. k. Rząd pod ścisłą rozwagę po wykończeniu operatów potrzebnych dla rozdania tych robót.

ad 2) Odezwą z d. 1. czerwca 1905 l. 6.712/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo handlu postanowiło reskryptem z d. 9. maja 1905 l. 2.573 utworzyć w Krakowie ekspozyturę c. k. Dyrekcyi dla budowy kanałów spławnych i wydało odpowiednie zarządzenia. Aktywowanie tej ekspozytury nastąpiło też z początkiem lipca 1905, a personal tej ekspozytury składa się (wedle preliminarza budowy dróg wodnych na r. 1906) z 46 techników (20 stałych urzędników technicznych, 6 inżynierów za kontraktem, 2 asystentów, 1 prow. urzędnika technicznego i 17 rysowników), 2 urzędników konceptowych, 1 urzędnika rachunkowego, 1 geometry, 4 urzędników kancelaryjnych i 5 woźnych.

Na cały szereg innych rezolucyj uchwalonych przez Wys. Sejm d. 9. lipca 1901, d. 18. września 1903, d. 27. października

1903 i d. 2. listopada 1904 nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Rządu.

Reambulacya polityczna przestrzeni kanału Zator-Samborek.

Reambulacya trasy kanału Zator-Pychowice, która w czasie rewizyi trasy w październiku 1903 zapowiedzianą została na miesiąc maj 1904, zarządzoną została dopiero reskryptem c. k. Ministerstwa handlu z d. 8. października 1904 l. 1.576, przeprowadzoną zaś została na miejscu w czasie od 24. listopada 1904 do 17. grudnia 1904, i to nie na całej przestrzeni Zator-Pychowice, lecz tylko na części tej przestrzeni od Zatora do Samborka na długości 30,6 km (km 100,0 — 130,6).

Czynności komisyjnej nie ukończono jednak w grudniu 1904, gdyż oświadczenia złożyły tylko strony i zastępcy Wydziału krajowego, a częściowo zamieścił w protokole opinią doradca techniczny komisyi, powzięcie zaś uchwał i postawienie wniosków odroczyła komisya aż do oświadczenia się c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych.

Gdy zakończenie reambulacyi politycznej się przeciągało, a doszło do wiadomości Wydziału krajowego, że c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych wygotowała swe oświadczenie, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 10. kwietnia 1905 l. 34581 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o przyspieszenie czynności komisyjnych, zwłaszcza że wedle rozporządzenia ministeryalnego z d. 23. kwietnia 1903 Dz. p. p. Nr. 90. projekt szczegółowy kanału i protokół reambulacyi politycznej wraz z opinią komisyi i c. k. Namiestnictwa muszą być przedłożone c. k. Ministerstwu handlu, następnie udzielone interesowanym Ministerstwom i Wydziałowi krajowemu, co wedle praktyki dotychczasowej wymagać będzie dłuższego czasu, a dopiero po wysłuchaniu tych władz poweźmie c. k. Ministerstwo handlu decyzyę ostateczną co do szczegółowego projektu, na podstawie której to decyzyi może c. k. Namiestnictwo przystąpić do wydania orzeczeń ekspropracyjnych.

Dopiero odezwą z d. 19. czerwca 1905 l. 82.326 nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu drukowany egzemplarz protokołu komisyjnego z oznajmieniem, że komisya reambulacyjna podejmie przerwaną 17. grudnia 1904 czynność urzędową d. 3. lipca 1905 w Krakowie.

Czynność tę ukończyła rzeczywiście komisya d. 7. lipca 1905, wobec czego przedwstępne komisye dla stosunkowo krótkiej przestrzeni kanału 30,6 km zajęły począwszy od rozpoczęcia rewizyi trasy (10. października 1903) prawie 19 miesięcy czasu.

W projekcie szczegółowym uwzględniła c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych wszystkie żądania Wydziału krajowego oparte na postanowieniach §. 13. pastwowej ustawy kanałowej, mianowicie co do odpowiedniego fundowania i dymenzyonowania objektów kanałowych, na dopływach Wisły, których korekcya objętą jest projektem obwałowania Wisły do ujścia Przemszy do Krakowa, tudzież dostarczenia wody dla celów nawodnienia, za co też zastępcy Wydziału krajowego w myśl uchwały Wydziału krajowego z d. 9. grudnia 1904 wyrazili tej Dyrekcyi podziękowanie.

Alegat 1.

Po rozpatrzeniu projektu szczegółowego zamieścili zastępcy Wydziału krajowego w protokole komisyi reambulacyjnej załączone ·/. oświadczenie tak w sprawie budowy kanału alimentacyjnego ze Skawy pod Grodziskiem, jak i w sprawie kanału spławnego Zator-Samborek.

W oświadczeniu dotyczącem pierwszego kanału zażądali zastępcy kraju:

a) budowy jednego jazu na Skawie (zamiast istniejącego jazu zasilającego stawy rybne, tudzież nowego jazu projektowanego dla kanału spławnego), któryby zaspokajał potrzeby gospodarcze i potrzeby dróg wodnych, tudzież urządzenia w jazie szluzy gruntownej, szluzy dla tratew i przepławki dla ryb;

b) budowy wału ochronnego na prawym brzegu Skawy dla ochrony kanału alimentacyjnego, kolei Trzebinia-Skawce, gmin Grodzisko, Laskowa i Trzebieńczyce, tudzież stawów rybnych w Palczowicach i Spytkowicach;

c) ekonomiczniejszego wykonania kanału alimentacyjnego i mostów na tym kanale.

W oświadczeniu zaś dotyczącym kanału spławnego zażądali nasi zastępcy:

a) budowy przystani w Brzeźnicy, połączenia portu w Zatorze z koleją Trzebinia-Skawce i połączenia Skawiny dojazdem z projektowaną przystanią w tej miejscowości;

b) budowy na kanale spławnym mostów żelazno-betonowych zamiast projektowanych żelaznych i mostków betonowych zamiast drewnianych na drogach równoległych;

c) budowy syfonu na przewidzianym w projekcie obwałowania Wisły przekopie potoku Spytkowickiego (Bachówki), tudzież odpowiednio głębokiego założenia syfonów i przepustów na innych potokach i kanałach osuszających;

d) należytego odwodnienia gruntów za pomocą rowów równoległych do kanału spławnego;

e) dostarczenia wody do nawodnienia 226,93 ha łąk i pastwisk, oraz 331,80 ha stawów rybnych, w którym to celu zastępcy Wydziału krajowego oznaczyli przy komisyi miejsca poboru wody i wysokość ciśnienia, oraz obliczyli ilość wody potrzebną dla każdego urządzenia melioracyjnego i przekroje upustów;

f) wreszcie przyspieszenia opracowania projektu dalszych przestrzeni kanału spławnego do Zatora do Dziedzic i od Samborka do Podgórza.

Wszystkie powyższe żądania Wydziału krajowego poparł delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa, c. k. radca dworu p. Władysław Struszkiewicz; nadspodziewanie jednak wystąpił w załączonej ·/. opinii techniczny doradca komisyi przeciw poborowi wody ze rzeki Skawy dla celów nawodnienia.

Alegat 2.

Gdy wskutek tej nieprzychylnej opini c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych w załączonem ·/. oświadczeniu zajęła niezdecydowane stanowisko, zastępca Wydziału krajowego za ponownem zebraniem się komisyi reambulacyjnej wyjaśnił podniesione zarzuty d. 3. lipca 1905 w załączonem ·/. oświadczeniu, uzasadniając możliwość dostarczenia wody dla celów nawodnienia bez uszczerbku dla gmin nadbrzeżnych. Po przedłożeniu dodatkowej opinii doradcy technicznego komisya zaleciła wszystkie wnioski Wydziału krajowego do uwzględnienia z wyjątkiem wniosku VIII, dotyczącego budowy dalszych przestrzeni kanału, który nie należy do kompetencyi komisyi.

Alegat 3.

Alegat 4.

Zabezpieczenie Krakowa przed powodzią.

W ścisłym związku z budową kanału spławnego od Samborka do Podgórza pozostaje wykonanie robót ochronnych dla zabezpieczenia od powodzi Krakowa i gmin prawobrzeżnych. Na kilkakrotne bowiem przypomnienia w sprawie przyspieszenia projektu tej przestrzeni kanału, zwłaszcza na prawym brzegu Wisły w Podgórzu, gdzie grunta nadbrzeżne coraz gęściej bywają zabu-

dowane, a skutkiem tego fundusz kanałowy może być narażony na ogromne koszta ekspropryacyjne, odpowiedziała c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych pismem z d. 9. listopada 1904 l. 2.075 intymowanem odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 22. listopada 1904 l. 164.189, że wprawdzie zdjęcia szczegółowe dla nowego projektu kanału i portu pod Krakowem zostały przeprowadzone, do opracowania projektu jednak Dyrekcya nie wcześniej może przystąpić, aż zapadnie decyzya właściwych władz centralnych co do nieszkodliwego odprowadzenia wielkiej wody Wisły.

Reskryptem z dnia 10. marca 1905 l. 7.093 przychyliło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych do wniosku c. k. Namiestnictwa, aby projekty zabezpieczenia Krakowa przed powodzią rozpatrzyła na miejscu (przed powzięciem ostatecznej decyzyi przez władze centralne) mieszana komisya techniczna złożona z zastępców interesowanych Ministerstw, szefa departamentu wodnego c. k. Namiestnictwa, urzędnika technicznego c. k. Starostwa w Krakowie, zastępców c. i k komendy twierdzy, Dyrekcyi kolei państwowej i północnej, krakowskiej Izby handlowej, wreszcie interesowanych gmin i Rad powiatowych (krakowskiej i wielickiej) i technicznego zastępcy Wydziału krajowego.

Za substrat do obrad komisyi, która się odbyła w czasie od 3. do 7. kwietnia 1903 pod przewodnictwem delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k. nadradcy budownictwa p. Artura Herbsta w Krakowie, a w której wziął udział jako zastępca Wydziału krajowego, dyrektor kraj. biura melioracyjnego, służył projekt c. k. Namiestnictwa podwyższenia obustronnych brzegów Wisły murami lub wałami od klasztoru Zwierzynieckiego na brzegu lewym, a od pieców wapiennych w Dębnikach na brzegu prawym aż do mostu kolei państwowej w Krakowie, względnie w Podgórzu, gdzie się rozpoczyna obwałowanie Wisły zostające pod zarządem Wydziału krajowego, — tudzież szkic przekopu Wisły od klasztoru Zwierzynieckiego do ujścia Wilgi na długości 1.700 m. przedłożony przez gminę miasta Krakowa, gdyż projekt przekopu Wisły od Dębnik do ujścia Wilgi na długości 2 894 m. opracowany przez prof. Sikorskiego, a preliminujący koszta na 4,315.000 K. został przez gminę miasta Krakowa cofnięty.

Projekt c. k. Namiestnictwa obliczony na przeprowadzenie tylko 2.250 m^3 wielkiej wody Wisły na sekundę preliminuje koszta kudowy, jak następuje:

a) na brzegu lewym (Krakowskim):

I. przełożenie i obwałowanie Rudawy . .	600.000 K.
II. mur ochronny od klasztoru Norbertanek do Wawelu, zasklepienie starego koryta Rudawy w Krakowie i podwyższenie lewego brzegu Wisły od Wawelu do mostu podgórskiego . .	690.000 K.
Razem .	1,290.000 K.

b) na brzegu prawym (Podgórskim):

III. ubezpieczenie prawego brzegu Wisły wraz z obwałowaniem ujścia Wilgi . . .	550.000 K.

c) roboty wspólne dla obu brzegów:

IV. Rozszerzenie koryta Wisły od km 76,2 do km 78,5	595.000 K.
Ogółem .	**2,435 000 K.**

Wedle oświadczenia c. k. Rządu zawartego w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa w dniu 29. września 1903 l. 10.792/pr. pokryć ma państwowa dotacya wodna administrowana przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, koszta robót na brzegu lewym, tudzież połowę kosztów wspólnych (1,290.000 + $\frac{595.000)}{2}$ = **1,587.500 K**, — państwowy zaś fundusz kanałowy, koszta zabezpieczenia brzegu prawego i połowę kosztów wspólnych (550.000 + $\frac{595.000)}{2}$ = **847.500 K**, tak iż na fundusz krajowy przypadłoby 12½% datku funduszu kanałowego, t. j. **105.875 K.**

Komisya uznała jednak projekt c. k. Namiestnictwa za niedostateczny, gdyż projekt ten przewiduje tylko odprowadzenia 2250 m^3 wielkiej wody na sekundę, podczas gdy wedle wywodów przedstawionych komisyi przez referenta c. k. centralnego biura hydrograficznego, c. k. nadradzcę budownictwa p. Siedecka ma być przyjętą za podstawę obliczenia przekroju poprzecznego Wisły ilość 3.300 m^3 na sekundę, a mury ochronne mają być zbudowane 0,5 m nad obliczone na tej podstawie zwierciadło wielkiej wody Wisły.

Z tego powodu projekt c. k. Namiestnictwa w myśl uchwały komisyi ma być w powyższym kierunku uzupełniony, za czem też oświadczył się delegat Wydziału krajowego, żądając zbudowania murów ochronnych, zamiast nasypów ziemnych, a to tak ze względów estetycznych, jak i dla powiększenia pojemności przekroju poprzecznego Wisły.

Do żądania tego Wydział krajowy w zupełności się przychyla, zwłaszcza, że w innych krajach koronnych w podobnych wypadkach, i to w miejscowościach, które pod względem znaczenia historycznego i ludności nie mogą iść w porównanie z Krakowem, c. k. Rząd buduje na koszt państwa mury bulwarowe z betonu, lub kamienia, jak n. p. na rzece Vöckla w miejscowości Vöcklabruck, gdzie te mury nie służą nawet dla ochrony domów, lecz gruntów uprawnych.

O przyspieszenie uzupełnienia projektu zabezpieczenia Krakowa przed powodzią odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 22. lipca 1905 l. 69.682 do c. k. Namiestnictwa, lecz nie otrzymał dotychczas odpowiedzi.

Preliminarz budowy dróg wodnych na r. 1906

W myśl §§. 2. i 3. ustawy z dnia 2. marca 1904 Dz. u. kr. Nr. 36. odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 31. maja 1905 l. 51.439 do c. k. Ministerstwa handlu o udzielenie preliminarza budowy dróg wodnych mającej się wykonać w r. 1906 w Galicyi, wraz o podanie wysokości datku krajowego, jaki ma być wstawiony do preliminarza krajowego na r. 1906 na oprocentowanie i umorzenie obligacyj, które c. k. Rząd wyda do r. 1906 na wykonanie dróg wodnych w Galicyi.

Alegat 5.

Załączonym ℣. reskryptem z dnia 25. lipca 1905 l. 4.179 (doręczonym Wydziałowi krajowemu przez c. k. Namiestnictwo 15. sierpnia 1905 już po ułożeniu rub. IX. preliminarza krajowego na r. 1906) nadesłało nam c. k. Ministerstwo handlu preliminarze tak centralnego kierownictwa budowy dróg wodnych jak i budowy dróg wodnych w Galicyi na r. 1906, które obejmują następujące wydatki:

Kierownictwo centralne:

Rubr.	I. Pobory osobiste	539.263 K.
»	II. Koszta podróży i przesiedlenia . .	50.000 »
»	III. Remuneracye i zapomogi . . .	15.000 »

Rubr.	IV.	Urządzenia dobroczynne . . .	500 K
»	V.	Potrzeby urzędowe i inwentarz biurowy	40.000 »
»	VI.	Najem i utrzymanie lokalności kancelaryjnych	35.000 »
»	VII.	Wydatki publiczne	—
»	VIII.	Wydatki rozmaite	60.000 »
»	IX.	Dochody zwrócone	—
»	X.	Roboty wstępne w polu . . .	15.000 »
			754.763 K.

Elewator próbny w Aujezd:

ubr.	XI—XIX	Wykupno gruntów i I. rata budowlana	1,000.000 K.
		Ogółem .	**1,754.763 K.**

Budowa dróg wodnych w Galicyi.

A) Ekspozytura w Krakowie:

Rubr.	I.	Pobory osobiste (według szczegółowego wykazu)	187.247 K.
»	II.	Koszta podróży i przesiedlenia . .	35.000 »
»	III.	Remuneracye i zapomogi . . .	1.500 »
»	IV.	Urządzenia dobroczynne . . .	500 »
»	V.	Potrzeby urzędowe i inwentarz biurowy	20.000 »
»	VI.	Najem i utrzymanie lokalności urzędowych	13.000 »
»	VII.	Wydatki publiczne	—
»	VIII.	Wydatki rozmaite	2.000 »
»	IX.	Dochody zwrócone	—
»	X.	Roboty wstępne w polu . . .	40.000 »
			299.247 K.

B) Przestrzeń kanału Zator-Samborek:

Rubr.	XI.	Wykupno gruntów	1,840.000 K.

C) Kanalizacya Wisły w Krakowie:

Rubr.	XI.	Wykupno gruntów . . .		500.000 K.
»	XII—XIX.	I. rata budowlana z 4% dodakiem na miejscowe kierownictwa budowy	20.000	1,020.000 »

D) 16,2% kwota kosztów centralnego kierownictwa preliminowanych na r. 1906 w sumie 1,754.763 K. . . . . 284.272 »

E) 16,2% kosztów centralnego kierownictwa w r. 1905 w przybliżonej sumie 600.000 K. . 97.200 »

F) 16,2% kosztów centralnego kierownictwa za rok 1904 w sumie 835.077 K. . . . 135.282 »

G) Zwrot kosztów robót przygotowawczych dla kanałów w Galicyi w r. 1905 w przybliżonej sumie . . . . . 90.000 »

H) Zwrot kosztów robót przygotowawczych na r. 1904 . . . . . 42.117 »

Ogółem . **3,808.118 K.**

Przy 95% kursie emisyjnym pożyczki oblicza c. k. Ministerstwo handlu kapitał imiennej wartości potrzebny dla uzyskania powyższej gotówki w sumie **4,008.544 K.**, półroczną zaś anuitetę przy 4% oprocentowaniu i 90-letniem umorzeniu na **82 592 K.** z której to kwoty przypadnie w r. 1906 na państwo 87½% 72.268 K., na kraj 12½% **10.324 K.**

Wydział krajowy nie może zataić niekorzystnego wrażenia, jakie na nim wywarł ten preliminarz. Gdy bowiem z rokiem 1906 upływa już ⅓ część pierwszego okresu budowy 1904—1912, należałoby się spodziewać, że c. k. Rząd zaniedbawszy 2 lata (1904 i 1905), wstawi do preliminarza dróg wodnych na r. 1906 ⅓ część sumy przeznaczonej na ten okres dla Galicyi (30,000.000 K. w gotówce) t. j. 10,000.000 K.

Tymczasem z powyższego preliminarza okazuje się, iż w r. 1906 ma być użytą na wykupno gruntów pod kanał Zator-Samborek kwota 1,840.000 K. a pod kanalizacyę Wisły w Krakowie 500.000 K, na właściwą budowę zaś, i to nie kanału, lecz kanalizacyi Wisły 520.000 K, razem **2,860.000 K**, podczas gdy na r. 1904 preliminowano 4,800.000 K, a na r. 1905 5,600.000 K.

Znamienny jest także w tym preliminarzu fakt, iż na tę część robót, która jest już dojrzałą, t. j. na kanał Zator-Samborek, dla którego projekt szczegółowy został opracowany, grunta do wywłaszczenia wytyczone, operat wykupna gruntów w najdrobniejszych szczegółach sporządzony i reambulacya polityczna ukończoną, c. k. Rząd nie preliminuje żadnej kwoty na budowę, tylko kwotę 1,840.000 K. na wykupno gruntów, natomiast zaś przewiduje sumę 500.000 K. na taką budowę, o której z góry powiedzieć można, że w r. 1906 nie zostanie rozpoczętą, bo dotychczas nie opracowano nawet szczegółowego projektu, ani nie przeprowadzono reambulacyi politycznej, tj. na kanalizacyę Wisły w Krakowie.

Uwagi te zakomunikował Wydział krajowy w odezwie z d. 25. sierpnia 1905 l. 77.633 c. k. Namiestnictwu, a zarazem zakwestyonował następujące wydatki wstawione do preliminarza budowy dróg wodnych na r. 1906:

a) w wydatkach centralnego kierownictwa rub. XI – XIX kwotę na elewator próbny w Aujezd 1,000.000 K, z której 16·2% tj. 162.000 K miałoby obciążać Galicyę;

b) w wydatkach Galicyi zwrot kosztów centralnego kierownictwa i robót przygotowawczych (zdjęć i projektów) za lata 1904 i 1905:

pod E)	centralne kierownictwo w r. 1905 . .	97.200 K
» F)	» » w r. 1904 . .	135.282 »
» G)	zdjęcia i opracowanie projektów w r. 1905 .	90.000 »
» H)	» » » w r. 1904 .	42.117 »
	razem .	364.599 K
	do tego wydatek ad a) .	162.000 »
	ogółem .	526.599 K

tak, iż zamiast wykazanej w preliminarzu sumy 3,808.118 K przypada na Galicyę tylko **3,281.519 K.**

Wydatek ad a) w wysokości 16·2% kosztów budowy elewatora wstawiony został niewłaściwie do preliminarza galicyjskiego, bo jak wiadomo, elewator będzie budowany w Aujezd koło Przerowa, w Galicyi zaś, gdzie teren jest najodpowiedniejszy dla budowy kanałów spławnych, wcale nie zachodzi potrzeba budowy elewatorów, jak się to okazuje z generalnego projektu c. k. radcy dworu, Hillingera, udzielonego Wydziałowi krajowemu reskryptem c. k. Ministerstwa handlu z d. 13. lipca 1898 l. 33.833. Ponieważ zaś

fundusze krajowe przyczyniać się mają do kosztów tylko tych przestrzeni kanałów (§. 1. państwowej ustawy kanałowej), które w obrębie odnośnego kraju będą zbudowane, zatem koszta budowy elewatora próbnego w Aujezd pod żadnym warunkiem zatem nawet w drodze czasowej zaliczki nie mogą obciążać Galicyi, lecz kraj Morawę, ewentualnie Czechy, gdyby na dziale wód między rzeką Morawą a Łabą zaszła potrzeba budowy elewatora.

Co się tyczy wydatku ad b) w sumie 364.599 K, to wydatek ten obrócony został w latach 1904 i 1905 wyłącznie na roboty przygotowawcze, gdyż jak się okazuje z powołanego reskryptu ministeryalnego z d. 25. lipca 1905, studya przedwstępne nie zostały dotychczas przeprowadzone, ani projekt szczegółowy dla robót pierwszego okresu (1904—1912) opracowany. Ponieważ zaś w myśl §. 12. państwowej ustawy kanałowej koszta tych robót przedwstępnych, które muszą być dokonane przed rozpoczęciem budowy, ma pokrywać wyłącznie skarb państwa, a kwoty potrzebne c. k. Rząd wstawiać ma do corocznych preliminarzy państwowych, zatem powyższe koszta nie mogą być przyjęte na fundusz krajowy.

Że wszystkie koszta wspomnianych robót przedwstępnych pokryć ma w myśl ustawy skarb państwa, okazuje się także z postanowienia ustępu drugiego §. 6 ustawy, które imperatywnie nakazuje c. k. Rządowi potrzebne roboty przygotowawcze (zdjęcia i projekty) ukończyć w ciągu lat 1901 do 1903, tak ażeby termin rozpoczęcia robót ustanowiony na r. 1904 mógł być dotrzymany.

Jeżeli więc z winy c. k. Rządu owe roboty przygotowawcze do końca r. 1903 nie zostały ukończone, jakkolwiek czas trzyletni był do tego wystarczającym, i przeciągnęły się do r. 1905, a może nawet i w roku bieżącym nie będą ukończone, to w myśl całkiem wyraźnych postanowień ustawy wszystkie te koszta aż do rzeczywistego rozpoczęcia budowy dróg wodnych pokryć ma wyłącznie skarb państwa bez pociągania funduszów krajowych, które wedle §. 1. ustawy mają się przyczyniać $12^1/_2\%$ datkiem dopiero do oprocentowania i umorzenia obligacyj, jakie na wykonanie (Herstellung) odnośnego kanału, względnie części kanału zostaną wypuszczone. Ponieważ nadto obligacye na budowę dróg wodnych nie zostały dotychczas wydane i nie mogą być wydane, aż się rozpocznie rzeczywista budowa, jest jasnem, iż fundusze krajowe nie mogą być pociągane do kosztów robót wstępnych potrzebnych do rozpoczęcia budowy.

Z tych powodów oświadczył Wydział krajowy w powołanej odezwie z 25. sierpnia 1905, że kraj Galicya nie przyczyni się do oprocentowania i umorzenia wykazanych powyżej pod *a)* i *b)* kosztów. Ewentualnie zatem, gdyby c. k. Ministerstwo handlu nie przychyliło się do zapatrywania Wydziału krajowego, mógłby zajść wypadek sporu tego Ministerstwa przeciw krajowi po myśli ustępu a), art. 3. państwowej ustawy zasadniczej z dnia 21. grudnia 1867 Dz. p. p. Nr. 143.

Równocześnie zażądał Wydział krajowy od c. k. Ministerstwa handlu udzielenia preliminarza budowy dróg wodnych na r. 1906 także dla innych krajów koronnych celem skonstatowania, czy 16,2% kwota z wydatków kierownictwa centralnego odpowiada rzeczywiście udziałowi Galicyi w całej sumie budowy preliminowanej na r. 1906.

Powyższej kwoty nie kwestyonował dotychczas Wydział krajowy, bo ona odpowiada kwocie 30 000.000 K; jaka w myśl zatwierdzonego przez Ministerstwo handlu programu budowy na pierwszy okres 1904—1912 wydzieloną została dla Galicyi z ogólnej sumy 185,713.600 koron przeznaczonej na budowę kanałów.

Wedle wiadomości jednak podanych przez dzienniki suma preliminowana na r. 1906 dla innych krajów wynosić ma około 30,000.000 K (29,000.000 K dla Czech, a 1,000.000 K dla Morawy na elewator), tak iż z kwotą preliminowaną dla Galicyi 2,860.000 K cała suma preliminowana dla wszystkich krajów wyniosłaby około 33,000.000 K.

Gdyby zatem te cyfry odpowiadały rzeczywistości, udział Galicyi w wydatkach kierownictwa centralnego musiałby być w r. 1906 zredukowanym z 16,2% poniżej 10%.

Wyłączając z preliminarza budowy dróg wodnych niewłaściwie wstawioną kwotę 526.599 K, a przyjmując na razie 16,2% wydatków centralnego kierownictwa na Galicyę, okaże się suma wydatków w gotówce na r. 1906 3,281.519 K, półroczna zaś rata anuitetowa, (przy 4% i 90-letniem umorzeniu) 71.171 K, zamiast 82.592 K, tak iż fundusz krajowy miałby w r. 1906 do uiszczenia 8.898 K (zamiast 10.324 K) i tę kwotę gotów jest Wydział krajowy uiścić.

Ponieważ wedle uchwały sejmowej z d. 3. listopada 1904 kredyt wstawiony na ten cel do budżetu krajowego na r. 1905 w kwocie 16.148 K płynnym jest do końca lutego 1907, zatem nie zachodzi potrzeba wstawiania do preliminarza krajowego na r. 1906 żadnego kredytu na budowę dróg wodnych, — a Wydział krajowy uprasza tylko Wys. Sejm o zaaprobowanie stanowiska zajętego w sprawie pokrycia kosztów robót przedwstępnych, tudzież elewatora na Morawie.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 5. września 1905 l. 78.341 o budowie dróg wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania Administracyi państwa w myśl §. 1. ustawy z d. 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66, tudzież §. 1. ustawy z d. 28. lutego 1904 Dz. u. kraj. Nr. 37. datków kraju, jakie będą potrzebne do oprocentowania i umorzenia ósmej części tych obligacyj, które Rząd wyda na wykonanie kanałów spławnych wymienionych w §. 1. powołanej ustawy krajowej, z wyłączeniem kosztów robót przedwstępnych, potrzebnych do rozpoczęcia budowy, które w myśl §. 12. w związku z §. 6. państwowej ustawy kanałowej mają być pokryte wyłącznie przez skarb państwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Oświadczenia

zastępców Wydziału krajowego w sprawie kanału alimentacyjnego ze Skawy i kanału spławnego Zator-Samborek.

W sprawie kanału alimentacyjnego i ujęcia wody na rzece Skawie oświadczają delegaci Wydziału krajowego, co następuje:

Trasę i niweletę kanału alimentacyjnego uznajemy za odpowiednią, ze względu jednak na interesy kultury krajowej, tudzież zapewnioną w drodze ustawy regulacyę rzeki Skawy, uważamy za pożądane następujące zmiany projektu:

1. Z uwagi, że w km. 9·0/1 rzeki Skawy istnieje jaz faszynowy, który służy do zasilania stawów rybnych w Palczowicach i Spytkowicach, byłoby niewłaściwem budowanie nowego jazu dla alimentacyi kanału w km. 8·3/4 Skawy, gdyż jaz istniejący, który nie jest zaopatrzony w szluzę gruntową i z tego powodu przyczynia się do zwiększenia wylewów, po zbudowaniu nowego jazu dla kanału spławnego, który ma piętrzyć wielką wodę o 0,3 m, wskutek zmniejszenia spadu powodowałby jeszcze większy zalew.

Z tego powodu wypadałoby uwzględnić prośbę gmin nawiedzanych powodzią (Grodzisko, Trzebieńczyce, Laskowa i innych poniżej położonych) i zbudować jeden jaz, mniej więcej w km. 8·8/9 (tj. 500 m. powyżej projektowanego nowego jazu), któryby zaopatrywał w wodę tak kanał spławny, jak i stawy w Palczowicach i Spytkowicach.

Ażeby wyzyskać wodę potoku Wieprzówki, należałoby przeprowadzić korekcyę ujścia tego potoku i wprowadzić go do Skawy powyżej nowego jazu w km. 8·8/9.

Korekcya ujścia Wieprzowki przewidzianą jest w projekcie regulacyi Skawy, koszta więc przełożenia ujścia tego potoku pokryłby fundusz regulacyjny.

Co się tyczy pokrycia kosztów budowy wspólnego jazu nowego, to z uwagi, że istniejący jaz zbudowany dla stawów, piętrzy średnią wodę normalną Skawy o 0,7 m, podczas gdy jaz projektowany przez c. k. Dyrekcyę budowy kanałów piętrzyłby tę wodę tylko o 0,4 m, jest całkiem słusznem, ażeby właściciele stawów w Palczowicach i Spytkowicach pokryli nadwyżkę kosztów. Nadmieniamy jednak, że gdy projektowany dla regulacyi spad Skawy między km. 6 a 11 wynosi 1,72‰ do 2‰, a dla młynówki dostarczającej wodę stawom wystarczy spad około 0,5‰, możnaby właścicieli stawów uwolnić od przyczynienia się do kosztów budowy nowego jazu, jeżeli ci właściciele przeprowadzą na własny koszt takie pogłębienie młynówki (na nieznacznej zresztą długości od Skawy w dół), ażeby Zarząd budowy kanałów nie potrzebował stawiać jazu wyższego ponad własną potrzebę.

Co do konstrukcyi jazu, zauważamy, że w interesie trwałości tego objektu należałoby go zbudować z kamienia lub betonu, używając drzewa tylko do ścian szpuntowych.

Dla utrzymania w porządku uregulowanego łożyska Skawy i zmniejszenia piętrzenia wielkiej wody, koniecznem jest zbudowanie szluzy gruntowej, któraby była otwieraną przy wielkiej wodzie i w ten sposób odprowadzała w dół żwir zatrzymujący się na jazie.

Sluza gruntowa powinna być zastósowaną do przekroju średniej wody normalnej Skawy unormowanego przez komisyę regulacyjną, który to przekrój o kształcie parabolicznym mierzy 0,7 m. maksymalnej głębokości przy 29 m. szerokości trasy regulacyjnej, czyli 13,5 m^2.

Oprócz szluzy gruntowej powinna być zbudowaną w jazie szluza dla tratew, której szerokość ma być zastósowaną do szerokości tratew wynoszącej 5 m., tudzież przepławka dla ryb.

Ponieważ w projekcie regulacyi Skawy przewidzianą jest szerokość średniej wielkiej wody na 85 m, zatem długość jazu powinna być zastósowaną do tej szerokości.

2. W projekcie przewidziano całkiem słusznie obwałowanie kanału alimentacyjnego, ażeby nie był narażony na zniszczenie przez wielką wodę Skawy. Wał ochronny jednak zaprojektowany powyżej jazu łączyć się ma z nasypem kolei lokalnej Trzebinia-Skawce poniżej km. kolejowego (licząc od Skawiec) 26,461, gdzie się znajduje przepust kolejowy o rozpiętości 2 m, a tem samem poniżej km. 26,368, gdzie istnieje przepust kolejowy dla młynówki o 4 m. rozpiętości.

Ponieważ właśnie przez te 2 przepusty kolejowe dostaje się wielka woda Skawy poza nasyp kolei Trzebinia-Skawce, a płynąc ze spadem terenu zatapia gminy od Grodziska w dół, linię kolejową i wyrządza szkodę w stawach rybnych, okazuje się niezbędna potrzeba przedłużenia wału ochronnego na prawym brzegu Skawy poza wymienione objekty kolejowe aż do terenu wolnego od zalewu w km. kolei $26 \cdot {}^{1}/_{3}$, gdzie linia kolejowa znajduje się w przekopie, a najwyższy punkt terenu ma rzędnę kolejową 239,98.

Rzędna niwelety szyny w km. 26,1 wynosi 236,16 (rzędna gruntu pod pokładem żwirowym 235,80). Przy budowie tego wału okaże się prawdopodobnie potrzeba małej korekcyi potoku Czarzewki, który obecnie wpada do młynówki, i wpuszczenie tego potoku do Skawy. Jeżeli zatem wał ochronny zostanie doprowadzony do terenu wolnego od zalewu w km. kolejowym $26 \cdot {}^{1}/_{3}$, to cała prawobrzeżna dolina Skawy położona poza kanałem alimentacyjnym i odnośna przestrzeń kolei Trzebinia-Skawce zostanie ochronioną od wylewów tej rzeki.

W ten sposób stanie się zadość żądaniom interesowanych gmin i obszarów dworskich i życzeniu c. k. Ministerstwa kolejowego wyrażonemu w reskrypcie z d. 3. czerwca 1904, l. 23.726, a obok tego osiągnie się zabezpieczenie kanału alimentacyjnego od uszkodzenia przez wielką wodę, która dostawszy się przepustami w km. kolejowym 26,368 i 26,461 przelewałaby się przez tor kolejowy do kanału alimentacyjnego na przestrzeni około 2,5 km. długiej, a nie mogłaby szybko odpłynąć syfonami w km. 2,108 i 3,056 kanału alimentacyjnego, gdyż te syfony projektowane są o świetle zaledwie 0,6 i 0,65 m.

Gdy przedłużenie wzmiankowanego wału ochronego leży w interesie tak kanału spławnego, jak i kolei lokalnej Trzebinia-Skawce tudzież właścicieli stawów w Palczowicach i Spytkowicach, oraz gmin Grodzisko, Trzebieńczyce i Laskowa; podpisani nie przesądzając decyzyi władz interesowanych, wyrażają zdanie, że koszta przedłużenia wału ochronnego od jazu na Skawie w górę powinny być pokryte w stosunku po 25%:

a) przez fundusz kanałowy,
b) przez zarząd kolei Trzebinia-Skawce;
c) przez właścicieli stawów w Palczowicach i Spytkowicach;
d) przez interesowane gminy Grodzisko, Laskowa i Trzebieńczyce.

Nadmieniamy przytem, że niezamożne gminy uzyskać mogą na pokrycie swego 25% datku do kosztów tego wału, które zresztą nie będą znaczne, zasiłki z krajowej i państwowej dotacyi dyspozycyjnej przeznaczonej na popieranie drobnych melioracyj.

Rozumie się samo przez się, że koszta szluz wpustowych w wymienionym wale mają ponieść strony interesowane, tj. koszta szluzy wpustowej dla kanału alimentacyjnego fundusz kanałowy, a koszta szluzy wpustowej dla młynówki właściciele stawów w Palczowicach i Spytkowicach.

3. Ze względów ekonomicznych należałoby naszem zdaniem w normalnym przekroju poprzecznym kanału alimentacyjnego opuścić projektowane ławeczki (bermy) po 0,6 m, wskutek czego oszczędzi się pas gruntu 1.2 m. szeroki, oraz zamiast projektowanych mostów żelaznych z pokładem drewnianym zbudować mostki żelazno betonowane systemu Hennebique' a o rozpiętości 5,16 m. Projektowana rozpiętość 7,7 m może być zredukowaną na 5,16 m, który to rozmiar odpowiada odległości połowy obustronnych szkarp zwilżonych.

4. Przed budową jazu na rzece Skawie okazuje się nagląca potrzeba uregulowania prawa poboru wody ze rzeki Skawy dla stawów rybnych w Palczowicach i Spytkowicach, a w szczególności ilości tej wody. Jak bowiem Panowie zastępcy c. k. Dyrek-

cyi budowy dróg wodnych przy obecnej reambulacyi oświadczyli, nie można było odszukać przy istniejącym jazie na Skawie pala markującego, chociaż w myśl §. 22. krajowej ustawy wodnej znak taki we 2 lata po wejściu w życie tej ustawy. tj. najdalej do 10. września 1877 winien był być założony, ani też nie znaleziono w księdze wodnej bliższych szczegółów co do sprawdzonego przez władzę polityczną prawa wodnego, jakkolwiek wedle §. 13. rozporządzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 9. czerwca 1875. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 70 prawo to najdalej do końca r. 1878 powinno było być do księgi wodnej wciągnięte. Jak najrychlejsze uregulowanie tego prawa wodnego, a w szczególności wysokości dozwolonego piętrzenia i ilości wody leży w interesie tak budowy kanału, jak i właścicieli stawów, zwłaszcza że w orzeczeniach władzy politycznej, jakie okazano przy komisyi, zachodyą pewne sprzeczności, mianowicie:

a) wedle orzeczenia c. k. Starostwa w Wadowicach z d. 23. grudnia 1885. l. 16.860 znajdować się ma podłoga szluzy wpustowej 0,75 m. pod progiem jazu, otwór zaś, przez który woda wpływać ma do młynówki, mierzyć ma 1,12 m. szerokości a 0,41 m. wysokości;

b) wedle orzeczenia tego samego Starostwa z 19. września 1886 l. 12.736 szerokość otworu mierzyć ma 1,45 m. (0,33 m. więcej), inne zaś wymiary pozostają te same;

c) wedle orzeczenia wreszcie tego Starostwa z d. 19. listopada 1901. l. 35.766 szerokość otworu mierzyć ma jak pod b) 1,45 m. podłoga zaś otworu znajdować się ma 0,45 m. pod koroną jazu.

W sprawie kanału spławnego od Zatora do Samborka km. 100,0—130,6 oświadczają delegaci Wydziału krajowego, co następuje:

Przedewszystkiem pozwalamy sobie w myśl uchwały Wydziału krajowego z d. 9. grudnia 1904. l. 121.996. złożyć c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych najżywsze podziękowanie Wydziału krajowego za uwzględnienie w projekcie interesów kultury krajowej, a mianowicie: za odpowiednio głębokie fundowanie objektów kanałowych stosownie do naszego żądania postawionego w protokole komisyi dla rewizyi trasy, tudzież za przewidziane w projekcie kanału alimentacyjnego dostarczenie 3,5 m^3 wody ze Skawy dla celów nawodnienia stosownie do pisma Wydziału krajowego z d. 12. kwietnia 1904 l. 6.543.

Co do szczegółów projektu kanału spławnego przedkładamy następujące uwagi:

I. Trasa, niweleta i normalny przekrój poprzeczny kanału spławnego.

Trasę, niweletę i normalny przekrój poprzeczny kanału, którego rozmiary odpowiadają kanałowi Dunaj-Odra, uważamy za zupełnie odpowiednie. Konstatujemy przytem, że wszystkie gminy i obszary dworskie, które brały udział bezpośrednio w komisyi obchodowej, nie podniosły przeciw trasie żadnych zarzutów; zarzuty zaś podniesione przez prawnego zastępcę kilku gmin i obszarów dworskich nie zostały poparte żadnymi rzeczowymi argumentami, w skutek czego uznać należy te zarzuty jako zupełnie nie uzasadnione.

II. Przystanie.

Na przestrzeni objętej projektem pszewidziano dwie przystanie:

1. w km. $102 \cdot {}^{2}/_{8} - 102 \cdot {}^{5}/_{6}$ w gminach Zator i Palczowice długości 300 m;
2. w km. $129 \cdot {}^{1}/_{2} - 129 \cdot {}^{3}/_{4}$ w gminie Skawina długości 230 m.

Co do przystani w Zatorze, dla której przewidziano tylko komunikacyę z gościńcem państwowym nadwiślańskim, żądamy połączenia z koleją lokalną Trzebina-Skawce, a to w interesie samego kanału spławnego. Po otwarciu bowiem ruchu na kanale oczekiwać należy z tej kolei dowozu węgla z Jaworzna i Sierszy, który kanałem będzie transportowany do Galicyi wschodniej, tudzież dowozu z Zakopanego granitowych kostek brukowych dla miast galicyjskich, który to materyał brukowy mimo nadzwyczajnej trwałości dotychczas tylko ze względu na wysokie koszta transportu kolejowego nie mógł być zastosowany.

Do przystani w Skawinie nie przewidziano w projekcie dojazdu i w tym kierunku wymaga projekt uzupełnienia.

Wreszcie zwracamy uwagę na potrzebę urządzenia przystani w Brzeźnicy przy ważnej drodze powiatowej łączącej Wadowice z Krakowem zwłaszcza że na folwarku krajowym w Czernichowie znajdują się obfite pokłady wapienia, z których wypala się znakomite wapno, po zbudowaniu zaś w trakcie wymienionej drogi mostu na Wiśle między Czernichowem a Brzeźnicą, czego w najbliższej przyszłości w interesie ekonomicznego podniesienia okolicy należy oczekiwać, zostanie powiększoną przez Wydział krajowy produkcya wapna, który to materyał w razie urządzenia przystani w Brzeźnicy skorzysta z taniego zransportu wodnego.

III. Objekty komunikacyjne.

Co do szerokości przejazdu przez kanał dla dojazdu kolejowego w Zatorze (6,4 m.) nie mamy nic do nadmienienia, przyłączamy się zaś do żądania Wydziału powiatowego, ażeby trasa tego dojazdu między gościńcem państwowym a kanałem zos'ała zmienioną.

Na podstawie informacyi otrzymanej z krajowego biura drogowego oświadczamy że szerokość przejazdów przez kanał dla dróg żwirowanych w Spytkowicach, Brzeźnicy i Samborku powinna wynosić pięć (5) m, szerokość zaś innych więcej uczęszczanych przejazdów cztery (4) metry. Na dłuższych drogach równoległych, których szerokość zaprojektowano podobnie jak przy kolejach żelaznych na 3 m., należałoby urządzić co 200 m. wymijanki 5 m. szerokie. Maksymalny spad ramp 5% uważamy za odpowiedni.

Dla oszczędzenia kosztów konserwacyi należałoby wszystkie mostki na drogach równoległych zbudować z materyału trwałego, a mianowncie mostki żelazno-betonowe, których koszta w praktyce okazały się mniejsze od kosztów mostów żelaznych.

Z doświadczeń bowiem 20-letnich kraj. biura milioracyjnego okazało się, że objekty drewniane po niedługim czasie uległy zniszczeniu i musiały być zastąpione trwałymi objektami betonowymi, których koszta wobec wzrastającej ceny materyału drzewnego, zwłaszcza dębowego, nie wiele przekraczają koszta objektów drewnianych. Materyału drzewnego (dębowego) należałoby tylko użyć do ścian szpuntowych, które to części konstrukcyjne znajdują się pod wodą.

Co się tyczy przejazdu dla drogi Skawina-Tyniec w gminie Samborek uważamy za konieczną budowę mostu na kanale, gdyż przewidziany w projekcie podjazd pod akwaduktem na Skawince narażałby komunikacyę na częste przerwy przy wezbraniu potoku Skawinki zwłaszcza że ten punkt na Skawince znajduje się w cofce wody Wisły. Mianowicie znajduje się obecna droga na rzędnej w osi kanału 211,10 — 211,00, podczas gdy podjazd pod akwaduktem ma rzędną 208,38; — podjazd więc znajdowałby się 2,72 względnie 2.62 m. niżej od obecnej drogi, a 1,69 m. pod zwierciadłem wielkiej wody Skawinki z 12. lipca 1903 (z rzędną 210,07), względnie 2,035 m. pod zwierciadłem wielkiej wody w r. 1813 (z rzędną 210,415).

Ze względu na tendencyę ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. (§. 7.) upraszamy o zmianę projektu wszystkich przejazdów przez kanał z wyjątkiem na kolejowej drodze dojazdowej w Zatorze w tym kierunku, ażeby zamiast mostów żelaznych zastosowane zostały mosty żelazno-betonowe Hennebique'a, a w ten sposób użyte zostały we większych rozmiarach do budowy tych objektów materyały znajdujące się na miejscu i wyrabiane w kraju, oraz zatrudnieni zostali technicy i robotnicy krajowi. Nadmieniamy przytem, że zastępcy firmy Hennebique'a we Lwowie architekci Zacharyewicz i Sosnowski zbudowali już w Galicyi cały szereg mostów żelazno-betonowych i lewar na rzece Strwiążu w Dołobowie dla Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych, tudzież konstrukcye stropowe na nowym dworcu kolejowym w Lwowie ku zupełnemu zadowoleniu władz interesowanych.

Co się tyczy żądań stron, ażeby koszta konserwacyi zbudowanych nowych objektów komunikacyjnych (przejazdów, ramp, dróg równoległych, oporęczeń itp.) zamiast przerwanych starych komunikacyj pokrywała Administracya dróg wodnych, to sprawa ta

uregulowaną już została w ustępie czwartym §. 17. rozporządzenia c. k. Ministerstwa handlu z d. 23. kwietnia 1903 Dz. p. p. Nr. 90 i to na korzyść stron interesowanych, które w zupełności uwolnione zostały od kosztów konserwacyi tych objektów.

Sprawa pokrycia nadwyżki kosztów utrzymania dojazdu kolejowego dostacyi w Zatorze z funduszu kanałowego załatwioną jest również postanowieniem ustępu trzeciego §. 17. powołanego rozporządzenia Ministerstwa handlu

IV. Akwadukty.

Na rzece Skawie zaprojektowano skośny akwadukt żelazny o 5 otworach.

2 skrajne po 29,15 m o prostopadłej szerokości w świetle po	27,87 m.	=	55,74 m:
2 po 38,87 m o prostopadłej szerokości w świetle . .	31,43 „	=	62,86 „
1 środkowy 37,37 m o prostopadłej szerokości w świetle .	35,73 „	=	35,73 „
Razem .			**154,23 m.**

Dolna krawędź konstrukcyi żelaznej z rzędną 228,20 wznosi się nad wielką wodę Skawy z r. 1903 z rzędną 227,08 o 1,12 m.

Otwory tego akwaduktu zastosowane do leżącego tuż poniżej mostu kolejowego, tudzież położenie dolnej krawędzi konstrukcyi nad wielką wodą są odpowiednie.

Akwadukt na Skawinie otrzymać ma 3 otwory, z których dwa skrajne mierzą po 21 m a środkowy 30 m, tak iż suma otworów w świetle wynosi 72 m.

Dolna krawędź konstrukcyi żelaznej tego akwaduktu ma rzędną 211,58, wznosić się więc będzie nad wielką wodę z r. 1813 (210,415) o 1,165 m,. nad cofkę zaś wody wielkiej Wisły spiętrzonej projektowaniem obwałowaniem (211,55) zaledwie 0,03 m.

Rozpiętość tego akwaduktu jest odpowiednia, natomiast wzniesienie dolnej krawędzi konstrukcyi za małe. Z uwagi jednak, że cofka Wisły z rzędną 211,55 (po obwałowaniu tej rzeki) wydarza się rzadko, a przytem cofka Wisły płynąca od ujścia Skawinki w górę płynie z minimalną chyżością, nie podnosimy z tego powodu przeciw projektowi zarzutów.

V. Przepusty i syfony

Ponieważ w myśl uchwały sejmowej z d. 11. lipca 1902 projektem obwałowania Wisły od Przemszy do Krakowa objętą jest także regulacya dopływów Wisły, zatem c. k. Dyrekcya dla budowy dróg wodnych porozumiała się z kraj. biurem melioracyjnem tak co do głębokości fundamentów dla objektów, na tych potokach, jak i co do ilości wielkiej wody, jaka przez objekty kanałowe ma być przeprowadzoną.

Gdy wedle studyów przeprowadzonych w r. 1903 ilość wielkiej wody znaczniejszych dopływów Wisły na tej przestrzeni z powodu górskiego dorzecza, znacznego spadu i krótkiego biegu wynosiła około 2 m^3 z 1 km^2 na sekundę (na Skawince 1,9 m^3); przyjęto za podstawę obliczenia otworów przepustów i syfonów tę ilość wielkiej wody (2 m^3), podczas gdy np. poniżej Krakowa podobne małe dopływy Wisły prowadzą zaledwie 0,25 do 0,5 ^{3} wielkiej wody z 1 km^2 na sekundę.

Po przejrzeniu przedłożonego komisyi reambulacyjnej projektu szczegółowego konstatujemy, że niweleta progów syfonów dla znaczniejszych dopływów Wisły została zaprojektowaną dostatecznie głęboko, tak iż przy korekcyi tych dopływów osiągnięte zostanie należyte odwodnienie, a przekroje poprzeczne syfonów obliczone zostały w rozmiarach wystarczających. Uwaga ta odnosi się w szczególności do potoków: Półwieś, Brzeźnica, Jaśkowidzkiego i Facimiech (Wielkodrodzka rzeka) tak co do głębokości, jak i przekrojów poprzecznych — dalej do potoków: Bachówka (Spytkowickiego) i Wróblówka, pod względem przekrojów poprzecznych, a do potoków Zelczynka i Borek szlachecki pod względem głębokości.

Co się tyczy przekrojów poprzecznych syfonów dla potoków: Zelczynka i Borek szlachecki, proponujemy zgodnie z opinią c. k. nadradcy budownictwa p. Ingardena po-

większenie tych przekrojów tak, ażeby syfon na Zelczynce przeprowadzał 15 m^3 wielkiej wody na sekundę, syfon zaś na potoku Borek szlachecki 5,5 m^3 na sekundę. Dla potoku Wróblówka w km. 109,979 prosimy o obniżenie progu syfonu o pół metra, gdyż wedle zaprojektowanej korekcyi rzędna dna tego potoku w osi kanału wynosi 219,756.

Co się tyczy potoku Bachówka (Spytkowickiego), zauważamy, że w projekcie obwałowania Wisły przewidziany jest przekop dla wprowadzenia tego potoku w prostym kierunku do Wisły w km 107,372 kanału z rzędną dna w osi kanału 215,510. Upraszamy tedy o zbudowanie w km 106,779 mniejszego objektu, któryby tylko odprowadził wodę młynówki, a natomiast o zbudowanie w km 107,372 syfonu dla potoku Bachówki (Spytkowickiego) z pojemnością 30 m^3 wielkiej wody na sekundę. W razie gdyby ustawa krajowa zapewniająca obwałowanie Wisły nie przyszła do skutku przed rozpoczęciem budowy kanału w km 107,372, upraszamy o wykonanie przekopu Bachówki, którego projekt udzielony zostanie c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych, zaliczkowo z funduszu kanałowego z zastrzeżeniem zwrotu z funduszu budowy obwałowania Wisły, względnie z funduszu krajowego.

Nadmieniamy przytem, że projekt regulacyi Wróblówki i Bachówki sporządzony został dopiero w jesieni rb., wskutek czego c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych nie mogła uwzględnić tych szczegółów w projekcie kanału.

Co się tyczy innych objektów na licznych ściekach wód spływających ze sąsiednich pagórków, proponujemy w porozumieniu z p. Ingardenem pewne powiększenie przekrojów tych objektów w stosunku do terenu opadowego tych ścieków, mianowicie w tym kierunku, ażeby za podstawę obliczenia pojemności przyjętą została dla dorzeczy do 1 km^2 ilość 3 m^3 wody z 1 km^2 na sekundę, dla dorzeczy zaś od jednego do kilku kilometrów kwadratowych 2,5 m^3 z 1 km^2 na sekundę, spiętrzenie zaś wywołane tymi objektami nie przekraczało miary 0,2 do 0,3 m, a chyżość wody w objektach 2,5 do 3 m.

Głębokości niniejszych przepustów i syfonów są z reguły odpowiednie, żądamy tylko głębszego założenia następujących czterech objektów:

1) syfonu w km 108,523 w głębokości 1,5 m. pod terenem, gdyż od tego syfonu projektowany jest rów osuszający wzdłuż stawu „Kasztelan“ do Wisły;

2) syfonu w km 117,750 w głębokości 1,5 m pod terenem dla odwodnienia gruntów włościańskich zabagnionych stawem w Brzeźnicy, gdyż od tego syfonu projektowany jest rów, osuszający granicę gmin Brzeźnicy i Brzezinki do Wisły;

3) przepustu w km 125,753 do głębokości 1,5 m pod terenem, gdyż od tego przepustu projektowany jest rów osuszający do starego łożyska Wisły;

4) wreszcie przepustu w km 127,560 o 0,5 m, gdyż od tego przepustu projektowany jest rów osuszający do Wisły.

Co się tyczy żądań Panów Zastępców c. k. kolei państwowych w sprawie powiększenia przekrojów syfonów i przepustów i zastosowania ich wymiarów do sąsiednich objektów kolejowych, zaznaczamy, że żądania te usuwają się z pod oceny pod względem hydrotechnicznym, gdyż nie podano powierzchni przekrojów zwilżonych objektów kolejowych, przez które rzeczywiście wielka woda przepływała, lecz pomnożono rozpiętość tych objektów przez ich wysokość bez względu na to, czy wielkie wody całymi profilami poprzecznymi objektów kolejowych przepływały. Wiadomą zaś jest rzeczą, że rozpiętość objektów kolejowych ze względu na dogodność niwigilacyi bywa częstokroć znacznie większą, aniżeliby tego wymagał przepływ wielkiej wody, a wysokość tych objektów (otwartych przepustów) zależną jest od wysokości nasypu kolejowego i nie jest obliczoną dla przepływu wielkiej wody.

Natomiast skonstatowano komisyonalnie, że most kolejowy na potoku Brzeźnicy o rozpiętości 5 m., zarówno jak i jaz na tym potoku tuż powyżej mostu drogowego piętrzą szkodliwie wielką wodę, która rozlewa się po obu brzegach tego potoku i zatapia sąsiednie grunta, zagrażając gościńcowi i kolei, a w przyszłości kanałowi spławnemu.

Gdy powodem tych wylewów jest niedostateczna rozpiętość mostu kolejowego i brak szluzy gruntowej w jazie, okazuje się potrzeba rychłego powiększenia mostu kolejowego, ażeby mógł przeprowadzić przewidzianą w projekcie kanału ilość wielkiej wody 60 m^3 na sekundę, oraz zaopatrzenie jazu w szluzę gruntową, w myśl przepisów krajowej ustawy wodnej, do czego jest powołaną władza polityczna.

VI. Odwodnienie.

W udzielonych Wydziałowi krajowemu przy protokole rewizyi trasy normalnych przekrojach poprzecznych kanału przewidziano ochronę gruntów od zabagnienia przez filtrowanie wody z kanału za pomocą rowów równoległych 0,75 m. głębokich, o szerokości dna 0,75 m., a nachyleniu skarp 1:1,5. Głębokość tych rowów uważamy za dostateczną po lewej (północnej) stronie kanału, skąd woda opadowa ma naturalny spływ do Wisły; natomiast rowy o takim normalnym profilu po stronie prawej (południowej) kanału okazują się niedostateczne, gdyż rowy te mają na celu nie tylko uchwycenie wody przesiąkającej z kanału i odcięcie jej od gruntów uprawnych, lecz także odwodnienie i odprowadzenie wody deszczowej spływającej po dość stromym terenie, która w swym naturalnym biegu natrafia na przeszkodę w nasypach kanałowych. Nadto grunta położone na południe od kanału, nie mogą być pozbawione możliwości odwodnienia i drenowania, które to roboty melioracyjne podejmują właściciele gruntów w Galicyi, a nawet włościanie w powiatach zachodnich, w coraz większych rozmiarach.

Opierając się tedy na postanowieniu ustępu trzeciego §. 13. ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66, żądamy wykonania: na wszystkich tych przestrzeniach kanału, gdzie zwierciadło wody w kanale znajduje się w głębokości do 0,75 m. pod terenem, lub nad terenem:

1. wykonania równoległych rowów osuszających ze spadem minimalnym 0,5‰, a maksymalnym 3‰;

a) po stronie lewej (północnej) 0,75 m. głębokich;

b) po stronie prawej (południowej) 1,50 m. głębokich na gruntach ornych, a 1,0 m. głębokich na łąkach i pastwiskach;

2. założenia objektów (syfonów i przepustów) w minimalnej głębkości 1,80 m. na gruntach ornych, a 1,50 m. na łąkach i pastwiskach, tak ażeby pogłębienie głównych rowów osuszających do tej głębokości było możliwe.

Gdzie istniejące rowy odwodniające (ścieki) nie posiadają dostatecznej głębokości, a w projekcie obwałowania Wisły nie są przewidziane rowy osuszające, należałoby rowy równoległe wzdłuż kanału od strony prawej (południowej) wykonać, o głębokości przynajmniej 1,0 m. na rolach, a 0,75 m. łąkach, a główny ściek od syfonu (przepustu) w dół na potrzebnej długości pogłębić.

Projektowaną na 0,75 m. szerokość dna rowów równoległych należałoby zredukować na 0,5 m., gdyż z doświadczenia okazało się, iż rowy o węższem dnie lepiej się utrzymują, a czyszczenie ich jest łatwiejsze.

Przekrój normalny zatem równoległych rowów odwodniających miałby następujące wymiary:

a) dno 0,5 m. szerokie;

b) nachylenie skarp 1 : 1,5;

c) głębokość po stronie lewej (północnej) 0,75 m., po stronie prawej (południowej) 1,50 m. (ewentualnie 1,0 m.) na rolach, 1,0 m. (ewentualnie 0,75 m.) na łąkach i pastwiskach.

Według profilu podłużnego kanału spławnego okazuje się potrzeba wykonania następujących rowów odwodniających:

1. od km. 100,370 do syfonu w km. 100,586 po obu stronach;

2. od km. 100,740 do syfonu w km. 100,586;

3. od km. 100,780 do Skawy w km. 101·5% po obu stronach przy równoczesnem zaniechaniu budowy projektowanego syfonu w km. 100,780, gdyż syfon ten wobec wysoko położonego objektu kolejowego nie może być założony w głębokości potrzebnej dla odwodnienia gruntów;

(Oba rowy równoległe na tej przestrzeni muszą być poprowadzone syfonami po pod młynówkę w Zatorze);

4. od km. 103,4 po obu stronach do nieprzewidzianego w projekcie syfonu w km. 103,490, od którego projektowany jest przez Wydział krajowy rów odwadniający przez

Palczowice do Skawy; (Syfonu tego, który dla odwodnienia gruntów włościańskich jest niezbędnie potrzebny, żąda gmina Palczowice).

5. od km. 106,779 do 106,920 po obu stronach do młynówki w km. 106,779;

6. od km. 106,920 do syfonu na przekopie Bachówki w km. 107,372 po obu stronach;

7. od km. 107,780 do przekopu (syfonu) Bachówki w km. 107,372 po obu stronach;

(Zauważa się, że w razie dostarczenia wody z kanału dla stawu Kasztelan w Spytkowicach w km. 108,200 zaś wedle oświadczenia p. Sieglera, młynówka prowadząca wodę do tego stawu z Bachówki będzie niepotrzebną, a tem samem budowa syfonu na tej młynówce w km. 107,676 może być zaniechaną).

8. od km. 107,820 do syfonu w km. 108,523 po obu stronach;

(Od tego syfonu przewidziany jest w projekcie obwałowania Wisły rów osuszający wzdłuż stawu „Kasztelan“ do Wisły).

9. od km. 109,300 do syfonu w km. 108,533 po obu stronach;

10. od km. 110,100 do syfonu w km. 110,441 po obu stronach;

11. od km. 110,700 do syfonu w km. 110,441 po obu stronach;

12. od km. 111,520 do syfonu w km. 112,063 po lewej stronie, a od km. $111\cdot{}^{7}/_{8}$ do tegoż syfonu po prawej stronie;

13. od km. 112,300 do syfonu w km. 112,063 po obu stronach;

14. od km. 112,480 do $113\cdot{}^{2}/_{3}$ rów 0,5 m. głęboki po prawej stronie, od km. 112,480 do $112\cdot{}^{8}/_{9}$ rów normalny po lewej stronie do rowu polnego i od km. $112\cdot{}^{9}/_{113\cdot0}$ rów normalny po lewej stronie do tego samego rowu polnego;

15. od km. $113\cdot{}^{0}/_{1}$ do $113\cdot{}^{4}/_{5}$ rów odwodniający górne ramię starego łożyska Wisły w Łączanach do dolnego ramienia po lewej stronie; (W tem starem Wiślisku projektowany jest rów osuszający).

16. w km. $113\cdot{}^{7}/_{8}$ ma być założony syfon zamiast wpustu i odwodnienie do starego Wiśliska, po prawej zaś stronie od km. $113\cdot{}^{6}/_{7}$ i od przejazdu w km. 113,835 do tegoż lewaru w km. $113\cdot{}^{7}/_{8}$ normalne odwodnienie;

17. od km $113\cdot{}^{8}/_{9}$ do syfonu w km $114\cdot{}^{4}/_{5}$ po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest rów osuszający do Wisły);

18. od km. 114,6 do syfonu w km. $114\cdot{}^{4}/_{5}$ po obu stronach;

19. od km. 114·6 do syfonu w km. $115\cdot{}^{1}/_{2}$ po obu stronach;

20. od km. $115\cdot{}^{1}/_{2}$ do syfonu w km. 115,423 po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest rów osuszający do potoka Brzeźnicy. Zauważa się, że odwodnienie od km. 114·6 jest możliwe do syfonu w km. 115,423, — a w takim razie odpadłaby potrzeba budowy syfonu w km. $115\cdot{}^{1}/_{2}$);

21. od km. 115·9/116·0 (granicy Nowych dworów i Brzeźnicy) do syfonu w km. 115,423 po obu stronach;

22. od km. $117\cdot{}^{4}/_{5}$ do syfonu w km. 117,750 po obu stronach;

(Syfon ten ma być założony 1,5 m. pod terenem, gdyż od niego projektowany jest rów osuszający granicą Brzeźnicy i Brzezinki do Wisły);

23. od km. 117,830 do syfonu w km. 117,750 po obu stronach;

24. od wpustu w km. 119,441 do nowego syfonu w km. $119\cdot{}^{0}/_{7}$, który ma być zbudowany dla umożliwienia nawodnienia łąk włościańskich w Jaśkowicach, po obu stronach;

25. od km. $119\cdot{}^{0}/_{7}$ do syfonu w km. 120,555 po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest przy obwałowaniu Wisły rów osuszający do potoku Pozowickiego);

26. od km. 120,555 do syfonu w km. 121,043 po obu stronach;

27. od km. 121,270 do syfonu w km. 121,043 po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest rów osuszający);

28. od km. 121,730 (mającego się położyć przepustu) do nowego syfonu żądanego przez dwór i gminę w km. 121,270;

(Zauważa się, że syfon ten będzie raczej przeszkodą dla odwodnienia);

29. od km. 122,170 do syfonu w km. 121,750 po obu stronach;

30. od km. 112,170 do syfonu dla Wielkodrodzkiej rzeki (Facimiech) w km. 122,380 po obu stronach;

31. od km. 122,380 do nowego syfonu w km. 122,700 po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest rów osuszający do Wielkodrodzkiej rzeki);

32) od przejazdu w km. 122,959 do nowego syfonu w km. 122,700 po obu stronach;

33. od przejazdu w km. 122,959 do syfonu w km. 123,425 po obu stronach;

(Od tego syfonu projektowany jest rów osuszający do potoku Zelczynki);

34. od km. 123,911 do syfonu w km. 123,425 po obu stronach;

35. od km. 123,911 do przepustu w km. 124,895 z zastrzeżeniem, ażeby rów w km. 124,700 otrzymał dostateczną głębokość.

(Stąd projektowaną jest korekcya rowu przez Ochodzę do starego Wiśliska);

36. od km. 124,900 do przepustu w km. 125,753, który ma być pogłębiony przynajmniej do 1,50 m. pod terenem;

(Stąd projektowany jest rów osuszający do starego Wiśliska);

37. od km. 125,900 do przepustu w km. 125,753 po lewej stronie;

38. od km. 125,9 do km. 126,7 równoległy rów odwodniający po lewej stronie z którego woda ma być odprowadzona dwoma rowami z km. 126 i 126,290 do rowu melioracyjnego od przepustu w km. 125,753;

39. od km. 126,878 do syfonu w km. 126,708 po lewej stronie;

40. od km. 126,878 do mającego się pogłębić przepustu w km. 127,560 po lewej stronie, a od km. 126,250 do tego samego przepustu po prawej stronie.

(Od tego przepustu projektowany jest rów melioracyjny do Wisły w Kopance);

41. od km. 128,360 do przepustu w km. 127,560 po lewej stronie;

42. od km. 129,740 do potoku Skawinki w km. 130,420 po obu stronach.

Przytem nadmieniamy, że gdy potok Borek szlachecki, dla którego projektowany jest syfon w km. 126,708, w czasie wezbrań prowadzi wielkie ilości piasku i zagraża zasypaniem objektu kanałowego, należałoby wziąść pod rozwagę zabudowanie i ustalenie źródłowisk tego potoku na koszt funduszu kanałowego.

VII. Dostarczenie wody dla celów nawodnienia.

Przychylając się do wniosku Wydziału krajowego przedłożonego pismem z dnia 12. kwietnia 1904 l. 6543, oświadczyło c. k. Ministerstwo handlu w reskrypcie z dnia 15. czerwca 1904, l. 761 gotowość zaprojektowania kanału alimentacyjnego z rzeki Skawy, dla pojemności 4,5 m^3 wody, z czego przypadłby 1 m^3 na zasilenie kanału, reszta zaś 3,5 m^3 miałaby służyć dla celów nawodnienia.

Ze zgłoszonej do Wydziału krajowego do nawodnienia powierzchni 317 ha łąk i pastwisk, tudzież 372 ha stawów rybnych w 9 gminach i 6 obszarach dworskich odpada powierzchnia 41,9 ha na obszarze dworskim Zator (Palczowice) z powodu trudności doprowadzenia wody przez nasyp kolei państwowej do łąki nad Skawą, względnie niemożliwości zasilania stawów w Palczowicach, gdyż poziom wody w kanale znajduje się niżej od wody na stawach, dalej powierzchnia 43,15 ha w gminie Miejsce i 59,26 ha w gminie Spytkowice, gdyż zastępcy tych gmin odstąpili przy komisyi od zamiaru nawodnienia łąk i pastwisk, wreszcie 20,14 ha w gminie Brzeźnica i 80,5 ha na obszarze dworskim Brzeźnica, gdyż zwierciadło wody w kanale znajduje się pod terenem. Natomiast zgłoszono dodatkowo przy reambulacyi politycznej ze strony obszaru dworskiego Spytkowice 116,2 ha stawów (140,3 ha zamiast zgłoszonych pierwotnie 24,1 ha), ze strony obszaru dworskiego Borek szlachecki 57,5 ha łąk do nawodnienia i ze strony obszaru dworskiego Facimiech 50 morgów łąk do nawodnienia.

Wobec wykazanej powyżej powierzchni, na której nawodnienie okazało się niemożliwe, lub zgłoszenia cofnięto, proponuje się do uwzględnienia dodatkowe zgłoszenia obszarów dworskich Spytkowice i Borek szlachecki, co do których zachodzi pewność wykonania robót przez właścicieli, przyczem się nadmienia, że wedle otrzymanych informa-

cyj nawodnienie w Facimiechu wobec zamierzonej parcelacyi prawdopodobnie nie przyjdzie do skutku, wskutek czego nie reflektuje się na to nawodnienie.

Powierzchnia więc gruntów, na której zamierzone i możliwe jest nawodnienie wodą pobieraną z kanału Zator-Kraków, przedstawia się, jak następuje:

a) nawodnienie łąk i pastwisk:

1) gmina Ryczów		46,03 ha
2) „ Brzezinka		11,50 „
3) „ Jaśkowice		13,20 „
4) „ Wielkie drogi		12,40 „
5) obszar dworski Borek szlachecki		57,50 „
6) gmina Skotniki		69,04 „
7) „ Pychowice		17,26 „
razem		**226,93 ha**

(wobec pierwotnie zgłoszonych 317 ha);

b) stawy rybne:

1) obszar dworski Spytkowice:		
a) stawy Pietrów i Wawrzek		96,00 ha
b) staw Kasztelan		44,30 »
2) „ Półwieś		46,00 „
3) „ Kossowa		99,50 „
4) „ Wielkie drogi (23+23)		46,00 „
razem		**331,80** ha

(wobec pierwotnie zgłoszonych 372 ha).

Stawy rybne wymagają zasilania wodą w marcu każdego roku w ilości 7 l. na 1 ha i sekundę, w następnych zaś miesiącach po 1 l. na 1 ha i sekundę. Do nawodnienia przyjmuje się w kwietniu, a następnie w październiku i po części w listopadzie po 10 l. na 1 ha i sekundę.

Wobec tego wynosić będzie całkowite zapotrzebowanie wody:

a) w marcu:

dla kanału spławnego	1,000 m³
dla 331,8 ha stawów po 7 l	2,223 „
razem	3,223 m³

b) w kwietniu:

dla kanału spławnego	1,000 m³
dla 331,8 ha stawów po 1 l.	0,332 „
dla 226,93 ha nawodnienia po 10 l.	2,269 „
razem	3,601 m³

c) od maja do końca września:

dla kanału	1,000 m³
dla stawów 331,8 ha po 1 l.	0,332 „
razem	1,332 m³

d) w październiku i listopadzie:

dla kanału	1,000 m³
dla stawów 331,8 ha po 1 l.	0,332 „
dla nawodnienia 226,93 ha po 10 l.	2,269 „
razem jak pod b)	3,601 m³.

Maksymalne zatem zapotrzebowanie wynosić będzie 3,6 m³, podczas gdy pojemność kanału alimentacyjnego ze Skawy przyjęto na 4,5 m³, z czego okazuje się możliwość intenzywniejszego nawodnienia łąk i pastwisk, ewentualnie uwzględnienia dalszych żądań stron na przestrzeni Samborek-Kraków.

Wobec zastrzeżenia zawartego w opinii Panów Zastępców c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych i delegata technicznego c. k. Namiestnictwa, któreby mogło zakwestyonować zamierzone nawodnienia, zauważamy, że obserwacye wodoskazowe i przeprowadzone przez c. k. kraj. oddział hydrograficzny badania hydrometryczne wskazują na to, że nawodnienia zamierzone mogą być zrealizowane, bez szkody dla gmin położonych nad Skawą poniżej Grodziska.

W miesiącach bowiem marcu, kwietniu, październiku i listopadzie średni arytmetyczny stan wody na rzece

Skawie pod Zatorem

przedstawiał się w ostatniem piętnastoleciu od r. 1890 do 1904, jak następuje:

Rok	Marzec	Kwiecień	Październik	Listopad	Uwaga
1890	+4 ,5	+23,5	+60,8	+53,4	
1891	+77,7	+49,3	+ 4,8	+15,5	
1892	+45,3	+43,2	+21,3	+13,3	
1893	+66,5	+40,5	+36,6	+19,9	
1894	+42,6	+ 9,3	+46,6	+19,7	
1895	+54	+41	+31	+40	
1896	+64	+75	+13	+ 5	
1897	+76	+71	+26	+ 6	
1898	+44	+88	+23	+15	
1899	+36	+47	+22	+35	
1900	+30	+34	+ 0	+22	
1901	+48	+49	+20	+11	
1902	+50	+38	+63	+28	
1903	+51	+66	+69	+84	
1904	+61	+53	+52	+73	
Suma .	787,6	727,8	489,1	440,8	
Średnia .	+52,5	+48,5	+32,6	+29,4	

Wedle pomiarów hydrometrycznych wynosi ilość wody Skawy przy wodoskazie w Zatorze (poniżej Grodziska):

1) przy stanie + 0,84 Q = 30,01 m^3.
2) przy stanie + 0,48 (średnio-normalnym) Q = 8,6 m^3.
3) przy stanie + 0,36 Q = 6,27 m^3.

Według krzywej przepływu skonstruowanej na podstawie powyższych dat wynosi przeciętna ilość wody na rzece Skawie pod Zatorem w ostatniem piętnastoleciu 1890—1904.

1) w marcu przy stanie + 52,5 cm^3 Q = 9,68 m^3;
2) w kwietniu przy stanie + 48,5 cm^3 Q = 8,70 m^3;
3) w październiku przy stanie + 0,326 Q = 5,75 m^3;
4) w listopadzie przy stanie + 0,294 Q = 5,25 m^3.

Gdy pomiary przeprowadzone zostały pod Zatorem poniżej jazu w Grodziskach, młynówka odprowadza część wody Skawy na stawy w Palczowicach i Spytkowicach, powyższe ilości wody (Q = 9,68 m^3. . . . 5,25m^3) są do dyspozycyi dla celów melioracyjnych i gospodarczych. Okazuje się więc, że po strąceniu potrzebnych do nawodnienia ilości wody pozostanie dla gmin położonych nad Skawą poniżej Grodziska:

1) w marcu 9,68—3,22 = **6,46** m^3;
2) w kwietniu 8,70—3,60 = **5,10** m^3;
3) w październiku 5,75—3,60 = **2,15** m^3;
4) w listopadzie 5,25—3,60 = **1,65** m^3.

Od maja do września wynosić będzie zapotrzebowanie dla kanału i stawów rybnych tylko **1,332** m^3; wedle zrobionych zaś doświadczeń na rzekach karpackich ilość najmniejszej wody wynosi $^1/_3$ część średniej normalnej, a więc na Skawie pod Zatorem 8,6/3 = **2,866** m^3. Przy najniższym zatem stanie wody będzie jeszcze po zaspokojeniu potrzeb kanału i stawów rybnych do dyspozycyi na zwykłe cele gospodarcze dla gmin nadbrzeżnych 2,866 — 1,332 = **1,534** m^3.

Gdy więc zaspokojenie potrzeb gospodarskich da się pogodzić z dostarczeniem wody dla celów nawodnienia, upraszamy po myśli ustępu trzeciego §. 13. państwowej ustawy kanałowej o dostarczenie z kanału dla nawodnienia i stawów rybnych następnych ilości wodu, oraz o zbudowanie upustów rurowych z betonu pod drogami holowniczemi na lewej stronie kanału;

1) w km. 104,655 dla stawów Pietrów i Wawrzków w Spytkowicach 0,672 m^3;
2) w km. 108,200 dla stawu Kasztelan w Spytkowicach 0,310 m^3;
3) w km. 110,550 dla nawodnienia pastwiska gminnego w Ryczowie 0,460 m^3;
4) w km. 112,200 dla stawów obszaru dworskiego Półwieś 0,322 m^3;
5) w km. 114,0 dla stawów obszaru dworskiego Kossowa 0,697 m^3;
6) w km. 117·$^8/_9$ dla nawodnienia łąk włościańskich w Brzezince 0,115 m^3;
7) w km. 119,8 dla nawodnienia pastwiska w Jaśkowicach 0,132 m^3;
8) w km. 121,1 dla nawodnienia pastwiska w gminie Wielkie drogi 0,124 m^3;
9) w km. 120,9 dla dworskiego stawu rybnego w Wielkich drogach 0,161 m^3;
10) w km. 122,0 dla dworskiego stawu rybnego w Wielkich drogach 0,161 m^3
11) w km. 126,9/127,0 dla nawodnienia łąk dworskich w Borku szlacheckim 0,575 m^3.

Średnica rur upustowych przy danem ciśnieniu obliczona wedle wzorów Weisbacha wynosi:

ad 1)	przy ciśnieniu	1,24 m	**d = 0,5**	m
ad 2)	„ „	1,24 „	**d = 0,4**	m
ad 3)	„ „	0,70 „	**d = 0,5**	„
ad 4)	„ „	1,00 „	**d = 0,4**	„
ad 5)	„ „	0,60 „	**d = 0,6**	„
ad 6)	„ „	1,35 „	**d = 0,2**	„
ad 7)	„ „	0,50 „	**d = 0,3**	„
ad 8)	„ „	0,40 „	**d = 0,3**	„
ad 9)	„ „	0,60 „	**d = 0,3**	„
ad 10)	„ „	0,60 „	**d = 0,3**	„
ad 11)	„ „	0,90 „	**d = 0,5**	

Głębokość upustów pod projektowanem zwierciadłem wody w kanale wynosić zatem będzie:

ad 1) 1,24 + 0,50 = 1,74 m;
ad 2) 1,24 + 0,40 = 1,64 m;
ad 3) 0,70 + 0,50 = 1,20 m;
ad 4) 1,00 + 0,40 = 1,40 m;
ad 5) 0,60 + 0,60 = 1,20 m;
ad 6) 1,35 + 0,20 = 1,55 m;
ad 7) 0,50 + 0,30 = 0,80 m;
ad 8) 0,40 + 0,30 = 0,70 m;
ad 9) 0,60 + 0,30 = 0,90 m;
ad 10) 0,60 + 0,30 = 0,90 m;
ad 11) 0,90 + 0,50 = 1,40 m;

VIII. Budowa kanału na dalszych przestrzeniach od Samborka do Krakowa i od Zatora do granicy Szląska.

Ponieważ wedle ustanowionego przez c. k. Ministerstwo handlu programu budowy dróg wodnych kanał od granicy szląskiej do Krakowa ma być zbudowany w pierwszym okresie 1904—1912, upraszamy o rychłe wygotowanie szczegółowych projektów dla przestrzeni Zator-Dziedzice, tudzież Samborek-Kraków (Podgórze-Płaszów). Projekt tej ostatniej przestrzeni powinien odpowiadać interesom kraju i być zastosowanym do uchwały Komisyi krajowej dla sprawy dróg wodnych z dnia 7. grudnia 1903 przedłożonej c. k. Ministerstwu handlu za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa odezwą Wydziału krajowego z dnia 10. grudnia 1903 L. 114.108.

Zarazem upraszamy, ażeby reambulacya polityczna wymienionych 2 przestrzeni kanału galicyjskiego zarządzoną została niezawodnie w ciągu r. 1905.

Woda dla zasilania kanału galicyjskiego między Szląskiem a Zatorem powinna być pobieraną ze rzeki Soły, której dorzecze pod Kobiernicami wynosi 1.131,4 km², nie zaś z górnej Wisły na Szląsku, której dorzecze powyżej Strumienia (Schwarzwasser) wynosi zaledwie 531,9 km² zwłaszcza, że dolina potoku Łękawki (Kocierz) nadaje się do założenia rezerwoaru górskiego, z którego woda mogłaby być użytą do wytworzenia siły elektrycznej dla celów przemysłowych i dla oświetlenia miasta Żywca. Zauważamy przytem, że poparcie przemysłu w Galicyi ma daleko większe znaczenie, aniżeli na Szlązku, gdzie już istnieją wielkie zakłady przemysłowe i przemysł wogóle jest bardzo rozwinięty.

Wreszcie z uwagi, że w najbliższym czasie przyjdzie do wykonania obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa wraz z korekcyą i obwałowaniem licznych dopływów i odwodnieniem niziny nadwiślańskiej, z którego skorzysta także kanał spławny, upraszamy c. k. Ministerstwo handlu o zezwolenie, ażeby bez dalszych pertraktacyj i bez odszkodowania wały wsteczne dopływów Wisły mogły być zbudowane na gruncie kanałowym i z nasypami kanału złączone. Rozumie się samo przez się, że przepusty z klapami w tych wałach na równoległych rowach kanałowych zbudowane zostaną na koszt funduszu obwałowania Wisły.

Dodatkowo do ustępu III. zauważamy, że gdzie drogi równoległe mają zastąpić zaoszczędzony przejazd nad kanałem, szerokość tych dróg powinna odpowiadać szerokości istniejących dróg, które przez kanał zostały przecięte.

Opinia doradcy technicznego o poborze wody ze Skawy dla nawodnienia.

Hinsichtlich der von den Vertretern des Landesausschusses in ihrer Äusserung vorgebrachten, das Vorhandensein im Skawaflusse der für Meliorationszwecke angesprochenen Wassermenge nachweisen sollenden Ausführungen muss leider bemerkt werden, dass diese, auf fehlerhafte Grundlage aufgebaut, zu einem falschen Schlusse führen müssten.

Vor allem muss hervorgehoben werden, dass das arithmetische Mittel der während gewisser Zeitperioden an einem Pegel beobachteten Wasserstände bei einem so verwilderten und bei niedrigen Wasserständen so geringe Wassermenge führenden Flusse wie die Skawa, dort wo es sich um die Sicherstellung einer gewissen sekundlichen Wassermenge für Meliorationszwecke oder für industrielle Anlagen handelt, unzulässig erscheint, da auf dieser Basis gezogene Schlüsse in Hinkunft zu sehr unliebsamen und für die ausgefürten Anlagen verhängnisvollen Folgen führen müssen.

Die Pegelbeobachtungen niedriger Wasserstände auf verwilderten, viel Schotter führenden, ihr Bett nahezu bei jedem Hochwasser verwerfenden, überhaupt kein festes Bett aufweisenden Flüssen wie die Skawa bei Zator können überhaupt auf grössere Zeitperioden nicht in Vergleich gezogen werden, weil der Kleinwasserspiegel, mithin auch die Pegelablesungen infolge von Verschotterungen, der Auskolkungen oder Bettfverwerfungen u. dgl. Einflüsse in der Nähe des Standortes des Pegels sehr empfindlichen Variationen unterliegen.

In Anbetracht dessen sind alle von den Pegelablesungen der niedrigen Wasserstände einer längeren Zeitperiode auf die bezüglichen zum Abflusse gelangenden sekundlichen Wassermengen gezogenen Schlüsse unzulässig, namentlich wenn die Wassermenge bei den niedrigen Wasserständen mit dem Fallen des Wasserspiegels so rapid abnimmt wie am Skawaflusse. Umsoweniger sind sonach zulässig diesbezügliche Schlüsse aus dem arithmetischen Mittel einer 15-jährigen Zeitperiode wie sie von den Vertretern des Landesausschusses gezogen wurden.

Überdies muss mit Nachdruck hervorgehoben werden, dass für die vom Landesausschusse gelegentlich des Kanalbaues in Aussicht genommenen Meliorationsanlagen: als Wiesenbewässerungen, namentlich aber für Fischteiche, nicht die während des gemittelten Niederwassers abfliessende, sondern jene bei den absolut niedrigsten Wasserständen zum Abflusse gelangenden Wassermenge von Wichtigkeit und von Entscheidung ist, zumal wenn die letztere während einer längeren Zeitdauer anhält.

Gelegentlich der Verfassung des generellen Projektes für die auf Grund des Landesgesetzes vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103, auszuführende Regulierung des Skawaflusses hat die k. k. hydrographische Landesabteilung während des Jahres 1902 die bei Zator im Skawaflusse bei niedrigen Wasserständen (+ 0·36, + 0·84 und + 1·35) abfliessende Wassermenge hydrometrisch erhoben und auf Grund der bezüglichen Messungsergebnisse die Abflussmengenkurve für diesen Pegel in den obigen Grenzen ermittelt, welche aus der Beilage Nr. 1 zu entnehmen ist.

Auf der letzteren Beilage sind ferner die während der Monate März, April, Oktober und November 1902 an diesem Pegel beobachteten Wasserstände mit blauer und die korrespondierenden aus der Abflussmengenkurve ermittelten sekundlichen Wassermengen mit roter Linie kenntlich gemacht.

Aus den letzteren Graphikons ist zu entnehmen, dass im Jahre 1902 die sekundliche Abflussmenge des Skawaflusses bei Zator:

1. im März durch 2 + 7 = 9 Tage unter 5 Kubikmeter pro Sekunde bis auf 3 Kubikmeter pro Sekunde,
2. im April durch 3 + 7 = 10 Tage unter 5 Kubikmeter pro Sekunde bis unter 3 Kubikmeter pro Sekunde,
3. im Oktober durch 2 Tage unter 5 Kubikmeter pro Sekunde, schliesslich
4. im November durch 15 Tage unter 5 Kubikmeter pro Sekunde bis auf 2·6 Kubikmeter pro Sekunde sank.

Aus dem pro Jahr 1901 beiliegenden Graphikon ist zu entnehmen, dass:

1. im März während 14 Tagen weniger als 5·0 Kubikmeter pro Sekunde bis 2·5 Kubikmeter pro Sekunde,
2. im April während 12 Tagen,
3. im Oktober während 24 Tagen weniger als 5 Kubikmeter pro Sekunde bis zu 3 Kubikmeter pro Sekunde,
4. im November sogar während 21 Tagen kaum 2·5 Kubikmeter pro Sekunde und während weiteren 5 Tagen weniger als 5 Kubikmeter pro Sekunde bis zu 3 Kubikmeter pro Sekunde in der Skawa bei Zator zum Abflusse gelangten.

Ebenso ungünstige Abflussverhältnisse des Skawaflusses bei Zator sind aus den beiliegenden pro 1900 dargestellten Graphikonen abzuleiten.

Aus den pro 1903 und 1904 dargestellten Graphikonen sind zwar etwas günstigere Abflussverhältnisse zu entnehmen, es darf jedoch nicht ausseracht gelassen werden, dass einerseits das Jahr 1903 ein ausserordentlich nasses war, anderseits aber, dass infolge des katastrophalen Hochwassers vom Juli 1903 das Flussbett der Skawa in der Nähe des Pegelstandortes durch Verschotterungen gehoben wurde.

Um sonach eine möglichst wahrheitsgetreue Relation zwischen den Pegelablesungen niedriger Wasserstände und den bezüglichen Abflussmengen nach dem Hochwasser vom Juli 1903 zu gewinnen, sollten an der Skawa bei Zator neuerliche hydrometrische Erhebungen durchgeführt werden, da jene vom Jahre 1902 anderen Flussbettverhältnissen entsprechen.

Aus dem Vorstehenden ist deutlich zu entnehmen, dass der Skawafluss bei Zator in den Monaten März, April, Oktober und November während vieler Tage bis auf 3 Kubikmeter pro Sekunde, ja sogar auf 2·5 Kubikmeter pro Sekunde herabfallende Wassermengen tatsächlich aufführt, welche Abflussverhältnisse auch während der Sommermonate Juli und August oft wochenlang anhalten.

Nachdem sonach für die Speisung des Schiffahrtskanales und für Meliorationszwecke 4·8 Kubikmeter Wasser pro Sekunde erforderlich sind und angesprochen werden, welche Wassermenge im Skawaflusse an der in Aussicht genommenen Entnahmsstelle, nach Bedeckung des Speisewassers für die bestehenden Zatorer und Spytkowicer Fischteiche während vieler Tage nicht vorhanden ist, so muss an der vom Vertreter des k. k. Ministeriums des Innern und dem Gefertigten sub Postnummer 28 zum Ausdruck gebrachten Einschränkung des für Meliorationszwecke angesprochenen Wasserquantums umsomehr festgehalten werden, als nach Bedeckung des für den Betrieb des Schiffahrtskanales unbedingt erforderlichen Wasserquantums von 1·4 Kubikmeter im Sinne des §. 19 des Wasserrechtsgesetzes für die an der unterhalb der Entnahmsstelle noch 9 Kilometer langen Skawastrecke wohnenden Anrainer ein minimales Wasserquantum von 1 Kubikmeter pro Sekunde bis 1·5 Kubikmeter pro Sekunde im Flussbette zurückgelassen werden muss.

Den Anforderungen der für die beabsichtigten Meliorationszwecke erforderlichen Wassermengen könnte jedoch entsprochen werden, falls gelegentlich der bevorstehenden Wildbachverbauungen im Skawagebiete grössere Reservoire mittels Talsperren zur Ausführung gelangen würden, in welchen genügende Wassermengen aufgespeichert werden könnten, um bei eintretendem Wassermangel abgelassen, den letzteren zu beheben.

R. Ingarden *m. p.*
k. k. Oberbaurat.

Odpis oświadczenia c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych na żądania zastępców Wydziału krajowego.

Landesausschuss.

Zu II. Häfen.

Die Projektierung der Anlage des Hafens von Zator ist bereits im Hinblicke auf eine zweckentsprechende Verbindung mit der Lokalbahn Trzebina-Skawce erfolgt. Die Herbeiführung dieser Verbindung muss einer besonderen Behandlung vorbehalten bleiben.

Die Zufahrt von der Stadt Skawina zum Hafen ist auf dem im Kilometer 129·$^4/_5$ gekreuzten Gemeindewegen möglich. Die Errichtung einer eigentlichen Hafenzufahrtsstrasse wird den Gegenstand einer besonderen Verhandlnng bilden müssen.

Dem Wunsche nach Errichtung eines Hafens beziehungsweise einer Anlegestelle in der Nähe der Bezirksstrasse Wadowice — Krakau kann im Kilometer 117·$^3/_6$ entsprochen werden. Die bezügliche Schlussfassung wird der ministeriellen Entcheidung vorbehalten.

Zu III. Kommunikationsobjekte.

Es wird auf die Beantwortung der Erklärung des Bezirksausschusses Wadowice verwiesen.

Der Forderung bezüglich der Breiten der Überfahrten über den Kanal für die chaussierten Wege in Spytkowice und Brzeźnica ist bereits im Projekte entsprochen; betreffs des chaussierten Weges in Samborek wird die gewünschte Erbreiterung von 4 auf 5 Meter berücksichtigt werden.

Der Forderung nach einer Breite der Überfahrten von 4 Meter für mehr frequentierte Wege wird tunlichst entsprochen werden und wird diesbezüglich auf die Beantwortung der in den einzelnen Gemeinden erhobenen Ansprüche verwiesen.

In Beantwortung der Wünsche mehrerer Interessenten sei an dieser Stelle bemerkt, dass die projektierten Brücken für Weg- und Strassenüberfahrten oberhalb der Fahrbahn keine Querverbindungen erhalten werden.

Die Breite der Parallelwege mit 3 Meter wird im allgemeinen festgehalten und wird nur bei längeren Parallelwegen die Anlage von je 20 Meter langen und 5 Meter breiten Ausweichen, wo erforderlich in Entfernungen bis zu 250 Meter, in Aussicht genommen.

Die Anwendung von Botoneisenkonstruktionen bei der Ausführung kleinerer Brücken für Parallelwege wird in Erwägung gezogen werden.

Die Herstellung einer Überfahrt für eine Strassenverbindung Skawina—Samborek — Tyniec wird bei der Ausarbeitung des Projektes für die weitere Kanalstrecke Berücksichtigung finden.

Ob und inwieweit dem Wunsche nach Ausführung aller Uberfahrten in Betoneisen entsprochen werden könne, wird anlässlich der Verfassung der Detailbauprojekte dem Ergebnisse eingehender Erhebungen in diesem Gegenstande vorbehalten bleiben müssen.

Zu V. Durchlässe und Dücker.

Das Abfuhrvermögen des Dückers für den Zelczynkabach wird mit 15 Kubikmeter, jenes des Dückers für den Borek szlachecki-Bach mit 5·5 Kubikmeter Wasser pro Sekunde vorgesehen werden.

Die Vertiefung der Dückersohle des Wróblówkabaches um 0·5 Meter wird erfolgen.

Im Kilometer $106^{7}/_{8}$ wird ein kleiner Dücker von 0·65/1·0 Meter lichter Weite für den Mühlbach ausgeführt und die Verlegung des grossen Dückers für den Bachówkabach in dem Kilometer 107·372 vorgenommen werden, wobei das Abfuhrvermögen dieses Objektes mit 30 Kubikmeter pro Sekunde beibehalten bleibt.

Die Austragung der Angelegenheit der Durchführung des Bachówkadurchstiches muss einer sperziellen Bereinbarung zwischen der Direktion für den Bau der Wasserstrassen und dem Landesausschusse vorbehalten bleiben.

Bezüglich der Bemessung der Objekte für gekreuzte Gräben und kleinere Wasserläufe wird auf die Erwiderung der Ausserung des technischen Beirates der Kommission verwiesen.

Die Legung der Sohle:

1. des Dückers im Kilometer 108.523,
2. des Dückers im Kilometer 117·750,
3. des Durchlasses im Kilometer 125·753

bis auf 1·5 Meter unter das Terrain, ferner die Tieferlegung der Sohle.

4. des Durchlasses im Kilometer 127·560 um 0·5 Meter

wird erfolgen.

Bezüglich der Brzeźnicabachangelegenheit wird auf die einschlägige Erklärung der k. k. Staatsbahndirektion Krakau zu Post Nr. 70, Punkt 3, hingewiesen.

Zu VI. Entwässerung.

Die auf dem §. 13. des Gesetzes vom 11. Juni 1901, R. G. Bl. Nr. 66, basierenden Forderungen werden im allgemeinen als begründet anerkannt und werden demgemäss die im besonderen angeführten Fertiefungen der Kanalseitengräben überal dort vorgenommen werden, wo eine entsprechende Vorflut besteht oder wo für eine solche seitens des Landesmeliorationsbureau durch Anlage von Meliorationsgräben vorgesorgt werden wird.

Diejenige Forderung jedoch, dass in jenem Fällen, wo eine natürliche Vorflut nicht vorhanden ist und wo das Landesmeliorationsbureau seinerseites auch keine Entwässerungsgräben projektiert, die aus Meliorationsgründen wünschenswerte V rtiefung der Hauptabzugsgräben auf Kosten des Kanalbaufonds durchz führen sei, damit die Kanalseitengräben von 1·0 Meter, beziehungsweise 0 75 Meter Tiefe entwässert werden könnten, liegt ausser dem Bereiche des obzitierten Gesetzes und kann daher nicht berücksichtig werden.

In allen diesen Fällen werden der k. k. Direktion für den Bau der Wasserstrassen bloss jene Herstellungen obliegen, welche zur Erhaltung des status quo geeignet sind.

Indem an dieser Stelle auf die Erwiderungen zu Abteilung V dieser Erklärung sowie zu Post Nr. 120, Punkt 3, und insbesondere zu c) und k) dieser letzteren verwiesen wird, wird in Beantwortung der zu 1 bis 42 detaillierten Forderungen noch bemerkt, dass denselben nur in dem obbezeichneten Umfange entsprochen werden kann.

Zu VII. Bewässerung.

Bezüglich der begehrten Wasserversorgung zu Bewässerungswecken der landwirtschaftlichen Grundstücke und Teiche wird die Kommission vor allem sich darüber

auszusprechen haben, welche Wassermenge bis zum Höchstbedarfe von 3·5 Kubikmeter neben der für die Kanalspeisung jederzeit zulässigen und unter allen Umständen zu wahrenden Entnahme von 1·0 Kubikmeter pro Sekunde bei den verschiedenen Wasserständen der Skawa für die gedachten Bewässerungszwecke wird entnommen werden dürfen.

Die Wasserabgabe an die einzelnen Interessenten wird weiters nur nach dem vom Landesausschusse definitiv aufzustellenden Verteilungsschlüssel sowie weiters bezüglich jedes einzelnen Interessenten nur unter der Voraussetzung erfolgen können, dass die aus Anlass der betreffenden Wasserabgabe entstehenden Kosten der Herstellung und Erhaltung der betreffenden Wasserablässe nicht von dem Wasserstrassenbaufonds getragen werden.

Der von den Vertretern des Landesausschusses in den Punkten 1 bis 11 bekanntgegebene Verteilungsschlüssel wird vorläufig zur Kenntnis genommen.

Zu VIII. Bau der Wasserstrasse auf den weiteren Strecken: von Samborek bis Krakau und von Zator bis zur Grenze Schlesiens.

Die zu diesem Punkte bekanntgegebenen Wünsche sind der k. k. Direktion für den Bau der Wasserstrassen zur Kenntnis gebracht.

Die Verbindung der vom Landesmeliorationsbureau auszuführenden Rückstaudeiche in der Weichselniderung mit den Kanaldämmen begegnet keinem prinzipiellem Bedenken nnd wird von der fallweisen Zustimmnng zu den betreffenden Detailprojekten abhängig gemacht.

Oświadczenie zastępcy Wydziału krajowego w sprawie poboru wody ze Skawy dla nawodnienia.

Co do opinii Pana Doradcy technicznego, tudzież Panów zastępców c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych, które to opinie udzielone zostały Wydziałowi krajowemu dopiero odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 19. czerwca 1905. l. 82.326 wraz z drukowanym protokołem komisyi, przedkładam w imieniu Wydziału krajowego następujące oświadczenie i wyjaśnienie:

Przedewszystkiem konstatuję, że przeważna część żądań Wydziału krajowego została uwzględnioną przez Panów: Doradcę technicznego i Zastępców c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych, za co im składam podziękowanie.

Do ustępu II. (Przystanie) ponawiam prośbę o połączenie kolei Trzebinia-Skawce z portem w Zatorze, o budowę przystani w Brzeźnicy i połączenie portu w Skawinie z gościńcem państwowym z powodów przytoczonych pod Nr. 118. ustęp II.

Do ustępu III. (Objekty komunikacyjne) ponawiam prośbę o zaprojektowanie i budowę przejazdów przez kanał żelazno-betonowych.

Do ustępu V. (Przepusty i syfony) zwracam uwagę, że oświadczenie Panów Zastępców c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie pod Nrem 70. punkt 3., a tem samem wskazanie c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych na to oświadczanie, nie załatwia kwestyi poruszonej przez zastępców Wydziału krajowego co do powiększenia otworu mostu kolejowego, oraz urządzenia szluzy gruntowej w jazie na potoku Brzeźnicy.

Projekt przekopu Bachówki (potoku Spytkowickiego) udzieli Wydział krajowy c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych po poprzedniem porozumieniu się z c. k. Ministerstwem rolnictwa, które przyczynia się do budowy wałów nad Wisłą, zasiłkami z państwowego funduszu melioracyjnego.

Do ustępu VI. (Odwodnienie) muszę zauważyć, że oświadczenie c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych nie jest w zupełności zadowalniające, bo zapowiada wykonanie rowów równoległych wzdłuż kanału o głębokości przez Wydział krajowy żądanej tylko na tych przestrzeniach, gdzie już dostateczny odpływ istnieje lub gdzie są projektowane przez Wydział krajowy rowy odpływowe przy zamierzonem obwałowaniu Wisły. Otóż tego stanowiska nie mogę podzielać, nie tylko ze względu na przepis §. 13. ustawy kanałowej, lecz także ze względu na postanowienia kraj. ustawy wodnej, które nie pozwalają zabagniać tego rodzaju budowlami obcych gruntów. Odwodnienie zaś na przestrzeni Zator-Samborek jest bardzo łatwe, bo wobec znacznego spadu pogłębienia ścieków od syfonów, do których sprowadzać się będzie większą niż dotychczas ilość wody, potrzebne będzie na nieznacznej tylko długości bez wykupywania gruntów, gdyż wedle zrobionych dotychczas na Powiślu doświadczeń właściciele gruntów odstępują chętnie grunta pod rowy bezpłatnie, zadowalniając się tylko jednorazowem odszkodowaniem za plony.

Należyte odwodnienie gruntów leży w interesie państwowego funduszu kanałowego i funduszu krajowego, gdyż w razie przeciwnym odwodnienie to, do którego przedsiębiorstwo na żądanie właścicieli przez władze polityczne może być zmuszone, wymagałoby po zbudowaniu kanału daleko większego wydatku, — a przeprowadzone w myśl żądania Wydziału krajowego odwodnienie zapobiegnie zarzutom ze strony przeciwników budowy dróg wodnych, jak np. posła Skeene, który w Izbie posłów Rady państwa za-

straszył parlament groźbą, że po zbudowaniu kanałów c. k. Rząd musi wydać ze skarbu państwa sumę równą kosztom budowy kanałów na odwodnienie zabagnionych gruntów.

Do ustępu VII. (Nawodnienie) zajęła c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych niezdecydowane stanowisko spowodowane nieprzychylną opinią Pana Doradcy technicznego w ustępie 5. Nr. 120.

Mianowicie wydał Pan Doradca techniczny niezwykłe w tonie i apodyktyczne orzeczenie, że przyjęcie dla celów nawodnienia ilości wody odpowiadającej średniemu stanowi z lat piętnastu oparte jest na mylnej podstawie i doprowadziło do fałszywego wniosku, oraz że dla tego celu powinna być przyjętą ilość wody odpływająca przy absolutnie najniższych stanach Skawy, którą Pan Doradca techniczny podaje na 2,5 m^3 na sekundę — dalej, że dla kanału i dla nawodnienia nie może być pobieraną ilość 4,8 m^3 wody na sekundę ze Skawy, a po pokryciu potrzeby 1,4 m^3 na sekundę dla kanału powinno pozostać dla mieszkańców nadbrzeżnych na długości 9 km. Skawy przynajmniej 1 do 1,5 m^3 wody na sekundę.

Otóż przedewszystkiem muszę sprostować powyższe cyfry, a mianowicie:

1. kanał potrzebuje na sekundę nie 1,4 m^3, lecz 0,9 m^3, jak to Dyrekcya budowy dróg wodnych w sprawozdaniu technicznem (pag. 2 i 3) wykazała, tj. 0.65 m^3 na utratę spowodowaną przez wsiąkanie i parowanie w kanale, a 0,25 m^3 na szluzowanie, razem 0,9 m^3, którą to cyfrę zaokrągliła Dyrekcya na 1 m^3;

2. na podstawie dochodzeń komisyjnych ustalono maksymalną ilość wody potrzebnej na przestrzeni Zator-Podgórze dla kanału na 1 m^3, dla celów zaś nawodnienia 0,332 + 2,269 m^3, razem **3,601** m^3 nie zaś 4,8 m^3, na stronie 94 i 95 protokołu, gdzie też wyraźnie zaznaczono, że przy doprowadzeniu ilości 4,5 m^3 wody, jak to Dyrekcya budowy dróg wodnych projektuje, możliwem będzie intenzywniejsze nawodnienie, ewentualnie uwzględnienie dalszych żądań stron na przestrzeni Samborek-Kraków.

Zasada, jakoby liczyć się należało z ilością wody odpowiadającą najniższym stanom, może i musi być stosowaną do zakładów przemysłowych, które w razie przyjęcia za podstawę średnich stanów narażone byłyby na zastanowienie ruchu. Zupełnie zaś inna jest rzecz z nawodnieniem, dla którego woda doprowadzona z rzeki przy jej najniższym stanie (a więc bez namułu) nie ma wartości, a które odbywa się przy wyższych stanach, kiedy woda jest namulista. Nadto nawodnienie zwłaszcza w obecnym wypadku, gdzie chodzi o 11 objektów melioracyjnych, nie wymaga ciągłego i codziennego poboru wody, lecz może się odbywać z przerwami przy wyższych stanach wody. Dlatego też przy projektowaniu nawodnień nie przyjmuje się minimalnych ilości wody, lecz ilości średnie, częstokroć reflektuje się na zwyczajną wielką wodę. Zauważa się przytem, że przy podanych ilościach wody stawy rybne napełni się w dniach 20, nawodnienie zaś przeprowadzi się w dniach 15 do 20, jak to zaznaczył Wydział krajowy w piśmie z d. 12. kwietnia 1904 l. 6.543 do c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych w Wiedniu (alegat 2. sejmowego sprawozdania Wydziału kraj. o budowie dróg wodnych z r. 1904); — jeżeli zatem w protokóle na stronie 95 podano okres nawodnienia wiotenny, jak i jesienny na 2 miesiące, to reflektowano już na to, że w marcu przez dni 11, w kwietniu przez dni 15, a w październiku i listopadzie przez dni 46 z powodu niskich stanów wody nie będzie odbywać się nawodnienie.

Wobec tego wyjaśnienia, tudzież zastrzeżenia c. k. Ministerstwa handlu zawartego w reskrypcie z d. 15. czerwca 1894 l. 761/W. St. (alegat 3. do powołanego sprawozdania sejmowego), które to zastrzeżenie zostało przyjęte w piśmie Wydziału krajowego z d. 5. sierpnia 1904 l. 64.845 (aleg. 4. powołanego sprawozdania sejm.), odpowiadają wszelkie objekcye przeciw poborowi wody ze rzeki Skawy dla celów nawodnienia.

Co się tyczy zaopatrzenia mieszkańców nadbrzeżnych w wodę poniżej jazu na Skawie na długości 9 km., to przyjmując minimalną ilość wody tej rzeki na **2,5** m^2, jak to podaje Pan Doradca techniczny, pozostaje po pokryciu potrzeby kanału w ilości 1 m^3 i stawów rybnych w ilości 0,332 m^3 (dla utrzymania wody w tym samym poziomie), razem $1{,}332^3$ na sekundę do dyspozycyi dla mieszkańców nadbrzeżnych 1,168 m^3 czyli **1.168** litrów na sekundę, 100,915.200 litrów na dobę.

Ponieważ zapotrzebowanie wody przez ludność nadbrzeżną zależy nie od długości rzeki (9 km.), lecz od liczby mieszkańców i zwierząt domowych, zatem należy skonstatować, jakie gminy wchodzą tu w rachubę.

Poniżej jazu w Grodzisku położone są na lewym brzegu gminy Rudze, Zator i Podolsze, które użytkowują wodę młynówki z potoku Wieprzówki, ale mogą korzystać także ze Skawy, na brzegu zaś prawym wchodzą w rachubę tylko gminy Trzebieńczyce i Palczowice, gdyż gmina Laskowa ma do dyspozycyi młynówkę doprowadzającą wodę do stawów Spytkowickich, tudzież potok miejscowy wpadający do tej młynówki.

Według spisu ludności z r. 1900 zestawionego przez c. k. centralną Komisyę statystyczną wynosi liczba mieszkańców:

	w gminie	na obszarze dworskim
1. w Rudzach	291	42
2. „ Zatorze	1.607	186
3. „ Podolszu	908	16
4. „ Trzebieńczycach	182	—
5. „ Palczowicach	280	16
Ogółem	3.268	260
do tego obszary dworskie	260	
Razem	3.528	

Ilość zwierząt domowych zestawiona została dotychczas przez wymienioną komisyę tylko w poszczególnych powiatach sądowych i wynosi w powiecie Zatorskim liczącym 18,301 mieszkańców:

a) koni i źrebiąt	1332
b) bydła rogatego i cieląt	7293
c) mułów i osłów	1
d) kóz	13
e) owiec	—
f) świń	5094

Przyjąwszy, że ilość zwierząt domowych rozdziela się w równym stosunku na wszystkie gminy w powiecie Zatorskim (chociaż miasteczko Zator stosunkowo mniej zwierząt domowych posiada, aniżeli gminy wiejskie), otrzyma się w 5 gminach, które przedstawiają niespełna 20% ludności całego powiatu sądowego, a korzystać mogą z wody ze Skawy, następujące ilości zwierząt domowych:

a) koni i źrebiąt	266
b) bydła rogatego i cieląt	1459
c) mułów i osłów	1
d) kóz	3
e) owiec	—
f) świń	1019

Potrzebna ilość wody dla mieszkańców i zwierząt domowych w wymienionych gminach wyniesie na dobę (według Luegera):

1. do picia *), gotowania, czyszczenia itp. i prania bielizny 45 litrów (jak w Paryżu) dla 3.528 mieszkańców	158.760 l.
2. dla 266 koni po 100 l. (jak w Paryżu)	26.600 „
3. dla 1.459 sztuk bydła rogatego po 100 l. (jak w Paryżu), podczas gdy w Niemczech przyjmuje się 50 l. na dwoje bydląt rogatych, 10 l. na jałówkę, a 8 l. na cielę	145.900 „
4. dla 1 muła (jak dla konia)	100 „
5. dla 3 kóz po 10 l.	30 „
6. dla 1 019 świń po 13 l.	13.247 „
ogółem	344.637 „

*) Wszystkie gminy posiadają studnie, więc prawdopodobnie nie będą do tego celu pobierać wody ze Skawy.

na dobę, czyli niespełna 4 litry na sekundę, podczas gdy przy najniższym stanie Skawy po pokryciu potrzeb kanału i stawów rybnych ma się do dyspozycyi 1.168 litrów na sekundę, czyli 294 razy więcej.

Z tego okazuje się, że nie zachodzi wcale obawa, aby przez pobór wody dla potrzeb kanału i stawów rybnych przy najniższym stanie Skawy ludność mogła być pozbawioną wody, chociażby nawet wielokrotnie wzrosła.

Co się tyczy budowy upustów dla nawodnienia, to z uwagi, że Rząd pruski przy budowie kanału Dortmunt-Ems podobne urządzenia wykonał kosztem funduszu kanałowego, nie mając do tego upoważnienia w odnośnych ustawach, jak Rząd austryacki w §. 13. ustawy kanałowej, wyrażam oczekiwanie, iż c. k. Ministerstwo handlu tę sprawę przychylnie załatwi po myśli przedstawienia Wydziału krajowego z d. 5. sierpnia 1904 l. 64.845, na które nie nadeszła jeszcze odpowiedź tego Ministerstwa.

Do ustępu VIII. żądań Wydziału krajowego, aby projekt szczegółowy przestrzeni kanału Zator-Dziedzice i Samborek-Podgórze został spiesznie opracowany i reambulacya tego projektu w r. 1905 była przeprowadzoną, tudzież, aby woda dla kanału powyżej Zatora była pobieraną ze Soły i w tym celu zbudowano rezerwoar w dolinie potoku Łękawki (Kocierz) złożyli Panowie Zastępcy c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych wymijające oświadczenie, że życzenia te podane zostały do wiadomości Dyrekcyi. Upraszam tedy o złożenie w tej sprawie sprawie stanowczego oświadczenia.

W końcu wyrazić muszę żal, iż cały protokół i opisanie projektu zredagowane zostały wyłącznie w języku niemieckim, a jedynie oświadczenia stron przyjęto w języku polskim. Gdy w myśl rozporządzenia c. k. Ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i oświecenia, sprawiedliwości, skarbu, handlu i rolnictwa, tudzież obrony krajowej i bezpieczeństwa publicznego z d. 5. czerwca 1869 l. 2.354 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 24, wydanego na mocy Najwyższego postanowienia z d. 4. czerwca 1869 językiem urzędowym w Galicyi jest język polski, zastrzegam się przeciw podobnemu traktowaniu polskiego języka urzędowego i stawiam stanowcze żądanie, ażeby protokoły przy następnych komisyach spisywane były także w języku polskim.

Również wyrażam ubolewanie, że c. k. Ministerstwo handlu wbrew wyraźnemu postanowieniu §. 6. ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. pp. Nr. 66. i wbrew zatwierdzonemu przezeń programowi budowy (reskryptem z d. 17. czerwca 1903. l 282) nie rozpoczęło budowy kanału galicyjskiego w r. 1904, mimo że Sejm uchwalił wymagany projekt ustawy krajowej (sankcyonowanej d. 2. marca 1904), oraz że przedwstępne czynności komisyjne dotyczące tak nieznacznej przestrzeni około 30 km. kanału mimo upływu $1^{3}/_{4}$ roku (od października 1903) nie zostały dotychczas ukończone.

Gdy wedle generalnego projektu c. k. radcy dworu Hillingera długość kanału galicyjskiego wynosi około 536 kilometrów, same czynności komisyjne prowadzone w dotychczasowym tempie wymagałyby $17^{1}/_{2}$ lat czasu, podczas gdy budowa kanału w latach 20 w myśl ustawy winna być przeprowadzoną.

To nieprzychylne traktowanie krajów północnych jest tem bardziej rażące, ile że Pan Minister kolei żelaznych mając takie samo upoważnienie ustawowe do budowy kolei alpejskich mających połączyć najkrótszą drogę Tryest . . . . z Berlinem, wydał cały kredyt na budowę, a nawet go przekroczył, podczas gdy Pan Minister handlu ani obligacyj dotychczas nie wydał, ani robót przy budowie dróg wodnych nie rozpoczął.

Odpis reskryptu Ministerstwa handlu wystosowanego do c. k. Namiestnictwa z dnia 25. lipca 1905 do l. 41791X|H.

Im Anschlusse wird der k. k. Statthalterei der Voranschlag für die nach §. 1 des Wasserstrassengesetzes ausznführenden Wasserstrassenbauten für das Jahr 1906 übermittelt.

Bei Ausstellung dieses Voranschlages hat sich die k. k. Regierung im Bewusstsein ihrer Pflicht zur Durchfügrung des Wasserstrassengesetzes vom 1[1]. Juni 1901 unter gleichzeitiger Beobachtung der gebotenen Vorsichten und der nothwendigen Rücksicht auf die Staatsfinanzen den in der Resolution des Hauses der Abgeordneten vom 8. Juli l J. zum Ausdruck gebrachten Grundsatz zu Eigen gemacht, dass grössere Staatsbauten nur unter Zugrundelegung von verlässlichen unter Bedachtnahme auf das Ergebniss ausreichender Untersuchungen verfassten Detailprojekten und Detailkostenanschlägen einzuleiten sind.

Dem entsprechend erscheint in dem übermittelten Voranschlage rücksichtlich der in dem Banprogram für die Jahre 1904 bis 1912 zur Ausführung in Aussicht genommenen Kanalstrecken vorerst für die beschleunigte Fertigstellung der noch fehlenden Detailprojekte durch die Einstellung des Erforderuisses für eine namhafte Verstärkung des technischen Beamtenstandes des Wasserstrassenbaudienstes die hanptsächliche Vorsorge getroffen.

Für die voraussichtliche Inangriffnahme des Baues eines Probehebewerkes im Jahre 1906 wurde ein entsprechender Betrag vorläufig bei dem Voranschlage der Erfordernisse der Zentralleitung eingestellt, welcher ebenso wie die in den künftigen Jahren für denselben Zweck anzusprechenden Erfordernissbeträge nach definitiver Einreihung des Hebewerkes in die betreffenden anschliessenden Kanalstrecken mit dem gesetzmässigen Anteile im Sinne des §. 1 des Wasserstrassengesetzes jenem Lande endgiltig anzulasten sein wird, im dessen Gebiete die betreffende Kanalstrecke gelegen sein wird.

Rücksichtlich der Erfordernisse der Zentralleitung dann der Expositur der Direktion für den Bau der Wasserstrassen in Krakau sowie der Rücksätze für die in den Jahren 1904 und 1905 aus den staatlichen Kassabeständen vorläufig bestrittenen Erfordernisse des Wasserstrassenbaudienstes wurde in dem übermittelten Voranschlage samt Anlagen eine genauere Nachweisung durchgeführt.

Die k. k. Statthalterei wird aufgefordert, den Voranschlag dem Landesausschusse mit dem Beifügen mitzuteilen, dass sich derselbe wegen eventuell gewünschter Auskünfte über Detailfragen an die h. ä. Direktion für den Bau der Wasserstrassen wenden möge.

Bei diesem Anlasse wird die k. k. Statthalterei in Erledigung der Berichte vom 25. Oktober 1904, Z. 150.586, 7. Februar 1905, Z. 14 033 und vom 25. April 1905, Z. 57.577, deren Beilagen im Anschlusse zurückfolgen, gleichzeitig eingeladen, dem Landesausschusse über seine Anfrage, betreffend den im Voranschlag pro 1905 eingestellten Anteil des Königreiches Galizien an den im Jahre 1904 erwachsenen Kosten der Zentralleitung Nachstehendes zu eröffnen:

Infolge des im Jahre 1904 unterbliebenen Baubeginnes der Wasserstrassen hat in den Bestimmungen des Wasserstrassengesetzes, welche die Bedeckung des Kostenerfordernisses für die Wasserstrassenbauten zum Gegenstande haben, eine Aenderung nicht platzgegriffen.

Zu den gemäss §. 8 des Gesetzes aus den Anlehenserlöse zu bestreitenden „Kosten der Herstellung der Wasserstrassen" gehören sachlich vor Allem auch die Projektierungs- und sonstigen Vorarbeiten, so dass ohne einen Widerspruch in das Gesetz hineinzutragen, die Bestimmung des §. 12 des Gesetzes betreffend die Einstellung der für Vorarbeiten erforderlichen Beträge in den Staatsvoranschlag nicht von allen die eigentliche Bauausführung auf den verschiedenen Strecken vorbereitenden und durch alle Jahre des Wasserstrassenbautes fortlaufenden solchen Arbeiten sondern nur von den Vorarbeiten eines bestimmten Zeitraumes verstanden werden kann, als welcher nach §. 12 in Verbindung mit §. 6 des Gesetes jener vom Zeitpunkte der Erlassung des Gesetzes an, bis zum Jahre 1904 erscheint.

Von diesem Jahre angefangen war daher das gesamte durch die Waserstrassendirektion herworgerufene Erforderniss zu Lasten der im §. 8. des Gesetzes vorgesehenen Anleihe zu bestreiten.

Auch erschiene es unvereinbar wegen des Umstandes, dass vor Inangriffnahme der eigentlichen Kanalbauten die Vorarbeiten über die gemäss §§. 12 und 6. des Gesetzes aus dem allgemeinen Staatsaufwande zu bestreitenden Vorarbeiten hinaus gefördert worden sind, die hiefür aufgewendeten Kosten unter hiedurch verminderter Inanspruchnahme oder gesetzmässiger Anleihe auf den allgemeinen Staatsaufwand zu übertragen, während doch diese mehrgeleisteten Vorarbeiten nicht nur gemäss der erwähnten kalendarischen Bestimmung des Gesetzes unter die aus dem Anleihenserlöse zu bestreitenden Arbeiten fallen, sondern den Zwecken, für welche diese Anleihe bestimmt ist, ebenso zugute kommen, wie wenn diese Arbeiten erst nach dem tatsächlichen Baubeginn vorgenommen worden wären.

Die Gesetzmässigkeit der vom Jahre 1904 an angeforderten Beitragsleistung der Länder zu den Kosten der Zentralleitung und den sonstigen Erfordernissen für die Wasserstrassenbauten ergibt sich aber weiters auch aus der Erwähnung, dass nicht der Baubeginn zur gesetzlichen Bedingung des Beginnes der Beitragsleistungen der Länder gemacht, sondern umgekehrt im §. 1 des Wasserstrassengesetzes die Beitragsleistung der Länder als Bedingung der Inangriffnahme der Kanalbauten erklärt ist.

Auch spricht ein wichtiges budgetrechtliches und technisches Moment dagegen, dass für eine zunächst richtig zu Lasten des Anleihe-Erlöses präliminirte Ausgabe nach Ablauf des betreffenden Verwaltungsjahres die Bedeckung nunmehr auf einem anderweitigen Wege erst gesucht werden müsste.

Endlich hat das Handelsministerium der an die k. k. Statthalterei seitens des Herrn Landmarschalles ergangenen Zuschrift vom 2. November 1904 mit Befriedigung entnommen, dass der galizische Landtag in seiner Sitzung vom selben Tage den Landesbeitrag zu den Kosten der Wasserstrassenbauten für das Jahr 1905 in dem angesprochenen Betrage von 16148 Kronen bewilligt hat, welcher Betrag nach der ausdrücklichen Anführung des dem Landesausschusse im Wege der k. k. Statthalterei zugemittelten Voranschlages auch die Bedeckung für den Anteil des Königreiches Galizien der 210.600 Kronen an den für das Jahr 1904 entfallenden Kosten der Zentralleitung mitinbegreift.

Indem schliesslich noch beigefügt wird, dass es sich bei dieser Beitragsleistung zu den Zentralleitungskosten des Jahres 1904 nach den vorliegenden Gebahrungsergebnissen für das Königreich Galizien um eine Annuität von ca 960 Kronen handelt, und dass mehrfache Massnahmen zur Vorbereitung des Baues der Wasserstrassen, wie z. B. die Errichtung von Exposituren der Direktion für den Bau der Wasserstrassen nur mit Rücksichtnahme auf die Möglichkeit der seinerzeitigen Bedeckung beziehungsweise Refundierung der bezüglichen Kosten aus dem Anleihenserlöse eingeleitet werden konnten, sieht sich die Regierung demnach ausser Stande, von der angeforderten gesetzmässigen Beitragsleistung des Königreiches Galizien zu den im Jahre 1904 erwachsenen Kosten der Zentralleitung der Wasserstrassenbauten abzusehen.

Ueber das Ergebniss wolle berichtet werden.

LW. 23.746/05.

Lwów, dnia 27. czerwca 1905.

Aleg. 385

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Trzeci 2-letni kurs praktyczny dozorców drenarskich został otwarty z dniem 1. grudnia 1903 na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. października 1903 r.

Na zimowym kursie 4-miesięcznym od 1. grudnia 1903 do końca marca 1904 było 28 uczniów, 27 sypendystów a 1 na własnym koszcie.

Aleg. Wedle załączonego ⁄. wykazu postęp uczniów na egzaminie z I. roku szkolnego, który odbył się w końcu marca 1904 roku, był następujący:

u	8	uczniów	przeciętny postęp	bardzo dobry,
„	15	„	„	dobry,
„	5	„	„	dostateczny.

Poprawkę otrzymało: 2 uczniów z geometryi, 3 z botaniki.

W czasie praktyki letniej od 1. kwietnia do 1. grudnia 1904 ubyło 3 uczniów, a po rozpoczęciu II. roku szkolnego dnia 1. grudnia 1904 ubył jeszcze jeden uczeń z powodu nieodpowiedniego zachowania się w czasie praktyki letniej, tak, że na II. roku szkolnym od 1. grudnia 1904 do 1. kwietnia 1905 pozostało 24 uczniów.

Kierownictwo kursu i wykład poszczególnych nauk poruczono tym samym inżynierom kraj. biura melioracyjnego i docentom jak w roku 1902-1903 z wyjątkiem nauki rolnictwa, którą poruczono asystentowi kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej, p. Wacławowi Boskiemu.

Dla drugiego 2-letniego kursu drenarskiego, który ukończył się z dniem 30. listopada 1903 r., odbył się dnia 21, 22. i 23. marca 1904 egzamin główny przed komisyą egzaminacyjną wyznaczoną przez Wydział krajowy w myśl §. 31. regulaminu.

Z 21 uczniów, którzy zgłosili się do tego egzaminu, otrzymało:

2	postęp	przeciętny	celujący.
7	„	„	bardzo dobry,
8	„	„	dobry,
2	„	„	dostateczny

a 2 otrzymało zezwolenie na poprawkę po roku z nauki budownictwa.

Koszta utrzymania kursu w czasie od 1. grudnia 1903 do 30. listopada 1904 r. przedstawiają się, jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1. Wynagrodzenie kierownika		200 K — gr.	
2. „ docentów		3.584 „ — „	3.784 K — gr.

II. Koszta administracyjne:

3. Sprawienie i naprawa sprzętów		575 K 50 gr.	
4. Obsługa sali wykładowej i różne		225 „ 16 „	800 „ 66 „

III. Utrzymanie uczniów:

5. Stypendya uczniów po 200 K		5.600 K — gr.	
6. Podróże uczniów		446 „ 32 „	6.046 „ 32 „

IV. Potrzeby naukowe:

7. Przybory rysunkowe		416 K 24 gr.	
8. Narzędzia i środki naukowe		291 „ 55 „	707 „ 79 „
	Razem wydatki		11.338 K 77 gr.

Dochody w roku 1904 wynosiły:

1. Dotacya Wysokiego Sejmu	7.000 K
2. Zasiłek Ministerstwa rolnictwa	4.000 „
Razem	11.000 K

Z porównania okazuje się przekroczenie w kwocie 338 K 77 gr. z powodu, że w grudniu 1903 roku wydano kwotę 477 K 50 gr. na sprawienie 19 nowych stołów rysunkowych i naprawę 12 starych stołów, co było niezbędne dla zatrudnienia w czasie zimy ukończonych uczniów i dozorców melioracyjnych. Ze względu jednak, że nowy kurs od dnia 1. grudnia 1905 nie będzie otwarty, a według zestawienia oddziału rachunkowego z dnia 2. czerwca 1905 — z kredytu uchwalonego na rok 1905 na utrzymanie kraj. kursu drenarskiego pozostaje jeszcze do dyspozycyi kwota 1324 kor. 47 gr., — wykazane powyżej przekroczenie w kwocie 338 K 77 gr. będzie pokryte z tej oszczędności. Reszta kredytu użytą zostanie na pokrycie kosztów podróży uczniów z praktyki letniej do Lwowa.

Stan teraźniejszy etatu dozorców melioracyjnych i drenarskich jest następujący:

2	konduktorów melioracyjnych, zatrudnionych przy konserwacyi,
11	starszych dozorców melioracyjnych,
15	dozorców melioracyjnych,
29	„ drenarskich,
razem 57	dozorców już mianowanych, oprócz 8 uczniów, którzy dawniej ukończyli kurs i 23 uczniów ostatniego kursu.

Gdy reskryptem z dnia 2. grudnia 1904 l. 28722 c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło się zasadniczo na wniosek Wydziału krajowego w sprawie poparcia robót melioracyjnych przez udzielanie bezprocentowych pożyczek, Wydział krajowy sądzi, że powyższa liczba dozorców nie wystarczy dla mającego się w najbliższych 10 latach wykonać osuszenia i drenowania około 50.000 morgów gruntów i dla wykształcenia większej liczby dozorców drenarskich, uważa za niezbędnie potrzebne otwarcie nowego 2-letniego kursu drenarskiego.

W tym celu uprasza Wydział krajowy Wys. Sejm o upoważnienie do otwarcia nowego kursu z dniem 1. grudnia 1906, t. j. po odbyciu przez kandydatów praktyki

próbnej w ciągu roku przyszłego. Przyjęci przez Wydział krajowy kandydaci rozpoczęliby z dniem 1. kwietnia 1906 wstępną praktykę drenarską jako robotnicy, zajęci przy kopaniu rowków drenowych i układaniu rurek, a po odbyciu egzaminu wstępnego z dniem 1. grudnia 1906 zostałby otworzony nowy 2-letni kurs drenarski dla 25 stypendystów.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. czerwca 1905 l. 23.746 o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1906 czwartego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25 stypendystów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydz. kraj. LW. 23.746/905.

Wykaz postępu uczniów krajowego kursu praktycznego dozorców drenarskich na I. roku szkolnym 1903—1904 (trzecie 2-lecie).

Liczba porz.	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Nauki przed wstąpieniem na kurs	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				Uwagi
				Postęp przeciętny w naukach	Pilność	Zachowanie się	Wyszczególnienie robót, przy których uczeń odbył praktykę letnią	Przeciętny postęp w robotach	Pilność	Zachowanie się	
1	Bielowski Jan	1878	Szk. lud. w Bolechowie	dobry	chwalebna	zup. odpow.	przy drenowaniu w Busku	dobry	chwalebna	zup. odpow.	Poprawka z botaniki
2	Błaszków Franciszek . .	1874	„ „ w Byczkowcach	„	„	„	—	—	—	—	Opuścił kurs od 1. kwietnia 1904
3	Bojarski Grzegorz . . .	1875	„ „ w Sokalu	b. dobry	„	„	przy drenowaniu w Racie	—	—	nieodpow.	Wykreślony z kursu od 1. stycznia 1905
4	Chciuk Józef	1874	„ „ w Lichwinie	„	„	„	przy regulacyi Bugu	dobry	chwalebna	zup. odpow.	
5	Diduch Michał	1876	„ „ w Wietlinie	dobry	„	„	przy górnej sekcyi obwał. Wisły od Niepołomic do Raby	„	„	„	
6	Feret Józef	1877	„ „ w Bełzie	„	„	„	przy drenowaniach z biura centralnego	b. dobry	„	„	Poprawka z botaniki
7	Gruszczyński Jan . . .	1882	„ „ w Miechocinie	„	„	„	przy eksp. w Jaśle i obwał. Wisły	„	„	„	
8	Kalinka Michał	1877	„ „ w Mokrzyszowie	„	dostateczna	„	przy ekspozyturze Kraków	dobry	„	„	
9	Kruk Dmyter	1880	„ „ w Mostach W.	b. dobry	chwalebna	„	przy drenowaniu w Kamionce Strum.	b. dobry	„	„	
10	Łeśków Jan	1882	Gimnazyum w Drohobyczu	„	„	„	przy drenowaniu z biura central. i przy regulacyi Strwiąża	„	„	„	
11	Małecki Stefan	1876	Szk. lud. w Kotowej Woli	dostateczny	„	„	przy dolnej sekc. obwał. Wisły od Niepołomic do Raby	„	„	„	Poprawka z geometryi
12	Maziarz Michał	1877	„ „ w Lisiej górze	„	dostateczna	„	przy drenowaniu w Pawęzowie	dobry	„	„	Poprawka z geometryi
13	Pasadyn Jędrzej	1877	„ „ w Rzuchowie	„	„	„	przy górn. sekc. obwał. Wisły w pow. Dąbrowskim	„	„	„	
14	Paź Jakób	1880	„ „ w Stalach	dobry	chwalebna	„	przy eksp. Jasła (dobra Przeworsk)	„	„	„	
15	Pelc Antoni	1877	Ukończona szkoła rolnicza w Kobiernicach	b. dobry	„	„	przy ekspozyturze Jarosław	b. dobry	„	„	
16	Puka Ludwik	1875	Szk. lud. w Żabnie	dobry	„	„	przy obwał. lew. brz. Wisły Kraków	dostateczny	dostateczna	odpowiedn.	
17	Reguła Jan	1876	„ „ w Wielowsi	„	„	„	przy ekspoz. w Stanisławowie	dobry	chwalebna	zup. odpow.	
18	Roborecki Jan	1876	„ „ w Mostach W.	„	„	„	„ „	b. dobry	„	„	
19	Samborski Władysław . .	1878	„ „ w Żabnie	„	„	„	przy regulacyi Biały Tarnów	celujący	„	„	
20	Skórczyński Augustyn . .	1883	„ „ w Żabnie	„	dostateczna	„	—	—	—	—	Wzięty do wojska na 3-letnią służbę
21	Stala Józef	1875	„ „ w Miechocinie	„	„	„	przy ekspozyturze Jasło	dobry	chwalebna	zup. odpow.	
22	Tomaka Jan	1881	„ „ w Krasnem	dostateczny	„	„	przy ekspozyturze Jarosław	b. dobry	„	„	Poprawka z botaniki
23	Waśkiewicz Ludwik . .	1877	Szk. kołodz. w Kamionce Strum.	dobry	chwalebna	„	przy regulacyi Bugu	dobry	„	„	
24	Wojtaś Jan	1878	Szk. lud. w Rudniku	b. dobry	„	„	przy ekspozyturze Jasło	„	„	„	
25	Zagaja Jan	1879	„ „ w „	„	„	„	przy doln. sekc. obwał. Wisły od Raby do Woli rogowskiej	b. dobry	„	„	
26	Zelazko Jan	1881	„ „ w Pławie	dostateczny	dostateczna	„	przy obwał. Wisły i Wisłoka	—	—	—	Wykreślony w czasie praktyki letniej
27	Zuchowski Wawrzyniec .	1877	„ „ w Narolu	b. dobry	chwalebna	„	przy melioracyi w Brodach i przy regulacyi p. Pustej	dobry	dostateczna	odpowiedn.	
28	Kritschke Alfred . . .	1876	Uczył się w domu	dobry	dostateczna	„	przy drewnowaniu w Busku	—	—	—	Na własnym koszcie, sprawozdania z praktyki nie przedstawił.

Kierownik kursu: *Józef Jankowski w. r.*

LW. 77.202|905. We Lwowie, dnia 18. sierpnia 1905.

Aleg. 386

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zmianie §. 47. kraj. ustawy wodnej.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi wodnej w sprawie zmiany §. 47. krajowej ustawy wodnej powziął Wys. Sejm na posiedzieniu z d. 7. listopada 1904 następującą uchwałę:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w kierunku zasad niniejszem sprawozdaniem Komisyi wskazanych przeprowadził rokowania z Rządem i projekt zmiany ustawy wodnej na najbliższej sesyi Sejmowi przedłożył.

2) Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjaśniając §§. 41. i 47. ustawy wodnej krajowej, uchylił jak najrychlej błędne tłumaczenie tych postanowień, a w szczególności aby i przy regulacyi rzek, prowadzonej przez państwo, nakazał władzom politycznym przeprowadzenie postępowania i wydanie orzeczenia przewidzianego ustawą, aby przy tem postępowaniu ustanowił osobnych zastępców przedsiębiorstwa budowy, wreszcie aby objaśnił ustawą, że jako koryto rzek uznaną być ma przestrzeń zajęta przez rzekę przy średnim jej stanie z wyjątkiem gruntów pokrytych wegetacyą rolniczą lub leśną.

Zasady wskazane przez Komisyę wodną, o których wspomina uchwała ad 1), opiewają, jak następuje:

1) jeżeli regulacyę rzek prowadzi państwo, to przed rozpoczęciem robót regulacyjnych na danej przestrzeni rzeki przeprowadzoną ma być rozprawa i wydane orzeczenie władzy politycznej nawet i w tych przypadkach, gdy koryto uregulowane leżeć ma całkowicie w granicach koryta naturalnego i wywłaszczenie gruntów prywatnych nie następuje, a to celem stwierdzenia granic koryta i rozstrzygnięcia zarzutów stron;

2) przy postępowaniu tem administracyjnem przedsiębiorstwo regulacyi powinno mieć swego osobnego zastępcę, którym nie może być urzędnik kierujący postępowaniem i wydający orzeczenie;

3) korytem rzeki jest przestrzeń pokryta wodą płynącą przy normalnym, średnim jej stanie, o ile grunta zalewane wówczas przez wodę, nie są pokryte wegetacyą rolniczą lub leśną;

4) po przedłożeniu stronom interesowanym planu szczegółowego regulacyi pewnej przestrzeni rzeki i wysłuchaniu ich zarzutów, ma być orzeczeniem władzy politycznej stwierdzone koryto rzeki naturalne

i koryto rzeki projektowano, oba oznaczone według normalnego, średniego stanu wody;

5) grunta położone poza korytem naturalnem, oraz grunta położone w obrębie tego koryta, ale pokryte wegetacyą rolniczą lub leśną, mają być nabyte od właścicieli drogą wywłaszczenia, o ile mają być zajęte pod koryto projektowane;

6) części koryta naturalnego, które wskutek regulacyi, pozostaną poza brzegiem koryta uregulowanego, przedsiębiorstwo regulacyjne na mocy orzeczenia władzy politycznej, służącego za podstawę regulacyi, obejmuje w swoje posiadanie i ma na nich prawo przedsiębrania wszelkich robót, wskazanych regulacyą, oraz użytkowania ich aż do tego czasu, w którym grunt nie podniesie się do poziomu średniego normalnego stanu wody;

7) z tą chwilą części te koryta naturalnego przypadną na własność właścicielom gruntów przyległych będą im jednak oddane tylko za odszkodowaniem na rzecz funduszu regulacyjnego, wymierzonym w kwocie 400 koron za jeden hektar gruntu;

8) władza polityczna po przeprowadzeniu rozprawy orzeka o przyznaniu tej własności i odszkodowaniu które ją obciąży na rzecz przedsiębiorstwa prowadzącego regulacyę;

9) jeżeli po wydaniu orzeczenia, służącego za podstawę regulacyi rzeki, woda zrywa grunta położone poza obrębem tak koryta naturalnego, jako też koryta oznaczonego regulacyą i jeżeli władza polityczna nie pozwoli właścicielowi takich gruntów bronić się przed zrywaniem własnym nakładem, a przedsiębiorstwo tego nie czyni i grunt zostanie zerwanym, w takim razie przedsiębiorstwo winno mu go zwrócić w terminie oznaczonym w ustępie 7. bez żadnego odszkodowania.

Rozpatrzywszy powyższe zasady, Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że dla uczynienia zadość uzasadnionym żądaniom właścicieli gruntów nadbrzeżnych zachodzi nieodzowna potrzeba zmiany §. 47. kraj. ustawy wodnej, a to z trzech powodów:

1). ponieważ postanowienia §. 47. tej ustawy nie określają dokładnie granicy między łożyskiem wody (rzeki, lub jezicra) a gruntami przyległymi, lecz wspominają tylko o „obrębie regulacyjnym“, które to pojęcie dla ogółu ludności nie jest zrozumiałe;

2) ponieważ postanowienia te nie oznaczają terminu, w jakim grunt uzyskany przez regulacyę ma być odstąpiony właścicielom przyległych gruntów za zwrotem wartości, lecz tylko zawierają ogólnikową wzmiankę, że wtenczas musi być ten grunt odstąpiony, „jeżeli go przedsiębiorstwo nie potrzebuje do lepszego zabezpieczenia i umocnienia brzegu“.

3) wreszcie ponieważ postanowienia §. 47. kraj. ustawy wodnej nie określają sposobu, w jaki wartość tego gruntu ma być oznaczoną.

Uważając za słuszne postanowienie zasadnicze §. 47. kraj. ustawy wodnej, że grunt uzyskany przez regulacyę przypaść ma przedsiębiorcy, który ponosi koszta regulacyi, zwłaszcza że §. 411. kodeksu cywilnego przyznaje właścicielom gruntów nadbrzeżnych tylko naturalne alluwia, — zaprojektował Wydział krajowy zmianę tego §-fu, uzupełniając go postanowieniami, które uchylają powyższe wątpliwo-
Alegat 1. ści i braki.

Mianowicie w załączonym projekcie noweli proponuje Wydział krajowy (§. 47) przyznanie gruntów uzyskanych przez regulacyę przedsiębiorcy, oraz dokładne oznaczenie linii brzegu po myśli punktu 3. zasad przyjętych przez komisyę wodną, tudzież §. 6. najnowszej ustawy wodnej badeńskiej z 26. czerwca 1899, tj. według średniego stanu normalnego, który najdłużej trwa w roku w czasie wege-

tacyi, (czas. który schodzi się mniej więcej z okresem żeglugi) i uwidoczniony jest w rocznikach c. k. centralnego biura hydrograficznego.

Co do tej kwestyi wydało wprawdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa w pewnym specyalnym wypadku orzeczenie (z d. 3. stycznia 1880 l. 11.968), wedle którego za granicą między łożyskiem wody publicznej a gruntami prywatnymi ma być przyjętą linia, do której sięgają powtarzające się w regularnych peryodach wyższe stany wody, bo te stany przerywają ciągłość posiadania prywatnych właścicieli, zasada ta jednak, która może być zastosowaną do rzek alpejskich, nie byłaby sprawiedliwą dla rzek karpackich, które nie posiadając ani lodników, ani jezior w górnem dorzeczu, nie okazują tak regularnie powtarzających się zwykłych stanów wód wielkich, lecz przeciwnie w nieregularnych odstępach czasu zalewają nawet nadbrzeżne grunta uprawne, -- bo ta zasada odbierałaby adjacentom nawet własność nabytą na podstawie §. 411. kodeksu cywilnego, tj. naturalne alluwia.

W §. 47. a. proponuje Wydział krajowy dokładne oznaczenie terminu, w którym grunta uzyskane przez regulacyę mają być odstąpione właścicielom gruntów nadbrzeżnych, tj. chwilę podwyższenia tego gruntu przez namulenie do wysokości koron budowli regulacyjnych, — z drugiej strony zaś proponuje Wydział krajowy nałożenie na właścicieli, którym ten grunt odstąpiono, obowiązku takiego użytkowania, żeby budowle regulacyjne nie były narażone na uszkodzenie lub zniszczenie, podobnie, jak to przewiduje §. 7. ustawy pruskiej z d. 20. sierpnia 1883 o uprawnieniach zarządu regulacyi rzek wobec adjacentów.

Wreszcie w §. 47. b. zaproponował Wydział krajowy sposób oznaczenia wysokości odszkodowania za grunta uzyskane przez regulacyę, przyczem zgodnie z powołaną ustawą pruską zamieścił postanowienie, że odszkodowanie to nie może przenosić kosztów wyłożonych na uzyskanie gruntu przez przedsiębiorstwo regulacyjne.

Również zgodnie z punktem 7. zasad Komisyi wodnej zamieścił Wydział krajowy postanowienie że odszkodowanie nie może przekroczyć kwoty 400 K. za jeden hektar, mimo że było mu tajnem, że oportunistycznymi względami spowodowane ustanowienie z góry takiej kwoty za odsypiska na nieograniczony okres czasu na wszystkich rzekach, które przedstawiają rozmaitą wartość, ma swoje ujemne strony.

Wydział krajowy sądzi, że proponowana zmiana §. 47. kraj. ustawy wodnej wyczerpuje przytoczone na wstępie postulaty Komisyi wodnej, o ile one wymagają ustawodawczego uregulowania, reszta bowiem tych postulatów znaleść może uwzględnienia w myśl obowiązujących przepisów kraj. ustawy wodnej przez wydanie odpowiedniego komentarza i pouczenia wydanego przez c. k. Rząd stosownie do rezolucyi Wys. Sejmu ad 2.

Alegat 2. Zaprojektowaną nowelę do ustawy wodnej przesłał Wydział krajowy załączoną odezwą z d. 30. grudnia 1904, l. 111.325 c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa decyzyi, czy byłoby skłonnem wnieść do Wys. Sejmu projekt tej zmiany §. 47. wraz z zapowiedzianą reskryptem 3. lutego 1896 l. 23.710/95 nowelą do ustawy wodnej mającą na celu skrócenie postępowania wodno-prawnego, ewentualnie czy zgadza się na wniesienie proponowanej zmiany §. 47. przez Wydział krajowy.

Odezwą z d. 29. maja 1905 l. 41.543 przypomniał Wydział krajowy tę sprawę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie, jakie stanowisko zajęło c. k. Namiestnictwo wobec projektu Wydziału krajowego, — otrzymał jednak odezwą z d. 7. czerwca 1905 l. 82.820 tylko odpowiedź, że projekt ustawy przedłożony został c. k.

Ministerstwu rolnictwa, a skoro nadejdzie decyzya Ministerstwa, c. k. Namiestnictwo uwiadomi Wydział krajowy o stanowisku Rządu.

Tak w sprawie noweli, jak i rezolucyi Wys. Sejmu ad 2) nie otrzymał Wydział krajowy żadnego dalszego zawiadomienia ze strony c. k. Rządu, wskutek czego przedstawiwszy stan sprawy, nie przedkłada Wys. Sejmowi żadnego konkretnego wniosku.

Zastrzegając sobie przedłożenie decyzyi c. k. Rządu, gdyby przed najbliższą sesyą sejmową nadeszło,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Sp.

(PROJEKT.)

Ustawa

z dnia ..... uzupełniająca postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38 zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i zostają zastąpione przez postanowienia następujące:

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w łożyskach wód przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa.

Za granicą między łożyskiem wody a gruntami nadbrzeżnymi uważać należy linię brzegu przy średnim normalnym (najdłużej w roku trwającym) stanie wody.

Granica ta ma być przed rozpoczęciem robót regulacyjnych ustaloną przez władzę polityczną na podstawie szczegółowego projektu regulacyjnego po wysłuchaniu właścicieli gruntów nadbrzeżnych.

§. 47a.

Skoro cel regulacyi został osiągniętym i grunt uzyskany przez regulacyę podniósł się do wysokości koron budowli

regulacyjnych, musi być ten grunt odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za odszkodowaniem.

Jeżeli wykonane roboty regulacyjne utrzymywane są przez państwo, lub kraj, może władza polityczna I. instancyi na wniosek zarządu przedsiębiorstwa przepisać nowonabywcom sposób użytkowania odstąpionych im gruntów.

§. 47b.

Wysokość odszkodowania za grunta uzyskane w skutek regulacyi ma być oznaczoną w braku obopólnej zgody przez sąd polubowny, którego koszta ponoszą obie strony po połowie.

Wysokość tego odszkodowania nie może jednak przenosić kosztów wyłożonych na uzyskanie gruntu przez przedsiębiorstwo regulacyjne, a jeżeli te koszta przekraczają kwotę 400 kor. za jeden hektar, kwoty 400 kor. za hektar.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu.

Alegat 2 do sprawozdania Wydziału krajowego dw. 77.202|905.

Odpis Wydziału krajowego z dnia 30. grudnia 1904 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

W załatwieniu załączonego sprawozdania komisyi wodnej o wniosku posła Dra Oleśnickiego, tudzież petycyi Rady powiatowej Tarnowskiej w przedmiocie zmiany §. 47. kraj. ustawy wodnej polecił Sejm na posiedzeniu z d. 7. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu, ażeby w kierunku zasad tem sprawozdaniem komisyi wskazanych, przeprowadził rokowania z c. k. Rządem i projekt zmiany ustawy wodnej na najbliższej sesyi Sejmowi przedłożył.

W wykonaniu tego polecenia zaprojektował Wydział krajowy nowelę do ustawy wodnej, która uzupełnia postanowienia §. 47. tej ustawy w trzech kierunkach:

1) oznacza granice łożyska wód, które w ustawie wodnej nie były dotychczas dokładnie unormowane, a tem samem granice gruntów uzyskanych przez budowle regulacyjne;

2) ustanawia termin, w jakim grunta uzyskane przez regulacyę mają być oddane właścicielom gruntów nadbrzeżnych, zastrzegając zarazem dla zarządu przedsiębiorstwa regulacyjnego prawo oznaczenia sposobu zagospodarowania tych gruntów, jeżeli wykonane roboty regulacyjne utrzymywane są przez państwo lub kraj;

3) określa sposób, w jaki odszkodowanie ma być oznaczone, i normuje maksymalną wysokość odszkodowania.

Przesyłając w załączeniu wzmiankowany projekt noweli wraz z wnioskiem posła Oleśnickiego i wniesionemi do Sejmu petycyami, dołączamy w uzasadnieniu proponowanych zmian §. 47. kraj. ustawy wodnej następujące uwagi:

do §. 47.

Ponieważ §. 411. austryackiego kodeksu cywilnego przyznaje właścicielowi brzegu tylko te alluwia, które się niespostrzeżenie „unmerklich", a więc w sposób naturalny bez żadnych osobnych urządzeń osadzają na brzegu, zatem zdaniem Wydziału krajowego jest całkiem słuszne postanowienie §. 47. kraj. ustawy wodnej, które grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych, a więc w drodze sztucznej, przyznaje tym, co ponoszą koszta przedsiębiorstwa.

Natomiast nie jest dość jasne określenie §. 47. „w obrębie regulacyjnym“, które Wydział krajowy proponuje zastąpić słowami „w łożyskach wód“, oraz brak w tym §-fie oznaczenia granicy między łożyskiem wody a brzegiem, wskutek czego właściciele gruntów nadbrzeżnych podnoszą liczne zażalenia, podczas, gdy w ustawodawstwie wodnem innych państw, granica ta jest dokładnie określoną.

I tak ustawy badeńskie z d. 23. maja 1856 (o odsypiskach na Renie na granicy francuskiej) i z d. 11. lutego 1870 (o odsypiskach na Renie na granicy bawarskiej) przyznają właścicielom gruntów nadbrzeżnych wszystkie odsypiska porośnięte roślinami lądowemi (Landgewächse), ustawa bawarska z 28. maja 1852 w art. 23. te alluwia, które przy średnim stanie wody łączą się z istniejącym brzegiem i porośnięte są wegetacyą, najnowsza zaś ustawa wodna badeńska z 26. czerwca 1899 zawiera w §. 6. następujące postanowienie oznaczające granicę między łożyskiem wody (wody płynącej lub jeziora) a gruntem nadbrzeżnym:

„Die Grenze zwischen dem Bette und den im Eigentum Anderer stehenden Ufergrundstücken (Uferlinie) bestimmt sich im Zweifel nach dem normalen mittleren Wasserstande.

Die Uferlinie kann unter Aufsicht der technischen Behörde vermarkt werden“.

W ustawodawstwie pruskiem, podobnie jak w austryackiem, linia brzegu nie jest unormowaną, wedle orzeczenia zaś trybunału Rzeszy niemieckiej z 4. marca 1880 (Justiz — Min. Bl. 1880, pag. 199) za granicę tę ma być uważana średnia woda z najniższego i najwyższego stanu z wykluczeniem nadzwyczajnych wylewów.

W §. 47. projektowanej noweli proponuje Wydział krajowy unormowanie tej granicy według najdłużej w roku trwającego stanu wody z okresu wedle możności długiego (lat 15), tak zwanego w hydrografii średniego stanu normalnego, który jest uwidoczniony w corocznych publikacyach c. k. centralnego biura hydrograficznego.

Ponieważ zaś po wykonaniu regulacyi stan wody z reguły znacznie się obniża, proponuje Wydział krajowy w celu zapobieżenia ewentualnym sporom zamieszczenie w §. 47. postanowienia, że przed rozpoczęciem regulacyi linia brzegu ma być ustaloną na podstawie szczegółowego projektu regulacyjnego przez władzę polityczną po wysłuchaniu adjacentów.

do §. 47a.

W projekcie noweli proponuje Wydział krajowy nowy §. 47a, który zgodnie z drugą częścą § 47. obowiązującej ustawy nakłada na przedsiębiorstwo regulacyjne obowiązek odstąpienia uzyskanych sztucznie przez regulacyę odsypisk adjacentom, a równocześnie oznacza termin, w którym odsypiska te bez szkody dla przedsiębiorstwa mogą być oddane adjacentom.

Ażeby jednak adjacenci nie użytkowali oddanych im gruntów ze szkodą dla przedsiębiorstwa regulacyjnego, n. p. do wydobywania żwiru i piasku, wskutek czego rzeka mogłaby się przerzucić w wykopane przez nich doły szutrowe i zamulić zrealizowane już przekopy, proponuje Wydział krajowy ograniczenie użytkowania oddanych im odsypisk, podobnie, jak to zastrzeżono w §. 7. ustawy pruskiej z d.

20. sierpnia 1883 („Gesetz betreffend die Befugnisse der Strombauverwaltung gegenüber den Uferbesitzern an öffentlichen Flüssen").

do §. 47b.

W tym §-fie noweli proponuje Wydział krajowy unormowanie sposobu oznaczenia wysokości odszkodowania, jakie adjacenci mają zapłacić przedsiębiorstwu regulacyjnemu, a to podobnie jak w §-fie 6. powołanej ustawy pruskiej z dnia 20. sierpnia 1883.

Maksymalna kwota 400 kor. za 1 ha odsypisk ustanowioną została zgodnie z opinią sejmowej komisyi wodnej, jakkolwiek ta kwota w przeważnej ilości wypadków okaże się w porównaniu z wartością odstąpionych gruntów za niską.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 3 lutego 1896 l. 23.710/95 intymowanym tamtejszą odezwą z d. 21. lutego 1896 l. 12.568, zapowiedziało wniesienie do Sejmu projektu zmiany galic. ustawy wodnej, która ma na celu uproszczenie postępowania wodno-prawnego, Wydział krajowy uprasza c. k. Prezydyum o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa decyzyi, czy byłoby skłonne z tym projektem zmiany wnieść na najbliższej sesyi do Sejmu także nowelę zmieniającą § 47. kraj. ustawy wodnej, względnie czy zgadza się na wniesienie proponowanej zmiany §. 47. przez Wydział krajowy.

Przy tej sposobności upraszamy c. k. Prezydyum o wyjednanie najwyższej sankcyi dla uchwalonego przez Sejm d. 5. lipca 1901 projektu ustawy o uzupełnieniu postanowienia §. 45. kraj. ustawy wodnej, względnie o zakomunikowanie Wydziałowi krajowemu powodów, dla których projekt ten nie został dotychczas przedłożony do Najwyższej sankcyi.

Z drukarni Pillera i Sp.

LW. 77.201/05.

We Lwowie, dnia 18. sierpnia 1905.

Aleg. 387

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawach nad rubryką IX. wydatków budżetu krajowego na r. 1905 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 11. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl kilkakrotnych rezolucyi sejmowych i memoryału Wydziału krajowego z d. 1 lu ego 1904 poparł akcyę melioracyjną w kraju, a zwłaszcza drenowanie i osuszenie gruntów, przez udzielanie pożyczek bezprocentowych ze skarbu państwa pod gwarancyą funduszu krajowego".

Na tem samem posiedzeniu uchwalił Wys. Sejm przy rozprawach nad rub. X. poz. 307. wydatków budżetu krajowego na r. 1905 następującą rezolucyę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do wydatnej pomocy państwowej w celu przyspieszenia akcyi melioracyjnej w kraju naszym, a w szczególności drenowania (odwodnienia) nieprzepuszczalnych lub bagnistych gruntów stanowiących, prócz własności prywatnej, ogromny obszar własności gminnej".

Odnośnie do powyższej rezolucyi mamy zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa załączonym ℓ. reskryptem z d. 2. grudnia 1904 l. 28.722, intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 24. grudnia 1904 l. 177.955, zgodziło się w zasadzie na wniosek Wydziału krajowego przedłożony w memoryale z d. 1. lutego 1904 l. 108.214/03 w sprawie udzielania przez Wydział krajowy pożyczek bezprocentowych zwrotnych w latach dziesięciu na melioracye (osuszenie rowami i drenami) w Galicyi po 500.000 K. rocznie przez lat dziesięć aż do sumy 5,000.000 K. oraz zaciągnięcia na ten cel przez kraj pożyczki, której anuitety (przez lat 25) miałby spłacać skarb państwa, — zażądało jednak, ażeby kraj wyłącznie wziął na siebie odpowiedzialność za zwrot pożyczki, postarał się o środki potrzebne dla zamierzonej akcyi melioracyjnej, przyczem Administracya państwa przyrzeka swe pośrednictwo, oraz z mował się ściąganiem rat poszczególnych pożyczek melioracyjnych (w latach 10) na własny rachunek i niebezpieczeństwo.

Roboty przy poszczególnych przedsiębiorstwach mają być wykonane wedle żądania c. k. Ministerstwa rolnictwa w przeciągu jednego roku, spłata zaś udzielonych przez kraj pożyczek bezprocentowych poszczególnym właścicielom gruntów rozpoczynać się ma dopiero w trzecim roku.

Zarazem zażądało c. k. Ministerstwo przedłożenia:

1) planu umorzenia pożyczki 5,000.000 K.;

2) projektu statutu, który ma zawierać warunki udzielania pożyczek (zależnego od zbadania potrzeby, rentowności i wykonalności robót), gwarancyę użycia kwot przyznanych na cel właściwy, oraz zapewnienie ich zwrotu;

3) projektu umowy między administracyą państwa a Wydziałem krajowym, w której ma być przyznany Administracyi państwa wpływ odpowiedni na przebieg zamierzonej akcyi, tudzież skuteczna kontrola właściwego użycia pożyczek melioracyjnych.

W myśl żądania c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządził Wydział krajowy opraco-
Al. 2—4. wanie 3 planów umorzenia, które w załączeniu ./· Wysokiemu Sejmowi przedkłada:

1) plan A), według którego miałaby 4% pożyczka gotówką zaciągnięta w sumie 5,000.000 K. (w 10 ratach po 500.000 K.) być spłaconą w 10 równych ratach rocznych przez właścicieli gruntów za pośrednictwem Wydziału krajowego;

2) plan B), według którego zgodnie z memoryałem Wydziału krajowego z dnia 1. lutego 1904 l. 108.214 pożyczka 5,000.000 K. miałaby być zaciągniętą w 4% obligacyach komunalnych Banku krajowego, a spłaconą wraz z $^1/_4$% dodatkiem na administracyę w latach 25. Właściciele gruntów byliby obowiązani do zwrotu pożyczek w 10 równych ratach rocznych jak według planu A).

3) plan C), w którym przewidziano zaciągnięcie i umorzenie pożyczki w obligacyach komunalnych Banku krajowego jak pod B), właściciele gruntów jednak byliby obowiązaniu do zwrotu pożyczek w 20 równych ratach rocznych.

Gdy plan umorzenia A) okazał się najkorzystniejszym dla kraju i skarbu państwa,
Aleg. 5. zredagował Wydział krajowy na podstawie tego planu A) załączony /. projekt umowy między c. k. Ministerstwem rolnictwa a Wydziałem krajowym i przesłał go załączonem
Aleg. 6. ·/. pismem z dnia 27. stycznia 1905 l. 117.158/04 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa z prośbą o rychłą decyzyę i wyjednanie u c. k. Ministerstwa skarbu uwolnienia tych pożyczek od stempli, należytości i podatków po myśli ostatniego ustępu §. 11. państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 30. czerwca 1884. Dz. p. p. Nr. 116.

Dla ułożenia programu robót melioracyjnych, jakie w dziesięcioletnim okresie przy pomocy pożyczek bezprocentowych mają być wykonane, rozesłał Wydział krajowy
Aleg. 7. równocześnie załączony ·/. okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych z poleceniem, ażeby zawiadomiły o zamierzonej akcyi melioracyjnej właścicieli posiadłości dworskich i zwierzchności gmin, w których zachodzi potrzeba przeprowadzenia osuszenia rowami, lub drenowania gruntów w znaczniejszych rozmiarach i przedłożyły wniesione zgłoszenia Wydziałowi krajowemu.

Na ten okólnik nadesłało dotychczas 35 Wydziałów powiatowych zgłoszenia 83 obszarów dworskich i 32 gmin (ze 101 gmin katastralnych), 4 Wydziały powiatowe (Kolbuszowa, Łańcut, Mielec i Skałat) doniosły, że nie wpłynęło do nich żadne zgłoszenie, nie nadesłało zaś dotąd żadnej odpowiedzi 35 Wydziałów powiatowych, mianowicie: Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Brody, Brzozów, Czortków, Dobromil, Dolina, Drohobycz, Gródek, Horodenka, Husiatyn, Jaworów, Kałusz, Kołomyja, Kosów, Limanowa, Lisko, Lwów, Mościska, Myślenice, Nadwórna, Nisko, Pilzno, Podhajce, Przemyślany, Ropczyce, Rudki, Śniatyn, Tarnobrzeg, Tłumacz, Turka, Zaleszczyki, Zbaraż i Żydaczów.

Skoro nadejdą zgłoszenia z wymienionych 35 powiatów, które o to ponaglono, przystąpi Wydział krajowy do ułożenia programu i opracowania w ciągu roku 1906 projektów dla tych melioracyj, które w r. 1907 przy pomocy pożyczek bezprocentowych zostaną wykonane.

W oczekiwaniu przychylnej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa przedkłada Wydział krajowy już obecnie Wysokiemu Sejmowi wniosek na upoważnienie go do zaciągnięcia 4% pożyczki gotówkowej w wysokości 5,000.000 K. na osuszenie i drenowanie gruntów, oraz do zawarcia umowy z Administracyą państwa według przedłożonego projektu.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. sierpnia 1905 l. 77.201 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki do wysokości 5,000.000 K. w gotówce, w przeciągu lat dziesięciu począwszy od r. 1907 po 500.000 K. rocznie, pod warunkiem jeżeli odsetki tej pożyczki opłacać będzie Administracya państwa.

Pożyczka ta ma być użytą na udzielanie bezprocentowych pożyczek na wykonanie osuszenia i drenowania gruntów dla spółek wodnych, gmin i poszczególnych właścicieli gruntów.

Warunki udzielania pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa i poda je do wiadomości Sejmu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału krajowego.

O d p i s

reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 2. grudnia 1904 l. 28.722 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

In Verfolg des Erlasses vom 16. September 1904 Z. 25.609 wird nach nun mit dem Finanzministerium gepflogenen Einvernehmen dem in der Zuschrift des Landesausschusses des Königreiches Galizien vom 1. Februar 1904 Z. 108.214/903 gestellten Begehren nach Förderung des Meliorationswesens in Galizien durch vorschussweise Zuwendung staatlicher Mittel zunächst in prinzipieller Beziehung Folge gegeben und die k. k. Statthalterei zur Mitteilung dieser vorläufig grundsätzlichen Schlussfassung an den Landesausschuss ermächtigt.

Was die Durchführung der von letzterem geplanten Aktion anbelangt lässt dessen mit dem d. á. Berichte vom 13. Februar 1904 Z. 19.370 vorgelegtes Memorandum allerdings nicht jene Uebersicht gewinnen, die schon gegenwärtig ein bestimmtes Programm und eine bestimmte, insbesondere ziffermässige Zusicherung der staatlichen Beitragsleistung ermöglichen würde; es ist nur zu erkennen, dass beabsichtigt wird, dass sich das Königreich Galizien eine mit 500.000 K angesetzte Jahresrate des Meliorationsaufwandes alljährlich bis zur successiven Erreichung des angenommenen Maximalaufwandes von 5,000.000 K — im Wege eines Anlehens bei einem Kreditinstitute verschaffen und der Staat den unverzinslichen Vorschuss in der Weise abstatten soll, dass er dem Lande jährlich eine Summe zuwendet, welche der auf Grund einer 4%-igen Verzinsung und 25 jährigen Amortisationen kalkulierten Annuität für jede Teilrate per 500.000 K — bis zur Erreichung obiger Maximalsumme entspricht. Nachdem unbedingt daran festzuhalten ist, dass auch seitens des Landes für diese Meliorationsaktion etwas geleistet werden müsse und dass es selbst für die Rückerstattung des staatlichen Vorschusses aufzukommen habe, welcher nach dem Jetztwert berechnet in toto 5,000.000 K. — betragen wird, so bleibt vorerst die Art und Weise der Beschaffung der Geldmittel Sache des Landes, wobei die Staatsverwaltung allenfalls ihre guten Dienste bei den Transaktionen mit den bezüglichen Kreditinstituten in Aussicht stellen kann. Auch muss innerhalb des für jede einzelne Melioration festgestellten Rückzahlungstermines (10 Jahre) die Rückerstattung der Quote des unverzinslichen Staatsvorschusses seitens des Landes, welches die Einbringung und Eintreibung der Abstattungsraten von den einzelnen Grundbesitzern auf eigene Rechnung und Gefahr vorzunehmen hat, erfolgen.

Die Frage des Beginnes der Rückzahlung der Meliorationsdarlehen seitens der solche in Anspruch nehmenden Grundbesitzer und damit der Rückerstattung des Vorschusses soll in der Weise ihre Lösung finden, dass die einzelnen Unternehmungen innerhalb Jahresfrist durchgeführt werden und die Rückzahlung der vom Lande den einzelnen Grundbesitzern erteilten unverzinslichen Vorschüsse im 3. Jahre beginnt. Da nun die Annuität für das vom Lande aufgenommene Anlehen, nämlich die Jahresanlehensquote naturgemäss erst nach Inanspruchnahme der ganzen Quote von 500.000 K beginnt, andererseits die Melioration im ersten Jahre beendet ist, tritt erst nach dem Jahre der

Melioration die Flüssigmachung der Annuität ein, welche durch 25 Jahre von staatlicher Seite zu leisten ist. Im darauffolgenden Jahre, als dem 3. der Melioration, würde die Rückzahlung eines Betrages von zusammen 50.000 K an die Staatsverwaltung seitens des Landes für die betreffende Teilquote (500.000 K) des Vorschusses beginnen, welche durch 10 Jahre geleistet beziehungsweise von der staatlichen Jahresleistung in Abzug gebracht wird. Die statliche Leistung würde somit allmählig steigen, dabei aber gegenüber dem faktischen Bedarfe für Verzinsung und Amortisation des jeweilig ausbaftenden Teiles des Anlehens eine Verminderung durch die kompensativen Rückzahlungsquoten erfahren. Zunächst für den Beginn der Aktion, also für das auf das erste Meliorationsjahr folgende Annuitätsjahr, würde ein Betrag von etwas über 31.000 K in Betracht kommen, auf dessen Erfolgung aus der dem Ackerbauministerium zur Verfügung stehenden Kreditpost „Meliorationen" der Landesausschuss rechnen kann. Es wird sich dem Gesagten zur Folge also gegenwärtig darum handeln, einerseits im Einvernehmen mit der Regierung die Modalitäten der Anlelensaufnahme, andererseits aber einen genauen Tilgungsplan zu vereinbaren. aus welchem zuversichtlich das jeweilige Erfordernis für den Tilgungsdienst zu entnehmen ist, wobei unter allen Umständen — wie schon früher bemerkt — seitens des Staates mit der Haftung des Landes für die Einbringung der fälligen Darlehensquoten so gerechnet werden muss, dass ihr Betrag von der Jahresleistung an Annuitäten vorweg abgezogen werden kann. Weiters kann es wohl keinem Zweifel unterliegen, dass der Landesausschuss selbst bei Gewährung dieser Darlehen an die einzelnen Grundbesitzer ebensowenig die Frage der wirtschaftlichen Notwendigkeit, Rentabilität und zutreffenden technischen Ausführung der einzelnen Bodenverbesserungen ausseracht lassen wird, als jene der ausreichenden Vorsichten für die wirklich bestimmungsgemässe Verwendung der zugestandenen Beträge und der geeigneten Sicherstellung ihrer Rückerstattung. Voraussichtlich dürfte er wohl alle diese Momente in ein für die Erlangung solcher Darlehen verbindliches Statut zusammenfassen. Bei der erheblichen Beteiligung des Staatsschatzes an dieser Aktion kann aber naturgemäss auch die Staatsverwaltung keineswegs auf ihre entsprechende Ingerenz verzichten, sondern muss vielmehr unbedingt darauf bestehen, dass ihr sowohl eine entsprechende Einflussnahme auf den Gang der geplanten Aktion selbst als auch eine wirksame Kontrolle über die widmungsgemässe Verwendung der Meliorationsdarlehen gewahrt bleibt. Zu diesem Zwecke wird zwischen der Staatsverwaltung und dem Landesausschusse ein Uebereinkommen abzuschliessen sein, dessen nähere Bestimmungen nach Kenntnis obigen Statutes, desen Genehmigung sich übrigens die Regierung gleichfalls vorbehalten muss, entworfen werden könnten. Der Landesausschuss wolle sonach eingeladen werden, die Entwürfe des Tilgungsplanes, des Statutes und des Uebereinkommens anher gelangen zu lassen und behält sich das Ackerbauministerium vor, nach dem Einlangen dieser Substrate von dem am Schluss des erwähnten Memorandums des Landesausschusses gemachten Anerbieten die näheren Modalitäten der in Rede stehenden Aktion zum Gegenstande einer mündlichen Verhandlung mit den beteiligten Zentralstellen zu machen, im Bedarffalle Gebrauch zu machen. Die bezogene Zuschrift des Landesausschusses folgt zurück.

Der Ackerbauminister.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.201/05.

A) Plan

oprocentowania i spłaty 4% pożyczki gotówkowej 5,000.000 K przy zwrocie zaliczek przez interesowanych w latach 10.

Rok	Rata pożyczki	Suma pożyczki	Zwrot pożyczki (w 10 latach) od stron	Stan pożyczki	4% opłacane przez państwo
	K	K	K	K	K
1	500.000	500.000	—	500.000	20.000
2	500.000	1,000.000	—	1,000.000	40.000
3	500.000	1,500.000	50.000	1,450.000	58.000
4	500.000	2,000.000	100.000	1,850.000	74.000
5	500.000	2,500.000	150.000	2,200.000	88.000
6	500.000	3,000.000	200.000	2,500.000	100.000
7	500.000	3,500.000	250.000	2,750.000	110.000
8	500.000	4,000.000	300.000	2,950.000	118.000
9	500.000	4,500.000	350.000	3,100.000	124.000
10	500.000	5,000.000	400.000	3,200.000	128.000
11	—	—	450.000	2,750.000	110.000
12	—	—	500.000	2,250.000	90.000
13	—	—	450.000	1,800.000	72.000
14	—	—	400.000	1,400.000	56.000
15	—	—	350.000	1,050.000	42.000
16	—	—	300.000	750.000	30.000
17	—	—	250.000	500.000	20.000
18	—	—	200.000	300.000	12.000
19	—	—	150.000	150.000	6.000
20	—	—	100.000	50.000	2.000
21	—	—	50.000	—	—
Σ	5,000.000	5,000.000	5,000.000	—	1,300.000

B) Plan

25 letniego umorzenia $4^1/_4$% pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w sumie 5,000.000 K. przy zwrocie pożyczki przez interesowanych w latach 10-ciu.

Rata anuitetowa półroczna 32·28 K. całoroczna 64·56 K. od 1.000 K. Od 500.000 K. rata anuitetowa całoroczna 32.280 K.

	Rata pożyczki	Suma pożyczki	Rata anuitetowa opłacana przez państwo	Zwrot pożyczki od stron	Państwo płaci	Państwo dostaje	Uwaga
	K.	K.	K.	K.	K.	K.	
1	500.000	500.000	32.280	—	32.280	—	
2	500.000	1,000.000	64.560	—	64.560	—	
3	500.000	1,500.000	96.840	50.000	46.840	—	
4	500.000	2,000.000	129.120	100.000	29.120	—	
5	500.000	2,500.000	161.400	150.000	11.400	—	
6	500.000	3,000.000	193.680	200.000	—	6.320	
7	500.000	3,500.000	225.960	250.000	—	24.040	
8	500.000	4,000.000	258.240	300.000		41.760	
9	500.000	4,500.000	290.520	350.000	—	59.480	
10	500.000	5,000.000	322.800	400.000	—	78.200	
11	—	—	322.800	450.000	—	128.200	
12	—	—	322.800	500.000	—	178.200	
13	—	—	322.800	450.000	—	128.200	
14	—	—	322.800	400.000	—	78.200	
15	—	—	322.800	350.000	—	28.200	
16	—		322.800	300.000	22.800	28.200	

	Rata pożyczki	Suma pożyczki	Rata anuitetowa opłacana przez państwo	Zwrot pożyczki od stron	Państwo płaci	Państwo dostaje	Uwaga
	K.	K.	K.	K.	K.	K.	
17	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
18	—	—	322.800	200.000	122.800	—	
19	—	—	322.800	150.000	172.800	—	
20	—	—	322.800	100.000	222.800	—	
21	—	—	322.800	50.000	272.800	—	
22	—	—	322.800	—	322.800	—	
23	—	—	322.800	—	322.800	—	
24	—	—	322.800	—	322.800	—	
25	—	—	322.800	—	322.800	—	
26	—	—	290.520	—	290.520	—	
27	—	—	258.240	—	258.240	—	
28	—	—	225.960	—	225.960	—	
29	—	—	193.680	—	193.680	—	
30	—	—	161.400	—	161.400	—	
31	—	—	129.120	—	129.120	—	
32	—	—	96.840	—	96.840	—	
33	—	—	64.560	—	64.560	—	
34	—	—	32.280	—	32.280	—	
		Suma	8,070 000	5,000.000	3,814.800	750.800	
	państwo dostaje		—	—	750.800	—	
	w rezultacie państwo zapłaci		—	—	3,061.000	—	

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału kraj. l 77.201/05.

C) Plan

25-cio letniego umorzenia 4¼% pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w sumie 5,000.000 K,

przy zwrocie pożyczki przez interesowanych w latach 20.

Rok	Pożyczka		Rata anuitetowa	Zwrot od stron	Państwo		
	rata	suma			płaci	dostaje	
	K	K	K	K	K	K	
1	500.000	500.000	32.280	—	32.280	—	
2	500.000	1,000.000	64.560	—	64.560	—	
3	500.000	1,500.000	96.840	25.000	71.840	—	
4	500.000	2,000.000	129.120	50.000	79.120	—	
5	500.000	2,500.000	161.400	75.000	86.400	—	
6	500.000	3,000.000	193.680	100.000	93.680	—	
7	500.000	3,500.000	225.960	125.000	100.960	—	
8	500.000	4,000.000	258.240	150.000	108.240	—	
9	500.000	4.500.000	290.520	175.000	115.520	—	
10	500.000	5,000.000	322.800	200.000	122.800	—	
11	—	—	322.800	225.000	97.800	—	
12	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
13	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
14	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
15	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
16	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
17	—	—	322.800	250.000	72.800	—	

Rok	Pożyczka		Rata anuitetowa	Zwrot od stron	Państwo		
	rata	suma			płaci	dostaje	
	K	K	K	K	K	K	
18	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
19	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
20	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
21	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
22	—	—	322.800	250.000	72.800	—	
23	—	—	322.800	225.000	97.800	—	
24	—	—	322.800	200.000	122.800	—	
25	—	—	322.000	175.000	147.800	—	
26	—	—	290.520	150.000	140.520	—	
27	—	—	258.240	125.000	133.240	—	
28	—	—	225.960	100.000	125.960	—	
29	—	—	193.680	75.000	118.680	—	
30	—	—	161.400	50.000	111.400	—	
31	—	—	129.120	25.000	104.120	—	
32	—	—	96.840	—	96.840	—	
33	—	—	64.560	—	64.560	—	
34	—	—	32.280	—	32.280	—	
	—	—	8,070.000	5,000.000	3,070.000	—	

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.201/05.

Umowa

między c. k. Ministerstwem rolnictwa a galicyjskim Wydziałem krajowym w sprawie udzielania bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów.

§. 1.

Celem przyspieszenia akcyi melioracyjnej w Galicyi, zaciągnie Wydział krajowy za poprzedniem upoważnieniem Sejmu w jednej z instytucyj kredytowych w ciągu lat dziesięciu, począwszy od 1. stycznia 1906 pożyczkę gotówką po 500.000 K rocznie, ogółem do wysokości 5,000.000 K, oprocentowaną najwyżej w stosunku czterech (4) od sta rocznie, z której to sumy udzielane będą w tym samym okresie 10-letnim pożyczki bezprocentowe właścicielom gruntów na osuszenie i drenowanie.

§. 2.

Pożyczki bezprocentowe udzielane będą przez Wydział krajowy na podstawie corocznych preliminarzy zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa:

a) spółkom wodnym (drenarskim) złożonym z właścicieli mniejszych lub średnich posiadłości rolniczych, tudzież gmin jako właścicielek majątku lub dobra gminnego, z wyjątkiem tych spółek, które otrzymały zasiłki ze skarbu krajn i państwa;

b) poszczególnym właścicielom gruntów, o ile ci właściciele nie mogą na innej drodze uzyskać pożyczki nisko oprocentowanej, — a to albo na podstawie pierwszeństwa hipotecznego uzyskanego przez tych właścicieli w myśl ustawy z dnia 6. lipca 1896, Dz. p. p. Nr. 144, albo na podstawie zabezpieczenia hipotecznego w granicach dwóch trzecich części wartości hipoteki.

Wartość ta ma być przyjętą na podstawie szacowania, które służyło za podstawę udzielenia pożyczki hipotecznej przez jedną z instytucyj hipotecznych, które mają siedzibę w kraju Galicyi, albo też przez Bank austro-węgierski. Wydział krajowy jest upoważniony poddać ten szacunek rewizyi, ewentualnie w braku takiego szacunku, zarządzić osobne oszacowanie.

§. 3.

Wysokość pożyczki bezprocentowej nie może przekraczać rzeczywistych kosztów robót wraz z kosztami zarządu.

Pożyczka bezprocentowa ma być zwróconą w dziesięciu równych ratach rocznych 1. stycznia każdego roku, a to począwszy od trzeciego roku po rozpoczęciu robót, które z reguły w jednym roku winny być wykonane.

§. 4.

Za podstawę techniczną wykonania robót służyć mają projekty wypracowane, lub sprawdzone przez krajowe biuro melioracyjne.

Wykonanie robót ma być poruczone inżynierom i dozorcom krajowego biura melioracyjnego.

Koszta pomocy technicznej inżynierów ponosi w myśl instrukcyi z dnia 9. maja 1893, Dz. ust. kraj. Nr. 67 fundusz krajowy, koszta zaś wynikłe z użycia dozorców melioracyjnych i drenarskich wliczone będą do kosztów robót.

§. 5.

Wypłata pożyczki bezprocentowej odbywać się będzie w miarę postępu robót na podstawie wykazów należytości sprawdzonych przez inżynierów krajowego biura melioracyjnego, a to spółkom wodnym na ręce Wydziału spółki, poszczególnym zaś właścicielom na ręce właściciela za kwitami koramizowanymi przez prowadzącego roboty inżyniera kraj. biura melioracyjnego.

§. 6.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o stanie, postępie i sposobie wykonania robót za pośrednictwem własnych organów technicznych.

Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 7.

Ściąganiem rat pożyczek bezprocentowych i odwożeniem ich do instytucyi kredytowej zajmie się Wydział krajowy na rachunek i niebezpieczeństwo funduszu krajowego.

§. 8.

C. k. Ministerstwo rolnictwa opłacać będzie czteroprocentowe odsetki od każdorocznej wysokości pożyczki uwidocznionej w załą-

czonym ·/. planie umorzenia z kredytu przyznanego na meliorecye pod tytułem subwencyj w ciągu lat dwudziestu od r. 1906 do r. 1925, a to z końcem każdego roku bezpośrednio na ręce instytucyi kredytowej, w której Wydział krajowy zaciągnął pożyczkę.

§. 9.

Oprócz corocznych preliminarzy funduszu pożyczkowego (§. 2.) przedkładać będzie Wydział krajowy po upływie każdego roku c. k. Ministerstwu rolnictwa zamknięcia rachunkowe tego funduszu z wykazem pożyczek w danym roku zrealizowanych.

§. 10.

Umowa ta ma być po zatwierdzeniu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa wygotowaną w dwóch oryginałach i podpisaną przez c. k. Namiestnika i Marszałka krajowego.

Jeden oryginał ma być przechowany w aktach c. k. Namiestnictwa, drugi zaś w aktach Wydziału krajowego.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.201/05.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 27. stycznia 1905 l. 117.158/04 do c. k. Ministerstwa rolnictwa w Wiedniu.

Za przychylne załatwienie wniosku Wydziału krajowego przedłożonego tutejszem pismem z dnia 1. lutego 1904, l. 108.214 w sprawie poparcia osuszenia i drenowania gruntów w Galicyi, pozwalamy sobie złożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa najżywsze podziękowanie.

Czyniąc zadość żądaniom wyrażonym w reskrypcie z dnia 2. grudnia 1904 l. 28.722 sporządził Wydział krajowy załączone ad. trzy plany umorzenia pożyczki 5,000.000 K, mającej się zaciągnąć w dziesięciu równych ratach rocznych po 5000.000 K, mianowicie:

1. plan umorzenia A), w którym przewidziano zaciągnięcie 4% pożyczki gotówkowej, a spłatę każdej z 10 rat pożyczki przez dłużników w latach dziesięciu;

2. plan umorzenia B), w którym przewidziano zgodnie z tutejszem pismem z dnia 1. lutego 1904 l. 108.214 zaciągnięcie umarzalnej w latach dwudziestu pięciu 4% pożyczki w obligacyach komunalnych Banku krajowego z ¼% dodatkiem na administracyę, a spłatę każdej z 10 rat pożyczki przez dłużników w latach dziesięciu;

3. plan umorzenia C), w którym przewidziano zaciągnięcie pożyczki w obligacyach komunalnych, jak w planie B), a spłatę pożyczki przez dłużników w latach dwudziestu.

We wszystkich tych planach przewidziano zgodnie z powołanym reskryptem początek spłaty pożyczek przez dłużników w trzecim roku po rozpoczęciu robót.

Plan umorzenia A), jest tak dla skarbu państwa, jak i dla kraju najkorzystniejszy i najdogodniejszy, gdyż w latach dwudziestu zapłaciłoby państwo tytułem 4% odsetek 1,300.000 K, podczas gdy wedle planu B) ciężar ten wynosiłby 3,064.000 K, a wedle planu C), 3,070.000 K i nie stałby w odpowiednim stosunku do wartości przeprowadzonych robót melioracyjnych, nadto zaś według planu A) świadczenia państwa obracałyby się w cyfrach od 2.000 K do maximum 128.000 K rocznie, tak iż kraj mógłby nadal korzystać z zasiłków państwa udzielanych z dotacyi dyspozycyjnej na popieranie mniejszych melioracyj.

Według planu B) świadczenia państwa byłyby nierównomiernie rozłożone na lat 34, gdyż w pierwszych pięciu latach opłacałby skarb państwa od 11.400 K do 64.560 K rocznie, w następnych latach dziesięciu otrzymywałby od 6.320 K do 178.200 K rocznie, w ostatnich latach dziewiętnastu opłacałby od 22.800 K do 322.800 K rocznie, tak iż od r. 22 do 26 umorzenia pożyczki, Galicya byłaby zupełnie wykluczona od subwencyi z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, która to dotacya wedle preliminarza państwowego na r. 1905 wynosi dla całego państwa 1,177.620 K (tytuł 3, §. 2, poz. 6. wydatków etatu c. k. Ministerstwa rolnictwa).

Plan C), jakkolwiek pociąga o 6.000 K większy wydatek ze skarbu państwa, jest dogodniejszy dla państwa i kraju, bo coroczne świadczenia państwa byłyby więcej równomiernie rozłożone od 32.280 K do maximum 147.800 K rocznie w ciągu lat 34, tak iż

równolegle mogłyby być subwencyonowane drobne melioracye w Galicyi, a co najważniejsze, plan ten byłby wielkiem dobrodziejstwem dla interesowanych właścicieli gruntów, którzy zamiast w 10, spłacaliby pożyczkę w latach dwudziestu.

Gdy więc plany umorzenia B) i C) są dla państwa i kraju mniej korzystne, plan z 20-letnim okresem pożyczek wychodzi poza ramy zakreślone powołanem na wstępie rozporządzeniem ministeryalnem a nadto przy zaciągnięciu pożyczki w obligacyach komunalnych z góry należy się liczyć ze stratą na kursie około 1½%, co przy sumie 5,000.000 K przedstawia stratę w kapitale około 75.000 K, nawiązał Wydział krajowy rokowania z Dyrekcyą Banku krajowego o udzielenie pożyczki gotówkowej na 4% umarzalnej według planu A). Rokowania te jednak natrafiły na trudności, gdyż kapitał Banku, który wraz z rezerwami wynosi niespełna 7½ milionów koron (wedle zamknięcia za r. 1903, 7,466.169 K) obciążony już jest pożyczkami gotówkowemi na rzecz funduszu kas Raiffeisena i funduszu przemysłowego, tudzież na kilka innych celów. Z tego powodu pozwala sobie Wydział krajowy upraszać c. k. Ministerstwo o interwencyę w jednej z instytucyj kredytowych i wyjednanie 4% pożyczki gotówkowej zwrotnej według planu A).

W razie gdyby się nie znalazła instytucya finansowa, któraby się zobowiązała udzielić pożyczki 4% w gotówce po 500.000 K przez lat dziesięć za zwrotem tej pożyczki według planu A), Wydział krajowy oświadcza się za zaciągnięciem pożyczki w Banku krajowym w 4% obligacyach komunalnych z ¼% dodatkiem na administracyę przy zwrocie tej pożyczki przez dłużników w latach dwudziestu według planu C).

W przypuszczeniu, że przy interwencyi c. k. Ministerstwa rolnictwa powiedzie się krajowi uzyskać 4% pożyczkę gotówkową, przedkłada Wydział krajowy w załączeniu ?. żądany projekt umowy oparty na planie umorzenia A), w którym to projekcie zamieszczono zasadnicze postanowienia co do warunków, pod jakimi pożyczki bezprocentowe na osuszenie i drenowanie gruntów mają być udzielane, oraz określono wpływ Administracyi państwa na tok akcyi melioracyjnej.

Wpływ Administracyi państwa zastrzeżony w §§. 2, 6 i 9 projektu umowy rozciąga się tak na coroczne preliminarze i programy robót, jak i na zamknięcia rachunkowe funduszu pożyczkowego, tudzież kontrolę wykonania robót.

Przy corocznej racie pożyczki 500.000 K liczyć można na wykonanie osuszenia i drenowania po 2.500 morgów, zazem 5.000 morgów rocznie (przeciętny koszt osuszenia 1 morga przyjmuje się na 60 K, drenowania zaś na 140 K).

Przygotowanie projektów i kosztorysów melioracyjnych dla tej powierzchni przy stosownem powiększeniu personalu biura melioracyjnego, które za zezwoleniem Sejmu dopiero w roku 1906 może nastąpić, zajmie dwa lata. Mimo to jako najbliższy termin rozpoczęcia robót z funduszu pożyczkowego i zaciągnięcia pierwszej raty pożyczki proponuje Wydział krajowy w projekcie umowy rok 1906, ponieważ liczy na to, że w ostatnich latach sporządzono w biurze melioracyjnem znaczną ilość planów, których posiadacze zgłoszą się obecnie o pożyczki, a zatem pierwszy rok akcyi będzie korzystał z zapasu planów gotowych lub mogących być wygotowanymi do jesieni.

Projekt statutu (regulaminu), który oprócz postanowień zamieszczonych w projekcie umowy zawierać będzie szczegółowe przepisy co do badania rentowności zamierzonej melioracyi, skryptów dłużnych, rygorów zapewniających zwrot pożyczki i t. p., nie omieszka Wydział kraojwy przedłożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa, skoro projekt umowy i plan umorzenia zostaną zatwierdzone, a rokowania co do uzyskania 4% pożyczki gotówkowej będą ukończone.

Co się tyczy świadczeń kraju dla zamierzonej akcyi melioracyjnej, to oprócz ryzyka, na jakie kraj będzie narażony na wypadek ewentualnej nieściągalności pożyczek, obciążać będą fundusz krajowy koszta pomocy technicznej przy zdjęciach, projektach i wykonaniu robót, które w myśl instrukcyi z dnia 9. maja 1893, Dz. ust. kraj. Nr. 67 pokrywa fundusz krajowy, koszta administracyi funduszu pożyczkowego, tudzież koszta urządzenia nowego dwuletniego kursu drenarskiego dla wykształcenia przynajmniej 25 dozorców do wykonania robót.

Gdy wedle dotychczasowych doświadczeń jeden inżynier w ciągu jednego roku wykona zdjęcia, sporządzi projekty i wykona roboty dla drenowania około 700 morgów,

zajdzie potrzeba zaangażowania około 7 sił technicznych oprócz referenta dla badania i sprawdzania projektów, tudzież zarządu funduszu.

Pobory tych ośmiu urzędników (po dwóch w X., IX., VIII. i VII. klasie rangi) obciążą fundusz krajowy wydatkiem rocznym 32.080 K, dyety siedmiu urzędników przez 8 miesięcy robót w polu kwotą 14.880 K rocznie, koszta podróży siedmiu urzędników (przeciętnie po 50 K miesięcznie) przez 8 miesięcy kwotą 2.800 K, razem 59.760 K rocznie.

Utrzymanie 25 dozorców przez cztery miesiące zimowe, podczas których nie będą zajęci w polu, po 60 K miesięcznie, wyniesie 6.000 K rocznie.

Ogółem więc koszta pomocy technicznej obciążą fundusz krajowy w jednym roku sumą 65.760 K, a w latach dziesięciu, w których cała akcya ma być przeprowadzoną, sumą 657.600 K, z doliczeniem zaś kosztów urządzenia 2-letniego kursu drenarskiego (11.000 K rocznie, z czego skarb państwa pokrywa 4.000 K) w kwocie 14.000 K, sumą 671.600 K.

O rychłą decyzyę w sprawie zaciągnięcia pożyczki i projektu umowy upraszamy, ażebyśmy na tej podstawie mogli wygotować statut (regulamin), oraz na najbliższej sesyi wyjednać u Sejmu upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki.

Z uwagi, że zamierzone roboty przeprowadzić ma Wydział krajowy, upraszamy c. k. Ministerstwo o wyjednanie u c. k. Ministerstwa skarbu uwolnienia od stempli, należytości i podatków po myśli ostatniego ustępu §. 11. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. p. p. Nr. 116.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.201/05.

Okólnik

Wydziału krajowego z dnia 27. stycznia 1905 do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Reskryptem z dnia 2. grudnia 1904 l. 28.722 zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa zasadniczo na wniosek Wydziału krajowego, przedłożony pismem z dnia 1. lutego 1904 l. 108.214 w sprawie poparcia robót melioracyjnych w kraju, a mianowicie osuszenia i drenowania, przez udzielanie bezprocentowych pożyczek.

W tym celu zaciągnąć ma Wydział krajowy za poprzedniem upoważnieniem Wys. Sejmu w jednej z instytucyj kredytowych w ciągu lat dziesięciu, począwszy od r. 1907 pożyczkę w kwotach po 500.000 K rocznie, ogółem do wysokości 5,000.000 K, od której procenta (4%) opłacać będzie c. k. Ministerstwo rolnictwa z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Z powyższej sumy udzielane będą przez Wydział krajowy corocznie od r. 1907 do r. 1916 pożyczki bezprocentowe na osuszenie i drenowanie gruntów:

a) spółkom wodnym (drenarskim) złożonym z właścicieli mniejszych, lub średnich posiadłości rolniczych, tudzież posiadłości gminnych, z wyjątkiem tych spółek, które otrzymały 33⅓% zasiłki ze skarbu kraju i państwa;

b) poszczególnym właścicielom gruntów, o ile ci właściciele nie mogą na innej drodze uzyskać pożyczki nisko oprocentowanej, — a to albo na podstawie pierwszeństwa hipotecznego, uzyskanego w myśl ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. p. p. Nr. 144, albo na podstawie zabezpieczenia hipotecznego w granicach dwóch trzecich części wartości posiadłości, obliczonej według czterdziesto-krotnego czystego dochodu katastralnego, przyczem pożyczki te może poprzedzać w hipotece jedynie amortyzacyjna pożyczka instytucyi finansowej.*)

Pożyczki bezprocentowe, których wysokość nie może przekraczać rzeczywistych kosztów robót wraz z kosztami zarządu, mają być zwrócone w dziesięciu równych ratach rocznych począwszy od trzeciego roku po rozpoczęciu robót, które z reguły w jednym roku winny być wykonane.

Za podstawę techniczną wykonania robót służyć mają projekt wypracowane lub sprawdzone przez krajowe biuro melioracyjne, wykonanie zaś roboty poruczone będzie inżynierom i dozorcom tego biura. Koszta pomocy technicznej inżynierów ponosić będzie fundusz krajowy w myśl instrukcyi z dnia 9. maja 1893 Dz. u. kr. Nr. 67, koszta zaś wynikłe z użycia dozorców wliczone będą do kosztów robót (zarządu).

Za powyższą sumę 5 milionów koron można będzie przeprowadzić osuszenie około 25.000 morgów i drenowanie takiego samego obszaru, razem około 50.000 morgów. Wobec powierzchni 3 milionów morgów gruntów, jaka w Galicyi wymaga osuszenia rowami, lub drenowania, jest to obszar zbyt mały, w każdym razie jednak wykonanie melioracyj na tym obszarze i osiągnięte rezultaty zachęcą ogół rolników do podejmowania robót w szerszych rozmiarach, aniżeli to dotychczas miało miejsce.

Osuszenie rowami byłoby wskazane na płaskowzgórzu podolskiem (zwłaszcza między Strypą i Seretem), tudzież w nizinnych częściach dorzecza Wisły (Bugu), Dniestru, Prutu i Styru, drenowanie zaś na całem Podgórzu karpackiem, oraz na drugorzędnych działach wód dopływów rzek głównych, gdzie pod cienką warstwą przepuszczalnej nawet gleby znajdują się ciężkie iły.

---

*) Ustęp b) zmieniony został uchwałą Wydziału krajowego z d. 6. czerwca 1905 l. 55.901 i opiewać ma jak ustęp b) §. 2. umowy (aleg. 5).

Ażeby zamierzona akcya melioracyjna przy pomocy bezprocentowych pożyczek mogła działać zachęcająco, muszą być roboty przeprowadzone w różnych okolicach kraju, a wykonanie ich powinno być wzorowe; należyte zaś wykonanie możliwem będzie wówczas, jeżeli projektem objęty będzie znaczniejszy obszar, wedle możności cała gmina katastralna, a przynajmniej kilkaset morgów w jednej gminie katastralnej, a roboty zostaną przeprowadzone w ciągu jednego roku, gdyż tylko w tym wypadku może być przydzielony stale do wytyczenia i kontroli robót inżynier krajowy z odpowiednią ilością dozorców melioracyjnych.

Komunikując powyższe postanowienie c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego, upraszamy Wydział powiatowy, ażeby zawiadomił o tej zamierzonej akcyi właścicieli posiadłości dworskich i Zwierzchności gmin, w których zachodzi potrzeba przeprowadzenia osuszenia rowami lub drenowania w znaczniejszych rozmiarach, i przedłożył Wydziałowi krajowemu do końca marca r. b. oświadczenia tych właścicieli posiadłości dworskich, gmin, i członków gmin, którzy zamierzają korzystać z pożyczek bezprocentowych,dołączając do tych oświadczeń własną opinię, które ze zgłoszeń ze względu na potrzebę i rentowność melioracyi przedewszystkiem zasługuje na uwzględnienie.

Oświadczenia te zawierać mają następujące szczegóły i zobowiązania stron:

1. powierzchnię gruntów w morgach lub hektarach, na jakiej zamierzonem jest wykonanie osuszenia lub drenowania z podaniem rodzaju uprawy (rola, łąka lub pastwisko), wykazem parcel i wyjaśnieniem, czy te parcele bezpośrednio do siebie przylegają (pożądanem jest także przedłożenie map katastralnych);

2. rodzaj melioracyi, jaką strony życzą sobie przeprowadzić, tj. osuszenie rowami lub też drenowanie;

3. zobowiązanie do świadczeń przewidzianych w §. 10. instrukcyi z dnia 9. maja 1893, Dz. u. kraj. Nr. 67. przy zdjęciach dla opracowania projektu (tj. opłacania figurantów potrzebnych do pomiarów, tudzież dostarczenia palików i podwód);

4. zobowiązanie do zwrotu funduszowi krajowemu kosztów, zdjęć i taksy za projekt w myśl §. 11. powołanej instrukcyi, gdyby strony odstąpiły od zamiaru wykonania robót przy pomocy pożyczki bezprocentowej w ciągu dziesięciolecia 1907—1916;

5. zrzeczenie się wszelkich odszkodowań za plony zniszczone w czasie robót, które w ciągu jednego roku winny być wykonane.

(Co do ustępu 5. zauważa się, że przy drenowaniu około 10% powierzchni zostaną uszkodzone; — niedojrzałe zboże jednak, które zostanie skoszone, może być zużytkowane na paszę, okopowe zaś stratę 10% powierzchni sowicie wynagrodzą w większym zbiorze plonu, jak to się okazało przy drenowaniu gruntów włościańskich w Wyciążach (pow. Kraków) i Pawęzowie (pow. Tarnów), gdzie na żądanie właścicieli cały rok bez przerwy prowadzono roboty drenarskie).

Jeśli gmina (pastwiska gminne), lub też pewna ilość włościan wnoszą wspólnie z właścicielem posiadłości dworskiej zgłoszenie, to może być zawiązaną dla przeprowadzenia melioracyi spółka wodna (drenarska). Takie zbiorowe przeprowadzenie robót obok zmniejszonych kosztów zarządu może przynieść tę korzyść, że Wydział krajowy wyjednać będzie mógł u c. k. Ministerstwa skarbu uwolnienie od stempli, należytości i podatków po myśli ostatniego ustępu §. 11. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. p. p. Nr. 116, a obok tego ułatwione będzie dla Wydziału krajowego ściąganie rat pożyczek za pośrednictwem c. k. urzędów podatkowych.

Na podstawie przedłożonych przez Wydziały powiatowe sprawozdań zbada Wydział krajowy za pośrednictwem swych organów technicznych zgłoszone melioracye na miejscu i stosownie do wyniku tych badań ułoży z uwzględnieniem wniosków Wydziałów powiatowych ogólny program melioracyj mających się wykonać przy pomocy bezprocentowych pożyczek i stosownie do tego programu zarządzi w roku bieżącym i przyszłym zdjęcia dla opracowania projektów i kosztorysów, tak, ażeby roboty w r. 1907 mogły być podjęte.

LW. 73.794 1905. We Lwowie, 18. sierpnia 1905.

Aleg. 338

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie operacyi agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Rozwój i postęp operacyi agrarnych

Stosownie do postanowienia §. 12. rozp. kom. udzieliła c. k. krajowa komisya agrarna (do LW. 24768|05) Wydziałowi krajowemu odpis rocznego sprawozdania c. k. komisarza miejscowego z czynności agrarnych, tudzież sprawozdania kierownika oddziału technicznego.

Sprawozdanie pierwsze obejmuje okres czasu od wejścia w życie ustaw agrarnych t. j. od 1. kwietnia 1903 po koniec roku 1904, zaś sprawozdanie kierownika oddziału technicznego od 1. marca 1904 t. j. od czasu, odkąd c. k. komisarzowi miejscowemu przydzielonym został personal techniczny.

Sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego daje ogólny pogląd na rozwój czynności agrarnych oraz przedstawia szczegółowo stan poszczególnych operacyi agrarnych. Według rzeczonego sprawozdania wniesiono w tym okresie żądanie o przeprowadzenie komasacyi gruntów rolnych w dziewięciu gminach, mianowicie w gminach: 1) Chiszewice powiatu rudeckiego, 2) Lubliniec nowy powiatu cieszanowskiego, 3) Wyszatyce powiatu przemyskiego, 4) Rudolfshof ad Kupiczwola, powiatu żółkiewskiego, 5) Skniłów, powiatu lwowskiego, 6) Skniłówek, powiatu lwowskiego, 7) Przewłoczne, powiatu złoczowskiego, 8) Wołczuchy, powiatu gródeckiego i 9) Błozew dolna, powiatu rudeckiego.

Nadto wniósł Wydział krajowy z urzędu wniosek na przeprowadzenie generalnego podziału i regulacyi gruntów wspólnych w gminie katastralnej Piaski, powiatu lwowskiego, tudzież na ogólny podział pastwiska stanowiącego wspólną własność gmin Trościanka i Pererów, powiatu kołomyjskiego. O tej ostatniej prowokacyi sprawozdanie c. k. komisarza agrarnego nie wspomina, gdyż weszła ona do komisyi w r. 1905.

Jak już Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu w tym przedmiocie nadmienił, zarządziła c. k. krajowa komisya agrarna wdrożenie postępowania komasacyjnego w gminach Chiszewice, Lubliniec nowy i Wyszatyce. Nadto z wymienionych wyżej prowokacyi uwzględniła jeszcze c. k. krajowa komisya agrarna wnioski uczestników w gminach: Skniłów, Skniłówek i Rudolfshof ad Kupiczwola, wydając orzeczenia na wdrożenie postępowania komasacyjnego. Orzeczenia te stały się prawomocne.

Wniosku na przeprowadzenie komasacyi w Przewłocznej c. k. kraj. komisya agrarna nie uwzględniła dla braku ustawowej ilości prowokantów. Zauważyć jednak należy, że w myśl §. 67. kr. u. k. prowokacya ta obowiązuje tych, którzy ją wnieśli, przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia, na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna ilość prowokantów została osiągniętą.

Wreszcie wnioski na przeprowadzenie komasacyi gruntów rolnych w gminach Wołczuchy i Błozew dolna, oraz wniosek na ogólny podział i regulacyę gruntów wspólnych w gminie katastralnej Piaski nie został przez c. k. krajową komisyę agrarną do końca roku sprawozdawczego merytorycznie załatwionym. Sprawy te znajdują się w początkowem stadyum dochodzeń informacyjnych, gdyż, jak sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego zaznacza, właściwe prace dla braku dostatecznych sił technicznych nie mogłyby być w r. 1905 nawet rozpoczęte.

We właściwem stadyum postępowania znajdowały się tedy w r. 1904 tylko dwie komasacye, mianowicie w gminach: Chiszewice i Lubliniec nowy.

Stan i postęp tych dwóch czynności agrarnych przedstawionym został w wykazach tabelarycznych, zestawionych według formularzy przez c. k. ministeryalną komisyę agrarną ułożonych dla użytku miejscowej komisyi agrarnej.

Według rzeczonych wykazów przedstawia się stan rzeczy, jak następuje:

a) w gminie Chiszewice o obszarze komasacyjnym 1237 ha i o liczbie uczestników 454 dokonano do końca r. 1904: tryangulacyi, obchodu granic zewnętrznych, oraz oznaczenia i zbadania obszaru, zdjęcia tegoż obszaru (§. 75. kr. u. k. i §§. 75., 78. i 79. r. k). wreszcie oznaczenia wartości (bonitacyi) gruntów, do komasacyi włączonych (§. 76. kr. u. k. i §§. 88—91 r. k.). Nadto przystąpiono do obliczenia powierzchni gruntów należących do każdego bezpośredniego uczestnika, celem sporządzenia rejestru stanu posiadania (§. 82. i 96. r. k.) i przystąpiono także do sporządzenia oryginalnej mapy (§. 87. r. k.).

Pod względem formalnym dokonano wyboru Wydziału uczestników (§§. 70 72. kr u. k. i §§. 14—16. i 70. r. k.) oraz wyboru klasyfikatorów (§. 24. r. k) i w końcu zawiadomiono właściwy sąd i ewidencyę katastru podatku gruntowego o wdrożeniu komasacyi i o ustaleniu obszaru komasacyjnego (§. 69. i 76. r. k.).

b) W gminie Lubliniec nowy, w której liczba uczestników wynosi 441, obszar zaś komasacyjny 3587 ha, postęp prac agrarnych był z końcem r. 1904 w tem samem stadyum, jak powyżej w gminie Chiszewice.

Ze sprawozdania tego wynika, że postęp w pracy nie był takim, jakby sobie tego życzyć należało dla rozwoju operacyi agrarnych.

Na usprawiedliwienie takiego rezultatu przytacza sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego, iż jest to praca nowa i trudna i że w pierwszym roku natrafiono na liczne trudności. Kończy się zaś sprawozdanie temi słowami:

„Szczególne trudności w przeprowadzeniu komasacyi nastręczają i prawidłowy tok prac tamują bardzo rozległe obszary komasacyjne, wielka liczba uczestników, nadzwyczaj wielkie

różnice między księgą gruntową, katastrem a stanem faktycznym posiadania i w ogóle bardzo zawiłe stosunki posiadania".

Wydział krajowy godzi się na zdanie c. k. komisarza miejscowego, że najważniejszym powodem zbyt powolnego postępu w pracach komasacyjnych jest tylekroć podnoszony, daleko idący brak zgodności między księgą gruntową a katastrem, a względnie faktycznym stanem posiadania mimo obowiązujących przepisów, zawartych w ustawie ewidencyjnej z 23. maja 1883 Nr. 83 Dz. p. p. wydanej przeszło 20 lat temu, w celu sprowadzenia owej zgodności. Wskazane tu różnice oczywiście utrudniają w wysokim stopniu uporządkowanie stosunków własności i posiadania, stanowiące podstawę postępowania komasacyjnego.

Z powodu wydanych, jak wyżej nadmieniono, orzeczeń na wdrożenie postępowania komasacyjnego w gminach Wyszatyce, Skniłów i Skniłówek i z uwagi, iż do komasacyi włączone będą także grunta rolne, własność gmin stanowiące, zamianował Wydział krajowy na propozycyę Wydziałów powiatowych dla tychże gmin delegatów swoich po myśli §. 69. kr. u. k.

Mianowicie dla gmin Skniłów i Skniłówek dekretem z 5. maja 1905 l. 15798 pana Mikołaja Niedźwiedzkiego, leśniczego gminy miasta Lwowa, w Zubrzy zamieszkałego, zaś dla gminy Wyszatyce dekretem z 23. maja 1905 l. 45052 p. Mieczysława Jaksę Rożena, dzierżawcę dóbr w Buszkowiczkach.

Na podstawie zawiadomienia c. k. miejscowej komisyi agrarnej, iż zachodzi potrzeba wykonania na obszarach komasacyjnych w gminach Chiszewice, Lubliniec nowy i Skniłówek wspólnych urządzeń po myśli §. 9. kr. u. k. i §. 99. r. k. wziął Wydział krajowy udział w dochodzeniach mających na celu zaprojektowanie takich urządzeń, delegując na miejsce inżynierów kraj. biura melioracyjnego.

Według sprawozdania delegowanych techników ma być zaprojektowane

w Lubieńcu nowym:

przełożenie istniejących dróg komunikacyjnych i polowych, częściowa regulacya potoków: Pancza, Rożaniec, Otwiernica, Lubelka, Łowcza i Bruśnianka, nawodnienie i osuszenie niektórych łąk, dalej wykonanie rowów odpływowych, potrzebnych do przyszłego drenowania, wreszcie przełożenie dolnej młynówki po koryta dawniej istniejącego w celu sprowadzenia wody bliżej zabudowań;

w Chiszewicach:

również przełożenie istniejących dróg komunikacyjnych i gospodarczych, regulacya potoków i rowów, oraz wykonanie robót osuszających i nawodniających; wreszcie

w Skniłówku:

mniej więcej te same roboty i urządzenia jak w poprzednich gminach, przyczem nadto zaprojektowanem zostanie racyonalne urządzenie i uporządkowanie pastwiska gminnego, w pośrodku wsi położonego, co jednakowoż nastąpi dopiero przy projektowaniu wspólnych urządzeń w sąsiednim obszarze komasacyjnym „Skniłów", a to ze względu na to, iż dopiero wówczas będzie można utworzyć odpływ wody z tego pastwiska.

Przy tej sposobności Wydział krajowy odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania w tym przedmiocie, nadmienia, iż koszta takich wspólnych urządzeń przyjęte być mają w dwóch, a względnie trzech komasacyach za wzorowe uznanych po połowie na fundusz krajowy i skarb państwa — w innych wypadkach koszta poniosą bezpośrednio interesowani uczestnicy.

*

* *

Fundusz podręczny c. k komisarza miejscowego.

C. k. krajowa komisya agrarna udzieliła Wydziałowi krajowemu przy odezwie swojej z 31. stycznia 1905 l. 11. odpis zamknięcia rachunkowego funduszu podręcznego komisarza miejscowego za r. 1904.

Zamknięcie to, które jest raczej odpisem dziennika kasowego, wykazuje zużycie w całości wyasygnowanych z funduszu krajowego zaliczek w kwocie 14514 kor 68 gr.

Według §. 162. r k. ma komisarz miejscowy obok dziennika kasowego prowadzić także »rachunek główny«, w którym założone być winny osobne konta dla poszczególnych etatów, a to dla udzielonych z funduszu krajowego subwencyi, pożyczek i zaliczek, dalej dla ogółu uczestników, dla poszczególnych ich grup jak i dla poszczególnych uczestników i zapisywać w tych kartach dotyczące przychody i wydatki.

Jeżeli czynność agrarna trwa dłużej niż rok, jak właśnie w danych wypadkach, ma komisarz miejscowy w myśl §. 165. r. k. zamknąć rachunki główne z końcem każdego roku i z załącznikami, tudzież z przeznaczonem dla Wydziału krajowego obliczeniem pokrytych z funduszu krajowego wydatków przedłożyć przewodniczącemu komisyi krajowej.

Odpis takiego zamknięcia rachunku głównego, a względnie obliczenia w powołanym §. 165. r. k. przewidzianego nie został Wydziałowi krajowemu za r. 1904 udzielonym.

Z tego powodu Wydział krajowy nie może z całą dokładnością podać już teraz, które z wydatków poczynionych przypadną wyłącznie na fundusz krajowy, a które będą musiały być zwrócone przez bezpośrednich uczestników (ustęp 5. §. 155 r. k.).

Według obliczenia naszego oddziału rachunkowego z ogólnej sumy wydatków 14.514 K. 68 gr. za r. 1904 przypada do zwrotu kwota 800 K. 64 gr. tytułem kosztów wypłaconych boniterom i klasyfikatorom.

Na razie jednak sprawa ta o tyle nie jest aktualną, że do żądania zwrotu kosztów — w zastępstwie bezpośrednich uczestników zaliczkowo z funduszu krajowego poniesionych, przystąpić można dopiero po zamknięciu postępowania komasacyjnego i po przedłożeniu przez komisarza miejscowego ostatecznego rachunku (§§. 169—175. r. k).

*

* *

Zmiany w etacie personalu komasacyjnego.

Na propozycyę c. k. miejscowej komisyi agrarnej popartą przez c. k. krajową komisyę agrarną, którą proponowano posunięcie do wyższej rangi trzech techników komasacyjnych, postanowił Wydział krajowy uchwałą z 2. czerwca 1905 l 46.556 przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na ustanowienie w etacie technicznego

personalu komasacyjnego nowych dwóch posad inżynierów komasacyjnych z płacą po 2800 K. i dodatkiem aktywalnym po 600 K. i jedną nową posadę asystenta komasacyjnego z płacą 1600 K. i dodatkiem aktywalnym 360 K. przy równoczesnem zwinięciu dwóch posad adjunktów komasacyjnych (płaca po 2200 K. i dodatek aktywalny po 480 K.) oraz jednej posady pomocnika technicznego z płacą miesięczną po 180 koron.

Nadanie tych posad nastąpi dopiero po zatwierdzeniu przez Wysoki Sejm poniżej przedstawionych wniosków Wydziału krajowego.

Z uwagi, iż c. k. komisya miejscowa przedstawiła do awansu na owe dwie wyższe posady adjunktów komasacyjnych Jana Krudysza i Tadeusza Langa, zaś na asystenta dotychczasowego pomocnika technicznego Stanisława Niesiołowskiego i z uwagi, że komisya ta przedstawiła, iż posiada na pokrycie zwiększonych poborów zaoszczędzony fundusz w kasie podręcznej na pobory i wynagrodzenia dzienne dla personalu technicznego na r. 1905 wyznaczony, Wydział krajowy w uznaniu długoletniej i skutecznej pracy w kraj. biurze melioracyjnem i w oddziale technicznym komisyi agrarnej adjunktów Krudysza i Langa, tudzież pilności pomocnika Niesiołowskiego, powołaną wyżej uchwałą przyznał adjunktom Krudyszowi i Langowi począwszy od 1 lipca 1905 dodatek do płacy, któryby ich pobory zrównał z poborami inżyniera, zaś pomocnikowi technicznemu Niesiołowskiemu podwyższył dyetę z 3 K. 50 gr. na 5 koron dziennie.

* * *

Uzasadnienie rub. X. poz. 318. preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

Na pokrycie poborów służbowych personalu technicznego oraz na ryczałty kancelaryjne wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1906 kwotę 17.964 K, która w porównaniu z kwotą na r. 1905 uchwaloną 17.718 K. okazuje się wyższą o 1246 K.

Różnica ta znajduje usprawiedliwienie w przedstawionych wnioskach na zmiany w etacie personalu komasacyjnego.

Na fundusz podręczny dla c. k. miejscowego komisarza agrarnego preliminuje Wydział krajowy 23.000 K. mniej o kwotę 1168 K., jak była ustaloną w budżecie r. 1905.

W kwocie tej mieści się dotacya na fundusz podręczny komisarza miejscowego podług postanowień §§. 116—118 kr. u. k. i §. 109. kr. u. dz. r. wstawiona zgodnie z jego wnioskiem w kwocie 12.885 K., oraz preliminowane są koszta komisyjne w kwocie 10.115 K Koszta te według zamknięcia rachunkowego za r. 1904 wynosiły 8194 K., zaś na r. 1905 preliminowane zostały w kwocie 10.265 K., obecnie dla zaokrąglenia cyfry funduszu podręcznego preliminuje je Wydział krajowy w kwocie 10.115 K.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. sierpnia 1905 l. 73794 przyjmuje się do wiadomości.

2) Etat personalu technicznego w oddziale technicznym niejscowego komisarza agrarnego składać się ma począwszy od 1. stycznia 1906:
   a) z trzech inżynierow komasacyjnych z płacą roczną po 2800 K. i dodatkiem aktywalnym po 600 K.;
   b) z trzech asystentów komasacyjnych z płacą roczną po 1600 K. i dodatkiem aktywalnym po 360 K.;
   c) z jednego pomocnika technicznego z płacą miesięczną po 140 K.

   Posady dwóch adjunktów komasacyjnych zostają od 1. stycznia 1906 zwinięte.

3) Na koszta komisyi agrarnych wstawia się do rubr. X. poz. 318 budżetu krajowego na r. 1906:

A. na personal techniczny . . .	17.964 K.
B. na fundusz podręczny . . .	23.000 „
razem .	40.964 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *m p.*
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Pillera i Ski we Lwowie.

LW. 76460/905. We Lwowie, dnia 11. sierpnia 1905.

Aleg. 389

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy

za czas od 1. stycznia 1904 do końca czerwca 1905.

I. Czynności przygotowawcze.

1. Uchwalony przez Sejm krajowy w dniu 14. października 1903 projekt ustawy o biurach pośrednictwa pracy uzyskał Najwyższą sankcyę w dniu 16. marca 1904 (nr. 56 dz. u. kr.) Zanim to nastąpiło przeprowadził Wydział krajowy kroki przygotowawcze dla podjęcia akcyi. Z grona swych urzędników wyznaczył Wydział krajowy referenta w osobie koncypisty Dra Zbigniewa Pazdry, któremu polecił przedewszystkiem zapoznanie się i przestudyowanie obszernej literatury (zwłaszcza niemieckiej i francuskiej) dotyczącej organizacyi publicznych biur pośrednictwa pracy.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do Wydziału kraj. Krótstwa Czeskiego i król. Ministeryum rolnictwa w Budapeszcie z prośbą o udzielenie wszelkich materyałów mających związek z organizacyą instytucyi pośrednictwa pracy w tych krajach. Pierwsza z tych władz pismem z dnia 10. lutego 1904, druga pismem z 29. marca 1904 z całą gotowością nadesłały żądane materyały.

2. Celem pozyskania danych o ruchu robotniczym w różnych okolicach kraju, został ułożonym i rozesłanym (d. 12. marca 1904 do L. 25724) kwestyonaryusz, który obejmował dwie grupy pytań: a) co do robotników rolnych, b) co do robotników wszelkich innych zawodów. W każdej grupie mieściły się szczegółowe pytania co do wychodźtwa i przychodźtwa robotników w danej okolicy, stosunków podaży i popytu, wreszcie pośrednictwa. W końcowym ustępie zapytywano o potrzebę organizacyi pośrednictwa przy pomocy publicznych biur pracy.

	Egzempl. kwestyonaryusza	
	rozesłano:	zwrócono:
a) do Wydziałów powiatowych . . .	74	68
b) „ Posłów sejmowych	94	60
c) „ Oddziałów c. k. Tow. gospod. względnie Tow. rolniczych okręgowych	38	23
Razem	206	151

Nadesłane kwestyonaryusze dały cenną podstawę do zoryentowania się w stosunkach targu pracy w kraju i do oceny potrzeby biur pośrednictwa pracy w ich rozłożeniu terytoryalnem.

3. Celem bezpośredniego zbadania urządzeń w publicznych biurach pośrednictwa pracy i doświadczeń zrobionych na tem polu poza granicami kraju, wysłał Wydział krajowy Dra Zbigniewa Pazdrę w dłuższą podroż, która trwała od 21. marca do 18. kwietnia 1904.

W podróży tej zbadał delegat organizacyą zakładów pośrednictwa pracy pięciu rozmaitych typów.

a) pośrednictwo organizowane przez władze państwowe na Węgrzech, gdzie referent zwiedził centralne biura pracy przy król. Ministerstwie rolnictwa w Budapeszcie i gminne biuro w Békéscaba.

b) pośrednictwo organizowane przez władze samorządne, krajowe i powiatowe, w Czechach na mocy ustawy krajowej z 29. marca 1903; tu referent zapoznał się bliżej z urządzeniami biur w Pradze, Pilźnie, Wysoczanach, Śmichowie i Kolinie.

c) biura typu miejskiego zwiedził referent w Monachium, Augsburgu i Wiedniu.

d) z instytucyą pośrednictwa prowadzoną przez prywatne stowarzyszenie o celach humanitarnych zapoznał się nasz delegat w Gracu, gdzie czynnem jest doskonale zorganizowane biuro przez „Landesverband für Wohltätigkeit in Steiermark“.

e) jako przykład zakładów pośrednictwa jednostronnie przez interesentów organizowanego i prowadzonego posłużyły biuro pośrednictwa Izby rolniczej we Wrocławiu i takież biuro Izby rolniczej berlińskiej w Mysłowicach. Zbadanie urządzeń w tych biurach przedstawiało także bezpośrednie praktyczne znaczenie, gdyż one trudnią się głównie dostawą robotników galicyjskich dla niemieckich rolników.

Wydział krajowy stwierdza z przyjemnością, że delegat jego w podróży wszędzie spotkał się z przychylną życzliwością, z szczególniejszą jednak gościnnością przyjęto go w Czechach, gdzie na polecenie Marszałka kraju radca tamtejszego Wydziału krajowego, Dr. Rudolf Krejčí, osobiście we wszystkich wycieczkach mu towarzyszył, a podobnie i na Węgrzech znalazł nasz delegat życzliwego informatora w Kierowniku centralnego biura w Ministerstwie rolnictwa p. Bernáth Dezsö, który mu towarzyszył w wycieczce do Békéscsaba (wsi w okolicy Aradu).

Ponadto zwiedził nasz delegat w kraju te biura pracy, które już dawniej zostały założone: w Tarnobrzegu, Kolbuszowej, Białej, Brodach, Stanisławowie i Lwowie.

4. W myśl § 8. ustawy urzędują biura pracy na podstawie statutów, które uchwala Rada powiatowa wzgl. miejska, a zatwierdza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Dla ułatwienia ułożony został w Wydziale kraj. wzorowy statut dla powiatowych biur pośrednictwa pracy. Pismem z dnia 22. lipca 1904 ten projekt statutu został przedłożony c. k. Namiestnictwu celem uzyskania dlań aprobaty, której też c. k. Namiestnictwo udzieliło orzeczeniem z 6 października 1904 L. 4966/III.

5. W krajowem biurze pośrednictwa pracy został obmyślanym i opracowanym system wewnętrznej manipulacyi w biurach pracy. Rzecz ta nastręczyła nie małe trudności, gdyż żadnego zagranicznego szablonu nie można było skopiować z powodu odmiennych warunków u nas w kraju. Opracowany system manipulacyi opiera się o szereg (10) formularzy, które zostały kosztem Wydziału krajowego wydrukowane i rozdane na razie bezpłatnie, biurom powiatowym w miarę zapotrzebowania.

6. Dla powiatowych biur pośrednictwa pracy została wydaną obszerna instrukcya służbowa, która obejmuje szczegółowe postanowienia o wewnętrznej działalności biur pracy i ustala ich stosunek do Biura krajowego i biur powiatowch wzgl. miejskich. Instrukcyi nadano charakter prowizoryczny, aby dopiero po zebraniu doświadczeń w praktyce zamienić ją na stałą.

7 W myśl §. 7. ustawy „od pracodawców wolno pobierać taryfową opłatę, której wysokość oznacza Wydział krajowy". W wykonaniu tego postanowienia Wydział kraj. wydał tyryfę opłat mających się pobierać od pracodawców jednolicie we wszystkich biurach pracy. Opłaty są bardzo niskie: od 40 gr. do 1 K. za dostarczonego robotnika lub sługę od pracodawcy w kraju, a po 2 M. od pracodawców zagranicznych. Taryfa ma moc obowiązującą na razie na rok 1905, zmiany jej Wydział krajowy podejmie w miarę doświadczeń. Drukowany wyciąg z taryfy przybitym jest w lokalu każdego biura do wiadomości stron.

8. Celem dostarczenia nowo powstającym biurom pracy ozdobnego plakatu jako środka reklamy, rozpisał Wydział krajowy odpowiedni konkurs, wyznaczając kwotę 100 K jako nagrodę. Nadesłano 14 projektów.

Komisya złożona z zaproszonych artystów malarzy pp. Reichana i Rozwadowskiego przy współudziale członka Wydziału krajowego p. Dra Wereszczyńskiego przyznała nagrodę projektowi pod godłem »Pszczółka«. Autorem jego jest p. Piotr Witkoś z Krakowa, któremu nagroda została wypłaconą.

Plakat ten został odbitym kosztem Wydziału krajowego w nakładzie 4000 egzemplarzy i bezpłatnie rozsyła się go biurom pracy w potrzebnej ilości.

Celem zapewnienia biurom pracy bezpłatnego pomieszczenia plakatów na dworcach kolejowych odniósł się Wydz. kraj. do Dyre-

kcyi kolei, które prośbę tę przychylnie załatwiły a mianowicie c. k. Dyrekcya kolei państw. w Krakowie rozporządzeniem z dnia 19. lutego 1905 L. 10.292/VI, we Lwowie rozp. z dnia 5. marca 1905 L. 25.188/V, w Stanisławowie rozp. z dnia 28. marca 1905 L. 9636/V, wreszcie Dyrekcya kolei północnej we Wiedniu pismem z dnia 12. kwiernia 1905 L. 44.535 II/5. Z udogodnienia powyższego korzystają wszystkie biura.

9. Poczyniwszy te przedwstępne przygotowania, Wydział krajowy wystosował do wszystkich Reprezentacyi powiatowych pod datą 10. października 1904 obszerny drukowany okólnik wraz z dołączeniem tekstu ustawy i wzorowego statutu. W odezwie swej Wydział krajowy przypomniał doniosłość gospodarczą i społeczną organizacyi targu pracy przy pomocy publicznych zakładów pośrednictwa, przedstawił zasady, na których to pośrednictwo się opiera, omówił kwestye organizacyjne i wezwał, aby każda Rada powiatowa oświadczyła uchwałą stanowisko swe w niniejszej sprawie.

II. Stanowisko Reprezentacyi powiatowych.

Na skutek wspomnionej odezwy we wszystkich niemal Reprezentacyach powiatowych wzięto pod obrady sprawę biura pośrednictwa pracy, a rezultat tych obrad przedstawiamy poniżej, dzieląc wszystkie powiaty na trzy grupy:

A) w grupie pierwszej wymieniamy powiaty, w których oświadczono się stanowczo za założeniem biura.

B) w grupie drugiej te, w których oświadczono się przeciw założeniu biura.

C) w grupie trzeciej te, w których stanowcza decyzya do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie zapadła, względnie do wiadomości naszej nie doszła.

A. Powiaty, w których oświadczono się stanowczo za założeniem biura pracy.

1. **Biała:** Uchwałą z dnia 25. listopada 1904 Rada powiatowa postanowiła przystąpić do założenia biura w Oświęcimiu od dnia 1. stycznia 1905.

2. **Bochnia:** Uchwałą z dnia 14. lutego 1905 postanowiła Rada powiatowa otworzyć biuro od 1. lipca t. r.

3. **Brody:** Uchwałą z dnia 18. stycznia 1905 Rada pow. zarządziła reorganizacyę już dawniej tu istniejącego Biura na zasadach ustawy z 16. marca 1904.

4. **Buczacz:** Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. stycznia 1905 postanowiła przystąpić do założenia samoistnego biura.

5. **Chrzanów:** Uchwałą z dnia 15. lutego 1905 postanowiła Rada powiat. założyć samoistne biuro pracy od kwietnia wzgl. maja t. r.

6. **Drohobycz:** Rada powiatowa na posiedzeniu 29. grudnia 1904 nie powzięła wprawdzie żadnych osobnych uchwał, jednak wstawiła w budżet na rok 1905 kwotę 2300 K na założenie biura pracy.

7. **Gorlice:** Uchwałą Rady powiatowej z dnia 11. marca 1905 uznano potrzebę założenia biura pracy i wstawiono na ten cel do budżetu na rok 1905 kwotę 500 K., polecając równocześnie Wydziałowi powiatowemu,

aby wnioski co do terminu otwarcia biura i jego organizacyi przygotował i Radzie powiatowej przedstawił. Wydział krajowy doradził otwarcie biura w jesieni, a w każdym razie przed Nowym Rokiem. Dotychczas brak wiadomości o decyzyi.

8. **Kałusz**: Rada powiatowa uchwaliła dnia 15. czerwca 1905 przystąpić bezzwłocznie do założenia samoistnego biura i asygnowała Wydziałowi powiatowemu na ten cel potrzebne fundusze.

9. **Kołomyja**: Uchwałą z dnia 20. grudnia 1904 postanowiła Rada powiatowa założyć biuro pracy z terminem od 1. stycznia 1905.

10. **Kossów**: Uchwałą z 12. grudnia 1904 postanowiła Rada pow. założyć wspólne biuro z powiatem Kołomyjskim z siedzibą w Kołomyi.

11. **Kraków**: Uchwałą Rady powiat. z 8. lutego 1905 postanowiono podjąć rokowania celem utworzenie biura wspólnego z miastem Krakowem.

12. **Limanowa**: Uchwałą Rady powiat. z 8. listopada 1904 postanowiono założenie biura z terminem od 1. stycznia 1905.

13. **Łańcut**: Rada powiat. uchwałą z dnia 29. grudnia 1904 postanowiła założenie biura z początkiem roku 1905.

14. **Mościska**: Rada powiat. na posiedzeniu d. 20. grudnia 1904 uchwaliła otworzyć biuro pracy od marca 1905.

5. **Myślenice** Uchwałą Rady powiat. z dnia 17. grudnia 1904 postanowiono otwarcie biura pracy z początkiem roku 1905.

16. **Nisko**: Uchwałą Rady powiat. z d. 16. grudnia 1904 postanowiono przystąpić bezzwłocznie do organizacyi samoistnego biura pracy.

17. **Rzeszów**: Uchwałą z dnia 7. stycznia 1905 postanowiła Rada powiat. przystąpić bezzwłocznie do organizacyi biura.

18. **Sanok**: Rada powiat. uchwałą z 15. grudnia 1904 orzekła potrzebę biura samoistnego z terminem otwarcia od 1. stycznia 1905 i poleciła podjąć rokowania z sąsiednimi powiatami: Liskiem i Brzozowem, czyby nie zechciały przystąpić do wspólnej organizacyi z siedzibą w Sanoku.

19. **Tarnobrzeg**: Istniejące tu już dawniej biuro pośr. pracy postanowiła Rada powiat. uchwałą z 30. grudnia 1904 zreorganizować na zasadach nowej ustawy.

20. **Wieliczka**: Uchwałą Rady pow. z d. 3. lipca 1905 postanowiono przystąpić do okręgowego biura pracy z siedzibą w Krakowie.

B. Powiaty, w których oświadczono się przeciw założeniu biura pracy.

1. **Bóbrka**: Na posiedzeniu d. 27. grudnia 1904 na wniosek Wydziału powiatowego Rada powiat. orzekła, że nie widzi na razie potrzeby utworzenia biura pracy.

2. **Bohorodczany**: Rada powiat. uchwałą z d. 15. grudnia 1904 oświadczyła się przeciw założeniu biura.

3. **Borszczów**: Rada powiat. uchwałą z d. 12. stycznia 1905 oświadczyła się jednomyślnie przeciw założeniu biura z powodu braku potrzeby.

4. **Brzeżany**: Rada powiat. uznając ogólnie doniosłość publ. biur pośrednictwa pracy, orzekła, że nie widzi na razie jego potrzeby w swoim powiecie.

5. **Brzozów**: Rada powiat. uchwałą z dnia 29. grudnia 1904 uznała, że stosunki powiatu nie wymagają spiesznego założenia biura pracy i jednogłośnie uchwaliła nie zakładać tegoż już w r. 1905.

6. **Czortków**: Na wniosek Wydziału powiat. jednogłośnie i bez dyskusyi oświadczyła się Rada powiat. uchwałą z d. 30. grudnia 1904 przeciw założeniu biura z powodu, że stosunki w powiecie tego nie wymagają, a miejscowy „Syndykat rolniczy“ w razie sporadycznie zaszłej potrzeby odpowiednie pośrednictwo robotników rolnych może wykonać.

7. **Dobromil**: Uchwałą z dnia 30. grudnia 1904 Rada powiatowa jednomyślnie uznała, że nie ma w powiecie potrzeby i warunków publicznej organizacyi pośrednictwa pracy, jednak zastrzegła sobie możność ponownego rozpatrzenia sprawy po upływie roku.

8. **Dolina**: Uchwałą z dnia 21. grudnia 1904 orzekła Rada powiat., że nie może przystąpić do założenia biura, gdyż budżet powiatowy na rok 1905 nie pozwala na nowe inwestycye, a potrzeba biura nie jest naglącą.

9. **Gródek**: Uchwałą Rady powiat. z 20. lutego 1905 postanowiono zebrać opinie zwierzchności gminnych, obszarów dworskich i urzędów parafialnych, jakoteż dane o stosunkach zarobkowych i emigracyjnych w powiecie. Na podstawie tak zebranych informacyi uznała Rada uchwałą z 17. maja 1905 założenie biura pracy w Gródku za przedwczesne, zwłaszcza w roku bieżącym, w którym stosunki budżetowe nie pozwalają na wydatki w tym celu potrzebne.

10. **Horodenka**: Uchwałą Rady powiat. z 27. stycznia 1905 oświadczono się jednogłośnie przeciw założeniu biura, gdyż powiat nie ma wychodźtwa zarobkowego, lecz owszem sam sprowadza robotników z innych okolic.

11. **Husiatyn**: Na posiedzeniu Rady powiat. d. 24. stycznia 1905 zapadła uchwała stwierdzająca, że obecnie nie zachodzi potrzeba założenia biura pracy, jednak Rada upoważnia Wydział powiatowy do podjęcia potrzebnych kroków, skoro uzna jego potrzebę.

12. **Jarosław**: Na posiedzeniu z d. 17. stycznia 1905 Rada powiatowa bez dyskusyi jednomyślnie oświadczyła się przeciw założeniu biura pracy a to z powodu, że część ludności powiatu, któraby korzystała z biura, jest nieznaczną, że potrzeby pośrednictwa zaspokajają prywatne agentury w Jarosławiu, Łańcucie, Rzeszowie i Krakowie, że biuro miałoby trudną do zwalczenia jawną i pokątną konkurencyę, że wreszcie budżet powiatowy jest zbyt obciążony (dodatki pow. 46%).

13. **Jasło**: Rada powiat. na posiedzeniu z d. 26. listopada 1904 uchwaliła oświadczyć się na razie przeciw założeniu biura, gdyż emigracya z powiatu odbywa się przeważnie do Ameryki, wychodźtwa sezonowego niema, zaś dla potrzeb miejscowych biuro byłoby zbędnem. Gdyby jednak stosunki uległy zmianie wskutek wzmagającego się ruchu kopalnianego i spodziewanej budowy 2 linii kolejowych, Wydział powiat. będzie obowiązanym wystąpić z odpowiednim wnioskiem.

14. **Kamionka Str.** Uchwałą z d. 17. listopada 1904 stwierdziła Rada powiat., że nie zachodzi potrzeba biura pracy.

15. **Nadwórna**: Uchwałą z dnia 29. grudnia 1904 Rada powiat. jednogłośnie orzekła, że w powiecie nie ma warunków i potrzeby publicznej organizacyi pośrednictwa pracy.

16. **Przemyślany**: Rada powiat. na posiedzeniu d. 30. grudnia 1904 uchwaliła jednogłośnie wstrzymać się na razie z założeniem biura pracy, ponieważ: 1) w powiecie niema znacznej (a nawet żadnej) emigracyi robotniczej

do krajów ościennych i niema też wielkiego braku sił roboczych, 2) założenie biura nałożyłoby znaczny ciężar na powiat, który i tak jest już obciążony dodatkami powiatowymi do wysokości 59%.

17. **Rawa ruska:** Uchwałą z dnia 16. stycznia 1905 postanowiła Rada powiat. nie zakładać biura pośrednictwa pracy, ponieważ z powiatu wychodzi mało ludzi za zarobkiem, a koszt utrzymania biura byłby zbyt uciążliwym.

18. **Sambor:** Rada powiat. uchwałą z dnia 14. listopada 1904 nie uznała potrzeby biura pracy. Bliższych motywów nie przedłożono Wydziałowi krajowemu.

19. **Śniatyn:** Z uwagi, że założone przed dwoma laty w tamtejszym powiecie biuro pośrednictwa pracy musiało po kilku miesiącach być zwiniętem, gdyż ani pracodawcy ani robotnicy nie korzystali z usług jego, przeto Rada powiat. uchwałą z d. 20. grudnia 1904 oświadczyła się przeciw utworzeniu biura pracy.

20. **Sokal.** Ponieważ w powiecie ruch robotników nie jest wielki i robotnicy mają zapewniony zarobek na miejscu na obszarach dworskich, Rada powiat. uchwałą z dnia 26. stycznia 1905 jednogłośnie nie uznała na teraz potrzeby utworzenia biura pracy.

21. **Stanisławów:** Mimo przychylnego wniosku Wydziału powiatowego Rada powiat. uchwałą z d 17. stycznia 1905 oświadczyła się przeciw założeniu biura pracy.

22. **Stryj:** Na posiedzeniu d. 21. grudnia 1904 Rada powiat. jednogłośnie uznała, że obecnie niema warunków i potrzeby publicznej organizacyi pośrednictwa pracy z powodu braku w powiecie ruchu wychodźczego lub przychodźczego robotników. Istniejące pryw. biuro stręczeń ma b. słaby ruch.

23. **Tarnopol:** Uchwałą z 17. lutego 1905 Rada powiat. jednogłośnie i bez dyskusyi sprzeciwiła się założeniu biura z powodu braku istotnej potrzeby i znacznych kosztów. Istniejące prywatne przedsiębiorstwa czynią zadość potrzebie pośrednictwa w zakresie służby niższego i wyższego rzędu.

24. **Tarnów:** Na posiedzeniu z d. 10. grudnia 1904 Rada powiat. oświadczyła się przeciw założeniu biura pracy ze względu: 1) na brak odpowiedniego lokalu, 2) na brak funduszów, 3) na odmowę Magistratu m. Tarnowa przyczynienia się do kosztów, 4) na fakt, że istniejące prywatne agentury czynią zadość potrzebom powiatu. Wniosek zdążający do nawiązania rokowań z sąsiednimi powiatami celem założenia wspólnego biura ze względu na emigracyę sezonową, która wymaga uregulowania, nie uzyskał większości.

25. **Turka:** Uchwałą z d. 8. lutego 1905 Rada powiatowa orzekła, że na razie brak warunków do rozwoju publ. biura pracy z powodu zbyt słabego wychodźtwa zarobkowego i braku przedsiębiorstw przemysłowych w powiecie.

26. **Wadowice:** Uchwałą Rady powiat. z d. 21. stycznia 1905 jednogłośnie orzeczono, że na razie nie zachodzi potrzeba biura pośrednictwa pracy, gdyż ludność powiatu ma już znane sobie dobrze miejscowości w Prusiech i na Śląsku, dokąd corocznie wyjeżdża i innych za sobą pociąga, a wobec projektowanej budowy kanałów i dróg w powiecie ludność

nie będzie się oglądać za zarobkiem poza granicami kraju. Istniejąca w Kalwaryi prywatna agentura okazała się zbyteczną.

27. Zbaraż: Na posiedzeniu d. 9. czerwca 1905 Rada powiatowa oświadczyła się przeciw założeniu biura, podnosząc, że w powiecie nie ma robotników przemysłowych, a robotnicy rolni znajdują pracę na miejscu.

28. Żółkiew: Na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1905 Rada pow. orzekła, że nie zachodzi potrzeba założenia biura pośredn. pracy z powodu braku przedsiębiorstw przemysłowych w powiecie i braku wychodźtwa zarobkowego poza jego granice, jakoteż ze względu na koszta, któreby nie stały w żadnym stosunku do korzyści, jakieby biuro przynieść mogło.

29. Żydaczów Uchwałą z d. 6. grudnia 1904 Rada powiatowa nie uznała potrzeby założenia biura pracy z uwagi, że dwukrotnie już przez Wydział powiat. podjęte w tym kierunku próby nie wydały pomyślnych rezultatów.

C. Powiaty, w których brak dotychczas decyzyi stanowczej.

W tej grupie wyliczamy zarówno te powiaty, w których sprawa już była przedmiotem obrad Rady powiatowej, lecz decyzyi nie można uważać za ostateczną, jakoteż te, w których dopiero Wydział powiatowy przesłał nam swą opinię, mającą tworzyć podstawę do obrad Rady powiatowej. Powiaty, w którychby nawet Wydział powiat. nie powziął jeszcze decyzyi, należą do wyjątków.

1. Brzesko: Rada powiat. uchwałą z dnia 5. grudnia 1904 postanowiła przystąpić do założenia samoistnego biura pracy dopiero z końcem roku 1905 z powodu zbyt krótkiego czasu, szczupłości funduszów powiatowych i braku na razie odpowiedniego kierownika. Uchwałę tę Wydział krajowy przyjął do wiadomości.

Na posiedzeniu dnia 11. maja 1905 powzięto nową uchwałę, zdążającą do przyłączenia powiatu Brzeskiego do okręgowego biura pośr. pracy z siedzibą w Krakowie. Tej uchwały jednak Wydział krajowy nie mógł zatwierdzić ze względów zasadniczych ustawowych: mianowicie powiat brzeski nie graniczyłby nigdzie z projektowanym okręgiem biura krakowskiego i leżałby w stosunku do niego zupełnie na uboczu, tak, że okręg nie tworzyłby terytoryum zwartego. Natomiast doradzał Wydział krajowy, aby reprezentacya pow. Brzeskiego powróciła do swej pierwotnej uchwały i założyła własne biuro. Sprawa na razie nie rozstrzygnięta.

2. Cieszanów: Już przed dwoma laty Rada powiatowa uchwaliła założenie w powiecie biura pośredn. pracy i nawet uzykała (d. 12. grudnia 1902) zatwierdzenie statutu dla tegoż biura przez c. k. Namiestnictwo, jednak wprowadzenie w życie biura wstrzymano aż do sankcyi ustawy krajowej o biurach pracy. Gdy Wydział kraj. tę sprawę swą odezwą przypomniał, Wydział powiat. cieszanowski uchwalił w listopadzie r. 1904 przedłożyć Radzie powiat. wniosek na założenie biura pracy wspólnie z pow. Jarosławskim. Rada powiat. jednak uchwałą z 17. stycznia 1905 postanowiła w ogóle tę sprawę odroczyć do r. 1906., a Wydział powiat. donosi, że poruszy tę sprawę z początkiem

r. 1906 przy uchwalaniu budżetu i gdyby Rada powiat. nie uchwaliła samoistnego biura, natenczas przedłoży wniosek założenia wspólnego biura z pow. Rawskim.

3. Dąbrowa: Uchwałą Rady z d. 22. grudnia 1904 postanowiono odroczyć wprowadzenie w życie biura pracy do r. 1906 a tymczasem zbadać, z jaką korzyścią dla interesów powiatowych będą gdzieindziej funkcyonować tego rodzaju instytucye, których ważność i potrzebę Rada w zasadzie uznaje.

4. Grybów: Wydział powiatowy na posiedzeniu z dnia 12. listopada 1904 oświadczył się przeciw założeniu biura pracy, gdyż ludność miejscowa emigruje za zarobkiem głównie do Ameryki.

5. Jaworów: Rada powiat. uchwałą z dnia 21. marca 1905 uznała, że zachodzi potrzeba utworzenia wspólnego biura pośr. pracy z innym sąsiednim powiatem, a przedewszystkiem z powiatem Gródeckim, i upoważniła Wydział powiatowy do przeprowadzenia rokowań, otwierając mu kredyt do wysokości 600 K. Gdyby rokowania nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu, oświadcza Rada powiat., że dla rozwoju samoistnego biura w Jaworowie nie widzi dostatecznych warunków. Gdy powiat gródecki uchwalił nie zakładać biura u siebie, dalsze rokowania są w toku.

6. Kolbuszowa: Tu istnieje już od kilku lat przy Wydziale powiat. biuro pośredn. pracy założone za osobistym staraniem Prezesa Rady p. Janusza hr. Tyszkiewicza. Rada powiat. dotychczas nie zadecydowała, czy biuro ma istnieć nadal na zasadach ustawy z 16. marca 1904.

7. Krosno: Wydział powiatowy przedstawił wniosek założenia biura pośredn. pracy, jednak Rada powiat. na posiedzeniu z d. 17. stycznia 1905 uchwaliła tę sprawę odroczyć — bez określenia terminu — i pozycyę 2000 K z budżetu wykreślić.

8. Lisko: Wydział powiat. doniósł pismem z 14. listopada 1904, że w ciągu roku 1905, po poprzedniem szczegółowem zbadaniu faktycznej potrzeby biura pracy przedstawi Radzie powiat. swe wnioski. Dotychczas decyzya nie zapadła.

9. Lwów: Wydział powiatowy uchwałą z d. 13. stycznia 1905 postanowił nawiązać rokowania z reprezentacyą m. Lwowa, aby istniejące tu miejskie biuro pracy rozszerzyło zakres swej działalności także na powiat lwowski.

10. Mielec: Wydział powiatowy na posiedzeniu z 24. grudnia 1904 uchwalił przydzielić sprawę założenia biura pracy wybranej w tym celu komisyi do rozpatrzenia, czy zachodzi potrzeba samoistnego lub wspólnego z sąsiednimi powiatami biura. Wydział krajowy poddał myśl przyłączenia się do pow. Tarnobrzeskiego. Dotychczas brak decyzyi.

11. N. Sącz: Rada powiat. na posiedzeniu z dnia 27. grudnia 1904 powzięła uchwałę: Jakkolwiek w zasadzie uznaje potrzebę zorganizowania biura pracy u siebie, to jednak licząc sie z kosztami, jakieby to biuro za sobą pociągnęło, a nie chcąc z tego powodu obarczać nowemi podatkami ludności wyniszczonej różnemi klęskami elementarnemi, odkłada sprawę kreowania tego biura do r. 1906 w nadziei, że gmina m. Nowego Sącza, z którą równocześnie wdraża się rokowania, przyczyni się bądź przez udzielenie stałej subwencyi, bądź przez dostarczenie lokalu z opałem, światłem, i obsługą.

12. **N. Targ:** Wydział powiatowy zażądał od Wydziału krajowego różnych informacyi, których udzielono. Dotychczas decyzya nie zapadła.

13. **Pilzno:** Wydział powiatowy postanowił przedłożyć Radzie wniosek utworzenia wspólnego biura z pow. Ropczyckim albo Tarnowskim. Wydział kraj. poparł myśl złączenia się z pow. ropczyckim. Rokowania w toku.

14. **Podhajce:** Wydział powiat. uchwalił na posiedzeniu z d. 9. marca 1905 przedłożyć Radzie powiat. wniosek założenia samoistnego biura pracy. O uchwale Rady brak dotychczas wiadomości.

15. **Przemyśl:** Wydział powiatowy donosi pismem z 17. czerwca 1905 o nawiązaniu rokowań z gminą m. Przemyśla celem utrzymywania wspólnemi siłami biura pracy. Dotychczas brak decyzyi.

16. **Rohatyn:** Wydział powiatowy po porozumieniu z Rohatyńskim Oddziałem c.k. Gal. Towarzystwa gospodarskiego uznał założenie biura pracy za zbędne. Wiadomości o decyzyi Rady powiat. dotychczas niema.

17. **Ropczyce:** Sprawa nie była jeszcze przedmiotem obrad ani Rady ani nawet Wydziału powiatowego, gdyż członek Wydziału, któremu poruczono referat, jeszcze go nie przedłożył, jak nam Wydział powiatowy pismem z d. 9. lipca 1905 donosi.

18. **Rudki:** Wydział powiatowy, który w zasadzie nie jest przeciwnym myśli utworzenia biura pracy, dla należytego załatwienia sprawy wybrał na posiedzeniu d. 26. listopada 1904 komisyę, która ma opracować wnioski.

19. **Skałat:** Mimo kilkakrotnych urgensów, brak wszelkiej wiadomości o stanie niniejszej sprawy w powiecie skałackim.

20. **St. Sambor:** Wydział powiatowy uchwałą z 2. marca 1905 postanowił przedłożyć Radzie wniosek przeciw założeniu biura. Wiadomości o decyzyi Rady dotychczas niema.

21. **Tłumacz:** Wydział powiatowy na posiedzeniu dnia 29 marca 1905 uchwalił przedłożyć Radzie powiat. wniosek założenia samoistnego biura pośrednictwa pracy. Dotychczas wniosek ten nie był przedmiotem obrad Rady powiatowej.

22. **Trembowla:** Rada powiatowa uchwałą z dnia 28. listopada 1904 nie uznała potrzeby samoistnego biura pracy, natomiast udzieliła Wydziałowi powiatow. pełnomocnictwo do przeprowadzenia rokowań z dwoma sąsiednimi powiatami, celem założenia wspólnego biura z siedzibą w Trembowli. Rokowania w toku.

23. **Zaleszczyki:** Na posiedzeniu dnia 25. listopada 1904 uchwaliła Rada powiat. jednogłośnie udzielić Wydziałowi powiatow. pełnomocnictwo do przeprowadzenia rokowań z reprezentacyami powiatów: Czortkowskiego, Borszczowskiego i Horodeńskiego, celem utworzenia wspólnego biura pośrednictwa pracy. Rokowania te natrafiły na trudności z powodu odmiennego stanowiska tych powiatów w sprawie potrzeby biura.

24. **Złoczów:** Wydział powiatowy uchwałą z dnia 30. marca 1905 postanowił przedłożyć Radzie wniosek stwierdzający, że na razie nie zachodzi konieczna potrzeba założenia w tamt. powiecie biura. Decyzya Rady dotychczas nie zapadła.

25 Żywiec: Na posiadzeniu Rady d. 18. maja 1905 postawiono trzy wnioski w sprawie biura pracy:

1. W kierunku założenia biura wspólnego z powiatem Bialskim,

2. Zdążający do odroczenia tej sprawy aż do przekonania się o sposobie funkcyonowania tych biur w ogóle, a w szczególności w Oświęcimiu,

3. Przeciw utworzeniu biura. Żaden z tych wniosków nie uzyskał potrzebnej większości; odroczono decyzyę do następnego posiedzenia.—

W sumarycznem zestawieniu stanowisko Reprezentacyi powiatowych przedstawia się następująco:

a) W 20 powiatach oświadczono się stanowczo za założeniem biura pracy,

b) w 29 powiatach oświadczono się stanowczo przeciw założeniu biura, przynajmniej na teraz,

c) w 25 powiatach brak do chwili zamknięcia sprawozdania stanowczej decyzyi, jednak przychylne stanowisko wobec myśli założenia biura zaznaczono już teraz w 11 powiatach, odmowne w 5 powiatach, zaś w 9 powiatach brak dotychczas podstawy do oceny, jakie przypuszczalnie zajmą stanowisko ich Reprezentacye.

III. Organizacya biur pośrednictwa pracy.

1. Reorganizacya biur dawniej założonych.

Ustawa z dnia 16. marca 1905 postanawia w §. 9.:

„Publiczne miejskie i powiatowe biura pracy, założone przed wejściem w życie niniejszej ustawy w miastach i powiatach, obowiązanych w myśl przepisów niniejszej ustawy do założenia publicznych biur pośrednictwa pracy, mają być urządzone według przepisów tej ustawy.“

Biur założonych przed wejściem w życie tej ustawy było w kraju sześć, a mianowicie cztery biura powiatowe: 1. w Białej, 2. w Brodach, 3. w Tarnobrzegu, 4. w Kolbuszowej i dwa biura miejskie: 1. we Lwowie, 2. w Stanisławowie.

Wydział krajowy odniósł się do wszystkich tych biur, względnie ich władzy przełożonej z żądaniem reorganizacyi w myśl przytoczonego §. 9. ustawy. Wynik przedstawia się następująco:

1. Biała: W Białej założyła tamtejsza Reprezentacya powiatu Biuro pośrednictwa pracy na mocy statutu zatwierdzonego reskryptem c.k. Namiestnictwa z dnia 11. lutego 1903. Biuro to wykazywało bardzo nieznaczny obrót zgłoszeń. Na odezwę wystosowaną ze strony Wydziału krajowego uchwaliła Rada powiat. dnia 25. listopada 1904 zwinąć biuro w Białej, a natomiast założyć na zasadzie nowej ustawy Biuro pośrednictwa pracy w Oświęcimiu, które zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego ma trojakie zadanie: 1. jest biurem pośrednictwa dla powiatu bialskiego 2. pośredniczy dla robotników sezonowych szukających pracy w Niemczech a pochodzących z tych powiatów, w których na razie brak na miejscu organizacyi pośrednictwa, 3. jest pomocniczą stacyą odbiorczą dla wszystkich robotników, którzy przez pośrednictwo

innych biur w kraju wyjeżdżają za zarobkiem do Niemiec. Jak z tego widać, ma biuro Oświęcimskie wyjątkowe i ważne znaczenie, co tłumaczy się tem, iż przez Oświęcim płynie główny prąd robotników sezonowych do Niemiec, rocznie około 25.000 ludzi. Biuro w Oświęcimiu czynnem jest od początku lutego 1905.

2. Brody: Biuro otwarte od dnia 3. stycznia 1903, wykazywało ruch słaby. Na skutek odezwy Wydziału krajowego uchwaliła Rada powiat. na posiedzeniu z dnia 18. utycznia 1905 zreorganizować biuro tamtejsze na zasadach nowej ustawy i w tej formie po kilkumiosięcznem zawieszeniu biuro pracy w Brodach rozpoczęło na nowo swą działalność od 1. czerwca 1905.

3. Tarnobrzeg: Biuro założono na zasadzie uchwały Wydziału powiatow. z dnia 6. listopada 1899, a otwarto z dniem 1. listopada 1900 na mocy statutu przez c.k. Namiestnictwo zatwierdzonego. Biuro to rozwinęło bardzo ruchliwą działalność i oddało mimo trudnych warunków nie małe usługi ludności powiatu szukającej pracy w kraju i zagranicą. Przez 4 lata (do jesieni 1904) otrzymało pracę przez pośrednictwo Biura tarnobrzeskiego osób:

w kraju	2092
zagranicą	2716
razem	4808

czyli rocznie przeciętnie po 1200 robotników. Rada powiatowa uchwałą z 30. grudnia 1904 przyjęła dla biura tarnobrzeskiego statut wzorowy tak, że zaraz od początku roku 1905 Biuro to urządzonem zostało na zasadach nowej ustawy.

Nie przeprowadzono dotychczas reorganizacyi

a) powiatowego biura w Kolbuszowej (istniejącego od r. 1900:), gdyż Rada powiatowa nie wzięła jeszcze tej sprawy pod swe obrady,

b) miejskiego Biura pracy we Lwowie, gdzie sprawa reorganizacyi jakoteż rozszerzenia działalności na powiat lwowski jest w stadyum obrad komisyjnych. Mimo to Biuro Lwowskie faktycznie podporządkowało się pod postanowienia ustawy, a do Krajowego Biura przy Wydziale krajowym pozostaje w takim stosunku, jak gdyby reorganizacya już formalnie została przeprowadzoną.

c) nie dokonano wreszcie dotychczas reorganizacyi miejskiego Biura w Stanisławowie, (istniejącego od r. 1902.), gdzie stan rzeczy jest następującym: Miasto Stanisławów nie ma ustawowego obowiązku utrzymywania miejskiego Biura pracy, wobec czego chętnie zgodziłoby się na jego zwinięcie wzamian za przyczynienie się do kosztów utrzymywania powiatowego biura w Stanisławowie. Na tej zasadzie nastąpiło porozumienie między Wydziałem powiatowym a Magistratem Stanisławowskim: Biuro miejskie miało być zwinięte, utworzone zaś biuro powiatowe, któremu z funduszów miejskich został zapewnionym lokal z opałem, światłem i usługą, zaś fundusz powiatowy miał pokrywać koszta urzędnika. Nadzór miałaby wykonywać komisya złożona z 2 delegatów Rady miejskiej i z 2 delegatów Rady powiat.

Wniosek Wydziału powiatowego w duchu powyższym przedstawiony Radzie powiatowej stanisławowskiej na posiedzeniu dnia 17. stycznia 1905 nie utrzymał się, a natomiast uchwaliła Rada powiat. większo-

ścią głosów, iż biuro pracy w Stanisławowie jest niepotrzebnem. Wydział krajowy nie zatwierdził tej uchwały i polecił poddać tę sprawę jeszcze raz obradom Rady powiat., co do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania jeszcze nie nastąpiło.

2. Organizacya biur nowych.

W powiatach wymienionych w ustępie II, w których postanowiono bezzwłocznie przystąpić do organizacyi pośrednictwa pracy, do chwili obecnej wprowadzono w życie dziesięć nowych biur pracy, a mianowicie w 1) Bochni, 2) Buczaczu, 3) Kołomyi, 4) Limanowej, 5) Łańcucie, 6) Mościskach, 7) Myślenicach, 8) Nisku, 9) Rzeszowie, 10) Sanoku.

3. Wykaz czynnych Biur pracy.

Sprawozdanie niniejsze zamykamy cyfrą 15 czynnych Biur pośrednictwa pracy, które wykazuje nastąpujące zestawienie:

Biuro pracy	Uchwała Rady	Zatwierdzenie statutu przez c. k. Namiestnictwo	Termin otwarcia	UWAGI
1. Bochnia .	14. lutego 1905	?	1. lipca 1905	
2. Brody .	18. stycznia 1904	10. lutego 1905	1. czerwca 1905	założone w r. 1903.
3. Buczacz .	11. » 1905	» »	20. marca 1905	
4. Kołomyja .	20. grudnia 1904	» »	15. stycznia 1905	dla pow. Kołomyi i Kosowa.
5. Limanowa	8. listopada 1904	5. stycznia 1905	10. lutego 1905	
6. Łańcut .	29. grudnia 1904	10. lutego 1905	1. lutego 1905	
7. Mościska .	20. » 1904	23. » 1905	1. marca 1905	
8. Myślenice	17. » 1904	10. » 1905	22. lutego 1905	
9. Nisko . .	16. » 1904	10. » 1905	25. lutego 1905	
10. Oświęcim	25. listopada 1904	1. » 1905	9. » 1905	pow. Biała
11. Rzeszów .	7. stycznia 1905	10. » 1905	1. » 1905	
12. Sanok .	15. grudnia 1904	» »	20. » 1905	
13. Tarnobrzeg	30. » 1904	» »	czynne od r. 1900	
14. Lwów . .	—	—	» » » 1899	reorganizacya w toku.
15. Kolbuszowa	—	—	» » » 1900	reorganizacya w toku.

jest następujących biur pracy:

1) W Krakowie dla miasta Krakowa i powiatów: krakowskiego i wielickiego.

Projekt statutu został już ustalonym na trzech konferencyach (18. kwietnia, 20. i 29. czerwca 1905) przy udziale delegatów interesowanych ciał autonomicznych i delegata Wydziału krajowego. Termin otwarcia oznaczono na dzień 1. października 1905.

2) W Chrzanowie: czynności przygotowawcze już dokonano, biuro miało być otwartem d. 1. maja 1905, tylko z powodu choroby kierownika Biura odroczono otwarcie do 1. października 1905.

3) W Drohobyczu: w lipcu rozpisano konkurs na posadę kierownika Biura.

4) W Gorlicach: termin otwarcia Biura jeszcze nie ustalony.

5) W Kałuszu: Wydział powiatowy doniósł o rozpisaniu konkursu na posadę kierownika biura, którego otwarcie zamierzonem jest w najbliższym czasie.

IV. Krajowe biuro pośrednictwa pracy.

Ustawa z dnia 14. października 1903 przewiduje zorganizowanie Krajowego Biura pośrednictwa pracy. W myśl tego przepisu ustawy utworzył Wydział krajowy począwszy od dnia 1. stycznia 1905 Krajowe Biuro pośrednictwa pracy.

a) Personal Biura krajowego złożonym jest obecnie z 3 osób: 1) z jednego referenta, z grona urzędników konceptowych Wydziału krajowego, 2) z jednego urzędnika manipulacyjnego, 3) z jednego pisarza.

b) Celem zapewnienia szybkości w załatwianiu spraw Krajowe Biuro otrzymało pod względem manipulacyjnym samodzielność, prowadzi własny odrębny protokół podawczy i ekspedyt, manipulacya biurowa została uproszczoną, a system korespondencyi zbliża się do typu handlowego.

Biuro podlega bezpośredniemu nadzorowi Szefa departamentu IV. Wydziału krajowego, który też podpisuje wszelkie z Krajowego Biura wychodzące pisma.

Czynności poruczone ustawą Biuru krajowemu (§. 13.) są następujące:

a) prowadzić ewidencyę podaży i popytu pracy w całym kraju oraz zbierać i udzielać publicznym biurom pośrednictwa pracy wiadomości o stosunkach zarobkowych pozakrajowych.

W tym kierunku została zapewnioną Biuru krajowemu przedewszystkiem ewidencya popytu pracy przy robotach publicznych, a w szczególności prowadzonych przez Wydział krajowy i Wydziały powiatowe, a także przez organa rządowe. Wiadomości o zapotrzebowaniu rąk roboczych do robót publicznych jakoteż dla osób prywatnych, o ile dojdą do Biura, bywają natychmiast rozsyłane wszystkim biurom w kraju. W szczególności wpłynęły do Biura krajowego

w pierwszym półroczu roku 1905 zgłoszenia pracodawców zawierające łącznie zapotrzebowanie robotników:

a) do robót publicznych w kraju . .	980
b) dla pracodawców prywatnych w kraju	128
c) poza granice kraju	580
Razem .	1688

Mała ilość zgłoszeń prywatnych pracodawców w kraju tłumaczy się tem, że interesowani zgłaszają się wprost do powiatowych i miejskich biur pracy.

Również szukający pracy tylko wyjątkowo zgłaszają się do Krajowego Biura, razem w tymże czasie tylko 80 osób, których zgłoszenia odesłano bądź do poszczególnych biur powiatowych lub Biura miejskiego we Lwowie, bądź umieszczono w krajowym wykazie zgłoszeń.

Celem zawiadomienia interesowanych pracodawców zagranicznych o powstaniu w Galicyi publicznej organizacyi pośrednictwa pracy rozesłało Kraj. Biuro okólniki do niemieckich izb rolniczych, do Centr. Tow. gospodarskiego w Poznaniu, komunikaty w formie artykułów do polskich pism poznańskich, wreszcie płatne ogłoszenia zamieszczono w fachowych pismach niemieckich, szwajcarskich, duńskich i szwedzkich.

Te środki okazały się niezbędne, gdyż w powiatowych biurach pracy na wieść o ich założeniu zgłaszało się wielu robotników z żądaniem pośrednictwa w wyszukaniu zarobku po za granicami kraju, a w szczególności w Niemczech. Zgłoszenia tej kategoryi osiągnęły swe maximum z końcem marca (2766 ludzi). Użyte środki reklamowe przyniosły tylko nieznaczny skutek, gdyż pracodawcy zagraniczni, zwykli wcześnie t. j. jeszcze przed nowym rokiem zapewniać sobie dostawę robotników przez prywatne agentury, a ponieważ wszystkie nowe biura weszły w życie dopiero po nowym roku 1905, przeto w roku bieżącym nie można już było nawiązać stosunków z zagranicznymi pracodawcami i nie można było zadość uczynić żądaniu robotników, szukających pracy w Niemczech, co było tem przykrzejsze, że biura nie były też w stanie wskazać im z zamian robót sezonowych rolnych w kraju, gdyż krajowi pracodawcy nie zgłaszali się z takiemi żądaniami do publicznych biur pracy dość wcześnie i w dostatecznej liczbie, pomimo ogłoszonej w „Rolniku“ i „Tygodniku rolniczym“ odezwy. Skutek był ten, iż przeważna ilość zgłaszających się w biurach powiatowych robotników zwróciła się następnie do prywatnych agentów.

W myśl §. 4. ustawy „wysyłanie robotników poza granice kraju może się odbywać tylko za wiedzą i zezwoleniem „Biura krajowego“. Zgodnie z tem postanowieniem otrzymuje Kraj. Biuro o każdem zgłoszeniu zagranicznem wiadomość przed jego załatwieniem. W r. 1905 do końca czerwca nadesłały biura powiatowe następującą ilość zgłoszeń zagranicznych do wiadomości i zezwolenia Biura krajowego.

Oświęcim	877	robotników
Tarnobrzeg . . .	1074	„
Kołomyja	361	„
Łańcut	127	„
Mościska	92	„
Limanowa	10	„
Razem .	2541	robotników.

b) Pośredniczyć pomiędzy publicznemi biurami całego kraju, oraz ewentualnie z zagranicą, z wykluczeniem bespośredniego pośrednictwa pomiędzy poszukującymi pracy a pracodawcami.

To zadanie spełnia Biuro krajowe przy pomocy następującego urządzenia:

W każdą środę przysyła każde biuro pracy do Biura krajowego na przeznaczonym do tego drukowanym blankiecie wykaz tych zgłoszeń pracodawców i szukających pracy, których w własnym zakresie nie może załatwić. Z tych list zestawia się w Kraj. Biurze t. zw. »Krajowy wykaz zgłoszeń«, który odwrotną pocztą rozsyła się wszystkim biurom w kraju. W ten sposób biura dowiadują się wzajem o swoich zgłoszeniach i następuje wyrównywanie nadmiaru popytu i podaży pracy. Począwszy od kwietnia b. r. drukuje „Rolnik« i »Tygodnik rolniczy« obszerny wyciąg z krajowego wykazu tygodniowego, co znacznie wpłynęło na ożywienie ruchu zgłoszeń w zakresie rolnictwa i leśnictwa.

Aleg. Załączona tabela (aleg) statystyczna wykazuje ruch zgłoszeń zawartych w krajowych wykazach tygodniowych w pierwszem półroczu roku 1905.

Sumy u dołu wykazują łącznie:

a)	zgłoszeń pracodawców w kraju	5.576
b)	„ szukających pracy w kraju . . .	24.242
c)	„ pracodawców zagranicznych . .	1.570
d)	„ szukających pracy zagranicą . .	18.327

Przy ocenie tych cyfr należy pamiętać, że tosamo zgłoszenie może pojawić się (i rzeczywiście pojawia się) w krajowym wykazie kilkakrotnie raz po raz, tak, że ostateczna suma nie jest sumą indywidualnych zgłoszeń, lecz jest wskaźnikiem statystycznym ruchu zgłoszeń.

Ustawa wzbrania Krajowemu Biuru bezpośredniego pośredniczenia między stronami. Napływające tu zgłoszenia bądź pracodawców bądź szukających pracy załatwia się albo przez wskazanie biura, w którem strona może znaleść załatwienie swego życzenia, albo przez zamieszczenie w najbliższym wykazie tygodniowym.

c) Udzielać informacyi i pouczeń co do organizacyi biur, wypracowywać wzorowe statuty, oraz statuty dla poszczególnych biur miejskich i powiatowych.

W zakresie tych czynności Kraj. Biuro spełniło swe zadanie rzez:

a) wypracowanie wzorowe statutu,
b) „ instrukcyi służbowej,
c) „ przepisów o opłatach.
d) opracowanie systemu manipulacyi w biurach pracy i ułożenie formularzy a następnie przez udzielanie ustne i pisemne informacyi,

wyjaśnień, jakoteż rozsyłkę druków i plakatów przy organizacyi każdego z nowo założonych lub reorganizacyi dawniej istniejących biur pracy. Celem organizacyi i wprowadzenia w życie Biura w Oświęcimiu wysłanym został urzędnik Kraj. Biura na przeciąg 5 tygodni na miejsce.

d) Służyć Wydziałowi krajowemu za organ kontroli i nadzoru nad biurami powiatowemi i miejskiemi.

Czynności nadzorcze spełnia Kraj. Biuro przez stały i nieprzerwany pogląd na działalność biur pracy, przez ciągłą styczność z niemi w drodze pisemnej, a ponadto przez lustracye biur pracy na miejscu przez referenta Kraj. Biura. W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące lustracye:

1) d. 3—4 lutego 1905. Biura w Kołomyi.
2) „ 4 marca „ „ „ Rzeszowie,
3) „ 5—7 „ „ „ „ Oświęcimiu,
4) „ 8 „ „ „ „ Łańcucie,
5) „ 1—2 maja „ „ „ Buczaczu,
6) „ 16 czerwca „ „ „ Mościskach,
7) „ 16—18 lipca „ „ „ Nisku.

Z każdej lustracyi przedkłada referent pisemne sprawozdanie Wydziałowi krajowemu.

e) Opieka nad sprawą wychodźtwa czasowego i stałego poza granice kraju i państwa.

O ile chodzi o opiekę nad wychodźtwem czasowem (sezonowem) do krajów europejskich, to przeważną część zadania na tem polu spełnia już samo usiłowanie ujęcia pośrednictwa w stosunku z zagranicą w ręce publicznych biur pracy i dążność do wyparcia prywatnych pośredników, przekraczających zbyt łatwo granicę między godziwym zyskiem a wyzyskiem robotnika, krótko mówiąc: organizacya wychodźtwa sezonowego. Zadanie to, bardzo trudne do przeprowadzenia, wymaga usilnej pracy zdążającej krok za krokiem do wytkniętego celu. Zbyt krótki przeciąg czasu nie pozwala nam wykazać się już teraz realnemi korzyściami, w każdym razie na tę drogę już wstąpiliśmy i Wydział krajowy szczególniejszą tej sprawie poświęca uwagę.

Sprawa opieki nad emigracyą zarobkową i osadniczą do krajów zamorskich, a w szczególności do Ameryki jest jeszcze trudniejszą i znajduje się dopiero w stadyum badań. Punktem wyjścia dla tych badań był projekt, z którym zwrócono się z Wydziału powiatowego w Sanoku i Bochni, iżby tamtejsze biura pośrednictwa pracy zajęły się sprzedażą kart okrętowych dla emigrantów, gdyż na tem polu również dopuszczają się agenci wyzysku i pożądaną jest ingerencya drogą organizacyi publicznej. Wydział krajowy powziął wówczas decyzyę, iż zasadniczo nie wyklucza tego zakresu działania w biurach pośrednictwa pracy, zastrzega jednak z góry, iż działalność ta będzie musiała nieć za zadanie opiekę nad wychodźcą w całej rozciągłości, a nie ograniczać się tylko do sprzedaży kart okrętowych, która może tworzyć tylko jeden szczegół działania i nie może być nigdy uważaną za źródło

dochodów dla biura. Wydział krajowy przeprowadzi odpowiednie studya i porozumie się z towarzystwami przewozowemi, a o wyniku zawiadomi interesowane powiaty, które aż do tej chwili żadnej akcyi nie mogą na własną rękę podejmować.

Zaznaczyć należy, że sprawa opieki nad emigracyą zostanie znacznie ułatwioną, skoro dojdzie do skutku rządowy projekt ustawy emigracyjnej, przedłożony Izbie posłów.

Z innych ważniejszych czynności Kraj. Biura pracy wspomnieć należy odbytą we Lwowie z dnia 26. i 27. lipca 1905 konferencyę kierowników biur pracy. Celem jej było omówienie z jednej strony dotychczasowych doświadczeń, z drugiej strony zasad postępowania na przyszłość i wniosków zdążających do poprawy techniki pośrednictwa.

Dwudniowe obrady konferencyi dały Krajowemu Biuru poważną i cenną podstawę do decyzyi w licznych a ważnych sprawach, decyzyi opartej bezpośrednio o praktyczne rezultaty dotychczasowej działalności. Z drugiej strony kierownicy Biur pracy mieli sposobność osobistej wymiany swoich doświadczeń poczynionych w różnych warunkach lokalnych i omówienia wytycznych zasad postępowania u siebie i w stosunkach między sobą i z Krajowem Biurem jako z organem centralnym.

Nie podajemy na tem miejscu statystycznych wykazów ilustrujących działalność biur pracy cyframi zgłoszeń i załatwień. Taką statystykę należy zamknąć w okresach l a t k a l e n d a r z o w y c h. Będzie ona przedmiotem osobnej publikacyi krajowego Biura pracy, którą Wydział krajowy zamierza wydać z początkiem roku przyszłego i w swoim czasie przedłoży Wysokiemu Sejmowi.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wysoki Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy na zasadzie ustawy z dnia 16. marca 1904 Nr. 56. dz. u. k. do wiadomości.

Marszałek krajowy:

***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Stanisław Dąmbski**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Alegat do sprawozdania LW. 76460/05.

Wykaz

statystyczny zgłoszeń zawartych w krajowych wykazach tygodniowych

w pierwszem półroczu r. 1905.

Wykaz statystyczny zgłoszeń zawartych w pierwszem

Krajowy **Wykaz** zgłoszeń		Ilość miejsc wolnych w kraju (czyli zgłoszeń pracodawców)						
		I. Rolnictwo leśnictwo ogrodnictwo		II. Górnictwo Przemysł Handel Przewoźn.	III. Najemnicy dzienni	IV. Służba domowa	V. Zawody wolne i różne	**Razem**
Nr.	z dnia 1905	a. Służba stała	b. Rob. sezon.					
1.	10. II.	33	.	9	.	68		110
2	16. II.	54	.	29	.	74	.	157
3.	25. II.	47	21	48	.	112	.	228
4.	2. III.	70	21	34	.	90	2	217
5.	9. III.	28	20	35	.	58	2	143
6.	16. III.	33	20	20	.	77	1	151
7.	23. III.	43	110	31	400	44	2	630
8.	30. III.	46	153	31	.	56	1	287
9.	6 IV.	51	15	39	180	77	.	362
10.	13. IV.	25	80	32	100	82	.	319
11.	20. IV.	37	.	9	300	80	.	426
12.	27. IV.	27	.	9	.	94	.	130
13.	4. V.	13	.	16	.	86	6	121
14.	11. V.	16	.	45	.	87	6	154
15.	18. V.	11	.	54	.	78	5	148
16.	25. V.	24	.	65	80	71	.	240
17.	31. V.	31	.	54	.	76	.	161
18.	8. VI.	23	80	26	100	31	.	260
19.	15. VI.	19	80	179	.	73	2	353
20.	21. VI.	33	100	198	.	87	4	422
21.	28. VI.	35	165	184	100	69	4	557
Suma		699	865	1147	1260	1570	35	5576

w krajowych wykazach tygodniowych

półroczu r. 1905.

Ilość miejsc poszukiwanych w kraju (czyli zgłoszeń robot.).							Ilość zgłoszeń	
I. Rolnictwo leśnictwo ogrodnictwo		II. Górnictwo Przemysł Handel Przewoź.	III. Najemnicy dzienni	IV. Służba domowa	V. Zawody wolne i różne	Razem	I. Pracodawców zagranicznych	II. Robot. szukających pracy za granicą.
a. Służba stała	b. Rob. sezon.							
22	.	17	.	8	3	50	10	560
70	30	45	7	5	6	163	10	783
53	196	73	2	14	13	351	85	1938
58	1321	110	9	25	17	1540	.	2040
98	1728	145	16	27	16	2030	.	2256
125	2103	174	9	70	20	2501	.	2566
94	2184	170	18	70	6	2542	.	2565
130	2343	189	14	79	16	2771	.	2713
91	2267	138	14	50	13	2573	.	2464
89	2499	116	6	40	16	2766	10	146
110	1677	102	2	48	15	1954	.	136
109	1478	88	2	39	14	1730	40	136
82	456	75	15	31	11	670	108	.
89	416	80	35	45	12	677	74	.
55	260	86	2	26	10	439	99	.
59	189	88	.	26	6	368	188	.
57	105	84	8	29	6	289	120	22
62	60	71	.	32	8	233	75	2
65	15	88	5	38	15	226	87	.
64	.	74	2	25	16	181	463	.
68	.	79	2	23	16	188	201	.
1650	19327	2092	168	750	255	24242	1570	18327

LW. 82.207/1905.

We Lwowie, dnia 31. sierpnia 1905.

Alt. 390

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu Oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdania komisyi drogowej z dnia 7. lutego 1898 l. s. 1.614 o przedłożeniu Wydziału krajowego z dnia 9. października 1897 l. 42.189 w przedmiocie zmiany etatu krajowej służby techniczno-drogowej, tudzież na podstawie sprawozdania komisyi budżetowej z dnia 1. lutego 1898 l. s. 1.550 o przedłożeniu Wydziału krajowego z dnia 22. października 1897 l. 80.221 w przedmiocie regulacyi płac urzędników Wydziału krajowego, Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 10. i 15. lutego 1898 uchwalił obecnie obowiązujący etat osób i płac rocznych oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego. Ten etat obejmuje 41 posad inżynierskich, a mianowicie:

1 dyrektora,
1 wicedyrektora,
5 starszych inżynierów,
9 inżynierów I. klasy,
9 inżynierów II. klasy,
12 inżynierów-adjunktów,
4 praktykantów technicznych.

Komisya drogowa we wspomnianem wyżej sprawozdaniu jej dała wyraz przekonaniu, że uchwalony w r. 1898 etat może z czasem okazać się niedostatecznym. Od r. 1898 zakres czynności oddziału techniczno-drogowego wzrósł znacznie, tak że przewidywana przez komisyę drogową potrzeba powiększenia etatu stała się obecnie niezbędną i spowodowała Wydział krajowy do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi niniejszego sprawozdania.

Ruch około budowy dróg powiatowych i gminnych, subwencyonowanych z funduszu krajowego, wzrósł znacznie od czasu wejścia w życie nowej ustawy drogowej; świadczą o tem fundusze, wydawane na budowę tych dróg.

Gdy w r. 1897 dotacyę subwencyjną preliminowano w budżecie krajowym w kwocie	760.000 K. — g.
a pożyczkowy fundusz drogowy wynosił kwotę. . . .	613.803 „ 84 „
to w r. 1905 kwota krajowej dotacyi subwencyjnej na ten cel wynosiła	1,000.000 K. — g.
stan zaś czynny pożyczkowego funduszu drogowego wykazano w zamknięciu rachunkowem za rok 1904 w kwocie . . . . . 917.303 K. 69 g.	
a po doliczeniu dotacyi za r. 1905 w kwocie . 40.000 K. — g.	
przedstawia się obecnie ten fundusz w sum'e	957.303 K. 69 g.

Zwiększyły się również środki miejscowe, łożone na budowę dróg subwencyonowanych, a mianowicie:

Według zamknięć rachunkowych wydano w r. 1897:	
z powiatowych funduszów dróg gminnych kwotę . . .	2,890.971 K. — g.
z funduszów dróg powiatowych kwotę	1,211.991 „ — „
w r. 1903 zaś wzrosły wydatki:	
z powiatowych funduszów dróg gminnych na kwotę . . .	5,206.014 K. — g.
z funduszów dróg powiatowych zaś na kwotę	2,323.464 „ — „

Przeważna część tych funduszów miejscowych obracana bywa na budowę ważniejszych dróg, a na ten cel służą także przyznawane subwencye państwowe, znaczna część prestacyi gmin i obszarów dworskich, tudzież datki stron interesowanych.

Wskutek wzrostu ruchu budowlanego, zwiększyły się czynności oddziału techniczno-drogowego tak z powodu kontroli, jaką ten oddział wykonuje w myśl obowiązujących przepisów, jakoteż z powodu pomocy fachowej, jakiej Wydział krajowy użycza powiatom przez delegowanie w miarę możności inżynierów do wypracowania projektów i prowadzenia budowy dróg subwencyonowanych, czemu jednak nie zawsze dla braku sił można zadość uczynić.

W r. 1904 odmówiono pomocy technicznej trzynastu powiatom.

Czynności oddziału techniczno-drogowego wzrastają również stale wskutek wykonywania w myśl §. 35. ustawy drogowej naczelnego nadzoru nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, tudzież kontroli i nadzoru nad gospodarką drogową powiatów i 30 gmin miejskich, wymienionych w ustawie gminnej z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. dz. u. kr.), a zwłaszcza gmin miejskich, pobierających myto kopytkowe.

Wymagają również zwiększonych czynności oddziału techniczno-drogowego konserwacya i rekonstrukcya dróg krajowych, a zwłaszcza stopniowa wymiana drewnianych mostów i przepustów na stałe, tudzież budowa i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych, których ilość z każdym rokiem się powiększa.

Wysoki Sejm przeznaczył:

na nowe budowy i rekonstrukcye dróg krajowych . . .	w r.	1897	kwotę	120.000	K., w r.	1905 zaś	270.000 K.
na utrzymanie dróg krajowych	„ „	1897	„	812.076	„ „ „	1905 „	860.000 „
na dojazdy kolejowe . . .	„ „	1897	„	60.000	„ „ „	1905 „	80.000 „

W preliminarzu budżetu krajowego na rok 1906 Wydział krajowy zamieścił:

na nowe budowy i rekonstrukcye dróg krajowych . . .	430.000 K.
na utrzymanie dróg krajowych	900.000 „

Prócz czynności wchodzących ściśle w zakres jego obowiązków przeprowadza oddział techniczno-drogowy w braku specyalnych organów fachowych regulacye miast i zdrojowisk tak w razie pożaru, jak i na żądanie reprezentacyi gminnych. W latach ostatnich przeprowadzono regulacyę m. Skały, Lubaczowa, Oleszyc, Radomyśla, Sokala, Doliny, Kut, Złoczowa, Dynowa, Buczacza, Monasterzysk, Brzeska i Sokołowa, tudzież uzdrowiska w Zakopanem i zdrojowiska w Truskawcu. Obecnie jest w toku wypracowanie planu regulacyjnego m. Żywca przy współudziale krajowego inżyniera drogowego.

Reprezentacye powiatowe domagają się nadto współdziałania organów technicznych Wydziału krajowego przy opracowaniu planu regulacyjnego spalonych wsi. Dla braku sił technicznych Wydział krajowy uczynił zadość jedynie żądaniu Wydziału powiatowego w Mościskach i wypracował przez wydelowanego inżyniera oddziału techniczno-drogowego projekt regulacyi spalonej wsi Czerniawy.

Obok wymienionych czynności są jeszcze inne zadania, które wchodzą w zakres oddziału techniczno-drogowego, a których on dla szczupłości sił należycie spełniać nie może.

Pierwsze tu miejsce zajmuje statystyka drogowa, która wymaga nader ścisłych i starannych studyów. Statystyka ta, obok innych zadań ogólniejszego znaczenia dla gospodarstwa krajowego, ma w szczególności śledzić i wskazywać, gdzie przez dobór stosownych materyałów, zmianę sposobu wykonania robót lub zastosowanie innych środków racyonalnych dałyby się osiągnąć jak najdalej idące oszczędności w kosztach budowy i utrzymania dróg krajowych i innych dróg autonomicznych. Do zadań oddziału techniczno-drogowego należy wypracowanie dalszych typów budowli drogowych, które przy coraz zwiększającym się ruchu budowlanym są niezbędnie potrzebne. Prace w tym kierunku, choć bardzo potrzebne, musiały być przerwane i nie mogą być dalej prowadzone dla braku sił.

Te wszystkie wyżej wymienione okoliczności wykazują potrzebę znacznego pomnożenia sił oddziału techniczno-drogowego. Wydział krajowy jednak, kierując się względami oszczędności, ogranicza się do najniezbędniejszej potrzeby i proponuje na razie powiększenie etatu oddziału techniczno-drogowego o dwóch inżynierów I. klasy z płacą etatową po 3.600 K. rocznie i o dwóch inżynierów II. klasy z płacą etatową po 2.800 K. rocznie wraz z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia. Przez powiększenie etatu oddziału techniczno-drogowego obecnie proponowane zwiększą się w r. 1906 wydatki w porównaniu z r. 1905 o kwotę 15.440 K.

Preliminarz budżetu krajowego na rok 1906 jest nłożony z uwzględnieniem wniosku niniejszem sprawozdaniem przedstawionego.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dotychczasowy etat osób i płac rocznych oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego, ustanowiony uchwałami Sejmu z dnia 10. i 15. lutego 1898. Sejm powiększa o dwie posady inżynierów I. klasy, tudzież o dwie posady inżynierów II. klasy z dodatkami aktywalnymi odpowiedniego stopnia.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowsk

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. kr. 78.971/905.

We Lwowie, dnia 26. sierpnia 1905.

Aleg 391

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o powiększeniu etatu krajowego biura kolejowego o trzy posady techniczne.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm, jak również i komisya kolejowa Wysokiego Sejmu zaznaczyła już niejednokrotnie potrzebę wprowadzenia w krajowem biurze kolejowem organizacyi, któraby ograniczyła posługiwanie się przy załatwianiu agend biura personalem funkcyonaryuszy prowizorycznych, luźnie tylko i chwilowo z urzędem związanych, a natomiast wykonanie prac biura przynajmniej w przeważnej mierze oddała w ręce urzędników stałych etatowych.

Zamierzony rezultat tej reformy polegałby w tem, by prace biura mogły być powierzone urzędnikom, których egzystencya i interes życiowy byłby ściśle związany z pomyślnym rozwojem agend biura.

W wykonaniu tej myśli uważa Wydział krajowy za wskazane utworzenie obecnie w etacie biura kolejowego trzech nowych posad technicznych.

Posady obsadzone by zostały urzędnikami, wybranymi z pośród teraźniejszych prowizorycznych funkcyonaryuszy biura, należycie już w pracy przez czas trwania prowizorycznego stosunku służbowego wypróbowanych i wyszkolonych. Przy obsadzeniu tych nowych posad byłoby możliwe także w pewnej mierze uwzględnić potrzebę awansu dla teraźniejszego etatowego personalu biura.

Proponowane posady powiększyłyby etat biura:

a) o jedną posadę inżyniera II. klasy z unormowanymi poborami, t. j. płacą roczną	2.800 K.
dodatkiem aktywalnym	600 „
razem .	3.400 K.

prawem do trzech pięcioleci po 200 koron;

b) o dwie posady inżynierów-adjunktów z unormowanymi poborami, t. j. płacą roczną o . . . . 2.200 K.
dodatkiem aktywalnym . . . . . 480 „
razem . 2.680 K.
i prawem do trzech pięcioleci po 120 koron.

Wydatek spowodowany powyższem powiększeniem etatu krajowego biura kolejowego przewidziany jest w preliminarzu budżetu krajowego na r. 1906.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W etacie krajowego biura kolejowego ustanawia Sejm z dniem 1. stycznia 1906 dodatkowo następujące posady:

1. posadę inżyniera II. klasy z płacą roczną . 2.800 K.
dodatkiem aktywalnym . . . . . 600 „
i z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 200 koron.

2. dwie posady inżynierów-adjunktów z płacą roczną . . . . . 2.200 K.
dodatkiem aktywalnym . . . . . 480 „
i z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 120 koron.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. St. Dąmbski *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. 91.523/905.

We Lwowie, dnia 2. października 1905.

Aleg. 392

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie poparcia budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 (strona 17) przedstawił Wydział krajowy wynik studyów komercyalnych. przeprowadzonych stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 11. listopada 1904 dla projektowanej kolei lokalnej Złoczów (stacya kolei państwowej) — Złoczów (miasto) — Sassów-Usznia.

Gdy w międzyczasie studya techniczne dla tej linii kolejowej zostały ukończone, Wydział krajowy jest w możności uzupełnić niniejszem poprzednie sprawozdanie i równocześnie przedłożyć wnioski o poparcie budowy tej kolei lokalnej.

Według projektu wstępnego, który był przedmiotem rewizyi trasy, linia miałaby się odgałęziać od wschodniej strony stacyi kolei państwowej w Złoczowie. Z powodu protestu wniesionego przez miasto Złoczów wskazanem jest wziąć pod rozwagę przełożenie wyjścia trasy od zachodniej strony stacyi złoczowskiej, co pociągnęłoby za sobą położenie stacyi „Złoczów miasto“ na zachód od miasta przy gościńcu lwowskiem, zamiast na wschód od miasta, jak to projekt wstępny przewiduje. Koszta budowy obu tych tras są mniej więcej równe; przy trasie zachodniej uzyskuje się skrócenie linii o 900 metrów.

Końcową część linii projektu wstępnego należałoby dla lepszego jej usytuowania w ten sposób zmienić, by ją przeprowadzić na wschód od gościńca brodzkiego; przez tę zmianę uzyska się skrócenie linii o 400 metrów.

Na podstawie zdjęć terenowych zbadał też Wydział krajowy kosztorys dla projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia.

Powołując się na znaczenie tej linii kolejowej dla ekonomicznego rozwoju kraju, przedstawione w poprzedniem sprawozdaniu, Wydział krajowy wnosi uznać ją za użyteczną i potrzebną ze względu na ogólne interesa kraju, a zarazem wnosi Wydział krajowy przyznać jej subwencyę krajową z krajowego funduszu kolejowego w kwocie 250.000 koron w zamian za akcye pierwszeństwa przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei. Resztę kapitału akcyjnego zakładowego mieliby dostarczyć interesenci miejscowi. Na rzecz oprocentowania zaś i umorzenia w ciągu 76 lat pożyczki

pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron przyznał już c. k. Rząd zwłokę w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu (Stundung der Betriebsgebühren).

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Uszuia uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nieprzekraczającej kwoty 250.000, tj. dwieście pięćdziesiąt tysięcy koron przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolei lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895, i przez objęcie akcyi zakładowych przez interesentów miejscowych,

b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci miejscowi uiszczą wpłatę na akcye zakładowe,

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego,

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia,

e) że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei rozdana będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Stanisław Dąmbski**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. 72.375/905.

We Lwowie dnia 29. lipca 1905.

Aleg. 393

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 11. i §. 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Wysoki Sejmie!

Z powodu bardzo złego stanu budynków szpitala w Białej, położonego nadto tak niekorzystnie, że jest wystawiony na zalewy wód, zachodzi nieunikniona konieczność pobudowania nowego szpitala na innem odpowiedniejszem miejscu.

Wydział krajowy przeto od dłuższego już czasu czyni potrzebne w tym celu starania, a mianowicie rokowania z gminą miasta Białej i poszukiwania za gruntem pod szpital. Dotąd jednak rozbijały się te starania o tę trudność, że gmina Biała, zobowiązana w myśl ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali do pokrycia połowy kosztów budowy, wobec znacznego obciążenia wynikającego z dawniej przyjętych zobowiązań znajduje się w niemożności poniesienia tego ustawowego ciężaru.

Licząc się z tą trudnością Reprezentacya powiatu bialskiego, wskutek zachęty Wydziału krajowego oraz w uznaniu coraz pilniej występującej potrzeby odbudowania szpitala, zgoła nieodpowiadającego słusznym wymogom ludności, postanowiła uchwałami swemi z dnia 4. października 1902 i 3. stycznia 1903 przejąć ustawowe obowiązki gminy Biała wobec szpitala powszechnego na powiat bialski, to jest połowę kosztów odbudowy i przeniesienia szpitala pokryć z funduszu powiatowego.

Ponieważ zaś takie przeniesienie zobowiązań gminy na powiat stać się może tylko przez zmianę §. 15. ustawy z dnia 26. lipca 1904, Nr. 87 Dz. nst. kraj., zaczem w konsekwencyi winna pójść także zmiana §. 11. tejże ustawy, — przeto Wydział krajowy wnosi:

/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony */.* projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***S. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 26. lipca 1904 Nr. 87. Dz. u. k., urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Artykuł I.

Paragrafy 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 roku dz. u. kr. Nr. 47, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy;
c) z delegata Wydziału powiatowego;
d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

a) z delegatu Wydziału krajowego;
b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
c) z delegata Rady gminnej;
d) z dyrektora spitala.

W przyszłości ustawa — uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej

części w szpitalach, już uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedewszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszów, połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umarzaną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Artykuł II

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 89.481/905.

We Lwowie, dnia 22. września 1905.

Aleg. 394

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem noweli do ustawy z dnia 4. listopada 1891 roku Nr. 80 Dz. ust. kraj., urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wysoki Sejmie!

Od chwili wejścia w życie ustawy urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w kraju naszym dobiega rok 14-ty, a doświadczenia poczynione w tym okresie czasu i spostrzeżone braki w postanowieniach tej ustawy skłoniły Wydział krajowy do zaproponowania wprowadzenia do tej ustawy pewnych zmian i uzupełnień, które uważamy za konieczne dla dobra i rozwoju naszych uzdrowisk i zdrojowisk, oraz zabezpieczenia prawidłowej gospodarki funduszami kuracyjnymi.

W szczególności proponuje Wydział krajowy zmiany i uzupełnienia w §§. 1., 5., 6., 7., 10., 11., 12. i 14., dla ułatwienia zaś i porównania odnośnych wniosków z dotychczasowemi postanowieniami ustawy przedstawiamy w załączniku A) po jednej stronie tekst obecnej ustawy, po drugiej zaś proponowane zmiany lub uzupełnienia, z których w szczególności proponowane w §§. 6. i 10. uzasadnione są faktyczną potrzebą należytej kontroli nad administracyą i sposobem użycia funduszów kuracyjnych i spełniania zobowiązań komisyi zdrojowej, tudzież zapewnienia uzdrowisku ze wszech miar odpowiedniej siły lekarskiej na stanowisku lekarza zdrojowego.

Aleg. A)

Doświadczenia pouczyły bowiem, iż gospodarka funduszami kuracyjnymi w niektórych uzdrowiskach nie jest prawidłową i odpowiednią celom tych zakładów, a brak ścisłego ustanowienia terminów co do przedkładania preliminarzy i zamknięć rachunkowych utrudniał kontrolę władz, których zarządzenia stawały się często bezcelowemi lub bezprzedmiotowemi.

Co się zaś specyalnie tyczy dotychczasowego sposobu nominacyi lekarza zdrojowego, Wydział krajowy, uważając organ ten jako nader ważny czynnik w organizacyi i rozwoju uzdrowiska, uznaje za konieczne, iżby nominacya na tę posadę dokonywaną była przez naczelne Władze krajowe za wspólnem porozumieniem, przy którym to akcie oczywiście wziętą będzie pod ścisłą rozwagę opinia właściciela zdrojowiska i komisyi klimatycznej.

Proponując tę zmianę, Wydział krajowy nie czyni tego bynajmniej w zamiarze ukrócenia praw przyznanych w tym względzie dotychczasową ustawą, lecz powodowany jedynie usiłowaniem zapewnienia pomyślnego rozwoju uzdrowisk i zdrojowisk krajowych, tudzież ich frekwencyi, pragnie uchylić niejako występujące trudności, a nierzadko i nieporozumienia przy nominacyi kandytata, którego wybór nie trafny przynieść może szkodę tym zakładom i ujemnie wpłynąć na frekwencyę gości.

Z drugiej strony zaś konsekwencyą zmiany dotychczasowego sposobu nominacyi lekarza zdrojowego (klimatycznego) dokonywać się mającej w przyszłości przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym będzie fakt, iż Władzom tym zapewnionym zostanie skuteczny wpływ na działalność tegoż lekarza i spełnianie obowiązków służbowych z możliwie największą korzyścią dla zakładu.

Zmiany lub uzupełnienia proponowane w innych paragrafach są natury formalnej, lub pozostają w związku ze zmianami wprowadzonemi do §§. 6. i 10.

Wydział krajowy uprasza tedy :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

Aleg. B) 2) Sejm uchwala dołączony pod B) projekt ustawy, zmieniającej §§. 1., 5., 6., 7., 10., 11., 12. i 14. ustawy z dnia 4. listopada 1891 Nr. 80 Dz. ust. kraj.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia 4. listopada 1891 roku, urządzająca stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

(Tekst dotychczasowy).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna), otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej, winno mieć swój statut.

Statut wydaje c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizacyę zakładu.

§. 3.

Organami zakładu są:

a) komisya zdrojowa lub komisya klimatyczna,
b) zarząd zakładu,
c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny.

§. 4.

Komisya składa się z następujących członków:

z delegata c. k. Namiestnictwa,
z delegata Wydziału krajowego,
z właściciela zakładu lub jego zastępcy,
z lekarza zdrojowego lub lekarza klimatycznego,

((Tekst proponowany).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna), otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej winno mieć swój statut.

Statut wydaje c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym *i ogłasza go w dzienniku ustaw i rozp. krajowych.*

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizacyę zakładu.

§. 3.

Organami zakładu są:

a) komisya zdrojowa lub komisya klimatyczna,
b) zarząd zakładu,
c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny,

§. 4.

Komisya składa się z następujących członków:

z delegata c. k. Namiestnictwa,
z delegata Wydziału krajowego,
z właściciela zakładu lub jego zastępcy,
z lekarza zdrojowego lub lekarza klimatycznego,

z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego, ewentualnie i z inspektora (§. 11).

Czy oprócz powyżej wymienionych mają być do składu komisyi powołani inni delegaci, czy to z grona gości, czy lekarzy ordynujących, czy właścicieli realności osiadłych w zakładzie, orzeka statut.

§. 5.

Przewodniczącym komisyi jest delegat c. k. Namiestnictwa. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera komisya.

Okres urzędowania komisyi oznacza statut.

§. 6.

Zadaniem komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa, zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek;

z końcem każdego roku składa komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek i podaje go do publicznej wiadomości.

z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego, ewentualnie z inspektora (§. 11).

Czy oprócz powyżej wymienionych mają być do składu komisyi powołani inni delegaci, czy to z grona gości, czy lekarzy ordynujących, czy właścicieli realności osiadłych w zakładzie, orzeka statut.

§. 5.

Przewodniczącego komisyi *mianuje* c. k. Namiestnictwo *z pomiędzy członków komisyi*. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera komisya.

Okres urzędowania komisyi oznacza statut.

Statut określi, w jakich wypadkach członek komisyi utraca swój mandat.

§. 6.

Zadaniem komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu *i czuwa nad całością majątku zakładów zdrojowych i stacyi klimatycznych*;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa, zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek;

zawiaduje szpitalem w zdrojowisku (uzdrowisku), gdyby taki szpital powstał ze składek publicznych.

Z końcem miesiąca września każdego roku obowiązaną jest komisya zdrojowa (klimatyczna) uchwalić preliminarz dochodów i wydatków na rok następny i wraz z umotywowaniem przedłożyć go c. k. Namiestni-

ctwu, które wspólnie z Wydziałem krajowym preliminarz ten zatwierdza.

Gdyby komisya nie wstawiła do preliminarza bądź to należytości, które mają ścisłą łączność z zadaniem komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego, lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego orzeczenia administracyjnego lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków i w razie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks lub opłat przewidzianych w §. 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku, *a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku* składa komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek *c. k. Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości*

W razie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym może być zarząd ten odebranym komisyi i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom komisyi służy prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni czternastu.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom komisyi służy prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni czternastu, *które w porozumieniu z Wydziałem krajowym załatwia takie odwołanie ostatecznie.*

§. 8.

Decyzya co do poczynionych wniosków komisyi służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy, w moc ustaw do tego powołanej.

§. 8.

Decyzya co do poczynionych wniosków komisyi służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy, w moc ustaw do tego powołanej.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnemi zakładu.

Lekarza mianuje ten, kto go opłaca, zatem albo właściciel zakładu albo komisya,

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnemi zakładu.

Lekarza mianuje *c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym*

lub wreszcie właściciel w porozumieniu z komisyą, jeżeli wspólnie lekarza opłacają, co bliżej oznacza statut.

z pośród zgłaszających się wskutek konkursu kandydatów — po wysłuchaniu opinii właściciela zdrojowiska (uzdrowiska) i komisyi zdrojowej (klimatycznej). Statut oznaczy, kto i w jaki sposób opłacać ma lekarza zdrojowego (klimatycznego).

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

Władzę dyscyplinarną nad lekarzem wykonywa ten, kto go mianuje. W wypadkach wykroczenia przeciw instrukcyi wykonywa władzę dyscyplinarną c. k. Namiestnictwo.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

Władzę dyscyplinarną nad lekarzem wykonywa *c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.*

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej

§. 12.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę,

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.,

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego,

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na upiększenie zakładu, na urządzenia służące do uprzyjemnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki i ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług komisyi.

§. 12.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę,

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.,

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego,

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie,

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na upiększenie zakładu, na urządzenia służące do uprzyjemnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki *na subwencyonowanie szpitala w zdrojowisku (uzdrowisku), na spłaty zobowiązań komisyi*, ewentualnie, na opłacanie lekarza, urzędników i sług komisyi.

§. 13.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. *a*) i *b*) oznacza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ewentualne prywatno-prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

§. 13.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. *a*) i *b*) oznacza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ewentualne prywatno-prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

§. 14.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k.

§. 14.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k.

władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

§. 15.

Orzeczenie, czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu, a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego, należy do kompetencyi c. k. władz politycznych.

§. 16.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

Poszukiwanie na obszarze zdrojowiska za minerałami niezastrzeżonymi, jako też wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze zależnem jest od zezwolenia władzy politycznej po wysłuchaniu opinii władzy górniczej.

§. 15.

Orzeczenie, czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu, a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego, należy do kompetencyi c. k. władz politycznych.

§. 16.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§. 1., 5., 6., 7., 10., 11., 12. i 14. ustawy krajowej z dnia 4. listopada 1891 Nr. 80. Dz. ust. i rozp. kraj., urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Paragrafy: 1., 5., 6., 7., 10., 11., 12 i 14., ustawy krajowej z dnia 4. listopada 1891 N. 80 Dz. ust. i rozp. kraj. uchyla się. a natomiast obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub udrowisko (stacya klimatyczna), otwarte dla publicznego użytku na mocy zewolenia Władzy państwowej, winno mieć swój statut.

Statut wydaje c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłasza go w dzienniku ustaw i rozp. krajowych.

§. 5.

Przewodniczącego komisyi mianuje c. k. Namiestnictwo z pomiędzy członków komisyi. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera komisya.

Okres urzędowania komisyi oznacza statut.

Statut określi, w jakich wypadkach członek komisyi utraca swój mandat.

§. 6.

Zadaniem komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu i czuwa nad całością majątku zakładów zdrojowych i stacyi klimatycznych;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa, zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek; zawiaduje szpitalem w zdrojowsku (uzdrowisku), gdyby taki szpital powstał ze składek publicznych.

Z końcem miesiąca września każdego roku obowiązaną jest komisya zdrojowa (klimatyczna) uchwalić preliminarz dochodów i wydatków na rok następny i wraz z umotywowaniem przedłożyć go c. k. Namiestnictwu, które wspólnie z Wydziałem krajowym preliminarz ten zatwierdza.

Gdyby komisya nie wstawiła do swego preliminarza bądź to należytości, które mają ścisłą łączność z zadaniem komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego — lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego, orzeczenia administracyjnego, lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków, i w razie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks, lub opłat przewidzianych w §. 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku, a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku składa komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek c. k. Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości.

W razie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym może być zarząd ten odebranym komisyi i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom komisyi służy prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni czternastu, które w porozumieniu z Wydziałem krajowym załatwia takie odwołanie ostatecznie.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnemi zakładu.

Lekarza mianuje c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym z pośród zgłaszających się wskutek konkursu kandydatów po wysłuchaniu opinii właściciela zdrojowiska (uzdrowiska) i komisyi zdrojowej (klimatycznej).

Statut oznaczy, kto i w jaki sposób opłacać ma lekarza zdrojowego (klimatycznego).

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

Władzę dyscyplinarną nad lekarzem wykonywa c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 12.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę,

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.,

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego,

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na upiększenie zakładu, na urządzenia służące do uprzyjemnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki, na subwencyonowanie szpitala w zdrojowisku (uzdrowisku), na spłaty zobowiązań komisyi, ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług komisyi.

§. 14.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k. władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

Poszukiwania na obszarze zdrojowiska za minerałami niezastrzeżonymi, jako też wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze zależnem jest od zezwolenia władzy politycznej po wysłuchaniu opini władzy górniczej.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. W. 65.201/905.

We Lwowie, dnia 21. lipca 1905.

Aleg. 395

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z usprawiedliwieniem kredytu nadzwyczajnego w sumie 5.000 K., wstawionego do Rubryki XVII. pozycyi 97 preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1906 tytułem podwyższonego ryczałtu dla szpitala św. Zofii we Lwowie za leczenie i utrzymanie dzieci odsełanych ze szpitala lwowskiego.

Wysoki Sejmie!

Przy rozprawach nad Rubr. III. p. 40 wydatków budżetu krajowego na r. 1905 powziął Wys. Sejm dnia 10. listopada 1904 następującą uchwałę:

„Petycyę Komitetu Towarzystwa szpitala św. Zofii (l. s. 1501) o podwyższenie ryczałtu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.“

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy rozp. z dnia 6. grudnia 1904 do l. 115.597 wezwał przedewszystkiem Dyrektora kraj. szpitala powsz. we Lwowie o dokładne strutynowanie szczegółów cyfrowych naprowadzonych w petycyi Komitetu i przedłożenia opinii, czy i w jakiej mierze uzasadnionem jest żądanie o podwyższenie dotychczasowego ryczałtu płaconego w sumie 32.000 K. rocznie.

Relacyą z dnia 7. stycznia b. r. do l. 7557 Dyrektor szpitala, prostując cyfry obliczenia przeciętnego kosztu jednego dnia leczenia, przyjętego w petycyi z kwoty 1 K. 20 gr. na 1 K. 8 gr., wykazał, iż przeciętny koszt roczny według tego sprostowania wynosił 34 974 K. Zarazem zaznaczył jednak Dyrektor szpitala, iż cyfra ta nie może być uważaną za ścisły wyraz świadczeń Towarzystwa szpitala św. Zofii dla funduszu kraj. szpitala powsz., a to z tego powodu, iż koszt powyższy wyprowadzony z taksy leczenia pokrywa wszystkie wydatki połączone z leczeniem i utrzymaniem chorego dziecka w szpitalu — podczas gdy Towa-

rzystwo spełnia tylko część tych obowiązków, t. j. pokrywa z ryczałtu w kwocie 32.000 K. płaconego tylko koszta leczenia i żywienia dzieci. Wydatki zaś na koszta zarządu, utrzymanie kapelanów, koszta pogrzebowe, koszta kancelaryjne i t. p. ponosi fundusz szpitala ponad ryczałt powyższy. Przyczyna trudnych stosunków finansowych Komitetu Tow. szpitala św. Zofii leży, zdaniem Dyrektora szpitala, w nieodpowiednim sposobie prowadzenia administracyi i nieproporcyonalnie wysokich wydatkach na personal lekarski — a to w stosunku do liczby chorych.

Ocenienie tedy, czy wykazane niedobory Towarzystwu spowodowane są niedostatecznymi dochodami lub też niezupełnie racyonalną gospodarką — nastąpić mogłoby dopiero na podstawie wyników należytego prowadzenia administracyi i po przedłożeniu szczegółowych zamknięć rachunkowych.

Na skutek wezwania Wydziału krajowego z dnia 1. lipca b. r. l. 61.218 o wysłanie delegatów do rokowań i przedstawienie warunków, pod jakimi Komitet szpitala św. Zofii gotów byłby do zawarcia nowej, względnie przedłużenia dotychczasowej umowy — domaga się Komitet w podaniu de praes. 10. lipca b. r. l. 65.201 podwyższenia ryczałtu z dotychczasowych 32.000 K. na 40.000 K. rocznie, a nadto osobnego wynagrodzenia: a) za kobiety karmiące dzieci przysełane ze szpitala, b) za dzieci poniżej roku, a to za żywione sztucznie po 1 K., zaś za dzieci przy piersi po 22 gr. dziennie, wreszcie pewnych ograniczeń w przyjmowaniu chorych zakaźnych i wykluczenia od przyjmowania chorych syfilitycznych.

Żądanie podwyższenia ryczałtu uzasadnia Komitet stałym i wzrastającym z każdym rokiem niedoborem, spowodowanym wysokością wydatków na koszta leczenia.

Na odbytej w dniu 20. lipca b. r. konferencyi z delegatami Komitetu Tow. szpitala św. Zofii zmodyfikowane zostały żądania wyrażone w prośbie wyżej powołanej w tym kierunku, iż Komitet Towarzystwa uprasza o podwyższenie ryczałtu z 32.000 K. na 36.000 K., a ponadto otrzymywaćby miało Towarzystwo za dzieci niżej roku pełną taksę, t. j. po 1 K. 60 gr. dziennie (co według obliczeń dokonanych wynosiłoby około 1.700 K. rocznie); wreszcie oprócz tego kwotę 1.500 K. rocznie z tytułu dalszej subwencyi na emeryturę dla Dra Merczyńskiego, przyznaną przez Wys. Sejm w powyższej kwocie na r. 1905.

Umowa na tej podstawie ma być zawartą na dłuższy okres lat — a Towarzystwo będzie obowiązane przyjmować także chore dzieci w wieku lat 12, a nie tylko do lat dziesięciu, jak to obecna umowa postanawia.

Jakkolwiek zaprzeczyć nie można, iż Towarzystwo szpitala św. Zofii walczy od lat kilku z niedoborem z powodu ogólnego wzrostu wydatków, a w szczególności zwiększonych kosztów na żywienie i leczenie dzieci poniżej roku, tudzież wydatków na utrzymanie ambulatoryum chirurgicznego — to jednak wobec faktu, iż dla braku podstaw i ścisłych obliczeń, opartych na zamknięciach rachunkowych i dokładnych preliminarzach podwyższenie ryczałtu do żądanej sumy ze strony Komitetu Towarzystwa należycie umotywowanem nie zostało — Wydział krajowy nie mógł zgodzić się na zawarcie już od roku 1906 nowej umowy na podstawie podanych warunków. Nastąpić to będzie mogło dopiero w roku przyszłym, gdy po wprowadzeniu racyonalniejszej gospodarki w szpitalu św. Zofii i na podstawie odpowiednio prowadzonych rachunków i ksiąg przez Komitet Towarzystwa sprawdzone zostaną wyniki cyfrowe, wykazujące: czy i w jakiej mierze uzasadnionem jest żądanie podwyższenia dotychczasowego ryczałtu.

Gdy zaś obecna umowa z Towarzystwem o przyjmowanie dzieci odsełanych ze szpitala lwowskiego upływa już z dniem 31. grudnia b. r., — przeto z uwagi na szczegóły wyżej przytoczone, Wydział krajowy, uwzględniając trudności finansowe Towarzystwa i niezbędną potrzebę pokrycia powstałych niedoborów oraz wydatków za roboty konserwacyjne i uzupełnienie inwentarza —

postanowił przedłużyć dotychczasową umowę z Komitetem Towarzystwa jeszcze na rok jeden, t. j. do 31. grudnia 1906, a zarazem przedstawić Wys. Sejmowi wniosek o przyznanie Komitetowi Towarzystwa szpitala św. Zofii kwoty 5.000 K. tytułem jednorazowej subwencyi nadzwyczajnej oraz przedstawić wniosek na udzielenie Towarzystwu również w roku 1906 subwencyi w kwocie 1.500 K. na emeryturę dla Dra Merczyńskiego.

Wydział krajowy uprasza tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

2) Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. XVII. poz. 97 a preliminarza budżetu kraj. szpitala powsz. we Lwowie kredyt w kwocie 5.000 kor. z tytułu jednorazowej subwencyi nadzwyczajnej dla Komitetu Towarzystwa szpitala św. Zofii we Lwowie.

3) Sejm zatwierdza wstawioną do powyższego preliminarza (w Rubr. XVII. 97 b) kredyt w kwocie 1.500 z tytułu subwencyi na emeryturę dla Dra Merczyńskiego na r. 1906.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 69087/905. We Lwowie, dnia 22. lipca 1905.

Aleg. 396

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

W końcowym ustępie sprawozdania Wydziału krajowego z 28. lipca r. 1904 LW. 31012 o rozszerzeniu krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, zawiadomiliśmy Wysoki Sejm, że już w pierwszych dniach czerwca r. 1904 rozpoczętą została budowa dwóch pawilonów dla niespokojnych umysłowo chorych, trzech budynków mieszkalnych, domu ekonomicznego, pawilonu dla chorób zakaźnych, trupiarni i portyerówki. W ciągu r. 1904 wszystkie te budowle doprowadzone zostały pod dach a z jesienią r. b. będą oddane do użytku.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z 31. października r. 1904 przyznającej wyższy kredyt (1,578.000 K.) na rozszerzenie rzeczonego Zakładu, odpadły zastrzeżenia Wydziału krajowego wstrzymujące budowę dalszych czterech pawilonów oraz innych budowli i urządzeń, skutkiem tego z wiosną b. r. można było zarządzić wykonanie odnośnych robót.

Rozpoczęto przeto budowę dalszych czterech pawilonów, a to dwóch pawilonów dla spokojnych i dwóch dla półspokojnych umysłowo chorych, która postąpiła o tyle naprzód, że w roku bieżącym, w każdym razie przed zimą i te cztery pawilony a także wszystkie inne programem objęte budowle pod dachem stanąć powinny.

Stosownie do ogólnego planu budowy i kosztorysu przedłożonego Wys. Sejmowi cytowanem wyżej sprawozdaniem podjęto również z wiosną b. r. prace nad wykonaniem ważniejszych urządzeń, mających wypełnić braki Zakładu kulparkowskiego i polepszyć jego stosunki sanitarne.

W pierwszym rzędzie przeprowadzono budowę wodociągu do Zakładu przez przedłużenie miejskiego rurociągu lwowskiego, a jakkolwiek urządzeń wodociągowych dla wody dobrostańskiej w obrębie głównego gmachu nie można było jeszcze przeprowadzić, gdyż muszą być poprzednio wykonane roboty murarskie tak tu jak i przy nowych pawilonach i budynkach, to zarządzono przynajmniej prowizoryczne połączenie rurociągu ze starymi budynkami dla użytku kuchni i piekarni, oraz dla dostarczania chorym dobrej wody do picia; zarządzenie to okazało się koniecznem wobec coraz silniej występującej desynteryi wśród chorych, choćby nawet wpłynąć miało na podniesienie preliminowanych kosztów budowy wodociągu. Łącznie z tem zauważyć musi Wydział krajowy, że koszta preliminowane w ogólnym kosztorysie budowy kulparkowskiej na zaopatrzenie Zakładu w zdrową wodę zwiększą się znacznie skutkiem zajścia ex post faktów trudnych do przewi-

dzenia. W szczególności przekroczyła c. k. Dyrekcya kolei państwowej w Stanisławowie prawie w trójnasób pozycyę kosztów przekopu pod torem kolei Lwów-Itzkany dla przewodu wodociągowego z powodu natrafienia na grunt wodnisty. Ponadto zwołana przez Wydział krajowy ad hoc ankieta — po dokładnem zbadaniu siły potrzebnego ciśnienia dla rozprowadzenia wody w zabudowaniach zakładowych oraz stanu fundamentów starej wieży — uznała konieczność wybudowania nowej wieży wodnej systemem żelazno betonowym ze zbiornikiem o pojemności 60 m^3 wyłącznie dla wody doprowadzanej wodociągiem lwowskim. Zbiornik dotychczasowej wieży niższej i słabszej konstrukcyi zarezerwowano dla wody z własnych studzien, której używać się będzie dla kąpieli i spłukiwania ustępów. Dla wszelkich innych celów będzie dostarczał wody nowy zbiornik zasilany z wodociągu pompami poruszanemi małą silnicą elektryczną. Instalacye te z natury rzeczy nie mogły być przewidziane w pierwotnym kosztorysie.

W toku wykonania znajduje się również k a n a l i z a c y a i odczyszczalnia biologiczna, którą to budowę przeprowadza Wydział krajowy we własnym zarządzie. Ewentualne zmiany w pierwotnym planie i kosztorysie kanalizacyi, która zresztą jeszcze w r. b. wykończona będzie, spowodować może jedynie zwiększona długość kanałów wskutek nieco odmiennego rozmieszczenia nowych pawilonów.

Gdy bowiem po wytyczeniu czterech nowych pawilonów okazało się, że otaczające je ogrody byłyby za szczupłe, wzajemne zaś oddalenie ich zbyt małe; gdy nadto droga łącząca pawilony z cmentarzami musiałaby przechodzić przez ogrody spacerowe, postanowił Wydział krajowy zakupić części przyległych gruntów dla rozsunięcia pawilonów, rozszerzenia ogrodu i przeprowadzenia drogi w odpowiedniem oddaleniu; wydatek około 5000 K stąd powstały pokryto z majątku zarodowego Zakładu kulparkowskiego.

W toku budowy znajduje się d o m e k o n o m i c z n y (hala maszynowa, mechaniczne urządzenie pralni i kuchni i nowa piekarnia). W ciągu prac wykonywanych jednakże odstąpiono od zamiaru umieszczenia w nim dezinfektora parowego. Przeznaczenie jego jest ściśle związane z istnieniem pawilonu izolacyjnego dla chorych zakaźnych, który musiano wybudować w znaczniejszej odległości od domu maszynowego. Gdy nadto pomieszczenie dezinfektora w domu ekonomicznym przedstawiało także inne niedogodności i niewłaściwości, postanowił Wydział krajowy, idąc za wnioskiem Komitetu budowy, wybudować osobny dom dezinfekcyjny, nieprzewidziany w kosztorysie, w którym dezinfektor parowy oraz inne przybory dezinfekcyjne znajdą najodpowiedniejsze pomieszczenie.

K o m u n i k a c y a Zakładu na zewnątrz jest już zupełnie udogodniona skutkiem wybudowania toru dowozowego i przystanku kolejowego w Kulparkowie; kolej tę oddano do użytku Zakładu jeszcze w maju r. 1904 i od tej pory wszelkie materyały dowożą się do Zakładu pociągami towarowymi. Rzecz oczywista, że komunikacya w obrębie Zakładu nie mogła być dotychczas przeprowadzona. Uporządkowanie i wykonanie jej w szczegółach możliwem będzie dopiero po ukończeniu budowy pawilonów i wszystkich innych budynków. Do tej pory odłożyć należy także wykonanie wszystkich przewidzianych w kosztorysie adaptacyj budynków i urządzeń starego gmachu oraz zabudowań folwarcznych, niemniej odrenowanie i ogrodzenia. W toku prac przygotowawczych znajduje się również sprawa wybudowania kolejki wąskotorowej w obrębie Zakładu dla dowożenia materyałów z kolei normalnej, rozwożenia środków żywności z kuchni i odwożenia bielizny, odpadków, śmieci i t. p. Wykonane przez krajowe biuro kolejowe plany i kosztorysy tej kolejki przekraczają znacznie preliminowaną na ten cel kwotę a jakkolwiek Wydział krajowy będzie się starał koszta te zredukować, to i tu należy przewidywać pewne przekroczenie. Od urządzenia jednak kolejki przy

nowo stworzonych warunkach Zakładu kulparkowskiego nie można odstąpić, a to zarówno ze względu na ich wysoką praktyczną wartość, jak i obniżenie stałych wydatków w innych rubrykach. Z tych samych powodów w uwzględnieniu leczniczych celów Zakładu, jak niemniej dla trwałego zaoszczędzenia wydatków na konserwacye, zarządził Wydział krajowy na wniosek Komitetu budowy lakierowanie poprawne farbami emaliowanemi wszystkich ubikacyj w nowych pawilonach do wysokości 2 m i wprowadzenie niektórych innowacyj w planach centralnego ogrzewania nowych pawilonów, które obecnie znajdują się jeszcze w stadyum prac przygotowawczych. W szczególności zarządzono próbne zastosowanie w dwóch pawilonach automatycznych regulatorów dopływu ciepła, których celem jest zaoszczędzenie paliwa i kosztów zawsze niedość dokładnej obsługi. W razie pomyślnych wyników próby, regulatory te zaprowadzone będą we wszystkich pawilonach.

Budowa nowych pawilonów w Zakładzie kulparkowskim wedle obliczeń robionych w czasie opracowania kosztorysu (początek r. 1904) miała być wykończona w roku bieżącym. Wobec jednak wstrzymania budowy czterech pawilonów z powodów podanych w cytowanem sprawozdaniu Wydziału krajowego z r. 1904 termin ten przysuniętym być musi o rok jeden t. j. do roku 1906. Ta okoliczność wpływa także na zwiększenie kosztów kierownictwa i administracyi budowy. Wydział krajowy uważa też za swój obowiązek zaznaczyć, że ewentualne przekroczenie preliminowanych na rozszerzenie krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie kosztów nie jest wykluczone nawet mimo zaoszczędzeń przewidywanych w niektórych pozycyach kosztorysu. Zauważyć jednak należy, że przy budowie obecnej wprowadza się cały szereg urządzeń i instalacyj nowożytnych stosowanych po raz pierwszy w kraju, dla zapewnienia Zakładowi dla obłąkanych wszelkich środków, które wedle wskazówek wiedzy psychiatrycznej i najnowszej techniki budowlanej w tym dziale podnieść powinny leczniczy charakter Zakładu, tylokrotnie w ciągu obrad Wysokiego Sejmu akcentowany.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie przyjmuje się do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Władysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 57.121/905. Lwów, dnia 7. lipca 1905.

Aleg. 397

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie projektu budowy suszni i rozszerzenia pralni przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Rozszerzenie pralni i wybudowanie suszni w szpitalu św. Łazarza w Krakowie jest rzeczą niezbędnej i pilnej potrzeby tego szpitala.

Obecna pralnia jest zbyt szczupłą i dlatego w stosunkowo ciasnym jej obrębie przerzucać trzeba dla braku miejsca brudy, bieliznę maglowaną i bieliznę prasowaną; pralnia ta bowiem wybudowana w roku 1885 dla 400 chorych zgoła jest niewystarczającą na potrzebę 1000 osób, które w ostatnich latach obsłużyć musi.

Suszni osobnej właściwie niema: obecnie używana, pomieszczona na strychu jest prowizoryczną. W lecie szpitalna bielizna suszy się na słońcu na dziedzińcach, lecz w porze zimowej przy słabem ogrzaniu strychu kaloryferami, które doprowadzają tam temperaturę zaledwie 30°, bielizna źle wysycha; ponieważ wymiana bielizny musi być szybka, dlatego pomaga sobie szpital żelaznym piecykiem, ustawionym na strychu, a mimo tego niewątpliwie bardzo niewłaściwego i hazardownego środka zaradczego susznia nie zawsze może dostarczyć całkiem suchej bielizny.

Przez postawienie suszni i rozszerzenie pralni oszczędzi się ciepła, które będzie wysyłane o jedno piętro niżej niż obecnie, szybsza wymiana bielizny będzie umożliwiona z powodu wyższej temperatury i ustanie noszenie na strych mokrej bielizny po wąskich, nieprzystępnych i kręconych schodach, któremi obecnie pralnia się posługuje.

Dlatego na polecenie Wydziału krajowego sporządzone zostały przez inżyniera p. Stanisława Horoszkiewicza, plany nowej suszni i przerobienia pralni (Lw. 57.121/905) a koszt obliczony na 25.000 K.

Ażeby nie przeciążać budżetu szpitala św. Łazarza na rok 1906 całym tym nadzwyczajnym wydatkiem, uchwalił Wydział krajowy wstawić do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza na rok 1906 tylko połowę powyższej kwoty kosztorysowej, t. j. 12.500 K, — a drugą połowę do preliminarza budżetu na rok 1907.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Do budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1906 wstawia się do Rubr. XI. poz. 81. 2. wydatek nadzwyczajny 12.500 K jako połowę kosztów budowy nowej suszni oraz rozszerzenia pralni przy tymże szpitalu.

II. Do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza na rok 1907 ma być wstawiona na powyższy cel druga rata w kwocie 12.500 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 97900/904. We Lwowie, dnia 14. lipca 1905.

Aleg 318

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia Wydziałowi Rady powiatowej w Sokalu subwencyi na rozszerzenie domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. lipca 1902 L. 1371 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby nawiązał rokowania z miastami, w których szpitale się znajdują w kierunku:

a) Czy wobec niedawno obowiązującej ustawy o przynależności, miasta nie byłyby skłonne zakładać domów przytułku i pracy?

b) Czy za umówionem jednostkowem wynagrodzeniem a nawet za pewnem ewentualnem przyczynieniem się do kosztów budowy, miasta nie zawarłyby z Wydziałem krajowym umowy o przyjmowanie do takich zakładów:

1. chorych, którzy ambulatoryjnie mogliby być leczonymi;
2. uzdrowieńców, którzy dla przyczyn formalnych szpitale zalegają.

W wykonaniu tej uchwały, nawiązał Wydział krajowy rokowania w wskazanym przez Wysoki Sejm kierunku. Rokowania te dały następujący rezultat.

Prawie wszystkie miasta uznały w zasadzie potrzebę budowy domów przytułku i pracy, większa jednak ich część (18) uchyliła się w zupełności od budowy tych domów z powodu braku funduszów. Reszta zaś miast, o ile wogóle dały odpowiedzi, byłaby skłonna wejść w dalsze rokowania z Wydziałem krajowym, jednakowoż z jednej strony zbyt wygórowane żądania w kierunku przyczyniania się do kosztów budowy z funduszu krajowego, z drugiej strony różnorodność warunków, pod jakimi budowa miałaby nastąpić, skłoniły Wydział krajowy do wstrzymania dalszych kroków do czasu, w którym sprawa budowy tych domów przytułku i wynikających stąd korzyści dla funduszów szpitalnych będzie mogła być oparta na pewnych danych, zebranych drogą praktycznego doświadczenia.

Sposobność do takiego doświadczenia, daje Wydział powiatowy w Sokalu, w którego siedzibie podobny zakład już się znajduje.

Jeszcze bowiem w roku 1898 ufundowała Rada powiatowa w Sokalu „Powiatowy dom przytułku dla starców i kalek“ w Sokalu, przeznaczając na ten cel stosowną realność z ogrodem wartości 14.000 koron i kapitał lokowany w publicznych papierach wartości 40.000 koron. Dom ten utworzony stosownie do siły finansowej powiatu sokalskiego pierwotnie tylko na 12 ubogich przynależnych do powiatu Sokalskiego okazał się za szczupły wobec zgłaszającej się wielkiej ilości ubogich kalek.

To też Wydział powiatowy w Sokalu, chcąc tej potrzebie zadość uczynić, z drugiej strony zachęcony powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu zapewniającą mu

ewentualnie pomoc finansową, postanowił rozszerzyć istniejący dom przytułku na 60 osób (30 mężczyzn, 30 kobiet) i powierzyć pielęgnacyę starców i kalek Siostrom i Braciom Alberta, którzy podjęli się prowadzenia tego zakładu pod tym jednak warunkiem, że zakład znacznie rozszerzonym będzie.

Nie posiadając na rozszerzenie tego domu żadnych dalszych funduszów, wniósł Wydział. Rady powiatowej w Sokalu do Wysokiego Sejmu prośbę o udzielenie na ten cel subwencyi w kwocie 14.000 koron, motywując głównie prośbę tem, że do zakładu przyjmuje także takich chorych, którzy kwalifikują się do ambulatoryjnego leczenia tudzież chorych nieuleczalnych, co w pewnej mierze umniejsza koszta leczenia w szpitalu sokalskim, obciążające z reguły fundusz krajowy.

W załatwieniu powyższej prośby Wydziału Rady powiatowej w Sokalu, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 3. października 1903 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzić rokowania z Wydziałem powiatowym w Sokalu, na jakich warunkach mógłby szpital sokalski odsyłać swoich uzdrowieńców, chorych ambulatoryjnie leczonych i nieuleczalnie chorych do domu przytułku.“

„Po przeprowadzeniu rokowań, przyjdzie Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowoj z konkretnym wnioskiem, czy i jaką kwotą ma się przyczynić kraj do rozszerzenia domu przytułku w Sokalu.“

Wykonując tę uchwałę Wysokiego Sejmu, wdrożył Wydział krajowy pismem z dnia 10. grudnia 1903 l. 101097 rokowania z Wydziałem powiatowym w Sokalu, wynik jednak tych rokowań, — o którym niżej będzie mowa — nie mógł być przedłożony Wysokiemu Sejmowi w ciągu ubiegłej sesyi, ponieważ odpowiedź Wydziału powiatowego w Sokalu zawierająca uzasadnienie żądanej subwencyi i zobowiązania co do przyjmowania odsełanych ze szpitala chorych nadeszła dopiero w czasie trwania sesyi sejmowej. Celem przyspieszenia merytorycznego załatwienia tej sprawy postawił poseł Wincenty Kraiński na dniu 14. października 1904 l. 1327 naglący wniosek przyznania powiatowi sokalskiemu z budżetu roku 1905 subwencyi w ryczałtowej kwocie 12.000 koron na częściowe pokrycie kosztów założenia i rozszerzenia domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu.

Wniosek ten przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 10. listopada 1904 do możliwego uwzględnienia lub sprawozdania.

Wskutek rokowań wdrożonych z Wydziałem powiatowym w Sokalu — o których już wyżej wspomniano — przedłożył Wydział powiatowy:

1. plan i kosztorys tudzież rachunek wykonanej już adaptacyi, dawnego budynku Rady powiatowej i szopy na pawilon męski i żeński dla pomieszczenia prebendaryuszy tudzież Sióstr i Braci Alberta posługujących ubogim;

2. plan sytuacyjny i kosztorys mających się dobudować jeszcze budynków w oddziale męskim a to separatki i mieszkania dla Braci;

3. plan i kosztorys kaplicy zakładowej dla prebendaryuszów, uzasadniając tymi kosztorysami potrzebę wydatku 12.000 koron na rozszerzenie domu przytułku.

Zarazem oznajmił Wydział powiatowy gotowość przyjmowania do tego domu przytułku chorych nieuleczalnych i rekonwalescentów wychodzących ze szpitala sokalskiego, tudzież chorych wymagających ambulatoryjnego leczenia za dzienną jednostkową opłatą 60 halerzy z funduszu krajowego.

Pragnąc uzyskać podstawę do ocenienia, czy szpital powszechny w Sokalu odniósłby jakąś poważniejszą korzyść z umowy zobowiązującej powiat. dom przytułku do przyjmowania chorych, wymagających ambulatoryjnego leczenia, rekonwalescentów i nieuleczalnych, polecił Wydział krajowy Dyrekcyi szpitala w Sokalu przedłożenie wykazu statystycznego tego rodzaju chorych.

Jakkolwiek dla braku odpowiednich zapisków, szpital nie mógł dać dokładnego wykazu i tylko w przybliżeniu niektóre cyfry ułożył, to nie ulega żadnej wątpliwości, że do domu przytułku mogliby być odsyłani: 1) rekonwalescenci przed samem opuszczeniem szpitala, 2) nieuleczalni, którzy chwilowo kuracyi szpitalnej potrzebowali i zwłaszcza 3) tacy chorzy, którzy nie potrzebując stałej opieki szpitalnej, mogą się leczyć ambulatoryjnie.

Korzyść jednak poważniejszą mógłby stąd odnieść szpital tylko wówczas, jeśliby mógł stale liczyć na możność umieszczenia pewnej liczby tego rodzaju chorych a więc gdy w domu przytułku będzie stale wyznaczoną pewna liczba łóżek (przynajmniej 15) dla chorych ze szpitala odsełanych. W takim bowiem dopiero razie można oczekiwać, że przez odsełanie do domu przytułku takich chorych, umniejszy się liczba dni leczenia w szpitalu i zostanie zastąpiona liczbą dni w przytulisku o niższej taksie dziennej od taksy szpitalnej i że choć w części zapobieży się tak powszechnie występującemu przepełnieniu szpitala.

Uwzględniając ewentualne korzyści, jakieby szpital, względnie fundusz krajowy, z umowy o przyjmowanie wyżej pomienionych chorych do domu przytułku odniósł, a nadto zważając, że dom ten jako pierwszy z tego rodzaju zakładów mógłby być wzorem na urządzanie i prowadzenie takichże zakładów i w innych miastach mieszczących w sobie szpitale, dla nas zaś probieżem czy rzeczywiście ziściłby oczekiwane stąd dla szpitala korzyści, wreszcie z uwagi, że dom przytułku w Sokalu jako instytucya humanitarna, na której założenie powiat nie szczędził ofiar i trudu, zasługuje ze wszech miar na poparcie kraju, sądzi Wydział krajowy, że przyznanie powiatowi sokalskiemu subwencyi na rozszerzenie tego domu w wysokości 10.000 koron jest wskazanem, jednakże tylko pod tym warunkiem, że Wydział powiatowy w Sokalu umową zobowiąże się do przyjmowania do domu przytułku rekonwalescentów, chorych nieuleczalnych tudzież chorych wymagających ambulatoryjnego leczenia i w tym celu wyznaczy stale pewną ilość łóżek, których liczba (najmniej 15) oraz wynagrodzenie jednostkowe (najwyżej 60 h. dziennie) później drogą umowy unormowane zostanie.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia Wydziałowi powiatowemu w Sokalu z Rubr. 59 *b* budżetu na rok 1906 10.000 (dziesięć tysięcy) koron na rozszerzenie powiatowego domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu, jeśli Reprezentacya powiatu Sokalskiego umową zobowiąże się wyznaczyć odpowiednią liczbę łóżek dla odsełanych ze szpitala powszechnego w Sokalu nieuleczalnie chorych, rekonwalescentów i chorych leczących się w szpitalu ambulatoryjnie i dać im całkowite utrzymanie za wynagrodzeniem i pod warunkami z Wydziałem krajowym umówionymi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy

S. Badeni m. p.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz m. p.

Członek Wydziału krajowego.

L. W. 72.761/905.

We Lwowie dnia 29. lipca 1905.

Aleg. 399

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia na rozszerzenie budyku szpitala powszechnego w Husiatynie.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy w Husiatynie, zniewolony faktycznymi stosunkami, objawiającymi się stałem i ciągle wzrastającem przepełnieniem chorych w szpitalu i stąd mnożącemi się skargami, które wnoszą doń na Zarząd szpitala z powodu nieprzyjmowania chorych, postanowił zająć się pomieszczeniem chorych, szukających pomocy w szpitalu i w ten sposób ulżyć, choć w części, ludności ubogiej swego powiatu.

Szpital husiatyński zbudowany na 40 łóżek, mieści z konieczności w swych murach 70 etatowych łóżek, lecz i ta liczba łóżek okazuje się za małą, gdyż w ostatnich latach liczba chorych wynosi od 80 do 118 dziennie.

Po dwóch i trzech zatem chorych musi leżeć obok siebie na jednem łóżku. Tak znaczny napływ chorych sprawia, że oprócz sal dla chorych i inne ubikacye okazują się niewystarczającemi dla obsłużenia dwa razy więcej zgłaszających się chorych, aniżeli było zamierzonem pierwotnie pomieścić w szpitalu. Nadto zachodzi z tego powodu wielka trudność utrzymania ładu i porządku na salach, łazienkach, wychodkach etc.

Takie stosunki anormalne nie odpowiadają ani warunkom hygienicznym w ogóle, ani nic przyczyniają się do tego, aby szpital mógł odpowiedzieć należycie zadaniu i celowi swemu.

Przepełnieniu chorych starano się zapobiedz przez możliwe najkrótsze leczenie chorych. Chorych podleczonych po operacyi wkrótce wypuszczano do domu, ażeby zrobić miejsca więcej potrzebującym, nieraz ze szkodą operowanego. Wysiłki te były jednak daremnemi, bo napływ chorych z dnia na dzień był większym, a pomieszczenia dla chorych nie przybywało.

Brakom tym i niedogodnościom w szpitalu powszechnym w Husiatynie dałoby się zapobiedz jedynie przez rozszerzenie szpitala, a mianowicie przez dobudowanie nowego pawilonu na piętro, któryby mógł pomieścić cztery sale, a w nich 40 do 50 łóżek.

Wydział powiatowy uchwałą z dnia 8. sierpnia 1903 uznał konieczność rozszerzenia szpitala przez pobudowanie nowego pawilonu i uchwalił pokryć połowę wypadających na powiat kosztów tej budowy, po myśli §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897, odnosząc się do Wydziału krajowego z prośbą o zarządzenie dalszej akcyi w tym kierunku.

Wydział krajowy, nie chcąc obarczać tak znacznym wydatkiem funduszu krajowego i powiat, przypuszczał, że frekwencya chorych, chociaż tak znaczna, jest tylko czasową i zmniejszy się, gdy zostanie otwartym nowy szpital w Skałacie i powstaną nowe szpitale w sąsiednich powiatach, których potrzebę uznał Wydział krajowy, jak w Trembowli, Czortkowie i Skale.

Tymczasem daty statystyczne zebrane w szpitalu husiatyńskim odnośnie do frekwencyi chorych z innych powiatów wykazują, że napływ chorych z innych powiatów jest nieznaczny i gdyby ich w zupełności usunąć, to rozmiary szpitala husiatyńskiego nie są w stanie pomieścić chorych jedynie ze swego powiatu.

Wobec tych okoliczności Wydział krajowy uchwałą z dnia 23. czerwca 1905 l. 47.510 uznał potrzebę rozszerzenia szpitala powszechnego w Husiatynie przez dobudowanie do głównego budynku, pawilonu na 40 do 50 łóżek i przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu wniosek pokrycia połowy tej budowy z funduszu krajowego.

Wydział powiatowy przygotował szczegółowe plany i kosztorys, obliczając koszta tej budowy na 95.000 koron.

Wskutek tego rozszerzenia okazuje się potrzeba przeobrażeń pewnych ubikacyi w gmachu głównym i ich adaptacya, a nadto koniecznem jest wewnętrzne urządzenie nowo dobudowanego skrzydła.

Przy tej sposobności muszą być także usunięte braki, które ten szpital od początku przedstawiał. Przedewszystkiem dotkliwie odczuwa szpital brak należycie urządzonej sznzni dla bielizny, zwłaszcza w porze zimowej i przy obecnem przepełnieniu chorymi, a przeto potrzebie częstej zmiany bielizny.

Zachodzi również konieczna potrzeba ogrzewania wychodków w całym szpitalu w porze zimowej, celem umożliwienia dopływu wody i spłukiwania klosetów. Przez całą bowiem zimę, z powodu zamarzania i pękania rur, woda nie jest doprowadzana do wychodków, z których fetory zatruwają powietrze w całym szpitalu.

Koszta więc rozszerzenia szpitala i urządzenia wewnętrznego dobudowanej części powiększyć się muszą o koszta uzupełnienia powyżej wymienionych braków i adaptacyi starego gmachu.

Wszystkie te koszta pokryje w połowie szpital pożyczką umarzaną z taksy leczenia, jeżeli Wysoki Sejm potrzebę tej budowy uzna, a w połowie Wydział powiatowy w Husiatynie.

Przedstawiwszy niniejszem konieczną potrzebę wydatku na rozszerzenie szpitala powszechnego w Husiatynie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala przez dobudowanie pawilonu na 40 do 50 łóżek.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże potrzebną na pokrycie połowy kosztów tej budowy, oraz kosztów adaptacyi z powodu przeobrażeń lokalności istniejących.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem

Marszałek krajowy:

***S. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 88.381/905.

We Lwowie, dnia 20. września 1905.

Aleg. 400

Sprawozdanie

Wydziału krajowego tyczące się wprowadzenia w życie ustawy z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 o krajowym funduszu sierocym.

Wysoki Sejmie!

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 17. października 1904 projekt ustawy zawierającej bliższe postanowienia co do użycia części nadwyżek przyznanych krajowi ustawą państwową z 3. czerwca 1901 dz. u. p. Nr. 62 z obrotu kas sierocych zbiorowych i stanowiącej z tych udziałów krajowy fundusz sierocy, uzyskał Najwyższą sankcyę w dniu 2. lutego 1905 i ustawa ta ogłoszoną została w dzienniku ustaw krajowych w roku 1905 pod Nrem 26.

Odnośnie do sankcyonowanej wyżej ustawy krajowej i w wykonaniu ustawy państwowej z 3. czerwca 1901 dz. u. p. Nr. 62 wydały c. k. Ministerstwa sprawiedliwości i skarbu w porozumieniu z Najwyższym Trybunałem rachunkowym i po porozumieniu się z Wydziałem krajowym załączone w odpisie Aleg. I. rozporządzenie do c. k. Sądów z 4. kwietnia 1905 L. 5143/5, dotyczące sposobu odsyłania funduszowi krajowemu udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych. Wydział krajowy zaś w myśl §. 13. ustawy krajowej z 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 i uchwałą z dnia 7. kwietnia 1905 LW. 34601 wydał dla należytego i odpowiedniego celowi przeprowadzenia powołanej ustawy krajowej — przepisy (instrukcyę) wukonawcze do tej nstawy ogłoszone w dzienniku ustaw krajowych z r. 1905 pod Nrem 62. Tym sposobem zapewniono podstawę, dającą Wydziałowi krajowemu możność jak najrychlejszego wprowadzenia w życie ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 o krajowym fnnduszu sierocym.

Gdy więc c. k. Prezydya wyższych Sądów krajowych we Lwowie i w Krakowie nadesłały Wydziałowi krajowemu wykazy przypadających krajowi w myśl ustawy państwowej z dn. 3. czerwca 1901 dz. u. p. Nr. 62 udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych za lata ubiegłe 1901—1904 i później za r. 1905, otworzył Wydział krajowy dla krajowego funduszu sierocego w c. k. Urzędzie pocztowych kas oszczędności rachunek czekowy i w myśl powołanego reskryptu ministeryalnego odnośne książeczki czekowe rozesłał pod dniem 2. maja b. r. do LW. 35208 wszystkim c. k. Sądom, celem uiszczania zapomocą tych czeków na rachunek krajowego funduszu sierocego wspomnianych udziałów w nadwyżkach. C. k. Sądy, względnie kasy sieroce poczęły też uiszczać te udziały w terminach w reskrypcie ministeryalnym oznaczonych i w kwotach wykazanych Wydziałowi krajowemu przez Prezydya c. k. wyższych Sądów krajowych. Rezultat względnie obrót finansowy tych wpływów przedstawia się poniżej.

Tymczasem Wydział krajowy rozpisał — po myśli ustawy z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 — pod dniem 8. czerwca 1905 LW. 54001 konkurs, celem przyjmowania na utrzymanie i wychowanie kosztem lub przy pomocy krajowego funduszu sierocego ubogich sierot aż do ukończenia 18. roku życia, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych, a do kraju przynależnych, i konkurs ten ogłosił należycie za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, Magistratów m. Lwowa i Krakowa, c. k. Sądów i Starostw, wreszcie dzienników krajowych.

W śródczasie zaś — pragnąc umieszczać przyszłych wychowanków krajowego funduszu sierocego o ile możności w zakładach wychowawczych w kraju istniejących, wdrożył Wydział krajowy z zakładami, dającymi wedle przedłożonych statutów i regulaminów rękojmię należytego utrzymywania i wychowywania dzieci, rokowania w kierunku, czy byłyby skłonne przyjąć do zakładu rzeczonych wychowanków, a w razie twierdzącym, za jaką opłatą za całkowite utrzymywanie i wychowywanie.

Aleg. 2. Z przeprowadzonych rokowań okazało się, że obecnie tylko 22 zakładów w przyległym wykazie poszczególnionych ·/. i kilka burs szkolnych oświadczyły Wydziałowi krajowemu gotowość przyjęcia dzieci kosztem krajowego funduszu sierocego na utrzymanie i wychowanie, a to za opłatą miesięczną w kwotach po 8 K. 50 gr., — 8 K. 33 gr., — 12 K., — 15 K., — 16 K., — 20 K., — 24 K., — 25 K., — 26 K., 30 K., — 33 K. 33 gr., — 36 K. i 45 K., nadto niektóre zażądały jednorazowych datków wstępnych na wyprawki po 100 K., po 40 K. i po 20 K., wreszcie zastrzegły się niektóre zakłady przeciw obowiązkowi sprawiania wychowankom odzieży, przyborów szkolnych itp. wydatków. Inne zaś zakłady nie przyjęły propozycyi Wydziału krajowego, bądźto z powodu, że statuty ich tego nie dozwalały, bądź też dla braku miejsca lub innych przeszkód natury lokalnej. Zakłady, które dały Wydziałowi krajowemu odpowiedź przychylną, zaofiarowały łącznie pomieszczenie dla 96 dziewcząt i 60 chłopców w różnym wieku.

Wobec tego — w stosunku do wniesionych po dzień dzisiejszy a i dalej wpływających na skutek ogłoszonego konkursu podań o przyjęcie na krajowy fundusz sierocy :

127 zupełnych sierot
147 dzieci opuszczonych lub zaniedbanych i
308 półsierót
razem 582 dzieci małoletnich,

Wydział krajowy znalazł się w trudnem położeniu co do umieszczania w zakładach dzieci na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, a mianowicie zupełnych sierot lub dzieci opuszczonych i zaniedbanych, co do których przedewszystkiem było wskazanem i wprost koniecznością poumieszczać je w zakładach wychowawczych.

Lecz nietylko ta okoliczność utrudniła Wydziałowi krajowemu decyzyę co do wszystkich wniesionych podań i ją częściowo powstrzymała. Ważnej w tym względzie bowiem przeszkody doznał też Wydział krajowy ze strony większej części Wydziałów powiatowych i c. k. Sądów jako władz nadopiekuńczych, które mimo obowiązku nałożonego na Wydziały powiatowe w §§. 8. i 11. instrukcyi wykonawczej do ustawy o krajowym funduszu sierocym i mimo przypomnienia im tego obowiązku w okólniku tut.

Aleg. 3 i 4. z 8. czerwca 1905 LW. 54001, — zaś ck. Sądy — mimo załączonych w odpisie okólników Prezydyów wyższych Sądów krajowych we Lwowie i w Krakowie — przedkładając podania o przyjęcie na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, nie wyraziły po większej części wcale zdań swych ani co do prawdziwości motywów przez petentów przytoczonych, ani co do rodzaju i sposobu wychowania i utrzymania małoletnich, ani wreszcie nie wskazały osób prywatnych, którym małoletni mogliby być za pewną opłatą w należytą opiekę oddani.

To też Wydział krajowy przystępując do rozważania i załatwiania wniesionych podań o przyjęcie na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, liczyć się musiał z napotkanymi jak wyżej brakami, utrudniającymi merytoryczne załatwienie i decyzyę co do wszystkich wniesionych podań. Z tego powodu więc i mając na uwadze doniosły cel ustawy o krajowym funduszu sierocym, był Wydział krajowy w możności z pomiędzy wszystkich wniesionych dotąd podań wziąć na razie pod rozwagę i przychylnie załatwić tylko 120 petentów, odmawiając prośbom kilkn-

nastu jako na uwzględnienie nie zasługującym, pozostawiając resztę podań do dalszych dochodzeń i wyjaśnień

Pomiędzy przyjętymi dotąd wychowankami znajduje się:

sierót zupełnych	25
dzieci opuszczonych lub zaniedbanych . .	25
półsierot	70

a z tych przeznaczono do zakładów 76 dzieci, a pozostawiono w opiece prywatnej u rodzin 44.

Dzieci przeznaczone do zakładów rozmieszczone będą, jak następuje:

	chłopców	dziewcząt	za opłatą miesięczną kor.	gr.
W przytulisku dla drobnych sierot pod opieką św. Józefa we Lwowie, à 8 kor. 50 gr.	—	4	34	—
W domie sierot Niepokal. poczęcia N. P. M. we Lwowie, à 20 kor.	—	10	200	—
W zakładzie chłopców pod wezwaniem św. Antoniego we Lwowie, à 30 kor. . . .	4	—	120	—
W zakładzie św. Heleny we Lwowie, à 30 kor.	—	1	30	—
W bursie ruskiego Towarzystwa pedag. we Lwowie, à 30 kor.	2	—	60	—
W Towarzystwie ruskiem „Trud“ we Lwowie, à 30 kor.	—	1	30	—
W ruskiej bursie rzemieślniczej we Lwowie, à 20 kor.	3	—	60	—
W zakładzie ks. Siemaszki w Krakowie, à 30 kor.	4	—	120	—
W zakładzie sióstr Miłosierdzia w Łobzowie, à 25 kor.	—	1	25	—
W zakładzie sierot pod wezwaniem św. Józefa w Stryju, à 16 kor.	5	5	160	—
W ochronce im. M. Zagórskiej w Śniatynie, à 26 kor.	—	2	52	—
W ochronce polskiej pp. Ekonomek w Tarnopolu, à 30 kor.	—	2	60	—
W zakładzie wychowawczym w Miejscu piast., à 8 kor. 33 gr.	12	3	124	95
W schronisku im. F. Żurowskiej w Półwsiu zwierz. à 10 kor.	—	4	40	—
W instytucie ruskim im. Olgi we Lwowie, à 30 kor.	—	4	120	—
W bursie polskiej w Kołomyi, à 16 kor. .	1	—	16	—
W zakładzie głuchoniemych we Lwowie, preliminowano à 30 kor. (rokowania w toku) .	1	2	90	—
W ochronce sióstr Felicyanek w Wysocku niżnem w pow. Turka, à 12 kor. . . .	4	—	48	—
W bursie ruskiej w Turce, à 16 kor. . .	1	—	16	—
razem . .	37	39	1405	95
Dla 44 dzieci zaś pozostawionych w opiece prywatnej, a mianowicie dla 21 chłopców i 23 dziewcząt wyznaczono na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego łączną kwotę .			727	66
czyli że koszt utrzymania i wychowania przyjętych dotąd dzieci wynosić będzie miesięcznie sumę			2133	61

Przystępując zaś do omówienia rezultatu i obrotu finansowego udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych, stanowiących krajowy fundusz sierocy, to wedle wspomnianych już wyżej wykazów nadesłanych przez Prezydya c. k. wyższych Sądów krajowych we Lwowie i w Krakowie, rezultat ten przedstawia się następująco: W Galicyi wschodniej istnieje 115 kas sierocych, w zachodniej 74, a z kas tych przypadło krajowemu funduszowi sierocemu:

W roku	z Galicyi wschodniej		z Galicyi zachodniej		Razem	
	kor.	gr.	kor.	gr.	kor.	gr.
1901	20.775	27	42.404	71	63.179	98
1902	21.783	12	42.855	84	64.638	96
1903	22.795	29	43.139	61	65.934	90
1904	23.994	82	43.939	59	67.934	41
1905	25.333	06	44.398	61	69.731	67
razem	114.681	56	216.738	36	331.419	92

Otóż co do użycia funduszów tych postanowił Wydział krajowy:

a) z sumy 261.688 Kor. 25 gr., jaką kraj otrzymał tytułem udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych za lata ubiegłe 1901—1904, kwotę: 250 000 Kor. kapitalizować jako fundusz rezerwowy do dyspozycyi i decyzyi Wysokiego Sejmu, jak np. na ewentualne założenie krajowego zakładu dla sierot, bądź też na subwencyonowanie lub dotowanie prywatnych zakładów wychowawczych;

b) pozostałą resztę z powyższej sumy, wynoszącą 11.688 Kor. 25 gr. wraz z narastającemi odsetkami, zachować jako rezerwę do dyspozycyi Wydziału krajowego na pokrywanie z niej wydatków ubocznych, połączonych z umieszczaniem tudzież utrzymywaniem i wychowywaniem dzieci kosztem krajowego funduszu sierocego, jak: sprawianie jednorazowych wyprawek, ewentualnie ponoszenie kosztów transportu dzieci ubogich do zakładów, koszta leczenia itp., wreszcie

c) wpływu rocznego z kas sierocych za r. 1905, wynoszącego 69.731 K. 67 gr. i roczne wpływy z lat następnych używać na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego.

Przedstawiając niniejszem Wysokiemu Sejmowi skreślony wyżej dotychczasowy przebieg sprawy krajowego funduszu sierocego i wprowadzenia go w życie, Wydział krajowy — jakkolwiek na razie napotkał trudności w przyjmowaniu na utrzymanie i wychowanie kosztem tego funduszu i w pomieszczaniu wszystkich dzieci, co do których byłoby to wskazanem, to jednak sądzi, że przyczyny tego, po części usprawiedliwionej, upatrywać należy w nowości przedmiotu i w niezrozumieniu lub zapoznaniu ze strony powołanych czynników spółdziałających doniosłości dla społeczeństwa celu ustawy o krajowym funduszu sierocym.

Wydział krajowy wyraża nadzieję, że skoro sprawa ta bardziej się rozpowszechni i już częściowo w życie wprowadzona skutki realne objawi, i gdy zwróci się ponowną uwagę Wydziałów powiatowych, Magistratów m. Lwowa i Krakowa, c. k. Sądów i Władz politycznych na żywotność sprawy, trudności obecnie napotkane zwolna ustaną i Wydział krajowy zyska w powołanych czynnikach skuteczną pomoc w osiąganiu celu zaznaczonego krajowemu funduszowi sierocemu ustawą z 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26.

Wydział krajowy uprasza zatem:

Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Michał Glidziuk *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Abschrift.

Verordnung des Justizministeriums und des Finanzministeriums im Einvernehmen mit dem Obersten Rechnungshofe vom 4. April 1905, betreffend die Abführung der dem Lande Galizien zugewiesenen Gebarungsüberschüsse der gemeinschaftlichen Waisenkassen.

An alle Gerichte in Galizien.

Zur Durchführung des Gesetzes vom 3. Juni 1901, R. G. Bl. Nr. 62, betreffend die Verwendung von Teilen der Gebarungsüberschüsse der gemeinschaftlichen Waisenkassen, wird nachstehendes verordnet:

1. Die Rechnungsdepartements der Oberlandesgerichte in Lemberg und Krakau haben die Beträge, die jede einzelne Waisenkasse in Ost- beziehungsweise Westgalizien auf Grund des §. 1 des Gesetzes vom 3. Juni 1901 R. G. Bl. Nr. 62 nach dem Vermögensstande vom Ende des zweitvorausgegangenen Jahres an das Land Galizien und als Regiekostenbeitrag an die Staatskasse abzuführen hat, zu berechnen; hierbei bleiben Bruchteile unter 1 Heller ausser Betracht.

Von der hierüber anzufertigenden Liste haben die Oberlandesgerichtspraesidien je eine Ausfertigung den beteiligten Pflegschaftsgerichten, sowie dem galizischen Landesausschusse und der Finanzlandesdirektion in Lemberg mitzuteilen.

2. Die Abführung der genannten Beträge hat für die Jahre 1901 und 1902 längstens bis 31. Mai 1905, für die Jahre 1903 und 1904 längstens bis 31. Juli 1905 und für die Jahre 1905 bis 1910 alljährlich tunlichst am 10. September, längstens aber bis 30. Oktober zu erfolgen.

Die Pflegschaftsgerichte haben zu geeigneter Zeit an die Waisenämter die bezüglichen Erfolglassungsaufträge zu erlassen, in denen die beiden an das Land (Landeskasse in Lemberg) und an die Staatskasse effektiv abzuführenden Beträge ziffermässig anzugeben sind.

3. Die Abführung an die Landeskasse hat durch Einlage des entfallenden Barbetrages bei der Post im Scheckverkehr des Postsparkassenamtes mittels Empfangs-Erlagscheines zu geschehen, der vom Landesausschusse jedem Pflegschaftsgerichte rechtzeitig eingesendet werden wird.

Der postamtliche Empfangschein bildet einen Beleg für das Waisenjournal.

Die Abführung des Regiekostenbeitrages hat durch Übertragung des entfallenden Barbetrages aus der Waisenkasse in die Staatskasse des Steueramtes zu geschehen, das ihn im Finanzetatjournale für Rechnung der allgemeinen Kasseverwaltung unter dem Titel: „Regiekostenbeiträge“ in einer neu zu eröffnenden Rubrik: „Regiekostenbeitrag der gemeinschaftlichen Waisenkassen“ in Empfang zu nehmen hat.

Im Waisenkassajournal sind die Bezugsdaten dieser Empfangsverrechnung anzuführen.

4. Falls die Waisenkasse ausserstande wäre, die Abführung aus eigenen Barmitteln — selbst nach Realisierung einer ihr etwa gehörigen Sparkasseneinlage — in den oben festgesetzten Terminen (Z. 2) zu bewerkstelligen, hat das Pflegschaftsgericht

den benötigten Betrag durch Aufnahme eines Darlehens bei einer anderen galizischen Waisenkasse zu beschaffen.

Die Vermittlung einer solchen Aushilfe besorgen die Oberlandesgerichtspraesidien im Sinne der Ministerial-Verordnungen vom 28. November 1883 Z. 19529 und vom 8. Mai 1887 J. H. V. Bl. Nr. 18.

Die Kündigung und Realisierung ausstehender Hypothekardarlehen zum Zwecke der Beschaffung der hiefür nötigen Gelder ist unstatthaft.

Der Verkauf öffentlicher Obligationen zu diesem Zwecke ist nur ausnahmsweise dann zulässig, wenn die erforderlichen Barmittel auf die im ersten Absatze bezeichnete Art nicht beschafft werden können.

5. Der galizische Landesausschuss macht den Oberlandesgerichtspraesidien in Lemberg und Krakau alljährlich Mitteilung von dem Einlangen aller dem Lande gebührenden Waisenkassenüberschüsse bei der Landeskasse, beziehungsweise von den noch aushaftenden Rückständen der ostgalizischen oder westgalizischen Waisenkassen, und zwar rücksichtlich der Quoten für die Jahre 1901 bis 1904 bis Ende August 1905, rücksichtlich der übrigen Jahresquoten bis Ende Oktober eines jeden Jahres.

Über die vollständige Durchführung der Überweisung haben die Oberlandesgerichtspraesidien alljährlich dem Justizministerium mit Angabe der Summen der an das Land und die Staatskasse abgeführten Beträge zu berichten.

6. Die oberlandesgerichtlichen Rechnungsdepartements haben gelegentlich der Prüfung der Waisenkassajournale bei jeder einzelnen Ausgabspost, die einen nach dieser Verordnung an das Land abgeführten Betrag betrifft, die Geschäftszahl ersichtlich zu machen, unter der die Mitteilung des Landesausschusses vom Einlangen des betreffenden Betrages (Z. 5) dem Oberlandesgerichtspraesidium zugekommen ist.

Klein m. p.

Wykaz

zakładów, które oświadczyły gotowość przyjęcia dzieci na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego.

L. b.	Zakład	przyjmie				Uwagi
		chłopców	dziewcząt	za wynagrodz. miesięcz. kor.	gr.	
1	Przytulisko dla drobnych sierot pod opieką św. Józefa we Lwowie	—	5	8	50	
2	Dom sierót Niepokalanego Poczęcia Najś. P. Maryi we Lwowie	—	10	20	—	
3	Zakład chłopców pod wezwaniem św. Antoniego we Lwowie	10	—	30	—	od 7. roku życia do ukończenia 4, ewentualnie 6 lat obowiązkowej nauki szkolnej.
4	Zakład św. Heleny we Lwowie	—	5	30	—	po ukończonym 6. roku życia; nadto 100 K. za każde dziecko na sprawienie wyprawki.
5	Zakład sierot izrael. we Lwowie	5	5	33	33	i jednorazowy datek po 40 K. za każde dziecko na zakupienie łóżka, pościeli i t. p. jednorazowe potrzeby.
6	Zakłady ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie	—	—	45 i 30	— —	w instytutach droższych; tj. św. Mikołaja i św. Zofii, w instytutach tańszych, tj. dla dzieci im. Olgi.
7	Towarzystwo ruskiej żeńskiej spółki przemysłowej „Trud“ we Lwowie	—	—	30	—	
8	Ruska bursa rzemieślnicza i przemysłowa we Lwowie	—	—	20	—	bez odzieży.
9	Bursa ruska Towarzystwa pedagog. w Brzeżanach	—	—	—	—	za odpowiednią opłatą.

L. b.	Zakład	przyjmie				Uwagi
		chłopców	dziewcząt	za wynagrodz. miesięcz. kor.	gr.	
10	Zakład im. ks. Siemaszki dla biednych i opuszczonych chłopców w Krakowie	5	—	30	—	z odzieżą i przyborami szkolnymi.
11	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	15	—	30	—	całkowity koszt.
12	Zakład Sióstr Miłosierdzia w Łobzowie pod Krakowem	—	25	25	—	na wstępne urządzenie składa się 100 kor.
13	Zakład Sióstr Miłosierdzia w Sądowej Wiszni	—	20	25	—	na wstępne urządzenie składa się 100 kor.
14	Bursa ruskiego Towarzystwa pedagog. w Brzeżanach	—	—	—	—	przyjmie dzieci od 7 do 12 lat wieku za odpowiednią opłatą.
15	Zakład sierot pod wezwaniem św. Józefa w Stryju	5	5	16 i 24	— —	za dzieci do szkół normalnych; za dzieci do szkół wydziałowych lub wyższych.
16	Ochronka im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie	—	12	26	—	na wyprawkę jednorazowo 20 kor.
17	Towarzystwo p. p. Ekonomek w Tarnopolu „Ochronka polska“	—	4	30 i 36	— —	za dzieci od lat 6—12; za dzieci od lat 12—18.
18	Zakład wychowawczy w Miejscu piastowem	10 40	5 10	8	33	(100 K. rocznie) przyjmie zaraz / przyjmie po roku } w wieku od lat 12—18
19	Zakład wychowawczy w Pawlikowicach	10	—	15	—	w wieku od lat 7—12 przyjmie od 1. kwietnia 1906.
20	Schronisko im. Felicyty Żurowskiej w Półwsiu zwierzynieckiem	—	—	10	—	
21	Zakład dla niemowląt im. Dzieciątka Jezus we Lwowie, ul. Paulinów 5		—	—	—	od wieku niemowlęcego.
22	Zakład wychowania sierót izrael. w Krakowie	3	3	20	—	od 6 do 13 roku życia i ślubne.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 88381/05.

Prez. 14242/17 N. 5.

Odpis.

Do wszystkich Sądów Galicyi wschodniej.

Pismem z dnia 8. czerwca b. r. l. 54001 przesłał Wydział krajowy wszystkim Sądom powiatowym broszurę zawierającą ustawę o krajowym funduszu sierocym z 2. lutego b. r. Dz. u. kr. Nr. 26, rozporządzenie wykonawcze do niej i zbiór formularzy z prośbą o poparcie wdrożonej akcyi. Sprawa wychowania ubogich sierót i dzieci opuszczonych lub zaniedbanych kosztem, względnie przy pomocy krajowego funduszu sierocego, ma dla sądów bardzo doniosłe znaczenie, ponieważ chodzi o najżywotniejsze interesy osób małoletnich podlegających zazwyczaj władzy nadopiekuńczej jednego z Sądów powiatowych.

Polecam zatem sądom powiatowym, a w szczególności kierownikom oddziałów dla spraw niespornych, jak najusilniej, ażeby się z przedmiotem dokładnie zaznajomili, udzielali stronom, które starają się o przyjęcie pupila na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego fundnszu sierocego, wszelkiej porady prawnej i pomocy, oraz sami dawali inicyatywę do takich starań (§§. 5, 6, 7 rozp. wyk.).

Małoletni przyjęty na wychowanie kosztem funduszu sierocego nie wychodzi przez to z pod władzy i nadzoru Sądu nadopiekuńczego. Jest zatem rzeczą Sądu i nadal czuwać nad osobą takiego małoletniego, szczególnie gdy jest umieszczony u osoby prywatnej, o niewłaściwościach, któreby doszły do wiadomości Sądu, zawiadamiać Wydział krajowy i w ogóle w interesie pupila spółdziałać chętnie i celowo z władzami autonomicznemi, powołanemi do wykonania cytowanej ustawy i rozporządzenia.

Fakt przyjęcia na wychowanie kosztem funduszu sierocego ma być uwidoczniony w rubr. 5. księgi sierocej. Wydział krajowy oświadczył odezwą z dnia 14. lipca 1905 l. 61337, iż będzie bezzwłocznie zawiadamiał o przyjęciu tudzież o zmianach w umieszczeniu i wychowaniu małoletniego właściwy Sąd nadopiekuńczy we wszystkich wypadkach, także wtedy, gdy przyjęcie nastąpiło nie na wniosek Sądu.

Zwracam w końcu uwagę wszystkich Sądów na §. 11. powołanego wyżej rozporządzenia wykonawczego, wedle którego Wydział krajowy przy wyborze odpowiednich osób na wychowawców liczy na współdziałanie sądów opiekuńczych.

Lwów, dnia 28. lipca 1905.

Z Prezydyum c. k. wyższego sądu krajowego.

Tchórznicki m. p.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 88381/05.

Prez. 7759
26 R. S/5

ad L. 54001/05.

Za udzielenie broszury, zawierającej ustawę o krajowym funduszu sierocym z 2. lutego 1905 L. 26 Dz. u. kr., rozporządzenie wykonawcze i zbiór formularzy uprzejmie dziękuję, a zarazem oznajmiam, iż po porozumieniu się z Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie zamierzam do sądów tutejszego okręgu wydać okólnik, równobrzmiący z lwowskim, którego odpis Wydziałowi krajowemu udzielono.

W końcu proszę przyjąć zapewnienie, że Prezydyum tutejsze z całą gotowością i całym swym wpływem w sprawie tej, zmierzającej do rozwiązania jednej z najbardziej piekących kwestyj naszego społeczeństwa, wszelką akcyę władz autonomicznych wspierać będzie.

Kraków, dnia 14. lipca 1905.

Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego.

Stebelski m. p.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

L. W. 29378/905. Lwów, dnia 4. kwietnia 1905

Mag. 401

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Bodzów wraz z obszarem dworskim z okręgu sądu powiatowego w Skawinie, a przyłączenia do okręgu sądowego w Podgórzu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Bodzów, leżąca w okręgu starostwa w Podgórzu, zaś pod względem sądowym należąca do okręgu sądu powiatowego w Skawinie, wniosła na dniu 19. grudnia 1903 na ręce Wydziału krajowego petycyę do Wysokiego Sejmu, w której prosi o wyłączenie jej z okręgu c. k. sądu powiatowego w Skawinie, a przyłączenie do sądu w Podgórzu, uzasadniając tę prośbę bliższem i dogodniejszem jej położeniem do Podgórza, jak do Skawiny.

Zarządzone w tej sprawie dochodzenie wykazało słuszność tego domagania się gminy Bodzów, i wszystkie władze, tak autonomiczne jak i rządowe, zgodziły się na uwzględnienie życzenia petycyonującej gminy; — w szczególności Rada powiatowa w Wieliczce na posiedzeniu z 9. marca 1904 powzięła uchwałę, „iż zgodnie z wnioskiem Wydziału powiatowego postanowiła popierać prośbę gminy Bodzów o wyłączenie z okręgu sądowego w Skawinie i przydzielenie do okręgu sądowego w Podgórzu“.

C. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie odezwą z 22. marca 1905 L. Pr. $\frac{2857}{3\ Z/5}$ oznajmił, iż na podstawie przeprowadzonych dochodzeń wyraża opinię, iż przeciw petycyi gminy Bodzów o wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Skawinie, a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego w Podgórzu nie zachodzi ze stanowiska administracyi sądowej żadna przeszkoda, a w szczególności ze względu na księgę gruntową, ze stanowiska zaś interesów tej gminy petycya ta zasługuje na uwzględnienie.

Odległość bowiem Bodzowa od Podgórza jest mniejszą, aniżeli od Skawiny, wynosi tylko 7 klm., gdy od Skawiny 10·4 klm.; droga do Podgorza wygodniejsza, ruch zarobkowy i gospodarczy kieruje się przeważnie ku Podgórzowi, gdyż mieszkańcy Bodzowa dostarczają swe produkta do Krakowa; obszar dworski, Rada powiatowa w Wieliczce, Starostwo w Podgórzu, Sądy powiatowe w Podgórzu i Skawinie popierają petycyę, a krajowa Dyrekcya skarbu ze względu na administracyę skarbową nie podnosi przeciw niej żadnych zarzutów, wreszcie oznajmia c. k. Sąd krajowy w Krakowie w swej odezwie, że zamierzone przydzielenie gminy Bodzowa, liczącej tylko 189 dusz, nie spowoduje ani znaczniejszego ubytku agendy sądowej w Skawinie, ani znaczniejszego przybytku w Podgórzu.

Wszystkie te okoliczności, zdaniem c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie, przemawiają niewątpliwie za przychyleniem się do prośby gminy Bodzowa.

Przedstawiając wszystkie te okoliczności Wysokiemu Sejmowi, Wydział krajowy ze swej strony uznaje prośbę gminy Bodzowa o wyłączenie jej z okręgu sądowego w Skawinie, a przydzielenie do okręgu sądowego w Podgórzu w zupełności za uzasadnioną i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi po myśli §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. opinię, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dogodności mieszkańców gminy Bodzów leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Skawinie, a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego w Podgórzu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Michał Glidziuk w. r.

Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 63.671/05.

We Lwowie, dnia 8. lipca 1905.

Alег. 402

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego „Bonarówka“ i „Wysoka“ z okręgu ich dotychczasowych Reprezentacyi powiatowych do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 8. marca 1899 zostały gmina i obszar dworski „Bonarówka“ przeniesione na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 30. listopada 1900 r. l. 17.151 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 7. września 1900 r. l. 5.251, z dniem 1. maja 1901 z okręgu c. k. sądu powiatowego w Krośnie, c. k. sądu obwodowego w Jaśle i c. k. starostwa w Krośnie do okręgu c. k. sądu powiatowego i starostwa w Strzyżowie i c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie; zaś gmina i obszar dworski „Wysoka“ na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 16. lutego 1900 l. 26.869 z dniem 1. października 1900 z okręgu c. k. sądu powiatowego we Frysztaku i c. k. sądu obwodowego w Jaśle do okręgu c. k. sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie.

W celu zrównania granic powiatów politycznych i sądowych z okręgiem Reprezentacyi powiatowych, należy przenieść gminę i obszar dworski „Bonarówka“ z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Krośnie, oraz gminę i obszar dworski „Wysoka“ z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Jaśle do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Na zasadzie przeto §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 (Dz. u. kr. Nr. 21) Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ·/. ustawę.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany obszarów Reprezentacyi powiatowych w Krośnie, Jaśle i Rzeszowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski „Bonarówka“ mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Krośnie, zaś gmina i obszar dworski „Wysoka“ z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Jaśle do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 38762/05.

We Lwowie, dnia 19. maja 1905.

Aleg. 403

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy Chocimierz wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gmin Dobra szlachecka i Dobra rustykalna wraz z obszarami dworskimi z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1126/M. I. i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 16. kwietnia 1905 L. 3332/5 została wydzieloną gmina i obszar dworski Chocimierz z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Obertynie, c. k. Sądu obwodowego w Kołomyi i c. k. Starostwa w Horodence i wcieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tłumaczu, c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie i c. k. Starostwa w Tłumaczu, a na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1125/M. I. i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 26. kwietnia 1905 L. 3331/5 zostały wydzielone gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Birczy i c. k. Starostwa w Dobromilu i wcielone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sanoku i c. k. Starostwa w Sanoku, — a to zgodnie z uchwałami Wys. Sejmu z 8. marca 1899 i z 30. września 1903 w tych sprawach powziętemi.

W celu zrównania granic powiatów politycznych w Horodence i Tłumaczu, oraz w Dobromilu i w Sanoku z okręgami tychże Reprezentacyj powiatowych należy gminę Chocimierz wraz z obszarem dworskim wydzielić z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence i wcielić do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, — a gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

Na zasadzie § 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Nr. 21 D. u. kr. Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą /. ustawę.

Z Rady Wydziału krajow. Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:

***Michał Glidziuk** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyj powiatowych w Horodence, Tłumaczu, Dobromilu i Sanoku.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Chocimierz mają być wydzielone z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence i wcielone do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu,—a gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 63 670/05.

We Lwowie, dnia 8. lipca 1905.

Aleg. 404

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy Dąbie powiatu pilzneńskiego o wyłączenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. sądu powiatowego w Pilznie, a przydzielenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Radomyślu powiatu mieleckiego.

Wysoki Sejmie!

Gmina Dąbie powiatu pilznieńskiego wniosła na dniu 26. października 1903 do Ls. 3096 petycyę do Wysokiego Sejmu o wyłączenie jej z okręgu sądowego w Pilźnie, dokąd obecnie należy, a przydzielenie jej do okręgu sądowego w Radomyślu powiatu mieleckiego, która to petycya, jako niezałatwiona przydzieloną została Wydziałowi krajowemu na dniu 14. listopada 1903.

W myśl wniosku komisyi prawniczej z 26. października 1903, proponującego odstąpienie tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania, zarządziliśmy pod dniem 7. grudnia 1903 LW. 106199 zbadanie tej sprawy przez Wydział powiatowy w Pilznie, a następnie zażądaliśmy opinii c. k. Starostw w Pilznie i Mielcu i c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie.

Sprawozdaniem z 20. kwietnia 1904 L. 1275 zawiadomił Wydział powiatowy w Pilznie w wykonaniu rozporządzenia Wydziału krajowego, że Wydział powiatowy na posiedzeniu z 12. grudnia 1903, a Rada powiatowa na posiedzeniu z 6. marca 1904 oświadczyły się przeciw żądaniu gminy i obszaru dworskiego o to wydzielenie, a to z następujących powodów:

Gmina Dąbie położoną jest wedle sprawozdania Wydziału powiatowego przy drodze powiatowej prowadzącej z Pilzna przez Czarną, Borowę, Różę, Zassów do północnej granicy powiatu, która się łączy z drogą powiatową, prowadzącą przez Radomyśl do Mielca. Co do jakości komunikacyi gminy Dąbie z Pilznem z jednej, a Radomyślem i Mielcem z drugiej strony jest ona wedle oznajmienia Wydziału powiatowego jednakową, — odległość Dąbia od Pilzna wynosi wedle zapodania Wydziału pow. 23 klm., a od Mielca 15 klm.; różnica odległości tedy o 8 klm. nie może zaważyć na szali przy rozważaniu, czy należy oddzielić pewną gminę z jednego do drugiego powiatu; — odległość zaś Dąbia od Radomyśla wynosi 5 klm. i ta okoliczność przemawiałaby za żądanem wydzieleniem tej gminy z okręgu sądowego w Pilźnie, a przydzieleniem do okręgu sądowego w Radomyślu — jednakowoż wzgląd, że ta zmiana bez równoczesnego wydzie-

lenia gminy Dąbie z okręgu c. k. Starostwa w Pilźnie, a przydzielenia jej do okręgu c. k. Starostwa w Mielcu jest niemożliwą, zniewala Reprezentacyę powiatu mimo odległości Dąbia od Radomyśla tylko o 5 klm. do oświadczenia się jednogłośnie przeciw żądanej zmianie — a powodem tego jest okoliczność, że powiat pilzneński jest pod względem finansowym tak słabym, iż wydatność 1 hal. dodatku powiatowego nie wynosi nawet 600 hal., a przeto każde uszczuplenie w wydatności tego dodatku powiatowego musiałoby się bardzo dotkliwie odbić na budżecie powiatowym.

Dochód z dodatku powiatowego wynosił w r. 1903 tylko 49.279 kor., a na to zapłaciła gmina Dąbie 826 koron; do wyrównania ubytku tego potrzebaby nałożyć na cały powiat $1^1/_3$ hal. więcej dodatku powiatowego; ubytek ten byłby dla powiatu dotkliwym. Z równą racyą mogłaby żądać n. p. gmina Zassów, odległa od Radomyśla o 8 klm. i przyległe gminy odłączenia z okręgu Starostwa w Pilźnie, a przyłączenia do Starostwa w Mielcu; Wydział powiatowy w końcu oznajmia, że dokąd nie będą do okręgu Starostwa w Pilźnie przydzielone gminy, które z natury rzeczy powinny do niego należeć, nie może oświadczyć się za wyłączeniem jakiejkolwiek gminy z okręgu Starostwa w Pilźnie; — Rada powiatowa na posiedzeniu z 26. marca na wniosek prezesa Rady: „że ponieważ do powiatu należy mało gmin, między któremi znaczna część ubogich, wskutek czego siła podatkowa jest tak słabą, że przy dalszem odrywaniu się gmin administracya powiatu stałaby się niemożebną, jednogłośnie wniosek ten przyjęła".

Wręcz odmienne zdanie co do tego wydzielenia objawiły c. k. władze rządowe, mianowicie c. k. Starostwo w Pilźnie pismem z 27. lipca 1904 L. 14817 oznajmiło, że przeciw wyłączeniu gminy Dąbie z powiatu politycznego w Pilźnie nie zachodzą ze strony c. k. Starostwa żadne przeszkody, a podane przez gminę powody co do oddalenia od Pilzna i Mielca polegają na prawdzie i zasługują na uwzględnienie; podniesiony zaś przez Wydział powiatowy ubytek dochodów w podatkach powiatowych, jako jedyny powód, dla którego Rada powiatowa zajęła stanowisko odmowne, które zresztą wcale nie są tak znaczne, nie może zdaniem Starostwa być decydującem w tej sprawie, gdzie się rozchodzi o zaoszczędzenie mieszkańcom gminy większych wydatków z powodu odległości znaczniejszej i zaoszczędzenie większej straty czasu.

Również przychylne zdanie dla sprawy wydzielenia po myśli żądania petycyonującej gminy objawiło c. k. Starostwo w Mielcu; w szczególności pismem z 2. sierpnia 1904 L. 15095 oznajmiło c. k. Starostwo, że po przeprowadzeniu ze swej strony dochodzenia uważa wyłączenie gminy Dąbie z okręgu sądowego i politycznego w Pilźnie, a przyłączenie do okręgu sądowego w Radomyślu wielkim i do powiatu politycznego w Mielcu za zupełnie uzasadnione.

Gmina Dąbie jest wedle oznajmienia tego Starostwa bardzo blisko położoną siedziby sądu powiatowego w Radomyślu, bo tylko o 5 klm., gdy odległość od Pilzna wynosi 26 kilometrów; również odległość od Mielca wynosząca 17 kilometrów jest wedle zdania tego Starostwa znacznie mniejszą od odległości do Pilzna.

Dla mieszkańców gminy Dąbie będzie zatem żądane wyłączenie bardzo dogodne i korzystne, a c. k. Starostwo nie widzi żadnych uzasadnionych przeszkód, któreby tej zmianie mogły stać na przeszkodzie.

C. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie wreszcie pismem z 21. września 1904 L. pr. 94443 z/4 oznajmił, iż po przeprowadzeniu dochodzeń ze stanowiska administracyi sądowej oraz ze względu na księgę gruntową nie zachodzą żadne przeszkody wydzielenia gminy Dąbie; okoliczność zaś, że gmina ta położona jest na samej północnej granicy okręgu sądu powiatowego w Pilźnie i od tegoż sądu oddaloną jest 26 klm., zaś od Radomyśla, do którego obszaru swą północną granicą bezpośrednio przytyka, oddaloną jest tylko 5 klm., przemawia za uwzględnieniem petycyi tejże gminy.

Odległość gminy Dąbie od Pilzna i Radomyśla rozmaicie jest podaną przez poszczególne władze; — Wydział powiatowy podaje tę odległość na 23 klm. od Pilzna, 5 kilometrów od Radomyśla, a 15 klm. od Mielca; Rada gminna w swej petycyi do Wys. Sejmu oznajmia, że gmina Dąbie oddaloną jest od Pilzna 29 kilometrów, 19 klm. od Mielca, a 4 klm. od Radomyśla.

Starostwo w Mielcu w swej odezwie z 2. sierpnia i Sąd wyższy krajowy w Krakowie oznaczają tę odległość na 26 kilometrów od Pilzna, a 17 kilometrów od Mielca. — Wobec tych sprzeczności Wydział krajowy zaznacza, że wedle urzędowego oznajmienia c. k. Starostwa w Pilźnie do Wydziału powiatowego z 22. stycznia 1904 L. 1303 wynosi odległość z Dąbia do Pilzna 23 kilometrów, do Radowyśla 5 klm., a do Mielca 15 kilometrów.

Wobec oświadczenia wreszcie Wydziału i Rady powiatowej w Pilźnie, że przez odłączenie gminy Dąbie siła podatkowa powiatu bardzo by ucierpiała i administracya powiatu stałaby się niemożliwą Wydział krajowy zaznacza, że budżet powiatu pilzneńskiego na r. 1904 uchwalony na posiedzeniu Rady powiatowej z 9. stycznia 1904 wykazuje z porównania niedoboru z dodatkami powiatowymi nadwyżkę w dochodach w kw. 1122 kor. 33 hal.; w szczególności preliminowane są:

1) w funduszu powiatowym administracyjnym:

wydatki w kwocie	14.136 K. 40 h.
dochody w kwocie	2.712 K. 36 h.
niedobór w kw.	11.424 K. 04 h.
na którego pokrycie nałożono 10% dodatków w kw.	11.860 K. — h.
pozostała nadwyżka w kwocie	435 K. 96 h.

2) w funduszu dróg powiatowych:

wydatki w kw.	15.110 K. 40 h.
dochody własne w kw.	4.853 K. 66 h.
niedobór	10.257 K. 34 h.
pokrycie 9% dodatki do podatków w kw. . .	10 674 K. — h.
pozostaje nadwyżka w kw.	416 K. 66 h.

3) powiatowy fundusz dróg gminnych:

wydatki w kw.	40.020 K. — h.
dochody własne w kw.	27.243 K. 71 h.
niedobór w kw.	12 776 K. 29 h.
pokrycie 11% dodatki do podatków w kw. . .	13.046 K. — h.
pozostaje nadwyżka	269 K. 71 h.
razem j. w. .	1.122 K. 33 h.

Zestawienie to wykazuje, że stan dochodów powiatu pilzneńskiego nie jest taki rozpaczliwy i że ubytek z dodatków z gminy Dąbie podany przez Wydział powiatowy w kw. 826 K znalazłby jeszcze pokrycie w nadwyżce dochodów wykazanych przy budżecie.

Różnica w odległości gminy Dąbie od Pilzna 23 klm., a od Radomyśla 5 kilometrów jest istotnie bardzo znaczną i ma decydujące w tej sprawie znaczenie dla mieszkańców gminy Dąbie, gdyż przez przydzielenie tej gminy do Radomyśla staje się komunikacya dla jej mieszkanców z władzami łatwiejszą, z mniejszymi kosztami i mniejszą stratą czasu połączoną — a wobec jednozgodnego oświadczenia się władz rządowych, a to Starostw w Pilźnie, w Mielcu i wyższego Sądu krajowego w Krakowie za wydzieleniem gminy Dąbie z okręgu sądowego w Pilźnie, a przydzieleniem do okręgu sądowego w Radomyślu, a administracyjnego w Mielcu — Wydział krajowy przedstawia tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 L. 59 Dz. p. p. c. k. Rządowi opinię, że w interesie kraju i stron interesowanych leży wydzielenie gminy Dąbie wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego i starostwa w Pilźnie, a przyłączenie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Radomyślu i starostwa w Mielcu.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 108.780/94.

Lwów, dnia 10. lutego 1905.

Aleg. 405

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi z okręgu sądowego w Załoźcach, a przydzielenia do okręgu utworzyć się mającego sądu powiatowego w Podkamieniu, powiatu brodzkiego.

Wysoki Sejmie!

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 27. listopada 1903 r. L. 26989/3 ustanowiony został sąd powiatowy w Podkamieniu powiatu brodzkiego, w skład którego przeznaczone zostały gminy i obszary dworskie Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwasza, Tetylkowce z okręgu sądu powiatowego w Brodach, oraz gminy wraz z obszarami dworskimi Czepiele, Dudyń, Hołubica z Zarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Lutowiska, Majdan pieniacki, Maleniska, Niemiacz, Palikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Styberówka, Szynkowce i Zwyżyn z okręgu sądu powiatowego w Załoźcach. Aktywowanie tego sądu dotychczas nie nastąpiło. O przydzielenie do sądu w Podkamieniu starają się także gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarem dworskim Jaśniszcze-Palikrowy, należące obecnie do okręgu sądowego w Załoźcach, i wniosły w tym względzie petycyę do Rady powiatowej w Brodach na dniu 4. stycznia 1904.

Jakie były powody, że gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi pozostawiono przy okręgu sądowym w Załoźcach, a nie przeznaczono do gmin mających wchodzić w skład ustanowionego sądu w Podkamieniu, niewiadomo, ponieważ w sprawie ustanowienia sądu w Podkamieniu i przydzielenia doń gmin i obszarów dworskich Wys. Sejm nie składał swego oświadczenia c. k. Rządowi i ustanowienie tego sądu nastąpiło jedynie na mocy rozpodządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, bez poprzedniej w tym względzie uchwały Wys. Sejmu.

Petycyonujące gminy domagają się jednak przydzielenia do okręgu sądowego w Podkamieniu, ponieważ Podkamień ma pozostać przy starostwie brodzkiem, Załoźce zaś, do którego obecnie należą, mają być przydzielone do przyszłego starostwa w Zborowie, które dla nich zupełnie jest obcem i z którem żadnych nie mają styczności; — natomiast z Brodami pozostają w ciągłym ruchu handlowym i wszystkie swe interesa i sprawy, czy to urzędowe czy prywatne, załatwiają w Brodach.

Gminy Wierzbowczyk, Orzechowczyk, Styberówka, Pańkowce, Jaśniszcze i Palikrowa tworzą jeden korpus tabularny i leżą po jednej stronie Seretu, który stanowi naturalną granicę między powiatami.

Grunta i las wsi Wierzbowczyka wchodzą tak w granicę wsi i dworu Jaśniszcze, że podchodzą pod samą siedzibę dworu i pól Jaśniskich i znaczna część pól Wierzbowieckich jest wydzierżawioną przez włościan wsi Jaśniszcz, a od dworu w Jaśniszczach leżą tylko o paręset sążni. — Folwark Jaśniszcze składa się więc w połowie z pól Wierzbowieckich, a połowie z Jaśniskich, więc połowa pól tego samego folwarku należałaby do jednego sądu i starostwa, a druga połowa folwarku do drugiego sądu i starostwa, w ten sposób byłoby położenie takie, iż miałby swe granice w dwóch powiatach, bo Jaśniszcze należy do przyszłego sądu w Podkamieniu i miałby do czynienia z dwoma starostwami.

W uwzględnieniu tych stosunków Rada powiatowa brodzka na posiedzeniu z 8. sierpnia 1904, załatwiając wniesioną petycyę, powzięła uchwałę, zatwierdzającą uchwały Rad gminnych w Orzechowczyku i Wierzbowczyku i prośbę obszaru dworskiego o wyłączenie z okręgu c. k. sądu w Załoźcach, a przyłączenie do utworzyć się mającego c. k. sądu w Podkamieniu.

W tej sprawie Wydział krajowy odniósł się odezwą z 3. października 1904 L. 83664 do c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie o opinię, który odezwą z 1. listopada 1904 L. 19026 oznajmił, „iż w sprawie wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi Jaśniszcze-Palikrowy z okręgu sądowego w Załoźcach a przydzielania do okręgu utworzyć się mającego c. k. sądu powiatowego w Podkamieniu, po zasięgnięciu w tym przedmiocie opinii sądów podwładnych ze stanowiska administracyi sądowej w szczególności i odnośnie do ustroju ksiąg gruntowych nie zachodzą przeciw uwzględnieniu w mowie będącej prośby żadne przeszkody“; c. k. wyższy Sąd krajowy tylko zaznaczył, że otwarcia sądu powiatowego w Podkamieniu wedle obecnego stanu sprawy przed upływem kilku lat spodziewać się nie można.

Uważając ze względu na przytoczony powyżej stan rzeczy petycyę gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk, oraz obszaru dworskiego Jaśniszcze-Palikrowy o przydzielenie gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk, wraz z obszarami dworskimi tych gmin za uzasadnione, Wydział krajowy przedkłada tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868, Nr. 59 Dz. p., udziela c. k. Rządowi opinię, iż miejscowości Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi należy wydzielić z okręgu c. k. sądu powiatowego w Załoźcach i przydzielić do okręgu przyszłego c. k. sądu powiatowego w Podkamieniu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstw. Krakowskiem

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 406

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za r. 1904 tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na r. 1906.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone odezwą c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z 27. maja 1905 L. 1.804/D. F. P. zamknięcia rachunkowe tegoż funduszu propinacyjnego za r. 1904 i preliminarze na r. 1906 a w szczególności:

1. zamknięcie zachunku gal. funduszu propinacyjnego ogólnego za r. 1904 z 3 załącznikami,
2. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1904 z 4 załącznikami,
3. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1904 z 1 załącznikiem (majątek obrotowy),
4. zamknięcie rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1904 z 3 załącznikami (majątek zarodowy),
5. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego ogólnego na r. 1906 z 17 załącznikami,
6. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1906 z 1 załącznikiem,
7. sumaryczny preliminarz gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1906 z 15 załącznikami, oraz sprawozdanie własne tejże c. k. Dyrekcyi z 27. maja 1905 L. 1.804/D. f. p. 1905,
8. stosownie do uchwały Wys. Sejmu z 19. września 1903 przedłożony przez c. k. Dyrekcyę gal. funduszu propinacyjnego odezwą z 27. maja 1905 L. 1804/D. f. p. spis okręgów dzierzawnych i dzierzawców prawa propinacyi, oraz wykaz uzyskanych za te dzierzawy czynszów według stanu z końcem kwietnia 1905 r. — ma zaszczyt przedłożyć Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia rachunkowe gal. funduszu propinacyjnego za r. 1904 i preliminarze tegoż funduszu na r. 1906“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Do L. 1.804/905.
D. f. p.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tegoż funduszu za rok 1904 i preliminarzy na rok 1906.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 dz. ust. kraj. Nr. 30. c. k. Dyrekcya gal. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do zatwierdzenia względnie uchwalenia:

A) Zamknięcia rachunków za rok 1904.

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego,
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   a) obrotowego,
   b) zarodowego,

B) Preliminarze sumaryczne na rok 1906.

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego,
2. „ „ „ zasobowego,
3. „ „ „ rezerwowego,

przyczem zauważa się, że w osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1904 budżetem, a wynikłością tego roku.

A) Co do zamknięć rachunkowych:

1. galic. funduszu propinacyjnego:

a) ogólnego:

Według zamknięcia za rok 1904 wynosiły przypisane w księgach dochody

zwyczajne bieżące		11,039.762 K 77 h
wydatki zaś		8,787.854 „ 50 „
przeto z porównania okazuje się zwyżka dochodów . . .		2,251.908 K 27 h
Ze względu jednak, że z pozostałych z końcem roku 1903 zaległości czynnych	723.553 K 38 h	
odpisano według załącznika Nr. 2. kwotę. która miała służyć na pokrycie zaległości biernych, zaś po strąceniu z zaległości biernych pozostałych z końcem roku 1903 w kwocie 4,202.264 K odpisanej według załącznika Nr. 2. kwoty	30.182 „ 76 „	
	1.424 „ 14 „	
pozostało		28.758 K 62 h

które pokryto zwyżką dochodów roku 1904, przeto zwyżka właściwa wynosi tylko . . . . . 2,223.149 K 65 h
i jest w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1904 kwotą . . . . . 2,102.257 „ — „

większą o . . . . 120.892 K 65 h

z powodów naprowadzonych przy pojedynczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1).

Zwyżkę tę w kwocie 2,223.149 K 65 h wcielono do funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia za rok 1904 wynosi zwyżka dochodów majątku obrotowego kwotę . . . . . 662.575 K 01 h
która w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1904 zwyżką w kwocie . . . . . 584.607 „ — „

jest większą o . . . 77.968 K 01 h

z powodu naprowadzonego w zamknięciu rachunkowem przy uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.).

Według zamknięca rachunku za rok 1904 wynosi majątek funduszu zasobowego w papierach wartościowych . . . . . 18,785.400 K — h
w lokowanych kapitałach . . . . . 1,705.909 „ 87 „

razem . . . . . 20,491.309 K 87 h
a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem roku 1903. 17,547.276 „ 81 „

pewiększył się o . . . 2,944.033 K 06 h

2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego:

Według zamknięcia rachunków za rok 1904 wynosiły
dochody . . . . . 668.578 K 03 h
wydatki zaś . . . . . 217.602 „ 71 „

przeto w porównaniu pozostaje zwyżka w kwocie. . . . 450.975 K 32 h
z której z powodu, że zwyżką tą objęta jest także zaległość
czynna w kwocie w kwocie . . . . 20.960 K 61 h
względnie po strąceniu zaległości biernej . 1.600 „ 71 „

w kwocie . . . . 19.359 K 90 h

która wpłynie dopiero w następnych latach do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę w kwocie. . . . 431.615 K 42 h
która od preliminowanej na rok 1904 nadwyżki w kwocie. . 407.230 „ — „

jest większą o . . . 24.385 K 42 h

z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedyńczych rubrykach (załącznik Nr. 1.) zamknięcia rachunku.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1904 wynosi majątek zarodowy:
a) w papierach wartościowych . . . . . 13,772.700 K — h
b) w lokowanych kapitałach . . . . . 2,124.500 „ — „
c) w gotówce . . . . . 354.236 „ 26 „

razem . . . . . 16,251.436 K 26 h
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1903. 15,776.225 „ 34 „

jest większy o . . . 475.210 K 92 h

Szczegółowy przyrost w ciągu roku 1904 uwidoczniony jest w dotyczącem zamknięciu rachunków.

Ogólny stan majątku galic. funduszu propinacyjnego wynosi z końcem roku 1904:
a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym . . 20,491.309 K 87 h
b) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym . . 16,251.436 „ 26 „

razem . . . . . 36,742.746 K 13 h

a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1903 wynoszącym . . . . . 33,323.502 K 15 h

jest większy o . . . 3,419.243 K 98 h

zaś w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec roku 1889:

w gotówce . . . . . 83.185 K 82 h
w papierach wartościowych . . . . . 7,540.400 „ — „

razem . . . . . 7,623.585 K 82 h

powiększył się majątek w ciągu lat 1890—1904 o . . . 29,119.160 K 31 h

B) Co do preliminarzy.

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego:

Dochody na rok 1906 preliminuje się w kwocie . . . 10.908.298 K
wydatki zaś w kwocie . . . . . 8,689.411 „

przeto preliminuje się zwyżkę . . . . . 2,218.887 K
która w porównaniu z podobną zwyżką preliminowaną na rok 1905 w kwocie . . . . . 2,164.285 „

jest większą o . . . . 54.602 K

a to z powodu większego dochodu w czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi i odsetkach czynnych od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących.

2. galic. funduszu propinacyjnego zasobowego:

Preliminowana na rok 1906 zwyżka dochodów w kwocie . 808.382 K
jest w porównaniu z preliminowaną na rok 1905 zwyżką w kwocie 693.164 „

większą o . . . . . 115.218 K

a to z powodu wpływu odsetek od nadwyżki dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1904 wcielonej do funduszu propinacyjnego zasobowego.

3. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Na rok 1906 preliminuje się dochody w ogólnej kwocie . 648.716 K
wydatki zaś w kwocie. . . . . 215.867 „

przeto preliminuje się zwyżkę dochodów w kwocie . . . . 432.849 K
która w porównaniu do zwyżki preliminowanej na rok 1905 w kwocie 426.532 „

jest większą o . . . . 6.317 K

a to z powodu zwiększenia się dochodu w odsetkach czynnych.

Ogółem przeto preliminuje się we wszystkich trzech funduszach nadwyżki na rok 1906:

a) w funduszu propinacyjnym ogólnym . . . . 2,218.887 K
b) „ „ „ zasobowym . . . . 808.382 „
c) „ „ „ rezerwowym . . . 432.849 „

razem . . . . . 3,460.118 K

która to kwota wcieloną będzie do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

C. k. Namiestnik:
Potocki m. p.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1904.

(Z 3 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	gr	bieżąca K	gr	razem K	gr
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi	9.253	—	8,526.861	30	8,536.114	30
2	2	Opłaty od szynkarzy	64.296	65	411.749	83	476.046	48
3	3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	4.200	—	4.400	—	8.600	—
4	4	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	21.513	73	34.476	10	55.987	83
5	5	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	21	10	861	34	882	44
6	6	Odsetki zwłoki a) od czynszów za wydzierż. prawo propinacyi	—	—	13.404	89	13.404	89
		Odsetki zwłoki b) od opłat szynkarskich	—	—	7.990	13	7.990	13
7	7	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	594.086	14	1,782.258	44	2,376.344	58
8	8	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	—	—	224.651	10	224.651	10
9	9	Rozmaite	—	—	33.109	64	33.109	64
		Razem	693.370	62	11,039.762	77	11,733.133	39
		b) Obojętne.						
10	—	Mylnie zarachowane przychody przez c. k. Urzędy podatkowe	—	—	10.878	23	10.878	23
11	—	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków	75	54	100	—	175	54
12	—	Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	—	—	5.609	88	5.609	88
13	—	Wpłacone czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych.	—	—	1,072.350	06	1,072 350	06
14	—	Wpłacone opłaty od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	—	—	33.801	07	33.801	07
15	—	Zwrot za nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyi w obiegu będących	43.386	—	13.890	—	57.276	—
		Razem	43.461	54	1,136.629	24	1,180.090	78
		c) Operacye kredytowe.						
16	—	Zwrot lokowanych kapitałów	3,546.847	61	7,512 958	48	11,059.806	09
		Razem	3,546.847	61	7,512.958	48	11,059.806	09
		Zapas kasowy z początkiem roku	1,131.469	30	—	—	1,131.469	30
		Ogółem	5,415.149	07	19,689.350	49	25.104.499	56
		W porównaniu z wydatkami	5,443.907	69	17,437.442	22	22,881.349	91
		Pozostaje	28.758	62	2,251.908	27	2,223.149	65

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	
8.918	64	8,522.450	—	8,531.368	64	8,450.000		—	—	81.368	64	4.745	66	13
34.472	15	359.584	61	394.056	76	378.000	—	—	—	16.056	76	81.989	72	15
50	—	4.200	—	4.250	—	—	—	—	—	4.250	—	4.350	—	12
4.944	94	9.320	74	14.265	68	4.000	—	—	—	10.265	68	41.724	15	25
10	60	543	09	553	69	40	—	—	—	513	69	328	75	24
—	—	13.404	89	21.395	02	20.000	—	—	—	1.395	02	—	—	51
—	—	7.990	13											
594.086	14	1,188.172	30	1,782.258	44	1,782.258	—	—	—	—	44	594.086	14	52
—	—	224.651	10	224.651	10	100.000	—	—	—	124.651	10	—	—	39
—	—	3.179	79	3.179	79	2.000	—	—	—	1.179	79	29.929	85	44
642.482	47	10,333.496	65	10,975.979	12	10,736.298	—	—	—	239.681	12	757.154	27	
—	—	10.878	23	10.878	23	—	—	—	—	—	—	—	—	75
55	44	—	—	55	44	—	—	—	—	—	—	120	10	78
—	—	5.609	88	5.609	88	—	—	—	—	—	—	—	—	85
—	—	1,072.350	06	1,072.350	06	—	—	—	—	—	—	—	—	87
—	—	33.801	07	33.801	07	—	—	—	—	—	—	—	—	93
11.920	—	—	—	11.920	—	—	—	—	—	—	—	45.356	—	100
11.975	44	1,122.639	24	1,134.614	68	—	—	—	—	—	—	45.476	10	
2,325.656	22	5,235.900	10	7,561.556	32	—	—	—	—	—	—	3,498.249	77	
2,325.656	22	5,235.900	10	7,561.556	32	—	—	—	—	—	—	3,498 249	77	136
										Ogółem . .		4,300.880	14	

Stan czynny z końcem r. 1903 wynosił
w zaległych dochodach 4,313.862 K 53 g
w zapasie kasowym . 1,131.469 „ 30 „
razem . . 5,445.331 K 83 g
i wystarczał na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,445.331 K 83 h.

Stan czynny z końcem r. 1904 wynosi
w zaległych dochodach 4,300.880 K 14 h
w zapasie kasowym . 1,133.565 „ 04 „
razem . . 5,434.445 K 18 „
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,434.445 K 18 h.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	gr	bieżąca K	gr	razem K	gr
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galic. funduszu propinacyjnego . .	2,657.000	—	4,860.200	—	7,517.200	—
2	2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	1,379.390	—	2,879.728	—	4,259.118	—
3	3	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	—	—	5.453	49	5.453	49
4	4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	1.860	—	5.580	—	7.440	—
5	5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi . .	5.083	66	15.279	26	20.362	92
6	6	Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego	152.506	20	287.972	80	440.479	—
7	7	Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego	—	—	339.402	10	339.402	10
8	—	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. funduszu propinacyjnego	—	—	56 342	85	56.342	85
9	8	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłacanych przez gal. fundusz propinacyjny do końca r. 1897	—	—	317.896	.	317.896	—
10	9	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi	5.000	—	20.000	—	25.000	—
		Razem	4,200.839	86	8,787.854	50	12,988.694	36
		b) Obojętne.						
11	—	Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. Urzędy podatkowe . .	27.369	01	10.878	23	38.247	24
12	—	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki	—	—	100	—	100	—
13	—	Zwrot kaucyi złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	102.201	66	5.609	88	107.811	54
14	—	Zwrot wpłaconych czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych	1,083.080	11	1,072.350	06	2,155.430	17
15	—	Zwrot wpłaconych opłat szynkarskich na rachunek lat przyszłych	30.417	05	33.801	07	64.218	12
16	—	Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyi w obiegu będących . . .	—	—	13.890	—	13.890	—
		Razem	1,243.067	83	1,136.629	24	2,379.697	07
		c) Operacye kredytowe.						
17	—	Lokacya kapitałów	—	—	7,512.958	48	7,512.958	48
		Razem	—	—	7,512,958	48	7,512.958	48
		Ogółem	5,443.907	69	17,437.442	22	22,881.349	91

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	
2,225.600	–	2,495.500	–	4,721.100	–	4,860.200	–	139.100	–	—	—	2,796.100	–	167
1,346,182	–	1,633.198	–	2,979.380	–	2,879.728	–	—	–	99.652	—	1,279.738	—	168
—	—	5.453	49	5.453	49	6.400	–	946	51	—	—	—	–	160
1.860	—	3.720	—	5.580	—	5.580	–	—	—	—	—	1.860	–	166
3.380	12	13.441	66	16.821	78	—	–	—	—	16.821	78	3.541	14	175
152.506	20	160.011	–	312.517	20	287.973	–	—	—	24.544	20	127.961	80	182
—	—	339.402	10	339.402	10	256 264	—	—	—	83.138	10	—	–	233
—	–	56.342	85	56.342	85	—	–	—	—	56.342	85	—	—	184
—	—	317.896	–	317.896	–	317.896	—	—	—	—	—	—	–	240
5.000	—	15.000	–	20.000	–	20.000	—	—	—	—	—	5.000	—	242
3,734.528	32	5,039.965	10	8,774.493	42	8,634.041	—	140.046	51	280 498	93	4,214 200	94	
								140.452·42						
17.598	30	—	–	17,598	30	—	–	—	—	—	—	20.648	94	255
—	—	100	–	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	258
14.367	37	—	–	14.367	37	—	—	—	—	—	—	93.444	17	265
1,083.080	11	—	-	1,083.080	11	—	—	—	—	—	–	1,072 350	06	267
30.417	05	—	—	30.417	05	—	—	—	—	—	—	33.801	07	272
—	—	13.890	—	13.890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280
1,145.462	83	13.990	—	1,159.452	83	—	—	—	—	—	—	1,220.244	24	
—	—	7,512.958	48	7,512.958	48	—	—	—	—	—	—	—	—	306
—	—	7,512.958	48	7,512.958	48	—	—	—	—	—	—	—	—	
4,879.991	15	12,566.913	58	17,446.904	73	—	—	—	—	—	—	5,434.445	18	

Uzasadnienie różnic

między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 81.368 K 64 h
z powodu, że podczas sporządzania budżetu na rok 1904 nie były jeszcze wszystkie dzierżawy uprawnień propinacyjnych na ten rok kontraktami zabezpieczone. Preliminowano przeto czynsze, które w przypuszczeniu spodziewano się uzyskać; przy zawarciu zaś kontraktów uzyskano wyższe czynsze.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość większa o . . . . . 16.056 K 76 h
z powodu znaczniejszego uiszczenia zaległości z lat poprzednich.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . . 4.250 K — h
z powodu, że dochodów tej rubryki z góry budżetem oznaczyć nie można.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość większa o . . . . . 10.265 K 68 h
z powodu jak przy l. p. 3.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . . 513 K 69 h
z powodu jak przy l. p. 3.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . . 1.395 K 02 h
z powodu jak przy l. p. 3.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu Państwa.

Wynikłość większa o . . . . . 44 h
z powodu preliminowania należytości w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących.

Wynikłość większa o . . . . . 124.651 K 10 h
z powodu, że dochody mogły być przez cały rok 1904 lokowane częściowo, w celu oprocentowania gdyż wypłata kuponów i kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego uskutecznioną była stopniowo w miarę zgłoszeń.

9. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 1.179 K 79 h
z powodu inkasowania kaucyi uznanych za przepadłe u kontraktołomnych dzierżawców i innych wpływów.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 139.100 K — h
z powodu, że właściciele wylosowanych obligacyi nie zgłosili się po odbiór przypadającego kapitału.

2. Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . . 99.652 K — h
z powodu wypłaty kuponów za lata dawniejsze.

3. Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 946 K 51 h
ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

4. Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 16.821 K 78 h
z powodu wypłacenia gminom dodatków gminnych do podatku dochodowego za lata 1893—1897.

5. Podatek rentowy od obligacyi gal. funduszu propinacyjnego

Wynikłość większa o . . . . . 24.544 K 20 h
z powodu spłaty zaległego podatku za lata dawniejsze.

6. Podatek zarobkowy od dochodu gal. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 83.138 K 10 h
z powodu, że na rok 1904 został o tę kwotę podatek zarobkowy przez c. k. Administracyę podatków wyżej wymierzony.

7. Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 56.342 K 85 h
ponieważ w roku 1904 uiszczono wymierzoną przez c. k. Urząd wymiaru należytości we Lwowie należytość ekwiwalentową od majątku gal. funduszu propinacyjnego na podstawie ustawy z dnia 13 grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 89) za rok 1900
w kwocie . . . . . 9.392 K 25 h
oraz z należytości za IV-te dziesięciolecie z rocznych 11.737 K 65 h
za lata 1901—1904 w kwocie . . . . . 46.950 „ 60 „
razem . . . . 56.342 K 85 h

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 27. maja 1905.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. fund. propinacyjnego ogólnego za r. 1904.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody		Wydatki	
	K	h	K	h
Według zamknięcia rachunku za r. 1903 pozostały zaległości z końcem roku 1903 w kwocie	4,313.862	53	5,445.331	83
z tego odpisano	30.182	76	1.424	14
pozostało	4,283.679	77	5,443.907	69
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1904 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek					
	przedawnienia		niemożności ściągnięcia		sprostowania należytości	
	K	h	K	h	K	h
Dochody.						
a) Zwyczajne.						
Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi	—	—	2.393	50	—	—
Opłaty od szynkarzy	—	—	5.315	76	10.215	20
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	—	—	12.208	30	50	—
Razem	—	—	19.917	56	10.265	20
Ogółem	—	—	—	—	30.182	76
Wydatki.						
a) Zwyczajne.						
Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	1.224	—	—	—	—	—
Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi (dodatki gminne	76	54	—	—	—	—
Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego	—	—	—	—	123	60
Razem	1.300	54	—	—	123	60
Ogółem	—	—	—	—	1.424	14

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Wykaz

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 20 K		Po 30 K		Po 40 K		Po 120 K		Po 160 K		Po 200 K		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1890	6.614	132.280	6.880	206.400	907	36.280	34	4.080	147	23 520	26	5.200	14.608	407.760
1891	5.973	119.460	7.010	210.300	1.204	48.160	33	3.960	130	20.800	30	6.000	14.380	408.680
1892	5.853	117.060	7.011	210.330	1.100	44.000	33	3.960	128	20.480	36	7.200	14.161	403.030
1893	5.828	116.560	7.096	212.880	1.028	41.120	23	2.760	133	21.280	29	5.800	14.137	400.400
1894	5.802	116.040	7.085	212.550	1.020	40.800	21	2.520	131	20.960	29	5.800	14.088	398.670
1895	5.758	115.160	6.781	203.430	1.119	44.760	24	2.880	125	20.000	31	6.200	13.838	392.430
1896	5.559	111.180	6.745	202.350	1.112	44.480	23	2.760	122	19.520	30	6.000	13.591	386.290
1897	5.553	111.160	6.741	202.230	1.110	44.400	21	2.520	116	18.560	28	5.600	13.569	384.370
1898	5.434	108.680	6.811	204.330	1.103	44.120	19	2.280	120	19.200	26	5.200	13.513	383.810
1899	5.442	108.840	6.636	199.080	1.070	42.800	16	1.920	118	18.880	26	5.200	13.308	376.720
1900	5.424	108.480	6.603	198.090	1.066	42.640	18	2.160	119	19.040	21	4.200	13.251	374.610
1901	5.280	105.600	6.437	193.110	1.044	41.760	17	2.040	118	18.880	21	4.200	12.917	365.590
1902	5.288	105.760	6.972	209.160	1.232	49.280	13	1.560	106	16.960	24	4.800	13.635	387.520
1903	4.796	95.920	7.264	217.920	1.265	50.600	14	1.680	104	16.640	25	5.000	13.468	387.760
1904	4.840	96.800	7.480	224.400	1.327	53.080	12	1.440	102	16.320	25	5.000	13.786	397.040

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1904.

(Z 4 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Liczba porz.	Liczba rubryki hadż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	gr	bieżąca K	gr	razem K	gr
		Majątek obrotowy.						
		Gotówka.						
		Dochody.						
1	1	Odsetki czynne.	—	—	662.575	01	662.575	01
		Razem	—		662.575	01	662.575	01
		W porównaniu z wydatkami. . . .	—	—	—	—		—
		Pozostaje zwyżka. .	—	—	662.575	01	662.575	01
		którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego.						
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1	—	Zwroty lokowanych kapitałów . . .	2 983.276	81	400.000	—	3,383.276	81
2	—	Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	178.600	—	178.600	—
3	—	„ sprzedane „ „ . .	—	—	1,743.193	40	1,743.193	40
4	—	Nadwyżka dochodów majątku obrotowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1904	—	—	662.575	01	662 575	01
5	—	Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1904 . .	—	—	2,223.149	65	2,223.149	65
		Razem	2.983.276	81	5 207.518	06	8,190.794	87
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje . . .	—	—	—	—	—	
		Wydatki.						
1	—	Lokacya kapitałów	—		400.000	—	400 000	—
2	—	Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	6,084.885	—	6,084.885	—
		Razem	—	—	6,484.885	—	6 484.885	—
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1	—	Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	6,107.400	-	6,107.400	-
		Razem	—	—	6,107.400	—	6,107.400	—
		Zapas z początkiem roku	—	—	—	-	—	—
		Ogółem	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zapas . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	178.600	—	178.600	-
2	—	Sprzedane „ „ . . .	—	—	1,707 400	—	1,707.400	—
		Razem	—	—	1,886.000	—	1,886.000	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	
—	—	662.575	01	662.575	01	584.607	—	—	—	77.968	01	—	—	329
—	—	662.575	01	662.575	01	584.607	—	—	—	77.968	01	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—			—		—		—	—	—	—	—	—	
1,677.366	94	—	—	1,677.366	94	—	—	—	—	—	—	1,705.909	87	362
—	—	178.600	—	178.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	367
—	—	1,743.193	40	1,743.193	40	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	662.575	01	662.575	01	—	—	—	—	—	—	—	—	331
—	—	2,223.149	65	2,223.149	65	—	—	—	—	—	—	—	—	376
1,677.366	94	4 807.518	06	6,484.885	—	—		—	—	—	—	1,705.909	87	
—	—	—	—	6,484.885	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	400.000	—	400.000	—	—	—	—	—	—	—	—		416
—		6,084.885	—	6,084.885	—	—		—	—	—	—	—		412
—	—	6,484.885	—	6,484.885	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	6,107.400	—	6,107.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	417
—	—	6,107.400	—	6,107.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	14,564.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	20,671.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,886.000		—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	18,785.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—		178.600		178.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	477
—	—	1,707.400	—	1,707.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481
—	—	1,886.000	—	1,886.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic
między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 77.968 K 01 h
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1903, które nie były preliminarzem objęte.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinac. zasobowego za r. 1904.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w roku 1904.

Liczba porz.	Bliższe znamiona	Papiery wartościowe				Gotówka					
		przyrost		ubytek		przychody				wydatki	
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem		szczegółowo	razem
		K	K	K	K	K	h	K	h	K	K
	Przyrost.										
	Zakupione papiery wartościowe.										
1	4% listy Banku hipotecz. po kursie . . 99·25 K	750.000	—	—	—	—	—	—	—	744.375	—
2	dtto po „ . . 99·50 „	1,815.000	—	—	—	—	—	—	—	1,805.925	—
3	„ „ „ . . 100·25 „	100.000	2,665.000	—	—	—	—	—	—	100.250	2,650.550
4	4% listy zast. galic. Towarzystwa kredyt ziemsk. po kursie . . 100·10 K	200.000	—	—	—	—	—	—	—	200.200	—
5	dtto po „ . . 100·30 „	100.000	—	—	—	—	—	—	—	100.300	—
6	„ „ „ . . 100·40 „	302.000	602.000	—	—	—	—	—	—	303.208	603.708
7	4% listy zast. Banku kraj. po kursie . . 99·50 K	500.000	—	—	—	—	—	—	—	497.500	—
8	dtto po „ . . 100·50 „	1,005.400	1,505.400	—	—	—	—	—	—	1,010.427	1,507.927
9	4% oblig. komun. Banku kraj. po kursie 99·50 K	435.000	435.000	—	—	—	—	—	—	432.825	432.825
10	4% obl. kom. peszt Bku kom. po kursie 98·50 K	250.000	—	—	—	—	—	—	—	246.250	—
11	dtto „ „ 98·75 „	150.000	400.000	—	—	—	—	—	—	148.125	394.375
12	dtto 50½-letnie po kursie . . 99·75 „	150.000	150.000	—	—	—	—	—	—	149.625	149.625
13	4% listy zast. peszt. Bku kom. po kursie 98·75 K	250.000	—	—	—	—	—	—	—	246.875	—
14	dtto po kursie . 99·— „	100.000	350.000	—	—	—	—	—	—	99.000	345.875
	Ubytek.										
	Wylosowane papiery wartościowe.										
15	4% obligacye gal. fund. propinacyjnego . . .	—	—	69.200	69.200	69.200	—	69.200	—	—	—
16	4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	—	—	6.000	6.000	6.000	—	6.000	—	—	—
17	4% oblig. poż. m. Lwowa	—	—	10.000	10.000	10.000	—	10.000	—	—	—
18	4½% „ „ „ „	—	—	2.200	2.200	2.200	—	2.200	—	—	—
19	4% listy zast. gal. Banku hipotecznego	—	—	7.200	7.200	7.200	—	7.200	—	—	—
20	4% listy zast. gal. Banku krajowego	—	—	20.000	20.000	20.000	—	20.000	—	—	—
21	4% oblig. komun. Banku krajowego IV. em. . .	—	—	10.000	10.000	10.000	—	10.000	—	—	—
22	4½% listy zast. galic. Banku hipotecznego .	—	—	54.000	54.000	54.000	—	54.000	—	—	—
	Sprzedane papiery wartościowe.										
23	4½% listy zast. Bku hip. po kursie . . 101·75 K	—	—	502.000	502.000	510.785	—	510.785	—	—	—
24	4½% listy zast. Bku kraj. po kursie . . 102·50 K	—	—	163.200	163.200	167.280	—	167.280	—	—	—
25	4½% obl. poż. m. Lwowa po kursie . . 102·20 K	—	—	1,042.200	1,042.200	1.065.128	40	1,065.128	40	—	—
	Razem . .	—	6,107.400	—	1,886.000	—	—	1,921.793	40	—	6,084.885
	Do tego zapas początk.	—	14,564.000	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem . .	—	20,671.400	—	—	—	—	—	—	—	—
	W porówn. z ubytkiem	—	1,886.000	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pozostaje zapas .	—	18,785.400	—	—	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. zasobowego za r. 1904.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów publicznych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego zasobowego według stanu z dniem 31. grudnia 1904.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	1,155.200
2	4% listy zastawne galic. Banku krajowego	2,577.100
3	4% „ „ „ „ hipotecznego . . .	6 135.800
4	4% „ „ Tow. kredyt. ziemskiego. . . .	3,547.400
5	4%-50-letnie listy zast. peszt. węg. Banku komercyalnego	350.000
6	4% obligacye pożycki miasta Lwowa	2,540.000
7	4% „ „ krajowej z roku 1893 . . .	204.900
8	4% „ kolejowe gal. Banku krajowego . . .	300.000
9	4% „ komunalne „ „ „ IV. emisyi	1,425.000
10	4% „ „ peszt. węg. Banku komerc 60 letn.	400.000
11	4% „ „ premiowe „ „ „ 50½ letnie	150.000
	Razem . .	18,785.400

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rach. galic funduszu propin. zasobowego za r. 1904.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego z końcem roku 1904 z pozostałością roku 1903.

	Szczegółowo		Razem	
	K	gr	K	gr
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1904:				
a) w papierach wartościowych.	18,785.400	—		
b) w lokowanych kapitałach	1,705.909	87	20,491.309	87
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1903	—	—	17,547.276	81
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1904 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	2,944.033	06

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1904.

(Z 1 załącznikiem).

„Majątek obrotowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1904.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	gr	bieżąca K	gr	razem K	gr
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	638.357	58	638.357	58
2	2	Rozmaite	—	—	519	30	519	30
		Razem	—	—	638.876	88	638.876	88
		b) Obojętne.						
3	—	Zwrot danych zaliczek	18.480	98	11.220	17	29.701	15
		Ogółem	18.480	98	650.097	05	668.578	03
		W porównaniu z wydatkami	875	99	216.726	72	217.602	71
		Pozostaje zwyżka	17.604	99	433.370	33	450.975	32
		z której z powodu, że zwyżką tą objęta jest także zaległość czynna w kwocie 20.960 K 61 g względnie po potrąceniu zaległości biernej 1.600 „ 71 „ w kwocie	—	—	—	—	19.359	90
		i że ta zaległość czynna wpłynie dopiero w następnych latach do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę w kwocie.	—	—	—	—	431.615	42
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Płace urzędników	872	99	63.166	67	64.039	66
2	2	„ sług	—	—	3.696	—	3.696	—
3	3	Adjuta	—	—	1.600	—	1.600	—
4	4	Płace pomocników kancelaryjnych	3	—	19.248	76	19.251	76
5	5	Dyurna	—	—	14.637	20	14.637	20
6	6	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie Kasy galic. funduszu propinacyjnego	—	—	20.000	—	20.000	—
7	7	Czynsze najmu	—	—	7.000	—	7.000	—
8	8	Podatek wodociągowy	—	—	372	20	372	20
9	9	Koszta administracyi powiatowej	—	—	48.700	—	48 700	—
10	10	Koszta podróży i dyety	—	—	606	14	606	14
11	11	Potrzeby kancelaryjne	—	—	3.974	87	3 974	87
12	12	Koszta zarządu	—	—	2.714	92	2.714	92
13	13	„ sądowe	—	—	1.200	—	1 200	—
14	14	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	—	—	18.589	79	18.589	79
		Razem	875	99	205.506	55	206.382	54
		b) Obojętne.						
15	—	Dane zaliczki	—	—	11.220	17	11.220	17
		Ogółem	875	99	216.726	72	217.602	71

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	
—	—	638.357	58	638.357	58	624 241	—	—	—	14.116	58	—	—	20
—	—	519	30	519	30	—	—	—	—	519	30	—	—	18
—	—	638.876	88	638.876	88	624.241	—	—	—	14.635	88	—	—	
8.740	54	—		8.740	54	—	—	—	—	—	—	20.960	61	75
8.740	54	638.876	88	647.617	42	—	—	—	—	—	—	20.960	61	
827	67	61.685	28	62.512	95	69.360	—	6.847	05	—	—	1.526	71	234
—	—	3.696	—	3.696	—	3.690	—	—	—	6	—	—	—	162
—	—	1.600	—	1.600		1.600	—	—	—	—	—	—	—	203
—		19.242	76	19.242	76	20.445	—	1.202	24	—	—		9	191
—	—	14.637	20	14.637	20	13.366	—	—	—	1.271	20	—	—	233
—	—	20 000	—	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	173
—	—	7.000	—	7.000	—	7.000	—	—	—	—	—	—	—	122
—	—	372	20	372	20	350	—	—	—	22	20	—	—	244
—	—	48.700	—	48.700	—	52.000	—	3.300	—	—	—	—	—	126
—	—	606	14	606	14	1.000	—	393	86	—	—	—	—	129
—	—	3.974	87	3.974	87	4.000	—	25	13	—	—	—	—	176
—	-	2.649	92	2.649	92	3.000	-	350	08	—	—		65	139
—	-	1.200	—	1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	—	143
—	—	18.589	79	18.589	79	20.000	-	1.410	21	—	—	—		226
827	67	203.954	16	204.781	83	217.011	—	13.528	57	1.299	40	1.600	71	
								12.229	17					
—	—	11.220	17	11.220	17	—	—	—	—	—	—	—	—	199
										Ogółem .		1.600	71	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 14.116 K 58 h
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od papierów wartościowych, nabytych za zwyżkę dochodów z roku 1903, które preliminarzem nie były objęte.

2. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 519 K 30 h
z powodu, że dochody te w budżecie nie były preliminowane.

Wydatki

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 6.847 K 05 h
z powodu interkalaryów.

2. Płace sług.

Wynikłość większa o . . . . . 6 K
z powodu, że w roku 1904 jako przestępnym, pobrali dwaj słudzy pomocniczy dotacyę dzienną po 3 K za dzień 29. lutego.

3. Płace pomocników kancelaryjnych.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.202 K 34 h
z powodu śmierci jednego pomocnika kancelaryjnego.

4. Dyurna.

Wynikłość większa o . . . . . 1.271 K 20 h
z powodu, że na miejsce zmarłego pomocnika kancelaryjnego przyjęto jednego kalkulanta.

5. Podatek wodociągowy.

Wynikłość większa o . . . . . 22 K 20 h
z powodu, że w roku 1904 zapłacono ten podatek za czas 1/3 1903 do 31/12 1904.

6. Koszta administracyi powiatowej.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 3.300 K
z powodu zmniejszenia się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

7. Dyety i koszta podróży.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 393 K 86 h
z powodu zmniejszenia się potrzeby odbywania częstszych posiedzeń c. k. Dyrekcyi.

8. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 25 K 13 h
z powodu, że przyzwolona na ten cel kwota nie została w całości wyczerpana.

9. Koszta zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 350 K 08 h
z powodu, jak wyżej.

10. Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.410 K 21 h
z powodu, jak wyżej.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1904.

(Z 3 załącznikami).

„Majątek obrotowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1904.

Liczba porz.	Liczba rubryki	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	gr	bieżąca K	gr	razem K	gr
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Zwyżka dochodów majątku obrotowego gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1904.	—	—	431.615	42	431.615	42
		Razem . . .	—	—	431.615	42	431.615	42
		b) Operacye kredytowe.						
2		Za sprzedane papiery wartościowe . .	—	—	2.373.860	50	2,373.860	50
3		Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	527.200	—	527.200	—
4		Zwrot lokowanych kapitałów . . .	2,320.500	—	—	—	2,320 500	—
		Razem . . .	2,320.500	—	2,901 060	50	5,221.560	50
		Ogółem . . .	2,320.500	—	3,332.675	92	5,653.175	92
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
		b) Operacye kretytowe.						
1		Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	3,334.765	—	3,334.765	—
		Razem . . .	—	—	3,334.765	—	3,334.765	—
		Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	3,337.500	—	3,337.500	—
		Razem . . .	—	—	3,337.500	—	3,337.500	—
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zapas .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
2		Sprzedane papiery wartościowe . . .	—	—	2,333.000	—	2,333.000	—
3		Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	527.200	—	527.200	—
		Razem . . .	—	—	2,860.200	—	2,860.200	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	K	gr	
—	—	431.615	42	431.615	42	—	—	—	—	—	—	—	—	230
—	—	431.615	42	431.615	42	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	2,373.860	50	2,373.860	50	—	—	—	—	—	—	—	—	289
—	—	527.200	—	527.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	294
196 000	—	—	—	196.000	—	—	—	—	—	—	—	2,124.500	—	299
196.000	—	2,901.060	50	3,097.060	50	—	—	—	—	—	—	2,124.500	—	
196.000	—	3,332.675	92	3,528.675	92	—	—	—	—	—	—	2,124.500	—	
—	—	—	—	160.325	34	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	3,689.001	26	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	3,334.765	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	354.236	26	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	3,334.765	—	3,334.765	—	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	3,334.765	—	3,334.765	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	3,337.500	—	3,337.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	407
—	—	3,337.500	—	3,337.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	13,295.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	16.632.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	2,860.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	13,772.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	2,333.000	—	2,333.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	475
—	—	527.200	—	527.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480
—	—	2,860.200	—	2,860.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w roku 1904.

Liczba porząd	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka							
		przyrost		ubytek		przychody				wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem		szczegółowo		razem	
		K	K	K	K	K	h	K	h	K	h	K	h
	Przyrost.												
	Zakupione papiery wartościowe.												
1	4 % obligacye gal. fund. prop. po kursie 100 K 30 g	600	—	—	—	—	—	—	—	601	80	—	
2	dtto „ „ 99 „ 60 „	400	—	—	—	—	—	—	—	398	40	—	
3	„ „ „ 99 „ 50 „	1.700	—	—	—	—	—	—	—	1.691	50	—	
4	„ „ „ 99 „ — „	1.400	4.100	—	—	—	—	—	—	1.386	—	4.077	70
5	4% listy zast. węg. peszt. Banku kom. po kurs. 99 K	500.000	500.000	—	—	—	—	—	—	495.000	—	495.000	
6	4% listy zast. gal. Tow. kred. ziemskiego po kursie 100 K 40 gr . . .	1,298.000	—	—	—	—	—	—	—	1,303.192	—	—	
7	dtto po kursie 100 K 10 gr	200.000	—	—	—	—	—	—	—	200.200	—	—	
8	„ „ „ 99 „ 20 „	400	1,498.400	—	—	—	—	—	—	396	80	1,503.788	80
9	4% listy zast. gal. Banku kr. po kursie 100 K 50 g	4.400	—	—	—	—	—	—	—	4.422	—	—	
10	dtto „ „ 100 „ 35 „	100.000	—	—	—	—	—	—	—	100.350	—	—	
11	„ „ „ 100 „ 20 „	100.000	204.400	—	—	—	—	—	—	100.200	—	204.972	
12	4% listy zast. gal. Banku hip. po kursie 100 K 25 g	130.600	—	—	—	—	—	—	—	130.926	50	—	
13	dtto „ „ 99 „ 60 „	1,000.000	1,130.600	—	—	—	—	—	—	996.000	—	1,126.926	50
	Ubytek.												
	Wylosowane papiery wartościowe.												
14	4½% listy zast. gal. Banku hipotecznego	—	—	118.200	118.200	118.200	—	118.200	—	—	—	—	
15	4% listy zast. gal. Banku hipotecznego	—	—	3.000	3.000	3.000	—	3.000	—	—	—	—	
16	4% obligacye gal. fund. propinacyjnego . . .	—	—	389.000	389.000	389.000	—	389.000	—	—	—	—	
17	4% obligacye pożyczki m. Lwowa	—	—	15.000	15.000	15.000	—	15.000	—	—	—	—	
18	4% listy zast. gal. Tow. kred. ziemskiego . . .	—	—	2.000	2.000	2.000	—	2.000	—	—	—	—	
	Sprzedane papiery wartościowe.												
19	4½ listy zast. gal. Banku hip. po kursie 101 K 75 g	—	—	2,328.600	2,328.600	2,369.350	50	2,369.350	50	—	—	—	
21	4½% listy zast. Banku kr. po kursie 102 K 50 g	—	—	4.400	4.400	4.510	—	4.510	—	—	—	—	
	Razem . .	—	3,337.500	—	2,860.200	—	—	2,901.060	50	—	—	3,334.765	
	Do tego zapas początk. .	—	13,295.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Ogółem . .	—	16,632.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	W porówn. z ubytkiem .	—	2,860.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Pozostaje zapas .	—	13,772.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 27. maja 1904.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. rezerwowego za r. 1904.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego według stanu z dniem 31. grudnia 1904.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	5,287.800
2	4% listy zastawne galic. Banku krajowego	927.900
3	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	398.400
4	4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego . . .	2,376.600
5	4% listy zastawne Tow. kredyt. ziemskiego. . . .	3,771.800
6	3½% obligacye państwowej pożyczki iwestycyjnej . .	50.000
7	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	460.200
8	4%-50-letnie listy zast. peszt. węg. Banku komercyalnego	500.000
	Razem . .	13,772.700

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rach. galic. funduszu propin. rezerwowego za r. 1904.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego z końcem roku 1904 z pozostałością roku 1903.

	Szczegółowo K	gr	Razem K	gr
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1904:				
a) w papierach wartościowych.	13,772.700	—		
b) w lokowanych kapitałach	2,124.500	—		
c) w gotówce	354.236	26	16,251.436	26
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1903	—	—	15,776.225	34
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1904 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	475.210	92

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1906.

(Z 17 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	8,531.368	8,550.000	8,570.000	
2/2	Opłaty od szynkarzy . . .	394.057	378.000	380.000	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni .	4.250	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	14.266	4.000	4.000	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych .	554	40	40	
6/5	Odsetki zwłoki	21.395	20.000	20.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa .	1,782.258	1,782.258	1,782.258	
8/7	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	224.651	100.000	150.000	
9/8	Rozmaite	3.180	2.000	2.000	
	Razem .	10,975.979	10,836.298	10,908.298	
	W porównaniu z wydatkami	—	8,672.013	8,689.411	
	pozostaje zwyżka . . .	—	2,164.285	2,218.887	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. fund. propinacyjnego	4,721.100	5,056.600	5,260.800	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących .	2,979.380	2,683·374	2,479.088	
3/3	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	5.453	6.400	6.400	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	5.580	5 580	5.580	
5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	16.822	—	—	
6/5	Podatek rentowy od obligacyi gal. fund. propinacyjnego	312.517	268.337	247.909	
7/6	Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego	339.402	313.826	340.000	
8/7	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. fun. propinac.	56.343	—	11.738	
9/8	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1897	317.896	317.896	317.896	
10/6	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	20.000	20.000	20.000	
	Razem .	8,774.493	8,672.013	8,689.411	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1906 dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
			k o r o n		
1	Biała		208.480	213.930	
2	Bochnia		78.389	78.389	
3	Bohorodczany . . .		131.740	131.740	
4	Borszczów		136 440	131 880	opust.
5	Bóbrka		105 465	105.165	opust.
6	Brody		132.843	134.273	
7	Brzesko		144.277	145.652	
8	Brzeżany		151.178	151.178	
9	Brzozów		69.822	70.770	
10	Buczacz		191 224	192.169	
11	Chrzanów.		174 426	174.426	
12	Cieszanów		72.499	73.085	
13	Czortków		150.173	146.615	opust.
14	Dąbrowa		54.874	55.030	
15	Dobromil		82.425	82.255	opust.
16	Dolina.		184.962	181.962	opust.
17	Drohobycz		213.900	216 770	
18	Gorlice		110.926	110.951	
19	Gródek		52.278	48.138	*vide poz. 35.*
20	Grybów		49.523	52.069	
21	Horodenka		158.058	156.588	opust.
22	Husiatyn		102.810	102.810	
23	Jarosław		158.234	158.584	
24	Jasło		102.805	103.485	
25	Jaworów		93.530	91.080	*vide poz. 35.*
26	Kałusz.		97.336	98.216	
27	Kamionka.		106.164	106.252	
28	Kolbuszowa		46.934	47.014	
29	Kołomyja		117.610	114.715	opust.
30	Kosów.		118.418	118.418	
31	Kraków		165.713	165.573	opust.
32	Krosno		77.250	77.730	
33	Limanowa		65.920	65.970	
34	Lisko		141.925	142.295	
35	Lwów		174.726	181.660	*vide poz. 19., 45.*
36	Łańcut		80.892	80.892	
37	Mielec.		77.519	77.519	
38	Mościska		84.046	86.276	*vide poz. 54.*
39	Myślenice.		90.028	90.028	
40	Nadwórna.		155.390	155.390	
41	Nisko		53.004	53.004	
42	Nowy Sącz		149.428	151.581	
43	Nowy Targ		73.621	73.721	
44	Peczeniżyn		46.000	46.000	
45	Pilzno		36.292	38.250	
46	Podhajce		134.228	133.828	
47	Podgórze		51.230	51.230	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
			k o r o n		
48	Przemyśl		173.632	173.292	
49	Przemyślany		81.020	80.564	opust.
50	Przeworsk		59.612	60.427	
51	Rawa		79.768	80 848	
52	Rohatyn		193.807	193.467	
53	Ropczyce		114.152	114.152	
54	Rudki		62.442	61.842	*vide poz. 38.*
55	Rzeszów		126.537	126.537	
56	Sambor		52.880	52 880	
57	Sanok		126.162	126.162	
58	Skałat		77.620	77 120	opust.
59	Śniatyn		104.175	103.975	opust.
60	Sokal		79.867	80.477	
61	Stanisławów		197.639	197.755	
62	Stary Sambor . . .		71.800	71.800	
63	Stryj		134.577	134.577	
64	Strzyżów		28.313	29.073	
65	Tarnobrzeg		87.612	87.612	
66	Tarnopol		114.982	115.292	
67	Tarnów		53.370	53.370	
68	Tłumacz		115.850	120.650	
69	Trembowla		71.700	71.700	
70	Turka		59.581	59.581	
71	Wadowice		205.502	207.702	
72	Wieliczka		41.306	41.306	
73	Zaleszczyki		130.203	130.833	
74	Zbaraż		101.128	101.278	
75	Zborów			38.132	*vide poz. 76.*
76	Złoczów		159.462	121.280	*vide poz. 75*
77	Żółkiew		74.585	74.545	opust.
78	Żydaczów		109.995	113 195	
79	Żywiec		240.000	240.000	
	Razem . . .	—	8,584.234	8,605.980	
	Po strąceniu na możliwe opusty	—	34.234	35.980	
	pozostaje . .	8,531.368	8,550.000	8,570.000	

Załącznik Nr. 2. do dochodów.

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Opłaty od szynkarzy .	394.057	378.000	380.000	*Więcej o 2.000 K.* z powodu zaokrąglenia.

Załącznik Nr. 3. do dochodów.

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne. .	14.266	4.000	4.000	

Załącznik Nr. 4. do dochodów.

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . . .	554	40	40	

Załącznik Nr. 5. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki . . .	21.395	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 6. do dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	1,782.258	1,782.258	1,782.258	

Załącznik Nr. 7. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących“.

1	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	224.651	100.000	150.000	*Więcej o 50.000 K.* Z powodu podniesienia się dochodów z tego źródła płynących.

Załącznik Nr. 8. do dochodów.

Rubryka: „Rozmaite“.

1	Rozmaite	3.180	2.000	2.000	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1906 wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego	4,721.100	5,056.600	5,260 800	*Więcej o 204.200 K.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa emitowano po myśli §. 5. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 (Dz. ust. kraj. Nr. 30.) 4%-we obligacye nominalnej wartości 124,400.000 K, które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na r. 1905 pozostało jeszcze do spłacenia 63,279.400 K. Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi w roku 1906: I. rata płatna 30. czerwca 1906 . . 2,604.400 K II. rata płatna 31. grudnia 1906 . . . 2,656.400 „ razem . . 5,260.800 K Pozostaje przeto jeszcze do spłacenia w następujących 9 latach 58,018.600 K.

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,979.380	2,683.374	2,479.088	*Mniej o 204.286 K.* Według planu umorzenia, zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi należytość od kuponów płatnych w roku 1906, a mianowicie: od obligacyi nominalnej wartości 63,279.400 K płatnych 30. czerwca 1906 1,265.588 K od obligacyi w nominalnej wartości 60,675.000 K, płatnych 31. grudnia 1906. 1,213.500 „ razem. . 2,479.088 K

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów“.

1	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	5.453	6.400	6.400	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu Państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa	5 580	5.580	5.580	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Podatek rentowy od obligacyi gal. funduszu propinacyjnego“.

1	Podatek rentowy od obligacyi gal. funduszu propinacyjnego . .	312.517	268.337	247.909	*Mniej o 20.428 K.* Ponieważ w myśl §. 131 lit. a) ustawy z dnia 25. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 220.) odsetki od obligacyj gal. funduszu propinacyjnego podlegają 10% podatkowi rentowemu, przeto od zapadłych kuponów w r. 1906 w kwocie 2,479.088 K preliminuje się podatek rentowy w powyższej kwocie odpowiadającej 10% - wej stopie.

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego“.

1	Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego .	339.402	313.826	340.000	*Więcej o 26.174 K.* Ponieważ niewiadomo, w jakiej wysokości c. k. Administracya podatków we Lwowie powyższy podatek na rok 1906 wymierzy, przeto preliminuje się na ten cel kwotę 340.000 K odpowiadającą w zaokrągleniu, rzeczywiście w r. 1904 uiszczonemu podatkowi.

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota preliminowana na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. fund. propinacyjnego	56.343	—	11.738	Ponieważ od majątku gal. funduszu propinacyjnego wymierzono na VI. dziesięciolecie należytość ekwiwalentową w kwocie 117.376 K 50 h, z czego na 1 rok wypada kwota 11.737 K 65 h, przeto preliminuje się powyższą należytość w zaokrąglonej kwocie 11.738 K.

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897.

1	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897. . .	317.896	317.896	317.896	

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi“.

1	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	20.000	20.000	20.000	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1906.

(Z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		k o r o n			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	662.575	693.164	808.382	
	Razem .	662.575	693.164	808.382	
	W porównaniu z wydatkami	—	—	—	
	pozostaje zwyżka .	—	693.164	808.382	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		k o r o n			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego zasobowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
			k o r o n			
	Odsetki czynne.					
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego nom. wart.. . .	1,155.200 K	—	—	46.208	
2	4% listy zast. gal. Banku kr.	2,577.100 „	—	—	103.084	
3	4% listy zastawne galic. Banku hip. .	6,135.800 „	—	—	245.432	
4	4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytow. ziem.	3,547.400 „	—	—	141.187	*ad 4* i *6*. Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego.
5	4% listy zast. peszt. węg. Banku kom.	350.000 „	—	—	14.000	
6	4% oblig. poż. hipot. miasta Lwowa . .	2,540.000 „	—	—	99.568	
7	4% oblig. poż. kr. z r. 1893	204.900 „	—	—	8.196	
8	4% obligacye kolejowe gal. Banku kraj.	300.000 „	—	—	12.000	
9	4% obligacye komun. gal. Banku kkraj. IV. emisyi .	1,425.000 „	—	—	57.000	
10	4% 60-letnie oblig. kom. peszt. węg. Banku kom.	400.000 „	—	—	16.000	
11	4% 50½ - let. oblig. kom. peszt. węg. Banku. kom. prem. . .	150.000 „	—	—	6.000	
12	Lokowane kapitały na 3½% . .	1,705.910 „	—	—	59.707	
	Razem	20,491.310 K	662 575	693.164	808.382	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1906.

(Z 15 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 27. maja 1905.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	638.358	642.247	648.716	
	Razem .	638.358	642.247	648.716	
	W porównaniu z wydatkami	—	215.715	215.867	
	pozostaje zwyżka .	—	426.532	432.849	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Płace urzędników . .	62.513	69.360	69.360	
2/2	Płace sług	3.696	3.690	3.690	
3/3	Adjuta	1.600	1.600	1.600	
4/4	Płace pomocników kancelaryjnych . . .	19.243	19.149	17.585	
5/5	Dyurna	14 637	13.366	15.082	
6/6	Ryczałt do Skarbu państwa na utrzymanie Kasy galic. funduszu propinacyjnego . .	20.000	20.000	20.000	
7/7	Czynsze najmu . . .	7.000	7.000	7.000	
8/8	Podatek wodociągowy od czynszu najmu . .	372	350	350	
9/9	Koszta administracyi powiatowej	48.700	52.000	52.000	
10/10	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi	606	1.000	1.000	
11/11	Potrzeby kancelaryjne .	3.975	4.000	4.000	
12/12	Koszta zarządu . . .	2.650	3.000	3.000	
13/13	Koszta sądowe . . .	1.200	1.200	1.200	
14/14	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . .	18.590	20 000	20.000	
	Razem . . .	204.782	215.715	215.867	

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Odsetki czynne od:				
1	4% obligacyi galic. funduszu propinacyjnego nom. . . . 5,287.800 K	—	—	211.512	
2	4% listów zast. Banku kraj.. . 927.900 „	—	—	37.116	
3	4% obligacyi pożycz. kr. z r. 1893 398.400 „	—	—	15.936	
4	4% listów zast. gal. Banku hip. 2,376.600 „	—	—	95.064	
5	4% listów zast. gal. Tow. kred. ziem.. . . . 3,771.800 „	—	—	150 118	*ad 5. i 7.* Preliminuje się odsetki po strąceniu podatku rentowego.
6	3½% obl. państw. pożyczki inwest. 50.000 „	—	—	1.750	
7	4% oblig. pożyczki m. Lwowa 460.200 „	—	—	18.040	
8	4% listów zast. węg. peszt. Banku komerc. . . 500.000 „	—	—	20.000	
9	4% od lokowanych kapitałów w kwocie . . 2,124.500 „	—	—	84.980	
10	4% od 50½-letn. listów zast. węg. peszt. Banku komerc. z 5% premią nomin. . . 355.000 „	—	—	14 200	
	Razem. 16,252.200 K	638.358	642.247	648.716	

Załącznik Nr. 1. do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Oddział administracyjny.				
1	Zastępca przewodniczącego rocznie . 1.200 K				
2	1 c. k. Radca dworu, referent administracyjny i członek c. k. Dyrekcyi, płaca roczna . .12.000 K dodatek aktywalny . 1.200 „ dodatek do osoby . . 2.000 „ =15.200 „				
3	1 stale urzędujący członek c. k. Dyrekcyi powołany przez Wydział kr., rocznie 4.000 „				
4	1 c. k. Starosta, zastępca referenta administracyjn., płaca roczna . 4.800 K dodatek aktywalny . 840 „ dodatek do osoby . . 1.200 „ = 6.840 „				
5	2 syndyków: 1 rocznie . 6.000 K 1 rocznie . 4.200 „ =10.200 „				
6	1 sekretarz c. k. Namiestnictwa, płaca roczna. . 3.600 K dodatek aktywalny . 720 „ = 4.320 „				
7	1 c. k. starszy komisarz powiatowy, płaca roczna. 4.000 K dodatek aktywalny . 720 „ = 4.720 „	—	46.480	46.480	
	Do przeniesienia. .	—	46.480	46.480	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		k o r o n			
	Z przeniesienia . .	—	46.480	46.480	
	Oddział rachunkowy.				
8	1 c. k. Radca rachunkowy, płaca roczna 3.600 K dodatek aktywalny . 720 „ dodatek do osoby . . 1.000 „ = 5.320 K				
9	1 c. k. rewident rach., płaca rocz. 3.000 K dodatek aktywalny . 600 „ dodatek do osoby . . 800 „ = 4.400 „				
10	1 c. k rewident rach., płaca rocz. 2.800 K dodatek aktywalny . 600 „ dodatek do osoby . . 800 „ = 4.200 „				
11	2 c. k. oficyałów rach., płaca rocz. á 2.200 K = 4.400 K dodatek aktywalny á 480 K . . = 960 „ dodatek do osoby á 600 K . = 1.200 „ = 6.560 „	—	20.480	20.480	
	Kasa gal. fund. propinacyjnego.				
12	1 c. k. dyrektor, dodatek do osoby rocznie . . 1.000 K 1 c. k. kontrolor, dodatek do osoby rocz. 800 „ 1 c. k. adjunkt, dodatek do osoby rocz. 600 „	—	2 400	2.400	
	Razem . .	62.513	69.360	69.360	

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Płace sług“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Płace sług.				
1	1 wony: płaca rocz. 1.000 K, dodatek aktywalny. 300 „, dodatek starszeństwa . 200 „ = 1.500 K				
2	1 woźny pomocniczy dotacya dzienna 3 K 1.095 „				
3	1 stróż dotacya dzienna 3 K . . . 1.095 „	3.696	3.690	3.690	

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Adjuta“.

	Adjuta. *Oddział rachunkowy.*				
1	2 praktykantów rocznie po 800 K	1.600	1.600	1.600	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Płace pomocników kancelaryjnych“.

	Płace pomocników kancelaryjnych. *Oddział rachunkowy i manipulacyjny.*				*Mniej o 1.564 K.* z powodu śmierci pomocnika kancelaryjnego.
1	1 miesięcznie po 152 K 08 h rocznie 1.825 K				
3	„ „ 146 „ — „ „ 5.256 „				
4	„ „ 132 „ 83 „ „ „ 6.424 „				
1	„ „ 120 „ — „ „ 1.440 „				
2	„ „ 110 „ — „ „ 2.640 „	19.243	19.149	17.585	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Dyurna“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
	Dyurna.				
	Oddział konceptowy.				
1	1 rocznie . . . 3.000 K	—	3.000	3.000	
2	*Oddział rachunkowy i manipulacyjny.*				
	3 dziennie po 4 K 80 h rocznie 5.256 K				
	1 „ „ 4 „ 40 „ „ 1.606 „				
	1 „ „ 3 „ 60 „ „ 1.314 „				*Więcej o 1.716 K.* z powodu przyjęcia na miejsce zmarłego pomocnika kancelaryjnego 2 kalkulantów.
	2 „ „ 3 „ — „ „ 2.190 „				
	1 „ „ 2 „ 50 „ „ 912·50 „				
	1 „ „ 2 „ 20 „ „ 803 „	—	10.366	12.082	
	Razem . . .	14.637	13.366	15.082	

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galicyjskiego funduszu propinacyjnego“.

1	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego .	20.000	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu“.

1	Czynsze najmu lokalności dla biura administracyjnego, rachunkowego, registratury i protokołu	7.000	7.000	7.000	

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi	372	350	350	

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej“.

1	Koszta administracyi powiatowej	48.700	52.000	52.000	

Załącznik Nr. 10. do wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi“.

1	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi . .	606	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 11. do wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

1	Potrzeby kancelaryjne . .	3.975	4.000	4.000	

Załącznik Nr. 12. do wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1904	Kwota uchwalona na r. 1905	Wniosek na rok 1906	Uwaga
		koron			
1	Oświetlenie, opał, zapuszczanie i czyszczenie podłóg, sprawienie i naprawa sprzętów	2.650	3.000	3.000	

Załącznik Nr. 13. do wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe“.

1	Koszta sądowe	1.200	1.200	1.200	

Załącznik Nr. 14. do wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki“.

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.	18.590	20.000	20.000	

LW. 92.161/905. We Lwowie, dnia 2. października 1905.

Aleg. 407

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm po przeprowadzonej rozprawie nad budżetem funduszu krajowego na rok 1905 między innemi następujące uchwały:

1. Sejm wzywa Wydział krajowy do podjęcia kroków u c. k. rządu celem zapewnienia nowych dochodów dla skarbu krajowego.

2 Przedewszystkiem zaś poleca Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie rozpoczął rokowania z c. k. rządem co do sposobu zabezpieczenia krajowi, względnie miastom, po roku 1910 dziś płynącego dochodu z prawa wyłączności wyszynku t. j. propinacyjnego i by o wyniku tych rokowań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

3. Zarazem poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby poczynił badania, jaki sposób zabezpieczenia dochodów z propinacyi na rzecz kraju, rokowałby największą wydatność tego źródła funduszów krajowych, a najmniejsze niebezpieczeństwo dla utrzymania i postępu trzeźwości wśród społeczeństwa, a w szczególności, czy wyłączne prawo wyszynku, wykonywane w bezpośrednim zarządzie kraju, nie byłoby najwłaściwszym sposobem. O badaniach tych zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi, z ewentualnem przedstawieniem konkretnych wniosków.

Z wykonania tych uchwał zdaje Wydział krajowy sprawę, jak następuje:

Kwestya zdobycia u rządu nowych źródeł dochodu dla skarbu krajowego — o czem wspomina uchwała Wysokiego Sejmu pod 1. — nie jest wyłącznie sprawą naszą, jest ona wspólną wszystkim bez wyjątku 16 krajom, wchodzącym w skład monarchii i nie mniej, niż u nas, piekącą. Rosnące z roku na rok wydatki krajowe nie mające prawie innego pokrycia prócz dochodu z dodatków do podatków bezpośrednich sprawiły, że stopa dodatku krajowego w niektórych krajach, wśród których Galicya zajmuje poczestne miejsce, dosięgła granicy, poza którą iść nie można, jeżeli się nie chce z jednej strony narazić jednostek na ekonomiczny upadek, a z drugiej strony wyczerpać siłę podatkową kraju. Że zaś tempo wzrostu wydatków można zwolnić, samego jednak wzrostu powstrzymać nie podobna bez narażenia żywotnych interesów kraju na szkodę, przeto myśl domagania się u rządu uprzystępnienia innych jeszcze źródeł dochodów dla funduszów krajowych stała się ogólną i znalazła wyraz w odpowiednich uchwałach znacznej części Sejmów.

Wydział krajowy morawski biorąc z tego asumpt, zaproponował Wydziałom krajowym reszty krajów, podjęcie wspólnej w tym kierunku akcyi, celem wywarcia tem skuteczniejszego na rząd nacisku. Skutkiem tej propozycyi, przyjętej przez wszystkie bez wyjątku Wydziały krajowe, odbyła się w dniach 16., 17. i 18. lutego b. r. we Wiedniu konferencya delegatów Wydziałów krajowych w obecności delegatów Ministerstwa skarbu i Ministerstwa spraw wewnętrznych, celem omówienia finan-

sowego położenia funduszów krajowych i obmyślenia sposobów, dążących do sanacyi finansów krajowych.

Nie wdając się w bliższą ocenę projektów, które się w toku obrad wyłoniły — uczyni to bowiem specyalna komisya, złożona z delegatów Wydziałów krajowych, która zarazem na konferencyi, naznaczonej bezpośrednio po zamknięciu obecnej sesyi Sejmów krajowych, ma przedstawić konkretne wnioski — Wydział krajowy stwierdza tylko, że c. k. rząd, reprezentowany przez swych delegatów na tych zebraniach doszedł niewątpliwie do przekonania, że finansowe położenie krajów jest poważne i że poprawa w tym kierunku jest nie tylko wskazaną, ale i niezbędną.

Niezależnie od udziału w tych obradach rozpoczął Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu przytoczonej pod 2. — rokowania z rządem celem zapewnienia skarbowi krajowemu po roku 1910 dochodu, płynącego dziś z prawa propinacyi.

Punkt wyjścia tych rokowań stanowił nieunikniony wzrost wydatków funduszu krajowego, wzmagający się mimo nader przezornego budżetowania od 7 lat o przeciętnie 1·5 miliona rocznie, a dalej wykazanie, że wzrost ten w najbliższych latach nie tylko nie może zmaleć, ale się musi zwiększyć, jeżeli kraj ma spełnić te wszystkie zadania, jakie już spełnić był powinien, a których dotąd spełnić nie mógł jedynie z braku odpowiednich środków.

Rezultatem rokowań, prowadzonych ustnie i pisemnie w ciągłem porozumieniu z c. k. Namiestnikiem, było oświadczenie c. k. rządu, złożone w piśmie z drugiej połowy sierpnia b. r., w którem c. k. rząd skłania się do zapewnienia funduszowi krajowemu dochodu z propinacyi pochodzącego przez przyznanie mu prawa poboru krajowych opłat szynkarskich, przewidzianego §. 46. ustawy krajowej o zniesieniu prawa propinacyi z dnia 22. kwietnia 1889.

Na podstawie mozolnych obliczeń, prowadzonych z pospiechem ze względu na krótki przeciąg czasu, dzielący tę porę od dnia zebrania się Wysokiego Sejmu, doszedł Wydział krajowy do przekonania, że zaprowadzenie opłat szynkarskich choćby możliwie wysokich zapewni tylko część dochodów, jakie prawo propinacyi niesie, że zatem tą drogą nigdy się nie osiągnie pełnego dochodu, jakiby z tego źródła mieć można, a nadto, że przez zaprowadzenie samych tylko opłat nie osiągnie się głównego celu akcyi t. j. zabezpieczenia funduszowi krajowemu na szereg następnych lat takich dochodów, któreby nie zmuszały do podwyższania dodatków, lub do zaciągania pożyczek, lub wreszcie do zamykania budżetu niedoborem.

Wydział krajowy uznał, że środkiem prowadzącym do tego celu byłoby obok zaprowadzenia opłat szynkarskich na rzecz kraju podwyższenie pobieranej dziś opłaty konsumcyjnej od piwa, i takie też żądanie wobec c. k. rządu postawił, określając przy tem, że wedle ściśle przeprowadzonego przezeń rachunku minimum podwyższenia wynosić powinno 6 K 30 g, to znaczy, że w miejsce obecnie pobieranej opłaty po 1 K 70 g z hektolitra należałoby pobierać po 8 K.

Pragnąc usilnie sprawę całą przed zebraniem się Wysokiego Sejmu stanowczo załatwić, zaproponował zarazem Wydział krajowy, aby c. k. rząd przez wzgląd na krótki termin zwołał konferencyę do Wiednia, na którejby można było rzecz całą ponownie omówić, różnice zapatrywań wyrównać i do definitywnego rezultatu dojść.

Przychylając się do tej propozycyi, zwołał J. E. p. Minister skarbu konferencyę w tej sprawie na 12. września b. r., w której imieniem Wydziału krajowego uczestniczył Marszałek krajowy. Po dwudniowych rozprawach nastąpiło zupełne porozumienie we wszystkich punktach, a wynikiem tego porozumienia jest projekt ustawy, który Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Zasadnicze postanowienia tego projektu mieszczą się w artykułach I., II. i III., a obejmują:

1. Postanowienie, przedłużające moc obowiązującą ustawy o poborze opłaty od piwa do 31. grudnia 1920, a nadto uprawniające do poboru tej opłaty z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi, t. j. począwszy od 1. stycznia 1911 w wysokości 8 koron z hektolitra z tem jednakowoż ograniczeniem, że opłata od piwa, skonsumowanego w obrębie Lwowa i Krakowa ma pozostać niezmienioną, t. j. wynosić nadal 1 K 70 gr. z hektolitra.

Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę, że moc obowiązująca obecnej ustawy o poborze opłaty piwnej gaśnie już 31. grudnia 1909, a więc na rok

przed wygaśnięciem prawa propinacyi, że tedy projektowaną ustawą przedłużono jej czas trwania najpierw o rok przy zatrzymaniu dotychczasowej stopy, a następnie na lat 10 przy podwyższeniu stopy z 1 K 70 gr. na 8 K. Jednakowoż we Lwowie i Krakowie stopa opłaty od piwa w tych miastach skonsumowanego pozostanie i po roku 1910 niezmienioną, wynosić będzie zatem jak dotąd 1 kor. 70 gr. z hektolitra.

Wydział krajowy uważał ten wyjątek za słuszny i za konieczny, mając na uwadze najpierw ten wzgląd, że już obecnie w tych dwóch miastach, jako zamkniętych, piwo jest dość znacznie obciążone, że zatem przez dodatkowe obciążenie go po roku 1910 sześciu kor. i 30 gr. stałoby się, iż, gdy w całym kraju wskutek zniesienia znacznego ciężaru propinacyjnego i zastąpienia go tylko zwiększoną opłatą krajową o 6 K 30 gr., piwo byłoby stosunkowo niezbyt znacznie obciążone, we Lwowie i w Krakowie ciężar ten wyraziłby się prawie 17 K z hektolitra, a tem samem odbiłby się zbyt dotkliwie na konsumcyi. Powtóre kierował przytem Wydziałem krajowym także wzgląd na potrzeby tych stołecznych miast, a tem samem na konieczność pozostawienia im tego źródła dochodu bez znacznego obciążenia, o ileby uznały, że mogą stąd zaczerpnąć przez odpowiednie podwyższenie opłaty komunalnej.

Co do efektu finansowego, jaki ta opłata w przyszłości dać może, to przedstawia on się w przybliżeniu następująco:

Wedle dat, zamieszczonych w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniu o poborze opłaty od piwa w r. 1904, wymierzono w tym roku opłatę od okrągło 1,170.000 hl., to znaczy, że tyle piwa po uwzględnieniu już 8 prc. na zanik, przyznanych ustawowo browarom od produkcyi, skonsumowano w Galicyi, a z tego okrągło 150.000 hl we Lwowie i Krakowie. Biorąc te same cyfry za podstawę obrachunku w r. 1911, otrzymamy, że zwiększony dochód z tej opłaty ponad dzisiejszy stan wyniesie:

$$(1.170.000 - 150.000) \times 6{\cdot}30 = 1{,}020.000 \times 6{\cdot}30 = \mathbf{6{,}426.000\ K.}$$

Przy końcu artykułu II. mieści się postanowienie co do ewentualnego zniżenia tej opłaty. Ma ono nastąpić, gdy cały dochód z tego źródła, t. j. licząc po 8 kor. z hektolitra przeniesie 10 milionów kor. rocznie. Wedle powyższego obliczenia dochód ten wyniesie w r. 1911 z podwyższenia . . 6,426.000 K
a z zatrzymanej stopy 1 K 70 gr. okrągło . . . . . 2,000.000 „

razem . . 8,426.000 K.

Będzie zatem dochód ten mógł wedle dosłownego brzmienia ustawy wzmagać się jeszcze aż do kwoty 1,600.000 K, nimby miała nastąpić redukcya stopy, czyli wyrażając to ilością konsumcyi, musiałaby konsumcya wzrość o przeszło 200.000 hl.

Wydział krajowy proponując podwyższenie opłaty od piwa do 8 K, brał pod rozwagę, czy i o ile podwyższenie to nie wpłynie ujemnie na rozwój przemysłu browarnianego w kraju. Mając jednak na uwadze z jednej strony, że projektowana ustawa wejdzie w życie dopiero po wygaśnięciu prawa propinacyi a z drugiej strony bardzo niskie wymiary, oznaczone dla piwa w taryfie (§. 10. projektu ustawy), na podstawie których będą wymierzane opłaty szynkarskie, sądził Wydział krajowy, że po roku 1910 będzie piwo w wyszynku mniej obciążone, niż jest dzisiaj, że tem samem proponowana ustawa w porównaniu do stanu dzisiejszego umożliwi niewątpliwie wzrost konsumcyi piwa i wcale nie wpłynie ujemnie na rozwój przemysłu browarnianego w kraju.

2. Drugie zasadnicze postanowienie obejmuje art I, a dotyczy zaprowadzenia na rzecz funduszu krajowego opłat szynkarskich z chwilą wygaśnięcia prawa propinacyi. Opłaty te będą pobierane w całym kraju, z wyjątkiem Lwowa i Krakowa, do których to miast nie stosowała się ustawa propinacyjna z 30. grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877.

Dochód z tych opłat przynieść musi rocznie najmniej **7,000.000 K.**

Sposób wymiaru tych opłat, ich poboru i t. p. unormowany jest w 21 paragrafach, które Wydział krajowy omawia poniżej.

3. Ostatnie zasadnicze postanowienie mieści się w art. III. Stanowi ono, że fundusz krajowy z opłat uzyskanych z tych dwóch źródeł wydzielać będzie corocznie po ustaniu prawa propinacyi $1^1/_2$ miliona koron i rozdzielać je między **37 miast**, wykonujących na swych obszarach wyłączne prawo propinacyi do roku 1910, **wedle klucza**, który Wysoki Sejm osobną ustawą ustanowi.

*

Aleg. Miasta te mają obecnie — jak załączone z zestawienie wykazuje — z propinacyi i z opłat komunalnych rocznie 3,804.734 K. Wobec tego, że tylko niektóre miasta oddzielnie budżetują dochód z propinacyi, a oddzielnie z opłat, przeważna zaś część i w budżetach i w zamknięciach wykazuje dochód z obu tych źródeł sumarycznie, nie da się dokładnie oznaczyć, jaki jest wogóle stosunek między dochodem z prawa propinacyi, a dochodem z opłat komunalnych.

Chcąc mieć jednak jakąś podstawę do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosków, przyjął Wydział krajowy, że połowa t. j. 1,902.367 koron przypada na dochód z propinacyi, a druga połowa tworzy dochód z opłat komunalnych z całą świadomością, iż ten cyfrowy stosunek tak w całości, a w szczególności w poje dynczych gminach może nie odpowiadać rzeczywistości.

Z mocy ustaw o zniesieniu propinacyi z dnia 30. grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i z dnia 22. kwietnia 1889 Dz u. kr Nr. 30 tworzą się dla tych miast osobne fundusze propinacyjne pod zarządem Wydziału krajowego, które im po myśli §. 45 ostatnio powołanej ustawy po zgaśnięciu prawa propinacyi, zatem z końcem roku 1910 jako majątek zakładowy na własność oddane zostaną.

Fundusze te wynoszą obecnie wedle zamknięcia rachunków za rok 1904 łączną kwotę 8,145.954 koron (uwidocznioną w kolumnie 3. załączonego wykazu), a wyniosą z końcem roku 1910 wedle rachunku prawdopodobieństwa kwotę 11,699.880 K (uwidocznioną w kolumnie 4. wykazu).

Kapitały te oddane miastom z początkiem roku 1911 jako majątek zakładowy dadzą im przy 4% rocznie 467.995 K.

Skutkiem tego zaś wykazany wyżej ubytek w dochodach tych miast przez zgaśnięcie prawa propinacyi zmniejszy się do kwoty 1,902 367 — 467.995 = 1,434.372 K.

Jakkolwiek miasta te nie mają i nie mogą mieć żadnego tytułu prawnego do jakiegokolwiek odszkodowania, to jednak Wydział krajowy, licząc się z ich potrzebami i zadaniami, jakie mają do spełnienia, a nadto mając na uwadze ten wzgląd, że tak nagły ubytek znacznego bądźcobądź dochodu zwichnąłby zupełnie ich równowagę budżetową, nader trudną do przywrócenia bez nadmiernego obciążenia opodatkowanych, mając wreszcie w przytoczonej na wstępie uchwale Wysokiego Sejmu wskazówkę co do intencyi Wysokiej Izby, postanowił przed Wysokim Sejmem wystąpić z wnioskiem, który jest zawarty w artykule III. projektowanej ustawy.

Sprawę rozdziału tej kwoty pozostawia Wydział krajowy do chwili, gdy po myśli powołanego wyżej artykułu przedłoży Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o ustaleniu klucza rozdziałowego.

Sposób wymiaru i poboru opłaty od piwa z chwilą podniesienia jej do 8 K z hektolitra pozostanie takim, jakim jest obecnie przy stopie 1 K 70 g. Drobną różnicę sprawi tylko oddzielne traktowanie piwa, konsumowanego we Lwowie i Krakowie; metoda w postępowaniu pozostanie tedy niezmienioną, a że o niej Wydział krajowy miał już sposobność zdać szczegółowo Wysokiemu Sejmowi sprawę w roku 1903, t. j. w chwili zaprowadzenia tej opłaty, przeto obecnie przedmiotu tego już nie ponawia.

Natomiast sprawa wymiaru i poboru opłat szynkarskich, wprowadzona w tej formie po raz pierwszy nie tylko w Galicyi ale w ogóle w Austro-Węgrzech, wymaga bliższego wyjaśnienia.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że projektowane opłaty mają być nałożone nie tylko na wyszynk i drobną sprzedaż, ale także i na handel detailiczny, a dalej nie tylko na wyszynk, drobną sprzedaż i handel detailiczny napojami tak zwanymi propinacyjnymi, ale także na wyszynk, drobną sprzedaż i handel detailiczny winem, półwinem, sztucznem winem i winem owocowem, że tedy obejmą szerszy teren, aniżeli prawo propinacyi.

Dla wymiaru opłaty utworzone być mają komisye szacunkowe po jednej dla każdego powiatu politycznego w siedzibie starostwa, złożone z 4 członków i każdoczesnego starosty lub jego zastępcy jako przewodniczącego. Z pomiędzy członków dwóch wyznacza Namiestnik, a dwóch Wydział krajowy.

Wymiaru dokonuje komisya corocznie, a podstawę do tego stanowi zgłoszenie, jakie każdy szynkarz, każdy trudniący się drobną sprzedażą lub handlem detailicznym wymienionymi trunkami corocznie w oznaczonym terminie w starostwie

ustnie lub pisemnie pod grzywną złożyć ma, podając prócz nazwiska, położenie lokalu, ilości zatrudnionego personalu, także zbyt napojów w ciągu ubiegłego roku według poszczególnych gatunków.

Przed przystąpieniem do wymiaru bada komisya nadeszłe zgłoszenia w razie potrzeby przy pomocy rzeczoznawców, uzupełnia je lub prostuje za równoczesnem zawiadomieniem o tem strony, a następnie dopiero wymierza opłatę na podstawie stwierdzonego obrotu napojami w ubiegłym roku z zastosowaniem taryfy, którą szczegółowo podaje §. 10. Przy stosowaniu taryfy mają komisye szczególną zwracać uwagę na te okoliczności, które wpływają na rentowność.

Taryfa zaś tak jest skonstruowaną, że umożliwia komisyom sprawiedliwe, uwzględniające wszelkie okoliczności ocenienie, a tem samem oznaczenie opłaty. Odstęp bowiem między najniższą a najwyższą kwotą, jaką komisya może mnożyć roczny obrót w każdym gatunku napoju, by dojść do cyfry opłacić się mającego podatku, jest tak znaczny, że dozwala na najdalej idące różniczkowanie. Zresztą konsekwencye z zastosowania taryfy mogą komisye wyrównywać przez to, że przy stwierdzaniu obrotu napojami nie są niczem związane.

Taryfa na piwo jest może za niską i za mało szeroką; Wydział krajowy musiał się jednak liczyć ze stanowczem zdaniem c. k. rządu, który uważał proponowaną taryfę za maksymalną, gdyż na piwo nałożoną będzie opłata 8 K od hektolitra, co dostatecznie uzasadnia niskie wymiary w taryfie dla piwa.

Skoro komisye wymiarów dokonały, przesyłają je bezzwłocznie Wydziałowi krajowemu dla zbadania, czy suma wszystkich w całym kraju oznaczonych wymiarów daje ustawowe *minimum*, t. j. 7,000.000 K. Jeżeli tak jest, natenczas przypisuje Wydział krajowy oznaczone wymiary poszczególnym kontrybuentom tytułem opłaty, którą w 4 ratach kwartalnych pod zagrożeniem ściągnięcia w drodze politycznej egzekucyi i za ewentualną opłatą odsetek zwłoki w kasie krajowej uiścić mają.

W razie zaś, gdyby suma ta nie dosięgła kwoty 7 milonów koron, zarządzi Wydział krajowy procentowe podwyższenie wszystkich przez komisye oznaczonych wymiarów tak, aby ich suma dała 7 milionów K i tak podwyższone wymiary przypisuje stronom tytułem opłaty.

Obok komisyj szacunkowych ma być utworzoną komisya apelacyjna, złożona pod przewodnictwem Marszałka krajowego lub jego zastępcy z 10 członków. Czterech z pomiędzy tych członków wyznacza c. k. Namiestnik, dwóch i to sędziów Prezydent c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie, a czterech Wydział krajowy. Komisya ta rozstrzyga o wszystkich zażaleniach, jakie z mocy poszczególnych postanowień projektowanej ustawy do niej wnoszone będą.

Tak się przedstawia w głównych zarysach sposób wymiaru i sposób poboru projektowanych opłat, które zapewnią krajowi minimalny roczny dochód 7 milionów koron.

Z wygaśnięciem prawa propinacyi przestaną istnieć w kraju szynki propinacyjne, ich miejsce zajmą szynki koncesyonowane, prowadzone na mocy koncesyj, udzielanych przez władze przemysłowe po myśli ustawy przemysłowej, względnie ustawy z dnia 23. czerwca 1881 Dz. p. p. Nr. 62. o handlu, wyszynku i drobnej sprzedaży napojów wyskokowych.

Wydział krajowy zastanawiał się przy tej sposobności nad sprawą ograniczenia ilości szynków przynajmniej do tej normy, jaką proponuje projekt ustawy przeciw opilstwu, dotąd przez Radę państwa niezałatwiony. Że jednak sprawa ta należy wyłącznie do zakresu ustawodawstwa państwowego i tem samem drogą ustawodawstwa krajowego uregulowaną być nie może, sądzi Wydział krajowy, że bez względu, czy projekt ustawy przeciw opilstwu zostanie przyjęty przez Radę państwa, należy się domagać u c. k. Rządu, aby sprawę wydawania koncesyi w Galicyi uregulował ustawą państwową przed wygaśnięciem prawa propinacyi w ten sposób, iżby z reguły przypadał jeden szynk w gminach miejskich i małomiejskich na 500 mieszkańców, a w gminach wiejskich na 800 mieszkańców. Wydział krajowy robi różnicę między szynkami w miastach i miasteczkach a wsiach, projektując dla pierwszych 1 szynk na 500, dla drugich zaś 1 na 800 mieszkańców, gdyż jest zdania, że pierwszy ma służyć nie tylko dla potrzeb ludności miejscowej, ale i zamiejscowej, przybywającej dla załatwienia swych interesów do miast i miasteczek, drugi zaś ma prawie wyłącznie zaspakajać potrzeby ludności miejscowej. W tym duchu proponuje Wydział krajowy rezolucyę pod 3.

Na zakończenie tego przedłożenia pragnie jeszcze Wydział krajowy zestawić rezultaty swych usiłowań, podjętych po myśli uchwał Wysokiego Sejmu celem wzmocnienia skarbu krajowego, dadzą one począwszy od roku 1911 rocznie:

a) Dochód z podwyższonej opłaty od piwa według obliczenia powyżej w tem przedłożeniu podanego . . . . . 6,426.000 K

b) Dochód z opłat szynkarskich . . . . . 7.000.000 „

razem . . 13,426.000 K

Od tej kwoty należy odliczyć:

a) Zasiłek dla 37 miast . . . . 1,500.000 K

b) Koszta administracyi, które będą dość znaczne wobec całego aparatu potrzebnego do wykonania postanowień ustawy, a więc z pewnością nie mniejsze, niż koszta administracyi Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, które wynoszą . . . . . 215.000 „

c) 2% od dochodu brutto w kwocie 13,426.000 K na ewentualne odpisanie nieściągalnych opłat, zatem 268.500 „ 1,983.500 „

pozostaje *netto* . . 11,442.500 K,

które począwszy od roku 1911 będą mogły być corocznie wstawiane w dochód budżetu funduszu krajowego.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy:

1-o przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zaprowadzeniu krajowych opłat szynkarskich i podwyższeniu opłaty konsumcyjnej od piwa;

2-o uchwalić załączony ·/. projekt ustawy;

3-o wezwać c. k. Rząd, ażeby przed wygaśnięciem prawa propinacyi uregulował w Galicyi w drodze ustawodawstwa państwowego wydawanie koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów wyskokowych w ten sposób, by z uwzględnieniem potrzeb ludności przypadał w regule 1 szynk na 500 mieszkańców w gminach miejskich i małomiejskich, zaś na 800 mieszkańców w gminach wiejskich.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 92.161/1905.

Stan

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych.

1	2	3	4	5	6	7
Liczba porząd.	Nazwa miasta	Stan funduszu z końcem roku 1904	Przypuszczalny stan z końcem roku 1910 wedle przecięcia z ostatnich trzech lat	Preliminowany dochód na rok 1905 (1904)		Razem (Rubryka 5 i 6)
				z prawa propinacyi	z opłat konsumcyjnych	
		K	K	K	K	K
1	Bełz	84.578	120.284	10.250	10.250	20.500
2	Bochnia	226.996	364.750	103.660	21.250	124.910
3	Brody	237 173	327.503	—	—	91.778
4	Dobromil	82.873	116.041	19.400	10.800	30.200
5	Drohobycz	687.373	992.029	60.000	90.000	150.000
6	Gródek	230.862	327.048	—	—	73.500
7	Grybów	53.768	74.864	14.400	5.000	19.400
8	Jarosław	345.415	484.807	106.800	106.800	213 600
9	Jaryczów	41 972	57.338	—	—	8.400
10	Jasło	95.003	138.107	—	—	74.751
11	Kołomyja	422.969	588.347	76.200	152.400	228.600
12	Krosno	73.853	105.113	—	—	70.701
13	Lubaczów	75.736	104.122	—	—	26.000
14	Mrzygłód	5.589	7.911	—	—	1.774
15	Myślenice	67.784	92.318	—	—	21.556
16	Nowy Targ	73.608	84.096	—	—	78.104
17	Pilzno	48.753	80.529	-	—	24.000
18	Podgórze	190.171	271.411	70.975	54.228	125 203
19	Przemyśl	628.038	900.552	215.028	231.200	446.228
20	Rzeszów	359.847	518 439	108.800	4.812	113.612
21	Sambor	326.054	519.644	86.600	22 000	108 600
22	Sanok	129.167	185.285	—	—	77.260
23	Sącz nowy	227.102	314 582	—	—	171.266
24	Sącz stary	79.363	116 131	—	—	35.500
25	Skawina	40.829	57.491	10.000	5.036	15.036
26	Śniatyn	185.307	258.051	—	—	53.055
27	Sokal	177.205	254.641	25.000	24.000	49.000
28	Stanisławów	402 550	542.974	24.650	260.018	284 668
29	Starasól	49.318	70.072	3.760	3.760	7.520
30	Stary Sambor	77 358	111.180	13.600	13.600	27.200
31	Stryj	345.145	493.189	93.238	93.238	186.476
32	Tarnopol	619.457	937 553	—	—	220.500
33	Tarnów	845.806	1,208.374	194.000	162.900	356 900
34	Trembowla	126.721	180.661	—	—	39.500
35	Wieliczka	137.768	197.990	20.010	16.026	36.036
36	Złoczów	278.398	403.342	71.100	71.100	142.200
37	Żółkiew	66.045	93.111	4.150	47 050	51.200
		8,145.954*)	11,699.880			3,804.734

*) Obliczono z opuszczeniem groszy.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

W wykonaniu postanowienia §. 46. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. k. Nr. 30., jakoteż celem wzmocnienia skarbu krajowego, a tem samem umożliwienia krajowi spełnienia ekonomicznych i kulturalnych zadań pobierane będą od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920, w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z wyjątkiem zamkniętych miast Lwowa i Krakowa, opłaty szynkarskie w rocznej kwocie najmniej 7,000.000 K stosownie do postanowień, zawartych w następujących §§. 1.—21.

§. 1.

Opłatę szynkarską w wymiarze, ustanowionym wedle §. 9., winny uiszczać:

1. Osoby, trudniące się wyszynkiem pędzonych napojów wyskokowych, wina, pół wina, wina sztucznego, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych lub piwa.

2. Osoby, sprzedające sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, pędzone napoje wyskokowe, wino, pół wino, sztuczne wino, wino owocowe, moszcz owocowy, miód lub napoje miodowe w naczyniach otwartych lub zamkniętych, lecz nie na sposób w handlu używany w ilościach poniżej 25 litrów przy wódce, a poniżej 50 litrów przy innych napojach (drobna sprzedaż).

Sprzedaż wódki w naczyniach otwartych w ilości poniżej $^1/_8$ litra, a innych wyżej wymienionych napojów w ilości poniżej 1 litra uważa się za wyszynk.

3. Osoby, sprzedające sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom (handel detaliczny):

a) napoje, wymienione pod 2. w naczyniach zamkniętych sposobem w handlu używanym w ilościach poniżej 50 litrów i

b) piwo w naczyniach zamkniętych sposobem używanym w handlu w ilościach poniżej 10 litrów.

Na obowiązek uiszczania opłaty szynkarskiej nie ma wpływu okoliczność, czy przedsiębiorstwo wykonuje się za upoważnieniem, czy też bez upoważnienia.

§. 2.

Wykonujący przedsiębiorstwo, podlegające opłacie szynkarskiej (§. 1.) winni są corocznie w czasie, który w rozporządzeniu wykonawczem oznaczonym będzie, zgłosić ustnie lub pisemnie u przynależnej władzy politycznej I. instancyi:

1. nazwisko, względnie firmę przedsiębiorcy,
2. miejsce i numer domu lokalu przedsiębiorstwa,
3. rodzaj przedsiębiorstwa,
4. ilość, rozmiary i jakość ubikacyj przemysłowych,
5. ilość personalu pomocniczego, zatrudnionego w przedsiębiorstwie, podlegającem opłacie,
6. ilość napojów, sprzedanych w ciągu poprzedniego roku kalendarzowego, podaną oddzielnie dla poszczególnych napojów i wedle rodzajów przedsiębiorstwa, oznaczonych w §. 1.

Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, wykonywano tylko przez część roku poprzedzającego, należy podać czas, przez który je w roku poprzednim wykonywano.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, otwarto dopiero w ciągu roku, należy je zgłosić najpóźniej na 3 dni przed otwarciem. W razie zaś, gdy przedsiębiorstwo, podległe zgłoszeniu, ma być tylko czasowo wykonywane, należy także podać przeciąg czasu, przez który ma to trwać.

W razie zaniechania w ciągu roku prowadzenia podlegającego opłacie przedsiębiorstwa, lub w razie zaszłej zmiany bądź w osobie przedsiębiorcy, bądź też w lokalu, należy o tem w ciągu trzech dni po zaszłym fakcie, podlegającym zgłoszeniu, donieść, jak niemniej o przejściu z jednego rodzaju przedsiębiorstwa w drugie.

§. 3.

Władza polityczna I. instancyi zarządzi wstępne zbadanie nadeszłych zgłoszeń, a w razie potrzeby uzupełni je lub sprostuje na podstawie odpowiednich dochodzeń, których wynik należy przedstawić osobom obowiązanym do uiszczania opłaty. Wymieniona władza jest także obowiązaną co do tych osób, które zaniedbały przepisanego zgłoszenia niezależnie od postępowania karnego, które ma być wdrożone (§. 20.), zbadać z urzędu okoliczności, wpływające na wymiar opłaty szynkarskiej.

§. 4.

Dla oznaczenia opłaty szynkarskiej, jaką uiszczać mają corocznie osoby do tego obowiązane, ustanowioną będzie dla każdego powiatu politycznego w siedzibie władzy politycznej I. instancyi Komisya szacunkowa, zaś dla całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, Komisya apelacyjna.

§. 5.

Komisya szacunkowa ma się składać: z naczelnika władzy politycznej I. instancyi lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z dwóch członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których jeden ma być wybranym na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych, i z dwóch członków, wyznaczonych przez Wydział krajowy, a to jednego wyznaczonego na wniosek Rady powiatowej, a drugiego wybranego z pośród obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej danego powiatu na podstawie terna, przedłożonego przez dotyczącą Izbę handlową i przemysłową.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę, wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 6.

Komisya apelacyjna ma siedzibę we Lwowie i składa się: z Marszałka krajowego lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z czterech członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których dwaj mają być na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu wybrani z grona państwowych urzędników skarbowych, z dwóch członków, wyznaczonych przez Prezydenta c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie z pośród urzędników sądowych, i z czterech członków, wyznaczonych przez Wydział krajowy, z których dwaj mają być wybrani z koła obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej na podstawie terna, przedłożonego przez lwowską Izbę handlową i przemysłową w porozumieniu z resztą Izb handlowych i przemysłowych w kraju istniejących.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 7.

Czas urzędowania członków i zastępców Komisyj szacunkowych i Komisyi apelacyjnej trwa lat trzy. Ustępujący mogą być ponownie wyznaczeni.

W miejsce członków i zastępców, którzy przed czasem ustąpili, mają być wyznaczeni następcy na resztę okresu.

Komisye zwołuje przewodniczący w miarę zachodzącej potrzeby.

Do prawomocności uchwał Komisyi szacunkowej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej dwóch członków lub zastępców. Do prawomocności uchwał Komisyi apelacyjnej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej pięciu członków lub zastępców, a wśród nich przynajmniej jednego członka, należącego do stanu sędziowskiego.

Komisyom przysługują prawa, określone w §. 3., mogą one też powoływać do swych obrad znawców lub osoby, mogące dostarczyć wyjaśnień, które jednak w powzięciu uchwał nie biorą udziału.

Uchwały Komisyj zapadają większością głosów; przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

§. 8.

Przewodniczący Komisyj, członkowie i ich zastępcy winni ścisłą zachować tajemnicę o rozprawach komisyjnych, jakoteż o doszłych skutkiem tego do ich wiadomości stosunkach stron, obowiązanych do opłaty szynkarskiej.

Członkowie nienależący do stanu urzędników państwowych mają w ręce przewodniczącego złożyć przyrzeczenie w miejsce przysięgi, że obowiązku tego ściśle dopełnią.

Członkowie Komisyj i ich zastępcy, nie mieszkający w siedzibie Komisyi i nie będący urzędnikami państwowymi w czynnej służbie otrzymują z funduszu krajowego zwrot kosztów, które w rozporządzeniu wykonawczem oznaczone będą.

Do urzędników państwowych, pozostających w czynnej służbie, stosują się każdoczesne przepisy o dyetach; powstały skutkiem tego wydatek ponosi fundusz krajowy.

§. 9.

Komisya szacunkowa ma corocznie oznaczyć opłaty szynkarskie, które mają być uiszczane, z zastrzeżeniem podwyższenia mogącego nastąpić po myśli §. 11.

Oznaczenie to ma nastąpić z zastosowaniem taryfy w §. 10. zawartej na podstawie stwierdzonego w ubiegłym roku (§§. 3.

i 7. ust. 5.) odbytu napojów, podlegających opłacie szynkarskiej i z uwzględnieniem tych wszystkich okoliczności, które wpływają na rentowność przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie.

W razie jeżeli przedsiębiorstwa (rodzaju przedsiębiorstwa) nie prowadzono jeszcze przez przeciąg całego roku poprzedniego, należy spodziewany w roku wymiarowym odbyt napojów, opłacie szynkarskiej podlegających, oznaczyć drogą szacunku.

Dla przedsiębiorstw (rodzajów przedsiębiortw), które powstały dopiero w ciągu roku wymiarowego, należy oznaczyć spodziewany w pozostałej części roku odbyt napojów, podlegających opłacie szynkarskiej, drogą szacunku (wymiar dodatkowy).

Przeciw uchwale Komisyi przysługuje tak przewodniczącemu jak i członkowi Komisyi, wyznaczonemu przez Wydział krajowy na wniosek Rady powiatowej, prawo odwołania się do Komisyi apelacyjnej w ciągu 14 dni, licząc od powzięcia uchwały, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

§. 10.

Taryfa opłat szynkarskich.

Opłata szynkarska wynosi:	od	do
1. Dla pędzonych płynów wyskokowych od hektolitra czystego alkoholu w nich zawartego:		
a) w wyszynku	K 30	K 90
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 20	„ 60
c) w handlu detailicznym . .	„ 12	„ 36
2. Dla wina, pół wina, sztucznego wina, wina owocowego, moszczu owocowego miodu i napojów miodowych od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 5	„ 15
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 3	„ 9
c) w handlu detailicznym . .	„ 2	„ 6
3. Dla piwa od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 0·40	„ 0·80
b) w handlu detailicznym . .	„ 0·20	„ 0·40

§. 11.

Operat wymiarowy z oznaczonymi na rok przedmiotowy opłatami szynkarskiemi ma być z wyjątkiem wymiarów dodatkowych (§. 9. ust. 4.) bezzwłocznie przedłożony Wydziałowi krajowemu. Jeżeli się okaże, że suma oznaczonych opłat szynkarskich z całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, bez wliczenia dodatkowych wymiarów dosięga kwoty 7,000.000 K albo ją przenosi, w takim razie kwoty, oznaczone przez Komisye, stanowią zarazem wysokość opłat szynkarskich, jakie poszczególnym stronom do uiszczenia przypisane być mają. Jeżeli zaś suma ta nie dosięga kwoty 7,000.000 K, nastąpi stosunkowe podwyższenie wszystkich przez Komisye oznaczonych kwot, a podwyższone w ten sposób kwoty stanowią wysokość opłat szynkarskich, jakie stronom do uiszczenia przypisane być mają.

Nakazy płatnicze wystawia Wydział krajowy.

§. 12.

Przeciw nakazowi płatniczemu może strona wnieść odwołanie do Komisyi apelacyjnej. Odwołanie to ma być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia nakazu, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

Odwołanie, wniesione na podstawie §. 9. i na podstawie powyższego ustępu, ma władza polityczna I. instancyi przesłać Wydziałowi krajowemu, który je przedłoży Komisyi apelacyjnej.

Odwołania nie mają mocy powstrzymującej co do uiszczenia przypisanej opłaty szynkarskiej i co do jej ściągania.

§. 13.

Opłatę szynkarską należy uiszczać w ratach kwartalnych w dniu 1. lutego, 1. maja, 1. sierpnia i 1. listopada każdego roku. Wpłaty należy uskuteczniać w kasie krajowej; bliższe szczegóły określi rozporządzenie wykonawcze.

W pierwszym roku obowiązywania niniejszej ustawy będą terminy płatności podane w nakazie płatniczym.

W następnych latach winny osoby, obowiązane do uiszczania opłaty, nie mające jeszcze nakazu płatniczego na rok przedmiotowy w terminie płatności pierwszej raty, uiścić opłatę szynkarską według zeszłorocznego przypisu, z zastrzeżeniem rozliczenia się w właściwym czasie.

§. 14.

W razie zaniechania w ciągu roku wykonywania przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie szynkarskiej, należy opłatę w odpowiednim stosunku odpisać, jeżeli o zaniechaniu przedsiębiorstwa w właściwym czasie doniesiono.

Jeżeli w ciągu roku zaszła zmiana w osobie przedsiębiorcy bez równoczesnej zmiany rodzaju przedsiębiorstwa, opłata szynkarska, wymierzona poprzednikowi, przechodzi na następcę.

Przyrost i ubytek w opłatach szynkarskich, zaszłe w ciągu roku przedmiotowego a spowodowane czy to np. otwarciem w ciągu roku nowych przedsiębiorstw, czy też podwyższeniem lub zniżeniem opłat, zarządzonem na skutek odwołania, nie wpływają wcale na obliczenie i ewentualne podwyższenie opłat szynkarskich, dokonane po myśli §. 11.

§. 15.

Od opłat szynkarskich, nieuiszczonych w ciągu 14 dni po upływie terminu zapadłości, pobierane będą — o ile zaległość w opłacie przenosi 50 K — procenta zwłoki po 1·3 h za każde 100 K i za każdy dzień licząc od dnia następującego po terminie zapadłości aż do dnia uiszczenia zaległości.

§. 16.

Zaległe opłaty szynkarskie i procenta zwłoki należy ściągać w sposób, przepisany dla ściągania zaległych podatków państwowych.

§. 17.

Prawo wymiaru opłaty szynkarskiej po myśli niniejszej ustawy przedawnia się po upływie trzech lat, licząc od końca tego roku, w którym strona uczyniła zadość obowiązkowi zgłoszenia przedsiębiorstwa tej opłacie podlegającego. Każda czynność urzędowa, podjęta w celu wymiaru i podana do wiadomości strony, przerywa przedawnienie.

Prawo żądania zapadłych opłat szynkarskich przedawnia się w sześć lat od dnia płatności.

§. 18.

Dla zbadania faktów, ważnych przy wymierzaniu opłaty szynkarskiej, uprawnione są organa urzędowe na mocy pisemnego upoważnienia przewodniczącego Komisyi szacunkowej zwiedzać w czasie ruchu przedsiębiorstwa lokale, w których przemysł jest wykonywany i badać zapasy.

Wgląd w księgi handlowe kontrybuenta dopuszczalny jest tylko wtedy, jeżeli on na to zezwoli.

§. 19.

Każda gmina jest obowiązaną organom, powołanym do wykonywania postanowień niniejszej ustawy, użyczyć na żądanie bezzwłocznie potrzebnej do ich urzędowania pomocy.

§. 20.

Osoby, podlegające opłacie szynkarskiej, które się dopuszczają przekroczenia postanowień, zawartych w §§. 1. do 19. niniejszej ustawy, i postanowień rozporządzenia wykonawczego, o ile niema zastosowania ogólny kodeks karny, ulegną karze pieniężnej od 2 K do 2.000 K, lub karze aresztu od 6 godzin do 3 tygodni.

Kara nie uwalnia od uiszczenia ukróconej ewentualnie opłaty szynkarskiej.

Osoby, wezwane w charakterze znawców lub dla dostarczenia wyjaśnień będą w razie niejawienia się bez podania powodu usprawiedliwiającego karane grzywną pieniężną od 2 K do 200 K, zaś grzywną do 2.000 K, jeżeli w tym charakterze występując, podały rozmyślnie nieprawdziwe szczegóły.

Członkowie Komisyj, nie należący do stanu urzędników państwowych, którzy mimo należytego zaproszenia bez podania powodu usprawiedliwiającego nieobecność na posiedzeniu się nie jawią, ulegną grzywnie od 2 K do 200 K; natomiast złamanie tajemnicy (§. 8) karane będzie grzywną od 100 K do 2.000 K.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. Nr. 61.

Karygodność czynności i zaniechań, ulegających karze na podstawie powyższych postanowień, przedawnia się po upływie roku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96 kary pieniężne na korzyść ubogich tej gminy, w której obrębie zaszło przekroczenie.

Do członków Komisyj ze stanu urzędników państwowych należy w wypadkach, przewidzianych w ust. 4. niniejszego paragrafu, stosować obowiązujące przepisy służbowe.

§. 21.

Dla dokonania w należytym czasie wymiaru opłat szynkarskich na r. 1911 można będzie począwszy już od 1. lipca 1910 wydać na podstawie postanowień niniejszej ustawy zarządzenia, potrzebne do przygotowania tego wymiaru.

Art. II.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24 o poborze krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa przedłuża się pod warunkami w tej ustawie unormowanemi do 31. grudnia 1920.

Celem dalszego wzmocnienia skarbu krajowego i ze względu na uwolnienie konsumcyi piwa od ciężarów wskutek zniesienia prawa propinacyi podwyższa się wspomnianą opłatę krajową z wyłączeniem miast Lwowa i Krakowa począwszy od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920 na 8 K od hektolitra. Gdyby jednakowoż dochód z opłaty od piwa po 8 K przekroczył w jednym roku kwotę 10 milionów K, natenczas ma nastąpić odpowiednie zniżenie wymiaru opłaty krajowej.

Art. III.

Z dochodu, uzyskanego z opłat pobieranych na mocy niniejszej ustawy (Art. I. i II.) przekazywać się będzie począwszy od roku 1911 tym miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u kr. Nr. 30 (§. 42) wyłączne prawo propinacyi do końca roku 1910, kwotę 1·5 miliona koron; rozdział tej kwoty ma nastąpić według kluczą, ustalonego osobną ustawą krajową.

Art. IV.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu i Wydziałem krajowym.

Art. V.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

L. s. 1594/04.

Aleg. 408

Wniosek.

Ze względu, że ćwiczenia wojskowe rezerwistów przy c. k. obronie w 11. i 12. roku, są dla takowych bardzo uciążliwe; a nawet zdrowiu w wysokim stopniu szkodliwe, armia zaś z nich żadnego pożytku nie odnosi, dalej zważywszy, że przy c. k. wojsku liniowem ćwiczenia rezerwistów odbywają się do 10. roku tylko przez dni 13, a przy c. k. obronie krajowej przez cały miesiąc, co jest również niesłusznem i niepotrzebnem

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd krajowy, aby wystarał się u c. k. Rządu centralnego, względnie ministerstwa obrony krajowej, ażeby powoływania rezerwistów do ćwiczeń wojskowych w 11. i 12. roku służby zupełnie zaprzestano, a ćwiczenia rezerwistów do 10. roku służby odbywały się tak samo przy c. k. obronie krajowej, jak to jest przy armii liniowej.

We Lwowie, dnia 22. października 1904.

Wnioskodawca:
Szajer w. r.

Kramarczyk, Ostapczuk, Szwed, Potoczek, Krempa, Szponder, Oleśnicki, Bohaczewski, Glidziuk, Effinowicz, Wilczkiewicz, Stojałowski, F. Włodek, Korol, Barabasz, Żardecki.

L. s. 1221/04.

Aleg 409

Wniosek

posła Szajera i towarzyszy.

Zważywszy, że ludność wiejska i małomiasteczkowa na wszystkich zgromadzeniach publicznych i poufnych, jak i zebraniach okolicznościowych natarczywie dopomina się o ogólną powszechną ustawowo-przymusową asekuracyę w całym kraju;

zważywszy, że rokrocznie pożar pochłania bardzo poważną liczbę gmin wiejskich i małych miast, przez co miliony ulatniają się bezpowrotnie z dymem, a ludność coraz bardziej ubożeje;

zwazywszy dalej, że krajowe towarzystwa ubezpieczeń nie mogą sprostać swemu powołaniu, a ludność wiejska z powodu stosunkowo wysokiej opłaty i nie zawsze rzetelnego płacenia zaasekurowanej sumy, ponieważ delegaci za wysoko taksują pozostałe opalonki, ponosi szkodę;

Wysoki Sejm zechce wybrać z łona swego jeszcze tej sesyi komisyę specyalnie pożarową, czyli asekuracyjną i polecić Wysokiemu Wydziałowi, by w porozumieniu z wyżej wspomnianą komisyą wypracował projekt do ustawy o powszechnej, przymusowej asekuracyi.

We Lwowie, dnia 14. października 1904.

Wnioskodawca:
Szajer w. r.

Filip Włodek, Wilczkiewicz, Korol, Ostapczuk, Barabasz, Żardecki, Glidziuk, Krempa, Oleśnicki, Bohaczewski, Potoczek, Krzmarczyk, Szwed, Stojałowski, Effinowicz.

L. s. 1715/04.

Aleg. 410

Wniosek.

Zważywszy, że brzegi i namuliska rzeki Wisłoka płynącej przez powiaty: Strzyżowski, Rzeszowski i Łańcucki bardzo obfitują w tak zwaną słodką łozinę;

zważywszy, że gospodarze gmin Staromieścia, Nowej wsi Zaczerskiej, Terliczki i Łukawca trudnią się wyrobem półkoszków na wozy i pojedynczych koszów, jako przemysłem domowym;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby wdrożył potrzebne kroki, belem założenia szkoły koszykarskiej w jednej z powyższych miejscowości.

We Lwowie dnia 26. października 1904.

Wnioskodawca:
Szajer w. r.

Kramarczyk, Szwed, Potoczek, Szponder, Żardecki, Oleśnicki, Bohaczewski, Glidziuk, Stojałowski, Effinowicz, Korol, Ostapczuk, Barabasz, Wilczkiewicz, F. Włodek, Krempa.

Ls. 2.331/05.

Aleg. 411

Wniosek.

Zważywszy, że droga z Rymanowa do Królika Polskiego (około sześć kilometrów) stanowi integralną część drogi strategicznej do granicy węgierskiej a jednak z nieznanych przyczyn nie pozostaje pod zarządem państwowym,

zważywszy, że gościniec państwowy w mieście Rymanowie jest zbyt stromy,

zważywszy, że od 25 istniejące zdrojowisko w Rymanowie niema dotąd do gościńca państwowego i stacyi kolei drogi utrzymywanej funduszami państwowymi lub krajowymi a miejscowe czynniki wydatkami drogowymi są zbytnio obciążone,

zważywszy, że rymanowskie wody mineralne przewyższają wiele wód obcych, jak np. w Kissingen, a nie są jeszcze dostatecznie znane i oceniane, wzorowy zaś zakład leczniczy w Rymanowie pomimo, że posiada doskonałe warunki hygieniczne i zadowolnić może nawet wybredne wymagania, nie powstrzymał dotąd bezcelowych wyjazdów chorych do podobnych a mniej skutecznych wód zagranicznych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby objął w zarząd państwowy drogę z Rymanowa do Królika Polskiego;

b) aby w mieście Rymanowie obniżył zbyt stromy spadek gościńca i wybudował drogę omijającą szczyt góry.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy:

a) aby do chwili objęcia w zarząd państwowy drogi z Rymanowa do Królika Polskiego udzielał zasiłku na utrzymanie tej drogi w myśl ustępu 3. §. 8-go ustawy drogowej;

b) aby zbadał, w jaki sposób wskazanemby było poprzeć rozwój zdrojowiska w Rymanowie odpowiednio do istotnej wartości tego zakładu leczniczego i skierować tam gości kąpielowych wyjeżdżających z własną i kraju szkodą do podobnych wód obcych.

We Lwowie, dnia 10. października 1905.

Wnioskodawca:
***Trzecieski** w. r.*

Sala, Truskolaski, M. Urbański, Pawlikowski, Laskowski, Agopsowicz, Mars, Jan Szepłycki, Wurst, Krzysztofowicz, Borkowski, Vivien, Cieński, Kozłowski, Zaleski, Sękowski, Moysa, Wł. Wiktor Czaykowski, Bal.

L. S. 2.332/05.

Aleg. 412

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm postanawia utworzenie funduszu pod nazwą „Fundusz krajowy na specyalne cele wychowawcze“ — przeznaczonego na cele następujące:

a) Na wydatne popieranie istniejących i na pomoc w tworzeniu nowych zakładów wychowawczych dla dzieci opuszczonych i moralnie zaniedbanych;

b) na zakładanie i utrzymywanie zakładów poprawczych dla nieletnich przestępców;

c) na wspieranie zakładów wychowawczych dla dzieci ciemnych lub głuchoniemych;

d) na wspieranie stowarzyszeń i zakładów, poświęconych pielęgnowaniu zdrowia fizycznego młodzieży przez gimnastykę, gry i zabawy zdrowotne i t. p.;

e) na wspieranie burs dla ubogiej młodzieży przy szkołach publicznych.

II. Na rzecz „Funduszu krajowego na specyalne cele wychowawcze“ mają być zaprowadzone opłaty krajowe od następujących przedmiotów:

1. od bilardów i pokojów przeznaczonych do gier;

2. od strzelb myśliwskich i licencyj na polowanie;

3. od koni zbytkowych i powozów, utrzymywanych nie dla zarobku, ale dla upodobań i wygody właściciela i jego rodziny;

4. od służby zbytkowej męskiej, niepotrzebnej do utrzymania gospodarstwa domowego, ale dla wybredniejszych wymagań wygody lub w celach reprezentacyjnych — a to w progresywnym wymiarze według ilości tego rodzaju służby zbytkowej w jednym domu — jak np. kamerdynerów, lokaji, strzelców, kozaków dworskich, żokiejów, portyerów, — o ile oni nie są zarazem dozorcami domu i t. d.

III. Wymienionym powyżej funduszem zawiadywać ma Wydział krajowy przy współudziale ciała doradczego pod nazwą „Krajowa Rada opiekuńcza dla spraw fizycznego wychowania, tudzież wychowania młodzieży opuszczonej i zaniedbanej“.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przygotował na najbliższą sesyę sejmową wnioski szczegółowe, tyczące wprowadzenia w życie „Funduszu krajowego na specyalne cele wychowawcze“, jak niemniej także projekt ustawy o zaprowadzeniu opłat krajowych na zasilenie tegoż funduszu.

We Lwowie, dnia 10. października 1905.

Wnioskodawca:

***Teofil Merunowicz** w. r.*

Maryenski, Tomaszewski, Rayski, Maiss, Małachowski, Wurst, Wiśniewski, Rutowski, Buynowski, Wiłosławski, Widl, Bednarski, Głąbiński, Vayhinger Żardęcki, Michalski, Lipiński, Tarnawski, Pawlicki.

Ls. 2.333/05.

Aleg. 413

Wniosek

posła Władysława Leopolda Jaworskiego, Juliusza Leo, Jana Kantego Federowicza i tow. w sprawie polepszenia płac nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Zbytecznem jest motywować potrzebę podwyższenia płac nauczycielskich. Uznaną jest powszechnie, a wyraz temu dał J. E. Marszałek krajowy, stawiając przy zagajeniu bieżącej sesyi na czele najpilniejszych potrzeb kraju, „odpowiednią i słuszną poprawę bytu nauczycieli ludowych“.

W ciągu ostatnich lat kilkunastu materyalne położenie nauczycielstwa doznawało kilkakrotnie polepszenia. Sejm działał w tym kierunku z niezmienną życzliwością dla nauczycielstwa, bądź to podwyższając płace, bądź to regulując z początku częściowo, w ostatnim roku zaś całkowicie stosunki prawne stanu nauczycielskiego. Jeżeli jednak mimo tego głośnem jest żądanie polepszenia bytu nauczycielstwa, to przyczyna tkwi w tem, że dotychczasowa sytuacya finansowa kraju nie pozwoliła podjąć głęboko sięgającej i kwestyę tę społeczną definitywnie załatwiającej reformy.

W najbliższej przyszłości położenie finansowe kraju zmieni się o tyle, że przy ostrożnej i rozważnej polityce skarbowej, kraj może być na pewien dłuższy czas spokojnym, iż wypełnianie zobowiązań, polegających na dotychczasowych ustawach, iż wzrost naturalny płynących stąd ciężarów, że wreszcie czynienie zadość normalnym wymaganiom postępu w agendach krajowej administracyi nie zwichną równowagi budżetowej. Chwila ta jest odpowiednią, aby kwestyę definitywnego polepszenia bytu nauczycielstwa, wobec tak zmienionych stosunków finansowych kraju, rozpatrzeć, sposób rozwiązania jej obmyśleć i do jego wykonania jak najrychlej przystąpić. Spełnienio tych zadań wymaga z na-

tury rzeczy pewnego czasu, dlatego też właściwem jest poruszenie kwestyi już teraz, to jest w chwili, gdy Sejm staje wobec kwestyi reformy finansów krajowych i gdy uświadomić sobie musi zasady wytyczne gospodarstwa krajowego na dłuższy szereg lat

Sprawa podwyższenia płac nauczycielsyich ma dwie strony, które Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa przy opracowaniu swoich propozycyi z natury rzeczy musi uwzględnić. Z jednej strony zbadać przyjdzie, który punkt w stosunkach materyalnych nauczycielstwa ma uledz reformie, aby sprowadzić był w stanie gruntowne i stanowcze polepszenie bytu nauczycielstwa wogóle, z drugiej zaś strony rozstrzygnąć należy pytanie co do źródła dochodów, potrzebnych na pokrycie zwiększonych w ten sposób wydatków krajowych.

Przy badaniu zagadnień, należących do pierwszej z tych kategoryi, nasuwa się przedewszystkiem pytanie, czy sanacyi stosunków nie sprowadziłoby zniesienie istniejących obecnie czterech klas płac nauczycielskich, a więc zrównanie wszystkich płac w całym kraju, przy pozostawieniu dotychczasowego kryteryum, stanowiącego o różnicy płac wedle klas, tylko dla dodatków na mieszkanie? Wydziałowi krajowemu przypadnie przeto w pierwszej linii uwzględnienie tego sposobu rozwiązania kwestyi, obejmującego zasadniczą kwestyą równości plac przy różnych dodatkach na mieszkanie, a powtóre kwestyą podwyższenia tych płac, względnie dodatków, względnie jednych i drugich. Zastanowić się przy tem wypadnie, w jaki sposób miałyby być wówczas uwzględnione specyalne stosunki w stolicach kraju, Krakowie i Lwowie.

Dalszem zagadnieniem z tej dziedziny jest sprawa podwyższenia dodatków pięcioletnich, których nizki obecny wymiar powinien stanowczo uledz reformie, tudzież sprawa takiej regulacyi. takiego w ogóle urządzenia poborów, któreby w pewnej mierze przyszło z pomocą nauczycielom, obarczonym rodziną.

Druga strona sprawy polepszenia bytu nauczycielstwa odnosi się do oznaczenia źródeł, z których spowodowany podwyższeniem płac wydatek miałby być pokryty. Nadwyżka funduszu propinacyjnego zostanie do chwili jej płatności prawdopodobnie wyczerpaną na pokrycie pożyczek, które do tej chwili kraj będzie zmuszony zaciągnąć celem usunięcia niedoboru, wzrastającego przeciętnie z roku na rok, automatycznie, mniej więcej o półtora miliona koron. Zachodzi jednak pytanie, czy konwersya reszty długu propinacyjnego nie dałaby krajowi odrazu możności zaspokojenia najpilniejszych potrzeb? Niezależnie od tego, kraj od r. 1911 dysponować będzie, po potrąceniu wydatków, przy uwzględnieniu naturalnego ich wzrostu, sumą około 4 milionów koron rocznie, w której to kwocie pomieścić się może zwiększony wydatek na płace nauczycielskie. Reforma jednak płac nie może być odłożoną jeszcze do roku 1911 i dlatego, jako źródło pokrycia zwiększonego wskutek niej wydatku, przedstawia się obok konwersyi reszty długu propinacyjnego, spodziewany zwiększony udział kraju w podatku od wódki.

Przeprowadzenie reformy płac nauczycielskich wedle przywiedzionych wyżej wytycznych, obranie sposobu pokrycia powstałego stąd wydatku, wymierzenie wreszcie konkretne nowych płac w granicach możności finansowej kraju — wymaga zebrania odpowiedniego materyału, potrzebnych statystycznych danych, wymaga wreszcie, a to najważniejsza, tego objęcia całości gospodarstwa krajowego, opracowania planu finansowego i zdawania sobie sprawy z wpływu jednych wydatków na drugie, które mieć mogą wyłącznie czynniki, sprawujące to gospodarstwo. Z tych powodów inicyatywa poselska ograniczyć się winna do wskazania konieczności reformy i do zakreślenia wytycznych, wedle których reforma ta ma być przeprowadzoną, pozostawiając budowę samej reformy w projekcie odpowiednim władzom.

Na tej podstawie podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową przedłożył po ponownem zebraniu się Sejmu wnioski w sprawie poprawy i ogólnej regulacyi płac nauczycielskich.

We Lwowie, dnia 11. października 1905.

Wnioskodawcy:
Wł. L. Jaworski *w. r.*
Juliusz Leo *w. r.*
Jan Federowicz *w. r.*

Gluziński, Mars, Pawlicki, Sękowski, Hupka, Płocki, Agopsowicz, Mycielski, Bal, Gniewosz, Tadeusz Cieński, Leszek Cieński, Lityński, Kazimierz Lubomirski.

Ls. 2.334/05.

Aleg. 414

Wniosek

posła Huryka i Towarzyszy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby jak najrychlej postarał się o odpowiednie pomieszczenie dla Urzędu ksiąg gruntowych przy c. k. Sądzie powiatowym w Stanisławowie.

We Lwowie, dnia 11. października 1905.

Wnioskodawca:
Huryk *w r.*

Staruch, Barabasz, Oleśnicki, Korol, Mogilnicki, Ochrymowicz, Effinowicz, Mazikiewicz, Bojko, Krempa, Ostapczuk, Bohaczewski, Szajer, Potoczek, Wilczkiewicz, Glidziuk, Stapiński, Skołyszewski, Szponder.

Ls. 2.335/05.

Aleg 415

Wniosek

posła Dra Głąbińskiego i tow. w sprawie podwyższenia płac nauczycieli ludowych we Lwowie.

Zważywszy, że płace nauczycieli ludowych w całym kraju są niedostateczne i wymagają rychłej i stanowczej regulacyi,

że wskutek panującej i nieustannie wzrastającej drożyzny mieszkań i środków żywności w stołecznem mieście Lwowie Rada miasta Lwowa była zniewoloną już przed pięciu laty na rachunek funduszów miejskich podwyższyć płace nauczycieli ludowych we Lwowie,

że finanse miasta Lwowa nie pozwalają gminie stale ponosić tego ciężaru i zapewnić nauczycielom dalszych koniecznych ulg w czasie niezwykłej dzisiejszej drożyzny,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej przedłożył projekt stałego uregulowania płac nauczycieli ludowych w stołecznem mieście Lwowie, a przynajmniej przyznania im stałego dodatku do płac w wysokości 20% ich prawnych poborów służbowych.

We Lwowie, dnia 11. października 1905.

Wnioskodawca:
Głąbiński w. r.

Tomaszewski, Rayski, Tarnawski, Wurst, Rotter, Małachowski, Vayhinger, Maryewski, Buynowski, Huza, Wiśniewski, Witosławski, Widt, Fruchtmann.

Ls. 2.336/05.

Aleg. 416

Wniosek.

Zważywszy, że uregulowanie sprawy propinacyjnej umożliwi funduszowi krajowemu gruntowne załatwienie piekącej sprawy polepszenia bytu nauczycielstwa ludowego, podpisani wnoszą:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski w przedmiocie uregulowania płac nauczycielstwa ludowego.

We Lwowie, dnia 11. października 1905.

Wnioskodawcy:
Małachowski *w. r.*
Głąbiński *w. r.*

Rayski, Bednarski, Wurst, Witosławski, Wiśniewski, Rotter, Maiss, Widt, Tomaszewski, Maryewski, Buynowski, Tarnawski, Vayhinger, Jahl, Fruchtmann.

Aleg. 417

Wniosek

posła ks. Stojałowskiego i towarzyszy w sprawie utworzenia Sądu przemysłowego w Białej.

Zważywszy, że w Białej jest fabryk różnego przemysłu około 30, a ponadto znajdują się jeszcze fabryki w okolicy aż do Buczkowic i Żywca;

zważywszy, że w tych fabrykach pracują niemal wyłącznie polscy robotnicy i robotnice, a majstrami, a zwłaszcza właścicielami są hakatyści i żydzi, wskutek czego częste są wypadki znieważania i wyzysku polskiego ludu — a stąd potrzeba szybkiego wymiaru sprawiedliwości,

zważywszy, że w myśl §. 2. ustawy z dnia 23. kwietnia 1898 Dz. p. p. 56—61 ustanowienie Sądu przemysłowego zależy od wniosku i uchwały Sejmu,

zważywszy, że taki Sąd przemysłowy dla robotników pracujących w fabrykach Bielska i okolicy po śląskiej stronie już istnieje, a brak Sądu przemysłowego w Białej, przypisywany bywa przez hakatystów nieżyczliwości i obojętności Sejmu i rządu krajowego, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby dla Białej i okolicznych fabryk powiatu bialskiego i części powiatu żywieckiego ustanowił nowy Sąd przemysłowy w Białej.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1904.

Wnioskodawca:
Ks. Stojałowski w. r.

Szwed, Szponder, Szajer, Potoczek, Bojko, Żardecki, Bohaczewski, Krempa, Stapiński, Korol, Barabasz, Huryk, Staruch, Effinowicz, Ostapczuk, F. Włodek, Glidziuk, Mogilnicki.

Ls. 2.501/05.

Aleg. 418

Wniosek

posła Juliusza Leo, Wład. Leopolda Jaworskiego, Jana Kantego Federowicza i towarzyszy.

Zważywszy, że wzmagająca się w mieście Krakowie od pewnego czasu gwałtowna drożyzna mieszkań oraz najważniejszych artykułów codziennego pożywienia, a zwłaszcza mięsa i nabiału — pogorszyła do tego stopnia położenie materyalne nauczycielstwa krakowskiego, iż wiele rodzin nauczycielskich popadło w stan zupełnego zubożenia i nie jest w możności pokrywania ze swych dochodów nawet najkonieczniejszych potrzeb;

zważywszy, że takie nagłe i niezawinione pogorszenie bytu materyalnego, zmusza nauczycieli zwłaszcza obarczonych rodziną do szukania poza szkołą źródeł zarobkowania, co oddziaływać musi najniekorzystniej na wydatność pracy pedagogicznej w szkole i obniżyć poziom szkół publicznych w drugiej stolicy kraju;

zważywszy, że polepszenie bytu materyalnego nauczycielstwa krakowskiego przy sposobności ogólnej regulacyi płac nastąpić może w najlepszym razie dopiero w ciągu przyszłego roku,

Podpisani wnoszą:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z krajową Radą szkolną jeszcze w ciągu obecnego obradowania Sejmu przedstawił Sejmowi wnioski mające na celu przyjście z pomocą nauczycielstwu krakowskiemu z powodu panującej drożyzny.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawcy:

Leo *w. r.*
Jaworski *w. r.*
Federowicz *w. r.*

Roman Potocki, Tarnowski Stan., Tarnowski Zdz., Wodzicki, Górski, Hupka, Struszkiewicz, Mars, Jędrzejowicz St., Götz, Płocki, Sękowski, Tyszkiewicz, Jędrzejowicz A., Badeni K.

Ls. 2.502/05.

Aleg. 419

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu jak najdokładniejsze zbadanie stosunków dotychczasowych urzędników stale lub czasowo zajętych w Radach powiatowych. Mianowicie należy zbadać:

A) dla każdego powiatu w okresie 1895—1905
1. Roczny wydatek na płace włącznie z dodatkami szczegółowo obreślonymi.
2. Roczny wydatek na zabezpieczenia emerytalne.
3. Stan funduszu emerytalnego i jego wzrost od chwili powstania.
4. Ile lat służby uprawnia do poboru pełnej emerytury.
5. Stan personalu urzędniczego i zaszłe zmiany.

B) dla każdego urzędnika:
1. Tytuł urzędowy.
2. Wiek, czy żonaty, ile dzieci i w jakim wieku.
3. Kwalifikacya, odbyte studya i curriculum vitae.
4. Ile lat służby prowizorycznej i stałej.
5. Płaca i dodatki szczegółowo wymienione w latach 1895—1905.

Wynik badań ułożony tabelarycznie i zestawiony z cyframi budżetów powiatowych przedłożonym będzie Wysokiemu Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi sejmowych.

We Lwowie, dnia 10. października 1905.

Wnioskodawca:
Gniewosz w. r.

Sękowski, Mycielski, Stadnicki, Bal, Vivien, Głąbiński, Sala, Schnell, Kozłowski, Żardecki, Wesoliński, Potoczek, Kramarczyk, Wodzicki, Hupka, Płocki, Trzecieski, Obertyński, Federowicz, Bobrzyński, Szwed.

Ls. 2.512/05.

Aleg. 420

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby w jak najkrótszym czasie utworzył w Brzeżanach gimnazyum z językiem wykładowym ruskim.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Korol, Effinowicz, A. Barabasz, Dmytro Ostapczuk, Huryk, Bohaczevski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk, F. Włodek, Kramarczyk, W. Szwed, Potoczek.

Alog. 421

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. 5. i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 l. 13. Dz. u. kr. względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45. Dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1880. l. 34. Dz. u. kr. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 1.

Postanowienia Art. 5. i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 l. 13. Dz. u. kr. względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45. Dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1880. l. 34. Dz. u. kr. tracą swoją moc obowiązującą; a zamiast nich wchodzą w życie następujące postanowienia:

Art. 5 a.). W szkołach średnich Galicyi są języki, polski i ruski jako języki wykładowe równorzędne. W każdej poszczególnej szkole średniej może z reguły tylko jeden z tych języków być wykładowym.

Art. 5 b.). W szkołach średnich z funduszów publicznych w całości lub w części utrzymywanych, a w czasie wydania tej ustawy istniejących, będzie językiem wykładowym ten język krajowy, który w czasie wydania tej ustawy jest w tych szkołach językiem wykładowym.

Art. 5 b.). O języku wykładowym szkół średnich z funduszów publicznych w przyszłości mających się założyć, rozstrzygać będą w każdym poszczególnym wypadku kompetentne władze szkolne na podstawie następujących zastrzeżeń: Gdy okaże się potrzeba założenia szkoły średniej w miejscowości, w której dotychczas żadnej szkoły średniej tego rodzaju nie było, będzie językiem wykładowym tej szkoły ten język, jakiego wedle wyniku ostatniej konskry-

pcyi używa więcej niż 50% ludności powiatu, w którym dana miejscowość leży.

Potrzebę tę uważać należy za istniejącą, jeżeli na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego zgłosi w krajowej władzy szkolnej co najmniej 30 rodziców w dotyczącym powiecie zamieszkałych swój zamiar oddania swoich dzieci do pierwszej klasy szkoły średniej, kiedy ta w oznaczonej miejscowości tego powiatu utworzoną będzie.

Jeżeli okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z polskim językiem wykładowym, ma nowo utworzona szkoła otrzymać ruski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest według wyników ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% ruską, lub jeżeli w istniejącej polskiej szkole średniej jest wyżej 200 uczniów narodowości ruskiej.

Jeżeli okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z językiem wykładowym ruskim, ma nowo utworzona szkoła otrzymać polski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest wedle wyników ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% polską, lub jeżeli w istniejącej ruskiej szkole średniej jest wyżej 200 uczniów narodowości polskiej.

Potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej ma się uważać za istniejącą, jeżeli liczba uczniów w istniejącej już takiej szkole średniej dojdzie wyżej 500.

Art. 5 d.) W szkołach średnich z językiem wykładowym polskim mają być zaprowadzone paralelne klasy z językiem wykładowym ruskim, jeżeli zażąda tego co najmniej 25 rodziców uczniów dotyczącej klasy.

Dopóki ustawa krajowa inaczej nie postanowi, pozostawiony będzie język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładów w c. k. II. gimnazyum we Lwowie.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministerstwu wyznań i oświaty.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca:
***Oleśnicki** w. r.*

Korol, Effinowicz, Barabasz, Ostapczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, F. Włodek, Kramarczyk, Szwed, Glidziuk, Potoczek.

Ls. 2.513/05.

Aleg. 422

Wniosek

Zważywszy, że mimo rezolucyj Galicyjskiego Sejmu z r. 1903 i 1904 wzywających c. k. Rząd o najrychlejsze wybudowanie budynku dla gimnazyum ruskiego w Tarnopolu c. k. Rząd do tej budowy dotąd jeszcze nie przystąpił;

zważywszy, że dotychczasowe pomieszczenie tego gimnazyum jest rzeczywistem lekceważeniem najprymitywniejszych wymagań hygieny;

zważywszy, że pociągnęło ono za sobą ofiary zdrowia a nawet życia uczniów tej szkoły, oraz grozi i nadal zdrowiu i życiu uczniów i nauczycieli;

zważywszy w końcu, że takie niesłychane ignorowanie głosu i uchwał Sejmu przez c. k. Rząd chyba tem da się usprawiedliwić, że tu chodzi o ruską szkołę i o ruską młodzież, — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przystąpił do budowy budynku na pomieszczenie ruskiego gimnazyum w Tarnopolu.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r

Stapiński, F. Włodek, Żardecki, W. Szwed, Korol. Effinowicz, Barabasz, Mazikiewicz, Ostapczuk, Krempa, Huryk, Bohaczewski, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk, Potoczek.

Ls. 1127/04

We Lwowie, dnia 2. listopada 1904.

Aleg. 123

Sprawozdanie

komisyi bankowej o petycyi Zarządu głównego Kółek rolniczych, w przedmiocie zaprowadzenia obrotu przekazowego (pieniężnego) między Stanami Zjednoczonemi Ameryki a Galicyą.

Wysoki Sejmie!

Jeżeli liczna emigracya włościan z Galicyi przedstawia wiele stron ujemnych a nawet połączoną jest z niebezpieczeństwem zachwiania stosunków agrarnych w kraju, to z drugiej strony do dodatnich momentów policzyć można, napływ do kraju gotówki wypływającej z oszczędności emigrantów, nadsyłających już to datki pozostawionej rodzinie lub krewnym, już to wkładki, które w przyszłości mają stanowić kapitał potrzebny na zakupno gruntu, po powrocie ich do ojczyzny.

W ostatnich latach napływ gotówki do Galicyi z emigracyi z dniem każdym wzrasta a pomimo, że nie posiadamy dokładnych dat statystycznych, to jednak biorąc za podstawę tylko przesyłki pieniężne uskuteczniane za pośrednictwem przekazów pocztowych a wynoszące około 6 mil. koron rocznie, uwzględniając listy pieniężne, przekazy bankowe, jak nie mniej listy polecone i zwykłe zawierające gotówkę, stanowczo nie pomylimy się, jeżeli kwotę około 20 mil koron przyjmiemy za roczny wpływ do kraju. Znaczna ta kwota wymaga dokładnego zbadania środków expedycyi, ich przystępności dla nadawców, wysokości opłat, jak nie mniej bezpieczeństwa.

Nie ulega kwestyi, że przy wysyłce pieniędzy, instytucya pocztowa pod wieloma względami dla emigrantów, których większa część liczy się do stanu włościańskiego, powinna być najwłaściwszą i najprzystępniejszą i w rzeczywistości włościanie nasi najchętniej dotychczas niej korzystają.

Pocztowe biura obejmują gęstą siecią całe Stany Zjednoczone Ameryki tak, że nadawca nie jest zmuszony oddalać się od miejsca swego zajęcia a przynajmniej nie na wielką odległość. Manipulacya pocztowa jest najprostszą a wysyłka dochodzi bezpośrednio rąk adresata, o ile urząd pocztowy znajduje się w miejscu jego pobytu. Opłata jednak od przekazów pieniężnych w ruchu międzynarodowym jest nadzwyczaj kosztowna, wynosi bowiem 1% od przekazanej kwoty i w tym kierunku c. k. Rząd powinien użyć swego wpływu, aby portoryum obniżyć a to nie tylko w interesie obywateli austryjackich lecz i samego państwa, które rok rocznie wzbogaca się oszczędnościami emigrantów do państwa wpływającemi.

Prawdziwe niebezpieczeństwo stanowią przesyłki pieniężne w listach poleconych a nawet zwykłych, które w znacznej części nie dochodzą celu swego przeznaczenia, stając się łupem zbrodniczej ręki.

Ostatnie kradzieże całych worów z listami pochodzącemi z Ameryki i trudność w odszukaniu winnych, powinny zwrócić baczną uwagę opinii publicznej a c. k. Rząd za pośrednictwem konsulów w Stanach Zjednoczonych, duchowieństwo pełniące obowiązki duszpasterzy na emigracyi w połączeniu z inteligentniejszą jej częścią powinni wpłynąć w sposób popularny na masy mniej oświecone, aby lekkomyślnie ciężko zapracowanego grosza nie wysyłały.

Nadzieje wyrażone we wniesionej petycyi Towarzystwa głównego Kółek Rolniczych, że po zaprowadzeniu bezpośredniem ruchu przekazowego za pośrednictwem instytucyi finansowych krajowych a w pierwszym rzędzie Banku krajowego z instytucyami bankowemi w Ameryce, ułatwi emigrantom przesyłki pieniężne, zapewni ich dojście do miejsca przeznaczenia, zachęci do oszczędności i potanieją koszta wysyłek, są po części przedwczesne i nieuzasadnione.

Manipulacya przy wystawianiu przekazów bankowych jest o wiele trudniejszą jak takaż czynność przy czekach pocztowych a większa część naszych emigrantów w zupełności z nią nie obeznana; posługujący się zaś obecnie przekazami bankowemi, należą albo do inteligencyi albo przebywają już czas dłuższy w Ameryce, dla szerszych jednak kół emigrantów, ruch przekazowy bankowy długo jeszcze niedostępnym będzie a to tem bardziej, że ilość i rozmieszczenie biur bankowych, nie może być ani tak liczne ani rozpowszechnione jak urzędy pocztowe; wysyłka więc pieniędzy z miejscowości odległych od większych miast i miasteczek, przedstawia dla nadawcy wiele niedogodności. Opłata a mianowicie prowizya przy przekazach bankowych jest znacznie niższą jak porto od przekazów pocztowych, nie przewyższa 1% lecz opłata ta znacznie wzrasta, jeżeli adresat mieszka w miejscowości, w której niema filii banku a przekazana kwota za pośrednictwem poczty musi być doręczoną.

Zaprowadzenie jednak stosunków bezpośrednich między krajowemi instytucyami finansowemi a solidnemi amerykańskiemi, miałoby pierwszorzędne znaczenie dla tych emigrantów, którzy obeznani z ruchem czekowym bankowym, dzisiaj używają go za pośrednictwem banków niemieckich lub czeskich a nie mniej dla tych wychodźców, którzy nie pozostawiwszy zaufanych w kraju, chcieliby oszczędności swoje do czasu powrotu lokować w Banku krajowym. Lokacya oszczędności w instytucyi krajowej za pośrednictwem banku amerykańskiego pozostającego z nią w stosunkach handlowych jest wielkiem ułatwieniem, otwarty rachunek bieżący między instytucyami korespondującemi w krótkiej drodze i bez kosztów, życzeniom składających zadosyć czyni. Świadomość nareszcie między emigracyą, że może pewnie lokować swoje oszczędności w instytucyach krajowych, ochroni wielu przed wyzyskiem tych banków amerykańskich, których trwałość i pewność problematyczna często rujnuje łatwowiernych wierzycieli.

Komisya bankowa z powyższych względów wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy zaprowadzenia obrotu przekazowego bezpośredniego między Stanami Zjednoczonemi Ameryki i Galicyą a to za pośrednictwem Banku krajowego i Kasy oszczędności lwowskiej.

Wzywa się c. k. Rząd, aby użył wszelkich środków zaradczych, w celu zapobieżenia nadużyciom, powtarzającym się co raz częściej z listami nadsyłanemi z Ameryki.

Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z rządem Stanów Ztednoczonych Ameryki Północnej starał się opłaty od listów pieniężnych i przekazów wysyłanych z Ameryki znacznie obniżyć.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Maryewski.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 1867.

Lwów, dnia 31. października 1904.

Alcg. 424

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o wniosku posła Tomaszewskiego i tow. z projektem ustawy o poborze opłat od majątków podlegających należytości ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z 6. października 1904 przydzielonym został komisyi podatkowej wniosek posła Tomaszewskiego i tow. o ustanowienie opłat od majątków podlegających należytości ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego. Komisya uznaje ze wszech miar usprawiedliwionem dążenie do zwiększenia funduszu szkolnego krajowego, który wobec rosnących coraz bardziej potrzeb szkolnictwa ludowego potrzebuje rzeczywiście zasilenia — uznaje też wskazanem wynalezienie nowych źródeł tegoż zasilenia.

Nasuwają się jednak poważne wątpliwości, czy należy sięgać do źródła wskazanego wnioskiem p. Tomaszewskiego i obciążać na rzecz funduszu szkolnego krajowego nowemi opłatami majątki podlegające należytości ekwiwalentowej.

Należytość ekwiwalentowa jest wedle swej natury wynagrodzeniem Skarbowi Państwa ubytku, który powstaje przez to, że majątki takowej podlegające nie znachochodząc się w posiadaniu osób fizycznych, nie podlegają częstym przeniesieniom własności — ekwiwalent jest zatem równoważnikiem należytości od przeniesienia własności tak aktami między żyjącymi, jakoteż aktami na wypadek śmierci.

Ten charakter ekwiwalentu stwierdzają wyraźnie orzeczenia Trybunału administracyjnego z 8. lipca 1884 l. 2199 i z 19. listopada 1889 l. 9961. Opłaty na rzecz funduszu szkół ludowych pobierane bywają jednak w myśl obowiązujących ustaw jedynie od spadków t. j. przeniesień majątkowych na wypadek śmierci — projektowane opłaty zatem dotknęłyby także przeniesienia własności majątków ekwiwalentowych między żyjącymi, wobec czego majątki te opłacałyby należytość na fundusz szkół ludowych w tych wypadkach, w których majątki osób fizycznych tej należytości nie opłacają.

Z drugiej strony niepodobna nie stwierdzić, że podstawą wymiaru należytości ekwiwalentowej t. j. przypuszczenie, że majątki odnośne, gdyby były w ręku osób

fizycznych, byłyby co dziesiąć lat przedmiotem przeniesienia własności — jest nieuzasadnioną i nie odpowiada stosunkom rzeczywistym, wśród których majątki w tak krótkich odstępach czasu z reguły nie bywają przenoszone i że podstawą tej fikcyi są względy czysto fiskalne.

Gdy zatem majątki należytości ekwiwalentowej podlegające i tak już temi tak często powtarzającemi się opłatami aż nadto są obciążone, — to wątpić należy, czy byłoby rzeczą sprawiedliwą nakładać na nie nowe jeszcze, stosunkowo znaczne opłaty.

Zważyć nadto należy, że należytości ekwiwalentowej podlegają nie tylko wielkie majątki nieruchome pozostające w ręku zasobnych instytucyi i fundacyi, ale nadto w bardzo znacznej części majątki gmin wiejskich, jak również niezasobnych prywatnych instytucyj i stowarzyszeń, dla których obciążenie już samą należytością ekwiwalentową jest bardzo dotkliwem.

Z tych tedy przyczyn komisya podatkowa nie uważa odpowiedniem stawić wniosku na uchwalenie przedłożonej przez p. Tomaszewskiego ustawy, ze względu jednak, że rozchodzi się tutaj o sprawę na każdy sposób bardzo ważną i zasadniczą — że zasilenie krajowego funduszu szkolnego jest bezwzględnie i koniecznie pożądanem — wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. Tomaszewskiego i tow. o wprowadzenie opłat na rzecz krajowego funduszu szkolnego od majątków podlegających należytości ekwiwalentowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadnia i ewentualnego sprawozdania.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Oleśnicki.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2.035/1904. We Lwowie, dnia 7. listopada 1904.

Aleg. 125

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku posła Oleśnickiego w przedmiocie zwołania przez Wydział krajowy ankiety w celu zebrania materyałów do zamierzonej reformy austryackiej ustawy cywilnej.

Wysoki Sejmie!

Wniosek p. Oleśnickiego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1904 Komisyi prawniczej przekazany opiewa:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w pierwszej połowie 1905 zwołał ankietę złożoną z przedstawicieli wszyskich klas ludności kraju i możliwie największej liczby reprezentantów interesów tejże ludności, celem przedstawienia i obmyślenia potrzeb i postulatów na polu reformy ustawy cywilnej i żeby następnie zebrany tą drogą materyał przesłał c. k. Ministerstwu sprawiedliwości w celu zużytkowania w projekcie nowej księgi ustaw ogólnych praw obywatelskich".

Uzasadniając swój wniosek, poseł Oleśnicki wskazuje na znany powszechnie fakt, że c. k. Rząd rozpoczął akcyę celem reformy austryackiej ustawy cywilnej z roku 1811, i stara się udowodnić, że reforma taka jest niezbędną.

Co do potrzeby reformy ustawy cywilnej Komisya prawnicza zgadza się zupełnie z zapatrywaniem wnioskodawcy.

Olbrzymie postępy, jakie ludzkość w minionem stuleciu na wszystkich polach życia społecznego czyniła, wytworzyły niezliczone stosunki, dawniej nieznane, wywołały nowe zapatrywania prawne i potrzebę nowego uregulowania instytucyi prawnych, a kodeks cywilny austryacki jeszcze na schyłku ośmnastego stulecia zredagowany, nowo powstałym potrzebom społeczeństwa odpowiadać nie może.

W wielu dziedzinach prawa prywatnego starano się ustawami zadość uczynić nowym potrzebom życia praktycznego, jak np. ustawą wekslową, handlową, ustawą o stowarzyszeniach zarobkowych, ustawą hipoteczną i t. d.

Ale to wszystko nie wystarcza. Nauka nowoczesna, nowe prądy ekonomiczne i socyalne i wogóle przekonania prawne ludności wymagają gruntownej reformy ustawodawstwa cywilnego.

Chcąc wskazać te części ustawy cywilnej, które zmiany wymagają, musielibyśmy chyba przejść obowiązujący kodeks cywilny rozdział za rozdziałem, a wszędzie byśmy znaleźli powody do zmian.

Że zaś reforma ustawy cywilnej wywrzeć musi potężny wpływ na wszystkie dziedziny życia prawnego, ekonomicznego, kulturalnego i socyalnego całego społeczeństwa i poszczególnych jego członków, o tem chyba nikt wątpić nie będzie.

Z uznaniem przeto witać należy kroki c. k. Rządu, dążące do przygotowań i przeprowadzenia takiej reformy.

Lecz pamiętać należy, że odrębne właściwości kraju naszego i naszego społeczeństwa pod względem prawnym, kulturalnym, ekonomicznym i socyalnym wymagają też

szczegółowego uwzględnienia ich przy nowem kodyfikowaniu prawa cywilnego i dlatego Reprezentacya krajowa nie może pozostać biernym tylko widzem podczas akcyi Rządu reformę przygotowującej.

Owszem winna ona czujnie śledzić cały przebieg tej akcyi, i w czasie należytym przedstawić Rządowi potrzeby i żądania naszego kraju pod względem prawa cywilnego.

Reprezentacya kraju ma do tego nie tylko obowiązek ale i prawo na mocy §. 19. statutu krajowego.

Wydział krajowy powinien przeto bezustannie czuwać nad przygotowawczą akcyą c. k. Rządu w sprawie reformy ustawy cywilnej rozpoczętą, i jak najdokładniej zbadać odrębne potrzeby naszego kraju.

Komisya prawnicza sądzi, że nie należy krępować Wydziału krajowego w tej akcyi szczegółowemi poleceniami co do sposobu zbierania potrzebnego materyału i badania życzeń, przekonań prawnych i potrzeb ludności naszego kraju, lecz należy mu zostawić swobodę działania, zostawić jego uznaniu, czy, kiedy i w jaki sposób ma zwołać ankietę.

Ale już teraz Komisya prawnicza wyraża swoje zdanie, że akcya Wydziału krajowego chybiłaby celu, gdyby się na tem ograniczyła, że zebrany surowy materyał, opinie towarzystw, kół i pojedynczych osób tak, jak je otrzymał, przedłożył Rządowi.

Prawo petycyonowania konstytucyą zagwarantowane, daje „przedstawicielom wszystkich klas ludności kraju i reprezentantom interesów tejże ludności“, jak się wnioskodawca wyraża, zupełną swobodę przedstawienia Rządowi potrzeb i postulatów kraju i nie potrzeba na to pośrednictwa Wydziału krajowego

Wydział krajowy ma inne zadanie; winien on zebrany w sposób, jaki uzna za stosowny materyał opracować, rezultaty, do których dojdzie, przedstawić we formie wniosków wskazujących potrzeby i postulaty kraju i te wnioski przedłożyć Sejmowi celem powzięcia uchwał.

Sejm jest najwyższą Reprezentacyą kraju, najbardziej powołanym przedstawicielem wszystkich klas ludności i najpoważniejszym reprezentantem interesów tej ludności i powaga Sejmu najbardziej się nadaje do tego, aby przedstawił Rządowi postulata kraju w sprawie tak głęboko wnikającej we wszystkie dziedziny życia prawnego społeczeństwa, jaką jest reforma ustawodawstwa cywilnego.

Komisya prawnicza wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by pilnie czuwał nad przebiegiem akcyi przygotowawczej c. k. Rządu dążącej do reformy ustawodawstwa cywilnego, by w chwili, którą uzna za stosowną, przez zwołanie ankiety lub w inny sposób, na najszerszych oparty podstawach, starał się wybadać potrzeby, postulaty i zapatrywania prawne wszystkich warstw ludności co do reformy prawa cywilnego, uzyskany w ten sposób materyał uporządkował i opracował, a następnie wnioski swoje Sejmowi celem powzięcia uchwał przedłożył.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Fruchtman.

L. s. 1846/1904. We Lwowie, dnia 29. października 1904.

Aleg. 426

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej co do wniosku posła Filipa Włodka z dnia 13. października b. r. L. 1095/1904 o wezwanie c. k. Rządu, aby zniósł opłatę po 35 h. za doręczenia sądowe.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie §. 21. rozporządzenia c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu z dnia 3. lipca 1854 L. 269. Dz. p. p. i §. 2. rozporządzenia tych Ministerstw z dnia 28. września 1858 L. 166 Dz. p. p., uprawnione są sądy do pobierania opłaty po 35 h. za każdą uchwałę w sprawach cywilnych stronie doręczoną w miejscowości oddalonej od siedziby Sądu co najmniej o pół mili. Ustawą tą zajmywał się Sejm już wielokrotnie i w uchwalonych rezolucyach uznawał ją jako nieodpowiednią, a dla ludności naszej wiejskiej nader uciążliwą. W roku 1889 uchwalił Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, aby rzeczoną opłatę obniżył do 20 h., a w r. 1892 zażądał obniżenia takowej do 10 h., lecz na obydwie te rezolucye odpowiedział c. k. Rząd odmownie. Na wniosek byłego posła d'Abancourta była sprawa zniesienia powyższej opłaty przedmiotem obrady Sejmu w roku 1895 i w dniu 31. stycznia 1896 powziął Sejm uchwałę, wzywającą c. k. Rząd, aby wniósł w Radzie państwa ustawę, zmieniającą powołane na wstępie rozporządzenie w ten sposób, że opłaty za doręczenie uchwał sądowych stronom mają być w zupełności zniesione.

Rezolucya powyższa nie została dotychczas formalnie załatwiona, a natomiast zajmował się Wydział krajowy kwestyą załatwiania doręczeń uchwał cywilno-sądowych stronom na wsi zamieszkałym, tem spowodowany, że c. k. Rząd wprowadzając w życie ustawę z 1. sierpnia 1895 L. 113. Dz. p. p. i instrukcyę sądową z dnia 5. maja 1897 L. 112. Dz. p. p., zażądał opinii Wydziału krajowego co do ewentualnego posługiwania się urzędami gminnymi w doręczaniu uchwał gminom.

Wedle sprawozdania z czynności departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 1. listopada 1896 do 30. października 1897 tudzież za czas od 1. listopada 1897 do 16. listopada 1898, oświadczył się Wydział krajowy na podstawie zasięgniętej opinii Wydziałów powiatowych przeciw posługiwaniu się urzędami gminnymi, a natomiast zażądał wprowadzenia liczniejszych urzędów pocztowych i wprowadzenia instytucyi listonoszów wiejskich, którzyby funkcyę doręczania uchwał sądowych spełniali. Wedle sprawozdania dalszego za czas od 16. listopada 1898 do 15. listopada 1899 ponowił Wydział krajowy wezwanie do c. k. Rządu o wprowadzenie instytucyi listonoszów wiejskich, a reskryptem z dnia 18. lipca 1899 L. 29.218 zapowiedziało c. k. Ministeryum handlu, iż instytucyę listonoszów wiejskich w miarę potrzeby

wprowadzi. Odezwą c. k. Dyrekcyi pocztowej we Lwowie z dnia 24. września 1899 L 76. (alegat 5. do sprawozdania z czynności departamentu VI. za r. 1898/1899) zaznacza Dyrekcya, iż gminy sprzeciwiają się wprowadzeniu instytucyi listonoszów wiejskich, pomimo, iż opłata doręczania jest mała, bo wynosi tylko 12 h. łącznie z portem pocztowem, a Wydział krajowy wyraża w swojem sprawozdaniu nadzieję, iż mu się uda przekonać gminy o dobrodziejstwie powyższego sposobu doręczania uchwał, ponieważ przez wprowadzenie instytucyi listonoszów wiejskich koszta doręczania uchwał sądowych dla osób na wsi zamieszkałych zostałyby poważnie obniżone a na razie nie można się spodziewać uchwalenia ustawy co do bezpłatnego doręczania uchwał cywilno-sądowych przez woźnych lub posłańców sądowych, przeto Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej wprowadził w kraju naszym liczniejsze urzędy pocztowe i rozpowszechnił instytucyę listonoszów wiejskich, któraby również spełniała funkcyę doręczania uchwał sądowych.

Przewodniczący:
Dr. Władysław Czaykowski.

Sprawozdawca:
Schätzel.

Ls. 1814.

We Lwowie dnia 28. października 1904.

Alog 427

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Jana Gnoińskiego w przedmiocie wyznaczenia kwoty 25.000 koron na cel wycieczek młodzieży szkolnej po kraju.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Jana Gnoińskiego brzmi: Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wypracował program wycieczek po kraju młodzieży szkolnej w towarzystwie nauczycieli i obmyślił potrzebne na ten cel fundusze w granicach kwoty 25.000 koron rocznie. Wniosek ten domaga się gremialnych wycieczek młodzieży po kraju wogóle. Petycye Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych, petycye grona nauczycielskiego seminaryów w Tarnowie i w Rzeszowie, oraz grona nauczycieli szkoły garncarskiej w Kołomyi, żądają tego samego dla uczniów tych zakładów. Widocznie jest to potrzeba odczuwana przez szersze koła w kraju, albowiem słusznie nie jednego myślącego uderzać niemile musi tak często u nas, zwłaszcza u uboższej młodzieży naszej rażąca zupełnie nieznajomość kraju. Ale w tym powyższym wniosku posła Jana Gnoińskiego tkwi także głębsza myśl obudzenia lub wzmocnienia w sercach młodzieży naszej poszanowania i miłości dla wszystkiego, co swojskie, co ojczyste. Wprawdzie srogie wojny i napady Turków i Tatarów w przeszłych wiekach zniszczyły wiele zabytków, mamy jednak zawsze jeszcze nasz wspaniały Kraków i w niektórych innych miejscowościach trochę cennych pamiątek jak w Tarnowie, Rzeszowie, Brzeżanach, Podhorcach itp. Wreszcie kraj nasz choć pod względem przemysłu i sztuki zaniedbany, jest on od przyrody nader hojnie obdarzony i są w nim okolice prawdziwie czarujące. Tu nie chodzi z pewnością szanownemu wnioskodawcy o bezmyślne rozwłóczanie dziatwy, ale o rozumne zapoznanie starszej młodzieży naszych szkół średnich z zabytkami świetnej naszej przeszłości i z tym pięknym naszym krajem. Takie wycieczki dobre zorganizowane, odbywające się pod kierownictwem wykształconego i co piękne i szlachetne odczuwającego nauczyciela lub przewodnika, mogłyby być bardzo pożyteczne dla naszej młodzieży, która jest wszędzie, ale u nas może więcej jeszcze niż gdzie indziej wrażliwą — a nic tak nie uszlachetnia duszy młodzieńca, jak to, co piękne i wzniosłe. To też gdybyśmy tylko mieli na to fundusze, komisya szkolna chętnie przychyliłaby się do wniosku posła Gnoińskiego. Ale wobec smutnego położenia finansowego kraju może tylko, uznając doniosłość tego wniosku,

zalecić Wydziałowi krajowemu, żeby w przyszłości, jeżeli na to znajdzie środki, starał się przynajmniej skromnemi zasiłkami zachęcać i subwencyonować te wycieczki młodzieży starszej szkół średnich i seminaryów nauczycielskich, które będą dobrze zorganizowane i będą mieć pewne, z inicyatywy może prywatnej zebrane, lecz zawsze jeszcze nie wystarczające fundusze.

W myśl powyżej wyłuszczonego zdania komisya szkolna przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu, aby o ile na to fundusze wystarczą, przychodził z pomocą prywatnej inicyatywie w urządzeniu, wedle wniosku posła Gnoińskiego dobrze zorganizowanych wycieczek młodzieży szkolnej po kraju.

Tem samem zostają załatwione petycye do l. 1109, 1110, 1111 i 1257.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Cielecki.

Z drukarni Ludowej we Lwowie

L. S. 2.706/05.

Aleg 428

Wniosek.

Wysoki Sejm uchwali:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski w przedmiocie uregulowania płac nauczycielstwa ludowego, przeznaczając na cel pole szenia płac odpowiednią wydatną kwotę wedle możności już na r. 1906.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawcy:
Małachowski *w. r.*
Głąbiński *w. r.*

Michalski, Buynowski, Rayski, Tomaszewski, Fruchtmann, Vayhinger, Huza, Wurst, Maryewski, Łazarski, Bednarski, Merunowicz, Witosławski, Widl, Loewenstein, Jahl Schätzel.

Ls. 2.707/05.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu opracowanie projektu zaopatrzenia wszystkich gmin w kraju w stosowne budynki dla szkół ludowych, a to w przeciągu pięciu lat.

Projekt ten wraz z planem zaciągnięcia na ten cel potrzebnej pożyczki krajowej i planem amortyzacyi tejże przedłoży Wydział krajowy na następną sesyę Sejmowi.

We Lwowie, dnia 14. października 1905

Wnioskodawca
Jan Stapiński *w. r.*

Bojko, Krempa, Oleśnicki, F. Włodek, Kramarczyk, Korol, Barabasz, Huryk, Szwed, Wilczkiewicz, Maiss, Maryewski, Szponder, Potoczek, Mogilnicki, Staruch.

Ls. 2.708/05.

Aleg. 4:30

Wniosek.

Z uwagi na wyjątkową drożyznę, jaka zwłaszcza w ostatnich czasach zapanowała na zachodzie kraju, w powiecie bialskim, na granicy Ślązka austryackiego i pruskiego, —

z uwagi, że nauczycielstwo w tym powiecie, przy dotychczasowych skromnych płacach, nawet najniezbędniejszych potrzeb życia pokryć nie może, —

z uwagi na brak nauczycieli w powiecie bialskim, i na mnożące się wypadki opuszczania posad szkolnych przez nauczycieli, właśnie z powodu wielkiej drożyzny w powiecie, —

z uwagi, że na zachodniej granicy kraju, w bialskim powiecie, silny zastęp poważnych i należycie uposażonych nauczycieli powinien być utrzymany ze względów narodowych i ogólno krajowych, —

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy bezzwłocznie i to w obecnej sesyi uchwalić dla nauczycielstwa w powiecie bialskim nadzwyczajną subwencyę z powodu drożyzny w wysokości co najmniej trzydziestu procentów (30%) dotychczasowych płac nauczycieli.

We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Wnioskodawca:
Łazarski w. r.

Maiss, Schätzel, Witosławski, Tarnawski, Małachowski, Jahl, Wesoliński, Tomaszewski Maryewski, Buynowski, Bednarski, Kramarczyk, Szwed, Potoczek.

Ls. 2.709/05.

Aleg. 131

Wniosek

posła ks. Szpondera i towarzyszy.

Zważywszy, że c. k. Urząd podatkowy niejednokrotnie wzywa strony do powtórnego zapłacenia podatku należytościowego przez strony już raz uiszczonego,

zważywszy, że c. k. Urząd podatkowy pomimo wykazania się kwitem, dowodzącym uiszczenie wspomnianego podatku, ściga kontrybuenta środkami prawnymi celem zmuszenia go do zapłacenia podatku już raz uiszczonego,

zważywszy, że kontrybuent, nie chcąc poraz wtóry tego samego podatku opłacić zmuszony jest się bronić, co za sobą pociąga najmniej uzasadnione wydatki,

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd do wydania w odpowiedniej drodze rozporządzenia dla c. k. Władz skarbowych, żeby przeciw stronom po wykazaniu się przez nie kwitem z zapłacenia podatku należytościowego nie stosowały środków prawnych celem zmuszenia ich do powtórnego płacenia podatku aż do urzędowego zbadania, czy ten podatek został w istocie zapłacony, czy nie.

We Lwowie, dnia 17. października 1904 r.

Wnioskodawca:
***Ks. Szponder** w. r.*

Kramarczyk, Wilczkiewicz, Oleśnicki, Mazikiewicz. Effinowicz, Korol, Bojko, F. Włodek, Wesoliński, Krempa, Bohaczewski, Stapiński, Potoczek, Huryk, Barabasz.

Ls. 2.710/05.

Aleg. 432

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 16. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. Nr. 9. Dz. u. kr. względnie ustawy z 21. marca 1888. Nr. 40. Dz. u. kr.

Art. I.

Postanowienia §. 16. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. Nr. 9. Dz. u. kr. względnie ustawy z 21. marca 1888 Nr. 40. Dz. u. kr, tracą moc obowiązującą w dotychczasowem swem brzmieniu, a w miejsce ich wchodzą w życie następujące postanowienia:

§. 16.

Każdy członek gminy, opłacający co najmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, jak niemniej każdy właściciel przydzielonej do gminy posiadłości tabularnej, stanowiącej odrębne ciało tabularne, a nie utworzonej z własności tabularnej na mocy ustawy o włościach rentowych z 17. lutego 1905 Nr. 40. Dz. u. kr., od której roczna należytość w realnych podatkach państwowych, t. j. domowym i gruntowym wynosi co najmniej sumę 50 K., ma prawo być bez wyboru członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem państwa austryackiego, a nie zachodzi względem niego żadna z przyczyn wykluczających lub wyłączających, wymienionych w §§. 3. 10 i 11. ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności spełnia to prawo jej prawny zastępca lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, a wszystkie inne osoby mające to prawo, mogą wykonywać go przez pełnomocników.

Współwłaściciele realności upełnomocniają na członka Rady gminnej jednego z pomiędzy siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru zastępować nie może, kto nie jest obywatelem austryackim, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności wykluczające lub wyłączające wymienione w §§. 3 10. i 11. ordynacyi wyborczej dla gmin. Zastępca może zastępować tylko jedną osobę, jeżeli zastępca już co do swej osoby należy do Rady gminnej, głos jego ma być przy głosowaniu podwójnie liczony.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczа się Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Wnioskodawca:
***Oleśnicki** w. r.*

Korol, Effinowicz, Barabasz, Ostapczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk, Stapiński, F. Włodek, Krempa.

Ls. 2.711/05.

Aleg. 433

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa.

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienie §. 8. ordynacyi wyborczej powiatowej.

Art. I.

Postanowienia §. 8. ord. wyb. powiatowej tracą w dotychczasowem brzmieniu swą moc obowiązującą, — a w miejsce ich obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 8.

Prawo wyboru członków rady powiatowej w kuryi gmin wiejskich mają także obywatele państwa austryackiego, którzy posiadają w powiecie majątki ziemskie tabularne i opłacają roczną sumę nie mniejszą jak 50 K. a nie dosięgają 200 K. podatków bezpośrednich, o ile posiadłość ich nie została utworzoną z własności tabularnej na mocy ustawy o włościach rentowych z dnia 17. lutego 1905 Nr. 40 Dz. u. kr.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Korol, Effinowicz, A. Barabasz, Ostapczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Krempa, F. Włodek, Stapiński, Moyilnicki, Staruch, Ochrymowicz, Glidziuk.

Ls. 2.712/05.

Aleg. 4:4

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . zmnieniająca postanowienia §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej względnie ustawy z 26. czerwca 1887 Nr. 46. Dz. u. kr.

Art. I.

Postanowienia §. 14. sejmowej ordynacyi wyborczej względnie ustawy z 26. czerwca 1887 Nr. 46. Dz. u. kr. tracą swą moc obowiązującą, a w miejsce ich wchodzi w życie następujące postanowienie:

§. 14.

Pełnoletni, do związku austryackiego państwa należący właściciele posiadłości tabularnej do związku gminy nie należącej, od której należytość roczna w realnych podatkach państwowych wynosi co najmniej 50 K., a nie dosięga pełnej sumy 200 koron, mają z uwzględnieniem postanowień ustawy z 20. września 1866 (Nr. 23. Dz. u. i rozp. kraj.) — o ile posiadłość ich nie została utworzoną z własności tabularnej na mocy ustawy o włościach rentowych z dnia 17. lutego 1905 Nr. 40. Dz. u. kr. — jako wyborcy mieć udział w wyborze posła z gmin wiejskich tego okręgu wyborczego, w którym posiadłość ta leży.

Z pomiędzy kilku właścicieli takiej posiadłości, ten tylko może być wyborcą, którego wszyscy do tego upoważniają.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministerstwu spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 14. października 1905.

Wnioskodawca:
***Oleśnicki** w. r.*

***Staruch**, Korol, Effinowicz, Barabasz, Ostapczuk, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Ochrymowicz, Glidziuk, Stapiński, F. Włodek, Krempa.*

Ls. 2.731/05.

Aleg 435

Wniosek.

Zważywszy, że mamy w kraju tylko trzy seminarya żeńskie;

że we wschodniej Galicyi jest jedyne seminaryum we Lwowie, a tem samem dla mniej zamożnych zamiejscowych uczennic niedostępne;

że nowe seminaryum żeńskie w wschodniej części Galicyi pożądane jest tak ze względów na brak stanu nauczycielstwa na prowincyi, jakoteż dla braku stosownych zakładów naukowych wyższych dla dziewcząt;

że w braku publicznego seminaryum powstało już w Brzeżanach przed kilku laty seminaryum prywatne prowadzone zabiegami i nakładem osób prywatnych, lecz dla braku materyalnych środków o własnych siłach dłużej utrzymać się nie da;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jaknajrychlej przystąpił do założenia seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Brzeżanach.

We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Wnioskodawca:
Schätzel *w. r.*

Maiss, Huza, Tomaszewski, Bednarski, Maryewski, Wurst, Wiśniewski, Tarnawski, Michalski, Łazarski, Fruchtmann, Sala, Buynowski, Małachowski.

Ls. 1961

We Lwowie dnia 3. listopada 1904.

Aleg. 436

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku p. ks. Wilczkiewicza o przyznanie urzędom gminnym i parafialnym prawa uwolnienia od opłat za rekomendacye korespondencyj urzędowych.

Wysoki Sejmie!

W ślad ustawy z 2. października 1865 N. 108 Dz. u. p. o bezpłatnem używaniu c. k. zakładów pocztowych a mianowicie w ślad artykułu II. l. b. 8 przysługa urzędom gminnym i urzędom parafialnym prawo wolności od opłaty porta pocztowego, natomiast art. IV. tejże ustawy stanowi, że uwolnienie od należytości rekomendacyjnych przysługuje tylko c. k. władzom i urzędom w artykule II. l. 1 i 2 wymienionym do których urzędy gminne i parafialne nie są zaliczone.

Poseł ks. Wilczkiewicz domaga się we wniosku swoim zmiany art. IV. w tym kierunku, ażeby także urzędy gminne i parafialne mogły korzystać z uwolnienia od należytości rekomendacyjnych w wypadkach, w których ważność korespondencyi tego wymaga. Sejmowa komisya prawnicza nie może odmówić słuszności żądań wnioskodawcy, a to z następujących powodów: Od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 2. października 1865 N. 108 dz. u. p. wzmogły się agendy urzędów gminnych a mianowicie w poruczonym zakresie działania do tego stopnia, że obejmują one różnorodne interesy państwowe nieraz bardzo doniosłego znaczenia i czy to rozchodzi się o odpowiedzi na wezwania władz rządowych, czy o sprawozdanie o uskutecznionych na żądanie władz zarządzeniach, czy o przesłanie dowodu na dokonane doręczenie rozmaitych pism rządowych w szczególności takich, które z terminem są związane, — we wszystkich tych wypadkach pewność dojścia korespondencyi do rąk właściwych i w czasie właściwym jest wielkiej wagi, bo może być rozstrzygającą nie tylko w sprawach prywatnych, ale i w sprawach publicznej natury jak n. p. w sprawach wojskowych, w sprawach co do tępienia zaraz bydlęcych, w sprawach wyborczych i t. p. Nietylko więc urzędom gminnym, ale w pierwszym rzędzie władzy państwowej zależy i zależeć powinno na pewności akuratnego i prawidłowego doręczenia korespondencyi, co tylko prrez rekomendacyę może być uskutecznionem.

Tak samo ma się rzecz przy korespondencyach urzędów parafialnych, gdzie niejednokrotnie od należytego doręczenia takiej korespondencyi zawisł los spraw prywatnych i spraw publicznych a to tembardziej, że urzędy parafialne są uprawnione do wydawania świadectw t. z. metryk urodzenia, ślubu i śmierci, albo też urzędowych wykazów popisowych a świadectwa te i wykazy są stanowczym dowodem w spra-

wach daleko sięgających w wyniki prywatnych i publicznych stosunków. Czy to rozchodzi się o zawarcie związków małżeńskich, czy o prawa spadkowe, czy o zastosowanie ustaw karnych do małoletnich przestępców, czy to na innem polu prawa prywatnego i publicznego, dokumenty wydawane przez urzędy parafialne mają decydujące znaczenie.

W wypadkach więc, w których urzędy gminne i urzędy parafialne działają i wykonują swoje czynności w interesie państwa jako autoryzowane organa państwowe a korespondencye ich mogą mieć doniosły wpływ na przebieg spraw czy to publicznych, czy też prywatnych ale od jurysdykcyi państwowej zawisłych, — w tych wypadkach powinno się nawet zalecać rekomendowanie korespondencyi dla tem większej pewności należytego doręczenia.

Gdy się nadto zważy, że przy rozgałęzionych zakładach pocztowych są także i takie urządzenia szczególnie po wsiach, które jak piesi posłańcy pocztowi, jak składnice pocztowe nie dają gwarancyi dokładnego wykonywania zadania doręczeń i mimowolnie korespondencye mogą być zatracone, — gdy dalej niepodobna wymagać, ażeby funkcyonaryusze urzędów gminnych i parafialnych z własnej kieszeni ponosili koszt rekomendowania korespondencyi ważniejszych, przeto komisya prawnicza sądzi, że należy się przychylić do wniosku posła ks. Wiczkiewicza i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej spowodował uzupełnienie ustawy z dnia 2. października 1865 N. 108 dz. u. p. o bezpłatnem używaniu c. k zakładów pocztowych w tym kierunku, ażeby także urzędom gminnym i duchownym wszystkich stopni hierarchii przysługiwało uwolnienie od należytości rekomendacyjnych w wypadkach uznanych przez te urzędy za konieczne w swoich korespondencyach.

Przewodniczący:
Dr. Wład. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Rudrof.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2.852/05.

Aleg. 437

Wniosek.

Z uwagi — na potrzebę i doniosłość wykształcenia gospodyń wiejskich w różnych gałęziach gospodarstwa domowego;

z uwagi — że w kraju całym niema dotąd ani jednej krajowej szkoły gospodyń wiejskich;

z uwagi — że istniejąca powiatowa szkoła gospodyń wiejskich w Albigowej wykazuje znaczny i coraz większy napływ kandydatek, córek włościan;

z uwagi — że powiat jasielski zarówno ze względu na potrzeby i warunki gospodarstw włościańskich, jak ze względu na ogólny pomyślny stan oświaty ludności szczególniej do założenia takiej szkoły się nadaje,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi wnioski:

1. w sprawie organizacyi powiatowych szkół gospodyń wiejskich, subwencyonowanych przez kraj;

2. aby przedłożył wniosek w spawie założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich w powiecie jasielskim, która byłaby wzorem dla szkół powiatowych i przy której odbywałyby się kursa dla wykształcenia nauczycielek do powiatowych szkół gospodyń wiejskich.

We Lwowie, dnia 19. października 1905 r.

Wnioskodawca:
***Wesoliński** w. r.*

T. Cieński, Bojko, Krempa, F. Włodek, Szwed, Cielecki, Bednarski, Bal, Wilczkiewicz, Skołyszewski, Rayski, Tarnawski, Buynowski, Kramarczyk.

Ls. 2.853/05.

Aleg. 435

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wstrzymał egzekucyę przeciw gminie Komborni pow. Krosno o zapłatę kwoty 126 K 88 hal. szpitalowi w Budapeszcie za Agatę z Mików zam. Frencel i kwoty 1.216 K 18 hal., którą ma zapłacić Zakładowi sierót (Gizeli) w Temeszwarze za utrzymanie Mateusza Prejsnera.

Zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby należytości te wypłacił z funduszów krajowych.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca
Jan Stapiński w. r.

Vayhinger, Rayski, Tomaszewski, Witosławski, Skołyszewski, Tarnawski, Buynowski, Bojko, Bednarski, Szwed, Kolischer, Krempa, Włodek, Kramarczyk.

Ls. 2.851/05.

Aleg 1399

Wniosek.

Gdy z praktycznego codziennego życia okazuje się, iż przy szkołach ludowych na wsi czas trwania wakacyi szkolnych przez dwa miesiące t. j. lipiec i sierpień jest bezwarunkowo za krótki, ze względu, iż na wsi dzieci obowiązane do szkoły aż do 12. roku życia, dzisiaj przy wielkim braku robotnika i sługi w bardzo wielu wypadkach stają się rodzicom w domu i przy pracy na roli koniecznie potrzebne i użyteczne jako to do paszenia trzody i t. p. łatwych prac;

Zważywszy, iż wobec dzisiejszych ustaw o przymusie posyłania dzieci do szkoły, te ulgi dla rodziców na wsi stoją w kolizyi z przepisami ustaw szkolnych, z czego wynikają nieraz dotkliwe kary szkolne i z tego powodu nadzwyczajna niechęć do urządzenia szkół etatowych, gdy obok tego prywatne szkółki po wsiach nie mające przymusu, a egzystujące tylko w zimowej porze, kiedy dzieci rodzicom wcale nie są potrzebne, cieszą się nadzwyczajnem zaufaniem i pożytek z nauki krótszej daleko większe skutki przynosi, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W szkołach ludowych wyłącznie wiejskich o charakterze niższego typu czas wakacyj szkolnych pozostaje ten sam jak dotąd, t. j. lipiec i sierpień, zaś przymus szkolny ogranicza się na miesiąc czerwiec i wrzesień.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca:
Kramarczyk w. r.
Szwed w. r.

Krempa, Skołyszewski, Stojałowski, Effinowicz, Bojko, Stapiński, Huryk, Potoczek, Szponder, Żardecki, F. Włodek, Oleśnicki, Wilczkiewicz, Barabasz, Cielecki, Wesoliński.

Ls. 2.850/05.

Aleg 440

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby zbadał i poddał rzeczowej krytyce dziś sługi obowiązujący regulamin służbowy, poprawił go w duchu postępowym chrześcijańskiej wolności i równości i z odpowiednim projektem poprawionego regulaminu na następującej sesyi przed Sejm wystąpił.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca:
Ks. Wilczkiewicz *w. r.*

Skołyszewski, Traczewski, Rayski, Małachowski, Vayhinger, Tarnawski, Witosławski, Buynowski, Tad Cieński, Rudrof, Bohaczewski, Wesoliński, Oleśnicki, ***Krempa****, F. Włodek, Szwed, Mazikiewicz, L. Cieński.*

Ls. 2.849/05.

Aleg 141

Wniosek.

Z uwagi na panującą od lat kilku drożyznę na kresach naszego kraju, a w szczególności w powiecie Żywieckim, położonym na granicy Węgier i Szląska austryackiego;

Z uwagi, że nauczycielstwo w tym powiecie przy kromnej swej płacy, nawet najniezbędniejszych potrzeb swego życia pokryć nie może;

Z uwagi, że w pobliskim Szląsku nauczyciele są dobrze uposażeni, a z powodu niedostatku i drożyzny w powiecie Żywieckim powstają częste wypadki opuszczania posad szkolnych;

wnoszą przeto podpisani:

Aby Wysoki Sejm nauczycielstwu powiatu Żywieckiego nadzwyczajną subwencyę z powodu drożyzny w wysokości 20% ich dotychczasowej płacy uchwalić raczył.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Wesoliński, Oleśnicki, F. Włodek, Krempa, Bohaczewski, Wilczkiewicz, Bojko, Korol, Mazikiewicz, Maiss, Skołyszewski, Potoczek, Łazarski, Rayski.

Ls. 2.848/05.

Aleg 112

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawę krajową z dnia 15. sierpnia 1895 Nr. 62. Dz. u. i r. kr., ograniczającą zwolnienie od przymusu notaryalnego umowy zawarte między stronami (hypoteczne drobiazgowe) do kwoty tylko 100 kor. — chociaż ustawa państwowa z dnia 5. czerwca 1890 Nr. 109. Dz. p. p. zwolnienie przyznaje aż do kwoty 200 kor., zmienia się w ten sposób, żeby umowy aż do 200 kor. były wolne od przymusu notaryalnego, — i poczytywane za sprawy hypoteczne drobiazgowe.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca
Stojałowski *w. r.*

Szajer, Wilczkiewicz, Wesoliński, Kramarczyk, Zardecki, Oleśnicki, Bojko, Szponder, Skołyszewski, Szwed, Bohaczewski, Huryk, Ostapczuk, Krempa, Potoczek.

L. S. 2.854/05.

Aleg. 443

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozporządzeniem wykowawczem do ustawy o nowych taryfach dla podwód objaśnił i postanowił:

1. że nowa taryfa za podwody ma zastosowanie nietylko w wypadkach dostarczania podwód dla wojska, ale także w razie dostarczania podwód dla c. k. władz politycznych, jak geometrów, żandarmów i t. d.

2. że władze wojskowe nie powinny obchodzić przepisów nowej ustawy przez zawieranie prywatnych umów z przedsiębiorcami-spekulantami, ani też z właścicielami podwód poza przestrzenią maksymalną.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca:

***Ks. Stojałowski** w. r.*

Bohaczewski, Ostapczuk, Huryk, Potoczek, Żardecki, Szponder, Skołyszewski, Oleśnicki, Kramarczyk, Szwed, Krempa, Bojko, Wilczkiewicz, Wesoliński, Szajer.

Ls. 2.912/05.

Aleg. 444

Wniosek.

Zważywszy, że kraj nasz należy w państwie austryackiem do najbardziej opuszczonych pod względem szkolnictwa,

zważywszy, że w powiecie Tarnobrzeskim, liczącym 74 gmin wiejskich z miasteczkami, których jest 5, nie ma żadnej szkoły średniej,

zważywszy, że z tego powiatu więcej aniżeli 400 uczniów uczęszcza do szkół średnich, przeważnie do gimnazyów w Rzeszowie, Tarnowie, Krakowie, Dębicy i Mielcu,

zważywszy, że gimnazya obecnie znajdujące się, są przepełnione a szczególnie nowo założone gimnazyum w Mielcu, w którym oprócz 94 uczniów zapisanych, 40 uczniów nie przyjęto dla braku miejsca,

zważywszy wreszcie, że czynniki miejscowe jak gmina miasta Tarnobrzegu, Rada powiatowa oraz okoliczne gminy wiejskie skłonne są do poniesienia bardzo znacznych ofiar pieniężnych jedynie w tym celu, ażeby można uzyskać utworzenie szkoły średniej w Tarnobrzegu,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do założenia szkoły państwowej średniej w Tarnobrzegu.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca
Franciszek Krempa w. r.

Stapiński, F. Włodek, Bojko, Wesoliński, Ostapczuk, Stojałowski, Szponder, Szwed, Barabasz, Kramarczyk, Potoczek, Żardecki, Szajer, Huryk, Korol.

Ls. 2.913/05.

Aleg 445

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie założył w Samborze gimnazyum z językiem wykładowym ruskim.

We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Wnioskodawca:
Korol *w. r.*

Szeptycki, *Czechowicz*, *Mogilnicki*, *Mazikiewicz*, *Effinowicz*, *Szajer*, *Huryk*, *Barabasz*, *Stojałowski*, *Bohaczewski*, *Glidziuk*, *Ostapczuk*, *Staruch*, *Ochrymowicz*, *Oleśnicki*.

Ls. 2.911/05.

Aleg. 446

Wniosek.

Ze względu, że w roku bieżącym w szczególności, a w latach ostatnich wogóle ceny artykułów spożywczych w powiecie Myślenickim niezmiernie poszły w górę tak, że przy wielkim nadto wyzysku ze strony pośredników, podrożenie ich zupełnie zwichnęło równowagę budżetu nauczycieli ludowych, opartego na stałej, a niezmiernie skromnej płacy,

Ze względu, że powiat Myślenicki ucierpiał bardzo w r. 1904 z powodu posuchy i braku paszy, skutkiem czego ilość bydła niezmiernie się zmniejszyła, a mięso podrożało,

Ze względu, że powiat Myślenicki jest miejscem zaopatrywania się wielu miejsc kąpielowych w artykuły spożywcze, co z powodu położenia górskiego i nieurodzajności ziemi tem większe, cały rok trwające, ich podrożenie sprowadza,

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nauczycielstwu ludowemu powiatu Myślenickiego przyznaje się aż do chwili uregulowania płac według norm, mających być uchwalonemi, dodatek drożyźniany o wysokości odpowiedniej procentowemu podniesieniu cen mięsa i innych artykułów żywności wedle wniosku Wydziału krajowego, który tenże w porozumieniu z Radą szkolną krajową jeszcze w ciągu obecnej sesyi Sejmu przedłożyć zechce.

II. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby zechciał w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadać i ewentualnie przedłożyć wnioski, celem założenia krajowego Stowarzyszenie spożywczego dla nauczycieli ludowych z siedzibą we Lwowie i filiami komisowemi we wszystkich miastach powiatowych dla dostarczania nauczycielom różnych artykułów, jeżeli nie konsumcyjnych, to przynajmniej domowego i osobistego użytku po cenach jak najbardziej zbliżonych do kosztów produkcyi i Zarządu.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca:

Kazimierz Lubomirski *w. r.*

Baworowski, Szajer, Tyszkiewicz, Jaworski, Michałowski, Vayhinger, Bal, L. Cieński, Stojałowski, Kramarczyk, Mycielski, Skołyszewski, Buynowski, Tomaszewski, Maryewski, Szwed.

Ls. 2.862/1905. We Lwowie dnia 12. października 1905.

Aleg 417

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w sprawie przeznaczenia funduszu ś. p. Ksawerego Polanowskiego na rzecz szkoły ludowej w Równi w powiecie Lisko.

Komisya szkolna wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Kapitał pochodzący z zapisu ś. p. Ksawerego Polanowskiego na rzecz szkoły ludowej w Równi w powiecie Liskim przechowany w Wydziale krajowym, ulokowany w papierach wartościowych nominalnej wartości 4.700 K i w książeczce Banku krajowego na 65 K 70 g, razem w sumie 4.765 K 70 g, przekazuje Sejm na własność funduszowi szkolnemu miejscowemu w Równi z tem przeznaczeniem, że dochody z tego kapitału począwszy od r. 1906 mają być używane na pokrywanie nadzwyczajnych wydatków na budynek szkolny w Równi określonych w Art. 9. ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Kramarczyk.

Ls. 2.861/1905. We Lwowie, dnia 17. października 1905.

Aleg. 448

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o rezolucyi posła Szajera (l. s. 1.436) w sprawie zakładania szczepników przy każdej szkole ludowej na wsi.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu w dniu 19. października 1904 przy rozprawie nad sprawozdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa (patrz stenogram str. 494—495) wywiązała się obszerna dyskusya, w której różni mowcy podnosili zarzut, że nauczyciele wędrowni nie spełniają sumiennie swoich powinności, a szczególnie pod względem nauki sadownictwa i ogrodnictwa, a wina tego po części leży w tem, że żadna gmina nie posiada odpowiedniego ogrodu, gdzieby nauczyciel wędrowny demonstrować mógł praktycznie swoje teoretyczne wykłady. Na to poseł Szajer doświadczony przykładem jak w pewnych dwóch gminach kierownicy szkół pozakładali szczepniki, gdzie z wielkim pożytkiem dzieci szkolne oraz starsi nawet mieszkańcy gminy uczyli się sadownictwa i ogrodnictwa, jednakże po śmierci tychże nauczycieli ich następcy nowi zamiast rozszerzyć te zakłady naukowe na polu ogrodnictwa, zupełnie zrujnowali je i poniszczyli, a stare i młode szczepy wykarczowali i na targ wywieźli, dlatego poseł Szajer zrażony temże postępowaniem owych nauczycieli stawia rezolucyę przy tej sposobności, by drogą ussawodawstwa przymusowo przy każdej szkole ludowej, gdzie już z mocy ustawy jest dokupiony jakikolwiek kawałek pola do szkoły, by w pierwszym rzędzie na tem polu zakładać przymusowo szczepniki czyli ogródki szkolne, w których każdy nauczyciel szkolny byłby z urzędu zmuszony uczyć nie tylko dzieci szkolne, ale i starszych pragnących nabyć odpowiedniej wiedzy.

Gdy z ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych Dz. u. kr. Nr. 49 art. 6. wynika, że gminy są obowiązane dostarczyć szkole gruntu na ogród szkolny i takowe ogrody prawie przy każdej szkole wiejskiej istnieją, dlatego Komisya szkolna stawia następującą:

Rezolucyę

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k Radę szkolną krajową, aby z całym naciskiem przeprowadziła zakładanie ogrodów szkolnych przy szkołach ludowych, w których by nauczyciele obowiązani byli do praktyki z dziećmi szkolnemi i! aby zapobiegła ich niszczeniu przy zmianie nauczyciela.

Przewodniczący: ***Czartoryski.***

Sprawozdawca: ***Kramarczyk.***

LW. 95.767/905. We Lwowie, dnia 18. października 1905.

Alg. 10)

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy m. Stryja o zezwolenie na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów, widowisk, balów etc. na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 15. marca 1905 powzięła Rada miejska w Stryju następującą uchwałę:

Art. 1.

Gmina miasta Stryja pobierać będzie na rzecz funduszu miejcowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Od każdego, za opłatą wstępu urządzonego balu, pikniku, lub od każdej za opłatą wstępu urządzonej zabawy z tańcami, czy to w publicznym czy też w prywatnym lokalu, opłatę stosownie do uznania Magistratu według trzech klas po dwanaście kor., ośm kor., lub cztery korony.

Bale, pikniki lub zabawy z tańcami, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych, koncertów produkcyi sztuk konnych, ogni sztucznych, produkcyi prestydygitatorskich, magicznych i t. p., za każde przedstawienie opłatę stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron, ośm koron lub cztery korony.

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, dioramy, ciemni optycznych (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów, w miarę ich jakości i stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron, ośm

koron i cztery korony za każdy tydzień, zaś po trzydzieści sześć koron, dwadzieścia cztery korony, lub dwanaście koron za każdy miesiąc.

4. Od panoram przenośnych (skrzynkowych) tudzież od arfistów i innych muzykantów i kataryniarzy zarobkujących po ulicach placach i domach, tudzież w publicznych lokalach, opłatę po pięćdziesiąt halerzy za każdy tydzień.

5. Od produkcyj muzycznych w lokalach publicznych t. j. w restauracyach, piwiarniach, kawiarniach i szynkowniach, opłatę po sześćdziesiąt halerzy za każdy wieczór. Od produkcyi muzycznych zaś ze śpiewkami (tingle — tangle) café concert, café chantant) lub z przedstawieniami teatralnemi połączonych, opłatę za każdy wieczór po dwie korony.

Art. II.

Każde uszczuplenie dochodu z powyższych opłat, karane będzie grzywrą przypadającą funduszowi miejscowych ubogich w wysokości dwu-do pięciokrotnej opłaty uszczuplonej a wrazie niemożności ściągnięcia tej grzywny, aresztem w stosunku jednego dnia za każdych dziesięć koron grzywny.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysłuża burmistrzowi miasta względnie jego zastępcy.

Art. IV

Od wymiaru powyższych opłat tudzież od orzeczeń karnych można odwołać się w terminie i w sposób przewidziany postanowieniami ustawy z dnia 13. marca 1889 dz u kr. Nr. 24.

Powyższa uchwała została w gminie należycie ogłoszona, a przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu.

W odnośnej petycyi Magistratu z 1. maja 1905 l. 70 podniesiono, że na utrzymanie ubogich, na wsparcie dla rodzin podupadłych wydaje gmina m Stryja z bieżących funduszów corocznie znaczne kwoty, a wskutek noweli do ustawy o przynależności wydatki na ten cel w dwójnasób się zwiększą. Mając zaś do spełnienia nadto inne obowiązki wynikające z własnego i poruczonego zakresu działania, musi oglądnąć się za dochodami dla funduszu ubogich, by przynajmiej w części pokryć konieczne wydatki na utrzymanie ubogich.

Wydział powiatowy w Stryju działając z mocy §. 36. ust. o Rep. pow. w zastępstwie Rady powiatowej, zatwierdził powyższą uchwałę Rady miejskiej i popierając gorąco prośbę gminy, zaznaczył w sprawozdaniu z 21. sierpnia 1905 l. 3536, że gmina z uznania godną troskliwością dba o zaopatrzenie swych ubogich, budując dla nich domy ubogich i starając się o ich przytułek.

Wydział krajowy stwierdza ze swej strony, że podług budżetów gminnych wydatki na cele zaopatrzenia ubogich z każdym rokiem wzrastają, preliminowano bowiem na ten cel:

w r. 1903	. . . .	7561 K. 70 gr.
„ 1904	. . . .	8083 „ 30 „
„ 1905	. . . .	9244 „ 50 „

W razie zatem nie uzyskania przez gminę specyalnego źródła dochodu na opędzenie niezbędnych potrzeb zaopatrzenia ubogich musiałaby ona podwyższyć dodatki gminne do podatków bezpośrednich, wynoszące w ostatnich trzech latach 18%.

Zdaniem przeto Wydziału krajowego jest wskazanem, ażeby dla ułatwienia gminie wypełniania jej ustawowego obowiązku sprawowania opieki nad ubogimi, otworzyć jej nowe źródło dochodu, a tem samem zapobiedz podwyższeniu na ten cel dodatków gminnych i dlatego Wydział krajowy popierając prośbę gminy m. Stryja, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia ..... w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Stryja na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Art I.

Gmina miasta Stryja pobierać będzie na rzecz funduszu miejscowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Od każdego, za opłatą wstępu urządzonego balu, pikniku, lub od każdej za opłatą wstępu urządzonej zabawy z tańcami, czy to w publicznym czy też w prywatnym lokalu, opłatę stosownie do uznania Magistratu według trzech klas po dwanaście kor., ośm kor., lub cztery korony.

Bale, pikniki lub zabawy z tańcami, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych, koncertów produkcyi sztuk konnych, ogni sztucznych, produkcyi prestydygitatorskich, magicznych i t. p., za każde przedstawienie opłatę stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron, ośm koron, lub cztery korony.

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, dioramy, ciemni optycznych (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów, w miarę ich jakości i stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron ośm koron i cztery korony za każdy tydzień, zaś po trzydzieści sześć koron, dwadzieścia cztery korony, lub dwanaście koron za każdy miesiąc.

4. Od panoram przenośnych (skrzynkowych) tudzież od arfistów i innych muzykantów i kataryniarzy zarobkujących po ulicach, placach i domach, tudzież w publicznych lokalach, opłatę po pięćdziesiąt halerzy za każdy tydzień.

5. Od produkcyi muzycznych w lokalach publicznych t. j. w restauracyach, piwiarniach, kawiarniach i szynkow-

niach, opłatę po sześćdziesiąt halerzy za każdy wieczór. Od produkcyi muzycznych zaś ze śpiewkami (tingle — tangle) café concert, café chantant) lub z przedstawieniami teatralnemi połączonych, opłatę za każdy wieczór po dwie korony.

Art. II.

Każde uszczuplenie dochodu z powyższych opłat, karane będzie grzywną przypadającą funduszowi miejscowych ubogich w wysokości dwu do pięciokrotnej opłaty uszczuplonej a w razie niemożności ściągnięcia tej grzywny, aresztem w stosunku jednego dnia za każdych dziesięć koron grzywny.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysługa burmistrzowi miasta względnie jego zastępcy.

Art. IV.

Od wymiaru powyższych opłat tudzież od orzeczeń karnych można odwołać się w terminie i w sposób przewidziany postanowieniami ustawy z dnia 13. marca 1889. dz. u. kr. Nr. 24.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 2.964/05.

Alleg. 459

Wniosek.

Zważywszy, że w Przemyślu drożyzna mieszkań i środków żywności postąpiła tak znacznie, że ciała autonomiczne jak Rada powiatowa, Rada miejska, instytucye finansowe, Kasa oszczędności, dwa Towarzystwa zaliczkowe i inne instytucye zmuszone były przyznać swym urzędnikom wydatny dodatek drożyźniany;

Zważywszy, że nauczyciele ludowi w Przemyślu mający płace II. klasy w czasach normalnych zaledwie wyżyć mogą ze swej skromnej dotacyi a w czasie nadzwyczajnej drożyzny wprost narażeni są na nędzę;

Wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nauczycielom szkół ludowych w Przemyślu przyznaje się nadzwyczajną sustentacyę drożyźnianą w stosunku 20% ich płac.

We Lwowie, dnia 20. października 1905.

Wnioskodawca:
Tarnawski, *w. r.*

Jahl, Bednarski, Maryewski, Wurst, Rutowski, Kolischer, Wiśniewski Ochrymowicz, Buynowski, Michałowski, Huza, Sala, Michalski, Głąbiński, Vayninger.

Ls. 2.965/05

Alg. 151

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych i wydziałowych w Stryju przyznaje się dodatek drożyźniany na rok szkolny 1905/1906 w wysokości 20% pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 20. października 1905.

Wnioskodawca:
Fruchtmann *w. r.*

Rayski, Łazarski, Traczewski, Vayhinger, Maryewski, Huza, Michałowski, Sękowski, Żardecki, Trzecieski, Tomaszewski, Krempa, Maiss, Gnoiński, Wurst, Bojko, Sala, W. Gnoiński, Michalski, Tarnawski, Buynowski, Stapiński, Wilczkiewicz, F. Włodek, Rutowski, Gorayski.

Ls. 2.968/05.

Alleg. 452

Wniosek.

Z uwagi — na groźne spustoszenia, jakie pod każdym względem wyrządza całemu społeczeństwu pijaństwo, a warstwom ubogim w szczególności;

z uwagi — że otwieranie szynków w niedziele i święta najwięcej daje sposobności do nadużywania trunków, do pijaństwa,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w uchwalić się mającej noweli do ustawy przemysłowej uwzględnił i przeprowadził zakaz otwierania szynków i sprzedaży trunków w niedziele i święta katolickie, a to od godziny 6-ej wieczór dnia poprzedzającego do godziny 6-ej rano dnia następnego.

We Lwowie, dnia 21. października 1905 r.

Wnioskodawca:
Wesoliński *w. r.*

Gniewosz, Bojko, Krempa, Szponder, Wilczkiewicz, Żardecki, Szwed, Kramarczyk, Potoczek, L. Cieński, Truskolaski, F. Włodek, Trzecieski, Tad. Cieński, Gnoiński.

Ls. 2.967/05.

Al. 173

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesyi sejmowej przedłożył Sejmowi projekt zniesienia myt na drogach i mostach krajowych, a na pokrycie obecnych dochodów mytniczych wstawił do budżetu dodatek do podatków.

We Lwowie, dnia 21. października 1905.

Wnioskodawca:
St. Potoczek *w. r.*

Wesoliński, Kramarczyk, Szwed, Szponder, Stojałowski, Bojko, Krempa, F. Włodek, Skołyszewski, Szajer, Barabasz, Huryk, Mazikiewicz, Stapiński, Oleśnicki, Bohaczewski, Staruch.

Ls. 2.966/05.

Alleg. 454

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najspiesznej zaradził dotkliwemu brakowi sił sędziowskich przy c. k. Najwyższym Trybunale we Wiedniu przez systemizowanie i obsadzenie wydatnej liczby nowych posad radców dworu przy tymże Trybunale i zaprzestał powoływać do Najwyższego Trybunału — jako siły pomocnicze — radców c. k. Sądów wyższych we Lwowie i Krakowie, przez co i tak szczupłe siły tych sądów wyższych, a w dalszej konsekwencyi Trybunału pierwszej instancyi ze szkodą wymiaru sprawiedliwości jeszcze bardziej uszczuplone zostają.

We Lwowie, dnia 20. października 1905.

Wnioskodawca:
Fruchtmann *w. r.*

Rayski, Gorayski, Żardecki, Traczewski, Vayhinger, Głąbiński, Trzecieski, Huza, Michałowski, Łazarski, Męciński, Kolischer, Sękowski, Michalski, W. Gnoiński, Tomaszewski, Wilczkiewicz, Rutowski, Bojko, F. Włodek, Krempa, Maiss, Stapiński, Buynowski, Gnoiński, Maryewski, Wurst, Sala, Krzysztofowicz, Tarnawski.

Ls. 2.969/05.

Alleg. 455

Wniosek.

Ustawa o opłacie podatków spożywczych od rzezi bydła jest wysoce niesprawiedliwa w tem, że nie zwalnia od opłaty gospodarza, który z powodu nieszczęśliwego jakiegoś wypadku zmuszony jest dorżnąć jedną sztukę czy więcej ze swego inwentarza. Rozsprzedaż mięsa w takim razie choćby możliwa, nie wynagradza mu poniesionej szkody, tem więcej, że ceny mięsa w takich razach muszą być z natury rzeczy znacznie niższe. Pomimo to dzierżawca akcyzy na mocy ustawy ściąga z nawidzonego stratą gospodarza całą opłatę.

Narzekania ludności na tę niesprawiedliwość są powszechne i datują się od dawna, a jednak c. k. Rząd nie chce uczynić wyjątku.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby we właściwej drodze postarał się o zwolnienie od opłaty podatku spożywczego gospodarzy, którzy z powodu nieszczęśliwego wypadku dorżnąwszy swoje bydlę, przez rozsprzedaż mięsa chcą choć częściowo powetować sobie szkodę poniesioną.

We Lwowie, dnia 21. października 1905.

Wnioskodawca
Filip Włodek w. r.

Stapiński, Krempa, Szponder, Bojko, Bohaczewski, Szwed, Żardecki, Effinowicz, Wesoliński Ostapczuk, Staruch, Wilczkiewicz, Korol Tad. Cieński, Mazikiewicz.

Ls. 2.914/1905 We Lwowie dnia 19. października 1905.

Alleg. 456

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1905 l. 2.144 przekazane Komisyi budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1904 obejmuje 426 funduszów, ujętych w 14 głównych działów od lit. A. do lit. O.

Dział A. zawiera fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu i inne fundusze budżetem objęte, mianowicie fundusze szpitali krajowych (powszechnego we Lwowie, dla obłąkanych w Kulparkowie i św. Łazarza w Krakowie), fundusz szkolny, dwa fundusze budowy zakładów dla obłąkanych (w Kulparkowie i w zachodniej części kraju), fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne, 35 funduszów regulacyjnych i melioracyjnych, 37 funduszów krajowych zawodowych szkół i warstatów przemysłowych, dwa fundusze pożyczek krajowych (z r. 1891 i 1893), policyi krajowej, kultury krajowej, stanowy sierociński, Aleksandra hr. Stadnickiego i podrzutków w Krakowie. Ogółem obejmuje dział A. funduszów 91, z tych 86 funduszów otrzymują dotacyę z funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu i wchodzą częściowo w skład jego budżetu, 5 ostatnich zaś pozostaje z nim w luźnym związku, mając samoistny budżet i zamknięcie rachunków, z tym wyjątkiem, że nadwyżkę funduszu kultury krajowej w kwocie 3.629 K przeniesiono do funduszu krajowego. W roku 1904 przybyło w tym dziale 9 funduszów, mianowicie dwa fundusze budowy zakładów dla obłąkanych, cztery fundusze melioracyjne i trzy fundusze krajowych szkół koszykarskich, ubyły zaś dwa fundusze krajowych szkół koszykarskich (w Siedlcu i w Skołyszynie). Zgodnie z układem budżetu nie mają wszystkie fundusze budżetem objęte wspólnego zamknięcia rachunkowego. Wspólne zamknięcie rachunkowe ma tylko fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu wraz z szkołami i folwarkami rolniczemi, szkołą gospodarstwa lasowego, doświadczalną stacyą botaniczno-rolniczą, szkołą mleczarską, ogrodniczą, zakładem sadowniczym i publicznym składem krajowym. Inne fundusze tego działu mają zgodnie z budżetem zamknięcia rachunkowe odrębne, wśród nich zaś zamknięcie rachunków krajowego funduszu szkolnego i szkolnego emerytalnego sporządza departament Namiestnictwa. Wskutek tego nie zawiera zamknięcie rachunkowe organicznego zestawienia wszystkich wydatków i dochodów w tym dziale, lecz tylko sumaryczne zestawienie mechaniczne, sumujące wyniki finansowe funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem i funduszów zeń dotowanych. Wedle tego sumarycznego wykazu (str. 20—1) fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu miał w roku 1904 dochodów razem 27,326.435 K, wydatków zaś 27,071.928 K; fundusz krajowy i ośm funduszów zeń dotowanych działu A. miały ogółem dochodów 45,514.098 K, wydatków 45,259.592 K, w sumach tych jednak są dotacye z funduszu krajowego dwa razy liczone, raz w zamknięciu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, drugi raz w zamknięciach poszczególnych funduszów dotowanych. Osobno wykazuje zamknięcie rachunkowe wyniki czterech t. zw. funduszów samoistnych niedotowanych (funduszów kultury krajowej, stanowego sierocińskiego, Aleksandra hr. Stadnickiego i podrzutków w Krakowie), przedstawiające sumę dochodów 24.356 K i wydatków 25.527 K, niemniej znowu osobno wyniki 39 innych funduszów budżetem objętych, mianowicie funduszów budowy zakładów dla obłąkanych, przedsiębiorstw meliora-

cyjnych, pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne i majątku zarodowego funduszu szkolnego emerytalnego; wyniki rachunkowe tych 39 funduszów przedstawiają sumę dochodów 5,596.459 K, sumę wydatków zaś 3,899.479 K. W wykazie tym pominięto jednak wyniki rachunkowe 37 funduszów krajowych zawodowych szkół i warsztatów przemysłowych. Oddzielnie w alegacie P. do sprawozdania Wydziału krajowego (str. 853—98) znajdujemy zamknięcie sumaryczne obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych, oparte na oddmiennych zasadach rachunkowych i na odmiennym szemacie funduszów krajowych. W tem zamknięciu nie uwzględniono również wyników finansowych krajowych szkół i warsztatów przemysłowych, oraz wyłączono z działu funduszów dotowanych obydwa fundusze budowy zakładów dla obłąkanych, jako fundusze samoistne niedotowane (str. 856).

Dział B. zamknięcia rachunków funduszów krajowych zawiera 323 funduszów i fundacyj budżetem nie objętych, o 9 więcej niż w roku 1903. Fundusze te i fundacye są rzeczywiście odrębnemi od skarbu krajowego, opierają się na odrębnych, samoistnych źródłach i mają własne samodzielne przeznaczenie. Sprawozdanie Wydziału krajowego zawiera (na str. 460—89) wykaz majątku 243 funduszów stypendyjnych tego działu. Majątek zarodowy tych funduszów wynosi z końcem r. 1904 ogółem 11,010.971 K, o 612.560 K więcej niż w r. 1903, głównie wskutek uwzględnienia wartości niektórych dóbr i realności, które dotychczas nie były oszacowane. W sumie tej nie mieszczą się jeszcze niektóre dobra i realności dotychczas nieoszacowane, niemniej wartości majątku fundacyi ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego, przekazanego dekretem dziedzictwa z dnia 29. października roku 1904 krajowi, jako uniwersalnemu spadkobiercy ś. p. fundatora.

Działy następne C—O. zawierają poszczególne fundusze, częścią samoistne, częścią zaś dotowane ze skarbu krajowego. Mianowicie wykazane pod lit. C. fundusze propinacyjne miast są zupełnie odrębne, od budżetu krajowego niezawisłe, pobierają bowiem samoistne dochody z opłat szynkarskich i grzywien, z własnych kapitałów i zasiłku ze skarbu państwa. Natomiast fundusz koszar krajowych, umieszczony pod lit. D. i fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. k. wojska, wykazany pod lit. E., opierają się na dotacyach z funduszu krajowego. Pierwszy z nich otrzymał też w roku 1904 dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 88.920 K, drugi w roku 1904 dotacyi nie otrzymał. Znowu fundusz byłego galic. korpusu ochotników z roku 1859, umieszczony pod lit. F., jest od funduszu krajowego niezawisłym, natomiast na funduszach krajowych opierają się dalsze fundusze pod lit. G—L. i pod lit. O, mianowicie fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne dla powiatów, gmin i spółek wodnych, który otrzymał w roku 1904 trzecią ratę zasiłku w kwocie 100.000 K, fundusz pożyczkowy na budowę szkół opierający się na funduszu krajowym szkolnym, fundusz kolejowy, który w roku 1904 otrzymał z funduszu krajowego dotacyę w kwocie 750.000 K, stały fundusz przemysłowy, który otrzymał z funduszu krajowego w roku 1904 dotacyę w kwocie 100.000 K, fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych, nie uposażony w roku 1904 nową dotacyą, stały fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędności i pożyczek, uposażony w roku 1904 szóstą ratą dotacyi z funduszu krajowego w kwocie 40.000 K. Nakoniec fundusze hodowlany i pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, umieszczone pod lit. M. i N. obracają sumami zwróconych pożyczek, udzielonych z majątku funduszów.

Zamknięcie rachunkowe funduszów krajowych zawiera szczegółowe i przejrzyste zestawienie wyników finansowych każdego z poszczególnych funduszów z osobna, nie zawiera jednak ogólnego organicznego zestawienia dochodów i wydatków skarbu krajowego we wszystkich funduszach, stanowiących łącznie skarb krajowy. Wskutek mnogości i różnorodności funduszów krajowych, niemniej wskutek ciągłego przyrostu nowych funduszów, staje się utrzymanie poglądu na całość gospodarstwa skarbowego kraju coraz trudniejszem, wymaga bowiem dokładnego zbadania rachunków wszystkich funduszów, które są zależne od skarbu krajowego. Stan ten nie jest winą zamknięcia rachunkowego, ponieważ zamknięcie rachunków stosować się musi do systemu budżetowania i formy, uchwalonej przez Wysoki Sejm. Wszelako w zamknięciu rachunków objawiają się niedokładności dzisiejszego budżetowania jaskrawiej, aniżeli w samym budżecie i zniewalają do ponownego rozważenia pytania, czy nie byłoby rzeczą właściwą zmienić system budżetowania funduszów działu A. oraz działów D. E., G—L i O. w duchu budżetowania brutto i w miejsce dzisiejszego budżetu funduszu w znaczeniu ściślejszem utworzyć budżet skarbu krajowego, obejmujący wszystkie fundusze, na skarbie krajowym oparte.

Ogólny stan finansów kraju, odzwierciedlony w zamknięciu rachunków za rok 1904, jest formalnie pomyślnym. Zamknięcie rachunków bowiem fnnduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wykazuje przewyżkę dochodów w kwocie 254.506 K, o 237.083 K więcej, niż w budżecie przewidywano, pomimo, że z dochodów bieżących udzielono na rachunek c. k. Rządu zaliczkę na utrzymanie chorych na klinikach lwowskich w kwocie 203.369 K, w budżecie nie przewidywaną, tudzież na długi spłacono ponad budżet kwotę 1.638 K. Pomyślnym objawem jest szczególnie zwiększenie się w kraju konsumcyi piwa, oraz utrzymanie się dochodów z dodatków do podatków bezpośrednich niemal na dawniejszej wysokości pomimo klęski posuchy i pożarów, jakie w r. 1904 nasz kraj nawiedziły. Z podatków od napojów wpłynęło do kasy krajowej o 416.306 K więcej, niż uchwalono w budżecie, z tej sumy zaś przyniosła opłata krajowa od piwa o 364.059 K więcej, niż przewidywano. Dodatki krajowe do podatków bezpośrednich przysporzyły funduszowi krajowemu o 626.815 K więcej, niż w budżecie preliminowano, mianowicie wydatność jednego grosza dodatku wynosiła 251.424 K w miejsce preliminowanych 240.000 K. Obok tych objawów dodatnich nie można jednak pominąć także ujemnych stron zamknięcia rachunkowego, a są one następujące:

a) Przedewszystkiem stwierdzić należy, że pozostałość z rachunków z lat ubiegłych, przeniesiona na rachunek dochodów r. 1904, wynosiła 882.782 K, a zatem o 628.276 K więcej, niż wynosi zwyżka dochodów roku 1904. Bez wpływu owej pozostałości więc zakończyłby się był rok 1904 niedoborem w sumie 628.276 K;

b) Powtóre nie wolno pominąć, że w roku 1904 zaciągnął skarb krajowy w myśl uchwały sejmowej z dnia 23. i 26. października r. 1903 pożyczkę komunalną w nominalnej kwocie 850.000 K na zasiłki i bezprocentowe pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi i na podwyższenie wałów nadwiślańskich. Z pożyczki tej wpłynęło do skarbu krajowego w gotówce 831.549 K, wobec czego owa nadwyżka dochodów jest tylko formalną;

c) Pomyślny wynik dochodów z dodatków do podatków bezpośrednich jest częściowo następstwem energiczniejszego ściągania zaległości podatkowych, które zmniejszyły się o 94.882 K, mianowicie spadły z końcem r. 1904 z kwoty 4,759.298 K na kwotę 4,664.416 K.

Faktycznie więc wyniki finansowe r. 1904 rozpoczynają okres przewidywanych przez Komisyę budżetową niedoborów finansowych, którym zapobiedz może tylko zrealizowanie nowego źródła dochodów, jakie się dla skarbu krajowego otwiera z wygaśnięciem prawa propinacyi.

Fundusz krajowy

w znaczeniu ściślejszem miał w r. 1904:

dochodów	27,326.435 K
wydatków	27,071.929 „
nadwyżki dochodów . .	254.506 K.

Jeżeli od powyższych cyfr dochodów i wydatków potrącimy nadzwyczajny dochód z pożyczki w kwocie 831.549 K i takiż nadzwyczajny wydatek, wówczas zmniejszy się suma dochodów do kwoty 26,494 886 K,
suma wydatków zaś „ „ 26,240.380 „

W porównaniu z wynikami roku 1903 były w r. 1904
dochody wyższe o 1,038.211 K
wydatki „ „ 911 845 „

nie licząc owego nadzwyczajnego dochodu i wydatku w kwocie 831.549 K.

Pierwsze miejsce w wydatkach krajowych zajmują w r. 1904, podobnie jak w latach poprzednich, wydatki na cele oświaty. Wydatki funduszu szkolnego krajowego wynosiły 12,255.801 K, funduszu szkolnego emerytalnego 1,044.847 K, obu funduszów razem 13,300.648 K. Doliczywszy do tej sumy kwotę 522.866 K, wydaną z funduszu krajowego na cele oświaty (rubr. V.) ponad dotacyę obu powyższych funduszów, otrzymamy łączną sumę 13,823.514 K wydatków krajowych na oświatę. Wydatki funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu w rubr. V. na cele oświaty wynosiły 10,014.422 K netto, t. j. 37% sumy wydatków brutto tego funduszu. W porównaniu z wynikami roku 1903 wzrosły w r. 1904 wydatki na cele oświaty w rubr. V. o 622.685 K.

Drugie miejsce w wydatkach krajowych zajmują w r. 1904 wydatki na cele gospodarcze. Mianowicie wynosiły wydatki na budowy wodne i melioracye, rolnictwo i klęski rolnicze, górnictwo, przemysł i rękodzieła, nie licząc wydatków poszczególnych przedsiębiorstw melioracyjnych, ogółem 4,849.346 K, t. j. 17·91% sumy wydatków funduszu krajowego. Jeżelibyśmy jednak pominęli mieszczącą się w tej cyfrze kwotę 863.544 K, wydaną z powodu klęsk elementarnych, pozostałby wydatek ogólny w kwocie 3,985.802 K, t. j. 14·71% sumy wydatków. Wszelako działy gospodarcze są zarazem źródłem administracyjnych dochodów dla funduszu krajowego (rubr. VI—IX), które przyniosły w r. 1904 razem 1,454.597 K.

Na trzeciem miejscu znajdują się związane z potrzebami gospodarstwa krajowego wydatki na komunikacye. Wydatki te wynosiły łącznie z dotacyą funduszu kolejowego kwotę 3,624 833 K, t. j. 13·38% sumy wydatków funduszu krajowego. Począwszy od roku 1900 objawia się w procentowym stosunku wydatków tego działu w stosunku do ogółu wydatków krajowych stopniowy spadek. Jeszcze w r. 1903 zajmowały one drugie miejsce w rzędzie wydatków kraju W r. 1904 były wydatki na komunikacye nawet w absolutnej cyfrze o 45.434 K niższe, niż w r. 1903. Jeżeli nadto uwzględnimy, że komunikacye przysporzyły funduszowi krajowemu dochodu w kwocie 615.718 K (w tem myta 515.227 K), otrzymamy wydatki netto na komunikacye w sumie 3,009.115 K, absolutnie niższej, niż wydatki następnego działu na sprawy zdrowotne.

Wydatki na sprawy zdrowotne wynosiły 3,349.282 K, razem zaś z wydatkami na cele dobroczynne 3,410.680 K, t. j. 12·59% sumy wydatków. W sumie tej wydatki na dobroczynność przedstawiają tylko 0·23% ogółu wydatków. Wydatki kraju na sprawy zdrowotne i dobroczynne są jednak znacznie wyższe, aniżeli wykazuje budżet i zamknięcie rachunków funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, albowiem wydatki szpitala powszechnego we Lwowie pokryte własnymi dochodami wynosiły w r. 1904 kwotę 693.800 K, oprócz której wydano dotacyę z funduszu krajowego, w kwocie 196.022 K, wydatki krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, nie licząc kosztów nowej budowy, wynosiły bez dotacyi z funduszu krajowego 575.418 K (nadto nadwyżka dochodów w kwocie 47.556 K wpłynęła do funduszu krajowego), wydatki krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, niepokryte dotacyą z funduszu krajowego, wynosiły 566.380 K, dotacya zaś z tego funduszu wynosiła 26.277 K.

Dalsze, piąte z kolei miejsce w rzędzie wydatków funduszu krajowego, zajmują w r. 1904 wydatki na długi krajowe. Wydatki te wynosiły 2,966.436 K, t. j. 10·96% ogółu wydatków. W porównaniu z wynikami roku 1903 zmniejszył się wydatek na długi krajowe o 33.474 K.

Wymienione wyżej główne działy wydatków krajowych wyczerpały w r. 1904 razem 91·84% wydatków funduszu krajowego. Reszta 8·16% wydatków przypada na następujące działy w kolejnym porządku:

na zarząd	822 382 K,	t. j.	3·04	ogółu wydatków,
„ bezpieczeństwo publ.	637.629 „	„	2·36	„ „
„ reprezentacyę kraju.	245.260 „	„	0·91	„ „
„ pomniki historyczne	93.160 „	„	0·34	„ „
„ rozmaite. . . .	407.777 „	„	1·51	„ „
razem . . .			8·16	ogółu wydatków.

W rubryce „rozmaitych“ wydatków niemal połowę wydatków stanowią dotacyę funduszu koszar krajowych (88 920 K), umorzenie pożyczki miasta Lwowa na szkołę kadetów zaciągniętej (5.000 K), dodatek krajowy do podatku zarobkowego od gal. funduszu propinacyjnego (82.104 K), tudzież bonifikacya dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z galic. funduszu propinacyjnego (99.726 K). Reszta wydatków tej rubryki łącznie z kwotą 60.000 K oddaną do rozporządzenia Wydziałowi krajowemu użytą została przeważnie na cele dobroczynne tudzież na zasiłki dla stowarzyszeń, mogłaby więc służyć jako uzupełnienie wydatków rubr. IV. Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia zamku na Wawelu wydano z tej rubryki 11.112 K. Stałe wydatki na Wawel mogą być w przyszłości przeniesione do rubr. VI.

Przegląd wydatków funduszu krajowego w dziesięcioleciu 1895—1904 w cyfrach absolutnych i procentowych, ujęty w dziesięć działów, zawiera osobna tablica statystyczna (str. 6. i 7.). Wzrost wydatków tego funduszu w ostatnim dziesięcioleciu wynosił rocznie średnio:

na cele oświaty	+574.373 K,
„ „ gospodarcze.	+384.395 „
„ „ komunikacyi	+ 87.075 „
„ „ zdrowotne i dobroczynne. .	+ 89.309 „
„ zarząd.	+ 14.096 „
„ bezpieczeństwo publiczne . . .	+ 17.062 „
„ reprezentacyę kraju	+ 4.187 „
„ pomniki historyczne.	+ 4.913 „

Natomiast wydatek kraju na długi zmniejszył się w dziesięcioleciu 1895—1904 o sumę 4,865.350 K, czyli średnio rocznie o 486.535 K.

Cyfry powyższe wykazują, że dopiero dzięki zwolnieniu skarbu krajowego od ciężaru długów idemnizacyjnych za pomocą konwersyi stała się możliwą szersza polityka inwestycyjna kraju we wszystkich działach, szczególnie na polu oświaty i gospodarczem. Dalszy rozwój tej polityki w obranym kierunku zależy obecnie od zwolnienia kraju od analogicznego ciężaru długów propinacyjnych.

Na czele dochodów kraju utrzymuje się stale dochód z dodatków krajowych do podatków bezpośrednich. W r. 1904 pozostały dodatki w Galicyi w dawniejszej wysokości, mianowicie w Galicyi wschodniej i zachodniej po 60 groszy do podatku gruntowego i domowego, a po 66 groszy do podatków osobistych bezpośrednich z wyjątkiem osobisto-dochodowego. W W. Ks. Krakowskiem były dodatki o 3 grosze wyższe niż w r. 1903, mianowicie wynosiły 52 groszy od podaktów realnych, zaś 58 groszy od podatków osobistych. Ogólny dochód z dodatków do podatków bezpośrednich wynosił 15,196.152 K 85 gr., o 150.220 K 61 groszy mniej niż w r. 1903. W Wielkiem Księstwie Krakowskiem zwiększył się dochód kraju z tego źródła o 107.452 K, w Galicyi zaś wschodniej i zachodniej zmniejszył się o 257.673 K. Wydatność grosza wynosiła w całym kraju 251.424 K, o 3.037 K mniej niż w r. 1903. W szczególności w W. Ks. Krakowskiem podniosła się wydatność grosza o 730 K, w Galicyi wschodniej i zachodniej zaś zmniejszyła się o 3.767 K.

W stosunku do ogólnej sumy dochodów funduszu krajowego przedstawiał w r. 1904 dochód z dodatków do podatków bezpośrednich 55·6% (w r. 1894 wynosił ten stosunek 68·7%, w r. 1902 raś 60·3%).

Drugie, coraz wybitniejsze miejsce w rzędzie dochodów krajowych, zajmują dochody z krajowych opłat konsumcyjnych. Dochody te wynosiły w r. 1904 razem 7,401 306 K 68 gr, o 404.406 K więcej niż w r. 1903. W stosunku do ogólnej sumy dochodów funduszu krajowego przedstawiały w r. 1904 opłaty konsumcyjne 27·09% (w r. 1894 tylko 3·11%, w r. 1903 zaś 27·49%). W szczególności wynosił dochód:

Z krajowych opłat konsumcyjnych od piwa . .	1,964.059 K
Z 30% dodatku do podatku od wina	92.106 „
Udział kraju w dochodzie państwa z podatku od spirytusu (w myśl ustawy z 8. lipca 1901) .	5,339.819 „
odsetki, grzywny i inne	5.322 „
razem . .	7,401.306 K

Udział kraju w dochodach państwa z podatków osobistych bezpośrednich wynosił w r. 1904 tylko 827.359 K, o 16.871 K mniej niż w r. 1904. W stosunku do ogólnej sumy dochodów przedstawia ten dochód 3·03%.

Dochód z funduszu krajowego z myt na drogach krajowych wynosił 515.227 K czyli 2·89% ogólnego dochodu.

Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich przyniósł w r. 1904 funduszowi krajowemu 28.601 K t. j. 0·1% ogólnego dochodu.

Razem powyższe źródła publiczne przedstawiają w r. 1904 niespełna 90% całego dochodu funduszu krajowego. Reszta przypada na bonifikacyę galic. funduszu propinacyjnego w kwocie 400.000 K, na przychody administracyjne z majątków, zakładów i szkół krajowych tudzież z innych gałęzi administracyi.

Fundusz szkolny krajowy miał w r. 1904 z publicznych źródeł 2,302.135 K dochodu, mianowicie z dodatków do podatków od gmin i obszarów dworskich razem z 3% dodatkiem okręgowym 2,107.128 K, z taks od spadków zaś 195.007 K.

Wy=

funduszu krajowego

(Wedle zamknięć

Liczba porz.	Wydatki	1895		1896		1897		1898	
		K	%	K	%	K	%	K	%
1	**Koszta reprezentacyi kraju** . .	203.390	0·95	176.870	0·81	219.802	1·04	217.208	1·15
2	**Koszta zarządu**	681.414	3·20	612.820	2·80	590.830	2·79	641.990	3·39
3	**Bezpieczeństwo kraju**	467.010	2·19	683.658	3·13	527.678	2·50	538.930	2·84
	a) Kwaterunkowe żandarmeryi	420.160	1·97	631.710	2·89	478.020	2·26	485.236	2·56
	b) Szupaśnictwo	46.850	0·22	51.948	0·24	49.658	0·24	53.694	0·28
4	**Służba zdrowia i opieka nad ubogimi**	2,517.584	11·81	2,420.912	11·05	2,613.552	12·34	2,830.556	14·96
	1. Zakłady i cele dobroczynne	37.948	0·18	44.848	0·20	50.848	0·24	48.848	0·26
	2. Krajowe zakłady i koszta sanitarne	2,479.636	11·63	2,376.064	10·85	2,562.704	12·10	2,781.708	14·70
5	**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty**	4,270.684	20·04	4,557.830	20·81	4,735.182	22·37	5,521.806	29·17
6	**Utrzymanie pomników historycznych i kościołów** . . .	44.028	0·21	66.558	0·30	60.104	0·28	69.264	0·37
7	**Komunikacye**	2,754.078	12·92	2,800.712	12·79	2,850.518	13·47	3,042.006	16·07
8	**Wydatki na cele gospodarcze** .	2,307.310	10·83	2,391.310	10·92	2,660.574	12·57	2,558.328	13·51
	1. Wydatki na rolnictwo, szkoły rolnicze, leśne, stypendya, klęski element. .	1,005.396	4·72	1,048.420	4·79	1,117.112	5·28	1,123.452	5·93
	2. Budowy wodne i melioracye	1,002.946	4·71	1,003.618	4·58	1,163.750	5·50	1,041.740	5·52
	3. Górnictwo i przemysł .	298.974	1·40	339.272	1·55	379.712	1·79	390.126	2·06
9	**Odsetki i umarzanie pożyczek przez kraj zaciągniętych** .	7,831.786	36·75	7,885.256	36·01	6,064.996	28·65	3,081.172	16·28
10	**Rozmaite wydatki**	236.018	1·10	302.920	1·38	844.754	3·90	428.198	2·24
	Razem . .	21,313.308	100%	21,898.846	100%	21,167.990	100%	18,929.458	100%

datki

w dziesięcioleciu 1895—1904.

rachunkowych).

1899		1900		1901		1902		1903		1904	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
220.622	1·09	231.802	1·13	227.373	1·05	207.650	0·88	245.424	0·96	245.260	0·91
669.140	3·31	673.403	3·29	670.774	3·09	742.609	3·13	811.834	3·21	822.382	3·04
540.048	2·67	545.880	2·67	577.059	2·65	591.057	2·49	659.673	2·60	637.629	2·36
495.516	2·45	504.886	2·47	533.759	2·40	553.375	2·33	621.897	2·45	594.623	2·20
44.532	0·22	40.994	0·20	43.300	0·20	37.682	0·16	37.776	0·15	43.006	0·16
2,748.528	13·60	2,797.068	13·67	2,950.161	13·57	3,003.178	12·67	3,400.662	13·45	3.410.680	12·59
53.048	0·26	57.448	0·28	46.648	0·22	59.048	0·25	83.848	0·33	61.398	0·23
2,695.480	13·34	2,740.420	13·39	2,903.513	13·35	2,944.130	12·42	3,316.814	13·12	3,349.282	12·36
6,077.470	30·06	6,829.329	33·38	7,449.182	34·26	8,128.176	31·28	9,391.737	37·08	10,014.422	37·00
90.800	0·45	68.573	0·33	93.175	0·43	80.172	0·34	86.152	0·34	93.160	0·34
3,375.024	16·69	3,245,172	15·86	3,494.941	16·08	3,561.792	15·02	3,670.267	14·49	3,624.833	13·38
2,874.758	14·21	2,666.427	13·03	2,899.028	13·33	3,506.436	14·79	3,669.100	14·48	4,849.346	17·91
1,247.913	6·17	1,187.612	5·80	1,249.012	5·74	1,395.497	5·80	1,505.471	5·94	2,339.304	8·64
1,169.842	5·78	1,115.987	5·46	1,217.803	5·60	1,558.800	6·57	1,674.151	6·61	1,838.567	6·79
457.002	2·26	362.827	1·77	432.212	1·99	552.140	2·32	489.477	1·93	671.475	2·48
2,933.458	14·51	2,936.365	14·35	2,901.027	13·34	3,257.009	13·74	2,999.910	11·84	2,966.436	10·96
688.883	3·41	466.583	2·29	478.827	2·20	622.364	2·66	393.777	1·53	407.777	1·51
20,218.727	100%	20,460.602	100%	21,741.546	100%	23,710.443	100%	25,328.536	100%	27,071.928	100%

Ogólny czynny stan majątku

wszystkich funduszów krajowych objętych sprawozdaniem (bez fundacyi hr. Skarbka i krajowych funduszów propinacyjnych) wynosił wedle zestawienia (str. 887) z końcem r. 1904 sumę 70,639.400 K, ogólny stan bierny zaś 54,356.659 K, przewyżka stanu czynnego więc dosięgła kwoty 16,282.741 K, o 3,243.098 K wyższej, niż w r. 1903.

Ze względu na to, ze zestawienie takie corocznie pojawia się w zamknięciach rachunków funduszów krajowych, zauważyć należy, że niektóre fundusze i fundacye w tem zestawieniu nie są uwzględnione i że niewłaściwie wszystkie fundusze krajowe są w niem na równi traktowane. Chcąc zbadać ściśle majątek kraju, należałoby odróżnić dobra, realności, fundusze i prawa majątkowe, będące własnością skarbu krajowego, od funduszów i fundacyj, mających prawny byt samoistny, a będących tylko w zarządzie kraju. Kraj bowiem nie odpowiada swoim majątkiem za długi i inne zobowiązania samoistnych funduszów i fundacyj, a odwrotnie owe fundusze i fundacye nie odpowiadają za długi i zobowiązania kraju. Podstawą skarbu krajowego jest siła podatkowa społeczeństwa, a nie majątek prywatny, przeciwnie podstawą bytu i rozwoju samoistnych funduszów i fundacyj jest ich majątek. Z tego powodu nie czyni ujmy finansom i kredytowi kraju okoliczność, jeżeli stan czynny funduszów ściśle krajowych nie dosięga sumy długów krajowych, wykazanych w ogólnej kwocie 54,356.659 K.

Realności i dobra funduszów i zakładów krajowych, nie licząc dóbr fundacyjnych, są wedle stanu z końcem r. 1904 ocenione na kwotę łączną 15,257.396 K. W tej kwocie nie mieści się wartość niektórych realności dotychczas nie oszacowanych, mianowicie realności, mieszczącyoh szkołę weterynaryi we Lwowie, szkołę ślusarską w Sułkowicach i szkołę sukienniczą w Rakszawie. Papiery wartościowe funduszów krajowych i fundacyj wynosiły z końcem roku 1904 razem z depozytami 35,201.692 K. W zestawieniu papierów wartościowych na str. 894—8 znajdują się niektóre już przedawnione rubryki, mianowicie akcye kolei Karola Ludwika i asygnaty kasowe banku włościańskiego, których nie ma już ani w majątku funduszów, ani wogóle w obiegu. Zapasy kasowe funduszów krajowych i fundacyj wynosiły z końcem roku 1904 w gotówce 4,789.015 K, oprócz powyższej sumy w papierach wartościowych.

W zarządzie Banku krajowego znajduje się pięć funduszów, których majątek wynosił z końcem r. 1904 razem 2,682.515 K. Mianowicie czysty stan czynny stałego funduszu przemysłowego wynosił 1,638.051 K i zwiększył się o 137.904 K dzięki dotacyi z funduszu krajowego w kwocie 100.000 K i odsetkom pobranym od dłużników w kwocie 50.000 K. Niestety także w r. 1904 odpisano dalsze straty na udziałach w akcyjnej garbarni w Rzeszowie w kwocie 23 125 K i w gal. akc. towarzystwie handlowem w kwocie 1.500 K. Odpisy na udziałach tych akcyjnych towarzystw wynoszą w trzech latach 1902—4 razem 62.625 K. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych miał majątku 70.020 K. Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego miał majątku 568.914 K, fundusz hodowlany 101.442 K, fundusz pożyczkowy dla spółek kas oszczędności i pożyczek 304.086 K.

Z pośród samoistnych funduszów krajowych, zawiadywanych przez Wydział krajowy wynosiła z końcem r. 1904 wartość realności funduszu koszar krajowych 3,086.409 K, stan bierny zaś 2,190.500 K; czysty stan czynny funduszu pożyczkowego dla gmin i prywatnych na budowę koszar wynosił 2,947.362 K, funduszu pożyczkowego na cele melioracyjne 1,676.976 K (o 133.424 K więcej niż w r. 1903), funduszu kolejowego 4,758.874 K (o 865.998 K więcej, niż w r. 1903). Fundusz pożyczkowy na budowę szkół miał w stanie czynnym i biernym sumę 647.777 K, albowiem funduszowi szkolnemu krajowemu należy się zwrot kwoty, pobranej na uposażenie funduszu pożyczkowego. W r. 1904 wypłacono 37 gminom pożyczki na budowę szkół w sumie 160.550 K.

Stan kapitałów funduszów propinacyjnych 37 miast wraz z czynnemi należytościami wynosił z końcem r. 1904 razem 8,169.461 K.

Należytość kraju z tytułu zaległości dodatków do podatków bezpośrednich wynosiła z końcem roku 1904 kwotę 4,664.416 K, należytość funduszu szkolnego krajowego z tegoż tytułu 1,767.162 K.

Zamknięcie rachukowe a budżet.

Wyniki gospodarki finansowej kraju w r. 1904 bardzo znacznie odbiegają od cyfr budżetu na r. 1904. Mianowicie były dochody funduszu krajowego wyższe od przewidywanych o 2,079.631 koron, wydatki zaś wyższe od przewidywanych o 1,842.548 koron.

Faktycznie jednak jest różnica między budżetem a zamknięciem rachunków w wydatkach i dochodach mniejszą o kwotę 831.549 koron, jaka wpłynęła z pożyczki komunalnej w nominalnej sumie 850.000 koron, zaciągniętej w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 23. i 26. października na zasiłki i pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903 (700.000 koron) i na podwyższenie wałów nadwiślańskich (150.000 koron), w budżecie na rok 1904 niepreliminowanej. Potrąciwszy tę kwotę od sum powyższych okaże się istotna różnica między budżetem a zamknięciem w kwocie 1,248.082 koron w dochodach,

i „ „ 1,010.999 „ „ wydatkach.

Także tak zredukowana różnica jest stosunkowo znaczna, wynosi bowiem 4·5% ogólnej sumy dochodów i 3·97% ogólnej sumy wydatków.

Zwyżka dochodów ponad cyfry budżetowe jest objawem pomyślnym, jako wynik ostrożnego budżetowania. W r. 1904 były dochody kraju z dodatków do podatków bezpośrednich wyższe od preliminowanej sumy o 626.815 koron, ponieważ wydatność grosza dodatku wynosiła 251.424 kor. zamiast preliminowanych 240 000 kor.; dochody kraju z opłat konsumcyjnych były wyższe o 416.307 koron ponad preliminarz, głównie jak już wyżej zaznaczono dzięki znacznej podwyżce dochodów z konsumcyi piwa. Razem więc zwyżka dochodów z obu powyższych źródeł podatkowych ponad budżet wynosiła 1,043.122 koron, reszta zaś zwyżki w kwocie 204.960 koron przypada na większe dochody z myt na drogach krajowych w kwocie 28.927 koron, ze szkół i folwarków rolniczych, od żandarmeryi, zwrotów podatkowych, wogóle ze wszystkich działów administracyi z wyjątkiem Rubr. II. (sprawy zdrowotne) i X. (długi krajowe), który miały wpływy nieco niższe, niż w budżecie preliminowano.

Inne znaczenie ma zwyżka wydatków krajowych, pojawiająca się w znacznych cyfrach od szeregu lat. Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi budżetowej stwierdzono, że wydatki krajowe przewyższyły cyfry budżetu:

w roku	1900	o . .	899.708 koron
„ „	1901	„ . .	868.312 „
„ „	1902	„ . .	1,651.708 „
„ „	1903	„ . .	1,284.710 „
obecnie zaś „	„	1904 „ . .	1,010.999 „

potrąciwszy już ową nieprelimiowaną sumę pożyczki 831.549 koron.

Komisya budżetowa wytknęła już kilkakrotnie, że tak znaczne przekroczenie budżetowe są objawem anormalnym i niepokojącym, gdyż prowadzą do stałego zwichnięcia równowagi finansowej na wypadek mniej ostrożnego budżetowania dochodów kraju. Uznać jednak należy, że w przeważnej części owe przekroczenia budżetowe były konieczne wskutek normalnego rozwoju szkolnictwa i gospodarski kraju w duchu obowiązujących ustaw i uchwał sejmowych Innemi słowy sama Komisya budżetowa i Wys. Sejm, kierując się koniecznym względem na ograniczone środki finansowe kraju i potrzebę zachowania jak najdalej idącej oszczędności, pragnęły uniknąć wydatków, jakie jednak w wykonaniu budżetu ukazały się nieuniknionemi, chociaż w budżecie nie były preliminowane.

W szczególności pomijając nieprelimiowany wydatek nadzwyczajny pokryty pożyczką w kwocie 850.000 koron, są dwa działy administracyi kraju, które narażają skarb krajowy na znaczne przekroczenia, mianowicie wydatki na szkolnictwo i na sprawy zdrowotne. Niedobór funduszu szkolnego krajowego w r. 1904 wynosił więcej o 446.397 koron, przekroczenia na cele zdrowotne zaś wynosiły 433.357 koron, razem obydwa niedobory więc przedstawiają sumę 879.754 koron, a łącznie z koniecznym wyższym wydatkiem na długi krajowe (Rubr. XIII.) 942.013 koron, tak iż na przekroczenia innych gałęzi administracyi krajowej przypada niewątpliwie skromna suma 68.986 koron.

Niedobór funduszu szkolnego ma dwojakie źródło: wyższy wydatek na płace nauczycieli w sumie 294.200 koron ponad preliminarz budżetowy i mniejszy wpływ z dodatków do podatków bezpośrednich od gmin i obszarów dworskich wraz z 3% dodatkiem okręgowym o 212.872 koron. Niedobór pochodzący z tych

dwóch przyczyn wynosi 507.072 koron i nie mógł być uchylony oszczędnościami i wyższymi wpływami w innych rubrykach. Obydwie te przyczyny mają swe źródło w samym budżecie, w którym przewidywano zbyt wysokie interkalarya 10% przy płacach nauczycielskich, a 20% przy płacach nauczycieli religii, a nadto w preliminowaniu dochodów z dodatków do podatków kierowano się mniejszą przezornością, niż przy preliminowaniu dochodów z dodatków krajowych do podatków bezpośrednich. Jakkolwiek więc pod względem rachunkowym także w tym roku wytknąć można w zamknięciu niejasną rubrykę „przebieżnych“ wydatków w kwocie 277.929 koron, której nie odpowiada rubryka „przebieżnych“ dochodów, to jednak istotne źródło niedoboru także w r. 1904 tkwi w koniecznym rozwoju szkolnictwa w ramach obowiązujących ustaw i wymaga większej elastyczności wydatków już w ustaleniu budżetu funduszu szkolnego, nie mniej większej ostrożności w preliminowaniu dochodów. Wymogowi pierwszemu uczyniono częściowo zadość już w budżecie na rok 1905, w którym obniżono preliminowane interkalarya przy płacach nauczycieli etatowych z 10% na 8%, a przy płacach nauczycieli religii z 20% na 12%.

Przekroczenie przewidywanych wydatków na sprawy zdrowotne o 433.357 koron, ma w części analogiczną przyczynę, jak niedobór funduszu szkolnego. Na koszta leczenia ubogich (poz. 39.) wydano o 295.766 koron więcej, niż przewidywano w budżecie, ponieważ w budżecie na rok 1904 pomimo statecznego wzrostu frekwencyi szpitali krajowych i prowincyonalnych, przyjęto wydatek niższy o 79.816 koron od rzeczywistego wydatku, wyłożonego już w r. 1902. Zamiast przewidywanych 1,871.350 dni leczenia ludzi ubogich, miały szpitale w roku 1904 więcej o 178.350 dni leczenia.

Na dotacyę szpitala lwowskiego wydano w r. 1904 ponad budżet 150.554 K, na dotacyę zaś szpitala św. Łazarza w Krakowie 7.021 K. Znaczne przekroczenie budżetu szpitala lwowskiego jest jednak tylko pozornem, ponieważ w r. 1904 poniesiono w zastępstwie c. k. rządu na utrzymanie klinik wydatek w kwocie 203.369 K, w ciągu roku 1904 krajowi nie zwrócony.

Skoro tedy istotna przyczyna znacznych przekroczeń budżetu tkwi w samym budżecie, zgoła zaś nie w gospodarce finansowej Wydziału krajowego, a względnie Rady szkolnej krajowej, przeto liczyć można na to, że z przyrostem nowych źródeł dochodów kraju i budżetowaniem wszystkich koniecznych wydatków ustanie trwale ów objaw anormalny, od kilku lat chroniczny w gospodarstwie kraju.

Przekroczenie wydatków na długi krajowe o 62.259 K nastąpiło głównie z powodu większych wydatków o 33.029 K na umorzenie pożyczki z roku 1893 tudzież zarachowanie zgodnie z życzeniem Komisyi budżetowej wydatku na odsetki od chwilowych pożyczek.

Komisya budżetowa stwierdza z przyjemnością, że poza wymienionemi wyżej rubrykami zachodzą tylko nieznaczne i usprawiedliwione różnice między zamknięciem rachunkowem a cyframi budżetowemi. Powołując się pod tym względem na sprawozdanie Wydziału krajowego, którego nie chcemy powtarzać, dodaje Komisya budżetowa następujące uwagi:

Wydatki na zarząd wykazują ogólne przekroczenie w kwocie 20.241 K, wynikające ze wzrostu koniecznych wydatków na pensye i zaopatrzenia o 9.721 K, tudzież na potrzeby kancelaryjne o 21.259 K, głównie za druk ustaw i rozporządzeń krajowych tudzież sprawienie i odnowienie sprzętów. Dodatnim objawem jest znaczne zmniejszenie się wydatków na administracyę dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa; wydatki te wynoszą 48.744 K zamiast preliminowanych 60.000 K.

Część sum przeznaczonych na wykonanie budowli wodnych przeniesiono na rok 1905, a w szczególności;

w poz. 245. datek krajowy 12½% na budowę kanałów spławnych w kwocie 13.185 K, ponieważ państwo nie zaciągnęło w r. 1904 pożyczki na budowę kanałów;

w poz. 246. ratę anuitetową w kwocie 18.047 K na umorzenie pożyczki 7,000.000 K tytułem 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych, ponieważ emisya pożyczki nie nastąpiła w roku 1904;

w poz. 248 s) kwotę 21.000 K jako pierwszą ratę na umorzenie pożyczki w sumie 150.000 K na podwyższenie wałów nadwiślańskich i obwałowanie lewego brzegu Wisły;

w poz. 250 b—s) z zasiłków krajowych i państwowych na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w roku 1904 wydano 449.051 K, a na rachunek roku 1905 przeniesiono kwotę 498.244 K;

w poz. 251. z zasiłków krajowych i państwowych przeznaczonych na popieranie doświadczeń z kulturą torfów wydano w roku 1904 kwotę 12.824 K, a na rachunek roku 1905 przeniesiono kwotę 19.167 K.

W dziale rolnictwa przekroczenia budżetu w rubryce folwarków i zakładów rolniczych, niemniej spółek oszczędności i pożyczek są z nadwyżką powetowane wyższymi dochodami tych samych pozycyi. Znaczniejsze, ale usprawiedliwione przekroczenie wykazują koszta Komisyj komasacyjnych, na które preliminowano w roku 1904 ryczałt w kwocie 10.000 K oprócz reszty kredytu z roku 1903, rzeczywiste wydatki jednak przekroczyły preliminarz budżetu o 18.921 K.

Pożyczka w nominalnej kwocie 850.000 K, zrealizowana w formie 4% pożyczki komunalnej Banku krajowego w kwocie 831.549 K w gotówce została użytą w sposób następujący:

a) na pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi do rąk Wydziałów powiatowych, gmin i osób prywatnych	401.000 K
b) na bezzwrotne zasiłki	218.094 „
c) na roboty melioracyjne dla zarobku ludności . . .	49.476 „
d) na podwyższenie wałów nadwiślańskich	146.744 „
e) należytość skarbowa od pożyczki	151 „
Razem . .	815.465 K

Pozostałą resztę w kwocie 16.083 K przeniesiono na rok 1905 na cele wskazane w uchwale sejmowej.

W dziale górnictwa (rubr. XI.) wydatki były *mniejsze* o 7.442 K od budżetu, mianowicie na geologiczne badania kraju o 2.568 K, na utrzymanie szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu o 2.688 K, na stypendya dla górników i uczniów o 955 K. Na nagrody konkursowe za pracę z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego nie wydano wcale preliminowanej kwoty 600 K.

Również w dziale przemysłu i rękodzieł (rubr. XII.) wydano mniej o 13.795 K poniżej sumy budżetem uchwalonej. Główną przyczyną tego zaoszczędzenia było nieotwarcie szkół przemysłowych uzupełniających w Starym Samborze, Turce i Trembowli wskutek rokowań o przyczynienie się czynników miejscowych do kosztów utrzymania tych szkół, następnie zwinięcie takiej szkoły w Sądowej Wiszni z powodu zbyt małego przyczyniania się czynników miejscowych, zwinięcie warsztatu tkackiego w Korczynie, tudzież niezużycie niektórych kredytów budowlanych i kredytów na nowe warsztaty.

Wobec tego jednak, że powyżej wymienione nie zużyte kredyty na górnictwo, przemysł i rękodzieła miały cechę wydatków wytwórczych i pożytecznych, nie przedstawiają kwoty w ten sposób nie wydane ekonomicznego zaoszczędzenia dla kraju.

Zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1904.

2. Uchwała powyższa obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i szkolnego emerytalnego za rok 1904.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, stałego funduszu hodowlanego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1904 w kwocie 254.506 K przenosi się na rok 1906 i wstawia się do budżetu roku 1906 w rubr. XIII. dochodów.

Zastępca przewodniczącego: ***K. Badeni.***

Sprawozdawca: ***Głąbiński.***

Ls. 2.962/905. We Lwowie, dnia 21. października 1905.

Alg. 457

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie.

Wysoki Sejmie!

Szpital w Husiatynie, zbudowany w roku 1898 na 40 łóżek, mieści z konieczności w murach swoich z powodu ogromnego napływu chorych, etatowych łóżek 70.

W ostatnich latach wzrosła liczba chorych na 80—118 dziennie, a mimo to wpływają do Wydziału powiatowego ciągłe skargi na zarząd szpitala z powodu nieprzyjmowania zgłaszających się chorych.

Przepełnieniu szpitala starano się zapobiedz przez możliwe najkrótsze leczenie — a chorych podleczonych po operacyi wkrótce wypuszczano do domów, nieraz ze szkodą dla operowanego, ażeby zrobić miejsce więcej potrzebującym.

Nie zaradziło to jednak, bo napływ chorych staje się coraz większym.

Stosunki takie wpływają ujemnie, i nie odpowiadają ani warunkom hygienicznym, ani też pozwalają szpitalowi odpowiedzieć należycie zadaniu swemu i celowi.

Niedogodności te dałyby się usunąć jedynie przez rozszerzenie szpitala, t. j. dobudowanie nowego pawilonu na 40 do 50 łóżek.

Wydział powiatowy uchwalił w dniu 8. sierpnia 1903 wystawić nowy pawilon i pokryć połowę kosztów tej budowy, w myśl §. 15. ust. z 28. lipca 1897.

Wydział krajowy nie chcąc obarczać funduszu krajowego tak znacznym wydatkiem, przypuszczał, że frekwencya chorych, chociaż tak znaczna, jest tylko czasową i zmniejszy się, gdy powstaną nowe szpitale w Skałacie, Trembowli, Skale i Czortkowie.

Tymczasem wykazuje statystyka szpitala husiatyńskiego, że napływ chorych z innych powiatów jest bardzo nieznaczny — więc nie jest przyczyną przepełnienia szpitala, który chorych z powiatu husiatyńskiego pomieścić nie jest wstanie.

Wydział krajowy uznając konieczność rozszerzenia szpitala, postanowił uchwałą z 23. czerwca 1905 przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek w sprawie przybudowania do głównego budynku pawilonu na 40—50 łóżek, pokrycia połowy kosztów z funduszów krajowych.

Szczegółowe plany i kosztorysy obliczają koszta tej budowy na 95.000 K.

Wskutek tego rozszerzenia okazuje się jeszcze potrzeba pewnych przeobrażeń w gmachu głównym.

Przedewszystkiem urządzoną być musi należycie suszarnia dla bielizny — i ogrzewanie miejsc ustępowych w porze zimowej, celem umożliwienia dopływu wody dla spłukiwania klozetów. Obecnie bowiem w porze zimowej, woda w rurach

marznie, rury pękają, woda nie jest doprowadzaną do klozetów, i w całym szpitalu panują niemożliwe fetory.

Z powodu tego koszta rozszerzenia wzróść muszą nieznacznie o koszt wymienionych adaptacyi w gmachu szpitala.

Wszystkie te koszta pokryje w połowie szpital pożyczką umarzaną z taks leczenia — a w drugiej połowie powiat.

Komisya sanitarna, uznając konieczną potrzebę budowy nowego pawilonu, i dokonania wymienionych adaptacyi wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala w Husiatynie przez dobudowanie pawilonu na 40—50 łóżek i przeprowadzenia wymienionych adaptacyi.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną na pokrycie połowy kosztów tej budowy, oraz kosztów adaptacyi, z powodu przeobrażeń lokalności istniejących.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Wurst.

L. 1998. Lwów, dnia 4. listopada 1904.

AAlig. 458

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej nad wnioskiem posła Wursta o pokrywanie z funduszów państwa kosztów popisowych przeznaczonych do badania szpitalnego.

Wysoki Sejmie!

Obowiązek powszechny służby wojskowej wymaga, by każdy wstąpiwszy w wiek popisowy zgłosił się przed wskazaną władzą poborczą i umożliwił tejże zbadanie zdolności zgłaszającego się do wojska. Gdy badanie tej zdolności wymaga szczegółowych jeszcze zarządzeń, a mianowicie rozpoznania przez wzmocnioną komisyę poborczą lub przez obserwacyę szpitalną, nie powinien popisowy z tego tytułu ponosić żadnych wydatków i uznano to w tych wypadkach, w których popisowy przeznaczonym zostaje do rozpoznawczego badania. W tym wypadku, koszta podróży popisowego dla stawienia się przed komisyą rozpoznawczą ponosi c. k. Skarb. Inaczej rzecz się ma, gdy popisowego przeznaczono do badania szpitalnego. W tym wypadku, dotąd, albo sam popisowy, albo jego rodzina ponoszą koszta podróży, albo ponosi je gmina stawiająca popisowego do asenterunku. Ponieważ znaczna większość popisowych z natury rzeczy należy do ludzi niezamożnych, więc koszt ten podróży do szpitala w wielu wypadkach jest bardzo uciążliwy a niema najmniejszej podstawy do traktowania tego popisowego, który przeznaczonym został do komisyi rozpoznawczej, lepiej od tego, którego przeznaczono do badania szpitalnego.

Komisya administracyjna, uznając słuszność żądania posła Wursta, by popisowych w obu tych wypadkach sobie równych traktowano, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby koszta podróży popisowych przeznaczonych do badania szpitalnego pokrywał z funduszów państwowych, jak to czyni z pokryciem kosztów podróży popisowych przeznaczonych do komisyi rozpoznawczej.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Tarnawski.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

LW. 96.401/905. We Lwowie, dnia 18. października 1905.

Aleg. 450

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów dwóch odrębnych gmin administracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Gminę Tyniowice Chorzów w powiecie Jarosławskim położoną, stanowią dwie osady, odległe od siebie na 3 kilometry. Osada Tyniowice liczyła w r. 1903 51 gospodarstw; zaś osada Chorzów 70 gospodarstw.

Już od dawna każda z tych osad rządzi się pod względem gospodarczym samoistnie.

W szczególności osada Chorzów posiada własne pastwistko w obszarze 7 m. 523 □°, szpichlerz gminny, kasę pożyczkową z funduszem zakładowym 2.269 K., tudzież budynek szkolny, zaś osada Tyniowice posiada również własne pastwisko w obszarze 7. m. 884 □°, własny szpichlerz, kasę pożyczkową z funduszem zakładowym 1.362 K. i szkołę. Nadto do niedawna posiadały obie osady wspólny las w Węgierce w obszarze 20 morgów, który na podstawie uchwał Rady gminnej z 10. maja 1902 i 23. marca 1903 podzielono w ten sposób, że osadzie Chorzów przypadło 12 m. a Tyniowicom 8 m., przyczem obowiązały się Tyniowice zapłacić osadzie Chorzów 600 K. w 3 ratach rocznych począwszy od r. 1904, a to tytułem wynagrodzenia za ubytek drzewostanu na części przez Chorzów objętej.

Budżety wymienionych osad z trzech lat ostatnich, układane od szeregu lat odrębnie, przedstawiają się, jak następuje:

Chorzów.

1903.

wydatki	. . . . .	257 K. 60 gr.
dochody	. . . . .	208 „ 40 „
	niedobór . .	49 K. 20 gr.

pokryty 7% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 920 K. obok 10% dodatku na potrzeby szkolne.

1904.

wydatki	. . . . .	287 K. 60 gr.
dochody	. . . . .	186 „ 76 „
	niedobór . .	100 K. 84 gr.

pokryty również 7% dodatkiem obok 34% na potrzeby szkolne.

1905.

wydatki	. . . . .	281 K. 60 gr.
dochody	. . . . .	176 „ 60 „
	niedobór . .	105 K. — gr.

na którego pokrycie nałożono 11% dodatek obok 10% dodatku na potrzeby szkolne.

Tyniowice.

r. 1903.

wydatki	. . . . .	182 K. 40 gr.
dochody	. . . . .	120 „ 40 „
	niedobór . .	62 K. — gr.

pokryty 10% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w osadzie Tyniowice w kwocie 671 Koron. obok 10% dodatku na potrzeby szkolne.

r. 1904.

wydatki	. . . . .	292 K. 05 gr.
dochody	. . . . .	106 „ 40 „
	niedobór . .	185 K. 65 gr.

na którego pokrycie nałożono dodatki do podatków bezpośrednich w wysokości 28% obok 80% dodatku na potrzeby szkolne.

r. 1905.

wydatki	. . . . .	181 K. 40 gr.
dochody	. . . . .	166 „ 40 „
	niedobór . .	15 K. — gr.

pokryty 3% dodatkiem obok 18% dodatku na potrzeby szkolne.

Siedzibą urzędu gminnego jest Chorzów. Okoliczność ta utrudnia Reprezentacyi gminy należyte sprawowanie czynności urzędowych w Tyniowicach z powodu znacznej odległości między temi osadami, gdyż jak podano wyżej, wynoszącej 3 kilometry.

Nadto Tyniowice jako stanowiące mniejszą osadę mają także mniejszość w Radzie gminnej, wskutek czego interesy tej osady nie mogą być należycie strzeżone.

Z powyższych powodów Rada gminna jeszcze uchwałą z 11. lipca 1899 objawiła jednogłośnie życzenie rozłączenia pomienionych osad i utworzenia z nich samoistnych gmin administracyjnych.

W tym względzie złożyły przychylne oświadczenie: Starostwo pismem z 15. maja 1903 l. 1424, ck. Sąd powiatowy w Pruchniku w piśmie z 29. kwietnia 1903 l. 1277., ck. Dyrekcya okręgu skarbowego w Jarosławiu pismem z 29. kwietnia 1903 l. 1326, obszar dworski pismem z 5. października 1905 a wreszcie ck. urząd ewidencyjny pismem z 3. sierpnia 1905 l. 151, w którem zaznaczono, że osady Chorzów i Tyniowice tworzą dwie odrębne gminy katastralne.

Również i Rada powiatowa uchwałą z 19. maja 1905 objawiła jednomyślnie przychylną opinię w powyższym kierunku.

Z uwagi, że jak wykazano wyżej. zachodzi potrzeba rozłączenia pomienionych osad, z uwagi dalej, iż są one wstanie podołać obowiązkom wypływającym z własnego i poruczonego zakresu działania gminy, skoro dotychczas obowiązki te samoistnie spełniają, wreszcie z uwagi, że przeciw utworzeniu z tych osad samoistnych gmin administracyjnych, nie zachodzą żadne przeszkody ze względów publicznych, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony *. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ustawa

z dnia ..... o rozłączeniu osad Tyniowice-Chorzów powiat Jarosław i utworzeniu z nich dwóch samoistnych gmin administracyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Osady Tyniowice-Chorzów w powiecie Jarosławskim, tworzące obecnie jedną gminę administraeyjną a dwie gminy katastralne, rozdziela się i tworzy się z nich dwie samoistne gminy administracyjne, jedną pod nazwą Tyniowice, drugą zaś pod nazwą Chorzów, a to w granicach dotychczasowych gmin katastralnych.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po ogłoszeniu niniejszej ustawy rozpisać należy wybory do nowych Reprezentacyi gminnych w Tyniowicach i Chorzowie.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye gminne w Tyniowicach i Chorzowie ukonstytuują się, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 3.132/05.

Alleg. 130

Wniosek.

Zważywszy, że niezbędna potrzeba podwyższenia płac nauczycieli szkół ludowych w kraju ogólnie jest uznaną;

zważywszy, że uregulowanie tej sprawy może niestety przeciągnąć się z powodu niepomyślnego stanu finansów krajowych;

zważywszy w końcu, że artykuły spożywcze w całym kraju coraz bardziej idą w górę;

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy do budżetu krajowego począwszy od r. 1906 aż do czasu stałego uregulowania płac nauczycieli szkół ludowych wstawiać odpowiednią sumę na przyznanie im dodatku drożyźnianego w wysokości 25% płacy wliczalnej do emerytury.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawcy:
Vayhinger *w. r.*
Buynowski, *w. r.*

Jahl, Tarnawski, Michalski, Rayski, Bednarski, Loewenstein, Maiss, Kolischer, Rutowski, Huza, Witosławski, Jabłoński, Głąbiński, Wurst, Maryewski, Michałowski, Wiśniewski, Tomaszewski, Widt.

Ls. 3.133/05.

Alegat 101

Wniosek.

Z uwagi na wzmagającą się w szkołach liczbę t. zw. chorób szkolnych jak: krótkowzroczność, zniekształtnienia klatki piersiowej, zboczeń w ogólnem odżywianiu itd.

Z uwagi na coraz częstsze przenoszenie chorób zakaźnych drogą szkoły (odra, szkarlatyna, gruźlica, choroby ócz i t. d.);

Z uwagi na niedostatki sanitarne budynków szkolnych, któreby niejedne mogły być usunięte bez wydatków a samemi umiejętnemi wskazówkami;

Z uwagi, że często same pomieszkanie młodzieży zwłaszcza zbiorowe (stancye, internaty, bursy itp.), które tak mało lub też wcale nie kontroluje się pod względem sanitarnym, wpływać mogą niekorzystnie i wywoływać zboczenia w organizmie nieraz nie do usunięcia;

Z uwagi, że na pozór drobne zboczenia, na które opiekunowie dziecka zwłaszcza biedniejsi lub mniej inteligentni nie zwracają uwagi dostatecznej; a które nieusunięte mogą w przyszłości wywrzeć poważne następstwa tak dla dziecka jak i dla jego współkolegów;

Z uwagi, że lekarz, przyjaciel młodzieży mógłby, pozyskawszy jej zaufanie, nader dodatnio wpływać w pewnym ważnym kierunku nietylko na stan fizyczny ale i moralny uczniów;

Z uwagi, że należy koniecznie szukać środków i sposobów dla usunięcia tych stosunków, które coraz więcej obniżają odporność młodzieży, a powiedzmy otwarcie, stają się częstokroć powodem zniszczenia całej przyszłości jednostek, ich rodzin, zmarnowania nieraz rokujących talentów;

przechodzi się do przekonania — że jedynym z najważniejszych sposobów zwalczania złego byłoby zaprowadzenie instytucyi lekarzy szkolnych, których obowiązkiem byłoby n. p.:

a) badanie stanu zdrowia młodzieży przy rozpoczęciu, jako też od czasu do czasu w ciągu trwania roku szkolnego,

b) udzielaniu wskazówek (n. p.: co do miejsca, w którem uczeń ma siedzieć w szkole) celem zapobiegania rozwojowi chorób szkolnych;

c) zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych drogą szkoły;

d) zwracanie uwagi na hygieniczne pielęgnowanie ciała młodzieży;

e) wydawanie wskazówek dla usunięcia wadliwych urządzeń gmachu szkolnego;

f) wydanie opinii i wskazówek o mieszkaniach prywatnych uczniów (stancyi, burs, internatów);

g) służenia pomocą w razie nagłego wypadku w gmachu szkolnym;

h) w razie wprowadzenia nauki somatologii i hygieny w szkołach wykładanie tego przedmiotu według ułożonej instrukcyi.

Gdyby na razie instytucya taka lekarzy szkolnych wprowadzoną była w szkołach średnich i w seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich — już byłby zrobiony poważny krok naprzód.

Z uwagi zaś, że i środki materyalne nie tak trudno byłoby znaleść, wobec faktu, że opłaty szkolne wynosiły w roku przeszłym około 500.000 koron, w razie koniecznej potrzeby podniesienia opłaty szkolnej na ten cel o 2 korony na kurs nie natrafiłoby z pewnością na trudności, stawiam wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by zaprowadził w najkrótszym czasie instytucyę lekarzy szkolnych w szkołach średnich i seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
Gluziński *w. r.*

Gołuchowski, Mars, Pawlicki, Bednarski, Bobrzyński, A. Teodorowicz, Paszkowski, K. Badeni, St. Tarnowski, Tad. Cieński, Wiktor Czaykowski, Milewski, Piniński, Wilczkiewicz, Struszkiewicz, Maiss, Trzecieski, Wurst, Wład. Czaykowski, Michalski.

Alleg. 162

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. rząd o wydanie ustawy, ażeby każdy kawałek używanej bielizny albo odzieży, zanim dostanie się do składu handlowego, oznaczony był plombą, na dowód, że poddany był należytej dezinfekcyi“.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
Wurst *w. r.*

Rayski, Rudrof, Mars, Lityński, Szponder, Łazarski, Vayhinger, Maiss, Trzecieski, Sala, Gołuchowski, Wład. Czaykowski, Tad. Cieński, Fruchtmann, Wiktor Czaykowski, Tarnawski, Agopsowicz, Traczewski, Bednarski, Michalski, Michałowski, Krzysztofomicz, Gniewosz, Wilczkiewicz, Sękowski, Żardecki, Hupka, L. Cieński, Rutowski, Borkowski, Schätzel, A. Teodorowicz, Truskolaski, Buynowski, Jaworski, Huza, Głąbiński, Kolischer, St. Tarnowski, Paszkowski, Maryewski, Skołyszewski, Wiśniewski, Ochrymowicz, Gluziński, K. Dzieduszycki, Loewenstein, Witosławski.

Ls. 3.136/05.

Alg. 433

Wniosek.

Zważywszy, że jak najrychlejsze wykończenie sieci drogowej jest koniecznem, a coraz trudniej przychodzi Reprezentacyom powiatowym zebrać potrzebne na to fundusze, że dlatego należy zapewnić powiatom wydatną pomoc tak na budowy nowych dróg, jak nie mniej na konserwacyę dróg już wybudowanych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na cele budowy dróg powiatowych i gminnych I. klasy ma być zaciągniętą pożyczka w takiej wysokości, żeby kwota 1,000.000 koron wstawiona w rubryce VIII. poz. 225 wydatków budżetu krajowego wystarczyła na opłatę procentów i amortyzacyi.

2. Kapitał ten ma być użyty jako subwencya na budowę dróg powiatowych i gminnych I. klasy do wysokości 75% kosztów budowy, pod warunkiem, że powiaty pokryją resztę tych kosztów. — Wydziałowi krajowemu ma być zastrzeżone ułożenie projektu uzupełnienia sieci drogowej, następstwa, w jakiem drogi mają być budowane w każdym powiecie, oraz oznaczenie wysokości procentowej subwencyi, jaka powiatom ma być udzieloną z uwzględnieniem sił finansowych powiatu i trudności budowy drogi.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył wnioski na podwyższenie subwencyi na konserwacyę dróg powiatowych i gminnych I. kl. już wybudowanych i wybudować się mających, tak, żeby ciężar, jaki z tego tytułu będą miały ponosić powiaty, nie przenosił 15% dodatków do podatków w powiecie opłacanych.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby poczynił starania u c. k. Rządu o wyjednanie wydatniej pomocy na cele ulepszenia komunikacyi w kraju.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
***J. Gnoiński** w. r.*

T. Cieński, Truskolaski, L. Cieński, Michalski, Horodyski, Rayski, Rutowski, Maryewski, Fruchtmann, Łazarski, Głąbiński, Brykczyński, Kolischer, Wiśniewski, Rudrof, Sala, Buynowski, Schnell, W. Gnoiński.

Ls. 3.137/05.

Alg. 131

Wniosek.

Już drugi miesiąc mija od wydania koncesyi rządowej na budowę kolei lokalnej Lwów-Podhajce, a choć zgoła żadna przeszkoda nie zachodzi do rozpisania ofert na tę budowę i rozpoczęcie budowy przynajmniej na częściowej przestrzeni Brzeżany-Potutory-Podhajce, co do której komisya obchodowa przed rokiem czynności już ukończyła, — rząd centralny nie tylko jeszcze dotychczas ofert na budowę przynajmniej tej części nie rozpisał, lecz zamierza przystąpić do rozpisania tych ofert dopiero na wiosnę 1906 r.

W razie takiego zarządzenia budowa całej kolei, a w każdym razie budowa dojazdów kolejowych do Potutor z Brzeżan i Podhajec opóźniłaby się bez żadnej słusznej przyczyny o rok cały, wskutek czego ludność miejscowa i napływowa tych okolic oczekująca od dawna z upragnieniem na tę budowę, zostałaby pozbawiona zarobku na wiosnę r. 1906, a mieszkacy miast Brzeżan i Podhajec doznaliby dalszego opóźnienia w odpowiedniej komunikacyi.

Wreszcie kraj cały jest również w tem interesowanym, aby jak najrychlej został odpowiednio zużytym inwestowany przez kraj i interesowanych kapitał, którego korzyści od chwili wydania koncesyi przypadają rządowemu funduszowi kolejowemu.

Raczy zatem Wysoki Sejm uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jeszcze w ciągu roku 1905 przystąpił do rozpoczęcia budowy kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce przynajmniej na częściowej przestrzeni Brzeżany-Potutory-Podhajce.

We Lwowie, dnia 18. października 1905.

Wnioskodawca
Schätzel, *w. r.*

Vayhinger, Buynowski, Jahl, Wurst, Bednarski, Witosławski, Głąbiński, Michalski Łazarski, Wiśniewski, Sala, Maiss, Tomaszewski, Maryewski, Skołyszewski, Huza.

Ls. 3.138/05.

Alg. 455

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych i wydziałowych w Bochni przyznaje się dodatek drożyźniany na rok szkolny 1905/1906 w wysokości 20% pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca
Maiss w. r.

Fruchtmann, Michalski, Rayski, Huza, Wurst, Bednarski, Vayhinger, Michałowski, L. Cieński, Wiśniewski, Tomaszewski, Łazarski, Schätzel, Buynowski, Sala, Stapiński, Gluziński.

Ls. 3.139/05.

Alg. 133

Wniosek

posła Tomaszewskiego i towarzyszy.

Gminy podmiejskie lwowskie, krakowskie, stanisławowskie i przemyskie zaliczyła ustawa o stosnnkach prawnych nauczycieli szkół ludowych z dnia 1. stycznia 1889 do czwartej klasy płac nauczycielskich.

Zważywszy, że gminy te są bezpośrednim dalszym ciągiem miast tak dalece, że są nawet częściowo objęte rejonem akcyzowym miast zamkniętych, że gminy te ze względu na stosunki drożyźniane nie różnią się od miast, do których bezpośrednio przylegają, że przeto nauczyciele w tych gminach są bardzo pokrzywdzeni, pobierając takie same płace, jakie pobierają nauczyciele wiejscy i małomiasteczkowi,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, o ile podział miejscowości na klasy płac nauczycielskich w myśl ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli z dnia 1. stycznia 1889 odpowiada dzisiejszym stosunkom, a w szczególności aby przedłożył na najbliższej sesyi projekt przeniesienia nauczycieli gmin podmiejskich lwowskich i krakowskich do klasy drugiej, a nauczycieli gmin podmiejskich stanisławowskich i przemyskich do trzeciej klasy płac.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:

Tomaszewski w. r.

Rayski, Głąbiński, Huza, Michałowski, Michalski, Maryewski, Loewenstein, Kolischer, Wurst, Rutowski, Tarnawski, Vayhinger, Bednarski, Buynowski, Jabłoński, Widt.

Ls. 3.140/05.

Alg. 437

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wstawił do budżetu krajowego na rok 1907 taką sumę na wszystkie działy pracy dla „Kółek rolniczych“, jaką pobierają z funduszu krajowego Tow. gospodarcze we Lwowie i Tow. rolnicze w Krakowie łącznie.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
Stapiński *w. r.*

F. Włodek, Bojko, Krempa, Kramarczyk, Szponder, Potoczek, Vayhinger, Maryewski, Jabłoński, Huza, Maiss, Tarnawski, Tomaszewski, Wurst.

Ls. 3.135/05.

Alleg. 128

Wniosek.

Zważywszy, że w Galicyi umiera rocznie około 5 tysięcy osób z tyfusu jelitowego i czerwonki;

zważywszy, że choroby wymienione panują bez przerwy nagminnie, że zapada rocznie około 50 tysięcy osób, co oznacza stratę 2 milionów dni pracy;

zważywszy, że najgłówniejszym powodem stanu tego jest brak zdrowej wody;

zważywszy, że poszczególne gminy i powiaty nie są w możności podołania zadaniu z powodu trudności finansowych albo technicznych;

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby zaopiekował się sprawą stopniowego zaopatrzenia całego kraju w zdrową wodę, poczynił stosowne badania i zarządzenia, a na najbliższej sesyi ze swoich czynnosci zdał sprawę.

We Lwowie, dnia 24. października 1905 r.

Wnioskodawca:
Wurst *w. r.*

Mars, Szponder, Bednarski, Michałowski, Rudrof, Jaworski, Lityński, Łazarski, Rayski, Gołuchowski, Władysław Czaykowski, Wiktor Czaykowski, St. Tarnowski, Traczewski, Michalski, Tarnawski, Vayhinger, Maiss, Buynowski, Maryewski, Trzecieski, Fruchtmann, Sala, Krzysztofowicz, Gniewosz, Wilczkiewicz, Sękowski, Żardecki, Hupka, T. Cieński, L. Cieński, Głąbiński, Rutowski, Borkowski, Schätzel, Huza, A. Theodorowicz, Truskolaski, Kolischer, Paszkowski, Skołyszewski, Wiśniewski, Ochrymowicz, Gluziński, Klemens Dzieduszycki, Loewenstein, Witosławski.

Ls. 3.141/05.

Alleg. 169

Wniosek.

Z uwagi, że procent zwłoki za nieuiszczone w przepisanym terminie podatki w Galicyi, dochodzi w niektórych latach aż do wysokości połowy wszystkich procentów zwłoki w całej Austryi (t. j. na 3 miliony, blizko $1^1/_2$ półtora miliona koron) i

z uwagi, że urzędy podatkowe nie wypisują włościanom w książeczkach podatkowych, ile procentu zwłoki opłacają, a włościanie nie wiedząc o wysokości tych procentów, nie spieszą z uiszczaniem podatków w swoim terminie i narażają siebie na olbrzymi haracz —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedstawił ten groźny stan rzeczy z podaniem dokładnych dat odnośnych — wszystkim Wydziałom powiatowym i wezwał je, żeby do wszystkich gmin, w ich zakresie działania położonych, wystosowały wyjaśnienie, ile ludność płaci w naszym kraju procentów zwłoki, oraz wezwanie do ludności, aby ta w swym własnym interesie tej kosztownej niedbałości zaniechała.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby polecił urzędom podatkowym w Galicyi wypisywać w książeczkach podatkowych w odnośnych rubrykach tych książeczek, ile procentu zwłoki opłaca poszczególny podatnik za każdym razem.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
***Wilczkiewicz** w. r.*

F. Włodek, Wurst, Kramarczyk, Potoczek, Oleśnicki, Bohaczewski, Szponder, Korol, Stapiński, Krempa, Sękowski. Vayhinger, Huza, Maryewski, Mars, Wesoliński.

Ls. 3.171/05

Aleg. 470

Wniosek

posła ks. Szpondra i towarzyszy w sprawie przyznania dodatku drożyźnianego nauczycielstwu szkół ludowych powiatu krakowskiego.

Zważywszy, że skutkiem niesłychanej drożyzny artykułów spożywczych i opału w całym powiecie krakowskim nauczycielstwo tegoż powiatu ze swej nader szczupłej pensyi żadną miarą nie jest w stanie wyżyć;

Zważywszy, że nauczycielstwo ludowe tegoż powiatu, nie mogąc artykułów spożywczych jak i opału dostać na miejscu, musi takowe sprowadzać z Krakowa a więc oprócz wygórowanej ceny płaci jeszcze koszta furmanek;

Zważywszy, że pensya nauczycielstwa powiatu krakowskiego mimo pozostawania w tych samych a nawet w gorszych warunkach życiowych jak nauczyciele m. Krakowa, jest dwa i trzy razy mniejsza od pensyi nauczycieli miejskich w Krakowie;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielstwu ludowemu powiatu krakowskiego przyznaje się dodatek drożyźniany do czasu, zanim podwyższenie pensyi w sposób definitywny nie zostanie załatwionem.

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:
Szponder w. r.

F. Włodek, Kramarczyk, Stapiński, Bojko, Wilczkiewicz, Wesoliński, Bohaczewski, Mazikiewicz, Oleśnicki, Potoczek, Rayski, Stojałowski, Tarnawski, Maryewski.

Ls. 3.101/1905. We Lwowie dnia 20. października 1905.

Aleg. 471

Sprawozdanie

Komisyi dla reform agrarnych w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o czynnościach w sprawie wprowadzenia w życie ustawy o włościach rentowych tudzież z uzasadnieniem preliminowanych wydatków na akcyę tworzenia włości rentowych.

Wysoki Sejmie!

Sankcyonowana Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lutego r. 1905 krajowa ustawa „o tworzeniu włości rentowych“, będzie mogła wejść w życie, gdy tylko przedłożony już Radzie państwa (Aleg. 2.347 XVII Seryi Sprawozdań stenograficznych Rady państwa) projekt ustawy o ulgach i przywilejach dla akcyi na polu tworzenia włości rentowych stanie się ustawą, gdy przedłożony już c. k. rządowi „statut krajowej Komisyi dla włości rentowych“ uzyska zatwierdzenie Ministerstwa rolnictwa i skarbu, gdy uzyskają zatwierdzenie tychże samych Ministerstw przepisy „o formie i treści listów rentowych i o planie ich umorzenia“, które dopiero po wydaniu ustawy państwowej o ulgach i przywilejach do zatwierdzenia przedłożone być mogą, gdy wreszcie krajowa Komisya dla włości rentowych do życia powołaną zostanie.

Z zadowoleniem przyjmuje Komisya dla reform agrarnych do wiadomości, że Wydział krajowy nie zaniedbał niczego, by chwilę wejścia w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ przyspieszyć i że ze swej strony wszelkie w tym kierunku poczynił przygotowania.

Wprowadzenie jednak w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ wymagać będzie już od pierwszej chwili ofiar ze strony funduszu krajowego; w myśl bowiem postanowienia §. 41. tejże ustawy fundusz krajowy ponosić ma wydatki potrzebne na utrzymanie krajowej Komisyi dla włości rentowych. Wydział krajowy licząc się z tem, że w ciągu roku 1906 będzie mógł swą działalność na polu tworzenia włości rentowych rozpocząć, że jednak akcya obejmie prawdopodobnie część tylko roku i że organizacya biura Komisyi dopiero później w miarę rozwoju akcyi będzie stopniowo uzupełnioną, ogranicza się do żądania na powyższy cel ryczałtu w kwocie 25.000 K i oddania go do swej dyspozycyi.

Oprócz wydatków powyższym ryczałtem objętych, zachodzi jeszcze konieczność dotowania „funduszu rezerwowego listów rentowych“.

Konieczność ta wypływa wprost z postanowień ustawy „O tworzeniu włości rentowych“ mianowicie z postanowień §. 56. oraz §§. 61. i 62. w związku z postanowieniami §§. 15. i 16., zawierających wyjątki od obowiązku opłacania rent. Aby więc zapobiedz koniecznym z samego początku akcyi brakom gotówki w funduszu oprocentowania listów rentowych, które w myśl §. 61. z funduszu rezerwowego

listów rentowych pokrywane być mają, należy upoważnić Wydział krajowy do zasilania tego funduszu odpowiedniemi kwotami przez szereg lat. Braki te musiałby i tak pokryć kraj z tytułu przyjętej na siebie za zobowiązania płynące z emisyi listów rentowych poręki.

Aby więc uniknąć nie dających się z góry w preliminarzu funduszu krajowego przewidzieć wydatków z tego tytułu, oraz by listom rentowym zapewnić z samego początku korzystne na targu pieniężnym stanowisko, przedkłada Wydział krajowy wniosek dotowania „funduszu rezerwowego listów rentowych“ coroczną kwotą 25.000 K przez lat 10, zastrzegając jednak zwrot tej dotacyi funduszowi krajowemu w chwili, gdy to bez ujmy dla dostatecznego zabezpieczenia i kursu listów rentowych da się uczynić.

Opierając się na sprawozdaniu Wydziału krajowego w tym przedmiocie i zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, Komisya dla reform agrarnych wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach, mających na celu wprowadzenie w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“.

II. Sejm uchwala wstawienie w Rubr. X. poz. 340 a) budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1906 kwoty 25.000 K tytułem ryczałtu na koszta urzędowania krajowej Komisyi dla włości rentowych, koszta jej biura i jego czynności.

III. Sejm uchwala wstawienie w Rubr. X. poz. 340 b) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 kwoty 25.000 K tytułem I. raty z dziesięciolecia na dotowanie funduszu rezerwowego listów rentowych Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem sumą 250.000 K, zastrzegając zarazem, iż suma ta winna być funduszowi krajowemu zwróconą, skoro wspomniany fundusz rezerwowy wzrośnie z dochodów własnych, przewidzianych w §. 64. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“, do kwoty dostatecznie zabezpieczającej spełnianie jego przeznaczenia.

Przewodniczący Komisyi: Sprawozdawca:

Sękowski. ***Hupka.***

Ls. 3.321/05.

Alg. 472

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby podatek klasowo-domowy od domów z drzewa budowanych, a składających się tylko z jednej mieszkalnej izby, i to bez kuchni, zniżony był do kwoty 1 korony 50 hal.

We Lwowie, dnia 19. października 1905.

Wnioskodawca
Szwed w. r.

Stapiński, *Bojko*, *F. Włodek*, *Krempa*, *Oleśnicki*, *Kramarczyk*, *Potoczek*, *Szponder*, *Stojałowski*, *Szajer*, *Bohaczewski*, *Mazikiewicz*, *Wilczkiewicz*, *Skołyszewski*.

Ls. 3.322/05.

Alg. 473

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A) Ustawę zmieniającą postanowienia §§. 3, 11 i 12 Statutu krajowego, Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, załączoną pod A).
B) Ustawę zmieniającą ordynacyę wyborczą sejmową załączoną pod B).

We Lwowie, dnia 22. października 1905.

Wnioskodawcy:
Vayhinger *w. r.*
Rayski *w. r.*

Rutowski, Głąbiński, Małachowski, Michalski, Witosławski, Tarnawski, Tomaszewski, Wiśniewski, Bujnowski, Loewenstein, Fruchtmann, Michałowski, Maryewski, Bednarski Jahl, Huza, Maiss, Żardecki, Kolischer, Widt, Jabłoński, Sala, Wurst.

A)

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 3, 11. i 12. Statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 26. lutego 1861 Dz u. p. Nr. 20.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 11. i 12. Statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20. zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 3.

Sejm krajowy składa się z dwustu ośmiu Członków, a mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej, lub biskupiej, administrator dyecezyi jest Członkiem Sejmu krajowego;

b) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, oraz szkoły politechnicznej we Lwowie,

c) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie,

d) ze stu dziewięćdziesięciu sześciu wybranych posłów a mianowicie:

I. Czterdziestu czterech posłów z kuryi wielkiej posiadłości ziemskiej,

II. Czterdziestu jeden posłów z kuryi miast,

III. Ośmiu posłów z Izb handlowych i przemysłowych,

IV. Siedmdziesięciu dziewięciu posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

V. Dwudziestu czterech posłów kuryi powszechnego głosowania.

§. 11.

Wydział krajowy, jako zarządzający i wykonawczy organ reprezentacyi kraju składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego, z ośmiu Członków wybranych z łona Zgromadzenia sejmowego.

Marszałek krajowy mianuje na wypadek, gdy doznaje przeszkody, swego zastępcę z łona Wydziału krajowego, dla kierownictwa Wydziałem.

§. 12.

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie wybrani z kuryi wielkiej posiadłości ziemskiej (§. 3. I.).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie wybrani z kuryi miast, oraz Izb handlowych i przemysłowych (§. 3. II. i III.).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem (§. 3. IV.).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie kuryi powszechnego głosowania (§. 3. V).

Czterech Członków Wydziału krajowego wybiera Sejm ze swego grona, wybierając każdego Członka Wydziału krajowego z osobna.

Artykuł II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z chwilą rozpisania ogólnych wyborów sejmowych.

B)

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca niektóre postanowienia sejmowej Ordynacyi wyborczej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Postanowienia §§. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 15, 40, 41 i 42. sejmowej Ordynacyi wyborczej Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem, ogłoszonej patentem z 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20. zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 2.

Dla wyboru posłów z miast, następujące miasta stanowią okręgi wyborcze:

1. Biała
2. Bochnia
3. Brody
4. Brzeżany
5. Drohobycz
6. Jaworów
7. Jasło-Gorlice
8. Kołomyja
9. Kraków
10. Lwów
11. Nowy Sącz

12. Podgórze
13. Przemyśl
14. Rzeszów
15. Sambor
16. Sanok i Krosno
17. Stryj
18. Tarnopol
19. Tarnów
20. Wadowice i Wieliczka
21. Złoczów.

§. 3.

Z kuryi miast wybiera:

Lwów . .	10
Kraków .	6

Kołomyja, Przemyśl, Stanisławów, Tarnopol, Tarnów po 2 posłów, Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Drohobycz, Jarosław, Jasło i Gorlice, Nowy Sącz, Podgórze, Rzeszów, Sambor, Sanok i Krosno, Stryj, Wieliczka i Wadowice, Złoczów po jednym pośle.

Wszyscy uprawnieni do wyboru, tworzą w każdem z tych miast jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Z Izb handlowych i przemysłowych wybierają:
Izba handlowa i przemysłowa lwowska trzech posłów.
Izba handlowa i przemysłowa krakowska trzech posłów.
Izba handlowa i przemysłowa brodzka dwóch posłów.

Dla tych wyborów tworzą członkowie i zastępcy każdej Izby odnośne ciało wyborcze.

§. 5.

Każdy z 79-ciu powiatów politycznych w granicach swych terytoryalnych, tworzy osobny okręg wyborczy, dla wyboru posła z gmin wiejskich.

Miejscem wyboru dla każdego okręgu wyborczego gmin wiejskich jest siedziba powiatowej władzy politycznej.

§. 6.

Wyborcy wszystkich gmin położonych w jednym okręgu wyborczym (wyjąwszy miasta uprawnione do wyboru), tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 7.

Dla wyboru posłów kuryi powszechnego głosowania, następujące miasta, względnie grupy powiatów stanowią okręgi wyborcze:

1) Lwów miasto.
2) Kraków miasto.
3) Powiaty polityczne: Biała, Wadowice, Żywiec z głównem miastem wyboru Biała.
4) Pow. polit. Chrzanów, Kraków (bez m. Krakowa). Podgórze z głównem m. wyboru Kraków.
5) Pow. polit. Myślenice, Wieliczka, Bochnia z gł. m. wyb. Bochnia.
6) Nowy Targ, Limanowa, Nowy Sącz z gł. m. wyboru Nowy Sącz.
7) Gorlice, Grybów, Jasło z gł. m. wyboru Jasło.
8) Tarnów, Brzesko, Dąbrowa z gł. m. wyboru Tarnów,
9) Kolbuszowa, Ropczyce, Pilzno z gł. m. wyboru Ropczyce.
10) Mielec, Tarnobrzeg, Nisko z gł. m. wyboru Tarnobrzeg.
11) Rzeszów, Strzyżów, Łańcut, Przeworsk z gł. m. wyboru Rzeszów.
12) Krosno, Brzozów, Sanok, Nisko z gł. m. wyboru Sanok.
13) Przemyśl. Dobromil, Mościska, Jaworów, z gł. m. wyboru Przemyśl.
14. Jarosław, Cieszanów, Rawa ruska z gł. m. wyboru Jarosław.
15) Rudki, Sambor, Stare miasto, Turka z gł. m. wyboru Sambor.
16) Lwów powiat (bez miasta) Gródek, Żółkiew, Bóbrka z gł. m. wyboru Lwów.
17) Brody, Kamionka strum., Sokal, Złoczów z gł. m. wyboru Złoczów.
18) Zborów, Tarnopol, Zbaraż, Skałat z gł. m. wyboru Tarnopol.
19) Żydaczów, Dolina, Stryj, Drohobycz z gł. m. wyboru Stryj.
20) Brzeżany, Przemyślany, Rohatyn, Podhajce, z gł. m. wyb. Brzeżany.
21) Stanisławów, Bohorodczany, Kałusz, Tłumacz z gł. m. wyb. Stanisławów.
22) Kołomyja, Śniatyn, Nadwórna, Peczeniżyn, Kosów z gł. m. wyb. Kołomyja.
23) Buczacz, Horodenka, Zaleszczyki z gł. m. wyb. Buczacz.
24) Trembowla, Czortków, Borszczów, Husiatyn z gł. m. wyb. Czortków.

§. 15.

Uprawnionym do wyboru posłów z kuryi powszechnego głosowania jest każdy własnowolny obywatel płci męskiej, który ukończył 24. rok życia i nie jest wykluczony od prawa wyborczego.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać osobiście w swoim okręgu wyborczym oraz w okręgu kuryi powszechnego głosowania.

Wyjątkowo mogą wyborcy z kuryi większych posiadłości wykonywać swe prawo głosowania przez pełnomocnika; ten musi w tej samej klasie wyborców mieć prawo wybierania i może zastępować tylko jednego wyborcę.

Uprawnieni do wyboru w kuryi większych posiadłości mający dobra w więcej niż w jednym okręgu położone, mają wykonywać swe prawo wyborcze w tym okręgu, w którym leżą ich najwyżej opodatkowane dobra.

Uprawnieni do wyboru z kuryi wyborczych miast, gmin wiejskich lub z kuryi ogólnej, jeżeli są członkami kilku gmin, mogą wykonywać prawo wyborcze tylko w tej gminie, w której zwykle zamieszkują.

§. 40.

Głosowanie odbywa się we wszystkich kuryach tajnie za pomocą kartek do głosowania.

Przy wyborze można używać tylko kartek do głosowania wydanych przez władzę, pod nieważnością głosu. Na każdej kartce wyborczej należy napisać tyle nazwisk, ile posłów ma wybrać dotyczące ciało wyborcze.

§. 41.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma się przekonać komisya wyborcza, że urna przeznaczona na składanie kartek wyborczych jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się od oddania kartek wyborczych przez członków komisyi wyborczej. Potem następuje oddawanie kartek wyborczych przez wyborców.

Przewodniczący komisyi wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną przez niego kartkę do głosowania, wkłada każdą z osobna do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej kartki nie oddano ich więcej.

Każdy wyborca ma przy oddawaniu kartki do głosowania przedstawić swą kartę legitymacyjną.

§. 42.

Oddanie kartki wyborczej ma być uwidocznione w liście wyborczej obok nazwiska wyborcy w przygotowanej na to kolumnie.

Tego wpisu dokonuje sekretarz w liście wyborczej, a jeden z członków komisyi wyborczej w wykazie głosowania, w którym należy przytoczyć po imieniu osoby oddające swe kartki wyborcze, a przy wyborach przez pełnomocników w klasie wyborczej wielkiej posiadłości ziemskiej (najwyżej opodatkowanych) te osoby, w których zastępstwie oddano kartki wyborcze, tudzież ich zastępców.

Wykaz głosowania stanowi kontrolę zapisywania oddanych kartek wyborczych na liście wyborczej.

Artykuł II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z chwilą rozpisania ogólnych wyborów sejmowych.

Ls. 3.323/05.

Alleg. 474

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wypracował i na najbliższą sesyę sejmową przedłożył projekt nowej ustawy łowieckiej.“

We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Wnioskodawca:

Stapiński w. r.

Krempa, F. Włodek, Bojko, Rayski, Buynowski, Michalski, Jabłoński, Bednarski, Tarnawski, Witosławski, Maryewski, Potoczek, Skołyszewski, Szwed, Kramarczyk.

Ls. 3.325/05.

Alg. 475

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

Ustawa

z dnia . . . . . o przyłączeniu obszarów dworskich do gmin wiejskich w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Znosi się ustawę o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20, tudzież ustawę z dnia 21. marca 1888. Dz. u. kr. Nr. 41.

Art. II.

Wszystkie, dotychczas odrębnie istniejące, obszary dworskie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przyłączone zostają do gmin przynależności tak, że nadal z gminami przynależności będą tworzyły jednolite gminy.

Art. III.

Znosi się §§. 5., 40. lit. d). 95. i 97. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 w dotychczasowem brzmieniu a nadal obowiązywać będą te paragrafy w następującem brzmieniu:

§. 5. Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej gminy.

Wyjątek stanowią: rezydencya, zamki i inne budynki z przynależnymi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie, lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego dworu.

§. 40. lit. d) Uchwalanie w sprawach odnoszących się do umów z innemi gminami co do stosunków wskazanych w §§. 2., 3., 4., 95., 96. i 97. tej ustawy.

§ 95. Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego wolno jest łączyć się z innemi gminami dla wspólnego zawiadywania wszystkiemi albo tylko niektóremi sprawami tak własnego (§. 27.), jakoteż poruczonego (§. 28.) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

§. 97. Jeżeli gminy łączą się z innemi gminami dla wspólnych zakładów w specyalnych celach ich zakresu działania, wolno jest interesowanym stronom stanowić organa, potrzebne do zawiadywania tymi zakładami i oznaczyć zakres tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenie.

Przepisy tej ustawy odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 26. października 1905.

Wnioskodawca:
Krempa *w. r.*

Maiss, Fruchtmann, Vayhinger, Witosławski, Wiśniewski, Buynowski, Huza, Tarnawski, Stapiński, Bojko, Stojałowski, F. Wołodek, Potoczek, Wilczkiewicz, Szwed.

Ls. 3.324/05.

Aleg. 476

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się Wys. Rząd, ażeby przyspieszył sankcyonowanie projektów ustaw zdążających do:

a) podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granic państwa;

b) obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy;

c) podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami, ewentualnie, by wszelkie przeszkody wstrzymujące sankcyę Monarszą jak najszybciej usunął.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Rządem działał jak najszybciej, ażeby uchwalone przez Sejm projekty ustaw, zdążające do:

a) podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granic państwa;

b) obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy;

c) podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami, mogły uzyskać Najwyższe potwierdzenie.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) ażeby przy przyszłych projektowaniach uwzględniał, a istniejące wały ochronne uzupełnił w ten sposób, iżby koronę ich mogła przechodzić droga krajowa;

b) ażeby przy sypaniu wałów ochronnych wystrzegał się szablonu, a dymensye wałów ochronnych stosował do jakości ziemi używanej do sypania wałów;

c) ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył ustawę, tworzącą w gminach na wylew narażonych straż powodziową.

We Lwowie, dnia 21. października 1905.

Wnioskodawca
Skołyszewski, *w. r.*
Maryewski, w. r.

Vayhinger, Michalski, Tarnawski, Maiss, Wiśniewski, Żardecki, Szponder, Potoczek, Kramarczyk, Tomaszewski, Federowicz, Małachowski, Stojałowski, Szwed,

Ls. 3.090/1905 We Lwowie, dnia 23. października 1905.

Alg. 477
Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu c. k Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich za rok 1904/5.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa, a za nią sejmowa komisya szkolna, muszą w swoich sprawozdaniach co roku powtarzać to samo. Napływ uczniów wzrasta, gimnazya przepełnione, przez to i nauka i dozór utrudnione; nowe zakłady powstają, ale nie mogą powstawać tak licznie, iżby wystarczyły na normalne rozmieszczenie tej liczby uczniów; przybywają i siły nauczycielskie i posady, ale także nie w stosunku do przybytku uczniów. Zawsze ten sam stan, te same jego złe strony i złe skutki, i ta sama niemożność rychłego, stanowczego zaradzenia. Świeżo skończony rok szkolny nie usuwa tych trudności i trosk, raczej je wzmaga.

Do klasy pierwszej gimnazyalnej zgłosiło się w tym ubiegłym roku uczniów 6.712, ogólna liczba we wszystkich gimnazyach wynosiła 22.137, w szkołach realnych 3.356. Z tego wynika, że pomimo nowych zakładów, i pomimo mnożenia oddziałów i klas równoległych, wszystkie gimnazya są przepełnione. Jedno liczy powyżej tysiąca uczniów, cztery pomiędzy 900 a 1.000, pięć pomiędzy 900 a 800, pięć między 700 a 800, pięć między 600 a 700, dziewięć między 500 a 600. Liczbę normalną 400 do 500 mają tylko dwa gimnazya. Poniżej zostają tylko albo zakłady zamknięte jak w Bąkowicach pod Chyrowem, albo niezupełne jak w Dębicy i w Nowym Targu.

Ze szkół realnych trzy liczą uczniów między 500 a 600, dwie między 400 a 500, trzy 300—400; poniżej szkoły niezupełne w Krośnie, Śniatynie i Żywcu.

Pęd do gimnazyów nietylko trwa, ale wzrasta. Szkoły realne, zakładane z nadzieją, że przyciągną znaczną liczbę uczniów, a z czasem dostarczą ludzi uspobionych do zawodów technicznych, nie mają takiej dla uczniów czy ich rodziców siły attrakcyjnej jak gimnazya. W ubiegłym roku szkolnym okazują one nawet mniejszą liczbę uczniów aniżeli w poprzednim.

Jakiekolwiek są powody tego stanu rzeczy, pewnem jest to, że on ma swoje strony złe, i doraźnej skutecznej rady na niego niema. Z różnych stron kraju powtarzają się żądania nowych szkół średnich, ale przypuściwszy nawet, że Rząd mógłby tym wszystkim żądaniom w najbliższej przyszłości uczynić zadość, co prawdopodobnem nie jest, to jeszcze zostawałaby wątpliwość, czy dla nowych zakładów znalazłaby się dostateczna liczba nauczycieli, zostawałaby łatwa do przewidzenia potrzeba coraz nowych szkół średnich, jeżeli obecny przypływ młodzieży będzie wzrastał, i zostawałoby pytanie, czy te coraz liczniejsze zastępy ludzi zwróconych do zawodów wyzwolonych znajdą dla siebie dość miejsca w kraju nie wielkim.

Szkoły realne okazują się niedostatecznym środkiem zrównoważenia powołań i zawodów. Szkół przemysłowych i handlowych mamy mało, te więc znaczą w tej sprawie jeszcze mniej niż szkoły realne. Względy dydaktyczne i pedagogiczne wymagają pewnego oznaczonego maximum liczby uczniów, ponad które żadna szkoła, ani klasa więcej uczniów miećby nie mogła. Ten postulat nauki i wychowania, gdyby się stał rzeczywistością, zaradziłby także pośrednio i na nasze przepełnienie szkół. Ale takie postanowienie, naprzód nie jest w mocy Wysokiego Sejmu, a powtóre, gdyby miało wejść w życie, pociągnęłoby za sobą konieczność dostarczenia zaraz nowych szkół średnich dla tych uczniów, którzy w istniejących nie mogliby się

pomieścić. Innym środkiem, łatwiejszym do wykonania, byłyby szkoły wydziałowe wyższego typu, i nadane ich abituryentom prawo do jednorocznej służby wojskowej. Wysoki Sejm powziął uchwałę w tej mierze, plan tych szkół wzbudził podziw w c. k. Ministeryum oświaty, ale zatwierdzenia nie dostał, pomimo usilnych starań c. k. Rady szkolnej krajowej, a to głównie z powodu żądanego uprawnienia do jednorocznej służby wojskowej. Komisya sądzi, że te starania należy jednak prowadzić dalej.

Środkiem i słusznym, i dla młodzieży, dla jej uzdolnienia i przyszłości, dla społeczeństwa wreszcie pożytecznym, byłaby ścisła, mniej pobłażliwa klasyfikacya uczniów, tak przy egzaminach wstępnych, jak przy promocyach z klasy do klasy, a zwłaszcza na przejściu z klasy czwartej do piątej. To jest sposób, który uczniów słabszych zwróciłby zawczasu do zawodów dla nich przystępniejszych, uwolniłby gimnazya od nadmiaru uczniów, ich samych od walki z nędzą podczas nauk, kraj od ludzi ze świadectwami ale bez prawdziwego uzdolnienia w różnych zawodach. Ale ten środek, choć szkuteczny i samym celem i obowiązkiem nauki wskazany, nie jest tak łatwym do użycia, jakby się zdawało. Przyjęło się w powszechności mniemanie, że od uczniów wymaga się za wiele, i że im więcej ułatwień w nauce, tem lepiej. Nie u ogółu tylko, ale czasem nawet u władz szkolnych, ten zakład uchodzi za lepszy, w którym największy jest procent uczniów przechodzących z klasy do klasy, lub z gimnazyum do uniwersytetu. Grona nauczycielskie, widząc taką opinię, patrzą niekiedy pobłażliwie na braki, i klasyfikują pobłażliwie, ze szkodą i nauki, i tej młodzieży, i kraju. Klasyfikacya ściślejsza, surowsza, byłaby ze wszech miar pożądaną. Gdyby dzisiejszy przyrost uczniów, nie stosunkowo wielki, miał trwać, to możnaby przewidywać, że po pewnym przeciągu czasu okaże się niemożność przyjmowania wszystkich zgłaszających się, dalszego mnożenia szkół średnich, a siła rzeczy może zmusić do jego zaprzestania.

Na przepełnienie gimnazyów i ich złe skutki, Komisya środka doraźnego i stanowczego wskazać nie może. Sądzi jednak, i powtarza to, co już przed rokiem wnosić miała zaszczyt, że „zakładanie szkół średnich rolniczych, handlowych, przemysłowych, dających uczniom wykształcenie ogólne (nie takie jak w gimnazyach, ale do tego zbliżone), i dające prawo do jednorocznej służby wojskowej“, mogłyby choć w części zaradzić na nadmierne przepełnienie gimnazyów, i na niezaprzeczoną potrzebę społeczeństwa, jaką są ludzie usposobieni do różnych zawodów. Czy i jakie kroki przedsięwzięła c. k. Rada szkolna krajowa, żeby u rządu zakładanie takich szkół wyjednać, o tem Komisya z tegorocznego sprawozdania Rady szkolnej tak samo nic się nie dowiaduje, jak z zeszłorocznego.

Komisya stwierdza z przyjemnością, że c. k. Rada szkolna krajowa stara się jak może, i nie bez skutku, o zakładanie nowych szkół średnich, o mnożenie klas równoległych i posad nauczycielskich, o nowe budynki, o przysporzenie sił nauczycielskich. W ubiegłym roku szkolnym przybyło jedno nowe gimnazyum we Lwowie i w Tarnowie, nowa szkoła realna we Lwowie i w Śniatynie. Z początkiem roku 1904/1905 nowe gimnazyum w Rzeszowie i w Nowym Targu, nowa szkoła realna w Żywcu. Budynki nowe lub rozszerzone i adaptowane stanęły w Tarnowie dla szkoły realnej, w Rzeszowie dla drugiego gimnazyum; budowa nowego gimnazyum (V go) we Lwowie, i gimnazyum akademickiego we Lwowie (jak tego żąda wniosek ks. Mazikiewicza) ma już grunt kupiony, budowa rozpocznie się w roku przyszłym. Budowa nowego gmachu dla gimnazyum w Brzeżanach jest w toku, dla obu gimnazyów w Tarnopolu grunt kupiony.

Przybywają też stałe posady nauczycielskie: w roku 1904 dziesięć, w 1905 jedenaście, przyrzeczonych jest więcej. Nieszczęściem nie wszystkie stałe posady te obsadzono, bo brak po temu egzaminowanych nauczycieli. Ich liczba zwiększa się wprawdzie, ale przy mnożeniu się klas zwiększa się i potrzeba, tak że Rada szkolna musi zawsze posługiwać się nieegzaminowanymi zastępcami w mierze znacznej. Ci zaś zbyt długo niekiedy ociągają się z egzaminami, pomimo upomnień ze strony Rady szkolnej krajowej, i ułatwień takich, jak zmniejszenie liczby godzin, urlopy, i t. d.

Stypendya dla nauczycieli na kształcenie się w języku niemieckim i francuskim, w geometryi wykreślnej, w języku ruskim, w rysunkach, były przyznawane jak dawniej nauczycielom poświęcającym się tym przedmiotom dla dalszego kształcenia się w uniwersytetach lub innych zakładach zagranicznych.

Książki zupełnie nowe lub w nowych wydaniach poprawione, przybyły dla nauki Geografii, Historyi naturalnej, Propedeutyki filozoficznej i Chemii.

Nad nauką języka niemieckiego odbyła się kilkudniowa gruntowna narada biegłych, których wskazówki, czyli nowy plan nauczania języka niemieckiego prze-

słany był do c. k. Ministeryum oświaty i wrócił zatwierdzony, tak, że od przyszłego roku szkolnego wejdzie w życie plan tej nauki znacznie uproszczony i niewątpliwie praktyczny.

Starania o fizyczny rozwój uczniów, nauka gimnastyki wprowadzona lub rozszerzona a gdzie nie wprowadzona dla braku miejsca lub nauczyciela, tam choć częściowo innymi sposobami zastąpiona, ćwiczenia, gry, ślizgawki, wycieczki, prowadzone były z wszelką troskliwością i energią. Starania o lekarzy szkolnych nietylko pomimo powtarzanych wezwań ze strony Wysokiego Sejmu, nie odniosły najmniejszego skutku, ale nie doczekały się dotąd ani najmniejszej odpowiedzi.

W krótkim ustępie o wychowawczem zadaniu szkoły, stwierdza c. k. Rada szkolna krajowa, że w ubiegłym roku nie było takiego jak w przeszłym używania i nadużywania młodzieży szkolnej do niby politycznych akcyi czy agitacyi. Komisya szkolna nie potrzebuje powtarzać tego, co aż nazbyt wiadome, a doświadczeniami teraźniejszości w naszem najbliższem sąsiedztwie smutno dowiedzione, że wciąganie młodzieży w takie roboty jest marnowaniem a może być i zepsuciem jej, a niepowetowaną szkodą dla społeczeństwa. Przyjmując do wiadomości to oświadczenie Rady szkolnej krajowej, Komisya ma jednak sobie za obowiązek zwrócić jej uwagę i nadal na tego rodzaju działanie na młodzież, i na obowiązek czujnego strzeżenia, a to tem bardziej, że choć nie było tłumnych zbiorowisk i pochodów, to nie brakło na cichszem może ale usilnem wciąganiu uczniów gimnazyalnych w takie niby polityczne działania: owszem trwa ono dalej, więcej ukryte może, ale systematyczne.

Jeżeli władze szkolne zaradziły na tego rodzaju objawy, to zrobiły dobrze: ale to nie wszystko. Ustęp o wychowawczem zadaniu szkoły wspomina tylko o tej jednej stronie tego zadania: a jedyną nie jest ona wcale. Już w swojem przeszłorocznem sprawozdaniu wyraziła Komisya zdziwienie, że ze sprawozdania Rady szkolnej krajowej „nie dowiaduje się o stanie moralnym uczniów“, „że pragnęłaby więcej szczegółowej wiadomości tak o rozmiarach złego i o jego stopniu, jak o przedsięwziętych przez c. k. Radę szkolną krajową środkach zaradczych“.

To samo zdziwienie i to samo pragnienie musi Komisya wyrazić w roku obecnym — tylko z większym naciskiem. Są bowiem oznaki, są fakta, które każą wnosić, że stan moralny uczniów dobrym nie jest. Może być, i z pewnością jest dobry u wielu: ale złym okazuje się częściej, liczniej, niż w dawniejszych latach.

Komisya nie dowiadywała się, i zapytywała w roku zeszłym, „jak się zachowują i wykonują polecenia Rady szkolnej tyczące zachowania uczniów poza szkołą“. Obecnie znowu o tem nie dowiaduje się nic, a mniemanie jest rozpowszechnione, po części przynajmniej z pewnością uzasadnione, że uczniowie tych poleceń i przepisów nie trzymają się tak jak powinni. Ścisłość w wykonywaniu obowiązków i w zachowaniu praw, przywiązanych do każdego wieku i obowiązku, jest podstawą i warunkiem wyrobienia charakteru w człowieku, a siły w społeczeństwie. Młody chłopiec, który w zachowaniu swojem, w swoich zabawach, nawet w swojem ubraniu lekceważy przepisy szkolne, taki, choćby nie robił nic wyraźnie złego, robi źle, bo przez takie lekceważenie prawa i obowiązku, choć sam sobie wydaje się dziś śmiałym i dojrzałym, to na prawdę może nie dojrzeć nigdy.

Cóż dopiero, jeżeli taki młody chłopiec robi coś istotnie gorszego?

Jest zaś rozpowszechniona, z doświadczenia powzięta opinia, że młodzież szkolna nie rzadko lekceważy swoje obowiązki, uczęszcza do miejsc dla niej niestosownych, a niekiedy i do miejsc podejrzanych; że uprzejmości, względu i uszanowania dla starszych nie zachowuje, i w ogóle poza szkołą często sprawuje się nieodpowiednio; niekiedy wprost źle. Komisya uważa za wskazane, by Rada szkolna krajowa zaleciła gronom nauczycielskim większą czujność nad zachowaniem się młodzieży poza szkołą, a w pierwszym rzędzie włożyła ten obowiązek na gospodarzy klas, którzy w mniejszych miastach łatwo, a w większych jednak także choć w części wykonać go mogą.

Że złe wpływy dochodzą do młodych, krzywią ich umysły i ich sumienia, to niestety jest widoczne, choćby po tym symptomacie strasznym, którym są częste samobójstwa. Wyjątkowe, sporadyczne samobójstwo, może być skutkiem chorobliwego usposobienia: ale w liczniejszych, w powtarzających się, musi do chorobliwego usposobienia przystępować i jakiś zewnętrzny wpływ, jakiś zgubny bakcyl padający na umysł i na sumienie. Samobójstwa zaś między młodymi zda-

rzają się często, zdarzają się między uczniami gimnazyów, zdarzają się nawet między dziewczętami uczenicami.

Czy mamy władze szkolne czynić odpowiedzialnemi za te fakta okropne? Nie. Władze szkolne nie mogą wiedzieć ani odgadnąć, co się dzieje w skrytości serc, nie mogą wiedzieć, co ten uczeń czytał lub słyszał i co w nim zostawiło osad zabójczy; nie mogą przewidzieć ani odwrócić. Nie mogą przeważyć tego, co w młodym umyśle zasiewa i krzewi filozofia, literatura, poezya. Filozofia uczy, że indywidualność człowieka jest wyższa nad złe i nad dobre, a jedynem jej prawem jest jej wewnętrzny popęd, jej chęć, czy jej żądza; albo znowu uczy, że najwyższem dobrem jest niebyt, bo jest absolutnym spokojem. Poezya pojmuje i wystawia miłość jako żądzę i hysteryę, kobietę jako zabawkę mężczyzny, albo jako potwór przeznaczony na jego dręczenie. Teatr wystawia sprosności. Krytyka chwali i przechwala rzeczy, których wartość artystyczna jest wcale nie dowiedziona, a wartość moralna oburzająca Młody chłopiec nie studyuje zapewne filozofów, ale te wszystkie pojęcia wnikają w niego przez pośrednictwo literatury i sztuki, i rozkładają jego moralną istotę. Odpowiedzialność za jego zmarnowanie lub zepsucie spada na społeczeństwo, na literaturę, na prawodawstwo wreszcie.

Władze szkolne nie mogą tych wszystkich wpływów odwrócić od młodzieży, ani ich przeważyć: ale chcielibyśmy wiedzieć co robią, żeby je przeciwważyć? Odwrócić złych prądów nie mogą: ale tamować możeby się dało? Rzecz to tem pilniejsza, obowiązek tem większy, że nie brak przykładów i dowodów na ostatni cel tych prądów, którym jest odchrześcijanienie społeczeństw. Odchrześcijanienie szkoły we Francyi już się dokonało.

W naszym kraju i w całem tem państwie, wychowanie ma być religijno-moralnem. Takiem może być nie przez samą tylko naukę religii (dwugodzinną i bez egzaminu dojrzałości), ani przez same msze w niedziele i święta, ale koniecznie także przez usposobienie, przez ducha, przez przykład zwierzchników i nauczycieli Nie mamy prawa ani pretensyi wglądać w ich przekonania i sumienia, a wiemy doskonale, że w bardzo znacznej większości ciała nauczycielskie są pod tym względem zupełnie dobre. Jednak więcej baczności na postępowanie, na zachowanie się zewnętrzne ze strony Rady szkolnej krajowej możeby nie zaszkodziło Zaszedł na przykład w ubiegłym roku szkolnym wypadek dość dziwny W szkole żeńskiej w Krakowie, prywatnej, ale zostającej pod nadzorem Rady szkolnej, okazały się takie usterki i nieporozumienia na punkcie właśnie zasad religijnych, że właściwy założyciel tej szkoły, radca Trzaskowski i z nim większość nauczycieli, opuściła ten zakład, bo nie chcieli brać odpowiedzialności za kierunek tego wychowania dziewcząt. Sprawa ta nie jest sekretem: w pismach publicznych i ci co z zakładu wyszli i ci co w nim pozostali, ogłaszali swoje postanowienia i swoje powody. To nie były powody i względy błahe, nieznaczące, były owszem zasadnicze: tyczyły się właśnie „religijno-moralnego charakteru wychowania". Słyszy się wprawdzie czasem, że ten charakter zostaje nienaruszonym, choć się naruszy religijne przekonania i moralne zasady, bo choć religia znika, to zostaje religijność wytworzona przez wiedzę i sztukę, a „niezależna moralność" jest także moralnością! Wszakże nie tak tę sprawę rozumiał prawodawca, i nie tak rozumie ją społeczeństwo. Sprawa ta zaszła już w roku bieżącym 1905, nie mogła zatem być wspomnianą w sprawozdaniu Rady szkolnej za rok 1904 Komisya nie ma więc urzędowej wiadomości ani o fakcie samym, ani o sposobie, w jaki sprawę tę traktowała Rada szkolna krajowa. Ma sobie jednak za obowiązek zwrócić uwagę i Rady szkolnej i Wysokiego Sejmu, na tę stronę naszego wychowania publicznego.

I znowu pytanie, jaka na te różne złe może być rada? Jednej, doraźnej, stanowczej, być nie może: ale pośrednich a skutecznych można szukać a może da się je znaleść.

I tak:

W mniejszych miastach dozór nad uczniami, wiadomość, co oni robią po za szkołą, jest możliwa: w większych wprost niepodobna. Z tego wynika zdanie nierzadkie, że należy zaprzestać tworzenia nowych zakładów po większych miastach, a tworzyć je w mniejszych. Dalej wszędzie ale przedewszystkiem w wielkich miastach, środkiem nadzoru i strzeżenia uczniów od złych wpływów, są bursy i internaty. Z największem też uznaniem i wdzięcznością przyjąć należy fakt, że grona nauczycielskie i dyrekcye, starają się we Lwowie o zakładanie takich internatów,

że są na drodze ku temu i że te same starania ma się rozszerzyć na inne mniejsze miasta.

Nie można odgadnąć, co uczniowie po za szkołą czytają i od złego czytania ich ustrzedz. Ale można i należy wiedzieć że w najnowszej literaturze polskiej, zwłaszcza powieściowej i poetycznej, są rzeczy gorszące i oburzające sprosnością, a fałszywe i gorszące samem pojęciem człowieka i życia Tego rodzaju dzieła nie powinny nigdy być dopuszczone do lektury domowej — (tem mniej do niej zalecane). — Powinny zaś — jeżeli się sposobność nadarza — przez nauczycieli być wystawione uczniom w prawdziwem świetle swojej fałszywości i szkodliwości. Jeżeli uczeń słyszy, lub widzi, że ich zwierzchnicy z uznaniem i sympatyą zachowują się względem utworów moralnie złych, muszą z tego wnosić, że chyba złe nie jest złem.

Widowiska teatralne mogą też przyczyniać się silnie do przytępienia, nawet do zniweczenia zmysłu moralnego w młodym chłopcu Rozpasanie zmysłowych popędów, sytuacye na niem oparte, to często niektórym autorom ulubiona treść dramatów i komedyi. Inne (a czasem te same) sztuki, przedstawiają fałszywe a namiętnie stosunki społeczne, a przez to rozwijają w młodzieży i fałszywe pojęcie o świecie i życiu, i społeczną nienawiść. Są przepisy, które uczniom klas niższych zabraniają chodzenia do teatru bez osób starszych a uczniom klas wyższych zabraniają chodzenia na sztuki gorszące. Prawo zakazu przysługuje dyrektorom szkół. W istocie małych chłopców nie widzi się na złych sztukach, chyba wyjątkowo. Ale w tej sprawie chodzi właśnie więcej o uczniów starszych Jak tych ustrzedz? na to pytanie słyszy się różne odpowiedzi. Naprzód ogólny zakaz chodzenia do teatru, z wyjątkiem przedstawień dla uczniów, przez niektóre teatra dawanych w niedziele po południu. Drugi środek: zakaz bezwarunkowy chodzenia na pierwsze przedstawienia wszelkiej sztuki Po pierwszem przedstawieniu dyrektor może się dowiedzieć, czy ma uczniom pozwolić lub zabronić chodzenia na tę sztukę. Jedno jak drugie nie wiele by skutkowało, bo ten uczeń choćby w teatrze złej sztuki nie widział, to wyczyta zaraz w każdym dzienniku i treść tej sztuki, i takie jej pochwały, że choć jej nie zobaczy, to ulegnie jej wpływowi. Owszem może tem więcej pragnąłby ją zobaczyć i będzie sobie o niej rozmyślał, że będzie miała dla niego urok owocu zakazanego. Dopóki krytyka, dopóki społeczeństwo nie zdobędzie się na protest przeciw literaturze gorszącej i sprosnej, dopóki jej nie okaże oburzenia ale owszem przyjmować ją będzie z pochwałami i zwykłą dziennikarską i teatralną reklamą, dopóty ta literatura w młodzież wsiąkać będzie jak zaraźliwy miazmat, a władze szkolne i ich wpływy nie przeszkodzą szerzeniu się zarazy.

Nie wynika z tego bynajmniej, iżby się wyrzec i nie używać środków ochrony, niezupełnych może, ale lepszych jak żadne. Przepisy o uczęszczaniu uczniów do teatru są u nas; i są (ostrzejsze) w innych krajach austryackiego państwa. Skuteczne w małych miastach, w wielkich mniej, bo kontrola trudniejsza, jednak wykonywane i w pewnej mierze pożyteczne. Z radością też dowiaduje się Komisya, że c. k. Rada szkolna krajowa zwołała konferencyę dyrektorów właśnie dla tej kwestyi, dla ochrony młodzieży od złych wpływów teatru. Komisya nie wątpi, że ta konferencya znajdzie środki praktyczne i dopilnuje ich ścisłego wykonania.

Jeden szczegół, mn ejszej wagi, ale jednak nie obojętny. Nic słuszniejszego jak że uczniowie parę razy do roku urządzają sobie wieczorki deklamacyjne i muzyczne. Ale te powinny się zamykać w pewnych granicach. Mianowicie: 1. odbywać się w gmachu szkolnym, 2. przed zaproszoną publicznością złożoną z rodzin występujących uczniów, 3. odbywać się bezpłatnie. Występy uczniów gimnazyalnych w wielkich salach (uproszonych czy najętych), zaproszenia przez nich rozsyłane po mieście nawet do osób nieznajomych, płatne bilety (choć na jakiś cel dobroczynno-koleżeński) są niewłaściwe.

Wreszcie, w nader ważnej sprawie religijnego wychowania młodzieży, Komisya ma sobie obowiązek powtórzyć to, co już nie jeden raz mówiła, a w szczególności w swojem sprawozdaniu z roku 1903, mianowicie:

Zanik religijności musi iść w parze z brakiem dostatecznej znajomości religii. Znajomość zaś religii w naszych szkołach średnich związaną jest ściśle z samym systemem nauczania religii. Na systemie zaś naszym cięży ważny zarzut, że po 8-miu latach nauki puszcza młodego człowieka bez znajomości całokształtu elementarnych prawd wiary i etyki, czyli bez dostatecznej znajomości katechizmu. Przed paru laty sama młodzież wniosła memoryał, opatrzony licznymi podpisami,

dopraszając się o zmianę systemu w tym kierunku, ażeby mogła ona w miarę swego dojrzewania rozeznawać się tem lepiej w prawdach katechizmowych, wiążąc to, co było przedtem mechanicznie nauczane, z dojrzewającą swoją myślą, a to, co w teoryi było podane, z życiem To zaś domaganie się młodzieży jest tembardziej usprawiedliwione, im mniej się ona w tej mierze zaspokojoną być czuje w dzisiejszym systemie. A dość spojrzeć tylko na plan nauki religii, ażeby stwierdzić luki w tej mierze.

Mnóstwo uczniów, którzy tylko kończą cztery niższe klasy gimnazyalne, by iść później do praktycznych zawodów, pobierają naukę zasad wiary tylko przez jeden rok, i to u wstępu do czterolecia, bo w klasie pierwszej. Trzy inne lata zajmuje liturgia i historya biblijna. W wyższem zaś gimnazyum zamiast stopniowego nawiązania łącznej myśli między dawno porzuconym katechizmem, odrazu wtłacza się umysł nie dość najczęściej przygotowany w naukę dogmatyki, będącej już jakby wyższem piętrem wiedzy religijnej, i już przypuszczającą w uczniu dokładną znajomość fundamentów wiary. Czyż więc dziw, że w takim systemie katechizm staje się księgą nieznaną? czyż dziw, iż brak umysłowi tak kształconemu możności objęcia całokształtu zasad wiary i organicznego powiązania ich między sobą, co jest przecież warunkiem każdej wiedzy, a przedewszystkiem wiedzy religijnej.

Jakkolwiek nie naszą jest rzeczą wprowadzać reformy w nauce religii, to jednak za swój uważamy obowiązek zwrócić uwagę władz kompetentnych, z gorącą się zwracając prośbą do nich, by myśli nasze pod rozwagę wziąć zechciały. Jako środek zaradczy na niedostatki w tej mierze możeby przyjąć należało system wprowadzony we Francyi, a w Prusiech także, gdzie to od pierwszej do ostatniej klasy uczą katechizmu, rozszerzając takowy i pogłębiając w miarę rozwoju umysłu ucznia i dojrzewania. W ten sposób zadość się czyni potrzebie pedagogicznej i naukowej, domagającej się postępu i nowości, a zarazem przez ciągłe dopełnianie umysł ucznia przyswaja sobie pozytywną wiedzę w jej całokształcie.

Druga zmiana a konieczna tyczy się historyi kościelnej. Jest jej stanowczo za mało; ale jeżeli z powodu innych nauk nie da się znaleść dla niej więcej godzin to w każdym razie to można zrobić i trzeba, żeby dawne dzieje, dawne sekty z dzisiejszem życiem nie związane, przechodzić jak najkróciej, a brać ile można obszernie historyę Kościoła od Reformacyi, wyłożyć ataki na chrześciaństwo w wieku XVIII, a ile możności wyłożyć i zbić stanowisko dzisiejszych przeciwników Kościoła i ich argumenta.

Z poprzedniej sesyi sejmowej, i nawet z dawniejszych pozostały wnioski o założenie nowych szkół średnich. Zeszłoroczne przychodzą po raz pierwszy do uchwały Wysokiego Sejmu; dawniejsze były uchwalone, niektóre nawet nieraz, ale nie uwzględnione przez c. k. Rząd; zeszłoroczne nie doczekały się uchwały z powodu odroczenia sesyi sejmowej.

Do dawniejszych należy:

1. Wniosek posła Fruchtmanna o założenie szkoły realnej w Stryju.
2. Wniosek posła Tomaszewskiego o założenie szkoły realnej w Samborze.
3. Wniosek posła Maryewskiego o założenie szkoły realnej w Wieliczce.
4. Wniosek posła Rudrofa o założenie szkoły średniej w Czortkowie.

W bieżącej sesyi sejmowej przybyły:

1. Wniosek posła Żardeckiego o założenie szkoły średniej w Łańcucie.
2. Wniosek posła Szajera o założenie szkoły realnej w Kolbuszowej.
3. Wniosek posła Tarnawskiego o założenie szkoły realnej w Przemyślu.
4. Wniosek posła Kraińskiego o założenie szkoły średniej w Sokalu.
5. Wniosek ks. Mazikiewicza o założenie szkoły realnej w Rawie ruskiej.
6. Wniosek posła Oleśnickiego o założenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach.
7. Wniosek posła Korola o założenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Samborze.

Z tych wniosków jeden, a mianowicie posła Kraińskiego o założenie szkoły średniej w Sokalu, może się uważać za załatwiony, skoro c. k. Ministeryum oświaty wstawiło w preliminarzu budżetu państwa pozycyę na założenie tej szkoły.

Dwa wnioski o założenie gimnazyów z językiem wykładowym ruskim, postanowiła Komisya traktować osobno, dlatego, że jest wniosek posła Oleśnickiego żądający zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach średnich.

Co do wniosków dawniejszych posłów Fruchtmanna, Tomaszewskiego, Maryewskiego i Rudrofa, tudzież co do tegorocznych wniosków posłów Żardeckiego, Szajera, Tarnawskiego i ks. Mazikiewicza, Komisya nie ma żadnych dat ani wskazówek, podług których mogłaby te wnioski rozgatunkować i jednym przed drugimi dać pierwszeństwo, i dlatego proponuje Wysokiemu Sejmowi załatwienie wszystkich razem przez powtórzenie zeszłorocznego wezwania do c. k Rządu, ażeby zakładał nowe szkoły średnie. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, miałby zbadać i na najbliższej sesyi Wysokiemu Sejmowi wskazać, które z rzeczonych wniosków zasługują na najpilniejsze załatwienie.

Z powyższego sprawozdania wynika, że Komisya szkolna jest w smutnej konieczności podawania Wysokiemu Sejmowi do uchwały zawsze tych samych wezwań do c. k. Rządu: oby tym razem skuteczniejszych.

Wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej za rok 1903/1904 przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zakładał nowe szkoły średnie ze szczególnym względem na okolice, które ich najbardziej potrzebują.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby oprócz zakładania nowych szkół średnich zastanowił się nad niezwykłym a jednostronnym napływem młodzieży do gimnazyów, i tak przez szybsze zakładanie szkół z kierunkiem praktycznym, jak przez inne uregulowanie uprawnień uczniów szkoły takie kończących, zapobiegł szkodliwym skutkom, jakie dla młodzieży kończącej uniwersytet mógłby wywołać nadmiar kandydatów na ograniczoną liczbę posad, w zawodach wymagających studyów gimnazyalnych względnie uniwersyteckich.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wyjaśnił powody, dla których wielokrotnie powtarzanych rezolucyi Wysokiego Sejmu w przedmiocie przywrócenia nauki religii do egzaminów dojrzałości, zaprowadzenia w gimnazyach obowiązkowej nauki historyi kraju rodzinnego, i ustanowienia lekarzy szkolnych, nietylko dotąd nie uwzględnił i w życie nie wprowadził, ale nawet nie dał na nie żadnej odpowiedzi.

V. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, żeby obmyśliła środki, któreby zapobiegły uczęszczaniu młodzieży szkolnej na przedstawienia teatralne dla niej niestosowne.

Znaczna liczba petycyi, a mianowicie:

Petycya L. 2.637 s. 1.924 mieszkańców powiatu Limanowskiego o założenie szkoły realnej w Limanowej.

Petycya miasta Nowego Sącza L. 2.803 s. 2.068 o założenie szkoły realnej tamże.

Petycya obywateli gmin Zasania i Garbarzy o założenie gimnazyum na Zasaniu w Przemyślu L. 2623 s. 1.910 i 90 petycyi o założenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach, 65 petycyi o założenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Samborze załatwione są tem samem.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Stan. Tarnowski.

Ls. 3.441/05.

Aleg. 478

Wniosek

posła ks. Szpondra i towarzyszy w sprawie rozszerzenia biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym siłami technicznemi dla budowy kanalizacyj i wodociągów i stworzenia osobnego funduszu na popieranie wspomnianej budowy.

Zważywszy, że działalność obecnie istniejącego biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym ogranicza się tylko na popieraniu ulepszeń w akresie rolniczym, gdyż fundusz, jakim to biuro rozporządza, wyraźnie na ten cel jest przeznaczony;

zważywszy, że stosunki sanitarne po miastach, miasteczkach i wsiach są nader opłakane szczególniej z braku dobrej, zdrowej wody i pod tym względem gruntowna zmiana jest konieczną;

zważywszy, że poprawa stosunków zdrowotnych przez kanalizacye, wodociągi i budowanie studni o dobrej, zdrowej wodzie zwłaszcza po wsiach niezmiernie naprzód postąpi;

zważywszy, że bardzo wiele gmin mimo najlepszych chęci wyłącznie własnymi funduszami ulepszeń w stosunkach zdrowotnych przeprowadzić nie są w stanie, a Wydział krajowy z pomocą im pospieszyć nie może, gdyż ani sił technicznych odpowiednio wykształconych, ani żadnego funduszu na ten cel przeznaczonego nie posiada, więc z tych powodów

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt rozszerzenia już istniejącego biura melioracyjnego w kierunku wzmocnienia tegoż biura siłami technicznemi dla budowy kanalizacyi, wodociągów i studni po gminach wiejskich i stworzenia osobnego funduszu na popieranie wspomnianej budowy.

Lwów, dnia 27. października 1905.

Wnioskodawca:
Szponder *w. r.*

Potoczek, Szwed, Kramarczyk, Wesoliński, Wilczkiewicz, Stapiński, Huryk, Bohaczewski, Barabasz, Skołyszewski, Krempa, F. Włodek, Bojko, Ostapczuk, Łazarski, Oleśnicki.

Ls. 3.442/05.

Aleg. 479

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie czasowego zniesienia cła od ropy przez Rząd rosyjski, zmienił obecnie obowiązującą dla ropy galicyjskiej lokalną taryfę c. k. kolei państwowych na wyjątkową taryfę II. (część II, zeszyt 2.) do stacyi granicznych rosyjskich przez cały czas zawieszenia cła rosyjskiego.

We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Wnioskodawca:

Gorayski *w. r.*

Rozwadowski, Górski, Federowicz, Jędrzejowicz A., Truskolaski, Jaworski, Hupka, S. Jędrzejowicz, Obertyński, Sękowski, Bojko, Garapich, Bal, L. Cieński, Paygert, Piniński, Pawlikowski, Białoskórski, Witosławski, Buynowski, F. Włodek, Götz, Schätzel, Krempa, Brunicki, St. Tarnowski, Skołyszewski, Męciński, Agopsowicz, Głąbiński, Stadnicki, Bawornowski, Niezabitowski, A. Teodorowicz, T. Cieński, Trzecieski, Borkowski, Czartoryski, Kozłowski, A. Lubomirski, Stapiński, Jabłoński, Małachowski, Widt, Maryewski, Wurst, Michałowski, Łazarski, Schnell, Skrzyński.

Ls. 3.443/05.

Aleg. 180

Wniosek

posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie założenia państwowej szkoły realnej w Dolinie z językiem wykładowym ruskim

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby jak najrychlej założył w Dolinie państwową szkołę realną z językiem wykładowym ruskim.

Wnioskoduwca:
Bohaczewski, *w. r.*

Oleśnicki, *Mazikiewicz*, ***Korol***, *Barabasz*, *Staruch*, *Ostapczuk*, *Effinowicz*, *Stojałowski*, *Szajer*, *Glidziuk*, *Ochrymowicz*, *Huryk*, *Mogilnicki*, *Szeptycki*, *Czechowicz*.

Ls. 3.529/05.

Aleg. 181

Wniosek.

Zważywszy, że regulacye rzek w kraju naszym, które obecnie w myśl ustawy kanałowej c. k. Rząd z funduszu państwowego przeprowadzać jest obowiązany, w bardzo powolnem tempie postępują,

zważywszy, że regulacya Wisłoki dotychczas była prowadzoną w ten sposób, że regulowano dolny jej bieg w powiecie mieleckim a w powiecie pilzneńskim przeprowadzano tylko drobne regulacye w południowej części tego z funduszu melioracyjnego,

zważywszy, że ten sposób prawadzenia regulacyi Wisłoki naraża wszystkich właścicieli gruntów nadbrzeżnych w południowej części powiatu pilzneńskiego na nadzwyczajne szkody,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jaknajkrótszym czasie przystąpił do regulacyi rzeki Wisłoki na przestrzeni od mostu w Jaworzu do mostu w Parkoszu w powiecie pilzneńskim.

We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Wnioskodawca:
Buynowski, *w. r.*

Maryewski, Tarnawski, Maiss, Witosławski, Michalski, Huza, Jahl, Michałowski, Rutowski, Tomaszewski, Głąbiński, Łazarski, Małachowski, Fruchtmann Schätzel, Rayski Vayhinger, Wurst, Kolischer, Bednarski.

Ls. 3.530/05

Alleg. 482

Wniosek.

Zważywszy, iż c. k. Rząd zwykł był refakcyi dla transportu kolejowego spirytusu przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich udzielać na całą kampanię, tego roku zaś udzielił jej tylko na czas do 31. marca 1906, zachodzi poważna obawa, iż ma zamiar na przyszłość zupełnie jej nie dawać;

zważywszy, iż cofnięcie refakcyi mogłoby znacznie obniżyć cenę galicyjskiego spirytusu, co przy obecnej konjunkturze handlowej byłoby dotkliwą klęską dla naszego gorzelnictwa, a tem samem i rolnictwa;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby refakcyi przyznawanej dotąd dla transportu spirytusu przeznaczonego do eksportu i wywozu do krajów alpejskich udzielał i nadal, a tem samem aby przedłużył termin naznaczony w Nr. 100 Dziennika rozporządzeń kolejowych z 29. sierpnia b. r. na 31. marca 1906 na razie jak zwykle do końca kampanii t. j. do 31. sierpnia 1906.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Wnioskodawca:

Paygert, w. r.

Piniński, M. Urbański, Rudrof, Traczewski, Lityński, Wiktor Czaykowski, Trzecieski, L. Cieński, Obertyński, Horodyski, Truskolaski, Gołuchowski, Borkowski, Sozański, Laskowski.

Ls. 3.562/05.

Aleg. 483

Wniosek

posła Huryka i tow. w sprawie zniesienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 odnoszącego się do wydawania paszportów na rogate i nierogate bydło.

Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 odnoszące się do tego, ażeby na każdą sztukę bydła rogatego i nierogatego wydawać osobne paszporty, nie powstrzymuje zupełnie zarazy w kraju.

Zważywszy, że rozporządzenie to podrywa rozwój ekonomiczny wszystkich producentów bydła, gdyż naraża ich nietylko na wydatki za paszporty, których częstokroć i po kilkanaście robić maszą, ale dla braku tychże na utratę jarmarku i różne kary pieniężne oraz areszty, tak w Sądzie jak i Starostwie;

zważywszy, że rozporządzenie to obciąża znacznie działalność pisarzy gminnych, tudzież daje szerokie pole do sekatury niesumiennym funkcyonaryuszom gminnym, — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozporządzenie Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 zniósł, a przynajmniej uwolnił od paszportów zwierzęta domowe ssące, jak cielęta, łoszęta, prosięta, jagnięta i kozięta stosownie od czasu trwania karmu macierzystego.

Wnioskodawca:
***Huryk**, w. r.*

Oleśnicki, Bohaczewski, Effinowicz, Mazikiewicz, Mogilnicki, Stapiński, F. Włodek, Krempa, Barabasz, Staruch, Glidziuk, Potoczek, Szwed, Korol, Ostapczuk.

Ls. 3.583/05.

Neg. 181

Wniosek.

Z uwagi, że w Tarnopolu, znanym w całym kraju z niezwykłej drożyzny mieszkań, opału, a obecnie i wszystkich artykułów żywności, nauczyciele i nauczycielki ludowe tam zatrudniane, pobierając nader skromną płacę, cierpią niedostatek i prowadzą żywot pożałowania godny — wnoszę:

„Wysoki Sejm raczy bezzwłocznie i to w obecnej sesyi uchwalić dla nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych w Tarnopolu z powodu drożyzny dodatek do płac w wysokości co najmniej 25% dotychczasowych poborów“.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Wnioskodawca:

Michałowski, *w. r.*

Skołyszewski, Huza, Schätzel, L. Cieński, Mogilnicki, Głąbiński, Ochrymowicz, Wilczkiewicz, Stapiński, Fruchtmann, Rayski, F. Włodek, Wurst, Łazarski, Witosławski, Jabłoński, Tarnawski, Bednarski, Wiśniewski, Buynowski, Żardecki, Bohaczewski, ***Michalski.***

Ls. 3.584/05.

Aleg. 485

Wniosek.

Zważywszy, że skutkiem niesłychanej drożyzny artykułów spożywczych, opału, wysokich cen za mieszkania, nauczycielstwo w Kołomyi ze swej szczupłej pensyi w żaden sposób wyżyć nie jest w stanie, walczy z formalną nędzą a podwyższenie płac ma nastąpić dopiero po roku 1910,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych i wydziałowych w Kołomyi przyznaje się dodatek drożyźniany już od roku szkolnego 1905/1906 w wysokości 25% pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Wnioskodawca:
***Witosławski**, w. r.*

Obertyński, Wilczkiewicz, Potoczek, Szponder, Szwed, Stapiński, Effinowicz, Łazarski, Tomaszewski, Vayhinger, Michałowski, Maiss, Małachowski, Maryewski, Wurst Bednarski, Huza, Bojko, Krempa, Michalski, Tarnawski, Oleśnicki, Skołyszewski, Ochrymowicz, Bohaczewski, F. Włodek, Mogilnicki,

Ls. 3.585/05.

Aleg. 133

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych miasta Rohatyna przyznaje się dodatek drożyźniany na rok szkolny 1905/1906 ewentualnie aż do czasu, dokąd nie nastąpi regulacya płac, w wysokości 25% pobieranej przez nich płacy.

Lwów, dnia 28. października 1905.

Wnioskodawca:
***Mogilnicki** w. r.*

Bohaczewski, Ostapczuk, Szponder, Huryk, Oleśnicki, Mazikiewicz, Effinowicz, Staruch, Barabasz, Witosławski, Stapiński, Skołyszewski, Bojko, Tomaszewski, Michałowski, Ochrymowicz, Szwed, Wesoliński.

Ls. 3.653/05.

Alleg. 487

Wniosek.

Ponieważ bardzo ciężkie położenie materyalne nauczycielstwa szkół ludowych w kraju jest powszechnie znane, a obecny czas drożyźniany daje się w szczególności dotkliwie uczuć nauczycielstwu miast Brzeżan i Złoczowa;

Wnoszę o przyznanie nauczycielstwu szkół ludowych miast Złoczów i Brzeżany dodatku drożyźnianego do pensyi w wysokości 20%.

We Lwowie, dnia 30. października 1905.

Wnioskodawca:
Schätzel w. r.

Łazarski, Maryewski, Rayski, Tomaszewski, Witosławski, Jahl, Żardecki, Michałowski, Huza, Tarnawski, Buynowski, Wurst, Żardecki, Bednarski.

Ls. 2.280/905. We Lwowie, dnia 26. października 1905.

Aleg. 138

Sprawozdanie

Komisyi petycyjnej o petycyi urzędników szpitala powszechnego we Lwowie o wydanie kaucyi służbowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 26. października 1904 postanowił Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 23. września 1904 l. 61.826, zwolnić funkcyonaryuszów kasy krajowej od obowiązku składania kaucyj służbowych i upoważnił Wydział krajowy do zwrócenia kaucyj już złożonych.

Uchwałą tą nie zostali objęci urzędnicy szpitala powszechnego we Lwowie.

Obecnie funkcyonaryusze ci wnieśli petycyę do Wysokiej Izby o zwolnienie od obowiązku składania kaucyj i ewentualny zwrot kwot już złożonych z tego tytułu.

Komisya petycyjna, uznając słuszne względy wymienionej petycyi, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do zwolnienia funkcyonaryuszów szpitala powszechnego we Lwowie od obowiązku składania kaucyj i do zwrotu kaucyj już złożonych.

Przewodniczący:
Michalski.

Sprawozdawca:
Wurst.

Ls. 3.288/1905. We Lwowie, dnia 18. października 1905.

Alleg. 189

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 30. września 1905 do LW. 91.441/905 w przedmiocie zaliczenia gmin Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego do kategoryi gmin, objętych ustawą krajową z dnia 3. lipca 1896.

Wysoki Sejmie!

Zarządy rozwiązanych Reprezentacyj gminnych w Borysławiu i Tustanowicach żądają zaliczenia gmin tych do kategoryi gmin, objętych ustawą krajową z dnia 3. lipca 1896.

Żądanie to jest, zdaniem Komisyi, tak samo, jak Wydział krajowy twierdzi, w zupełności uzasadnione. Gminy te, w których przemysł kopalniany nadzwyczajnie rozwinął się, straciły już dawno charakter gmin wiejskich, które obecnie ustawa gminna z roku 1866 obowiązuje. Gminy te są obecnie tak pod względem ludności, jak i rozległości znacznie większe, jak wiele gmin, które się rządzą ustawą gminną z roku 1896. Już sprawozdanie Wydziału krajowego zaznacza, że Borysław ma 1.400 domów mieszkalnych, przeszło 300 sklepów i 100 domów gospodnich, posiada 3 kopalnie wosku i sto kilkadziesiąt kopalń naftowych, które zatrudniają kilkuset urzędników i przeszło 7.000 robotników; znajdują się tamże dalej dwie rafinerye nafty, krajowa szkoła górnicza i wiertnicza, pięcioklasowa szkoła mięszana, do której uczęszcza około 1.500 dzieci, eraryalny urząd pocztowy i telegraficzny, szpital gminny, dwa szpitale kas brackich, targi tygodniowe, oświetlenie elektryczne na przestrzeni 5 km., chodniki i t. d.

Podobne stosunki panują także i w gminie Tustanowicach.

Z tych też powodów nie będą miały gminy te i większych wydatków, gdy zostaną poddane pod ustawę gminną z roku 1896. Już sprawozdanie Wydziału krajowego stwierdza w obszernym wywodzie, że gmina Borysław już dziś utrzymuje takich urzędników, jacy byliby wymagani i według przepisów ustawy gminnej z roku 1896, a obie gminy te są wstanie bez zbytniego obciążenia podołać obowiązkom stąd wynikającym.

Lecz za zaliczeniem gmin Borysławia i Tustanowice do gmin rządzących się ustawą gminną z roku 1896, przemawia jednak ważniejszy jeszcze wzgląd. Gminy te są siedliskiem przemysłu a zatem i licznej rzeszy ludzi, pracujących w tej gałęzi i wskutek tego wymagają zarządu gminnego, któryby dawał gwarancyę, że obowiązkom na nim ciężącym lepiej podoła.

Ponieważ ustawa gminna z roku 1896 daje naczelnikowi gminy pod względem wykonywania policyi miejscowej większą władzę, jak ustawa gminna z roku 1866, według której naczelnik gminy jest skrępowany uchwałami assesorów, a nie ulega wątpliwości, że władza wykonawcza tem lepszą może być, im więcej będzie skoncentrowaną, — przeto już z tego względu żądanie zaliczenia gmin Borysławia i Tustanowice do rzędu gmin, które się rządzą ustawą z roku 1896, jest zupełnie usprawiedliwione.

Z drugiej strony ustawa gminna z roku 1896 daje w §. 108. możność zastosowania środków odpowiednich, gdyby gmina, względnie naczelnik jej, nie sprawowali policyi miejscowej w sposób dający gwarancyę bezpieczeństwa publicznego.

Z tych tedy powodów wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Buynowski.

Ustawa

z dnia . . . . . o zaliczeniu gmin Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego do miejscowości objętych ustawą z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy Borysław i Tustanowice powiatu drohobyckiego zaliczone zostają do miejscowości objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 (dz. ust. kraj. Nr. 51 z r. 1896).

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 3.672/05.

Aleg. 190

Wniosek

posła Starucha i tow. w sprawie przyznania dodatku drożyźnianego nauczycielom i nauczycielkom powiatu Liskiego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych powiatu Liskiego przyznaje się dodatek drożyźniany na rok szkolny 1905/1906 ewentualnie aż do czasu, dopóki nie nastąpi regulacya płac, w wysokości 25% pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Wnioskodawca:

Staruch, w. r.

Stojałowski, Oleśnicki, Mazikiewicz, Effinowicz, Bohaczewski, Huryk, Barabasz, Ostapczuk, Szponder, Stapiński, F. Włodek, Szwed, Ochrymowicz, Mogilnicki.

Ls. 3.670/05.

Aleg. 491

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby jak najrychlej poczynił potrzebne kroki w celu rozszerzenia szpitala powszechnego w Stryju, przez pobudowanie i urządzenie pawilonu wenerycznego a to przy pomocy funduszów krajowych, państwowych i czynników miejscowych analogicznie, jak to stało się przy szpitalach wenerycznych w Kosowie i Nadwórnej.

We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, *w. r.*

Korol, Mogilnicki, Ochrymowicz, Bohaczewski, Effinowicz, Glidziuk, Huza, Ostapczuk, Barabasz, Staruch, Stojałowski, Skołyszewski, Szponder, Mazikiewicz.

Alg. 492

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1) w drodze ustawodawczej wniósł zmianę §. 760. u. c. w tym kierunku, iżby spadki bezdziedziczne po obywatelach państwa w pojedyńczych krajach przekazane były dotyczącym krajom w celu utworzenia osobnych pod zarządem odnośnych krajów zostających funduszów, których przeznaczeniem byłoby ponosić koszta utrzymywania, względnie leczenia osób chorych, a do pracy niezdolnych, spadające dziś w myśl ustaw gminnych i o prawie przynależności na gminy, w których te osoby mają prawo przynależności, o ile te gminy kosztów ponosić nie są w stanie;

2) przeprowadził w drodze ustawodawczej zmianę ustawy z 3. grudnia 1863 Nr. 105. Dz. u. p. względnie z 5. grudnia 1896. Nr. 222. Dz. u. p. w tym kierunku, iżby przez sam fakt dziesięcioletniego, dobrowolnego i nieprzerwanego pobytu w gminie, nabywał obywatel austryacki przynależność do tej gminy.

We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki *w. r.*

Korol, Mogilnicki, Ochrymowicz, Bohaczewski, Szponder, Effinowicz, Glidziuk, Barabasz, Huryk, Ostapczuk, Stojałowski, Mazikiewicz, Skołyszewski.

Ls. 3.127/905. We Lwowie, dnia 24. października 1905.

Aleg. 493

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi czynnych, byłych i emerytowanych nauczycieli i nauczycielek, jakoteż wdów i sierot po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski itp.

Wysoki Sejmie!

Ogólnemi uchwałami z dnia 3. listopada 1903 i 12. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm i polecił Wydziałowi krajowemu, by cały szereg petycyi ze sfer nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie, względnie podwyższenie emerytury lub pensyi wdowiej, daru z łaski itp., badał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami. Wskutek tych uchwał Wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy obecnie niniejsze sprawozdanie o tych petycyach, co do których w chwili wygotowania tegoż otrzymał od c. k. Rady szkolnej krajowej opinię.

Wydział krajowy wychodzi z tego zasadniczego słusznego stanowiska, że chociaż uzasadnieniem przeważnej części tych petycyi są opłakane stosunki materyalne, to jednakże byłoby niewłaściwą rzeczą, gdyby stosowanie przepisów obowiązującej ustawy stało się wyjątkiem, a akty łaski Wysokiego Sejmu regułą.

Wydział krajowy popiera przeto wobec Wysokiego Sejmu tylko te petycye i czyni co do tych dodatnie wnioski, których treść sama i opinia o nich c. k. Rady szkolnej krajowej niezbicie stwierdzają, że ścisłe stosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy, stawiałoby proszących w niezwykle trudnem i godności stanu nauczycielskiego ubliżającem położeniu materyalnem, a nadto gorliwa, sumienna i skuteczna służba petenta, względnie zmarłego męża lub ojca za uwzględnieniem petycyi przemawiają.

Komisya szkolna, podzielając w zupełności to zasadnicze stanowisko Wydziału krajowego, zgadza się w przeważnej liczbie przypadków z wnioskami Wydziału krajowego. Co do niektórych petycyj czyni jednakże odmienne wnioski, bo zdaniem jej nie pozostał Wydział krajowy odnośnie do nich wierny wypowiedzianym powyżej zasadom.

Zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wnosi Komisya szkolna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Józefowi Wysoczańskiemu, kierownikowi szkoły ludowej w Warężu, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od r. 1881 do r. 1892 i te 11 lat wlicza do emerytury na wypadek spensyonowania petenta;

2. Ludwice Zawadzkiej nauczycielce w Olchowczyku, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 15. maja 1892 do 30. września 1898 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyowania petentki;

3. Zofii Kaszelewskiej, nauczycielce w Zakopanem, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 10. września 1878 do 31. sierpnia 1880 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyonowania petentki;

4. Waleryi Turusiewiczównej, emerytowanej nauczycielce, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 7. października 1876 do 31. maja 1882 i odpowiednio podwyższa emeryturę począwszy od 1. stycznia 1906;

5. Ludwikowi Hordyńskiemu, sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek na wychowanie a to od chwili ukończenia przez petenta 20. roku życia t. j. od 15. września 1904 aż do końca roku szkolnego 1906/1907 t. j. do ukończenia przez petenta studyów uniwersyteckich w stosunku po 125 K rocznie.

6. Romanowi Teodorowi dw. im. Kulczyckiemu, sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski jednorazowy zasiłek w kwocie 150 K;

7. Nad petycyami: Maryi Chrzanowskiej i Karoliny Kranickiej przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wnioski Komisyi odnoszące się do petycyi: Julii Leszczyńskiej, Eufrozyny Fedusiewiczowej, Leopoldyny Pollowej, Jana Juśkowa, Jana Filipowicza, Piotra Słapy, Amalii Mściwujewskiej, Anny Bednarskiej i Aleksandry Pragłowskiej są odmienne od wniosków Wydziału krajowego.

Wydział krajowy wnosi, aby Julii Leszczyńskiej i Eufrozynie Fedusiewiczowej przyznać zaopatrzenie wdowie i dodatek dla dzieci, z zastrzeżeniem potrącenia odprawy przyznanej petentkom i ich dzieciom.

Z uwagi, że petentki są w wielkiej nędzy, że potrącenie pobranej odprawy uczyniłoby łaskę Sejmu na dwa lata iluzoryczną, Komisya szkolna zgodnie z Radą szkolną krajową wnosi:

Julii Leszczyńskiej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 300 K rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Piotra i Klementyny w kwocie 150 K rocznie aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1906.

Eufrozynie Fedusiewiczowej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Sofroniusza Józefa dw. im. i Olgi w tej wysokości, jak gdyby zmarły jej mąż był wysłużył lat 10, a to począwsay od 1. stycznia 1906.

Dla Leopoldyny Pollowej wnosi Wydział krajowy przyznanie zasiłku jednorazowego w kwocie 200 K.

Komisya szkolna natomiast, ze względu na podeszły wiek petentki, która liczy 76 lat, nie chcąc dopuścić, aby nauczycielka przeniesiona w stan spoczynku przy końcu życia utrzymywała się z jałmużny, wnosi zgodnie z c. k. Radą szkolną krajową:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Leopoldynie Pollowej, emerytowanej nauczycielce, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie wdowie w kwocie 200 K od 1. stycznia 1906.

Janowi Juśkowowi wnosi Wydział krajowy przyznanie jednorazowego zasiłku w kwocie 200 K.

Komisya szkolna wnosi, ze względu, że petent przez 28 lat służył przy szkołach konsystorskich, a następnie od roku 1898 zarabiał na utrzymanie prywatnem, gromadnem nauczaniem dzieci w gminach, w których nie było szkoły, dopóki mu sił

do pracy starczyło, ze względu, że licząc obecnie 72 lat, pracować dalej nie może, zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Janowi Juśkowowi, byłemu nauczycielowi, przyznaje Sejm stałe zaopatrzenie w kwocie 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1906.

Wydział krajowy wnosi: nad petycyami Jana Filipowicza, Piotra Słapy, Amalii Mściwujewskiej, Anny Bednarskiej i Aleksandry Pragłowskiej przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Natomiast Komisya szkolna zgodnie z Radą szkolną krajową wnosi:

Janowi Filipowiczowi zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury lata od 1. stycznia 1896.

Piotrowi Słapie zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury lata od 1. września 1891.

Amalii Mściwujewskiej zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury z lat 15 niepoliczalnych do emerytury lat 7.

Annie Bednarskiej przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie wdowie w kwocie 250 K i dodatek dla syna aż do osiągnięcia 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia w kwocie 100 K od 1. stycznia 1906.

Petycyę Aleksandry Pragłowskiej, sieroty po nauczycielu, odstępuje się Komisyi budżetowej z wnioskiem, wyznaczenia jej stałego zaopatrzenia w kwocie 160 K.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Tomaszewski.

Ls. 3254/905. We Lwowie, dnia 25. października 1905.

Aleg. 494

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1904. i preliminarzu tego funduszu na rok 1906.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisyi budżetowej zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1904. oraz preliminarze na rok 1906. przedłożyła Dyrekcya sprawozdaniem z d. 27. maja 1905. L. 1804, które przedstawia następujący stan rzeczy z końcem r. 1904.

1. Dochody galic. funduszu propinacyjnego ogólnego, pochodzące z wykonywania prawa propinacyi i innych wpływów, wynosiły . . . . . 11,039.762 K. 77 h.
wydatki zaś wyniosły . . . . . 8,787.854 „ 50 „
nadwyżka . 2,251.908 K. 27 h.
po potrąceniu odpisów . . . . . 28.758 „ 62 „
pozostaje . 2,223.149 K. 65 h.
W porównaniu z nadwyżką preliminowaną w budżecie na rok 1904 . . . . . 2,102.257 K. — h.
więcej o . . 120.892 „ 65 „

2. Dochody galic. funduszu zasobowego w majątku obrotowym wynosiły w r. 1904 . . . . . 662.575 K. 01 h.
W porównaniu z kwotą przyjętą w budżecie . . . . 584.607 „ — „
więcej o . . 77.968 K. 01 h.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem roku 1903 17,547.276 K. 81 h.
a z końcem r. 1904 . . . . . 20,491.309 „ 87 „
zatem wzrósł o . . 2.944.033 K. 06 h.

3. Fundusz rezerwowy wykazał za rok 1904 dochody

w majątku obrotowym w sumie		668.578 K.	03 h.
wydatki		217.602 „	71 „
	nadwyżka	450.975 K.	32 h.
potrącając zaległość		19.359 „	90 „
	dochód czysty	431.615 K.	42 h.
w porównaniu z preliminowaną nadwyżką		407.230 „	— „
	więcej	24.385 K.	42 h.

W majątku zarodowym wykazuje zamknięcie rachunków

z końcem r. 1904		16,251.436 K.	26 h.
w porównaniu z końcem r. 1903		15.776.225 „	34 „
	wzrost majątku	475.210 K.	92 h.

Stan majątku z końcem r. 1904 wynosi:

w funduszu zarodowym		20,491.309 K.	87 h.
„ rezerwowym		16.251.436 „	26 „
	Razem	36.742.746 K.	13 h.

Preliminarze na rok 1906 wykazują we wszystkich działach znaczne nadwyżki, mianowicie:

w funduszu prop. ogólnym		2,218.887 K.	— h.
„ „ zasobowym		808.382 „	— „
„ „ rezerwowym		432.849 „	— „

Komisya budżetowa wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego o zamknięciu rachunków za rok 1904 i o preliminarzach na rok 1906 przyjmuje Sejm z uznaniem do wiadomości.

I.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1904.

W dochodach funduszu propinacyjnego ogólnego, który obejmuje wyniki z zarządu prawem propinacyi, są w zamknięciu rachunków za rok 1904 rezultaty we wszystkich pozycyach korzystniejsze od budżetu.

Mianowicie wpłynęło:

w poz. 1. czynsze propinacyjne		8,531.368 K.	64 h.
w budżecie przyjęto		8,450.000 „	„
	więcej	81.368 K.	64 h.
w poz. 2. opłaty szynkarskie		394.056 K.	76 h.
w budżecie preliminowano		378.000 „	— „
	więcej	16.056 K.	76 h.
w poz. 3. opłaty od nowych gorzelń, browarów i miodosytni nic nie preliminowano, gdyż Wysoki Sejm gorzelnie rolnicze nowo powstające osobną ustawą od tej opłaty uwolnił, wpłynęło jednak z dawniejszych należytości		4.250 K.	— h.

w poz. 4. z grzywien propinacyjnych . . . . . 14.265 K. 68 h.
w budżecie przyjęto . . . . . 4.000 „ „
więcej . . . 10.265 K. 68 h.

w poz. 5. za skonfiskowane przedmioty . . . . . 553 K. 69 h.
preliminowano . . . . . 40 „ — „
więcej . . . 513 K. 69 h.

w poz. 6. odsetki zwłoki . . . . . 21.395 K. 02 h.
w budżecie przyjęto . . . . . 20.000 „ — „
wpłynęło więcej . . . 1.395 K. 02 h.

w poz. 7. subwencya państwowa wpłynęła zgodnie z budżetem w sumie . . . . . 1,782.258 K. — h.

w poz. 8. odsetki od lokacyi . . . . . 224.651 K. 10 h.
gdy do budżetu wstawiono kwotę okrągłą . . 100.000 „ — „
wpłynęło więcej . . . 124.651 K. 10 h.

w poz. 9. dochody rozmaite przyniosły . . . . . 3.179 K. 79 h,
gdy preliminowano tylko kwotę okrągłą . . . 2.000 „ — „
przeto wpłynęło więcej . . . 1.179 K. 79 h

Różnice w dziale wydatków są następujące:

w poz. 1. na spłatę wylosowanych obligacyi wydano . . 4,721.100 K. — h.
w budżecie wstawiono zgodnie z planem umorzenia obligacyi propinacyjnych . . . . . 4,860.200 „ — „
wypłacono mniej . . . 139.100 K. — h.
gdyż suma obligacyi do wypłaty zgłoszonych była o tę kwotę mniejsza od sumy do wypłacenia przeznaczonej;

w poz. 2. na wypłatę kuponów wydano . . . . . 2,979.380 K. — h.
w budżecie wstawiono zgodnie z planem umorzenia . 2,879.728 „ — „
wypłacono więcej . . . 99.652 K. — h.
gdyż z pomiędzy dawniejszych kuponów zgłoszono taką kwotę ponad sumę budżetem przewidzianą.

w poz. 3. prowizye bankowe wydano . . . . . 5.453 K. 49 h.
w budżecie przyjęto . . . . . 6.400 „ — h.
zatem wydano mniej . . . 946 K. 51 h.

w poz. 4. stemple od kwitów na subwencyę wyniosły zgodnie z budżetem . . . . . 5.580 K. — h.

w poz. 5. podatek dochodowy . . . . . 16.821 K. 78 h.
t. j. wypłacone gminom zaległe dodatki od dawnego podatku dochodowego, które wypłaca Dyrekcya w miarę wykazania należności, a której to pozycyi w budżecie nie było.

Komisya budżetowa zaznacza, że po dzień 15. b. m. wypłacono gminom z tytułu powyższych dodatków 510.643 K. 37 h.

w poz. 6. podatek rentowy od obligacyi . . . . . 312 517 K. 20 h.
w budżecie przyjęto tylko . . . . . 287 973 „ — „
wypłacono z powodu zaległości więcej 24.544 K. 20 h.

w poz. 7. podatek zarobkowy . . . . . 339.402 K. 10 h.
w budżecie przyjęto . . . . . 256.264 „ — h.
wypłacono więcej . . . 83.138 K. 10 h.
gdyż wymiar przez c. k. Administracyę podatkową dokonany przewyższył o tę kwotę należytość budżetem

przewidzianą. Wymiar podatku zarobkowego od dochodów funduszu prop nacyjnego unormowany jest §. 100 ustawy podatkowej w ten sposób, że jako kapitał zakładowy przyjęto sumę 62,200.000 złr. t. j. całą sumę obligacyi propinacyjnych, tak iż minimalny podatek wynosiłby 62.000 złr., lecz podatek normalny wynosi 10% dochodu czystego, obliczonego po wyłączeniu szynkarskich opłat, subwencyi państwowej i z potrąceniem podatku rentowego. Na tej podstawie ciężary podatkowe niepomiernie wzro ły, odkąd dochód czysty wobec podwyższenia czynszów dzierżawnych obłożony został 10% podatkiem tudzież dodatkami a równocześnie nałożono także funduszowi propinacyjnemu opłatę ekwiwalentu w wysokości podanej pod 8, jakkolwiek fundusz propinacyjny nie posiada obecnie żadnego czystego majątku, gdyż suma obligacyi propinacyjnych będących w obiegu z końcem rok 1904 przekracza sumę funduszów rezerwowych.

w poz. 8. zapłacono należytość ekwiwalentową . . . 56.342 K. 85 h.
w budżecie całkiem nieprzewidzianą.

w poz. 9. zapłacono tytułem bonifikacyi funduszu krajowego i funduszów powiatowych za spowodowany reformą systemu podatkowego ubytek w dochodach z dodatków przez Dyrekcyę dawniej, mianowicie do końca r. 1897. opłacanych — zgodnie z budżetem . . . . 317.896 K. — h.

w poz. 10. zapłacono zgodnie z budżetem tytułem ryczałtowej bonifikacyi c. k. Skarbu państwa za stemple od kwitów na czynsze propinacyjne . . . . 20.000 K. — h.

Suma dochodów faktycznie zrealizowanych w r. 1904.
wynosi zatem . . . . . 10,975.979 K. 12 h.
suma wydatków . . . . . 8,774.493 „ 42 „
nadwyżka . . . . . 2,201.485 K. 70 h.

która różni się o kwotę 21.663 K. 95 h. od nadwyżki obliczonej w sprawozdaniu Dyrekcyi, według kwot przypisanych.

II.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1904.

Dochód tego funduszu wynosił . . . . . 662.575 K. 01 h.
w porównaniu ze sumą przyjętą w budżecie . . . . 584.607 „ — „
więcej . 77.968 K. 01 h.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem
r. 1904 w papierach wartościowych . . . . . 18,785.400 K. — h.
w kapitałach ulokowanych . . . . . 1,705.909 „ 87 „
razem . . . 20,491.309 K. 87 h.

Komisya przekonała się, że lokacya kapitałów w gotówce wypożyczonych na procent jest odpowiednia i bezpieczna.

III.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku obrotowym za rok 1904.

Dochody tego funduszu wynosiły z odsetek . . .	638.357 K. 58 h.
w porównaniu z preliminowaną w budżecie sumą . .	624.241 „ — „
więcej . . .	14.116 K. 58 h.
Oprócz tego wpłynęło tytułem dochodów rozmaitych .	519 K. 30 h.
Wydatki, a mianowicie koszta administracyjne wyniosły razem	204.781 K. 83 h.
a gdy w budżecie przeznaczono na te koszta . .	217.011 „ — „
przeto rezultat jest korzystniejszy o kwotę . . .	12.229 K. 17 h.

Różnice między budżetem a faktycznym wynikiem są niewielkie. Mianowicie zaoszczędzono:

w poz.	*1.* płacę urzędników	6.847 K. 05 h.
„ „	*4.* płace pomocników	1.202 „ 24 „
„ „	*9.* koszta administracyi powiatowej	3.300 „ — „
„ „	*10.* dyety	393 „ 86 „
„ „	*11.* potrzeby kancelaryjne	25 „ 13 „
„ „	*12.* koszta zarządu	350 „ 08 „
„ „	*14.* remuneracye, zapomogi i nieprzewidziane . .	1.410 „ 21 „
	razem . . .	13.528 K. 57 h.

Przekroczono zaś kwoty budżetowe w pozycyach następujących:

w poz.	*2.* płace sług o kwotę	6 K. — h.
„ „	*5.* dyurna o kwotę	1.271 „ 20 „
„ „	*8.* podatek wodociągowy	22 „ 20 „
	razem . . .	1.299 K. 40 h.

Potrącając kwotę przedstawiającą przekroczenia od sumy kwot zaoszczędzonych okazuje się, że z całej budżetem dozwolonej sumy zaoszczędzono 12.229 K. 17 h.

Nadwyżka dochodów wynosi 434.095 K. 05 h., lecz Dyrekcya funduszu propinacyjnego przeniosła do majątku zarodowego tylko kwotę 431.615 K. 42 h., zatem mniej o 2.479 K. 63 h. dlatego, ponieważ w roku sprawozdawczym

wpłynęło z zaliczek	8.740 K. 54 h.
zaś wypłacono tytułem zaliczek	11.220 „ 17 „
zatem wypłacono więcej o	2.479 K. 63 h.

która to kwota dopiero w przyszłych latach wpłynie napowrót do funduszu rezerwowego.

IV.

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku zarodowym za rok 1904.

Do funduszu tego wpłynęła nadwyżka dochodów majątku obrotowego wynosząca 431.615 K. 42 h.

Stan majątku zarodowego tego funduszu wynosił z końcem roku 1904:

w papierach wartościowych	13,772.700 K.	— h.
w kapitałach lokowanych	2,124.500 „	— „
gotówką	354.236 „	26 „
razem	16,251.436 K.	26 h.
w porównaniu ze stanem majątku z końcem roku 1903	15,776.225 „	34 „
wzrost	475.210 K.	92 h

Komisya budżetowa po przedstawieniu wyników administracyi prawem propinacyi i funduszami, na które dzieli się galic. fundusz propinacyjny, według zamknięć rachunków za rok 1904 — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1904 przyjmuje Sejm do wiadomości i te rachunki zatwierdza.

Budżet

galic. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1906

Komisya budżetowa zbadała przedłożony przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego projekt budżetu na rok 1906 i przekonała się, że projekt budżetu może być uchwalony bez zmiany.

W dziale dochodów najważniejszą pozycyą są czynsze dzierżawne, z których dochód preliminuje Dyrekcya w sumie 8,570.000 K.

Szczegółowy wykaz czynszów ułożony według powiatów,

zamyka się sumą	8,605.980 K.	— h.
Dyrekcya jednak potrąciła na możliwe opusty	35.980 „	— „
i wstawiła do budżetu okrągło	8,570.000 K.	— h.
który to dochód od sumy uchwalonej w budżecie na rok 1905	8,550.000 „	— „
wyższy jest o kwotę	20.000 K.	— h.

Dalsze pozycye działu dochodów zgodne są z budżetem na rok 1905 uchwalonym, oprócz dwóch pozycyi, a mianowice poz. 2. „opłaty szynkarskie“, w której Dyrekcya preliminuje o 2000 K. więcej niż przyjęto na rok 1905 a mianowicie wstawia okrągło 380.000 K., opierając się na tem, że faktyczny wpływ w tej pozycyi wynosił w r. 1904 sumę 394.057 K. Oprócz tego w poz. 8 „odsetki“ Dyrekcya wstawiła o 50.000 K. więcej a mianowicie 150.000 K. zamiast 100.000 K. uchwalone w budżecie na rok 1905, opierając się na faktycznej wynikłości z r. 1904, która w tej pozycyi wykazała wpływ 224.651 K.

W dziale wydatków wstawione są w preliminarzu Dyrekcyi w poz. 1. i 2. kwoty potrzebne na spłatę kapitałów za wylosowane obligacye, i na wypłatę kuponów od pozastałych w obiegu obligacyi propinacyjnych a to według planu umorzenia tych obligacyi, zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 3. października 1899 L. 4558.

Dalsze pozycye działu wydatków zgodne są z budżetem na rok 1905 uchwalonym, z wyjątkiem tylko pozycyi odnoszących się do podatków.

Podatek rentowy od obligacyi propinacyjnych, na które w budżecie na rok 1905 uchwalono kwotę . . . . . 268.237 K.
wynosić będzie według wniosku Dyrekcyi w r. 1906 . . . 247.909 „
zatem mniej . . . 20.328 K.
a to ze względu na mniejszą ilość obligacyi w obiegu pozostających, gdyż Dyrekcya płaci ten podatek w zastępstwie posiadaczy obligacyi.

Podatek zarobkowy zaś, na który w budżecie na rok 1905 wstawiono . . . . . 313.826 K.
wynosić będzie w r. 1906 . . . . . 340.000 „
czyli więcej . . 26.174 K.
Tytułem ekwiwalentu wstawia Dyrekcya . . . . 11.738 K.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Dyrekcyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1906:

Dochody.

Pozycya	*1.*	czynsze propinacyjne	8,570.000 K.
„	*2.*	opłaty od szynkarzy	380.000 „
„	*3.*	opłaty od nowych gorzelń, browarów i miodosytni .	— „
„	*4.*	grzywny propinacyjne	4.000 „
„	*5.*	za skonfiskowane przedmioty	40 „
„	*6.*	odsetki zwłoki	20.000 „
„	*7.*	subwencya rządowa	1,782.258 „
„	*8.*	odsetki od lokowanej gotówki	150.000 „
„	*9.*	rozmaite	2.000 „
		razem . . .	10,908.298 K.

Wydatki.

Pozycya	*1.*	spłata wylosowanych obligacyi	5 260.800 K.
„	*2.*	wypłata kuponów	2,479.088 „
„	*3.*	prowizya bankowa	6.400 „
„	*4.*	należytości stemplowe od subwencyi . . .	5.580 „
„	*5.*	podatek dochodowy	— „
„	*6.*	podatek rentowy od obligacyi	247.909 „
„	*7.*	podatek zarobkowy	340.000 „
„	*8.*	ekwiwalent	11.738 „
„	*9.*	bonifikacya funduszu krajowego i funduszów powiat.	317.896 „
„	*10.*	ryczałt za stemple od kwitów za czynsze prop. .	20.000 „
		razem . . .	8,689.411 K.

Nadwyżka dochodów galic. funduszu prop. ogólnego wyniesie przeto według budżetu na rok 1906 . . . . . 2,218.887 K.

VI.

Budżet

galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1906.

Zgodnie z preliminarzem Dyrekcyi wnosi Komisya budżetowa na uchwalenie dochodów tego funduszu z odsetek od papierów wartościowych, będących własnością funduszu, tudzież kapitałów w gotówce ulokowanych w sumie . 808.382 K.
W porównaniu z budżetem na rok 1905 . 693.164 „
więcej . . 115.218 K.

Preliminowana przez Dyrekcyę suma dochodu na rok 1906 wynika z szczegółowego obliczenia odsetek od papierów wartościowych, wymienionych w spisie tych walorów, dołączonym do preliminarza, oraz odsetek od ulokowanej na $3\frac{1}{2}\%$ gotówki.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. fundusnu propinacyjnego zasobowego na rok 1906:

Dochody.

W poz. 1. odsetki . . . . . 808.382 K.

VII.

Budżet

galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1906.

Dochody tego funduszu, z odsetek od papierów wartościowych i kapitałów w gotówce lokowanych, obliczyła Dyrekcya na sumę . . . . . 648.716 K.

Komisya ten dochód bez zmiany przyjmuje.

W dziale wydatków preliminarz Dyrekcyi jest zupełnie zgodny we wszystkich pozycyach z budżetem na rok 1905 uchwalonym, z wyjątkiem tylko pozycyi 4. „płace pomocników kancelaryjnych“, w której zamiast przyjętej w ostatnim budżecie sumy 19.149 K.
Dyrekcya żąda tylko . . . . . 17.585 „
zatem mniej . 1.564 K.

tudzież z wyjątkiem poz. 5. „dyurna“, w której Dyrekcya zamiast uchwalonej w budżecie na rok 1905 kwoty . . . . 13.366 K
żąda . . . . . 15.082 „
zatem więcej o . . 1.716 K.

Komisya budżetowa przyjmuje także cały dział wydatków według preliminarza Dyrekcyi i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1906:

Dochody.

Poz	*1.* odsetki	648.716 K.

Wydatki.

Poz.	*1.* płace urzędników	69.360 K.
„	*2* płace sług	3.690 „
„	*3.* adjuta	1.600 „
„	*4.* płace pomocników kancelaryjnych	17.585 „
„	*5.* dyurna	15.082 „
„	*6.* ryczałt do Skarbu Państwa za utrzymanie kasy funduszu propinacyjnego	20.000 „
„	*7.* czynsze najmu	7.000 „
„	*8.* podatek wodociągowy	350 „
„	*9.* koszta administracyi powiatowej	52.000 „
„	*10.* dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi .	1 000 „
„	*11.* potrzeby kancelaryjne	4.000 „
„	*12.* koszta zarządu	3.000 „
„	*13.* koszta sądowe	1.200 „
„	*14.* remuneracye, zapomogi i nieprzewidziane wydatki .	20.000 „
	Razem . .	215.867 K.
	Potrącając od spodziewanego dochodu	648.716 „
	wydatki . .	215.867 „
	zostaje nadwyżka . .	432.849 K.
	do tego dochody funduszu zasobowego wykazane przy budżecie tegoż ad VI.	808.382 „
	i nadwyżka dochodów funduszu propinacyjnego ogólnego według budżetu ad V.	2,218.887 K.
	wynosi suma nadwyżek, spodziewana w roku 1906. . . .	3.460.118 K.

Wobec niedalekiego już zakończenia okresu istnienia prawa propinacyi, który z rokiem 1910 upływa, i wobec przedłożenia Wydziału krajowego względem zaprowadzenia opłat szynkarskich i opłaty konsumcyjnej od piwa po roku 1910, celem uregulowania finansów krajowych — komisya budżetowa uważa za swój obowiązek przedstawić obecnie prawdopodobny stan funduszów propinacyjnych końcem r. 1910.

Biorąc za podstawę zamknięcie za rok 1904, budżet uchwalony na rok 1905 i preliminarz na rok 1906, stan **funduszu zasobowego** tak się przedstawi według rachunku prawdopodobieństwa z końcem roku 1910.:

Stan funduszu z końcem roku 1904	20,491.309 K.
z roku 1905 nadwyżka funduszu ogólnego według budżetu . .	2,164 285 „
z roku 1906 nadwyżka funduszu ogólnego według preliminarza . .	2 218.887 „
za rok 1905 nadwyżka funduszu zasobowego według budżetu . .	693.164 „
za rok 1906 nadwyżka funduszu zasobowego według preliminarza .	808.382 „
Prawdopodobny stan funduszu z końcem r. 1906 . . .	26,376.027 K.

Do tego przyrost:			
w r. 1907 w funduszu ogólnym zgodnie z preliminarzem na rok 1906	2,200.000 K.		
w fund. zasobowym zgodnie z preliminarzem na rok 1906	808.000 „		3,128.000 K.
większy przyrost w odsetkach z powodu zwiększonego o 3,000.000 K. kapitału przy 4% oprocentowaniu	120.000 „		
w r. 1908. w funduszu ogólnym jak w r. 1906 .	2,200.000 K.		
„ „ zasobowym „ „ „ „ .	808.000 „		3,248.000 „
odsetki od zwiększonego o 6,000.000 K. kapitału przy 4% oprocentowaniu . .	240.000 „		
w r 1909. w funduszu ogólnym jak w r. 1906 .	2,200.000 K.		
„ „ zasobowym „ „ „ „ .	808.000 „		3,368.000 „
odsetki od zwiększonego o 9,000.000 K. kapitału przy 4% oprocentowaniu . .	360.000 „		
w r. 1910 w funduszu ogólnym jak w r. 1906 .	2,200.000 K.		
„ „ zasobowym „ „ „ „ .	808.000 „		3,488.000 „
odsetki od zwiększonego o 12,000.000 K. kapitału przy 4% oprocentowaniu . .	480.000 „		
Razem			39,608 027 K.
Reszta obligacyj propinacyjnych pozostających w obiegu z końcem roku 1910 według planu losowania			34,762.200 „
pozostaje nadwyżka . .			4,845.827 K.

Co się tyczy **funduszu rezerwowego** prawdopodobny stan tegoż z końcem roku 1910 wynika z następującego obliczenia:

Stan z dniem 31. grudnia 1904. według zamknięcia . .	16,251.436 K.
nadwyżka za r. 1905. według budżetu	426.532 „
nadwyżka za r 1906, według preliminarza	432.849 „
Stan kapitału z końcem r. 1906.	17,110.817 K.
Do tego 4% odsetki za r. 1907	684,432 „
Stan kapitału z końcem r. 1907	17,795.249 K.
Do tego 4% odsetki za r. 1908	711 808 „
Stan kapitału z końcem r. 1908	18,507.057 K.
Do tego 4% odsetki za r. 1909	740.280 „
Stan kapitału z końcem r. 1909	19,247.337 K.
Do tego 4% odsetki za r. 1910	769.892 „
Stan kapitału z końcem r. 1910	20.017.229 K.
Do potrącenia koszta administracyi zgodnie z preliminarzem na r. 1906 po 216.000 K. przez lat 4	864.000 „
Zostaje . .	19,153.229 K.
Do tego nadwyżka z funduszu zasobowego	4,885.800 „
Okazuje się ogólna nadwyżka z końcem r. 1910 po pokryciu reszty obligacyi w obiegu pozostających	24,039.029 K.

We Lwowie dnia 25. października 1905.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 2615/905.

We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Aleg. 495

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o petycyi Adeli Smolkowej, wdowy po śp. Władysławie Smolce, dyrektorze Banku krajowego, o podwyższenie pensyi wdowiej.

Wysoki Sejmie!

Władysław Smolka dekretem Wydziału krajowego z dnia 12. grudnia 1882 r. l. 55.381 zamianowanym został w myśl §. 66. statutu Banku krajowego dyrektorem tegoż Banku z płacą roczną 4.000 złr.

Niespełna w pięć lat po objęciu posady dyrektora ś. p. Władysław Smolka zapadł tak ciężko na zdrowiu, że Wydział krajowy widział się zmuszonym przenieść go w czasowy stan spoczynku, przyznając dekretem z 21. października 1887 r. l. 48.821 w drodze łaski emeryturę w kwocie 1.333 złr. 33 ct. rocznie i dodatek osobisty, wynoszący 222 złr. 22 ct. miesięcznie, ten ostatni tylko do końca września 1888 r.

Władysław Smolka zmarł 4. sierpnia 1888 r., pozostawiając wdowę i czworo małoletnich dzieci. Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi Banku krajowego, a na mocy powyżej wymienionego już dekretu przyznał dekretem z d. 31. sierpnia 1888 r. l. 35 540 z funduszów Banku, po myśli §. 15, 2, 3 „Norm służbowych dla dyrektorów“ roczną dożywotnią emeryturę wdowie Adeli Smolkowej 600 złr., tytułem zaopatrzenia każdemu z dzieci 200 złr. rocznie do 18. roku życia.

Wdowa po ś. p. Władysławie Smolce dwukrotnie wnosiła prośbę do Wydziału krajowego o podwyższenie pensyi wdowiej, jednak bezskutecznie. Petentka motywowała prośby swoje niewystarczającemi dochodami na utrzymanie siebie i dzieci, które z porady lekarzy były zmuszone przebywać jużto w Insbruku — Hall lub Zakopanem, aby zapobiedz rozwinięciu się groźnej choroby płuc w słabych organizmach. Załączone świadectwa lekarskie do wniesionej prośby do Wysokiego Sejmu dostatecznie fakt stwierdzają.

Komisya bankowa w załatwieniu prośby obecnie wniesionej przez Adelę Smolkową do Wysokiego Sejmu, po zbadaniu kwalifikacyi służbowej ś. p. Wł. Smolki, nabrała przekonania, że praca nieboszczyka jako dyrektora pod każdym względem była dla instytucyi wydatną, godną uznania.

Zadaniem, jakie poruczono Wł. Smolce po jego zamianowaniu dyrektorem, było urządzenie Banku, wypracowanie odpowiednich obliczeń i instrukcyi,

jednem słowem wprowadzenie w ruch młodej instytucyi bankowej, nie można więc się dziwić, że wysiłek w pracy musiał być nadmiernym, aby podołać przyjętym na siebie zobowiązaniom. Władysław Smolka z zapałem nietylko obowiązkowego urzędnika, lecz obywatela i patryoty jął się pracy, która, wyczerpując słabe jego siły fizyczne, przyczynić się mogła do wybuchu choroby umysłowej, śmiercią przedwczesną zakończonej.

Z tych to powodów Wydział krajowy na wniosek Rady nadzorczej Banku krajowego przyznał ś. p. Władysławowi Smolce, a po jego śmierci wdowie w drodze łaski dożywotnią emeryturę.

Przyznana emerytura wdowie przed laty 17 wraz z zaopatrzeniem sierót mogła w swoim czasie wystarczać na skromne utrzymanie, dzisiaj jednak, gdy stosunki drożyźniane znacznie zmieniły się, gdy przyznane zaopatrzenie dzieciom po dojściu ich do lat 18 ustało, gdy nareszcie wskutek niepomiernych wydatków na kuracyę dzieci majątek odziedziczony przez nich po ś. p. Dr. Franciszku Smolce w znacznej części został zużyty, kwota 1.200 K, którą wdowa tytułem emerytury pobiera, nie może zapewnić jej spokojnego bytu i utrzymania na starość.

Normy służbowe dla dyrektorów Banku krajowego obecnie obowiązujące odnośnie do §. 15. zapewniają emeryturę dla wdów po dyrektorach w wysokości 3.000 K. a względnie 4.800 K, wysokość tych emerytur odpowiada socyalnemu stanowisku dyrektorów i zapewnia dostatecznie przyszłość materyalną ich żon, które w żaden sposób emeryturą tak niską, jak 1.200 K, pobieraną przez Adelę Smolkową, nie mogłyby się zadowolnić.

Komisya bankowa uznaje, że z punktu prawnego podwyższenie emerytury Adeli Smolkowej do obecnie obowiązujących norm nie mogłoby być uzasadnionem, lecz te względy, które powodowały Wydziałem krajowym do przyznania emerytury w drodze łaski ś. p. Wł. Smolce, a następnie jego wdowie, nie zmieniły się i z tych powodów komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pensyę wdowią Adeli Smolkowej, wdowie po ś. p. Władysławie Smolce, dyrektorze Banku krajowego, podwyższa się z funduszu tegoż Banku do wysokości 2.000 K rocznie.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński *w. r.*

Sprawozdawca:
Maryewski *w. r.*

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2.760/05. We Lwowie dnia 28. października 1905.

Alg. 196

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o petycyi służby oddziałowej w zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie w sprawie unormowania prowizyi służbowej.

Wysoki Sejmie!

Służba oddziałowa zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie zwraca się do Wys. Izby z petycyą o ustawowe uregulowanie poborów i zaopatrzenie po przejściu w stan spoczynku.

Uchwała sejmowa z dnia 5. października 1878 postanawia, że dozorcy, względnie dozorczynie, mają prawo poboru prowizyi z funduszu zakładu w razie okaleczenia i nieudolności do pracy $^1/_3$ części ostatniej płacy po wysłużeniu 10 lat — $^2/_3$ cz. po 20, a całej ostatniej płacy po 30 latach.

Wynika z tego, że czas służby pomiędzy 11 a 20, i 21 a 30 r. służby przy wymiarze prowizyi uwzględnionym być nie może — i dozorca po 17 czy 19 latach służby otrzymuje prowizyę w wysokości $^1/_3$ cz. odpowiadającej okresowi 10 lat służby — a po 29 latach służby w wysokości $^2/_3$ cz. płacy, równej wysokością prowizyi po latach 20.

Petycya wniesiona domaga się uwzględnienia lat służby w zakładzie spędzonej, nie w stosunku do całych dziesiątek lat, ale do liczby lat w służbie rzeczywiście spędzonych — i wliczenia do prowizyi także dodatku do płacy po 2 K. miesięcznie pobieranego na każdy rok w tej samej kategoryi wykazanej. Obecne płace dozorców wynoszą od 16—30 K, a dozorczyń od 14—24 K miesięcznie — najwyższa jednak płaca dozorcy wraz z dodatkami wynosić może 40, dozorczyń 34 K miesięcznie.

Komisya petycyjna, uznając trudne warunki służby w zakładach dla umysłowo chorych, słuszność przedłożonych w petycyi uwag i wyrażając przekonanie, że zapewnienie egzystencyi na starość przywiąże służbę do zakładu i zachęci do gorliwego pełnienia obowiązków — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Dozorcy i dozorczynie chorych w zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie nabierają prawa pobierania prowizyi z funduszów zakładu w razie okaleczenia i nieudolności do służby po 10 latach służby w wysokości 40% ostatniej płacy, z doliczeniem do prowizyi także odpowiedniego odsetku dodatku służbowego.

2. Za każdy dalszy rok służby dolicza się przy wymiarze prowizyi 3% ostatniej płacy z wliczeniem dodatku, tak że prowizya po 20 latach wyniesie 70%, po 30 zaś latach równa się wysokości całej płacy.

Przewodniczący:
Michalski *w. r.*

Sprawozdawca:
Wurst *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.160/05. We Lwowie dnia 28. października 1905.

Alleg. 197

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o petycyi miasteczka Kołaczyc w sprawie pomocy technicznej do rekonstrukcyi wodociągów.

Wysoki Sejmie!

Miasteczko Kołaczyce w pow. jasielskim posiada od lat 30 wodociąg źródlany o rurach drewnianych.

Wodociąg ten znajduje się obecnie w złym stanie, źródło jest źle ujęte, a rury drewniane przegnite, skutkiem tego woda niejednokrotnie ucieka, a miasteczko bywa przez kilka dni pozbawione wody.

Gmina pragnie przeto przystąpić do rekonstrukcyi wodociągu.

Z uwagi jednak że gmina jest ubogą, mieszkańcy obdłużeni po ostatnim pożarze — że na cele wybudowania rzeźni i urządzenia targowicy zaciągnięto pożyczkę komunalną, a dodatek gminny do podatków wynosi 53% zwraca się gmina do Wys. Izby z petycyą o udzielenie jej bezpłatnej technicznej pomocy dla wypracowania technicznego projektu rekonstrukcyi wodociągu.

Komisya petycyjna, uznając słuszność uwag wymienionych w petycyi i ważność sprawy o zaopatrzenie miasteczka w dobrą wodę — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę miasteczka Kołaczyce o udzielenie bezpłatnej pomocy technicznej dla wypracowania projektu o rekonstrukcyi wodociągu — przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Przewodniczący:
Michalski *w. r.*

Sprawozdawca:
Wurst *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.419/905. We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Nr. 198

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 4. kwietnia 1905 LW. 29.378 w przedmiocie wydzielenia gminy Bodzów wraz z obszarem dworskim z okręgu Sądu powiatowego w Skawinie, a przyłączenia do okręgu sądowego w Podgórzu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Bodzów leżąca w okręgu politycznym Podgórze, a sądowym skawińskim, wniosła petycyę na ręce Wydziału krajowego 19. grudnia 1903 o wyłączenie jej z okręgu sądowego w Skawinie, a przyłączenie jej do c. k. Sądu powiatowego w Podgórzu, uzasadniając tę prośbę bliższem dogodniejszem jej położeniem do Podgórza jak do Skawiny.

Zważywszy, że przeprowadzone przez Wydział krajowy dochodzenia wykazały słuszność tego domagania się gminy Bodzów, bo wszystkie dotyczące Władze autonomiczne i rządowe zgodziły się na uwzględnienie jej życzenia, Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi po myśli §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. opinię, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dogodności mieszkańców gminy Bodzów leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu Sądu powiatowego w Skawinie, a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Podgórzu.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Huza.

Ls. 3.431/1905 We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Alg. 199

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. lutego 1905 LW. 108.780/1904 w przedmiocie wydzielenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi z okręgu Sądu powiatowego w Załoźcach a przydzielenia do okręgu otworzyć się mającego Sądu powiatowego w Podkamieniu powiatu brodzkiego.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 27. listopada 1903 L. 26.989 ustanowiony został c. k. Sąd powiatowy w Podkamieniu powiatu brodzkiego, dotąd jeszcze nieaktywowany, do którego przeznaczone zostały gminy i obszary dworskie Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwasza, Tetylkowce z okręgu Sądu powiatowego w Brodach oraz gminy wraz z obszarami dworskimi Czepiele, Dudyń, Hołubica z Żarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Lutowiska, Majdan pieniacki, Maleniska, Niemiacz, Palikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Sztyberówka, Szynkowce i Zwyżyn z okręgu Sądu powiatowego w Załoźcach. O przydzielenie do tego Sądu starają się obecnie także gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarem dworskim Jaśniszcze-Palikrowy, należące do okręgu sądowego w Załoźcach.

Zważywszy, że dotyczące Władze sądowe i autonomiczne oświadczyły się za uwzględnieniem żądania petycyonujących gmin, Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dpp. udziela c. k. Rządowi opinię, iż gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi należy wydzielić z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Załoźcach a przydzielić je do ustanowionego już i aktywować się mającego c. k. Sądu powiatowego w Podkamieniu, powiatu brodzkiego.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Huza.

Ls. 3432/1905 We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Alleg. 500

Sprawozdanie.

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 8. lipca 1905 LW. kr. 63670 w przedmiocie petycyi gminy Dąbie o wyłączenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Pilznie a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k Starostwa w Mielcu.

Wysoki Sejmie!

Petycyę gminy Dąbie z dnia 26. października 1903 Ls. 3096 o wydzielenie jej z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Pilznie a przyłączenie jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k. Starostwa w Mielcu, przydzielono jako niezałatwioną Wydziałowi krajowemu, który wskutek tego sprawę tę zbadał.

Z przeprowadzonych przez Wydział krajowy dochodzeń okazało się, że dotyczące Władze polityczne i c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie oświadczyły się przychylnie co do tej petycyi ze względu, że gmina Dąbie odległą jest od Pilzna 23 klm., podczas gdy od Radomyśla tylko 5 klm. i od Mielca 15 klm. a jedynie Wydział powiatowy i Rada powiatowa w Pilznie żądaniu gminy Dąbie się sprzeciwiły z tego powodu, że wydzielenie gminy Dąbie z powiatu pilzneńskiego odbiłoby się dotkliwie na budżecie powiatowym, bo odpadłyby dodatki z tej gminy.

Zważywszy, że stan dochodów powiatu pilzneńskiego według stwierdzenia przez Wydział krajowy w jego sprawozdaniu, nie jest bynajmniej tak rozpaczliwy, jak Wydział powiatowy i Rada powiatowa w Pilznie przedstawiły;

Zważywszy dalej, że różnica w odległości gminy Dąbie od Pilzna z jednej a od Radomyśla i Mielca z drugiej strony jest istotnie bardzo znaczną i dla mieszkańców gminy Dąbie decydującą, gdyż przez przydzielenie jej do c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k. Starostwa w Mielcu, komunikacya z Władzami i urzędami będzie dla ludności tej gminy znacznie łatwiejszą, tańszą i z mniejszą stratą czasu połączoną. — Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 L. 59 Dz. p. p. c. k. Rządowi opinię, że w interesie stron interesowanych i kraju leży wydzielenie gminy Dąbia wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego i starostwa w Pilznie, a przyłączenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k. Starostwa w Mielcu.

Przewodniczący: Sprawozdawca:

Dr. Wł. Czaykowski. ***Huza.***

Ls. 3.433/1905. We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Al. 591

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 19. maja 1905 LW. kr. 38.762 w przedmiocie przeniesienia gminy Chocimierz wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gmin Dobra szlachecka i Dobra rustykalna wraz z obszarami dworskimi z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z uchwałami Wysokiego Sejmu z 8. marca 1899 i z 30. września 1903 zostały przeniesione:

a) gmina i obszar dworski Chocimierz wskutek rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1.126 i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 16. kwietnia 1905 L. 3.332 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Obertynie, c. k. Sądu obwodowego w Kołomyi i c. k. Starostwa w Horodence, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tłumaczu, c. k. Sądu obwodowego w Stanisławowie i c. k. Starostwa w Tłumaczu — zaś

b) gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. marca 1905 L. 1.125 i c. k. Ministerswa sprawiedliwości z 26. kwietnia 1905 L. 3.331 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Birczy i c. k. Starostwa w Dobromilu, do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Sanoku.

Wobec tego w celu zrównania granic Reprezentacyi powiatowych w Horodence, Tłumaczu, Dobromilu i Sanoku z granicami powiatów politycznych tamże należy wydzielić gminę Chocimierz z obszarem dworskim z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence i wcielić do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu — zaś gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do Reprezentacyi powiatowej w Sanoku i dlatego Komisya prawnicza, zgadzając się z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod ·/. ustawę.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Huza.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyj powiatowych w Horodence, Tłumaczu, Dobromilu i Sanoku

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Chocimierz mają być wydzielone z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Horodence i wcielone do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu, a gminy i obszary dworskie Dobra szlachecka i Dobra rustykalna z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Dobromilu do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Sanoku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 3.420/1905. We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Alleg. 592

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z 8. lipca 1905 LW. kr. 63 671 w przedmiocie przeniesienia gmin i obszarów dworskich »Bonarówka« i »Wysoka« z okręgu ich dotychczasowych reprezentacyj powiatowych do okręgu reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 8. marca 1899 zostały przeniesione:

1. gmina i obszar dworski „Bonarówka“ na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 30. listopada 1900 L. 17.151 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 7. września 1900 L. 5.251 z dniem 1. maja 1901 z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Krośnie i c. k. Sądu obwodowego w Jaśle do okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Strzyżowie i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie — zaś

2. gmina i obszar dworski „Wysoka“ (na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 5. sierpnia 1896 Nr. 148 Dpp. do c. k. Starostwa w Strzyżowie już przydzielona lecz dotąd jeszcze do reprezentacyi powiatowej w Jaśle należąca) wskutek rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 16. lutego 1900 L 26.869 z dniem 1. października 1900 z okręgu c. k. Sądu powiatowego we Frysztaku i c. k. Sądu obwodowego w Jaśle do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie.

Wobec takiego stanu Komisya prawnicza jest zdania, że w celu zrównania granic okręgu reprezentacyj powiatowych z granicami powiatów politycznych i sądowych, należy przenieść gminę i obszar dworski „Bonarówka“ z okręgu reprezentacyi powiatowej w Krośnie oraz gminę i obszar dworski „Wysoka“ z okręgu reprezentacyi powiatowej w Jaśle do okręgu reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie i dlatego zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ·/. ustawę.

·/.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Huza.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany obszarów reprezentacyi powiatowych w Krośnie, Jaśle i Rzeszowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski „Bonarówka“ mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Krośnie, zaś gmina i obszar dworski „Wysoka“ z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Jaśle do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznyah.

Ls. 3.755/05.

Al. 593

Wniosek.

Wobec drożyzny żywności, opału i mieszkań, jaka obecnie dotkliwie czuć się daje nauczycielstwu w Brodach;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych i wydziałowych w Brodach przyznaje się na rok szkolny 1905/6 dodatek drożyźniany w wysokości 20% od pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 3. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Sala w. r.

Vayhinger, Huza, Maryewski, Michałowski, Buynowski, Witosławski, Łazarski, Rayski, Tomaszewski, Maiss, Wiśniewski, Głąbiński, Schätzel, Skałkowski.

Ls. 3.757/05.

Aleg. 504

Wniosek.

Wielu z Dostojnych Panów Wysokiej Izby podnosiło, że nauczycielstwo nasze gorliwie pracuje nad wychowaniem naszej młodzieży, iżby ta stała się pożyteczną dla chwały Bożej i dobra kraju, że jednak z drugiej strony nauczycielstwo to żyje w skrajnem ubóstwie z powodu drożyzny, jaka w tym roku zapanowała, albowiem wszystkie artykuły żywności podrożały, opał doszedł w okolicach Brodów do bajecznej ceny, mieszkania podniosły się wysoko, a ponieważ i nauczycielstwo miasta Brodów w tem trudnem położeniu się znajduje, przeto podpisani ośmielają się wnieść:

Wysoka Izba raczy im przyjść z wydatną pomocą.

We Lwowie, dnia 3. listopada 1905.

Wnioskodawca:

Effinowicz, w. r.

Szwed, Stojałowski, Oleśnicki, Staruch, Mazikiewicz, Bohaczewski, Barabasz, Stapiński, Korol, Michałowski, F. Włodek, Szponder, Ochrymowicz, Mogilnicki.

Ls. 3.756/05.

Alg. 505

Wniosek.

Bardzo ciężkie położenie materyalne uauczycielstwa szkół ludowych powszechnie jest znane, a obecna drożyzna artykułów spożywczych a w szczególności pomieszkań, daje się dotkliwie uczuć nauczycielstwu miasta Drohobycza.

Z tego powodu wnoszę o przyznanie nauczycielstwu szkół ludowych miasta Drohobycza dodatku drożyźnianego do pensyi w wysokości 20%.

We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Wnioskodawca:
***Wiśniewski**, w. r.*

Merunowicz, *Tomaszewski*, *Maryewski*, *Ochrymowicz*, *Huza*, *Vayhinger*, *Głąbiński*, *Kolischer*, *Żardecki*, *Wurst*, *Szätzel*, *Jabłoński*, *Witosławski*, *Buynowski*, *Sala*, *Rutowski* *Rayski*, *Maiss.*

LS. 3.581/05.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Ab·g. 506

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1903/4, na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Powołane do kontroli administracyi ciało ustawodawcze dbać musi przedewszystkiem, aby wypowiedziana przez niego krytyka i życzenia znalazły pełne uwzględnienie u władz, do których były skierowane, aby każde następne sprawozdanie dawało dowody, że zapatrywania, które większość uznała za swoje, nie bez skutku były podnoszone. Komisya szkolna szukała przeto w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej za rok 1903/4 w pierwszej linii wpływu, jaki na zarząd naszej administracyi szkolnej wywołały w zeszłorocznem sprawozdaniu wypowiedziane uwagi i dezyderaty. Stwierdzić należy, że przeważająca ich część nie minęła bez śladu, że Rada szkolna krajowa w ostatniem sprawozdaniu przeważnej części życzeń uczyniła zadość.

Pisząc o wzroście ilości szkół, podnosiło zeszłoroczne sprawozdanie (za rok 1902/3), że „dane, któremi Rada szkolna krajowa tłómaczy, dlaczego jeszcze w 981 gminach nie założono szkół, nie pozwalają ani stwierdzić, że administracya szkolna postępuje w tym kierunku z programem konsekwentnie przeprowadzonym, ani też podnieść zarzutu, jakoby zakładanie nowych szkół zależnem było wyłącznie i jedynie od czynników i przyczyn lokalnych, których nie starano się usunąć“. Od wyjaśnienia tych przyczyn spodziewała się Komisya szkolna ewentualnego „odparcia zarzutów, skierowanych przeciwko skuteczności wytężonej i z takim nakładem kontynuowanej pracy kraju nad szerzeniem oświaty“.

Obecne sprawozdanie Rady szkolnej krajowej odpowiedziało na to wezwanie obszernym wywodem, pozwalającym na wyrobienie sądu o przyczynach, dla których tak znaczna jeszcze liczba gmin nie posiada szkół, i o środkach, których należy użyć dla poprawy obecnych stosunków.

Przedewszystkiem stwierdzić należy, że w roku 1903/4 liczba gmin, nie posiadających szkół, zmniejszyła się o 48, że przeto na 6.240 gmin w kraju obecnie już tylko 933 gmin nie posiada bądź własnej szkoły, bądź nie należy związku szkolnego z gminami sąsiedniemi. Stosownie do natury przyczyn, dla których gminy te nie posiadają szkoły, podzielić je można na kilka kategoryi. Do pierwszej należy 118 gmin, co do których Rady szkolne okręgowe wdrożyły już rokowania ze stronami interesowanemi o zorganizowanie szkoły, co do których przeto należy wyczekiwać rezultatów tych rokowań. Drugą kategoryę stanowi 196 takich gmin, które mało licząc mieszkańców, nie posiadają nawet 40 dzieci we wieku szkolnym, a których odległość od gmin sąsiednich jest tak wielką, że do wspólnego z niemi związku szkolnego wcielić się nie dadzą. Co do tego rodzaju gmin, to niedaleka zapewne przyszłość, przynosząc ze sobą wzrost ludności, uczyni w nich kwestyę założenia szkoły aktualną. Obecnie przeto wejrzenia dokładnego w stosunki i obmyślenia środków zaradczych wymaga pozostała reszta gmin, w ilości 619. Przyczyny, dla których w tych 619 gminach nie powstały dotychczas szkoły, są czworakiego rodzaju: w 37 gminach jest tą przyczyną niechęć ludności, w 20 gminach możność korzystania z innych szkół, w 58 gminach przeszkody komunikacyjne w obrębie gminy, wreszcie w 494 gminach ich ubóstwo W pierwszej z tych grup administracya szkolna

znajduje się wobec błędnego koła. Niechęć ludności jest wypływem jej ciemnoty, na którą najskuteczniejszego lekarstwa: szkoły, użyć właśnie nie można. Jedynie wpływ duchowiewstwa i władz politycznych może wywołać tutaj pożądaną zmianę. W 30 gminach, korzystających z innych szkół, założenie własnej szkoły nie jest naglącą potrzebą, zapytać tylko można, dlaczego gminy te, o ile nie korzystają ze szkół prywatnych, nie zostały wcielone do związku szkolnego z innemi gminami? Co do 58 gmin, w których szkoły nie powstały dotychczas z powodu przeszkód komunikacyjnych w obrębie gminy, to wskazanie środków zaradczych usuwa się z pod ocenienia Komisyi szkolnej. Pozostaje przeto, jako teren, do którego odnosić się winna sanacya, 494 gmin, gdzie przyczyną niezałożenia szkoły jest ubóstwo ludności.

Zgodzić się należy z radą szkolną krajową, że „raźniejszego postępu co do budowy szkół w gminach ubogich spodziewać by się można dopiero wówczas, gdyby Sejm krajowy na ten cel znaczniejsze, niż dotąd, przeznaczył fundusze". Z przeznaczonych na r. 1904 czterechkrocstotysięcy koron połowa tylko stosownie do uchwały Sejmu z d. 10. lipca r. 1902 mogła być przeznaczoną na gminy wiejskie, wskutek czego też akcya postępować musiała bardzo wolno. Stosunki, które się wytwarzają wskutek tego, są jeszcze bardziej przykremi w tych gminach, w których złożoną już została na cele budowy szkoły kwota, równająca się 120% całej należytości podatków i w których przystąpienie do budowy zależnem jest tylko od tego, aby nadwyżka wydatków pokryta została z funduszu krajowego.

Jeżeli z kwestyą, budynków szkolnych w gminach, w których powstanie szkoły jest zależnem od postawienia budynku szkolnego, złączymy kwestyą wznoszenia budynków szkolnych w tych gminach, w których już jest szkoła, ale znajduje się w domach zgoła do tego celu nieodpowiednich i zdrowiu w wysokim stopniu szkodzących, bo jako jedno z najważniejszych zadań administracyi szkolnej w obecnej chwili przedstawić się musi szeroko pojęta akcya w kierunku stawiania budynków. Skutecznie przeprowadzona rozwiąże ona dwa punkty, pierwszorzędnej wagi dla szkolnictwa. Z jednej strony będzie spełnieniem zasady, że każda gmina ma mieć szkołę, z drugiej strony zaś polepszy byt materyalny nauczycieli przez dostarczenie im odpowiedniego mieszkania.

Myśl poruszona przez Radę szkolną krajową, aby najpilniejsze potrzeby w tym kierunku zaspokoić odrazu, a roczną dotacyą, wynoszącą n. p. w ubiegłym roku 400.000 K, obrócić na amortyzacyę i odsetki od potrzebnego na to kapitału, wydaje się Komisyi szkolnej trafną. Akcyą tę możnaby jeszcze nawet rozszerzyć, gdyby się ją związało i uczyniło częścią kwestyi polepszenia płac nauczycieli. Wówczas wyższa, niż dotychczas, kwota mogłaby być wstawioną do budżetu na budynki szkolne, wskutek czego też możnaby było odrazu w wydatniejszy sposób przyspieszyć zakładanie nowych szkół względnie stawianie budynków w tych gminach, w których szkoła już jest, ale mieści się w domach, nieodpowiadających celowi.

Drugą kwestyą, którą Komisya szkolna podnosiła z naciskiem w poprzednich sprawozdaniach, była kwestya przymusu szkolnego. Ostatnie sprawozdanie Komisyi szkolnej wyraziło nadzieję, że Rada szkolna krajowa poda statystykę kar i że zmniejszy się znacznie ilość niewykonanych orzeczeń, skazujących na karę. W obecnem sprawozdaniu podaje Rada szkolna krajowa starannie opracowany memoryał do ocenienia frekwencyi dzieci do szkół. W szczególności w sprawie wykonywania przymusu szkolnego stwierdzić już można znaczniejszy postęp, wykonano bowiem orzeczeń skazujących na karę pieniężną o 5.628 więcej, niż w roku poprzednim, orzeczeń zaś skazujących na karę aresztu więcej o 1.552. Cyfry te wykazują postęp względny, wydano bowiem orzeczeń obydwóch rodzajów więcej (o 1.254 i 1.695). Postęp bezwzględny, jeżeli oceniać będziemy ten wzrost stosunkowo, okaże się mniejszym, ale przecież istnieje. Niewykonanie reszty kar tłómaczy sprawozdanie ubóstwem ludności. Komisya szkolna wyraża nadzieję, że wszystkie kompetentne władze nie zmniejszą swej energii w wykonaniu ustawy o przymusie szkolnym, ale ją spotęgują. W jakim zaś kierunku pójść powinno przedewszystkiem energiczniejsze wykonywanie przymusu, wskazują następujące uwagi.

Ze statystyki, dającej obraz frekwencyi uczniów, uderzającą jest jedna liczba: przeciętnie do jednej klasy, wyraźnie „klasy", w gminach wiejskich uczęszczało po 89 dzieci. Liczba ta sama jedna, bez związku z innemi okolicznościami, tłómaczyłaby, dlaczego wydatność nauki nie może być taka, jaką mogłaby być wobec jakości innych czynników, które na nią wogóle wpływają. Zrozumiemy jednak lepiej

przyczyny słabej stosunkowo wydatności nauki, analizując liczby, odnoszące się do frekwencyi uczniów wedle lat nauki i do klasyfikacyi uczniów. Na ogólną liczbę uczniów, uczęszczających w szkołach wiejskich i małomiejskich na wszystkie cztery stopnie razem, wynosi 634.344, z tego zaś na pierwszy stopień 216.436 uczniów, czyli prawie jedną trzecią część wszystkich uczniów. Na nauce jednorocznej kończy się wogóle nauka w dziesiątkach tysiący wypadkach, nawet bowiem wówczas, gdybyśmy co do uczniów, uczęszczających na pierwszy stopień, odjęli od liczby 216.436 naturalny wzrost uczniów, to jeszcze różnica między liczbą uczniów pierwszego stopnia a liczbą uczniów drugiego stopnia, wynoszącą 141 435, jest bardzo znaczną. To samo zjawisko powtarza się z pewnemi wahaniami co do trzeciego i czwartego stopnia, a spostrzeżenie, że przymus szkolny przedewszystkiem do wyższych stopni nauki stosować należy, znajduje swoje uzasadnienie także i we wynikach klasyfikacyi. Na drugim i trzecim stopniu nauki $^1/_7$ część uczęszczających otrzymała postęp niedostateczny, oprócz tego $^1/_{10}$ nie była klasyfikowana, na czwartym zaś stopniu $^1/_9$ nie była klasyfikowana, a oprócz tego $^1/_9$ część otrzymała postęp niedostateczny, Oczywisty stąd wniosek, że słaba wydatność nauki jest wynikiem krótkiego czasu. przez który dzieci pobierają naukę, że przeto surowość przymusu szkolnego zwrócić należy przedewszystkiem do dzieci starszych.

Z uznaniem podnosi Komisya szkolna usiłowania Rady szkolnej krajowej, dążące do zorganizowania kursów dopełniających rolniczych i wykształcenia nauczycieli w tym kierunku. W doniosłej tej sprawie podaje Komisya szkolna Radzie szkolnej krajowej następujące zasady do rozpatrzenia i uwzględnienia w dalszej jej działalności na tem polu.

Nauka na dopełniającym kursie rolniczym osiągnie cel, w ustawie wskazany, jeśli będzie — o ile chodzi o nauczanie gospodarstwa wiejskiego — praktyczną a tylko w części teoretyczną. Dopełniający kurs rolniczy przy szkole ludowej, przeznaczony jest dla miejscowości, w której go założono. — Jeśli z niego korzystać będą uczniowie z gmin innych, to w każdym razie tylko z najbliżej położonych. Mając służyć włościaństwu miejscowemu, odda kurs dobre usługi, jeżeli w sposób przystępny a skuteczny nauczać będzie tych produkcyi, które w tej właśnie miejscowości oddać mogą największe korzyści. Nauczanie to nie będzie uwzględniać warunków, których w danej miejscowości niema. Nauczanie nie może wychodzić od teoretycznych wiadomości i z nich wysnuwać prawidła postępowania w praktyce, lecz przeciwnie ono musi wychodzić ze szczegółowych i konkretnych dla danej miejscowości aktualnych zadań produkcyi. Aby módz tak nauczać potrzebuje dopełniający kurs rolniczy gospodarstwa w rozmiarach, odpowiadających gospodarstwu marolnych włościan, a więc średnio obejmować 4—5 morgów ziemi. Gospodarstwo to musi kierownik kursu prowadzić tak, by włościanie miejscowi i okoliczni uznali je jako dobre gospodarstwo włościańskie, praktyczne, przynoszące korzyść, przynajmniej tak wielką, jak dobrze prowadzone gospodarstwo włościańskie w tejże wsi. — Zarazem powinni włościanie miejscowi módz się w niem pouczyć o rozmaitych szczegółach, wchodzących w zakres gospodarstwa.

Jeżeli się z tych premis wyjdzie, to funkcye kierowników kursów dopełniających rolniczych i wskazówki co do ich wykształcenia dadzą się określić w następujący sposób:

Kierownik dopełniającego kursu rolniczego musi być dobrym nauczycielem ludowym; wymaga tego zadanie utwierdzenia chłopców w wiedzy nabytej w szkole ludowej, rozszerzenia wiedzy i rozwijania umysłu ich głównie na podstawie wiadomości przyrodniczych i rolniczych. Musi prowadzić gospodarstwo szkolne, tak jak prowadzonem być powinno dobre gospodarstwo włościańskie w tejże wsi, nadto ma on znać wszystkie działy rolnictwa do tyla, by uzupełniając swą wiedzę pracą w domu mógł praktycznie nauczać produkcyi rolniczych, wskazanych w danej miejscowości, i teoreretycznie objaśniać je uczniom do granic, zakreślonych stanem ich umysłu i środkami rozporządzalnymi. Urządzony w celu wykształcenia nauczyciela ludowego, w funkcyi nauczycielskiej wypróbowanego, kurs rolniczy jednoroczny, winien mu dać teoretyczną i praktyczną naukę gospodarstwa wiejskiego, pewne wiadomości z nauk przyrodniczych i z ekonomii. Gdyby żądano, by nauczyciel ludowy po ukończeniu jednorocznego kursu rolniczego był w stanie prowadzić dobrze gospodarstwo włościańskie całkiem samoistnie, należy odpowiedzieć, że żądaniu takiemu nie może on sprostać po jednorocznej nauce. Przedłużać kurs przygotowawczy nie pozwolą zapewne względy finansowe. Mimo tego nauczyciel, który wprawdzie niema dosta-

tecznej kwalifikacyi na samoistnego gospodarza, ale którego zakres wiedzy daje dostateczną podstawę, by podług potrzeby przy życzliwej pomocy w danych kierunkach uzupełniał i utwierdzał swoją wiedzę rolniczą, może dobrze prowadzić dopełniający kurs rolniczy. Trzeba jednakże koniecznie, aby wyszedłszy z kursu przygotowawczego świadomym był, że wiedza jego rolnicza, teoretyczna jakoteż praktyczna, potrzebuje uzupełniania, że on musi szukać informacyi praktycznych u dobrych praktyków w okolicy a teoretycznych u funkcyonaryuszów rolniczych stacyi doświadczalnych, inspektorów rolnictwa itd. Wszyscy oni mogą mu być pomocni do ułożenia planu gospodarstwa i programu pouczania, które podlegać winny zatwierdzeniu Rady szkolnej krajowej, ale których zmianę spowodować mogą wnioski kierownika.

Pragnąc, by te poglądy zostały przyjęte przez Radę szkolną krajową, Komisya szkolna popierać będzie w zupełności wszystkie kroki, które będą uczynione w tym kierunku. Z tej intencyi płynie też zapatrywanie Komisyi szkolnej, że urządzania kursu dla kierowników przy niższych szkołach rolniczych należałoby zaniechać, a natomiast postarać się o kurs taki w Dublanach lub Czernichowie, gdzie większa ilość i doborowy skład profesorów ułatwi w wysokim stopniu wykształcenie. Komisya szkolna wyraża w końcu nadzieję, że Rada szkolna krajowa zasięgać będzie w tych sprawach stale opinii fachowych kół rolniczych i że z nimi utrzymywać będzie nieprzerwany kontakt.

W sprawie stanu nauki podniosła Komisya szkolna w zeszłorocznem sprawozdaniu trzy kwestye: naukę religii katolickiej, naukę czytania i brak pewnych podręczników dla szkół wydziałowych. W pierwszej sprawie Rada szkolna krajowa uczyniła zadość życzeniom Komisyi szkolnej i Sejmu, rozsyłając do ordynaryatów odezwę z dnia 31. października r. 1904 l. 42.813, sprawozdanie nie zawiera jednak wiadomości, jaki skutek odniosła ta odezwa. Komisya szkolna wyraża przekonanie, że Rada szkolna nie spuści tej sprawy z oka i że wszelkiemi środkami, jakimi rozporządza, dążyć będzie do sanacyi obecnych stosunków. Natomiast ubolewanie wywołać musi fakt, że sprawa polepszenia bytu katechetów, poruszona we wniosku posła Stadnickiego, a przez Sejm odesłana Wydziałowi krajowemu do zbadania wspólnie z Radą szkolną krajową, nie została załatwioną i że obecny Sejm żadnego w tym względzie nie otrzymał sprawozdania. Wedle wyjaśnień, otrzymanych na Komisyi szkolnej, sprawa zalega w Radzie szk. kraj., do niej przeto zwraca się Komisya szkolna z wezwaniem o spieszniejsze tempo w odpowiedziach.

Co do nauki czytania, to uwagi poczynione w zeszłym roku nie minęły o tyle bez wpływu, że Rada szkolna krajowa postanowiła porównać wydawany w wydawnictwie książek szkolnych elementarz z elementarzem „Promyka“ i podać sprawę układu elementarzy szkolnych w ogóle pod ocenę doświadczonych i wytrawnych pedagogów ze stanowiska pedagogicznego. Należy oczekiwać przeto rezultatu tych dochodzeń. Wreszcie w sprawie podręczników szkolnych dla szkół wydziałowych, zaznaczyć należy, że wydano nowe książki tylko do nauki języka ruskiego i że reforma podręczników do nauki rachunków jest w toku, sprawa przeto nie została w zupełności załatwioną, nie powinna też zejść z porządku dziennego prac Rady szkolnej krajowej.

W tych wszystkich kierunkach poszła Rada szkolna krajowa w kierunku życzeń Komisyi szkolnych i starała się spełnić je, a przynajmniej wdrożyła postępowanie, dążące do załatwienia postawionych żądań. Nie można tego jednak powiedzieć o reszcie spraw, które Komisya szkolna podnosiła w ubiegłym roku. Nie znajdujemy w sprawozdaniu wiadomości o losach wyższych szkół wydziałowych i regulaminu szkolnego. o uregulowaniu sprawy stróżów i opału, wreszcie o stanie sprawy unormowania stosunków funduszu szkolnego miejscowego. Komisyi szkolnej nie pozostaje przeto nic innego, jak po raz trzeci w obecnej kadencyi przypomnieć te sprawy Radzie szkolnej krajowej.

Ponawiające się skargi na nieodpowiednie rozłożenie feryi szkolnych skłania Komisyę szkolną do wyrażenia życzenia, aby Rada szkolna krajowa swój okólnik w tej sprawie powtórzyła. Komisya nie uważała za wskazane wyjść po za granice tego okólnika i uznała, że w ten sposób załatwionym zostaje wniosek posłów Kramarczyka i Szweda.

Odzywały się głosy o potrzebie rewizyi planu naukowego kursów dopełniających i rewizyi książek szkolnych. Obydwa życzenia uzasadnione są naturalnym rozwojem.

Jedną z bardzo pilnych potrzeb okazuje się pomnożenie inspektorów krajowych i w tym też kierunku stawia Komisya szkolna odpowiednią rezolucyę.

W stanie seminaryów nauczycielskich — znowu po raz trzeci w bieżącej kadencyi należy to stwierdzić — nic nie uległo zmianie. Pocieszać się musimy tylko wiadomością, że obecnie są w toku rokowania o założenie jednego seminaryum w Galicyi zachodniej, ale ani tego seminaryum jeszcze nie ma, ani też jedno seminaryum nie zaspokoi potrzeb kraju w tym kierunku. Wypada więc wszystko to samo powtórzyć, co sprawozdania Komisyi za poprzednie lata już zawierały, i wszystko tam powiedziane utrzymać w mocy.

Z uznaniem podnosi Komisya szkolna starania krajowej Rady szkolnej około nauki gospodarstwa wiejskiego w seminaryach. Spełnia przez to Rada szkolna krajowa życzenia Sejmu, wielokrotnie podnoszone. Sejm powita też z równem uznaniem każdy dalszy krok w tym kierunku.

Natomiast podnosi Komisya szkolna inne życzenie. Stan nzuki pedagogiki nasuwa wątpliwości, czy przedmiotowi temu poświęca się tę uwagę, która mu się ze względu na jego ważność należy. Byłoby przedewszystkiem wskazanem, aby go udzielali specyalni zawodowi pedagodzy, a nie dyrektorowie seminaryów, jak się zazwyczaj dzieje, przeciążeni pracą biurową i kontrolą zakładu. Jeśli życzenie, aby pogłębiono naukę psychologii i prowadzono badania nad dziećmi, byłoby może jeszcze dzisiaj za śmiałem, to nie spotka się chyba z wątpliwościami twierdzenie, że dla przyszłego nauczyciela na wsi szkoła ćwiczeń przy seminaryach, gromadząca dzieci miejskie, nie jest dostatecznem polem do nabrania potrzebnego doświadczenia. Nasuwałaby się przeto myśl, aby kandydaci zwiedzali szkoły wiejskie i podmiejskie. Ważną byłoby także rzeczą zakładanie biblioteczek pedagogicznych przy seminaryach. Komisya szkolna przedstawia Radzie szkolnej krajowej te myśli do rozważenia i uwzględnienia.

W końcu uważała Komisya za słuszne dać wyraz żądaniu, aby na główne posady przy seminaryach dostawali się tylko kandydaci z egzaminami do szkół średnich.

Z tych samych powodów, jak ubiegłego roku, Komisya szkolna stwierdzając, że żadna z rezolucyi sejmowych, zwróconych do Rządu jedynie przed dwoma latami, nie została wykonaną, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w roku 1903/4 przyjmuje się do wiadomości.

2. Wzywa się Radę szkolną krajową, aby posady głównych nauczycieli przy seminaryach nauczycielskich nadawano tylko kandydatom z egzaminem do szkół średnich.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby liczbę inspektorów krajowych pomnożył, — a posadę inspektora rolnictwa systemizował.

4. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do zakładania nowych seminaryów nauczycielskich.

5. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do budowy budynków dla seminaryów nauczycielskich, przedewszystkiem we Lwowie, Zaleszczykach, Sokalu i Tarnopolu.

Tem samem załatwionym został wniosek posła Kramarczyka i tow. w przedmiocie zmiany postanowień o przymusie szkolnym.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Jaworski.

Ls. 3.841/1905. We Lwowie, dnia 4. listopada 1905.

Nr. 507

Wniosek.

Zważywszy, że obecne stosunki drożyźniane postawiły nauczycieli ludowych w Samborze, którzy już od szeregu lat nie mogą utrzymać się z nader szczupłej płacy, a niezwyczajnie trudne położenie, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić, zanim nastąpi regulacya płac w całym kraju, dla nauczycieli ludowych w Samborze dodatek drożyźniany.

Wnioskodawca:
Tomaszewski *w. r.*

Maryewski, Jahl, Rotter, Tarnawski, Michałowski, Huza, Włodek F., Buynowski, Vayhinger, Jabłoński, Witosławski, Bednarski, Mais, Michalski, Wurst.

Ls. 3.921/05.

Alleg. 508

Wniosek.

Zważywszy, że drożyzna wzmagająca się z każdym rokiem, daje się dotkliwie odczuć ludności mniej zamożnej,

zważywszy, że nauczycielstwo szkół ludowych pobiera od szeregu lat płace więcej jak skromne, nie odpowiadające ich pracy i stosunkom drożyźnianym,

zważywszy, że miasta Podgórze, Jarosław, Rzeszów i Wieliczka należą do szeregu tych miast, w których drożyzna artykułów żywności i mieszkań doszła do niebywałej wysokości,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych w Podgórzu, Jarosławiu, Rzeszowie i Wieliczce przyznaje się do pensyi 25% dodatku drożyźnianego.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawcy:

Maryewski i Jahl, w. r.

Małachowski, Jabłoński, Wiśniewski, Buynowski, Witosławski, Schätzel, Maiss, Michałowski, Loewenstein, Tomaszewski, Huza, Rayski, Stapiński, Fruchtmann, Michalski.

Ls. 3.561/05.

Alg. 509

Wniosek.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1. poczynił odpowiednie zarządzenia celem zatamowania wprowadzania bukowińskiej soli do kraju;

2. czuwał nad odpowiednim wyrobem soli w salinach krajowych, tak co do gatunku jak i ilości;

3. zniżył cenę soli dla krajowej organizacyi sprzedaży soli.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Wnioskodawca:
Skrzyński, *w. r.*

Wł. Czaykowski, Męciński, Pieniński, Baworowski, Garapich, Czajkowski Wiktor, A. Teodorowicz, Mycielski, Gołuchowski, Głąbiński, Szponder, Milewski, Locwenstein, Z Tarnowski, Kozłowski, Wodzicki, Gorayski, St. Tarnowski, Bobrzyński, Stadnicki, Abrahamowicz, Miecz. Urbański, Celecki, A. Lubomirski.

Ls. 3.955/05.

Alleg. 510

Wniosek.

Zważywszy, że na skutek niesłychanej drożyzny artykułów spożywczych, spowodowanej blizkością kopalń naftowych, tudzież rafineryi i innych fabryk — nauczycielstwo w Gorlicach i Jaśle znajduje się w opłakanych stosunkach materyalnych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych i wydziałowych w Gorlicach i w Jaśle przyznaje się dodatek drożyźniany w wysokości 25% pobieranej przez nich płacy aż do regulacyi płac nauczycielskich.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawca:
***Ks. Pastor** w. r.*

Kramarczyk, Szwed, Potoczek, Rutowski, Korol, Tarnawski, Łazarski, Huza, Rayski, Ochrymowicz, Trzecieski, Truskolaski, Głąbiński, Wurst.

Ls. 3.517/1905. We Lwowie, dnia 27. października 1905.

Alog. 511

Sprawozdanie

Komisyi bankowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1904.

Wysoki Sejmie!

W dziejach rozwoju Banku krajowego i we wzroście siły jego oddziaływania na stosunki ekonomiczne kraju korzystnie zaznaczył się rok sprawozdawczy.

Pomyślny rozwój wszystkich działów czynności Banku, obiecujące początki świeżo w ciągu roku 1904 wprowadzonego nowego działu pożyczek inwestycyjnych t. zw. gotówkowo hipotecznych i zapowiedź rozleglejszej czynności finansowej na polu kredytu melioracyjnego, wreszcie przedłożony już Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego projekt zmian statutu Banku dla umożliwienia kredytowego poparcia na polu budowli publicznych — a obok tego znaczny wzrost wkładek oszczędności, pomyślna wysprzedaż emisyi bankowych, — wszystko to dowód rosnącego do tej Instytucyi zaufania i rosnącej szybko jej finansowej expanzyi.

Rok sprawozdawczy był bowiem pod względem łatwości zadosyćuczynienia przyjętym zobowiązaniom kredytowym, dla obrotu pieniężnego w ogóle, a w szczególności dla rozwoju agend Banku krajowego bardzo korzystnym.

Wysokiemi były w tym roku ceny produktów rolnych, wyjątkowo wysokiemi ceny spirytusu. Czynsze dzierżawne ziemi wzrosły znowu, jeszcze więcej wzrosły ceny sprzedażne ziemi, przez co nieznaczne i tak w Banku krajowym zaległości ratalne jeszcze się zmniejszyły.

W przedsiębiorczości prywatnej zauważyć należy znaczny w ruchu przemysłowym widoczny postęp.

Ten korzystny dla rozwoju obrotów bankowych rozwój stosunków ekonomicznych, nie jest jednak równie korzystnym dla przyszłości gospodarczej kraju i nasuwa szereg uzasadnionych wątpliwości i obaw.

Zeszłoroczna posucha i brak paszy spowodowały rolników do wyzbycia się znacznej części bydła, stąd stan bydła w kraju zmniejszył się, odbijając się niekorzystnie dla ludności miast znacznem podrożeniem mięsa. Ten jednak objaw nie budzi obaw na dalszą metę zwłaszcza wobec wielkiego bogactwa paszy w roku bieżącym. Gorszemi są inne, trwalsze mające znaczenie objawy.

Szkodliwa spekulacya parcelacyjna wyśrubowała w wielu okolicach kraju cenę sprzedażną ziemi ponad wszelką na optymistycznem nawet ocenieniu czystego dochodu opartą miarę.

Wobec tego tranzakcye majątkami ziemskiemi w celach gospodarczych zupełnie prawie ustały.

Niszczycielska za to przedsiębiorczość szukająca wielkich zysków w rozbijaniu majątków ziemskich na strzępy i w bezplanowem ogałacaniu wielkich przestrzeni leśnych z drzewostanów, święci na rynku podaży ziemi u nas orgie prawdziwe. A następstwem marnowanie wielkich wartości ekonomicznych, obniżanie się kultury rolnej nie tylko na już sparcelowanych ale i na przeznaczonych do parcelacyi przestrzeniach, zmniejszanie się lub częściej zupełne niknięcie większych warsztatów rolniczych, niszczenie wartości kapitałowej budynków folwarcznych i nadmierne obdłużenie kupujących ziemię po wygórowanych przeważnie cenach parcelantów, co

wszystko razem wzięte uszczupla koła odbiorców dla budzącego się krajowego przemysłu. — To wielomilionowe materyalne i ogromne moralne szkody wyrządzane bezkarnie przyszłości kraju przez tę niszczycielską przedsiębiorczość!

Ta coraz szersze zataczająca kręgi spekulacya na zwyżkę cen ziemi i pociągająca w swój wir coraz liczniejsze i z kół ziemiańskich jednostki, nasuwa niewątpliwie, może w niedalekiej już przyszłości obawę groźnych przesileń, raptownych spadków cen ziemi a w następstwie szeregu ruin ekonomicznych.

Obawom w tym kierunku oprzeć się niepodobna, obowiązkiem więc jest zwrócić na nie uwagę Wysokiego Sejmu z tem życzeniem, by z wprowadzeniem odpowiednich środków zaradczych, do których przedłożenia inna Komisya jest powołaną, mimo nasuwających się trudności nie zwlekano.

Już w poprzednich swych sprawozdaniach wskazywała Komisya bankowa na cały szereg ujemnych ekonomicznie i groźnych społecznie następstw obecnego rozwoju ruchu parcelacyjnego. Obecnie należy jeszcze zwrócić uwagę na ten pośredni wpływ, jaki Bank krajowy przez patronowane przez siebie instytucye parcelacyjne w dziedzinie tego ruchu wywiera.

Młodsza z tych instytucyi „Tow. Wzajemnej Obywatelskiej pomocy w Krakowie“ nie jest wyłącznie parcelacyjną, posługując się przedsięwzięciem częściowych parcelacyi tylko w razie koniecznej potrzeby chwycenia się i tego środka pomocniczego dla sanacyi i uregulowania interesów majątkowych swych członków.

Towarzystwo rozparcelowało od lat trzech 2.700 morgów niespełna, tworząc wprawdzie zbyt drobne gospodarstwa w drodze jednak częściowych tylko parcelacyi z pozostawieniem okrojonych obszarów dworskich w rękach uregulowanych majątkowo właścicieli.

Inaczej ma się rzecz z drugą, starszą instytucyą Bankiem parcelacyjnym we Lwowie, który parcelacyę postawił sobie za główne swe zadanie.

Bank parcelacyjny przyjął do parcelacyi po koniec 1904 roku 18.440 morgów, a z tej przestrzeni wypada 12.000 morgów na 22 majątki, które doszczętnej uledz mają parcelacyi. Do końca zeszłego roku sparcelowano już przeszło 15.000 morgów. Siedm majątków skreślono zupełnie, z trzech nieznaczne tylko pozostawiono resztki, w 15 majątkach przeprowadzono częściową parcelacyę. Kwestya, czy z tych parcelacyi powstają żywotne włościańskie gospodarstwa, większe co do przestrzeni i możliwie skomasowane, była zarządowi Banku obojętną. Przeciętna wielkość parceli sprzedawanej przez Bank parcelacyjny wynosi niespełna 3 morgi. Ogromna większość, bo około 80% sprzedaży parcelacyjnych dokonanych zostało bez względu na ekonomiczne i społeczne interesa kraju, bo kwestyą, jakie gospodarstwa powstają w drodze sąsiedzkiego przykupna do istniejących już gospodarstw, całkiem się nawet nie interesowano.

Z wysokich w stosunku do kapitału udziałowego swych zysków netto, wypłacono dyrektorom wysokie w stosunku do ich szczupłych stałych pensyi dodatki i tantyemy pchając w ten sposób instytucyę w spekulacyjnym na jak największe tylko zyski obliczonym kierunku.

Jakoż kierunek spekulacyjny zaczyna się coraz wyraźniej ujawniać w działalności banku, objawiając się na zewnątrz używaniem naganiaczy parcelacyjnych i przyjmowaniem do poszczególnych interesów prywatnych spólników. A niekorzystnego pod tym względem wrażenia osłabić nie może utworzenie t. zw. funduszu kulturalnego i dotowanie z niego funduszu budowy kaplic, szkół i pomników. Utworzenie tego funduszu byłoby niewątpliwie czynem bardzo pięknym, gdyby pobierając od włościan aż 2% prowizyi za wyrobione im w Banku krajowym pożyczki i sprzedając im drogo z natury rzeczy zaniedbaną najczęściej i wyjałowioną ziemię, pomyślano równocześnie o koniecznych melioracyach, o osuszeniu gruntów podmokłych i nawodnienie jałowych łąk.

Lecz chęć zysku i brak wszelkiej zasadniczej polityki parcelacyjnej powodują, że się nie myśli ani o melioracyach, ani o dobrej komasacyi gospodarstw ani o odpowiednem unormowaniu ich wielkości, a w obec tego wydatki z funduszu kulturalnego nie przestając być czynem użytecznym, szali na korzyść Banku parcelacyjnego przeważyć jeszcze nie mogą.

I z całej działalności Banku parcelacyjnego jeden tylko niezaprzeczony płynie pożytek, że Bank ten chroni istotnie mających z nim do czynienia parcelantów od wyzysku, na który by byli narażeni, gdyby zamiast Banku parcelacyjnego działali sami tylko prywatni spekulanci. Lecz ten fakt, że bez Banku parcelacyjnego

działoby się jeszcze gorzej, nie usprawiedliwia jeszcze tego poparcia i tej wydatnej kredytowej obecnie przeszło półtoramilionowej pomocy kredytowej, jakiej Bank krajowy tejże instytucyi udziela.

Komisyi bankowej znanemi są uchwały, jakie w kwestyi dalszego popierania działalności Banku parcelacyjnego na posiedzeniu Rady nadzorczej Banku krajowego w dniu 22. września r. 1905 zapadły.

Uchwały te brzmią:

Rada nadzorcza poleca Dyrekcyi ażeby:

1. Popieranie Banku parcelacyjnego udzielaniem kredytu czyniła zależnem od działalności jego, korzystnej dla kraju pod względem społecznym i ekonomicznym a spekulacyę wykluczającej.

2. Baczyła na to, ażeby przy parcelacyach przez Bank parcelacyjny przeprowadzanych o ile możności nie znikała zupełnie własność średnia, a tworzone nowe jednostki gospodarcze były ekonomicznie zdrowe.

3. Stanowczo doprowadziła do zniżenia pobieranych przez Bank parcelacyjny prowizyi, procentów i innego rodzaju opłat przez sprzedających i kupujących wnoszonych.

4. Wpływała na możliwe zaniechanie podejmowania parcelacyi na własny rachunek tak przez sam Bank parcelacyjny, jak i przez zawiązywanie na ten cel spółek

Z uchwałami pod 1., 2 , 3. Komisya bankowa najzupełniej się zgadza. Komisya jednak sądzi, że Dyrekcya instytucyi finansowej, jaką jest Bank krajowy, nie jest kompetentną i nie może być obarczaną kolidującym z jej właściwem zadaniem obowiązkiem oceniania, kiedy i pod jakimi warunkami może być dana parcelacya pod względem społecznym i ekonomicznym mniej lub więcej szkodliwą lub użyteczną.

Do tego powołaną jest raczej Rada nadzorcza Banku będąca emanacyą Sejmu i powołana do strzeżenia nie tylko finansowych interesów instytucyi, ale i ekonomicznych interesów kraju.

Komisya bankowa nie wacha się wypowiedzieć stanowczego życzenia, by Dyrekcya Banku krajowego żądała w każdym poszczególnym wypadku zgłoszenia o kredyt przedłożenia zatwierdzonego przez Radę nadzorczą Banku planu parcelacyjnego, w przeciwnym zaś razie na najkorzystniejszy nawet finansowo interes pożyczki odmawiała.

Co do punktu 4. uchwał Rady nadzorczej Banku krajowego, następujące nasuwają się uwagi:

Zawieranie interesów komisowych na cudzy rachunek wyklucza wprawdzie spekulacyę, ale wyklucza zarazem wszelką odpowiedzialność Banku parcelacyjnego.

Można się bowiem zawsze zasłonić wolą właściciela, który nie dbając często o ogólne interesa, osiągnięcie najwyższej możliwie kwoty pieniężnej za sparcelowane grunta ma tylko na oku.

Natomiast parcelacya na własny rachunek, czy to drogą kupna całego majątku lub jego części na parcelacyę, czy też drogą przyjęcia komisu z zapewnieniem właścicielowi pewnej ugodzonej sumy i procentowego udziału w uzyskanej przewyżce, parcelacya taka jest zarazem przyjęciem na siebie całego ciężaru odpowiedzialności, i może wprawdzie ale nie musi być interesem spekulacyjnym. Parcelacya taka, choćby jako interes ogromne nawet przyniosła zyski nie będzie miała z pewnością charakteru szkodliwej spekulacyi, jeżeli ogólnie społeczne i ekonomiczne interesa będą przy niej w pełnej mierze uwzględnione.

Zgadzając się więc zupełnie z Radą nadzorczą Banku krajowego w tem, że przyjmowanie przez Bank parcelacyjny do poszczególnych na własny rachunek zawieranych interesów prywatnych spekulantów jako spólników nie powinno mieć miejsca, należy równocześnie dążyć do tego, by w działalności Banku parcelacyjnego wyjątkowo tylko dopuszczane były interesa komisowe na cudzy rachunek, gdyż instytucya biorąca na siebie wielkiej doniosłości zadanie organizatora nowych stosunków agrarnych, winna wobec kraju ponosić za swe czyny pełną odpowiedzialność.

A przechodząc od kwestyi parcelacyi, której uregulowanie wymaga śmiałej i w porę powziętej decyzyi ustawodawczej Wysokiego Sejmu, przechodząc do tych objawów życia ekonomicznego, na które Bank krajowy bezpośrednio wywiera wpływ, z zadowoleniem notuje Komisya bankowa, że nowo od marca zeszłego roku wprowadzony dział pożyczek gotówkowo hipotecznych rokuje pomyślny rozwój i że lwia część

udzielonego w tej formie kredytu poszła na podniesienie wydatności dochodowej rolnictwa przez przemysł rolniczy i melioracye.

Gdy zaś Bank krajowy powołanym będzie w najbliższej już przyszłości do rozleglejszej niż dotąd finansowej akcyi w dziedzinie kredytu melioracyjnego, biorąc udział w akcyi kraju udzielania pożyczek bezprocentowych na drenowanie przez eskontowanie rocznych subwencyi państwowych, spodziewa się Komisya, że przeprowadzane dzięki tej znacznej finansowej pomocy melioracye wzmocnią i utrwalą niejedno większe gospodarstwo rolne, których utrzymanie jest w obecnej dobie jedną z największych naszych trosk.

Co do akcyi Banku krajowego na polu popierania krajowych usiłowań przemysłowych poprzestaje Komisya na odwołaniu się do uwag w poprzednich swych sprawozdaniach w tym przedmiocie podnoszonych.

W poszczególnych działach czynności Banku, zarówno w działach emisyjnych jak i w dziale bankowym nie znajduje Komisya (opierając się oczywiście na sprawozdaniu Wydziału krajowego i dołączonych doń alegatach) powodu do podnoszenia jakichkolwiek ważniejszych uwag lub spostrzeżeń.

Komisya ogranicza się na stwierdzeniu, że wszystkie operacye Banku wykazują stateczny i pomyślny rozwój i że pod względem wzrostu obrotów jak również czystego zysku z wszystkich operacyi bankowych rok sprawozdawczy należy do najpomyślniejszych.

Polegając na sprawozdaniach Wydziału krajowego i Rady nadzorczej Banku krajowego, Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1904.

II. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1904 r.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu spowodować Zarząd Banku krajowego, by przy udzielaniu kredytu instytucyom i przedsiębiorstwom parcelacyjnym trzymano się następujących zasad:

1. Pożyczki mogą być udzielane jak dotąd tylko na każdy poszczególny interes parcelacyjny z osobna.

2. Pożyczki mogą być udzielane tylko w razie przedłożenia Dyrekcyi zatwierdzonego przez Radę nadzorczą względnie ustanowiony przez nią organ planu parcelacyjnego skreślonego na podstawie zgłoszeń osób mających chęć nabycia gruntów.

3. Rada nadzorcza Banku krajowego odmówi zatwierdzenia przedłożonego jej planu parcelacyjnego, jeżeli z niego kazuje się:

a) że zamierzoną jest doszczętna parcelacya obszaru dworskiego bez pozostawienia odpowiednej do budynków folwarcznych wielkości reszty folwarcznej;

b) że przeważająca część czy to nowo powstać, czy powiększyć się mających gospodarstw nie może mieć warunków zdrowego i samodzielnego gospodarczego bytu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedkładać corocznie w dołączeniu do sprawozdania o Banku krajowym szczegółowych sprawozdań o dokonanych przy pomocy kredytu Banku krajowego parcelacyach.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Hupka.

L. s. 3600/05 We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Aleg. 512

Sprawozdanie

komisyi agrarnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie unormowania parcelacyi.

Wysoki Sejmie!

Sprawa uregulowania ruchu parcelacyjnego w drodze ustawodawczej nie wyszła dotychczas poza sferę badań i projektów. Uchwałą sejmową z 26. października 1903. polecono Wydziałowi krajowemu przedłożyć projekt ustawy względem unormowania parcelacyi, lecz Wydział krajowy, wobec obawy zakwestyonowania kompetencyi Sejmu, postanowił projekt ustawy przedłożyć najpierw c. k. Rządowi a poprzestał w sprawozdaniu swojem z dnia 26. września 1905. L. 90408 na przedłożeniu Wysokiemu Sejmowi wyniku studyów nad tym przedmiotem tudzież na streszczeniu zasad ustawy parcelacyjnej, oraz przedstawieniu projektu parcelacyjnych spółek włościańskich które miałyby objąć ten ruch parcelacyjny w swoje ręce, pod patronatem Wydziału, jednak bez konkretnych w tej sprawie wniosków. Wydział krajowy był bowiem tego zdania, że w sprawie tak ważnej a trudnej należy najpierw przeprowadzić w Sejmie dyskusyę zasadniczą i do tego celu zmierza wspomniane przedłożenie.

Przyczyny wywołujące ruch parcelacyjny są powszechnie znane. Wzrost ludności, nieznajdującej zajęcia w przemyśle, słabo dotychczas rozwiniętym; emigracya szukających zarobku włościan do Niemiec i do Ameryki północnej i napływ zarobionych tam pieniędzy do naszego kraju; chęć nabycia ziemi na własność, choćby w rozmiarach bardzo szczupłych, całkiem naturalna u włościanina, który pracą i oszczędnością zdobył pewien kapitalik — to wszystko wywołało silny popyt na kupno ziemi w drobnych parcelach, a także włościanie gospodarujący na swoich posiadłościach za najlepszy sposób ulokowania swoich oszczędności uważają zakupno gruntu. Stąd podwyższenie cen ziemi, przekraczające o wiele granice, zakreślone jej rentownością. Włościanin bowiem, mogąc na nabytym kawałku gruntu spożytkować swoją pracę, której w inny sposób nie mógłby wyzyskać, płaci chętnie daleko wyższą cenę za dogodny mu kawałek gruntu, aniżeli wypadałoby z obliczenia na podstawie renty gruntowej.

Do ożywienia ruchu parcelacyjnego przyczyniła się też w znacznej mierze spekulacya, która pośrednicząc między sprzedającym ziemię właścicielem a poszukującym zakupna ziemi włościaninem, nadmierne zagarnia zyski, ze szkodą obu kontrahentów.

Nagłe podwyższenie cen ziemi zachęca oczywiście do jej sprzedaży, co oddziałuje najsilniej na średnią posiadłość ziemską, znajdującą się w położeniu trudnem, wskutek wielkiego obciążenia hipotecznego.

Widzimy przeto liczne sprzedaże folwarków, które rozpadają się na drobne parcele, ze szkodą produkcyi rolniczej i zanik średniej własności ziemskiej, połączony z wielce szkodliwemi następstwami pod względem społecznym.

Wydział krajowy jakkolwiek żadnych wniosków do uchwalenia Sejmowi nie przedkłada, ułożył jednak szczegółowy projekt organizacyi parcelacyjnych spółek włościańskich, a mianowicie przygotował statut wzorowy dla spółek i plan ich zakładania przez bióro Patronatu tudzież zasilania ich obfitym kredytem.

Według tego planu Patronat, utworzony dla kas systemu Raiffeisena, miałby rozszerzyć swój zakres działania na całą rozległą sferę interesów parcelacyjnych, a mianowicie:

zakładać włościańskie spółki parcelacyjne;

wygotowywać dla nich parcelacyjne plany i załatwiać czynności prawne;

pośredniczyć między właścicielami, mającymi ziemie na sprzedaż, a włościanami poszukującymi ziemi, utrzymując w tym celu bióro ewidencyjne i korespondencyjne;

wyrabiać dla spółek pożyczki z 30 milionowego funduszu w Banku krajowym na ten cel przeznaczonego.

Komisya agrarna uznaje szkodliwe skutki spekulacyjnej parcelacyi, przedstawione w sprawozdaniu Wydziału, nie uważa jednak organizowania parcelacyjnych spółek włościańskich pod patronatem Wydziału jako środek skuteczny do uregulowania ruchu parcelacyjnego w sposób korzystny dla pierwszorzędnych interesów społecznych.

Otwarcie centralnego bióra w Wydziale krajowym dla organizacyi takich spółek i wyznaczenie dla nich 30 milionowego funduszu w Banku krajowym wywołałoby niewątpliwie potężny ruch w kierunku zakładania spółek parcelacyjnych.

Powstawałyby one nader licznie, za przykładem kas raiffeisenowskich, a każda spółka dążyłaby jak najusilniej do nabywania średnich posiadłości ziemskich, gdyż latyfundya, jako na silnej finansowej podstawie oparte, nie są przedmiotem parcelacyi.

Lecz istniejące obecnie przedsiębiorstwa spekulacyi parcelacyjnej funkcyonowałyby dalej, gdyż nowo powstałe spółki nie mogłyby zwalczać owych przedsiębiorstw inaczej, jak w drodze zwykłej konkurencyi.

Spółki włościańskie załatwiałyby przeto dla członków swoich interesy parcelacyjne lepiej i taniej, aniżeli to czynią spekulanci, lecz działalność spekulantów odbywałaby się bez przerwy dalej, chociaż zapewne z mniejszym dla nich zyskiem, — a to nadzwyczajne pomnożenie ilości biór zajmujących się parcelacyą obszarów dworskich przyspieszyłoby niepomiernie podział folwarków na drobne parcele i zanik średniej własności ziemskiej.

Niemałą podnietą takiego sztucznie zasilanego, zatem niezdrowego ruchu parcelacyjnego byłoby uchwalenie 30 milionowego funduszu pożyczkowego dla spółek parcelacyjnych, — przyczem komisya agrarna zaznacza, że uzyskanie takiego funduszu pożyczkowego przez emisyę obligacyi komunalnych jest niedopuszczalne, gdyż nie zgadza się z zasadniczem pojęciem tych obligacyi, wydawanych na podstawie pożyczek opartych na sile podatkowej gmin lub powiatów.

Łatwo przewidzieć, że pod wpływem wiadomości o postanowionej przez Sejm organizacyi włościańskich spółek parcelacyjnych i uchwalonych na ten cel milionowych funduszach ruch parcelacyjny ogarnąłby nawet te powiaty, gdzie dotychczas jeszcze nie istnieje.

Wobec takiej zachęty powstawałyby coraz liczniejsze spółki parcelacyjne, a bióro Patronatu nie mogłoby tym ruchem kierować, lecz musiałoby poprzestać na udzielaniu spółkom wszechstronnej pomocy.

Nie można bowiem zapominać, że każda spółka utworzona na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873. jest organizmem samoistnym i może każdej chwili usunąć się z pod wpływu Patronatu.

Owe spółki parcelacyjne włościańskie rozwinęłyby przeto swoją działalność samoistnie w kierunku jak najenergiczniejszego wykupywania ziemi folwarcznej, co spowodowałoby zmiany stosunków ekonomicznych i społecznych w kierunku wręcz niepożądanym, zwłaszcza że uzasadnioną jest obawa, iż ci nabywcy parcel z dworskiego obszaru wydzielonych, którzy nie posiadają na kupno dostatecznych funduszów, obciążyliby swoje posiadłości długami uciążliwymi, czego przykładem są liczne wypadki w dotychczas przeprowadzanych parcelacyach.

Zdaniem komisyi przeto należy akcyę zbiorową na polu parcelacyi pozostawić instytucyom parcelacyjnym, dla których są już wydane w r. 1895 zasadnicze postanowienia o stosunku ich z Bankiem krajowym, przyjęte do wiadomości Sejmu uchwałą z dnia 28. stycznia 1896.

Lecz ingerencya Banku krajowego względem takich instytucyi, korzystających z kredytu bankowego, powinna być szczególnie ścisłą i dokładną, aby uchronić kraj przed następstwami parcelacyi szkodliwej. Jest zatem potrzebną zmiana zasadniczych postanowień z r. 1895. w tym kierunku, aby instytucye parcelacyjne, korzystające z kredytu w Banku krajowym, obowiązane były przedkładać Bankowi plan parcelacyjny.

Komisya agrarna jednak wniosku w tej sprawie nie przedkłada, gdyż kwestya stosunku parcelacyjnych instytucyi do Banku krajowego jest załatwiona sprawozdaniem komisyi bankowej z dnia 27. b. m. i wnioskami tejże komisyi.

Ogranicza się przeto komisya agrarna do przedłożenia regulacyi względem ustawy parcelacyjnej, a mianowicie o obowiązkowem przedkładaniu planu parcelacyjnego w razie wydzieleń z posiadłości obejmujących przynajmniej 60 hektarów.

Komisya uważa bowiem istnienie średniej własności jako kwestyę doniosłości pierwszorzędnej i uznaje konieczną potrzebę dołożenia wszelkich starań, aby ta własność, choćby w rozmiarach uszczuplonych, utrzymaną została.

Lecz zdaniem komisyi należy przeprowadzenie takiej parcelacyi w księgach hipotecznych uczynić bezwarunkowo zawisłem od zatwierdzenia planu parcelacyjnego, a nie można na to się zgodzić, aby orzeczenie władzy musiało nastąpić w przeciągu 60 dni, tak iż po upływie tego terminu plan parcelacyjny byłby już milcząco zatwierdzonym.

Takie unormowanie parcelacyi byłoby połowicznem, gdyż w razie napływu licznych podań władza do badania planów powołana nie mogłaby podołać zadaniu w przeciągu zakreślonego jej terminu, skutkiem czego nastąpiłoby milczące zatwierdzenie, przez co pożądane w interesie publicznym uregulowanie parcelacyi zostałoby zredukowane do pustej formalności.

Co do rozmiarów posiadłości ziemskiej, do której obowiązek przekładania planu parcelacyjnego miałby się odnosić, komisya zgodnie z Wydziałem krajowym przestrzeń 60 hektarów czyli około 100 morgów uważa jako taką, którą temu ograniczeniu poddać należy.

Między powodami, uzadniającemi odmówienie zatwierdzenia planu parcelacyjnego, należy zdaniem komisyi postawić na pierwszem miejscu zamiar parcelacyi doszczętnej, zatem rozsprzedanie całego folwarku, bez względu na istniejące budynki gospodarcze lub rolniczo-przemysłowe, — taka bowiem parcelacya, niweczącą folwark całkowicie, jest dewastacyjną, i trzeba dążyć do uniemożliwienia podobnych operacyi jako szkodliwych dla produkcyjnej siły kraju.

Również ważnem jest, aby przez nadzór władzy administracyjnej nie dopuścić do takich parcelacyi, które byłyby wadliwe pod względem komasacyjnym, oraz dążyć do tego, aby nie powstawało zbyt wiele karłowatych gospodarstw, niezdolnych do samodzielnego istnienia.

Zgodnie z Wydziałem krajowym komisya w zasadniczych postanowieniach o powodach odmówienia aprobaty planu parcelacyjnego wymienia także brak zapewnionych dojazdów do powstać mających gospodarstw, i niebezpieczeństwo dewastacyi lasów.

W razie bowiem rozparcelowania obszarów leśnych mnożą się niedozwolone korczunki i nie może już być mowy o racyonalnem gospodarstwie leśnem, co wywołuje wielce niekorzystne zmiany dla ogółu ludności.

Wreszcie uważała komisya za wskazane wspomnieć także o potrzebie zmian w ustawie o policyi budowniczej, przedstawionej w rozprawie posła Wł. Jaworskiego z r. 1904. powołanej w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Komisya agrarna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące rezulucye:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby odnośnie do rezolucyi sejmowej z dnia 26. października 1903. przedłożył projekt ustawy parcelacyjnej, którąby, mając na oku potrzebę utrzymania średniej własności ziemskiej, zaprowadziła obowiązkowe przedkładanie planu parcelacyjnego w myśl zasad następujących:

1. plan parcelacyjny będzie wymaganym przy wydzieleniach z posiadłości ziemskiej, obejmującej przynajmniej 60 hektarów.

Wydzielenie nipoteczne z takich posiadłości nastąpić może tylko na podstawie planu parcelacyjnego, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

2. Zatwierdzenia planu parcelacyjnego należy odmówić:

a. jeżeli jest zamierzona doszczętna parcelacya, bez pozostawienia odpowiedniego obszaru gruntu przy istniejących budynkach gospodarczych względnie rolniczo-przemysłowych;

b. jeżeli widocznem jest, że parcelacya zagraża zniszczeniem gospodarstwa leśnego;

c. jeżeli dla powstać mających gospodarstw nie zabezpieczono odpowiednich dojazdów;

d. jeżeli przy podziale projektowanym dla powiększenia gospodarstw istniejących stosunki komasacyjne zostałyby pogorszone.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby celem uregulowania stosunków, powstałych wskutek parcelacyi, wziął pod rozwagę kwestyę zmiany odnośnych ustaw.

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 4.011/05.

Aleg. 513

Wniosek.

Z uwagi, że w powiecie Żywieckim jest 36 takich gmin, w których nie ma żadnej szkoły ludowej, a dzieci jest około 5.000 pozostawionych bez nauki,

z uwagi, że w tym powiecie jest kilka takich gmin, które złożyły przypadający 120% dodatek od opłacanych podatków na budowę szkół — a mimo szczerej chęci same do budowy przystąpić nie mogą, bo to są ubogie i mniejsze gminy,

z uwagi, że c. k. Rada szkolna krajowa od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 24. kwietnia 1894, a zatem przez lat 11 udzieliła wsparcia z funduszu krajowego na budowę szkół w tym powiecie — tylko dla 3 gmin,

z uwagi, że w całym kraju niema powiatu, w którym by tyle gmin bez szkół — a tyle dzieci bez nauki było pozostawione, co w powiecie Żywieckim, i to w powiecie kresowym na pograniczu Węgier i Ślązka położonym,

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Na budowę szkół w powiecie Żywieckim wstawia się do budżetu krajowego na rok 1906 kwotę 30.000 koron.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawca:

***W. Szwed**, w. r.*

Skołyszewski, Dr. Łazarski, Barabasz, Staruch, Wesoliński, Potoczek, Kramarczyk, Stapiński, Bojko, Oleśnicki, Huryk, F. Włodek, Korol, Bohaczewski.

L.s. 4012/05.

Aleg. 514

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielom i nauczycielkom szkół ludowych powiatu Zbaraskiego, przyznaje się dodatek drożyźniany na rok szkolny 1905 i 1906 — a względnie aż do czasu, dopóki nie nastąpi regulacya płac w wysokości 25% pobieranej przez nich płacy.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawca:
***Ostapczuk** w. r.*

Staruch, Barabasz, Huryk, Oleśnicki, Kramarczyk, Potoczek. Stapiński, Bojko, F. Włodek, Krempa, Skołyszewski, Ochrymowicz, Glidziuk, Bohaczewski.

Ls. 4.013/05.

Alleg. 515

Wniosek.

Zważyszy, że powiat Kolbuszowski jest ze wszystkich powiatów w kraju najbardziej upośledzony pod względem komunikacyi, gdyż nie posiada ani dróg krajowych, ani rządowych, ani kolei;

Zważywszy, że okoliczność ta oddziaływa ujemnie na stan ekonomiczny powiatu, nie dozwalając na rozwinięcie się rolnictwa, przemysłu domowego i innych gałęzi gospodarstwa społecznego i że jedynym sposobem podniesienia powiatu pod względem ekonomicznym byłoby wybudowanie połączenia kolejowego z Rzeszowa przez Głogów-Kolbuszowę-Majdan do Tarnobrzegu ;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby zbadał pod względem technicznym i komercyalnym projektowaną kolej lokalną Rzeszów-Głogów-Kolbuszowa-Majdan-Tarnobrzeg i zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Tyszkiewicz *w. r.*

St. Tarnowski, Z. Tarnowski, Sękowski, Federowicz, Paszkowski, A. Jędrzejowicz, Jaworski, Bobrzyński, Götz, Górski, X. Pawlicki, Hupka, S. Jędrzejowicz, A. Lubomirski, Tad. Cieński, Mieczysław Urbański, Gnoiński, Zdzisław Włodek, Gorayski, Skrzyński, Leo.

Ls. 4.014/05.

Aleg. 516

Wniosek

posła Starucha i tow. w sprawie zmiany przepisów i ustawowych postanowień, jakie odnoszą się do paszportowego obowiązku dla świn i bydła rogatego.

Jednym z największych ciężarów, jakie gniotą niesłusznie całą ludność włościańską, a szczególnie włościan rolników, jest paszportowy obowiązek na nierogaciznę i bydło; wprowadzony ustawą państwową z dnia 29. lutego 1880 l. 35. Dz. p. p. (krajowych l. 27.) a dalej rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i rolnictwa z dnia 12. kwietnia 1880 l. 36. Dz. p. p. (krajowych l. 28.)

Ten obowiązek jest tem więcej nieuzasadniony, że nawet najbiedniejszego włościanina, który nie miał nigdy na celu sprzedawać swój przechowek na eksport, zniewala starać się o paszport, co nie tylko naraża go na stratę czasu i nieprzyjemności, lecz także na względnie znaczne wydatki materyalne. Gdy zważy się, że niejeden wyhodował sobie wszystkiego na wszystkiego jedną sztukę, ażeby ją sprzedać i popłacić z tego długi i podatek, a musi nieraz i kilkoma nawrotami starać się o paszport, póki sztuki nie sprzeda, ten zrozumie, jakim przykrym ciężarem a zarazem krzywdą dla ludu jest obowiązek wykazywania się paszportami.

Wymienione ustawowe ograniczenia i przepisy wprowadzone zostały z racyi ochrony przed niebezpieczeństwem zawleczenia zaraźliwych chorób, a przedewszystkiem ze względu na zagranicę — bez potrzeby jednak są one tak ogólne i spadają na całą włościańską ludność. Jeżeli idzie o ochronę przed zawleczeniem chorób w dalsze okolice albo ze względu na zagranicę, to wystarczy, jeśli obowiązek paszportowy ograniczymy tylko na te sztuki, jakie się transportuje na kolej dla ich wywozu na oddalone miejsca, a uchyli się obowiązek paszportowy co do tych sztuk, które się sprzedaje na miejscu lub na powiatowych targach dla lokalnego spotrzebowania. A ten cel ostatni jak i racyę samej ustawy osiągniemy w ten sposób, jeżeli obowiązek wykazywania się paszportami przeniesiony zostanie wyłącznie na kupców, ładujących bydło na kolej.

W myśl tych uwag stawiam następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym wniósł zmianę ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35 Dz. u. p. (krajowych Nr. 27) jak i dalszych odnośnych ustawowych postanowień i rozporządzeń, a osobno rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i handlu z dnia 12. kwietnia 1880 Nr. 36 Dz. u. p. (kr. Nr. 28) w tym kierunku, że 1) obowiązek paszportowy wogóle znosi się, lub co najmniej 2) że obowiązkiem wykazywania się paszportem wszelkiego bydła obciążeni są tylko ci, którzy naładowują bydło (tak rogate jak i nierogaciznę) na eksport na kolejach.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Staruch *w. r.*

Barabasz, Bohaczewski, Krempa, Oleśnicki, F. Włodek, Mogilnicki, Korol, Effinowicz, Stapiński, Bojko, Glidziuk, Stojałowski, Szajer, Ostapczuk, Huryk.

Ls. 4.031/05.

Aleg. 517

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony */. projekt ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Merunowicz w. r.

Głąbiński, Loewenstein, Maryewski, Michałowski, Maiss, Huza, Michalski, Bednarski, Tarnawski, Abrahamowicz, Łazarski, Jahl, Fruchtmann, Tomaszewski, Żardecki, Rayski, Kolischer.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Pełtwi z dopływami, tudzież nawodnienie gruntów nadbrzeżnych mają być wykonane jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, która ma być zawiązaną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi i melioracyi ma służyć projekt Wydziału krajowego z roku 1898, który preliminuje koszta regulacyi na 3,900.000 K., koszta zaś nawodnienia na 1,870.000 K. — razem na 5,770.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższych sum kosztorysowych.

§. 3.

Koszta regulacyi i nawodnienia włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) państwowa dotacya budowli wodnych bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zastrzeżenia;

d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą, preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte — albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod d) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki Pełtwi i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. k. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych, na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu, podobnie jak i stronom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 4.086/05.

Aleg. 518

Wniosek.

Zważywszy, że koleje państwowe w Galicyi a w szczególności koleje lokalne pozostające pod zarządem administracyi kolei państwowych nie są w dostatecznej mierze zaopatrzone w wagony towarowe;

zważywszy, że wskutek tego cierpią na tem w najdotkliwszy sposób ekonomiczne interesa rolnictwa i przemysłu w kraju, gdyż tak dowożenie surowych produktów do fabryk jak i wywóz wytworów przemysłowych jest w najwyższym stopniu utrudniony;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, względnie Administracyę kolei państwowych o dostarczenie o wiele większej ilości wagonów towarowych Dyrekcyom kolei państwowych w Galicyi a w szczególności liniom kolei lokalnych, aniżeli obecnie mają do dyspozycyi — ewentualnie o wzmocnienie w tym celu parku towarowego kolei państwowych.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Wnioskodawcy:

***A. Lubomirski i Pinińśki** w. r.*

L. Cieński, Kl. Dzieduszycki, Wł. Czaykowski, M. Urbański, Vivien, Lityński, Teodorowicz, Agopsowicz, Czartoryski, Garapich, Krzysztofowicz, Obertyński, Zagórski, Truskolaski, Laskowski, Rudrof, Borkowski, Poygert, Traczewski, Stadnicki, Wł. Kraiński Gorayski, Pilat, Tyszkiewicz, Wiktor Czaykowski, Hupka, Z. Tarnowski, S. Jędrzejowicz Jaworski, Leo, Trzecieski, Białoskórski, Winc. Gnoiński, Skrzyński.

Ls. 3.818/1905. We Lwowie, dnia 3. listopada 1905.

Alg. 519

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty od piwa, przekazane uchwałą Wysokiego Sejmu z 11. z. m. Komisyi budżetowej do roztrząśnięcia i zdania sprawy; daje jasny, wyczerpujący a treściwy obraz akcyi Wydziału krajowego w sprawie uzyskania nowych źródeł dochodów dla skarbu krajowego, tudzież stanowiska, jakie w tej sprawie c. k. Rząd zajął.

Skonstatować nam przeto jedynie wypada, że dzięki energicznej a na głębokiej znajomości stosunków ekonomicznych i społecznych kraju naszego, opartej akcyi Wydziału krajowego, jak niemniej życzliwemu zrozumieniu potrzeb administracyjnych i zadań kulturalnych samorządu krajowego przez c. k. Rząd sprawa wzmocnienia skarbu krajowego weszła w fazę pomyślną.

Po tych słowach należnego uznania, przystępujemy bezpośrednio do omówienia dziś już aktualnej sprawy co do uposażeń w niedalekiej przyszłości skarbu krajowego, bo sprawy, ujętej w projekt do ustawy, wypracowany przez Wydział krajowy za zgodą i w porozumieniu z c. k. Rządem.

Bacząc na coraz wzrastające a nieuniknione potrzeby finansowe samorządu krajowego, dwoma jak wiadomo drogami zdąża Wydział krajowy do zadość uczynienia tym potrzebom, a raczej do zabezpieczenia na pewien okres lat, normalnego rozwoju agend i zadań autonomicznego życia kraju

Drogami tymi są:

1. wprowadzenie po zgaśnięciu prawa propinacyi krajowych opłat szynkarskich,

2. podniesienie dziś istniejącej opłaty krajowej od hektolitra piwa z 1 K 70 h. na 8 K.

Że zachowanie w przyszłości na rzecz kraju dziś z prawa propinacyi płynącego dochodu, który w innych krajach jak naprzykład na Szląsku, po zniesieniu tam prawa propinacyi, stał się przeważnie zyskiem i wyzyskiem szynkarstwa, jest stałym a dawnym programem Wysokiego Sejmu, świadczą o tem liczne jego rozprawy, najdowodniej jednak postanowienie §. 46. ustawy krajowej z dnia 22. kwietnia 1889 następującej treści:

Pobór opłat szynkarskich oznaczonych w §§. 20. 21. i 22. ustawy krajowej z 30. grudnia 1875 ustaje dla funduszu propinacyjnego z końcem grudnia 1910 r. Osobna ustawa krajowa postanowi, na jakie cele i w jakiej wysokości opłaty te pobierane być mają, po zupełnem umorzeniu obligacyi propinacyjnych.

W myśl więc tuż co przytoczonego zastrzeżenia prawnego i dzięki przygotowawczym czynnościom Wydziału krajowego może Wysoki Sejm już w sesyi bieżącej przystąpić do uchwalenia ustawy, normującej wymiar i sposób poboru opłat szynkarskich. Odnośny projekt ustawy, mający wejść w życie 1. stycznia 1911 r., przedłożony przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi ułatwia niemało zadanie; obmyślony on jest bowiem wszechstronnie, a skonstruowany praktycznie,

Przez skontyngentowanie minimalnej sumy dochodów krajowych z opłat szynkarskich w wysokości 7,000.000 K, która to suma tworzy około 70% dzisiejszego dochodu z prawa propinacyjnego, nietylko utrwalono realną podstawę do przyszłego budżetowania gospodarstwa finansowego kraju, uwzględniając jednocześnie różnicę w dochodach, jaka najprawdopodobniej uwidoczni się pomiędzy dochodami płynącymi z dzisiejszej wyłączności wyszynku t. j. propinacyi a szynkarstwem koncesyonowanem, lecz w domiar wprowadzoną ową moralną a może i najskuteczniejszą kontrolę, jaką daje stały kontyngent sumy podatkowej z obowiązkową repartycyą.

Zarówno nauka skarbowości jak i liczne doświadczenia uczą, że kontyngentowanie sumy pewnych podatków, lub opłat ze systemem uzupełniającym drogą stosunkowej repartycyi, o ile oczywiście podatki te lub opłaty nie odnoszą się do nader zmiennych dochodów, przyczynia się niemało wskutek wzajemnej w tym razie kontroli interesowanych, do utrzymania równomiaru w rozkładzie.

W ścisłym związku ze stale skontyngentowanym niejako minimalnym dochodem z krajowych opłat szynkarskich (§. 11.) stoją podstawy, na których oparty być ma wymiar opłaty od każdego poszczególnego przedsiębiorstwa.

Odnośne postanowienia jak nie mniej taryfowe normy zawarte są w §. 9. i 10. ustawy.

Wedle jasnej osnowy ustępu drugiego §. 9. oznaczenie opłaty szynkarskiej ma nastąpić:

„W granicach taryfy zawartej w §. 10. a z uwzględnieniem tych wszystkich innych okoliczności, które wpływają na rentowność przedsiębiorstwa“.

Otóż postanowienie, iż wszystkie na dochód wpływające okoliczności, przy wymiarze opłat mają być uwzględnione obok taryfy, której minimalna cyfra przy sześciu kategoryach przedsiębiorstw, w maksymalnym wymiarze potraja się, zaś w dwu t. j. przy piwie jest podwójną, świadczy dowodnie, iż intencyą ustawodawcy było, stworzenie jak najszerszych ram, dla sprawiedliwego rozkładu, a to przez uwzględnienie wszystkich okoliczności wpływających na dochód przedsiębiorstwa i w tym celu ustanowioną elastyczną, bo o szerokim rozpięciu taryfę.

Zarzut przeto zawarty w petycyi krajowych Izb handlowych, wniesionej do Wysokiego Sejmu, iż rozpiętość taryfy i jej maksymalna cyfra przy wódce t. j. 90 K od hektolitra spirytusu, jest niczem innem jak petryfikowaniem dzisiejszego propinacyjnego obciążenia, uważać zmuszeni jesteśmy jako nieuzasadniony, a to o tyle więcej, gdy w drugim ustępie swych wywodów sami petenci przyznają, że są pewne przedsiębiorstwa, jak kawiarnie, cukiernie, restauracye, które znieść mogą wyższą opłatę ponad 60 K od hektolitra spirytusu, t. j. kwoty, którą Izby handlowo-przemysłowe postawiły jako maksymalną cyfrę taryfy przy spirytusie.

Skoro więc ze strony tak kompetentnej, jak są tuż co wspomniane Izby, przyznano, że są lubo nader izolowane przedsiębiorstwa, które proponowane przez Wydział krajowy obciążenie maksymalne taryfowe znieść mogą, to i zarzut przeciw temu ewentualnemu najwyższemu obciążeniu poparty zwłaszcza argumentacyą, że wymiar może być w nadmiarze gorliwości fiskalnej generalizowany, na dziś co najmniej, uważany być musi jako wprost bezprzedmiotowy.

Zadanie, które mieć będzie Wydział krajowy do spełnienia przy wprowadzeniu w życie i wykonaniu ustawy o opłatach szynkarskich, uważamy jako nader trudne i wymagające ciągłej i niezwykłej czujności — a więc i niemało mozolne. Ułatwić je mogą do pewnej miary przygotowawcze czynności, jak sporządzenie dokładnego katastru istniejących szynków, przed wejściem ustawy w życie, w szczególności ich topograficznego rozlokowania i rozmiarów zarobku.

Przedewszystkiem zaś uważamy jako rzecz konieczną, by ułożony został pewien program wspólny z c. k. Rządem co do ilości i rozlokowania przyszłych koncesyonowanych szynków, a to zarówno z uwagą i uwzględnieniem miast, które pobierając opłaty komunalne od napojów gorących — przy koncesyonowanych szynkach z podwójną ścisłością strzedz będą zmuszone granic zamkniętych swych terytoryów — jak niemniej z uwagą na stronę etyczną i moralną.

Zgodnie więc z wnioskiem Wydziału krajowego, przedkładamy Wysokiemu Sejmowi rezolucyę w przedmiocie uregulowania w drodze ustawodawczej sprawy wydawania koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów wyskokowych w Galicyi — wychodząc z przekonania, że do wydania takiej ustawy Sejm krajowy, zna-

jący najdokładniej stosunki kraju winien być powołany. Pod tym względem powołujemy się zresztą na uchwalony za zgodą Rządu w Komisyi przemysłowej Izby deputowanych Rady państwa w roku 1903 projekt do ustawy przeciw pijaństwu — mocą którego oznaczenie ilości szynków w każdym kraju przekazano ustawodawstwu krajowemu.

Stosownie do postanowień §. 9. projektu ustawy o opłatach szynkarskich mają być opłaty te corocznie wymierzane.

Nie zapoznając bynajmniej przykazań przezorności zwłaszcza przy wprowadzeniu nowego rodzaju opłat krajowych, wyraża jednak Komisya budżetowa przekonanie, że rozszerzenie tego wymiaru na okres dłuższy mianowicie dwu lub trzechletni podyktowany jest zarówno uproszczeniem Administracyi, jak w szczególności słusznymi względami dla ponoszącego opłatę.

Nic bardziej w życiu przedsiębiorstwa nie jest i moralnie przygnębiającem i dla ustalenia interesu ujemniejszem, jak niepewność co do wysokości opłat, któremu przedsiębiorstwo z roku na rok podlega. W uwzględnieniu powyższego stanu rzeczy — podnoszono w Komisyi budżetowej myśl wprowadzenia po upływie pierwszych dwu lat niemal koniecznych dla unormowania wysokości opłat dla poszczególnych przedsiębiorstw — przejścia do wymiaru na okres dłuższy.

Po wyczerpującej dyskusyi przyszła jednak Komisya budżetowa do przekonania, że inicyatywę pod tym względem należy pozostawić egzekutywie t. j. Wydziałowi krajowemu, który z pewnością, skoro uzna za dopuszczalne w interesie skarbu krajowego, przejścia z wymiaru corocznego opłat szynkarskich na okres dłuższy — już w interesie uproszczenia własnej Administracyi zmiany tej domagać się będzie.

Ważnem i nader dodatniem jest postanowienie proponowanej ustawy co do toku instancyi w sprawach wymiaru opłat szynkarskich, ukróca ono bowiem nadużycia, tak często pod względem odwołań (rekursów) praktykowane w innych działach administracyi.

Przechodząc do omówienia sprawy dotacyi dla 37 miast wykonujących po koniec roku 1910 prawo propinacyi., Komisya budżetowa zgodnie ze zdaniem Wydziału krajowego, wyraża przekonanie, że miasta w mowie będące nie mają i mieć nie mogą najmniejszego tytułu prawnego do żądania od kraju odszkodowania za ubytki w dochodach wynikłe z wygaśnięcia prawa propinacyjnego. Prawo propinacyjne zniesione zostało ustawą propinacyjną z dnia 30. grudnia 1875 roku, a wynagrodzenie względnie odszkodowanie tego prawa tworzy wykonywanie przez rzeczonych 37 miast prawa propinacyjnego po koniec roku 1910, — tudzież fundusz propinacyjny miejski na ten cel ustanowiony.

Wszelka zatem argumentacya o niezgasłych prawach miast i z nich wysnute uprawnienie do żądania dodatkowego jeszcze wynagrodzenia ze skarbu krajowego, za ubytki w dochodach 37 miast z chwilą ustania prawa propinacyjnego — pozbawione jest wszelkiej prawnej podstawy.

Zachodzą jednak inne poważne a liczne względy, które za udzieleniem pomocy miastom, tracącym nagle znaczną część dzisiejszych swych dochodów, przemawiają.

Podniósł je już Wydział krajowy, uzasadniając wniosek swój co do przyznania na czas trwania proponowanej ustawy (o opłatach szynkarskich i podwyższeniu opłaty konsumcyjnej od piwa) 37 miastom wykonującym do roku 1910 prawo propinacyi, stałej dotacyi z funduszów krajowych płynnej w rocznej kwocie 1,500.000 K.

Komisya budżetowa, uznając w zupełności motywa, którymi się kierował Wydział krajowy, nietylko przychyla się do wniosku tuż co wspomnianego, lecz na podstawie ścisłych badań a po wysłuchaniu reprezentantów w mowie będących miast widzi się spowodowaną ze swej strony uczynić wniosek, by dotacya ta podniesioną została do kwoty 2,000.000 K rocznie.

Przy uchwaleniu tuż co wspomnianego wniosku o podwyższenie dotacyi były dla Komisyi budżetowej miarodajne następujące okoliczności. Jak wiadomo przyjął Wydział krajowy w braku ścisłych dat o dochodach pobieranych przez 37 miast z prawa propinacyi i opłat komunalnych — za podstawę swych obliczeń — iż oba te dochody w przecięciu równoważyły się.

Ocena ta byłaby słuszną, gdyby nie okoliczność, że gdy opłata komunalna od wprowadzonych napojów oblicza się wedle jednolitej skali bez względu na ilość,

*

zysk z wyszynku względnie sprzedaży tych napojów ściśle związany jest z objętością naczyń, w których napoje gorące bezpośrednio spożywane lub sprzedawane bywają.

Wszak powszechnie znaną jest rzeczą, że kieliszek wódki kosztuje stosunkowo znacznie więcej niż litr tego samego napoju i że ten stosunek zachodzi przy wszystkich innych wyskokowych napojach. Praktycznie więc rzecz oceniając, dochód z wyszynku zwłaszcza przy wyłączności prawa wyszynku, a więc dochód z propinacyi nawet w miastach o wysokich opłatach komunalnych mógł i bywał najprawdopodobniej wyższym od dochodu z komunalnych opłat.

Gdy jednak miasta, wykonujące prawo propinacyi, wydzierżawiały je łącznie z opłatami komunalnemi, przeto rozdział obu tych dochodów w układzie dzierżawnym w regule nie był uwidoczniany.

Drugim momentem dla Komisyi budżetowej, był wzgląd i na stosunkowy a nieuuikniony do pewnej miary wzrost kosztów, przy wykonywaniu poboru opłat komunalnych z chwilą, gdy opłaty te oderwane zostaną od wyłączności wyszynku, t. j. wyszynku propinacyjnego, a w miejsce tej wejdzie wolna konkurencya.

Proponując o $^1/_4$ wyższą roczną dotacyę dla 37 miast nad tę, projektowaną przez Wydział krajowy, a to na okres czasu, na który rozciągać się będzie niniejszem omawiana ustawa (o opłatach szynkarskich i podniesieniu opłaty krajowej od piwa) — sądzi Komisya budżetowa, że doszła w swym wniosku do granicy tej pomocy, o którą w mowie będące miasta, bacząc na potrzeby kraju i stan jego finansów, przedewszystkiem zaś na wspólność rzeczonych miast z całością samorządu krajowego aspirować objektywnie mogły.

Komisya budżetowa jest też przekonaną, że miasta, o których mowa, mając do dyspozycyi opłaty komunalne, postanowieniami projektowanej ustawy w niczem nie naruszone, przy krajowej dotacyi w wysokości 2,000.000 K rocznie, nietylko spełniać będą mogły zadania swe kulturalne i obowiązki nałożone tymże ustawą krajową z dnia 13. marca 1889 r., lecz pod względem gospodarstwa finansowego w przyszłości znajdą się bezwarunkowo w korzystniejszem położeniu, niż wiele innych miast w kraju.

I dlatego to Komisya budżetowa uważa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na potrzebę przyjścia z pomocą i innym miastom, a mianowicie tym, które przystąpią do systematycznych a trwałych urządzeń asanacyjnych, a więc owych inwestycyj, bez których znaczna część miast i miasteczek w kraju naszym pozostanie nadal stałem schroniskiem dla chorób epidemicznych i widownią najwstrętniejszych brudów i nieczystości.

Wniosek uczyniony w Komisyi, by już dziś oznaczyć kwotę płynną na ten cel z 1. stycznia 1911 r., nie uzyskał należytego poparcia — natomiast jednomyślnie zgodzono się na zaproponowanie Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucyi ad 2 a.

A jakkolwiek rezolucya ta, jak wiele innych, ma znaczenie li postulatu — to jednak tuszyć należy, że sprawa ta raz podniesiona, już swoją ważnością i żywotnością nie zejdzie z porządku dziennego czynności Wysokiego Sejmu.

Zanim przejdziemy do omówienia poprawek stylistycznych albo przez Komisyę budżetową zmienionych lub dodatkowo proponowanych postanowień merytorycznych — wypada zastanowić się nad projektowanem podniesieniem krajowej opłaty od piwa z 1 K 70 h na 8 K od jednego hektolitra.

Że podwyższenie to jest bardzo znaczne i przekracza znacznie miarę analogicznych podwyższeń w innych krajach — rzeczą jest niewątpliwą.

Zdaniem jednak Komisyi budżetowej należy jako miarę do ocenienia tego podwyższenia w danych okolicznościach przyjąć inną a jedynie trafną podstawę — a w szczególności, o ile to podwyższenie opłaty krajowej, wchodzące w życie bezpośrednio po zgaśnięciu prawa propinacyi — dzisiejszą cenę piwa jeszcze podwyższyć może.

Tak rzecz postawiwszy, dochodzi się po ścisłem obliczeniu do wyniku, że obciążenie przeciętne konsumenta w żadnym razie nie może być wyższem przy 8 K od hektolitra, niż jest dziś przy wykonywaniu prawa propinacyi.

Ponadto należy w tym razie pamiętać o jeszcze jednym niewątpliwie najważniejszym momencie.

Dochód z podwyższonej krajowej opłaty od piwa ma służyć na pokrycie niedoborów budżetu krajowego.

Wedle obliczeń Wydziału krajowego podwyższenie krajowej opłaty od piwa z 1 K 70 h na 8 K od hektolitra da 6,426.000 K. Otóż kwota ta odpowiada 25% dodatków do podatków bezpośrednich, opłacanych w kraju naszym.

Wobec tego, co powiedzieliśmy, pozostaje wybór pomiędzy podniesieniem dodatków krajowych do wysokości podanej, a podniesieniem krajowej opłaty od piwa — innych bowiem źródeł dochodów, zwłaszcza po za opłatami szynkarskiemi kraj już niema.

Komisya budżetowa przeto, zalecając Wysokiemu Sejmowi uchwalenie artykułu II. proponowanej ustawy wedle wniosku Wydziału krajowego, widzi się jednak zniewoloną do uczynienia następujących uwag:

podwyższona krajowa opłata w wysokości 8 K od hektolitra ma być z dniem 1. stycznia 1911 roku pobieraną od wszelkiego piwa użytego do konsumcyi w kraju naszym, a więc bez względu na jego stopień.

Piwo więc o zawartości 14 stopni sacharometru, ulegnie tej samej opłacie, co piwo o zawartości 10 lub nawet 9 stopni sacharometru — stąd opodatkowanie stanie się nierównem, obciążającem niestosunkowo piwo lekkie, wyrabiane przeważnie dla konsumcyi wiejskiej i małomiejskiej.

Nie zapoznajemy bynajmniej niezmiernych trudności w rozróżniczkowaniu opodatkowania wedle stopnia a w szczególności przy dotychczasowej, jedynie dopuszczalnej formie poboru opłat krajowych; mniemamy jednak, że dwa stopnie opodatkowania dałyby się wprowadzić, a mianowicie dla piwa o zawartości do 10 stopni sacharometru — i piwa przekraczającego ten stopień.

Powyższe uwagi poddając Komisya budżetowa Wydziałowi krajowemu do rozstrząśnięcia i możliwego uwzględnienia, przez wniesienie w czasie właściwym odpowiedniej noweli do ustawy w mowie będącej, wyraża jednak już dziś przekonanie, że jeżeli już nie pierwej, to w każdym razie, gdy dochód z opłaty od piwa w myśl art. II. projektowanej ustawy przekroczy 10,000.000 K, przewidziane zniżenie krajowej opłaty od piwa winno być przedewszystkiem przyznane piwu nie przekraczającemu 10 stopni sacharometru.

W petycyi zbiorowej wniesionej do Wysokiego Sejmu przez Izby handlowo-przemysłowe w Brodach, Lwowie i Krakowie tudzież Centralny Związek gal. przemysłu fabrycznego i Galicyjski Związek piwowarów, upraszają rzeczone korporacye, by Wysoki Sejm raczył uchwalić wezwanie do c. k. Rządu następującej treści:

„Wzywa się c. k. Rząd, by wczas poczynił potrzebne zarządzenia, iżby władze przemysłowe przy udzielaniu koncesyi szynkarskich po zgaśnięciu prawa propinacyi w Galicyi z rokiem 1911 jak najściślej wykonywały przepisy, zawarte w §§. 18. i 19. ustawy przemysłowej, w szczególności nie udzielały więcej koncesyi, aniżeli wymaga stwierdzona potrzeba lokalna i przestrzegały wymogu osobistego wykonywania koncesyj szynkarskich".

Powyższemu żądaniu, o ile chodzi o uregulowanie sprawy wydawania koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów wyskokowych, czyni zadość proponowana już przez Komisyę budżetową rezolucya ad b.

Co się zaś tyczy drugiego żądania, by władze przemysłowe po zgaśnięciu prawa propinacyi przy udzielaniu koncesyi szynkarskich przestrzegały przepisów dotyczących wymogu osobistego wykonywania koncesyi szynkarskich — to Komisya budżetowa uwzględniając żądanie petentów, przedstawia Wysokiemu Sejmowi ad 3. stosowną rezolucyę do uchwały.

Dla większej jasności projektowanej ustawy, uznała Komisya budżetowa za potrzebne w niektórych paragrafach względnie postanowieniach poczynić poprawki ściśle stylistyczne.

Natomiast jako poprawki merytoryczne lub uzupełniające w przeciwstawieniu do pierwotnej osnowy projektowanej ustawy t. j. wedle przedłożenia Wydziału krajowego — wnosi Komisya, co następuje:

W artykule I. w wierszu siódmym zastąpienie słów, „z wyjątkiem zamkniętych miast Lwowa i Krakowa" następującem określeniem — „z wyjątkiem obszarów obejmujących miasta Lwów i Kraków a uznanych pod względem podatku spożywczego za zamknięte". Powyż proponowana stylizacya odpowiada w zupełności dzisiejszemu faktycznemu stanowi rzeczy, o ile że w mieście Krakowie pewna część miejscowości Grzegórzki i Czarna wieś leżą już dziś w obrębie terytoryum akcyzowem miasta Krakowa, a przeto wyrażenie: „zamkniętych miast" nie jest dostatecznem i mogłoby nastręczyć pewne wątpliwości co do istotnych przyszłych granic terytoryów akcyzowych — podczas gdy ustawodawca wyłącza ściśle terytorya akcyzowe Lwowa i Krakowa z pod opłat szynkarskich, tak jak one dziś t. j. w chwili wydania ustawy faktycznie istnieją.

a) W §. 2. ustęp 1. dodano po słowach przedsiębiorcy, „a ewentualnie także zastępcy lub dzierżawcy“.

Dodatek ten jest i konsekwentnym i koniecznym, skoro przedsiębiorstwo może być wydzierżawione lub prowadzone przez zastępcę.

b) W §. 3. dodano ustęp umieszczony jako ustęp drugi, w myśl którego w miastach większych a to podlegających ustawie krajowej z 13. marca 1889 przed wymiarem opłat szynkarskich ma być przesłuchany mąż zaufania przez burmistrza odnośnego miasta wyznaczony.

Postanowienie powyższe ma na celu przy znacznej ilości szynków w większych miastach i różnorodności przedsiębiorstw podlegających opłacie szynkarskiej, umożliwienie najdokładniejszego wymiaru.

c) §. 6. Uległ zmianie przez powiększenie liczby członków Komisyi apelacyjnej z 10 na 12, względnie zaliczając przewodniczącego z 11 na 13, a to przez uwzględnienie słusznych zresztą żądań krajowych trzech Izb handlowo-przemysłowych, zawartych w petycyi wniesionej do Wysokiego Sejmu.

d) §. 16. Wskutek stanowczego żądania c. k. Rządu zamiast pierwotnej osnowy— opiewać ma §. 16., jak następuje: Zaległe opłaty szynkarskie i procenta zwłoki ściągane będą w myśl §. 3. rozporządzenia ces. z 24. kwietnia 1854 Dz. pr. p. Nr. 96, albo w drodze egzekucyi sądowej.

Gdy cytowane rozporządzenie obejmuje właśnie i egzekucyę polityczną — przeto zmiana ta nie jest znaczącą i prawdopodobnie spowodowaną została dążeniem do jednolitej stylizacyi z analogicznemi ustawami.

e) W §. 20. obejmującym postanowienia karne — uznała Komisya za stosowne poczynić znaczne modyfikacye — a to zarówno co do kwoty najwyższej kary pieniężnej — jak również zastosowania kary aresztu.

Zmiany te, mniemamy, uzasadnienia bliższego nie wymagają.

f) Dodatek do art. II. jako ustęp ostatni:

W końcu uważała Komisya za potrzebne — w samej już ustawie umieścić postanowienie co do dodatkowego na rzecz kraju opodatkowania wydanego z browarów a nie spożytego piwa — z chwilą przejścia z dzisiejszej opłaty wynoszącej 1 K 70 h do opłaty 8 K od hektolitra a więc z dniem 1. stycznia 1911 roku.

W myśl powyższego sprawozdania Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/. I. Załączony ·/. projekt ustawy o zaprowadzeniu opłat szynkarskich i podwyższeniu krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

II. Powziąć następujące uchwały:

a) Sejm uznając istotną potrzebę udzielenia pomocy miastom zamierzającym dokonać systematyczną a trwałą asanacyę, poleca Wydziałowi krajowemu, by się zajął sprawą utworzenia osobnego funduszu krajowego na zasiłki dla miast (z wyłączeniem jednakże miast otrzymujących dotacyę z funduszów krajowych z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi) na roboty asanacyjne, i w tym celu po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem co do poparcia tej akcyi ze Skarbu państwa, przedłożył Sejmowi odnośne wnioski.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby przed wygaśnięciem prawa propinacyi w drodze ustawodawczej uregulował w Galicyi wydawanie koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów wyskokowych w ten sposób, by z uwzględnieniem szczególnych potrzeb ludności, przypadał w regule jeden szynk na 500 mieszkańców w gminach miejskich i małomiejskich, zaś na 800 mieszkańców w gminach wiejskich.

b) By przy udzielaniu koncesyi szynkarskich w myśl postanowień ustawy przemysłowej, przestrzegał wymogu osobistego wykonywania koncesyj szynkarskich.

IV. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zaprowadzeniu krajowych opłat szynkarskich i podwyższeniu opłaty konsumcyjnej od piwa przyjmuje Sejm z uznaniem do wiadomości.

L. 248. Petycyę gminy miasta Nowego Sącza w sprawie wynagrodzenia za zniesienie prawa propinacyi;

L. 2742. miasta Wadowic o przyznanie udziału w półtora milionowym zasiłku;

L. 2.730. miasta Brzeżan i L. 2.922. miasta Buczacza tej samej treści;

L. 2949. Galicyjskiego Związku fabrycznego w przedmiocie zmian projektu ustawy;

L. 2.736. gminy miasta Gorlic o uwzględnienie miasta Gorlic przy rozdziale dotacyi z funduszu krajowego;

L. 2.716. miasta Tarnowa o zwiększenie dotacyi krajowej na rzecz 37 miast;

L. 3.360. miasta Rohatyna o subwencyę z ustaniem prawa propinacyi;

wreszcie L. 3.714 petycyę zbiorową Izb handlowych i Związku fabrycznego i piwowarów — niniejszem sprawozdaniem uznaje się za załatwione.

Nad petycyą L. 2.895 gminy Cergowy o nadanie prawa propinacyi Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Zastępca przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

W wykonaniu postanowienia §. 46. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. k. Nr. 30., jakoteż celem wzmocnienia skarbu krajowego, a tem samem umożliwienia krajowi spełnienia ekonomicznych i kulturalnych zadań pobierane będą na rzecz funduszu krajowego od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920, w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z wyjątkiem obszarów obejmujących miasta Lwów i Kraków, a uznanych pod względem podatku spożywczego za zamknięte, opłaty szynkarskie, które mają przynieść rocznie najmniej 7,000.000 K stosownie do postanowień, zawartych w następujących §§. 1.—21.

§. 1.

Opłatę szynkarską w wymiarze, ustanowionym wedle §. 9., winny uiszczać:

1. Osoby, trudniące się na własny rachunek wyszynkiem pędzonych napojów wyskokowych, wina, pół wina, wina sztucznego, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych lub piwa.

2. Osoby, sprzedające na własny rachunek sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, pędzone napoje wyskokowe, wino, pół wino, sztuczne wino, wino owocowe, moszcz owocowy, miód lub napoje miodowe w naczyniach otwartych lub zamkniętych, lecz nie na sposób w handlu używany o pojemności poniżej 25 litrów przy wódce, a poniżej 50 litrów przy innych napojach (drobna sprzedaż)

Sprzedaż wódki w naczyniach otwartych w ilości poniżej $^1/_8$ litra, a innych wyżej wymienionych napojów w ilości poniżej 1 litra uważa się za wyszynk.

3. Osoby, które sprzedają na własny rachunek sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom:

a) napoje, wymienione pod 2. w naczyniach zamkniętych, sposobem w handlu używanym o pojemności poniżej 50 litrów;

b) piwo w naczyniach zamkniętych sposobem używanym w handlu o pojemności poniżej 10 litrów (handel detailiczny).

Na obowiązek uiszczania opłaty szynkarskiej nie ma wpływu okoliczność, czy przedsiębiorstwo wykonuje się za upoważnieniem, czy też bez upoważnienia.

§. 2.

Ci, którzy prowadzą przedsiębiorstwo, podlegające opłacie szynkarskiej (§. 1.) winni są corocznie w czasie, który w rozporządzeniu wykonawczem oznaczonym będzie, zgłosić ustnie lub pisemnie u przynależnej władzy politycznej I. instancyi:

1. nazwisko, względnie firmę przedsiębiorcy, a ewentualnie także zastępcy lub dzierżawcy,
2. miejsce i numer domu lokalu przedsiębiorstwa,
3. rodzaj przedsiębiorstwa,
4. ilość, rozmiary i jakość ubikacyj przemysłowych,
5. ilość personalu pomocniczego, zatrudnionego w przedsiębiorstwie, podlegającem opłacie,
6. ilość napojów, sprzedanych w ciągu poprzedniego roku kalendarzowego, podaną oddzielnie dla poszczególnych napojów i wedle rodzajów przedsiębiorstwa, oznaczonych w §. 1.

Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, wykonywano tylko przez część roku poprzedzającego, należy podać czas, przez który je w roku poprzednim wykonywano.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, otwarto dopiero w ciągu roku, należy je zgłosić najpóźniej na 3 dni przed otwarciem W razie zaś, gdy przedsiębiorstwo, podległe zgłoszeniu, ma być tylko czasowo wykonywane, należy także podać przeciąg czasu, przez który ma to trwać.

W razie zaniechania w ciągu roku przedsiębiorstwa, opłacie szynkarskiej podlegającego, lub w razie zaszłej zmiany w osobie przedsiębiorcy, albo zmiany lokalu, lub wreszcie przejścia z jednego rodzaju przedsiębiorstwa w drugie (oznaczone w §. 1. ad 1., 2., 3.) należy w ciągu trzech dni po zaszłej zmianie zawiadomić o niej władzę polityczną I. instancyi.

§. 3.

Władza polityczna I. instancyi zarządzi wstępne zbadanie nadeszłych zgłoszeń, a w razie potrzeby uzupełni je lub sprostuje na podstawie odpowiednich dochodzeń, których wynik należy przedstawić osobom obowiązanym do uiszczania opłaty. Wymieniona władza jest także obowiązaną co do tych osób, które zaniedbały przepisanego zgłoszenia niezależnie od postępowania karnego, które ma być wdrożone (§. 20.), zbadać z urzędu okoliczności, wpływające na wymiar opłaty szynkarskiej.

Co do przedsiębiorstw podlegających opłacie z miast objętych ustawą z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 należy w toku postępowania wstępnego, wysłuchać zawsze męża zaufania przez burmistrza odnośnego miasta wyznaczonego.

§. 4.

Dla oznaczenia opłaty szynkarskiej, jaką uiszczać mają corocznie osoby do tego obowiązane, ustanowioną będzie dla każdego powiatu politycznego w siedzibie władzy politycznej I. instancyi Komisya szacunkowa, dla całego zaś obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, Komisya apelacyjna.

§. 5.

Komisya szacunkowa ma się składać: z naczelnika władzy politycznej I. instancyi lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z dwóch członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których jeden ma być wybranym na wniosek Wicepre-

zydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych, i z dwóch członków, wyznaczonych przez Wydział krajowy, a to jednego wyznaczonego na wniosek Rady powiatowej, a drugiego wybranego z pośród obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej danego powiatu na podstawie terna, przedłożonego przez dotyczącą Izbę handlową i przemysłową.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę, wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 6.

Komisya apelacyjna ma siedzibę we Lwowie i składa się: z Marszałka krajowego lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z pięciu członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których dwaj mają być na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych wybrani; z dwóch członków wyznaczonych przez Prezydenta c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie z pośród urzędników sędziowskich, i z pięciu członków wyznaczonych przez Wydział krajowy, z których trzej mają być wyznaczeni z koła obowiązanych do uiszczania opłaty szynkarskiej, a mianowicie po jednym z okręgu Izb handlowych i przemysłowych w Brodach, Krakowie i Lwowie, na podstawie osobnego terna, przez każdą z tych trzech Izb, Wydziałowi krajowemu przedłożonego.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§. 7.

Czas urzędowania członków i zastępców Komisyj szacunkowych i Komisyi apelacyjnej trwa lat trzy. Ustępujący mogą być ponownie wyznaczeni.

W miejsce członków i zastępców, którzy przed czasem ustąpili, mają być wyznaczeni następcy na resztę okresu w sposób oznaczony w §. 5. i 6.

Komisye zwołuje przewodniczący w miarę zachodzącej potrzeby.

Do prawomocności uchwał Komisyi szacunkowej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej dwóch członków lub zastępców. Do prawomocności uchwał Komisyi apelacyjnej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej sześciu członków lub zastępców, a wśród nich przynajmniej jednego członka, należącego do stanu sędziowskiego.

Komisyom służą prawa, określone w §. 3., mogą one też powoływać do swych obrad znawców lub osoby, mogące dostarczyć wyjaśnień, które jednak w powzięciu uchwał nie biorą udziału.

Uchwały Komisyj zapadają większością głosów; przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

§. 8.

Przewodniczący Komisyj, członkowie i ich zastępcy winni ścisłą zachować tajemnicę o rozprawach komisyjnych, jakoteż o doszłych skutkiem tego do ich wiadomości stosunkach stron, obowiązanych do opłaty szynkarskiej.

Członkowie nienależący do stanu urzędników państwowych mają w ręce przewodniczącego złożyć przyrzeczenie w miejsce przysięgi, że obowiązku tego ściśle dopełnią.

Członkowie Komisyj i ich zastępcy, nie mieszkający w siedzibie Komisyi i nie będący urzędnikami państwowymi w czyn-

nej służbie otrzymują z funduszu krajowego zwrot kosztów, które w rozporządzeniu wykonawczem oznaczone będą.

Do urzędników państwowych, pozostających w czynnej służbie, stosują się każdoczesne przepisy o dyetach. Powstały skutkiem tego wydatek ponosi fundusz krajowy.

§. 9.

Komisya szacunkowa oznacza corocznie opłaty szynkarskie, które mają być uiszczane, z zastrzeżeniem podwyższenia mogącego nastąpić po myśli §. 11.

Oznaczenie to ma nastąpić w granicach taryfy w §. 10. zawartej na podstawie ustalonego w ubiegłym roku (§§. 3. i 7. ust. 5.) odbytu napojów, podlegających opłacie szynkarskiej i z uwzględnieniem wszystkich innych okoliczności, które wpływają na rentowność przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie.

W razie jeżeli przedsiębiorstwa (rodzaju przedsiębiorstwa) nie prowadzono jeszcze przez przeciąg całego roku poprzedniego, należy spodziewany w roku wymiaru odbyt napojów, opłacie szynkarskiej podlegających, oznaczyć drogą szacunku.

Dla przedsiębiorstw (rodzajów przedsiębiortw), które powstały dopiero w ciągu roku wymiaru, należy oznaczyć spodziewany w pozostałej części roku odbyt napojów, podlegających opłacie szynkarskiej, drogą szacunku (wymiar dodatkowy).

Przeciw uchwale Komisyi służy tak przewodniczącemu jak i członkowi Komisyi, wyznaczonemu przez Wydział krajowy na wniosek Rady powiatowej, prawo odwołania się do Komisyi apelacyjnej w ciągu 14 dni, licząc od powzięcia uchwały, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

§. 10.

Taryfa opłat szynkarskich.

Opłata szynkarska wynosi:	od	do
1. Dla pędzonych płynów wyskokowych od hektolitra czystego alkoholu w nich zawartego:		
a) w wyszynku	K 30	K 90
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 20	„ 60
c) w handlu detailicznym . .	„ 12	„ 36
2. Dla wina, pół wina, sztucznego wina, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu i napojów miodowych od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 5	„ 15
b) w drobnej sprzedaży . . .	„ 3	„ 9
c) w handlu detailicznym . .	„ 2	„ 6
3. Dla piwa od hektolitra:		
a) w wyszynku	„ 0·40	„ 0·80
b) w handlu detailicznym . .	„ 0·20	„ 0·40

§. 11.

Operat wymiarowy z oznaczonemi na rok wymiaru opłatami szynkarskiemi ma być z wyjątkiem wymiarów dodatkowych (§. 9. ust. 4.) bezzwłocznie przedłożony Wydziałowi krajowemu. Jeżeli się okaże, że suma oznaczonych opłat szynkarskich z całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, bez wliczenia dodatkowych wymiarów dosięga kwoty 7,000.000 K albo ją przewyższa, w takim razie kwoty, oznaczone przez Komisye, stanowią zarazem wysokość opłat szynkarskich, jakie poszczególnym stronom do uiszczenia przypisane być mają. Jeżeli zaś suma ta nie dosięga kwoty 7,000.000 K, nastąpi stosunkowe podwyższenie wszystkich przez Komisye oznaczonych kwot, a podwyższone w ten sposób kwoty stanowią wysokość

opłat szynkarskich, jakie stronom do uiszczenia przypisane być mają.

Nakazy płatnicze wystawia Wydział krajowy.

§. 12.

Przeciw nakazowi płatniczemu może strona wnieść odwołanie do Komisyi apelacyjnej. Odwołanie to ma być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia nakazu, na ręce władzy politycznej I. instancyi.

Odwołania, wniesione na podstawie §. 9. i na podstawie powyższego ustępu, ma władza polityczna I. instancyi przesłać Wydziałowi krajowemu, który je przedłoży Komisyi apelacyjnej.

Odwołania nie mają mocy powstrzymującej co do uiszczenia przypisanej opłaty szynkarskiej i co do jej ściągania.

§. 13.

Opłatę szynkarską należy uiszczać w ratach kwartalnych w dniu 1. lutego, 1. maja, 1. sierpnia i 1. listopada każdego roku.

Wpłaty należy uskuteczniać w kasie krajowej; bliższe szczegóły określi rozporządzenie wykonawcze.

W pierwszym roku obowiązywania niniejszej ustawy będą terminy płatności podane w nakazie płatniczym.

W następnych latach winny osoby, obowiązane do uiszczania opłaty, nie mające jeszcze nakazu płatniczego na dany rok w terminie płatności pierwszej raty, uiścić opłatę szynkarską według zeszłorocznego przypisu, z zastrzeżeniem rozliczenia się w właściwym czasie.

§. 14.

W razie zaniechania w ciągu roku wykonywania przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie szynkarskiej, należy opłatę w odpowiednim stosunku odpisać, skoro o zaniechaniu przedsiębiorstwa w właściwym czasie doniesiono.

Jeżeli w ciągu roku zaszła zmiana w osobie przedsiębiorcy bez równoczesnej zmiany rodzaju przedsiębiorstwa, opłata szynkarska, wymierzona poprzednikowi, przechodzi na następcę.

Przyrost i ubytek w opłatach szynkarskich, zaszłe w ciągu roku wymiaru a spowodowane czy to np. otwarciem w ciągu roku nowych przedsiębiorstw, czy też podwyższeniem lub zniżeniem opłat, zarządzonem na skutek odwołania, nie wpływają wcale na obliczenie i ewentualne podwyższenie opłat szynkarskich, dokonane po myśli §. 11.

§. 15.

Od opłat szynkarskich, nieuiszczonych w ciągu 14 dni po upływie terminu zapadłości, pobierane będą — o ile zaległość w opłacie przenosi 50 K — procenta zwłoki po 1·3 h za każde 100 K i za każdy dzień licząc od dnia następującego po terminie zapadłości aż do dnia uiszczenia zaległości.

§. 16.

Zaległe opłaty szynkarskie i procenta zwłoki ściągane będą w myśl §. 3. rozporządzenia ces. z 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96, albo w drodze egzekucyi sądowej.

§. 17.

Prawo funduszu krajowego wymiaru opłaty szynkarskiej po myśli niniejszej ustawy przedawnia się po upływie trzech lat, licząc od końca tego roku, w którym strona uczyniła zadość obowiązkowi zgłoszenia przedsiębiorstwa tej opłacie podlegają-

cego. Każda czynność urzędowa, podjęta w celu wymiaru i podana do wiadomości strony, przerywa przedawnienie.

Prawo funduszu krajowego żądania zapadłych opłat szynkarskich przedawnia się w sześć lat od dnia płatności.

§. 18.

Dla zbadania faktów, ważnych przy wymierzaniu opłaty szynkarskiej, uprawnione są organa urzędowe na mocy pisemnego upoważnienia przewodniczącego Komisyi szacunkowej zwiedzać w czasie ruchu przedsiębiorstwa lokale, w których przemysł jest wykonywany i badać zapasy.

Wgląd w księgi handlowe kontrybuenta dopuszczalny jest tylko na żądanie kontrybuenta lub za jego zgodą.

§. 19.

Każda gmina jest obowiązaną organom, powołanym do wykonywania postanowień niniejszej ustawy, użyczyć na żądanie bezzwłocznie potrzebnej do ich urzędowania pomocy.

§. 20.

Przekroczenia niniejszej ustawy i rozporządzeń wykonawczych, o ile niema zastosowania ogólny kodeks karny — karane będą u osób podlegających opłacie szynkarskiej, a jeżeli one są osobami prawnymi u ich zastępców (zawiadowców) grzywną od 2 do 1.000 K, lub karą aresztu od 6 godzin do trzech tygodni.

Kara aresztu może być nałożoną, jeżeli przekroczeniu towarzyszą szczególnie obciążające okoliczności lub kara pieniężna okazała się bezskuteczną. Nieściągalne kary pieniężne zamienione będą na areszt w granicach wyżej określonych.

Kara nie uwalnia od uiszczenia ukróconej ewentualnie opłaty szynkarskiej.

Osoby, wezwane w charakterze znawców lub dla dostarczenia wyjaśnień będą w razie niejawienia się bez podania powodu usprawiedliwiającego karane grzywną pieniężną od 2 K do 200 K, zaś grzywną do 1.000 K, jeżeli w tym charakterze występując, podały rozmyślnie nieprawdziwe szczegóły.

Członkowie Komisyj, nie należący do stanu urzędników państwowych, którzy mimo należytego zaproszenia bez podania powodu usprawiedliwiającego nieobecność na posiedzeniu się nie jawią, ulegną grzywnie od 2 K do 200 K; natomiast złamanie tajemnicy (§ 8.) karane będzie grzywną od 100 K do 1.000 K.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. Nr. 61.

Karygodność czynności i zaniechań, ulegających karze na podstawie powyższych postanowień, przedawnia się po upływie roku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96 kary pieniężne na korzyść ubogich tej gminy, w której obrębie zaszło przekroczenie.

Do członków Komisyj ze stanu urzędników państwowych należy w przypadkach, przewidzianych w ust. 5. niniejszego paragrafu, stosować obowiązujące przepisy służbowe.

§. 21.

Dla dokonania w należytym czasie wymiaru opłat szynkarskich na r. 1911 można będzie począwszy już od 1. lipca 1910 wydać na podstawie postanowień niniejszej ustawy zarządzenia, potrzebne do przygotowania tego wymiaru.

Art. II.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 13 lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24 o poborze krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa przedłuża się pod warunkami w tej ustawie unormowanymi do 31. grudnia 1920.

Celem dalszego wzmocnienia skarbu krajowego i ze względu na uwolnienie konsumcyi piwa od ciężarów wskutek zniesienia prawa propinacyi podwyższa się wspomnianą opłatę krajową z wyłączeniem obszarów obejmujących miasta Lwów i Kraków, a uznanych pod względem podatku spożywczego za zamknięte, począwszy od 1. stycznia 1911 do 31. grudnia 1920 na 8 K od hektolitra. Gdyby jednakowoż dochód z opłaty od piwa po 8 K przekroczył w jednym roku kwotę 10 milionów K, natenczas ma nastąpić odpowiednie zniżenie wymiaru opłaty krajowej.

Co do uzupełniającego opodatkowania piwa z dniem 1. stycznia 1911 roku zastosowane będą analogicznie odnośne postanowienia ustawy w pierwszym ustępie powołanej.

Art. III.

Z dochodu, uzyskanego z opłat pobieranych na mocy niniejszej ustawy (Art. I. i II.) przekazywać się będzie corocznie począwszy od roku 1911 tym miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30 (§. 42) wyłączne prawo propinacyi do końca roku 1910, kwotę dwu milionów koron. Rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, ustalonego osobną ustawą krajową.

Art. IV.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu i Wydziałem krajowym.

Art. V.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

L. W. 104.690/05.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Aleg. 520

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Już w sprawozdaniu z dnia 27. grudnia 1902 l. 92.425 o budowlach wodnych i melioracyach (aleg. 238. stenogr. sprawozdań sejmowych) wykazał Wydział krajowy, że przewidziany w ustawie z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 program robót przy regulacyi rzek kanałowych jest niedostateczny i musi być rozszerzony na przestrzenie górskie i zabudowanie źródłowisk, gdyż w razie przeciwnym fundusze wydane na roboty regulacyjne w środkowym i dolnym biegu tych rzek będą w znacznej części zmarnowane.

Wedle programu ułożonego dnia 24. listopada 1902 przez szefa departamentu wodnego c. k. Namiestnictwa i dyrektora kraj. biura melioracyjnego (aleg. 3 sprawozdania Wydziału kraj. o budowlach wodnych i melioracyach z r. 1902), który to program został zaaprobowany przez Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo, koszta regulacyi górnych przestrzeni rzek kanałowych i ich dopływów obliczone zostały na . . . . . 12,542.000 K.
koszta zaś regulacyi i zabudowań potoków górskich w dorzeczu dróg wodnych na . . . . . 15,596.000 K.
razem . 28,138.000 K.

W tym celu przedłożył był Wydział krajowy przy sprawozdaniu z dnia 5. września 1903 l. 79.821 o regulacyi rzek kanałowych (aleg. 239 stenogr. sprawozdań sejmowych) nowelę do galicyjskiej ustawy regulacyjnej, która na wzór czeskiej ustawy ramowej miała zapewnić wykonanie niezbędnego uzupełnienia regulacyi przy 60% zasiłku z państwowego funduszu kanałowego. Przedłożenie to jednak nie zostało załatwione przez sejmową komisyę wodną, gdyż w międzyczasie nadszedł reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 5. października 1903 l. 40.561 (aleg. 3. zeszłorocznego sprawozdania Wydziału kraj. o regulacyi rzek kanałowych), który wprawdzie uznawał potrzebę rozszerzenia akcyi regulacyjnej, finansowe poparcie jednak tej akcyi z funduszu kanałowego uczynił zależnem:

1) od ukończenia rokowań z innymi krajami interesowanymi i wysokości dyspozycyjnej reszty kredytu 75-milionowego, jaka pozostanie po zaspokojeniu potrzeb innych krajów;

2) od wydania opinii c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych co do znaczenia tych robót dla kanału spławnego.

Jak w sprawozdaniu z dnia 25. sierpnia 1905 l. 79.311 o regulacyi rzek kanałowych zaznaczyliśmy, pierwszemu warunkowi stało się już zadość i pozostała do dyspozycyi c. k. Rządu z kredytu 75-milionowego reszta w kwocie 4,957.480 K.; natomiast mimo upływu 2 lat nie zbadała jeszcze c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych potrzeby uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych z wyjątkiem 2 rzek, które przekraczać będzie kanał Odra-Wisła między Dziedzicami i Krakowem, t. j. Soły i Skawy.

Odnośne oświadczenie co do Soły i Skawy złożyła już Dyrekcya budowy dróg wodnych na posiedzeniu galic. komisyi regulacyjnej dnia 11. czerwca 1904.

Alegat 1. Dopiero 7. października 1905 otrzymał Wydział krajowy załączony ⁄. reskrypt z dnia 23. września 1905 l. 30.646 przy odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 5. października 1905 l. 12.364/pr, w którym c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami zgadza się na przeprowadzenie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy kosztem 1,886.000 K. przy 60% udziale państwowego funduszu kanałowego w kwocie 1,131.600 K., a 40% udziale kraju w kwocie 754.400 K., poleca przeprowadzić rokowania z Wydziałem krajowym co do sformułowania projektu ustawy mającego się przedłożyć Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi i żąda wykonania tych robót nawet w krótszym okresie, aniżeli Wydział krajowy projektował, bo od r. 1906 do 1912, a to tak w interesie dróg wodnych, jak i regulacyi Soły i Skawy.

Co się tyczy wydania ustawy ramowej projektowanej przez Wydział krajowy, a zapewniającej regulacyę górnych przestrzeni i zabudowanie źródłowisk reszty rzek kanałowych, zastrzegło sobie wymienione Ministerstwo dalszą decyzyę.

Odezwą z dnia 9. października 1905 l. 94.287 przesłał Wydział krajowy projekt ustawy o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy c. k. Prezydyum Namiestnictwa, oświadczył jednak, że gdy preliminarz krajowy na r. 1906 został już ułożony i rozesłany Członkom Wys. Sejmu, nie uważa za wskazane występować przed Wys. Sejmem z wnioskiem na uchwalenie dodatkowego kredytu na pokrycie I. raty datku krajowego w r. 1906, lecz przedłoży Wys. Sejmowi wniosek na wypłatę datku krajowego w 6 równych ratach rocznych od 1907 do 1912 w kwotach okrągłych po 125.733 K.

Odezwą z dnia 6. listopada 1905 l. 14.133/pr zakomunikowało nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. listopada 1905 l. 48.322, w którym to Ministerstwo zgadza się na proponowany sposób uiszczenia datku krajowego, przesyła jednak własny projekt ustawy, który tylko co do formy różni się od projektu Wydziału krajowego, bo zamieszcza te same postanowienia, a stanowić ma nowelę do ustawy regulacyjnej.

Jakkolwiek stylizacya tego rządowego projektu ustawy jest dość ciężką i zawiłą, zwłaszcza w tytule i §. 1, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi ten projekt w dosłownem tłumaczeniu, aby przez ewentualną zmianę nie narazić tej doniosłej dla kraju sprawy na dalszą zwłokę.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Alegat 2. I) Sejm uchwala załączony ⁄. projekt noweli do ustawy kraj. o regulacyi rzek kanałowych.

II) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia 40% datku kraju na zabudowania potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy w kwocie 754.400 K. do preliminarzy krajowych w latach 1907 do 1912.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Pilat *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 23. września 1905, L. 30646 do Pana c. k. Namiestnika we Lwowie.

In Erledigung des Berichtes vom 18. Februar 190[illegible], Zl. 17797/pr, betreffend die Fortsetzung der Flussregulierungsaktion in Galizien, beehre ich mich Euer Exzellenz Nachstehendes zu eröffnen:

Durch die in der I. Sitzung der Kommission für Flussregulierungen in Galizien vom Vertreter des k. k. Handelsministeriums abgegebene Erklärung ist sichergestellt, dass die Gebirgsbäche im Flussgebiete der Soła und Skawa die im §. 5. Abs. 1. des Gesetzes vom 11. Juni 1901 R. G. Bl. Nr. 65 vorgesehene besondere Bedeutung für den Schiffahrtskanal M. Ostrau-Krakau besitzen.

Das Ministerium des Innern im Einvernehmen mit den übrigen beteiligten Ministerien erklärt daher sein Einverständnis, dass die Verbauung der bezeichneten Wildbäche auf gemeinsame Kosten des Staates und des Landes durchgeführt werde und ist bereit, aus dem Spezialkredite des §. 8. Abs. 3. des bezogenen Gesetzes sechzig (60) Perzent der veranschlagten Kosten per . . . 1,886 000 K d. i. 1,131.600 K unter der Bedingung zur Verfügung zu stellen, dass die restlichen vierzig (40) Perzent d. i. 754.400 K vom Lande Galizien getragen werden.

Ich ermächtige Eure Exzellenz mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien, welcher sich mit der Vornahme dieser Regulierungen und der angegebenen Kostenverteilung bereits einverstanden erklärt hat, wegen Formulierung einer bezüglichen in der nächsten Session des Landtages einzubringenden Gesetzesvorlage in Verhandlung zu treten.

Da es sich nicht nur im Interesse der Wasserstrassen, sondern insbesondere auch im Interesse der Regulierung der Skawa und Soła empfiehlt, die erwähnten Wildbachverbauungen in verhältnissmässig kürzerer Zeit zum Abschlusse zu bringen, wird die Einstellung des ganzen Erfordernisses der Verbauungsarbeiten für die Zeitperiode 1906 bis 1912 in Aussicht genommen, während auf diese Arbeiten im Übrigen die Bestimmungen des Gesetzes vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103 Anwendung zu finden hätten.

Den in dieser Angelegenheit von der Statthalterei in Lemberg erstatteten Bericht vom 5. Februar 19 5 Zl. 51052 hat das k. k. Ackerbauministerium anher mit dem Beifügen übermittelt, dass es bereit wäre, für die Projektierung und Durchführung der erwähnten Verbauungen die Organe der k. k. forsttechnischen Abteilung für Wildbachverbauungen gegen Ersatz des hieraus erwachsenden Kostenaufwandes aus dem zu schaffenden Baufonde zur Verfügung zu stellen.

Die Beilagen des bezogenen Statthaltereiberichtes folgen im Anschlusse zurück.

Hinsichtlich der Fortsetzung der Skawaregulierung von Sucha aufwärts verweise ich auf den h. o. Erlass vom 15. Juli 1905 Zl. 47274 ex 1904.

Über den Antrag des Landesausschusses, die Regulierung der Oberläufe der Kanalflüsse und die damit im Zusammenhange stehenden Wildbachverbauungen durch ein Rahmengesetz sicherzustellen, behält sich das Ministerium des Innern die weiere Entschliessung im Einvernehmen mit den übrigen beteiligten Ministerien vor.

Ich ersuche Eure Exzellenz den mit dem Landesausschusse vereinbarten Gesetzentwurf in Betreff der Verbauungen im Sola- und Skawagebiete dem Ministerium des Innern zur Genehmigung vorzulegen.

Byland m. p.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i uzupełnienie zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy, które to potoki górskie po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66 o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacyi rzek (§ 5. ust. 1) mają szczególne znaczenie dla dróg wodnych mających się zbudować wedle §. 1. lit. d) tej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ma być wykonane na wspólny koszt państwa i kraju przy odpowiedniem zastosowaniu ustawy z dnia 18 września 1901 Dz u. kraj. Nr. 103, tudzież odnośnych ogólnych rozporządzeń wykonawczych.

Przy tych zabudowaniach potoków górskich mają być jednak zastosowane następujące odmienne postanowienia:

§. 2.

Postanowienie §. 14. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 zostaje uchylone, o ile ono dotyczy zabudowań źródłowisk i bocznych potoków rzeki Skawy.

§. 3.

Zabudowania wymienione w §. 1. mają być w całości wykonane do końca r. 1912.

§. 4.

Do pokrycia kosztów tych zabudowań mają się przyczynić:

a) skarb państwa z kredytu przeznaczonego na regulacye rzek w myśl ustępu trzeciego §. 8. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 datkiem 60%;

b) fundusz krajowy datkiem 40%.

W tym celu zostają podwyższone datki do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 4. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o 1,866.000 K, a mianowicie:

a) ze strony państwa z 19,398.600 K o 1,131 600 K na 20,530.200 K i

b) ze strony kraju z 6,962.400 koron o 754.400 koron na 7,716.800 K

§. 5

Bliższe postanowienia co do opracowania projektów, wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i ewentualnego, bezpośredniego współdziałania technicznych organów kraju określi specyalne rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.871 1905. We Lwowie, dnia 4. listopada 1905

Alleg. 520

Wniosek

mniejszości Komisyi budżetowej co do artykułu III. projektu ustawy o zarządzeniach z powodu zgaśnięcia prawa propinacyi.

Mniejszość Komisyi budżetowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy artykuł III. powyższej ustawy uchwalić w następującem brzmieniu:

Art. III.

Z dochodu uzyskanego z opłat pobieranych na mocy niniejszej ustawy (art. I. i II.) przekazywać się będzie począwszy od roku 1911 tym miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 dz. u. kr. Nr. 30 (§ 42) wyłączne prawo propinacyi do końca roku 1910, kwotę 2·5 milionów koron rocznie. Rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza ustalonego osobną ustawą krajową.

Zastępca przewodniczącego Komisyi:

K. Badeni.

Fruchtmann, Jabłoński, Małachowski, Głąbiński.

Alg. 521

Wniosek

posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow.

Wysoki Sejmie:

Z pomiędzy prac mogących poziom gospodarczy kraju i wydatność produkcyi ziemi rolnej podnieść, pracy, której wynik jest zupełnie pewnym, efekt finansowy nie ulega wątpliwości, jest praca na polu drenowania i melioracyj gruntów rolnych.

Z zestawienia krajowego biura melioracyjnego wynika, że mamy w kraju przeszło 1,500.000 morgów ziemi, które osuszenia wymagają, z tych w przybliżeniu 1,000.000 morgów należy do włościan, zaś 500.000 morgów do właścicieli obszarów dworskich.

Biorąc pod uwagę, że przez drenowanie gruntu, wydatność jednej morgi przy uprawie roślin okopowych podnosi się o około 100% wartości produkcyi brutto, zaś przy uprawie roślin zbożowych i pastewnych o 10% tej samej wartości, dalej przyjmując, że w płodozmianie co dziesiąty rok przychodzi uprawa roślin okopowych, a wartość przeciętna ziemiopłodów na 1 mordze 100 K., otrzymamy następujący coroczny ubytek dochodu z uprawy ziemi, przez zaniechanie przeprowadzenia drenowania gruntów:

10% z 1,500.000	morg	= 150.000	morg × 100	= 15 000.000 K.
90% z 1,500.000	„	= 1,350.000	» × 10	= 13,500.000 »
			Suma	28 500.000 K.

To wysokość ubytku renty rocznej, dochodu rocznego, który skapitalizowany na 5% daje olbrzymią kwotę 570,000.000 K. czyli sumę przeszło pół miliarda koron. Jest to rachunek raczej za niski jak za wysoki.

Biorąc pod uwagę, że przeciętne koszta drenowania gruntów wynoszą 120 K. za jedną morgę, otrzymamy wydatek 1,500.000 × 120 = suma 180,000.000 K. potrzebnych na przeprowadzenie robót. Pieniądze wydane na takie roboty przeszłyby prawie wyłącznie do rąk ludności pracującej. Zaś przyjmując okres wykonania robót na lat 50, otrzymamy wzmożenie zarobku w kraju o 3,600.000 K. rocznie.

Ponieważ przeprowadzenie takich robót bez pomocy państwa i kraju jest ze względu na brak finansowych środków włościaństwa i średnich właścicieli ziemi rzeczą niewykonalną, Wysoki Sejm uchwałą z 5. lipca 1901 r. przeznaczył kwotę 500.000 K. płatną w 10 latach po 50.000 K. w celu subwencyonowania drenowań włościańskich do $^1/_3$ kosztów budowy, zaś uchwałą z dnia 11. listopada 1904 r. wezwał c. k. Rząd do udzielania pożyczek bezprocentowych na cele drenowania w kwocie 5,000 000 K.

Wezwanie to korzystny odniosło skutek. Razem dotychczas na cele melioracyi gruntów rolnych przyznano z funduszów kraj. i państwowych 6,000.000 K. w stosunku do potrzebnej na ten cel sumy kosztów, jest to zaledwie $3^1/_2\%$. W tym tempie prowadzona robota trwaćby musiała setki lat ze szkodą dla produkcyi kraju olbrzymią.

Ażeby przyjść przeprowadzeniu tej ogromnej, nader ważnej pracy, potrzebna jest wydatniejsza, jak dotychczas ze strony państwa i kraju pomoc. Pomoc podobna dotychczas z powodu złego stanu funduszów kraju była niemożebną do uzyskania. Ponieważ jednakże obecnie są widoki, że po r. 1910 uzyskać ma kraj znaczniejsze źródła dochodu, dla tego podpisani uważają za stosowne już w roku bieżącym podnieść myśl potrzeby przeprowadzenia robót melioracyjnych na większą skalę, w ten sposób, ażeby wszystkie potrzebujące drenowania i melioracyi grunta rolne, mogły być w przeciągu lat 50-ciu zdrenowane i zmeliorowane, ażeby spółki wodne włościańskie otrzymać mogły na przeprowadzenie robót $33^1/_3\%$ tytułem bezzwrotnej zapomogi ze strony kraju i takiż sam zasiłek ze strony państwa, ażeby drenowania prywatne na poparcie zasługujące otrzymać mogły 50% zwrotnej bezprocentowej zapomogi ze strony kraju i takiż $\%$ ze strony państwa (zapomogi rozliczonej na długi termin spłat).

W tym celu wystarczy zupełnie wstawianie coroczne do budżetu kraj. maksymalnej kwoty 1,400.000 kor. na przeciąg lat pięćdziesięciu.

Podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi kraj. przedłożenie na najbliższej sesyi sejmowej projektu ustawy w celu przeprowadzenia drenowania i melioracyi 1,500.000 morgów gruntów rolnych w ten sposób, ażeby:

a) praca mogła być wykonaną w przeciągu lat 50-ciu, począwszy najpóźniej od r. 1911;

b) ażeby drenowania i nawodniania włościańskie otrzymać mogły $33^1/_3\%$ bezwrotnego zasiłku z funduszów krajowych;

c) ażeby zasługujące na uwzględnienie melioracye prywatne otrzymać mogły 50% zwrotne bezprocentowe na długi termin spłat obliczone pożyczki z funduszów krajowych.

2. Wydział krajowy nawiąże rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania dla spółek wodnych i prywatnych melioracyj takiej samej pomocy z funduszów rządowych, jaką otrzymywać będą z funduszów krajowych.

We Lwowie, dnia 9. listopada 1905.

Wnioskodawcy:

Skołyszewski i Pastor w. r.

Rayski, Wilczkiewicz, Maryewski, Tomaszewski, Witosławski, Szwed, Jabłoński, Huza, Michałowski, Łazarski, Żardecki, Rotter, Kramarczyk, Potoczek, Szponder, Buynowski, Jahl, Michalski.

Ls. 3521/05. We Lwowie, dnia 28. października 1905

Aleg. 522

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Zdając sprawę z przedłożenia Wydziału krajowego z 1. września 1905 l. 81.379 w przedmiocie melioracyj, przedstawia Komisya gospodarstwa krajowego, trzymając się po części porządku spraw w temże przedłożeniu przyjętego, następujące uwagi wnioski:

I. W sprawie wykonania uchwał sejmowych.

1) Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę do c. k. Rządu z wezwaniem, ażeby jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi projekty ustaw z 24. października 1903:

a) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy;

b) o podwyższeniu lewego wału Wisły od ujścia Białuchy do granicy państwa;

c) o podwyższeniu prawego wału Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, wreszcie

d) projekt ustawy o regulacyi Pełtwi z 17. lutego 1898.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza, iż wezwanie to dotąd nie odniosło skutku, a to pomimo, iż na uzupełnienie obwałowania Wisły, objęte projektami ad *b*) i *c*) c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło już do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1905 drugie raty na roboty, zaś ad *a*) pierwszą ratę zasiłków państwowych.

Powodem zwłoki w przedłożeniu tych ustaw do sankcyi miała być kwestya największej objętości przepływu Wisły pod Krakowem, która wymagała zbadania i rozstrzygnięcia, tudzież wiążąca się z tem kwestya podwyższenia wałów istniejących na Wiśle o 1·21, względnie 1·9 metra ponad najwyższą wysokość dotychczasowych koron wałów.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego wynika, że wątpliwość ta została rozstrzygniętą, że jednakże obecnie wyłoniła się inna kwestya, mianowicie, czy na roboty te ma być przyznanym ze skarbu państwa 50% zasiłek na koszta budowy, jak to projekt ustawy postanawia, czy też zasiłek mniejszy; innemi słowy, czy rzekę Wisłę pod Krakowem należy uważać za rzekę o charakterze górskim, w którym to razie służyłoby projektowanemu przedsiębiorstwu na podstawie §. 6. ust. 1 ustawy z 30. czerwca 1884 Nr. 116 Dz. p. p. prawo do zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego do wysokości 50% wydatków, czy też uważać ją należy za rzekę nizinną, w którym to razie przedsiębiorstwo liczyćby mogło na zasiłek mniejszy, ewentualnie tylko w wysokości 30% preliminowanych wydatków (§. 4. ust. 1 powołanej ustawy).

Kwestyę tę podnieśli delegaci ministeryalni do protokołu z 7. kwietnia 1905 spisanego z powodu zarządzonej reambulacyi technicznej projektów podwyższenia wałów nadwiślańskich.

W sprawie tej przedłożył Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Prezydyum Namiestnictwa obszerny memoryał c. k. Ministerstwu rolnictwa z daty 29. kwietnia 1905 l. 36.290, w którym na podstawie dat hydrograficznych własnych i hydrografii pruskiej, oraz na podstawie znamion tej rzeki w jej górnej części do ujścia Sann, wreszcie na podstawie zestawienia porównaczego z innemi rzekami przez c. k. Rząd za górskie uznanemi, wykazuje bezsprzeczny charakter górski tej części Wisły i domaga się przyznania 50% zasiłku.

Dwukrotne w ciągu r. 1905 dopominanie się Wydziału krajowego o przyspieszenie sankcyi pozostało dotąd bez skutku.

Z uchwalonych na zeszłoroczej sesyi na posiedzeniu z 3. listopada 1904 i z 4. listopada 1904 czterech projektów ustaw, mianowicie:

a) o uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy;
b) o regulacyi Wereszycy;
c) o osuszeniu bagien Rzemieńskich i
d) o regulacyi górnej Trześniówki,

dwa ostatnie uzyskały sankcyę, o czem Wydział krajowy otrzymał wiadomość już po wydrukowaniu swojego sprawozdania; o losie zaś dwóch pierwszych nie został Wydział krajowy powiadomionym.

Zwlekanie z przedłożeniem do sankcyi jest tem mniej zrozumiałe, iż na owe przedsiębiorstwa wstawił c. k. Rząd centralny do preliminarza państwowego na rok 1905 pierwsze raty zasiłków w projektach ustaw przewidziane.

Wprawdzie co do projektu regulacyi Wereszycy wszczęło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 18. marca 1905 l. 32.631/04 rokowania z Wydziałem krajowym co do formy uiszczania zasiłku państwowego, jakoteż co do sposobu użycia ewentualnych oszczędności, lecz gdy Wydział krajowy pismem z 18. kwietnia 1905 l. 34.840 dał na uczynione, a dotąd przy żadnem przedsiębiorstwie krajowem niepraktykowane propozycye wyczerpującą odpowiedź, nie było już przeszkody do powzięcia decyzyi o wprowadzenie ustawy w życie.

Komisya gospodarstwa krajowego, pomijając już inne żądania c. k. Ministerstwa rolnictwa, podniesione z powodu przedłożenia mu powyższego projektu do wyjednania sankcyi, położyć musi szczególniejszy nacisk na niewłaściwość żądania, *aby przypadający na państwowy fundusz melioracyjny 40% datek państwa miał być pokrytym w drodze pożyczki przez kraj zaciągniętej*, od której anuitety opłacałby skarb państwa.

Niewłaściwość takiego żądania polega przedewszystkiem na tem, iż takiej formy subwencyonowania publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych ustawa z 30. czerwca 1884 Nr. 116 Dz. p. p. nie przewiduje, lecz owszem postanawia, że zasiłki udzielane być mają w gotówce. Nadto, gdyby się na taką formę zasiłków zgodzono, spowodowałoby to dłuższą zwłokę w rozpoczęciu robót, gdyż naprzód zaciągnięcie pożyczki wymagałoby osobnej uchwały Wysokiego Sejmu, następnie zawarcie z c. k. Rządem umowy co do obowiązku opłacania rat anuitetowych i samo zaciągnięcie, względnie zrealizowanie pożyczki wymagałoby dłuższych pertraktacyj.

Zresztą sądzi Komisya gospodarstwa krajowego, iż ze stanowiska finansowych interesów kraju bezwarunkowo zgodzić się nie można na obciążanie kraju pożyczkami w zastępstwie skarbu państwa zaciąganemi.

Komisya gospodarstwa krajowego aprobuje w zupełności stanowisko Wydziału krajowego w tej sprawie zajęte.

Jeszcze o jednym niesankcyonowanym projekcie ustawy musi Komisya uczynić wzmiankę, mianowicie o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny. Wydział krajowy przedstawia szczegółowo powody, dla jakich uchwalony przez Wysoki Sejm przed pięciu laty projekt ustawy nie może uzyskać mocy obowiązującej. Ministerstwo rolnictwa żąda mianowicie, ażeby przed przedłożeniem projektu do sankcyi został prawomocnie oznaczonym okręg konkurencyjny. Komisya uważa jednak ten tok postępowania za niewłaściwy, gdyż oznaczenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie przymusowej spółki wodnej nastąpić może dopiero na podstawie ustawą zastrzeżonego przymusu.

Komisya gospodarstwa krajowego przytoczyła za sprawozdaniem Wydziału krajowego ośm projektów ustaw przez Wysoki Sejm uchwalonych, których c. k. Rząd centralny nie przedłożył do sankcyi; a chociaż zeszłoroczne wezwanie do c. k. Rządu w tym kierunku nie odniosło skutku, sądzi Komisya, że je ponowić należy, aby przez to stwierdzić, iż są to sprawy wielkiej wagi pod względem ekonomicznym.

2) Przechodząc kolejno sprawy wykonania uchwał Wysokiego Sejmu na ostatniej sesyi powziętych, zastanawiała się Komisya nad wnioskami Wydziału krajowego w sprawie podniesienia akcyi kraju na polu melioracyj włościańskich.

W dwóch uchwałach, z 3. listopada 1904 i z 11. listopada 1904, otrzymał Wydział krajowy polecenie przedstawienia wniosków co do podwyższenia dotacyi na r. 1906 na cele melioracyj gruntów, oraz co do środków podniesienia akcyi kraju na polu drenowań włościańskich.

Wydział krajowy w wykonaniu tych poleceń proponuje, ażeby wyznaczoną przez Wysoki Sejm uchwałą z 5. lipca 1901 roczną dotacyę 50.000 K (przez lat dziesięć, 1901—1910) na drenowanie gruntów włościańskich podwyższyć rocznie na 80.000 K a to na okres 1906 do 1910 r., i ażeby ze względu na niepomyślny stan finansów kraju zmniejszyć dotychczasowy wymiar zasiłków z $33^1/_3\%$ kosztów na 25% począwszy od r. 1906.

Komisya uznaje to stanowisko Wydziału krajowego za zupełnie słuszne, gdyż podwyższenie funduszu na zasiłki z jednej strony i zredukowanie wysokości tych zasiłków z drugiej strony niewątpliwie przyczyniłoby się do rozszerzenia akcyi drenowania gruntów włościańskich. Jednak sądzi Komisya, iż takie kategoryczne zredukowanie zasiłków z funduszu krajowego do 25% kosztów we wszystkich wypadkach zamierzonych melioracyj włościańskich nie byłoby wskazanem.

Komisya ma tu na myśli zgłoszenia z takich okolic, gdzie jeszcze dotąd włościanie żadnych melioracyi nie przeprowadzali i z zasiłków kraju i państwa nie korzystali, tudzież zgłoszenia włościan, którzyby nie byli w możności pokryć reszty kosztów melioracyi. W takich wypadkach, zdaniem Komisyi, redukcya zasiłków kraju a temsamem i państwa z $33^1/_3\%$ na 25% mogłaby wpłynąć tamująco na rozwój melioracyj włościańskich, przez co zamierzony cel podwyższenia funduszu mógłby być chybionym.

Komisya sądzi więc, iż zasadniczo należy utrzymać wniosek Wydziału krajowego, jednak że należy udzielić Wydziałowi krajowemu uprawnienia, aby w uwzględnienia godnych wypadkach przyznawał zasiłki do wysokości $33^1/_3\%$ kosztów wykonania i w tym też duchu zmodyfikowany wniosek Wydziału krajowego przedkłada Komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

3) W sprawie przeprowadzenia studyów nad wyzyskaniem sił wodnych w kraju, poleconych Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z 2. listopada 1903, zaznacza Wydział krajowy, iż dotąd przeprowadzono obliczenia sił wodnych w dorzeczu Dunajca i Popradu i że wynik tych studyów przedstawionym jest w osobnej broszurze, która wraz z innemi sprawozdaniami rozdaną została członkom Wysokiego Sejmu i która nadto oddaną zostanie księgarniom do rozpowszechnienia.

Wydział krajowy wykonał więc częściowo polecenie Wysokiego Sejmu i w ten sposób dostarczył interesowanym potrzebnych dat hydrotechnicznych, na których mogą oprzeć swoją kalkulacyę przy inicyowaniu i zakładaniu przedsiębiorstw przemysłowych.

Dalsze studya prowadzi Wydział krajowy na rzekach Stryju i Oporze, w przyszłym zaś roku będą przeprowadzone w dorzeczy Soły.

Wstawiony do preliminarza na r. 1906 na ten cel kredyt w kwocie 5.000 koron uznaje Komisya za usprawiedliwiony.

4) Organizowanie przymusowych spółek wodnych, jak wykazuje Wydział krajowy, nie postąpiło naprzód.

W zeszłym roku zalegały sprawy zawiązania spółek wodnych dla trzech przedsiębiorstw: dla regulacyi Bugu, potoku Pustej i dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny, obecnie wykazuje Wydział krajowy dalsze trzy przedsiębiorstwa, dla których c. k. władze polityczne nie zawiązały spółek, mianowicie: dla obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby i od Raby do Woli rogowskiej, wreszcie dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Jest więc sześć przedsiębiorstw w wykonaniu, a jedno z nich, t. j. dla regulacyi Bugu, już w ostatnim roku budowy, dla których nie zawiązano jeszcze spółek wodnych.

Komisya nie proponuje tu żadnej rezolucyi, tylko przedstawia stan rzeczy, w przeświadczeniu, że to się przyczyni do rychłego załatwienia tych spraw.

5) Wydział krajowy, zdając sprawę z ruchu w zakładaniu fabryk drenarskich przy pomocy funduszu krajowego, wspomina, iż dotąd wypożyczonych jest 56 pras drenarskich, które były w użyciu w 54 cegielniach, a dalej, że z dawniej uchwalonych na ten cel kredytów posiada Wydział krajowy jeszcze zapas około 18.000 koron, a nadto sześć pras ręcznych podwójnie działających do rozdania.

Prasy te służyły i służą prawie wyłącznie do zaspokojenia własnych potrzeb właściciela fabryki, z wyjątkiem fabryk w Biegonicach, Dobrzechowie, Jarosławiu i Zawadowie.

Ten stan rzeczy nasuwa myśl, czy wobec oczekiwanego utworzenia funduszu pożyczkowego 5-milionowego, tudzież wobec zwiększonej dotacyi na melioracye włościańskie, a co za tem idzie, czy wobec spodziewanego stąd rozszerzenia akcyi drenowania istniejące dziś w kraju fabryki drenarskie zdołają odpowiedzieć zwiększonej potrzebie i czyli ten zwiększony ruch nie wpłynie na podrożenie rur drenowych.

Komisya, obawiając się wytworzenia stosunków, któreby w danym razie mogły ujemnie wpłynąć na zamierzoną akcyę, sądzi, iż należałoby stan rzeczy zbadać i ewentualnie temu zapobiedz.

Na cel popierania fabryk drenarskich przeznaczał Wysoki Sejm do roku 1901 dotacyę w kwocie 10.000 koron rocznie, z której zakupywał Wydział krajowy prasy ręczne i oddawał je do użytku fabryk. Ten system subwencyonowania okazał się jednak o tyle niedostatecznym, iż fabryki produkowały dreny prawie wyłącznie na własną potrzebę właściciela.

Należałoby zatem wziąść pod rozwagę inną formę subwencyonowania, zapewniającą większą produkcyę, n. p. przez udzielanie maszyn drenarskich do ruchu motorowego dla zakładów prowadzonych fabrycznie, lub przez udzielanie bezzwrotnego zasiłku w gotówce.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może w tym kierunku wystąpić z pozytywnym wnioskiem i zaleca tylko uchwalenie odpowiedniego polecenia do Wydziału krajowego, które poniżej formułuje (wniosek VI.).

II. Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w. r. 1904.

W dziale tym przedstawia Wydział krajowy rezultaty wykonanych w r. 1904 robót przy 14 przedsiębiorstwach prowadzonych przez Wydział krajowy, dalej przy pięciu prowadzonych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, a względnie przez sekcyę samborską dla zabudowania potoków górskich i przez Wydział krajowy, wreszcie przy trzech przedsiębiorstwach prowadzonych przez c. k. Namiestnictwo.

Przy przedsiębiorstwach prowadzonych przez Wydział krajowy przeważnie wykazane są większe lub mniejsze oszczędności, przy niektórych nawet dość znaczne.

a tylko przy trzech przedsiębiorstwach wykazano przekroczenie sumy kosztorysowej, mianowicie: przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki sekc. I. przekroczony został kosztorys niespełna o 11.000 koron, przy regulacyi Biały w powiecie grybowskim przeszło o 33.000 kor. i wreszcie przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich przeszło o 9.000 koron.

Przekroczenia przy robotach obwałowania Wisły i Wisłoki, oraz obwałowania lewego brzegu Dunajca znajdują pokrycie w oszczędnościach uzyskanych w poprzednich okresach budowy, zaś co do przekroczenia przy regulacyi Biały przedłoży Wydział krajowy w osobnej drodze kosztorys dodatkowych robót.

Przekroczenia usprawiedliwia Wydział krajowy koniecznością wykonania dodatkowych robót i objektów kosztorysem nieprzewidzianych a Komisya uznaje je za usprawiedliwione.

W tym dziale przedstawia Wydział krajowy także wykaz czynności biura mel. za czas od 1/VII. 1904 do 30/VI. 1905. — Wykaz ten dowodzi należytego użycia i wyzyskania sił.

Przy robotach wykonywanych przez sekcyę samborską oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich zauważyła Komisya, iż przy jednem przedsiębiorstwie, mianowicie przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru, wykazał Wydział krajowy tylko koszt wykonanych robót, nie przedstawił zaś preliminarza kosztorysowego, tak iż ocenić nie można, czyli budowa prowadzoną była w granicach kosztorysu.

Przyczyną tego jest okoliczność, iż sporządzone przed 12 laty plany wymagają przy wykonaniu ciągłej korektury, gdyż od tego czasu potoki zmieniły swój bieg i łożysko, a nadto, że wskutek nabytych doświadczeń zachodzi często potrzeba zastosowania innego systemu zabudowania, aniżeli w planach przewidziano.

W sprawozdaniu o wykonanych robotach około zabudowania i zalesienia dobr w Zniesieniu powiatu lwowskiego zauważyła Komisya bardzo mały postęp, gdyż w r. 1904 przebudowano zaledwie około 6.000 koron zamiast 18.000 koron. Wydział krajowy tłómaczy to tem, iż kierownictwo budowy napotkało na niespodziewane trudności z powodu braku porozumienia ze stronami interesowanemi co do zajęcia i wykupna gruntów. Spodziewać się jednak należy, iż w następnym okresie budowy wykazanym będzie taki postęp, który zrównoważy stratę roku ubiegłego.

Co do przedsiębiorstw prowadzonych przez c. k. Namiestnictwo Komisya, konstatując prawidłowy postęp budowy, pominąć nie może nasuwających się uwag w dwóch kierunkach:

a) że mianowicie sprawozdanie nie przedstawia prelimarza kosztorysowego na dany okres budowy;

b) że zamknięcia rachunkowe przedkładane przez c. k. Namiestnictwo niezgodne są z kosztami budowy, wykazanemi przez kierownictwa budowy.

Brak preliminarzy nie pozwala ocenić, o ile budowa prowadzoną jest w granicach kosztorysu, a niezgodność zamknięć rachunkowych z kosztami wykazanymi przez kierownictwa budowy nie daje rzeczywistego obrazu wydatków w danym okresie.

Komisya gosp. kr. sądzi, że mimo wyjaśnień w sprawozdaniu przedstawionych rzecz ta powinna być właściwie uregulowaną.

III. Sprawy drobnych melioracyj.

Wydział krajowy przedstawia szereg nowych drobnych melioracyj, dla których w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26. listopada 1889 proponuje udzielenie zasiłków z funduszu krajowego z zastrzeżeniem, że w tejsamej wysokości przyznane zostaną zasiłki ze skarbu państwa.

Potrzebę udzielenia zasiłków motywuje Wydział krajowy szczegółowo, a Komisya, uznając przedstawione uzasadnienie w zupełności, przedstawia Wysokiemu Sejmowi wnioski Wydziału krajowego do uchwalenia bez zmiany.

Odnośnie do zasiłków udzielanych dotąd na koszta doświadczeń z kulturą torfowisk na polach wzorowych, po połowie z funduszu krajowego i ze skarbu państwa,

przytacza Wydział krajowy, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa zajęło w ostatnich dwóch latach mniej przychylne stanowisko dla tych doświadczeń i że nawet reskryptem z 8. kwietnia 1905 l. 10.342 odmówiło wypłaty zasiłków na r. 1905 w kwocie dość skromnej 5.700 koron. Zaznacza przytem Wydział, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa to samo mniej przychylne stanowisko objawiło także przy udzielaniu subwencyi na drobne melioracye, a nawet przy publicznych robotach melioracyjnych.

Z tego powodu widział się Wydział krajowy zmuszonym odnieść się do Prezydyum Koła posłów polskich w Radzie państwa z prośbą o interwencyę u. c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Dołączony do sprawozdania Wydziału krajowego (alegat 4.) memoryał w tej sprawie przedstawia poszczególne fakta, które niewątpliwie stwierdzają, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa obecnie inaczej traktuje postulaty kraju na tem polu, aniżeli dotychczas. A jeżeli i przedtem niejednokrotnie wypadało Komisyi skonstatować, że udział kraju naszego w państwowym funduszu melioracyjnym i w dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye nie odpowiada jego obszarowi i potrzebie i że ten udział jest mniejszym, aniżeli w innych krajach koronnych, szczególnie alpejskich, to obecne stanowisko c. k. Ministerstwa rolnictwa nasuwa przypuszczenie o dążności jeszcze większego upośledzenia kraju.

Aprobując w zupełności kroki przez Wydział krajowy celem uchylenia tych stosunków poczynione, Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia odpowiednią rezolucyę do c. k. Rządu, poniżej zamieszczoną (XII).

IV. Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne i konserwacya ukończonych publicznych robót melioracyjnych.

1) Stosownie do programowej uchwały Wysokiego Sejmu z 13. lutego 1904 o regulacyi rzek, przedkłada obecnie Wydział krajowy wnioski na uchwalenie dalszych projektów ustaw o dwóch nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Dwa te nowe przedsiębiorstwa, obejmujące regulacyę wód w całych dorzeczach, dotyczą:

a) regulacyi rzeki Raty z dopływami w dorzeczu Bugu i

b) regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami, oraz regulacyi potoku Letnianki w dorzeczu górnego Dniestru.

Pierwsze przedsiębiorstwo ma na celu ochronę od zalewu przez wielkie doroczne wody, oraz osuszenie i umożliwienie nawodnienia gruntów o powierzchni 19.887·89 hektarów, czyli 34.557 morgów w powiatach: sokalskim, żółkiewskim i rawskim położonych kosztem 7,600.000 koron.

Koszt tej melioracyi od jednego morga wypadnie w kwocie 220 koron. Podwyższenie wartości całego okręgu konkurencyjnego przez wykonanie projektowanych robót oblicza Wydział krajowy na 13,800.000 koron, która to suma przewyższa prawie o 100% preliminowany nakład 7,600.000 koron, co dowodzi wielkiej rentowności tego przedsiębiorstwa.

Obok tego spodziewa się Wydział krajowy poprawy stosunków zdrowotnych w dwóch miastach powiatowych, Żółkwi i Rawie ruskiej, w trzech miasteczkach, Mostach wielkich, Magierowie i Potyliczu, oraz w znacznej liczbie gmin wiejskich.

Wykonanie przedsiębiorstwa ma nastąpić w drodze przymusowej spółki wodnej pod zarządem Wydziału krajowego przy 40% zasiłkach z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, a 20% przez spółkę wodną.

Zasiłki kraju i państwa wyniosą tedy po 3,040.000 koron, a datek spółki wodnej 1,520.000 koron. A gdy roboty rozłożone mają być na lat 25, wyniesie roczna rata zasiłków kraju i państwa po 121.600 koron, zaś datku konkurencyjnego 60.800 koron.

Całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wyniesie 44 koron, czyli przy 25-letnim okresie budowy 1 K 76 gr. rocznie.

Termin rozpoczęcia robót oznaczy Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa po zatwierdzeniu projektu technicznego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, po zawiązaniu spółki wodnej i uzyskaniu sankcyi projektu ustawy.

Drugie projektowane przedsiębiorstwo regulacyi Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki dzieli projekt właściwie na dwie części, mianowicie:

a) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami w dolnym biegu od mostu kolejowego w Drohobyczu w dół, tudzież regulacę Letnianki i

b) na regulacyę Tyśmienicy z dopływami w górnym biegu od mostu kolejowego w górę.

Ogólny koszt obu tych części oblicza projekt na 6,724.363 K 42 gr., z czego pokryć ma fundusz regulacyi górnego Dniestru przewidzianą w kosztorysie Dniestru na korekcyę ujścia Tyśmienicy kwotę 164.363 K 42 gr., przez co koszt niniejszego przedsiębiorstwa zredukuje się do sumy 6,560.000 K. Koszt ten ogólny rozdziela następnie Wydział krajowy na każdą część z osobna, a to ze względu na inny wymiar datków dla każdej z nich.

Pierwsza część regulacyi ma na celu zupełną ochronę gruntów od wylewów Tyśmienicy zanieczyszczanej ropą i trującymi odpływami z destylarni naftowych, tudzież od zwykłych wylewów dopływów Tyśmienicy i potoku Letnianki, obok tego odwodnienie zapomocą rowów osuszających, przyczem przewidzianą jest także budowa szluz i przepustów dla umożliwienia nawodnienia.

Powierzchnia interesowanych gruntów, położonych w powiatach rudeckim i drohobyckim (w 28 gminach) wynosi 20.154 morgów, a gdy na regulacyę tej części preliminowaną jest kwota 5,624.000 K, przeto przeciętny koszt ochrony od wylewów i odwodnienia 1 morga wyniesie okrągło 279 K.

Ten stosunkowo z innemi podobnemi melioracyami wysoki koszt usprawiedliwia Wydział krajowy koniecznością ochrony nadbrzeżnych łąk nietylko od zwykłych wezbrań Tyśmienicy, lecz także od nadzwyczajnych wylewów, zapomocą kosztownych wałów ochronnych, jakich przy innych dopływach Dniestru ze względu na kulturę łąkową nie projektowano; wylewy bowiem Tyśmienicy nietylko nie przynoszą pożytku łąkom nadbrzeżnym, lecz z powodu zawartości odpływów trujących z rafineryj nafty niszczą wegetacyę na łąkach.

Wydział krajowy, na podstawie cyfrowego obliczenia obecnego rocznego dochodu z 1 morga i przeciętnych szkód na 1 morgu, dochodzi do wniosku, że mimo stosunkowo wysokich kosztów regulacyi rentowność przedsiębiorstwa nie ulega wątpliwości. Oczekiwane korzyści z tej regulacyi wyraża Wydział krajowy w okrągłej sumie 15,000.000 K, która przeszło w dwójnasób przewyższa preliminowany nakład.

Druga część regulacyi, t. j. górnej przestrzeni Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do Borysławia na długości $12._{365}$ km, której koszt oblicza projekt na 936.000 K, ma na celu nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich i powstrzymanie ruchu materyału z szutrowisk, a obok tego uzyskanie dla kultury 236 morgów.

Pokrycie kosztów tej części regulacyi proponuje Wydział krajowy, stosownie do postanowień państwowej ustawy melioracyjnej, po połowie ze skarbu kraju i państwa; dla tamtej zaś części po 40%, reszta 20% przypadnie na spółkę wodną.

Wykonanie robót proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat 20, wobec czego roczna rata zasiłku kraju i państwa wypada po 135.880 K, zaś spółki wodnej 56.240 K. Przeciętny całkowity datek konkurencyjny z 1 morga wynosiłby 55 K 80 gr., roczna zaś rata tego datku 2 K 79 gr.

Dopiero po zatwierdzeniu projektu technicznego, oraz po wejściu w życie ustawy i zawiązaniu spółki wodnej będzie można wstawić I. ratę zasiłku do budżetu krajowego.

Przedstawione powyżej w streszczeniu dwa projekty ustaw o nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych przedstawia Komisya Wysokiemu Sejmowi poniżej do uchwalenia.

Obok tych projektów przedkłada Wydział krajowy sześć projektów ustaw o konserwacyi wykonanych już publicznych robót melioracyjnych, mianowicie o konserwacyi:

1) górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy;
2) rzeki Złotej Lipy;
3) robót regulacyjnych na potoku Dumnym;
4) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim;
5) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;
6) obwałowania lewego brzegu Dunajca od Bogumiłowic do Biskupic radłowskich.

Zarazem przedstawia Wydział krajowy preliminarz rocznych kosztów utrzymania każdego z tych przedsiębiorstw i uzasadnia go w poszczególnych pozycyach, rozkładając ten koszt po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną, względnie na powiat (obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim).

Odnośnie do tych projektów ustaw, na których kodyfikacyę zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa, komisya nie ma nic do zauważenia i zaleca je Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

V. Powiększenie personalu technicznego krajowego biura melioracyjnego. Zmiana instrukcyi służbowej dozorców melioracyjnych.

Wniosek na powiększenie etatu biura melioracyjnego motywuje Wydział krajowy potrzebą wykonywania konserwacyi ustawowych robót melioracyjnych, oraz potrzebą projektowania i wykonania melioracyj prywatnych w szerszych rozmiarach przy pomocy spodziewanego funduszu na pożyczki bezprocentowe.

Powiększenie to, ze względu na niepomyślny stan finansów kraju, proponuje Wydział krajowy przez utworzenie w r. 1906 na razie 4 nowych posad w dwóch najniższych rangach, co obciążyłoby fundusz krajowy wydatkiem rocznym w kwocie 12.160 K.

W sprawie tej wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę krakowskie Towarzystwo rolnicze do l. $\frac{3042}{2264}$, domagając się wydatniejszego pomnożenia sił technicznych krajowego biura melioracyjnego, a zarazem lepszego uposażenia ekspozytur biura melioracyjnego.

Komisya zastanawiając się nad niniejszym wnioskiem Wydziału krajowego, przyszła do przekonania, że projektowane powiększenie etatu nie jest wystarczające.

Komisya uznała, że w szczególności wykonywana dotychczas przez inżynierów biura melioracyjnego kontrola nad robotami melioracyjnemi prywatnemi nie jest dostateczną, że roboty te, mimo przydzielenia ukwalifikowanego dozorcy drenarskiego, wymagają ciągłej i troskliwej opieki ze strony inżynierów w ciągu wykonywania i że koniecznem jest zarządzenie, ażeby wykonane w ciągu jednego roku roboty prywatne zrewidowane zostały na wiosnę następnego roku.

Komisya czyniąc te uwagi, daleką jest od myśli zaprzeczania dotychczasowej dodatniej i w skutki obfitej działalności biura, wyraża tylko przekonanie, że ograniczanie kontroli nad prywatnemi robotami melioracyjnemi ma źródło swoje w niedostatecznem uposażeniu w potrzebne siły.

Dalej uznaje Komisya, że wzmagający się rok rocznie w kołach rolniczych ruch melioracyjny wymaga częstego i ułatwionego kontaktu stron interesowanych z inżynierami biura, a zwłaszcza z kierownikami ekspozytur, co obecnie z trudnością przychodzi, gdyż ekspozytur tych jest za mało, a każda z istniejących pięciu — nie licząc biura centralnego — ma wyznaczony za wielki okręg terytoryalny.

Powołana wyżej petycya Towarzystwa rolniczego podnosi także potrzebę wyznaczenia znaczniejszej dotacyi na pomieszczenie biur ekspozytur, które dla braku dostatecznych funduszów nie mogą mieć odpowiedniego pomieszczenia.

W tym kierunku należy więc także domagać się od Wydziału krajowego zaradzenia niedostatkowi.

Że wniosek Wydziału krajowego nie odpowiada rzeczywistej potrzebie, zaznaczył to już niejako sam Wydział krajowy, przytaczając w sprawozdaniu, że propozycya jego liczy się z niepomyślnym stanem finansów.

Komisya jest jednak zdania, że jeżeli idzie o ekonomiczne podniesienie kraju i o zwiększenie jego siły finansowej, nie należy cofać się przed drobnemi ofiarami, które przynieść mają doniosłe skutki.

Komisya proponuje tedy Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia niżej sformułowaną rezolucyę do Wydziału krajowego, by na następnej sesyi przedłożył dalsze wnioski co do powiększenia etatu biura melioracyjnego i co do odpowiedniego uposażenia ekspozytur.

Proponowaną przez Wydział krajowy i dostatecznie uzasadnioną zmianę instrukcyi służbowej dla dozorców melioracyjnych proponuje Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

VI. Petycye.

Komisyi gospodarstwa krajowego przydzielił Wysoki Sejm petycye, których załatwienie należy po części do kompetencyi c. k. Rządu, po części zaś Wydziału krajowego.

I. Do kompetencyi c. k. Rządu należą:

1) Petycya Ls. 1971 gmin Ochotnica i Tylmanowa powiatu nowotarskiego o regulacyę rzeki Ochotnicy, która wedle programu regulacyi wód, ułożonego przez c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy, ma być objętą nowelą do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

2) Petycya Ls. 2654 gmin Barszczowice, Sroki, Prusy i Kamienopol o regulacyę Pełtwi, dla której uchwalił Wysoki Sejm dnia 17. lutego 1898 projekt ustawy dotychczas niesankcyonowany.

3) Petycya Ls. 2740 gminy Mikluszowice o zmianę trasy regulacyjnej rzeki Raby, której regulacyę w myśl ustawy o regulacyi rzek kanałowych przeprowadza c. k. Namiestnictwo.

4) Petycya Ls. 3233 mieszkańców Nowego Targu o regulacyę Białego i Czarnego Dunajca, która to regulacya w myśl programu regulacyi wód ma być objętą nowelą do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

II. Do zakresu działania Wydziału krajowego należą:

1) Petycya Ls. 1966 gminy Wał-Ruda o regulacyę potoku Olszówki. Regulacya ta objętą jest projektem regulacyi Kisielny, a nie mogła być wykonaną, ponieważ od lat siedmiu nie funkcyonuje Wydział spółki i nie uiścił 30% datku konkurencyjnego.

2) Petycya Ls. 1967 gmin Zarównie, Czajkowa, Josefsdorf, Piechoty i Babule powiatu mieleckiego o pozwolenie paszenia gęsi w łożyskach i na skarpach uregulowanych potoków i rowów.

3) Petycya Ls. 2013 gminy Miechowice wielkie powiatu dąbrowskiego o wykonanie rowu osuszającego. Projekt rowu został już opracowany przez kierownika dolnej sekcyi obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej i będzie traktowany przez Wydział krajowy jako drobna melioracya.

4) Petycya Ls. 2393 Wydziału powiatowego w Śniatynie o regulacyę Rybnicy, która jest objętą programem regulacyi wód położonych poza siecią dróg wodnych.

5) Petycya Ls. 2433 Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej o regulacyę dopływów Bugu.

6) Petycya Ls. 3375 gminy Czernichowa o ogrodzenie sadzonek na brzegach koryta Strwiąża.

Nie mając podstawy do uczynienia konkretnych wniosków, proponuje Komisya przekazanie petycyj ad I) c. k. Rządowi, petycyj zaś ad II) Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. września 1905 l. 81.379 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubryce IX. poz. 267 wydatków na rok 1906 następujące zasiłki:

a)	na konserwacyę osuszenia bagien rudnickich (do r. 1908) .	2.800 K
b)	na konserwacyę osuszenia bagien stojanowskich (do r. 1914)	1.200 „
c)	na konserwacyę osuszenia bagien oleskich (do r. 1925) .	1.000 „
d)	na drenowanie gruntów włościańskich, VI rata (z 10-lecia) .	80.000 „
e)	na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami, II. rata (ostatnia)	6.389 „
f)	na zabudowanie potoku Psarka, w pow. chrzanowskim, II. rata (ostatnia)	17.300 „
g)	na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. myślenickim, II. rata (z 3-lecia)	12.100 „
h)	na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia)	17.250 „
i)	na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, II. rata (z 3-lecia)	7.050 „
k)	na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2-lecia)	8.929 „
l)	na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5 lecia)	6.432 „
m)	na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec, I. rata (z 3 lecią)	12.000 „
n)	na regulacyę Strwiąża pod Czaplami	5.900 „
o)	na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz) .	7.750 „
p)	na regulacyę potoku Paleczki	1.500 „
r)	na zabudowanie potoku Byczynki (pow. Chrzanów) . .	5 310 „
s)	na regulacyę potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa)	1.240 „
t)	na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, I. rata (z 3-lecia)	9.367 „
u)	na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), I. rata (z 2-lecia)	11.125 „
w)	na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów)	12.750 „
x)	na regulacyę Jasiołki pod Brzezówką i Moderówką . .	5.280 „
y)	na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich	3.700 „
z)	na regulacyę potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec)	13.333 „
aa)	do dyspozycyi Wydziału krajowego	40.000 „
	Ogółem . .	289.705 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 268 wydatków na rok 1906 następujące zasiłki:

1. w Jadachach	500 K
2. w Rzochowie	500 „
3. w Ohladowie	500 „
4. w perymetrze regulacyi Pustej (Radosławki) .	1.000 „
5. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie	2.000 „
Ogółem .	4.500 K

IV. Sejm podwyższa dotacyę roczną na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 na 80.000 K począwszy od r. 1906 — a zarazem obniża wymiar zasiłku krajowego z $33^1/_3$ na 25% dla tych drenowań gruntów włościańskich, które zostaną zgłoszone od 1. stycznia 1906.

Sejm upoważnia jednak Wydział krajowy, ażeby w uwzględnienia godnych wypadkach przyznawał zasiłki w dotychczasowej wysokości $33^1/_3$%.

V. *a*) Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o 2 etatowych inżynierów II. klasy i 2 etatowych inżynierów-adjunktów i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z d. 1. stycznia 1906.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał potrzebę wydatniejszego powiększenia sił biura melioracyjnego, tudzież pomnożenia ekspozytur, jak nie mniej potrzebę odpowiedniejszego wyznaczenia dotacyi na utrzymanie biur ekspozytur i ażeby w tym kierunku przedłożył wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, czy nie należałoby przyjść z wydatniejszą pomocą fabrykom, produkującym rury drenarskie, celem zapewnienia właścicielom gruntów dostarczenia dobrego i w odpowiedniej wartości materyału, i ażeby ewentualnie co do wysokości kredytu i co do formy subwencyonowania przedłożył wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

VII. Sejm zmienia postanowienie ustępu pierwszego §. 4., tudzież postanowienia §§. 10, 11 i 12 instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i opiewać mają, jak następnie:

§. 4. (ustęp 1).

„Bezpośredni przełożeni mają prawo karać konduktorów i dozorców napomnieniem ustnem i napomnieniem pisemnem, gdyby zaś te napomnienia nie odniosły skutku, grzywnami od 2 do 10 K, które to grzywny wpływają do funduszu krajowego“.

§. 10.

Wkładki jednorazowe i bieżące.

„Do funduszu krajowego wnosić będą na cele etatowe stale mianowani konduktorzy i dozorcy:

1. jednorazowe wkładki w wysokości i terminie podanych w §. 11.;

2. bieżącą wkładkę roczną wynoszącą 3% od płacy czynnej służby do emerytury policzalnej.

Podczas spłacania wkładki jednorazowej nie uiszcza się wkładki bieżącej“.

§. 11.

Wymiar jednorazowej wkładki.

„Przy pierwszej nominacyi wymierza się jednorazową wkładkę służbową w jednej trzeciej wysokości przyznanej płacy, po odtrąceniu jednak kwoty 600 K wolnej od opłaty, przy dalszych zaś nominacyach opłata wynosi jedną trzecią część tej kwoty, o którą nowe pobory wyższe są od poprzednich, od których konduktorzy lub dozorcy wkładkę jednorazową już uiścili.

Jednorazową wkładkę uiszcza się w 12 bezpośrednich po sobie następujących ratach miesięcznych“.

§. 12.

Uiszczanie wkładek.

„Wkładki konduktorów i dozorców mają być ściągane co miesiąc przy wypłacie ich poborów.

Zajęci przy robotach dozorcy nadsyłać mają wkładki punktualnie co kwartału do kasy krajowej.

Dozorca, który najdalej w 15 dniach po upływie kwartału nie uiści do kasy krajowej zaległej wkładki, podlega karze pieniężnej w kwocie 2 K, która wpływa do funduszu krajowego.

Dozorca, który całorocznej wkładki bieżącej najdalej do 15. stycznia następnego roku nie uiści, traci cały ten rok służby“.

I - 8. VIII. Sejm uchwala załączone ⁄. projekty ustaw:

1. o regulacyi rzeki Raty z dopływami:
2. o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki;
3. o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy:
4. o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie;
5. o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim;
7. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach;
8. o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

IX. Sejm przyznaje na rok 1906 tytułem I. raty 50% datku kraju na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych następujące kwoty:

1. na konserwacyę regulacyi górnej sekcyi Gniłej Lipy 500 K;
2. na konserwacyę regulacyi Złotej Lipy 1.000 K;
3. na konserwacyę regulacyi potoku Dumnego 750 K;
4. na konserwacyę obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim 4.500 K;
5. na konserwacyę obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach 500 K;
6. na konserwacyę obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich 500 K;

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce IX. dziale B) na rok 1906 do końca lutego 1908.

XI. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi następujące projekty ustaw:

1. o regulacyi Sołotwy i Rokitny, uchwalony dnia 1. maja 1900;
2. o regulacyi Pełtwi, uchwalony dnia 17. lutego 1898:
3. trzy projekty ustaw, uchwalone dnia 21. października 1903:

a) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy;

b) o podwyższeniu lewego wału Wisły od ujścia Białuchy do granicy państwa;

c) o podwyższeniu prawego wału Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;

4) uchwalone dnia 3. listopada 1904 dwa projekty ustaw:

a) o regulacyi Wereszycy, i

b) o uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

XII. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk tudzież na drobne melioracye asygnował zasiłki państwowe w takiej wysokości i w takich ratach rocznych, w jakich kraj te subwencye wypłaca.

XIII. *a*) Petycye L. s. 1971 gmin Ochotnica i Tylmanowa o regulacyę rzeki Ochotnicy; L. s. 2654 gmin Barszczowice, Sroki, Prusy i Kamienopol o regulacyę Pełtwi; L. s. 2740 gminy Mikluszowice o zmianę trasy regulacyi Raby; tudzież L. s. 3233 mieszkańców Nowego Targu o regulacyę Białego i Czarnego Dunajca odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia.

b) Petycye L. s. 1966 gminy Wał-Ruda o regulacyę Olszówki; L. s. 1967 gmin Zarównie, Czajkowa, Josefsdorf, Piechoty i Babule o dozwolenie paszenia gęsi na uregulowanych potokach; L. s. 2013 gminy Miechowice wielkie o wykonanie rowu osuszającego; L. s. 2393 Wydziału powiatowego w Śniatynie o regulacyę Rybnicy L. s. 2433 Wydziału powiatowego w Kamionce strumilowej o regulacyę dopływów Bugu i L. s. 3375 gminy Czernichowa o odgrodzenie pastwiska od brzegów rzeki Strwiąża przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski *w. r.*

Alegat 1.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Raty z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Raty od gminy Prusie do jazu w Sieleu wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1905, który preliminuje koszta robót na 7,600.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. *a*) ustawy z d. 30. czerwca 1884 D. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat, datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod *c*) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być ntworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie.

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki Raty i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych, na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu, podobnie jak i stronom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 2.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami i potoku Letnianki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Tyśmienicy od Borysławia do ujścia do Dniestru wraz dopływami, tudzież potoku Letnianki ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej Spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje koszta regulacyi Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami, tudzież potoku Letnianki, na 5,624.000 koron, koszta zaś regulacyi górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu na 936.000 koron, razem na 6,560.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów regulacyi Tyśmienicy od mostu kolejowego w Drohobyczu do ujścia do Dniestru z dopływami i potoku Letnianki w kwocie 2,249.600 koron, a pięćdziesięciu procent kosztów regulacyi górnej przestrzeni Tyśmienicy od Borysławia do mostu kolejowego w Drohobyczu w kwocie 468.000 koron, razem w kwocie 2,717.600 koron;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116, bezzwrotnym zasiłkiem w kwocie 2,717.600 koron z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 1,124.800 koron, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunków korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych, w §. 3. pod *c*) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki Tyśmienicy i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu, podobnie jak i stronom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 3.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 69, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regularnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy od granicy gminy Przemyślan do mostu na drodze państwowej w Rudzie mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z d. 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 500 K czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 69. niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 1. lipca 1886. Dz. u. kraj. Nr. 69. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od strou konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożyska rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 4.

Ustawa

z dnia . . . o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 30, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie od stawu w Brzeżanach do Litwinowa mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp rzeki;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej, zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 10. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 30.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3 wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1906 do r. 1908 włącznie, po 1.000 K. czyli razem 2.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 10. maja 1903. Dz. u. kraj. Nr. 30., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 10. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 30. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych, jak łożysk rzeki, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko rzeki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów rzeki i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach rzeki i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów rzeki, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tychsamych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 5.

Ustawa

z dnia .... o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. u. kraj. Nr. 70., co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajne utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Dumnym od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku, o ile te skarpy stanowią własność przedsiębiorstwa regulacyjnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej, zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 70.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3 wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 750 K. czyli razem 1.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 70, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 70. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych jak łożysk potoku i rowów, ubezpieczeń skarp brzegów, szluz przepustów, mostów i brodów, jest wzbronione

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożysko potoku i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoku i rowów;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoku i rowów;

e) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów potoku Dumnego, a na pół metra od rowów.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszedniej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechania rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 6.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim mają być pokrywane:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu tarnobrzeskiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu tarnobrzeskiego w §. 1. pod 3) wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, od roku 1906 do roku 1908 włącznie, po 4.500 K, czyli razem 9.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 49, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat tarnobrzeski.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy, który też począwszy od r. 1906 obejmie zarząd funduszu budowy i wykończenia prawego wału Sanu, oraz przekopu Bukowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu tarnobrzeskiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu itp. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i w ogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d*) w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu, tudzież obwałowanych dopływów z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Sanu c. k. Namiestnictwo, na obwałowanych zaś dopływach (Strachockiej rzece, Jodłówce-Lipie i Bukowie-Łukawicy) Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenia przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. Przestrzenie te, wymagające ochrony od lodów, oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę, obowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi Namiestnictwo w porozumeniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj wałów, dostarczyć bez zwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym tarnobrzeskim.

Dalsze postanowienia mające, na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwom rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 7.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71, co następuje.

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego walu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, tudzież regulacyi potoków Więckówki i Milówki wraz z rowami dopływowymi i odpływowymi, jako też objektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i skarp potoków;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3 wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1906 do r. 1908 włącznie, po 500 K, czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71, niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1 i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzyma-

nie, wynikłych z powodu szkód elementarnych, lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w § 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami sprawuje, stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 25. lipca 1901 Dz. u. kr. Nr. 71 Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: wałów ochronnych, łożysk i ubezpieczeń brzegów potoków Więckówki i Milówki, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków, wały i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów, ramp i ogrodzeń, ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków, wałów i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d*) w profilu inundacyjnym Dunajca, tudzież potoków Więckówki i Milówki;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny, i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do 20 metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i brzegów potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym potoków z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te,

które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, oznaczy Namiestnictwo w profilu inundacyjnym Dunajca, Wydział krajowy zaś w profilu inundacyjnym Więckówki i Milówki.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę, obowiązane są gminy i obszary dworskie, położone w okręgu konkurencyjnym, na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia, mające na celu obronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych robót regulacyjnych, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Alegat 8.

Ustawa

z dnia . . . . o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69, co następuje :

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania lewego wału Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich, tudzież rowów dopływowych i odpływowych wraz z objektami wałowymi i komunikacyjnymi mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wału ochronnego;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.;

3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej zawiązanej, w myśl §. 4. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3 wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, począwszy od roku 1906 do roku 1908 włącznie po 500 K., czyli razem 1.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1905 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i na spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 2. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 69 Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawnie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót, jak wału ochronnego, szluz, przepustów, rowów i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wał i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie rowów, skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wału, ramp i ogrodzeń ku ochronie wału służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach wału i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego wzbronione zostaje:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli, tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d*) w profilu inundacyjnym Dunajca;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p., zbiorników wody i studzien w odległości do 20 metrów włącznie od wału.

c) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wału, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Dunajca z wyjątkiem miejsc, gdzie sadzenie to jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te wskaże Namiestnictwo i oznaczy je w sposób łatwy do poznania dla ogółu.

§. 9.

W razie zagrożenia wału ochronnego przez wielką wodę, obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w okręgu

konkurencyjnym na wezwanie inspektora wałowego, którego ustanowi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do obrony wału.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i spółką wodną.

Dalsze postanowienia mające na celu obronę wału w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę wykonanych rowów, wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 1.738/1904. We Lwowie, dnia 26. października 1904.

Alleg. 523

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Tomaszewskiego w sprawie przeznaczenia w budżecie krajowym pewnej kwoty na zaliczki dla nauczycieli ludowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Tomaszewskiego porusza rzecz nader ważną dla nauczyczycieli ludowych, którymby bez żadnych dla funduszu krajowego ofiar w pomoc przyjść można bardzo skutecznie.

W rubryce wydatków w budżecie krajowym na rok 1905 figuruje kwota 30.000 K, przeznaczona na zaliczki dla urzędników Wydziału krajowego; w dochodach tegoż roku przewidziano zwrot w wysokości 32.000 K. Obciążenia budżetu krajowego przeto nie ma.

W sprawie, poruszonej wnioskiem obecnym, rozchodziłoby się przeto podobnie o wstawienie w budżet krajowy pewnej kwoty, która zaraz w pierwszym roku w znacznej części do kasy krajowej wróciłaby.

Że zaliczka otrzymana w sposób, jak to się praktykuje dla urzędników państwowych lub krajowych, może w danej chwili wielkiem być dla proszącego dobrodziejstwem, nie potrzebuje chyba szerokiego uzasadnienia. Wobec ciężkich warunków życia nauczyciela ludowego może on przecież bez własnej winy znaleść się w ciężkiem położeniu finansowem, które początkiem być może całkowitej jego ruiny. Wypadkiem takim może być choroba, wymagająca dłuższego, systematycznego leczenia, mogą być wypadki śmierci w rodzinie, a w danym razie także znaczniejsze w pewnych chwilach ciężary, połączone n. p. z kształceniem jednego lub drugiego dziecka i t. p. W razach takich zaliczka bezprocentowa uchronić może nauczyciela od rąk lichwiarskich, które w ciężkich chwilach szukającemu pomocy a nieznajdującemu jej w sposób inny, na razie nawet jako prawdziwie pomocne się przedstawiać mogą, a których skutki ostatecznie znane.

Z uwagi na tego rodzaju okoliczności Komisya szkolna uznaje wielką na korzyść nauczycieli doniosłość przedstawionej sprawy, którą w zasadzie chętnie radaby widzieć załatwioną pomyślnie.

Z uwagi jednak na rozmaite trudności, które w chwili obecnej i natychmiastowe zrealizowanie poruszonej rzeczy niemal czynią niemożliwem, jak n. p. niepewność co do wysokości potrzebnej kwoty, dalej wątpliwości co do sposobu wnoszenia i załatwiania odnośnych podań, wysokości zaliczek i sposobu ich zwrotu itp, Komisya szkolna nie może obecnie oświadczyć się za merytorycznem tej sprawy załatwieniem. Pragnąc w interesie rzeczy wszechstronnego wyjaśnienia kwestyi wątpliwych, sądzi Komisya szkolna, że tylko należyte zbadanie przez Wydział krajowy i Radę szkolną krajową stworzyć może podstawę korzystnego załatwienia.

Wobec tego Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Tomaszewskiego i towarzyszy przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby po zbadaniu rzeczy i po porozumieniu się z Radą szkolną krajową stosowne przedstawił wnioski na najbliższem zebraniu się Sejmu.

Przewodniczący: ***Czartoryski.***

Sprawozdawca: ***Rotter.***

L.s. 3.702/05. We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Alg. 521

Sprawozdanie

komisyi kolejowej w sprawie poparcia budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie poparcia budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia do LW. 91.523/905, uznała komisya przedstawienie Wydziału krajowego zawarte w powyższem sprawozdaniu za słuszne i odpowiadające stanowi rzeczy. W rzeczywistości industrya w Uszni koło Sassowa jest tych rozmiarów, tego technicznego udoskonalenia i takiej prawdopodobnej przyszłości, że zasługuje ona na poparcie z funduszów publicznych na polu komunikacyjnem.

Przy tej sposobności zachodzi możność także stworzenia dla ruchliwego miasta Złoczowa lepszej komunikacyi kolejowej. A musi to pójść także w rachubę, jeżeli przy sposobności poparcia industryi w Sassowie dostanie miasto obwodowe Złoczów bez szczególnego nakładu lepszą komunikacyę kolejową.

Nareszcie nie da się zaprzeczyć, że i miasteczko Sassów zyska przez tę nową arteryę komunikacyjną. Nie jest atoli rzeczą wykluczoną, że tak wybudowana kolej w późniejszym czasie będzie przedłużoną w głąb kraju. Gdy c. k. Rząd, uznając ważność tej linii komunikacyjnej, przyznał zwłokę w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu (Stundung der Betriebsgebühren) do kwoty 860.000 koron, powstała przez to możność sfinansowania tej ulgi przez Rząd dozwolonej w przeważnej części kosztów budowy tej linii. Gdy i właściciel fabryki papieru w Sassowie oświadczył skłonność do ofiar materyalnych, Wydział krajowy, zbadawszy sprawę ze stanowiska komercyalnego i technicznego, przyszedł do przekonania, że należy popierać przyjście do skutku budowy tej kolei. Wydział krajowy proponował, ażeby Sejm upoważnił Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nie przekraczającej kwoty 250.000 koron. Komisya kolejowa uznała jednak jednogłośną uchwałą, że kwota ta musiałaby być do kwoty 300.000 koron podwyższoną, jeżeli przyjście do skutku tej kolei nie ma być uniemożebnionem.

Komisya kolejowa uznała jednak za konieczne, ażeby akcye pierwszeństwa, emitować się mające w zamian za wpłatę 300.000 koron z funduszów krajowych, miały bezpieczeństwo bezpośrednie po pożyczce pierwszeństwa sfinansowanej na podstawie przyznanej zwłoki w uiszczeniu należytości za prowadzenie ruchu (Stundung der Betriebsgebühren) w kwocie 860.000 koron.

Zapatrywanie to komisyi znajduje wyraz w proponowanej uchwale w ustępie 2 a.

Na podstawie tych wywodów wnosi komisya kolejowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Usznia uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nieprzekraczającej kwoty 300.000, t. j. trzysta tysięcy koron przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolei lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895 i przez objęcie akcyi zakładowych przez interesentów miejscowych;

b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas:

α) gdy interesenci miejscowi uiszczą wpłatę na akcye zakładowe,

β) gdy zrealizowana zostanie pożyczka pierwszeństwa zaciągnięta na podstawie przyrzeczonej przez Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu;

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego;

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia;

e) że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei rozdaną będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

Zastępca przewodniczącego:

***Męciński** w. r.*

Sprawozdawca:

***Kolischer** w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.611/05. We Lwowie, dnia 30. października 1905.

Alt. 525

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła ks. Wilczkiewicza mającym na celu zmianę obowiązującego regulaminu dla sług.

Wysoki Sejmie!

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 2. października 1905, którą przekazano komisyi administracyjnej wniosek mający na celu zmianę dziś obowiązującego regulaminu dla sług, Komisya administracyjna przedewszystkiem zaznacza, że sprawa ta od długiego lat szeregu kilkakrotnie w Sejmie podnoszoną była i mimo, że Wydział krajowy, stosując się do poleceń Wysokiego Sejmu, kilkakrotnie przedkładał projekta takiej ustawy, to przecież sprawa ta wskutek piętrzących się trudności dotąd stanowczo załatwioną nie została.

Stosunki sług w naszym kraju uregulowały:

a) dla okręgu administracyjnego lwowskiego rozporządzenie prezydyalne Namiestnictwa z 1. lipca 1857;

b) dla okręgu administracyjnego krakowskiego rozporządzenie krajowego Prezydyum z d. 11. marca 1855;

c) dla miasta Krakowa rozporządzenie krajowego Prezydyum z 4. lipca 1857.

Przepisy te z biegiem czasu uległy jedynie zmianom, jakie za sobą pociągnąć musiały ustawy z 5. marca 1862, a przedewszystkiem ustawa gminna z d. 12 sierpnia 1866 i ustawa o obszarach dworskich, przekazujące policyę nad robotnikami i czeladzią gminom, względnie obszarom dworskim, ograniczając co do tych ostatnich prawo karania, a powierzając takowe władzom politycznym. Zmiany te jednak okazały się z biegiem czasu niewystarczające, a zmienione stosunki w kraju i postęp na polu tak ekonomicznym jak społecznym wymagały rewizyi i zmiany tych przepisów. To też Sejm niejednokrotne starania swe w tym kierunku ponawiał. Jeszcze w roku 1882 uchwałą z 21. października polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, by odpowiedni projekt uregulowania stosunków i przepisów o czeladzi służebnej na następnej przedłożył sesyi. Wykonując powyższą uchwałę, Wydział krajowy sprawozdaniem swem z dnia 20. lipca 1883 L. 37481 przedłożył projekt ustawy, który jednakowoż przez Wysoki Sejm załatwiony nie został. W następnym roku uchwałą z dnia 18. października polecił Wysoki Sejm ponownie Wydziałowi krajowemu, by na następnej sesyi sejmowej przedłożył ustawę służbową, opartą na ówczesnym zmienionym ustroju administracyjnym i ustawę robotniczą, regulującą stosunki służbodawców i robotników wiejskich. Wydział krajowy po przeprowadzonych pertraktacyach z Rządem sprawozdaniem swem z dnia 26. listopada 1886 L. 62661 przedłożył Wysokiemu Sejmowi nowy projekt ustawy, który jednak pod obrady się nie dostał. To samo

stało się z projektem przedłożonym w r. 1888, który również odesłany został napowrót Wydziałowi krajowemu i mimo ponownego przedłożenia załatwienia się nie doczekał. Podczas dyskusyi nad tą sprawą jeszcze w roku 1882 uznano „rozprężenie w stosunkach służbowych czeladzi i sług ekonomiczną klęską kraju“, a mimo że od tego czasu upłynęło dwadzieścia kilka lat, zawsze jeszcze obowiązują stare przepisy regulujące stosunki sług, które nie dadzą się dziś pogodzić tak ze zmienionymi stosunkami ekonomicznymi i społecznymi, jak i ze zdrowemi pojęciami postępowemi. Liczne w ostatnich czasach zebrania i dyskusye, przeprowadzone w stowarzyszeniach opiekujących się losem sług, uznały konieczność zmiany odnośnych przepisów, a wyrazem tego dążenia są też petycye wniesione do Wysokiego Sejmu przez Związek katolicko-społeczny we Lwowie, oraz przez Stowarzyszenia sług św. Zyty w Krakowie, Tarnowie i Rzeszowie z gotowym, a zasługującym na uwagę projektem zmian w dotychczasowym regulaminie służbowym.

Z powyższych względów Komisya administracyjna, uznając sprawę zmiany regulaminu dla sług za konieczną i pilną, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. ks. Wilczkiewicza w sprawie zmiany regulaminu dla sług przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia o ile możności na następnej sesyi sejmowej projektu regulaminu dla sług.

Powyższem sprawozdaniem załatwione są petycye L. 2751, 3455, 3456 i 3457.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Mycielski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 3041/05. Lwów, 30. października 1905.

Ale. 523

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi Reprezentacyi powiatu krakowskiego o założenie zakładu poprawczego dla nieletnich przestępców.

Wysoki Sejmie!

Reprezentacya powiatu krakowskiego w petycyi swej domaga się, by Wysoki Sejm jeszcze w bieżącym roku tj. na tegorocznej sesyi sejmowej uchwalił założenie krajowego zakładu poprawczego dla małoletnich przestępców.

Żądanie samo w sobie słuszne, jest może cokolwiek za stanowcze i nieodpowiadające nazwie petycyi, co jednakże sprawie samej nic szkodzić nie powinno i niewątpliwie nie zaszkodzi, zwłaszcza, że cała akcya wskutek wniosku komisyi administracyjnej z 20. października 1904, a następnie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904, tak pokierowaną została, iż rozwiązanie całej sprawy, wszechstronnie omawianej od roku 1875 i będącej przedmiotem niejednokrotnej uchwały Wysokiego Sejmu, a zmierzające do założenia kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców, już jest tylko kwestyą bardzo krótkiego czasu.

Na założenie kolonii poprawczej użytym ma być krajowy fundusz policyjny, przyrzeczona przez c. k. Rząd dotacya w wysokości 40% kosztów utworzenia tejże kolonii i ewentualna pożyczka hipoteczna do połowy wartości projektowanego zakładu zaciągnąć się mająca.

Jaki ma być krajowy zakład poprawczy, jaki system ma być wprowadzonym, to juz wykazały badania szczegółowo w latach poprzednich prowadzone, a nadto o tem postanowiły dotyczące uchwały Wysokiego Sejmu w ostatnich czasach powzięte.

Wiadomem jest, że Wydział krajowy w sprawozdaniu swem z 15. stycznia 1895 wnosił na zatwierdzenie kontraktu kupna sprzedaży z 15. stycznia 1895 zawartego między Wydziałem krajowym, a Maryanem hr. Łosiem o kupno sprzedaż na cele krajowej osady poprawczej rolniczej folwarku Bylice w powiecie samborskim położonego za cenę 124.000 złr. czyli 248.000 kor., jednak sprawozdanie to Wydziału krajowego sprawozdaniem Komisyi administracyjnej z 5.

lutego 1895 w ten sposób zostało załatwionem, że Wysoki Sejm wstrzymał się na razie z zatwierdzeniem powyższego kontraktu kupna, a natomiast polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli §. 2. ustawy z 24. maja 1885 po przeprowadzeniu rokowań uzyskał od c. k. Rządu oświadczenie, w jakiej wysokości zechce się c. k. Rząd przyczynić do kosztów założenia osady rolniczo-poprawczej.

W ten sposób sprawa założenia osady rolniczo-poprawczej została na dłuższy czas wstrzymaną.

Wskutek uchwały zeszłorocznej Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904 zapadłej na wniosek posła Maryewskiego, Wydział krajowy robił starania o zakupno dóbr tabularnych na założenie osady poprawczej, które to starania uwieńczone zostały skutkiem o tyle, że znaleziono dobra Przedzielnicę obok Dobromila położone, które każdej chwili są do sprzedania. Przeprowadzone przez Wydział krajowy badania wykazały dobitnie, że dobra Przedzielnica znakomicie na ten cel się nadają, że posiadają dobrą i zdrową wodę, a położone są w okolicy ze zdrowem powietrzem.

Nadają się one i pod względem finansowym do nabycia i to w ramach uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904 wskazanych, wskutek czego nabyciu tych dóbr, a tem samem założeniu osady rolniczo-poprawczej nic nie stoi na przeszkodzie.

Wobec tego komisya administracyjna wnosi:

Petycyę Reprezentacyi powiatu krakowskiego z 21. października 1905 l. 3041 odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski o zatwierdzenie kontraktu kupna sprzedaży o kupno dóbr Przedzielnica, przy równoczesnem przedłożeniu planów i kosztorysów osady rolniczo-poprawczej założyć się mającej.

Tym sposobem załatwione zostały petycye, a mianowicie: magistratu miasta Żółkwi do l. 2757, Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami w Krakowie do l. 2381, petycya gminy miasta Wadowic do l. 2611, gminy miasta Kołomyi do l. 2598, Wydziału Rady powiatowej w Mielcu, Wydziału powiatowego w Samborze do l. 2676, Wydziału stowarzyszenia „Rady opiekunczej“ w Krakowie do l. 2435 i Wydziału powiatowego w Sanoku do l. 3371.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki

Sprawozdawca:
Maiss.

Ls. 3.612/05. We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Alt. 527

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o krajowym praktycznym kursie dozorców drenarskich.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu w tym przedmiocie przedstawia Wydział krajowy wyniki ostatniego, a trzeciego z rzędu dwuletniego kursu dla praktycznego wykształcenia dozorców drenarskich, przedstawia również wniosek na urządzenie dalszego, czwartego kursu z dniem 1. grudnia 1906 dla 25 kandydatów.

Co do wykazanych rezultatów nauki Komisya konstatuje z uznaniem, że wyniki kursu, jak i w latach poprzednich są całkiem zadowalniające, oraz, iż wskutek zamknięcia ostatniego kursu przybyło do dyspozycyi nowych 23 kandydatów na dozorców drenarskich, tak, iż obecnie pozostaje w służbie krajowej razem 89 dozorców, z których 28 jest ukwalifikowanych wogóle do robót melioracyjnych, zaś 61 wyłącznie do robót drenarskich. Ponieważ zdarzają się wypadki, iż dozorcy z powodu szczupłych poborów opuszczają służbę krajową, przenosząc się na lepsze stanowiska do innych urzędów lub do osób prywatnych, Komisya wyraża zdanie, iż Wydział krajowy winien obmyśleć odpowiednie polepszenie ich bytu celem utrzymania ich w służbie.

Zestawienie kosztów utrzymania kursu wykazuje nieznaczne a usprawiedliwione przekroczenie o 388 K 77 gr. (na jeden rok szkolny preliminowano 11.000 K), spowodowane potrzebą sprawienia nowych a naprawą starych sprzętów szkolnych.

Potrzebę urządzenia czwartego kursu motywuje Wydział krajowy spodziewanym większym ruchem w zakresie melioracyi, tak z powodu podwyższenia dotacyi na drenowanie gruntów włościańskich, jakoteż z powodu utworzyć się mającego funduszu na bezprocentowe pożyczki melioracyjne.

Komisya gospodarstwa krajowego podzielając to zdanie Wydziału krajowego i uznając za uzasadnione wstawienie do preliminarza funduszu krajowego na r. 1906 na cel urządzenia kursu $^1/_4$ części kosztów w kwocie 3.667 koron z całego na 4 miesiące w kwocie 11.000 koron preliminowanego zapotrzebowania (gdyż kurs trwać będzie w r. 1906 przez jeden miesiąc grudzień), wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. czerwca 1905 L. 23.746 o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1906 czwartego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25 stypendystów.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 3681/05. We Lwowie, dnia 22. października 1905.

Nieg. 528

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Gniewosza L. s. 2502/05 w sprawie zbadania stosunków urzędników Rad powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Wyż wymienionym wnioskiem poruszoną została rzecz ważna, która dotychczas zajmowała nie wiele uwagę ogółu w Galicyi mimo, iż już kilkakroć wnioski różne posłów i treść przemówień w Sejmie powinny były pouczyć nietylko o znaczeniu ilości i zakresie działania urzędników w Radach powiatowych lecz w większej mierze o wpływie, który urzędników tych uzdolnienie i możność dobrego spełniania obowiązków na stosunki w kraju wywierać musi. Nawet wieloletnie prace posła Sękowskiego próżno walczyły z obojętnością. Zapominano zupełnie sprawy, że nie tylko byt licznych rodzin, lecz dobro wszystkich warstw zawodowych i społecznych w poważnej mierze zależy od ekonomicznych i moralnych węzłów łączących urzędników z ich władzą przełożoną i z całą ludnością.

Ogromny przewrot spowodowany samorządem i szkołą, przyspieszony silniejszą walką o byt, wymogami wydatniejszej pracy ekonomicznej jak niemniej coraz łatwiejszą stycznością z zachodem, zmienił zupełnie sposób urzędowania autonomicznych władz powiatowych, gdyż rozszerzony po części zakres działania, mniejsza możność wybranych członków zupełnego oddania się urzędowi, trudniejsze wielu czynności załatwienie przy nierównomiernem podniesieniu poziomu oświaty, przesunęły wykonywanie urzędowych czynności z rąk członków Rad powiatowych wybranych i niepłatnych do rąk urzędników mianowanych, płatnych mających wypełniać pewne określone urzędowe funkcye nie tylko przez czas jednego okresu wyborczego. Tem samem z pewnością ciągłość i jednolitość pracy może być większą, lecz równości w spełnianiu agend więcej groźnem staje się niebezpieczeństwo, iż w tej równości, ciągłości i jednolitości urzędowania znachodzące się zło, choćby małe i początkowo nieznaczne, rozrastać się będzie łatwo, zwiększać i czynić szkody dotkliwe, gdy dobrego, celowego, jedną myślą kraj cały obejmującą ożywionego kierownictwa i nadzoru nie ma Niebezpieczeństwu temu w bardzo znacznej mierze a niekiedy zupełnie zapobiega pełne wykształcenie teoretyczne i praktyczne urzędnika w połączeniu ze świadomością

o zabezpieczeniu utrzymania materyalnego dla siebie i rodziny a nie w mniejszej mierze w połączeniu z pewnością, że dobrem spełnianiem poruczonych czynności ożywionem myślą szerszą zdobytem być może większe pole pracy, lepszy byt materyalny i stanowisko wybitniejsze. Znaczenia kierownictwa i kontroli nie będących z wnioskiem p. Gniewosza w bezpośrednim związku omawiać tu nie miejsce.

Tem kilku słowy określając poważne znaczenie urzędników w autonomicznym powiatowym zarządzie, stwierdza Komisya administracyjna, że dotychczas nie starano się poznać, jakimi są urzędnicy po powiatach, czy mogą należycie pracować, czy zasoby intelektualne i materyalne dopuszczają działalność dobrą, nieszkodliwą W powody tego przepomnienia nie wchodząc, wyraża Komisya przekonanie, że przy różności stosunków po powiatach tylko bardzo szczegółowe i ścisłe badania odkrywające zupełną prawdę mogą pouczyć o istotnym stanie. Komisya sądzi, że badanie takie, jeśli wykonanem nie jest ściśle i szczegółowo z całem przeświadczeniem o konieczności bezwzględnej prawdy i dokładności, może odtworzyć obraz fałszywy uniemożliwiający dostrzeżenie błędów, które poprawić obowiązkiem jest Sejmu. Komisya administracyjna przypuszcza, iż Wydział krajowy może nie ograniczać się na pytaniach we wniosku omawianym sformułowanych, lecz że uzna potrzebę rozszerzenia dochodzeń na dalsze szczegóły dla lepszego oświecenia rzeczywistego położenia

Częstemi są skargi, iż zarząd powiatów kosztuje dużo, że płace urzędników obciążają bardzo budżeta. Równocześnie podnoszonemi są żałoby, iż w jednych powiatach zabezpieczono emerytury, w innych nic nie zrobiono, iż często przyjęto zobowiązania w żadnym nie stojące stosunku do siły podatkowej, dochodów lub zebranych funduszów. Waryanty skarg przeróżne słyszeć i czytać można. Rozbieżność tych krytyk prowadzi nieubłaganie myśl na pole finansowego położenia Rad powiatowych i ich gospodarzenia groszem publicznym.

Dokładnem zbadaniem zobowiązań powiatów wobec urzędników, po części prawdziwy stan wyświeconym będzie, gdy się szczególnie ściśle pozna progresyę zobowiązań tak stałych i głównych jak czasowych i dodatkowych. Komisya administracyjna nie uważa się za uprawnioną rozstrząsać dziś zagadnienie finansowej gospodarki powiatów, przysługujących praw i pożądanej zmiany tych uprawnień. Z całego kompleksu spraw odnoszących się do poprawy stwierdzonych licznych niewłaściwości w działaniach Rad powiatowych omawianie jednej tylko rzeczy byłoby obecnie bezcelowem, gdy wniosek p. Gniewosza zmierza do uzyskania autentycznych szczegółów o jednej części zarządu, które znać muszą kreślący projekta ustaw poprawiających działalność urzędów autonomicznych w Galicyi.

Wydział krajowy przystąpi niewątpliwie do jak najszybszego spełnienia woli Sejmu, jeśli otrzyma polecenie zebrania dat określonych wnioskiem p. Gniewosza. Komisya administracyjna ma przekonanie, że Wydział krajowy stawiane przeszkody czy spotykane trudności zwalczyć potrafi, a gdzie potrzeba będzie, zbadaniem stosunków na miejscu przez delegowanego urzędnika swego uzupełni gromadzone wiadomości jak najdokładniej.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu jak najdokładniejsze zbadanie stosunków dotyczących urzędników stale lub czasowo zajętych w Radach powiatowych. Mianowicie należy zbadać:

A) dla każdego powiatu w okresie 1895—1905.

1. Roczny wydatek na płace włącznie z dodatkami szczegółowo określonymi.

2. Roczny wydatek na zabezpieczenia emerytalne.
3. Stan funduszu emerytalnego i jego wzrost od chwili powstania.
4. Ile lat służby uprawnia do poboru pełnej emerytury. Pobory wdów i sierót.
5. Stan personalu urzędniczego i zaszłe zmiany (powody zmian).

B) dla każdego urzędnika:

1. Tytuł urzędowy.
2. Wiek, czy żonaty, ile dzieci i w jakim wieku.
3. Kwalifikacya, odbyte stydya i curriculum vitae.
4. Ile lat służby prowizorycznej i stałej.
5. Płaca i dodatki szczegółowo wymienione w latach 1895 – 1905.

Wynik badań zestawiony z cyframi budżetów powiatowych przedłożonym będzie Wysokiemu Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi sejmowych. W razie niemożności uzyskania odpowiedzi na niektóre pytania, wyjaśni Wydział krajowy dokładnie powody-

Przewodniczący.
Jan Szeptycki

Sprawozdawca:
Gniewosz.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Ls. 4.232/05.

Aleg. 529

Wniosek.

Ogromny niedostatek cierpią nauczyciele ludowi po miastach — lecz w smutniejszych o wiele stosunkach znajdują się nauczyciele ludowi po wsiach i miasteczkach. Płaca nauczycieli po wsiach i miasteczkach wynosi ledwie 500 K., 600 K, 800 K. rocznie — dziennie więc ledwie po kilkadziesiąt centów, z których mają utrzymywać nieraz liczną rodzinę, zapłacić opał, służącą i t. p. Na teraźniejszy czas jest to płaca bardzo mała — i wskutek tego położenie ich jest nieraz bardzo rozpaczliwe.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoka Izba raczy nauczycielom powiatu brodzkiego przyznać za rok 1905 dodatek drożyźniany w wysokości co najmniej 25% pobieranej płacy.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Teodozy Effinowicz *w. r.*

Oleśnicki, Bohaczewski, Mazikiewicz, Staruch, Barabasz, Huryk, Potoczek, Stapiński Kramarczyk, Szwed, Korol, Glidziuk, Ochrymowicz, Szponder.

Ls. 4.231/05.

Aleg. 530

Wniosek

posła Skołyszewskiego i tow.

Wysoki Sejmie!

Groza wylewów, jakie prawie corocznie kraj pustoszą, olbrzymie sumy strat, jakie z tego powodu własność rolna ponosi, niepewność życia i mienia ludności nad dolinami rzek zamieszkałej, były powodami, że sprawa regulacyi rzek w Galicyi była od szeregu lat pierwszorzędnym całego kraju żądaniem i postulatem.

Przeprowadzenie przed kilku laty ustawy o budowie dróg wodnych, doprowadziło i tę sprawę — po części — do pomyślnego rozwiązania, uznano bowiem potrzebę regulacyi rzek jako integralne, nieodzowne uzupełnienie pierwszej budowy. Po części, a nie całkowicie rozwiązano pomyślnie daną sprawę, według zdania wnioskodawców dlatego, ponieważ nie wciągnięto sprawy zalesienia stoków górskich i źródlisk rzek, bez której to pracy o celowej regulacyi rzek mowy być nie może. Powszechnie znaną rzeczą jest fakt, że z powierzchni zadrzewionej ilość opadów atmosferycznych w jednostce czasu dochodzi do koryta potoku lub rzeki daleko mniejsza jak z powierzchni pozbawionej wegetacyi leśnej. Przez to ilość wody dochodząca do rzeki rozdziela się na czas stosunkowo daleko dłuższy, ta ilość wody dochodzi do koryta rzeki w stosunkowo biorąc daleko mniejszej ilości, przez co i niebezpieczeństwo powodzi jest daleko mniejszem.

Woda spływająca ze stoków górskich pozbawionych lasu, zabiera ze sobą część gleby i podglebia, porywa kamienie a często zależnie od bystrości stoku i całe głazy kamienne — tworzy miejscami dzikie potoki, a przynosząc ze sobą ogromną ilość piasku, żwiru i kamieni, podwyższa poziom koryta rzeki, czyni takowe mniej pojemne, przez co naturalnie wzmaga niebezpieczeństwo wylewu.

Brak zalesienia stoków górskich wpływa także ujemnie na równomierność przepływu wody w rzekach górskich, a tem samem czyni wyzyskanie siły wody dla celów przemysłowych mniej możliwem.

Niezalesione stoki górskie to ubytek kilkudziesięciu mil kwadratowych ziemi na rzecz produkcyi leśnej.

Ustawa o regulacyi rzek kanałowych z dnia 18. września 1901 r. Dz. u. kr. 103 sprawy tej nie porusza. Patent cesarski (ustawa lasowa) z dnia 3. grudnia 1852 r. Dz. u. p. Nr. 250 nie zapobiegł wyniszczeniu lasów na stokach górskich i nie doprowadzi, chociażby był energicznej jak do dziś dnia wykonywanym, do ich zalesienia.

Tak samo i ustawy o zabudowanie dzikich potoków i o zalesieniu ochronnem złego nie usunęły i nie mogą usunąć.

Ponieważ zaś sprawa jest zbyt ważną, na uwagę zasługującą, podpisani czują się obowiązani do postawienia następującego wniosku:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zebranie dat statystycznych i poczynienie studyów odnoszących się do zalesienia stoków górskich i źródlisk rzek, ewentualnie do zmiany obecnie obowiązującej ustawy lasowej w kierunku przymusowego zalesienia i ograniczenia sposobu gospodarki i kontroli tejże gospodarki leśnej na stokach górskich. O wyniku swych badań złoży Wydział krajowy sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej.

We Lwowie, dnia 9. września 1905.

Wnioskodawca:
Skołyszewski w. r.

Vayhinger, Łazarski, Witosławski, Jabłoński, Pastor, Maiss, Wiśniewski, Rotter, Maryewski, Kolischer, Huza, Buynowski, Szwed, F. Włodek, Żardecki, Stojałowski, Szajer, Wesoliński, Wilczkiewicz, Kramarczyk, Merunowicz, Potoczek, Laskowski.

L. W. 98.942/905.

We Lwowie, dnia 2. listopada 1905.

Alleg. 331

Sprawozdanie

Wydziału krajowego jako komisyi o petycyi gminy miasta Żywca w sprawie przekształcenia 6-klasowej szkoły żeńskiej na wydziałową.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 19. października b. r. przekazał Wysoki Sejm petycyę gminy miasta Żywca o przekształcenie istniejącej tam 6-klasowej szkoły żeńskiej na szkołę wydziałową — Wydziałowi krajowemu, jako komisyi, z poleceniem przedłożenia sprawozdania jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej.

Wskutek tej uchwały przedkłada Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

W mieście Żywcu istnieją dwie szkoły ludowe pospolite, a to sześcioklasowa męska i sześcioklasowa żeńska. Na płacę nauczycieli, a względnie nauczycielek w tych szkołach uiszcza gmina do funduszu szkolnego krajowego prestacyę w rocznej kwocie 10.215 K.

Ponieważ w mieście tem nie ma żadnego wyższego zakładu naukowego żeńskiego, zmuszeni są mieszkańcy, pragnący córkom swoim dać wyższe wykształcenie, posyłać je do pobliskich niemieckich zakładów naukowych w Bielsku lub Cieszynie, jeżeli nie chcą wyrzec się zupełnie dalszego kształcenia swych dzieci. Ta okoliczność skłoniła Radę gminną już w r. 1903 do powzięcia uchwały, aby u władz kompetentnych czynić starania o przekształcenie 6-klasowej szkoły żeńskiej na 3-klasową wydziałową.

Podania wnoszone w tym celu przez gminę tak do Rady szkolnej krajowej, jak i do Wydziału krajowego nie mogły odnieść skutku z powodu przeszkód tkwiących w ustawie. Gmina prosiła bowiem o przyjęcie na fundusz szkolny krajowy zwiększonych skutkiem zamierzonego przekształcenia tej szkoły kosztów utrzymania nauczycieli w rocznej kwocie 5.800 k. Gdy zaś Żywiec nie należy do rzędu miast, w których koszta założenia i utrzymania szkół wydziałowych pokrywane być mają w sposób określony w ustawie z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr. — i musi w myśl końcowego ustępu art. 7 ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr. zapewnić w inny sposób fundusze potrzebne dla trwałego pokrycia kosztów utrzymania szkoły wydziałowej, nie miał Wydział krajowy kompetencyi

do przyjęcia zwiększonych kosztów utrzymania tej szkoły na fundusz krajowy i musiał rzecz tę pozostawić decyzyi Wys. Sejmu.

Z tego powodu wniosła gmina miasta Żywca petycyę do W. Sejmu o przyjęcie na fundusz szkolny krajowy części kosztów utrzymania szkoły wydziałowej, niepokrytych jej własnemi świadczeniami.

Co zaś do samej kwoty tych kosztów rzecz przedstawia się, jak następuje:

Gmina prosiła pierwotnie o przyjęcie na fundusz szkolny krajowy całej zwyżki wydatków na płace nauczycielskie, wynoszącej, jak wyżej wspomniano, 5800 k. rocznie. Wydział krajowy, zbadawszy w r. 1905 stan majątkowy gminy, przyszedł do przekonania, że może ona bez znaczniejszego uszczerbku dla innych swych potrzeb przyczyniać się do pokrycia tych zwiększonych kosztów corocznym datkiem w kwocie 2500 k. Oświadczył przeto gminie, że petycyę jej o przekształcenie szkoły 6-klasowej żeńskiej na wydziałową gotów jest poprzeć wobec W. Sejmu pod warunkiem, jeżeli gmina prawomocną uchwałą zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową zobowiąże się oprócz dotychczasowych prestacyj na płace nauczycieli swych szkół uiszczać corocznie do funduszu szkolnego krajowego jeszcze corocznie kwotę 2500 K.

Gmina m. Żywca uczyniła w zupełności zadość temu warunkowi. Uchwałą Rady gminnej z 15. września 1905, zatwierdzoną przez Wydział powiatowy 28. września 1905 l. 2115, zobowiązała się gmina na częściowe pokrycie zwiększonego wydatku na płace nauczycielskie zorganizować się mającej w Żywcu trzyklasowej szkoły wydziałowej żeńskiej uiszczać gotówką corocznie 1340 K. oprócz dotychczasowej prestacyi, a zarazem zrzekła się prawa prezentowania nauczycieli, z którego to tytułu opłacaną dotychczas prestacyę w rocznej kwocie 1160 K. uiszczać będzie nadal na uzupełnienie prestacyi 1340 K. do wysokości zażądanej przez Wydział krajowy kwoty 2500 K. W ten sposób opłacać będzie gmina m. Żywca w razie przekształcenia 6 kl. szkoły żeńskiej na 3-klasową wydziałową zamiast dotychczasowej prestacyi na płace nauczycielskie swych szkół w kwocie 10.215 K. kwotę 11.555 K. rocznie. Nadmienić nadto należy, że c. k. Rada szkolna krajowa uważa ze swej strony utworzenie 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Żywcu za potrzebne i pożądane i że oświadczyła się za przychylnem załatwieniem petycyi w tym względzie do W. Sejmu wniesionej.

Wobec tego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sześcioklasowa szkoła pospolita żeńska w Żywcu zostanie przekształconą na 3-klasową szkołę wydziałową żeńską, a zwiększone skutkiem tego przekształcenia wydatki na płace nauczycielskie zostaną przyjęte na fundusz szkolny krajowy, o ile nie znajdą pokrycia w prestacyi rocznej 11.555 K. uiszczać się mającej przez gminę m. Żywca na płace nauczycielskie istniejących w tem mieście szkół ludowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***S. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Józef Wereszczyński** w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie, pl. Bernardyński l. 7.

LW. 3.516/1905. We Lwowie 27. października 1905.

Aleg. 532

Sprawozdanie

Komisyi solnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

W ubiegłym roku administracyjnym 1904 rozwijała się organizacya sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego dalej pomyślnie we wszystkich kierunkach. Wszystkich produktów solnych, jakich obecnie dostarczać mogą rządowe saliny w naszym kraju — mianowicie soli warzonki, kamiennej, bydlęcej i kainitu, sprzedał Wydział krajowy w ogóle 771.473 ctr. metr. wartości 11,982.545 koron, w 3.414 miejscach sprzedaży podlegających kontroli krajowego Zarządu sprzedaży soli.

Rok przedtem rozporządzał krajowy Zarząd sprzedaży soli tylko 2.245 filiami, zaopatrzonemi w tablice z godłem krajowem, z wypisaną na nich ceną topki, których to filii właściciele złożyli pisemne zobowiązanie, że sól w oznaczonej cenie sprzedawać będą. Wzrost ilości takich miejsc sprzedaży, podległych kontroli, w jednym roku o 1.169, należy poczytywać w każdym razie za objaw, świadczący o znakomitem rozszerzaniu się w kraju organizacyi sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego.

Aleg. W załączeniu */. podajemy tabelaryczny wykaz stopniowego rozwoju tej organizacyi z roku na rok — począwszy od r. 1893, kiedy zaprowadzony został krajowy zarząd sprzedaży soli. Wykazu tego dostarczyła Komisyi solnej buchalterya funduszu solnego. Można z niego powziąć wyobrażenie, jak wzrasta ustawicznie ilość sprzedawanych corocznie w zarządzie Wydziału krajowego artykułów solnych, jakoteż sumy zapłaconych za to do kas monopolu solnego należytości. I tak np. gdy w r. 1894 — pierwszym pełnym roku rachunkowym krajowego zarządu sprzedaży soli sprzedano jej za 4,104.792 K, w roku zaś 1904 za 11,982.545 K. Za cały czas istnienia krajowego zarządu sprzedaży soli sprzedał on rozmaitych artykułów solnych w ogólności za 100,004 837 K.

Znamiennym jest wzrost sprzedaży soli kamiennej, bydlęcej i kainitu. Sprzedaż tych artykułów pod zarządem Wydziału krajowego zorganizowaną została dopiero przed ośmiu laty. A jak się rozwinęła, świadczy porównanie sprzedanych ilości tych trzech artykułów solnych w latach 1897 i 1904. Mianowicie sprzedano:

	w roku 1897	1904
	metrycznych centnarów	
soli kamiennej	974	136.101
soli bydlęcej	4.353	44.003
kainitu	3.140	94.221

Walka z konkurencyą prywatnych handlarzy soli, która w pierwszych czasach istnienia krajowej organizacyi sprzedaży soli mocno dawała się we znaki, ustępuje stanowczo w obec zorganizowanej i kontrolowanej przez Wydział krajowy sprzedaży soli. Lecz i teraz jeszcze pomimo kapitulacyi na całej linii, natychmiast pod-

nosi głowę prywatna spekulacya, skoro tylko dopatrzy gdzieś w organizacyi kontrolowanej słabą stronę. Sprawozdanie Wydziału krajowego podnosi mianowicie jeden taki objaw, istotnie zasługujący na uwagę. Jest to podrywanie krajowej organizacyi sprzedaży soli przez dowóz nie podlegającej kontroli Wydziału krajowego soli bukowińskiej z Kaczyki. Produkcyę saliny w Kaczyce podniesiono bowiem w ostatnich latach po nad ilość, jaką spotrzebowuje miejscowa konsumcya na Bukowinie. Ową zaś nadwyżkę niepotrzebnej dla tego kraju soli z Kaczyki nabywają chętnie spekulanci prywatni z Galicyi, którym ciąży przymus stosowania się do warunków organizacyi krajowej i sprzedawania soli po cenie, przez Zarząd ustanowionej — na to, ażeby w składach galicyjskich paraliżować kontrolę przez dostarczanie do tychże składów soli także bukowińskiej, która kontroli nie podlega, i mieszać ją z solą kontrolowaną.

W sprawie tej wnosił Wydział krajowy kilkakrotne przedstawienia do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z prośbą o uregulowanie produkcyi soli w żupach wschodnio-galicyjskich i w Kaczyce zgodnie z interesem ludności obu krajów koronnych. W szczególności na żądanie c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu, wyrażone w piśmie z 25. listopada 1904 l. 5.686/pr. wyjaśnił Wydział krajowy w odpowiedzi z 22. marca b. r. l. 117 874 dokładnie sposób, jak należałoby uregulować produkcyę w salinach w Dolinie, Kałuszu, Lacku, Kosowie i Kaczyce, ażeby przeciąć dowóz soli bukowińskiej do Galicyi, który szkodzi krajowej organizacyi sprzedaży soli, bez żadnego pożytku dla c. k. Skarbu.

Komisya solna zgadza się z Wydziałem krajowym, iż przeniesienie produkcyi soli bydlęcej z Kałusza, gdzie urządzenia do wyrobu tej soli spłonęły, do Kosowa jest wskazanem.

Dotąd nie powziął c. k. Rząd postanowienia w tej mierze, i dlatego przedkłada Komisya solna Wysokiemu Sejmowi wniosek do uchwały odpowiedniej w tejże sprawie.

W przeszłorocznej sesyi sejmowej uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę, domagającą się od c. k. Rządu, ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu odpowiedni kontygent soli kamiennej, aby mu umożliwić przeprowadzenie takiej samej organizacyi kontrolowanej sprzedaży soli w handlu drobiazgowym w zachodnich powiatach kraju, które używają soli kamiennej, jaka istnieje w powiatach, dla których przeznaczoną jest sól warzonka. C. k. krajowa Dyrekcya skarbu odpowiedziała na to w powołanem powyżej piśmie z 25. listopada 1904, że nabywanie soli kamiennej nie jest dla Wydziału krajowego bynajmniej ograniczone kontygentem, bo zależy tylko od wysokości złożonej kaucyi. Jest to wyjaśnienie cenne Na tej podstawie wdrożył też Wydział krajowy układy, mające na celu stałą organizacyę handlu solą w okręgu konsumcyjnym salin w Bochni i Wieliczce, i jest uzasadniona nadzieja, iż te rokowania do pomyślnego doprowadzone zostaną wyniku.

Krajowy zarząd sprzedaży soli spotrzebowuje corocznie papieru do opakowywania soli w wartości około 150.000 K. Dotychczas musiano jednak używać do tego papieru wyrabianego w obcych fabrykach. I dlatego Wysoki Sejm niejednokrotnie uczuwał się spowodowanym domagać się, ażeby postarano się o papier do pakowania soli wyrobu krajowego. Wydział krajowy zaznacza w swojem sprawozdaniu, iż w sprawie pozyskania papieru krajowego wyrobu do pakowania soli prowadzi pertraktacye, i sądzi, iż w najbliższem sprawozdaniu będzie już mógł zawiadomić Wysoki Sejm, iż sól owija się w papier krajowego wyrobu.

Wspomniano już powyżej o znakomitem podnoszeniu się konsumcyi soli bydlęcej. Gdy w roku 1903 zdołał Wydział krajowy sprzedać tylko 13.685 ctr. m. soli bydlęcej, sprzedał jej w roku zeszłym 44 003 ctr. m. więcej przeto o 300 wagonów przeszło niż w roku poprzednim, pomimo iż — jak wiadomo, c. k. Rząd rozdał w r. 1904 pomiędzy hodowców bydła bezpłatnie z powodu braku paszy posuchą zniszczonej około 600 wagonów soli dla bydła! Jest to objaw pomyślny także z ogólnego stanowiska gospodarstwa krajowego, gdyż świadczy o postępie w hodowli bydła, a zwiększeniu się staranności hodowców o dobry stan bydła.

W sprawie kainitu powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 uchwałę, wzywającą c. k. Rząd, ażeby w interesie rolnictwa krajowego eksploatacyę kainitu powiększył i zaprowadził produkcyę skoncentrowanych soli potasowych w Kałuszu. Wydziałowi krajowemu polecono zaś, ażeby w razie, gdyby c. k. Rząd

nie był skłonnym do powiększenia eksploatacyi kainitu i zaprowadzenia produkcyi skoncentrowanych soli potasowych w Kałuszu, nawiązał rokowania z c. k. Rządem, celem objęcia w drodze dzierżawy salin kałuskich i zaprowadzenia tam odpowiednio do potrzeb kraju zastosowanej produkcyi soli potasowych.

Uchwałą z 3. listopada r. z. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył układy z c. k. Rządem o oddanie kopalń i warzelni galicyjskich w zarząd albo też w dzierżawę kraju z ustanowieniem warunków, które nie uszczuplałyby dochodów Skarbu państwa z tychże kopalń i warzelń, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego.

W drugiej uchwale, tejże samej sprawy dotyczącej, wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby sprawę oddania w zarząd lub dzierżawę krajowi kopalń i warzelni solnych w Galicyi jak najprzychylniej traktował.

W wykonaniu powyższych poleceń zwrócił się Wydział krajowy do JE. P. Ministra skarbu pismem z 21. marca b. r. l. 110.434 i przedstawiwszy korzyści, jakie z powierzenia krajowi salin wyniknęłyby dla ludności i dla kraju, bez szkody dla c. k. Skarbu, prosił o wydanie odpowiedniego upoważnienia krajowej Dyrekcyi Skarbu, któreby umożliwiło Wydziałowi krajowemu otrzymanie dat, niezbędnych do wypracowania szczegółowego i dokładnego wniosku w tejże sprawie.

Odpowiedź na powyższe pismo Wydziału krajowego nadeszła już po zamknięciu sprawozdania krajowego Zarządu sprzedaży soli, przygotowanego dla Wysokiego Sejmu.

Jest ona odmowną. Oświadcza w niej c. k. Ministerstwo Skarbu iż nie zamierza wcale ograniczać zarządu państwowego przy salinach. Owszem dąży administracya monopolu do tego, aby także saliny morskie, utrzymywane dotąd w ruchu przez prywatne osoby, objąć w zarząd państwowy.

Fakt przytoczony w sprawozdaniu sejmowem jako precedens co do saliny i kopalni kainitu w Kałuszu, że w roku 1869 były już te zakłady wydzierżawione prywatnemu przedsiębiorstwu, a następnie w roku 1883 ponownie c. k. Rząd szukał dzierżawcy na tę salinę, objaśnia c. k. Ministerstwo Skarbu tem, iż Skarb zobowiązał się kontraktem dostarczać prywatnemu konsorcyum soli potasowej z kopalni kałuskiej, którego to obowiązku trudno mu było dopełnić.

Komisya solna mniema, że takie oświadczenie c. k. Rządu bynajmniej nie osłabia rzeczowych powodów, które skłoniły Wysoki Sejm do powzięcia uchwał z 3. i 4. listopada r. z., domagających się oddania salin galicyjskich w zarząd albo w dzierżawę kraju, przy równoczesnem zapewnieniu dochodów dotychczasowych z tytułu monopolu solnego c. k. Skarbowi państwa.

Kraj ma bowiem prawo wymagać, ażeby olbrzymie bogactwo przyrody naszego kraju, jakie posiadamy w zakładach soli i pokrewnych kopalin, dotychczas bardzo niedostatecznie zbadane i ocenione, było eksploatowanem nietylko o tyle, o ile wymaga zaspokojenie zwykłej potrzeby przepisanych w biurach c. k. Ministerstwa dla każdej saliny okręgów konsumcyjnych, ale w całej pełni i wszechstronnie, odpowiednio do postępów nowożytnej techniki jakoteż zasad ruchu przemysłowego i komercyalnego.

Kraj ma prawo wymagać także, ażeby ludność miejscowa miała zapewnioną możność jaknajrozleglejszych pożytków gospodarczych z tego naturalnego bogactwa kraju.

Kraj ma wreszcie prawo wymagać, ażeby i skarb krajowy, o ile to okaże się dopuszczalnem bez uszczerbku praw i dochodów zastrzeżonych dla państwa z tytułu monopolu — miał z obrotu handlowego produktami solnemi zapewnioną korzyść jak największą.

Obrót handlowy solą galicyjską możnaby bowiem rozwinąć znakomicie przez dostarczanie czystej, dobrze opakowanej soli warzonki z naszych salin do przyległych ziem polskich i do Rosyi, gdzie ona skutecznie mogłaby konkurować ze solą stołową niemiecką i angielską, opanowującą tamtejszy targ. Otwarcie tak rozległego pola zbytu musiałoby spowodować bardzo znaczne spotęgowanie produkcyi salin galicyjskich, co znów przyczyniłoby się do zwiększenia zarobków licznego zastępu tutejszokrajowych robotników, rzemieślników, techników i kupców rozmaitych.

Że to jest możliwem do przeprowadzenia bez naruszenia monopolu, dowodzi przykład Węgier, gdzie właśnie w najnowszych czasach zorganizowany został eksport soli do przyległych krajów na Wschodzie, z korzyścią dla Węgier.

Także i kwestya rozwoju kopalni kainitu i soli potasowych w Kałuszu przybrałaby zupełnie inny obrót, gdyby przeszła w zawiadowstwo Wydziału krajowego, który nie szczędziłby zapewne nawet znaczniejszych wydatków w tym celu, ażeby pokłady tamtejsze dotąd należycie nie zbadane, zbadać dokładnie, i odpowiednio urządzić ich eksploatacyę.

Żądanie Sejmu, ażeby eksploatacya pokładów i źródlisk solnych znajdowała się w ręku kraju, odpowiada ściśle duchowi i literze statutu krajowego, który sprawy kultury krajowej zalicza do spraw krajowych. Oddzielenie zaś od eksploatacyi pokładów i źródlisk solnych, interesu pieniężnego c. k. Skarbu państwa z tytułu monopolu, jest tylko kwestyą rachunku — kwestyą obliczenia się c. k. Skarbu z Wydziałem krajowym, co może być snadno unormowanem z jak najdokładniejszem warowaniem interesów fiskusa — w podobny sposób mniej więcej, jak się c. k. Skarb monopolowy rachował z firmą Margules i sp. albo z „Anglobankiem“, gdy saliny kałuskie były im wydzierżawione, i jak się oblicza z włościanami istryjskimi, którzy dotąd trzymają w swem ręku produkcyę soli morskiej jako prywatne swoje prawo dziedziczne. I chociaż administracya monopolu solnego dąży do tego, ażeby tym rodzinom saliny morskie odebrać i objąć je w zarząd państwowy, to jednak istniejący dotychczas stan faktyczny utrzymywania ruchu w salinach morskich przez przedsiębiorstwa prywatne dowodzi w sposób, nie dający się niczem zanegować, iż prowadzenie ruchu salin przez organa rządowe nie łączy się zasadniczo z istotą monopolu, lecz może być prowadzonem przez kogokolwiek innego, byle tylko monopol nie ponosił na tem straty rachunkowej.

Przecież funkcya sprzedaży soli w salinach galicyjskich była dawniej wykonywana przez tak zwane „c. k. urzędy sprzedaży soli“, i ze stanowiska biurokratycznego długo broniono nietykalności tych urzędów, jako związanych z monopolem. Tymczasem, wskutek objęcia sprzedaży soli przez Wydział krajowy stały się salinarne c. k. urzędy sprzedaży soli w przeważnej części żup galicyjskich zbytecznemi — z pewnością bez szkody dla powagi c. k. władz rządowych i interesów monopolu!

Nie może to być także tłómaczonem jako rodzaj wotum nieufności dla c. k. państwowego zarządu monopolu solnego, gdy kraj nasz domaga się, ażeby znajdujące się we wnętrzu naszej ziemi rodzinnej bogactwa solne były administrowane nie tylko jednostronnie z punktu widzenia fiskalnego, ale ażeby przy ich eksploatacyi — bez naruszenia interesów fiskusa, do możliwej miary starano się wszechstronnie i w pełnej mierze zużytkować je dla dobra kraju, dla dobra miejscowej ludności. Co się należy c. k. Skarbowi państwa z tytułu monopolu, kraj chętnie zapłaci — ale niechaj mu wolno będzie tak eksploatować pokłady i źródliska solne, ażeby nie marnowały się te możliwe uboczne pożytki rozmaite, które ze stanowiska interesów monopolu są obojętnemi. Stojąc bezwzględnie na stanowisku interesów fiskalnych, zarząd monopolu solnego odmawia np. wkładów w rozwój kopalni soli potasowych w Kałuszu — z których austryackie rolnictwo mogłoby mieć może własny Stassfurt; odmawia kredytów na urządzenia, które służyćby mogły do produkcyi skoncentrowanych soli potasowych, bez czego nie może być mowy o konkurencyi tutejszych soli nawozowych z pruskim towarem; odmawia urządzenia kąpieli solankowych w salinach, gdy w przeciwnym razie moglibyśmy mieć w Galicyi może nie jeden, ale i więcej podobnych zakładów, jakie ma np. Górna Austrya w Ischl; odmawia wkładów na urządzenia, któreby umożliwiły produkcyę kainitu przysposobionego do celów leczniczych i t. d. Przedewszystkiem zaś zarząd monopolu nie chciałby i nie mógłby zajmować się organizacyą kupiecką eksportu soli z salin galicyjskich do krajów przyległych, co wymagałoby również znacznych wkładów na rozszerzenie salin, na prowizye, koszta organizacyi, cła, transportów i inne czysto komercyalne czynności. A właśnie owe uboczne możliwe pożytki, nie leżące w granicach interesu monopolu, stanowić mogłyby obfite źródło korzyści ekonomicznych dla kraju i dla miejscowej ludności. Do dziś leżą te pola odłogiem, skoro eksploatacya źródlisk i pokładów solnych uwzględnia wyłącznie tylko interes rachunkowy fiskusa i nic więcej.

Sejmowi krajowemu nie może być obojętnem takie marnowanie bogactw przyrody kraju, i jeżeli w reskrypcie c. k. Ministerstwa skarbu z 12. lipca 1905 l. 22.499 powiedziano, iż administracya monopolu solnego teraz „nie ma zamiaru“ ograniczać zarządu państwowego przy salinach — sądzi Komisya solna, iż Repre-

zentacya kraju musi znów obstawać przy żądaniu, aby te zamiary uległy zmianie — a to mianowicie w takim kierunku, iżby bez najmniejszego naruszenia interesów c. k. Skarbu, o ile się to da zrobić, uwzględnione były także interesa kraju. Gołosłowna odmowa nawet badań, nie jest załatwieniem podobnej doniosłości żądania.

W myśl żądań, jakie corocznie są stawiane w Sejmie, proponuje Komisya solna i w tym roku ponowienie rezolucyj do c. k. Rządu o zniżenie cen soli w ogóle albo przynajmniej o dalszą zniżkę soli dla bydła, tudzież o ulgi jak najdalej idące hodowcom bydła w korzystaniu ze źródlisk surowicy solnej, gdzie one istnieją.

W końcu poczuwa się Komisya solna do obowiązku zaznaczyć, iż podziela wdzięczność wyrażoną w sprawozdaniu Wydziału krajowego c. k. Ministerstwu skarbu, za zarządzenie, wydane w celu poparcia jego intencyj w wykonywaniu kontroli nad sprzedawcami soli — ażeby organa c. k. straży skarbowej przy sposobności innych czynności służbowych, kontrolowały także sprzedających sól, zdając sprawę Wydziałowi krajowemu o wyniku za pośrednictwem przełożonej Dyrekcyi okręgu skarbowego.

Komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządom LW. kr. 64.808/905.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ponownie wdrożył z c. k. Rządem układy, zmierzające do objęcia galicyjskich salin przez Wydział krajowy w zarząd albo w dzierżawę, z ustanowieniem takich warunków, któreby ani nie uszczuplały dochodów Skarbu państwa z kopalń i warzelń, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego.

3. Niezależnie od badań i rokowań w sprawie objęcia wszystkich salin w zarząd, albo w dzierżawę kraju, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by nie ustawał w staraniach o bezzwłoczne powiększenie eksploatacyi kopalń soli potasowych w Kałuszu, i o zaprowadzenie tam produkcyi skoncentrowanych soli potasowych, i upoważnia go do nawiązania ewentualnie rokowań o objęcie salin kałuskich w dzierżawę kraju, jeżeli c. k. Rząd nie byłby skłonnym do powiększania eksploatacyi kopalni tamtejszej i zaprowadzenia tam produkcyi soli nawozowych skoncentrowanych.

4. Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd:

a) aby koniecznie uregulował produkcyę soli w żupach wschodnio galicyjskich w sposób dogodny dla ludności;

b) aby w drodze właściwej starał się o ogólne zniżenie cen soli, a na razie przynajmniej aby dążył do dalszego obniżenia ceny soli dla bydła;

c) ażeby hodowcom bydła w okolicach, gdzie istnieją źródliska solne, ułatwiał o ile możności pobór surowicy solnej.

Przewodniczący:
Mandyczewski.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

Wykaz produktów solnych

pobranych od c. k. Skarbu Państwa w czasie od 1-go lipca 1893 do 31-go grudnia 1904.

Rok	Sól warzonka		Sól kamienna		Sól bydlęca		Kainit		Ogółem	
	cetnar metr.	koron	cetnar metr.	koron	cetnar metr.	koron	cetnar metr.	koron	cetnar metr.	koron
$^{1}/_{7}$ — $^{31}/_{12}$ 1893	107.800	1,944.712	—	—	—	—	—	—	107.800	1,944.712
1894	228.044	4,113.913	—	—	—	—	—	—	228.044	4,113.913
1895	415.592	7,497.279	—	—	—	—	—	—	415.592	7,497.279
1896	473.295	8,538.241	—	—	—	—	—	—	473.295	8,538.241
1897	486.698	8,780.031	974	17.848	4.353	43.530	3.140	4.396	495.165	8,845.805
1898	488.884	8,819.467	2.382	42.304	6.329	63.290	21.491	30.087	519.086	8,955.148
1899	501.999	9,056.061	3.950	77.747	3.663	36.630	29.909	41.872	539.521	9,212.310
1900	509.092	9,184.019	6.440	127.478	6.955	69.550	51.787	72.501	574.274	9,453.548
1901	511.961	9,235 776	16.662	327.327	6.903	69.030	62.552	87.572.	598.078	9,719.705
1902	501.288	9,043.235	32.197	586.110	7.576	75.670	59.387	83.141	600.439	9,788.156
1903	512.220	9,240.448	27.907	539.853	13.685	84.634*)	63.238	88.533	617.050	9,953.468
1904	497.058	8,966.926	136.191	2,619.692	44.003	264.018	94.221	131.909	771.473	11,982.545
	5,253.931	94,420.108	226.708	4,338.359	93.458	706.352	385.725	540.011	5,939.817	100,004.830

Buchalterya funduszu solnego.

Lwów, 24. października 1905.

*) Do 1. lutego cena po 10 kor. 631 q = 6.310 kor.
Odtąd po 6 kor. 13.054 q = 78.324 kor.
13.685 q = 84.634 kor.

Ls. 4051/05.

We Lwowie, dnia 8. listopada 1905.

Aleg. 533

Dodatkowe sprawozdanie

komisyi solnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży soli, tudzież o wniosku posła Skrzyńskiego Ls. 3561|05.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ w Kałuszu spaliły się urządzenia do wyrobu soli bydlęcej, które muszą być odbudowane — nasuwa się pytanie, czy nie możnaby, korzystając z nadarzonej sposobnosci, przenieść fabrykacyę soli bydlęcej w inne odpowiedniejsze miejsce? Mianowicie zwraca na to uwagę Biuro zarządu sprzedaży soli przy Wydziale krajowym, że gdy salina w Kałuszu ma własny tor kolejowy podjazdowy, dochodzący do magazynów soli, przeto stanowi wyborne miejsce do ładowania soli topkowej. Dostają się tam topki z magazynu wprost do wagonu. Najwięcej szkody z powodu uszkodzenia topek podczas transportu ma jednak krajowy Zarząd sprzedaży soli przy poborze soli z saliny w Kossowie, oddalonym o 40 kilometrów od stacyi kolejowej, z powodu obtłukania się topek przy ładowaniu na furmanki włościańskie, podczas jazdy i przy wyładowywaniu do wagonów przez furmanów, mniej wprawnych do tej roboty, niż służba salinarna.

Nasuwa się przeto sama przez się myśl, iż byłoby to połączone z niemałą korzyścią dla celów krajowej organizacyi sprzedaży soli, gdyby c. k. Rząd zechciał skoncentrować fabrykacyę soli bydlęcej na przyszłość w Kossowie, skoro przy soli bydlęcej pakowanej w worki w stanie miałkim, warunki transportu są obojętne. Dla interesów c. k. Skarbu również jest obojętnem, czy ma być odbudowany zakład do wyrobu soli bydlęcej w Kałuszu, czy w Kossowie — a gdyby wyrób tego gatunku soli przeniesionym był z Kałusza do Kossowa, krajowy Zarząd sprzedaży soli byłby uwolniony od mitręgi i strat, na jakie naraża go transport soli topkowej z Kossowa do najbliższych stacyj kolejowych.

Rozumie się samo przez się, iż z góry przypuszcza się, że przeniesienie fabrykacyi soli bydlęcej do Kossowa nie powinno pociągnąć za sobą podrożenia tego gatunku soli w drobiazgowej sprzedaży hodowcom bydła. To powinien zagwarantować krajowy Zarząd sprzedaży soli co do soli bydlęcej, sprzedawanej w jego zastępstwach.

Uchwałą z dnia 7. bm. przekazał Wysoki Sejm komisyi solnej do sprawozdania wniosek posła Skrzyńskiego, który zmierza ku temu, iżby c. k. Rząd:

1. poczynił odpowiednie zarządzenia celem zatamowania wprowadzania bukowińskiej soli do kraju;

2. czuwał nad odpowiednim wyrobem soli w salinach krajowych, tak co do gatunku, jak i ilości;

3. zniżył cenę soli dla krajowej organizacyi sprzedaży soli.

Komisya solna w zupełności zgadza się z intencyą szan. wnioskodawcy. A że się zgadza, dowodem tego jest treść jej wniosków, objętych sprawozdaniem l. s. 3516/05, załatwiającem sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli. Nie pozostaje przeto komisyi nic innego, jak odwołać się na owo sprawozdanie.

W myśl uwag powyższych komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wyrób soli bydlęcej dla Galicyi urządził w c. k. salinie w Kossowie

II. Wniosek posła Skrzyńskiego i tow. l. s. 3561 uznaje się za załatwiony uchwałami, powziętemi na podstawie sprawozdania komisyi solnej o sprzedaży soli w zarządzie Wydziału krajowego l. s. 3516/05.

Zastępca przewodniczącego:
Korytowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Merunowicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4087/05. We Lwowie, dnia 8. listopada 1905.

Alg. 531

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o wniosku p. Schätzla co do wezwania Rządu do niezwłocznego rozpoczęcia budowy kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

Ustawą państwową z 15. lipca 1903 zapewnił rząd budowę kolei lokalnej ze Lwowa do Podhajec przez udzielenie państwowej gwarancyi czystego dochodu, potrzebnego do oprocentowania pożyczki w kwocie 12 milionów, na budowę tej kolei zaciągnąć się mającej pod warunkiem, że kraj z funduszów krajowych wraz z interesentami przyczyni się do kosztów budowy kwotą 3.500.000 K.

Celem częściowego pokrycia powyższych kosztów uchwalił Wysoki Sejm w dniu 13. października 1904 objęcie imieniem kraju akcyi pierwszeństwa przyszłego towarzystwa akcyjnego tej kolei w sumie 2,150.000 K. pod warunkiem, że miejscowi interesenci wpłacą na akcye zakładowe tego towarzystwa przynajmniej 1,350.000 K.

Wymogom powyższych ustaw uczynili interesenci w zupełności zadosyć, a mianowicie prywatni interesenci przez wpłatę zdeklarowanych udziałów w gotówce, a ciała autonomiczne, jakoto miasta i powiaty koleją tą interesowane, przez prawne ubezpieczenie przyjętych zobowiązań gwarancyjnych.

Na tej podstawie wydał c. k. Rząd ustawą z dnia 19. sierpnia 1905 l. 140 Dz. u. p. koncesyę na budowę i eksploatacyę kolei powyższej.

Przeprowadzenie budowy tej kolei spoczywa w ręku Rządu na mocy pełnomocnictwa udzielonego mu przez koncesyonaryuszów.

Z chwilą wydania koncesyi nie zachodzą przeszkody w podjęciu budowy, gdyż na przestrzeni Brzeżany-Potutory-Podhajce c. k. komisya obchodowa już w roku zeszłym czynności swe zakończyła, a na dalszej przestrzeni Lwów-Brzeżany czynności te obecnie już kończy, a cały operat techniczny na całej przestrzeni budować się mającej linii kolejowej jest już wykończony i ustalony.

Mimo to nie zarządzono ze strony Rządu rozpisania ofert na budowę, co może dać słuszną podstawę interesentom do obaw, że rozpoczęcie budowy dozna dalszej zwłoki.

Gdy doniosłe znaczenie ekonomiczne tej kolei, oraz potrzeba jak najrychlejszego przyspieszenia budowy tejże zostały już wielokrotnemi uchwałami Wysokiego Sejmu stwierdzone, a ludność zarobkująca interesowanych powiatów potrzebuje rychłego zatrudnienia, pożądaną jest rzeczą, aby Rząd jak najrychlej do tej budowy przystąpił.

Wobec tego komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej rozpoczął budowę kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce.

Zastępca przewodniczącego:
Męciński *w. r.*

Sprawozdawca
Schätzel *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 3839/905.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Aleg. 533

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały sejmowej z 13. października 1904, postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu podhajeckiego akcye towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Podhajce, imiennej wartości 100.000 kor., pod warunkiem, że powiat podhajecki przyjmie gwarancyę wobec funduszu krajowego czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% na przeciąg lat 75 od tych przez Wydział kraj. objętych akcyj.

Rada powiatowa w Podhajcach dnia 9. lutego 1905 uchwaliła żądaną gwarancyę.

Ponieważ jednak zobowiązanie powyższe w wysokości 100.000 kor. razem z dotychczasowymi długami obciążyłoby powiat ponad 50% podatków bezpośrednich, przeto w myśl §. 24. ust. o reprezent. powiat. zezwolenie na to obciążenie może nastąpić tylko w drodze ustawy.

Komisya gminna uznaje, że przyjęcie powyższego zobowiązania przez powiat leży w jego interesie, ze względu na znaczne korzyści, jakie kolej dla powiatu ze sobą przyniesie.

Niemniej stwierdza Komisya, że obciążenie z powyższego zobowiązania wynikłe nie będzie dla powiatu dotkliwe, ponieważ skutkiem tego podniosą się w budżecie powiatowym dodatki do podatków rocznie tylko o niespełna 2% czyli, że dodatki te wynosić będą tylko 32%.

Z powyższych względów Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:
Brunicki *w r.*

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Podhajcach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu podhajeckiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 100.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3840.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Aleg. 533

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały sejmowej z 13. października 1904, postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu przemyślańskiego akcye towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Podhajce, imiennej wartości 140.000 kor., pod warunkiem, że powiat przemyślański przyjmie gwarancyę wobec funduszu krajowego czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% na przeciąg lat 75 od tych przez Wydział krajowy objętych akcyj.

Rada powiatowa w Przemyślanach dnia 30. grudnia 1904 uchwaliła żądaną gwarancyę.

Ponieważ jednak zobowiązanie powyższe w wysokości 140.000 koron razem z dotychczasowymi długami obciążyłoby powiat ponad 50% podatków bezpośrednich, przeto w myśl §. 24. ust. o repr. pow. zezwolenie na to obciążenie może nastąpić tylko w drodze ustawy.

Komisya gminna uznając, że przyjęcie powyższego zobowiązania przez powiat leży w jego interesie ze względu na znaczne korzyści, jakie kolej dla powiatu ze sobą przyniesie, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca;
Brunicki *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Przemyślanach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu przemyślańskiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 140.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3838/05. We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Aleg. 537

Sprawozdanie

komisyi gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na zobowiązanie się imieniem powiatu do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały sejmowej z 13. października 1904 postanowił Wydział krajowy objąć imieniem funduszu krajowego w zastępstwie powiatu brzeżańskiego akcye Towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Podhajce, wartości 100.000 K, pod warunkiem, że powiat brzeżański przyjmie gwarancyę wobec funduszu krajowego czystego rocznego dochodu w wysokości 4·55% na przeciąg lat 75, od tych przez Wydział krajowy objętych akcyj.

Rada powiatowa w Brzeżanach dnia 23. stycznia 1905 uchwaliła żądaną gwarancyę.

Ponieważ jednak zobowiązanie powyższe w wysokości 100.000 K. razem z dotychczasowymi długami obciążyłoby powiat ponad 50% podatków bezpośrednich, przeto w myśl §. 24. ust. o Repr. powiatowej zezwolenie na to obciążenie może nastąpić tylko w drodze ustawy.

Komisya gminna uznaje, że przyjęcie powyższego zobowiązania przez powiat leży w jego w interesie ze względu na znaczne korzyści, jakie kolej dla powiatu ze sobą przyniesie. Niemniej stwierdza komisya, iż obciążenie z powyższego zobowiązania wynikłe nie będzie dla powiatu dotkliwem, ponieważ wskutek tego podniosą się w budżecie powiatowym dodatki do podatków rocznie tylko o $1^1/_2\%$, czyli że dodatki te wynosić będą tylko $21^1/_2\%$. Z powyższych względów komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ⁄. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:
Brunicki *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej Lwów-Podhajce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Brzeżanach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu brzeżańskiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Podhajce, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 100.000 K,. stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2431/05.

We Lwowie dnia 28. października 1905.

Alleg. 533

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Kamionce strumiłowej dol. 2431/905 w sprawie uchwalenia i przyspieszenia budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa.

Wysoki Sejmie!

Rozległy i urodzajny północno-wschodni obszar kraju od Lwowa ku Stojanowowi nie ma dotychczas zapewnionej linii kolejowej, pomimo usiłowań od wielu lat podejmowanych, pomimo przygotowanych projektów wstępnych i poparcia ze strony Wysokiego Sejmu i Koła polskiego. Z natury swej byłaby projektowana kolej jedną z głównych arteryj kolejowych, uzupełniałaby sieć kolei państwowych, a w przyszłości w razie połączenia z siecią kolei rosyjskich mogłaby nabrać znaczenia międzynarodowego. Stąd też w pierwszym rzędzie jest państwo powołanem do budowy tej linii zarówno ze względów ekonomicznych, jak strategicznych. Już w sprawozdaniu komisyi kolejowej z dnia 15. października r. 1903 stwierdzono, że projektowana kolej ma mieć długości 83 klm. i przecinać ma część kraju o przestrzeni 5.000 □ klm, stanowiącą trójkąt, którego podstawą jest granica rosyjska, wierzchołkiem stolica kraju Lwów, a obydwoma ramionami są szlaki kolejowe Lwów-Krasne-Brody i Lwów-Żółkiew, Rawa ruska-Sokal. Przestrzeń powyższa, prócz bardzo niedostatecznej sieci dróg bitych, nie posiada zgoła żadnych środków komunikacyjnych, koniecznych do normalnego rozwoju ekonomicznego; a wskutek tego upośledzenia naturalnym jest ogólny zastój tej okolicy, uposażonej zresztą obficie w bogactwa natury.

Z miejscowości tuż przy trasie kolejowej leżących zasługują na wymienienie Dublany z wyższą i niższą szkołą rolniczą i gorzelnią, miasto powiatowe Kamionka Str. z krajową szkołą ciesielską i kołodziejską, miasteczko Radziechów, siedziba sądu powiatowego i miasteczko Stojanów, prowadzące ożywiony handel graniczny z Rosyą.

Wydział krajowy zarządził w roku 1902 studya komercyalne i obliczenie rentowności projektowanej linii, które wypadły ze wszech miar dodatnio. Wedle operatu tego obszar ciążenia obliczonym jest na 175.522 hekt., a należy do niego

15 gmin powiatu lwowskiego, 20 gmin powiatu żółkiewskiego, 56 gmin powiatu kamioneckiego i 3 gminy powiatu sokalskiego. Obszar ciążenia liczy 28 gorzelni rolniczych, których produkcya wynosiła w ubiegłej kampanii 27.000 hektl. spirytusu. Z produkcyą wódki połączonym jest wypas około 3.000 sztuk sprowadzanego bydła, nie licząc inwentarza.

Lasów liczy przestrzeń powyższa 47.969 hkt., z czego przypada 39.000 hkt. na większą własność o wzorowem gospodarstwie.

Oprócz drzewa i zboża głównym artykułem przewozu projektowanej kolei będzie kamień i szuter, których to materyałów obszar ciążenia wcale nie posiada, a więc musi je dowozić.

Oprócz galicyjskiego obszaru ciążenia grawituje do końcowej stacyi Stojanów rozległy obszar za kordonem o przestrzeni 350 klm.□. Okolica ta nie posiada wcale żadnej kolei, a dowóz produktów rolnych i leśnych odbywa się do najbliższej stacyi Łuck, oddalonej o 60 wiorst. Wedle przeprowadzanych w tej mierze studyów komercyalnych Wydziału kraj. możnaby liczyć na znaczny przewóz zboża transito, który zwraca się obecnie na Radziwiłłów-Brody, dalej na import i ruch transitowy drzewa opałowego i progów.

Kolej ta wypełni lukę w sieci kolei zbiegających się w stolicy kraju, łącząc ten wielki obszar kraju ze stolicą, a umożliwiając wzajemną wymianę produktów, ożywi znacznie handel i przemysł krajowy.

Koszta budowy tej linii kolejowej w razie prowadzenia jej od dworca z Podzamcza wynosiłyby wedle obliczenia krajowego biura kolejowego około 8,300.000 koron, a przypuszczalny dochód wraz z subwencyą rządową zapewniałby umiarkowane oprocentowanie kapitału zakładowego.

Ministerstwo kolei żelaznych zażądało jednak ze względu na interes wojskowy, aby kolej ta była prowadzoną z dworca głównego przez trudny i kosztowny teren Hołoska do Malechowa, nadto aby ją budowano jako kolej główną II. rzędu, a zatem o szerszych nasypach, rampach zamykanych i strażnicach przy rampach, o wielkich stacyach dla stuosiowych pociągów, co pociąga za sobą szereg większych kosztów, wynoszących zwyż $2^1/_2$ miliona koron i podnosi koszta budowy do wysokości 11 milionów koron. Okoliczności te uzasadniają w całej pełni żądanie, aby budowy tej linii podjął się przedewszystkiem sam rząd wyłącznie własnym kosztem; z tego powodu uchwalił Wysoki Sejm już w dniu 29. października 1903 zgodnie z wnioskami komisyi kolejowej:

1. Sejm uznaje budowę kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa ze względu na ogólne intesesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby poczynił potrzebne kroki celem urzeczywistnienia budowy tej kolei, i upoważnia do przeprowadzenia pertraktacyi z c. k. Rządem, któreby miały na celu urzeczywistnienie projektu budowy tej kolei przedewszystkiem jako kolei państwowej, ewentualnie w razie, gdyby Wydział krajowy uznał to za wskazane, do uzyskania koncesyi przedwstępnej celem wypracowania projektu szczegółowego dla tej kolei za zaliczeniem potrzebnych na to funduszów z krajowego funduszu kolejowego, które będą zwrotne z kapitału budowy.

Stosownie do tej uchwały podjął Wydział krajowy rokowania z c. k. Rządem i wypracował projekt wstępny kolei Lwów-Stojanów z głównego dworca we Lwowie do punktu złączenia tej trasy z trasą projektu wstępnego, wypracowanego dawniej przez radcę budown. p. Gwalberta Ziembickiego, będącego podstawą dla projektu szczegółowego. Obecnie zajętem jest biuro kolejowe wypracowaniem projektu szczegółowego dla całej linii, a Wydział krajowy otrzymał od c. k. Rządu zapewnienie zwrotu poniesionych w tym celu kosztów na wypadek budowy tej linii jako kolei państwowej.

Gdy w ten sposób budowa kolei Lwów-Stojanów jest pod każdym względem przygotowaną i w najbliższym czasie nastąpić powinna ostateczna decyzya, czy c. k. Rząd podejmie się tej budowy własnym kosztem, okazuje się koniecznem przeprowadzenie z rządem definitywnych rokowań w tym celu. Na wypadek jednak, gdyby te rokowania nie osiągnęły dodatniego wyniku, koniecznem jest przyspieszenie tej budowy jako linii lokalnej i zapewnienie jej wydatnej

subwencyi z funduszów państwowych, oprócz sumy $2^1/_2$ milionów koron, którą ponieść winien skarb państwowy bezwarunkowo, gdyż o tę sumę narastają koszta budowy kolei wskutek żądań wojskowości.

Przychylając się do ponownej petycyi Wydziału Rady powiatowej w Kamionce strumiłowej do l. 2431/905, Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem definitywne rokowania w sprawie budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa jako kolei państwowej.

2) Na wypadek, gdyby c. k. Rząd nie był skłonnym podjąć się budowy tej kolei jako państwowej, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnej subwencyi w akcyach zakładowych na budowę tej kolei jako lokalnej, tudzież z interesowanymi powiatami, miastami i stronami prywatnemi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił na najbliższej sesyi wnioski co do finansowego pokrycia tej kolei.

Zastępca przewodniczącego:
Męciński.

Sprawozdawca:
Głąbiński.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3952/05.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Abg. 531

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej w sprawie wniosku p. Marsa dotyczącego zakładania domów przytułkowych dla kalek i uzdrowieńców.

Wysoki Sejmie!

Komisya sanitarna zastanawiała się nad wnioskiem p. Marsa w sprawie „zakładania domów przytułkowych dla kalek i uzdrowieńców“, przekazanego jej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1904 i przedkłada Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że myśl we wniosku p. Dra Marsa przedstawiona znalazła już częściowy wyraz w uchwale sejmowej z dnia 10. lipca 1902 powziętej na wniosek p. Dra Jabłońskiego. Uchwała ta dotyczy zakładania przytulisk tylko w tych miastach, w których znajdują się szpitale — podczas gdy wniosek p. Dra Marsa rozszerza tę instytucyę także na inne miasta powiatowe. Także przedłożenie Wydziału krajowego w sprawie opieki nad ubogimi z dnia 12. września 1904 zawiera myśl analogiczną w szerszym stylu, §. 16 tegoż projektu zawiera bowiem postanowienia o zaopatrzeniu dla nieuleczalnych i kalek (lit. B), oraz o pieczy nad ubogimi chorymi (lit. F).

Projekt Wydziału krajowego o opiece nad ubogimi nie doczekał się jednak sprawozdania komisyi administracyjnej wobec wielkich trudności finansowych, na które sam Wydział krajowy zwraca uwagę Sejmu, mianowicie, „że ciężary, jakie projekt ustawy na kontrybuentów nałoży, będą znaczne“ — „że fundusz krajowy będzie musiał w przyszłości znaczne na ten cel ponosić ofiary“.

Sprawozdanie Wydziału krajowego powiada: „Licząc się ze stroną finansową przedłożonego projektu, Wydział krajowy nie określa dokładnego terminu wejścia w życie tej ustawy“.

Nie można więc spodziewać się w bliskiej przyszłości urzeczywistnienia instytucyi opieki nad ubogimi w myśl projektu Wydziału krajowego.

Wobec powyżej przedstawionych trudności finansowych nabiera projekt p. Dra Marsa aktualności. Jest on bowiem wprawdzie tylko częściowem, ale też pod względem finansowym o wiele łatwiejszem rozwiązaniem problematu opieki nad ubogimi starcami, kalekami, rekonwalescentami w siedzibach Rad powiatowych.

Wniosek posła Prof. Marsa nie zawiera zresztą kategorycznego załatwienia tej sprawy, lecz wzywa tylko Wydział krajowy do odnośnych badań i pertraktacyi, zwłaszcza z reprezentacyami miast powiatowych.

Za wnioskiem w tej formie uczynionym przemawiają poważne motywa.

Doświadczenie poucza, że skutkiem braku domów przytułkowych szpitale powszechne zwłaszcza w zimie przepełnione bywają kalekami, rekonwalescentami i włóczącymi się alkoholikami — ze szkodą stosunków zdrowotnych dotyczącej lecznicy.

Przepełnienie to przysparza ogromnych ciężarów funduszowi krajowemu.

Jeżeli się zważy, że koszt dnia w lwowskim szpitalu wynosi kwotę 1 K. 60 hal., zaś w przytulisku zredukuje się do kwoty 50 hal., to cyfry te są wymowną ilustracyą przedstawionego wniosku.

Kronika codzienna nastręcza też wiele z uczuciem ludzkości sprzecznych wypadków, na które kalecy, ułomni, rekonwalescenci narażeni są skutkiem braku domów przytułkowych. Jeszcze w świeżej pamięci mamy ową ubolewania godną wędrówkę zimową chorego między szpitalem a policyą — wędrówkę smutną, w której — nie znalazłszy żadnego schronienia, zakończył życie ten nędzarz. W wypadkach podobnych domy przytułkowe chociażby najprymitywniej urządzone oddałyby społeczeństwu dobre usługi. Przytuliska projektowane uwolniłyby niejeden szpital od zbytniego balastu, a funduszowi krajowemu przyniosłyby znaczną ulgę.

Komisya sanitarna uważa przeto z powodów ekonomicznych, humanitarnych i sanitarnych urządzanie domów przytułku, zwłaszcza w miastach powiatowych, za pożądane i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył badania i pertraktacye z reprezentacyami miast powiatowych celem zakładania przy pomocy funduszów miejskich, powiatowych, dobroczynności prywatnej i przy pomocy z funduszu krajowego jużto stałych, jużteż tymczasowych domów przytułkowych, w którychby ubodzy starcy, kaleki, uzdrowieńcy tanie pomieszczenie znachodzić mogli.

Przewodniczący:
Gołuchowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Wiktor Czaykowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 4052/05. We Lwowie, 8. listopada 1905

Alg. 519

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie powiększenia etatu krajowego biura kolejowego o trzy posady techniczne.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W etacie krajowego biura kolejowego ustanawia Sejm z dniem 1. stycznia 1906 dodatkowo następujące posady:

1. posadę inżyniera II. klasy z płacą roczną . . 2.800 K.
dodatkiem aktywalnym . . . . . 600 „
i z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 200 koron.

2. dwie posady inżynierów-adjunktów z płacą roczną . . . . . 2.200 K.
dodatkiem aktywalnym . . . . . 480 „
i z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 120 koron.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Ls. 4053/905. We Lwowie, 8. listopada 1905.

Aleg. 511

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie powiększenia etatu Oddziału techniczno-drogowego w dep. IV.

Wysoki Sejmie!

Wskutek wzrostu ruchu budowlanego po powiatach zwiększyły się czynności oddziału techniczno-drogowego, tak z powodu kontroli, jaką ten oddział w myśl obowiązujących przepisów wykonuje, jakoteż z powodu pomocy fachowej, jakiej Wydział krajowy użycza powiatom przez delegowanie w miarę możności inżynierów do wypracowania projektów i prowadzenia nieraz budowy dróg subwencyonowanych, tak, że z braku sił w r. 1904 odmówiono pomocy technicznej trzynastu powiatom. Wydział krajowy proponuje więc powiększenie etatu oddziału techniczno-drogowego o dwóch inżynierów I. kl. z płacą etatową po 3.600 K. rocznie i dwóch inżynierów II. kl. z płacą etatową po 2.800 K. rocznie wraz z dodatkami aktywalnemi odpodniego stopnia.

Przez powiększenie etatu o czterech inżynierów zwiększą się w r. 1906 wydatki o kwotę 15.440 K.

Uznając rzeczywistą potrzebę tego wydatku, Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dotychczasowy etat osób i płac oddziału techniczno-drogowego ustanowiony uchwałami Sejmu z dnia 10. i 15. lutego 1898 Sejm powiększa o dwie posady inżynierów I. klasy, tudzież o dwie posady inżynierów II. klasy z dodatkami aktywalnemi odpowiedniego stopnia.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 3.715/1905. We Lwowie, dnia 2. listopada 1905.

Alleg. 542

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniach Wydziału krajowego 1. o zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie za rok 1904/5 (LW. kr. 76.410 ex 1905).

Wysoki Sejmie!

Akademia rolnicza w Dublanach rozwija się pomyślnie. Uzupełnione grono nauczycielskie siłami wybitnemi, młodszemi, daje widoki dalszego normalnego rozwoju — zreorganizowana katedra chemii ogólnej otrzymała nowego profesora, a odłączoną od niej szkołę gorzelniczą powierzono wraz z gorzelnią nowemu samoistnemu kierownikowi, katedra hodowli zwierząt gospodarskich została również nowo obsadzoną.

Frekwencya Akademii utrzymuje się na wysokim poziomie.

W roku szkolnym 1904/5 liczyła Akademia 84 uczniów, z tego na II. i III. roku po 29-ciu, zaś na I. roku 26. Z 29-ciu uczniów roku III. złożyło 22 egzamin główny, w tej liczbie 6 z odznaczeniem, reszta zgłosiła się na termin jesienny.

Napływ młodzieży chcącej się kształcić w Akademii rolniczej w Dublanach w roku bieżącym jest jeszcze większym jak dawniej, zgłosiło się bowiem o przyjęcie na rok I. 51 maturzystów, z tego 24 z Galicyi, a gdy miejsc wolnych było tylko 30, przeto 21 kandydatom odmówiono przyjęcia.

Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że obecnej cyfry frekwencyi przekraczać nie należy — nietylko z tego powodu, że zamierzone i w części dokonane już a konieczne rozszerzenie pracowni i urządzeń szkoły na tę dotychczasową frekwencyę jest obliczone — ale i z tego powodu, że szkoła zawodowa, jaką jest Akademia rolnicza w Dublanach — tylko ograniczonej liczbie uczniów może dać istotnie gruntowne przygotowanie zawodowe.

Przy obecnej frekwencyi, okazało się już potrzebnem rozszerzenie domu mieszkalnego tak zwanego „internatu“.

Prowizorycznie bowiem tylko umieszczono 20 uczniów, którzy w tym domu miejsca nie mieli, w budynku przeznaczonym na mieszkanie profesorskie.

Z powodu obsadzenia wszystkich katedr, mieszkanie to prowizorycznie przez uczniów zajęte, jest potrzebne dla profesorów. Z wielu też względów umieszczenie uczniów w dwóch odrębnych domach nie jest wskazanem.

Potrzeba więc rozszerzenia internatowego budynku tak, by dawał pomieszczenie dla zwyż 80 uczniów, jest konieczną. Tyle zaś miejsca uzyska się w obecnym budynku internatowym przez usunięcie z niego sali restauracyjnej, kuchni, spiżarni, mieszkania dla restauratora, sali rekreacyjnej i t. d., przez co też i mieszkanie w tym domu uczyni się sposobniejszem, spokojniejszem i zdrowszem, zwłaszcza, jeżeli się przy tej sposobności nie zaniedba rozszerzenia łazienek stosownie do potrzeby.

Ubikacye zaś usunięte mają być pomieszczone według projektu Wydziału krajowego w nowo przybudować się mającym skrzydle. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że zamiast przybudówki, którąby architektonicznie nie była ładną,

raczej należałoby dla tej potrzeby wybudować obok osobny budynek połączony z budynkiem internatowym parterowem przejściem i przypuszcza, że takie rozwiązanie kwestyi nie pociągnie za sobą wyższych kosztów jak preliminowane przez Wydział krajowy, a obliczone na 105.000 K. Zarazem zwraca uwagę, że w przebudówce tej, a względnie nowym domu należy obmyśleć miejsce na przynajmniej dwa pokoje izolowane i łazienkę, mogące służyć na ewentualność pojawienia się jakiejś zaraźliwej lub niebezpiecznej choroby. Przyczem Komisya zauważa, że i kwestyi zabaw i ćwiczeń fizycznych nie należy spuszczać z oka i chociaż skromną ubikacyę dla tego celu obmyśleć i urządzić trzeba.

Zatwierdzony zeszłoroczną uchwałą Wysokiego Sejmu projekt nowego gmachu dla stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, który miał objąć zarazem szkołę gorzelniczą (w suterenach) i jedno mieszkanie profesorskie, zostaje przez postanowione rozszerzenie internatu o tyle zmieniony, że wyłącza się z programu budowy mieszkanie profesorskie, jak bowiem uzasadniliśmy powyżej, po rozszerzeniu internatu otrzymamy na mieszkanie profesorskie do dyspozycyi dom l. sp. 177. Przy rewizyi planu budowy stacyi uznał Wydział krajowy potrzebę innych jeszcze zmian w pierwotnym projekcie, a to w kierunku właściwszego pomieszczenia pracowni szkoły gorzelniczej. W przerobionym planie przeniesiono mianowicie pracownie szkoły gorzelniczej z suteren na I. piętro i dodano prócz tego po jednym pokoju na mieszkanie asystentów stacyi doświadczalnej i szkoły gorzelniczej. Zastosowany do zmienionego projektu kosztorys opiewa na 125.000 K, podczas gdy uchwalony w roku 1904 kredyt wynosił 130.000 K.

Zeszłoroczną uchwałą przyznał Wysoki Sejm między innemi 10.000 K na założenie gazowni w Dublanach. Kredyt preliminowany w tej wysokości na podstawie przystępnej oferty firmy H. Hirzel w Lipsku miał posłużyć na instalacyę gazowni do produkcyi gazu świetlnego z ropy w ilości około 30 metrów kub. dziennie. Przed zarządzeniem budowy, zaprojektowanej bezpośrednio przed otwarciem sesyi sejmowej przeszłego roku, odniósł się Wydział krajowy do dyrektora gazowni miejskiej we Lwowie, p. Adama Teodorowicza, z prośbą o orzeczenie, czy dany system gazowni odpowie potrzebom zakładów dublańskich. Opinia wypadła niekorzystnie. P. Teodorowicz odradzał stanowczo wybór aparatów budowanych w Niemczech, uzasadniając wyczerpująco na podstawie własnych doświadczeń, że aparaty zarówno Hirzla jak i podobnych, lepszych nawet systemów, budowane w Niemczech są tylko tam używane do destylacyi olei parafinowych (t. zw. „Thüringische Gas-Öle“ otrzymywanych przy destylacyi węgla brunatnego) nie nadają się atoli zupełnie do produkcyi gazu z błękitnych olejów galicyjskich. Kosztowne próby przeprowadzane przez szereg lat w gazowni miejskiej w Stanisławowie z aparatami niemieckimi wykazały ujemne wyniki; gaz otrzymywany posiadał ogromną skłonność do kopcenia i nie mógł być zastosowany do oświetlenia żarowego ani też do palników Bunsena używanych w pracowniach chemicznych. Przestrzegając stanowczo przed bezowocną próbą instalacyi gazowni systemu Hirzla, wypracował dyrektor Teodorowicz bezinteresownie i przedstawił Wydziałowi krajowemu projekt urządzenia gazowni o systemie pieców, który dla olejów galicyjskich okazał się najwłaściwszym i pozwala przy destylacyi ropy na domieszkę 5—10% gazu węglowego, przez co otrzymuje się gaz naftowy o stałym składzie chemicznym, nadający się dzięki większej zawartości wodoru zarówno dobrze do światła auerowskiego jak i do celów technicznych. Ten system pieców zastosowano po nieudałych próbach z aparatami niemieckimi w gazowni miejskiej w Stanisławowie a także w Kołomyi i Drohowyżu. Dyrektor Teodorowicz odradzał dalej instalacyę gazowni w rozmiarach zbyt małych powodujących przerwy w ruchu i niedokładności funkcyonowania i w przedstawionym projekcie przyjął aparaty wytwarzające 160 metr. kub. gazu świetlnego w 24 godzinach, t. j. w ilości wystarczającej do obsługi 500 palników. Dołączony do projektu kosztorys przewyższał znacznie kredyt przyznany na założenie gazowni, opiewał bowiem na 40.000 K, mianowicie:

1.	urządzenie fabryczne według szczegółowej oferty fabryki budowy maszyn w Sanoku	17.335 K
2.	dwa piece gazowe wraz z materyałem ogniotrwałym i obmurowaniem	7.015 „
3.	budynek fabryczny murowany	9.800 „
4.	rurociąg od gazowni do gmachu Akademii	4.000 „
5.	montowanie aparatów i różne drobne wydatki . . .	1.850 „
	razem . . .	40.000 K

Różnica między podaną powyżej sumą kosztorysową a ofertą Hirzla, na podstawie której preliminował Wydział krajowy kredyt w wysokości 10.000 K, pochodzi stąd przedewszystkiem, że nowy projekt przyjmuje większą produkcyę gazu, obliczoną na 500 płomieni, podczas gdy mała gazownia firmy Hirzel wystarczyć mogła najwyżej na 150 palników przy wyrobie gazu przez całą dobę bez przerwy, nadmienił zaś, że większa gazownia niemieckiego systemu obliczona na 500 palników kosztowałaby również do 30.000 K, a więc nie wiele mniej od podanej powyżej sumy kosztorysowej przy mniejszej atoli precyzyi paratów i co ważniejsza, nie nadających się do wytwarzania gazu z ropy galicyjskiej. Zredukowanie rozmiarów gazowni zmniejsza zarazem koszta instalacyi, zbytniej redukcyi sprzeciwiają się jednak, jak już zaznaczył Wydział krajowy, względy techniczne, a nie mniej względy praktyczne. Projektowana pierwotnie mała gazownia miała służyć wyłącznie pracowniom chemicznym Akademii, przy najoszczędniejszem obliczeniu palników. Wydział krajowy uznał jednak, że jakkolwiek bardzo mała nawet gazownia zaspokoiłaby chwilowo najpilniejsze potrzeby zakładu, to z chwilą umieszczenia stacyi doświadczalnej w nowym budynku i urządzenia pracowni gorzelniczej gazownia taka okaże się niedostateczną, i nie będzie można cofnąć się przed wydatkiem na rozszerzenie gazowni, tem bardziej, że także inne pracownie będą potrzebowały równomiernego uposażenia.

Po dojrzałej rozwadze postanowił Wydział krajowy pójść za fachową opinią dyrektora gazowni miejskiej, p. Teodorowicza, i przyjąć bez zmiany jego projekt gazowni dla zakładów dublańskich, projekt kosztowniejszy, lecz dający pewność prawidłowego funkcyonowania gazowni i możność wytwarzania gazu w ilości wystarczającej dla wszystkich pracowni nawet przy ich spodziewanym rozwoju i wzroście. Obszerniejszy projekt gazowni postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi z prośbą o przyznanie dodatkowego kredytu, równocześnie jednak poczynił Wydział krajowy przygotowania zapewniające wykończenie gazowni przed upływem b. r Zamówiono więc we fabryce maszyn w Sanoku dostawę aparatów i zarządzono budowę domu na pomieszczenie gazowni.

Przyspieszenie instalacyi gazowni uznał Wydział krajowy za konieczne zarówno w interesie pracowni i pozyskanych dla Szkoły sił naukowych jakoteż ze względu na odpowiedzialność administracyi zakładu za skutki używania w laboratoryach niebezpiecznych w użyciu lampek spirytusowych i aparatów podręcznych do wytwarzania gazu benzynowego. Koszt budowy gazowni zalimitowany na 40.000 K zamierza Wydział krajowy pokryć przedewszystkiem nadzwyczajnym kredytem wstawionym do budżetu stacyi doświadczalnej w Dublanach na rok 1905 w kwocie 25.000 K tytułem pierwszej raty całego kredytu, uchwalonego w sumie 140 000 K na inwestycye w zakładach dublańskich. O pokryciu reszty kosztów budowy gazowni w kwocie 15.000 K, dalej kosztów budowy stacyi doświadczalnej i rozszerzenia domu zakładowego przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi wniosek następujący:

Zeszłoroczną uchwałą otworzył Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu na inwestycye w Dublanach kredyt w wysokości 140.000 K, wstawiając na poczet tej sumy 25.000 K do budżetu stacyi doświadczalnej na rok 1905 i upoważniając zarazem Wydział krajowy, by resztę kredytu t. zn. 115.000 K, wstawił w dwu ratach do budżetów na rok 1906 i 1907. Z powodu uzasadnionych powyżej zmian w programie inwestycyjnym zapotrzebowanie kredytu jest znacznie większe i wynosi:

1. budowa gmachu na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej	125.000 K
2. rozszerzenie domu zakładowego dla uczniów . . .	105.000 „
3. reszta kosztów instalacyi gazowni	15.000 „
razem . . .	245.000 K.

Z powodu nastręczających się trudności uzyskania dla tej sumy budżetowego pokrycia w roku 1906 postanowił Wydział krajowy nie preliminować jej w budżecie krajowym, lecz pokryć zapotrzebowanie przez zaciągnięcie w Banku krajowym pożyczki w 4% obligach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 250.000 K na lat 44 przy rocznej spłacie na procent i amortyzacyę 5% t. j. w rocznych ratach po 12.500 K od roku 1906 począwszy. Do preliminarza budżetu Akademii na rok 1906 wstawił Wydział krajowy na zapłacenie pierwszej półrocznej raty zamierzonej pożyczki kredyt w kwocie 8.800 K (kwota wyższa od istotnego zapotrzebowania, gdyż przy uchwaleniu preliminarza projektował Wydział krajowy krótszy okres umorzenia pożyczki). Komisya gospodarstwa krajowego wnosi przyjęcie przedstawionej tu

*

propozycyi Wydziału krajowego i uchwalenie wniosków sformułowanych w zakończeniu sprawozdania. Wydział krajowy przystąpi do wykonania uchwalonych inwestycyj z wiosną przyszłego roku.

Preliminarz budżetu Akademii wykazuje w zestawieniu wydatki w sumie 255.551 K, dochody w sumie 104.144 K, a więc niedobór w kwocie 151.407 do pokrycia z funduszu krajowego, niedobór w porównaniu z tegorocznym większy o 23.603 K. Na tę różnicę wpływa oprócz wstawionej nowej pozycyi wydatków na oprocentowanie pożyczki także wzrost rubryki płac emerytalnych. Z innych bieżących potrzeb Akademii, które pragnie Wydział krajowy zaspokoić, wymieniamy przedewszystkiem instalacyę chóru w kaplicy zakładowej. Idzie tu o zbudowanie galeryi o żelaznej konstrukcyi na pomieszczenie organów, które są ustawione dotychczas na podłodze i zajmują wiele miejsca w ciasnej i bez tego kaplicy. Dla przysporzenia miejsca pobożnym, którzy z zakładów i ze wsi gromadzą się w kaplicy i wokoło niej na służbę bożą, zaprojektowano już przed laty instalacyę chóru. Kosztorys podany przez jedną z lwowskich firm opiewa na 3.000 K i tę kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu Akademii.

Sprawę urządzenia w Dublanach pod kierownictwem katedry dla mechaniki rolniczej, stacyi doświadczalnej dla maszyn i narzędzi rolniczych, uważa Komisya gospodarstwa krajowego za ważną i urządzenie takiej stacyi za potrzebne, przywiązuje jednak wagę li tylko do praktycznego kierunku tej stacyi - wykluczając wszelkie naukowe ściśle badania — i z całym naciskiem domagać się musi tego wykluczenia; inaczej bowiem powstałaby z biegiem czasu instytucya wymagająca znacznych bardzo kosztów, a dla zakładów Dublańskich i ich celu naukowego zbyteczna.

2. Szkoła niższa rolnicza w Dublanach po dodaniu jej drugiego nauczyciela fachowego funkcyonuje normalnie. Budynek tej szkoły jak wiadomo stary i zniszczony, ciągłej wymaga reperacyi. O czynnościach i wynikach tego zakładu zdaje sprawę osobne sprawozdanie dołączone jako alegat do sprawozdania Wydziału krajowego.

3. W sprawozdaniu swem o szkole gorzelniczej i gorzelni w Dublanach przedstawia Wydział krajowy obszernie przebieg sprawy reorganizacyi tego zakładu, którego kierownictwo spoczywało w rękach profesora chemii ogólnej, naukę zaś udzielało 6. docentów pomocniczych za odpowiedniem wynagrodzeniem; koszt ten ogółem wynosił 6.870 K. Komisya gospodarstwa krajowego zgadza się z zapatrywaniem Wydziału krajowego, że należy dla szkoły gorzelniczej jako samoistnego zakładu zmienić dotychczasowy etat, składający się z:

a) kierownika z płacą roczną 3.600 K, dodatkiem aktywalnym 720 K i prawem do 5 pięcioleci po 500 K;

b) w miejsce dotychczasowej posady adjunkta z płacą 2.000 K, utworzenie posady asystenta za wynagrogzeniem 1.200 K;

c) zmniejszenie liczby docentów z 6 na 4, bo kierownik obejmie cały wykład gorzelnictwa teoretycznego i praktycznego, a docenci potrzebni będą tylko do nauki matematyki i fizyki, do nauki o kotłach parowych, o rachunkowości i o opodatkowaniu gorzelń.

W projektowanym nowym układzie płace i remuneracye sił nauczycielskich wyniosą 7.418 K, a więc o 638 K więcej ponad obecny etat płac.

Dyrektor szkoły gorzelniczej Dr. Wawrikiewicz po długoletniej służbie przeszedł w dobrze zasłużony stan spoczynku w sierpniu b. r., a w miejsce jego powołany został stypendysta funduszu krajowego, dotychczasowy nauczyciel c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, p. Tadeusz Chrząszcz, pod którego kierunkiem już i obecnie projektowane, a koniecznie potrzebne rekonstrukcye gorzelni, jakoteż urządzenie stacyi doświadczalnej dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów zostanie dokonanem.

Preliminarz budżetu szkoły gorzelniczej na r. 1906 różni się poniekąd w swym układzie od budżetu b. r. a to wskutek uzasadnionych powyżej zmian w etacie sił nauczycielskich i oddzielenia szkoły od katedry chemii ogólnej, a tem samem potrzeby przyznania jej odpowiedniej dotacyi jako zakładowi samoistnemu. Poszczególnych pozycyi preliminarza nie uzasadniamy, bo tłumaczą się same, przytaczamy tylko, że suma preliminowanych na r. 1906 wydatków zwyczajnych wynosi 12.330 K, jest więc od wydatków uchwalonych na r. 1905 wyższą o 2.400 K. Na różnicę tę wpływa między innemi także nowa pozycya wydatków 500 K na gorzelniczy kurs praktyczny dla c. k. straży skarbowej. Koszta takich kursów pokrywał dotychczas Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego, ponieważ jednak na ży-

czenie c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu kursa odbywają się stale co roku, uznał Wydział krajowy, że koszta te powinny być uwidocznione w budżecie szkoły gorzelniczej. Oprócz stałej dotacyi rocznej preliminuje Wydział krajowy jednorazowy wydatek nadzwyczajny w kwocie 5000 K na urządzenie pracowni gorzelniczej, mianowicie 1.600 K na zakupno trzech mikroskopów, 400 K na zakupno wagi chemicznej, 2.000 K na przybory do prac bakteryologicznych i 1.000 K na inne drobne urządzena laboratoryjne.

Gorzelnia szkolna wymaga gruntownego odnowienia. Jako najważniejszy środek naukowy ma gorzelnia dla szkoły podwójne znaczenie: jest podstawą praktycznej nauki gorzelnictwa, a powtóre ma umożliwić wykonywanie ścisłych doświadczeń z różnemi metodami technicznego postępowania. Gorzelnia dublańska założona w r. 1890 wchodzi w piętnastą kampanię i w obecnym swym stanie nie odpowiada już swoim zadaniom, gdyż przestarzałe i zużyte aparaty nie mogą być wzorem przy demonstracyach, a funkcyonując niedokładnie, nie mogą być w ogóle do doświadczeń użyte. Wadliwości w urządzeniach gorzelni są obok tego jednym z głównych powodów corocznych strat na ruchu gorzelni.

Dla usunięcia najważniejszych braków w urządzeniach gorzelni otworzył Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu w budżecie 1905 r. nadzwyczajny kredyt w kwocie 9.455 K na zakupno nowego aparatu odpędowego i kufy na alkohol tudzież na przeprowadzenie różnych pomniejszych napraw. Wskutek zmian w kierownictwie szkoły gorzelniczej pozostawił Wydział krajowy wykonanie adaptacyi przyszłemu kierownikowi, obejmującemu jesienią b. r. urzędowanie, skoro zaś jest rzeczą stwierdzoną, że także inne urządzenia gorzelni muszą być w najbliższym czasie zastąpione nowemi, postanowił Wydział krajowy zaniechać stopniowej wymiany aparatów, łatwiejszej do przeprowadzenia ze względów budżetowych, lecz w rezultacie kosztowniejszej i nie dającaj całości bez zarzutu, zwrócić się natomiast do Wysokiego Sejmu z wnioskiem o otwarcie kredytu na przeprowadzenie od razu gruntownej rekonstrukcyi gorzelni odpowiednio do wymogów uowoczesnej techniki.

Rekonstrukcyą mają być objęte zarówno urządzenia maszynowe jak i sam budynek gorzelni. Według opinii rzeczoznawców musi gorzelnia otrzymać zupełnie nowe urządzenie wszystkich aparatów, nie wyjmując kotła parowego przestarzałej konstrukcyi, zużywającej nadmierną ilość opału. Pozostać może nadal tylko maszyna parowa, i ta jednak wymaga naprawy i innego ustawienia pospołu z przerobieniem wszystkich transmisyj. Koszt nowego urządzenia oblicza Wydział krajowy na podstawie przedstawionej oferty następująco:

koszt aparatów	25.694 K
koszt dostawy do Dublan i zupełnego umontowania . .	7.920 „
Razem . .	33.614 K
od tej sumy potrąca się spodziewany dochód ze sprzedaży starych urządzeń, co oblicza Wydział krajowy oględnie na . . .	2.500 „
koszt urządzenia gorzelni wyniesie więc netto . . .	31.114 K
Na pokrycie tego wydatku jest do dyspozycyi reszta kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na rok bieżący	8.230 „
pozostaje więc do pokrycia kwota	22 884 K.

Projektowana rekonstrukcya budynku gorzelni ma głównie na celu rozszerzenie słodowni, wynoszącej obecnie zaledwie 36 m^2, podczas gdy odpowiednio do ilości zacieru powinna wynosić normalnie 65 m^2 (przyjmując 25 m^2 na 1.000 l. zacieru). Ponieważ w słodowni w gorzelni szkolnej prowadzi się często słód z różnych gatunków zboża równocześnie, projektuje się rozszerzenie słodowni do 100 m^2 a to przez zajęcie obecnego magazynu spirytusu. W tym celu wykonane być muszą różne roboty murarskie, zwłaszcza zaś przybudowanie nowego magazynu na okowitę. Dalej projektuje się pokrycie starego dachu gontowego dachówką (686 m^2) i szereg innych napraw posadzek, pował i t. p. Kosztorys wszystkich adaptacyj w budynku opiewa na łączną kwotę . . . . . 7.292 K
a dodając ją do obliczonego powyżej zapotrzebowania na rekonstrukcyę aparatów . . . . . 22.884 „
wyniesie koszt odnowienia gorzelni razem . . . . . 30.176 K.

Kwotę tę wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu gorzelni na rok 1906. O otwarcie kredytu w tej wysokości uprasza Wydział krajowy Wysoki

Sejm w tem przekonaniu, że inwestycya ta podniesie znakomicie wartość szkoły, a opłaci się zmniejszeniem wygórowanych dziś z powodu przestarzałych urządzeń kosztów ruchu gorzelni.

Kampania 1905/6 odbędzie się jeszcze przy dotychczasowem urządzeniu gorzelni, dlatego też w preliminarzu zwyczajnych wydatków i dochodów w roku 1906 nie przeprowadzono zmian zasadniczych. W rubryce płac wstawiono wynagrodzenie dla gorzelnika w kwocie 1.200 K, pozostawiając na razie obok tego półroczne wynagrodzenie dla maszynisty, który ze względu na konieczne ciągłe naprawy urządzeń gorzelni musi być jeszcze przez nadchodzącą kampanię zatrzymany. Na przyszłość wydatek ten będzie skreślony.

4. O folwarku Dublańskim i rozwoju w ubiegłem dziesięcioleciu, zdał sprawę dyrektor p. Frommel w zeszłorocznem „Roczniku Akademii rolniczej w Dublanach“, zaś o produkcyi zwierzęcej traktuje „Sprawozdanie Akademii“ za rok 1904/5, obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożone.

Od dawna pożądany, a obecnie wykończony, przez biuro melioracyjne wypracowany projekt dalszej melioracyi łąk dublańskich obejmuje: a) rekonstrukcyę nawodnienia łąk na obszarze 90·5 mg kosztem 10.000 K i b) kulturę łąk torfowych na obszarze 148·5 mg kosztem 32 000 K. Ogólna kwota kosztorysowa 42.000 K rozdzielona na 239 morgów objętych projektem melioracyi czyni 175 K na morg. Melioracya torfowisk dublańskich, dziś prawie nieużytecznych, opłacić się powinna w krótkim czasie, sądząc z wyników otrzymanych po wykonaniu melioracyi części łąk w latach 1884/7. Czynsz dzierżawny opłacany przez włościan za wynajęte łąki podniósł się bezpośrednio po zmeliorowaniu z 6·5 K na 24 K z jednego morga. Melioracyę zamierza Wydział krajowy wykonać stopniowo w ciągu kilku lat i na rok 1906 preliminuje w tym celu nadzwyczajny kredyt w budżecie folwarku w kwocie 7.300 K, która z uchwalonym na r. b. kredytem 2.700 K uczyni w sumie fundusz 10.000 K, pozwalający na podjęcie i wykonanie części robót melioracyjnych w roku 1906.

W b. r. wprowadzono z uwagi na znaczenie cukrownictwa w kraju uprawę buraków cukrowych na przestrzeni 20 morgów; na uprawę roślin okopowych przeznaczono ogółem 60 mg, to zn. 25% całej uprawnej przestrzeni, wynoszącej 240 morgów. Administracya folwarku pragnie w ten sposób wyzyskać wysoką siłę nawozową gruntów i podnieść dochody. Równocześnie wypadło podnieść pozycyę wydatków na robociznę o 1.000 K rocznie, skutkiem czego (obok innych pomniejszych nadwyżek) preliminarz wydatków zwyczajnych na gospodarstwo w r. 1906 opiewa ogółem na 35.860 K, więcej od tegorocznego budżetu o 1.300 K. Dochody preliminuje Wydział krajowy oględnie w kwocie 45.750 K (więcej o 2.000 K niż w r. 1905), tak, że bilans gospodarstwa wykazuje nadwyżkę dochodów 9.890 K. Po uwzględnieniu spłaty długów i podatków, razem 6.192 K, a dalej wydatków inwestycyjnych 7.300 K na melioracye i 3.960 K na adaptacye w budynkach, zamyka się preliminarz budżetu folwarku na rok 1906 niedoborem w kwocie 7.367 K.

5. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach jest obecnie w 10. roku swej działalności; bezsprzeczna jej potrzeba i użyteczność udowodnioną jest chyba wynikami, dzięki energicznemu i fachowemu kierownictwu, bardzo dodatniemi. Ze skromnych początkowo rozmiarów, rozwinęła się ona do tego stopnia, że obecnie jest jedną z większych stacyi doświadczalnych w Państwie, gdy w roku 1899 wykonano kontrolnych rozbiorów 699, to w roku 1904 wykonano ich już 2.504; w ostatnich zwłaszcza latach wzrosła ta czynność w bardzo szybkiem tempie, bo w roku 1903 wykonano rozbiorów 1.222, a jak powyżej zaznaczono, w roku bieżącym więcej jak dwa razy tyle.

O intenzywności pracy daje wyobrażenie porównanie stacyi dublańskiej z takąż stacyą w Wiedniu, gdzie w roku 1904 przy użyciu sił 26 asystentów wykonano 15.894 analiz czyli że jeden asystent wykonał 611, kiedy w Dublanach przy użyciu sił 3-ech asystentów wykonano w tymże okresie czasu 2.504 rozbiorów, czyli że na jednego asystenta wypada 834 analiz, a więc o 223 więcej — nie mówiąc już o tem, że stacya wiedeńska rozporządza 6-ciu siłami biurowemi — kiedy stacya Dublańska do załatwiania licznej bo przeszło 3.000 numerów liczącej korespondencyi, żadnej nie ma dodanej siły.

Czynność doświadczalna stacyi jest stosunkowo do sił i uposażenia także bardzo dodatnią.

Odpowiednio więc do wzrastającego zakresu czynności kontrolnej i doświadczalnej należy koniecznie zapewnić stacyi tej odpowiednie środki i dlatego też proponowane przez Wydział krajowy zwiększenie sił o dwóch asystentów jest wskazane i usprawiedliwione.

Dotacya pracowni tej stacyi wskutek niespodziewanego wzrostu czynności okazała się niedostateczną i już w rachunku roku 1904 przekroczenie preliminarza było nieuniknionem, przedewszystkiem na zakupno chemikaliów i innych potrzeb laboratoryjnych. Na podstawie zapotrzebowania w roku 1904 preliminowane zwiększe nie wydatków na ten cel do wysokości sumy 7.500 K jest usprawiedliwionem.

W etacie stacyi doświadczalnej, o której mowa, ustanowił Wysoki Sejm w roku 1901 jedną etatową posadę asystenta z płacą 2.000 K i dodatkiem aktywalnym 200 K bez prawa do pięciolecia. Posadę tę wypełnia skutecznie od lat 8 p. Adam Karpiński.

Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, uprasza Wysoki Sejm o przyznanie i pozwolenie wypłacenia w właściwym czasie p. Karpińskiemu dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K.

6. O czynnościach stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie traktuje obszerniej sprawozdanie kierownika zakładu, jako alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego dołączony; podnosimy tu tylko, że wzrost czynności tej stacyi jest także bardzo żywym, bo w porównaniu z rokiem 1903/4, w którym do oceny przypadło 1.238 próbek nasion, wykonała stacya takich ocen w roku 1902/3 2.413, zaś w roku 1901/2 plombowano worów 1.389 a w roku 1903/4 2.548 o wadze 231 q.

Czynność doświadczalna w Karpatach na łąkach i połoninach była również żywą, jak też i praktyczne doświadczenia na Czornohorze i Dancerzu na 927 ha. połonin, jak też i na Matachowie i Faszorach; dalszą pracę stanowiły doświadczenia na uprawą konopi, koniczyn i ziemniaków.

Wzrost ten czynności absorbuje istotnie i wkłada coraz liczniejsze obowiązki nad kierownika zakładu.

Gdy zaś p. Radca Szyszyłowicz jako referent dla spraw rolniczych w Wydziale krajowym i inspektor krajowych zakładów rolniczych, może tylko część swego czasu poświęcić sprawom Stacyi, przeto słusznie Wydział krajowy sądzi, że to komulowanie zajęć nie może być pożytecznem ani dla jednego ani dla drugiego zadania — przeto Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że nadeszła chwila, aby stosownie do tego położenia rzeczy, poczynić odpowiednie zarządzenia — i oczekuje, że Wydział krajowy poczyni odpowiednie wnioski.

Preliminarz budżetu Stacyi na rok 1906 jest wyższym o 1.505 K w porównaniu z budżetem 1905 roku.

Nadzwyczajny kredyt 820 K na instalacye rur gazowych i tytułem drugiej i ostatniej raty na zakupno przyrządów dla stacyi meteorologicznej w kwocie 1.250 K jest usprawiedliwionym.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, o gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno rolniczej we Lwowie.

2. Sejm uchyla ustęp 4. lit. a) i ustęp 5. uchwały swojej z 26. października 1904 roku i upoważnia Wydział krajowy, by na pokrycie a) kosztów budowy na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach w kwocie 125.000 K, b) kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów w kwocie 105.000 K, i c) reszty kosztów instalacyi gazowni w Dublanach w kwocie 15.000 K zaciągnął w Banku krajowym pożyczkę w 4% obligacyach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 250.000 K, spłacalnej w 44 latach w ratach rocznych po 12.500 K od roku 1906 począwszy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w sumie 30.200 K na rekonstrukcyę gorzelni w Dublanach i wstawia tę sumę do budżetu krajowego na rok 1906.

4. Sejm ustanawia następujący skład osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły gorzelniczej w Dublanach. Grono nauczycielskie składa się: a) z kierownika a zarazem głównego profesora szkoły, b) z asystenta, c) z docentów pomocniczych przyjmowanych czasowo za remuneracyą. Kierownik, zarazem główny pro-

fesor szkoły gorzelniczej, otrzymuje wolne pomieszkanie w zakładzie i pobiera roczną płacę w kwocie 3.600 K, dodatek aktywalny w kwocie 720 K rocznie, z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 500 K rocznie. Kierownik szkoły gorzelniczej jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami, określonemi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w dniu 21. stycznia 1889. — Asystent szkoły gorzelniczej otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 1.200 K rocznie i pomieszkanie w zakładzie lub ryczałt na mieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie. Stanowisko docentów pomocniczych określa statut organizacyjny szkoły gorzelniczej a wysokość ich wynagrodzenia normuje każdoczesny budżet krajowy.

5. Sejm ustanawia przy szkole gorzelniczej w Dublanach stacyę doświadczalną dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów rolniczych.

6. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 42.000 K na melioracyę łąk folwarku zakładowego w Dublanach i wstawia na poczet tego kredytu kwotę 7.300 K do budżetu krajowego na rok 1906.

7. Sejm zwiększa etat asystentów stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.600 K rocznie i wolnem pomieszkaniem w zakładzie lub ryczałtem na pomieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie i o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.200 K rocznie i wolnem pomieszkaniem lub ryczałtem na mieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie.

8. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyznania etatowemu asystentowi stacyi doświadczelnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, p. Adamowi Karpińskiemu, dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K rocznie począwszy od 1. sierpnia 1906.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów budowy gmachu dla stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach, do kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów, tudzież do kosztów rekonstrukcyi gorzelni i założenia gazowni w Dublanach. przyczynił się odpowiednim datkiem z funduszów państwowych.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Struszkiewicz.

Alg. 543

Wniosek.

Ustawa o należytościach przenośnych z dnia 18. czerwca 1901 Nr. 74. Dz. p. p. dozwala w §. 3. dla realności miejskich, a mianowicie dla domów nowo wybudowanych, znaczny opust, tak iż zamiast 4% opłaca się od kupna takich realności tylko 2½%, jeżeli od ostatniej zmiany własności nie upłynęło jeszcze lat 4, a 3%, jeżeli minęło lat 4, lecz nie upłynęło jeszcze lat 6.

Od korzystania z tych opustów wykluczone są posiadłości ziemskie, tudzież realności miejskie nie mające nowych domów.

Zważywszy, że opłata 4% należytości przenośnej jest przy wszelkich transakcyach, dotyczących własności nieruchomej, wielce uciążliwą, że sprawa ta poruszona w Radzie państwa wnioskiem posła Dra Starzyńskiego w listopadzie 1902 nie może doczekać się załatwienia, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby podjął starania o przeprowadzenie zmiany §. 3. ustawy o należytościach przenośnych z dnia 18. czerwca 1901. Nr. 74. Dz. p. p. w tym kierunku, by opust należytościowy 1½% względnie 1% dozwolony obecnie tylko dla realności miejskich z domami nowo wybudowanemi, zastosowany został do przeniesienia własności wszelkich posiadłości nieruchomych, przy których od ostatniej zmiany własności nie upłynęło jeszcze lat 4, względnie lat 6.

We Lwowie, dnia 13. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Białoskórski w. r.

Sladnicki, Schnell, Oberlyński, Bal, Brunicki, Męciński, Mycielski, Rozwadowski, Jan Urbański, Brykczyński, Wład. Czaykowski, Traczewski, W. Gnoiński, Mars, Niezabitowski, Torosiewicz, Starzyński.

Alg. 544

Wniosek.

Z uwagi, że w kraju naszym jest jeszcze 933 takich gmin, w których nie ma żadnej szkoły ludowej, a dzieci w wieku szkolnym niepobierających nauki jest 65.000.

Z uwagi, że te 933 gmin, należą do mniejszych i uboższych gmin, i nie są wstanie o własnej sile budynków szkolnych wystawić.

Z uwagi, że znaczna część gmin złożyła na cele budowy szkół kwoty równające się 120% należytości podatkowej — a w myśl artykułu 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 domaga się pokrycia nadwyżki z funduszu szkolnego krajowego.

Z uwagi, że przyzwalany dotychczas kredyt krajowy na cele szkolne w kwocie 400.000 koron jest za mały, i do spieszniejszej organizacyi tak wielkiej liczby szkół niewystarczający.

Raczy zatem Wysoki Sejm uchwalić:

Dotychczasowy kredyt 400.000 koron na cele szkolnictwa ma być o 100.000 koron podwyższony i do budżetu krajowego na rok 1906 wstawiony.

We Lwowie, dnia 13. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Skołyszewski, Huza, Stojałowski, Gniewosz, Łazarski, Tarnawski, Korytowski, Potoczek, Kramarczyk, Pastor, Buynowski, Maryewski, Wilczkiewicz, Tad. Cieński.

Ls. 3.691/1905 We Lwowie, dnia 31. października 1905.

Alg. 515

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1904 i o rezolucyach posłów Oleśnickiego i Kramarczyka wniesionych na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 21. października 1904 r.

Wysoki Sejmie!

Przed omówieniem sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podnoszenia hodowli bydła w r. 1904 Komisya gospodarstwa krajowego poczuwa się do obowiązku poruszenia rezolucyi wniesionych podczas obrad Wysokiej Izby nad sprawozdaniem Komisyi w sprawie podniesienia hodowli bydła za rok 1903 przez posłów Oleśnickiego i Kramarczyka na dniu 21. października 1904, które to rezolucye na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 22. października 1904 odesłane zostały do Komisyi gospodarstwa krajowego celem bliższego rozpatrzenia.

Rezolucye wniesione przez posła Oleśnickiego brzmią następująco:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) aby na przyszłe sesye Sejmu przedkładał szczegółowe sprawozdanie z działalności w sprawie chowu bydła, a mianowicie także szczegółowe przedstawienie geograficznego rozmieszczenia obór zarodowych i stacyi buhajów;

b) by spowodował zaprowadzenie obór zarodowych i stacyi buhajów w okolicach górskich, gdzie są połoniny;

c) by przeprowadził studya nad miejscowem bydłem na połoninach w celu skonstatowania, czy z takowego nie mogłaby wytworzyć się rasa mająca przyszłość na tymże terenie;

d) by poczynił kroki celem wprowadzenia praktycznej nauki serkarstwa i przerabiania nabiału w tych okolicach.

Rezolucye zaś wniesione przez posła Kramarczyka są następujące:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na przyszłość wpłynął na c. k. Towarzystwa rolnicze Lwowskie i Krakowskie, by udzielały większych subwencyj na utrzymanie licencyonowanych buhai prywatnych hodowców bydła

II. By Wydział krajowy wpłynął na Towarzystwa okręgowe rolnicze, aby zakupno potrzebnych buhai starały się w pierwszym rzędzie zakupywać od mniejszych hodowców w okręgu, uwzględniając równorzędnie hodowców włościan.

Komisya gospodarstwa krajowego po szczegółowem badaniu doszła do przekonania — jak to już w toku obrad Wysokiej Izby podniesiono, że życzeniom wyrażonym w rezolucyach wniesionych przez posła Oleśnickiego stało się zadość i że

bądź to Wydział krajowy, bądź też współdziałające krajowe Towarzystwa rolnicze postępowały w kierunku wskazanym przez wnioskodawcę.

Co do rezolucyi wniesionych przez posła Kramarczyka Komisya gospodarstwa krajowego zaznaczyć musi, że pierwsza wykracza po za ramy programu działalności na polu podniesienia hodowli bydła zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo, który nie obejmuje subwencyonowania licencyonowanych buhai prywatnych hodowców — a gdyby Towarzystwa rolnicze chciały wejść na tę drogę — subwencye te wobec liczby istniejących, a więcej jeszcze istnieć mających buhai licencyonowanych musiałyby pochłonąć tak znaczne sumy, że wszelkie inne nader ważne działy popierania hodowli zaniechaćby należało. Jeżeli niektóre oddziały Towarzystw rolniczych wyznaczają z funduszów własnych małe premie za wzorowe utrzymywanie licencyonowanych buhai, czynią to z własnej inicyatywy i ani Wydział krajowy ani centralne Towarzystwa rolnicze pod tym względem wpływać, a mniej jeszcze polecenia wydawać nie mogą.

Druga rezolucya wniesiona przez posła Kramarczyka odnosi się głównie do Krakowskiego Towarzystwa rolniczego i szanowny Prezes tego Towarzystwa podczas rozprawy w Wysokiej Izbie wykazał, że przy zakupnie buhajów stacyjnych Towarzystwo dokłada starań, by sztuki zakupione odpowiadały jakością bez względu, czy zakupione zostają u większej, czy mniejszej własności. Komisya gospodarstwa krajowego uznaje ten sposób postępowania jako zupełnie prawidłowy, nadmienić jednak musi, że jeżeli większa liczba buhai zostaje zakupywaną z obór zarodowych większej własności, tłumaczy się to okolicznością, że bydło u mniejszej własności bywa z reguły mniej intenzywnie żywione, a skutkiem tego nie jest tak rozwinięte, by jako materyał rozpłodowy służyć mogło. Że pod tym względem Towarzystwa rolnicze zupełnie bezstronnie postępują, dowodzi fakt, że z obór gminnych zostających pod kontrolą Towarzystw rolniczych znaczna liczba potomstwa męskiego rodzaju przez te Towarzystwa na stacye zakupywaną bywa. Ze względu na powyższe uwagi Komisya gospodarstwa krajowego nie może zalecić Wysokiej Izbie uchwalenia powyższych rezolucyi i uprasza o uchwalenie wniosku umieszczonego w zakończeniu niniejszego sprawozdania.

Przystępując do omówienia sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w 1904 r. składającego się z dwóch rozdziałów, Komisya gospodarstwa krajowego również oddzielnie je porusza.

I. Podniesienie hodowli bydła zapomocą subwencyi kraju i państwa.

Subwencye kraju i państwa na ogólne cele podniesienia hodowli bydła wzrosły w 1904 r. do kwoty 150.000 K płacone w połowie przez kraj i państwo i zostały rozdzielone między obydwa krajowe Towarzystwa na podstawie obszaru działalności w stosunku 2:1. Na rok 1905 c. k. Ministerstwo rolnictwa podniosło reskryptem z 12. kwietnia 1905 subwencyę państwową na powyższe cele o 25.000 K do kwoty 100.000 K a jakkolwiek dotąd nie zapewniło subwencyi w tej wysokości na dalsze lata — przypuszczać należy, że jeżeli i kraj podniesie subwencyę do wysokości subwencyi państwowej i w przyszłości c. k. Ministerstwo nie obniży subwencyi na ten cel przeznaczonej. Wydział krajowy jakkolwiek upoważniony uchwałą Wysokiego Sejmu do podniesienia subwencyi krajowej równolegle z podwyższeniem subwencyi państwowej — nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku o podwyższenie subwencyi krajowej na rok 1906 ze względu na stan finansów kraju i ze względu na podwyższenie wydatków na inne cele z hodowlą bydła w ścisłym związku pozostające.

Komisya gospodarstwa krajowego oceniając w zupełności stanowisko Wydziału krajowego stojącego na straży finansów krajowych, wyraża przekonanie, że ze względu na zwykle przez c. k. rząd zastosowany sposób postępowania, iż subwencye

państwowe wyznacza w tej samej wysokości, jak je kraj udziela i zachodzi obawa, że i w tym wypadku obniży subwencyę państwową do kwoty przez kraj wyznaczonej, niemniej też ze względu, że klęska posuchy zeszłorocznej na hodowlę bydła bardzo ujemnie oddziałała, jak to podniesienie cen mięsa dowodzi i ta tak ważna gałęź gospodarstwa krajowego wymaga znaczniejszego poparcia celem ponownego dźwignienia jej — należy subwencyę na podniesienie hodowli bydła w kraju — umieszczoną w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1906 w rubr. X. poz. 319 *a)* w wysokości 75.000 K podnieść do wysokości subwencyi przez c. k. rząd na rok 1905 przyznanej w kwocie 100.000 K i w myśl tego uprasza Wysoki Sejm o przemienienie w uchwałę wniosku poniżej umieszczonego.

Działalność obu krajowych Towarzystw rolniczych na polu podniesienia hodowli bydła, zastosowana do programu dotychczasowego, uwydatniła się jak dotąd zapomocą utrzymywania i zakładania obór zarodowych pełnej i pół krwi — obór gminnych — stacyi buhajów — premiowania i t. p. i sprawozdania obu Towarzystw ogłoszone drukiem przedstawiają szczegółowo rezultaty ich działalności. Co do liczby obór zarodowych pełnej i pół krwi zaszły małe tylko zmiany — obór zarodowych gminnych zaś przybyło w obrębie działalności c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego 4. Liczba stacyi buhajów spadła znacznie w okręgu Towarzystwa rolniczego w Krakowie, co Komitet tego Towarzystwa tłumaczy podniesieniem ceny bydła, wskutek czego za te same fundusze można było zakupić mniejszą tylko liczbę buhajów. Dążność do powiększenia produkcyi mleka uwidaczniająca się w całym kraju, wywołała w obrębie Towarzystwa rolniczego w Krakowie zmianę co do rasy buhajów umieszczonych na stacyach; przybyło kilkanaście stacyi buhajów rasy nizinnej, natomiast zaś zaznaczyć należy znaczny ubytek stacyi buhajów rasy Simenthal i czerwonej polskiej.

W obrębie działalności Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie nie zaszła znaczniejsza zmiana pod względem rasy buhajów stacyjnych a jakkolwiek i w tym okręgu objawia się ogólna dążność do powiększenia produkcyi mleka, Komitet Towarzystwa na podstawie uchwały ankiety z listopada 1904 roku nie widział potrzeby zaprowadzenia jakiejkolwiek innej rasy jako specyalnie mlecznej, wychodząc z założenia, że można prowadzić hodowlę w kierunku mlecznym przy rasach dotychczas hodowanych t. j. głównie rasy Simenthal a obok tego w okolicach o charakterze wybitnie nizinnym rasy Oldenburg zapomocą należytej selekcyi indywiduów i odpowiedniego żywienia.

Że zapatrywanie to nie jest bezpodstawnem, dowodzą daty zebrane przy zaprowadzonej w oborach zarodowych kontroli mleczności przeprowadzonej w ubiegłym roku przez jednego a w bieżącym przez dwóch funkcyonaryuszy należycie fachowo wykształconych. — Daty te okazują, że w oborach, gdzie bydło zostaje odpowiednio żywionem, mleczność krów rasy Simenthal nieznacznie tylko ustępuje ilościowo mleczności innych ras, a jeżeli uwzględni się zawartość tłuszczu w mleku, w niektórych wypadkach Simenthalery dały nawet lepsze wyniki.

Sprawozdania rachunkowe Towarzystw rolniczych z zużycia subwencyi krajowych i państwowych za rok 1904 przedłożone przez Wydział krajowy wykazują, co z uznaniem podnieść należy, że znacznie przeważająca część tych subwencyi użyta została bezpośrednio na podniesienie hodowli bydła u mniejszej własności, choć i reszta tej subwencyi pośrednio tej własności znaczne korzyści przysparza.

Komitet galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego celem okazania postępu w hodowli bydła w kraju zamierzał w roku 1905 urządzić wystawę targową we Lwowie, na którą uzyskał subwencyę krajową i państwową — ze względu jednak na zeszłoroczną klęskę posuchy, która na utrzymanie bydła bardzo ujemny wpływ wywarła, odłożył urządzenie tej wystawy do maja 1906.

Akcya tępienia gruźlicy u bydła zapomocą rozpoznawczego szczepienia tuberkuliną poruszała się w roku 1904 w tych samych rozmiarach jak w latach poprzednich, obok tego zaś Komitet Towarzystwa rolniczego przez weterynarza swego profesora Nowaka prowadził dalsze doświadczenia z metodą ochronnego szczepienia Behringa.

Akcya rozpoznawczego szczepienia w przyszłości szybszem nieco tempem będzie mogła być przeprowadzoną dzięki staraniom Wydziału krajowego o podwyższenie subwencyi państwowej na częściowe pokrycie kosztów szczepienia, podjętym na podstawie zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu, które odniosły pożądany skutek, — c. k. Ministerstwo rolnictwa bowiem nie uznając wprawdzie zatwierdzenia programu akcyi szczepienia z roku 1902, zgodziło się jednak na utworzenie wspólnego funduszu przy Wydziale krajowym na cele tej akcyi i przyznało na rok 1905 i 1906 kwotę 5.000 K tytułem ryczałtowej subwencyi tak na płacę weterynarzy przy Komitetach Towarzystw rolniczych powołanych do rozpoznawczego szczepienia obór pod opieką Towarzystw pozostających jak i na pokrycie wszystkich wydatków połączonych ze szczepieniem — podwyższyło przeto subwencyę o 1.600 K w stosunku do subwencyi udzielonej na te cele w roku 1904. — W myśl uchwały Wysokiego Sejmu i Wydział krajowy preliminuje na rok 1906 subwencyę krajową na te cele w równej wysokości jak subwencya państwowa, przeto o 600 K wyższą niż dotychczasowa, tak że wspólny fundusz na zwalczanie gruźlicy u bydła na rok 1906 wynosi 10.000 K, w czem mieszczą się płace weterynarzy przy Komitetach Towarzystw rolniczych.

II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

Ustawa hodowlana, która zdąża w dwóch kierunkach do podniesienia chowu bydła a mianowicie: przez ochronę hodowli przed nieodpowiednimi rozpłodnikami i przez dostarczanie właścicielom krów i jałówek dobrych rozpłodników dotąd nie zdołała znaleść w wykonaniu odpowiedniego zastosowania — jakkolwiek bowiem licencyonowanie buhajów już niemal w całym kraju zostało wprowadzonem i liczba okręgów nieczynnych zmalała do 6-ciu; głównego powodu niewejścia w życie postanowień ustawy w całej pełni szukać należy w dotychczasowem zaniedbaniu obowiązku gmin zapewnienia zapomocą kupna lub najmu dostatecznej liczby licencyonowanych buhajów.

Z małymi wyjątkami bowiem licencyonowane buhaje są własnością prywatną, która każdej chwili sprzedaną być może, nie zapewniają przeto gminom, że przez cały rok mieć będą orzeczeniom Komisyi licencyonującej odpowiadającą liczbę rozpłodników. Czynnikiem powołanym do usunięcia tego zaniedbania są Wydziały powiatowe, które dotąd niestety pomimo wielokrotnych pouczeń ze strony Wydziału krajowego w nielicznych tylko wypadkach rozpoczęły akcyę stałego zaopatrzenia gmin w buhaje gminne i niewątpliwie u władz podległych c. k. Namiestnictwu znajdą poparcie w zamierzonej akcyi, które ponownie okólnikiem z dnia 3. lipca 1905. L. 49.800 wezwane zostały do ścisłego przestrzegania postanowień ustawy i zastosowania przepisu §. 16. tejże ustawy. Niewykonanie tego postanowienia ustawy doszło do wiadomości Wydziału krajowego dopiero w ubiegłym roku, gdy zażądał od Komisyi licencyonujących więcej szczegółowych sprawozdań, Komisya gospodarstwa krajowego przeto żywi nadzieję, że Wydział krajowy i w przyszłości nie ustanie w obranej drodze pouczeń i na podstawie zachęcających przykładów w kilku powiatach zdoła wpłynąć na Wydziały powiatowe, by środkami wskazanymi w ustawie dążyły do tego, ażeby gminy spełniały ściśle obowiązki nałożone na nie pomienioną ustawą.

Uchwała Wysokiego Sejmu polecająca Wydziałowi krajowemu ułożenie szczegółowej instrukcyi dla Komisyi licencyonujących została przez tenże tylko częściowo

wykonaną, zebrał bowiem materyały potrzebne do ułożenia przepisów instrukcyi i zasięgnął opinii Komitetów obu Towarzystw rolniczych i Komisyi dla spraw rolniczych — z ogłoszeniem instrukcyi jednak zamierza wyczekać jeszcze pewien czas, dopokąd sprawa stałego zaopatrzenia gmin w potrzebną liczbę licencyonowanych rozpłodników dotąd niemal zupełnie zaniedbana nie dojdzie w wykonaniu do pewnej jednolitości. Komisya gospodarstwa krajowego uznając to zapatrywanie Wydziału krajowego, wyraża jednak przekonanie, że tenże po usunięciu pomienionych wadliwości w wykonaniu ustawy przystąpi do uzupełnienia poruczonego mu uchwałą Wysokiego Sejmu zadania.

Koszta Komisyi licencyonujących w stosunku do rozszerzania się akcyi wprowadzenia w życie tego działu ustawy hodowlanej wzrastają z roku na rok i w roku 1904 doszły do kwoty 20537 K; gdy jednak w tej kwocie mieszczą się wydatki na nowe druki i piętna nie co roku się powtarzające, Wydział krajowy preliminuje na rok 1906 koszta Komisyi licencyonujących w kwocie 20.000 K, w rubryce dochodów zaś wstawia tytułem subwencyi państwowej na częściowe pokrycie tych kosztów kwotę 9.500 K, równą kwocie przez c. k. Rząd z tego tytułu za rok 1904 uiszczonej. Uchwałą Wysokiego Sejmu wzywającą c. k. Rząd do przyczynienia się do pokrycia kosztów Komisyi licencyonujących w wysokości połowy kwoty preliminowanej przez kraj na cel powyższy, wypłacenia jej w pierwszej połowie roku i nadania jej charakteru stałej subwencyi nie uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa, oświadczając, że w myśl ustawy koszta te powinny być pokryte z funduszu krajowego. Gdy jednak Ministerstwo za rok 1904 wypłaciło subwencyę na ten cel w połowie wysokości kwoty na rok 1904 preliminowanej i od lat 7 podwyższa tę subwencyę w stosunku do preliminowanej przez kraj kwoty, Wydział krajowy a zgodnie z tymże Komisya gospodarstwa krajowego nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku o ponowne uchwalenie podobnej rezolucyi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła za rok 1904.

II. Nad rezolucyami wniesionemi przez posłów Oleśnickiego i Kramarczyka przechodzi Sejm do porządku dziennego.

III. Sejm wstawia do rubryki X. wydatków preliminarza budżetowego na rok 1906 następujący wydatek: poz. 319. Na podniesienie hodowli bydła 100.000 K.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Schnell.

L. 4021/05. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alleg. 546

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904 r, żądającej, aby Rząd poparł akcyę melioracyjną w kraju, oraz rezolucyi:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jaknajrychlej przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do wydatnej pomocy państwowej w celu przyspieszenia akcyi melioracyjnej w kraju naszym, a w szczególności drenowania (odwodnienia) nieprzepuszczalnych lub bagnistych gruntów, stanowiących prócz własności prywatnej ogromny obszar własności gminnej“ — a przedewszystkiem dzięki nader gorliwemu zajęciu się sprawą przez Komisyę parlamentarną Koła Polskiego we Wiedniu, — Wydział krajowy przeprowadził rokowania z Rządem, względnie z Ministerstwem rolnictwa i wyjednał dla kraju pożyczkę bezprocentową melioracyjną pięciu milionów koron, udzielić się mającą w dziesięciu rocznych ratach po pół miliona koron. Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu przedkłada warunki umowy, oraz potrójny plan sposobu umorzenia tej pożyczki, od której anuitety miałby opłacać skarb państwa. Komisya uznaje w najszerszej mierze starania Wydziału krajowego, mające na celu dostarczenia rolnikom naszym środków do przeprowadzenia niezbędnych melioracyi rolnych, ale wobec bardzo znacznej przestrzeni, przeszło dwóch milionów morgów gruntów w kraju naszym, potrzebujących koniecznie odwodnienia lub drenowania znajduje, że pomoc powyższa rządowa jest niewystarczającą. Ona nie może być uważaną jako wielka akcya melioracyjna kraj podnosząca, lecz tylko jako skromna pomoc do udzielenia tym, którzy z powodu swego niekorzystnego położenia finansowego funduszów niskoprocentowych do przeprowadzenia niezbędnych melioracyi pozyskać nie mogą; jednak już ta akcya jest pożądaną i uważaną być może jako krok ważny i dodatni.

Naturalnie całą odpowiedzialność za zwrot tej bezprocentowej pożyczki wobec Rządu musiałby za kraj przyjąć na siebie Wydział krajowy. Słusznem jest, żeby z tej pożyczki melioracyjnej korzystały gminy i włościańskie spółki, lecz jest również bardzo wskazanem, aby tę pożyczkę przystępną uczynić dla właścicieli obszerniejszych lub mniej rozległych gruntów, jest więc zupełnie właściwem, aby w §. 2. l. a umowy zawarowanem było, że te pożyczki będą udzielane „spółkom wodnym drenarskim, złożonym z właścicieli mniejszych lub śre-

dnich posiadłości rolnych, tudzież gmin jako właścicielek majątku lub dobra gminnego"; ale dajej pod l. b tego samego paragrafu umowy stoi: „poszczególnym właścicielom, o ile ci właściciele nie mogą na innej drodze uzyskać pożyczki niskoprocentowej" itd. To oznaczenie uważa komisya za nie dość jasne i krępujące przy rozdziale pożyczek; pragnęłaby przeto komisya, żeby w §. 2. l. b słowa począwszy od „o ile ci właściciele i t. d." aż do słów „niskoprocentowej" zupełnie opuszczone były.

Głównie bowiem na tem zależeć powinno, aby dostarczyć funduszu na melioracyę tym przedewszystkiem, którzy jej najwięcej potrzebują — a komisya jest przeświadczoną, że Wydział krajowy w całej pełni uzna cechę tej pożyczki i w danym razie między kilkoma właścicielami gruntów współubiegającymi się o jej pozyskanie zawsze odpowiedni i uzasądniony wybór uczynić potrafi, uwzględniając w pierwszym rzędzie tych, którym pozyskanie kredytu taniego z powodu bądź obciążenia tabularnego ich własności ziemskiej, bądź dla innej konstelacyi finansowej byłoby najtrudniejszem. Wedle warunków umowy fundusz pożyczkowy coroczny musi być corocznie wyczerpanym. Wprawdzie zainteresowanie wśród włościan ważną sprawą drenarską jest, jak dotychczas, jeszcze u nas w kraju dość słabem, zawiązywanie spółek drenarskich najczęściej nader trudnem, a warunki, pod którymi mogą u nas włościanie drenować swe grunta, korzystniejsze nawet od tych, jakie jest w stanie dać bezprocentowa pożyczka, nie może być jednak obawy, żeby to niewyczerpanie funduszu pożyczkowego w którymkolwiek roku mogło mieć miejsce, gdyż, o ile się komisya mogła poinformować zgłoszenia dotychczas o tę pożyczkę bezprocentową w Wydziale krajowym wniesione wyczerpują już przeszło 60% całej sumy pięciomilionowej.

Co do przedłożonych przez Wydział krajowy trzech projektów umorzenia pożyczki melioracyjnej, to Rząd stanowczo i wyłącznie oświadczył się za projektem pod A jako dla niego najkorzystniejszym. Wskutek czego petycya Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego, poparta przez Komitet Towarz. galicyjskiego gospodarskiego — a przemawiająca za projektem pod C jako tym, który jest wprawdzie na lat 20 obliczonym, lecz dla gospodarza dłużnika mniej uciążliwym, uwzględnioną być nie może.

Ścisły nadzór nad wykonaniem wszelkich robót melioracyjnych, ze względu przedewszystkiem na gwarancyę krajową musi być na teraz powierzonym wyłącznie biuru melioracyjnemu Wydziału krajowego, ale z uwagi na zasadę, że kraj, względnie rząd krajowy powinien zawsze w każdym dodatnim kierunku obudzać i do współdziałania powoływać inicyatywę prywatną — a takowej nie utrudniać — uważa komisya za pożądane, aby w przyszłości, zwłaszcza w razie uzyskania dalszej i więcej wydatnej pomocy rządowej dla celów melioracyjnych, zostali także do współdziałania w pracach melioracyjnych przypuszczonymi inżynierowie i technicy prywatni lub do prywatnych instytucyi i spółek należący.

Komisya, kończąc swe uwagi nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o pięciomilionowej bezprocentowej pożyczce melioracyjnej, podnosi raz jeszcze wyżej wyrażone zdanie, że tę całą akcyę rządową uważa za pomocniczą, lecz niewystarczającą, ufa przeto, że Reprezentacya krajowa potrafi uzyskać u Rządu dalszą pomoc w kierunku niezbędnych melioracyi, drenowania i odwadniania gruntów w Galicyi.

Uważa jednak komisya równocześnie za wskazane, żeby w obec doniosłości i ogromu zadania, jakie nas czeka i jest tak bardzo ważnem dla przyszłości ekonomicznej kraju, Wydział krajowy zechciał zbadać, czyby nie było wskazanem tę dla kraju tak potrzebną i zwłoki nie cierpiącą akcyę melioracyjną w części także oprzeć na funduszach krajowych.

Myśl tę podniosła już Rada ogólna Towarzystwa rolniczego krakowskiego w swej uchwale z dnia 29. kwietnia r. b., w której domaga się utworzenia w Banku krajowym osobnego działu dla kredytu melioracyjnego. Jest to głos i zdanie ziemian znacznej części kraju naszego i komisya uważa za właściwe, aby uwzględnione były.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. sierpnia 1905 l. 77201 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki do wysokości 5,000.000 K. w przeciągu lat dziesięciu począwszy od r. 1907, po 500.000 K. rocznie pod warunkiem, jeżeli odsetki tej pożyczki opłacać będzie Administracya państwa.

Pożyczka ta ma być użytą na udzielanie bezprocentowych pożyczek na wykonanie osuszenia i drenowania gruntów dla spółek wodnych, gmin i poszczególnych właścicieli gruntów.

Warunki udzielania pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa i poda je do wiadomosci Sejmu.

III Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego rozpatrzył i wypracował projekt dla pożyczek melioracyjnych niskoprocentowych.

Tem samem komisya uważa petycyę Komitetu c. k. Towarz. rolniczego krakowskiego l. $\frac{3167}{2367}$ i petycyę Banku melioracyjnego do l. $\frac{2250}{1575}$ za załatwione.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Cielecki *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.898/1905. We Lwowie, dnia 5. listopada 1905.

Neg. 547

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego LW. 79.046/905 dotyczącem Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i wogóle popierania sadownictwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Wyczerpująco zdaje Wydział krajowy sprawę ze swej działalności zmierzającej do uporządkowania i rozwoju produkcyi sadowniczej w Galicyi. Nie powtarzając szczegółowo treści sprawozdania, uważa Komisya gospodarstwa krajowego za potrzebne następujące zrobić uwagi, trzymając się porządku w sprawozdaniu zachowanego.

W tegorocznem sprawozdaniu pominiętemi zostały sprawy poruszone przez Komisyę gospodarstwa krajowego w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyjnem Ls. 1.526/904 r. a mianowicie:

1. handel owocami;
2. spis drzew owocowych;
3. nasiona dzikich drzew owocowych;
4. warzywnictwo;
5. produkcya roślin ozdobnych;
6. rozszerzanie pisma „Ogrodnictwo“;
7. umieszczenie i żywienie chłopców w Zaleszczykach;
8. organizacya zbiorowych wycieczek na wystawy ogrodnicze;
9. otwarcie szkoły ogrodniczej w Krakowie.

Ze szczególniejszym naciskiem zaznaczyć musi Komisya, że niezmiernie ważna sprawa hodowli i sprzedaży szczepów w ogródkach nauczycieli ludowych, omówiona obszernie w zeszłorocznem sprawozdaniu przez Wysoki Sejm przyjętem, tego roku pominiętą zupełnie została. Budzą się poważne obawy, czy nie wzmogło się niebezpieczeństwo rozdawnictwa złych szczepów, czytając sprawozdanie Rady szkolnej krajowej z roku 1903/4 str. 70—72. Komisya nie wątpi, iż Wydział krajowy zdoła doprowadzić do jednolitej działalności wszystkich władz na polu sadownictwa zgodnej z wyraźną wolą Wysokiego Sejmu.

Ad A. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Żałować należy, że sprawozdanie p. Lauchego dołączonem być nie mogło, gdyż je Wydział krajowy jeszcze nie otrzymał. Ułatwiłoby to wydanie sądu, o ile Zakład w Zaleszczykach jest odpowiednim do produkcyi drzewek dla całego kraju a w szczególności dla jego części zimniejszych i wilgotniejszych.

Zdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego musi rzecz ta być poważnie bardzo badaną, bowiem ważną jest niezmiernie ze względu na skuteczność starań o podniesienie sadownictwa.

Nie ulega natomiast zdaje się wątpliwości, że drzewka wyhodowane w Zaleszczykach doskonałemi będą dla powiatów południowych i mających klimat suchszy

a cieplejszy. Potrzeba mieć o przydatności drzewek najzupełniejszą pewność, nim wszelkie projektowane zwiększania ogrodu w Zaleszczykach pod poważną ocenę poddanemi będą. Komisya jest zdania, że cztery względy rozważyć potrzeba przy rozszerzaniu istniejących krajowych szkółek drzew owocowych: a) klimat i położenie, b) wydatki, c) kierownictwo i nadzór, d) konkurencya zakładom prywatnym. Co do d) wyraża Komisya przekonanie zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego, że nie jest zadaniem zakładów krajowych uniemożliwienie rentownej prywatnej produkcyi umiejętnej i dobrej szczepów owocowych najprzód z powodu, iż zwiększającemu zapotrzebowaniu zakłady krajowe zadość uczynić nie zdołają, co przy zniszczeniu prywatnej produkcyi spowodować musi import zagraniczny, a powtóre, ponieważ przedsiębiorczość prywatną, rozszerzenie pól produkcyi władze krajowe raczej popierać a nie utrudniać lub uniemożliwiać winny. Komisya gospodarstwa krajowego uważa wszelką tendencyę do uszczuplenia produkcyi prywatnej za szkodliwą i niezgodną z interesem publicznym. Natomiast uznaje Komisya, iż rzeczą konieczną jest wobec prywatnych przedsiębiorstw zająć stanowisko życzliwe, gdzie potrzeba poprzeć wszelką pomocą pod warunkiem jednak, że zakład prywatny podda się fachowej kontroli, zobowiąże się po omówionych cenach sprzedawać drzewka dobre i w odpowiednich odmianach związkom czy jednostkom przez Wydział krajowy wskazanym. Przy oznaczaniu cen za drzewka należy ze względu na ogólne gospodarstwo krajowe bezstronnie obliczać ich wysokość, aby uwzględniając właściwości naszego klimatu, odbiorca mógł jak najtaniej kupić drzewka od producenta sprzedającego bez straty.

Komisya nie sądzi, aby krajowe przedsiębiorstwo przerobów owocowych już nie w formie prób tylko, lecz jako rentująca się fabrykacya na większą skalę miało widoki powodzenia. Komisya nie może zgodzić się ze zdaniem Wydziału krajowego, jakoby założenie fabryki przerobu owoców w Zaleszczykach było rzeczą wskazaną tem bardziej, iż nakład znaczny potrzebny i że ramy i charakter całego zakładu taką fabrykacyą zupełnie zmienionymi będą. Wydział krajowy od początku przeciwnym był przeobrażeniu zakładu w Zaleszczykach na szkołę sadowniczą. Komisya uznając w zupełności zapatrywanie to jako racyonalne, z tych samych powodów uważa urządzenie szkoły przeróbki owoców jako nieodpowiednie. Przy należytej wysprzedaży szczepów, przy użyciu drzew matecznych na zrazy produkcya owocowa w zakładzie mimo małego, zasadzonego wzorowego sadu wielką być nie może, zaś kupować owoce a sprzedawać wyroby owocowe ani ze względów finansowych ani ogólno gospodarczych nie jest dla kraju rzeczą odpowiednią. Co innego, gdy ktoś prywatny poważmie zamiar założenia fabryki przetworów owocowych. Pomoc ze strony kraju wszelaka byłaby w takim razie wskazaną, a p. Zając mógłby i powinien na prośbę fabrykanta w pierwszych czasach przeróbki kierować nią i przyczynić się do ustalenia przedsiębiorstwa. Oczywistą rzeczą jest, że przerabianiu pozostałych owoców własnych w Zaleszczykach — jak dotychczas Komisya nic zarzucić nie może.

Komisya sądzi, że objazdy p. Brzezińskiego wpływają bardzo skutecznie na rozszerzenie się zamiłowania do sadownictwa, jak niemniej na zrozumienie potrzeby wiadomości fachowych przy zakładaniu i utrzymywaniu sadów. Komisya pragnie, aby p. K. Brzeziński, o ile tylko zajęcia w zakładzie mu pozwolą, i w przyszłości swą dotychczasową pożyteczną rozwijał działalność, zwiedzając miejscowości, w których produkcya sadownicza jest znaczniejszą lub w których dopominają się od niego pouczenia i porady.

Ad B. Popieranie sadownictwa w kraju.

Niezmiernie ważną sprawę przeszczepiania drzew owocowych z wielkim naciskiem omawia sprawozdanie Wydziału krajowego. I zupełnie słusznie. Na setki tysięcy liczyć z pewnością można drzewa w Galicyi, które przeszczepione dałyby w krótkim czasie ilość wielką doborowego sprzedajnego owocu. Z zupełnem uznaniem przyjmuje Komisya gospodarstwa krajowego do wiadomości działalność Dra Golińskiego i należy szczerze pragnąć, aby Wydział krajowy z całą usilnością poparł taką samą akcyę we wszystkich okolicach kraju. Tem ustali się szybko przekonanie u ludności, że wiedza sadownicza jest potrzebną, że należy słuchać rad ludzi wykształconych — niewiara w postęp ustąpić szybko będzie musiała.

Rozszerzając przeszczepianie można bardzo łatwo od razu ustalić produkcyę pewnych odpowiednich odmian dla danych okolic. Komisya gospodarstwa krajowego już kilkakrotnie z uznaniem przyjmowała do wiadomości tendencyę ujednostajnienia produkcyi owocowej, w tej też myśli wyraża Komisya życzenie, aby poprawiony dobór odmian jak najprędzej ogłoszonym został.

Drugą bardzo ważną sprawę omawia Wydział krajowy, mianowicie sprawę utrzymywania stałego krajowego inspektora sadownictwa. Komisya zgadza się z zapatrywaniem Wydziału krajowego i uznaje powody, które zniewoliły do odłożenia załatwienia do roku przyszłego. Jedno tylko przy tem podnieść należy. Osobistość upatrzona na inspektora musiałaby przed rozpoczęciem urzędowania poznać dokładnie najprzód stan sadownictwa w całej Galicyi a następnie zwiedzić kraje, w których produkcya owocowa jest poważną ze szczególniejszem zwróceniem uwagi na produkcyę t. zw. polną w przeciwstawieniu do małej produkcyi w sadach zamkniętych a gęsto obsadzonych. Wszystkie kategorye własności u nas nadają się bardzo do produkcyi owocowej polowej, która też w tak gęsto zaludnionym kraju ze wszech miar jest wskazaną.

Bardzo poważnym środkiem zachęcającym i pouczającym są sady wzorowe. Wydział krajowy rozważy, w których miejscowościach, w jakich rozmiarach wedle obmyślanego planu tworzenie sadów wzorowych jest wskazanem i czy nie możnaby połączyć powstawanie nowych sadów ze stacyami obserwacyjnemi tak dla każdej produkcyi potrzebnemi.

Oprócz załatwienia sprawozdania Wydziału krajowego musi Komisya gospodarstwa krajowego zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na wielkie utrudnienie handlu drzewkami z cesarstwem rosyjskiem przez to, iż tylko niewiele komór celnych ma prawo przyjmowania i ekspedyowania drzewek. Dotychczas są w Galicyi dwie komory celne, przez które posyłać drzewka można. Jest rzeczą konieczną, aby obecnie przy pertraktacyach o odnowienie traktatu handlowego c. k. rząd zażądał otwarcia granicy na wszystkich stacyach kolejowych dla przewozu drzewek tak owocowych jak i ozdobnych. Szczególniejsze znaczenie dla nas mają stacye południowo-wschodnie, któremi najtaniej drzewka do południowej i południowo-wschodniej części państwa rosyjskiego dowieśćby można. Z powyższych powodów uchwalenie przez Wysoki Sejm rezolucyi, którą Komisya proponuje, byłoby rzeczą bardzo potrzebną.

Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze w Wieliczce wniosło dwie petycye L. s. 3.731 i 3.732 równobrzmiące z prośbą o udzielenie subwencyi. Komisya gospodarstwa krajowego nie wątpi, że Wydział krajowy petycye te uwzględni w myśl ustępu tegorocznego sprawozdania Wydziału krajowego str. 13 i w myśl zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu dotyczącej petycyi Ls. 1.022/904,

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

2. Petycye Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego w Wieliczce Ls. 3.731/905 i 3.732/905 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Tem załatwionemi zostały petycye Ls. 3.731/905 i 3.732/905.

Rezolucya.

Wzywa się c. k. rząd, aby przy pertraktacyach o odnowienie traktatu handlowego z cesarstwem rosyjskiem uzyskał od tegoż otwarcia wszystkich komór celnych dla przewozu drzew i krzewów owocowych i ozdobnych.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Gniewosz.

Ls. 4037/05

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Aleg. 518

Sprawozdanie

komisyi wodnej o budowie dróg wodnych.

Wysoki Sejmie!

Austrya, spowodowana do tego bezpośrednio przykładem sąsiedniego cesarstwa niemieckiego, zwróciła w najnowszych czasach uwagę na użyteczność i potrzebę budowy dróg wodnych. I jak w Niemczech za inicyatywą ks. Bismarka, który działał w tym względzie pod wrażeniem widoku francuskich dróg wodnych, przystąpiono do budowy sieci kanałów spławnych według planu, odrazu na wielkie rozmiary obmyślanego, tak i w Austryi nakreślono dla tutejszej sieci dróg wodnych plan dość rozległy, obejmujący całą północną grupę krajów koronnych. I gdy równocześnie jako podarunek dla południowej grupy krajów koronnych zaproponował Rząd ówczesny w Radzie państwa budowę sieci kolei alpejskich pod nazwą „drugiego połączenia kolejowego z Tryestem“ — udało się, w sposób istotnie dość nagły i niespodziewany, przeprowadzić w roku 1901 w parlamencie uchwały, postanawiające wykonanie obu tak wielkich przedsiębiorstw budowlanych.

Uchwały te szybko przeszły wszystkie drogi, przepisane konstytucyą dla postanowień ustawodawczych i uzyskały moc ustaw.

Koleje alpejskie są w pełnym toku budowy i w najkrótszym czasie można spodziewać się otwarcia ruchu na znacznych przestrzeniach gotowych już, których budowa wymagała olbrzymich nakładów pieniężnych — tak, iż uchwalone na ten cel kredyta nietylko wyczerpano w zupełności, ale nawet znacznie je przekroczono.

Tymczasem zupełnie odmiennie traktowaną jest budowa dróg wodnych. O ile przy budowie kolei alpejskich c. k. Rząd poszedł dalej w nakładach, niż ustanowione granice kredytów pozwalały, to co się tyczy budowy dróg wodnych z niewytłómaczonych powodów ulega zwłoce nawet wykonanie zupełnie jasnych i stanowczych postanowień dotyczącej tego przedmiotu ustawy.

Wiadomo mianowicie, iż według postanowień §. 6. ustawy kanałowej z 11. czerwca 1901 Nr. 66. Dz. u. p. — skoro Wysoki Sejm dopełnił oznaczonego tą ustawą warunku i uchwalił wymagany udział kraju w kosztach budowy, powinna była budowa dróg wodnych w Galicyi rozpocząć się już w roku 1904. Na posiedzeniu z 2. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm w tejże sprawie uchwałę następującą:

„Sejm zastrzega się stanowczo przeciwko zaniedbaniu ze strony c. k. Rządu oznaczonego ustawą z 11/VI. 1901 Dz. u. p. Nr. 66 terminu rozpoczęcia budowy kanału spławnego Zator-Kraków w roku 1904 i wyraża oczekiwanie, iż to w żadnym razie nie da powodu do opóźnienia się z wykończeniem spławnego połączenia Wiednia z Krakowem najdalej do roku 1912".

Niestety, tegoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego stwierdza, iż c. k. Rząd i dotąd jeszcze nie rozpoczął budowy! I gdy spodziewać się należało, iż skoro z rokiem 1906 upływa już $^1/_3$ część pierwszego okresu budowy 1904—1912, to c. k. Rząd, zaniedbawszy dwa lata (1904 i 1905), wstawi do preliminarza budowy z sumy 30 milionów koron, preliminowanej dla Galicyi na ten okres na budowę spławnego połączenia Krakowa z Wiedniem, trzecią część tej sumy, t. j. 10,000.000 K. Tymczasem, według preliminarza budżetu państwowego na rok 1906 ma wynosić dotacya na ten cel tylko 2,860.000 K, podczas gdy na r. 1904 preliminowano 4,800.000 K, na rok 1905 5,600.000 K.

Wydział krajowy podnosi słusznie w swojem sprawozdaniu tę okoliczność jako znamienną, iż na tę część robót, która jest już dojrzałą — t. j. na kanał Zator-Samborek, dla którego projekt szczegółowy jest opracowany, grunta do wywłaszczenia wytyczone, operat wykupna gruntów w najdrobniejszych szczegółach sporządzony, i reambulacya polityczna skończoną — c. k. Rząd nie preliminuje na rok 1906 żadnej kwoty na budowę — tylko kwotę 1,840.000 K na wykupno gruntów, natomiast przewiduje sumę 520.000 K na taką budowę, o której z góry powiedzieć można, że w roku 1906 nie zostanie rozpoczętą — mianowicie na kanalizacyę Wisły pod Krakowem. Dotychczas bowiem nie opracowano nawet szczegółowego projektu dla tych robót, ani nie przeprowadzono reambulacyi politycznej.

Zestawienie tych dwu cyfr mimowoli nasuwa przypuszczenie pewnej nieszczerości w traktowaniu sprawy budowy dróg wodnych ze strony c. k. Rządu. Być może, że ta nieszczerość, a może nawet niechęć do wykonania ustawy z 11. czerwca 1901 bez wachania i bez widocznej chęci zrobienia w tej sprawie jak najmniej — pozostaje w związku przyczynowym z agitacyą przeciwko budowie dróg wodnych, która nawet i w Izbie poselskiej Rady państwa odezwała się silnem echem.

Komisya wodna nie uważa za wskazane tej agitacyi pomijać milczeniem. Możnaby wprawdzie uchylić się od dyskusyi nad pytaniem, czy budowa dróg wodnych, wymienionych w ustawie kanałowej z r. 1901, w ogóle jest potrzebną, skoro to pytanie jest już rozstrzygniętem faktem istnienia ustawy. Skoro jednak widzimy, iż tak dalece wzmaga się cicha, ale bardzo silna i wpływowa opozycya przeciwko budowie dróg wodnych, że nawet c. k. Rząd w pierwszej linii powołany do bezwarunkowego posłuszeństwa ustawom i odpowiedzialny za ich wykonanie — waha się z wykonaniem ustawy kanałowej, a nawet poniekąd ją ignoruje, że komisya wodna uważałaby za błąd politykę strusią wobec tej agitacyi — uważałaby za błąd udawanie, że się o niej nie wie.

Jest to wprawdzie objawem nader smutnym, źle świadczącym o poczuciu prawności w społeczeństwie, jeżeli zachodzi potrzeba toczyć spory o to, czy mają być wykonane zupełnie stanowcze i jasne orzeczenia obowiązującej ustawy. Skoro jednak nawet postępowanie c. k. Rządu, jako stróża ustaw, w przedmiocie budowy dróg wodnych ma wszelkie pozory lekceważenia odnoszącej się do tego przedmiotu ustawy, nie może Reprezentacya kraju pominąć tego faktu milczeniem.

Doświadczenie stwierdza, iż są pewne granice ekonomicznego wpływu kolei żelaznych, poza które one nie są w stanie sięgnąć. Transport kolejowy dla masowych artykułów, t. j. dla towarów, zajmujących wiele miejsca, ciężkich, a małej wartości pieniężnej, które nadto nie wymagają przewozu szybkiego, jest bezwarunkowo za drogim. Wskutek tego kraje — jak nasz, które mają do wywozu przeważnie płody surowe, nie znoszące droższego transportu, mogą tylko nieznaczną ich część wysyłać na dalsze targi, gdy ogromne ich masy pozostają na miejscu — albo całkiem bezużytecznie, albo bardzo niedostatecznie zużytkowane.

Dla ich transportu niezbędnie potrzebny jest środek przewozu tańszy, niż są nim koleje żelazne — a takim mogą być tylko drogi wodne. Gliny, piasek, kamienie, rudy, wapniaki, sól, drzewo opałowe i materyałowe, buraki cukrowe, nawozy sztuczne, węgiel kamienny i t. p. masowe artykuły odgrywałyby najważniejszą rolę w ruchu handlowym kanałami spławnemi.

Jeżeli kanał spławny z Wiednia do Krakowa połączy Dunaj z Wisłą i gdy w razie wybudowania tego kanału połączenie spławne od tego kanału z uspławnioną na terytoryum cesarstwa niemieckiego Odrą byłoby tylko kwestyą czasu, a nadto gdy już ustawa z 11. czerwca 1901 przewiduje także połączenie kanału Dunaj-Odra-Wisła z uspławnioną Łabą — to jasnem jest, iż wówczas Kraków stanie się jednym z najpoważniejszych punktów handlu międzynarodowego w środkowej Europie, ponieważ przez port jego przechodziłyby towary, płynące ku Bałtykowi, Czarnemu morzu i morzu Niemieckiemu — takie mianowicie towary, które kolejami żelaznemi na dalekie odległości wysyłane być nie mogą.

Już samo połączenie drogą wodną Wiednia z Krakowem, t. j. wybudowanie kanału Dunaj-Odra-Wisła, miałoby niepomierne znaczenie dla podniesienia Krakowa i dla rozwoju ekomicznego ogromnej przestrzeni naszego kraju, grawitującej ku Wiśle i ku Krakowowi. Korzyści te podniosłyby się znakomicie, gdyby wybudowane zostały dalsze przestrzenie dróg wodnych galicyjskich przewidziane w §. 1. lit. a ustawy z 11. czerwca 1901 nr. 66 dz. u. p. — mianowicie spławne połączenie Wisły z Dniestrem w tym punkcie, gdzie on zaczyna być spławnym — co stanowiłoby najkrótsze ogniwo komunikacyjne łączące środkową Europę z Czarnem morzem.

Tymczasem, wobec agitacyi, rozwiniętej obecnie przedewszystkiem przeciwko budowie kanału Dunaj-Odra-Wisła, stojącego na pierwszem miejscu w programie budowy dróg wodnych, budowa dalszej przestrzeni, chociaż jest nam ustawowo zagwarantowaną, usuwa się w nieokreśloną przyszłość daleką, staje się legendą.

Ze sprawą budowy dróg wodnych wiąże się nierozłącznie sprawa regulacyi rzek naszych karpackich, t. j. uspławnienie wszystkich niemal rzek naszych ważniejszych, ochrony olbrzymich obszarów od wylewów i wielkie przedsiębiorstwa melioracyjne, o jakich nawet nie możnaby marzyć, gdyby nie sposobność nadarzająca się ku temu przy obliczonej na wielką skalę regulacyi wód.

Szukając powodów nacisku, wywieranego na c. k. Rząd, ażeby nie wykonywał tego, co jest jego powinnością wykonać według postanowień ustawy kanałowej z r. 1901, łatwo dojść do źródła tej agitacyi. Wszakżeż całkiem otwarcie ujawniła się ona w Izbie poselskiej jako życzenie agrarzystów i przemysłowców interesowanych w tem bezpośrednio, ażeby kanał spławny z Wiednia do Krakowa jeszcze nie prędko był wykonany. *Facit, cui prodest.* Lecz z powodów, powyżej wymienionych ani Wysoki Sejm, ani zapewne Reprezentacya naszego kraju w Radzie państwa niewątpliwie nie zechcą dopuścić do opóźnienia, lub uszczuplenia tych korzyści, jakie krajowi naszemu zapewnia ustawa z 11. czerwca 1901 o budowie dróg wodnych i o regulacyi rzek.

Tłómaczenie zwłoki w rozpoczęciu budowy niemiłemi doświadczeniami przy budowie kolei alpejskich, rozpoczętej bez dostatecznego przygotowania technicznego, co do budowy kanału spławnego Wiedeń-Kraków nie da się utrzymać, skoro — jak powyżej stwierdzono — na przestrzeni Zator-Samborek jest już do rozpoczęcia budowy zupełnie dojrzałą. Byłoby więc rzeczą bardzo pożądaną, ażeby c. k. Rząd raczył wyjaśnić, dlaczego na rok 1906 na budowę na tej przestrzeni nie żąda żadnego kredytu?

Z wymienionych tu powodów komisya wodna proponuje ponownie Wysokiemu Sejmowi uchwalenie takiego samego zastrzeżenia przeciwko odraczaniu budowy dróg wodnych w naszym kraju, jakie uchwalonem zostało na posiedzeniu jego z 2. listopada 1904.

W ścisłym związku technicznym z budową kanału spławnego od Samborka do Krakowa i Podgórza pozostaje wykonanie robót ochronnych dla zabezpieczenia od powodzi Krakowa i gmin prawobrzeżnych. W piśmie z 9. listopada 1904 l. 2075 stanowczo oświadczyła bowiem c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych w odpowiedzi na urgensa Wydziału krajowego, że jakkolwiek zdjęcia szczegółowe dla nowego projektu kanału i portu pod Krakowem są już przeprowadzone, to jednak do opracowania tego projektu Dyrekcya nie wcześniej może przystąpić, aż zapadnie decyzya właściwych władz centralnych co do nieszkodliwego odprowadzania wielkiej wody Wisły. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przychyliło się do wniosku c. k. Namiestnictwa, aby projekty zabezpieczenia Krakowa przed powodziami, przed powzięciem ostatecznego postanowienia przez władze centralne, rozpatrzyła na miejscu mięszana komisya techniczna, złożona z przedstawicieli wszystkich stron interesowanych, jakoteż czynników kompetentnych do współdziałania w tejże sprawie.

Komisya ta odbyła się pod przewodnictwem inżyniera Artura Herbsta, c. k. starszego radcy budownictwa przy Ministerstwie spraw wewnętrznych, a wynikiem jej jest uchwała, uznająca projekt c. k. Namiestnictwa, który przewiduje tylko odprowadzenie 2250 m^3 wielkiej wody na sekundę, za niedostateczny, i polecająca podwyższenie murów ochronnych o 0·5 metra, ażeby można odprowadzać nieszkodliwie wielką wodę aż do ilości 3.300 m^3 na sekundę.

O przyspieszenie uzupełnienia projektu urządzeń ochronnych od powodzi w Krakowie odniósł się Wydział krajowy w pismie z 22. lipca 1905 l. 69.682 do c. k. Namiestnictwa, lecz nie otrzymał odpowiedzi do chwili zamknięcia sprawozdania do Sejmu.

A ponieważ od rozstrzygnięcia sporów o konstrukcyę urządzeń ochronnych Krakowa od powodzi zależnem jest, jak powyżej nadmieniono, wykończenie projektów technicznych kanału spławnego od Samborka do Krakowa i budowy portów w Krakowie i Podgórzu, dlatego uważa Komisya za wskazane upraszać Wysoki Sejm, ażeby uchwałą swoją starania Wydziału krajowego o spieszne załatwienie ostateczne zachodzących w tym względzie nieporozumień pomiędzy technikami poprzeć raczył — a to naturalnie w sposób, gwarantujący miastu Krakowowi większe bezpieczeństwo.

W kwestyi pieniężnej, t. j. co do pytania, czy i jaką kwotę należałoby wstawić w budżet krajowy na rok 1906 na budowę dróg wodnych — kómisya wodna, zgodnie z opinią Wydziału krajowego nie preliminuje nic, gdy kredyta uchwalone na rok 1904 i 1905 na tenże cel w myśl uchwał Wysokiego Sejmu są jeszcze do rozporządzenia — i pozostaną do rozporządzenia przez cały rok 1906.

Zgadza się też komisya wodna z zapatrywaniem Wydziału krajowego, iż wymaganie c. k. Rządu, ażeby galicyjski fundusz krajowy był pociągany do współudziału w kosztach budowy elewatora projektowanego w Aujezd na Morawie, tudzież do współudziału w kosztach robót przygotowawczych do budowy kanałów w Galicyi, ustawowo uzasadnionem nie jest.

W myśl uwag powyższych komisya wodna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych z dnia 5. września 1905 l 78.341.

II. Sejm zastrzega się ponownie przeciwko zaniedbywaniu ze strony c. k. Rządu oznaczonego ustawą z 11. czerwca 1901 Nr. 66 Dz. u. p. terminu rozpoczęcia budowy kanału spławnego na terytoryum Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i wzywa c. k. Rząd, ażeby w ciągu roku 1906 rozpoczęte zostały roboty około budowy kanału spławnego na przestrzeni trasy pod względem technicznym zupełnie już do budowy przygotowanej. Sejm oczekuje, że dotychczasowa zwłoka nie da powodu do opóźnienia w wykończeniu spławnego połączenia Wiednia z Krakowem do roku 1912.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bez dalszej zwłoki i to w jak najkrótszym czasie rozstrzygnął stanowczo i ostatecznie sprawę skutecznego zabezpieczenia Krakowa i sąsiednich miejscowości od powodzi i przystąpił bezwarunkowo jeszcze w ciągu 1906 r. do rozpoczęcia robót.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania Administracyi państwa w myśl §. 1. ustawy z 11. czerwca 1901 Nr. 66 Dz. u. p., tudzież §. 1. ustawy z 28. lutego 1904 Dz. u. kraj. Nr. 37 datków kraju, jakie będą potrzebne do oprocentowania i umorzenia ósmej części tych obligacyj, które c. k. Rząd wyda na wykonanie kanałów spławnych, wymienionych w §. 1. powołanej ustawy krajowej, z wyłączeniem robót przedwstępnych, potrzebnych do rozpoczęcia budowy, które w myśl §. 12. w związku z §. 6. państwowej ustawy kanałowej mają być pokryte wyłącznie przez skarb państwa.

Przewodniczący:
Kozłowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Merunowicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.958/1905. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Aleg. 519

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej, odnoszącem się do państwowych szkół przemysłowych i handlowych w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Ostatnie sprawozdanie Komisyi przemysłowej przedłożone Wysokiemu Sejmowi przedstawiało stan szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju po koniec roku 1902/1903.

Sprawozdanie obecne przynosi daty odnoszące się do roku 1903/1904.

Co do liczby szkół przemysłowych i handlowych państwowych nie zaszła żadna zmiana; istnieją: wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie, szkoła przemysłowa we Lwowie, szkoły zawodowe przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi, szkoła ślusarska w Świątnikach, szkoła kowalska w Sułkowicach i Akademia handlowa we Lwowie.

Frekwencya wszystkich 7 szkół wynosiła w roku 1903/1904 uczniów 1.488, co w porównaniu do roku 1902/1903 kiedy uczęszczało uczniów 1.353, wykazuje liczbę większą o 135 uczniów w ogólności.

Szkoła przemysłowa w Krakowie, w której organiznacyi w ubiegłym roku nie zaszła żadna zmiana zasadnicza, odbyła oprócz dawniej istniejących już kursów, po raz pierwszy kurs pięciomiesięczny od 16. listopada 1903 do 15. kwietnia 1904 dla wykształcenia pomocniczych sił technicznych dla budowy urządzeń komuuikacyjnych.

Zadaniem tego kursu było udzielać uczestnikom najważniejszych wiadomości z dziedziny robót wodnych, budowy dróg, kolei żelaznych i mostów, uzupełniać ich wiadomości z miernictwa i dać im pogląd na ustawodawstwo, łączące się z powyższymi rodzajami robót publicznych. Program nauki obejmował: budownictwo wodne, budownictwo drogowe i kolejowe, budowę mostów drewnianych, żelaznych i sklepionych, miernictwo, wreszcie wiadomości ustawowe i pouczenie praktyczne o pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach.

Na kurs ten przyjęto 24 uczestników. Z 24 zapisanych pozostało 22 do końca kursu, z czego się okazuje, że wynik nauki był pomyślny, a że zachodzi potrżeba takich sił pomocniczych, okazuje się z tego, że Wydział krajowy Śląski udawał się do Dyrekcyi szkoły, aby mu poleciła abituryentów tego kursu.

Po raz pierwszy też otwarte zostało z początkiem roku szkolnego 1903/1904 laboratoryum chemii fermentacyjnej, przy którem odbywały się kursa gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych. W myśl reskryptu ministeryalnego z dnia 26. marca 1904 L. 8.462 mogą w pracach tego laboratoryum brać udział także słuchacze studyum rolniczego Uniwersytetu w Krakowie.

Przedmiotami nauki dla uczniów wyższej szkoły przemysłowej, tudzież dla właścicieli gorzelń i browarów, są: obznajomienie się dokładne z mikroskopem, materyały surowe, mikroorganizmy i analizy mikrobiologiczne. Kurs sześciotygodniowy dla gorzelników obejmuje specyalne działy technologii chemicznej botaniki, kontrolę

ruchu wraz z rachunkowością, ustawodawstwo gorzelnicze, fizykę i chemię, mechanikę wreszcie ćwiczenia praktyczne w laboratoryum.

Z tem nowem laboratoryum połączono stacyę doświadczalną dla chemii fermentacyjnej, której program i cennik zatwierdziło c. k. Ministersto Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 8. marca 1904. L. 43.279 ex 1903. Celem tej stacyi jest badanie materyałów surowych i produktów gotowych, kontrola ruchu fabrycznego, wreszcie udzielanie porady technicznej.

W roku szkolnym 1903/1904 uczyniono pierwszy krok w celu zaprowadzenia nauki elektrotechniki na wydziale mechaniki technicznej, stosując się do potrzeb dzisiejszych przemysłu mechanicznego i do dążeń Wysokiego Sejmu. Ponieważ w dzisiejszym budynku szkolnym niema miejsca na urządzenie całkowitego kursu elektrotechniki z warsztatami, przeto wprowadzono na razie sposobem przejściowym naukę elektrotechniki w drugiem półroczu IV. kursu mechaniki przez 5 godzin tygodniowo. Na przyszłość nauka ta trwać będzie przez cały rok po 4 godziny tygodniowo, a przygotowanie teoretyczne uczniów nastąpi w osobnym dwugodzinnym kursie fizyki, obejmującym tylko podstawy teoretyczne elektrotechniki.

Podczas nauki elektrotechniki zwiedzili uczniowie biuro telegraficzne i laboratoryum elektro-techniczne Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie, biuro telegraficzne na stacyi kolejowej i odpowiednie urzadzenia na linii w kierunku Podgórza-Płaszowa, centralę elektryczną miejską w Podgórzu i centralę tramwajową w Krakowie.

Frekwencya w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie wynosiła w roku 1903/1904 452 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Wyższa szkoła przemysłowa	177	uczniów
Oddział przemysłu artystycznego . . .	21	„
Szkoła uzupełniająca	157	„
Kurs dla maszynistów	41	„
Kurs dla maszynistów kolejowych . . .	10	„
Kurs dla malarzy dekoracyjnych . . .	18	„
Kurs dla robót komunikacyjnych . . .	24	„
Laboratoryum fermentacyjne	4	„
Razem . .	452	uczniów.

Wyższą szkołę przemysłową ukończyło 26 uczniów z wynikiem korzystnym.

Komisya przemysłowa poczuwa się także do obowiązku zwrócenia się do Reprezentacyi krajowej w Radzie państwa, aby ponownie nacisk na c. k. Rząd wywarła i budowę nowego gmachu na pomieszczenie szkoły wyjednała.

Gmina miasta Krakowa ofiarowała jeszcze przed 11 laty bezpłatnie grunt obszaru 4.000 sążni kwadratowych, wartości K 200.000 przy ul. Żabiej, pod budowę nowego gmachu. C. k. Rząd ma więc pod tym względem wielkie ułatwienie a wobec tego, że pomieszczenie szkoły jest złe i niedostateczne oraz warunkom zupełnie nieodpowiadające, powinien przystąpić jaknajwcześniej do budowy nowego gmachu.

W braku miejsca w głównym budynku szkoła musi być pomieszczona częściowo w wynajętych lokalach, co uniemożliwia dokadny nadzór i jednolite kierownictwo.

Laboratorya znajdują się w ubikacyach na pół ciemnych, a wskutek złego i niedostatecznego pomieszczenia rozwój szkoły jest wprost zatamowany.

Wybudowanie nowego gmachu dla szkoły przemysłowej i przeniesienie jej jest jeszcze tem pilniejsze, że obecne ubikacye są potrzebne na potrzeby Uniwersytetu.

Tu już można przypisać tak długą zwłokę w rozpoczęciu budowy gmachu opieszałości Władz centralnych, które w pertraktacyach o budowę i w zatwierdzeniu planów, wynajdują co chwila nowe trudności.

Gimnazya nasze są przepełnione, znaczna część młodzieży udałaby się z pewnością do szkół przemysłowych. Byłoby to dla kraju z wielką korzyścią, gdyż na każdym kroku i w każdej gałęzi okazuje się brak ludzi fachowych; — aby módz jednak cel ten osiągnąć, trzeba w szkołach przemysłowych stworzyć dla młodzieży odpowiednie warunki.

Konieczną też jest rzeczą, ażeby c. k. Rząd wyposażył szkołę krakowską w stałe kursa majsterskie.

C. k. Rząd wszystkie te potrzeby, o utóre się kraj bez skutku od wielu lat upomina uwzględnia za mało, a są to wszystko sprawy naglące.

Uczniowie wyższej szkoły przemysłowej krakowskiej odbywali w ciągu nauki wycieczki miejscowe i zamiejscowe na place budowy i do fabryk pod kierunkiem nauczycieli.

Między uczniów rozdzielono stypendya i zapomogi w łącznej kwocie K 8.822, z czego K 3.150 z funduszów Państwa, K 1.900 z funduszu krajowego, a reszta z innych funduszów,

Wartość inwentarza naukowego szkoły przyrosła w ostatnim roku o K 20.452 i wynosi obecnie K 181.942. Biblioteka zakładu liczy 17.651 tomów, oprócz czasopism technicznych.

Szkoła przemysłowa we Lwowie ma organizacyę ustaloną na podstawie statutu zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 18. marca L. 18.094 ex 1.898. Pod względem ustroju szkolnego nie uległa żadnej zmianie, rozwija się dobrze i normalnie.

Szkoła posiada oddział przemysłu budowlanego dla murarzy, cieśli i kamieniarzy, oddział przemysłu artystycznego, dla mężczyzn połączony z warsztatami i oddział dla kobiet, salę publiczną do rysunków i modelowania, szkołę przemysłową uzupełniającą z nauką rysunków zawodowych dla przemysłu budowlanego, dla przemysłu metalowego i dla przemysłu artystycznego.

Nauka dla murarzy trwa pięć, nauka dla cieśli i kamieniarzy cztery półrocza zimowe po pięć miesięcy od 1. listopada do końca marca. We wszystkich innych oddziałach nauka jest całoroczna i obejmuje w miarę potrzeby trzy do czterech kursów rocznych.

Dla wszystkich oddziałów jest wypracowany plan nauki, zatwierdzony przez Ministerstwo.

Plany te od kilku lat obowiązujące okazały się odpowiednimi, a najlepszy tego dowód, że co roku cały zastęp uzdolnionych w różnych zawodach pracowników opuszcza szkołę i znajduje pomieszczenie bądź w przedsiębiorstwach przemysłowych, bądź w warsztatach. Szczególniej wyroby ślusarskie odznaczają się dokładnością i artystycznem wykonaniem i mogą śmiało konkurować z wyrobami obcemi.

Szkoła przemysłowa lwowska wzięła udział w wystawie przemysłu metalowego w Krakowie w roku 1904, a z polecenia c. k. Ministerstwa wykonano w jej warsztatach wszystkie okucia przeznaczone do pawilonu austryackiego na wystawie powszechnej w St. Louis.

Frekwencya w szkole przemysłowej lwowskiej wynosiła 482 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Oddział budowlany	84	uczniów
Oddział przemysłu artystycznego . . .	128	„
Oddział haftów i koronkarstwa . . .	46	„
Sala publiczna rysunków i modelowania . .	132	„
Szkoła uzupełniająca	92	„
Razem . .	482	uczniów.

Celem dalszego rozwoju szkoły koniecznem jest lepsze i celowi jej odpowiadające pomieszczenie. W obecnym budynku — jak już w poprzednich sprawozdaniach wykazano — który był obliczony na frekwencyę 200 uczniów, uczęszcza na naukę około 500 uczniów, istnieje zatem przepełnienie, co na dalszy rozwój szkoły wpływa bardzo ujemnie.

Komisya przemysłowa w ostatnich sprawozdaniach swych proponowała rozszerzenie szkoły, choćby tymczasowe, przez wynajęcie lokalu w domach prywatnych, zanim c. k. Rząd przystąpi do budowy nowego gmachu szkoły przemysłowej, którego brak staje się z roku na rok sprawą coraz bardziej piekącą.

C. k. Rada szkolna krajowa w sprawozdaniu swojem wspomina wprawdzie, że w ciągu roku wyłoniła się kwestya ewentualnego zakupna przez c. k. Rząd budynku szkoły przemysłowej we Lwowie w celu pomieszczenia w nim krajowej Dyrekcyi skarbu i wybudowania natomiast nowego gmachu dla szkoły „w dalszej od środka miasta odległości“. Budowa nowego i większego gmachu szkoły przemysłowej jest konieczną, celem rozszerzenia szkoły co do jej ustroju wewnętrznego.

*

W szkole przemysłowej lwowskiej nie istnieje dotąd dział chemiczny, jakoteż dział keramiczny, o które się Izba handlowa i Rada miasta Lwowa od wielu lat upominają, nie istnieje także kurs destylacyi produktów naftowych.

Komisya przemysłowa spodziewa się, że c. k. Rada szkolna krajowa weźmie wszystkie te okoliczności pod swoją rozwagę.

Środki naukowe szkoły przemysłowej lwowskiej, jak biblioteka, zbiory okazów i modeli, narzędzia i maszyny warsztatowe pomnażają się ciągle przez zakupno, dotacye lub dary, a wartość ich wynosiła z końcem 1902 roku 156.050 K, w roku 1903 wartość inwentarza naukowego tej szkoły przyrosła o 6.107 K, tak, że z końcem roku szkolnego 1903/1904 wynosiła 162.157 K. W roku 1903/1904 c. k. Ministerstwo podwyższyło dotacye zakładu na potrzeby naukowe o 500 K rocznie, przyznało 1.200 K na sprawienie nowej tokarki i 800 K na zakupno szaf szkolnych.

Stypendya i zapomogi dla uczniów tej szkoły wynosiły razem 10.729 K, z czego 3.600 K z funduszu Państwa, 2.820 K z funduszu krajowego.

Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem ukończyła 26. rok swego istnienia, rozwija się normalnie, uprawiając przedewszystkiem sposób budowania i przyozdabiania wyrobów drzewnych, właściwy ludowi tatrzańskiemu. Szkoła składa się z oddziałów stolarstwa meblowego, tokarstwa, ciesielstwa, snycerstwa ornamentacyjnego i snycerstwa figuralnego. W pierwszych czterech oddziałach nauka trwa lat cztery, w ostatnim lat pięć. Ze szkołą zawodową połączona jest szkoła przemysłowa uzupełniająca z nauką wieczorną, tudzież sala publiczna rysunków dla osób stale lub czasowo w Zakopanem bawiących.

Frekwencya w szkole zawodowej w Zakopanem wynosiła w roku 1903/1904 115 uczniów.

Rozdział uczniów był następujący:

Zwyczajnych	73	uczniów,
Hospitantów	4	„
W szkole uzupełniającej	38	„
Razem . .	115	uczniów.

Szkołę ukończyło 18 uczniów z absolutoryum.

Szkoła znajduje się w bardzo nędznem pomieszczeniu, gdyż mieści się w dwóch starych budynkach drewnianych od wielu lat nienaprawianych, potrzebuje koniecznie nowego i celowi odpowiedniego budynku.

Sprawa nowego budynku dla szkoły zawodowej w Zakopanem jest w fazie pertraktacyi z c. k. Radą szkolną krajową co do wyboru placów pod budowę, i wypracowania planów szczegółowych, rozbija się jednakowoż o brak funduszów.

Zapomogi dla niezamożnych uczniów wynosiły 7.876 K, z czego

1.000 K z funduszu państwowego,
1.900 „ „ „ krajowego,
3.521 „ od Rad powiatowych,
1.335 „ z funduszu obrotowego szkoły,
120 „ od Towarzystwa Pomocy Naukowej.

Wartość środków naukowych szkoły Zakopańskiej wzrosła w ostatnim roku o 2.872 K.

Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Kołomyi istnieje lat 10 i posiada te same oddziały, co szkoła Zakopańska. Wyroby szkoły opierają się przeważnie na sposobie huculskim przyozdabiania sprzętów i innych przedmiotów z drzewa. Oprócz zwykłych robót bieżących przepisanych tokiem nauki, wykonała szkoła kilka garniturów mebli, zamówionych przez osoby prywatne i dostarczyła szkołom miejscowym modeli do nauki rysunków, a szkole przemysłu drzewnego w Kimpolungu na Bukowinie 20 sztuk fotografii mebli, w warsztacie szkolnym wykonanych.

Frekwencya szkoły wynosi 69 uczniów, z tego 64 zwyczajnych, 5 w sali publicznej rysunków.

Szkołę ukończyło 9 uczniów z absolutoryum.

Szkoła w Kołomyi pomieszczona jest w dwóch wynajętych domach prywatnych. Pomieszczenie to jest niewłaściwe; izdebki są szczupłe, schody liche drewniane, urządzenie niżej krytyki, tak, że pomieszczenie to urąga najprostszym wymaganiom hygieny i bezpieczeństwa na wypadek ognia.

Z powodu braku miejsca dyrekcya odmawia co roku przyjęcia zgłaszającym się uczniom, co się dzieje z krzywdą kraju.

Szkice na budowę szkoły w Kołomyi były już dawniej opracowane, lecz sprawa budowy niestała się dotąd aktualną z powodu rozmaitych trudności lokalnych, których jednakowoż c. k. Rada szkolna krajowa i w tym roku także nie wyjaśniła.

Zanim pomieszczenie szkoły zawodowej w Kołomyi nie uzyska nowego budynku, powinien c. k. Rząd podwyższyć bezzwłocznie dotacyę na najęcie lokalu, celem odpowiedniego umieszczenia szkoły.

Tytułem zapomóg rozdzielono uczniom 4.550 K.

W internacie utrzymywanym z darów prywatnych przy pomocy funduszu krajowego mieszkało 37 uczniów.

Wartość środków naukowych szkoły kołomyjskiej wzrosła o 2.000 K.

Tak szkoła w Zakopanem jak i w Kołomyi wymagają koniecznie, aby na nie zwrócić baczniejszą uwagę. Należałoby zbadać stan budynków, o ile potrzebują naprawy i konserwacyi, również jak stoi sprawa z wodą do picia.

Szkoła ślusarska w Świątnikach ukończyła 16. rok swego istnienia, rozwija się pomyślnie i stoi na tej wysokości, że wyroby jej nie tylko mają zbyt, ale mogą konkurować z wyrobami obcymi. Dalsze kształcenie werkmistrzów zakładu, podjęte przed trzema laty, zostało dokończone w ubiegłym roku szkolnym przez dłuższą naukę ostatniego z werkmistrzów w warsztatach państwowej szkoły przemysłowej X. dzielnicy we Wiedniu i w szkole przemysłu artystycznego w Gablonz w Czechach.

Urządzenie warsztatu szkolnego zostało obecnie uzupełnione. Dyrekcya przedłożyła przeto c. k. Ministerstwu nowy plan nauki praktycznej, który został zatwierdzony. Dyrekcya ma po upływie dwu lat złożyć sprawozdanie o jego skuteczności. Rozpoczęta w poprzednim roku nauka wykonania okuć ozdobnych i rozmaitych innych przedmiotów przez trasowanie, wybijanie, cyzelowanie i barwne zapuszczanie powierzchni wydała oczekiwane rezultaty.

W porozumieniu z dyrekcyą wzorowego zakładu państwowego dla koszykarstwa we Wiedniu pracowała szkoła nad wykonaniem sztanc i innych przyrządów, potrzebnych do masowego wyrobu kłódek i zamków do koszów.

W warsztacie szkolnym wykonano wzorowe okazy toku nauki, zaopatrzono nadto kilka szkół przemysłowych uzupełniających w kolekcye modeli do nauki rysunków zawodowych. Ślusarze miejscowi korzystali jak zawsze z urządzeń szkolnych.

Szkoła świątnicka wzięła udział w wystawie metalowej w Krakowie.

Frekwencya wynosiła w 1903/1904 roku 57 uczniów, ukończyło szkołę 8 uczniów z absolutoryum.

Tytułem zapomóg i stypendyów rozdzielono 5.051 K.

Dotacya roczna na środki naukowe wynosi 4.000 K.

Szkoła ma umieszczenie odpowiednie a warsztaty szkolne są dostatecznie zaopatrzone w maszyny i narzędzia.

Szkoła kowalska w Sułkowicach zajęła w listopadzie 1903 nowy budynek murowany, mieszczący sale szkolne i warsztaty.

Budowa kuźni związkowej, o której była mowa w sprawozdaniu zeszłorocznem, przyjdzie do skutku w roku 1905.

Na budowę przeznaczono K 8.000 z funduszu krajowego a c. k. Ministerstwo handlu udzieli na wewnętrzne urządzenie kuźni kwotę K 20.500 jako pożyczki. Nadzór techniczny nad kuźnią będzie powierzony szkole, administracyą zaś i kierownictwem handlowem będzie się zajmowało Towarzystwo kowali w Sułkowicach.

Instytucya ta przyczyni się do podniesienia miejscowego przemysłu domowego, przyszły jej jednak rozwój zależeć będzie od zdolności handlowych Towarzystwa kowali i od trafnego wyboru towarów.

Szkoła wzięła również udział w wystawie metalowej w Krakowie.

Frekwencya wynosiła w 1903/1904 roku 22 uczniów, z których 8 uczniów ukończyło szkołę z absolutoryum.

Zapomogi i stypendya wynosiły K 2.750.

Dotacya roczna na środki naukowe wynosi K 2.000.

Akademię handlową we Lwowie opuściło z końcem roku szkolnego 1903/4 15 uczniów z absolutoryami, którym w myśl reskryptu ministeryalnego z dnia 29. grudnia 1902 L. 49.706 i w myśl ustawy wojskowej §. 25. lit. a), przysługuje prawo jednorocznej służby. Wskazanem byłoby, ażeby Dyrekcya Akademii handlowej kładła większą uwagę na praktyczną stronę wykształcenia uczniów.

Frekwencya wynosiła w roku szkolnym 1903/4 — 291 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Do wyższej szkoły handlowej uczęszczało	. .	31 uczniów,
Do szkoły handlowej uzupełniającej	. . .	76 „
Na kurs dla dorosłych	. . . . .	96 „
Na kurs dla nauczycieli	. . . . .	28 „
Razem	. .	291 uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1903/4 wszedł w życie w I. klasie nowy plan nauki, wydany reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 30. czerwca 1903 L. 22.136. Do klasy pierwszej wyższej szkoły handlowej przyjęto najwyższą dopuszczalną liczbę 40 uczniów, między którymi 11 z ukończoną szkołą wydziałową. Do przyjęcia do klasy pierwszej zgłosiło się 19 uczniów szkół wydziałowych, z tego 8 nie zdało przepisanego egzaminu wstępnego.

Do szkoły handlowej uzupełniającej wprowadzono również nowy plan naukowy z 6-cio godzinną nauką tygodniową w każdej klasie.

W ubiegłym roku szkolnym 1903/4 odbył się poraz pierwszy w czasie od 15. października 1903 do Wielkiejnooy 1904 handlowy kurs zawodowy dla dorosłych (mężczyzn i kobiet), którego program zatwierdziło c. k. Ministerstwo reskryptem z dnia 22. września 1903 L. 20.788. Przedmiotami nauki były: buchalterya pojedyncza i podwójna w interesie towarowym (zapisało się 46 mężczyzn, 14 kobiet), rachunki kupieckie (20 mężczyzn, 9 kobiet) i korespondencya handlowa niemiecka (30 mężczyzn, 6 kobiet).

Wśród uczestników kursu byli kupcy, urzędnicy bankowi i państwowi, zawodowi buchalterzy i korespondenci, prawnicy i t. p., z czego się okazuje, że kurs taki był potrzebny i jest użyteczny. Wielu ze zgłaszających się na naukę buchalteryi, dla braku miejsca nie można było przyjąć.

Otwarciu jednorocznego kursu handlowego dla kobiet, którego potrzebę uznała Izba handlowo-przemysłowa — stoi na przeszkodzie brak miejsca w szczupłym budynku Akademii.

W czasie od 11. do 25. lipca 1904 odbył się kurs dwutygodniowy dalszego kształcenia nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających, na który to kurs c. k. Rada szkolna krajowa powołała 28 nauczycieli.

Tytułem zapomogi dla frekwentantów tego kursu Wydział krajowy wyasygnował K 2.589.

Stypendya dla uczniów wynosiły K 1.580.

Wartość środków naukowych Akademii handlowej wynosiła K 3.934.

Komisya przemysłowa poruszała już w latach poprzednich jak i w zeszłorocznem swem sprawozdaniu potrzebę założenia przy lwowskiej Akademii handlowej, niższej szkoły handlowej, na wzór szkół podobnych w innych krajach koronnych, które wobec rozwijającego się coraz więcej przemysłu i handlu okazuje się niezbędnie potrzebną.

Przemysł i handel wymaga pośredników handlowych między kupcami i odbiorcami z jednej, a producentami z drugiej strony. Tej kategoryi ludzi kraj nasz wcale nie posiada, na czem przemysł i handel ponosi ogromną szkodę, gdyż kraj nasz przepełniony jest całą falangą podróżujących, którzy sprowadzają do kraju naszego całemi masami obcy towar.

C. k. Rada szkolna krajowa w zeszłorocznem sprawozdaniu uznawała doniosłość i praktyczność takiej szkoły dla rozwoju naszego przemysłu i handlu, twierdziła jednak, że ze względu na szczupłość ubikacyi, któremi Akademia rozporządza, nie może być na razie mowy o założeniu takiej szkoły, w tegorocznem sprawozdaniu pomija tę sprawę zupełnem milczeniem. Okazuje się więc rzeczą konieczną dążyć do tego, aby Akademia handlowa w jak najkrótszym czasie otrzymała nowy budynek szkolny, odpowiadający jej potrzebom.

Budowa nowego gmachu szkolnego jest tem więcej potrzebną, że obecny jest nietylko o wiele za szczupły, lecz pod tym względem hygieny z powodu ogromnej wilgoci wprost niemożliwy. Komisya przemysłowa pozwala sobie sprawę tę c. k. Radzie szkolnej przypomnieć z prośbą wzięcia jej pod rozwagę.

Komisya przemysłowa w ostatnich swych sprawozdaniach zaznaczyła z ubolewaniem, że udział Galicyi w funduszach państwowych na rzecz szkolnictwa przemysłowego nie jest taki, jakby należało, w porównaniu do innych krajów w Radzie państwa reprezentowanych. Galicya jest stanowczo upośledzona, a udział jej w fun-

duszach państwowych jest znacznie mniejszy od innych krajów, czy to w stosunku do ludności, czy to w stosunku do obszaru, czy też w stosunku do opłacanego podatku

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych i przemysłowych za rok 1903/1904.

2. Wzywa się c. k. Rząd ponownie o przyspieszenie budowy gmachu dla wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie na gruntach przez miasto ofiarowanych.

3. Wzywa się c. k. Rząd o zaprowadzenie w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie kursów destylacyi produktów naftowych.

4. Wzywa się c. k. Rząd o wybudowanie nowego gmachu dla szkoły przemysłowej we Lwowie, tymczasem zaś o rozszerzenie przynajmniej lokalności szkoły przemysłowej lwowskiej przez przynajęcie w domach prywatnych.

5. Wzywa się c. k. Rząd do rozszerzenia szkoły przemysłowej we Lwowie działem dla bronzowników i cyzelerów.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył starania o budowę gmachu na pomieszczenie szkoły zawodowej w Zakopanem i takiejże szkoły w Kołomyi, a zanim to nastąpi, o bezzwłoczne podwyższenie dotacyi na najęcie lokalu celem odpowiedniego umieszczenia szkoły zawodowej w Kołomyi.

7. Wzywa się c. k. Rząd, aby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału keramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej.

8. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie bez redukcyi dotychczasowej jej organizacyi, urządził specyalny oddział elektro-techniczny.

9. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych, oraz dla maszynistów kolejowych, przy c. k. szkole politechnicznej lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

10. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie utworzył jednoroczny kurs abituryentów i dążył do tego również przy wyższej szkole handlowej w Krakowie.

11. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uczniów wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie w kierunku ulg co do służby wojskowej zrównał z uczniami wyższych gimnazyów.

12. Wzywa się c. k. Rząd o wydatniejsze dotowanie szkolnictwa przemysłowego w Galicyi i do rozszerzenia akcyi na polu zakładania szkół zawodowych i rękodzielniczych.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Tyszkiewicz.

Ls. 4.290/05.

Aleg. 550

Wniosek.

Zważywszy, iż nauczyciele ludowi otrzymujący płacę ledwie 500 K, 600 K 800 K rocznie, z której mają utrzymywać nieraz liczną rodzinę, cierpią niedostatek;

zważywszy, iż wobec drożyzny artykułów żywności utrzymanie nauczycieli po małych miasteczkach i gminach jest krytyczne;

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoka Izba raczy nauczycielom powiatów: Mieleckiego, Tarnobrzeskiego i Ropczyckiego przyznać za rok 1905 dodatek drożyźniany w wysokości 25% pobieranej płacy.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Wnioskodawca
Krempa *w. r.*

Bojko, Oleśnicki, Mazikiewicz, Staruch, Barabasz, Stapiński, Effinowicz, F. Włodek, Buynowski, Maryewski, Małachowski, Fruchtmann, Bohaczewski, Tarnawski.

Ls. 3.835/904. We Lwowie, dnia 3. listopada 1905.

Aleg. 551

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej z czynności Wydziału krajowego w zakresie krajowego przemysłu.

(Szkoły zawodowe).

Wysoki Sejmie!

Przedłożone Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie Wydziału krajowego z 22. września b. r. L. 88.617 z czynności w zakresie przemysłu krajowego łącznie ze sprawozdaniem krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych kreślą szeroki obraz obecnego stanu szkół zawodowych w kraju. W sprawozdaniu niniejszem ogranicza się Komisya do zaznaczenia tych najgłówniejszych zmian, które zaszły od roku przeszłego a zwłaszcza od dnia 3. listopada 1904, w którym sejmowa Komisya przemysłowa zapatrywania swe i wnioski Wysokiej Izbie przedłożyła.

W zakresie szkolnictwa zawodowego liczymy obecnie 38 krajowych szkół i warsztatów naukowych a to: 12 dla nauki koszykarstwa, 4 dla wyrobów kołodziejskich w połączeniu z kowalstwem powozowem, 2 dla stolarstwa, 1 dla wyrobów zabawkarskich, 2 dla przemysłu keramicznego, 4 szewskie, 8 tkackich, 1 sukiennicza, 3 koronkarskie i 1 hafciarska. Prócz tego istnieje 11 zakładów subwencyonowanych, a mianowicie: 6 dla nauki koszykarstwa, 1 dla garncarstwa, 2 dla tkactwa, 1 dla koronkarstwa, 1 dla powroźnictwa, a nadto urządzonym był 1 kurs czasowy dla murarstwa i 4 kursa szewskie. Razem więc było z końcem roku szkolnego 1903/4 54 szkół zawodowych, warsztatów naukowych i kursów czasowych dla rozmaitych zawodów rękodzielniczych.

Pozatem odbył się w czasie od 1. września do 15. maja kurs wędrowny koszykarski w Dobczycach, który zgromadził 20 uczniów, a w Czarnym Dunajcu w ciągu b. r. dwa trzymiesięczne kursa wędrowne tkackie, na których przeważnie kobiety uczyły się tkactwa na ulepszonych krosnach ręcznych. Zresztą przy szkole sukienniczej w Rakszawie odbywał się kurs praktyczny dla starszych sukienników, a przy szkole stolarskiej w Kalwaryi kurs wieczorny dla miejscowych czeladników i majstrów. Wyniki bardzo dobre, jakie osiągnięto na kursach wędrownych w Dobczycach i Czarnym Dunajcu, powinnyby zachęcić Komisyę krajową dla spraw przemysłowych i Wydział krajowy, ażeby korzystając z gotowości i pomocy czynników miejscowych starały się kursa tego rodzaju, w zastępstwie szkół stałych co raz częściej urządzać.

W najbliższym czasie ma się wędrowny kurs koszykarski odbyć w Skawinie przy pomocy gminy i Wadowickiego Wydziału powiatowego.

Wykaz frekwencyi w szkołach zawodowych i na kursach po koniec roku szkolnego 1903/4 (gdyż po ten czas zestawiono dołączone do sprawozdania Komisyi tabele statystyczne), wykazują pocieszający postęp, wyrażający się w następujących cyfrach:

Zawód rękodzielniczy	W r. 1901			W r. 1902			W r. 1903			W r. 1904		
	uczniowie i uczenice											
	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem	zwycz.	nadzw.	Razem
Koszykarstwo . . .	123	130	253	182	111	293	266	71	337	392	69	461
Kołodziejstwo . . .	83	—	83	142	4	146	134	3	137	140	3	143
Stolarstwo	69	21	90	70	11	81	74	9	83	84	7	91
Zabawkarstwo . .	21	5	26	36	6	42	37	4	41	33	—	33
Garncarstwo . . .	25	10	35	31	16	47	32	13	45	32	2	34
Szewstwo	71	49	120	70	35	105	74	51	125	95	140	235
Tkactwo	162	27	189	156	26	182	171	18	189	198	16	214
Powroźnictwo . . .	—	6	6	—	6	6	—	5	5	5	—	5
Koronkarstwo . . .	104	29	133	88	59	147	91	35	126	107	26	133
Hafciarstwo	33	32	65	42	12	54	50	—	50	41	2	43
Murarstwo	—	—	—	—	—	—	—	32	32	—	22	22
Razem . . .	691	309	1.000	812	291	1.103	929	241	1.170	1.127	287	1.414

Jedną ze szkół zawodowych, która była źle pomieszczoną i nie miała dość uczniów, przeniesiono do innej miejscowości. Stało się to mianowicie ze szkołą koszykarską w Jurkowie, która przeniesioną została do Brzezowca, wsi tegoż samego powiatu brzeskiego, przyczem zaszła także zmiana w osobie instruktora.

Szkoła koszykarska w Rudkach oddaną została na lat sześć w zarząd Wydziału powiatowego tamże i przeniesioną do nowego budynku, który kosztem Rady powiatowej przy znacznej pomocy funduszu krajowego został wystawiony. Na czas tego zarządu zabezpieczył Wydział krajowy szkole subwencyę krajową w wysokości 1.200 K rocznie t. j. mniej niż wynosiła dotąd płaca instruktora i te zasiłki, które c. k. rząd szkole tej przyznawać będzie. Stało się to w tym celu, ażeby na podstawach wytworzonych przez szkołę po dziesięcioletniem jej istnieniu nadać zakładowi charakter bardziej produkcyjny.

To dążenie do przejścia z nauki na tory bezpośredniego wzmocnienia i doskonalenia produkcyi znalazło swój wyraz także w szkołach tkackich w Korczynie i Wilamowicach. Była już o nich mowa w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi. Zarząd szkoły w Korczynie wzięło na siebie tamtejsze Towarzystwo im. św. Sylwestra — zarząd zaś szkoły w Wilamowicach krajowy Związek przemysłowy. Dziś okazuje się, że w obu wypadkach wypadło to na korzyść szkół i tkaczy, gdyż nauka praktyczna nic na tem nie ucierpiała, owszem gromadzi nawet większą liczbę uczniów a produkcya wzmocniona znacznie finansowo i oparta o poważne zamówienia, rozszerza się, wciąga coraz liczniejsze szeregi tkaczów w akcyę i przechodzi w zakres nowych i lepiej opłacających się tkanin.

Należy tu wogóle zauważyć, że to jest droga najwłaściwsza, po której z zadań nauki kroczyć się powinno ku zadaniom istotnej, żywotnej produkcyi przemysłowej. Szkoły zawodowe nie są przecież instytucyami stałemi, które co do miejsca i zakresu działania mają trwale istnieć. Skoro więc zadanie swe spełniły, wydały znaczniejszą liczbę rękodzielników, lepiej z zawodem swym obznajomionych i stwo-

rzyły w danej miejscowości podstawę do potężniejszej organizacyi miejscowego wytwórstwa przemysłowego — to powinny być przez tę organizacyę wchłonięte a względnie do innych miejsc potrzebujących zawodowej pomocy szkolnej przeniesione.

Komisya uznaje tedy działanie krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych i Wydziału w tym kierunku i zaleca dalsze postępowanie na tej drodze.

Ważną dla miejscowych gałęzi przemysłowych rolę będą miały począwszy od bieżącego roku szkoły: stolarska w Kalwaryi i zabawkarska w Jaworowie do spełnienia. Korzystając z przyzwolonych na ten cel wyższych kredytów, urządził Wydział krajowy w obu tych szkołach hale maszynowe, które z jednej strony dozwolą rozwinąć produkcyę tych szkół w kierunku wyrobów tańszych, mogących znaleść łatwiejszy zbyt, z drugiej zaś strony dopuszczać do produkcyi maszynowej także dawnych, po za szkołą pracujących drobnych przemysłowców, celem ułatwienia im pracy i podniesienia ich zarobku.

W Kalwaryi zebrzydowskiej, gdzie istnieje z dawna wyrób tanich mebli, wpłynąć powinna szkoła już w krótkim czasie na znacznie lepsze warunki wytwórstwa, a przytem na ulepszenie i uszlachetnienie samego wyrobu z większą dla wytwórców korzyścią, a równocześnie wprawiać dzielnie swych uczniów w stolarską produkcyę przy pomocy maszyn w hali, która pod tym względem znakomicie jest wyposażona. Spodziewać się również należy znacznego podniesienia się liczby uczniów, która była dotychczas zbyt małą.

W Jaworowie dzięki swemu urządzeniu maszynowemu, które właśnie na najlepszych wzorach zagranicznych zostało przeprowadzone, wejdzie szkoła w ten sam stosunek do miejscowych producentów, których wyrób z dawna jest w kraju znany, a po rozwinięciu go i uszlachetnieniu przez szkołę, staje się artykułem bardzo żywego popytu handlowego. Już dziś wpłynęła ta reorganizacya szkoły i wystawienie dla niej nowego budynku na bardzo znaczny wzrost liczby uczniów, a obecnie zależeć będzie od Wydziału krajowego, ażeby przez odpowiednie dotowanie i ułatwianie produkcyi na większą skalę, położył w Jaworowie podstawę do istotnie poważnego przemysłu zabawkarskiego.

Do nowych zakładów naukowych, które mają szersze znaczenie, należy wprowadzony bieżącego roku w życie centralny kurs koszykarstwa we Lwowie. O celu jego i działaniu dotychczasowem zdaje obszerniej sprawę krajowa Komisya dla spraw przemysłowych. Powołując się na nią, zaznacza Komisya sejmowa, że wprowadzenie rzeczonego kursu w życie uważa za krok bardzo dodatni dla rozwoju i przyszłości przemysłu koszykarskiego w kraju. Przemysł ten dojrzał już do tego stopnia, i może dla produkcyi swej skupiać już tyle sił roboczych, zawodowo przez szkoły koszykarskie przygotowanych, że uważamy za możliwe przystąpienie do krajowej organizacyi koszykarstwa na szersze rozmiary, t. j. do organizacyi wytwórczo-handlowej, któraby miała na oku nietylko zaopatrywanie samego kraju w wyborne wyroby koszykarskie, lecz rozumne i korzystne wprowadzenie go na większą niż dotąd skalę w handel wywozowy. Potrzebnemi wszakże okażą się do tego równoczesne starania o podniesienie kultury łoziny koszykarskiej, której już dziś daje się brak odczuwać, zwłaszcza, że zbyt skwapliwie wykupują ją w Galicyi handlarze niemieccy.

W sprawie kursów majsterskich, których urządzanie uważa Komisya za bardzo potrzebne, nastąpił w roku bieżącym pewien zastój. Odnosi się to mianowicie do kursów dla szewców, które musiały być przerwane wskutek zaszłej z końcem grudnia z. r. śmierci byłego ich, bardzo gorliwego instruktora, a niemożności rychłego zastąpienia go innym równie zdolnym. Ze sprawozdania krajowej Komisyi przemysłowej dowiadujemy się, że postarano się o wykształcenie następcy. Komisya sejmowa wyraża też nadzieję, że zarówno kursa szewskie jak i kursa

majsterskie dla innych rzemiosł, będą dalej z całą gorliwością i pożytkiem dla rzemieślników krajowych urządzane. Okazuje się to tem bardziej pożądane, że Komisya sejmowa widzi się zniewoloną z taką samą stanowczością, z jaką uczyniła to krajowa komisya przemysłowa w dołączonem do sprawozdania piśmie swem z dnia 3. marca b. r. L. 227, zwrócić się przeciw zapędom c. k. Ministerstwa handlu co do urządzania w kraju naszym kursów majsterskich w języku obcym przez instruktorów nieznających języka krajowego.

Przy końcu swego sprawozdania o szkołach zawodowych czyni wzmiankę krajowa Komisya przemysłowa o poparciu niektórych wystaw a między tem o wystawie przemysłu austryackiego, która ma się w r. 1906 odbyć w Londynie. O ile Komisyi wiadomo, w wystawie rzeczonej położony będzie nacisk główny nie na wielki przemysł fabryczny, w którem bardzo ograniczoną jest sfera wywozu wyrobów austryackich do Anglii, lecz na przemysł artystyczny i drobny mający wybitne cechy etnograficzne zdolne do zwrócenia na siebie uwagi kupców i przedsiębiorców angielskich. Że w takich warunkach może być i dla wyrobów naszego, drobnego przemysłu artystycznego pole nie tylko do popisu lecz także do nawiązania stosunków handlowych dla wywozu niektórych naszych artykułów, jak n. p. wyrobów koszykarskich, kilimów, makat i t d. do Anglii — zdaje się nie ulegać wątpliwości. Komisya zaleca więc obesłanie tej wystawy i udzielenie krajowemu Związkowi przemysłowemu niezbędnej pomocy w granicach budżetu, ażeby to w odpowiedni sposób mogło być uskutecznione.

Co do zasiłków ze skarbu państwa na utrzymanie szkół zawodowych nie mogła krajowa Komisya dla spraw przemysłowych, zamykając swe sprawozdanie, podać, o ile c. k. rząd uwzględnił wymagania kraju, gdyż dotycząca asygnata zasiłków nie była jeszcze nadeszła. Otóż asygnata owa, z pismem Rady szkolnej krajowej z dnia 3. sierpnia 1905 L. 23.521 nadeszła dnia 14. sierpnia b. r. do Wydziału krajowego. Wypływa z niego, że na żądanie obliczone przez krajową Komisyę przemysłową na kwotę 105.100 K, asygnował c. k. rząd zasiłki, wynoszące łącznie 88.200 K tj. o 16.900 K mniej. Gdy i w roku 1904, w odpowiedzi na żądanie zasiłków w wysokości 88.540 K przyznał je c. k. rząd jedynie w wysokości 78.340 K tj. o 10.200 K niższej — przeto znaczny ten ubytek w spodziewanych dochodach na utrzymanie szkół zawodowych pokrytym być musiał i dalej pokrywanym być musi przez kraj. Okoliczność ta uzasadnia potrzebę powtórzenia z całym naciskiem rezolucyi do c. k. rządu, ażeby wydatniejszymi niż dotąd zasiłkami przychodził w pomoc krajowym szkołom zawodowym.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, uważa Komisya za swój obowiązek podnieść z wyrazami uznania działalność Wydziału krajowego i Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w zakresie zawodowego wykształcenia w kraju naszym; oświadcza, że przyjmuje wnioski Wydziału krajowego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 22. września 1905 L. 88.617, i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół zawodowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby ze Skarbu państwa przyznawał wyższe zasiłki na utrzymanie krajowych szkół zawodowych;

2. ażeby dla kursów majsterskich i wędrownych, urządzanych z ramienia c. k. Ministerstwa handlu, starał się o nauczycieli władających dokładnie językiem krajowym.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby stabilizował na dotychczasowych posadach:

a) Jana Trojnara, fachowego instruktora w krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie, ze stałą płacą tysiąca ośmiuset koron rocznie prócz mieszkania w naturze;

b) Józefa Wiecha, fachowego instruktora w tejże szkole, ze stałą płacą tysiąca ośmiuset koron rocznie prócz mieszkania w naturze;

c) Ewę Antoniewiczównę, kierowniczkę krajowej szkoły hafciarskiej w Makowie, ze stałą roczną płacą tysiąca czterystu czterdziestu koron prócz mieszkania w naturze, ewentualnie ryczałtu 200 K;

oraz przyznał im prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał:

a) Janowi Trojnarowi i Józefowi Wiechowi trzy pięciolecia po 180 K rocznie;

b) Ewie Antoniewiczównie trzy pięciolecia po 160 K rocznie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia przyjęcia do służby krajowej, do pięcioleci zaś od uchwały sejmowej.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1. ażeby przez odpowiednie finansowe poparcie przyszedł w pomoc zorganizowaniu większej produkcyi zabawkarskiej przy krajowym warsztacie naukowym dla wyrobu zabawek w Jaworowie;

2. ażeby idąc w pomoc wydatniejszej produkcyi koszykarskiej w kraju, udzielał pożyczek z odpowiednich funduszów na cele rolnicze, na kulturę łoziny koszykarskiej, której brak zaczyna się w kraju odczuwać;

3. ażeby przyznał wydatną pomoc na wzięcie udziału w wystawie przemysłu austryackiego w Londynie w roku 1906.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Żardecki.

Ls. 3758/05.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Alog. 552

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego tyczącem się wprowadzenia w życie ustawy z 2. lutego 1905 Dz. u. kr. Nr. 26 o krajowym fun-funduszu sierocym.

Wysoki Sejmie!

Sprawa opieki nad sierotami, dziećmi opuszczonemi, zaniedbanemi, to sprawa stara jak świat, ale przytem sprawa nadzwyczajnie piekąca, najwięcej obchodząca społeczeństwo, szczególnie obecnie, gdzie z przerażającą szybkością mnoży się zastęp dzieci szczególniej opuszczonych i zaniedbanych, gdzie zbrodnicze zamiary i zamysły przystęp mają bardzo łatwo do serc młodocianych, wskutek czego zbrodnia zamiast z postępem cywilizacyi się ograniczać, coraz szersze zatacza kręgi i prowadzi społeczeństwo do moralnego bankructwa.

Wina leży w części w przestarzałem, z postępem czasu nie idącem ustawodawstwie, szczególniej w dziale o opiekach i kuratelach, w dziale o dzieciach nieprawego łoża, wina leży w życiu nad stan i możność społeczeństwa, w społeczeństwie samem, które obojętnem patrzy okiem na to, co się dzieje, a źle się dzieje, w społeczeństwie, które poza jutro nic nie chce widzieć.

Nie wolno potępiać całego społeczeństwa, bo to w części poczuwa się do zajmowania się tą sprawą, trafiają się poszczególne osoby i związki, które widzą upadek moralny, dążą do zaprowadzenia w tej mierze równowagi, oddają tej sprawie i czas i środki materyalne, dążą do zakładania i zakładają instytucye mające na celu umoralnienie i przyzwyczajanie do pracy dzieci opuszczonych i zaniedbanych, przysparzanie społeczeństwu obywateli uczciwych i pracowitych.

Zapewne społeczeństwo wielki dług zaciąga u tych osób, związków i instytucyj, jeżeliby jednak na tej tylko działalności wszystko ograniczyć się miało, to działalność ta jest i będzie kroplą w morzu wobec ogólnej potrzeby, jaka gwałtownie odczuwać się daje.

Ofiarność prywatna, choćby najlepszemi chęciami owiana, nie może złemu tamy położyć, bo ci, co się sprawą zajmują z całem zaparciem, niewątpliwie mają obowiązki względem swych rodzin, kraju i państwa, które również zaniedbanymi być nie mogą.

Do wspólnej akcyi razem z społeczeństwem, jeżeli nie ma przyjść do zwyrodnienia, przystąpić muszą państwo, kraj, gminy, a stać się to powinno bez zwłoki, bo niebezpieczeństwo jest wielkie, a odpowiedzialność wobec przyszłego pokolenia jeszcze większa.

Gminy w myśl ustaw krajowych obowiązane są do starania się o swych przynależnych i o ile to jest w ich możności, obowiązkom swym zadość czynią, czynią to jednak dość niechętnie, a przyczyna leży niezawodnie w braku środków materyalnych, w mniej lub więcej złych stosunkach finansowych.

Kraj poczuwa się również w różnych kierunkach do zaradzenia złemu, pod formą subwencyj, które wielkie pożerają sumy, to jednak wszystko wobec wzmagających się potrzeb w tym kierunku stanowczo jest niedostateczne.

I państwu stanowczego zarzutu robić nie można, bo i ono w miarę możności złemu zaradzić chce, wobec jednak konieczności państwowych, jak zazwyczaj słyszeć można, i akcya państwa jest niedostateczną.

Jednym krokiem na tej drodze ze strony państwa jest ustawa z dnia 3. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 62 przeznaczająca nadwyżki z obrotu kas sierocych zbiorowych na rzecz kraju, który na zasadzie ust. z 2. lutego 1905 o użyciu nadwyżek z obrotu kas sierocych zbiorowych stanowi.

Krok ten państwa jest atoli połowicznym, nie stanowczym, pozostawiającym wiele do życzenia, co w swojem miejscu znajdzie uzasadnienie.

W myśl ustawy krajowej fundusz z nadzwyżek z obrotu kas sierocych zbiorowych służyć ma na utrzymanie i wychowanie ubogich sierot aż do ukończenia 18. roku życia, dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych, na urządzanie kosztem krajowego funduszu sierocego odpowiednich zakładów krajowych, na przyczynianie się zasiłkami z tego funduszu do tworzenia podobnych zakładów w kraju, wreszcie na wspieranie już istniejących zakładów.

Ustawa weszła w życie w roku bieżącym, to też dziwić się nie można, że przedłożenie Wydziału krajowego z 20. września 1905 daje bardzo skromny obraz działalności, przedstawia rachunkowe zestawienia, a nie przedstawia żadnych wniosków, zmierzających do korzystnego, a celowi odpowiadającego użycia funduszu krajowego.

Ze sprawozdania tego wynika, że na 582 dzieci starających się o przyjęcie na wychowanie, 120 dzieci zostało umieszczonych w odpowiednich zakładach, reszta zaś petentów bądź otrzymała odpowiedzi odmowne, bądź też podania dotyczące uległy odpowiedniemu badaniu.

Nie może i nie chce komisya administracyjna sprawy przesądzać, ale przyjść musi do przypuszczenia, że ilość wychowanków przyjętych jest przecież za małą w stosunku do wniesionych próśb, co niewątpliwie stąd pochodzi, że biurokratyzm i formalistyka, jakie wprowadza instrukcya z dnia 7. kwietnia 1905 l. 34601, stały przyjęciu więcej dzieci na przeszkodzie.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy dalej, że Wydział krajowy postanowił:

a) z sumy 261.688 K 25 g, jaką kraj otrzymał z obrotu kas sierocych za lata 1901—1904 kwotę 250.000 K kapitalizować jako fundusz rezerwowy do dyspozycyi Wysokiego Sejmu;

b) resztę w kwocie 11.688 K 28 g zachować jako rezerwę do dyspozycyi Wydziału krajowego do pokrywania wydatków z utrzymaniem dzieci i sierót połączonych:

c) roczny wpływ z kas sierocych za rok 1905, wynoszący 69.731 K 67 g i roczne wpływy z lat następnych używać na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego.

Ponieważ, jak już wyżej nadmieniono, Wydział krajowy ograniczył się tylko na zestawieniu rachunkowem, co oczywistem jest dla braku doświadczenia i praktyki w tym kierunku, a to z powodu krótkiego istnienia tego funduszu sierocego, dlatego wniosek Wydziału o przyjęcie sprawozdania zupełnie jest na miejscu.

Nie może atoli komisya administracyjna załatwić sprawozdania Wydziału krajowego bez zastanowienia się nad tem, jak właściwie i ze skutkiem, należałoby używać funduszu sierocego, aby on w przyszłości znacznie dodatnie przyniósł rezultaty, oraz bez poczynienia uwag i wniosków, któreby na należyte pokierowanie całej sprawy wpłynąć mogły.

Już na wstępie uczyniono wzmiankę, że jedną z przyczyn złego pod względem wychowania i prowadzenia sierót, dzieci zaniedbanych i opuszczonych, jest przestarzała ustawa austryacka o ile dotyczy opiek, kuratel i t. d. To pojmuje dobrze Rząd, a dowodem tego jest postanowienie przeprowadzenia reformy ustawy cywilnej.

Reforma ustawy obowiązującej dzisiaj i można powiedzieć nienajgorszej, nie jest dziełem jednej chwili, wymaga zastanowienia się i czasu, wymaga dokładnego badania i poznania stosunków w poszczególnych krajach w Radzie państwa reprezentowanych, a ponieważ stosunki są różnorodne, jak różnorodne są narodowości w skład monarchii austryackiej wchodzące, przeto trudności pod względem reformy mnożą się i piętrzą i dużo zapewne czasu upłynie, zanim do właściwej i praktycznej zmiany dojść będzie mogło.

Inne ustawodawstwa, jak np. francuskie w ustawie z r. 1890, pruskie w ustawie z dnia 2. lipca 1900, wreszcie węgierskie i nawet rosyjskie, już stosunki wychowania sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych uregulowały, wprowadzając w życie przepisy i ustawy specyalne tylko wychowanie i kształcenie dzieci takich mające na względzie i to przeważnie kosztem państwa, do czego gminy i miasta odpowiednio w pośredni lub bezpośredni sposób przyczyniać się muszą.

Skoro zaś w Austryi dopiero jest nadzieja, że ustawodawstwo w tym kierunku w przyszłości zreformowanem zostanie, zatem jak na teraz trzymać się należy dotąd obowiązujących ustaw łącznie z ustawą krajową, na zasadzie której powstał fundusz sierocy, dalej brać wzór z ustaw gdzieindziej obowiązujących, oraz z zarządzeń i urządzeń w ościennych krajach koronnych poczynionych a przy pomocy tego wszystkiego przez szybkie zapobieganie szerzeniu się zgnilizny moralnej u sierót i dzieci opuszczonych starać się o poprawę rzeczywiście w tym względzie nieznośnych i zastraszających stosunków.

Nie da się niezawodnie oznaczyć granica, do której w tym kierunku pójść można, nie da się naszkicować plan dokładny, jak postępywać należy i czego się trzymać, aby całość zadowalająco wypadła, nie można też na razie łudzić się nadzwyczajnemi urządzeniami, które olbrzymich sum wymagają, nie można wreszcie twierdzić, że tak a nie inaczej postąpić należy, bo to wszystko wymaga gruntownych badań, zbierania wzorów i bardzo wiele cierpliwości i czasu, którego krótka sesya sejmowa nie daje, w każdym razie zdaniem komisyi administracyjnej dadzą się wypośrodkować w przybliżeniu wytyczne, które należycie wyzyskane, sprawie całej przyjść mogłyby z pomocą, a i wychowanie sierót i dzieci opuszczonych i zaniedbanych ułatwić.

Zgodne wszędzie, gdzie opieka wyżej stoi jak u nas, jest przekonanie, że należy rozgatunkować dzieci, któremi się opiekować należy, na dwa główne działy, tj. dzieci do 6-go względnie do 12-tego roku życia i dzieci po 6-ym względnie 12-tym roku życia, tj. te które przymus szkolny obejmuje.

Zgodnem dalej jest przekonanie, że naturalnym gruntem wychowania jest rodzina. W rodzinie rozwija się dziecko samoistnie, uczy się poznawać codzienne życie, zaznajamia się z praktycznemi zagadnieniami życia, słowem od chwili nabycia pojęcia choćby słabego o świecie i jego potrzebach uczy się praktycznie, jak w dalszem życiu postępywać będzie trzeba.

Z tego wynika, że najważniejszym momentem w wychowaniu dzieci tj. sierót i t. d. jest wychowywanie rodzinne i to wychowanie, gdyby to było wprost możliwe, powinno być jednem i jedynem.

Niestety ten moment wszędzie i u wszystkich dzieci, jest niemożliwy, dlatego drugim sposobem wychowania dzieci pod względem moralnym zaniedbanych oraz fizycznie chorych jest wychowanie ich w zakładach, które w miarę potrzeby i w miarę skłonności dzieci na wychowanie oddanych winny być zakładami tak zwanymi koszarowymi albo też poprawczymi.

Wychowanie takich dzieci nastręcza wiele trudności, które nie bądź komu powierzonem być może, dlatego prowadzenie zakładów takich powierzonem być może ludziom doświadczonym i szczególnej cierpliwości, aby ludzie ci przez stosowanie różnych zasad w prowadzeniu dzieci do jednego, tj. dodatniego rezultatu dojść mogli.

W każdym razie zasadniczo dzieci do 6-go względnie 12-go roku życia powierzone być winny wychowaniu rodzinnemu bez wyjątku, dzieci zaś ponad lat 6 względnie 12 lat mogłyby tego lub owego wychowania zażywać w miarę skłonności.

Nie można stawiać dzisiaj żadnej normy co do ponoszenia kosztów utrzymania dziecka zaniedbanego i t. d., bo poza obowiązującymi u nas przepisami, że koszta małoletniego ponosi sam małoletni sierota, dziecko zaniedbane, lub opuszczone, jeżeli samo posiada majątek, jeżeli zaś nie, to wydatek ten ponoszą w braku majątku u rodziców jego dziadowie, a jeżeli żadna z tych osób majątku nie posiada, to koszta ponosi gmina przynależności.

Inaczej rzecz się ma w Bawaryi i Prusach, tam wedle ustaw obowiązujących w braku majątku koszta wychowania dziecka tego rodzaju ponosi w $^1/_3$ gmina, a w $^2/_3$ państwo.

Z tego wszystkiego jasno i dobitnie wynika, że zdanie zwolenników wychowania wyłącznie rodzinnego, oraz zdanie zwolenników wychowania wyłącznie koszarowego, a zdania te i owe często się ścierają, nie mogą mieć zastosowania.

Wszędzie, gdzie opieka jest rozwiniętą, występuje wychowanie dzieci, o których mowa, pod obydwoma postaciami.

Wydział krajowy, jak ze sprawozdania przedłożonego wynika, trzymał się dotąd przeważnie zasady wychowania koszarowego, bowiem z umieszczonych dzieci na koszt funduszu krajowego sierocego umieszczono 76 dzieci w zakładach w kraju już istniejących, a 44 dzieci oddano na wychowanie do rodzin prywatnych, ta jednak okoliczność nie wyklucza w przyszłości stosunku odwrotnego, który zdaniem komisyi administracyjnej może więcej byłby wskazany.

Zachodzi teraz pytanie, jakby sprawa pokierować należało, aby stosunki opieki nad dziećmi funduszowi krajowemu sierocemu poddanemi jako tako i w miarę sił finansowych uregulowane zostały.

1. Należałoby zdaniem komisyi administracyjnej postarać się o wykaz choćby przybliżony wszystkich sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych, któreby z funduszu sierocego korzystać miały prawo.

Cyfra dzieci tych wykaże, jak i w jaki sposób postępywać będzie trzeba i jakich funduszów wogóle cel, przez krajowy fundusz sierocy zamierzony wymagać będzie, cyfra ta dalej wskaże, czy i o ile okaże się potrzeba ewentualnych zakładów z krajowego funduszu sierocego powstać mających.

Rzecz to nie jest dziś już nowa, bowiem Wydział krajowy śląski, morawski i czeski od tego działalność swą rozpoczęły, a Wydział krajowy morawski już w roku 1902 wykazał, że na Morawie było 25518 sierót, które pomocy z funduszu sierocego potrzebowały, a 2922 ubogich opuszczonych dzieci.

Stosownie do tego wyznaczył Wydział krajowy morawski na utrzymanie tych dzieci zaraz w początkach 30.000 kor, a ponadto udzielał subwencye zakładom w kraju, które za zadanie sobie wzięły wychowywanie tego rodzaju dzieci.

2. W Wydziałach Rad powiatowych leżą znaczne sumy przeznaczone dla poszczególnych gmin, a pochodzące z kar sądowych i różnorodnych grzywien politycznych, któreby w większej części użyte być mogły na budowę zakładów dla sierót itd., w którychby dzieci takie z dotyczącego powiatu i dotyczących gmin utrzymywanemi być mogły. Zakłady takie im gęściej by po kraju rozsianymi być mogły — tem więcej błogie i dodatnie skutki przynosić, względnie wywierać będą.

To również nie jest rzecz nowa, bo w innych krajach koronnych już tego rodzaju praktyka weszła w życie i znakomicie się opłaca pod względem podniesienia moralności.

3. Należy dokładnie zbadać, ile i jakie instytucye w kraju się znajdują, które biorą na wychowanie sieroty i dzieci zaniedbane i opuszczone, ażeby mieć możność ocenienia, ile i jakie dzieci w zakładach tych mogłyby być pomieszczone.

Biorąc pod rozwagę budowę zakładów na koszt funduszu krajowego sierocego, co już i Wydział krajowy przewidział, wykazując w sprawozdaniu sumę 250.000 kor. do dyspozycyi Wysokiego Sejmu, przychodzi się do przekonania, że kraj zakłady takie budować powinien, a ilość ich zastosowaną być powinna do wpływów pieniężnych, które do kasy krajowej z każdego z c. k. Sądów wyższych przychodzą. Przytem należałoby wskazać miejsca, w których najwłaściwiej zakłady powstać mają i to odrębnie dla wschodniej, a odrębnie dla zachodniej części kraju.

Nie od rzeczy będzie zaznaczyć tutaj, że Sejm morawski postanowił założyć na Morawie trzy takie zakłady, przyczem podnieść należy, że dotyczące gminy, w których zakłady takie powstać mają, bezpłatnie grunta pod budowę odstąpiły, co w wysokim stopniu obniża koszta budowy tego rodzaju zakładu.

Gdyby jednak kraj miał zamiar wejścia na tę drogę, należałoby działać z przezornością z tej przyczyny, że ustawa państwowa z 3. czerwca 1901 D. u. p. Nr. 62 postanawia, że prawo przyznane krajowi do pobierania nadwyżek z kas sierocych rozciąga się na lat 10, t. j. do roku 1910 i tu leży ta połowiczość pomocy państwa, o której mowa na wstępie sprawozdania. Wszedłszy raz na tę drogę, nie można z niej zbaczać, t. j. trzeba po roku 1910 cały ciężar utrzymywania takich zakładów przejąć na kraj, co ciężar kraju nadzwyczajnieby powiększyło, to też wskazanem jest nawiązanie pertraktacyi z c. k. Rządem, czyby nie był skłonnym nadwyżki z obrotu wspólnych kas sierocych raz na zawsze na rzecz krajowego funduszu sierocego przeznaczyć. Dodatni wynik rokowań zapewni krajowemu funduszowi sierocemu stały dochód, zaś kraj postawi w możności pewniejszego i szybszego działania w kierunku zakładania koniecznych zakładów dla sierót i dzieci opuszczonych.

Dodać tu należy, że tak sejm czeski, jakoteż morawski już w tym kierunku pertraktacye z c. k. Rządem nawiązały.

Reasumując to, co dotychczas przedstawionem zostało pod względem wychowania sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych, przychodzi się do przekonania, że następujące sposoby wychowania sierót i t. d. są wskazane i że je łącznie zdaniem komisyi administracyjnej traktować i stosować należy, a mianowicie:

a) oddawanie sierót i t. d. w opiekę familiom, których moralne prowadzenie się i uczciwość żadnej nie podlegają wątpliwości, ten zaś sposób czy przez oddawanie dzieci pojedynczo, czy przez oddawanie w mniejszych koloniach przedewszystkiem jest wskazany;

b) budowanie zakładów kosztem krajowego funduszu sierocego i umieszczanie w nich dzieci;

c) zachęcanie do budowy Wydziałów Rad powiatowych z funduszów ubogich na rzecz gmin z kar sądowych złożonych, z możnością subwencyonowania z funduszu sierocego powstać mających zakładów i umieszczanie w nich dzieci zaniedbanych i t. d.;

d) subwencyonowanie zakładów już w kraju istniejących, a które wychowaniem takich dzieci się zajmują, to wszystko z zastrzeżeniem §. 10. ust. z 2. lutego 1905, t. j. z zastrzeżeniem wpływu Wydziału krajowego w zarządzie odnośnego zakładu.

Zauważyć wypada, że zakłady takie nie powinny być wielkie, a winny być rozsiane po całym kraju, bo ta okoliczność ułatwia wychowanie w miejscach przynależności lub w pobliżu nich.

Taki system okazał się nadzwyczaj bogaty w skutki na Węgrzech, gdzie rząd 18 takich zakładów w różnych częściach kraju już stworzył, czem niezawodnie poszczycić się może.

Odnośnie do powyżej pod *a*) *b*) *c*) *d*) wskazanych sposobów wychowania sierót i t. d., oraz użycia funduszu krajowego sierocego należałoby fundusz ten podzielić na trzy części, a mianowicie:

1) jedną część przeznaczyć należy na utrzymanie dzieci zaniedbanych, opuszczonych i t. d. a u prywatnych osób na wychowanie pozostawionych;

2) drugą część należy przeznaczyć na subwencye dla tych zakładów wychowawczych, które już w kraju istnieją bądź ze składek, bądź też z fundacyj, a które okażą gotowość przyjęcia dzieci na wychowanie;

3) trzecią część należałoby pozostawić jako fundusz stały, z przeznaczeniem go na budowę krajowego lub krajowych zakładów wychowawczych, coby wtenczas z całą stanowczością stać się mogło, gdyby c. k. Rząd zechciał się na to zgodzić, aby nadwyżki z kas sierocych stale, a nie czasowo, jak dotąd, do funduszu sierocego krajowego wpływały, co zresztą na trudności natrafiać nie powinno i przypuszczać należy, nie będzie, bo skoro nadwyżki powstają z kas sierocych, a zatem mają źródło w majątku sierót, to z natury rzeczy na cele sieroce, z wyłączeniem wszelkich melioracyj i innych spraw, użytemi być winny.

Przystępując do instrukcyi Wydziału krajowego rozporządzeniem z dnia 7. kwietnia 1905 l. 34.601 objętej, a do wykonania ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1905 Dz. u. kr. Nr. 26 się odnoszącej, zauważono na wstępie, że przyjęcie na wychowanie 120 dzieci z pomiędzy zgłoszonych 582 jest wynikiem biurokracyi i formalistyki, jakie instrukcya ta wprowadziła, a co za tem idzie, urzędowanie bardzo trudnem i mozolnem z jednej strony, a dopełnienie warunków przyjęcia sieroty lub dziecka opuszczonego z drugiej strony bardzo trudnem uczyniła. Do urządzeń takich biurokratycznych i formalistycznych dał w pierwszym rzędzie podstawę przepis §. 5. instrukcyi, w wykonaniu którego rozpisanym bywa konkurs raz do roku, jak to miało miejsce w bieżącym roku, a w konkursie tym oznaczono termin do dnia 31. lipca 1905 do wnoszenia podań przepisanymi ogłoszeniem dokumentami opatrzonych, z tem, że podania niezaopatrzone dokumentami zostaną bez skutku zwrócone.

Tu zauważyć wypada, że przyjęcie na wychowanie sieroty lub dziecka zaniedbanego nie jest nadaniem posady lub ewentualnie stypendyum i t. d., do czego w istocie termin jest potrzebny a nawet konieczny, natomiast jest ono obowiązkiem, jaki na społeczeństwie ciąży, a to żadnym terminem krępowane być nie może, bowiem im wcześniej dziecko opuszczone lub zaniedbane w opiekę wziętem będzie, tem mniejszy jego upadek, a tem mniejsza szkoda dla społeczeństwa. Ścisłe przestrzeganie form takich przez Wydział krajowy stwarza niepotrzebną centralizacyę, która kulą jest u nogi, wyklucza energię w przeprowadzaniu spraw ubogich sierót i dzieci zaniedbanych, a tem samem chybia celu. Wskazanem jest jednakże, aby dla dzieci, które do szkoły uczęszczają i tylko dla tych dzieci wyznaczone były dwa terminy przyjęcia, a mianowicie terminy przypadające na początek każdego półrocza szkolnego lub na jakiś czas przed rozpoczęciem tego półrocza.

Ponadto w przepisie §. 5. instrukcyi skupia się wszystko w rękach Wydziału krajowego z pominięciem c. k. Sądu opiekuńczego, a zatem z pominięciem dotyczących przepisów ustawy cywilnej, mimo że sprawozdanie Wydziału krajowego powołuje się samo na okólnik c. k. Prezydyum Sądu wyższego alegat 3, w którym wyraźnie zaznaczono: „Małoletni przyjęty na wychowanie kosztem funduszu sierocego nie wychodzi przez to z pod władzy i nadzoru sądu nadopiekuńczego“ i t. d., tu więc opinia sądu nadopiekuńczego o rodzaju i sposobie wychowania wiele więcej, jak dotąd, pod rozwagę braną być winna.

Między świadectwami w przepisie §. 7. instrukcyi powołanemi jednem z podstawowych jest świadectwo przynależności.

Każdemu jest wiadomem, jak gminy, chociażby i gminy przynależności, przed uznaniem kogoś, a szczególnie sieroty lub dziecka opuszczonego za przynależne się zasłaniają i jak niejednokrotnie po długich badaniach dopiero władza polityczna orzeka o przydzieleniu kogoś do gminy jako przynależnego. Dzieje się to zaś dlatego, aby gmina uniknąć mogła ciężaru, jaki razem z przynależnym, szczególniej ubogim, na niej ciąży, jeżeli więc te świadectwa przynależności z całą ścisłością wymaganemi będą, to dzieci opuszczone lub zaniedbane pozostaną najczęściej tak bez opieki, jak były dotąd, a fundusz sierocy krajowy pozostanie w stosunku do takich dzieci funduszem na papierze. Dlatego pożądanem jest, aby dzieci nawet bez wykazania swej przynależności były przyjmowanemi,

a przynależność ich niewątpliwie i bez pospiechu już po przyjęciu dziecka może być wybadaną i stwierdzoną.

Również i przepis §. 8. instrukcyi uchyla c. k. Sądy od dawania opinii o małoletnich sierotach, dzieciach opuszczonych i zaniedbanych, jakkolwiek w myśl uwag powyższych sądy opiekuńcze do wydawania opinii już z ustawy i z tytułu swego urzędowania są powołane.

Z całej instrukcyi zresztą wynika, że instrukcya ta, wymieniając wszędzie Wydziały powiatowe, magistraty miast Lwowa i Krakowa, sądy i władze polityczne, przestrzega ściśle toku instancyi, tem samem stwarza cały aparat biurokratyczny, mianowicie dla przykładu wzywa o wyjaśnienie pewien Wydział powiatowy, ten Wydział powiatowy poleca zbadanie sprawy magistratowi lub urzędowi gminnemu, ten znowu odnosi się do duszpasterza jako najkompetentniejszej w tej mierze osoby, sprawą tę samą drogę z powrotem odbywa, a w ten sposób zamiast natychmiastowego załatwienia, co w interesie funduszu sierocego leżeć powinno, doczeka się dodatniego lub ujemnego załatwienia po pół roku i więcej, w miarę dobrej lub złej woli, lub też pilności organów podwładnych.

Tyle na razie na zaznaczenie, że przez taki proceder nic się sprawie nie pomaga, a więcej się jej szkodzi, a nadto że instrukcya rzeczywiście wprowadza biurokracyę i formalistykę.

Nie chce tu komisya administracyjna narzucać swego zdania, twierdzi jednak, że przez szybkie i energiczne załatwianie spraw sierocych, z pominięciem nadzwyczajnych formalności, sprawa sierót i dzieci opuszczonych wiele zyskać może, przeciwnie przy stosowaniu ciężkich aparatów biurokratycznych na właściwe a konieczne drogi nie wejdzie.

Byłoby więc wskazanem, by w sprawach sierót i dzieci opuszczonych c. k. Sądy opiekuńcze, jako prawie wyłącznie do wydania opinii powołane, częściej opinie swe udzielały, by o prowadzenie się moralne w pieczę oddać się mającego dziecka bezpośrednio gminy przynależności lub dotyczącego duszpasterza zapytywano, a żadnej nie może ulegać wątpliwości, że sprawa opieki nad sierotami, dziećmi opuszczonemi i zaniedbanemi raźniej się poruszać będzie dla dobra ogółu.

Wracając jeszcze do ogłaszania konkursu, komisya administracyjna wyraża zapatrywanie, że najwłaściwszą drogą będzie ogłoszenie raz na zawsze w Wydziałach powiatowych, magistratach miasta Lwowa i Krakowa, sądach opiekuńczych i władzach administracyjnych o istnieniu krajowego funduszu sierocego, o warunkach przyjęcia na wychowanie i utrzymanie kosztem lub przy pomocy krajowego funduszu sierocego, że wreszcie podania zaopatrzone w odpowiednie dokumenty za pośrednictwem co dopiero powołanych władz każdego czasu do Wydziału krajowego wnoszonemi być mogą, przy równoczesnem zamieszczeniu na odnośnem podaniu opinii władz do tego powołanych.

Po tak przedstawionym stanie sprawy sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące rezolucye:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z 20. września 1905 LW. 88.381/905, tyczące się wprowadzenia w życie ustawy z dnia 2. lutego 1905 Dz. u. kr. N. 26 o krajowym funduszu sierocym — Sejm przyjmuje do wiadomości.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zestawił wykaz z całego kraju sierót, dzieci zaniedbanych i opuszczonych, do których się odnosi krajowy fundusz sierocy, celem dania podstawy do akcyi, jaka rozwiniętą być powinna i w jakim kierunku.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zestawił wykaz instytucyj humanitarnych w kraju zajmujących się wychowaniem sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych, oraz wykaz tych instytucyj, któreby przy subwencyonowaniu ich przez kraj z krajowego funduszu sierocego stale wychowaniem sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych zajmować się zechciały.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę, czy nie należałoby w wschodniej i zachodniej części kraju założyć po jednym zakładzie wychowawczym krajowym dla sierót, dzieci zaniedbanych i opuszczonych w miejscowościach na ten cel najwięcej się nadających i na gruntach na ten cel przez dotyczącą gminę bezpłatnie odstąpić się mających.

5) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w najbliższej przyszłości wdrożył akcyę i pertraktacye z c. k. Rządem, zmierzającą do skłonienia c. k. Rządu do wydania ustawy, na zasadzie którejby nadwyżki z obrotu kas sierocych zbiorowych stale i raz na zawsze funduszowi krajowemu sierocemu przekazywanemi były, a nie jak dotąd tylko na przeciąg lat dziesięciu.

6) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłość nie wiązał interesowanych instytucyj, które o przyjęcie na wychowanie sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych wnioski czynić mają prawo, terminem jednorazowym w roku, a nadto, aby dla c. k. Sądów opiekuńczych w udzielaniu opinij co do sierót i t. d. atrybucye dzisiaj bardzo ograniczone rozszerzył.

W ten sposób załatwioną została także petycya Rady miasta Krakowa z 8/10. 1904 l. 754.

Zastępca Przewodniczącego:
Gniewosz *w. r.*

Sprawozdawca:
Maiss *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2.510/1905. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alog. 553

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej w sprawie petycyi stowarzyszenia rękodzielników i przemysłowców w Skawinie o konkurencyi wytwarzanej przez domy karne.

Wysoki Sejmie!

Stowarzyszenie rękodzielników i przemysłowców w Skawinie wniosło na ręce posła Skołyszewskiego użalenie na konkurencyę, którą im czyni praca więźniów, prosząc o zapobieżenie jej.

Sprawa tu poruszona już od wielu lat umysły zajmuje, niejednokrotnie była powodem bardzo gwałtownych ruchów agitacyjnych, a bywała przedmiotem obrad wszystkich niemal ciał ustawodawczych; należy do tych, których całkowite rozwiązanie ku zupełnemu zadowoleniu interesowanych producentów z jednej a przy należytem uwzględnieniu ważnych i doniosłych zadań społeczeństwa z drugiej strony jest niemożebne.

Podług naszych wyobrażeń etycznych prawu karania odpowiada obowiązek poprawiania, jedno z drugiem nierozerwalnie złączone; władza karząca zbrodniarza ma również obowiązek wpływać na jego umoralnienie, a więc przedewszystkiem kształcić w nim zamiłowanie i zdolność do pracy. Takiemu pojęciu zupełnie nie sprzeciwia się fakt, iż ustawy karne prawie wszystkich państw przymus do pracy uważają jako część kary i każda praca choćby dobrowolna sprawia nam pewną przykrość (zwykle chwilową) wymaga przezwyciężenia lenistwa każdemu mniej lub więcej wrodzonego, a tu tę przykrość powiększa przymus i usposobienie zbrodniarza często odwykłego od systematycznej pracy.

§. 18. ustawy karnej austryackiej mówi: z karą więzienia jest zawsze przymus do roboty połączony.

Robota, jeżeli ma uszlachetniać, musi być celową, musi być pracą, robota bezcelowa wywiera najgorszy wpływ moralny i umysłowy, a nawet utrudnia utrzymanie porządku po domach kary, przekonano się o tem w Anglii, to też zniesiono dawniej tam stosowany system, podług którego więźniowie nosili zupełnie bezcelowo ciężary i poruszali tak zwane deptaki, które nie stały w połączeniu z żadną machiną; dziś w Anglii podobnie jak na kontynencie europejskim bywają więźniowie pracą przemysłową zajęci.

Wielu złoczyńcom niemożebnem jest powrót do dawnego zawodu, a wielu z nich wogóle żadnego nie miało, jest więc rzeczą konieczną nauczyć ich jakiejś pracy, którą mogliby wyszedłszy z domu kary na życie uczciwie zarobić.

Dalej jest rzeczą konieczną dać im sposobność podczas odsiadywania kary do złożenia fundusiku, któryby ułatwił utrzymanie bezpośrednio po wyjściu z więzienia, zanim zatrudnienie znajdzie się, ewentualnie umożebnił nabycie potrzebnych narzędzi.

Wreszcie skarb państwa domaga się, aby przynajmniej część kosztów utrzymania więźnia pokrytą była ich własną pracą. Przyznać należy, iż ten ostatni wzgląd nie grał w Austryi zbyt przesadnej roli, podług cyfr podanych w książce Falknera „Die Arbeit in den Gefängnissen“.

W Austryi	robota	więźniów	pokrywała	33%	ich	utrzymania
We Włoszech	„	„	„	33	„	„	„
W Prusiech	„	„	„	40	„	„	„
W Anglii	„	„	„	40	„	„	„
We Francyi	„	„	„	45	„	„	„
W Stanach Zjednoczonych	„	„	„	49	„	„	„

Część zarobku przypadająca na więźnia wynosić ma w Austryi w pierwszej klasie dyscyplinarnej 20% czystego zarobku, w drugiej 30%, a w trzeciej 40%, każdy w miarę odsiadywania kary i poprawnego zachowywania się przechodzi do wyższej klasy.

W lwowskim domu karnym udział na więźniów przypadający wynosi przeciętnie:

w	I.	klasie	dyscyplinarnej	dziennie	6 halerzy
„	II.	„	„	„	9 „
„	III.	„	„	„	12 „

Podobnie ma się rzecz i w innych zakładach karnych; już z tego widzimy jak małą jest siła wytwórcza więźniów; trudno dobrego wyniku spodziewać się, uwzględniwszy ich smutny stan moralny a często i fizyczny.

W Stanach Zjednoczonych, gdzie cały system więzienny skierowany jest do pokrycia jak największej części kosztów, zdolność produkcyjną więźnia cenią przeciętnie na 75% zdolności produkcyjnej wolnego robotnika, w Europie na 65%, a przecież mimo to przeciętny zarobek więźnia w Prusiech i w Austryi wynosi mniej więcej jedną trzecią zarobku wolnego robotnika. Gdzie państwo produkuje na własny rachunek, w kosztach produkcyi praca więźnia bywa zbyt tanio ocenianą, gdzie odstępuje się ją przedsiębiorcy, policza się za tanio. To nam ułatwi zrozumienie tak ostrej agitacyi przeciw konkurencyi produkcyi więziennej.

Rzemieślnika oburza, iż przez państwo zorganizowana praca przestępców robi mu konkurencyę, uważa to za największą niesprawiedliwość, iż ta lepsza część społeczeństwa, której występne jednostki przeszkadzają w spokojnej produkcyjnej pracy, bywa przez nich na szkodę narażaną nawet i podczas stosowania kary, wytwarzając im konkurencyę. Nawet i dla wielkiego przemysłowca ta konkurencya jest bolesną, jeżeli oferuje po cenach zupełnie nieuwzględniających normalnych kosztów produkcyi, lub też gdy rząd oddaje do dyspozycyi pracę więźniów znacznie poniżej jej wytwórczej wartości, gdy różnica między płacą za robotę więźnia, a wolnego robotnika jest znacznie większą niż różnica produktywności.

Austryacka rada państwa chcąc zapobiedz skargom przemysłowców, podczas dyskusyi budżetowej w r. 1886 zażądała, aby towarów wyrobionych w więzieniach nie sprzedawano prywatnym, ale raczej, aby urzęda państwowe w warsztatach więziennych zaopatrywały się w przedmioty im potrzebne. Ministerstwo sprawiedliwości w tym samym roku dotyczące rozporządzenie wydało, zniesiono więc produkcyę towarów dla zapotrzebowania prywatnego; w następnych latach ograniczono wynajmywanie sił roboczych prywatnym; w r. 1899 zakazano posyłania więźniów do rębania drzewa. O ile siły robocze więźniów trudno zająć wyrobem towarów potrzebnych organom państwowym, wolno je wynająć prywatnemu przedsiębiorcy za specyalnem zezwoleniem ministerstwa. Jeszcze do r. 1904 w Stanisławowie 100 więźniów wyrabiało meble gięte w tamtejszym domie karnym na rachunek przedsiębiorcy prywatnego. On dostarczał materyał surowy, narzędzia, a nawet sale warsztatowe swoim kosztem opalał i oświetlał. Dziś w Galicyi podobnego wypadku nie ma, a powtórzenie się go byłoby zupełnie niepożądanem.

Dziś domy karne mają produkować wyłącznie dla pokrycia potrzeb państwa, w pierwszym rzędzie ich samych, t. j. o ile możności wszystko, co domy karne same potrzebują, potem dla sądów i więzień przy sądach obwodowych i powiatowych, a następnie dla innych urzędów. Tak n. p. Dom karny lwowski wyrabia koce i haliny, czyli materye na ubrania aresztanckie dla własnego użytku i dla niektórych czeskich więzień, dla innych produkuje dom karny w Stanisławowie, dalej wyrabia koce i chodniki dla niektórych urzędów państwowych i autonomicznych. Płótna produkuje dla siebie i innych aresztów i więzień lwowskiego okręgu apelacyjnego.

Obuwie robi dla siebie, dla aresztantów po sądach obwodowych i wykonywuje niektóre reperacye dla wojska, jak n. p. naprawę tornistrów, a dla podoficerów dłużej służących obuwie na miarę.

Ubrania szyje dla aresztantów tutejszych i sądów obwodowych, dla dozorców więziennych całego okręgu apelacyjnego lwowskiego, prócz tego część mundurów potrzebnych Dyrekcyi skarbowej i Dyrekcyi poczt i mundury robione na miarę dla dłużej służących podoficerów.

Meble dla własnego zapotrzebowania, a częściowo i dla sądów.

Szczotki dla siebie i armii.

Rogóżki z odpadków trzciny dla siebie, kolei, poczty, armii i szkół.

Prócz tego 140 więźniów zajętych jest przy robotach ziemnych dla budowy nowego domu karnego w Drohobyczu, który ze Lwowa ma być tam przeniesiony.

Razem wszystkich więźniów ma dom karny we Lwowie 630, w Stanisławowie 800, w Wiśniczu 350. W petycyi rzemieślników skawińskich chodzi oczywiście o dom karny w Wiśniczu. We wszystkich tych zakładach rzecz wygląda zupełnie podobnie jak we Lwowie.

Prócz wspomnianych gałęzi produkcyi Stanisławów zajmuje się wyrobem rękawiczek dla wojska, a specyalnością Wiśnicza wyrób płótna dla fabryk tytoniu i wyrób koszyków, które produkuje się i dla handlarzy, co stanowczo nie powinno mieć miejsca.

Wspomniane rozporządzenie ministeryalne zakazuje tylko detailicznej sprzedaży prywatnym, zakaz powinien być rozszerzonym na sprzedaż prywatnym wogóle.

Chcąc dać choćby przybliżony obraz rozmiarów produkcyi zakładów karnych i jej wartości, podajemy dotyczące cyfry dla domu karnego we Lwowie.

Nazwa rzemiosła	Wartość rocznej produkcyi	Cena kupna materyału surowego, którą potrącić należy
	K	K
Krawiectwo	39.000	31.150
Szewstwo	11.350	8.650
Stolarstwo	8.700	10.600*)
Ślusarstwo i kowalstwo . . .	9.200	4.400
Sukiennictwo	48.000	11.900
Płóciennictwo	14.750	5.100
Introligatorstwo	700	450
Szczotkarstwo	1.400	1.700*)
Wyrób mat i rogóżek . . .	4.500	1.800

Co do przychodu pieniężnego w gotówce, pomijając dostawy dla sądów i więźniów, uzyskał dom karny w roku 1904 okrągło w cyfrach:

od urzędów autonomicznych	600	K
„ dyrekcyi poczt	2.550	„
„ „ skarbowej	5.000	„
„ armii	8 400	„

Sądy, domy karne i areszta zostają pod tym samym zarządem t. j. Ministerstwa sprawiedliwości, wydawałoby się więc rzeczą zupełnie słuszną i naturalną, aby pokrywały zapotrzebowania swoje robotą więźniów, a jednak system, zapomocą którego dostawy te bywają rozdawane, powodnje, że i te roboty są z krzywdą przemysłowców połączone.

Na dostawę potrzebnych przedmiotów bywa rozpisywany konkurs raczej licytacya, zgłaszają się tak prywatni producenci jak i domy karne, wobec zakazu wytwarzania dla prywatnych odbiorców, daje się im odczuwać brak zatrudnienia, zależy więc im bardzo na uzyskaniu dostawy, oferują tanio, po cenie, która kosztów produkcyi prywatnego warsztatu nie pokrywa. Dostarczając tylko część potrzebnych przedmiotów, obniżają cenę wszystkich.

O zniesieniu pracy wytwórczej po więzieniach mowy być nie może, najdonioślejsze zadania społeczeństwa cierpiałyby na tem, musi być jednak praca tak zorganizowaną, aby nie obniżała cen dotyczących towarów.

*) Zakupiono znaczniejszą ilość materyałów na zapas.

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegano zasady, iż praca przemysłowa po więzieniach i domach karnych ma służyć wyłącznie potrzebom własnym i urzędów państwowych, aby dostaw tych nie przydzielano im zapomocą konkursów i licytacyi; zgłoszenia zarządów więzień i domów karnych nie mają żadnych cen zawierać, będą im wypłacane ceny przyznane oferentom prywatnym. Towary wyrabiane w więzieniach i domach karnych pod żadnym warunkiem nie śmią być przedmiotem handlu.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Paygert.

Ls. 3.970/904. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alleg. 554.

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o wniosku posła Paygerta w sprawie refakcyi dla transportu kolejowego spirytusu przeznaczonego do wywozu.

Wysoki Sejmie!

Galicyjskie gorzelnie mają stałego kontyngentu 530.745 Hl., prócz tego dostają w drobnych ilościach dodatkowy kontyngent, a spirytusu niekontyngentowanego produkują blisko 100.000 Hl. Razem produkcya gorzelń galicyjskich podczas kampanii 1904/5 wynosiła 648.000 Hl. Kraj nasz konsumuje rocznie mniej więcej 330.000 Hl., czyli pozostaje do wywozu przeszło 300.000 Hl. Monarchia austro węgierska eksportowała w 1904 r. 184 622 Ctm., co czyni przeszło 200.000 Hl. Poza granice Monarchii sprzedaje się wyłącznie spirytus kartoflany. Rafinerye czeskie, szląskie, morawskie i austryackie swój melasowy spirytus niekontyngentowany zużywają do konsumcyi miejscowej, a w zamian wywożą jako ekskontyngent kupiony w Galicyi kontyngentowany kartoflany. Przepisy kolejowe i skarbowe nie stoją temu na przeszkodzie, nie żądają bowiem wykazania identyczności towaru.

Już z tego wnioskować można, iż prawie wszystek spirytus przeznaczony do wywozu pochodzi z Galicyi, eksportują go w małej części rafinerye krajowe, a przeważnie czeskie, morawskie i szląskie. Przy kupnie towaru surowego od naszych rolników lub handlarzy, kalkulując cenę, którą zapłacić mogą, przeciwstawiają cenie wiedeńskiej i pragskiej koszta transportu z Galicyi do rafineryi, a są one znaczne. Spirytus taryfuje się podług klasy A, przewóz 100 Hl. spirytusu z Husiatyna do Wiednia kosztuje 511 K, a transport z Husiatyna do Pragi 595 K, z Tarnopola do Wiednia 430 K, z Tarnopola do Pragi 523 K.

Rząd chcąc ułatwić wywóz spirytusu poza granice Monarchii, aby tem samem ulżyć targowi miejscowemu, zwraca znaczną część frachtu stronie, która spirytus eksportuje, zwrot ten nazwany refakcyą jest tak poważny, że przy jego zastosowaniu przewóz cysterny 100 Hl. spirytusu z Husiatyna do Wiednia kosztuje 238 K, z Husiatyna do Pragi 270 K, z Tarnopola do Wiednia 210 K, z Tarnopola do Pragi 242 K.

Z tych refakcyj korzystają i rafinerye krajowe; wysełając 100 Hl. spirytusu ze Lwowa do Bodenbach, kosztuje przewóz podług klasy *A* 533 K, jeżeli się go dalej Elbą eksportuje, a tem samem korzysta z refakcyi, ten sam przewóz kosztuje K 366. Podobnych refakcyi udzielają koleje dla spirytutu przeznaczonego do krajów alpejskich, tam gorzelń nie ma, a tania cena spirytusu leży w interesie konsumcyi i produkcyi potrzebującej go jako materyału surowego. Eksport nasz do krajów alpejskich jest dość znaczny, a utrzymuje się właściwie dzięki refakcyom kolejowym, bez ich pomocy trudno nam byłoby wytrzymać konkurencyę z Czechami, o tyle bliżej położonymi.

Transport 100 Hl. spirytusu ze Lwowa do Insbruku bez refakcyi kosztowałby 666 K, a przy zastosowaniu refakcyi kosztuje tylko 294 K.

Z powyższych cyfr łatwo wywnioskować, iż zniesienie refakcyi wyrządziłoby gorzelnictwu krajowemu szkodę bardzo znaczną. Trudno ją cyfrowo oznaczyć,

albowiem z podrożeniem transportu ma się rzecz podobnie jak z podniesieniem cła, jaką część zapłaci konsument, a jaką musi na siebie producent przyjąć, zależy od siły finansowej każdego z nich, od ich sprytu kupieckiego, a przedewszystkiem, o ile dotychczasowy odbiorca bez dotyczącego towaru obejść się może, czy może go sam wyrobić lub gdzieindziej taniej nabyć. Może zajść taka konjunktura handlowa, iż cała refakcya odbija się na cenie, jak widzieliśmy, przy niektórych relacyach dochodzi ona do poważnej kwoty, tak n. p. przy relacyi Husiatyn-Praga wynosi na hektolitrze 3 K 25 h a przy relacyi Lwów-Insbruk 4 K 32 h. Przy obecnych niskich cenach spirytusu jaką klęską byłoby to dla naszego gorzelnictwa, a powiemy śmiało dla całego rolnictwa, dowodzić nie potrzebujemy. Poważna obawa tego niebezpieczeństwa rzeczywiście zachodzi. C. k. Rząd dotąd zwykł był co roku refakcyę wspomnianą odnawiać na przeciąg całej kampanii; tego roku omamiony wysokiemi cenami spirytusu, które mieliśmy zeszłego roku i w bieżącym na wiosnę, ogłosił w Nrze 100. Dziennika rozporządzeń dla kolei i żeglugi, iż refakcye dla spirytusu tylko do 31. marca 1906 istnieć mają. W tym czasie cena spadła o 33%; dalsza zniżka groziłaby ruiną tego tak doniosłego przemysłu, najściślej z losem rolnictwa związanego.

Imponujący wzrost gorzelnictwa naszego w ostatnich latach w znacznej mierze zawdzięczamy racyonalnej polityce kolejowej, która ułatwiła wywóz spirytusu poza granice Galicyi, zmniejszyła różnicę między cenami wiedeńskiemi i pragskiemi, a naszemi. W roku 1890, kiedy wprowadzono owe refakcye, mieliśmy w kraju 585 gorzelń, a w zeszłej kampanii już było czynnych gorzelń 800, w roku bieżącym już znowu spora ilość przybywa.

Oczywiście, iż przez zniesienie refakcyi obniży się cena tak spirytusu z kraju wywożonego jak i na miejscu konsumowanego; cena spirytusu niekontygentowanego jako prawie wyłącznie do wywozu przeznaczonego ucierpi silniej niż spirytusu kontygentowanego. Z naszych ośmiusetkilkudziesięciu gorzelń, tylko te, które były już w ruchu przed rokiem 1894 mają przeważnie kontyngent taki, iż bez produkcyi spirytusu niekontyngentowanego obejść się mogą, tych jest 599, pozostałe muszą produkować tak zwany ex. Zniesienie refakcyi dla gorzelń starszych ze znacznym kontyngentem będzie dotkliwym ciosem, dla nowszych skazanych na produkcyę niekontyngentowanego spirytusu będzie prawdziwą klęską. Odbije się to poważnie na położeniu ekonomicznem naszego ziemiaństwa i powodzeniu rolnictwa. Musimy z całą energią zaprotestować przeciw fiskalizmowi wkradającemu się do polityki taryfowej, zrujnuje on kraj, a w ostatecznych swoich skutkach przyniesie szkodę i skarbowi kolejowemu, którego chce wzbogacić.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby refakcyi przyznawanej dotąd dla transportu spirytusu przeznaczonego do eksportu z Monarchii i wywozu do krajów alpejskich udzielił i nadal, a tem samem, aby przedłużył termin naznaczony w Nr. 100 Dziennika rozporządzeń kolejowych z 29. sierpnia b. r. na 31. marca 1906 na razie jak zwykle do końca kampanii t. j. do 31. sierpnia 1906.

Przewodniczący:

A. Lubomirski.

Sprawozdawca:

Paygert.

Ls. 1.585 i 2.343/1905. We Lwowie, dnia 3. listopada 1905.

Aleg. 507

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej w sprawie petycyi gminy miasta Lwowa o przyczynienie się kraju do kosztów budowy i utrzymania gmachu Muzeum przemysłowego.

Wysoki Sejmie!

Dla uczczenia 40-letniego jubileuszu panowania Najjaśniejszego Pana Galicyjska Kasa Oszczędności przeznaczyła 500.000 K na budowę gmachu Muzeum przemysłowego. Owczesna Dyrekcya Kasy uważając fundusz ten za zbyt szczupły na budowę monumentalną, postanowiła kilka lat przeczekać, aby wzrósł on przez kapitalizowanie odsetków; gdy w ten sposób powiększył się o kwotę wynoszącą przeszło 300.000 K, przystąpiono do dzieła.

Wśród tego znane wypadki przerwały dotychczasowy bieg rzeczy. Nowe kierownictwo Kasy widząc, iż znaczne sumy przepadły niepowrotnie, a poważna część funduszów zaangażowana w przedsiębiorstwie ryzykownem wymagającem dużych nakładów, uważała za swój pierwszy obowiązek energiczną obronę majątku Kasy, pozostawiając spełnianie humanitarnych celów na lepsze czasy. Interpretując zapis jubileuszowy ze stanowiska ściśle ustawowego, uznał nowy zarząd narosłe odsetki za wyłączną własność Kasy i odmówił wypłaty ich na cele budowy.

Wobec tego stanu rzeczy dla braku funduszów przez lat kilka sterczały niewykończone mury, gmina miasta Lwowa chcąc je ochronić od zniszczenia, a społeczeństwo uwolnić od przygnębiającego wrażenia, które sprawiało takie przerwane dzieło, odczuwając gorąco potrzebę spełnienia celu aktem fundacyjnym Kasy zakreślonego postanowiła bądź co bądź budowę wykończyć.

Zawarła umowę z Galicyjską Kasą oszczędności, iż ta zaliczać będzie kwoty potrzebne do dalszej budowy, aż do sądowego rozstrzygnięcia sporu, czy narosłe odsetki są własnością funduszu jubileuszowego, czy też Kasy. Wyrokiem z 11. listopada 1903 Kasa proces wygrała, wskutek tego ma gmina Kasie zwrócić sumę zaliczoną na budowę po wyczerpaniu kapitału 500.000 K; suma ta należna Kasie wynosi 263.921 K; jednak i ta kwota nie wystarczyła do wykończenia budowy, dalsze koszta ponosiła gmina z własnych funduszów, zaliczajac 43.000 K.

Gmina miasta Lwowa wnosi petycyę do Wysokiego Sejmu, aby fundusz krajowy zastąpił gminę w zwrocie kwoty 263.921 K, a prócz tego aby zwrócił gminie powyższą sumę 43.000 K.

Komisya przemysłowa sądzi, iż chcąc zastanowić się, o ile petycya gminy miasta Lwowa jest uzasadnioną, nie można tego czynić wyłącznie ze stanowiska prawnego, wszak tam, gdzie istnieje obowiązek ustawowy nie ma potrzeby prosić i petycyę wnosić. Niższe ciała autonomiczne wnosząc petycye do wyższych, niższe organizmy państwowo-społeczne do wyższych o przyjście im z pomocą, czynią to bądź dlatego, iż własnemi siłami trudno im sprostać pewnym ważnym zadaniom ekonomicznym lub kulturnym, albo gdy sądzą, iż dodatni wpływ ich urządzeń sięga daleko poza granice ich terytoryum, tak iż sprawiedliwość domaga się, aby całe społeczeństwo używające zbawiennych owoców przyczyniło się do pokrycia kosztów. Sądzimy, iż to są wytyczne, które naszym sądem kierować mają.

Zacznijmy od pożyteczności i doniosłego zadania Muzeum:

Podług programu i §. 1. statutu Muzeum jest instytucyą poświęconą wyłącznie potrzebom przemysłu artystycznego, a środkami, które do celu tego służyć mają: a) zbiory muzealne, b) biblioteka, c) wystawy, d) odczyty, e) publikacye, f) konkursa.

W niniejszem sprawozdaniu nie będziemy poddawać szczegółowej rozwadze dotychczasowej działalności Muzeum, chcąc jednak dać przybliżony obraz jego znaczenia, nie możemy jej zupełnie milczeniem pominąć.

Bezsprzecznie, iż zbiory dużo braków wykazują tak w dziale historycznym jak i nowożytnym, uwzględnić jednak należy, iż instytucya ta jest jeszcze bardzo młodą i z małych funduszów powstała, a gospodarność, którą zarząd zwykł kierować się przy zakupnie, na wszelkie uznanie zasługuje.

Od czasu postawienia nowego gmachu zainteresowanie się zbiorami Muzeum jest znacznie większe: od nowego roku do 27. października b. r. sprzedano 2.665 biletów, w niedziele wstęp jest wolny, biletów się więc nie wydaje, przeciętnie co niedzielę 500 osób Muzeum zwiedza.

Biblioteka ma 2.387 dzieł, obszerna sala czytelniana co dzień otwarta, w godzinach wieczornych licznie nawiedzana w szczególności przez uczniów państwowej szkoły przemysłowej, słuchaczów politechniki i artystów, korzystają z niej i rękodzielnicy, ale niestety są to jeszcze wypadki niezbyt liczne, ale już coraz częściej się zdarza, iż i oni w zbiorach biblioteki muzealnej szukają wzorów do przedmiotów zamówionych przez swoich odbiorców. Od 1. stycznia do 27. października b. r. miała czytelnia 3.500 odwiedzających, a na dzieła wypożyczane do domu wystawiono 225 rewersów.

W gmachu Muzeum dwie duże sale przeznaczone są na wystawy, w tej chwili znajduje się tam wystawa wyrobów tkackich Towarzystwa korczyńskiego pod wezwaniem Św. Sylwestra; jak widzimy, podwoje gmachu muzealnego stoją otworem dla przemysłu całego kraju, jeżeli wyroby mające być wystawione są ładne i dobre. Ubolewać należy, iż rękodzielnicy w dziale przemysłu artystycznego zbyt rzadko z tych sal korzystają, zarząd Muzeum powinien koniecznie gorąco ich do tego zachęcać; zdaniem Komisyi łączyłyby się z tem liczne korzyści: Rzemieślnik tworząc przedmiot mający być wystawiony, pracowałby ze zdwojoną starannością, przez co sam doskonaliłby się; zyskiwałby finansowo, wystawa byłaby bowiem dla niego najlepszą reklamą, zyskiwałoby przy tem i Muzeum, ponieważ wystawiane przedmioty choć w części zapełniałyby braki w zbiorach muzealnych mianowicie w dziale nowożytnym. Mamy już n. p. wielu dzielnych stolarzy, przez podobne wystawy mogliby się znacznie wydoskonalić. Korzystaliby z uwag życzliwych znawców a publiczność przekonałaby się, o ile lepsze i piękniejsze są meble przez naszych stolarzy robione od tandety wiedeńskiej.

Do tej pory mieliśmy w tych salach tylko jedną wystawę mebli, a to przeznaczonych do apartamentu cesarskiego na dworcu kolejowym we Lwowie.

Zaraz obok sal wystawowych widzimy ładną obszerną salę przeznaczoną na odczyty; dopiero w roku bieżącym po raz pierwszy stara się zarząd Muzeum o ułożenie seryi odczytów, będą się odbywać w godzinach wieczornych, a zawsze o tematach z dziedziny przemysłu artystycznego i jego historyi. Sądzimy, iż mogą one niezmierny pożytek przynieść; zachodzi tylko pewna obawa, czy zarząd znajdzie odpowiednią ilość prelegentów, którzyby bezinteresownie czas swój poświęcić chcieli, a niestety Muzeum nie ma funduszów na opłacanie znaczniejszych honoraryów.

Dalej zadaniem Muzeum jest wydawanie odpowiednich publikacyi, wszystkim wiadomo, jak świetne owoce przyniósł zbiór wzorów dla krajowego przemysłu domowego wydany przez Muzeum, od tego czasu jednak Muzeum nie miało szczęścia do publikacyi; w roku 1896 rozpoczęło piękne wydawnictwo pod tytułem: „Przemysł artystyczny“. Dwa pierwsze numera zawierały reprodukcye wspaniałych zabytków naszego przemysłu stolarskiego z lwowskiego kościoła OO. Bernardynów i pałacu J. E. A. hr. Potockiego w Krzeszowicach, wydawnictwa tego zaprzestać musiano, ponieważ tylko czterech zgłosiło się prenumeratorów, było wprawdzie wielu chętnych odbiorców, ale bez opłaty prenumeraty, a na to fundusze Muzeum nie pozwalały. Sądzimy, iż przez lat 9 wiele w kraju naszym zmieniło się i należałoby znowu z publikacyą próbować, przy czem pamiętać należy, iż każda rzecz podobna, jeżeli się ma udać, musi być głośno reklamowaną.

Tę ostatnią uwagę zrobić można i o konkursach rozpisywanych przez zarząd Muzeum, sądzimy, iż gdyby były więcej ogłaszane, więcej zgłaszałoby się ubiegających, mimo to nie można tym konkursom poważnego znaczenia odmówić, a rozpisuje je Muzeum co roku, — temata kilku ostatnich były następujące: rysunek na umeblowanie pokoju jadalnego, na kominek i zabawki o charakterze narodowym.

W działalności swojej Muzeum nie robi różnicy między rzemieślnikiem miejscowym, a poza Lwowem mieszkającym, zapewne, iż miejscowym bliżej, mogą każdej chwili ze zbiorów i biblioteki korzystać, niewątpliwie jednak, iż wielu z tych, którym Muzeum ułatwiło wydoskonalenie się w swoim fachu, osiada na stałe po większych miastach prowincyonalnych, a i wówczas korzystają z niego, bądź to pociągając wzory, bądź to zgłaszając się do konkursów, bądź to przyjechawszy do Lwowa za interesami, odwiedzając Muzeum.

Kraj nasz chce popierać rozwój przemysłu, popierać go musi, aby dać gęstej ludności możność zarobkowania. Bardziej niż gdzieindziej dbać musimy o powodzenie rękodzieł i przemysłu domowego, a to z dwóch powodów: przemysł fabryczny niestety u nas tak mało rozpowszechniony, iż tylko niewielu zarobek w niem znachodzi, a trudno jeszcze przychodzi przełamać pewną nieufność w jego rozwój tak u miarodajnych czynników autonomii krajowej jak i u obywateli posiadających odpowiednie zasoby, któreby z pożytkiem ich własnym i kraju przemysłowi fabrycznemu mogły być poświęcone.

Dziś, gdy produkcya fabryczna wtargnęła prawie w wszystkie dziedziny zapotrzebowania, wyrób ręczny konkurować może tylko zadowalniając się nadzwyczaj niskiem wynagrodzeniem albo też przystosowując towar swój do indywidualnych wymagań odbiorcy. Niewątpliwie, iż ta druga droga jest ekonomicznie i społecznie zdrowszą, chcąc jednak nią kroczyć musi rzemieślnik posiadać odpowiednie wykształcenie. Uzupełniające szkoły przemysłowe i fachowe mogą mu dać tylko niezbędne podstawy, ale to nie wystarcza, musi on mieć nieustannie możność i sposobność kształcenia poczucia estetycznego i śledzenia postępu przemysłu artystycznego. W ostatnich kilkunastu latach postęp ten jest imponujący, żądamy od przedmiotów codziennego użytku, aby przemawiały do nas harmonią swoich form i barw, nie zadowolniamy się zapożyczaniem form z dawnych stylów, lecz żądamy, aby były w zupełnej zgodzie z przeznaczeniem przedmiotu; aby forma piękna użyteczności, wygodnego zastosowania nie umniejszała, lecz przeciwnie potęgowała je, że potrzeby nasze zupełnym przeobrażeniom uległy, tem samem więc powstają coraz to nowe formy. Po długiej przerwie po długim okresie ślepego naśladownictwa stworzono nowy styl.

Ten rozwój naszych estetycznych pojęć otworzył dla rękodzieł nowe pola pracy, nowe pola zarobku, ale i nowe obowiązki, dziś rękodzielnik, który przez parę lat ostatnich nie śledził postępu i nie przyswoił go sobie, wydaje się nam bardziej zacofanym, niż temu lat kilkanaście staruszek, który dla naszych dziadków sprzęty wyrabiał, a później o Bożym świecie zapomniał.

Lat temu kilkanaście muzea przemysłowe były rzeczą pożyteczną, dziś są wprost niezbędne, korzysta z nich produkcya całego kraju, słuszną więc jest rzeczą, aby kraj przyczynił się do kosztów utrzymania, co też rzeczywiście i u nas się dzieje. Z poniżej podanej tabelki (str. 4) okazuje się, iż żadne miasto państwa austryackiego nie łoży tyle na utrzymanie Muzeum przemysłowego co Lwów, przyczem oczywiście Wiednia nie uwzględnialiśmy.

Wszystko, co naprowadziliśmy, zdaje się nam przemawiać za tem, iż powinien kraj przyczynić się do pokrycia kosztów budowy, które tak niespodziewanie na gminę miasta Lwowa spadły, Komisya przemysłowa sądzi jednak, iż dziś, gdy Komisya budżetowa ma już prawie na ukończeniu prace swoje, już za późno przychodzić do Sejmu z żądaniem w każdym razie znacznego wydatku; Komisya przemysłowa sądzi, iż te czynniki, które w pierwszym rzędzie za finanse krajowe odpowiadają, a więc Wydział krajowy i Komisya budżetowa powinny mieć czas zastanowić się nad pokryciem i zszeregowaniem wydatków, to też nie stawiamy w cyfrach wyrażonego wniosku.

Wypośrodkowując cyfrę, którą kraj przyczyni się do pokrycia kosztów budowy, należy zdaniem Komisyi uwzględnić, iż miasto dało bezpłatnie plac mający 1.200 sążni kwadratowych, przedstawiający wartość około pół miliona koron, dalej uwzględnić należy, iż z ogromych inwestycyj, które Lwów w ostatnich latach poczynił, cały kraj korzysta — wystarczy wspomnąć budowę nowego teatru; wreszcie

Przyczyniają się do jego utrzymania:

Nazwa Muzeum	Państwo	Kraj	Gmina	Izba handlowa	Inne instytucye autonomiczne	Prywatni
	K	K	K	K	K	K
Chrudim, Muzeum przemysłowe dla Czech zachodnich	3.460	8.300	—	1.200	600	4.200
Praga, Muzeum przemysłowe Izby handlowej i przemysłowej	10.000	20.000	?	13.000	13.256 Kasa oszczędn.	—
Grac, Landesmuseum Joanneum	9.200	?	?	—	?	?
Reichenberg, Nordböhmisches Gewerbe-Museum	10.000	16.000	3.250	6.000	9.000	?
Budziejowice (Budweis), Städtisches Museum	6.600	7.000	—	—	2.600	560
Opawa, Kais. Franz-Josef Museum für Kunst und Gewerbe	7.000	10.000	1.000	1.200	500	1.300
Kralovy Hradec (Königsberg), Muzeum dla Czech północnych	2.000	5.000	?	—	—	—
Berno, Märisches Gewerbemuseum	10.000	7.000	3.000	4.100	—	3.900
Lwów, Muzeum przemysłowe	10.000	9.000	16.902	—	—	2.723

wspomnieć musimy, iż Muzeum bezpłatnie odstępuje Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych obszerny lokal z 10 pokoi złożony, a nawet podatek czynszowy od niego opłaca, co wymownie dowodzi, iż zarząd Muzeum daleki jest od ciasnego partykularyzmu, przeciwnie poczuwa się do obowiązku służenia całemu krajowi.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę gminy miasta Lwowa w sprawie przyczynienia się kraju do kosztów postawienia i utrzymania gmachu Muzeum przemysłowego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do postawienia wniosku podczas następnej względnie bieżącej sesyi sejmowej, gdyby została odroczoną, który to wniosek uwzględniając doniosłe znaczenie Muzeum dla rozwoju przemysłowego całego kraju w miarę możności finansowej Skarbu krajowego prośbie powyższej zadość uczyni.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Paygert.

Ls. 4088/05. We Lwowie, dnia 9. listopada 1905.

Alleg. 556

Sprawozdanie

komisyi drogowej z wniosku posła Trzecieskiego w przedmiocie objęcia w zarząd państwowy drogi gminnej z Rymanowa do Królika polskiego i tymczasowego subwencyonowania tej drogi z funduszów krajowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Trzecieskiego w brzmieniu:

„I. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby objął w zarząd państwowy drogę z Rymanowa do Królika polskiego;

b) aby w mieście Rymanowie obniżył zbyt stromy spadek gościńca i wybudował drogę omijającą szczyt góry.

II. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby do chwili objęcia w zarząd państwowy drogi z Rymanowa do Królika polskiego udzielał zasiłku na utrzymanie tej drogi w myśl ustępu 3. §. 28. ustawy drogowej".

przekazany został komisyi drogowej, która przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

Od drogi państwowej w Rymanowie prowadzi przez zakład kąpielowy do Królika polskiego, a w dalszym ciągu do granicy węgierskiej droga gminna długości 25 klm., a z tych 18½ od Królika polskiego do granicy węgierskiej uznano za drogę strategiczną utrzymywaną przez c. k. Rząd i będącą w jego zarządzie, zaś 6½ klm. od Rymanowa do Królika polskiego z niewytłumaczonych powodów jest jeszcze dotychczas jako droga gminna I. klasy przez powiat utrzymywaną. Niewytłumaczonym zatem jest fakt, że ta część drogi nie została jeszcze uznaną za drogę strategiczną, a słusznem żądanie, aby c. k. Rząd, który tak mało czyni w kierunku rozwoju i podniesienia dróg w naszym kraju, uznał tę drogę za taką i objął w swój zarząd i w tym celu proponuje komisya pod *a*) odpowiednią rezolucyę.

Uzasadnionem jest również żądanie, aby c. k. Rząd drogę państwową w mieście Rymanowie, odznaczającą się niezwykle stromemi spadkami i z tego powodu wymagającą podwójnej siły pociągowej, a narażającą podróżnych na niebezpieczne wypadki w mieście i stratę czasu, — odpowiednio zrekonstruował.

Z uwagi jednak, że rezolucya pod *a*) wymieniona zapewne przez c. k. Rząd spiesznie załatwioną nie zostanie — z uwagi dalej, że powiat sanocki obciążony jest wysokiemi dodatkami do podatków na cele drogowe i należycie, odpowiednio do frekwencyi, tej drogi, do zdrojowiska prowadzącej, utrzymać nie jest w stanie, z uwagi wreszcie, że zdaniem komisyi drogi gminne dojazdowe do zdrojowisk o ile możności subwencyonowane być powinny po myśli §. 28. ustawy drogowej, proponujemy pod II. stosowną rezolucyę.

Na podstawie powyższego wywodu komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby objął w zarząd państwowy drogę z Rymanowa do Królika polskiego;

b) aby przeprowadził rekonstrukcyę drogi państwowej w mieście Rymanowie.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie §. 28. ustawy drogowej wziął pod przychylną rozwagę potrzebę subwencyonowania drogi gminnej I. klasy Rymanów-Królik polski do czasu objęcia tej drogi w zarząd państwowy.

Przewodniczący:
Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:
M. Urbański *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3959/1905. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Aleg. 557

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o wniosku posła Trzecieskiego w sprawie rozwoju zdrojowiska w Rymanowie i petycyi Polskiego Towarzystwa balneologicznego w Krakowie w sprawie zdrojowisk krajowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Trzecieskiego składa się właściwie z dwóch części.

Pierwszą odnoszącą się do drogi z Królika Polskiego do Rymanowa po porozumieniu się Komisyi sanitarnej z Komisyą drogową w myśl upoważnienia Wysokiego Sejmu objęła do sprawozdania Komisya drogowa tak, że Komisyi sanitarnej wypadło zdać sprawę z części drugiej wniosku t. j. odnoszącej się do zdrojowiska Rymanowa.

Myśl wniosku tego, jakkolwiek odnosząca się tylko do jednego zdrojowiska t. j. Rymanowa, odznaczającego się położeniem swojem, składem wód swoich, dobrą i staranną chęcią właściciela podniesienia zakładu, sięga jednak głębiej, bo porusza niejako całą sprawę naszych zdrojowisk, która wymaga nie dorywczego, odosobnionego działania, lecz poważnego rozpatrzenia, systematycznego postępowania i ujęcia sprawy z szerszego punktu.

Tę myśl posła Trzecieskiego tembardziej w ten sposób Komisya sanitarna pojąć musiała, że odpowiadał on także treścią petycyi wniesionej w obecnej kadencyi do Wysokiego Sejmu przez Polskie Towarzystwo balneologiczne w Krakowie (z d. 26. października 1905 L. 3378).

Sprawa zdrojowisk i uzdrowisk naszych, tak rozlicznych i bogato uposażonych od natury, wymaga stanowczego kroku. Obok zadania humanitarnego, które w pierwszym rzędzie iść winno, zdrojowiska nasze przedstawiają poważną podstawę gospodarstwa krajowego. Czterdzieści pięć tysięcy osób przesuwających się przez zdrojowiska i uzdrowiska nasze, poważna liczba szukających pomocy w zdrojowiskach zagranicznych takich samych jak nasze, miliony flaszek n. p. obcych wód alkalicznych zalewających kraj nasz, a nie różniących się składem, co Komisya sanitarna podkreśla, od naszych wód alkalicznych — toć to kapitał i straty, któremi kraj poważnie zająć się winien.

Nawoływania patryotyczne same tu nie wystarczą, a każdy lekarz jest na tyle sumienny, że z kapitału zdrowia jednostki, szukającej z zaufaniem porady nie będzie kuć kapitału zakładu zdrojowego i pośrednio majątku krajowego pomnażać, jeżeli z przekonaniem nie widzi warunków do spełnienia wskazań niezbędnych dla chorego.

Na szczęście nie stoimy znów tak źle, jak krytycyzm nasz, właściwy nam oddawna, sprawę przedstawia. Zdrojowiska nasze rozwijają się, ale postęp gdzieindziej w tym kierunku jest tak znaczny, że już stanie w miejscu, oznacza cofanie się. Usiłowania jednostki tu nie wystarczą. Potrzeba, jak Komisya sanitarna już zaznaczyła, zbiorowej pracy, wytkniętego jasno planu, dobrej i rozumnej woli właścicieli, instytucyi, gmin, do których zdrojowiska te należą, ale i pomocy i kon-

troli państwa i kraju, pomocy ustawowej, podobnie jak w innych państwach, by kroku dotrzymać, złe, gdzie ono jest, naprawić i stworzyć podstawę do racyonalnej gospodarki krajowej w tym kierunku. Ustawa zdrojowa z 1891 roku, ustawa budowlana, tak mało znajdująca zastosowania w zdrojowiskach naszych, wymagają tyle zmian, uzupełnień, tyle kwestyi czeka rozwiązania, że do posunięcia sprawy naprzód znów zabrać się należy.

Wydział krajowy pojmując doniosłość tej sprawy, przychodzi sam w kadencyi obecnej z wnioskiem uzupełnienia ustawy zdrojowej z r. 1891. Komisya sanitarna w myśl wniosku posła Trzecieskiego i podań wniesionych przez Towarzystwo balneologiczne polskie, przychodzi do przekonania, że załatwienie tego wniosku jak i wniesionych podań będzie najlepsze, jeżeli obejmie się rzeczywiście całość sprawy. Wobec tego uważa za potrzebne zwołanie pod przewodnictwem Wydziału krajowego ankiety, w skład której weszliby n. p. delegaci c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, właścicieli zdrojowisk, gmin, w których zdrojowiska i uzdrowiska się znajdują, wydziałów lekarskich, towarzystw lekarskich i technicznych, lekarzy zdrojowych, dyrekcyi kolei, geologów i t. d.

Komisya sanitarna w myśl tych zapatrywań wnosi:

Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) zwołanie ankiety w sprawie zdrojowisk krajowych pod przewodnictwem Wydziału krajowego;

b) sprawozdanie z tej ankiety jak niemniej odpowiednie wnioski, projekta do zmiany ustaw i t. d. — przedłoży Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Gluziński.

Ls. 3897/05. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alleg. 558

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o wniosku p. Wursta w sprawie desinfekcyi używanej odzieży.

Wysoki Sejmie!

Powszechnie znany jest zły zwyczaj rozdawania ubogim pozostałej po zmarłych albo używanej przez chorych odzieży i bielizny. Odzież taka i bielizna jest przenośnikiem zarazków chorobotwórczych z chorych i umarłych na osoby zdrowe. — Złe to niewątpliwe, gorszem atoli jest jeszcze, że odzieżą taką i bielizną prowadzi się u nas koncesyonowany handel na szeroką skalę. Któż nie widział w naszych miasteczkach podczas jarmarków powywieszanej różnolitej starzyzny, a w większych miastach istnieją, jak wiadomo, ogromne składy. Starzyznę tą kupuje się po kraju, ale w małej ilości, głównie przychodzi ona do kraju całymi wagonami z Węgier i Wiednia, a z nią bywa wciąż zawlekana gruźlica i różne choroby osutkowe.

Istnieją wprawdzie przepisy o desinfekcyi takich rzeczy, kontrola atoli nad tem jest trudna, przepisy istnieją, ale są trudne do ścisłego przeprowadzenia, a już starzyzna sprowadzana z poza granic kraju usuwa się zupełnie z pod kontroli.

Wobec tego Komisya sanitarna podziela zdanie, że umożliwienie tej kontroli byłoby bardzo pożądane, dlatego popiera myśl p. Wursta i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przekazuje wniosek p. Wursta Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i do przedłożenia Sejmowi sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:
Gołuchowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Mars *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3896

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alog. 559

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o wniosku p. Wursta w sprawie zaopatrzenia wszystkich gmin w kraju w zdrową wodę do picia.

Wysoki Sejmie!

Jak to w motywach wniosku lakonicznie zaznaczono, co w wyczerpującem przemówieniu p. Wurst podał, a Komisya sanitarna potwierdzić może, warunki zdrowotności w naszym kraju przedstawiają się w stosunku do innych krajów koronnych bardzo niekorzystnie.

Statystyka z ostatnich lat 20-tu poucza, że dur brzuszny i czerwonka nie wygasają, ale panują nagminnie bez przerwy w większem lub mniejszem nasileniu. Rocznie umiera z tych obu chorób około 5.000 ludzi, ponieważ zaś śmiertelność wynosi około 10%, zatem rocznie choruje około 50.000. Uwzględniając okoliczność, że choroba w domu spowadza utrudnienie całego gospodarstwa domowego i sama przez się wywołuje straty, łatwo można mieć wyobrażenie, jaką to stratę przynosi krajowi. Zaznaczyć nadto wypada, że bardzo poważna część tych dni choroby obciąża w szpitalach budżet krajowy.

Wiadomą rzeczą jest, że jeżeli nie jedyną, to główną przyczyną tych chorób jest brak zdrowej wody do picia.

Zważyć wreszcie należy, że nietylko tyfus i czerwonka gnieżdżą się u nas z braku zdrowej wody do picia, ale że zła woda jest niewątpliwie przyczyną wielu innych chorób, a prócz tego przyczynia się może i do powstawania charłactwa i matołkostwa, które w przebiegu niektórych rzek i potoków spostrzegamy.

Jeżeli się zastanowimy nad tem, w jaki sposób ludność naszego kraju jest zaopatrzoną w wodę do picia, to musimy przyjść do bardzo smutnych wyników. Całe niemal Podkarpacie i wschodnio południowa część kraju cierpi na brak wody do picia, a ludność pije wodę z potoków, stawisk, młynówek, w których równocześnie pławi się bydło, kąpią się ludzie, pierze się bieliznę, moczy się len i konopie, do których spływają odpadki i nieczystości z mieszkań ludzkich i odpadki fabryczne.

Nietylko po wsiach i zdala od cywilizowanych ognisk życia społecznego, ale i na najwięcej uczęszczanych arteryach komunikacyi, jakiemi są koleje żelazne, kwestya zdrowej wody do picia nie jest załatwioną. We wielu stacyach kolejowych niema wogóle zdrowej wody do picia, a jeżeli się starają zapobiedz temu przez podawanie wód mineralnych, hygienicznych, rodzimych i sztucznych, to podają prawie wyłącznie

wody zagraniczne, co stanowi poważną stratę dla kraju, wobec tego, że mamy u siebie krajowe sztuczne i rodzime hygieniczne wody mineralne.

Ludność pragnie zaradzić złemu, a czyni to w niektórych okolicach w ten sposób, że kopie studnie nawet gęsto rozrzucone, ale studnie płytkie z wodą zaskórną, nie dające się dobrze utrzymać, które w lecie wysechają. W okolicach tych powstaje czasem taki brak wody, że ludność kupuje ją za drogie pieniądze, jak n. p. bieżącego roku w Horodence w lecie płacono litr wody po 8 groszy. Studnie te najczęściej bez wiader i czerpaków tem łatwiej bywają zanieczyszczane.

Brak ten wody poza staraniami jednostek wywołał i dalszą akcyę, gdyż istnieją w tym kierunku usiłowania gmin, a w dalszym ciągu zaznaczyła się i akcya niektórych rad powiatowych, które w rozmaity sposób starały się przyjść gminom z pomocą najczęściej finansową. Usiłowania te jak dotąd były niedostateczne, a rozbijały się o brak potrzebnych wiadomości technicznych, o trudności terenowe, o brak przyrządów potrzebnych, a głównie nie udawały się dlatego, że nie były ujęte w systematyczne postępowanie. Usiłowania te, gdyby się nawet były udawały, nie mogłyby zaradzić złemu, gdyż pojawiały się tylko w pewnych okolicach, a nie obejmowały całości kraju.

Wnioskodawca słusznie sądzi, że tylko akcya na szersze rozmiary obejmująca kraj cały mogłaby złemu zaradzić.

Do ponoszenia kosztów na szersze rozmiary zakrojonej akcyi w tym kierunku można wciągnąć i fundusz państwowy, a to w tych przypadkach, w których urządzone by były wodociągi jako spółki wodne, do których musiałby się c. k. Rząd przyczynić kwotą 40%. — Ogół ludności odczuwa do tego stopnia brak zdrowej wody do picia, że może bez, albo tylko przy nieznacznym udziale funduszów krajowych pokryłby sam potrzebne wydatki. Akcyę taką ogólną powinieuby Wydział krajowy za pośrednictwem swych organów wziąść w ręce, przeprowadzić badania, zebrać zapomocą urzędów gminnych, Rad powiatowych i c. k. Starostw odpowiednie daty statystyczne, zaprojektować dla różnych okolic rożne sposoby zdobycia zdrowej wody, które w różnych okolicach różneby być musiały.

Wniosek p. Wursta ma niewątpliwie dla krajowych stosunków zdrowotnych bardzo doniosłe znaczenie i to tem większe, że dotyka kwestyi czynników przyczynowych smutnych warunków sanitarnych naszego kraju.

W stosunku do finansowej możności robi się dla zdrowia publicznego w naszym kraju wiele, a to, co się robi, to robi się w największej części dla zwalczania skutków niedostatecznych warunków hygienicznych, robi się ze znaczną ofiarą funduszów krajowych. Zaprzeczyć się nie da, że dążność do poprawy warunków hygienicznych wydała nam już wielokrotnie znakomite wyniki, przeto też i droga wskazana przez posła Wursta jest istotnie racyonalną i dla sprawy doniosłą.

Wniosek p. Wursta, żądający dla całego kraju zdrowej wody, pojęty w tych rozmiarach, nie żądający finansowych poważniejszych ofiar z funduszu krajowego, zasługuje na ogólne poparcie, dlatego też komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby się zaopiekował sprawą stopniowego zaopatrzenia całego kraju w zdrową wodę, aby poczynił stosowne badania i aby wyniki tych badań wraz z ewentualnym programem akcyi przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Przowodniczący:
Gołuchowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Mars *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3.960/1905. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alg. 560

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o wniosku p. Oleśnickiego w sprawie budowy pawilonu wenerycznego przy powszechnym szpitalu w Stryju.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu Departamentu V. o stosunkach szpitali powszechnych na prowincyi, znajduje się ustęp o szpitalu stryjskim, uznający zgodnie z opinią miejscowego Komitetu potrzebę wybudowania i urządzenia oddzielnego pawilonu dla wenerycznych.

W tej samej sprawie i z takiem samem żądaniem wszedł do Wysokiej Izby w dniu 31. października b. r. wniosek p. Oleśnickiego.

W powiecie styjskim, a zwłaszcza w południowej jego części, rozszerzyła się kiła bardzo groźnie i przybiera zastraszające rozmiary.

W szpitalu stryjskim leczy się w roku 500 chorych wenerycznych przeciętnie, oznacza to cyfrę 18 tysięcy dni leczenia w przybliżeniu, i 50 chorych dziennie.

Wśród chorych tych przydarzają się coraz częściej osobniki niespokojne, które rewoltują szpital; coraz też częściej musi policya wkraczać do szpitala, zabierać niesfornych do aresztów — albo też zarząd szpitala zmuszony jest wydalać takich chorych bez względu na niekorzystny stan ich zdrowia, chcąc w ten sposób zapewnić reszcie chorych pożądany spokój.

Do dyspozycyi swojej posiada szpital stryjski dla wenerycznych chorych tylko dwie sale, a przebywa ich równocześnie, jak już wymieniono, około 50 osób.

W salach tych, w których chorzy wcierają szaruchę, jedzą i śpią, powstają wobec stałego przepełnienia stosunkowo często zatrucia rtęcią w formie ostrych osutek i t. p.

W dodatku weneryczni chorzy, buszując po innych salach, dopuszczają się niejednokrotnie kradzieży na szkodę innych chorych, nadto mają wspólne z innymi chorymi łazienki i wychodki.

Są to więc dostateczne powody, wykazujące konieczność budowy oddzielnego pawilonu wenerycznego, a wówczas szpital stryjski stanie na wysokości zadania, i przyczyni się do rychłego stłumienia kiły w powiecie stryjskim tak groźnie rozszerzonej.

Komisya sanitarna uznając konieczność jak najrychlejszego załatwienia tej sprawy, i obliczając koszta w przybliżeniu na kwotę około 60.000 K, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby jak najrychlej poczynił potrzebne kroki celem rozszerzenia powszechnego szpitala w Stryju przez pobudowanie i urządzenie pawilonu wenerycznego, a to przy pomocy funduszów powiatowych, krajowych i państwowych, analogicznie, jak to się stało przy szpitalach wenerycznych w Kosowie i Nadwórnej.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Wurst.

Ls. 3837/05.

We Lwowie, dnia 1. listopada 1905.

Alleg. 561

Sprawozdanie

komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiat. w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 K na pokrycie połowy kosztów rozszerzenia budynku szpitalu powszechnego w Husiatynie.

Wysoki Sejmie!

Istniejący w Husiatynie szpital powszechny wymaga rozszerzenia. Koszta z tego powodu ponosi w myśl przepisu ustawy z 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47 w połowie kraj i Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 29. lipca 1905 l. 72761 przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie Wydziału krajowego do zaciągnięcia na powyższy cel pożyczki, pokrywającej połowę kosztów budowy.

Rada powiatowa w Husiatynie postanowiła uchwałą z dnia 21. czerwca 1904 na pokrycie drugiej połowy kosztów budowy zaciągnąć pożyczkę w sumie 30.000 K, do czego w niniejszym wypadku koniecznem jest po myśli §. 24. ustawy o Repr. pow. zezwolenie w drodze ustawy krajowej.

Podług bowiem wykazanego sprawozdania Wydziału krajowego stan obciążenia powiatu, rzeczywista suma obdłużenia powiatu wynosi 181.353 K 12 g a ponieważ suma przypisanych w powiecie podatków bezpośrednich wynosi 310.000 K, z czego 58% czyni . . . . 155 000 K — „

przeto już obecne faktyczne obciążenie powiatu przekracza powyższe maksimum o . . . . . 26.353 K — g

Przekroczenie to powstało w ten sposób, że powiat bez wyższego zezwolenia pozaciągał w pow. funduszu dróg gminnych „chwilowe pożyczki“ wynoszące kwotę 41.085 K, co Wydział krajowy wytknął powiatowi rozporządzeniem z 7. lipca 1905 l. 59376, polecając mu wyrównać swe chwilowe pożyczki.

Z uwagi, że zaciągnięcie przez powiat husiatyński pożyczki w kwocie 30.000 K na rozszerzenie szpitala powszechnego jest konieczne i pożyteczne, Komisya gminna wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ⁄. projekt ustawy.

Przewodniczący:

***Stadnicki** w. r.*

Sprawozdawca:

***Moysa** w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje;

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej zaciągnąć imieniem powiatu pożyczkę w kwocie 30.000 koron na pokrycie połowy kosztów rozszerzenia budynku szpitala powszechnego w Husiatynie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z drukarni Ludowe we Lwowie.

L. 3961/05. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Aleg. 532

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 18. października 1905 L. 95767 w sprawie petycyi gminy miasta Stryja o zezwolenie na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów, widowisk, balów itd. na rzecz miejscowego funduszu ubogich.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z motywami i wnioskiem Wydziału krajowego, komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Mycielski *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Stryja na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Art I.

Gmina miasta Stryja pobierać będzie na rzecz funduszu miejscowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Od każdego, za opłatą wstępu urządzonego balu, pikniku, lub od każdej za opłatą wstępu urządzonej zabawy z tańcami, czy to w publicznym, czy też w prywatnym lokalu, opłatę stosownie do uznania Magistratu według trzech klas po dwanaście kor., ośm kor., lub cztery korony.

Bale, pikniki lub zabawy z tańcami, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych, koncertów, produkcyi sztuk konnych, ogni sztucznych, produkcyi prestydygitatorskich, magicznych i t. p., za każde przedstawienie opłatę stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron, ośm koron, lub cztery korony.

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, dioramy, ciemni optycznych (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów, w miarę ich jakości i stosownie do uznania Magistratu, według trzech klas: po dwanaście koron, ośm koron i cztery korony za każdy tydzień, zaś po trzydzieści sześć koron, dwadzieścia cztery koron, lub dwanaście koron za każdy miesiąc.

4. Od panoram przenośnych (skrzynkowych) tudzież od arfistów i innych muzykantów i kataryniarzy zarobkujących po ulicach, placach i domach, tudzież w publicznych lokalach, opłatę od pięćdziesiąt halerzy za każdy tydzień.

5. Od produkcyi muzycznych w lokalach publicznych, t. j. w restauracyach, piwiarniach, kawiarniach i szynkowniach, opłatę po sześćdziesiąt halerzy za każdy wieczór. Od

produkcyi muzycznych zaś ze śpiewkami (tingle-tangle, café concert, café chantan,) lub z przedstawieniami teatralnemi połączonych, opłatę za każdy wieczór po dwie korony.

Art. II.

Każde uszczuplenie dochodu z powyższych opłat karane będzie grzywną przypadającą funduszowi miejscowych ubogich w wysokości dwu do pięciokrotnej opłaty uszczuplonej, a w razie niemożności ściągnięcia tej grzywny, aresztem w stosunku jednego dnia za każdych dziesięć koron grzywny.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysłuża burmistrzowi miasta, względnie jego zastępcy.

Art. IV.

Od wymiaru powyższych opłat, tudzież od orzeczeń karnych można odwołać się w terminie i w sposób przewidziany postanowieniami ustawy z dnia 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 3976/05.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alleg. 533

Sprawozdanie

komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 15. września br. LW. 77.889/905 przedstawia czynności podjęte dla wykonania uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych w dniu 11. i 12. listopada r. z. — Jedne z nich przeznaczały, jak zwykle, pewne w rubryce XI. budżetu krajowego wyszczególnione fundusze na cele górnicze, drugie polecały Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z przedstawicielami przemysłu naftowego wypracował projekt gruntownej zmiany ustawy naftowej, tudzież, aby miał zawsze na oku sprawę zabezpieczenia robotników zatrudnionych w krajowych kopalniach nafty i wziął udział w naradach z władzami rządowemi, z przedsiębiorcami kopalń i interesowanemi stronami co do najlepszego unormowania tych stosunków.

Wykonanie tych ostatnich uchwał łączy się poniekąd ze zmianą obowiązującej krajowej ustawy naftowej, której §. 12. mówi o obowiązku — należenia do kas brackich robotników kopalń naftowych.

Wydział krajowy zajmował się całą tą sprawą, poddał ją pod obrady licznej ankiety, w której oprócz 3 reprezentantów władz rządowych brało udział 15 osób, mniej lub więcej w przemyśle naftowym zainteresowanych. Ponieważ jednak sprawa ta przedstawia wielkie trudności prawnicze, zwołana ankieta nie sformułowała dotychczas swego zdania, a Wydział krajowy nie przedkłada w bieżącej sesyi żądanej w uchwale sejmowej z dnia 12. listopada r. z. noweli.

Ze specyalnych spraw omówionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego rozróżniamy kwestye dotyczące nauki górnictwa i naukowych badań.

I. Główną tu czynnością Wydziału krajowego jest utrzymywanie szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu. Sprawozdanie Wydziału krajowego, datowane 15. września b. r., a obejmujące rok szkolny 1904/905, wskazywało jeszcze mały napływ uczniów i tłumaczyło to kryzysem, jaki dotknął cały przemysł naftowy naszego kraju. Obecny stan szkoły wskazuje znaczną bardzo zmianę, bo ilość kandydatów wzrosła do 24 i przyjęto ich 18, gdy w roku 1904 było ich tylko 9.

Z przedłożonego sejmowej komisyi sprawozdania dyrekcyi szkoły w Borysławiu o zajęciu, jakie uczniowie tej szkoły znajdują w praktyce, wynika też, że prawie wszyscy w ostatnich latach znaleźli zaraz zatrudnienie w kopalniach krajowych.

I jedno i drugie świadczy o szkole dobrze i uznając zupełnie możność poprawy statutu szkoły i planów nauki, sejmowa komisya górnicza mniema, że należy tę zmianę dobrze rozważyć i przeprowadzać powoli, bo wogóle stan szkoły uważać należy za zadawalniający. Jej trzeba tylko budynku i sejmowa komisya górnicza poleca też tę sprawę Wydziałowi krajowemu do możliwie szybkiego załatwienia.

Rozwój górnictwa węgla kamiennego w zachodniej części naszego kraju przybiera znaczne rozmiary. Dokonane w ostatnich czasach próbne wiercenia udowodniły, że węgiel kamienny znajduje się na przestrzeni co najmniej 400 kilometrów kwadratowych. Węgiel ten jest najlepszej jakości (około 7.000 calories), a spotkano pokłady dochodzące do 3 metr. i 4 metr. grubości. Próby te więc udowodniły, że kraj nasz posiada ogromne skarby, mogące na wiele lat wystarczyć zapotrzebowaniom kraju i zabezpieczyć rozwój wszelkich gałęzi przemysłu krajowego. Fakta te zwiększają potrzebę budowy kanałów w Galicyi, które nie tylko pozwolą zaopatrywać w krajowy węgiel całą Galicyę, ale i zaopatrywać nim fabryki rosyjskiego Podola i Kijowszczyzny. Nasuwa się też myśl, czy będziemy mogli dostarczyć tym kopalniom w dostatecznej ilości dozorców i wytrawnych górników. Robotników górniczych mamy bardzo wielu, zapełniając nimi kopalnie na Śląsku i Morawach, biorą ich także kopalnie pruskie na Śląsku i Westfalii. Personal nadzorczy był jednakże do niedawna importowany i komisya sejmowa zwraca uwagę Wydziału krajowego na to, czy nie należy przez reorganizacyę szkoły górniczej w Wieliczce, lub przez założenie nowej szkoły na terytoryum nowych kopalń węgla kamiennego zaradzić potrzebie braku dozorców górniczych, zanim skutki takiego braku u nas dałybyby się odczuć. A i ten wzgląd powinien zaważyć na szali, że gdyby robotnik polski szedł do obcych kopalń pod kierunkiem swego dozorcy i wraz z nim, toby tam uzyskiwał lepsze warunki i względniej byłby traktowany.

II. Wyższą naukę górnictwa muszą jeszcze, jak dawniej, pobierać nasi rodacy w montanistycznych zakładach poza krajem, mimo, że te zakłady, jak akademia górnicza w Leoben, są przepełnione.

Względy, przemawiające za urządzeniem w lwowskiej szkole politechnicznej V-go górniczo-technicznego wydziału, podnoszono już wielokrotnie; za tą myślą oświadczyło się 8. października b. r. liczne grono górników, zebranych w Krakowie. Na jej poparcie dodać należy, że po kilkuletniem istnieniu wykładów o głębokiem wierceniu i eksploatacyi nafty w tej politechnice krajowe władze górnicze uznają inżynierów naszej szkoły, którzy się wykażą egzaminami z wydziału inżynieryi lub z wydziału budowy maszyn i krótką praktyką, za dostatecznie ukwalifikowanych.

III. Co do badań geologicznych i geologiczno-górniczych przedkłada Wydział krajowy, że geologiczny atlas kraju jest na ukończeniu i że od roku porucza Wydział krajowy na koszt funduszu przyznanego na badanie kraju opracowywanie monografii okolic przedstawiających szczególne dla górnictwa krajowego znaczenie. Komisya, uznając potrzebę i korzyść takich monografii, mniema jednak, że publikacyi atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem należałoby teraz właśnie dać bardziej popularną formę i skończyć tę pracę zestawieniem pożytecznych kopalń naszego kraju, któreby łatwo i zrozumiale było zredagowane.

O wniosku profesora dra Szajnochy założenia krajowego instytutu geologicznego niema jeszcze opinii krajowej Rady górniczej i dlatego obecnie o nim nie wyraża komisya swego zdania, a to tembardziej, że przypuszczalny koszt tego zakładu 30—35.000 koron ciężkoby zaważył na budżecie krajowym na rok 1906.

IV. Braki krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych wyszczególnia sprawozdanie Wydziału krajowego: brak lokalu, brak funduszów, brak prawa publiczności. Skoro jednak zaradzi się brakowi lokalu przez zwiększenie budynków c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, a brak pieniędzy i prawa publiczności usunąłby c. k. Rząd, gdyby się przychylił do rezolucyi uchwalonej roku zeszłego, to można mieć nadzieję, że się stan stacyi poprawi. W związku z pracami naukowemi jest i użycie funduszu 600 koron poz. 350 na

nagrody konkursowe za pracę z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego. W roku 1903 i 1904 fundusz ten nie był wydatkowany i komisya sądzi, że powodem tego jest nietylko przesiedlanie się chemiczno naftowego przemysłu (destylarń i rafineryi) za granicę kraju, ale może i ścisłe ograniczenie tematu do technologii nafty. Nawet tak drobny fundusz, jak 600 koron, mógłby zachęcić pracowników w innym dziale (wiertnictwo) przemysłu naftowego do pracy i publikacyi i być z pożytkiem użyty, gdyby pracownikom zostawiono większą swobodę pracy i tematu. Dlatego komisya sejmowa mniema, że używane obecnie określenie należy rozszerzyć i upoważnić Wydział krajowy do udzielania nagrody za każdą publikacyę naukową, dotyczącą wydobywania czy zużytkowania produktów użytecznych ze względu na ich żywiczną zawartość.

Oceniwszy w ten sposób czynności Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych i zgodnie z jego wnioskami, komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu roku 1904 i połowy r. 1905 przyjmuje się do wiadomości.

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu o uzyskanie dla kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów rządowych;

b) aby tak samo czynił starania o urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

3. Ponawiając uchwałę z d. 13. lutego 1894, wzywa Sejm c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. Szkole politechniczej we Lwowie V. górniczo-butniczy Wydział.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Wiśniewski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 3836 05. Lwów, 30. października 1905.

Aleg. 564

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmian statutu Banku krajowego i o akcyi w kierunku przyspieszenia budowy gmachów publicznych.

Wysoki Sejmie!

Uchwała Wysokiego Sejmu z 11. listopada 1904, powzięta na podstawie sprawozdania Komisyi bankowej o wniosku pp. Merunowicza i towarzyszy w przedmiocie budowy gmachów publicznych i o petycyi Towarzystwa politechnicznego we Lwowie tudzież galicyjskiej Izby inżynierskiej z poparciem tegoż wniosku, załatwioną została przez Wydział krajowy po części w sprawozdaniu l. Wkr. 86 739 zatytułowanem „Sprawozdanie o zmianach w statucie Banku krajowego“, a po części w sprawozdaniu z czynności departamentu I. Wydziału krajowego str. 48 – 50. Za porozumieniem się referentów obu tych przedłożeń Wydziału krajowego, obejmuje niniejsze sprawozdanie całość kwestyi opieki kraju nad sprawą przyspieszenia budowy gmachów publicznych.

Podpisany sprawozdawca Komisyi bankowej postarał się w ciągu ubiegłego roku u władz krajowych o dostarczenie mu szczegółowych wykazów biur i zakładów rządowych w Galicyi podległych c. k. Ministerstwom spraw wewnętrznych, oświaty, skarbu i sprawiedliwości, które mieszczą się nie we własnych lokalach, ale w budynkach, wynajmowanych od stron prywatnych, tudzież wysokości opłacanych za to czynszów rocznych. Daty te udzielone zostały ze strony władz krajowych z uznania godną gotowością. Oddano je do dyspozycyi Banku krajowego, ewentualnie Wydziału krajowego, celem zużytkowania przy studyach nad sprawą budowy gmachów publicznych w naszym kraju. Na tem miejscu niechaj wolno będzie przytoczyć tylko cyfry ogólne, które mogą rzucić pewne światło na rozmiary, jakie mogłaby przybrać w naszym kraju akcya budowania gmachów publicznych — jeżeliby rozwinęła się należycie.

I tak wynoszą czynsze roczne za lokale, wynajmowane w Galicyi na pomieszczenie urzędów i zakładów państwowych:

1. Za lokale wynajmowane dla biur zarządu politycznego:	
a) 58 starostw	244.210 K.
b) dla dyrekcyj policyi we Lwowie i w Krakowie, tudzież dla pięciu komisaryatów eksponowanych . .	92.154 „
2. dla 18 gimnazyów, szkół realnych i szkół przemysłowych państwowych	244.281 „
3. dla 14 seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich .	109.930 „
4. na umieszczenie biur sądowych i zakładów karnych:	
a) w obrębie c. k. Wyższego sądu krajowego we Lwowie:	
α. w mieście Lwowie	109.930 „
β. dla 7 sądów obwodowych	118.140 „
γ. dla 79 sądów powiatowych	318.325 „
b) w obrębie c. k. Wyższego sądu krajowego w Krakowie:	
α. w mieście Krakowie	31.000 „
β. sądy w Tarnowie	26.960 „
γ. 48 sądów powiatowych	180.620 „
5 705 lokalów dla urzędów podatkowych, urzędów ewidencyjnych katastru do podatku gruntowego, biur straży skarbowej i innych urzędów, podległych c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu	734.923 „
Suma czynszów, opłacanych za lokale, wynajmowane dla wyż wymienionych urzędów i zakładów państwowych wynosi corocznie	2,210.533 K.

Suma ta, skapitalizowana, przedstawia cyfrę zwyż 44 milionów koron, którą wypadałoby mieć do rozporządzenia, chcąc owe powyżej wymienione biura i zakłady państwowe w naszym kraju umieścić we własnych budynkach. Jeżeli zaś doliczy się do tego inne znaczne budowle, których wzniesienie wszechstronnie jest uznanem za niezbędnie potrzebne z innych względów, może ważniejszych niż sam tylko wzgląd na to, aby nie wydawać bezzwrotnie pieniędzy podatkowych na wygórowane czynsze za niewygodne i nieodpowiednie lokale w domach prywatnych jak np. gmachy na pomieszczenie biur dla c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu i jej podwładnych urzędów we Lwowie, gmach dla c. k. Rady szkolnej krajowej i c. k. wydawnictwa książek szkolnych, budowa głównego gmachu uniwersytetu we Lwowie, gmachów dla wydziału rolniczego w Krakowie, klinik we Lwowie i w Krakowie, zakładów naukowych przy Szkole politechnicznej we Lwowie nowego budynku dla Akademii weterynarnej we Lwowie, zakładów karnych i poprawczych i t. d. to okaże się, iż w budowle rządowe w Galicyi należałoby inwestować kapitał, dochodzący do stu milionów koron, ażeby naprawić zaniedbania w tej mierze poprzedniego stulecia

C. k. Rada szkolna krajowa w piśmie do Wydziału krajowego z dnia 6. października 1905 l. 40.582 w następujący sposób określa potrzebę wznoszenia nowych budynków na umieszczenie szkół ludowych w naszym kraju w sposób, odpowiadający celowi szkolnictwa:

	Ilość budynków	koszta budowy.	
1. Szkoły, których budowa może (względnie powinna) być rozpoczęta w roku 1907	355	4,655.000	Kor.
2. Szkoły, których budowa może być później rozpoczętą	1157	15,646.000	„
3. Liczba gmin, w których można zorganizować szkoły, jeżeli będzie postawiony budynek	571	4,837.000	„
Razem .	2.083	25,138.000	Kor.

Przytoczone tu ogólne cyfry, oparte na wykazach urzędowych, dają wyobrażenie o rozległości zadań, jakie są do spełnienia w zakresie wznoszenia nowych budynków dla urzędów i zakładów publicznych w naszym kraju.

Wydział krajowy zaznacza w swojem sprawozdaniu, iż ważność dla interesów kraju budowy gmachów na odpowiednie umieszczenie władz i zakładów publicznych wcale nie może iść w porównanie ze znaczeniem ekonomicznem i cywilizacyjnem czy to budowy kolei żelaznej lub drogi potrzebnej, czy koniecznej regulacyi lub obwałowania rzeki, czy wreszcie budowy kanału spławnego. Można jednak uznawać całą doniosłość budowy kolei żelaznych, dróg bitych, regulacyi wód płynących, obwałowań ochronnych przeciwko powodziom, a wreszcie budowy dróg wodnych, któremi to robotami Wydział krajowy faktycznie opiekuje się czynnie już od szeregu lat, i to z bardzo pięknym wynikiem i z chlubą dla tych mężów, którzy w służbie kraju temi sprawami zajmują się — lecz to nie przeszkadza ażeby Wysoki Sejm nadto i akcyę, zmierzającą do przyspieszenia w naszym kraju budowy gmachów publicznych zaliczył do rzędu zadań, któremi kraj, a z jego ramienia Wydział krajowy miałby opiekować się stale i programowo!

Wydział krajowy nie sądzi, ażeby dołączenie sprawy budowy gmachów publicznych do licznych agend, jakiemi on się zajmuje, było wskazanem. Zdaniem Wydziału krajowego byłoby to raczej zadaniem gmin, powiatów, a wreszcie ich reprezentantów w Sejmie i w Radzie państwa. Niewątpliwie. Ale w innych krajach, nie tak bardzo zaniedbanych kulturalnie, jak nasz, nie należą także miejscowe melioracye, komasacya gruntów, regulacya użytkowania gruntów wspólnych, zakładanie spółek przemysłowych i handlowych, rolniczych przedsiębiorstw przemysłowych i t. p. do rzędu spraw, któremi zajmują się władze publiczne. Tam są one pozostawione wyłącznie inicyatywie prywatnej, zapobiegliwości i energii osobistej interesowanych. Lecz gdyby u nas trzymano się bezwzględnie tej zasady, to z pewnością wiele usiłowań i przedsiębiorstw, w istocie swej prywatnych i lokalnych, ale w zbiorowem znaczeniu dla ekonomicznego i cywilizacyjnego podniesienia kraju ważnych, spałoby może do dziś, albo zmarnowałoby się w samym zawiązku!

Ożywienie ruchu w kraju naszym w zakresie budowy gmachów publicznych wymaga opieki ze strony kraju z licznych względów.

Najpierw potrzeba zapewnić u właściwych czynników — t. j. w Radzie państwa i w Sejmie, jakoteż u władz wykonawczych państwowych i autonomicznych postanowienia, że w ogóle będą budowane gmachy rozliczne, jakie są potrzebne. Starać się o to jest obowiązkiem Reprezentacyi kraju. Popieranie tych słusznych żądań zyskiwałoby na mocy i skuteczności, gdyby Reprezentacya kraju mogła powołać się na istnienie zorganizowanych przedsiębiorstw krajowych, przedstawiających dostateczną siłę finansową i fachową do obejmowania dużych zadań budowlanych.

Dalej obowiązkiem kraju byłoby opiekować się tem, ażeby ruch w powstawaniu przedsiębiorstw budowlanych, gdyby równocześnie miano budować liczne gmachy, nie zeszedł na drogi niezdrowej spekulacyi, ze szkodą dla dobrej sławy naszego przemysłu krajowego. Tak samo należałoby w imię interesu i godności przemysłu krajowego chronić ten ruch od niedobrych skutków walki konkurencyjnej pomiędzy przedsiębiorcami, częstokroć nie bardzo przebierającej w środkach.

Następnie należałoby dążyć do tego, ażeby wprowadzać w kraju, ewentualnie doskonalić produkcyę materyałów i części składowych budowli, które muszą odpowiadać wybredniejszym wymaganiom komfortu i dobrego gustu — ażeby coraz mniej z tych rzeczy potrzeba było sprowadzać z poza granic kraju.

Wreszcie wykształcenie dość licznego zastępu specyalistów, potrzebnych przy wielkich budowlach dzisiejszych czasów, należy także do wcale ważnych i niełatwych zadań kraju. Rozchodzi się tu o techników-specyalistów, podmajstrzych i robotników, wyszkolonych do robót misterniejszych. Przedsiębiorca musi mieć takich specyalistów gotowych; on ich bierze z tamtąd, gdzie oni w chwili

zapotrzebowania są do wzięcia. Lecz w interesie kraju leży kształcić miejscowe siły do podobnych zajęć o ile ich jeszcze nie ma gotowych — wytwarzać w kraju coraz liczniejszy zastęp fachowców z szerszym poglądem i wyższem wykształceniem zawodowem. Bo chociaż nie braknie u nas rzutkich i zdolnych architektów i budowniczych, tęgich fachowców do rozmaitych robót przy budowach lecz jeżeliby w najbliższych latach przyszło do budowy większej ilości gmachów monumentalnych — a o to należałoby się starać to może tu i ówdzie okazałby się brak pracowników do rozmaitych robót specyalnych.

Jeżeli przeto jest mowa w Wysokim Sejmie o opiece kraju, nad rozwojem ruchu w zakresie budowy gmachów publicznych, należy pod tem wyrażeniem rozumieć w pierwszym rzędzie zajęcie się wyż wymienionemi czynnościami. Należą one po części do reprezentacyi parlamentarnej, a po części do biura przemysłowego w dep. II. Wydziału krajowego, i do Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Wypada teraz zastanowić się nad pytaniem, czy nie byłoby to wskazanem, ażeby Wydział krajowy obejmował od c. k Skarbu pewne budowle jako jeneralny przedsiębiorca do wykonania we własnym zarządzie — ku czemu zmierzał zeszłoroczny wniosek posłów Merunowicza i tow.

Wydział krajowy oświadcza się stanowczo przeciwko temu, zwracając uwagę na tę okoliczność, iż najpierw trudno byłoby Wydziałowi krajowemu, jako władzy publicznej współubiegać się z prywatnymi przedsiębiorcami przy konkursie na poszczególne budowle, a powtóre, iż zarząd budowli Wydziału krajowego musiałby wypaść drożej niż u prywatnych przedsiębiorców.

Otóż zaznaczyć wypada, że zeszłoroczni wnioskodawcy wcale nie myśleli o tem, ażeby Wydział krajowy przy poszczególnych budowlach miał stawać do konkurencyi jako przedsiębiorca ze zwalczającymi się nawzajem prywatnymi przedsiębiorcami lub spekulantami. Wniosek zmierzał do postawienia sprawy na szerszej podstawie — jako postulatu krajowego, i do doprowadzenia za pośrednictwem parlamentarnej reprezentacyi naszego kraju we Wiedniu do zasadniczej umowy z władzami centralnemi co do warunków dostarczania c. k. Rządowi przez kraj potrzebnych mu gmachów według norm, któreby raz na zawsze sposób obopólnych obrachunków określały. Wówczas Wydział krajowy rozdawałby poszczególne przedsiębiorstwa przedsiębiorcom, sam wykonując tylko dozór nad budowami. Według zdania znawców zawodowych, taka metoda postępowania nie podrożyłaby kosztów budowy, gdyż zawsze w kosztorysach przewidziane są odpowiednie kwoty na koszta zarządu, koszta kontroli technicznej i na koszta kolaudacyj, które w tym wypadku mogłyby być obracane częściowo na opłacanie biura technicznego Wydziału krajowego.

Mogłyby zdarzyć się wypadki, że Wydział krajowy uznałby za odpowiednie tę lub ową budową z pewnych specyalnych względów wykonać we własnym zarządzie. Lecz głównie rozchodziło się zeszłorocznym wnioskodawcom o to, ażeby w ogóle sprawa zaopatrywania kraju w potrzebne na umieszczenie urzędów i zakładów publicznych gmachy znajdowała się pod opieką Wydziału krajowego — aby on czuwał nad tą akcyą dla ochrony ogólnych interesów i godności przemysłu krajowego. Ryczałtowe umowy Wydziału krajowego z c. k. Rządem o budowę znaczniejszych grup gmachów rządowych w Galicyi wywoływałyby ruch konkurencyjny pomiędzy chętnymi do tych przedsiębiorstw tu w kraju: dawałoby to powód do powstawania nietylko przedsiębiorstw budowlanych zdolnych do operowania na większą skalę, ale także fabryk rozmaitych i wogóle spowodowałoby znaczny ruch pieniężny i na polu pracy zarobkowej w różnych przemysłach mających związek z budownictwem.

Skoro jednak Wydział krajowy nie uznaje za wskazane, by mu ta agenda była poruczoną, Komisya bankowa nie chce doradzać, ażeby mu ją narzucono wbrew jego woli. Skoro zbierze się w traktowaniu tej sprawy więcej doświadczeń, skoro jest ona dotąd bądź co bądź niedostatecznie zbadaną i ocenioną to wonczas znajdzie się łatwo i forma jej załatwienia. Byle tylko Reprezentacya kraju tego przedmiotu z oka nie spuszczała.

W jednym tylko dziale budowy gmachów rządowych objawia się już teraz ruch znaczny — mianowicie w zakresie budowli dla c. k. Sądów. W ostatnim dziesiątku lat wykonano w Galicyi w samym tylko okręgu c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie ogółem 40 budowli sądowych w cenie kosztorysowej 6,610.800 koron, w okręgu zaś krakowskiego c. k. wyższego Sądu krajowego 16 budowli w cenie 3,110 600 koron — razem przeto 56 budowli wartości około 10 milonów koron. W budżecie państwowym na rok 1906 preliminowanych jest dla Galicyi 23 budowli sądowych w cenie kosztorysowej 2,425 856 koron, z czego jednak na znaczniejsze budowle w budżet są wstawione tylko raty amortyzacyjne

Na te budowle dostarcza pieniędzy w znacznej części Bank centralny niemieckich kas oszczędności w Pradze (Centralbank der deutschen Sparkassen in Prag.)

Przykład tak znacznego ruchu w zakresie budowli sądowych w naszym kraju wskazuje, iż kwestya przyspieszenia postępu w budowaniu potrzebnych u nas gmachów publicznych nie jest nie do przezwyciężenia — i da się wprowadzić na drogę czynu. Wypadałoby tylko użyć odpowiedniego nacisku, ażeby wywołać podobny ruch i w innych działach administracyi publicznej.

Komisya bankowa zgadza się z zapatrywaniem, wyrażonem w sprawozdaniu Wydziału krajowego, iż ze względu na akcyę budowlaną nie należy obecnie podnosić sumy, do której Bank krajowy upoważniony jest wydawać obligacye komunalne z poręką kraju za ich oprocentowanie i umorzenie, gdyż na razie ma jeszcze Bank krajowy dostateczną kwotę do rozporządzenia. Komisya bankowa wnosi tylko, ażeby Wysoki Sejm uchwalić raczył zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego te zmiany w statucie Banku krajowego, mianowicie w §§ 3. 36, 43, 109 i 112, które rozszerzyłyby dla tego zakładu możność udzielania długoletnich pożyczek amortyzacyjnych w obligacyach komunalnych także funduszowi krajowemu, tudzież prywatnym przedsiębiorcom budowli i innych robót publicznych.

Takie zmiany w statucie Banku krajowego ułatwiłyby znakomicie finansowanie kosztów znaczniejszych budowli publicznych przy pomocy tej instytucyi.

* * *

W uchwałach Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904 objętem było także wezwanie do Wydziału krajowego, aby przedłożył wnioski, zmierzające do uzupełnienia ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych tudzież ustawy o konkurencyi parafialnej w tym kierunku, ażeby było możliwem koszta budowy szkół ludowych, jakoteż kościołów, cerkwi i budynków parafialnych, rozkładać obowiązanym na dłuższy okres lat w drodze pożyczek amortyzacyjnych

Wydział krajowy nie uznaje jednak za wskazane Wysokiemu Sejmowi uchwalenie takich postanowień zalecać.

Co do budynków parafialnych podnosi Wydział krajowy, iż rozkładanie należytości konkurencyjnych na długoletnie okresy i ściąganie owych rat każdego roku przedstawiałoby w praktycznem przeprowadzeniu wielkie trudności, a nawet

byłoby w pewnych wypadkach wprost niemożliwem z powodu, że obowiązanemi do konkurencyi parafialnej są osoby prywatne właściwego wyznania i obrządku, a przeto udzielanie tak złożonym ciałom konkurencyjnym, przy ciągłej zmienności ich składu i niemożności hipotecznego ubezpieczenia owych pożyczek na długoletnie okresy umorzenia narażałoby udzielającą kredytu instytucyę na niezmierne trudności w ściąganiu rat amortyzacyjnych owych pożyczek.

Co się zaś tyczy projektu rozkładania konkurencyi na budowę szkół na dłuższe lata w drodze pożyczek amortyzacyjnych, sądzi Wydział krajowy, że ulgi dla stron konkurencyjnych w tym kierunku nie są bardzo potrzebne. Natomiast uważa za rzecz nagląco potrzebną, by dotacya w kwocie 400.000, wstawiana w budżety krajowe na zasiłki dla gmin na budowę szkół mogła być skapitalizowaną, ażeby przy pomocy uzyskanej w ten sposób znaczniejszej sumy — około ośm milionów koron, ułatwić zaopatrzenie wszystkich gmin w odpowiednie celowi budynki szkolne, gdy obecnie gminy muszą nieraz bardzo długo czekać, zanim przyjdzie na którą z nich kolej uzyskania zasiłku na budowę szkół, ustawowo im należnego w obec niedostateczności dotacyi rocznej 400.000 koron na ten cel.

Komisya bankowa, po przeprowadzonej rozprawie nad tym przedmiotem, uznała za słuszne argumenta Wydziału krajowego, przytoczone przeciwko myśli rozkładania należytości z tytułu konkurencyi parafialnej na długoletnie raty amortyzacyjne.

Natomiast, co się tyczy konkurencyi szkolnej, zdaniem komisyi, właśnie propozycya Wydziału krajowego, ażeby udział funduszu krajowego w kosztach budowy szkół uczynić przystępniejszym i wydatniejszym przez skapitalizowanie go od razu w sumę poważniejszą nasuwa sama przez się myśl, ażeby taką samą ulgę, jaką Wydział krajowy proponuje dla funduszu krajowego przyznać także gminom i w ogóle konkurencyi szkolnej. Przez skapitalizowanie jednorazowe na ośm milionów koron rocznej dotacyi 400.000 wstawianej w budżety krajowe na zasiłki na budynki szkolne nie zaspokoiłoby się i tak w całej pełni potrzeby, ponieważ według obliczeń c. k. Rady szkolnej krajowej podanych w piśmie jej do Wydziału krajowego z dnia 6. października br. l. 40 82 koszt budowy potrzebnych w najbliższej przyszłości budynków szkolnych wynosić ma przeszło 25,000 000 koron. Z tego też powodu Komisya bankowa uważać musi kwestyę sfinansowania kosztów budowy szkół — dla rozwoju szkolnictwa bardzo ważną — za wymagającą dalszych studyów. Komisya mniema, iż pomysł rozkładania kosztów budowy szkół także i stronom konkurencyjnym, nietylko funduszowi krajowemu, na długoletnie raty amortyzacyjne, zasługuje na dokładniejsze rozpatrzenie. I dlatego przedkłada Komisya wniosek polecający Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową kwestyę ułatwień w pokrywaniu kosztów budynków szkolnych, wziął pod rozwagę wszechstronną i odpowiednie wnioski, przedłożył Sejmowi w najbliższej sesyi.

* * *

Przeciwko zmianom § 89., tudzież § 3. D. lit. n. statutu Banku krajowego, względem podwyższenia subsydiarnej poręki kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym lokowane do sumy 20,000 000 koron, (wyżej o 4,000.000 koron, niż dotąd) i zaliczenia formalnego przyjmowania poręki przez Bank krajowy za kredytowaną Wydziałowi krajowemu przez Rząd należytość za sól, do zakresu czynności Banku krajowego — Komisya bankowa nie ma nic do nadmienienia. Zmiany te są bowiem uzasadnione faktycznym rozwojem interesów Banku krajowego.

* * *

W myśl uwag powyższych Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zmianach statutu Banku krajowego do wiadomości.

II Sejm uchyla postanowienie § 3. B. al. 1. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:"

2 Sejm uchwala jako alineę 4. §. 3. B. statutu Banku krajowego:

„4. prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych za skryptami dłużnemi, zeznanemi przez dotyczących przedsiębiorców, względnie ich spółki, w każdym razie tylko do wysokości sumy, której oprocentowanie wraz z dodatkiem administracyjnym i amortyzacya, planem umorzenia przewidziana, są zapewnione bezwarunkowym przekazem na płatne w annuitetach a należne: od państwa, kraju, powiatu lub gminy wynagrodzenie za wykonaną budowę lub inną robotę publiczną".

3. Sejm uchyla alineę 1. §. 36. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu, i uchwala, iż na przyszłość taż alinea ma brzmieć, jak następuje:

„§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów, powiatów, gmin i członków gminy:

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki".

4. Sejm uchwala jako alineę 4. §. 36. statutu Banku krajowego następujący ustęp:

„4. prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych, które za wynagrodzeniem płatnem w annuitetach dla: państwa, kraju, powiatu lub gminy mają być wykonane, przyczem pożyczka nie może nigdy przewyższać kontraktem ustalonego wynagrodzenia za wykonanie danej w przedsiębiorstwo budowli lub innej roboty publicznej i tak oprocentowanie wraz z dodatkiem administracyjnym jak i planem umorzenia przewidziana amortyzacya muszą być zapewnione bezwarunkowym przekazem na płatne w annuitetach wynagrodzenie".

Sejm uchyla § 43 statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż §. 43 ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych funduszowi krajowemu, powiatom lub gminom, da' j towarzystwom zaliczkowym utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 18.3 r. Dz. u. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą dalej spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z d. 30. maja 1869 Dz. u. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z d. 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. i wreszcie prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych (§. 36. 4.)

6. Sejm uchyla ustęp B §. 109. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż ustęp ten ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„B. w dziale komunalnym:

„2. przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej funduszowi krajowemu, powiatowi, gminie, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką powiatu lub gminy, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej, lub wreszcie prywatnemu przedsiębiorstwu budowli lub innych robót publicznych (§ 47. g.)".

7. Sejm uchyla postanowienie § 112. ustęp 2. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych, komunalnych i kolejowych i wysokości dodatku na koszta zarządu (§§. 11., 37. i 58.) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14.)";

III. Uchwała.

„Zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i opłatę odsetek od tychże wkładek, poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem swojemi aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie, aż do wysokości (20,000.000) dwudziestu milionów koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy.

IV. Sejm uchyla postanowienia § 89. ustęp 2. i 4. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż te postanowienia mają odtąd brzmieć, jak następuje:

§ 89. Ustęp 2. „Najniższa wkładka wynosić może 10 K, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłemi odsetkami nie może przenosić sumy dwudziestu milionów koron".

§ 89. Ustęp 4.: „Zwrot wkładek oszczędności i opłatę odsetek do tychże poręcza posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem Bank krajowy swojemi aktywami i funduszem rezerwowym a w dalszym rzędzie (subsydyarnie), aż do wysokości dwudziestu milionów (20,000.000) koron gwarantuje te wypłaty fundusz krajowy".

V. Sejm uchyla postanowienie § 3. D. lit. n. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, że postanowienie to ma odtąd brzmieć, jak następuje:

„n) przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należytość za sól".

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby czuwał dalej nad sprawą szybszego niż dotąd postępu w budowie gmachów potrzebnych na odpowiednie umieszczenie urzędów i zakładów publicznych w naszym kraju — działając w porozumieniu z Bankiem krajowym, i o czynnościach swoich w tym zakresie, aby zdawał Sejmowi sprawę.

VII. W szczególności poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, iżby przygotował na najbliższą sesyę wnioski, zmierzające do ułatwienia budowy potrzebnej ilości szkół — ewentualnie przez rozkład kosztów budowy na raty amortyzacyjne.

VIII Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby przyspieszył w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem budowę gmachów własnych na odpowiednie celowi pomieszczenie c. k. urzędów i zakładów państwowych.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński

Sprawozdawca:
Teofil Merunowicz

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. s. 3881/905.

We Lwowie, dnia 4. listopada 1905.

Alg. 565

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów w powiecie jarosławskim dwóch odrębnych gmin administracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Na prośbę z dnia 6. stycznia 19 3 wniesionej do Wydziału krajowego gminy Tyniowice Chorzów o rozdział na dwie odrębne gminy administracyjne, przeprowadził Wydział krajowy dochodzenia, które dały wynik dodatni.

Gminę Tyniowice-Chorzów, w pow. jarosławskim położoną, stanowią dwie osady. Osada Chorzów posiada własne pastwisko w obszarze 7 m. 524□°, spichlerz gminny, kasę pożyczkową z funduszem zakładowym 2.269 K, tudzież budynek szkolny; osada zaś Tyniowice posiada również własne pastwisko w obszarze 7 m. 884□°, własny spichlerz, kasę pożyczkową z funduszem zakładowym 1.362 K i szkołę.

Nadto do niedawna posiadały obie osady wspólny las w Węgierce w obszarze 20 morgów, który na podstawie uchwały Rady gminnej z dnia 10. maja 1902 i 23. marca 1903 podzielono w ten sposób, że osadzie Chorzów przypadło 12 morgów, a Tyniowicom 8 morgów, przyczem obowiązały się Tyniowice zapłacić osadzie Chorzów 600 K w 3 ratach rocznych, począwszy od r. 1904, a to tytułem wynagrodzenia za ubytek drzewostanu na części przez Chorzów objętej.

Budżety wymienionych osad z trzech lat ostatnich, układane od szeregu lat odrębnie, przedstawiają się, jak następuje:

Chorzów

1903

wydatki	. . . .	257 K 60 h
dochody	. . . .	208 „ 40 „
	niedobór .	49 K 20 h

pokryty 7% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 920 K obok 10% dodatku na potrzeby szkolne.

1904

wydatki	287 K. 60 h
dochody	186 „ 76 „
niedobór .	100 K. 84 h

pokryty również 7% dodatkiem obok 34% na potrzeby szkolne.

1905

wydatki	281 K. 60 h
dochody	176 „ 60 „
niedobór	105 K. — h

na którego pokrycie nałożono 11% dodatek obok 10% dodatku na potrzeb szkolne.

Tyniowice

1903

wydatki	182 K. 40 h
dochody	120 „ 40 „
niedobór	62 K. - h

pokryty 10% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w osadzie Tyniowice w kwocie 671 K., obok dodatku 10% na potrzeby szkolne.

1904

wydatki	292 K. 05 h
dochody	106 „ 40 „
niedobór	185 K. 65 h

na którego pokrycie nałożono do podatków bezpośrednich w wysokości 28% dodatek obok 80% dodatku na potrzeby szkolne.

1905

wydatki	181 K. 40 h
dochody	166 „ 40 „
niedobór	15 K. — h

pokryty 3% dodatkiem obok 18% dodatku na potrzeby szkolne.

Siedzibą urzędu gminnego jest Chorzów. Okoliczność ta utrudnia Reprezentacyi gminy należyte sprawowanie czynności urzędowych w Tyniowicach z powodu znacznej odległości między temi osadami, gdyż, jak podano wyżej, wynoszą 3 kilometry. Nadto Tyniowice, jako stanowiące mniejszą osadę, mają także mniejszość w Radzie gminnej, wskutek czego interesy tej osady nie mogą być należycie strzeżone.

Z powyższych powodów Rada gminna jeszcze uchwałą z dnia 11. lipca 1899 objawiła jednogłośnie życzenie rozłączenia pomienionych osad i utworzenia z nich samoistnych gmin administracyjnych.

W tym względzie złożyły przychylne oświadczenie: Starostwo pismem z 15. maja 1903 l. 1424, c. k. Sąd powiatowy w Pruchniku w piśmie z dnia 29. kwietnia 1903 l. 1277, c. k. Dyrekcya okręgu skarbowego w Jarosławiu pismem z 29. kwietnia 1903 l. 1326, obszar dworski pismem z 5. października 1905, a wreszcie c. k. urząd ewidencyjny pismem z 3. sierpnia 1905 l. 151, w którem aznaczono, że osadę Chorzów-Tyniowice tworzą dwie odrębne gminy katastralne.

Również i Rada pow. uchwałą z 19. maja 1905 objawiła jednomyślnie przychylną opinię w powyższym kierunku.

Już powyżej przytoczone względy przemawiają za tem, że zachodzi potrzeba rozłączenia pomienionych osad. Jeżeli dalej uważamy, iż są one w stanie podołać obowiązkom wypływającym z własnego i poruczonego zakresu działania gminy, skoro dotychczas obowiązki te samoistnie spełniają i że przeciw utworzeniu z tych osad samoistnych gmin administracyjnych nie przemawiają żadne względy publiczne — komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:

Leszek Cieński *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . o rozłączeniu osad Tyniowice-Chorzów powiat Jarosław i utworzeniu z nich dwóch samoistnych gmin administracyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Osady Tyniowice-Chorzów w powiecie jarosławskim, tworzące obecnie jedną gminę administracyjną a dwie gminy katastralne, rozdziela się i tworzy się z nich dwie samoistne gminy administracyjne, jedną pod nazwą Tyniowice, drugą zaś pod nazwą Chorzów, a to w granicach dotychczasowych gmin katastralnych.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po ogłoszeniu niniejszej ustawy rozpisać należy wybory do nowych Reprezentacyi gminnych w Tyniowicach i Chorzowie.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye gminne w Tyniowicach i Chorzowie ukonstytuują się, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. III

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 627/904. We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Aleg. 566

Sprawozdanie

sejmowej Komisyi podatkowej w przedmiocie prośby król. stoł. miasta Lwowa z dnia 6. października 1904 Ls. 627/478 o nadanie prawa do poboru opłat gminnych od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich.

Wysoki Sejmie!

Już w roku 1890 wniosła gmina król. stoł. miasta Lwowa petycyę do Wysokiego Sejmu, aby, z uwagi na bardzo znaczne, a z każdym rokiem poważnie wzrastające potrzeby i wydatki tejże gminy na zaopatrzenie ubogich, nadano jej w drodze ustawodawczej prawo do poboru opłat gminnych od spadków, na rzecz miejscowego funduszu ubogich.

Wskutek tej petycyi wypracował Wydział krajowy dnia 5. listopada 1890 do L. 46.417/90 projekt dotyczącej ustawy, załączony jako alegat 174 do aktów posiedzeń sejmowych z roku 1890 i wniósł ten projekt sprawozdaniem do Sejmu.

W załatwieniu tego sprawozdania uchwalił Wysoki Sejm, iż poleca się Wydziałowi krajowemu, aby tenże przeprowadził rokowania z Wysokim Rządem co do zezwolenia na pobór podobnych opłat na rzecz lwowskiego miejskiego funduszu ubogich.

Rokowania z Wysokim Rządem nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu, a to z powodu, że wówczas już toczyły się układy względem uzyskania ustawy o poborze opłat od spadków na rzecz funduszu szkolnego krajowego, które to układy doprowadziły ostatecznie do wydania ustawy krajowej z dnia 6. grudnia 1894 Nr. 19. Dz. u. kraj. z roku 1896, przyznającej funduszowi szkolnemu krajowemu prawo poboru opłat od spadków.

W roku 1897 postawił poseł Małachowski wniosek z dnia 6. lutego poparty na sessyi sejmowej dnia 8. lutego 1897 o wyjednanie ustawy na rzecz miasta Lwowa, dotyczącej pobierania opłat spadkowych celem zasilenia funduszu miejscowego ubogich.

Wniosek ten przekazano sejmowej Komisyi prawniczej, która jednak załatwienia żadnego Wysokiemu Sejmowi nie przedłożyła.

Podaniem de pr. 6. października 1904 Ls. 627/478 gmina król. stoł. miasta Lwowa ponowiła prośbę, objętą wnioskiem wspomnianym posła Małachowskiego, i podniosła, że wzrastająca liczba ludności ubogiej, zaopatrzenia gminnego potrzebującej, wymaga stanowczo szybkiego zaradzenia złemu przez spieszne zasilenie funduszu miejscowego ubogich.

W międzyczasie jednak wydało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskrypt z dnia 20. sierpnia 1905 L. 11.331, doręczony Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 19. października 1905 L. 10.845/pr.

wedle którego Rząd oświadcza, iż wobec w toku będących studyów nad reformą państwowych opłat od spadków, stanowczo odmawia wszystkim gminom zezwolenia na pobór opłat od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich.

Wobec powyższego stanu rzeczy Komisya podatkowa uznając w zupełności słuszność żądania król. stoł. miasta Lwowa zawartego w petycyi de pr. 6. października 1904 Ls. 627/478, czyni:

Wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą:

Rezolucyę

Wzywa się c. k. Rząd, aby możliwie przyspieszył wydanie ustawy państwowej co do opłat od spadków, ażeby miasta większe, a w szczególności miasto Lwów mogło, z tej ustawy korzystając, postarać się w drodze ustawy krajowej o nadanie prawa do poboru opłat spadkowych na cele zaopatrywania względnie utrzymywania miejscowych ubogich.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Łazarski.

Ls. 3977/05.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alg. 567

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła Fruchtmana w przedmiocie powiększenia liczby posad radców dworu przy c. k. Najwyższym Sądzie we Wiedniu.

Wysoki Sejmie!

Jeszcze przed wejściem w życie nowej procedury cywilnej c. k. Sąd najwyższy we Wiedniu tak był pracą przeciążony, że zadaniom swoim podołać nie mógł i załatwienie spraw nie mogło się odbywać z tą szybkością, jaka dla prawidłowego wymiaru sprawiedliwości była pożądaną i jakiej ludność pragnęła i pragnąć miała prawo.

Ale wówczas, kiedy procesa w niższych instancyach latami się ciągnęły, przewłoka w rozstrzyganiu procesów cywilnych i karnych w trzeciej instancyi — jakkolwiek bardzo dotkliwa — przynajmniej nie tak bardzo raziła, bo pozostawała niestety w odpowiednim stosunku do długoletniego trwania procesów w pierwszej i drugiej instancyi, a jeżeli strony po kilkuletniem procesowaniu się otrzymały wyrok drugiej instancyi, to cierpliwie jeszcze czekały sześć do ośm miesięcy na orzeczenie Najwyższego Trybunału.

Po wejściu w życie nowej procedury cywilnej, jednak stosunki co do Najwyższego Trybunału z krzywdą ludności domagającej się wymiaru sprawiedliwości, bardzo dotkliwie się pogorszyły.

Albowiem z nastaniem nowej procedury cywilnej nawał pracy w Najwyższym Sądzie ogromnie się powiększył, a obecna liczba referentów tego Sądu jest stanowczo za małą i niewystarczającą. Skutki tego ubolewania godnego stanu rzeczy są przerażające.

W sprawach cywilnych Najwyższy Trybunał nigdy nie wyznacza ustnej rozprawy rewizyjnej, chociaż w myśl §. 509 p. c. w razie potrzeby to uczynić powinien. Przez to sprzeniewierza się sądownictwo tak radośnie w swoim czasie witanej zasadzie ustności i bezpośreduości postępowania, panującej w obecnym procesie cywilnym a Trybunał najwyższy — tak jak to bywało w dawnych smutnej pamięci czasach — nigdy nie styka się bezpośrednio ze stronami lub ich zastępcami, lecz sądzi wyłącznie na podstawie martwych pisanych aktów.

A dzieje się to jedynie dla braku sił, dla braku czasu.

A pomimo tego czekać się musi na wyrok trzeciej instancyi w regule 7 do 8 miesięcy, to jest często dłużej, aniżeli trwa proces w obydwóch niższych instancyach razem.

To samo dzieje się z rekursami, które dostają się do trzeciej instancyi. I tu niestosunkowo długi czas czekać należy na decyzyę Najwyższego Trybunału.

Jakie stąd szkody dla ludności wynikają, nie trudno sobie wyobrazić, zwłaszcza jeżeli się zważy, że zwłoka powstająca w III. instancyi niweczy błogie skutki nowej procedury z takim wysiłkiem pracy i kosztów zaprowadzonej.

Również i w sprawach karnych panują te same opłakane stosunki; na załatwienie zażalenia nieważności czekać trzeba 6 do 8 miesięcy, a nieszczęśliwy oskarżony tymczasem zostaje w dręczącej niepewności, jaki los go czeka, jaka będzie jego przyszłość, bo od tej decyzyi cały jego byt moralny i materyalny jest zawisłym.

Nikt o tem nie wątpi, że każdy referent — wierny dawnym i zaszczytnym tradycyom tego Najwyższego Trybunału — z największym wysiłkiem, z wyczerpaniem nawet sił — wypełnia swoje obowiązki; ale przy szczupłej liczbie referentów szybkie a gruntowne załatwianie spraw jest wprost niemożliwem.

C. k. Rząd zdaje się zna dokładnie stan rzeczy i pozuaje, że przyczyny leżą tylko w braku dostatecznej liczby referentów.

Ale środki, któremi on brakowi zaradzić się stara, nie są odpowiednie: owszem przyznać należy, że one nietylko złemu nie zaradzą, ale są dla sądownictwa zgubne.

Wyrobiła się bowiem praktyka, że Rząd powołuje do Najwyższego Trybunału jako siły pomocnicze radców sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie, ażeby ulżyć pracy stałych referentów i Radców dworu.

Ta praktyka jest zupełnie chybiona, bo są to półśrodki, tymczasowe zarządzenia, a brak istotny pozostaje i nadal. Jeżeli Rząd uznaje, że przy Najwyższym Trybunale brak sił, winien temu zaradzić radykalnie, tj. systemizowaniem i mianowawaniem nowych posad.

Powołanie radców sądów krajowych wyższych we Lwowie i Krakowie odbija się bardzo szkodliwie na sądownictwie w naszym kraju.

Ze sądu krajowego we Lwowie 4 radców apelacyjnych już do Najwyższego Trybunale powołano, a obecnie zamierza Rząd powołać dalszych trzech radców.

Ubytek 7 referentów musi formalnie zdezorganizować Sąd wyższy we Lwowie: niemożliwem się staje ustanawianie wszystkich senatów ustawą i istotną potrzebą wymaganych, paraliżuje działalność poszczególnych senatów, gdyż jednego radcę do kilku senatów przydzielać się musi, wskutek czego jeden senat na drugi oglądać się musi i nie ma swobody działania.

W dalszej konsekwencyi, celem zaradzenia powstającemu przez powołanie radców apelacyjnych do Najwyższego Sądu brakowi sił w Sądzie wyższym, powołuje się do tego ostatniego sądu siły pomocnicze ze sądów pierwszej instancyi — a ponieważ i te są już i tak bardzo szczuple obsadzone — powstaje formalny chaos w stosunkach służbowych, co przecież nie może pozostać bez ujemnego wpływu na wymiar sprawiedliwości.

Stosunki w Sądzie wyższym w Krakowie nie są nam dokładnie znane, ale jest pewnikiem, że nie są lepsze niż w okręgu lwowskim. Rząd nie może też w tej sprawie zasłaniać się względami budżetowymi, oszczędnościowymi, bo pominąwszy, że w tak ważnej sprawie, jaką jest wymiar sprawiedliwości, drobiazgowe oszczędności nie mogą być miarodajne, to praktyka wyż wskazana nawet oszczędności nie daje.

Bo radcy powołanemu do Najwyższego Trybunału, względnie do Wyższego Sądu jako siła pomocnicza, trzeba płacić koszta podróży i dyety.

A może i o tem należałoby pomiętać, że podobnem powoływaniem do Najwyższego Trybunału i Sądów wyższych na tymczasową służbę, dzieje się wielka krzywda powołanym radcom.

Wyrywa się ludzi starszych (bo młodzi nie bywają jeszcze radcami) z życia rodzinnego; zmusza się ich do życia zdala od swojej rodziny, naraża się ich na koszta, których dyety nie pokrywają i t. p.

Z taką praktyką, w każdym względzie szkodliwą i niepożyteczną, trzeba raz zerwać, a stać się to może tylko pomnożeniem odpowiedniem liczby posad radców dworu przy Najwyższym Trybunale, a to w szczególności dla senatu galicyjskiego, który najbardziej pracą jest przeciążony. Że tak jest istotnie, wynika już stąd, że jeden tylko galicyjski Senat miewa rozprawy kasacyjne dwa razy w tygodniu, podczas gdy inne Senaty tylko raz w tygodniu takie rozprawy mają.

Wobec tego stanu rzeczy komisya prawnicza zgadza się z wnioskiem posła Fruchtmana i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najspieszniej zaradził dotkliwemu brakowi sił sędziowskich przy c. k. Najwyższym Trybunale we Wiedniu przez systemizowanie i obsadzenie wydatnej liczby nowych posad radców dworu przy tymże Trybunale i zaprzestał powoływać do Najwyższego Trybunału — jako siły pomocnicze — radców c. k. Sądów wyższych we Lwowie i Krakowie, przez co i tak szczupłe siły tych sądów wyższych, a w dalszej konsekwencyi Trybunałów pierwszej instancyi ze szkodą wymiaru sprawiedliwości jeszcze bardziej uszczuplone zostają.

Przewodniczący:
Wł. Czaykowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Fruchtman *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 2832/1905. We Lwowie, dnia 4. listopada 1905.

Alleg. 563

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o petycyi miasta Tarnopola w przedmiocie wydania ustawy o obowiązku właścicieli domów w tem mieście do wybudowania kanałów domowych i połączenia ich z publicznymi kanałami miejskimi, tudzież o prawie miasta Tarnopola do pobierania taks za to połączenie.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Tarnopola wniosła za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnopolu do Wysokiego Sejmu petycyę z dnia 24. marca 1903 L. 1.259 o wydanie ustawy normującej obowiązek właścicieli domów w Tarnopolu wybudowania kanałów domowych i łączenia ich z miejskimi kanałami publicznymi, tudzież prawo gminy pobierania taks za to łączenie.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 30. marca 1903 L. 24.579 zwrócił tę petycyę gminie miasta Tarnopola do zmian, względnie uzupełnienia uchwalonego przez tarnopolską Radę miejską projektu do ustawy. Wskutek tego Rada miejska tarnopolska stosując się do udzielonych owym reskryptem wskazówek, na posiedzeniu swojem z dnia 26. października 1904 uchwaliła w należytym komplecie zupełnie nowy projekt do ustawy w powyższym przedmiocie, ogłosiła tę uchwałę stosownie do przepisu ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. dz. ust. kr. a gdy nikt zarzutu nie wniósł, przedłożyła za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnopolu Wysokiemu Sejmowi ponowną petycyę do L. s. 2832/05 o wydanie ustawy według projektu na posiedzeniu Rady gminnej z dnia 26. października 1904 uchwalonego.

Komisya gminna, której Wysoki Sejm tę petycyę przekazał, sądzi, że żądanie miasta Tarnopola, aby taką ustawę wydano, jest słusznem i rzeczowo uzasadnionem. Gmina miasta Tarnopola ma zamiar dla asanacyi miasta przeprowadzić racyonalną i systematyczną kanalizacyę i w tym celu rozpoczęła już budowę publicznych kanałów.

Cała ta robota jednak dopiero wtedy odniesie pożądany skutek, jeżeli wszystkie budynki w mieście prywatnymi kanałami z kanałami publicznymi będą połączone, a gdy właściciele domów wzbraniają się budować takie kanały łączące domy z kanałami publicznymi, koniecznie potrzeba ustawy, na podstawie której oni przez zarząd miasta do tego mogliby być zmuszeni.

Słusznem też jest, aby właściciele domów, którzy w pierwszym rzędzie z kanalizacyi korzystają, do kosztów budowy i utrzymania publicznych kanałów się przyczyniali. Czynić to powinni w sposób w innych krajach a nawet w kilku miastach naszego kraju już praktykowany, to jest: uiszczania taks za połączenie kanałów domowych z kanałami publicznymi.

Projekt ustawy przez Radę miejską Tarnopola uchwalony i obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożony, który osiągnięcie celu podwójnego t. j. zmuszenia właścicieli domów do budowania kanałów domowych i łączenia ich z kanałami publicznymi, tudzież przysparzania gminie środków do częściowego przynajmniej pokrycia kosztów kanalizacyi umożliwić ma, zgadza się dosłownie z ustawą dla miasta Białej, już wydaną z dnia 30. maja 1897 Nr. 33. dz. ust. kr., która od lat ośmiu obowiązuje.

Komisya gminna nie widzi więc powodów, dla którychby Wysoki Sejm miał odmówić uchwalenia takiej samej ustawy dla miasta Tarnopola, ustawy zasadniczo usprawiedliwionej, a co do formy i poszczególnych postanowień na ustawie dla miasta Białej sankcyonowanej i już fungującej wzorowanej.

Komisya wnosi przeto:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt do ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Fruchtmann.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w król. mieście Tarnopolu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi, i o prawach gminy król. miasta Tarnopola pobierania taksy za połączenie

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Tarnopola obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków i opadów atmosferycznych za swej realności połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeżeli kanały publiczne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

Odprowadzanie ścieków z wychodków, dołów kloacznych, gnojowisk i t. p. do kanałów publicznych jest zabronione.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do dziesięciu metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów ponad dziesięć metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszem, aby budowę kanału domowego poprowadzić przez obce grunta lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązanym jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału domowego na swoim gruncie.

Przy oznaczeniu odszkodowania zastosowane być mają przepisy ustawy z dnia 14. marca 1875. Nr. 38. Dz. u. kr.

Odszkodowanie i koszta wywłaszczenia na rzecz budowy kanału domowego (alinea 1.) ponosi właściciel domu obowiązany do budowy kanału. Jeżeli jednak budowa kanału przez cudzy grunt nastąpiła na żądanie Magistratu, ponosi koszta i odszkodowanie gmina.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. i 3. wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§. 4.

Gmina król. miasta Tarnopola uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów (rur) domowych z kanałami publicznymi pobierać taksę na cele gminne.

§. 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 20 (dwadzieścia) halerzy za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, — na 16 (szesnaście) halerzy za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki, — zaś na 12 (dwanaście) halerzy za każdy metr kwadratowy budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na cele gospodarskie i na stajnie.

Jeżeli dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednią część taksy przypadającej od całego domu.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się liczbą połaci poziemnej (parteru) i połaci piętrowych odnośnej budowli.

§. 6.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, jeżeli przeznaczone są albo służą na mieszkania, warstaty, albo do celów fabrycznych.

§. 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał (rura) bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§. 8.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl §. 5. i 6. podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy budynki już istniejące, nowo-wybudowane, dobudowane lub przebudowane, jeżeli są już z kanałem publicznym połączone, — budynki zaś z kanałem publicznym niepołączone, dopiero z chwilą, gdy to połączenie nastąpi.

Jeżeli przy budynkach podlegających już taksie, nastąpią przez przebudowanie, dobudowanie lub nową budowę — zmiany pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze taksę poprzednio uiszczoną.

§. 9.

Od nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków, oblicza się taksę przy komisyi odbyć się mającej w myśl §. 66. ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. a to na podstawie planów i znalezionego na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza taksę Magistrat na podstawie komisyjnego zbadania stanu rzeczy.

§. 10.

Termin płatności taksy zapada w 30 dni po prawomocności wymiaru.

§. 11.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 12.

W razie nieuiszczenia taksy w terminie, ściągnięcie jej nastąpi w drodze politycznej egzekucyi podług każdocześnie obowiązujących postanowień o ściąganiu należytości pieniężnych na cele gminne

§. 13.

Przeciwko wydanym na podstawie niniejszej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu, przysługują środki prawne z ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 2478/05.

We Lwowie, dnia 8. listopada 1905.

Alg. 569

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Towarzystwa rolniczego krakowskiego w przedmiocie powiększenia dotacyi dla zakładu rolniczo-doświadczalnego w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Petycyą wniesioną do L. 2478 uprasza c. k. Towarzystwo rolnicze krakowskie Wysoki Sejm, by poczynił odpowiednie kroki w celu otrzymania powiększenia dotacyi rządowej dla stacyi doświadczalno-rolniczej przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Komisya gospodarstwa krajowego, w przekonaniu, że stacya doświadczalno-rolnicza odpowiednio dotowana, zaopatrzona w dostateczną ilość sił fachowych i środków naukowych, nader ważne rolnictwu może oddać usługi, czy to przeprowadzając doświadczenia polowe i gleboznawcze, czy to dając rolnikom wskazówki na ścisłych naukowych danych oparte, w jakim kierunku gospodarstwo swoje prowadzić winni, zastosowując do praktyki rolniczej najnowsze naukowe odkrycia, — popiera gorąco żądania w wyż wspomnianej petycyi wyrażone.

Stacya doświadczalno-rolnicza przy Uniwersytecie Jagiellońskim cieszy się coraz bardziej wzrastającem zaufaniem rolników. Coraz częściej udają się do niej celem przeprowadzenia doświadczeń polowych i gleboznawczych, których kierownictwo i nadzór komitet c. k. Towarzystwa rolniczego powierzył Dyrekcyi zakładu.

Brak jednak dostatecznej ilości sił fachowych, z powodu zbyt szczupłej dotacyi, uniemożliwia Dyrekcyi stacyi zadosyć uczynić coraz bardziej wzrastającym żądaniom rolników.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa ten stan rzeczy za nader szkodliwy dla rozwoju rolnictwa krajowego i wydatne zwiększenie dotacyi dla stacyi doświadczalno-rolniczej przy c. k. Uniwersytecie w Krakowie uważa za koniecznie potrzebne, a to tem bardziej, gdy się zauważy, że tegoż rodzaju stacye w innych krajach monarchii bywają o wiele obficiej dotowane.

I tak:

Rolniczo-chemiczna stacya doświadczalna w Wiedniu pobiera .	194.447 K.
Rolniczo-bakteryologiczna	36.426 K.
Rolniczo-botaniczna	90.511 K.

Rolniczo-chemiczna w Gorycyi . . . . . 39.686 K.
Rolniczo-doświadczalna w Oplicie . . . . . 77.893 K.
podczas gdy krakowska stacya rolniczo-doświadczalna pobiera całej dotacyi 13.676 K.

Tak nierównomierny rozdział subwencyi, dotkliwie krzywdzi potrzeby rolnictwa kraju naszego i jak najspieszniej usunięty być winien. W myśl tych wywodów komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby na najbliższy rok budżetowy wstawił do preliminarza wydatków państwowych na dotacyę c. k. rolniczej stacyi doświadczalnej w Krakowie kwotę odpowiadającą terytoryalnemu i przedmiotowemu zakresowi działania tegoż zakładu.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Brykczyński *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3962/05.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alg. 570

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Huryka i towarzyszy w przedmiocie odpowiedniego pomieszczenia dla Urzędu ksiąg gruntowych przy c. k. Sądzie w Stanisławowie.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Huryka i towarzyszy zmierza do skłonienia c. k. Rządu, aby jak najspieszniej postarał się o odpowiednie pomieszczenie dla Urzędu ksiąg gruntowych przy c. k. Sądzie powiatowym w Stanisławowie, stać się to zaś ma za pośrednictwem wezwania c k. Rządu, przez Wysoki Sejm uchwalić się mającego.

O stanie lokalu przeznaczonego na pomieszczenie c. k. Urzędu ksiąg gruntowych niema dokładnych danych, a jedyną podstawą do oceny służyćby mogły okoliczności, jakie na posiedzeniu sejmowem dnia 14. października 1905 przytoczył wnioskodawca poseł Huryk.

Między okolicznościami temi mieszczą się takie, jak, że lokal ten pomieszczony jest nad piwnicą, że otoczony jest ze wszech stron zabudowaniami, co powoduje ciemnotę w lokalu, że lokal ten jest wilgotny, zdrowiu urzędników szkodzący, chorobę a nawet wczesną śmierć urzędników powodujący, że lokal ten jest tak ciasny, iż osoby interesowane nie mogą należycie się informować tak w księgach gruntowych, jakoteż i mapach katastralnych, skutkiem czego z powodu złych, względnie niedostatecznych informacyj zakradają się myłki do aktów prawnych, przeniesienie własności za przedmiot mających, zaczem idą częste a niepowetowane straty i szkody dla stron.

Niema przyczyny do powątpiewania w prawdziwość naprowadzonych przez wnioskodawcę okoliczności, zwłaszcza, że doświadczenie uczy, iż urzędy ksiąg gruntowych przeważnie, szczególnie w starszych budynkach, nie odpowiadają warunkom hygienicznym, a bardzo często ogniowym, w każdym jednak razie, jeżeli rozchodzi się o rozpatrywanie sprawy przez Sejm, sprawa tak powinna być przygotowaną, aby żadnych nie pozostawiała wątpliwości, a zatem należy zbadać rozmiar lokalu, jego bliższe położenie, sąsiedztwo innych budynków, przybliżoną conajmniej szkicę lokalu, dającą jego obraz, ocenę choćby pobieżną lekarską a w końcu możność pomieszczenia tego lokalu w budynku sądu.

Tego wszystkiego Komisya administracyjna nie ma do dyspozycyi, dlatego nie może, bez narażenia się na zarzut niedokładności i pobieżnego traktowania spraw, uczynić odpowiedniego a pozytywnego wniosku, jak to leży w intencyi wnioskodawcy i towarzyszy.

Na tej zasadzie wnosi Komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Huryka i towarzyszy z dnia 11. października 1905 l. 2334/905 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, a następnie do przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:
J. Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Maiss *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3964/05. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Alg. 571

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła ks. Szpondera i tow. w przedmiocie rozszerzenia zakresu działania krajowego biura melioracyjnego na projektowanie i wykonanie kanalizacyi i wodociągów, tudzież utworzenia osobnego funduszu na popieranie tych budowli.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając w sprawozdaniu z dnia 11. kwietnia 1893 l. 16.867 projekt obowiązującej dotąd instrukcyi służbowej dla kraj. biura melioracyjnego, zaznaczył Wydział krajowy, że na razie wyeliminował z zakresu działania tego biura sprawy zaopatrywania gmin w wodę, jakkolwiek ten dział hydrotechniki do zadań biur melioracyjnych bywa zaliczany, a to w tym celu, ażeby działalność biura, które i tak zaledwie zadaniom dotychczasowym podołać może, skierować głównie do ulepszeń rolnych.

Jak jednak ze sprawozdań późniejszych Wydziału krajowego i z budżetów krajowych okazuje się, wskutek licznych petycyj przez Wysoki Sejm przychylnie załatwionych zniewolony był Wydział krajowy poruczać projektowanie i wykonanie wodociągów i kanalizacyi po części inżynierom biura melioracyjnego, po części zaś autoryzowanym inżynierom cywilnym, za osobnem wynagrodzeniem, jak n. p. kanalizacyę Husiatyna, zasklepienie potoku Mikoszki w Rzeszowie, wodociągu w gminie Wyspa powiatu rohatyńskiego, w miasteczku Żmigrodzie i tym podobnie.

Ponieważ przy ustanowieniu etatu biura melioracyjnego roboty powyższe nie były przewidziane, odrywanie personalu biura od zajęć właściwych dzieje się z uszczerbkiem prywatnych robót melioracyjnych i drobnych melioracyj subwencyonowanych, gdyż projektowanie, ewentualnie wykonanie i nadzór wodociągów i kanalizacyi porucza Wydział krajowy dwom starszym inżynierom, których zadaniem jest badanie i sprawdzanie projektów melioracyj prywatnych i drobnych subwencyonowanych.

Nadto departament sanitarny porucza jednemu z tych starszych inżynierów bądź to kontrolę, bądź wykonanie kanalizacyi i odczyszczalni ścieków kanałowych systemem biologicznym (w Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, w szpitalach w Stryju i w Zaleszczykach), inne zaś departamenty Wydziału

krajowego zajmują drugiego starszego inżyniera projektowaniem, względnie nadzorem budowy wodociągów w Dublanach, Przedzielnicy, Zakopanem i Żmigrodzie.

Jeden z tych inżynierów zajęty był w r. 1905 dotychczas wyłącznie sprawami kanalizacyi 56 dni, drugi zaś sprawami wodociągów 84 dni — wskutek czego naturalnie opóźniło się załatwienie właściwych spraw melioracyjnych.

Z powyższych powodów komisya gospodarstwa krajowego uważa wniosek posła ks. Szpondera i tow. o tyle za uzasadniony, że dla projektowania i wykonania kanalizacyi i wodociągów gminom wiejskim i małomiejskim, tudzież miastom prowincyonalnym, które nie mają do dyspozycyi fachowych sił technicznych, powinna być udzieloną ze strony kraju pomoc techniczna na koszt funduszu w takiej samej mierze, jak dla projektowania i wykonania regulacyj wód i melioracyj rolnych.

W tym celu należałoby zmienić §. 1. i §. 11. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego (Dz. u. kraj. Nr. 67 z r. 1893) przez rozszerzenie zakresu działania tego biura i bezpłatnej pomocy technicznej także na wodociągi i kanalizacyę, oraz wykształcić dla tego działu robót technicznych osobne siły fachowe przy pomocy stypendyów ze skarbu kraju i państwa na podróże naukowe, podobnie jak to miało miejsce przy wykształceniu inżyniera fachowego dla kultury i eksploatacyi torfowisk.

Natomiast nie przychyla się komisya do wniosku posła ks. Szpondera i tow., ażeby utworzony został osobny fundusz na popieranie kanalizacyi i budowy wodociągów, gdyż nawet dla melioracyi rolnych i regulacyi wód, które to roboty od lat przeszło 20 kraj subwencyonuje, nie został dotychczas utworzony osobny fundusz, a o przyznawanie zasiłków na te cele decyduje corocznie Wysoki Sejm na podstawie wniosków przedkładanych przez Wydział krajowy. Komisya sądzi, że ten sam sposób postępowania powinien być zatrzymany także przy subwencyonowaniu wodociągów i kanalizacyi.

Komisya gospodarstwa krajowego przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi wnioski:

a) w przedmiocie zmiany postanowień §§. 1. i 11. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego w tym kierunku, ażeby zakres działania tego biura rozszerzony został na projektowanie i wykonanie wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich, małomiejskich i miastach prowincyonalnych, oraz ażeby pomoc techniczna do projektowania i wykonania tych budowli udzieloną była na koszt funduszu krajowego;

b) w sprawie wykształcenia i ustanowienia w biurze melioracyjnem osobnych sił fachowych do projektowania i wykonania kanalizacyi i wodociągów.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3963/05.

We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Al g. 572

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Publiczne składy we Lwowie i Krakowie — początkowo dla zboża i spirytusu — później rozszerzone także na dział towarowy — już od początku swego istnienia nie domagały i nie odpowiadały w całości pokładanym w nich nadziejom.

Po pięcioletniej słabej działalności tych przedsiębiorstw, na których kraj stracił, uchwalił Wysoki Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 zwinięcie obu zakładów.

Skład we Lwowie zwiniętym został w roku 1897 — natomiast skład krakowski, w którym rozpoczął się w latach 1896 i 1897 więcej ożywiony ruch, — został utrzymanym. Lecz już od roku 1898 wykazują znowu roczne rachunki składu publicznego w Krakowie większe lub mniejsze niedobory, z wyjątkiem jedynie roku 1901, który zamkniętym został pewną nadwyżką w dochodach:

I tak:

w roku	1898	wynosił niedobór	173 zł.	37 ct., czyli	346 K	74 g
„ „	1899	„ „			200 „	96 „
„ „	1900	„ „			5.443 „	88 „
„ „	1901	wynosiła nadwyżka			1.864 „	82 „
„ „	1902	wynosił niedobór			7.745 „	46 „
„ „	1903	„ „			7.224 „	— „
„ „	1904	„ „			5.600 „	58 „

Temu wynikowi rachunków odpowiada też obrót zboża i towarów, który się wyraża w cyfrach:

w roku	1898	wynosił	2.842	wagonów
„ „	1899	„	2.316	„
„ „	1900	„	1.878	„
„ „	1901	„	2.085	„
„ „	1902	„	1.534	„
„ „	1903	„	1.455	„
„ „	1904	„	1.535	„

W pierwszem półroczu 1905 okazał się jednak ruch nieco żywszy — wynosił bowiem 1.151 wagonów.

W pierwszych dwóch powyżej powołanych latach niedobór był nieznaczny i w dodatku spowodowany nadzwyczajnemi niepreliminowanemi wydatkami, dalsze jednak lata wykazują już większe niedobory.

Według odnośnych sprawozdań Wydziału krajowego administracya składu spełniała swoje zadanie prawidłowo, a tylko niekorzystne konjunktury handlowe, a przedewszystkiem zastój w handlu zbożowym spowodowały ujemne wyniki w finansowym zarządzie Składu.

Wobec takiego stanu rzeczy, t. j. małego pożytku, a powtarzającego się od lat kilku deficytu, nasuwałaby się ponownie myśl, czy nie należałoby i tego składu zamknąć, a realności sprzedać. Komisya gospodarstwa krajowego nie doradza jednak Wysokiemu Sejmowi tak radykalnego środka, gdyż jest zdania, iż bądź co bądź skład krakowski może jeszcze przynieść pożytek handlowi i rolnictwu i że przy sprzyjających okolicznościach w daleko większym stopniu i zakresie działalność swoją rozwinąć powinien.

Komisya ma tu na myśli spodziewane upaństwowienie kolei północnej i zamierzoną budowę kanału spławnego Odra-Wisła. Nadto został składowi zapewnionym właśnie w bieżącym roku stały roczny dochód w kwocie 3.000 K, przez wynajęcie syndykatowi Towarzystw rolniczych niepotrzebnego obecnie dla obrotu zboża parteru domu administracyjnego i magazynu spirytusowego.

Wspomnieć również należy o nader praktycznem zarządzeniu Wydziału krajowego, które, doprowadzone do skutku, uczynić może Skład pożyteczniejszym. Mianowicie postanowił Wydział krajowy utworzyć komitet doradczy w sprawach składu, złożony z przedstawiciela komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego, który już został mianowany w osobie p. Jana Konopki, z kierownika filii Banku krajowego w Krakowie, oraz z przedstawiciela świata kupieckiego, na którego powołał Dra Adama Prażmowskiego, prezesa Towarzystwa związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie. Zadaniem tego komitetu będzie udzielać Wydziałowi krajowemu opinii w sprawach ożywienia handlu zbożowego, oraz w sprawach organizacyi i administracyi składu.

Może więc ów komitet oddać Wydziałowi krajowemu niemałe usługi w kierunku uczynienia Składu pożyteczniejszym dla szerokich kół producentów-rolników. Z wymienionych tu powodów sądzi komisya, iż Skład w Krakowie, choćby jeszcze z pewnemi ofiarami, należy utrzymać.

Komisya zwróciła również uwagę na nader szczupły obrót warrantów i konstatuje, że warranty nie znajdują należytego poparcia ze strony instytucyi finansowych, które je mają eskontować, — że nawet filia Banku krajowego udziela zaliczek na warranty w niedostatecznej mierze. Wobec tego, że obrót warrantów mógłby być wielką dźwignią Składu, komisya gospodarstwa krajowego zwraca uwagę Wydziału krajowego na tę sprawę w przeświadczeniu, iż Wydział krajowy wdroży odpowiednią akcyę, by tym walorom, opartym na realnej podstawie, zapewnić należyty obrót.

Preliminarz Składu na rok 1906 przedstawia Wydział krajowy

w wydatkach	na	34.417 K
„ dochodach	„	33.710 „
niedobór w kwocie		707 K

i opiera ten niekorzystny wynik na przeciętnej cyfrze z trzech lat ostatnich 1902—1904.

Przeciwko poszczególnym pozycyom wydatków i dochodów komisya nie ma nic do zauważenia, stwierdza tylko, iż preliminarz ten jest zestawionym bardzo oszczędnie i przezornie.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z 9. września 1904 l. 85.123 o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie, przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.015/1905. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Al. 573

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego o biurach pośrednictwa pracy.

Wysoki Sejmie!

Publiczne biura pośrednictwa pracy, wprowadzone w życie na podstawie ustawy z 16. marca 1904 Nr. 56 Dz. u kr., mają za cel główny: uregulowanie nienormalnego stosunku pomiędzy popytem a podażą pracy.

Obecnie osądzić jeszcze trudno, o ile biura zadanie swoje spełniają, gdyż okres działalności ich obejmuje zaledwie kilka miesięcy. Z przedłożenia Wydziału krajowego wnosić tylko można, iż Wydział krajowy usiłuje nową tą organizacyą kierować zgodnie z duchem ustawy, a sąd o rezultacie usiłowań można będzie wydać dopiero, gdy z zamknięciem roku administracyjnego Wydział krajowy przedłoży obfitszy materyał i wykaże nietylko liczbę zgłoszeń, ale i sposób załatwienia tychże.

Celem wprowadzenia ustawy w życie poczynił Wydział krajowy wszelkie kroki w ustawie wskazane, a w szczególności ułożył i wydał wzorowy statut dla biur powiatowych, przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzony, wydał dla nich instrukcyę służbową i manipulacyjną, oraz ustanowił taryfę opłat, wedle której pracodawcy krajowi opłacać mają od 40 gr. do 1 K za dostarczonego robotnika lub sługę, zagraniczni zaś po 2 marki.

Komisya przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości ustanowienie niskich opłat, gdyż nie należy o tem zapominać, że biura pośrednictwa pracy mają charakter opiekuńczo społeczny, a nie handlowo-zarobkowy, że przeto usługi swoje spełniać winny jak najtaniej. Rady powiatowe nie powinnyby kłaść nacisku na zbyt daleko idącą oszczędność w urządzeniu biur pośrednictwa pracy, bacząc zawsze na to, że obciążenie to nie jest w żadnym stosunku do ważności zadania i doniosłości celów, jakie biura pośrednictwa pracy mają do spełnienia.

Wydział krajowy rozesłał okólnik do wszystkich Reprezentacyj powiatowych, w którym zażądał powzięcia uchwały, jakie stanowisko zajmują one w sprawie zakładania biur pośrednictwa pracy. W odpowiedzi na ten okólnik oświadczyło się 20 Rad powiatowych za założeniem, 29 przeciw założeniu, a 25 Rad powiatowych nie powzięło dotąd stanowczej decyzyi. Komisya rozpatrując położenie geograficzne utworzonych biur, zwrócić musi uwagę, czy dla skompletowania sieci biur, zwłaszcza w zachodniej części kraju i dla odpowiedniego zorganizowania już istniejących biur nie należałoby zażądać przyspieszenia decyzyi ze strony tych 25 Rad powiatowych, które jeszcze nie dały stanowczej odpowiedzi co do założenia własnych biur lub też co do połączenia się z temi, które już istnieją albo powstać mają. Komisya ma tu na myśli szereg powiatów, w kwestyi pośrednictwa pracy interesowanych a graniczących z powiatami mającemi już swoje biura albo mającemi je założyć.

Przed wejściem w życie ustawy było już założonych w kraju sześć biur, mianowicie cztery biura powiatowe w Białej, Brodach, Tarnobrzegu i Kolbuszowy, oraz dwa biura miejskie, we Lwowie i Stanisławowie. Biura te zostały wezwane do przeprowadzenia reorganizacyi na podstawie ustawy o biurach pracy. Reorganizacya jednak nie została jeszcze przeprowadzoną w biurze powiatowem w Kolbuszowy,

oraz w biurach miejskich we Lwowie i Stanisławowie. Powiatowe biuro pracy w Białej zostało zwinięte, a w jego miejsce założono biuro w Oświęcimiu na zasadzie nowej ustawy. Biuro to podjęło się trojakiego zadania: 1. pośrednictwa pracy dla powiatu bialskiego; 2. pośrednictwa dla robotników sezonowych szukających pracy w Niemczech, a pochodzących z tych powiatów, w których na razie niema publicznych biur; wreszcie 3. udzielania pomocy dla wszystkich robotników, którzy przez pośrednictwo innych biur w kraju, wyjeżdżają za zarobkiem do Niemiec.

Jak sam Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu przyznaje, biuro w Oświęcimiu ma bardzo ważne zadania, a skutkiem swego geograficznego położenia stać się ono powinno, jako stacya graniczna, punktem zbornym dla robotnika idącego za granicę i stamtąd powracającego. Jest to więc wyjątkowy i ważny posterunek, któryby otoczyć należało troskliwą opieką tak ze strony Wydziału krajowego jak i ze strony władz politycznych.

Komisya sądzi, iż właśnie ta stacya nadawałaby się szczególniej do wykonywania nad wychodźcami opieki, przekazanej Wydziałowi krajowemu w §. 13. ust. c) ustawy, i że biuro to należałoby zaopatrzyć w takie urządzenia i tak je uposażyć, aby zadanie swoje pod względem ochrony robotnika od wyzysku skutecznie spełniać mogło. Komisya ma tu na myśli: dodanie biuru do pomocy służby policyjnej, ustanowienie przy biurze kantoru wymiany pieniędzy, najem odpowiedniego lokalu na urządzenie schroniska, urządzenie taniej kuchni i t. p. urządzenia.

Komisya nie stawia rezolucyi w tym kierunku, wypowiada tylko swoje zapatrywanie do ewentualnego zużytkowania przez Wydział krajowy.

Według sprawozdania Wydziału krajowego było w okresie sprawozdawczym czynnych biur pracy 15, mianowicie 14 powiatowych biur: w Bochni, Brodach, Buczaczu, Kołomyi, Limanowy, Łańcucie, Mościskach, Myślenicach, Nisku, Oświęcimiu, Rzeszowie, Sanoku, Tarnobrzegu i Kolbuszowy, oraz miejskie biuro we Lwowie.

Dołączony do sprawozdania Wydziału krajowego wykaz statystyczny zgłoszeń za pierwsze półrocze 1905 przedstawia działalność tych biur, a przytoczone tam cyfry stwierdzają przedewszystkiem, jak potrzebnem było zaprowadzenie publicznej instytucyi dla pośrednictwa pracy.

W tych kilku miesiącach działalności biur wspomniany wykaz notuje:

1. zgłoszonych przez pracodawców w kraju 5.576 wolnych miejsc;
2. szukających pracy w kraju 24.242;
3. zgłoszonych przez pracodawców zagranicznych 1.570 wolnych miejsc;
4. szukających pracy za granicą 18.327.

Cyfry te więc dowodzą — jak na początek — dość znacznego ruchu, a co ważniejsza, liczba ogólna szukających pracy 42.569 dowodzi budzącego się zaufania do tej nowej instytucyi.

Uderzającą jest tylko słaba podaż pracy; ogółem 5.576 wolnych miejsc, zgłoszonych przez pracodawców w kraju utrudnia biurom niezmiernie działalność.

Ażeby spełnić zadanie w duchu ustawy i zaspokoić korzystnie dla pracujących popyt w kraju, co jest jednem z najważniejszych postanowień ustawy, należy dążyć do zmiany dzisiejszych stosunków w gospodarstwie rolnem pod względem najmu dziennego robotnika, mianowicie w tym kierunku, ażeby robotnik znaleść mógł zarobek na cały sezon roboczy, t. j. od wiosny do zimy, a przynajmniej na pewien dłuższy okres roboczy, więc wiosenny, letni, lub jesienny. Nie może bowiem ulegać wątpliwości, że jedną z najważniejszych przyczyn, która wywabia robotnika za granicę, jest fakt, iż tam znajduje robotę kontrakową od wiosny do zimy, że więc ma zapewniony drogą umowy zarobek na cały ten przeciąg czasu.

Stosunki robotnicze w gospodarstwach naszych zdawna opierają się na utrzymywaniu bardzo nielicznej czeladzi stałej, potrzebnej do obsługi inwentarza, cała zaś robocizna rolna dokonywaną jest przez najemnika dziennego, którego w pewnych okresach używa gospodarstwo w bardzo znacznej liczbie a pozatem zupełnie się bez najemnika obchodzi. Są to stosunki przestarzałe i pod tym względem pójść musimy za przykładem innych krajów sąsiednich, jak n. p. Księstwa poznańskiego, i urządzić się w ten sposób, aby przez stosowny podział pracy, i przez odpowiednie zestawienie zapotrzebowania sił roboczych na rok następny, oznaczyć z góry, jaka liczba robotnika potrzebną będzie dla danego gospodarstwa, tak, ażeby przez cały sezon roboczy stale znalazła zatrudnienie i odpowiedni zarobek. Na takie uregulo-

wanie stosunków wpływaćby mogła stopniowo akcya agitacyjna, zainicyowana przez c. k. Towarzystwa rolnicze i Wydziały Rad powiatowych, zwłaszcza w tych okolicach, gdzie w najgorętszych czasach robót rolnych odczuwać się daje brak robotnika.

Chodziłoby więc o to, aby pracodawcy rolni w dobrem zrozumieniu swojego interesu zdobyli się na krok stanowczy, zbadali naprzód potrzebę najmu w swoich gospodarstwach, obliczając się tak, ażeby pracę dokonywaną od czasu do czasu większą liczbą dziennego najemnika, zastąpić pracą akordową i wykonywaną stale przez mniejszą ilość robotnika kontraktowego. W ten sposób wykalkulowaną ilość najemnika winniby pracodawcy zgłosić następnie przed upływem roku kalendarzowego do biura, podając okres czasu, na jaki stale najemnika potrzebują.

Wówczas byłoby możliwem scentralizowanie w krajowem biurze ewidencyi popytu i podaży z początkiem roku, t. j. w tej stanowczej chwili, kiedy się załatwiać powinno najważniejsze i największe transakcye między pracodawcami a szukającymi pracy na roli. Wówczas byłoby zadaniem Wydziału krajowego zwołać kierowników wszystkich biur na konferencyę w celu załatwienia zgłoszeń z korzyścią zarówno dla tych, co zarobku szukają, jak i dla pracodawców.

Biuro krajowe mając przed sobą wcześnie przed rozpoczęciem robót wiosennych całokształt stosunków popytu i podaży w kraju, a zarazem zgłoszenia pracodawców z poza kraju, będzie miało możność spełnienia swojego głównego posłannictwa pod okiem Wydziału krajowego, który pokieruje sprawą tak, jak tego wymaga interes kraju.

Komisya administracyjna nie stawia w tym kierunku rezolucyi, ale tego rodzaju skombinowanie popytu i podaży pracy z początkiem roku — o ile możności wcześnie przed rozpoczęciem robót wiosennych, uważałaby za nader pożądane, zarówno ze względów rzeczowych jak formalnych; uniknęłoby się bowiem przez to długich, a bez tego nieuniknionych biurokratycznych załatwień, co zaś ważniejsza, rzecz cała zostałaby jednolicie z uwzględnieniem interesu ludności całego kraju w Wydziale krajowym przeprowadzoną.

Niemałą przeszkodę w spełnieniu zadania biur upatruje Komisya w braku gwarancyi dla pracodawcy, iż zamówioną ilość robotnika rzeczywiście w terminie otrzyma. Podczas gdy pracodawca ze swej strony przedstawia wszelką pewność dla robotnika, raz dlatego, iż pracę zadatkuje, powtóre, iż u niego odszkodowania z łatwością poszukiwać można, natomiast pewności ze strony robotników pracodawca przy użyciu biur pośrednictwa pracy nie ma. Pewność zaś taką daje mu prywatny pośrednik, który ręczy swym majątkiem za ilość zakontraktowanych robotników i za udzielone dla nich zadatki. Otóż w tym kierunku winien Wydział krajowy postarać się o obmyślenie sposobu, by pracodawca mógł mieć pod tym względem możliwą gwarancyę, co wpłynie niezawodnie dodatnio na zaufanie pracodawców do biur pośrednictwa pracy.

Dalszą przeszkodą są agenci, koncesyonowani i pokątni, którzy zagrożeni w swojej egzystencyi, wzięli się obecnie do tem gorliwszej roboty, rozwinęli i rozwijają agitacyę przeciwko publicznym biurom, utworzonym na podstawie ustawy.

Szczególniej szkodliwą jest działalność pokątnych agentów i tak zwanych pełnomocników koncesyonowanych agentów. Według aktów Wydziału krajowego, odnoszących się do tego przedmiotu, wyszedł na jaw n. p. taki fakt, iż pewien agent, który został pozbawiony własnej koncesyi, werbuje obecnie robotników jako pełnomocnik innej firmy koncesyonowanej, albo n. p. fakt, iż córka zmarłego agenta werbuje robotników również na podstawie pełnomocnictwa innego agenta.

Stwierdzone aktami Wydziału krajowego fakta te wskazują, że lokalne władze polityczne nie dość energicznie czuwają nad wykonywaniem ustaw i że za mało zwracają uwagi na obchodzące ustawę postępowanie agentów. Wielką i skuteczną pomoc mogłaby oddawać w tym względzie żandarmerya, która o każdym kroku agentów może z łatwością mieć informacye i śledzić szkodliwą ich działalność.

Obok tępienia pokątnych agentów i karania koncesyonowanych za wykroczenia przeciw koncesyi, sądzi Komisya, iż byłoby bardzo pożądanem, aby c. k. Starostwa objaśniały naczelników gmin o pożyteczności biur na rokach urzędowych, a to zwłaszcza w czasie kiedy się rozpoczyna ruch robotników poszukujących pracy.

Towarzystwa rolnicze, Wydziały powiatowe, Kółka rolnicze, duszpasterze, nauczyciele, pisma ludowe i wogóle ludzie dobrej woli oddaćby mogli wielkie usługi tej doniosłej sprawie.

W końcu Komisya administracyjna wyraża przekonanie, iż Wydział krajowy kierując tą młodą instytucyą, użyje wszelkich dróg i środków, aby jej zapewnić spełnienie tyle ważnego ekonomiczno-społecznego zadania, przyczem niewątpliwie c. k. Rząd krajowy jak dotychczas tak i nadal użyczy Wydziałowi krajowemu swej skutecznej pomocy.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy z dnia 11. sierpnia 1905 l. 76.460 do wiadomości.

Zastępca przewodniczącego:
Gniewosz.

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski.

Ls. 4.317/905.

Alleg. 571

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zarządził w warsztatach c. k. kolei państwowych w Galicyi wschodniej świątkowanie uroczystych świąt gr. kat. obrządku.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, *w. r.*

Szeptycki, Czechowicz, Bohaczewski, Effinowicz, Mogilnicki, Staruch, Ostapczuk, Huryk, Barabasz, Stapiński, Krempa, Bojko, F. Włodek, Korol, Glidziuk.

L. s. 3872/05 We Lwowie, dnia 2. listopada 1905.

Aleg. 575

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem swem stwierdza Wydział krajowy pomyślny i pożądany wynik zarządzeń, uczynionych w szkole gospodrstwa lasowego w kierunku większej ścisłości w prowadzeniu nauki egzaminowania podczas kursów i rzadszem absentowaniu się uczniów. Komisya gospodarstwa krajowego z pełnem uznaniem przyjmuje do wiadomości wszystko, co Wydział krajowy w kierunku utrzymania postępu w naukach i karności w szkole, już zarządził i wyraża nadzieję, że z tej szczęśliwie obranej drogi nie zejdzie.

W związku z powyższemi zarządzeniami Wydz. krajowego stoi także uzupełnienie „Zbioru przepisów“ dla szkoły instrukcyą odnoszącą się do §. 17-tego tych przepisów mających a celu dla uczniów pilnych i pracowitych uwzględnienie przy klasyfikacyi poprzednio gorszych w nauce postępów i posunięcie stopnia postępu na wyższy. Wydział krajowy poruszając ponownie brak w szkole lasowej odpowiednich podręczników fachowych a nawet skryptów i stwierdzając równocześnie, że uczniowie skutkiem tego zmuszeni są uczyć się z zapisków własnych częstokroć niewystarczających a nawet wadliwych, pragnie zaradzić temu brakowi w sposób, który nie rokuje w najkrótszym czasie pewności urzeczywistnienia zamiarów Wydz. krajowego; komisya gospodarstwa krajowego, uważając ten dezyderat swój od szeregu lat powtarzany za jedną z kardynalnych podstaw wartości szkoły i postępu w nauce, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy z pełną energią to wielokrotnie objawione życzenie Sejmu spełni, nie wykluczając nawet w razie trudności stworzenia oryginalnych podręczników, możliwego posiłkowania się obcokrajowemi fachowemi dziełami dobrze przełożonemi na język krajowy.

Wydział krajowy stwierdza, że frekwencya szkoły stale wzrasta — liczba zgłaszających się do szkoły na rok 1905/06 przekroczyła już liczbę 60 kandydatów a poziom przygotowawczego wykształcenia tychże jest przeważnie wyższym od normalnych wymagań szkoły.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że powyższe fakta umożliwią odpowiedniejszy wybór uczniów z pomiędzy kandydatów i zapewnią pozostałym w szkole lepszy postęp w nauce.

Skład grona nauczycielskiego nie uległ w ubiegłym roku szkolnym żadnym zmianom. Na przyszłość przewiduje Wydział krajowy konieczne zmiany, z powodu

zastąpienia starszych sił nauczycielskich nowemi jak również skutkiem zamiaru zredukowania w przyszłości znacznej liczby docentów i utworzenia w zamian jednej posady profesora fachowego. Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z zamiarami Wydziału krajowego uważa przygotowanie i wykształcenie nowych sił nauczycielskich dla tej szkoły za pożądane i niecierpiące dalszej zwłoki; a również możność zastąpienia nadmiernej ilości docentów — stałą siłą nauczycielską za wskazane.

Wydział krajowy uważał za właściwe z tegorocznego preliminarza szkoły wykreślić pozycyę nadzwyczajną wstawioną przez dyrekcyę szkoły, na rozszerzenie gmachu kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, twierdząc, że tak ze względów finansowych jak potrzeby stwierdzenia odpowiedniego postępu szkoły w jej dotychczasowych ramach, chwila tej inwestycyi jeszcze nie nadeszła.

Komisya gospodarstwa krajowego nie stawiając odmiennego wniosku w tym kierunku, musi jednak zaznaczyć, że chwila dycyzyi co do rozszerzenia gmachu szkoły lasowej nie powinna być już na długo odraczana, ze względu na fakt że jest dla postępu nauki konieczną Tak obecna zwiększona frekwencya szkoły jak też stwierdzony brak miejsca na pracownie i muzea do przechowania i ugrupowania opracowanych materyałow, czyni sprawę rozszerzenia gmachu szkoły zbyt aktualną, by nawet względy finansowe miały przeważyć na odmienną decyzyę.

W myśl powyższych wywodów komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1904 5.

Przewodniczący:
Gorayski

Sprawozdawca:
Stadnicki.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 4.054/1905. We Lwowie, dnia 8. listopada 1905.

Alg. 576

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, zmiany ustaw budowniczych i ustawy o reprezentacyi powiatowej i w przedmiocie ustawy o policyi ogniowej.

Wysoki Sejmie!

Nieszczęścia, jakie na kraj spadały od całego szeregu lat, pod postacią licznych a w ostatnich czasach coraz liczniejszych pożarów, które rok rocznie przynosiły szkodę przeciętnie w sumie około 10 milionów koron, były i są przyczyną, że szukano środków zaradczych dla zapobiegania złemu dla ratowania kraju i jego ludności przed niepowetowanemi szkodami dla podtrzymywania siły finansowej kraju, dla obrony majątku narodowego. który przez pożary powolnie malał i kurczył się bez nadziei refundowania go nawet w dwóch następnych pokoleniach.

Liczne do tego celu zmierzające wnioski posłów sejmowych datują się od roku 1865 a wchodziły one do Wysokiego Sejmu z coraz większym naciskiem, bądź jako żądania zaprowadzenia przymusowej asekuracyi, bądź jako żądania wprowadzenia ustaw budowlanych i ogniowych, bądź jako żądania utworzenia funduszu krajowego na cele obrony pożarnej, bądź jako żądania zaprowadzenia podatku na towarzystwa asekuracyjne nałożyć się mającego, bądź też wreszcie jako żądania zmiany już istniejących i obowiązujących ustaw budowlanych i ogniowych.

Sprawa przymusowej asekuracyi nie doczekała się załatwienia a pozostało na obietnicy c. k. rządu, że z biegiem czasu projekt dotyczącej ustawy ramowej radzie państwa zostanie przedłożony.

Ustawy budowlane i ogniowe zostały w kraju wprowadzone, jednak ustawy te nie są dostatecznie stanowcze i złemu zaradzające, a dziwić się temu nie trzeba i nie można, bo redakcya ustaw tych przyszła do skutku pod wpływem przeświadczenia o ubóstwie ludności włościańskiej i miejskiej, którąby przy gwałtownej zmianie stanu rzeczy nie była w możności znieść ciężaru, jaki obok podatków i dodatków do nich z dniem każdym wzrastających z wykonaniem ścisłem ustaw tych, musiałby materyalnie ją rujnować i nadmiernie obdłużać.

Niestety dobra wola i rzekoma obrona ludności w chwili redagowania ustaw tych okazała się przecież zgubną, jak doświadczenie nauczyło i po dziś dzień poucza a obecnie stoimy przed nieubłaganą koniecznością naprawienia tego, co wedle ówczesnego pojęcia, któremu zresztą nic zarzucić nie można, prawie niemożliwem było, tj. koniecznością zmiany ustaw sięgającej do kieszeni i ofiarności kraju z jednej a do kieszeni ludności w dotkliwy sposób z drugiej strony.

Utworzenie projektowane funduszu 100.000 K na cele obrony pożarnej kraju nie przyszło do skutku w roku 1904 ale i słusznie, bo tego rodzaju pomoc na cele obrony pożarnej dla kraju największego między krajami w radzie państwa reprezentowanymi, nie byłaby żadną pomocą, a doprowadziłaby tylko do rozgoryczenia na wypadek odmówienia jej interesowanym wprost dla braku funduszu po wyczerpaniu tak małej sumy.

Zaprowadzenie podatku na towarzystwa asekuracyjne nałożyć się mającego, nie jest jeszcze przeprowadzonem a ponieważ Wysoki Sejm w tej mierze ma zadecydować, skoro materyał jest przygotowany, dlatego sprawę tę należy pozostawić na razie na uboczu.

Komisya administracyjna przekonana najmocniej, że przez utworzenie funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, spada na kraj finansowo słaby, nowy znaczny ciężar a przez wprowadzenie zmian ustaw budowlanych przypadnie ludności w kraju mniej lub więcej odczuć się dający ucisk, wita przecież z zadowoleniem przedłożenie Wydziału krajowego z dnia 9. września 1905 r. LW. 61.477 a ma uzasadnioną nadzieję, że kraj cały zadowolenie to podzielał będzie, zwłaszcza jeżeli projekt przedłożony ubierze się, o ile dotyczy funduszu, w formę uchwały sejmowej a o ile dotyczy zmiany ustaw, w ustawę, bowiem jakkolwiek przez pozytywne załatwienie spraw tych, niebezpieczeństwo pożarów nie zostanie usunięte, to przecież zmniejszyć się niewątpliwie musi, co już będzie częścią wygranej. Biorąc za podstawę projekt Wydziału krajowego, Komisya administracyjna nie we wszystkich kierunkach podziela zapatrywania Wydziału krajowego, zapatrywania atoli Komisyi nie daleko odbiegają od zapatrywania Wydziału krajowego i ostatecznie zejść się mogą.

Projekt Wydziału krajowego po myśli uchwał zeszłorocznych Wysokiego Sejmu rozpada się na trzy główne działy a mianowicie:

1. Dział o utworzeniu funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów.

2. Dział zmierzający do zmiany ustaw budowlanych a z tem w połączeniu zaprowadzenie ustawy dla Zakopanego, względnie poddanie tej miejscowości a wogóle uzdrowisk krajowych pod jedną z ustaw już obowiązujących z odpowiedniemi zmianami.

3. Dział mający na celu przedłożenie projektu ustawy o policyi ogniowej dla wsi.

Przystępując do działu pierwszego tj. utworzenia funduszu pożyczkowego dla ogniotrwałego krycia dachów, twierdzić należy, że w tej mierze nie może być dwóch zdań i że ten fundusz jak najspieszniej w życie wprowadzić trzeba. Kwestya może atoli być sporną, czy fundusz miliona koron, chociaż dość znaczny odpowie rzeczywistym potrzebom i wymaganiom i czy kraj, który na tę wstępuje drogę, w większej części w tym kierunku spełnia zadanie a poniekąd obowiązek na nim ciążący.

Komisya twierdzi, że fundusz ten miliona koron jest w stosunku do rozmiaru kraju za szczupły, nie odpowie zadaniu a tem samem nie osiągnie celu, jaki przy widocznie najlepszych intencyach został zamierzony.

Niedokładny, dowolny a tylko przybliżony rachunek uzasadnia twierdzenie to w zupełności.

Wedle urzędowych dat przez c. k. żandarmeryę w roku 1905 zestawionych, powiat bocheński obejmuje 19.184 zabudowań mieszkalnych nieogniotrwale krytych, nie licząc w to zabudowań gospodarczych. Na inne powiaty co do obszaru mniejsze i mniej ludne przypadnie budynków mniej, co wątpliwości nie ulega, jednak z całą stanowczością twierdzić należy, że przeciętna ilość budynków nieogniotrwale krytych przypadnie na jeden powiat autonomiczny 11.000.

Kraj nasz obejmuje 74 powiatów zaczem wedle przybliżonego rachunku przypada na cały kraj 814.000 budynków mieszkalnych. Wedle zaczerpniętych informacyj od ludzi fachowych przeciętne koszta pokrycia ogniotrwałego jednego budynku bądź dachówką glinianą, bądź dachówką cementową wynoszą najmniej 500 K. Biorąc za podstawę kwotę 500 K, kosztowałoby pokrycie budynków w całym kraju sumę 407,000.000 K. W przypuszczeniu, że zaledwie $^1/_3$ część ludności znajdzie się w tem położeniu, że będzie potrzebowała pożyczki z funduszu dla ogniotrwałego krycia, okazałoby się zapotrzebowanie gotówki na zupełne pokrycie $^1/_3$ części dachów w wysokości 13,570.000 K.

Ten elementarny pogląd wszakże nie może być branym za podstawę, bo gdyby tak być miało to i suma 2 i 3 miliony koron nie byłaby dostateczną na zaradzenie potrzebom w tym kierunku, natomiast liczyć się należy z faktem, że w kraju istnieje kilka fabryk dachówek, że okolice które te fabryki posiadają, już w bardzo znacznej części wiele dachówki na ogniotrwałe pokrycie zużywają, dalej z faktem, że ludność małomiejska i wiejska w zrozumianym własnym interesie

bardzo często dachówką się posługuje, wreszcie także z faktem, że dachówka w dzisiejszym stanie fabrykacyi dorównuje wartości gonta a nawet już jest nieco tańszą a przytem w stosunku do gonta bardzo trwałą.

Te względy każą się spodziewać, że wielka część ludności nie oglądając się na fundusz pożyczkowy a mając na oku bezpieczeństwo własne i tę okoliczność, że dachówka jest materyałem bardzo długo trwałym, będzie i dalej materyał ten na krycie ogniotrwałe konsumować, wskutek czego cyfry powyższe na setki milionów obliczone, znakomicie się zmniejszą, wszelako i w takim stanie rzeczy fundusz pożyczkowy w sumie jednego miliona koron, będzie bardzo małym w stosunku do zapotrzebowania i nie odpowie celowi, jaki kraj przez stworzenie funduszu pożyczkowego zamierzył dla ratowania majątku narodowego od powolnej zagłady.

Wobec tego wedle zasady bis dat qui cito dat, przyjść się musi do przekonania, że fundusz pożyczkowy, jeżeli rzeczywiście ma należyte przynosić usługi, winien być co najmniej do półtora miliona koron podwyższonym.

Finansowo dla skarbu kraju nie będzie wielkiej różnicy, bo biorąc 4% oprocentowanie kapitału oraz tę okoliczność, że opłata procentu należy do kraju, różnica wynosić będzie 20.000 K a tę ofiarę kraj znieść powinien, zwłaszcza, że przez wydatniejszą pomoc zwiększy się siła podatkowa ludności a zatem i wydatność dodatków krajowych, na których kraj w zasadzie finanse swoje opiera.

Nie może zatem komisya administracyjna podzielać zapatrywania Wydziału krajowego, że proponowany fundusz pożyczkowy w sumie miliona koron uważać należy na razie za wystarczający a zwłaszcza dlatego, że równocześnie tak Towarzystwo asekuracyjne w Krakowie i Towarzystwo „Dniestr“ wdrożyły już akcyę, mającą na celu ogniotrwałe krycie a to akcyę przez udzielanie pożyczek.

Między jedną a drugą akcyą wielka jest różnica, kraj bowiem przychodzi z pomocą pożyczkami bezprocentowemi, Towarzystwa zaś asekuracyjne pożyczkami na 4% oprocentowanemi, które po doliczeniu kosztów skryptów i należytości skarbowych, po doliczeniu kosztów manipulacyi przez Wydziały powiatowe prowadzić się mającej, gdyż pożyczki tylko radom powiatowym udzielane będą z obowiązkiem udzielania ich włościanom i mieszczanom w małych częściach i z obowiązkiem ściągania ich na własny rachunek rad powiatowych, niewątpliwie wynosić będą oprocentowanie po $4^1/_2$% a zatem równać się będą pożyczkom komunalnym w powiatowych kasach oszczędności, które łatwiej do skutku dojść będą mogły z tym dodatkiem, że przy pożyczkach komunalnych powiat nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności, zaś przy pożyczkach z Towarzystw asekuracyjnych staje się bezpośrednim dłużnikiem Towarzystwa z wszelkiemi z tem połączonemi konsekwencyami.

Komisya administracyjna nie wątpi, że gdyby regulatywy Towarzystw asekuracyjnych na to pozwalały, Towarzystwa te udzielałyby także pożyczek bezprocentowych, bo leżałoby to także w części w interesie tych Towarzystw i ich członków, skoro jednak to być nie może, to pozostać musi przy dzisiejszej praktyce, której żadną miarą nie można odmówić chęci służenia krajowi i dobrej sprawie, jaką jest niewątpliwie pomaganie do ogniotrwałego krycia i to pomaganie pożyczkami stosunkowo niskoprocentowemi.

W każdym razie udzielanie pożyczek przez Towarzystwa asekuracyjne, jest akcyą podjętą i pomyślaną dość szczęśliwie a gdyby z pożyczek tych korzystali tylko ci, którzy do bezprocentowych pożyczek krajowych nie będą zmuszonymi się odnosić, to przecież akcya ta bez dodatnich rezultatów nie pozostanie i łącznie z pożyczkami z funduszu krajowego stworzyć się mającego, pobieranemi i z pożyczkami komunalnemi z powiatowych kas oszczędności, stanowić będzie zaokrągloną całość.

Jakkolwiek z tego, co wyżej podniesiono, wynika, że tak Towarzystwa asekuracyjne jakoteż powiatowe kasy oszczędności, jeżeli wstępują na drogę udzielania pożyczek na ogniotrwałe krycie, podejmują wspólną akcyę z krajem, to przecież ściśle rzecz biorąc, właściwem źródłem, z którego czerpać ma ludność a szczególnie ludność mniej zamożna na cele ogniotrwałego krycia, będzie fundusz pożyczkowy krajowy, który przy uwzględnieniu wszystkich wyżej przytoczonych okoliczności stanowczo w wysokości jednego miliona będzie za mały i niedostateczny, będzie znowu półśrodkiem, któremu wprawdzie racyi odmówić nie można, ale który przecież nie będzie taką pomocą, jakiej się na prawdę od kraju spodziewać należy.

Podnieść więc trzeba ten fundusz koniecznie do sumy półtora miliona.

*

Suma ta należycie używana i obracana a regularnie przez dłużników względnie przez instytucye pożyczające zwracana, dość szybko potrzebom zadość uczyni, przyczyni się bardzo do bezpieczeństwa ogniowego, ku ogólnemu pożytkowi.

Jeżeli się zaś zważy, że równocześnie z utworzeniem funduszu pożyczkowego, dokonują się zmiany ustaw budowlanych i ogniowych, które znowu bezpieczeństwo ogniowe mają na względzie, że zmienione ustawy należycie wykonywanemi będą, czegoby w ogóle życzyć należało, to przy współdziałaniu takich dwóch czynników, przyjść musi w niedalekiej przyszłości do takiego stanu, bezpieczeństwa pod względem ogniowym, jakie już w innych krajach koronnych panuje a co za tem idzie, do podniesienia się materyalnego kraju.

Wysoki Sejm tworząc tego rodzaju fundusz, może i ma prawo powiedzenia do ut des, t j. ma prawo przystąpienia do dalej idących zmian obowiązujących ustaw, ma prawo obostrzenia ich, bo wskazuje i daje środki, jakimi przypuszczalny a chwilowy ucisk łagodzonym być może.

Dlatego słusznie sprawa funduszu pożyczkowego ze zmianą przepisów obowiązujących ustaw łącznie jest traktowaną

Pozostaje do rozstrzygnięcia kwestya, jak należy użyć funduszu pożyczkowego, czy i o ile należy popierać fabrykacyę dachówki cementowej, w jakiej mierze i w jakim kierunku.

Wydział krajowy świadomy doniosłości sprawy jednej w kraju z najważniejszych, nim przyszedł ze swojem przedłożeniem, badał sprawę funduszu pożyczkowego z całą ścisłością a między innemi złożył ankietę, do której zaprosił liczny poczet osób fachowych, fabrykantów, profesorów i inżynierów. Ankieta odbyła się dnia 15. marca 1905 r. a wyniki jej streścił Wydział krajowy w swem przedłożeniu. Badając podane do protokołu ankiety z dnia 15. marca 1905 orzeczenia i opinie znawców, przyjść się musi z powodu różnorodności ścierających się zdań do przekonania, że jakkolwiek większość znawców nie bardzo się przejmowała szczególną dobrocią dachówki cementowej, przecież uznała ją za materyał ogniotrwały, przyczem jednakże zaznaczyła, że dachówka cementowa, o ile produkowaną by była pod nadzorem i kierunkiem fachowym i należycie się odleżała, a to jest warunek najważniejszy, dać może dodatnie rezultaty, już z tego chociażby w dodatku powodu, że będzie tańszą. W każdym razie wedle twierdzenia znawców dachówka gliniana jest o wiele lepszą, odporniejszą i trwalszą, potrzebuje atoli wielkiego nakładu i znacznej bardzo fabrykacyi względnie produkcyi dla obniżenia jej ceny.

Z protokołu ankiety nie widać jednakże z całą stanowczością wyrażonego zdania o trwałości dachówki cementowej i jej odporności na działanie atmosferyczne i działanie ognia.

Z tem wszystkiem, jak już wyżej podniesiono, uznaną została dachówka cementowa za materyał ogniotrwały.

W tym stanie rzeczy trudno zaiste Komisyi administracyjnej zająć stanowisko na zupełnie pewnych oparte podstawach, bo odpowiedzialność w tym względzie jest bardzo wielka a przewidzieć nie można, co za lat dziesiątek praktyka pokaże, mieć należy jednak uzasadnioną nadzieję, że skoro wyroby betonowe rugują materyały drzewne i żelazo z bardzo dobrym skutkiem przy wszystkich budowach, to i dachówka cementowa zadaniu swemu odpowie, ale z zastrzeżeniem, że należycie i fachowo będzie produkowaną.

Bardzo pouczającą jest ocena krajowej Komisyi przemysłowej przedłożeniem Wydziału krajowego na stronicy 16. objęta, przemawia ona do rozumu a mając za sobą praktykę, nie jest do odrzucenia i w większej a nawet przeważnej części za nią pójśćby należało.

Komisya zbadawszy z całą ścisłością zebrany materyał, przyszła do przekonania, że przyszły fundusz pożyczkowy należy używać przedewszystkiem:

1. na tworzenie składów dachówek tak glinianych jakoteż i cementowych po powiatach, celem umożliwienia nabywania ich włościanom i małomieszczanom pod dogodnymi warunkami i ściśle po cenie własnych kosztów,

2. na wyrób dachówek cementowych w tych radach powiatowych, gdzie już we własnym zarządzie prowadzonym jest wyrób rur betonowych i gdzie jest gwarancya, że wyrób dachówek pod fachowym nadzorem i zgodnie z zasadami nauki prowadzonym będzie;

3. na zakładanie fabryk dachówek cementowych przy tych szczególnie radach powiatowych, zwłaszcza w okolicach górskich, gdzie dowóz tak dachówki

glinianej jakoteż i cementowej jest utrudniony i z wielkimi kosztami połączony, przyczem i inne rady powiatowe uwzględniane być powinny w miarę uznania Wydziału krajowego; atoli znowu pod warunkiem, że fachowy nadzór przy produkcyi będzie zapewniony,

4 na bezprocentowe zwrotne w 10 latach, poręczone przez gminy pożyczki dla ubogiej ludności włościańskiej i małomiejskiej w celu ułatwienia jej krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

Na tej zasadzie proponuje Komisya administracyjna do uchwały ustęp *d)* przy punkcie 3.

Oczywiście przy produkcyi dachówki cementowej zejść się muszą prócz nadzoru fachowego odpowiedni materyał tj cement i dobry rzeczny piasek wolny od gliny i kurzu.

Zakładania małych bardzo fabryk przez prywatnych i bez nadzoru fachowego Komisya administracyjna doradzać nie może, nie może atoli w tym względzie stawiać stałej normy, bowiem i małe fabryki dachówki cementowej powstawaćby mogły i to na rachunek osób prywatnych, o ileby Wydział krajowy po należytem zbadaniu wszystkich okoliczności za stosowne to uznał.

Nie może Komisya i tego pominąć milczeniem że nie należy przez tworzenie licznych fabryk dachówek cementowych zwłaszcza w okolicach, gdzie istnieją fabryki wypróbowane dachówek glinianych, stwarzać niezdrowej konkurencyi i rugować dachówkę glinianą rzekomo z tego powodu, że dachówka cementowa okazałaby się tańszą, bo jakkolwiek i ten wypadek by zachodził, to żadnej nie ulega wątpliwości, że dachówka gliniana jest materyałem lepszym i polecenia w każdym razie godnym a z drugiej strony wychodząc z zasady, że przemysł wyrobu dachówek jest jednym z przemysłów fabrycznych w kraju, należy przemysł ten podtrzymywać a nie wolno go przez zalewanie kraju materyałem gorszym doprowadzać do zaniku.

W ścisłym związku ze sprawą funduszu pożyczkowego i ze sprawą udzielania pożyczek reprezentacyom powiatowym na cele popierania ogniotrwałego krycia dachów, zostaje kwestya upoważnienia Wydziału krajowego do zezwolenia na te pożyczki w myśl §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej.

W tej sprawie Komisya administracyjna przyłącza się w zupełności do wywodów Wydziału krajowego, gdyby bowiem o zezwolenie na każdą pożyczkę na cele ogniowe w tych powiatach, gdzie wysokość zobowiązań przekracza 50% podatków bezpośrednich, należało starać się u Wysokiego Sejmu, natenczas cel pożyczki takiej musiałby w wypadkach nagłych chybiać celu.

Przystępując do działu drugiego przedłożenia Wydziału krajowego proponującego zmiany niektórych postanowień ustaw z 13. października 1899 Nr. 133. Dz. u. kr., z dnia 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr., z dnia 14. lipca 1898 Nr. 70. Dz. u. kr., z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. i poddającego gminę Zakopane pod przepisy ustawy z dnia 10. listopada 1891 Nr. 18. Dz. u kr., stwierdzić należy z uznaniem, że zmiany proponowane są zgodne z postępem czasu, są z korzyścią dla dotyczących gmin, jakkolwiek stwarzają finansowo dość znaczne trudności dla poszczególnych właścicieli, nie można jednak ciągle trzymać się zasady często bardzo myln j „niechaj będzie jak bywało“, bo ta zasada wiele złego już narobiła w życiu naszem narodowem, przyczyniła się do wielu nieszczęść a już pod względem bezpieczeństwa ogniowego pozostawiła straszne przykłady, jak na Brzesku, Słotwinie, Wiśniczu, Złoczowie, Nowym Sączu i wielu innych miejscowościach.

Jeżeli zaś kraj przez stworzenie funduszu pożyczkowego hojną ręką przychodzi z pomocą, to, jak to już wyżej nadmieniono, ma niezaprzeczone prawo do tego, aby warunki bezpieczeństwa ogniowego należycie zostały uregulowane, co zresztą da Bóg odpowiednie w przyszłości przyniesie owoce.

Biorąc pod rozwagę zmiany przepisów w poszczególnych ustawach, przychodzi Komisya administracyjna z propozycyą zmian poszczególnych przepisów i to tak pod względem stylizacyi jakoteż i w rzeczy samej a mianowicie:

1. Odnośnie do ustawy z dnia 13. października 1899 Nr. 133. Dz. u. kr.

Paragrafy 7., 12., 14., 17., 18., projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

Przepis §. 20. projektu winien uledz zmianie i tak:

W ustępie 2. zamiast słowa „pojedyncze“ winno wejść słowo „poszczególne“ jako stylistycznie odpowiedniejsze.

W ustępie 3. należy opuścić słowa: „Jeżeli budynek taki stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym“ dodać zaś należy po słowach: „dziesięć metrów“ spójnik „a“.

W ustępie 4. alinea 2. zamiast „sześć“ ma być zamieszczone słowo „pięć“, dlatego że odległość taka zupełnie jest odpowiednią.

W ustępie 5. należy ze względów stylistycznych zamiast słów „można zezwolić odbudować“ mają wejść słowa „może być odbudowany“.

W ustępie 8. w miejsce słowa „gminy“ należy użyć słów „tej miejscowości“ a to ze względów stylistycznych

W miejsce ustępu 9. proponuje Komisya ustęp następujący:

Budynki piątrowe należy pokryć materyałem ogniotrwałym, zaś dachy nieogniotrwałe na takich budynkach należy zastąpić dachem ogniotrwałym w przeciągu lat 10 od wejścia w życie tej ustawy.

Na łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może zwierzchność gminna zezwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i jeżeli nie więcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

W miejsce ustępu 10. proponuje Komisya zmianę a zmieniony ustęp brzmiał będzie:

„Ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł lub kamienia“.

W ustępie 13 lit. *c)* ze względów stylistycznych należy w miejsce słów „na jednym i tym samym gruncie“ zamieścić słowa „na gruncie tego samego właściciela“, a po słowie cerkwi należy dodać słowo „oraz“.

Po długiej a wyczerpującej dyskusyi przyszła większość znaczna Komisyi do przekonania, że ustęp 14. §. 20. projektu należy w zupełności skreślić jako przeciwny przepisowi §. 365. u. c., oraz art. V. ustawy z dnia 21. grudnia 1867 Nr. 142 Dz. u. p., projekt bowiem wprowadza wywłaszczenie nie proponując równocześnie wynagrodzenia za grunt, względnie ubytek pożytku z gruntu, który nie może być zabudowanym.

Przepisy §§. 32., 36., 40., 55. projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

2. Odnośnie do ustawy z d. 4. kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr. w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dz. u kr. Nr. 70.:

Paragraf 15. projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 19. projektu ustępie 9. należy dla jasności wypuścić słowa: „przed wdrożeniem czynnosci przez Wydział powiatowy“.

W przepisie §. 20. należy ze względów stylistycznych i gramatycznych w miejsce słów „sporządzając plan regulacyjny“, zamieścić słowa: „przy sporządzaniu planu regulacyjnego“.

W przepisie §. 24. projektu w miejsce słowa „w ogóle“ w ustępie 1., należy ze względów stylistycznych zamieścić słowa „z reguły“.

W ustępie 2. tego paragrafu należy opuścić słowa: „czyli w całej gminie lub tylko w pewnych jej częściach budynki należy stawiać tylko z ogniotrwałego materyału, względnie“ — nadto należy wypuścić słowo „także“ po słowach „stawiać budynki“, zaś po słowach „wnioski swoje“ dodać słowo „czy i“.

Przepis §§. 25. i 45. projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 46. ustęp 2. projektu proponuje Komisya zamiast słowa „stać“, słowa „być stawiane“, zaś ze względów sanitarnych i ogniowych proponuje Komisya w ustępie tym po słowie „miejskiego“ słowa „w odległości co najmniej 300 metrów“.

W przepisie §. 47. projektu następujące zmiany są wskazane: w ustępie 1. zamiast słowa „w ogóle“, słowa „w regule“.

W ustępie 2. zamiast słowa „który“, słowo „jaki“.

W ustępie 3. proponuje Komisya po słowach „określony czas“ dodatek: „jednak nie na dłużej jak na lat 10, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy“, nadto należy w miejsce słowa „pojedyncze“ zamieścić słowo „poszczególne“.

W końcu proponuje Komisya przy tym paragrafie następujący dodatek:

„Dachów krytych materyałem ogniotrwałym, mających jednak ściany szczytowe drewniane, nie uważa się przy budynkach piątrowych za ogniotrwałe, przy budynkach parterowych niemurowanych dachy takie tylko wówczas za ogniotrwałe uważane będą, gdy drewniane ściany szczytowe są tynkowane".

Przepis §. 48. projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 56. projektu należy cały ustęp 2. opuścić a to ze względów estetycznych.

Przepis §. 61. projektu tj. ustęp jego 1. proponuje Komisya ze względów stylistycznych w zmienionem brzmieniu a mianowicie:

„O jakości materyału do urządzenia ogrodzeń używać się mającego rozstrzygają zwyczaje miejscowe".

W ustępie 2. należy opuścić słowa „wzdłuż dróg publicznych, jakoteż na odgrodzeniach takich, które dotykają zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich", a to ze względów bezpieczeństwa ogniowego.

W przepisie §. 72. projektu ustępie 2 po słowach „jest zdrowe i" należy dodać „jeżeli" — dla jasności i wyrazistości.

Przepisy §§. 74., 75., 76., 77., 79. i 82 proponuje komisya do przyjęcia bez zmiany.

3. Odnośnie go ustawy z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

Paragraf 15. projektu proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 21. projektu ustępu 1. należy w miejsce słów „wogóle" zamieścić słowa „z reguły".

W ustępie 2. należy wypuścić słowa: „czyli w całej gminie lub tylko w pewnych jej częściach budynki należy stawiać tylko z materyału ogniotrwałego względnie" zaś po słowach wnioski swoje należy dodać słowa „czy i".

Przepis §. 42. proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 44. projektu należy w miejsce słowa „w ogóle" zamieścić słowo „z reguły".

Przepisy §§. 45. i 46. proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

W przepisie §. 54. projektu należy wypuścić cały ustęp 2-gi

W przepisie §. 62. ustępie 9. należy wypuścić słowa, „przed wdrożeniem czynności przez Wydział powiatowy".

W przepisie §. 63. należy w miejsce słów „Sporządzając plan regulacyjny" zamieścić słowa; „Przy sporządzaniu planu regulacyjnego".

W przepisie §. 72. należy w ustępie 1. i 2. zamiast „pięciu" zamieścić „dziesięciu", albowiem czas lat 5 jest za krótki na zastąpienie dachu gruntowego dachem ogniotrwałym.

Gont zazwyczaj, jak uczy doświadczenie, nie ulega zniszczeniu wcześniej jak po siedmiu do 10 latach, gdy zaś mieszkańcy nie przewidując zmiany ustawy, pokrywali domy dachami gontowymi i do nich zastosowali stolce dachowe, przeto przeciąg czasu pięciu lat musiałby wychodzić na oczywistą szkodę a szkodę niezawinioną mieszkańców.

Przepisy §§. 73, 74, 75, 76, 77, 79 i 82 proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

4. Projekt ustawy w przedmiocie zaliczenia gminy Zakopane powiatu Nowy Targ pod przepisy ustawy z 10. listopada 1891 Nr 18. Dz. u. kr. proponuje Komisya do przyjęcia bez zmiany.

Żałować wypada, że Wydział krajowy nie był w stanie przedłożyć projektu ustawy o policyi ogniowej dla wsi, bo jeżeli co jest nader pieką em to ta sprawa właśnie.

Po wsiach naszych najwięcej zdarza się pożarów a zdarza się dlatego, że właśnie policya ogniowa nie jest uregulowaną, że brak wielki czuć się daje przyrządów do gaszenia, że bardzo wiele wypadków pożaru powstaje wskutek nieostrożności i braku nadzoru nad dziećmi, że ta zawiniona nieostrożność wywłaszcza przez pożar całe osady a tym sposobem pochłania rok rocznie nadmiernie majątek narodowy, który nie wnet odzyskać się daje.

Jest jednakże pewność, że co się nie stało w bieżącej sesyi sejmowej, to stać się może w sesyi najbliższej, dlatego też Komisya administracyjna odpowiednią zamieszcza rezolucyę do przyspieszenia tej tak nagłej a z korzyśtią dla kraju w przyszłości będącej sprawy.

Nie od rzeczy będzie zaznaczyć właśnie przy zmianie przepisów ustaw budowlanych, że jakkolwiek dotyczące ustawy obowiązują, przecież ich wykonywanie bardzo wiele do życzenia pozostawia a bywają dość liczne wypadki, gdzie ustawa pozostaje martwą literą, dlatego Komisya administracyjna wyraża przekonanie, że skoro już ustawy budowlane doznają uzupełnienia, należałoby przepisy ustaw gminnych z roku 1866 i 1889 w dziale o zakresie działania własnym, w szczególności przy przepisach o policyi ogniowej, policyi budownictwa i t. d. uzupełnić a uzupełnić w tym kierunku, że na wypadek spostrzeżenia przez Wydział rady powiatowej, że wykonanie przepisów policyi ogniowej i policyi budownictwa natrafia albo na trudności, albo też jest niedostateczne, trzebaby ustanowić z ramienia rady powiatowej delegata, któryby miał pewnego rodzaju prawo, przypilnowania, aby przepisy policyi ogniowej i budownictwa należycie przez gminy były wykonywane.

W tej mierze Komisya administracyjna dołącza odpowiednią rezolucyę zdążającą do zmiany odpowiedniego przepisu ustaw gminnych.

Na tej zasadzie wnosi Komisya administracyjna:

1. Wysoki Sejm raczy powziąć dołączoną uchwałę i uchwalić ·/. projekty ustaw. ·/.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o policyi ogniowej dla wsi.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy uzupełniającej dział ustaw gminnych o własnym zakresie działania gminy, w szczególności zaś przepisy dotyczące policyi ogniowej i policyi budownictwa.

W ten sposób załatwioną także zostaje petycya Wydziału rady powiatowej w Tarnobrzegu do l. 2.339/905.

Zastępca Przewodniczącego:
Gniewosz.

Sprawozdawca:
Maiss.

Uchwała.

1. Sejm ustanawia krajowy fundusz pożyczkowy dla Reprezentacyi powiatowych na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

2. Fundusz ten ustanawia się w sumie 1,500.000 koron.

3. Z funduszu tego udzielać będzie Wydział krajowy Reprezentacyom powiatowym bezprocentowych, zwrotnych w 10 latach pożyczek:

a) Na bezprocentowe zwrotne w 10 latach, poręczone przez gminy pożyczki dla ubogiej ludności włościańskiej i małomiejskiej w celu ułatwienia jej krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

b) Na zakładanie w miarę uznania Wydziału krajowego powiatowych składów dachówek glinianych i cementowych pod warunkiem, że Wydziały powiatowe zaopatrywać będą z tych składów ludność włościańską i małomiejską w dachówkę za zwrotem ceny fabrycznej z doliczeniem jedynie kosztów dostawy do składu powiatowego.

c) Na wyrób dachówek cementowych w tych radach powiatowych, gdzie już we własnym zarządzie prowadzonym jest wyrób rur betonowych i gdzie jest gwarancya, że wyrób dachówek pod fachowym nadzorem i zgodnie z zasadami nauki prowadzonym będzie, oraz na zakładnie fabryk dachówek cementowych także przy innych radach powiatowych w kraju w miarę uznania potrzeby tego zakładania przez Wydział krajowy a szczególniej na zakładanie fabryk dachówek przy radach powiatowych w okolicach górskich położonych, gdzie dowóz tak dachówki glinianej jakoteż cementowej jest utrudniony i z wielkimi kosztami połączony.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby imieniem kraju na cel wyszczególniony pod 1) zaciągnął we własnych funduszach lub w Banku krajowym pożyczkę w sumie 1,500.000 koron, oprocentowaną najwyżej na 4%, oraz ażeby na spłatę tej pożyczki stosowne raty anuitetowe wstawiał do wydatków corocznego budżetu funduszu krajowego od roku 1907.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Nr. 21. dz u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1886 Nr. 21. dz. u. kr. uchyla się a natomiast mają one opiewać:

Pożyczki.

§. 24. Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa % podatków bezpośrednich, w powiecie przepisanych.

Do zaciągania pożyczek, lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacyj kredytowych, potrzebną jest ustawa krajowa.

Wyjątek stanowią pożyczki przeznaczone na pomoc dla ludności powiatu, dotkniętej klęską elementarną lub na ułatwienie krycia budynków ogniotrwałym materyałem.

W tych wypadkach Wydział krajowy może zezwolić na zaciągnięcie pożyczki, chociażby wartość obciążenia powiatu przekraczała 50% podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 Nr. 133. dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 7., 12., 14, 17., 18., 20., 32., 36., 40. i 55. ustawy z 13. października 1899 Nr. 133. dz. u. kr. uchyla się a natomiast mają one opiewać:

§. 7.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stał się prawomocnym.

Roboty zaś przy budowlach włościańskich i gospodarskich poszczególnione w §. 1. ustęp 2. mogą być rozpoczęte w 6 dni po zgłoszeniu ich u zwierzchności gminnej, jeżeli ta ostatnia, czy to podług własnego uznania, czy też z powodu sprzeciwienia się zamierzonej robocie ze strony sąsiada, nie zarządzi rozprawy budowlanej.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych może miejscowa władza policyjna ze względów publicznych (zdrowotnych, komunikacyjnych, spokoju mieszkańców itp.), w miesiącach lipcu i sierpniu wstrzymać wykonanie prawomocnie dozwolonych robót wymienionych w §. 1. niniejszej ustawy, z wyjątkiem wszakże robót podanych w punkcie a), c), f), i), k), m) tegoż §. 1.

§. 12.

Budowy obok dróg i placów, na polu górniczem, na granicy monarchii i w rejonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma

przynajmniej trzy metry, a od publicznej drogi gminnej II. klasy conajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne.

Przy takich ulicach i placach należy domy stawiać bezpośrednio przy ustanowionej linii regulacyjnej.

Jeśli przed rzeczonymi domami ma być urządzony ogród lub zajazd, wówczas cofnięcie domu może być dozwolone tylko pod następującymi warunkami:

a) Odległość domu od ulicy lub placu nie może wynosić mniej jak 3 m., a przestrzeń ta nie może być użytą pod budynki uboczne, magazyny, składy, lub na cel, któryby przestrzeń tę szpecił.

b) Przestrzeń rzeczona ma być od ulicy lub placu odpowiednio oddzieloną.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych odległość budynku od którejkolwiek drogi publicznej, jeśli droga ta nie ma ustalonej linii regulacyjnej, wynosić ma sześć metrów, licząc od zewnętrznej krawędzi chodnika lub rowu przydrożnego.

O rozprawie zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach krajowych, powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych, należy przynajmniej na 8 dni przed terminem badania planu (§. 4.) uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na eksploatowanem polu górniczem lub naftowem, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także zarząd odnośnego przedsiębiorstwa, o ile tenże znajduje się w gminie lub w najbliższem jej sąsiedztwie

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie 2 kilometrów od granicy monarchii, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem rozprawy uwiadomić o tem c. k. Starostwo, które może do rozprawy delegować zastępcę na koszta rządowe albo też pisemnie przesłać odnośne swe uwagi.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg państwowych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

§. 14.

Regulacya zdrojowisk lub stacyi klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzić w myśl §. 13. sporządzenie planu regulacyjnego.

Plan taki sporządza komisya zesłana na miejsce z ramienia Wydziału powiatowego.

W komisyi mają wziąść udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) Naczelnik gminy i jeden delegat Rady gminnej;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy (w sprawach budowlanych, sanitarnych itp.) przez Wydział powiatowy powołani;

e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej, względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Strony interesowane należy uwiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Dalsze czynności mają być dokonane podług postanowień §. 13.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego może Zwierzchność gminna, względnie Wydział powiatowy (§. 9.) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w §. 1., wszakże pod następującymi warunkami:

Przy drogach, ulicach i placach, przy których bądź już znajdują się, bądź według uznania komisyi zdrojowej powstać mogą mieszkania, przeznaczone dla gości kąpielowych:

1. Można stawiać tylko budynki główne (mieszkalne) frontem do tych dróg, ulic i placów, uboczne zaś względnie gospodarskie tylko w podwórzu poza budynkami głównymi.

2. Budynki główne (mieszkalne) mają być albo murowane, albo stawiane na podmurowaniu 50 cm. wysokiem.

3. Odległość budynków nieogniotrwałych tak głównych (mieszkalnych) jak i ubocznych (gospodarskich) czy to od budynków własnych, czy sąsiednich głównych i ubocznych, wynosić ma przynajmniej 10 metrów oraz 5 metrów od granicy gruntu sąsiedniego.

4. Przy budowie budynków mieszkalnych przestrzegać należy postanowień §. 21. ustęp ostatni, oraz postanowień §. 25.

5. Budynki mieszkalne należy, o ile to możliwe, obsadzać drzewami, a to w odległości około 5 m. od tych budynków.

Na miejscach podlegających powodzi nie wolno stawiać mieszkań dla gości kąpielowych.

W miejscowościach, w których powstaną nowe zdrojowiska lub stacye klimatyczne, obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

§. 17.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego (§§. 13., 14. i 15.) lub planu linii regulacyjnej (§. 16.) należy przestrzegać głównie:

a) ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym, ogniowo-policyjnym i wogóle względom bezpieczeństwa;

b) ażeby drogi i ulice były ile możności proste, równe i jeśli stosunki miejscowe na to pozwalają, tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami przynajmniej po jednej stronie;

c) ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ, a sposób odprowadzenia nieczystości został należycie ustanowiony.

Na obszarze zaś zdrojowisk i stacyi klimatycznych należy nadto przestrzegać:

d) ażeby po obydwu stronach dróg i ulic można urządzić chodniki i zasadzić drzewa;

e) ażeby utworzyć wolne przestrzenie gruntów dla założenia lub rozszerzenia parku, względnie uzyskać place wolne od zabudowań.

§. 18.

Wywłaszczenie.

Jeżeli ze względów publicznych, a mianowicie ze względów sanitarnych, komunikacyi, bezpieczeństwa od ognia lub wskutek ustanowienia linii regulacyjnej, okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi, ulicy lub nowego placu, albo zajdzie potrzeba sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi, ulicy lub istniejącego placu, względnie także potrzeba cofnięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, winien będzie właściciel gruntu, ewentualnie, o ile zachodzą warunki określone w §. 365. ust. cyw., w drodze wywłaszczenia odstąpić gminie na własność potrzebną przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeśli zaś wskutek regulacyi okaże się potrzeba wysunięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący obowiązany będzie przed przystąpieniem do wykonania zamierzonej budowy nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dotychczasową linią frontową a nową linią regulacyjną, a tenże właściciel, o ile zachodzą warunki określone w §. 365. ust. cyw., może być przymuszonym do odstąpienia budującemu tej części gruntu w drodze wywłaszczenia.

Orzeczenie o wywłaszczeniu należy do władzy politycznej.

Gdyby w powyższych wypadkach strony interesowane co do wysokości wynagrodzenia nie zgodziły się, oznaczy ją orzeczenie sądowe.

Niedojście do skutku ugody nie wstrzymuje dalszej rozprawy budowlanej.

W razie zajęcia obcego gruntu pod budowę, może być konsens budującemu tylko wówczas udzielony, jeżeli tenże wykaże się, iż otrzymał na to zezwolenie właściciela gruntu, lub też, że dostatecznie zabezpieczył kwotę odszkodowania, którą sąd oznaczy.

Przepisy niniejszego paragrafu należy stosować i do wypadków, gdzie na obszarze zdrowiska lub stacyi klimatycznej ze względów publicznych okaże się potrzeba zajęcia obcych gruntów dla utworzenia wolnych od zabudowań placów na cele użyteczności publicznej, albo też okaże się potrzeba usunięcia istniejących piekarni, kuźni, ślusarni i t. p. zakładów przemysłowych (§. 36.), o ile zakłady takie mogą ujemnie wpływać na zdrowie i spokój mieszkańców.

§. 20.

Materyał i odległość budowli.

1. Nowe budowle stawiane po wejściu w życie niniejszej ustawy należy pokrywać ogniotrwałym materyałem.

2. Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego może w wypadkach uwzględnienia godnych, uwolnić na pewien ściśle określony czas poszczególne gminy lub jej części od obowiązku krycia nowych nieogniotrwałych budynków materyałem ogniotrwałym.

3 Odległość nowego nieogniotrwałego budynku, bez względu na to, czy ma być ogniotrwale lub nieogniotrwale pokryty, od jakiegokolwiek obcego budynku, wynosić ma najmniej dziesięć metrów, a odległość jego od granicy niezabudowanego gruntu obcego wynosić ma najmniej pięć metrów.

4. Budynek z materyału ogniotrwałego może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego.

Jeżeli jednak budynek taki nie ma przylegać do budynku lub gruntu obcego a stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, wówczas odległość jego wynosić ma najmniej pięć metrów od obcego gruntu.

5. Budynek nieogniotrwały stary lub spalony może być odbudowany z materyału nieogniotrwałego na tem samem miejscu i w dotychczasowych rozmiarach nawet w wypadku braku 10-metrowej odległości, jeżeli rozmiar gruntu nie dozwala na odsunięcie budynku do 10 metrowej odległości.

6. Pokrycie materyałem nieogniotrwałym dachu budynku pod 5. wspomnianego, nieogniotrwale dotąd krytego, można dozwolić tylko po urzędowem stwierdzeniu przez Wydział powiatowy ubóstwa właściciela.

7. Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych wyjątki pod 5. i 6. przewidziane, nie są dozwolone.

8. Dach budynku przeznaczonego wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, można pokryć materyałem nieogniotrwałym, jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości conajmniej dwustu metrów od zabudowanej części tej miejscowości.

9. Budynki piątrowe należy pokryć materyałem ogniotrwałym, zaś dachy nieogniotrwałe na takich budynkach należy zastąpić dachami ogniotrwałymi w przeciągu lat 10 od wejścia w życie tej ustawy licząc.

Na łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może Zwierzchność gminna zezwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i jeżeli nie więcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

10. Ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska winny być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł lub kamienia.

11. Budynek, którego ubikacye na piątrze przeznaczone są do zebrań większej ilości osób (zgromadzenia wszelkiego rodzaju, koncerty, domy modlitwy i t. p.), musi być ogniotrwale zbudowany i ogniotrwale kryty.

12. Odległości niniejszym paragrafem ustanowione nie naruszają postanowień przewidzianych w §§. 12., 14., 32., 35., 36. i 37., liczyć je zaś należy zawsze od najbliższej wystającej ku zamierzonej budowie części (ganek, okap i t. p.) jednego budynku do takiej samej najbliższej części drugiego budynku lub do obcego gruntu.

13. Radzie gminnej wolno:

a) uchwalić obowiązek pokrywania ogniotrwałym materyałem wszystkich budynków w gminie;

b) uchwalić obowiązek ogniotrwałego budowania wszystkich budynków w gminie, w pewnej jej części lub tylko pojedyńczych ważniejszych budynków;

c) ustanowić większą odległość między budynkami obcymi, aniżeli ją ustawa niniejsza przewiduje, ustanowić odległość między budynkami na gruncie tego samego właściciela, a także większą odległość budynków od szkół, kościołów i cerkwi oraz większych palenisk od zabudowanej części gminy;

d) zakazać stawiania nowych budynków w pewnych nawet niezabudowanych częściach gminy.

Uchwałę odnośną należy jednak w gminie odpowiednio ogłosić, a przeciw niej mogą strony interesowane wnieść rekurs w sposób przewidziany w §. 47.

§. 32.

Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z odpowiednim zbiornikiem. W poszczególnych jednak wypadkach może Wydział powiatowy, a w toku instancyi Wydział krajowy uwolnić budującego od obowiązku urządzenia wychodku.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy o urządzaniu i wypróżnianiu zbiorników kloacznych.

Przepisy te zatwierdzić ma Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo zmienić je stosownie do miejscowych warunków.

Każdy zbiornik winien być tak urządzony, aby nieczystości nie przenikały jego ścian i spodu i ma być oddalony przynajmniej na 2 m od granicy sąsiedniej, a 10 m od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą mieć wejścia z kuchni albo spiżarni i nie mogą być widoczne z ulicy lub placu publicznego.

Zbiorniki na nawóz mogą być urządzane w odległości co najmniej 10 m od najbliższej studni, a co najmniej 2 m od granicy sąsiedniej.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska i stacye klimatyczne i we wszystkich znaczniejszych miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, winna Rada gminna określić te części gminy, w których nawet w domach już istniejących, w ciągu jednego roku od dnia tego rozporządzenia Wydziału krajowego mają być dobudowane brakujące wychodki. Przyczem mają być zastosowane przepisy uchwały Rady gminnej co do urządzania zbiorników i odprowadzania nieczystości.

Na przestrzeni zdrojowisk i stacyi klimatycznych wychodki należy urządzać w domu mieszkalnym i w taki sposób, iżby je można ogrzewać.

§. 36.

Budynki o większych paleniskach.

Suszarnie na owoce, len, konopie, wędzarnie, piekarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i budynki o większych paleniskach w ogóle, winny być od innych budynków przynajmniej na 30 m oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie po za obrębem zabudowanego obszaru miejscowości.

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 m lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

W zdrojowiskach i stacyach klimatycznych budynki, o których wyżej mowa, niemniej kuźnie i ślusarnie można stawiać tylko po za obszarem zdrojowiska i stacyi klimatycznej w odległości przynajmniej 300 m od budynków mieszkalnych położonych na obszarze uzdrowiska, a kuźnie i ślusarnie tylko z ogniotrwałego materyału i ogniotrwale kryte.

§. 40.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 55.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

III.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 4. kwietnia 1889 Nr 31. Dz. u. kr. w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 70.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 15., 19., 20., 24., 25., 45., 46., 47., 48., 56., 61., 64., 72., 73., 74., 75., 76, 77., 79., 82. i 86. ustawy z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 Dz. u. kr. w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Nr. 70 Dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

§. 15.

Inne wyjątkowe postanowienia.

Przy budowie w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rozprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną drogą, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata, bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowem, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §§. 8. i 9. zawezwać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawianym być ma na ustroniu w niewiększem oddaleniu, jak dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

§. 19.

Plan regulacyjny.

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy na jej koszt sporządzić się mający.

W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisyonalne dochodzenie na miejscu.

W skład Komisyi wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony Zarządu gminy zawiadomić o terminie Komisyi.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi Komisya plan regulacyjny (§. 20.) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawezwie następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej, o ile w powyższym terminie wydaną zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzyi.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przedtem plan regulacyjny, obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia, lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia względnie rewizyi planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§. 1. i 2. niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

§. 20.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego należy przestrzegać:

1. Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały względom ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i wogóle bezpieczeństwa publicznego.

2. Ażeby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie, ażeby można je ująć w należyty system.

3. Ażeby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami.

*

§. 24.

Materyał do budowy.

Do budowy należy używać z reguły tylko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w §. 19. i w sposób w tymże §. 19. określony zbadać i ile możności równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia, oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czy i w których częściach gminy można stawiać budynki także z muru pruskiego, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§. 19.) uwidocznić ma Komisya części gminy (rejony) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzyi przez Wydział krajowy używać materyału nieogniotrwałego przy budynkach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami, lub wolnymi placami.

Odnośne postanowienia § 19. należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i warunku udzielania konsensów, wreszcie co do zmiany rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydzialu powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

§. 25.

M u r y.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy.

Komisya badająca plany orzeka, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna uledz zmianie.

Grubość murów ceglanych w budynkach mieszkalnych parterowych i jednopiątrowych powinna wynosić przy ścianach zewnętrznych conajmniej 45 ctm. a 30 ctm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej piąter, dwa piątra najwyżej położone winny mieć grubość murów takich samych rozmiarów, tj. najmniej 45 ctm., względnie 30 ctm., w każdych zaś następujących dwóch niżej położonych piątrach, grubość murów o 15 ctm. powiekszoną być musi.

Mury fundamentów mają być o 15 ctm. grubsze od ściany na nich spoczywającej.

Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

Budynki nieogniotrwałe należy stawiać na podmurowaniu 50 ctm. wysokości ponad powierzchnię terenu.

§. 45.

Stodoły, szopy i t. p.

Stodoły, szopy i inne budynki, przeznaczone na przechowywanie łatwo zapalnych materyałów, jeżeli są zbudowane

z materyału nieogniotrwałego choćby ogniotrwale kryte, muszą być od budynku mieszkalnego, równie jak od kuchni przestrzenią 10 m. oddzielone. Takie budynki tylko wówczas przybudować można do domu mieszkalnego lub do kuchni, jeżeli przyległe izby mieszkalne, względnie kuchnie od nich oddzielone zostaną trwałym murem ogniochronnym;

Izb mieszkalnych zaś ani kuchni do takich budynków dobudowywać nie wolno.

§. 46.

Suszarnie, piece do wypalania wapna lub cegły i kuźnie.

Suszarnie na owoce, len lub konopie, winny być od innych budynków przynajmniej o 30 m. oddalone.

Piece do wypalania wapna lub cegły mogą być stawiane jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejskiego w odległości conajmniej 300 metrów.

Kuźnie winny być oddalone od innych budynków przynajmniej o 30 m., lub urządzane w budynkach ogniotrwale zbudowanych.

§. 47.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków należy w regule pokrywać tylko ogniotrwałym materyałem.

Jaki materyał uważać należy za ogniotrwały, orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego, oparty na opinii Rady gminnej, może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas, jednak nie na dłużej jak na lat 10, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, poszczególne części gminy, nie objęte rejonem dla budynków ogniotrwałych, od obowiązku krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

Dachów krytych materyałem ogniotrwałym, mających jednak ściany szczytowe drewniane, nie uważa się przy budynkach piątrowych za ogniotrwałe, przy budynkach parterowych niemurowanych dachy takie tylko wówczas za ogniotrwałe uważane będą, gdy drewniane ściany szczytowe są tynkowane.

§. 48.

Pokrywanie dachów słomą.

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzciną lub szuwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

§. 56.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach i placach publicznych wolno na froncie stawiać tylko budynki główne. Inne budynki służące na gospodarcze lub podobne cele, jako to: stajnie, wozownie i t. d. mają być w podwórzu umieszczone.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu, a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

§. 61.

Ogrodzenia, płoty i t. p.

O jakości materyału do urządzenia ogrodzeń używać się mającego roztrzygają zwyczaje miejscowe.

Na odgrodzeniach nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, pężu, odpadków łodyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału niegniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 72.

Naprawa dachów.

Istniejące dachy gontowe należy do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§. 47. ustęp pierwszy).

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i jeżeli niewięcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§. 47. i 48.

§. 73.

Zwierzchność gminna.

Naczelnik gminy względnie Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, a przedewszystkiem nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§. 1., 2. a względnie i §. 3. niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i obowiązku krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń naczelnika gminy względnie Zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego peryodycznem uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§. 18.. 19., 24., 47., 52., 57., 59. i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno

Uchwały przewidziane w §§. 18., 24., 52., 59. i 68., oraz w punkcie 4. niniejszego paragrafu należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 75.

Wydział powiatowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 19., 24., 47.
3. Rozstrzyga rekursy przewidziane w §§. 73. i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały, wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

§. 76.

Wydział krajowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności przewidziane w §§. 19., 24. i 47.
3. Rozstrzyga w ostatniej instancyi rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnych ustaw gminnych, pozostają nienaruszone.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 10 do 200 K, a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do 20 dni.

W gminach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24. względnie z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. przysługuje naczelnikowi gminy względnie jego zastępcy przewidziane niniejszem prawo orzekania kary.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynków pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

IV.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 15., 21., 42., 44., 45., 46., 54, 62., 63., 64., 72., 73., 74., 75., 76., 77, 79. i 82. ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr. uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

§. 15.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg publicznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynków od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rozprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną drogą, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

§. 21.

Materyał do budowy.

Do budowy należy używać z reguły tylko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w §. 62. i w sposób w tymże §. 62. określony, zbadać ile możności równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czy i w których częściach gminy można stawiać budynki także z pruskiego muru, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§. 62.) uwidocznić ma komisya części gminy (rejony) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego, a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzyi przez Wydział krajowy, używać materyału nieogniotrwałego przy budowach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami lub wolnymi placami.

Ściany budynków, przy których stanąć mają kominy, piece i ogniska, muszą być murowane.

Odnośne postanowienia §. 62. należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i zmian tych rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydziału powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

§. 42.

Stodoły, szopy, drewutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materyału nieogniotrwałego (choćby ogniotrwale kryte), muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane, jeżeli przyległe izby mieszkalne, a względnie kuchnie oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym. Do takiej stodoły, szopy, drewutni i innych tego rodzaju budynków nie mogą być dobudowane izby mieszkalne lub kuchnie.

§. 44.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków należy z reguły pokrywać tylko ogniotrwałym materyałem.

Który materyał uważać należy za ogniotrwały, orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

§. 45.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materyałem.

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego opaty na opinii Rady gminnej, może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas pojedyncze części gminy, nieobjęte rejonem dla budynków ogniotrwałych od obowiązku krycia budynków materyałem ogniotrwałym.

§. 46.

Pokrywanie dachów słomą.

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzciną lub szuwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana itp. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

§. 54.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jakoto: stajnie, wozownie itd. mają być w podwórzu umieszczone.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

§. 62.

Plan regulacyjny.

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy, na jej koszt sporządzić się mający.

W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisyonalne dochodzenie na miejscu.

W skład komisyi wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony zarządu gminy zawiadomić o terminie komisyi.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi komisya plan regulacyjny (§. 63.) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawezwie następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej, o ile w powyższym terminie wydaną zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzyi.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przedtem plan regulacyjny, obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia względnie rewizyi planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma Zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§ 1. i 2. niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

§. 63.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego należy przestrzegać:

1. Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały względom ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i w ogóle bezpieczeństwa publicznego.

2. Ażeby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie ażeby można je ująć w należyty system.

3. Ażeby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materyału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastemi.

§. 72.

Naprawa dachów.

Istniejące dachy gontowe należy do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§. 44.)

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10, może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i niewięcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§. 45. i 46.

§. 73.

Naczelnik gminy i Zwierzchność gminna.

Naczelnik gminy względnie Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, a przedewszystkiem nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§. 1., 2., a względnie i §. 3. niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i krycia dachów materyałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń Naczelnika gminy względnie Zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce Naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego peryodycznem uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia, względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§. 21., 45., 50., 55., 57., 61., 62. i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno.

Uchwały przewidziane w §§. 21., 50., 57., 61. i 68., oraz w punkcie 4. niniejszego paragrafu należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

§. 75.

Wydział powiatowy:

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 21., 45. i 62.
3. Rozstrzyga rekursy przewidziane w §§. 73. i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

§. 76.

Wydział krajowy.

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§. 21., 45. i 62.
3. Rozstrzyga w ostatniej instancyi rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnych ustaw gminnych pozostają nienaruszone.

§. 79.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych prawo karania służy naczelnikowi gminy, względnie jego zastępcy.

Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego, pieniężnie w wysokości od 10 do 200 K, albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia grzywny pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

V.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zaliczenia gminy Zakopane powiatu Nowy Targ pod przepisy ustawy z dnia 10. listopada 1891 Nr. 18. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Zakopane powiatu Nowy Targ podlega postanowieniom ustawy o policyi ogniowej z dnia 10. listopada 1891 roku Nr. 18. Dz. u. kr.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 4.356/905.

Alg. 577

Wniosek

Posła Szajera i Towarzyszy.

Ze względu na powszechną drożyznę, którą wywołały nieurodzaje w ostatnich trzech latach, jako to, plaga mysia i ślimacza, mokro i posucha,

podpisani wnoszą, by Wysoki Sejm uchwalić raczył dodatek drożyźniany w wysokości 30% dla wszystkich nauczycieli ludowych w powiatach Rzeszów, Strzyżów Kolbuszowa.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Szajer, w. r.

Ks. Pastor, Huryk, Staruch, Kramarczyk, Skołyszewski, Korol, Wesoliński, Barabasz, Oleśnicki, Ostapczuk, Stojałowski, Mazikiewicz, Glidziuk, Effinowicz.

Ls. 4.357/05.

Alleg. 578

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd o przyjęcie w zarząd państwowy drogi powiatowej „Pietrasina“ zwanej, w powiecie Żywieckim od gościńca rządowego w gminie Szare do granicy Szlązka na Jabłonków prowadzącej — a obejmującej przestrzeń 5 kilometrów.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Wnioskodawca:
***W. Szwed**, w. r.*

*Ks. Pastor, Szponder, Żardecki, **Kramarczyk**, **Łazarski**, Wilczkiewicz, Stojałowski, Szajer. Wesoliński, **Potoczek**, Skołyszewski, T. Cieński, Korytowski, Skrzyński.*

Ls. 4.366/05.

Aleg. 579

Wniosek

posła Głąbińskiego i tow. w sprawie zmiany ustawy krajowej z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę krajową z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Art. I.

Osnowę ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. uzupełnia się po art 14. następującym art. 14 b):

Szkoła wydziałowa żeńska sześcioklasowa, która na mocy statutu swego zatwierdzonego przez Radę szkolną krajową (art. 29. niniejszej ustawy) zorganizowaną będzie tak, że w swoim planie naukowym i urządzeniu stanowić będzie całość w sobie zamkniętą, że dla wstępujących do niej zaprowadzi egzamin wstępny, a dla kończących ją egzamin dojrzałości, że wreszcie od nauczycieli (nauczycielek) wymagać będzie egzaminów do szkół licealnych lub średnich, nosić będzie nazwę liceum a uczenicom jej służyć będą prawa przyznane uczenicom szkół licealnych.

Koszta założenia i utrzymania takiej szkoły pokrywane będą w sposób wskazany art. 24—26. niniejszej ustawy.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Wnioskodawca:

Głąbiński, *w. r.*

Rayski, *Michałowski*, *Maryewski*, *Fruchtmann*, *Huza*, *Witosławski*, *Wiśniewski*, *Jabłoński*, *Bednarski*, *Merunowicz*, *Kolischer*, *Tomaszewski*, *Widt*, *Sala*, *Jahl*.

Ls. 4.113/1905. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alleg. 580

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży w czynnościach urzędowych, tudzież o petycyi urzędników Wydziału krajowego o podwyższenie ich poborów.

Wysoki Sejmie!

Przekazane Komisyi badżetowej do załatwienia przedłożenie Wydziału krajowego o dyetach i kosztach podróży w czynnościach urzędowych porusza tę samą sprawę, która już przed 10 laty, z powołaniem się na rządowe przepisy w tej mierze, była poruszoną, lecz przez Wysoki Sejm dla braku czasu załatwioną nie została.

Komisya budżetowa uznaje, że słusznem jest zrównać urzędników krajowych z urzędnikami rządowymi, tak co do wysokości dyet, jak pod względem kosztów podróży koleją. Co się zaś tyczy kosztów podróżowania końmi, Wydział krajowy proponuje wynagrodzenie ryczałtowe 5 K za 10 kilometrów, czyli po $^1/_2$ korony od kilometra, co Komisya uważa jako umiarkowane, gdyż według taryf rządowych wypada przeciętnie przeszło 7 K za 10 kilometrów i parę koni pocztowych.

Co do innych szczegółowych przepisów Komisya powołuje się na sprawozdanie Wydziału krajowego, dokładnie i należycie uzasadnione, i wnosi zgodnie z Wydziałem (ze zmianami tylko stylistycznemi, bez żadnej merytorycznej doniosłości).

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące:

Przepisy

o dyetach i kosztach podróży Marszałka krajowego, Członków Wydziału krajowego, urzędników, dyetaryuszy i sług Wydziału krajowego, oraz zakładów krajowych.

§. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyetaryuszom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych poza miejsce swego urzędu, należą się koszta utrzymania, czyli dyety i koszta podróży.

§. 2. Tylko z polecenia Wydziału krajowego mogą być podróże w celach urzędowych przedsiębrane a to pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.

§. 3. Wysokość dyet wyznacza się dziennie:

a) 30 K dla Marszałka krajowego, 20 K dla Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców;
b) 16 K dla urzędników z płacą roczną 6.400 K lub wyżej;
c) 13 K dla urzędników z płacą roczną 4.800 K do 6.400 K;
d) 10 K dla urzędników z płacą roczną 3.600 K do 4.800 K;
e) 8 K dla urzędników z płacą roczną 2.800 K do 3.600 K;
f) 7 K dla urzędników z płacą roczną 2.200 K do 2.800 K;
g) 6 K dla wszystkich innych urzędników i aplikantów;
h) 4 K dla dyetaryuszy;
i) 3 K dla sług.

Poza obrębem granic kraju dyety będą liczone w dwójnasób.

Przy obliczaniu dyet służy za podstawę tylko pierwsza stała płaca z nadaną posadą połączona, z pominięciem dodatków pięcioletnich i wszelkich innych.

§. 4. Dyetami pokryte są wszystkie koszta utrzymania, t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło i t. d. Gdyby urzędowanie wymagało osobnego pokoju na kancelaryę, wydatek na taki pokój może być osobno policzony.

§. 5. Urzędnikowi, który na komisyi zachorował, należą się dyety przez czas choroby poza miejscem urzędowania przebytej.

§. 6. Urzędnik, który wydala się z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został, w jakiejkolwiek sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia prawo do dyet, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowolne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

§. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca urzędowania na wyznaczoną komisyę i z powrotem.

§. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam, gdzie tych środków komunikacyjnych nie ma, można użyć koni.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

a) I. klasa Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom z płacą 4.800 K i wyżej (§. 3. lit. *b)* i *c)*;

b) II. klasa wszystkim innym urzędnikom, aplikantom i dyetaryuszom;

c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym należy się:

a) I. klasa Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyetaryuszom;

b) sługom II. klasa.

Osobom wymienionym w §. 3. *a)* do wyłącznie *h)* należy się, jeśli podróż służbowa trwa dłużej niż dwa dni, wynagrodzenie za 30 kilogramów wagi pakunku podróżnego przy podróżach odbywanych koleją żelazną lub statkiem parowym, według taryfy obowiązującej.

Za usprawiedliwiony celem podróży transport narzędzi, lub innych przyborów ciężkich, lub wielkiej objętości, można żądać osobno zwrotu uiszczonej należytości przewozowej, za przedłożeniem urzędowego potwierdzenia, że należytość w wysokości zarachowanej zapłacono.

Za podróż końmi należy się:

a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyeataryuszom po pięć koron od myriametra, oraz zwrot myta;

b) sługom po 1 K 50 hal. od myriametra i zwrot myta.

§. 10. Przy podróży kilku urzędników do tej samej miejscowości, może po dwóch zarachować wspólnie tylko jedną należytość za podróż końmi. Przy komisyi z nieparzystej liczby urzędników, najstarszy rangą, a przy równej randze najstarszy w służbie zaliczy dla siebie osobno należytość za podróż końmi.

§. 11. Przy komisyach na kolei żelaznej, albo bezpośrednio przy kolei, wolno zaliczyć tylko należytość za użycie kolei żelaznej. Jeśli urzędnik delegowany na komisyę, użyje z powodów od niego niezależnych innego środka komunikacyjnego, zarachowana należytość tylko wówczas zostanie przyznaną, gdy przedłoży urzędowe potwierdzenie, że faktycznie poniósł wydatek w zarachowanej wysokości.

§. 12. Czy należy wynagrodzić także wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, w tej samej miejscowości, lub w najbliższej okolicy, Wydział krajowy w każdym pojedynczym wypadku rozstrzygnie.

§. 13. Przy komisyach, które trwać mają prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednem miejscu zamiast dyet z reguły będzie oznaczony pewien ryczałt z góry.

Urzędnikom, którzy z obowiązku swego urzędowego komisyonują często w swych okręgach urzędowych, Wydział krajowy z reguły wyznaczy zamiast dyet i kosztów podróży odpowiedni roczny ryczałt.

§. 14. Z odbytej podróży urzędowej należy złożyć rachunek dyet i kosztów podróży najdalej w przeciągu miesiąca po powrocie pod utratą prawa do wynagrodzenia.

Wyjątkowo może Wydział krajowy zaasygnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że zwłoka nastąpiła bez jego winy.

Urzędnik, aplikant lub dyetaryusz winien prowadzić podczas całego trwania komisyi dziennik, w którym odnośnie do aktów wykaże czynności każdego dnia. Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

§. 15. Rachunek (partykularz) zbadą:

a) Oddział techniczny co do odległości kilometrowej i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;

b) Oddział rachunkowy co do cyfry należytości za podróż i czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych;

c) Szef departamentu co do czasu potrzebnego do czynności komisyjnych urzędników innych oddziałów.

§. 16. Na rachunek dyet i kosztów podróży można asygnować stosowne zaliczki, czy to przed podróżą, czy w czasie trwania komisyi, czy też po powrocie.

§. 17. Pozostają w mocy obowiązującej dotychczasowe przepisy co do konduktorów dróg krajowych i dozorców melioracyjnych, oraz co do osób będących wprawdzie w służbie kraju lub instytucyi przez kraj utrzymywanych albo subwencyonowanych, lecz nie mających charakteru urzędników Wydziału krajowego albo zakładów krajowych.

Co się tyczy petycyi urzędników Wydziału krajowego o podwyższenie poborów służbowych wniesionej do Wysokiego Sejmu dnia 17. października 1905 Ls. 2.690, Komisya budżetowa, zbadawszy treść petycyi, postanowiła uchwałą z 30. października r. b. zażądać oświadczenia ze strony Wydziału krajowego.

W rzeczonej petycyi upraszają urzędnicy o zrównanie ich z urzędnikami rządowymi przez przyznanie im w czterech najniższych rangach dodatków czteroletnich, tudzież dodatków starszeństwa (po 16 lub 20 latach) — dalej o zrównanie w rangach wyższych (VIII., VII. i VI.) dodatków pięcioletnich z tymi dodatkami, jakie pobierają urzędnicy rządowi, — wreszcie o podwyższenie dodatku aktywalnego (czyli kwaterowego) do tej wysokości, w jakiej pobierany jest przez urzędników państwowych, w Wiedniu urzędujących.

Wydział krajowy uchwałą z dnia 5. listopada 1905 postanowił poprzeć rzeczoną petycyę i sformułować swoje wnioski w tej sprawie, mianowicie:

I. Uznaje Wydział jako słuszne wyrównanie różnic, zachodzących między poborami urzędników rządowych, a poborami urzędników krajowych, wskutek czego należałoby w najniższych czterech rangach wprowadzić czteroletnie dodatki zamiast pięcioletnich, oraz dodatki starszeństwa po 16 względnie 20 latach służby, zaś w trzech wyższych rangach (VIII., VII. i VI.) dodatki pięcioletnie w tej wysokości, jak są pobierane przez urzędników rządowych.

II. Uznaje Wydział krajowy jako uzasadnioną prośbę o podwyższenie dodatku aktywalnego, który jest tem samem, co pobierany dawniej dodatek na pomieszkanie, — jednak nie do pełnej wysokości dodatku aktywalnego, pobieranego przez urzędników rządowych we Wiedniu, lecz do wysokości 80% tego wiedeńskiego dodatku.

Dotychczas urzędnicy Wydziału krajowego pobierają tylko 60% aktywalnego dodatku wiedeńskiego, — zatem podwyższenie proponowane przez Wydział krajowy wynosi 20%.

Komisya budżetowa przyjmuje propozycye Wydziału krajowego, których efekt finansowy będzie następujący:

ad I. Dla wyrównania różnic między poborami urzędników rządowych a poborami urzędników Wydziału krajowego, podnieść trzeba wydatki budżetowe na rok 1906 o kwotę . . . . . 15.944 K

mianowicie:

w rubr.	II.	w	oddziele	konceptowym	o	2.141	K,
„ „	„	„	„	rachunkowym	„	3.351	„
„ „	„	„	„	kasowym	„	2.937	„
„ „	„	„	„	manipulacyjnym	„	1.048	„
„ „	VIII.	„	„	drogowym	„	2.810	„
„ „	„	„	„	kolejowym	„	1.398	„
„ „	IX.	„	„	melioracyjnym	„	2.235	„
„ „	X.	„	„	rolniczym	„	24	„

ad II. Podwyższając dodatek aktywalny do 80% dodatku przez urzędników rządowych we Wiedniu pobieranego — podnieść trzeba wydatki budżetowe na rok 1906 o kwotę 40.880 K z której przypadnie,

na rubr.	II.	oddział	konceptowy	7.360	K,
„ „	„	„	rachunkowy	9.520	„
„ „	„	„	kasowy	2.280	„
„ „	„	„	sanitarny	280	„
„ „	„	„	statystyczny	240	„
„ „	„	„	manipulacyjny	2.520	„
„ „	VIII.	„	drogowy	6.560	„
„ „	„	„	kolejowy	4.960	„
„ „	IX.	„	melioracyjny	5.680	„
„ „	X.	„	rolniczy	520	„
„ „	„	„	komasacyjny	960	„

Ogólne zatem zwiększenie stałego obciążenia budżetu krajowego wskutek proponowanych przez Wydział krajowy podwyższeń wyniesie 56.824 K.

Jest to znaczny wydatek - lecz Komisya budżetowa, wobec przedstawionych w petycyi nader trudnych warunków egzystencyi urzędników Wydziału krajowego w mieście Lwowie, przy panującej tu drożyźnie, zwłaszcza pomieszkań, — mając na oku wzorowe spełnianie obowiązków przez urzędników Wydziału krajowego, oraz nie wielkie widoki na awans, które są daleko gorsze, aniżeli w służbie rządowej, — zgadza się na propozycye Wydziału krajowego i przedkłada Wysokiej Izbie do uchwalenia następujące wnioski:

1. Od 1. stycznia 1906 pobory służbowe urzędników Wydziału krajowego wynosić będą, jak następuje:

Ranga	Poszczególnienie	Płaca	Dodatki			
			aktywalny	2 pięcioletnie po	2 czteroletnie po	starszeństwa po 16 i 20 latach po
		Korony				
	Oddział konceptowy:					
VI.	Radca	6.400	1.280	800	—	—
VII.	Sekretarz	4.800	1.120	600	—	—
VIII.	Wicesekretarz	3.600	960	400	—	—
IX.	Adjunkt	2.800	800	—	200	200
X.	Koncepista	2.200	640	—	200	200
—	Praktykanci: trzech — adjutum po	1.400	—	—	—	—
	trzech — adjutum po	1.200	—	—	—	—
	dla wszystkich zaś bez względu na wysokość adjutum po 3 latach	1.600	—	—	—	—
	dla wszystkich zaś bez względu na wysokość adjutum po 5 latach	2.000	—	—	—	—
	Oddział techniczno-drogowy:					
VI.	Dyrektor	6.400	1.280	800	—	—
VII	Zastępca dyrektora	4.800	1 120 i funkcyjny 800	600	—	—
VII.	Inżynier starszy: we Lwowie	4.800	1.120	600	—	—
	w Krakowie	4.800	840	600	—	—

Ranga	Poszczególnienie	Płaca	Dodatki			
			aktywalny	2 pięcioletnie po	2 czteroletnie po	starszeństwa po 16 i 20 latach po
		Korony				
VIII.	Inżynier I. klasy:					
	a) we Lwowie	3.600	960	400	—	—
	b) w Krakowie	3.600	720	400	—	—
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	3.600	600	400	—	—
	d) w innych miejscowościach kraju	3.600	480	400	—	—
IX.	Inżynier II. klasy:					
	a) we Lwowie	2.800	800	—	200	200
	b) w Krakowie	2.800	600	—	200	200
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	2.800	500	—	200	200
	d) w innych miejscowościach kraju	2.800	400	—	200	200
X.	Inżynier adjunkt:					
	a) we Lwowie	2.200	640	—	200	200
	b) w Krakowie	2.200	480	—	200	200
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	2.200	400	—	200	200
	d) w innych miejscowościach kraju	2.200	320	—	200	200
—	Praktykant techn.: — adjutum: dwóch po	1.400	—	—	—	—
	dwóch po	1.200	—	—	—	—
	dla wszystkich zaś bez względu na wysokość adjutum po 3 latach	1.600	—	—	—	—
	dla wszystkich zaś bez względu na wysokość adjutum po 5 latach	2.000	—	—	—	—
XI.	Asystent manipulacyjny	1.600	480	—	200	200
	Oddział melioracyjny:					
VI.	Dyrektor	6.400	1.280	800	—	—
VII.	Zastępca dyrektora	4.800	1.120 i funkcyjny 800	600	—	—
VII.	Inżynier starszy:					
	a) we Lwowie	4.800	1.120	600	—	—
	b) w Krakowie	4.800	840	600	—	—
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	4.800	720	600	—	—
	d) w innych miejscowościach kraju	4.800	600	600	—	—
VII.	Referent administracyjny	4.800	1.120	600	—	—
VIII.	Inżynier I. klasy:					
	a) we Lwowie	3.600	960	400	—	—
	b) w Krakowie	3.600	720	400	—	—
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	3.600	600	400	—	—
	d) w innych miejscowościach kraju	3.600	480	400	—	—
IX.	Inżynier II. klasy i inżynier komasacyjny:					
	a) we Lwowie	2.800	800	—	200	200
	b) w Krakowie	2.800	600	—	200	200
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	2.800	500	—	200	200
	d) w innych miejscowościach kraju	2.800	400	—	200	200

Ranga	Poszczególnienie	Płaca	Dodatki			
			aktywalny	2 pięcioletnie po	2 czteroletnie po	starszeństwa po 16 i 20 latach po
		Korony				
X.	Inżynier-adjunkt:					
	a) we Lwowie	2.200	640	—	200	200
	b) w Krakowie	2 200	480	—	200	200
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	2.200	400	—	200	200
	d) w innych miejscowościach kraju	2.200	320	—	200	200
XI.	Asystent komasacyjny:					
	a) we Lwowie	1.600	480	—	200	200
	b) w Krakowie	1.600	360	—	200	200
	c) w miejscowościach z ludnością ponad 10.000 mieszkańców	1.600	300	—	200	200
	d) w innych miejscowościach kraju	1.600	240	—	200	200
—	Praktykant techniczny — adjutum	1.400	—	—	—	—
	po 3 latach	1.600	—	—	—	—
	po 5 latach	2.000	—	—	—	—
	Oddział kolejowy:					
VI.	Dyrektor	6.400	1.280	800	—	—
VII.	Zastępca dyrektora	4.800	1.120 i funkcyjny 800	600	—	—
VII.	Inżynier starszy	4.800	1.120	600	—	—
VIII.	„ I. klasy	3.600	960	400	—	—
IX.	„ II. „	2.800	800	—	200	200
X.	„ adjunkt	2.200	640	—	200	200
VII.	Referent administracyjny	4 800	1.120	600	—	—
VII.	Sekretarz	4.800	1.120	600	—	—
IX.	Adjunkt konceptowy	2.800	800	—	200	200
X.	Koncepista	2.200	640	—	200	200
VIII.	Konsulent spraw taryfowych i komercyalnych	3.600	960	400	—	—
IX.	Adjunkt rachunkowy	2 800	800	—	200	200
X.	Oficyał rachunkowy	2.200	640	—	200	200
XI.	Asystent rachunkowy	1.600	480	—	200	200
IX.	Adjunkt administracyjno-manipulacyjny	2.800	800	—	200	200
XI.	Inspicyent-rysownik	1.600	480	—	200	200
XI.	Asystent manipulacyjny	1.600	480	—	200	200
	Oddział sanitarny:					
VII.	Inspektor szpitali	4.800	1.120	600	—	—
	Oddział statystyczny:					
VIII.	Wicesekretarz	3.600	960	400	—	—
	Oddział rachunkowy:					
VI.	Dyrektor	6.400	1 280	800	—	—
VII.	Zastępca dyrektora	4.800	1.120	600	—	—

Ranga	Poszczególnienie	Płaca	Dodatki			
			aktywalny	2 pięcioletnie po	2 czteroletnie po	starszeństwa po 16 i 20 latach po
		Korony				
VIII.	Rewident	3.600	960	400	—	—
IX.	Adjunkt	2.800	800	—	200	200
X.	Archiwista i protokolista	2.200	640	—	200	200
X.	Oficyał	2.200	640	—	200	200
XI.	Asystent	1.600	480	—	200	200
XII.	Praktykant	1.200	480	—	200	200
—	Aplikant, adjutum	1.000	—	—	—	—
	po 3 latach	1.200	—	—	—	—
	po 5 latach	1.500	—	—	—	—
VIII.	Lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych	3.600	960	400	—	—
	Oddział kasowy:					
VI.	Dyrektor	6.400	1.280	800	—	—
VII.	Zastępca dyrektora	4.800	1.120	600	—	—
VIII.	Kontrolor	3.600	960	400	—	—
VIII.	Kasyer	3.600	960	400	—	—
IX.	Adjunkt	2.800	800	—	200	200
X.	Oficyał	2.200	640	—	200	200
XI.	Asystent	1.600	480	—	200	200
XII.	Praktykant	1.200	480	—	200	200
	Oddział manipulacyjny:					
VII.	Dyrektor (zamiast dodatku aktywalnego — wolne mieszkanie, deputat w drzewie, dodatek na fiakry, zgodnie z uchwałą Sejmu z 9. lutego 1894).	4.800	—	600	—	—
VIII.	Archiwista	3.600	960	400	—	—
IX.	Ekspedytor	2.800	800	—	200	200
IX.	Protokolista	2.800	800	—	200	200
X.	Kancelista	2.200	640	—	200	200
XI.	Asystent	1.600	480	—	200	200
XII.	Pisarz	1.200	480	—	200	200
—	Aplikant, adjutum	1.000	—	—	—	—
	po 3 latach	1.200	—	—	—	—
	po 5 latach	1.500	—	—	—	—

2. Dla wszystkich urzędników Wydziału krajowego trzech wyższych rang, t. j. VI., VII. i VIII. przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich, zaś dla urzędników rangi IX., X., XI. i XII. prawo do dwóch dodatków czteroletnich.

Dodatek pięcioletni może zatem być przyznany po upływie pięciu lat, dodatek czteroletni po upływie czterech lat służby, spędzonej w tej samej randze.

3. Dodatki trzechletnie, względnie pięcioletnie, przyznane praktykantom konceptowym, wliczalne są do emerytury.

4. Urzędnicy czterech niższych rang t. j. IX., X., XI. i XII. uprawnieni są do otrzymania dodatków osobistych z tytułu starszeństwa, mianowicie:

po szesnastu latach służby w tej samej randze 200 K rocznie;

po dwudziestu latach służby w tej samej randze dalsze 200 K rocznie;

które to dodatki wliczalne są do emerytury,

5. Do urzędników mianowanych przed 1. stycznia 1906, dla których przepisy tej uchwały etatowej byłyby mniej korzystne, zastosowane będą postanowienia etatowe dotychczas obowiązujące.

6. Wszelkie przepisy etatowe, niniejszą uchwałą nie uchylone, pozostają nadal w mocy.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Ls. 4111/1905. We Lwowie, dnia 9. listopada 1905.

Aleg. 581

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu.

Wysoki Sejmie!

W sprawie przeznaczenia i odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu zaszły niedawno ważne fakta, które zapewniają w zupełności bliskie zrealizowanie gorących życzeń w uchwałach Wysokiego Sejmu niejednokrotnie objawionych. — Skoro układy prowadzone przez Wydział krajowy z Administracyą wojskową o wybudowanie koszar dla wojska w Krakowie w zamian za oddanie w posiadanie przeznaczonego uchwałą z dnia 8. lutego 1897 r. na rezydencyę Monarszą Zamku wawelskiego doprowadziły do konkretnego rezultatu, raczył Najmiłościwszy Monarcha Najwyższem pismem odręcznem, skierowanem do Namiestnika kraju, hr. Andrzeja Potockiego oświadczyć, iż zezwala, by Zamek wawelski urządzony został na Rezydencyę monarszą, życzy sobie wszakże zarazem, aby przy tem odpowiednią część Zamku przeznaczono na muzeum sztuki i pamiątek historycznych. Nadto raczył rozporządzić Najjaśniejszy Pan Najwyższem postanowieniem z daty 24. czerwca 1905, ażeby na koszta odnowienia Zamku na Wawelu przeznaczono z dotacyi Najwyższego Dworu corocznie kwotę 100.000 koron.

Na pierwszem posiedzeniu po zebraniu się uchwalił Wysoki Sejm wysłanie dziękczynnej deputacyi ze swego łona do stóp tronu, w celu wyrażenia swej wdzięczności Najmiłościwszemu Monarsze. Komisya zaś budżetowa przedkładając niniejsze sprawozdanie Wysokiej Izbie, uważa także za swój obowiązek dać wyraz najżywszej wdzięczności za ten nowy dowód łaskawości Monarchy. Postanowienie Monarchy nietylko umożliwia urządzenie Rezydencyi Monarszej w kraju, będące gorącem życzeniem Wysokiej Izby, lecz zarazem ułatwia niezmiernie konserwacyę i odnowienie tego jako wspaniałe dzieło architektury i pomnik historyczny drogiego nam gmachu, a nadto zapewnia pomieszczenie niezmiernie wdzięczne i odpowiednie dla zbiorów sztuki, którego brak wobec przepełnienia gmachu Sukiennic w Krakowie zabytkami należącemi do Muzeum narodowego dotkliwie czuć się już dawał.

Możność umieszczenia na Zamku wawelskim dzieł sztuki i historycznych pamiątek, budzi zarazem nadzieję, że zbiory te artystyczne darami prywatnemi w obfitszej jeszcze mierze, aniżeli to było dotąd, wzbogacać się będą. Już dziś mamy tej ofiarności prywatnej piękne dowody. I tak: Rodzina Łozińskich cenną kolekcyę dawnych obrazów dała Muzeum narodowemu w darze pod warunkiem, że zbiór ten znajdzie pomieszczenie na Wawelu. Znany znawca i mecenas sztuki p. Feliks Jasieński z bogatego swego zbioru nowoczesnych obrazów i sztychów tworzy osobny oddział Muzeum narodowego swego imienia, który ma być rozmieszczony w jednem z zabudowań wawelskiego kompleksu budynków. Pani Helena Budzy-

nowska we Lwowie przeznacza na rzecz Muzeum na Wawelu bogaty zbiór swój dawnych dzieł sztuki i rzadkich okazów przemysłu artystycznego (w szczególności makat i materyi, oraz piękną bibliotekę).

Niewątpliwą jest tedy rzeczą, że uzyskanie pomieszczenia na zabytki sztuki w części Zamku wawelskiego potężnie wpłynie na rozwój tego na razie jedynego w naszym kraju publicznego zbioru dzieł sztuki, którym jest krakowskie Muzeum narodowe.

O przebiegu całej akcyi tyczącej się projektowanej restauracyi Zamku wawelskiego i o obecnem jej stadyum daje sprawozdanie Wydziału krajowego dokładną i szczegółową wiadomość. Wyszczególnione są w niem też poniesione już dotąd wydatki i podana, o ile to na razie jest możliwem, w ogólnych przynajmniej zarysach droga, którą Wydział krajowy w tej ważnej akcyi zamierza kroczyć na przyszłość. Wydatki poniesione uważa komisya za zupełnie uzasadnione, bo są one prostą tylko konsekwencyą uchwał Wysokiej Izby powziętych w sprawie objęcia w posiadanie Zamku w zamian za dostarczenie Administracyi wojskowej pomieszczenia na wojsko.

W dzisiejszej wszakże chwili, kiedy ma się już rozpocząć samo restaurowanie Zamku i przeistoczenie go na Rezydencyę oraz adaptowanie celem umieszczenia w nim dzieł sztuki, jest rzeczą naturalną, że kraj odpowiednią roczną kwotę na cel ten przeznaczyć powinien. Skoro Monarcha w swej wspaniałomyślności wyznacza roczną na ten cel kwotę w wysokości 100.000 koron, jest rzeczą niemal rozumiejącą się samą przez się, że taką samą co najmniej kwotą kraj do tego dzieła przyczynić by się powinien. Komisya tedy budżetowa zgadza się w zupełności na propozycyę Wydziału krajowego, która tak właśnie opiewa.

Dodać też należy, że oprócz tych funduszów ze strony Monarchy i kraju znaczną sumę przeznaczoną na koszt restauracyi Zamku wawelskiego zawdzięcza się jednej z krakowskich Instytucyi oraz prywatnej ofiarności. Mianowicie przeznaczył na ten cel Wielki Wydział Kasy oszczędności miasta Krakowa, uchwałą z dnia 26. kwietnia 1897 r. sumę 800.000 koron, jako „Fundusz jubileuszowy Cesarza Franciszka Józefa I.“ Nadto fundusz zebrany drogą składek głównie za staraniem Pani Ulanowskiej wynosi obecnie przeszło 110.000 koron, wreszcie zaś przeznaczone są na cel restauracyi Wawelu dwa, dotąd niezrealizowane lecz prawnie zapewnione zapisy mianowicie: ś. p. Konstantego Mireckiego w sumie 50.000 rubli i ś. p. Cypryana Jaworskiego w kwocie 1.000 kor. Oprócz tedy funduszów przeznaczonych na cel restauracyi Wawelu przez Monarchę i kraj, posiadamy już kwotę dochodzącą niemal do wysokości miliona koron, która na ten cel użytą być może.

Co się tyczy samych robót około restauracyi Zamku wawelskiego, są one właściwie dopiero w samych początkach. Wydział krajowy rozpoczął swe czynności od powołania komitetu doradczego, do którego zaprosił następujące osobistości: c. k. Namiestnika Andrzeja hr. Potockiego, Karola hr. Lanckorońskiego, Dra Władysława Łozińskiego, Leona hr. Pinińskiego, Dra Józefa Wereszczyńskiego, Dra Juliusza Leo, prezydenta miasta Krakowa, Profesorów Uniwersytetu: Dr Maryana Sokołowskiego, Dra Bolesława Ulanowskiego i Dra Jana Bołoz-Antoniewicza i konserwatora zabytków sztuki i pomników historycznych w Krakowie, Dra Stanisława Tomkowicza.

Komitet ten odbył wraz z zastępcą Najw. urzędu ochmistrzowskiego J. E. hr. Chołoniewskim, powołanym przez Najw. Dwór do Komitetu, dnia 9. marca, po dokładnem obejrzeniu wszystkich części Zamku, posiedzenie, na którem po gruntownej dyskusyi o ogólnem charakterze, jaki ma mieć restauracya Zamku, powzięto jednomyślnie następujące uchwały:

1. Restauracya rozpocząć się ma od usunięcia najnowszych przez wojskowość wzniesionych ścian i przepierzeń, od gruntownej naprawy i ubezpieczenia dachów, od troskliwego uwydatnienia i utrwalenia tego, co się dotąd w rzeźbach i ornamentach zachowało i od restauracyi pierwotnego kształtu arkad podwórza, a to wszystko na podstawie studyów nad architektonicznym rozwojem Zamku.

2. Komitet zastrzega sobie w toku robót zasięgać rady artystów polskich i innych sił fachowych.

3. Restauracyę Zamku na Wawelu należy poruczyć architekcie Zygmuntowi Hendlowi, dyrektorowi państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie.

P. Dyrektor Hendel, z którym Wydział krajowy zawarł szczegółową umowę, o czem w sprawozdaniu Wydziału krajowego dokładna znajduje się wzmianka, rozpoczął swe czynności. Znając jego dotychczasową działalność, fachowe uzdolnienie i gorący zapał, należy się spodziewać, że zdoła on sprostać temu niezmiernie trudnemu i zaszczytnemu zadaniu. W miarę potrzeby dodawać mu będzie Wydział krajowy nietylko potrzebną techniczną, ale i artystyczną pomoc, zasięgając opinii innych artystów i osób fachowych. O ile wszakże to wielkie pomnikowe dzieło musi w przeprowadzeniu swem podlegać kontroli interesujących się przedmiotem znawców, o tyle samo kierownictwo musi pozostawać w ręku jednej osoby. Najodpowiedniejszą zaś właśnie osobistością, której można było z zaufaniem doniosłą funkcyę tę powierzyć, jest zdaniem Wydziału krajowego i Komitetu doradczego, architekt p. Hendel.

Co się tyczy samegoż sposobu restaurowania Zamku, jest to dziś jeszcze rzeczą niemożliwą oznaczyć dokładniej planu robót, które będą musiały być wykonane. Sprawa wymaga głębokich studyów i prac przygotowawczych i dopiero po ich dokonaniu szczegóły całego przedsięwzięcia będą mogły być ustalone. Każdy w tym względzie krok nierozważny i niedostatecznie obmyślany, mógłby pociągnąć za sobą błędy, nie dające się usunąć. Tylko co do ogólnego sposobu, jak należy konserwacyę i restauracyę Zamku pojmować, powinna ustalić się pewna jednolita opinia wszystkich czynników, które będą mieć wpływ na tok robót. To ustalenie opinii w głównych wszakże zarysach już nastąpiło.

Wielce doniosła wskazówka w tym względzie zawartą jest już w samem Najwyższem Orędziu Najmiłościwszego Monarchy, który poleca, aby przy pracach restauracyjnych miano przedewszystkiem na oku dążność do utrzymania z pietyzmem tego wszystkiego, co z dawnej architektury jeszcze się utrzymało. Taż sama tendencya odpowiada w zupełności życzeniom Wydziału krajowego i Komitetu doradczego. Przedewszystkiem tedy idzie o pełne pietyzmu ochronienie i utrzymanie tego wszystkiego, co jeszcze utrzymało się z dawnej budowy, a ma wartość artystyczną lub pamiątkową. Zamek wawelski przechodził w ciągu wieku przez rozmaite przeobrażenia. Rozmaite epoki stylu wycisnęły na szczegółach budowy swe wybitne piętno. Te historyczne przeobrażenia w niczem zatarte być nie powinny.

Można tedy w ogólnych zarysach przynajmniej wskazać, jakie tendencye z planu restauracyi wręcz wykluczone być powinny. Niedopuszczalnem jest dążenie do jakiejś unifikacyi stylu, lub też modernizowanie Zamku. Wszystkie zresztą bliższe rzczegóły planów dopiero po przeprowadzeniu studyów gruntownych mogą być ustalone. W szczególności podział ubikacyi Zamku na Rezydencyę i Muzeum dopiero po dokładnem zoryentowaniu się w pracach przygotowawczych będzie mógł być zadecydowanym.

Komisya wyraża życzenie, by Wydział krajowy w nieustannym w sprawie robót zostawał kontakcie z kierownikiem robót p. Hendlem i co do każdej ważniejszej sprawy zasięgał opinii Komitetu doradczego, a w razie potrzeby innych osób fachowych.

Wielce też pożądanem jest ciągły bliski kontakt p. Dyrektora Hendla z członkami Komitetu doradczego, mianomicie tymi, którzy mieszkają w Krakowie i jako wytrawni znawcy historyi sztuki i całej przeszłości Zamku, mogą dostarczyć kierownikowi robót cennych rad i uwag, wielce pożytecznych zwłaszcza w stadyum pierwszych robót, kiedy prawdopodobnie przy pracach przygotowawczych liczne szczątki dawnych części architektury wynajdywać i odkrywać się będzie.

O toku wszystkich robót powinien Wydział krajowy w odpowiedniej drodze informować opinię publiczną, która tak żywo całą sprawą się interesuje.

Wreszcie uważa Komisya za rzecz konieczną, a nie wątpi, że i Wydział krajowy opinię jej podziela, iż sprawozdania coroczne, przedkładane Wysokiemu

Sejmowi w tym przedmiocie, powinny zawierać jak najdokładniejsze informacye tak co do strony technicznej i artystycznej, jak i finansowej całego przedsięwzięcia.

Na podstawie tych uchwał wnosi Komisya budżetowa zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu.

II. Na koszta odnowienia Zamku na Wawelu i przeistoczenia go na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, oraz na Muzeum narodowe przeznacza Sejm przez czas odbudowy począwszy od roku 1906 coroczną dotacyę w sumie 100.000 K i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania tej dotacyi w budżet funduszu krajowego.

III. Sejm wstawia na powyższy cel na rok 1906 do preliminarza wydatków funduszu krajowego w Rubr. XIV. poz. 531 *a)* sumę 100.000 K.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Piniński.

Ls. 4.112/1905. We Lwowie, dnia 9. listopada 1905.

Alleg. 582

Sprawozdanie

sejmowej Komisyi agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 73.794/1905 w przedmiocie operacyi agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Jeżeli sprawozdanie zeszłorocznej Komisyi w przedmiocie operacyj agrarnych, przedłożone dnia 18. października 1904 do Ls 1.378, poniekąd nie zadowolniło uprawnionych oczekiwań Wysokiego Sejmu, to wówczas na usprawiedliwienie można było słusznie przytoczyć, że ustawy agrarne z 9. grudnia 1899 Nr. 18, 19, 20, Dz. u. kr. z roku 1900, wraz z wydanemi do tych ustaw dodatkowemi i wykonawczemi rozporządzeniami, weszły w życie dopiero z dniem 1 kwietnia 1903, że rozwój akcyj agrarnych był wówczas dopiero w pierwszych początkach, że zatem ustawnicze współdziałanie Wydziału krajowego nie mogło być ani znacznem, ani wydatnem.

Oczekiwano i spodziewano się słusznie, że po upływie roku, w najbliższem sprawozdaniu Wydziału krajowego, roztoczy się przed nami jasny i korzystny obraz działalności dokonanej na polu operacyj agrarnych, i że znaczne ofiary i wydatki, poświęcone na cele tej ważnej gałęzi pracy ekonomicznej nie okażą się zmarnowanemi.

Atoli badając sprawozdanie Wydziału krajowego w tym przedmiocie, z dnia 18. sierpnia 1905 L. 73.794/1905, Komisya sejmowa dla operacyi agrarnych nie może się powstrzymać od wyrażenia tego smutnego przekonania, że nadzieje, z któremi powitano rozpoczęcie operacyi agrarnych, dotychczas ani w drobnej części ziszczone nie zostały.

1. Sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego, obejmujące okres czasu od 1. kwietnia 1903 do końca grudnia 1904 wykazuje, że ludność zrozumiała dokładnie ważność i potrzebę operacyj dotyczących komasacyi gruntów, albowiem w okresie wspomnianym, jeden rok i 9 miesięcy liczącym, wniesiono żądanie o przeprowadzenie komassacyi w 9 (dziewięciu) gminach, a mianowicie w gminach:

1. Chiszewice.
2. Lubliniec nowy.
3. Wyszatyce.
4. Rudolfshof.
5. Skniłów.
6. Skniłówek.
7. Przewłoczne.
8. Wołczuchy.
9. Błozew dolna.

Oprócz tego podał Wydział krajowy z urzędu wniosek na przeprowadzenie podziału i regulacyi gruntów wspólnych w gminie katastr. Piaski, tudzież na ogólny podział pastwiska wspólnego gmin Trościanka i Perczów.

2. Postępowanie komasacyjne wdrożone zostało prawomocnem orzeczeniem Komisyi agrarnej w gminach pod 1, 2, 3, 4, 5 i 6 wymienionych, — odmówione zostało co do gminy Przewłoczna, dla braku przepisanej liczby prowokantów, — a co do gmin Wołczuchy i Błozew dolna znajduje się w stadyum początkowych dochodzeń informacyjnych.

3. Rzeczywiste i właściwe postępowanie komasacyjne w roku 1904 znajdowało się jednak w toku tylko w gminach Chiszewice i Lubliniec nowy, — a więc tylko w tych dwóch gminach, w których już w rokn 1903 zarządzone i rozpoczęte zostało, — a zatem prace właściwe nie posunęły się w roku 1904 po za ten obręb, w którym się w r. 1903 znajdowały.

Objaw ten sam przez się nad wyraz przykry i smutny, możeby atoli przejednał nas i usprawiedliwił nasze rozczarowanie, gdybyśmy byli w stanie wskazać fakta, że przynajmniej w tych dwu gminach prace komasacyjne postąpiły poważnym krokiem naprzód, i znajdują się prawie na ukończeniu.

Tak atoli niestety nie jest.

Zarówno w Chiszewicach jak i w Lublińcu nowym dokonano do końca roku 1903 tylko tryangulacyi, obchodu granic zewnętrznych, oznaczenia i zdjęcia obszaru i oznaczenia wartości (bonitacyi) gruntów, nadto przystąpiono do obliczenia powierzchni gruntów każdego uczestnika, celem sporządzenia rejestru stanu posiadania i przystąpiono do sporządzenia oryginalnej mapy.

Tyle a nie więcej zdziałano wedle sprawozdania komisyi agrarnej. A jest to w rzeczywistości nadzwyczaj mało w porównaniu z tem, co jeszcze uczynić należy. Rezultat oceny gruntów oraz treść rejestrów posiadania muszą być podane do wiadomości uczestników (§. 79.); przeciw bonitacyi zastrzeżone są uwagi, a przeciw rejestrom posiadania dopuszczalne są zarzuty, na które następuje rozprawa i orzeczenie w toku instancyi (§. 80.). Następnie dopiero ma miejsce ostateczne ustalenie rejestru, oznaczenie ekwiwalentów gospodarczych urządzeń, wyrównań w pieniądzach i ustanowienie służebności drogowych i innych, a w razie potrzeby urządzeń rozmaitych na zasadzie ustawy wodnej (§§. 81—86. ust. kom.).

Gdy to nastąpiło musi plan komasacyjny być dokładnie ułożony, ogłoszony i ustalony, a nawet na miejscu wytyczony, przyczem wolno stronom wnosić zarzuty przeciw planowi, a zarzuty te po zbadaniu na rozprawie w drodze instancyi rozpoznawane i rozstrzygane być muszą (§§. 87—95).

Nie jest wykluczoną możebność, że plan komassacyjny w drodze rekursu zmieniony zostanie i że musi być na nowo przerobiony i na nowo wytyczony z prawem wnoszenia ponownych zarzutów ze strony uczestników komasacyjnych (§. 96.).

Gdy ostatecznie plan stanie się formalnie prawomocnym, wówczas przystąpić musi Komisya do ostatecznego ustalenia tegoż za pomocą głosowania uczestników, przeciw któremu znów dopuszczalny jest rekurs, aż ostatecznie krajowa Komisya orzeknie o definitywnem zatwierdzeniu planu komasacyjnego (§§. 97—104).

A teraz nastąpić mogą jeszcze możliwe zmiany dodatkowe, wyrównania wartości, uchylenie lub wynagrodzenie spostrzeżonych dodatkowo błędów i t. d., nadto nie jest również wykluczone uchylenie zupełne prawomocnego planu komasacyjnego z powodu zmian stosunków, siły wyższej i t. p., tak iż nieraz sprawa planów i rejestrów, wracać musi do pierwotnego początkowego działania przygotowawczego (§§. 104—106. ust. komasac.).

To wszystko, co powyżej nadmieniliśmy, a co objęte jest przepisami paragrafów powołanych od 79. do 106. Komisya agrarna ma dopiero zdziałać, a do ukończenia tych prawem przepisanych czynności jest jeszcze bardzo daleko. Dotychczas bowiem Komisya agrarna, ani nawet jednej piątej części przepisanej ustawą drogi formalnej i materyalnej nie przebyła.

4. Porównując zatem z ustawą w ręku to, czego dotychczas dokonano, z tem, co jeszcze ma być zrobionem i wykonanem, aby komasacya rozpoczęta mogła być

uważaną za ukończoną i przeprowadzoną, wyznać należy z przykrością i ubolewaniem, że pomimo upływu jednego roku i 9 miesięcy od rozpoczęcia czynności agrarnych w wspomnianych dwu gminach, prace komasacyjne nie przekroczyły jeszcze zwykłego stadyum przygotowawczego, bo przygotowanie kończy się z założeniem rejestru posiadania i sporządzeniem mapy, a tu ani rejestru ani mapy jeszcze niema.

Jeżeli tym samym krokiem dalsze roboty postępować będą, to komasacya w Chiszewicach i Lublińcu nawet za trzy lata nie dojdzie do kresu — a w takim stanie rzeczy będziemy chyba musieli zapytać się, ażali czas pracy, łącznie z kosztami i wydatkami, znajduje się w racyonalnym i ekonomicznie zrozumiałym stosunku do osiągniętych przez komasacyę korzyści. A dalej musimy zastanowić się nad tem, ile to milionów przejdzie, ile lat dziesiątek upłynie, nim będzie można powiedzieć, iż poważna część gmin naszego kraju istotnie skomasowaną została.

5. Sprawa to zbyt poważna i wielce kosztowna, aby pobieżnie traktowaną być mogła, i wypada się nad przyczynami tego zjawiska głębiej zastanowić.

Na brak sił c. k. Komisya agrarna krajowa skarżyć się nie może, bo w tym względzie Wydział krajowy przeznaczył, a Wysoki Sejm uchwalił środki na siły fachowe w takiej ilości i jakości, jak tego Komisya agrarna wymagała. Jeżeli zaś Komisya agrarna niedostatecznej ilości sił zażądała, to żałować wypada, że nie obliczyła się z góry z tem, co konieczne i potrzebne.

Nie przemawia też do przekonania Komisyi zapatrywanie Wydziału krajowego, że powolność postępu prac agrarnych ma przyczynę w tem, że praca komasacyjna jest nową i trudną, bo przecież do pracy tej, wykonywanej już w innych krajach naszej monarchii, a dla naszych techników krajowych nie obcej, wezwano i ustanowiono ludzi fachowych, którzy przyjmując pracę i urząd, tem samem dali do poznania, że się na pracach i sprawach komasacyjnych znają. Na trudność pracy lub nowość tejże wymawiać się zatem niepodobna.

Rozległość obszarów lub ilość uczestników w komasacyi nie może również usprawiedliwiać żółwiego kroku postępu prac agrarnych, albowiem tak znów rozległymi nie są obszary Chiszewic i Lublińca, ani też tak wielką nie jest tam liczba prowokantów resp. uczestników, iżby okoliczność ta jako postęp pracy tamująca lub opóźniająca słusznie uznaną być mogła.

Że księgi nasze hipoteczne co do posiadłości włościańskich są wielokrotnie wadliwie założone, że panująca często niezgodność katastru z hipoteką, niezgodność faktycznego i prawnego stanu posiadania, wprowadza nieraz zamęt w ekonomiczne stosunki własności, — tego nikt nie zaprzeczy, bo to stara i słuszna skarga w naszym kraju, ponawiana wielokrotnie w Wysokim Sejmie i w Radzie państwa żądaniem, by przystąpiono ostatecznie do założenia nowych ksiąg gruntowych rustykalnych, które to żądanie przez c. k. Rząd centralny w Wiedniu za słuszne uznane zostało, i wniesienie projektu ustawy w tym przedmiocie spowodowało.

Wszelako te okoliczności, chociaż przykre i prawdziwe, nie mogą również usprawiedliwić powolnego tempa w rozwoju prac agrarnych, albowiem Komisya agrarna przystępując do swego zadania, świadomą była tego stanu rzeczy, nie może zatem twierdzić, jakoby ją zaskoczyła była jakaś nieprzewidziana w tym względzie niespodzianka.

Gdybyśmy zresztą fakt niezgodności hipoteki z katastrem uznawali za przyczynę, usprawiedliwiającą brak postępu prac agrarnych, to w konsekwencyi wypadałoby zaniechać wszelkich czynności komasacyjnych, aż do czasu, gdy zgodność między księgami hipotecznemi a stanem arkuszy gruntowych zaprowadzoną zostanie, — a więc albo zaniechać czynności agrarnych w zupełności, albo odłożyć takowe na czas nieograniczony.

Takiego rezultatu i takich konsekwencyi atoli z pewnością nikt sobie nie życzy i życzyć nie potrzebuje. Albowiem pomimo częstej niezgodności katastru z hipoteką, przeprowadza się w praktyce codziennej, sądowej i pozasądowej, różne transakcye prawne z wielką ścisłością i dokładnością. A gdy to jest możebnem i w rzeczywistości się dzieje, to i czynnościom komasacyjnym owa niezgodność

hipoteki z katastrem, nieprzezwyciężonych przeszkód stawiać nie może. Trzeba tylko umieć zabrać się do rzeczy i do tych trudności, które pokonać należy.

Atoli tu właśnie zdaje się znajdować punkt Archimedesa całej sprawy agrarnej.

Dobre, rozumne, praktyczne i świadome celu kierownictwo, jest w każdej pracy ważniejszej duszą i siłą działania. W danym wypadku zdaje się kierownictwo operacyami agrarnemi niedopisywać.

Nie rzeczą naszą zastanawiać się bliżej nad tem, czy fachowy leśnik, choćby znakomitość w sprawach lasowych, jest właściwą i odpowiednią osobistością do kierowania operacyami agrarnemi, — i czy oddanie spraw komasacyi gruntów pod kierownictwo leśnika da się wogóle czemkolwiek uzasadnić, skoro właśnie sprawy lasowe z obszaru operacyi agrarnych wyraźnie są wyłączone.

Kwestyę tę pomijamy dlatego, albowiem jest to wprawdzie dziwnem i niepojętem, ale nawet u władz naszych centralnych rządowych systematycznie napotykanem i praktykowanem zjawiskiem, że ilekroć się rozchodzi o sprawy agrarne, melioracyjne i t. p., do których specyalne rolnicze wykształcenie jest koniecznem, najczęściej oddaje się sprawę w ręce technika leśnika, a prawie nigdy w ręce fachowego agronoma lub technika melioracyjnego. A jeżeli tak postępują naczelne władze najwyższe rządowe, to trudno się dziwić, że u nas w Galicyi postawiono na czele kierownictwa operacyj agrarnych lasowego technika, a nie właściwego rolnego, melioracyjnego fachowca.

Żadną jednak miarą zrozumieć niepodobna, w jaki sposób kierownik urzędowy zdolnym jest kierować operacyami agrarnemi, odbywającemi się w Galicyi wschodniej, mając siedzibę urzędową o blizko 100 mil od przedmiotu swych ważnych i trudnych czynności.

Jeżeli w jakich sprawach, to właśnie w sprawach komasacyjnych, bezustanna obecność na miejscu czynności, zapoznanie się najgłębsze z stosunkami miejscowemi i gruntowemi, ciągła styczność z ludnością, wysłuchanie jej życzeń, żalów lub zarzutów i t. p., jest warunkiem koniecznym i nieodzownym, aby praca komasacyjna postępować mogła szybko, dobrze i skutecznie.

Przyjazd komisyonalny raz na kilka tygodni, nie zastąpi nigdy osobistej pracy i bezpośredniej kontroli na miejscu, i nie da nigdy kierownikowi możności obznajomienia się ze sprawami komasacyjnemi w tym stopniu i w tej mierze, jakby tego zdrowy i racyonalny tok pracy wymagał.

A zdolność i pilność współpracowników technicznych, choćby najgorliwszych, nie zastąpi nigdy sprężystego kierownictwa zwierzchnika, na miejscu urzędującego, a bezpośrednio zarządzającego.

To też w tej luźnej organizacyi kierownictwa, wykonywanego z oddali blisko stumilowej, lub dorywczo przez krótkotrwałe przyjazdy komisyonalne, dopatruje się Komisya sejmowa najważniejszego powodu, zarówno opóźnienia, jak i zbyt powolnego postępu prac agrarnych, które zamiast rozwijać się jednolitym tokiem, kroczą próbami wielokrotnie powtarzanemi, często nieudałemi, do niejasnego celu, tak, iż po blisko dwuletniej działalności, zaledwie do pierwszych etap przygotowawczej pracy dotarły.

7. Już poprzednio wykazanem zostało, że jeśli tak dalej rzecz prowadzoną będzie, to się nie doczekamy po wielu latach jeszcze ukończenia rozpoczętych prac komasacyjnych, a koszta operacyj agrarnych, które łącznie z preliminarzem na rok 1906 wynoszą już przeszło 80.000 kor., okażą się tak nadmiernie wysokimi, i w żadnym stosunku do istotnego rezultatu pracy i korzyści stojącymi, że warta się zastanowić nad tem, ażali przecież nie należy inaczej zabrać się do tych spraw agrarnych, których nadzwyczajnie wielką ważność, doniosłość i pożyteczność kraj cały i Wysoki Sejm bez różnicy stronnictw, zawsze uznawał i uznaje, i których rozwoju bezwarunkowo pragnie i wyczekuje.

Otóż pierwszym skutecznym sposobem zaradzenia byłaby zmiana w osobie kierownika operacyj agrarnych, zastąpienie go fachową siłą, znającą się na sprawach agrarnych, i zarządzenie, aby nowo zamianować się mający kierownik operacyj stale mieszkał i urzędował na miejscu wykonywających się prac agrarnych.

8. Równocześnie z pracami agrarnemi w Chiszewicach i Lublińcu, rozpoczęła Komisya w roku 1905 agrarne prace komasacyjne także w Skniłówku, osadzie małej, 165 hektarów obejmującej. Wedle otrzymanego ze strony c. k. Komisarza miejscowego wyjaśnienia, prace w Skniłówku w bieżącym roku w ciągu pięciu miesięcy doszły do tego, że już plan komasacyjny prowizorycznie został ustalony, a włościanie czyli uczestnicy objęli wydzielone im ekwiwalenta gruntowe z zadowoleniem w swe posiadanie. Wprawdzie nie nastąpiło jeszcze w Skniłówku ostateczne, formalne prawomocne załatwienie spraw komasacyi, wszelako dotychczasowy wynik czynności w tej gminie daje obraz bardzo jasny i zadowalniający i przekonać musi każdego, że komasacya dobrze przeprowadzona, jest istotnie wielce korzystną, doniosłą i pożyteczną dla włościan operacyą ekonomiczną.

9. Podobnie jak w zeszłorocznem sprawozdaniu tak też i obecnie, zgadza się Komisya sejmowa z tem, aby siły techniczne pomocnicze ustanowione zostały w potrzebnej rzeczywiście ilości i jakości, dlatego też bez wszelkich uwag aprobuje Komisya agrarna wniosek Wydziału krajowego, objęty uchwałą z 2. czerwca 1905 L. 46.556, aby w etacie technicznego personalu komasacyjnego ustanowić nowe dwie posady inżynierów komasacyjnych z płacą po 2.800 Kor i dodatkiem aktywalnym po 600 K oraz jedną nową posadę asystenta komasacyjnego z płacą 1.600 Kor. i dodatkiem aktywalnym 360 Kor., przy równoczesnem zwinięciu dwu posad adjunktów oraz jednej posady pomocnika technicznego.

10. Co się tyczy zamknięcia rachunkowego funduszu podręcznego komisarza miejscowego za rok 1904, to Komisya agrarna podziela w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego, że zamknięcie to rachunkowe nie odpowiada wcale przepisom ustawy, wedle której komisarz miejscowy obok dziennika kasowego, prowadzić ma także rachunek główny z osobnemi kontami dla poszczególnych etatów. Odpis takiego zamknięcia rachunku głównego winien być udzielony Wydziałowi krajowemu. To się dotychczas nie stało, — a przedłożone przez komisarza miejscowego zamknięcie jest niczem innem, jak tylko zwykłym odpisem dziennika kasowego. Na przyszłość a niemniej także za czas sprawozdania, Wydział krajowy powinien domagać się przedłożenia zamknięcia rachunku głównego, bo tylko ten daje dokładny obraz czynności i wydatków komisarza miejscowego.

11. W przedłożonym Wydziałowi rachunku, wykazuje c. k. komisarz miejscowy zużycie całego preliminowanego na zaliczki funduszu 14.514 K 68 h. Jeżeli już w roku ubiegłym Komisya wyraziła życzenie, aby wydatki komisarza miejscowego ograniczone zostały do koniecznie potrzebnej kwoty, — to obecnie Komisya agrarna życzenie to z naciskiem ponowić musi, a to tem bardziej, że wynik prac agrarnych i postęp robót komasacyjnych okazuje się poniżej miary najskromniejszych oczekiwań.

Komisya sejmowa nie zamierza uchylić się od zaprojektowania wszelkich potrzebnych i pożytecznych wydatków na ważne cele operacyj agrarnych, przyjmuje też i na rok 1906 proponowaną przez Wydział krajowy na zaliczki dla komisarza miejscowego kwotę 23.000 K, wyraża jednak życzenie, aby wydatkowi temu odpowiadał rezultat praktyczny będących w toku prac agrarnych.

Na podstawie powyższego wywodu i w nadziei, że życzenia i uwagi Komisyi agrarnej w sprawozdaniu tem wypowiedziane, zostaną należycie uwzględnione, — wnosi Komisya agrarna:

I. na uchwalenie **rezolucyi** tej treści:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najspieszniej zarządził, by kierownikiem technicznym operacyj agrarnych w Kraju zamianowany został inżynier w sprawach rolniczych i melioracyjnych specyalnie uzdolniony, a stosunki krajowe dokładnie znający, — oraz aby kierownik ten urzędował zawsze na miejscu operacyj agrarnych lub w bezpośredniem pobliżu tegoż miejsca.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. sierpnia 1905, l. 73.794 przyjmuje się do wiadomości.

2. Etat personalu technicznego w oddziale technicznym miejscowego komisarza agrarnego składać się ma począwszy od 1. stycznia 1906:

a) z trzech inżynierów komasacyjnych z płacą roczną po 2.800 K i dodatkiem aktywalnym po 600 K;

b) z trzech asystentów komasacyjnych z płacą roczną po 1.600 K i dodatkiem aktywalnym po 360 K;

c) z jednego pomocnika technicznego z płacą miesięczną po 140 K.

Posady dwóch adjunktów komasacyjnych zostają od 1. stycznia 1906 zwinięte.

3. Na koszta Komisyi agrarnych wstawia się do rubr. X. poz. 318 budżetu krajowego na rok 1906:

A. na personal techniczny	17.964 K
B. „ fundusz podręczny	23.000 „
razem . .	40.964 K.

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca:
Łazarski.

L. s. 4121/05.

We Lwowie, dnia 9. listopada 1905

Abg. 583

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1904|5.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego stwierdza, że liczba zgłaszających się przewyższa o wiele możność pomieszczenia uczniów w zakładzie czernichowskim i że wskutek tego dyrekcya znajduje się w przykrem położeniu odmawiania przyjęcia kandydatom, posiadającym wszelkie do tego warunki. — W sprawozdaniu zaś dyrekcyi tej szkoły znajduje się ustęp, zawierający zdanie, że kandydatami zupełnie ukwalifikowanymi możnaby wypełnić po brzegi drugą podobną szkołę, w dowód czego przytacza to sprawozdanie, że w roku 1904/5 na 19 miejsc w szkole zgłosiło się 167 kandydatów, z czego przeszło 100 posiadało wszelkie kwalifikacye.

Z powyższych cyfr można wyciągnąć wnioski:

a) że społeczeństwo z każdym rokiem więcej ceni i odczuwa potrzebę fachowego wykształcenia rolniczego;

b) że szkoła czernichowska znalazła uznanie tak ze względu na kierunek kształcący, jakoteż i wychowawczy;

c) że środki ku temu celowi służące zostały właściwie dobrane.

Cyfry te jednak nastręczają również potrzebę poważnego zastanowienia się nad pytaniem, czy jedna w kraju średnia szkoła rolnicza wystarcza wobec coraz silniej objawiającego się, a bardzo zresztą pocieszającego prądu skierowania młodzieży ku nauce rolnictwa — które — nie potrzeba tego dowodzić — stanowi główną podstawę ekonomicznego bytu kraju. Myśl utworzenia drugiej szkoły tego samego typu narzuca się mimowolnie, jakkolwiek nie można ją nazwać nową. — Jeszcze bowiem w r. 1890 wniosek założenia drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju był przedmiotem obrad Sejmu — w rezultacie jednak wniosek ten wzbogacił tylko zbiory archiwalne Wydziału krajowego, któremu został przekazany.

Dziś, gdy myśl ta tak wybitnem zainteresowaniem się społeczeństwa o tyle silniejszą zyskuje podstawę — gdy dziś również fachowe wykształcenie jedynie dać może naszemu rolnictwu możność wyzyskania darów naszej ziemi i tychże zużytkowaniem stawić czoło licznym trudnościom, z któremi walczyć musi — dziś zresztą, gdy zwrócenie młodzieży ku naukom zawodowym tak bar-

dzo potrzebnem się okazuje — bliższe zastanowienie się nad możnością założenia drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju uważać należy za sprawę aktualnego i poważnego znaczenia.

Być może, że z przewidywaną zmianą stosunków w ościennem Królestwie polskiem napływ kandydatów do szkoły czernichowskiej się zmniejszy; mimo to jednak choćby tylko dla młodzieży krajowej jeden taki zakład wystarczyć nie może.

Skreślając niniejsze uwagi do możliwego zużytkowania przez Wydział krajowy, komisya gospodarska sądzi, że nie od rzeczy będzie zwrócić jego uwagę na poważną fundacyę ś. p. Kaliksta Hohendorfa. Głównym niezawodnie celem tego ofiarodawcy było szerzenie fachowej nauki rolnictwa w kraju. — A gdy środki ku temu celowi, w aktach fundacyjnych wskazane, lecz w innych warunkach pojęte, dziś przy zmieniających się szybko stosunkach niełatwo i to w dalekiej zaledwie przyszłości cel zamierzony osiągnąćby mogły, będzie może na czasie rozważyć, czy nie byłoby właściwem wziąść za podstawę zużytkowania tej fundacyi jej myśl przewodnią, zastosowując ją w wyborze środków do potrzeb chwili obecnej. — Przytem i ten wzgląd winienby być wzięty pod rozwagę, że przy ścisłem trzymaniu się wskazanych formalnej natury środków szlachetna ofiarodawcy myśl dałaby się dopiero po całym szeregu deceniów urzeczywistnić, a to z wielką szkodą dla dzisiejszej generacyi i dla rolnictwa opartego na fachowej wiedzy.

Ustęp sprawozdania, stwierdzający, że lustracye wykazały pewne braki w sposobie wykładania niektórych nauczycieli, nastręcza sposobność przypomnienia uwag, robionych przez komisyę gospodarstwa krajowego przez szereg lat, a mianowicie zalecających potrzebę zaprowadzenia podręczników, któreby obok łatwości zużytkowania treści wykładów przez uczniów wskazywały równocześnie nauczycielowi kierunek wykładać się mającego przedmiotu. Podręcznik krępujący poniekąd nauczyciela i wykluczający tem samem zboczenia od jego treści, usunąć winien niekorzystną rozmaitość w systemie wykładów. Narzucenie obowiązkowej jednolitości tem więcej jest wskazanem, ileże częste zmiany w gronie nauczycielskiem dają możność stosowania własnych, a często z poprzednikiem niezgodnych poglądów.

W ten sposób usuniętym też zostanie słuszny powód do krytycznej uwagi, że nauczyciel poziom wykładu nienależycie zastosowywał do wymagań średniej szkoły, lub też, że w wykładzie nie umiał być dostatecznie przystępnym i jasnym.

Nie wchodząc w ocenienie, o ile przedłożony Wydziałowi krajowemu przez kuratoryę projekt regulacyi płac grona nauczycielskiego i prefektów jest uzasadniony i wskazany, komisya gospodarstwa krajowego czuje się w obowiązku zwrócić uwagę na niestosunkowo wielki etat nauczycieli i docentów w zakładzie czernichowskim. Etat ten składa się z dyrektora, 11-tu profesorów, 5-ciu docentów, nauczyciela instruktora do robót praktycznych i dwóch prefektów, razem 20-tu, gdy uczniów jest 58-iu.

Wyłączając od obliczenia dotyczącego obciążenia pracą pięciu docentów i dwóch prefektów i rozkładając ją li tylko na 12-tu profesorów łącznie z dyrektorem, przypada na jednego z nich w przecięciu tygodniowo w miesiącach zimowych 10 godzin z drobnym ułamkiem, zaś w miesiącach letnich $9^3/_4$ godzin, czyli dziennie w miesiącach zimowych nieco więcej, jak $1^1/_2$ godziny, w miesiącach letnich nieco mniej.

Obliczenie powyższe uważa komisya gospodarstwa krajowego za dostateczną podstawę do stanowczego poparcia zdania wyrażonego w sprawozdaniu Wydziału krajowego, że wszelkie dążenia podjęte w kierunku regulacyi płac winny być traktowane łącznie z unormowaniem etatu, który jest niewątpliwie za wielki.

Projekt utworzenia dla niezamożnych uczniów w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie czterech wolnych miejsc funduszowych uważa komisya gospodarstwa krajowego za myśl zdrową.

Mimo humanitarnej bowiem wartości posiada ona jeszcze zaletę, że otwiera

wrota do bardzo pożytecznej nauki fachowej, odwodząc młodzież od wyboru innych gałęzi wiedzy, przy których przepełnienie już dziś jest widoczne.

Uznając inne ustępy sprawozdania Wydziału krajowego tak co do szkoły, jak folwarku w Czernichowie za zgodne z jej zapatrywaniami, komisya zaleca wszystkie wnioski Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i o folwarku w Czernichowie za r. 1904/5.

2. Sejm ustanawia dla niezamożnych uczniów w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie cztery wolne miejsca funduszowe, wstawiając na ten cel potrzebny kredyt w budżecie wydatków szkoły na rok 1906 i upoważniając zarazem Wydział krajowy do preliminowania tego wydatku w latach następnych.

3. Sejm ustanawia następujący etat płacy administratora folwarku, a zarazem nauczyciela instruktora do robót praktycznych w szkole; tenże pobierać będzie począwszy od 1. stycznia 1906 roku zamiast dotychczasowych poborów, obok wolnego pomieszkania, płacę roczną 2.400 koron, dodatek aktywalny 240 koron, oraz prawo do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze wynosiłyby po 300 koron, zaś trzy następne po 400 koron rocznie.

4. Sejm przyznaje w drodze łaski Alojzemu Rużyczce, byłemu ogrodnikowi a zarazem docentowi ogrodnictwa w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie, począwszy od 1. stycznia 1906 roku stałe zaopatrzenie w wysokości 1.300 koron rocznie.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Vivien *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.182/905. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Alg. 381

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych (Bereźnica, Horodenka, Jagielnica, Kobiernice, Suchodół oraz o założeniu niższej szkoły rolniczej w Miłocinie).

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego powołując się na sprawozdanie Wydziału krajowego o założeniu niższej szkoły rolniczej w Miłocinie nadmienia:

Z uznania godną ofiarnością Kuratorya fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego zobowiązuje się wybudować wszystkie budynki projektem Wydziału krajowego objęte kosztem 149.000 K, celem pomieszczenia niższej szkoły rolniczej w Miłocinie — i wraz z całym obszarem gruntów o obszarze 66·7 ha — sprzedać Wydziałowi krajowemu za cenę 100.000 K spłacalną w pięćdziesięciu równych annuitetowych ratach po 4.000 K.

Dla funduszu krajowego jest ta oferta bezwątpienia niezwykle korzystną, bo fundusz krajowy ma sposobność nabyć cały zakład, zdaniem Wydziału krajowego przedstawiający wartość 260.000 K — za cenę 100.000 K — a zatem w stosunku 39% wartości i na warunkach spłaty bardzo ułatwionych.

Wydział krajowy nabywając szkołę w Miłocinie na własność funduszu krajowego, liczyć może na udział c. k. Rządu w kosztach założenia tej szkoły.

Gdy założenie szkoły rolniczej niższej w Miłocinie już poprzednio przez Wysoki Sejm uznane zostało za wskazane, a Fundacya im. Jana Towarnickiego wniosła do Wydziału krajowego ofertę dla funduszu krajowego bardzo korzystną — nabycie zaś Miłocina w sposób przedłożony przez Wydział krajowy upewnia, że c. k. Rząd weźmie udział w kosztach założenia wymienionej szkoły — Komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie odnośnej rezolucyi.

Ze sprawą zakupna na rzecz kraju szkoły w Miłocinie łączy się sprawa urządzenia tej szkoły, ponieważ odroczenie zawarcia ostatecznej umowy z Kuratoryą aż do chwili powzięcia uchwały przez Wysoki Sejm nie wstrzymało prac około założenia i urządzenia niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.

Komisya gospodarstwa krajowego powołując się na uzasadnienie wydatków na ten cel objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego, zaleca Wysokiemu Sejmowi przyjęcie odnośnej rezolucyi — a to zarówno co do kosztów urządzenia jak i etatu osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.

Przechodząc do sprawozdania o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Suchodole, Komisya gospodarstwa krajowego zauważa:

Internaty wszystkich tych pięciu zakładów naukowych mogą pomieścić razem 205 uczniów (Bereźnica 42, Horodenka 42, Jagielnica 38, Kobiernice 38, Suchodół 45).

Zapisano zaś na rok bieżący razem uczniów 216 (Bereźnica 47, Horodenka 43, Jagielnica 37, Kobiernice 39, Suchodół 50) — z czego wynika, że przyjęto o 11 uczniów więcej, aniżeli jest miejsc w internatach odnośnych zakładów naukowych.

Korzystnie przedstawia się udział sfer rolniczych w obsyłaniu szkół uczniami. Według statystyki jaką Wydział krajowy prowadzi — a to w cyfrach przeciętnych za cały czas od chwili powstania pojedyńczych szkół — synowie rolników stanowią procent ogółu uczniów: w Bereźnicy 66%, w Horodence 73%, w Jagielnicy 83% w Kobiernicach 87%, w Suchodole 80%.

Ponownie stwierdzić należy stały wzrost szkół tego typu, świadczący o coraz większem zrozumieniu celu i potrzeb zawodowego wykształcenia rolników przez coraz szersze warstwy naszego stanu rolniczego. Ciągły ten a stateczny wzrost, a nawet przepełnienie internatów uprawnia do nadziei, że szkoły te, w miarę doskonalenia się, coraz większą ilość uczniów zdobywać będą.

Z nadzieją tą łączyć się jednak powinna i troska o przyszłość, gdzie, jak i kiedy nowe zakłady tworzyć będzie należało.

Komisya gospodarstwa krajowego sprawy tej przesądzać nie chce — pewna, że gdyby tego zaszła potrzeba, Wydział krajowy nie omieszka przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośne propozycye — a powołuje się na wypowiedziane w tym względzie uwagi w poprzednich sprawozdaniach.

Na życzenie wyrażone w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego Wydział krajowy przedłożył bliższe szczegóły odnoszące się do wizytacyi zakładów naukowych, będących przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Z szczegółów tych dowiadujemy się, że poświęcono w ciągu okresu sprawozdawczego razem 26 dni czasu — i to razem z podróżą — na lustracyę pięciu niższych szkół rolniczych, a mianowicie: dwa dni w Bereźnicy, dwa dni w Horodence, dwa dni w Jagielnicy, dziesięć dni w Kobiernicach, a pięć dni w Suchodole.

Zważywszy, że termina wizytacyi w pierwszych trzech szkołach schodzą się z terminami egzaminów, — stwierdzić należy, że szkoły te właściwie w ciągu całego roku lustrowane nie były. W Kobiernicach użyto na ten cel dziesięć dni (w marcu, kwietniu i czerwcu) — znaczna część tego czasu zeszła prawdopodobnie na czynności administracyjnej, spowodowanej staraniami o przedłużenie na lat pięć dzierżawy na pomieszczenie tego zakładu. W Suchodole pięć dni użyto na lustracyi, w czem także część czasu zeszła na czynności administracyjnej.

Jeżeli się zaś zważy, że według sprawozdania Wydziału krajowego, zajęto razem 83 dni czasu na lustracyę wszystkich 18 zakładów (bądź to krajowych, bądź to przez kraj subwencyonowanych) rolniczych, to zaznaczyć należy, że lustracyi tych za wystarczające uważać nie można.

Tego samego zdania jest i Wydział krajowy, który na stronie czwartej swego sprawozdania pisze w tej kwestyi co następuje:

„Nie ulega kwestyi, że pożądane byłyby częstsze lustracye. wobec jednak rozmieszczenia zakładów na całej przestrzeni kraju wymagałoby to większego nakładu czasu i osobnego organu, który oprócz inspekcyi szkół rolniczych i referatu w urzędzie Wydziału krajowego, nie miałby poza tem innych służbowych obowiązków. Połączenie funkcyi kierownika stacyi doświadczalnej z inspekcyą szkół rolniczych, jak to obecnie ma miejsce, musi z natury rzeczy ograniczać częstość lustracyi, zwłaszcza, że także sprawy stacyi, mianowicie doświadczenia polowe, wymagają wyjazdów poza jej siedzibę. Wypływająca stąd kolizya obowiązków potęguje się w miarę rozwoju stacyi, posiadającej już obecnie obszerny zakres zadań, a z drugiej strony w miarę organizowania nowych zakładów naukowych rolniczych i potrzeby częstszych inspekcyj.

Wydział krajowy pozwala sobie przedstawić Wysokiemu Sejmowi ten stan rzeczy, stworzony przed siedmiu laty, kiedy stacya botaniczna była w początkach rozwoju i ilość zakładów naukowych rolniczych była mniejsza, z uwagą, że w interesie zarówno szkół rolniczych jakoteż stacyi powinien być w najbliższej przyszłości przeprowadzony rozdział obowiązków kierownika stacyi doświadczalnej i organu wykonującego inspekcyę szkół“.

Komisya gospodarstwa krajowego w poprzednich sprawozdaniach zajęła już stanowisko w omawianej sprawie i przy zajętem stanowisku trwając, z zacytowanego

ustępu sprawozdania Wydziału krajowego stwierdza, że i Wydział krajowy potrzebę częstszych lustracyi uznaje, a tylko w braku sił uczynić nie może zadość postulatowi, na który tak Komisya gospodarstwa krajowego jak i Wydział krajowy się godzi.

Funkcye kierownika stacyi doświadczalnej, inspektora szkół rolniczych i referenta rolniczego sprawuje jeden i ten sam urzędnik.

Wzrost wszystkich tych funkcyi powoduje, że zadania te przechodzą siły jednostki i rozdzielone być powinny w sposób, jak to w zacytowanym ustępie Wydział krajowy uważa jako wskazane.

Według zamknięć rachunkowych pięciu niższych szkół rolniczych (za rok 1904), będących przedmiotem sprawozdania niniejszego wydatki netto wynoszą:

w Bereźnicy	23.760	K
„ Horodence	22.543	„
„ Kobiernicach	21.977	„
„ Jagielnicy	22.782	„
„ Suchodole	25.955	„

Dodać by tu należało koszta utrzymania innych zakładów naukowych rolniczych przez kraj utrzymywanych bądź to subwencyonowanych, a mianowicie:

Szkoła lasowa we Lwowie	35.930	K
Akademia rolnicza w Dublanach	101.118	„
Szkoła gorzelnicza	4.562	„
„ rolnicza niższa w Dublanach	29.285	„
„ rolnicza średnia w Czernichowie	84.978	„
„ mleczarska w Rzeszowie	9.076	„
„ ogrodnicza w Tarnowie	16.118	„
Zakład w Zaleszczykach	10.144	„
Subwencya dla szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej	3.500	„
„ „ „ w Albigowej	1.000	„
Szkoła zimowa w Niewiarowie	4.077	„
„ „ obecnie w Lubczy poprzednio w Wojsławiu	2,760	„

Nielicząc więc wydatków na stacyę rolniczo-botaniczną, chemiczno-rolniczą, gorzelnię i folwark w Dublanach i na folwark w Czernichowie, kraj — po strąceniu wszelkich dochodów wraz ze subwencyami rządowemi — wydaje na szkolnictwo rolnicze blisko (w zaokrąglonej sumie) kwotę 420.000 K.

Kwota ta, jako koszt utrzymania rolniczych zakładów naukowych, wobec potrzeb całego kraju nieznaczna, jest jednak zbyt poważną i wymaga — nie tylko z powodów w poprzednich sprawozdaniach Komisyi gospodarstwa krajowego przytoczonych — ale i z tytułu tak znacznego nakładu, ciągłej, baczniej, troskliwej opieki, aby poniesione wydatki przyniosły krajowi jak największe korzyści.

Komisya gospodarstwa krajowego podziela z przytoczonych powodów zdanie Wydziału krajowego, że powinna być utworzoną osobna posada urzędnika, któreby sprawował jedynie funkcye inspektora krajowych szkół rolniczych.

Czy zaś referat rolniczy miałby być powierzonym kierownikowi stacyi doświadczalnej lub inspektorowi szkół rolniczych, albo pomiędzy obydwóch stósownie rozdzielonym, pozostawić należy zdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego pod tym względem wolną rękę Wydziałowi krajowemu.

Zgodnie z powyższymi wywodami Komisya gospodarstwa krajowego wnosi odpowiednią rezolucyę.

Z zadowoleniem Komisya gospodarstwa krajowego przyjmuje do wiadomości starania Wydziału krajowego o wydawnictwo podręczników naukowych i powołując się na swoje w tym względzie wypowiedziane wywody w poprzednich sprawozdaniach, spodziewa się, że Wydział krajowy w staraniach swych nie ustanie.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, że byłoby rzeczą wielce pożyteczną, gdyby dyrektorzy i nauczyciele zawodowi szkół rolniczych byli powoływani na wspólną konferencyę do Lwowa i mieli sposobność omawiać kwestye dotyczące szkół rolniczych.

Wymiana myśli na takich zjazdach, zarówno pod względem dydaktycznym jak pedagogicznym, przez tych, którzy młodzież na zawodowych rolników kształcą, wielkie mogłaby korzyści przynieść i wprowadzić w każdym kierunku jeszcze większą jednolitość w nauczaniu i prowadzeniu młodzieży.

Myśl tę poddaje Komisya gospodarstwa krajowego Wydziałowi krajowemu pod rozwagę.

Zauważyć należy, że rachunkowość w sprawozdaniach dyrekcyi niższych szkół rolniczych jest różnorodną.

Komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wydziałowi krajowemu, aby i pod tym względem do jednolitości zdążyć zechciał — a sprawę tu poruszoną zbadał i spowodował wprowadzenie jednego typu tak zamknięć rachunkowych jak i sprawozdań.

Dotąd nauka w niższych szkołach rolniczych była zupełnie bezpłatną. Niedawne czasy, gdy starać się było trzeba, aby bezpłatnością nauki ściągać młodzież do zapełnienia tych zakładów.

Jako zachęta, dopóki ludność nie przekonała się o korzyściach jakie niższe szkoły rolnicze przynoszą, sposób ten wydawał się prawie koniecznym. Słuszną jest jednak rzeczą, aby uczący się, ponosili choć w drobnej części koszta utrzymania zakładów, które ich kształcą.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa za wskazane, aby sprawę tę bliżej zbadać i rozważyć, przyczem już teraz wypowiada zasadę, że uczniowie całkiem ubodzy, od wszelkich opłat powinni być zwolnieni — i w konkluzyi tych wywodów przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia odpowiednią rezolucyę.

W myśl tej rezolucyi opłaty mogłyby być wprowadzone stopniowo od roku 1905/6. Stopniowość miałaby na tem polegać, że uczniowie nowo zapisani na pierwszy rok podlegaliby opłacie, podczas gdy uczniowie roku drugiego i trzeciego jak dotąd wolniby byli od wszelkich opłat — jako przyjęci na dawnych warunkach.

Tym sposobem do roku szkolnego 1908/9 wszyscy uczniowie — z wyjątkiem notorycznie ubogich — podlegaliby opłacie.

Powołując się co do potrzeb i uwag dotyczących pojedynczych szkół, na sprawozdania Wydziału krajowego i wywody w niniejszem sprawozdaniu zamieszczone, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z Kuratoryą fundacyi stypendyjnej ś. p. Jana Towarnickiego umowy kupna i sprzedaży i nabycia folwarku Miłocina pod Rzeszowem na własność funduszu krajowego z całym obszarem gruntów i z wszystkimi budynkami, które dla celów szkoły rolniczej w Miłocinie Kuratorya fundacyi własnym kosztem zbuduje, za spłatą ceny kupna w pięćdziesięciu ratach annuitetowych po 4.000 K rocznie od roku 1907 począwszy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 28.700 K na koszta urządzenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, z której to sumy 19.000 K wstawia się do budżetu na rok 1906 — dalej kredyt w kwocie 10.438 K na koszta utrzymania tej szkoły w roku 1906.

4. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie.

Grono nauczycielskie krajowej szkoły rolniczej w Miłocinie składać się ma:

a) z kierownika zarazem nauczyciela fachowego, drugiego nauczyciela fachowego i nauczyciela do nauk ogólnie kształcących;

b) z nauczycieli pomocniczych t. j. katechety i instruktora do robót praktycznych.

Funkcyonaryusze wymienieni pod a) są urzędnikami krajowymi z wszystkimi prawami określonymi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym, uchwalonym przez Sejm na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1889, i utrzymują pobory ustanowione uchwałą Sejmu z dnia 30. czerwca 1902 r. tudzież wolne pomieszkanie w zakładzie. Stanowisko nauczycieli pomocniczych określa statut organizacyjny szkoły; o wysokości ich wynagrodzenia postanawia każdoczesny budżet krajowy.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów założenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie przyczynił się zasiłkiem z funduszów państwowych w wysokości połowy kosztów.

6. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby sprawę ustanowienia posady inspektora krajowych szkół rolniczych wziął pod rozwagę i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył odpowiednie wnioski.

7. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę opłaty szkolnej w szkołach niższych rolniczych rozważył i ewentualnie z początkiem roku szkolnego 1905/6 stopniowo wprowadził.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Sękowski.

Ls. 4196/05

We Lwowie, dnia 10. listopada 1905.

Aleg. 585

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, objętym sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 22. lipca 1905 l. 69087.

Wysoki Sejmie!

Budowa nowych pawilonów i innych zabudowań kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie postąpiła od czasu, w którym sprawozdanie Wydziału kraj. wygotowano — o tyle, że obecnie część budynków, tj. mieszkalne Nr. VII., VIII. i IX. są już od 1. listopada br. oddane do użytku personalu lekarskiego i administracyjnego, dwa zaś pawilony dla niespokojnych umysłowo chorych, wraz z odnośnem urządzeniem centralnego ogrzewania i wodociągami, jak niemniej wieża wodna, pawilon dla zakaźnych i trupiarnia są już w stadyum zupełnego wykończenia, tak, że w grudniu rb. do użytku oddane być powinny.

Komisya sanitarna może oświadczyć na podstawie stwierdzenia naocznego przez referenta i prezesa, że wszystkie prace około tych budynków i urządzeń wykonane są wzorowo i starannie, z głębokiem zrozumieniem potrzeb zakładu leczniczego i odrębnych wymogów Zakładu dla obłąkanych — pomijając już stronę estetyczną, która również w odpowiedniej mierze uwzględnioną została.

Pomimo długotrwałego strejku murarzy w lipcu rb. i następnego podrożenia cen robocizny, nie zawiodły też przewidywania Wydz. kraj. przepowiedziane w cytowanem wyżej sprawozdaniu, a dotyczące przypuszczalnego stadyum prac około budowy dalszych czterech pawilonów, domu ekonomicznego, oraz kanalizacyi Zakładu. Dwa pawilony dla spokojnych umysłowo chorych będą już wkrótce doprowadzone pod dach, z dwóch zaś pawilonów dla półspokojnych umysłowo chorych jeden jest już pod dachem, drugi przygotowany do ułożenia wiązania dachowego.

W budynku ekonomicznym wszystkie ubikacye są zupełnie gotowe — a w pełnym toku prac znajduje się montowanie maszynowych urządzeń pralni, kuchni i piekarni.

Urządzenie kanalizacyi i odczyszczalni biologicznej prowadzone we własnym zarządzie Wydz. kraj. jest na ukończeniu. Będzie ono jednem z pierwszych w kraju bardzo pomysłowem wyzyskaniem zdobyczy najnowszej wiedzy technicznej w zakresie hygieny.

Na dowód jak bardzo piekącą potrzebą kraju jest omawiane rozszerzenie i ulepszenie rzeczonego zakładu, niech posłuży fakt, że w roku bieżącym najmniejsza ilość chorych wynosiła 1049, a bywały dnie, w których sięgała cyfry 1123, mimo, że zakład przy zapełnieniu wszystkich możliwych ubikacyj obliczony jest na pomieszczenie najwyżej 700 chorych. Zauważyć trzeba, że w cyfrach wyżej podanych mieści się znaczna stosunkowo ilość zbrodniarzy i idyotów, którymi winno zaopiekować się w pierwszym rzędzie państwo.

Komisya sanitarna może stwierdzić, że mimo zaoszczędzeń stosowanych w każdym dziale robót i mimo bardzo ekonomicznego rozrządzania kredytem 1,578.000 koron, przyznanym przez Wys. Sejm na rozszerzenie zakładu kulparkowskiego, przekroczenie tej kwoty z powodów naprowadzonych w sprawozdaniu Wydz. kraj. nie jest wykluczone; komisya sanitarna jest jednak zdania, że ponieważ ewentualne podwyższenie kosztów budowy według dzisiejszego stanu rzeczy wywołane będzie tylko uwzględnieniem nieprzewidzianych a koniecznych potrzeb zakładu, jak niemniej inwestycyami, które rzeczywiście wpłyną znacznie na obniżenie przyszłych wydatków budżetowych zakładu, zwłaszcza w zakresie konwserwacyi — przeto nie można zakreślać Wydz. kraj. w tej mierze zbyt ścisłej granicy, ani też przesądzać w ten sposób o zaspokojeniu istotnych potrzeb zakładu.

Wobec tego komisya sanitarna w zupełnem uznaniu wywodów Wydziału kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie przyjmuje Sejm do wiadomości.

Przewodniczący:
Gołuchowski *w. r.*

Sprawozdawca
Moysa *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Aleg. 586

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie podniesienia mleczarstwa w kraju zajmuje się bardzo wyczerpująco założeniem szkoły mleczarstwa w Rzeszowie, sprawozdaniem z działalności tej szkoły za czas od 1. września 1904 do 31. sierpnia 1905, sprawozdaniem o sprawach mleczarstwa w ogóle, statystyką produkcyi, zbytu i oceny masła.

Komisya gospodarstwa krajowego, idąc tym samym porządkiem, przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie.

Budowa szkoły mleczarskiej w Rzeszowie została już ukończoną i do użytku oddaną. Gmach szkolny jest piękny, starannie wykończony, zaopatrzony w bibliotekę, środki naukowe — brakuje jeszcze tylko serkarnia i dobra woda. Serkarnia zostanie obecnie już ukończoną — zwłoka powstała z powodu, że Ministeryum żądało zmiany planów; zaszła również potrzeba wysłania delegata do oglądnięcia serkarni w Kromieryżu. Woda dobra zaś będzie, gdy miasto Rzeszów ukończy budowę swych wodociągów.

Budowa i urządzenie szkoły kosztowało . . .	113.640 koron
Wydział krajowy preliminował	100.000 „
Przekroczenie wynosi	13 640 koron,

w której to sumie mieści się już fundusz na budowę i urządzenie serkarni.

Ponieważ budowa takiej samej szkoły w Kromieryżu kosztowała 360.000 K, a Wydział krajowy morawski zamierza już tę szkołę rozszerzyć, komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że budowa tej szkoły była oszczędnie, rozważnie i umiejętnie prowadzoną, a przekroczenie preliminarza nastąpiło z powodu, że adaptacya budynku fabrycznego okazała się niezbędną, tem samem przekroczenie usprawiedliwionem.

Cały wydatek na budowę szkoły wynosił . . .	113.640 K 95 g
na pokrycie tej kwoty miał Wydział krajowy . .	45.454 „ — „
Brakuje kwota . .	68.186 K 96 g.

którą to kwotę wstawił Wydział krajowy w budżet krajowy na rok 1906.

Deficyt powyższy jest jednakże tylko pozornie tak dużym, gdyż już w tym roku wpłynie od Ministeryum kwota 10.000 K, zaś w dwu następnych latach 20.000 K, tak, że cały deficyt wyniesie tylko kwotę 38.186 K 96 g, więcej 6.400 K, którą, jako ostatnią ratę do funduszu przemysłowego pożyczkowego dla przemysłu rolniczego zapłacić należy; a więc razem 44 506 K 96 g.

Miarą dobroci i potrzeby każdej szkoły fachowej jest frekwencya uczniów i jeżeli jej absolwenci otrzymują łatwo posady. Szkoła mleczarstwa w Rzeszowie ma jedno i drugie, tak, że nietylko jest pełna ilość uczniów, lecz nawet dyrekcya przyjmować musi uczniów hospitantów; wszyscy zaś ukończeni uczniowie dotychczasowi otrzymali łatwo dobre posady.

Komisya gospodarstwa krajowego z uznaniem podnieść musi, że materyał do nauki potrzebny, to jest mleko, nietylko nie obciąża budżetu szkoły — lecz przeciwnie uzyskano zysk w kwocie 1.136 koron.

Stypendya, które Wydział krajowy nadał dwom stypendystom i wysłał ich na naukę do Rütti w Szwajcaryi, wydać powinny dla mleczarstwa krajowego najlepsze owoce.

Co do innych spraw mleczarskich — z uznaniem komisya gospodarstwa krajowego konstatuje, że pomimo tak nieszczęśliwego roku dla mleczarstwa, jakim był rok 1904, stan mleczarń nietylko nie cofnął się, lecz przeciwnie o 19 mleczarń się zwiększył, a mianowicie o jedną parową a 18 ręcznych.

Pocieszające to zrozumienie rolników ważności tej gałęzi rolnictwa daje zupełną gwarancyę, że gałęź ta, tak rentowna, przy możności uzyskania fachowo wykształconych kierowników mleczarń, szybko podnosić się będzie.

Do tego celu przyczyni się świeżo przy szkole mleczarskiej w Rzeszowie uorganizowana ocena masła przez delegatów. Zwracanie uwagi producentów przez ludzi fachowych na wadliwości wyrobu, emulacya producentów przyczynią się z pewnością do podniesienia wartości masła galicyjskiego w przyszłości.

Komisya gospodarstwa krajowego musi zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, że niezbędnem jest dla podniesienia mleczarstwa krajowego, aby przy kilku szkołach rolniczych zaprowadzono kurs ukwalifikowanych dozorców obór; brak ich bowiem dotychczas u nas w kraju dotkliwie czuć się daje tem, że mleczność krów naszych jest znacznie niższą, jakby przy odpowiednim dozorze być mogła.

Z przykrością widzi komisya gospodarstwa krajowego ustępowanie z posad krajowych instruktorów mleczarstwa — co powoduje zastój w ich czynnościach. — Zamierzone przez Wydział krajowy podniesienie płac krajowych instruktorów mleczarstwa jest słusznem i powinno ich przywiązać do zajmowanych posad.

Podniesieniem mleczarstwa w kraju zajmowały się, oprócz Wydziału krajowego, również oba c. k. Towarzystwa gospodarskie we Lwowie i Krakowie zupełnie samodzielnie. W tej mierze, za wspólnem porozumieniem, zgodzono się na podział pracy w ten sposób, że Wydział krajowy zajmuje się spółkami zawiązanymi na zasadzie ustawy z 30. kwietnia 1870 i kierowanymi przez patronat — Towarzystwa zaś gospodarskie zajmują się wolnemi spółkami i całą agitacyjną stroną czynności.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że Ministeryum rolnictwa akcyę w jednym i drugim kierunku poprze wyższemi, jak dotychczas, kwotami subwencyi.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa krajowego.

2) Sejm wstawia do rubr. X. budżetu krajowego na rok 1906 następujące wydatki:

a) na utrzymanie krajowego instruktora mleczarstwa płacę 4.000 K i 1.560 K na koszta podróży;

b) na utrzymanie krajowego instruktora adjunkta mleczarstwa płacę 2.000 K i 1.360 K na koszta podróży;

c) na utrzymanie pomocnika krajowego instruktora mleczarstwa: płaca 1.440 K i 800 K na koszta podróży.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu na następnej sesyi sejmowej wnieść przedłożenie w celu założenia kursu dozorców obór przy kilku szkołach rolniczych.

Temsamem jest załatwiona petycya c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Krakowie l. s. 3168.

Przewodniczący:
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:
Agopsowicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4227/05. We Lwowie, dnia 10. listopada 1905.

Alegr. 587

Sprawozdanie

komisyi bankowej o wykonywaniu przez Wydział krajowy patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek, oraz nad innemi spółkami rolniczemi.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisyi bankowej do załatwienia sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek (systemu Raiffeisena), tudzież nad innemi spółkami rolniczemi, obejmuje działalność rzeczonych spółek w r. 1904, przedstawioną w roczniku statystycznym spółek, jako osobny alegat do sprawozdania dołączonym, oraz czynności biura patronatu w r. 1904 i pierwszem półroczu 1905 r.

Rocznik spółek za r. 1904 wykazuje bardzo znaczny postęp w rozwoju spółek pod względem liczby spółek, ilości członków i wzrostu kapitałów ulokowanych w tych spółkach, oraz funduszów własnych, a skutkiem tego rozszerzenia dobroczynnej działalności spółek.

Nie jest zadaniem komisyi powtarzać cyfry statystyki spółek za r. 1904, względnie cyfry sprawozdania Wydziału.

Wystarczy wspomnieć, że w ciągu roku 1904 przybyło nowych spółek 96, w pierwszem półroczu 1905 założono 62 spółek.

Obecnie spółek pożyczkowych pod opieką patronatów jest 453. Lecz daleko jeszcze do ukończenia tej organizacyi, gdyż, zdaniem Wydziału, potrzeba ilość spółek raiffeisenowskich doprowadzić do 1200, aby objąć wszystkie gminy, których dotychczas objęto tylko 1342.

Ilość członków spółek wzrosła o 20.571 i dosięgła cyfry 67.255.

Pocieszającym jest wzrost udziałów, które wzmogły się o 157.759 koron i dosięgły sumy 479.830 koron. Fundusze rezerwowe doszły sumy 314.534 koron, a po doliczeniu zysków za rok 1904 przekroczą sumę 400.000 koron.

Stan wkładek oszczędności wzrósł o sumę 3,053.231 koron, tak, iż z końcem r. 1904 wynosił 9,004,023 koron

Z tej sumy wkładek przypada:

na sześć obwodów	zachodnich (122 spółek)	.	6,594.103 K.
„ pięć „	środkowych (112 „)	.	1,530.307 „
„ „ „	wschodnich (114 „)	.	879.612 „

Nie mając dostatecznego kapitału obrotowego z wkładek, starają się spółki wschodniej i środkowej części kraju uzupełnić ten brak przez zaciąganie

pożyczek, najmniej zaś interesowane są w tym kierunku spółki obwodów zachodnich, tak, iż stosunek jest wręcz odwrotny, jak przy wkładkach oszczędności, mianowicie:

spółki 5 obwodów wschodnich dłużne były z końcem r. 1904 829.459 K
„ 5 „ środkowych „ „ „ „ „ 713.519 „
„ 6 „ zachodnich „ „ „ „ „ 438.822 „

Koszta administracyi według bilansów spółek wynosiły za r. 1904 tylko 96.939 K, z tego na wynagrodzenie kasyerów wypada mniej niż połowa, t. j. 46.543 K — reszta zaś na koszta portoryów, druków, książek i inne podobne wydatki.

Przy kapitale obrotowym przeszło 12 milionów koron wynagrodzenie kasyerów nie wynosi zatem nawet 4 pro mille, czyli mniej niż $^1/_2\%$ kapitału, jest przeto aż zanadto umiarkowane.

Komisya sądzi, że kasyerom spółek powinno być przyznane wynagrodzenie wprawdzie skromne, odpowiadające charakterowi spółek na zysk nie obliczonych, lecz uwzględniające rozmiar czynności i połączoną z tem odpowiedzialność. Rzeczą patronatu jest czuwać nad tem, aby wynagrodzenie to było sprawiedliwie oznaczone.

Stopa procentowa wkładek w przeważnej liczbie spółek wynosiła w 1904 r. 5% lub $4^1/_2\%$. — W chwili wydania rocznika spółek za rok 1904 obniżała się stopa procentowa na światowym targu pieniężnym, lecz w chwili, gdy komisya bankowa przedkłada Sejmowi niniejsze sprawozdanie, mamy objaw wręcz przeciwny, stopa procentowa bowiem podnosi się. Należy przeto z obniżeniem oprocentowania wkładek oszczędności w spółkach postępować bardzo ostrożnie, aby nie zrażać posiadaczy książeczek wkładkowych do instytucyi będących dopiero w rozwoju, co zresztą w obecnej chwili byłoby całkiem niewłaściwe.

Stopa procentowa pożyczek udzielanych przez spółki w r. 1904 wynosiła przeważnie 6% lub $6^1/_2\%$. Różnicę $1^1/_2\%$ między oprocentowaniem wkładek a procentem od pożyczek, uważa komisya bankowa jako umiarkowaną, a jakkolwiek jest pożądanem, aby tę różnicę zredukować do 1%, to jednak zbyteczny pospiech byłby szkodliwy. Obniżenie przedwczesne procentu od pożyczek zmusiłoby spółkę albo do zniżenia stopy procentowej wkładek, zanim stosunki na to pozwolą, albo też uniemożliwiłoby przyznanie słusznego wynagrodzenia funkcyonaryuszom kasowym, które jest konieczne w interesie normalnego rozwoju spółek.

Fundusz pożyczkowy, utworzony na podstawie uchwały sejmowej z r. 1899, którą wyznaczono na ten cel coroczną dotacyę 40.000 K, jest według sprawozdania Wydziału już wyczerpany. Aby nie wstrzymywać popierania spółek, Wydział krajowy żąda od Wysokiego Sejmu upoważnienia do zaczerpnięcia w Banku krajowym dalszych zaliczek jeszcze do wysokości $^1/_2$ miliona koron.

Komisya bankowa powołuje się na swoje zeszłoroczne uwagi, w których wypowiedziała zdanie, że udzielanie z tego funduszu pożyczek na okres 10-letni uważa jako nieodpowiednie, gdyż wystarczyć powinien w regule 5-letni okres spłaty.

Zapatrywanie komisyi znajduje uzasadnienie w roczniku spółek za rok 1904, który stwierdza, że spłata pożyczek udzielanych przez spółki odbywa się przeciętnie w 2 do 3 latach.

Jeżeli zatem spółki raiffeisenowskie dają pożyczki na czas 2 do 3 lat, wystarczy im zupełnie kredyt 5-letni z krajowego funduszu pożyczkowego, a komisya nie znalazła w sprawozdaniach Wydziału żadnego argumentu za potrzebą 10-letniego kredytu.

Na ogólną liczbę 531 pożyczek udzielonych spółkom z krajowego funduszu pożyczkowego, objętych wykazem imiennym do sprawozdania Wydziału dołączonym — jest 132 pożyczek z 10-letnim okresem spłaty, co przedstawia $^1/_4$ część ogólnej ilości pożyczek.

Komisya bankowa, pomimo wzmianki w sprawozdaniu Wydziału krajowego, że jest przestrzeganą wskazówka zawarta w rezolucyi sejmowej z 7. listopada 1904 ustęp 3, aby pożyczki udzielane były spółkom w regule na lat 5, uważa jednak za potrzebne zaproponować ponowną rezolucyę w tej sprawie.

Zgadzając się na podwyższenie funduszu pożyczkowego o $^1/_2$ miliona, komisya wypowiada jednak wyraźne zastrzeżenie, że dalsze powiększanie tego funduszu uważałaby komisya za niewłaściwe. Należy bowiem konsekwentnie dążyć do tego, aby spółki oszczędności i pożyczek opierały się na zasadzie pomocy własnej. Kapitał dostarczany spółkom z krajowego funduszu pożyczkowego do obrotu może być udzielony tylko dla rozpoczęcia czynności, albo w razie potrzeby nieprzewidzianej. Spółki nie powinny liczyć na ten zasiłek jako na obfite i niezawodne źródło kredytu, ale raczej starać się o zebranie kapitałów miejscowych, w pierwszym rzędzie wkładek oszczędności od ludności wiejskiej.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w ustępie traktującym o funduszu pożyczkowym wspomina, że Wydział krajowy nie może odmawiać kredytu spółkom, w których z powodu zniżenia odsetek, w myśl żądania Wydziału, nastąpiło wycofywanie wkładek oszczędności.

Ten ustęp nasuwa pytanie, czy dążąc do obniżenia stopy procentowej od wkładek, biuro Patronatu nie idzie za daleko i doprowadza do tego, że zmniejsza się kapitał wkładkowy, który trzeba zastąpić pożyczką.

Oprocentowanie wkładek na 5%, względnie $4^1/_2$% jest, zdaniem komisyi, wcale umiarkowane, zwłaszcza na wiejskie stosunki. Forsując obniżenie stopy procentowej na 4%, nie oddałby Patronat rozwojowi spółek istotnej przysługi. Takie obniżanie odsetek mogłoby zniechęcić ludność wiejską od lokowania kapitałów w spółkach, przyczem liczyć się także trzeba z mało wyrobionym jeszcze zmysłem oszczędności włościańskiej ludności.

Zdaniem komisyi wywieranie nacisku przez Patronat na obniżenie stopy procentowej powinno być nader umiarkowane. Nie należy też takiego nacisku popierać obietnicą udzielenia pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego, gdyż fundusz jest szczupły i powinien służyć spółkom raczej jako rezerwa, na wypadek potrzeb nieprzewidzianych, lub na ułatwienie rozpoczęcia czynności, nie zaś jako ekwiwalent wkładek, które skutkiem obniżenia stopy procentowej wycofane zostały.

Pomimo tych uwag komisya, jak powyżej wspomniano, zgadza się na udzielenie Wydziałowi upoważnienia do powiększenia funduszu pożyczkowego o $^1/_2$ miliona, aby nie przeszkadzać pracy organizacyjnej, będącej w pełnym toku.

Obok tej pracy bióro Patronatu przeprowadzało liczne lustracye. W roku 1904 zlustrowano 348 spółek raiffeisenowskich, a 17 spółek dwukrotnie lustrowano, tak iż liczba lustracyi wynosi 365.

Ważnym środkiem nadzoru spółek jest sprawdzanie corocznych zamknięć rachunkowych, przedkładanych przez spółki Patronatowi z inwentarzami i innemi załącznikami.

Zwiększona czynność biura Patronatu wymaga powiększenia sił biurowych, tudzież zwiększenia kwoty przeznaczonej na koszta podróży i t. p.

Wnioski zmierzające do podwyższenia odnośnych pozycyi w dziale wydatków budżetu krajowego zostały przekazane do załatwienia komisyi budżetowej. Mianowicie żąda Wydział podwyższenia wydatków na biuro Patronatu na rok 1906 o kwotę 14.940 koron, lecz gdy dochody biura podniosą się o 6.720 kor., przeto obciążenie funduszu krajowego powiększonem być ma tylko o kwotę 8.220 koron.

Suma wydatków administracyjnych Patronatu na rok 1906 preliminowanych wynosi 127.350 koron. Gdy jednak znaczną część tych wydatków ponoszą spółki, zwracając Patronatowi koszta druków w preliminowanej kwocie 27.200 kor. i koszt prowadzenia rachunku zbiorowego wynoszący 2.160 kor. — tudzież ze względu na subwencyę rządową 10.000 koron i przekazaną na rzecz Patronatu kwotę 6.000 koron jako część zysku rachunku zbiorowego (w myśl ustępu 2. uchwały sejmowej z 7. listopada 1904) — przeto wymienione tu dochody własne biura Patronatu wynoszą razem . . . 45.360 koron
tak, iż ze skarbu krajowego pokryć trzeba tylko resztę kosztów biura Patronatu w sumie . . . . . 81.990 koron.

Komisya bankowa wniosków w tej sprawie, jako odnoszących się do pozycyi budżetowych, Wysokiej Izbie nie przedkłada, a przytoczyła tylko cyfry

powyższe dla uwidocznienia, jak znaczne są ofiary na rozwój i kontrolę spółek raiffeisenowskich.

Doliczając ratę na utworzenie funduszu pożyczkowego . 40.000 koron, wynosić będzie całe obciążenie kraju z powodu patronatu nad spółkami systemu Raiffeisena w r. 1906 . . . . . 121.990 koron,

Działalność biura Patronatu około rozwoju innych spółek rolniczych w r. 1904 przedstawioną jest w części III. rocznika spółek.

Statystyczne wykazy tego rocznika obejmują:

10 spółek torfiarskich z kapitałem obrotowym przeszło 13.000 koron, które sprowadziły 1256 cetnarów metrycznych kainitu, 893 ct. m. tomasyny, 600 ct. m. wapna, 50 ct. m. mączki kostnej, i 4 ct. m. nasion.

2 spółki mleczarskie, oparte na kapitale własnym przeszło 27.000 kor. — które przy pomocy kredytu około 52.000 kor. rozwinęły dość ożywioną działalność, wypłacając za dostarczone mleko 77.000 kor. — na czem zyskały około 6.500 kor.;

1 spółkę sadowniczą, która operując kapitałem własnym tylko 137 kor., otrzymała pożyczkę 2.000 kor., a przy obrocie towarowym 2.138 kor. wykazała zysk 5 kor. 16 hal.

Starania około organizacyi innych spółek mleczarskich są w toku, a z końcem września 1905 było już 7 takich spółek pod opieką Patronatu.

Oprócz tego istnieją dwie spółki magazynowe, jedna spółka drenarska, która deklarowała 8.500 kor. na udziały, a otrzymała pożyczkę 20.000 koron — wreszcie wspomniana powyżej spółka sadownicza, będąca w początkach rozwoju.

Ogółem spółek rolniczych, nie należących do kategoryi kas raiffeisenowskich, jest obecnie pod Patronatem Wydziału 22.

Trudno przesądzać, jak daleko organizacya takich spółek posunie się naprzód w najbliższych latach.

Głównem zadaniem biura Patronatu w myśl uchwał sejmowych pozotaje organizacya i kontrola spółek oszczędności i pożyczek, a zdaniem komisyi bankowej i nadal tak być powinno.

Na podstawie ustalonej już organizacyi kas raiffeisenowskich będzie można zakładać rolnicze spółki magazynowe, handlowe i t. p., lecz w obecnej chwili zachodzi pytanie, czy zbyt usilne zajmowanie się przez biuro Patronatu rozwojem takich spółek nie przyniosłoby uszczerbku dla normalnego rozwoju spółek oszczędności i pożyczek, których zadaniem jest uzdrowienie stosunków kredytowych ludności włościańskiej, tak ważne dla ekonomicznej przyszłości kraju.

Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek, i nad innemi spółkami rolniczemi.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby corocznie do sprawozdań o spółkach oszczędności i pożyczek dołączał wykaz kredytu udzielonego tym spółkom z krajowego funduszu pożyczkowego, z podaniem czasu udzielenia kredytu, okresu spłaty i kwot umorzonych.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z Bankiem krajowym względem otrzymania zaliczek do wysokości $2^1/_2$ miliona koron na zasilenie funduszu pożyczkowego dla spółek raiffeisenowskich, pod warunkami określonymi uchwałą sejmową z r. 1899.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby pożyczki z tego funduszu udzielał na spłatę ratalną, nie przekraczającą okresu lat pięciu.

Przewodniczący:

Władysław Kraiński *w. r.*

Sprawozdawca:

Skałkowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.390/905.

U. 588

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dodatek drożyźniany dla nauczycieli i nauczycielek okręgu Lwowskiego-zamiejskiego.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Wnioskodawca:
Merunowicz *w. r.*

Witosławski, Wurst, Huza, Wiśniewski, Rayski, Jahl, Maryewski, Maiss, Michalski, Fruchtmann, Jabłoński, Kolischer, Bednarski, Sala, Łazarski.

LW. 4.184/1905. We Lwowie 10. listopada 1905.

Aleg. 589

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V. Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu P. Szefa Departamentu napotykamy na wstępie zestawienie finansowe odnoszące się do roku 1903, w którem fundusz krajowy wydał na cele zdrowia publicznego po strąceniu dochodów 3 171.198 K. Kwota ta jest wyższą od budżetem preliminowanej o 356.788 K, a od wydanej w roku 1902 o 200.850 K.

Na podniesienie się wydatków wpłynęło jak zwykle podniesienie się znaczne liczby dni leczenia bo o 69.410, nadto wpłynęła bardzo znacznie na przekroczenie preliminowanego budżetu kwota na dotacye zakładom, która w roku sprawozdawczym była wyższą o 204.872 K, aniżeli w roku poprzednim. Kwota ta jest rodzajem pożyczki, będzie zwrócona zatem w rzeczywistości funduszu krajowego nie obciąża, chociażzostała wydaną.

Jeżelibyśmy kwotę 204.872 K odjęli od kwoty 356.788, otrzymamy kwotę 151.916 K, która stanowi rzeczywiste przekroczenie preliminowanego budżetu — A jeżeli tąższamą sumę odejmiemy od kwoty przewyższającej wydatki z r. 1902, przekonujemy się, że w roku 1903 wydano na cele zdrowia publicznego o 4.022 K mniej jak w roku 1902 gim.

Zestawienie kosztów całej kuracyi jednego chorego i kosztów żywienia chorych w poszczególnych zakładach nie daje obrazu istotnego stanu rzeczy, gdyż koszta leczenia chorych szpitalnych podane są razem z kosztami chorych klinicznych. Jeżeli się osobno poda cyfry dla chorych klinicznych, wypadnie stosunek odmienny. Jeżeli się nadto uwzględni, że za chorych klinicznych zwraca c. k. Rząd nadwyżkę, to się okaże, że rzeczywiste koszta leczenia i żywienia, które kraj za ubogich ponosi, są niższe, aniżeliby się to według sprawozdania wydawać mogło.

Wydatki na cele zdrowotne w naszym krają wywierały zawsze niepokojące wrażenie na Wysoką Izbę. Komisya sanitarna pragnęła zatem zebrać dane do ocenienia corocznego wzrostu tych wydatków.

Wzrost ten wydatków z roku na rok jest wynikiem ustawowej konieczności i powstaje głównie skutkiem wzrastającej liczby dni leczniczych, mniej zaś skutkiem zwiększającej się liczby szpitali i zwiększenia się liczby okręgów sanitarnych.

Zestawiwszy te wydatki w tabelę porównawczą, widzimy, że wydatki na cele zdrowia publicznego, porównane z lat 6-ciu, t. j. od r. 1898 do 1903 wzrastają nietylko równomiernie ze wzrostem ogólnej sumy budżetu krajowego, ale nawet w latach ostatnich wykazują pewną zniżkę w porównaniu z rokiem 1898.

W roku bowiem 1898 wydatki na cele zdrowotne wynosiły 13·69%, a w r. 1903 tylko 12·70% ogólnego budżetu krajowego.

Rok	Wydatki *brutto*	Zwroty	Wydatki *netto*	Anuitety do pożyczek zaciągniętych	Ogólna suma wydatków	Wszystkie wydatki funduszu krajowego	Procentowy stosunek budżetu na cele zdrowotne do budżetu krajowego
1898	2,791.908	307.166	2,537.788	53.046	**2,590.834**	**18,929.458**	**13·69**
1899	2,705.678	200.924	2,504.754	51.150	**2,555.904**	**20,218.728**	**12·64**
1900	2,748.820	202.174	2,546.646	51.233	**2,597.879**	**20,460.602**	**12·69**
1901	2,914.713	198.246	2,716.467	46.150	**2,762.617**	**21,741.546**	**12·70**
1902	2,887.713	186.583	2,701.130	44.420	**2,745.550**	**23,710.443**	**11·58**
1903	3,316.214	145.016	3,171.198	44.455	**3,215.653**	**25,328.536**	**12·70**

Jeżeli się dalej zastanowimy nad czynnikami podnoszącymi głównie wydatki na cele zdrowotne, to musimy spostrzedz, że najważniejszym jest przyrost liczby dni leczenia, która u nas wzrasta daleko szybciej, aniżeli to odpowiada wzrostowi budżetu krajowego, jak to wykazuje następująca tabelka:

Rok	Ilość dni leczenia we wszystkich szpitalach krajowych i prowincyonalnych, w klinikach i szpitalach dla dzieci	Procentowo obliczony przyrost dni leczenia w stosunku do roku 1898	Jaki procentowy stosunek **powinienby być** na cele zdrowotne do całego budżetu wobec wzrostu liczby dni leczenia	Stosunek procentowy wydatków na cele zdrowotne do całego budżetu krajowego, **jaki istnieje**
1898	1,650.367	—	13·69	13·69
1899	1,728.734	4·75	14·34	12·64
1900	1,793.684	8·65	14·88	12·69
1901	1,801.769	9·15	14·95	12·70
1902	1,887.380	14·36	15·65	11·58
1903	1,956.790	18·57	16·23	12·70

To zestawienie cyfrowe jest istotnie wielce pouczające, bo objaśnia nas o faktycznym stanie rzeczy.

Z zestawienia tego wynika nietylko przeświadczenie, że przyrost z roku na rok liczby dni leczenia postępuje w szybszem tempie aniżeli zwiększanie się budżetu krajowego, ale wynika:

że gdyby wydatki na cele zdrowia publicznego zwiększały się w stosunku do wzrostu liczby dni leczenia, to w roku 1903 powinnyby były stanowić 16·23% ogólnego budżetu krajowego, podczas gdy istotnie w roku 1903 wynosiły 12·70%, czyli podniosły się równomiernie ze wzrostem budżetu krajowego.

Dalej z zestawienia tego wynika, że musiały być w gospodarce szpitalnictwa krajowego czynniki hamujące wzrost budżetu na cele zdrowia publicznego.

Takiemi czynnikami mogą być tylko dwa:

Pierwsze, że oprócz dni leczenia stanowiących główne obciążenie tego budżetu istnieją wydatki, które aczkolwiek wzrastają, ale wzrastają w tempie wolniejszem, aniżeli budżet krajowy. Ten wolniejszy wzrost ubocznych wydatków nie może mieć jednak tak doniosłego znaczenia w utrzymaniu równowagi budżetowej, jaki z cyfr przytoczonych widzimy, gdyż to są stosunkowo cyfry mniejsze Możnaby i dla tych wydatków zrobić zestawienia cyfrowe i obliczyć ich przyrost procentowo, zestawienia takie przekraczałyby jednak ramy niniejszego sprawozdania.

Drugim czynnikiem jest niewątpliwie systematyczne wprowadzanie oszczędności i poprawa gospodarki w szpitalnictwie krajowem które prowadzą do znacznego zmniejszenia wydatków na cele zdrowotne. Jeżeli pobieżnie przeglądamy sprawozdania Wydziału krajowego, tych oszczędności i tej poprawy gospodarki w szpitalnictwie krajowem nie widać, gdyż pokrywa je w zupełności konieczny przyrost wydatków. Komisya sanitarna w poprzednich swoich sprawozdaniach oceniając gospodarkę szpitalnictwa krajowego, wskazywała wielokrotnie na uzyskane oszczędności — obecnie

poczuwała sobie za obowiązek wyprowadzenia ich z ukrycia na światło dzienne, co powyższe zestawienia cyfrowe czynią. Komisya sanitarna dobrze świadoma celu wcale nie uważa popierania systemu oszczędnościowego za swe zadanie, podniosła jednak tę okoliczność już to ze względu na wyraźnie objawioną w Wysokim Sejmie dążność do zaprowadzania oszczędności, jużteż w przekonaniu, że oszczędności uzyskane obracane będą na naglące a tak liczne potrzeby sanitarne.

Zapatrując się ze stanowiska finansowego, należy się Wydziałowi krajowemu uznanie za oszczędną gospodarkę. Im większe jednak napotykamy oszczędności, a mimo to wydatki na cele zdrowia publicznego podnoszą się równomiernie ze wzrostem całego budżetu krajowego, tem więcej musimy się obawiać wydatków w przyszłych latach.

Oszczędności, uporządkowanie i poprawa gospodarki, które mogą dawać dzisiaj wydatne wyniki, dają się prowadzić tylko do pewnej granicy, po za którą już ani kroku postąpić nie można. W każdym razie Wysoki Sejm musi się przygotować na większą ofiarność na cele zdrowotne w latach przyszłych, a Komisya sanitarna nie wątpi, że Wysoki Sejm przeznaczy ze spodziewanych funduszów, ze zwiększonych dochodów, znaczniejsze kwoty na te cele.

W dalszym ciągu niniejszego sprawozdania we właściwych miejscach Komisya zwraca uwagę, gdzie zaznaczają się i istnieją oszczędności i gdzie widać poprawę gospodarki szpitalnictwa krajowego.

Sprawozdanie z czynności departamentu, jakoteż i sprawozdanie Pana Inspektora szpitali dotyczy czasokresu od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905. Gdzie to było możebne, Komisya sanitarna starała się badać bieg spraw aż do dni ostatnich.

Jak Wysokiemu Sejmowi z poprzednich sprawozdań wiadomo, c. k. Rząd winien był znaczniejsze kwoty funduszowi krajowemu tytułem wydatków poczynionych na prowadzenie klinik lwowskich. Kilkakrotnie dopominał się Sejm u c. k. Rządu o wyrównanie rachunków, aż wreszcie w ciągu roku 1904 nastąpiło porozumienie między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym, na mocy którego c. k. Rząd zobowiązał się spłacać ratami sumy dłużne, co też się dzieje. Sumy te funduszowi krajowemu dłużne, narosłe z tytułu nadwyżki kosztów leczenia chorych klinicznych ponad normę szpitalną, były stosunkowo wysokie, co wynikało z okoliczności, że stosunki dotyczące kosztów utrzymania i administrowania klinik, nie były w szczegółach uregulowane, przeto przystąpiono do załatwienia tych kwestyi. W tym celu odbyła się w październiku 1904 roku narada z delegatami Ministerstwa oświaty i skarbu, na której rzecz zbadano i ułożono normę, według której mają być w przyszłości obliczane nadwyżki kosztów leczenia chorych klinicznych ponad normę szpitalną. Do ostatecznego uporządkowania pozostały jeszcze niektóre kwestye, dotyczące utrzymania klinik, te atoli doraźnie nie mogły być jeszcze uregulowane i dlatego rok bieżący został uznany jako próbny, z którego zebrane daty będą stanowić podstawę do ostatecznego załatwienia. Spodziewać się zatem należy, że w nieodległej przyszłości stosunek administracyi klinik do administracyi szpitalnej krajowej uporządkowany będzie.

Dwie ważne sprawy a mianowicie potrzeba uzyskania więcej pomieszczenia dla chorych, lekarzy i sióstr Miłosierdzia w szpitalu krajowym we Lwowie i sprawa budowy brakujących klinik przy Wydziale lekarskim lwowskim, które się do pewnego stopnia łączą ze sobą, postąpiły o tyle, że zasadniczo zostały załatwione w myśl życzenia Wysokiego Sejmu. C. k. Rząd zgodził się w zasadzie na przyjęcie szerszego projektu budowy klinik, że powstaną cztery nowe kliniki tj. klinika chorób nerwowych i umysłowych, klinika chorób krtani, gardła, nosa i uszu, klinika dermatologiczno syfilityczna i klinika okulistyczna. Tym sposobem dwie ostatnie kliniki, pomieszczone dzisiaj w zabudowaniu szpitala krajowego zostaną z niego usunięte i uzyska się przez to miejsce na zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb tego szpitala. Wydział krajowy przygotował grunt, który uznał pod budowę klinik za odpowiedni a nabycie którego Wysoki Sejm na wniosek Komisyi budżetowej uchwalił. Na budowę atoli w najbliższym czasie się nie zanosi, gdyż rokowania między Wydziałem krajowym a c. k. Rządem nie są jeszcze ukończone. Ministerstwo poleciło opracowanie planów i kosztorysów, któreby stanowiły podstawę do ostatecznego porozumienia co do udziału w kosztach budowy Skarbu Państwa i funduszu krajowego. O ile Komisyi sanitarnej wiadomo, zaszły nowe trudności. Dokąd te trudności nie będą usunięte, nie może sprawa postąpić dalej, gdyż c. k. Rząd położył za warunek dal-

szych pertraktacyj sporządzenie dokładnego kosztorysu, a to jest możebne wówczas, gdy nie będą zachodzić żadne trudności w usytuowaniu przyszłych budowli.

Sprawa budowy brakujących klinik jest tak piekącą, tyle dla nauki i dla Uniwersytetu ważną, że domaga się koniecznie jak najszybszego ostatecznego załatwienia. Komisya sanitarna żywi pełne przekonanie, że Wydział krajowy jak dotąd tak i nadal sprawy tej z oka nie spuści i domagać się będzie z całym naciskiem większej ofiarności c. k. Rządu, jakoteż porobi w sprawie terenu pod budowę wszelkie możliwe ułatwienia, aby dzieło rozpoczęte do końca doprowadzić.

Według nowego systemu nauk i rygorozów lekarskich powinny były być zaprowadzone normalne wykłady z laryngologii jeszcze w roku 1904. Gdy sprawa brakujących a budować się mających klinik, jeszcze nie została załatwioną, c. k. Ministerstwo W. i O. zwróciło się do Wydziału krajowego z żądaniem tymczasowego pomieszczenia kliniki laryngologicznej w gmachu szpitala krajowego lwowskiego w myśl zobowiązania złożonego przez Wydział krajowy w umowie z c. k. Rządem zawartej w czasie, gdy miał powstać Wydział lekarski w Uniwersytecie lwowskim. Na żądanie to odpowiedział Wydział krajowy odmownie, już to ze względu na brak miejsca w szpitalu, już też w przewidywaniu, że klinika nowa niebawem stanie a temsamem, że pomieszczenie takie byłoby tylko na czas krótki i sprowadziłoby niestosunkowo wielkie koszta dla Skarbu Państwa.

Zamierzona budowa zakładu położniczego w Krakowie w roku sprawozdawczym nie postąpiła ani o krok dalej. Wydział krajowy do obecnej chwili nie otrzymał jeszcze od c. k. Rządu wyniku komisyonalnego badania projektu ani decyzyi co do udziału Skarbu państwa w kosztach budowy nowego zakładu. Dlatego też w myśl życzenia Wysokiego Sejmu dopominał się w roku bieżącym o przyspieszenie sprawy, otrzymał jednak odpowiedź, że decyzya c. k. Rządu jeszcze nie zapadła i że o niej w swoim czasie Wydział krajowy zawiadomiony będzie.

Poprzednie sprawozdania Komisyi sanitarnej jaskrawo wykazywały, w jakim stanie znachodzi się oddział położniczy w Krakowie, wykazywały niesłychane przepełnienie, jakie tam istnieje i wynikające stąd skutki. Powstanie zakładu położniczego w Krakowie należy do najwięcej piekących kwestyi w szpitalnictwie krajowem a jak się okazuje, rzecz cała śpi, zalega od lat kilku u c. k. Rządu. Komisya sanitarna musi niniejszem apelować do członków Koła polskiego, aby raczyli skutecznie rzecz poruszyć u centralnych Władz rządowych.

Wezwanie c. k. Rządu do jak najspieszniejszego urządzenia kliniki psychiatrycznej w Krakowie i do kreowania katedry psychiatryi przy Uniwersytecie Jagiellońskim, uchwalone podczas ubiegłej sesyi sejmowej, miało ten skutek, że wprowadziło rzecz na tok rokowań między c. k Rządem a Wydziałem krajowym. C. k. Rząd zawiadomił Wydział krajowy, że wykłady psychiatryi w Krakowie w bieżącym roku się rozpoczną, co też istotnie w miesiącu maju nastąpiło. Żądania, z któremi się c. k. Rząd do Wydziału krajowego zwrócił, dotyczyły sprawy tymczasowego pomieszczenia kliniki w oddziale dla umysłowo chorych krakowskiego szpitala, a nadto pytanie, o ileby się kraj przyczynił do kosztów budowy kliniki psychiatrycznej, które obliczono na 500.000 koron, wreszcie, czyby wziął powstać mający zakład w swoją administracyę. W myśl uchwały sejmowej Wydział krajowy ofiarował miejsce pod budowę kliniki psychiatrycznej na gruntach szpitala św. Łazarza, pozwolił używać umysłowo chorych szpitalnych do celów nauki klinicznej, odmówił atoli tymczasowego pomieszczenia kliniki psychiatrycznej w budynku szpitalnym dla braku miejsca jak niemniej udziału w kosztach zamierzonej budowy kliniki psychiatrycznej, wreszcie odmówił także objęcia w administracyę przyszłej kliniki.

Komisya sanitarna sądzi, że z uwagi na doniosłość sprawy, tak ważnej dla Wydziału lekarskiego krakowskiego, dla wykształcenia obecnej generacyi lekarzy a temsamem i dla kraju, Wydział krajowy weźmie tę sprawę w swą opiekę i w celu jej przyspieszenia i urzeczywistnienia dołoży wszelkich starań i wpływu na c. k. Rząd, aby ta klinika powstała.

W załatwieniu petycyi prof. Pieniążka o pomieszczenie kliniki laryngologicznej w budynku po oddziale chorób zakaźnych w Krakowie, przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu Wydziałowi krajowemu do możliwego załatwienia, Wydział krajowy zgodził się na pomieszczenie kliniki, o które Prof. Pieniążek prosił, przez co rzecz została zasadniczo rozstrzygnięta i załatwiona.

W sprawie tej prowadzi się wymiana pism urzędowych w celu uregulowania drobniejszych kwestyi, odnoszących się do wewnętrznego urządzenia, administracyi kliniki i prawnych zobowiązań, z tego tytułu powstałych między c. k. Rządem a Krajem Uregulowanie tej kwestyi zapisuje Komisya sanitarna jako dodatni fakt działalności administracyi krajowej

Podobnie pomyślnie dla klinik krakowskich została załatwioną sprawa dostawy leków i opatrunków, którą po porozumieniu z c. k. Ministerstwem Wydział krajowy przydzielił dyrekcyi szpitala Św. Łazarza.

Sprawa elektrycznego oświetlenia szpitala Św. Łazarza znachodzi się w stadyum badań przedwstępnych.

Zakład dla ochronnego szczepienia przeciw wściekliźnie prof. Bujwida z dn. 1. stycznia b. r. został otwarty w Krakowie, Wydział krajowy wypłacił mu przez Wysoki Sejm uchwaloną kwotę 2 060 koron na pierwsze urządzenie i za ubogich chorych z Galicyi w tym zakładzie szczepionych opłacać będzie $^1/_3$ część każdocze snej najniższej taksy, statutem ustanowionej.

Skoro już mowa o zakładach szpitalnych w Krakowie, Komisya sanitarna musi zaznaczyć, że nie znalazła wzmianki w sprawozdaniu departamentu V. o ewentualnej budowie zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju. Komisya sanitarna zdaje sobie dobrze z tego sprawę, że stworzenie takiego zakładu zależne jest od finansowej możności kraju, że zakład taki odrazu powstać nie może, że rzecz wymaga przedwstępnych badań i prac przygotowawczych, zanim do życia będzie mogła być powołaną.

W kraju naszym istnieje tyle nędzy między umysłowo chorymi, nędza ta odbija się tak ujemnie na ekonomicznych stosunkach kraju; sprawą tych nieszczęśliwych żywo zajął się Wysoki Sejm na dwu ostatnich sesyach sejmowych; sprawa jest tak doniosłą, że wspomnieć o niej uważała Komisya sanitarna za swój obowiązek. Pan Szef Departamentu oświadczył Komisyi, że Wydział krajowy ma tę sprawę na oku i w roku przyszłym w myśl zeszłorocznej uchwały sejmowej przedłoży sprawozdanie.

Wobec zaznaczonej powyższą uwagą doniosłości kwestyi umysłowo chorych w naszym kraju, żywo zaiteresowała Komisyę sanitarną wiadomość o usiłowaniach podjętych przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w kierunku reformy ustawodawczej opieki nad obłąkanymi.

Sprawozdanie departamentu V-go Wydziału krajowego nie dość jasno rzecz przedstawia, nie ma bowiem wzmianki o tem, jakie wytyczne myśli górowały w pracach ankiety i w pytaniach, które się z niej wyłoniły.

Na dokładne studyowanie tej sprawy i odnośnych aktów wobec krótkości czasu Komisya zdobyć się nie mogła, przeglądnęła tylko elaborat Wydziału krajowego i godzi się zupełnie na odpowiedzi, jakie Wydział krajowy c. k. Ministerstwu przesłał. Komisya sanitarna musi tutaj jednak wyrazić ubolewanie, że c. k. Ministeryum do prac ankiety nie wezwało współudziału czynników zawodowych naszego kraju. Co innego bowiem jest odpowiadać na pytania, a co innego brać udział w ankiecie, gdzie żywe słowo mogło nietylko zaważyć, ale to żywe słowo byłoby stanowiło integralną część prac ankiety. Galicya jest krajem ludnym i rozległym i ma pod wieloma względami odmienne warunki, które w pracach ankiety zaważyć mogły.

W roku sprawozdawczym zostały otwarte nowe szpitale w Tarnobrzegu i Kałuszu, niebawem zaś będą otwarte w Skałacie i Turce, tylko szpital w Dolinie nie otrzymał jeszcze Najwyższej Sankcyi. Nowo odbudowane szpitale w Kołomyi i Zaleszczykach oddane zostały w bieżącym roku do użytku publicznego. Budowa nowego szpitala w Przemyślu jest na ukończeniu a w Złoczowie i Nowym Sączu w pełnym toku. Rozszerzenie szpitala w Drohobyczu dokonane. Budynki administracyjne w Śniatynie rozpoczęte, co zaś dotyczy pawilonu izolacyjnego w Stryju, to czynią się obecnie wstępne przygotowania. Sprawa szpitala w Kosowie postąpiła o tyle, że rokowania wstępne z Wydziałem Rady powiatowej i c. k. Rządem ukończone, budowa oddana przedsiębiorcy rozpocznie się z wiosną 1906 roku. W powiecie nadwórniańskim rokowania przedwstępne były utrudnione, atoli w ostatnich tygodniach tak postąpiły, że można się spodziewać pomyślnego wyniku.

Z przyjemnością dowiedziała się Komisya sanitarna, że Wydział krajowy zajął się sprawą łóżek klasowych, płatnych dla zamożniejszej publiczności. Łóżka takie istniały już w niektórych szpitalach jak np. we Lwowie i Krakowie, Białej, Brodach, Brzeżanach, Przemyślu, Śniatynie, Tarnopolu i Żywcu. Stosunki były atoli niejedna-

kowe, nieuregulowane, a łóżka istniały często na papierze. Wydział krajowy nietylko rzecz postanowił uregulować, ale zaprowadził łóżka klasowe w szpitalach: w Drohobyczu, Gorlicach, Jarosławiu, Kołomyi, Samborze, Stanisławowie i Zaleszczykach. Taksy dotychczasowe za łóżka klasowe nie były równe, zatem po odpowiednich badaniach ustanowił Wydział krajowy taksę dla II klasy w wysokości 4 koron za dzień i osobę.

Rzecz ta ma dla szpitalnictwa krajowego i dla naszej publiczności doniosłe znaczenie, gdyż liczne zastępy publiczności w braku takich łóżek w szpitalach krajowych i prowincyonalnych zmuszone były do udawania się do krajów sąsiednich lub nawet za granice państwa, gdzie instytucya łóżek klasowych dawno uregulowana pomyślnie się rozwija, z korzyścią dla szpitalnictwa i publiczności. Komisya sanitarna sądzi, że taksa 4 korony nie jest wygórowaną, gdyż w krajach sąsiednich i za granicą jest wyższą, a publiczność nasza zawsze chętnie ją opłaca i chwali urządzenie zagraniczne.

Przy tej kwestyi należałoby zwrócić uwagę na okoliczność, że z zaprowadzeniem łóżek klasowych i w miarę ich rozwoju zwiększyć się muszą czynności lekarza szpitalnego, a to tem więcej, że i publiczność zamożniejsza więcej potrzebuje i wymaga osobistej opieki lekarskiej. Lekarz więc, ofiarowujący więcej, powinien przy nowem urządzeniu mieć za swą pracę wynagrodzenie. Naturalnie, że z tytułu chorych zamożniejszych w szpitalach leczonych fundusz krajowy nie powinien ponosić żadnych ciężarów, ale owszem, łóżka dla tych chorych przeznaczone powinny dawać nadwyżkę, a dogodność, jaka dla publiczności z zaprowadzenia łóżek klasowych wynika, jest tak wielką, że ta do uregulowania tej kwestyi przyczyniać się winna. Dlatego też Komisya sanitarna doradza podniesienie taksy do 5-ciu koron za dzień i osobę, z myślą uzyskania tym sposobem funduszu na ewentualne remuneracye dla lekarzy. Nie przesądzając sposobu, w jakiby to się stać mogło, czy Wydział krajowy ten lub inny sposób obmyśli, uregulowanie tej kwestyi byłoby pożądane i dla rzeczy korzystne.

Sprawa budowy jeszcze dwu szkół akuszerek w naszym kraju złączona została przez c. k. Namiestnictwo ze sprawą budowy zakładu położniczego w Krakowie, a jak już wyżej zaznaczono, sprawa ostatnia jest w zastoju.

Jakiej doniosłości dla kraju, dla zdrowia publicznego, jest kwestya zaopatrzenia kraju w egzaminowane akuszerki, nie miejsce tu wywodzić, gdyż na to nie pozwalają ramy niniejszego sprawozdania Komisyi, dość powiedzieć, że w Galicyi w niektórych powiatach odbywa się zaledwie 2—5% porodów przy pomocy egzaminowanych akuszerek — stosunek, jaki w Europie panuje tylko w głębokiej Rosyi, a w Austryi tylko w Galicyi. Ile kraj traci sił roboczych, jak rok rocznie wzmaga się liczba kalek i niezdolnych do pracy z braku pomocy przy porodach, można cyfrowo wykazać, że do obciążenia kalekami z lat ubiegłych co roku przybywają nowe dziesiątki tysięcy. Oto jeden z czynników, który się przyczynia do niezrozumiałych czasem warunków, jakie się u nas wytwarzają. Kraj rolniczy, gęsto zaludniony, przemysłu więcej jak mało, rąk do pracy powinno być za dużo. Całe okolice emigrują na zarobek za granicę, a w kraju biedny rolnik żali się na brak robotnika. Co zdrowsze i silne idzie szukać wyższego zarobku, którego w kraju znaleść nie może, a w kraju gromadzą się kaleki i niedołęgi, do pracy niezdolne, które gdy pracują, to tylko połowiczo bez wydatności dla siebie i kraju.

Wobec tego Komisya sanitarna sądzi, że sprawa ta nie będzie schodzić z porządku dziennego Wydziału krajowego i że Wydział krajowy jak dotąd, tak i dalej upominać się będzie u c. k. Rządu jużto budowy zakładu położniczego w Krakowie, już też stworzenia nowych szkół dla akuszerek.

W myśl uchwał Wysokiego Sejmu zarządził Wydział krajowy utworzenie siedmiu nowych okręgów sanitarnych, a mianowicie w Tymbarku, pow. Limanowa, w Jedliczu pow. Krosno, w Rudkach pow. Rudki, w Olpinach pow. Jasło, w Dobrowodach pow. Zbaraż, w Zawoji pow. Myślenice i w Radgoszczy pow. Dąbrowa. Nadto jeszcze na prośbę Wydziału powiatowego w Cieszanowie zarządził otwarcie okręgu sanitarnego w Horyńcu pow. Cieszanów.

Sprawozdanie donosi, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu osobnem sprawozdaniem Wydział krajowy przedstawi wnioski co do przyznania pensyi wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych, a to z kredytu przeznaczonego na ten

cel w roku 1906 w kwocie 10.000 koron. Jak z ust Pana Szefa departamentu nam wiadomo, Wydział krajowy powziął już pewną uchwałę w tym kierunku.

Aczkolwiek ze sposobu, w jaki się Wydział krajowy zajął opieką nad wdowami i sierotami po lekarzach okręgowych, widno szczerą życzliwość i dobrą ochotę dla sprawy — to przecież zaznaczyć należy, że nawet daleko idące zaopatrzenie wdów i sierot nie jest jeszcze właściwem uregulowaniem sprawy emerytur lekarzy okręgowych, a ustęp sprawozdania, donoszący, że Wydział krajowy nie podejmował dalszych badań tej sprawy, wzmianka o trudnościach w przeprowadzeniu jej i myśl pozostawienia jej późniejszej przyszłości, a to ze względu na trudne materyalne położenie kraju, zaniepokoiło żywo ogół lekarzy, a w szczególności lekarzy okręgowych. Komisya sanitarna sądzi, że udział funduszu krajowego byłby stosunkowo w tej sprawie bardzo ograniczony, równy udziałowi, jakiby wzięli lekarze okręgowi. Jak nas ze sfer miarodajnych zapewniano, w dzisiejszych warunkach, gdy jest 150 lekarzy okręgowych, licząc przeciętnie pensyę po 1.200 koron, należałoby wydać rocznie niewiele zwyż 5.000 koron. Co do powiatów, to jak wiadomo, niektóre dały już lekarzom swoim emeretyrę, inne do tego są gotowe, pozostają tylko niechętne, z którymi miałby Wydział krajowy trudności. Komisya sanitarna sądzi, że motywa przytoczone nie mogą usuwać potrzeby dalszych starań w celu załatwienia tej sprawy, owszem musi prosić, aby Wydział krajowy konkretne wnioski Wysokiemu Sejmowi przedstawił.

Sprawa Kas chorych robotników to jedna ze spraw, którą czytamy w sprawozdaniach departamentu corocznie, która wraz z drugą sprawą zależną od Władz rządowych t. j. załatwienia dochodzeń co do stanu majątkowego osób przedkładających świadectwa ubóstwa, jest jedną z najważniejszych przyczyn utrudnienia normalnego funkcyonowania gospodarki Szpitali prowincyonalnych. Obie te sprawy są przyczyną, że Szpitale prowincyonalne muszą gospodarować przy pomocy kredytu u dostawców i zaliczek przez Wydział krajowy udzielanych. Na tem tracą fundusze szpitalne — traci kraj. Setki tysięcy zalegają w Kasach chorych a o ile wzrastają tem większa grozi obawa, że mogą spaść na kraj i dotknąć go dotkliwie.

Wszelkie starania i wysiłki Wydziału krajowego nie prowadziły do celu przy dziś istniejącym porządku rzeczy. Zupełnie słusznem nazwać należy dążność Wydziału krajowego do zabezpieczenia pretensyi funduszu krajowego w Kasach chorych.

W sprawie wniosku posła Maissa żądającego tworzenia Zakładów kąpielowych solankowych przy salinach galicyjskich wezwany c. k. Rząd dał odmowną odpowiedź, z uwagi na ewentualne znaczne koszta takich urządzeń i z uwagi, że mogłoby to zagrażać istnieniu obecnych naszych zdrojowisk. Co się tyczy zaś ułatwień Towarzystwom chcącym takie Zakłady urządzać, c. k. Rząd oświadczył gotowość ułatwień po zbadaniu każdego konkretnego przypadku.

Dzięki energicznym środkom zaradczym w powiatach kossowskim i nadwórniańskim leczenie kiłowych dało korzystne wyniki. Na chorobę tę leczono ogółem 3.045 osób, z których 2.201 wyleczono, co stanowi 72·6% wszystkich leczonych.

Lecznica narodowa ruska we Lwowie na skutek petycyi przez Wysoki Sejm przekazanej Wydziałowi krajowemu otrzyma tytułem subwencyi 1.000 K, które będą wstawione do budżetu na rok 1906.

W sprawie bezpłatnego przyjmowania uczniów Wszechnicy lwowskiej na II. klasę Szpitala powszechnego we Lwowie, Wydział krajowy przychylił się tylko połowiczo do prośby Towarzystwa bratniej pomocy uczniów tegoż Uniwersytetu, dozwolił bowiem, aby uczniowie byli pomieszczeni na II-giej klasie za opłatą różnicy kosztów leczenia między II-gą a III-cią klasą, t. j. kwoty 1 K 40 gr. za dzień i osobę. Względy na finanse krajowe krępowały widocznie Wydział krajowy, gdy się atoli uwzględni, że ze względów wychowania publicznego nie jest pożądanem, aby uczniowie Uniwersytetu posiadający już wyższe wykształcenie, leżeli w Szpitalu między chorymi klasy III-ciej, to Komisya sanitarna sądzi, że wobec niewielkiej liczby kandydatów możeby się dało, aby chociaż nie wszyscy to przynajmniej ci uczniowie, którzy są biedni i środkami nie rozporządzają, mogli być w poszczególnych przypadkach uwolnieni od dopłaty różnicy między klasą II-gą a III-cią.

Sprawozdanie pana Inspektora szpitali krajowych i prowincyonalnych nie należy właściwie do sprawozdania departamentu w ścisłem tego słowa znaczeniu i jest raczej alegatem. Ponieważ atoli tylko z tego alegatu można się dowiedzieć o stanie szpitalnictwa w naszym kraju, przeto Komisya musiała się nad niem zasta-

nowić. Sprawozdanie to przedstawia się co do formy podobnie jak z lat poprzednich, obecne może mniej przejrzyste aniżeli sprawozdanie zeszłoroczne.

Przedstawia ono mnóstwo różnorodnych dat, drobnych faktów, których nie można ująć w treściwe zestawienie, co po części tem się tłumaczy, że przedmiot omawiany dotyczy znacznej liczby zakładów.

Wobec tego Komisya sanitarna zwraca uwagę na ważniejsze tylko punkta sprawozdania, pomijając takie usterki, które jako omyłki tłumaczyć należy.

W Szpitalu krajowym we Lwowie nie zaszły ważniejsze zmiany w roku sprawozdawczym.

P. Inspektor żali się na braki i wadliwości, na naprawę, których niema budżetowego pokrycia. Komisya sanitarna, której stosunki Szpitala krajowego we Lwowie są znane, sądzi, że p. Inspektor za bardzo łagodnie i pobłażliwie te braki i wadliwości przedstawia Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczono, nadzór domowy lekarski jest niedostateczny a Komisya uważa to za najdonioślejszy brak tego Szpitala. Inna rzecz, że na razie z powodu braku miejsca w Szpitalu zaradzić się temu nie da, fakt atoli pozostaje faktem. Ani lekarze w zakładzie położniczym, ani lekarze w klinikach nie wchodzą w rachubę, gdyż zakłady te nie mają żadnej łączności i stan ten budzi słuszne obawy, co do których p. Inspektor stara się Wysoki Sejm uspokoić.

Przy szpitalu krajowym lwowskim omawia p. inspektor stosunki szpitalika św. Zofii dla dzieci, podnosząc głównie dwa zarzuty t. j. że szpitalik św. Zofii ma zadużo lekarzy, a drugie że przyczyny smutnych stosunków majątkowych szpitalika szukać należy w nieodpowiedniem prowadzeniu administracyi. Co do pierwszego zarzutu Komisya sanitarna stwierdza, że szpitalik św. Zofii obecnie znachodzi się w okresie przejściowym, albowiem ma powstać przy nim klinika uniwersytecka chorób dzieci, co do której toczą się pertraktacye z c. k. rządem i nie wiadomo dzisiaj jeszcze, jak się stosunki z powstaniem kliniki ułożą. Aczkolwiek szpitalik jest mały, to wobec wymagań dzisiejszych musi być podzielony na oddziały i tak jest we wszystkich szpitalach dziecinnych. Wszak szpitale krajowe nie tylko ze względu na liczbę chorych są podzielone na oddziały, tylko ze względu na różnorodność chorób, które zawierają Szpitalik musi mieć osobny oddział chirurgiczny, zupełnie osobny oddział zakaźny, osobny wewnętrzny, okulistyczny itd.

Ile lekarze, w szpitaliku zajęci, którzy nie są wcale lepiej płatni, jak lekarze w szpitalu dzieci w Krakowie, mają w nim pracy, wykazują niżej podane daty, które wyjmujemy z protokołów szpitalika. W roku 1904 leczono w szpitaliku 714 dzieci na oczy, w roku bieżącym 900. Czynności okulisty spełnia lekarz, któremu szpitalik zwraca koszta fiakra w kwocie 400 koron. W oddziale chirurgicznym leczono w roku 1904 439 dzieci, wykonano 362 operacyi. W ambulatoryum udzielono pomocy 1.608 chorym, w tem założono 228 opatrunków gipsowych a 700 przeciwgnilnych. W. pawilonie dla zakaźnych leczono w zeszłym roku 466 ciężko chorych dzieci i t. d.

Ogółem leczono w szpitaliku w roku ubiegłym 1.765 dzieci przyjętych na stałe a w ambulatoryum 8.614 — a na to było 6-ciu lekarzy. Okoliczności tej nie można uważać za wadliwość ale raczej za właściwość szpitala dla chorób dziecięcych.

Sposób administrowania szpitalikiem p. inspektorowi musi być dobrze znanym, należał bowiem od jego zawiązków do ostatnich niemal czasów do komitetu opiekującego się szpitalikiem, dla którego położył wiele zasług. Sprawa ta wymagałaby dokładniejszego rozpatrzenia.

W szpitalu krajowym w Krakowie nie wiele się także zmieniło a to z braku potrzebnych funduszów na rozszerzenie szpitala. W szpitalu krakowskim istnieją bardzo poważne braki i wadliwości, które na jednej z ubiegłych sesyi zaznaczył wymownie poseł Wodzicki. Sprawę zakładu dla położnic omawiamy na innem miejscu. W myśl życzenia wyrażonego w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi, została wprowadzona do szpitala częściowo woda z wodociągu miejskiego.

W szpitalu w Kulparkowie jak sprawozdanie zaznacza (które na pewno rzeczy zbyt czarno nie maluje) panują smutne prawie niewiarogodne warunki, jest to jednak czas przejściowy. O stanie tego szpitala mówić będzie można dopiero, skoro jego rozszerzenie ukończone będzie.

W szpitalach prowincyonalnych istnieją różne niedogodności i braki, na które zapatruje się Komisya sanitarna zgodnie z p. Inspektorem.

Na szczególniejszą uwagę zasługuje wzmianka, dotycząca szpitala w Stryju. Okazuje się bowiem, że w powiecie stryjskim kiła rozszerzyła się bardzo znacznie, podobnie jak to miało miejsce w powiatach kossowskim i nadwórniańskim. Wobec wyników, do jakich w tych powiatach doprowadził energiczne wystąpienie władz, Komisya sanitarna sądzi, że zachodzi potrzeba zajęcia się powiatem stryjskim.

Zwraca uwagę wysoka śmiertelność w szpitalu w Tarnowie, bo 10·2%, jak niemniej znaczna liczba przypadków róży (39).

W niektórych szpitalach zaprowadzono w ambulatoryach puszki, w szpitalu n. p. w Drohobyczu w jednym roku zebrano 1.000 K: Uogólnienie tego zwyczaju byłoby dla szpitalnictwa korzystne.

Jeżeli się zwróci baczniejszą uwagę na sprawozdania o poszczególnych szpitalach prowincyonalnych z ubiegłego roku i porówna się je z takiemi samemi sprawozdaniami z przed laty kilku, to przyznać się musi, że w ostatnich kilku latach poprawiły się stosunki znacznie. Podczas gdy jeszcze przed laty kilku niektóre szpitale były w stanie więcej jak opłakanym, w stanie, który urągał najskromniejszym wymaganiom zakładów publicznych, to dzisiaj szpitali tych prawie nie widno, w znacznej części ustąpiły albo ustępują z widowni, a miejsce ich zajęły lub zajmują zakłady nowe, w których panuje coraz większy ład i porządek, odpowiadający kulturalnym wymaganiom społeczeństwa, a co za tem idzie i coraz to lepsze wyniki lecznicze.

Przed laty kilku jeszcze w sprawozdaniach niemal o każdym szpitalu wykazywane były różne braki, niedostatki i wadliwości i to bardzo poważne, których w ostatniem sprawozdaniu już w takiej liczbie i jakości nie spotykamy.

Komisya sanitarna ma przed sobą szczegółowy wykaz większych robót, przeistoczeń i nabytków, poczynionych w ostatniem 6-leciu w szpitalach prowincyonalnych. Na podstawie sprawozdań p. Inspektora i na podstawie tych zestawień musi oświadczyć: że w szpitalach prowincyonalnych zrobiono wiele; że w ostatnich latach odbywa się korzystna ewolucya w szpitalnictwie prowincyonalnem; że obok kierunku oszczędnościowego kierunek inwestycyjny znalazł w tych latach większe uwzględnienie w porównaniu z latami pod koniec ubiegłego stulecia; że w tych szpitalach coraz więcej wyłania się ład i porządek; że wyniki lecznicze w nich są coraz to lepsze

Tym sposobem pragnie Komisya sanitarna zaznaczyć wobec Wysokiego Sejmu, że dobrze użyte fundusze wydawane na cele zdrowia publicznego dają krajowi wyniki dodatnie.

Nieco odmiennie przedstawia się rzecz ze szpitalami krajowymi. Jeżeli się porówna rozwój tych ostatnich z rozwojem szpitali powszechnych prowincyonalnych; jeżeli się uwzględni, że w Krakowie i Lwowie, w stolicach kraju w szpitalnictwie muszą być uwzględnione wyższe wymagania; jeżeli się uwzględni, że szpitale prowincyonalne gromadzą chorych z jednego lub kilku okolicznych powiatów, a szpitale krajowe służą nietylko wielkim miastom i sąsiednim powiatom, ale gromadzą ciężkie przypadki z całego kraju; jeżeli się uwzględni, że we Lwowie i Krakowie istnieją Wydziały lekarskie i kliniki; że publiczność w stolicy kraju musi mieć większe wymagania, które się uwzględnić musi, to mimo woli przychodzi się do przekonania, że prócz Kulparkowa, w którym poprawy niebawem spodziewać się należy, w szpitalach krajowych zwrotu ku lepszemu i poprawy stosunków prawie niema, a mówi to Komisya sanitarna na podstawie znajomości istotnego obecnego stanu rzeczy i na podstawie takiego samego zestawienia dokonanych robót w ostatniem 6-cioleciu. Niestety w szpitalach krajowych mamy jeszcze bardzo wiele braków i wadliwości i to takich wadliwości, które w instytucyach krajowych istnieć nie powinny. — Komisya sanitarna żywi nadzieję, że powstanie nowych brakujących klinik we Lwowie, a zakładu położniczego w Krakowie przy wydatniejszej ofiarności kraju warunki te poprawi.

W czasie ubiegłej sesyi sejmowej Komisya sanitarna zastanawiała się wyczerpująco nad kierunkiem nowo zaprowadzonych lustracyi administracyjnych i dała w tej mierze wyraz swego zapatrywania. Śledząc dalej ten kierunek w aktach Wydziału krajowego, podaje Wysokiej Izbie wyniki tych badań.

Od roku 1905 zaprowadzono w szpitalach powszechnych prowincyonalnych jednolitą manipulacyę. W tym celu zaprowadzono odpowiednie druki i założono ekonomat tychże. Zrazu szło to gdzieniegdzie opornie, dzisiaj jednak we wszystkich szpitalach prowadzą się rachunki i zapiski według jednolitej modły.

Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczono, zcentralizowanie niektórych dostaw wykazało znaczne oszczędności. Wobec tego przystąpiono do dalszej centralizacyi, przyczem starano się w pierwszej linnii, gdzie to tylko było możebne, uwzględniać przemysł krajowy. Nadmienić tu wypada, że do roku zeszłego wiele potrzeb zaspokajano przemysłem zagranicznym.

We wszystkich szpitalach zaprowadzono płótna znaczone, dostawę oddano wyłącznie fabrykom krajowym, uzyskano płótno jednostajne, lepsze, po cenach niższych od dotychczasowych.

Uregulowano dostawę węgla, zaprowadzając węgiel krajowy, ceny uzyskano niższe i wyrugowano ze szpitali węgiel pruski. — Tym sposobem w miejsce droższego opału drzewem zaprowadzono tańszy.

Zcentralizowano dostawy kawy i herbaty z uwzględnieniem pośrednictwa kupców lwowskich.

Kalikoty i organtyny dostarcza obecnie wyłącznie fabryka w Andrychowie.

Wprowadzono na większe rozmiary masło palmowe jako tańsze o wiele od innych tłuszczów.

Całą dostawę waty i gazy objęły fabryki „Tlen“ we Lwowie i Dobrowolski w Podgórzu.

Dostawę farb, pokostów, lakierów oddano fabryce Blumenfelda we Lwowie, mydła i krochmalu fabrykom Roznowskiego w Krakowie i Friedricha we Lwowie, makaronów fabrykom Ludwiga i Bronisława pod Lwowem, na czem uzyskano wybitne oszczędności.

Suszone śliwki zamówiono w Radzie powiatowej limanowskiej, która je ofiarowała po 30 K za 100 kilo, podczas, gdy śliwki sprowadzane z Węgier i w naszych handlach kosztują po 48 K za 100 kilo.

Rozpoczęto rugowanie wina za pośrednictwem miodów z krajowych miodosytni, rzecz ta jest dopiero w zawiązku.

Obecnie toczą się korespondencye z dostawcami krajowymi mebli żelaznych w szpitalach używanych, bada się rysunki i wzory, których dostarczyły fabryki: Góreckiego z Krakowa, Daszka, Stankiewicza, Bogdanowicza i Konopackiego ze Lwowa, Sulikowskiego z Dębnik i t d.

Jak z tego widzimy, od chwili wprowadzenia lustracyj administracyjnych rozwija się energiczna akcya, która sprowadza bardzo poważne oszczędności, dziś atoli jeszcze zbyt wcześnie, aby je można było ująć w ścisłe cyfry. Mamy nadzieję, że w roku przyszłym będziemy mieli i cyfry gotowe.

W każdym razie z szczerą radością musi Komisya sanitarna zaznaczyć, że w krótkim czasie wszystkie szpitale prowincyonalne i krajowe stały się bardzo poważnym odbiorcą wyrobów przemysłu krajowego.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, stwierdza Komisya sanitarna, że myśli i rady wypowiedziane w ankiecie z roku 1902 znajdują oddźwięk w gospodarce i administracyi szpitalnictwa krajowego. Ankieta pomieniona poruszyła także różne kwestye dotyczące organizacyi służby zdrowia w szpitalach, sprawa ta jednak dotychczas prawie nie została tknięta. Pomnożenie sił zawodowych lekarskich w departamencie byłoby korzystne i pożądane.

Komisya sanitarna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Departamentu V. Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w dalszym ciągu dokładał wszelkich możliwych starań w celu usunięcia ze szpitala krajowego lwowskiego kliniki dermatologicznej i okulistycznej jak niemniej 8 sióstr miłosierdzia klinicznych do

innego budynku a to w celu już to poprawy warunków hygienicznych tego szpitala i w celu pomieszczenia lekarzy, którzy w szpitalu mieszkać powinni.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby o ile to w jego mocy przyspieszył rokowania z c. k. Rządem w sprawie wybudować się mającego zakładu dla położnic w Krakowie.

4. Sejm uznaje potrzebę zaopatrzenia lekarzy okręgowych w razie niezdolności do pracy przez ustanowienie emerytury za przyczynieniem się funduszu krajowego i samych lekarzy okręgowych i poleca Wydziałowi krajowemu, aby odpowiednie wnioski w tej mierze Sejmowi przedłożył.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Mars.

Ls. 4146/05. We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Aleg. 50)

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego L. W. 77655|05 w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Komisya administracyjna uznaje rzeczywistą potrzebę dobudowania skrzydła do gmachu sejmowego. Sprawozdanie Wydziału krajowego uzasadnia konieczność zwiększenia ilości biur i lepszego ich umieszczenia. Konieczność tę zrozumieć łatwo, gdy się porówna — wedle poniżej podanego zestawienia — ilość osób zajętych w gmachu sejmowym przed laty pięciu a obecnie, nie uwzględniając nawet zwiększenia etatów, którego w roku bieżącym Wydział krajowy się domaga.

Zestawienie wzrostu urzędników, funkcyonaryuszy i sług umieszczonych w biurach gmachu sejmowego w pięcioleciu 1899/1900 do 1904/1905:

	1889/1900	1904/1905	+	—	
Oddział konceptowy					
urzędników	35	37	+ 2		
dyetaryuszy	5	7	+ 2		
Oddział rachunkowy					
nrzędników	54	65	+ 11		
dyetaryuszy	32	35	+ 1		
sług	1	1			
Oddział kasowy					
urzędników	12	12			
dyetaryuszy	1	1			
sług	2	2			
Oddział manipulacyjny					
nrzędników	19	21	+ 2		
dyetaryuszy	30	38	+ 8		
sług	7	7			
Oddział techniczno-drogowy					
urzędników	42	43	+ 1		nieobsadzonych posad 1899 — 6; 1904 — 1
sług	1	1			

Uwaga: Rysownikom użytym wypłacono w r. 1899 — 5000 koron, w r. 1904 — 10000 koron.

	1889/1900	1904/1905	+ —	
Biuro melioracyjne				
urzędników .	46	61	+ 15	

Uwaga: Dozorcy i uczniowie na dozorców zajęci przy pracach biurowych w zimowych miesiącach: dozorców 5 miesięcy 1899/1900 33, 1904/05 68; uczniów 4 miesięcy 1899/1900 25, 1904/05 25.

Biuro opłat konsumcyjnych od piwa				
funkcyonaryuszy	—	16	+ 16	
sług .	—	1	+ 1	
Biuro patronatu spółek i oszczędności				
urzędników .	3	8	+ 5	
dyetaryuszy .	—	5	+ 5	
sług .	—	1	+ 1	
Biuro pośrednictwa pracy				
funkcyonaryuszy	—	2	+ 2	
Biuro przemysłowe				
urzędników .	2	4	+ 2	
Biuro solne				
urzędników .	12	11	— 1	1904 nieobsadzona 1 posada
dyetaryuszy	—	4	+ 4	
sług .	1	1		
Biuro kolejowe				
urzędników .	13	21	+ 8	1904 nieobsadzonych 3 posad
sług .	1	1		

Przybyło w ostatniem pięcioleciu posad:

urzędników . .	45
funkcyonaryuszy	18
dyetaryuszy . .	20
sług	2

oprócz znacznie zwiększonej liczby pomocników rysunkowych i biurowych w oddziałach techniczno-drogowym i melioracyjnym.

Komisya administracyjna, nie będąc upoważnioną do robienia uwag o zwiększającej się ilości urzędników, wyraża przekonanie, że Wydział krajowy, śledzący pilnie objawy w całem życiu krajowem, zwrócił już niewątpliwie swą uwagę na niebezpieczeństwo biurokratyzacyi zarządu autonomicznego. Komisya jest pewną, iż dokonanie uproszczenia zarządu niejedną gałęzią gospodarstwa krajowego ułatwi pracę i zwiększy czynną energię jednostek czy związków, największą dźwignię wszelkiego postępu.

Wedle udzielonych sprawozdawcy dat przez biura Wydziału krajowego koszt budowy całego gmachu sejmowego wynosił:

I. r. 1875 kupno placu	292.975 K.	50
r. 1899 „ „	137.156 K.	25
	430.131 K.	75
Przy zamianie części placu (1877) uzyskana nadpłata . . .	14.287 K.	—
Suma I.	415.844 K.	75
II. 1877—1883 budowa	2,291.804 K.	80
1896—1898 „	168.009 K.	92
do końca 1904 przeróbki	30.736 K.	79
Suma II.	2,490.551 K.	51

III. Bank krajowy:

kupno placu	340.826 K. 67
budowa	566.808 K. 25
Suma III. .	910.634 K. 92

Z e s t a w i e n i e

Suma I	415.844 K. 75
Suma II	2,490.551 K. 51
Suma III	910.634 K. 92
R a z e m	3,817.031 K. 18.

Doliczając sumę, którą nowe skrzydło ma kosztować (260.000 K), otrzymamy kapitał zwyż 4 milionów koron przedstawiający wartość całego gmachu po skończeniu projektowanej dobudówki.

Zdaniem komisyi administracyjnej należy zastanowić się, — a jest to rzeczą Wydziału krajowego — czy nie ma się przeznaczać corocznie w budżecie krajowym pewną sumę celem utworzenia funduszu na restauracyę gmachu, która jest zawsze potrzebną w każdym budynku po pewnym przeciągu czasu, mimo dokonywanych corocznych napraw. Fundusz taki powoli zebrany umożliwi dokładne odnowienie gmachu, gdy się tego okaże potrzeba, bez jednorazowego obciążania budżetu krajowego sumą bardzo znaczną.

Skarb krajowy wydatkiem na zamierzoną budowę nowego skrzydła obciążonym nie będzie ponad dzisiejszą miarę wedle obliczeń sprawozdania Wydziału krajowego. Sposób uzyskania potrzebnych funduszów na budowę projektowanego nowego skrzydła uważa komisya jako odpowiedni, z tą jednak uwagą, iż wypożyczony kapitał funduszu emerytalnego solnego winien być zwracany w rocznych ratach. Wnioski dotyczące amortyzacyi winien Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi i wstawić odpowiednią kwotę do preliminarza budżetowego na rok 1907.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy na parceli lk. $490^{1}/_{1}$ w realności lk. $717^{3}/_{4}$ A), będącej własnością funduszu krajowego, trzy piątrowego skrzydła gmachu sejmowego kosztem nie przekraczającym sumy 260.000 K.

Przowodniczący:
Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Gniewosz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3697/05.

We Lwowie dnia 6. listopada 1905.

Aleg. 591

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o petycyi gminy m. Dębicy w przedmiocie udzielenia tej gminie przez Bank krajowy pożyczki komunalej 214.293 K. na budowę gmachu gimnazyalnego w Dębicy.

Wysoki Sejmie!

Petycyę gminy miasta Dębicy o zezwolenie jej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 214.295 koron na budowę gimnazyum w Dębicy przekazał Wysoki Sejm komisyi administracyjnej do załatwienia.

Po dokładnem zbadaniu stanu rzeczy komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że zaciągnięcie przez gminę miasta Dębicy pożyczki na budowę gimnazyum jest usprawiedliwione ważnością i pożytecznością celu i że zaciągnięcie tej pożyczki jest konieczne;

zważywszy, że zezwolenie na zaciągnięcie tej pożyczki należy w myśl §. 98. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51 do kompetencyi Rady gminnej i Rady powiatowej, udzielanie zaś pożyczek komunalnych ze strony Banku krajowego należy w myśl §. 36. statutu tegoż Banku do kompetencyi Dyrekcyi i Rady nadzorczej, której uchwały podlegają załatwieniu Wydziału krajowego;

zważywszy dalej, że §. 71. ustęp ostatni powołanej wyżej ustawy gminnej nadaje prawo i obowiązek Radzie powiatowej wstawienia z urzędu do wydatków budżetu gminy takich należytości, które gmina uiścić jest obowiązaną bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu mającego moc egzekucyjną, a których to należytości Rada gminna do budżetu wstawiaćby się wzbraniała i że na pokrycie tego rodzaju przymusowo wstawionych wydatków Rada powiatowa ma również prawo i obowiązek w razie potrzeby nałożyć odpowiednie dodatki gminne do podatków bezpośrednich, że zatem powołany wyżej §. 71. ust. gm. zabezpiecza spłatę rat pożyczki;

zważywszy wreszcie, że na wypadek, gdyby zachodziła potrzeba nałożenia w gminie tak wysokich dodatków gminnych, iżby na ich zezwolenie w myśl ostatniego ustępu §. 82. ust. gm. potrzeba uchwały Sejmu i Najwyższego zezwolenia, Sejm wobec celu pożyczki i wobec powołanego wyżej §. 71. ust. gm. na pobór tych wyższych dodatków ze swej strony niewątpliwie zezwoli;

Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu petycyę gminy miasta Dębica w przedmiocie zezwolenia jej na zaciągnięcie pożyczki na budowę gimnazyum do urzędowania.

Przewodniczący:

J. Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:

A. Jędrzejowicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.305/1905. We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Aleg. 592

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu z czynności departamentu VI. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905 r.

Wysoki Sejmie!

W roku objętym sprawozdaniem Wydziału krajowego z czynności departamentu VI., do zakresu czynności tego departamentu przybył jeden dział nowy, a to zarząd krajowym funduszem sierocym, powstałym z udziału kraju w nadwyżkach z obrotu zbiorowych kas sierocych, przekazanych krajowi ustawą państwową z 3. czerwca 1901 l. 62 dz. p. p.

Dział ten zdaje się przysparza departamentowi VI. dość wiele pracy, bo podczas gdy w okresie objętym sprawozdaniem zeszłorocznym t. j. w czasie od 1. listopada 1902 po koniec czerwca 1904 a zatem w ciągu 20 miesięcy wpłynęło do tego departamentu 6.385 exhibitów, w okresie 12 miesięcznym od 1. lipca 1904 po dzień 30. czerwca 1905 wpłynęło 5.873 exhibitów, które wszystkie zostały załatwione.

To powiększenie liczby exhibitów spowodować miał dział krajowego funduszu sierocego.

Załatwienie exhibitów nie znaczy jednak, że wszystkie sprawy tymi exhibitami poruszone merytorycznie były załatwione i do skutku doprowadzone, owszem z treści sprawozdania Wydziału krajowego dowiadujemy się, że wiele bardzo ważnych spraw zostaje w zawieszeniu i ukończenia ostatecznego doczekać się nie może.

Tak samo jak w zeszłym roku Komisya prawnicza robiła ubolewania godne spostrzeżenie, że c. k. Rząd na liczne uchwały Sejmu i odezwy Wydziału krajowego nawet odpowiedzi nie daje, i że także w tegorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego aż nadto często zdybujemy się z uwagą: „na to odpowiedź Rządu dotąd nie nadeszła".

Co do poszczególnych spraw poruszonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. Komisya zauważa, że tak ważne dla kraju i z upragnieniem oczekiwane otwarcie nowych sądów obwodowych i powiatowych ani na krok naprzód nie postąpiło.

Dnia 27. października 1904 Wysoki Sejm uchwalił, że ponawia swoją uchwałę z dnia 19. października 1903 wzywającą c. k. Rząd, aby bezzwłocznie zarządził otwarcie sądu obwodowego w Czortkowie i sądu powiatowego w Jabłonowie, które cesarskiem rozporządzeniem z dnia 18. września 1899 zostały ustanowione, — i czynił przygotowania do jak najspieszniejszego utworzenia całego szeregu sądów obwodowych i powiatowych uchwałami Wysokiego Sejmu z lat 1897, 1899 i 1900 wskazanych; ale na tę zeszłoroczną uchwałę Wysokiego Sejmu c. k. Rząd nawet odpowiedzi nie dał.

Jest to tem smutniejszem, ile że c. k. Rząd na otwarcie sądów w Czortkowie i Jabłonowie jeszcze w roku 1899 otrzymał zezwolenie cesarskie, i że po upływie lat 6 postanowienie cesarskie jeszcze wykonanem nie jest.

W ciągu roku 1905 jeden jedyny sąd powiatowy w Bołszowcach został aktywowany, do czego c. k. Rząd potrzebywał aż 6 lat czasu, bo ustanowienie tego sądu w zasadzie nastąpiło jeszcze rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości z dnia 24. września 1899 Nr. 189 dz. p. p.

Sądy obwodowe i powiatowe, o których otwarcie względnie ustanowienie Sejm dotąd się upominał, stanowią minimum żądań i potrzeb kraju.

W licznych petycyach ludność domaga się uporczywie otwarcia wielu nowych sądów, co do których Sejm jeszcze uchwał nie powziął.

C. k. Rząd wprawdzie oświadczył, że póki dawniej uchwalone sądy nie będą aktywowane, o kreowaniu dalszych nowych sądów mowy być nie może; to jednak nie uwalnia Rządu od obowiązku czuwania nad tem, jakie pod tym względem zachodzą potrzeby i uzasadnione życzenia ludności, aby wymiar sprawiedliwości mógł się odbywać prawidłowo i bez nadmiernych kosztów i niedogodności ludności, i w tym celu na czas przeprowadzać potrzebne dochodzenia, tak aby materyały do ewentualnego tworzenia nowych sądów były przygotowane i by w chwili gdy sądy dotąd uchwalone będą aktywowane, można przystąpić do dalszej akcyi pomnożenia sądów, w które kraj nasz tak skąpo wyposażono.

Taka akcya przygotowawcza tem bardziej jest potrzebną, ile że cała czynność Rządu w tym kierunku żółwim postępuje krokiem.

Komisya wnosi przeto na uchwalenie rezolucyi tu niżej pod 2 wyrażonej.

Do rzędu spraw, na które Rząd dotąd nawet nie odpowiedział, należą także rezolucye sejmowe z dnia 31. października 1904 dotyczące budowy gmachów rządowych dla sądów naszego kraju, i z dnia 2. listopada 1904 dotyczące powołania do władz i trybunałów centralnych odpowiedniej do ilości spraw galicyjskich ilości urzędników i referentów z pośród urzędników kraju naszego. Spraw tych z oka spuścić nie należy i urgować je potrzeba.

Inne sprawy terytoryalne w sprawozdaniu Wydziału krajowego poruszone nie nastręczają Komisyi sposobności do jakichkolwiek uwag.

W sprawach odnoszących się do żandarmeryi dowiadujemy się ze sprawozdania Wydziału krajowego, że Rząd nie uwzględnił rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 27. października 1904 żądającej zmiany ustawy o ponoszeniu kosztów kwaterunku żandarmeryi, podając że w „obecnej chwili jest rzeczą niemożliwą uregulować na nowo postanowień dotyczącej ustawy".

Skoro rząd zmianę ustawy o kwaterunku żandarmeryi tylko „w obecnej chwili za niemożliwą" uważa, nie wyklucza więc możności zmiany w chwili sposobniejszej, jest pożądanem, aby Wydział krajowy tę ważną dla skarbu krajowego sprawę ciągle miał na oku i w odpowiedniej porze ją ponawiał, względnie Sejmowi wnioski swoje przedłożył.

Z zadowoleniem przyjąć należy oświadczenie rządu, że przy zakupnie przedmiotów potrzebnych dla żandarmeryi uwzględni przemysł krajowy.

Uwolnieniem budynku dla żandarmeryi w Czortkowie od podatku domowego stało się zadość przepisom ustawy, nad których przestrzeganiem Wydział krajowy zawsze czuwa.

Z uznaniem podnieść należy, że Wydział krajowy czuwa nad możliwem umniejszeniem kosztów utrzymania budynku dla żandarmeryi we Lwowie i występuje energicznie przeciw nadużyciom niektórych lokatorów.

W sprawie zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego i dostarczania wody do picia w gmachu żandarmeryi we Lwowie, Wydział krajowy postępował prawidłowo i oględnie.

Sprawa dotycząca kwoty 100.000 K zaoszczędzonej przez c. k. 5 komendę żandarmeryi z wypłaconego przez kraj ryczałtu na różne wydatki, znajduje się na dobrej drodze.

Dowiadujemy się bowiem ze sprawozdania Wydziału krajowego, że rząd wprowadził w roku 1904 nowy sposób corocznego obrachunku między funduszem krajowym i funduszem kwaterunkowym żandarmeryi, według którego fundusz kwaterunkowy składa rachunek z otrzymanego z funduszu krajowego ryczałtu i ewentualną nadwyżkę dochodu przyjmuje w zamknięciu rachunków jako pozostałość kasową i ją funduszowi krajowemu zwraca.

Tem samem uznał c. k. rząd, że ryczałt wypłacony nie staje się bezwarunkowo własnością c. k. żandarmeryi, lecz pozostałe i niezużyte dla żandarmeryi kwoty są własnością funduszu krajowego i temuż zwracane być mają.

Nagromadzonych oszczędności 100.000 K c. k. rząd nie uważa za swoją własność, ponieważ procenta z tego kapitału do preliminarza funduszu kwaterunkowego jako dochód wciąga.

W sprawach propinacyjnych przedłożone zostały osobne sprawozdania, które właściwym komisyom zostały przekazane i tam będą załatwione.

Sprawy szupasowe traktowane były prawidłowo. Tak samo sprawy odnoszące się do gmachu sejmowego.

W sprawach wojskowych zauważa się, że na uchwałę sejmową z dnia 27. października 1904, żądającą uwolnienia gmin od wydatków w gotówce ponoszonych przy współdziałaniu ich w sprawach wojskowych, odpowiedź rządu nie nadeszła.

Ponieważ sprawa dla gmin jest ważną, Wydział krajowy zapewne nie omieszka załatwienia uchwały sejmowej urgować.

Rozdział fundacyi inwalidów z lat 1813—1815 między Galicyę i Bukowinę przeprowadzono zupełnie prawidłowo.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 27. października 1904 dotycza reformy postępowania sądowego niespornego nie doczekała się wprawdzie odpowiedzi rządu, jednakowoż rzecz jest zbyt doniosłą, aby w krótkim czasie, jaki od powzięcia uchwały upłynął, mogła być załatwioną, i dlatego Komisya nie uważa za stosowne ponowienie już teraz tej uchwały, która zresztą nie przedstawia nic nowego, gdyż kilkanaście razy już była powziętą.

O krajowym funduszu sierocym przedłożył Wydział krajowy osobne sprawozdanie, które w innej komisyi jest załatwionem.

Że c. k. rząd na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1904 dotyczącą uchylenia wadliwości w wykonywaniu ustaw i przepisów podatkowych i należytościowych tak prędko odpowiedzi nie da, było do przewidzenia.

Zdaniem Komisyi sprawa jest zbyt ważną, aby Wydział krajowy mógł na tem poprzestać, a byłoby pożądanem, aby Wydział krajowy na tę sprawę zwrócił szczególną uwagę i w drodze, jaką uzna za stosowną, usilnie się starał u c. k. rządu, aby tenże uchwałę sejmową wykonał.

Komisya wyraża nadzieję, że uwaga ta wystarczy dla pobudzenia Wydziału krajowego do energicznej akcyi, i dlatego Komisya osobnej rezolucyi nie proponuje.

Uwolnienie gmin od ciężaru doręczania pism urzędowych w sprawach podatkowych, jest dla gmin sprawą nie małej doniosłości; rzeczą Wydziału krajowego będzie nie poprzestać na odmownej odpowiedzi c. k. prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 13. lutego 1905 L. 6.187, lecz należałoby sprawę w duchu wywodów pisma Wydziału krajowego z dnia 24. października 1904 LW. 103.620 dalej persekwować.

Sprawa założenia kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców jest niezawodnie jedną z najpilniejszych i najdonioślejszych, jakie kraj ze względów społecznych, w celu umoralnienia ludności i zapobieżenia mnożeniu się zbrodni, przeprowadzić ma

Sprawa ta już od długiego szeregu lat zajmuje Sejm który w zeszłym roku uchwałą z dnia 31. października 1904 załatwiając wniosek posła Maryewskiego, wydał Wydziałowi krajowemu polecenie i dyrektywy, jak dalej w tym przedmiocie ma postępować.

Niestety zrealizowanie projektu założenia takiej kolonii w roku sprawozdawczym ani na krok naprzód nie postąpiło, owszem znacznie zostało cofniętem.

Skoro bowiem Wydział krajowy w myśl dawniejszej uchwały sejmowej zarzucił pierwotny projekt nabycia majętności Bylice na cele kolonii poprawczej, i dopiero ma zamiar szukać za inną majętnością — sprawa znajduje się obecnie na tym samym punkcie, na którym stała przed kilku laty, a cały długi czas od powzięcia zamiaru nabycia majętności Bylice aż do tej chwili jest stracony.

Rzecz sama zaś jest nagła i dalszej zwłoki nie cierpi..

Trzeba tedy zerwać z dotyczasowym sposobem traktowania tej rzeczy, zabrać się energicznie do rozwiązania tak ważnego zagadnienia i szybkim tempem działać.

Rezolucyi osobnej Komisya nie proponuje, albowiem sprawa ta była traktowaną z powodu petycyi miasta Krakowa w Komisyi administracyjnej i tam sprawozdaniem do Ls. 3.041/905 załatwioną.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904 w sprawie emigracyjnej powzięta, pozostała tak, jak wiele innych, czysto akademickiem życzeniem, gdyż Rząd żadnej na nią nie dał odpowiedzi. I ta sprawa jest zbyt ważną, aby na

powzięciu tej uchwały poprzestać, lecz rzeczą będzie Wydziału krajowego wykonanie uchwały zeszłorocznej energicznie popierać.

W sprawie poboru krajowych opłat konsumcyjnych zaszedł wypadek, natury zasadniczej i nie małej dla Skarbu krajowego doniosłości. C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu we Lwowie rozporządzeniem z dnia 15. września 1902 L. 76.655 do Dyrekcyi okręgów skarbowych we Lwowie i Krakowie wydanem, zarządziła wymiar i pobór krajowej opłaty od piwa w zamkniętych miastach Lwowie i Krakowie, w sposób — zdaniem Wydziału krajowego — niezgodny z przepisami ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93, Dz. u. kr. i dla Skarbu krajowego szkodliwy. Temu zarządzeniu sprzeciwił się Wydział krajowy pismem z dnia 6. lutego 1903 LW. 8.662, domagając się cofnięcia rozporządzenia c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie i wynagrodzenia ubytku w dochodach funduszu krajowego, owem rozporządzeniem c. k krajowej Dyrekcyi Skarbu spowodowanego.

W toku instancyi sprawa dostała się do c. k. Ministerstwa Skarbu, które reskryptem z dnia 9. kwietnia 1903 L. 24.054 uchyliło zaczepione przez Wydział krajowy rozporządzenie c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 15. września 1902 L. 76 655 a to z powodu, że do rozstrzygnięcia pytania, w jaki sposób, względnie w jakiej wysokości opłata krajowa od piwa ma być wymierzaną i pobieraną, nie władze skarbowe są powołane.

Opierając się na tej decyzyi Ministerstwa Skarbu Wydział krajowy pismem z dnia 30. kwietnia 1903 L. 35.912 udał się do c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z zapytaniem, czy i jakie zarządzenia poczyniła ta Dyrekcya, iżby ubytek w dochodach funduszu krajowego rozporządzeniem z dnia 15. września 1902 L. 76.655 spowodowany, został wyrównany.

Na to odpowiedziała krajowa Dyrekcya Skarbu pismem z dnia 11. maja 1903 L. 55.840, że wobec tego, że władze skarbowe nie są właściwe do rozstrzygnięcia pytania, w jakiej wysokości opłaty konsumcyjne krajowe mają być pobierane, ona nic nie zarządzi, póki ta kwestya przez Władze właściwe prawomocnie rozstrzygniętą nie będzie.

Na przedstawienie Wydziału krajowego z dnia 14. maja 1903 LW. 41.744 c. k. Namiestnictwo rezolucyą z dnia 24. listopada 1904 L. 148.966 odmówiło merytorycznego załatwienia tej sprawy, odsyłając Wydział krajowy do Władzy politycznej I. instancyi t. j. do Magistratów Lwowa i Krakowa.

Przeciw tej rezolucyi c. k. Namiestnictwa wniósł Wydział krajowy rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Już po zamknięciu sprawozdania z czynności VI. Departamentu Wydziału krajowego nadeszła decyzya ministeryalna z dnia 23. czerwca 1905 L. 6.092, którą rezolucyę c. k Namiestnictwa z dnia 24. listopada 1904 L. 148.966 zatwierdzono.

Z całego przebiegu tej sprawy i z motywów orzeczeń c k. Namiestnictwa i c. k Ministerstwa spraw wewnętrznych wynika, że władze rządowe są zdania, iż Wydział krajowy sam jest powołany do oznaczenia wysokości opłaty krajowej od piwa i poboru opłat w tej wysokości u c. k. Władz skarbowych się domagać, zaś Władza ta musi wezwaniu Wydziału krajowego zadość uczynić.

Dopiero gdyby strona opodatkowana czuła się pokrzywdzoną wymiarem podatku przez Wydział krajowy zarządzonym, strona ta może się udać do Władzy politycznej I. instancyi o rozstrzygnięcie sporu między stroną a funduszem krajowym powstałego i Władza ta polityczna rzecz w toku instancyi rozstrzyga.

Zasady te są dla funduszu krajowego korzystne i Wydział krajowy już poczynił kroki, aby je w życie wprowadzić i aby otrzymać wynagrodzenie ubytku w dochodach, przez nielegalne zarządzenie Władzy skarbowej z roku 1902 powstałego.

Tej drogi i nadal w tej sprawie trzymać się należy.

Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1904 po koniec czerwca 1905.

2. Sejm ponawia uchwały swoje z dnia 19. października 1903 i 27. października 1904 dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa ponownie c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie sądu obwodowego w Czortkowie i sądu powiatowego w Jabłonowie, które już cesarskiem rozporządzeniem z 18. września 1899 są ustanowione;

b) po myśli uchwał sejmowych z dnia 15. lutego 1897, 10. marca 1899 i 28. kwietnia 1900 roku poczynił jak najspieszniej przygotowania do utworzenia sądów obwodowych w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie;

c) zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia nowych sądów powiatowych w Toporowie, Rybotyczach, Kozłowie, Chorostkowie, Czchowie, Narolu i Skale, o które dotyczące gminy petycyami do Ls. 1.803, 1.850, 1.986, 3.354, 3 428, 3.771, 2 812, 3.394, 3.780 i 4.212 ex 1905 upraszają.

Rezolucyą tą załatwione zostają petycye do Ls. 1.803, 1.850, 1.986, 3.354, 3.428, 3 771, 2.417, 2.812, 3.394, 3.651, 3.704, 3.780 i 4.212 ex 1905.

Przewodniczący:
Wład. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Fruchtmann.

Ls. 4342/05.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Aleg. 593

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 11. i 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ Reprezentacya powiatu bialskiego postanowiła uchwałami swemi z 4. października 1902 i 3. stycznia 1903 przejąć ustawowe obowiązki gminy Biała wobec szpitala powszechnego na powiat bialski, to jest połowę kosztów odbudowy i przeniesienia szpitala pokryć z funduszu powiatowego, ponieważ fakt ten wymaga zmiany postanowień §§. 11. i 15. ustawy krajowej z 26. lipca 1904 Nr. 87. dz. u. k., przeto komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy. ·/.

Przewodniczący:

Gołuchowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Władysław Czaykowski *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 26. lipca 1904 Nr. 87. Dz. u. k., urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Artykuł I.

Paragrafy 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 roku dz. u. kr. Nr. 47, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Lubaczowie, Podhajcach. Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy;
c) z delegata Wydziału powiatowego;
d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

a) z delegatu Wydziału krajowego;
b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
c) z delegata Rady gminnej;
d) z dyrektora szpitala.

W przyszłości ustawa — uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowane

części w szpitalach, już uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedewszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszów połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umarzaną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4235/05

We Lwowie, dnia 11. listopada 1905.

Alg. 591

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Wysoki Sejmie!

W czasie ostatniej sesyi na posiedzeniach z dnia 4. i 11. listopada 1904 r. powziął Wysoki Sejm szereg uchwał w sprawie chowu koni.

Załatwiając mianowicie sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni (LW. 92.995/4), powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego 4. listopada 1904 następujące uchwały:

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia chowu koni

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by zmienił reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 4. lutego 1904 L. 1577 w tym kierunku, aby usunął podział kraju na trzy okręgi hodowlane, zachowując jednak postanowienie, że w powiatach: nadwórniańskim i kossowskim rozmieszczane być mają po stacyach, względnie darmo dawane (in Privatpflege) przeważnie ogiery rasy huculskiej, w innych zaś okolicach kraju mają być po stacyach rozmieszczane ogiery krwi angielskiej i arabskiej, tudzież w odpowiedniej ilości ogiery „koniki“, prywatnym zaś hodowcom mają być dawane w najem lub darmo (in Privatpflege) ogiery podług uznania hodowcy takiej krwi, jaka odpowiada jakości jego klaczy“.

Ministerstwo przychyliło się w części do powyższego żądania Wysokiego Sejmu. Mianowicie w reskrypcie powyżej zacytowanym z dnia 15. marca 1905 zmieniło reskrypt swój z 4. lutego 1904 w tym kierunku, że hodowla koni w Galicyi będzie prowadzoną nie wyłącznie już, ale tylko przeważnie w kierunku anglo-arabskim w okręgu zachodnim, a tak samo w kierunku arabsko-angielskim w okręgu wschodnim. Tylko w powiatach kossowskim i nadwórniańskim pozostaje w mocy przepis o wyłączności ogierów rasy huculskiej. Do użytku prywatnego darmo dawane będą ogiery rządowe tylko rasy arabskiej (drobniejsze), tudzież ogiery rasy krajowej i hucuły. Natomiast w najem dawane będą ogiery rządowe tej rasy, jakiej zażądają hodowcy. Reskrypt ministeryalny nie wspomina o ogierach, rozmieszczanych na stacyach, które stanowią blisko 70% ogółu ogierów rządowych w Galicyi i dlatego nadają typ hodowli w danym okręgu. Z ogólnej wszakże zasady, wypowiedzianej w reskrypcie ministeryalnym

z 15. marca 1905 wynika niewątpliwie, że właśnie w rozmieszczaniu ogierów rządowych na stacyach będzie się Rząd kierował zasadą podziału Galicyi na trzy okręgi hodowlane i dlatego też będzie umieszczał na stacyach na zachód od Dunajca przeważnie ogiery rasy anglo-arabskiej, na wschód od Dunajca przeważnie ogiery rasy arabsko-angielskiej i krajowej, w powiatach zaś nadwórniańskim i kossowskim wyłącznie tylko hucuły.

Wysoki Sejm swą trzecią uchwałą wezwał również Rząd, ażeby przyznał posiadaczom licencyonowanych ogierów „koników“ subwencye z funduszów c. k. Ministerstwa rolnictwa, co najmniej przez pierwsze trzy lata po udzieleniu licencyi, minimalnie po 50 K rocznie.

C. k. Rząd przychylił się w zupełności do powyższego żądania Wysokiego Sejmu. Reskryptem z 15. marca 1905 L. 6297 przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa na lata 1905, 1906 i 1907 subwencye roczne w wysokości 50 K posiadaczom takich licencyonowanych ogierów. Subwencyę tę wypłaci zaraz po zalicencyonowaniu takiego ogiera delegat komendy stadników rządowych na żądanie posiadacza ogiera. Przez przyjęcie tej subwencyi zobowiązuje się posiadacz takiego ogiera do używania go do stanowienia cudzych klaczy w najbliższym okresie stanowienia.

Czwartą swą uchwałą Wysoki Sejm wezwał: *a*) ponownie c. k. Rząd do podwyższenia zasiłku państwowego na podniesienie chowu koni włościańskich i roboczych dla obydwóch towarzystw rolniczych i

b) polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w tej sprawie, upoważniając Wydział krajowy do podwyższenia zasiłku krajowego na ten cel, począwszy od roku 1906, pod warunkiem, że c. k. Rząd zasiłek państwowy na ten cel podwyższy.

Reskryptem z 15. marca 1905 L. 6297 podwyższyło c. k. Ministerstwo rolnictwa subwencyę państwową dla obu towarzystw z 10.000 na 20.000 K rocznie, począwszy od roku 1906, na razie na lat sześć, t. j. do roku 1911 włącznie, a to pod warunkiem, że Towarzystwa składać będą z końcem roku szczegółowe rachunki z użycia tych kwot, wobec czego w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1906 Wydział krajowy w rubryce X. pod pozycyą 325/326 wstawił odnośną kwotę 20.000 koron.

Uchwałą piątą wezwał ponownie Wysoki Sejm Rząd do powiększenia liczby ogierów rządowych, ustanowionej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 L. 1577, a w szczególności do powiększenia liczby ogierów dawanych darmo hodowcom, do poprawienia ich jakości i stosowniejszego ich rozmieszczenia.

Ministerstwo przychyliło się mianowicie do powyższych żądań Wysokiego Sejmu, przyzwalając na powiększenie liczby ogierów rządowych w Galicyi od roku 1906 począwszy o 20 ogierów przeznaczonych wyłącznie tylko do użytku prywatnego hodowców za darmo. W roku 1906 wynosić więc będzie liczba ogierów tej kategoryi w Galicyi 80, ogólna zaś liczba ogierów rządowych w naszym kraju 585.

Z tej liczby: 395 ogierów może być rozmieszczanych na stacyach; jednak najwyżej 110 mogłoby być danych w najem za czynszem. Wskutek tego też do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia prócz 80 ogierów, które tylko w ten sposób będą użyte, mogą być oddane w roku 1906 w pewnej części i ogiery rządowe dwóch pierwszych kategoryi, t. j. przeznaczone na stacye i do najmu, a to o ile z jednej strony zgłosi się na nie na tych właśnie warunkach odpowiednia liczba hodowców, a z drugiej strony o ile nie wszystkie ogiery dwóch pierwszych kategoryj zostaną wynajęte lub umieszczone na stacyach.

Wogóle podniósł się stan ogierów rządowych w Galicyi w przeciągu ostatnich dwóch lat z 545 na 585. W tem liczba ogierów rządowych, dawanych do użytku hodowcom bez wynagrodzenia, podwoiła się w tym czasie z 40 na 80. Komisya gospodarstwa krajowego uważa, że tak minimalne powiększenie ilości ogierów rządowych zupełnie nie odpowiada ilości klaczy znajdujących się w naszym kraju i nie jest wystarczającem zadośćuczynieniem uchwały Wysokiego Sejmu. A mianowicie: Skoro w innych krajach koronnych na 182 klaczy przy-

pada jeden ogier rządowy, w Galicyi na jednego ogiera rządowego przypadałoby 643 klaczy.

Szóstą swą uchwałą wezwał Wysoki Sejm ponownie c. k. Rząd, ażeby w interesie podtrzymania chowu koni w monarchii, a w szczególności w Galicyi przyszedł z pomocą hodowcom:

a) przez podwyższenie ceny dotychczasowej za dostarczane 4-letnie i starsze remonty z 650 do 700 K na 800 do 900 K, a za 3-letnie źrebaki dostarczane komisyom odnośnym na potrzeby c. k. armii z 650 do 800 K na 800 do 1.000 K;

b) przez oddawanie z pułków kawaleryi do prywatnego użytku rolnikom z zawodu, a w szczególności włościanom tylko klaczy w wieku najwyżej lat sześciu na przeciąg lat pięciu, pod warunkiem, że oni zobowiążą się klaczy tych z chwilą, gdy będą ich własnością, używać do chowu i pokrywać rok rocznie ogierami rządowymi, względnie licencyonowanymi;

c) przez zmianę dotychczasowego systemu sprzedaży wymusztrowanych a do hodowli zdatnych klaczy w tym kierunku, by nie sprzedawano ich, jak dotychczas, przy komendach korpuśnych, ale by je sprzedawano w miejscach, w których pułki konnicy mają załogę.

Ministerstwo wojny na wszystkie te żądania odpowiedziało odmownie. Mianowicie:

Ministerstwo nie uważa za konieczne podwyższenia cen za remonty i źrebaki, gdyż i bez podwyższenia tej ceny uzyskuje tak ilościowo, jak i jakościowo zupełnie wystarczające pokrycie kontyngentu. Podwyższenie więc ceny za remonty i źrebaki spowodowałoby, zdaniem Ministerstwa, tylko niepotrzebne obciążenie budżetu.

Ministerstwo twierdzi, że konie wojskowe oddaje się już i tak w pierwszym rzędzie rolnikom zawodowym a to w interesie samej sprawy. Wreszcie za równie niedopuszczalne uważa Ministerstwo skrócenie czasu używania konia wojskowego do 5 lat, a to z tego powodu, że w takim razie musiałaby być znacznie powiększoną liczba koni, oddawanych do prywatnego użytku, a wskutek tego musiałoby nastąpić znaczne obciążenie budżetu.

Za równie niemożliwą z budżetowych względów uważa Ministerstwo decentralizacyę klaczy z poszczególnych pułków kawaleryi wymusztrowanych a ściągniętych dla odbycia ćwiczeń przy trenie do miejsc, w których są siedziby komendy korpusów. Odsyłanie takich klaczy z powrotem do pułków w tym celu, ażeby stamtąd mogli je hodowcy do użytku swego zabrać, wymagałoby znacznych kosztów.

C. i k. Ministerstwo wojny zajęło więc wobec wszystkich powyższych postulatów stanowisko zupełnie analogiczne do tego, jakie zajęło wobec uchwał Wysokiego Sejmu z roku 1903, te same postulaty obejmujących. Ministerstwo motywuje też swą niniejszą odmowę względami zupełnie analogicznymi do tych, którymi motywowało odmowę zeszłoroczną.

Ministerstwo wojny, odmawiając tak słusznych żądań, przeoczyło, że remonty dla armii nietylko przeważnie, ale prawie wyłącznie są zakupywane tylko w jednej części monarchii, a mianowicie w królestwie węgierskiem.

Wedle dat statystycznych wykazanych przez Ministerstwo handlu w zestawieniu pod tytułem: „Aussenhandel und Zwischenverkehr der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder und der Länder der ungarischen Krone“, import koni z Węgier do Austryi wynosił w roku 1901: 16.026 koni w wartości 9.644.150 K, a w roku 1904 wzrósł ten import na 22.433 koni w wartości 10,760.000 K, czyli o 5.807 koni więcej, podczas gdy w roku 1904 import z Austryi do Węgier wynosił tylko 746 koni w wartości 701.000 koron! Armia potrzebuje rocznie około 10.000 koni, mianowicie remont 4-letnich i starszych około 7 000 sztuk; źrebiąt 3-letnich do tak zwanych „Fohlenhofów“ około 3.000 sztuk, nie licząc w to około 2.000 koni, które pp. oficerowie kupują dla własnego użytku, które są wprawdzie ich własnością, ale są im niezbędne do pełnienia służby wojskowej. — Pułki kawaleryi, artyleryi i trenu, rekrutowane na Węgrzech, remontują

się wyłącznie na Węgrzech, potrzebną zaś ilość remont dla pułków stacyonowanych w Austryi pociąga armia przeważnie z Węgier.

I tak w roku 1904 obie komisye asenterujące remonty w Galicyi i na Bukowinie, zakupiły w Galicyi i Bukowinie okrągło 2.300 remont wraz z 3-letnimi źrebakami.

Z tego wychowanych w Galicyi i Bukowinie 1120 sztuk, zaś 1180 sztuk pochodzących z Węgier i tamże przez handlarzy nabytych.

Z powyższej ogólnej cyfry przypada na konie 3-letnie 500 sztuk, z których krągło 300 sztuk były w Galicyi i Bukowinie wychowane, resztę 200 sztuk zakupiły obie komisye asenterunkowe od handlarzy, którzy te konie sprowadzają częściowo z Rosyi, częściowo z Węgier, tak, że w Galicyi i Bukowinie wychowanych koni zakupiono dla armii tylko 1620 sztuk.

Te cyfry wymownie dowodzą, że udział Galicyi w dostarczaniu remont jest nader mały, tak w stosunku do obszaru kraju, jak i do ilości i jakości koni, które posiada.

Przyczyna leży niewątpliwie w tem, że Galicya, jakkolwiek jest jedyną ze wszystkich krajów cislitawskich, która posiada materyał do chowu koni o krwi szlachetnej, potrzebom wojska odpowiadającej, jakkolwiek posiada wszelkie warunki, by się ta gałęź gospodarstwa krajowego należycie rozwijała, a mogłaby przedstawiać dla rolnika pewne źródło dochodu, ale nie mając należytej opieki Rządu, chyli się ku upadkowi.

Chów koni w kraju się zmniejsza, a chów ten ma nietylko dla rolnika, ale i dla c. i k. armii doniosłe znaczenie. Armia potrzebuje obecnie koni silniejszych i roślejszych jak dawniej, to też i wymogi c. k. komisyi remontujących są znacznie większe, koszt produkcyi remonty wskutek stosunków ekonomicznych naszego kraju o wiele się podniósł, nie podniosła się jednak cena remonty, unormowana przed laty kilkunastu.

Prócz zwiększenia kosztów produkcyi konia przy równoczesnem zatrzymaniu dawnej ceny remont, których produkcya mogłaby być główną podstawą naszego chowu, ujemnie działa na rentowność tej gałęzi gospodarstwa niewątpliwie konkurencya z chowem koni w królestwie węgierskiem, gdzie rząd czyni wszelkie ułatwienia hodowcom swego kraju, chów popiera i dlatego chów ten się na Węgrzech znakomicie rozwija, czego dobitnym dowodem są wyż wymienione cyfry statystyczne importu i eksportu koni pomiędzy Austryą a Węgrami.

Zrozumiałem jest, że c. i k. Ministerstwo wojny, mogąc dostać tańszego konia na Węgrzech, niechętnie się skłania do podwyższenia ceny remont; jednakże droga to błędna, gdyż tym sposobem zmusi się hodowców Cislitawii, a mianowicie galicyjskich, do zaniechania tej w takich stosunkach nierentownej hodowli, a Rząd w Cislitawii zupełnie żadnego materyału do remontowania armii w najkrótszym czasie mieć nie będzie. Wprawdzie znaczne podniesienie cła na konie do państwa niemieckiego wprowadzane, które od 1. marca 1906 r. zacznie obowiązywać, a które wprost przeciw importowi Niemiec koni o krwi szlachetnej wymierzone zostało, umożliwi chwilowo Ministerstwu wojny nabycie koni większej wartości po niskich cenach, ale w dalszym ciągu uniemożliwienie eksportowania naszych koni do Niemiec przez tak wysokie cła doprowadzi również do zaniechania chowu koni o wyższej wartości.

O ile Ministerstwo wojny wobec wszystkich uchwał Wysokiego Sejmu odmowne zajęło stanowisko, o tyle Ministerstwo rolnictwa się do nich w znacznej części przychyliło. Prócz tego Ministerstwo rolnictwa jako rodzaj kompensaty za odmowne stanowisko Ministerstwa wojny wobec uchwał Wysokiego Sejmu w budżet swój wstawiło pod tytułem 8, pozycya 5, nr. 7 kwotę 50.000 K, przeznaczoną na premie po 100 koron od sztuki dla 3-letnich źrebaków do tak zwanych „Fohlenhofów“ i remont wprost od hodowców zakupywanych.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa, że kwota ta, mająca służyć na premie dla koni zakupywanych w Cislitawii wprost od hodowców, jest za niską i nie czyni zadość uchwale Wys. Sejmu pożądanego podwyższenia ceny 3-letnich i starszych remont w Cislitawii zakupywanych; jednak jako pierwszy krok zrobiony upoważnia do nadziei, że w przyszłości życzeniu hodowców na tem polu, wstawiając wyższe kwoty, Ministerstwo rolnictwa zadość uczyni.

Również wezwał Wysoki Sejm swą siódmą uchwałą Rząd, aby w myśl wniosku Komitetu centralnego dla chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa czynsze płacone za najem ogierów rządowych były w zupełności najemcom zwracane, skoro udowodnionem będzie, że w czasie okresu stanowienia jednego roku pokryto ogierem od Rządu najętym 30 klaczy własnych lub cudzych, a w połowie w razie udowodnienia pokrycia 20 klaczy.

Przy tej sposobności uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła Cieleckiego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby cena najmu ogiera została obniżoną po dojściu ogiera do wieku powyżej 12 lat, niemniej też, by cena najmu nie była obliczoną podług stopy procentowej 6 od ceny nabycia, lecz tylko podług stopy 5 od sta".

Reskryptem Ministerstwa rolnictwa z 15. marca 1905 L. 6297 nie przychyliło się Ministerstwo do żądania Wysokiego Sejmu zwracania czynszu płaconego za najem ogiera, jakkolwiek zasadniczo się zgadza na powyższe żądanie, za którem oświadczył się też Komitet centralny dla spraw chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa. Na odmowne stanowisko c. k. Ministerstwa w tej sprawie wpłynęła opinia Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie, przeciwna przyznaniu powyższych warunkowych udogodnień hodowcom. Komitet ten oświadczył się bowiem za ogólnem zniżeniem ceny najmu ogiera, niezależnem od żadnego warunku. Reforma wszakże w tym ostatnim kierunku miałaby, zdaniem c. k. Ministerstwa, na celu wyłącznie tylko materyalną ulgę dla poszczególnych hodowców, nie uwzględniłaby zaś ogólnego celu hodowli, tj. tendencyi do jak najintenzywniejszego wyzyskania ogiera rządowego i do przyznania w zamian za to i właśnie w miarę wyzyskania go dla hodowli pewnej premii w formie uwolnienia w całości lub w części od opłacania ceny najmu danego ogiera. Ministerstwo pozostawiło więc tę kwestyę na razie w zawieszeniu, zażądało mianowicie ponownie opinii w tej sprawie Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie. Z tego też zapewne powodu nie powzięło c. k. Ministerstwo decyzyi w sprawie uchwały Wysokiego Sejmu na wniosek posła Cieleckiego.

Równocześnie uchwalił Wysoki Sejm na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Oleśnickiego w sprawie niewłaściwego czasu urzędowania komisyj klasyfikujących konie dla wojska następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby komisye klasyfikujące konie dla celów wojskowych odbywały się nie jak dotąd w miesiącach wiosennych, letnich i jesiennych, lecz w pierwszej połowie grudnia".

Na tę uchwałę Wysokiego Sejmu nie udzieliło Ministerstwo wojny żadnej odpowiedzi.

W przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w r. 1904 sprawozdaniu w przedmiocie podniesienia chowu koni podniosła sejmowa komisya gospodarstwa krajowego dwie inne jeszcze niedogodności, dotykające hodowców, biorących w najem ogiera rządowego. Komisya wyraziła też przekonanie, że Wydział krajowy poruszy sprawę rewizyi tych przepisów wobec c. k. Rządu.

Komisya oświadczyła się mianowicie za zmianą przepisu, na mocy którego pobiera Rząd przy oddawaniu hodowcy ogiera w najem prócz czynszu najmu także i należytość stemplową podług skali III. i to nie od kwoty najmu za rok się należącą, ale od kwoty, za którą odnośny ogier został przez Rząd kupiony. Wskutek tego też przy najmie cenniejszego ogiera płaci hodowca za sam stempel 50—100 K.

Drugą niedogodnością jest przepis, wedle którego najmujący ogiera rządowego ręczyć musi wedle § 7. kontraktu najmu za zwrot całej ceny kupna ogiera na wypadek, gdyby z winy najmującego ogier zginął lub okazał się do chowu niezdatnym. Zdaniem komisyi zaś winien hodowca ręczyć tylko za rzeczywistą wartość ogiera w odnośnej chwili. Wartość ta zmniejsza się zaś wraz z wiekiem ogiera.

Uznając za zupełnie uzasadnione powyższe wywody komisyi gospodar-

stwa krajowego, zwrócił się Wydział krajowy do LW. 40324/1905 w obszernem piśmie do c. k. Namiestnictwa. Wyłuszczając niedogodności z powyższych przepisów wynikające, prosił Wydział krajowy, ażeby c. k. Namiestnictwo wyjednało u c. k. władz centralnych zmianę tych przepisów w tym kierunku, by stempel przy kontrakcie najmu ogiera opłacało się tylko od ceny jednorocznego najmu ogiera, a odpowiedzialność za zwrot szkody, ciążąca na najemcy wobec skarbu państwa za ogiera najętego stosowała się nie do ceny kupna ogiera, ale do jego wartości faktycznej w chwili krytycznej. Wydział krajowy wskazał na to, że zmiana przepisów w powyższym kierunku odpowiadałaby interesowi hodowli, a tem samem interesowi ogólnemu, zabezpieczałaby zaś w zupełności uprawnione interesa skarbu państwa, odejmując wszakże tym przepisom charakter czysto fiskalny, z wielką uciążliwością dla hodowców połączony.

C. k. Rząd nie odpowiedział również dotychczas na powyższe pismo Wydziału krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego, jak w roku zeszłym, tak i w tym roku podnosi powyż wymienione zarzuty i wyraża przekonanie, że Wydział krajowy raz jeszcze w tych sprawach uda się do Rządu, starając się uzyskać odpowiednie ulgi.

Przy rozprawach nad rubryką X. budżetu krajowego powziął Wysoki Sejm na wniosek komisyi budżetowej następującą uchwałę:

„Sejm odsyła do Wydziału krajowego petycye komitetów c. k. galicyjsk. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie (L. s. 712/544) i rolniczego w Krakowie (L. s. 289/162) do zbadania i sprawozdania w roku 1906.

Oba komitety Towarzystw rolniczych wystąpiły w tych petycyach z projektem założenia pewnej ilości stadnin dla chowu koni gospodarsko-rolniczych przy pomocy subwencyi rocznej w kwocie 60.000 K, przyznanej na przeciąg lat 10 z funduszu krajowego, a przeznaczonej na koszta założenia stadnin i następnie subwencyonowanie koni z tych stadnin zakupionych. Komitety sądzą, że na tej drodze możnaby w stosunkowo najkrótszym czasie i stosunkowo najmniejszym kosztem wyprodukować jak największą liczbę doborowego materyału rozpłodowego, koniecznego do dalszej akcyi podniesienia hodowli koni roboczych w naszym kraju.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie zdania krajowej komisyi dla spraw rolniczych, której sekcya stała na posiedzeniu z 20. maja 1905 oświadczyła się w zasadzie za zastąpieniem dotychczas stosowanych sposobów popierania chowu koni sposobami wskazanymi w powyższych petycyach, t. j. za przeznaczeniem całej odtąd subwencyi kraju i państwa (na 1906 rok 40.000 K. wynoszącej) na zakładanie stadnin, z ewentualnem przeznaczeniem drobnej tylko kwoty na stosowane dotychczas sposoby popierania tego chowu.

Wszelako, c. k. Ministerstwo rolnictwa nie przychyliło się do wniosku, by subwencyę państwową przeznaczać mogły Towarzystwa na inne, nowe środki popierania chowu koni. Przeciwnie warunkiem wyraźnym przyznania tej subwencyi jest użycie jej wyłącznie na dotychczasowe środki popierania tej hodowli, t. j. na premie dla posiadaczy klaczy i źrebiąt, tudzież na subwencye dla posiadaczy licencyonowanych ogierów, a to w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 10. sierpnia 1896 L. 15.452.

Odmowę powyższą motywuje Ministerstwo rolnictwa tem, że nie ma na powyższe cele żadnych w ogóle funduszów do dyspozycyi, powtóre zaś tem, że w miarę rozporządzalnych funduszów zajmuje się samo zakupnem ogierów dla celów hodowli, opieka zaś roztaczana przez Rząd nad hodowlą koni w państwie nie może iść tak daleko, by z funduszów państwowych subwencyonowano prywatne stadniny.

Ponieważ jednak Rząd wyraźnie zastrzega użycie subwencyi państwowej na środki dotychczasowe, tudzież ze względu na różnice zachodzące co do poszczególnych zapatrywań w tym przedmiocie pomiędzy uchwałami Wysokiego Sejmu a stanowiskiem doradczego komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, doradziła powyższa Sekcya Wydziałowi krajowemu, ażeby przedewszystkiem, t. j. przed rozstrzygnięciem pytania co do programu dalszej akcyi na tem polu zwrócił się do c. k. Namiestnictwa z propozycyą urządzenia wspól-

nej konferencyi reprezentantów krajowej komisyi dla spraw rolniczych z członkami komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, a to dla ostatecznego ustalenia programu tej akcyi.

Komisya gospodarstwa krajowego, podzielając zapatrywanie komisyi dla spraw rolniczych, wobec pewnych różnic zdań, zachodzących tak w memoryałach obu towarzystw rolniczych z r. 1903, będących odpowiedzią na wezwanie Wydziału krajowego zawarte w reskrypcie z 9. grudnia 1902 L. 90142, jak i w petycyach wyż wymienionych, uważałaby za konieczne, by w tej konferencyi wzięli udział delegaci tak towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, jak i towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Jest zdaniem komisyi gospodarstwa krajowego, że wtedy tylko każda działalność może być skuteczną, jeżeli, czy to występując z żądaniem wobec Rządu, czy też chcąc nadać odpowiedni kierunek chowu koni, wszystkie te organa po wspólnem porozumieniu się jednomyślnie działać będą. Pożądanem byłoby również, by ta przyszła konferencya orzekła, co należy rozumieć pod nazwą „arabo-anglików“, nieznaną dotychczas hodowcom. Należałoby przy tej sposobności określić dokładnie, co pod nazwą „arabo-anglików“ w przeciwstawieniu do „anglo-arabów“ rozumie komitet doradczy dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, na którego propozycyę i c. k. Ministerstwo rolnictwa tę nazwę przyjęło.

Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego nie przychodzi do Wysokiego Sejmu o ponowne uchwalenie rezolucyi pod adresem c. k. Rządu w tych wszystkich sprawach, w których c. k. Rząd do poprzedniego wezwania ze strony Wysokiego Sejmu, albo się nie zastosował, albo też nie odpowiedział. Nie przedkłada więc Wysokiemu Sejmowi wniosku o uchwalenie po raz trzeci wezwania do podniesienia ceny remont i do przyznania przez c. k. Ministerstwo wojny tych wszystkich udogodnień, których domagał się Wysoki Sejm w uchwałach z r. 1903 i 1904. Powyższe uchwały bowiem Wysokiego Sejmu dały już dobitny wyraz stanowisku Reprezentacyi kraju w tych sprawach.

Komisya gospodarstwa krajowego nie wątpi też, że uchwały te stanowić będą wskazówkę obowiązującą dla zastępców naszego kraju w innych ciałach reprezentowanych.

Komisya gospodarstwa krajowego nie przedkłada też wniosku o uchwalenie rezolucyi w sprawach poprzedniemi uchwałami Wysokiego Sejmu objętych, a przez c. k. Rząd dotychczas nie załatwionych, a to ze względu na to, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, do którego zakresu działania sprawy powyższe przeważnie należą, na ogół nader przychylne wobec wezwań ze strony Wysokiego Sejmu zajęło stanowisko, a w zawieszeniu pozostawiło tylko te sprawy, co do których komitet galicyjski dla spraw chowu koni przeciwne uchwale Wysokiego Sejmu objawił zapatrywanie.

W myśl powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, by preliminowaną pod tytułem 8, pozycya 5, nr. 7. w budżecie c. k. Ministerstwa rolnictwa na rok 1906 kwotę 50.000 koron przeznaczoną na premie dla hodowców za konie wprost od nich dla c. k. armii zakupowane, w przyszłych preliminarzach budżetowych odpowiednio podwyższył, tak ażeby premia nietylko na większą ilość koni udzielaną być mogła, ale także wysokość premii za poszczególnego konia wypłacać się mająca do kwoty 200 koron podniesioną została.

Przewodniczący:

Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca:

Zagórski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 4343/05.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Alg. 595

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

W rozszerzeniu ogrodu przy tarnowskiej szkole ogrodniczej, zaszła nieprzewidziana tak przez komisyę gospodarstwa krajowego jak i Wydział krajowy zmiana.

Na podstawie dawnych przyrzeczeń gminy miasta Tarnowa, komisya gospodarstwa w zeszłym roku doradzała Wysokiemu Sejmowi, a Wysoki Sejm uchwalił rezolucyę (jak zeszłoroczne sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego z dnia 11. października 1904 rezolucyę ad 2) upoważniającą Wydział krajowy do rozszerzenia ogrodu, w myśl propozycyi gminy miasta Tarnowa.

Nieprzewidziana a niekorzystna zmiana polega na tem:

Wydział krajowy pragnął otrzymać do użytku szkoły potrzebną ilość gruntów na tych samych warunkach, na jakich odstąpiła mu gmina w r. 1887, przy przeniesieniu szkoły ogrodniczej do Tarnowa, dotychczasowy ogród, obejmujący przestrzeń trzy-morgową i parcele, na których stoją budynki zakładowe to jest na cały czas istnienia szkoły.

Tymczasem Rada gminna uchwaliła gotowość wydzierżawienia Wydziałowi krajowemu przestrzeni gruntów do dziesięciu morgów wynoszącą, za rocznym czynszem 100 koron, nie na cały okres istnienia szkoły a tylko na przeciąg lat dwudziestu pięciu.

Uchwała rady gminnej miasta Tarnowa zapadła dnia 20. lipca b. r. — zbyt późno więc, aby Wydział krajowy mógł nowe rokowania z gminą miasta Tarnowa przeprowadzić, a wobec zasadniczej zmiany, jaka od zeszłego roku w tym przedmiocie zaszła i nowe propozycye Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia przedłożyć.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża żywe ubolewanie, że nie przewidziana przeszkoda opóźniła rozszerzenie ogrodu zakładowego, wyraża jednak przekonanie, że rada miejska miasta Tarnowa w dobrze zrozumianym własnym interesie ułatwi wyjście, nietylko w interesie ogrodniczej szkoły, ale i w interesie gminy miasta Tarnowa, i nie zmusi czynników decydujących do szukania innych dróg — jak rozwiązanie obecnego stosunku z gminą miasta Tarnowa — i prze-

niesienie szkoły ogrodniczej do innej miejscowości, co zapewne łatwem by nie było, ale do niewykonalnych projektów nie należy.

Powołując się na tę część sprawozdania Wydziału krajowego, w której jest mowa o ukończeniu budowli na pomieszczenie internatu, godzi się zupełnie na zajęte przez Wydział krajowy stanowisko wobec przedsiębiorstwa, które podjęło się wzniesienia tych budowli.

Szkoła rozwija się moralnie a frekwencya powoli ale stale się zwiększa (w roku 1903/4 było uczniów 23 — w roku 1904/5 26).

Wychowankowie znajdują z łatwością zatrudnienie, a cenią ich jako dobrych praktycznych ogrodników. W ten sposób szkoła osiąga swój cel w zupełności, bo jako zakład niższy, więcej wagi przykładać należy do wykształcenia praktycznego, aniżeli do rozszerzania wiadomości teoretycznych, które wychowankowie nie zawsze mieliby sposobność w życiu stosować.

Przy sposobności popisów na wystawach ogrodniczych, zakład będący przedmiotem sprawozdania niniejszego dostarczał okazów wyborowych płodów, które zasługiwały na bardzo pochlebną ocenę jurorów.

Tu też szukać należy przyczyny, że drzewka owocowe w tamtejszej szkole hodowane znajdują tak wielki odbyt, że całe zapasy stale bywają wysprzedawane.

Świadczy to, że po pierwsze odmiany owoców dobrze przystosowano do gleby i klimatu okolic Tarnowa, i że przy powiększeniu ogrodu wzmożona produkcya szczepów na pewny odbyt liczyć może.

O szkołę ogrodniczą w Tarnowie oparły się, tam zapoczątkowane zawiązanie Towarzystwa ogrodniczego i Spółki sadowniczo-ogrodniczej, które pomyślnie się rozwijają, organizując tak zaniedbany handel i przeróbkę pośledniejszych gatunków owoców — znajdujących łatwy odbyt.

Stwierdzając pomyślny rozwój szkoły ogrodniczej w Tarnowie w każdym kierunku, jakoteż starania Wydziału krajowego o rozwój tego zakładu naukowego, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1904/5.

Zast. przewodniczącego:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:
Sękowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4181/05. We Lwowie, dnia 10. listopada 1905.

Al. 596

Sprawozdanie

sejmowej komisyi przemysłowej o stanie przemysłowych szkół uzupełniających w roku szkolnym 1903|4.

Wysoki Sejmie!

W dziedzinie uzupełniających szkół przemysłowych stosunek pomiędzy krajem a rządem odpowiadał planowi, jak go prowizorycznie wytworzył reskrypt Ministerstwa wyznań i oświaty z 24. maja 1898. Prowizoryum to zakończyło się obecnie, gdyż na podstawie uchwały sejmowej z 26. października 1904, powziętej w słowach:

„Opierając się na faktycznem pokrywaniu jednej trzeciej części kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w Galicyi ze Skarbu państwa w latach 1902 i 1903, oraz przyjmując do wiadomości oświadczenie c. k. Rządu, że skłonnym jest nadal jak dotąd szkoły subwencyonować, — Sejm upoważnia Wydział krajowy do reorganizacyi tych szkół na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 24. maja 1898“. Wydział krajowy przeprowadził reorganizacyę tych szkół na podstawie normalnego statutu, przepisanego przez c. k. Ministerstwo rozporządzeniem powyżej wymienionem, dotąd, jak wspomniano, obowiązującem prowizorycznie.

Reorganizacya ta zapewnia prawidłowe funkcyonowanie całego aparatu szkolnego, bo i plan nauki ujednostajniony i Wydziały szkolne uzupełnione należycie. W zawiadywaniu szkołami temi dzielą się Wydział krajowy z c. k. Rządem w ten sposób, że krajowa komisya przemysłowa z ramienia Wydziału krajowego zajmuje się sprawami ekonomicznemi i administracyjnemi jak i sprawami personalu nauczycielskiego tych zakładów naukowych, podczas gdy nadzór pedagogiczny i dydaktyczny sprawuje Rada szkolna krajowa przez ck. krajowego inspektora szkół lub osobnego delegata. Obok niego atoli i Wydziałowi krajowemu przysługuje udział w wizytacyi szkół tych przez delegowanie do czynności tej osób, mających prawo hospitowania nauki szkolnej, jednak bez wpływania na tok i sposób jej udzielania. Prawo to wykonywa też siedmiu członków komisyi, a że w niej zasiada zarazem ck. krajowy inspektor szkół, p. Antoni Stèfanowicz, który spostrzeżenia swoje inspekcyjne przedstawia na posiedzeniach komisyi, toż pożądana harmonia współdziałania pomiędzy obydwu naczelnymi czynnikami, tj. krajem i rządem, na tym punkcie zapewniona.

Przechodząc do szczegółów, zaznacza się przedewszystkiem, że szkół tych po koniec roku 1903/4 czynnych było 51, t. j. tyle, co w roku poprzednim. Cyfra ta zmieniła się dopiero z początkiem roku szkolnego 1904/5, kiedy to nowych szkół przybyło 2, t. j. w Kętach i Starym Samborze, podczas gdy jedna ubyła,

a mianowicie w Sądowej Wiszni. Do zamknięcia tej szkoły Wydział krajowy był zniewolony z powodu nadzwyczaj niskich świadczeń miejscowych na jej utrzymanie. Czynnych zatem w roku 1904/5 było szkół 52. Liczba ta w latach najbliższych prawdopodobnie się zwiększy, gdyż z kilku miastami właściwe rokowania o zakładanie takich zakładów się toczą, a jest nadzieja, że nie wszystkie spełzną na niczem.

Na koszta utrzymania wszystkich tych szkół preliminowano na r. 1904/5 razem 191 536 K. Na sumę tę złożyły się świadczenia czynników miejscowych (gminy, fundacye, kasy oszczędności i t. d.) w wysokości 61.993 K, fundusz krajowy 64 976 K, skarb państwa 64.567 K. W roku 1904 rząd faktycznie wypłacił 68.000 K, w tem kwotę ryczałtową 1.500 K na zakupno środków naukowych, którą to kwotę asygnowano do rąk rządowego inspektora, p. A. Stefanowicza.

Szczegóły cyfrowe, odnoszące się do frekwencyi i skuteczności nauki w roku szkolnym 1903/4 przedstawiono poniżej według sprawozdania Rady szkolnej krajowej obok cyfer z obu lat poprzednich.

Rok	Liczba klas	Liczba uczniów			Osiągnęło cel nauki		Ilość nauczycieli
		zapisanych	pozostałych do końca roku	średnio uczęszczających (w procentach)	łącznie w cyfrach	w procentach liczb pozostałych do końca roku	
1901/2	169	6364	5224	64·5%	3649	70 %	452
1902/3	175	6382	5229	68 %	3827	73·2%	451
1903/4	169	5926	4807	68 %	3578	74·4%	441

Z cyfer tych okazuje się — wobec r. 1902/3 — ubytek uczniów zapisanych o 456, t. j. przeszło o 7% mniej; zmalała i liczba klas o 6, nauczycieli o 10. Do końca roku pozostało uczniów mniej o 422; cel nauki osiągnęło procentowo 74·4%, t. j. o 1·2% więcej niż w roku 1902/3.

O ile ubytek — wobec roku zeszłego — uczniów uczęszczających uznać należy za objaw niekorzystny, o tyle wyniki klasyfikacyi mogą zadowolić.

Szczegóły dalsze przedstawia sprawozdanie Rady szkolnej krajowej w sposób następujący:

Frekwencya.

W wielu zakładach uczniowie uczęszczali na naukę regularniej, aniżeli dawniej, niekorzystna jednak frekwencya zakładów lwowskich była powodem, że średni stan procentowy uczęszczających pozostał na poziomie zeszłorocznym, t. j. na 68%.

Przyczyny niepomyślnego tego stanu upatruje Rada szkolna krajowa przedewszystkiem w nienależytem zrozumieniu sprawy ze strony pryncypałów, która raczej utrudnia młodzieży rękodzielniczej korzystanie z nauki. Stosunki w tym względzie, na ogół biorąc, bardzo dobrymi nie były nigdy, a zaostrzyły się z powodu przeniesienia czasu nauki z dawniejszych godzin 7—9 na 6—8 wieczorem. Ta niezaprzeczenie dla nauki korzystna zmiana, połączona z utratą

co tygodnia 4 godzin pracy terminatorskiej w warstacie, była kamieniem obrazy dla pracodawców, którzy ofiary tej ponieść nie chcieli.

Z uwagi, że wcześniejsze odbywanie nauki już się korzystnie zaznaczyło i na regularności frekwencyi, stwierdzonej właściwemi hospitacyami, jak i na skutkach nauki, sejmowa komisya przemysłowa z zadowoleniem stwierdza stanowczość, z jaką Rada szkolna krajowa dąży do utrwalenia nowego porządku rzeczy.

Umieszczenie szkół i środki naukowe.

W sprawie tej stwierdza Rada szkolna krajowa pewne, chociaż nieznaczne polepszenie. We Lwowie polepszenie to odnosi się do szkół, im. św. Antoniego, im. św. Marcina, im. Czackiego i Konarskiego. W Krakowie poprawiono oświetlenie wieczorne w salach naukowych, choć brak osobnych a stosownie urządzonych sal rysunkowych naukę rysunku utrudnia. Na tym punkcie wyróżniają się korzystnie szkoły w Wieliczce i Żółkwi, podczas gdy wogóle, jak już zaznaczono, polepszenie jest nieznaczne.

Znacznie lepiej przedstawia się stan co do środków naukowych, którymi wszystkie bez wyjątku szkoły zaopatrzono. W przyszłości zaś nabywać się będzie środki te w sposób trojaki, a mianowicie:

1. na podstawie rozporządzenia ministeryalnego za pośrednictwem c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie, tudzież c. k. szkół zawodowych w Kołomyi, Sułkowicach, Świątnikach i w Zakopanem, ewentualnie przy pomocy krajowych szkół i warstatów zawodowych;

2. przez zakupno z funduszów krajowych, które Wydział krajowy przez pewien okres czasu na ten cel wstawiać będzie do budżetu krajowego, pod warunkiem, że środki naukowe, o ile to możliwe, będą wykonywane w kraju;

3. za pośrednictwem c. k. Biura środków naukowych we Wiedniu.

Punkt pierwszy już w roku ubiegłym wszedł w program nauki warstatowej wymienionych zakładów, które właściwe modele do nauki rysunków wytwarzają albo bezpłatnie lub za zwrotem kosztów materyału.

Wytwórstwa, wymienionego w punkcie drugim, podjęła się lwowska spółka handlowa przyborów szkolnych pod firmą dra Falkiewicza.

Wymienione w punkcie 3 źródło zapowiada bardzo obfite zaopatrzenie szkół naszych w stosowne środki naukowe, a to nawet tak dalece, że szkoły — o ile się rozchodzi o wzory rysunku zawodowego — będą mogły udzielać ich rękodzielnikom do użytkowania.

Na sprawienie środków naukowych przeznaczył Wydział krajowy łączną kwotę 4.300 K, zaś rząd, jak już wspomniano, 1.500 K.

Nauka i nauczyciele.

Wobec nowego planu nauki, wprowadzonego w całym już kraju, nauka i spokojny, prawidłowy tok jej jest w zasadzie utrwalony. Celem należytego jej i w praktyce udzielania Rada szkolna krajowa szczegółowemi wskazówkami dąży do urzeczywistnienia słusznej zasady, ażeby nauka w szkołach tych w pierwszym rzędzie miała na oku zawodowe wykształcenie uczniów. Czyni zasadzie tej zadość najprzód już i plan naukowy, nadto zaś są dążenia, ażeby przez stosowne rozmieszczenie w oddzielnych szkołach uczniów wedle grup zawodowych dojść do specyalizacyi nauki rysunków dla zapewnienia tem większej korzyści zawodowej. Stało się to mianowicie w Krakowie, gdzie szkoła na Kleparzu gromadzi uczniów zawodów budowlanych, w Ogrodzie angielskim uczniów zawodów przyodziewczych, na Smoleńsku z zawodów artystyczno-przemysłowych, na Kaźmierzu (szkoła przeważnie uczęszczana przez młodzież żydowską) z zawodów handlowych, przyodziewczych i przemysłu artystycznego, wreszcie szkoła przy ul. Dietla uczniów z zawodów budowlanych i metalowo-przemysłowych.

Urządzenie takie uznać należy za dobre, a pożądanem byłoby, ażeby

i we Lwowie, dokąd zresztą Wydział krajowy z właściwem przedstawieniem się zwrócił, postąpiono w sposób podobny. Wymienić tu tylko można kurs dla malarzy dekoracyjnych przy szkole im. Bernsteina.

W miastach mniejszych o jednej tylko szkole uzupełniającej zasady powyższej zastosować nie można. Lecz i tam przy dobrej woli i właściwem zrozumieniu rzeczy zawsze do pewnego stopnia nauka bardziej zawodowa da się urządzić. I tak z zestawień Rady szkolnej krajowej wynika, że w Drohobyczu — oczywiście obok nauki odbywającej się według planu normalnego — istnieje kurs zawodowego rysunku szewskiego. Tarnów znowu posiada kurs specyalny rysunku budowlanego. W niektórych szkołach innych, jakkolwiek niema osobnych kursów zawodowego rysunku, przecież coraz częściej się zdarza, że czeladnicy, którzy obowiązkowi szkolnemu już nie ulegają, uczęszczają dalej na naukę, ćwicząc się w rysunkach swojego zawodu.

Jako dalszy krok na drodze, prowadzącej do spotęgowania zawodowej nauki, są zaczątki szkół czysto zawodowych dla pewnej gałęzi przemysłu. W Krakowie urządzono naukę osobno dla piekarzy w godzinach popołudniowych, podczas gdy stowarzyszenie drukarzy i litografów zaprowadziło kurs zawodowy dla uczniów tego zawodu, którzy z natury rzeczy lepsze od ogółu młodzieży szkół uzupełniających mając przygotowanie, w szkołach tych właściwych nie mogli odnieść korzyści. O ile kurs dla piekarzy nie wydał wyników zadowalających, o tyle bardzo dobre owoce wydał kurs drukarski.

W sprawie uzupełniających szkół handlowych postęp dotąd jest mały. Zaznaczyć jednak przecież wypada starania krajowej komisyi przemysłowej, zmierzające do zadośćuczynienia kilkakrotnie w tym kierunku powziętym uchwałom Wysokiego Sejmu. I tak zaznacza sprawozdanie komisyi, że oprócz dawno już istniejących kursów handlowych w Białej, znajdują się obecnie kursy takie także w Jarosławiu i Stanisławowie, a w roku najbliższym kurs taki otwarty ma być w Tarnowie. Nadmienia dalej krajowa komisya przemysłowa, że odbycie powtórne w lwowskiej Akademii handlowej kursu specyalnego w zakresie buchalteryi i rachunków dla nauczycieli szkół uzupełniających dostarczy większej liczby sił w tym względzie kwalifikowanych, tak, że do liczniejszego zakładania kursów o charakterze handlowym wnet przystąpić będzie można.

Że dzielność wyniku nauki w pierwszym rzędzie zależy od dzielności nauczycieli, nie ulega wątpliwości. Nauczyciele swoim obowiązkom w ogólności nietylko bardzo dobrze czynią zadość, lecz nadto rzetelnie jeszcze pracują nad dalszem własnem wykształceniem. Dowodem tego w czasach ostatnich okoliczność, że 15 nauczycieli krakowskich, nadto kilku w Przemyślu, Rzeszowie i Lwowie przy sposobności urządzanych kursów majsterskich dla szewstwa odbyli specyalne kursy rysunków zawodowych szewskich, w Krakowie w roku bieżącym korzystali w podobny sposób z kursu majsterskiego dla stolarzy. Na odbytym zaś w czasie od 11—25. lipca 1904 w Akademii handlowej we Lwowie kursie specyalnym dla buchalteryi i rachunków brało udział 28 nauczycieli z prowincyi, nauczyciele natomiast lwowscy z początkiem roku szkolnego w kilku z rzędu wieczorach właściwe w tym samym kierunku od dyrektora Akademii szczegółowe otrzymali wskazówki.

Ze względu, że roczny koszt szkoły uzupełniającej o składzie normalnym wynosi około 3000 K, a przy rokowaniach z mniejszemi miastami niejednokrotnie trudno było uzyskać od czynników przyczynienia się $^1/_3$ tych kosztów, t. j. 1000 K rocznie na utrzymanie szkoły, z uwagi dalej, że właśnie w małych miastach, gdzie mało sposobności kształcenia się, młodzież rękodzielnicza najbardziej jest zaniedbana, sądziła krajowa komisya przemysłowa, że nawet szkoła przemysłowa uzupełniająca o skromniejszym programie nauki, a więc szkoła typu niższego, której koszt roczny nie przenosiłby kwoty 2100 K, dobreby mogła oddać usługi. W tym też względzie odniosła się krajowa komisya do Rady szkolnej krajowej, odpowiedzi jednak dotąd niema, wobec tego, że krajowa Władza szkolna udała się w sprawie tej do c. k. Ministerstwa

Czy pomysł takiego niższego typu szkoły uznać należy za szczęśliwy, przesądzać w tej chwili nie można. Próbę jednak, z której wyniki orzekną o wartości rzeczy, zrobić warto.

Wobec dokonanej, jak już wspomniano, reorganizacyi szkół na podstawie planu normalnego i ukonstytuowania się wydziałów szkolnych życzyć sobie należy gorąco, ażeby wydziały te, wogóle wszystkie w dziedzinie tej głos mające czynniki, raźno współdziałały dla spotęgowania działalności tych szkół i ich wyników. Znamiennym w tym kierunku jest poświęcony tej sprawie ustęp ze sprawozdania komisyi krajowej przemysłowej, który godzien reprodukcyi dosłownej:

„Obecnie życzyć sobie tylko należy, żeby pp. burmistrzowie jako prezesowie Wydziałów szkolnych i delegaci zasiadający w Wydziałach, spełniali chętnie i wytrwale ciążące na nich obowiązki czuwania i zarządzania szkołami uzupełniającemi, ażeby prawdziwie po obywatelsku pojęli pieczę nad lepszem wykształceniem młodego pokolenia rękodzielników, od czego podniesienie rzemiosł i przemysłu w kraju tak bardzo zależy. Bardziej do serca powinnyby sobie to wziąć także nasze stowarzyszenia przemysłowe. Z powodu jednego wypadku, w którym instruktor stowarzyszeń przemysłowych poparł myśl odbywania dyżurów przez majstrów w szkołach uzupełniających, oświadczyła komisya, że stykanie się szkoły z życiem, a w szczególności z kołami rękodzielniczemi i ze stowarzyszeniami przemysłowemi uważa za bardzo pożyteczne, że zatem i wysełanie majstrów przez stowarzyszenia przemysłowe dla popierania nauki, a w szczególności regularniejszego uczęszczania uczniów, uznaje za pożądane i dopuszczalne wszędzie tam, gdzie to z wiadomością Wydziału szkolnego zostanie uregulowane. Wogóle zwróciła się z tego powodu komisya do Wydziału krajowego o wydanie w porozumieniu z Radą szkolną krajową okólnika, któryby zarówno Wydziały szkolne jak i stowarzyszenia przemysłowe do żywszego zajmowania się szkołami uzupełniającemi pobudził".

Streściwszy rzeczy bieżące, sprawozdanie niniejsze poważnie zająć się musi sprawą nową, nie objętą jeszcze aktami, które stanowią tło niniejszego referatu. Jest to sprawa nowych przepisów dyscyplinarnych dla uzupełniających szkół przemysłowych i handlowych, które wydało c. k. Ministerstwo oświaty rozporządzeniem z 14. listopada 1904 L. 24977, a które obowiązywać mają wszystkie szkoły tego rodzaju w całem państwie.

Otóż zaraz z góry zaznaczyć należy, że przepisy te, może i dobre dla innych krajów koronnych, w naszych stosunkach po części są wprost niewykonalne, na tych zaś punktach, któreby mniej lub więcej łatwo wykonać się dały, wprost na rozwój szkół naszych podziałałyby ujemnie.

Do zailustrowania wypowiedzianego twierdzenia niech posłuży rozbiór kilku tylko ustępów.

§. 9. „Książeczka kontrolna", brzmi dosłownie:

„Każdy uczeń, będący terminatorem, otrzymuje po przyjęciu do szkoły książeczkę kontrolną, przeznaczoną do stwierdzania uczęszczania na naukę, do zasięgania przez majstra informacyi o terminatorze, do porozumiewania się kierownika szkoły i nauczycieli z majstrem i na odwrót, szczególnie co do przyczyny i czasu trwania nieobecności ucznia w szkole.

„Książeczkę kontrolną ma uczeń przynosić na każdą godzinę nauki, oddawać ją w klasie i zabierać po ukończeniu nauki; z końcem zaś każdego tygodnia ma ją przedłożyć majstrowi do podpisania.

„W razie zagubienia książeczki kontrolnej powinien uczeń zgłosić się o wydanie mu nowej".

W pewnym z tym ustępem związku pozostaje dalej §. 19, mówiący o karach, a mianowicie o drugim stopniu tychże w sposób następujący:

„Po bezskutecznem upomnieniu przy małych przewinieniach, tudzież za cięższe wykroczenia, za powtarzające się z winy ucznia opuszczanie nauki szkolnej lub za kilkakrotne i z winy ucznia spóźnianie się na naukę, wreszcie za nieuwagę i brak pilności nastąpi skarcenie, które według okoliczności może być zaostrzone:

1. przez wpisanie*) do dziennika klasowego i książeczki kontrolnej ucznia,
2 jako nagana, udzielona przez kierownika wobec konferencyi nauczycielskiej i wpisana*) również w dzienniku klasowym i w książeczce kontrolnej ucznia".

Jakie z takiego toku postępowania płyną wadliwości?

Oto najprzód prowadzenie korespondencyi z majstrem narazić musi na pewną stratę czasu, a wobec łatwości otrzymania książeczki nowej uczeń zbyt łatwo ulegnie pokusie jej zgubienia w razie, gdyby mu nie było wygodne produkować się z wypisanemi w niej karami.

Wkońcu sama książeczka, formatem niewygodna, po nieustającem noszeniu jej w kieszeni przez parę miesięcy będzie wprost niezdatną do jakiegokolwiek w niej pisania, pomijając już to, że skwapliwość ogółu majstrów do rozczytywania się w niej - chlubne wyjątki, choćby nawet liczniejsze, nie mogą zachwiać regułą, — może nie będzie zbyt wielka.

Uwagi powyższe nie zwracają się przeciw istocie kontroli, która jest konieczna, a dążą tylko do zmiany jej formy właśnie w celu lepszej jej skuteczności.

§. 19. „Sale szkolne będą otwierane na kwadrans przed rozpoczęciem nauki. W przeciągu tego czasu uczniowie czysto odziani i umyci, z odkrytemi głowami, powinni wchodzić do sal szkolnych, zająć bezzwłocznie swe miejsca i w spokoju oczekiwać przybycia nauczyciela, lub znaku odwołującego".

Tak przepisy każą. Tymczasem z chwilą otwarcia klasy, nauczyciel musi być w klasie, aby strzedz całości lamp gazowych, przyborów szkolnych i wzorów na ścianach.

Uczniów majster uwalnia z uderzeniem godziny 6 tak, że uczeń, jak stoi, ruszając ku szkole, spóźni się o 20—30 minut. Gdyby przepisowi bezwzględnie i ściśle stać się miało zadość, to młodzież „czysto odziana i umyta" albo nie przyjdzie wcale, albo przyjdzie za godzinę.

§. 15. „Pożyczone w bibliotece książki należy zwrócić bibliotekarzowi w terminie przepisanym".

Uwaga krótka: Dotąd bibliotek bardzo jest niewiele. Ażeby przepis mógł mieć znaczenie, należałoby wpierw biblioteki urządzić, co jest rzeczą wielce pożądaną.

§. 19. „Kara aresztu. Wprowadzenie i zastosowanie tej kary pozostawia się uznaniu konferencyi nauczycielskiej.

Kara aresztu ma się odbywać w czasie wolnym od nauki szkolnej i zajęć zawodowych, z wykluczeniem godzin wieczornych, a to w sali szkolnej, lub w innym, wyznaczonym przez kierownika zakładu lokalu szkolnym, przy stosownym nadzorze i po zadaniu odpowiedniej pracy pisemnej. Ta kara nie może przekraczać czterech godzin i nie powinna być częściej wymierzana, niż dwa razy w ciągu roku szkolnego".

Tu się nasuwają pytania: 1) kiedy skazaniec karę aresztu ma odsiadywać? 2) kto go ma nadzorować?

Zajęcia zawodowe trwają do godz. 6. Nauka od 6-8. Po godzinie 8 jest godzina wieczorna. Zostałyby przeto tylko godziny w niedzielę od 8—10 rano (kiedy uczeń z obowiązku idzie do kościoła) i niedziela po południu. Zamykanie go zaś wtedy wobec tego, że to jedyne jego wolne w tygodniu godziny, byłoby wprost srogością nadmierną.

Ale gdyby nawet! któż go wtedy ma dozorować? Nadzór ma być stosowny. A więc tylko nauczyciel. Za cóż jednak ten znowu ma być karany utratą tego popołudnia, skoro prócz tego, że wogóle został nauczycielem, nic tu już więcej nie zbroił.

Ten sam §. 19. podaje jako najwyższy stopień kary karę wykluczenia ze szkoły. Czytamy o tem, co następuje:

„Kara wykluczenia ucznia na oznaczony okres czasu ze szkoły uzupełniającej, lub ze wszystkich szkół uzupełniających danej miejscowości (miejscowe wykluczenie) może być zarządzona uchwałą konferencyi grona nauczycielskiego

---

*) Oczywiście w czasie nauki szkolnej, bo po nauce uczeń ma książeczkę odebrać.

w następujących przypadkach: w razie stanowczej krnąbrności, znieważenia kierownika, nauczyciela lub organu nadzorczego, następnie w razie wykroczeń przeciw własności, obyczajności, bezpieczeństwu ciała, zwłaszcza gdyby dalsze pozostanie dotyczącego ucznia w szkole uzupełniającej zagrażało moralności lub bezpieczeństwu ciała innych uczniów.

„Wykluczenie czasowe trwa zawsze do końca dotyczącego roku szkolnego; uczniowie wykluczeni tracą prawo otrzymania świadectwa (wykazu) i muszą w następnym roku szkolnym powtarzać dotyczącą klasę.

„W szczególnych przypadkach kara czasowego wykluczenia może być powtórnie wymierzoną, a mianowicie w razie powtórzenia się wykroczenia".

Kara wykluczenia ze szkoły jest istotnie najwyższym stopniem kary w szkołach nieprzymusowych, jak w szkołach średnich i wyższych. Czy jednak stosowanie jej w szkołach uzupełniających przemysłowych, gdzie frekwencyę tylko wszystkimi środkami przymusu jako tako można utrzymać, jest rzeczą właściwą, na to odpowiedź nie trudna. Dość może łatwo zrozumieć, że zagrożenie tą karą w razie poważniejszych wykroczeń przeciw porządkowi szkolnemu może złych uczniów do dopuszczania się takich wykroczeń zachęcić, a w danym razie nawet do ich powtórzenia, boż przecież kara ta może być i powtórnie wymierzoną. Rzecz prawie wygląda tak, jak gdyby najwyższą karą za dyscyplinarne wykroczenie żołnierza, nie mającego stopnia oficerskiego, było wykluczenie go z armii.

Przytoczone przykłady może wystarczą, żeby dowieść, że scharakteryzowane przepisy dyscyplinarne dla szkół naszych się nie kwalifikują, a wprowadzenie ich do rozwoju tych szkół się nie przyczyni.

Skoro one jednak wobec rozporządzenia ministeryalnego wprowadzone być muszą, należałoby je zmodyfikować znacznie stosownie do potrzeb miejscowych.

Będzie to tem łatwiej wobec tego, że istniejący dotąd sposób postępowania wytrzymał próbę kilkudziesięcioletnich doświadczeń i okazał się dobrym. Dalsze zaś polepszenie wobec postępu kulturnego właściwych kół, rosnącego przecież bezsprzecznie, jest przy wspólnej a dobrze wdrożonej pracy wszystkich czynników interesowanych zapewnione.

Wychodząc z założenia, że niewłaściwemby było ująć w rezolucyę dla Sejmu rzecz, która dotąd nie znalazła wyrazu w przedłożonych Sejmowi sprawozdaniach, sejmowa komisya przemysłowa poprzestaje na wyrażeniu życzenia, iżby Rada szkolna krajowa w interesie szkół naszych uzyskała od c. k. Ministerstwa oświaty takie zmiany przepisów dyscyplinarnych, któreby usunęły podniesione wadliwości.

Mając streścić przedstawione wywody w rezolucyach dla uchwał Wysokiego Sejmu, wypadnie prócz jednej powtórzyć zeszłoroczne. Rezolucye te bowiem tyczyły się albo rzeczy pożądanych, w których postęp dalszy jest potrzebny i możliwy; niepowtórzenie ich mogłoby znaczyć, że w tym względzie wszystko już jest zupełnie dobrze, albo też objawów ujemnych, wymagających środków zaradczych. Tu zaś brak rezolucyi tłómaczyćby można zmianą zapatrywań na potrzebę tych zarządzeń.

Z tego stanowiska wychodząc, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół do wiadomości.

2. Sejm, uznając pożyteczną dla kraju działalność tych zakładów, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal dążyć będzie do zakładania ich wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to dozwolą.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ciągłą rozwijał działalność w kierunku umożebnienia ukończonym uczniom dalszego kształcenia się w rysunku zawodowym i o osiąganych skutkach zdawał sprawę.

4. Sejm uznając chwilowe trudności zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, poleca Wydziałowi krajowemu, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał, kursy takie urządzał w miarę możności i ewentualne wyniki podawał do wiadomości Sejmu.

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnoscią frekwencyi w wymienionych szkołach.

6) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy Akademii handlowej we Lwowie utworzył kursy specyalne dla nauczycieli ludowych celem takiego ich wykształcenia, ażeby z korzyścią uczyć mogli na urządzić się mających uzupełniających kursach handlowych.

Przewodniczący:
A. Lubomirski *w. r.*

Sprawozdawca:
Rotter *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 73.999/905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alleg. 597

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru ośmiu członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowień §. 50. ustęp pierwszy statutu gal Kasy oszczędności we Lwowie Wydział tej Kasy składa się z 12 członków, z których — jak długo trwa poręka kraju — ośmiu wybiera Sejm krajowy na wniosek Wydziału krajowego bądź to z grona członków Towarzystwa Kasy oszczędności, bądź z poza grona tego Towarzystwa na lat trzy, — zaś pozostałych czterech wybiera Walne Zgromadzenie Towarzystwa Kasy oszczędności ze swego grona na ten sam przeciąg czasu.

Na tej podstawie wybrał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. czerwca 1902 i przy uzupełniającym wyborze uchwałą z dnia 4. listopada 1904 następujących członków Wydziału Kasy: 1. Dra Władysława Abrahama, profesora Uniwersytetu we Lwowie; 2. Dra Jarosława Kułaczkowskiego, dyrektora Towarzystwa „Dniestr"; 3. Dra Adolfa Liliena, szefa domu bankowego; 4. Stanisława Niezabitowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy; 5. Eugeniusza Pierożyńskiego, radcę Wydziału krajowego; 6. Jana Schultza, budowniczego; 7. Stefana Sękowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy i 8. Dra Zygmunta Skowrońskiego, adwokata krajowego.

Obecnie gaśnie mandat wymienionych wyżej przez Wysoki Sejm wybranych członków Wydziału Kasy.

Gdy w myśl ostatniego ustępu §. 50. statutu Kasy, ustępujących członków Wydziału Kasy oszczędności wolno napowrót wybrać, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybrać na trzy lata członkami Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności dotychczasowych członków tegoż Wydziału:

1. Dra Władysława Abrahama, profesora Uniwersytetu we Lwowie;
2. Dra Jarosława Kułaczkowskiego, dyrektora Towarzystwa „Dniestr";
3. Dra Adolfa Liliena, szefa domu bankowego;
4. Stanisława Niezabitowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy;
5. Eugeniusza Pierożyńskiego, radcę Wydziału krajowego;
6. Jana Schultza, budowniczego;
7. Stefana Sękowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm krajowy;
8. Dra Zygmunta Skowrońskiego, adwokata krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 84.271/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alleg. 598

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z propozycyą do uzupełniającego wyboru 6 członków i tyluż zastępców do Komisyi apelacyjnej dla podatku osobisto-dochodowego i do wyboru 4 członków oraz 5 zastępców do Komisyi krajowej powszechnego podatku zarobkowego.

Wysoki Sejmie!

W myśl §§. 22. i 189. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220. ustępują z końcem 1905 roku ci wybrani członkowie i zastępcy członków krajowej Komisyi powszechnego podatku zarobkowego, jakoteż Komisyi apelacyjnej podatku osobisto-dochodowego, którzy wyszli z wyborów w roku 1901 i których funkcya trwała już lat cztery.

Wobec tego wskutek odezwy Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 4. września b. r. l. 11.159/pr. Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uzupełniającego wyboru na dalszy peryod dotychczasowych członków i ich zastępców do rzeczonych Komisyj, z jedyną zmianą, że w miejsce członka Wydziału krajowego Dra Stanisława Dąmbskiego, który dla zajęć urzędowych, czynności zastępcy członka kraj. Komisyi powszechnego podatku zarobkowego, pełnić nie może — proponuje Wydział krajowy p. Aleksandra Dąmbskiego, właśc. dóbr w Nosówce.

Wydział krajowy proponuje zatem do wyboru:

I. Do Komisyi apelacyjnej dla podatku osobisto-dochodowego:

1. Z małej własności:

jako członków: Ks. Jana Czapelskiego, kanonika grem. kapituły gr. kat.
Bolesława Żardeckiego, posła na Sejm krajowy i właściciela realności.
jako zastępcę: Dra Jana Steczkowskiego, dyrektora galic. Kasy Oszcz. we Lwowie.

2. Z wielkiej własności:

jako zastępcę: Stefana Moysę Rosochackiego, posła na Sejm krajowy i właśc. dóbr.

3. Z kuryi miast i Izb handlowych:

jako członka: Jana Federowicza, posła na Sejm krajowy.
jako zastępcę: Dra Edwarda Stroynowskiego, lekarza we Lwowie.

4. Z całego Sejmu:

jako członków: Augusta Gorayskiego, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr,
Dra Władysława Kraińskiego, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr,
Dra Natana Loewensteina, posła na Sejm krajowy i adwokata.
jako zastępców: Maryana Dydyńskiego, właściciela dóbr,
Albina Rayskiego, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr,
Dra Tadeusza Skałkowskiego, posła na Sejm krajowy i adwokata.

II. Do krajowej Komisyi powszechnego podatku zarobkowego:

1. Z wielkiej własności:

jako członka: Stanisława Jędrzejowicza, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr,
jako zastępców: Leszka Cieńskiego, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr,
Aleksandra Dąmbskiego, właściciela dóbr.

2. Z małej własności:

jako członka: Wojciecha Szweda, posła na Sejm krajowy i właściciela realności.

3. Z kuryi miast i Izb handlowych:

jako zastępcę: Józefa Wczelaka, fabrykanta ze Lwowa.

4. Z całego Sejmu:

jako członków: Dra Władysława Jahla, członka Wydziału krajowego,
Leonarda Wiśniewskiego, posła na Sejm krajowy, właściciela realności i przedsiębiorcy.
jako zastępców: Dra Stanisława Olszewskiego, właściciela kopalni nafty,
Aleksandra Krzeczunowicza, właściciela dóbr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ls. 4367/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Nr. 509

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku nagłym p. Marsa i towarzyszy w sprawie budowy klinik we Lwowie i upoważnienia Wydziału krajowego do zawarcia ostatecznej umowy z Rządem.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 11. listopada b. r. przekazał Wysoki Sejm Komisyi budżetowej wniosek nagły posła Marsa i 88 towarzyszy tej treści: „Sejm upoważnia Wy-„dział krajowy do zawarcia ostatecznej umowy z c. k. Rządem co do udziału fun-„duszu krajowego w kosztach budować się mających, a brakujących klinik we „Lwowie do wysokości sumy 480.000 K i wydatkowania na wstępne roboty, gdyby „takowe przed nadejściem najbliższej sesyi sejmowej rozpocząć Wydział krajowy „uznał za potrzebne“.

Sprawa budowy brakujących klinik jest tak piekącą, tyle dla nauki i dla Uniwersytetu ważną, że domaga się koniecznie jak najszybszego ostatecznego załatwienia.

Jaką wagę przywiązuje Wysoki Sejm do tej sprawy, świadczą najlepiej liczne uchwały sejmowe.

I tak na posiedzeniu z dnia 9. lipca 1901 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w możliwie jak najprędszym czasie „przy Uniwersytecie lwowskim utworzył kliniki chorób dzieci, chorób nerwowych „i umysłowych, kliniki chorób krtani, gardła i nosa, kliniki chorób usznych i kli-„niki dentystycznej, jako też postarał się o odpowiedniejsze pomieszczenie klinik „dernatologicznej i i okulistycznej“.

Na posiedzeniu z dnia 2. lipca 1902 powzięta uchwała Wysokiego Sejmu brzmi, jak następuje:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do niezwłocznej i szybkiej „akcyi w sprawie uzupełnienia brakujących klinik na wydziale lekarskim „lwowskim“.

Na posiedzeniu z dnia 24. października 1903 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1. Wzywa się Wydział krajowy, aby z Wysokim c. k. Rządem ukończył jak najspieszniej rozpoczęte definitywne rokowania, celem ułożenia ostatecznego planu, według którego ma nastąpić: wzniesienie potrzebnych budynków dla pomieszczenia tych klinik Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu lwowskiego, które muszą być w najbliższym czasie kreowane dla uzupełnienia tego Wydziału na wzór wszystkich innych w Austryi istniejących Wydziałów lekarskich, a mianowicie: kliniki chorób nerwowych i umysłowych, kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby nie tylko wyznaczył odpowiednią wydatną kwotę, któraby po przyczynieniu się kraju była dostateczną do pokrycia kosztów wzniesienia budynków dla brakujących klinik, lecz aby zarazem pokrył ze Skarbu Państwa nadwyżkę, która będzie potrzebną, aby w tych budynkach znalazły po-

mieszczenie nietylko klinika chorób nerwowych i umysłowych, jako też klinika chorób krtani, gardła, nosa i uszu, lecz także klinika syfilityczno-dermatologiczna i okulistyczna.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby wstawił na ten cel do preliminarza budżetowego na rok 1904 odpowiednią potrzebną kwotę dla natychmiastowego rozpoczęcia tych budowli.

4. Upoważnia się Wydział krajowy, aby w preliminarzu budżetu na r. 1905 stosownie do wyników rokowań z c. k. Rządem, przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski co do potrzebnych na ten cel kredytów.

Na posiedzeniu z dnia 3. listopada 1904 powziął Wys. Sejm następujące uchwały:

1. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby nietylko wyznaczył odpowiednią wydatną kwotę, któraby po przyczynieniu się kraju była dostateczną do pokrycia kosztów wzniesienia budynków dla brakujących klinik Wydziału lekarskiego we Lwowie, lecz aby zarazem pokrył ze Skarbu państwa nadwyżkę, która będzie potrzebną, aby w tych budynkach znalazły pomieszczenie nietylko klinika chorób nerwowych i umysłowych, jakoteż kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu, lecz także klinika syfilityczno-dermatologiczna i okulistyczna.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w rokowaniach z c. k. Rządem w sprawie budowy potrzebnych gmachów klinicznych we Lwowie dążył do jak najrychlejszego przeprowadzenia powyższą rezolucyą wskazanego szerszego projektu budowy.

Na posiedzeniu z dnia 10. listopada 1904 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do rokowań z c. k Rządem i do ewentualnego przedłożenia Sejmowi możliwie na najbliższej sesyi sejmowej wniosku budowy brakujących klinik na podstawie szerszego projektu budowy, t. j. aby w powstać mających gmachach dla kliniki dla chorób umysłowych i nerwowych jakoteż dla kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu, także pomieszczone zostały klinika dermatologiczno-syfilityczna i klinika okulistyczna.

Mimo tylu uchwał Wys. Sejmu, sprawa żółwim postępuje krokiem i nie może doczekać się pomyślnego załatwienia ze szkodą dla nauki.

Przyjęcie wniosku p. Marsa, określającego ofiary, jakie kraj ponieść gotów, powinno wpłynąć na spieszne zakończenie sprawy.

Wobec tego Komisya budżetowa sądzi, że działa w intencyi Wysokiego Sejmu — wnosząc:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia ostatecznej umowy z c. k. Rządem co do udziału funduszu krajowego w kosztach budowy brakujących klinik we Lwowie do wysokości sumy 480.000 K. i połowy ceny kupna potrzebnego pod budowę gmachu, oraz do wydatkowania odpowiedniej sumy na wstępne roboty, gdyby Wydział krajowy uznał za potrzebne rozpocząć te roboty przed najbliższą sesyą sejmową.

O zawartej umowie zda sprawę Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Laskowski.

Ls. 4.345/1905. We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Alg. 500

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

Obowiązek umieszczenia c. i k. wojska, o ile tej potrzebie nie czynią zadość koszary rządowe, spada na kraj koronny, w którym wojsko stoi, jako ciężar publiczny. Ciężar ten po myśli postanowień ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 l. 93 dz. p. p. winien być wewnątrz kraju możliwie równomiernie rozdzielony, W tym celu ustanowił Wysoki Sejm

I. krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska wyposażony kwotami, które z funduszu krajowego na podstawie uchwał Sejmu do budżetu wstawiano. Fundusz ten pożyczkowy wzrósł wedle sprawozdania Wydziału krajowego po 30. czerwca b r. do sumy 2,947.362 K 28 g. a gdy dotacye jego wynosiły 2,783.000 K przeto wzrósł ten fundusz o 164.362 K 28 g. Z funduszu tego udzielane bywają gminom i osobom prywatnym pożyczki bezprocentowe okresowe.

Z funduszu tego przyrzeczono pożyczki po koniec r. 1913 płatne, których

suma wedle przeszłorocznego sprawozdania wynosiła . . .	1,300.000 K
a obecnie wynosi jeszcze	1,240.000 „
mniej o . . .	60.000 K

Wypłacono zaś pożyczki:

1. Gminie miasta Przemyśla resztę z przyrzeczonej w r. 1901 sumy 220.000 K	100.000 K
2. Feiwlowi i Lei Rohatynom na budowę koszar we Lwowie .	140.000 „
3. Gminie miasta Stanisławów	80.000 „
razem . . .	320.000 K

W roku ubiegłym nie wydano nowych promes, albowiem powyższy fundusz pożyczkowy na wiele lat naprzód wyczerpany nie przedstawia pomocy ułatwiającej gminom i prywatnym budowę koszar. Należałoby zatem wzmocnić dalej ten fundusz, gdy jednak finanse kraju wykazujące corocznie zwiększający się naturalnie niedobór, który aż do pozyskania nowego wydatnego źródła dochodu z opłat szynkarskich i opłat od piwa z r. 1910 krótkoterminowemi pożyczkami bywa pokrywany, potrzeba z naciskiem zwrócić się ponownie do rządu z wezwaniem o zasilenie tego funduszu ze skarbu państwowego.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego wypłacono z tego funduszu na budowę koszar w czasie od 1. stycznia 1904 do 30 czerwca 1905 pożyczki w łącznej kwocie . . . . . 320.000 K — g.

należytość z tego tytułu wynosiła z końcem r. 1903 .	2,828 923 „ 04 „
co czyni razem	3,148.923 K 04 g.
a gdy w tym czasie spłacono	408.961 „ 46 „
pozostało na pożyczkach z dniem 30. czerwca 1905 .	2,739.961 K 58 g

Dochód tego funduszu w powyższym czasie stanowiły:

a) zapas gotówki z końcem r. 1903	109.772 K 60 g.	
b) odsetki od chwilowej lokacyi kapitałów	8.666 „ 64 „	
c) częściowe spłaty pożyczonego kapitału j. w.	408.961 „ 46 „	
razem	527.400 K 70 g.	
po strąceniu wypłaconych j. w. pożyczek	320.000 „ — „	
i doliczeniu reszty		207.400 K 70 g
stan funduszu tego wynosił z 30. czerwca 1905 j. w.		2,947.362 K 28 g

II. Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859,

do którego gmina m. Gródek z końcem roku 1903 pozostała dłużną kwotę	61.000 K — g
a spłaciła w czasie od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905	7.500 „ — „
winna więc jeszcze	53.500 K — g
doliczyć należy zapas w książeczce Banku kraj. ulokowany	74.340 „ — „
fundusz ten przeto wynosi	127.840 K 72 g
a gdy rząd oddał go w pierwotnej sumie	103.498 „ — „
fundusz ten przeto wzrósł wskutek lokacyi o	24.842 K 72 g

Z tego funduszu przyrzeczono gminie m. Złoczów pożyczkę 40.000 K.

III. Fundusz na budowę koszar krajowych.

Fundusz ten powstał z powodu ponawianych żądań c. i k. Administracyi wojskowej o pomieszczenie wojska. Wydział krajowy zawarł z c. i k. Skarbem wojskowym umowę, na mocy której pobudował kosztem funduszu krajowego koszary i szpitale w Mostach wielkich, Rawie, Trembowli, Zaleszczykach i we Lwowie za sumę 3 miliony koron wypożyczoną z funduszu propinacyjnego na 4% ratami spłacić się mającą. Zarząd wojskowy zobowiązał się z tych przedmiotów płacić przez 25 lat czynsz taryfowy a umowę odnośną zatwierdził Wysoki Sejm uchwałą z 10. stycznia 1896 r.

Dług tego funduszu wynosił z końcem r. 1903		2,320.500 K
Spłacono w czasie od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905		196.000 „
Dług ten wynosi z 30. czerwca 1905		2,124.500 K
Fundusz ten miał następujące dochody:		
1. wynagrodzenie za koszary	222.082 K 63 g	
2. dotacya z funduszu krajowego na zapłatę odsetek	172.580 „ — „	
3. odsetki z lokacyi	2.623 „ 96 „	
4. różne	482 „ 18 „	397.768 K 77 g

Wydatki:		
1. spłata pożyczki j. w.	196.000 K — g	
2. 4% odsetki Fund. prop. za czas od 1. stycznia 1904 do 30. maja 1905	131.410 „ — „	
3. ubezpieczenie koszar	4.841 „ 94 „	
4. utrzymanie budynków	21.465 „ — „	
5. za grunta pod koszary w Mostach wielkich zajęte wypłacono	9.818 „ 68 „	
6. różne	847 „ 04 „	364.382 „ 66 „
Pozostała nadwyżka		33.386 K 11 g
która wraz z pozostałością z k. r. 1903		8.381 „ 47 „
czyni razem		41.767 K 58 g

jest ulokowaną na rachunku bieżącym w Banku krajowym i służyć ma na pokrycie odsetek za II półrocze 1905 od reszty pożyczki dłużnej Funduszowi propinacyjnemu.

Wydział krajowy w swem sprawozdaniu podaje do wiadomości, że spór z c. k. Skarbem wojskowym o różnicę wynagrodzenia wynikłą z podwyższenia taryfy od roku 1901 za rok 1901 we wszystkich trzech instancyach, zaś za r. 1902 w dwóch pierwszych instancyach rozstrzygnięty został na korzyść funduszu krajowego i że ta różnica wynosi rocznie 16.089 K 43 h.

Wreszcie podaje Wydział do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. i k. Komenda XI. korpusu z powodu tych wyroków zwróciła uwagę Wydziału krajowego, iż wedle zdania c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny, skoro Wydział krajowy twierdzi, że koszary dostarczył kraj na podstawie umowy z wojskowością a nie na podstawie ustawy kwaterunkowej, od budynków koszarowych i pobieranych z nich dochodów wymierzonym będzie podatek domowo-czynszowy a od wynagrodzenia należytość stemplowa, na to odpowiedział całkiem słusznie Wydział krajowy po zasięgnięciu zdania syndyka swego, że nie podziela tego zapatrywania przez c. i k. Państwowe Ministerstwo wyrażonego i że nie może zrzec się nadwyżki wynagrodzenia za kwaterunek.

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że c. k. Rząd na wezwanie do niego wystosowane uchwałą Wysokiej Izby z 31. października 1904 o zasilenie funduszu I. ze Skarbu państwa tak jak na poprzednie wezwania z 19. września 1903 i 3. listopada 1903 nie dał żadnej odpowiedzi.

Załatwiając tedy sprawozdanie Wydziału krajowego z 5. sierpnia 1905 l. W. 69.280/5, wnosi Komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia swe wezwanie z 19. września 1903, 3. listopada 1903, 31. października 1904 i wzywa c. k. Rząd, ażeby fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska zasilał ze Skarbu państwowego.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Tarnawski.

Ls. 2295/05.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Alег. 601

Sprawozdanie

komisyi drogowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Gródku, o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Jaryna do wysokości 75%.

Wysoki Sejmie!

Powiat gródecki w swej sieci dróg posiada ważną bardzo arteryę komunikacyjną, którą jest droga wiodąca z Gródka przez Kamieniobród-Białogórę-Wolę Dobrostańską do Jaryny — a w dalszym ciągu przez Trzy Kopce-Wereszycę-Wisienkę do Magierowa w powiecie rawskim, łącznej długości około 37 klm.

Droga ta na przestrzeni Gródek-Kamieniobród-Jaryna, łączy gościniec rządowy lwowsko-przemyski z gościńcem lwowsko-jaworowskim, dotyka i łączy trzy stacye kolejowe, mianowicie: Gródek, Kamieniobród i Wereszyca.

Pod względem ekonomicznym droga ta jest bardzo ważną, służy ona bowiem do przewozu drzewa opałowego i materyałowego z północnej lesistej okolicy powiatu z lasów w Dobrostanach, Starzyskach, Lelechówce i Wiszence, z których to lasów cała południowa część powiatu gródeckiego w drzewo wyłącznie się zaopatruje.

Przeprowadzenie kolei Lwów-Janów-Jaworów, która w niedalekiej przyszłości przedłużona do Bobrówki obejmie wydatną część transportów tamtejszych — znaczenie ekonomiczne tej drogi i jako komunikacyjnej, służącej do połączenia rozległej okolicy z dwoma liniami kolejowemi — bardzo jeszcze podniesie.

Droga ta służy również do przewozu węgla i innych materyałów z dworca kolejowego w Gródku do zakładu wodociągowego lwowskiego w Woli Dobrostańskiej.

Budowa tej drogi ułatwi także dostęp do kamieniołomów w Wiszence, które co do jakości szutru przewyższają kamień Skolski, a co szczególniej dla stanu dróg powiatu gródeckiego konserwowanych tylko miękkim wapiennym materyałem — byłoby rzeczą wielkiej doniosłości.

Rada powiatowa po koniec roku 1898 wybudowała część drogi tej z Gródka do Białogóry na przestrzeni 9.5 klm. kosztem funduszu dróg powiatowych, przy 30% subwencyi z funduszów krajowych. Dalszą część budowy tej drogi na przestrzeni z Białogóry do Jaryny pomimo przyznania reskryptem Wydziału kraj. z dnia 29. marca 1905 L. 45945/1904 — subwencyi krajowej w wysokości 50%, za-

niechać musiała z powodu zupełnego braku funduszów. Rada powiatowa gródecka uchwala co roku prócz 10% ustawowego dodatku drogowego 34% dodatków powiatowych, z których 14% przeznacza na wydatki administracyjne i umorzenie dawnych pożyczek zaczerpniętych na budowę dróg, a 20% na konserwacyę dróg powiatowych i gminnych.

Wydatność jednego grosza wynosiła w roku 1904 K. 1855 — a własne dochody K. 24.000, — tak, że powiat gródecki wydaje co roku na drogi K 80.000.

Przy tak znacznym wydatku na cele drogowe kwota ta wystarcza zaledwie na bardzo skromne utrzymanie dróg powiatowych i gminnych, szczególnie wobec braku dobrego kamienia, odpowiedniego do konserwacyi a przytem stosunkowo drogiego.

Powiat gródecki posiada obecnie przeszło 100 km. dróg szutrowanych.

Wobec klęsk elementarnych, spowodowanych przez myszy i posuchę, które w roku zeszłym i bieżącym powiat w wielkiej mierze nawiedziły — powiat nie jest już w stanie dodatków do podatków jeszcze więcej podwyższać, pragnąłby zaś zadość uczynić słusznym wymaganiom ludności całego powiatu i wybudować drogę powiatową Gródek-Kamieniobród-Jaryna, która na wiosnę i w jesieni jest zawsze nie do przebycia.

Komisya drogowa ze względu na ważność i pożyteczność tej drogi, jako drogi ułatwiającej ludności południowej części powiatu sprowadzania drzewa materyałowego i opałowego, które prawie wyłącznie w północnej części powiatu jest do nabycia, uznając ważność tej drogi dla zakładów wodociągowych lwowskich w Woli Dobrostańskiej, które stolicę kraju zaopatrują w wodę i które węgle i wszelki materyał potrzebny do tychże zakładów drogą tą sprowadzać muszą, uznając wreszcie, że droga ta połączy ze sobą dwa gościńce rządowe i trzy stacye kolejowe, a w przyszłości przedłużona przez Trzy kopce, Wereszycę i Wiszenkę do Magierowa temsamem stworzy najkrótszą komunikacyę Gródka ze Żółkwią — jest zdania — że petycya o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę tej drogi jest uzasadniona, ze względu jednak, że fundusz na powyższe cele jest ograniczony i że jest dużo powiatów potrzebujących także wydatnej pomocy krajowej, nie może proponować subwencyi w wysokości 75% kosztów budowy, jak o to prosi powiat, lecz wnosi,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Subwencyę krajową na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Wola Dobrostańska-Jaryna podwyższa się do wysokości 60% kosztów budowy.

Przewodniczący:
***Męciński** w. r.*

Sprawozdawca:
***Tyszkiewicz** w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 4306/05.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Alleg. 602

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku rektora Gluzińskiego o wprowadzenie instytucyi lekarzy szkolnych w szkołach średnich, seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich.

Wysoki Sejmie!

Nieodzownej potrzeby ostatecznego i pomyślnego załatwienia powyższego żądania dowodzą rezolucye, które Sejm od szeregu lat uchwala, mianowicie 21. marca 1899 roku — 1. maja 1900 — 4. lipca 1901 i przy sprawozdaniu za rok 1901 i 1902 i za rok bieżący również relacya c. k. Rady szkolnej krajowej do Ministeryum wyznań i oświaty z 24. stycznia 1902 L. 35366 o potrzebie wprowadzenia lekarzy szkolnych przy szkołach średnich.

Toteż komisya szkolna nie uważa za potrzebne powtarzania tak licznych znanych już argumentów i uzasadnień — jednak podnosi, że w ostatnich latach tak często powtarzające się choroby zakaźne i epidemie — smutne i przerażające spostrzeżenia dość częstych wypadków chorób wenerycznych — tem więcej nagli do załatwienia pomyślnego sprawy otoczenia młodzieży szkolnej opieką lekarską.

Nie powinniśmy przecież zabierać od rodziców dzieci dla nauczania i kształcenia, a równocześnie narażać je na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, a często i życia — bez zrobienia wszystkiego, co jest pod tym względem możliwem i naszym obowiązkiem, a czego społeczeństwo słusznie domagać się może.

Także i tę okoliczność należy tu podnieść, że lekarz szkolny, mając sposobność poza naukami zbliżać się do młodzieży, może łatwo pozyskać jej zaufanie, być jej doradcą i przyjacielem, bardzo dodatnio wpływać i nieraz ochronić tę młodzież od niebezpieczeństwa pod względem fizycznym zdrowia, ale i moralnym.

Komisya szkolna, nie tracąc nadziei, że władze do tego powołane wszelkie trudności przezwyciężą, ażeby wypełnić swój obowiązek i uwolnić się od ciężkiej odpowiedzialności, wnosi:

Sejm uchwala:

Uznając potrzebę i konieczność jak najrychlejszego zorganizowania lekarskiej szkolnej służby zdrowia w całej Galicyi, a przedewszystkiem wprowadzenia instytucyi lekarzy szkolnych w szkołach średnich, co podniesionem już zostało w sprawozdaniu komisyi szkolnej o stanie szkół średnich za rok 1904/5, wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby zwołaną została w tym celu ankieta złożona z osób kompetentnych.

Tem załatwioną zostaje petycya L. s. 3157 Towarzystwa hygienicznego we Lwowie.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
T. Cieński *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4308/05.

We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Alg. 303

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posłów Kramarczyka i Szweda w sprawie ograniczenia przymusu szkolnego.

Wysoki Sejmie!

Przy załatwieniu sprawozdania o szkołach ludowych Wysoki Sejm uchwałą z dnia 21. października 1905 przekazał komisyi szkolnej wniosek posłów Kramarczyka i Szweda do rozpatrzenia i złożenia osobnego sprawozdania.

Czyniąc zadość tej uchwale, komisya szkolna rozpatrzyła argumenta przytoczone przez wnioskodawców, przeprowadziła dyskusyę i uznaje, że w kraju naszym, przeważnie rolniczym, zachodzić mogą w niektórych okolicach słuszne żądania do uwalniania w szerszej mierze dzieci od przymusu szkolnego w miesiącu wrześniu i w pierwszej połowie lipca.

Uwzględnienie powyższego żądania może ludności w wielu wypadkach uczynić przymus szkolny mniej uciążliwym.

Komisya szkolna, rozpatrując tę sprawę, przyszła do przekonania, że i zastosowanie szerokiego uwalniania dzieci sześcioletnich, obowiązanych do uczęszczania do szkoły w pierwszym roku, z uwagi na słaby rozwój w tym wieku w wielu wypadkach także zalecić należy,

przeto komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową:

1) aby we właściwy sposób podała do wiadomości rodziców, że art. 30

ustawy krajowej z 23. maja 1895 dz. ust. kraj. N. 57 zezwala na rozpoczynanie nauk szkolnych dzieciom dopiero w siódmym roku życia;

2) aby się zastanowiła, czy przeszkód w uczęszczaniu do szkoły wywołanych robotami gospodarskiemi nie możnaby usunąć w sposób inny, jak ten, który wskazany jest okólnikiem Rady szkolnej krajowej z dnia 25. kwietnia 1900 L. 250.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
T. Cieński *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.346/1905. We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Alleg. 504

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o rezolucyi posła ks Wilczkiewicza w sprawie zwinięcia kursów sadowniczych dla nauczycieli, a wprowadzenia regularnej nauki sadownictwa na IV-tym roku seminaryów nauczycielskich w miarę, jak znajdą się fachowe siły nauczycielskie.

Wysoki Sejmie!

Ks. poseł Wilczkiewicz domaga się rezolucyą swą dwóch rzeczy a to:

a) zwinięcia kursów sadowniczych dla nauczycieli;

b) wprowadzenia regularnej nauki sadownictwa na IV-tym roku seminaryów nauczycielskich w miarę, jak znajdą się fachowe siły nauczycielskie.

Co do zwinięcia kursów sadowniczych zauważa Komisya szkolna, że Rada szkolna krajowa celem dalszego kształcenia sił nauczycielskich urządza obok innych kursów także kursa ogrodniczo-sadownicze.

W roku 1904 były takie kursa w Krakowie od 11. do 15. lipca 1904 dla 12 uczniów, w Tarnowie od 7. do 23. kwietnia 1904 i od 1. do 6. sierpnia 1904 dla 13 uczniów, w Zaleszczykach od 14. do 30. marca i od 1. do 6. sierpnia 1904 dla 12 nauczycieli; w Łańcucie od 18. do 30. kwietnia 1904 dla 12 uczniów.

Nadto Wydział Rady powiatowej w Limanowej urządził w dniach 16. i 17. maja 1904 praktyczny kurs szczepienia i pielęgnowania drzew dla 9 nauczycieli, dalej staraniem oddziału stryjsko-żydaczowskiego c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego odbył się w Żurawnie dla okolicznych nauczycieli dnia 13. do 16. kwietnia 1904 czterodniowy praktyczny kurs sadowniczy; wreszcie staraniem Zarządu oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Buczaczu odbył się kurs sadowniczy w czasie od 5. do 7. sierpnia 1904. W kursie tym wzięło udział 13 nauczycieli i 2 nauczycielki.

Wszystkie te kursa prowadzone były przez fachowych nauczycieli lub kierowników ogrodów, a miały na celu dalsze praktyczne wykształcenie nauczycieli w tym nader ważnym dziale gospodarstwa.

Kursa te jednak dla braku funduszów trwały zbyt krótko i korzystało z nich zbyt mało nauczycieli.

Gdy zaś w tegorocznej dyskusyi sejmowej nad sprawozdaniem Komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich odzywały się głosy, aby Rada szkolna krajowa kursa sadownicze jak najczęściej urządzała i to w ten sposób, by jak najwięcej nauczycieli mogło z nich korzystać — przeto należałoby raczej przez wyznaczenie znaczniejszych funduszów na ten cel umożliwić Radzie szkolnej krajowej urządzanie takich kursów dla większej liczby nauczycieli a nie zaniechanie tychże kursów — zwłaszcza, że nauczycielę bardzo chętnie zgłaszają się na te kursa, lecz dla braku funduszów, którymi Rada szkolna krajowa rozporządza, tylko nie wielu może z nich korzystać.

Co do drugiej części rezolucyi, aby wprowadzono regularną naukę sadownictwa na IV. roku seminaryów nauczycielskich, nadmienia Komisya szkolna, że nauka gospodarstwa wiejskiego jest przedmiotem obowiązkowym we wszystkich seminaryach nauczycielskich męskich.

Jednym zaś z najważniejszych działów tej nauki jest nauka sadownictwa i ogrodnictwa i właśnie w tym dziale szczególniej kształcą się uczniowie seminaryów nietylko teoretycznie, ale i praktycznie — gdyż przy każdem seminaryum jest większy lub mniejszy ogród szkolny, w którym znajduje się szkółka drzew owocowych. W każdym jednak razie byłaby pożądaną wydatniejsza praca nauczycieli w tym kierunku, ale wydatności pracy stają na przeszkodzie poważne przyczyny zewnętrzne, a mianowicie przepełnienie klas i nieznaczna dotacya Rządu na naukę gospodarstwa.

Nauki gospodarstwa wiejskiego, a więc i sadownictwa udzielają we wszystkich seminaryach męskich nauczyciele kwalifikowani do szkół rolniczych.

Żądanie przeto wprowadzenia regularnej nauki sadownictwa na IV. roku, w miarę jak znajdą się fachowe siły nauczycielskie, jest bezprzedmiotowe.

Wskutek tego Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad rezolucyą ks. posła Wilczkiewicza w sprawie zwinięcia kursów sadowniczych dla nauczycieli i wprowadzenia regularnej nauki sadownictwa na IV. roku seminaryów nauczycielskich męskich przechodzi się do porządku dziennego; — równocześnie wzywa się Radę szkolną krajową o podjęcie starań celem wyjednania u c. k. Rządu znaczniejszej dotacyi na naukę gospodarstwa wiejskiego w seminaryach nauczycielskich męskich — jakoteż wprowadzenia podziału przepełnionych klas przy praktycznych ćwiczeniach na dwie grupy“.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Michałowski.

Ls. 4291/05. We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Aleg. 605

Sprawozdanie

komisyi petycyjnej o petycyi Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego w przedmiocie braku wagonów na kolejach państwowych.

Wysoki Sejmie!

Żądanie pomnożenia taboru kolejowego c. k. kolei państwowej, postawione w petycyi „Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego“ uzasadnione jest tak ze stanowiska ogólnego, t. j. ze względu na całą sieć kolei państwowej, zachodnią i wschodnią, jakoteż ze stanowiska potrzeb kraju — a więc odnośnie do północno-wschodniej sieci tejże kolei.

Nie wchodząc już bliżej w stosunki kolei zagranicznych, pod każdym względem lepiej wyposażonych — z samego porównania taboru poszczególnych kolei austryackich przekonać się można, że c. k. kolej państwowa stosunkowo najmniej ma towarowych wagonów i na cel odpowiedniego wyposażenia swych linii najmniejsze czyni wkłady. Austryacka statystyka kolejowa za rok 1903 podaje następujące charakterystyczne cyfry:

Na 1 kilometr długości kolejowej linii (pro 1 Kilometer der Betriebslänge) przypada:

Na kolei:	wagonów towarowych	kapitału wyłożonego na sprawienie wagonów towarowych koron
1. państwowej (sieć zachodnia i wschodnia (k. k. österr. Staatsbahnen) . .	4.16	20.600
2. czeskiej północnej (Böhmische Nordbahn)	6.17	19.175
3. północno-zachodniej (österr. Nordwestbahn)	6.53	19.842
4. południowej, linie austryackie (Südbahn)	9.14	32.097
5. towarzystwa kolei państwowych (Staatseisenbahn-Gesellschaft) . . .	9.23	36.231
6. Gracko-Kaflaskiej (Gratz-Köflach) .	10.79	24.822

Na kolei:	wagonów towarowych	kapitału wyłożonego na sprawienie wagonów towarowych koron
7. Koszycko-Bogumińskiej, linia austryacka (Kaschau-Oderberger Bahn)	14.55	42.763
8. Busztechradzkiej (Buschtehrader Eisenbahn)	17.68	54 653
9. północnej Cesarza Ferdynanda (Kais. Ferdinands Nordbahn)	20.90	50.966
10. Osiecko-Cieplickiej (Aussig-Teplitzer Eisenbahn)	68.03	213.311

Z pośród wszystkich kolei austryackich ma więc c. k. kolej państwowa stosunkowo najmniej wagonów towarowych.

Ażeby ten niekorzysty stosunek wyrównać przynajmniej o tyle, ile wynika z przeciętnego wyposażenia kolei austryackich (wyłączając kolej Aussig-Teplitz, ze względu na specyalne warunki ruchu), musiałaby kolej państwowa prawie potroić swój tabor kolejowy.

Ów brak wagonów towarowych na austryackich kolejach państwowych w ogólności najdotkliwiej daje się we znaki na wschodniej sieci tych kolei, ą więc w Galicyi i na Bukowinie.

Z końcem roku 1903 liczyła cała sieć kolei państwowych razem 12.170 kilometrów, z czego na Galicyę i Bukowinę (wraz z kolejami pozostającemi w administracyi państwa) przypada 4.246 kilometrów.

W tym samym czasie posiadała kolej państwowa 49.174 wagonów towarowych, z czego na Galicyę i Bukowinę przypadało 15.368 wagonów.

Stosunek wagonów towarowych do długości kolejowej linii jest więc taki, że na zachodniej sieci kolei państwowej na 1 kilometr linii przypada 4.25 wagonów, na wschodniej zaś sieci 3.62 wagonów. Dla wyrównania tego stosunku musiałaby kolej państwowa zakupić i na użytek wschodniej sieci przeznaczyć 2.675 wagonów towarowych. Ponieważ jednak nie sama ilość wagonów, ile raczej ich większe lub mniejsze wyzyskanie decyduje o potrzebie nowych inwestycyi, zatem i w tym kierunku cyfrowe uzasadnienie jest niezbędne.

Podług powołanej już statystyki kolejowej przeciętny wagon towarowy przejechał na całej sieci kolei państwowych 20.582 osiokilometrów (Achskilometer) w jednym roku. Jeżeli się jednak porówna osiokilometry i liczbę wagonów na sieci zachodniej z takiemiż datami sieci wschodniej, to się okaże, że przeciętny wagon towarowy ujechał w roku na sieci zachodniej 16.900, zaś na sieci wschodniej 25.700 osiokilometrów, czyli, że wyzyskanie taboru kolejowego w Galicyi i na Bukowinie o 70% było lepsze, niż na Zachodzie.

Z przeciętnej chyżości pociągów towarowych (która na sieci państwowej jest nader niska) okazuje się dalej, że każdy wagon w Galicyi 270 dni w roku odbywał podróż, tak że po strąceniu dni świątecznych zaledwie 30 dni pozostało na załadowanie i wyładowanie tego wagonu.

Dowód to oczywisty, że wagony towarowe w Galicyi wcale nie próżnują, jak to podobno ma mieć miejsce na Zachodzie. W normalnych czasach, t. j. w tych kilku miesiącach do roku, gdy niema żadnego silniejszego ruchu sezonowego, liczne są zażalenia sfer interesowanych na niedostarczanie wagonów w dostatecznej ilości i na czas.

W okresach ruchu sezonowego stosunki pogorszają się niezwykle. Już w zeszłorocznej sesyi Sejm był zniewolony urgować rząd do zapobieżenia brakowi wagonów na przewóz buraków do cukrowni. W tym roku wskutek zaabsorbowania znacznej części taboru manewrami wojskowymi, które na większą skalę odbywały się równocześnie w Czechach, Galicyi wschodniej i Tyrolu, już w połowie sierpnia nastał niezwykle dotkliwy brak wagonów, który naraził cały szereg przedsiębiorstw, jak liczne podolskie młyny, fabrykę sztucznych nawozów we Lwowie i inne, na ogromne straty. Po nieznacznej chwilowej poprawie znowu

w październiku b. r. zaostrzyła się sytuacya — tym razem nie wskutek manewrów, ale przez wzmożenie jesiennego ruchu towarowego, któremu tabor kolejowy sprostaćby winien, a sprostać nie może.

Stacya Brody, potrzebująca obecnie dziennie po kilkadziesiąt wagonów, dostaje ich zaledwie po kilka. Wielki młyn w Grzymałowie, mający wysłać na termin około 25 wagonów, przez kilka dni nie dostaje ani jednego, nareszcie po wielkich zabiegach otrzymuje 5 wozów!

Możnaby przytoczyć bardzo znaczną liczbę takich przykładów — atoli już powyższe dwa są dostateczną ilustracyą, jakim hamulcem ruchu towarowego, jakiem źródłem szkód dla rolnictwa, przemysłu i handlu jest niedostateczność taboru — gdy nikt terminu dostawy dotrzymać nie może, gdy niejednokrotnie w braku odpowiednich magazynów kolejowych towar na powietrzu leżący się psuje.

Zarząd kolei państwowych składa winę na sfery interesowane — na sezonowy charakter naszego ruchu towarowego, twierdząc, że w normalnych okresach obecny tabor wystarcza i wystarczałby, gdyby ruch był równomiernie rozłożony na cały rok.

Nie ruch jednak, który nie zależy od woli ludzkiej, ale od natury produkcyi i od ogólnych stosunków handlowych, ma i może się stosować do kolei — ale kolej winna stosować się do potrzeb ruchu.

W Galicyi tem więcej, że linie galicyjskie — zwłaszcza główne — należą ogółem do najrentowniejszych w całej sieci kolei państwowych.

Zamiast w sposób naturalny i jedynie skuteczny, t. j. przez powiększenie taboru zaradzić fatalnym następstwom braku wagonów towarowych, używa kolej państwowa specyalnie na wschodniej sieci środków, które sytuacyę tylko pogorszyć mogą. Oto skraca do połowy regulaminowy termin załadowania i wyładowania wagonów — a termin dostawy (Lieferzeit) przedłuża o cały dzień.

Niedość więc, że Galicya względnie i bezwzględnie mniej ma wagonów towarowych, jak inne kraje koronne, to jeszcze w dodatku pod względem przepisów kolejowego regulaminu o wiele ostrzej i niekorzystniej jest traktowaną.

Oprócz więc żądania wyraźnego w proponowanej petycyą rezolucyi, należałoby jeszcze zażądać:

1. Przywrócenia normalnego terminu załadowania i wyładowania wagonów;

2. Zniesienia przedłużenia terminu dostawy (Lieferfristzuschlag) ustanowionego taryfą lokalną c. k. kolei państwowej, Część 2, Zeszyt 2, rozdział A, punkt X.

Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

„Wzywa się c. k. Rząd, by ujemnym następstwom niedostatecznego wyposażenia taboru towarowego oraz przepisów o ładowaniu i dostawie na c. k. kolei państwowej wogóle, a na północno-wschodniej jej części w szczególności — któreto następstwa co roku silniej dają się we znaki, a szczególnie w r. b. rolnictwu, przemysłowi i handlowi galicyjskiemu niezwykłe przyniosły szkody — zapobiegł jak najrychlej:

1) przez wydatne uzupełnienie taboru;

2) przez przywrócenie normalnego terminu załadowania i wyładowania wozów;

3) przez zniesienie przedłużenia normalnego terminu dostawy o 24 godzin dla sieci północnowschodniej.

Zast. przewodniczącego:

Michałowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Michalski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.352/1905. We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o budżecie na rok 1906.

Wysoki Sejmie!

W preliminarzu na rok 1906 oblicza Wydział krajowy wydatki zwyczajne funduszu krajowego w sumie . . . . . 27,908.398 K
nadzwyczajne w wysokości . . . . . 1,396.429 „
Razem wydatki . . . . 29,304.827 K

Wydatki te są wyższe od wydatków uchwalonych na rok 1905 o kwotę . . . . . 2,093.676 „

Dochody na rok 1906 preliminuje Wydział krajowy, przy zachowaniu zeszłorocznej stopy krajowych dodatków do podatków tudzież tej samej wydatności grosza podatkowego w ogólnej kwocie . . . . . 27,853 853 K
t. j. oblicza je o 835.762 K wyżej w porównaniu do uchwalonych dochodów na rok 1905.

Z porównania wydatków z dodatkami preliminowanymi przez Wydział krajowy okazuje się niedobór w kwocie . . . . . 1,450.974 K

Wskutek zmian poczynionych przez Komisyę budżetową w proponowanych przez Wydział krajowy wydatkach, a to bądź przez podniesienie tychże w poszczególnych rubrykach, lub wprowadzenie nowych wydatków — uczynią wedle uchwał Komisyi budżetowej wydatki na rok 1906 . . . . . 29,963.488 K
w porównaniu do preliminowanych wydatków przez Wydział krajowy są one przeto wyższe o 658.661 K, w dochodach natomiast zmiany są minimalne i wynoszą 1.557 K mniej.

Poczynione zmiany przez Komisyę budżetową podajemy szczegółowo w osobnym alegacie 2/. Aleg. 2.

Znaczne podwyższenie wydatków przez Komisyę budżetową pochodzi niewątpliwie z uwzględnienia pewnych żądań i potrzeb, którym zadość uczynić Wydział krajowy nie czuł się powołanym a które wprost pominąć nie mogła Komisya budżetowa.

Mamy tu na myśli w szczególności zwiększone wydatki na szkolnictwo ludowe.

W niemałej jednak mierze do podniesienia tych wydatków przyczyniła się i okoliczność, iż z rokiem 1911 Skarb krajowy uposażony być ma, nowymi dochodami płynącymi z opłat szynkarskich i z podniesienia krajowej opłaty od piwa.

Dochody te obliczone na 13,000.000 K netto rocznie, to jest kwoty równającej się 46·7% dzisiejszych dochodów krajowych razem wziętych z 65% dodatkiem krajowym, obudziły pośród kół interesowanych co do elastyczności budżetu krajowego, daleko idące a nieusprawiedliwione nadzieje i żądania, które poparte licznymi samoistnymi wnioskami czynionymi w Wysokiej Izbie, nie mogły pozostać bez wpływu i na uchwały Komisyi budżetowej. I dla tego to zachodzi konieczna potrzeba przedstawienia Wysokiemu Sejmowi, jeżeli już niepełnego a wykończonego w szczegółach obrazu, to przynajmniej szkicu istotnego stanu krajowego gospodarstwa finansowego na dziś i na niedaleką przyszłość.

Wedle uchwał Komisyi budżetowej jak to na wstępie zaznaczyliśmy, uczynić mają wydatki budżetu krajowego na r. 1906 kwotę 29,963.488 K, z której 2,111.192 K nie znajduje pokrycia w dotychczasowych dochodach krajowych wraz z dodatkami do podatków, jest przeto niedoborem mającym być w myśl wniosku Wydziału krajowego pokrytym krótko trwałą pożyczką.

Otóż przyjmując niedobór powyższy jako punkt wyjścia naszych obliczeń, wypada rozpatrzeć się w corocznym dotychczasowym wzroście wydatków krajowych w ostatniem pięcioleciu, do którego dodawszy uchwalone przez Komisyę budżetową wydatki na rok 1906, uzyskamy sześciolecie, jako platformę naszych obliczeń.

W myśl więc tej podstawy podajemy wydatki budżetu krajowego za lata 1901, 1902, 1903 i 1904 wedle zamknięć rachunkowych, zaś wydatki r. 1905 w braku tego zamknięcia — wedle uchwalonego budżetu na tenże rok, — nareszcie wydatki na rok 1906, wedle uchwał Komisyi budżetowej.

W ten sposób zestawione wydatki przedstawiają się cyfrowo jak następuje:

Wydatki funduszu krajowego uczyniły w latach 1901 do 1906 a to:

w roku 1901	21,741.546 K	
„ „ 1902	23,710.443 „	
„ „ 1903	25,328.536 „	
Razem w trzechleciu		70,780.525 K
w roku 1904	27,071.929 K	
„ „ 1905 (wedle budżetu)	27,211.151 „	
„ „ 1906 (wedle uchwał Komisyi budżet.)	29,963.488 „	
Razem w trzechleciu		84,246.568 K

Wzrost zatem między jednem a drugiem trzechleciem wynosi 13,466.043 K czyli przeciętnie w 6-ciu leciu 2,244.340 K.

Gdyby przeto wydatki krajowe rosły w tym samym stosunku jak to stało się w latach od 1901 do 1906, to uwzględniając nawet przyrost dochodów z wydatności grosza podatkowego, wedle przecięcia 6-letniego czyniącego przeciętnie rocznie 241 000 K, (który to przyrost z powodu przyjęcia wydatności grosza podatkowego na 245.000 K wobec odnośnego preliminarza państwowych podatków stałych nader jest wątpliwy), stan pożyczek zaciąganych wyłącznie na pokrycie niedoborów w latach od 1906 do 1910 uczyniłby poważną kwotę 31,011.600 K jak to poniżej umieszczone zestawienie uwidocznia.

W r. 1906 niedobór wynosi	2,111.192 K	
i 4% odsetki za rok cały	84.448 „	
razem		2,195.640 K
W r. 1907 wzrost wydatków z przecięcia 6-letniego j. w.	2,244.340 K	
od tego wzrost dodatków	241.000 „	2,003.340 K
razem		4,198.980 K
W r. 1908 wzrost j. w.		2,003.340 „
razem		6,202.320 K
W r. 1909 wzrost j. w.		2,003.340 „
razem		8,205.660 K
W r. 1910 wzrost j. w.		2,003.340 „
razem		10,209.000 K

Pożyczki zatem wynosiłyby — oprócz odsetek od corocznie pożyczanych kwot:

w r. 1906	2,195.640 K
„ 1907	4,198.980 „
„ 1908	6,202.320 „
„ 1909	8,205.660 „
„ 1910	10,209 000 „
Razem	31,011.600 K

W bezpośredniej konsekwencyi tuż co podanych cyfr, uczyniłby niedobór w roku 1911, kwotę 12,212.340 K, który w przeciwstawieniu do nowych dochodów skarbu krajowego z opłat szynkarskich i podwyższonej opłaty od piwa w kwocie

13,426.000 K obliczonych przez Wydział krajowy brutto — dałby zwyżkę w kwocie 1,213.660.

Gdy jednak przyznana dotacya miastom czyni 2,250.000 K, przeto już w roku 1911 zabrakłoby pokrycia na 1,036.340 K.

Wobec powyższego stanu rzeczy wzrost dalszy wydatków krajowych w wysokości jaką daje ostatnie sześciolecie, przekraczałby niewątpliwie miarę środków, którymi kraj rozporządza Uposażenia przyznane w ostatnich latach rozmaitym działom gospodarstwa krajowego, utworzenie w latach ostatnich wielu instytucyi użyteczności ogólnej, — szczodre dotychczasowe udotowanie nader wielu prywatnych instytucyi humanitarnych lub dobroczynnych, dokonana właśnie regulacya płac urzędników krajowych, powiększony w ostatnich latach ich etat — dają możność utrzymania wydatków w granicach dzisiejszych z wyjątkiem oczywiście tych, których wzrost naturalny oparty jest na obowiązujących specyalnych ustawach, lub przyjętych już zobowiązaniach. Pomni zatem w pierwszym rzędzie, że uposażenie, które fundusz krajowy otrzyma w roku 1911 (z opłat szynkarskich i podniesionej krajowej opłaty od piwa), na dłuższy okres czasu równowagę w budżecie krajowym ma zabezpieczyć, pomni dalej uznanej potrzeby przyjścia z pomocą nauczycielstwu ludowemu przez podniesienie ich płacy z rokiem 1911, o ile akcya ta uzyskaniem nowych źródeł dochodów dla kraju, (a mamy tu na myśli dalsze podniesienie podatku od wódki na rzecz kraju) — wcześniej umożliwioną nie zostanie;

pomni w końcu na potrzeby rozszerzenia sieci kolei w kraju, przez dalszą budowę obok kolei państwowych i kolei lokalnych, pociągających za sobą cokolwiekbądź nie małe obciążenie;

mniemamy, że bez względu na nadzieję, aspiracye a choćby i nacisk ze strony interesowanych, rozbudzony głośną sanacyą finansów krajowych, ciąży na Wysokim Sejmie obowiązek zachowania tej odporności, którą daje przejęcie się myślą o przyszłość finansową kraju i świadomość, że zdrowy stan finansów krajowych, nie tylko jest pierwszym warunkiem pomyślnego rozwoju autonomicznego życia kraju, lecz oraz i warunkiem niezawisłości jego politycznej.

Po tych krótkich uwagach przystępujemy do postawienia ostatecznych wniosków

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego proponuje Komisya budżetowa pokrycie niedoboru budżetowego na rok 1906 za pomocą pożyczki krajowej, wnosząc upoważnienie dla Wydziału krajowego, do zaciągnięcia tej pożyczki łącznie z przypadającymi od tejże odsetkami w kwocie 2,195.640 K. Również przyjmuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym obliczenie wydatności jednego grosza podatkowego na 245.000 K, lubo nie tai, że obliczenie to w stosunku do preliminarza państwowego, dochodów z podatków bezpośrednich, jest optymistycznem.

Wedle dołączonego do niniejszego sprawozdania sumaryusza, uczynią wydatki funduszu krajowego w roku 1906 wedle uchwał Komisyi budżetowej 29,963.488 K

Dochody własne wraz z pożyczkami na regulacyę rzek kanałowych i rzek karpackich . . . . . 11,755.333 „

Niedobór zatem wynosi . . . . . 18,208.155 K

a gdy dodatki krajowe uczynią . . . . . 16,096.963 „

pozostanie do pokrycia pożyczka . . . . 2,111.192 K

od której to pożyczki 4% odsetki uczynią . . . . 84.448 „

Cała zatem pożyczka wynosić będzie . . . 2,195.640 K

W myśl powyższego sprawozdania Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rok 1906 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie 29,963.488 K, a dochody własne tegoż funduszu wraz z pożyczkami na regulacye rzek karpackich i rzek kanałowych, w kwocie 11,755.333 K.

II. 1 Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1906 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od

*

domów wolnych po 65 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz u p. Nr. 220. z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 71 h od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad *a)* wymienionych, w wysokości 57 h, zaś do podatków w tymże ustępie ad *b)* wymienionych, po 63 h od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1906 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5., 6. i 7. i między pozycyą 8. i 10.;

b) w rubryce II. między literami *a*, *b*, *c*, *d*, pozycyi 25.;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 223. 224., tudzież między pozycyami 228., 229., 230. i 231.,

d) w rubryce X. między pozycyami 295. ad *c)* i 297., dalej 269., 301. i 306., dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XI. między pozycyami 347., 348. i 349.;

f) w rubryce XII. między pozycyami 411 i 489., między pozycyami 485. a 497., między pozycyami 487. i 488., między pozycyami 494. a 496. *a)*, wreszcie między pozycyami działów *A*. *B*, *C*, *D* i *F* wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 2,111.192 K i przypadających od tej kwoty odsetek w kwocie 84.448 K, a zatem w ogólnej kwocie 2,195.640 K, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4 od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

SUMARYUSZ

funduszu krajowego

na rok

1906.

Alegat 1. do sprawozdania o budżecie krajowym na rok 1906.

Sumaryusz funduszu

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	WYDATKI.				
I.	Reprezentacya kraju	253.772	253.772	—	—
II.	Zarząd	835.252	879.429	44.177	—
III.	Sprawy zdrowotne	3,447.401	3,475.989	28.588	—
IV.	Dobroczynność	72.973	103.973	31.000	—
V.	Oświata	11,071.281	11,491.241	419.960	—
VI.	Pomniki historyczne	84.680	102.880	18.200	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne . . .	668.631	668.631	—	—
VIII.	Komunikacye	3,990.880	4,011.541	20.661	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	2,704.916	2,711.831	6.915	—
X.	Rolnictwo	1,898.232	1,958.992	60.760	—
XI.	Górnictwo	37.628	37.628	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	675.095	692.495	17.400	—
XIII.	Długi krajowe	2,936.457	2,936.457	—	—
XIV.	Rozmaite	627.629	638.629	11.000	—
	Suma wydatków .	29,304.827	29,963.488	658.661	—

krajowego na rok 1906.

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	DOCHODY.				
I.	Zarząd	72.700	72.700	—	—
II.	Sprawy zdrowotne	288.478	287.221	—	1.257
III.	Pomniki historyczne	450	450	—	—
IV.	Bezpieczeństwo publiczne . . .	250.010	250.010	—	—
V.	Komunikacye	621.270	621.270	—	—
VI.	Budowy wodne i melioracye . .	42 078	42.078	—	—
VII.	Rolnictwo	531.136	530.836	—	300
VIII.	Górnictwo	9.000	9.000	—	—
IX.	Przemysł i rękodzieła	3.780	3.780	—	—
X.	Długi krajowe	4.294	4.294	—	—
XI.	Rozmaite	1,183.020	1,183.020	—	—
XII.	Opłaty konsumcyjne	7,260.000	7,260.000	—	—
XIII.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	254.506	254.506	—	—
	Suma dochodów własnych	10,520.722	10,519.165	—	1.557
XIII a)	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 7,000.000 K, na pokrycie 4% datku kraju przypadającego do wypłaty w r. 1906 na regulacyę rzek kanałowych	773.600	773.600	—	—
XIII b)	Dochód z pożyczki zaciągnąć się mającej w kwocie 6,150.000 K, na pokrycie rat przypadających w r. 1906 na systematyczną regulacyę rzek karpackich	462.568	462 568	—	—
	Razem .	11,756.890	11,755.333	—	1.557

ZMIANY

wprowadzone przez Komisyę budżetową do preliminarza na rok 1906 przedłożonego przez Wydział krajowy są następujące:

		więcej	*mniej*
W wydatkach:			
W rubryce II. „Zarząd“ podwyższono o		44.177 K	— K
mianowicie:			
Na uregulowanie płac i dodatków pięcioletnich i czteroletnich, tudzież na podwyższenie dodatków aktywalnych w myśl osobnego sprawozdania	31.677 K		
Na dyurna	6.000 „		
Dla służby	1.500 „		
Dary z łaski	5.000 „		
Razem j. w. .	44.177 K		
W rubryce III. „Sprawy zdrowotne“ podwyższono o . .		28.588 „	—
a to:			
Dotacyę dla szpitala lwowskiego . .	19.400 K		
„ „ „ św. Łazarza . .	488 „		
Dla szpitali Sióstr miłosierdzia . .	1.100 „		
„ OO. Bonifratrów w Krakowie . .	1.000 „		
„ szpitalu izraelickiego we Lwowie .	2.000 „		
„ lecznicy powszechnej we Lwowie .	1.500 „		
„ kolonii leczniczej w Rabce . .	400 „		
„ Towarzystwa hygienicznego we Lwowie	400 „		
„ szpitala matołków w Iwoniczu .	2.000 „		
„ Towarzystwa lekarskiego w Krakowie	300 „		
Razem j. w. .	28.588 K		
W rubryce IV. „Dobroczynność“ podwyższono o . . .		31.000 „	—
mianowicie:			
Ryczałt dla ochronek o	5.000 K		
Przytulisko dla sług SS. Służebnic . .	200 „		
„ Brata Alberta . . .	8.000 „		
Towarz. diaków dyecezyi stanisławowskiej	200 „		
„ „ archidyecezyi lwowskiej .	200 „		
„ „ przemyskiej . . .	200 „		
Zgromadzenie Sióstr Służebnic w Starejwsi	1.000 „		
Ryczałt dla pogorzelców . . .	10.000 „		
Zakład opieki nad opuszczonymi dziećmi p. Żurowskiej w Krakowie . .	400 „		
Towarzystwo biblioteki polskiej w Wiedniu	200 „		
Przytulisko św. Józefa we Lwowie . .	400 „		
P. E. Brzozowskiej	200 „		
Do przeniesienia . .	26.000 K	103.765 K	— K

		więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .	26.000 K	103.765 K	— K
Dom sierót Niepokolanego Poczęcia Najśw. P. Maryi we Lwowie . . .	200 „		
Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	400 „		
Zgromadzenie XX. Redemptorystów w Podgórzu na budowę kościoła i klasztoru	2.000 „		
Przytulisko polskie w Wiedniu . .	200 „		
Towarzystwo taniej kuchni ludowej we Lwowie.	200 „		
Zakład wychowawczy w Petlikowcach .	2.000 „		
Razem j. w. .	31.000 K		
W rubryce V. „Oświata“ podwyższono o		419.960 K	—
a to:			
Dla członków Rady szkolnej krajowej .	12.000 K		
i na koszta podróży tychże . . .	3.500 „		
Niedobór funduszu szkolnego krajowego .	303.560 „		
Subwencye dla istniejących internatów .	8.000 „		
Na budowę domów dla internatów . .	10.000 „		
„ szkołę polską w Białej i Leszczynach .	5.000 „		
Seminaryum p. Strzałkowskiej we Lwowie	2.000 „		
„ p. Preisendanza w Krakowie	2.000 „		
Zakład naukowy żeński im. król. Jadwigi we Lwowie	2.000 „		
Kursa wyższe dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000 „		
Ruskie prywatne seminaryum żeńskie .	1.000 „		
Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie	1.000 „		
Ruski instytut dziewcząt w Przemyślu na spłatę długów	2.000 „		
Ryczałt dla burs mieszczących młodzież polską i ruską	500 „		
Zakład wychowawczy „Rodzina Maryi“ w Łomnej	400 „		
Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“	500 „		
Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie .	2.000 „		
Zarząd powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie . . .	1.000 „		
Towarzystwo Oświaty ludowej we Lwowie	500 „		
„ „ „ w Krakowie	500 „		
Związek rodzicielski we Lwowie . .	500 „		
Towarzystwo pedagogiczne polskie we Lwowie.	900 „		
Towarzystwo pedagogiczne na częściowe umorzenie pożyczki hipotecznej .	1.000 „		
Wydawnictwo „Rodzina i Szkoła“ . .	300 „		
Polskie Muzeum Szkolne . . .	500 „		
Ruskie Towarzystwo im. Szewczenki na wydawnictwa.	1.000 „		
Ruskie Towarzystwo im. Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych .	6.000 „		
Bezpłatna Uczelnia w zarządzie Towarzystwa szkoły ludowej im. Goldmana .	400 „		
Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.000 „		
Towarzystwo munizmatyczne w Krakowie	400 „		
Do przeniesienia . .	371.460 K	523.725 K	— K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .	371.460 K		523.725 K	— K
Dla dyrektora teatru w Krakowie . .	4.000 „			
Towarzystwo Ruska Besida, na inwestycye potrzebne dla sceny ruskiej .	4.000 „			
Teatr ludowy we Lwowie . . .	2.000 „			
„ „ w Krakowie . . .	2.000 „			
Towarzystwo muzyczne we Lwowie na budowę	3.000 „			
Towarzystwo „Wyższy instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500 „			
Towarzystwo Harmonia w Krakowie .	400 „			
Zboińska Józefa	100 „			
Romanowa Michalina	200 „			
Baczyński Emilian	400 „			
Polskie i ruskie Towarzystwa mające na celu wspomaganie ubogich uczniów .	800 „			
Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa . .	30.000 „			
Razem . .	420.860 K			
Natomiast przeniesiono z niniejszej rubryki do funduszu szkolnego krajowego:				
Dla Zgromadzenia Sióstr Urszulanek w Kołomyi, zasiłek na częściową amortyzacyę pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego . . 500 K				
i na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej SS. Bazylianek w Jaworowie . 400 „	900 „			
Pozostaje podwyższenie .	419.960 K			
W rubryce VI. „Pomniki historyczne“ podwyższono o . .			18.200 „	— „
mianowicie:				
Dla Muzeum narodowego w Krakowie .	5.000 K			
Na restauracyę zabytków w kościele św. Floryana w Krakowie . . .	4.000 „			
Na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	4.000 „			
Na restauracyę kościoła w Drohobyczu .	3.000 „			
Na restauracyę synagogi w Chodorowie .	1.000 „			
Na sprawienie trumien dla Żółkiewskiego i Sobieskiego w Żółkwi . . .	1.000 „			
Na podmurowanie dzwonicy w Jaworowie	200 „			
Razem j. w. .	18.200 K			
W rubryce VIII. „Komunikacye“ podwyższono o . . .			20.661 „	— „
mianowicie:				
w dziale drogowym:				
Na podwyższenie dodatków aktywalnych i uregulowanie pięcioleci i czteroleci	9.370 K			
Zasiłki na drogi powiatowe i gminne .	40.000 „			
Pensye i emerytury	4.150 „			
Razem przybyło .	53.520 K			
Do przeniesienia . .	53.520 K		562.586 K	— K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .		53.520 K	562.586 K	— K
natomiast *zniżono*:				
Na ukończenie drogi Lwów-Stojanów . . .	40 000 K			
Dodatki pięcioletnie . .	17 „	40.017 „		
pozostaje podwyższenie .		13.503 K		
w dziale kolejowym przybyło:				
Podwyższenie dodatków aktywalnych i uregulowanie pięcioleci i czteroleci .	6.358 K			
Dary z łaski	1.100 „			
razem przybyło .	7.458 K			
Natomiast ubyło z pięcioleci .	300 „	7.158 „		
Razem j. w. .		20.661 „		
W rubryce IX. „Melioracye“ podwyższono o . . .			6.915 „	— „
mianowicie:				
Podwyższono dodatki aktywalne i pięcioletnie dla inżynierów . . .		7.915 K		
Natomiast odpada dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych .		1.000 „		
Pozostaje j. w. .		6.915 K		
W rubryce X. „Rolnictwo“ podwyższono o . . .			60.760 „	— „
a to:				
Dodatki aktywalne dla urzędników rolniczych		544 K		
Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnicze		5.000 „		
Na szkołę gospodyń w Albigowej . .		1.000 „		
Na szkołę chmielarską w Starem Siole .		2.000 „		
Dla Towarzystwa rolniczego krakowskiego na zasilenie działalności Towarzystw okręgowych		2.000 „		
Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych . . .		1.000 „		
Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie na biuro handlowe . . .		1.000 „		
Towarzystwu rolniczemu w Krakowie dla syndykatu Towarzystw rolniczych .		1.000 „		
Obu Towarzystwom rolniczym na premie dla sług		1.000 „		
Dla Kółek rolniczych: na koszta administracyjne		4.000 „		
Dla Kółek rolniczych: na ogólne cele .		2.000 „		
Na wydawnictwo „Rolnika“ . . .		1.000 „		
Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych		1.000 „		
Na wydawnictwo innych czasopism. .		500 „		
Na podwyższenie dodatków aktywalnych inżynierów i asystentów komasacyjnych		960 „		
Na podniesienie hodowli bydła . .		25.000 „		
Dla galic. Towarzystwa gospodarskiego na wystawy targowe bydła rozpłodowego		1.500 „		
Do przeniesienia . .		50.504 K	630.261 K	— K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .		50.504 K	630 261 K	— K
Dla galic. Towarzystwa gospodarskiego na kontrolę mleczności . . .		1.500 „		
Na podniesienie chowu koni włościańskich		5.000 „		
Na kursa kucia koni dla obydwu Towarzystw rolniczych		2.000 „		
Dla Towarz. ogrodniczego w Krakowie .		700 „		
Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na instruktora sadownictwa . . .		1.000 „		
Zakład pp. Niemczewskich w Okopach .		1.000 „		
Dołkowski H. na produkcyę ziemniaków nasiennych		1.000 „		
razem podwyższono o .		62.704 K		
natomiast *zniżono* wydatki:				
Na Akademię rolniczą w Dublanach	1.244 K			
Na gorzelnię w Dublanach .	700 „	1.944 „		
Pozostaje zwyżka .		60.760 K		
W rubryce XII. „Przemysł“ podwyższono o . . .			17.400 „	— „
mianowicie:				
Dla szkoły robót kobiecych św. Scholastyki w Krakowie		1.000 K		
Dla Spółki przemysłowej „Trud“ . .		500 „		
Dla Stowarzyszenia pracownic konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie		500 „		
Na stypendya przemysłowe . . .		2.000 „		
Dla Ligi pomocy przemysłowej:				
a) na urządzenie wystaw ruchomych		6.000 „		
b) na wydawnictwo „Skorowidza przemysłowo-handlowego król. Galicyi“		6.000 „		
Na stypendya dla młodzieży handlowej .		1.400 „		
Razem j. w. .		17.400 K		
W rubryce XIV. „Rozmaite wydatki“ podwyższono o . .			11.000 „	— „
mianowicie:				
Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie .		10.000 K		
i dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej		1.000 „		
Razem podwyższono w wydatkach o . .			658.661 K	— K

W dochodach:

W rubryce II. „Sprawy zdrowotne“, zniżono nadwyżkę dochodów szpitala św. Łazarza o			— K	1.257 K
W rubryce VII. „Rolnictwo“, zniżono dochody gorzelni w Dublanach o			— „	300 „
Ogółem zniżono w dochodach o . . .			— K	1.557 K

Budżet krajowy na rok 1906.

(Rubr. I. poz. 1—18a wydatków).

Reprezentacya kraju.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

Preliminarz budżetu na rok 1906. zawiera w rubryce I. wydatków te same pozycye, które w budżecie na rok 1905. uchwalone zostały, mianowicie:

w dziale wydatków zwyczajnych	244.172 K.
„ „ *nadzwyczajnych*	9.600 „
razem .	253.772 K.

Zupełnie zgodnie z budżetem na rok 1905.

Komisya budżetowa niema podstawy do proponowania jakichkolwiek zmian i przyjmuje tę rubrykę w całości.

Odnośnie do zeszłorocznej rezolucyi sejmowej względem kosztów druków (poz. 3.) którą na wniosek komisyi budżetowej polecono Wydziałowi krajowemu zbadać, czy nie byłoby możliwem zmniejszyć ten wydatek, Wydział krajowy przedłożył osobne sprawozdanie, które wykazuje koszta druków sejmowych w przeciągu ostatnich 20 lat. obok tego zaś zestawienie szczegółowe kosztów z ostatniego trzechlecia.

Wydział krajowy stwierdza, że dążył usilnie do możliwego obniżenia kosztów druków, które jednak, w miarę rosnącego zakresu działania reprezentacyi kraju wzmagają się, jakkolwiek Wydział przestrzegał, aby w sprawozdaniach do Sejmu unikano zbytniej rozciągłości.

Wydział krajowy, badając teraz tę kwestyę, wskutek wspomnianej rezolucyi przyszedł do przekonania, że przez zaniechanie drukowania wymienionych w sprawozdaniu wykazów:

do sprawozdania Departamentu I. obejmujących zestawienia dochodów i wydatków Wydziałów powiatowych, tudzież 30 miast objętych ustawą z r. 1889. oraz innych gmin,

do sprawozdania Departamentu III. wykazu czynności biura melioracyjnego,

do sprawozdania o podniesieniu hodowli bydła,

do zamknięć rachunkowych,

można będzie około $2^1/_2$ tysiąca koron zaoszczędzić.

Komisya budżetowa, nie wątpiąc, że Wydział krajowy nad sprawą tą czuwać będzie, wnosi na przyjęcie do wiadomości rzeczonego sprawozdania.

Komisya wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycye rubr. I. wydatków budżetu na rok 1906.

A. Sejm krajowy.

poz.	1. Koszta podróży pp. posłów . . .	8.972	K.
„	2. Dyety	72.000	„
„	3. Koszta druków	46.500	„
„	4. Spisywanie sprawozdań . . .	8.000	„
„	5. Pisarze dzienni	1.300	„
„	6. Remuneracye urzędników . . .	2.400	„
„	7. Służba	2.400	„
„	8. Opał	3.000	„
„	9. Zapuszczanie i mycie podłóg . .	200	„
„	10. Potrzeby kancelaryjne	2.000	„
„	11. Na bibliotekę	400	„
„	12. Rozmaite drobne wydatki . . .	1.000	„

B. Wydział krajowy.

Wydatki zwyczajne:

poz.	13. Marszałek krajowy . .	12.000	K.		
	i dodatek na reprezentacyę .	8.000	„	20.000	„
„	14. Sześciu członków Wydziału krajowego .			72.000	„
„	15. Zastępcy			4.000	„

Wydatki nadzwyczajne:

poz.	16. Datek emerytalny p. Stefani Pietruskiej .	3.600	„
„	17. Dotacya p. Maryi Bereźnickiej . .	600	„
„	18. „ p. Antoniny Hoszardowej . .	2.400	„
„	18*a*) „ p. Maryi Romanowiczowej .	3.000	„
	Suma wydatków rubr. I.	253.772	K.

Odnośnie do poz. 3. w której zamieszczone są koszta druków sejmowych, wnosi komisya budżetowa, powołując się na uwagi swoje o sprawozdaniu Wydziału krajowego w tym przedmiocie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 5. września 1905 L. 115.582/04 o kosztach druków sejmowych, przyjmuje Sejm do wiadomości.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Budżet krajowy na rok 1906.

Rubr. II. poz. 19—37 wydatków.

ZARZĄD.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce o 23.097 koron *więcej*, aniżeli na rok 1905 uchwalono.

Nadwyżka ta pochodzi z powiększenia wydatku w pozycyi 30. pensye i zaopatrzenia, w której Wydział krajowy preliminuje . . . . . 97.545 K.
zamiast uchwalonych na rok 1905 . . . . . 75.104 „

zatem *więcej* o . 22.441 K.

a to z powodu przejścia urzędników na emeryturę, wymienionych pod l. 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66. rzeczonej pozycyi, tudzież wyznaczenia pensyi wdowich i zaopatrzeń pod l. 64, 65, 67, 68 tejże pozycyi przytoczonych.

W innych pozycyach tej rubryki zachodzą różnice między preliminarzem na rok 1906. a budżetem uchwalonym na rok 1905. mianowicie w cyfrach odnoszących się do dodatków pięcioletnich, które z natury rzeczy podlegają corocznie zmianom.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycye wydatków w rubryce II. budżetu na rok 1906:

		zwyczajne	*nadzwyczajne*
poz. 19.	płace i dodatki aktywalne urzędników oddziału konceptowego z dodatkami pięcioletnimi	156.080 K.	
poz. 20.	płace urzędników oddziału rachunkowego z dodatkami . . .	177.386 „	
poz. 21.	płace urzędników oddziału kasowego z dodatkami	41.820 „	
	Do przeniesienia { zwyczajne / *nadzwyczajne*	375.286 K.	—

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	375.286 K.	
poz. 22.	płace urzędników oddz. sanitarnego .	6.840 „	
poz. 23.	„ „ „ statystycznego	9.920 „	
poz. 24.	„ „ „ manipulacyjnego	59.235 „	
poz. 24a.	Na podwyższenie dodatku aktywalnego tudzież uregulowanie płac, pięcioleci i czteroleci, w myśl osobnego sprawozdania do L. s. 4113:		
	dla oddziału konceptowego 9.501 K.		
	„ „ rachunkowego 12.871 „		
	„ „ kasowego 5.217 „		
	„ „ sanitarnego 280 „		
	„ „ statystycznego 240 „		
	„ „ manipulacyjnego 3.568 „	31.677 „	
poz. 25.	dyurna, wstawił Wydział krajowy jako wydatek zwyczajny kwotę . .	57.430 „	
	którą komisya do uchwalenia przedstawia.		
	Oprócz tego komisya budżetowa w załatwieniu petycyi dyurnistów Wydziału krajowego Lp. 1642|2342, którzy wykazują, jak niewystarczające jest ich wynagrodzenie, wstawia		
poz. 25a.	jako wydatek ***nadzwyczajny*** . .		6.000 K
	do dyspozycyi Wydziału krajowego na polepszenie wynagrodzenia dyurnistów.		
	Zarazem przedkłada komisya następującą rezolucyę:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	Petycyę dyurnistów l. 1642 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.		
poz. 26.	zasługi, Wydział krajowy preliminuje jako wydatek zwyczajny . . .	10.330 „	
	który komisya przyjmuje.		
	W załatwieniu zaś petycyi L. 2498 i petycyi L. 3114 wniesionej przez stróżów i sługi, komisya wstawia		
poz. 26a.	jako wydatek ***nadzwyczajny*** . .		1.500 „
	do dyspozycyi Wydziału krajowego na polepszenie wynagrodzenia petentów, a równocześnie proponuje komisya uchwalenie następującego polecenia:		
	Petycye l. 2498 i 3113 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia i przedłożenia stosownych wniosków.		
poz. 27.	emolumenta, Komisya wstawia zgodnie z Wydziałem	2.722 „	
„ *28.*	remuneracye	13.100 „	
„ *29.*	koszta podróży i dyety . . .	16.800 „	
	Do przeniesienia .	583.340 K.	7.500 K.

		zwyczajne	*nadzwyczajne*
	Z przeniesienia . .	583.340 K.	7.500 K.
poz. 30.	pensye i zaopatrzenia . . .	97.545 „	
„ *31.*	dary z łaski preliminuje Wydział krajowy datki stale przez Sejm przyznawane, które komisya zgodnie z Wydziałem wstawia, a to:		
1.	dla Krystyny Kopertyńskiej . 200 K		
2.	„ M. Kopertyńskiej . . 200 „		
3.	„ A. Sternalowej . . . 400 „		
4.	„ M Zajączkowskiej . . 300 „		
5.	„ Augusty Gergel . . 300 „		
6.	„ Michała Orłowicza . . 360 „		
7.	„ Leona Borkowskiego . . 240 „		
8.	„ Maryi Bubesowej . . 560 „	2.560 „	
	W załatwieniu petycyi komisyi budżetowej przekazanych, wnosi komisya uchwalenie następujących *jednorazowych* darów z łaski dla wdów i sierót po fukcyonaryuszach Wydziału krajowego:		
9.	dla Rozalii Piotrowskiej i jej głuchoniemej córki . . . . l. s. 2.507		500 „
10.	„ Leontyny Sapałaczyńskiej „ „ 2.200		300 „
11.	„ Franciszki Kratochwilowej „ „ 2.533		200 „
12.	„ Maryi Baryckiej . . „ „ 2.273		300 „
13.	„ Emili Sternalowej . . „ „ 2 608		300 „
14.	„ Wandy Dziubińskiej . „ „ 2 509		400 „
15.	„ Marcyanny Zakrzewskiej „ „ 2.945		200 „
16.	„ Anny Wojtyna . . „ „ 2 439		200 „
17.	„ Apo'onii Steralowej . „ „ 2.583		200 „
18.	„ Korneli Strnadowej . „ „ 2.559		200 „
19.	„ Maryi Bubesowej . . „ „ 2.348		100 „
20.	„ Teofili Rzeczyckiej . „ „ 3.761		200 „
21.	„ Heleny Babińskiej . „ „ 2.722		200 „
22.	„ Maryi Pini . . . „ „ 2.594		200 „
23.	„ Seweryny Mateckiej . „ „ 2.659		100 „
24.	„ Sierót po Kazimierzu Sałamaszyńskim . . „ „ 3.079		150 „
25.	„ Maryi Hanaczewskiej . „ „ 3.080		100 „
26.	„ Józefy Markowskiej . „ „ 2.292		150 „
27.	W załatwieniu petycyi L. 3.207. Zofii Horoszkiewiczównej, córki ś. p Juliana Horoszkiewicza, długoletniego dyrektora kasy Wydziału krajowego, wnosi komisya *jednorazowy* datek		500 „
28.	W załatwieniu petycyi L. 3463. Stanisława Tarnawskiego i Wandy Tarnawskiej, sierót po ś. p. Teofilu Tarnawskim, dyrektorze oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, wnosi komisya, ze względu na stan zdrowia petentów, którzy żadnego zasiłku z funduszów krajowych nie otrzymują, na udzielenie *jednorazowych* datków z łaski po 250 K. czyli razem .		500 „
	Petycyę l. 3745. opieki małoletnich sierót po ś. p. Antonim Bilińskim, adjunkcie rachunkowym, wnosi *komisya odesłać Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku.*		
	Względem petycyi l. 3685. *Matyldy Polińskiej*, wnosi komisya *przejście do porządku dziennego.*		
	Do przeniesienia .	683.445 K.	12.500 K.

	zwyczajne	*nadzwyczajne*
Z przeniesienia	683.445 K.	12.500 K.

Petycye emerytów:

L. 2199. E. Jaremowicza,
„ 2508. E. Dąbrowskiego,
„ 2532. K. Olszewskiego,
„ 2830. A. Zielińskiego,
„ 3040. M. Orłowicza,
„ 3519. S. Krogulskiego,
„ 3724. W. Żórawskiego,

o policzenie lat służby, względnie o doliczenie do emerytury dodatku osobistego i aktywalnego, celem podwyższenia płacy emerytalnej – *wnosi komisya odesłać Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków.*

poz. 32.	koszta stemplowe do dekretów nominacyjnych, wstawia komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału . . .	4.500 „	
poz. 33.	potrzeby kancelaryjne . . . zgodnie z preliminarzem, a to *więcej* o 2.400 K. aniżeli na rok 1905 z powodu zwiększonych kosztów wydawnictwa dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych.	43.800 „	
poz. 34.	koszta administracyi dochodów krajowej opłaty od piwa, zgodnie z preliminarzem jak na rok 1905 . .	50.000 „	
poz. 35.	architekt	6.160 „	
poz. 36.	utrzymanie gmachu sejmowego .	38.224 „	800 „
poz. 37.	zaliczki na płace, Wydział krajowy oprócz zwyczajnej kwoty corocznie na ten cel uchwalanej . . . wstawił także jako wydatek *nadzwyczajny* tytułem zaliczki dla radcy Jerzego Jabłonowskiego, spłacalnej w 120 ratach miesięcznych kwotę . . uzasadniając w osobnem sprawozdaniu do L. s. 2193 potrzebę udzielenia tej zaliczki wyjątkowemi okolicznościami, które w sprawozdaniu Wydziału są szczegółowo przytoczone, a przez komisyę jako zupełnie przekonujące, uznane zostały.	30.000 „	10.000 „

Komisya wstawia zatem w poz. 37. zgodnie z preliminarzem Wydziału 40.000 K.

Suma rubryki II.	zwyczajne	856.129 K.	
	nadzwyczajne	—	23.300 K.
Ogółem . . .		879.429 K.	

Lwów, dnia 9. listopada 1905.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Drukarnia Pillera i Ski we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1906.

Sprawy zdrowotne.

Rubr. III. wydatków funduszu krajowego.

(Sprawozdawca poseł K. Laskowski).

Wydział krajowy preliminuje na rok 1906 wydatki z Rubr. III. na sumę 3,447.401 K., a zatem o 221.051 K. więcej od uchwalonych na r. 1005 (3,226.350 K.), zaś o 98.119 K. więcej od wynikłości z r. 1904 (3,349.282 K.).

Komisya budżetowa uwzględniając niektóre petycye, podniosła wydatki w tej rubryce o kwotę 28.588 K. Ten wzrost wydatków sanitarnych wywołują głównie wzmagające się koszta leczeniawskutek przybytku chorych, obok podwyższenia taks w niektórych szpitalach i przybywania nowych szpitali prowincyonalnych.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.

			Zwyczajne	Nadzwyczajne
Poz.	*38.*	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych	2,910.000 K.	
„	*39.*	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych	10.000 „	
„	*40.*	Dotacya dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, oddział chorych i położnic z klinikami *wedle osobnego sprawozdania* . . .	74.363 „	
„	*41.*	Dotacya dla krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie *wedle osobnego sprawozdania* .	61.692 „	
„	*42.*	Dotacya dla krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, *wedle osobnego sprawozdania*: 1. oddział położnic . . 16,948 K. 2. „ obłąkanych . . 5.074 „	22.022 „	
„	*43.*	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo)	14.500 „	
		Do przeniesienia . .	3,092.577 K.	— K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	3,092.577 K.	— K.
Poz. 44.	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu		200 „
„ *45.*	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie		400 „

II. Koszta utrzymania podrzutków.

„ *45a.*	Fundusz podrzutków w Krakowie, *wedle osobnego sprawozdania*	— „	
„ *46.*	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	61.000 „	

III. Publiczna służba zdrowia

„ *47.*	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	110.000 „	
„ *48.*	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych	10.000 „	
„ *49.*	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	10.000 „	
„ *50.*	Utrzymanie i odświeżanie krowianki . .	24.000 „	
„ *51.*	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	125.000 „	

IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.

„ *52.*	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach	3.500 „	
„ *53.*	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu . .	1.600 „	
„ *54.*	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem .	600 „	
„ *55.*	Na amortyzacyę pożyczki 42.000 K. zaciągnąć się mającej na pokrycie udziału (1/3 części) funduszu krajowego w kosztach budowy szpitala powszechnego w Kosowie		5.112 „
„ *56*	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K. na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (V. rata z 33-lecia w myśl uchwały sejm. z 10. lipca 1902) . . .	3.600 „	
„ *57.*	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych . . .	2.000 „	
„ *58.*	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie . . .	2.000 „	
„ *59.*	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych, *nadzwyczajne* .		4.000 „
„ *59a.*	Powiatowy dom starców i kalek w Sokalu do rozporządzalności Wydziału krajowego . .		10.000 „
„ *60.*	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	2.000 „	1.500 „
„ *60a.*	„Narodna Licznycia“ we Lwowie, subwencya .	1.000 „	
	Do przeniesienia . .	3,448.877 K.	21.212 K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	3,448.877 K.	21.212 K.
Poz. 61.	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . .	1.000 „	
„ *62.*	„ „ w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	1.000 „	
„ *63*	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie .	600 „	
„ *64.*	„ „ „ w Krakowie .	600 „	
„ *65.*	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia wydaniu „Przeglądu hygienicznego“ . .	400 „	
„ *66.*	Szpital dla matołków w Iwoniczu *jednorazowo* .		2.000 „
„ *66a.*	Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie . .	300 „	
	Suma rubryki III. .	3,452.777 K.	23.212 K.
	Ogółem	3,475.989 K.	

„*Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia Wydziałowi powiatowemu w Sokalu z Rubr. III poz. 59a) budżetu na rok 1906 kwoty 10.000 (dziesięć tysięcy) koron na rozszerzenie powiatowego domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu, jeśli Reprezentacya powiatu Sokalskiego umowę zobowiąże się wyznaczyć odpowiednią liczbę łóżek dla odsyłanych ze szpitala powszechnego w Sokalu nieuleczalnie chorych, rekonwalescentów i chorych leczących się w szpitalu ambulatoryjnie i dać im całkowite utrzymanie za wynagrodzeniem i pod warunkami z Wydziałem krajowym umówionymi.*

Przezto załatwia się sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 14. lipca 1905. L. W. 97.900/04.

Uchwałą z dnia 21. października b. r. przekazał Wys. Sejm Komisyi budżetowej wniosek posła Stapińskiego, aby polecić Wydziałowi krajowemu wstrzymanie egzekucyi przeciw gminie Komborni pow. Krośnieńskiego o zapłatę kwoty 126 K. 88 h. szpitalowi w Budapeszcie za Agatę Frencel i kwoty 1.216 K. 18 h., którą ma zapłacić Zakładowi sierót w Temeszwarze za utrzymanie Mateusza Prejsnera, oraz aby Wydział krajowy należytości te wypłacił z funduszów krajowych.

Do L. 3076/2298 wpłynęła też petycya gminy Komborni o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Mateusza Prejsnera w kwocie 1.216 K. 18 h.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Stapińskiego przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, ewentualnie sprawozdania, dołączając do tego petycyę L. 3076/2298.

Dalej *Komisya budżetowa wnosi:*

1. *Petycye:* L. 2258/1583 gminy Iwkowa o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Julii i Olgi Szczepańskich w Koszycach w kwocie 504 K. 44 h. i L. 2725/1992 gminy Jaślany o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Bartłomi-ja Szata w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 135 K. 60 h.

   L. 3033/2255 gminy Krasiczyn o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Jana Wysockiego w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 734 K.

Petycye: L. 3176/2375 gminy Grabowiec stryjski o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Ryszko w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 592 K.

L. 3177/2376 gminy Sokołów o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Kaflowskiej w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 652 K.

L. 3178/2377 gminy Chodowice o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Macieja Kurtyja w zakładzie dla nieuleczalnych w Krakowie w kwocie 194 K. 35 h.

L. 3350/2524 gminy Oporzec o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Kowal w Nowym Targu w kwocie 43 K. 60 h.

L. 3361/2535 gminy Siemiginów o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Tacyanny Murdzak w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 5 K. 40 h., zaś jej syna Mikołaja w zakładzie Dzieciątka Jezus w kwocie 7 K. 66 h.

L. 3376/2550 gminy Grabownica Starzeńska o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania dzieci w Ochronce w Koszycach w kwocie 907 K. 87 h.

L. 3573/2718 gminy Wola baraniecka o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Kozłowskiej w zakładzie podrzutków w Budapeszcie w kwocie 289 K 86 h.

L. 3799/2889 Wojciecha i Małgorzaty Urbanów z Wielowsi pow. Tarnobrzeskiego o pokrycie z funduszu krajowego kosztów leczenia kandydata nauczycielskiego Wojciecha Urbana w kwocie 174 K.

L. 3827/2920 gminy Łąka zabiecka o pokrycie z funduszu krajowego kosztów leczenia Jana Bruzdy na Węgrzech w kwocie 175 K.

L. 3850/2932 gminy Mogielnicę o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Garga w Tulu w kwocie 847 K. 50 h.

L. 3982/3027 Antoniego Borsuka z Skrzyszowa o pokrycie z funduszu krajowego kosztów leczenia Franciszka Borsuka w kwocie 249 K.

L. 4144/3159 gminy Niezdów o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Maryi Kluger w Wielkim Waradynie w kwocie 856 K.

L. 4218/3210 gminy Demblin o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Marjanny Kądzielawskiej w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 135 K.

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, ewentualnie sprawozdania.

2. *Petycye*: L. 3535/2682 Waleryi Budzynowskiej, wdowy po lekarzu okręgowym o zapomogę.

L. 3637/2770 Wydziału Rady pow. Tarnopolskiej popierającą petycyę Anny Gawaciej, wdowy po lekarzu okręgowym o zapomogę,

przesyła się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

3. *Petycyę* L. 3632/2765 Józefy Hofmannowej, wdowy po emeryt. sekundaryuszu szpitala w Stanisławowie o podwyższenie zaopatrzenia w drodze łaski

przesyła się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

4. *Petycye*: L. 2545/1832 Waleryi Schmidowej wdowy po zarządcy szpitala w Przemyślu o podwyższenie zaopatrzenia,

L. 2609/1896 Maryi Rampeltowej, wdowy po zarządcy szpitala w Rzeszowie o podwyższenie zaopatrzenia,

L. 2614/1901 Małgorzaty Kozubowej, wdowy po dozorcy chorych w szpitalu w Bochni o stałe zaopatrzenie,

L. 2888/2136 Józefy Grabaszewskiej, wdowy po zarządcy szpitala w Drohobyczu o dożywotnią pensyę wdowią w drodze łaski,

L. 3100/2317 Tomasza Czecha, emer. zarządcy szpitala w Stryju o zapomogę,

L. 3228/2426 Olgi Ostrowskiej, wdowy po zarządcy szpitala w Kołomyi

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i w miarę wyniku do możliwego uwzględnienia, ewentualnie do przedstawienia odpowiednich wniosków.

5. *Petycyę* L. 3222/2420 Wydziału powiatowego w Śniatynie o pokrycie niedoboru kosztów budowy szpitala pow. w Śniatynie w kwocie 3388 K 54 h. z funduszu krajowego

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku.

6. *Petycye* L. 2785/2050 Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i

L. 2786/2051 Senatu akademickiego tegoż uniwersytetu o przyczynienie się kraju do kosztów budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie oprócz ofiarowanej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 11. listopada 1904 części gruntu szpitala św. Łazarza pod budowę tej kliniki

przesyła się Wydziałowi krajowemu z wezwaniem do przyspieszenia rokowań z c. k. Rządem aby tak ważna sprawa otwarcia kliniki psychiatrycznej w Krakowie, jak najrychlej pomyślnie była załatwiona, i zdaniu sprawy o wyniku na najbliższej sesyi sejmowej.

Sejm nie schodzi z zasadniczego stanowiska co do obowiązku Rządu budowy klinik krakowskich jednak upoważnił już Wydział krajowy do odstąpienia potrzebnej części gruntu szpitala św. Łazarza pod budowę kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

Ponownie uznając konieczność spiesznego otwarcia tej kliniki, Sejm upoważnia dodatkowo Wydział krajowy, aby przedkładając na najbliższej sesyi sejmowej wynik rokowań z c. k. Rządem, o ile umiarkowane przyczynie się funduszu krajowego (n. p. do wysokości 50.000 K.) miałoby zapewnić spieszne wybudowanie kliniki, przedstawił Sejmowi wniosek co do udziału funduszu krajowego w kosztach budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

7. *Petycyę* L. 3986/3031 Izby lekarskiej wschodnio-galicyjskiej we Lwowie i Izby lekarskiej zachodnio galicyjskiej w Krakowie o unormowanie emerytury dla lekarzy okręgowych i pensyi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych

przesyła się Wydziałowi krajowemu odnośnie do uchwały sejmowej z dnia 11. listopada 1904 (ustęp 5) do sprawozdania.

8. *Petycye*: L. 2434/1732 Wydziału polsk. Tow. balneologicznego w Krakowie o subwencyę 3.000 K.

L. 2655/1942 Komitetu redakcyjnego: Polskiego Archiwum nauk biologicznych i lekarskich we Lwowie o subwencyę,

L. 2715/1982 Komitetu budowy domu dla nieuleczalnych chorych w Tarnowie o subwencyę,

L. 2925/2169 Stowarzyszenia wzajemnej pomocy położnic we Lwowie o subwencyę,

L. 2931/2175 Towarzystwa Domu Zdrowia uczącej się młodzieży w Zakopanem o stały zasiłek 10.000 K.

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

9. *Petycye*: L. 3750/2858 Karola Włodowskiego o stypendyum dla żony Jadwigi na kurs akuszerek we Lwowie.

L. 3772/2871 Jadwigi Kłodowskiej j. w.

L. 3778/2877 Joanny Łubkowskiej j. w.

przesyła się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Wreszcie załatwia się powyższym preliminarzem petycye: 2270|1595, 2275 1600, 2382 2476, 2402|1700, 2523 1811, 2563 1850, 2578 1865, 3589 2730, 2775 2040, 3235 2433, 4017 3056.

We Lwowie, dnia 9 listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Laskowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubr. III. poz. 40. wydatków funduszu krajowego.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Loewenstein.

Wydział krajowy preliminuje wydatki w kwocie	755.695 K.
dochody w kwocie	700.732 „
niedobór wynosi zatem wedle preliminarza Wydziału krajowego	54.963 K.
Komisya budżetowa preliminuje wydatki w kwocie	778.095 K.
dochody w kwocie	703.732 „
niedobór zatem wynosić będzie	74.363 K.

Wydatki.

Rubr. I. poz. 1—21a. „*Płace i emolumenta etatowe*“ preliminuje komisya budżetowa w sumie . . . . . 93.226 K. więcej od wynikłości za r. 1904 o 3.785 K., a więcej od preliminarza na r. 1905 o 2.054 K. Na tę podwyżkę składają się przedewszystkiem: a) dodatki pięcioletnie w poz. 2b) i od 14—20 654 K.; b) podwyższenie poz. 5 o 3.000 K. na wydatek połączony z ustanowieniem nowych 5 posad praktykantów lekarskich z płacą w wysokości 600 K. rocznie, a to zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, przyczem należy zauważyć, że równocześnie w myśl preliminarza Wydziału krajowego miałby redukować się wydatek w rubr. VI.

poz. 58 tytułem remuneracyi i zapomóg dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej niż rok o 3.000 K tak, że według wniosku Wydziału krajowego właściwie preliminuje się w rubryce I. tylko o 785 K. więcej, niż wynosiłą wynikłość z r. 1904, a o 946 K. mniej, niż preliminowano na r. 1905

Komisya budżetowa nie może pominąć milczeniem faktu, iż ilość sił lekarskich w szpitalu powszechnym we Lwowie nie odpowiada zapotrzebowaniu, albowiem na 10 istniejących oddziałów, z których każdy z powodu swej wielkości powinien mieć oprócz prymaryusza jednego sekundaryusza I. klasy, jednego II. klasy i jednego praktykanta, jest obecnie w szpitalu lwowskim tylko 8 sekundaryuszy I. klasy (jeden bowiem, jako chemik szpitalny nie należy do żadnego oddziału, będąc zajęty wyłącznie swojem zadaniem), 7 sekundaryuszy II. klasy i w myśl wniosku Wydziału krajowego 8 praktykantów lekarskich. Szczególnie jest oddział chirurgiczny przepełniony Oddział ten ma obecnie 138 łóżek, a bardzo często znacznie więcej chorych niż łóżek. W r. 1904 było chorych na tym oddziale 2341, a ilość dni leczenia wynosiła 49.599. Każde więc łóżko było obłożone 359 dni w roku, a więc prawie przez cały rok, co naturalnie na hygieniczne warunki pracy na tym oddziale nie może korzystnie wpłynąć.

Odnośnie do rubr. I. weszły do Wysokiego Sejmu petycye: Ls. 4020 prymaryuszy szpitala krajowego powszechnego we Lwowie o podwyższenie poborów służbowych;

Ls. 3954 lekarzy pomocniczych krajowego szpitala powszechnego we Lwowie o pomnożenie liczby lekarzy pomocniczych, o podniesienie ich płacy, o przyznanie dodatku drożyźnianego, przyznanie dodatku za mieszkanie z opałem i oświetleniem;

Ls. 3696 aplikantów powszechnego szpitala krajowego we Lwowie o przyznanie dodatków osobistych lub pięcioletnich.

Komisya budżetowa zaznacza, że zawarte w tych petycyach postulaty zasługują na jak najżyczliwsze poparcie, albowiem ulega pewnej wątpliwości czy wynagrodzenie zarówno prymaryuszy, jak i lekarzy pomocniczych w szpitalu, a wreszcie i aplikantów odpowiada ich ciężkim obowiązkom z jednej strony a z drugiej strony zmienionym w ciągu ostatnich kilkunastu lat stosunkom we Lwowie. Wynagrodzenie wyznaczone dla prymaryuszy w czasie, kiedy liczba chorych w szpitalu lwowskim była znacznie mniejszą, a wskutek tego obowiązki prymaryuszy lżejszemi, nie daje się pogodzić z obecnym stanem rzeczy, który pracę, siły i czas prymaryuszy musi w znacznie wyższym stopniu absorbować niż dawniej. Także możność zarabiania praktyką lekarską w mieście wobec intenzywnego zajęcia w szpitalu i wobec utworzenia fakultetu lekarskiego we Lwowie przedstawia się dziś inaczej, aniżeli jeszcze przed kilkunastu laty. Praktyka lekarska pogorszyła się ilościowo i jakościowo, jest szczuplejszą i mniej intratną.

Podobnie ma się rzecz z lekarzami pomocniczymi szpitala a nawet praktykantami, którzy pracę swoją dziś oddają szpitalowi.

Ustanowa lekarzy szpitalnych, objęta statutem, pochodzi jeszcze z r. 1875, a od owego czasu stosunki w mieście

radykalnej uległy zmianie: podrożały zarówno artykuły żywności, jak mieszkanie, a zatem warunki bytu stały się trudniejszymi. Tak rząd, jakoteż kraj uznały ten zmieniony stan rzeczy, wprowadzając kilkakrotne zmiany w płacach urzędników państwowych i krajowych. Li tylko płace lekarzy prymaryuszy, pozostających w służbie zdrowotnej kraju, są po dziś dzień niezmienione, a lekarze pomocniczy nie otrzymują nawet w całości owego wynagrodzenia, które już statut z r. 1875 ustanowił, albowiem ani nie mają przewidzianego tam mieszkania z opałem i światłem w naturze, ani nie pobierają za ten ubytek wynagrodzenia pieniężnego.

Poprzestając na tych ogólnych uwagach, Komisya budżetowa tuszy, że Wydział krajowy rozpatrzywszy petycye, znajdzie sposób uwzględnienia słusznych żądań w nich zawartych i dlatego wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm odstępuje wspomniane petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Do rubryki I. odnoszą się także przekazane Komisyi budżetowej petycye urzędników powszechnego szpitala krajowego we Lwowie L. s. 2487 o podwyższenie płacy. L. s. 2992 maszynisty powszechnego szpitala krajowego we Lwowie o polepszenie pięcioleci. Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm odstępuje powyższe petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania a petycyę L. s. 2992 do ewentualnego uwzględnienia.

Rubr. II. preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . . . 106.792 K.

Odnośnie do poz. 28: „służba oddziałowa“ nasuwa się wątpliwość czy liczba sług szpitalnych jest dostateczną. Wątpliwość tę budzi porównanie ilości sług na oddziałach szpitalnych z ilością sług na oddziałach klinicznych. Na 10934 chorych osób w szpitalu było w r. 1904 — 62 sług, podczas gdy na 1662 osób chorych w klinikach było sług 34; na 1378 położnic w szpitalu krajowym było sług 7, podczas gdy na 991 położnic na klinice było 15 sług do dyspozycyi. Usługa szpitalna zdaje się wobec tego być zbyt szczupłą, bo trudno przecież przypuszczać, ażeby na klinikach trzymano służbę dla chorych, ich dozoru i obsługi niepotrzebną. Nadto Komisya budżetowa poleca rozwadze Wydziału krajowego, czy nie byłoby pożądanem, ażeby w szpitalu powszechnym we Lwowie wprowadzono zwyczaj, powszechnie w tego rodzaju zakładach przyjęty przyznawania dobrym sługom po pewnym czasie rzetelnej i wzorowej służby odpowiednich podwyżek w płacy. W ten sposób przywiązuje się służbę do zakładu i wyrabia się dobrych i użytecznych służących. Także w krajowym zakładzie kulparkowskim jest ten zwyczaj zastosowany. W szpitalu lwowskim pozostaje klasa służby zawsze ta sama a służba pozbawiona nadziei poprawienia swego bytu często opuszcza szpital i skutkiem tego zmienia się ciągle.

Odnośnie do poz. 24: „płaca dyetaryuszy szpitala“ została Komisyi budżetowej przekazana petycya L. s. 2025 dyetaryuszy krajowego powszechnego szpitala we Lwowie,

w którym proszą o przyznanie dodatku drożyźnianego w wysokości. 20% pobieranych wynagrodzeń. Komisya budżetowa wnosi:

Petycyę tę odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Przy tem zauważa Komisya że Wydział krajowy, który w różnych pozycyach preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie dał wyraz uwzględnieniu drożyzny obecnie w tem mieście panującej, zechce także uwzględnić w miarę możności zawarte w tej petycyi prośby najbardziej potrzebujących.

Rubr. III. „*Pensye i emerytury*“ poz. 31 — 49, preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . 27.155 K.

Odnośnie do tej rubryki wniesioną petycyę L. s. 2770 załatwia Komisya budżetowa wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: *petycyę Eugenii Jaroszyńskiej L. s. 2770 o udzielenie zapomogi pieniężnej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

Rubr. IV. „*Zaopatrzenia i dary z łaski*“ poz. 50 — 55c preliminuje komisya budżetowa w kwocie . . . . . 1.552 K.
t. j. o 400 K. więcej niż Wydział krajowy: a mianowicie wnosi komisya budżetowa w poz. 55a: Nydza Marya. była posługaczka, jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 K. w poz. 55b: Kołakowski Józef b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski 200 K. w poz. 55c Dekańska Eugenia wdowa po dystaryuszu szpitala jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 K.

Tem samem uważa komisya budżetowa za załatwione petycye do L.s. 3334 Maryi Nydza, L.s. 2727 Józefa Kołakowskiego i L. s. 3495 Eugenii Dekańskiej. Petycye L. s. 3880 Ludmiły Burghart sieroty po urzędniku szpitalnym o udzielenie jej zapomogi załatwia komisya budżetowa wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. s. 3880 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Rubr. V. *poz. 56* „*Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych*“ preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . . . 200 K.

Rubr. VI. „*Remuneracye i zapomogi*“ *poz. 57 — 59* preliminuje komisya budżetowa w sumie . . . . . 6.200 K.
zatem o 1.400 K. więcej niż Wydział krajowy: Jest to wynikiem podwyższenia wydatku preliminowanego w poz. 58. dla bezpłatnych praktykantów lekarskich, pełniących służbę w szpitalach powszechnych dłużej niż rok i dla płatnych lekarzy w razie rzeczywistej potrzeby. Komisya mniema, że preliminowany przez Wydział krajowy w tej pozycyi wydatek 600 K. jest za szczupły, bo ani nie umożliwiłby Wydziałowi krajowemu wynagrodzenia pracy gorliwych praktykantów lekarskich przez przyznawanie im adjutum, ani też nie mogłby wystarczyć na rzeczywiste nieprzewidziane potrzeby.

Rubr. VII poz. 60—71 „Koszta gospodarcze“ W rubryce tej preliminuje komisya budżetowa kwotę wydatku w sumie . . . 331.268 K. t. j. o 16.200 K. więcej niż preliminował Wydział krajowy. Podwyżka ta wynika przedewszystkiem z podwyższenia wydatków z poz. 60, *żywienia chorych* na oddziałach szpitalnych, z kwoty 85.370 K. na 100.370 K. t. j. o 15 000 K. Podwyższenie to jest uzasadnione wysokością rzeczywistych wydatków w tej pozycyi w ostatnim trzechleciu, jest poparte faktem istniejącej drożyzny, który to fakt uznaje Wydział krajowy w preliminarzu swoim odnośnie do rubryki II. którego jednakże nie uwzględnił w dostatecznej mierze, preliminując wydatek poz. 60 objęty, a ostatecznie i głównie jest oparte na różnicy dostaw już na rok 1906 zakontraktowanych a wynoszącej w porównaniu z r. 1905 sumę o koło 15 000 Kor.

Dalej podwyższa komisya budżetowa wydatek preliminowany w poz. 64a oświetlenie naftą i gazem z kwoty 4.800 K. na 5.300 K. a to stosownie do wynikłości w ostatnich latach, dalej w obec stwierdzenia faktu, że oświetlenie w szpitalu z powodu oszczędności Zarządu, wynikającej ze zbyt niskiego preliminowania tego wydatku pozostawia bardzo wiele do życzenia. Nafta w ostatnich czasach nie tylko nie potaniała ale podrożała. Jeżeli więc w roku 1904 wydatek wynlósł 5.630K. a przecięcie z ostatniego trzechlecia daje wydatek 7.138 K, to trudno zdaniem komisyi budżetowej przypuścić, aby można potrzeby tego wydatka zaspokoić preliminowaną przez Wydział krajowy kwotą 4.800 K

Wreszcie w poz 65. preliminuje komisya na zakupno sprzętów i ich naprawę kwotę 8.450 K. w porównaniu z preliminowaną kwotą 7.750 K. o 700 K, więcej, Jest to skutkiem uwzględnienia przeciętnej wynikłości ostatnich lat i faktycznie istniejącej potrzeby zakupna nowych sprzętów.

Rubr. VIII. poz. 72—81 „Koszta sanitarne“ Komisya budżetowa preliminuje wydatek w sumie . . . . . 101.862 K. t. j 4 400 K więcej, niż preliminował Wydział krajowy. Na podwyższenie to składa się przedewszystkiem poż 75 wydatek na ambulatoryum który komisya podwyższa na 4.450 K. zatem o 1 400 K. więcej od preliminowanej przez Wydział krajowy kwoty 3.050 K. Ambulatoryum szpitalaprowadzone racyonalnie oszczędza funduszowi krajowemu znacznego podwyższenia wydatku na koszta leczenia Ambulatoryum wypełniają przeważnie chorzy, którzy, gdyby go nie było, musieliby szukać pomocy na oddziale chirurgicznym szpitala, lub na oddziale ginekologicznym Jeżeli więc znajdują pomoc doraźną i nie leczą się wskutek tego w szpitalu. to użyteczność ambulatoryum już ze względu czysto finansowego jest oczywistą. Nadto ambulatoryum jako instytucya doraźnej pomocy dla chorych zasługuje na wydatną pomoc ze strony funduszu szpitalnego. W r. 1905 korzystało z ambulatoryum 5 622 chorych, którzy szukali pomocy chirugicznej oprócz tego 1.176 chorych, którzy potrzebowali pomocy w chorobach gardła, krtani i nosa. Już te cyfry pochodzące z 3 kwartałów r. 1905 a zarazem wzgląd na wynikłość z r. 1904 kazały Komisyi budżetowej przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek podwyższenia wydatku na ambulatorym dla chorych z 800 K na 2.200 K. czyli o 1.400 K.

Drugi powód podwyższenia wydatku rubr. VIII. tkwi w podwyższeniu poz. 76. na potrzeby sanitarne, gdzie Komisya proponuje podwyższenie o 3.000 K. tytułem wydatku nadzwyczajnego na uregulowanie remanentów.

Jakkolwiek zarząd szpitala winien wszędzie się starać o ściśle potrzebom odpowiadające a zatem oszczędne szafowanie groszem krajowym, to jednak wątpić należy, czy redukcye dalsze tej pozycyi, jak te, które znalazły wyraz w preliminarzu Wydziału krajowego dadzą się pogodzić z przeznaczeniem tego wydatku, czy raczej nie mogłyby spowodować zaniedbania potrzeb chorych, wykluczając stosowanie wyników postępu wiedzy lekarskiej i przestrzeganie najkonieczniejszych wymogów racyonalnego leczenia. Obawy te są tem poważniejsze, że preliminowana przez Wydział krajowy w tej pozycyi kwota została ustaloną na podstawie jedynie opinii lustratora szpitali a z pewnością uzasadnionem jest życzenie, ażeby na przyszłość tak co do tej pozycyi, jak co do pozycyi 72 „wydatki na lekarstwa“ Wydział krajowy wnioski swoje chciał oprzeć także na zasięgniętej opinii fachowo-lekarskiej.

Rubr IX. „*Koszta kancelaryjne*“ preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . . . 4.800 K.

Rubr. X. poz. 83. Koszta kapliczne preliminuje Komisya budż. zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . . . 600 „

Rubr. XI. poz. 84—88. „*Utrzymanie budynków*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 34 200 K. w wydatkach zwyczajnych i *5.700 K. w wydatkach nadzwyczajnych*, czyli razem . . . . . 39 900 „
zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. XII. poz. 89—90 „*Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 3.520 „

Rubr. XIII. poz 91. „Podatki i daniny“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 100 „

Rubr. XIV. poz 92—94. „*Wydatki rozmaite*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 2 950 „

Rubr. XV. poz. 95. „*Zapomogi dla położnic*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 14.000 „

Komisya budżetowa zaznacza, że wydatek w tej rubryce szpitala powszechnego we Lwowie preliminowany nie należy właściwie z natury swej do tego budżetu, że właściwem miejscem na pomieszczenie tego wydatku byłaby zdaniem Komisyi budżetowej rubr. IV. budżetu funduszu krajowego.

Rubr. XVI. poz 96. „*Koszta utrzymania dzieci urodzonych na bezpłatnym oddziale położnic*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . . 100 „

Rubr. XVII poz 97. Ryczałt na utrzymanie szpitalika św. Zofii preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . . 38.500 „

Komisya budżetowa zgadzając się w swoim wniosku odnośnie do tej rubryki na wniosek Wydziału krajowego przedłożony sprawozdaniem z dnia 21. lipca 1905 LW. 65.201 na podwyższenie ryczałtu na utrzymanie i leczenie dzieci

w szpitaliku św. Zofii zaznacza przedewszystkiem, że Towarzystwo szpitala dla ubogich dzieci, pod nazwą św. Zofii wykazuje w swojem sprawozdaniu kasowem za r. 1904 w sumie swoich całorocznych dochodów 40 923 K. wynoszących subwencyę krajową w kwocie ówczesnej 32.000 K. Obecnie subwencya Wydziału krajowego dla tegoż towarzystwa wzrasta w myśl wniosku pierwej przedstawionego do sumy 38.500 K. a według wszelkiego prawdopodobieństwa przy normolnym biegu nie wzrosną równocześnie własne dochody towarzystwa.

Skoro więc w dochodach towarzystwa subwencya Wydziału krajowego stanowi tak znaczną sumę, to nasuwa się samo przez się uwaga, czy przyjęcie ewentualnie całegn szpitalika w zarząd i administracyę kraju nie jest wskazanem czy nie zapewniłoby szpitalikowi lepszej admistracyi i szybszego rozwoju. Nadto Komisya budżetowa nie może milczeniem pominąć faktu, że szpitalik św. Zofii swoim rozmiarem nie odpowiada potrzebom miasta a ludności takiej, jak Lwow i że sprawa rozszerzenia tej instytucyi staje się codzień bardziej piekącą. W obec tego poleca Komisya budżetowa rozwadze Wydziału krajowe kwestę, jak należy zadość uczynić tej naglącej potrzebie.

Rubr. XVIII. poz. 98. „*Spłata pożyczek*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 5.070 „

Dochody.

Rubr. I. poz. 1. i 2. „*Dodatki*“. Sumę dochodów w tej rubryce preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . . 61.430 „

to znaczy o 3.000 K. więcej niż preliminował Wydział krajowy. Podwyżka ta jest wynikiem przyjęcia w poz. 2 dochodów od kasy miejskiej tytułem 1/5 części dochodów z myta sumy dochodów w kwocie 57.000 K. Komisya budżetowa wstawia tę podwyższoną pozycyę, trzymając się wysokości z ostatniego roku, co w tej pozycyi tembardziej jest usprawiedliwionem, że dochód m. Lwowa z myta corocznie stale się podnosi a gdy stosunki ruchu we Lwowie się w niczem nie pogorszyły nie można mieć wątpliwości, że dochód m. Lwowa z myta w r. 1906 conajmiej się nie obniży w porównaniu z r. 1904.

Rubr. II. „*Opłaty pośmiertne*“ preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . . 23.000 „

Rubr. III. poz. 4—6 „*zwroty kosztów leczenia*“ preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . 422.000 K.

Rubr. IV. „*dochody z realności i ogrodu*“ poz. 7 i 8 preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . 2.500 „

Rubr. V. „*dochody rozmaite*“ poz. 9 i 10 preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . 3.200 „

Wreszcie *rubr. VI.* „*subwencye i zwroty od c. k. Skarbu*“ poz. 11 i 11 a preliminuje komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie . . . . . 191.602 „

Odnośnie do tej rubryki zaznacza komisya budżetowa, iż pożądanem jest, ażeby sprawa stosunku skarbu państwa do szpitala powszechnego we Lwowie z tytułu wydatków klinicznych jak najrychlej mogła być unormowana jasnym

i stanowczym układem, ktoryby pozwalał opierać budżety krajowe odnośnie do szpitala na pewnych i ściśle sprecyzowanych kwotach.

Zestawienie sumaryczne:

Wydatki.

Rubr.	Pozycya	Kor.
I.	1—21a)	93.226
II.	22—30	106.792
III.	31—49	27.155
IV.	50—55b)	1.552
V.	56	200
VI.	57—59a)	6.200
VII.	60—71	331.268
VIII.	72—81	101 862
IX.	82	4.800
X.	83	600
XI.	84—88	39.900
XII.	89—90	3.520
XIII.	91	400
XIV.	92—94	2.950
XV.	95	14.000
XVI.	96	100
XVII.	97	38.500
XIII.	98	5.070
	Suma wydatków	778.095 K.

Dochody.

I.	1 2	61.430
II.	3	23 0 0
III.	4 - 6	422.000
IV.	7 - 8	2.500
V.	9—10	3.200
VI.	11 11a)	191.602
	Suma dochodów	703.732 K.
	W porównaniu z wydatkami	778.095 „
	Okazuje się niedobór	74.363 K.

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i pokryć wykazany niedobór w kwocie 74.363 K. z rubr. III. poz. 40 wydatków funduszu krajowego“.

Lwów, dnia 9. listopada 1905.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Drukarnia Pillera i Ski we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1906.

(Rubr. III. poz. 41 wydatków fund. kraj.).

Lit. D.

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

(Sprawozdawca poseł K. Laskowski).

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego preliminuje wydatki na r. 1906 w sumie . . . . . 660.427 K.
więcej niż uchwalono na rok 1905 o 51.412 K. Dochody wstawia Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. w sumie . . . . . 598.735 „
więcej niż uchwalono na r. 1905 o 16.865 K.
Zatem *niedobór* wynosi sumę . . . . . 61.692 K.
więcej niż uchwalono na r. 1905 o 34.547 K.

Ten niekorzystny wynik pochodzi głównie stąd, że wskutek dobudowy nowych pawilonów więcej chorych znajdzie pomieszczenie w zakładzie a więc potrzeba więcej funkcyonaryuszów i służby.

Szczegółowo preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego :

Rubr.	poz.		Korony
		WYDATKI.	
I.	1-14	Płace i emolumenta etatowe	62.953
II.	15-20	Koszta utrzymania osób nieetatowych: 1. zwyczajne	114.447
		2. **nadzwyczajne**	**2.000**
III.	21-32	Pensye i emerytury	10.960
IV.	33-34	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	192
V.	35	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80
VI.	36-37	Remuneracye i zapomogi	3.020
VII.	38-47	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne	289 403
		2. **nadzwyczajne**	**14.860**
VIII.	48-51	„ „ folwarku: 1. zwyczajne	33.496
		2. **nadzwyczajne**	
IX.	52-57	„ sanitarne: 1. zwyczajne	14.750
		2. **nadzwyczajne**	**1.000**
X.	58	„ kancelaryjne	1.500
XI.	59	„ kapliczne: 1. zwyczajne	500
		2. **nadzwyczajne**	**240**
XII.	60-65	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń: 1. zwyczajne	22.280
		2. **nadzwyczajne**	**190**
XIII.	66	Podatki z ekwiwalentem i daniny	80
XIV.	67-71	Rozmaite: 1. zwyczajne	7.246
		2. **nadzwyczajne**	—
XV.	72	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120
XVI.	73	Spłata pożyczek	81.110
		Razem 1. zwyczajne	642.137
		2. **nadzwyczajne**	**18 290**
		Suma wydatków	660.427
		DOCHODY.	
I.	1	Odsetki od kapitałów	160
II.	2-3	Dodatki	1.500
III.	4-5	Dochody z dóbr	43.335
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	547.500
V.	9-12	Rozmaite	6.240
		Suma dochodów	598.735
		W porównaniu z wydatkami	660.427
		Okazuje się **niedobór**	**61.692**

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

„Wys. Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na r. 1906 i polecić wstawić niedobór w R. III. poz. 41 wydatków funduszu krajowego w kwocie **61.692.**“

Dalej komisya budżetowa wnosi:

1. Na petycyę L. $\frac{2933}{2177}$ upoważnia się Wydział Krajowy do zwolnienia funkcyonaryuszów krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie od obowiązku składania kaucyi i do zwrotu kaucyi już złożonych.

2. Petycyę L. $\frac{2932}{2176}$ urzędników kraj. zakł. dla obłąkanych w Kulparkowie o podwyższenie płac i wliczenie relutum za wikt do płacy, przesyła się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

3. Petycyę L. $\frac{2272}{1597}$ Franciszki Kubrakiewiczowej wdowie po maszyniście w kraj. zakł. dla obłąk. w Kulparkowie o przyznanie pensyi wdowiej i zaopatrzenia dla dzieci w drodze łaski.

L. $\frac{2414}{1712}$ Rozalii Mroczko b. dozorczyni w kraj. zakł. dla obłąk. w Kulparkowie o podwyższenie zaopatrzenia.

L. $\frac{2946}{2190}$ Jana Kamińskiego b. dozorcy w kraj. zakł. dla obłąk. w Kulparkowie o podwyższenie zaopatrzenia.

L. $\frac{3373}{2547}$ Onufrego Kuźmichy b. dozorcy w kraj. zakł. dla obłąk. w Kulpark. o dożywotnie zaopatrzenie w drodze łaski przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia odpowiedniego wniosku.

4. Petycyę L. $\frac{2689}{1974}$ Emilii Neusserowej wdowie po dyrektorze kraj. zakł. dla obłąk. w Kulparkowie (pobierającej 1.540 K.) o zapomogę przesyła się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

We Lwowie, duia 4 listopada 1905.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
K. Laskowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Folwark Zakładu kulparkowskiego.

Opierając się na szczegółowym preliminarzu Wydziału krajowego Komisya budżetowa preliminuje wydatki i dochody folwarku zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, mianowicie:

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906
		Korony
	WYDATKI.	
II. 1-12	Na gospodarstwo rolne	29.586
II. 13-17	Na ogród warzywny	3.370
III. 18	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	370
IV. 19	Asekuracya od ognia i nieprzewidziane	170
	Suma wydatków .	33 496
	DOCHODY.	
I. 1-6	Z gospodarstwa rolnego etc.	38.335
II. 7	Z ogrodów warzywnych	5.000
	Suma dochodów .	43.335
	Zestawienie.	
	Dochody	43.335
	W porównaniu z wydatkami	33.496
	Czysty dochód	**9.839**

więcej o 3.085 K. od uchwalonego na rok 1905.

Na tej podstawie wstawiła komisya budżetowa do preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie:

w Rubr. VIII wydatków sumę 33.496 K.
w Rubr. III dochodów sumę 43.335 K.

We Lwowie, dnia 4 listopada 1905.

Zas. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
K. Laskowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Rubr. III. poz. 42 wydatków fund. kraj.

Lit. E.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie,

Sprawozdawca poseł Juliusz Leo.

Wydział krajowy preliminuje *wydatki* w sumie . .	553.193 K.	
„ *dochody* „ . . .	562.017 „	
Komisya budżetowa preliminuje *wydatki* w kwocie . . .		554.938 K.
a więc wyższe od uchwalonych na rok 1905 o . .	21.804 K.	
Komisya budżetowa preliminuje *dochody* w kwocie . . .		562.017 K.
a więc wyższe od uchwalonych na rok 1905 o . . .	36.438 „	
Bilans budżetu szpitala św. Łazarza zamyka Komisya *nadwyżką* w sumie		7.079 K.

Ilość dni leczenia przyjmuje Komisya na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat w wysokości 265.000 dni.

WYDATKI.

Rubr. I. poz. 1—22.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . . 86.068 K.
czyli o 4.120 K. wyżej ponad preliminarz 1905 r. z powodu przypadających nowych dodatków 5-letnich, pomnożenia posad praktykantów lekarskich z 3 na 8 posad, wreszcie z powodu podwyższenia wiktu dozorcy domu

Petycyą do L. $\frac{2719}{1986}$ zwrócili się urzędnicy szpitala św. Łazarza w Krakowie do Wysokiego Sejmu o zniesienie kaucyj służbowych, Komisya budżetowa, uznając słuszność wyrażonych w petycyi żądań wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do zwolnienia funkcyonaryuszów szpitala św. Łazarza w Krakowie od obowiązku składania kaucyj służbowych i do zwrotu kaucyj już złożonych.

Rubr. II. poz. 23—30.

Koszta utrzymania osób nieetatowych

preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie 80.360 K.
czyli o 2.314 K. więcej niż na r. 1905 z powodów podanych w wyjaśnieniach preliminarza Wydziału krajowego.

Rubr. III. poz. 31—44.

Pensye i emerytury.

Preliminuje Wydział krajowy kwotę 16.020 K. czyli o 74 K. więcej niż w r. 1905 z powodu podwyższenia dodatku na wychowanie dwojga dzieci dla wdowy po dozorcy domu.

Komisya budżetowa, preliminując we wszystkich danych pozycyach zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia w uwzględnieniu petycyj Cybulskiej Maryi i Sołgowej Józefy dodatki na wychowanie dzieci, dla pierwszej zamiast kwoty 300 K kwotę 450 K, dla drugiej zamiast kwoty 225 K kwotę 300 K t. j. więcej dla Cybulskiej o 150 K, zaś dla Sołgowej o 75 K. W ten sposób łączna suma rubryki III. wynosić będzie kwotę . 16.245 K.

Zarazem wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dodatek na wychowanie dzieci Cybulskiej Maryi, wdowy po maszyniście podwyższa się z 300 K na 450 K dodatek zaś na wychowanie dzieci Sołgowej Józefy, wdowy po dozorcy domu podwyższa się z kwoty 225 K na 300 K.

Rubr. IV. poz. 45 - 56a).

Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.

Wydział krajowy preliminuje kwotę 3.118 K czyli o 100 K mniej niż na r. 1905, gdyż odpada jednorazowa zapomoga Stroińskiej Stefanii.

Komisya budżetowa w uwzględnieniu petycyi Anny Stempniowskiej wdowy po piekarzu wstawia w poz. 56a) dożywotni dar z łaski w kwocie 120 K czyli preliminuje w rubr. IV. łączną kwotę . . 3.238 K.

Zarazem wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Zaopatrzenie dożywotnie Stempniowskiej Anny, wdowy po piekarzu począwszy od 1. stycznia 1906 r. w drodze łaski w kwocie 120 K rocznie.

Rubr. V. poz. 57.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Zgoduie z Wydziałem krajowym jak w roku 1905 kwotę . . 100 K

Rubr. VI. poz. 58 i 59.

Remuneracye i zapomogi.

Wydział krajowy preliminuje kwotę 3.200 K czyli mniej o kwotę 3.000 K jak na r. 1905, a to z powodu pomnożenia posad praktykantów lekarskich dla których pobory przeniesiono do rubr. I. wyd. poz. 7. Komisya budżetowa podwyższa w poz. 59. kredyt do 2.000 K zatem suma wydatków rubr. VI. wynosić będzie kwotę . . . . . 4.600 K.

Rubr. VII poz. 60—71.

Koszta gospodarcze.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 213.576 K. t. j. o 3.679 K. mniej niż na r. 1905. z powodów podanych w preliminarzu Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zastąpił dotychczasowe oświetlenie gazowe i naftowe w szpitalu św. Łazarza oświetleniem elektrycznem i przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

Rubr. VIII. poz. 72—78.

Koszta sanitarne.

Preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym t. j. sumę 47.455 K.
a to na podstawie wyników w ostatnim trzechleciu.

Rubr. IX. poz. 79.

Koszta kancelaryjne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego bez zmiany . . 2.400 K.

Rubr. X. poz. 80.

Koszta kapliczne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . 1.004 K.
czyli więcej o 100 K. jak na r. 1905., a to z powodu koniecznej potrzeby naprawy organów w kościele szpitalnym.

Rubr. XI. poz. 81—85.

Utrzymanie budynków.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . 27.910 K.
więcej o 10.282 K. jak na rok 1905 uchwalono, a to z powodów podanych szczegółowo w preliminarzu Wydziału krajowego. Tem samem zostaje załatwione Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 7. lipca 1905 do LW. 57.121/05 w przedmiocie budowy suszni i rozszerzenia pralni w szpitalu św. Łazarza.

Rubr. XII. poz. 86.

Podatki i daniny.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego jak na r. 1905 w kwocie 2.686 K.

Rubr. XIII. poz. 87-89.

Rozmaite.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę . . . 3.276 K.

Rubr. XIV. poz. 90.

Zapomogi dla położnic.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę jak w r. 1905. 6.000 K.

Rubr. XV. poz. 91.

Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . 1.300 K.

Rubr. XVI. poz. 92 i 93.

Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie.

Preliminuje komisya zgodnie z wniosktem Wydziału krajowego kwotę . . . . . 48.406 K.
czyli o 856 K. więcej jak na rok 1905. z powodów podanych w preliminarzu Wydziału krajowego.

Rubr. XVII. poz. 94-96.

Zapisy.

Zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . . 214 K.

Rubr. XVIII. poz. 97.

Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi.

Zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . . 100 K.

Rubr. XIX. poz. 98.

Dyety, koszta podróży i różne inne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego bez zmiany . . 200 K.

Rubr. XX. poz. 99.

Spłata pożyczki.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . 9.800 K.
czyli więcej o 5.600 K. jak na rok 1905. uchwalono, z powodu wstawienia I. raty pożyczki zaciągniętej na postawienie budynków gospodarskich w Tropiszowie w kwocie 40.000 K.

DOCHODY.

Rubr. I. poz. 1–3.

Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . 40.865 K.
czyli o kwotę 4.259 K. więcej jak na rok 1905. uc walono.

Rubr. II. poz. 4–13.

Dochody z dóbr i realności.

Zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę . . . . 23·883 K.
czyli o 210 K. więcej niż w r. 1905 uchwalono.

Rubr. III. poz. 14–16.

Zwroty kosztów leczenia.

Zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 461.000 K.
czyli więcej o 2.000 K. jak na r. 1905. uchwalono, a to na podstawie trzechletnich przecięć.

Rubr. IV. poz. 17 i 18.

Dochody rozmaite.

Zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . . 1.800 K.

Rubr. V. poz. 19 i 20.

Zwroty od c. k. skarbu państwa.

Zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 34.469 K.
czyli o 29.969 K. więcej, jak na r. 1905 uchwalono, na podstawie rozrachowania dokonanego w preliminarzu Wydziału krajowego.

Zestawienie sumaryczne.

Wydatki.

Rubryka	I.	86.068	K.
„	II.	80.360	„
„	III.	16.245	„
„	IV.	3.238	„
„	V.	100	„
„	VI.	4.600	„
„	VII.	213.576	„
„	VIII.	47.455	„
„	IX.	2 400	„
„	X.	1.004	„
„	XI.	27.910	„
„	XII.	2.686	„
„	XIII.	3.276	„
„	XIV.	6.000	„
„	XV.	1.300	„
„	XVI	48.406	„
„	XVII.	214	„
„	XVIII.	100	„
„	XIX.	200	„
„	XX.	9.800	„
Suma wydatków		554.938	K.

Dochody.

Rubryka	I.	40.865	K.
„	II.	23.883	„
„	III.	461.000	„
„	IV.	1.800	„
„	V.	34.469	„
Suma dochodów		562.017	K.

Zestawienie ostateczne:

Wydatki . .	554.938 K.
Dochody . .	562.017 K.
Okazuje się nadwyżka	**7.079 K.**

Komisya budżetowa wnosi:

»Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na r. 1906«.

Potycyę do L. $\frac{2718}{1985}$ urzędników szpitala św. Łazarza o regulacyę płac, petycyę do L. $\frac{4198}{3196}$ i do L. $\frac{4104}{3119}$ prymaryuszów tegoż szpitala o podwyższenie poborów służbowych, petycyę do L. $\frac{2364}{1662}$ Teresy Noskowej wdowy po posługaczu tegoż szpitala o udzielenie daru z łaski, petycyę do L. $\frac{2799}{2064}$ Józefa Solarza o przyznanie stałego zasiłku, wreszcie petycyę do L. $\frac{2281}{1606}$ Heleny Stroińskiej o zapomogę — odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Juliusz Leo.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Rubr. III. pozycya 46 wydatków funduszu krajowego.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Juliusz Leo.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

WYDATKI:

Rubr.	*I.*	*poz. 1.*	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu	100 K.
„	*II*	„ *2.*	Potrzeby kancelaryjne	40 „
„	*III.*	„ *3.*	Remuneracye	50 „
„	*IV.*	„ *4.*	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 w miarę własnych funduszów .	3.368 „
„	*V.*	„ *5.*	Koszta leczenia dzieci	20 „
„	*VI.*	„ *6.*	Rozmaite	100 „
			Ogólna suma wydatków .	3.678 K.

DOCHODY:

Rubr. I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.

Poz. 1.	Od efektów:			
a)	4% listy zastawne gal. Banku kraj. zostające w posiadaniu . . . . . 41.400 .		1.656 K.	
	4% listy zastawne gal. Banku kraj. zakupić się mające za kapitał 1.066 K. 12 gr. przez fundusz krajowy do zwrotu przypadający imiennej wartości 1000 K .		40 „	1.696 K.
b)	4½% listy zastawne gal. Banku kraj. 5.400 zł. =		10.800 „	486 „
	Do przeniesienia .			2.182 K.

	Z przeniesienia .		2.182 K.
c) 4%	obligacye gal. fund. propinacyjnego 4.900 zł. =	9.800 K.	392 „
d) 4%	listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego	800 „	32 „
	Dochody poz I. . .		2.606 K.
Poz. 2.	Od kapitałów:		
a) 4½%	od reszty kapitału dłużnego przez fund. kraj.	19.118 K. 22 gr.	908 K.
b) 5%	od kapitału fundacyjnego Tarły		164 „
	Ogólna suma dochodów . .		3.678 K.
	W porównaniu z wydatkami . .		3.678 K.
	okazuje się **niedobór** w kwocie . .		—.—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Juliusz Leo.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Rubryka IV. poz. 67–93k) wydatków.

Dobroczynność.

Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski.

			zwyczajne	nadzwyczajne
Poz.	*67.*	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	10.848 K.	
„	*68.*	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000 „	
„	*69.*	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400 „	
„	*70.*	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu .	1.000 „	
„	*71.*	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie subwencya zwyczajna	400 „	
„	*72.*	Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K. udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę Zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, III. i IV. półroczna rata z 35-lecia do 1. października 1938 włącznie .		3.575 K.
„	*73.*	Ry czałt na zasiłki dla ochronek . . . *Do tej pozycyi przekazuje się wszystkie petycye o zapomogi dla ochronek Wydziałowi krajowemu do rozdziału wedle uznania. Mianowicie petycye l. s. 2276, 2310, 2345, 2425, 2450, 2474, 2530, 2535. 2538, 2560, 2872, 2884, 2901, 3007, 3009, 3032, 3082, 3259, 3427, 3461, 3462, 3494. 3159, 3747, 3809, 3875, 3828*	10.000 „	
„	*74.*	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200 „	
„	*75.*	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną *zasiłek stały* .	400 „	
„	*76.*	Towarzystwo im. św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . . .	200 „	
		Do przeniesienia .	27.448 K.	3.575 K.

			zwyczajne	nadzwyczajne
		Z przeniesienia .	27.448 K.	3.575 K.
Poz.	*77.*	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200 „	
„	*77a.*	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie, na przytulisko dla sług, *jednorazowo*	200 „	
„	*78.*	Towarzysto opieki nad sługami imienia św. Jadwigi we Lwowie	400 „	
„	*79.*	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	200 „	
„	*80.*	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000 „	
„	*81.*	Zakład św. Jadwigi w Krakowie (*stała subwencya*)	1.200 „	
„	*82.*	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000 „	
„	*83.*	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia“ i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie .	1.600 „	
„	*84.*	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VI. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . .		1.600 „
„	*85.*	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863 do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500 „	
„	*86.*	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 „	
„	*87.*	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 „	
„	*88.*	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 „	
„	*88a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej . . .	200 „	
„	*88b)*	Towatrzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi stanisławowskiej . . .	200 „	
„	*88c)*	Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi przemyskiej	200 „	
„	*89.*	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału kraj. w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami) .	1.000 „	
„	*89a)*	Zgromadzenie SS. Służebniczek N. R. M. w Starej wsi	2.000 „	
		Powyższymi wnioskami załatwia się petycye l. S. 2252, 2215, 2397, 2405, 2454, 2585, 2831, 2774, 2546, 3285, 3348, 3396, 3717, 3271.		
„	*90.*	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (z przyznanych na lat 10 po 3.000 K VII. rata — myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. kwietnia 1900 r.)		3.000 „
„	*91.*	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 400.000 K zaciągniętych na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XII. rata z przyznanych przez lat 20)		16.000 „
		Do przeniesienia .	52.748 K.	24.175 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	52.748 K.	24 175 K.
Poz. 92.	Gminie m. Mikuliniec, na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulucyę ulic i inne inwestycye (III. rata)		850 „
„ 92a)	Gminie m. Brzeska, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta, do dyspozycyi Wydziału krajowego .		10.000 „
„ 93	Dla pogorzelców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	10.000 „	
	Do tej pozycyi przekazuje się następujące wnioski nagłe i petycye: Wniosek nagły l. s. 2337 p. Garapicha i tow. o udzielenie zapomogi pogorzelcom gminy Cebrowa; wniosek nagły l. s. 2338 p Mazikiewicza i tow. o zapomogę dla pogorzelców gminy Rzyczki; wniosek nagły l. s. 2219 p. Bednarskiego i tow. o zapomogę dla pogorzelców gminy Harklowy; petycyą l. s. 2277 o zapomogę dla pogorzelców gminy Niżniów; petycye l. s. 2960 i 2961 o zapomogę dla pogorzelców gminy Turówka; petycyę l. s. 3789 Zwierzchności gminnej w Tokach o zapomogę dla pogorzelców.		
„ 93a.	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład pani Żurowskiej) .	400 „	
„ 93b.	Towarzystwo Biblioteki polskiej we Wiedniu dla kolonij wakacyjnych, *jednorazowo* . .	200 „	
„ 93c.	Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie, *jednorazowo* . .	400 „	
„ 93d.	Pani E. Brzozowska, wdowa po ś. p. Karolu Brzozowskim, *jednorazowo*	200 „	
„ 93e	Dom sierót Niepokalanego Poczęcia N. Panny Maryi we Lwowie	200 „	
„ 93f.	Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie datek	200 „	200 „
„ 93g.	Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu na budowę kościoła i klasztoru z przyznanych 10.000 K. w pięciu rocznych ratach po 2.000, I. rata	2.000 „	
„ 93h.	Przytulisko polskie we Wiedniu . .	200 „	
„ 93i.	Towarzystwo taniej „Kuchni ludowej“ we Lwowie	200 „	
„ 93k.	Zakład wychowawczy w Petlikowicach .	2.000 „	
	Suma rubr. IV. .	68.748 K.	35.225 K.
		103.973 K.	

Wys. Sejm raczy uchwalić:

1) Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycye: l. 2675 Juliana Polniaka, stróża archiwum aktów grodzkich i ziemskich o przyznanie prawa do emerytury, i l. 3549 Feliksa Pawełka, ucznia VII. klasy gimnazyum św. Anny w Krakowie o zapomogę na dalsze leczenie w Zakopanem.

2) *Do zbadania i ewentualnego sprawozdania* petycye: l. 2306 Siostry Maryi Modesty przełożonej Zakładu św. Heleny we Lwowie, l. 2285 Stowarzyszenia pracy kobiet katolickich w Przemyślu, l. 2239 Stowarzyszenia Schronienie nauczycielek w Zakopanem, l. 3111 Polskiego Stowarzyszenia Ojczyzna we Wiedniu, l. 2546 Ks. Włodzimierza Koziorowskiego w Horodence o zapomogę dla domu sierot, l. 3286 Towarzystwa wzaj. pomocy galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek we Lwowie, l. 3510 Tow. św. Rafała o zasiłek na dom noclegowy dla wychodźców w Oświęcimiu, l. 3682 Wizytatorki ŚS. Miłosierdzia w Krakowie, l. 3819 Stowarzyszenia kobiet ku wychowaniu sierot izraelickich w Krakowie.

3) *Przechodzi się do porządku dziennego nad petycyami*: l. 2670 Marceli Ferenz o zapomogę, l. 2674 Wawrzyńca Chodakowskiego o zapomogę, l. 2595 Towarzystwa Panien Ekonomek w Brzeżanach, l. 2488 P. Zofii Gołemberskiej l. 2256 P. Pauliny Herasimowiczowej o zapomogę, l. 2990 P. Pauliny Suchorzewskiej o zapomogę, l. 3003 Mieszkańców gminy Krasówka o zapomogę na budowę kaplicy, l. 3035 Ochrony uniwersytetu wiedeńskiego o subwencyę, l. 2891 Stowarzyszenia dam św. Wincentego a Paulo w Krakowie o zapomogę, l. 2789 Komitetu herbaciarni we Lwowie o zapomogę, l. 2961 Maryi Martynowskiej o zapomogę, l. 2907 Komitetu budowy kościoła w Kokutowicach o zapomogę, l. 3036 Towarzystwa św. Piotra we Lwowie i w Przemyślu ku wspieraniu ubogich cerkwi o zapomogę, l. 2802 Tow. pań św. Wincentego a Paulo we Lwowie o zapomogę, l. 2890 gminy Berezowica mała o o subwencyę na budowę cerkwi, l. 3365 parafian obrz. łac. w Zaściance o subwencyę na budowę kaplicy, l. 3225 i 3414 Komitetu budowy kościoła w Sokołowie o zapomogę, l. 3153 P. Józefy Suppanowej o zapomogę, l. 3239 Tow. mężczyzn św. Wincentego a Paulo we Lwowie o zapomogę, l. 3184 Tow. Gwiazda w Stryju o zasiłek na budowę domu, l. 3353 P. Józefa Knapika o stały zasiłek na wydawnictwo krakowskiej księgi adresowej, l. 2720 Filii Tow, zapomóg ubogich cerkwi w Przemyślu o subwencyę, l. 2652 Komitetu budowy cerkwi w Sokalu o zapomogę, l. 2714 Ks. Leona Wałęgi, biskupa tarnowskiego, o zapomogę na budowę nowego kościoła w Tarnowie, l. 3507 Komitetu budowy nowej cerkwi w Sołynce o zapomogę, l. 3536 ŚS. Miłosierdzia w Bursztynie, Czerwonogrodzie i Rozdole o zapomogę, l. 2452 Tow. św. Cyryla w Przemyślu o subwencyę, l. 2752 i 3453 Stowarzyszenia sług katolickich im. św. Zyty we Lwowie o zapomogę, l. 3164 Komitetu budowy cerkwi w Tarnoszynie o subwencyę, l. 3260 gr. kat. Urzędu paraf. Horodence o zasiłek na spłacenie długu zaciągniętego na utrzymanie ŚS. Służebniczek w Horodence, l. 3458 Weroniki Szczepańskiej o zapomogę l. 3501 Maryi Radwan Steckiej o zapomogę i o nadanie posady córce, l. 3675 mieszkańców miasta Brzeska o zapomogę na odbudowanie kościoła, l. 3793 Antoniny Wolańskiej, wdowy po sekretarzu m. Budzanowa o zapomogę, l. 3919 Anny Kotowicz, wdowy po gr. kat. księdzu, o zapomogę, l. 3933 Maryi Rozlepiło, wdowy po magazynierze kolejowym o zapomogę, l. 3945 Eugenii Herburtowej o zapomogę, l. 4003 Stowarzyszenia dwucentowych wkładek w Przemyślu o zapomogę, l. 4004 Komitetu paraf. w Capowcach o zapomogę na budowę cerkwi.

Lwów, dnia 10. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Niezabitowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Rubr. V. poz. 94—101.

Oświata.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.

		zwyczaj.	nadzwycz.
Poz. 94. Akademia umiejętności w Krakowie:			
a) zasiłek stały	70.000 K.		
b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem, na trzechlecie 1904/5—1907/8	4.000 „		
c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	5.000 „	79.000 K.	
poz. 95. Szesnastu Członków Rady szkolnej krajowej:			
a) stałe pobory	32.000 K.		
b) na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej)	3.500 „	35.500 „	
Podwyższenie tego wydatku i zalecone Wysokiemu Sejmowi przez komisyę zastąpienie proponowanych przez Wydział krajowy dyet od początku istnienia Rady szkolnej krajowej aż do uchwalenia zeszłorocznej ustawy wypłaconymi stałymi poborami, oraz nieznaczne zniżenie tych poborów z powodu zwiększenia liczby członków Rady szkolnej krajowej, uzasadnia Komisya osobnem sprawozdaniem.			
Do przeniesienia .		114.500 K.	— K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	114.500 K.	— K.
Poz. *96.*	Sawczyńska Jadwiga, wdowa po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej		1.000 „
„ *97.*	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, śp. Bazylim Ilnickim, stały dożywotni datek roczny		720 „

II. Wydatki na bubliczne szkoły ludowe.

„ *98.*	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego. (wedle osobnego sprawozdania)	9,849.099 „	
„ *99.*	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego (wedle osobnego sprawozdania)	991.356 „	

Ze względu na dobroczynny wpływ, jaki wychowanie w internatach wywiera na kandydatów na nauczycieli, na rosnącą ciągle liczbę internatów i na coraz większe chwalebne ofiary społeczeństwa w tym kierunku, podwyższyła komisya tak wydatek na subwencye dla istniejących już internatów, jak i na budowę domów dla internatów.

Z tego też powodu wynosić będą wydatki:

„ *100.*	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową . .	22.000 „	

czyli o 8.000 K. *więcej* od wydatku na ten cel przez Wydział krajowy na r. 1906 preliminowanego i na rok 1905. rzeczywiście przyjętego, a o 10.000 K *więcej* od wydatku na ten cel w r. 1904.

„ *101.*	Na budowę domów dla internatów (*nadzwyczajny wydatek*)		50.000 „

czyli o 10 000 K. *więcej* od kwoty przez Wydział krajowy na r. 1906 preliminowanej, na rok 1905 przyjętej, a w roku 1904. rzeczywiście wydanej.

Suma grupy I. i II. rubryki V.	10,976.955 K.	51.720 K.
	11,028.675 K.	

Wysoki Sejm raczy odesłać petycye:

Nr. 3628/2761 Tow. Opieki obywatelskiej nad internatem kandydatek c. k. Seminaryum naucz. żeńskiego we Lwowie.

Nr. 2495/1793 Stowarzyszenia internatu dla uczniów c. k. Seminaryum męskiego w Krakowie.

„ 3104/332 Stowarzyszenia „Dom Rodzinny“ w Krakowie.

„ 2453/1751 Sióstr Bazylianek w Przemyślu — o zapomogę na amortyzacyę długu internatu,

„ 2358/1636 Kuratoryi Internatu św. Józefa dla uczniów c. k. Seminaryum w Tarnowie o zasiłek na spłatę długu.

„ 2604/1891 Ruskiego Tow. pedag. we Lwowie o subwencyę dla internatu św. Olgi.

„ 2287/1612 Konwentu Panien Benedyktynek w Przemyślu o subwencyę na internat dla uczenic c. k. Seminaryum nauczycielskiego.

„ 2260/1583 Siostry Eustachachii Małukiewicz ze Zgrom. Sióstr Felicyanek przełożonej Internatu św. Jana Kantego.

„ 2340/1640 Sióstr Felicyanek z Internatu w Przemyślu.

„ 2408/1706 Sióstr Felicyanek z Przemyśla.

„ 2194/1532 Towarzystwa opieki nad internatem dla uczniów . k. Seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu.

„ 2400/1698 Komitetu Internatu św. Józefa pod L. 32 przy ul. Mochnackiego.

„ 3406/2580 Towarzystwa opieki nad internatem dla uczenic prywatnego seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Tarnopolu.

„ 2396/1694 Przełożonej Zgromadzenia Sióstr Nazaretanek w Krakowie o subwencyę dla internatu kandydatek nauczycielskich.

„ 2829/2094 Grona nauczycielskiego c. k. Seminaryum nauczycielskiego w Tarnowie.

„ 2955 2199 Komitetu internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Stanisławowie.

„ 3366 2540 Heleny Zawadzkiej, kierowniczki Internatu dla seminarzystek, ul. Łyczakowska 21 we Lwowie.

„ 2344 2518 Internatu im. G. Piramowicza dla uczniów seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

„ 3429 2665 Petycyi magistratu miasta Jasła o zasiłek na utrzymanie kursu dopełniającego przygotowawczego do matury seminaryalnej,

„ 3492 2598 Towarzystwa Opieki nad internatem dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego w Sokalu.

„ 3629 2762 Towarzystwa Opieki Obywatelskiej nad internatem kandydatów c. k. Seminaryum naucz. żeńskiego o subwencyę na restauracyę budynku internackiego.

„ 2341 1641 Sióstr Felicyanek z Przemyśla o zasiłek na dokończenie internatu.

„ 3493 2656 Towarzystwa Opieki nad internatem dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego w Sokalu o udzielenie dalszej subwencyi na pokrycie kosztów adaptacyi budynku internackiego.

„ 2494 1792 Stowarzyszenia internatu dla uczeniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie o subwencyę na dom Internatu.

„ 2345 2519 Internatu im. G. Piramowicza dla uczniów Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie o udzielenie subwencyi i kredytu na budowę internatów.

Nr. 2904 2152 Komitetu internatu dla uczniów Seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach o subwencyę na budynek inter atu,

do Wydziału krajowego do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową w granicach ryczałtu.

Lwów, 16. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowię.

Do rubryki V. poz. 99. wydatków fund. krajowego.

Sprawozdawca poseł Włodzimerz Kozłowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1906.

Artykuł 54. ustawy z dnia 1. stycznia 1898 Dz. u. kr. I. III. Nr. 16. nakłada na Wysoki S jm obowiązek badania zamknięcia rachunków, zarządzonego w moc art. 52. ust. kraj z dnia 2 maja 1873 L 251 Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów a z tytułu przepisanego art. 54. lit. g) pokrycia niedoboru rzeczonego funduszu w miarę, o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to nie wystarczają, który to fakt od r 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawa wglądania w preliminarze funduszu emerytalnego.

Naturę prawną i powstanie funduszu emerytalnego przedstawiają szczegółowo sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 17. października 1887. L. W. 27.574/87 i z 22. października 1888 L. 41.513/88 i sprawozdania Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1891 i 1892

Wedle wniosków Wydziału krajowego przyjętych przez Komisyę budżetową, wydatki krajowego szkolnego funduszu emerytalnego wynoszą . . . . . 1,248.100 K.
czyli o . . . . . 120.535 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1905. a o . . 203.253 „
więcej od wynikłości z r. 1904.
Dochody szkolnego fundusu emerytalnego . . . . 256 744 „
czyli o . . . . . 23.882 „
mniej od wynikłości z roku 1904 a o . . . . 5.528 „
więcej od kwoty na rok 1905. uchwalonej.

Niedobór będzie wynosił . . . . . 991.356 K.
czyli o . . . . . 227.135 K.
więcej od wynikłości z roku 1904, a o . . . . 115.007 »
więcej od kwoty na rok 1905 uchwalonej.

Obliczenie wydatków Rubryki I., II., III. i IV. na mocy art. 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46 i 47 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 i §. 40. ust. z 11. czerwca 1905. Dz. ust kr. Nr. 73. przez krajowy fundusz emerytalny pokrywane, opierają się na szczegółowych wykazach czasowych emerytur z uwzględnieniem trzechletniego przecięcia wydatków i naturalnego przyrostu, Wydatki rubryki V i VI. proponowane na mocy art. 40, 44, 49 i 53 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. polegają na trzechletniem przecięciu wydatków z lat 1902—1904. Wydatki rubryki VII. na koszta zarządu stanową zwrot kosztów Etatowi skarbowemu za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Rozchody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Rubr.	I. Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek		115.000 K
	czyli o	25.000 K.	
	więcej od kwoty na rok 1905 uchwalonej, a o	31.617 „	
	więcej od wynikłości z roku 1904.		
„	II. Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek		720.000 „
	czyli o	48.554 „	
	więcej aniżeli na rok 1905 uchwalono, a o	104.362 „	
	więcej od wynikłości roku 1904.		
„	III. Pensye dla wdów po nauczycielach . .		290.000 „
	czyli o	22.734 „	
	więcej od kwoty na rok 1905 uchwalonej, a o	43.460 „	
	więcej od wynikłości z roku 1904.		
„	IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach		80.000 „
	czyli o	15.067 „	
	więcej od kwoty na rok 1905 uchwalonej, a o	26.114 „	
	więcej od wynikłości z roku 1904.		
„	V. Odprawy i kwartały pozgonne		40.000 „
	czyli o	9.200 „	
	więcej aniżeli uchwalono na rok 1905, a o	1.311 „	
	więcej od wynikłości z roku 1904.		
„	VI. Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek		3.000 „
	czyli tyle, ile przyjęto na ten cel w budżecie na rok 1905, a o	747 „	
	więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1904.		
„	VII. Koszta zarządu		100 „
	czyli tyle, ile w budżecie na rok 1905 uchwalono, a o	52 „	
	więcej od wynikłości z roku 1904.		

VIII. Rozmaitych wydatków Komisya nie preliminuje, wydatki rzeczone bowiem są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w przebieżnych dochodach.

Dochody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Rubr. I. Odsetki od kapitałów . . . . . 2 608 K.
czyli tyle, ile preliminowano na rok 1905
a o . . . . . 1.320 K.
mniej od wynikłości z r. 1904.

Efekta wartościowe majątku zakładowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynoszą 67.000 K. w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego i książeczki wkładkowe, Kasy oszczędności nom. wartości 106 K. 94 gr. razem 67.106 K. 94 g. Stan majątku od r. 1899 się nie zmienił. Szczegółowe obliczenie odsetek zawiera wykaz A) do sprawozdania Wydziału krajowego.

„ II. Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . . . 25.600 „
czyli tyle, ile pobrano z tego źródła w r, 1904 i przyjęto na rok 1905. Datki rzeczone pobiera fundusz emerytalny od funduszu szkolnego krajowego na podstawie §. 52. ustępu c) ustawy z 1. stycznia 1889.

III Zapisy i darowizny — Komisya nic nie preliminuje.

„ IV. Interkatarya od opróżnionych pasad nauczycielskich . 33.464 „
czyli o . . . . . 32.504 K.
więcej od wynikłości z r. 1904 a o . . 1.528 „
więcej od kwoty na r. 1904 uchwalonej. Kwotę tę wyszczególnioną w dziale wydatków funduszu szkolnego krajowego na rok 1905 opłaca tenże fundusz na podstawie art. 52. ustępu d. ust. z 1. stycznia 1899. na rzecz funduszu szkolnego emerytalnego; obejmuje ona interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez 3 miesięce od dnia opróżnienia posady nauczyciela. Kwota ta przechodzi z funduszu szkolnego do funduszu emerytalnego.

„ V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek. . . . 170.000 „
czyli o . . . . . 40.471 K.
mniej od wynikłości z r. 1904 a o . . . 4 000 „
więcej od kwoty na ten cel przyjętej w budżecie na rok 1905.

Kwotę powyższą pobieraną na podstawie art. 52. ust. f) ust. z d. 1. stycznia 1899 obliczył Wydział krajowy wedle trzechletniego przecięcia z lat 1902—1904. Kwota ta obejmuje wkładki nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego 2% od rocznej płacy.

„ VI. Wkładki 2-procentowe za czas służby przedetatowej czyli tyle, ile przyjęto na rok 1905 a o . . . . . 1.395 K. mniej od wynikłości z roku 1904. 25.000 K.

Wkładki powyżej wymienione pobierane na podstawie art. 50. ust. z dnia 1. stycznia 1889 obliczył Wydział krajowy na podstawie trzechletniego przecięcia. Płacą je nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych na etatowe przeszli lub przechodzą na nowy etat, a którzy uważani są pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli. W moc ustępu 2. powyżej wymienionego § ustawy z 1. stycznie 1889. płacić mają nauczyciele tej kategoryi funduszowi emerytalnemu kwotę równającą się dwom procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej, które do emerytury policzone zostały.

Na powyższych podstawach komisya wnosi

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A). Wydatki funduszu emerytalnego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	115.000	—
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	720.000	—
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	290.000	—
IV.		Dodatek na wychowanie sierót po nauczycielach	80.000	—
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . .	40.000	—
VI.		Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000	—
VII.		Koszta zarządu	100	—
VIII.		Rozmaite wydatki	—	—
		Suma wydatków . . .	1,248.100	—

B). Dochody funduszu emerytalnego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
I.		Odsetki od kapitałów	2.680	—
II.		Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—
III.		Zapisy i darowizny	—	
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	33.464	—
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	170.000	—
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	25.000	—
VII.		Rozmaite dochody	—	—
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych . . .	—	—
IX.		„ „ dożywotnich . . .	—	—
X.		„ z pensyi wdów	—	—
XI.		„ z dodatków na wychowanie dzieci	—	—
XII.		„ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—
		Suma dochodów . . .	256.744	—
		W porównaniu ze sumą wydatków . .	1,248.100	—
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . .	991.356	—

III. Wysoki Sejm raczy wstawić do rubryki V. poz. 99. preliminarza na rok 1906 niedobór funduszu emerytalnego do pokrycia z funduszu krajowego . . . . . 991.356 K.

Lwów, dnia 16. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Oświata

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

Pozycye 102 — 124.

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

Pozycye 125 — 157.

Dział VI. Rozmaite.

Pozycye 179 — 185.

Sprawozdawca poseł Dr. Stanisław Głąbiński.

III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

		Wydatki: zwyczajne	nadzwyczajne
Poz. 102.	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i w Leszczynach, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902 i wskutek petycyi do l. 2.554. (Ob. niżej rezolucyę) . . .	35.000 K.	— K.
„ 102a)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie, (jak w zeszłym roku wskutek petycyi do l. 3587). . . .		2.000 „
	Do przeniesienia .	35.000 K.	2.000 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	35.000 K	2.000 K.
Poz. 102b)	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie, (jak w zeszłym roku wskutek petycyi do l. 2797) . .		2.000 „
„ *102c)*	Zakład naukowy żeński imienia król. Jadwigi, gminy miasta Lwowa, (jak w zeszłym roku wskutek petycyi l. 2602)		2.000 „
„ *102d)*	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego. (wskutek petycyi do l. 4067) .		2.000 „
„ *102e)*	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową, (jak w zeszłym roku wskutek petycyi do l. 2602) . .		1.000 „
„ *103.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach		1.500 „
„ *104.*	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towaszystwo „Gimnazyum żeńskie“ (jak w zeszłym roku wskutek petycyi do l. 2529)		1.000 „
„ *105.*	Prywatna szkoła średnia żeńska z charakterem gimnazyalnym pod zarządem p. p. Browicza, Czubka i Tretiaka w Krakowie, zasiłek stały (wskutek petycyi do l. 2353) . . .	1.000 „	
„ *106.*	Kurs naukowy żeński w Tarnowie w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902 . . .	800 „	
„ *107.*	Ruska szkoła wydziałowa żeńska we Lwowie, utrzymywana przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne	8.000 „	
„ *108.*	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie .	200 „	
„ *109.*	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:		
	a) stała subwencya	400 „	
	b) *jednorazowy* zasiłek na spłatę długów, (wskutek petycyi do l. 2460)		2.000 „
„ *110.*	Zakład wychowczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej .	1.000 „	
„ *111/12.*	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	20.000 „	
	Do przeniesienia .	66.400 K.	13.500 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia	66.400 K.	13.590 K.
Poz. 113.	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:		
	a) na stypendya dla 85 wychowanków á 240 koron . . . . 20.400 K.		
	b) na utrzymanie zakładu . . 5.000 „		
	c) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K. zaciągniętej na budowę II. piętra przez dyrekcyę zakładu, VII. rata (aż do pierwszego półrocza r. 1934) . . 1.990 „		
	razem .	27 390 „	
„ *114.*	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	800 „	
„ *115.*	Zakład dla ciemnych we Lwowie:		
	a) na utrzymanie zakładu . 7.600 K.		
	b) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K. . . 2.400 „	10.000 „	
„ *116.*	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	2 000 „	
„ *117.*	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	2.000 „	
„ *118.*	Dla polskich i ruskich towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	7.000 „	
„ *119.*	Związek polskich towarzystw gimnastycznych we Lwowie na cele towarzystwa i wydawnictwa .	1.000 „	
„ *120.*	Zakład błog Kunegundy w Nowym Sączu dla kształcenia wzorowych gospodyń . . .	600 „	
„ *121—123*	(*przeniesiono do budżetu funduszu szkolnego krajowego.*)		
„ *124.*	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek na utrzymanie domu głównego w Krakowie		2.000 „
	Do poz. 111 i 112 odsyła się wszystkie petycye o zasiłki dla burs, a mianowicie do l. 2237, 2255, 2264, 2294, 2302, 2356, 2407, 2416 2456, 2486, 2500, 2555, 2557, 2599, 2603, 2612, 2622, 2640, 2649, 2657, 2684, 2688, 2728, 2746, 2776, 2826, 2866, 2868, 2876, 2902, 2905, 2915, 2996, 3000, 3002, 3066, 3092, 3095, 3163, 3170, 3186, 3205, 3226, 3231, 3363, 3368 3374, 3407, 3415, 3452, 3560, 3591, 3643, 3699, 3718 3720. 3723, 3784, 3797, 3808, 3817, 3847, 3913, 4118, 4127, 4217 i 4224.		
	Do przeniesienia . .	117.190 K.	15.500 K.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . .	117.190 K.	15.500 K.

Do poz. 118 odsyła się wszystkie petycye o zasiłki dla towarzystw sokolich a mianowicie do l. 2283, 2355, 2430, 2457, 2516, 2531, 2561, 2589, 2596, 2613, 2648, 2651, 2691, 2756, 2778, 2879, 2918, 2935, 2994, 3038, 3050, 3077, 3115, 3183, 3202, 3206, 3380, 3099, 3398, 3533, 3570, 3579, 3586, 3640, 3762, 3777, 3795, 3810, 3815, 3842, 3843, 3947, 3948, 3956, 4058, 4097, 4098, 4157, 4193, 4214, 4215, 4226 i 4236.

Komisya budżetowa wnosi:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę ukrajowienia szkół polskich w Białej i Leszczynach i przedłożył swe wnioski na najbliższej sesyi.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał stosunki projektowanego zakładu dla gospodyń wiejskich, im. błog. Kunegundy w Nowym Sączu i ewentualnie wstawił odpowiednią kwotę na jej utrzymanie w rubr. X. wydatków w przyszłym budżecie.

3. Petycye: stanisławowskiego oddziału Tow. pedagogicznego o subwencyę na rzecz prywatnego seminaryum żeńskiego w Stanisławowie do l. 2956 i Kazimiery Markowskiej w Sokalu o subwencyę na utrzymanie seminaryum żeńskiego tamże do l. 2998 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

4. Petycye: Józefy Goldblatt o subwencyę na utrzymanie żeńskiej szkoły gimnazyalnej we Lwowie do l. 2744., Maryi Hild o subwencyę na zakład naukowy żeński w Przemyślu do l. 2784 i ruskiego Tow. pedagogicznego we Lwowie o subwencyę dla instytutu św. Zofii do l. 2605 przekazuje Sejm Wydziałowi kraj. do zbadania.

5. Nad petycyami: Zarządu Towarzystwa szkoły gimnazyalnej żeńskiej w Krakowie do l. 2628 i Olgi Filippi właścicielki liceum żeńskiego we Lwowie o udzielenie subwencyi dla ich zakładów naukowych, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Do przeniesienia . .	117.190 K.	15.500 K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	117.190 K.	15.500 K

IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

Poz. 125.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000 „	
	wskutek petycyi do l. 2438.		
„ 126.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000 „	
	wskutek petycyi do l. 2433.		
„ 127.	Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie do Rozporządzenia Wydziału kraj. . . .	3.500 „	
„ 128.	Towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie .	3.500 „	
„ 129.	Towarzystwo j. w. w Tarnowie . . .	200 „	
„ 130.	Polskie stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200 „	
„ 131.	Polskie stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200 „	
„ 132.	Biblioteka polska w Wiedniu w załatwieniu petycyi do l. 2489.	400 „	
„ 133.	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporz. Wydziału Krajowego	3.000 „	
	w załatwieniu petycyi do l. 2617, 2724, 2988, 3097, 3403, 3439, 3577, 3620, 3642, 3912, 3917, 3694, 4.000.		
„ 134.	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie		500 „
	wskutek petycyi po l. 2344.		
„ 135.	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych . .	10.000 „	
„ 136.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwa	2.300 „	
	w załatwieniu petycyi do l. 3615, 3616, 3639,		
	Do przeniesienia . .	142.490 K.	16.000 K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	142.490 K.	16.000 K.
Poz. 136a)	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, pierwsza rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogolnej przyznanej sumy 10.000 Koron) . .	1.000 „	
	w załatwieniu petycyi do l. 4.068.		
„ *137.*	Zasiłek dla czasopism „Muzeum“ . . .	2.000 „	
„ *138.*	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ . .	1.000 „	
„ *139.*	Wydawnictwo dziełek ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000 „	
„ *140.*	Towarz. historyczne we Lwowie na wydawnictwa	1.400 „	
„ *141.*	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwa dzieł tegoż, do rozporządzenia Wydziału krajowego	800 „	
„ *142.*	Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“	400 „	
„ *143.*	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa na wydawnictwo	800 K.	
„ *144.*	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300 „	
„ *145.*	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	200 „	
„ *146.*	Na wydawnictwo: a) polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 3.000 K b) ruskich książek szkolnych . 12.000 „	15 000 „	
„ *147.*	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“ z dodatkiem naukowym „Wiedza i Praca“ we Lwowie		300 „
„ *148.*	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie . .	500 „	
„ *149.*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa	2.300 „	
	w załatwieniu petycyj do l. 2542, 2543, 2570, 2600.		
„ *150.*	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego (z zastrzeżeniem, że subwencya ta będzie		
	Do przeniesienia . .	170.190 K.	16.300 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	170.190 K.	16.300 K.
	wypłaconą z dołu po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyi, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale W. Sejmu z dnia 13. lutego 1897) . . .	6.000 „	
	W załatwieniu petycyj do l. 3196, 2592, 2650, 2653, 2733.		
„	*151.* Towarzystwo im. Szewczenki na wydawnictwa .	12.000 „	
	W załatwieniu petycyj do l. 2738, 2739, 2816 do 2822.		
„	*152.* Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego, z zastrzeżeniem jak wyżej przy poz. 150	6.000 „	
	W załatwieniu petycyj do l 2643.		
„	*153.* Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Tow. Szkoły ludowej im B. Goldmana we Lwowie .	400 „	
„	*154.* Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.000 „	
„	*155.* Ks. Dżułyński, gr. kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwo ruskie »Posłannyk« i »Książeczki misyjne« do rozporządzenia Wydziału krajowego	800 „	
„	*156.* OO. Bazylianie na wydawnictwo pism religijno-moralnej treści	400 „	
„	*156a* Krakowskie Towarzystwo techniczne na wydawnictwo czasopisma »Architekt« . .		400 „
	w załatwieniu petycyi do l. 2437.		
„	*156b* Towarzystwo numizmatyczne w Krakowia na wydawnictwo »Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych		400 „
	w załatwieniu petycyi do l. 3106.		
„	*157.* Wydawnictwo »Biblioteki politechnicznej«, druga rata z subwencyi 10.000 płatnej w 10 latach. .	1.000 „	
	Razem grupa III i IV. rubryka V. .	197.790 K.	17.100 K.

1) Sejm poleca Wydziałowi Krajowemu, aby przy wypłacie subwencyj na rzecz czytelń zarządał wykazania, że kontrola nad czytelniami i książkami jest wykonywaną.

2) Petycyę Feliksa Westa w Brodach do l. 2723 o zakupienie 100 egzemplarzy dziełek z kredytu na wydawnictwo podręczników dla szkół średnich przekazuje Sejm Wydziałowi Krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą Szkolną Krajową.

3) Petycye Artura Marie do l. 2537, Dr. Józefa Serkowskiego do l. 3393, Komitetu oświaty narodowej w Paranie do l. 4191 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

4) Petycye: Towarzystwa Szkoły ludowej o subwencyę dla szkółek początkowych do l. 2549, o zasiłek na wydawnictwa popularne do l. 2550, tudzież dla kursów dla dorosłych analfabetów do l. 2553, Towarzystwa politechnicznego we Lwowie do l. 2571, Towarzystwa Szkoła nauk politycznych we Lwowie o subwencyę do l. 3001, ruskiego Towarzystwa pedagogicznego o subwencyę dla kursów dla analfabetów do l. 3249, takąż petycyę filii ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Tarnopolu do l. 3558 i koła męskiego Towarzystwa Szkoły ludowej w Stanisławowie do l. 3990 o udzielenie subwencyi na budowę szkoły w Jaworku *przekazuje Sejm Wydziałowi Krajowemu do zbadania* (Petycye do l. 2549, 2550, 2553, 3249, 3558, 3990, *w porozumieniu z Radą Szkolną Krajową*) *i sprawozdania.*

5. *Petycye:* Towarzystwa ruskich kobiet we Lwowie do l. 2641, Eugeniusza Mandyczewskiego we Lwowie do l. 2245, tarnopolskiego związku okręgowego Kół towarzystwa szkoły ludowej w Tarnopolu do l. 2825, ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie do l. 3250, *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania.*

6. *Nad petycyami:* Czytelni ludowej im. Kościuszki w Bieczu do l. 2262, Wydziału Towarzystwa filologicznego we Lwowie do l. 2269, Heleny Strażyńskiej w Krakowie do l. 2392, Stanisława Tokarskiego do l. 2573, Bazylego Moroza do l. 2764, Komitetu zarządzającego parkiem dla młodzieży w Stryju do l. 3173, Zarządu głównego Towarzystwa Eleuteryi do l. 3408 i Towarzystwa mieszczan »Gwiazda« w Przeworsku do l. 3943 *przechodzi Sejm do porządku dziennego.*

	Zwyczajne	Nadzwyczajne

VI. Rozmaite.

Poz. 179. Dla stowarzyszeń akademickich ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . 2.800 K.

w załatwieniu petycyj do l. 2267, 2274, 2395, 2406, 2645, 2834, 2943, 3109, 3768, 9985.

„ *180.* Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozp. Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową . . . 2.000 „

Zasiłki podwyższono o 800 K. w załatwieniu prośby Towarzystwa naukowej pomocy we Lwowie do l. 2776. Do tej pozycyi odsyła się zarazem petycye do l. 2462, 2646, 2658, 2693, 2864, 3169, 3674, 3914.

„ *181.* Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie . . . 200 „

„ *182.* Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie . 600 „

„ *183.* Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski rocznie . . . . 160 K.

„ *184.* Dla wdowy po profesorze Ogonowskim, Faliny Ogonowskiej, *stały* roczny dożywotni datek . 720 „

„ *185.* Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, trzecia rata subwencyi 40.000 K. płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904) . . 2.000 „

„ *185a.* Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . 30.000 „

w załatwieniu petycyj do l. 2499, 2551, 2552 i 2490.

Razem grupa VI. Rubr. V. 7.600 K. 30.880 K.

Petycyę Stowarzyrzenia nauczycielek w Krakowie do l. 2794 o zapomogę lub pożyczkę na budowę schroniska dla nauczycielek *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.*

Petycyę Zarządu domu słuchaczów politechniki we Lwowie do l. 2309 ***przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania.***

Za przewodniczącego:

Abrahamowicz.

Sprawozdawca:

Głąbiński.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie

Rubryka V. Poz. 158-178 wydatków.

Oświata.

Grupa V. Teatry i sztuki piękne.

Sprawozdawca poseł Piniński.

		zwycz.	nadzwycz.
Poz. 158.	Teatr polski w Krakowie (subwencya stała) .	16.000 K.	
„ *158a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Ludwikowi Solskiemu, *zasiłek nadzwyczajny* na rok 1906, do rozporządzalności Wydziału krajowego		4.000 K.
„ *159.*	Budowa teatru w Krakowie XXIII. i XXIV. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945) .	15.000 „	
„ *160.*	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego (subwencya zwyczajna):		
	a) dramat i komedya . . 28.400 K.		
	b) opera polska . . . 20·000 „	48.400 „	
	Do przeniesienia . .	79.400 K.	4.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	79.400 K.	4.000 K.
„	*160a*) Zasiłek *nadzwyczajny* dla Dyrektora teatru lwowskiego na r. 1906 do rozporządzalności Wydziału krajowego		8.000 „
„	*161.* Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XIV. i XV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)	33.696 „	

Gmina król. stoł. miasta Lwowa wniosła już w zeszłym roku do Wysokiego Sejmu petycyę o przyznanie jej dodatkowej subwencyi z funduszów krajowych w wysokości 325.000 K. dla wyrównania $^1/_3$ części rzeczywistych kosztów budowy teatru we Lwowie. Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm do zbadania i zdania sprawy Wydziałowi krajowemu, który w sprawozdaniu swem z czynności Departamentu I. oświadcza, iż nie może popierać tej petycyi, ponieważ maksymalna granica subwencyi krajowej była oznaczona na 600.000 koron; przekroczenie zaś kosztorysu nie może uzasadnić żądania podwyższenia subwencyi. Gmina miasta Lwowa ponowiła w r. bież. znów swą petycyę (do l. 92.365|12.718) a zupełnie analogiczną petycyę wniosła także gmina miasta Krakowa (do l. 2791|2056), w której uprasza o przyznanie subwencyi w kwocie 243.722 koron na pokrycie $^1/_3$ kosztów rzeczywistych budowy teatru miejskiego w Krakowie. Komisya budżetowa nie może przychylić się do zdania, by w obydwóch tych wypadkach przekroczenie kosztorysu uzasadniało dodatkową subwencyę, bo subwencya wprawdzie była oznaczona w wysokości $^1/_3$ kosztów budowy ale tylko o tyle, o ile ta $^1/_3$ nie przekroczyłaby maksymalnej cyfrowo oznaczonej granicy (600.000 K. we Lwowie, a 300.000 K. w Krakowie). Z uwagi wszakże, że niektóre momenta podniesione w petycyach są ze względu na stosunki tyczące się popieranych materyalnie przez kraj scen narodowych, także Wysokiej Izbie nie obojętne, przeto sądzi komisya, że zbadanie tych spraw przez Wydział krajowy nie jest zbytecznem.

Komisya przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye gminy król. stoł. miasta Lwowa oraz gminy miasta Krakowa o przyczynienie się

	Do przeniesienia . .	113.096 K.	12.000K.

		zwyczajne.	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	113.096 K.	12.000 K.
	dodatkowemi subwencyami do wyrównania 1/3 rzeczywistych kosztów budowy teatru we Lwowie, względnie zaś w Krakowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu dla bliższego zbadania finansowej strony przedsiębiorstwa teatralnego tak jednej jak i drugiej sceny narodowej i ewentualnego wniosku w tej sprawie.		
poz. 162.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa »Ruska Besida« do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500 „	
„ *162a.*	Towarzystwu »Ruska Besida« zasiłek *nadzwyczajny* jednorazowy na inwestycye potrzebne dla sceny ruskiej		4.000 „
	Tem załatwia się petycyę do l. 3185/2383.		
„ *162b)*	Na nagrodę za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich		1.500 „
	Do Wysokiego Sejmu wpłynęła petycya Komisyi dla nadzoru artystycznego działalności teatru ruskiego (do l. 3251/2449) o przyznanie ryczałtu w wysokości 1.000 koron na dyety dla członków komisyi z powodu wyjazdów koniecznych dla nadzoru przedstawień teatru ruskiego w miastach prowincyonalnych. Ponieważ konieczna potrzeba tych wydatków nie została przez Wydział kraiowy zbadana a oświadczenie się Wydziału byłoby pożądanem, przeto komisya budżetowa wnosi:		
	Wysoki Sejm raczy uchwalić:		
	Petycyę komisyi dla artystycznego nadzoru teatru ruskiego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uczynienia wniosku.		
„ *163.*	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, zasiłek *nadzwyczajny* do rozporządzalności Wydziału krajowego		2.000 „
	Tem samem załatwioną jest petycya do l. 3613/2746.		
	Do przeniesienia . .	131.596 K.	19.500 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	131.596 K.	19.500 K.
Poz. 164.	Dla teatru ludowego w Krakowie zasiłek *nadzwyczajny* do rozporządzalności Wydziału krajowego		2.000 „
„ *165.*	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XVIII. rata umorzenia pożyczki 200.000 K. na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie) . . .		14.000 „
„ *166.*	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki VIII rata z 33 lecia) *nadzwyczajne*		1.000 „
„ *167.*	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie na urządzenie nowego lokalu wystawy, II rata z rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej*		2.000 „
„ *168.*	Gmina miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie . .	1.000 „	
	Tem samem załatwioną jest petycya do l. 2370/1668.		
„ *169.*	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000 „	
	Do tej pozycyi raczy *Wysoki Sejm odesłać liczne petycye osób prywatnych, proszące o subwencye na kształcenie się w sztukach pięknych.* Z tych petycyi odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu petycye artystów rzeźbiarzy Jana Goralczyka (do l. 3266/2460) i Włodzimierza Koniecznego (do l. 2734/2000) i muzyka Zdzisława Jachimeckiego (do l. 2939/2183) *do uwzględnienia.*		
	Petycyę Adolfa Chybińskiego (do l. 3661/2792) o stypendyum naukowe, odstępuje Sejm Wydziałowi do *ewentualnego uwzględnienia przy rozdawnictwie specyalnych stypendyów naukowych*		
„ *170.*	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902. . .	10.000 „	
	Towarzystwo muzyczne we Lwowie zwróciło się do Wysokiego Sejmu z prośbą (do l. 2491/1699) o udzielenie wydatniejszej nadzwyczajnej subwencyi na budowę własnego domu wraz z salą koncertową. Ponieważ dla należytego rozwoju Konserwatoryum Towarzystwa		
	Do przeniesienia . .	148.596 K.	38.500 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	148.596 K.	38.500 K.

lepsze umieszczenie w domu odpowiednio urządzonym jest wielce pożądanem a dobrze urządzona sala koncertowa dla produkcyi koncertowych jest od dawna odczuwaną potrzebą muzykalnej publiczności w stolicy kraju, przeto Komisya budżetowa, przypuszczając, że i gmina król. stoł. miasta Lwowa z wydatną, umożliwiającą przyjście do skutku budowy, pomocą Towarzystwu pośpieszy, proponuje Wysokiej Izbie powzięcie następującej uchwały.

Towarzystwu muzycznemu we Lwowie przyznaje się subwencyę nadzwyczajną w wysokości 75.000 koron na budowę domu dla Towarzystwa i Konserwatoryum wraz z salą koncertową płatną w corocznych ratach po 3.000 koron przez lat 25 i wstawia się pierwszą ratę do budżetu na r. 1906.

Konsekwencyą tej uchwały byłaby

Poz. 170 *a)* Towarzystwu muzycznemu we Lwowie na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatoryum wraz z salą koncertową I. rata subwencyi *nadzwyczajnej* 75.000 koron, rozłożonej na lat 25 . . . . . 3.000 „

» 171. Towarzystwo muzyczne w Krakowie . . 1.600 „

» 172. Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie . . . . . 8.400 „

W zeszłym roku wniosło Towarzystwo (ruskie) »Wyższy Instytut muzyczny we Lwowie« prośbę o subwencyę do Wysokiego Sejmu, którą Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w budżecie na r. 1906. Wydział krajowy w sprawozdaniu z Departamentu I. wypowiada korzystną opinię o działalności Towarzystwa, wstrzymuje się jednak na razie z uczynieniem wniosku ze względu na zbyt krótki czas istnienia Towarzystwa. W roku bieżącym Instytut muzyczny ponowił prośbę swą do Wysokiego Sejmu (do l. 2737/2003). Komisya budżetowa po zbadaniu, iż Towarzystwo to ma warunki rozwoju i jako poważna szkoła muzyczna działa nader pożytecznie, zaleca poparcie finansowe z funduszów krajowych i wstawia w tym celu do preliminarza jako nową pozycyę:

» 172 *a)* Towarzystwu Wyższy Instytut muzyczny we Lwowie . . . . . 2.500 „

Do przeniesienia . .	161.096 K.	41.500 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	161.096 K.	41.500 K.
Poz. 173.	Towarzystwo muzyczne w Brodach (*zasiłek nadzwyczajny*)		400 „
	Tem załatwia się petycyę do l. 2564/1851.		
„	*173 a)* Towarzystwo muzyczne w Samborze (*zasiłek nadzwyczajny*)		200 „
„	*174.* Towarzystwo muzyczne »Harmonia« w Krakowie	1.000 „	
	Podniesienie subwencyi dla »Harmonii« w Krakowie tłumaczy się rozwojem bardzo chwalebnym orkiestry tegoż towarzystwa. Tem samem załatwioną jest petycya do l. 2415/1713.		
„	*175.* Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu .	600 „	
	Tem samem załatwioną jest petycya do l. 2328/1637.		
„	*175 a)* Towarzystwo »Kapela narodowa« we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego. .	400 „	
	Tem załatwia się petycyę do l. 2293/1618.		
„	*176.* Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki śpiewu i muzyki Towarzystwom muzycznym »Lutni«, »Bojanowi« i »Echu« we Lwowie, »Lutni« w Krakowie, Towarzystwom imienia »Moniuszki« w Kołomyi i Stanisławowie i »Harmonii« w Jaśle, ryczał w kwocie . .	3.000 „	
	Tem samem załatwia się odnośne petycye.		
„	*177.* Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej *jednorazowo*		100 „
„	*177 a)* Romanowa Michalina, wdowa po artyście sceny polskiej *jednorazowo*		200 „
	Tem samem załatwiona jest petycya do l. 2837/2102		
„	*177 b)* Baczyński Emilian, długoletni dyrektor sceny wędrownej ruskiej i tegoż żona Teofila, *jednorazowo*		400 „
	Tem załatwia się petycyę do l. 2916|2160.		
„	*178* Lipińska Salomea wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim *wydatek nadzwyczajny* . . .		300 „
	Tem załatwioną jest patycya 2607/1894		
	Suma działu V. rubr. V. . .	166.096 K.	43.100 K.
		209.196 K.	

W załatwieniu poniżej podanych petycyi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Joanny Laureckiej do l. (3110/2326) nauczycielki muzyki o subwencyę na *rozszerzenie prywatnej szkoły gry na fortepianie, odstępuje się Wydziałowi do zbadania.*

Petycyę Towarzystwa amatorów Domu polskiego w Bielsku o subwencyę na urządzenie polskich przedstawień teatralnych (do l. 4188/3189) *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.*

Prośbę Józefy Piaseckiej, dyrektorki teatru wędrownego o jednorazową zapomogę (do l. 4115/3189) *odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania.*

Nad petycyą Dyrekcyi IV. Gimnazyum we Lwowie o subwencyę na utrzymanie orkiestry uczniów (do l. 3812/2910) *przechodzi Sejm do porządku dziennego.*

Zast. Przewodniczącego

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Piniński.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1906.

Rubryka VI. poz. 186 205 wydatków.

„Pomniki historyczne".

Sprawozdawca poseł Bobrzyński.

Komisya budżetowa czyni wniosek, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

w poz. 186. na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju, wydatek zwyczajny . . 8.000 K.

Proponując ten wydatek zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, Komisya musi uczynić uwagę, że mimo zapobiegliwości konserwatorów, niejeden pomnik historyczny pod pozorem restauracyi ulega odnowieniu, które niszczy jego cechy charakterystyczne a często i wartość. W interesie sprawy, na którą Sejm corocznie znaczne poświęca fundusze, leży też, aby Sejm miał corocznie pr egląd restauracyi dokonywanych w kraju i dlatego Komisya proponuje następującą rezolucyę:

Poleca sie Wydziałowi krajowemu, ażeby proponując wydatek w poz. 186. wzywał corocznie grona konserwatorów do przedłożenia sprawozdania z czynności w ciągu ubiegłego roku

w poz. 187. Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie wydatek zwyczajny . . . . . 1.000 „

w poz. 188. Dla Muzeum narodowego w Krakowie, stała subwencya 10.000 „
zaś na reorganizacyę, adaptacyę i rozszerzenie Muzeum IV. rata
z przyznanych 30.000 K. na lat pięć jako wydatek *nadzwyczajny* 6.000 „
W pozycyi tej Wydział kraiowy proponuje stałą subwencyę
w kwocie 5.000 K., wyższej o 1.000 K. od subwencyi przyznanej w r. 1905. Komisya proponuje podwyższenie o 6.000 K.
z tego powodu, że Muzeum narodowe w Krakowie przestało być
instytucyą lokalną i rozwinęło się w instytucyę, mającą znaczenie

Do przeniesienia { zwyczajne . 19.000 K.
{ *nadzwyczajne* 6.000 „

Z przeniesienia { zwyczajne . 19.000 K.
nadzwyczajne 6.000 „

ogólno-narodowe a wydatki tej instytucyi wzrosły do kwoty 84.730 K., preliminowanej na rok 1906. Przyznaniem podwyższonej stałej subwencyi załatwia się petycya gminy m. Krakowa do l. 2369.

w poz. 189. Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie, zgodnie z wnioskiem Wydziału kraiowegn wydatek zwyczajny . . . . . 25.360 „

w poz. 190. Na restauracyę zabytków artystycznych w kościele św. Floriana w Krakowie, wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 4.000 „

W sprawie tej wniósł komitet parafialny petycyę do l. 2575, w której wykazuje, że Wydział krajowy reskryptem z d. 4. lipca 1905 l. 56.560 mając sobie podobną petycyę przekazaną zeszłoroczną uchwałą Wys. Sejmu, po zbadaniu jej i wysłuchaniu grona konserwatorów oświadczył gotowość przedstawienia Wys. Sejmowi wniosku o udzielenie subwencyi w kwocie 20.000 K. płatnej w pięciu ratach rocznych, jeżeli ze Skarbu państwa zostanie na ten cel przyznaną subwencya w tej samej wysokości a reszta kosztów zostanie z innych źródeł zabezpieczoną. Komisya sądzi, że przyznanie jednorazowej subwencyi już na rok 1906 jest uzasadnione tem, że niektóre zabytki wymagają nagle restauracyi, przyznanie zaś tej kwoty ułatwi Komitetowi uzyskanie subwencyi ze Skarbu państwa.

w poz. 191. na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie wydatek *nadzwyczajny* w kwocie . . . . . 4.000 „

Na cel powyższy przyznawał Wys. Sejm Komitetowi subwencyę już w r. 1904 i 1905 w tej samej kwocie. Komisya sądzi, że subwencya taka i na rok 1906 jest potrzebną, bo restauracya tej wspaniałej świątyni dla braku funduszów musiała być wstrzymaną. Tem samem załatwia się petycyę Komitetu do l. 2303.

w poz. 192. na restauracyę kościoła parafialnego rz. k. w Drohobyczu z subwencyi przyznać się mającej w kwocie 15.000 K. I. rata jako wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 3.000 „

Kwotę tę proponuje Komisya na podstawie petycyi grona konserwatorów do l. 2940 i opinii Wydziału krajowego, który restauracyę uznał za potrzebną i pożądaną i oświadczył się za przyznaniem subwencyi w kwocie 15.000 K. w trzech ratach rocznych, pierwszej w r. 1907. Komisya jest zdania, że pierwszą ratę przyznać należy już na rok 1906, ażeby uzyskanie subwencyi ze Skarbu państwa ułatwić, a ze względów budżetowych proponuje ją w wysokości 3.000 K., nie przesądzając tem wysokości rat następnych.

w poz. 193. na konserwacyę zamku w Olesku wydatek zwyczajny . . 600 „

w poz. 194. na restauracyę starożytnej synagogi w Chodorowie wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 1.000 „

jako pierwsza rata z subwencyi 2.000 K. Wydatek ten proponuje komisya na podstawie petycyi grona konserwatorów do l, 3057 i opinii Wydziału krajowego, który restauracyę tę uznaje za godną uwzględnienia i oświadcza się za udzieleniem 2.000 K. w roku 1907. Ze względu na nagłość restauracyi, komisya oświadcza się za wstawieniem pierwszej raty tej kwoty już na rok 1906.

w poz. 195. na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie III rata z subwencyi 12.000 K płatnej w sześciu ratach rocznych od r. 1904, jako wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 2.000 „

w poz. 196. na dalszą restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie, III. rata subwencyi 12.000 K. płatnej w 4 ratach rocznych od r. 1904, wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 3.000 „

Do przeniesienia { zwyczajne . 44.960 K.
nadzwyczajne 23.000 „

Z przeniesienia { zwyczajne . 44.960 K.
nadzwyczajne 23.000 „

w poz. 197. Szaraniewiczowej Annie, wdowie po c. k. profesorze uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stale . . . 720 „

w poz. 198. Na restauracyę kościoła św. Trójcy w Okopach II. rata z subwencyi 6.000 K. w 3 ratach rocznych od r. 1905, wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 2.000 „

w poz. 199. Gronu konserwatorów dla Galicyi zachodniej na studya i wydawnictwo przygotowawcze do restauracyi zamku królewskiego na Wawelu z subwencyi 14.000 K. płatnej w czterech ratach II rata, wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 4.000 „

w poz. 200. Na restauracyę kościoła w Felsztynie z subwencyi 6.000 K. płatnej w dwóch ratach, II. rata, wydatek *nadzwyczajny* . . 3.000 „

w poz. 201. Na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie z subwencyi 20.000 K. płatnej w pięciu ratach, II. rata wydatek *nadzwyczajny* 4.000 „

w poz. 202. Na restauracyę wieży Maryackiej w Krakowie z subwencyi 70.000 K. płatnej w 10 ratach, II. rata, wydatek *nadzwyczajny* . 7.000 „

w poz. 203. Na restauracyę kościoła paraf. w Brzozowie z subwencyi 4.000 K. płatnej w dwóch ratach, II. rata, wydatek *nadzwyczajny* . . 2.000 „

w poz. 204. Na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu z subwencyi 20.000 K. płatnej w pięciu rata h, I. rata, wydatek *nadzwyczajny* 4.000 „ zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

w poz. 205. Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie z subwencyi 35.000 K. płatnej w pięciu ratach, I. rata, wydatek *nadzwyczajny* 7.000 „ zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

W rubryce VI. proponuje zatem Komisya tytułem wydatków zwyczajnych kwotę . . . . . 45.680 K;
więcej o 5.000 niż wniosek Wydziału krajowego,
zaś tytułem wydatków *nadzwyczajnych* . . . . . 56.000 „
więcej o 12.000 K. niż wniosek Wydziału krajowego.
Razem . . . . . 101.680 K.
ogółem *więcej* o 17.000 K. niż wniosek Wydziału krajowego a *mniej* o 3.460 K. niż uchwalony wydatek tej rubryki na rok 1905.

Wskutek petycyi przekazanej na zeszłorocznej sesyi sejmowej Wydziałowi krajowemu o subwencyę na restauracyę krużganków w klasztorze OO. Franciszkanów w Krakowie, Wydział krajowy oświadczył konwentowi gotowość przedstawienia Wys. Sejmowi wniosku o subwencyę do wysokości sumy, jaka na ten cel ze skarbu państwa przyznaną zostanie i odniósł się w tej sprawie sam do c. k. Namiestnictwa. Wobec tego Komisya wnosi:

Ponowną petycyę konwentu OO. Franciszkanów do l. 2811 o uchwalenie subwencyi na restauracyę krużganków, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Co się tyczy innych petycyi o restauracyę starożytnych zabytków, które w bieżącej sesyi wpłynęły do Wys. Sejmu a przez konserwatorów i Wydział krajowy zbadane być nie mogły, Komisya czyni wniosek:

Petycye wniesione o subwencyę na restauracyę kościoła Karmelitów we Lwowie do l. 2463, kościoła w Starym Wiśniczu do l. 2525, bóżnicy w Leszniowie do l. 2566, cerkwi w Tłustem do l. 2656, kościoła św. Anny w Krakowie do l 2795, zabytków w kościele w Sromowcach do l. 3060, kościoła w Szczercu do l. 3552, cerkwi w Haliczu do l. 3679, zabytków w kościele w Borku starym do l. 3683, synagogi w Żółkwi do l. 3693 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu grona konserwatorów i sprawozdania.

Do l. 2192 Dr. Karol Hadaczek, profesor uniwersytetu we Lwowie, wniósł petycyę o subwencyę 2.000 koron celem przeprowadzenia naukowej inwentaryzacyi przedhistorycznych grodzisk i mogił i dokonania na grodziskach próbnych wykopalisk. Komisya sądzi jednak, że inicyatywa w tej sprawie należy do grona konserwatorów i dlatego wnosi:

Nad petycyą prof. Hadaczka do l. 2192 przechodzi się do porządku dziennego.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Bobrzyński.

Drukarnia Pillera i Ski we Lwowie

Dodatkowe sprawozdanie

do Rubr. VI. wydatków.

„Pomniki historyczne“.

Sprawozdawca poseł Bobrzyński.

Dodatkowo do sprawozdania komisyi budżetowej z rubryki VI. komisya budżetowa proponuje:

w poz. 205 a) na sprawienie trumien dla hetmana Stanisława Żółkiewskiego i Jakuba Sobieskiego, w podziemiu kościoła w Żółkwi kwotę . . . . . 1.000 K.

jako wydatek *nadzwyczajny*.

Wniosek ten czyni komisya, uwzględniając petycyę do l. 4101 wniesioną przez grono konserwatorów Galicyi wschodniej.

w poz. 205 b) na podmurowanie starożytnej dzwonnicy przy cerkwi w Jaworowie kwotę . . . . . 200 K.

jako wydatek *nadzwyczajny*.

Wniosek ten czyni komisya, uwzględniając petycyę do l. 1507 przekazaną uchwałą Wysokiego Sejmu Wydziałowi krajowemu, a na podstawie opinii konserwatorów i wniosku Wydziału krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Bobrzyński.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie

Rubr. VII. poz. 206-213 wydatków i rubr. IV. poz. 14-19. dochodów.

Bezpieczeństwo publiczne.

Sprawozdawca poseł Potoczek.

Wysoki sejmie!

Wydział krajowy preliminuje na pokrycie wydatków kwaterunku żandarmeryi na rok 1906 ogólną sumę . . . . . 628.631 K.
a na pokrycie wydatków szupasowych . . . . . 40.000 K.
Razem . . . 668.631 K.
więcej niż na rok 1905 o 21.413 K.

Przyczyną tego podwyższenia jest głównie podniesienie czynszu najmu w 33 dawnych i 8 nowo utworzonych posterunkach, a zarazem podrożenie opału.

Co do tego pierwszego powodu nie może jednak Komisya pominąć milczeniem, że objaw ten ciągłego — a nieraz niczem, jak tylko brakiem konkurencyi usprawiedliwić się dającego podwyższenia czynszów najmu — stale i corocznie w budżecie się ponawia i coraz większych ze strony skarbu krajowego domaga się ofiar.

Komisya zatem ponawia uwagę w zeszłorocznem sprawozdaniu zamieszczoną i sądzi, iż byłoby wskazanem, ażeby Wydział krajowy wziął pod *ścisłą* rozwagę czy w pojedynczych wypadkach takiego rażącego żądania podwyższenia czynszu, — nie należałoby pomyśleć o własnym krajowym budynku na pomieszczenie żandarmeryi, zwłaszcza tam, gdzie to z niewielkim kosztem i łatwą amortyzacyą przyprowadzićby się dało.

Co zaś do poszczególnych cyfr, to uzasadnienie pozycyj tak wydatków jako też dochodów, znajduje się w zawartych kontraktach i pauszalach, ustawą przepisanych.

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi zgodnie z Wydziałem krajowym następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

do budżetu na rok 1906.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
		Wydatki.		
VII.		**Bezpieczeństwo publiczne.**		
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi.		
	203	Ryczałty:		
		a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	23.904	—
		b) Oświetlenie koszar	8.613	—
		c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156	—
		d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	7.658	—
		e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	2.938	—
		f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych, żołnierzy i służących	8.351	—
		g) Naprawa bielizny pościelnej . .	750	—
		h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek włosiennych i słomianych	1.999	—
		i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . .	4.685	—
		k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . .	18.666	—
		l) Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	6.073	—
		m) Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych	11.423	—
		n) Rekwizyta kancelaryjne . . .	797	—
		o) Rozmaite inne wydatki . .	1.920	—
		Razem ryczałty . .	97.933	—
	207	Najem pomieszkań i koszar	479.940	—
	208	Wartość czynszowa:		
		a) dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K		
		b) dobudowanego skrzydła do gmachu lwowskiego . . 11.486 „		
		c) realności w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—
	209	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków . .	2.000	—
	210	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków . .	4.000	—
	211	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie . . .	6.000	—
	212	Na wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich . . .	—	—
		Suma działu I. .	628.631	—
		II. Szupaśnictwo.		
	213	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	40.000	—
		Suma rubryki VII. wydatków	668.631	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			korony	
IV.		**Dochody.**		
		Bezpieczeństwo publiczne.		
	14	Nadwyżka od funduszu policyi krajowej .	4.602	—
	15	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	58.084	—
	16	Noclegowe żandarmeryi . . .	94.044	—
	17	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	25.856	—
	18	Dochód:		
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego) . 25.872 K.		
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . 11.486 »		
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . 1.400 „	38.758	—
	18a	Dochód z czynszu za kantynę w gmachu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie .	—	—
	18b	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów .	1.800	—
	18c	4% odsetek i od kapitału 100.000 K. powstałego z zaoszczędzeń z lat ubiegłych	4.000	—
	18d	Dochód z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę	10.866	—
	19	Zwroty wydatków szupasowych . . .	12.000	—
		Suma rubryki IV. dochodów	250.010	—

Za przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

St. Potoczek.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubryka VIII. pozycya 214—232.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz.

Sprawozdanie

Komisyi bużetowej o rubr. VIII. wydatków preliminarza Wydziału krajowego na rok 1906.

Wydatki na komunikacye.

Powyższy preliminarz rozpada się na dwa działy, w którym pierwszy obejmuje **drogi krajowe**, drugi **koleje żelazne**. W tym samym porządku przystępuje i komisya budżetowa do odnośnego sprawozdania, przedkładając Wysokiemu Sejmowi jako dział I. komunikacyi:

Wydatki na drogi.

Wydział krajowy prelimuje w wydatkach zwyczajnych .	2,493.109 K.
zaś w nadzwyczajnych	541.000 „
razem .	3,034.109 K.
a w porównaniu do uchwalonej w roku 1905 kwoty .	2,831.884 K.
okazuje się wydatek *wyższy* o kwotę	202.225 K.

a mianowicie: w wydatkach zwyczajnych pod pozycyą 214 powiększony i uchwałą Sejmową objęty etat urzędników, zaś *pod pozycyą 223 c) i d)* projektowany *nadzwyczajny* wydatek w kwocie 160.000 koron.

Komisya budżetowa badając poszczególne pozycye preliminarza Wydziału krajowego, nie widzi powodu przedstawienia Wysokiemu Sejmowi odmiennych wniosków — jedynie w poz. 223 pod literą d). na przedłużenie drogi krajowej od Stojanowa do granicy Państwa nie uważa za stosowne, ażeby całą preliminowaną kwotę 60.000 K. wstawiać do budżetu na rok 1906, gdy w tym roku zaledwie przygotowane roboty wdrożone będą, i najwyżej trzecia część kwoty wystarczy. Dla tego też pod tą pozycyą zamiast 60.000 K., wstawia komisya I. ratę z kwotą 20.000 K.

Wogóle komisya sądzi, że budowa drogi od Stojanowa do granicy Państwa nie jest konieczną, ale ponieważ swego czasu była dla tej trasy uchwała Sejmowa: *„Lwów - Kamionka - Stojanów - granica“*, przeto, jeżeli rzeczywiście strony intesesowane na dokończenie tego małego kawałka nalegają, Wydział krajowy jest uchwałą sejmową krępowany, i dla tego zamyśla ten uzupełniający kawałek budowy przeprowadzić.

Natomiast Komisya sądzi i to na podstawie licznych wniosków i petycyi, że należy podnieść w budżecie już na rok 1906 w pozycyi 225 b) wydatek stały na zasiki w myśl §. 28 ustawy drogowej z 80.000 K na 120.000 K, tu bowiem Wydział krajowy jest zawsze w kłopocie, nie mogąc zadość uczynić zupełnie usprawiedliwionym żądaniom powiatów.

Ta pozycya w przyszłości będzie musiała być znacznie podwyższoną, jeżeli w myśl uchwały Wysokiego Sejmu mamy przystąpić do reformy ustawy drogowej, gdzie przy zniesieniu prestacyi osobistych fundusz krajowy przyjdzie z pomocą powiatom do utrzymania dróg gminnych II. klasy.

W dalszym ciągu Komisya powiększa dodatkowo zwyczajne wydatki pozycyi 232 pod liczbami porządkowemi 83, 84 i 85 o emerytury w łącznej kwocie 3.150 K. przyznane przez Wydział krajowy w międzyczasie t. j. od uchwalenia projektu preliminarza do dnia dzisiejszego, a odpowiednio do tego przez wyłączenie z pozycyi 216-ej pięciolecia emerytowanego inżyniera Oksińskiego w kwocie 17 K, redukuje wydatki tej ostatniej pozycyi z kwoty 9 160 K na 9.143 K.

Natomiast w wydatkach *nadzwyczajnych* wspomnianej wyżej pozycyi 232 przedstawia Komisya Wysokiemu Sejmowi szereg petycyi do uwzględnienia pod liczbami porządkowemi 86—93 jako wydatki jednorazowe w łącznej kwocie 1.000 K.

Wreszcie analogicznie do uchwały Komisyi budżetowej przedstawionej Wysokiemu Sejmowi oddzielnem sprawozdaniem o podwyższeniu urzednikom Wydziału krajowego we Lwowie dodatków aktywalnych tudzież uregulowaniu pięcioleci i czteroleci — Komisya wstawia w nowej pozycyi 216 a) z wyznaczonego na ten cel ogólnego ryczałtu — kwotę 9.370 K przypadającą dla urzędników oddziału techniczno-drogowego we Lwowie.

W ogóle więc podwyższa się preliminarz Wydziału krajowego w szczegółach o kwotę 13.503 koron, ustalając sumę wszystkich wydatków w tym dziale do kwoty 3,047.612 koron.

Po tych wyjaśnieniach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy

wydatki na drogi jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
VIII.		**Komunikacye.**			
		I. Na drogi.			
		A) Koszta zarządu.			
	214	Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej:			
		a) dyrektor, płaca . . .	6.400 K.		
		dodatek aktywalny . .	960 „	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca .	4.800 K.		
		dodatek aktywalny . .	840 „		
		„ funkcyjny . .	800 „	6.440	—
		c) 5 inżynierów starszych, płaca po 4.800 K. . .	24.000 K.		
		dodatki aktyw. po 840 K.	4 200 „	28.200	—
		d) 11 inżynierów I. klasy. płaca po 3.600 K. . .	39.600 K.		
		dodatki aktywalne:			
		α) dla 5 po 720 K. .	3.600 „		
		β) „ 5 „ 600 „ .	3.000 „		
		γ) „ 1 „ 480 „ .	480 „	46.680	—
		e) 11 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K. . .	30.800 K.		
		dodatki aktywalne:			
		α) dla 8 po 600 K. .	4.800 „		
		β) „ 2 „ 500 „ .	1.000 „		
		γ) „ 1 „ 400 „ .	400 „	37.000	—
		f) 12 inżynierów-adjunktów, płaca po 2.200 K. . .	26.400 K.		
		dodatki aktywalne po 480 K. . . .	5.760 „	32.160	—
		g) 4 praktykantów techniczn.: dla 2 adjutum po 1.400 K.	2.800 K.		
		„ 2 „ „ 1.200 „	2.400 „	5.200	—
		h) asystent manipul. — płaca .	1.600 K.		
		dodatek aktywalny . .	360 „	1.960	—
		i) 10 konduktorów starszych płaca po 1.800 K. . .	18.000 K.		
		dodatek aktyw. po 300 K.	3.000 „	21.000	—
		k) 10 konduktorów I. klasy płaca po 1.600 K. . .	16.000 K.		
		dodatek aktyw. po 200 K.	2.000 „	18.000	—
		l) 10 konduktorów II. klasy, płaca po 1.400 K. . .	14.000 K.		
		dodatek aktyw. po 150 K.	1.500 „	15.500	—
		m) 12 konduktorów III. kl., płaca po 1.200 K. . .	14.400 K.		
		dodatek aktyw. po 150 K.	1.800 „	16.200	—
		n) rysownicy i dyetaryusze . . .		2.556	—
		Do przeniesienia .		238.256	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			korony	
VIII.	214	Z przeniesienia . .	238.256	—
		o) 342 drożników:		
		α.) Zasługi	103.000	—
		β.) ryczałt na wynagrodzenia dla drożników więcej zasłużonych, i zamieszkałych w okolicach gdzie panuje drożyzna	—	46.000
		Suma płac .	341.256	46.000
	215	**Zaliczki na płace.**		
		Dla inżynierów i konduktorów . . .	6.000	—
	216	**Pięciolecia i dwulecia.**		
		Dyrektorowi Szyszkowskiemu od 1. lutego 1906 r. 733 K, *Zastępcy dyrektora*: Jankowskiemu, (2) po 400 K. = 800 K. *Inżynierom starszym* po 400 K: Czaplickiemu (2) 800 K, Kinelowi (1) 400 K, Strońskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 300 K, Biernackiemu od 1. grudnia 1906 r. 33 K. *Inżynierom I. klasy* po 300 K: Barancewiczowi (2) 600 K, Stojowskiemu (1) 300 K, Kesslerowi (1) 300 K, Barańskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 225 K, Barzykowskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 225 K, Englowi od 1. maja 1906 r. 200 K, Czajkowskiemu od 1. grudnia 1906 r. 25 K. *Inżynierom II. klasy* po 200 K: Katyllowi (1) 200 K, Żebrowskiemu Tadeuszowi (1) 200 K, Ziemińskiemu (1) 200 K, Bronikowskiemu od 1. kwietnia 1906 r. 150 K, Stróżeckiemu od 1. kwietnia 1906 r. 150 K, Zinkiewiczowi od 1. grudnia 1906 r. 17 K. *Inżynierom adjunktom* po 120 K: Libańskiemu (1) 120 K, Żebrowskiemu Eustachemu (1) 120 K, Borowiczce (1) 120 K., Grochowi (1) 120 K. *Praktykantom technicznym* po 200 K: Pielechowi (3) 600 K, Jakubikowi (2) 400 K, Gołowinowi od 2. sierpnia 1906 r. 83 K, Łukawskiemu od 20. maja 1906 r. 123 K. *Starszym konduktorom* po 100 K: Przetockiemu (1) 100 K, Juńskiemu (1) 100 K, Lisiewiczowi (1) 100 K, Brzezińskiemu (1) 100 K, Brandtowi (1) 100 K, Laskowskiemu (1) 100 K, Komorowskiemu (1) 100 K,		
		Do przeniesienia . .	347.256	46.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.	216	Z przeniesienia .	347.256	46.000
		Holinkowskiemu (1) 100 K. *Konduktorom I. kl.* po 100 K: Mikusińskiemu (1) 100 K, Dąbrowskiemu (1) 100 K, Stronczakowi (1) 100 K, Bilińskiemu (1) 100 K, Gackiemu (1) 100 K, Bergerowi od 1. maja 1906 r. 67 K. *Konduktorom II. klasy* po 100 K: Czajkowskiemu (1) 100 K, Baranowi (1) 100 K. *Konduktorom III kl.* po 100 K: Wojtowiczowi od 1. grudnia 1906 r. 8 K, Farbowskiemu od 1. grudnia 1906 r. 8 K, Podlewskiemu od 1. grudnia 1906 8 K, Łopatyńskiemu od 1 grudnia 1906 r. 8 K. .	9.143	—
	216a)	Na podwyższenie dodatków aktywalnych dla urzędników Oddziału techniczno drogowego we Lwowie, tudzież uregulowanie pięcioleci i czteroleci .	9.370	—
	217	**Dodatki osobiste.**		
		Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza	600	—
	218	**Ryczałty.**		
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:		
		1. dla 12 inżynierów okręgowych . . . . 13.600 K.		
		2. dla 42 konduktorów . 22.682 „	36.282	—
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:		
		1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 240 K.		
		2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K. . . 1.080 „	1.320	—
		c) na przybory kancelaryjne:		
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K. . . 960 K.		
		2. dla 42 konduktorów po 32 K. . . . . 1.344 „	2.304	—
			39.906	—
	219	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	7.000	—
	220	**Instrumenty, wzory naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—
		Do przeniesienia . .	422.275	46.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			korony	
VIII.		Z przeniesienia .	422.275	46.000
	221	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	17.800	—
	222	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	10.500	—
	223	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.*		
		a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów .	—	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze w Haliczu II. rata	—	100.000
		c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami I. rata	—	100.000
		d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów I. rata	—	20.000
			—	390.000
		C) Utrzymanie dróg krajowych.		
	224	Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1829 km.	900.000	—
	225	*D) Zasiłki.*		
		a) Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	—
		b) Na zasiłki dla powiatów, na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych w myśl §. 28. ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek* . .	120.000	—
		c) Ze subwencyi c. k. Rządu na budowę drogi Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów (obacz Rub. V. doch poz. 25).	—	25.000
	226	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	80.000	—
	227	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) VIII. rata .	—	40.000
			1,120.000	65.000
		E) Wydatki na myta:		
	228	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	—
	229	Koszta komisyjne, i ogłoszenia licytacyi .	2.700	—
	230	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	—
	231	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	—
			11.300	—
		Do przeniesienia .	2,481.875	501.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,481.875	501.000
		F) Pensye i zaopatrzenia.		
		1. Raciborski Ludwik, emerytowany nadinżynier	6.490	—
		2. Świtkowski Mieczysław, emerytowany starszy inżynier	3.952	—
		3. Pintowski Felicyan j. w. . . .	4.256	—
		4. Jodłowski Stanisław, emerytowany inżynier	3.897	—
		5. Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor	988	—
		6. Darowski Stanisław, emerytowany konduktor	460	—
		7. Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor	1.024	—
		8. Reicher Stanisław, emerytowany konduktor	1.092	—
		9. Rieger Karol, emerytowany konduktor	1.008	—
		10. Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor	962	—
		11. Widy Feliks, emerytowany konduktor	800	—
		12. Korycki Mieczysław, emerytowany konduktor	1.824	—
		13. Kwiatkowski Zygmunt, b. konduktor stałe zaopatrzenie	400	—
		14. Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze . . . 2.400 K i dla syna Leona do 14. kwietnia 1907 . . 480 „	2.880	—
		15. Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze	700	—
		16. Grzegorzewska Helena, j. w. . .	1.800	—
		17. Łatkowska Karolina, jak wyżej . .	800	—
		18. Łuniewska Natalia, j. w. . . .	700	—
		19. Baranowska Augusta, jak wyżej pensya . 1.200 K — g i dla dzieci: Maryi Antoniny do 29. maja 1907 120 „ — „ i Jana do 8. październ. 1915, . . . 120 „ — „	1.440	—
		20. Bieńkowska Stanisława, jak wyżej . . . 1.400 K i dla syna Tadeusza z rocznych 140 K. do 16. lutego 1906 . 18 „	1.418	—
		21. Brochocka Joanna, j. w. 1.400 K i dla syna Romana do 4. lipca 1915 . . 280 K	1.680	—
		22. Jawornikowa Marya, j. w. 1.000 K i dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920, . . 200 K Heleny do 8. maja 1921 200 „ Stefanii Zofii 19. sierpnia 1923 . . . 200 „	1.600	—
		Do przeniesienia .	40.171 2,481.875	— 501.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			koron	
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2.481.875	501.000
			40.171	—
		23. Zielińska Katarz., j. w. 1.000 K i dla syna Tadeusza do 9. marca 1910 . . 100 „ .	1.100	—
		24. Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu technicznym, dożywotni dar z łaski	600	—
		25. Chrzanowska Ignacya, j. w. . .	600	—
		26. Zielińska Marya, sierota po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie . . .	100	—
		27. Kurniewiczówna Aldona Ewa, sierota po emer. inżynierze do 14. października 1906.	550	—
		28. Dziakiewicz Bertold, sierota po śp. konduktorze, zaopatrzenie do 27. czerwca 1906	32	—
		29. Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze	500	—
		30. Hrankowska Julia, j. w. . . .	440	—
		31. Hlawaty Józefa, j. w. . . .	600	—
		32. Hryniewicz Emilia, jak wyżej . .	650	—
		33. Helferowa Anna, j. w. . . .	520	—
		34. Rząśnicka Helena, j. w. . . .	650	—
		35. Szeliska Laura, j. w. dożywocie .	334	—
		36. Chodorowska Leokadya j. w. . .	200	—
		37. Chamcowa Anna, j. w. . . .	800	—
		38. Podbielska Anna, j. w. . . .	900	—
		39. Borzęcka Marya, j. w. . . .	500	—
		40. Baumanowa Jadwiga j. w 800 K. — g i dla dzieci: Bolesławy Heleny do 14. sierpnia 1915 . . . . 160 „ — „ Jadwigi Wincentyny do 10 marca 1917 . . 160 K — g Tadeusza Mieczysława do 18. października 1918 . 160 „ — „ Wandy Maryi 20. lutego 1920 . . . . . 160 „ — „ i Józefy Zuzanny do 11. sierpnia 1925 . . . 160 „ — „	1.600	—
		41. Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze, 800 K — g dla dzieci: Romana Marcina do 11. listopada 1907 160 K — g Eugeniusza Maryana do 25. czerwca 1911 . . 160 „ — „	1.120	—
		42. Schönthalerowa Michalina, j. w. . . . 800 K — g dla dzieci: Maryi do 15. czerwca 1908 . . 160 K — g Bernardy do 20. maja 1921 . . . . 160 K — g	1.120	—
		Do przeniesienia . .	53.087 2,481.875	501.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wiosek na rok 1906 zwyczajne	Wiosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,481.875	501.000
			53.087	
		43. Van-Roy Aniela, j. w. 800 K — g dla syna Rudolfa Jana do 10 lipca 1911 . . 160 K — g	960	—
		44. Żukowska Wiktorya, j. w. 800 K — g dla syna Romana do 18. marca 1911 . . . 124 „ — „	924	—
		45. Rachwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie	180	—
		46. Dziedzic Jan, j. w.	180	—
		47. Harasym Jan, j. w.	189	—
		48. Kamiński Jan, j. w.	150	—
		49. Malik Jan, j. w.	150	—
		50. Rzeszotko Jędrzej	120	—
		51. Tyz Onufry, j. w.	90	—
		52. Gabryś Wojciech, j. w. . . .	150	—
		53. Dobosz Jan, j. w.	132	—
		54. Zajączkowski Franciszek, j. w. .	180	—
		55. Michalski Tomasz, j. w. . .	195	—
		56. Opach Józef, j. w. . . .	168	—
		57. Kaliński Jan j. w.	140	—
		58. Kondecki Józef, j. w. . . .	128	—
		59. Turczyniak Jurko j. w. . . .	142	—
		60. Sowiński Grzegorz j. w. . .	178	—
		61. Mazur Michał j. w. . . .	151	—
		62. Majocha Kazimierz j. w. . .	67	—
		63. Duchowicz Jacko j. w. . . .	178	—
		64. Klak Józef j, w.	151	—
		65. Kardasz Seńko, j. w. . . .	195	—
		66. Nowak Jan, j. w.	161	—
		67. Leszczyszyn Sawa j. w. . . .	106	—
		68. Pesyk Stafan j. w. . . .	167	—
		69. Dańko Józef j. w.	151	—
		70. Kułaj Bazyli, j. w. . . .	184	—
		71. Radowicki Jan, j. w. . . .	178	—
		72. Soroka Jan, j. w.	151	—
		73. Kozak Hawryło, j. w. . . .	173	—
		74. Krawczyszyn Dymitr, j. w. . .	178	—
		75. Miekisz Walenty, j. w. . . .	117	—
		76. Schmal Józef, j. w. . . .	112	—
		77. Junik Piotr j. w.	67	—
		78. Szpaler Ignacy, j. w. . . .	89	—
		79. Ziembowicz Stanisław, j. w. . .	122	—
		80. Popów Prokop j. w. . . .	134	—
		81. Faliński Paweł, j. w. . . .	161	—
		82. Łupinosowa Marya, wdowa po drożniku, j. w.	151	—
		83. Pocałun Jędrzej, b. drożnik, zaopatrzenie	183	—
		84. Grochowski Jan, j. w.	167	—
		85. Oksiński Józef, emerytowany inżynier II. kl.	2.800	—
		Do przeniesienia	63.737 2,481.875	501.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			koron	
VIII.	232	Z przeniesienia . .	2,481.875	501.000
			63.737	
		86. Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze jednorazowo . . .	—	100
		87. Niewiadomska Sabina, j. w. . . .	—	180
		88. Łuniewska Natalia j. w. . . .	—	100
		89. Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor j. w.	—	100
		90. Van-Roy, wdowa po konduktorze j. w.	—	200
		91. Gering Julia, córka po konduktorze j. w.	—	200
		92. Ilczuk Marya, wdowa po drożniku j. w.	—	60
		93. Ryczkowa Marya j. w. . . .	—	60
			63.737	1.000
		Suma wydatków na drogi .	2,545 612	502.000
			3,047.612	

Tem samem załatwione są petycye L. 2078 Anieli Van-Roy L. 1738 Natalii Łuniewskiej, L. 1980 Zofii Biegańskiej, L. 2268. Ferdynada Baczyńskiego, L. 1638. Maryi Ryczkowej, L. 7052 Maryi Ilczuk, L. 1755 Sabiny Koczowskiej, L. 2055 Augusty Baranowskiej, L. 1623 Julii Gering.

Petycye L. 2777 Tatianny Kikty i L. 1934 Elżbiety Tworowskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia z funduszu dyspozycyjnego. Nad petycyą L. 2079 Anieli Van-Roy przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący
K. Badeni.

Sprawozdawca
Stan. Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Sp.

Rubryka VIII. wydatków. (Komunikacye).

Dział II. Na koleje żelazne.

Pozycye 233 — 249.

Sprawozdawca poseł Juliusz Leo.

Wydział krajowy preliminuje:	w wydatkach zwyczajnych . .	922.957 K.
	w wydatkach nadzwyczajnych . .	33.814 „
	czyli razem . .	956.771 K.
Komisya budżetowa preliminuje	w wydatkach zwyczajnych . .	929.415 K.
	w wydatkach nadzwyczajnych . .	34.514 „
	czyli razem . .	963.929 K.

a mianowicie:

poz. 233. **Koszta zarządu**

preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 92.670 K.
czyli o 8760 K. *więcej* niż na rok 1905 z powodu powiększenia etatu o jednego inżyniera II. klasy i 2 inżynierów adjunktów, jak oddzielne sprawozdanie komisyi budżetowej,

poz. 234. **Dodatki pięcioletnie**

preliminuje komisya w kwocie . . . . . 2.247 K.
czyli o 537 K *więcej* niż na rok 1905 stosownie do potrzeby przypadających pięcioleci. W porównaniu z preliminowaną przez Wydział krajowy większą kwotą 837 K różnica o 300 K. odpadł bowiem w międzyczasie dodatek pięcioletni dla zmarłego inżyniera ś. p. Bobrowskiego.

poz. 234a. **Na podwyższenie dodatków aktywalnych i uregulowanie pięcioleci i czteroleci.**

Analogicznie do uchwały komisyi budżetowej przedstawionej Wysokiemu Sejmowi oddzielnem sprawozdaniem o podwyższeniu urzędnikom Wydziału krajowego we Lwowie dodatku aktywalnego, tudzież uregulowaniu pięcioleci i czteroleci, komisya wstawia w nowej pozycyi z wyznaczonego na ten cel ogólnego ryczałtu kwotę . . . 6.358 K.
przypadającą dla urzędników krajowego biura kolejowego.

poz. 235. **Dodatki osobiste**

zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 6.400 K.
czyli o 720 K, gdyż odpada dodatek inżyniera adjunkta Gissmanna z powodu zamianowania go inżynierem II. klasy.

poz. 236. **Zaliczki na płace**

bez zmiany jak w roku 1905 kwotę . . . . 2.500 K.

poz. 237. **Zasługi**

bez zmiany jak w roku 1905 kwotę . . . . 1.200 K

poz. 238. **Remuneracye i zapomogi**

Zgodnie z Wydziałem krajowym o 1.000 K wyżej t. j kwotę 4.000 K.
z powodu podwyższenia remuneracyi rzecznika prawnego za zastępstwo od 1. stycznia 1905.

poz. 239. **Pensye i zaopatrzenia**

preliminuje komisya *więcej* od Wydziału krajowego o 1.100 K t. j. kwotę . . . . . 6.260 K.
z powodu przyznania.

1) Wnękiewiczowej Franciszce, wdowie po funkcyonaryuszu biura kolejowego *stałego* daru z łaski w kwocie . . . . . 400 K.
2) Langnerowej Maryi, wdowie po prowizorycznym urzędniku administracyjnym biura kolejowego, *jednorazowego* daru z łaski w kwocie . 500 „
3) Bobrowskiej Walentynie, wdowie po inżynierze biura kolejowego, *jednorazowego* daru z łaski w kwocie . . . . . 200 „

razem *więcej* j, w. o 1.100 K.

poz. 240. **Instrumenta, przybory rysunkowe**

bez zmiany jak w roku 1905 kwotę . . . . 2.400 K.

poz. 241. **Koszta komisyjne**

zgodnie z Wydziałem krajowym *więcej* o 7.400 K, z powodu budowy linii Tarnów Szczucin. Wydatek ten odpowiada dochodowi wstawionemu do rubryki V. dochodów . . 36.500 K.

poz. 242. **Na badanie techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejowych**

zgodnie z Wydziałem krajowym i bez zmiany jak na rok 1905. zostawia się *nadzw.* wydatek w kwocie . . . 6.000 K.
na dalsze zamierzone badania nowych linii.

poz. 243. **Koszta zakupna dzieł i czasopism**

zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . 1.480 K.

poz. 244. **Koszta kancelaryjne**

zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . 4.000 K.

poz. 245. **Koszta utrzymania personalu nieetatowego**

zgodnie z Wydziałem krajowym *mniej* o 2.737 K na podstawie wynagrodzeń personalu nieetatowego według obecnego stanu . . . . . 23.814 K.

poz. 246. **Wynagrodzenie za roboty akordowe**

zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . 6.250 K.

poz. 247. **Utrzymanie lokalu na biuro**

zgodnie z Wydziałem krajowym *więcej* o 2.050 K z powodu podwyższenia czynszu za lokal dla biura kolejowego . 7.850 K.

poz. 248. **Dotacya dla funduszu kolejowego**

na cele budowy kolei lokalnych VIII rata bez zmiany zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 750.000 K

poz. 249. **Subwencya dla c. k. Rządu**

na budowę kolei Tłumacz—Pałahicze XV i ostatnia rata, zgodnie z Wydziałem krajowym bez zmiany . . . 4.000 K.

a) Wydatki zwyczajne . . . 929 415 K.
b) Wydatki nadzwyczajne . . . 34.514 „

Ogólna suma wydatków na koleje żelazne . . . . 963.929 K.
czyli o 7.158 K. więcej niż na rok 1905.

Na podstawie powyższego przedstawienia

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wydatki za *koleje żelazne*. Rubr. VIII. Dział II. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
VIII.		**II. Na koleje żelazne.**			
	233	*Koszta zarządu.*			
		Płace i emolumenta etatowe:			
		a) dyrektor, płaca . .	6.400 K.		
		dodatek aktywalny .	960 „	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca	4.800 K.		
		dodat k aktywalny .	840 „		
		„ funkcyjny . .	800 „	6.440	—
		c) 2 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K. . .	9.600 K.		
		dodatek aktyw. po 840 K	1.680 „	11.280	—
		d) 2 inżynierów I. kl., płaca po 3.600 K. . . .	7.200 „		
		dodatek aktywalny po 720	1.440 „	8.640	—
		e) 3 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . .	8.400 K.		
		dodatek aktyw. po 600 K	1.800 „	10.200	—
		f) 4 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . .	8.800 K.		
		dodatek aktyw. po 480 K	1.920 „	10.720	—
		g) referent administr., płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny .	840 „	5.640	—
		h) sekretarz, płaca . .	4.800 K.		
		dodatek aktywalny .	840 „	5.640	—
		i) adjunkt konceptowy, płaca	2.800 K.		
		dodatek aktywalny .	600 „	3.400	—
		k) koncepista, płaca . .	2.200 K.		
		dodatek aktywalny .	480 „	2.680	—
		l) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca	3.600 K.		
		dodatek aktywalny .	720 „	4.320	—
		m) adjunkt rachunkowy płaca	2.800 K.		
		dodatek aktywalny . .	480 „	3.280	—
		n) oficyał rachunkowy, płaca	2.200 K.		
		dodatek aktywalny. .	360 „	2.560	—
		o) asystent rachunk., płaca .	1.600 K.		
		dodatek aktywalny .	360 „	1.960	—
		Do przeniesienia .		84.120	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyzajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
		Z przeniesienia .		84.120	—
VIII.	233	*p*) adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca .	2.800 K.		
		dodatek aktywalny .	480 „	3.280	—
		r) inspicyent rysownik, płaca	1.600 K.		
		dodatek aktywalny .	360 „	1.960	—
		s) asystent manip. płaca .	1.600 K.		
		dodatek aktywalny .	360 „	1.960	—
		t) woźny, płaca . .	1.000 K.		
		dodatek aktywalny .	250 „		
		na ubior . . .	100 „	1.350	—
		Suma płac .		92.670	—
		Dodatki pięcioletnie.			
	234	1. *Zastępcy dyrektora* Motylewskiemu od 15. lutego 1906 z rocznych 400 K. . . .	350 K		
		2. *Starszemu inżynierowi* (1) Machalskiemu rocznie .	400 K.		
		3. *Inżynierowi II. kl.* Filippiemu Stanisławowi od 1. kwietnia 1906 z rocznych 200 K.	150 K		
		4. *Inżynierowi-adjunktowi* Ruebenbauerowi od 1. kwietnia 1906 z rocznych 160 K. .	120 K		
		5. *Sekretarzowi* (1) Skwarczyńskiemu rocznie . . .	400 K.		
		6. *Adjunktowi konceptowemu* Czołowskiemu od 1. marca 1906 z rocznych 200 K. .	167 K		
		7. *Konsulentowi dla spraw komercyalnych* Chodkiewiczowi (1) rocznie	400 K		
		8. *Inspicyentowi rysownikowi* Grabowiczowi, (1) rocznie	100 K.		
		9. *Asystentowi manipulacyjnemu* Salutryńskiemu (1)	100 K.		
		10. *Woźnemu* Strobl wi (1) .	60 K.	2.247	—
		Do przeniesienia		94.917	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
VIII.		Z przeniesienia .	94.917	—
	234a	Na podwyższenie dodatków aktywalnych, tudzież uregulowanie pięć oleci i czteroleci urzędników Biura kolejowego .	6.358	—
	235	**Dodatki osobiste.**		
		1. Dyrektorowi Kułakowskiemu rocznie . . . 6.000 K.		
		2. Bronisławowi Chodkiewiczowi, konsulentowi dla spraw taryfowych i komercyalnych . . . . 400 K.	6.400	—
	236	**Zaliczki na płace.**		
		Dla urzędników	2.500	—
	237	**Zasługi.**		
		Dwóch stróżów po 600 K . . .	1.200	—
	238	**Remuneracye i zapomogi.**		
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo .	2.000	—
		b) Dla urzędników i funkcyonaryuszów	2.000	—
			4.000	—
	239	**Pensye i zaopatrzenia.**		
		a) Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, pensya wdowia 2.400 K. dla dzieci: Stanisława do 14. lutego 1913 i Feliksa do 21. sierpnia 1916 po 480 K 960 K.	3.360	—
		b) Paszkowska Leonia, wdowa po refencie administracyjnym, pensya wdowia . .	1.800	—
		c) Wnękiewiczowa Franciszka wdowa po funkcyonaryuszu Biura kolejowego *stały dar z łaski*	400	—
		d) Bobrowska Walentyna wdowa po inżynierze *jednorazowo*	—	200
		e) Langnerowa Marya, wdowa po prowizorycznym urzędniku administracyjnym biura kolejowego, *jednorazowo* .	—	500
			5.560	700
	240	**Instrumenty, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**		
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .	2.400	—
		Do przeniesienia .	123.335	700

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.		Z przeniesienia .	123.335	700
	241	**Koszta komisyjne.**		
		a) dla urzędników i funkcyonaryuszów		
		α) w sprawach funduszu krajowego . . . 10.000 K.		
		β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow. 25.000 K.	35.000	—
		b) dla członków krajowej Rady kolejowej	1.500	—
			36.500	—
	242	**Na badanie techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejowych**	—	6 000
	243	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów** .	1.480	—
	244	**Koszta kancelaryjne.**		
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne itp. wydatki . . .	4.000	—
	245	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego**	—	23.814
	246	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszów	6.250	—
	247	**Utrzymanie lokalu na biuro**		
		a) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem wodociągowym . . .	6.250	—
		b) Opał i oświetlenie . . .	1.600	—
			7.850	—
		Suma kosztów zarządu .	179.415	30.514
	248	**Dotacya dla funduszu kolejowego** na cele budowy kolei lokalnych, VIII rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—
	249	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od st cyi Pałahicze do Tłumacza XV (ostatnia) rata, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 28. listopada 1890 przez lat 15	—	4.000
		Suma wydatków na koleje żelazne .	929.929	34.514
		Ogólna suma działu II. na koleje żelazne	963.929	

Tem samem załatwione zostają petycye: Wnękiewiczowej Franciszki do L. 2307, Langnerowej Maryi do L. 2365 i Bobrowskiej Walentyny do L. 3500.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Leo.

Rubr. IX. poz. 250–268.

Budowy wodne i melioracye.

(Sprawozdawca poseł Rutowski.)

Komisya budżetowa preliminuje na budowy wodne i melioracye na rok 1906 . . . . . 2,711.831 K
czyli w porównaniu z uchwalonemi na rok 1905 . . . . 2,714.716 „
mniej o . . 2.885 K

W porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego preliminuje Komisya budżetowa *więcej o* . . . . 6.915 K

Z preliminowanych na rok **1906** . . . 2,711.831 K
przypada na

Dział A. Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze . . 302.452 K
Dział B. Wykonanie budowli wodnych . . . . . 2,409.379 K

Z sumy tej pokryje kraj:

1. *dochodami własnymi roku budżetowego* . . . . . 1,475.663 K
2. *pożyczkami:*
   a) na regulacyę rzek kanałowych . . . 773.600 K
   b) „ „ „ karpackich . . . 462.568 „
   razem *pożyczkami* . . . 1,236.168 K

Wydatki uchwalone przez Sejm w rubr. IX. na rok **1905** wynosiły ogółem (z potrąceniem kwoty preliminowanej na budowę dróg wodnych, której dotychczas nie rozpoczęto)
w dziale *A.* . . . . . 296.102 K
w. dziale *B.* . . . . . 1,661.162 K
Do przeniesienia . 1,661.162 K 296.102 K

Z przeniesienia .	1,661.162 K	296.102 K
Z potrąceniem jednak wydatku na nierozpoczętą budowę dróg wodnych	16.148 „	
i pożyczki na regulacyę rzek karpackich . . .	462.568 „	
razem .	478.716 K	
preliminowano		1,182.446 „
Razem *z dochodów własnych*		1,478.548 K
z pożyczek zaś pokryto wydatek na *rzeki kanałowe* . . .	773.600 K	
„ „ *karpackie* . . .	462.568 „	
razem . .		1,236.168 „
Ogółem w r. 1905 . . .		2,714.716 K
a więc na rok 1906 preliminuje się *mniej o*		2.885 K

Poz. 252. *Dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych* odpada wskutek zwinięcia funduszu i przelania obowiązków na ogólny fundusz krajowy.

Poz. 257. Utrzymanie 4 miesięcznego *kursu dozorców drenarskich* wynosi o przeszło 7.000 K. mniej, gdyż na r. 1906 przypada tylko koszt jednego miesiąca grudnia 1906.

Na badanie sił wodnych preliminuje się na r. 1906 tylko 5000 K. więc o 5000 K. mniej niż na rok 1904 i 1905.

W wykonaniu uchwały Sejmu z 1 listopada 1903 powziętej za inicyatywą Komisyi budżetowej, zarządził Wydział krajowy przedewszystkiem niwelacyjne zdjęcia (uzupełnienia rządowych) i pomiary hydrometryczne, oddając je inżynierowi cywilnemu p. Karołowi Pomorowskiemu przy pomocy praktykanta krajowego b. melior. p. Tadeusza Baeckera.

Owocem tej pracy poważna monografia *tatrzańskich sił wodnych*, która opuściła prasę, świadcząc o niepospolitem znaczeniu sił wodnych w naszym kraju. Praca ta ma naukowe i praktyczne rezultaty i niezawodnie popchnie sprawę *wyzyskania sił wodnych* na zachodzie kraju.

Wydział krajowy zarządził nadto w r. 1905 uzupełniające pomiary na rzekach Stryju i Oporze, na r. 1906 projektuje badanie dorzecza Soły.

Komisya budżetowa *z uznaniem* podnosi dotychczasowe rezultaty, wyraża jednak przekonanie, że *niewyczerpanie* przeznaczonego na ten cel kredytu na r. 1904. widocznie i na r. 1905 świadczy, że podjęta akcya jest niedostateczna. Kraj potrzebuje przyjść *rychlej* do samowiedzy swoich sił wodnych i ewentualnych sił motorycznych, więc *akcya winna być równocześnie na kilku punktach Kraju prowadzoną*. Częściowym powodem ma być brak odpowiednich sił technicznych.

Komisya budżetowa czyni przekonanie, że się siły odpowiednie dadzą znaleść, i akcya winna być podjętą energicznie.

Na *zdjęcia i projekty dla melioracyi prywatnych* (poz. 258. b) preliminuje się *więcej* o 5000 K. ze względu na zamierzoną akcyę koło osuszenia gruntów rowami i drenami, przy pomocy pożyczek bezprocentowych ze skarbu państwa.

Wydział krajowy uznał na razie dzisiejszy personal techniczny i dozorców wraz z projektowanem pomnożeniem w r. 1906 za dostateczny do podołania zadaniom, jakie przypadną krajowemu biuru melioracyjnemu z aktywowaniem przyrzeczenia Rządu co do kredytu na drenowania, a przyjdzie z wnioskami co do pomnożenia personalu w miarę potrzeby.

Chociaż kredyt państwowy na drenowania w kwocie 5,000.000 K. należy uważać za początek większej akcyi, będzie on jednak tylko „kroplą w morzu“ potrzeb

kraju, umożliwiając drenowanie i osuszenie rowami około 50.000 morgów, gdy grunta Galicyi wymagające drenowania lub osuszenia rowami, wynoszą 1,500.000 morgów, a wymagają 150,000.000 K.

Uznając konieczność przeprowadzenia tych drenowań i osuszeń z pożyczki państwowej, udzielonej i ściąganej przez Wydział krajowy na koszt i niebezpieczeństwo funduszu krajowego, *w zarządzie własnym*, pod silną kontrolą, uważa komisya budżetowa kwestyę potrzebnych sił za otwartą.

W tej sprawie wniosły komitety c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, oraz c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego petycyę do Sejmu podnosząc zarazem potrzebę rozszerzenia ekspozytur Biura.

W sprawie tej Sejm na wniosek komisyi gospodartwa krajowego powziął uchwałę.

„*Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby zbadał potrzebę wydatniejszego powiększenia sił biura melioracyjnego, tudzież pomnożenie ekspozytur, jak nie mniej potrzebę odpowiedniejszego wyznaczenia dotacyi na utrzymanie biur ekspozytur i ażeby w tym kierunku przedłożył wnioski na najbliższej sesyi sejmowej*“.

Dział A. Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.

Na *podwyższenie* kilku pozycyi działu A. wpływa przedewszystkiem *powiększenie personalu fachowego* o 2 etatowych inżynierów II. klasy, o 2 etatowych inżynierów adjunktów, oraz z powodu *powiększenia personalu* dozorców i akordowych uczni z 68 na 87.

Krajowe biuro melioracyjne zatrudnia.

w r. 1898	3	inżynierów.						
w r. 1890	22	„						
w r. 1895	34	„	1	urzędnika	admin.	2	inż.	komercyal.
w r. 1900	31	„	1	„	„	2	„	„
w r. 1904	49	„	1	„	„	4	„	„
w r. 1905	52	„	1	„	„	7	„	„
w r. 1906	56	„	1	„	„	7	„	„

Służba dozorców melioracyjnych

obejmowała personal:

w r. 1904 . .	58
w r. 1905 . .	68
w r. 1606 . .	87

Uchwałą tą należy uważać *petycyę* l. 3042 oraz 3283 ex 1905 *za załatwione*.

B. Wykonanie budowli wodnych.

Poz. 260. na *oprocentowanie i umorzenie obligów*, które ma państwo emitować *na budowę dróg wodnych*, pozostałe z r. 1904 i 1905 kredyta w łącznej kwocie 29.333 K. odpowiadającej kapitałowi efektywnej wartości 10.967.200 K., starczą i nic się nie preliminuje. Roboty około dróg wodnych dotąd nie rozpoczęte.

W poz. 261. na *regulacyę rzek kanałowych* wstawiono na poczet rat anuitetowych 4% pożyczki 7,000.000 K. spłacalnej w 50 latach. Raty przypadłe na rok 1906 wynosiłyby 108.280 K., po ściągnięciu jednak wstawionych do budżetu na r. 1904 i 1905 dwóch rat w łącznej sumie 90.233 K., preliminuje się jedynie 18.047 K. czyli w porównaniu z r. 1906 mniej o 54.139 K.

W poz. 262 wstawia się 40% datek kraju do kosztów regulacyi *12 rzek kanałowych*. w kwocie 773.600 K., który pokryty będzie z pożyczki wstawionej równocześnie jako dochód w rubryce dochodów XIII. a.

W poz. 263. wstawione raty annuitetowe pożyczki z r. 1905 na systematyczną regulacyę rzek karpackich, przypadłe na rok 1906 z potrąceniem wstawionej **w budżet na r. 1905 raty.**

Poz. 264. datki kraju **na *systematyczną regulacyę rzek karpackich*** pokryć się mające **z pożyczki** (Rubr. doch. VIII b.) należy uważać w preliminarzu jednorocznym jedynie za pozycye *dla ewidencyi.*

W poz. 265. przychodzą pierwsze raty zasiłków krajowych na regulacyę:

Wereszycy	81.600 K
Górnej Trześniówki . .	70.000 „
osuszenie bagien Rzemieńskich	25.333 „

Poz. 266. lit. *a* do *l* na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych.

Poz. 267. na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, w czem podwyższenie dotacyi na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 na 80.000 K uzasadniają sprawozdania Komisyi gosp. krajowego.

Poz. 268 a) Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych (ostatnia rata III. w r. 1904 wynosiła 100.000 K) nie wstawia się, z powodu wielkiego deficytu funduszu krajowego, raty IV.

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet. Rubr. IX. „Budowy wodne i melioracye“ według następującego szczegółowego preliminarza:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
IX.		**Budowy wodne i melioracyc.**			
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.			
	250	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:			
		a) Dyrektor biura:			
		płaca	6.400 K.		
		dodatek aktywalny . .	960 „	7.360	—
		b) zastępca dyrektora:			
		płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny . .	840 „		
		„ osobisty . .	800 „	6.440	—
		c) 12 starszych inżynierów:			
		płace po 4.800 K. .	57.600 K.		
		dodatki aktyw. po 840 K.	10.080 „		
		Razem .	67.680 K.		
		Z tego pokryją fundusze budowy, płace i dodatki aktywalne 2 starszych inżynierów po 5.640 K. . .	11.280 „	56.400	—
		d) referent administracyjno-prawny:			
		płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny . .	840 „	5.640	—
		e) 12 inżynierów I. klasy:			
		płace po 3.600 K. . .	43.200 K.		
		dodatki aktywalne:			
		dla 8 inżynierów we Lwowie po 720 K. . .	5.760 „		
		dla 3 inżynierów w Tarnowie, Stanisławowie, Jarosławiu po 600 K. .	1.800 „		
		dla 1 inżyniera w Jaśle .	480 „		
		Razem	51.240 K.		
		Z tego pokryją fundusze budowy pobory 3 inżynierów po 4.320 K. . . .	12.960 „	38.280	—
		f) 14 inżynierów II. klasy:			
		płace po 2.800 K. . .	39.200 K.		
		dodatki aktyw. po 600 K. .	8.400 „		
		Razem .	47.600 K.		
		Z tego pokryją fundusze budowy, pobory 11 inżynierów po 3.400 K. . .	37.400 „	10.200	—
		Do przeniesienia . .		124.320	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
IX.	250	Z przeniesiena .	124.320	—
		g) 14 inżynierów-adjunktów: płace po 2.200 K. . . 30.800 K. dodatki aktyw. po 480 K. . 6.720 „ Razem . 37.520 K.		
		Z tego pokryją fundusze budowy, pobory 11 inżynierów adjunktów po 2.680 K. 29.480 „	8.040	—
		h) 2 praktykantów technicznych: adjuta po 1.400 K. . . .	2.800	—
		i) dodatki pięcioletnie: dla dyrektora Andrzeja Kędziora (2) po 800 K. razem 1.600 K., zastępcy dyrektora Józefa Jankowskiego (2) po 400 K. razem 800 K., sekretarza Leopolda Bragiewicza (2) po 400 K., razem 800 K.; dla starszych inżynierów po 400 K.: dla Dr. Jana Blautha (1) 400 K.; Stanisława Szczepanowskiego (1) 400 K.; Pawła Dyrdonia (1) 400 K.; Jana Hapanowicza (1) 400 K.; Franciszka Vetulaniego (1) 400 K.; dla inżynierów I. klasy po 300 K.: dla Ferdynanda Hilbrichta (2) 600 K.; Józefa Gryzieckiego (1) 300 K.; Stanisława Ruebenbauera (1) 300 K.; dla Maksymiliana Czernika pierwszy od 16. stycznia 1906 w kwocie 288 K.; dla inżynierów II. klasy po 240 K.; dla Sylwerego Strzelbickiego pierwszy od 23. kwietnia 1906 w kwocie 165 K.; dla inżynierów adjunktów po 200 K.; dla Henryka Smulikowskiego, pierwszy od 9. listopada 1906 w kwocie 29 K.	6.882	—
		k) dodatki osobiste: dla 2 inżynierów I. klasy po 400 K.	800	—
		l) dyetaryusze: 2 dyetaryuszy w biurze centralnem po 4 K. . . . 2.920 K. ryczałt na rysownika ekspozytury w Krakowie . 960 „	3.880	—
		Do przeniesienia . .	146.722	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
				Korony	
IX.	250	Z przeniesienia .		146.722	—
		m) utrzymanie ekspozytur i biur inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi robót publicznych:			
		ekspozytury:			
		w Krakowie . . .	1.500 K.		
		w Jaśle . . .	800 „		
		w Tarnowie, Jarosławiu i Stanisławowie po 700 K.	2.100 „		
		Razem .	4.400 K.		
		biuro 1 inżyniera sekcyjnego dla konserwacyi .	500 „	4.900	—
		n) Ryczałt na wyrównanie różnic między poborami urzędników Wydz. kraj. a urzędnikami rządowymi .	2.235 K.		
		2) podwyższenie dodatku aktywalnego do 80% dodatku przez urzędników rządowych pobieranego .	5.680 „	7.915	—
		o) stypendya dla 1 słuchacza wydziału inżynieryi na 2 miesiące po 60 K. .		120	—
		Suma pozycyi 250 .		159.657	—
	251	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych i wynagrodzenie 64 dozorców i 23 ukończonych uczniów przez 5 miesięcy zimowych przy pracach biurowych (11 starszych dozorców po 90 K., 53 dozorców po 60 K. i 23 ukończonych uczniów po 50 K. miesięcznie		26.600	—
	252	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . . .		2.000	—
	253	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . .		6.000	—
	254	Pensye i zaopatrzenia:			
		a) Biegański Antoni, emerytowany inżynier-adjunkt . .	848 K.		
		b) Misiakiewicz Julian, emerytowany inżynier II. kl.	1.120 „		
		c) Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze I. klasy . .	1.400 „		
			3.368 „		
		Do przeniesienia .		194.257	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia 3.368 K.	194.257	—
IX.		*d)* Chrząszczewska Marya, wdowa po starszym inżynierze, pensya wdowia . 1.800 K. i dodatek na wychowanie syna Konrada . . 360 „ 2.160 „	5.528	—
	255	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	8.000	—
	256	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	3.667	—
	257	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	16.000	—
	258	Na zdjęcia i projekty:		
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882). . . 30.000 K.		
		b) dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . 35.000 „		
		c) dla wyzyskania sił wodnych . . . . 5.000 „	70.000	—
	259	Koszta komisyjne:		
		a) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów) . . . 2.000 K.		
		b) z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych . . . 3.000 „	5.000	—
		Suma działu A. .	302.452	—
		B) Wykonanie budowli wodnych.		
	260	$12^1/_2$ % datek krajowy na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo, na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z dnia 2. marca 1904 r. Dz. u. kr. Nr. 36)	—	—
	261	III. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 r. Dz. u. kr. Nr. 23)	18.047	—
		Do przeniesienia . .	18.047	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	18.047	—
IX.	262	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093/8602	773.600	—
	263	II. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K zaciągniętej na pokrycie datków kraju na systematyczną regulacyę rzek karpackich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. nr. 22)	33.550	—
	264	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek ten pokryty pożyczką wstawia się do dochodów):		
		a) na regulacyę Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca XV. rata (ostatnia) 86.634 K.		
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem XIV. rata (z 15to-lecia) 85.334 „		
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, VIII. rata (z 28-lecia) . . . 131.428 „		
		d) na regulacyę Soły VII. rata (z 18-lecia) . . . 79.556 „		
		e) na regulacyę Łomnicy VII. rata (z 24-lecia) . . 79.616 „	462.568	—
	264*a*)	Na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej II. rata 12½% zasiłku krajowego (z 5-lecia) .	14.050	—
	265	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (*na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116*):		
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XI rata (z 15-lecia) . 40.400 „		
		b) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami, VIII. rata (ostatnia) 31.950 „		
		c) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, VII. rata (z 8-lecia) . . 43.548 „		
		Do przeniesienia . 115.898 K.	1,301.815	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
IX.	265	Z przeniesienia .	115.898 K.	1,301.815	—
		d) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, VI. rata (ostatnia) . . .	33.066 „		
		e) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki) z dopływami, V. rata (z 10-lecia) . .	33.280 „		
		f) na regulacyę potoków: Sołotwy i Rokitny II rata .	— „		
		g) na regulacyę rzeki Łęgu w powiatach: Niżańskim i Kolbuszowskim, V. rata (z 8 lecia) . . .	30.000 „		
		h) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim, IV. rata (z 11-lecia)	90.000 „		
		i) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, III. rata (z 15-lecia .	92.832 „		
		k) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Wolirogowskiej, III. rata (z 20-lecia) .	90.000 „		
		l) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, III. rata na kapitał 15.000 K, a 4.800 K. na odsetki . .	19.800 „		
		m) na regulacyę potoku Błotni z dopływami, II. rata (z 14-lecia) . . .	36.800 „		
		n) na kolmatacyę bagien nadduiestrzańskich II. rata z 19-lecia) . . .	80.000 „		
		o) na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami, I. rata (z 10-lecia) . . .	81.600 „		
		Do przeniesienia .	703.276 K.	1,301.815	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1903. zwyczajne	Wniosek na rok 1903. nadzwyczajne
				Korony	
IX.	265	Z przeniesienia	703.276 K.	1,301.815	—
		p) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, I. rata (z 10-lecia) . . .	70.000 „		
		r) na osuszenie bagien Rzemieńskich, I. rata (z 4-lecia)	25.333 „	798.609	—
	266	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:			
		a) regulacyi Trześniówki .	1.000 K.		
		b) regulacyi Łęgu . .	1.500 „		
		c) „ Przegnojówki .	1.000 „		
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy do r. 1910. . . .	1.000 „		
		e) regulacyi Krzemienicy .	2.500 „		
		f) „ Gniłej Lipy (sekcyi górnej) . .	500 „		
		g) regulacyi Złotej Lipy .	1.000 „		
		h) „ potoku Dumnego	750 „		
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim	4.500 „		
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach .	500 „		
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich .	500 „	14.750	—
	267	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889):			
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do roku 1908)	2.800 K.		
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914) . . .	1.200 „		
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 „		
		d) na drenowanie gruntów włościańskich VI. rata (z 10-lecia . . .	80.000 „		
		e) na regulacyę potoku Szkła pod Łazami i Charytanami. III. rata (ostatnia) .	6.389 „		
		f) na zabudowanie potoku Psarka w pow. Chrzanowskim, II. rata (ostatnia) .	17.300 „		
		Do przeniesienia .	108.689 K.	2,115.174	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
				Korony	
IX.	267	Z przemieszenia .	108.689 K.	2,115.174	—
		g) na zabudowanie potoków Narbutówki i Gościbki w w pow. Myślenickim, II. rata (z 3 lecia) . . .	12.100 „		
		h) na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia) . .	17.250 „		
		i) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, II. rata (3-lecia) .	7.050 „		
		k) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-lecia) . .	8.929 „		
		l) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, I. rata (z 5-lecia) . .	6.432 „		
		m) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice, I. rata (z 3-lecia) . . .	12.000 „		
		n) na regulacyę Strwiąża pod Czaplami . . .	5.900 „		
		o) na zabudowanie potoku Jaworzyny (powiat Nowy Sącz)	7.750 „		
		p) na regulacyę Potoku Paleczki	1.500 „		
		r) na zabudowanie potoku Byczynka w pow. Chrzanowskim	5.310 „		
		s) na regulacyę potoku Turka w gminie Zielonka (pow. Kolbuszowa) . . .	1.240 „		
		t) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów I rata (z 3-lecia) . . .	9.367 „		
		u) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ) . .	11.125 „		
		w) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowie (pow. Grybów) .	12.750 „		
		x) na regulacyę Jasiółki pod Brzezówką i Moderówką .	5.280 „		
		Do przeniesienia .	232.672 K.	2,115.174	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
				Korony	
IX.		Z przeniesienia	232.672 K.	2,115.174	—
		y) na przedłużenie kanału Stróża w perymetrze bagien Rudnickich . .	3.700 „		
		z) na regulacyę potoku Złotego w gminie Padew (pow. Mielec), I. rata (z 2-lecia)	13.333 „		
		aa) do dyspozycyi Wydziału krajowego	40.000 „	289.705	
	268	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
		1. w Jadachach	500 K		
		2. „ Rzochowie . . .	500 „		
		3. „ Ohladowie	500 „		
		4. „ perymetrze regulacyi Pustej (Radosławki) . .	1.000 „		
		5. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie	2.000 „	4.500	—
	268*a)*	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata z dziesięciolecia (w myśl uchwały sejmowej z 18. października 1903)		—	—
		Suma działu B. .		2,409.379	—
		Suma działu A. .		302.452	—
		Suma rubryki IX. .		2,711.831	—

Lwów, dnia 13. listopada 1905.

Za przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Rutowski.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubryka X wydatków.

„Rolnictwo"

Grupa I. poz. 269 — 271.

Grupa II. poz. 272 — 305a.)

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Grupa I. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, pensye i emerytury urzędników fachowych.

				zwyczajne	nadzwyczajne
Poz. 269.	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) . . .			6.000 K.	—
„ 270.	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych:				
	a) radca: płaca . .	6.400 K.			
	dodatek aktywalny	960 „			
	„ pięcioletni	800 „			
	b) adjunkt konceptowy: płaca	2.800 „			
	dodatek aktywalny	600 „			
	dodatek pięcioletni z rocznych 200 K. od 15. lutego 1906	176 „			
	c) na podwyższenie dodatku aktywalnego tudzież uregulowanie czteroleci, w myśl osobnego sprawozdania Komisyi budżet. do Ls. 4113	544 „		12.280 „	—
„ 271.	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia rocznie .	1.200 „			
	i dodatek do pensyi wdowiej	400 „		1.600 „	—
	Do przeniesienia			19.880 K.	—

Grupa II. Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rotnictwa.

(*Poz. 272—286, 286b, 288 — 288c. wedle osobnych sprawozdań.*)

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia	19.880 K.	— K.
Poz. 272.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	49.647 „	2.180 „
„ 273.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	21.736 „	2.070 „
„ 274.	Akademia rolnicza w Dublanach . .	228.931 „	25.376 „
„ 275.	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach .	34.140 „	2.400 „
„ 276.	Szkoła gorzelnicza „ .	12.330 „	5.300 „
„ 277.	Gorzelnia krajowa „ .	12.380 „	30.200 „
„ 278.	Folwark „ .	42.107 „	11.260 „
„ 279.	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	32.488 „	360 „
„ 280.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	147.135 „	3.060 „
„ 281.	Folwark w Czernichowie . . .	15.858 „	2.434 „
„ 282.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodenca	29.190 „	2.130 „
„ 283.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	39.470 „	3.812 „
„ 284.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	39.794 „	960 „
„ 285.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Berężnicy	44.707 „	1.100 „
„ 286.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	46.509 „	812 „
„ 286a)	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie, koszta założenia I. rata z 28.620 K.	— „	19.000 „
„ 286b)	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie — koszta utrzymania .	10.438 „	— „
„ 287.	Szkoły zimowe rolnicze: *a*) w Niewiarowie	2.122 „	— „
	b) Na utrzymanie drugiej szkoły zimowej	1.910 „	— „
„ 288.	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszoszowie — koszta założenia . .	— „	74.586 „
„ 289.	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie, koszta utrzymania . . .	15.400 „	— „
„ 290.	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	27.880 „	6.300 „
„ 291.	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	23.480 „	9.400 „
„ 291a)	Na koszta kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole . . . . 2.000 K. i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . 2.300 „	4.300 „	— „
„ 292.	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . .	16.000 „	— „
„ 292a)	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa, *do rozporządzalności Wydziału krajowego* . .	5.000 „	— „
	Do przeniesienia	922.832 K.	202.740 K.

		Z przeniesienia .	922.832 K	202.740 K.
		Tem samem załatwioną jest petycya oddziału Towarzystwa »Proświta« Ls. 3904/2976).		
Poz.	293.	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . 1.600 K. i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . 300 „	1.900 „	— „
„	294.	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej	2.000 „	1.500 „
„	295.	Akademia weterynaryi we Lwowie: *a*) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K. *b*) asekuracya budynku . . 82 „ *c*) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . 1.500 „	5.582 „	— „
„	296.	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . 600 „ ryczałt na koszta podróży 1.000 „ 2 dodatki pięcioletnie . 800 „	5.400 „	— „
„	297.	Na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie . .	3.500 „	— „
„	298.	Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych . .	8.000 „	— „
„	299.	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.000 „	— „
„	300.	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.400 „	— „
„	301.	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000 „	— „
„	302.	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „	— „
„	303.	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych . . .	2.000 „	— „
„	304.	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	6.000 „	— „
„	305.	Na szkołę gospodyń wiejskich w Albigowy	— „	2.000 „
		Tem samem załatwioną jest petycya Wydziału powiatowego w Łańcucie Ls. 3144/2344.		
„	305a)	Galic. Towarz. gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole .	2.000 „	— „
		Tem samem załatwiono petycye Galic. Towarz. gosp. we Lwowie (Ls. 2213) i Towarzystwa krakowskiego (Ls. 3044)		
		Suma grupy I. i II. rubr. X . .	969.614 K.	206.240 K.
		Razem . .	**1,175.854 K.**	

Petycyę Rektoratu c. k. Akademii weterynaryi i krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie o gwarancyę dla pożyczki z funduszów krajowych na budowę zakładu chowu drobiu Ls. 3582/1869 *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.*

Petycyę Ks. Cyryla Sieleckiego Ls. 2587/1874 o subwencyę na powstać mającą szkołę gospodyń *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewent. uwzględnienia na rok przyszły.*

Za przewodniczącego:
K. Badeni,

Sprawozdawca:
Milewski.

Rubr. X. grupa II. poz. 272 wydatków.

i Rubr. VII. poz. 37. dochodów.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej

o krajowej szkole gospodarstwa lasowego

we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliminuje komisya budżetowa:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny	840 „		
		dodatek osobisty	1.200 „		
		dodatek pięcioletni	400 „	7.240	—
	2	Trzech profesorów fachowych;			
		a) dla dwóch, płaca po 3.280	6.560 K.		
		dodatki aktywalne po 720	1.440 „		
		dodatki 5-letnie dla jednego	1.200 „		
		b) dla jednego extra statum płaca	3.280 „		
		dodatek aktywalny	720 „	13.200	—
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów:			
		a) dla dwóch, płaca po 2.400	4.800 K.		
		dodatki aktywalne po 600	1.200 „		
		dodatek osobisty dla jednego	300 „		
		dodatki 5-letnie dla jednego	900 „	7.200	—
		b) dla jednego płaca 2.400 K. dodatek aktywalny 600 „	Posada nieobsadz.		
	4	Docenci (nauczyciele pomocnicy)			
		a) języka polskiego i niemieckiego	1.800 K.		
		b) fizyki eksperymentalnej	600 „		
		c) matematyki	1.000 „		
		d) zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków	1.600 „		
		e) chemii ogólnej:			
		α) za wykłady 600K.			
		β) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii 400 „	1.000 „		
		f) ekonomii społecznej	400 „		
		g) encyklopedyi rolnictwa	600 „		
		h) zarysu prawa i administracyi	500 „		
		i) nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200 „	7.700	—
		Suma rubryki I.		35.340	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	5	Tyniecki Władysław, b. dyrektor emerytura		4.400	—
	6	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie		120	—
		Suma rubryki II.		4.520	—
		Do przeniesienia		39.860	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	39.860	—
III.		**Koszta administracyi.**		
	7	Koszta kancelaryjne, druki i portorya .	600	—
	8	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	480	—
	9	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . .	80	—
	10	Opał, oświetlenie i należytość za wodę .	880	—
	11	Utrzymanie budynków	400	—
	12	Sprzęty i ruchomości	100	—
	13	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . .	1.800	—
	14	Podatki	45	—
		Suma rubryki III. .	4.385	—
IV.		**Środki naukowe.**		
	15	Biblioteka i czytelnia	600	200
	16	Laboratorya:		
		a) chemii ogólnej i technologicznej 280 K.		
		b) botaniczno-fizyologiczne . 120 „	400	—
	17	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń:		
			zwycz.	*nadzw.*
		a) do geografii fizycznej i politycznej	20 K.	— K.
		b) do fizyki	40 „	400 „
		c) „ meteorologii i klimatologii	40 „	— „
		d) do inżynieryi leśnej .	300 „	430 „
		e) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii .	120 „	50 „
		f) do zoologii	40 „	— „
		g) „ technologii chemicznej	100 „	100 „
		h) „ leśnictwa w ogóle i uprawy lasu . . .	300 „	— „
			960	980
	18	Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	—	1.000
	19	Wycieczki naukowe z uczniami . .	2.000	—
	20	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	300	—
		Suma rubryki IV. .	4.260	2.180
V.		**Spłata pożyczki.**		
	21	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 59 i 60 rata na kapitał i odsetki . . .	1.042	—
VI.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	49.647	2.180
		Razem .	**51.827 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów:**		
		a) wpisowe od 20 uczniów po 4 K. 80 K.		
		b) czesne od 30 uczniów po 20 „ 600 „	680	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma dochodów .	14.780	—
		W porównaniu z wydatkami	51.827	—
		okazuje się **niedobór**	37·047	—

Petycyę grona nauczycielskiego kr. szkoły gospodarstwa lasowego L. 2196 odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Sp.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej

we Lwowie.

Rubryka X. grupa II. poz. 273 wydatków
i rubryka VII. poz. 53 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Komisya stwierdza z żalem, że pomimo wzrostu działań i kosztów stacyi, pomimo kilkakrotnych rezolucyj sejmowych subwencya rządowa podwyższoną nie została.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliminaje komisya:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace personalu.**		
	1	Kierownik stacyi . .	1.200	—
	2	Asystenci:		
		a) Asystent pierwszy etatowy, płaca . . 2.000 K.		
		dodatek aktywalny 200 „ 2.200 K.		
		b) 2 asystentów nieetatowych, płaca po 1.200 K. 2.400 K.		
		na mieszkanie po 400 „ 800 „		
		„ opał po 78 K. . 156 „ 3.356 „	5.556	—
	3	Laborant, płaca . . . 1.100 K.		
		na mieszkanie . . 360 „	1.460	—
		Suma rubryki I. .	8.216	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 800 K.		
		b) służący . 720 „	1.520	—
	5	Najem mieszkania	3.000	—
	6	Oświetlenie i opał	900	820
		Suma rubryki II. .	5.420	820
III.		**Utrzymanie stacyi.**		
	7	Koszta utrzymania stacyi . . .	3.500	—
	8	„ „ ogrodu górskiego na połoninach . .	1.600	1.250
	9	Utrzymywanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego . .	1.200	—
	10	Koszta druków i wydawnictw . .	400	—
	11	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych	400	—
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów .	1.000	—
		Suma rubryki III. .	8.100	1.250
		Suma wydatków .	21.736	2.070
		Razem .	23.806 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	1.600	—
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu** . . .	400	—
		Suma dochodów .	4.500	—
		W porównaniu z wydatkami .	23.806	—
		Okazuje się **niedobór**	19.306	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o Akademii rolniczej w Dublanach.

Rudr. X., grupa II. poz. 274 wydatków i Rubr. VII. poz. 38 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

W sprawozdaniu Wydziału krajowego (Aleg. 365) o krajowych zakładach w Dublanach są omówione i uzasadnione inwestycye i sposoby ich pokrycia. Komisya budżetowa, równie jak komisya gospodarstwa krajowego zgodziły się na ten program, przyczem w komisyi budżetowej wyrażono życzenie ujęcia wszystkich inwestycyj zakładów Dublańskich w jedną rubrykę, celem ułatwienia na przyszłość poglądu na całość oraz ujednostajnienia i uwidoczniania sposobów pokrycia. Skutkiem objaśnień powołanego wyżej sprawozdania zniżyła komisya budretowa w rubr. VIII. poz. 62 kwotę z 8.800 na 6.500 K. Natomiast na podstawie petycyi l. 2385 i 2233 i załączonych do nich przychylnych ocen Wydziału krajowego przyzn ła komisya w rubr. V. poz. 36 byłemu profesorowi Wawnikiewiczowi dodatek do emerytury 600 K. oraz podniosła emeryturę byłego prof. Manasterskiego z 3344 na 3800 K. Zmiany budżetowe wykazują przeto zwyżkę o 1056, zniżkę o 2 300, w rezultacie zniżkę wydatków o 1244 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			zwyczajne	nadzwyczajne
					Korony	
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
			zwycz.	*nadzwycz.*		
	1	Dyrektor, płaca . .	4.800 K.	— K.		
		dodatek aktywalny	720 „	— „		
		„ pięcioletnie	1.200 „	— „		
		„ osobisty .	— „	4.480 „		
		„ na utrzymanie koni	— „	1 000 „	6.720	5.480
	2	6 profesorów fachowych:				
		płace po 4.800 K. .		28.800 K.		
		dodatki aktywalne po 720 K. . . .		4.320 „		
		dodatki pięcioletnie .		750 „	33.870	—
	3	4 profesorów fachowych:				
		płace po 3.400 K. .		13.600 K.		
		dodatki aktywalne po 480 K. . . .		1.920 „		
		dodatki pięcioletnie .		1.600 „	17.120	—
	4	2 profesorów adjunktów:				
		płace po 2.800 K. .		5.600 K.		
		dodatki aktywalne po 400 K. . . .		800 „		
		dodatki pięcioletnie .		400 „	6.800	—
	5	Asystent botaniki			1.200	—
	6	„ rolnictwa			1.200	—
	7	„ zoologii			1.200	—
	8	Docent weterynaryi			960	—
	9	„ leśnictwa			480	—
	10	„ ogrodnictwa			400	—
	11	„ melioracyi			700	—
	12	„ historyi i literatury polskiej .			1.200	—
	13	„ hodowli ryb			400	—
	14	„ hygieny			200	—
		Suma rubryki I. .			72.450	5.480
		Do przeniesienia . .			72.450	5.480

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	72.450	5.480
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**		
	15	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 2.400 K. dodatki pięcioletnie . . 525 „	2.925	—
	16	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca . . . . 2.000 K. dodatki pięcioletnie . . 410 „	2.410	—
		Suma rubryki II. .	5.335	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów niecatatowych.**		
	17	Kapelan, płaca . . . 600 K. dodatek osobisty . . 200 „	800	—
	18	Lekarz zakładowy, płaca . . .	1 200	—
	19	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	800	—
	20	Ogrodnik, płaca	1.200	—
	21	Pomocnik ogrodnika	480	—
	22	Zawiadujący biblioteką	400	—
		Suma rubryki III. .	4.880	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	23	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 560 K. na ubiór . . 100 „ 660 K *b)* Laborant w pracowni botaniki 480 „ *c)* „ mechaniki i fizyki 480 „ *d)* Laboranci w pracowniach rolniczych, dwóch po 480 K. 960 „ *e)* Laborant w pracowni chemii 480 „ *f)* „ „ „ zoologii i hodowli 480 „	3.540	—
	24	Służba niższa: *a)* Dozorca domu i magazynu . 480 K. *b)* 2 stróżów omowych po 432 K. 864 „ *c)* stróż nocny . . . 600 „	1.944	—
	25	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) . . .	250	—
		Suma rubryki IV. .	5.734	—
		Do przeniesienia . . .	88.399	5.480

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . . .	88.399	5.480
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	26	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze	1.200	—
	27	Auowa Berta, „ „ „	600	—
	28	Kasprzycka Julia, „ „ ogrodniku, pensya wdowia . . . 300 K. dodatek do pensyi . . 160 „ dodatek na wychowanie 1 dziecka 100 „	560	—
	29	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy, zaopatrzenie	100	—
	30	Dendorowa Marya, wdowa po furmanie, zaopatrzenie	100	—
	31	Eberhardt Jan, b. dozorca domu, zaopatrz.	200	—
	32	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze, pensya wdowia . . 1.200 K. dodatek do pensyi . . 400 „	1.600	—
	33	Rylski Tomasz, były profesor, emerytura .	4.600	—
	34	Blaszkiewiczowa Rozalia, wdowa po tercyanie, zaopatrzenie	280	—
	35	Kubicka Helena, wdowa po docencie weterynaryi. zaopatrzenie . . .	480	—
	36	Wawnikiewicz Roman, były profesor, emerytura . . . 6.800 K. dodatek do emerytury . 600 „	7.400	—
	37	Manasterski Piotr, były prof, emerytura .	3.800	—
		Suma rubryki V. .	20.920	—
VI.		**Koszta administracyjne.**		
	38	Zarząd: *a*) potrzeby kancelaryjne . .	1.400	—
		b) koszta podróży w interesach zakładu . . .	200	—
		c) druk sprawozdań . . .	250	—
	39	Opał gmachu szkolnego . . .	3 400	—
	40	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	1.500	2 000
	41	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	5.500	2 160
	42	„ dziedzińców i ścieżek . .	600	—
	43	„ parku	400	—
	44	Ubezpieczenie budynków . . .	1.300	—
	45	Dowóz wody do zakładu . . .	2.000	—
		Do przeniesienia .	16.550	4.160
			109.319	5.480

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia .	109.319	5.480
			16.550	4.160
VI.	46	Najem mieszkań:		
		a) dla asystenta botaniki . . 192 „		
		b) „ „ rolnictwa . 192 „		
		c) „ „ zoologii . . 192 „		
		d) „ sekretarza dyrekcyi . . 480 „		
		e) „ dyetaryusza w kanc. dyr. 192 „		
		f) „ laboranta przy katedrze chemii . . . 192 „		
		g) „ laboranta przy katedrze mechaniki . . . 192 „		
		h) „ laboranta przy katedrze rolnictwa . . . 192 „		
		i) „ drugiego laboranta przy katedrze rolnictwa . 192 „		
		j) „ laboranta przy katedrze hodowli . . . 192 „		
		k) „ laboranta przy katedrze botaniki . . . 192 „	2.400	—
	47	Płaca kominiarza	420	—
	48	Sprzęty i ruchomości	300	—
	49	Koszta przewozu prelegentów . .	3 500	—
	50	„ lustracyi zakładu . . .	300	—
	51	„ nabożeństwa . . .	100	3.000
	52	Apteka i inne koszta sanitarne . .	1.000	—
		Suma rubryki VI. .	24.570	7.160
VII.		**Potrzeby naukowe.**		
	53	Dotacye na zbiory i laboratorya:		
			zwycz.	*nadzw.*
		a) dla profesora fizyki .	300 K.	200 K
		α) stacya meteorologiczna	180 „	— „
		b) dla profesora chemii i technologii . . .	1.600 „	3.000 „
		c) dla profesora mineralogii i geologii . . .	120 „	— „
		d) dla profesora botaniki .	900 „	500 „
		e) dla profesora zoologii .	300 „	— „
		ε) laboratoryum zoot miczne	520 „	— „
		f) dla profesora fizyologii i anatomii zwierząt .	390 „	— „
		g) dla profesora chemii rolniczej . . .	1.320 „	— „
		h) dla profesora rolnictwa .	1.070 „	— „
		i) „ „ hodowli .	600 „	— „
		j) „ docenta weterynaryi	100 „	— „
		k) „ prof. administracyi .	100 „	— „
		l) „ „ mechaniki rolniczej i budownictwa .	750 „	7.300 „
		λ) na ćwiczenia w użyciu narzędzi rolniczych	200 „	„
		Do przeniesienia	8.450 K.	11.000 K.
			133.889	12.640

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . *zwycz.* 8.450 K. *nadzw.* 11.000 K.	133.889	12.640
VII.	53	*m*) dla docenta melioracyi . 100 „ — „		
		n) „ „ ogrodnictwa 100 „ — „		
		o) „ „ leśnictwa . 20 „ „	8.670	11.000
	54	Utrzymanie mleczarni:		
		a) laborant, płaca . 720 K.		
		dodatek na mieszkanie 240 „ 960 K.		
		b) dokupno i naprawa przyrządów i naczyń . . 200 „		
		c) dowóz wody i lodu . . 60 „		
		d) światło i opał . . 450 „	1.670	—
	55	Biblioteka i czytelnia:		
		a) przykupno dzieł . . 1.200 K.		
		b) oprawa książek . . 200 „		
		c) czasopisma . . 1.000 „	2.400	—
	56	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	1.500	686
	57	Wycieczki naukowe uczniów . . .	1.500	—
	58	Utrzymanie pasieki	120	—
	59	Ogród: *zwycz.* *nadzwycz.*		
		a) botaniczny . 1.500 K. 750 K.		
		b) owocowy . 200 „ — „		
		c) druk katalogu 50 „ — „	1.750	750
	60	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii	2.000	—
		Suma rubryki VII. .	19.610	12 436
VIII.		**Spłata długów i podatki.**		
	61	Bankowi krajowemu we Lwowie IX. i X. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K. . .	4.665	—
	62	Na spłatę zaciągnąć się mającej pożyczki inwestycyjnej	6.500	—
	63	Podatek gruntowy i domowy . . .	.200	—
		Suma rubryki VIII. .	11.365	—
IX.	64	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach fundusz. po 700 K.**	8.400	—
X.	65	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	500	—
XI.		**Utrzymanie domu zakładowego.**		
	66	*a*) Administrator domu zakł., płaca 960 K.		
		wikt . . . . 588 „		
		opał i światło . . . 200 „	1.748	—
		Do przeniesienia .	1.748	—
			173.764	25.076

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	173.764	25.076
			1.748	—
XI.	66	*b*) Portyer, płaca . . . 300 K.		
		wikt . . . 360 „		
		opał i światło . . . 80 „		
		ubranie . . . . 120 „	860	—
		c) Magazynier (jak pobory portyera) . . . . 860 K.		
		dwa pięciolecia po 80 K. . 160 „	1.020	—
		d) Trzech służących, płaca po 192 K. . . . . 576 K.		
		wikt po 348 K. . . 1.044 „		
		opał i światło po 80 K. . 240 „		
		ubranie po 120 K. . . 360 „	2.220	—
		e) Trzech stróżów po 408 K . .	1.224	—
		f) Dwóch pomocników na zimę . .	420	—
	67	Wikt 80 uczniów przez 10 miesięcy po 49 K	39.200	—
	68	Pranie i naprawa pościeli . .	1.200	—
	69	Opał domu zakładowego . . .	3.675	—
	70	Oświetlenie domu zakładowego . .	1.800	—
		zwycz. *nadzwycz.*		
	71	Utrzymanie *a*) budynku 1.000 K. — K.		
		b) sprzętów 800 „ 300 „	1.800	300
		Suma rubryki XI. .	55.167	300
		Suma wydatków	228.931	25.376
		Razem .	**254.307 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu państwa . . .	20.000	—
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .	12.988	—
		Suma rubryki I. .	32.988	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	3	Wpisowe od 80 uczniów po 10 K. 800 K. na uwolnienie 24 uczniów 240 „	560	—
	4	Czesne od 80 uczniów po 200 K. 16.000 K. na uwolnienie 24 uczniów 4.800 „	11.200	—
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 80 uczniów po 40 K. 3.200 K. na uwolnienie 24 uczniów 960 „	2.240	—
	6	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym *a)* od 68 uczniów po 700 K. 47.600 K *b)* od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. IX. wyd.) po 700 K. . 8.400 „	56 000	—
		Suma rubryki II. .	70.000	—
III.	7	**Dochód z pasieki**	100	—
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	480	—
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	176	—
VI.	10	**Dochody rozmaite**	400	—
		Suma dochodów .	104.144	—
		W porównaniu z wydatkami .	254.307	—
		Okazuje się **niedobór** .	150.163	—

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej

o niższej szkole rolniczej

w Dublanach.

Rub. X. grupa II. poz. 275 wydatków i

Rubr. VII. poz. 39 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Komisya budżetowa uznała za słuszne wprowadzenie zasady pobierania wpisowego od uczniów i stąd pojawia się w dochodach szkół niższych rolniczych nowa rubryka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych *zwycz. nadzwycz.* płaca . . . 2.400 K. — K. dodatek aktywalny 240 „ — „ „ pięcioletni 300 „ — „ „ za nadzór nad internatem . — „ 300 „	2.940	300
	2	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 200 „ „ pięcioletni . 160 „	1 760	—
	4	Docent weterynaryi	300	—
	5	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków . .	1.600	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
		Suma rubryki I. .	10.440	300
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	7	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu do nauk fachowych, pensya . .	1.100	100
III.		**Koszta administracyjne.**		
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej	800	—
	9	Opał i oświetlenie	750	—
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	800	2.000
	11	Dowóz wody	350	—
	12	Sprzęty i ruchomości	300	—
		Suma rubryki III. .	3.000	2.000
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie 40 uczniów po 328 K. 50 g.	13.140	—
	14	Odzież, pościel i pranie dla 40 uczniów po 120 K.	4.800	—
	15	Koszta leczenia uczniów . . .	200	—
		Suma rubryki IV. .	18.140	—
		Do przeniesienia . .	32.680	2.400

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	32.680	2.400
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	16	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	160	—
	17	Przybory do pisania i nauki uczniów .	400	—
	18	Przykupno modeli, machin i narzędzi .	400	—
	19	Biblioteka i czytelnia	200	—
		Suma rubryki V. .	1.160	—
VI.	20	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej**	100	—
VII.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma wydatków .	34.140	2 400
		Razem .	36.540 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Zarobek 40 uczniów po 36 K.** . .	1.440	—
III.	3	**Opłaty od uczniów**	200	—
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma dochodów .	7.740	—
		W porównaniu z wydatkami .	36.540	—
		Okazuje się **niedobór** .	28 800	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o szkole gorzelniczej w Dublanach.

Rubr. X. grupa II. poz. 276 wydatków.

Rubr. VII. poz. 41. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Skutkiem dokonanej reorganizacyi tej szkoły nastąpiła i zasadnicza zmiana w budżecie, występująca w rubryce I. Zwyżka łączna wynosi w niej jednak tylko 638 K. W dochodach wstawiono nową pozycyę dochodu z analiz.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca . . . 3.600 K.		
		Dodatek aktywalny . . . 720 „	4 320	—
	2	Asystent płaca . . . 1.200 K.		
		Dodatek na mieszkanie . . 318 „	1.518	—
	3	Docenci:		
		a) matematyki, fizyki i rysunków .	600	—
		b) nauki o kotłach i maszynach .	400	—
		c) nauki o opodatkowaniu . .	400	—
		d) administracyi i rachunkowości .	180	—
		Suma rubryki I. .	7.418	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	120	—
	5	Służący, płaca . . . 480 K.		
		Dodatek na mieszkanie . . 192 „	672	—
	6	Koszta przewozu prelegentów . .	200	—
	7	Kurs dla straży skarbowej . . .	500	—
	8	Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych	120	—
		Suma rubryki II. .	1.612	—
III.		**Potrzeby naukowe.**		
	9	Dotacya dla pracowni gorzelniczej . .	1.200	5.000
	10	Książki i czasopisma	200	300
	11	Wycieczki naukowe z uczniami . .	200	—
		Suma rubryki III. .	1.600	5.300
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów:**		
		a) z funduszów krajowych 600 K.		
		b) z subwencyi państwowej 1.000 „	1.600	—
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków .	12 330	5.300
		Razem .	**17.630 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**		
		a) na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—
		b) na zapomogi dla uczniów . .	1.000	—
		Suma rubryki I. .	4.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.300	—
III.	3	**Dochód z analiz**	200	—
		Suma dochodów .	5.500	—
		W porównaniu z wydatkami	17 630	—
		okazuje się **niedobór**	12.130	—

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Sp.

Budżet krajowy na rok 1906.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o gorzelni krajowej w Dublanach.

Rubryka X. grupa II. pozycya 27 wydatków
i rubryka VII. poz. 42. dochodów.

Sprawozdawca poseł Milewski.

Na rekonstrukcyę gorzelni wstawiono 30.200 K. W obec nowej organizacyi szkoły gorzelniczej uznał Wydział za możebne nieutrzymywanie osobnego maszynisty, przez co odpada 700 K. w I. rubr. wydatków i 300 K. w IV. rubryce dochodów. Ceny ziemniaków i spirytusu nie uważała komisya za konieczne zmieniać z budżetowych powodów.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace.**		
	1	Gorzelnik	1.200	—
	2	2 robotników po 30 K. miesięcznie przez 4 miesiące i jeden przez cały rok .	600	—
		Suma rubryki I. .	1.800	—
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**		
	3	Opał	1.600	—
	4	Ziemniaki (1.800 q. po 3 K.) . .	5.400	—
	5	Jęczmień (80 q. po 14 K.) . . .	1.120	—
	6	Żyto, kukurudza i proso (40 q. po 14 K.)	560	—
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. .	400	—
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	600	—
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400	—
	9a	Rekonstrukcya gorzelni	—	30.200
		Suma rubryki II. .	10.080	30.200
III.		**Rozmaite.**		
	10	Utrzymanie budynków i podwórza . .	200	—
	11	Podatek zarobkowy	200	—
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni . .	100	—
		Suma rubryki III. .	500	—
		Suma wydatków .	12.380	30.200
		Razem .	**42.580 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (200 hl. po 38 K.)	7.600	—
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (2500 Hl po 20 g.)	500	—
III.	3	**Bonifikacya** za 200 Hl. spirytusu po 10 K.	2.000	—
		Suma dochodów .	10.100	—
		W porównaniu z wydatkami .	42.580	—
		okazuje się **niedobór** .	32.480	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o folwarku w Dublanach.

Rubryka X. grupa II. poz 278. wydatków i
Rubr. VII. poz. 40. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliminuje komisya budżetowa:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		A) WYDATKI FOLWARKU.		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi	5.500	—
	2	Najem robotnika	9.500	—
	3	Zmiana i dokupno nasienia	600	—
	4	Dokupno nawozów dopełniających:		
		a) na pole 2.500 K.		
		b) na łąki 500 „	3.000	—
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	8.600	—
	6	Wymiana zużytych koni i uprzęży	1.200	—
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	800	3.960
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.000	—
	9	Utrzymanie dróg i rowów	200	—
	10	Melioracye łąk:		
		a) Utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materyałów 300 K.		
		b) Wynagrodzenie łąkowego 400 „	700	7.300
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradu	1.500	—
	12	Kuchnia folwarczna	700	—
	13	Koszta kancelaryjne	160	—
	14	Światło i smarowidło	100	—
	15	Kultura lasu i utrzymanie stawów	400	—
	16	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	200	—
		Suma rubryki I.	34.160	11.260
II	17	**Podatki, daniny i opłaty**	1.400	—
III.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	300	—
		Suma działu A)	35.860	11.260
		Razem	47.120 K.	
IV.		**B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.**		
	19	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	1.055	—
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:		
		a) 55 i 56 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 10.000 K. 600 K.		
		b) 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 23.200 K. 1.392 „	1.992	—
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—
		Suma działu B)	6 247	—
		ZESTAWIENIE.		
		Suma działu A)	47 120	—
		„ „ B)	6.247	—
		Suma wszystkich wydatków	53.367	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Dochody z gospodarstwa.**		
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	21 000	—
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk . .	3.300	—
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) Krowiarnia:		
		α) mleko . . 9.000 K.		
		β) przychowek . 4.200 „ 13.200 K.		
		b) Nierogacizna . . . 500 „		
		c) Owce . . . . 150 „		
		d) Braki i opasy . . . 4.000 „		
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół . . . . 2.000 „	19.850	—
	4	Za wynajęte konie . . .	800	—
	5	Z lasu i stawów	800	—
		Suma rubryki I. .	45.750	—
II.		**Z dzierżaw.**		
	6	Z polowania	50	—
III.	7	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma dochodów .	46.000	—
		W porównaniu z wydatkami folwarku .	47.120	—
		okazuje się **nadwyżka wydatków** .	1 120	—
		a po uwzględnieniu spłaty długów i renty	6.247	—
		okaże się **niedobór**	7.367	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni i lit. Pilera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach.

Rubr. X. grupa II. poz. 279 wydatków i
Rubr. VII. poz. 43 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Skutkiem wzrostu działania stacyi koniecznem było podwyższenie liczby asystentów nieetatowych, równocześnie skutkiem tego wzrostu działania podniósł się i dochód z analiz o 1.200 K. Kredyt potrzebny na budowę stacyi będzie pobranym łącznie z głównemi inwestycyami Dublańskiemi drogą pożyczki. W komisyi stwierdzono z uznaniem wprowadzenie przez stacyę doświadczeń z uprawą buraków cukrowych, co może mieć wielkie znaczenie dla rozwoju w przyszłości naszego rolnictwa i przemysłu rolniczego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
		Płace personalu.		
I.	1	Kierownik stacyi	1.200	—
	2	5 Asystentów:		
		a) Asystent pierwszy (etatowy), płaca . 2.000 K.		
		dodatek aktywalny 200 „		
		dodatek pięcioletni 150 „ 2.350 K.		
		b) 2 asystentów (nieetatowych)		
		płaca po 1.600 K. 3.200 K.		
		na mieszkanie po . 240 „ 480 „		
		na opał po 78 „ 156 „ 3.836 K.		
		c) 2 asystentów (nieetatowych)		
		płaca po 1.200 K. 2.400 K.		
		na mieszkanie po . 240 „ 480 „		
		na opał po 78 „ 156 „ 3.036 K.	9.222	—
		zwycz. *nadzwycz.*		
	3	Laborant, płaca . 900 K. — K.		
		na mieszkanie 200 „ — „		
		dodatek nadzwycz. do płacy . . — „ 360 „	1.100	360
	4	Trzech służących, płace po 480 K. 1.440 K.		
		dodatki na mieszkanie po 192 „ 576 „	2.016	—
		Suma rubryki I. .	13.538	360
II.		**Utrzymanie stacyi.**		
	5	Koszta utrzymania stacyi . . .	7.500	—
	6	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .	1.200	—
	7	a) Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych . . 5.000 K		
		b) Doświadczenia z uprawą buraków cukrowych . . 600 „	5.600	—
	8	Koszta kancelar., druk świadectw, portorya	1.000	—
	9	Druki sprawozdań	900	—
	10	Prenumerata pism i zakupno podręczników	600	—
	11	Koszta podróży kierownika i asystentów .	1.400	—
	12	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	450	—
	13	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia	300	—
		Suma rubryki II. .	18.950	—
		Suma wydatków .	32.488	360
		Razem .	32.848 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	3.000	—
		Suma dochodów .	5.500	—
		W porównaniu z wydatkami .	32.848	—
		Okazuje się **niedobór**	27.348	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o średniej szkole rolniczej w Czernichowie.

Rubr. X. grupa II. poz. 280 wydatków.

Rubr. VII. poz. 44 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Dyrektor, płaca . . . 4.000 K. dodatek aktywalny . 640 „ dodatek osobisty . . 800 „ dodat k pięcioletni . 400 „	5.840	—
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca . . . . 2.800 K. dodatek aktywalny . 520 „ „ pięcioletni . 800 „	4.120	—
	3	8 profesorów, płaca po 2.800 K. 22.400 K. dodatki aktyw. po 520 K. 4.160 „ „ pięcioletnie . 6.667 „	33.227	—
	4	Docent weterynaryi	1.600	—
	5	„ leśnictwa	800	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli .	400	—
	7	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200	—
	8	Nauczyciel muzyki i śpiewu . . .	1.000	—
	9	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—
	10	2 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace po 1.600 K. . . 3.200 K. dodatki pięcioletnie . . 600 „ wikt po 720 K. . . 1.440 „ światło po 20 K. . . 40 „	5.280	—
		Suma rubryki I. .	55.107	—
II.		**Płace urzędników administracyjnych, etatowych.**		
	11	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 2.400 K. dodatek pięcioletni . 240 „	2.640	—
	12	Pisarz Dyrekcyi, a zarazem magazynier, płaca	1.200	—
		Suma rubryki II. .	3.840	—
		Do przeniesienia .	58.947	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	58.947	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**		
	13	Lekarz zakładowy, płaca . 1.000 K. opał . . . . 100 „	1.100	—
	14	Ogrodnik zakładowy, płaca . . .	1.000	—
		Suma rubryki III. .	2.100	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	15	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny: płaca z wiktem . 800 K. na ubiór . . 100 „ 900 K. *b*) Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową: płaca z wiktem . 500 K. na ubiór . . 100 „ 600 „ *c*) Portyer bramy głównej: płaca z wiktem . 600 K. na ubiór . . 100 „ 700 „ *d*) Portyer drugiej bramy zakładowej: płaca . 350 K. na ubiór . . 100 „ 450 „ *e*) Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym: płaca z wiktem i ubranie 550 „	3.200	—
	16	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii: płaca z wiktem . . 372 K. *b*) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych: płace z wiktem po 372 K. 1.116 „ *c*) stróż domowy, płaca z wiktem 372 „ *d*) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku, płaca z wiktem 372 „	2.232	—
	17	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	250	—
		Suma rubryki IV. .	5.682	
		Do przeniesienia .	66.729	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	66.729	—
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**		
	18	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura .	2.496	—
	19	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emeryt.	1.290	—
	20	Piotrowska Antonina, wdowa po b. profesorze, pensya wdowia	1.200	—
	21	Ancuta Władysław, b. instruktor, emerytura	1.670	—
	22	Rużyczka Alojzy, były ogrodnik stałe zaopatrzenie	1.300	—
		Suma rubryki V. .	7.956	—
VI.		**Koszta administracyjne.**		
	23	Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 400 K.		
		b) potrzeby kancelar. szkoły. 300 „		
		c) druki i inseraty . . 200 „		
		d) portorya i przesyłki . 300 „		
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 900 „		
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . 300 „		
		g) utrzymanie koni administracyjnych . . 600 „		
		h) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego . 300 „	3.300	—
	24	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	3.000	—
	25	Oświetlenie „ „ „ .	2.200	—
	26	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	3 000	2.000
	27	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p. . . .	800	—
	28	Koszta urządzenia parku . . .	—	600
	29	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	800	—
	30	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	988	—
	31	Płaca kominiarza	400	—
	32	Sprzęty i ruchomości	400	—
	33	Koszta lustracyi zakładu . . .	400	—
	34	Koszta nabożeństwa	240	—
	35	Na aptekę	400	—
	36	Utrzymanie dziedzińców i parku . .	600	—
		Suma rubryki VI. .	16.528	2.600
VII.		**Utrzymanie uczniów.**		
	37	Żywność (60 uczniów po 540 K.) . .	32.400	—
	38	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem .	1.492	—
		Do przeniesienia .	33.892	—
			91.213	2.600

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	91.213	2.600
			33.892	—
VII.	39	Służba internatu:		
		a) 4 chłopców do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 372 K., 1.488 K.		
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki, płaca z wiktem . . . 800 K.		
		mieszkanie, opał i światło . . . . 240 „ 1.040 „		
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie . — „ 372 „	2.900	—
	40	Sprzęty:		
		a) do sal sypialnych . . 200 K.		
		b) „ infirmeryi . . 60 „		
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej . . 100 „	360	—
	41	Odzież dla 60 uczniów po 120 K. . .	7.200	—
	42	Pościel	200	300
		Suma rubryki VII. .	44.552	300
VIII.	43	**Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego . . .**	2.800	—
IX.		**Potrzeby naukowe.**		
	44	Eksperymenta przy wykładach:		
		a) dla profesora rolnictwa . 60 K		
		b) „ „ hodowli . 50 „		
		c) „ „ zootomii . 40 „		
		d) „ „ weterynaryi 50 „		
		e) „ „ botaniki . 60 „		
		f) „ „ fizyki . 40 „		
		g) „ „ miernictwa . 50 „		
		h) „ „ chemii ogólnej 100 „		
		i) „ „ mleczarstwa 100 „		
		j) „ „ rybactwa . 50 „		
		k) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . . 100 „	700	—
	45.	Zbiory i muzea:		
		a) zbiór rolniczy . . . 200 K.,		
		b) „ hodowlany . . 100 „		
		c) „ fizyczny . . . 200 „		
		d) „ geograficzny . . 50 „		
		e) „ botaniczny . . 100 „		
		f) „ zoologiczny . . 100 „		
		g) „ zootomiczny . . 50 „		
		h) „ mechaniczny . . 100 „		
		i) „ mineralogiczny . . 40 „		
		j) „ technologiczny . . 100 „		
		k) „ okazów leśnych . 60 „		
		Do przeniesienia . 1.100 K	700	—
			138.565	2.900

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . 1.100 K	138.565	2.900
			700	—
IX.	45	*l*) zbiór okazów weterynaryjn. 60 „ *m*) „ narzędzi rolnicz. . 200 „ *n*) „ modeli do budownictwa 50 „ *o*) „ przyrządów miernicz. 100 „ *p*) „ mleczarski . . 50 „ *r*) „ ogrodniczy . . 100 „ *s*) „ melioracyjny . . 50 „ *t*) „ rybacki . . . 50 „ *u*) Stacya meteorologiczna . 60 „	1.820	60
	46	Laboratorya: *a*) chemii ogóln. i gabinet . 600 K. *b*) „ rolniczej . . 400 „ *c*) „ technologicznej . 100 „ *d*) zootomiczne . . . 100 „ *e*) roślinno-fizyologiczne . 200 „ *f*) rolnicze . . . . 200 „	1.600	—
	47	Biblioteka: *zwycz.* *nadzwycz.* *a*) przykupno dzieł 800 K. — K. *b*) oprawa książek . 100 „ 100 „ *c*) czasopisma naukowe i polityczne 600 „ — „	1.500	100
	48	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	1.000	—
	49	Ogród botaniczny	200	—
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego .	400	—
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	1.000	—
		Suma rubryki IX.	8.220	160
X.	52	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	350	—
		Suma wydatków .	147.135	3.060
		Razem .	**150.195 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	14.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	2	Opłaty na utrzymanie: *a)* od 56 uczniów po 700 K. . . 39.200 K. *b)* od 4 uczniów przyjętych na koszt fund. kraj. (obacz rub. VIII. wyd.) po 700 K. . 2.800 „	42.000	—
	3	Czesne szkolne od 60 uczniów po 100 K. . 6.000 K. po strąceniu czesnego od 20 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział kraj. 2.000 „ . .	4.000	—
		Suma rubryki II. .	46.000	—
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** .	600	—
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za admin.**	400	—
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma dochodów .	61.200	—
		W porównaniu z wydatkami	150.195	—
		okazuje się **niedobór**	88.995	—

Za przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Sp.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o folwarku w Czernichowie.

Rubryka X. grupa II. poz. 281. wydatków
i rubr. VII poz. 45. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		A) WYDATKI FOLWARKU.		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi:		
		a) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarku . . . 400 K.		
		b) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 2.800 „	3.200	—
	2	Najem robotnika:		
		a) do gospodarstwa folwarcznego . . . 1.600 K.		
		b) do chmielarni: 300 „	1.900	—
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	600	—
	4	„ nawozów dopełniających . .	400	—
	5	„ słomy i karmy . . .	1.800	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	450	700
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	250	300
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni	250	—
	9	Utrzymanie rowów	200	—
	10	Zabezpieczenie od pożarów i gradobicia .	120	—
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło	120	—
	12	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	100	—
		Suma rubryki I. .	9.390	1.000
II.		**Las i plantacye wikla.**		
	13	Służba, roboty i zalesienie . . .	1.700	—
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi	1.000	—
	15	Wynagrodzenie ogrodnika . . .	400	—
		Suma rubryki II. .	3.100	—
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły . .**	400	—
IV.	17	**Podatki i daniny . . . .**	960	—
V.	18	**Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego . . .**	300	—
VI.		**Rozmaite nieprzewidziane.**		
	19	Reszta kosztów drenowania pól na Żakowcu	—	1.434
	20	Rozmaite	400	—
		Suma działu A) .	14.550	2.434
		Razem . .	16.984 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
VII.		B) **Ekwiwalent, spłata kapitałów i odsetek dłużnych:**		
	20	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . .	700	—
	21	Bankowi krajowemu we Lwowie 20. i 21. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron . . .	608	—
		Suma działu B) .	1.308	—
		ZESTAWIENIE.		
		Suma działu A)	16.984	—
		„ „ B)	1.308	—
		Suma wszystkich wydatków .	18.292	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Z gospodarstwa.**		
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	2.500	—
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: (krowiarnia)	2.500	—
	3	Z wynajętych ról i pastwisk . . .	1.200	—
	4	Za wynajęte konie	600	—
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów . .	100	—
	6	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni	600	—
		Suma rubryki I. .	7.500	—
II.		**Z lasu i wikla.**		
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	3 300	—
	8	Z wikla i trawy wśród wikla . .	3.500	—
		Suma rubryki II. .	6.800	—
III.	9	**Z pieca wapiennego**	600	—
IV.		**Inne dochody.**		
	10	Olborne za łamanie kamienia . . .	100	—
	11	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40	—
		Suma rubryki IV. .	140	—
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
		Suma dochodów	15.140	—
		W porównaniu z wydatkami folwarku	16.984	—
		okazuje się **niedobór**	1.844	—
		a z uwzględnieniem ekwiwalentu i spłaty długów	1.308	—
		wzrośnie niedobór do sumy	3.152	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Milewski

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej

o krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence.

Rubr. X., grupa II poz. 282 wydatków.

Rubr. VII. poz. 46 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

W niższych szkołach rolniczych okazała się konieczność podwyższenia pozycyi wydatku na lekarza z 300 na 400 K.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliminuje komisya budżetowa:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „	3.300	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 160 „	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. . .	600	—
		Suma rubryki I. .	9.440	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—
	7	Opał	1.400	—
	8	Oświetlenie	300	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	800	1.700
	10	Sprzęty i ruchomości	300	120
	11	Dowóz wody do zakładu . . .	400	—
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	160
	13	Utrzymanie trzech sztuk bydła i chlewni	200	—
	14	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego	100	—
		Suma rubryki II. .	5.340	1.980
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	15	Stołowanie . . . dla 40 uczniów		
	16	Odzież, pościel i pranie po 300 K.	12.000	—
	17	Lekarz i apteka	400	—
	18	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	12.700	—
		Do przeniesienia .	27.480	1.980

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	27.480	1.980
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	19	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.) .	240	—
	20	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych *zwycz.* 300 K. *nadzwycz.* 150 K.		
		b) biblioteka i czytelnia 160 „ — „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 250 „ — „	710	150
	21	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—
	22	Wycieczki naukowe z uczniami . .	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.090	150
V.		**Kursy specyalne.**		
	23	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	24	„ mleczarstwa	100	—
	25	„ uprawy tytoniu	120	—
	26	„ stelmachstwa	100	—
		Suma rubryki V. .	420	—
VI.	27	**Rozmaite nieprzewidziane.** . .	200	—
		Suma wydatków .	29.190	2.130
			31.320 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K . . . 900 K.		
		b) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum . . 200 „	1.100	—
III.	3	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	600	—
IV.	4	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	300	—
	5	Dochód z bydła i chlewni . .	300	—
		Suma rubryki IV. .	600	—
		Suma dochodów .	8.300	—
		W porównaniu z wydatkami .	31.320	—
		okazuje się **niedobór**	23.020	—

Zast. Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Milewski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy

Rubr. X. grupa II. poz 283 wydatków.

Rubr. VII. poz. 47 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatki pięcioletnie . 1.400 „ dodatek osobisty . . 400 „	5.100	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „ dodatki pięcioletnie . 1.400 „	4.040	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „	1.540	—
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	500	—
		Suma rubryki I .	12.380	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—
	7	Opał	1.200	—
	8	Oświetlenie	200	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	700	3 612
	10	Sprzęty i ruchomości	400	200
	11	Ekwiwalent i podatki	50	—
		Suma rubryki II. .	3.590	3.812
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie,		
	13	Odzież, pościel i pranie } dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—
	14	Lekarz i apteka	400	—
	15	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	12.700	—
		Do przeniesienia .	28.670	3.812

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	28.670	3.812
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papier, zeszyty, książki i t. p.) .	200	—
	17	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . 200 „		
		c) ogród szkolny . . . 60 „	560	—
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—
	19	Wycieczki z uczniami . . .	100	—
		Suma rubryki IV. .	900	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	200	—
		Suma rubryki V. .	300	—
VI.	22	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . 8.000 K.		
		b) Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . . 1.000 „		
		c) Czynsz za odstąpione budynki 500 „	9.500	—
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma wydatków . .	39.470	3.812
		Razem . .	43.282	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	—	—
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.** . .	960	—
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** .	10 600	—
V	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—
		Suma dochodów .	17.560	—
		W porównaniu z wydatkami .	43.282	—
		okazuje się **niedobór** .	25.722	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach.

Rubr. X. grupa II. poz. 284 wydatków.

Rubryka VII. Pozycya 48 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca .	3.000 K.		
		dodatek aktywalny .	300 „		
		dodatek pięcioletni .	400 „	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . .	2.400 K.		
		dodatek aktywalny .	240 „	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	1.400 K.		
		dodatek aktywalny .	140 „		
		„ pięcioletni .	160 „	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać., płaca .	500 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	200 „	700	—
		Suma rubryki I. .		9.940	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**			
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura		504	—
III.		**Koszta administracyi.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	1.040	—
	8	Opał		1.200	—
	9	Oświetlenie		350	—
	10	Utrzymanie budynków		1.000	—
	11	Sprzęty i ruchomości		300	300
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		800	—
		Suma rubryki III. .		4.690	300
		Do przeniesienia		15.134	300

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia	15.134	300
IV		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . .) dla 40 uczniów		
	14	Odzież, pościel i pranie (po 300 K. .	12.000	400
	15	Lekarz i apteka	400	—
	16	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki IV. .	12.700	400
V		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	240	—
	18	Środki naukowe: zwycz. nadzw.		
		a) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 300 K. — K.		
		b) biblioteka i czytelnia 200 „ 120 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) 200 „ — „	700	120
	19	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki V. .	1.040	120
VI		**Kursy specyalne**		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	„ mleczarstwa	100	140
	22	„ stelmachstwa	200	—
		Suma rubryki VI. .	400	140
VII	23	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo 8.200 K.		
		b) Czynsz dzierżawny:		
		a) za folwark z inwentarzem . 2.000 K		
		β) za wynajęte mieszkanie dla służby . . 120 „ | 2.120 „	10.320	—
VIII	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	200	—
		Suma wydatków .	39.794	960
		Razem .	40.754 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa bialska 900 K.		
		b) Od ucznia na własnem utrzymaniu . . . 300 „	1.200	—
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.** . .	960	—
IV.	4	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	200	
V.	5	**Dochody z gospodarstwa:**		
		Dochód z folwarku . . .	9.600	—
		Suma dochodów .	17.960	—
		W porównaniu z wydatkami .	40.754	—
		Okazuje się **niedobór** .	22.794	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o krajowej niższej szkole rolniczej w Bereźnicy.

Rubr. X. grupa II. poz. 285 wydatków
i Rubr. VII. poz. 49 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatek pięcioletni . 567 „	3.867	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny 240 „ dodatek pięcioletni . 300 „	2.940	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 160 „	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. płaca . . . . 960 K. wydatki z powodu nabożeństwa . . . . 400 „	1.360	—
		Suma rubryki I. .	11.067	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, pensya wdowia . . 1.200 K. dodatek na wychowanie 4 ga dzieci . . . 360 „	1.560	—
III.		**Koszta administracyjne.**		
	7	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 240 K. *b)* koszta kancelaryjne 200 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 600 „	1.040	—
	8	Opał	1.200	—
	9	Oświetlenie	350	—
	10	Utrzymanie budynków	1.200	1 100
	11	Sprzęty i ruchomości	300	—
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
	13	Podatek	300	—
		Suma rubryki III. .	5.190	1.100
		Do przeniesienia .	17 817	1.100

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	17.817	1.100
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	14	Stołowanie . . .) dla 45 uczniów po		
	15	Odzież, pościel i pranie) 300 K.	13.500	—
	16	Lekarz i apteka	400	—
	17	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki IV. .	14.200	—
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	240	—
	19	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia 250 „		
		c) ogród szkolny . 200 „	750	—
	20	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki V. .	1.090	—
VI.		**Kursy specyalne.**		
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	22	„ mleczarstwa	100	—
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa . .	200	—
		Suma rubryki VI. .	400	—
VII.	24	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . 10.000 K		
		b) Czynsz za dodzierżawienie 40 „ orgów gruntu . . 1.000 „	11.000	—
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma wydatków .	44.707	1.100
		Razem .	**45.807 K.**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	6.000	—
II.	2	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.** . .	1.080	—
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**		
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . 12.000 K.		
		b) „ z ogrodu . 250 „	12.250	
IV.	4	**Opłaty od uczniów na utrzymanie** .	300	—
V.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	—	—
		Suma dochodów .	19.630	—
		W porównaniu z wydatkami	45.807	—
		okazuje się **niedobór** .	26.177	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej

o krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole.

Rubr. X. grupa II. poz. 286. wydatków.

Rubr. VII poz. 50. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . 300 „ dodatek pięcioletni . . 400 „	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . 240 „	2.640	—
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . 1.600 „ dodatek aktywalny . 160 K.	1.760	—
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . 140 „	1.540	—
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. . .	900	—
		Suma rubryki I. .	11.740	—
II.		**Pensye i zaopatrzenia.**		
	7	Bielska Ludwika, wdowa po kierowniku .	1.200	—
	8	Sygnarski Roman były nauczyciel . .	1.139	—
		Suma rubryki II. .	2.339	—
III.		**Koszta administracyi.**		
	9	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—
	10	Opał	1.200	—
	11	Oświetlenie	400	—
	12	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . .	1.000	—
	13	Sprzęty i ruchomości	400	350
	14	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
		Suma rubryki III. .	4.840	350
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	15	Stołowanie . . .) dla 48 uczniów po		
	16	Odzież, pościel i pranie) 300 K.	14.400	—
	17	Lekarz i apteka	400	—
	18	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki IV. .	15.100	—
		Do przeniesienia	34.019	350

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	34.019	350
V.		**Potrzeby naukowe**		
	19	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	240	—
	20	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . 200 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . 200 „	700	—
	21	Wycieczki naukowe z uczniami . .	100	—
		Suma rubryki V. .	1.040	—
VI		**Kursy specyalne.**		
	22	Kurs mleczarstwa	100	—
	23	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	24	„ wyprawy lnu i konopi . . .	100	—
	25	„ stelmachstwa i koszykarstwa . .	150	—
		Suma rubryki VI. .	450	—
VII.	26	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 9.800 K. (*zwycz.*) — K. (*nadzwycz.*)		
		b) Czynsz dzierżawny za grunta dzierżawione od gminy 1.000 „ 462 „	10.800	462
VIII.	27	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma wydatków .	46.509	812
		Razem .	47.321 K.	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Korony)	Nadzwyczajne (Korony)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	600	—
III.	3	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.** . .	1.152	—
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** .	11.750	—
		Suma dochodów .	19 502	—
		W porównaniu z wydatkami	47.321	—
		Okazuje się **niedobór**	27 819	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o kraj. szkole mleczarskiej w Rzeszowie.

Rubr. X. grupa II. poz. 289 wydatków.
Rubr. VII. poz. 54 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału Krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		WYDATKI.		
1		**Płace nauczycieli.**		
	I.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . 3.000 K. dodatek aktywalny 300 »	3.300	—
	2	Serkarz, płaca	1.800	—
	3	Instruktor-mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca . .	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	480	—
	5	Docent do nauki o kotłach parowych .	150	—
	6	Katecheta	200	—
		Suma rubryki I. .	7.130	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	7	Zarząd: *a*) Koszta kancelaryjne. . 200 K. *b*) sługa szkolny i stróż nocny 600 K.	800	—
	8	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz .	700	—
	9	Sprzęty i ruchomości	250	—
	10	Opał	700	—
	11	Oświetlenie	200	—
		Suma rubryki II. .	2.650	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie 12 uczniów po 360 K. . .	4.320	—
	13	Pościel i pranie	200	—
	14	Lekarz i apteka	100	—
		Suma rubryki III. .	4.620	—
		Zo przeniesienia .	14.400	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		P przeniesienia	14.400	—
IV.		**Potrzeby naukowe**		
	15	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów	150	—
	16	Środki naukowe:		
		a) modele i maszyny do demonstracyi . . . 250 K.		
		b) chemikalia i środki naukowe 300 „		
		c) biblioteka i czytelnia . 200 „	750	—
	17	. a wycieczki z uczniami .	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.000	—
		Suma wydatków .	15.400	—
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa .**	5.000	—
II.	2	Czysty zysk z mleczarni szkolnej . .	1.000	—
III.	3	Opłaty od uczniów	150	—
		Suma dochodów .	6.150	—
		N porównaniu z wydatkami	15.400	—
		Okazuje sie niedobór	9.250	—

Zast. Przewodniczącego

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Milewski.

Z drukarni Pillera i Sp.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej

o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Rubr. X. grupa II. poz. 290 wydatków
i Rubr. VII. poz. 51 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny .	300 „		
		dodatki pięcioletnie .	1.400 „	4.700	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy: płaca . . .	2.400 K.		
		dodatek aktywalny .	240 „		
		dodatki pięcioletnie .	600 „		
		ryczałt na mieszkanie .	400 „	3.640	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca . .		480	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . .	1.400 K.		
		dodatek aktywalny .	140 „		
		„ pięcioletni .	320 „		
		ryczałt na mieszkanie .	360 „	2.220	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca .	1.200 K.		
		dodatek na mieszkanie .	240 „	1.440	—
	6	Kapelan i katecheta: płaca .	300 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	100 „	400	—
		Suma rubryki I. .		12.880	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	250 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	720 „	1.210	—
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .		900	—
	9	Oświetlenie		300	—
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .		400	400
	11	Sprzęty i ruchomości		200	200
		Suma rubryki II. .		3.010	600
		Do przeniesienia .		15.890	600

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	15.890	600
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie . . . dla 25 uczniów		
	13	Odzież, pościel i pranie po 330 K.	8.250	—
	14	Lekarz i apteka	240	—
	15	Uczeń praktykant	600	—
		Suma rubryki III. .	9.090	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16	Przybory do nauki	240	—
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .	200	—
	18	Biblioteka i czytelnia	200	—
	19	Wycieczki naukowe	200	—
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .	2.000	—
		Suma rubryki IV. .	2.840	—
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	60	—
	22	Koszta urządzenia 7 morgów ogrodu .	—	5.700
		Suma rubryki V.	60	5.700
		Suma wydatków .	27.880	6.300
		Razem . . .	34.180	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa: *a*) na potrzeby szkoły / *b*) na budowle	6.000	7.000
	2	Od gminy miasta Tarnowa	500	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie	600	—
		Suma rubryki I.	7.100	7.000
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	400	—
III.	5	**Dochód z ogrodu szkolnego**	2.200	—
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	60	—
		Suma dochodów	9.760	7.000
		Razem	16.760	
		W porównaniu z wydatkami	34.180	—
		okazuje się **niedobór**	17.420	—

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Ski ws Lwowie.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o kraj. zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

Rubr. X. grupa II. poz. 291 wydatków.

Rubryka VII poz. 52 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		WYDATKI.		
I		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 2.600 K. dodatek aktywalny . : . 280 „ „ pięcioletni . . . 400 „	3.280	—
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca . . . . 2.000 K. dodatek aktywalny . . . 200 „	2.200	—
		Suma rubryki I. .	5.480	—
II		**Koszta administracyjne.**		
	3	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne . 250 K. *b*) pomoc kancelaryjna . 240 „	490	—
	4	Stróż zakładu	600	—
	5	Furman	480	—
	6	Opał	800	—
	7	Oświetlenie	250	—
	8	Utrzymanie budynków . . .	200	—
	9	Wynagrodzenie za użytkowanie wody .	1.200	—
	10	Sprzęty i ruchomości	100	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
	12	Ubezpieczenie budynków i zbiorów oraz podatki	240	—
		Suma rubryki II .	5.160	—
III		**Potrzeby zakładu.**		
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca . 720 K. na mieszkanie . . 120 „	840	—
	14	*a*) Najem robotnika . . 2.000 K. *b*) zapłata za robociznę uczniom 2.000 „	4.000	400
	15	Materyały do opakowania . . .	700	—
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród .	700	—
	17	Nawozy	700	—
	18	Nasiona	700	—
	19	Środki do nauki i pracy: *a*) narzędzia . . 300 K. *b*) biblioteka . . 100 „	400	—
		Do przeniesienia .	8.040	400
			10.640	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
III.		Z przeniesienia . .	10.640	—
			8.040	400
	20	Budowa wodociągów	—	1.000
	21	Fabrykacya przeróbek owocowych . .	4.000	—
		Suma rubryki III. .	12.040	1.400
IV.		**Rozmaite.**		
	22	Koszta objazdów	600	—
	23	Dokupno gruntu poszpitalnego (I. rata) .	—	8.000
	24	Wydatki nieprzewidziane . . .	200	—
		Suma rubryki IV. .	800	8 000
		Suma wydatków .	23.480	9.400
		Razem .	**32.880 K.**	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu państwa** .	5.000	—
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego** . .	6.000	—
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania** . .	700	—
IV.	4	**Zwrot kosztów prowadzenia przeróbek owocowych**	4.000	—
		Suma dochodów .	15.700	—
		W porównaniu z wydatkami .	32.880	—
		okazuje się **niedobór** .	17.180	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni,

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej

o krajowym składzie publicznym w Krakowie.

Rubryka X. poz. 316 wydatków.

Rubryka VII. poz. 55 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne koron	nadzwyczajne koron
		WYDATKI.		
I.		**Koszta zarządu i służby.**		
	1	Dyrektor	3.000	—
	2	Likwidator	2.400	—
	3	Buchalter	1.500	—
	4a	Praktykant	720	—
	4b	Dyurnista	450	—
	5	Magazynier	2.000	—
	6	Woźny	940	—
	7	Odźwierny	580	—
	8	Stróż	600	—
		Suma rubryki I.	12.190	—
II		**Koszta administracyi.**		
	9	Podatki:		
		a) zarobkowy i wodociągowy	1 064	—
		b) czynszowy	1.752	—
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
		a) budynków administracyjnych	125	—
		b) magazynów zbożowych	1.500	—
	11	Zabezpieczenie:		
		a) budynków od ognia	400	—
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	350	—
	12	Potrzeby kancelaryjne:		
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—
		b) księgi i druki	400	—
		c) telefon	100	—
		d) rozmaite kancelaryjne	250	—
	13	Opał i światło	700	—
	14	Opłata drogi dojazdowej	300	—
	15	Remuneracye	1.700	—
		Suma rubryki II.	9.957	—
		Do przeniesienia	22.147	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	22.147	—
III.		**Ekspozytura cłowa.**		
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . .	600	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**		
	17	Robocizna	9.600	—
	18	Szpagat	300	—
	19	Asekuracya	650	—
	20	Stemple i porta	740	—
	21	Rozmaite	180	—
		Suma rubryki IV. .	11.470	—
V.	22	**Odsetki od dotacyi**	200	—
		Suma wydatków .	34.417	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . .	14.000	—
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach**		
	2	Dostawa wagonów	1 700	—
	3	Ekspedycya	160	—
	4	Wyładowanie	4.000	—
	5	Załadowanie	3.000	—
	6	Asekuracya	1.100	—
	7	Stemple	1.100	—
	8	Odsetki	1.250	—
	9	Rozmaite:		
		a) czyszczenie i wietrzenie . .	5.000	—
		b) załatwianie formalności cłowych .	1.000	—
		c) wypożyczanie worów . . .	500	—
		d) szpagat	500	—
		e) zawiadomienia odbiorcze . .	400	—
		Suma rubryki II. .	19 710	—
		Suma dochodów .	33.710	—
		W porównaniu z wydatkami .	34 417	—
		Niedobór .	707	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

Rubryka X. wydatków

„Rolnictwo"

Grupa III. poz. 306—318 *a)*
Grupa IV. poz 319—338 *b)*

Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski.

III. Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
Poz. 306.	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000 K.	
Poz. 307.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000 „	
Poz. 308.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . .	12.000 „	
	Krakowskie Tow. rolnicze w swej petycyi prosi o udzielenie subwencyi w kwocie 5.000 K. na utrzymanie i koszta podróży instruktora handlowego.		
	Ze względu na coraz żywszą działalność Towarzystw rolniczych okręgowych na polu handlowem, na niedostateczne fachowo-handlowe wykształcenie sił pomocniczych w tychże Towarzystwach, na potrzebę rozszerzenia nawozów sztucznych i na liczne zdarzające się w tym kierunku oszustwa, którym zapobiedz należy, okazała		
	Do przeniesienia .	38.000 K.	— K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	38.000 K.	— K.
	się potrzeba stworzenia takiej posady, którą komisya uznaje. Nie mogąc jednak proponować Wysokiemu Sejmowi na razie tak wielkiego wydatku sądzi, iż temu brakowi da się zaradzić częściowo przez podwyższenie dotacyi na zasiłki działalności Towarzystw okręgowych, której czynności handlowe stanowią część poważną i wnosi podwyższenie pozycyi 309 o 2.000 K.		
	Uchwałą tą załatwi Sejm petycyę krakow. Tow rolniczego L. $\frac{3165}{2365}$		
Poz. 309.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych .	10.000 „	
Poz. 309a.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, za zasilenie działalności Oddziałów .	14.000 „	
Poz. 310.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	
	Komitet Gal. Towarzystwa gospodarskiego uzyskawszy środki potrzebne na powierzenie osobnej fachowej sile wszystkich tych spraw, które z akcyą około podniesienia krajowego rolnictwa są związane, jednemu fachowemu referentowi, zwrócił szczególną uwagę na doświadczenia polowe, które wymagają ciągłych podróży referenta dla spraw krajowych w rozmaitych stronach kraju.		
	W r. 1905 doszła liczba rzeczonych podróży do 100, w r. 1906 zaś ze względu na zwiększoną subwencyę rządową na doświadczenia polowe, będzie liczba tych podróży znacznie większą.		
	Mimo uznania i totnej potrzeby rzeczonego wydatku, nie może Komisya przychylić się do życzenia Towarzystwa gospodarskiego, pozostawiając to ewentualnie przyszłości; nie zezwalają na to bowiem względy finansowe.		
	Uchwałą tą załatwi Sejm petycye Gal. Towarzystwa gospodarskiego L. $\frac{2204}{1542}$		
Poz. 310a.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych . . .	5.000 „	
Poz. 311.	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500 „	
	czyli o 1000 kor. więcej od wniosku Wydziału krajowego. Ze względu na wzmagające się ciągle trudności w stosunkach robotniczych i służbowych i na potrzebę ułatwienia rolnikom korzystania z postępów nowoczesnej techniki, częste konkursy maszyn i narzędzi rolniczych okazują się niezbędnemi.		
	Mimo użyteczności rzeczonego wydatku, nie jest jednak komisya w możności ze względów finansowych podnieść wydatku na próby i konkur-		
	Do przeniesienia .	74.500 K.	— K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	74·500 K.	— K.
	sy dla maszyn o 3000 kor. jak tego żąda w petycyi Gal. Tow. gospodarskie; aby jednak ułatwić podwyższenie subwencyi rządowej, zgadza się na podwyższenie tegoż wydatku o 1.000 kor. dla obydwu Towarzystw krajowych. Uchwałą niniejszą załatwi Sejm petycyę Gal. Tow. gospod. l. $\frac{2201}{1539}$		
Poz. 312.	Towarzystwu rolczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników . .	1.000 „	
Poz. 313.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego .	2.000 „	
	Ze względu na znaczny wzrost obrotu, który w r. 1898 wynosił 151.693 K. w r. 1903 „ 463.613 „ w r. 1904 „ 1,091.151 „ do 15/9 1905 „ 1,422.681 „ rosną także koszty administracyjne, na które Towarzystwo nie ma żadnego funduszu. Żąda przeto podwyższenia na ten cel wydatku o 5.000 kor.		
	Ze względów finansowych nie jest komisya w stanie w całości odpowiedzieć temu życzeniu, przedkładając Sejmowi podwyższenie rzeczonego wydatku jedynie tylko o 1000 kor.		
	Uchwałą tą załatwi Sejm petycyę Gal. Tow. gospod. l. $\frac{2203}{1541}$		
	Towarzystwo rolnicze krakowskie wniosło petycyę o przyznanie rocznej subwencyi dla Syndykatu towarzystw rolniczych w Krakowie, w kwocie 5.000 kor.		
	Ze względów powyżej wyjaśnionych, nie jest komisya w stanie proponować wyższego zasiłku aniżeli 1.000 kor., mianowicie:		
Poz. 313a.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu dla Syndykatu Towarzystw rolniczych w Krakowie .	1.000 „	
	Uchwałą niniejszą załatwi Sejm petycyę krakow. Tow. roln. L. $\frac{2479}{1777}$		
Poz. 313b.	Obydwu Towarzystwom rolniczym na premie dla sług	1.000 „	
	Sejm w równej wysokości udzielił subwencyi na ten cel w roku zeszłym.		
	Uchwałą niniejszą załatwi Sejm petycye Gal. Tow. gosp. L. $\frac{2208}{1546}$ i krak. Tow. rolniczego L. $\frac{3045}{2267}$		
Poz. 313c.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000 „	
Poz. 314.	Dla Kółek rolniczych:		
	a) na koszta zakładania i lustracyę tychże .	15.000 „	
	Pożytecznej działalności kółek rolniczych, które się świetnie rozwijają i najlepsze wydają owoce,		
	Do przeniesienia . .	96.000 K.	— K.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . .	96.500 K.	— K.

dowodzić zbyteczna. Rzeczone kółka stanowią z Towarzystwem gospodarskiem jedną całość i pracują z niem ręka w rękę. Towarzystwo gospodarskie odstępuje im na specyalne cele część subwencyi rządowej. Niemniej jednak środki, za pomocą których działają kółka rolnicze, nie stoją w należytej proporcyi do zadań. Przyjmując do wiadomości uwagi Wydziału krajowego w sprawie działalności kółek rolniczych, pragnie komisya umożliwić Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie wskazanych w sprawozdaniu reform, z drugiej zaś strony uważałaby za niewłaściwe opóźniać chwilę w której kółka rolnicze, w których mogą się tu i ówdzie pojawiać poszczególne usterki, których pożyteczną działalność jednak stwierdził Wydział krajowy, otrzymają przynajmniej w części środki na bardziej spotęgowaną działalność.

Zarząd główny Kółek rolniczych w petycyi swej uprasza o udzielenie stałego zasiłku rocznego w kwocie 10.000 K. na koszty administracyjne i takiegoż w kwocie 4.000 K. na utrzymanie i rozszerzenie działu rolniczo-handlowego. Nie mogąc w całej pełni odpowiedzieć temu uzasadnionemu życzeniu ze względów finansowych, wnosi komisya wstawienie pod:

lit. b) pozycyi 314 nowej pozycyi na koszty administracyjne w kwo ie 4.000 K. i podwyższenie pozycyi pod lit. e) o 2.000 K.; również podwyższenie pozycyi 315 pod lit. e) o 1.000 K. ze względu na uzasadnione życzenie wyrażone w 200 petycyach, wniesionych przez kółka rolnicze, w których podpisani w znacznej liczbie członkowie pojedynczych kółek domagają się również zasilenia funduszów Głównego Zarządu.

Uchwałami niniejszemi załatwi Sejm petycye Głównego Zarządu kółek rolniczych l. $\frac{2763}{2028}$ oraz 200 petycyi członków pojedynczych kółek pod liczbami

1.	$\frac{3806}{2905}$	8.	$\frac{3444}{2607}$	15.	$\frac{3294}{2487}$	22.	$\frac{3028}{2250}$
2.	$\frac{3787}{2886}$	9.	$\frac{3300}{2493}$	16.	$\frac{3293}{2486}$	23.	$\frac{3027}{2249}$
3.	$\frac{2952}{2196}$	10.	$\frac{3299}{2492}$	17.	$\frac{3292}{2485}$	24.	$\frac{3026}{2248}$
4.	$\frac{3800}{2899}$	11.	$\frac{3298}{2491}$	18.	$\frac{3291}{2484}$	25.	$\frac{3025}{2247}$
5.	$\frac{3489}{2652}$	12.	$\frac{3297}{2490}$	19.	$\frac{3289}{2482}$	26.	$\frac{3024}{2246}$
6.	$\frac{3490}{2653}$	13.	$\frac{3296}{2489}$	20.	$\frac{3445}{2608}$	27.	$\frac{3023}{2245}$
7.	$\frac{3491}{2654}$	14.	$\frac{3295}{2488}$	21.	$\frac{3029}{2251}$	28.	$\frac{3022}{2244}$

Do przeniesienia .	96.500 K.	— K.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . .	96.500 K.	— K.

29.	3021 / 2243	54.	3486 / 2649	79.	3115 / 2331	104.	3237 / 2435	
30.	3020 / 2242	55.	3487 / 2650	80.	3062 / 2284	105.	3216 / 2414	
31.	3563 / 2708	56.	3488 / 2651	81.	3311 / 2504	106.	3215 / 2413	
32.	3571 / 2716	57.	3680 / 2800	82.	3310 / 2503	107.	3214 / 2412	
33.	3580 / 2725	58.	3726 / 2838	83.	3309 / 2502	108.	3210 / 2408	
34	3019 / 2241	59.	3645 / 2778	84.	3308 / 2501	109.	3179 / 2378	
35.	3017 / 2239	60.	3652 / 2785	85.	3307 / 2500	110.	3148 / 2348	
36.	3018 / 2240	61.	3654 / 2786	86.	3306 / 2499	111.	3147 / 2347	
37.	3015 / 2237	62.	3622 / 2755	87.	3305 / 2498	112.	2838 / 2103	
38.	3016 / 2238	63.	3623 / 2756	88.	3304 / 2497	113.	2858 / 2108	
39.	3014 / 2236	64.	3603 / 2743	89.	3303 / 2496	114.	2857 / 2107	
40.	3013 / 2235	65.	3594 / 2735	90.	3302 / 2495	115.	2856 / 2106	
41.	3012 / 2234	66.	3595 / 2736	91.	3301 / 2494	116.	2855 / 2105	
42.	3011 / 2233	67.	3625 / 2758	92.	3540 / 2687	117.	2930 / 2174	
43	3008 / 2230	68.	3624 / 2757	93.	3539 / 2686	118.	2259 / 1584	
44.	3476 / 2639	69.	3534 / 2681	94.	3548 / 2695	119	2511 / 1804	
45.	3477 / 2640	70.	3537 / 2684	95.	3557 / 2704	120.	2681 / 1966	
46.	3478 / 2641	71.	3545 / 2692	96.	3559 / 2706	121.	2680 / 1965	
47.	3479 / 2642	72.	3544 / 2691	97.	3596 / 2737	122.	2679 / 1964	
48.	3480 / 2643	73.	2953 / 2197	98.	3597 / 2738	123.	2678 / 1963	
49.	3481 / 2644	74.	2954 / 2198	99.	3598 / 2739	124.	2506 / 1799	
50.	3482 / 2645	75.	2957 / 2201	100.	2441 / 1739	125.	2447 / 1745	
51.	3483 / 2646	76.	3118 / 2334	101.	3140 / 2349	126.	2446 / 1744	
52.	3484 / 2647	77.	3117 / 2333	102.	2195 / 1533	127.	2445 / 1743	
53	3485 / 2648	78.	3116 / 2332	103.	3275 / 2469	128.	2444 / 1742	

Do przeniesienia .	96.500 K.	— K.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . .	96.500 K.	— K.

129. 2443/1741 147 3857/2939 164 3925/2990 182. 4049/3078
130. 2442/1740 148. 3858/2940 165. 3924/2989 183. 4065/3090
131. 3746/2854 = (26 petycyj) 166. 3923/2988 184. 4028/3065
132. 3882/2959 149. 3859/2941 167. 3922/2987 185. 4122/3133
133. 3883/2960 150. 3860/2942 168. 3946/3011 186. 4123/3134
134. 3884/2961 151. 3861/2943 169. 3945/3010 187. 4124/3135
135 3886/2963 152. 3862/2944 170. 3944/3009 188. 4125/3136
136. 3887/2964 153. 3863/2945 171. 3953/3016 189. 4126/3137
137. 3888/2965 154. 3864/2946 172. 3995/3040 190. 4131/3142
138. 3889/2966 155. 3865/2947 173. 3996/3041 191. 4132/3143
139. 3890/2967 156. 3866/2948 174. 4007/3051 192. 4133/4144
140. 3892/2969 157. 3932/2997 175. 4008/3052 193. 4134/3145
141. 3893/2970 158. 3940/2995 176. 4009/3053 194. 4135/3146
142. 3852/2934 159. 3931/2996 177. 3903/2975 195. 4136/4147
143. 3853/2935 160. 3927/2992 178. 4045/3074 196. 4137/3148
144. 3854/2936 161. 3928/2993 179. 4040/3075
145. 3855/2937 162. 3929/2994 180. 4047/3076
146. 3856/2938 163. 3926/2991 181. 4048/3077

Do tej pozycyi postawił poseł Stapiński wniosek, żądający zrównania subwencyi Kółek rolniczych z subwencyami Towarzystw rolniczych. Wniosek ten był roztrząsany w Komisyi budżetowej, która ze względu na stan funduszów krajowych, tudzież agendy dalej idące owych dwóch towarzystw, przez wstawienie w poz. 314 kwot powyższych wnosi jego załatwienie.

b) na koszty administracyjne	4.000 K.	
c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000 „	
d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczyc . . .	4.000 „	
Do przeniesienia .	112.500 K.	— K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	112.500 K.	— K.
	e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000 „	
	f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000 „	
	g) na lustratora rolniczego	4.000 „	
Poz. 315.	Na wydawnictwa czasopism:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo »Tygodnika rolniczego« .	2.000 „	
	b) Na wydawnictwo »Rolnika« . . .	4.000 „	
	c) Na wydawnictwo »Przewodnika Kółek rolniczych«	3.000 „	
	d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma »Sylwan« . .	400 „	
	e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	3.500 „	
	Ze względu na niezaprzeczony postęp »Rolnika«, na zwiększony format i na znacznie wyższe niż poprzednio koszty wydawnictwa, wnosi Komisya podwyższyć subwencyę tego wydawnictwa, lecz nie w wysokości, jakiej Towarzystwo Gospodarskie żąda, lecz jedynie o 1.000 K.		
	Na wydawnictwo »Przewodnika Kółek rolniczych« podwyższa Komisya z powyżej wymienionych powodów wydatek o 1.000 kor., wstawia przeto pod 315 *c*) na wydawnictwo »Przewodnika Kółek rolniczych« 3.000 kor.		
	Galic. Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma »Sylwan« 400 kor. i wnosi ze względu na uzasadnione potrzeby innych wydawnictw podwyższenie pozycyi 315 *e*) o 500 kor.		
	Uchwałami niniejszemi załatwi Sejm petycyę Gal. Tow. gospodarskiego l. $\frac{2210}{1548}$, petycyę Tadeusza Czaykowskiego w Tarnowie na wydawnictwo »Głosu rolniczego« l. $\frac{2482}{1780}$, petycyę Wydziału Gal. Tow. lekarzy weterynaryjnych we Lwowie l. $\frac{2936}{2180}$ i petycyę Wydziału Gal. Tow. leśnego we Lwowie l. $\frac{2788}{2053}$.		
Poz. 316.	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie, (*wedle osobnego sprawozdania*) .	34.417 „	
Poz. 317.	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kraj. Nr. 94) . .	5.000 „	
Poz 318.	Na koszta komisyi komasacyjnych:		
	A) *Personal techniczny:*		
	a) 3 inżynierów komasacyjnych, płaca po . 2.800 K 8.400 K dodatek aktywalny . 600 „ 1.800 „		
	Do przeniesienia . . . 10.200 K	185.817 K	— K

			Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . . .		10.200 K	185.817 K	— K
b) 3 asystentów komasacyjnych, płaca po 1.600 K.	4.800 K			
dodatki aktywalne po 360 K.	1.080 „	5.880 „		
c) 1 technik pomocniczy, płaca miesięczna 140 K		1.680 „		
d) Ryczałty kancelaryjne dla 6 geodetów pod *a*) i *b*) po 30 koron rocznie	180 K			
dla 1 technika pomocniczego rocznie .	24 „	204 „		
e) Na podwyższenie dodatku aktywalnego tudzież uregulowanie pięcioleci i czteroleci, inżynierów i asystentów komasacyjnych, w myśl osobnego sprawozdania Komisyi budżetowej do Ls. 4113		960 „		
Razem . . .		18.924 K		

B) *Fundusz podręczny*:

Dla c. k. komisarza agrarnego:				
Fundusz podręczny .	12.885 K			
Koszta komisyjne .	10.115 „	23.000 „	41.924 „	

Poz. 318 a) Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych . . . . . 1.000 „

Komisya uznaje, że w sprawach ogólno państwowej polityki handlowej i wogóle w sprawach uzyskania ogólnej sumy zasiłków na cele rolnicze, Centralny Związek zaznaczył dodatnio swoje działanie.

Wstawiając rzeczony zasiłek, wymagać Komisya musi, aby w działalności rzeczonego Związku uszanowano autonomiczny zakres działania i szczególne właściwości naszego kraju.

IV. Wydatki na poszczególne cele rolnictwa.

A. Na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

Poz. 319. Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. lipca 1902:

a) ósma i dziewiąta półroczna rata z 10-cio lecia od 1. lipca 1902 począwszy . .		75.000 K.		
i podwyższanie ze względu na równoczesną podwyżkę subw. rządowej .		25.000 „	100.000 „	
(*Razem 100.000 K. w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14/11 1905*).				
Do przeniesienia . . .			327.741 K	1.000 K

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia .	327.741 K.	1.000 K.

C. k. Rząd, pomimo wyznaczenia stałej subwencyi dla Gal. Tow. gosp. i krakowskiego Tow. rolniczego w uznaniu szczególnej ważności tego działu i jego znaczenia dla dobrobytu ludu wiejskiego, podwyższa ciągle subwencye na ten cel.

W r. 1903 subwenc a rządowa wynosiła 47.000 K.
„ „ 1904 „ 50.000 „
„ „ 1905 „ 66.500 „

Rząd zastrzegł sobie jednak, że dalsze podwyższenia będą zależne od tego, w jakiej mierze kraj do akcyi podniesienia chowu bydła przyczyniać się będzie.

Mimo ofiarności Rad powiatowych, którą z uznaniem stwierdzić należy, środki Towarzystwa nie wystarczają niestety na coroczne zakładanie 4 obór gminnych, które Towarzystwo przeprowadzić pragnie.

Dla Tow. rolniczego krak. Rząd podniósł subwencyę z 25.000 K. na 33.500 czyli o 8.500 K. Ze względu na związek zasiłku krajowego z zasiłkiem rządowym, którego Komisya nie chce wcale Towarzystwom Gospodarskim ujmować, uznając przeciwnie, że jest on dotychczas w sposób za szczupły wymierzonym, wnosi komisya powyższe podwyższenie o 25.000 K.

b) na koszta komisyj licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10 lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. VII. dochodów) . . . . . 20.000 „

Ze względu na bliski termin wystawy bydła rozpłodowego, we Lwowie odbyć się mającej, na jej szczególne znaczenie dla handlu bydłem w obecnej chwili jak również na okoliczność, że c. k. Rząd na ten cel w r, 1905 przeznaczył 4.000 K, a dalszy wydatek rządowy w znacznej mierze od wydatku krajowego zależy, wnosi komisya wstawienie na cele wystawy bydła rozpłodowego, w r. 1906 we Lwowie odbyć się mającej pod poz. 319 c) *α*) podwyżkę, jako nadzwyczajny wydatek w kwocie 1.500 K.

c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego
α) Towarzystwu gospodar. galicyjskiemu 2.500 „ 1.500 „
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie 1.500 „

d) na kontrolę mleczności:
α) Towarzystwu gospodar. galicyjskiemu . . 4.000 „
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . . . 2 500 „ 6.500 „

Do przeniesienia .	358.241 K.	2.500 K.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
Z przeniesienia . . .	358.241 K	2.500 K

Reskryptem z d. 6. maja do l. 2.692 przyznało Ministerstwo rolnictwa Towarzystwu gospodarskiemu 2.000 K. jako częściowy zwrot wydatków ponies onych przez Gal. Tow. go padarskie w r. 1904 na kontrolę mleczności w kwocie 5.000 K. oznajmiając zarazem, że jest gotowem co najmniej taką samą kwotę oddać Towarzystwu gospodarskiemu do dyspozycyi na cele kontroli w r. 1906 jeżeli i kraj w r. 1906 przyczyni się do tego wydatku kwotą, którą Ministerstwo za wystarczającą uzna.

Towarzystwo gospodarskie utworzyło już trzy posady asystentów dla kontroli mleczności a w r. 1906 utworzyć zamierza czwartą.

Z powyższych powodów podwyższa Komisya rzeczony wydatek na rzecz Gal. Tow. gospodarskiego do wysokości 4.000 K. czyli o 1.500 K. więcej od zeszłorocznego wydatku a 1.000 K. mniej od żądania Gal. Tow. gospodarskiego, ze względu na szerszy jego zakres działalności; ze względów zaś budżetowych, nie jest w możności uwzględnić równocześnie życzenia Krak. Towarz. rolniczego.

Uchwałami powyższemi załatwi Sejm petycye Tow. Gosp. L. $\frac{2206}{1544}$ Krak. Tow. roln. L. $\frac{3166}{2366}$ i Tow. gosp. L. $\frac{2209}{1547}$

Poz. 320.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca 3.000 K ryczałt na koszta podróży . .	1.000 „	4.000 „
Poz. 321.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego) .		4.000 „
Poz. 322/323.	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła 5.000 K i subwencya rządowa . . .	5.000 „	10.000 „
Poz. 324.	Towarz. hodowców czerwonego bydła . .		4.000 „
Poz. 325.	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich		25.000 „

Ze względu na upadek chowu koni w naszym kraju, który do jego podniesienia posiada wszelkie warunki, ze względu na bezczynność Rządu w tym kierunku, która, pomimo najusilniejszych starań, ani dotychczas usunąć się nie dała, ani bez zmiany stosunków usunąć się nie da, żądają obydwa Towarzystwa krajowe znacznego podwyższenia na ten cel, a mianowicie, żąda Gal. Tow. gospodarskie podwyższenia subwencyi na 50.000 K, Krak. Tow. rolnicze na 30.000 K. Komisya, uwzględniwszy w znacznej mierze na rok 1906 hodowlę bydła, nie zapoznając konieczności energiczniejszej akcyi na polu chowu koni

Do przeniesienia . . .	405.241 K	2.500 K

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia . .	405.241 K.	2.500 K.
	roboczych, zostawić ją musi przyszłości i ogranicza się na wstawienie kwoty o 5.000 kor. wyższej od wniosku Wydziału krajowego, czyli podnosi tę pozycyę na 25.000 koron dla obydwóch Towarzystw krajowych z zachowaniem obecnej proporcyi rozdziału. Natomiast wnosi Komisya wstawienie pod 326 nowej pozycyi w uwzględnieniu życzeń obydwu Towarzystw, w tych samych petycyach wyrażonych.		
Poz. 326.	Na kursa kucia koni obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K., razem . . .	2.000 „	
	Uchwałami niniejszemi załatwi Sejm petycye Gal. Tow. gospodarskiego l. $\frac{2205}{1543}$ i Krak. Tow. rolniczego l $\frac{3248}{2446}$		
Poz. 327.	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.000 „	
	Komisya nie jest ze względów finansowych w stanie uwzględnić dalej idącego życzenia galic. Towarzystwa gospodarskiego.		
Poz. 328.	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym	20.000 „	
	Uchwałami powyższemi załatwi Sejm petycyę Tow. gosp. l. $\frac{2206}{1544}$, uchwałą zaś ostatnią załatwi Sejm petycye Krak. Towarzystwa rolniczego l. $\frac{2470}{1768}$ i $\frac{2477}{1775}$		
Poz. 329.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:		
	a) krajowy instruktor mleczarstwa — płaca z ryczałtem na koszta podróży i wolnym biletem kolejowym	5.560 „	
	b) instruktor-adjunkt, płaca z ryczałtem na koszta podróży i wolnym biletem kolejowym . .	3.360 „	
	c) pomocnik instruktora mleczarstwa płaca . . . . . 1.440 K. na koszta objazdów . . . 800 „	2.240 „	
	d) stypendya dla serkarzy	2.000 „	
	e) na potrzeby biura mleczarskiego i na koszta ocen masła	1.000 „	
	Komisya zaleca odesłanie petycyi Wydziału Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie $\frac{2663}{1748}$ *o subwencyę 1.200 K. do Wydziału krajowego w celu zbadania, zdania sprawy i ew. uwzględnienia przy preliminarzu budżetu na r. 1907.*		
Poz. 330.	Na podniesienie chowu drobiu, do dyspozycyi Wydziału krajowego (I. rata z trzechlecia, w myśl uchwały W. Sejmu z 11/XI. 1904) . .	6.000 „	
	Do przeniesienia . .	448.401 K.	2.500 K.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
	Z przeniesienia .	448.401 K.	2.500 K.
	Uchwałą tą załatwi Sejm petycyę Krak. Tow. roln. $\frac{3043}{2265}$, które żąda na szereg lat osobnej subwencyi po 2.000 K.		
Poz. 331.	Zakład produkcyi narybku w Oparach, III. rata z pięciolecia, do roku 1908 włącznie . .	2.450 „	
	Uchwałą niniejszą załatwi Sejm petycyę galic. Tow. gosp. $\frac{2202}{1540}$		
Poz. 332.	Towarzystwo rybackie w Krakowie . . .	800 „	
	B) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.		
Poz. 333.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, I. rata z 6-lecia od r. 1906 (uchw. Sejmu z 4/XI. 1904 . . . . 6.000 K. i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . . . . . 2.000 „	8.000 „	
Poz. 334.	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie .	600 „	
Poz. 335.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie (*subwencya zwyczajna*)	2.000 „	
	czyli o 700 K. wyżej, niż wniosek Wydziału krajowego w załatwieniu petycyi Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie $\frac{2694}{1979}$		
Poz. 336.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie na zakupno gruntu — VI. rata (ostatnia z sześciolecia od r. 1901), w myśl uchwały sejmowej z 24. czerwca 1901		6.000 „
Poz. 337.	Subwencye na cele sadownictwa:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na instruktora sadownictwa	1.000 „	
	Uchwałą tą załatwi Sejm petycyę Okręg. Tow. rolniczego w Jaśle $\frac{2937}{2181}$		
	b) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000 „	
	c) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400 „	
	d) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa .	1.500 „	
	e) na utrzymanie instruktora sadownictwa w pow. śniatyńskim	1.000 „	
	f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski hospodar" w Olesku .		1.000 „
	Petycye Zarządu Tow. ogrodniczego w Bochni $\frac{2991}{2213}$ Gal. Tow. gospod. $\frac{2207}{1545}$ i Tow. ogrodn. w Wadowicach $\frac{3807}{2906}$ odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i załatwienia.		
	Do przeniesienia .	467.151 K.	9.500 K.

	zwyczajne	nadzwyczajne
Z przeniesienia	467.151 K.	9.500 K.
Poz. 338. Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach		1.000 „
Uchwałą tą załatwi Sejm petycyę braci Niemczewskich w Okopach $\frac{2924}{2168}$		
Poz. 338a) Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych		1.000 „
Poz. 338b) Dla p. Jadwigi Głuchowskiej, wdowy po krajowym instruktorze chowu bydła . . .	500 „	
Petycye Tow. „Proświta“ w Strutyni $\frac{2878}{2126}$ Tow. „Narodnyj dim“ w Syszyłowcach $\frac{2673}{1958}$ i Tow. „Spiłka dla hospodarstwa i torhowli“ w Przemyślu $\frac{3093}{2310}$ odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i załatwienia.		
Petycyę Antoniego Tadeusza de Berguda Czaykowskiego L. $\frac{3005}{2227}$ o ile się tyczy o policzenie mu lat służby, odstępuje się c. k. Rządowi.		
Suma grupy IV. i V. rubryki X. . .	467·651 K.	11.500 K.
Razem . .	479.151 K	

czyli o 54.160 K. *więcej* od kwoty preliminowanej w tych działach przez Wydział krajowy.

We Lwowie dnia 10 listopada 1905.

Za przewodniczącego:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
A. Lubomirski

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

(Rubr. X. poz. 339—345 wydatków).

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

V. Organizacya spółek kredytowych ludności rolniczej.

poz. 339.	Rata 8-ma na utworzenie funduszu dla spółek oszczędności i pożyczek				40.000 K.
	(uchwała sejmowa z dnia 16 września 1899).				
„ *340.*	Koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, biuro patronatu, kursa praktyczne dla funkcyonaryuszów spółek:				
a. 1.	płaca dyrektora . . .	6.400 K.			
	dodatek aktywalny . . .	960 „			
	dodatek osobisty . . .	800 „	8.160 K.		
2.	płaca korespondenta z dodat. aktywalnym .		3.000 „		
3.	płaca lustratora starszego z dodatkiem .		3.000 „		
4.	płaca czterech lustratorów z dodatkami .		11.200 „		
5.	płaca praktykanta z dodatkiem . .		1.440 „		
6.	dyurna		4.200 „		
7.	służba		600 „		
b.	podróże lustracyjne i organizacyjne . .		27.750 „		
c.	sprzęty i przybory kancelaryjne . .		2.000 „		
d.	wydawnictwa		30.000 „		
e.	kursa praktyczne		4.000 „		
f.	zasiłki dla spółek		32.000 „		
	razem poz. 340 . .				127 350 „

VI. Włości rentowe.

„ *340 a.*	utrzymanie biura komisyi		25.000 „
„ *340 b.*	na fundusz oprocentowania listów rentowych .		25.000 „
	Do przeniesienia { zwyczajne .		217.350 K.
	{ *nadzwyczajne* .		—.— „

Z przeniesienia	zwyczajne	217.350	K.
	nadzwyczajne	—.—	„

VII. Zapobieganie klęskom elementarnym.

poz. 341.	strzeżenie granic kraju od zarazy na bydło	żadne kwoty nie są prelimow.	
„ *342.*	tępienie myszy polnych		
„ *343.*	spłata pożyczki na klęski elementarne z r. 1899		
„ *344.*	spłata pożyczki na klęski elementarne z r. 1900 jako wydatek *nadzwyczajny*	1.447	K.
„ *345.*	raty amortyzacyjne od pożyczki dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi z r. 1903 *nadzwyczajne* . . .	85.190	„
	Suma działów V., IV. i VII. zwyczajne .	217.350	K.
	nadzwyczajne .	86.637	„

Co do przekazanych komisyi budżetowej petycyi gmin, dotniętych klęską gradobicia mianowicie:

l. pet. 2686. gminy Kruszelnica, pow. stryjskiego,
l. pet. 2869. Wydziału pow. w Lisku w zastępstwie gminy Bereźnicy wyżnej.
l. pet. 3405. gminy Drohojów powiatu przemyskiego,
l. pet. 3678. Remiżowce,

wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę: l. 2686. gminy Kruszelnica
„ l. 2869. „ Bereźnica wyżna
„ l. 3405. „ Drohojów
„ l. 3678. „ Remiżowce

odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i załatwienia.

Petycya l. 2279. i 3103. Wydziału Rady powiatowej w Limanowej w sprawie rat od pożyczki 12.000 koron zaciągniętej przez powiat limanowski dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi, proponuje komisya odesłać do Wydziału krajowego celem zbadania i przedstawienia wniosku.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubryka XI. poz. 346—353 wydatków.

Górnictwo.

Sprawozdawca poseł Korol.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
XI.		**Górnictwo.**		
	346	Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym . .	3.328	—
	347	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000	—
	348	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . .	19.000	—
	349	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	3.400	—
	350	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600	—
	351	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—
	352	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademij górniczych	5.000	—
	353	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	300	—
		Suma rubryki XI. .	37 628	—

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Korol.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubryka XII. poz. 354–505 wydatków.

Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.

Sprawozdawca poseł Małachowski.

Z powodów przytoczonych w sprawozdaniach Wydziału krajowego z 19. września 1905 o budżecie krajowym na r 1906 i z 22. września 1906 z czynności w zakresie przemysłu krajowego, — Komisya budżetowa z wyjątkiem pozycyi 466, 472, 473, 385b i 505 wnosi wydatki objęte rubryką XII. zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego.

Co do pozycyi 466. Gmina miasta Krakowa w petycyi, wniesionej 11. października 1905. l. 2367 wykazuje, że szkoła praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie „rozwija się z każdym rokiem tak pod względem swego znaczenia jak i frekwencyi (około 200 uczenic), a w latach ostatnich prawie wszystkie warstwy obywatelstwa krakowskiego uczyniły naukę w tej szkole dla córek swoich warunkiem dobrego praktycznego wychowania i wykształcenia i to dla jednych, jako środek do utrzymania, dla drugich jako dotrzeba życia rodzinnego“. Szkoła ta wykształca liczne zastępy nauczycielek, dla których urządzony jest osobny kurs. Lustracye dokonane przez delegatów rządu i Wydziału krajowego, stwierdzają pomyślny stan i rozwój tej szkoły.

Gmina m. Krakowa przygotowuje projekt zorganizowania tej szkoły jeszcze więcej w kierunku praktycznym przez dodanie innych działów praktycznego wychowania kobiet. Frekwencya jest tak liczna, a zgłoszenia wzmagają się tak znacznie, że Zarząd dla umożliwienia prawidłowego toku nauki ograniczył ilość uczenic po 15 dla każdej klasy.

Cały ciężar jednak utrzymania tego zakładu spada na gminę miasta Krakowa, która na tę szkołę łoży rocznie około 30.000 K.

Z tych powodów Gmina m. Krakowa prosi o podwyższenie subwencyi krajowej na tę szkołę dotąd w sumie 2.000 K rocznie udzielanej. Wobec wykazanej użyteczności i pomyślnego rozwoju tej szkoły, który powoduje jednak ciągły wzrost kosztów jej utrzymania — Komisya wnosi podwyższenie udzielanej subwencyi krajowej do kwoty 3.000 K. rocznie.

Co do pozycyi 472 i 473. Towarzystwo pracownic konfekcyi damskiej pod wezwaniem Św. Józefa we Lwowie, tudzież Towarzystwo „Trud“, zajmują się temi pracownicami, niosąc im pomoc moralną i materyalną i dostarczają im przytułku i pracy Towarzystwo pod wezwaniem św. Józefa zakupiło dom przy ulicy Sokoła l. 1 i potrzebuje pomocy dla pokrycia niedoboru stąd powstałego. Towarzystwo „Trud“ zaś, utrzymując także internat dla 64 dziewcząt, nie może również pokrywać rozchodów z własnych dochodów. Oba towarzystwa działają pożytecznie, a gdy wydatki ich rosną z każdym rokiem, przeto zasługują na wydatniejszą pomoc. Dlatego Komisya budżetowa wnosi podwyższenie subwencyi dla tych towarzystw, dla każdego o 500 K. rocznie t. j. do sumy 1000 K.

Co do pozycyi 482. Gmina miasta Lwowa w petycyi swej, wniesionej do Wys. Sejmu podnosi, że po zaopatrzeniu biblioteki muzealnej stosownemi publikacyami, Zarząd lwowskiego muzeum przemysłowego musi przystąpić do uzupełniania bardzo znacznych braków w zbiorach, w których całe epoki stylowe, nader ważne gałęzie sztuki stosowanej nie posiadają żadnych okazów i dlatego prosi o zwiększenie krajowej dotacyi. Wydział krajowy uznał słuszność tego żądania i wniósł w swem przedłożeniu podwyższenie dotychczasowej zwyczajnej rocznej dotacyi dla tej instytucyi o 1000 K. t. j. z 7.000 K. do 8.000 K. Z powodów powyższych Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym subwencyę na r. 1906 w kwocie 8.000 K.

Co do pozycyi 483. Gmina miasta Krakowa w petycyi swojej, wniesionej 11. października 1905 l. 2.372. przedstawia, że zamierza przeprowadzić reorganizacyę, muzeum techniczno-przemysłowego w Krakowie przez zakładanie pracowni, fachowych kursów wystaw, urządzanie wykładów, odpowiedne przygotowanie sal rysunku i modelowania, wysyłanie nauczycieli i t. p., w ogóle pragnie stworzyć ognisko kształcenia przemysłowego, rozwoju artyzmu i pomocy w zbycie.

Projekt ten przekształcenia krakowskiego muzeum nie był przedmiotem badania przez Wydział krajowy — Komisya budżetowa nie może więc ocenić, czy i o ile projekt ten odpowiada celom muzealnym i jakie spowoduje wymogi pod względem pomieszczenia, zwiększonych wydatków administracyjnych i t. p. Dlatego Komisya budżetowa wnosi *przekazać tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku.*

Co do pozycyi 484. Petycya Zakładu wychowawczego w Miejscu piastowem o zasiłek stały załatwioną jest wstawioną w tej pozycyi w rubryce wydatków zwyczajnych kwotą 2.000 K.

Co do pozycyi 485 lit. b. Krajowa Komisya przemysłowa wnosi na ten cel w swym preliminarzu kwotę 32.000 K., podczas gdy Wydział krajowy tylko 30.000 K. na ten cel preliminuje. Komisya budżetowa wnosi kwotę 32.000 K., a to z uwagi, że kwota 30 000 K. przeznaczona na r. 1905 jest już na wyczerpaniu ze względu na pocieszający objaw ciągle wzmagającej się ilości kandydatów do stypendyów. Suma 30.000 K. stanowczo na r. 1906 nie byłaby wystarczającą, dlatego podwyższenie jej o 2.000 K. w myśl zdania Komisyi przemysłowej jest uzasadnionem.

Pozycye 486 do 504 włącznie wnosi Komisya budżetowa zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego. Specyalnie co do pozycyi 496 lit. f. g. i h. ze względu na to, iż r. 1906 będzie pierwszym, w którym przemysłowy oddział statystyczny funkcyę swoją rozpocznie, to jakkolwiek Komisya przemysłowa w swym preliminarzu żąda o wiele większego kredytu na ten cel, Komisya budżetowa sądzi, że dopiero po upływie pierwszego roku będzie można ocenić w jakich rozmiarach biuro to będzie funkcyonować, jakie więc kredyty na ten cel będą potrzebne. Dlatego skromniejsza cyfra, proponowana przez Wydział krajowy, wydaje się Komisyi budżetowej na razie wystarczająca.

Co do pozycyi 505. Memoryał Kuratoryi wyższej szkoły handlowej w Krakowie wniesiony 8. października b. r. do l. 777. do Wys. Sejmu przedstawia, że do szkół handlowych, a szczególnie do szkoły krakowskiej garnie się „przeważnie bardzo biedna i słabo przygotowana młodzież“, która potrzebuje koniecznie znaczniejszych zasiłków, inaczej z braku utrzymania częstokroć zmuszoną jest

usunąć się ze szkoły. Memoryał wykazuje cyfrowo, że dla samej szkoły krakowskiej konieczna jest minimalna suma roczna 2.610 K., ażeby najniezbędniejszym potrzebom zadość uczynić. Uznając słuszność tych wywodów, Komisya budżetowa proponuje podwyższyć preliminowany w poz. 505 ryczałt na stypendya dla młodzieży handlowej w Sumie 3.600 K. o kwotę 1.400 K. t. j. do sumy 5.000 K.

Petycya Ligi pomocy przemysłowej wniesiona 10. października 1905 do l. 2909 *o subwencyę na urządzenie ruchomych wystaw*, wykazuje szczegółowo działalność ligi na tem polu w ciągu roku bieżącego. Pożyteczność tych wystaw, szczególnie dla ludu wiejskiego, nie podlega żadnej wątpliwości. Liga wykazuje zaś, że przedsiębiorstwo to nie może się opłacać, że potrzebuje znacznych wydatków i oblicza, że niedobór roczny wynosi około 12.000 K. Liga prosi więc o udzielenie subwencyi w tej wysokości.

Gdy wedle wywodów Ligi niedobór ten powstać ma głównie z powodu zamierzonego rozszerzenia wystaw ruchomych, przeto Komisya budżetowa sądzi, że na razie kwota 6.000 K. powinnaby wystarczyć. Rozszerzenie uskutecznione w roku przyszłym da sposobność Wydziałowi krajowemu i Komisyi budżetowej do ocenienia, czy ta kwota będzie wystarczającą i jaka suma na r. 1907 w tym celu okaże się potrzebną.

Liga pomocy przemysłowej wniosła 10. października 1905 do l. 2.910 petycyę o udzielenie *subwencyi na wydawnictwo „Pierwszego skorowidza przemysłowo-handlowego Królestwa Galicyi“*

Skorowidzy tego rodzaju okazują się niezbędne dla reklamowania wyrobów przemysłu. W innych państwach i krajach koronnych skorowidzy takie znajdują się niemal w każdym większym handlu, w każdem przedsiębiorstwie. Skorowidz Austryacki Dorna, nie oparty na dokładnej znajomości naszych stosunków i nie mający celu pomagania specyalnie naszemu krajowemu przemysłowi i rękodziełu, nie może być dla naszego handlu i przemysłu ani wystarczającym ani odpowiednim. Pomimo, że skorowidz Dorna rozchodzi się w znacznych ilościach, rząd subwencyonuje to przedsiębiorstwo.

Zamiar Ligi podjęcia tej myśli dla naszego przemysłu jest więc ze wszech miar chwalebny i pożyteczny i na wydatne poparcie zasługuje.

Liga wykazuje w swej petycyi, że niedobór tego przedsiębiorstwa wyniesie około 15.000 K. i dlatego prosi o subwencyę 12.000 K.

Komisya budżetowa sądzi że na rozpoczęcie tego przedsiębiorstwa, które w skromniejszych ramach powinno być zainicyowane — wystarczyć powinna na razie kwota 6.000 K. tem więcej, że i obliczenie Ligi nie jest oparte na doświadczeniu dotychczasowem, lecz tylko na rachunku prawdopodobieństwa. Rezultat pierwszego roku może więc dopiero dać komisyi podstawę do ścisłego obliczenia jaka subwencya będzie na ten cel istotnie potrzebną.

Petycya gminy król. stoł. miasta Lwowa o przyjęcie części kosztów budowy Muzeum przemysłowego we Lwowie na fundusz krajowy.

Sprawa ta była przedmiotem dyskusyi i uchwały komisyi budżetowej i Wys. Sejmu w r. 1904. W zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi budżetowej odnośnie do pozycyi 482 lit. b. przedstawiono wszystkie szczegóły tej sprawy. Gmina M. Lwowa wniosła w lipcu r. 1904 do Wys. Sejmu na ręce Wydziału krajowego petycyę, w której wykazała, że czyniąc znaczne ofiary na rzecz wystawienia odpowiedniego budynku dla Muzeum przemysłowego, miała uzasadnione powody do przyjęcia za podstawę swoich obliczeń także i odsetek od fundacyi jubileuszowej Gal. Kasy oszczędności w sumie kapitałowej 800.000 koron, składanych przez dawny Zarząd Gal. Kasy oszczędności razem z kapitałem na rzecz wspomnianej fundacyi, przeznaczonej na cele przemysłowe.

W petycyi powyższej przekazanej w r. 1904 komisyi budżetowej, wykazała dalej gmina m. Lwowa że na cele wystawienia budynków szkoły i muzeum przemysłowego poniosła ofiary w łącznej wartości około 1,320.000 K Znane kata-

strofy r. 1899 spowodowały późniejszy Zarząd Gal. Kasy oszczędności do postanowienia niewypłacenia na cel ukończenia budowy muzeum przemysłowego narosłych odsetek od jubileuszowej fundacyi. Powstał stąd spór sądowy, w którym władze sądowe w pierwszej instancyi zatwierdziły zarządzenia Zarządu gal. Kasy oszczędności, odmawiając odsetek, w drugiej instancyi przyznały słuszność żądaniu Gminy miasta Lwowa, w trzeciej jednak zatwierdziły wyrok pierwszej instancyi. Z tego stanu rzeczy wynika niewątpliwie, że kwestya użycia rzeczonych odsetek była kwestyą sporną, rozmaicie przez Sądy ocenianą, że więc skoro po nad kapitał fundacyjny wydano na cel budowy kwotę około 300.000 K. nie byłoby słusznem ten niespodziewany przez gminę wydatek złożyć wyłącznie na barki gminy m. Lwowa.

Państwowa Szkoła przemysłowa i Muzeum przemysłowe we Lwowie mają niewątpliwie cechę krajową, korzystają z tych instytucyi mieszkańcy całego kraju.

Z tego powodu, jak niemniej z uwagi, iż gmina m. Lwowa poniósłszy już na te cele tak znaczne ofiary, nie jest w stanie wobec znanego stanu jej finansów i zadań społecznych i kulturalnych, które stolica kraju spełniać musi, ponieść wyłącznie ten konieczny wydatek, uznał Wys. Sejm zgodnie z komisyą budżetową za rzecz wskazaną, uchwałą z 11. listopada 1904 r. przekazać sprawę Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesyi. Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem z 22. września 1905 l. 88.617 z czynności w zakresie przemysłu krajowego przedstawia, że „mimo całej życzliwości dla tej sprawy nie mógł wystąpić już w tym roku wobec Wys. Sejmu z przychylnym wnioskiem wobec niedoboru, jakim zamknął preliminarz budżetu na rok 1906".

W Październiku b. r. gmina miasta Lwowa wniosła ponownie petycyę identyczną z petycyą z r. 1904.

Petycya ta była w tym roku przedmiotem dyskusyi najpierw w komisyi przemysłowej, która zbadawszy rzecz uznała słuszność żądaniu gminy m. Lwowa i przedstawiła w tej mierze Wys. Sejmowi dnia 3. listopada 1905 do l. s. 1.585 i 2.343/05 wyczerpujące sprawozdanie, w którem podnosi, że muzeum przemysłowe oddaje krajowi nader cenne usługi, że *„Lwów w ostatnich latach poczynił ogromne inwestycye, z których cały kraj korzysta"*, że więc jest rzeczą słuszną i sprawiedliwą, ażeby kraj przyczynił się do kosztów tej budowy.

Z powodów powyżej przedstawionych komisya budżetowa *popierając gorąco uzasadnioną petycyę gminy m. Lwowa*, wnosi zgodnie z komisyą przemysłową:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę gminy miasta Lwowa w sprawie przyczynienia się kraju do kosztów postawienia i utrzymania gmachu Muzeum przemysłowego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do postawienia wniosku podczas następnej, względnie bieżącej sesyi sejmowej, gdyby została odroczoną, który to wniosek, uwzględniając doniosłe znaczenie Muzeum dla rozwoju przemysłowego całego kraju w miarę możności finansowej Skarbu krajowego prośbie powyższej zadość uczyni.

Petycya gminy miasta Krakowa o podwyższenie subwencyi na budowę Akademii handlowej w Krakowie. Uchwałą z 4. Maja 1900 r. przyznał Wys. Sejm gminie m. Krakowa subwencyę 70.000 K. na budowę gmachu Akademii handlowej w Krakowie.

Gmina miasta Krakowa wniosła w tej sprawie 8 października 1904 r. petycyę, w której wykazała, że wskutek wymagań rządowych i rozszerzenia planu naukowego akademii, koszta budowy znacznie się powiększą i dosięgną sumy 409.491 K., że gmina nie może ponieść tak znacznego kosztu i dlatego zmuszoną jest prosić o podwyższenie subwencyi przez kraj już przyznanej.

Na wniosek Komisyi budżetowej, Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1904 r. przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i złożenia sprawozdania z ewentualnem uwzględnieniem przy budżecie na r. 1906".

Czyniąc zadość tej uchwale, Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem z 22. września 1905 l. 88617/905 przedstawia, że „mimo całej życzliwości dla tej sprawy nie mógł wystąpić już w tym roku wobec Wysokiego Sejmu z przychylnym wnioskiem wobec niedoboru, jakim zamknął preliminarz budżetu na r 1906“.

W roku bieżącym gmina m. Krakowa ponawia swoją petycyę, przedstawiając, że tak Izba handlowa jak i miasto Kraków poniosły na ten cel ogromne ofiary „po nad swą możność finansową“, że nie mogą więcej ofiar czynić. Gmina prosi więc o podwyższenie subwencyi do $^1/_3$ części kosztów budowy, wynoszących 304.375 K. nie licząc wartości gruntu ofiarowanego przez gminę, a przedstawiającego cyfrę 105.116 K.

Komisya budżetowa uznając w zasadzie słuszność spółdziałania funduszu krajowego na tego rodzaju cele, nie może wobec sprawozdania Wydziału krajowego uczynić pozytywnego wniosku do budżetu na r. 1906 i dlatego *wnosi przekazać tę petycyę ponownie Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia ewentualnego wniosku do preliminarza na r. 1907.*

Petycyą l. 3056/905 Towarzystwo tkaczy pod wezwaniem św. Sylwestra w Korczynie prosi o subwencyę 50 000 K. na rozszerzenie zakładu. Towarzystwo zamierza pomnożyć krosienka jaquardowskie, postawić maglarnię, założyć pracownię gotowych sukien męskich i zakupić materyały i inne przyrządy tkackie.

Komisyi budżetowej wiadomo, że urządzona w październiku b. r. we Lwowie wystawa wyrobów tego towarzystwa świadczy korzystnie o pożytecznej działalności towarzystwa na polu rozwoju przemysłu krajowego i konkurencyi z obcymi wyrobami Bez dokładnego jednak zbadania projektów Towarzystwa w kierunku ulepszenia i rozszerzenia Zakładu, nie może Komisya ocenić, czy i w jakiej formie, a w szczególności czy we formie pożyczki, czy też bezzwrotnej subwencyi, lub w inny sposób należałoby towarzystwu przyjść z pomocą.

Dlatego Komisya budżetowa wnosi *petycyę tę przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego załatwienia we własnym zakresie, lub też przedstawienia wniosku do budżetu na r. 1907.*

Petycye:

l. 3633/905. Krajowej wytwórczo-handlowej Spółki przyborów szkolnych we Lwowie.
l. 3582/905. Towarzystwa „Polska sztuka stosowana“ w Krakowie.
l. 3590/905. Towarzystwa „Proświta“ w Stryju.
l. 3364/905. Towarzystwa pomocy naukowej dla uczniów szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Zakopanem.
l. 2871/905. Towarzystwa tkaczy w Andrychowie
l. 3180/905. Towarzystwa rękodzielników „Gwiazda“ we Lwowie.
l. 2299/9 5. Towarzystwa rękodzielników „Gwiazda“ w Gródku.
l. 2917/905. Towarzystwa muzeum przemysłowego w Rzeszowie.

Komisya budżetowa uznając w zasadzie pożyteczne cele tych Towarzystw a nie będąc w stanie dokładnie zbadać działalności tychże — wnosi *przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.*

Petycyą l. 3572/905. Towarzystwo kowali w Sułkowicach, skarżąc się na „miejscową konkurencyę“ prosi o bezzwrotną pożyczkę 2 000 K.

Nie znając ani celów, ani działalności tego towarzystwa, Komisya budżetowa *wnosi przekazać tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania.*

Petycyą l. 2379/905. Emilia Pydynkowska, właścicielka zakładu restaurowania zabytków starożytnych artystycznego hafciarstwa, prosi o pożyczkę 6.000 K. Pożyteczna działalność tego zakładu jest powszechnie znaną. *Komisya wnosi przeto przekazać tę prośbę Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.*

Petycye Leona Nowosada, ks. Jana Brody, Piotra Szepuły i Grzegorza Luciowa (l.l. 3290, 3352, 2948 i 2574/905) o udzielenie subwencyi lub pożyczki na cele poparcia i rozszerzenia ich zakładów, wreszcie petycyę inżyniera B. Stachowskiego o subwencyę na założenie żeglugi parowo-motorowej l. 4230/905 *wnosi Komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i właściwego zarządzenia.*

Wobec tego Komisya budżetowa wnosi *uchwalić rubrykę XII. Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu*

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wiosek na rok 1906 zwyczajne	Wiosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
XII.		**Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.**		
		Poszczególnienie.		
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.		
	354	W Białej	2.060	—
	355	„ Bochni	1.084	—
	356	„ Brodach	884	—
	357	„ Brzeżanach	1.109	—
	358	„ Buczaczu	1.100	—
	359	„ Chrzanowie	1.100	—
	360	„ Drohobyczu	1.920	—
	361	„ Gorlicach	1.200	—
	362	„ Jarosławiu	1.398	—
	363	„ Jaśle	1.170	—
	364	„ Kałuszu	1.228	—
	365	„ Kętach	695	—
	366	„ Kołomyi I.	1.070	—
	367	„ „ II.	1.412	—
	368	„ Krakowie na Kleparzu	2.400	—
	369	„ „ przy ul. Lubomirskiego (dawn. w Ogrodzie angielsk.)	1.290	—
	370	„ „ na Smoleńsku	1·290	—
	371	„ „ „ Kazimierzu	1.370	—
	372	„ „ przy ul. Dietla (dawn. na Dajworze)	1.390	—
	373	„ Krośnie	1.346	—
	374	We Lwowie im. św. Anny	1.975	—
	375	„ „ „ „ Antoniego	1.475	—
	376	„ „ „ króla Sobieskiego (dawn. Czackiego)	1.547	—
	377	„ „ „ Elżbiety	955	—
	378	„ „ „ Konarskiego	1.335	—
	379	„ „ „ św. Marcina	1.475	—
	380	„ „ „ Mickiewicza	1.315	—
	381	„ „ „ Piramowicza	955	—
	382	„ „ „ Staszica	1.555	—
	383	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	950	—
	384	W Łańcucie	1.015	—
	385	„ Myślenicach	910	—
	386	„ Nowym Sączu	1.746	—
	387	„ Nowym Targu	997	—
	388	„ Podgórzu	1.354	—
	389	„ Przemyślu I. w śródmieściu	1.175	—
	390	„ „ II. na przedmieściu lwowsk.	1.311	—
	391	„ Rzeszowie	1.338	
	392	„ Samborze	1.495	—
	393	„ Sanoku	1.126	—
		Do przeniesienia	52 520	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			korony	
XII.		Z przeniesienia .	52.520	—
	394	W Sądowej Wiszni	—	—
	395	„ Stanisławowie	2.250	—
	396	„ Starym Samborze	900	—
	397	„ Starym Sączu	896	—
	398	„ Stryju	1.110	—
	399	„ Tarnopolu	1.172	—
	400	„ Tarnowie	1.655	—
	401	„ Tarnobrzegu	898	—
	402	„ Trembowli	—	—
	403	„ Turce	—	—
	404	„ Wadowicach	882	—
	405	„ Wieliczce	1.225	—
	406	„ Złoczowie	1.316	—
	407	„ Żółkwi	880	—
	408	„ Żywcu	1.200	—
	409	Na uzupełnienie przyborów i na druki	1.500	—
	410	Na nagrody za najlepsze rysunki .	1.000	—
	411	Na nowo założyć się mające szkoły i oddziały handlowe	2.500	—
	411*a*)	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne	1.000	—
	412	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli	—	2.400
		Razem . . .	72.904	2.400
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.		
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.		
	413	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu (dawniej w Jurkowie) . . .	1.212	—
	414	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	2.400	—
	415	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie .	1.290	—
	416	„ „ „ „ Dżurowie .	1.590	—
	417	„ „ „ „ Leżajsku .	1.117	—
	418	„ „ „ „ Nieznanowicach	1.340	—
	419	„ „ „ „ Niżniowie .	1.420	—
	420	„ „ „ „ Warzycach	1.350	—
	421	„ „ „ „ Wielowsi .	940	—
	422	„ „ „ „ Wojsławiu .	690	—
	423	„ „ „ „ Zatorze . .	1.220	—
	424	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	500	—
	425	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Bilince	600	—
	426	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Chyszewicach	500	—
		Do przeniesienia .	16.169	—
			72.904	2.400

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia	72.904	2.400
			16.169	—
	427	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Milczycach	500	—
	428	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Przewrotnem	600	—
	429	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach na utrzymanie	1.200	—
	430	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Sikierczycach	400	—
	431	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Żurawnie	600	—
	432	Centralny kurs koszykarski we Lwowie	8.260	—
	433	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:		
		a) na utrzymanie	3.190	—
		b) na budowę III. i IV. rata pożyczki komun. 54.000 K.	—	3.240
	434	Kraj. nauk. warstat kołodziejski w Grzymałowie	3.374	1.500
	435	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	11.900	
	436	Kraj. szkoła kołodziejska w Tłumaczu	5.800	—
	437	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:		
		a) na utrzymanie	8.610	2.800
		b) na budowę szkoły II. i III. rata pożyczki hipot. 50.000 K.	—	3.000
		Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:		
	438	*a*) na utrzymanie	14.670	3.000
		b) reszta kosztów budowy i studni	—	5.000
		c) na wewnętrzne urządzenie maszynowe III i IV. rata poż. hipot. 33.000 K.	—	1.980
	439	Krajowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:		
		a) na utrzymanie	11.625	4.500
		b) na budowę szkoły V. i VI. rata pożyczki kom. 56.000 K.	—	3.360
		c) wewnętrzne urządzenie maszynowe	—	—
		Razem	86.898	28.380
		B) *Dla wyrobów garncarskich.*		
	440	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	9.790	—
	441	„ kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	10.518	1.000
		Do przeniesienia	20.308	1.000
			159.802	30.780

Liczba rubryk	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia	159.802	30.780
			20.308	1.000
	442	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800	—
		Razem	21.108	1.000
	443	*C) Dla wyrobów ze skóry.*		
	444	Kraj. warsztat szewski w Witkowie	3.482	—
	445	„ „ „ „ Starym Sączu	3.296	—
	446	„ szkoła szewska w Dobczycach	3.010	—
		„ „ „ w Kołomyi	2.790	800
		Razem	12.578	800
	447	*D) Dla wyrobów tkackich.*		
	448	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	10.660	—
	449	Kraj. naukow. warsztat tkacki w Glinianach	3.407	—
	450	„ „ „ „ „ Gorlicach	1.590	200
	451	„ „ „ „ „ Korczynie	—	—
	452	„ „ „ „ „ Kosowie	3.700	—
		„ „ „ „ „ Łańcucie:		
		a) na utrzymanie	3.590	—
	453	*b*) na budowę szkoły	—	—
	454	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie	2.680	—
	455	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.760	—
	456	Subwencya dla Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korczynie	2.500	—
	457	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	880	—
		Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie:		
		a) na utrzymanie	13.520	350
		b) na budowę internatu	—	—
		Razem	44.287	550
		E) Dla wyrobów powroźniczych		
	458	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.		
	459	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.800	—
	460	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem	4.700	—
	461	„ „ „ Bobowej	790	—
	462	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie, ryczałt	1.200	—
		Do przeniesienia	8.490	—
			238.575	33.130

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia	238.575 8.490	33.130 —
	463	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie	2.164	—
	464	Subwencya dla szkoły koronkarskiej u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—
		Razem	11.254	—
		G) Dla wyrobów kapeluszniczych		
	465	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:		
		a) na budowę warsztatu	—	—
		b) na utrzymanie instruktora i warsztatu	1.680	—
		Razem	1.680	—
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.		
	466	Szkoła praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	3.000	—
	466*a)*	Dla kursów handlowych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	2.000	—
	467	Szkoła przemysłu artystycznego dla kobiet w Krakowie	—	—
	468	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400	—
	469	Szkoła specyalna robót kobiecych PP. Benedyktynek w Przemyślu	1.000	
	470	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.600	—
	471	Stow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu	600	—
	472	Spółka przem. robót kobiecych „Trud“ we Lwowie	1.000	—
	473	Stow. pracownic konfekcyi damskiej św. Józefa we Lwowie	1.000	—
		Razem	11.600	—
		I) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.		
	474	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—
	475	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem:		
		a) na utrzymanie	3.600	—
		b) na adaptacyę budynku (ryczałt)	—	1.800
	476	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:		
		a) na utrzymanie	3.108	—
		b) na zapomogi dla majstrów	800	—
		Do przeniesienia	9.708 263.109	1.800 33.130

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia .	263.109	33.130
			9.708	1.800
	477	C. k szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:		
		a) na utrzymanie	1.024	—
		b) na kurs majstrów	1.000	—
		— reszta na budowę szkoły i wodociąg	—	—
		c) na budowę hali maszynowej III. i IV. rata półroczna od 3% pożyczki w kwocie 8.000 K.	—	1.780
	478	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu, III. rata z przyrzeczonych 45.000 K. na budowę szkoły	—	15.000
		Razem . .	11.732	18.580
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.		
	479	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	9.660	—
	480	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.140	—
	480*a*)	Szkoła rzemieślnicza w Drohowyżu . .	—	—
	481	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu . .	4.000	—
	482	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	8.000	—
	483	Muzeum przemysłowe w Krakowie . .	6.000	—
	484	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w miejscu Piastowem (do rozporządzalności Wydziału krajowego .	2.000	—
	485	Na stypendya przemysłowe:		
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających . .	3.600	—
		b) inne stypendya przemysłowe . .	32.000	—
	486	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	2.400	—
	487	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i innych . . .	4.000	—
	488	Na kursa majsterskie	12.000	—
	489	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1906	6.000	—
	490	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów . . .	2.500	—
	491	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej .	4.000	—
		Do przeniesienia .	99.300	—
			274.841	51.710

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia .	274.841	51.710
			99.300	—
	492	Czyrniańska, Teofila wdowa po kierowniku kraj. szkoły kołodziejskiej w Kamionce Strumiłowej, stały dar z łaski . .	800	—
	493	Standejska Marya, wdowa po instruktorze kraj. nauk warsztatu tkackiego w Korczynie:		
		a) pensya wdowia . . 1.140 K.		
		b) dla córki Alojzy Stefanii do 18. września 1908 . 114 „	1.254	—
	493*a*)	Neuźlówna Marya Józefa, córka po kierowniczce kraj. szkoły koronkarskiej w Zakopanem, pensya sieroca . .	216	—
	493*b*)	Celewiczowa Celina, wdowa po instruktorze kursów szewskich	1.200	—
	494	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—
		Razem . .	108.770	—
		IV. Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.		
	495	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	400	—
	496	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:		
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników komisyi . .	10.000	—
		b) sekretarz:		
		α) płaca . . . 4.800 K.		
		β) dodatek aktywalny . 840 „	5.640	—
		c) referent techniczny:		
		α) płaca . . . 3.600 K.		
		β) dodatek aktywalny . 720 „	4.320	—
		d) aplikant	1.400	—
		e) mundant	600	—
		f) referent dla oddziału statystycznego z poborami adjunkta konceptowego:		
		α) płaca . . . . 2.800 K.		
		β) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—
		g) pomoc kancelaryjna w biurze statystycznem	1·200	—
		h) ryczałt na badanie ankiety i t. p. .	1.000	—
		Razem . .	27.960	—
		Do przeniesienia .	411.571	51.710

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906. zwyczajne	Wniosek na rok 1906. nadzwyczajne
			Korony	
XII.		Z przeniesienia .	411.571	51.710
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.		
	497	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe .	20.000	—
	497*a*)	Zasiłki dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn	—	4.000
	498	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—
	499	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego (III. rata z 35-lecia)	—	100.000
	500	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—
	500*a*)	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“.	—	10.000
	500*b*)	Liga pomocy przemysłowej na urządzenie ruchomych wystaw	—	6.000
	500*c*)	Liga pomocy przemysłowej na wydawnictwo „Pierwszego Skorowidza przemysłowego handlowego Król. Galicyi .	—	6.000
	501	Na cele lustracyi spółek przemysłowo-wytwórczych, do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.800	—
	502	Zasiłki na wystawy przemysłowe . .	—	8.000
		Razem . .	56.800	134.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.		
	503	Szkoła handlowa w Krakowie . .	16.000	—
	503*a*)	Na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego personalu nauczycielskiego wyższej szkoły handlowej w Krakowie	1.414	—
	504	Akademia handlowa we Lwowie . .	16.000	—
	505	Stypendya dla młodzieży handlowej . .	5.000	—
		Razem .	38.414	—
		Suma rubryki XII. . .	506.785	185.710
		Razem . .	**692.495**	

Zast. przewodniczącego:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Małachowski.

Budżet krajowy na rok 1906.

Rubryka XIII. poz. 506 — 517 wydatków.

Długi krajowe.

Sprawozdawca poseł Dr. Oleśnicki.

Na potrzeby tej rubryki prelimuje się . . .		2,936.457 K
w porównaniu z wnioskiem komisyi budżetowej na r. 1905 .		2,939.600 „
	więcej o	3.143 K.

Różnica ta powstała z przyczyn następujących:

a) Plan umorzenia pożyczki 80.800 K. (*poz. 506*) zaciągniętej w kasie oszczędności na budowę Kulparkowa, zmienionym zostat ze zniżeniem odsetek z 5% na 4·75% Gdy III. i IV. rata kapitału wynoszą 4.296 K. 62 h a zniżone odsetki tylko 1.101 K. 78 h. przedstawia ta rubyrka różnicę o *13 kor.*

b) pożyczka 10.000 K. (*poz. 508*) zaciągnieta przez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności spłaconą została zupełnie i nie przychodzi wobec tego w preliminarzu na r. 1906.

c) *pozycya 511.* t. j. umorzenie 4% pożyczki krajowej z r 1893 im. wartość 58,850.000 K. na spłatę reszty długu indemnizacyjnego zmniejszyła się o 156 koron — wskutek tego, że raty XXVI. i XXVII. wynoszą wedle planu umorzenia mniej o 56 K. zaś na druki, inseraty. porta i prowizye przyjęto przeciętną sumę niższą o 100 K.

d) *w poz. 512* na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indenmizacyjnych przyjęto 3.200 K. na podstawie cyfry wynikłości z r. 1904.

e) *w poz. 513* preliminowano na odsetki bierne od chwilowych pożyczek o 3.000 kor. mniej na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich przedstawiającego sumę 54.779 kor.

f) również w *poz. 517* (rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych) przyjęto na podstawie takiegoż przecięcia o 120 kor. więcej.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Rubr. XIII.	*poz. 506* umorzenie pożyczki	80.800 K.		5.398 K.
„	*507/508* umorzenie pożyczki	20.000 „		1.250 „
„	*509* umorzenie kapitału 693 592 K. 68 h. na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie			39.156 „
„	*510* Odsetki funduszu szkolnego krajowego			25.775 „
„	*511* Umorzenie pożyczki	58,850.000 „		2,734.524 „
„	*512* Spłata obligacyi i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych . .			3.200 „
„	*513* Odsetki bierne od chwilowych pożyczek			55.000 „
„	*514* Umorzenie pożyczki	160.000 „		8.430 „
„	*515* „ „	800.000 „		52.984 „
„	*516* „ „	200.000 „		10.540 „
„	*517* Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych			200 „
	Suma rubryki XIII. wydatków . . .			2.936.457 K.

Za przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Dr. Oleśnicki.

Drukarnia Pillera i Sp. we Lwowie.

Rubr. XIV. poz. 514—538.

Rozmaite wydatki.

Sprawozdawca poseł Dr. Loewenstein.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce wydatki w łącznej kwocie 627.629 K, a to kwotę: 470.538 koron w wydatkach zwyczajnych a kwotę 157.091 koron w wydatkach nadzwyczajnych.

Wnioski Komisyi budżetowej opiewają na łączną kwotę 638.629 K, a to w wydatkach zwyczajnych: 480.538 K o 10.000 K więcej niż preliminarz Wydziału krajowego, obejmujący pozycye oparte na dawniejszych uchwałach Wys. Sejmu, względnie na sprawozdaniach Wydziału krajowego, uzasadniających jego wnioski odnośnie do pozycyi 530 i 533 a), tudzież w wydatkach nadzwyczajnych kwotę 158 091 K większą od preliminowanej przez Wydział krajowy o 1.000 K.

Podwyższenie sumy wydatków zwyczajnych tej rubryki proponuje Komisya budżetowa w poz. 534 (w preliminarzu Wydziału krajowego poz. 533a), przedstawiając Wys. Sejmowi wniosek udzielenia m. Krakowowi zamiast subwencyi proponowanej przez Wydział krajowy w kwocie 10.000 K przez lat 10 płatnej na rozszerzenie miejskiej targowicy eksportowej bydła w Krakowie, subwencyi w kwocie 200.000 K płatnej w równych ratach po 20.000 koron w myśl wniosku i pod warunkami, które stawia w swem sprawozdaniu o przedłożeniu Wydziału krajowego w tym przedmiocie Komisya gospodarstwa krajowego.

Podwyższenie wydatków nadzwyczajnych o kwotę 1000 koron w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego jest wynikiem uwzględnienia w poz. 532 petycyi L. s. 3655 »Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej« o przyznanie zapomogi rocznej dla »Domu polskiego w Bielsku«. Komisya uznając znaczenie narodowe tej instytucyi na zachodnich kresach kraju, które też uwzględnił Wydział krajowy, udzielając uchwałą z dnia 7. stycznia 1905. r. L. W. 40.014 904 z swego funduszu dyspozycyjnego subwencyi w kwocie 400 K, przedkłada Wys. Sejmowi wniosek przyznania »Spółce ochrony i pomocy narodowej w Białej« jednorazowo subwencyi w kwocie 1000 K na rok 1906 i o tę kwotę podwyższa preliminowane wydatki nadzwyczajne w Rubr. XIV.

Komisya wnosi przeto następujące wydatki w Rubryce XIV.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
XIV.		**Rozmaite.**		
	518	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—
	519	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—
	520	Na misye katolickie, do rozporz. Wydziału krajowego	6.000	—
	521	Na kościół polski w Wiedniu, (XI. i XII. rata z 20-tu rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10. z ogólnej sumy 30.000 K. w myśl uchw. W. Sejmu z dnia 4. maja 1900)	3.000	—
	522	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 3,000.000 K. zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych .	78.320	—
	523	Na szkołę kadetów we Lwowie, IX. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po . . .	5.000	—
	524	Na pokrycie 71% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galic. fundusz propinacyjny, w myśl § 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220. Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	113.657	—
	525	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych, za ubytek w dochodach opłacanych do końca r. 1897 z galic. fund. propinac., w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—
	526	Na koszta urządzenia i utrzymania dwóch kursów dla pisarzy gmin wiejskich (w myśl uchwały sejmowej z dnia 2. listopada 1903).	16.000	—
	527	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	500	—
	528	Towarzystwo tatrzańskie, stała subwencya	1.000	—
	529	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, *zasiłek stały* . . .	9.000	—
	530	Na biura pośrednictwa pracy . .	20.000	—
		Do przeniesienia . .	436.477	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	436.477	—
	531	Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki, na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie, na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apost. Mości . . .	—	57.091
	531*a*)	Na koszta restauracyi Zamku królew. na Wawelu	—	100.000
	532	Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej — na cele „domu polskiego“ .	—	1.000
	532*a*)	II. i III. rata od pożyczonej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów	20.061	—
	533	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r. . . .	4.000	—
	534	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (I. rata z 10-lecia subwencyi 200 000 K w myśl mającego się zawrzeć układu)	20.000	—
		Suma rubryki XIV. .	480.538	158.091
			638.629	

Odnośnie do przekazanych Komisyi budżetowej petycyi dotyczących rubr. XIV, przedkłada Komisya następujące sprawozdanie i wniosk :

Petycya L. s. 2627 Obywatelskiego Komitetu Domu Polskiego w Morawskiej Ostrawie o przyznanie dalszej subwencyi także na rok 1906 załatwia Komisya, *przedkładając Wys. Sejmowi w poz. 527 wniosek przyznania dotychczasowej subwencyi także na rok przyszły.*

Petycya L. s. 3655 „Spółki Ochrony i pomocy narodowej w Białej“ o subwencyę na utrzymanie Domu polskiego w Bielsku jest załatwiona w poz. 532.

Petycya L. s. 2253 Krajowego Związku Ochotniczych Straży pożarnych we Lwowie o podwyższenie stałego zasiłku rocznego z 9.000 K. na 10.000 K. *wnosi Komisya budżetowa:*

Z uwagi na nader pożądany wzrost i rozwój Ochotniczych Straży pożarnych i niewątpliwą pożyteczną działalność ich związku: Wysoki Sejm raczy uchwalić petycyę Krajowego Związku Ochotniczych Straży pożarnych we Lwowie L. s. 2253 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i do możliwego uwzględnienia w budżecie na rok 1907.

Odnośnie do petycyi LL. ss. 3708 i 3785 grecko-kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie o subwencyę na misyę pięciodniową w Oleszowie wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Grecko-kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie L. s. 3708 i 3785 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do ewentualnego uwzględnienia z kwoty wstawionej w pozycyi 520.

Odnośnie do petycyi L. s. 2468 Wydziału powiatowego w Bochni o przyjęcie na fundusz krajowy obowiązku opłacania odsetek od reszty pożyczki głodowej z roku 1900 zaciągniętej w powiatowej Kasie oszczędności w Bochni, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Wydziału powiatowego w Bochni L. s. 2468 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

W załatwieniu petycyi L. s. 1820 osady Worochta z prośbą o subwencyę na koszta planów i map potrzebnych do utworzenia samoistnej gminy, tudzież o subwencyę na utworzenie ekspozytury grecko-katol. parafii w Worochcie a wreszcie o przyjęcie w zarząd kraju drogi z Worochty do Żabiego, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę osady Worochta L. s. 1820 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Odnośnie do petycyi L. s. 3091 Tow. „Ruski Dom narodny w Borszczowie“ o bezzwrotną zapomogę na wykończenie budowy domu wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pet. Ruskiego Domu narodnego w Borszczowie L. s. 3091 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Odnośnie do petycyi L. s. 3031 Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie o przyznanie subwencyi rocznej 3600 K na pokrycie rat procentowch i amortyzacyjnych pożyczki, zaciągniętej na budowę schroniska przy Morskiem Oku, przedkłada Komisya wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pet. Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie L. s. 3031 odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia, a w każdym razie do sprawozdania w ciągu najbliższej sesyi sejmowej.

W załatwieniu petycyi:

L. s. 2836 Zwierzch. gm. w Dębicy o subwencyę 20 000 K. na budowę wodociągu.
L. s. 2881 Zwierzchności gm. m. Dąbrowy o subwencyę na takiż cel,
L. s. 2898 Zwierzchności gm. m. Dynowa o subwencyę na cele regulacyi miasta po pożarze,
L. s. 3267 Zwierzchności gm. m. Kalwaryi Zebrzydowskiej o subwencyę na budowę wodociągu,
L. s. 3425 Wydziału powiatowego w Stryju o subwencyę na zaopatrzenie gmin w zdrową wodę,

L. s. 3411 gminy m. Rozdołu o subwencyę na asanacyę,
L. s. 3508 Wydziału powiatowego w Zbarażu o subwencyę na koszta zaprowadzenia pomp do studni po wsiach powiatu,
L. s. 4174 gm. Wola Radziszowska o subwencyę na budowę wodociągu,
L. s. 4194 gm. m. Żywca o subwencyę na koszta planów regulacyi i kanalizacyi miasta:

wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Petycye LL. ss. 2836, 2881, 2898, 3267, 3425, 3411, 3508, 4174, i 4194 odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania ewentualnego i uwzględnienia, względnie przedłożenia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.

Odnośnie do pet. L. s. 3794 Redakcyi „Pośrednika“ we Lwowie o subwencyę, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad pet. Redakcyi »Pośrednika« L. s. 3794 przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Za przewodniczącego: **K. Badeni,**

Sprawozdawca: **Lorwenstein.**

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

DOCHODY.

Rubryka I.—XIIIb).

Sprawozdawca poseł Mieczysław Urbański.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			koron	
I.		**Zarząd.**		
	1.	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych .	28 000	—
	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	33 000	—
	3	Dochód ze stacyi elekryktryczn j w gmachu sejmowym	3.000	—
	4	Sprzedaż książek i druków . . .	8.500	—
	5	Różne przygodne	200	—
		Suma rubryki I. . .	72.700	—
II.		**Sprawy zdrowotne.**		
	6	Nadwyżka dochodów szpit. św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych . . 4.887 K. „ syfilit. . . 24.214 „	29.101	—
	7	Nadwyżka dochodów szpitala lwowskiego, oddziału chorych i położnic z klinikami	—	—
	8	Nadwyżka dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . . .		—
	9	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . .	57.000	—
	10	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	100	—
	11	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich .	1.020	—
	12	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki k sztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	200 000	—
		Suma rubryki II. . .	287.221	—
III.		**Pomniki historyczne.**		
	13	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie	450	—
		Suma rubryki III. . .	450	—
		Bezpieczeństwo publiczne.		
	14	Nadwyżka od funduszu policyi krajowej .	4.602	—
	15	Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	58.084	—
	16	Noclegowe żandarmeryi . . .	94.044	—
		Z przeniesienia .	156.730	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
IV.		Z przeniesienia .	156.730	—
	17	Udział administracyi politycznej za kwatenek żandarmeryi	25 856	—
	18	Dochód:		
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego) . 25.872 K.		
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . 11 486 „		
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—
	18*a*)	Dochód z czynszu za kantynę w gmachu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie .	—	—
	18*b*)	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów .	1.800	—
	18*c*)	4% odsetki od kapitału 100.000 K. powstałego z zaoszczędzeń z lat ubiegłych .	4.000	—
	18*d*)	Dochód z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę	10.866	—
	19	Zwroty wydatków szupasowych . .	12.000	—
		Suma rubryki IV. . .	250.010	—
V.		**Komunikacye.**		
	20	Myta na drogach krajowych: . .	504.500	—
	21	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	2.600	—
	22	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	550	—
	23	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów	1.500	—
	24	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Kenieczna, na rurociąg naftowy .	1.582	—
	25	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na budowę drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin . .	—	25.000
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	8.900	—
	27	Zwroty od Towarzystw kolejowych a mianowicie:		
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kol. 13.625 K.		
		b) koszta komisyjne personalu krajowego biura kolejowego w sprawach eksploatacyi i budowy . . . 25.000 „		
		c) płace urzędników eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnej Tarnów-Szczucin . . 18.560 „		
		d) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowem biurze kolejowem 6.250 „	—	63.435
		Do przeniesienia .	519.632	88 435

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			korony	
V.		Z przeniesienia .	519.632	88.435
	28	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych na płace urzędników Oddziału techniczno-drogowego i krajowego biura kolejowego	8.100	—
	29	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):		
		a) Buczacz, rata roczna . 2,000 K. — g.		
		b) Sanok, „ „ . 1.592 „ — „		
		c) Stanisławów, rata roczna 1.510 „ 82 „	5.103	—
		Suma rubryki V. . .	532.835	88.435
			621.270	
VI.		**Budowy wodne i melioracye.**		
	30	Zwroty zaliczek na płace . . .	1.900	—
	31	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	18.178	—
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla biura melioracyjnego . . .	16.000	—
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla dozorców melioracyjnych . .	4.000	—
	34	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk . . .	2.000	—
	35	Zwrot niezużytych kredytów dyspozycyjnych z lat ubiegłych na regulacye rzek niespławnych	—	—
		Suma rubryki IV. . .	42.078	—
VII.		**Rolnictwo.**		
	36	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół rolniczych	4.600	—
	37	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780	—
	38	Akademia rolnicza w Dublanach . .	104.144	—
	39	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach .	7.740	—
	40	Folwark „ „ .	46.000	—
	41	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . .	5.500	—
	42	Gorzelnia krajowa „ „ . .	10.100	—
	43	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	5.500	—
	44	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	61.200	—
	45	Folwark w Czernichowie . . .	15.140	—
		Do przeniesienia .	274.704	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VII.		Z przeniesienia .	274.704	—
	46	Szkoła niższa rolnicza w Horodence .	8.300	—
	47	„ „ „ „ Jagielnicy .	17.560	—
	48	„ „ „ „ Kobiernicach .	17.960	—
	49	„ „ „ „ Bereźnicy .	19.630	—
	50	„ „ „ „ Suchodole .	19.502	—
	51	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	9.760	7.000
	52	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach .	15.700	—
	53	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	4.500	—
	54	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie .	6.150	—
	55	Dochody kraj. składu publ cznego w Krakowie	33.710	—
	56	Subwencya z c. k. Skarbu państwa — na założenie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, VI. i ostatnia rata z przyrzeczonych 40.000 K. . . .	—	5.000
	57	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . .	8.000	—
	58	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	—	10.000
	59	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktora mleczarstwa .	2.000	—
	60	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200	—
	61	Subwencya z c. k Skarbu państwa na koszta licencyonowania buhajów .	9.500	—
	62	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów hodowli bydła .	4 000	—
	63	Subwe cya z c. k. Skarbu państwa na podniesienie uprawy tytoniu . .	2.000	—
	64	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterenaryi	2 000	—
	64*a*)	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych	—	2.300
	64*b*)	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła .	5.000	—
	65	Dochody biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:		
		a) zwroty za druki i książki . .	27.200	—
		b) subwencya rządowa na cele Spółek oszczędności i pożyczek . . .	—	10.000
		Do przeniesienia .	488.376	34.300

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VII.		Z przeniesienia .	488.376	34.300
	65	*c)* zwrot od fund. pożyczk. za prowadzenie zbiorow. rachunków (płaca prakt. rach. i dyetaryusza) . .	2.160	—
		d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego za r. 1904 . . .	6.000	—
		Suma rubryki VII. .	496.536	34 300
			530.836	
VIII.		**Górnictwo.**		
	66	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . .	9.000	—
IX		**Przemysł i rękodzieła.**		
	67	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych . . .	1.500	—
	68	Konwet pp. Benedektynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki udzielonej w sumie 10.000 K na budowę szkoły robót kobiecych, X. rata .	—	600
	69	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki 5.000 K. udzielonej na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie, IX. rata . .	—	400
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki 600 K. na zakupno materyału i wypłatę robocizny, spłacalnaj w 5 ratach rocznych po 120 K., od r. 1902 począwszy (ostatnia rata) . .	—	120
	71	Stary Sącz, warsztat szewski, zwrot pożyczki 800 K. na zasilenie kapitału obrotowego (VII. i VIII. rata) .	—	160
	72	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1 200 K. udzielonej na przeprowadzenie kultury łoziny, w 3 równych po sobie następujących ratach po 400 K. (III. rata)	—	400
	73	Dtto — zwrot zaliczki 1.000 K. udzielonej na utworzenie przemysłowo-handlowego związku między szkołami koszykarskiemi w Rudkach, Wilczycach, Pohorce h, spłacalna w 5 równych ratach rocznych (II. rata) . .	—	200
	74	Świątniki, szkoła ślusarska, zwrot zaliczki 1.000 K. udzielonej na utworzenie funduszu obrotowego dla prowadzenia dalszej produkcyi wyrobów ślusarskich — w 5 ratach rocznych po 400 K. (I. rata)	—	400
		Suma rubryki IX. .	1.500	2.280
			3.780	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			koron	
X.		**Długi krajowe.**		
	75	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:		
		I. Od obowiązanych:		
		a) Wpłata kapitałów i rent:		
		Galicya wschodnia . . 94 K.		
		„ zachodnia . . — „		
		W. Ks. Krakowskie . . — „	94	—
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:		
		Galicya wschodnia . . 1.700 K.		
		„ zachodnia . . 90 „		
		W. Ks. Krakowskie . . 10 „	1.800	—
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:		
		Galicya wschodnia . . 1.500 K.		
		„ zachodnia . . 400 „		
		W. Ks. Krakowskie . . 100 „	2.000	—
	76	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z roku 1873 (6-ta rata z 16-lecia) .	400	—
		Suma rubryki X. . .	4.294	—
XI.		**Rozmaite.**		
	77/78	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	24.000	—
	79	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich .	25.000	—
	80	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto dochodowego	720.000	—
	81	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego:		
		a) dla kraju . . 300.000 K.		
		b) dla powiatów . . 100.000 „	400.000	—
	82	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.520	—
	83	Czytelnia polska w Białej — zwrot bezprocentowej pożyczki 14.000 K. w 28 ratach po 500 K. rocznie od 1. grudnia 1904 (III. rata) . . .	500	—
		Do przeniesienia . .	1,171.020	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
XI.		Z przeniesienia . .	1,171.020	—
	83*a*)	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K., zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem: *a*) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych; *b*) z datku od stacyi klimatycznej; *c*) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem .	12.000	—
		Suma rubryki XI. . .	1,183 020	—
XII.		**Opłaty konsumcyjne**		
	84	Dochody z krajowej opłaty konsumcyjnej: *a*) od piwa	1,900.000	—
		b) 30%-wy dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina . . .	90.000	—
		c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu .	5,270.000	—
		Suma rubryki XII. . .	7,260.000	—
XIII.	85	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych**	—	254.506
XIII*a*)	86	**Dochód z pożyczki** zaciągnąć się mającej w kwocie 7,000.000 K. na pokrycie 40% datku kraju, przypadającego do wypłaty w r. 1906 na regulacyę rzek kanałowych	773.600	—
XIII*b*)	87	**Dochód z pożyczki** zaciągnąć się mającej w kwocie 6,150 000 K. na pokrycie rat, przypadających do wypłaty w r. 1906, na systematyczną regulacyę rzek karpackich	462.568	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Mieczysław Urbański.

Z drukarni Pillera i Sp.

Lit. F.

Fundusz policyi krajowej.

Sprawozdawca poseł Rotter.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje się:

Dochody w kwocie . . . . . 11.035 K,

Wydatki w kwocie . . . . . 6.433 K.

Wydatki w kwocie 6.423 K. idą na utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy.

Nadwyżka dochodów w kwocie . . . . . 4602 K. wpływa do funduszu krajowego.

We Lwowie, 11. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rotter.

Z drukarni Pillera i Spki.

Fundusze samoistne.

Lit. H. — K.

Sprawozdawca poseł Rotter.

Lit. H. Fundusz kultury krajowej.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje się wydatki i dochody w kwocie . . . . . 13.018 K

Z kwoty tej zużyje się 12.988 K. na zasiłek dla Akademii rolniczej w Dublanach, resztujące zaś 30 K. na możliwe zwroty grzywien, jak w latach poprzednich

Lit. J. Fundusz stanowy sierociński.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje się wydatki w kwocie . 3.154 K
dochody w kwocie . . . . . 3.824 „

Nadwyżka dochodów w kwocie 670 K. przeznaczona na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. K. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje się wydatki i dochody w kwocie . . . . . 2.020 K.

Wydatki głównie (w kwocie 1984 K) idą na koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich.

We Lwowie, 11. listopada 1905.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rotter.

Z drukarni Pillera i Ski we Lwowie.

L. s. 4281/05.

We Lwowie, dnia 13. listopada 1905.

Alg. 607

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Cieleckiego w przedmiocie założenia kosztem kraju jednego seminaryum nauczycielskiego z kierunkiem rolniczym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wysokiej Izby dnia 17. października r. 1903 wniosek posła Cieleckiego w przedmiocie założenia kosztem kraju jednego seminaryum nauczycielskiego z kierunkiem rolniczym nie został załatwionym jedynie z powodu przypadkowego braku kompletu Izby i tylko punkt I. był przyjętym, wskutek czego wyżwymieniony poseł wniosek swój ponowił.

Potrzeba założenia seminaryum nauczycielskiego z kierunkiem rolniczym była w ostatnich latach już przedmiotem kilkakrotnych dyskusyi w Wysokiej Izbie, a tak większość posłów, jak i komisya szkolna swemi uchwałami, dążącemi do rozszerzenia nauki rolnictwa w seminaryach nauczycielskich, dały wyraz przychylnej ocenie tego kierunku.

Wobec niedostatecznego rozwoju naszego przemysłu głównem źródłem bogactwa krajowego jest rolnictwo i liczba mieszkańców kraju oddających się temu zawodowi jest u nas tak znaczna, że Galicya słusznie nosi miano kraju przeważnie rolniczego. Ale w naszych czasach wobec tak silnie rozwiniętego i udoskonalonego rolnictwa za granicą, wobec ustawicznej walki konkurencyjnej krajów sąsiednich, zadanie rolnika naszego staje się coraz trudniejszem, zwłaszcza wskutek zwiększania się ludności, a równocześnie i coraz dalej postępującego dzielenia gruntów włościańskich, rolnik u nas musi być coraz lepiej przysposobionym do swego zawodu, a zamiłowanie zawodu i chęć wydoskonalenia się w takowym powinny być młodzieży wiejskiej tem bardziej, zwłaszcza w dziecięcych latach, w serca wpajane. Jak wielki i stanowczy wpływ na młodzież kraju każdego wywiera szkoła ludowa, jest zbytecznem bliżej wyłuszczać. To ma tem bardziej u nas miejsce, gdzie z powodów wyjątkowo niekorzystnych stosunków ekonomicznych i kulturalnych naszego włościaństwa szkoła ludowa u nas ma nie tylko zadanie nauczania, lecz także i wychowywania dziatwy wiejskiej. Duszą w szkole, jej uosobieniem jest nauczyciel. Jeżeli jednak ten nauczyciel ma dobrze i odpowiednio tę młodzież naszą wiejską i rolną wychowywać, to musi sam być właściwie do swej pracy i swego zadania wychowawczego przysposobionym, wychowanym. To wychowanie otrzymuje w seminaryum nauczycielskiem. Do specyalnego jednak zadania swego musi być ten nauczyciel specyalnie, odpowiednio przysposobionym, a więc w tym wypadku musi być owe seminaryum, gdzie on pobiera nauki i wychowanie — z kierunkiem wybitnie rolniczym. Je-

żeli dziś nasz nauczyciel wiejski nie zawsze, a nawet bardzo często nie jest w stanie w całej pełni pomimo swych najlepszych chęci i swego odpowiedniego uzdolnienia naukowego zadaniu temu sprostać, to nie jest to winą nauczyciela, lecz jego przysposobienia, jego wychowania. Brak bowiem tych zakładów wychowawczych dla nauczycieli tych seminaryów, któreby zupełnie odpowiadały potrzebom kraju rolniczego, bo to, co dotychczas pod względem rozszerzenia praktycznej nauki rolnictwa w seminaryach uczynionem zostało, jest niewystarczającem. Już ankieta dla sprawy reformy seminaryów nauczycielskich zwołana przez Wydział krajowy orzekła dnia 27. października r. 1900, że chodzi tu tylko o stworzenie dwóch typów seminaryum nauczycielskiego: jednego o charakterze więcej rolniczym dla wsi, drugiego zaś o charakterze więcej przemysłowym dla miast. Ta sama ankieta oświadczyła dalej: „Dla ułatwienia przeprowadzenia tej reformy ankieta oświadcza się za założeniem na razie jednego seminaryum z kierunkiem rolniczym kosztem kraju.

Wniosek posła Cieleckiego jest właściwie identycznym z wnioskiem ankiety. Wnioskodawca zaznaczył, motywując swój wniosek, że poziom nauki w tem seminaryum o charakterze rolniczym nie ma być obniżonym, przeciwnie nawet w kierunku zawodowym, t. j. rolniczym, rozszerzonym, a wnioskodawca kładzie nacisk, aby ten zakład był internatem, położonym w pewnem oddaleniu od większego miasta, aby młodzieniec wychowywany na tego przyszłego wychowawcę był moralnie silnym, fizycznie zdrowym i wzrastał wśród tego otoczenia, wśród którego ma żyć i działać w przyszłości.

Z tym kierunkiem zgodziła się również ankieta z r. 1900.

Komisya jest tego samego zdania, a przeszłego roku podzielała także zdanie wnioskodawcy, że to seminaryum, jeżeli ma odpowiadać całkowicie swemu zadaniu, musi być założonem na koszt kraju. W roku bieżącym jednak, gdy doszedł do wiadomości posłów tak znaczny niedobór w budżecie krajowym, a że nawet uregulowanie takowego zapomocą funduszu propinacyjnego zaledwie budżet do równowagi doprowadzić zdoła w r. 1911, nie pozostawiając znaczniejszej nadwyżki do dowolnego rozporządzenia Wysokiemu Sejmowi, komisya uznaje potrzebę jak największej przezorności w uchwałach. Z tego powodu nie uważa komisya za wskazane obciążać budżetu krajowego tak znacznym wydatkiem, jaki za sobą pociągnąć musi założenie na koszt kraju seminaryum nauczycielskiego, a to tem bardziej, że seminarya są zakładane z funduszów państwowych na mocy ustawy i nie należałoby stwarzać na przyszłość dla kraju niekorzystnego precedensu. Wprawdzie organizacya naszych seminaryów musi być zastosowaną do ramowej ustawy państwowej, pomimo tego jednak komisya jest zdania, że rząd byłby w możności założenia seminaryum z kierunkiem wychowawczym przeważnie rolniczym i odpowiadającym w znacznej części żądaniom ankiety z r. 1900 oraz wnioskowi posła Cieleckiego. To seminaryum musiałoby być wzniesionem opodal większego miasta, być internatem i mieć większy ogród warzywny, oraz sad.

Co się zaś tyczy części II. i III. wniosku, gdzie chodzi o dalsze rozszerzenie nauki rolnictwa w istniejących seminaryach nauczycielskich, to wobec już kilkakrotnie przez Wysoką Izbę przyznanej tej potrzeby komisya uważa uzasadnienie dalsze tego kierunku za zbyteczne.

Te względy spowodowują komisyę do odpowiedniej zmiany wniosku posła Cieleckiego i wskutek tego komisya wnosi:

Wysoka Izba uchwalić raczy:

I. Wzywa się Rząd, aby jedno z pierwszych seminaryów męskich, jakie w kraju założone będą, leżało opodal większego miasta, było uposażonem znaczniejszym ogrodem warzywnym i sadem, było internatem z kierunkiem wykształcenia o ile możności rolniczym, praktycznym, bez obniżenia jednak ogólnego poziomu naukowego.

II. Wzywa się c. k. Rząd, względnie Radę szkolną krajową, aby urządzała dla nauczycieli ludowych osobne kursa rolnicze na szerszą skalę niż dotychczas.

III. Wzywa się c. k. Rząd, względnie Radę szkolną krajową, aby kursa wydziałowe dla nauczycieli ludowych urządzała na szerszą skalę niż dotychczas i oparła je o szkołę wydziałową, jako szkołę ćwiczeń.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Cielecki *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LS. 4.377/1905. We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Aleg. 608

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. stycznia 1904 r. do 30. czerwca 1905 r.

Wysoki Sejmie!

W ciągu okresu $1^1/_2$ rocznego, objętego powyższem sprawozdaniem Wydziału krajowego sieć krajowych kolei lokalnych powiększyła się o jedną linię kolejową o długości 46·248 kilom. przez wybudowanie wąskotorowej kolei Przeworsk-Bachórz, która w dniu 8. września 1904. r. oddaną została do użytku publicznego. Wliczając tę linię kolejową, obejmuje obecna sieć kolei lokalnych 7 linij kolejowych o długości budowlanej linii 343.958 km. Ponadto przyczynił się kraj do budowy c. k. kolei państwowych Chodorów-Podwysokie i Przeworsk-Rozwadów bezzwrotnym datkiem w wysokości $2^1/_2$ miliona K oraz przejął akcye zakładowe kolei lokalnej Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 K, kolei Lwów-Jaworów w sumie 300.000 K wreszcie kolei Tarnopol-Zbaraż w sumie 600.000 K. Ostatnia z tych kolei znajduje się obecnie w stadyum budowy, którą prowadzi c. k. rząd.

Oprócz powyższych linij zaangażowany jest krajowy fundusz kolejowy w budowie dalszych linij kolejowych, a mianowicie:

1. Uchwałą z dnia 13. października 1904. r. przyznał Wysoki Sejm na rzecz kolei Tarnów-Szczucin gwarancyę dla pożyczki pierwszeństwa w sumie imiennej 2 milionów K. Budowa powyższej kolei lokalnej, oddana w przedsiębiorstwo firmie Breiter-Szymberski, rozpoczęła się w sierpniu b. r., a Wydział krajowy przewiduje, że w połowie października 1906. budowa ta w całości ukończoną zostanie;

2. Uchwałą z dnia 13. października 1904. r. upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyj pierwszeństwa kolei lokalnej Lwów-Podhajce w sumie 2,150.000 K. Budowa tej kolei, której przeprowadzenie spoczywa w ręku c. k. rządu, jest w toku.

3. Uchwałą powziętą w ciągu bieżącej sesyi upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyj pierwszeństwa kolei lokalnej Złoczów-Sasów-Usznia w sumie 300.000 K. Budowa tej kolei rozpocznie się prawdopodobnie w najbliższych latach.

Biorąc za podstawę obliczeń jedynie tylko wymienione na wstępie 7 linij kolei lokalnych, które w ciągu czasu od 12. sierpnia 1897. r. (otwarcie kolei Borki Wielkie-Grzymałów) do końca okresu sprawozdawczego zbudowane i do użytku publicznego oddane zostały, wynosi obecnie długość budowlana tych linij kolejowych 343·9 km., ich kapitał zakładowy 31,647.800 K, w czem udział kraju kwotę 19,138.000 K, udział państwa 7,370.400 K, udział interesentów lokalnych 5,139.400 K wynosi. Procentowo udział tych trzech czynników przedstawia się w ten sposób, iż w całym kapitale zakładowym partycypuje kraj w stosunku 60·4%, państwo w stosunku 23·4%, zaś interesenci miejscowi w stosunku 16·2%. Udział kraju jest mniej więcej równy

odpowiada bowiem przy wszystkich liniach, z wyjątkiem kolei Chabówka-Zakopane (39%), normie ustawowej około $^2/_3$ części kosztów budowy tj. około 66%. Udział państwa waha się od 0% przy kolei Łupków-Cisna do 52·8% przy kolei Chabówka-Zakopane. Udział interesentów miejscowych wynosi od 7·4% (kolej Przeworsk-Bachórz) do 33·65% (kolej Łupków-Cisna).

Obliczając koszta budowy na 1 km. wypada przeciętna cyfra okrągło 90.000 K. W rzeczywistości wynosiły koszta budowy od 55 150 K (Borki Wielkie-Grzymałów) do 133.999 K (Chabówka-Zakopane). Przeciętna 90.000 K kosztów budowy na 1 km jest cyfrą stosunkowo wysoką, jeżeli się zważy, że chodzi tutaj o budowę kolei „lokalnych", a więc z natury swej wymagających bardziej ekonomicznego sposobu budowy i taniej eksploatacyi. Wysokość kosztów budowy tłumaczy się jednak tem, iż niektóre z linij dotychczas budowanych były w rzeczywistości raczej liniami głównemi drugorzędnemi, niż lokalnemi, a wymogi wojskowości stawiane przy budowie linij galicyjskich przyczyniają się również bardzo znacznie do podniesienia kosztów budowy. Komisya kolejowa sądzi jednak, że w obec niezbędnej potrzeby dalszego i to systematycznie przeprowadzić się mającego rozwoju sieci kolei lokalnych w Galicyi w obec dalej pewności, iż wiele dalszych linij jedynie przy niskim kapitale budowy dostarczyć będzie mogło odpowiedniego oprocentowania włożonych w nie funduszów krajowych, uwzględniając w końcu stan finansowy kraju, który zakreśla ściśle granicę pomocy finansowej kraju w zakresie budowy kolei lokalnych — wypada dążyć koniecznie do zastosowania w przyszłości możliwie taniego typu budowy i możliwie ekonomicznego typu eksploatacyi. W tym duchu proponuje też Komisya rezolucyę, wzywającą Wydział krajowy, by jaknajspieszniej przeprowadził studya nad budową i administracyą tzw. trzeciorzędnych, drogowych, gospodarczych itp. kolei żelaznych, oddających niezmiernie doniosłe usługi społeczeństwom państw środkowej i południowej Europy. Przy tej sposobności należy też wziąć pod rozwagę sprawę urządzenia i eksploatacyi kolei drogowych bez szyn oraz sprawę stosowania odmiennego typu motorów.

Dochody kolei lokalnych, wykazane w sprawozdaniu za przeciąg 4 lat 1901—1904 (kolej Przeworsk-Bachórz pozostawała w ruchu dopiero od 8. września 1904 r.) wykazują wszystkie stałą tendencyę rozwoju zwyżkowego. Licząc w stosunku do 1 km. linii kolejowej, wynoszą te dochody od 4.200 K (Łupków-Cisna) do 11.842 K (Trzebinia-Skawce). Na 6 powyższych linij (z wyłączeniem kolei Przeworsk-Bachórz) zaliczyć należy jednę (Trzebinia-Skawce) do kolei lokalnych wyjątkowo dobrze się rentujących (5·42% od całego kapitału zakładowego), dwie linie dają dochody bardzo znaczne, bo przeszło 8.000 K na 1 km., reszta linij wykazuje ruch zarówno osobowy jak towarowy mierny, choć jeszcze w normalnych warunkach, przy bardzo prostym i gospodarczym systemie administracyjnym, wystarczający na pokrycie nietylko kosztów ruchu, ale dający jeszcze pewną skromną nadwyżkę jako czysty zysk exploatacyjny.

Ponieważ jednak nie same dochody, ale również wydatki wpływają na wynik finansowy ruchu kolejowego, należy wskazać, iż właśnie cyfra wydatków jest przy jednej z tych linii kolejowych niestosunkowo wysoką. Z przyczyn, które szukać należy w samej pierwotnej budowie kolei Delatyn-Stefanówka, stosunek procentowy wydatków do dochodów przedstawia się przy tej linii nadzwyczaj niepomyślnie, wydatki bowiem dosięgają obecnie 97% dochodów. Jeżeli się uwzględni, że niepokryte niedobory exploatacyjne tej linii z lat poprzednich wynosiły z końcem 1904 r. jeszcze pokaźną kwotę 132.385 K, to przy rentowności wynoszącej obecnie 0·14% kapitału zakładowego, kraj nie może się spodziewać z tej kolei w ciągu najbliższych lat żadnych dochodów od bądź co bądź bardzo pokaźnej sumy 6,100.000 K, udzielonej w formie gwarancyi pożyczki pierwszeństwa na budowę tej linii kolejowej. Do kolei Delatyn-Stefanówka dopłaca więc kraj corocznie około 250.000 K czyli że $^1/_3$ całej dotacyi funduszu kolejowego służy na pokrycie niedoboru jednej linii kolejowej. Wobec tak wysokiej kwoty niedoborowej stanowi sprawa podwyższenia dochodów i obniżenia wydatków tej kolei oraz łącząca się z tem sprawa częściowego zwolnienia przeciążonych gwarancyami powiatów i miast przy pomocy skarbu państwa nader poważną kwestyę studyów i przedsięwziąć się mających kroków i zarządzeń ze strony Wydziału krajowego. Nader słaby ruch towarowy na tej kolei, wynoszący zaledwie 606 ton na 1 km., czyli zaledwie $^1/_{11}$ część ruchu towarowego (6.999 ton na 1 km.) kolei Trzebinia-Skawce a połowę ruchu innych najgorszych stosunkowo linij lokalnych, dowodzi, iż taryfy obowiązujące na tej kolei, przecina-

jącej trzy nader urodzajne powiaty pokuckie, niezupełnie zdają się odpowiadać stosunkom, do których kolej ta z natury rzeczy przystósować się musi.

Stosunek procentowy wydatków do dochodów poprawia się z roku na rok coraz pomyślniej dla wyników finansowych krajowej gospodarki kolejowej. Wyłączając kolej Stefanówka-Delatyn, przedstawia się ten stosunek przeciętnie w cyfrze nie przekraczającej 60%, a przy kolei Trzebinia-Skawce nie dochodzi nawet 50%. Podnosząc te wyniki exploatacyjne z uznaniem dla administracyi kolejowej, sądzi Komisya, iż należy w kierunku ekonomicznej administracyi nietylko wytrwać, ale, ile możności, dalej jeszcze postąpić zwłaszcza tam, gdzie ruch osobowy i towarowy nie ma warunków szybkiego rozwoju zwyżkowego.

Wskutek pomyślnego stosunkowo rozwoju dochodów i oględnej gospodarki, dają koleje lokalne coraz lepsze wyniki finansowe. Uchwałą z dnia 13. października 1904 r. oznaczył Wysoki Sejm zwolnienie rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych w sumie 300.000 K. Rzeczywiste nadwyżki exploatacyjne kolei lokalnych gwarantowanych przez kraj wynosiły w czteroleciu 1901—1904 kwoty 239.963 K, 290.726 K, 296.275 K i 337.239 K. Sądząc na podstawie wyników dochodowych za trzy pierwsze kwartały b. r. (+ 163.368 K w stosunku do 3 pierwszych kwartałów 1904 r.), spodziewać się należy, że rok 1905. wykaże wyższą jeszcze cyfrę nadwyżek exploatacyjnych niż rok poprzedzający. Mimoto Komisya kolejowa nie proponuje żadnej zmiany w powyższej uchwale z dnia 13. października 1904 r., wyczekując rezultatów exploatacyjnych z dłuższego czasokresu.

Niedostateczny jeszcze rozwój sieci kolei lokalnych w Galicyi spowodował Komisyę kolejową do przedstawienia rezolucyi pod 2. i 3., przyczem zdaniem Komisyi podnieść należało, iż państwo powinno bardziej intenzywnie, niż dotychczas popierać akcyę budowy nowych linij kolejowych w naszym kraju.

Te same względy tłumaczą i uzasadniają rezolucye pod 5. i 6. dotyczące sprawy budowy dalszych linij kolei lokalnych w powiatach, które dotąd z dobrodziejstwa tego środka komunikacyjnego wcale nie korzystają a brak jego dotkliwie odczuwają.

Zapowiedziana przez c. k. rząd akcya upaństwowienia kolei północnej ces. Ferdynanda nakłada na Komisyę obowiązek zwrócenia uwagi Wysokiego Sejmu w formie rezolucyi pod 4. na konieczność bezzwłocznego rozpoczęcia pertraktacyj z c. k. rządem o przejęcie na skarb państwa dwóch kolei lokalnych, których warunki i stosunki exploatacyjne doznałyby wskutek upaństwowienia kolei północnej radykalnej zmiany. Są to koleje Trzebinia Skawce i Piła-Jaworzno. Rentowność obu tych linij, w których kraj zaangażowany jest bardzo poważną kwotą 5,564 000 K (z czego 266.000 K w akcyach pierwszeństwa, reszta w obligacyach), opiera się przeważnie na dochodach z przewozu węgla, z którego znaczna część służy celom kolei państwowych. Upaństwowienie kolei północnej mogłoby wywołać dążenie c. k. rządu do zmienienia kierunku przewozu węgla, dla kolei państwowych przez skierowanie tego ruchu w całości lub przynajmniej w części wprost na Kraków. Upaństwowienie obu tych linij jest nadto rzeczą konieczną z tego względu, że stanowią one wspólnie z resztą obecnych i przyszłych kolei państwowych (linii głównej kolei północnej oraz jej kolei lokalnej) jedną organicznie związaną całość, a więc powinny być wcielone do sieci państwowej jednocześnie z wykupnem kolei północnej.

Wobec niezmienionych od przeszłego roku stosunków uznała Komisya za potrzebne powtórzyć rezolucyę pod 7).

Rezolucya wreszcie pod 8. uzasadnioną jest motywami odnośnego wniosku pp. A. Lubomirskiego i L. Pinińskiego, które Komisya uznała za zupełnie słuszne i doniosłego dla kraju znaczenia.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. stycznia 1904. do 30. czerwca 1905.

2. Wobec niedostatecznego jeszcze rozwoju sieci kolejowej w Galicyi, co występuje na jaw w fakcie, iż wiele powiatów nie korzysta dotychczas wcale z do-

brodziejstwa tego środka komunikacyjnego — Sejm wzywa c. k. rząd, by to zaniedbanie kraju usunął w jak najkrótszym czasie 1. przez budowanie ważniejszych linij kolejowych jako kolei głównych kosztem państwa, 2. przez wydatniejszą pomoc finansową przy budowie kolei lokalnych przez kraj podjąć się mającej.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej przedłożył Sejmowi w sprawie dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych odpowiednie wnioski. Przed ułożeniem programu należy przeprowadzić studya, czy i o ile nie dałoby się w kraju wprowadzić typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy oraz prostszej, a więc tańszej eksploatacyi.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wobec rozpoczętych przez c. k. rząd pertraktacyj o upaństwowienie kolei północnej ces. Ferdynanda rozpoczął bezzwłocznie z c. k. rządem rokowania o przejęcie na rzecz skarbu państwa kolei lokalnych Trzebina-Skawce i Piła-Jaworzno i zdał o wyniku tych rokowań sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

5. W załatwieniu petycyi Rady powiatowej kossowskiej z dnia 12. października 1905 do L. 3240/2438 Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na podstawie przeprowadzonych studyów technicznych i komercyalnych rozpoczął rokowania z c. k. rządem, interesentami, ewentualnie także z Wydziałem krajowym bukowińskim w sprawie budowy kolei lokalnej z Kołomyi do Kosowa i Kut oraz przedłożył o wyniku tych rokowań sprawozdanie Sejmowi.

6. Petycyę Wydziału powiatowego sanockiego w sprawie budowy kolei lokalnej ze Sanoka do Brzozowa oraz wniosek p. Tyszkiewicza w sprawie budowy kolei lokalnej z Rzeszowa do Tarnobrzega odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

7. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie jako koncesyonaryusza kolei lokalnej Tłumacz Pałahicze Tłumacz miasto do bezzwłocznego dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu na tej kolei.

8. W załatwieniu wniosku pp. A. Lubomirskiego i Pinińskiego Sejm wzywa c. k. Rząd o dostarczenie większej ilości wagonów towarowych dyrekcyom kolei państwowych w Galicyi, a w szczególności liniom kolei lokalnych.

Zastępca Przewodniczącego: ***Męciński.***

Sprawozdawca: ***Leo.***

Ls. 4.391/1905. We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Alg. 609

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 1. sierpnia 1905 przekazanem przez Wysoki Sejm Komisyi bankowej uchwałą z dnia 10. października b. r. wnosi Wydział krajowy o udzielenie absolutoryum Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności z jej rachunków za rok 1904.

Zamknięcie rachunkowe zestawiła buchalterya Kasy oszczędności, sprawdziły Dyrekcya i Komisya rewizyjna a przyjęły Wydział Kasy oszczędności i jej Walne Zgromadzenie.

Gdy książkowe sprawozdanie tych rachunków wychodzi poza ramy atrybucyi Komisyi bankowej, a gdy wniosek Wydziału krajowego formalnie oparty jest na określonych statutem Kasy oszczędności warunkach, Komisya bankowa przedkładając Wysokiemu Sejmowi wniosek zgodny z przedłożeniem Wydziału krajowego o udzielenie wspomnianego absolutoryum, czyni to w przeświadczeniu, że powołane do zestawienia i kontrolowania rachunków organa spełniły ściśle i należycie swe obowiązki.

Jakkolwiek w roku sprawozdawczym zwroty w Kasie oszczędności przewyższyły wkładki o 760.142 K. 17 hal., to przecież stan wkładek był z końcem roku 1904 znowu wyższy, niż w roku poprzednim i dosięgnął kwoty 77,034.608 K. 4 hal., a to dlatego, że procenta dopisane do książeczek wkładkowych za rok 1904 wynosiły . . . . . 2,690.355·44 K.
co po potrąceniu powyżej wspomnianego salda zwrotów . 760.142·17 „
czyni wzrost stanu książeczek oszczędności o . . . 1,930.213·27 K.

Z całego kapitału wkładkowego 77.034.608·04 K. kwota 2,023.562·60 Kor. jest ulokowaną w gmachu własnym i dała tylko dochód czysty 4,214·05 K. a kiedy kwota dalsza 11,406.925·05 K. unieruchomiona jest w t. zw. interesach likwidacyi, tylko reszta t. j suma 63,604.120·39 K. mogła być użytą w obrocie.

Zysk z tego obrotu w r. 1904 wynosił: 2,999.143·89 K. i starczył na pokrycie procentu od wszystkich wkładek, a zatem także i tej części kapitału Kasy oszczędności, która jest unieruchomioną w nierentownych przedsiębiorstwach likwidacyjnych. Ponadto pozostała jeszcze z samego obrotu Kasy oszczędności rachunkowa nadwyżka czystego zysku w kwocie 164.175·40 K., znacznie większa od takiego czystego zysku w roku 1903, który wynosił tylko 27.190·58 K. Ten korzystny wynik z właściwego obrotu zawdzięcza Kasa oszczędności niestrudzonej pracy Dyrekcyi.

Niestety rachunek zysków i strat Kasy oszczędności, wykazujący powyższe pomyślne cyfry wyniku jej obrotu nie obejmuje t. zw. interesów w likwidacyi, a te właśnie interesa — innemi słowy przedsiębiorstwa kopalniane Kasy oszczędności —

nie tylko pochłonęły w roku 1904 cały wykazany powyżej zysk, ale jeszcze dalszą, znaczną spowodowały stratę.

Uwzględniając także gospodarczy wynik tych interesów kopalnianych, dochodzimy do następującego rezultatu:

Dochody kasy wynosiły		3,637.561·35 K.
Wydatki:		
a) z obrotu Kasy	3,473.385·95 K.	
b) z tytułu niedoboru kopalni . .	1,007.042·57 „	4,480.428·52 „
Zatem wynikł niedobór w kwocie		842.867·17 K.

Niedobór ten zmniejszy się wprawdzie o dopłatę wypłaconą przez rafineryę w Trzebini w bieżącym roku za ropę dostarczoną jej w r. 1904 (około 825 wagonów po 2 K. 29 h. za każdy 1 ct. m.), a więc mniej więcej o kwotę 180.000 koron — ale zawsze jeszcze pozostanie przerażającym, albowiem okazuje się, że wskutek tych interesów w likwidacyi stan Kasy oszczędności nie tylko się nie konsoliduje, ale z roku na rok się pogarsza.

Nowy Zarząd galicyjskiej Kasy oszczędności objąwszy interesa tej Instytucyi w kwietniu 1899 roku, stanął wobec faktu już przez tymczasowy Zarząd dokonanego — po pierwsze, że celem ratowania pretensyi gal. Kasy oszczędności do pp. Szczepanowskiego, Wolskiego i Odrzywolskiego miały być kopalnie nafty do tych dłużników należące na rachunek Kasy administrowane, a następnie z wolnej ręki jak najrychlej sprzedane; po drugie, że celem zapobieżenia otwarciu konkursu do majątku tych dłużników, a w konsekwencyi celem zapobieżenia sprzedaży licytacyjnej ich kopalń, długi tychże miały być przez Kasę w drodze układu z wierzycielami skupione.

Konsekwencye tego planu ratowania funduszów Kasy objawiają się dziś w następujących cyfrach:

Wydano:

1. na skup powyżej wymienionych pretensyi. . .	2,788.661·61 K.
2. na kupno drugiej połowy borysławskiej kopani i 10%-wego udziału w Kosmaczu	640.030·16 „
3. na koszta ruchu kopalń	4,896.678·69 „
4. na koszta i należytości skarbowe od zabezpieczenia pretensyi Kasy	53.699·85 „
5. na wstawione do bilansu odsetki od skupionych pretensyi	141.236·82 „
Razem	8,520.307·13 K.

Zainkasowano:

1. ze sprzedaży względnie ściągnięcia różnych aktywów likwidacyjnych	595.752·— K.
2. z dochodów kopalń	2.726.418·50 „
3. z przepadłego zadatku	950.000·— „
Razem	4,272.170·50 K.

Z porównania:

wydatków	8,520.307·13 K.
z wpływami	4,272.170·50 „
**okazuje się dopłata	**4,248.136·63 K.**

z funduszu obrotowego Kasy do t. zw. interesów w likwidacyi w okresie czasu od 1899 do 1904 r. włącznie.

Suma kapitałów umieszczonych w tych interesach t. j. unieruchomiona nie tylko bezprocentowo, ale na razie stratnie doszła w roku 1904 **do kwoty 11,406.925·05 K.**

Co się tyczy kosztów ruchu kopalni od r. 1899 do 1904 to z porównania

dochodów	K. 2,726.418·50
z wydatkami	„ 4,896.678·69
okazuje się niedobór ruchu . . .	K. 2,170.260·19

Smutny ten wynik cyfrowy łagodzi poniekąd fakt, że w roku bieżącym rentowność przedsiębiorstw kopalnianych Kasy Oszczędności pomyślniejszy wzięła obrót, jak to się z następujących zestawień okazuje:

1. Zestawienie dochodów i wydatków.

	wydatki:	dochody:	niedobór:
w roku 1903 wynosiły: K.	1,197.422·95	622.648·74	574.774·21
„ 1904 „ „	1,315.315·56	322.852·38	992.463·18
„ 1905 do $^1/_{10}$ „ „	654.543·16	604.555·04	49.988·12

2. Zestawienie produkcyi.

w latach:	1903:	1904:	1905 do $^1/_{10}$:
Schodnica:	1190 wagonów	947 wagonów	609 wagonów
Borysław:	1503 „	681 „	1943 „
Kosmacz:	62 „	120 „	90 „

3. Ilość uwierconych metrów.

w roku 1903 uwiercono	3391
„ „ 1904 „	4055
„ „ 1905 do $^1/_{10}$ 1905 uwiercono .	2187

Ponieważ w powyższym rachunku bieżącego roku uwzględniane są tylko minimalne ceny, które Kasa Oszczędności pobiera od rafineryi w Trzebini tytułem zaliczki za dostarczaną ropę (1.250 wagonów) a należy się jej jeszcze tytułem dopłaty udział w zysku na rafinadzie, który ostrożnie preliminując wyniesie z pewnością 250.000 K.; ponieważ dalej zapasy ropy nagromadzonej w rezerwoarach Kasy Oszczędności wynoszą 669 wagonów ropy borysławskiej a 197 wagonów ropy schodnickiej, a zatem wartość 259.800 K. — przeto rachunek pierwszych 3ech kwartałów bieżącego roku przedstawi się następująco:

Dochody:

1.	Uzyskane dotąd ceny minimalne	K. 604.555·04
2.	Minimalne dopłaty z tytułu rafinady . . .	„ 250.000·00
3.	Wartość 866ciu wagonów ropy	„ 259.800·00
4.	Asygnowane już do zwrotu podatki	„ 50.000·00
		Razem K. 1,164.355·04
	Natomiast wydatki wynoszą	„ 654.543·16
	Okazuje się tedy **czysty zysk w kwocie** . .	**K. 509.811·88**

Stan ten prawdopodobnie nietylko się nie pogorszy, lecz przeciwnie rokuje jeszcze nadzieję polepszenia się w niedalekim czasie wobec faktu, że w kopalni borysławskiej już w najbliższej przyszłości spodziewaną jest produkcya w następujących szybach:

Nr. III. głęboki w dniu 30. września 1905 r. . . .	1025 *m*
„ VI. „ „ „ „ „ „ . . .	1033 „
„ XV. „ „ „ „ „ „ . . .	1027 „
„ XVI. „ „ „ „ „ „ . . .	1086 „
„ XIX. „ „ „ „ „ „ . . .	1107 „
„ XXII. „ „ „ „ „ „ . . .	916 „
„ XXIII. „ „ „ „ „ „ . . .	904 „
„ XXIV. „ „ „ „ „ „ . . .	947 „

Nadto oczekuje produkcyi szyb w Kosmaczu 781 *m* głęboki i szyb w Nahujowicach 978 *m* głęboki.

Z powyższych zestawień okazuje się, że wydatki na kopalnie po skończeniu okresu większych inwestycyi zostały znacznie zredukowane i że wkłady, poczynione w kopalnie galic. Kasy Oszczędności doprowadziły do znacznego zwiększenia się produkcyi a w konsekwencyi rokują nadzieję, że po okresie inwestycyi przyszedł dla kopalń okres rentowności przedsiębiorstwa.

Z tej odpewiedniej chwili należy skorzystać i dążyć da możliwie korzystnej sprzedaży przedsiębiorstw kopalnianych a zabiegów nie szczędzić, aby odnawiane od lat żmudne pertraktacye wreszcie nie pozostawały bezowocnemi.

Kasa oszczędności projektuje wprawdzie utworzyć z przedsiębiorstw kopalnianych odrębne Towarzystwo akcyjne, ale przemiana taka tylko formy rzeczy dotyczy, rzeczy samej nie zmienia. Przez utworzenie Towarzystwa akcyjnego zmieni się tylko forma stosunku Kasy do owych kopalń, ale nie zapobiegnie się konieczności nowych wkładów, jak długo Kasa oszczędności będzie wyłączną właścicielką akcyi, a tem samem przymusową wierzycielką towarzystwa akcyjnego.

Towarzystwo akcyjne, które nie ma własnego kapitału obrotowego, a którego wszystkie akcye spoczywają w portfelu Kasy oszczędności, byłoby miało tylko ten jeden skutek, że administracya będzie jeszcze droższą, bo opartą na samoistnej organizacyi i obarczona znacznym podatkiem.

Jedynem wyjściem dla Kasy oszczędności wskazanem jest w pierwszej linii sprzedaż przedsiębiorstw kopalnianych, a gdyby się ta uskutecznić nie dała, oddanie kopalń w administracyę przedsiębiorstwu, któreby za udział w zysku przyjęło na siebie porękę, że Kasa oszczędności do żadnych dalszych wkładów administracyjnych pociąganą nie będzie. W ten sposób nie odzyska się wprawdzie strat przez Kasę oszczędności już poniesionych, ale przynajmniej uchroni się ją od dalszych nowych strat.

Wytrwała praca zarządu będzie wówczas w stanie gromadzić fundusze, które z czasem mogą Kasie zwrócić uroniony w przeszłości kapitał; — natomiast wśród ciągłych nowych strat nie możnaby się spodziewać tak bardzo pożądanej sanacyi.

Wobec powyższego stanu rzeczy Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. sierpnia 1905 o rachunkach galicyjskiej Kasy oszczędności za rok 1904.
2. Sejm udziela Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie absolutoryum z rachunków tejże Kasy za rok 1904.
3. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby Zarządowi galicyjskiej Kasy oszczędności polecił zmierzać w interesach likwidacyjnych jak najusilniej do ich zakończenia, a w każdym razie do zabezpieczenia Kasy oszczędności od potrzeby uczynienia dalszych wkładów.

Przewodniczący:
Władysław Kraiński.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Ls. 4.371/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Aleg. 610

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej w przedmiocie rozszerzenia ulg podatkowych dla zakładów przemysłowych.

Wysoki Sejmie!

Autonomiczne ulgi podatkowe dla przemysłu, stały się jednym z niewielu skutecznych środków polityki przemysłowej kraju. Nie mogąc zdobyć pomocy państwowej, ulg od ciężarów państwowych dla poparcia krajowego przemysłu, kraj chwycił się przed dwudziestu laty autonomicznego środka, zapewnienia przemysłowi ulg od wszystkich dodatków do podatków prócz państwowych, co stanowi połowę i więcej ciężaru podatkowego i osiągnął na tej drodze bardzo poważne rezultaty.

Nie odrazu jednak wyzyskał kraj i Sejm całą pełnię swojej kompetencyi. W szeregu nowelistycznych zmian i uzupełnień rozszerza Sejm co kilka lat ustawę o ulgach podatkowych, idąc za wzorami ościennymi, za polityką krajów pracujących nad stworzeniem własnego przemysłu jak Węgry, Rumunia, kraje Bałkańskie, czyniąc własne doświadczenia.

Pewna nieśmiałość i skeptycyzm cechowały pierwsze kroki Sejmu. Idąc za inicyatywą publicystyczną i naukową z r. 1882 wniósł Wydział krajowy w r. 1886 projekt ustawy zapewniającej autonomiczne ulgi podatkowe nowo powstającym zakładom z gałęzi przemysłu w kraju nieistniejących oraz z gałęzi istniejących, ale niedostatecznie rozwiniętych.

Sejm przyjął tylko pierwszą połowę wniosku i ta połowa stała się ustawą z 20. stycznia 1886. Dopiero w r. 1889 na wniosek posła Rutowskiego i tow. Sejm rozciągnął ulgi podatkowe dla istniejących przedsiębiorstw, niedostatecznie rozwiniętych a mających w kraju warunki bytu, których długi szereg ustawa taksatywnie wyliczyła.

Już wtedy, w listopadzie 1889 Sejm idąc za głosem tego samego wnioskodawcy polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu do ustaw w przedmiocie:

„a) Uwolnień dla nowo powstających spółek surowcowych, magazynowych i produkcyjnych, mających na celu rozwój przemysłu krajowego i zbytu krajowych wyrobów,

b) Uwolnień dla towarzystw akcyjnych".

Ale dopiero ustawa krajowa z 11. kwietnia 1893 Nr. 21. dz. u. kr. rozszerzając szereg gałęzi przemysłu mających z ulg korzystać, zapewnia ulgi spółkom surowcowym, magazynowym, produkcyjnym na zasadzie ustawy z 1873 powstałym, — a ustawa z 17. kwietnia 1903 Nr. 52 rozszerzyła ulgi na spółki akcyjne oraz na przedsiębiorstwa wytwarzające siłę motoryczną.

Chociaż ostatnia zmiana ustawy datuje dopiero z r. 1903 okazała się jednak potrzeba dalszej reformy.

Taksatywne wyliczenie gałęzi przemysłu istniejących okazało się zbyt ciasnem. W miarę czasu okazała się możliwość powołania do życia i rozwinięcia gałęzi

w których możliwość rozwoju nie było wiary, lub których znaczenie nie było od razu zrozumiane. Proces rozwojowy wysuwa na widownię gałęzie przemysłu wczoraj bez żadnego znaczenia, kołacą do Wydziału krajowego o ulgi przedsiębiorstwa nieprzewidziane w ustawie. Trzeba było idąc za literą ustawy odmawiać ulg, chociaż wszystko przemawiało za ich udzieleniem.

Dodać trzeba, że nowsza ustawa węgierska system taksatywnego wyliczania, który nam za wzór służył, zmieniła na wskazanie wielkich grup gałęzi przemysłowych, dozwalających władzy na szeroką interpretacyę, a rumuńska usunęła zupełnie wyliczanie.

Idąc za inicyatywą „centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego“ Sejm roku ubiegłego na wniosek Komisyi przemysłowej polecił Wydziałowi krajowemu przedłożenie projektu ustawy rozszerzającej ulgi na „gałęzie przemysłu zasługujące na korzystanie z ulg a nie mogące z nich korzystać“.

Po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych Wydział krajowy przedkłada projekt ustawy na zasadach wskazanych w roku zeszłym przez Sejmową Komisyę przemysłową, odbiegający nieco w szczegółach od referatu krajowej Komisyi przemysłowej.

Zmiany, jakie projekt wprowadza odpowiadają powszechnie uczuwanej potrzebie, dają autonomicznej władzy krajowej możność dostosowania polityki podatkowo-przemysłowej do zmieniających się potrzeb, dają szeroką, dyskrecyonalną możność czujnego śledzenia stosunków krajowych, przychodzenia rychłego w pomoc gdzie tylko okaże się potrzeba i gdzie władza krajowa dostrzeże warunki bytu i rozwoju dla danego przedsiębiorstwa z jakiejkolwiek gałęzi przemysłu. Ta ogólnie postawiona możność dawania ulg, jest też mocą odmawiania dyskrecyonalnego gdzieby objektywne lub subjektywne stosunki, poziom techniczny, czy brak solidnych podstaw, czy rozmiary przedsiębiorstwa, wzgląd na inne sfery życia gospodarczego, na stosunki konkurencyjne nakazywały odmowę.

Oczywiście szafunek ulg podatkowych musi być wynikiem ścisłych dochodzeń i po wysłuchaniu ciała doradczego, krajowej Komisyi przemysłowej.

Projekt ustawy nadaje jej moc wsteczną rozciągając prawo ubiegania się o ulgi także przedsiębiorstwom, które powstały pięć lat przed wejściem nowej ustawy, a nie będąc na liście dopuszczalnych do ulg przedsiębiorstw, z dobrodziejstw ustawy korzystać nie mogły.

Projekt ustawy rozszerza okres ulg z 10 lat na 15. Dłuższy okres ulg może stanowić niejako uzupełnienie za to, że krajowa ustawa nie może, jak węgierska lub rumuńska dać ulg od podatków państwowych. Komisya przemysłowa nie zamykała się przed uwagą, że możność dawania ulg dowolnie na rozmaity okres czasu, a n. p. do maksymalnej granicy lat 15, jednak przeważyło zdanie, że stosunki przemysłowe kraju wymagają zapewnienia odrazu tej maksymalnej ulgi. Węgierska ustawa stoi na gruncie dowolnego udzielania ulg na rozmaite czasokresy, projekt austryackiej ustawy przemysłowej o ulgach podatkowych dla przemysłu przewidywał 12 letni okres.

Komisya przemysłowa zaleca przyjęcie projektu Wydziału krajowego z małemi zmianami. Zmiany i uzupełnienia drobne w §§. 3., 5. i 9. nie potrzebują osobnego motywowania.

Zmiany, które Komisya proponuje w §. 1. nie naruszają w niczem intencyi projektu Wydziału krajowego, dają jednak ściślejsze określenie kryteryów, na których władza ma się opierać przy przyznawaniu ulg lub ich odmowie.

Nadto zapewnia projekt Komisyi równość traktowania przedsiębiorstw używających większej liczby robotników, lub wprowadzających motory i maszyny robocze, zdolne podnieść produkcyę, chociażby przytem liczba robotników miała zmaleć.

Ważną zmianą jest projektowana przez Komisyę zmiana §. 6. Obowiązująca ustawa domaga się, by w wypadku, jeżeli istniejące przedsiębiorstwo przemysłowe zamienia się w Towarzystwo akcyjne, lub zostaje przejęte przez Towarzystwo akcyjne, ulgi były przyznane „jedynie pod warunkiem, jeżeli zakład przemysłowy zostanie podniesiony do najmniej podwójnej zdolności produkcyjnej“. Brzmienie to, w razie literalnej interpretacyi, może narazić na odmowę znakomicie podniesione przedsiębiorstwa, co do których

jednak powiększenia do „najmniej podwójnej zdolności produkcyjnej“ wykazać nie można.

Komisya, uznając **niezmierną wagę** Towarzystw akcyjnych, z ich zdolnością werbowania większych środków finansowych, dla rozwoju większego i wielkiego przemysłu fabrycznego — proponuje zastąpienie brzmienia obowiązującego paragrafu w tym kierunku, ażeby zostawiono władzy autonomicznej więcej swobody w ocenianiu, czy przekształcone, istniejące przedsiębiorstwo w formę akcyjnego Towarzystwa zasługuje na ulgi podatkowe.

Zamiast więc „najmniej podwójnej zdolności produkcyjnej“ wystarczy już, jeżeli władza uzna, że zakład został:

„udoskonalony pod względem urządzeń technicznych i podniesiony do znacznie większej zdolności produkcyjnej“.

Zajmowała się też Komisya sprawą, czyby nie należało rozciągnąć ulg autonomicznych na przedsiębiorstwa nakładcze, prywatne, nie w formie spółek, które już z ulg korzystają, a które na całym świecie przyczyniają się znakomicie do utrzymania przy życiu przemysłu domowego i drobnego, organizując i biorąc na siebie troskę o zbyt, przychodząc w pomoc drobnym i domowym przemysłowcom przez udzielanie warsztatów, narzędzi, naczyń, materyałów, wzorów i t. p. Jak wiadomo jest to stadyum przejściowe, z którego zwykle z czasem wyradza się wielki przemysł. W okolicach o zorganizowanym nakładczo przemyśle domowym, na przygotowanym terenie robotniczym, powstaje często wielki przemysł.

Sprawozdawca proponował nowy paragraf ustawy tej treści jako paragraf 7.

§. 7.

„Ulgi podatkowe mogą być przyznane także przedsiębiorcom nakładczym, organizującym handlowo produkcyę przemysłowców domowych i drobnych, jeśli wprowadzony w tę organizacyę kapitał nakładowy wynosi conajmniej 25.000 koron i jeśli przedsiębiorca co do warunków organizacyi udzielania materyałów i zaliczek na produkcyę, oraz wysokości i warunków wypłaty umówionego za pracę wynagrodzenia podda się kontroli Wydziału krajowego.“

Komisya uznając znaczenie organizacyi przemysłu domowago i drobnego w formie przemysłu nakładczego, uważała jednak, że sprawa wymaga jeszcze badań i ogranicza się jeno do rezolucyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod *A* **projekt ustawy,** oraz rezolucyę *B*:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał a ewentualnie przygotował na najbliższą sesyę sejmową projekt rozciągnięcia autonomicznych ulg podatkowych także na przedsiębiorstwa nakładcze, organizujące handlowo produkcyę przemysłowców domowych i drobnych“.

Przewodniczący:

A. Lubomirski *w. r.*

Sprawozdawca:

Rutowski *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o uwolnieniu zakładów przemysłowych. spółek surowcowych, magazynowych i produkcyjnych oraz akcyjnych Towarzystw przemysłowych od dodatków do podatków.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, uwolnione będą wszelkie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w ciągu lat 5 przed wejściem w życie niniejszej ustawy i w ciągu lat 15 po jej wejściu w życie — założone:

A) zakłady przemysłowe mające na celu wyrób przedmiotów w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nie wyrabianych;

B) zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu w kraju istniejących:

1. jeżeli dana gałąź istniejącego w kraju przemysłu nie zaspakaja potrzeb konsumcyi krajowej, ma warunki powstania i rozwoju w kraju ze względu na surowy materyał, robotników lub siły motoryczne, a ze względu na rozmiary swego rozwoju warunki konkurencyjne potrzebuje pomocy kraju ażeby się mogła rozwinąć,

2. jeżeli będą urządzone według nowoczesnego stanu techniki,

3. jeżeli będą obliczone na większy przerób surowego materyału względnie półfabrykatu,

4. jeżeli będą zatrudniać większą liczbę robotników lub będą wyposażone w motory i maszyny robocze zdolne podnieść produkcyę.

Wydział krajowy orzeka w każdym poszczególnym wypadku według własnego uznania, czy i o ile zachodzą wyszczególnione w ustępie B 1—4 warunki.

§. 2.

Zakłady przemysłowe już istniejące, jeżeli w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zaprowadzą udoskonalone urządzenia techniczne według wymagań nowoczesnego stanu techniki i rozszerzą przedsiębiorstwo tak, że bądą zdolne

przerabiać większą ilość surowego materyału lub półfabrykatu i zatrudniać większą ilość robotników, oraz jeżeli według uznania Wydziału krajowego będą miały cechy określone pod 2, 3 i 4 w ustępie B §. 1. zostaną uwolnione od całej nadwyżki wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jakaby przypadła do zapłaty wskutek powiększenia przedsiębiorstwa.

§. 3.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, przedsiębiorstwa dla wytwarzania siły motorycznej i wynajmywania tejże przedsiębiorstwom przemysłowym, rękodzielniczym, rolniczym oraz gminom. W razie jeżeli wynajmywanie siły motorycznej jest połączone z dostarczaniem **światła**, uwolnienie od nodatków do podatków odnosi się jedynie do udziału przedsiębiorstwa w wynajmowaniu siły motorycznej.

§. 4.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, następujące Spółki na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 (Nr. 70. Dz. u. p.) zawiązane:

a) Spółki surowcowe, mające na celu nabywanie surowych materyałów lub półfabrykatów wyłącznie na użytek należących do Spółki rzemieślników i przemysłowców, którzy tych materyałów do swoich wyrobów potrzebują;

b) Spółki magazynowe, założone celem sprzedeży we wspólnym lokalu wyrobów przemysłowych wyłącznie tylko przez członków Spółki wyrabianych;

c) Spółki produkcyjne, których członkowie pracują we wspólnym warsztacie, używają wspólnych maszyn, tudzież takie, które członkom Spółki rozdają roboty do domu.

§. 5.

Uwolnione będą od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, przedsiębiorstwa przemysłowe, zakładane i prowadzone przez Towarzystwa akcyjne w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, które zostaną założone w przeciągu **15** lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli będą miały urzędową swą siedzibę w kraju, jeżeli ich wpłacony kapitał wynosić będzie najmniej 500.000 koron zatrudniać będą najmniej 60 robotników, a zakład swój przemysłowy urządzą odpowiednio do wymagań nowoczesnego stanu techniki.

Wrazie jednak, jeżeli akcyjne towarzystwo założy rafineryę spirytusu, browar, parowy młyn, tartak drzewny lub destylarnię nafty, kapitał zakładowy nie może być mniejszy od 1,000.000 koron.

Uwolnienie to nie odnosi się jednak do gorzelń.

§. 6.

Wrazie gdyby jakiekolwiek istniejące przedsiębiorstwo przemysłowe zmieniło się w Towarzystwo akcyjne, lub gdyby Towarzystwo akcyjne objęło istniejący zakład przemysłowy, przedsiębiorstwo to będzie uwolnione od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych, jeżeli zakład przemysłowy zostanie **udoskonalony pod względem urządzeń technicznych i podniesiony do znacznie większej zdolności produkcyjnej.** W żadnym razie kapitał akcyjny nie może być niższy od przewidzianego w §. 5.

§. 7.

Wszelkie powyżej w §§. 1—6 przyznane uwolnienia od dodatków do podatków będą obowiązywać **na przeciąg 15 lat,** licząc od początku tego kwartału, w którem podanie o uwolnienie wniesionem zostało. Gdyby jednak w ciągu tego 15-letniego okresu zakład przemysłowy, Spółka lub Towarzystwo akcyjne utraciło warunki w §§. 1—6 niniejszej ustawy określone, od których zawisłem jest uwolnienie od dodatków, natenczas Wydział krajowy może cofnąć udzielone uwolnienie na resztę 15-letniego okresu.

§. 8.

O zastosowaniu niniejszej ustawy do zakładów przemysłowych, Spółek i Towarzystw akcyjnych orzeka w każdym poszczególnym wypadku Wydział krajowy i ogłasza swoją uchwałę w gazecie urzędowej.

§. 9.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a równocześnie traci moc obowiązującą ustawa z d. 17. kwietnia 1903 (Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj.).

Wszakże uwolnienia, które na podstawie **ustawy z 11. kwietnia 1893 Nr. 21. Dz. u. kr. oraz na podstawie** ustawy z dnia 17. kwietnia 1903 Nr. 52 Dz. ust. i rozp. kraj. orzeczone zostały, zachowują w całości swoją moc obowiązującą, a nawet mogą być rozszerzone na lat 15, jeżeli Wydział krajowy uzna dane przedsiębiorstwo jako zasługujące na to rozszerzenie po myśli postanowień §. 1. ust. B.

Rozszerzenie to uwolnień na lat 15 może być wreszcie przyznane i takim przedsiębiorstwom, które w ciągu ostatniego roku poprzedzającego wejście w życie niniejszej ustawy z ulg dopiero korzystać przestały, a według uznania Wydziału krajowego na rozszerzenie to po myśli §. 1. ust. B. zasługują.

W każdym razie uwolnienie zakładu lub jego części (§. 2.) nie może trwać dłużej niż lat 15.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Wykaz

przedsiębiorstw przemysłowych, uwolnionych od dodatków autonomjcznych w latach 1901, 1902, 1903, 1904, 1905.

Liczba porządk.	Rok	Nazwa przedsiębiorstwa	Czas umorzenia
1	1901	Fabryka dachówek i rur drenowych „Konstancya“ Eustachego ks. Sanguszki w Tarnowie	od $^{1}/_{1}$ 1901 do $^{31}/_{12}$ 1910
2	1901	Towarzystwo stolarzy w Kalwaryi (Stow. z ogr. poręką)	od $^{1}/_{1}$ 1902 do $^{31}/_{12}$ 1911
3	1901	Fabryka papieru Weisera w Sasowie .	od $^{1}/_{10}$ 1901 do $^{30}/_{9}$ 1911
4	1901	Fabryka kartonaży w Diatkowcach Al. Misiewicza	od $^{1}/_{10}$ 1901 do $^{30}/_{9}$ 1911
5	1902	Tow. dla wyrobów koszykarskich w Wiązownicy	od $^{1}/_{1}$ 1902 do $^{31}/_{12}$ 1911
6	1902	Pierwsza krajowa fabryka impregnowania drzewa w Trzebini, Edward hr. Mycielski i Ska	od $^{1}/_{1}$ 1902 do $^{31}/_{12}$ 1911
7	1902	Płaszowska fabryka dachówek i drenów (Stow. z ogr. por.)	od $^{1}/_{7}$ 1903 do $^{30}/_{6}$ 1912
8	1902	Fabryka cementu portlandzkiego Bernard Liban i Spka we Woli Duchackiej .	od $^{1}/_{7}$ 1902 do $^{30}/_{6}$ 1912
9	1902	Fabryka cykoryi Weltmayer i Spka w Tarnowie	od $^{1}/_{7}$ 1902 do $^{30}/_{6}$ 1912
10	1902	Tow. akcyjne żywieckiej fabryki papieru w Zabłociu	od $^{1}/_{4}$ 1902 do $^{31}/_{3}$ 1912
11	1902	Huta szkła Kupfer i Glaser w Tarnowie .	od $^{1}/_{10}$ 1902 do $^{30}/_{9}$ 1912
12	1902	Fabryka drutu i gwoździ drucianych w Podgórzu, własność Stowarzyszenia przemysł. dla wyrobów żelaznych i drucianych w Krakowie	od $^{1}/_{10}$ 1902 do $^{30}/_{9}$ 1912
13	1902	Fabryka W. Niemojowskiego dla wyrobu kopert, koronek papierowych. biletów wizytowych (adjust. pap. listow.) .	od $^{1}/_{1}$ 1903 do $^{31}/_{12}$ 1912
14	1902	Związek handlowo-przemysłowy katolickich krawców w Krakowie	od $^{1}/_{10}$ 1902 do $^{30}/_{9}$ 1912
15	1902	Fabryka świec parafinowych i stearynowych Wilhelma Izaaka i Noego Sameta w Tarnowie	od $^{1}/_{7}$ 1902 do $^{30}/_{6}$ 1912
16	1902	Pierwsza galicyjska fabryka ram i listew oraz obrabiania drzewa Dr. Rościsława Piątkiewicza i L. Sommersteina w Tarnopolu	od $^{1}/_{4}$ 1902 do $^{31}/_{3}$ 1912
17	1903	Cegielnia parowa i fabryka wyrobów glinianych „Karol“ Maryi Klobasa-Zręckiej i hr. Grabowskiego w Polance ad Krosno	od $^{1}/_{1}$ 1903 do $^{31}/_{12}$ 1912
18	1903	Filia krakowskiego Związku handl. i przem. katolickich krawców we Lwowie .	od $^{1}/_{1}$ 1903 do $^{31}/_{12}$ 1912
19	1903	Pierwsza gal. fabryka śrub, mutrów i nitów w Oświęcimiu	od $^{1}/_{1}$ 1903 do $^{31}/_{12}$ 1912
20	1903	Pierw. gal. Tow. akcyjne dla przemysłu chemicznego we Lwowie . . .	od $^{1}/_{7}$ 1902 do $^{30}/_{6}$ 1912

Liczba porządk.	Rok uwolnienia	Nazwa przedsiębiorstwa
21	1903	Fabryka siatek druciazych, mebli żclaznych, ornamentów kutych Józefa Goreckiego w Krakowie.
22	1903	Krakowski zakład witrażów, oszkleń artystycznych i wytrawiania na szkle prof. Ekielskiego w Krakowie.
23	1903	Fabryka drzewnika i papy drzewnej Ferdynanda Jakobowicza w Rajczy.
24	1903	Fabryka albuminu i konserw z jaj w Podwołoczyskach, Maurycego Langenrocka.
25	1904	Fabryka tkacka w Lipniku, Teodora Pollaka.
26	1904	Towarzystwo kowali w Sułkowicach (Stow. z ogr. por.)
27	1904	Fabryka zegarków A. H. Zippera we Lwowie.
28	1904	Mleczarnia parowa Towarzystwa handlowego w Dębicy.
29	1904	Fabryka pokostów i farb Henryka Blumenfelda we Lwowie.

W roku 1905 **przyrzeczono** uwolnić od dodatków autonomicznych:

1. Fabrykę armatur i pomp H. Rudolphiego i Spółki w Trzebini, oraz
2. Galicyjskie Towarzystwo akcyjne naftowe „Galicya“ w Drohobyczu, po załatwieniu niektórych formalności.

LW. 3532/05. We Lwowie, dnia 18. listopada 1905.

Aleg. 611

Sprawozdanie

komisyi gminnej o petycyi osady Berezów średni ad Berezów wyżny powiatu kołomyjskiego o wyłączenie jej ze związku gminy Berezowa wyżnego i utworzenie z niej samoistnej gminy administracyjnej.

Wysoki Sejmie!

W gminie administracyjnej Berezów wyżny jest osada „Berezów średni“, która już przed wydaniem ustawy gminnej z r. 1866 była osobną gminą administracyjną.

Z powodu, że osada ta oddaloną jest bardzo od głównej osady Berezów wyżny i wskutek tego spełnianie przez Reprezentacyę gminy Berezów wyżny czynności urzędowych na terytoryum osady Berezów średni jest nadzwyczaj utrudnione, wnieśli mieszkańcy osady Berezów średni już przed 12 laty do Wydziału krajowego petycyę o wydzielenie jej ze związku gminy Berezów wyżny i utworzenie z niej samoistnej gminy administracyjnej.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 29. listopada 1895 do l. 59878 postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy zezwalającej na rozdział tych osad dlatego, ponieważ Rada gminna w Berezowie wyżnym na żądany rozdział nie zgodziła się głównie z powodu, że nie nastąpiło porozumienie co do rozdziału wspólnego majątku gminnego.

Już wówczas skonstatował Wydział powiatowy w Kołomyi po przeprowadzonych dochodzeniach, że nie ma żadnej nadziei, aby jakiekolwiek porozumienie między temi osadami nastąpiło, gdyż Rada gminna składa się przeważnie z mieszkańców osady Berezów wyżny, nie uwzględnia żadnych życzeń mieszkańców osady Berezów średni i korzystną z ich strony propozycyę co do rozdziału majątku gminnego odrzuca.

Stan taki trwa i do dnia dzisiejszego i dlatego mieszkańcy osady Berezów średni wnieśli do Wysokiego Sejmu petycyę o wyłączenie jej ze związku gminy Berezów wyżny i utworzenie dla niej samoistnej gminy administracyjnej. W petycyi tej powtarzają znowu petenci, że Rada gminna w Berezowie wyżnym nie chce uwzględnić słusznych ich żądań, a nawet co do prawa użytkowania ze wspólnego dobra gminnego ich krzywdzi i majątek gminy marnuje.

Czy obecnie zachodzą warunki, aby z przysiółka „Berezów średni“ utworzyć osobną gminę administracyjną bez zbytniego obciążenia mieszkańców jego, nie może komisya ocenić, gdyż nie ma żadnych materyałów ku temu.

Jeżeli jednak zachodzą warunki potrzebne do wydzielenia przysiołka Berezów średni z gminy Berezów wyżny, to zdaniem komisyi rzeczą Wydziału krajowego będzie

doprowadzić do zgody interesowane czynniki, ażeby sprawa ku obopólnemu zadowolnieniu załatwioną została.

Komisya nie waha się jednak wyrazić zapatrywania, że do rozdziału gminy administracyjnej na dwie gminy nie jest koniecznie potrzebnem porozumienie co do rozdziału wspólnego majątku gminnego, jak jest potrzebnem porozumienie co do użytkowania dobra gminnego, gdy chodzi o połączenie gmin. Co do rozdziału wspólnego majątku gminnego bowiem może, nie mówiąc już o prawie żądania zniesienia spółwłasności po myśli przepisów ustawy cywilnej, zaradzić ustawa z dnia 9. grudnia 1899 Nr. 20/900 dz. u. kr. o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacyi odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Dlatego wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę osady Berezów średni o wyłączenie jej ze związku gminy Berezów wyżny powiatu kołomyjskiego i utworzenie z niej samoistnej gminy administracyjnej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania sprawy, a gdy nowe gminy Berezów wyżny i Berezów średni, które miałyby być utworzone, będą mogły bez zbytniego obciążenia ponieść koszta administracyi, starał się doprowadzić obie osady do obopólnego porozumienia się i przedłożył Wysokiemu Sejmowi na przyszłej sesyi choćby bez takiej zgody projekt dotyczącej ustawy.

Zastępca Przewodniczącego:

Moysa *w. r.*

Sprawozdawca:

Buynowski *w. r.*

Z Drukarni ludowej we Lwowie.

Ls. 4359/05. We Lwowie, dnia 6. listopada 1905.

Aleg. 612

Sprawozdanie

komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Gody ze związku gminy Kamionki małe i utworzenia z przysiółka tego, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości tabularnej Kamionki małe nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Gody“.

Wysoki Sejmie!

Przysiółek Gody, stanowiący osobną gminę katastralną „Gody“, już od roku 1894 stara się o wydzielenie go ze związku gminy administracyjnej Kamionki małe i utworzenie zeń osobnej gminy. Przyczyną zaś tych starań jest zbyt wielkie oddalenie od głównej osady Kamionki małe, o 8 km., wskutek czego sprawowanie przez reprezentacyę gminy tej czynności urzędowych na terytoryum przysiółka tego jest utrudnione, a stąd płyną dla mieszkańców tego wielkie niedogodności.

W r. 1895 wnieśli nawet mieszkańcy tegoż przysiółka petycyę do Wysokiego Sejmu w tej sprawie, lecz Wydział krajowy, któremu Wysoki Sejm petycyę tę do załatwienia odstąpił, nie przedłożył Wysokiemu Sejmowi przychylnego wniosku, gdyż z dochodzenia okazało się, że spełnienie życzeń mieszkańców przysiółka Gody naraziłoby ich na zbyt wielkie dodatki gminne.

W latach 1896 i 1903 zakupili jednak mieszkańcy przysiółka „Gody“ cały obszar dworski „Gody“ a w szczególności grunta dworskie w gminie katastralnej „Gody“ położone w objętości około 526 morgów i w gminie katastralnej Kamionki małe parcele gruntowe l. kat. 450, 463/1, 463/2, 473, 475/2 położone w objętości około 217 morgów. Wskutek tego potrzebowałaby nowa gmina administracyjna „Gody“ na opędzenie swoich wydatków budżetowych tylko 14% dodatków gminnych.

Uszczuplona gmina zaś „Kamionki małe“ nie byłaby narażoną wskutek wydzielenia z niej przysiółka Gody na wielkie dodatki gminne, gdyż wystarczyłyby

26% dodatki. Zresztą i według dotychczasowej praktyki pokrywały osady Kamionki małe i Gody swoje wydatki administracyjne własnymi dodatkami gminnymi.

Rada gminna w Kamionkach małych zgodziła się w zasadzie na wydzielenie ze związku gminy przysiółka Gody i utworzenie dlań osobnej gminy administracyjnej, sprzeciwia się jednak temu w tej chwili, gdyż według jej zdania wydzielenie to utrudniałoby starania jej o otworzenie dla gminy Kamionki małe osobnej parafii.

Te względy nie mogą jednak osłabić względów publicznych, przemawiających za wydzieleniem przysiółka Gody ze związku gminy administracyjnej Kamionki małe i utworzeniem dlań nowej gminy.

I dlatego Komisya wnosi:

·/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.**

Zastępca Przewodniczącego:
Moysa *w. r.*

Sprawozdawca:
Buynowski *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z przysiółka Gody, należącego do związku gminy Kamionki małe powiatu kołomyjskiego, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych w Kamionkach małych i Godach samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiołek Gody wyłącza się ze związku gminy Kamionki małe powiatu kołomyjskiego i tworzy się dla przysiółka tego z rozparcelowanymi gruntami obszaru dworskiego „Gody“ w gminie katastralnej „Gody“ położonymi, a więc dla całej gminy katastralnej „Gody“ i dla rozparcelowanych z tegoż obszaru dworskiego parcel gruntowych l. kat. 450, 463/1, 463/2, 473 i 475/2 w gminie katastralnej Kamionki małe położonych samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Gody“.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po ogłoszeniu niniejszej ustawy rozpisać należy wybory do nowych Reprezentacyi gminnych w Kamionkach małych i Godach.

W dniu, w którym nowe Reprezentacye gminne w Kamionkach małych i Godach ukonstytuują się, wchodzi w życie niniejsza ustawa.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Czcionkami Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 291/04

We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Mer. 613

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o petycyach c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego oraz leśnego Towarzystwa galicyjskiego we Lwowie w sprawie ulg podatkowych dla lasów, dotkniętych klęskami elementarnemi.

Wysoki Sejmie!

Już w ubiegłym roku wpłynęły pisma do Wydziału galicyjskiego Towarzystwa leśnego, zawierające skargi na klęski w lasach, spowodowane posuchą i połączone z nią niepomierne rozmnożenie się owadów, z uwagą na konieczną potrzebę przedsięwzięcia zmiany w ustawie „o opustach podatkowych“ z dnia 12. lipca 1896 r. Nr. 118 Dz. u. p. i to w kierunku przyznania gospodarstwom leśnym analogicznych ulg podatkowych, jakie przysługują gospodarstwom rolnym, gdy dotknięte zostaną klęskami elementarnemi.

Petycyą swą, wniesioną w r. 1904, komitet c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego starał się zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na spustoszenia, jakie sprawiła zeszłoroczna klęska posuchy w gospodarstwach leśnych, atoli petycya ta zapewne dla braku czasu nie mogła być załatwioną.

W b. r. tak komitet c. k krakowskiego Towarzystwa rolniczego, jak i Wydział galicyjskiego Towarzystwa leśnego wniosły równobrzmiące petycye w tej tak piekącej sprawie, podnosząc z całym naciskiem gwałtowną potrzebę jak najrychlejszego wyjednania zmian w ustawie z dnia 12. lipca 1896 r. zawartej w Nrze 118 Dz. u. p., a traktującej o „opustach podatkowych“.

Żądania obu Towarzystw są słuszne i uzasadnione. Zasługują one na tem większe poparcie chociażby już z tego prostego względu, że faktycznie klęski elementarne, o ile dotyczą kultury leśnej i drzewostanu, są o tyle przykrzejsze w następstwach swych i tem dotkliwiej dają się odczuwać, że przez cały szereg lat ujemnie działają na wzrost, rozrost i przyrost drzewostanu, przyczem w dalszym ciągu skutków najczęściej powodują znaczne obniżenie się wartości drzewa ze względu na jakość, jakoteż i na ilość.

Z uznaniem stwierdzić wypada, że po erze gorączkowej dewastacyi lasów zapanowały w naszym kraju korzystniejsze stosunki, gdyż jęto się racyonalnej

gospodarki leśnej, nieobliczonej wyłącznie na natychmiastowe zyski. Upominanie się zatem o najdalej idące ulgi jest tem więcej uzasadnione i zasługuje na całkowite uwzględnienie, by ulżyć brzemieniu ciężarów podatkowych przygniatających każdego gospodarza.

W słusznych swych żądaniach oba nasze Towarzystwa krajowe nie są odosobnione. Takie same żądania stawiają leśnicy innych krajów koronnych, które również w wysokim stopniu ucierpiały z powodu zeszłorocznych klęsk elementarnych. Konkretnym wyrazem potrzeb i dążeń leśnictwa całej Przedlitawii w tym właśnie kierunku są powzięte na tegorocznym kongresie leśnym na wniosek czeskiego Towarzystwa leśnego, uchwały z projektem zmiany całego szeregu postanowień ustawy o odpisywaniu podatku gruntowego z powodu klęsk żywiołowych; w szczególności zaś chodzi o zmianę §§. 8., 9., 10. 11. i 14. rzeczonej ustawy.

Uzasadniony prejedukat do stawiania tych żądań znachodzimy w ustawie z dnia 19. lipca 1902, zawartej w Nrze I Dz. u. p., zmieniającej postanowienia ustawy z dnia 12. lipca 1896 r. Nr. 118 Dz. u. p. na korzyść gospodarstw rolnych.

W zmienionych w r. 1902 postanowieniach ustawy rozszerzono pojęcie klęsk elementarnych, o ile odnoszą się do gospodarstwa rolnego. Mianowicie zaliczono do szkód elementarnych szkody zrządzone przez grad, ogień, wodę, myszy, powalenie się zboża, nadzwyczajną posuchę i wilgoć, a nadto jasno i wyraźnie zaznaczono, że odpisanie podatku gruntowego ma nastąpić już wówczas, gdy na parcelach o obszarze od 2 ha co najmniej $^1/_4$ część ziemiopłodów, zaś na parcelach o obszarze wynoszącym z górą 2 ha co najmniej $^1/_2$ ha zniszczoną zostanie. Natomiast dla gospodarstw lasowych obowiązuje dotąd bez zmiany ustawa z 12. lipca 1896 r. Nr. 118 Dz. u. p. W myśl tej ustawy podatek gruntowy, przypisany od parcel zalesionych, odpisanym być może jedynie w trzech konkretnych wypadkach, tj.: a) gdy drzewostan leśny zostanie uszkodzony przez ogień; b) złamany wskutek nadmiernego ciężaru śniegu i c) gdy celem uchronienia go od szkodliwych owadów wyciętą lub spaloną zostanie część pewna.

Ograniczone to pojęcie klęsk żywiołowych, o ile nawiedziły gospodarstwo leśne, w następstwach swych daje minimalne z tego odszkodowanie leśnikowi z powodu nader ciasnego stanowiska, jakie zajęła kodyfikacya w wymienieniu warunków, w których nastąpić może odpisanie podatku gruntowego jako częściowa rekompensata za poniesioną stratę.

I tak w wypadku, gdy szkoda powstała skutkiem ognia i koniecznego wycięcia lub przez spalenie dla ochrony reszty drzewostanu, warunkuje ustawa, by co najmniej $^1/_4$ część drzewostanu zniszczoną została, a odnośnie do parcel o obszarze, przewyższającym 20 ha, by całkowicie zniszczony drzewostan zajmował co najmniej powierzchnię 5 ha.

Nadto ustawa stawia jako normę w uzyskaniu odpisu przy szkodzie zrządzonej przez połamanie przez śnieg, by uszkodzenie w danym kompleksie lasowym obejmowało przynajmniej $^1/_3$ część całego kompleksu i by zniszczenie drzewostanu było tak wielkie, że dane parcele tylko przez ponowne zalesienie dochód przynieśćby mogły.

Jeśli postanowienia zawarte w ustawie z dnia 19. lipca 1902 Nr. 1 Dz. u. p. uważać należy za korzystny dla gospodarstwa rolnego postęp, wskazany względami na rozmiary i częste powtarzanie się szkód zrządzonych przez powalenie się zboża oraz nadzwyczajną posuchę i wilgoć, to niczem nie dadzą się usprawiedliwić ani uzasadnić różnice w dzisiejszym stanie ustawodawstwa naszego co do odpisania podatku gruntowego z dochodu, skoro klęski żywiołowe dotknęły gospodarstwo rolne w przeciwieństwie do leśnego. Powyżej wykazane różnice bowiem nie mogą znaleść i w istocie nie znajdują uzasadnienia ani właściwością gospodarstwa lasowego, ani też sposobem opodatkowania czystego dochodu katastralnego z parceli leśnych i dlatego stanowczo powinny być zniesione w drodze ustawodawczej.

Komisya podatkowa jest zdania:

a) że w klasyfikacyi klęsk żywiołowych, które nawiedzają lasy, a powodują odpisanie podatku gruntowego, uwzględnione być powinny: grad, niszczący

młode szczepki — ogień — załamanie się pod ciężarem śniegu, — wycięcie lub spalenie odpowiedniej części drzewostanu dla ochrony przed owadami — powalenie i połamanie przez wicher, mróz — choroby grzybkowe — usunięcie się lub zamulenie gruntu (nad brzegami rzek), lawiny i t. p.

b) że odpisanie podatku gruntowego z powodu szkód wyrządzonych przez powyższe klęski już wówczas powinno mieć miejsce, jeśli niemi dotkniętą została parcela o obszarze do 2 ha, skoro co najmniej $^1/_4$ część drzewostanu na tej parceli zniszczoną została, a na parcelach ponad 2 ha mierzących, gdy co najmniej $^1/_2$ ha całkowitemu uległa zniszczeniu, z tą uwagą jednakże, że zniszczona przestrzeń niekoniecznie musiałaby stanowić w sobie zamknięty obszar, a zatem podstawę obliczenia stanowiłyby mniejsze części uszkodzone, porozrzucane w różnych stronach lasu.

c) że uczynićby należało różnicę między całkowitem zniszczeniem drzewostanu, a uszkodzeniem, pociągającem za sobą w następstwach ubytek przyrostu. W I. wypadku powinienby być odpisany cały podatek gruntowy za lat tyle wstecz, za ile go opłacono od zniszczonego drzewostanu, zwrot zaś podatku następowałby gotówką za kwitem nieostemplowanym, natomiast w II. wypadku odpisywanie podatku odbywałoby się w stosunku do stopnia komisyjnie zbadanego uszkodzenia, tj. zmniejszonego przyrostu i to przez lat tyle, przez ile, zdaniem 2 zawodowych, w skład szkodę likwidującej komisyi wchodzących leśników tenże przyrost drzewostanu zmniejszonym zostanie, t. j. dopóki drzewostan do pierwotnego stanu nie przyjdzie.

d) że termin zgłoszenia szkody żywiołowej należałoby przedłużyć do ośmiu tygodni, licząc od dnia zauważenia tejże, zaś w wypadkach gradobicia termin zgłoszenia musiałby być wysunięty po koniec czerwca następnego roku po gradobiciu, w końcu

e) że w skład komisyi szkody likwidującej wchodziliby bezwarunkowo dwaj leśnicy zawodowi.

To jest zdaniem komisyi minimum, którego słusznie domagać się może ludność posiadająca pod kulturą lasową 25% przestrzeni całego kraju.

Petycya c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, oprócz powyżej omówionej zmiany ustawy o opustach podatkowych, dotyka w II-giej swej części sprawy zażądania subwencyi państwowej na zakulturowanie przestrzeni leśnych, na których drzewostan uległ zniszczeniu wskutek zeszłorocznych klęsk żywiołowych.

Komisya podatkowa uznaje słuszność żądań zawartych w części II-giej petycyi, nie czuje się jednak powołaną do rozpatrywania tej kwestyi i zajęcia jakiegokolwiek stanowiska, gdyż po pierwsze sprawa ta wchodzi w zakres działania komisyi gospodarstwa krajowego, powtóre jest zdania, że skomulowanie obu żądań przyczyniłoby się do wzajemnego ich osłabienia. Wyraża jednak swe zapatrywanie, że druga część petycyi c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego powinna być rozpatrzoną przez komisyę gospodarstwa krajowego.

Wobec tego komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby analogicznie do postanowień ustawy z dnia 12. lipca 1896 Nr. 118 Dz. u. p. i z dnia 19. lipca 1902 Nr. 1 Dz. u. p. w duchu pod a, b, c objawionych myśli jak najrychlej przedłożył czynnikom ustawodawczym projekt takiej zmiany ustawy o odpisaniu podatku gruntowego z powodu klęsk żywiołowych, które nawiedziły gospodarstwa leśne, iżby usuniętą została nierównomierność w traktowaniu szkód polnych i leśnych, tam gdzie nie ma rayi różniczkowania odnośnie do przyczyn klęski i przestrzeni uszkodzonej.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby w zniesionej ustawie po myśli życzeń wyrażonych pod d) nastąpiła zmiana terminu zgłaszania leśnych szkód żywiołowych.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przy kodyfikacyi w mowie będącej ustawy uwzględnionym został i ten ważny moment, że w skład komisyi szkody likwidującej bezwarunkowo wejść mają dwaj leśnicy zawodowi.

Tem samem załatwione są petycye Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie do L. 291 i 2471 oraz petycya Towarzystwa leśnego galic. we Lwowie l. s. 2883.

Przewodniczący:
Abrahamowicz w. r.

Sprawozdawca:
Baworowski w. r.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LS. 4.374/05.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alg. 614

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza i towarzyszy w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 17. lutego 1898 projekt ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami nie uzyskał dotychczas sankcyi Cesarskiej z dwóch powodów:

najpierw z powodu zwłoki w wykończeniu projektu technicznego;

powtóre z powodu postanowień finansowych, normujących między innymi 30% zasiłek z państwowego funduszu inwestycyjnego, który to fundusz obecnie już nie istnieje, gdyż w międzyczasie został przez c. k. Ministerstwo skarbu z budżetów państwowych wyeliminowany,

Jak z corocznych sprawozdań Wydziału krajowego o melioracyach okazuje się, sprawa pod względem technicznym jest już dojrzałą, gdyż projekt został ukończony, a zarządzona przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1904 reambulacya wypadła pomyślnie dla projektu.

Obecnie zatem cała trudność polega na finansowem poparciu przedsiębiorstwa przez kraj i państwo. Wedle uchwalonego bowiem w roku 1898 projektu ustawy regulacya Pełtwi z dopływami miała być wykonaną w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy udziale:

1. 30% funduszu krajowego:
2. 30% państwowego funduszu melioracyjnego:
3. 30% państwowego funduszu inwestycyjnego;
4. 10% datku przymusowej spółki wodnej.

Gdy obecnie państwowy fundusz inwestycyjny nie istnieje, a interesowani właściciele gruntów nie mogą być pociągnięci do kosztów datkiem wyższym ponad 10%, zwłaszcza że stosunkowo wysokie koszta obliczone na 5,770.800 K spowodowały przewidziane w projekcie kosztowne budowle w interesie asanizacyi stolicy kraju, — okazuje się potrzeba zmiany uchwalonego przez Wysoki Sejm projektu ustawy w 2 kierunkach, tak co do rozkładu kosztów, jak i co do nazwy przedsiębiorstwa.

Otóż wnioskodawcy rozkładają brakujący z funduszu inwestycyjnego zasiłek 30% po 10% na fundusz krajowy, na państwowy fundusz melioracyjny, administrowany przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i na państwową dotacyę budowli wodnych, administrowaną przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, tak, iż interesowani właściciele gruntów uiściliby, zgodnie z pierwotną intencyą Wysokiego Sejmu, tylko 10%.

W ten sposób koszta regulacyi Pełtwi z dopływami rozłożoneby zostały w stosunku:

1. 40% na fundusz krajowy;
2. 40% na państwowy fundusz melioracyjny;
3. 10% na państwową dotacyę budowli wodnych;
4. 10% na przymusową spółkę wodną.

Ponieważ wedle państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116. państwowy fundusz melioracyjny przyczynia się do kosztów przedsiębiorstw krajowych tylko 30%; zatem jeżeli regulacya rzeki Pełtwi z dopływami ma uzyskać 40% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, musi być ogłoszoną za przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, gdyż tylko dla przedsiębiostw spółkowych, gminnych lub powiatowych przyznaje powołana ustawa zasiłki z państwowego fuduszu melioracyjnego w tej samej wysokości, jak z funduszu krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego uznaje zatem za całkiem odpowiedni przedłożony przez wnioskodawców projekt ustawy, zwłaszcza że wedle tego projektu ma być poruczony zarząd przedsiębiorstwa Wydziałowi krajowemu, podobnie jak przy regulacyi Wereszycy, górnej Trześniówki, Raty i Tyśmienicy.

Celem poparcia przedsiębiorstwa regulacyi Pełtwi z państwowej dotacyi wodnej, zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych opinii c. k. Namiestnictwa i jak wnioskodawca Komisyę poinformował, opinia Namiestnictwa przedłożoną została temu Ministerstwu 18. października 1905.

Ponieważ decyzya co do 10% zasiku z państwowej dotacyi wodnej wymaga porozumienia się czterech Ministerstw i nie nadejdzie przed zamknięciem bieżącej sesyi Wysokiego Sejmu, Komisya gospodarstwa krajowego, licząc na przychylne załatwienie wniosku Namiestnictwa, oraz pragnąc, aby ta ważna sprawa nie doznała całorocznej zwłoki, zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie przedłożonego przez wnioskodawców projektu ustawy.

Powołując się co do uzasadnienia rentowności i ważności przedsiębiorstwa na sprawozdanie Wydziału krajowego i komisyi z roku 1898, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Struszkiewicz.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Pełtwi z dopływami, tudzież nawodnienie gruntów nadbrzeżnych mają być wykonane, jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, która ma być zawiązaną na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 r. Dz. ust. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi i melioracyi ma służyć projekt Wydziału krajowego z roku 1898, który preliminuje koszta regulacyi na 3,900.000 K., koszta zaś nawodnienia na 1,870.000 K. — razem 5.770.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższych sum kosztorysowych.

§. 3.

Koszta regulacyi i nawodnienia włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z 30. czerwca 1884 r. Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) państwowa dotacya budowli wodnych bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z d. 14. marca 1875 r. Dz. ust. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpie-

czeństwa, które ma być usunięte — albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod d) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp rzeki Pełtwi i dopływów;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 r. Dz. ust. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych, na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys, oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu, podobnie jak i stronom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 4.397/905.

We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Aleg. 615

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o subwencyonowaniu z funduszu krajowego eksportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogociznę w mieście Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W roku 1898 powziął Sejm uchwałę, którą oświadczył gotowość przyczynić się subwencyą 100.000 zł. w. a. gdyby powstała spółka, któraby utworzyła i prowadziła targowicę eksportową i rzeźnię na bydło i nierogaciznę. Przedsiębiorstwo to miało powstać w pobliżu zachodniej granicy kraju, z różnych jednak powodów nie przyszło do skutku.

W roku ubiegłym gmina miasta Krakowa, nawiązując do wyż wspomnianej uchwały Sejmu wniosła petycyę, w której oświadczyła gotowość rozszerzenia i adaptacyi własnej targowicy bydła na targowicę eksportową, jeśli otrzyma na to subwencyę krajową w kwocie 200.000 koron.

Petycyę tę Sejm uchwałą z dnia 11. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosków w ciągu najbliższej sesyi.

Wynikiem tych badań jest sprawozdanie Wydziału krajowego, które uchwałą Wys. Sejmu z 10. października 1905 przydzielone zostało Komisyi gospodarstwa krajowego. — Wydział krajowy badał dokładnie przedłożone mu plany. Wysłał komisyę specyalną do Krakowa, która oglądała targowicę obecną, plac, który ma być zakupiony na jej rozszerzenie i budynki już istniejące. Poczem porozumiewała się komisya z urzędem gminnym miasta Krakowa co do mających się postawić nowych budynków — badała księgi targowe, dochód z targów, potrzebę nowych połączeń kolejowych z placem targowym, wreszcie omawiała też z przedstawicielami gminy sposób, w jaki ma Wydział krajowy prowadzić nadzór nad użyciem tej subwencyi, kontrolę nad dochodami targowicy i nad zaprowadzić się mającymi przepisami regulaminu targowego.

Po przeprowadzeniu tych dochodzeń przedłożył Wydział krajowy wniosek, by na urządzenie eksportowej targowicy na bydło i nierogaciznę w Krakowie przyznać gminie miasta subwencyę w kwocie 100.000 koron płatną w równych dziesięciu ratach rocznych.

Wydział krajowy zmniejszył zatem żądaną przez miasto Kraków subwencyę o połowę, a motywuje to głównie temi względami, że subwencya użyta ma być wyłącznie na takie wkłady, których potrzebuje targowica eksportowa. Chociaż komisya uznaje to stanowisko Wydziału krajowego ogółem biorąc za słuszne, zauważyć jednak musi, że ze względu na bardzo znaczne wkłady inwestycyjne, jakie urządzenie targowicy eksportowej za sobą pociągnąć musi, ze względu na wielkie znaczenie tej targowicy dla handlu bydłem całego kraju, wreszcie ze względu na uchwałę sejmową z roku 1898 na wstępie przytoczoną uzasadnione jest podwyższenie proponowanej subwencyi do sumy 200.000 Koron.

Miasto Kraków poczyniło już bardzo znaczne wkłady dla uporządkowania targowicy, znaczne wkłady są jeszcze potrzebne, a od tego czy ta nowo tworząca się targowica eksportowa będzie odpowiadała tym wszystkim wymogom, jakie kupcy i handlarze bydła mają już w innych krajach koronnych i za granicą, zawisł niezawodnie cały rozwój i udanie się nowego przedsiębiorstwa.

Ten wzgląd, a dalej ta okoliczność, że obrót bydłem na targowicy krakowskiej z roku na rok się zwiększa, że zagraniczni kupcy coraz liczniej na targi zjeżdżają i że można mieć nadzieję, że po latach targowica tak się rozwinie, iż nasi hodowcy bydła będą uwolnieni od wysyłania swych opasów na targi zagraniczne, gdzie nieraz narażeni są na umyślnie robione im trudności i wyzysk ze strony pośredników i rzeźników, skłoniły Komisyę do proponowania wydatniejszej subwencyi.

Księgi rachunkowe targowicy krakowskiej wykazują roczny dochód. Przedsiębiorstwo jest zdrowe i rozwija się normalnie, jest więc uzasadniona nadzieja, że z czasem wkład przez kraj uczyniony, będzie mógł fundusz krajowy odebrać i dlatego Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi taką rezolucyę do uchwały, w której określone są warunki stopniowego zwrotu subwencyi.

Inne rezolucye dotyczące uregulowania ruchu kolejowego przyjmuje Komisya w myśl wniosków Wydziału krajowego.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II. Sejm uchwala przyznać król. stoł. m. Krakowowi na urządzenie eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie subwencyę w kwocie 200.000 koron, płatną w 10 ratach rocznych i wstawia w Rubr. XIV. poz. 533a) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 tytułem tej subwencyi kwotę 20.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłaty tej subwencyi pod warunkiem, iż Reprezentacya król. stoł. m. Krakowa przyzna Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nadzoru nad prowadzeniem miejskiej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie przez przyznanie prawa zatwierdzenia i zmiany regulaminu targowego, taryf opłat targowych, regulaminu kasy targowej, instrukcyi targowych, tudzież prawa kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa ze stanowiska interesów krajowego rolnictwa i handlu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zawrzeć z gminą miasta Krakowa taką umowę, aby w razie, gdyby po upływie 3 lat, to jest od roku 1910 czysty dochód

z targowicy po uwzględnieniu wszelkich odpisów przewyższył 5% od kapitału zakładowego, stopniowy zwrot subwencyi krajowej zapewniony został.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. By dla transportów bydła i trzody przeznaczonych na targowicę miejską w Krakowie przyznał prawo reekspedycyi na liniach kolejowych wiodących z Krakowa do: Wiednia, Berna, Ołomuńca, Pragi tudzież granic: Szląskiej, Saskiej i Bawarskiej.

2. By się postarał o zaprowadzenie pociągów pospiesznych dla transportów bydła i trzody na szlakach c. k. kolei państwowych galicyjskich wiodących do Krakowa tudzież na szlakach kolei wiodących z Krakowa do miejscowości i granic podanych pod 1).

3. By pomnożył liczbę wozów przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Rayski.

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyach a) Reprezentacyi gminy Krynicy (L. S. 2668) i Dr. St. Ebersa i inżyniera Gwal. Ziembickiego (L. S. 3569) w sprawie budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy.

Wysoki Sejmie!

Niewątpliwie najważniejsze nasze miejsca kąpielowe, ściągające corocznie i to w stale wzrastającej liczbie tysiące chorych z całej Polski pozbawione są dotąd dogodnej komunikacyi. Od stacyi kolejowej w Muszynie około 11 kilometrów drogi kołowej, prawie zawsze w czasie sezonu błotem lub okrytej kurzem, jest dla chorych nietylko niedogodnością przykrą — ale nawet niebezpieczeństwem — a zamożniejszych powoduje przeważnie, że wolą raczej udawać się do podobnych pozakrajowych zakładów kąpielowych, stąd też i niewątpliwa szkoda ekonomiczna dla kraju.

Wzrost frekwencyi, jeżeli wskutek znanych energicznych starań JE. Pana Namiestnika potrzebne w Krynicy inwestye zostaną dokonane — jak to już w najbliższym czasie jest zamierzonem, będzie znacznie większym, a tem samem i potrzeba dogodniejszej komunikacyi, zastosowanej do wymagań czasu, pilniejszą i konieczniejszą — a i z tego też powodu wątpliwa może dotąd rentowność projektowanego połączenia kolejowego okaże się zapewnioną, chociaż już i dzisiaj, według podania petentów, rentowność ta nie podlegałaby wątpliwości. Nie jest także wykluczonem, że kwestya udogodnienia komunikacyi na tej około 11 kilometrów wynoszącej przestrzeni, dałaby się rozwiązać także, przy zastosowaniu innego typu budowy, jak dotychczas praktykowany, a wreszcie może nawet przy użyciu automobilu. Komisya kolejowa, nie mając możności badania podanych dat, nie wyraża pod tym względem żadnego zdania, wychodząc jednak tylko z tego punktu widzenia, że tak dzisiejsza poważna frekwencya na uwzględnienie zasługuje, jak też i z ogólno-krajowych względów rozwój zdrojowiska krynickiego winien nam leżeć na sercu, zgodnie z zamiarami petentów wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Projektowaną linię kolejową z Muszyny do Krynicy uznaje się za pożyteczną i potrzebną;

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej zbadał pod względem technicznym i rentowności, jakoteż kosztów budowy i przeprowadził rokowania z interesowanemi stronami i c. k. Rządem, czy i o ile do kosztów budowy by się przyczynili i stosownie do wyników tych badań poczynił ewentualne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Za Przewodniczącego:
Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:
Struszkiewicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4419/05. We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Alleg. 617

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku nagłym posła księdza Stojałowskiego w sprawie nakazania kierownictwu szkoły niemieckiego Schulvereinu w Lipniku nauczania religii dzieci polskich w języku polskim i przemiany jednoklasowej szkoły w Lipniku na pięcio-klasową.

Wysoki Sejmie!

Na dniu 17. listopada 1905 wniósł poseł ks. Stojałowski wniosek nagły w tym duchu: I. Ażeby c. k. Rada szkolna kr. bezzwłocznie pod rygorem zamknięcia szkoły nakazała kierownictwu niemieckiego Schulvereinu w Lipniku wprowadzenie nauki religii dla dzieci polskich w języku polskim.

II. Ażeby dotychczasową jednoklasową szkołę polską zamienić na 5-klasową szkołę ludową.

Na uzasadnienie swego wniosku przytacza wnioskodawca, że do niemieckiej szkoły Schulvereinu w Lipniku, subwencyonowanej przez gminę Lipnik, uczęszcza blisko połowa dzieci polskich, w której nauka religii udzielaną bywa wyłącznie w języku niemieckim. Gdy jednak władza kościelna, której szczególniejszy nadzór nad udzielaniem nauki religii z mocy ustaw wyznaniowych i zasadniczych jest powierzony, nie mogąc dopuścić do udzielania nauki religii dla dzieci polskich w języku dla nich niezrozumiałym, usunęła duchowieństwo od wykładu nauki religii w języku niemieckim, naówczas zarząd szkoły niemieckiej powierzył tę czynność osobom świeckim i to nawet innego wyznania, co urąga nietylko zasadom pedagogii, lecz wyrządza wielką i nadzwyczajną szkodę dziatwie polskiej pod względem religijnym i narodowym.

Komisya szkolna z powodu nagłości wniosku, a krótkości czasu, a prócz tego wielkiej doniosłości wniosku dla sprawy wychowania religijnego i narodowego, w tym wypadku nie jest w stanie szerzej się zastanowić i wniosek tenże zasadniczo i ustawowo rozwiązać, gdyż praca ta wymagałaby dłuższych studyów, w każdym jednak razie nie może pominąć ustawy państwowej zasadniczej z dnia 25. maja 1868 roku Nr. 48. §. 2. który opiewa, że nie naruszając prawa nadzoru państwa nad szkołą, pozostawia się właściwym kościołom lub stowarzyszeniom religijnym staranie o nauczanie religii i wykonywanie ćwiczeń religijnych w szko-

łach ludowych i średnich, kierownictwo tego nauczania i ćwiczeń, oraz bezpośredni nadzór nad niemi.

Ustawa ta zasadnicza jest w związku z §. 1. ustawy państwowej z dnia 20. czerwca 1872 Nr. 86 o udzielaniu nauki religii w publicznych szkołach ludowych, który mówi, że obowiązek starania się o zabezpieczenie nauki religii należy do stowarzyszeń kościelnych, zaś c. k. Rady szkolne okręgowe mają czuwać pilnie nad tem, ażeby dzieci szkolne pobierały naukę religii regularnie, w razie jakichkolwiek przeszkód mają się odnosić do urzędów parafialnych, a gdyby trudności nie dały się usunąć, donosić o tem do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Czy w tym wypadku c. k. Rada szkolna okręgowa w Białej spełniła swoje zadanie, niewiadomo, faktem jednak jest, że dzieci polskie, które stanowią blizko połowę frekwencyi szkoły niemieckiej w Lipniku, nauki religii nie pobierają, tak, jak ustawa nakazuje, gdyż sposób obecnego udzielania religii przez człowieka świeckiego, a do tego innego wyznania i z zasadami religii katolickiej nieobeznanego, sprzeciwia się zasadzie §. 6. ustawy z dn. 20. czerwca 1872 Nr. 86, który wyraźnie mówi, że kandydat świecki może tylko ten udzielać nauki religii w szkołach ludowych, którego władza kościelna uzna za uzdolnionego.

Jeżeliby zaś w tym wypadku chodziło o sprzeczność języka wykładowego. to pomijając art. 3. ustawy z dnia 22. czerwca 1867 Nr. 3., który wyjaśnia kolizyę pomiędzy językiem ruskim i polskim, zawsze jednak duch tegoż art. jest ten, że język niewykładany będzie obowiązkowym w pewnych przedmiotach.

Opierając się na ustawach zasadniczych, wedle których każdej narodowości należy się wykład nauki religii w języku rodzinnym, tudzież na dawnej tradycyi, gdzie dzieci polskie nawet w szkołach z językiem wykładowym niemieckim pobierały zawsze naukę religii w języku ojczystym polskim.

Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wniosek posła ks. Stojałowskiego co do punktu I-go o nauce religii odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do właściwego zarządzenia, aby wymogom nauki religii dla dzieci polskich w tejże szkole bezwłocznie stało się zadosyć.

Punkt II. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do zdania sprawy na następnej sesyi.

Przewodniczący:

Czartoryski *w. r.*

Sekretarz:

Kramarczyk *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.398/1905. We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Aleg. 618

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wnioskach i petycyach, tyczących się polepszenia płac nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Sejm w ostatnich latach zajmował się na każdej niemal sesyi wielce doniosłą dla całego kraju sprawą materyalnego bytu nauczycielstwa ludowego i dążył stopniowo do poprawy stosunków w tym względzie. Nader niepomyślne wszakże położenie finansowe kraju, brak wydatnych nowych źródeł dochodu i wzgląd na to, że nadmierne podnoszenie dodatków do podatków bezpośrednich groziłoby ekonomiczną klęską klasom produkującym, nie dozwalały dotąd załatwić sprawy trwałego polepszenia bytu nauczycieli w taki sposób, jakby to uczuciom i życzeniu nietylko posłów specyalnie żywo tą sprawą się interesujących ale — i śmiało rzec to można — całego Sejmu odpowiadało.

Komisya szkolna, w której zasiadają posłowie znający bądź z powołania, bądź wskutek długoletniej obserwacyi i doświadczenia bardzo gruntownie dolę naszego nauczycielstwa, zdaje sobie dobrze z tego sprawę, że dotychczasowe usiłowania Sejmu na polu poprawy losu nauczycieli nie wystarczają i że należy kroczyć na tej drodze dalej. Wprawdzie Sejm niejednokrotnie w ostatnich czasach podnosił płace nauczycieli i starał się o uregulowanie ich stosunków prawnych, — pomimo tego wszakże akcya na tem polu nie była dostateczną i nie mogła usunąć niedostatku, który przeważnej części nauczycielstwa — szczególnie zaś obarczonym rodziną lub żyjącym w miejscowościach, gdzie drożyzna znacznie się wzmogła — dotkliwie czuć się daje.

Jeżeli tedy Sejm, Wydział krajowy i posłowie nasi, zasiadający w Radzie państwa, nausilniej dążyli do tego, by uzyskać dla funduszu krajowego nowe wydatne źródła dochodu, to kierowała niemi przedewszystkiem myśl, by te zasoby użyć w pierwszej linii na poprawę bytu nauczycielstwa. Zdanie to kilkakrotnie tak w uchwałach Wysokiej Izby jak i w enuucyacyach Pana Marszałka krajowego znalazło wyraz.

Obecnie na podstawie szczęśliwie przeprowadzonych rokowań z Rządem centralnym dała się uzyskać możność zapewnienia krajowi znacznych nowych źródeł dochodu w opłatach szynkarskich i podwyższenia podatku od piwa na rzecz funduszu krajowego, które to źródła na podstawie świeżo w Sejmie uchwalonej ustawy otworzą się funduszowi krajowemu po wygaśnięciu prawa propinacyi. Niestety jednak nastąpi to dopiero w roku 1911, do tego zaś czasu stan funduszów krajowych, jeżeli oprócz tego innego źródła dochodu się nie uzyska, będzie ciągle jeszcze nadzwyczaj niekorzystny, a nawet — wskutek corocznych znacznych deficytów — raczej pogarszać się będzie.

Wprawdzie przypadnie funduszowi krajowemu prócz tego znaczna nadwyżka z administracyi funduszów propinacyjnych, lecz nadwyżka ta także dopiero po roku 1910 będzie płynną, a nie ulega wątpliwości, że będzie ona nietylko w całości wyczerpaną przez deficyta budżetów krajowych po rok 1910, lecz, że deficyta te ją nawet przewyższą.

Przypuszczalny bowiem wynik gospodarki kraju w najbliższych latach po rok 1911 tak się przedstawia: Budżet na rok 1906 zamyka się niedoborem przeszło 2 milionów koron. Ponieważ zaś doświadczenie lat ostatnich wykazuje, na co Komisya budżetowa w sprawozdaniu generalnem o budżecie krajowym na rok 1906 szczegółowo zwraca uwagę, że budżety lat ostatnich już wskutek ciągłej ekspansyi w wydatkach z roku na rok wzrastały o przeszło 2 miliony koron, przeto ten wzrost wydatków przypuszczalnie i na najbliższe lata przyjąć należy. Jeżeli tedy nie przybędzie funduszowi krajowemu po rok 1911 żadne nowe źródło dochodu, to przy wzroście wydatków, podobnym jak w latach ostatnich, budżet na rok 1907 będzie wykazywać cztery, budżet na rok 1908 sześć, budżet na rok 1909 ośm, zaś budżet na rok 1910 dziesięć milionów koron niedoboru. Przypuszczalne te niedobory będą zapewne jeszcze wyższe, jeżeli się policzy procenta od zaciąganych pożyczek i uwzględni niejeden konieczny nadzwyczajny wydatek, który w tym czasie będzie musiał nastąpić. Na jeden tego rodzaju większy konieczny ciężar w latach najbliższych, należący do budżetu szkolnego pozwala sobie Komisya już teraz zwrócić uwagę, jest nim niezbędne wydatne zasilenie funduszu krajowego, przeznaczonego na budowę nowych budynków szkolnych.

Zliczając owe przypuszczalne podług planu gospodarki krajowej na razie przez krótkoterminowe pożyczki pokrywane niedobory budżetowe po rok 1910 włącznie, dochodzimy do rezultatu, że suma tych niedoborów wyniesie w roku 1911 przeszło 30 milionów koron. Ponieważ zaś przypuszczalna nadwyżka funduszów propinacyjnych, która krajowi dostanie się w udziale w roku 1911, wyniesie około 25 milionów koron, przeto nie wystarczy ona na pokrycie owych niedoborów.

Co się tyczy wreszcie budżetu na r. 1911, to podług powyżej podanego rachunku prawdopodobieństwa zwiększenie wydatków w owym budżecie, jeśli wzrost ich będzie podobny, jak w teraźniejszych latach, wyniesie 12 milionów koron w stosunku do budżetu na r. 1905. Ponieważ zaś przypuszczalnie dochody z opłat szynkarskich, które wtedy wejdą w życie, wraz z podwyższeniem podatku od piwa wyniosą około 14 milionów koron, więc uzasadnioną jest obawa, że i po przeprowadzonej sanacyi finansów znaczną sumą na regulacyę płac nauczycieli w funduszu krajowym rozporządzać się nie będzie.

Że zaś poprawa bytu nauczycieli wymaga bardzo znacznego obciążenia budżetu, o tem wie się aż nadto dobrze, skoro się policzy, że już podwyższenie płac o 20% przekracza przy dzisiejszym personalu nauczycielskim wynoszącym przeszło 10.000 osób, sumę 2 milionów koron.

Jakkolwiek więc podług podanych powyżej uwag stan finansów kraju nawet po przeprowadzeniu sanacyi w r. 1910 wcale przedstawiać się nie będzie różowo, to jednak uważa Komisya za rzecz niezawodną, że Sejm nie zapomni ani na chwilę o uznanej ogólnie konieczności poprawy płac nauczycielskich i w tym przeświadczeniu ograniczy się w latach najbliższych w wydatkach na inne cele o tyle, ażeby w każdym razie pozostała na pokrycie regulacyi płac potrzebna rezerwa. Przed zbyt daleko idącemi nadziejami musi wszakże już teraz Komisya jasno i stanowczo przestrzedz. W szczególności uważa ona owe często jako postulat podnoszone życzenie, by płace nauczycielskie zrównano z płacami urzędników XI. X. i IX. rangi za wręcz niemożliwe do zrealizowania. Tak znaczne podwyższenie płac, któreby przewyższało płace we wszystkich innych o wiele bogatszych krajach, pociągnęłoby za sobą niemal 10-milionowe nowe roczne obciążenie. Jasną jest rzeczą, że tegoby kraj nasz bez ruiny ekonomicznej absolutnie znieść nie mógł.

Komisya szkolna wszakże mniema, nie przesądzając kwestyi, kiedy właściwa regulacya płac będzie mogła nastąpić, co w pierwszym rzędzie należy do inicyatywy Wydziału krajowego i Komisyi budżetowej, iż z pomocą materyalną dla nauczycieli, szczególnie zaś tych, którym wskutek obarczenia rodziną niedostatek najsilniej czuć się daje, nie podobna jest czekać aż do r. 1911. Komisya tedy zainicyowała akcyę w tym względzie przez utworzenie subkomitetu złożonego z członków komisyi budżetowej i szkolnej, do obrad zaś zaproszono także JE. Pana Marszałka krajowego i reprezentanta c. k. Rady szkolnej krajowej. Rezultatem obrad subkomitetu było, że na razie w ciągu bieżącej sesyi przy układaniu budżetu na r. 1906, kiedy żadna jeszcze akcya przez zmianę ustawy o płacach nauczycielskich nie mogła nastąpić a fundusze krajowe na wielki wydatek nie pozwalają, prowizoryczna natychmiastowa pomoc nauczycielstwu udzieloną być może tylko pod formą stworzenia funduszu na wyjątkowe zasiłki nadzwyczajne. Podnieść tu należy, że zasiłki te nie mają

i nie powinny mieć charakteru zapomóg zawisłych tylko niejako od „łaski“ Rady szkolnej krajowej Mają one być rozdzielone według słuszności w kwotach przynajmniej po 100 koron tym przedewszystkiem nauczycielom, którzy są obarczeni rodziną przy uwzględnieniu do pewnego stopnia także lokalnych warunków drożyźnianych i to bez indywidualnych podań, bez wszelkich ubocznych względów, wstawiania się, protekcyi i t. d. Są one tedy prowizoryczną pomocą przedewszystkiem dla tych kategoryi nauczycieli, którzy tej pomocy najrychlej i najpilniej potrzebują.

Zasiłki te mają tedy na razie zastąpić poprawę płac. Komisya wszakże szkolna życzy sobie tego najgoręcej, by ten stan rzeczy prowizorycznej pomocy trwał jak najkróciej i by regulacya obszerniejsza ustawowa jak najrychlej mogła nastąpić. Przez wzgląd wszakże na finanse i przyszłość ekonomiczną kraju nie może Komisya ani teraz ani w przyszłości doradzać Wysokiemu Sejmowi przeprowadzenia regulacyi płac nauczycielskich bez pokrycia a zatem li tylko przez zaciągnięcie nowych długów krajowych. Jak bowiem z podanego powyżej rzutu oka na stan finansowy kraju wynika, i w r. 1911, kiedy sanacya finansów ma nastąpić, stan Skarbu krajowego wcale nie będzie tak korzystnym, by już teraz nowe bardzo znaczne obciążenie na rachunek owych spodziewanych przyszłych nadwyżek w dochodach dało się uzasadnić.

Komisya tedy wyraża przekonanie, że będzie to zadaniem Wydziału krajowego oraz reprezentantów kraju tak w Sejmie jak i w Radzie państwa dążyć najusilniej do tego, by jeszcze przed r. 1911 uzyskać wydatniejsze źródło dochodu, a tem samem dać możność przeprowadzenia regulacyi płac nauczycieli jeszcze przed owym terminem. Jakieby to źródło dochodu najprawdopodobniej być mogło, o tem decydować nie jest rzeczą Komisyi szkolnej. Była niejednokrotnie mowa o ewentualności zwiększonego udziału kraju w państwowym podatku konsumcyjnym od spirytusu Jeżeliby ta zmiana przed r. 1911 nastąpiła, to Komisya szkolna uważa za rzecz rozumiejącą się samą przez się, że nadwyżka owa dochodów kraju przedewszystkiem na polepszenie płac nauczycielskich musiałaby być użytą. Lecz jeżeliby nawet wbrew przypuszczeniom do r. 1911 żadnem nowem źródłem dochodu Sejm krajowy nie dysponował, to będzie zapewne musiał wziąć pod rozwagę, jakieby w częściowej przynajmniej lub stopniowej regulacyi płac najsmutniejsze momenta dzisiejszej złej doli nauczycielstwa dały się usunąć oraz, czy i o ile pokrycie na ten cel w czasowem może do r. 1911 trwającem i zarazem niezbyt wygórowanem podwyższeniem dodatków do podatku mogłoby się znaleść.

Kilku posłów zaznaczyło to całkiem stanowczo w ciągu dyskusyi, że załatwienie spieszniejsze (przed r. 1911 a względnie przed uzyskaniem innych nowych źródeł dochodu) regulacyi płac przy równoczesnem czasowem i niezbyt znacznem podwyższeniu dodatków do podatków byłoby pożądanem. Oczywiście mogłoby ono nastąpić tylko w granicach stosunkowo skromnych. W każdym razie poprawienie płac choćby skromniejsze przy równoczesnem podniesieniu ciężarów stanowiących ich pokrycie jest myślą o wiele zdrowszą niż zaciąganie nadmiernych zobowiązań na przyszłość lub, co byłoby najgorszem, łudzenie nauczycielstwa obietnicami, których kraj dla braku funduszów spełnić nie byłby w stanie.

Bliższe zastanawianie się nad całą kwestyą pokrycia jako ściśle finansową musi pozostawić Komisya szkolna Wydziałowi krajowemu a względnie Komisyi budżetowej. Ogranicza się więc do podniesienia potrzeby szybkiego polepszenia płac i zaznaczenia z całym naciskiem, że ta regulaoya pokrytą być musi zwiększonemi dochodami a nie nowem zadłużeniem się kraju, wydatek ten bowiem jest wydatkiem nietylko stałym, lecz nawet rosnącym z każdym rokiem, wydatkiem normalnym wielce ważnym wprawdzie dla duchowej kultury kraju, ale nie mający wcale charakteru jakiejś inwestycyi ekonomicznej. Komisya sądzi, że opinia rozsądna całego kraju a także i opinia samego nauczycielstwa zdanie powyższe za słuszne i uzasadnione uzna.

Jakkolwiek tedy pomimo najżywszych sympatyi dla nauczycielstwa, pomimo zupełnej świadomości, że poprawa bytu nauczycieli jest moralnym obowiązkiem kraju, nie jest w stanie Komisya ze stanowczością powiedzieć, kiedy na szerszą skalę przeprowadzona poprawa płac będzie mogła nastąpić, to jednak spodziewa się, że przynajmniej częściowa lub stopniowa poprawa stosunków będzie możliwą i dlatego podaje w poniżej podanych projektach rezolucyi przynajmniej niektóre ważniejsze punkta, które przy każdej ustawowej poprawie bytu nauczycieli powinnyby być uwzględnione. Jako takie uważa Komisya przedewszystkiem uwzględnienie w wyższym stopniu przy regulacyi te osoby ze stanu nauczycielskiego, które są obarczone

rodziną. Na tem stanowisku stanąć, na razie przynajmniej, jest może rzeczą odpowiedniejszą aniżeli, jak to jest w niektórych innych krajach koronnych, przyjąć ogólnie we wszystkich kategoryach wyższą płacę dla nauczycieli mężczyzn aniżeli dla nauczycielek. Uwzględnianie obecnie przedewszystkiem nauczycieli utrzymujących rodzinę tem się tłumaczy, iż nauczycielskie płace niestety obecnie nie wychodzą lub wychodzą tylko chyba nieznacznie poza to, co się uważa za minimum egzystencyi ekonomicznej. Słuszność więc wymaga, by w wyższym stopniu uwzględnić tych, których konieczne minimum egzystencyi z powodu obarczenia rodziną jest wyższe, aniżeli tych, którzy bez obowiązków rodzinnych ostatecznie nawet przy nieco skromniejszych środkach utrzymać się mogą.

Podwyższenie dodatków pięcioletnich, które Komisya w drugim punkcie rezolucyi podnosi, ma także dla nauczycielstwa ogromne znaczenie i odpowiada bardzo żywym i uzasadnionym życzeniom nauczycielstwa. Spowodowałoby ono uzasadnioną poprawę bytu właśnie nauczycieli nieco starszych, zasłużonych, którzy dziś niestety często najdotkliwszy niedostatek cierpią.

Wreszcie podnosi Komisya konieczną potrzebę dążenia do tego, by nauczyciele na wsi i to wszyscy mieli zabezpieczone mieszkanie w naturze i opał. Kto zna wiejskie stosunki, kto zna trudności, z jakiemi nauczycielstwo często na wsi starając się o uzyskanie jako tako możliwego lokalu ma do walczenia, ten zrozumie potrzebę poprawy stosunków w tym kierunku. Nie idzie tu oczywiście o jakieś wybredniejsze mieszkanie, lecz często o pomieszczenie najskromniejsze wiejskim odpowiadające stosunkom, gdyż często nawet takiego pomieszczenia nauczyciele i nauczycielki na wsi dziś znaleść nie są w stanie.

Oczywiście punkta, o których Komisya wspomina w swych rezolucyach, nie wyczerpują przedmiotów, tyczących się ewentualnej regulacyi płac. Nie jest to wszakże, zdaniem Komisyi, zbytecznem, by już w obecnem stadyum Sejm przynajmniej niektóre życzenia swe jako dyrektywę dla Wydziału krajowego i c. k. Rady szkolnej krajowej objawić zechciał.

Na podstawie tych uwag wnosi tedy Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm odstępuje wnioski i petycye o polepszenie płac nauczycieli szkół ludowych Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową przedłożył Sejmowi wnioski tyczące się tej sprawy, skoro tylko środki finansowe kraju na to pozwolą.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy przyszłej bądź to ogólnej bądź stopniowej regulacyi płac nauczycielskich miał w szczególności na oku następujące punkta:

a) uwzględnienie w wyższym stopniu nauczycieli obarczonych rodziną, aniżeli innych;

b) podniesienie dodatków pięcioletnich;

c) zabezpieczenie wszystkim nauczycielom na wsi mieszkania i opału w naturze.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Aleg. 619

Do rubr. V. poz. 98 wydatków funduszu krajowego.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1906.

Wydatki funduszu szkolnego wynosiły w r. 1896 . .		6,704.358 K.
w r. 1897 . .		7,128.746 „
w r. 1898 . .		7,592.728 „
w r. 1899 . .		8,016.033 „
w r. 1900 . .		8,923.719 „
w r. 1901 . .		9,423.939 „
w r. 1902 . .		10,140.160 „
w r. 1903 . .		11,346.478 „
w r. 1904 . .		11,977.872 „
w preliminarzu na r. 1905 . .		12,610.637 „
Komisya wnosi na r. 1906		*13,394.614* K.
Wydział krajowy oblicza wydatki		13,091.054 K.
czyli o	480,417 K.	
więcej od r. 1905.		
Według wniosków Komisyi wynosić będą wydatki na r. 1906		*13 394.614* K.
czyli o	303.560 „	
więcej od preliminarza Wydziału krajowego, o . . .	783.977 „	
więcej od wydatków preliminowanych na r. 1905, a o .	1,416.742 „	
więcej od wydatków wykazanych w zamknięciu rachunków z r. 1904.		
Wydatki zwyczajne na r. 1906 wynosić będą wedle wniosków Komisyi		*12,830.438* K.
czyli o	160 K.	
więcej od pierwotnych wniosków Wydziału krajowego.		

Wydatki nadzwyczajne na r. 1906 wynosić będą
według wniosków Komisyi . . . . . *564.176* K.
czyli o . . . . . 303.400 K.
więcej od wniosków Wydziału krajowego.

Dochody wynosiły w r. 1896 . . . . . 2,847.000 K.
w r. 1897 . . . . . 3,184.036 „
w r. 1898 . . . . . 2,989.216 „
w r. 1899 . . . . . 3,052.042 „
w r. 1900 . . . . . 3,252.084 „
w r. 1901 . . . . . 3,236.679 „
w r. 1902 . . . . . 3,142.891 „
w r. 1903 . . . . . 3,515.237 „
w r. 1904 . . . . . 3,528.466 „
według preliminarza na r. 1905 . . . . . 3,525.066 „
Komisya wnosi na r. 1906 . . . . . *3,545.515* „
zgodnie z Wydziałem krajowym.

Niedobór wynosił w r. 1896 . . . . . 3,857.358 K.
w r. 1897 . . . . . 3,944.710 „
w r. 1898 . . . . . 4,603.512 „
w r. 1899 . . . . . 4,964.091 „
w r. 1900 . . . . . 5,671.635 „
w r. 1901 . . . . . 6,187.260 „
w r. 1902 . . . . . 6,727.269 „
w r. 1903 . . . . . 7,831.241 „
w r. 1904 . . . . . 8,449.406 „
w preliminarzu na r. 1905 . . . . . 9,085.571 „
Wydział krajowy obliczył na r. 1906 . . 9,545.539 K.
Komisya podwyższyła niedobór na r. 1906 przez
Wydział krajowy obliczony o . . . . . 303.560 „
Razem . 9,849.099 K.

Niedobór przyjęty według wniosków Komisyi budżetowej . . . . . *9,849.099* K.
jest o . . . . . 303.560 K.
wyższy od niedoboru przyjętego przez Wydział krajowy, o . 763.528 „
wyższy od niedoboru przyjętego na r. 1905, a o . . 1,121.763 „
wyższy od rzeczywistego niedoboru z r. 1904.

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgu miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszów szkolnych miejscowych na szkoły ludowe wynosiła:

w roku 1896 . . . 9,829.050 K.
w roku 1897 . . . 10,170.714 „
w roku 1898 . . . 11,873.306 „
w roku 1899 . . . 11,524.169 „
w roku 1900 . . . 11,953.964 „

w roku 1901 nie była dokładnie przytoczoną oznaczona kwota tychże wydatków, ponieważ Rady szkolne okręgowe w Brzozowie, Chrzanowie, Krakowie, Krośnie i Limanowej nie przedłożyły przed podaniem do druku sprawozdania Rady szkolnej rachunków.

w roku 1902 . . . 14,069.888 K.
w roku 1903 . . . 15,722.664 „

Rubr. 1. poz. 1.

Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych *7.648.500 K.*
czyli o . . . . . 237.634 K.
więcej od kwoty na r. 1905 uchwalonej, a o . . . 473.378 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1904.

Rada szkolna krajowa przyjęła interkalarya w wysokości 5% Wydział krajowy 8%.

Rada szkolna żąda	7,897.900	„
Wydział krajowy	7,648.457	„
czyli mniej o	249.443	„

Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubr. 1. poz. 2.

Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych . . *2,154.000 K.*
czyli o . . . . . 134.467 K.
więcej aniżeli uchwalono na r. 1905, a o . . . 367.567 „
więcej od wydatku w r. 1904.

Rada szkolna w tej pozycyi potrąciła interkalarya w wysokości 5% Wydział krajowy 10%.

Rada Szkolna żąda	2,273.400	„
Wydział krajowy	2,154.000	„
Różnica . .	119.400	„

Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi następującą rezolucyę do uchwały:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową

1) aby przekształcanie szkół na więcejklasowe i dodawanie klas nadetatowych czyniła zależnem głównie od frekwencyi na wyższych latach nauki, i od stwierdzonych rezultatów nauki,

2) aby termin przekształcania szkół na więcejklasowe oznaczała stale na następny rok budżetowy.

Rubr. 1. poz. 3.

Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii . . . . . *506.300 K.*
czyli o . . . . . 11.900 K.
więcej, niż uchwalono na r. 1905 a to z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religi,
a o . . . . . 35.450 „
więcej od rzeczywiście wydanej kwoty w r. 1904.

Rada szkolna krajowa potrąciła we wnioskach swoich tytułem interkalaryów 10%.

Rada szkolna żąda	517.700	„
Wydział krajowy	506.300	„
Różnica . .	11.400	K.

Komisya i w tej pozycyi przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka I. pozycya 4.

Na remuneracye za udzielanie nauki religii . . *140.000 K.*
czyli tyle ile przyjęto na r. 1905.
a o . . . . . , . 24.687 K.
więcej od wydatku na ten cel w r. 1904.
Rada szkolna żąda . . . . . 145.000 „
Wydział krajowy . . . . . 140.000 „
Różnica . . 5.000 K.
Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka I. pozycya 5.

Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli . . *863 600 K.*
czyli o . . . . . 30.000 K.
więcej od wydatku przyjętego na ten cel na r. 1905
a o . . . . . 85.927 „
więcej od wydatku na ten cel w r. 1904.
Rada szkolna żąda . . . . . 883.000 „
Wydział krajowy . . . . . 863.600 „
Różnica . . 19.400 „
Komisya przechyliła się do wniosków Wydziału krajowego.

Rubryka I. pozycya 6.

Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe . . . . . *240.000 K.*
czyli o . . . . . 5.000 K.
więcej od kwoty przyjętej na ten cel na r. 1905,
a o . . . . . 7.023 „
więcej od wydatku z r. 1904.

Rubr. I. poz. 7.

Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . . 90.000 K.
czyli o . . . . . 10.000 K.
więcej od kwoty przyjętej na r. 1905.
a o . . . . . 5.568 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1904.
Suma Wydatków rubryki I. wynosić będzie . . 11,642.400 „
czyli . . . . . 429.001 „
więcej od wydatków przyjętych na ten cel na r. 1905,
a o . . . . . 999.600 „
więcej od rzeczywistych wydatków w tej rubryce w r. 1904.

Rubryka II. Remuneracye i zasiłki.

Rubryka II. pozycya 8.

A) Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli . . 50.000 K.
czyli tyle ile przyjęto na rok 1905,
a o . . . . . 6.000 K.
więcej aniżeli w r. 1904 wydano.

W kwocie rzeczonej mieszczą się a) remuneracye za prowadzenie ogrodów szkolnych obliczone na . . . 7.200 „

b) Nadzwyczajne remuneracye w celu pozyskania nauczycieli dla szkół nieczynnych, w których jest budynek, a nauka nie odbywa się z powodu braku nauczyciela w tych powiatach, w których są szczególne trudności obsadzenia szkół nauczycielami. (Do dyspozycyi Rady szkolnej krajowej) 6 000 „

Już po wydrukowaniu preliminarza budżetu przedłożyło Prezydyum Rady szkolnej krajowej Wydziałowi krajowemu dnia 3. listopada 1905 następujące pismo przez Wydział krajowy Komisyi budżetowej przydzielone:

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej.

L. 370/Pr. R. s. k.

Lwów, dnia 3. listopada 1905.

Odezwą z 3. czerwca 1904 L. 19821 przedstawiła c. k. Radaszkolna krajowa w obszerniejszym wywodzie przyczyny, dla których kwota 44.000 kor. wstawiana od roku 1893 do budżetu funduszu szkolnego krajowego na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych jest zupełnie niewystarczającą i prosiła usilnie o znaczniejsze jej podwyższenie.

Pismem z 20. lipca 1904, L. 57195 oznajmił Wydział krajowy, że na razie nie mógłby uzasadnić wniosku o nowe podwyższenie wydatków rzeczonego funduszu.

Dopiero w budżecie na rok 1905 znalazło się nieznaczne podwyższenie odpowiedniej pozycyi 8. rubryki II. wydatków do kwoty 50.000 K., którą umieszczono też w preliminarzu na rok 1906.

Obecnie potrzeba bardzo wydatnego podniesienia tej dotacyi tem silniej uczuć się daje, że i bez nadzwyczajnych wydarzeń powodujących udzielenie nauczycielom doraźnych zapomóg, niezmierne podrożenie artykułów życia zwłaszcza w niektórych miejscowościach i okolicach kraju uniemożliwia prawie wielu szczególnie liczniejszą rodziną obarczonym nauczycielom utrzymanie się z płacy już w tych warunkach zupełnie nie wystarczającej.

Stosunki te dały powód do wniesienia w bieżącej sesyi sejmowej mnogich petycyj jako też ze strony wielu posłów wniosków o przyznanie dla całych okręgów szkolnych dodatków drożyźnianych.

C. k. Rada szkolna krajowa powitałaby z radością w jakiejkolwiek formie przychodzące polepszenie bytu nauczycielstwa ludowego; nie wiadomo jej jednak, o ile teraźniejszy stan finansów krajowych, przed oczekiwaną za parę lat ich sanacyą, o ile bliski urzeczywistnienia projekt stałego i ogólnego podwyższenia poborów nauczycieli, o ile wreszcie inne jakie na załatwienie tej sprawy wpływające względy dozwoliłyby Sejmowi krajowemu, w ten właśnie sposób przyjść w pomoc nauczycielom proszącym o polepszenie bytu za pomocą dodatków drożyźnianych.

Jeżeliby zatem przychylenie się do tych próśb nie było możliwe, zaleciłoby się jednak zdaniem c. k. Rady szkolnej krajowej uczynić im zadość w inny sposób, mianowicie przez jak najhojniejsze zasilenie po myśli wspomnianej na wstępie tutejszej odezwy dotacyi przeznaczonej na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli, wszakże z uwagi na obecne stosunki w znacznie większej mierze udzielona kwota nie miałaby już przeznaczenia obok specyalnych celów w powyższem pośmie wymienionych służyć tylko na doraźne poratowanie nauczycieli w nagłych przypadkach nieszczęść i klęsk w rodzinie, lecz na wspomożenie nauczycieli, którzy w normalnych nawet warunkach swego bytu nie mogą przy teraźniejszej szczupłej płacy podołać wydatkom na utrzymanie domu z powodu wyjątkowo uciążliwych warunków ekonomicznych.

Odnosi się to do miast Lwowa i Krakowa tudzież do całych okręgów szkolnych, w których stałe lub przemijające powody wywołały w ostatnich czasach niezmierną drożyznę, jako też do pomniejszych miejscowości, zaliczanych do najniższej (IV.) klasy poborów a nieróżniących się prawie lub zupełnie pod względem drogości życia od sąsiednich gmin miejskich, należących do II. względnie I. klasy płac nauczycielskich.

Stosunki te zbyt są notoryczne, a w szczególności Wydziałowi krajowemu dobrze znane, aby było potrzeba szczególniejszym wywodem uzasadnić potrzebę zastosowania środka, o którym mowa.

W razie uwzględnienia tego alternatywnego wniosku c. k. Rada szkolna krajowa otrzymawszy do swego rozporządzenia znakomicie podwyższoną na wspomniany cel dotacyę, gospodarzyłaby nią z wszelką wskazaną przezornością i oszczędnością w miarę istotnej niewątpliwej potrzeby, w każdym przypadku na podstawie najściślejszego zbadania stosunków.

Jako kwotę tej doraźnej potrzebie w przybliżeniu odpowiadającą proponuje c. k. Rada szkolna krajowa kwotę 300.000 koron, o którą wypadałoby podwyższyć obecną w rubryce II. poz. 8. wydatków funduszu szkolnego krajowego umieszczoną dotacyę na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół ludowych.

C. k. Rada szkolna krajowa żywi nadzieję, że Wydział krajowy przekonany w równej mierze o ważności sprawy i konieczności zastosowania jeszcze przed zamierzoną stałą regulacyą płac nauczycieli przynajmniej tego chwilowego środka ulżenia ich doli tam, gdzie tego najpilniej potrzeba, zechce niniejszą propozycyę poprzeć gorąco wobec Sejmu krajowego i wyjednać przychylne jej załatwienie.

Za c. k. Namiestnika:

Płażek.

Pismo powyższe, jak również i liczne wnioski i petycye domagające się dodatku drożyźnianego były przedmiotem wyczerpujących rozpraw komisyi.

Sprawa uregulowania płac nauczycieli nie schodzi z porządku dziennego Sejmu od roku 1898. Prawie corocznie polepszenie bytu nauczycielskiego jest przedmiotem troskliwej rozwagi u wszystkich stronnictw Izby. Wszyscy nie wyłączając kierowników rządu krajowego i władzy autonomicznej, jednozgodnie uznawali i uznają, że ten postulat nauczycielstwa ludowego jest ze wszech miar słusznym i uzasadnionym — że należy mu w miarę sił finansowych kraju zadość uczynić — że w porównaniu z dotowaniem sług i najniższych rang urzędników państwowych i autonomicznych nauczycielstwo ludowe czuje się słusznie pokrzywdzonem - i że dotąd mimo całej życzliwości dla stanu nauczycielskiego — tylko i wyłącznie niepomyślny stan finansów krajowych stał na przeszkodzie zrealizowaniu tych słusznych żądań nauczycielstwa ludowego. Z tych powodów dotychczasowe regulacye płac nauczycielskich w latach 1899 i 1902 miały prowizoryczny, połowiczny charakter. Polepszenia płac w roku 1899 spowodowały znaczną nadwyżkę zwyczajnych wydatków na ten cel — polepszenie w r. 1902 podwyższyło wydatki o 636.190 K. rocznie, zmiana ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego uchwalona w roku 1904 przedstawia nadwyżkę budżetową w sumie 46.300 K. rocznie.

Jeżeli się zważy, że liczba nauczycieli i nauczycielek ludowych przedstawia dziś poważną cyfrę 10.393, jeżeli zważymy, że zawsze istnieją nauczyciele i nauczycielki pobierający 500 K. rocznej płacy i jeżeli się zważy, że w każdym innym stanie funkcyenarjusze państwowi i krajowi a nawet i sługi państwowe i krajowe pobierają wyższe płace, aniżeli tysiące nauczycieli ludowych spełniających jedną z najdonioślejszych misyi w kulturalnej pracy narodowej, to wątpliwości podlegać nie może, że sprawa uregulowanie płac nauczycielstwa ludowego jest jednem z najważniejszych zadań kraju, mającem wielkie polityczne i narodowe znaczenie i że niespełnienie tego zadania w najbliższym czasie może mieć nieobliczalne szkodliwe następstwa dla naszego społeczeństwa.

Uznając w całej pełni konieczność jak najrychlejszego uregulowania płac, komisya budżetowa wyraża z radością przekonanie, że znaczne zasilenie skarbu krajowego począwszy od r. 1911. przez uchwalenie opłat szynkarskich i opłat od piwa, dozwoli Sejmowi u zynić wkrótce zadość słusznemu żądaniu nauczycieli ludowych uregulowania ich płac.

Przytem atoli komisya budżetowa musi uznać, że obecne stosunki materyalne nauczycielstwa ludowego są tak ciężkie, iż koniecznem jest bezzwłocznie przyjść z po-

mocą stanowi temu, choćby chwilową i częściową aż do nadejścia chwili, w której zwiększone dochody krajowe umożliwią gruntowne załatwienie sprawy. Komisya budżetowa wyraża także życzenie, iżby regulacya ta mogła nastąpić i przed rokiem 1911. — musi jednak pozostawić w tej mierze inicyatywę Wydziałowi krajowemu, który przy rozpatrzeniu planu finansowego na najbliższe lata, uwzględni niewątpliwie w pierwszym rzędzie regulacyę płac nauczycielstwa ludowego.

W obecnym stanie finansów kraju komisya budżetowa mając wzgląd na konieczność utrzymania i w najbliższych latach równowagi finansowej i rozważywszy dokładnie wszystkie potrzeby budżetu krajowego, jakkolwiek z żalem, nie może przedstawić Sejmowi wniosku innego jak tylko kwotę 300.000 K. na rok 1906. jako nadzwyczajny zasiłek dla nauczycieli ludowych do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej.

Co do przeznaczenia sumy 300.000 K. Komisya budżetowa przedstawia Wys. Sejmowi następujące zasady, któremi kierowała jako wskazówki dla c. k. Rady szkolnej krajowej.

Projektowana suma musi mieć charakter zasiłku nadzwyczajnego jednorazowego i przedstawia czasową tylko, chwilową pomoc, aż do uregulowania płac.

Ryczałt ten nie może objąć wszystkich nauczycieli i nauczycielek, gdyż nie jest ani regulacyą, ani gruntownem polepszeniem bytu nauczycielstwa, na co w tej chwili finanse kraju nie pozwalają.

Celem tego ryczałtu jest doraźna pomoc tym z pomiędzy nauczycielstwa, którzy w tej chwili pomocy najwięcej potrzebują. Stosunki drożyźniane w różnych okolicach kraju spowodowały posłów z różnych stronnictw i części kraju do postawienia całego szeregu (dwudziestu kilku) wniosków, o przyznanie nauczycielstwu poszczególnych okręgów dodatków drożyźnianych. Charakteryzuje to najdosadniej konieczną, nagłą potrzebę zesilenia nauczycielstwa już w tej chwili, znaczniejszym funduszem.

Gdy proponowana kwota nie może objąć wszystkich nauczycieli i nauczycielek przeto Komisya budżetowa uważa za rzecz pożądana przedstawić Wys. Sejmowi rezolucyę, wzywającą Radą szkolną krrjową, do uwzględnienia przy rozdziale nauczycieli obarczonych rodziną, jako tych, którzy w danej chwili najwięcej pomocy potrzebują. Przy rozdziale między tych nauczycieli postąpi Rada szkolna krajowa według słusznego uznania, Komisya budżetowa sądzi jednak, iż Wys. Sejm powinien oznaczyć granicę minimalną i maxymalną tych zasiłków, ażeby przez zbytnie rozdrobnienie lub też przynanie za wysokich zasiłków, zamierzony cel równomiernego zasiłku dla tych, którzy go przedewszystkiem i najprędzej potrzebują, mógł być osiągnięty i ażeby Rada szkolna krojowa miała w tym względzie jasno wytkniętą drogę. Zasiłki winne być przyznane bez wnoszenia osobnych podań, ażeby nie narażać nauczycielstwo na niepotrzebne koszta i by nie miały charakteru zapomóg, na który to cel inny, osobny fundusz jest wyznaczony.

Komicya budżetowa nie może w końcu pominąć uwagi, iż uchwalając ten ryczałt sądziła, iż należy przy rozdzieleniu go, oprócz stosunków rodzinnych, uwzględnić także te miejscowości, w których obecna drożyzna najwięcej odczuwać się daje, jak n. p.: wielkie względnie większe miasta, gminy podmiejskie, gminy, gdzie dla utrudnionej komunikacyi ceny są wyższe, centra przemysłowe itp.

Z tych powodów Komisya budżetowa wnosi:

wstawić w Rubryce II. Pozycya 8 B.: *Na nadzwyczajne zapomogi* dla nauczycieli, do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej . . , *300.000 K.*

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby ryczałt na zasiłki nadzwyczajne dla nauczycieli szkół ludowych rozdzieliła według słusznego uznania w kwotach po 100 do 150 kor. między nauczycieli obarczonych rodziną bez osobnych z ich strony podań.

Uchwałą powyższą załatwiła Komisya następujace wnioski:

L. s. 3755. pod 3. listopada 1905. Wniosek p. Sali o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Brodach dodatku drożyźnianego na rok 1905|6.

L. s. 4232. pod 11. listopada 1905. Wniosek p. ks. Effinowicza o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w spowiecie Brodzkim·

L. s. 2849. pod 19. października 1905. Wniosek p. Szweda o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w powiecie Żywieckim dodatku z powodu drożyzny.

L. s. 2501 pod 14. paźdz. 1905. Wniosek pp. Lea, Jaworskiego i Federowicza o pomoc dla nauczycielstwa ludowego w Krakowie z powodu drożyzny.

L. s. 3132. pod. 21. października 1905. Wniosek pp. Vayhingera i Buynowskiego o przyznanie nauczycielom szkół ludowych począwszy od r. 1906. dodatku drożyźnianego w wysokści 25% płacy.

L. s. 3138. pod. 24. października 1905. Wniosek p. ks. Maissa o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Bochni na rok szkolny 1905|6 dodatku drożyźnianego w wysokości 20% płacy

L. s. 3171. pod 24, października 1905. Wniosek p. ks. Szpondra w sprawie przyznania dodatku drożyźnianego nauczycielstwu szkół ludowych powiatu krakowskiego.

L. s. 2911. pod 19. paźdz ernika 1905. Wniosek p. K. Lubomirskiego w sprawie przyznania nauczycielstwu powiatu Myślenickiego dodatku z powodu drożyzny i założenia kraj. stowarzyszenia spożywczego dla nauczycieli.

L. s. 2965 pod. 21. października 1905. Wniosek p. Fruchtmana o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Stryju dodatku w wysokości 20% płacy z powodu drożyzny.

L. s. 3921. pod. 6. listopada 1905. Wniesek pp. Maryewskiego i Jahla o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Podgórzu, Jarosławiu, Rzeszowie i Wieliczce dodatku drożyźnianego do płacy z powodu drożyzny.

L. s. 3955 pod. 6. listopada 1905. Wniosek p. ks. Pastora o przyznanie dodatku drożyźnianego, nauczycielstwu ludowemu w Gorlicach i Jaśle

L. s. 3583 pod, 28. października 1905. Wniosek p. Michałowskiego o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w Tarnopolu dodatku z powodu drożyzny.

L. s. 3584. pod. 28. października 1905. Wniosek p. Witosławskiego w sprawie dodatku drożyźnianego dla nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych w Kołomyi.

L. s. 3585 pod. 28. października 1905. Wniosek p. Mogilnickiego w przedmiocie dodatku z powodu drożyzny dla nauczycielstwa ludowego w Rohatynie.

L. s. 3841. pod. 4. listopada 1905. Wniosek p. Tomaszewskiego o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w Samborze.

L. s. 3756. pod. 3. listopada 1905. Wniosek p. Wiśniewskiego o przyznanie nauczycielstwu ludowemu miasta Drohobycza dodatku.

L. s. 3757. pod. 3. listopada 1905. Wniosek p. ks. Effnowicza o pomoc dla nauczycielstwa ludowego w Brodach.

L. s. 4012. pod. 7. listopada 1905. Wniosek p. Ostapczuka o przyznanie nauczycielstwu ludowemu w pow. Zbarazkim dodatku z powodu drożyzny.

L. s. 3672. pod. 31. października 1905. Wniosek p. Starucha o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu powiatu Liskiego.

L. s. 3653. pod. 30. października 1905. Wniosek p. Schätzla o przyznanie dodatku drożyźnianego nauczycielstwu ludowemu w Brzeżanach i Złoczowie.

Uchwałą powyższą załatwiła Komisa potycye wniesiono przez:

L. 3556/2703. Oddział Towarzystwa Pedagogicznego w Sokalu.
L. 879/678. Oddział Towarzystwa Pedagogicznego w Sokalu.
L. 3592/2733. Zwierzchność gminna w Studzianie.
L. 3588/2729. Grono nauczycielskie w Łańcucie.
L. 3578/2723. Grono nauczycielskie szkoły w Muszynie.
L. 4223/3215. Nauczycielstwo powiatu Turczańskiego.
L. 4103/3118. Grono nauczycielskie miasta Gródka.
L. 4091/3106. Z Rady szkolnej miejscowej w Skawinie.
L. 4129/3140. Nauczyciele okręgu Niskiego.
L. 4043/3072. Zarząd oddzialu Tow. Pedag. w Pilznie.
L. 4138/3149. Nauczycielstwo powiatu Kolbuszowskiego.
L. 4050/3079. Nauczyciele 5-klasowej szkoły męskiej w Starym Sączu.

L. 3631/2764. Nauczyciele ludowi w Czerlanach i Lubieniu Wielkim.
L. 4005/3049. Nauczyciele z parafii wietrzychowskiej, powiat Dąbrowa.
L. 3916/2982. Nauczycielstwo ludowe miasta Przemyślan.
L. 3937/3002. Nauczycielstwo szkoły męskiej i żeńskiej w Dębicy.
L. 3844/2926. Nauczycieli szkół miasta Brody.
L. 3939/3004. Nauczycielstwo ludowe z okręgu Stanisławowskiego.
L. 4243/3229. Nauczycielstwo okręgu Brzeskiego.
L. 4222/3214. Grono nauczycielskie w Husiatynie.
L. 3709/2825. Nauczycielstwo powiatu Tarnobrzeskiego.
L. 3730/2842. Nauczyciele i nauczycielki w Wieliczce.
L. 3998/3043. Oddział Towarzystwa Pedagogicznego w Jaśle.
L. 3968/3023. Nauczycielstwo ludowe powiatu Bobreckiego.
L. 3941/3006. Rada gminna w Kalwaryi Zebrzydowskiej.
L. 3984/3029. Kierownik szkoły w Niedzieliskach.
L. 3868/2950. Prezes Rady powiatowej Czortkowskiej.
L. 3870/2952. Nauczycielstwo ludowe powiatu Bohorodczańskiego.
L. 3895/2972. Nauczycielstwo szkół ludowych i wydziałowych w Jarosławiu.
L. 3782/2881. Komitet emerytów zawodu nauczycielskiego w Kołomyi.
L. 3783/2882. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Śniatynie.
L. 3798/2897. Wydział powiatowy w Żywcu.
L. 3063/2285. Józef Pociej, nauczyciel w Grybowie.
L. 3087/2305. Nauczycielstwo szkoły 4-kl. w Żabnie.
L. 3073/2295. Gmina Bielany koło Krakowa.
L. 3088/2306. Grono nauczycieli w Dąbrowie koło Tarnowa.
L. 3071/2293. Grono nauczycielskie w Rabce.
L. 2985/2207. Petycya nauczycieli w Szczakowej pow. Chrzanow.
L. 3447/2610. Petycya nauczycieli szkoły w Bolechowie.
L. 3502/2665. Petycya nauczycielstwa szkół ludowych w Stanisławowie.
L. 3423/2592. Grono nauczycielskie szkoły wydziałowej w Złoczowie.
L. 4148/3151. Petycya nauczycielstwa miasta Nowego Sącza.
L. 3902/2974. Petycya oddziału Towarzystwa Pedagogicznego w Radziechowie
L. 4166/3172. Petycya nauczycielstwa powiatu Nadwórniańskiego.
L. 3737/2845 Petycya grona nauczycielskiego w Podwołoczyskach.
L. 4192/3193. Petycya nauczycielstwa w Rawie Ruskiej.
L. 2682/1967. Petycya nauczycielstwa powiatu Lwowskiego.
L. 2683/1968. Petycya grona nauczycielskiego w Szczucinie.
L. 3318/2511. Petycya grona nauczycielskiego w Szczawnicy.
L. 3316/2509. Petycya grona nauczycielskiego w Zaleszczykach.
L. 3315/2508. Grono nauczycielskie miasta Gorlice.
L. 2839/2104. Petycya nauczycielstwa miasta Jaworowa.
L. 2409/1707. Petycya grona nauczycielskiego w Liszkach.
L. 2963/2206. Nauczycielstwo miasta Podgórza.
L. 2870/2118. Petycya Onezyma Marka, nauczyciela w Kamionce Lasowej.
L. 2630/1917. Petycya grona nauczycielskiego w Samborze.
L. 2534/1822. Grono nauczycielskie w Janowie koło Lwowa.
L. 2466/1764. Grono nauczycielskie w Oświęcimiu.
L. 3224/2422. Grono nauczycielskie miasta Tarnopola.
L. 3689/2808. Nauczycielstwo szkół ludowych w Kossowie.
L. 3641/2774. Kierownik szkoły w Polnej grybowskiego okręgu.
L. 3052/2274. Grono nauczycielskie miasta Żywca.
L. 2410/1708. Grono nauczycielskie w Podgórzu.
L. 2476/1774. Petycya nauczycielstwa miasta Bochni.
L. 3238/2436. Petycya grona nauczycielskiego w Podhajcach.
L. 3319/2512. Petycya nauczycieli szkół ludowych w Zakopanem.
L. 3241/2439. Petycya nauczycieli w Sanoku.

Rubryka II. poz. 9.

Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:

1. Na 5 kursów wakacyjnych dla niekwalifikowanych sił nauczycielskich po 2 700 K. . . . . 13.500 K.

2. Na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich:

a) całoroczny kurs rolniczy . . . . 6.000 „
b) 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze . . 10.000 „
c) kurs uprawy tytoniu . . . . 1.000 „
Razem . . . . . 17.000 K. *30.500* K.
czyli o . . . . . 3.000 „
więcej od kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy, na rok 1905, a o . . . . . 5.700 „
więcej od wydatku na ten cel w r. 1904.

W komisyi przypomniano przyrzeczenie Rady szkolnej krajowej otworzenia kursu przy jednym z klasztorów dla niekwalifikowanych nauczycielek stanu zakonnego.

Rubryka II. pozycya 10.

Na kursa wakacyjne nauki zręczności dla nauczycieli, a to:

a) 2 kursa słöjdu drzewnego . . . . 5.000 K.
b) 1 kurs koszykarstwa . . . . . 2.500 „
c) 1 kurs kartoniarstwa . . . . . 1.600 „ *9.100* K.
czyli 2.700 K. więcej, aniżeli przyjęto na r. 1905, i o 2.700 K. więcej, aniżeli wydano w roku 1904.

Rubryka II. pozycya 11.

Remuneracye na naukę robót ręcznych . . *41.000* K.
czyli tyle, ile przyjęto w r. 1905 i w r. 1904 rzeczywiście wydano.

Wydatki rubryki II. na remunecye i zasiłki wynosić będą wedle wniosków Komisyi . . . . . *430.600* „
czyli o . . . . . 305.700 K.
więcej, aniżeli preliminował Wydział krajowy na r. 1905 a o 314.400 „
więcej, aniżeli rzeczywiście wydano w r. 1904.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie petycyi Jadwigi Marsowej 2278/1603 o fundusz na utrzymanie nauczycielki haftu w Limanowej do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Rubryka III. pozycya 12.

Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . . . . . *47.966* K.
czyli o . . . . . 26.000 K.
więcej, aniżeli uchwalono na rok 1905 o . . . 27.931 „
więcej, anżeli w r. 1904 rzeczywiście wydano

Powodem zwiększenia wydatku jest wzrost nauczycieli, oraz art. 9 i 10 ust. z 11. czerwca 1905. Dz. ust. kraj. Nr. 73.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby nie dopuszczała do przenoszenia nauczyciela stałego czy tymczasowego inaczej jak w sposób przewidziany ustawą krajową z dnia 11. czerwca 1905 to jest w drodze konkursu lub wyjątkowo ze względów służbowych za zwrotem kosztów

Rubryka IV. Dodatki i dary z łaski.

Rubryka IV. pozycya 13.

Dodatek stały do funduszu szkolnego emerytalnego czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i w r. 1904 rzeczywiście wydano. *25.600 K.*

Rubryka IV. pozycya 14.

Interkalarya, przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich . . . . . *33.464 K.*
czyli o . . . . . 1.528 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1905.

Podstawą obliczenia jest faktyczna kwota przypadająca z powodu opróżnienia posad nauczycielskich.

Rubryka IV. pozycya 15.

Na emerytury nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół wydatek *nadzwyczajny* . . *5.000 K.*
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1905, a o . . . . 3.716 K.
mniej, aniżeli wykazuje zamknięcie rachunków za r. 1904.

Rubryka IV. pozycya 16.

Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli:

a) stałe	11.660 K.	
b) jednorazowe	6.000 „	
	17.660 „	
a oprócz tego jeszcze na r. 1906 jednorazowo . .	1 850 „	
Razem . .		*19.510* K.

czyli o 160 K, więcej od wniosku Wydziału krajowego.

a) stałe wedle pierwotnych wniosków Wydziału krajowego		11.500 K.
b) wedle dodatkowych wniosków Wydziału krajowego L. 3820 przedłożonych na piśmie		160 „
Razem . .		11.660 K.
c) jednorazowe rocznie		6.000 „
d) oprócz tego jeszcze na r. 1906 jednorazowo . .		1.850 „
Rada szkolna krajowa żądała ad c.) .	10.000 K.	
Wydział krajowy preliminował . .	6.000 „	
Różnica . .	4.000 K.	

Komisya przychyliła się do wniosków Wydziała krajowego.

Komisya załatwiła powyższą uchwałą:

L. s. 3020. pod. 4. listopada 1905. Przypomnienie z urzędu, którem ekshibuje się uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 3. listopada 1905. wniosek Komisyi szkolnej w sprawie petycyi A. Pragłowskiej oraz petycyę.

L. 1717|1300. Aleksandra Pragłowska sierota po nauczycielu ludowym we Lwowie. Ulica Zyglikiewicza Nr. 37. II. piętro.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach ryczałtu następujące petycye:

L. 2717|1984. Marya Witkoszewska, wdowa po nauczycielu ludowym matka 6 nieletnich dzieci, zamieszkała w Krechowcach pod Stanisławowem, uprasza pokornie o łaskawe udzielenie zapomogi.

L. 4026|3063. Wójcicki Madej, nauczyciel w Bolechowicach pow. Krakowskiego.

L. 3867|2949. Petycya Mieczysława Jana Sobieskiego stałego nauczyciela kier. 2-klas. szkoły w Ropicy polsk. okręgu gorlickiego.

L. 3686|2805. Tomasz Serkies nauczyciel ludowy w Podbereźcach.

L. 2426|767. Dymitr Pych, emerytowany nauczyciel w Starzyskach.

L. 2669|1954. Jan Krupa emerytowany nauczyciel szkół lud. zamieszkały w Czarnym Dunajcu (pow. Nowy Targ).

L. 2986|2208. Jakób Topolnicki emerytowany nauczyciel ludowy zamieszkały w Samborze.

L. 2906/2154. Karol Siarkiewicz emerytowany nauczyciel ludowy w Sokołowie powiatu podhajce poczta Złotniki.

L. 2828/2093. Walenty Dziedzic emerytowany dyrektor szkół ludowych w Bełzie.

L. 3158/2358. Józef Mercik kierujący nauczyciel w Zręcinie powiat Krosno.

L. 3199/2397. Ludwik Gorzka emerytowany kierownik szkoły zamieszkały we Lwowie przy ulicy Łyczakowskiej l. 97.

L. 3227/2425. Antoni Ślusarczyk, nauczyciel przy szkole 1-klasowej w Witkowicach.

L. 3150/2350. O remuneracyę w drodze łaski dla byłego nauczyciela Jakoba Gardasia z Wierierzy.

L. 3957/3019. Adolf Starzyński, emerytowany kierownik szkoły w Stanisławowie, ul. św. Józefa l. 5.

L. 4237/3225. Wdowy po nauczycielu, Klimowiczowej.

L. 2412|1710. Petycya Amalii Majdany, wdowy po nauczycielu we Lwowie.

L. 2517/1806. Petycya Anny Daciowej, wdowy po nauczycielu w Przemyślu.

L. 2565/1852. Petycya Janiny Faszczewskiej, wdowy po nauczycielu w Stanisławowie.

L. 2584/1871. Petycya Klementyny Picyk, wdowy po nauczycielu we Lwowie.

L. 2438/1736. Petycya Katarzyny Rarogiewicz, wdowy po nauczycielu we Lwowie.

L. 2899/2117. Petycya Zofii Wandy Boberskiej, wdowy po nauczycielu we Lwowie.

L. 2944/2188. Petycya Bronisławy Szeremeth, wdowy po naucz. w Olesku.

L. 3151/2351. Petycya Agnieszki Wilimkowej, wdowy po nauczycielu w Libiążu Małym.

L. 3358/2532 Petycya Zofii Hudynowej, wdowy po nauczycielu we Lwowie.

L. 3630/2763. Petycya Julii Domanusowej, wdowy po nauczycielu w Kętach.

L. 3966/3021 Petycya Pauliny Sydor, wdowy po nauczycielu w Stanisławowie

L. 3217/2415. Petycya Kazimierza Wojdyłły.

L. 4207/3199. Petycya Julii Kujbidowej, wdowy po nauczycielu w Brodach.

L. 4176/3180. Petycya Józefy Bojnowskiej, wdowy po sekretarzu gminnym w Łuce małej.

L. 3845/2927. Petycya Cypryana Doskocza, emer. nauczyciela ludowego w Siwce wojniłowskiej.

L. 3774/2873. Petycya Maryi Kubik tymcz. zast. nauczycielki w Dębnie.

L. 2214/1552. Petycya Anny Żelisko, wdowy po nauczycielu w Nadwórnie.

L. 2989/2211. Petycya Karoliny Łuszpińskiej, emer. nauczycielki w Stanisławowie.

L. 2391/1689. Petycya Stanisławy Zielińskiej, wdowy po nauczycieiu w Gręboszowie.

L. 2263/1588. Petycya Józefy Łaskiej, wdowy po nauczycielu ludowym w Nowym Sączu.

L. 2399/1697. Prośba Janiny Domosławskiej, wdowy po nauczycielu ludowym w Sanoku.

Według powyżej wymienionych uchwał Komisyi wynosić będą wydatki rubryki IV. na dodatki i dary z łaski zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego . . . *83.574 K.*
a mianowicie zwyczajne . . . . . *78.574 „*
nadzwyczajne . . . . . *5 000 „*
czyli o . . . . . 3.538 K.
więcej od kwoty przyjętej na r. 1905, a o . . . 31.960 „
więcej od zamknięcia rachunków z r. 1904.

Rubryka V. pozycya 17.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół wydatek zwyczajny . . . . 200.000 K.
wydatek *nadzwyczajny* . . . . . 200.000 „
Razem . . *400.000 K.*
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905, a w r. 1904 rzeczywiście wydano.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi petycyę L. 2291/1616 ks. Antoniego Podgórskiego o zasiłek w celu wykończenia szkoły odesłać do Rady szkolnej krajowej do uwzględnienia.

Pomimo, że Komisya przyznaje, iż kredyt powyższy na budowę szkół jest nader szczupłym nie jest w stanie komisya w roku bieżącym z powodów finansowych podnieść rzeczonego kredytu.

Uchwałą powyższą załatwi Wysoki Sejm.

Ls. 4255 pod 13. Listopada 1905.

Wniosek p. Szweda o podwyższenie dotacyi z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkół ludowych.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach ryczałtu petycyi.

L. 3155/2355. Mieszkańcy przysiółka Hulków ad Korzelice.

L. 2749/2014. Zwierzchność gminna w Repechowie pow. Bóbrka.

L. 2483/1781. Z Rady szkolnej miejscowej w Nadwórnie.

L. 2497/1795. Gmina Słotwina, powiat Żywiec o zasiłki na budowę szkół.

Rubr. VI. poz. 18.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . . . . . *155.000 K.*
czyli o . . . . . 5 000 K.
więcej, aniżeli przyjęto na r. 1905, a o . . . 13·386 „
więcej aniżeli na ten cel w r. 1904 wydano.

Wzrost tego wydatku jest wynikiem orzeczeń przyznajacych te zasiłki na mocy ustawy.

Rubr. VI. poz. 19.

Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:

a) wydatek zwyczajny		*560 K.*
b) nadzwyczajny		*640* „
Razem .		*1.200 K.*

czyli tyle, ile uchwalono na rok 1905 a o . . . 1.138 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1904.

Rubr. VI. poz. 20.

Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe . . *162.738 K*
czyli o . . . . . 14.738 K.
więcej od kwoty uchwalonej na rok 1905, o . . . 15.413 „
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków za rok 1904 z powodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe i nowo zorganizowania szkół ludowych.

Rubr. VI. poz. 21.

Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . . . . *30.000 K*
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1905, a o . . . 7.614 K.
więcej od kwoty w zamknięciu rachunkówz roku 1904. wykazanej.

W myśl powyższych wniosków wynosić będą wydatki rubryki VI. na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół zwyczajne . . . *348.298 K.*
nadzwyczajne . . . . . *640 „*
Razem . . *348·938 K.*
czyli o . . . . . 19.738 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1905, a o . . . 37.551 „
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków z r. 1904.

Rubryka VII. pozycya 22.

Na przybory naukowe;

a) ogólnej natury . . . . . *36.000 K*
b) dla nauk praktycznych:
1) na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych . . . . . 3.500 K.
2) na narzędzia dla ogrodów szkolnych . 1.000 „
3) na warsztaty i narzędzia do slöjdu . 7.300 „
4) na urządzenie pracowni koszykarskich 1.000 „
5) na przybory do robót kartoniarskich . 600 „
6) na urządzenie gospodarstwa kobiecego 600 „
7) na wydawnictwo Obrazy do nauki poglądu ad a) . . . . .
nadzwyczajne . . . . . 1.000 „ *15.000 „*
ogółem . . *51.000 K.*
czyli o . . . . . 1.000 K.
więcej od wniosków Wydziału krajowego i od kwoty preliminowanej na r. 1905 i wydanej w r. 1904.

Sejm załatwi rzeczoną uchwałą Petycyę:

L. 3614|2747. Zarząd Główny Towarzystwa Pedagogicznego we Lwowie o udzielenie subwencyi na wydawnictwo p. t. „Obrazy do nauki poglądu“.

Rubryka VIII. pozycya 23.

Na biblioteki okręgowe . . . . . *10.000 K.*
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1905 i w r. 1904 wydano.

Rubryka IX. pozycya 24.

Na konferencye okręgowe . . . . . *98.000 K.*
czyli o . . . . . 8.000 K
mniej od kwoty przyjętej w budżecie na r. 1905, a o . 2.500 „
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1904.

Wydział krajowy przyjmuje na 1 nauczyciela kwotę 9 K.
a więc dla 10837 nauczycieli 97.533 K. według dotychczasowej normy obliczenia.

Rada szkolna krajowa oblicza wydatek na nauczyciela po 15 K. a zatem na same konferencye okręgowe 162.555 „
czyli od Wydziału krajowego wiecej o . . . . 64.555 „

Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka X. pozycya 25.

Na stypendya dla uczniów i uczennic Seminaryów nauczycielskich . . . . . *200.000 K.*
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1905 i wydano w r. 1904

Komisya budżetowa musi ponownie zwrócić uwagę na rażący brak proporcyi pomiędzy wydatkiem kraju 200.000 K, o zasiłkiem rządowym na ten ważny cel, który wynosi jedynie tylko około 70.000 K. a pomimo kilkakrotnych uchwał podwyższonym nie został.

Komisya wnosi:

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych.

Rubryka XI. pozycya 26.

Na rozmaite wydatki:

a)	na potrzeby szkół ogólnej natury	3.000 K.
b)	na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych. .	3.600 „
c)	na wydawnictwo Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej	6.000 „
d)	na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego	12.000 „
	Razem . .	*24.600 K*

czyli tyle, ile przyjęto na r. 1905 i wydano w r. 1904.

Rubryka XII. poz. 27.

Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.
Wydatki nadzwyczajne:

a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . . . . . *6.000 K.*
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904

b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu *4.000* „
czyli o 1.000 K. więcej.

c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu . . . . . *6.336* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904

d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie . *1.600* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904

e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie . . . . . *5.000* „

czyli tyle, ile uchwalono dla tej szkoły na rok 1905 i w roku 1904 rzeczywiście wydano,

f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie . . . . . *2.000 K.*

g) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie . *1.500* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i rzeczywiście wydano w r. 1904,

h) dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie . . *2.000* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i rzeczywiście wydano w r. 1904,

i) dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne . . . . . *1.000* „
czyli tyle, ile udzielono na r. 1905 i wydano w r. 1904,

k) dla szkoły izraelickiej w Brodach . . . . *12.000* „
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1905 i wydano w roku 1904,

l) dla internatu Panien Bazylianek we Lwowie . . *1.000* „
czyli tyle. ile uchwalono w r. 1905 i wydano w r. 1904,

m) dla szkoły zręczności Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie . . . . . *600* „

n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole . . *1.800* „
czyli w kwocie równej preliminowanej na r. 1905 i wydanej w r. 1904.

o) dla szkoły sióstr Felicyanek w Besku . . . . *400* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904,

p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu . . . *3.000* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904,

r) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie . . . *600* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i wydano w r. 1904,

s) dla Zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4-klasowej szkoły utrzymywanej przez SS. Felicyanki . . . . . *500* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i w r. 1904 rzeczywiście wydano,

t) dla szkoły w Bełzie utrzymywanej przez SS. Felicyanki *600* „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1905 i w r. 1904 wydano,

u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych . . *2.000* „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1905 i w r. 1904 wydano,

w) dla zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie . . . . . *800* „
czyli tyle, ile preliminowano w budżecie na r. 1905 i w r. 1904 wydano,

y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako 2 ratę z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K. . . . . *800* „
(nowo wstawiony wydatek w budżecie na r. 1905).

z) na częściową spłatę zaciągniętego długu na budowę szkoły w Nowosiółkach utrzymywanej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia jednorazowo . . *1.000* „

ż) dla szkoły panien Dominikanek w Bielanach. . *600* „
Komisya uchwaliła przenieść z Rubr. V. poz. 121. i 122. funduszu krajowego do Rubryki XII. poz. 27.

aa) Zgromadzenie Sióstr Urszulanek w Kołomyi, na amortyzacyę części pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego . . . . . 500 „

bb) na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie . . . . . 400 K.
i dodatkowo dla tejże samej szkoły na rozszerzenie budynku . . . . . 1.000 „ 1.400 K.
cc) dla Sióstr Felicyanek w Uhnowie na wygrzybienie budynku szkolnego . . . . . 500 „

Komisya uchwaliła zalecić Wysokiemu Sejmowi odesłanie petycyi.

L. 2465/1763. Klasztor św. Hildegardy w Białej.

L. 2249/1574. Zakład wychowawczo-naukowy SS. Nazaretanek we Lwowie.

L. 2304/1629. Inspekcya szkoły 3-klasowej izr. i Przełożeństwo gminy wyzn. w Bolechowie.

L. 2427/1725. Przełożona konwentu Sióstr Felicyanek w Uhnowie.

L. 2426/1724. Przełożona konwentu Sióstr Felicyanek w Uhnowie.

L. 2951/2105. Przełożona SS. Felicyanek w Bełzie.

L. 2390/1688. Towarzystwo dam dobroczynności w Śniatynie.

L 2567/1854. Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych m. Lwowa.

L. 4139/3150. Towarzystwo wzajemnej pomocy nauczycieli w Kolbuszowej, do Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

W myśl powyższych uchwał wynosić będą wydatki Rubryki XII. na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye . . . . . *57.536 K.*
czyli o 2.400 K. więcej od wstawionych w Rubr. XII. wniosków Wydziału krajowego o . . . . . 7.000 K.
więcej od kwoty na ten cel na r. 1905 uchwalonej, a o 1.800 „ więcej od kwoty w r. 1904 rzeczywiście wydanej.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie petycyi Idy Maryi Schätzel o udzielenie subwencyi dla wyjazdu zagranicę w celach naukowych do Rady szkolnej krajowej do załatwienia na rachunek Rubryki VIII.

Dochody.

Rubr. I. poz. 1.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół . . . *25.776 K.*

Rubr. I. poz. 2.

Od 4% listów zastawnych galic. Banku krajowego nomin. wartości 17.100 K. będących własnością majątku zarodowego i od 4%-owych obligów kolejowych galic. Banku krajowego nom. wart. 24.300 K. będących własnością majątku zarodowego . . . . . *1.656 „*

Rubr. I. poz. 3.

Odsetki od kapitałów, przeznaczonych na płacę nauczycieli . . . . . 42.518 „

Rubr. I. poz. 4.

5% od kapitałów hipotekowanych na poszczególnych realnośaiach w walucie wiedeńskiej . . . 33 „

Rubr. I. poz. 5.

5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej na dobrach Branice 5.000 zł. p. . . . . 125 „

Rubr. I. poz. 6.

5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej . . . . . 24 „

Rubr. I. poz. 7.

5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz poszczególnych szkół . . . . . 483 K.

Rubr. II. Dochody z dóbr, realności i innych praw.

Poz. 8. Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . 2 K.
Poz. 9. Czynsz z ogrodu w Krukienicach . . 4 „
Poz. 10. Czynsz z dzierżawy gruntów w Zagorzu 10 „
Poz. 11. Czynsz z dzierżawy gruntów w Pilznie . 704 „
Poz. 12. Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie . . . . . 446 „
Poz. 13. Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . . . . . 324 „
Poz. 14. Czysty dochód z gruntów realności poszczególnych szkół . . . . . 10.000 „
Poz. 15. Wartość naturaliów od gmin, obszarów, dworskich i innych stron . . . . . 32.000 „
W moc powyższych uchwał Komisyi powziętych zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, wynosić będą dochody z dóbr, realności i innych praw . . . 43.490 „

Rubr. III. Dodatki.

Poz. 16. Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej . . . . . *28* „

Poz. 17. Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej . . *52* „

Poz. 18. Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego . . . . . *210* „

Poz. 19. Od każdoczesnego proboszcza obrz. łac. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa *84* „

Poz. 20. Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . . . . *52* „

Poz. 21. Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 26.618 na 2.350 złr., czli 4.700 . . . *198* „

Poz. 22. Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr. czyli 1900 . . . *80* „

Poz. 23. Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od m. Białej na płace nauczycieli . . . . . *740.000* „

Poz. 24. Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych . . . . . *5 000* „

Poz. 25. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich . . . . . *1.700.000 K.*

Poz. 26. 3 pr. dodatek okręgowy . . . . *700.000* „

Według powyższych uchwał Komisyi wynosić będzie suma Rubr. III. Dodatki . . . . . *3,145.704* „

Rubr. IV.

Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . . *5.670* „

Rubr. V.

Zapisy i darowizny — Wydział krajowy nic nie preliminuje.

Rubr. VI.

Taksy od spadków . . . . . *170.000* „

Rubr. VII.

Rozmaite wpływy. Przy tej rubryce Wydział krajowy wskutek życzenia Komisyi budżetowej nie preliminuje żadnego dochodu

Rubr. VIII.

Stały dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . *109.886* „

Rubr. IX.

Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych . . . . . *150* „

Sejm odsełа Petycye o zwolnienie od prestacyi szkolnych.

L. 3602/2742 Petycya Reprezentacyi gminy miejsaiej w Peczeniżynie.

L. 2779/2044 Zwierzchność gminna w Ostruszy.

L. 2886/2134 Gmina Kozłówek pow. strzyżowskiego

L. 3069/2291 Petycya gminy Borodczyce pow. bobrecki.

L. 3162/2362 Petycya gminy Jazowa powiatu Strzyżowskiego.

L. 2805/2070 Petycya Zwierzchności gminnej w Grochowcach.

L. 2366/1664 Petycya gminy miasta Krakowa.

L. 2540/1828 Petycya gminy miasta Buczacza.

L. 2777/2042 Petycya Magistratu miasta Doliny.

L. 3949/3014 Petycya gminy Budkowa w powiecie Bobreckim.

L. 3621/2754 Sprawozdanie Magistratu miasta Buczacza

L. 2243/1568 Zwierzchność gminna w Budzanowie.

L. 4066/3091 Petycya gminy miasta Ropczyce.

do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		I. Wydatki funduszu szkolnego.		
I.	1-7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	11,642.400	—
II.	8-11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych rolniczych i specyalnych, oraz remuneracye za roboty ręczne	130.600	300.000
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	47.966	—
IV.	13-16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski	78.574	5.000
V.	17	Zasiłki dla funduszów sokolnych miejscowych na budowę szkół . . .	200.000	200.000
VI.	18-21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . .	348.298	640
VII.	22	Na przybory naukowe ogólnej natury dla nauk praktycznych	50.000	1.000
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	10.000	—
IX.	24	Na konferencye okręgowe	98.000	—
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . .	200.000	—
XI.	26	Na rozmaite wydatki	24.600	—
XII.	27	Na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	57.536
		Suma wydatków .	12,830.438	564.176
		Ogółem .	13,394.614	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		II. Dochody.		
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	70.615	—
II.	8-15	Dochody z dóbr, realności i innych praw .	43.490	—
III.	16-26	Dodatki	3,145.704	—
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	5.670	—
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	170.000	—
VII.	30	Rozmaite wpływy	—	—
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu państwa . .	109.886	—
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych .	150	—
		Suma dochodów własnych .	3,545.515	—

2) Wysoki Sejm raczy wstawić w Rubrykę V. poz. 98. na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego . . . . 9,849.099 K.

Lwów, 17. listopada 1905.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Ls. 3068/05. We Lwowie, dnia 20. listopada 190-.

Alleg. 620

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o petycyach wdów po nauczycielach i innych.

Wysoki Sejmie!

Mając wyrazić swoje zdanie i postawić wniosek o całym szeregu petycyi, komisya szkolna ma nader trudne zadanie, gdyż wiele petycyi nie zawiera ani świadectw ani dowodów, które mogłyby służyć za zupełnie pewną podstawę rozstrzygnięcia. Z tego powodu komisya szkolna postanowiła odstąpić w obecnej chwili od wszelkiej decyzyi i postarać się najpierw o obszerne i pewne informacye, któremi mogłaby się później kierować. Komisya szkolna postanowiła zatem wszystkie petycye odesłać do Wydziału krajowego, aby tenże w porozumieniu z Radą szkolną takowe zbadał i na następnej sesyi Wys. Sejmowi przedłożył.

Komisya szkolna ubolewa, że z tego powodu wyniknie opóźnienie załatwienia, dla wielu petentek nader uciążliwe i przykre. Chcąc w kilku wypadkach na specyalne uwzględnienie na podstawie świadectw i dowodów zasługujących petentkom to oczekiwanie umożliwić, postanowiła komisya szkolna już obecnie przyznać im jednorazowe zapomogi, nim na podstawie opinii Wydziału krajowego i Rady szkolnej będzie mogła petycye ich definitywnie załatwić. Na tej podstawie komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye: Maryi Kucharuk, Wandy Zahorańskiej, Felicyi Machalskiej, Leokadyi Markiewiczowej, Józefy Chanowej, Pauliny Paniczewskiej, Karoliny Sterankowej, Tekli Lubasowskiej, Julii Tott, Franciszki Rodowiczowej, Maryi Żychiewiczowej, Anieli Bałko, Eufrozyny Berezowskiej, Julii Krawczyńskiej, Ludwiki Pająkowej, Kazimiery Januszewskiej, Maryi Horniatkiewiczowej, Maryi Dbałowskiej, Sabiny Paduczak, Florentyny Swoszowskiej, Maryi Ludwikowskiej, Olimpii Gudzio, Józefy Taborowej, Stefanii Kobiałkiewiczowej, Waleryi Trznadlowej, Wiktoryi Relikowskiej, Adolfy Głowackiej, Maryi Pisarczuk, Maryi Baranowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną.

Katarzynie Zajączkowskiej, Eleonorze Habel, Maryi Chorążowej i Celestynie Jaworskiej udziela się tymczasowo jednorazowo zapomóg w kwocie po sto koron każdej, a petycye ich odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku w porozumieniu z Radą szkolną na udzielenie im pensyi wdowiej względnie emerytury w odpowiedniej wysokości.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Kazimierz Lubomirski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Alg. 621

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Głąbińskiego w sprawie zmiany ustawy z dnia 23. maja r. 1895 l. 57. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Art. 14. ustawy z d. 23. maja 1905 r. l. 57 dz. u. kr. zawiera postanowienie, że szkoła wydziałowa żeńska może być rozszerzoną dodaniem dwóch lub trzech klas wyższych. Niższe trzy klasy takiej szkoły odpowiadają zwykle szkole wydziałowej trzechklasowej, natomiast trzy wyższe klasy mają charakter kursów specyalnych i tworzą w swoim planie naukowym całość w sobie zamkniętą. O nauczycielach takiej szkoły mówi powołany artykuł, że mogą (nie „muszą“) być nauczyciele szkół wyższych. Co do kosztów takich wyższych trzech klas, to nie odnosi się do nich konkurencya szkolna.

Na tej podstawie powstały w naszym kraju tego rodzaju zakłady naukowe i rozwijają się w wysoce dodatni sposób.

Tymczasem rozporządzeniem Ministra oświaty i wyznań z dnia 11. grudnia 1900 r. l. 34.551 Nr. 65. dz. rozp. minist. wyznań i ośw. wydano przepisy o organizacyi liceów żeńskich. Powstające na zasadzie tego rozporządzenia licea mają charakter szkół średnich (§. 28.) i dają też z ukończeniem takich szkół uprawnienie.

Gdy plan nauk szkół wydziałowych, utworzonych na zasadzie art. 14. naszej ustawy z r. 1895 nie tylko odpowiada, ale nawet jest wyższym od planu nauk owych lyceów, powstaje stąd ta niesłuszność, że uczenice szkół wydziałowych, na równi lub nawet wyżej wykształcone od uczenic lyceów, nie posiadają ich uprawnień i dla uzyskania ich zmuszone są składać egzamina dojrzałości w prywatnych lyceach. Gminy które urządziły na podstawie art. 14. ustawy z r. 1897 szkoły wydziałowe żeńskie sześcioklasowe, występują wskutek tego ze żądaniem zrównania szkół z lyceami żeńskiemi w uprawnieniach tych. Żądania te jednak spotykały się dotychczas z odmową ze strony ministerstwa oświaty, dlatego, że te szkoły żeńskie nie są zorganizowane jako lycea. Wskutek tego szkoły nasze sześcioklasowe musiałyby przekształcić się na licea, poddając się zupełnie szczegółowym przepisom rozporządzenia ministeryalnego z dnia 11. grudnia 1900 r. l. 65. dz. rozp. min. i każda z osobna mogłaby wówczas jako szkoła prywatna osobnym dekretem ministeryalnym otrzymać prawo publiczności i uprawnienia z tem połączone. Przez takie przekształcenie szkoła wydziałowa wyszłaby jednak zupełnie z ram ustawy naszej krajowej z r. 1895 o zakładaniu szkół i utraciłaby całą podstawę materyalną, którą szkołom tym dziś zapewnia konkurencya szkolna.

W tym stanie rzeczy wniosek posła Głąbińskiego domaga się takiego uzupełnienia art. 14. u. z r. 1895, które ustawowo równa szkoły wydziałowe żeńskie sześcioklasowe ze szkołami licealnemi (w szczególności daje im prawo odbywania egzaminów dojrzałości) pod następującymi warunkami:

1. plan naukowy i urządzenie tej szkoły stanowić mają całość w sobie zamkniętą;
2. wstępujące do niej uczennice poddać się muszą egzaminowi wstępnemu;
3. dla kończących szkołę zaprowadza się egzamin dojrzałości;

4. wreszcie nauczyciele mają mieć kwalifikacyę do szkół licealnych lub średnich.

Wniosek posła Głąbińskiego czyni więc zadość w głównych punktach wymaganiom rozporządzenia Ministerstwa oświaty o liceach, istota zaś jego polega na tem, że w razie, gdyby uzupełnienie artykułu 14. u. z r. 1895, proponowane w nim, zostało uchwalone i uzyskało sankcyą, owo zrównanie szkół wydziałowych żeńskich sześcioklasowych z liceami, w szczególności pod względem odbywania egzaminów dojrzałości, nie zależałoby od każdorazowego orzeczenia ministerstwa oświaty, ale nastąpiłoby raz na zawsze, w drodze ustawy, ilekroć wobec zachodzących wszystkich warunków Rada szkolna krajowa szkołę taką by zorganizowała. Stanowisko Ministerstwa oświaty, które de casu ad casum udziela uprawnienia liceów szkołom wydziałowym, nie da się żadną miarą usprawiedliwić, wobec tego, że takie szkoły nie są utrzymywane kosztem państwa, że są zorganizowane przez krajową władzę szkolną, że wreszcie szkoła publiczna nie może być traktowaną jak prywatna i nie powinna dopiero osobnym dekretem ministeryalnym otrzymywać upoważnienia.

Komisya szkolna podziela przeto stanowisko, zajęte we wniosku posła Głąbińskiego a do przedłożonego przez niego projektu ustawy wprowadza tylko takie zmiany, które rzecz jaśniej formułują, z wyjątkiem postanowienia o kosztach, które proponuje pokryć z uwzględnieniem faktu, że niższe trzy klasy są klasami wydziałowemi a tylko wyższe są specyalnymi.

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Jaworski.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę krajową z dnia 23. maja 1895 Nr. 57 dz. u. kr. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Art. I.

Osnowę ustawy z dnia 23. maja 1805 Nr. 57, uzupełnia się po Art. 14. następującym art. 14 b):

Szkoła wydziałowa żeńska sześcioklasowa może być przez Radę szkolną krajową (art. 29. niniejszej ustawy) zorganizowaną w ten sposób, że w swoim planie naukowym i urządzeniu stanowić będzie całość w sobie zamkniętą, że dla wstępujących do niej zaprowadzi się egzamin wstępny, a dla kończących ją egzamin dojrzałości, że wreszcie od nauczycieli (nauczycielek) wymagać się będzie egzaminów do szkół licealnych lub średnich. Tak zorganizowana szkoła wydziałowa żeńska nosić będzie nazwę liceum a uczenicom jej służyć będą prawa przyznane uczenicom szkół licealnych.

W szkole takiej będzie systemizowanych oprócz dyrektora (dyrektorki) i nauczyciela (nauczycielki) religii co najmniej sześć sił nauczycielskich; koszt dyrektora (dyrektorki) nauczycieli religii i trzech sił nauczycielskich ma być pokryty zwykłą konkurencyą szkolną, koszt zaś reszty sił nauczycielskich po myśli Art. 24—26. niniejszej ustawy.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Ls. 4383/5.

We Lwowie, dnia 17 listopada 1905.

Aleg. 622

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Stapińskiego w sprawie polecenia Wydziałowi krajowemu, aby wypracował i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt nowej ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 20. października 1903 powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej następującą uchwałę:

„Wniosek posła Żardeckiego w sprawie projektu ustawy łowieckiej odsyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania, czy nie zachodzi potrzeba zmian niektórych postanowień dziś obowiązującej ustawy łowieckiej.“

W załatwieniu tego polecenia postanowił Wydział krajowy zebrać potrzebny materyał tak dla ocenienia żądanych zmian jak również zbadania rezultatów wynikłych na podstawie obowiązującej ustawy. W tej myśli ułożył kwestyonaryusz bardzo obszerny, odnoszący się do wielu postanowień ustawy łowieckiej i przesłał go do c. k. Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie zebrania odpowiednich dat.

Równocześnie zwrócił się Wydział krajowy do Wydziału galic. Towarzystwa łowieckiego o potrzebne daty i informacye.

Odezwą z dnia 7. sierpnia 1904 L. 1907 oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że jest gotowe zarządzić zebranie żądanych dat za pośrednictwem c. k. Starostw, zaś w sprawozdaniu o czynnościach Dep. III. po koniec czerwca b. r. czytamy, że materyały objęte powyższym kwestyonaryuszem znajdują się już w Wydziale krajowym i są przedmiotem studyów.

Następnie w bieżącej sesyi sejmowej przy dyskusyi nad rozmaitemi petycyami o zmianę ustawy łowieckiej, które odesłał Sejm jako materyał Wydziałowi krajowemu do zbadania, oświadczył członek Wydziału krajowego poseł Pilat, że na najbliższej sesyi sejmowej przyjdzie z projektem zmian przepisów dzisiejszej ustawy łowieckiej. Wreszcie poseł Stapiński postawił wniosek o wezwanie Wydziału krajowego do przedłożenia nowego projektu ustawy łowieckiej.

W tem stadyum, w jakiem się niniejsza sprawa znajduje, komisya administracyjna nie widzi potrzeby wdawać się w dyskusyę merytoryczną i wskazywać,

w jakim kierunku obowiązująca ustawa ma być zmienioną, tembardziej, że Wydział krajowy ma zebrany obszerny materyał i będzie w możności zbadać dokładnie rezultaty wynikłe na podstawie dzisiejszego ustawodawstwa i gdzie są wadliwości, które usunąć należy. Nie chcąc zatem przesądzać, czy obecnie zachodzi potrzeba nowej ustawy łowieckiej, czy też wystarczającą będzie zmiana niektórych przepisów dzisiejszej ustawy, komisya administracyjna sądzi, że powołanie się na uchwałę sejmową z dnia 20. października 1903 odpowie najlepiej obecnemu stanowi rzeczy i w załatwieniu wniosku posła Stapińskiego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wykonał uchwałę z dnia 20. października 1903 i przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
A. Jędrzejowicz *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4438/1905. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 623

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie wyznaczenia wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej wymienionych w art IV. l. 4—7 ustawy z dnia 15 lutego 1905 Nr. 39. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Według art. V. ustawy z dnia 11. czerwca 1905. Dz. ust. kr. Nr. 76. ma Sejm przyznać szesnastu w art. IV. rzeczonej ustawy pod liczbą 4—7 wyszczególnionym członkom Rady szkolnej krajowej stałe wynagrodzenie z funduszów krajowych.

Wydział krajowy uważa za najstósowniejsze wynagrodzenie takie, które jest połączone nie z samem piastowaniem godności członka Rady szkolnej krajowej, tylko z faktycznym udziałem w pracach tegoż ciała i którego wysokość od tego udziału zależy. Co do miary wynagrodzenia zaś uważa Wydział krajowy za najodpowiedniejszą tę miarę, jaką się stosuje do członków Sejmu krajowego. Wydział krajowy proponuje zatem wynagrodzenie po dziesięć koron od posiedzenia.

Komisya nie podziela w tej mierze zdania Wydziału krajowego, uważa bowiem urzędowanie członków Rady szkolnej krajowej nie jedynie tylko jako przygodną czynność kolegialną, ale jako zajęcie stałe, ciągłe i wielką część sił i czasu członków Rady szkolnej krajowej absorbujące.

W przekonaniu tem utwierdza Komisyą zamiar pierwszych twórców Rady szkolnej krajowej. Motywując z dnia 16. grudnia 1865 r. ustanowienie Komisyi edukacyjnej, żądał poseł Adam hr. Potocki, który obok posła Dietla dał w tej mierze inicyatywę, „ażeby wpływ kraju na wychowanie publiczne stał się rzeczywistym, bezpośrednim i prawdziwym.“

Takim stać się on może jedynie tylko przy współudziale ludzi, którzy większą część czasu sprawie szkolnictwa poświęcą.

Adam hr. Potocki wskazał również na to, że „nadanie kierunku wychowaniu publicznemu nie mało zawisło od ustaw i przepisów, przedewszystkiem zależy ono jednak od osób, którym jest powierzone zastosowanie wydanych przepisów. Ustanowienie więc krajowej Komisyi edukacyjnej — zapewnie zawisłej od wyboru monarszego, ale złożonej z sił krajowych, ale obowiązanej zdawać przed Sejmem sprawę z czynności swoich, obejmujących ogół edukacyjnego w kraju urządzenia, to jedynie może celowi zamierzonemu odpowiedzieć.“

W r. 1866. d. 27. grudnia przy obradach nad wnioskiem Komisyi edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem ustanowienia krajowej Rady szkolnej, poseł Kabat wyraźnie zaznaczył, że „Rada szkolna jest władzą nietylko nadzorującą, ale także i wykonawczą“, pożądanem jest przeto, ażeby wszyscy członkowie Rady szkolnej, więc nietylko pod l. 1—3, ale pod l. 4—7 art. IV. ust. z d. 11. czerwca 1905 mieli nietylko we władzy nadzorczej, ale i w wykonawczej czynny udział.

Sprawozdawca Komisyi w r. 1866 poseł Dietl zaznaczył, że koszta są rzeczą mało znaczącą w porównaniu do wielkich korzyści, jakie kraj miałby z rze-

czonej instytucyi. — Dalsze dowody, że Sejm uważał zawsze urzędowanie członków Rady szkolnej krajowej za ciągłe i stałe, znajdzie w rozprawach nad wynagrodzeniem członków Rady szkolnej krajowej z d. 6. października 1868 r.

Według projektu Wydziału krajowego nie mieli pobierać płacy za miesiąc ci członkowie, którzy w tym miesiącu ani sprawowali żadnych czynności i nie brali udziału w posiedzeniach.

Komisya szkolna zwróciła uwagę na to, iż chociaż członek Rady szkolnej nie jest na miejscu, mimo to może być zatrudnionym, mając sobie polecone do ocenienia rozmaite dzieła lub pisma. Więc być może, że choć nie jest obecnym, może być czynnym Komisya przeto orzekła, że jeżeli członek Rady szkolnej w domu jest czynnym, musi także płacę pobierać.

Za stałem wynagrodzeniem oświadczył się w roku 1868 poseł Dunajewski, a poseł hr. Adam Potocki uzasadniał jego potrzebę w następujący sposób: „Poseł za każdy dzień we Lowie przepędzony przyjmuje dyety. Jeżeli dziś nie możemy tu na 6 tygodni zjechać i nie możemy tej ofiary dla kraju przynieść za darmo, jakiemże prawem, a nawet powiem jakiem czołem żądalibyśmy od drugich, aby nie 6 tygodni, ale cały rok poświęcali, tem bardziej, że my wybierając tych ludzi, których powołujemy, lub chcemy, aby powoływano, nie możemy się ograniczyć do ludzi majętnych".

P. Majer w powyższych rozprawach stwierdził, że „członkowie powołani do Rady szkolnej krajowej, podejmowali prace rzeczywiście, czy to w miejscu sposobem biurowym, czy nawet przez korespondencye i mniej mozolne wypracowania pisemne". Z przemówienia zaś posła Koczyńskiego widoczne jest, że było życzeniem Sejmu, ażeby mianowani na przedstawienie ciał autonomicznych członkowie Rady szkolnej podzielali pracę zupełnie na równi z inspektorami.

Rozprawy powyżej przytoczone w niejednym kierunku dostarczają dowodu, że ograniczenie mianowanych na przedstawienie ciał autonomicznych członków Rady szkolnej li tylko do czynności kolegialnych, nie odpowiadało zamiarom twórców Rady szkolnej, że przeto tymże członkom należy się ciągły i istotny wpływ na wszystkie, tak pedagogiczne, jak administracyjne czynności Rady.

Ze względu na ciągłość zajęcia, z godnością członka Rady szkolnej połączonego, uchwaliła Komisya stałe pobory po 2.000 K dla każdego członka.

Znaczne powiększenie liczby wyszczególnionych w art. IV. pod l. 4—7 ustawy z 11. czerwca 1905 członków Rady szkolnej, nie pozwala Komisyi bez znacznego obciążenia kraju zatrzymać dawnych poborów w kwocie 2.400 koron.

Na pokrycie kosztów podróży, które uregulować ma Rada szkolna krajowa bez podawania szczególnych rachunków ze strony członków Rady, zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi przeznaczenie kwoty 3.500 K do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej.

Przy rozprawach nad przedłożeniem Wydziału krajowego w sprawie poborów członków Rady szkolnej, podniesiono życzenie:

1. Ażeby tak miejscowi jak i zamiejscowi członkowie Rady szkolnej krajowej regularnie brali udział w posiedzeniach Rady szkolnej.

2. Ażeby nietylko inspektorowie, ale i członkowie Rady szkolnej w art. IV. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 pod L. 4 — 7 wyszczególnieni, przekonywali się osobiście o stanie nauki w szkołach ludowych, średnich i przemysłowych.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wstawić w poz. 95. (Rubryka V. budżetu krajowego): „Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej":

a) Stałe pobory	32.000 K
b) Na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej)	3.500 „
Razem . .	35.000 K

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Ls. 4.376/05.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Aleg. 624

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wnioskach posłów Stapińskiego, Oleśnickiego, Vayhingera i Rayskiego w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 27. października 1905 przekazał Wys. Sejm Komisyi administracyjnej wniosek posłów Vayhingera i Rayskiego w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej z poleceniem sprawozdania do dni czternatu.

Wskutek tego Komisya administracyjna powzięła przedewszystkiem reasumcyę swej uchwały zeszłorocznej, zawartej we wniosku przedłożonym Wys. Sejmowi w sprawozdaniu z dnia 28. października 1904 Ls 1801 (Aleg. 477) o wnioskach posła Stapińskiego Ls. 574 i posła Oleśnickiego Ls. 1801 w sprawie reformy sejmowej ordynacyi wyborczej i postanowiła wszystkie wnioski, jako odnoszące się do jednego przedmiotu, łącznie traktować i jednem objąć sprawozdaniem.

Następnie postanowiła Komisya administracyjna przedstawić Wys. Sejmowi w tym roku wniosek tylko formalnego załatwienia sprawy, gdyż na merytoryczne załatwienie kwestyi tej doniosłości jak reforma krajowej ordynacyi wyborczej, to znaczy na wypracowanie projektu ustaw zmieniających statut krajowy i sejmową ordynacyę wyborczą w ciągu tegorocznej sesyi, termin czternastodniowy byłby za krótki. Pod tym względem objawiło się i jednomyślne zapatrywanie, że niepodobieństwem jest załatwić reform tak głęboko wnikających do samych podwalin ustroju krajowego, nagle i dorywczo zapatrywanie zgodne zresztą w tej mierze z opinią objawioną w Wys. Sejmie przez najdalej idących zwolenników reformy ordynacyi wyborczej, którzy przemawiali przeciwko odesłaniu wniosków w tej sprawie do Komisyi administracyjnej, a żądali raczej dyskusyi w Sejmie nad zasadami przyszłej reformy, motywując to w ten sposób, że niepodobieństwem jest, aby Komisya administracyjna w ciągu krótkiego czasu tegorocznej sesyi sejmowej wygotowała projekty ustaw i nie można nawet tego od niej żądać.

Zachodzi tu przy tem ponad techniczne względy przełamania wszystkich trudności, opanowania całego ogromu materyałów przy opracowaniu tak doniosłej reformy, jeszcze inny wzgląd ważniejszy, zasadniczy. Statut krajowy wymaga do ważności uchwał

zmieniających postanowienia ordynacyi wyborczej obecności trzech czwartych posłów i większości dwóch trzecich głosów. Podobne postanowienia zawarte są we wszystkich nowożytnych ustawach konstytucyjnych. Jest to najpierwszem kardynalnem prawem konstytucyjnem, którego dawniejsze ustawodastwa nie znały, aby zabezpieczyć prawa o reprezentacyi narodowej od wszelkich dorywczych i nagłych zmian, aby je ustrzedz od zmiennych prądów i wpływów, ugruntować poczucie prawne wśród ludności i poszanowanie dla tych instytucyi, któreby było zachwianem, gdyby w nich dorywcze zmiany następowały. Utrzymanie tego poczucia prawnego w społeczeństwie, utrzymanie u ludności poszanowania dla trwałości instytucyi o reprezentacyi krajowej, które są podwaliną swobód obywatelskich i narodowych, jest kardynalnym warunkiem konstytucyjnego rozwoju, wolności i cywilizacyi.

Z tych przeto powodów Komisya administracyjna nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku merytorycznego załatwienia sprawy i zalecić wzięcie pod obrady natychmiastowe jakiego projektu zmiany ustawy, zwłaszcza, że zarysy projektów ustaw dołączone do wniosków pp. Oleśnickiego, oraz Vayhingera i Rayskiego, nietylko zbadania materyałów statystycznych ale i krytycznego prawniczego opracowania wymagają.

Natomiast przedkłada Komisya administracyjna Wys. Sejmowi formalne wprawdzie tylko załatwienie sprawy, które jednak dzieło tak wielkiej i doniosłej reformy na pewno przybliży, albowem Komisya administracyjna w tym duchu tylko pojęła swe zadanie, a przynajmniej przeważająca większość w jej łonie, żeby na przyszły rok Wys. Sejmowi stanowcze dokonanie tego dzieła umożliwić.

Pod względem sposobu formalnego załatwienia sprawy, zdania w Komisyi administracyjnej były różne. Były zapatrywania przeciwne pozytywnemu załatwieniu, które powoływały się na stanowisko zajęte przez Sejm w poprzednich latach w tej samej sprawie, stanowisko wyrażone w uchwale sejmowej z dnia 17. lutego 1898 i zgodne ze stanowiskiem określonem w sprawozdaniu ówczesnej komisyi dla reformy wyborczej z dnia 10. lutego 1898 L. s. 762 Al. 238, że nie należy odsyłać Wydziałowi krajowemu wniosków o reformę wyborczą do sprawozdania, ani też żądać od Wydziału krajowego wypracowania projektu ustawy, lecz zażądać od niego dostarczenia materyałów potrzebnych, zwłaszcza dat i cyfr statystycznych, odnoszących się do wyświecenia tych zagadnień około których kwestya dokonania reformy wyborczej w tym lub owym kierunku na rok przyszły obracać się będzie, o czem dopiero dostarczony materyał rozstrzygać może.

»Motywem decydującym w tym wypadku — tak opiewa sprawozdanie Komisyi dla reformy wyborczej z r. 1898 — był także wzgląd i na to, że załatwienie tego rodzaju najdonioślejszych kwestyi politycznych powinno w całości wychodzić wprost ze Sejmu. Jest to bowiem najistotniejszem jego zadaniem i prerogatywą. Jeśli ma się rozchodzić o pomoc czy prace przygotowawcze ze strony Wydziału krajowego, to one powinny odnosić się tylko do szczegółów np. dostarczenia dat statystycznych i innych materyałów, lub wreszcie być wykonaniem ściśle i jasno określonych poleceń Sejmu, który w swych uchwałach rzecz samą i rozciągłość ewentualnych zmian prawa wyborczego dokładnie wyczerpać i oznaczyć może. Nie zaprzeczając bynajmniej prawa Wydziału krajowego przedstawienia Sejmowi wniosków prawodawczych w jakimkolwiek kierunku, zauważyć jednak należy, że byłoby to rzeczą niewłaściwą, aby w sprawach o wybitnie politycznym charakterze, wnioski i przedłożenia Wydziału krajowego szły ewentualnie w innym kierunku, niż później objawi się wola Sejmu w stanowczej uchwale«.

Uznając te zapatrywania, zgodne z poprzedniem stanowiskiem Sejmu i ówczesnej Komisyi reformy wyborczej za uzasadnione, wzięto jednak pod rozwagę, że gdy chodzi o przeprowadzenie reformy w wyższym stylu albo przeistaczającej pewne okręgi wyborcze, materyały dostarczone przez Wydział krajowy byłyby tak liczne i różne nasuwające się stąd kwestye i trudności tak wielkie, że trudno by je pokonać wciągu zbyt krótkiej zwykle sesyi sejmowej. Chcąc zwłaszcza dać dowód, że się czyni pozytywny krok naprzód w kierunku przeprowadzenia reformy, postanowiono zażądać od Wydziału krajowego nie tylko przedłożenia materyałów, ale gotowego projektu ustawy.

Nasuwała się z kolei druga kwestya formalna, jak rezolucya żądająca od Wydziału krajowego przedłożenia projektu ustawy ma być sformułowana. Przeważyło zapa-

trywanie, że rezolucya taka może zawierać tylko najogólniejsze zasady i wskazywać pewien kierunek reformy, a nie może w sposób stanowczy wypowiadać, ile okręgów, ile mandatów, jakie nowe ugrupowania przy ewentualnych zmianach w obrębie istniejących kuryi mają być utworzone, tem bardziej, że Sejm na podstawie przedłożeń Wydziału krajowego i dostarczonego materyału może stanąć na rok przyszły wobec alternatywnych wniosków. Uchwalenie jakichkolwiek szczegółowych zasad czy co do okręgów wyborczych, czy podziału kuryi na dwa koła, czy pomnożenia liczby mandatów w danej kuryi nie ułatwia, ale utrudnia sprawę na rok przyszły. Zasady te będą miały zawsze zwolenników i przeciwników, a choćby były w tym roku uchwalone, nie będą miały nigdy takiej mocy wiążącej, żeby nikt od nich na przyszły rok nie odstąpił.

Kompromisy i wzajemne ustępstwa, które w dziedzinie praw politycznych można osiągnąć, nie mogą być zawierane na rok naprzód, chyba po to, aby je udaremnić. Takie zobowiązujące wzajemnie postanowienia i porozumienie co do zasad głównych i wszystkich decydujących szczegółów może nastąpić tylko przed samą stanowczą uchwałą merytoryczną nad gotowym projektem ustawy, kiedy w głosowaniu ma objawić się wola Wysokiego Sejmu.

Komisya administracyjna przeprowadziła przy tem dłuższą wyczerpującą dyskusyę nad ogólnemi zasadami reformy wyborczej, na których opierają się przekazane jej wnioski. Sprawozdanie niniejsze zestawia po kolei wszystkie te ogólne zasady, podając w skróceniu tylko przebieg odbytej dyskusyi, albowiem właśnie z przebiegu dyskusyi wysnuć można te zagadnienia i kierunki wytyczne, około których problem ustawowego skonstruowania reformy wyborczej obracać się może.

I. Zasada powszechnego, tajnego, równego prawa głosowania.

Żaden głos w komisyi nie zalecał przeprowadzenia reformy na tej podstawie. W dyskusyi zaznaczono przedewszystkiem, że równe, powszechne głosowanie wychodzi z utopijnego założenia o podmiotowej równości ludzi w poznawaniu zadań publicznych i prawodawczych. Ludzie pod tym względem nigdy nie byli i nie są równi. Mimo rozszerzającego się postępu kultury i uświadomienia warstw niższych, różnice się nie zacierają, gdyż równocześnie poziom wiedzy naukowej, wymagań umysłowych w warstwach najwyżej wykształconych w porównaniu do przeszłości coraz wyżej się podnosi. Zadania władzy państwowej i prawodawczej stają się coraz bardziej skomplikowane. Na tem polega ruch cywilizacyjny nowożytny, że prawodawstwo musi sprostać coraz dalej idącym wymaganiom ulepszeń i udoskonaleń na każdem polu i to w miarę postępu wiedzy ludzkiej, wynalazków i nauki opartej na przykładach porównawczych, bądź to z przeszłości, bądź z krajów ościennych, zaczerpanych. Tymczasem równe i powszechne prawo wyborcze daje absolutną przewagę tym, którzy o zadaniach władzy prawodawczej bardzo słabe mają wyobrażenie nad uzdolnionymi i wykształconymi. Doświadczenie poucza, że ludzie najwyżej wykształceni mają najtrudniejszy dostęp do uzyskania mandatu z powszechnego prawa głosowania. Głosowanie to wyklucza od udziału w życiu publicznem i w prawodawstwie tych, którzy przodują w rozwoju cywilizacyjnym, którzy idą na czele pracy umysłowej danego narodu, oni się masom nigdy nie podobają i wskutek tego powszechne głosowanie według słów Taine'a spycha ich do roli »emigrantów we własnym kraju«. Podobny los spotyka reprezentantów warstw średnich i ludzi zasad umiarkowanych, którzy nie umieją lub nie chcą grać na nerwach, na namiętnościach, albo na wyobraźni tłumów i dlatego szerokich kół za sobą nie pociągają. Koła te szukają zwykle tylko najostrzej zarysowanych przeciwieństw, nie głosują na podstawie podmiotowego ocenienia wartości ludzi, ale idą raczej za pewnemi ogólnemi hasłami narodowemi, wyznaniowemi, czy kollektywistycznemi. Gdzie są znaczne przeciwieństwa narodowe lub wyznaniowe, tam powszechne głosowanie skupia odrazu, bez zbyt wielkich wysiłków szerokie masy w ten sposób, że wyborcy głosują na tego lub owego kandydata nie dlatego, żeby go znali, lub żeby był lepszy i zdolniejszy w ich rozumieniu od innych mieszkańców okręgu, ale dlatego, że należy do pewnej rasy albo wyznania, że jest Słowianinem lub Niemcem, katolikiem albo protestantem. Gdzie zaś tego nie ma, rozstrzyga przy głosowaniu po większej części nie przebierająca w żadnych środkach agitacya, a nie istotna wola i przekonania wyborców. Nie ma wzorowego systemu wyborczego, ale przykłady historyi świata starożytnego, wieków średnich i nowożytnych świadczą, że system kuryalny czyli reprezentacyi interesów, trwać może wieki całe i że ulegając

stopniowym modyfikacyom, system ten zabezpiecza udział nietylko różnych wartw społecznych w rządzie i prawodawstwie, ale najlepiej i najdłużej gwarantuje to, co dziś zowiemy prawem konstytucyjnem p r a w a i w o l n o ś ć o b y w a t e l i. Epoka zaś, w której zamiast tego systemu przychodzi powszechne prawo głosowania, zaznacza się zaraz coraz ostrzejszą walką wewnętrzną, w której coraz bardziej na szwank są narażone prawa obywatelskie i wolność osobista. Epoka ta trwa też o wiele krócej, czasem niespełna życie dwóch lub trzech pokoleń, czasem zaledwie lat kilka i kończy się zawsze absolutyzmem pod tą lub inną formą, gdyż społeczeństwo znękane nieporządkiem i szarpaniną walk wewnętrznych, dla ocalenia spokoju poddaje się jakiejś nieograniczonej władzy. Innych linii rozwoju historya ludzkości dotąd nie zna. Skoro zaś te same lub analogiczne zjawiska pojawiają i powtarzają się zawsze w tej lub innej formie, i żadnych innych premis w tym względzie nie ma na świecie, ażeby mogło być inaczej, więc zachodzić może obawa, że prędzej czy później powszechne głosowanie skończy się i dzisiaj tak samo jak dotychczas zawsze w przeszłości.

Okres czasu zaprowadzenia powszechnego prawa głosowania w niektórych państwach europejskich jest zbyt krótki, przedstawia życie zaledwie jednego pokolenia, ażeby wszystkie ujemne objawy już tak groźnie wystąpiły, a jednakowoż upadek parlamentaryzmu i w ogólności zasady systemu reprezentacyjnego, idący w ślad za rozszerzeniem prawa wyborczego staje się i w naszych czasach coraz bardziej widoczny. Coraz bardziej obniża się poziom pracy i powagi parlamentu, oświecona opinia publiczna coraz mniej przywiązuje do niego wagi, coraz trudniej przeprowadzić przez niego ważniejsze zadania i prace kodyfikacyjne. Różnica między ciałem reprezentacyjnem, a jakiemś innem zgromadzeniem publicznem, czy zebraniem ludowem coraz bardziej znika. Na tem właśnie polega największe obniżenie systemu reprezentacyjnego, jeśli ta różnica między ciałem wybranem, a innem zgromadzeniem zaciera się i znika. Tem samem podkopuje się, traci wartość owa podstawa, prawdziwa istota systemu i zasady reprezentacyi, obdarzonej mocą uchwalenia ustaw, jeżeli nie ma wielkiej różnicy między reprezentacyą narodową, w taką moc prawa uposażoną, a byle jakiem innem zgromadzeniem. Znaczenie parlamentaryzmu zniknie, jeżeli na innych zebraniach wielkie i trudne zagadnienia władzy publicznej i kodyfikacyi lepiej rozbierane będą, niż w ciele zwanem »prawodawczem«, a złożonem przeważnie z mierności, krzykaczy lub agitatorów. Wskutek tego, tam gdzie istnieje powszechne głosowanie, zarysowują się już dziś dwa dążenia, albo przeniesienia atrybucyi trudniejszych kodyfikacyi na inne czynniki, albo też zapytywania w pewnych sprawach całej ludności narodu, we formie r e f e r e n d u m l u d o w e g o, co jest bądź co bądź początkiem końca i upadku systemu reprezentacyjnego.

II. W p r o w a d z e n i e V. k u r y i.

Bardzo wiele głosów w komisyi oświadczyło się przeciw wprowadzeniu V. kuryi z tego względu, że ona jest w założeniu samem negacyą systemu reprezentacyi interesów, systemu kuryalnego, na censusie podatkowym opartego.

Wyrażano zapatrywanie, że kurya V. jest niejako mechanicznem rozszerzeniem prawa wyborczego, nie licującem z organizmem społecznym, z różnicami potrzeb i interesów, pracy i zawodów ludności, nawet z różnicami tak kardynalnemi, jakie zachodzą między interesami ludności wiejskiej i miejskiej.

Wprowadzenie tej kuryi mogłoby z czasem podkopać cały system kuryalny, a przez to samo obniżyć znaczenie i poziom pracy sejmowej. Z drugiej strony jednak zauważano, że gdy chodzi o rozszerzenie prawa wyborczego, to V. kurya jest drogą najłatwiejszą do urzeczywistnienia tego celu, najmniej przedstawia trudności do przezwyciężenia, są bowiem gotowe ramy, ze względu, że prawo wyborcze do sejmów w kilku innych krajach koronnych w ten sposób właśnie rozszerzone zostało i bez wymagania dłuższej pracy i czasu, gdyby usiłowania przeprowadzenia rozszerzenia prawa wyborczego w inny sposób z jakiegokolwiek powodu zbyt wiele przedstawiały trudności, każdej chwili w roku przyszłym reforma ta uchwaloną być może nawet bez przedłożenia Wydziału krajowego.

Wskutek formalnego wniosku przystąpiła Komisya do głosowania, przyczem przeważająca liczba (dwóch trzecich) głosów oświadczyła się przeciw takiemu sformuło-

waniu polecenia do Wydziału krajowego, aby w niem wezwanie o utworzenie V. kuryi zamieszczonem zostało.

III. Wprowadzenie reprezentacyi zawodowych.

Wprowadzenie prawa wyborczego na najdalszych podstawach opartego, niemal powszechnego głosowania, ale pod fiormą reprezentacyi zawodowych, począwszy od najwyższych korporacyj intelligencyi, wyższych zakładów naukowych, izb adwokackich, izb lekarskich, aż do wszystkich innych zawodowych związków, np. towarzystw i kółek rolniczych, związków przemysłowych, handlowych, cechów rękodzielniczych, wreszcie izb robotniczych, miałoby bardzo wiele dodatnich stron, byłoby niewątpliwie czemś organicznem, a zatem lepszem od czysto mechanicznego rozszerzenia prawa wyborczego z uwzględnieniem tylko geometryi terytoryalnej co do okręgów wyborczych. Droga ta jednak odnosić się może tylko do dalekiej przyszłości. Kiedy chodzi o reformę wyborczą w najbliższym czasie, nie można nawet jednego szczegółu na tej drodze urzeczywistnić, nadania prawa wyborczego robotnikom należącym do izb robotniczych, albowiem utworzenie izb robotniczych należy do kompetencyi Rady państwa, a Sejm krajowy chcąc reformę wyborczą przeprowadzić, nie może oglądać się na to, czy i kiedy Rada państwa utworzenie izb robotniczych uchwali.

IV. Zniesienie wyborów pośrednich.

Wszystkie zapatrywania objawione w komisyi, z wyjątkiem jednego oświadczyły się przeciw wprowadzeniu wyborów bezpośrednich. Wybory pośrednie, czyli t. zw. stopniowanie wyborów mają swe naukowe i teoretyczne uzasadnienie, że gdzie powołaną jest wielka liczba wyborców, opłacających przeważnie minimalne kwoty podatkowe, o dość niskim stanie kultury, między którymi znajduje się jeszcze bardzo wielki procent analfabetów, trudno jest osiągnąć wypełnienie tego warunku, który jest zasadniczą premisą uprawnień wyborczych, a mianowicie podmiotowe poznanie i rozeznanie wartości indywidualnej kandydatów, na których ma się odbyć głosowanie. Łatwiej takim wyborcom wybrać z pomiędzy siebie, z pośród najbliższych sąsiadów w danej gminie, znanych w tej gminie wszystkim jej członkom, mężów zaufania, którzy lepiej rozpoznać i ocenić potrafią, którego z pomiędzy kandydatów wybierać należy. Odezwały się przytem w komisyi głosy, że wybory bezpośrednie przy niskim stanie kultury, zamieniłby się mogły raczej w jakieś tłumne zbiegowiska, niż utrzymać charakter i powagę aktu wyborczego, że niesłychanie trudno uniknąć by przyszło wybryków i starć między grupami wyborców, które wyszłyby na szkodę zamożniejszych i wykształceńszych wyborców włościańskich, tak że właśnie oświeceńsza część wiejskich gospodarzy usunęłaby się od wyborów. Zajścia i zaburzenia krwawe, które miały miejsce przy wyborach bezpośrednich w kuryi V. do Rady państwa w tych okręgach wyborczych, gdzie jest bezpośrednie głosowanie w gminach wiejskich, zwłaszcza w okręgu lwowskim, gdzie przecież stopień wykształcenia jest jeszcze wyższy, niż w innych okręgach, dalej od stolicy kraju położonych, nie mogą być pod tym względem zachęcającym do naśladownictwa przykładem.

Komisya po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusyi nad tą kwestyą, przystąpiła na żądanie jednego z jej członków do formalnego głosowania, przyczem wniosek zaprowadzenia bezpośrednich wyborów wszystkimi głosami przeciw jednemu odrzucony został.

V. Utworzenie nowych okręgów wyborczych z kuryi gmin wiejskich w nowo utworzonych powiatach politycznych.

Wiele głosów oświadczyło się w komisyi przeciwko tej zmianie, z powodu że dzisiejsza ordynacya wyborcza daje i tak w Galicyi w porównaniu do innych krajów koronnych zbyt wielką przewagę tej właśnie kuryi w stosunku do mandatów innych kuryi. Jest zresztą wiadomem, że rząd zamierza w najbliższych latach tworzyć w Galicyi nowe Starostwa, pertraktacye już są w toku, utworzenie zatem obecnie nowych okręgów wyborczych w nowo powstałych powiatach, wytworzyćby mogło precedens dla tworzenia później nowych okręgów w miarę tworzenia nowych starostw, a to jest absolutnie niedopuszczalnem, aby ordynacya wyborcza sejmowa zawisła była od terytoryalnego

grupowania przez Rząd okręgów administracyjnych. Dlatego przeważyło w Komisyi zapatrywanie, aby okręgi wyborcze w tej kuryi utrzymać w granicach powiatów autonomicznych, tj. tych okręgów terytoryalnych, które mają własną powiatową reprezentacyą autonomiczną.

VI. Pomnożenie liczby posłów z miast i Izb handlowych.

Ten postulat wniosku posłów Vayhingera i Rayskiego został przez znaczną większość członków Komisyi bardzo przychylnie oceniony. Przeważna większość wyraziła zapatrywanie, że pomnożenie liczby mandatów do Sejmu z miast i izb handlowych jest potrzebne i wskazane, że jednakowoż żądana liczba nowych mandatów z kuryi miejskiej jest stanowczo o wiele za wysoka, i że sama ta liczba mogłaby udaremnić przyjście do skutku reformy, wywołując trudności ze strony reprezentantów kuryi gmin wiejskich.

VII. Zasada jawności lub tajności głosowania.

Istnieje bardzo wiele argumentów za i przeciw jawności względnie tajności głosowania, znanych w literaturze naukowej. Dotąd Sejm oświadczał się zawsze za jawnością. Komisya administracyjna postanowiła odłożyć decyzyę w tej sprawie aż do chwili kiedy będzie wygotowany projekt. Kwestya ta nie wymaga tak jak inne badania i rozważania cyfr, materyałów i innych danych w stosunkach kraju, więc może być przed samem głosowaniem nad projektem ustawy roztrzygniętą.

W ciągu ogólnej dyskusyi nad zasadami zawartemi we wnioskach pp. Stapińskiego, Oleśnickiego oraz Vayhingera i Rayskiego poruszoną została w komisyi administracyjnej myśl, nie we formie konkretnego wniosku, ale ogólnego zarysu, żeby usiłować przeprowadzić reformę wyborczą w kierunku znacznego rozszerzenia prawa wyborczego na warstwy społeczne dotychczas tego prawa pozbawione, ale w taki sposób, aby przez to samo warstwy inteligentne, cały stan średni umysłowo, lub w różnych zawodach ekonomicznych pracujący nie był utopiony wśród mas ludowych mniej wykształconych i uświadomionych. Samo rozszerzenie prawa wyborczego n. p. w miastach na wszystkich opłacających bezpośrednie podatki miałoby w praktyce ten skutek, że równałoby się pozbawieniu wykształconego mieszczaństwa prawa reprezentacyi, sprowadziłoby w życiu publicznem zniknięcie stronnictw umiarkowanych i wolnomyślnych na korzyść prądów, które w szerokich warstwach ludowych idą za przewodnictwem haseł kollektywistycznych lub wyznaniowych.

Nie można tej kwestyi jednak tylko z punktu widzenia bieżącej polityki oceniać, t. j. żeby nie podkopywać nagle stanu posiadania istniejących stronnictw miejskich, ale z głębszego stanowiska narodowego. Mieszczaństwo nasze nie miało niestety tego wpływu i siły rozwoju co w innych państwach i krajach, wskutek niekorzystnych dawniejszych politycznych, a dotąd jeszcze niezbyt pomyślnych ekonomicznych warunków. Dlatego uszczuplić stan posiadania i możność wpływu naszego mieszczaństwa na reprezentacyę krajową nie odpowiadałoby dobrze zrozumianym interesom krajowym i narodowym. Chcąc temu zapobiedz, chcąc uniknąć bezwzględnego zmajoryzowania warstw miejskich przez bardzo szerokie zastępy nowoprzybywających wyborców, możnaby obrać różne drogi postępowania. Dla miast, gdy z dat statystycznych okaże się bardzo wielka liczba wyborców najniżej opodatkowanych, albo nie opłacających podatków, można wziąć pod rozwagę system wielokrotności głosów (wybory pluralne). Można także zaprowadzić system podziału na dwa koła wyborcze, który nie wyklucza żadnej warstwy, bo dając reprezentacyę i jednej i drugiej, nie narusza dzisiejszego stanu posiadania mieszczaństwa, a otwiera drogę do współdziałania w pracy prawodawczej tym żywiołom i stronnictwom, które w niej dotąd udziału nie brały. Wreszcie w największych miastach we Lwowie i Krakowie możnaby wziąć pod rozwagę system wyborów dzielnicami. Według systemu podziału na dwa Koła wyborcze możnaby podzielić kuryę miejską na dwa Koła wyborców: Koło A) wyżej opodatkowanych i Koło B) niżej opodatkowanych, przyczem należałoby obniżyć census i rozszerzyć prawo głosowania na

różne warstwy, które dziś prawa wyborczego nie posiadają. Reformę tę możnaby albo w całości we wszystkich miastach kraju z odpowiedniem nowem ugrupowaniem miejskich okręgów wyborczych, albo też stopniowo przeprowadzić, ustanawiając po dwa Koła wyborcze we Lwowie, Krakowie i w tych kilku większych miastach, których liczba mieszkańców przenosi 30.000 z dodaniem odpowiedniej liczby nowych mandatów, pozostawiając zaś na razie w reszcie miast stosunki nie zmienione. Pierwsza jest zasadniczo lepszą i poprawniejszą, gdyż normuje systematycznie prawo wyborcze w całej kuryi, druga liczy się z faktycznymi stosunkami, że tylko kilka miast więcej od innych wzrosło, i że te miasta stanowią ogniska bardziej rozwiniętego przemysłu, a zatem liczą do swej ludności wielką liczbę robotników, inne zaś miasta rozwijają się stopniowo ale powoli. Analogicznie do podziału kuryi miejskiej na dwa Koła wyborcze, możnaby przeprowadzić podział kuryi gmin wiejskich na dwa Koła wyborcze wyżej i niżej opodatkowanych. Wprawdzie zmiana ta nie była w Komisyi jako równorzędna z pierwszą podnoszoną, gdyż domagania się rozszerzenia prawa wyborczego wychodzą przedewszystkiem ze sfer ludności miejskiej, i census wyborczy w miastach jest znacznie wyższy od censusu wyborczego w kuryi gmin wiejskich, który jest tak niski w Galicyi, jak w żadnym innym kraju koronnym, spada nawet częstokroć w różnych gminach poniżej korony i przedstawia przykład najniższego znanego censusu podatkowego, ale jest rzeczą niewątpliwą, że ta droga byłaby dokonaniem reformy w wyższym stylu i ma za sobą bardzo wiele dodatnich stron odpowiadających potrzebom i właściwościom naszego kraju. Układ własności ziemskiej w Galicyi, rozparcelowanie ziemi na najdrobniejsze działy sprawia, że nadanie prawa wyborczego wszystkim tym, którzy jakiekolwiek podatki bezpośrednie opłacają, mogłoby pociągnąć zupełne podkopanie na wsi stanowiska i znaczenia włościan zamożniejszych, stądby się mogło zupełnem ich zmajoryzowaniem przez proletaryat agrarny. Ponieważ ta warstwa ludności, światlejszych kmieci gospodarzy jest niesłychanie ważnym czynnikiem narodowego rozwoju i kultury krajowej, przeto należałoby o tem pamiętać, żeby jej nie osłabić lecz wzmocnić, gdy się rozciąga prawo wyborcze na wszystkich posiadaczy zatomizowanych parcel gruntowych, a jedynem środkiem w tym celu jest utworzenie w kuryi gmin wiejskich Koła wyżej opodatkowanych.

Rozszerzenie prawa wyborczego przez obniżenie censusu podatkowego musi być w kuryi miejskiej i w kuryi gmin wiejskich, jeżeli się nie ma rozciągać na wszystkich opłacających podatki bezpośrednie, inaczej sformułowane, gdyż i dziś pod tym względem zachodzą wielkie różnice. Ta sama stopa, albo norma, któraby pociągnęła za sobą znaczne pomnożenie liczby wyborców w miastach, mogłaby w gminach wiejskich wprost przeciwny wywołać skutek i pozbawić prawa wyborczego tych, którzy je dziś wykonywują. Zadaniem reformy jest rozszerzyć a nie ścieśniać prawo wyborcze

Komisya administracyjna biorąc rzucone w ciągu dyskusyi myśli pod rozwagę, nie może obecnie zadecydować, w jaki sposób te myśli najodpowiedniej dałyby się urzeczywistnić, zwłaszcza, że to zależy od materyałów i dat statystycznych, które są do powzięcia tej decyzyi potrzebne.

Zaznaczyć jednak należy, że większość tych wszystkich, którzy popierali bardzo gorąco rozszerzenie prawa wyborczego, czynili równocześnie zastrzeżenie i kładli to jako wyraźny tego rozszerzenia warunek, żeby przez to mniejszości wyborców wykształconych i posiadających zarówno w kuryi miejskiej, jak i gmin wiejskich nie pozbawiać wpływu i wydać bezwzględnej majoryzacyi mas. Można rozszerzyć prawo wyborze w dość szerokiej mierze, niechaj te warstwy niższe mają zastępstwo swych potrzeb i interesów, ale nie można pozbawiać warstw wykształconych i średnich, których pracą kultura w narodzie się utrzymuje, udziału w prawodawstwie, albowiem bez nich lub gdy wpływ ich znacznie osłabnie, wartość pracy prawodawczej się obniży.

Wreszcie poruszono w Komisyi myśl nierozszerzania prawa wyborczego w obrębie istniejących kuryi, ale utworzenia nowej odrębnej kuryi dla robotników kwalifikowanych w całym kraju. Myśl ta spotkała się z wielu wątpliwościami i trudnościami Natomiast uznano potrzebę uwzględnienia robotników ukwalifikowanych, tam gdzie rozszerzenie prawa wyborczego będzie miało nietylko prawne ale i polityczne największe znaczenie, gdzie przybędą całe najliczniejsze zastępy nowych wyborców a więc w większych miastach. Jako definicyę pojęcia robotnika kwalifikowanego przyjmują ekonomiści tego robotnika, którego pracy robota innego robonika zastąpić

nie zdoła. Biorąc za zasadę system stopniowego rozszerzenia prawa wyborczego i uznając, że w ogólności robotnicy kwalifikowani należą do najwięcej wykształconych, prawo wyboru im przynać należy tam, gdzie tych robotników jest najwięcej, gdzie oni tworzą związki zawodowe i polityczne, a więc w większych miastach, będących ważniejszemi ogniskami przemysłu. W miastach tych robotnicy tacy nie opłacają często żadnych podatków bezpośrednich i przez to bez specyalnego ich uwzględnienia przy reformie wyborczej byliby prawa głosowania pozbawieni. Inaczej rzecz się przedstawia na wsi i w małych miasteczkach. Robotnicy należący do tej kategoryi, których praca najemników, wyrobników zastąpić nie może, należą zazwyczaj do stałej ludności w gminie i albo posiadają domek czy kawałek gruntu, albo podatek jakiś opłacają.

Że tę zasadę zastosować należy do większych miast, wynika ze stosunków faktycznych naszego kraju, gdzie przemysł po za obrębem większych miast mało jest rozwinięty. Przykład pod tym względem dawać może prawodawstwo angielskie, a zatem kraju najlepiej pojętych i wykonywanych praw konstytucyjnych, które tylko te miejscowości i ogniska przemysłowe i wtedy dopiero uznawało jako okręgi wyborcze, jeżeli przemysł wytworzył z danej miejscowości większe miasto. Inaczej bowiem miejscowość pewna, która dzięki jakiejś kopalni, jednej lub kilku fabrykom liczy nawet bardzo znaczną liczbę robotników i po zwinięciu kopalni lub fabryk, jeśli nie wytworzyło się z niej miasto, przestaje być ogniskiem przemysłowem, traci znaczenie i traci także swą ludność robotniczą.

Rezultatem myśli i projektów rozważanych dokonać się mającej reformy sejmowej ordynacyi wyborczej będzie w każdym razie pewne pomnożenie obecnie istniejącej liczby mandatów poselskich. W jakimkolwiek ta przyszła reforma wyborcza pójdzie kierunku i jakiekolwiek przybierze kształty, czy będą utworzone nowe koła wyborcze jako poddziały istniejących kuryi, czy też zaprowadzone głosy pluralne, czy osobna reprezentacya pewnych kategoryi ludności, wszelkie rozszerzenie prawa wyborczego pociągnie także za sobą pomnożenie mandatów poselskich. Pod tym względem jednak należy zaznaczyć, że ciało prawodawcze im jest liczniejsze, tem trudniej sprostać może swym zadaniom. Tak samo, jak w Komisyach praca i dyskusya rzeczowa, gruntowna tylko wtedy jest możliwa, jeżeli Komisya jest nieliczna tak i w pełnej izbie wydatność pracy wtedy tylko jest zapewnioną, jeśli ciało prawodawcze nie liczy zbyt wielu członków.

Sejm nasz trwa zwykle bardzo krótko, niestety nigdy dłużej niż kilka tygodni, w ciągu tego krótkiego czasu ma do powzięcia uchwał prawodawczych bardzo wiele i do załatwienia spraw odnoszących się do zarządu krajowego, interesów t. z. autonomicznej sfery działania komunalnego krajowego związku oraz reprezentacyi powiatowych i gminnych niesłychanie wiele. To jest skonstatowany wszędzie fakt, że ciało prawodawcze im więcej ma posłów, tem powolniej i ciężej sprawy załatwia. Liczne ciała prawodawcze skłonne są do prowadzenia wielkich dyskusyi, namiętnych sporów politycznych, każdą sprawę oceniają tylko ze stanowiska politycznych przeciwieństw i stronnictw, które czynią z niej przedmiot walki między sobą. Dlatego uznając potrzebę pomnożenia mandatów przy dokonaniu reformy, musi zarazem zastrzedz się Komisya administracyjna, że pomnożenie mandatów nie może być wielkie. Należy zapobiedz wszelkim ujemnym następstwom i niedopuścić do tego, aby te ważne interesy dotyczące gmin, powiatów i najrozmaitszych sfer ludności całego kraju, objawiające się pod formą załatwienia na każdej sesyi sejmowej nieprzeliczonych spraw administracyjnych, miały na przyszłość być niezałatwione lub spadać z porządku dziennego. Z tego powodu Komisya administracyjna biorąc pod rozwagę pomnożenie mandatów i na podstawie odbytego na formalne żądanie głosowania, wyraiła opinię. że w projekcie, który Wydział krajowy ma przedłożyć, powinno być tylko nieznaczne pomnożenie mandatów, a chcąc w tym względzie ułatwić zadanie Wydziału krajowego, uchwaliła Komisya utworzenie tylko kilkunastu, około pietnastu nowych mandatów.

Dążeniem, myślą przewodnią Komisyi administracyjnej było rozszerzyć znacznie prawo wyborcze w granicach systemu reprezentacyi interesów, umożliwić Wysokiemu Sejmowi wzięcie pod obrady projektu ustawy na rok przyszły, i zarazem podjąć próbę usiłowań rozwiązania tej doniosłej reformy na innej drodze, niż według szablonu w innych austryackich prowincyach stosowanego.

Członkowie Komisyi, którzy podpisali wniosek posła Vayhingera i Rayskiego zgłosili wniosek mniejszości.

Komisya administracyjna na podstawie niniejszego wywodu i w załatwieniu wszystkich jej przekazanych wniosków i petycyi w sprawie reformy wyborczej wnosi

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm utrzymując zasadę reprezentacyi kuryalnej a dążąc do rozszerzenia prawa wyborczego przez zniżenie cenzusu podatków bezpośrednich i uwzględnienie w miastach będących ważniejszemi ogniskami przemysłu także robotników kwalifikowanych, jednakże z zastrzeżeniem, że przez odpowiednie postanowienia ustawowe, połączone z pewnem pomnożeniem mandatów zapobiegnie się bezwzględnemu zmajoryzowaniu klas wyżej opodatkowanych i wyżej wykształconych — poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zebrał wszystkie potrzebne daty i materyały i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy powyższe zasady uwzględniający.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki, *w. r.*

Sprawozdawca:

Górski, *w. r.*

Ls. 4 307/1905. We Lwowie, dnia 14. listopada 1905.

Alg. 025

Wniosek

mniejszości Komisyi administracyjnej w sprawie reformy wyborczej.

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt reformy wyborczej.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Głąbiński, Tarnawski, Maiss, Jabłoński, Loewenstein, Vayhinger.

A)

USTAWA

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§ 3, 11. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 11. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20. zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 3.

Sejm krajowy składa się z dwustu ośmiu Członków, a mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej, lub biskupiej, administrator dyecezyi jest Członkiem Sejmu krajowego;

b) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, oraz szkoły politechnicznej we Lwowie,

c) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie,

d) ze stu dziewięćdziesięciu sześciu wybranych posłów a mianowicie:

I. Czterdziestu czterech posłów z kuryi wielkiej posiadłości ziemskiej,

II. Czterdziestu jeden posłów z kuryi miast,

III. Ośmiu posłów z Izb handlowych i przemysłowych,

IV. Siedemdziesięciu dziewięciu posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

V. Dwudziestu czterech posłów kuryi powszechnego głosowania.

§. 11.

Wydział krajowy, jako zarządzający i wykonawczy organ reprezentacyi kraju składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego, z ośmiu Członków wybranych z łona zgromadzenia sejmowego.

Marszałek krajowy mianuje na wypadek, gdy doznaje przeszkody, swego zastępcę z łona Wydziału krajowego, dla kierownictwa Wydziałem.

§. 12.

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie wybrani z kuryi wielkiej posiadłości ziemskiej (§. 3. I.).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie wybrani z kuryi miast, oraz Izb handlowych i przemysłowych (§. 3. II. i III.).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem (§. 3. IV).

Jednego Członka Wydziału krajowego, wybierają posłowie kuryi powszechnego głosowania (§. 3. V.).

Czterech Członków Wydziału krajowego wybiera Sejm ze swego grona, wybierając każdego członka Wydziału krajowego z osobna.

Artykuł II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z chwilą rozpisania ogólnych wyborów sejmowych.

B)

USTAWA

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia sejmowej ordynacyi wyborczej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Postanowienia §§. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 12., 15,, 40., 41. i 42. sejmowej ordynacyi wyborczej Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonej patentem z 26. lutego 1861 Dz. u. p Nr. 20. zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 2.

Dla wyboru posłów z miast, następujące miasta stanowią okręgi wyborcze:

1. Biała
2. Bochnia
3. Brody
4. Brzeżany
5. Drohobycz
6. Jarosław
7. Jasło i Gorlice
8. Kołomyja
9. Kraków
10. Lwów
11. Nowy Sącz
12. Podgórze
13. Przemyśl
14. Rzeszów
15. Sambor
16. Sanok i Krosno
17. Stanisławów
18. Stryj
19. Tarnopol

20. Tarnów
21. Wadowice i Wieliczka
22. Złoczów.

§. 3.

Z kuryi miast wybiera:

Lwów 10
Kraków . . . 6

Kołomyja, Przemyśl, Stanisławów, Tarnopol, Tarnów po 2 posłów; Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Drohobycz, Jarosław, Jasło i Gorlice, Nowy Sącz, Podgórze, Rzeszów, Sambor, Sanok i Krosno, Stryj, Wieliczka i Wadowice, Złoczów po jednym pośle.

Wszyscy uprawnieni do wyboru, tworzą w każdem z tych miast jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Z Izb handlowych i przemysłowych wybierają:

Izba handlowa i przemysłowa lwowska trzech posłów.

Izba handlowa i przemysłowa krakowska trzech posłów.

Izba handlowa i przemysłowa brodzka dwóch posłów.

Dla tych wyborów tworzą członkowie i zastępcy każdej Izby odnośne ciało wyborcze.

§. 5.

Każdy z 79-ciu powiatów politycznych w granicach swych terytoryalnych, tworzy osobny okręg wyborczy, dla wyboru posła z gmin wiejskich.

Miejscem wyboru dla każdego okręgu wyborczego gmin wiejskich jest siedziba powiatowej władzy politycznej.

§. 6.

Wyborcy wszystkich gmin położonych w jednym okręgu wyborczym (wyjąwszy miasta uprawnione do wyboru), tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 7.

Dla wyboru posłów kuryi powszechnego głosowania, następujące miasta, względnie grupy powiatów stanowią okręgi wyborcze:

1. Lwów miasto.
2. Kraków miasto.
3. Powiaty polityczne: Biała, Wadowice, Żywiec z głównem miastem wyboru Biała.
4. Pow. polit. Chrzanów, Kraków (bez m. Krakowa), Podgórze z głównem m. wyboru Kraków.
5. Pow. polit. Myślenice, Wieliczka, Bochnia z gł. m. wyb. Bochnia.
6. Nowy Targ, Limanowa, Nowy Sącz z gł. m. wyboru Nowy Sącz.
7. Gorlice, Grybów, Jasło z gł. m. wyboru Jasło.
8. Tarnów, Brzesko, Dąbrowa z gł. m. wyboru Tarnów.
9. Kolbuszowa, Ropczyce, Pilzno z gł. m. wyboru Ropczyce.
10. Mielec, Tarnobrzeg, Nisko, z gł. m. wyboru Tarnobrzeg.

11. Rzeszów, Strzyżów, Łańcut, Przeworsk, z gł. m. wyboru Rzeszów.

12. Krosno, Brzozów, Sanok, Lisko, z gł. m. wyboru Sanok.

13. Przemyśl, Dobromil, Mościska, Jaworów z gł. m. wyboru Przemyśl.

14. Jarosław, Cieszanów, Rawa ruska z gł. m. wyboru Jarosław.

15. Rudki, Sambor, Stare miasto, Turka z gł. m. wyboru Sambor.

16. Lwów powiat (bez miasta), Gródek, Żółkiew, Bóbrka z gł. m. wyboru Lwów.

17. Brody, Kamionka strum., Sokal, Złoczów z gł. m. wyboru Złoczów.

18. Zborów, Tarnopol, Zbaraż, Skałat z gł. m. wyboru Tarnopol.

19. Żydaczów, Dolina, Stryj, Drohobycz z gł. m. wyboru Stryj.

20. Brzeżany, Przemyślany, Rohatyn, Podhajce z gł. m. wyboru Brzeżany.

21. Stanisławów, Bohorodczany, Kałusz, Tłumacz z gł. m. wyboru Stanisławów.

22. Kołomyja, Śniatyn, Nadwórna, Peczeniżyn, Kosów z gł. m. wyboru Kołomyja.

23. Buczacz, Horodenka, Zaleszczyki z gł. m. wyboru Buczacz.

24. Trembowla, Czortków, Borszczów, Husiatyn z gł. m. wyboru Czortków.

§. 12.

Wybór posłów gmin wiejskich i kuryi powszechnego głosowania (§. 7.) z wyjątkiem okręgów wyborczych miast Lwowa i Krakowa odbywać się ma przez wyborców wybranych.

Każda gmina okręgu wyborczego wybiera na każde pięćset mieszkańców jednego wyborcę. Jeżeli wypadłe z podziału liczby mieszkańców przez 500 pozostałości wynoszą dwieście pięćdziesiąt lub więcej, uważane być mają za pięćset; jeżeli zaś mniej, jak dwieście pięćdziesiąt wynoszą, nie będą uwzględniane.

Pomniejsze gminy, których liczba mieszkańców nie dochodzi pięciuset, wybierają jednego wyborcę.

Wybory w okręgach wyborczych miast Lwowa i Krakowa kuryi powszechnego głosowania odbywają się bezpośrednio.

§. 15.

Uprawnionym do wyboru posłów z kuryi powszechnego głosowania jest każdy własnowolny obywatel płci męskiej, który ukończył 24. rok życia i nie jest wykluczony od prawa wyborczego.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać osobiście w swoim okręgu wyborczym oraz w okręgu kuryi powszechnego głosowania.

Wyjątkowo mogą wyborcy z kuryi większych posiadłości wykonywać swe prawo głosowania przez pełnomocnika; ten musi w tej samej klasie wyborców mieć prawo wybierania i może zastępować tylko jednego wyborcę.

Uprawnieni do wyboru w kuryi większych posiadłości mający dobra w więcej niż w jednym okręgu położone, mają wykonywać swe prawo wyborcze w tym okręgu, w którym leżą ich najwyżej opodatkowane dobra.

Uprawnieni do wyboru z kuryi wyborczych miast, gmin wiejskich lub z kuryi ogólnej, jeżeli są członkami kilku gmin, mogą wykonywać prawo wyborcze tylko w tej gminie, w której zwykle zamieszkują.

§. 40.

Głosowanie odbywa się we wszystkich kuryach tajnie za pomocą kartek do głosowania. Wolno jednak wyborcy oddać swój głos ustnie.

Przy wyborze kartkami można używać tylko kartek do głosowania wydanych przez władzę, pod nieważnością głosu.

§. 41.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma się przekonać Komisya wyborcza, że urna przeznaczona na składanie kartek wyborczych jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się od oddania głosów przez członków Komisyi wyborczej. Potem głosują wyborcy.

Przewodniczący Komisyi wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną przez niego kartkę do głosowania, wkłada każdą z osobna do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej kartki nie oddano ich więcej.

Każdy wyborca ma przy oddawaniu kartki do głosowania przedstawić swą kartę legitymacyjną.

Przy głosowaniu ustnem winien wyborca dokładnie oznaczyć tę osobę, a względnie te osoby, na które głosuje.

§. 42.

Oddanie głosu ma być uwidocznione w liście wyborczej obok nazwiska wyborcy w przygotowanej na to kolumnie.

Tego wpisu dokonuje sekretarz w liście wyborczej, a jeden z członków Komisyi wyborczej w wykazie głosowania, w którym należy przytoczyć po imieniu osoby głosujące, a przy wyborach przez pełnomocników w klasie wyborczej wielkiej posiadłości ziemskiej (najwyżej opodatkowanych) te osoby, w których zastępstwie oddano głosy, tudzież ich zastępców.

Wykaz głosowania stanowi kontrolę głosów na liście wyborczej zapisanych.

Artykuł II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z chwilą rozpisania ogólnych wyborów sejmowych.

LW. 1.424/04.

We Lwowie, dnia 19. października 1904.

Aleg. 626

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 30. czerwca 1904 LW. 94.720/903 w przedmiocie opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem w dniu 30. czerwca 1904 LW. 94.720/1903 ponawia swoje wnioski zdążające do opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju. Przedmiot ten od dawna i niejednokrotnie bywał w Sejmie i Wydziale krajowym rozpatrywany; — w r. 1872 Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ wniosło petycyę domagającą się opodatkowania Towarzystw asekuracyjnych na rzecz straży pożarnych; nad petycyą tą Sejm przeszedł do porządku dziennego. W roku 1882 Wydział krajowy, na wezwanie rządu do wydania opinii o tego rodzaju opodatkowaniu odpowiedział w odezwie swej z 10. listopada 1882 LW. 46.939 do Prezydyum Namiestnictwa, że uważa je jako niezgodne z zasadami sprawiedliwości zarówno, jak i zdrowej polityki ekonomicznej. Następnie Wydział już po razy cztery przedkładał w tej sprawie podobne dzisiejszemu wnioski, z tych dwa wcale rozpatrywane nie były — jeden został przez Sejm na wniosek komisyi asekuracyjnej odrzucony — ostatni załatwiła komisya administracyjna odmownym wnioskiem — który pod obrady Sejmu nie przyszedł.

Najnowszy, piąty z rzędu projekt Wydziału krajowego różni się w kilku punktach bardzo znacznie od poprzednich, a mianowicie:

1. Proponowana opłata ma być mniejszą, a to dla Towarzystw akcyjnych ma wynosić 1 od sta, gdy poprzednio proponowana stopa była 2 od sta — dla Towarzystw wzajemnych proponuje Wydział krajowy opłatę wynoszącą tylko 1 od tysiąca zebranej premii.

2. Proponawanem jest także opodatkowanie po 1 hl. od 1000 K ubezpieczonej wartości, w tych wypadkach, w których zakład ubezpieczeń od ognia nie pobiera żadnej premii.

3. Projekt Wydziału krajowego postanawia, że subwencye na cele wymienione w §. 8 b) t. j. na organizowanie straży pożarnych po gminach, gdzie tej straży nie ma, względnie sprawienie przyrządów przy istniejących strażach pożarnych przyznawane będą przedewszystkiem wówczas, kiedy właściwa reprezentacya powiatowa, na ten sam cel przyzna ze swoich funduszów subwencyę równającą się przyznanej z krajowego funduszu ogniowego.

4. Przyznanie subwencyi może nastąpić po wysłuchaniu właściwej reprezentacyi powiatowej i krajowego związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, ale bez zwoływania co roku trzech delegatów związku i trzech delegatów czynnych w kraju Towarzystw ubezpieczenia od ognia, co dawniejszy projekt nakazywał.

Jako motywa ponownego wniesienia projektu ustawy poprzednio kilkakrotnie, bądź przez Wysoki Sejm, bądź przez odnośne komisye uchylonego, przytacza sprawozdanie, iż zachodzi niezbędna potrzeba przystąpić nareszcie do faktycznej organi-

zacyi obrony pożarnej w kraju, dalej naprowadza okoliczność, że wobec panujących stosunków parlamentarnych zgoła nie ma nadziei, ażeby ustawa o przymusowem ubezpieczeniu budynków od ognia mogła zostać uchwaloną — wreszcie przytacza fakt,, że odezwy i okólniki do powiatów, wzywające do organizacyi ochronnej od ognia wobec braku funduszów w gminach i powiatach, musiały zostawać bezskutecznymi, podobnie jako i sam Wydział również z powodu zupełnego braku funduszów, nic dodatniego w tym kierunku uczynić nie zdołał.

Ze zmian przedstawionych w nowym projekcie, motywuje sprawozdanie Wydziału krajowego tylko jedną przytoczoną pod l. 4., a mianowicie uchylenie obecności delegatów Związku, tudzież delegatów czynnych w kraju Towarzystw asekuracyjnych, przy rozdzielaniu subwencyi, a motywuje je względem na trudność ze zwoływaniem ich połączoną, tak dla delegatów jak dla rzeczy samej — nie mniej też tą uwagą, że opinia reprezentantów Towarzystw asekuracyjnych już z natury rzeczy musiałaby opiewać jednostronnie, mianowicie przynajmniej z reguły na korzyść tych miejscowości, w których Towarzystwa te operują, podczas gdy celem opodatkowania jest organizacya obrony pożarnej w całym kraju, zatem i tam, gdzie Towarzystwa asekuracyjne nie operują i gdzie z braku obrony pożarnej ludność narażona jest na tem poważniejsze szkody ogniowe.

Innych zmian zawartych w projekcie swoim Wydział nie motywuje; godzi się jednak przypuszczać, że zniżenie stopy podatkowej wogóle, a w szczególności bardzo dosadne faworyzowanie towarzystw na wzajemności opartych, jest uznania godnem uwzględnieniem ubezpieczonych, a w pierwszym rzędzie tych którzy ubezpieczają swe mienie w Towarzystwach wzajemnych, do liczby których zaliczają się nasze krajowe Towarzystwa. Pociągnięcie zaś funduszów powiatowych, do współdziałania, ilekroć chodzi o straże nowo powstać mające, zapewne zostało spowodowane przeświadczeniem, że przedewszystkiem fundusze ogólne na cele obrony pożarnej użyte być winny.

Przedłożenie Wydziału krajowego nie przytacza również motywów, dla których projektuje ponownie obłożenie podatkiem na cele straży pożarnych Towarzystw asekuracyjnych; oczywiście powodowany był Wydział krajowy tymi samymi względami, które przytoczył w swoich poprzednich przedłożeniach, a zatem tą okolicznością, że powołane do obowiązku utrzymywania straży ogniowych gminy, z powodu ubóstwa i przeciążenia innymi wydatkami, do świadczeń na ten cel pociągnięte być nie mogą, i że fundusz potrzebny łatwo da się osiągnąć przez nałożenie podatku na Towarzystwa asekuracyjne — uważając tę prestacyę za sprawiedliwą, nie uciskającą, łatwo ściągalną i ściśle produkcyjną, przeznaczoną na cel ściśle oznaczony. (Alegat L. 62. z r. 1887/8).

Komisya administracyjna pomimo powyżej przytoczonych motywów, pomimo zmian, które nowy projekt w porównaniu z poprzednimi zawiera — do zapatrywań Wydziału krajowego przychylić się nie może — działając w tym względzie zgodnie ze zdaniem, które Wysoki Sejm w latach 1872 i 1889, Wydział krajowy w r. 1882, komisya administracyjna w r. 1899 objawiły. — Nie może komisya przychylić się do zapatrywań Wydziału krajowego, ponieważ jest zdania, że zasada, na jakiej jest opartym wniosek Wydziału krajowego, jest niesłuszna i niesprawiedliwa. Nakładając podatek na Towarzystwa asekuracyjne, nie trafia Towarzystwa, lecz ubezpieczonych, co w stosunku do Towarzystw wzajemnych wynika z natury rzeczy samej, w stosunku do Towarzystw akcyjnych spowodowane jest i faktycznym stanem rzeczy i rozstrzygnięciem najwyższej władzy sądowej. Gdy według przepisów o policyi ogniowej obowiązek ochrony pożarnej ciąży na gminach, niesłusznem jest, chociażby z przyczyny ubóstwa ich i niemożności materyalnej, zadosyćuczynienie temu obowiązkowi, przelewać go na jedną część ludności, i to mniejszą t. j. ubezpieczonych, a uwalniać od ponoszenia tego ciężaru drugą, większą, nieubezpieczonych — obciążając zatem przezornych, a zwalniając tych, którzy bądź to z braku przezorności zaniechali ubezpieczyć swoje mienie, bądź też jako właściciele rozległych posiadłości nie mają potrzeby się ubezpieczać, albo też mają swoje własne rezerwy asekuracyjne.

W tem przekonaniu nie może komisyi zachwiać, ani przykład innych krajów, w których inne panują stosunki, w których procent nieubezpieczonych jest minimalny, a tem samem niesprawiedliwość mniej dotkliwa, niż u nas, ani też potrzeba pozyskania funduszów na cele organizacyi pożarnej, ponieważ do tego obowiązane są inne czynniki — ani zmiany zaprowadzone w najnowszem przedłożeniu, które

właśnie dowodzą, że Wydział krajowy przynajmniej w części uznaje słuszność powodów, które w swoim czasie wpłynęły na uchylenie odnośnych wniosków — nie może jej wreszcie zachwiać w tem przekonaniu niska stopa podatkowa, proponowana w nowem przedłożeniu, w szczególności dla Towarzystw wzajemnych.

Niesprawiedliwość zasady, chociażby w skutkach swoich była chwilowo ograniczoną, nie może nigdy być uznaną za dobrą i słuszną — przyjęcie takiej zasady musi w konsekwencyi rodzić dalej niesłuszność. Nie może też komisya nie liczyć się z tem, że w dalszym ciągu, skoro zasada raz przyjętą by została, opłaty, do których ubezpieczeni pociągnięci będą, znacznie wzrastać by musiały, gdyż nie podobna przypuszczać, żeby skromna cyfra 25.758 K, którą przedłożenie Wydziału krajowego jako efekt pieniężny proponowanych opłat oblicza, na czas długi wystarczającym się okazał — przeciwnie nie podlega wątpliwości, że wymagania na cele straży pożarnych potężnie wzrastać będą, co podwyższenie stopy podatkowej niechybnie spowodować musi.

Krajowe Towarzystwa asekuracyjne, składają corocznie poważne ofiary dobrowolne, na subwencyonowanie straży pożarnych, a mogą robić te ofiary bez uszczerbku swoich członków, ponieważ tam je przeznaczają, gdzie one wychodzą na korzyść stowarzyszonych — podczas gdy według zasady przyjętej przez Wydział krajowy — a między motywami do najnowszego przedłożenia przytoczonej, opłaty od Towarzystw tam przeważnie płynąćby miały, gdzie one żadnych interesów nie mają

Komisya uznaje, że należyte zorganizowanie straży ogniowych w naszym kraju jest koniecznem, mniema jednak, że nie jest ono jedynym środkiem w kierunku obrony przed klęską pożarów, gdyż może tylko w pewnej mierze przyczynić się do ograniczenia pożarów, zapobiegając ich rozszerzaniu się.

Wiele ważniejszymi są środki zapobiegające powstawaniu pożarów a mianowicie ścisłe przestrzeganie wykonywania przepisów ustaw budowlanych i ogniowych, które to przepisy, jak powszechnie wiadomo, są u nas zwłaszcza w miasteczkach i po wsiach martwą literą. Akcya w kierunku wykonywania tych przepisów powinna być przez Wydział krajowy, jako władzę nadzorującą działalność ciał autonomicznych, zwłaszcza gmin małomiasteczkowych i wiejskich, przy współdziałaniu Rządu, z całym naciskiem prowadzoną. W związku z nią powinnaby iść akcya w kierunku popierania i ułatwiania ogniotrwałego zabudowywania się, którą to kwestyę poruszył na obecnej sesyi wniosek posła Mieczysława Urbańskiego, a która bez zbytniego obciążania funduszu krajowego przez utworzenie funduszu pożyczkowego mogłaby dać doniosłe rezultaty.

Przestarzałe jeszcze z 18. wieku pochodzące przepisy o policyi ogniowej dla wsi, w dzisiejszych warunkach wystarczyć już nie mogą. Komisya wyraża też przekonanie, że wydanie ustawy o policyi ogniowej dla wsi jest już dziś naglącą koniecznością, a projekt takiej ustawy uzyskałby zatwierdzenie Wysokiego Sejmu.

Dopiero poprawienie stosunków budowlanych i policyi ogniowej, mogłoby stworzyć odpowiednie warunki dla przymusu asekuracyjnego bez zbyt wielkiego podrożenia asekuracyi, a wówczas także pociągnięcie ubezpieczonych do opłat na rzecz straży ogniowych byłoby słusznem i odpowiedniem

Komisya mając sobie przekazanym do załatwienia jedynie projekt Wydziału krajowego o opłatach Towarzystw asekuracyjnych, na rzecz straży ogniowych, nie czuje się powołaną do wskazywania w formie rezolucyi całego programu akcyi mającej na celu poprawienie stosunków ogniowych w kraju, mniema jednak, że wobec doniosłości sprawy, nie spełniłaby swego obowiązku, gdyby nie zaproponowała Wysokiemu Sejmowi pozytywnego wniosku, któryby jej zdaniem torował drogę polepszeniu stosunków na przyszłość.

W myśl uwag powyższych Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju L. 94.720/1903 z dnia 30. czerwca 1904 uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem zapobiegania pożarom oraz uzyskania obronności przeciw pożarom:

a) użył swego wpływu, aby postanowienia ustawy budowlanej zdążające do zabezpieczenia od szerzenia się pożarów były ściśle przestrzegane;

b) zbadał, w jakiej mierze pozwolenie na krycie dachów materyałem łatwo zapalnym, nieogniotrwałym, ograniczonem być może, i które przepisy obecnie obowiązujących ustaw budowlanych wymagają zmiany lub uzupełnienia, aby niebezpieczeństwo pożarów ile możności ograniczonem zostało;

c) przedłożył ponownie projekt ustawy o policyi ogniowej dla wsi;

d) zastanowił się nad wydatnem poparciem organizacyi straży ogniowych z funduszów krajowych.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Garapich.

L. s. 1.425. We Lwowie, dnia 16. października 1904.

Alg. 627

Sprawozdanie

mniejszości Komisyi administracyjnej w przedmiocie opodatkowania Zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju.

Wysoki Sejmie!

W rozpawie ogólnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1904 LW. 94.720 wyłoniły się w Komisyi administracyjnej dwa zapatrywania a mianowicie zapatrywanie większości Komisyi polegające w tem, że nie należy Wysokiemu Sejmowi przedkładać projektu ustawy przez Wydział krajowy wypracowanego do uchwały, że natomiast należy przedstawić do uchwały następujące rezolucye:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by:

1. wpływał na wykonanie ustaw budowlanych i ogniowych;
2. poddał rewizyi ustawy budowlane w kierunku wzmocnienia bezpieczeństwa ogniowego;
3. przedłożył projekt ustawy o policyi ogniowej dla wsi;
4. zastanowił się nad wydatnem poparciem organizacyi straży ogniowych z funduszów krajowych.

Zapatrywanie mniejszości Komisyi administracyjnej polega na dążeniu do wprowadzenia w życie ustawy krajowej po myśli projektu Wydziału krajowego, przy czem mniejszość nie sprzeciwia się uchwaleniu wyżej pod 1., 2., 3., 4. wyszczególnionych rezolucyj.

Zapatrywanie to drugie mniejszość Komisyi uzasadnia w sposób następujący:

Rzut oka w przeszłość wskazuje nam, że od bardzo wielu lat wraca na porządek dzienny dyskusyi publicznej kwestya, w jaki sposób ustawodawczo i administracyjnie dałoby się w kraju przeprowadzić powszechne ubezpieczenie od ognia, kwestya ta z powodu licznych a co raz więcej powtarzających się pożarów, w miarę podnoszenia się wartości i cen materyałów budowlanych, staje się coraz więcej piekącą i koniecznie pozytywnego rozwiązania się domaga

Doświadczenie nauczyło nas i uczy ciągle, że pożar niszczy byt społeczny i ekonomiczny poszczególnych jednostek, całych osad, wsi i miasteczek, wyrzuca całe masy ludzi na bruk i wystawia je na nędzę, za czem idzie odnoszenie się pogorzelców do prywatnej ofiarności, do ofiarności różnych instytucyj i do ofiarności kraju, która to ofiarność olbrzynie sumy pochłania a przecież ani na chwilę nie przyczynia się niestety do polepszenia stosunków pod względem bezpieczeństwa ogniowego.

W Galicyi pierwszy raz spotykamy się z dekretem kancelaryi nadwornej z 14. października 1802, który przepisuje prawidła, wedle których z opłat od wszystkich domów miał się utworzyć fundusz na wynagrodzenie szkód ogniowych, atoli dekret ten nigdy nie wszedł w wykonanie.

Tu jest oczywisty dowód, że już podówczas myślano o przymusowej asekuracyi, jednak nie przyjęcie się tej zasady tłómaczyć się daje ogólną ówczesną biedą, dodatkami na rzecz państwa pod rozmaitemi przychodzącemi postaciami i t. d.

W kilkanaście lat później, bo w roku 1826 postanowioną została zasada, że instytucye zabezpieczające od szkód ogniowych, tylko przez prywatne przedsiębiorstwa mogą powstawać.

Ta zasada istnieje po dziś dzień, ale nie można twierdzić mimo to, by nie było ludzi, którzyby sprawę przymusowego ubezpieczenia od ognia z oka spuszczali.

Myśl, że przymus jest potrzebny i że koniecznem jest zaradzenie złemu, czy w ten lub ów sposób zawsze się utrzymywała, czego dowodem liczne petycye i prośby od roku 1865 do Sejmu wnoszone a do zaprowadzenia przymusowej asekuracyi zmierzające.

Komisya administracyjna i Wysoki Sejm nad temi prośbami i żądaniami przechodziły do porządku dziennego a ostatecznie na skutek ciągle wnoszonych petycyi ze strony rad powiatowych powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi gminnej o petycyach reprezentacyj powiatowych w Buczaczu, Kamionce, Mielcu i innych uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu na najbliższej sesyi sejmowej przedłożyć do uchwały projekt ustawy o obowiązkowem zabezpieczeniu od ognia wszystkich budynków w kraju się znajdujących razem z projektami do ustawy budowlanej dla gmin i o policyi ogniowej.

Wynikiem tej uchwały był projekt ustawy z 15. listopada 1887 r., który mimo uchwalenia go na sesyi sejmowej dnia 19. stycznia 1888 sankcyi nie uzyskał, bowiem wedle zawiadomienia komisarza rządowego c. k. Rząd zamierza sam wnieść projekt ustawy o przymusowem ubezpieczeniu, co do dziś dnia wykonanem nie zostało, a ponadto wynikiem tej uchwały sejmowej było wprowadzenie ustaw:

a) budowniczej dla znaczniejszych miejscowości z 4. kwietnia 1889;
b) budowniczej dla wsi i pomniejszych miasteczek z 13. października 1899;
c) o policyi ogniowej w miastach i miasteczkach z 10. lutego 1891.

Z chwilą kiedy wiadomem się stało, że ustawa o przymusowem ubezpieczeniu na czas dłuższy w życie wejść nie może oraz kiedy wiadomem się stało, że c. k. Rząd zamierza wystąpić z projektem wprowadzenia przymusowego zabezpieczenia, poczuwał się Wydział krajowy do obowiązku szukania źródeł, z którychby chociaż w części na rzecz obrony pożarnej w kraju czerpać można było.

Wynikiem badań było przedłożenie Sejmowi po cztery kroć projektu ustawy zmierzającego do opodatkowania zakładów ubezpieczeń.

Jaki los spotkał dotyczące sprawozdania i projekty i jaki los spotkał projekt z 3. lipca 1903 zmierzający do utworzenia funduszu pożyczkowego krajowego w kwocie 100.000 K. na zakupno sikawek dla gmin i straży pożarnych, przedstawia dokładnie sprawozdanie Wydziału krajowego z 30. czerwca 1904 L. W. 94.720/903., to też mniejszość Komisyi nie chcąc się powtarzać, na sprawozdanie to niniejszem się powołuje.

Z całego stanu sprawy dowodnie się okazuje, że sprawa bezpieczeństwa ogniowego jeszcze w roku 1865 zainscenowana i od tego czasu ciągle na porządku aż po najnowsze czasy będąca, ani na krok naprzód nie postąpiła a z drugiej strony wiadomem jest powszechnie, że klęski pożarów z roku na rok się powiększają a w ostnim roku zastraszające rozmiary przybrały.

Czas najwyższy, by czynniki miarodajne raz przecież do rozwiązania tej kwestyi przystąpiły, sprawy tej z porządku nie spychały, bo głos jest ogólny, że w sprawie bezpieczeństwa ogniowego nic się nie robi, co zresztą jest i czystą prawdą.

Krok naprzód stawiał Wydział przez przedkładanie projektów mających na celu opodatkowanie towarzystw asekuracyjnych na rzecz obrony pożarnej w kraju a chociaż nad projektami tymi po cztery kroć do porządku przechodzono, Wydział krajowy z logiczną konsekwencyą po raz piąty z projektem nieco wprawdzie zmienionym ale te same znamiona co i poprzednie noszącym obecnie występuje, jednak większość Komisyi administracyjnej i teraz projekt ten pomija i odpycha twierdząc z jednej strony, że projekt ten nosi na sobie wszelkie cechy niesprawiedliwości, które tem się ujawniają, że pilni i dbali o swój majątek obywatele będą przez nałożenie podatków narażeni na szkodę na rzecz opieszałych t. j. niezabezpieczających swego mienia, zwłaszcza, że towarzystwa asekuracyjne podatek nałożony starać się będą przerzucić na ubezpieczających się i niezawodnie go przerzucą a z drugiej strony, że efekt finansowy będzie tak mały, że nie opłaci się dla kwoty 25.000 K. rocznie do tego rodzaju opodatkowania przystępywać.

Ponadto wyraża większość Komisyi zapatrywanie, że Towarzystwa asekuracyjne z chwilą zaprowadzenia podatku ograniczą a może nawet w zupełności uchylą znaczne świadczenia uskuteczniane z dobrej woli na rzecz obrony pożarnej w kraju.

Warto się tej sprawie przypatrzeć bliżej i lepiej a być może, że pocznie kiełkować przekonanie odmienne od przekonania większości Komisyi.

Zauważyć przedewszystkiem należy, że w niektórych krajach koronnych już tego rodzaju podatek na rzecz obrony pożarnej wprowadzono, bez oglądania się na to, czy podstawa opodatkowania jest sprawiedliwą.

Prawda, że na prowincyach innych ogół ludności inaczej się zapatruje na ubezpieczenia jak u nas, czego dowodem poniżej wyrażone daty statystyczne, które przedstawiają procent ubiezpieczających się a mianowicie:

1. w Austryi wyższej 96%
2. „ „ niższej 93%
3. „ Karyntyi 90%
4. „ Czechach 86%
5. „ Galicyi 31%
6. na Bukowinie 26%

z czego wynika, że w Galicyi pod tym względem jest pewna ospałość czy niechęć, to jednak nie dowód, by podatek przez Wydział krajowy proponowany się nie miał przyjąć a projekt dotyczący nosił wszystkie cechy niesprawiedliwości, bo jakkolwiek trudno nie przyznać w części słuszności twierdzeniu większości, że w rozkładzie podatku jest przymieszka niesprawiedliwości, to przecież w danym wypadku rozchodzi się o ogół, o normalne rozwijanie się ekonomiczne kraju, które klęskami pożaru jest i musi być tamowane, a zatem idzie, że dobro jednostek musi być pod dobro ogółu podporządkowane, a jeżeli się to będzie miało na względzie, to ta rzekoma niesprawiedliwość w rozkładzie schodzi do minimum.

Obawy, jakoby Towarzystwa asekuracyjne zamknęły swe kieszenie dla ofiarności na cele pożarnictwa na wypadek wprowadzenia podatku, również są płonne, albowiem podatek projektowany tak jest nieznaczny, że prawie odczuć się nie da a powtóre w interesie Towarzystw względnie ubezpieczających się leży, by Towarzystwa i nadal ofiarnemi były poza nałożyć się mającym podatkiem, gdyż od bezpieczeństwa ogniowego zależy wysokość zwrotów, do jakich ubezpieczający się są uprawnionymi.

Z ręką na sercu przyznać się musi, że gdyby pierwszy projekt ustawy do opodatkowania zmierzający a w roku 1888 przez Wydział krajowy przedłożony został był przyjętym, nawet w tak ograniczonej stopie podatku jak projekt obecny, to po dziś dzień byłby już złożony kapitał w sumie 425.000 K, który niewątpliwie w wysokim stopniu byłby dodatnio wpłynął na obronę pożarną w kraju.

Słusznem jest nawoływanie, że dotyczące ustawy budownicze i ogniowe należycie wykonywane być powinno i że przez wykonywanie odnośnych przepisów wzmoże się bezpieczeństwo ogniowe, ale niestety przez samo wykonywanie może się ograniczyć wprawdzie ilość pożarów, nie może natomiast bez środków materyalnych dojść do tego stopnia bezpieczeństwa, jaki w ucywilizowanem społeczeństwie byłby pożądany.

Zastanowić się dalej należy, czy ścisłe wykonanie przepisów budowlanych i policyi ogniowej doprowadzi do pozytywnego rezultatu; mniejszość Komisyi pozwoli sobie twierdzić, że nie, bo:

1. Przedewszystkiem dotyczące ustawy budowlane i ogniowe są za mało stanowcze, wiele mają luk i braków, tak, że mniej więcej wiele ważnych rzeczy da się obejść, wskutek czego rewizya i poprawa ustaw jest konieczną.

2. Przeprowadzone budowy w miasteczkach i wsiach tak są wadliwe, że poprawa tych stosunków nawet po wprowadzeniu najostrzejszych przepisów prawie jest niemożliwą, chyba wtenczas, gdyby całe osady i miasta na nowo pobudowano, co znowu nie jest do przeprowadzenia możliwe.

Z tego wynika, że w którymkolwiek pójdzie się kierunku, nigdy się do celu nie dojdzie a w konsekwencyi przyjść się musi do przeświadczenia, że koniecznie należy postanowić coś, aby do bezpieczeństwa ogniowego zdążało a kraju zdaniem mniejszości Komisyi jest obowiązkiem wejść na właściwą drogę, zrobić początek, zacząć od małego, a tem małem niewątpliwie jest nałożenie podatku na cele pożarnictwa.

Załatwianie spraw piekących ciągłemi negacyami, ciągłemi badaniami, bez czegoś pozytywnego sprawy nie załatwi ale owszem narazi kraj na olbrzymie straty, ogół zaś usposobić musi przeciw reprezentacyi kraju, co żądną miarą nie jest do życzenia.

Z tych przyczyn mniejszość Komisyi administracyjnej oświadcza się za projektem ustawy w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1904 L. W. 94.720 przedłożonym i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy. ·/.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca mniejszości:
Dr. Maiss.

Gniewosz, Vayhinger, Tarnawski, Jabłoński, Zdzisław Tarnowski, Sozański.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o obowiązku Zakładów upezpieczeń od ognia uiszczania opłaty rocznej na rzecz obrony pożarnej w kraju

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Wszystkie czynne w kraju Towarzystwa, Spółki, Związki lub w ogóle Zakłady ubezpieczeń od ognia mają uiszczać opłatę roczną na rzecz obrony pożarnej w kraju.

§. 2.

Podstawę do wymiaru opłaty tworzą:

a) Premie brutto uzyskane każdego roku ze zawartych bezpośrednio w kraju interesów ubezpieczenia od ognia ruchomości i nieruchomości, bez potrącenia wydatków na reasekuracyę;

b) ubezpieczona każdego roku wartość przedmiotów w wypadkach, kiedy Zakład nie pobiera premii.

§. 3.

Wysokość opłaty ustanawia się w następującym stosunku:

a) 1 K. od 1.000 K. premii brutto w Zakładach opartych na wzajemności, a to po strąceniu zwrotów przyznanych stronom w roku przedmiotowym;

b) 1 K. od 100 K. premii brutto w Zakładach akcyjnych;

c) 1 h. od 1.000 K. ubezpieczonej wartości w wypadkach wymienionych w §. 2. lit. *b)*.

§. 4.

Wydział krajowy wymierza i ściąga opłatę oraz zarządza funduszem stąd powstającym, utrzymując go w osobnej ewidencyi jako krajowy fundusz oguiowy.

§. 5.

Dla wymiaru opłaty obowiązane są Zakłady najpóźniej do końca kwietnia roku następnego, przedkładać corocznie Wydziałowi krajowemu rachunkowe dowody, a w szczególności wykaz premii brutto, pobranych w roku poprzednim, względnie wykaz ubezpieczonych w roku poprzednim wartości przedmiotów.

Po bezskutecznym upływie oznaczonego wyżej terminu, może krajowa Władza polityczna zmusić zarząd Zakładu grzywną do przedłożenia powyższych dowodów.

Grzywna taka wpływa na rzecz krajowego funduszu ogniowego.

Na podstawie powyższych dowodów rachunkowych wymierza się opłatę za rok poprzedni w roku następnym.

§. 6.

Wymierzoną opłatę należy uiścić w kasie krajowej Wydziału krajowego do dni 30 tu od dnia doręczenia wymiaru.

Nieuiszczona w powyższym terminie opłata ma być ściągniętą w drodze politycznej egzekucyi.

§. 7.

Przeciw wymiarowi opłaty można wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego w ciągu dni 30 tu od dnia doręczenia wymiaru.

Wydział krajowy rozstrzyga ostatecznie podobne przedstawienie.

Wniesione przedstawienie niema mocy wstrzymującej.

§. 8.

Celem krajowego funduszu ogniowego jest:

a) utworzenie stałego funduszu zapomogowego, z którego odsetki służyć mają na wsparcie dla członków straży pożarnych, jeśli członkowie ci w służbie, albo z powodu swej służby ulegli nieszczęśliwemu wypadkowi lub chorobie i dlatego służby swej pełnić nie mogą, oraz na wsparcie dla wdów i sierot po powyższych członkach pozostałych ;

b) udzielanie bezzwrotnych subwencyi dla ułatwienia:

1. Zorganizowania straży pożarnych po gminach, gdzie tej straży niema, względnie sprawienia przyrządów dla tej straży.

2. Uzupełnienia brakujących przyrządów przy istniejących strażach pożarnych.

3. Zorganizowania i utrzymywania inspekcyi straży pożarnych, oraz wyćwiczenia instruktorów dla tych straży.

Sejm uchwala, jaka część krajowego funduszu ogniowego służyć ma na utworzenie stałego funduszu zapomogowego i jaka część na subwencye.

Na razie przeznacza się 10% corocznego dochodu z opłaty na utworzenie stałego funduszu zapomogowego, resztę zaś na subwencye.

Ewentualne koszta zarządu krajowego funduszu ogniowego należy pokrywać z części przeznaczonej na subwencye.

§. 9.

Wydział krajowy dokonuje rozdziału zapomóg na podstawie osobnego regulaminu.

Regulamin ten wyda Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie.

§. 10.

Wydział krajowy przyznawać ma subwencye i to w wypadkach uwzględnienia godnych, na cel zaś wymieniony w §. 8. lit. *b)* 1. przedewszystkiem wówczas, kiedy właściwa Reprezentacya powiatowa na ten sam cel przyzna ze swoich funduszów pomoc przynajmniej w wysokości subwencyi z krajowego funduszu ogniowego.

Przyznanie subwencyi nastąpić może po wysłuchaniu opinii właściwej Reprezentacyi powiatowej i krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie.

§. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia a to w ten sposób, że pierwszy wymiar opłaty nastąpi od premii brutto uzyskanych w roku ogłoszenia tej ustawy, względnie od wartości zabezpieczonych w tymże roku.

§. 12.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 4.344/1905 We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Aleg. 628

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej nad wnioskiem posła Szajera w sprawie zaprowadzenia przymusu ubezpieczenia od ognia.

Wysoki Sejmie!

We wniosku swoim domaga się poseł Szajer, aby Wysoki Sejm z łona swego wybrał Komisyę specyalnie asekuracyjną i polecił Wydziałowi krajowemu wypracowanie w porozumieniu z tą Komisya ustawy o powszechnej przymusowej asekuracyi.

Sprawa przymusowego obowiązku zabezpieczenia od ognia poruszoną została na tej sesyi zeszłego roku wnioskiem posła Bojki i na podstawie sprawozdania Komisyi administracyjnej z 31. października 1904 Ls. 1.863 powziął Wysoki Sejm na dniu 12. listopada 1904 uchwałę wzywającą c. k. Rząd ponownie, aby jak najspieszniej umożliwił ustawodawstwu krajowemu zaprowadzenie przymusu asekuracyi budynków od ognia wedle potrzeb kraju.

Na zakomunikowaną przez Marszałka krajowego c. k. Rządowi tę uchwałę oznajmił tenże c. k. Rząd, że jeszcze w roku 1897 w XIII. sesyi obrad Izby posłów Rady państwa wniósł w sprawie ubezpieczenia budynków od ognia projekt jako przedłożenie rządowe; w projekcie tym w rozdziale III. zawarte było postanowienie, że przymus ubezpieczenia nieruchomości od ognia może być wprowadzony drogą ustawodawstwa krajowego projekt ten atoli wskutek zamknięcia sesyi nie przyszedł pod obrady. Od tego czasu nie widział Rząd powodu wnosić ponownie tego projektu ustawy a to z uwagi na obecne stosunki i postępy nowego ustawodawstwa zagranicznego, wobec których należałoby dążyć do przeprowadzenia ustawowego uregulowania wszystkich gałęzi prywatnego ubezpieczenia tak pod względem publiczno prawnym jak i prawno prywatnym. Stosunki publiczno prawne ma uregulować projekt ustawy o zakładach ubezpieczeń, stosunki zaś prywatno prawne projekt ustawy o kontrakcie ubezpieczenia.

Wedle tej odpowiedzi c. k Rządu prace kodyfikacyjne w powyższych kierunkach są w pełnym toku i zostaną prawdopodobnie wkrótce udzielone znawcom do zaopiniowania, a gdy projekty te uregulować mają także ubezpieczenie od ognia, przeto sprawa zaprowadzenia przymusu asekuracyjnego będzie mogła być wziętą pod rozwagę dopiero po wypracowaniu owych dwóch projektów ustaw.

Zarazem zwraca c. k. Rząd uwagę, że życzenie zaprowadzenia przymusu asekuracyjnego objawia się tylko sporadycznie i to właśnie w tych krajach, w których mało korzysta się z ubezpieczenia dobrowolnego, przyczem zaznacza, że w tej sprawie nie należy pomijać poważnych względów, które przemawiają przeciw zaprowadzeniu przymusu. Przyczyny zaniedbania ubezpieczenia bowiem nie tyle należy szukać w obojętności właścicieli jak raczej w ich ciężkich stosunkach gospodarczych, wobec których premia asekuracyjna, z powodu większego niebezpieczeństwa dotyczących zabudowań zazwyczaj wyższa, daje się odczuwać jako wielki ciężar. Premia ta wrazie wprowadzenia przymusu ubezpieczenia w stosunku do niebezpieczeństwa ognia musiała być wyższą lub niższą, zdaniem c. k. Rządu byłoby więc błędną nadzieją, spodziewać się znacznego obniżenia premii w razie przymusu ubezpieczenia. C. k. Rząd

jest zdania, że takie zniżenie mogłoby nastąpić jedynie przez finansową pomoc z funduszów krajowych.

Wobec takiego, jak tu wyżej przedstawiono, stanowiska c. k. Rządu w tej sprawie i wobec znanych stosunków parlamentarnych utrudniających a nawet uniemożliwiających wszelką pracę na polu ekonomicznem, a zwłaszcza wobec przyznania c. k Rządu, że prace kodyfikacyjne będące w toku objąć mają wszystkie gałęzie ubezpieczenia i że dopiero i to prawdopodobnie mają być udzielone znawcom, nie można się łudzić i przyjąć trzeba, iż zawisła od dokonania tych prac ustawodawczych sprawa wprowadzenia w naszym kraju przymusu ubezpieczenia od ognia odroczoną została na odległą metę i że ponawiane do c. k. Rządu wezwania Wysokiego Sejmu, aby tę sprawę przyspieszono, nie mogą mieć skutku.

W zeszłorocznem sprawozdaniu zaznaczyła Komisya administracyjna, że do informowania się o podjętych w tej sprawie czynnościach Rządu i czuwania nad tem, Koło polskie we Wiedniu wybrało osobną Komisyę, w obecnem więc stadyum sprawy zadowolić się należy tylko tem uspokojeniem, że Reprezentacya nasza we Wiedniu i nadal nie będzie spuszczać z oka tej ważnej dla kraju sprawy i popierać ją będzie po myśli życzeń Wysokiego Sejmu zawartych w ponawianych wezwaniach do c. k. Rządu.

Ażeby zaś zaradzić skutkom niedostatecznego ubezpieczania się od ognia, zanim sprawa przymusu ubezpieczenia ustawodawczo załatwioną zostanie, należy obmyśleć środki już teraz.

Środki te mogą być dwojakiego rodzaju. Po pierwsze należy tę ludność wiejską, która czy to przez niezrozumienie rzeczy, czy to przez niedbalstwo nie ubezpiecza swych budynków, skłonić do tego przez pouczenie o doniosłości ubezpieczenia od ognia i zachętę do tego za pośrednictwem organów Wydziałów powiatowych, które z tą ludnością bezpośrednią mają styczność.

Powtóre krajowe Towarzystwa ubezpieczeń mogłyby tu wiele zdziałać, gdyby zechciały wysyłać podróżnych agentów po wsiach i docierających aż do chat włościańskich. Przez to zbliżenie się do włościan nietylko potrzeba ubezpieczania się od ognia zyskałaby nowych zwolenników wśród ludności wiejskiej, ale z czasem dałoby się wyrugować ze wsi obce Towarzystwa ubezpieczeń które przez agentów rozwijają czynność wśród naszych włościan, nie raz ich wyzyskują, a w każdym razie sporo grosza z kraju wybierają.

Nie można także pominąć tego, że uchwalone w Komisyi administracyjnej i Wysokiej Izbie do uchwały przedłożone wnioski dla ułatwienia ogniotrwałego krycia dachów i projekty nowych ustaw budowlanych w najbliższej przyszłości powinny zmniejszyć znacznie niebezpieczeństwo od pożarów na wsi i o tyle poprawić stosunki, że krajowe Towarzystwa ubezpieczeń, które z obawy łatwości rozszerzenia się pożaru na wsi i olbrzymich szkód grożących niechętnie przyjmują ubezpieczenia zagród wiejskich i czynić to mogą przy użyciu wyższej taryfy — w przyszłości ubezpieczenia przyjmować będą chętniej i zniżyć będą mogły taryfę dla tego rodzaju ubezpieczeń.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby starał się za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczyć ludność wiejską o konieczności i dobrodziejstwie ubezpieczania budynków, a skutkach zaniedbania tego ubezpieczenia.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Tarnawski.

Ls. 4.434/1905. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Alg. (2)

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem noweli do ustawy z dnia 4. listopada 1891 roku Nr. 80 Dz. ust. kraj. urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy widząc braki w ustawie z dnia 4. listopada 1891 Nr. 80 Dz. ust. kraj. urządzającej stosunki naszych uzdrowisk i zdrojowisk, w celu podniesienia ich rozwoju i w celu zabezpieczenia prawidłowej gospodarki funduszami kuracyjnymi, proponuje w tej ustawie zmiany i uzupełnienia w §. 1., 5., 6., 7., 10., 11., 12. i 14.

Główne zasadnicze zmiany odnoszą się do §. 6. i 10-go, w innych paragrafach są tylko zmiany formalne albo pozostające w związku ze zmianami w §. 6. i 10-tym.

W §. 6 tym, który dotyczy funduszu kuracyjnego w ustawie obowiązującej, były tylko pomieszczone postanowienia określające, jak ma być ten fundusz administrowany, nie było atoli przepisów, któreby umożliwiały Władzom wyższym krajowym skuteczną ingerencyę i kontrolę nad tymi funduszami, Wydział krajowy zatem rozszerza ten paragraf w omawianym kierunku.

§. 10-ty dotyczy nominacyi lekarza zdrojowego, którego według dotychczasowej ustawy wybierał i mianował albo właściciel zakładu, albo Komisya zdrojowa zależnie od tego, kto go płacił.

Zdrojowiska nasze, jak doświadczenie uczy, zamiast się podnosić, jak na to zasługują, widocznie upadają, a Wydział krajowy śledząc za przyczynami, przyszedł do przekonania, że stanowisko lekarza w naszych zdrojowiskach, które są zakładami zarazem publicznymi, jest źle postawione i okoliczność ta jest przyczyną wielu wadliwości i jedną z przyczyn upadku naszych zdrojowisk.

W zdrojowiskach i uzdrowiskach schodzą się interesy dwu czynników. Z jednej strony stoi właściciel a obok niego grupują się czynniki miejscowe jak osadnicy i Komisye zdrojowe, z drugiej strony jest publiczność, która przybywa dla poratowania zdrowia i nie tylko nabywa to, co zdrojowiska podają, ale za pośrednictwem funduszu kuracyjnego bierze udział wydatny w urządzeniach i mniejszych inwestycyach w zdrojowiskach i uzdrowiskach.

Oba te czynniki pod pewnym względem mają interesy wspólne, pod innym zaś względem rozbieżne. Utrzymanie równowagi na licznych stycznych punktach pomiędzy interesami obu tych czynników jest niezbędnym warunkiem pomyślnego rozwoju zdrojowisk i uzdrowisk.

Najważniejszym czynnikiem pośredniczącym pomiędzy tymi różnorakimi interesami jest lekarz zdrojowy, szczególniej wobec publiczności.

Wobec tego każdy przyznać musi, że czynnik ten pośredniczący czyli lekarz, nie powinien być związany albo zupełnie zależny od jednego z czynników, których interesy w zdrojowisku ze sobą się wikłają. Niezbędnem także jest, aby nad tym lekarzem była kontrola i nadzór Władz wyższych krajowych po za obrębem zdrojowiska działających. Słusznie zatem Wydział krajowy podnosi, że zależność zupełna i ścisły związek lekarza zdrojowego z właścicielem lub Komisyą zdrojową musi na rozwój zdrojowiska wpływać niekorzystnie.

W myśl tego też w §. 10. przenosi Wydział krajowy prawo wyboru i nominacyi lekarza na naczelne Władze krajowe we wspólnem porozumieniu działające. Właścicielom zaś i Komisyom zdrojowym pozostawia wpływ tylko na tok wyboru i nominacyi lekarza o tyle, że obiecuje brać pod ścisłą rozwagę w tej mierze opinię właściciela i Komisyi zdrojowej.

Komisya administracyjna uznaje wprawdzie słuszność poglądów, które Wydział krajowy skłoniły do proponowanych zmian w ustawie w mowie będącej, sądzi atoli, że zasada przyjęta w dotychczasowej ustawie: „lekarza mianuje ten, kto go opłaca“, powinna być uwzględnioną.

Dalej także Komisya administracyjna sądzi, że zmiana proponowana przez Wydział krajowy naruszałaby bardzo znacznie naturalne prawa właścicieli zdrojowisk i uzdrowisk i nie dawałaby właścicielom możności rozwiązania stosunku z lekarzem zdrojowym.

W tem trudnem położeniu i w tej kolizyi interesów rozmaitych, jakie się w zdrojowiskach i uzdrowiskach kojarzą i krzyżują, sądzi Komisya administracyjna, że takie przeniesienie prawa wyboru i nominacyi lekarza na Wydział krajowy byłoby tylko odpowiednie w tych zdrojowiskach i uzdrowiskach, w których jest właścicielem ciało zbiorowe t. j. gmina lub Komisya zdrojowa i dlatego proponuje tę zmianę dla tych ostatnich, pozostawiając dla zdrojowisk i uzdrowisk, w których właścicielem jest osoba prywatna, zasadę w obowiązującej ustawie przyjętą.

Wobec powyższego Komisya administracyjna proponuje następujące zmiany w projekcie noweli do ustawy z dnia 4. liztopada 1891 Nr. 80, Dz. u. kr., przedłożonej Wysokiemu Sejmowi do uchwały.

W §§. 1., 6., 7., 10., 11., 13. i 14. Komisya proponuje zmianę, aby wszędzie zamiast: „C. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym“, było umieszczone: „Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem“. Zmianę tę Komisya administracyjna proponuje dlatego, że słusznem jest, aby sprawy dotyczące zakładów sanitarnych, jakiemi są niewątpliwie zdrojowiska i uzdrowiska, należały w większej części i w pierwszej linii do zakresu Władzy autonomicznej. Wpływ c. k. Namiestnictwa przzz tę zmianę wcale nie będzie umniejszony, gdyż i tak c. k. Namiestnictwo w proponowanej noweli do omawianej ustawy ma zapewnione większe prawa ingerencyi, aniżeli je miało w ustawie obowiązującej.

W §. 6. ustępie drugim zamiast słów: „zakładów zdrojowych i stacyi klimatycznych“ proponuje Komisya administracyjna słowa: „powstałego z funduszu kuracyjnego w zakładach zdrojowych i w stacyach klimatycznych“ a to dla lepszego określania majątku, o który się rozchodzi.

Nadto w §. 6. w ustępie 6. na końcu po słowie: „w ogóle“ proponuje Komisya administracyjna dodatek: „i co do stosunków sanitarnych“ sądzi bowiem, że Komisya zdrojowa o stosunki sanitarne dbać powinna.

Wreszcie w ustępie 8. §. 6. po słowie: „publicznych“ proponuje Komisya zdrojowa dodatek: „o ile akt fundacyjny inaczej nie postanawia.“ z przyczyny w brzmieniu dodatku tego uwidocznionej.

Z przyczyn w wywodzie niniejszym wyżej wyszczególnionych w §. 10. w ustępie drugim zamiast tegoż proponuje Komisya administracyjna następujące brzmienie:

W zdrojowiskach i uzdrowiskach będących własnością prywatną mianuje lekarza zdrojowego właściciel, który go opłaca, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział krajowy, w zdrojowiskach zaś i uzdrowiskach, które pozostają w zarządzie gmin, mianuje lekarza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem a to po przedstawieniu dotyczącej Rady gminnej.

Wreszcie w §. 14. proponuje Komisya administracyjna dodatek na końcu ustępu drugiego po słowie „górniczej“ a mianowicie: „i wysłuchaniu opinii właściciela“ uznaje bowiem, że temu ostatniemu słusznie się to należy.

Co do reszty zmian obowiązującej obecnie ustawy Komisya administracyjna zgadza się z poprawkami w noweli Wysokiemu Sejmowi przedłożonej.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Mars.

Ustawa

z dnia . . . . . urządzająca stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna), otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej winno mieć swój statut.

Statut wydaje Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem i ogłasza go w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizacyę zakładu:

§. 3.

Organami zakładu są:
a) Komisya zdrojowa lub Komisya klimatyczna;
b) zarząd zakładu;
c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny.

§. 4.

Komisya składa się z następujących członków:
z delegata c. k. Namiestnictwa,
z delegata Wydziału krajowego,
z właściciela zakładu lub jego zastępcy,
z lekarza zdrojowego lub lekarza klimatycznego,
z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego, ewentualnie z inspektora (§. 11.).

Czy oprócz powyżej wymienionych mają być do składu Komisyi powołani inni delegaci, czy to z grona gości, czy lekarzy ordynujących, czy właścicieli realności osiadłych w zakładzie, orzeka statut.

§. 5.

Przewodniczącego Komisyi mianuje c. k. Namiestnictwo z pomiędzy członków Komisyi. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera Komisya.

Okres urzędowania Komisyi oznacza statut.

Statut określi, w jakich wypadkach członek Komisyi utraca swój mandat.

§. 6.

Zadaniem Komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje Komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu i czuwa nad całością majątku powstałego z funduszu kuracyjnego w zakładach zdrojowych i stacyach klimatycznych;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa, zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle i co do stosunków sanitarnych;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek;

zawiaduje szpitalem w zdrojowisku (uzdrowisku), gdyby taki szpital powstał ze składek publicznych, o ile akt fundacyjny inaczej nie postanawia.

Z końcem miesiąca września każdego roku obowiązaną jest Komisya zdrojowa (klimatyczna) uchwalić preliminarz dochodów i wydatków na rok następny i wraz z umotywowaniem przedłożyć go Wydziałowi krajowemu, który wspólnie z c. k. Namiestnictwem preliminarz ten zatwierdza.

Gdyby Komisya nie wstawiła do preliminarza bądź to należytości, które mają ścisłą łączność z zadaniem Komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego, lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego, orzeczenia administracyjnego lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków i w razie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks lub opłat przewidzianych w §. 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku, a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku składa Komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości.

W razie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym, może być zarząd ten odebranym Komisyi i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom Komisyi służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego w ciągu dni czternastu, które w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem załatwia takie odwołanie ostatecznie.

§. 8.

Decyzya co do poczynionych wniosków Komisyi służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy, w moc ustaw do tego powołanej.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnemi zakładu.

W zdrowiskach i uzdrowiskach będących własnością prywatną mianuje lekarza zdrojowego ten, kto go opłaca, z zastrzeniem zatwierdzenia przez Wydział krajowy; w zdrojowiskach zaś i uzdrowiskach, które pozostają w zarządzie gmin, mianuje lekarza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a to po przedstawieniu dotyczącej Rady gminnej.

Statut oznaczy, kto i w jaki sposób opłacać ma lekarza zdrojowego (klimatycznego).

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

Władzę dyscyplinarną nad lekarzem wykonywa Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 12.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę;

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.;

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na upiększenie zakładu, na urządzenia służące do uprzyjemnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki, na subwencyonowanie szpitala w zdrojowisku (uzdrowisku), na spłaty zobowiązań Komisyi, ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług Komisyi.

§. 13.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. a) i b) oznacza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Ewentualne prywatno-prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

§. 14.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k. Władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

Poszukiwanie na obszarze zdrojowiska za minerałami niezastrzeżonymi, jako też wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze zależnem jest od zezwolenia Władzy politycznej po wysłuchaniu opinii Władzy górniczej i wysłuchaniu opinii właściciela.

§. 15.

Orzeczenie, czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu, a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego, należy do kompetencyi c. k. Władz politycznych.

§. 16.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1388.

Lwów, dnia 19. października 1904.

Alleg. 63)

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego L. 53.229/04 z dnia 5. lipca 1904 w sprawie wydzielenia gminy i obszaru dworskiego Zwiniacz z okręgu sądowego i starostwa w Czortkowie, a przydzielenia do okręgu sądu powiatowego w Budzanowie i starostwa w Trembowli.

Wysoki Sejmie!

Gmina Zwiniacz w powiecie Czortkowskim położona stara się od roku 1892 o przyłączenie jej do okręgu sądowego w Budzanowie a z powodu mniejszego oddalenia od tej miejscowości bo $6^1/_2$ kilometrów, gdy do sądu w Czortkowie, do którego obecnie należy, oddalenie wynosi 19 kilometrów. W ślad za zamierzonem przydzieleniem nastąpiłoby przyłączenie gminy i obszaru dworskiego do powiatu i Rady powiatowej w Trembowli, jak też do c. k. urzędu podatkowego w Budzanowie.

W roku 1892 prośbie gminy odmówiono z powodu sprzeciwienia się Wydziału powiatowego w Czortkowie i z powodu odstąpienia od tej sprawy obszaru dworskiego.

Przez lat 9 nie ponawiała gmina swego żądania, i dopiero w roku 1901 wniosła prośbę do Wydziału krajowego, który dla zbadania sprawy zasięgnął opinii władz rządowych i autonomicznych.

Rada powiatowa w Czortkowie jednogłośną uchwałą z d. 28. stycznia 1902 sprzeciwiła się proponowanej przez gminę Zwiniacz zmianie terytoryalnej, a to z powodu, że siła podatkowa powiatu zmniejszy się przez to wyłączenie, a dogodność z przyłączenia gminy do Budzanowa jako miejscowości bliższej, gdzie ludność swe sprawy sądowe i podatkowe mogłaby załatwiać, jest mniejszą w porównaniu z korzyściami należenia do sądu w Czortkowie, w której to miejscowości są wszystkie władze rządowe i autonomiczne skoncentrowane i gdzie niebawem ma być utworzony sąd kolegialny a utworzenie szkoły średniej spodziewanem jest w niedalekiej przyszłości.

Sprawozdaniem z d. 1 kwietnia 1902 L. 155 do sądu obwodowego w Tarnopolu sprzeciwił się c. k. sąd powiatowy w Czortkowie wydzielenin gminy Zwiniacz.

Prezydyum c. k. sądu obwodowego w Tarnopolu opierając się na przychylnej opinii c. k. sądu w Budzanowie i wyższy c. k. sąd krajowy we Lwowie uznały projektowane przyłączenie gminy Zwiniacz do sądu w Budzanowie jako korzystne dla gminy.

Wydział krajowy rozważywszy sprawę i skonstatowawszy, że gmina Zwiniacz oddaloną jest od c. k. sądu obwodowego w Tarnopolu 581 kilometrów; od starostwa i Reprezentacyi w Trembowli 24 kilometrów; od Czortkowa 19 kilometrów; od Budzanowa 6·5 kilometrów, — uznał projektowaną prze gminę zmianę terytoryalną jako

dla niej korzystną, a w sprawozdaniu swem z d. 9. września 1903 L. W. 80681. przedłożył obradującemu w tymże roku Wysokiemu Sejmowi wniosek, do wyrażenia c. k. rządowi opinii, że w interesie krajn i gminy Zwiniacz leży, iżby ta wraz z obszarem dworskim została wydzieloną z okręgu sądowego i politycznego w Czortkowie, a przydzieloną do sądu powiatowego w Budzanowie i do starostwa w Trembowli.

Komisya administracyjna, której Wysoki Sejm to sprawozdanie do rozpatrzenia przydzielił, zgodziła się z zapatrywaniem Wydziału krajowego a sprawozdanie komisyi z d. 3. października 1903 i proponowany wniosek przyszły pod obrady Wysokiego Sejmu d. 12. października 1903.

W sprawie tej zabrał głos prezes Rady powiatowej Czortkowskiej poseł Rudrof, przemawiając przeciw wnioskowi komisyi administracyjnej a Wysoki Sejm uchwalił odesłać sprawę tę napowrót do komisyi administracyjnej celem dokładniejszego zbadania względnie ściślejszego dochodzenia. Komisya ta jednak nie przedłożyła Wysokiemu Sejmowi ponownego sprawozdania. Pismem z d. 28. maja 1904 do Wydziału krajowego upraszała Zwierzchność gminy Zwiniacz o omawiane przyłączenie do Budzanowa.

Wskutek tej prośby zajął się Wydział krajowy uzupełnieniem dochodzeń i przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z d. 5 lipca 1904, w którem stawia wniosek przychylny żądaniu gminy.

Sprawozdanie to nie przedstawia żadnych nowych momentów i jest prawie identyczne ze sprawozdaniem Wydziału kr. L. W. 80681/1903 z daty 9. września 1903.

W tej samej sprawie wpłynęły obecnie do Wysokiego Sejmu dwie petycye, z których jedna od gminy Zwiniacz ponawiająca poprzednie życzenie, druga zaś od niektórych mieszkańców Zwiniacza sprzeciwiająca się zamierzonemu wyłączeniu. Ta ostatnia petycya podpisana jest przez włościan, przez właścicieli i dzierżawców obszaru dworskiego, jak też przez funkcyonaryuszy miejscowych urzędów jak poczty, straży skarbowej etc.

Komisya administracyjna, której i te petycye przydzielone zostały — wobec różniących się zapatrywań stron interesowanych — wobec przemówienia prezesa Rady powiatowej posła Rudrofa, a pomna uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1903, rozpatrzyła wszystkie momenta przemawiające za i przeciw proponowanemu przyłączeniu gmin do sądu w Budzanowie, a zestawia te momenta, jak następuje:

Korzyści dla gminy są:

1. Bliższe oddalenie od urzędu podatkowego w Budzanowie.
2. Bliższe oddalenie od c. k. sądu w Budzanowie.

Korzyści dla powiatu żadne, bowiem wyłączenie gminy jednej ze związku reprezentacyi powiatowej nie umniejszy kosztów administracyjnych powiatu.

Niekorzyści wypływające dla gminy:

1. Dalsze oddalenie od władz powiatowych rządowych i autonomicznych, zatem utrudnienia w wykonywaniu własnego i poruczonego zakresu działania.
2. Brak w Budzanowie urzędu ewidencyjnego dla katastru i podatku gruntowego.
3. Dalsze oddalenie od okręgu poborowego.
4. Jak świadczy petycya sprzeciwiająca się wyłączeniu w ustępie II., uchwaliła Rada powiatowa w Czortkowie za przyczynieniem się ze strony gminy kwotą 500 K. i od obszaru dworskiego kwotą 1000 K., wymurować 4 kilometry gościńca, łączącego gminę z gościńcem murowanym z Czortkowa do Trembowli prowadzącym. Budowa tego dojazdu w razie wyłączenia gminy zostałaby zaniechaną, a tem samem gmina nie uzyskałaby tak koniecznie potrzebnej drogi bitej.

Niekorzyści dla Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie:

Umniejszenie siły podatkowej powiatu, bowiem gmina i obszar dworski Zwiniacz, opłacając 36% dodatków powiatowych, uiszczają:

gmina	1598	kor.	38	hal.
obszar dworski	917	„	74	„
Razem	2508	kor.	12	hal.

Podatek opłacany wynosi zatem $\frac{2508 \times 100}{36} = 6966$ kor. 66 hal.

a gdy obecnie suma podatków bezpośrednich w powiecie czortkowskim wynosi

244.695 kor. 90 gr., to wrazie ubytku opłacanych przez gm. i ob. dw. Zwiniacza dodatków, zmuszoną będzie rada powiatowa w Czortkowie podwyższyć o 1% dotychczasowe dodatki do podatków, by pokryć niedobory budżetu swego.

Wprawdzie sprawozdanie komisyi administracyjnej z r. 1903 przedstawia, że nawet po wyłączeniu Zwiniacza zamyka się budżet reprezentacyi powiatowej nadwyżką dochodów; lecz zważyć teraz należy, że powiat czortkowski często nawiedzają klęski gradowe i szkody wyrządzane przez myszy polne, czego następstwem odpisywanie podatków. Przewidując te okoliczności, zmuszoną jest reprezentacya powiatu budżet swój ze znaczniejszą nadwyżką dochodów układać.

Komisya administracyjna rozważywszy powyżej przytoczone korzyści i ujemne strony proponowanej zmiany terytoryalnej, uznaje:

1. Że mieszkańcy Zwiniacza przez przyłączenie do c. k. sądu w Budzanowie będą mieli ułatwienie z powodu bliskości tego miejsca. Natomiast sądzi komisya, że korzyści spodziewane z przydzielenia do urzędu podatkowego w Budzanowie nie są zbyt doniosłe; bowiem na pobór podatków od kontrybuentów w gminie oznacza zwykle urząd podatkowy tylko pewne dnie w roku, nie mogą zatem kontrybuenci wpłat tych okazyonalnie każdego dnia załatwiać. Zresztą dla zebrania i odwiezienia podatków może gmina ustanowić kolektantów, lub też odsełać podatki do Czortkowa pocztą, która jest na miejscu w Zwiniaczu. Komisya zauważa, że w Budzanowie nie ma urzędu ewidencyjnego, a ten jest w Trembowli oddalonej o 24 kilom. Pomijając kwestyę oddalenia, to nie potrzeba wiele udowadniać, jakie trudności i niedogodności wynikają dla stron z braku tego urzędu w siedzibie urzędu podatkowego. Akta, jak arkusze indywidualne i inne znajdują się chwilowo bądź to w siedzibie urzędu podatkowego, bądź w urzędzie ewidencyjnym — zatem byłyby te akta w Budzanowie lub w oddalonej o 24 klm. Trembowli, a starający się o pewne zmiany w arkuszach indywidualnych narażony byłby odbywać częstokroć bezskuteczne podróże do jednej lub drugiej miejscowości. Takie utrudnienia były już w tej wysokiej Izbie omawiane.

2. Że wrazie przyłączenia gminy do sądu w Budzanowie, a tem samem do reprezentacyi pow. w Trembowli utraci gmina przynajmniej na czas dłuższy możność dostania murowanego gościńca.

3. Że mieszkańcy utracą korzyści wypływające ze skoncentrowania wszystkich urzędów, jakie są w Czortkowie; przedewszystkiem urzędu ewidencyjnego i podatkowego. Wreszcie zauważa komisya, że dodatki powiatowe tak w Czortkowie jak i w Trembowli są te same tj. 36%.

Komisya sądzi, że decydując w tej sprawie, należy też uważać na opinię Rady powiatowej i opinię protestującego grona mieszkańców Zwiniacza i obszaru dworskiego — wreszcie i na umniejszenie siły podatkowej powiatu o 2500 koron rocznie.

Komisya sądzi przeto, że jakkolwiek przytoczone ujemne strony wynikające ze zamierzonej zmiany terytoryalnej, mogą z czasem być usunięte, to w obecnych warunkach nie może doradzać wyłączenia gminy Zwiniacza z okręgu c. k. sądu w Czortkowie i reprezentacyi powiatowej a przyłączenia jej do sądu w Budzanowie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm nie uznaje za korzystne wydzielenia gminy i obszaru dworskiego Zwiniacz z okręgu sądowego i politycznego w Czortkowie a przyłączenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Budzanowie i Starostwa w Trembowli.

Uchwałą tą załatwione zostają równocześnie petycye gminy Zwiniacz z dnia 30. września 1904 Ls. 596 i petycya mieszkańców Zwiniacza wniesiona 8. października 1904 Ls. 839.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:

Mikołaj Torosiewicz.

Ls. 1849.

Lwów, dnia 29. października 1904.

Aleg. 631

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku p. Szajera w przedmiocie odłączenia gminy Wilkowyji od gminy Malawy.

Wysoki Sejmie!

Sprawę odłączenia gminy Wilkowyji od gminy Malawy i utworzenia z niej gminy samoistnej poruszał już poseł Szajer w roku 1902, czyniąc wniosek tej samej treści jak i obecny.

Wysoki Sejm na wniosek poprzedni żadnej nie powziął uchwały, chociaż komisya administracyjna sprawę w ten sposób załatwiła, że odstąpiła ją Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wydział krajowy badał w istocie sprawę, a wynik badań wykazał rezultaty ujemne, bowiem Wydział powiatowy w Rzeszowie pismem z dnia 21. października 1903 r. l. 2281 oświadczył się przeciw odłączeniu przysiółka Wilkowyji od gminy Malawy, uważając nowo utworzyć się mającą gminę za słabą do ponoszenia ciężarów na gminie samoistnej ciążących, a to tem bardziej, że podatki przez Wilkowyję opłacane wynoszą bardzo nieznaczną kwotę i tak:

a)	podatek gruntowy	583 K.	83 h.
b)	„ domowy klasowy	122 „	40 „
c)	„ czynszowy	— „	— „
d)	„ zarobkowy	— „	— „
czyli łącznie kwotę		706 K.	23 h.

Z tego okazuje się, że odmowne oświadczenie się Wydziału powiatowego, przyjęte do wiadomości przez Wydział krajowy, zupełne znajduje uzasadnienie.

Wobec tego komisya administracyjna nie chcąc doradzać tworzenia gmin samoistnych, któreby zadaniom swoim nie mogły sprostać — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem p. Szajera z 20. października 1904 Ls. 1470 o utworzenie z przysiółka Wilkowyji samoistnej gminy, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:
Dr. Maiss.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Alg. 632

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej nad wnioskiem posła Szweda o zmianę §. 34. ustawy wojskowej w tym kierunku, ażeby młodszy syn prowadzący gospodarstwo rolne był uwolniony od czynnej służby wojskowej, jeżeli potrzebny jest do utrzymania rodziny.

Wysoki Sejmie!

Ustawa wojskowa dopuszcza pewnych ulg w wypełnieniu obowiązku powszechnej służby wojskowej ze względów gospodarczych i rodzinnych, a mianowicie w §. 33 zwalnia posiadaczy odziedziczonych gospodarstw rolnych, jeżeli na tych gospodarstwach mają swe zwykłe mieszkanie a dochód z gospodarstwa do samoistnego utrzymania rodziny z 5 osób wystarcza i czterokrotnie nie jest wyższy: taki posiadacz ma być przydzielony do rezerwy i tak długo w niej pozostać, jak długo te stosunki istnieją, o ile przez losowanie nie został przydzielony do rezerwy. Wedle §. 34 ust. wojsk. zaś w ten sam sposób uwzględnieni być mają podczas pokoju i do rezerwy wcieleni ze względów familijnych: 1) jedyny syn niezdolnego do zarobkowania ojca lub owdowiałej matki lub w braku tychże jedyny ich zięć, jeżeli te stosunki, które uwolnienie powodują, już przed jego ożenieniem nie istniały. 2) po śmierci ojca jedyny wnuk niezdolnego do zarobkowania dziadka lub owdowiałej babki, którzy syna nie mają. 3) jedyny brat rodzony lub przyrodni rodzeństwa całkiem osierociałego, jak nie mniej jedyny brat przyrodni rodzeństwa, które nie ma ojca. Uwolnienia tego od czynnej służby domagać się może ten jedyny syn, wnuk, zięć, brat rodzony lub przyrodni naówczas, jeżeli od jego uwolnienia utrzymanie jego rodziców. dziadów i t. d. zawisło i on rzeczywiście temu obowiązkowi zadość czyni. Zupełnie na równi, jak wyżej wymienieni syn, wnuk, zięć, brat ma być i ten uważany, którego brat lub reszta braci wzgl szwagrowie a) w linii lub w obronie krajowej choćby wskutek wyjątkowego w myśl §. 12 czwartego ustępu dokonanego powołania służbę pełnią, jeżeli oczywiście nie zachodzi wypadek dezercyi; b) nie mają lat 18, c) dla wad umysłowych lub cielesnych do jakiegokolwiek zarobkowania nie są zdolni.

Wniosek posła Szweda zmierza do rozszerzenia uwolnienia od czynnej służby z powodów familijnych także na wypadek, gdy jest w rodzinie więcej synów, względnie braci i domaga się, by także młodszy syn był uwolniony od

czynnej służby wojskowej, jeżeli jest potrzebny do utrzymania ojca, matki lub rodzeństwa i jeżeli starsi synowie prowadzą oddzielne gospodarstwo lub opuściwszy dom rodzinny, nie dają lub dać nie mogą rodzinie dostatecznego utrzymania.

Przyznać trzeba, że ustawa wojskowa nie wyczerpuje wszystkich wypadków, w których rodzina cierpieć musi niedostatek wskutek powołania do czynnej służby tego z synów, wnuków, szwagrów lub braci, od którego utrzymanie ojca, matki lub rodzeństwa zależy i często zdarzają się wypadki, że inny syn ojca, lub wnuk dziadka, niezdolnych do zarobkowania, inny syn owdowiałej matki lub wnuk owdowiałej babki, nie mogą albo nie chcą dać utrzymania osobom, do rodziny należącym, w ustawie wymienionym co się najczęściej wówczas dzieje, gdy syn starszy ożeniwszy się na żoninem gospodarstwie nie raz w innej wsi położonem osiada lub oddaje się rzemiosłu lub emigruje, to jednak mając na uwadze, że powszechność obowiązku służby wojskowej w tem właśnie polega, iżby każdy zdolny do tej służby rzeczywiście temu obowiązkowi w sposób ustawą wskazany dla wszystkich, zadość uczynił, że zatem wyjątki od tej reguły nie powinne być liczny i tylko w tych wypadkach dopuszczalne, gdy tego konieczność wymaga a istnienie tej konieczności da się ściśle udowodnić; zważywszy, że udowodnienie, iż starszy do służby wojskowej obowiązany syn, nie może lub nie chce dać utrzymania członkom rodziny w ustawie wymienionym, jest nadzwyczaj trudnem i wprowadzenie żądanego przez posła Szweda rozszerzenia uwolnień od czynnej służby wojskowej mogłoby dać pole do nadużyć i do usuwania się od czynnej służby wojskowej ze szkodą innych popisowych, którzy w miejsce uwolnionych do czynnej służby powołaniby być musieli, co się dziać nie powinno, — Komisya administracyjna nie może doradzać dopuszczenia dalszego wyjątku od ogólnej zasady powszechnej służby wojskowej w żądanym tym wnioskiem kierunku i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Szweda o zmianę §. 34. ust. wojsk.

Przewodniczącego:

Jan Szeptycki

Sprawozdawca:

Tarnawski

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 4418/05. We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Alg. 633

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Szajera w sprawie powoływania rezerwistów do ćwiczeń wojskowych.

Wysoki Sejmie!

Wnioskodawca domaga się wyjednania u odnośnych organów rządowych, aby zaniechano powoływania rezerwistów do ćwiczeń wojskowych w 11 i 12 roku ich służby, a ćwiczenia rezerwistów do 10. roku służby odbywały się tak samo przy c. k. obronie krajowej, jak to dzieje się przy armii liniowej.

Wedle odnośnych przepisów wojskowych obowiązani są rezerwiści, którzy odbyli dwuletnią czynną służbę, wykonywać ćwiczenia wojskowe w trzecim, piątym, siódmym, dziewiątym i jedynastym roku służby, ci zaś popisowi, którzy od razu wcielen i zostali do nieczynnej obrony krajowej, winni w całym czasie służby wojskowej w ten sposób do ćwiczeń być powoływani, by cały czas ćwiczeń wynosił łącznie 20 tygodni, u tych wreszcie, którzy z rezerwy przeniesieni zostali do obrony krajowej, ma ten łączny czas ćwiczeń wynosić 4 tygodnie. Z tych przepisów wynika, że u rezerwistów ostatni, t. j. dwunasty rok służby zawsze powinien być wolny od ćwiczeń, w obronie krajowej zaś uwolnienie w 11 i 12 roku służby zależy od rozkładu przepisanych ustawą ćwiczeń, a rozkład ten zależny jest od dotyczących komend wojskowych.

Powoływanie do ćwiczeń wojskowych ludzi w 11 i 12 roku ich służby, gdy licząc już lat 32 i więcej, są ojcami rodzin, mają gospodarstwa i odrywanie ich od ogniska domowego dla wykonania ćwiczeń wojskowych jest niezawodnie zbyt uciążliwe i dlatego też słusznem jest żądanie ulg w tej mierze w granicach istniejących ustaw. Skrócenie zaś czasu ustawowego dla tych ćwiczeń wyznaczonego jest możliwe tylko w szczególnych wypadkach przez udzielenie urlopów albo też uwolnienie w szczególnym wypadku po myśli odnośnych postanowień ustawy.

Dlatego wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rezerwistów w 12. roku służby, a ludzi do obrony krajowej przydzielonych w 11. i 12. roku służby do ćwiczeń wojskowych nie powoływano, a w wypadkach uwzględnienia godnych obowiązanych do ćwiczeń powyższych ludzi od tego obowiązku ile możności w drodze urlopów uwalniano.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca;

Tarnawski *w. r.*

Czcionkami Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4422,05.

We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Aleg. 634

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła ks. Wesolińskiego o wyjednanie ustawy zakazującej otwierania szynków i sprzedaży trunków w niedziele i święta katolickie.

Wysoki Sejmie!

Walka z alkoholizmem nie jest nową w naszym kraju. Na żądanie Wysokiego Sejmu wprowadzono u nas ustawę przeciw pijaństwu, ustawę, której domagają się także inne kraje, jak dotąd atoli dla znanych przyczyn parlamentarnych bezskutecznie.

Wniosek posła ks. Wesolińskiego zmierza do dalszego zwalczania alkoholizmu i zawiera w sobie dążności w dwojakim kierunku. Przedewszystkiem radby wnioskodawca za wzorem innych wyżej cywilizowanych krajów doprowadzić do prawdziwego święcenia niedzieli i świąt, zapobiegając temu, iżby ludność wypoczywająca w te dnie od zajęć nie przepędzała czasu w szynkach, lecz oddawała się nabożeństwu i godziwej zabawie. Powtóre chciałby wnioskodawca dalej ograniczyć używanie alkoholu, który, jak wyniki najnowszych badań naukowych i doświadczenia wykazały, nietylko nie przyczynia się do utrzymania zdrowia ludzkiego, lecz je podkopuje, nadużycie alkoholu jest najczęściej przyczyną zbrodni i zepsucia moralnego, wreszcie rujnuje alkohol dobrobyt i szczęście rodziny.

Wprawdzie ustawa z 16. stycznia 1895 l. 21 Dz. p. p. postanawia w art. I., że w niedziele ma ustać wszelka praca przemysłowa, a w art. II., że wypoczynek niedzielny trwać ma przez 24 godzin, licząc od godziny 6. rano, to jednak rozporządzenie Ministerstwa handlu wydane w porozumieniu z Minist. wyznań i oświaty z 24. kwietnia 1895 Nr. 58 Dz. p. p., pomiędzy temi przedsiębiorstwami przemysłowemi, w których w niedzielę praca jest dozwolona, pod l. 47 wymienia przemysł szynkarski i gospodni, zresztą w myśl tego rozporządzenia wolno jest przedsiębiorcy wykonywać przemysł osobiście.

Przepisy tu przytoczone dążą tylko do uwolnienia od pracy personalu pomocniczego w przemyśle i nie zawierają wyraźnych postanowień święcenia niedziel i świąt. Niemniej jednak przebija się w ustawodawstwie o święceniu niedziel i świąt dążenie mające na celu danie możności osobom w przemyśle zajętym, aby w niedziele i święta mogły zadość uczynić swoim obowiązkom wyznaniowym i religijnym, wobec czego §. 8. obwieszczenia c k. Namiestnictwa z 30. kwietnia 1895 l. 35721 Nr. 31 Dz. u. p. wyraźnie nakazuje, by w niedziele i dni świąteczne pomocnikom przemysłowym z uwzględnieniem ich wyznania pozostawiono czas potrzebny do uczestniczenia w przedpołudniowem nabożeństwie.

Dążność ta ustawodawcza atoli nie osiągnie zamierzonego skutku, t. j. obok wypoczynku od pracy także umoralnienia ludzi pracujących, jeżeli nie usunie się sposobności do demoralizacyi, jakiej nastręczają nęcące ku sobie otwarte przez całą niedzielę lub święto szynki i dlatego należałoby ograniczyć tę sposobność, szczególnie, gdy ustawa o pijaństwie nie zawsze i wszędzie ze ścisłością należytą bywa wykonywaną.

Wnioskodawca idzie dalej, żąda bowiem zamykania szynków przez 24 godzin od 6. godziny rano w niedzielę i święta aż do 6. rano dnia następnego. Żądanie to wszelakoż stanowiłoby w istniejących w tej mierze zwyczajach skok zanadto nagły, gdyby się szynki, dotąd cały dzień otwarte, zamknęło zupełnie, w szynkach bowiem prócz napojów znajdują się także środki spożywcze, posiłki, tytoń, a nadto drobne potrzeby domowe, jak sól, zapałki, i t. p., Zamknięcie szynków na cały dzień, tak długo, jak długo ludność sama w swej większości przynajmniej nie wyrzeknie się używania gorących napojów, doprowadziłoby do obchodzenia zakazu i szukania gorących napojów na innej drodze. Nie można też pominąć i tego, że z szynkami w miastach połączone są często restauracye, w których wielu ludzi, w mieście zamieszkałych lub też do miasta w niedziele i święto jako w dzień od pracy wolny za interesami lub dla rozrywki przybyłych uczęszcza dla pokrzepienia się żywnością i napojem, że więc zamknięcie szynków na cały dzień niedzielny lub świąteczny i z tego względu nie jest pożądane.

Komisya administracyjna sądzi, że zadowolić się należy ograniczeniem otwierania szynków i sprzedaży napojów gorących podczas nabożeństw i nie rozciągać tego zakazu na hotele i restauracye po miastach, i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wydał rozporządzenie do ustawy przemysłowej zawierające ograniczenie otwierania szynków i sprzedaży gorących napojów w niedziele i święta uroczyste katolickie wedle możności, a co najmniej zawierające zakaz otwierania szynków i sprzedaży napojów gorących w niedziele i święta katolickie w czasie przedpołudniowego głównego nabożeństwa.

Przewodniczący:
Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca:
Tarnawski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4421/05 We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Aleg. 635

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Starucha o zmianę ustawy o pasztortach bydlęcych.

Wysoki Sejmie!

We wniosku powyższym domaga się poseł Staruch zmiany ustawy z 29. lutego 1880 Nr. 35 dz. u. p. i rozporządzenia Ministerstw spraw wewnętrznych. sprawiedliwości, rolnictwa i handlu z 12. kwietnia 1880 Nr. 36 dz. u. p. w tym kierunku, że obowiązek paszportowy znosi się lub co najmniej, że obowiązkiem wykazywania się paszportem wszelkiego bydła obciążeni są tylko ci, którzy naładowują bydło (rogate i nierogaciznę) na eksport na kolejach.

Przepisy weterynaryjne w ogóle, a paszportów bydlęcych w szczególności niewątpliwie bardzo są uciążliwe dla ludności wiejskiej i połączone z wydatkami, są jednakowoż konieczne ze względu na ustawę o zarazie bydlęcej i wzgląd na handel międzynarodowy bydłem i nierogacizną i z natury rzeczy surowo muszą być stosowane, gdy choroba u pozbytego bydlęcia lub świni może być nietylko powodem rozszerzenia się zarazy na większe obszary, ale także źródłem sporów o odszkodowanie i niepewności w handlu, czemu wprawdzie paszport nie zawsze zapobiega, ale stwierdzając oglądnięcie pozbywanej sztuki przed wydaniem paszportu tego rodzaju następstwa szkodliwe czyni przynajmniej rzadszemi. Rozszerzenie się zarazy nadto prowadzi do zamknięcia miejscowości dotkniętych zarazą, a czasem nawet do zamknięcia granicy przed wywozem do innego kraju.

Trudno więc działać w kierunku uchylenia przymusu paszportów bydlęcych. Możnaby jednak ludności przez pewne ułatwienia w granicach istniejących ustaw, a mianowicie dla zmniejszenia zachodu i kosztów możnaby częściej przydłużać czas ważności paszportów i obejmować jednym paszportem więcej sztuk bydła lub świń.

Komisya administracyjna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby we właściwej drodze wprowadził możliwe ułatwienia w granicach istniejących ustaw przy wykonywaniu przymusu paszportowego dla bydła i świń, a w szczególności przez pouczenie odnośnych organów zarządził wedle potrzeby przedłużanie raz wydanych paszportów i wydawanie jednego paszportu dla więcej sztuk bydła lub świń.

Przewodniczący

Jan Szeptycki *w. r.*

Sprawozdawca

Tarnawski *w. r.*

Ls. 4.350/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alg 636

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej, odnoszące się do zamknięcia rachunków fundacyi śp. Stanisława hr. Skarbka, a opracowane na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie preliminarza za rok 1903 przewidziano nadwyżkę dochodów w kwocie . . . . . 1.793 K 56 g
Że zaś zamknięcie rachunków za ten rok wykazuje nadwyżkę w dochodach w kwocie . . . . . 12.922 „ 20 „
toż wynik korzystniejszy od budżetu o . . . . . 11.128 K 64 g
Ze sprawozdania Wydziału krajowego wynika, że korzystniejsze od preliminarza wyniki osiągnięto w 5 rubrykach razem w łącznej kwocie. 48.807 K 04 g
mniej zaś korzystne w 4 rubrykach w kwocie . . . . 37.678 „ 40 „
a więc wynik korzystniejszy, jak wyżej o . . . . . **11.128 K 44 g.**

Wybitniejsze ilościowo różnice w oddzielnych rubrykach gospodarki — wobec preliminarza — występują:

a) W zarządzie centralnym korzystniej o . . . 2.811 K 09 g
b) W rubryce „pożyczek“ „ „ . . . 42.100 „ — „
c) W prowizyach czynnych „ „ . . . 3.445 „ 94 „

natomiast:

d) W rubryce „gmach teatru“ mniej korzystnie o . . 362 „ 65 „
e) W dobrach ziemskich mniej korzystnie o . . . 36.224 „ 97 „
f) W „Zakładzie w Drohowyżu“ korzystniej o . . 1.050 „ 79 „

Przedstawione różnice wyjaśniono w sposób następujący:

ad a) Zarząd centralny.

Wynik ten korzystniejsy o 2 811 K 09 g idzie na karb ściągniętych od stron, a nieprelimiminowanych kosztów spornych.

ad b) Pożyczki.

Korzystniejszy od preliminarza wynik 42.100 K powstał w ten sposób, że na budowę nowej gorzelni w Rożniatowie pożyczono kwotę 30.000 K. Przez to wzmogły się długi o 27.238 K, że zaś zamiast płacić 23.580 K, spłacono tylko 8.719 K, t. j. o 14.861 K mniej, toż z tego wynik w powyższej cyfrze.

ad c) Prowizye czynne.

Nadwyżka 3.445 K 94 g skutkiem przyrostu stanu efektów tudzież wpływu — ponad preliminarz — odsetek od gotówki zapasowej, lokowanej chwilowo.

ad d) Gmach teatru.

Mniej wobec preliminarza korzystny wynik w kwocie 362 K 65 g powstał skutkiem niższych wpływów zaległości czynszowych z gmachu tego, tudzież zapłacenia należytości ekwiwalentowej za lata 1901 i 1902.

Co do zaległości czynszowych, to wynosiły one z końcem

roku 1902	803 K — g	
w roku 1903 przybyło ich.	20 „ 63 „	823 K 63 g
w ciągu roku 1903 spłacono . . .	144 K 63 g	
odpisano	214 „ 12 „	358 „ 75 „
Pozostało z końcem roku 1903 zaległości . .		464 K 88 g

Suma pozostałych zaległości ostatecznie niewielka, aczkolwiek korzystny wobec roku poprzedniego stan ten w przeważnej mierze przypisać należy znacznej względnie sumie odpisów. Przypuszczając, że odpisano w istocie to tylko, co było bezwzględnie nieściągalne, zgodzić się z tem ostatecznie trzeba.

Drobna cyfra nowoprzybyłych w roku 1903 zaległości na razie obaw wprawdzie nie nasuwa, byleby ona była przejściową, a nie stała się zapowiedzią powrotu do dawnej, a tak zgubnej praktyki.

ad e) Dobra ziemskie.

Na niekorzystniejszy od preliminarza wynik 36.224 K 97 g złożyły się lepsze od przewidywanych rezultaty w 4 dobrach, nadto w pozycyi „przedsiębiorstwa w dobrach“; tworzy to łącznie kwotę . . . . . 19.864 K 93 g

mniej korzystne były wyniki w 5 dobrach i w pozycyi „rozmaite“, razem . . . . . 56.089 „ 90 „

w rezultacie wynik mniej korzystny . . . **36.224 K 97 g**

Cyfry poszczególne wyjaśnia Wydział krajowy — oczywiście na podstawie sprawozdań Kuratoryi — w sposób dość szczegółowy, który co do rzeczy nie nasuwa tyle uwag, co w roku przeszłym.

Nie znachodzimy mianowicie zaoszczędzeń na płacach służby lasowej, dalej na planach gospodarstwa lasowego, jakoteż na ustalaniu granic w dobrach fundacyjnych. Brak wzmianki w sprawozdaniu zgadza się z istotnym stanem rzeczy, należy to powitać z zadowoleniem i równocześnie wyrazić życzenie, ażeby tak pozostało.

Obok tego pozostaje przecież kilka jeszcze punktów, których mimo wytknięcia ich w poprzednich sprawozdaniach Komisyi budżetowej administracya dóbr nie poprawiła.

I tak korzystniejszy od preliminarza wynik z dóbr Opary i Słońsko płynie w części z odroczenia budowy nowej stajni w Dołhem. Niewykonania preliminowanej budowy — przypuszczać należy, że była potrzebna — chwalić nie można. Podobnie i korzystniejszy wynik z dóbr w Żabiu, płynący głównie z nieprelimiowanego czynszu z tartaku w Ilci, aczkolwiek nie nieprzyjemny, nasuwa pytanie, dlaczego tego czynszu, który przecież należy do dochodów zwyczajnych, prawidłowo nie preliminowano.

I w Brzozdowcach zaoszczędzono 9.939 K przez niewykonanie budynków, które miano w roku 1903 wybudować. Jeżeli budynki te były potrzebne, to odroczenie ich wykonania narazić może na późniejsze wydatki większe.

Wręcz przeciwny objaw spotykamy w dobrach Rożniatów-Duba. Tu bowiem wzniesiono nieprzewidziane wcale w budżecie dwa budynki, a mianowicie budynek dla c. k. urzędu podatkowego a to kosztem 19.162 K i nową gorzelnię za 30.000 K. Przypuszczać należy, że o potrzebie tych budowli wiedziano w czasie układania preliminarzy, szkoda więc, że właściwych kwot w czas nie wstawiono.

Z przyjemnością zaznaczyć należy objaw korzystny w jednym kierunku, któremu Komisya budżetowa w sprawozdaniu zeszłorocznem poświęciła była ustęp następujący:

„Jedna tu się jeszcze narzuca uwaga. Oto czytamy o dochodach ze źródeł najrozmaitszych, jak młyny, tartaki, pasze z łąk leśnych, karczmy, stawy rybne i t. p. Zachodzić wobec tego może pytanie, czyby wobec ogromu lasów fundacyjnych, zwłaszcza w lasach górskich, i niezawodnie wielkiej ilości znachodzącej się tam

rozmaitego rodzaju, może nawet grubej zwierzyny, nie można osiągnąć jakiegoś dochodu z polowania, dochodu, któryby może nawet był względnie poważny i któryby fundacyi bardzo się przydał. Możeby władze fundacyjne z uwagi tej chciały korzystać".

Jakoż władze fundacyjne ze wskazówki tej skorzystały, a skutek dopisał, gdyż dochód z tego źródła w roku bieżącym, nieobjętym jeszcze zamknięciem rachunkowem, wynosił 7.070 K, t. j. o 5010 K więcej, aniżeli w czasach minionych, aż po rok poprzedni.

Dla dopełnienia obrazu podaje się poniżej jeszcze cyfry czystego dochodu z dóbr fundacyjnych w latach 1902 i 1903:

Dobra	Czysty dochód			
	1902		1903	
	K	g	K	g
1. Kulików	2.150	62	6.242	01
2. Brzozdowce	44.958	33	40.082	94
3. Drohowyże	85.037	07	78.580	01
4. Opary-Słońsko	11.702	27	22.156	05
5. Ostałowice	3.060	31	13.085	22
6. Rożniatów	13.809	54	—29.928	80*
7. Smorze	13.152	42	16.085	46
8. Żabie	25.591	15	26.879	03
9. Żydaczów	15.396	70	14.798	19
10. Przedsiębiorstwa w dobrach	1.218	70	447	18
11. Rozmaite	—6.413	66*	—12.436	—*
Pozostaje czysty dochód	209.663	45	175.991	29

W myśl poleceń Wysokiego Sejmu Kuratorya wyjaśnia zachodzące różnice w sposób następujący:

1. **Kulików.** Dochód wyższy, aniżeli w roku poprzednim, bo odpadła w roku 1903 rata datku konkurencyjnego na budowę nowej cerkwi w kwocie 4.708 K.

2. **Brzozdowce.** Niższy wobec roku 1902 czysty dochód spowodowała wypłata wyższej należytości ekwiwalentowej z powodu wyższego tej należytości wymiaru.

3. **Drohowyże.** Niższy w porównaniu z rokiem poprzednim dochód tłómaczy się wyższym wymiarem i wypłatą zaległej należytości ekwiwalentowej, tudzież wypłatą znaczniejszych wydatków konkurencyjnych do budowy nowych szkół ludowych w Rozwadowie i Drohowyżu, wreszcie większymi kosztami restauracyi szluzy i łotoku przy młynie w Demni, tudzież restauracyi młyna w Stulsku.

4. **Opary i Słońsko.** Więcej skutkiem wyrównania zaległych czynszów, dalej większego dochodu ze sprzedaży drzewa i niższych wydatków na restauracyę budynków dzierżawnych.

5. **Ostałowice.** Wzrost w roku 1903 płynie z uzyskania wyższego o 5.240 K czynszu rocznego na nowy okres dzierżawny, nadto odpadły wydatki na restauracyę budynków dzierżawnych.

6. **Rożniatów.** Znaczny bardzo niedobór w roku 1903 w kwocie prawie 30.000 K, a wynikłość gorsza od roku 1902 o przeszło 42.000 K, tłómaczy Kuratorya wybudowaniem dwóch budynków o łącznych kosztach przeszło 49.000 K.

7. **Smorze-Klimiec.** Większy dochód idzie głównie na poczet wzrostu dochodów ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego.

8. **Żabie.** Wzrost ze zwiększających się stale dochodów z drzewa materyałowego.

9. **Żydaczów.** Zmniejszenie z powodu wypłaty podwyższonej i wyrównania zaległej należytości ekwiwalentowej.

---

*) Pozycye te są to *niedobory* gospodarcze, oznaczone znakiem — (minus). Należy je przeto przy zliczaniu odjąć od sumy reszty dochodów.

10. **Przedsiębiorstwa w dobrach** przedstawiają się lepiej, a to w części ze sprzedaży ryb ze stawów w Stulsku, która przyniosła 398 K, podczas gdy utrzymanie stawów kosztowało tylko 139 K.

11. **Rozmaite.** Znaczny tu niedobór powtarza się od szeregu lat, a mianowicie stale wzrasta. Wynoszą te niedobory od roku 1899 do 1903 kolejno 2,877 K, 7.971 K, 5.097 K, 6.413 K, 12.436 K. Tłómaczenia tych niedoborów są niedostateczne, a na rok 1903 zaznaczono tylko, że część tego niedoboru idzie na karb zakupna urządzenia gorzelnianego od ustępującego dzierżawcy w Rożniatowie.

Zaznaczyć należy, że na żądanie swoje sprawozdawca otrzymał za rok 1903 daty szczegółowe, z których wynika, że niedobór ten głównie płynie z zestawienia dochodów i wydatków z 2 następujących pozycyi:

	Dochody	Wydatki	Niedobór
Dobra	2.680 K	10.166 K	7.486 K
Lasy	1 076 „	3.576 „	2.500 „
Razem	3.756 K	13.742 K	9.986 K.

Cyfry są, lecz ogólnikowość ich ocenę jakości istoty uniemożebnia, dla tego Komisya wobec rosnącej od lat 5 tendencyi tego niedoboru radaby w przyszłych sprawozdaniach mieć wspomniane dwie pozycye wyjaśnione szczegółowiej.

Zaległości z dóbr dzierżawnych przedstawiają się za ostatnie dwa lata w cyfrach następujących:

Dobra	1902		1903	
	K	g	K	g
1. Kulików	3.454	12	3.091	62
2. Brzozdowce	—	—	—	—
3. Drohowyże	9.748	90	608	—
4. Opary i Słońsko	14.628	33	9.765	17
5. Ostałowice	4.940	84	225	59
6. Rożniatów	4.974	92	766	23
7. Smorze-Klimiec	3.345	89	1.522	06
8. Żabie	—	—	—	—
9. Żydaczów	2.348	—	—	—
10. Z przedsiębiorstwa w dobrach	466	24	—	—
11. W dziale „Rozmaite“	3.302	96	3.075	80
Razem	47.210	20	19.054	47

Jeżeli się weźmie na uwagę, że zaległości te wynosiły z końcem lat:
1896 1897 1898 1899 1900 1901
114.306·16 K, 139.894·48 K, 98 532·16 K, 67 447·44 K, 52.399·67 K, 45.114·45 K,
to stan dzisiejszy nie jest niepomyślny. Zwłaszcza w roku 1903 stan ten wobec roku poprzedzającego bardzo się poprawił, oczywiście o ile cyfry ostatniego roku powstały przez rzeczywiste wpłacenie zaległości, a nie może skutkiem daleko idących odpisów. Ponieważ te odpisy w istocie wynoszą 2.758 K, toż stan obecny uznać należy za pomyślny.

ad f) Zakład w Drohowyżu.

Wynik finansowy gospodarki okazał się w r. 1903 wobec preliminarza o 1.050 K 79 g. mniej korzystny.

Z 17 rubryk Zakładu zaoszczędzenie wykazuje 7 rubryk w łącznej kwocie 8.089·17 K, natomiast przekroczenie istnieje w 10 rubrykach, łącznie 9.139·96 K, z czego wykazane wyżej przekroczenie budżetowe.

Tak oszczędności, jak i przekroczenia są co do formy szczegółowo przez Dyrekcyę Zakładu motywowane, nie wszystkie jednak motywy są równie uzasadnione. Niektóre ustępy szczegółowego wymagają traktowania.

Administracya. Oszczędność 3.102 K. z powodu nieobsadzenia posady rządcy ekonomicznego i późniejszego obsadzenia posady dyrektora.

Żywność. Zaoszczędzenie 635 K (na 74.838 K preliminarza) jest kwotą nieznaczną.

Pranie i łazienki. Uwag nie nasuwają.

Szkoła i konserwacya budynków, oszczędności 1380 K i 2029 K. Przytoczony na wyjaśnienie tych cyfer ustęp brzmi dosłownie w sposób następujący: „Dyrekcya zakładu przewidując przekroczenia w innych rubrykach, starała się zaoszczędzeniami w tych właśnie rubrykach przekroczenia zredukować i nie zużytkowała kredytu przeznaczonego na zakupno wzorów i modelów; poczyniła oszczędności w wydatkach na urządzenia szkolne, na przybory muzyczne i na obróbkę materyałów, a nadto zaoszczędziła w opale z powodu nieobsadzenia posady naczelnika warstatów".

W rubryce „konserwacya" konstatuje się tylko zaoszczędzenie 2029 K bez szczegółowych wyjaśnień.

A więc oszczędności na szkole t. j. właśnie na tem, co stanowi rdzeń istoty zakładu, bo i szkoły ludowej i szkoły rzemiosł. Komisya zaznacza krótko, że oszczędności te są niewłaściwe.

Co do rubryki konserwacyi, to na tem oszczędzać, znaczy nieraz wydać później znacznie więcej. Ze sprawozdania nie widać, o ile te obawy w danym razie są lub nie są uzasadnione.

Folwark. Korzystniejszy wobec preliminarza wynik o 857 K płynie z powiększenia czystego zysku jako rezultatu lepszej na folwarku gospodarki. Objaw ten zasługuje na uznanie.

Przechodząc do przekroczeń, znachodzimy w rubryce **Odzież** przekroczenie w kwocie 1891 K. Przekroczenie to wytłómaczone należycie.

Podobnie dostatecznie wyjaśnione są przekroczenia w rubrykach: **Opał i oświetlenie, apteka i szpital, kaplica i cmentarz**.

Ogród. Przekroczenie w rubryce tej wynosi znaczną kwotę 2941 K. Cyfra ta wynosiła w roku 1902 kwotę 2343 K. Okoliczności tej Komisya budżetowa w sprawozdaniu zeszłorocznem poświęciła ustęp następujący: Przekroczenie w rubryce „Ogród" o 2343 K 60 gr. tłómaczy Dyrekcya szeregiem okoliczności (zła gleba i stąd wielkie koszta produkcyi i trudny zbyt produktów, a więc niełatwość korzystnej ich sprzedaży; obowiązek utrzymania szkoły ogrodniczej na wysokości jej zadania), które tłómaczą wprawdzie cyfrę wydatków, lecz nie tłómaczą przekroczenia. Okoliczności te przecież od dawna istnieją i można i należy się z nimi liczyć przy układaniu preliminarza".

W roku 1903 stan ten, polegający na niedostatecznej wobec koniecznych potrzeb ogrodu dotacyi w preliminarzu, nie zmienił się na korzyść, bo i na ten rok preliminowano wszystkiego w wydatkach 4.104 K, z czego na koszt utrzymania ogrodu pozostało netto 117 K. Niskość tej kwoty spowodowała właśnie wykazane przekroczenie.

W roku 1904 stan ten już będzie lepszy, gdyż w budżecie na ten rok podniesiono preliminarz wydatków na 6865 K, przeto więcej prawie tyle, ile wynosi przekroczenie za r. 1903.

Rubryka **Piekarnia, pracownia krawiecka żeńska, młyn i rzeźnia** w cyfrach swoich nie dają powodu do uwag, gdyż szczególnie na ocenienie działalności pracowni krawieckiej żeńskiej, dużo innych jeszcze wpływa momentów, które zawiera sprawozdanie o ogólnym stanie fundacyi, którego w tym roku brakło.

Za to w rubryce „Warsztaty" nawet lakoniczna wzmianka w zamknięciu rachunkowem wystarcza, ażeby stwierdzić opłakany co do tego działu poziom pracy fundacyi. Jeżeli bowiem Dyrekcya pisze: „Niektóre pozycye tej rubryki tak w dochodach jak i też w wydatkach znacznie różnią się od przyzwolonych kredytów,

a to z tego powodu, że w preliminarzu przewidywano ruch maszyny parowej, w rzeczywistości zaś maszyna parowa nie była w ruchu a więc odpadły koszta ruchu i utrzymania maszyny, ale i odnośne dochody. W rezultacie jednak okazuje się różnica między wynikłościami rzeczywistemi a preliminarzem stosunkowo nieznaczną, gdyż niedobór dochodów . . . . . 3032 K 86 g.
redukuje zaoszczędzenie w wydatkach . . . . . 2836 „ 94 „
do sumy ostatecznego przekroczenia budżetowego w kwocie 195 K 92 g.
to cyfrowy wynik małego przekroczenia nie wystarczy, aby sprawić zadowolenie.

Do jeszcze pomyślniejszego cyfrowego wyniku bowiem doszłoby się wtedy gdyby warsztatów nie było, bo wtedy ani budżetu dla nich, a więc i przekroczenia byćby nie mogło.

Jeżeli się zaś czyta, że maszyna parowa, owa dusza warsztatów, wcale w ruchu nie była, jeżeli się pamięta o oszczędnościach na zakupnie materyałów dla obróbki warsztatowej a zarazem wie, że od lat naczelnika warsztatów nie ma, to już w każdym razie ten dział pracy fundacyjnej usprawiedliwia pesymizm najdalej idący. Z okazyi zamknięcia rachunkowego trudno powiedzieć więcej.

Stan liczebny sierót i prebendaryuszy wynosił

	z końcem roku 1902:	z końcem roku 1903:
1. Sierót chłopców	221	213
2. „ dziewcząt	117	128
3. Prebendaryuszy	36	30
4. Prebendaryuszek	32	35
razem osób	406	406

Stan przeto liczebny wobec 1902 r. nie zmieniony bo ubyło 3 prebendaryuszy a tyleż sierót przybyło.

Koszt utrzymania tych osób w roku 1903 wynosił łącznie 195.970·57 K (wobec 198.977·48 K w r. 1902), na jedną osobę wypada przeto rocznie 504·10 K (wobec 510·05 K w r. 1902), czyli dziennie 1 K $38^{1}/_{10}$ g. (wobec 1 K $39^{7}/_{10}$ g. w roku 1902).

Jeden jeszcze szczegół, natury czysto rachunkowej, domaga się wyjaśnienia. Oto na str. 6. sprawozdania Wydziału krajowego znachodzimy, że na utrzymanie Zakładu drohowyskiego wydano 300.249 95 K, z tego jednak koszt utrzymania Zakładu wynosił 206.638·33 K, a 93.611·62 K wypłacił Zakład na rachunek kasy centralnej różne należytości.

Jakiego rodzaju są te należytości, o tem w sprawozdaniu Wydziału krajowego żadnej nie ma wzmianki. Nie ma wątpliwości, że wyjaśnienie istoty tych wydatków, zwłaszcza wobec wysokości tej kwoty bardzo byłoby pożądane, gdyż wobec szczegółowego wykazu wydatków na Zakład w kwocie 206.638 K owe „różne należytości“, na które poszło 93.611 K, jeżeli nie idą na Zakład, powinny wyraźnie objawić się we właściwej rubryce budżetowej.

Komisya budżetowa pragnie znaleść wyjaśnienie w przyszłych sprawozdaniach Wydziału krajowego.

Ogólny stan majątku fundacyi wraz z należącymi do niej funduszami wykazuje z końcem roku 1903 sumę . . . . . 6,579.370 K 21 g
„ „ 1902 „ . . . . . 6,625.639 „ 33 „
przeto ubyło w roku 1903 . . 42.269 K 12 g

Ubytek ten idzie głównie na karb ubytku w majątku obrotowym, który się zmniejszył o 45.470 K 80 g, podczas gdy przybytek w majątkach innych razem jest mały. Zaznacza jednak Wydział krajowy, że ubytek ten na całość majątku fundacyi jest tylko rachunkowy, gdyż poczyniono inwestycye w kształcie budowli (urząd podatkowy i gorzelnię w Rożniatowie) w wysokości 49.120 K.

Z dokonanych powyżej zestawień wynika, że troskliwa baczność ze strony Wydziału krajowego i ciągła praca wszystkich do pieczy nad fundacyą powołanych czynników jest potrzebna, jeżeli racyonalna gospodarka ma się ustalić.

Wyrażając życzenie, ażeby wytłómaczenie rozmaitych rubryk i pozycyi było wyczerpujące i dało przejrzystszy pogląd na rozmaite podniesione szczegóły,

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Skarbkowskiej za rok 1903.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby spowodował Zarząd fundacyi do stałego, dokładnego i bardziej, niż dotąd, szczegółowego wyjaśniania tak przekroczań preliminarza co do przychodów i rozchodów, jak i cyfer czystych dochodów z dóbr.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rotter.

Ls. 4.348/1905. We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Alleg. 637

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Biura prezydyalnego za czas od 1. maja 1904 do 30. czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

Przekazane Komisyi budżetowej sprawozdanie z czynności Biura prezydyalnego Wydziału krajowego w czasie od 1. maja 1904 do 30. czerwca 1905, zawiera przedstawienie zmian personalnych tak w składzie Wysokiego Sejmu, jakoteż w poszczególnych Departamentach Wydziału, zatem o nominacyach urzędników, awansach, przeniesieniach na emeryturę, przyznaniu pensyi wdowich i t. p.

Uchwały Wydziału krajowego w sprawach personalnych nie nastręczają Komisyi budżetowej żadnych uwag.

Przekazane Wydziałowi krajowemu zeszłorocznemi uchwałami Sejmu z 10. i 11. listopada 1904 petycye wdów po funkcyonaryuszach Wydziału, tudzież pensyonowanego sługi Michała Orłowicza o podwyższenie emerytury załatwione zostały odmownie, gdyż Wydział nie znalazł podstawy do przedstawienia jakichkolwiek wniosków.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach w Biurze prezydyalnem Wydziału krajowego za czas od 1. maja 1904 do 30. czerwca 1905 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

LS. 4.347/1905. We Lwowie, dnia 15. listopada 1905.

Alg. 638

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w Departamencie II. za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy zdaje sprawę o sankcyonowaniu ustawy względem zaciągnięcia pożyczki 6,150.000 koron w 4% obligacyach krajowych na pokrycie datku krajowego do kosztów regulacyi rzek karpackich, która emitowaną będzie w miarę potrzeby razem z pożyczką 7,000.000 koron na pokrycie datku krajowego do kosztów regulacyi rzek kanałowych, której zaciągnięcie w roku 1904 uzyskało sankcyę.

Co do spraw przemysłowych wspomina Wydział krajowy o rozmaitych petycyach względem zasiłków, które przez krajową Komisyę przemysłową zbadane i na podstawie sprawozdania tej Komisyi odmownie załatwione zostały.

Spór z kuratorem fundacyi ś. p. Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej względem postępowania przy rozdawnictwie stypendyów, o czem w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału była mowa, nie jest jeszcze ostatecznie załatwiony. Sprawa ta wynikająca z odmiennej interpretacyi art. XIII. i XVII. aktu fundacyjnego oparła się o Trybunał administracyjny, który jednak rozstrzygnął tylko kwestyę zasadniczą, że kurator obowiązany jest trzymać się terna przez Wydział ułożonego, a nie jest rozstrzygniętą kwestya, czy kurator może tej samej osobie nadać kilka stypendyów lub pożyczek, czy też, według zapatrywania Wydziału krajowego, jednemu kandydatowi tylko jedno stypendyum lub pożyczkę przyznać można.

Rekurs kuratora do c. k. Namiestnictwa w tej sprawie wniesiony, przez Wydział krajowy dnia 8. lipca 1904 przedłożony, według wspomnianego sprawozdania jeszcze nie doczekał się załatwienia — co wstrzymuje nadanie wakujących stypendyów. Wiadomo też z zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Departament II, że jeszcze w r. 1901. kurator zażądał od c. k. Namiestnictwa jako najwyższej władzy fundacyjnej rozstrzygnięcia spornych kwestyi, co nastąpiło rezolucyą z 17. lutego 1902. — a na rekurs Wydziału wydaną została decyzya ministeryalna z 13. października 1902. przeciw której wniósł zażalenie kurator do Trybunału administracyjnego.

Obecnie jest znowu do załatwienia rekurs kuratora w r. 1904. wniesiony, a spór ten wstrzymuje aktywowanie fundacyi stypendyjnej i zapomogowej dla rzemieślników i przemysłowców, której wejście w życie jest bardzo pożądane. Komisya proponuje odpowiednią rezolucyę, zmierzającą do zakończenia tego sporu między kuratorem a Wydziałem krajowym.

Zresztą sprawozdanie Wydziału nie nastręcza przedmiotu do uwag, zwłaszcza że o należących do Departamentu II. sprawach przemysłowych, górniczych, sprzedaży soli, opłacie spożywczej od piwa, tudzież o budżecie na rok 1906 i zamknięciu rachunków za r. 1904 osobne sprawozdania zostały Wysokiemu Sejmowi przedłożone.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach Departamentu II. za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby poczynił odpowiednie kroki celem przyspieszenia decyzyi kompetentnych władz w sporze z kuratorem fundacyi stypendyjnej i zapomogowej dla rzemieślników i przemysłowców ś. p. Feliksy Maryi Czarkowskiej względem postępowania przy nadawaniu stypendyów i pożyczek z tej fundacyi, i o wyniku tych starań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Ls. 4440/05.

We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Alleg. 630

Sprawozdanie

komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na uzasadnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawarte, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1 stycznia 1906 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom: *a*) **Dębno** powiatu Brzeskiego z 10% do wysokości 6%; *b*) **Leszczowate** powiatu Liskiego z 12% do wysokości 6%; *c*) **Mełna** powiatu Rohatyńskiego z 35% do wysokości 10% całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w tych gminach corocznie opłacanych.

Za przewodniczącego:
Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Kozłowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 1950.

We Lwowie, dnia 3. listopada 1904.

Aleg. 640

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o wniosku posła Szajera w sprawie pomocy dla ludności dotkniętej klęską posuchy w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. bm. przekazany został komisyi budżetowej do załatwienia wniosek posła Szajera i towarzyszy o pomoc dla ludności rolniczej dotkniętej klęską posuchy w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim.

Wnioskodawca żąda:

1. rozdawania soli bydlęcej gminom klęską posuchy nawiedzonym, w ilości dostatecznej w miarę stanu inwentarza;

2. zapomogi pieniężnej i pożyczek bezprocentowych na zakupno nasion potrzebnych do zasiewów wiosennych, oraz na zakupno paszy i nawozów sztucznych, niemniej też przyznanie ulg taryfowych.

3. Wezwania c. k. Rządu o przyspieszenie robót regulacyjnych na rzece Wisłoku i rzece Łęgu dla dostarczenia ludności zarobku.

Sprawa przyniesienia pomocy ludności włościańskiej i dotkniętej klęską posuchy w całym kraju, została załatwiona przez Wysoki Sejm uchwałą z 13. bm. na podstawie sprawozdania komisyi budżetowej z dnia 7. bm.

Komisya budżetowa wnosi zatem odnośnie do uchwał sejmowych z dnia 13. bm.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby odnośnie do rezolucyi sejmowej z dnia 13. bm. uwzględnił przy rozdawaniu soli bydlęcej dotknięte klęską posuchy gminy w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby odnośnie do uchwały sejmowej z 13. bm., którą zezwolono na udzielenie gwarancyi krajowej dla pożyczek powiatowych i gminnych zaciąganych celem przyniesienia pomocy ludności klęską posuchy dotkniętej, uwzględnił okolice dotknięte tą klęską w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim;

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby przy udzielaniu zapomóg z funduszów państwowych ludność dotknięta klęską posuchy w powiatach rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim odpowiednio uwzględnioną została.

4. Wniosek posła Szajera i towarzyszy o przyspieszenie robót regulacyjnych w powiecie rzeszowskim, kolbuszowskim i strzyżowskim przy rzece Wisłoku i rzece Łęgu, celem dostarczenia ludności zarobku, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Za Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Skałkowski.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 3607/05 We Lwowie, dnia 30. października 1905.

Alog. 411

Sprawozdanie

komisyi drogowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w czynności Departamentu IV w zakresie dróg na czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 10. października 1904 Wysoki Sejm przydzielił komisyi drogowej sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w zakresie dróg za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

Komisya drogowa zdając Wysokiemu Sejmowi sprawę o tem przedłożeniu Wydziału krajowego, podnosi z uznaniem, że wszystkie na wniosek komisyi przez Wysoki Sejm uchwalone rezolucye Wydział krajowy wykonał, a mianowicie:

Rezolucyę z 12 października 1903 wzywającą, aby dążył do uzyskania od c. k. Rządu uznania za państwowe tych dróg, które mają doniosłe znaczenie pod względem wojskowym i ekonomicznym. Wydział krajowy wystosował wyczerpujące rzecz pismo z 4. lutego 1904 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, na które do dnia zamknięcia jego sprawozdania jeszcze nie otrzymał odpowiedzi.

Przygotował również cały potrzebny materyał w przedmiocie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych i uzyskał w myśl uchwały sejmowej z dnia 19-tego października 1903. ulgi podatkowe dla wyrobów betonowych.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 26. maja 1905 l. 467/pr. oznajmiło, że zgadza się, aby w krajowych warsztatach dla wyrobów betonowych, nie będących zakładami przemysłowymi względnie przedsiębiorstwami w znaczeniu ustawy przemysłowej i służących wyłącznie celom publicznym, tudzież w warsztatach dla wyrobów betonowych założonych i utrzymywanych przez powiaty wyłącznie dla celów drogowych, a więc służących również celom publicznym i jako takie wyjętych również z pod przepisów ustawy przemysłowej, wyrabiano także rury betonowe do użytku przy budowie studzien i odstępywano je po cenie własnej produkcyi bez żadnego zysku, gminom do budowy gminnych studzien publicznych bez podciągania tych warsztatów z tego powodu pod przepisy ustawy przemysłowej i że poczyniło stosowne kroki celem wyjednania uwolnienia wy-

robu rur betonowych do użytku przy budowie studzien gminnych w odnośnych warsztatach krajowych i powiatowych od obowiązku uiszczania podatku zarobkowego wedle II. działu ustawy z 25. października 1896 Nr. 220 dz. u p.

Dominującą sprawą tegorocznego sprawozdania z czynności Departamentu IV. jest to wyjaśnienie, jakie Wydział krajowy przedstawia w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. listopada 1904, które opiewa:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę zmiany ustawy drogowej poddał gruntownym studyom a przedewszystkiem w tym kierunku, czem należałoby zastąpić ubytek w dochodach drogowych przy zniesieniu obecnie obowiązującej prestacyi osobistej tudzież, jak należałoby zaradzić temu, aby w wykonywaniu tej zmiany cały ciężar administracyjny nie spadał na Reprezentacye powiatowe, które nie byłyby w stanie objąć pod własny wyłączny zarząd i kontrolę tak licznych dróg gminnych II. klasy".

Już w r. 1903 a to okólnikiem z 23. grudnia 1903 l. 109967. Wydział krajowy wezwał wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby objawiły swe zdanie, czy i o ile gospodarka drogowa oparta na prestacyach w naturze dała wyniki dodatnie lub ujemne oraz aby przedstawiły swe umotywowane wnioski w sprawie ewentualnej zmiany ustawy drogowej. Do dnia zamknięcia sprawozdania Wydziału krajowego — odpowiedziało na to wezwanie 60 Wydziałów powiatowych, z których trzynaście nie żąda żadnej zmiany ustawy drogowej, 19 żąda zmiany ustawy drogowej, w tym kierunku, aby zamiast dotychczasowej swobody uiszczania prestacyi w naturze lub gotówce służyło Radom powiatowym prawo uchwalania przymusowej spłaty bądź w poszczególnych gminach bądź też w całym powiecie, jeden Wydział powiatowy życzy sobie zamiany prestacyi na ryczałt lub zastąpienia ich datkami do podatków bezpośrednich, wreszcie 27 Wydziałów powiatowych oświadczyło się za zniesieniem prestacyj w naturze i pokrywaniem potrzeb drogowych wyłącznie dodatkami do podatków bezpośrednich.

Wobec tego tudzież wskutek powyższej uchwały Wysokiego Sejmu Wydział krajowy okólnikiem z 17. lutego 1905 l. 114436 wezwał wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby mu nadesłały wykaz ilości rodzin względnie partyj obowiązanych do prestacyi w r. 1903. w każdej gminie i osobno na każdym obszarze dworskim tudzież wykaz wartości dwudniowej prestacyi pieszej względnie jednodniowej prestacyi ciągłej w każdej gminie i osobno na każdym obszarze dworskim, obliczonej wedle liczby rodzin i cen wykupna prestacyi, uchwalonych przez Radę powiatową w myśl §. 36. ust. drog. Celem zaś umożliwienia obliczenia wysokości dodatków w razie zamiany tych prestacyi na dodatki do podatków bezpośrednich Wydział krajowy odezwą z daty równoczesnej upraszał c k Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu o udzielenie wykazu podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego z r. 1903. w całym kraju dla każdej gminy (z wyjątkiem miasta Lwowa i Krakowa) i osobno dla każdego obszaru dworskiego, czemu wspomniane Prezydyum z całą gotowością uczyniło zadość za pośrednictwem c. k Starostw.

Na podstawie materyałów w ten sposób zebranych Wydział krajowy zestawił załączony do jego sprawozdania sumaryczny wykaz wartości prestacyi w poszczególnych powiatach według cen wykupna uchwalonych przez Rady powiatowe, tudzież wykaz potrzebnych dodatków w razie zamiany tych prestacyi na dodatki do podatków bezpośrednich. W obu wykazach podano obliczenia osobno dla gmin miejskich, dla gmin wiejskich i obszarów dworskich.

Według pierwszego wykazu wartość prestacyjna w całym kraju (oprócz Lwowa i Krakowa) wynosi okrągło 2,350.000 K, z czego przypada na gminy wiejskie 1,854.000 na gminy, miejskie 434.000 a na obszary dworskie 62.000 K. Wydział krajowy zaznacza jednak w swem sprawozdaniu z naciskiem, że ta wartość prestacyj, jak powszechnie wiadomo — nie odpowiada rzeczywistej wartości pieniężnej.

Na podstawie więc nadesłanych sprawozdań Wydziałów powiatowych i własnych spostrzeżeń Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że obecnie obowiązująca ustawa drogowa — o ile utrzymała prestacye drogowe w na-

turze — nie przyczyniła się do poprawy dróg gminnych II. klasy w mierze ocze kiwanej a powody tego upatruje Wydział krajowy w następujących okolicznościach:

Zarządy drogowe, ograniczone do posługiwania się tylko prestacyami w naturze, nie mają robotników wówczas, kiedy tego potrzeby drogi wymagają, lecz zwykle wtedy, kiedy kontrybuenci nie mają żadnych innych zajęć. Taka niesystematyczna i niezastosowana do potrzeb drogi lecz dorywcza robota nie może wpływać dodatnio na stan komunikacyi. W kraju jest wiele małych gmin posiadających nieliczne dnie prestacyjne a zmuszonych utrzymywać albo wielką ilość dróg albo drogi bardzo trudne do utrzymania. Są także takie gminy, w których zasoby prestacyjne są znacznie większe, aniżeli ich potrzeba do utrzymania dróg. Te gminy nie dążą do udoskonalenia dróg lecz zadawalają się zaledwie prymitywnem ich utrzymaniem, a liczne dnie prestacyjne corocznie przepadają. Są w kraju także takie gminy, w których nie ma żadnych dróg gminnych: tam prestacye całkowicie przepadają wyjąwszy, jeżeli Wydziały powiatowe czuwają nad ich ściągnięciem. Robocizna drogowa jest po największej części mało wydatna. Ludność obowiązana do prestacyi uważa ją za robotę darmą, narzuconą, od której można się wyłamać albo ją zbyć jakbądź. To też są gminy, w których zamożniejsi wpływami swymi wyłamują sią z pod tego obowiązku tak, że cały ciężar prestacyjny spada na mieszkańców uboższych. Do roboty prestacyjnej wychodzą z reguły później, aniżeli do każdej innej roboty płatnej a wracają z niej wcześniej. Prestacye drogowe odrabiają częstokroć niedorostki i dzieci lub starcy. Miejscowy zarząd drogowy spoczywa zazwyczaj w ręku naczelnika gminy, który częstokroć nie jest wyposażony dostateczną energią i odpowiednią kwalifikacyą dla dobrego spełniania powierzonych mu zadań, które nadto wymagają pracy biurowej. Wydział powiatowy nie posiada dostatecznych sił, aby przeprowadzić nadzór nad wykonywaniem prestacyj i należytem ich użyciem, zwłaszcza że roboty prestacyjne odbywają się zwykle niemal równocześnie we wszystkich gminach Z niezużytych w ciągu roku prestacyj wpływa nieznaczny dochód do powiatowego funduszu dróg gminnych, zarządy drogowe bowiem wykazują zazwyczaj prestacye jako zupełnie odrobione. Jeżeli zaś wykażą jakie zaległości, to ściąganie ich natrafia na niezwykłe trudności i wywołuje u kontrybuentów rozgoryczenie, co znów powoduje zniechęcenie zarządów drogowych a w dalszem następstwie przepadanie i odpisywanie tych należytości.

Te wszystkie okoliczności usprawiedliwiają dostatecznie zdanie Wydziału krajowego, któremu dał wyraz w swem sprawozdaniu, że jest rzeczą wskazaną przejść w administracyi dróg na system gospodarstwa pieniężnego znieść prestacye w naturze a potrzebne do utrzymania dróg wydatki pokryć funduszami z dodatków do podatków.

Ze zniesieniem prestacyj drogowych musiałyby być zmienione także niektóre inne przepisy ustawy drogowej, a zwłaszcza postanowienia o administracyi dróg gminnych. Miejscowe zarządy drogowe z wyjątkiem w niektórych gminach miejskich a zwłaszcza w gminach, w których obowiązuje §. 43. ust. drog. o ekwiwalencie prestacyjnym, musiałyby być zniesione a całą administracyę dróg gminnych II. klasy należałoby powierzyć Wydziałom powiatowym. W takim jednak razie należałoby powiatom zwłaszcza uboższym przyjść z pomocą z funduszu krajowego, która mogłaby być udzielona albo przez bezpośrednie udzielenie subwencyi dla powiatowego funduszu dróg gminnych, albo przez przejęcie szczególnie ważnych albo kosztownych dróg na fundusz krajowy. Za tą drugą alternatywą oświadcza się Wydział krajowy, lecz mniema, że reforma ustawy drogowej według podanego zarysu, może przyjść do skutku równocześnie ze zrealizowaniem programu przejęcia w zarząd krajowy nowej sieci dróg w kraju — a przeprowadzenie równocześnie tych obu spraw powinno nastąpić przy sposobności, gdy siły budżetu krajowego będą takie, że będzie można na nie nałożyć nowe większe zadanie natury finansowej.

Komisya drogowa, przeprowadziwszy nad tą ważną sprawą bardzo wyczerpującą dyskusyę na kilku posiedzeniach przyszła w swej większości do przekonania, że — czyniąc zadość życzeniom tylekrotnie w Wysokim Sejmie i w pe-

tycyach wyrażanym — należy przystąpić do zmiany ustawy drogowej w kierunku zniesienia dotąd obowiązującej prestacyi osobistej, zastępując ten ubytek odpowiednim ekwiwalentem, niezbędnym do utrzymania dróg gminnych II. klasy.

Różnica zdań, jaka się w Komisyi drogowej wyłoniła, nie tyczy się zasady, ale pokrycia tego ekwiwalentu Mniejszość, oświadczając się za zniesieniem prestacyj osobistych, stanowczo nie chce, aby ten ubytek w dochodach na utrzymanie dróg gminnych II. klasy przeznaczonych znalazł chociażby częściowe pokrycie w dodatkach do podatków, lecz żąda, aby cały ten ubytek pokryty został subwencyą państwową i krajową przy zupełnem zwolnieniu obecnego kontrybuenta Większość zaś zgodnie ze sprawozdawcą staje na stanowisku, że w tej sprawie Wysoki Sejm musi swój postulat jasno postawić i tak, aby był możebny do podjęcia przez naszego wykonawcę t. j. Wydział krajowy. Jeżeli bowiem zgadzamy się na zniesienie prestacyj osobistych, to powstałe stąd luki musimy wypełnić odpowiednim a prawdopodobnie uchwytnym ekwiwalentem Świadomi jesteśmy, że przez ubytek sił lokalnych do naprawy i utrzymania tak luźnej sieci dróg gminnych II. klasy tracimy znaczny dyspozycyjny kapitał pracy u dołu a przyjmujemy na siebie ponadto większe ciężary administracyjne, jednak przelać to wszystko na państwo i kraj i spodziewać się na tej drodze jedynej sanacyi, równałoby się naiwnemu złudzeniu, które nie może doprowadzić do zdrowej reformy drogowej, jeżeli do niej istotnie zdążamy.

Biorąc sprawę pod ścisłą rozwagę, to zdaniem komisyi rzeczywista i cyfrowa wartość prestacyi z całego kraju zebrana a w alegacie pierwszym sprawozdania Wydziału krajowego zestawiona nie wyniesie pełnych 2,350 000 K. lecz znacznie niższą cyfrę, może nie wyższą aniżeli 1,500.000 K, zwłaszcza że należy tu potrącić wartość prestacyi w gminach, w których obowiązuje §. 43. ust. drog. o ekwiwalencie prestacyjnym, a które prawdopodobnie nie będą objęte projektowaną reformą, gdy w swój zarząd obejmą całość wewnętrznych komunikacyi.

Kwota wartości prestacyi drogowych, o ile ma być braną w rachubę w projektowanej reformie ustawy drogowej, winna być oceniona i ustalona na podstawie dalszych badań z uwzględnieniem ciężaru administracyjnego jaki się powiatom przyspaża i dlatego to w rezolucyi oprócz kontrybuenta i wydatna pomoc funduszu krajowego jest przewidzianą.

Tu jednak zaznaczyć należy, że powiaty są już bardzo przeciążone dodatkami do podatków, tak, że ponad 5% dodatku na cele dróg gminnych II. klasy pójść nie można i to tylko w tem przypuszczeniu, że sprawa zniesienia dochodu z myt krajowych i powiatowych jeszcze przez szereg lat nie może być aktualną, gdyż te dwie sprawy ubytku dochodów razem traktowane, musiałyby podkopać zupełnie, nie tylko równowagę budżetową przeważnych powiatów, ale i wstrzymałyby możność dalszego rozwoju sieci dróg powiatowych.

W rezolucyi, którą Komisya Wysokiemu Sejmowi przedstawia, traktujemy sprawę wyłącznie dróg gminnych II. klasy, a to z tego powodu, że zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego jesteśmy za zniesieniem miejscowych zarządów drogowych z wyjątkiem tych gmin miejskich, które już dziś własne zarządy mają i swój stosunek prestacyjny uregulowały.

Na tem kończąc niniejsze sprawozdanie Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dep. IV. w zakresie dróg za czas od 1-go stycznia 1904 do 30. czerwca 1905.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie uchwał sejmowych dalej toczył rokowania i domagał się od c. k. Rządu uznania za państwowe dróg ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem dotyczące projektu ustawy krajowej o drogach konkurencyjnych na wzór obowiązujących w Tyrolu i Przedarulanii.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby układając program finansowy na podstawie spodziewanego nowego źródła dochodu, wziął pod rozwagę także konieczną potrzebę ukrajowienia pewnej nowej sieci dróg w kraju.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przygotowanie zmiany ustawy drogowej w §. §. 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 41, 42 i 43 tak, aby znosząc osobiste prestacye w naturze dla dróg gminnych świadczone, obmyślił sposób stosownego pokrycia tego ubytku częścią dodatkiem do podatku nie wyższym jak 5%, częścią stałą subwencyą funduszu krajowego na utrzymanie dróg gminnych II. klasy.

Niniejszą uchwałą załatwione są petycye L. 1817, L. 2417, L. 2631, L. 2638, L. 2748, L. 3070, L. 3220, L. 3263, L. 3385, L. 3390 tudzież wniosek posła Jana Gnoińskiego, który Sejm wraz z powyższemi rezulucyami przekazuje Wydziałowi krajowemu.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

Ls. 3759/905.

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Alleg. 617

Sprawozdanie

mniejszości komisyi drogowej o części sprawozdania z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego, dotyczącej zmiany ustawy drogowej.

Wysoki Sejmie!

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu, która brzmi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę zmiany ustawy drogowej poddał gruntownym studyom, a przedewszystkiem w tym kierunku, czem należałoby zastąpić ubytek w dochodach drogowych przy zniesieniu obecnie obowiązującej prestacyi osobistej, tudzież jak należałoby zaradzić temu, aby w wykonywaniu tej zmiany cały ciężar administracyjny nie spadał na reprezentacye powiatowe, które nie byłyby w stanie objąć pod własny wyłączny zarząd i kontrolę tak licznych dróg gminnych II. klasy".

Wydział krajowy w przedłożonem sprawozdaniu z czynności departamentu IV. zaznacza, iż polecił Wydziałom powiatowym przedłożyć umotywowaną opinię, czy i o ile gospodarka drogowa oparta na prestacyach w naturze dała wyniki dodatnie lub ujemne. Z pomiędzy 60 Wydziałów powiatowych, które dotychczas przedłożyły odpowiedź 32 oświadczyły się za zatrzymaniem prestacyi osobistej, a z tych 13 nie żąda zmiany ustawy drogowej, 19 zaś jej żąda w tym kierunku, aby zamiast dotychczasowej swobody uiszczania prestacyi w naturze lub gotowiźnie służyło Radom powiatowym prawo uchwalania przymusowej spłaty bądź w poszczególnych gminach lub też w całym powiecie. Jeden Wydział powiatowy chce, by prestacye osobiste były uiszczane w relutum lub zastąpione dodatkami do podatków bezpośrednich, wreszcie 27 Wydziałów oświadcza się za zniesieniem prestacyi i pokrywaniem potrzeb drogowych wyłącznie dodatkami do podatków.

Wydział krajowy wykazuje dalej na podstawie dat zebranych i do swego sprawozdania dołączonych wartość prestacyi osobistych wynoszącą według cen wykupna uchwalonych przez Rady powiatowe kwotę: 2,351.976 K., którą kwotę chcąc uzyskać z dodatków do podatków, trzebaby nałożyć przeciętnie 11·471% dodatków w różnych jednak wysokościach w powiatach, a to między 5% a 33%.

zależnie od siły podatkowej. Wydział krajowy wykazuje dalej, że prestacye osobiste istnieją i obowiązują we Francyi, w Węgrzech, w siedmiu prowincyach pruskich, w Królestwie polskiem, a także w krajach austryackich istnieją z małymi wyjątkami postanowienia, według których do gminy należy budowa i utrzymanie potrzebnych dla niej dróg i gościńców gminnych, a dla uzyskania potrzebnych do tego świadczeń pieniężnych i roboczych obowiązują przepisy ustawy gminnej.

Wydział krajowy w końcu, z powodów w swem sprawozdaniu obszernie podanych, oświadcza się za zniesieniem prestacyi osobistej, a potrzebne dla utrzymania dróg wydatki proponuje pokryć funduszami zebranymi zapomocą dodatków do podatków, uważając, iż dla uzyskania funduszów drogowych jest to sposób najłatwiejszy, najwygodniejszy i względnie najsłuszniejszy, — mniema jednak, że reforma ustawy drogowej oparta na powyższej podstawie powinna przyjść do skutku dopiero równocześnie ze zrealizowaniem programu przyjęcia w zarząd krajowy nowej sieci dróg w kraju, a przeprowadzenie obu spraw równocześnie powinno nastąpić przy pierwszej sposobności, przy której siły budżetu krajowego znajdą się w tem położeniu, że będzie można na nie nałożyć nowe, większe zadanie finansowej natury.

Większość komisyi drogowej zgadza się z zapatrywaniem Wydziału krajowegoi w rezolucyi 5-ej poleca Wydziałowi krajowemu przygotować zmianę ustawy drogowej §§. 15, 16 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 tak, aby znosząc prestacye osobiste w naturze dla dróg gminnych świadczone, obmyślił sposób stosownego pokrycia tego ubytku, częścią dodatkiem do podatków nie wyższym jak 5%, częścią stałą roczną subwencyą funduszu krajowego na utrzymanie dróg gminnych II. klasy.

Mniejszość komisyi oświadcza się również za zniesieniem prestacyi osobistej, czy to w naturze czy w pieniądzach, ale po części z innych jak Wydział krajowy i większość komisyi powodów.

Mniejszość komisyi bowiem nie uważa prestacyę osobistą za niesprawiedliwą i uciążliwą, a dla dróg niekorzystną, przeciwnie nisko wymierzona prestacya jest sprawiedliwą, bo słuszną i sprawiedliwą jest zasada, aby wszyscy mieszkańcy kraju, nawet ci, którzy nie opłacają żadnych bezpośrednich podatków, przyczynili się drobną prestacyą także do utrzymania dróg, korzystając z nich i używając. Nie ulega zaś wątpliwości, iż dwudniowa prestacya osobista w porównaniu do wszystkich innych powinności drogowych, na utrzymanie dróg krajowych, powiatowych i gminnych przeznaczonych, a rozłożonych na podstawie podatkowej, jest niską. Uciążliwą też ta prestacya osobista nie jest, od której się wolno wykupić (a ubodzy i niezdolni do pracy są od niej uwolnieni), zwłaszcza jeśli — jak być powinno — odrabianą jest w czasie wolnym od wszelkich robót w polu. Niekorzystną zaś dla dróg nie jest tam, gdzie Zarządy drogowe spełniają swe zadanie i dbają, aby należycie odrabiane zostały. Tam zaś, gdzie Zarządy nie spełniają to zadanie są, po części prestacye marnowane, ale też tam zapewne i roboty za pieniądze marnowane być mogą.

Zauważyć także musimy, że prestacye osobiste, jak wyżej nadmieniliśmy, istnieją i obowiązują w różnych formach w państwach i krajach stojących od naszego wyżej pod względem kulturnym, finansowym i ekonomicznym.

Pomimo tego mniejszość komisyi oświadcza się stanowczo za zniesieniem prestacyi osobistej w tem przeświadczeniu, że obowiązkiem jest naszym usuwać o ile możności wszystko, co nas dzielić, a czynić to, co nas łączyć i do wzmocnienia harmonii przyczynić się może, pod warunkiem, iż przez ustępstwo w zapatrywaniach na kwestyę administracyjno-ekonomiczną nie ucierpi interes ogólny i dobro kraju.

Mniejszość komisyi zatem, oświadczając się z tych względów za projektem ustawy opartej na zasadzie zniesienia prestacyi, musi mieć zarazem na uwadze, że celem ustawy drogowej jest, obok unormowania równomiernego rozkładu ciężarów drogowych, umożliwić i poparcie rozwoju i ulepszania dróg, z drugiej zaś strony również musi mieć na uwadze, aby znosząc prestacye przeznaczone na utrzymanie przedewszystkiem dróg gminnych II. klasy, cały ciężar utrzymania tych dróg nie spadł na fundusze powiatowe.

Znosząc prestacye mające wartość — według wykazów przedłożonych przez Wydziały powiatowe — około 2,351.976 K, czyli około 11½%, musimy mieć na uwadze, aby przez to drogi gminne zupełnie nie upadły i zapewnione im zostały środki do ich utrzymania, a także poprawy i zastanowić się, czy Reprezentacye powiatowe dochodami, jakie mieć mogą, dokonać tego będą mogły.

Otóż w ogóle dróg w kraju mamy przeszło 60.000 km. — Z tych jest dróg państwowych 2924 km, krajowych 1829, powiatowych 2551, gminnych I. klasy około 8000, gminnych II. klasy 44.000 km.

Te 44.000 km. (czyli niespełna w przecięciu 600 km. w każdym powiecie) utrzymywane są w bardzo przeważnej części prestacyami wartości 2,351.976 K, a w małej części subwencyami z funduszu powiatowego na budowę i konserwacyę mostów i przepustów. Wartość ta, to jest mniej, jak 1 kor. za 1 dzień, nie jest w dzisiejszym czasie za wysoko obliczoną z powodu, że cena robocizny ciągle wzrasta i że wartość dni ciągłych, których jest niespełna ⅕ część, obliczaną jest tylko na niespełna 2 korony. Dalej zauważyć musimy, że dodatki do podatków, to prawie wyłączne a uciążliwe źródło dochodu jest już prawie na wyczerpaniu, wzrosły bowiem od r. 1897, a zatem w przeciągu lat ośmiu z 8% na około 25%, a zatem w przecięciu wzrastają przeszło o 2% rocznie i wzrastać będą i muszą wskutek wzrastających cen drzewa i robocizny i dojdą w r. 1911, w którym ustawa drogowa oparta na zniesieniu prestacyi powinna wejść w życie, do trzydziestu kilku % dodatków powiatowych wyłącznie na pokrycie wydatków drogowych, a w przecięciu nawet wyższych dodatków, jeśli powiaty za zniesieniem myt się oświadczą, a przeto dojdą przed zniesieniem prestacyi do tej wysokości, którą przekraczać nie pozwolą siły podatkowe powiatów, siły podatkowe gmin wiejskich i obszarów dworskich, a także i miast, dla których nowa ustawa oparta na zasadzie rozkładu powinności drogowych na podstawie podatkowej wyjątków czynićby nie mogła.

Z drugiej strony gminy i obszary dworskie utrzymujące przeważnie prestacyami drogi gminne II. klasy, zadowalające się dotychczas drobnemi subwencyami, po przejściu wyłącznie na podstawę podatkową, żądać będą, płacąc równomiernie podatki, równomiernego stosownie do frekwencyi utrzymania dróg bez względu jak się one nazywają.

Reprezentacye powiatowe zaś ze względu na siły podatkowe powiatów, nie będą mogły spełnić te żądania, co pociągnie za sobą upadek dróg gminnych II. klasy i wywoływać będzie niezadowolenie i wzburzenie w powiatach.

Jedynem zatem wyjściem jest przyznanie powiatom ekwiwalentu na utrzymanie dróg gminnych II. klasy w wysokości wartości zniesionej prestacyi, a to w formie budowy, względnie objęcia w zarząd sieci dróg przez państwo i kraj i udzielania powiatom stałej rocznej subwencyi. Większość komisyi drogowej uznaje również konieczność ekwiwalentu, proponuje jednak ubytek prestacyi pokryć prawie w połowie subwencyą z funduszu krajowego, drugą zaś połowę wartości, jak ją oblicza 5% dodatkiem do podatków powiatowych, zatem źródłem jedynem, które Reprezentacye powiatowe miały i mają na pokrywanie swych wzrastających szybko wydatków.

Mniejszość komisyi zgadza się stanowczo na zniesienie prestacyi i zgadza się z większością, aby ubytek prestacyi pokryty został mniej więcej w połowie z funduszów kraju, czerpiącego swe dochody w ⅖ a w r. 1911 w chwili otrzymania nowego źródła dochodu w ⅗ częściach z innych źródeł jak najuciążliwszych dodatków, i to tem więcej, że w przeciwieństwie do powiatów wydatki kraju na cele drogowe, po odtrąceniu dochodów równają się tylko około 9% dodatków do podatków, — natomiast nie zgadza się, żeby proponowany przez większość komisyi 5% dodatek do dodatków powiatowych był ekwiwalentem, lecz proponuje, aby druga połowa wartości prestacyi pokrytą została nie przez powiat ale przez państwo, a to po części z wyżej wymienionych powodów, po części niżej podanych, i to w formie utworzenia nowej sieci dróg państwowych ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym, względnie przyczyniania się przez Rząd do budowy i konserwacyi dróg, przez zgodzenie się na ustawę krajową o drogach konkurencyjnych na wzór obowiązujących już w Tyrolu

Przed arulanii. Sejm Tyrolu a następnie Przedarulanii uchwaliły ustawy dotyczące budowy i konserwacyi dróg konkurencyjnych w tych krajach, zawierające następujące ważniejsze postanowienia:

1) W latach 15 w ustawie oznaczonym porządku ma być wybudowanym szereg dróg.

2) Koszt budowy tych dróg.

3) Stosunek datków konkurencyjnych, a mianowicie państwowych około 50%, krajowych około 34% i stron interesowanych 16%.

4) Postanowienia dotyczące konserwacyi dróg.

Ustawy te dostały Najwyższą Sankcyę i weszły już w życie.

Mniejszość komisyi jest zdania, że kraj nasz do niedawna, prawie przez wiek cały zaniedbywany i uważany tylko za rynek zbytu dla prowincyi przemysłowych, kraj nasz stojący pod względem komunikacyi niżej od innych w monarchii, mający zaledwie 0·43 km. dróg państwowych na 1000 mieszkańców, wobec przeciętnej 0·66, zaś 3·68 km. na 100 km.□ powierzchni, wobec przeciętnej 5·27, kraj nasz mający stosunkowo najmniej dróg państwowych ze wszystkich krajów Przedlitawii z wyjątkiem Niższej Austryi, która w rachunek wchodzić nie może, na podstawie bowiem umowy z c. k. Rządem, względnie ustawy z 12. stycznia 1880, zostało 291·4 km. dróg państwowych uznanych za powiatowe, a Rząd obowiązany jest subwencyonować te drogi rocznym datkiem w wysokości 100 000 kor. Kraj zatem energicznie i ciągle domagać się powinien upaństwowienia nowych sieci dróg i ustawy na wzór obowiązujących w wyżej wymienionych krajach.

Większość komisyi drogowej, zapewne obawiając się, że Rząd centralny nie spełni tych słusznych żądań kraju, nie czyni zawisłem przedłożenie projektu ustawy drogowej opartej na zniesieniu prestacyi, na spełnieniu po części przez Rząd tych żądań, lecz zgadzając się na zaproponowane przez mniejszość komisyi rezolucye I., II., III. i po części IV., przedkłada zamiast 2 ustępu IV. rezolucyi i V. rezolucyi — rezolucyę V. odmienną, która gdyby ją Wysoki Sejm uchwalił, zadawalając się połową ekwiwalentu za zniesione prestacye, osłabiłaby tylko rezolucye do Rządu centralnego skierowane i przyczyniła się do powiększenia liczby przez c. k. Rząd nie uwzględnionych rezolucyi, i nałożyła na powiaty nowy ciężar, którego konsekwencye wyżej uzasadnione zostały.

Mniejszość komisyi przekonaną jest i pewną, że te słuszne i uzasadnione żądania przez Rząd centralny uwzględnione i spełnione zostaną do czasu, w którym projektowana ustawa ma wejść w życie, jeśli delegacya Sejmu, za jaką posłów do Rady państwa zawsze uważamy, jak również władze krajowe i ich naczelnicy, którzy tylokrotnie, a także w ostatnim czasie dali dowody skutecznej energii w popieraniu postulatów kraju, te żądania jako jeden z postulatów kraju postawią i stanowczo poprą.

Na podstawie powyższych wywodów, uznając za wskazaną reformę ustawy drogowej opartej na zasadzie zniesienia prestacyi osobistej pomni zarazem, że celem ustawy jest umożliwienie i poparcie rozwoju i poprawy komunikacyi, tej jednej z dźwigni ekonomicznego podniesienia i dobrobytu kraju, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie uchwał sejmowych dalej toczył rokowania i domagał się od c. k. Rządu uznania za państwowe dróg ważnych pod względem wojskowym i ekonomicznym.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby toczył rokowania z c. k. Rządem, dotyczące projektu ustawy krajowej o drogach konkurencyjnych na wzór obowiązujących w Tyrolu i Przedarulanii.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby układając program finansowy kraju z powodu spodziewanego nowego źródła dochodu, wziął pod rozwagę także konieczną potrzebę ukrajowienia pewnej nowej sieci dróg, — jak również podniesienia w budżecie krajowym w rubryce VIII. pozycyi b) przeznaczonej po myśli §. 25. ustawy drogowej na zasiłki dla powiatów na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych.

5. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył projekt zmiany ustawy drogowej w kierunku zniesienia prestacyi osobistej, wówczas, gdy za ubytek tej prestacyi zapewniony zostanie ekwiwalent odpowiadający jej wartości w formie czy to pokrywania kosztów konserwacyi nowej sieci dróg państwowych i krajowych, lub też w formie stałych rocznych subwencyj państwowych lub krajowych przeznaczonych na utrzymanie dróg gminnych.

Sprawozdawca mniejszości komisyi:

Mieczysław Urbański *w. r.*

Borkowski, W. Gnoiński, Moysa, Skrzyński, Sozański, Tyszkiewicz.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 1963 We Lwowie, dnia 3. listopada 1904.

Aleg. 643

Sprawozdanie

komisyi gminnej o wniosku posła ks. Stojałowskiego w przedmiocie zmiany ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dniu 14. października 1904 poseł ks. Stojałowski uczynił wniosek następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

»Ordynacya wyborcza dla gmin z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr 19 zmienia się w tym duchu, że:

a) zniesione będą Koła wyborcze, a przypadająca wedle §. 14 ustawy gminnej ilość radnych wybieraną będzie przez wszystkich, którzy dotychczas uprawnieni są wedle obowiązującej ustawy gminnej do głosowania.

b) Rekursa przeciw wyborom załatwia Rada powiatowa w przeciągu trzech miesięcy".

Uchwałą sejmową z dnia 17. października b. r. wniosek ten przekazany został komisyi gminnej, która po zbadaniu sprawy przedkłada niniejszem swoje sprawozdanie.

Przedewszystkiem zauważa się, że zdaniem komisyi wniosek w tej formie, w jakiej wnioskodawca go przedstawia, przyjętym być nie może.

Albowiem ordynacya wyborcza gminna obecnie obowiązująca jest ustawą, która tylko w drodze nowej ustawy może być zmienioną; chcąc przeto zmienić ordynaryę wyborczą gminną, musiałby Wysoki Sejm uchwalić projekt do ustawy taką zmianę postanawiającej i regulującej; gołosłowna uchwała zaś „Ordynacya wyborcza dla gmin zmienia się" pozostałaby bezskuteczną i niemożliwą do przeprowadzenia. Sejm mógłby tylko — gdyby to uważał za stosowne, uznać potrzebę reformy lub zmiany ordynacyi wyborczej gminnej i polecić czy to komisyi czy też Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu do ustawy zmieniającej ordynacyę wyborczą gminną wskazując przy tem zasady, na których nowa ordynacya wyborcza zbudowaną być ma.

To też komisya gminna, nie mogąc się zgodzić na dosłowne przyjęcie wniosku posła ks. Stojałowskiego, zastanowiła się nad pytaniami:

po pierwsze: czy reforma ordynacyi wyborczej dminnej jest potrzebną?

a powtóre, w jakim kierunku i na jakich zasadach ta reforma jest pożądaną?

Sprawa pierwszem pytaniem objęta ma już swoją historyę w naszym Sejmie. Zabiegi o reformę ustawodawstwa gminnego wogóle są prawie tak dawne, jak sama ustawa gminna i ordynacya wyborcza z r. 1866; a gdy w latach ośmdziesiątych zeszłego wieku zabiegi te nabrały żywsze tempo i stały się aktualniejszymi, Wydział krajowy zebrał i przedstawił Sejmowi bardzo obszerny i bardzo cenny materyał objaśniający dokładnie stosunki gminne we wszystkich kierunkach, a na podstawie tych materyałów zwołano wielką ankietę.

Ta ankieta a następnie sam Wysoki Sejm uznali konieczną potrzebę gruntownej reformy samej gminy i całego ustawodawstwa gminnego, więc nie tylko ustawy gminnej ale także odynacyi wyborczej gminnej.

Wstępując na drogę tych reform Wysoki Sejm uchwalił nową ustawę gminną dla (30) znaczniejszych miast, — a następnie nową ustawę gminną dla pewnej liczby mniejszych miast i miasteczek, a zostawiając wprawdzie na razie ordynacyę wyborczą gminną niezmienioną, uznał wszakże potrzebę reformy także na tem polu i polecił Wydziałowi krajowemu wypracowanie i przedłożenie projektu nowej ordynacyi wyborczej gminnej.

Od tego czasu w stosunkach gminnych co do systemu wyborczego i formy wyborów żadne zmiany nie zaszły. Nie ma więc powodu, dla któregoby Wysoki Sejm zapatrywania swoje na sprawę ordynacyi wyborczej gminnej miał zmienić.

Komisya gminna też nie uważa za potrzebne na tem miejscu podjąć na nowo dyskusyę nad kwestyą reformy ordynacyi wyborczej gminnej, zwłaszcza że co do wadliwości i szkodliwości formalnych części tej ordynacyi, w całym kraju nie ma chyba dwóch zdań. Wszak pod panowaniem tej ordynacyi powstał zupełny zamęt w reprezentacyach gminnych, mogą rady gminne przedłużać swój żywot w nieskończoność, choć ich peryod wyborczy już dawno upłynął, mogą pieniacze protesty i rekursa wyborcze tamować wszelką prawidłową administracyą gminną itp.

Te względy czerpane z wyniku prac niedawnej przeszłości skłaniają komisyę gminną do tego, aby doradzić Wysokiemu Sejmowi ponowienia przy sposobności załatwienia wniosku posła ks. Stojałowskiego — dawnych swych uchwał względem reformy ordynacyi wyborczej gminnej.

Nierównie trudniejszą jest odpowiedź na drugie pytanie tu wyżej poruszone.

Rzecz naturalna, że komisya w pierwszym rzędzie zajmywać się musiała przekazanym sobie wnioskiem posła ks. Stojałowskiego.

Niestety ani ten wniosek ani jego uzasadnienie na posiedzeniu z dniu 27. października 1904 wygłoszone — odpowiedzi na to pytanie nie ułatwiają.

Właściwy system wyborczy, zasady normujące czynne i bierne prawo wyborcze wnioskodawca zostawia nienaruszone. Zostawia on i nadal census wyborczy tj. opłacanie podatku (choćby najmniejszego) i uprzywilejowane prawo wyborcze z tytułu osobistej kwalifikacyi (t. z. intelegencyi).

Pod względem formalnym zaś domaga się wnioskodawca jednej tylko zmiany, mianowicie, aby „r e k u r s a “przeciw wyborom załatwiał Wydział powiatowy w przeciągu trzech miesięcy.

Jakkolwiek komisya gminna z zadowoleniem wita każdy projekt rozszerzenia zakresu działania władz autonomicznych, a oddanie wszystkich spraw wyborczych w ręce tych władz bardziej odpowiada zasadom autonomii kraju aniżeli stan obecny — to z przemówienia p. ks. Stojałowskiego przy uzasadnieniu wniosku wygłoszonego wynika, że nie tyle o zasadę autonomii wnioskodawcy chodzi, ile o przyspieszenie sprawy.

Niestety tem jednem postanowieniem cel osiągnięty nie będzie, Wyznaczenie terminu do załatwienia rekursu pozostanie na papierze, bo nie zawsze i wszędzie termin taki może być przestrzegany — a tok instancyi zostanie ten sam i trwać

będzie tak długo jak teraz, bo pozostanie rekurs do Wydziału krajowego, i zażalenie do trybunału administracyjnego. Więc ustęp *b* wniosku nie będzie tą pinaceą, za jaką ją wnioskodawca uważa.

Pozostaje więc we wniosku posła ks. Stojałowskiego tylko to jedno, że koła wyborcze mają być uchylone, względnie że wszyscy obywatele mający już teraz czynne prawo wyborcze, stanowić mają jedno koło wyborcze, że każdy wyborca głosować ma na wszystkich radnych, stanowiących całą reprezentacyę gminy.

Stoimy więc przed pytaniem, czy stanowczo odstąpić należy już teraz od panującej u nas dotąd zasady reprezentacyi interesów, i czy w naszych stosunkach odpowiedniejszym byłby wybór wszystkich członków reprezentacyi gminnej przez stkich czynne prawo wyborcze mających razem na jednej liście, czy też lepszym byłby rozdział liczby reprezentantów wybrać się mających na kilka kół tak, aby każdy wyborca tylko na pewną ustawą oznaczoną część reprezentantów głosować miał, a w takim razie, jaki ma być podział wyborców na koła?

Komisya gminna jest zdania, że te pytania, które w teoryi i praktyce tylekrotnie i tak szeroko i głęboko były nie tylko u nas rozbierane i dyskutowane — w króciuchnym przeciągu czasu, który nam dla naszych obrad jest danym, rozwiązane być nie mogą.

Każdy kraj, każdy naród ma swoje odrębne właściwości, które potężnie wpływają na ich organizacyę społeczną i administracyę i właśnie dlatego przy żadnej reformie pominięte być nie mogą.

Nim do jakiej reformy się przystępuje, trzeba więc dokładnie zbadać, jaki wpływ ona by wywierać musiała na cały ustrój gminy, tej głównej podwaliny wszelkiej organizacyi społecznej.

Badania przez Wydział krajowy już dawniej prowadzone, szły w innych kierunkach, a odnosiły się przeważnie tylko do miast większych, w których inne zupełnie panują stosunki aniżeli po wsiach.

Wysoki Sejm więc nie jest na razie w możności rozwiązać nasuwających się tu pytań zasadniczych, i dlatego nie może już teraz wskazać z całą stanowczością zasad, na których ordynacya wyborcza gminna, a raczej ordynacye wyborcze gminne mają być zbudowane, bo zdaje się być rzeczą niezdrową, uchwalić jedną szablonową ustawę wyborczą dla wszystkich gmin kraju, bez względu na to, czy to miasto z ludnością kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu tysięczną i wielkimi zasobami intelegencyi i środków materyalnych, — czy też mała wioska.

Zważywszy to wszystko, komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby uwzględniając doświadczenia zrobione przy zastosowaniu obowiązującej dotąd ordynacyi wyborczej gminnej i skutki działalności tej ordynacyi, wziął pod rozwagę zmianę ordynacyi wyborczej dla gmin a to osobno dla miast większych a osobno dla wsi i miasteczek, i na najbliższej sesyi sejmowej Sejmowi zdał sprawę.

Zastępca Przewodniczącego:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Fruchtmann.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp. we Lwowie.

L. s. 1999. Aleg. 611 We Lwowie, dnia 4. listopada 1904.

Sprawozdanie

Komisyi gminnej

o wniosku posła ks. Stojałowskiego w przedmiocie budowy domów gminnych i ustanawiania pisarzy gminnych l. s. 1316

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła ks. Stojałowskiego, stanowiacy przedmiot niniejszego sprawozdania, opiewa:

„1. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby w drodze administracyjnej przez Wydziały powiatowe wpłynął ile możności na wszystkie przynajmniej większe gminy w kraju, ażeby zbudowały »Dom gminny«, w którymby mieściła się stale kancelarya gminna — oraz Izba posiedzeń Rady gminnej. W tej kancelaryi ma się znajdywać szafa na akta gminne, biblioteka zbioru ustaw i rozporządzeń państwowych i krajowych oraz kasa gminna. Wydział krajowy wezwie też Namiestnictwo, aby roczniki ustaw przesyłało gminom raz do roku oprawne.

2. Lustratorowie powiatowi obowiązani są czuwać nad tem, ażeby w domu gminnym kancelarya i biblioteka były utrzymywane w należytym porządku, pod osobistą odpowiedzialnością naczelnika i sekretarza gminy.

3. W ten sam sposób starać się będzie Wydział krajowy o to, aby nie tykając samorządu gminy, skłaniać je do powierzania pisarstwa tym, którzy odbyli kurs pisarzy gminnych".

Dążność wniosku, który zmierza ku temu, ażeby kancelarye gminne miały u nas godne umieszczenie i pisarze gminni ażeby byli należycie do sprawowania tych obowiązków przysposobieni, spotkała się w łonie Komisyi gminnej z uznaniem i sympatyą

Lecz niestety — postęp w obu tych kierunkach nie da się ani nakazać, ani przez jakąkolwiek bądź władzę siłą przeprowadzić. Są to sprawy należące w najściślejszem znaczeniu tego wyrazu do wewnętrznej gospodarki gminy, i byłoby to rażącem naruszeniem zasady autonomii gminy, gdyby Wydział krajowy, czy jakakolwiek inna władza nadzorcza zechciała „środkami administracyjnemi" znieważać

gminy do budowania domów na kancelarye gminne, albo wpływać na nominacyę pisarzy gminnych. Takich „środków administracyjnych“ ustawa gminna z roku 1866 nie zna, a i inne ustawy gminne dla gmin wyższej kategoryi, chociaż do pewnej miary przepisują kwalifikacyę urzędników gminnych, ale bezpośrednio prawa mianowania urzędników swoich przez Rady i zwierzchności gminne nie ścieśniają.

Nakłanianie gmin do powierzania pisarstwa tym, którzy odbyli kurs pisarstwa przy Wydziale krajowym, nie dałoby się przeprowadzić i z tego powodu, że takich kandydatów do posad pisarskich jest zbyt mało. Kursa te odbywają się w Wydziale krajowym od niedawna, i niestety — co Komisya gminna z ubolewaniem zaznacza, także zbyt rzadko.

W miarę postępu oświaty i rozwoju dobrobytu nawet najmniejsze gminy starają się same, nie szczędząc ofiar, o odpowiednie umieszczenie kancelaryj gminnych i o dobrych pisarzy. Poczucie pożytku i potrzeby porządnego umieszczenia i porządnego urządzenia kancelaryj gminnych jest już tak upowszechnione, że byle tylko możność materyalna gmin pozwalała na to, gminy same jaknajchętniej zastosowałyby się do życzeń, wyrażonych we wniosku posła ks. Stojałowskiego, i dość szybki postęp w tym kierunku jest w kraju naszym widoczny. Tem bardziej więc nie uznaje Komisya gminna za właściwe, ażeby Wysoki Sejm obarczał Wydział krajowy w myśl wniosku posła ks. Stojałowskiego poleceniami — w istocie swej zbytecznemi, a pod względem formalnym tego rodzaju, że w ich wykonaniu byłby Wydział krajowy zmuszony działać w roli doradcy, którego wolno słuchać, albo nie słuchać. — Komisya gminna przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła ks. Stojałowskiego l. s. 1316 Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Za przewodniczącego
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

Z drukarni i litografii Pillera i Ski

Ls. 3257/05.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Aleg. 61

Sprawozdanie

komisyi gminnej o petycyi Wydziału powiatowego w Stryju i innych o zmianę przepisów, normujących obowiązek gmin do otrzymywania zubożałyrh i niezdolnych do pracy przynależnych, tudzież przepisów odnoszących się do postępowania z rekonwalescentami i chorymi nieuleczalnymi, którzy nie mogą pozostawać w szpitalach.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy w Stryju, poparty przez Wydziały powiatowe w Brzesku, Turce, Dolinie, w Chrzanowie, w Dąbrowy, w Sokalu, w Bóbrce, w Ropczycach, w Bohorodczanach, w Tarnobrzegu, w Żywcu, w Rudkach, w Brzozowie, Mielcu, Pilźnie, Tarnopolu, w Gródku, Sanoku, w Grybowie, Samborze, Czortkowie i w Kamionce Strumiłowej żąda zmiany dotyczących przepisów w tym duchu, aby koszta utrzymania ubogich w zakładach dla nieuleczalnych, tudzież w domach ubogich od chwili odstawienia ich do nich przez zarządy szpitali aż do czasu prawomocnego stwierdzenia ich przynależności i należytego wezwania gminy przynależnej do odebrania ich były pokrywane z funduszu krajowego. Żądają też te Wydziały powiatowe wydania postanowień, aby zarządy szpitali nie oddawały uzdrowieńców lub nieuleczalnie chorych do miejscowych zakładów dla ubogich lub nieuleczalnych, lecz odstawiały ich bezpośrednio do ich gminy przynależności, jeżeli tylko ci wypuszczeni ze szpitali mogą odbyć podróż.

Drugie żądanie nie wymaga żadnej zmiany postanowień i wystarczy w zupełności zarządzenie Wydziału krajowego w drodze administracyjnej. Żądanie to uważa komisya jako zupełnie słuszne i dlatego wyrażamy przekonanie, że Wydział krajowy do żądania tego zastosuje się.

Inna jest jednak rzecz z pierwszem żądaniem. Sprawa swojszczyzny jest jedną z najzawilszych kwestyi naszego ustawodawstwa państwowego, a sprawa opieki nad ubogimi jedną z najsłabszych stron naszego ustawodawstwa krajowego.

Prawdziwego chaosu przepisów o swojszczyźnie, zawartych w patencie konskrypcyjnym z dnia 25. października 1804, prowizorycznej ustawy gminnej

z dnia 17. marca 1849 Nr. 170 dz. p. p., ustawy gminnej z dnia 24. kwietnia 1859 Nr. 58 dz. p. p. ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 Nr. 105 dz. p. p., ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 dz. u. kr. nie rozświetliła nowela do ustawy o przynależności z dnia 5. grudnia 1897 Nr. 222 dz. p. p.

Nowela ta tylko w części ulżyła gminom, z których dużo ludności emigrowało za zarobkiem do innych gmin, zwłaszcza miast większych, w nich strawiło większą część życia swego i stargało siły swoje, a gdy ci biedacy, którzy pracą swą tyle tylko zarabiali, że mogli pokrywać najniezbędniejsze potrzeby rodziny swej, nie mogli więcej pracować, a co gorsza ulegli chorobom nieuleczalnym i wskutek tego ze szpitali musieli być według obowiązujących przepisów usunięci i oddani do domów ubogich lub zakładów dla nieuleczalnie chorych, to gmina, do której zakładu oddano takiego biedaka, żądała zwrotu kosztów utrzymania go od gminy przynależności, z którą tenże wszelkie związki dawno utracił.

Nowela ta postanawia bowiem tylko, że prawo przynależności można nabyć także przez 10-letni pobyt w gminie, czyni jednak nabycie to zależnem od tylu warunków, że częstokroć stanie się ono niemożliwem. Zresztą do uzyskania przynależności potrzeba uchwały dotyczącej Rady gminnej na żądanie interesowanej osoby lub dotychczasowej jej gminy przynależności. Jeżeli zaś weźmiemy na uwagę, że temu, o którego przynależność rozchodzi się, bardzo mało przeważnie zależy na tem, do której gminy przynależy — zwłaszcza w naszym kraju, w którym oświata jeszcze na niskim stopniu stoi — sprawdzenie przynależności zaś natrafia częstokroć na nieprzezwyciężone trudności i dlatego ta gmina, która w przyszłości będzie musiała ponosić koszta utrzymania tego biedaka, nie może na czas żądać od gminy pobytu przyznania mu przynależności, to przyjdziemy do przekonania, że nowela ta nie usunęła krzywd powyżej wyszczególnionych.

Komisya zajęła się sprawą przynależności obszerniej dlatego, gdyż zdaniem jej tu leży główne źródło tego złego, które petenci podnoszą. Im bowiem dłużej trwa sprawdzenie przynależności takiego uzdrowieńca lub nieuleczalnie chorego, wypuszczonego ze szpitala, tem więcej kosztów musi za niego zapłacić gmina przynależności, która według obowiązujących ustaw gminnych obowiązaną jest do opieki nad ubogimi.

Tu nasuwa się pytanie, czy ta zasada jest słuszną. Nie ulega wątpliwości, że ktoś w państwie, czy w kraju, musi być obowiązanym do utrzymywania ubogich. Ale czy słusznem jest, aby do tego była obowiązaną gmina, w której przypadkowo ktoś się urodził. Kwestya ta jest co najmniej wątpliwą. Z drugiej jednak strony trudno i na te gminy, w których ci obcy przybysze przez dłuższy czas przebywają i wskutek tego często do szpitali, a potem do domów ubogich i dla nieuleczalnie chorych dostają się, a więc na większe miasta nakładać ciężar ponoszenia kosztów pobytu w tych domach bez prawa żądania zwrotu.

Dlatego sama przez się narzuca się myśl, aby te koszta ponosił fundusz krajowy przy ewentualnej pomocy państwowej. Nie ulega przecież wątpliwości, że ci, za których ma się płacić, są bez względu na to, do której gminy przynależą, obywatelami kraju. Słuszną tedy wydaje się być rzeczą, aby potrzebne koszta utrzymania ich w domach ubogich i dla nieuleczalnie chorych ponosił kraj, jak ponosi koszta leczenia chorych ubogich w szpitalach powszechnyc .

Komisya sądzi nawet, że w takim razie koszta te będą znacznie mniejsze, jak są teraz, gdyż wówczas odpadnie przyczyna, dla której te koszta niepomiernie wzrastały, odpaść może bowiem przyczyna badania przynależności wypuszczonego ze szpitala.

Do stanowczego a słusznego załatwienia tak ważnej, w ustrój ustawodawstwa o swojszczyźnie i gminnego wnikającej, a budżet krajowy bardzo nadwerężającej sprawy potrzeba głębokich i mozolnych badań, jaki efekt finansowy wywołałaby żądana zmiana. Potrzebnem będzie może porozumienie się z c. k. Rządem, gdyby sprawa załatwioną być miała zmianą ustawy o swojszczyźnie.

Dlatego wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye Wydziałów powiatowych w Stryju, Brzesku, Turce, Dolinie Chrzanowie, Dąbrowy, Sokalu, Bóbrce, Ropczycach, Bohorodczanach, Tarnobrzegu, Żywcu, Rudkach i w Pilźnie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków, względnie zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Przewodniczący:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:
Buynowski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.373/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alg 616

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu z czynności Departamentu III. Wydziału krajowego za czas od 1. sierpnia 1904 po koniec czerwca 1905.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1905 Komisya gospodarstwa krajowego zdaje niniejszem sprawę z czynności Departamentu III. nie-objętych osobnem sprawozdaniem.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza, że Wydział krajowy w okresie czasu sprawozdawczym nie szczędził zabiegów; aby uchwały i polecenia Wysokiego Sejmu, dotyczące licznych a doniosłych zadań kultury krajowej, weszły w życie i zostały spełnione Jeśli te zabiegi we wielu wypadkach nie odniosły skutku, to okoliczność powyższą Komisya przypisać musi bądź ociężałości władz centralnych wiedeńskich, bądź brakowi dostatecznej życzliwości Rządu dla spraw kraju naszego.

I tak ważna ustawa Sejmowa o tępieniu myszy polnych nie otrzymała sankcyi ani też Rząd nie wskazał przeszkód, zachodzących w tej mierze.

W celu przynaglenia tej sprawy Komisya przedkłada odnośną rezolucyę do uchwały.

Wdrożone w myśl uchwały sejmowej rokowania o przyznanie z funduszu państwowego środków tępienia myszy polnych zostały bez odpowiedzi ze strony Rządu, wskutek czego także Wydział krajowy nie preliminuje na rok 1906 żadnych wydatków na cel powyższy. Polecone uchwałą sejmową przygotowanie projektu ustawy lasowej nie mogło być uskutecznione z powodu braku odpowiedzi Rządu na kilkaktrotne odezwy Wydziału krajowego, domagające się wypowiedzenia opinii i zapatrywania Rządu w tej sprawie.

Ze względu na ogromną doniosłość tej sprawy dla gospodarstwa krajowego, Komisya przedkłada w tej mierze rezolucyę do uchwały.

Wydział krajowy zebrał obfity materyał, mający służyć za podstawę do osądzenia, czyli zachodzi potrzeba zmiany poszczególnych postanowień ustawy łowieckiej, żądanej wnioskiem posła Żardeckiego. Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że w najbliższym czasie zbierze się zapowiedziana konferencya, która umożliwi objektywne rozpatrzenie sprawy, względnie przedłożenie odpowiednich wniosków na przyszłej sesyi Wysokiego Sejmu.

Stan czynny funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego wynosił z końcem roku 1904: 568.914 K 58 g. Rozdawnictwo pożyczek odbywa się oględnie, opłaty są w regule prawidłowe. Wydział krajowy był zniewolony odpisać jedną pożyczkę, mianowicie pożyczkę w kwocie 2.000 K, udzieloną spółce owocarskiej w Nadwórnie. Komisya zaznacza, że jest to dopiero drugi wypadek odpisu pożyczki, w obydwu wypadkach w kwotach nie zbyt znacznych w stosunku do ogólnego obrotu funduszu.

Pomoc kraju z powodu klęski posuchy z r. 1904 nie polegała jak w r. 1903 z powodu klęsk elementarnych ani na zasiłkach bezzwrotnych ani na pożyczkach bezprocentowych, lecz prawie wyłącznie na gwarancyi kraju do wysokości jednego miliona koron za spłatę pożyczek zaciąganych przez powiaty i gminy. Z tej gwarancyi skorzystano w ograniczonej mierze, bo tylko do wysokości 176.479 K Przyczynę zaś tej rezerwy w użyciu kredytu należy upatrywać w następnych okolicznościach. Przedewszystkiem skutki klęski okazały się mniej dotkliwe, następnie powiaty i gminy nie mogły lub nie chciały zaciągać nowych pożyczek, bądź z powodu dotychczasowego nadmiernego obciążenia, bądź z obawy przed odpowiedzialnością, stąd się wysnuwającą, wreszcie akcya pomocnicza zorganizowana przy pomocy funduszów rządowych przez obydwa krajowe towarzystwa rolnicze i Towarzystwo Kółek rolniczych celem sprowadzania paszy pod najprzystępniejszymi warunkami, uczyniła zadość najnaglejszej potrzebie. Komisya gospodarstwa krajowego zaznacza znamienny postęp w tem, że społeczeństwo własną pomocą i inicyatywą przyczyniło się wielce do złagodzenia skutków klęski elementarnej.

Sprawozdanie Wydziału krajowego zajmuje się obszernie Towarzystwem Kółek rolniczych. Towarzystwo to w roku ubiegłym ukończyło dwudziesty drugi rok pracy intenzywnej nad podniesieniem ekonomicznem ludności włościańskiej naszego kraju, pracy, w której potrafiono skojarzyć bez względu na narodowość żywioły najbardziej rozbieżne, a w której biorą udział nietylko bezpośrednio interesowani, ale także ci, którzy z pobudek etycznych czas i trud swój poświęcają dla idei szlachetnej, dla dobra ogólnego. Statut Towarzystwa obejmuje tak szeroki zakres działania, że w jego ramach pomieścić się może całe niemal życie umysłowe i gospodarcze ludności małorolnej. Daty podane w sprawozdaniu świadczą dosadnie, że działalność Towarzystwa we wszystkich kierunkach, mianowicie w kierunku ściśle rolniczym, rolniczo-handlowym i oświatowym rozrosła się i spotężniała. Dość podnieść dla oświetlenia ożywionego ruchu w Kółkach, że zakupiły one w r. 1904 przez Zarząd główny paszy, nasion, maszyn, węgla, drzewa i drzewek owocowych 927 $^1/_2$ wagonów po 100 ct. metr. w wartości 750.217 K, a obrót towarowy w 226 lustrowanych sklepach wynosił 5,311.855 K.

Wydział krajowy nie oszczędza słów uznania dra pracy głównego Zarządu, któremu przypisuje niemal wyłączną zasługę rezultatów osiągniętych, zaznacza, że przy obecnej organizacyi Towarzystwa i niedostatecznem jeszcze stosunkowo ożywieniu działalności Kółek z jednej strony a wielkim rozroście instytucyi, obejmującej $^1/_4$ gmin w kraju i 50 tysięcy gospodarzy włościańskich z drugiej strony, Zarząd główny nie zdoła w bliskim czasie sprostać ogromowi zadań coraz bardziej się rozszerzających.

Według opinii Wydziału krajowego przedstawia się Zarząd główny w stosunku do poszczególnych Kółek raczej jako instytucya dobroczynna, niż jako organ kierewniczy związku włościańskich stowarzyszeń zawodowych. Wydział krajowy uważa za niezbędne przeprowadzić w obecnem stadyum rozwoju Towarzystwa organizacyę samopomocy i konsolidacyę tak wielkiej siły społecznej, tkwiącej w Kółkach i w tym celu proponuje:

1 zreorganizować sklepiki, wprowadzając na początek podział zysków wedle ilości zrobionych przez członka zakupów, by je stopniowo przemienić w osobne zarejestrowane stowarzyszenia spożywcze; 2. wprowadzić przymus zakupna towarów rolniczych za pośrednictwem Zarządu, organizując zarejestrowane powiatowe Spółki udziałowe zakupna towarów rolniczych, których członkami byłyby Kółka i łącząc spółki te w centralny związek, istniejący przy Zarządzie głównym; 3. utworzyć instytucyę mężów zaufania po powiatach obowiązanych do lutrowania Kółek za zwrotem kosztów i odpowiednią remuneracyą; 4. oprzeć byt finansowy Towarzystwa także na własnych dochodach, wprowadzając opodatkowanie członków Kółek na rzecz Towarzystwa.

Wydział krajowy zapowiada że jeśli Towarzystwo tę wielce doniosłą reorganizacyę podejmie, przedłoży Wysokiemu Sejmowi wniosek o udzielenie mu subwencyi ułatwiającej przeprowadzenie rozpoczętej reformy.

Komisya gospodarstwa krajowego zbadawszy szczegółowo sprawozdanie Towarzystwa za r. 1904, przyznaje, że jest w związaniu Kółek z Zarządem głównym pewna luźność która sprawia, że ciężar administracyi w przeważnej części spada na barki tego ostatniego, jest luźność która powoduje, że Kółka często w niezrozumiałem zaślepieniu niekorzystają z ofiarowanego przez Zarząd pośred-

nictwa zwracając się przy zakupnach do niesumiennych handlarzy. Komisya przyznaje wreszcie że sklepiki w r. 1904 w 45% poddane zostały niekorzystnej dla interesu Kółek formie wydzierżawienia.

Z drugiej zaś strony Komisya konstatuje fakta świadczące o poczuciu obowiązku solidarności u Kółek, oświetlone następującemi cyframi. Mianowicie Kółka wpłaciły:

1. tytułem wkładki członka do Zarządu głównego	2.782	K
2. tytułem zwrotu kosztów lustracyi	2.072	„
3. za pośrednictwo w zakupnie maszyn	749	„
4. tytułem zwrotu za zboże do pól doświadczalnych	1.492	„
5. tytułem prenumeraty za „Przewodnika“	3.120	„
6. za 8.000 kalendarzy Kółek rolniczych	4.000	„
razem	14.215	K

Zestawiwszy zaś wkładki członków (ad 1.) ze subwencyami przychodzimy do przekonania że pierwsze stale wzrastają a od roku 1898 po koniec roku 1904 podniosły się z 0·65% do 4·38%.

Inne znów cyfry ujawniają u Kółek nader cenne przymioty jak oględność, gospodarność i odczucie idealnych potrzeb. Mianowicie Kółka złożyły:

1. w udziałach na przedsiębiorstwa	384.994	K
2. na potrzeby kościołów i cerkwi w r. 1904	25.992	„
3. na cele ogólnego dobra	7.585	„
4. wartość własnych budynków	583.279	„
razem	1,001.850	K

Charakter daremny wielu czynności i świadczeń Zarządu głównego jak udzielanie za darmo członkom nasion pastewnych, zboża do pól doświadczalnych, nawozów sztucznych, tłómaczy Komisya tą okolicznością, że w obecnych stosunkach Towarzystwa jest to jedyna droga do wprowadzenia w życie i użycie postępu i poprawnej kultury w dziedzinie rolnictwa. Stopniowa przemiana świadczeń daremnych na świadczenia opłatne nietylko jest możliwą w miarę podnoszenia się oświaty i uświadomienia ludu, ale Zarząd główny rzeczywiście tę przemianę przeprowadza. I tak Kółka, które z początku nieopłacały żadnych wkładek, z czasem zostały spowodowane do dobrowolnych świadczeń, obecnie zaś został na nie włożony obowiązek opłacania wkładek.

Reformę zasadniczą proponowaną przez Wydział krajowy, ku której Zarząd główny się skłania i niektóre kroki już poczynił, uważa Komisya za wysoce pożądaną pod warunkiem jeśli stopniowo i bez nagłych wstrząśnień zostanie przeprowadzoną. Komisya też zgodnie z zapowiedzią Wydziału krajowego uważa za wskazane, aby odpowiednia poważniejsza kwota dla ułatwienia rzeczonej reformy Towarzystwa została wstawioną do preliminarza krajowego na rok 1907.

Komisya w końcu wypowiada przekonanie, że jeśli śród tysięcy analfabetów i przy wielkiem rozdrobnieniu gruntów niemożna było stworzyć stowarzyszenia rolniczego na wzór zagraniczny, to obecnie po upływie dwóch dziesiątek lat przy ciągłym wzroście oświaty i kultury, z obfitego materyału nagromadzonego w poszczególnych Kółkach niechybnie ukształtuje się potężna organizacya owiana głębokiem poczuciem obowiązków i z doskonałem zrozumieniem i świadomością celów i zadań zakreślonych, jak też środków do nich prowadzących.

Towarzystwo uprawy tytoniu działa w kierunku poprawy i podniesienia kultury rośliny tytoniowej wogóle a przeważnie na plantacyach włościańskich. Do tego celu służy subwencya krajowa i państwowa w łącznej kwocie 8.000 K.

Organ Towarzystwa instruktor p. Antoni Mack, któremu od 1. stycznia 1905 podniesiono płacę i ryczałt na objazdy z 3.200 K na 4.000 K rocznie, objeżdżał plantacye, pouczając na miejscu plantatorów i demonstrując wobec nich rozdane dla zachęty bezpłatnie przyrządy postępowe własnej inwencyi. Wybudował też dalsze 2 suszarnie wzorowe (razem jest 12 suszarń będących własnością Towarzystwa).

Wspólnie z Radą szkolną krajową urządziło Towarzystwo w Trembowli 10-dniowy kurs praktyczny uprawy tytoniu dla nauczycieli ludowych, którzy zobowiązali się uprawiać tytoń na ogródkach szkolnych, a tem samem wpływać pośrednio na postęp i poprawę tej gałęzi rolnictwa.

*

Zadaniem stacyi doświadczalnej w Ilińcach jest przedewszystkiem wypróbowanie lepszych i popłatniejszych gatunków tytoniu, o ile one mogłyby znaleść zastosowanie w naszym kraju. Gatunki te jednak zawiodły w r. 1904 wogóle niepomyślnym dla rośliny tytoniowej.

Komitet Towarzystwa udzielił 1.500 K Drowi Raciborskiemu profesorowi w Dublanach na urządzenie tamże stacyi tytoniowej doświadczalnej naukowej.

W sprawie podniesienia chowu drobiu znaczne czynią się zabiegi. W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904 wstawił Wydział krajowy do preliminarza wydatków budżetu krajowego na r. 1906 kwotę 6 000 K, a c. k. Rząd podniósł subwencyę państwową na ten cel z kwoty 4.700 K w r. 1904 na 11 500 w r. 1905.

Na podniesienie wiedzy fachowej w tym zakresie wpływały: zakład chowu drobiu w Zielonej p. Stasiniewiczowej, kursa odbywane przy tym zakładzie przez właścicielkę tegoż, kursa o chowie drobiu w powiatach Stryjskim i Żydaczowskim jak też w krajowej zimowej szkole rolniczej w Niewiarowie. Zaznaczyć należy skuteczną działalność Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie i w Jarosławiu, do których przyłączają się jako nowe ogniska pracy Towarzystwo chowu drobiu w Tarnowie i filia Towarzystwa lwowskiego w Brzeżanach.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa za pożądane, aby Wydział krajowy w blizkim czasie starał się zorganizowaó ten ożywiony ruch na polu tak doniosłej gałęzi gospodarstwa i nadał całej akcyi jednolity kierunek.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu rozwoju gospodarstwa rybnego wynika, że Wydział krajowy wpływał na rozpowszechnienie i podniesienie gospodarstwa stawowego udzielając pomocy przy zakładaniu nowych stawów jak też przy uporządkowaniu i zagospodarowaniu istniejących stawów. Wydział krajowy zwracał również uwagę na podniesienie gospodarstwa rybnego na rzekach przez ochronę rybactwa od szkodliwych wpływów jak zanieczyszczanie odpadkami fabryk, — i przez zarybianie rzek.

Tworzenie rewirów rybackich w 20 dorzeczach, na jakie rzeki kraju podzielono jest już prawie ukończone, a należy się spodziewać, że do końca r. 1906 wydzierżawienie rewirów w zupełności zostanie przeprowadzone.

W myśl §. 30 ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 przypada Wydziałowi krajowemu ważne zadanie ogólnego zarządu gospodarskiego na 491 rewirach rybackich wynoszących w przybliżeniu 2.500 kilometrów.

Wobec tego sądzi Komisya gospodarstwa krajowego, że zachodzi konieczność zorganizowania „działu rybactwa“ w Wydziale krajowym a w szczególności organizacyi nadzoru nad rewirami rybackimi.

Komisya zaznacza, że równolegle z powyższem zarządzeniem zachodzi konieczność poczynienia w ustawie obowiązującej niektórych zmian i uzupełnień dotyczących ustanowienia organów rybactwa, stopniowania władzy i obostrzenia policyi, bez których to zmian przestrzeganie wykonania ustawy byłoby niemożliwe.

Wydział krajowy w pięciu sprawozdaniach z czynności Dep. III. z lat 1900, 1901, 1902, 1903 i 1904 wykazywał konieczność rzeczonych zmian ustawy i zapowiadał przedłożenie odnośnego projektu. Komisya gospodarstwa krajowego w załatwieniu sprawozdań Wydziału krajowego uznawała tę konieczność a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. października 1903 zalecił przedłożenie projektu w tej sprawie. Z tego samego powodu Komisya obecnie proponuje Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę do uchwały.

Komisya gospodarstwa krajowego w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Dep. III wyraziła przekonanie w sprawie inspekcyi szkół rolniczych i kierownictwa stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie, że dwa tak ważne zadania, aby mogły być spełniane bez ujmy ani uszczerbku nie powinny spoczywać jak dotąd w jednym ręku, lecz należy je powierzyó w blizkim czasie dwom odrębnym siłom.

Komisya nie spuszczając tej ważnej sprawy z oka, stoi wobec zwiększania się ilości zakładów naukowych rolniczych i potęgowania się działalności stacyi botaniczno-rolniczej, na tem samem stanowisku, uważa tę sprawę za bardzo doniosłą i pilną i powołuje się w tej mierze na rezolucye odnośne wniesione w sprawozdaniu o zakładach naukowych w Dublanach i w sprawozdaniu o niższych szkołach rolniczych.

Komisya w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Dep. III. omówiła szerzej sprawę poparcia plantacyi buraków cukrowych w kraju. Sprawa ta zapoczątkowaną została wnioskiem posła Struszkiewicza o przyznanie 50.000 K na popieranie uprawy roślin okopowych, który przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 2. października 1903 Wydziałowi krajowemu z poleceniem zasięgnięcia opinii obydwu krajowych Towarzystw rolniczych i przedłożenia Sejmowi ewentualnych wniosków na najbliższej sesyi.

Obydwa krajowe Towarzystwa rolnicze oświadczyły się za wielostronnem poparciem uprawy buraków cukrowych, między innymi środkami, subwencyami na zakupno poprawnych narzędzi, nawozów sztucznych, na premiowanie robotników akordowych, na wykształcenie dozorców buraczanych, na budowę domów dla robotników i dróg mających służyć do transportu buraków i t. d.

Komisya wykazała pierwszorzędną doniosłość cukrownictwa dla kraju pod względem rolniczym i socyalnym i uznała wskazówki objęte opinią obydwu Towarzystw rolniczych za właściwe i odpowiednie. Komisya w końcu wypowiedziała przekonanie że „cukrownictwo nie tylko zdolne jest uchronić krajowe rolnictwo od upadku, ale uczyni zeń potężną dźwignię ekonomicznego i socyalnego odrodzenia całego społeczeństwa“ i przedłożyła Wysokiemu Sejmowi rezolucyę wzywającą Wydział krajowy, aby w sprawie poparcia uprawy buraków cukrowych zastosował się do wskazówek objętych opinią obydwu Towarzystw rolniczych względnie, aby przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej. Powyższa rezolucya stała się uchwałą sejmową na dniu 4. listopada 1904 r.

Uchwałą z dnia 23. października 1905 przekazał Wysoki Sejm Komisyi gospodarstwa krajowego petycyę Oddziału pokuckiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego wniesioną do l. 2880. Petycya prosi o udzielanie subwencyi na kupno nawozów sztucznych jako główny warunek intenzywnej i plony buraków niemal zdwajającej uprawy.

Komisya niepowtarza argumentów bądź w petycyi bądź w zeszłorocznem sprawozdaniu przywiedzionych a wykazujących doniosłość cukrownictwa dla kraju naszego. Komisya podnosi tylko jeden szczegół. W kraju znajduje się 3,799.600 ha. ziemi ornej, z której to przestrzeni połowa kwalifikuje się do uprawy buraków cukrowych.

Faktycznie zaś znajduje się pod uprawą buraków cukrowych minimalna przestrzeń bo zaledwie 14.000 morgów.

Komisya uważa za wskazane rozwinąć propagandę w kierunku rozszerzenia i spotęgowania tej wielce doniosłej produkcyi mianowicie na gruntach włościańskich, a to przedewszystkiem za pomocą użycia nawozów sztucznych, które, jak doświadczenie uczy, nieraz prowadzą do zdwojenia planów.

Komisya przedkłada poniżej po raz wtóry rezolucyę odnoszącą się do poparcia uprawy buraków cukrowych.

Pozostaje jeszcze do zaznaczenia sprawa dotacyi rolnictwa krajowego z funduszów krajowych i państwowych.

Komisya gospodarstwa krajowego nie waha się twierdzić, że świadczenia kraju, ze względu na charakter jego rolniczy, na cele rolnictwa są mimo podwyższeń odnośnych pozycyi budżetowych w ostatnich dwóch latach, jeszcze ciągle nie dość obfite. Nie ulega jednak wątpliwości że z otwarciem nowych źródeł finansowych dla kraju, powstaną i dla rolnictwa widoki szczodrzejszego wyposażenia ze strony kraju.

Budżet zaś państwowy wykazuje stale traktowanie macosze kraju naszego. W stosunku bowiem do obszaru, ludności i żywych inwentarzy kraj nasz powinienby z kwoty przeznaczonej w budżecie państwowym na subwencyonowanie rolnictwa otrzymywać 31·79%. Jeśli zaś weźniemy na uwagę ostatnie trzy lata to się okazuje że kraj nasz otrzymał na cele rolnictwa:

w r. 1903	z ogólnej kwoty	4.535.500 K	kwotę łączną	563.025 K	t. j.	12·14%
„ „ 1904	„	„	5,642.000 „	„	„	683 661 „	„	12·10%
„ „ 1905	„	„	5,895 317 „	„	„	814.721 „	„	15·51%

Z porównania cyfr procentowych faktycznie otrzymanych subwencyi z cyfrą procentową podstawową należących się subwencyi (31·79%) wypływa jasno, że pod względem rozdziału subwencyi rolniczych kraj nasz był niekorzystniej traktowany

w roku 1903 o . . . 19·65%
„ „ 1904 o . . . 19·68%
„ „ 1905 o . . . 16·28%.

Komisya sądzi że należy bezustannie i wytrwale u c. k. Rządu dopominać się aby na polu subwencyi rolniczych czynił zadosyć szlusznym życzeniom kraju naszego. Dlatego przedkłada Komisya odnośną rezolucyę do uchwały.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. III. za czas od 1. sierpnia 1904 po koniec czerwca 1905 r.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołowstwie z dnia 31. października 1887 zapowiedziany sprawozdaniem Wydziału krajowego z Dep. III. za rok 1903 i w dawniejszych sprawozdaniach.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby, wobec zmienionych stosunków odbytu na targu światowym, ponownie wziął pod rozwagę sprawę propagandy uprawy buraków cukrowych i spotęgowania tej uprawy mianowicie przez używanie nawozów sztucznych, i w tej mierze przedłożył Sejmowi sprawozdanie.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd aby udzielił wiadomości co do stanowiska jakie zajmuje wobec obydwu projektów ustawy lasowej t. j projektu Wydziału krajowego z roku 1901 i projektu posła Gniewosza z roku 1903.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał Najwyższą Sankcyę dla ustawy „o tępieniu myszy polnych“ uchwalonej w roku 1903.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z kwoty przeznaczonej corocznie w budżecie państwowym na poparcie rolnictwa udzielał dla naszego kraju subwencyi w takiej wysokości, jaka zostaje w stosunku do obszaru, do ludności i do stanu inwentarzy żywych w kraju.

Niniejszem sprawozdaniem zostaje załatwioną petycya Oddziału pokuckiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego do L. 2.880 i gminy Wojkówki do L. 2.027.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

Ls. 4.442/1905. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z wniosku posła Huryka i towarzyszy w sprawie zniesienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 odnoszącego się do wydawania paszportów na rogate i nierogate bydło, oraz z petycyi o zniesieniu przymusu kulczykowania świń.

Wysoki Sejmie!

Sejm przydzielił Komisyi gospodarstwa krajowego:

1. Wniosek posła Huryka i towarzyszy:

Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 4.483 odnoszące się do tego, ażeby na każdą sztukę bydła rogatego i nierogatego wydawać osobne paszporty, nie powstrzymuje zupełnie zarazy w kraju.

Zważywszy, że rozporządzenie to podrywa rozwój ekonomiczny wszystkich producentów bydła, gdyż naraża ich nietylko na wydatki za paszporty, których częstokroć i po kilkanaście robić muszą, ale dla braku tychże na utratę jarmarku i różne kary pieniężne oraz areszty, tak w sądzie jak i starostwie;

zważywszy, że rozporządzenie to obciąża znacznie działalność pisarzy gminnych, tudzież daje szerokie pole do sekatury niesumiennym funkcyonaryuszom gminnym, — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. rząd, ażeby rozporządzenie Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 zniósł, a przynajmniej uwolnił od paszportów zwierzęta domowe ssące, jak cielęta, łoszęta, prosięta, jagnięta i koźlęta, stosownie od czasu trwania karmu macierzystego.

2. Petycye żądające zniesienia przymusu kulczykowania świń.

Ponieważ zdaniem Komisyi załatwienie rzeczonych wniosków i petycyi nie było możliwem bez równoczesnego rozpatrzenia innych do obrotu bydłem i trzody odnoszących się postanowień, których ścisły związek z przedmiotem wniosku posłów Huryka i towarzyszy oraz przydzielonych Komisyi petycyi zaprzeczyć się nie da, postanowiła Komisya zastanowić się nad wykonaniem powziętych w roku 1903 i 1904 w sprawie obrotu bydłem i trzodą uchwał i prosiła JWPana krajowego Referenta dla spraw weterynaryjnych o wyjaśnienia w tym kierunku.

JWPan krajowy Referent dla spraw weterynaryjnych dał w tej mierze następujące wyjaśnienie:

„Uchwały Wysokiego Sejmu powzięte 7. listopada 1904 w sprawie obrotu bydła i mięsa, markowania i ewidencyi świń, tudzież stworzenia paszportów stałych na bydło zostały przedłożone w swoim czasie władzy centralnej.

Jak wiadomo już w zeszłym roku przygotowany był projekt nowej ustawy o zapobieganiu i tępieniu pomoru świń i oczekiwał decyzyi Rady państwa.

Nowa ustawa została w roku bieżącym sankcyonowana i wchodzi w wykonanie z dniem 18. listopada 1905.

Różni się ona od obowiązujących jeszcze rozporządzeń cesarskich tyczących się tępienia pomoru świń zasadniczo tem, że podczas gdy rozporządzenia cesarskie nakazują dążyć do stłumienia zarazy w pierwszym rzędzie i głównie przez wybijanie za wynagrodzeniem ze skarbu państwa świń chorych, podejrzanych o pomor i podejrzanych o zarażenie się pomorem, to nowa ustawa zmierza do osiągnięcia celu przez zastosowanie odpowiednich środków weterynaryjno-policyjnych, w szczególności przez obserwacyę ścisłą i odosobnienie zwierząt, uciekając się do wybijania tylko w wyjątkowych i koniecznych wypadkach.

Ponieważ między istniejącymi przepisami co do tępienia pomoru a nową ustawą istnieje zasadnicza różnica, musiano się wstrzymać z wydaniem, względnie ze zmianą zarządzeń opierających się na wspomnianych rozporządzeniach cesarskich mimo powziętych uchwał sejmowych aż do wejścia w wykonanie nowej ustawy.

Ustawa wchodzi w życie już 18. listopada b. r. a zmiana obowiązujących postanowień co do obrotu nierogacizną zastosowana do zasad i wymogów tej ustawy nastąpi więc wkrótce.

Tu jednak trzeba zaznaczyć, że jak z jednej strony wskazanem jest dążyć do ułatwienia obrotu zwierzętami i ile możności ulżenia ludności, to z drugiej strony Rząd musi baczyć na to, aby przez pospieszne nie dość ostrożne postąpienie nie dać powodu do powrotu dawniejszych niekorzystnych stosunków weterynaryjnych, które tyle szkody przyniosły krajowi. A mieć to musi tem więcej na oku, że obecne stosunki weterynaryjno-policyjne w kraju wcale są korzystne. Według ostatniego wykazu z dnia dzisiejszego (17. listopada) w całym kraju tylko w 2 miejscowościach panuje zaraza pyska i racic t. j. w Kozłowie i w Krynicy i w obu zbliża się ku wygaśnięciu.

Pomor świń istnieje wprawdzie w 16 powiatach politycznych w 26 gminach, ale stan należy w porównaniu do lat dawniejszych uważać za korzystny, bo wykazane są przeważnie gminy, w których świnie pozostają w obserwacyi, a które nie byłyby uwidocznione, gdyby zwierzęta wybito — jak to dawniej czyniono.

Zresztą nieliczne tylko wypadki sprawdzenia w r. b. pomoru u nierogacizny galicyjskiej poza granicami kraju a tylko jeden wypadek rozwleczenia zarazy pyska i racic z kraju świadczą o dobrym stanie zdrowia zwierząt i skuteczności policyi weterynaryjnej w kraju.

Co do obrotu bydła rogatego zaznaczyć należy, że prócz ograniczeń czasowych w kraju wydawanych celem stłumienia zarazy pyska i racic nie ograniczano importu tych zwierząt do innych krajów tak, że bydło mimo panującej u nas zarazy, skoro zostało dopuszczone do wywozu, używało na zachodnich rynkach zbytu tych samych praw, co bydło tamtejsze.

Okoliczność, że inne kraje koronne nie wydawały ograniczeń co do importu zwierząt z Galicyi i że środki weterynaryjno-policyjne zmierzające do zapobieżenia rozwleczeniu i do tępienia zaraz zarządzane były i są w miarę potrzeby przez tutejszą władzę administracyjną krajową, przyczyniła się znakomicie do uregulowania i ustalenia stosunków eksportowych i podniesienia cen bydła a pod względem weterynaryjno-policyjnym okazało się to postępowanie praktycznem i celowem, ponieważ jak wyżej wspomniano — wytworzyły się korzystne stosunki zdrowotne.

Nawiązując do zeszłorocznej uchwały, którą wezwano rząd, aby w razie zgubienia marek zezwolił na zakładanie marek przez oglądaczy gminnych bez poprzedniego zgłoszenia i zezwolenia starostwa, nadmienia się, że tylko w tych wypadkach i okolicach władze powiatowe zobowiązują właścicieli do wspomnianego postępowania, gdzie się zdarza usuwanie i niszczenie marek z umysłu, co obecnie rzadko ma miejsce. Ogółem zaś w miejsce zgubionych zakłada się nowe marki bez odnoszenia się do starostwa.

Odnośnie do uchwały żądającej przyspieszenia wypłaty wynadgrodzenia za wybite świnie podnieść trzeba, że w nowej ustawie nie oznaczono terminu, w jakim wypłata ma nastąpić i że wobec tego, iż na przyszłość na podstawie nowej ustawy tylko wyjątkowo będzie się wybijać świnie z powodu pomoru, rozstrzygnięcie i wypłaty wynadgrodzenia będą następowały szybko".

Tak na podstawie powyższych wyjaśnień, jak i przeglądu rozporządzeń oraz obwieszczeń c. k. Namiestnictwa przyszła Komisya do przekonania, że większa część zeszłorocznych rezolucyj wykonaną nie została, postanowiła też zatem Wysokiemu Sejmowi ponowienie ich, spodziewając się, że na przyszłej sesyi sej-

mowej c. k. Rząd przedłoży Wysokiemu Sejmowi rozporządzenia dowodzące wykonania rezolucyi, których wielką część zaleca Komisya gospodarstwa krajowego już po raz trzeci.

W dyskusyi nad tą sprawą wziął udział poseł Cielecki:

„Pozwalam sobie zwrócić uwagę na Probużnę (pow. Husiatyński) gdzie na folwarku u dzierżawcy izraelity od lat już wielu (kilkunastu) od czasu do czasu co lat parę wybucha zaraza nosacizny, rozszerza się potem na niektóre miejscowości i wskutek zarządzeń rządowych przycicha, lecz widocznie nie wygasa całkowicie, bo znowu po pewnym czasie na folwarku Probużańskim bywa nosacizna sprawdzona. Zdaje mi się, że to już miało miejsce 4 razy. — Wedle mego przekonania jest to dowód, że zaraza nie zostaje dość radykalnie wytępioną".

Poseł Cielecki interpelował WP. Referenta w sprawie rozszerzenia zarazy pyskowej i racicowej przez dzierżawcę dóbr Potoka Złotego, Steina, który niewątpliwie wiedząc o tem, że ma bydło chore wypędził je ze stajni opasowej i stał się powodem do rozszerzenia zarazy pyskowej w znacznej części powiatu Buczackiego i zawleczenia takowej do Krakowa, Białej a nawet Wiednia z wielką szkodą nietylko dla pojedynczych właścicieli bydła, ale rzec można kraju. WP Referent dał wyjaśnienie, że weterynarzowi powiatowemu zostało wytoczone śledztwo dyscyplinarne, a Stein w drodze sądowej został powołanym do odpowiedzialności.

Poseł Krzysztofowicz podniósł, że ludność powiatów górskich mianowicie powiatu Kossowskiego wielkich doznaje uciążliwości z powodu zakazu handlu domokrążnego. Wielkie odległości od miasteczek i rzadkie jarmarki mało dają ludności sposobności do spieniężania bydła, które jest niemal jedynem źródłem dochodu tej ludności. Referent krajowy zapytany co do możliwości ulg, odpowiedział że na razie, dopóki grozi zawleczenie zarazy z Węgier ulgi są niemożliwe. Później jednak, gdy nastanie bezpieczeństwo z tej strony — ulgi zostaną zaprowadzone w tym kierunku, że ilość dni targowych i jarmarcznych w mieście powiatowem Kossowie zostanie pomnożoną.

Poseł Agopsowicz podał do wiadomości JW. krajowego Referenta dla spraw weterynaryjnych następujący wypadek:

„W gminie Błozew włościanin Chociński miał siedmioro prosiąt — a gmina nie miała pomoru. Sześć sztuk odwiózł do Dobromila i sprzedał mieszczance — a gdy jej po 24 godzinach jedna sztuka zginęła — wezwała weterynarza z Dobromila — który skonstatował pomór i natychmiast resztę prosiąt zabić kazał — i natychmiast gmina została na telegraficzne polecenie Namiestnictwa za pomorem dotkniętą uznana i zamknięta. Tymczasem po 4 tygodniach tak to prosię z tego samego miasta jest zupełnie zdrowe i wszystkie świnie w całej gminie są zdrowe — gmina jest zamknięta ciągle — a zachodzi obawa — że p. weterynarz z Dobromila się omylił".

Następnie rozpatrywała Komisya obwieszczenie z dnia 27. grudnia 1904 r. którego zniesienia domaga się wniosek p. Huryka. Obwieszczenie rzeczone brzmi:

„Ze względu na obecny stan zarazy pyska i racic w kraju, oraz z uwagi na częste wypadki zawlekania jej po za granice Galicyi c. k. Namiestnictwo znosząc swe obwieszczenia z 30. listopada i 5. grudnia 1904 l. 172 843 i 174.086 zarządza aż do odwołania na podstawie §§. 3., 8., 20. i 26. ustawy z 29. lutego 1880 dz. p. p. l. 35 pod względem obrotu zwierzętami racicowemi co następuje:

I. Owce i kozy przyprowadzane na targi, wystawy, licytacye lub do transportu kolejowego, mają być odtąd zaopatrzone, podobnie jak inne zwierzęta racicowe, paszportami bydlęcymi, wydanymi po myśli rozporządzenia wykonawczego do §. 8. ustawy z 29. lutego 1880 Dz. p. p. l. 35.

II. Zabrania się wydawania paszportów zbiorowych na bydło rogate i świnie, które wolno przyprowadzać na targi, wystawy, licytacye lub do transportu kolejowego tylko za paszportami, opiewającymi na pojedyncze sztuki".

Komisya przyznaje, że obwieszczenie rzeczone ma wielkie uciążliwości dla stanu włościańskiego, przedkłada też Sejmowi rezolucyę zalecającą Wys. Rządowi zastanowienie się nad potrzebą rewizyi rzeczonego rozporządzenia i ewentualnemi ulgami, o ile ulgi w tym kierunku nie narażają względnie korzystnego stanu zdrowia bydła i trzody na niebezpieczeństwo.

W sprawie przymusu kulczykowania przypomina Komisya swoje zeszłoroczne wywody:

Komisya nie zapoznając potrzeby i wartości markowania, przyznaje, że środek ten jest bardzo uciążliwym, może on jednak przyczynić się do wykrycia źródła zarazy a stąd do powiększenia zbytu. Wartość użytego środka wykaże jego skutek i sposób wykonania.

Rzecz naturalna, że podejmując te twarde środki, Rząd bierze na siebie gwarancyę za ich należyte przeprowadzenie, a wreszcie i rękojmię za to, że one doprowadzą prędko do pożądanego celu. W razie gdyby bowiem i te twarde środki pozostały bezskuteczne, ludność miałaby słuszne prawo do skarg.

Komisya pozostawia w tej mierze zupełną odpowiedzialność Rządowi.

Rozróżnienie świń idących na sprzedaż od innych jest bardzo trudne, każda świnia bowiem do sprzedaży nie przeznaczona może być w każdej chwili sprzedaną, a utajanie obrotu może się przyczynić do utrudnienia wyśledzenia źródła zarazy.

Nieodzownym warunkiem skuteczności zarządzeń markowania jest ustanowienie stałych przez Rząd płatnych organów do zakładania marek i kontroli, a zanim to nastąpi, przynajmniej częste i peryodyczne odbywanie pouczeń dla oglądaczów.

Rezolucya dotycząca zakładania marek, które zaginęły przez oglądaczy bez odnoszenia się do c. k. Starostw, c. k. Rząd, jak powyżej JWny Pan krajowy Referent dla spraw weterynaryjnych wykazał, w duchu życzeń Wysokiego Sejmu wykonał.

Na powyższych podstawach przedkłada Komisya gospodarstwa krajowego Wysokiemu Sejmowi następujące rezolucye do uchwały:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby uchylił wszystkie w przedmiocie wywozu trzody z Galicyi wydane wyjątkowe rozporządzenia, aby przeto tak zewnętrzny, jak i wewnętrzny handel trzodą w Galicyi traktował według tych samych przepisów, co handel innych krajów koronnych.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w przyszłości nie naruszał przyznanego ustawą z dnia 29. stycznia 1880 galicyjskim władzom krajowym zakresu działania.

3. ażeby utrzymując w mocy rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 13. grudnia 1902, uchylił wyjątek ustanowiony w niem na niekorzyść Galicyi.

4. ażeby zawarte w rozporządzeniu z 27. lutego 1904 L. 26 421 zakazy wywozu świń użytkowych ograniczył w całym kraju do gmin względnie rejonów zarazą dotkniętych.

5. ażeby najrychlej a najpóźniej do 1. stycznia 1906 zniósł zarządzony w obwieszczeniu z dnia 9. stycznia 1902 L. 3.067 podział Galicyi na strefy pomorowe świń i wszystkie z tym podziałem połączone ograniczenia tak, aby wewnętrzny obrót handlowy nierogacizną w Galicyi w gminach, a względnie w okręgach wolnych od pomoru i zarazy, swobodnie mógł się odbywać.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w celu dopilnowania ścisłego zamknięcia i kontumacyi poszczególnych gospodarstw, części gmin, albo i całych gmin (minimalny rejon zapowietrzony) natychmiast po pojawieniu się pomoru lub zarazy exponował do tychże gmin dostateczną ilość organów c. k. żandarmeryi.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, by w drodze administracyjnej poczynił możliwe zarządzenia w celu ułatwienia swobodnego i trwałego zbytu dla nierogacizny galicyjskiej tak w innych krajach koronnych, jak i zagranicą, by spowodował i finansowo poparł powstanie urządzeń lub przedsiębiorstw mających na celu ułatwienie tego zbytu.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby nie naruszając tych ograniczeń handlu domo-krążnego, które są niezbędne, poddał rewizyi obwieszczenie z dnia 27. marca 1903 i ażeby w należyty sposób ogłosił, że w gminach, w których chów trzody się rozwija, a w których nie odbywają się targi na osobno w tym celu ustanowionem i starannie desinfekcyonowanem miejscu w pewnych z góry oznaczonych dniach za powiadomieniem władzy i pod nadzorem c. k. żandarmeryi nierogaciznę sprzedawać wolno.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby się postarał o częste peryodyczne dokładniejsze pouczenia oglądaczy gminnych, którzy zakładają marki.

10. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w gminach, w których świnie za pomocą marek poznaczono, ustanowił dla świń już poznaczonych stałe paszporty.

11. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wziął pod rozwagę potrzebę rewizyi rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 L. 184.483 a mianowicie zastanowił się nad tem, czyli uwolnienie od paszportów zwierząt domowych ssących, jak cielęta, łoszęta, prosięta, jagnięta, kozięta stósownie do trwania karmu macierzystego, da się pogodzić z zabezpieczeniem bydła od zarazy.

12. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby albo postarał się o zakładanie marek za pośrednictwem własnych organów, albo też koszta zakładania marek i utrzymywania ewidencyi świń kosztem skarbu państwa pokrywał.

13. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby poddał ścisłemu nadzorowi jatki na mięso w małych miasteczkach i ażeby wspólnie z Wydziałem krajowym porozumiał się z Magistratami większych miast w kraju w celu zakładania jatek mięsa wągrowatego.

14. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby dokładnie zbadał i usunął niedogodności na targu w St. Marx, poddał tenże targ wyłącznemu nadzorowi państwowych weterynarzy, aby postarał się o dostateczną ich liczbę w celu zapewnienia szybkości i dokładności oględzin i aby skłonił gminę miasta Wiednia do odwołania wydanego dnia 5. sierpnia 1895 L. 13.375 zakazu karmienia wołów na targu paszą skoncentrowaną.

15. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby natychmiast postarał się o zaprowadzenie na wzór Niemiec i Węgier, ruchu takich pociągów pospiesznych w celu uproszczenia szybkiego przewozu nierogacizny, jakie dla bydła już istnieją, i aby zarządził zniżenie taryf kolejowych dla wywozu nierogacizny z Galicyi.

16 Sejm wzywa c. k. Rząd, by pomnożył liczbę weterynarzy rządowych odpowiednio do rozległości kraju i liczebnego stanu trzody i bydła, tudzież by zorganizował skuteczną i ścisłą kontrolę i stałą inspekcyę przez delegowane organa fachowe nad urzędowaniem weterynarzy na prowincyi i zastanowił się nad odpowiednią organizacyą tej gałęzi służby tak, ażeby wykonywanie ustaw o zwierzęcych chorobach zakaźnych mogło się stać skuteczniejszem.

17. Sejm wzywa c. k Rząd, aby polepszył warunki awansu weterynarzy do wyższej rangi.

18. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ustanowił płatne ze skarbu państwa niższe organa wykonawcze, w celu zapewnienia skuteczności wykonania ustaw o zarazie na bydło.

19. Sejm wzywa c. k. Rząd, by dążył do podniesienia stopnia zawodowego wykształcenia weterynarzy przez hojniejsze uposażenie Akademii weterynaryi we Lwowie i jej klinik, oraz przez ustanowienie stypendyów dla słuchaczy tejże Akademii.

20. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby użył jak najsurowszych środków do wytępienia po kraju grasującej nosacizny, a gdyby uważał, że przepisy dotychczasowe są niewystarczające, zechciał na właściwej drodze spowodować uchwałę przepisów ostrzejszych, jak obecnie obowiązujące.

21. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w sprawie ograniczeń wywozu i handlu nierogacizną w Galicyi, w najbliższym czasie zwołał we Lwowie ankietę, której skład wskaże c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i c. k. Towarzystwem Gospodarskiem i Rolniczem w Krakowie i aby w myśl wskazówek owej ankiety zarządził, co należy, dla zapobieżenia grożącemu upadkowi tej gałęzi gospodarstwa krajowego.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Towarzystwami gospodarskiemi, Izbami handlowemi i Komisyą dla spraw rolniczych, podjął rokowania z c. k. Rządem i kołami finansowemi kraju i zabezpieczył nasz handel nierogacizną, popierając zakłady przerabiania takowej na towar gotowy, mogący znaleźć odbyt poza granicami kraju.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w wypadkach zarządzeń weterynaryjno-policyjnych, które przez mylną interpretacyę ustawy weterynaryjnej mają

na celu jednostronne unormowanie stosunków handlowych dla bydła i trzody z naszym krajem a przynoszą szkodę krajowi, korzystając z przysługującego mu prawa zastępstwa obrony interesów kraju, postarał się przez odwołanie do Trybunału administracyjnego o uchylenie rozporządzeń weterynaryjno-policyjnych z ustawą niezgodnych a dla Galicyi szkodliwych.

Sprawozdaniem niniejszem załatwi Wysoki Sejm:

1. Wniosek posła Huryka i Towarzyszy;

2. Petycye Ls. 3.804/2 903, 4.061/3.086, 3.635/2.768, 3.435/2.601, 3.467/2.630, 3.221/2.419, 3.265/2.459, 3.475/2638.

Zastępca Przewodniczącego:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Ls. 4.392/1905. We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Alg. 648

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kramarczyka w sprawie zmniejszenia pasu pogranicznego dla katastru bydła.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przydzielił Komisyi gospodarstwa krajowego następujący wniosek posłów Kramarazyka i towarzyszy.

Zważywszy, że §. 9. ustawy państwowej z dnia 29. lutego 1880 r. Dz. p. p. Nr. 37. o środkach zapobiegawczych tępienia zarazy i księgosuszu, a względnie nowela do tegoż § fu 9 go ogłoszona rozp. ministeryalnem z dnia 12. kwietnia 1880 jest nadzwyczajnie niejasną co do tworzenia pasów pogranicznych, gdyż mówi tylko ogólnikowo, iż w myśl tej ustawy pas pograniczny ma być utworzony w szerokości 30-tu kilometrów od granicy rosyjskiej, a w razie przypadłości do pasu pogranicznego chociażby tylko małej części sąsiedniej gminy, ma być wzięta cała gmina;

zważywszy więc, że wskutek tej niejasności myśli noweli do §-fu 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. powciągano do pasu pogranicznego całe gminy wraz z obszarami dworskimi, pomimo, że przy odmierzaniu na mapach przy ustanawianiu pasu pogranicznego tylko maleńki nieraz skraweczek pustej ziemi bez budynków pewnej gminie zaleciał, co sprawia ludności dotyczącej gminy nadzwyczajne utrudnienia, jakie wynikają z katastru pogranicznego, a dla samejże myśli ustawy o zapobieganiu rozwleczenia księgosuszu nie mają najmniejszej wartości, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, by ze względu na ustalony pas pograniczny dla katastru bydła od lat 20 istniejący zmniejszył z 30 na 20 kilometrów lub ewentualnie wziął za podstawę szerokości pasu pogranicznego naturalną granicę, rzekę Wisłę począwszy od Oświęcima t. j. granicy pruskiej wzdłuż jej biegu aż do Niepołomic, zaś ciąg dalszy granicę suchą, lecz na 20 kilometrów szeroką.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by w razie nieuwzględnienia pierwszego wniosku uzupełnił nowelę ministeryalną do §. 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. i wyraźnie orzekł, jaka część tetytoryum gminy sąsiedniej z pasem pogranicznym, musi przypaść przy odmierzaniu na mapach krajowych do pasu pogranicznego, na mocy którejby całą gminę sąsiednią w myśl tejże ustawy można uważać za koniecznie należącą do pasu pogranicznego n p. $^1/_2$, $^1/_3$, $^1/_4$, $^1/_5$ i t. p.

III. Wzywa się c. k. Rząd, by obok pierwszych dwóch wniosków postawił Władzy politycznej wolność bez naruszenia zasady ustawowej do zmniejszenia lub uwzględnienia lokalnych stosunków terytoryalnych, podciągania lub uwalniania gmin od należenia do pasu pogranicznego.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, by się zastanowił, czy nie byłoby już na czasie zniesienie okręgów rewizyjnych bydła jako za wielkich i nieodpowiadających swojemu celowi, a na to miejsce polecić prowadzenie katastru bydlęcego miejscowemu oglądaczowi bydła.

Sprawa zmniejszenia pasu granicznego była kilkakrotnie w latach ubiegłych, a po raz ostatni w roku 1903 przedmiotem rozpraw Komisyi gospodarstwa krajowego, jak o tem świadczy przyjęte przez Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie z dnia 29. października 1903.

Wobec wielkich uciążliwości, jakich jest powodem 30 km. pas graniczny i brak dostatecznej liczby rewizorów, i uczynionej poprzednio nadziei ze strony c. k. Rządu poczynienia ulg w wykonaniu odnośnych przepisów zainterpelowano jeszcze w roku 1903 w tej sprawie Referenta dla spraw weterynaryjnych przy c. k. Namiestnictwie, który dał w roku 1903 następujące wyjaśnienie:

„Sprawa utworzenia pasu rewizyjnego wzdłuż granicy rosyjskiej na podstawie stosunków topograficznych jest w toku. Rząd zamierza tam, gdzie już granice naturalne zabezpieczają przed przemycaniem zwierząt z Rosyi zwęzić pas rewizyjny, a natomiast tam, gdzie brak naturalnej granicy i stosunki miejscowe sprzyjają przemycaniu, pomnożyć liczbę rewizorów i zmniejszyć okręgi rewizyjne".

Komisya podniosła potrzebę przyspieszenia tych zarządzeń oraz przypomniała c. k. Rządowi w jednem z pism Rządu do Wydziału krajowego zawartą zapowiedź zastąpienia rewizorów granicznych weterynarzami.

Żałować należy, że ani zawarta w powyższem oświadczeniu JW. Referenta spraw weterynaryjnych przyrzeczenie, ani zapowiedź zastąpienia rewizorów granicznych weterynarzami dotychczas spełnionemi nie zostały.

Na posiedzeniu Komisyi z 17. listopada 1905 ponownie zainterpelowano JW. Pana Referenta dla spraw weterynaryjnych, dlaczego dotychczas powyżej przytoczonych obietnic nie wykonano? I kiedy wykonane zostaną?

Na powyższe zapytanie w tej sprawie JW. Pan Referent dla spraw weterynaryjnych odpowiedział, że sprawa ta jest w toku. Zarządzenia podjęte na podstawie ustawy z dnia 29. lutego 1880 przyczyniły się do uchronienia kraju od zawleczania chorób zaraźliwych. Postanowienia te jednak były uciążliwe dla ludności. Uchylić je trudno, można jednak zastąpić je innemi, albo do pewnego stopnia zmodyfikować. Przedtem jednak należy poczynić próby. W tym kierunku przedłożono Rządowi centralnemu wnioski dotychczas niezałatwione. Próby rzeczone dążyć będą: 1. do pewnych ulg paszportowych; 2. zmniejszenia okręgów i rewizyjnych i zwiększenie liczby rewizorów, którzyby mogli częściej odwiedzać gminy. Powiększenie liczby rewizorów zmniejszy odległość ich siedziby od poszczególnych gmin i ułatwi wydawanie paszportów; 3. w kierunku zastąpienia piętna innym znakiem. Wyłączenie pewnych gmin z pasa granicznego uważa JW. Pan Referent dla spraw weterynaryjnych bez zmiany ustawy za możliwe.

„W sprawie zastąpienia rewizorów weterynarzami sprawia trudności brak weterynarzy, wobec małych widoków awansu szczupła liczba młodzieży temu zawodowi się poświęca".

Pas graniczny ustanowiono w celu zabezpieczenia krajowego bydła przeciwko księgosuszowi na podstawie §. 9. ustawy z 29. lutego 1880 Dz. u. P. Nr. 37., postanowienie rzeczone wskazuje na potrzebę ustanowienia tego pasa wewnątrz 30 kilometrowej przestrzeni granicznej, rozumieć je należy jednak w ten sposób, że pas 30 kilometrowy jest maksymalnym, a nie minimalnym obszarem. Wymiar i oznaczenie bowiem rzeczonego pasa, w którym miał być ustanowionym kataster, pozostawiono władzom krajowym tak w samej ustawie, jak i rozporządzeniu wykonawczem, które wyraźnie mówi: „że polityczne władze krajowe mają ustanowiony w §. 9. obszar graniczny oznaczyć. Przytem należy, o ile to jest możliwem (thunlichst) mieć wzgląd na naturalne granice, jak góry, rzeki i t. d.".

Rozporządzenie wykonawcze z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. u. p. Nr. 9. i 38. postanawia wprawdzie, że częściowo w obszarze granicznym leżące gminy (albo obszary dworskie) należy objąć pasem granicznym, po pierwsze jednak polega postanowienie rzeczone nie na ustawie, ale na rozporządzeniu, które w każdej chwili może uledz zmianie, po drugie ma rzeczone rozporządzenie widocznie na myśli te gminy lub obszary, które leżą wewnątrz a nie zewnątrz 30-kilometrowego obszaru.

Nawet w porównaniu z powyższem rozporządzeniem wykonawczem traktuje ogłoszenie c. k galicyjskiego Namiestnictwa z 6. grudnia 1880 L. 61.478 rzeczy szablonowo. Mówi bowiem w §. 1. ogólnikowo o wciągnięciu w obszar graniczny wszystkich gmin w odległości 30 kilometrów, pomija zaś najzupełniej zalecone przez rozporządzenie wykonawcze uwzględnienie naturalnych stosunków topograficznych.

I w wykonaniu rzeczonych postanowień traktowano również rzecz szablonowo, nie wykonano bowiem we wielu wypadkach, jak poseł Kramarczyk w przemówieniu z dnia 14. października 1904 słusznie dowiódł, postanowień rozporządzenia wykonawczego dotyczących stosunków topograficznych, ani też nie uwzględniono naturalnych granic, jak n. p. Wisła.

Z tego też powodu spełnienie dawniejszych przyrzeczeń c. k. rządu w sprawie:

1. Zmniejszenie pasa granicznego,
2 Uwzględnienia stosunków topograficznych przy jego wymiarze,
3. Zastąpienia rewizorów bydła weterynarzami,

uważa Komisya gospodarstwa krajowego w interesie narażonej często niepotrzebnie na uciążliwości ludności nietylko za konieczne, ale za naglące. Na próby bowiem już dotyczczas było dość czasu, obecnie należy przystąpić do tych zmian, które w granicach ustawy są możliwe, a które rozporządzenie wykonawcze wyraźnie zaleca.

Podnies ono w Komisyi, że notoryczny brak weterynarzy jest powodem, że siłami podrzędnemi tak ważne funkcye na granicy wykonują. Jest przeto obowiązkiem rządu stworzyć warunki, któreby powiększenie liczby weterynarzy umożliwiły. W okręgach, w których powiększenie liczby weterynarzy nie jest możliwem, należy zwiększać liczbę rewizorów i ustanawiać takich oglądaczy, którzy będą mieli potrzebne kwalifikacye.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ustanowiony na mocy §. 4. ustawy z 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. pas pograniczny z 30 na 20 kilometrów zmniejszył, i aby w myśl rozporządzenia wykonawczego z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. p. p. Nr. 38. wziął za podstawę szerokości pasa pogranicznego naturalną granicę, rzekę Wisłę, począwszy od Oświęcima t. j. granicy pruskiej wzdłuż jej biegu aż do Niepołomic, w dalszym zaś ciągu pasa granicą suchą na 20 kilometrów szeroką.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby rozporządzenie wykonawcze z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. u. p. Nr. 37. i 38. uzupełnił wyraźnem orzeczeniem, że tylko wówczas cała gmina z pasem pogranicznym sąsiadująca ma być tymże pasem objętą, jeżeli albo większa jej część leży w obrębie pasa granicznego, albo też stosunki topograficzne tego niezbędnie wymagają.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jeszcze wyraźniej, aniżeli to w ustawie z dnia 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. i w rozporządzeniu wykonawczem z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. p. p. Nr. 38. orzekł, że z zachowaniem zasad ustawy z dnia 29 lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. przysłuża władzom politycznym prawo do zmniejszania lub uwzględniania lokalnych stosunków terytoryalnych, podciągania lub uwalniania gmin od należenia do pasa granicznego.

4. Wszywa się c. k. Rząd, aby postarał się o zmniejszenie okręgów rewizyjnych i o zastąpienie rewizorów weterynarzami.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

L.S. 3741/05. We Lwowie dnia 18. listopada 1905.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyach Stowarzyszeń rzeźników i masarzy w sprawie otwarcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla dowozu bydła i nierogacizny.

Wysoki Sejmie!

Stowarzyszenia rzeźników i masarzy w Żywcu, Zatorze i Chrzanowie, wniosły petycyę do L. 3799, 4310 i 3741 z prośbą, by Wysoki Sejm wyjednał otwarcie granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla dowozu bydła rogatego i nierogacizny.

Komisya gospodarstwa krajowego zastrzedz się stanowczo musi przeciw takim żądaniom, uważając otwarcie granicy rosyjskiej i rumuńskiej, jako cios zabójczy dla hodowli krajowej.

Ogólnie jest wiadomem, że dopiero od czasu zamknięcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej hodowla tak bydła jak i nierogacizny, zaczęły się w Galicyi podnosić, oswobodzona od ciążącej na niej zmory zawleczenia księgosuszu z Rosyi, a zarazy płucnej i pyskowo-racicowej z Rumunii.

W obu tych krajach stosunki zdrowotne u bydła i świń są opłakane, a nadzór weterynaryjny daleki od odpowiadania potrzebom.

W Rosyi n. p. wypada jeden weterynarz na 4537 kilometrów kwadratowych, w Rumunii również, jak stwierdzają raporta konsulów austryackich, siły weterynaryjne zupełnie są niedostateczne do opanowania ciągle pojawiających się epidemicznych chorób.

Najnowsza ustawa weterynaryjna rosyjska z roku 1903, nie daje wcale gwarancyi dostatecznej zdrowotnej kontroli, nie nakłada bowiem obowiązku na właścicieli bydła donoszenia władzy kontrolującej o każdym wypadku zarazy.

Z tego też powodu Rząd państwa tak zaprzyjaźnionego z Rosyą, jak cesarstwo Niemieckie, nie dopuścił przy układaniu najnowszych traktatów handlowych do równorzędnego uwzględnienia orzeczeń weterynaryjnych rosyjskich z niemieckiemi.

Otwarcie granicy najboleśniej odczuć by się dało hodowcom mniejszej własności, włościanie bowiem nasi są jak wiadomo głównymi producentami bydła mięsnego i nierogacyzny, i od nich to dopiero zakupują bydło więksi właściciele na opas do gorzelni, lub wypasów nadrzecznych, a handlarze nierogacizną, którzy potem na targach większych miast krajowych sprzedają, czyli też eksportują do Pragi lub Wiednia.

Z otwarciem granicy eksport bydła i nierogacizny musiałby zupełnie ustać. Wiadomo bowiem, że pomimo bardzo surowej kontroli weterynaryjnej w Galicyi, niejednokrotnie przychodziło nam walczyć ze złą wolą, nietylko już ościennego mocarstwa, ale nawet i innych krajów koronnych Monarchii. A cóżby się stało, gdyby wiadomo było wszystkim, iż kraj nasz przez otwarcie granicy, narażony został na ciągłe niebezpieczeństwo zawleczenia zarazy.

Hodowla, która dopiero od niewielu lat zaczęła się normalnie rozwijać, musiałaby zupełnie upaść, a znaczne wkłady, w tym kierunku przez Rząd i kraj poczynione, poszłyby na marne, a przy teraźniejszych niskich cenach zboża, jedyne dla bardzo wielu gospodarstw źródło dochodu, zupełnie byłoby zniszczone.

W myśl tych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami do L. 3799, 4210 i 3741 przechodzi się do porządku dziennego.

Zastępca Przewodniczącego:
Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:
Brykczyński *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 1.889/1904. We Lwowie, dnia 31. października 1904.

Aleg. 650

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o rezolucyach posła Oleśnickiego postawionych przy sprawozdaniu Komisyi gospodarstwa krajowego o niższych szkołach rolniczych

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. października b r. Wysoki Sejm odesłał do Komisyi gospodarstwa krajowego rezolucye posła Oleśnickiego następującej treści:

Wzywa się Wydział krajowy:

1. by wziął pod rozwagę sprawę założenia w kraju wzorowych włościańskich gospodarstw (ferm) w pojedynczych powiatach zastosowanych do właściwości gospodarczych odnośnych powiatów i przedstawił Sejmowi na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski;

2. by w najbliższej przyszłości założył w górskich powiatach wschodniej części kraju niższą szkołę rolniczą o charakterze mleczarsko-hodowlanym z ruskim językiem wykładowym, któraby głównie miała na celu naukę chowu bydła i przerabiania mleka, względnie by w najbliższej przyszłości założył w tychże powiatach kilka wzorowych gospodarstw włościańskich (ferm) o takimże charakterze;

3. by we wszystkich istniejących jakoteż założyć się mających niższych szkołach rolniczych rozszerzona i pogłębiona była nauka hodowli drobiu, pasiecznictwa, sadownictwa, hodowli lnu, konopi i jarzyn, jak również wprowadzona była nauka rachunkowości gospodarskiej w zakresie odpowiadającym potrzebom gospodarstwa rolniczego, jak również nauka o zasadach i pojęciach Spółek ekonomicznych a przedewszystkiem Spółek w dziedzinie gospodarstwa rolnego tudzież kredytowych systemu Raiffeisena;

4. by w najkrótszym czasie założył we wschodniej części kraju szkołę gospodyń wiejskich z ruskim językiem nauki.

Rezolucye te podzielić należy na dwie części — a mianowicie:

W pierwszej części rezolucyi domaga się poseł Oleśnicki pogłębienia nauki rolnictwa, bądź to przez rozszerzenie programu nauk w już istniejących szkołach przez specyalne kursa niektórych gałęzi gospodarstwa wiejskiego, przez założenie wzorowych włościańskich gospodarstw (ferm), albo nowych szkół o pewnym z góry wskazanym typie; w drugiej części domaga się poseł Oleśnicki wprowadzenia właściwie do tych szkół języka wykładowego ruskiego, a tem samem zdąża do podzielenia zawodowych szkół rolniczych na szkoły z językiem wykładowym ruskim i polskim.

Co do pierwszych rezolucyi Komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, że wprowadzenie poszczególnych kursów dla rozszerzenia i pogłębienia nauki hodowli drobiu, pasiecznictwa, sadownictwa, hodowli lnu, konopi i jarzyn, jakoteż rachunkowości gospodarskiej i nauki o zasadach i pojęciach spółek ekonomicznych i kredytowych godną jest zastanowienia.

Co do nauki hodowli lnu i konopi nie należy ustawać w staraniach dążących do rozszerzenia nauki o roślinach wogóle przemysłowych, jako lepiej się opłacających i zdolnych w większej mierze podnieść dobrobyt drobnego rolnictwa.

Inne tu wymienione gałęzie gospodarstwa, dotąd prawie nie wyzyskiwane, lub w mierze bardzo ograniczonej, zdawna są troską zawodowych stowarzyszeń rolniczych, które w zakresie własnym starają się o spopularyzowanie wiadomości z tej dziedziny gospodarstwa wiejskiego, z życia są wzięte i z pewnością godne są zastanowienia przez miarodajne czynniki, a zatem w pierwszej linii przez Wydział krajowy, sprawujący opiekę nad dość już licznymi szkołami rolniczemi różnorakich typów.

Założenie w górskich powiatach wschodniej części kraju szkoły niższej rolniczej o charakterze hodowlano-mleczarskim, o ile dotyczy okolic, gdzie gospodarstwo na połoninach właśnie te cechy posiada, może być skutecznym środkiem do podniesienia produkcyi, a przez podniesienie produkcyi poprawienia bytu rolniczej ludności.

Z pewną rezerwą jednak wyrazić należy opinię o fermach — czyli wzorowych gospodarstwach włościańskich. Pomijając już tę okoliczność, że nie wszędzie tam, gdzie je zakładano, skutek osiągnięto, liczyć się należy z naszymi warunkami. W ogóle nie każde urządzenie, choćby gdzieindziej dobrze się rozwijało, pomyślny skutek w naszym kraju wróżyć może, jeżeli nowych urządzeń nie zastosuje się ściśle do warunków naszego kraju i społeczeństwa.

Fermy zakładano — z wyjątkiem Bośni i Hercegowiny — wszędzie tam, gdzie i pod względem oświaty w ogóle, a pod względem kultury w szczególe, społeczeństwo wyżej stoi aniżeli u nas. Tam zakładanie tych ferm było wykwitem rozwoju rolnictwa, stąd pewne ułatwienie zarówno co do znalezienia pewnego indywiduum do spełnienia tego zadania zdolnego, jakoteż co do proporcyi między nakładem kosztów a korzyścią.

W Bośni i Hercegowinie Rząd zakłada fermy kosztem znacznym, a odczekać by może jeszcze pewien czas należało, aby o wynikach można wyrobić sobie pewne zdanie.

Nie należy także przemilczeć tutaj kwestyi kosztów bardzo znacznych, bo prowadzenie gospodarstwa wzorowego — jako przykładu na kowego — kosztuje zazwyczaj wiele.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że jeżeli — w co wierzymy, że z czasem niewątpliwie się stanie — większość wychowanków niższych szkół rolniczych na własnym usiądzie zagonie, z natury rzeczy wytworzą się pewne wzorowe gospodarstwa włościańskie, mogące dla najbliższych sąsiadów być dobrym przykładem, tem lepszym, jeżeli takie praktyczne a wzorowe gospodarstwo będzie i rentowniejszem, a cel ten daleko łatwiejszym jest do osiągnięcia na gospodarstwie własność jednostki stanowiącem, aniżeli w fermie przez instytucyę jakąkolwiek założonej i przez instytucyę administrowanej, nie jako przykład z praktyki rolniczej, ale jako objekt demonstracyjny.

Do podniesienia dobrobytu w wielkiej mierze przyczynić się może i kształcenie gospodyń wiejskich, które w zakresie domowego gospodarstwa dużo mogą się przyczynić do podniesienia rentowności całości i dlatego do tej myśli odnosi się Komisya gospodarstwa krajowego z tą gorącą życzliwością, na jaką każda myśl podniesienia dobrobytu rolnika w całej pełni zasługuje.

Zresztą komisya gospodarstwa krajowego wskazać może, że podobna szkoła już istnieje w Albigowej, powiecie Łańcuckim i że z inicyatywy poselskiej postawiono w tym kierunku wniosek samoistny.

Choćby z tego tytułu Wydział krajowy sprawą tą będzie się mógł zająć i zapewne nie omieszka w stosownej chwili wystąpić z pewnemi propozycyami.

Zanim do innych żądań posła Oleśnickiego przejdziemy, wspomniećby należało i o trudnościach finansowych, jakie stanąć mogą na przeszkodzie spełnieniu wyrażonych w pierwszej części rezolucyi posła Oleśnickiego.

A więc założenie niższej szkoły rolniczej kosztuje — według dotychczasowych doświadczeń — minimalnie 150.000 K. Na sumę tych kosztów składają się i koszt zakupna gruntów, postawienia i urządzenia budynków mieszkalnych, zakładowych, budowli gospodarskich, zaprowadzenie inwentarza itd.

W drugiej części swoich rezolucyi pragnie poseł Oleśnicki wprowadzenia w szkołach, których założenie proponuje, języka wykładowego ruskiego.

Kto wie i pamięta, wiele trudu i kosztów wyłożyć musiano na pozyskanie fachowych sił dla tych szkół rolniczych, które już istnieją, ten nie może sobie robić

nadziei, aby znaleziono łatwo lub też w niedługim okresie czasu wykształcono odpowiedni zastęp nauczycieli zawodowych, mogących skutecznie wykładać w języku ruskim.

Komisya gospodarstwa krajowego nie sądzi, aby w dziedzinie szkół zawodowych, jakiemi są rolnicze, zachodziła potrzeba odrębnych szkół polskich i ruskich, skoro istotny cel i podstawa tychże szkół t. j. uprawa racyonalna wspólnej nam wszystkim gleby, różnicy takiej nie uzasadnia, a odrębny kierunek rolnictwa polski czy ruski pomyśleć się nie da, a rozdział młodzieży kształcącej się w rolnictwie na polską i ruską mógłby tylko szkodliwie oddziałać.

Obecnie nauka języka ruskiego jest obowiązkową we wszystkich niższych szkołach rolniczych w Galicyi wschodniej (Bereźnica, Jagielnica, Horodenka), nauki zaś religii udziela katecheta grecko-katolicki w wymienionych wyżej zakładach a także w Suchodole dla wychowanków ruskiej narodowości, grecko-katolickiego obrządku.

W niższych szkołach rolniczych w wschodniej części kraju nauka języka ruskiego jest przedmiotem obowiązkowym także dla wychowanków narodowości polskiej.

Poseł Oleśnicki stawiając rezolucye będące przedmiotem sprawozdania niniejszego, żądał, aby je przekazano Wydziałowi krajowemu.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraziwszy swe zapatrywania, wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rezolucye posła Oleśnickiego będące przedmiotem sprawozdania niniejszego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Tem samem załatwioną jest petycya do l. 1.790 w przedmiocia założenia niższej szkoły rolniczej w okręgu sądowym Sieniawskim.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Sękowski.

Ls. 4399/905.

We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Aleg. 651

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa i o rezolucyach p. Huryka wniesionych na posiedzeniu Sejmu z dnia 19. października 1904.

Wysoki Sejmie!

W roku sprawozdawczym stan nauki wędrownej w niczem się nie zmienił. Dwaj nauczyciele w powiecie lwowskim i krakowskim z pomyślnym skutkiem pouczali ludność w zakresie sadownictwa i warzywnictwa. Dwaj inni byli kierownikami szkół zimowych w Niewiarowie i Wojsławiu.

Dr. Goliński był zajęty ważną akcyą przeszczepiania drzewek owocowych, pośrednictwem w handlu owocami i licznymi kursami dla nauczycielstwa ludowego. Działalność jego sięgała często poza powiat krakowski.

Drugi nauczyciel wędrowny p. Traczewski ograniczył swą pracę na powiat lwowski, ale pouczenia jego i pomoc udzielana ludności, dotykały oprócz sadownictwa i warzywnictwa, także innych gałęzi rolnictwa.

Szkoła w Niewiarowie pomyślnie się rozwija a jej kierownik w czasie wolnym od zajęć szkolnych korzystnie oddziałuje na poziom rolnictwa w okolicy. Urządzona przez niego w Niewiarowie wystawa przyrządów i maszyn rolniczych połączona z demonstracyami, okazała się pożyteczną. Staraniem Wydziału krajowego odbywa się w szkole w jesieni b. r. kurs sześciotygodniowy gospodarstwa wiejskiego dla kobiet.

Druga szkoła zimowa została przeniesioną z Wojsławia, gdzie nie mogła się rozwinąć, do Lubczy w powiecie pilzneńskim. Szkoła ta, do której zgłosiło się 19 uczniów po ukończeniu nauki dopełniającej, w wieku od 16—20 lat, zostanie otwartą 16. listopada r. b.

Na kursa wieczorne, mające się odbywać 2—3 razy w tygodniu, zgłosiło się 30 starszych gospodarzy.

Na posiedzeniu z dnia 19. października 1904 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zachęcał Rady powiatowe w powiatach, w których pomyślne są w tej mierze warunki, do zakładania szkół zimowych rolniczych i utrzymywania instruktorów sadownictwa".

Wydział krajowy wykonując powyższe polecenia, wystosował okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, zachęcając do wprowadzenia w życie nauki wędrownej bądź jednego, bądź drugiego typu.

Następstwem rzeczonej odezwy były zgłoszenia Rad powiatowych w Pilznie, Jaworowie, Kołomyi, Wadowicach i Buczaczu wraz z zobowiązaniem się do pewnych ofiar pieniężnych na cel powyższy.

Komisya gospodarstwa krajowego sądzi zgodnie z Wydziałem krajowym, że koszta organizacyi nauki wędrownej powinny ponieść w pierwszym rzędzie czynniki miejscowe, a więc fundusz powiatowy, względnie fundusze tych powiatów, które podejmą wspólnemi siłami organizacyę tej nauki. Komisya sądzi dalej, że kraj i państwo powinny przyjść w tej mierze z pomocą powiatom. Komisya nie przesądza o wielkości tej pomocy, pozostawiając Wydziałowi krajowemu, aby w każdym poszczególnym wypadku zbadał warunki nauki projektowanej i siłę powiatu i w konkluzyi przedkładał Wysokiemu Sejmowi konkretne wnioski.

Komisya przedkłada odnośne rezolucye do uchwały.

Przy rozprawie nad działalnością nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa w r. 1904 wniósł p. Huryk dwie rezolucye, które Wysoki Sejm uchwałą z dnia 19. października 1904 odesłał do komisyi gospodarstwa krajowego do zbadania. Rezolucye projektowane mają następne brzmienie:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. aby w najbliższej przyszłości postarał się o wprowadzenie w życie odpowiedniej liczby zimowych szkół rolniczych w powiatach wschodniej Galicyi i powierzył ich kierownictwo wędrownym nauczycielom rolnictwa;

2. aby spowodował rozszerzenie działalności wędrownego nauczyciela ogrodnictwa w powiecie lwowskim także i na inne powiaty Galicyi wschodniej.

Komisya, godząc się na tenor rezolucyi pierwszej, proponuje ją do uchwały w odmiennej nieco i rozszerzonej stylizacyi.

Co się tyczy drugiej rezolucyi, to komisya zaznacza, że nauczyciele wędrowni sadownictwa i warzywnictwa wyjątkowo bywają używani do pouczeń poza powiaty lwowski i krakowski, na które działalność ich z reguły jest ograniczona — komisya sądzi jednak, że rezolucya druga przez komisyę proponowana uczyni zadość także życzeniu objętemu rezolucyą p. Huryka.

Komisya kończy niniejsze sprawozdanie przedłożeniem następnych rezolucyi do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby popierał inicyatywę powiatów w kierunku wprowadzania w życie szkół rolniczych zimowych, względnie nauki wędrownej sadownictwa i w konkretnych wypadkach przedkładał wnioski subwencyonowania odnośnych zabiegów należycie uzasadnionych w danych warunkach.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd. aby przyczyniał się do pokrycia połowy kosztów szkół zimowych rolniczych i nauki wędrownej sadownictwa po powiatach zaprowadzić się mających.

Tem samem załatwione zostają wnioski p. Huryka odesłane uchwałą z dnia 19. października 1904 do komisyi gospodarstwa krajowego.

Zast. przewodniczącego:

Stadnicki *w. r.*

Sprawozdawca:

Krzysztofowicz *w. r.*

Czcionkami Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3997/05. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Aleg. 652

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie w sprawie utworzenia katedry dla melioracyi rolnych.

Wysoki Sejmie!

Już w roku zeszłym na posiedzeniu z dnia 4. listopada zapadła uchwała sejmowa na skutek petycyi c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w sprawie utworzenia Wydziału budownictwa wodnego i kultury krajowej przy Politechnice lwowskiej, polecająca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem o utworzenie takiego Wydziału. Rokowania te, które już w roku 1902 po myśli rezolucyi sejmowych z dnia 12. lipca 1902 rozpoczęte zostały, doprowadziły do tego, że Ministerstwo wyznań i oświaty reskryptem z dnia 21. stycznia 1904 l. 27.678 oświadczyło, że sprawa ta, t. j. utworzenie osobnego Wydziału hydrotechnicznego na Politechnice lwowskiej, znajduje się na dobrej drodze, a c. k. Namiestnictwo zawiadomiło Wydział krajowy, że dotyczące tej sprawy wnioski kolegium profesorów tejże szkoły przedłożyło Ministerstwu z opinią przychylną ze swej strony.

W powołanym reskrypcie odstąpiło c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty od pierwotnego zamiaru urządzenia trzyletniego kursu melioracyjnego, a to wskutek wątpliwości podniesionych przez Wydział krajowy, a podanych do wiadomości Wysokiego Sejmu w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach stronica 7 i 8, a natomiast oświadczyło, że ze względu na regulacyę rzek i budowę kanałów byłoby obecnie skłonnem wziąść pod bliższą rozwagę kwestyę utworzenia Wydziału hydrotechnicznego na Politechnice lwowskiej.

Z uwagi na ten przez c. k. Ministerstwo przyznany powód, jak też i ze względu na zwiększone zapotrzebowania sił technicznych z powodu szybszego tempa, w jakiem melioracye rolne w kraju w najbliższych latach i to przez czas dłuższy postępować zapewne będą — utworzenie tego Wydziału staje się naglącem i pilnem i dlatego komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej przystąpił do utworzenia Wydziału hydrotechnicznego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Przewodniczący
Gorayski *w. r.*

Sprawozdawca
Struszkiewicz *w. r.*

Ls. 4.499/1905. We Lwowie, dnia 22. listopada 1905.

Aleg. 63

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła ks. Wesolińskiego w sprawie organizacyi powiatowych szkół gospodyń wiejskich i założenia szkoły tego rodzaju w powiecie jasielskim

Wysoki Sejmie!

Już w roku 1888 c. k. Towarzystwo rolnicze krakowskie poruszyło konieczność założenia zakładu dla kształcenia gospodyń wiejskich i od tego czasu sprawa ta ciągnie się dotąd niezałatwiona, a krąży nie około tego pytania, czy potrzeba takiego zakładu istnieje, ale około tego, jaki typ należałoby wybrać i gdzie szkołę urządzić.

Pertraktacye z założycielką szkoły prywatnej w Kuźnicach nie doprowadziły do rezultatu, projekt sióstr Felicyanek nie okazał się realnym, zamiar założenia takiego zakładu w Drohowyżu nie dojrzał — a jednak potrzebę kształcenia kobiet w wskazanym powyżej kierunku społeczeństwo nasze żywo odczuwa, bo tak włościanka potrzebuje koniecznie wskazówek celem przystosowania swego choćby małego gospodarstwa do zmienionych obecnie potrzeb życiowych, tak i gospodarstwo na większym obszarze bez dobrej klucznicy obejść się nie może, jak też i kontyngent służących dostarczanych do miast winien być koniecznie do pełnić się mających obowiązków i warunków życiowych lepiej przysposobionym, niż to dotąd ma miejsce.

Próbę, jaką w kierunku zaspokojenia tej potrzeby, dbały o dobro swego powiatu przedsięwziął powiat łańcucki, przez założenie w Albigowej powiatowej szkoły dla gospodyń wiejskich, należy uważać za udałą Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że zakłady tego rodzaju winnyby być urządzane, jeżeli nie w każdym powiecie, to przynajmniej kilka ich powinnoby powstać w kraju, odpowiednio zastosowanych do potrzeb i warunków okolic, dla którychby miały działać

Trudności wielkich w tem być nie powinno, bo jak Komisya gospodarstwa krajowego w swem sprawozdaniu o tej kwestyi z dnia 14. marca 1899 Ls. 1.628 zauważyła słusznie: „znajduje się w kraju dużo dworków i realności z budynkami gospodarskimi, które możnaby nabyć za stosunkowo niewielką kwotę, a któreby się dały nieznacznym kosztem zaadaptować do celu w mowie będącego.

Wątpić nie należy, że poszczególne powiaty zdecydowałyby się do materyalnych ofiar, a pewnie i c. k. Rząd od poparcia tej akcyi by się nie uchylił.

Chcąc jednak, by mające się urządzać szkoły tego typu zadaniu swemu odpowiedzieć były w stanie, należy się przedewszystkiem postarać o pewien zastęp specyalnych sił nauczycielskich, i na ten ważny moment Komisya gospodarstwa krajowego szczególny kładzie nacisk, chociaż, jak Komisyi wiadomo, dwie kandydatki na nauczycielki kształcą się w czeskich zakładach.

Nadmienić zresztą trzeba, że uchwale Wysokiego Sejmu, powziętej na skutek wniosków Komisyi gospodarstwa krajowego Ls. 286/904 a brzmiącej: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zasięgnięciu zdania Komisyi dla spraw rolniczych 1. zbadał koszta założenia i utrzymania krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Ga-

licyi zachodniej; 2. ułożył statut organizacyjny takiej szkoły; 3. odpowiednie wnioski przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi" — tylko w części stało się zadość, a mianowicie został zbadany i ułożony statut organizacyjny dla powiatowej szkoły gospodyń wiejskich w Albigowej — a o dalszych czynnościach w tym kierunku w sprawozdaniu tegorocznem z czynności Departamentu III. nie ma wzmianki.

Uchwała ta sejmowa zawiera już w zasadzie to samo, do czego zdąża wniosek p. ks. Wesolińskiego.

Gdy więc na potrzebę takich zakładów ogólna panuje zgoda i poczucie tej potrzeby ze wszystkich kół interesowanych się objawia wyraźnie, przeto Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zasięgnięciu zdania Komisyi dla spraw rolniczych, zbadał koszta założenia i utrzymania krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Galicyi zachodniej i odpowiednie wnioski przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

Przewodniczący: *Gorayski.*

Sprawozdawca: *Struszkiewicz.*

Ls. 1.020/1904. We Lwowie, dnia 22. listopada 1905.

Alleg. (71)

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Wieliczce w sprawie zalesienia gruntów lotnych w gminie Zakrzowie l. p. 49, 485 i 1.180.

Wysoki Sejmie!

Potrzeba zalesienia wydm piasczystych jest zbyt znaną, została już należycie ocenioną, nawet przez tych, którzy początkowo z nieświadomości jej się opierali, a mianowicie przez samych włościan. Jednym z licznych dowodów tego twierdzenia jest petycya wielickiego Wydziału powiatowego, który w tym wypadku życzenie i prośbę gminy wykonuje.

W załatwieniu tej sprawy trzymając się treści przez Wysoki Sejm już w roku 1903 uchwalonej ustawy o zalesieniu ochronnem z 15. czerwca 1904 dz. u. kr. Nr. 94, należałoby Wydział powiatowy wielicki do powiatowej Komisyi o zalesieniu ochronnem odesłać. Niestety rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy nie wyszło.

Z uwagi zatem na ważność sprawy, rozchodzi się bowiem o przeszło 118 morgów powierzchni obecnie zupełnie bezużytecznej, a z powodu lotności narażającej na niebezpieczeństwo zasypania sąsiednich pól i łąk piaskiem — nie można na razie tej sprawy inaczej załatwić jak przychylnie w myśl prośby Wydziału powiatowego.

Również zdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego, należy przy tej sposobności wezwać c. k. Rząd o prędkie wprowadzenie ustawy o zalesieniu ochronnem w życie, i o wdrożenie kroków z Wydziałem krajowym w celu utworzenia po myśli §. 19. rzeczonej ustawy funduszu dla zalesień ochronnych.

Wskutek tego Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najprędzej rozporządzenie wykonawcze wprowadzające ustawę z 15. czerwca 1904 dz. u. kr. Nr. 94, o zalesieniu ochronnem, wydał i ażeby w myśl §. 19. rzeczonej ustawy wdrożył kroki z Wydziałem krajowym w celu utworzenia potrzebnego funduszu.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w jak najkrótszym czasie zbadał sprawę zalesienia gruntów lotnych l. p. 49, 485 i 1.180 w gminie Zakrzowie powiecie wielickim położonych, a po zbadaniu możliwie prośbę uwzględnił tak, aby do robót około zalesienia już w roku 1906 można było przystąpić.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

L. s. 2835/05.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Aleg. 655

Sprawozdanie

komisyi kolejowej o petycyi komitetu obywatelskiego we Lwowie do l. 2835 w sprawie przyczynienia się kraju do zrealizowania projektu kolei elektrycznej ze Lwowa do Kulparkowa.

Wysoki Sejmie!

Grono właścicieli realności i gruntów we Lwowie, ciągnących się od ulicy Leona Sapiehy aż do Kulparkowa, wyjednało uchwałę rady miasta Lwowa, zapewniającą im wybudowanie linii kolei elektrycznej od ulicy Leona Sapiehy przez ulicę Krzyżową, Szymonowiczów i 29-go Listopada z przedłużeniem do Kulparkowa pod warunkiem, jeżeli starający się o budowę tej kolei zagwarantują gminie miasta Lwowa w pierwszych latach ruchu kolei pewne minimalne oprocentowanie kapitału zakładowego kolei, oddadzą bezpłatnie grunta pod kolej potrzebne, tudzież złożą gminie miasta Lwowa fundusz gwarancyjny w kwocie 100.000 koron w gotówce, a 37.000 koron gwarancyi hipotecznej.

Ze względu na to, że kraj jako właściciel zakładu w Kulparkowie ma w tem interes, aby komunikacya zakładu ze Lwowem była tanią i ułatwioną, zwróciło się grono obywateli wyżej wymienionych w petycyi do l. 2835 do Wysokiego Sejmu z prośbą o udzielenie jednorazowej, bezwrotnej subwencyi w kwocie 25.000 koron celem umożliwienia budowy tej kolei.

Komisya kolejowa uznaje, że petycya powyższa zasługuje na bliższe rozpatrzenie, o ile dojście do skutku nowego połączenia z Kulparkowem zapomocą kolei elektrycznej byłoby w interesie zakładu krajowego i ewentualnie, w jaki sposób mógłby kraj przyczynić się do zrealizowania tego projektu.

Z tego powodu komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycyę komitetu obywateli we Lwowie do l. 2835 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi.

Zast. przewodniczącego:

Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:

Głąbiński *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 1556

We Lwowie dnia 29. października 1904.

Aleg. 656

Sprawozdanie

komisyi prawniczej z powodu żądania c. k. Sądu powiatowego O. VI. w Nowym Sączu o zezwolenie na karno-sądowe ściganie posła Stanisława Potoczka o przekr. §. 20. i 21. ust. pras.

Wysoki Sejmie!

Redaktor czasopisma „Szkolnictwo“ wniósł do c. k. Sądu powiatowego w Nowym Sączu na dniu 18. bm. do l. cz. U. $\frac{2569/4}{1}$ przeciw posłowi z małych posiadłości powiatu nowosądeckiego Stanisławowi Potoczkowi doniesienie karne, że tenże poseł jako odpowiedzialny redaktor czasopisma peryodycznego wychodzącego w Nowym Sączu pt. „Związek chłopski“ nie umieścił sprostowania, którego umieszczenia donoszący na zasadzie §. 19. ust. pras. zażądał odnośnie do artykułu zamieszczonego w numerze 21. „Związku chłopskiego“ z 1. sierpnia 1904 pod tytułem: „Nasze nauczycielstwo ludowe“, że zatem poseł Potoczek przez nieumieszczenie tego sprostowania popełnił przekroczenie określone w §§. 20 i 21 ust. pras.

Z powodu tego doniesienia zażądał c. k. Sąd powiatowy w Nowym Sączu O VI. pismem z 18. października br. l. cz. U. $\frac{2569/4}{2}$ zezwolenia Wysokiego Sejmu na karno-sądowe ściganie posła Potoczka o to przekroczenie.

Zważywszy, że przekroczenie wyżej określone, zagrożone ustawą drobną stosunkowo grzywną nie jest takiej doniosłości, iżby sprawiedliwość na tem ucierpiała, gdyby natychmiast nie zostało osądzone i zważywszy, że poseł bez ważnej przyczyny nie powinien doznawać przeszkody w spełnianiu swych obowiązków poselskich, coby tem więcej stało się w tym wypadku, gdy sesya sejmowa ma się ku końcowi, wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odmawia żądaniu c. k. Sądu powiatowego O VI. w Nowym Sączu z 18. października 1904 l. U. $\frac{2169/4}{2}$ o zezwolenie na karno-sądowe ściganie posła Stanisława Potoczka o przekroczenie §§. 20 i 21 ust. pras.

Przewodniczący:

Dr. Wł. Czajkowski.

Sprawozdawca:

Tarnawski.

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls 1.128/1904. We Lwowie, dnia 7. listopada 1904.

Aleg. 657

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o petycyi Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych w sprawie reformy ksiąg gruntowych.

Wysoki Sejmie!

Petycya Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych jest wyrazem powszechnie odczuwanej potrzeby. Niezgodność stanu faktycznego z księgami gruntowemi jest złem, wywołującem dotkliwe szkody dla ludności i wielką niepewność w obrocie. Reforma w tym kierunku staje się wskutek tego coraz naglejszą.

Komisya nie rozporządza odpowiednim materyałem, aby ocenić, czy reforma ma odnosić się tylko do przyszłości, t. j. czy ma mieć na celu tylko udoskonalenie ustawodawstwa, czy także i do przyszłości, t. j. czy usunięcie braków nie da się już przeprowadzić na podstawie obecnych ksiąg i czy nie okaże się potrzeba założenia nowych. Komisya wstrzymuje się wskutek tego od wypowiedzenia zdania co do tej ostatniej alternatywy, ale za to tem silniej akcentuje potrzebę takiej reformy ustawodawstwa, któraby jak najskuteczniej położyła tamę coraz to bardziej rozszerzającej się niezgodności między stanem faktycznym a hipotecznym.

Reforma musi objąć tedy ustawę z r. 1874 o wewnętrznem urządzeniu ksiąg gruntowych, jak i ustawę z r. 1871 o ustaleniu ksiąg. W pierwszym kierunku legislatywa należy do Sejmu, w drugim do Rady państwa. Komisya modyfikuje odpowiednio to tego pierwszy punkt petycyi, domagającej się, by cała reforma przyszła przed Sejm.

Co do innych punktów petycyi, to Komiya nie zamieszcza ich między swoimi wnioskami bądź z tego powodu, że poruszone w nich sprawy (powiększenie personalu sędziowskiego, ustanowienie przy sądach geometrów, zmiana ustawy z d. 5. czerwca r. 1890 l. 109. d. u. p.) już przez Sejm zostały załatwione, bądź z tego powodu, że wobec braku danych potrzebnych do ocenienia, jak głęboko powinna pójść reforma, niepodobna także postawić merytorycznych wytycznych dla tej reformy.

Z tych względów Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, by jak najrychlej przystąpił we właściwej drodze do reformy ustawodawstwa o księgach gruntowych.

Przewodniczący:
Dr. Wł. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Jaworski.

Ls. 4447/05.

We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 658

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła ks. Stojałowskiego o utworzenie sądu przemysłowego w Białej.

Wysoki Sejmie!

Sądy przemysłowe wprowadzone zostały w państwie ustawą z 27. listopada 1896 l. 218 Dz. p. p. Do zakresu działania tych sądów należą sprawy sporne przemysłowe pomiędzy przedsiębiorcami przemysłu a robotnikami, tudzież pomiędzy robotnikami tego samego przedsiębiorstwa.

Sądy przemysłowe ustanawiane być mają przez Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z innemi interesowanemi Mnisterstwami rozporządzeniem w dzienniku ustaw państwa ogłosić się mającem w miejscach, które te Ministerstwa uznają za stosowne po zasięgnięciu opinii Sejmu krajowego. Sejmy krajowe, Reprezentacye powiatowe i gminne, izby handlowe, inspektoraty przemysłowe itd. mogą proponować ustanowienie sądu przemysłowego w pewnej miejscowości. Nad wnioskami takimi należy poczynić potrzebne dochodzenia i powziąć następnie decyzyę.

Co do kosztów połączonych z ustanowieniem sądu przemysłowego, to lokal urzędowy z potrzebnem urządzeniem, opał, oświetlenie i wszelkie potrzeby rzeczowe dla sądu takiego dostarczać ma gmina, która także załatwia doręczenia; jeżeli do sądu więcej gmin należy, ponoszą te wydatki w stosunku do opłacanych podatków zarobkowego i osobisto-dochodowego, wszelkie inne koszta ponosi państwo.

W kraju naszym istnieją dwa sądy przemysłowe, a mianowicie we Lwowie na mocy rozp. Ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwami spraw wewnętrznych, handlu i skarbu z 13. listopada 1899 l. 219 Dz. p. p. i w Krakowie dla Krakowa i Podgórza na mocy rozporządzenia tych samych ministerstw z 13. listopada 1899 l. 220 Dz. p. p. Oba te sądy weszły w życie z dniem 1. lutego 1900 r.

Sądy przemysłowe mogą mieć racyę bytu w okolicach, w których przemysł jest rozwinięty i znaczna znajduje się liczba przedsiębiorców i robotników.

Wnioskiem swoim zmierza ks. poseł Stojałowski do utworzenia sądu przemysłowego w Białej, a żądanie to ma słuszną podstawę, gdy się weźmie na uwagę, że w samej Białej znajduje się znaczna liczba fabryk, a także i okolica ma wiele przedsiębiorstw przemysłowych tak, że w Białej i okolicy aż po Buczkowice i Żywiec zatrudnionych jest parę tysięcy robotników.

Ponieważ zresztą w sąsiadującem z Białą mieście Bielsku istnieje już sąd przemysłowy, sądzą się robotnicy po tej stronie granicy zajęci niejako upośledzeni i domagają się zaprowadzenia takiego sądu w Białej.

Stosunki przemysłowe w Białej i tamtejszej okolicy są powszechnie znane i potrzeba ustanowienia w Białej sądu przemysłowego, któryby służył także dla najbliższej okolicy, w której znajdują się zakłady przemysłowe, nie może ulegać wątpliwości.

Komisya prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm, uznając potrzebę założenia sądu przemysłowego w Białej dla miasta Biała i dla najbliższej okolicy mającej zakłady przemysłowe, wzywa c. k. Rząd, ażeby sąd przemysłowy w Białej ustanowił.

Przewodniczący:

Władysław Czaykowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Tarnawski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4448/905

We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 659

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła ks. Stojałowskiego w sprawie wykonania nowej ustawy o dostarczaniu podwód dla wojska.

Wysoki Sejmie!

Wnioskodawca domaga się wezwania do c. k. Rządu, ażeby rozporządzeniem wykonawczem do ustawy o nowych taryfach dla podwód objaśnił i postanowił:

„1. że nowa taryfa za podwody ma zastosowanie nietylko w wypadkach dostarczania podwód dla wojska, ale także w razie dostarczania podwód dla c. k. władz politycznych, jak geometrów, żandarmów i t. d.

2. że władze wojskowe nie powinny obchodzić przepisów nowej ustawy przez zawieranie prywatnych umów z przedsiębiorcami-spekulantami, ani też z właścicielami poza przestrzenią maksymalną".

Do 1. Żądanie, by nowa taryfa wprowadzona ustawą z 22. maja 1905 Nr. 86 dz. p. p. i rozp. wykon. z 20. maja 1905 Nr. 87 dz. p. p. dla c. i k. wojska przez wydanie rozporządzenia wykonawczego objaśniającego tę ustawę mogła być rozszerzoną także na wypadki dostarczania podwód dla organów c. k. władz politycznych, nie może być urzeczywistnione w drodze rozporządzenia, gdyż ustawy ściśle stosowane być muszą, ustawa z 23. maja 1905 Nr. 86 dz. p. p. odnosi się wyłącznie do podwód wojskowych, a w §. 27. tej ustawy zniesiono tylko dotychczasowe przepisy o podwodach wojskowych tak, iż przepisy o dostarczaniu podwód dla innych organów rządowych, a mianowicie §. 8. rozp. min. z 3. lipca 1854 l. 8 dz. p. p., z 23. lipca 1871 l. 16 dz. p. p., z 31. marca 1895 l. 62 dz. p. p. i z 31. grudnia 1875 l. 4 dz. p. p. dotąd mają swą moc obowiązującą.

Zaznaczyć przy tem należy, że żądanie wnioskodawcy, aby ustawa z 22. maja 1905 l. 86 dz. p. p. i rozp. wyk. z 23. maja 1905 l. 87 dz. p. p. miało zastosowanie przy podwodach przez c. k. żandarmów używanych jest zbyteczne, gdyż ustawa powyższa po myśli postanowienia w jej §. 5 zawartego odnosi się także do c. k. żandarmów.

Do 2. Wedle §. 8. ust. z 23. maja 1905 l. 86 dz. p. p. wolno jest żądającemu podwody nająć ją sobie za cenę, któraby ceny taryfowej nie przekraczała, przeto i w drugim kierunku nie da się nic zaradzić w drodze rozporządzenia wykonawczego. Lecz słuszne są skargi ludności przez wnioskodawcę podane, że we wielu wypadkach c. i k. wojskowość podwody zamawiała nie bezpośrednio u włościan za pośrednictwem Zwierzchności gminnej lub władzy politycznej, lecz u przedsiębiorców, którzy wynagrodzeniem za podwody przez wojskowość wy-

płaconem dzielili się, zatrzymując część dla siebie, a wypłacając bezpośrednim dostawcom podwód ceny poniżej taryfy ugodzone z oczywistą krzywdą tych ostatnich. Takie pośrednictwo spekulantów należy wykluczyć, a przepis w drugiem zdaniu §. 8. objęty stosować wyjątkowo, gdyż i ten §. stanowi wyjątek od ogólnej zasady w pierwszem zdaniu tego §-fu określonej, że podwoda ma być żądaną, nadto o cenę układać powinno się bezpośrednio z dostarczycielem podwody. W tym kierunku należy u c. k. Rządu uzyskać pomoc i zarządzenie.

Wreszcie żąda wnioskodawca, by zapobiedz zawieraniu przez wojskowość umów prywatnych o użycie podwód poza przestrzenią maksymalną. Żądaniu temu również nie można uczynić zadość, gdyż maksymalna przestrzeń ustanowioną jest w §. 17. ustawy i dostarczający podwody może się do tego przepisu odwołać, jeżeli zaś tego nie czyni, lecz umawia się o dalsze użycie podwody, to taka prawno-prywatna umowa wedle ustawy cywilnej musi być ocenioną.

Komisya prawnicza wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby postarał się o zarządzenie, by c. i k. wojskowość, żądając podwód po myśli §. 8. ust. z 22. maja 1905 l. 86 dz. p. p., z żądaniem takiem zwracała się ile możności bezpośrednio do Zwierzchności gminnych lub władz politycznych i ani w razie takiego żądania, ani też w razie wynajęcia podwód nie używała do tego pośredników-spekulantów.

Przewodniczący:
Wł. Czaykowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Tarnawski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 3277/5.

We Lwowie, dnia 21 listopada 1905.

Aleg. 660

Sprawozdanie

komisyi prawniczej względem petycyi reprezentacyi powiatowej w Stryju o uregulowanie sprawy szupaśników nadsyłanych z Węgier.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej w Stryju podnosi w swej petycyi, iż władze węgierskie nadsyłają do stacyi szupasowej w Ławocznem indywidua, które nie są zaopatrzone w żadne dokumenta stwierdzające, iż co do nich zostało wydanem orzeczenie na odszupasowanie i że przynależą do którejś z gmin galicyjskich, a nadto wystawione są wszelkie pisma władz węgierskich w języku węgierskim, dla gminy niezrozumiałym, — wskutek czego gmina narażona jest na uciążliwe, przeciągłe i najczęściej bezskuteczne dochodzenia przynależności rzeczonych indywiduów. Wydział powiatowy zaznacza słusznie, że stan ten jest nader uciążliwy dla gminy Ławoczne, gdyż te indywidua pozostają w gminie aż do skonstatowania ich przynależności i stają się jej ciężarem, bo gmina ni: posiada ani domów na pomieszczenie tych ludzi, ani środków pieniężnych na ich utrzymanie. Wydział powiatowy w Stryju prosi zatem w interesie gminy Ławoczne, iżby spowodować c. k. Rząd, aby uregulował prawne stosunki szupaśników nadsyłanych z Węgier i polecić Wydziałowi krajowemu, aby stacyom szupaśniczym nadgranicznym udzielał z funduszu krajowego zapomóg na utrzymywanie takich szupaśników lub stosownych zaliczek do wyrachowania. Gmina Ławoczne odnosiła się już w r. 1902 do Starostwa w Stryju o uregulowanie spraw szupasowych na tej stacyi, a ponieważ rzeczone Starostwo zwróciło się wskutek tego do Wydziału kraj. z zażaleniem na Zwierzchność gminną, że niedość ściśle spraw szupasowych przestrzega i z przedłożeniem żądań tej gminy, zmierzających do ułatwienia jej urzędowania w sprawach szupasowych, — zaznaczył Wydział krajowy wedle sprawozdania swego z czynności departamentu VI. za czas od 1. listopada 1901 do końca października 1902 w odezwie swej wystosowanej do Starostwa w Stryju, że gmina Ławoczne może się zwrócić do Sejmu z petycyą co do ulżenia jej ciężarów i udzielenia odpowiednich funduszów, oraz zwrócił uwagę tegoż Starostwa na postanowienie §. 5. węgierskiego statutu szupasowego, polecającego skonstatowanie przynależności dotyczącego szupaśnika. Nadto w sprawie powyższej powziął już Sejm wskutek wniosku posła Dra Oleśnickiego uchwałę z d. 6. lipca 1901, wzywającą c. k. Rząd, aby jak najrychlej uregulował prawne stosunki szupaśnictwa ze względu na szupaśników nadsyłanych z Węgier.

Z wniesionej petycyi okazuje się, że sprawa powyższa gminy Ławoczne

dotychczas uregulowaną nie została i może rzeczywiście powodować gminie znaczne trudności w urzędowaniu, oraz koszta materyalne, do ponoszenia których wedle §§. 14. i 15. ustawy państw. z 27. lipca 1871 Nr. 88 dz. p. p., tudzież dekretu Wydziału krajowego z dn. 26. listopada 1875 Nr. 1. dz. u. kr. z r. 1876 gmina obowiązaną nie jest, lecz ponosić ma je fundusz krajowy.

Ponieważ jednakowoż w myśl rzeczonego dekretu koszta urządzenia i utrzymania stacyi szupasowej winien fundusz krajowy zwracać gminie będącej stacyą szupasową w ryczałcie wymierzonym od każdej szupasowanej osoby „bez względu na czas jej pobytu na stacyi szupasowej“, a wobec nieuregulowanych z rządem węgierskim stosunków szupasowych narażoną jest gmina bez swej winy na dłuższe zatrzymywanie szupaśników z powodu przedłużających się dochodzeń ich przynależności, przeto należałoby w wyjątkowych wypadkach uwzględniać również koszta utrzymania szupaśnika wywołane dłuższym tegoż pobytem na stacyi szupasowej.

Wobec tego wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał w Rządzie węgierskim należyte wykonywanie przez władze węgierskie postanowień statutu węgierskiego pod względem przynależności wydalonych do granicy galicyjskiej szupaśników i sprawę szupaśnictwa stosownie do powziętej już przez Sejm uchwały z dnia 6. lipca 1901 jak najrychlej uregulował.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zwracał gminie Ławoczne wszelkie koszta na szupaśników w myśl ustawy z dnia 27. lipca 1871 Nr. 88 dz. u. p. wyłożone, a to za cały czas ich zatrzymania, o ile takowe koniecznem urzędowaniem zostało spowodowane.

Przewodniczący:
***Wł. Czaykowski** w. r.*

Sprawozdawca:
***Schätzel** w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 1844.

Lwów, dnia 29. października 1904.

Aleg. 661

Sprawozdanie

komisyi podatkowej o wniosku posła Kramarczyka i towarzyszy w przedmiocie wezwania c. k. Rządu, aby ustawę państwową z dnia 12. lipca 1896 Nr. 118. dz. p. p. w zastosowaniu do kraju koronnego Galicyi w całości zniósł a natomiast przedłożył projekt ustawy o stworzenie funduszu celem wynagradzania poszkodowanym straty klęskami elementarnemi spowodowanej.

Wysoki Sejmie!

Poseł Kramarczyk złożył d. 8. bm. do Ls. 827/04 do laski marszałkowskiej wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, by ustawę państwową z dnia 12. lipca 1896. Dz. p. p. Nr. 118. w zastosowaniu dla kraju koronnego Galicyi w całości zniósł, a na to miejsce przyszedł z nową ustawą, wedle której każdy opodatkowany kontrybuent byłby obowiązany w podatku gruntowym płacić pewien procent od podatków stałych specyalnie na cel szkód elementarnych;

II. C. k. Rząd byłby obowiązany co roku bez względu na wynikłe szkody elementarne wstawiać do budżetu państwowego dla Galicyi pewien roczny ryczałt;

III. Tak samo Wydział krajowy opłacałby na ten cel z funduszów krajowych pewną stałą roczną kwotę odpowiadającą przynajmniej dzisiejszym udzielanym na ten cel bezzwrotnym zapomogom; w razie wydarzonej klęski poszkodowany posiadacz gruntu, bez względu na jego rozmiar po sumiennym oszacowaniu szkody, otrzymałby z tego funduszu nie opust podatkowy, ale przynajmniej połowę faktycznej szkody, lub stosownie do wysokości istniejącego na ten cel fuduszu zebranego“, który komisyi podatkowej do załatwienia przydzielony został.

Zupełnie naturalną rzeczą jest, że bardzo często powtarzające się klęski elementarne, jak posucha, grad i nadzwyczajna wilgoć obok wylewów naszych nieuregulowanych rzek musiały zaniepokoić ludność włościańską o przyszłość rolników, zwłaszcza mniejszych. Wynikiem zaniepokojenia tego jest wniosek p. Kramarczyka, będący przedmiotem niniejszego sprawozdania, a żądający stworzenia stałego funduszu na wynagrodzenie strat spowodowanych klęskami elementarnemi, do których przyczyniałiby się sami rolnicy, fundusz krajowy i fundusz państwowy.

Przedewszystkiem podnieść należy, że sam wniosek jest niejasny; żąda on przyczyniania się opodatkowanych do tego funduszu pewnym procentem w podatku gruntowym, ale nie powiada, czy na ten cel ma być przeznaczona pewna część opłaconego podatku gruntowego. — czy też mają opłacający podatek gruntowy osobny dodatek do podatku gruntowego na ten cel opłacać.

Wnioskodawca żąda, ażeby c. k. Rząd obowiązany był wstawiać co roku do budżetu państwowego dla Galicyi na powyższy cel zamiast przyznawania poszkodowanym klęskami elementarnemi opustu podatku gruntowego i dawania zapomóg pewien roczny ryczałt. Opusty podatku gruntowego z powodu szkód elementarnych wynosiły w 10-leciu 1893—1902 w całem państwie okrągło35,000 000 K, a więc w przecięciu 3,500 000 K rocznie; w kraju naszym w temże dziesięcioleciu 8,000.000 K okrągło czyli w przecięciu 800.000 K rocznie.

Nie można przypuścić, aby wobec tego corocznego ubytku w podatku gruntowym w sumie 3,500.000 K, wobec 15%-go opustu w podatku gruntowym w myśl ustawy z dnia 25. października 1896. Nr. 220. dz. p. p., który wynosi na r. 1904. 9,509.400 K mogło zgodzić się państwo na dalsze okrojenie dochodu z podatku gruntowego na rzecz stworzyć się mającego funduszu na odszkodowanie.

Nie może też komisya mieć nadziei, aby stan finansów krajowych pozwolił w przyszłości na przyczynianie się funduszu krajowego do tego funduszu, stworzyć się mającego, celem odszkodowania właścicieli gruntów z powodu elementarnych wypadków, choćby tylko w tej wysokości, jaką kraj przeznacza co roku na ulżenie skutkom klęsk elementarnych.

Co zaś najważniejsze, to nie można na ludność przeciążoną podatkami nakładać nowego stałego podatku w tym celu aby zapobiedz skutkom klęsk elementarnych, które przecież nie co roku pojawiać się będą; tem mniej zaś i z tego powodu można do ludności naszej z takiem żądaniem przyjść, ile że żądania podwyższenia wydatków krajowych na cele kulturne coraz bardziej wzrastają,

wobec tego wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem p. Kramarczyka z dnia 8. października 1904. Ls. 827/04 przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:

Abrahamowicz.

Sprawozdawca:

Buynowski.

Z drukarni Ludowej we Lwowie

Ls. 1282/04.

Lwów, dnia 3. listopada 1904.

Aleg. 662

Sprawozdanie

komisyi podatkowej w przedmiocie petycyi Krakowskiego Towarzystwa lekarskiego o zwolnienie domu własnego przy ulicy Radziwiłłowskiej w Krakowie od krajowych dodatków do podatków.

Wysoki Sejmie!

Krakowskie Towarzystwo lekarskie wybudowało przy ulicy Radziwiłłowskiej na parceli przez miasto Kraków darowanej, dom własny przeznaczony na pomieszczenie biblioteki i czytelni towarzystwa a zarazem obejmujący ubikacye na posiedzenia naukowe, na bióra izby lekarskiej i towarzystwa samopomocy lekarzy galicyjskich.

Z uwagi, że krakowskie Towarzystwo lekarskie majątku nie posiada, — z uwagi, że dom własny zbudowało przeważnie przy pomocy pożyczki kasy oszczędności. — z uwagi, że dom ten przeznaczony jest na cele ściśle naukowe i humanitarne instytucye, — z uwagi, że Wysoki Sejm nigdy nie szczędził ofiar, ilekroć się rozchodziło o poparcie instytucyi krajowych dla celów naukowych i humanitarnych — wnosi komisya podatkowa sejmowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uchwala załączony projekt ustawy o uwolnieniu domu Krakowskiego Towarzystwa lekarskiego własnością będącego, przy ulicy Radziwiłłowzkiej w Krakowie pod liczbą spisową Dz. VI.—301, położonego, liczbą wykazu hipot. 2565 ksiąg hipotecznych miasta Krakowa objętego, od opłacania dodatków krajowych od podatków rządowych, a mianowicie od państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcioprocentowego podatku dochodowego z realności wolnych od podatku czynszowego.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Łazarski.

USTAWA

z dnia . . . . . o uwolnieniu domu przy ul. Radziwiłłowskiej w Krakowie Dz. VI. — 301, liczba wykazu hipot. 2565 zbudowanego na parc. bud. 1151/4 i parc. grunt. 883/6 w Krakowie, własnością krakowskiego Towarzystwa lekarskiego będącego, od obowiązku opłacania krajowych dodatków do podatków.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Dom pod liczbą spisową 301 w dzielnicy VI. przy ulicy Radziwiłłowskiej w Krakowie położony, na parceli budowlanej 1154/4 i parceli gruntowej 883/6 w Krakowie wystawiony, wykazem hipotecznym liczba 2565 Dz. VI. ksiąg gruntowych miasta Krakowa objęty, własnością krakowskiego Towarzystwa lekarskiego będący, uwolnionym zostaje od dodatków krajowych przypadających od państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcioprocentowego podatku dochodowego z realności wolnych od podatku czynszowego.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi skarbu

Z drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.407/1905. We Lwowie, dnia 18. listopada 1905.

Aleg. 663

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego i Komisyi krajowej co do bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem.

Wysoki Sejmie!

Niezmiernie powoli ale przecież statecznie, wśród walki z wiekowemi uprzedzeniami, prawie z naturą społeczeństwa i kraju z jednej, z najniekorzystniejszymi warunkami, państwową polityką cłową, komunikacyjną, taryfową, fiskalną, w walce z przemożną konkurencyą przemysłowych krajów z drugiej strony, odbywa się przecież proces — uprzemysłowienia kraju.

Równie a może jeszcze powolniej, wśród walki z niewiarą i apatyą wyrabia się przecież — krajowa polityka przemysłowa.

Ruch przemysłowy coraz wyraźniejszy, budząca się przedsiębiorczość, coraz liczniej zjawiające się jednostki uzdolnione fachowo, przedsiębiorcze, coraz lepiej wyposażone w środki moralne i materyalne, — coraz śmielsze, coraz większe przedsiębiorstwa przemysłowe, pojawiające się coraz mniej spodziewane w kraju gałęzie przemysłu, — niezawodny prąd duchowy w społeczeństwie, podnoszący znaczenie ekonomiczne, społeczne, narodowe uprzemysłowienia kraju, — niezawodne już dodatnie rezultaty nieśmiałych usiłowań kraju na polu polityki i autonomicznej administracyi przemysłowej, — niezawodne dowody pewnego niepokoju, jaki się objawia u naszych konkurentów na widok śmielszej krajowej polityki przemysłowej — to wszystko musiało nawzajem oddziałać na krajową politykę przemysłową Sejmu. Podnosi się jej samowiedza, zaczyna się budzić ufność w siły, chęć wyzyskania swych kompetencyj, intenzywniejszego, coraz bardziej celowego użycia sił i środków.

Niezawodnym objawem w tym kierunku było stanowisko zajęte przez Sejm w roku ubiegłym w szeregu uchwał i poleceń na polu przemysłowem.

Zdać sobie sprawę z dotychczasowych usiłowań i ich wyników, oprzeć krajową akcyę na podstawie krajoznawstwa i statystyki przemysłu i handlu, rozszerzyć środki działania kraju, ulgi podatkowe, fundusz przemysłowy, powiększyć środki kredytowe na cele przemysłu, powołać do życia bank przemysłowy, wdrożyć planową akcyę na powołanie do życia wielkiego przemysłu, ściągnięcie do kraju wielkich przemysłowców, to były rezolucye, które Sejm, rozpatrując stosunki gospodarcze i siły i środki do dyspozycyi będące, zlecił Wydziałowi krajowemu.

Na posiedzeniach dnia 3. listopada 1904 i 12. listopada 1904 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie z rozpoczętych przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu badań co do dotychczasowych rezultatów bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem.

II. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy reaktywowania Biura statystyki przemysłu.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu nieustawanie w usiłowaniach powołania do życia większych mechanicznych tkalni, któreby się stały centrami przemysłu tkackiego, w środowiskach tkackiego przemysłu domowego.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, które gałęzie przemysłu zasługują na korzystanie z ulg podatkowych autonomicznych a nie mogą korzystać z krajowej ustawy i przedłożył na najbliższą sesyę projekt ewentualnego rozszerzenia ustawy.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju, w którejby obok zaspakajania potrzeb samodzielnie zgłaszających się przemysłowców, przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłu, oraz Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego we Lwowie przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę, celem powołania do życia wielkiego przemysłu, skłonienia większych przemysłowców z poza granic kraju (przedewszystkiem z innych dzielnic, w których rozszerzył się przemysł), ażeby zakładali filie przemysłowe, lub przenieść chcieli swoje fabryki do Galicyi. O ile akcya ta przekraczałaby kompetencye i środki, jakie Wydział krajowy ma już dzisiaj do dyspozycyi, winien Wydział krajowy przedłożyć wnioski na najbliższą sesyę sejmową.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby celem urzeczywistnienia programu w myśl wniosku 2. zawarł nową umowę z Bankiem krajowym, mocą której Bank krajowy zaliczałby funduszowi przemysłowemu w latach 1905, 1906 i 1907 kwoty do wysokości po 500.000 K rocznie, oraz w roku 1908 250.000 K na poczet dotacyi tego funduszu przemysłowego, z tem, że fundusz przemysłowy opłacać będzie Bankowi krajowemu procent od zaliczonych sum, zaś kapitał zacznie zwracać od roku 1909 w ratach nieprzekraczających 100.000 K z dotacyi na cele przemysłowe.

VIII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył przeprowadzenie badań, względnie rokowań, w sprawie powołania do życia — ewentualnie przy pomocy kraju — Banku przemysłowego".

Wydział krajowy przystąpił do wykonania uchwał Sejmu i część z nich wykonał, inne są w toku, wdrożone lub poczęte. Podnosząc z uznaniem, co zostało wykonane, w całej pełni czy częściowo, Komisya uważa za swój obowiązek przypomnieć to co jeszcze nie spełnione, lub spełnione w niedostatecznej mierze. Zadań tych do spełnienia cały jeszcze szereg.

Z uznaniem przedewszystkiem podnieść należy dokonaną na polecenie Sejmu umowę z Bankiem krajowym, mocą której Bank zobowiązał się znakomicie zasilić fundusz przemysłowy. Z mocy upoważnienia sejmowego z 29. października 1903 zobowiązał się Bank krajowy zaliczyć funduszowi przemysłowemu w latach 1904 do 1907 po 250.000 K rocznie, czyli 1,000.000 K zwrotny z krajowej dotacyi przemysłowej od roku 1908 począwszy. Na mocy zeszłorocznej uchwały Sejmu z 12. listopada 1904 powziętej na wniosek Komisyi przemysłowej, zawarł Wydział krajowy nową umowę z Bankiem krajowym o zaliczenie funduszowi przemysłowemu w latach 1904 do 1908 jeszcze 2,000.000 K, zwrotnych ratalnie od 1909.

Tak wzmogły się środki kraju na bezpośrednią akcyę nieusuwając jednak wcale potrzeby jeszcze większych środków kredytowych.

Krajowa Komisya mogła wobec znaczniejszych środków do dyspozycyi zalecić Wydziałowi krajowemu przyznanie znacznie większej ilości pożyczek.

Kiedy według sprawozdania z r. 1904 krajowa Komisya w okresie półtorarocznym zaleciła 36 pożyczek w kwocie 762.400 K do uwzględnienia, mogła w r. 1904 zalecić 41 pożyczek z kwotą ogólną 909.500 K. Pożyczono rzeczywiście 724.876 K.

Fundusz przemysłowy z dniem 31. grudnia 1904 miał na pożyczkach przemysłowych 1,842.852 K.

Pomimo jednak znakomitego zwiększenia środków dyspozycyjnych funduszu krajowego, nie stoją one w stosunku do potrzeb, jeśli się zważy, że podania o pożyczki wynosiły od 1. lipca 1904 do dnia dzisiejszego 3,663.000 K. Ze wszystkich też stron podnoszą się ciągle głosy wskazujące na konieczność organizacyi kredytu przemysłowego założycielskiego, słowem konieczność powołania do życia instytucyi kredytowej na zakładanie, finansowanie, przedsiębiorstw przemysłowych, instytucyi gotowej na hazardy założycielstwa, „grynderstwa“ przedsiębiorstw, spółek akcyjnych, obok wspierania kredytem istniejących przedsiębiorców przemysłowych.

Polecenie Sejmu w sprawie powołania do życia Banku przemysłowego na wniosek posła Rutowskiego i tow. przekazał Wydział krajowy krajowej Komisyi przemysłowej. Sprawa ta była przedmiotem obrad Komitetu przemysłowego i pełnej krajowej Komisyi, która (referent Dr. Stesłowicz) zaleciła Wydziałowi krajowemu wnioski zasadniczo zgodne z pierwotnym wnioskiem p. Rutowskiego.

Krajowa Komisya zalecała w czerwcu 1905 zapewnienie Bankowi przemysłowemu ulg podatkowych oraz rokowania z krajowemi i zagranicznemi instytucyami finansowemi co do warunków i ofiar ze strony kraju, któreby były potrzebne dla powołania w kraju do życia podobnej instytucyi.

Krajowa Komisya dla spraw przemysłowych proponowała więc: 1. ustawę zapewniającą Bankowi przemysłowemu ulgi podatkowe, oraz 2. szereg ofiar ze strony kraju. A mianowicie zalecała:

Ustawę podatkową **A.** w tem brzmieniu:

Art. I.

„Od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych uwolnione będą akcyjne instytucye kredytowe, które powstaną w kraju w ciągu lat pięciu, których kapitał zakładowy wpłacony będzie wynosił najmniej 5,000.000 K, jeżeli zobowiążą się w statucie swym oddawać się w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w pierwszym rzędzie wspieraniu i rozszerzaniu, prowadzeniu, zakładaniu lub finansowaniu przedsiębiorstw krajowych przemysłowych i handlowych.

Z czynności, które instytucya taka może uprawiać, musi być z góry wykluczone w statucie udzielanie pożyczek hipotecznych na grunta i domy, wyjąwszy wypadki w których one służą wyłącznie i ściśle na cel i użytek pewnego przedsiębiorstwa fabrycznego lub handlowego.

Przedsiębiorstwa handlowe w rozumieniu tego artykułu muszą się zajmować wyłącznie handlem wytworów i płodów krajowych.

Art. II.

Uwolnienie od dodatków do podatków może być udzielone na 10 do 15 lat.

Art. III.

Uwolnienie od dodatków do podatków ustaje, jeżeli instytucya kredytowa nie spełnia zadań, objętych art. I, lub postępuje wbrew przepisom tego artykułu.

Tak o przyznaniu uwolnienia, jak i odebraniu ulg rozstrzyga Wydział krajowy.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Rezolucya **B.**

Sejm uchwala:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby wdrożył rokowania z instytucyami finansowemi w kraju i zagranicą celem powołania do życia w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem akcyjnego zakładu kredytowego z kapitałem zakładowym wpłaconym w wysokości pięciu milionów koron, którego główny cel określony w statucie czyni zadość warunkom wyszczególnionym w art. I. projektu ustawy o uwolnieniu banków akcyjnych od dodatków od podatków.

II. Upoważnia się Wydział krajowy do rokowania i prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może ewentualnie oprzeć się na następujących koncesyach ze strony kraju:

*

1. kraj mógłby przystąpić do powstania zakładu kredytowego, odpowiadającego warunkom w art. I. określonym z udziałem w kapitale akcyjnym:

2. przez kilka pierwszych lat kraj mógłby się zrzec dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszy;

3. mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i finansowania zakładu."

Doszło też do wiadomości Komisyi sejmowej, że na wieść o zamiarach podnoszonych w Sejmie, ażeby przy pewnych ofiarach starać się o zachęcenie świata finansowego do założenia w kraju większej finansowej instytucyi mającej na celu założycielstwo przemysłowe, znalazły się instytucye, które objawiły żywe zainteresowanie dla sprawy, a nawet wyraziły gotowość powołania do życia w Galicyi podobnej instytucyi z kapitałem zakładowym w wysokości po dwa kroć przewyższającej pierwotny projekt sejmowy.

Wobec tego Komisya uważa za wskazane energiczne wznowienie rezolucyi z roku ubiegłego w sprawie Banku przemysłowego.

W sprawie reaktywowania Krajowego Biura statystyki przemysłu i handlu, zleconego Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z 3. listopada 1904, zajął Wydział krajowy stanowisko połowiczne.

Uczucie braku krajowej statystyki przemysłu i handlu wzmaga się w miarę budzącego się ruchu przemysłowego, potężniejącego powszechnego prądu w kierunku uprzemysłowienia kraju, wzmagać się musi w miarę wzrostu środków, jakimi polityka przemysłowa kraju chce pośrednio i bezpośrednio działać dla powołania do życia przemysłu.

Polityka kraju na polu uprzemysłowienia ażeby była samoistną, musi być oparta na rzetelnej znajomości stosunków krajowych, na badaniach szerszych, wiarogodnych, obciążających produkcyę i jej podstawy i warunki bytu i rozwoju, konsumcyę, rozmiary i stosunki importu obcego, zagranicznego zalewu, stosunki konkurencyjne. O jakiejś planowej akcyi kraju, opartej na ogólnikowych danych i subjektywnych zapatrywaniach nie może być mowy.

Brak krajowej statystyki przemysłu i handlu, po zawieszeniu przed lat szeregiem krajowego biura statystyki przemysłu i handlu, w chwili publikacyi wielkiej statystyki ruchu kolejowego, jedynie zdolnej dać podwaliny dla bilansu ekonomicznego kraju, utrudnia niezmiernie wszelką poważną akcyę czy chodzi o politykę cłowo-handlową, taryfowo-komunikacyjną czy na polu pośredniej i bezpośredniej działalności.

Naszych postulatów w obec rządu, parlamentu, agitacyi obcej, nie mamy na czem oprzeć, nie mamy cyfr, któremi moglibyśmy je poprzeć, często nie wiemy dobrze jakie żądania stawiać.

Jak świadczy petycya „Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego", brak statystyki utrudnia przedsiębiorczość prywatną.

„Kapitaliści krajowi i obcy, ludzie z przedsiębiorczą kwalifikacyą, niejednokrotnie — nie jest to supozycya ale fakt, stwierdzony naszemi własnemi doświadczeniami — cofają się z zamiarami zakładania nowych przedsiębiorstw przemysłowych i w ogóle inwestowania kapitałów w przemysł galicyjski dla niemożności osiągnięcia choćby w przybliżeniu pewnych danych faktycznych co do warunków powodzenia danego przemysłu".

Potrzeby naukowo zebranej i opracowanej, urzędownie pewnej statystyki krajowej dowodzą mnożące się usiłowania prywatne, często dyletanckie, auto-reklamowe, pozbawione objektywizmu i poczucia odpowiedzialności.

Idąc za wezwaniem Sejmu krajowa Komisya przemysłowa uznała jednogłośnie konieczność reaktywowania należycie wyposażonego biura statystycznego dla przemysłu i handlu i uchwaliła, licząc się już ze stosunkami finansowymi budżet takiego biura, któreby mogło sprostać celowi.

Krajowa Komisya uznała konieczność użycia odpowiednio ukwalifikowanego personalu, kierownika i pomocnika, pomocy kancelaryjnej. Nadto skoro najważniejszem zadaniem takiego biura ma być zebranie ścisłych dat, do czego niewystarczają kwestyonarze i dobrowolnie nadesłane, często egoistycznymi motywami zabarwione odpowiedzi, niezbędne są badania na miejscu, autopsye, ankiety lokalne, wykonane przez organa biura. Krajowa Komisya, korzystając z dotychczasowych doświadczeń

dawnego, zwiniętego krajowego biura statystyki przemysłu, zaleciła na ten cel odpowiednią dotacyę.

Krajowa Komisya przemysłowa proponowała jednogłośnie następujący budżet biura statystyki przemysłu i handlu:

a) naczelnik płaca	3.600 K	
dodatek aktywalny . . .	720 „	
razem . . .		4.320 K
b) pomocnik		2.400 „
c) dwóch dyurnistów rachunkowych à 1.200 K		2.400 „
d) ryczałt na ankiety, badania, podróże i t. p.		4.000 „
Razem . . .		13.120 K

Wydział krajowy zredukował proponowaną przez krajową Komisyę przemysłową dotacyę do następujących rozmiarów:

a) referent dla oddziału statystycznego przy krajowej Komisyi przemysłowej, z poborami adjunkta konceptowego		
α) płaca	2.800 K	
β) dodatek aktywalny . . .	600 „	
razem . . .		3.400 K
b) pomoc kancelaryjna.		1.200 „
c) ryczałt na badania, ankiety i t. p. . . .		1.000 „
Razem . . .		5.600 K

Otóż Komisya przemysłowa uważa preliminarz Wydziału krajowego, przyjęty mimo głosów odmiennych przez Komisyę budżetową, za niedostateczny, niewystarczający na uzyskanie odpowiednich sił naukowych, niewystarczający na przeprowadzenie badań, na uzupełnienie przerwanych monograficznych opracowań pojedynczych gałęzi przemysłu, rewizyę dotychczasowych publikacyj, monograficzne opracowanie centrów, siedzib przemysłu, większego czy drobnego, inwentowanie krajowego przemysłu, statystykę handlu, ruchu kolejowego etc.

Komisya wyraża nadzieię zgodną z petycyą Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, że „o ile w ramach budżetu zaproponowanego przez krajową Komisyę przemysłową, z biedą dałaby się wznowić działalność biura statystycznego taka, któraby Wydziałowi krajowemu i kołom interesowanym dostarczyła rychło danych praktycznie potrzebnych — o tyle nie ma wcale widoków podobnego rezultatu gdy zostanie uchwalony kredyt w ciasnych granicach wskazanych przez Wydział krajowy“

Komisya przemysłowa wyraża przekonanie, że jeżeli nowo reatkywowane Biuro statystyki przemysłu nie ma być skazane na trudności z jakiemi poprzednie miało do walczenia, jeżeli Biuro to ma się stać „aparatem dla kontroli eksperymentów, prewencyą przeciw wydawaniu funduszów krajowych na cele niewłaściwe, jeżeli ma oświetlać drogę, którą idziemy a która obecnie w mroku niewyraźną się wydaje“ — słowem jeżeli Biuro ma być organem krajoznawstwa i rozumnej polityki ekonomicznej, to potrzeba je należycie wyposażyć.

Projekt rozszerzenia ustawy o ulgach podatkowych dla przemysłu, przedłożył Wydział krajowy a Komisya przemysłowa złożyła Wysokiemu Sejmowi w tej sprawie osobne sprawozdanie.

Sprawa obmyślenia planowej akcyi celem powołania do życia wielkiego przemysłu, ściągnięcia pozakrajowych przedsiębiorców do kraju, zwłaszcza z dzielnic w których już się przemysł rozwinął, powstały rodzime kierunki i doświadczenia, jest w toku. Podjęcie z okazyi programowej propozycyi krajowego Związku fabrycznego badania niewyszły jednak z przedwstępnych studyów. Komisya wyraża przekonanie, że krajowa Komisya wywiąże się z nałożonego na nią obowiązku zbadania dotychczasowych wyników krajowych usiłowań na polu

przemysłu, wyciągnie wnioski z doświadczeń, rezultatów dodatnich czy zawodów i przedstawi niebawem plan większej, samoistnej, celowej akcyi.

Komisya więc wznawia jeno rezolucye Wysokiego Sejmu powzięte w r. 1904, chcąc tem wyrazić, że przy nich stoi i ich wykonania się domaga.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego, na polu bezpośredniego działania, oraz sprawozdanie z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

II. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził badania i rokowania z instytucyami finansowemi w kraju i zagranicą w sprawie powołania do życia, ewentualnie przy pomocy kraju, Banku przemysłowego, dla zakładania, finansowania i wspierania kredytem przedsiębiorstw przemysłowych.

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby ewentualnie zawarł prowizoryczną umowę z instytucyą lub instytucyami, któreby taki Bank przemysłowy w Galicyi założyć chciały, co do udziału funduszu krajowego, względnie korzyści, które by ze strony kraju przy zabezpieczeniu należytego wpływu kraju naprowadzenie Banku przemysłowego przyznać należało.

Prowizoryczna umowa wymagać będzie zatwierdzenia Sejmu.

Zasady na których umowa prowizoryczna może się opierać, są następujące:

1. Kraj mógłby przystąpić do powstania Banku przemysłowego z udziałem w kapitale akcyjnym,

2. przez kilka lat pierwszych mógłby fundusz krajowy zrzec się dochodu od swego udziału na rzecz reszty akcyonaryuszów,

3. mógłby udzielić subwencyi na pierwsze koszta założenia i finansowania Banku przemysłowego,

4. mógłby przyznać Bankowi ulgi podatkowe.

III. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył sprawozdanie z rozpoczętych przy pomocy kraj. Komisyi dla spraw przemysłu badań co do dotychczasowych rezultatów bezpośredniej i pośredniej akcyi kraju na polu przemysłowem.

IV. Poleca się ponownie Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy kraj. Komisyi dla spraw przemysłu wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju, w którejby obok zaspakajania potrzeb samodzielnie zgłaszających się przemysłowców, przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju.

V. Poleca się ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy kraj. Komisyi dla spraw przemysłu, oraz Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego we Lwowie przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę, celem powołania do życia wielkiego przemysłu, skłonienia większych przemysłowców z poza granic kraju (przedewszystkiem z innych dzielnic, w których rozszerzył się przemysł), ażeby zakładali filie przemysłowe, lub przenieść chcieli swoje fabryki do Galicyi. O ile akcya ta przekraczałaby kompetencye i środki, jakie Wydział krajowy ma już dzisiaj do dyspozycyi, winien Wydział krajowy przedłożyć wnioski na najbliższą sesyę sejmową.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu nieustawanie w usiłowaniach powołania do życia większych mechanicznych tkalni, któreby się stały centrami przemysłu tkackiego, w środowiskach tkackiego przemysłu domowego.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Rutowski.

Ls. 4420/05.

We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Aleg. 561

Sprawozdanie

komisyi przemysłowej o wniosku posła Szajera w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w powiecie rzeszowskim.

Wysoki Sejmie!

We wniosku Wysokiemu Sejmowi przedłożonym poseł Szajer domaga założenia szkoły koszykarskiej. Na poparcie żądania objętego wnioskiem przytacza poseł Szajer, że nad brzegami rzeki Wisłoka w obfitej mierze znajduje się łozina koszykarska i że z tej łoziny dla braku zawodowego wykształcenia wyrabiają dziś włościanie w niektórych gminach zwykłe kosze i półkoszki na wozy. Innych artykułów koszykarskich dotychczas nie potrafią wyrabiać, z tego powodu mają zbyt nader ograniczony i zarobek stosunkowo niewielki.

Zdaniem komisyi przemysł koszykarski w powiecie rzeszowskim można bez ponoszenia znacznych kosztów ulepszyć i wogóle podnieść, jeżeli przy pomocy i współdziałaniu miejscowych czynników urządzone zostaną w tymże powiecie kursa nauki wędrownej.

Sprawa urządzenia kursu wędrownego, czy też nawet założenia szkoły koszykarskiej, jak tego domaga się wnioskodawca, wymaga wpierw dokładnego zbadania i dlatego komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Szajera o założenie szkoły koszykarskiej w powiecie rzeszowskim odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Zast. przewodniczącego:
Rutowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Żardecki *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. 3967/905.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Aleg. (b.)

Sprawozdanie

komisyi przemysłowej o petycyi Ligi Pomocy przemysłowej w sprawie przemysłowego wyzyskania surowców tatrzańskich w Zakopanem.

Wysoki Sejmie!

Petycya Ligi pomocy przemysłowej ma na celu zwrócenie uwagi na olbrzymie, a dotąd całkiem nie wyzyskane bogactwa surowców, jakie w łonie swym kryją Tatry galicyjskie

Główną masę tatrzańskich grzbietów w najbliższej okolicy Zakopanego tworzy granit zamknięty od północy pokładami wapienia, w którym znajdują się bogate złoża rudy żelaznej. Granit tatrzański znajduje się w czterech odmianach o różnych, w budownictwie i architekturze poszukiwanych barwach. Wytrzymałość jego i stopień twardości stawiają go w rzędzie najlepszych granitów zagranicznych. Według badań c. k. radcy budownictwa prof. Hanischa wytrzymuje granit tatrzański 1691 kg. zgniecenia, podczas gdy inne, jak n. p. znany szwedzki granit w Carlshamm wytrzymuje 1631 kg., wskutek czego stanowi on wyborny materyał brukowy. Również i jako materyał budowlany uznany został przez prof. Hanischa i prof. Uhliga za znakomity, posiada on bowiem zdolność chłonięcia wody jedynie w stosunku 0·12%, co go robi wysoko odpornym na zmiany atmosferyczne i klimatyczne.

Na całym obszarze ziem polskich, oprócz w Tatrach, znajdują się pokłady granitowe jedynie tylko na wyżynie podolsko-wołyńskiej. Eksploatacya granitu, jako przedewszystkiem materyału budowlanego i brukowego jest za granicą na szeroką rozwinięta skalę. W samej monarchii austryackiej znajdowało się w 1901 roku 402 łomy granitu, z czego na Czechy wypadało 178, Niższą Anstryę 31, Wyższą Austryę 91, Szląsk 38, Węgry 47 i t. d. Z wyjątkiem więc Galicyi, która mimo posiadania własnych bogatych zapasów granitu, takowych dla braku odpowiedniej komunikacyi nie eksploatowała, wszystkie prowincye austryackie zapotrzebowanie granitu z własnych pokrywają łomów, podczas gdy Galicya granit sprowadzać musi z Czech i Szląska austryackiego i pruskiego, odległych od Krakowa przeszło 300 klm.

Kraków sprowadza granitowe bruki ze Szląska, bloki granitowe pod pomniki Mickiewicza i Gołuchowskiego we Lwowie sprowadzono z Włoch, przy budowie kościoła w Podgórzu zużyto 60 wagonów granitu ze Szląska, fortyfikacye Krakowa i Przemyśla, dworzec kolei północnej w Krakowie i t. d. znaczne ilości zagranicznego granitu spotrzebowały. Zapotrzebowanie tego mate-

ryału jednak wzrasta obecnie do poważnych rozmiarów. Według obliczeń kierownika budowy restauracya Wawelu spotrzebuje granitu za 100 tysięcy koron, bruki w Krakowie rocznie za 35.000 koron, we Lwowie za 90.000 koron. Nadto mniejsze miasta galicyjskie byłyby odbiorcami na znaczną ilość granitowych bruków. Gdy do tego dodamy zapotrzebowanie poważne granitowego szutru dla konserwacyi dróg, które dla samych dróg rządowych wynosi około 1000 wagonów rocznie, oraz potrzeby architektoniczne, jak schody, słupy, cokoły, pomniki i t. d., okazuje się, że umożliwienie pokrywania krajowego zapotrzebowania krajowym granitem jest bardzo pożądanem. Obecnie jednak zbliża się chwila, w której zapotrzebowanie granitu wzrość powinno do bardzo poważnych rozmiarów przy budowie kanałów wodnych. Według obliczeń c. k. ekspozytury dyrekcyi budowy dróg wodnych w Krakowie na samą budowę kanału Kraków-Dziedzice zapotrzebowanie granitu wynosić będzie około 5.000 m. kub. Nadto budowa portów, śluz i dalszych w kraju kanałów pochłonie olbrzymie ilości granitu, a komisya krajowa dla spraw wodnych na posiedzeniu dnia 7. grudnia 1903 roku stwierdziła, że przy budowlach wodnych i kanałowych granit jest materyałem doskonałym i jednogłośnie się oświadczyła za koniecznością umożliwienia eksploatacyi granitu tatrzańskiego.

Ruda żelazna eksploatowana była w Zakopanem jeszcze w 18. wieku, a już w połowie 19. wieku wyrób żelaza sztabowego wzrósł do 12.000 ctm. rocznie, które wydobywano z 18 sztolni, a liczba robotników zajętych przy górnictwie, według sprawozdania zarządu górniczego w Zakopanem z r. 1846, wynosiła przeszło 20.000. Przemysł ten jednak dla braku odpowiednich kapitałów i komunikacyi, a wskutek rosnącej zagranicznej konkurencyi upadł w zupełności. A jednak ruda tatrzańska, której złoża znajdują się w ósmym kilometrze od Zakopanego, należy do odmian wysokoprocentowych i jak wykazały badania przeprowadzone w roku 1870 w Berlinie i w roku 1904 w Katowicach, posiada około 56% żelaza, co ją stawia wysoko w rzędzie surowców na eksploatacyę zasługujących, a potwierdzają to nietylko nadania miar górniczych, ale i liczne zgłoszenia tak krajowych jak i zagranicznych przedsiębiorców. Oprócz granitu i rudy żelaznej zasługiwałyby też na eksploatacye tatrzańskie wapienie jako różnokolorowe marmury, piaskowce kwarcytowe i dolomit.

Już od roku 1855 powtarzają się liczne skargi tak zarządu hut zakopańskich, jak i starostwa górniczego, izby handlowej i przemysłowej krakowskiej i magistratu krakowskiego, użalające się na brak odpowiednich środków komunikacyjnych, wskutek czego surowce tatrzańskie na usługi przemysłu dostarczone być nie mogą.

Z powyższych względów komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Ligi pomocy przemysłowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by przeprowadził wyczerpujące badania nad umożliwieniem eksploatacyi surowców tatrzańskich przez stworzenie odpowiedniej komunikacyi, względnie przyjście z pomocą kraju dla ewentualnych projektów takiej komunikacyi, skoro będzie dostateczna gwarancya, że przedsiębiorczość prywatna eksploatacyę surowców należycie rozwinie.

Tem samem załatwioną jest petycya Związku kamieniarzy w Krakowie L. 4233.

Przewodniczący:

A. Lubomirski *w. r.*

Sprawozdawca:

Mycielski *w. r.*

Ls. 4.417/1905. We Lwowie, dnia 19. listopada 1905.

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o czynnościach Departamentu I. Wydziału krajowego w sprawach stypendyjnych, szkolnych, naukowych i artystycznych za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 r.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności Departamentu I. zawiera w treści swej cały szereg uwag i informacyi odnoszących się przeważnie do spraw czysto administracyjnych. Informacye te cenną są wiadomością dla Komisyi i Sejmu ale nie nastręczają powodu do wielu uwag. Komisya sejmowa szkolna zatrudniona najpilniejszemi sprawami innemi, nieraz powodzią wniosków poselskich i petycyi nie jest w stanie w czasie krótkiego trwania obrad sejmowych rozciągać daleko idącej kontroli nad sprawami czysto administracyjnemi. Mięszanie się zresztą zbyteczne w szczegóły możeby dla administracyi było w niejednem względzie tamującem.

Uspokojenie daje zresztą Komisyi świadomość, że tok spraw był normalny, co stwierdza sprawozdanie Wydziału krajowego. Kierownictwo niezmienione, jak w latach poprzednich, spoczywało w doświadczonych dłoniach.

Sprawy fundacyjne i stypendyjne.

Sprawozdanie Wydziału krajowego daje dokładną i szczegółową wiadomość o nowych fundacyach i stypendyach powstających w naszym kraju. Ofiarność kraju na cele publiczne nie słabnie, można to z zadowoleniem stwierdzić. Co roku powstaje znaczna ilość nowych fundacyi i stypendyów, które przynoszą doniosły pożytek społeczeństwu.

Postanowienia jednak niektórych stypendyów bywają często w niejednej kwestyi niepraktyczne, co ujemną stanowi stronę sprawy, do fundacyi zaś odnosi się to może w jeszcze wyższym stopniu. Stąd bardzo często niezmiernie długa zwłoka w przyjściu do skutku i aktywowaniu stypendyów i fundacyi, stąd częste nawet spory i procesa.

Ponieważ Wydział krajowy ma niekiedy sposobność jeszcze przed utworzeniem fundacyi lub stypendyów przez osoby prywatne wpłynąć na treść odnośnych dyspozycyi, przeto byłoby bardzo pożądanem, by wpływem tym usunąć się starał już naprzód postanowienia niepraktyczne lub dające powód do zawikłań i sporów. Prawdopodobnem jest zresztą, że wskazówka ta jest zbyteczną, bo Wydział krajowy niezawodnie chętnie do tego dąży, lecz wpływ tego rodzaju na prywatne osoby nie często może wywrzeć się daje i pożądany odnosi skutek.

Komisya zauważała, że niektóre sprawy fundacyjne przed prawnem ich aktywowaniem zalegają ponad konieczną miarę, zwiększona więc jeszcze energia przy usuwaniu stojących w drodze aktywowaniu tych użytecznych instytucyi przeszkód, jest bardzo pożądaną. Komisya wszakże uznaje, że często prawne trudności są nie-

zmiernie uciążliwe do pokonania i że Rząd nie zawsze w czasie należytym spieszy ze swem współdziałaniem.

Co się tyczy wymogów prawnych żądanych przy nowych stypendyach, podnieść należy, że i nowo powstałe stypendya naukowe są zawsze niemal zawisłe od pewnego pochodzenia (bądź szlachectwa, bądź przynależności do pewnej rodziny lub miejscowości) a tem samem rozdawnictwo ich jest połączone z ograniczeniami. Ma to ważne ujemne strony. Zwiększenie ilości stypendyów naukowych bez takich ograniczeń, gdzie tedy Zarządy zakładów wychowawczych i Wydziału krajowego mogłyby istotnie w wyborze kierować się li tylko względami objektywnemi i wybrać między kandydatami zawsze bezwzględnie najzdolniejszych i najgodniejszych pomocy, byłoby bardzo pożądanem. Na ten szczegół, podobnie jak w roku ubiegłym, Komisya szkolna uważa za potrzebne szczególną zwrócić uwagę.

Sprawy szkolne.

Wydział krajowy poświęca w swem sprawozdaniu obszerny wywód jednej z najdonioślejszych spraw na polu szkolnictwa ludowego, jest nią sprawa budowy nowych budynków szkolnych a w związku z tem kwestya dotacyi budżetu funduszu szkolnego krajowego na zasiłki na budowę szkół. Jak wiadomo, wstawia Sejm na ten cel od szeregu lat dotacyę 400.000 K. do funduszu szkolnego. Dotacya ta wszakże okazuje się niewystarczającą, a okoliczność ta jest powodem wielu uzasadnionych skarg i zażaleń. Dążenie do poprawy stosunków na tem polu było powodem wniosków poselskich wniesionych w ciągu bieżącej sesyi sejmowej (pp. Stapińskiego i Szweda) dążących do podniesienia przeznaczonej na cel budowy szkół dotacyi.

Istonie stan obecny jest anormalny i wymaga niezbędnie poprawy i to już w najbliższym czasie. Narzekania stron konkurencyjnych i Rad szkolnych miejscowych na to, że fundusze szkolne miejscowe nie otrzymują w czasie właściwym zasiłków z funduszu szkolnego krajowego, których w myśl art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 (Dz. u. kr. Nr. 49.) mają prawo żądać po uiszczeniu nałożonych na strony konkurencyjne dodatków, są coraz częstsze. Budowa wielu szkół wskutek opóźnienia wypłaty należącego się ze strony funduszu krajowego zasiłku nieraz opóźnia się na szereg lat z wielką szkodą dla sprawy.

Niekiedy czynniki lokalne muszą się nawet zadowolnić, co jest właściwie sprzecznem z postanowieniem ustawy, zasiłkiem częściowym lub niższym, aniżeli tego mają prawo żądać, ażeby wreszcie przyjść do budowy nowego, niezbędnego budynku szkolnego. Że to jest istotną krzywdą stron w poszczególnych wypadkach, że stan taki tamuje dotkliwie rozwój szkolnictwa i postępu oświaty, tego udowadniać nie potrzeba.

Chcąc zaradzić tym brakom, poruszył Wydział krajowy w piśmie wystosowanym do Rady szkolnej krajowej z dnia 20. stycznia b. r. myśl, czy nie byłoby stosowniejszem, zamiast zadowalać się coroczną dotacyą 400.000 K. na fundusz budowy szkół, zaciągnąć na ten cel jednorazową znaczną pożyczkę, którąby się amortyzowała przeznaczoną w tym razie na anuitety kwotą 400.000 K. Przypuszcza przy tem Wydział krajowy, że w tym razie potrzeba osobnej dotacyi na cel budowy szkół przez czas dłuższy byłaby zbędną. Wysokość pożyczki, od której rata oprocentowania i amortyzacyi wynosiłaby rocznie kwotę 400.000 K, mogłaby w tym razie wynieść około 8 milionów koron.

Odpowiedź wszakże Rady szkolnej na wspomniane pismo Wydziału krajowego jeszcze o wiele wyżej oblicza sumę potrzebną na budowę nowych szkół, o ile ona trafiłaby fundusz krajowy, jeżeliby się miało na tej drodze zaradzić brakowi budynków szkolnych w naszym kraju. Przy pożyczce wynoszącej 8 milionów koron potrzeba stałej dotacyi funduszu szkolnego, zdaniem Rady szkolnej krajowej, przecieżby odpaść nie mogła.

Komisya szkolna mniema, że nie jest jej zadaniem wchodzić w szczegóły tej kwestyi, o ile ona jest sprawą czysto finansową i musi rozstrzygnięcie problemu, czy stosowniejszą jest na ten cel pożyczka, czy zwykłe tylko podwyższenie rocznej dotacyi, zostawić inicyatywę Wydziałowi krajowemu, a decyzyę Sejmowi na ewentualny wniosek Komisyi budżetowej. Sądzi tylko Komisya, że przedewszystkiem byłoby ważnem, by Wydział krajowy otrzymał dokładną informacyę, ile jest tego

rodzaju wypadków w kraju, gdzie strony konkurencyjne złożyły już swe datki i czekają jeszcze tylko na dotacyę ze strony funduszu krajowego i o jakie tu w poszczególnych wypadkach idzie kwoty. Taka informacya pozwoliłaby się zoryentować dokładniej co do finansowej strony sprawy. W zasadzie jednak uznaje Komisya w zupełności konieczność wzmocnienia funduszu szkolnego krajowego na ten cel, przy czem nie przesądza kwestyi, czy to się ma stać w formie pożyczki, czy przez proste podwyższenie obecnej dotacyi. W tej myśli proponuje więc Komisya Wysokiej Izbie przyjęcie odpowiedniej rezolucyi.

Sprawy konserwatorskie.

Spraw konserwacyi i restauracyi zabytków historycznych i artystycznych dotknęła Komisya w roku zeszłym obszerniej, aniżeli to dawniej bywało. Jest to objawem chwalebnym, że społeczeństwo nasze coraz żywiej zajmuje się zabytkami przeszłości, coraz silniej czuje, jak bolesnem jest każde niszczenie lub nieumiejętne przekształcenie tego wszystkiego, co widomem jest świadectwem dawnych dziejów i minionej kultury. Lecz jeśli ludzie o wyrobionym smaku artystycznym z jednej strony a badacze dziejów z drugiej zdołali w społeczeństwie rozbudzić zamiłowanie potrzebne do uszanowania i ochrony dawnych zabytków, to niestety rozbudzanie tych uczuć nie dotarło jeszcze do wszystkich warstw a w każdym razie nie wykorzeniło rozmaitych przywar, przesądów i mylnych pojęć, które rozumnej konserwacyi zabytków stają często na przeszkodzie.

W teoryi uznaje to już niemal każdy, że zabytków wartościowych niszczyć się nie powinno, a jednak ileż jeszcze co roku n. p. w najrozmaitszych kościołach naszego kraju niszczy się cennych rzeczy przez złe odnowienie a nawet wprost przez wyrzuczenie lub sprzedanie ich i zastąpienie starych ołtarzy, sprzętów itd. przez nowoczesne tandeciarskie świecidła. Bez złej może woli popełnia się tu niezliczone wandalizmy.

Kościoły nasze zawierają jeszcze skarby rozmaitych dzieł sztuki i artystycznego przemysłu, głównie z końca 16. i pierwszej połowy 17. stulecia, kiedy to wiele bardzo u nas kościołów fundowano i obdarzano bogatemi zasobami. Panuje oczywiście w tych dziełach sztuki styl ówczesnej epoki a więc barok, który w Polsce w architekturze kościelnej stworzył wiele cennych dzieł sztuki i doszedł do znacznego rozkwitu a nawet gdzieniegdzie do pewnej odrębności i oryginalności.

Niestety pod wpływem najfałszywszych teoryi artystycznych panujących w 19. wieku prawie do ostatnich dziesiątek lat „gardzono“ barokiem, „tępiono“ niemal zabytki tej epoki, zastępując pełne śmiałej fantazyi, przesadne często, lecz pięknie zlewające się z architekturą ołtarze, rzeźby i ornamenta barokowe nudnemi płodami „anemicznej“ sztuki pierwszej połowy 19. wieku, która wytworzyła się pod wpływem niezręcznego naśladownictwa klasycyzmu połączonego z „przesłodzoną“ manierą nieudolnych imitatorów sztuki Rafaela i innych mistrzów włoskiego renesansu.

Dziś wszakże uznaje się i ceni wartość artystyczną barokowej sztuki. Dziś idzie się zasadniczo ogólnie dalej jeszcze i twierdzi, że nie wolno już stać na stanowisku, iż ta lub owa epoka artystyczna zasługuje na pogardę lub potępienie, a inna znów dostaje patent niejako na monopol piękności artystycznej. Każdą indywidualną odrębność przeszłości artystycznej powinno się szanować, każdą i gdzie się ją spotka, chronić od zagłady i przeistoczenia.

Niestety dzieje się u nas dotąd nazbyt często inaczej. Czynniki lokalne decydujące o zabytkach naszych kościołów rządzą się tam samowolnie nieraz, nie pytając się konserwatorów o zdanie, lub też nie słuchając ich rad i przestróg. Niejedną rzecz artystycznie piękną lub pamiątkową usuwa się dlatego tylko, bo jest „starzyzną“, inne powierza się restauracyi najnieudolniejszych rzemieślników, którzy niszczą w nich w sposób urągający wszelkim pojęciom artystycznym to właśnie, co stanowi dzieł tych odrębny urok.

Jest rzeczą Wydziału krajowego wraz z konserwatorami dążyć do pouczenia przy każdej projektowanej restauracyi czynniki, które tu w grę wchodzą, o właściwych jej zadaniach. Na tem jednak nie można poprzestać. Należy też w najszerszych kołach wszczepiać przekonanie, że konserwowanie pełne pietyzmu szczątków wszystkich dawnego artyzmu, to obowiązek ogólny oraz, że „restauracya“, o ile ona staje się niezbędną, jest przedewszystkiem umożliwieniem zakon-

serwowania i powinna starać się być tylko tem a więc utrzymaniem zabytku z dawnem piętnem wieku i artystyczną odrębnością swej epoki.

Jak często grzeszy się właśnie wskutek nieocenienia wartości płodów artystycznych tej lub owej epoki, na to wystarczy zacytować jeden tylko świeży przykład, o którym wspomina obszernie sprawozdanie Departamentu I.:

W kościele św. Floryana w Krakowie jest projektowaną dość kosztowna restauracya (Komisya budżetowa proponuje na nią uchwalenie znacznej kwoty) w tym celu głównie, ażeby napowrót wnętrze kościoła ozdobić ornamentami *rococo*, które stamtąd poprzednio przez nieumiejętną, samowolną restauracyę usunięte zostały! Drastyczny to przykład – leczenie choroby, spowodowanej poprzedniem złem leczeniem. A takich przykładów w kraju naszym znalazłoby się tysiące, tylko że zwykle zepsucie dzieł sztuki wywołane restauracyą nieumiejętną jest nawet już nie do „wyleczenia“.

Z naciskiem wreszcie podnieść należy, że państwo dotąd nic wypełnia na tem ważnem polu ani w części ciążących na niem obowiązków. We wszystkich krajach europejskich prawne przepisy tyczące się opieki nad dziełami sztuki oraz konserwacyi zabytków artystycznych i historycznych są niedostateczne i nie chronią w praktyce należycie pamiątek przeszłości. Nigdzie one jednak może nie są tak wadliwe, można powiedzieć, tak prymitywne, jak u nas, gdzie urząd konserwatorów, tak ważny i doniosły, zepchnięty jest niemal w praktyce do nic nieznaczącej „godności“, gdzie ani ewidencyi dzieł sztuki się nie prowadzi ani nie ma należytej egzekucyi orzeczeń w sprawach konserwacyi.

Na te wszystkie braki naszego ustawodawstwa nie może pomódz Sejm krajowy, gdyż kompetencya w tych sprawach należy do Rady państwa. Komisya tedy musi się ograniczyć do tego, by zaproponować wznowienie uchwał zeszłego już roku przez Wysoką Izbę w tym względzie powziętych.

Sprawy teatralne.

Podobnie jak w roku zeszłym uważa Komisya szkolna za rzecz stosowną poświęcić kilka uwag sprawom teatralnym, odnosząc je przedewszystkiem do sceny polskiej we Lwowie.

Teatr polski zostaje nadal pod dyrekcyą p. Tadeusza Pawlikowskiego, który umiał nadać całemu kierownictwu pewną odrębną, indywidualną cechę. Obdarzony niezaprzeczenie wielkiem poczuciem i smakiem artystycznym, unika on starannie wszystkiego, co trąci trywialnością, gonieniem za efektem łatwym ale płaskim zarazem, lecz w kierownictwie swym jest nieco jednostronnym tak pod względem swych inklinacyi zbyt zaakcentowanych w pewnym tylko kierunku literackiej twórczości, jak i pod względem sposobu pojmowania zadania sceny.

Zaletą zasługującą na najżywsze uznanie jest staranność przedstawień komedyi i dramatu dochodząca do wyrafinowania takiego, o jakie tylko pierwszorzędne sceny pokusić się mogą. Reżyserya tak co do zewnętrznej strony (dekoracye, kostiumy i w ogóle mise en scène), jak co do zespołu w grze jest prawie zawsze wyborną. Nie zaniedbuje jej Dyrekcya nawet w takich sztukach, którym już z góry z powodu zupełnego braku warunków scenicznych dłuższego żywotu na deskach teatru wróżyć nie można. Dobry smak Dyrekcyi odczuwa wstręt widoczny do przedstawień, któreby nie były artystycznie wykończone i bez zarzutu.

Jeżeli czasem tu i ówdzie możnaby podnieść, że nie wszystkie role są szczęśliwie rozdzielone, i trafnie pojęte, to jednak całość robi przeważnie wysoce artystyczne wrażenie.

Ta jednak zaleta Dyrekcyi ma w konsekwencyi pewną wadę, pewien brak. Dyrekcya boi się widocznie zarzutu, że to lub owe przedstawienie nie byłoby wykończonem do najdrobniejszych szczegółów a konsekwencyą tego jest zbytnie ścieśnianie repertoaru. Gdyby polska scena we Lwowie była jednym z kilku teatrów naszego miasta, byłby kierunek ten uzasadniony, skoro jednak mamy w stolicy kraju tylko tę jedną scenę, nie powinno się teatru tak dalece jednostronnie co do repertoaru ograniczać. Niepodobna przecież stanąć na tem stanowisku, że przez długi szereg lat, może przez okres czasu generacyi całej publiczność nie zobaczy nigdy na scenie uznanych powszechnie za najwyższe arcydzieła literatury dramatycznej dzieł, dlatego tylko, że przedstawienie tych dzieł możeby w szczegółach pewnych chromało nieco.

Już w zeszłym roku Komisya z ubolewaniem zaznaczyła, że jest to bardzo ujemną stroną naszej sceny, że nigdy prawie we Lwowie nie widzimy tragedyi będących arcydziełami drukowanemi a w szczególności tragedyi Szekspira. Czyż ma cała generacya naszej publiczności być pozbawioną możności podziwiana na scenie tych najwyższych tworów dramatycznej poezyi, dlatego, że może ten lub ów Hamlet albo Lear nie będzie w szczegółach tak wyborny, jak na którejś innej europejskiej scenie? Uwagi powyższe tyczące się przedewszystkiem tragedyi Szekspira odnosimy także do innych tragedyi n. p. Szylera a z naszych poetów głównie Słowackiego.

A przecież może śmielsze puszczenie się na „bystre wody“, pokuszenie się o przedstawienie nawet najtrudniejszych pod względem ról i sceneryi tragedyi, przyczyniłoby się do rozbudzenia i wykształcenia jeszcze bardziej wszechstronnego sił artystycznych, których nam — szczególnie w męskim personalu — z pewnością nie brak. Jeżeli gdzie, to tu dążenie do doskonałości w ciasnych granicach, utrudnia osiągnienie tego, co byłoby może tylko dobrem, ale za to w szerszem zakresie. Przysłowie *le mieux est l'ennemi du bien* ma tu niezawodnie słuszne zastosowanie.

Lecz repertuar sceny lwowskiej ma jeszcze inną ujemną stronę. Dyrekcya lubuje się coraz więcej w płodach dramatycznych o ponurym nastroju a często nawet o wręcz chorobliwych tendencyach. Nie chcemy jednostronności w żadnym a więc także nie w przeciwnym kierunku. Nie domagamy się tego, by scena dawała nam wyłącznie tylko sztuki zawierające przeprowadzenie pouczających moralno-dydaktycznych tez, choć niezaprzeczenie sztukom tego rodzaju poważną rolę w repertuarze zostawićby należało. Naodwrót jednak kierunek przeciwny byłby wręcz nieuzasadniony.

Jeżeliby teatr przeważnie potęgować miał tylko rozstrój indywidualny i społeczny, to sama artystyczna strona kierunku takiego jako dominującego w literaturze i na scenie uzasadnić żadną miarą by się nie dała. „Modernistycznym“ chętnie nazywa się ten kierunek, lecz wątpliwem jest już, czy się ta „moda“ nie przeżyła, niewątpliwem zaś, że właśnie w naszem społeczeństwie nie mającem niestety wcale nadmiaru zdrowych sił, literatura i scena lubująca się w motywach zepsucia, choroby i dekadentyzmu nie powinna dochodzić do przewagi.

Personal dramatu i komedyi zasługuje zawsze jak i w ubiegłych latach na żywe uznanie. Niestety jednak poniosła scena w ostatnim roku w tym względzie dotkliwe straty przez zgon artysty tak na wskróś indywidualnego i pełnego naturalnej werwy, jakim był ś. p. Roman i przez ustąpienie wskutek objęcia dyrekcyi teatru krakowskiego, państwa Solskich. Ubytek tych ostatnich nie został dotąd zastąpiony innemi siłami, któreby choć w części mogły tę znakomitą parę artystów zastąpić. Pociąga on nawet pewne ścieśnienie jeszcze repertuaru, gdyż jest szereg cały sztuk, których przedstawienie po ubytku pp. Solskich stało się na razie wprost niemożliwem.

Z przedstawieniami opery ma Dyrekcya teatru lwowskiego największe trudności, którym wszakże, należy to podnieść z uznaniem, stara się stawić czoło i pokonać je. Przedstawienia operowe tak kolosalnie obciążają budżet teatru, tak niezmiernie są kosztowne w stosunku do skromnej subwencyi krajowej na ten cel, że żadna zapewne Dyrekcya, chcąc dawać staranne przedstawienia operowe, nie może podołać zadaniu. Największa trudność leży w tem, że opera wymaga wyszkolonej orkiestry, a ta znów dla samej tylko opery przez rok cały utrzymywaną być bez olbrzymich strat nie może.

Jeżeliby orkiestra znalazła w regularnych koncertach filharmonicznych we Lwowie trwałe, z pewnym zyskiem połączone zajęcie, to ułatwiłoby to wielce możność utrzymania opery przez dłuższy sezon corocznie Można mieć nadzieję, że to się może stanie w przyszłości, kiedy Lwów po wybudowaniu nowego budynku Towarzystwa muzycznego zyska dobrą, odpowiadającą wszelkim wymogom koncertową salę.

Na razie utrzymanie opery przez dłuższy sezon corocznie jest zadaniem niezmiernie trudnem i pociągającem dla Dyrekcyi dotkliwe straty. Dyrekcya w ten sposób sobie w trudnem położeniu poradziła, iż dwuletni sezon operowy został złączony, tak iż, podczas gdy zeszłej zimy przedstawień operowych nie było wcale, sezon operowy roku 1905 przypadł na jesień i łączyć się będzie z sezonem na rok 1906 przypadającym na pierwsze miesiące zimowe roku przyszłego.

Ze względu na olbrzymie trudności utrzymania opery i jej „nierentowność“ musimy się pogodzić z tą interpretacyą umowy o Dyrekcyę teatru. Przychodzi nam to tem łatwiej, że istotnie obecne przedstawienia operowe pod względem artystycznym, mimo poliglotyzmu spowodowanego zaangażowaniem na gościnne występy sił zagranicznych, są pod każdym względem staranne i poprawne. Publiczność też lwowska umie to ocenić, uczęszcza obecnie tłumnie na przedstawienia operowe a w usposobieniu jej czuć to, że spragnioną była dobrej muzyki operowej.

Nie usuwa wszakże wspomniany sposób uproszczenia niejako „sezonu operowego“ obaw, czy w ogóle przy dotychczasowej subwencyi opera polska w przyszłości utrzymać się będzie w stanie. Upadek wszakże opery w kraju naszym uważalibyśmy dla wykształcenia artystycznego smaku w społeczeństwie za rzecz niezmiernie ubolewania godną.

Teatr krakowski jest od kilku miesięcy pod dyrekcyą p. Ludwika Solskiego. Stanowczej opinii o kierownictwie nowem wydać jeszcze nie można. Pierwsze kroki Dyrekcyi zapowiadają się wszakże bardzo korzystnie, można się więc po niej spodziewać pomyślnego postępu i rozwoju krakowskiej sceny.

Na podstawie powyższych uwag wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie z czynności Departamentu I. Wydziału krajowego w sprawach stypendyjnych, szkolnych, naukowych i artystycznych przyjmuje się do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po uzyskaniu dat od c. k. Rady szkolnej krajowej co do kwestyi, ile i na jakie kwoty złożone zostały datki konkurencyjne na budowę nowych budynków szkolnych, zastanowił się nad sprawą wydatniejszej niż dotąd dotacyi funduszu krajowego na budowę szkół i przedłożył Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd:

a) ażeby w drodze konstytucyjnej wprowadził reformę przepisów tyczących się konserwacyi pomników historycznych i artystycznych w tym kierunku, by wzmocniono wpływ konserwatorów i zapewniono ich orzeczeniom egzekucyę oraz, by wprowadzono ewidencyę dzieł uznanych za pomniki mające wartość artystyczną lub historyczną;

b) by w ogóle rozwinął silniejszą i skuteczniejszą niż dotąd opiekę nad dawnymi pomnikami w celu usunięcia niebezpieczeństwa ich niszczenia lub nieumiejętnego odnawiania.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Ls. 4.358/1905. We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alg. 667

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o rezolucyach posłów: I. Oleśnickiego, II. Bohaczewskiego, III. Małachowskiego, IV. Brunickiego, V. Głąbińskiego, wniesionych podczas rozpraw nad sprawozdaniem Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich i ludowych w dniach 4. i 7. listopada 1905.

Wysoki Sejmie!

I. Rezolucye posła Oleśnickiego:

Wzywa się c. k. rząd ażeby:

1. jak najprędzej otworzył drugie gimnazyum we Lwowie z ruskim językiem wykładowym — a dopóki to nie nastąpi, podzielił teraźniejsze ruskie gimnazyum we Lwowie na zakład główny i filialny pod osobnym zarządcą i z osobnym stanem systemizowanych sił;

2. jak najprędzej przystąpił do budowy budynku na umieszczenie ruskiego gimnazyum we Lwowie;

3. w ruskiem gimnazyum w Przemyślu otworzył jeszcze po jednej paralelnej klasie w klasach I., II., V. i VI. i postarał się o odpowiedni lokal na ich umieszczenie;

4. w ruskiem gimnazyum w Kołomyi otworzył jedną klasę paralelną w klasie I-ej i postarał się o rozszerzenie budynku przez najem co najmniej czterech klas szkolnych i osobnej sali rysunkowej i gimnastycznej;

5. jak najprędzej załatwił wniesione z początkiem roku szkolnego 1905/06 prośby rodziców ruskich uczni gimnazyum w Brzeżanach, Stryju i Drohobyczu o zaprowadzenie klas paralelnych z ruskim językiem wykładowym;

6 w drodze przeniesienia nauczycieli zdolnych uczyć po rusku z polskich gimnazyum do ruskich uzupełnił brakujące w tychże ruskich gimnazyach miejsca ukwalifikowanych nauczycieli;

7. systemizowano w ruskich gimnazyach następujące nowe miejsca nauczycieli: w Tarnopolu jedno filologii klasycznej, jedno ruskiej mowy, jedno niemieckiej mowy, jedno historyi — i jedno matematyki; w Kołomyi: jedno języka niemieckiego, jedno matematyki; w Przemyślu także jedno języka niemieckiego i jedno matematyki;

8. jak najprędzej zarządził nakład wyczerpanych podręczników dla szkół średnich z językiem wykładowym ruskim, jak także wydanie nowego podręcznika psychologii i postarał się o ułożenie i wydanie słowników łacińsko-ruskiego i grecko-ruskiego;

9. ażeby dla przyszłego układu książek szkolnych dla ruskich szkół średnich utworzył permanentną Komisyę przy Radzie szkolnej krajowej, złożoną z fachowych pedagogów ze wszystkich gałęzi nauk wchodzących w zakres planu naukowego szkół średnich;

10. ażeby powołał i stale utrzymywał przy ministerstwie oświaty referenta dla ruskiego szkolnictwa z pomiędzy doświadczonych ruskich pedagogów, znających dokładnie stosunki i potrzeby ruskich szkół tak pod względem pedagogicznym jak i dydaktycznym;

11. ażeby inspektorami dla ruskich szkół średnich ustanawiał tylko ludzi w ten sposób kwalifikowanych;

13. ażeby systemizował posady nauczycieli ruskiej mowy w gimnazyach w Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi w I-szem gimnazyum, we Lwowie IV-tem V-tem i VI-tem gimnazyum Sanoku, w I-em gimnazyum w Przemyślu i w I-em w Tarnopolu — w szkołach realnych w Jarosławiu, Lwowie, Tarnopolu, Stanisławowie i Śniatynie — i posady ruskich katechetów w gimnazyach w Jaśle, w I-em w Kołomyi, w I-em w Przemyślu i w szkołach realnych w Jarosławiu, Lwowie, Stanisławowie i Sniatynie;

13. ażeby — dla szkół średnich zachodniej Galicyi, w których jest tylko mała ilość uczni gr. kat. obrządku systemizował jedną posadę gr. kat. katechety, któryby drogą objeżdżania poszczególnych gimnazyów zaspakajał potrzeby religijne tych uczni i poznajamiał ich z nauką gr. kat. obrządku;

14 ażeby rozpisując konkurs na opróżnioną posadę nauki gr. kat. religii w gimnazyum III ciem we Lwowie, umieścił w konkursie zastrzeżenie, że wykład tej nauki ma być ruski.

Rezolucya 1-sza domaga się, aby rząd jak najprędzej otworzył drugie gimnazyum we Lwowie z ruskim językiem wykładowym, a dopóki to nie nastąpi, podzielił teraźniejsze ruskie gimnazyum we Lwowie na zakłady główny i filialny.

Pierwsza część rezolucyi pierwszej i rezolucya 5-ta domagająca się wezwania rządu do załatwienia jak najrychlejszego prośby rodziców ruskich uczniów w gimnazyum w Brzeżanach, Stryjui Drohobyczu o zaprowadzenie klas równoległych z ruskim językiem wykładowym załatwione są sprawozdaniem Komisyi szkolnej o wnioskach domagających się założenia ruskich gimnazyów.

O czasowej potrzebie i możności zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim także wykładów ruskich w pojedynczych przedmiotach nauki orzeka w myśl 7. artykułu ustawy z 22. czerwca 1867 (w brzmieniu ustanowionem ustawą z 31. maja 1874) władza szkolna krajowa na żądanie rodziców 25 uczniów.

Jeżeli tego rodzaju żądania do Rady szkolnej krajowej wniesione zostały, należy Radzie szkolnej krajowej pozostawić ocenę możności i potrzeby zadość uczynienia temu życzeniu w myśl ustawy.

Uchwalenie rezolucyi 6-tej, żądającej, aby brakujące w gimnazyach ruskich miejsca ukwalifikowanych nauczycieli uzupełnić zapomocą przeniesienia nauczycieli ruskiej narodowości z gimnazyów polskich do ruskich, nie jest wskazane. Wszakżeż nauczycielepo po byciu kilkuletniem w pewnej miejscowości są związani ze społeczeństwem licznymi węzłami, i wyrządziłoby się im krzywdę gdyby się ich przeniosło bez ich zgody do innych miast, do innych zakładów.

Czy zachodzi możność i potrzeba podziału gimnazyum ruskiego we Lwowie na zakład główny i filialny, jak tego żąda druga część rezolucyi I-szej, otworzenia w gimnazyum ruskiem w Przemyślu klas równoległych w myśl rezolucyi 3-ciej, otworzenia takichże klas w gimnazyum ruskiem w Kołomyi i donajęcia lokalu w myśl rezolucyi 4-tej, należy również pozostawić uznaniu Rady szkolnej krajowej.

Komisya nie może także przesądzać, które zakłady i jakie fachy Rada szkolna krajowa ma obdzielić posadami, które rząd corocznie nowo systemizuje, dlatego nie może zalecić do uchwały rezolucyi 7-mej i 12-tej żądających systemizowania rozmaitych posad w gimnazyach z językiem wykładowym ruskim.

Ocenę potrzeby i możności uczenia w gimnazyach w zachodniej części kraju obrzędów gr. kat. przez objeżdżającego katechetę, jak tego żąda rezolucya 13-ta, należy zdaniem Komisyi również pozostawić ocenie Rady szkolnej krajowej i konsystorzy.

Rezolucya 9 ta żąda, aby dla przyszłego układu książek szkolnych dla gimnazyów z ruskim językiem wykładowym ustanowiono stałą Komisyę przy Radzie szkolnej krajowej. Komisya szkolna sądzi, że gdyby zachodziła potrzeba utworzenia takiej Komisyi, należałoby utworzyć Komisyę dla układu podręczników wogóle a nie tylko ruskich.

Wzywania rządu do wydania nowych nakładów podręczników dla szkół średnich z językiem wykładowym ruskim w myśl rezolucyi 8-mej nie zachodzi potrzeba, bo starać się o to jest rzeczą autorów i nakładców.

Jeżeli zachodzi potrzeba wydania podręcznika psychologii i słowników dla ruskich gimnazyów, to powinni się o to postarać profesorowie narodowości ruskiej a Rada szkolna krajowa mogłaby co najwyżej przyjść z pomocą finansową.

Ponieważ sprawy szkół średnich załatwiają się w zakresie odnośnych ustaw i przepisów przeważnie w Radzie szkolnej krajowej, Komisya szkolna nie uznaje potrzeby ustanawiania w ministerstwie oświaty w myśl 11-tej rezolucyi osobnych referentów dla ruskiego szkolnictwa.

Wybór osób na urząd inspektorów krajowych dla szkół średnich czy to z polskim czy ruskim językiem wykładowym, należy zdaniem Komisyi szkolnej pozostawić zupełnie uznaniu Rady szkolnej krajowej i Ministerstwa Wyznań i Oświecenia.

Rezolucya druga jest bezprzedmiotowa, bo budowa gmachu na pomieszczenie ruskiego gimnazyum we Lwowie ma się rozpocząć w najkrótszym czasie.

Komisya szkolna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rezolucye posła Oleśnickiego odstępuje się Radzie szkolnej krajowej.

II. Rezolucye posła Bohaczewskiego.

1. Wzywa się c. k. Rząd o zarządzenie, aby posada prowizorycznych nauczycieli i nauczycielek mogła być wypowiedziana najmniej na przeciąg $^1/_4$ roku naprzód.

2. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby w następujących sprawozdaniach podawała liczbę dzieci kończących corocznie szkoły ludowe i wydziałowe, podobnie jak to ma miejsce przy abituryentach szkół średnich i seminaryów nauczycielskich.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby rozwinął ściślejszą kontrolę nad budową nowych budynków szkolnych oraz aby jak najrychlej przystąpił do budowy dla seminaryów nauczycielskich męskich we Lwowie i Sokalu.

4. Wzywa się Radę szkolną krajową, aby w następujących sprawozdaniach podawała całkiem dokładnie i osobno, ile szkół ludowych jest ruskich a ile utrakwistycznych.

5. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby w następujących sprawozdaniach podawała całkiem dokładnie liczbę nauczycieli Rusinów i liczbę nauczycieli Polaków; tudzież ile nauczycieli i nauczycielek w ruskich szkołach posiada kwalifikacyę z językiem wykładowym ruskim a ile ich nie posiada.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby surowo polecił Komisyom egzaminacyjnym dla szkół ludowych patenty z językiem wykładowym ruskim tylko tym nauczycielom i nauczycielkom udzielać, którzy tym językiem dokładnie władają.

7. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby w następujących sprawozdaniach podawała całkiem dokładnie, ile jest dzieci narodowości ruskiej w szkolnym wieku wogóle, a ile ich uczęszcza do szkoły.

8. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby w następujących sprawozdaniach podawała całkiem dokładnie, jaki język wykładowy ma każda szkoła ludowa z osobna.

9. Wzywa się c. k. Rząd, aby w Galicyi wschodniej jak najrychlej założył dwa seminarya nauczycielskie jedno męskie, drugie zaś żeńskie z językiem wykładowym ruskim lub też aby przy istniejących seminaryach nauczycielskich utworzył klasy równorzędne ruskie.

Rezolucya trzecia jest już załatwiona sprawozdaniem Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich.

Rezolucya dziewiąta jest bezprzedmiotowa, bo w Galicyi wschodniej mogą być zakładane wyłącznie seminarya nauczycielskie utrakwistyczne.

Podawanie w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej liczby dzieci kończących corocznie szkoły ludowe i wydziałowe w myśl rezolucyi drugiej nie ma żadnego celu, przysporzyłoby dużo pracy zarządom szkół, Radom szkolnym okręgowym i Radzie szkolnej krajowej i powiększyłoby tylko i tak bardzo bogaty materyał statystyczny sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Ilość szkół z językiem wykładowym polskim i ruskim jest w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej zawsze dokładnie podaną, a szkół ludowych utrakwistycznych w kraju niema, więc rozolucya 4 ta jest bezprzedmiotowa.

Nauczycieli ludowi dzielą się na nauczycieli szkół pospolitych i wydziałowych, na kwalifikowanych i bez kwalifikacyi. Podział na nauczycieli Polaków i Rusinów jest w administracyi szkolnej nieznany. Nauczyciel może otrzymać posadę przy szkole w wschodniej części kraju tylko wtenczas, jeżeli posiada kwalifikacyę do nauczania w języku wykładowym tej szkoły i kwalifikacyę do nauczania drugiego języka krajowego jako przedmiotu. Rezolucya przeto 5 ta niema żadnego celu.

Żądaniu wyrażonemu w rezolucyi 6-tej dzieje się zawsze zadość, a z języka ruskiego kwalifikują kandydatów egzaminatorowie ruskiej narodowości.

Spełnienie rezolucyi 7-mej, szczególniej w powiatach i gminach o mieszanej narodowości wymagałoby urządzenia corocznie kosztownej i uciążliwej konskrypcyi. Wszak wogóle nie znamy dokładnie liczby dzieci w wieku szkolnym w całym kraju.

Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej podaje ilość czynnych i nieczynnych szkół ludowych ze względu na język wykładowy w każdym okręgu szkolnym. Wyliczanie wszystkich 4.561 szkół z podaniem języka wykładowego jak tego się domaga rezolucya 8-ma, powiększyłoby bez celu bardzo znacznie materyał statystyczny sprawozdania.

Z powyższych motywów wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad rezolucyami posła Bohaczewskiego przechodzi się do porządku dziennego.

III. Rezolucye posła Małachowskiego,

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby udzielał więcej urlopów dłuższych i stypendyów dla wysełania za granicę nauczycieli szkół wydziałowych celem odbywania fachowych studyów pedagogicznych i naukowych.

2. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do systematycznej rewizyi i kodyfikacyi wszystkich ustaw szkolnych.

3. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby termin ogłaszania konkursów na posady nauczycielskie przesunęła na miesiąc grudzień i maj.

4. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby ponowiła swój okólnik w sprawie rozkładania wakacyi z uwzględnieniem pory pilnych robót gospodarczych i by dla każdej okolicy kraju w uzupełnieniu powyższego okólnika po zasięgnięciu opinii towarzystw gospodarczych podała pewne stałe typy rozdziału wakacyi.

5. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przepisy instrukcyi dla inspektorów szkół ludowych poddał jak najrychlej odpowiedniej rewizyi.

6. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał potrzebę reorganizacyi szkół wydziałowych i rozszerzenia planu nauki szkół wydziałowych do lat ośmiu.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożył wnioski do zmiany ustawy o urządzeniu Rady szkolnej krajowej w następujących kierunkach:

1. ażeby zniesione zostały przepisy ograniczające swobodę miast Lwowa i Krakowa dowolnego wyboru delegatów do Rady szkolnej krajowej (Art. IV. ust. 7. ustawy z 15. lutego 1905);

2. ażeby oprócz Reprezentanta seminaryów nauczycielskich, także dwaj Reprezentanci nauczycielstwa ludowego jeden narodowości polskiej, drugi narodowości ruskiej wchodzili w skład Rady szkolnej krajowej;

3. ażeby w Art. VIII. ust. 4. ustawy krajowej z 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr. o Radzie szkolnej krajowej po słowach: „Załatwiając sprawę dwóch sekcyi“,

dodano: „oraz co do delegatów miast Lwowa i Krakowa, o ile chodzi o sprawy odnoszące się ściśle do miasta, z którego są delegowani".

8. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zabezpieczył dla każdego seminaryum przynajmniej dwa morgi własnego gruntu do praktycznych ćwiczeń rolniczych.

9. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w planach szkół więcejklasowych uwzględniał w szerszej mierze historyę Polski, a Radę szkolną krajową, ażeby w książkach do czytania przeznaczonych do nauki języka polskiego w dziale wiadomości z dziejów i przyrody, starała się umieścić w większej ilości i w większym wyborze ustępy traktujące o dziejach i rzeczach polskich.

Rezolucye: pierwsza, trzecia, piąta, szósta, dziewiąta, poruszają sprawy, które wymagają bliższego rozpatrzenia i zbadania.

Komisy szkolna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rezolucyę pierwszą, trzecią, piątą, szóstą i dziewiątą posła Małachowskiego odstępnje się Radzie szkolnej krajowej.

Rezolucya druga nie podaje kierunku, w jakimby wnioskodawca życzył sobie rewizyi ustaw szkolnych, ani które ustawy i które artykuły ustaw miałyby być rewizyi poddane.

Rezolucya siódma domaga się zmiany ustawy, uchwalonej przez Sejm dopiero przed rokiem, jest tedy nie pora przystępować do poważnych zmian, zanim praktyka dodatnie i ujemne strony ustawy wykazać mogła. Jest rzeczą możliwą, że oprócz wymienionych w rezolucyi artykułów także i inne artykuły zmienić będzie potrzeba. Może to się stać we właściwym czasie na wniosek poselski lub za inicyatywą Wydziału krajowego lub Rządu

Ponieważ nad sprawami w rezolucyach 2-giej i 7-mej poruszonych Rada szkolna zastanawiać się powinna, przeto Komisya szkolna wnosi uchwałę:

Rezolucyę drugą i siódmą posła Małachowskiego podaje się Radzie szkolnej krajowej do wiadomości.

Odnośnie do rezolucyi dziewiątej, uznając wielką korzyść, jaką by nauka gospodarstwa w seminaryach odnieść mogła, gdyby zakłady te posiadały na własność pewien obszar gruntu pod uprawę przydatnego, wnosi Komisya szkolna uchwałę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby dla każdego seminaryum zabezpieczył przynajmniej dwa morgi własnego gruntu do praktycznych ćwiczeń rolniczych.

IV. Rezolucye posła Brunickiego.

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby naukę gospodarstwa wiejskiego w seminaryach systematycznie uregulowała.

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby nad powstającymi budynkami szkolnymi wykonywano systematyczniej nadzór.

Odnośnie do tych rezolucyi wnosi Komisya szkolna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się Radę szkolną krajową, aby rozpatrzyła, czy i o ile nauka gospodarstwa wiejskiego w seminaryach uregulowania wymaga.

2. Wzywa się Radę szkolną krajową, aby nad budową szkół wykonywano ściślejszy nadzór.

V. Rezolucya posła Głąbińskiego.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zmienił plan nauki w szkołach ludowych trzy i czteroklasowych w ten sposób, aby nauka języka niemieckiego w szkołach wiejskich dla dziewcząt została zupełnie usunięta, w innych szkołach zaś została ograniczoną do minimalnej ilości godzin, niezbędnej celem

wyuczenia dzieci czytania, pisania i najpotrzebniejszych wyrazów, a natomiast nauka języka wykładowego została w szerszej mierze niż dotychczas uwzględniona.

Komisya jest tego zdania, że sprawa poruszona w powyższej rezolucyi zasługuje na gruntowne rozpatrzenie, a poddając pod rozwagę także myśl, czyby w szkołach wiejskich nauki języka niemieckiego nie pozostawić tylko jako przedmiotu nadobowiązkowego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Radę szkolną krajową, aby rozpatrzyła ewentualną potrzebę zmiany planu i zakresu nauki języka niemieckiego w szkołach ludowych wiejskich.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Tomaszewski.

Aleg. 668

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach, tudzież o wnioskach posłów Korola i tow, Oleśnickiego i tow., Bohaczewskiego i tow., Mazikiewicza i tow i Oleśnickiego o założenie gimnazyum resp szkoły realnej z ruskim językiem wykładowym w Samborze, Brzeżanach, Dolinie, Rawie i drugiego ruskiego gimnazyum we Lwowie, wreszcie o 20 petycyach o założenie gimn. ruskiego w Drohobyczu.

Wysoki Sejmie!

Wedle obowiązującego ustawodawstwa (ust. z d. 22. czerwca r. 1867 L. 13. Dz. u. kr., zmienionej ustawami z d. 31. maja r. 1874 L. 45. Dz. u. kr. i z d. 8 września r. 1880 L. 34. Dz. u. kr.) o języku wykładowym w szkołach średnich decyduje Sejm, oprócz tego zaś zawiera powołana ustawa postanowienie, że o „czasowej potrzebie i możności zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim także wykładów ruskich w pojedynczych przedmiotach nauki, orzeka w każdym danym przypadku władza szkolna krajowa na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów“.

Wniosek posła Oleśnickiego domaga się zmiany w tych właśnie dwóch kierunkach. Z jednej strony pragnie usunięcia postanowienia o możliwości zaprowadzenia utrakwizmu, z drugiej zaś strony odbiera Sejmowi prawo decydowania o języku wykładowym w szkołach średnich, oddając je władzom szkolnym, a stawia tylko objektywne kryterya, wedle których te władze mają w tym względzie postanawiać. Jako główne kryteryum przyjmuje wniosek posła Oleśnickiego ilość ludności w danym powiecie, władającej odnośnym językiem, jako kryteryum zaś konkludujące ilość rodziców, mających zamiar posłać dzieci do pierwszej klasy powstać mającego zakładu.

Komisya szkolna nie może się oświadczyć za wnioskiem posła Oleśnickiego, a to z dwóch powodów: Komisya nie chce przyłożyć ręki do ścieśnienia praw Sejmu, a do tego zdąża wniosek posła Oleśnickiego, pozbawia bowiem Sejmu prawa decydowania o języku wykładowym w szkołach średnich, a oddaje je władzy administracyjnej. Sejm nie wykonywał tego prawa jednostronnie, a dowodem tego kreowanie gimnazyów ruskich odpowiednio do wykazanych potrzeb narodowych Drugim powodem zaś, który Komisyi szkolnej nie pozwala przychylić się do wniosku posła Oleśnickiego, jest wybór kryteryów, wedle których o języku wykładowym postanawiać ma władza szkolna. Ilość ludności, używającej w danym powiecie odnośnego języka, w bardzo słabej mierze świadczyć może o potrzebie założenia szkoły średniej. Łatwo zrozumieć można przyjęcie takiego kryteryum przy szkołach ludowych, dających przymusowe początkowe wykształcenie. W szkołach średnich jednak, dających wyższe wykształcenie tym tylko, którzy je osiągnąć pragną, i będących stopniem do uniwersytetu, o potrzebie powstania zakładu naukowego, decyduje bezwarunkowo w pierwszej linii wysokość kultury i stosunki ekonomiczne odnośnej narodowości, a w dalszym dopiero rzędzie ilość ludności. Wątpić należy, czy jakiemukolwiek ustawodawcy udałoby się ująć we formę ustawowego przepisu objektywne kryterya, wedle których oznaczoną by być mogła wysokość kultury w danym powiecie, i dlatego też decyzya w tym względzie powziętą być może zawsze tylko w poszczególnym konkretnym przypadku na podstawie swobodnego uznania.

Stanowisko, jakie Komisya szkolna zajmuje zasadniczo co do kryteryów, od których zależnem ma być kreowanie nowej szkoły średniej, t. j. zapatrywanie, że w pierwszym rzędzie decydują o tem potrzeby kulturalne ludności, powoduje, że Komisya szkolna nie może się także oświadczyć za dodatniem załatwieniem wniosków posłów Mazikiewicza, Bohaczewskiego, Korola i Oleśnickiego o założenie szkół średnich z językiem wykładowym ruskim w Rawie, Dolinie, Samborze, Brzeżanach i Lwowie, tudzież petycyi o gimnazyum ruskie w Drohobyczu Dotychczasowe gimnazya ruskie spełniają na razie we wystarczającej mierze potrzeby kulturalne ludności ruskiej w Galicyi. Jeżeli zaś przypomnimy, że ostatnie gimnazyum ruskie w Stanisławowie uchwalonem zostało dopiero rok temu, to potrzebami kulturalnemi nie moglibyśmy wytłómaczyć żądania kreowania aż siedmiu nowych zakładów, a inne względy nie mogą decydować.

Natomiast Komisya szkolna popiera wszelkie usiłowania i środki dążące do tego, aby jak najszersze koła młodzieży mogły władać obydwoma językami krajowymi. Rada szkolna krajowa od szeregu lat czyni zarządzenia, zmierzające do tego celu. Szło przedewszystkiem o zdobycie sił nauczycielskich, któreby dzielnością swoją przyciągały młodzież polską do nauki języka ruskiego. Z drugiej zaś strony należało ułożyć odpowiedni plan naukowy i dostosować go do całego systemu szkolnego, w szczególności zdobyć dla nauki języka ruskiego wystarczającą liczbę godzin wobec obawy przeciążenia uczniów. Przeszkody te zostały w znacznej mierze pokonane, można też od prawie dziesięciu lat stwierdzić postęp w tym kierunku.

Krokiem naprzód w tym samym kierunku jest uchwalona zeszłego roku ustawa o warunkach, od których zależy bezwzględna obowiązkowość języka polskiego w gimnazyach ruskich, a ruskiego w polskich. Należy czekać na praktyczne zastosowanie tej ustawy i na rezultaty tego zastosowania.

Pozostaje jeszcze praktyczne skorzystanie z tego przepisu obowiązujących ustaw, (art. 5. ustęp b) ustawy z d 22. czerwca 1867 r. l. 13. Dz u. kr.), wedle którego można zaprowadzić obok wykładów w języku polskim także wykłady ruskie w poszczególnych przedmiotach nauki, jeśli tego zażądają rodzice przynajmniej 25 uczniów. Wątpliwości konstytucyjne, z powodu których dotychczas występowano przeciwko praktycznemu zastosowaniu utrakwizmu w szkołach średnich, nie istnieją już obecnie wobec korzystnej dla utrakwizmu interpretacyi o nauczaniu dwóch języków krajowych. Istnieją teraz tylko wątpliwości innej natury. Ze stanowiska teoretycznego utrakwizm spotyka się z przeciwnikami, praktycznej próby jednak dotychczas nie uczyniono. Gdy dopiero zależnie od rezultatów takiej praktycznej próby wydać można definitywny sąd o kierunku wychowania publicznego, który, gdyby się dał wprowadzić w życie, miałby bardzo doniosłe znaczenie pod wieloma względami, przeto Komisya szkolna, zdając sobie sprawę ze wszystkich trudności, na które utrakwistyczna nauka natrafić może, chętnie przecież widziałaby podjęcie takiej próby w razie, gdyby ustawowe warunki na to pozwalały.

Z tych powodów Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby sprawę utrakwistycznej nauki w szkołach średnich dalej badała i na podstawie zrobionych doświadczeń spostrzeżenia swoje wraz z opinią przedłożyła Sejmowi.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Jaworski.

Ls. 4351 05

We Lwowie, dnia 16. listopada 1905.

Alleg. 669

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Oleśnickiego i towarzyszy.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 11. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm komisyi szkolnej, z wezwaniem złożenia sprawozdania w bieżącej sesyi następujący wniosek nagły posła Oleśnickiego:

Wzywa się c. k. Rząd, aby powstrzymał budowę ruskiego gimnazyum we Lwowie na placu przy ul. Leona Sapiehy jako nieodpowiednim zupełnie na ten cel, a rozpoczął jak najspieszniej tę budowę na placu nabytym w innem odpowiedniem miejscu.

Zważywszy, że wybór placu na budowę gmachu gimnazyalnego poprzedzają liczne komisye administracyjne, techniczne i sanitarne, że wybór placu jest zawsze owocem dojrzałej rozwagi rządu, zważywszy, że poseł Oleśnicki w rezolucyi wniesionej podczas debaty nad sprawozdaniem Rady szkolnej, żądał przyspieszenia budowy gmachu dla gimnazyum ruskiego we Lwowie, że pertraktacye o zakupno nowego miejsca, sprawę budowy tego gmachu odroczyłyby na długi czas tę budowę.

Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Oleśnickiego odstępuje się Radzie szkolnej krajowej.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Tomaszewski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

L. s. 4382/05.

We Lwowie, dnia 17. listopada 1905.

Aleg. 670

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Głąbińskiego w sprawie podwyższenia płac nauczycieli ludowych we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Sejmu dnia 11. października 1905 uczynił poseł Głąbiński następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się Wydział krajowy, aby jeszcze w ciągu bieżącej sesyi sejmowej przedłożył projekt stałego uregulowania płac nauczycieli ludowych w stołecznem mieście Lwowie, a przynajmniej przyznania im stałego dodatku do płac w wysokości 20% ich prawnych poborów służbowych.

Wniosek posła Głąbińskiego porusza sprawę, o której załatwienie gmina miasta Lwowa już trzykrotnie do Wysokiego Sejmu się udawała.

Rada miasta Lwowa bowiem, uznając, że dotychczasowe pobory nauczycieli ludowych we Lwowie są niewystarczające wobec dzisiejszych stosunków drożyźnianych, uchwaliła na posiedzeniu dnia 21. czerwca 1900 odnieść się do Sejmu z prośbą o uchwalenie odrębnej ustawy o poborach służbowych dla miasta Lwowa, a zarazem uchwaliła, że aż do czasu ustawowego uregulowania tej sprawy mają być wypłacane z funduszów gminy miasta Lwowa osobom stanu nauczycielskiego lwowskich szkół ludowych z policzeniem od 1. sierpnia 1900 dodatki osobiste, wyrównujące ich obecne płace z płacami projektowaną ustawą unormowanemi.

W myśl tej uchwały Rady miejskiej wniosła gmina miasta Lwowa dnia 17. grudnia 1900 Ls 35955/899 petycyę do Sejmu o uchwalenie załączonego projektu ustawy o poborach służbowych nauczycieli szkół ludowych we Lwowie, ponieważ pragnie, aby te dodatki osobiste przez gminę nauczycielom wypłacane, zostały w drodze ustawy wliczone do poborów służbowych, a tem samem, by były wliczalne do emerytury i aby wypływające z tego powodu podwyższenie poborów emerytalnych przeszło na krajowy fundusz emerytalny.

Komisya szkolna, której Sejm petycyę gminy przekazał, złożyła następujące sprawozdanie:

Jeżeli wydać się mająca w przyszłości ustawa regulująca płace nauczycieli ma być sprawiedliwą, to musi obejmować i na równi stawiać w pierwszym rzędzie nauczyczycieli ludowych Lwowa i Krakowa, a następnie stawiać na równi ogół nauczycieli kraju.

Z tego powodu, następnie z uwagi, że nie można doraźnie ocenić, jakie obciążenie budżetu krajowego proponowana zmiana ustawy za sobą by pociągnęła, wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić, że petycyę gminy Lwowa odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby skoro stosunki finansowe kraju na to

pozwolą, sprawę tę zbadał i przedłożył Sejmowi projekt podniesienia poborów nauczycieli szkół ludowych.

Sejm nie powziął o tem sprawozdaniu uchwały, o czem doniósł Marszałek krajowy Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 9. lipca 1901 Ls. 116.

Gmina miasta Lwowa wniosła ponowną petycyę do Sejmu w tej samej sprawie 15. września 1903 L. 42979/03.

I o tej petycyi Sejm nie powziął żadnej uchwały, o czem donosi Marszałek Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 18. listopada 1903 Ls. 973/03.

Po raz trzeci wniosła gmina w tej samej sprawie petycyę dnia 22. lipca 1904.

Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej w sprawie zmiany ustawy z dnia 1. stycznia 1889 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego, uchwalając tę ustawę na posiedzeniach dnia 2. i 5. listopada 1904, powziął zarazem uchwałę, że tem samem załatwia szereg petycyi a między niemi także petycyę gminy miasta Lwowa w powyżej wymienionej sprawie.

Ustawa jednakże o stosunkach prawnych nauczycieli ludowych uchwalona 2. i 5. listopada 1904 nie zmienia wcale artykułu XI. o płacach ustawy z 1. stycznia 1889, zmienionego częściowo ustawą z 21. października 1903, przeto nie można twierdzić, że ustawą tą została załatwiona petycya gminy miasta Lwowa w sprawie uregulowania poborów nauczycieli ludowych we Lwowie.

Jak z powyższego przedstawienia wynika, petycya miasta Lwowa nie została dotychczas przez Sejm merytorycznie załatwiona, przeto załatwienia takiego koniecznie się domaga.

Ponieważ komisya szkolna złożyła w r. 1900 o tej petycyi sprawozdanie, należy rozpatrzyć przytoczone przez nią motywa.

Motywa te nie były słuszne, bo sprawa, o którą chodzi, nie stoi w żadnym związku z ewentualnie wydać się mającą w przysłości ustawą, regulującą płace nauczycieli w całym kraju, nie dotyczy nauczycieli miasta Krakowa, a to z tego powodu, że gmina miasta Lwowa opłaca nauczycieli wyłącznie ze swoich funduszów. Gmina prosi tylko o zatwierdzenie ustawowe dodatków osobistych, które także z własnych funduszów wypłaca. O obciążeniu funduszu szkolnego krajowego z tego powodu mówić wcale nie można. Możnaby się tylko obawiać o obciążenie funduszu krajowego emerytalnego.

Jednakże jak świadczy wykaz izby obrachunkowej miejskiej, nauczycielstwo miasta Lwowa wpłaciło do funduszu emerytalnego krajowego w czasie od roku 1874—1904 włącznie kwotę 191.952 K. Jeżeli się dalej zważy, że roczna wkładka nauczycieli lwowskich do funduszu emerytalnego wynosi obecnie 11.538 K, a ponieważ co roku przybywa 10 sił nauczycielskich, kwota ta wzrasta corocznie o z górą 3000 K, jeżeli się zważy, że na 500 osób stanu nauczycielskiego we Lwowie pobierają obecnie tylko dwie osoby emeryturę, a w najbliższej przyszłości nikt z nauczycielstwa na emeryturę nie przejdzie, dochodzi się do przekonania, że fundusz emerytalny nie dozna obciążenia z powodu uchwalenia żądanej przez gminę ustawy, bo na opłacenie obecnych emerytów i przyszłych emerytów wystarczą procenta od kwoty wpłaconej w latach 1874—1904 i wkładki corocznie przez nauczycieli uiszczane.

W myśl artykułu 55. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 miasta, rządzące się własnym statutem, mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz emerytalny. A w takim razie wpływy, w art. 52 od c—f powyższej ustawy wymienione, mają wpływać do ich własnej kasy.

W razie więc nieuchwalenia powyższej ustawy mogłaby gmina miasta Lwowa zaprowadzić u siebie własny fundusz emerytalny i zażądać częściowego zwrotu kwoty, wpłaconej przez nauczycieli od roku 1874—1904, a następnie roczne wkładki nauczycielstwa pobierać do swojej kasy. A ponieważ już same roczne wkładki przewyższają znacznie wypłacane emerytury i w przyszłości przewyższać będą, poniósłby fundusz emerytalny krajowy przez zaprowadzenie osobnego funduszu emerytalnego miasta Lwowa znaczny uszczerbek.

Mogłaby zachodzić jedna tylko wątpliwość. Oto gmina miasta Lwowa twierdzi, że na płace nauczycieli wydaje więcej, niż ustawowych 12% i żąda, aby się fundusz krajowy szkolny do płac nauczycieli przyczynił. Otóż w razie

uchwalenia żądanej przez gminę ustawy nie mogłyby przy obliczeniu, ile gmina miasta Lwowa wydaje na płace nauczycieli, wejść w rachubę dobrowolnie przez gminę przyznane dodatki osobiste.

Z powyżej przytoczonych powodów wnosi komisya szkolna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby:

1) przedłożył w porozumieniu z gminą miasta Lwowa na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy o poborach nauczycieli ludowych we Lwowie w myśl projektu ustawy przez gminę miasta Lwowa przedłożonego, z tem zastrzeżeniem, że przy ewentualnem uregulowaniu sprawy przyczyniania się kraju do płac nauczycieli lwowskich przy obliczeniu, ile gmina miasta Lwowa wydaje ponad ustawowe 12% na płace nauczycieli, dodatki osobiste, przez gminę przyznane, nie mają wejść w rachubę;

2) aby nawiązał rokowania z gminą, czyby nie należało stworzyć osobnego funduszu emerytalnego dla miasta Lwowa.

Tem samem załatwia się petycyę w tej samej sprawie nauczycielstwa lwowskiego Ls. 3232.

Przewodniczący:

Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:

Tomaszewski *w. r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.430/1905. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 671

Sprawozdanie

Komisyi wodnej w sprawie regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Komisya z żalem przyjęła do wiadomości, że z powodu spóźnionego zwołania Komisyi dla regulacyi rzek w c. k. Namiestnictwie obradującej i stąd wynikłego spóźnionego uchwalenia programu, jak również z powodu spóźnionej i niedostatecznej wypłaty funduszów w r. 1904 roboty około regulacyi rzek w tymże roku nieznacznie postąpiły.

Komisya przyjmuje do wiadomości gotowość asygnowania jednej trzeciej części z niedoboru z r. 1904 na r. 1905, uważa jednak zarządzenie ministerstwa, które wymaga ze strony Namiestnictwa przedkładania miesięcznych wniosków ministerstwu w miarę istotnej potrzeby za nieusprawiedliwione, zarządzeniem powyższem bowiem przenosi ministerstwo cały punkt ciężkości sprawy do Wiednia, podczas gdy Sejm dlatego właśnie się zgodził na udział reprezentantów poszczególnych ministeryów w Komisyi dla regulacyi rzek w c. k. Namiestnictwie obradującej, ażeby kierunek tą sprawą zatrzymać w kraju.

Komisya wodna obstawać też musi przy żądaniu, ażeby całe zaległości z r. 1904 c. k. Namiestnictwu jak najprędzej zaasygnowane zostały.

Komisya przyjmuje również z najwyższem uznaniem do wiadomości stanowisko, jakie w tej sprawie zajął Wydział krajowy i wyraża życzenie, ażeby jak dotychczas, tak i nadal Wydział krajowy o wypłatę kwot na mocy ustawy i obietnic krajowi się należących się upominał, a kwoty w myśl zobowiązań kraju przynależne jak najregularniej wypłacał.

Tak Wysoki Sejm, jak Koło polskie, Komisya wodna i wszystkie ciała do tego powołane usilnie tego przestrzegać będą, aby nietylko w przyszłości kwot na regulacyę rzek corocznie przeznaczonych nie uszczuplano, ale ażeby zwłokę z r. 1904 naprawiono a więc, ażeby c. k. Namiestnictwo miało tak w roku przyszłym, jak i następnych aż do końca pierwszego okresu budowy nietylko $^1/_5$ ogólnych kosztów budowy, ale także i $^2/_3$ niedoboru z r. 1904 do dyspozycyi.

Komisya przyjmuje z uznaniem do wiadomości, że c. k. Namiestnictwo już od roku zabezpiecza dostawę materyałów faszynowych i kamiennych do wszystkich budowli regulacyjnych tak wyłącznie rządowych, jakoteż na koszt wspólny państwa i kraju wykonywanych, w mniejszych partyach z pominięciem generalnych przedsiębiorstw, o ile dawniej zawarte obowiązujące jeszcze kontrakty nie stoją temu na przeszkodzie.

Dostawę materyałów faszynowych i kamiennych osobno zabezpiecza c. k. Namiestnictwo zwykle dla wszystkich budowli jednym projektem objętych na lat trzy, to jest na czas, w którym ukończenie budowy ze względu na kredyty do dyspozycyi będące, tudzież na rodzaj i objętość wykonać się mających robót jest możliwe.

Pragnąc jednak zapewnić zarobek czynnikom miejscowym, a zarazem wykluczyć w myśl powyższych wywodów generalne przedsiębiorstwa, żądać musi Komisya jak największej lokalnej decentralizacyi dostaw, która choć dla władz administracyjnych niedogodna, może się przyczynić do zaoszczędzenia zysków pośredników i kosztów transportu, stwierdzić też Komisya stanowczo musi, że interes budowy i konieczność dania zarobku miejscowym czynnikom wziąść musiałyby górę ponad zbyt troskliwą chęcią uniknięcia trudności administracyjnych i dogodnością władz regulacyą rzek zajętych, gdyby podobne względy gdziekolwiek istniały.

Odstąpienie od tych zasad uważa Komisya za usprawiedliwione w tym jedynie wypadku jeśli czynniki lokalne chcą wyzyskać swoje położenie i albo stawiają ceny lub warunki wygórowane, albo też nie dają rękojmi dotrzymania umów.

W sprawie wydziału hydrotechnicznego przy politechnice lwowskiej, uważa Komisya trudności za usunięte, i spodziewa się, że w przyszłym roku szkolnym na Wydziale hydrotechnicznym przy technice lwowskiej wykłady się rozpoczną, i że konkurs na katedrę melioracyi na Wydziale inżynieryi natychmiast rozpisanym zostanie.

1. Wykonanie ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Komisya wyraża ubolewanie z powodu, że władze centralne programu regulacyi rzek przez Komisyę regulacyjną dnia 11. czerwca 1904 uchwalonego, dotychczas nie zatwierdziły.

W poprzednich sprawozdaniach wyraziła Komisya jasno i niedwuznacznie, że rzekomo prawnych powodów, dla których tak c. k. Ministerstwo, jak i c. k. Namiestnictwo odroczyło zwołanie Komisyi regulacyjnej w c. k. Namiestnictwie obradującej nie podziela i przeciwko nim się zastrzedz musi.

W Czechach pomimo o rok późniejszego uchwalenia ustawy Komisya znacznie wcześniej się zebrała a i rada przyboczna wodna w sprawie kanałów w c. k. Ministerstwie handlu obradująca nie czekała bynajmniej na ogłoszenie rozporządzeń wykonawczych i na rozstrzygnięcie rozlicznych kwestyi spornych, ale zebrała się na podstawie prowizorycznego regulaminu

Do ubolewania wyrażonego w roku zeszłym przyłącza się nowe, które Komisya uważa za obowiązek nietylko wypowiedzieć z całym naciskiem, ale zarazem zwraca się do naszych posłów we Wiedniu z prośbą o stanowcze traktowanie tej sprawy i szybkie uspokojenie opinii.

Do tego ubolewania daje powód fakt, że aż do dziś dnia program regulacyi rzek zatwierdzonym nie jest.

C. k. Namiestnictwo uchwalony przez Komisyę regulacyjną dnia 11. czerwca 1904 r. program relacyą z dnia 6. października 1904 L. 134.798 c. k. Ministerstwu przedłożyło i dotychczas na rzeczoną relacyę nie otrzymało żadnej odpowiedzi.

Większą znacznie winę ponosi c. k. Ministerstwo, bowiem, pomimo że od 10. października 1904 aż do dnia wydania sprawozdania teraz przeszło rok upłynął, rzeczonego programu nie zatwierdziło. Na przyszłość zastrzedz się Komisya musi przeciwko tak powolnemu załatwianiu najważniejszych spraw krajowych.

Zatwierdzone przez Ministerstwo w myśl uchwały Komisyi regulacyjnej kosztorysy regulacyi poszczególnych rzek przedstawiają się, jak następuje:

1.	Skawa od Suchy do ujścia do Wisły	1,930.000 K
2.	Raba od Lubienia	4,900.000 „
3.	Poprad od Muszyny do ujścia do Dunajca . . .	1.871.000 „
4.	Wisłok od Frysztaka do ujścia do Sanu . . .	7,000.000 „
5.	Wiar od Niżankowic	960.000 „
6.	Stryj od Turki do ujścia do Dniestru	8,100.000 „
7.	Świca od Wełdzirza wraz z Sukielem od Bolechowa do ujścia	5,400.000 „
8.	Bystrzyca sołotwińska od Sołotwiny i nadwórniańska od Zielony do ich połączenia, tudzież połączona Bystrzyca do ujścia do Dniestru . . .	8,000.000 „
9.	Tanew od granicy państwa do ujścia do Sanu . .	600.000 „
10.	Dunajec od Nowego Targu do Nowego Sącza . .	4,801.000 „
11.	Wisłoka od Żmigrodu do Jasła	880.000 „
12.	San od Liska do Sanoka	1,330.000 „
	Razem	45,772.000 K

Również zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na proponowane przez Komisyę regulacyjną przedłużenie regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa i użycie na ten cel kwoty 1,000.000 K, powstałej z redukcyi kosztorysów regulacyi Popradu i Stryja (po 500.000 K), w którym to celu jednak ma być wydaną osobna ustawa krajowa, zmieniająca §. 2. ustawy regulacyjnej. W ten sposób ogólne koszta regulacyi rzek kanałowych w Galicyi wynosić będą 46,772.000 K, czyli w porównaniu ze sumą podaną w r. 1901 Komisyi wodnej (38 680.000 K) więcej o 8,092.000 koron.

Komisya przyjmuje do wiadomości ustanowienie dalszych kierownictw budowy i stwierdza, iż obecnie zorganizowane są zarządy budowy dla regulacyi wszystkich rzek kanałowych mającej się wykonać wspólnym kosztem państwa i kraju.

Przedkładane Komisyi regulacyjnej przy c. k. Namiestnictwie sprawozdania z czynności przy regulacyi rzek kanałowych, nie powinny się zdaniem Komisyi, urywać z końcem ostatniego roku, ale obejmować także okres czasu bezpośrednio przesłania ich Wydziałowi krajowemu poprzedzający.

Komisya zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego, który, jak to z uznaniem stwierdzić należy, z nadzwyczajną gorliwością pilnował sprawy, uznaje, że sprawozdanie z czynności przy regulacyi rzek kanałowych nie jest dość szczegółowem i uważa żądania w tym kierunku przez Wydział krajowy postawione na str. 8. sprawozdania Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych zawarte, za zupełnie uzasadnione.

Rozpatrzywszy wiadomości podane w sprawozdaniu Wydziału krajowego o posiedzeniu Komisyi regulacyjnej, wyraża Komisya życzenie, ażeby c. k. Namiestnictwo program sz zegółowy w myśl §. 12. ustawy wcześnie Wydziałowi krajowemu w przyszłości komunikowało; żałować bowiem należy, że z powodu zaniechanego podania do wiadomości Wydziału krajowego rzeczonego programu, sprawa ta przez Komisyę regulacyjną załatwioną nie została.

W sprawie rozszerzenia akcyi regulacyjnej na górne przestrzenie rzek kanałowych przypomina Komisya zawarte w zeszłorocznem sprawozdaniu uchwały sejmowe i przyrzeczenia c. k Rządu, wyrażając nadzieję, że Wydział krajowy, jak dotychczas, tak i nadal nad wykonaniem rzeczonych przyrzeczeń czuwać będzie.

Po oświadczeniu c. k. Rządu w Sejmie z dnia 2 listopada 1903 spodziewała się Komisya w roku bieżącym stanowczego załatwienia tej sprawy, stało się wprawdzie zadość życzeniu Sejmu w sprawie rozszerzenia akcyi regulacyjnej na górne przestrzenie rzek i zabudowania źródłowisk Soły i Skawy, oraz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Soły. Skawy, Raby i Dunajca. Co do innych górnych biegów oświadcza reskrypt ministeryalny z 15. lipca 1905:

„Die Punkte 9 (Ausdehnung der Regulierungsaction auf Oberläufe und Wildbäche), dann 10 (Concurrenzbeiträge) bilden den Gegenstand abgesonderter h. o. anhängiger Verhandlungen“.

Jak Wydział krajowy słusznie podnosi, wrażenie to jest tem przykrzejsze, ile że c. k. Rząd przyznał już w r. 1904 dla Morawy dalsze zasiłki z funduszu kanałowego, w którym to celu wydaną już została w roku 1905 druga ustawa regulacyjna na Szląsku obok 3 rzek (Ostrawicy, Olzy i Wisły) objął programem regulacyi takie potoki (Morawka, Mohelnica, Łuczyna, potok Jasienicki i Łobnica), jakich całe setki są w Galicyi, ba nawet hojną ręką udzielił 25% zasiłków z funduszu kanałowego na obwałowania rzek w Austryi dolnej i na Morawie (podobnie jak na obwałowanie Renu we Vorarlbergu z dotacyi wodnej), jakkolwiek mimo długoletnich starań i rezolucyj sejmowych nie powiodło się dotychczas Galicyi uzyskać z podobnych dotacyj żadnego zasiłku na obwałowanie spławnej i granicznej Wisły.

Na powyższych podstawach przedkłada Komisya Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby pierwotnie na roboty około regulacyi rzek w myśl programu uchwalonego przez Komisyę dla regulacyi rzek przeznaczone kwoty, w terminach właściwych wypłacał, — ażeby przeto w przyszłości jedną dziewiątą część ogólnych kosztów budowy w latach 1906 do 1912 wykonać się mających nie jak dotychczas w miesięcznych ratach, ale w całości w początku każdego roku c. k. Namiestnictwu asygnował.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zalegających $^2/_3$ części niewypłaconego c. k. Namiestnictwu w roku 1904 niedoboru w dwóch rocznych ratach c. k. Namiestnictwu zaasygnował.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przedłożony przez c. k. Namiestnictwo a uchwalony przez Komisyę regulacyjną program regulacyi rzek jak najprędzej zatwierdził.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacyi rzek przyspieszył.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w r. 1906 bezwarunkowo wykonał wszystkie roboty około regulacyi rzek, które w r. 1904, 1905 i 1906 w myśl programu uchwalonego przez Komisyę dla regulacyi rzek wykonane być miały.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specyalnych komisarzy wodnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 jaknajprędzej powołał i wydanie instrukcyi dla nich przyspieszył.

7. Zważywszy, że dalsza zwłoka w przeprowadzeniu reformy organizacyi władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku, jak i z uwagi na potrzebę porozumienia się kilku czynników i stąd wynikającą stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacyi rzek na poważne niebezpieczeństwo:

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwalonej, a dotychczas niewykonanej rezolucyi, stworzoną została we Wiedniu generalna dyrekcya dla budowli wodnych, w której dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego zostały połączone.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio Namiestnikowi podlegającą dyrekcyę dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizyi projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór Departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyznaczył odpowiedni fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowli wodnych, a mianowicie odpowiednią dotacyę dla inżynierów w celu ułatwienia im specyalnego kształcenia się przy budowlach wodnych.

10. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacyi rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

11. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożenie zapowiedzianego przez c. k. Rząd oświadczeniem z 2. listopada 1903 projektu noweli zawierającej rewizyę ustawy krajowej o regulacyi rzek z d. 18. września 1901 przyspieszył.

12. Sejm wzywa c. k Rząd, ażeby w uzupełnieniu przygotowanych już generalnych projektów opracował na wzór Czech nieobjęte ustawą z dnia 18. września 1901 projekty regulacyi górnych biegów na mocy powyższej ustawy regulować się mających, ażeby plany szczegółowe regulacyi górnych biegów i uspokojenia źródłowisk równocześnie z planami średnich i dolnych wypracował i zapewnił pokrycie kosztów budowy albo z funduszu kanałowego i z funduszu regulacyi rzek, albo też z dotacyi wodnej Ministerstwa spraw wewnętrznych.

13. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby do zbadania rozszerzenia akcyi regulacyjnej na górne przestrzenie rzek kanałowych i na ich źródłowiska byli wydelegowani techniczni zastępcy c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k Namiestnictwa i Wydziału krajowego, tudzież kierownik sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśnotechnicznego dla zabudowań potoków górskich.

14. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby potrzebną budowę zbiorników wody w górach w dorzeczu rzek kanałowych w interesie tak rolnictwa i przemysłu, jak i dróg wodnych przeprowadził i aby przy badaniu górnych przestrzeni rzek kanałowych i ich źródłowisk rozciągnięto studya na tego rodzaju urządzenia.

15. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożył jaknajrychlej Sejmowi projekty ustaw, mających na celu systematyczną regulacyę, a w szczególności:

a) Górnego Dniestru od ujścia Mszańca do Kornalowic;
b) Górnego Strwiąża od Krościenka do Biskowic;
c) Wisłoka od Haczowa do Frysztaka;
d) Górnego Sanu od Rajskiego do Liska;

e) Górnego Wiaru od Grąziowej do Niżankowic;
f) Raby od ujścia Mszany do Lubienia;
g) Wisłoki od Rozstajnego do Żmigrodu;
h) Ropy od ujścia Zdyni do Wisłoki;
i) Jasiółki od Woli Wyżnej do Wisłoki;
j) Oporu od ujścia potoku Orawy do rzeki Stryja.

16. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby regulacyę górnych, średnich i dolnych biegów rzek połączył z nieodzownie potrzebnem zabudowaniem potoków górskich i z zalesieniem stoków gór, oraz zapewnił pokrycie kosztów z tego powodu powstałych z funduszu kanałowego i z funduszu regulacyi rzek.

17. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najprędzej przystąpił do przeprowadzenia regulacyi Prutu od Kołomyi do granicy bukowińskiej z przyczynieniem się kraju $12^1/_2\,\%$ do kosztów budowy.

18. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl najwyższego postanowienia z dnia 30. października 1830 objął pod wyłączną pieczę państwa, regulacye:

a) Bugu od ujścia Raty do Litowierza;
b) granicznego Zbrucza.

19. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej oświadczył się, co się tyczy projektu przedstawionego przez Wydział krajowy o zmianę §. 47. ustawy wodnej krajowej.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1. co do wszystkich powyższych punktów starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby kredytami wyznaczonemi w budżecie krajowym na rok 1905 na regulacyę rzek kanałowych, a w tym roku nie zużytemi, rozporządzać mógł do końca roku 1906 — w miarę asygnowania dotacyj na ten cel ze Skarbu państwa.

Uchwałą 4. rezolucyi załatwia Wysoki Sejm wniosek posła Buynowskiego i towarzyszy o przyspieszenie regulacyi Wisłoki.

Sejm odsela petycye Ls. 3.650/2.783, 1.756/1 322, 3 649/2.782, 1.078/845, 412/284, 1.281/964 do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Kozłowski.

L. 4411/905

We Lwowie, dnia 18. listopada 1905.

Aleg. 672

Sprawozdanie

komisyi wodnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Już po odesłaniu do komisyi wodnej przez Wysoki Sejm głównego sprawozdania o regulacyi rzek kanałowych przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie dodatkowe o uzupełnieniu tejże regulacyi na podstawie reskryptu Ministerstwa spraw wewnętrznych z 23. września 1905 L. 30646 i 3. listopada 1905 L. 48322 i z tego powodu komisya wodna załatwia je osobnem sprawozdaniem. Obydwa te pisma Ministerstwa spraw wewnętrznych odnoszą się do kwestyi, o ile zabudowanie potoków górskich na Sole i Skawie jest koniecznem do regulacyi tych rzek kanałowych i zawierają decyzyę Ministerstwa, zapewnienie funduszów, tekst ustawy itd. oparte na podstawie oświadczenia, że zabudowanie tych potoków ma znaczenie doniosłe dla kanału Odra-Wisła w myśl §. 5. ust. z 11. czerwca 1901 Dpp. 66. Od tego oświadczenia uczyniło Ministerstwo niegdyś (pismem z 5. października 1903 l. 40561) zależnem przyczynienie się Rządu do zabudowań potoków górskich w dorzeczu rzek kanałowych.

Komisya wodna przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że c. k. Rząd dał się licznym wezwaniom Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego przekonać, że regulacya rzek kanałowych (prawie bez wyjątku górskich) jest niemożliwą i bezcelową bez zabudowania potoków górskich do nich wpadających i że wydatki robione na regulacyę niższych brzegów są narażone na zmarnowanie, jeżeli się siły elementarnej, niszczącej wszystkie roboty od góry, nie ujmie w rękę i nie ureguluje. Dziwnym zbiegiem okoliczności to, co było prostem i jasnem w Czechach i tamtejszą ustawą krajową już z roku 1902 w porozumieniu z Rządem (uchwała Sejmu czeskiego z 18. lipca 1902) w czyn wprowadzonem zostało, wymagało dla małych dwóch dorzeczy naszych rzek trzech lat czasu. Przez ten czas w roku 1903 ustawa krajowa przez Wydział krajowy proponowana, tę samą tendencyę mająca, nie doszła do skutku, a Rząd zapowiedziawszy wtenczas (w r. 1903) swoją decyzyę co do konieczności zabudowania tych potoków, dopiero dziś na malutką cząstkę koniecznych robót zezwala.

Dowodem, jak sprawa ta od początku była ważną i konieczną, jest to, że z chwilą, gdy rząd bliżej jej się przypatrzyć musiał, spostrzegł zaraz, że nie tylko trzeba te potoki uregulować wogóle, ale nawet nie można rozkładać tych robót na cały czas 20-letniego okresu regulacyjnego, lecz należy je już w pierwszym okresie tj. przed r. 1912 ukończyć, choć nawet Wydział krajowy w swoich projektach tego nie żądał, a Sejm kwestyi tej nie precyzował. Komisya wodna zatem przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że zabudowanie tych potoków ma być niebawem rozpoczęte i wcześnie ukończone.

Z uznaniem także podnosi komisya wodna, że jest zasługą Wydziału krajowego, że pierwszy już pismem z 30. listopada 1902 zwrócił uwagę Rządu na konieczność regulacyi części rzek kanałowych i potoków położonych powyżej punktów początkowych, w ustawie z 18. września 1901 D. u. k. 103 oznaczonych i że przez wytrwałe obstawanie przy swojem zdaniu i ostatecznie przez wywołanie decyzyi od reprezentanta c. k. Ministerstwa w czasie pierwszej sesyi Rady regulacyjnej w r. 1904 doprowadził do tego, że choć częściowo te postulaty krajowe w czyn wchodzą.

Komisya wodna jest zmuszoną jednakowoż nieco sceptycznie zapatrywać się nawet na obecnie zaprojektowane uzupełnienie regulacyi rzek kanałowych Soły i Skawy, a to z tego powodu, że takowe nie obejmuje jeszcze wszystkich dopływów tych rzek w górnym biegu, opuszczając wiele bardzo ważnych (np. na Skawie Skawicę, nad którą leży wieś Zawoja 6500 mieszkańców, długości 20 klm. w linii powietrznej, Bystrę 12 klm. długości, Stryszawkę itd., zaś na Sole Koszarawę w dolnej części długości około 9 klm., Pewlicę itd.), a następnie, że to uzupełnienie nie łączy się z tym punktem, gdzie się zacząć ma regulacya rzeki Skawy w osobnej ustawie obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożonej projektowana.

Pozostaną więc zawsze przerwy tak niesłychanie dla regulacyi niebezpieczne. Słuszność wymaga przyznać, że Rząd oparł się tutaj na projektach, żądaniach i obliczeniach Wydziału krajowego swego czasu Wysokiemu Sejmowi przedłożonych, jednakowoż przedłożonych bez żadnej pretensyi, aby to miało służyć za podstawę regulacyi całej rzeki i zebranych w pospiechu materyałów sekcyi samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich, będących pod ręką, aby tylko swoje żądanie poprzeć jakiemiś cyframi.

Gdy chodzi o systematyczną regulacyę całej rzeki, wypadało Władzy regulacyę prowadzącej objąć sprawę programem szerszym i zupełniejszym.

Czy regulacya rzeki, którą się pierwotnie projektuje od Suchy, potem od Jordanowa w dół rzeki, a nakoniec przyczepia do niej zabudowanie kilku małych potoczków bez związku z tamtą regulacyą, jest systematycznie obmyślaną i czy przyniesie jakieś skutki praktyczne, to przyszłość pokaże.

Komisya wodna wyraża swój żal, że c. k. Ministerstwo już teraz nie przedłożyło zasadniczego oświadczenia (w myśl swego reskryptu z 5. października 1903 l. 40561) o konieczności zabudowania potoków w dorzeczu także innych rzek kanałowych więcej ku wschodowi położonych, tembardziej, że pozostałość funduszu regulacyjnego na to przeznaczona wynosi 4,957.480 K i że logicznie myśląc, nie może być wątpliwem, że to zabudowanie jest równie potrzebnem jak roboty w dorzeczu Skawy i Soły.

Na obecnie projektowane roboty przeznacza Ministerstwo tylko sumę 1,131.600 K, pozostaje więc reszta na dodatkową regulacyę rzek kanałowych w Galicyi obiecana w sumie 3,825.880 K.

O zamiarach swych zużycia tej sumy Ministerstwo przemilcza. Komisya wodna wyraziła już swoje życzenie w tym kierunku w osobnej rezolucyi do głównego sprawozdania o rzekach kanałowych przyłączonej, tu więc takowej nie powtarza. Ponieważ dotychczas zabudowanie potoków górskich było wykonywane przez c. k. techniczny oddział zabudowania potoków górskich, przez co jeszcze oprócz Ministerstwa spraw wewnętrznych także i Ministerstwo rolnictwa będzie tu musiało swój wpływ wywierać, przeto komisya wodna uważała za konieczne postawić osobną rezolucyę co do rozporządzenia wykonawczego do projektowanej ustawy, obawiając się zbytnich komplikacyi co do kompetencyi tych władz przy wykonaniu projektowanych robót.

Komisya wodna uważała za swój obowiązek podnieść te wszystkie wątpliwości i porobić zastrzeżenia, jednakowoż nie chcąc przez propozycyę zmian pozytywnych w projektowanej ustawie narażać sprawy nawet i w tej skromnej formie dla kraju ważnej na zwłokę, proponuje Wysokiemu Sejmowi przyjęcie projektu ustawy bez zmiany i wnosi w myśl wniosku Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uchwala załączony projekt noweli do ustawy krajowej o regulacyi rzek kanałowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia 40 prc. datku kraju na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy w kwocie 754.400 koron do preliminarzy krajowych w latach 1907 do 1912.

Oprócz tego komisya wodna proponuje następujące rezolucye do uchwalenia:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby projekty regulacyjno-techniczno równie i ich finansowe zapewnienie tworzył i przedkładał w formie jednolitej obejmującej części rzek ze sobą złączone i całość tworzące a nie urywkowo z pominięciem części pośrednich i wielu bocznych i ważnych dopływów;

b) aby rozporządzenie wykonawcze, w §. 5. obecnie uchwalić się mającej ustawy przewidziane, w najkrótszym czasie w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydał w takiej formie, aby roboty były prowadzone pod jednolitym i sprężystym zarządem.

Przewodniczący:

Kozłowski *w. r.*

Sprawozdawca:

Kazimierz Lubomirski *w r.*

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i uzupełnienie zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy, które to potoki górskie po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66 o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacyi rzek (§. 5. nst. 1.) mają szczególne znaczenie dla dróg wodnych mających się zbudować wedle §. 1. lit. d) tej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ma być wykonane na wspólny koszt państwa i kraju przy odpowiedniem zastosowaniu ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, tudzież odnośnych ogólnych rozporządzeń wykonawczych.

Przy tych zabudowaniach potoków górskich mają być jednak zastosowane następujące odmienne postanowienia:

§. 2.

Postanowienie §. 14. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 zostaje uchylone, o ile ono dotyczy zabudowań źródłowisk i bocznych potoków rzeki Skawy.

§. 3.

Zabudowania wymienione w §. 1. mają być w całości wykonane do końca r. 1912.

§. 4.

Do pokrycia kosztów tych zabudowań mają się przyczynić:

a) skarb państwa z kredytu przeznaczonego na regulacyc rzek w myśl ustępu trzeciego §. 8. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 datkiem 60%;

b) fundusz krajowy datkiem 40%.

W tym celu zostają podwyższone datki do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 4. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o 1,866.000 K, a mianowicie:

a) ze strony państwa z 19,398.600 K o 1,131.600 K na 20,530.200 K i

b) ze strony kraju z 6,962.400 koron o 754.400 koron na 7,716.800 K.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do opracowania projektów, wykonana przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i ewentualnego, bezpośredniego współdziałania technicznych organów kraju określi specyalne rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

L.s. 4441/05.

Lwów, dnia 19. listopada 1905.

Aleg. 673

Sprawozdanie

komisyi wodnej z przedłożonego przez Wydział krajowy projektu ustawy normującej datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek mającej się wykonać w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy, przedkładając Wysokiemu Sejmowi poniżej podany projekt ustawy, dołączył do niego następujące motywa:

„Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu o regulacyi rzek kanałowych nadmieniliśmy, oświadczył się Wydział krajowy na I. posiedzeniu komisyi dla regulacyi rzek zasadniczo za nałożeniem datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi rzek kanałowych, która ma być przeprowadzoną wspólnym kosztem państwa i kraju, a to z uwagi, że strony interesowane pokrywały dotychczas $^1/_3$ część kosztów lokalnych regulacyi tych rzek, a nałożony ustawą 10-procentowy datek konkurencyjny do kosztów regulacyi podobnej rzeki Biały właściciele gruntów opłacają bez trudności“.

„Czeska ustawa o regulacyi rzek kanałowych przewiduje pociągnięcie stron interesowanych datkiem konkurencyjnym do wysokości 20% kosztów robót, który to datek służy na częściowe pokrycie 40-procentowego datku kraju, a również projekt szląskiej ustawy regulacyjnej zawiera postanowienia o pociągnięciu stron do kosztów regulacyi. Tymczasem galicyjska ustawa regulacyjna nie normuje wysokości datków konkurencyjnych, lecz pozostawia ich oznaczenie władzom administracyjnym po myśli §. 51. kraj. ustawy wodnej, ewentualnie osobnej ustawie krajowej, która miałaby nałożyć opłaty na całe dorzecze“.

„Ponieważ projekt ustawy o regulacyi rzek kanałowych wniesiony został w r. 1901 jako przedłożenie rządowe do Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy uważał za najwłaściwsze, ażeby także projekt ustawy o datkach konkurencyjnych został przez c. k. Rząd przedłożony, i w tym celu odnosił się kilkakrotnie do c. k. Prezydyum Namiestnictwa“.

„Gdy jednak mimo upływu lat czterech od uchwalenia przez Wysoki Sejm ustawy regulacyjnej c. k. Rząd nie powziął żadnej decyzyi, a obecnie mija już drugi rok pierwszego 9-letniego okresu budowy, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi własny projekt ustawy normującej datki konkurencyjne i przesłał ten projekt odezwą z dnia 23. czerwca 1905 l. 53554 c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zakomunikowanie Wydziałowi krajowemu przed sesyą sejmową ewentualnych zmian, jakichby to Ministerstwo zażądało“.

„Powołując się co do poszczególnych postanowień projektu ustawy na motywa przytoczone w powyższej odezwie, Wydział krajowy zaznacza, że przy unormowaniu wysokości datków konkurencyjnych należy rozróżnić regulacyę rzek mającą się wykonać wspólnym kosztem państwa i kraju, która niewątpliwie przyniesie wielki pożytek właścicielom gruntów nadbrzeżnych i leży w interesie kultury krajowej, od regulacyi przestrzeni Dunajca od Zgłobic do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Składu solnego do Sanoka, która została podjętą w interesie spławu wyłącznie na koszt państwowego funduszu kanałowego“.

„Do kosztów regulacyi pierwszej grupy mogą być zdaniem Wydziału krajowego całkiem słusznie pociągnięci właściciele przyległych nieruchomości i pobliskich zakładów wodnych w wysokości 10% kosztów budowy, które to datki służyć będą na częściowe pokrycie 40-procentowego datku krajowego“.

„Natomiast nałożenie na adjacentów rzek drugiej grupy tak wysokiego datku konkurencyjnego nie byłoby usprawiedliwione, gdyż koszta regulacyi tych rzek o większej głębokości będą stosunkowo wyższe, celem regulacyi pierwszorzędnym nie są interesy kultury krajowej, lecz uspławnienie, adjacenci tych rzek ponieśli już od r. 1882 wielkie ofiary na ochronę brzegów tych przestrzeni rzek, przyczyniając się datkami do kosztów tak zwanych „regulacyj lokalnych“, a wreszcie wedle ustępu 4. Najwyższego postanowienia z dnia 30. października 1830 koszta regulacyj w interesie spławu mają być przeprowadzone wyłącznie na koszt skarbu państwa. Z tego powodu proponuje Wydział krajowy w projekcie ustawy zastosowanie dla tej drugiej grupy przestrzeni rzek państwowych §. 51. kraj. ustawy wodnej, tj. poruczenie wymiaru datków konkurencyjnych władzy administracyjnej, która z reguły przy regulacyi rzek spławnych uwalnia adjacentów od konkurencyi“.

„Zastosowanie §. 51. do regulacyi rzek drugiej grupy wydaje się Wydziałowi krajowemu tem bardziej wskazane, ile że ten przepis zastosowany został także dla budowy dróg wodnych w ustawie z d. 2. marca 1904 Dz. u. kr. Nr. 36, którą to ustawę uchwalił Wys. Sejm, jak wiadomo, zgodnie z projektem rządowym przedłożonym przez Wydział krajowy“.

„Ażeby zapewnić punktualne uiszczenie 10-procentowych datków konkurencyjnych do funduszu krajowego, proponuje Wydział krajowy w §. 3. projektu ustawy definitywnego rozkładu tych datków c. k. Namiestnictwu w porozumieniu z Wydziałem krajowym bez dalszego odwołania, podobnie jak to przewidziano w ustawie tyrolskiej z dnia 15. grudnia 1884 Dz. u. kraj. Nr. 46, tudzież w projekcie szląskiej ustawy o regulacyi rzek kanałowych“.

Na powyższych podstawach komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Kozłowski *w. r.*

USTAWA

z dnia . . . . normująca datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek mającej się wykonać w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam w myśl §. 3. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, co następuje:

§. 1.

Do kosztów regulacyi rzek wyszczególnionych w §. 2. pod A) ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103., tudzież przestrzeni Dunajca od Nowego Sącza do Nowego Targu, przestrzeni Wisłoki od Jasła do Żmigrodu i przestrzeni Sanu od Sanoka do Liska przyczyniać się mają właściciele przyległych nieruchomości i pobliskich zakładów wodnych datkami konkurencyjnymi w wysokości dziesięciu procent kosztów robót regulacyjnych.

Datki te wpływają do funduszu krajowego i służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku kraju.

Drogi, budowle wodne i koleje państwowe lub krajowe, tudzież nieruchomości zostające w posiadaniu państwa lub kraju wolne są od uiszczania wspomnianych datków konkurencyjnych.

§. 2.

Za podstawę obliczenia datków konkurencyjnych służyć ma suma kosztorysowa obliczona przez Namiestnictwo na podstawie projektów szczegółowych, zatwierdzonych przez komisyę regulacyjną, która utworzoną została po myśli §. 8. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.

Do sumy tej mają być wliczone oprócz rzeczywistych kosztów budowy także koszta wykupna gruntów, koszta utrzymania po koniec r. 1923 i koszta zarządu.

§. 3.

Rozkład datków konkurencyjnych uskuteczniać ma według poszczególnych przestrzeni rzek c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Sposób rozkładu datków konkurencyjnych określi rozporządzenie wydane przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Przeciw orzeczeniu Namiestnictwa wydanemu w porozumieniu z Wydziałem krajowym w sprawie wymiaru datku konkurencyjnego niema odwołania.

§. 4.

Termina uiszczenia datków konkurecyjnych mają być zastosowane do szczegółowych programów budowy zatwierdzonych przez komisyę regulacyjną

Zaległe datki konkurencyjne będą ściągane w drodze politycznej egzekucyi.

Datki konkurencyjne są ciężarem gruntowym i mają być do nich zastosowane postanowienia §. 61. kraj. ustawy wodnej z d. 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Dla ułatwienia spłaty tych datków konkurencyjnych mają być przyjmowane dobrowolne świadczenia stron interesowanych w materyałach, robociźnie, lub w gruntach.

§. 5.

Czy i o ile mają być pociągani właściciele przyległych nieruchomości i sąsiednich zakładów wodnych do kosztów regulacyi przestrzeni Dunajca od Zgłobic do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Składu solnego do Sanoka, które to przestrzenie mają być regulowane w interesie spławu wyłącznie kosztem skarbu państwa, należy oceniać według zasad ustanowionych w §. 51. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Datki do kosztów regulacyi tych przestrzeni rzek, wymierzone w drodze administracyjnej według przepisów kraj. ustawy wodnej, przypadają państwu.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Drukarnia Ludowa, we Lwowie.

Ls. 4439/05. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 674

Sprawozdanie

komisyi wodnej z przedłożonego przez Wydział krajowy projektu ustawy zmieniającej ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm wyraził niejednokrotnie i uzasadnił wyczerpująco życzenie, ażeby budowa kanałów i regulacya rzek połączoną została z regulacyą górnych biegów, z uspokojeniem źródłowisk i z zabudowaniem potoków górskich. Z zadowoleniem też zaznaczyć należy, że c. k. Rząd zgodził się na przedłużenie regulacyi Skawy do Jordanowa; komisya równocześnie wyraża nadzieję, że c. k. Rząd przedłoży Wysokiemu Sejmowi do uchwały nowelę do ustawy, która obejmie regulacyę górnych biegów, zabudowanie potoków górskich i uspokojenie źródłowisk wszystkich rzek w dorzeczu rzek kanałowych, że też koszta stąd wynikłe znajdą w części pokrycie w funduszu kanałowym, częścią zaś w kwocie z niego na regulacyę rzek wydzielonej z uwzględnieniem odnośnego współudziału krajów, równie jak i w dalszych środkach, które na ten cel Rada państwa przyzwoli.

Wydział krajowy, przedkładając poniżej podany projekt ustawy, dołączył do niego następujące uwagi:

„Zatwierdzając generalne projekty i kosztorysy regulacyi rzek kanałowych, zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w reskrypcie z dnia 15. lipca 1905 Ls. 47.274/04 (aleg. 1. niniejszego sprawozdania) na proponowane przez komisyę przedłużenie regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa kosztem 1,000.060 K i objawiło życzenie, aby odnośny projekt ustawy (zmieniającej §. 2. ustęp A) 1. ustawy regulacyjnej) wniesiony został do Wys. Sejmu jako przedłożenie Wydziału krajowego“.

„Decyzya ta Ministerstwa nie wpływa na podwyższenie zasiłku z państwowego funduszu kanałowego na regulacyę rzek galicyjskich, gdyż wydatek ma być pokryty z oszczędności przy regulacyi Stryja i Popradu po 500.000 K".

„Czyniąc zadość życzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi do uchwały projekt ustawy zapewniającej wzmiankowane przedłużenie regulacyi Skawy".

Na powyższych podstawach komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący i sprawozdawca;

Kozłowski *w. r.*

Do l. s. 4439/5.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca ustep A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Ustęp A) l. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

„A) 1. Skawa od Jordanowa do ujścia do Wisły".

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministerstwom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Ls. 4.423/1905. We Lwowie, dnia 20. listopada 1905.

Aleg. 675

Sprawozdanie

Komisyi wodnej o rezolucyach proponowanych przez posła Oleśnickiego w sprawie postępowania przy regulacyi rzek.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przekazał Komisyi wodnej do sprawozdania następujące rezolucye p. Oleśnickiego:

„Wzywa się c. k. Rząd:

I. by drogą autentycznej interpretacyi ustawy z 11. czerwca 1901, L. 66 dz. p. p. i ustawy z 18. września 1901 L. 103 dz. u. kr. ustalił, że przepisy ustawy z 11. czerwca 1901 L. 66. Dz. p. p. i rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z 23. kwietnia 1903 L. 90 dz. p. p. odnoszą się w całej swej treści do regulacyi rzek objętych §. 2 ustawy z 18. września 1901 L. 103, Dz. u. kr.;

II. ażeby wydał jak najrychlej władzom i organom swym do przeprowadzenia regulacyi rzek kanałowych powołanych zarządzenie pouczenia w tym kierunku, by przy układaniu planów trasy regulacyi tych rzek miały na oku interesa rolnicze nadbrzeżnych mieszkańców, uwzględniały melioracye rolnicze, a przedewszystkiem zwracały uwagę na interesa rolnicze ludności włościańskiej;

III. by plany regulacyjne były przystępne dla wglądu wszystkich interesowanych jeszcze przed zatwierdzeniem takowych przez krajową Komisyę po myśli §. 4, rozp. minist. z 23. kwietnia 1903 L. 90, Dz. p. p. i by przed tem zatwierdzeniem dana była wszystkim interesowanym możność wnoszenia przeciw tym planom zarzutów;

IV. by przed Komisyą obchodową były plany i operata regulacyjne wyłożone bezwarunkowo i w każdej interesowanej gminie do przeglądu interesowanych podane;

V. by Komisya obchodowa uwzględniała, zaś c. k. władza polityczna krajowa swem orzeczeniem ustalały żądania gmin i właścicieli nadbrzeżnych, konieczne dla zapobieżenia pogorszenia wskutek regulacyi stosunków gospodarczych tychże właścicieli — a w szczególności:

a) by przez tworzenie nowych przekopów nie były gminy odcinane od swych gruntów;

b) by tam, gdzie takie odcięcie jest koniecznem, urządzone były kosztem przedsiębiorstwa regulacyjnego komunikacye odpowiedne dla przechodu i przewozu plonów i przepędu bydła i by te komunikacye były kosztem tego przedsiębiorstwa utrzymywane;

c) by zakulturować się mające przestrzenie nadbrzeżne były kosztem przedsiębiorstwa odgrodzone od sąsiednich pastwisk;

d) by tam, gdzie wskutek regulacyi prawa wielu stron albo zmienione albo naruszone, danem było właścicielom tych zupełne odszkodowanie — względnie, by nastąpiło kosztem funduszu regulacyjnego zupełne przywrócenie do dawnego stanu lub odbudowanie zarządzeń wodnych, wskutek regulacyi uszczuplonych lub naruszonych;

e) by zabezpieczonem było dla dotychczas uprawnionych wykonanie i prawo rybołostwa i polowania, jak niemniej prawo poboru kamieni, piasku i szutru;

f) by w orzeczeniach zastrzeżonem było dla interesowanych prawo do nawodnienia gruntów kosztem funduszu regulacyjnego względnie do odszkodowania na wypadek, gdyby regulacya spowodowała pogorszenie gruntów i pastwisk nadbrzeżnych;

VI. by w wypadkach, w których postępowanie regulacyjne bez uwzględnienia tych zasad lub wbrew takowym nastąpiło — wydane orzeczenie zniósł i zarządzenie ponownych komisyi obchodowych zarządził".

Z rezolucyi tych pierwsza stanowić ma w myśl wnioskodawcy punkt wyjścia formalny i podstawę prawną dla wszystkich rezolucyi następnych. Komisyą po szczegółowem jej zbadaniu przyszła jednak do przekonania, że ta podstawa prawna nie da się w całości utrzymać i uzasadnić.

Wnioskodawca pragnie tu stwierdzić najpierw, że przepisy ustawy państwowej z dnia 11. czerwca 1901 nr. 66 dz. p. p. odnoszą się „w całej swej treści" do regulacyi rzek objętych paragrafem 2. ustawy krajowej z 18. września 1901 nr. 103 dz. u. kr. Tak jednak nie jest. Ustawa państwowa z dnia 11. czerwca 1901 odróżnia wyraźnie od siebie budowę dróg wodnych (kanałów i rzek kanalizowanych (§. 1), od regulacyi rzek (§. 5) a różnicę tę przeprowadza przez wszystkie swe postanowienia, tak że jedne z nich odnoszą się wyraźnie tylko do dróg wodnych, drugie tylko do regulacyi rzek, inne również wyraźnie zarówno do dróg wodnych jakoteż do regulacyi rzek, np. §. 13.

Natomiast ustawa krajowa z dnia 18. września 1901 r. odnosi się wyłącznie do regulacyi rzek. Wynika z tego, że przy wykonaniu tej ostatniej ustawy t. j. przy reglucyi rzek nie można się odwoływać do tych przepisów ustawy państwowej, które się odnoszą wyłącznie do dróg wodnych, lecz można się odwoływać tylko do tych przepisów, które się odnoszą albo do regulacyi rzek, albo też zarówno do dróg wodnych jakoteż do regulacyi rzek.

Wnioskodawca pragnie następnie stwierdzić, że rozporządzenie wykonawcze ministerstwa skarbu (powinno być: handlu) z dnia 23. kwietnia 1903 Nr. 90. dz. u. p. odnosi się także do regulacyi rzek. Zdanie to nie da się jednak utrzymać, gdyż rozporządzenie to zarówno w swoim tytule jakoteż w §. 1. orzeka wyraźnie, że odnosi się tylko do dróg wodnych określonych w §. 1. ustawy państwowej a temsamem nie odnosi się do regulacyi rzek wogóle a w szczególności galicyjskich, dla której istnieje osobne rozporządzenie wykonawcze ogłoszone obwieszczeniem Namiestnictwa z d. 21. kwietnia 1904, Nr. 52 Dz. u. kr.

Jeżeli jednak nie da się utrzymać zapatrywanie p. Oleśnickiego, że wszystkie przepisy odnoszące się do dróg wodnych odnoszą się *ipso iure* do regulacyi rzek, to nie uchyla to bynajmniej treści dalszych żądań p. Oleśnickiego, lecz zmusza do tego, ażeby rozebrawszy tę treść, o ile uzna się ją za słuszną, w innej drodze dążyć do jej urzeczywistnienia. Drogą tą, zdaniem Komisyi, jest zmiana względnie uzupełnienie rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 o regulacyi rzek. Że to rozporządzenie jest wcale niedostateczne, wykazała to Komisya wodna już w sprawozdaniu swojem zeszłorocznem o zmianę §. 47 ustawy wodnej, w którem w osobnej rezolucyi uchwalonej następnie przez Wysoki Sejm domagała się: „aby przed rozpoczęciem robót regulacyjnych na danej przestrzeni rzeki przeprowadzoną była rozprawa i wydane orzeczenie władzy politycznej nawet i w tych przypadkach, gdy koryto uregulowane leżeć ma całkowicie w granicach koryta naturalnego i wywłaszczenie gruntów nie następuje, a to celem stwierdzenia granic koryta i rozstrzygnięcia zarzutów stron" i że „przy postępowaniu tem administracyjnem przedsiębiorstwo regulacyi powinno mieć swego osobnego zastępcę, którym nie może być urzędnik kierujący postępowaniem i wydający orzeczenie".

Wnioski p. Oleśnickiego idą dalej w tym kierunku, zwracając uwagę na §. 13. ustawy państwowej z dnia 11. czerwca 1901 r., który w dwóch pierwszych ustępach odnosi się wyraźnie także do regulacyi rzek, a w ustępie trzecim także przy tej regulacyi uwzględniony być może i powinien. Przepisy tego paragratu w rozporządzeniu wykonawczem z 21. kwietnia 1904 nie zostały jednak należycie objaśnione i w szczegółach przeprowadzone.

Przepisy te a w związku z niemi także ogólne przepisy ustawy wodnej biorą w obronę właścicieli gruntów przylegających do rzeki regulować się mającej i zapobiegają, aby słuszne ich prawa nie zostały przez regulacyę naruszone a biorą zarazem w obronę ogólne interesa gospodarcze. Komisya uznaje też zupełnie tendencyę

wniosków p. Oleśnickiego, aby te przepisy objaśnić i przeprowadzić a jeżeli wniosków tych na tem miejscu szczegółowo nie rozbiera, to czyni to tylko dlatego, że wnioski te, wkraczając w szczegóły, wymagają wszechstronnego i fachowego ocenienia i rozbioru, na które krótkość sesyi sejmowej nie pozwala. Nie podobna mianowicie z góry przesądzić i ocenić, czy który z tych wniosków nie wchodzi w kolizyę z pierwszorzędnym dla kraju celem szybkiego i dobrego przeprowadzenia regulacyi, czyby tego celu nie udaremnił lub nie opóźnił. Taką wątpliwość wywołał w Komisyi w szczególności wniosek, aby nie tylko plany szczegółowe regulacyi, lecz przedtem jeszcze plany ogólne przedkładane były stronom interesowanym, nim je Komisya krajowa regulacyjna zatwierdzi. Dobre to jest i konieczne przy kanałach, których trasa raz wytknięta da się i po kilku latach bez żadnej przeprowadzić zmiany. Przy regulacyi jednak rzek, które często zmieniają swój bieg, przedkładanie takie ogólnego projektu stronom mogłoby rzecz niezmiernie opóźnić a wskutek zmian wywołanych przez rzekę utracić praktyczne znaczenie. Natura rzeczy zdaje się tu wymagać przedkładania stronom tylko szczegółowych projektów bezpośrednio przed ich wykonaniem, jak to Sejm w rezolucyi zeszłorocznej zaznaczył, i skróconego bardzo postępowania. Takich kwestyi wnioski p. Oleśnickiego nasuwają też więcej. Dlatego Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wnioski p. Oleśnickiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby zbadawszy je dokładnie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, postarał się jak najrychlej o niezbędne w tym kierunku uzupełnienie rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901, nr. 103 Dz. u. kr. i o tem Sejmowi zdał sprawę.

Zastępca przewodniczącego:

Kolischer, w. r.

Sprawozdawca:

Bobrzyński, w. r.

BIBLIOTHECA JAGELLONICA CRACOVIENSIS